KITTEL'S

KANNAḌA - ENGLISH DICTIONARY

IN 4 VOLUMES

REVISED & ENLARGED EDITION

VOLUME THREE

 n - m

1970

UNIVERSITY OF MADRAS

Rs. 15/-

[illegible]

KITTEL'S
KANNAḌA-ENGLISH
DICTIONARY

IN 4 VOLUMES

(Revised and enlarged)

By

Prof. M. Mariappa Bhat, M. A.

VOLUME III

n – m

UNIVERSITY OF MADRAS

1970

First edition published by
Basel Mission Book and Tract Depository
Mangalore (1894)

PRINTED AT
THE MANGALORE PRESS, CAR STREET, MANGALORE - 1

ಕಿಟ್ಟೆಲರ
ಕನ್ನಡ-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟು

೪ ಸಂಪುಟಗಳು

(ಪರಿಷ್ಕೃತ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತೃತ)

ಪ್ರೊ. ಎಂ. ಮರಿಯಪ್ಪ ಭಟ್ಟ, ಎಂ. ಎ.

ಸಂಪುಟ ೩

ನ – ಮ

THE ALPHABET AND SYSTEM OF TRANSLITERATION.

The Kannaḍa alphabet (its consonants appearing with the mark that shows their power when being pronounced without a vowel, and that corresponds to the virāma of Saṁskṛita) together with its transliteration is as follows:

Kannaḍa	Transliteration	Kannaḍa	Transliteration
ಅ	a	ಝ್	jh
ಆ	ā	ಞ್	ñ
ಇ	i	ಟ್	ṭ
ಈ	ī	ಠ್	ṭh
ಉ	u	ಡ್	ḍ
ಊ	ū	ಢ್	ḍh
ಋ	ṛi	ಣ್	ṇ
ೠ	ṛī	ತ್	t
ಌ	lṛi	ಥ್	th
ೡ	lṛī	ದ್	d
ಎ	e	ಧ್	dh
ಏ	ē	ನ್	n
ಐ	ai, ei	ಪ್	p
ಒ	o	ಫ್	ph
ಓ	ō	ಬ್	b
ಔ	au	ಭ್	bh
ಂ	ṁ	ಮ್	m
ಃ	ḥ	ಯ್	y
X̄, X	ḥ̤	ರ್	r
∘∘, ಱ	r̤h, r̤	ಱ್	r̤
ಕ್	k	ಲ್	l
ಖ್	kh	ವ್	v
ಗ್	g	ಶ್	ś
ಘ್	gh	ಷ್	ṣ
ಙ್	ṅ	ಸ್	s
ಚ್	c	ಹ್	h
ಛ್	ch	ಳ್	ḷ
ಜ್	j	ೞ್	ḷ̤

LIST OF ABBREVIATIONS.

A. Anthology (Mangalore, 1874, used only with regard to a few Saṁskṛita terms).

Abhā. Anubhavāmṛita (Manuscript; it differs greatly from the edition printed at the Vicāradarpaṇamudrākṣaraśāle, Bangalore, 1874).

Abh. P. Abhinava Pampa's Rāmāyaṇa (Manuscript).

Abhś. Anubhavaśikhāmaṇi (Manuscript).

adj. Saṁskṛita verbal adjective.

Ap. Ādi Purāṇa by Pampa (Ed. S. G. Narasimhachar.—1900).

B. Bombay, the Department of Public Instruction, Kanarese Books: 1 (1882), 2 (1882), 3 (1883), 4 (1882), and 5 (1868). One of the numbers refers to the book, the other one to the page. The pages of B. 2 have been counted from p. 7 of the text not from the title-page.

Bḍ. Bēḍas (fowlers) of Dharwar.

Bh. Kumāra Vyāsa's Bhārata. Bangalore, Vicāradarpaṇa Press, 1875.

Bhn. Bhārata nighaṇṭu (Manuscript).

Bp. Basava purāṇa. Bibliotheca Carnātaka, Mangalore, 1850.

Br. C. P. Brown Esq., of the Madras Civil Service (see Te.).

Bv. Basavaṇṇanavara ṣaṭsthala vacanagaḷu (Ed. S. S. Basavanal.—1954).

C. Common.

Cb. A small Kannaḍa Vocabulary (Śabdasaṅgraha, by Gururāva Viṭhala Mōhare) dedicated to Cannabasappa Basaliṅgappa, Deputy Educational Inspector, Dharwar S. D. (1874).

cf. confer (compare).

Cm. Commentary.

C. Bp. Cannabasava purāṇa. Bibliotheca Carnātaka, Mangalore, 1851.

Cd. Hindū Caritradarpaṇa (Bangalore, 1882).

Ch. Nāgavarma's Chandas (Basel Mission Press, Mangalore, 1875). The references are to the Index for the Canarese text, if no v. with a number is added.

colloq. colloquial.

Cpr. Candraprabha purāṇa by Argaḷa dēva (Manuscript).

Ct. Caturāsya nighaṇṭu (according to two different Manuscripts, marked as I & II).

Cv. Canna Basavaṇṇanavara vacanagaḷu (Ed. Dr. R. C. Hirēmaṭh.—1965).

Dh. The Dhātuprakaraṇa of the Śabdamaṇidarpaṇa.

Dhw. A portion of Dhanañjaya's ṭīkā printed at Dharwar.

Dp. Dāsapada. Bibliotheca Carnātaka, Mangalore, 1850. It is a collection of Dāsa songs from various manuscripts.

dupl. duplication, that is to say a couple of words that are not the same as to form and meaning, used to make the idea more comprehensive or impressive, *e. g.* akaḷa cakaḷa, āsaṟ bēsaṟ, kāka pōka, giḍa gaḍḍe, giḍagaṇṭi, dana kaṟa, nuccu nusi, bandhu baḷaga, makkaḷu maṟigaḷu, mātu kathe, sandi gondi. Occasionally the *first* word is meaningless by itself, forming a sort of alliteration. *e. g.* akkaḍi takkaḍi, andā dundi, aradēśi paradēśi, āḷi dāḷi, ēru pēru,

tatavata, as also the *second* one may be, *e. g.* aḍḍā tiḍḍi, kara kanna, gaja baja, cūru pāru, ḍoṅku ḍosaku, toḷḷe paḷḷe, dēvaru dinḍaru, dodde bidde. This last kind may be referred to "reiteration", q. v.

E. English.

e. g. exempli gratia (for example).

fr. from.

G. A small Canarese vocabulary by Gaṅgādhara Maḍivāḷēśvara, Translation Exhibition, Belgaum (Bangalore, 1869). The numbers refer to the pages.

Grj. Girijākalyāṇa. Bangalore, Lakṣmīvilāsa Press, 1886.

Gz. Gazetteer of the Bombay Presidency, Vol. XXII, 1884.

H. Hindūstānī.

Hlā. Ancient Kannaḍa commentary on Halāyudha's Abhidhānaratnamālā (Manuscript).

J. Jaimini Bhārata. Bibliotheca Carnātaka, Mangalore, 1848. (Kriṣṇarājavilāsa Press, 1861 & 1875).

Jm. Jinamunitanaya (Manuscript).

Jñs. Jñānasindhu. Bangalore, Karṇāṭaka Mudrākṣaraśāle Press, 1879.

Jnv. Jagannāthavijaya (Manuscript).

K. Kannaḍa.

Kāvy. Nāgavarma's Kāvyāvalōkana (Manuscript).

Kk. Kabbigara Keypiḍi (Manuscript).

Kp. Kaivalyapaddhati. Bangalore, Vicāradarpaṇa Press, 1873.

Kr. Kavirāja mārga (Ed. A. Venkata Rau & H. Sesha Ayyangar.—1930).

Līlv. Līlāvatīprabandha. A specimen lithographed at Dharwar, 1873.

M. Malayāḷa (A Malayalam and English Dictionary by the Rev. H. Gundert, D. Ph., Mangalore, 1872).

Mdb. Mūḍabidare (in South Canara).

Mg. Mangalore (in South Canara).

Mhr. Marāṭhī.

Mr. Maṅgarāja's nighaṇṭu (Manuscript). For the sake of convenience the verses of the whole MS. have been counted successively (without regard to the various divisions), and are quoted in that manner. Four MSS. have been consulted.

MS. Manuscript. (MSS. = Manuscripts).

My. Mysore.

N. Name; proper name.

Nn. Nānārtharatnākara (Manuscript).

Nr. Nācirācīya, the ancient Kannaḍa commentary on the Amarakōśa. The two Mḍb. Manuscripts used by the Author refer to Trikāṇḍaśēṣa, Dhanañjaya, Rabhasa, Viśvaprakāśikā, Vaijayantī, Subhūtiṭīkā, Subōdhe, and Halāyudha. Are these references by Nācirāci himself?

o. r. other reading. (o. rs. = other readings).

P. Pañcatantra (a new translation, edited by J. Garrett Esq., Director of Public Instruction in Mysore, Bangalore, 1865).

Pb. Pampa Bhārata (Ed. Beḷḷāve Veṅkaṭanāraṇappa.—1931).

P. p. Past participle. (P. ps. = Past participles).

Pr. W. S. Price Esq., Revenue Survey, Dharwar.

Prll. Prabhuliṅgalīlā (Manuscript).

Prv. Proverb. (Prvs. = Proverbs).

q. v. quod vide (which see).

R. Rev. W. Reeve's Carnātaka and English Dictionary.

Rāghc. Rāghavāṅkacaritra (Manuscript).

Rām. Kumāra Vālmīki's Rāmāyaṇa. When in the references only two numbers are adduced, they refer to the 31 sandhis (chapters) of the Bibliotheca Carnātaka, Mangalore, 1849, which comprise the bālakāṇḍa, ayōdhyākāṇḍa, and six chapters of the araṇyakāṇḍa. The other references are to the edition printed in Bangalore, Vicāradarpaṇa Press, 1881.

reit reiteration, that is to say a couple of words of

which the first one's meaning is made more comprehensive or impressive by the second one, though this is a mere alliterative formation and meaningless by itself (see "duplication"), *e. g.* aḍḍi saḍḍi, okkalu dakkalu, kaṭaku kuṭuku, gaji biji, caḷa maḷa, curu buriga, taḍa baḍa, baḍa bagga, bēpāra sāpāra, loḍa baḍa, vecca sacca, sara bara. Especially the syllables *gi* (q. v.) and *pa* (see pa 3) are used in reiteration, *e. g.* āḷu giḷu, koḍu giḍu, tandare gindare (s. taru 1), ravi givi, śikhi gikhi, okkalu pakkalu, kaḷa paḷe, caḍu puḍane, taka pakane, taṭa paṭa, lekka pakka.

rep. — repetition, that is to say the act of using the same word twice or thrice. See Śmd. 228 seq., and further *e. g.* allalli, ittitta, intintu, inthintha, enitenitu, ententa, ellelli, obbobba, tama tama, eṇteṇṭu, eraḍeraḍu, kāḷu kāḷu, tara tara (s. tara 1), dūra dūra, doḍḍa doḍḍa, saṇṇa saṇṇa, savi savi, hosa hosa, aridaridaridu (s. aridu).

Rnc. — Rāmanāthacaritra (Manuscript).

Rśv. — Rājaśēkharavilāsa (Manuscript; Bangalore edition, Kriṣṇarāja Vilāsa Press, 1866).

Śm. — Tōṭada Ārya's Śabdamañjari (Manuscript).

Śmd. — Śabdamaṇidarpaṇa. The Arabic numbers refer to the pages of the edition printed at the Basel Mission Press, Mangalore, 1872; of the Roman ones I refers to the terms with ಅಃ (p. 31 seq.), and II to those of pages 402-407.

Śmd. Dh. — The list of Dhātus (verbal themes) of the Śabdamaṇidarpaṇa.

Śśv. — Śabaraśaṅkaravilāsa. Bellary, C. L. S. Press, (*i. e.* Citralipiśāradā P.), 1886; and Madras, Grantharetnākara Press, 1887.

Śs. — Śabdasāra (Manuscript).

s. — sub (under).

Sd. — Rev. D. Sanderson's edition of Mr. Reeve's Carnātaka and English Dictionary, Bangalore, 1858.

seq. — sequentes, sequentia (following, succeeding).

Si. — Siddhānti Subrahmaṇya Śāstri's new interpretation of the Amarakōśa, Bangalore, Vicāradarpaṇa Press, 1872. The numbers denote the pages.

Sk. — Saṁskṛita.

S. Mhr. — South Marāṭha (Mahratta).

Sp. — Sarvajñapada (Manuscript & W.).

Sś. — Sōmēśvaraśataka (Manuscript; Bangalore edition, Wesleyan Mission Press, 1872).

St. & Pl. — Messrs. C. Stolz and G. Plebst's Five Hundred Indian Plants, Mangalore, 1881.

sum. — summary.

T. — Tamiḻ (A Dictionary of the Tamil and English languages, by the Rev. J. P. Rottler, D. Ph., Madras, 1834).

Tbh. — Tadbhava.

Te. — Telugu (Messrs. A. D. Campbell and C. P. Brown's Telugu-English Dictionaries).

Ts. — Tatsama.

Tu. — Tuḷu (Tuḷu-English Dictionary, (i) A. Manner, Basel Mission Press, Mangalore, 1886 (ii) M. M. Bhat & A. S. Kedilaya, Madras University, 1967).

V. — Vṛiṣabhēndravijaya. Bangalore, Carnatic Press, 1875.

v. — verse.

va. — vacana (Prose passage).

v. i. — verb intransitive.

Vr. — Vaḍḍārādhane (Ed. D. L. Narasimhachar.—1959).

v. t. — verb transitive.

W. — Rev. G. Wurth's Canarese Poetical Anthology, Bangalore, 1868.

Z. — Rev. F. Ziegler.

@ — certain special remarks by the present editor.

[ ] — new items now included under old lexical entries.

* — sign to indicate new lexical entries.

KITTEL'S KANNAḌA-ENGLISH DICTIONARY

(4 VOLUMES)

VOLUME
THREE

n – m

KITTEL'S

KANNAḌA-ENGLISH

DICTIONARY

ನ್ n

ನ್ n. the fortieth letter of the alphabet (Śmd. 12. 21. 24). it occurs as the final of many Kannaḍa words, *e. g.* ಫೋನ್, ಬೆನ್, ಏನ್, ಬಾನ್, etc. (59) where when meeting a vowel, it is conditionally doubled (84, 214). 2, it is often substituted for the bindu, *e. g.* ಮರನಿರ್ದುದು, ಮರನೇ (115), ಪೊಲನಱಿಯದ (127), ಅವನೊಳ್ಳಿದಂ (129), ಕಲ್ಲನೇಱಿದಂ (144), ಅನ್ನನಿನ್ನನುನ್ನಂ, etc. (191). ಪದನೆರಡುಂ (197), ಬಹುಳದಿನಿಕಾರಂ (220), ವೈಯಾಕರಣರಿನೊನ್ದು (221); — ಬಲವನ್ದು (24), ಕೆನ್ದಳಿರ್ (193), etc. 3, if it is preceded by ಣ್, it becomes ಣ್, *e. g.* ಕಣ್ಣೆಟಿಲ್, ಕಣ್ಣೀರ್, ಕಣ್ಣೋಟ, ಪುಣ್ಣಾಳಿ, ಕಣ್ಣೊನ್ದಪುದು, ಜಾಣ್ಣೆರೆದುದು (190). 4, it arises out of ರ್ in ತನ್ದು, ಬನ್ದು (280), ಒನ್ದು, (221), ತನ್ನಿಂ, ಬನ್ನಿಂ (281), etc. 5, it arises from ಲ್ in ಕೊನ್ದು, ಸನ್ದು, ನಿನ್ದು (280. 281); in ಒನಕೆ = ಒಲಕೆ, etc., ನಂಗಲ್ = ಲಂಗರ್. 6, it is a mere prefix, *e. g.* in ನಾನ್ = ಆನ್, j. 7, it is an auxiliary in ನ 2.

ನ na. 1. the letter ನ್ pronounced with a short **a**, as is generally done at school.

-ನ na. 2. (*i. e.* ನ್-ಅ 11). = -ದ 3, etc., *e. g.* ಮರನ, ಗಿಡನ, ನೆಲನ, ಹೊಲನ, ಕೊಡನ (My.; see Śś. s. ಜೇಂಕೊಡ). ಕೊಡನ ಮಗ (Bh. 7, 2 sum.). ನೆಲನ (8, 21, 24). 2, also used in the formation of the locative singular neuter of nouns with final **a,** *e. g.* ಮರನಲ್ಲಿ (Mr. 103; My.). ಗಿಡನಲ್ಲಿ, etc. (My.). 3, also used in ಮರನಿನ್ದ, ನೆಲನಿನ್ದ, ಕೊಡನಿನ್ದ (My.).

ನ na. 1. *not, no.* see ನಾಸ್ತಿ; Bp. 51, 14.

ನ na. 2. N. for two different metrical feet (Ch.; ಗಣಾಕ್ಷರ Mr. 363).

ನಃ naḥ. = ನಸ್.

ನಃಕ್ಷುದ್ರ naḥ-kṣudra. *small-nosed.*

ನಕ್- nak. = ನಕ್ಕು 2, in ನಕ್ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನಕ naka. Tbh. of ನಖ (Śmd. 338; My.). a nail, a claw, etc.

ನಕಲಿ nakali. = ನಕಲು. ridicule, joking, jesting, witticism, satire (My.; Mhr., H. ನಕಲೀ, diverting, as a story or a story-teller); mimicry (My.). ನಕಲೀ ಮಾತು, ನಕಲೀ ಚೇಷ್ಟೆ (My.). — ನಕಲಿಯವ.- ಅವ. a jester, a joker, a buffoon, a mimic (My.).

ನಕಲಿಗಾಱ nakali-gāṟa. = ನಕಲಿಯವ. (My.).

ನಕಲು nakalu. = ನಕಲಿ. a copy, a transcript (My.; Br.; Mhr., H. ನಕಲ). 2, imitation; mimicry; an anecdote; a ludicrous incident (Mhr., H.; ವಿಡಮ್ಬನ, ಜಱಿಯೋಣ G., Cb.). — ನಕಲು ತೆಗೆ. = ನಕಲು ಮಾಡು. (My.). — ನಕಲು ಮಾಡು. to copy, to transcribe (My.).

ನಕಸಿ nakasi. = ನಕಾಶ, ನಕಾಸಿ, ನಕಾಸು, ನಕ್ಷ, ನಕ್ಷೆ. ornamental representation; figured work, carved or sculptured work; engraving; embroidery (S. Mhr., Br.; Mhr., H. ನಕಶಾ, ನಕಶೀ, ನಕಾಶಾ). 2, a picture; a drawing, a map, a sketch, a plan (S. Mhr.; Mhr., H.).

ನಕಾರ na-kāra. 1. the letter ನ (Śmd. 11; Kāvy. I, 3, 104-108).

ನಕಾರ naı-kāra. 2. denying; denial; dishonouring a bill (Mhr.; Br.).

ನಕಾರಿ naı-kāri. = ನಾಕಾರಿ, ನಾಕಾರೆ. improper, not fitted to the design: inferior, bad, useless (My.).

ನಕಾರಿಸು nakārisu. to deny; to decline (B. 5, 266).

ನಕಾಶ nakāśa. = ನಕಸಿ, etc. — ನಕಾಶ ತೆಗೆ. to draw a map or picture (B. 1, 15).

ನಕಾಸಿ nakāsi. = ನಕಸಿ. a map, a plan, etc. (My.). — ನಕಾಸಿ ತೆಗೆ or ನಕಾಸಿ ಮಾಡು. to carve, to engrave, etc., etc. (My.).

ನಕಾಸು nakāsu. = ನಕಾಸಿ. (My.).

ನಕುಲ nakula. *the mungoose, Viverra ichneumon* (ಮುಂಗುರಿ Nn. 125; Śśv. 3, 34). 2, the fourth of the five Pāṇḍu princes (ನರಬಾನ್ಧವ Mr. 264; Śmd. 116; J. 5, 10).

ನಕುಲಕೇತು nakula-kētu. N. of a minister (J. 25, 58).

ನಕುಲಧ್ವಜ nakula-dhvaja. = ನಕುಲಕೇತು. (J. 25, 9).

ನಕುಲಾರಿ nakula-ari. a snake (ಹಾವು G.).

ನಕುಲೇಷ್ಟೆ nakula-iṣṭe. liked by the ichneumon: *N. of a plant* (ಗನ್ಧನಾಕುಲಿ).

***ನಕ್ಕರವದ್ದಿ nakkara-vaddi.** a part of the body? ಇನ್ಮುಬ್ಬವಡೆದೊಳ್ಗೊಡೆ ನಕ್ಕರವದ್ದಿ (?) ತಾನೆ ಪೋ ಕಿಱಿದೊಡೆ Pb. 1, 108.

ನಕ್ಕಿ nakki. the ring of wire which players upon stringed instruments wear upon their fingers and with which they touch the strings (Si. 63; Mhr. ನಖೀ).

ನಕ್ಕು nakku. 1. = ನೆಕ್ಕು 1. to lick [ನರಘೋಗಮೆಮ್ಮಾ ಪನಿ ಪುಲ್ಲಂ ನಕ್ಕೆ ತೃಷ್ಣೆ ಪೇಟ್ ಪೋದಪುದೇ Ap. 9, 57]; (ಲೇಹನ Śmd. Dh.; Cpr. 5, 64 va.; T., M., Tu.; Te. ನಾಕು).

ನಕ್ಕು nakku. 2. = ನಕ್–. P. p. of ನಗು 1.

ನಕ್ಕು nakku. 3. to lie in wait? (Te. ನಕ್ಕು, to hide or conceal oneself; to crouch down; to lie in wait). — ನಕ್ಕುಬಸಲೆ. (–ಪಸಲೆ = ಪಾಂಸುಲೆ?). a lewd woman lying in wait (Bp. 40, 52).

ನಕ್ಕೆ nakke. (= ನರಿ). a jackal; wild (when prefixed to the names of plants, Te.; Te. ನಕ್ಕು, to prowl). — ನಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕನಾಕು. a kind of plant. (ಪೃಶ್ನಿಪರ್ಣಿ, ನರಿಹೊನ್ನೇ ಗಿಡ Si. 144).

ನಕ್ತ nakta. a saying or proverb of the country (ನಾಡುಗಾಡೆ Ct. I, 75; T. ನಚ್ಚು, chatting, babbling, chattering, prattling, gossiping).

ನಕ್ತ nakta. night (ದೋಷ, ರಾತ್ರಿ Nn. 15). ನಕ್ತಂ, *by night, at night.* 2, the religious observance of not eating at night on certain days (My.).

ನಕ್ತಕ naktaka. = ಲಕ್ತಕ. *dirty or ragged cloth, a rag.*

ನಕ್ತಂಚರ nakta-ñ-cara. going or walking about at night; a thief; an owl; a cat; *a nocturnal fiend, a goblin, a rākṣasa.*

ನಕ್ತಮಾಲ naktamāla. *the tree Pongamia glabra* Vent., or *Dalbergia arborea* Willd.

ನಕ್ತಮುಖೆ nakta-mukhe. *evening, night.*

ನಕ್ರ nakra. *a crocodile, an alligator* (ನೆಗಳು Nn. 64; ಕುಮ್ಭೀರ, ಮೊಸಳೆ Mr. 410).

ನಕ್ರಧ್ವಜ nakra-dhvaja. Kriṣṇa's son Pradyumna (J. 22, 27).

ನಕ್ಷ nakṣa. = ನಕಸಿ, etc. a map (My.).

ನಕ್ಷತ್ರ nakṣatra. *a star.* (ಅಱಿಲ್, ಮೀನ್ Kk. 80). 2, a constellation, an asterism in the moon's path, *a lunar mansion*, of which 27 (or 28) are enumerated and regarded as the wives of the moon and daughters of Dakṣa. 3, the number 27 (ಇಪ್ಪತ್ತೇೞ್ Mr. 348). ನಕ್ಷತ್ರವಾದರೂ ಸುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರಬೇಕು. — ನಕ್ಷತ್ರವು ಸ್ವಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರಬೇಕು. — ನಕ್ಷತ್ರಾ ತಿಳಿದವನ ಸಾವು ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ಆದರೂ ನಿತ್ತೀತೇ? — ನಕ್ಷತ್ರಾ ತಿಳಿದವ ಪಕ್ಷಾ ತಿಳಿಯಲಾರನೇ? — ನಕ್ಷತ್ರಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಭಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prvs.).

ನಕ್ಷತ್ರಗತಿ nakṣatra-gati. the motion (or various positions) of the lunar mansions (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಬಾಣ nakṣatra-bāṇa. a sky-rocket (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಮಣ್ಡಲ nakṣatra-maṇḍala. = ನಕ್ಷತ್ರಲೋಕ. (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲಿಕೆ nakṣatra-mālike. = ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆ. (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆ nakṣatra-māle. *a necklace of 27 pearls.*

ನಕ್ಷತ್ರಲೋಕ nakṣatra-lōka. the starry region, the firmament. (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಾನುಕೂಲ nakṣatra-anukūla. the favour, or favourable position, of the lunar mansions (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಾಧಿಪ nakṣatra-adhipa. = ನಕ್ಷತ್ರೇಶ. (Bp. 4, 44).

ನಕ್ಷತ್ರೀಕ nakṣatrīka. N. of a disciple of Viśvāmitra, who used to pester king Hariścandra on account of a pretended debt: a pesterer (My.).

ನಕ್ಷತ್ರೇಶ nakṣatra-īśa. *the moon.*

ನಕ್ಷೆ nakṣe. = ನಕ್ಷ. (My.).

ನಖ nakha. = ನಕ. *a nail of a finger or of a toe;* a claw, a talon, the spur of a cock. 2, the number 20 (ಇಪ್ಪತ್ತು Mr. 348). 3, *a particular perfume*, apparently a dried shell-fish.

ನಖಕ್ರಿಯೆ nakha-kriye. scratching with a nail, etc. see ಕೆರೆ.

ನಖಕ್ಷತ nakha-kṣata. the wound of a nail, etc. (ಇರ್ಮ Mr. 330). see ಉಗಿ, ಜಿಕುರ್.

ನಖಖನನ nakha-khanana. digging with the nails, etc. see ಕೆರಣ್ಚು, ಬೆರಣ್ಚು.

ನಖಘಾತ nakha-ghāta. striking, wounding or hurting with a nail, etc. see ಬಿದಕು.

ನಖಘಾತನ nakha-ghātana. = ನಖಘಾತ. see ಜಕುರ್.

ನಖಚ್ಛೇದ nakha-c-chēda. cutting off with the nails, etc. see ಚಿವುಡು.

ನಖಪಂಜರ nakha-pañjara. a claw, a talon (B. 4, 37. 212).

ನಖರ nakhara. = ನಖ. *a finger-nail;* a claw.

ನಖಹತಿ nakha-hati. a stroke or wound with the nails (Cpr. 5, 76 va.).

ನಖರಾಯುಧ nakhara-āyudha. *a lion*; a tiger, etc.; a cock.

ನಖಾಯುಧ nakha-āyudha. = ನಖರಾಯುಧ. (ಸಿಂಹ Mr. 159).

ನಖಾಯುಧವೈರಿ nakhāyudha-vairi. an elephant; a kind of elephant (Bp. 59, 32).

ನಗ naga. 1. an ornament; an article, a piece (My.; Mhr.; Te., M. ನಗ; T. ನಗ್ಗೆ). see Prv. s. ನವುರು. 2, a load of articles; a bullock load (My.; Te.). ಕಾಯಿಗಳ ನಗಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಮೂಱು ಟಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುವರು (B. 3, 29). ನಗದ ವ್ಯಾಪಾರ ತೊಱೇ ನೀರಿನ ಹಾಗೆ (Prv.). see Prv. s. ಭಗೀರಥ.

ನಗ na-ga. 2. not-moving: *a mountain.* 2, the number 7 (Ch.; Bp. 5, 64; ಏೞು Mr. 347; see ಕೃತಯುಗ). 3, *a tree.* see ಎಣ್ಬು–.

ನಗ naga. 3. = ನೊಗ. a yoke. see ಕೆಳೆನಗ.

ನಗ naga. 4. a ship (My.).

ನಗಕುಲಿಶ naga-kuliśa. an axe to splitter rocks; Indra (Bp. 49, 42).

ನಗಚಾಪ naga-cāpa. Śiva (My.).

ನಗಜ naga-ja. mountain-born; a mountaineer; an elephant.

ನಗಜಾತೆ naga-jāte. = ನಗಜೆ. (My.).

ನಗಜೆ naga-je. the mountain-born woman: Pārvatī (Bp. 8, 43).

ನಗಡಿ nagaḍi. = ನೆಗಡಿ, etc. a cold, etc. (My.; S. Mhr. as ನಗಡೆ). [mucus of the nose].

ನಗದಿ nagadi. ready money (Mhr., H.). cash. 2, fiscal, financial (B. 5, 81; My.; Mhr., H.). — ನಗದಿಗುಮಾಸ್ತ. a cashier (My.).

ನಗದಿಯಾತು nagadiyātu. the land revenue which is paid in money (My.).

ನಗದು nagadu. = ನಗದಿ. (My.; Mhr., H. ನಗದ).

ನಗಧರ naga-dhara. Kriṣṇa (Mr. 18).

ನಗಧರೆ naga-dhare. the earth (ಶೈಲಧರೆ Mr. 91).

ನಗಪ naga-pa. the Himālaya (Grj. 8, 86).

ನಗಪತಿ naga-pati. = ನಗಪ. (Grj. 4, 64).

ನಗನನ್ದನ naga-nandana. a mountain-garden (Śsv. 2, 112).

ನಗರ nagara. *a town, a city.* ನಗರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನರಕಭಯ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ನಗರವಾಸ nagara-vāsa. dwelling or living in a town (My.). —ನಗರವಾಸಿ. a person dwelling in a town, a citizen (My.).

ನಗರಶೀಮೆ nagara-śīme. the Nagara country in Mysore (My.).

ನಗರಶೋಧಕ nagara-śōdhaka. a town-watchman (My.).

ನಗರಶೋಧನ nagara-śōdhana. inspection of a town; searching a town (My.).

ನಗರಶೋಧನೆ nagara-śōdhane. = ನಗರಶೋಧನ (J. 8, 22).

ನಗರಿ nagari. *a town, a city.*

ನಗರೆ nagare. (= ನಾಗರ 2?). the fragrant root of Cyperus pertenuis (Bp. 50, 35).

ನಗರ್ತ nagarta. a Vaiśya merchant class (My.; Si. 298). — ನಗರ್ತಪೇಟೆ. a section or fraction of a native town connected with the ಒಮ್ಬತ್ತು ಪಣದವರು or left hand castes. (Mr. E. Rice). *cf.* ದೇಶದ ಪೇಟೆ.

ನಗವೈರಿ naga-vairi. Indra (My.).

ನಗಹರ naga-hara. Indra (Bp. 41, 5). 2, a certain metrical foot (Ch.).

ನಗಾತ್ಮಜೆ naga-ātmaje. -ಜಾ. = ನಗಜೆ. Pārvatī.

ನಗಾತ್ಮಜೇಶ್ವರ nagātmaja-īśvara. Śiva (Śsv. 5, 21).

ನಗಾಧೀಶ್ವರ naga-adhīśvara. = ನಗಪ. Himālaya. (Grj. 2, 104).

ನಗಾರಖಾನೆ nagāra-khāne. the place in which the drums and other instruments of a band are kept (My.; Mhr., H.); the place where a band performs (My.).

ನಗಾರಿ naga-ari. 1. = ನಗವೈರಿ. (My.).

ನಗಾರಿ nagāri. 2. a large kettle-drum (My.; Br.; ಭೇರಿ G.; Mhr., H. ನಗಾರಾ). — ನಗಾರಿನವಪತ್ತು. the nagāri and eight other instruments (My.).

ನಗಾಹಿತ naga-ahita. = ನಗಾರಿ 1. (Śsv. 3, 37).

ನಗಿಸು nagisu. to cause to laugh (My.). [ಉಱದ ಮೂಱಂ ನಗಿಸುಗುಮುಪ್ಪುದಱನಲ್ಲಿಗನ್ತವದೋಷಂ Kr. 1, 68; ತೊದಳೊದವೆ ನುಡಿವ ನಗಿಸುವ ಬಾಲಕ್ರೀಡೆ ಮುರಾರಿಯ ಬಾಲಕ್ರೀಡೆಯನನುಕರಿಪುದಾದುದರಿಕೇಸರಿಯಾ Pb. 2, 7]. ನಗಿಸುವಾತ (ವೈಹಾಸಿಕ, ಕೇಲೀಕರ, ವಾಸನ್ತಿಕ Hlā.). ನೃಪರಂ ನಗಿಸುವಂ (ಪರಿಹಾಸ, ವೈಹಾಸಿಕ, ದ್ರುತ Mr. 270). ಮಾತಿಂ ನಗಿಸಿದಂ (Śmd. 273). see Cpr. 7, 105; 8, 67 va.; Bp. 1, 49; 9, 41; 15, 14; 47, 32; Rśv. 11, 80; J. 3, 9. [2, to cause derision. ಪೆಸರ್ಗೊಣ್ಡು ನಿತಱೊಳೆನ್ನಂ ಸೈರಿಸನೆನೆ ಭರತಂಗೞಗಿ ಲೋಕದಿಂ ನಗಿಸುವನೇ Ap. 14, 76].

ನಗು nagu. 1. = ನಗೆ 1. to laugh, to smile; to laugh at, to deride (ಹಸನ Śmd. Dh.; My.; Te., T., M.; Te. also ನವ್ವು); to open, to blossom (ವೈಕಾಸ Ct. I, 42; T.). P. p. ನಕ್ಕು (Śmd. 284. 287). [ಭುವನಂಗಳ್ ನಡುಗೆ ಶಿಶು ಸರಂಗೆಯ್ದೊಡೆ ನಕ್ಕು Pb. 2, 44; ನನ್ನಿಯ ನುಡಿಯುಂ ಕಿಡೆ ನೆಗೞೆ ನಾನುಮೆರಡಂ ನುಡಿದೊಡೆ ಹರಿಹರ ಹಿರಣ್ಯ ಗರ್ಭರ್ ನಗರೇ Pb. 1, 82]. ಕಥೆ ಕಥೆಗೆ ನಗುತ (Bp. 18, 108). ನಿನ್ನುವಂ ನಗರೇ? (18, 58). ನಕ್ಕರೂ ಠಕ್ಕರಿಗೆ ನಮ್ಬಬಾರದು. — ನಕ್ಕರೂ ನೆಕ್ಕೋದು ಬಿಡದು (Prvs.). ಉಣ್ಡು ನಗದಿಹ ನೋೞ್ ಅದುವೆ ಕಹಿಸೋರೆ (Dp. 4). see Śmd. 266; Cpr. 1, 103. 128; Bp. 1, 50; 4, 26; 9, 9; 24, 69; 28, 17; 32, 15; 45, 39; 57, 75; Bh. 1, 10, 33; 2, 13, 13. 47; Rśv. 6, 24 va.; 8, 124; 9, 9; J. 2, 62; 3, 4; 28, 26. 60; 29, 34; 30, 48; Si. 73; Prvs. s. ಚಿಗುರು 2, ಪಕ ಪಕ. — ನಕ್ಕ ನೆಯ್ದಾರ್. N. (Bp. 13, 19). — ನಗು ನಗು. rep. ನಕ್ಕು ನಕ್ಕು ಮಾತಾಡುವವ ಕೊಕ್ಕರೆಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.).

ನಗು nagu. 2. = ನಗೆ 3. a laugh, a smile; laughter; derision (My.; Te. ನವು, ನವ್ವು); blooming, blossoming. ನಗು ಬನ್ತು (My.). — ನಗುಗೇಡು. -ಕೇಡು. great exposition to laughter or ridicule (My.). — ನಗುಮೊಗ. a smiling face (My.).

ನಗೆ nage. 1. = ನಗು 1. (Te. ನಗಿ; it does not occur by itself in My.).

ನಗೆ nage. 2. = ನಕ್ಕು 2. P. p. of ನಗೆ 1. — ನಗಾಡು. -ಆಡು. to laugh (My.). ಒಣಗಿದ ಎಲೆ ಉದುರುವಾಗ್ಯೆ ಹಸಿಯೆಲೆ ನಗಾಡುತ್ತದೆ (Prv.). — ನಗೆ ನಗು. = ನಗೆದು ನಗು. (Bp. 29, 32). — ನಗೆಯಾಡು. = ನಗಾಡು. (B. 5, 142).

ನಗೆ nage. 3. = ನಗು 2, ನೆಗೆ 5. a laugh, etc.; blooming, bloom, etc., (ಸ್ಮೇರ, ಸುಮುಖ Nn. 126; ಚಲ್ಲ Śm. 66; My.; T. ನಗೈ). [ಮೊಗಮೆಮ್ಬಮ್ಬುಜದಲರಾ ನಗೆಯೆಮ್ಬ ವಿಕಾಸಂ Kr. 3, 25; Pb. 2, 95 va.; Ap. 8, 12]. ಱೋಡಾಡುವ ನಗೆ (ಆಚ್ಛುರಿತಕ, ಹಾಸ, ಸೋತ್ಪ್ರಾಸ); ಆ ನಗೆ ಕಿಱದಾದೊಡೆ ಸ್ಮಿತ; ಆ ನಗೆ ಹವಣಿತ್ತಾದೊಡೆ ವಿಹಸಿತ (Nr.). ನಗೆಯೊಳ್ ಆದ ಧ್ವನಿ (ಗಹಗಹ Ct. I, 56). ಕುಮುದಂಗಳ ನಗೆ ಬತ್ತಿದುವು ಪಾಯ್ದು ನೇಸಱನ್ ಆಗಳ್ (Līlv. 3, 5). see Śmd. 98. 221; Cpr. 7, 50; Bp. 28, 20; 40, 73; 59, 16; C. Bp. 4, 7; Śsv. 2, 87; Si 67. 73; ಕಿಱು-, ಪೆರ್ನಗೆ, ಮುಗುಳ್-, ಮೆಲ್-. — ನಗೆಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. a sea of laughter (Rśv. 5, 55 va.). — ನಗೆಗಣ್. -ಕಣ್. a smiling, affectionate eye (Cpr. 6, 59; 6, 64 va.; Abh. P. 3, 116; 5, 38; 9, 172; Rśv. 11, 81). [ನಗೆಗಣ್ ಸೋರ್ವ ಕದುಷ್ಣವಾರಿ ಚಯದಿಂ ಬಿಮ್ಬಾಧರಂ ಸುಯ್ಯ ಬೆಂಕೆಗಳಿಂ ನಾಡೆ ಬೆಡಂಗುಗೆಟ್ಟು Pb. 4, 68; Ap. 7, 35 va.]. ನೀಳ್ಪವೆತ್ತ ನಗೆಗಣ್ (Śmd. 78). — ನಗೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. blooming to cease (V. 8, 44). — ನಗೆಗೂಡು. -ಕೂಡು. laughter to join (J. 1, 4). — ನಗೆಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. a person who is much laughed at or ridiculed (Rām. 6, 53, 108; My.). — ನಗೆಗೇಡು. = ನಗುಗೇಡು. (My.). — ನಗೆದೋಱು. -ತೋಱು. to show or exhibit smiles (Rām. 1, 8, 2). — ನಗೆನೋಟ. a smiling look (Rśv. 11, 83. 95). — ನಗೆಮಾತು. a joke or jest (B. 3, 115). — ನಗೆಮುಖ. = ನಗೆಮೊಗ. (B. 5, 137; My.). — ನಗೆಮೊಗ. = ನಗುಮೊಗ. [ನಗೆ ಮೊಗದೊಳ್ ಪರಕಲಿಸಿದ ಕಾಡಿಗೆವೆರಸರಿಕೇಸರಿ ತಾಯ ಮನಮನಿೞ್ಕುೞಿಗೊಣ್ಡಂ Pb. 2, 8]; (Śmd. 285; Rśv. 11, 84; J. 11, 23; 16, 4; 28, 18; Rāghc. 17, 66; B. 5, 45; My.). = ನಗೆನೋೞ್. — ನಗೆಮೊಗ. (ಲಲಿತ Cb.). — ನಗೆಯೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. = ನೆಗೆಳ್ಳು. a mess of eḷḷu which on makarasaṅkrānti married women carry to their neighbours (My.). — ನಗೆವೆಣ್. -ಹೆಣ್. -ವೆಣ್ಣು. = ನೆಗೆಣ್ಣು. a husband's brother's wife (ಯಾತೃ Hlā.; Mr. 312). — ನಗೆವೆರಸು. -ಬೆರಸು. to mix ridicule with or add ridicule to. ನಗೆವೆರಸಿದ ನುಡಿ (ಸೋಲ್ಲುಣ್ಠನ, ಸೋತ್ಪ್ರಾಸ Nr.). ನಸು ನಗೆವೆರಸಿ (J. 30, 49). — ನಗೆವೆಳ್ಪು. -ಬೆಳ್ಪು. the light of a smile (Rśv. 11, 80). — ನಗೆಹೆಣ್ಣು. = ನಗೆವೆಣ್. (Dp. 95, 2).

ನಗೆಗಾಱ nage-gāṟa. a man who causes to laugh, a joker, ridiculer, etc. (My.). ಮಿಗಿಲಾದವನ ಹತ್ತರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ನಗೆಗಾಱನ ಹತ್ತರ ಮೈತ್ರಿ ಸಲ್ಲ (Prv.). see Prv. s. ಮೞೆಗಾಲ.

ನಗೆವಡಿ nage-paḍi. = ನಗೆವಳಿ. laughter-condition or experience.

ನಗೆವಡಿಕಾಱ nagevaḍi-kāṟa. = ನಗೆಗಾಱ. (Śmd. 235, Mḍb. ನಗೆವಳಿ-).

ನಗೆವಳಿ nage-paḷi. = ನಗೆವಡಿ.

ನಗೆವಳಿಕಾಱ nagevaḷi-kāṟa. = ನಗೆವಡಿಕಾಱ, q. v.

ನಗೌಕಸ್ naga-ōkas. inhabiting a mountain or tree; *a bird;* a lion.

ನಗೌಕಸ **nagaukasa.** Tbh. of ನಗೌಕಸ್. (Mr. 167).

ನಗ್ಗಿಲು **naggilu.** = ನೆಗ್ಗಿಲು. a prostrate herb bearing spinous thorny fruit. (My.).

ನಗ್ಗಿಸು **naggisu.** to cause to get bruised (My.).

ನಗ್ಗು **naggu. 1.** = ನೆಕ್ಕು 2, etc. to become bruised, as a metal vessel (My.; Tu. ಞಕ್ಕ್; Te. ನೊಕ್ಕು; T. ನೆರಿ, see ನೆಗ್ಗು 2. to break; to burst, be crushed or smashed).

ನಗ್ಗು **naggu. 2.** = ನೆಗ್ಗು 3. a bruise in metal vessels (My.; Te. ನೊಕ್ಕು). — ನಗ್ಗು ಬೀಳು. a bruise to be formed, to get bruised (My.). — ನಗ್ಗೆತ್ತಿಸು. -ಎತ್ತಿಸು. to have a bruise raised, *i. e.* mended or rectified (My.).

ನಗ್ಗು **naggu. 3.** = ನಜುಗು. to crush, etc. (My.).

ನಗ್ನ **nagna.** *naked, nude, bare.* 2, uncultivated, desolate. 3, a naked mendicant. 4, Śiva. 5, nakedness. ನಗ್ನದವನ ನಾಚಿಕೆ ಭಗ್ನವಾಗುವದು (Prv.). see Prv. s. ವಿಘ್ನ.

ನಗ್ನಕ **nagnaka.** = ನಗ್ನ. see feminine ನಗ್ನಿಕೆ.

ನಗ್ನಹು **nagnahu.** *ferment, a drug used for fermenting spirituous liquor.*

ನಗ್ನಾಂಗ **nagna-aṅga.** a naked-bodied man (My.). feminine ನಗ್ನಾಂಗಿ (My.).

ನಗ್ನಾಟ **nagna-aṭa.** a man who wanders about naked: *a Bauddha or Jaina religious mendicant.*

ನಗ್ನಿಕೆ **nagnike.** *a naked woman.* 2, *a girl before menstruation.*

ನಗ್ನೆ **nagne.** = ನಗ್ನಿಕೆ. *a naked woman, etc.*

ನಂಕು **naṅku.** = ನ್ಯಂಕು. a deer, an antelope. (ಮರೆ Mr. 163).

ನಂಗಲ್ **naṅgal.** = ಲಂಗರ್, q. v. an anchor (ಸ್ಥಾಪ್ಯ Mr. 407; Tu. ನಂಗರ್, ನಂಗಲ್).

ನಚ್ಚಣ **naccaṇa.** = ನಚ್ಚನ. Tbh. of ನರ್ತನ. dancing, etc. (ಪೆಕ್ಕಣ Ct. I, 34; ಕುಣಿಹ, ರಿಂಗಣ Kk. 59).

ನಚ್ಚಣಿ **naccaṇi.** Tbh. of ನರ್ತಕಿ. a female dancer. (Śmd. 348. 364; Ct. I, 94).

ನಚ್ಚನ **naccana.** = ನಚ್ಚಣ (ನರ್ತನ Ct. II, 29).

ನಚ್ಚಿಕೆ **naccike.** = ನಚ್ಚಿಗೆ, ನೆಚ್ಚಿಕೆ, ನೆಚ್ಚಿಗೆ. confiding, trusting, trust, etc. (My.; Te.).

ನಚ್ಚಿಗೆ **naccige.** = ನಚ್ಚಿಕೆ. (My.; see Prv. s. ನುಚ್ಚು).

ನಚ್ಚಿಸು **naccisu.** = ನೆಚ್ಚಿಸು. to cause to confide, etc.

ನಚ್ಚು **naccu. 1.** = ನಚರ್ು, ನೆಚ್ಚು 1. to confide, to trust, to confide in, to put confidence in, to rely on, to believe (ವಿಶ್ವಾಸ Śmd. Dh.; My.; Te.; *cf.* ನಮ್ಬು; T. ನಚ್ಚು, ನಜೈ, ನತ್ತು, ನಮ್ಬು, ನಯು, ನಲ್ಗು, to desire; T., M. ನಮ್ಬು, to desire; to confide, to rely on, etc.; T. ನಣು, ನಣ್ಣು, to come near, draw nigh, cleave to; ನಡ್, ನಳ್ಳು, to love; ನಡ್ಬು, ನಣ್ಬು, affection, friendship; *cf.* ನಣ್ಪು, ನಣ್ಪು 1 & 2; ನನ್ನಿ 1 & 2; ನಯು; ನಲ್ 1). [ದುರ್ಣಯಮಂ ನಚ್ಚುವೊಡೆನ್ನನುಗ್ರರಣದೊಳ್ ಮೇಣ್ ಮಿಱಿ ಮಾರ್ಕೊಣ್ಡಂ Pb. 1, 77; ಚೆನ್ನಮನವ ನಾನೆನ್ತು ನಮ್ಬುವೆನಯ್ಯಾ ಎನ್ತು ನಚ್ಚುವೆನಯ್ಯಾ Bv. 33; Cv. 295]. ನಚ್ಚಿ ಬನ್ದಂ (Śmd. 280). ಅಸ್ಥಿರದ ದೇಹವನ್ನು ನಚ್ಚಿ ನಮ್ಬಿರ ಬೇಡ! (Dp. 1). see Cpr. 1, 100; Grj. 10, 113; Bp. 26, 18; 40, 41. 76; Kāvy. IV, 1; Śsv. 2, 110. 2, to desire, to love (My.). ಮಕ್ಕಳು ತಿಣ್ಡಿಯನ್ನು ನಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ (My.).

ನಚ್ಚು **naccu. 2.** = ನನಸು 1, ನೆಚ್ಚು 2. confidence, trust, faith, belief, reliance (Cpr. 2, 80; 5, 77; 7, 115; Śsv. 4, 65; J. 8, 47; My.). [ನಿಜ ನಾಮಾಂಕಿತ ಸಾಯಕಂಗಳಿನ್ದೆಚ್ಚು ನಚ್ಚಂ ಕಿಡಿಸಿ Pb. 6, 29 va.; Ap. 13, 34; Cv. 1072]. ಭಕ್ತಿಯ ನಚ್ಚು (Bp. 28, 47). 2, longing, desire, love (My.; T.). — ನಚ್ಚುಮಚ್ಚು. faithful attachment. (ಬಾಲೆಯಂ) ನಿಚ್ಚ ಕಲಿತೂ ಪಿರಿದು ತೂಗುವ ನಚ್ಚುಮಚ್ಚಿನ ದಾದಿಯರ್ (Prll. 3, 26). [— ನಚ್ಚುವೋಗು. -ಪೋಗು. to become trustworthy. ದನುಜಾನ್ತಕನೆಮ್ಬೀ ನಿನ್ನ ನಚ್ಚುವೋದಂಕವೊಲವೊ ಮುನ್ನೆನ್ನನ್ನಂ ದನುಜಂ ಪುಟ್ಟದೆ ಸನ್ದುದು ನಿನಗೀ ಪೆಸರೆನ್ನ ಮುನ್ದೆಯುಂ ಸನ್ದಪುದೇ Pb. 6, 54].

ನಚ್ಚು **naccu. 3.** = ನಸ 3. doubt; want of reliability (My.). — ನಚ್ಚುಜ್ವರ. a fever of unreliable diagnosis (My.). -ನಚ್ಚುಮಾತು. an unreliable word (My.).

ನಜರ್ **najar.** ನಜರು. = ನದರು. regard, favourable look; a present to a superior; presents made and received amongst people of rank when they visit (My.; Mhr., H.; Si. 266). — ನಜರುಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. = ನಜರಾಣಿಕೆ. (My.). — ನಜರು ಮುಜರೆ. presents and obeisance (My.).

ನಜರಾಣಿ **najarāṇi.** a present to a superior (Mhr., H. ನಜರಾಣಾ). 2, a forced tax levied on all the people under the title of free presents, an unjust fine (My.; Br.).

ನಜರಾಣಿಕೆ **najarāṇike.** = ನಜರಾಣಿ No. 1. (My.).

ನಜುಗು **najugu.** = ನಗ್ಗು 3, ನರಕು 1, ನೆಗ್ಗು 2. to squash, to crush, to bruise, as dry ginger, peppercorns, medicinal roots, etc. (My.; T. ನಜುಕ್ಕು). 2, to be squashed or bruised, as fruits, etc. (My.; T. ನಜುಂಗು).

ನಜ್ಜು **najju.** a crushed, squashed or bruised state (My.; *cf.* ನನ್ದು 2). — ನಜ್ಜುಗುಜ್ಜು. reit. a completely crushed mass (My.). [Tu.].

ನಂಚು **nañcu.** = ನಂಜು 1. (Si. 313. 347; *only* in Si.).

ನಂಜಾಪಟ್ಟ **nañjāpaṭṭa.** Tbh. of ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ. (St. & Pl.). a kind of plant, etc.

ನಂಜು **nañju. 1.** = ನಂಚು. to take a little lick, to eat a little of anything like pickles and as a relish to the principal food (ಈಷಲ್ಲೇಹನ Śmd. Dh.; Śm. 87; My.; Te.).

ನಂಜು **nañju. 2.** poison (ವಿಷ Śmd. Dh.; Nr.; Nn. 11; Si. 462; ಬಿಸ Śm. 87; Cpr. 5, 107; J. 31, 32; My.; Te., T.; Tu. ನಂಜ್; M. ನಚ್ಚು, ನಂಜು); impurity of the blood (My.); blemish; sin (Bp. 28, 25); paralysis of the brain (My.; Te.).; jealousy [ಪಾಣ್ಡುನನ್ದನರೊಳಹೀನ್ದ್ರಕೇತನನ ಜೂದಿನ ಗೆಲ್ಲಮುದೆನ್ತುಟೆನ್ನ ನಂಜಿನ ಸಪಿಯನ್ತುಟೆನ್ದೊಡಿನಿಸನ್ತದೊಳನ್ತಕನಲ್ಲಿಗಟ್ಟುಗುಂ Pb. 6, 75; ತಾಯ ಮೊಲೆವಾಲು ನಂಜಾಗಿ ಕೊಲುವೊಡೆ ಇನ್ನಾರಿಗೆ ದೂಱುವೆ Bv. 26]. ಇನಿಯವು ವಿಷಯ ಸುಖಂ ನಂಜಿನ ಸವಿವೋಲ್ (Śmd. 117). ನಂಜಿಗೆ ಮದ್ದಿಲ್ಲ, ಬಂಜೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ (Prv.). see Si. 78. 289; Prv. s. ಮುಂಜು. — ನಂಜ. -ಅ 3. Śiva. 2, N. (My.). — ನಂಜನಗೂಡು. N. of a Śaiva place of pilgrimage in Mysore. see Prv. s. ಮುಂಜು. — ನಂಜಾಱಿ. -ಆಱಿ. (ನಂಜಾರೆ). the ichneumon plant (ನಾಕುಲಿ, ಸುರಸೆ, ರಾಸ್ನೆ, ಗನ್ಧನಾಕುಲಿ, ನಕುಲೇಷ್ಟೆ, etc. Si. 150). — ನಂಜಿನ ಮುಳ್ಳು. a poisonous thorn (Rśv. 1, 41). — ನಂಜುಗೊರಳ. -ಕೊರಳ. Śiva (Bp. 56, 22). — ನಂಜುಜೋಗಿ. a dealer in antidotes (ವಿಷವೈದ್ಯ, ಜಾಂಗಲಿಕ Si. 78). — ನಂಜುಣ್ಡ. -ಉಣ್ಡ. Śiva (My.). 2, N. (My.). — ನಂಜು

ಣ್ಡೇಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. Śiva (My.). — ನಂಜುರಂಜಿಕೆ. N. of a plant. see ತ್ರುಷ್ಟಿ. — ನಂಜುರುಳಿ. -ಉರುಳಿ. a pill of poison (Cpr. 8, 15). — ನಂಜುರೋಗ. paralysis of the brain. ನಂಜು ರೋಗದವನಿಗೆ ಗಂಜಿ ಸಲ್ಲದು (Prv.).

ನಟ್ nat̤. = ನಟ್ಟು 1, ಲಟ್. the sound of cracking the finger joints; that of a breaking branch, etc. (My.). ನಟ್ಟೆನ್ದು ಮುರಿ. (My.). ನಟ್ಟೆನ್ದು ಮುಱಿ (My.).

ನಟ nat̤a. = ನಟ್, ಲಟ 1. — ನಟ ನಟ. rep. (My.).

ನಟ nat̤a. *an actor, dancer, mime,* etc. 2, N. for a particular caste, the son of a degraded Kṣatriya by a woman of the second caste. 3, *the tree Colosanthes indica.* 4, the tree Jonesia asoka.

ನಟಕ nat̤aka. an actor (Bp. 6, 17).

ನಟಕು nat̤aku. = ನಟಿಕೆ q. v., ನಟುಕು, ಲೊಟಕ್. (My.).

ನಟಕ್ಕನೆ nat̤akkane. = ಲಟಕ್ಕನೆ. with the sound of ನಟಕ್ (ನಟಕು) in cracking or breaking (My.).

ನಟಣೆ nat̤aṇe. Tbh. of ನಟನ. (Bp. 1, 50; C. Bp. 19, 34; Rām. 1, 5, 30). — ನಟಣೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to begin to dance (Grj. 9, 32).

ನಟನ nat̤ana. *the act of dancing or representing dramatically, pantomime;* a dance.

ನಟನೆ nat̤ane. (ರಹಣೆ Bhn. 15, o. r. ಸರಣೆ). 2, hypocrisy (My.; Mhr. ನಟ, a rogue, cheat).

ನಟಮಣ್ಡನ nat̤a-maṇd̤ana. actor's ornament: yellow orpiment. (R.).

ನಟಿ nat̤i. ನಟೀ. *an actress, a dancing-girl,* a nāc-girl. 2, an actor (ಶಿಲಾಲಿ, ನಟ್ಟುವಂ Mr. 378, o. r. ಸಿಲಾಲಿ). 3, *a species of fragrant plant* (= ನಲಿ).

ನಟಿಕೆ nat̤ike. = ನಟಕು, ನಟಿಗೆ, ನಟುಕು, ನಟ್ಟು 1, ನೆಟಿಕೆ, ನೆಟ್ಟು 4. the cracking noise of the finger and other joints (My.; Tu. ನೆಟ್ಟಿ, M. ಞೊಟ್ಟ, ನೊಟ್ಟು; T. ನೆಟ್ಟ; *cf.* ನಱಿ 2). — ನಟಿಕೆ ತೆಗೆ. to make joints crack (My.). — ನಟಿಕೆ ಮುರಿ = ನಟಿಕೆ ತೆಗೆ. (My.).

ನಟಿಗೆ nat̤ige. = ನಟಿಕೆ. (My.).

ನಟಿಯಿಸು nat̤iyisu. = ನಟಿಸು. (Cpr. 8, 93; Abh. P. 2, 10.).

ನಟಿಸು nat̤isu. to dance, to act (Bp. 5, 42; 12, 38; J. 4, 63; My.).

ನಟೀಸುತ nat̤ī-suta. *the son of a dancing-girl.*

ನಟುಕು nat̤uku. = ನಟಕು, etc. the sound of cracking the finger joints (My.).

ನಟುವ nat̤uva. = ನಟ್ಟುವ. a dancer, etc. (My.).

ನಟ್ಟ nat̤t̤a. (fr. ನಡು 1, Śmd. 214. 229). = ನಟ್ಟೆ, ನೆಟ್ಟು 1. belonging to the middle or midst, central. (T.; Te. ನಟ್ಟ). — ನಟ್ಟಗೊಮ್ಬು. = ನಟ್ಟೆಗೊಮ್ಬು, q. v. (Śsv. 2, 44). — ನಟ್ಟಡವಿ. -ಅಡವಿ. (Śmd. 215; Te.). The middle or heart of a forest (Bh. 3, 3, 1). ನಟ್ಟಡವಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಕಟ್ಟಿಗೆ ತರುವವರು ಯಾರು? ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). see Prv. s. ಪಟ್ಟಣ. — ನಟ್ಟನಡು. (Śmd. 229; Te.). the very middle (Grj. 10, 46). — ನಟ್ಟನಡುವೆ. the very middle; directly in the centre. [ಆ ತಿರ್ಯಗ್ ಲೋಕದ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಲವಣ ಜಲಧಿ ಪರಿವೃತಮಾಗಿ Ap. 1, 48 va.]; (My.; B. 4, 170). — ನಟ್ಟವನೆ. — ನಟ್ಟೆವನೆ, q. v. — ನಟ್ಟಾಲಿ. -ಆಲಿ. the central eye (Bp. 17, 3). — ನಟ್ಟಾಳ. -ಆಳ. (Śmd. 215). the middle tract of country. — ನಟ್ಟಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. (Śmd. 215). midnight [ನಟ್ಟಿರುಳ್ ಮುಱಿದು ಸಾರ್ಚಿದ ನಲ್ಲಳ ತಳ್ತ ತೋಳ್ಗಳಂ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಪತ್ತು ವಿಡಿಸಿ Pb. 4, 12]; (Abh. P. 14, 120). — ನಟ್ಟೆಲ್ವು. -ಎಲ್ವು. the backbone (ಕಸೇರು Hlā.). *cf.* ನಿಟ್ಟೆಲುವು, ನೆಟ್ಟೆಲುವು.

ನಟ್ಟವಿಗ nat̤t̤aviga. = ನಟ್ಟುವಿಗ. an actor, a dancer, a mime, etc. (ಭರತ, ನಟ, etc. Nr. *a;* Hlā.). 2, a dancing-master (Bh. 1, 12, 19; My.).

ನಟ್ಟವಿಗಿತ್ತಿ. nat̤t̤aviga-itti. a female actor, etc. (ನಟಿ, ಕ್ಷುದ್ರೆ Hlā.).

ನಟ್ಟಿ nat̤t̤i. 1. = ನೆಟ್ಟ. niceness, etc. (ಮನೋಹರ Kk. 18, o. r. ಗಟ್ಟಿ).

ನಟ್ಟಿ nat̤t̤i. 2. (fr. ನಡು 2). = ನಾಟಿ, No. 1. young plants especially of rice, fit for transplanting (My.). [—ನಟ್ಟಿಕಾಯಿ. vegetables].

ನಟ್ಟಿ nat̤t̤i. Tbh. of ನಷ್ಟಿ. loss (Śmd. 370; Bp. 43, 7).

ನಟ್ಟು nat̤t̤u. 1. = ನಟ್, ನಟಿಕೆ, etc. (My.).

ನಟ್ಟು nat̤t̤u. 2. = ನೆಟ್ಟು 2. P. p. of ನಡು 2.

ನಟ್ಟು nat̤t̤u. 3. the wide spreading roots of several kinds of grass, and this grass itself (C., see ಕನಗಿನೆ–; in Te.: the bent grass that infests cornfields; in Te. also: obstacle, hindrance; T. ನೆರಡು, to be impeded, contain troublesome difficulties, or hindrances).

ನಟ್ಟುವ nat̤t̤uva. = ನಟುವ. a dancer, an actor (ನಟ, etc. Mr. 378; ಭರತ, ನಟ Si. 340). 2, a dancing-master [ಮಾಣದಾಡಿಸಿದನಾತನನಂಗಜನೆಮ್ಬ ನಟ್ಟುವಂ Ap. 4. 15]; (My.; T. ನಟ್ಟು). feminine ನಟ್ಟುವಳು (ಕ್ಷುದ್ರೆ, ನಟಿ Si. 451). — ನಟ್ಟುವವಳು. -ಅವಳು. = ನಟ್ಟುವಳು. (ವಾಣಿನಿ, ನರ್ತಕಿ Si. 435, *only* Si.).

ನಟ್ಟುವಗಾತಿ nat̤t̤uva-gāti. the wife of a dancing-master (My.).

ನಟ್ಟುವಗಾಱ nat̤t̤uva-gāṟa. = ನಟ್ಟುವ No. 2. (My.).

ನಟ್ಟುವಗಿತ್ತಿ nat̤t̤uva-gitti. = ನಟ್ಟುವಗಾತಿ. (My.).

ನಟ್ಟುವಿಗ nat̤t̤uviga. = ನಟ್ಟವಿಗ. [ವೇದಶಾಸ್ತ್ರದವರ ಹಿರಿಯರೆನ್ನೆ...ಯಾಗ ನಟ್ಟುವಿಗ ಪಾಣರು! Bv. 611]; (Nr. *b*).

ನಟ್ಟುವಿತಿ nat̤t̤uva-iti. an actress, a dancing-girl (ಕ್ಷುದ್ರೆ Mr. 378, o. r. ನಟ್ಟುವತಿ).

ನಟ್ಟೆ nat̤t̤e. = ನಟ್ಟ. belonging to the middle, etc. (Śmd. 210). — ನಟ್ಟೆಗೊಮ್ಬು. (Śmd. 210). a central branch (ನಡುಗೊಮ್ಬು Śm. 24; Kk. 19, o. r. ನಟ್ಟಗೊಮ್ಬು; Cpr. 5, 64 va.; 8, 4 va.). — ನಟ್ಟೆವಗಲ್. -ಪಗಲ್. midday, noon (ನಡುವಗಲ್ Śm. 18). — ನಟ್ಟೆವನಿ. -ಪನಿ. (Śmd. 210). a central drop. — ನಟ್ಟೆವನೆ. -ಮನೆ. (Śmd. 210). = ನಟ್ಟವನೆ. the middle of a house; an inner room; the middle house (ನಡುಮನೆ Kk. 46, o. r. ನಟ್ಟವನೆ). — ನಟ್ಟೆವಾನ್. -ಬಾನ್. (Śmd. 210). the middle of the sky.

ನಡ nad̤a. 1. = ನಾಟ 1, ನಾಡು. a cultivated country, etc. see ಕನ್ನಡ.

ನಡ nad̤a. 2. = ನಡು 3, ನಡದು, ನಡೆ 3, ನಡೆದು. P. p. of ನಡೆ 1, in ನಡ ಕೊಳ್ಳು, to walk (My.; B. 1, 12; 2, 40; 3, 57; 4, 143; 5, 1. 51. 274. 300).

ನಡ nad̤a. 3. = ನಡೆ 2. walking, etc. — ನಡಚಪ್ಪರ. = ನಡೆಚಪ್ಪರ. (My.). — ನಡಬಾವಿ. a well with steps down into it (My.; Te. ನಡೆ–, T. ನಡೈವಾವಿ). — ನಡಮುಡಿ. = ನಡೆಮುಡಿ. (My.).

ನಡ naḍa. 4. = ನಡು 1, q. v. (My.). the waist. ನಡವನ್ನು (B. 5, 242), ನಡದಿನ್ದ (297). ನಡಾ ಕಟ್ಟಿದವಗೆ ತಡವೇನು? (Prv.). — ನಡಕಟ್ಟು. = ನಡುಕಟ್ಟು, q. v. (My.). ನಡಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮುಡೂ ಹಾಱಿ ಹೋಗಬಹುದೇ? (Prv.). — ನಡಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. a post in the middle of a tent, etc. (My.). ಹಡಗದೊಳಗಿನ ನಡಗಮ್ಬ (ಕೂಪಕ G.). — ನಡತರ. a middle sort; middling (My.). — ನಡನಡುವೆ. the very midst; in the very middle (My.; B. 5, 245). — ನಡಪ್ರಾಯ. = ನಡುಹರೆಯ. (My.). —ನಡಬೀದಿ. the middle of a street (My.). — ನಡಭಾಗ. the middle part, the midst (ಮಧ್ಯ G.; My.). — ನಡಮುಱಿಕನ ಬಳ್ಳಿ. a climbing herb, Boerhavia repanda Willd. (Z.). — ನಡರಾತ್ರೆ. = ನಡುರಾತ್ರೆ. (B. 5, 316; My.). — ನಡಹಾದಿ. the middle of the way; half way (B. 3, 124; My.).

ನಡ naḍa. 5. tremblingly. — ನಡ ನಡಗು. to tremble much (My.). — ನಡ ನಡ ನಡುಗು. to tremble excessively [ಅನ್ತು ನಡನಡ ನಡುಗಿ ಜಲದೇವತೆಗಳಪ್ಪೊಡಂ ಮುನಂಗಾಣ್ಬರೆನ್ದು Pb. 1, 95 va.; Ap. 2, 14 va.]; (Bp. 24, 25; 37, 13; 41, 26). — ನಡ ನಡನೆ ನಡುಗು. (Rśv. 5, 55 va.; Abhā. 2, 104). — ನಡ ನಡುಗು. = ನಡ ನಡಗು. (Bp. 5, 28. 40; 10, 6; 22, 31. 49; 24, 33; 26, 25; 36, 27; 46, 22; 47, 60: 50, 6; 57, 49; 58, 57).

ನಡ naḍa. = ನಲ. *reed, a reed;* a species of reed, Arundo tibialis or Amphidonax karka R. see ದೇವನಾಳ.

ನಡಕ naḍaka. = ನಡುಕ. trembling, etc. (ವೇಪಥು, ಕಮ್ಪ Si. 75; My.). see Prv. s. ನಡುರಾತ್ರಿ.

ನಡಗು naḍagu. = ನಡುಗು 1, q. v. to tremble, etc. (Bp. 52, 12; My.).

ನಡಗೆ naḍage. = ನಡಿಕೆ, ನಡಿಗೆ. walking; pace; walk (My.; Tu. ನಡಕೆ; Te. ನಡಕೆ; T. ನಡಕ್ಕೈ).

ನಡತೆ naḍate. walk, course, conduct, deportment, behaviour (My.; Tu., Te., M.; T. ನಡತ್ತೈ). ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆ (ಶೀಲ Si. 70. 456). see B. 1, 5; 2, 36; 4, 125; Si. 264. 451. — ನಡತೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. proper behaviour to be destroyed or cease (My.). — ನಡತೆಯಿನ್ದಿರು. -ಇರು. to be of a certain conduct, to behave (B. 5, 214).

ನಡತೆವನ್ತ naḍate-vanta. a man of proper conduct (My.). feminine ನಡತೆವನ್ತೆ (My.).

ನಡದು naḍadu. = ನಡೆದು. P. p. of ನಡೆ 1.

ನಡಪು naḍapu. 1. walking (Te. ನಡುಪು; T., M. ನಡಪ್ಪು). — ನಡಪಾಡು. -ಆಡು. to walk about [ಕೋಡುವ ಪುಱಿಲ್ ನಡಪಾಡುವ ರಾಜಹಂಸೆ Pb. 3, 37; ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳುಮೇಸುಮನೋದದೆ ಮೋನಂಗೊಣ್ಡು ಬಸದಿಯಂಗಣದೊಳ್ ನಡಪಾಡದೊಳಗಣಡಂಗಿರ್ದು ಜೋಗುನೆಱಿದನ್ದು Vr. 28, 3]; (Cpr. 5, 48; Grj. 5, 86). — ನಡಪಾಡುಹ. -ಆಡುಹ. walking about (for pleasure, ವಿಹಾರ, ಪರಿಕ್ರಮ Nr.).

ನಡಪು naḍapu. 2. to cause to walk; to manage; to treat; [to protect, to lead. ಅವರಂ ... ಆದರದಿಂ ನಡಪಿದಜ್ಜರ ಪ್ಪುದಱೊನ್ದಂ Pb. 10, 18]; (Cpr. 5, 123; 6, 86 va.; Abh. P. 8, 61va. & 62 va.; 15, 41 va.; Tu., Te. ನಡುಪು; T. ನಡಪ್ಪಿ).

ನಡಪ್ರಾಯ naḍa-prāya. *abounding in reeds.*

ನಡಮೀನ naḍa-mīna. = ನಲಮೀನ. a species of frat, or a shrimp. (Sk.; R.).

ನಡಯಿಸು naḍayisu. = ನಡಸು, ನಡಿಸು 1, ನಡೆಯಿಸು, ನಡೆಸು. to cause to walk, proceed, go or move; to carry on; to manage; to treat; to carry out, to fulfil, as a promise, ನಾವೆಯು ನಡಯಿಸುವ ಗೞೆ (ನೌಕಾದಣ್ಡ); ನಾವೆಯು ನಡಯಿಸುವ ಹುಟ್ಟು (ಅರಿತ್ರ Nr.). see Cpr. 6, 87; Rśv. 6, 11 va.; 13, 82.

ನಡವಡಿಕೆ naḍa-paḍike. = ನಡವಳಿ, ನಡವಳಿಕೆ, ನಡವಳಿತ, ನಡಾವಳಿ, ನಡೆವಳಿ, ನಡೆವಳಿತ. conduct, behaviour; custom, usage. 2, proceedings (My.; Te.; T.).

ನಡವಳಿ naḍa-paḷi. = ನಡವಡಿಕೆ. (My.; ವೃತ್ತ, ಚಾರಿತ್ರ Nn. 112; Abh. P. 9, 143; Rām. 1, 4, 9; 6, 2, 25; J. 5, 58).

ನಡವಳಿಕಾಱ naḍavaḷi-kāṛa. a man occupied in walking; [a man of good conduct]. (Śmd. 235, o. r. ನಡೆ-).

ನಡವಳಿಕೆ naḍa-paḷike. = ನಡವಡಿಕೆ. conduct. (Tu. My.).

ನಡವಳಿತ naḍa-paḷita. = ನಡವಳಿಕೆ. (My.).

ನಡವು naḍavu. = ನಡುವು, etc. the centre, etc. (My.; ಮಧ್ಯ Cb.). — ನಡವನ್ತರ. -ಅನ್ತರ. = ನಡು-. that is intervening: interval, intervening time; middle place (My.: Te. ನಡಮುನ್ತರೆ, ನಡಮುನ್ತರಪು, ನಡಮೂನ್ತರ; T. ನಡುಮೂನ್ತರ, ನಡುವಾನ್ತರ). — ನಡವಾನ್ತರ. = ನಡವನ್ತರ. (My.).

ನಡವೆ naḍave. 1. a walk, a place for walking: the floor in a house opposite the entrance-door (My.; T. ನಡವೈ; Te. ನಡಪು, ನಡವೆ). ಸೊಣಕಪ್ಪನಾಯಕರು ಬನ್ದರು; ನಡವೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಕೊಣ್ಡು, ದಡಿಯಲ್ಲಿ ಚಚ್ಚಿದರು (Prv.).

ನಡವೆ naḍave. 2. = ನಡುವೆ, etc. the very midst or middle. (My.; Te. ನಡಮು).

ನಡಸಂಹತಿ naḍa-saṁhati. *an abundance of reeds.*

ನಡಸು naḍasu. = ನಡಯಿಸು, etc. (My.). ನಡಸುವಲ್ಲಿ (ಯಾಪನದಲ್ಲಿ) ನಡೆವಲ್ಲಿ (ಗತಿಯಲ್ಲಿ) ಯಾತ್ರೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಭೈತ್ರವ ನಡಸುವವರು (ನಿಯಾಮಕ, ಪೋತವಾಹ Nr.). ಕೀಲು ಸಣ್ಣದಾದರೂ ಗಾಲೀ ನಡಸುತ್ತದೆ (Prv). see Bp. 9, 38; 16, 15; 25, 8; 32, 57; 37, 26; 40, 37; C. Bp. 47, 22.

ನಡಸುವಿಕೆ naḍasuvike. causing to walk, go, etc. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸೈನಿಕರು ಕೆಲಸವನ್ನು ನಡಸುವಿಕೆ (Si. 396).

ನಡಹ naḍaha. walking, etc.; behaving, acting (ಗತಿ, ವೀಖೆ, ವಿಹಾರ, ಪರಿಸರ್ಪ, ಪರಿಕ್ರಮ Hlā.). ಒಲಿದನ್ತೆ ನಡಹಂ (ಸ್ವತನ್ತ್ರ ವೃತ್ತಿ Mr. 452).

ನಡಾನ್ತರ naḍāntara. = ನಡವನ್ತರ s. ನಡವು. interval, etc. ನಡಾನ್ತರದಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಬನ್ದರೆ (ಅವನನ್ನು) ಹಿಡಿಯಲು ಸಲ್ಲ, ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಸೀರೆ ಹಱಿದರೆ ಉಡಲು ಸಲ್ಲ (Prv.).

ನಡಾವಳಿ naḍa-paḷi. = ನಡವಳಿ. conduct, behaviour. (ಕಾಲಮಾನ, ಪ್ರಚಾರ, ರೂಢಿ G.; My.; B. 4, 122. 165; 5, 2. 66. 95). 2, N. of a festival occurring once in twelve years at Dharmasthala (My. occasionally). [Tu.].

ನಡಾಳ naḍāḷa. (Mhr. ನಾಡಾ, a rope, cord; a strap, thong). — ನಡಾಳಮಿಣಿ. a strap to fasten the yoke to the pole (S. Mhr.).

ನಡಿ naḍi. 1. = ನಡೆ 1. to walk, etc. (My.). ದಾರಿ ನಡಿಯುವವನು (ಪಥಿಕ, etc. Si. 262). ಬಹಳ ಅಂಜಿಕೆಯುನ್ನುಣ್ಟುಮಾಡುವ ಕಾಳಗ ನಡಿಯುವ ಸ್ಥಲ (293). ಸನ್ಮಾರ್ಗದಿನ್ದ ನಡಿಯುವದು (B. 5, 209).

ನಡಿ naḍi. 2. = ನಡು 1. the middle, etc. (Te.). — ನಡಿಕಟ್ಟು. the waist-band (Te.). 2, mean order or time (in music). ಸ್ಥಾಯಿಯ ನಡಿಕಟ್ಟಾದ ಮಧ್ಯಮಾನ (ಘನ, ಮಧ್ಯ Si. 63). — ನಡಿಬೆಟ್ಟು. the flank or side of a hill (ಕಟಕ, ನಿತಮ್ಬ Si. 115). — ನಡಿಬೆರಳು. = ನಡುಬೆರಳು. the middle finger (ಮಧ್ಯಮ Si. 211; Te.).

ನಡಿಕೆ naḍike. = ನಡಗೆ, etc. walking, etc. (ಪತ್ತಿ, ಗತಿ Si. 425). ಕುಣಿನಡಿಕೆ ಎಳೆನಡಿಕೆ ಜಾಱುನಡಿಕೆ ನಿಡುನಡಿಕೆ ಸುಱುನಡಿಕೆ ಇವು ಅಶ್ವ ಧಾರೆಗಳು (274). see 275. 444; Prvs. s. ನಾಲಿಗೆ, ಬಡಿಕೆ.

ನಡಿಗೆ naḍige. = ನಡಿಕೆ, etc. (ಗಮ, ಗಮನ G.; My.). ಹಾವುಗಳ ನಡಿಗೆ ಬಹಳ ಮನ್ದವಾಗುತ್ತದೆ (B. 2, 27). ಕುದುರೆಯ ನಡಿಗೆ (B. 3, 56; 5, 13). ಒಣ್ಟೆಗಳ ನಡಿಗೆ (5, 35).

ನಡಿವೆ naḍive. = ನಡವೆ 2. the very midst or middle. (ಮಧ್ಯ Si. 447; My.; Te. ನಡಿಮಿ). see Si. 101. 209. 217. 229. 419.

ನಡಿಸು naḍisu. 1. = ನಡಯಿಸು, etc. (My.). to cause to walk. ನಡಿಸೋಣ (ಪ್ರವರ್ತನ G.). ವಾದ ವಿವಾದ ನಡಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 4, 207). ಕೆಲಸವನ್ನು ನಡಿಸುವದು (5, 285). ಕೇಳ್, ಅಯ್, ಮುನ್ದೆ ನಡಿಸುವ ಕಥಾ ವಿಸ್ತಾರಮಂ! (J. 3, 1). ಅರಸೊಲಿದು ನಡಿಸಿದರೆ ಸಿರಿಯಕ್ಕು, ದೆಸೆಯಕ್ಕು, ಕರಿತುರಗಬಲವು ಪಿರಿದಕ್ಕು; ಮುನಿದರೆ ಕರನಾಶವಕ್ಕು (Sp.). ನಡಿಪಂ ಭಾಗ್ಯದ ಕರ್ತನ್, ಅಯ್! (Śś. 96). see J. 26, 26; 31, 27. 37; Si. 84. 246. 349. 422. — ನಡಿಸಿ ತರ್. (= ನಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). to drive to or near (Bh. 1, 10, 30).

ನಡಿಸು naḍisu. 2. = ನೆಡಿಸು. to cause to fix in the ground, to plant, etc. [ದಿವ್ಯಶಕ್ತಿ ಪ್ರಭಾವದಿನ್ದ ಮಾನುಷಾರಣ್ಯಂಗಳ ಮಹಾದ್ರುಮಂಗಳಂ ತರಿಸಿ ನಡಿಸಿ Ap. 13, 52 va.]; (Cpr. 7, 32; Bp. 16, 17; My.). 2, to cause to enter, to plant, to implant. ಅಡವೀ ಬೆಕ್ಕುಗಳು ಬೇಟೆಯ ಮೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಹಲ್ಲು ನಡಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತವೆ (B. 5, 31).

ನಡು naḍu. 1. = ನಡ 4, ನಡವು, ನಡಿ 2, ನಡುವು. the middle, the centre; the waist; the flank, of a horse, etc. (ಮಧ್ಯ Śmd. Dh.; Nn. 89; ಮಧ್ಯ, ಕಕ್ಷ Hlā.; ಅವಲಗ್ನ, ವಿಲಗ್ನ, ಮಧ್ಯಮ, ಮಧ್ಯ Nr.; ಮಧ್ಯ, ಅವಲಗ್ನ, etc. Nr.; Si. 210; ಕಕ್ಷ Mr. 273; ಮುಷ್ಟಿ 294; ಅವಲಗ್ನ, ಮಧ್ಯ 327; ಮಧ್ಯಮಾಯ, ಮಧ್ಯ 460; ಕಟ, ಶ್ರೋಣಿಫಲಕ Si. 208; ಮಧ್ಯದ ಸ್ಥಾನ Śm. 93; My.; Tu., Te., T., M.). [ಅಕೆಯ ನಡುವಿನ ಬಡತನಮುಂ....ಒಡನೆ ಕೆಟ್ಟುವು Pb. 1, 141 va.; Ap. 8, 46]. ಅಸಿಯ ನಡು (Śmd. 201). (ಕೇಶವಂ) ತೊಡಗಿದ ಕೃತಿಗಳೊಳ್ ಆನೆಯ ನಡು ಬಡವೇ! (407). ಎರಡು ಹುಬ್ಬಿನ ನಡು (ಕೂರ್ಪ); (ಆನೆಯ) ಎರಡು ಕೊಮ್ಬುಗಳ ನಡು (ಪ್ರತಿಮಾನ Hlā.). ಆನೆಯ ನಡುವ ಬಿಗಿವ ಮಿಳಿ (ಕಕ್ಷ್ಯೆ Nr.). ಕುಮ್ಬಸ್ಥಲದ ನಡು (ಬಿದು Mr. 154). ಉಡಿದ ನಡುಗಳ್ (Rśv. 5, 120 va.). ಕಡೆ ಬಿಳಿದು, ನಡು ಕಪ್ಪು; ಬೆಳಗುಸೊಡರಲ್ಲ (the eye; Beḍagucaupadi). see Śmd. 214; Cpr. 5, 123; Bp. 46, 57; 55, 16; Bh. 1, 8, 28; B. 3, 71; ಬಡ-, ಸೆಳೆ-; Prv. s. ಬುಡ. — ನಡುಕಟ್ಟು. a waist-band, a long cloth used for girding the loins, a girdle, etc. (ಕಕ್ಷ್ಯೆ Si. 447, see 279; My.; T., M.). — ನಡುಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. the midst of the ocean, the open sea (M.). ಕಡೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರದ ನಡುಗಡಲೊಳ್ ಮೋಹವೆಮ್ಬ ಬಲುಬಲೆಯೊಳ್ ಸಿಲಂ ತೊಡರ್ದು ಬೀೞದೆ (Jmt. 24). — ನಡುಗಡ್ಡೆ. an island (ಅನ್ತರೀಪ, ದ್ವೀಪ G.; My.; B. 3, 12; 4, 204). — ನಡುಗಪ್ಪು. -ನಡಗಪ್ಪು. (G. 186. 219). — ನಡುಗಾಡು. -ಕಾಡು. the midst of a jungle (Rśv. 13, 129). — ನಡುಗುಡ್ಡ. the flank or side of a hill (G. 529). — ನಡುಗುಱುವ. -ಕುಱುವ. an island. ಸೀರ ನಡುಗುಱುವಂ (ಅನ್ತರೀಪ Mr. 416, o. r. -ಗುಱುವಂ). — ನಡುಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. = ನಟ್ಟಗೊಮ್ಬು (Śm. 24; Kk. 19). — ನಡುಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. the middle of the throat or neck. ಕುದುರೆಯ ನಡುಗೊರಲ ಸುೞಿ (ದೇವಮಣಿ Mr. 281). — ನಡುತಲೆ. = ನಡುದಲೆ. (My.; T., M.). — ನಡುತೂತು. a central hole. ರಥದ ಗಾಲಿಯ ನಡುತೂತು (ನಾಭಿ G.). — ನಡುತೂಬು. a central bore or tube. ಬಣ್ಡಿಯ ಕಣ್ಣಿನ ನಡುತೂಬು (ಪಿಣ್ಡಿಕೆ, ನಾಭಿ Si. 276). — ನಡುತೊಟ್ಟಿ. the (middle of the) central, open court of a house (My.). ಉಪ್ಪರಿಗೆಮನೆಗಳ ನಡುತೊಟ್ಟಿ (ಕಕ್ಷ್ಯೆ Si. 446). — ನಡುದಟ್ಟಿ. a zone, a girdle (My.). — ನಡುದನ್ತ. a central tooth. ಕುದುರೆಯ ಎರಡು ನಡುದನ್ತಗಳು (ಸನ್ದಶನ Mr. 281). — ನಡುದಲೆ. -ತಲೆ. (Śmd. 223). the middle of the head, the crown. — ನಡುದಾರ. a waist-band of thread or metal (My.). — ನಡುನಡುವೆ. the very midst; in the very midst or middle (J. 3, 37; B. 1, 22; 4, 35; 5, 151. 299). — ನಡುನಾಡು. a middle region or district (ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ Nr.). — ನಡುನೀರ್. the midst of a water or pond. ನಡುನೀರೊಳ್ ಒಗೆದ ನಲಿನಮಂ ಮುಱುಯಲ್ ಎಳಸಿ (Rśv. 6, 24 va.). ನಡುನೀರಲ್ಲಿ (ಒಬ್ಬನ) ಕೆಯ್ ಬಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.). — ನಡುನೆತ್ತಿ. the crown of the head (ಬ್ರಹ್ಮರನ್ಧ್ರ G.; Te. ನಡಿ-). see Mr. 280; Rśv. 5, 41; Rāghc. 17, 69; J. 28, 3. — ನಡುನೊಸಲ್. the middle of the forehead (Bp. 3, 26). [—ನಡು ಪಗಲ್. = ನಡುವಗಲ್. ಮರುಸ್ಥಳದ ಮಾಳದೊಳ್ ನಡುಪಗಲ್ಪರಂ ಗ್ರೀಷ್ಮದೊಳ್ ಸುರುಳ್ವಿನೆಗಮುಱ್ಚಿ Ap. 13, 86]. ನಡುಬೆಟ್ಟು. = ನಡುಬೆರಳು. (My.). — ನಡುಬಾವಿ. the midst of a well (Bp. 52, 17). — ನಡುಬೀಡು. intermediate space. ಆನೆಯ ಎರಡು ಕುಮ್ಬಸ್ಥಲದ ನಡುಬೀಡು (ಮೂರ್ಧಪಿಣ್ಡ, ಕುಮ್ಬ Hlā.). — ನಡುಬೆರಳು. the middle finger (My.). — ನಡುಭಾಗ. = ನಡಭಾಗ. (B. 4, 69; G. 107; My.). — ನಡುಮಟ್ಟ. up to the waist (B. 3, 123; My.). — ನಡುಮಧ್ಯ. the very middle (Nn. 161; My.; see Prv. s. ಬಿಡಾರ). — ನಡುಮನೆ. = ನಟ್ಟನವೆ (Kk. 46; ಕುಟಿ, ಕುಟೀರ, ಕೋಷ್ಠ, ಗರ್ಭಾಗಾರ, ಪ್ರಕೋಷ್ಠ, ವಾಸಗೃಹ G.; Bp. 47, 54; B. 2, 14). ನಡುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದೆ! ಎಂದು, ಕೂಗಿದ. — ನಡುಮನೇಲಿ ಹೇತು, ನಾತ ಬರುತ್ತೆ ಎನ್ದ (Prvs.). see Prv. s. ಪಡವಲ 1. — ನಡುಮರ. the middle of a tree. ನಡುಮರಾ ಹತ್ತಿ, ಬುಡಾ ಕಡಿದ (Prv.). — ನಡುಮಾಳ. middle hut? (Śmd. 215). — ನಡುರಂಗ. a place or an arena in the middle. ಗುಡಿಯ ಚೋದಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ನಡುರಂಗ ತಾ ಕಲ್ಲು (Sp.). — ನಡುರಾಜ್ಯ. the middle of a kingdom or empire (My.). — ನಡುರಾತ್ರಿ (B. 5, 220; My.; Te.). ನಡುರಾತ್ರೆ. = ನಡರಾತ್ರೆ. midnight: at midnight. ನಡುರಾತ್ರೇಲಿ ನಡದರೆ ನಡಕ ತಪ್ಪೀತೇ? — ಬಿಡುಗಡೆಯಾದರೂ ನಡುರಾತ್ರಿ ಸಂಚಾರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ನಡುವಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. N. of a metre. (Ch.). — ನಡುವಗಲ್. -ಪಗಲ್. = ನಟ್ಟವಗಲ್ (Śm. 18). [ನಡುವಗಲ ಬಿಸಿಲ್ ತನ್ನಂ ಸುಡೆ ವನಕರಿ Kr. 3, 116]. see Rśv. 6, 24 va.; J. 12, 15; 13, 10; 29, 49. — ನಡುವಗಲ್ಪಂಜು. a torch that is lighted at mid-day (in order to honour a person or idol, C. Bp. 47, 37). — ನಡುವಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. = ನಟ್ಟಿರುಳ್. midnight (ನಿಶೀಥ, ಮಹಾನಿಶೆ Hlā.). see Abh. P. 7, 7 va.; 13, 44; Bp. 9, 23; 19, 58; 27, 47; 43, 47; 50, 23; J. 24, 50. — ನಡುವಿರುಳು. = ನಡುವಿರುಳ್. (Bp. 43, 51; 47, 8; Bh. 1, 8, 56). ನಡುವಿರುಳಲ್ಲಿ ಹೊಱಟವರಿಗೆ ಹೆಬ್ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾಯಿತು (Prv.). — ನಡುವೀದಿ. -ಬೀದಿ. the midst of a street; the middle or main road (Rśv. 6, 11 va.; 13, 95 va.). — ನಡುವೆಡೆ. -ಎಡೆ. a place in the midst, the midst (Bp. 38, 57). — ನಡುಸಾಲೆ. = ನಡುಮನೆ. see Prv. s. ಪಡುಸಾಲೆ. — ನಡುಸೆಱಂಗು. (Śmd. 215). the middle portion of the skirt of a cloth. — ನಡುಹಗಲು. = ನಡುವಗಲ್. (ಮಧ್ಯಾಹ್ನ G.; My.). — ನಡುಹರೆಯ. middle age (My.). ನಡುಹರೆಯದವಳು (ಅರ್ಧ ವೃದ್ಧೆ, ಕಾತ್ಯಾಯನಿಕೆ Hlā.; ಕಾತ್ಯಾಯನಿ Mr. 302). — ನಡುಹೊೞೆ. the midst of a river. (My.). ನಡುಹೊೞೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಯ್ ಬಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.).

ನಡು naḍu. 2. = ನಾಟು 1, (ನೆಟ್ಟು 3), ನೆಡು. to fix firmly; to stick or fix in the ground, to plant; to enter, to pierce (ಸಂಸ್ಥಾಪನ Śmd. Dh.; ಸ್ಥಾಪನ Śm. 93; My.; T., M. Tu. ನಡ್); to enter, etc. (v. i. Cpr. 9, 10 va.; see ಮಸ-). P. p. ನಟ್ಟು (Śmd. 267. 284. 287; Cpr. 5, 36). [ಅರಲಮ್ಬುಗಳ್ ಗಣಿಕಾ ಜನಂಗಳೆರ್ದೆಯಂ ನಟ್ಟು ಕೆಂಕಮಾದನ್ತಾದುವು Pb. 2, 39 va.; Ap. 2, 14 va.]. ಪಶುವ ಕಟ್ಟಲೆನ್ದು, ಕಳದಲ್ಲಿ ನಟ್ಟ ಗುಣ್ಟವು (ಮೇಧಿ Nr.). ನಸು ನಟ್ಟುದು (ನಾಟ್ಟಿದುದು Ct. I, 7). see Cpr. 2, 35; 6, 37; Abh. P. 9, 67; 14, 189; Bp. 43, 7. 85; 44, 8; 46, 31. 32; 58, 39; Rsv. 10, 31 va.; Bh. 3, 2, 2. — ನಟ್ಟ ಕಮ್ಬದ ಹಾಗೆ ದಿಟ್ಟವೀರನು ಇರ ಬೇಕು. — ನಟ್ಟ ಮರಕ್ಕೆ ನೀರು ಎಱೆದ ಹಾಗೆ. — ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಬಂಗೀ ನಟ್ಟ (Prvs.). ಬಿಲ್ಲಿನ ದಾರ ನಡ ಬಾರದೆನ್ದು ಹೆಗಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ ತೊಗಲು (G. 159. 194). see Prv. s. ಬಾಟೀ ಗಿಡ.

ನಡು naḍu. 3. = ನಡ 2, etc., in ನಡು ಕೊಳ್ಳು (My.). ನಾಡು ಗಳ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಅರಸರು ಯಾವಾತಗೆ ತಲೆ ಬಾಗಿ ನಡು ಕೊಳ್ಳು ತ್ತಾರೋ, ಆ ಅರಸು ಅಧೀಶ್ವರನು (G.). ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಿನ್ದ ನಡು ಕೊಳ್ಳೋಣ (ಸ್ಥಿತಿ G.).

ನಡುಕ naḍuka. = ನಡಕ. (Śmd. 249 Mdb.). trembling, shivering, shaking; tremor; fear (ವೇಪಸು, ಕಮ್ಪ Hlā.; Nr.; Mr. 385; ವಿಲೋಲ Ct. II, 39; ಅಲ್ಲಾಡು, etc., ಕಮ್ಪನ Ss.; ಜೊಮ್ಮಿ ಸಿತ್ತು Kk. 31; Śm. 76; My.). [ಸಂಕೆಯಿಂ ನಡುಕಮುಮಾಗಳುಬ್ಬಡಿಗ ಮಾಡುದು Pb. 5, 15; Ap. 11, 151]. see Cpr. 4, 47; Rsv. 9, 22. — ನಡುಕಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to become afraid (ಭಯವನ್ ಅನ್ Kk. 72).

ನಡುಗಿಸು naḍugisu. to cause to tremble, etc. (Bp. 1, 49; J. 28, 2; B. 5, 139; My.).

***ನಡುಗೀಱು naḍugīṟu.** special cord. ಅತ್ತಿತ್ತ ಮಿಸುಕದೆ ನಡುಗೀಱು ಜ್ಯೋತಿಯ ಪೃಥವಾಗಿ ಹಿಡಿದು Cv. 899.

ನಡುಗು naḍugu. 1. = ನಡಗು. to tremble, to shake, to shiver, to quake (ಕಮ್ಪನ Śmd. Dh., o. r. ನಡಗು; My.; Tu. ನಡಗ್; T. ನಡುಕ್ಕು, ನಡುಂಗು; M. ಚಳುಙ್ಙು, ನಡುಙ್ಙು). ನಡುಗು ವವ (ಪ್ರಸ್ಕನ್ನ, ಸ್ಖಲಿತ Hlā.). [ನಡುಗುವ ಮೆಯ್ಯ ನಡುಕಮುಮಂ ಕಿಡೆ ನುಡಿದು Pb. 1, 92 va.]. ನಡುಗಿವರೆ ಗುಡುಗು ಕೇಳೀತೇ? — ನಡುಗು ವವನ ಮೇಲೆ ಸತ್ತ ಹಾವು ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). see Cpr. 7, 109; Abh. P. 13, 75; Bp. 46, 22; 58, 36. 62; Rsv. 5, 118; 6, 24 va.; 9, 24. 25. 29; J. 4, 28; B. 4, 41.

ನಡುಗು naḍugu. 2. trembling, shivering, tremor (ನಡುಕ G.). — ನಡುಗುರೋಗ. the tremor of a person who is weak, infirm, or old (My.).

ನಡುಗುವಿಕೆ naḍuguvike. trembling, etc. (Si. 295).

***ನಡುಪ naḍupa.** P. p. of ನಡುಗು 1. ನಡುಪಾಕೆಯ ಪಾಣಿ ಪಲ್ಲ ವಂಬಿಡಿದು Pb. 3, 75.

ನಡುವಣ್ naḍu-aṇ. relating to the middle or midst; the middle or midst. (Śmd. 135). declension: ನಡುವಣ, ನಡುವಣಿಂ, etc. (135). ನಡುವಣ ಕರ್ಪೂಂ (81). ನಡುವಣ ಅಕ್ಷರಂ, ನಡುವಣ ವಕಾರ ಯಕಾರಂಗಳ್, ನಡುವಣ ಎತ್ವಂ, ನಡುವಣ ವರ್ಣಂ (184. 188. 360. 361 Cm.). [ನಡುವಣ ನಾಡೆ ನಾಡೆ ಕನ್ನಡದ ತಿರುಳ್ Kr. 1, 37; Pb. 3, 74va.; Ap. 4, 25]. ಚನ್ದ್ರಮಣ್ಡಲದ ನಡುವಣ ಕಪ್ಪು (ಮೃಗ, etc.); ಮುತ್ತಿನ ಸರದ ನಡುವಣ ಮಾಣಿಕಂ (ತರಲ); ನಡುವಣದು (ಮಧ್ಯಮ, ಮಧ್ಯಮಿಾಯ, ಮಧ್ಯನ್ದಿನ Hlā.). ಉದಕದ ನಡುವಣ ತೆವರು (ದ್ವೀಪ, etc.); ಮರದ ಮೊದಲಿನ್ದ ಕೊಮ್ಬುಪರಿಯನ್ತ ಮಿರ್ದ ನಡುವಣ ದಿಣ್ಡು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, etc.); ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟು ನಡುವಣ ಬೆರಳು ಕೂಡಿ ಅಳದಡೆ ತಾಲ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ನಡುವಣಂ. -ಅಂ. (Śmd. 136). a man of the centre; [the middle one among the sons].

ನಡುವು naḍuvu. = ನಡು 1, etc. centre. (Śmd. 135. 210. 215. 229; ಮಧ್ಯ Nr.; My.; T.; Te. ನಡುಮು). ಪಾತ್ರಮೆನೆ ತೋಱಿಯ ನಡುವಿಂಗೆ ನಾಮಂ (Mr. 415). ಆನೆಯ ದನ್ತಮೆರಡಱ ನಡುವು (ಪ್ರತಿ ಮಾನ 155). ನಡುವಿನ ವಾಯುನೋವು (ಗೃಧ್ರಸಿ Si. 485). ನಡುವಿನ ಮಗ (B. 3, 15). — ನಡುವನ್ತರ. = ನಡವನ್ತರ. (My.).

ನಡುವೆ naḍuve. = ನಡವೆ 2, ನಡಿವೆ. the very midst or middle; — the midst or middle; in the midst or middle; between; — an intervening space; difference (My.). [ಅನ್ತನೇಕ ನದ್ಯುದ್ಯಾನ ನಾನಾ ಜನಪದ ಜನಾನುರಾಗ. ರಸ ರಮ ಣೀಯಮಪ್ಪ ಗನ್ಧಿಳ ವಿಷಯದ ನಡುವೆ Ap. 1, 62 va.]. ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಯ ಮಣಿಕಟ್ಟಿನ ನಡುವೆಯುಂ ಕರಭ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ನೀರ ನಡುವೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಸೇತು); ಎರಡು ಕಾಲ ನಡುವೆ ಪನ್ನೆರಡು ಅಂಗುಲದ ತೆಱಪಾಗಿದ್ದಡೆ ವೈಶಾಖ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ನಡೆಯೊಡೊನ್ದೆ ಭೂಮಿ, ಕುಡಿಯೊಡೊನ್ದೆ ನೀರು, ಸುಡುವಗ್ನಿ ಒನ್ದೆ ಇರುತಿರೆ ಕುಲಗೋತ್ರ ನಡುವೆ ಎತ್ತಣದು? (Sp.). see Śmd. 64. 65. 66. 126. 149; Cpr. 2, 41; 7, 40. 91; Bp. 43, 71; 53, 31; Rsv. 13, 73; J. 3, 36; 15, 10; C. Bp. 5, 2; Si. 29. 214. 473; B. 2, 37; 3, 36; 4, 44. 152. 184.

ನಡೆ naḍe. 1 = ನಡಿ 1. to walk; to march; to go on; to proceed; to go; to be current; to continue; to come to pass, to take place; to behave, to conduct oneslf; to be carried out, to succeed; to go with (one) as a leader, to be obedient to (ಗಮನ Śmd. Dh.; My.; Tu. ನಡಪು; T., M. ನಡ; Te. ನಡುಚು). P. ps. ನಡ, ನಡದು, ನಡು, ನಡೆ, ನಡೆದು. [ತಡೆತಡೆದು ಕಾನ್ತನಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆಯಲ್ ಬಗೆದೆನಗೆ Kr. 3, 126]. ಕಾಲೋಳ್ ನಡೆದಪಿರ್ (Śmd. 125). ಮೂಗಾವುದವಂ ನಡೆದಂ (157). ನಡೆದುದು ಹಂಸೆ (169). ನಡೆವಂ (260). ನಡೆವುತೆ (Bp. 1, 49), ನಡವುತ್ತ (21, 9). ಪಡೆವೆರಸಿ ನಡೆವುದು (ಅಭಿಷೇಣನ); ಬಟ್ಟೆನಡೆವಾತಂ (ಪಾನ್ಥ, ಪಥಿಕ, etc. Hlā.). ಅವನಾನೊಬ್ಬನು ಹಗೆಯ ಗೆಲಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಇದಿರಾಗಿ ನಡೆದಾನು, ಆತನು ಅಭ್ಯಮಿತ್ರ್ಯ, etc. ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಹೀಗೆ ನಡ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ದು, ಅಧಿಕಾರದಿನ್ದ ವಿಧಿಸಿ ಹೇಱುವಿಕೆ (ಅಪವಾದ, ನಿರ್ದೇಶ Si. 265). ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿ ನಡದು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ವ್ಯುತ್ಥಾನ 437). ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಡದನ್ಥಾ ಪರಿಶುದ್ಧಕ್ರಿಯೆ (ಅಪದಾನ 386). ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂವತ್ಸರ (ಐಷಮ); ನಡೆಯುವ ಹಗಲು (ಅದ್ಯ 476). ಒನ್ದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಕುಮರಿ ಎಷ್ಟು ದೂರ ದಾರಿಯನ್ನು ನಡೆಯಲಾಪುದೋ, ಅಷ್ಟು ದೂರದ ಹಾದಿ (273). ಚೋರನೊಡನೇ ದಾರಿ ನಡೆಯುವದೇನು? (Dp. 167). ಸೊಕ್ಕಿ ನಡೆಯುವ ಭೃತ್ಯನ್ ಅವ ಕೂರಕೃತ್ಯ (54). ದೇಶದ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ಸುದ್ದಿ ತಿಳುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಗಳನ್ನು ತರಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 4, 87). ನಡೆಯೋದು ಕಾಲ್ನಡೆ, ಮಾತು ಪಾಲಕಿಯ ಮೇಲೆ. — ನಡೆಯಬಲ್ಲವನ ಒಡವೆ ನುಡಿಯಬಲ್ಲವನ ಕೊಣ್ಡುಹೋದ. — ನಡೆಯಲಾಪರೆ ನಡತೆ, ಹೋಱ ಲಾಪರೆ ಹೋಱ (Prvs.). ಈ ರೂಪಾಯಿ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ (My.). ಸದ್ಗುರು ವಿಗೆ ವಿಧೇಯನಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು (My.). ನಾಡಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ (My.). ನನ್ನ ಮಾತು ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ (My.). see Śmd. 28. 72. 255. 280. 407; Cpr. 4, 11; Bp. 1, 56; 2, 5; Bh. 1, 5, 7; 1, 8, 53. 58; 2, 4, 5; C. Bp. 2, 4; Rsv. 6, 132; 10, 5 va.; 10, 10; J. 2, 39; 3, 41; 6, 3; 15, 2; 22, 4; Si. 264. 294. 396. 2, to go into, to enter. ಕುಡುವಿಲ್ಲಿನ್ ಎಚ್ಚ ಕೋಲುಂ ನಡೆಘು ಪಲ್ ಅನ್ದು ಒರ್ವನ ಎರ್ದೆಯಂ (Śmd. 89. 221). — ನಡದಾಟ. -ಆಟ. walking about, etc. (My.). — ನಡದಾಡು. -ಆಡು. to walk about, etc. (My.). — ನಡೆ ನಡೆ. rep. (Śmd. 231.

272; Bp. 16, 29; 47, 50; 58, 42). — ನಡೆಯುಗೊಡು. -ಕೊಡು. to allow to take (one's own) course (B. 5, 233).

ನಡೆ nade. 2. = ನಡ 3. (Śmd. 250). walking; going; walk; course; gait; march; pace; a going: a time or turn, as in fetching water from a well; conduct, deportment, behaviour; walking property: cattle (ಸಿದ್ಧಯಾತ್ರೆ Mr. 408; ವಿಹಾರ, ಪರಿಕ್ರಮ, etc. Mr. 438; My.; Tu.; Te., M.; T. ನಡೈ). [ಕೊಳ್ಗುಳದೊಳಂ ನಡೆವೀ ನಡೆಗೆನ್ತು ನೋನ್ತೆಯೋ Pb. 13, 52; Ap. 8, 2]. ನೀರ ನಡೆ ಹಾಯ್ವ ತೆಪ್ಪ (ಉಡುಪ, ಪ್ಲವ Mr. 416). ಗಾಳಿಯ ನಡೆ (ವಾಯುಚಾರ, ಲಘು Nn. 145). ನಿಟ್ಟೋಟವುಹ (ಆನೆಯ) ನಡೆ (ಸ್ಥೂಲೋಚ್ಚಯ Mr. 158). ಇಟ್ಟಡೆಯಿಲ್ಲದ ಸೇನೆಯ ನಡೆ (ಅಸಮ್ಬಾಧ ಚಮೂಗತಿ Nr.). ಭಕ್ತಿಯ ನಡೆ (Bp. 56, 19). ಸತ್ಯಸದ್ಗುಣ ತೀರ್ಥ, ಉತ್ತಮರ ನಡೆ ತೀರ್ಥ, ಸತ್ಯರ ಸಂಗವದು ತೀರ್ಥ; ಹರಿವ ನೀರ್ ಎತ್ತಣ ತೀರ್ಥ? (Sp.). see Cpr. 5, 99; 6, 69; 7, 77; Bp. 5, 28; ಕಾಲು-, ಕಾಲ್-, ಬಿಗು-, ಬಿಱು-, ಮೆಲ್-. — ನಡೆಗಲ್. -ಕಲ್. to learn to walk (nicely, Śmd. 230; Abh. P. 3, 129). — ನಡೆಗಲಿ. -ಕಲಿ. = ನಡೆಗಲ್. (Śsv. 3, 61; 4, 3). — ನಡೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. to become unable, or cease to walk, move, etc. (Abh. P. 10, 233; 13, 44; Grj. 8, 11). — ನಡೆ ಗಿಡೆ. reit. (Bp. 60, 21). — ನಡೆಗುಂಗು. -ಕುಂಗು. to become tired in walking (R.). — ನಡೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. to interrupt (one's) walk: to cause to stop (J. 7, 6). — ನಡೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ನಡೆಗಿಡು. (J. 10 sum.; 10, 11). — ನಡೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to begin to walk or move; to walk, to proceed, etc. [ಸರೋವರದ ಬಟ್ಟೆಯಂ ನಡೆಗೊಣ್ಡು Pb. 13, 70 va.]; (Cpr. 8, 70; C. Bp. 6, 51. 52; Rśv. 4, 56 va.; 6, 30 va.; 13, 77 va.; V. 30, 35 va.; J. 8, 14; 19, 30). — ನಡೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to cause to walk or proceed (Bh. 7, 6, 14). — ನಡೆಗೋಟೆ. -ಕೋಟೆ. = ನಡೆಗೋಣ್ಟೆ. (Bh. 6, 4, 26). — ನಡೆಗೋಣ್ಟೆ. -ಕೋಣ್ಟೆ. a fortification or fort that is self-moving (in the air, as those of Tripura, Grj. 6, 56 va.; C. Bp. 42, 24. 27). — ನಡೆಚಪ್ಪರ. = ನಡ-. a litter with a canopy over it (Bp. 6, 22). — ನಡೆತೋರಣ. a tōraṇa affixed to two poles and carried in front of a procession (My.; V. 5, 43 va.). — ನಡೆ ನಡೆಗೆ. at every step (Bp. 16, 17). — ನಡೆ ನುಡಿ. walking and speaking (J. 28, 19); conduct and speech (My.). — ನಡೆಬೇಗ. quickness of walk (Bp. 3, 3). — ನಡೆಮುಡಿ. a clean cloth that is spread out for walking upon or passing over (My.; Rśv. 2, 5; V. 5, 43 va.). — ನಡೆಮಾಡ. a walking house: a self-moving, chariot of the gods (ಪಾಱ್, ವ್ಯೋಮಯಾನ Śm. 10, o. r. -ಮಾಡು). — ನಡೆಮಾಡು. = ನಡೆಮಾಡ, q. v. (ಪಾಱ್, ವಿಮಾನ Śs.). — ನಡೆಯಂ ನಡೆ. to walk a walk (Bp. 44, 12). [— ನಡೆಲಿಂಗ. a walking liṅga, jaṅgama. ನಡೆಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ Bv. 415]. — ನಡೆವಲೆ. -ಬಲೆ. a net to be drawn together for catching wild beasts (Śsv. 3, 24). — ನಡೆವೆಣ. -ಪೆಣ. a walking corpse [ನಡೆವೆಣನ ನುಡಿವೆಣನ ಸಂಸಾರ ವೇನವನ! Bv. 157]; (Abh. P. 13, 130; Bh. 3, 23, 43; Rām. 3, 8, 4).

ನಡೆ nade. 3. = ನಡ 2, etc. P. p. of ನಡೆ 1. — ನಡೆ ತರ್. (= ನಡೆದುಕೊಣ್ಡು ಬರ್). to come, etc. ನಡೆ ತನ್ದಂ ಮೇರೆ ತಪ್ಪಿ ಕವಿವ ಅಮ್ಬುಧರವ್ರಾತದೊಲ್ (Śmd. 281). ನಡೆ ತಹ ಕಿರಾತರ್ (Rāghc. 17, 64). ನಡೆ ತಪ್ಪ ವೀಚಿಗಳ್ (C. Bp. 2, 4). ರಾಜೇನ್ದ್ರಂ... ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ನಡೆ ತರ್ಪಾಗಳ್ (Rśv. 6, 11 va.). ನಡೆ ತಾರೆ! (Bp. 12, 43). see Cpr. 6, 96; Grj. 4, 38; Bp. 2, 44; 24, 36; 26, 6; 30, 24; 43, 27; 57, 58; Rśv. 13, 97 va.; J. 2, 46; 26, 4; 30, 42; Bh. 2, 4, 7; 2, 13, 6.

ನಡೆ nade. 4. (fr. ನಡು 2). fixedly, firmly, pryingly, inquisitively. ಕಲಾಪಿಗಳ ಆಟಮಂ ಮನಂಗೊಳೆ ನಡೆ ನೋಡಿ ನೋಡಿ, ಕುಣಿಯಲ್ ನೆಱೆ ಕಲ್ತು (Śmd. 230). ಮಡದಿಯರ ನಡೆ ನೋಟ್ಪ ಕಡೆಗಣ್ (Rāghc. 17, 67). see Abh. P. 1, 117; Rśv. 2, 49; 5, 40. 124; 6, 10 va., 30 & 132; 10, 8; 13, 95. *cf.* ನಾಡೆ. [ನೆಱನಂ ನಡೆ ನೋಡಿ ನರೇನ್ದ್ರಂ ನೆಚ್ಚು Pb. 1, 111; Ap. 14, 1].

***ನಡೆಪಾಡು nadepu-ādu.** to move about, travel. ಮುಗಿಲ ಮೇಲೆ ನಡೆಪಾಡುವಾಕೆಗಳ್ Pb. 7, 84. *cf.* ನಡಪಾಡು.

ನಡೆಯಿಸು nadeyisu. = ನಡಯಿಸು, etc. to cause to walk or move [ಓಡಮಂ ನಡೆಯಿಸುವ ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧಿಯಂ ಕಣ್ಡು Pb. 1, 68 va.; Ap. 8, 2]; (Śmd. 233; Si. 84).

ನಡೆವಳಿ nade-paḷi. (Śmd. 252). = ನಡವಳಿ. conduct, etc.

ನಡೆವಳಿಕಾಱ nadevaḷi-kāṟa. = ನಡವಳಿಕಾಱ, a man of good conduct.

ನಡೆವಳಿತ nadevaḷita. = ನಡವಳಿತ. (My.).

ನಡೆಸು nadesu. = ನಡೆಯಿಸು, etc. (Bp. 6, 2; 51, 44; 53, 13; Bh. 1, 8, 8. 23; J. 2, 29; My.).

ನಡ್ಡಿ naddi. the back of the waist, the hollow above the loins; a depression, a sinking, crookedness (Te.). — ನಡ್ಡಿಮೂಗು. a turned-up nose (Te. ನಡ್ಡಿಮುಕ್ಕು). ನಡ್ಡಿಮೂಗುಳ್ಳವ (ಅವಟೀಟ, ಅವನಾಟ, ಅವಭ್ರಟ, ನತನಾಸಿಕ Si. 297).

ನಡ್ಯ nadye. *an abundance of reeds.*

ನಡ್ವತ್ nad-vat. *abounding in reeds.*

ನಡ್ವಲ nadvala. *abounding in reeds.*

ನಣ್ಟು nantu-a[3]. = ನೆಣ್ಟು. a relative, a kinsman; a friend (ಆತ್ಮೀಯ, ಸ್ವಜನ, ಬನ್ಧು, ಆಪ್ತ, ಜ್ಞಾತಿ, ಬಾನ್ಧವ Hlā.; Mr. 311; ದಾಯಿಗ, ಬನ್ಧು Nn. 140; My. only = ಬನ್ಧು; Tu. ನಣ್ಟ್; Te. ನಣ್ಟಕಾಡು, a friend; T. ನಣ್ಣನ, a friend; M. ನಣ್ಣು, ನೆಣ್ಣು, to remember with love and gratitude; see s. ನಚ್ಚು 1; *cf.* ನನ್ನಿ 1 & 2). [ಆತನ ನಣ್ಟರಪ್ಪಶ್ವಗ್ರೀವ... ನೀಲಾದಿಗಳಪ್ಪ Pb. 6, 64 va.; Ap. 9, 99; Vr. 72, 8; ಜಗದ ನಣ್ಟ ನೀನೇ ಅಯ್ಯಾ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ! Bv. 25]. ಸಖ್ಯ, ಪ್ರಾಪ್ತಪದೀನ ಎನ್ದೊಡೆ ಮಾಡಿಕೊಣ್ಡ ನಣ್ಟನು; ಸಂಗಡಿತನವೆನ್ದು, ಎಮ್ಬರು; ಮಿತ್ರ, ಸುಹೃತ್ ಎನ್ದೊಡೆ ಎಡೆಯಲಾದ ಸಂಗಡಿಗನು; ನಣ್ಟನೆನ್ದು, ಎಮ್ಬರು (Nr.). ನಣ್ಟರ ನಲ್ಲರ ಮಾತುಗೇಳದೇ ಓಪನೆ, ಪರಮಾತ್ಮ! (Śmd. 120). ನಣ್ಟರಿರ, ನಲ್ಲರಿರ! (153). ಚನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ನಣ್ಟರು, ಕೆಟ್ಟರೆ ಸ್ನೇಹಿತರು. — ಕೆಟ್ಟು, ನಣ್ಟರಸೇರ ಬೇಡ; ಕೊಟ್ಟ ಧರ್ಮಾ ಕೇಳಬೇಡ. — ತುಣ್ಟನ ಮನೆಗೆ ನಣ್ಟರು ಬನ್ದರೆ ಗಣ್ಟಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ (worse than cattle). — ತುಣ್ಟನಿಗೆ ನಣ್ಟರೆಲ್ಲ ಬಣ್ಟರ ಹಾಗೆ. — ದೊಡ್ಡವರ ಮನೆಗೆ ಬಡ ನಣ್ಟ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prvs.). ಹಿತನಣ್ಟ (ಕಿಂಕರ, ಚೇಟ Mr. 238). ನಣ್ಟರು ಬಣ್ಟರು ಹಣವಿನ ಗಣ್ಟಿರುವ ತನಕ ಹೇೞಿದನ್ದದಿ ನಡೆವರು; ಗಣ್ಟೆಲ್ಲ ತೀರ್ದ ಮಱುದಿನ ನಣ್ಟರೆ ಗಣ್ಟಲಿಗೆ ಗಾಣ (Subhāṣitakandapadya). ನೀತಿಯ ಬಲ್ಲವ ಪುರುಷಂ, ಮಾತುಗಳ ಕೆಡಿಸಿ ನುಡಿಯದಾತನೆ ಚತುರಂ, ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾಳ್ಪನೆ ನಣ್ಟಂ, ಭೀತಿಯೊಳಿರ್ಪವನೆ ಭೃತ್ಯ (ditto). see Bp. 37, 31; 59, 26. feminine ನಣ್ಟಳು (My.).

ನಣ್ಟತನ nantatana. = ನೆಣ್ಟತನ. relationship (My.). ದೊಡ್ಡವರ ನಣ್ಟತನ ಬಡವನಿಗೆ ಬಣ್ಡಾಟ (Prv.).

ನಣ್ಟರ್ತನ nantartana. = ನಣ್ಟತನ. see ಪಱ-.

ನಣ್ಟಸ್ತಿಕೆ nantastike. = ನಣ್ಟತನ, ನೆಣ್ಟಸ್ತಿಕೆ. [Tu.]. (My.).

ನಣ್ಟಿಕೆ nantike. = ನಣ್ಟತನ. ತಣ್ಟೆಯವನ ನಣ್ಟಿಕೆ ಸಲ್ಲ, ಒಣ್ಟೆಯಾಗಿ ಹೋಗ ಸಲ್ಲ (Prv.).

ನಣ್ಟಿತಿ nantiti. = ನೆಣ್ಟಿತಿ. a female relative (My.).

ನಣ್ಪು nanṭu. = ನೇಣ್ಟು. relationship (My.); friendship (ನಣ್ಪು Ct. I, 6; ಅಣ್ಪು Kk. 70; T. ನಿನಂ, Te. ನೆನರು, affection, attachment). ನಣ್ಪಾದುದು (ಅಣ್ಪಿತ Ct. I, 65). ನಣ್ಪು ಉಣಿಯ ಬೇಕು, ಗಣ್ಪು ಉಣಿಯ ಬೇಕು. — ಅಣ್ಪು ತಪ್ಪಿದರೆ ನಣ್ಪು ತಪ್ಪೀತೇ? — ಕಳ್ಳ ಕಳ್ಳಗೆ ನಣ್ಪು, ಹುಳಿ ಮೆಣಸಿಗೆ ನಣ್ಪು. — ನಣ್ಪು ನೋಡದೆ ಹೋಯಿತು, ಸಾಲ ಕೇಳದೆ ಹೋಯಿತು (Prvs.). see Prv. s. ಗಣ್ಪು. — ನಣ್ಪುಗೊಳುಹ. -ಕೊಳುಹ. conciliation. ಸಾಮ ಎನ್ದೊಡೆ ವಿನಯದಿಂ ನಣ್ಪುಗೊಳುಹ (Nr.).

ನಣ್ಪು nanpu. 1. = ನೇಣ್ಪು. friendship, affection, love, favour, confidential relationship, familiarity, intimacy, relationship (ಪ್ರಣಯ, ಪ್ರಸರ Hlā.; ನಣ್ಪು Ct. I, 6, o. r. ನೆಣ್ಪು; Abh. P. 10, 114. 172; see ಪುಸಿ-). [ಕುಲಜನುಮಲ್ಲಂ ನಣ್ಪಿನ ಬಲಮುಂ ತನಗಿಲ್ಲ Kr. 3, 173; Pb. 3, 84; Ap. 2, 20; Vr. 87, 16]. — ನಣ್ಪುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to acquire love or favour (V. 9, 5).

ನಣ್ಪು nanpu. 2. delightfulness, charm, pleasantness, agreeability (ಸಿಗರ, ನೆಟ್ಟ, ಅನು, etc., ಮನೋಹರ Śs.; Cpr. 8, 9; V. 2, 33; Te. ನನುಪು; see ನಲ್ 1, ನಲಿ 1, ನಲ್ಮೆ).

ನತ nata. bent, bowed; depressed, sunk; crooked, curved; *inclined to.* (Śmd. 13; Ch. v. 62).

ನತನಾಸಿಕ nata-nāsika. *having depressed or flattened nose.*

ನತಾಸ್ಯ nata-āsya. a person whose face is bent down (Grj. 10, 78).

ನತಿ nati. bending, bowing; crookedness; a bow; a courtesy. see ಪ್ರಣತಿ; Cpr. 7, 17.

ನತ್ತು nattu. = ನೆತ್ತು. to stutter, to stammer (My.; M. ನತ್ತು, ನೆತ್ತು). — ನತ್ತಿ ಮಾತಾಡು. to stammer (My.). ನತ್ತಿ ಮಾತಾಡುವವನ ಮಾತು ಸುತ್ತಿ ತೊಱಲಿದರೆ ಪಟ್ಟು ಆದೀತೇ? (Prv.).

ನತ್ತು nattu. = ನೊತ್ತು. a nose-jewel (My.; Te., T.; Mhr. ನಥ; see ಗಾಡಿ-, ಮೂಗ-). ನತ್ತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯಳಾದವಳು ಮುತ್ತು ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ. — ನತ್ತು ಇಲ್ಲವೆನ್ದು, ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟುವೆನ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ಬನ್ದೀತೇ? (Prvs.).

ನತ್ವ natva. 1. the letter or syllable ನ (Śmd. 127. 129. 178. 280. 342. 350).

ನತ್ವ natva. 2. the state of being not: doubt, suspicion, uncertainty (My.; Te.).

ನದ nada. sounding, making a noise; see ನಿ-. 2, *a river*, the personification of which is male (ಉದ್ಧ್ಯ, ಭೇದ್ಯ, ಗಣ್ಡು ದೊಱೆ Mr. 413; see ಗಣ್ಡು ದೊಱೆ).

ನದತ್ nadat. sounding, making a noise, roaring (Rśv. 13, 65).

ನದರು nadaru. = ನಜರು. a present to a superior, etc. (My.; Br.).

ನದಿ nadi. ನದೀ. *a river*, the personification of which is female (ಹೊಱೆ Nn. 40). see ತೊಱೆ, ಪೊಱೆ. ನದೀ ದಾಟಬೇಕಾದರೆ ಗುದಿಗೆ ಯಿನ್ದ ಆದೀತೇ? — ನದೀ ದಾಟಬೇಕಾದರೆ ಬಿದಿಗೆಯೋ ಅಗಬೇಕೋ? — ನದೀ ದಾಟ, ಬದೀಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ನದಿತೀರ nadi-tīra. (ನದೀತೀರ). the bank or shore of a river. see ಒತ್ತು.

ನದಿಪು nadipu. = ನನ್ದಿಸು. to extinguish (v. t., Cpr. 7, 47; 9, 120).

ನದಿಪ್ರವಾಹ nadi-pravāha. = ನದೀಪ್ರವಾಹ. (My.; see ಒಱ್ಕು).

ನದೀಪ್ರವಾಹ nadī-pravāha. the current, stream or flow of a river (My.).

ನದೀಮಾತೃಕ nadī-mātrika. *nourished or watered by rivers.*

ನದೀಸರ್ಜ nadī-sarja. *the tree Terminalia arjuna* W. & A.

ನದುಳು nadulu. wonder, surprise. ನದುಳ ನಗೆಗಳ ಮೊಗದ ಮುರುಹಿನ ವದನವ್ ಅರೆಮುಸುಕುಗಳಲಿರ್ದುದು (Rām. 3, 7, 13; Mhr. ನವಲ).

ನದ್ಧ naddha. *bound, tied, connected.* see ಸನ್-.

ನದ್ಧ್ರಿ naddhri. *a strip of leather, or leather thong.*

ನದ್ಯಮ್ಬುಜೀವನ nadī-ambu-jīvana. *deriving its sustenance from river-water.*

ನನ್ nan. 1. = ಆಂ 1, etc. (I). see its plural ನವ್ and ನಾವು. genitive: ನನ, ನನ್ನ, ನನ್ (My.). ನನ್ನಗ, ನನ್ನಸ (My.). ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಅಗು, ಮಗಳೇ! (Prv.). — dative: ನನಗೆ, ನನಿಗೆ (My.; Si. 48. 378. 389), ನಂಗೆ (My.). ನನಗೆ ಬಾರದ ಗಾದೆಯಿಲ್ಲ, ಕಾಗೆ ಕುಣ್ಡ್ರದ ಮರವಿಲ್ಲ. — ನನಗೆ ಬಾರದು, ಅಪ್ಪಗೆ ತಿಳಿಯದು; ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಬಲ್ಲ, (ಆದರೆ ಇವನು ಈ) ಊರಲ್ಲಿಲ್ಲ. — ನನಗೂ ನಿನಗೂ ಜೋಡು; ಒಪ್ಪಾನಕ್ಕಿ ಕೇಡು. — ನನಗೆ ಬೇಡಾದ ಹೆಣ್ಣು ಅಪ್ಪ ಯಾರಿಗೆ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ? — ನನಗೂ ನಿನಗೂ ವಿಶ್ವಾಸ; ಮಾನ ಕುಕ್ಕೇಲಿ ಕೆಯ್ ಹಾಕಬೇಡ! (Prvs.). — accusative: ನನ್ನ, ನನ್ನನು, ನನ್ನನ್ನು (My.). ನನ್ನೇ ತಿರುಗಿ ಹೆದಱಿಸುತ್ತಾನೆ (B. 4, 199). — locative: ನನಲಿ. ನನಲ್ಲಿ, ನನ್ನಲ್ಲಿ (My.). — ablative: ನನಿನ್ದ, ನನ್ನಿನ್ದ (My.).

ನನ್- nan. 2. = ನಾ 2-, etc. four (Te., M.). — ನನ್ನೂಱು. four hundred (My.; Te.).

ನನದು nanadu. = ನನೆದು. P. p. of ನನೆ 1.

ನನನ್ದ್ರ nanandri. = ನನಾನ್ದ್ರ. *a husband's sister, a sister-in-law* (My. Amara).

ನನಸು nanasu. 1. = ನಚ್ಚು 2, ನನೆಸು, ನೆನಸು 3. truth; truly, certainly (ದಿಟ Śmd. II, o. rs. ನನೆಸು, ದಿಟ್ಟ; ವಲಂ, ವೇಱಂ, ದಿಟ Kk. 48, o. r. ನೆನಸು; ನಿಕ್ಕುವ, ನಿಸದ, ನನ್ನಿ, ವಲಂ, ವೇಱಂ, ದಲ್, ಸಾಜ, ದಿಟ Śm. 34; *cf.* ನನ್ನಿ 1).

ನನಸು nanasu. 2. = ನೆನಸು 2. to make wet, to moisten. ನನಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅರ್ದ್ರ, ಸಾರ್ದ್ರ Nr.).

ನನಾನ್ದ್ರ nanāndri. = ನನನ್ದ್ರ, ನಾದನಿ, ನಾದಿನಿ, ನಾದುನಿ. *a husband's sister.* 2, a brother's wife (see ನಾದುನಿ).

ನನು na-nu. is it not so? it certainly must be so! *certainly, assuredly* (ನಿಶ್ಚಯ Nn. 163; ಬೆಸಗೊಣ್ಡು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು Mr. 537); just! well! pray! (ನುತಸಮ್ಭಾಷಣ, ಒಳ್ಳಿಹ ಸಮ್ಭಾಷಣೆ 163).

ನನೆ nane. 1. = ನಾನ್ 2, ನೆನೆ 3. to become wet, moist, or soaked (ಅರ್ದ್ರಭಾವ Śmd. Dh.; ಆರ್ದ್ರತ್ವ Śm. 99; ಸೋರ್ 103; Tu.; M.; T. ನನ್ಯ; Te. ನೆಮ್ಮು, moisture, wet, damp, T., M. ನಳಿ, ನಳಿರ್, cold, coldness; M. ಇಳುಪ್ಪು, dampness). P. ps. ನನದು [ನೆತ್ತರ ಪೊನಲೊಳ್ ನಾನ್ದು ನನೆದ ಮೆಯ್ಯುಮಂ Pb. 1, 105 va.]; (Bp. 47, 15), ನನೆದು (J. 13, 14). ನನೆವುತ (Bp. 60. 48). see Bp. 36, 8. 14; 51, 24; Rśv. 9, 24; J. 28, 36; 80, 13.

ನನೆ nane. 2. P. p. of ನನೆ 1, in ನನೆ ನನೆದು (Bh. 1, 19, 21).

ನನೆ nane. 3. flower-buds to come forth; to bud. ನನೆತುದು (ನನೆ ಏಱುದುದು Śm. 21; Kk. 19; ನನೆವೆತ್ತುದು Śs.; Te.).

ನನೆ nane. 4. a flower-bud, an unblown flower, an opening bud (ಪುಷ್ಪಕುಟ್ಮಲ Śmd. Dh.; ಕಲಿಕೆ, ಕೋರಕ Nr.; ಸಜ್ಜುಕ, ಮೊಗ್ಗೆ, ಮುಗುಳ್, ಕುಟ್ಮಲ Kk. 23; Śm. 22; Cpr. 7, 115; Rām. 1, 16, 52; Te.; [Tu. ನಿಡೆ. a tender nut]; T. ನನ್ಯೆ, ನಗ್ಯೆ; M. ನಮ್ಪು, ನಾಮ್ಪು, a shoot, sprout, germ, see ನಾಟಿ). [ನನೆಯ ಕೊನೆಯ ತಳಿರ ಮುಗುಳ Pb. 1, 58; Ap. 1, 65]. ಅನ್ಯಕ್ತಮುಪ್ಪ ಕಹಿನನೆ (ಕ್ಷಾ

ರಕ, ಚಾಲಕ Nr.). see ಎಳೆ-. — ನನೆಕೊನೆವೋಗು. -ವೋಗು. the point of a bud to disappear: to bloom: to rejoice (Rśv. 4, 6. 83; V. 5, 28 va.). — ನನೆಗಣೆ. -ಕಣೆ. an arrow of buds (Abh. P. 5, 5; 9, 35; Grj. 4, 104 va.). — ನನೆಗಣೆಯ. -ಕಣೆಯ. whose arrows are buds: Kāma (Abh. P. 9, 36; Grj. 10, 45 va.). — ನನೆಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. a branch with buds (Abh. P. 1, 108). — ನನೆಗೊಯ್. -ಕೊಯ್. to gather flower-buds (Cpr. 7, 101). — ನನೆಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ನನೆಗಣೆ. (Grj. 7, 67). — ನನೆದೊಡಿಗೆ. -ತೊಡಿಗೆ. ornaments of flower-buds (Grj. 4, 21 va.). [— ನನೆದೋಱು. -ತೋಱು. to flower. ನನೆದೋಱೆ ಸುಣ್ಣೆಸೆನ್ತ್ರಮಾಮರಂ Pb. 2, 12]. — ನನೆಯಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. Kāma (Grj. 7, 11 va.). — ನನೆಯಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. = ನನೆಗಣೆ. [ನನೆಯಮ್ಬಂ ಮಸೆದನ್ನರಪ್ಪ ಪಲರೊಳ್ಪೆಣ್ದಿರ್ Pb. 9, 29]; (Cpr. 7, 45; Abh. P. 9, 164; Grj. 7, 25). — ನನೆವಿಲ್. -ಬಿಲ್. a bow of buds (Rśv. 8, 71). — ನನೆವಿಲ್ಲ. -ಬಿಲ್ಲ. whose bow consists of buds; Kāma [Abh. P. 7, 131]; (Rśv. 7, 63). — ನನೆಯೇಱು. -ಏಱು. = ನನೆ 3, q. v. (Rśv. 9, 47). — ನನೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to get buds, to bud (see Ss. s. ನನೆ 3). — ನನೆವಾಸು. -ಪಾಸು. a bed of buds (Rśv. 8, 71). [— ನನೆವೋಗು. -ಪೋಗು. to flower, blossom. ವಚನ ಕದಮ್ಬಕಮೆ ಮ್ಪೊನ್ದು ತಂಕಜೆಲರೊಳ್ ನನೆವೋಯ್ತೆ ವ್ಪಿನಮಾಕೆಯ ತನುಲತೆ ತುಪ್ಪಿದು ದಿತಿ ಬಹಳ ಪುಳಕ ವಿಪುಳಶ್ರೀಯಿಂ Ap. 7, 30].

ನನೆತು nanetu. P. p. of ನನೆ 3.

ನನೆಸು nanesu. = ನನಸು 1, q. v. truth, etc.

ನನೆಹ naneha. becoming wet; wetness, dampness. ಪ್ರೇಮ ಸ್ನೇಮ ಸಮುನ್ನನ ಈ ಮೂಱು ನನೆಹದ ಹೆಸರು (Nr.).

ನನ್ದ nanda. happiness, joy. 2, N. of a cowherd who was the foster-father of Krisna. (Bhāgavata 10, 4, 7). 3, N. of a king of Pātaliputra who lost his kingdom by the machinations of Cānakya. 4, N. of a vritta (Ch.). ನನ್ದರಾಯನ ಬಣ್ಡಾರ ನಾಯಿ ನರಿ ತಿನ್ದು ಹೋಯಿತು.—ನನ್ದನ ಬದುಕು ನಾಯ್ನೊಪಾಲಾಯಿತು (Prvs.).

ನನ್ದಕ nandaka. gladdening. 2, N. of a vritta (Ch.). 3, *the sword of Visnu or Krisna.*

ನನ್ದನ nandana. gladdening. 2, *a son.* 3, a garden frequented by the gods: *Indra's pleasure ground;* a garden, a grove. 4, the twenty-sixth year of the cycle of sixty (My.). see ತಾಲ-.

ನನ್ದನನ್ದನ nanda-nandana. the foster-son of Nanda: Krisna. (My.).

ನನ್ದನೆ nandane. a daughter (ದುಹಿತೃ, etc. Mr. 309).

ನನ್ದಾ nandā. = ನನ್ದದ, of ನನ್ದು 1. — ನನ್ದಾದೀಪ. a lamp that is always kept burning, [a lamp that is not to be extinguished]. (My.). — ನನ್ದಾದೀವಿಗೆ. = ನನ್ದಾದೀಪ. (My.). [Tu.].

ನನ್ದಿ nandi. joy, delight, welfare; happy; gladdening. 2, a son. 3, name of an attendant of Śiva: the bull on which he rides (Bp. 1, 52; 2 sum.; 37, 50; 45, 46; ತಣ್ಡು Mr. 14). 3, the tree Cedrela toona Roxb., the wood of which resembles mahogany (ಪುಂಗವ Mr. 121). 4, the tree Lagerstroemia microcarpa (Van Someren). — ನನ್ದಿಕಮ್ಬ. a large bamboo pole with a metal Nandi attached to its middle and a vyāsahasta on its top (My.). —ನನ್ದಿಗಿಡ. = ನನ್ದಿ No. 3. (ಕಾನ್ತಲಕ, ಕುಣಿ, ಕುವೇರಕ G.). — ನನ್ದಿಬಟ್ಟ ಲುಗಿಡ. = ನನ್ದಿಬಟ್ಲು-. (ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ G.). — ನನ್ದಿಬಟ್ಲುಗಿಡ. a shrub with fragrant white flowers, cultivated in gardens, Tabernaemontana coronaria Br. (St. & Pl.; My.). — ನನ್ದಿಮರ. = ಬಿಳೇ ನನ್ದಿ ಮರ. a large timber tree with white bark, Lagerstroemia parviflora Roxb. (Z.). see ಬಸವಗಿಡ. — ನನ್ದಿಯ ಹಬಿವಿಗೆ. = ನನ್ದಿ ಧ್ವಜ. (Bp. 53, 16).

ನನ್ದಿಕ nandika. = ನನ್ದಿ No. 3.

ನನ್ದಿಕೇಶ nandika-īśa. = ನನ್ದಿಕೇಶ್ವರ. (Bp. 54, 49; Rśv. 1, 1).

ನನ್ದಿಕೇಶ್ವರ nandika-īśvara. = ನನ್ದಿಕ. *N. of Śiva's chief attendant* (Bp. 2, 10; 9, 11; 10, 20; 45, 47).

ನನ್ದಿಗ್ರಾಮ nandi-grāma. N. of a village where Bharata resided during Rāma's banishment. (Rām. 2, 6, 34).

ನನ್ದಿತ nandita. pleased or satisfied with, contented with, gladdened, delighted. see ಅ-; Bp. 2, 21.

ನನ್ದಿದುರ್ಗ nandi-durga. a high hill in the Mysore country (My.).

ನನ್ದಿಧ್ವಜ nandi-dhvaja. a banner with a bull on it (Bp. 5, 39; 58, 53). 2, = ನನ್ದಿಕಮ್ಬ (My.).

ನನ್ದಿನಾಥ nandi-nātha. = ನನ್ದಿಕೇಶ್ವರ. (Bp. 2 sum.; 10, 12; 57, 24).

ನನ್ದಿನಿ nandini. a female who makes happy or gladdens; a female who is happy. 2, a daughter. 3, fabulous cow, a sort of cow of plenty, the property of Vasistha. (My.).

ನನ್ದಿಪತಾಕೆ nandi-patāke. = ನನ್ದಿಧ್ವಜ. (Bp. 56, 5).

ನನ್ದಿಮಣ್ಡಲ nandi-mandala. N. of a ksetra (Bp. 2, 28).

ನನ್ದಿಮುದ್ರೆ nandi-mudre. the stamp or impression of a Nandi or bull (Bp. 52, 47).

ನನ್ದಿವಟ್ಟ nandivatta. Tbh. of ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ. a kind of shrub, etc. (Cpr. 7, 115 va.; ವೃಕ್ಷ Nn. 110; Mr. 478; ತಗರ Mr. 125).

ನನ್ದಿವರ್ಧನ nandi-vardhana. increasing pleasure; Śiva; a son; a friend. 2, the tree Cedrela toona Roxb. (ತುನ್ನ, ನನ್ದಿವೃಕ್ಷ, ಬಸವನ ಗಿಡ, etc. Si. 153). — ನನ್ದಿವರ್ಧನಹುವ್ವು. the flower of that tree (Si. 153).

ನನ್ದಿವಾಹ nandi-vāha. = ನನ್ದಿವಾಹನ. (My.).

ನನ್ದಿವಾಹನ nandi-vāhana. riding on a bull: Śiva (Bp. 27, 26).

ನನ್ದಿವೃಕ್ಷ nandi-vriksa. *the tree Cebrela toona* Roxb. (= ಕಚ್ಚ, ಕಾನ್ತಲಕ, ಕುಣಿ, ಕುವೇರಕ, & ತುನ್ನ). ಅಶ್ವತ್ಥಾಕಾರಮಪ್ಪ ನನ್ದಿವೃಕ್ಷ (ತುನ್ನ, ಕುವೇರಕ, etc. Nr.).

ನನ್ದಿಸು nandisu. = ನದಿಪು, ನೊನ್ದಿಸು. to extinguish, to quench [ದ್ರುಪದ ವಿಳಯಾನಿಳನಂ...ಜಳಧರ ವರ್ಷಂಗಳಿಂ ನನ್ದಿಸೆಯುಂ Pb. 12, 20 va.]; (Abh. P. 14, 100; Bp. 3, 16; 45, 47; Rām. 6, 10, 27).

ನನ್ದೀಶ nandi-īśa. = ನನ್ದಿನಾಥ. N. of Śiva's chief attendant. (Bp. 2, 15).

ನನ್ದೀಶ್ವರ nandi-īśvara. = ನನ್ದೀಶ. (Bp. 1 sum.; 2, 7; 43, 41; 53, 5; 54, 40; J. 14, 21; Si. 461).

ನನ್ದು nandu. 1. = ನೊನ್ದು 1. to lose one's splendour, to be extinguished, to be quenched. to go out (ಗತತೇಜಸ್ Smd. Dh.; ಗತತೇಜ Śm. 98; My.; T. ನದು). [ಮಾಗಿಯಾ ನೀರಿನ್ದಂ ನನ್ದದು ಪರಿತಾಪಾನಳಂ Kr. 3, 165; Pb. 1, 115 va.; Ap. 2, 43]. see Bp. 11, 12; 50, 55; J. 28, 5; 31, 62. — ನನ್ದೊಯ್. -ವೊಯ್. to beat (any thing) so that (it) is extinguished, *i. e.* to quench (Rśv. 9, 18; 13, 97 va.).

ನನ್ದು nandu. 2. = ನನ್ದು 1? to be ruined, to be destroyed, to perish; to disappear, to vanish; to destroy (ವಿನಾಶ Smd. Dh.; ನಾಶ Śm. 98; T. ನದು, to destroy; ನನ್ದು, to be ruined, etc.; ನಲಿ, to perish; *cf.* ನಜ್ಜು, ನಮೆ, ನಸಿ 1).

ನನ್ದೆ nande. delight, felicity, prosperity: its personification: name of a śakti: Gaurī, etc. 2, the first, sixth, or eleventh day of a fortnight. (My.).

ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ nandi-āvarta. = ನನ್ದಿವಟ್ಟ. *the shrub Tabernaemontana coronaria* R. Br. 2, a particular kind of diagram. 3, *a sort of palace built in the shape of that diagram, a catuḥśāla without a western gate.* 4, *a species of large fish.*

ನನ್ನ nanna. mine. see s. ನನ್ 1.

ನನ್ನಿ nanni. 1. truth, certainty; certainly, etc. (ಸತ್ಯ Ct. I, 70. 100; ಸತ್ಯ, ನೈಜ Kk. 48; ನಿಕ್ಕ, ನಿಸದ, ಸತ್ಯ 64; ನಿಕ್ಕುವ, ನಿಸದ, ನನಸು or ನೆನಸು, ವಲಂ, ವೇಂ, ದಲ್, ಸಾಜ, ದಿಟ Śm. 34; My., also in ನನ್ನಿ ಆಡು; T. ನನ್ಱು, a good; what is right, well or beautiful; ನನ್ಱು, a good; beauty; M. ನನ್ನು, good; what is right, advisable; see s. ನನ್ನಿ 2, & *cf.* ನಚ್ಚು 1 & 2, ನಲ್ 1). [ಪೂಣ್ದ ನನ್ನಿಗೆ ಬನ್ನಂ ಬರಲೀಯದೆ Pb. 1, 81; Ap. 8, 73]. see Abh. P. 16, 7 va.; Bp. 1, 55; 2, 20; 5, 57; 9, 25; 29, 16; 46, 20; 49, 11; 61, 7; Śm. 67; Śśv. 2, 118; Sp. s. ಬಗೆ 1. [— ನನ್ನಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. to give assurance, promise. ಪಿರಿದೊನ್ದು ಮನೆವಾಱ್ತೆಯುಣ್ಟೀಗಳೆ ಪೋಗಿ ಬನ್ದಪ್ಪೆಂ ಬನ್ದೊಡೆ ನಿನ್ನ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ್ದೆನೆನ್ದು ನವ್ಪು ನುಡಿದು ನನ್ನಿಗೊಟ್ಟು Vr. 16, 6]. — ನನ್ನಿ ಮಾಡು. to verify, to prove (Cpr. 7, 28 va.; Abh. P. 15, 66 va.). [— ನನ್ನಿವಾತು. -ಮಾತು. truthful word. ಪಡೆಮೆಚ್ಚೆ ಗಣ್ಡನ... ನನ್ನಿವಾತುಮಂ ಮುರಾನ್ತಕಂ ಮೆಚ್ಚೆ Pb. 5, 75 va.].

ನನ್ನಿ nanni. 2. love, affection, attachment (Abh. P. 16, 7 va.; J. 12, 1; 23, 59; 24, 27; 26, 72; 31, 45; My.; T. ನನ್ಱಿ, a good, benefit; M. ನನ್ದಿ, ನನ್ನಿ, goodness, gratitude; ನಲ್ಲೆ, good, right; fine; real, true; see ನಣ್ಪ, ನನ್ನಿ 1, ನಚ್ಚು 1 & 2).

***ನನ್ನಿಕಾಱ nannikāṟa.** truthful person. ನೋಯಿಸಲ್ಕೆ ನಿನ್ನ ನನ್ನಿಕಾಱನ ಮನಮುಂ Pb. 7, 48.

ನಪ್ nap. = ನಪ್ಪು. see ಸ್ತ್ರೀ-.

ನಪುಂಸ na-puṁsa. not a male; a eunuch (ಕ್ಲೀಬ, ನಪುಂಸಕ Nn. 146).

ನಪುಂಸಕ na-puṁsaka. *neither man nor woman: a hermaphrodite.* 2, *eunuch.* 3, of neuter gender; *the neuter gender;* a word in the neuter gender (Śmd. 108. 265; Kāvy. I, 2, 20-22. 31. 32. 74-83; I, 5, 18-23).

ನಪುಂಸಕತ್ವ napuṁsakatva. the state of being of the neuter gender (Kāvy. I, 2, 74-83).

ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ napuṁsaka-liṅga. the neuter gender (Śmd. 109. 129. 138. 263. 291).

ನಪ್ತಾರ naptāra. Tbh. of ನಪ್ತೃ. (My.).

ನಪ್ತೃ naptṛi. *a grandson.*

ನಪ್ತ್ರಿ naptrī. *a granddaughter.*

ನಪ್ಪು nappu. = ನಪ್. neuter; the neuter gender (Śmd. 112. 126. 147. 186).

ನಪ್ಪೆ nappe. fr. ನಗ್ಗು 1. a bruise in a fruit or tree (My.). [Tu. ನಪ್ಪಡ. weariness].

ನಫರ naphara. a sarvant for low work (Mhr., H.); a mean wretch (My.). 2, an individual, a poll (Br., Mhr., H.). — ನಫರ ಜಾಮೀನು. personal bail (Br.; R.).

ನಫೆ naphe. profit, gain (My.; Si. 325; Mhr., H. ನಫಾ).

ನಬಸಿತ nabasita. Tbh. of ನಮಸಿತ. (ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ G.).

ನಬೀ nabī. a prophet: the prophet, Mahomed (H.; My.; Br.).

ನಬ್ಯ nabya. Tbh. of ನವ್ಯ. (Bp. 46, 21; 57, 18).

ನಭ nabha. = ನಭಸ್. the sky, the atmosphere (ಶಾರದೆ, ಆಕಾಶ Nn. 28; ಪಾರ್ಥಿವ, ಆಕಾಶ 32; ಆಕಾಶ 35; ಆಗಸ 40; etc., etc.; ಗಗನ Mr. 31; ಕೃಷ್ಣ 519). 2, the month śrāvaṇa (Mr. 70). 3, a cypher or zero (ಸೊನ್ನೆ Mr. 347. 349). 4, a certain metrical foot (Ch.; Mr. 364).

ನಭಶ್ಚರ nabhas-cara. going in the air: a god; a vidyādhara (ದೇವಯೋನಿ Mr. 56). see Śśv. 2, 36.

ನಭಸ್ nabhas. *the sky, the atmosphere.* 2, *the month śrāvaṇa,* July-August (see ನಭ No. 2).

ನಭಸ nabhasa. vapory, misty. 2, = ನಭಸ್.

ನಭಸಂಗಮ nabhasa-ṅ-gama. sky-goer: *a bird.*

ನಭಸ್ಥಲ nabha-sthala. = ನಭಸ್ No. 1. (Cpr. 3, 2).

ನಭಸ್ಯ nabhasya. *the month bhādra,* August-September (Mr. 70).

ನಭಸ್ವತ್ nabhas-vat. vaporous, misty; *air, wind.*

ನಭಿ nabhi. = ನಾಭಿ. a wheel (ಗಾಲಿ G.).

ನಭೋಜನ nabhas-jana. a god (J. 2, 10).

ನಭೋಮಣ್ಡಲ nabhas-maṇḍala. the firmament; the sky. (J. 11, 38; 12, 9).

ನಭೋಮಾಸ nabhas-māsa. = ನಭಸ್ No. 2. (Mr. 69).

ನಭೋಲಕ್ಷ್ಮಿ nabhas-lakṣmi. the sky considered as Lakṣmī (Cpr. 5, 126).

ನಭೋವೀಥಿ nabhas-vīthi. sky-road: the path of the sun. (Bp. 50, 2).

ನಮ್ nam. = ಆಂ 1 (plural), ಎಮ್ 1, ನಾವು. the plural of ನನ್ 1. (we inclusive). Tu. ನಮೊ. genitve: ನಮ, ನಮ್ಮ, ನಮ್ (My.). ನಮ್ಮ ಮಗನ ಗುಣಾ ನಾವಱಿಯೆವೇ?—ನಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ (as for us) ನಾವೇ ತುಕ್ಕಪ್ಪಯ್ಯನವರುಗಳು.—ನಮ್ಮ ತೋಟದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕೆಯ್ ಹಾಗೆ ಬೀಸಿದರೇನು? ಹೀಗೆ ಬೀಸಿದರೇನು?—ನಮ್ಮ ದೇವರ ಸತ್ಯ ನಾವೇ ಬಲ್ಲೆವು.—ನಮ್ಮ ಮಗ ಇಪ್ಪತ್ತು ಹೋಳಿಗೇ ತಿನ್ದಾನೆನ್ದರೆ ಹಾಕುವವರು ಯಾರು?— ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ನಾವೇ ದಾಸರು; ಚೆಕ್ಕಿಗಿಕ್ಕೋ ತಿರುನಾಮುವ! — ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮನೆಯಕ್ಕಿಯ ಕೊಟ್ಟು, ಅಮ್ಮಾ, ನಿಮ್ಮನೆಯ ಪ್ರಸಾದವೇ? — ನಮ್ಮನೆಯಕ್ಕಿ ಕೊಟ್ಟೂ ತಿಮ್ಮಕ್ಕನ ಪ್ರಸಾದವೇ? (Prvs.). ನಮ್ಮಗ, ನಮ್ಮಕ್ಕಳು (My.). dative: ನಮಗೆ (My.; [ನಮಗೀಗತರ್ಕಿತೋಪಸ್ಥಿತ ಪ್ರತಾಪೋದಯಮುಂ Kr. 1, 2]; Bp. 23, 29; 24, 6). accusative: ನಮ್ಮ, ನಮ್ಮನು, ನಮ್ಮನ್ನು (My.). locative: ನಮಲಿ, ನಮ್ಮಲಿ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ (My.). ablative: ನಮ್ಮಿನ್ದ (My.). ನಮ್ಮಿನ್ದ ಮೇಲು ಯಾರು? ನಾವೇ ಮೇಲು! (Prv.). ನಮ್ಮಿನಿಬರು (Bp. 57, 80). ನಮ್ಮಿಬ್ಬರು (B. 4, 108). ನಮ್ಮ ನೂರ್ವರು (Bh. 1, 8, 60). [ನಮ್ಮಯ. ours. ನಮ್ಮಯ ಭಕ್ಷದೊಳದು Pb. 3, 12].

ನಮ nama. Tbh. of ನಮಸ್. (ನನ್ದನ, ಪೊಂಗಿ ಪೊಡಮಡುಹಂ Mr. 461).

ನಮಕ್ namak. salt (Mhr. Persian ನಿಮಕ್). — ನಮಕ್ ಹರಾಂ. ungrateful (My.; Mhr. ನಿಮಕ ಹರಾಮ).

ನಮನ namana. causing to bend or bow; bowing down; bending; sinking. see ನಳಿ, ಬಳ್ಕು, ಮಣಿ, ಮೊಱ್ಗು.

ನಮಲು namalu. 1. = ನೆಮರು. to chew, to masticate, to munch; to chew the cud, to ruminate (My.; Te. ನಮಲು, ನಮುಲು, ನವುಲು; Te. ನೆಮರು, ನೆವುರು, chewing the cud).

ನಮಲು namalu. 2. = ನೆಮರು. chewing the cud, etc. —ನಮಲು ಹಾಕು. to chew the cud (My.).

ನಮಸ್ namas. = ನಮ. bowing, bending; a bow, salutation, reverential salutation; obeisance performed by joining the palms and inclining the head.

ನಮಸಿತ namasita. = ನಬಸಿತ. *reverenced, respected, worshipped, saluted.*

ನಮಸ್ಕರಿಸು namas-karisu. to make a bow, to make obeisance; to adore, to worship (Bp. 46, 67; My.). ನಮಸ್ಕರಿಸುವಾತಂ (ಅವನತಂ Śmd. 2).

ನಮಸ್ಕಾರ namas-kāra. bowing; *obeisance, respectful salutation, reverence, adoration* (ತುಱಿಲ್, ಎಱಗು, ಮೊಱು, ಮಣಿ, ಕುಮ್ಬು, ಪೊಡವಡಿಕೆ Śm. 34; Kk. 34). see ತುಱಿಲ್ಗೆಯ್, ಪೊಡಮಡು. ನಮಸ್ಕಾರ, ಅಯ್ಯಾ! ಎನ್ದರೆ ಚಮತ್ಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿತು ಅನ್ದ. — ನಮಸ್ಕಾರವಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕಾರ ವಿದ್ದೀತೇ? (Prvs.). see Prv. s. ಬಹಿಷ್ಕಾರ.

ನಮಸ್ಕಾರಿ namas-kāri. *a sensitive plant.*

ನಮಸ್ಕಾರ್ಯ namas-kārya. to be bowed down to; a man to whom one must pay obeisance or who is to be worshipped (Bp. 22, 24).

ನಮಸ್ಯ namasya. to be worshipped, venerable, respectable.

ನಮಸ್ಯಾಯಣ namasya-ayaṇa. see ಅಮುಷ್ಯಾಯಣ. son of a respectable person (ಆಚಾರಪ್ರಸಿದ್ಧನಪ್ಪಂಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಗನು Mr. 250).

ನಮಸ್ಯಿತ namasyita. *reverenced, respected, worshipped.*

ನಮಸ್ಯೆ namasye. *reverence, respect, worship, adoration.*

ನಮಾಜು namāju. = ನಿಮಾಜು. worship; divine service (My.; Mhr., H.).

ನಮಿತ namita. bowed, bent down, making salutation or obeisance. see ವಿ-; Bp. 19, 3.

ನಮಿಸು namisu. to bow; to do obeisance; to worship, to adore (Bp. 2, 16; 28, 45; 58, 16; J. 7, 18; My.). — ನಮಿಸು ನಮಿಸು. rep. (Bp. 6, 24).

ನಮುಚಿ namuci. *N. of a demon.*

ನಮುಚಿಭಿದ್ namuci-bhid. = ನಮುಚಿ ಸೂದನ. see ಹರಿ.

ನಮುಚಿಸೂದನ namuci-sūdana. destroyer of Namuci: *Indra.*

ನಮೂದಿಸು namūdisu. = ನಮೂದು ಮಾಡು. (My.).

ನಮೂದು namūdu. represented, declared; mentioned, shown; recorded; settled (My.; Br.; Mhr.; H.); mentioning, notice, etc. — ನಮೂದು ಮಾಡು. to record, to mention, to show, to bring to notice, etc. (My.).

ನಮೂನೆ namūne. a specimen, a sample; a model; a copy, (My.; Br.: Mhr., H. ನಮುನಾ).

ನಮೆ name. = ನವೆ 1, ನಸಿ 1. to become insignificant in bulk or importance; to fall away in flesh, to grow lean or thin; to wear away; to become less; [to suffer. ತಮ್ಮ ಮೆಯ್ಯಱಿವಿನಮಿರ್ವರುಂ ನಮೆದರ್ Pb. 1, 135; Ap. 5, 13]; (ಗುರುಯಾಪ್ಯ Śmd. Dh.; Cpr. 4, 59; Abh. P. 11, 99 va.; My.; Tu.; Te. ನವಿ, ನವೆ; Te. ನೆಮರು, to rub; T. ನಾಮ್ಬು, to grow lean, thin, meagre; ನೆಗಿಟ್, to grow into powder; to grow lean and weak; ನೆಗು, to be pulverized, be ground small; ನೆವಿಟ್, to extinguish, to demolish; M. ಞಮುಙ್ಙು, ಞೆವಿಣ್ಣು, ನೆವಿಣ್ಣು, to bruise between the fingers, to squeeze; to knead; *cf.* ನನ್ದು 2, ನರಟು 1, ನಾದು 1). 2, to become poor (ದಾರಿದ್ರ್ಯ Śmd. Dh.).

ನಮೇರು nameru. the tree Eleocarpus ganitrus. 2, a middle-sized tree, the Alexandrian laurel, Calophyllum inophyllum Lin. (St. & Pl.). see Cpr. 2, 56; 4, 61.

ನಮ್ನ namna. = ನಮ್ರ. bowing down, etc. (Abh. P. 9, 112).

ನಮ್ನೀಕೃತ namnī-krita. = ನಮ್ರೀಕೃತ. bowed down. (Cpr. 4, 28 va.).

***ನಮ್ಬಲ್ nambal.** do not believe. (ನಮ್ಬು+ಅಲ್). ನಮ್ಬಿಂ ನಮ್ಬಲಿಮಿನ್ದಿಂಗೊಮ್ಬತ್ತು ದಿನನ್ದಲೆಮ್ಮ ಬೆನ್ನಲೆ ನಿನ್ದಿರ್ Pb. 11, 29.

ನಮ್ಬಿ nambi. = ನಿಮ್ಬಿ 2, ನೆಮ್ಬಿ. a N., masculine and feminine (Bp. 9, 33. 41; 15, 23. 26; 18, 12; 25, 8; 26 sum.; 26, 11. 19. 21. 25. 42. 45. 57. 59. 65. 69; 27 sum.; 27, 75; 31, 22; 37, 44. 56; 47, 36; T.). see ಕಡವಳ-. — ನಮ್ಬಿಗಿಮ್ಬಿ. reit. (Bp. 26, 22). — ನಮ್ಬಿನನ್ದಿ. N. (Bp. 50, 53. 55. 61). — ನಮ್ಬಿಯಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. (Bp. 43, 50). — ನಮ್ಬಿಯಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (Bp. 26, 4. 14. 24. 46. 64; 27, 74; 28, 51; 44, 52). — ನಮ್ಬೆಣ್ಣ. = ನಮ್ಬಿಯಣ್ಣ. (Bp. 9, 11. 26).

ನಮ್ಬಿಕೆ nambike. = ನಮ್ಬಿಗೆ, ನಮ್ಬುಗೆ, ನೆಮ್ಬುಗೆ, ನೆಮ್ಮುಗೆ. confidence, trust, faith, belief, reliance; faithfulness, fidelity (My.; Tu.; T. ನಮ್ಬಿಕ್ಕೈ; Te. ನಮ್ಮಕ, ನಮ್ಮಿಕೆ). ನಮ್ಬಿಕೆ ಯುಳ್ಳ ಯಥಾರ್ಥವಾದಿ (ಆಪ್ತ Si. 261). ನಮ್ಬಿಕೆಯಿನ್ದ ಕೂಡಿರುವವನು (ಶ್ರದ್ಧಾಲು 360). ನಿಶ್ಚಯವಾದ ನಮ್ಬಿಕೆ (ಶ್ರದ್ಧೆ 433).

ನಮ್ಬಿಗಸ್ತ nambigasta. a faithful, trustworthy man (My.). feminine ನಮ್ಬಿಗಸ್ತಳು (My.).

ನಮ್ಬಿಗಸ್ತಿಕೆ nambigastike. faithfulness, fidelity, trustworthiness, honesty (My.).

ನಮ್ಬಿಗೆ nambige. = ನಮ್ಬಿಕೆ, etc. (My.; ವಿಶ್ವಾಸ, ಶ್ರದ್ಧೆ G.). ನಮ್ಬಿಗೆಯವ (ಆಪ್ತ G.). ನಮ್ಬಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿಸು (ನಮ್ಬಿಸು G.). ದೇವರಲ್ಲಿ ನಮ್ಬಿಗೆಯಿಲ್ಲದವನು (ನಾಸ್ತಿಕ, ಸೌಗತ G.). ನಮ್ಬಿಗೆಯುಳ್ಳವ ತಾ ಕೊಮ್ಬು ವನು ಸಾಲವನು, ನಮ್ಬಿಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಬಱಿಕ ಬೆನ್ದಾವಿಗೆಯ ಕುಮ್ಬದನ್ತಿಹನು (Sp.). ಜಾಣತನ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನಮ್ಬಿಗೆಗಳು ನಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಣ್ಟು (B. 3, 39). ಈ ಹನ್ದಿಗೆ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ನಮ್ಬಿಗೆ ಹುಟ್ಟುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ದು (3, 67). ರಾಣಿಯವರ ಮೇಲೆ ನಮ್ಬಿಗೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು (5, 2). ನಮ್ಬಿಗೆಯಿನ್ದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು (5, 188). ದೇವರ ಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆಯೂ ದಯದ ಮೇಲೆಯೂ ನಮ್ಬಿಗೆಯನ್ನಿಡಬೇಕು (5, 210). ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಬಿಗೆಯವರು ಬಹಳ, ಇಲ್ಲಿ ತುಸು (5, 288). ದೇವರಲ್ಲಿ ನಮ್ಬಿಗೆಯಿಡ ಬೇಕು (My.). ಗೊಮ್ಬಿಗೆ ಕೆಯ್ ಮುಗಿದರೂ ನಮ್ಬಿಗೆಯಿರಬೇಕು (Prv.). see ಅಪ-. — ನಮ್ಬಿಗೆ ಕಾದುಕೊಳ್ಳು. to (be and) remain faithful (in one's transactions, B. 2, 25). — ನಮ್ಬಿಗೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. to give confidence (J. 24, 11). — ನಮ್ಬಿಗೆಯುಱಿಸಿಕೊಳ್ಳು. -ಉಱಿಸಿ-. = ನಮ್ಬಿಗೆ ಕಾದುಕೊಳ್ಳು. (My.).

ನಮ್ಬಿಸು nambisu. to cause to confide, trust, etc.; to cause to assent, to coax, to persuade, to conciliate (ಅನುಮೋದನ Śmd. Dh.; My.; ನಮ್ಬಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿಸು G.; Te. ನಮ್ಮಿಂಚು). [ಕನಕನೆಮ್ಬಂ ಬನ್ದು ಪಾಣ್ಡವರಂ ಕಣ್ಡೇಕಾನ್ತದೊಳ್ ವಿದುರನಟ್ಟಿದ ವಿನ್ನಾಣಂಗಳಂ ಪೇೞ್ದು ನಮ್ಬಿಸಿ Pb. 3, 4 va.]. ನಮ್ಬಿಸುವುದು (ಸಾಮ, ಸಾನ್ತ್ವ Hlā.). ನಮ್ಬಿಸಿ ತಿಮ್ಬುವರ್ (ಚಲ್ಲವೊತ್ತರ್ Śmd. II). ನಮ್ಬಿಸಿಯೆ ತಿಮ್ಬಾತಂ (ಚಲ್ಲನತ್ತಂ Śm. 46; ಚಲ್ಲವೊತ್ತಂ Kk. 36). ಅವರನ್ನು ನಮ್ಬಿಸು (My.). see Bp. 14, 18; 40, 62; 53, 19; Rśv. 11, 166.

ನಮ್ಬಿಸುಹ nambisuha. causing to confide, etc., coaxing, conciliating (ಅನು Nr.; ಶಾನ್ತ, ಸಾಮ Mr. 459).

ನಮ್ಬು nambu. to confide, to trust, to confide in, to put confidence in, to rely on, to believe; to suppose (ವಿಶ್ವಾಸ Śmd. Dh.; My.; T.; Tu.; Te. ನಮ್ಮು; see s. ನಚ್ಚು 1). [ಆ ಲಘುಂಗಳಲ್ಲದ ತಾಣದೊಳಂ ಲಘೂಪಾಗಮ ಕ್ರಮದೆ ನಮ್ಬುಗೆ ಲಾಘವ ದೋಷಮಂ Kr. 1. 127; Pb. 7, 13; Ap. 2, 7; ನಮ್ಬುರು ನೆಚ್ಚರು ಬಱದೆ ಕರೆವರು ನಮ್ಬಲಱಿಯರೀ ಲೋಕದ ಮನುಜರು Bv. 116]. ಪೆಣ್ಡಿರಂ ನಮ್ಬಲ್ ಬೇಡ (Śmd. 276). ಅಸ್ಥಿರದ ದೇಹವನ್ನು ನಚ್ಚಿ ನಮ್ಬಿರಬೇಡ (Dp. 1). ಬಸವರಾಜಾ, ನಿನ್ನನ್ ಎಲ್ಲಾ ದೆಸೆಗೆ ನಮ್ಬಿದೆಂ (Bp. 5, 67). ನಿನ್ನಂ ನಮ್ಬಿ ಹೋದಪೆವು (14, 3). ತನ್ನಂ ನಮ್ಬಿಕೊಣ್ಡು (31, 13). ಇದ ನಮ್ಬಿದೊಡೆ (32, 21). ಅನದಿರ ಮಾತುಗಳನ್, ಎಲೆ, ನಮ್ಬದಿರು! (56, 51). ಹಣವನ್ನೂ ಬಾಚಿಣ್ಣೆಯನ್ನೂ ನಮ್ಬುದವ ಎಚ್ಚಱುಳ್ಳವನು (B. 1, 8). ದೈವವನ್ನು ನಮ್ಬಿ, ಸುಮ್ಮನೇ ಕೂದ್ರಬಾರದು (1, 17). ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ನಮ್ಬರು (3, 79). ತಾ ಕಳ್ಳನಾದರೆ ಪರರ ನಮ್ಬ. — ಅಱುವ ಹೆಂಗಸನ್ನೂ

ನಗುವ ಗಣ್ಡಸನ್ನೂ ನಮ್ಬಬಾರದು. — ಮಣ್ಣು ಕುಣ್ಡೆ ನಮ್ಬಿ, ಹೊಟಿ ಹಾದರು. — ಬುಡ್ಡೆಯನ್ನು ನಮ್ಬಿ ಹೊಟಿ ಹಾದ ಹಾಗೆ. — ನಮ್ಬಿ, ಅಮ್ಬಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ. — ನಮ್ಬಿದವಗೆ ಇಮ್ಬು, ನಮ್ಬದವಗೆ ಅಮ್ಬು (Prvs.). ಮನದೊಳ್ ಪೊಲ್ಲಮನ್ ಎನ್ದುಂ ನೆನೆಯರ್; ಅದಂ ನಮ್ಬು, ಕುರುಕುಲಾನ್ವಯಭಾನೂ! (Śmd. 216). ನಿನಯೆ ಜೀವನುಮ್ ಉಳ್ಳನ್ನಬರ ನಿನಯೆ ದೈವವೇ ಗತಿ! ಎನ್ದು, ನಮ್ಬಿಹುದು! (Bh. 1, 8, 26). ಈ ಮಾತು ನಿಶ್ಚಯಮೆನ್ದು, ನಮ್ಬಿ (J. 29, 40). see Śmd. 38; Bp. 4, 62; J. 5, 52. 62; 18, 62; 28, 4; B. 5, 280; Si. 49. 236; Prvs. s. ಮುಟಿ 1.

ನಮ್ಬುಗೆ nambuge. = ನಮ್ಬಿಕೆ, etc. confidence, etc. (ವಿಶ್ರಮ್ಭ, ವಿಶ್ವಾಸ Hlā., Nr.; ಪ್ರತ್ಯಯ, ಶ್ರದ್ಧೆ Hlā., Mr. 458; ಪ್ರತ್ಯಯ, ವಿಶ್ವಾಸ Nn. 137; Bp. 40, 75; Rām. 6, 38, 19; My.). see ಅಪ-. — ನಮ್ಬುಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to get confidence (J. 16, 18).

ನಮ್ಬುವಿಕೆ nambuvike. confiding, etc. ಒನ್ದನ್ನು ಮತ್ತೊನ್ದನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ನಮ್ಬುವಿಕೆ (ಭ್ರಾನ್ತಿ, etc. Si. 48).

ನಮ್ಬೂರಿ nambūri. N. of a class of smārta Brāhmaṇas in the Malayāḷa country (My.; T., M. ನಮ್ಬಿ, ನಮ್ಬೂರಿ).

ನಮ್ಮ namma. genetive of ನಮ್. see s. ನಮ್.

ನಮ್ಮಕ್ಕು nammakku. salt (My.; Br., H.).

ನಮ್ರ namra. = ನಮ್ನ. bowing, bowing down; bent, bowed; *crooked, curved* (ಮಣಿ Ct. I, 34). 2, lowly, submissive, reverential, humble. (My.).

ನಮ್ರತೆ namrate. = ನಮ್ರತ್ವ. (My.).

ನಮ್ರತ್ವ namratva. the state of being bowed or bent; bowing. 2, submissiveness, humbleness, humility, meekness (ಸಭಾಜನ Cb.; My.). see ಬಾಗು.

ನಮ್ರಭಾವ namra-bhāva. meekness, humility (My.; ವಿಶ್ರಮ್ಭ G.).

ನಮ್ರೀಕೃತ namrī-krita. = ನಮ್ರೀಕೃತ. bowed down, bent down, humbled.

ನಮ್ರೀಭೂತ namrī-bhūta. humbled (My.).

ನಯ naya. softness, smoothness, fineness; mildness, gentleness, pleasantness (My.; Tu.); cheapness (My.; Tu.; T. ನಯ, delight; a good; cheapness; ನಯನ್, delight, pleasure; good, profitableness; gain, advantage; ನಯಪ್ಪು, desire; cheapness; Te. ನಯ, malleable, not brittle; cheap; welfare; good health; cheapness; profit; *cf.* ನಚ್ಚು 1, ನವುರು, ನಳ, ನಾಣ್ಯ). ನಯವಾದ್ದಕ್ಕೆ ಕ್ರಯ ಹೆಚ್ಚು. — ಭಯವಾದ ವಸ್ತು ನಯವಾದರೂ ನಮ್ಬಬಾರದು (Prvs.). ನಯಮಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಮಾಗಿದ್ದ ಧ್ವನಿ (ಕಾಕಲಿ Nr.). see Prvs. s. ನೇಯಿಗೆ, ಮೃದು. — ನಯಗಾರೆ. fine, smooth plaster (My.). — ನಯನುಡಿ. a gentle, mild, pleasant word (My.). — ನಯಬಟ್ಟೆ. fine, soft cloth (My.). ನಯ ಬಟ್ಟೆಯಾದರೆ ಸವೆಯದೆ ಇದ್ದೀತೇ? (Prv.). — ನಯಮಾತು. = ನಯನುಡಿ. (My.). — ನಯಸರ. a fine, pleasing, melodious voice or tone (Bh. 1, 5, 7).

ನಯ naya. *guiding, leading, directing, managing.* 2, behaviour, conduct, way of life; quality (ಗುಣ Nn. 78). 3, prudent conduct or behaviour, good management; prudence, reason. 4, polity, policy, political wisdom, state-policy, political economy, civil administration. 5, plan, design; maxim, principle. 6, opinion, system, method. 7, fit, right, proper; fitness, propriety, right, justice, etc. 8, dramatic action expressive of sentiment (? ಅನುಕರಣಿ Mr. 79, o. r. ಅನುಕರಣೆ). ವರವೈಜಯನ್ತಿಯ ನಯಂ (Mr. 4). ನಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಭಯವಿಲ್ಲ (Prv.). see Prvs. s. ಭಯ; Cpr. 1, 66; 2, 8; 6, 74; J. 31, 53. — ನಯಮ್ಬಡೆ. -೦-ಪಡೆ. to become proper or nice (Grj. 2, 106 va.). — ನಯವಟು. -ಅಟು. fitness, etc. to be destroyed or gone (Bp. 22, 7).

ನಯಗುಣ naya-guṇa. a proper quality (My.).

ನಯಜ್ಞ naya-jña. knowing polity, prudent (Rśv. 13, 15).

ನಯಣ nayaṇa. (Śmd. 25). ?

ನಯನ nayana. guiding, leading, conducting, etc.; *moving.* 2, the leading organ: *the eye* (ಕಣ್ Nn. 6). 3, the number 2 (Bp. 61, 92). ನಯನವಿಲ್ಲದವನು ಅನಯದ (or ನಯನದ) ಭೇದಾ ತಿಳಿದಾನೇ? (Prv.).

ನಯನಕರ್ಣ nayana-karṇa. = ಚಕ್ಷುಃಶ್ರವಸ್. a snake (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣವಿಪ್ಲಕ್ಷ nayanakarṇa-viplakṣa. a peacock (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣವಿಪ್ಲಕ್ಷಲಕ್ಷಣ nayanakarṇaviplakṣa-lakṣaṇa. Ṣaṇmukha, Mayūradhvaja (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣಾಶನ nayanakarṇa-aśana. a peacock; Garuḍa (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣಾಶನವರಧ್ವಜ nayanakarṇāśana-vara-dhvaja. Viṣṇu (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣಾಹಾರ nayanakarṇa-āhāra. a peacock (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣಾಹಾರವಾಹನ nayanakarṇāhāra-vāhana. Ṣaṇmukha; Agni (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣಾಹಾರವಾಹನನಯನ nayanakarṇāhāravāhana-nayana. he who has eyes like fire, Śiva (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಚ್ಛದ nayana-c-chada. *an eyelid.*

ನಯನಜಲ nayana-jala. *tears.*

ನಯನತ್ರಯ nayana-traya. he who has agni, candra, and sūrya-like eyes: Śiva (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಪಾಠೀನ nayana-pāṭhīna. one whose eyes are like those of a pāṭhīna (a kind of fish). (Cpr. 2, 87 va.).

ನಯನಮಧ್ಯತಾರೆ nayana-madhya-tāre. the pupil of the eye. see ಅಲಿ.

ನಯನರೋಗ nayana-rōga. an eye-disease. see ಅರಿ.

ನಯನವಾರಿ nayana-vāri. = ನಯನಜಲ. (Sk.; My.).

ನಯನಾಕರ್ಷಣವಿದ್ಯೆ nayana-ākarṣaṇa-vidye. the knowledge of attracting the eye (of others towards oneself, Abh. P. 3, 38).

ನಯನಾಶ naya-nāśa. loss of ನಯ: one of the faults in poetical composition (Ch. v. 40).

ನಯನಾಶ್ರು nayana-aśru. = ನಯನಜಲ. (My.).

ನಯನೇನ್ದ್ರಿಯ nayana-indriya. the sense of seeing (J. 11, 8).

ನಯನೋದಕ nayana-udaka. = ನಯನಜಲ. tears. (My.).

ನಯನೋಪಾನ್ತ nayana-upānta. *the outer angle or corner of the eye.*

ನಯವನ್ತ naya-vanta. a man of prudent or proper conduct (My.).

ನಯವಿದ naya-vida. a man who is acquitted with proper conduct, etc.; a politician, a statesman. (Śmd. 258, see s. ಅಳ್ 1; Cpr. 4, 26).

ನಯಶಾಲಿ naya-śāli. endowed with prudence or propriety; possessing political wisdom. (Śmd. 171). ನಯಶಾಲಿಯಾದವನು ಜಯಶಾಲಿಯಾದಾನು (Prv.).

ನಯಶೂಲಿಕ naya-śūlika. a man who kills himself methodically (ತನ್ನ ತಾ ಸಾವವಂ Mr. 237).

ನಯಸರ್ವಸ್ವ naya-sarvasva. a man who possesses the whole essence of ನಯ (Cpr. 4, 22).

ನಯಿಸು nayisu. to go, to move; to guide, to lead; to conduct oneself; etc. see *e. g.* ಅನು-.

ನಯ್ಯನಾರ್ nayyanār. = ನಾಯಿನಾರ್. a Śaiva devotee q. v., ನೆಯ್ನಾರ್, ನೆಯ್ಯಿನಾರ್. see ಪೂಸಲ-.

ನರ nara. = ನರವು (Śmd. 56). a sinew, a tendon, a nerve, a muscle; a nerve, a vein, an artery (ವಸ್ನಸೆ, ಸ್ನಸೆ. ಸ್ನಾಯು Nr.; My.; Te. ನರಮು; Tu., T. ನರಮ್ಬು; M. ಞರಮ್ಬು, ನರಮ್ಬು). ಸೆರೆಯ ನರ (ಸ್ನಸೆ, ಸ್ನಾಯು, ಶಿರೆ Hlā.). see Si. 205; Bp. 43, 84; 44, 26; 46, 56; J. 12, 44; B. 4, 24. 134; ದೊಣ್ಡೆ-, ನಿಡು-, ಹೆನ್ನರ. — ನರಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. a sinewy, muscular neck (Bp. 20, 108). — ನರಹುಲಿ. = ನರೂಲಿ. a wart (My.).

ನರ nara. *a man.* 2, Arjuna (Śmd. 81. 184. 284). — ನರಗಬ್ಬಿಗ. -ಕಬ್ಬಿಗ. a human, profane poet (Mr. 7). —ನರಗುಱಿ. -ಕುಱಿ. man considered a sheep (Abhā. 2, 1, 22). — ನರಪೇತ. a ghost-like, very lean man (My.). — ನರಪೇತಲ. = ನರಪೇತ. (My.). — ನರಪೇತಲವ. = ನರಪೇತ. (ಅಮಾಂಸ, etc. Si. 196). — ನರಪೇತಳು. a very lean woman (My.).

ನರಕ naraka. *hell, the tartarus.* 2, a mass of filth (My.; Mhr.). 3, N. of a demon, a son of the earth, slain by Kṛiṣṇa. ನರಕ ಅಷ್ಟೆನ್ನು, ಅಳುಕಿದರೆ ತಪ್ಪೀತೇ? — ನರಕಕ್ಕೆ ನವದ್ವಾರ, ನಾಕಕ್ಕೆ ಒನ್ದೇ ದ್ವಾರ. — ನರಕದ ದುಃಖ ನಾಕದವನಿಗೆ ತಿಳಿದೀತೇ? — ನರಕದ ಬಾಗಲಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಪಾಲಕನೋ? — ನರಕದಲ್ಲಿ ಕರುಣವಿಲ್ಲ, ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮರಣವಿಲ್ಲ. ನರಕದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನೇ? — ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೂ ಬಯಕೆ ತಪ್ಪದು. — ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವಗೆ ಹಱಿಕುಬಟ್ಟೆಯಾದರೇನು? — ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀೞುವವನು ಹರಿಕೆ ಹೇೞಿದರೆ ತಪ್ಪೀತೇ? — ನರಕದಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲ, ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ರೋಗವಿಲ್ಲ. — ನರಕದ ಸ್ವರೂಪಾ ನಾಯಿ ಬಲ್ಲುದು (Prvs.). see Prv. s. ಭಾರ.

ನರಕಕೂಪ naraka-kūpa. a pit of filth (Bp. 40, 71).

ನರಕಚತುರ್ದಶಿ naraka-caturdaśi. a festival in commemoration of Kṛiṣṇa's destroying the demon Naraka, held in the month of āśvina (My.).

ನರಕಜೀವಿ naraka-jīvi. an inhabitant of hell (ಸನಾರಕ, ಮಾರ್ಗಣ Nn. 70).

ನರಕಬಾಧೆ naraka-bādhe. = ನರಕಯಾತನೆ. (My.; ಯಾತನ G.).

ನರಕಭಾಜನ naraka-bhājana. a vessel or person fit for hell (Bp. 57, 40; Dp. 65, 6).

ನರಕಯಾತನೆ naraka-yātane. the pains of hell (My.).

ನರಕವಿ nara-kavi. = ನರಗಬ್ಬಿಗ. a human, profane poet. (My.). — ನರಕವಿ ವರಕವಿಗಳು. profane and inspired poets (My.).

ನರಕವೇದನೆ naraka-vēdane. = ನರಕಯಾತನೆ. (My.).

ನರಕಾಗ್ನಿ naraka-agni. hell-fire (My.).

ನರಕಾಧಿಪತಿ naraka-adhipati. Yama (My.).

ನರಕಾನ್ತಕ naraka-antaka. destroyer of the demon Naraka: Viṣṇu or Kṛiṣṇa (My.).

ನರಕಾರಿ naraka-ari. enemy of the demon Naraka: Viṣṇu or Kṛiṣṇa. 2, N. of a certain metrical foot (Ch.).

ನರಕಾರ್ಣವ naraka-arṇava. hell considered as an ocean (My.).

ನರಕಾಸುರ naraka-asura. = ನರಕ No. 3. (J. 2, 59).

ನರಕಿ naraki. an inhabitant of hell. ಪರನಿನ್ದೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ನರಕಿಯಾಗ ಬೇಡ, ಮನವೆ! (Dp. 34).

ನರಕೀಟಕ nara-kīṭaka. a man-worm: a miserable, worthless man (Bp. 54, 17).

ನರಕು naraku. 1. = ನಜುಗು, ನರುಕು. to bruise, to contriturate (My.; Tu. ನರ್ಗ್ to crush; T. ನರುಕ್ಕು; see ನಗ್ಗು 1).

ನರಕು naraku. 2. = ನರಲ್, etc. to groan, etc. (Tu.). ದೊರಕಿದ ಬಟ್ಟೆ ಹಱಿಕು ಆದರೆ ನರಕೋದು ಯಾಕೆ? (Prv.).

ನರಕೇಸರಿ nara-kēsari. man-lion: Viṣṇu in his fourth avatāra (Bp. 21, 28).

ನರಗ naraga. = ನಾರಂಗ ?. N. of a vṛitta (Ch.).

ನರಜನ್ಮ nara-janma. the state of being born and existing as a man. see Prv. s. ಪರಾಧೀನ.

ನರಜೀವಿ nara-jīvi. a man (B. 4, 145).

ನರಟು naraṭu. 1. to become deficient or stunted in growth (My.; T. ನರಂಗು; *cf.* ನಮು, ನಲಗು).

ನರಟು naraṭu. 2. the state of being stunted in growth (used of trees or fruits, My.; Tu. ನರಡು).

ನರಟು naraṭu. 3. grumbling (Tu. ನರಟು. = ನರಲ್, to grumble).

ನರಟುಗಾಱ naraṭu-gāṟa. a grumbler, a discontented man. ನರಟುಗಾಱನು ಒರಟಾಡುತ್ತಾನೆ (Prv.).

ನರಡು naraḍu. roughness (Tu). — ನರಡು ಮನುಷ್ಯ. a rough, unpolite brute. ನರಡು ಮನುಷ್ಯ ಕೊರಡಿಗೆ ಸಮಾನ (Prv.); an obstinate person.

ನರತಿ nara-ti. a woman whose hair has become grey. (fr. ನರೆ 2, Śmd. 244).

ನರತು naratu. = ನರೆತು. P. p. of ನರೆ 1.

ನರದೇವ nara-dēva. *a king.*

ನರನನ್ದನ nara-nandana. Arjuna's son, Abhimanyu (Śmd. 150).

ನರನಾಥ nara-nātha. = ನರದೇವ. (Śmd. 184. 251; Cpr. 6, 88 va.).

ನರನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮ nara-nārāyaṇa-āśrama. a place of pilgrimage in the Himālaya where Arjuna and Kṛiṣṇa performed penance (My.).

ನರಪತಿ nara-pati. *a king.*

ನರಪಾಲ nara-pāla. = ನರಪತಿ. (Śmd. 16 Mḍb.).

ನರಬಲಿ nara-bali. a human sacrifice, but not the same as the vedic ಪುರುಷಮೇಧ, it being offered to Māri or another of the Śaktis (My.), or to Bhūtas and devils (My.; see Bhūtāḷapāṇḍyakathe).

ನರಭಕ್ಷಕ nara-bhakṣaka. a cannibal (My.). 2, a rākṣasa (My.).

ನರಬಾನ್ಧವ nara-bāndhava. Nakula (ನಕುಲ Mr. 264).

ನರಮನುಷ್ಯ nara-manuṣya. a man (My.).

ನರಮಾಂಸ nara-māṁsa. human flesh (Bp. 24, 7).

ನರಮೇಧ nara-mēdha. a human sacrifice performed by rākṣasas, and not the vedic ಪುರುಷಮೇಧ (J. 16, 25. 27. 29. 31. 39).

ನರಯಣ narayaṇa. Tbh. of ನಾರಾಯಣ. Viṣṇu. (Bh. 2, 1, 94).

ನರಲ್ naral. = ನರಕು 2, ನರಳ್, ನರಳು, ನೆರಳು 1, ನೆಳ್ಳು 1. to groan, to moan (Śmd. 41). (ವೇದನಾಧ್ವನಿ Śmd. Dh.; M. ಞರಜ್ಞು, ನರಜ್ಞ to groan; to grumble; Tu. also ನರಕು, ನರಟು; T. ನರಲ್, ಞಿಳ್ಳು, to sound). [ಎಚ್ಚೊಡನಾರ್ದಂ ನಸುಮೂರ್ಛೆವೋಗಿ... ಭೀಮಂ ನರಲ್ವನ್ನೆಗಂ Pb. 11, 143].

ನರಲಿಸು naralisu. = ನರಳಿಸು. to cause to groan.

ನರಲೋಕ nara-lōka. the world of men, the earth (Bp. 44, 55. 67; 49, 2; Prv. s. ಪರಲೋಕ); mortals, men.

ನರಲೋಕದಲ್ಲಳ nāralōka-tallaḷa. (Śmd. 207, o. r. –ದಲ್ಲಣ). agitation or alarm of the world of men.

ನರವರ nara-vara. an-excellent or illustrious man; a king (My.).

ನರವಾಹ nara-vāha. = ನರವಾಹನ. (Śsv. 2, 10).

ನರವಾಹನ nara-vāhana. carried by men; going in a palankeen (ದಣ್ಡಿಗೆಯನೇಱುವಂ Mr. 247); *Kubēra.*

ನರವು naravu. = ನರ. a nerve, etc. (Śmd. 56; My.; Tu. ನರಮ್ಬು). [ನರವುಮಂ ಬರಿಯುಮಂ ಪತ್ತಿ ತೆಗೆದು ಪೆಡಸಾರ್ವ ನರಿಗಳುಮಂ Pb. 13, 56 va.].

ನರಶಾರ್ದೂಲ nara-śārdūla. a man-tiger: an eminent man. (My.).

ನರಶಾಸನ nara-śāsana. a human edict or charter (Cpr. 5, 125).

ನರಶ್ರೇಷ್ಠ nara-śrēṣṭha. the best of men (ಪುನ್ನಾಗ, ಪ್ರಧಾನ ಪುರುಷ Nn. 61).

ನರಸ narasa. Tbh. of ನರಸಿಂಹ. (My.).

ನರಸಖ nara-sakha. Arjuna's friend: Kṛiṣṇa (My.).

ನರಸಾಗರ nara-sāgara. an ocean of men (Cpr. 1, 129).

ನರಸಾಗರತೆ nara-sāgarate. the state of being an ocean of men (Cpr. 9, 40).

ನರಸಿಂಹ nara-siṁha. man-lion: Viṣṇu in his fourth avatāra (My.). 2, a man of eminence or power. — ನರಸಿಂಹಜಯನ್ತಿ. the day, or the anniversary of it, on which Narasiṁha was born (My.). — ನರಸಿಂಹವೊನೆಯಾರ್. N. (Bp. 24, 77. 83).

ನರಸಿಂಗ nara-siṅga. Tbh. of ನರಸಿಂಹ. (My.).

ನರಸ್ಕನ್ಧ nara-skandha. *a multitude or body of men.*

ನರಹತ್ಯ nara-hatya. manslaughter, murder (My.). ನರಹತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದಱಿದವ ಕುಱೀ ಹತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದಱ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ನರಹರಿ nara-hari. = ನರಸಿಂಹ. (Bp. 21, 43; 54, 42; 57, 25; J. 15, 37).

ನರಳ್ naraḷ. = ನರಲ್ (Śmd. 41), etc. [ಎನ್ನ ಭಯಂಕರ ದಣ್ಡರತ್ನ ಹತಿಯಿಂ ಗಿರಿ ನೊನ್ದು ನರಳ್ವವಾಟಿಕ್ಕೆಯನ್ತಾಯ್ತಾಗಳ್ Ap. 13, 37], (J. 28, 37).

ನರಳಿಸು naraḷisu. = ನರಲಿಸು. to cause to groan (My.).

ನರಳು naraḷu. = ನರಲ್, etc. to groan, etc. (My.). ಗಣ್ಡಗಪ್ಪುಲಿಯಿಕ್ಕಿ, ಗಣ್ಡುಗರಣೆಯ ನುಂಗಿ, ಗಣ್ಡ ಬನ್ದಾಗ ನರಳುವ ಹೆಣ್ಣಿಂಗೆ ಗುಂಡಿಕ್ಕು! (Sp.). ಉರುಳುತುರುಳಿ ಬಿದ್ದು ನರಳುವ ದೇಹಕ್ಕೆ (Dp. 65, 6). ನರಳಿದರೂ ಮರುಳು ಹೋಗದು. — ನರಳಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ ಅರಳು? (Prvs.). see Bp. 45, 50; 49, 26. — ನರಳಾಟ. –ಆಟ. groaning, moaning (My.).

ನರಾಂಗ nara-aṅga. a human body (Śsv. 4, 72). 2, the penis.

ನರಾಧಿಪ nara-adhipa. a king (ಮಾಧವ, ಅರಸು Nn. 17).

ನರಾಮರ nara-amara. a king (ಅರಸು Mr. 262).

ನರಿ nari. = ನಕ್ಕೆ. a jackal, a fox (ಗೋಮಾಯು, ಭೂರಿಮಾಯು, ಶೃಗಾಲ, ಜಮ್ಬುಕ, ಶಿವೆ, ಫೇರಣ್ಡ, etc. Hlā., Nr., Mr. 162, Si. 167; ಶೃಗಾಳ Nn. 6; ಮೃಗ, ವನಾಯು 81; C.; T., M.). ನರಿ ಕೂಗಿದರೆ ನಾಗಲೋಕ ಹಾಱೀ? — ನರಿ ಮುಣುಗುವಾಗ್ಯೆ ಲೋಕವೇ ಮುಣುಗಿತು. — ನರಿ ಹುರಿಯಾದರೆ ಕರಿಯಾದೀತೇ? — ದೊರೆಯಿನ್ದ ಆಗುವನ್ತಾದ್ದು ನರಿಯಿನ್ದ ಆದೀತೇ? — ನಳ್ಳೀ ರಾಗಕ್ಕೆ ನರಿ ತಲೆ ತೂಗಿದ ಹಾಗೆ. — ನರೀ ಕಣ್ಡರೆ ಕೊಟ್ಟೀತೇ ಉಪ್ಪುಕಣ್ಡುಗವ? — ನರೀ ಕಥೆಯ ಮುನ್ದೆ ಹರಿಕಥೆಯೇ? — ನರೀ ಕೊನ್ದರೆ ಬಱೀ ಹೇಲು. — ನರೀಯತ್ನ ಮಱೆಯ ತಕ್ಕದಲ್ಲ (Prvs.). see Bp. 11, 17; 51, 53; 57, 14. 48; 61, 11; Śsv. 3, 34; ಕಪ್ಪಲ್–, ಕುಣಿ–, ಚೆಣ್ಡಕ–; Prvs. s. ಬರು, ಹುಲಿ. — ನರಿಕೂಗು. the cry of jackals. ನರಿಕೂಗು ನಾಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟೀತೇ? — ನರಿಕೊಮ್ಬು. a jackal's fabulous horn. ನರಿಕೊಮ್ಬಿದ್ದರೂ ನರರಿಗೆ ಹೆದಱಬೇಕು. — ನರಿಕೊಮ್ಬಿದ್ದರೂ ಹುರಿಯೋದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prvs.). — ನರಿಚೆಣ್ಡು. a perennial creeping plant, forming large, roundish prickly heads of flowers close to the earth, Lepidagathis cristata Willd. (Z.). — ನರಿಬಾಲದ ಹುಲ್ಲು. the plant Hemionites cordifolia Roxb. (ಕ್ರೋಷ್ಟುವಿನ್ನೆ, etc. Si. 144). 2, a common grass, Setaria glauca Beauv. (Z.). 3, the grass Perotis latifolia Ait. (Z.). — ನರಿಬಾಲದ ಹೊನ್ನೆ. = ನರಿಬಾಲದ ಹುಲ್ಲು No. 1. (Si. 144). — ನರಿಯುಳ್ಳಿಗಡ್ಡೆ. –ಉಳ್ಳಿ–. a herb with white flowers and a bulb, Habenaria rotundifolia Lind. (Z.). — ನರಿವಾಲ ಹೊನ್ನೆ. = ನರಿಬಾಲದ ಹೊನ್ನೆ. (ಕ್ರೋಷ್ಟುವಿನ್ನೆ, ಸಿಂಹಪುಚ್ಛೆ, ಕಲಶಿ, ಧಾವನಿ, ಗುಹೆ Nr.). — ನರಿಹೊನ್ನೆ. = ನರಿವಾಲಹೊನ್ನೆ. (ಪೃಶ್ನಿಪರ್ಣಿ, ಪೃಥಕ್ಪರ್ಣಿ, ಚಿತ್ರಪರ್ಣಿ, ಅಂಘ್ರಿಪರ್ಣಿಕೆ, ಕೋಲ ಹೊನ್ನೆ Si. 144).

ನರುಕು naruku. = ನರಕು 1. to bruise, etc. (My.).

ನರುಗು narugu. grey colour. — ನರುಗುಗಮ್ಬಳಿ. –ಕಮ್ಬಳಿ. a cumbly with black and white stripes (My.).

***ನರುವಾಯ naruvāya.** a tactical position taken by the archers in the formation of the army? ನೆಱೆದು ನಿರ್ವಾಣಯಂ ನರುವಾಯಂ Pb. 13, 39.

ನರೂಲಿ narūli. = ನರಹುಲಿ s. ನರ. a wart. (C.).

ನರೆ nare. 1. = ನೆರೆ 5. to become grey, as the hair (My.; Tu.; M.; Te. ನರ; T. ನರೈ). P. ps. ನರೆತು, ನರತು (Bp. 52, 30; My.).

ನರೆ nare. 2. = ನೆರೆ 6. greyness of the hair; grey hair; hoary age (ಪಲಿತ Hlā.; ಜರೆ Ct. I, 48; ಪಲಿತ, ಜರೆ Mr. 320; My.; Tu., Te., T., M.). [ಎನ್ನಟ್ಟಡುಗೆಯನುಣ್ಡೊಡೆ ಬಿನ್ನಣಮೇನರಸ ನರೆಗಳಾಗವು Pb. 8, 54; Ap. 1, 79]. ಪಱಪೆನ್ದು, ನರೆಗಿಕ್ಕುವ ಕರ್ಪುರ (Śmd. I). ನರೆಗಿಡುವ ಕಪ್ಪು (ತಳಪ Ct. I, 68). ನರೆ ಬನ್ತೆನ್ದು, ಕೆಱೀಲಿ ಹಾಱಿದರೆ ಕಪ್ಪಾದೀತೇ? — ನರೆ ಬನ್ದರೆ ಮಱೀ ಮಾಡಿದರೆ ಹೋದೀತೇ? — ನರೆ ಬನ್ದವ ಹೊಱೆ ಹೊತ್ತಾನೇ? (Prvs.). see Prv. s. ಬಱೀ ಮಾತು; Śmd. 294 s. ಒಲೆ 4; Grj. 1, 64. — ನರೆಗೂದಲು. –ಕೂದಲು. grey or hoary hair (My.). ನರೆಗೂದಲುಳ್ಳ ಮುದುಕಿ (ಪಲಿಕ್ನಿ G.). — ನರೆಗಮ್ಬಳಿ. –ಕಮ್ಬಳಿ. a cumbly of a grey colour (My.). ನರೆಗುಱಿ. –ಕುಱಿ. a greyish sheep (My.). — ನರೆಗೊಂಗಡಿ. — ನರೆಗಮ್ಬಳಿ. (My.). — ನರೆದಲೆ. –ತಲೆ. a grey head (My.). = ನರೆದೋಱು. –ತೋಱು. grey hair to appear. ನರೆದೋಱಿದಂ, a deity (ನಿರ್ಜರ Kk. 10 *a*). — ನರೆಯುದಯಿಸು. grey hair to appear or to grow. ನರೆಯುದಯಿಸದಂ, a god (ಸುರ Śm. 8. 9).

ನರೇನ್ದ್ರ nara-indra. lord of men: *a king* (ಅವನೀಶ, ಅರಸು Nn. 136; ನೃಪ Mr. 490). 2, *a dealer in antidotes, a physician; a juggler.* 3, a doctor of the law, etc. (ವಾದಿ 136; 490; ವಾರ್ತಿಕ Hlā.). 4, (plural) the line or race of female deities (ಮಾತಾಳಿ, ಹೆಣ್ಣುದೇವತೆಯರು 136). — ನರೇನ್ದ್ರಚೋಳ. N. (Bp. 44, 58).

ನರೇನ್ದ್ರಾಸನ narēndra-āsana. a throne (ಗದ್ದುಗೆ, ಪಟ್ಟವಣೆ Ct. II, 51).

ನರೇಶ್ವರ nara-īśvara. a king. (J. 2, 26).

ನಱ naṟa. 1. = ನಱು. fragrance, smell, etc. — ನಱಗುನ್ದ. –ಕುನ್ದ. = ನಱುಗುನ್ದ. N. of a place in S. Mhr. ನಱಗುನ್ದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಕುರು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ನಱ naṛa. 2. = ನಱಕ್. an imitative sound of the noise of the cracking of the fingers and other joints or of the breaking of wood (My.; *cf.* ನಟಿಕೆ, etc., ನೆಱಿಲ್). — ನಱ ನಱನೆ ಮರ ಮುಱಿಯಿತು. rep. with the repeated sound of ನಱ (My.; T. ನಱನಱನಲ್, ನೆಡನೆಡೆ-, ನೆಱನೆಱ-).

ನಱಕ್ naṛak. = ನಱ 2. ನಱಕ್ಕನ್ತ ನಟ್ಟು ಮುರಿದಳು (My.).

ನಱದು naṛadu. P. p. of ನಱ³.

ನಱನೆ naṛane. ನರನೆ. hastily. (ಅವಸರವಾಗಿ G.).

ನಱವಲು naṛavalu. = ನಱುವಲ್, etc. soap-nut tree. see ಕಾಡ-.

ನಱಿ naṛi. = ನಿಱಿ 2, etc. a fold as of a dōtra. (My.).

ನಱಿಗೆ naṛige. = ನಿಱಿಗೆ, etc. a fold as of a dōtra. (My.).

ನಱು naṛu. = ನಱ 1, ನಾಱು 2. fragrance, odour, scent; smell (ಸೊಂಪಡು, ಸವುಸವ, ಕಮ್ಪು) Ct., 45; ಸೊಂಪಡು, ಸವುಸವ, ಮಗ ಮಗಿಸಿತು, ನಾಸ್ತ, ವಾಸನೆ Kk. 55; ಪರಿಮಳ Śm. 23; T. ನಱವು, ನಱಾ, ನಱು, ನಱ್ಯೆ; M. ನಸ್ತ, ನಪ್ಪು, ನಱು; *cf.* Sk. ನಲ್, ನಲ). — ನಱುಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. a good smell, fragrance (Cpr. 4, 62; 7, 49. 103; Rśv. 12, 23; Śsv. 1, 79 va.). — ನಱುಗಮ್ಪುನೆಱಲ್. a fragrant shade (Rāghc 17, 54). — ನಱುಗುನ್ದ. = ನಱಗುನ್ದ. (My.). — ನಱುಜವ್ವನ. sweet-smelling youth (V. 2, 34). — ನಱುದಮ್ಬುಲ. fragrant tambula (Śsv. 1, 50). — ನಱುನೆಯ್. fragrant ghee (V. 9, 77). — ನಱುವಂಜಿ. (_ಪಂಜಿ or -ವಂಜಿ). [Tu. ಪನ್ತಿ grass]. a sort of grass, andropogon aciculatum (ಶಂಖಿನಿ, ಚೋರಪುಷ್ಪಿ, ಕೇಶಿನಿ, ಹಗಱ Nr.). — ನಱುಸುಯ್. fragrant breath (Cpr. 2, 93 va.; 8, 66; Abh. P. 1, 118; Grj. 5, 83).

ನಱುಜು naṛuju. = ನುಱುಜು, ನೊಱಜು. gravel, grit. see ನುಗ್ಗು 2. — ನುಱುಜುಕಲ್ಲು. a pebble, gravel, grit. ನಱಜು ಕಲ್ಲು ಗಳುಳ್ಳ ನೆಲ (ಶರ್ಕರೆ, ಶರ್ಕರಿಲ, ಶಾರ್ಕರ Si. 103). — ನಱುಜುನೆಲ. a soil abounding in stony or gritty fragments (ಶರ್ಕರೆ, ಉಪಲೆ Si. 456).

ನಱುವಲ್ naṛuval. = ನಱವಲು, ನರ್ವಲ್. the tree Premna spinosa or longifolia, soap-nut tree (ಶ್ರೀಪರ್ಣ, ಅಗ್ನಿಮನ್ಥ. ಕಣಿಕೆ, ಗಣಿಕಾರಿಕೆ, ಜಯೆ, Nr. *a*; Si. 137; ಅಗ್ನಿಮನ್ಥ Mr. 118; ಪಾವಕ 526, Nn. 122). [Tu. ನರ್ವೊಳು].

ನಱೆ naṛe. = ನೆಱೆ 2. P. ps. ನಱೆದು, ನಱದು (Bp. 46, 57).

ನರ್ಕುಟಕ narkuṭaka. N. of a vṛitta (Ch.).

ನರ್ಚು narcu. 1. = ನಚ್ಚು 1, q. v. to confide, etc. (Cpr. 6, 26).

ನರ್ಚು narcu. 2. = ನಚ್ಚು 2, etc. (Cpr. 10, 56; Abh. P. 10, 219).

ನರ್ತಕ nartaka. a dancer; an actor.

ನರ್ತಕಿ nartaki. *a female dancer; an actress.*

ನರ್ತನ nartana. = ನಚ್ಚಣ, ನಚ್ಚನ. *dancing; acting, performing on the stage.* ನರ್ತನವು ಕೀರ್ತನೆಗೆ ಸಮಾನವಾಗ ಬೇಕು (Prv.). see ಆಡು, ಕುಣಿ.

ನರ್ತನವಿಧಿ nartana-vidhi. a sort of dancing. see ಅಡಿಸು.

ನರ್ತನಸ್ಥಾನ nartana-sthāna. *a dancing-place, a stage.* (ರಂಗ Mr. 79).

ನರ್ತಿಸು nartisu. to dance (Cpr. 6, 50; V. 9, 21 va.; Śsv. 1, 70; 2, 47).

ನರ್ದಿ nardi. sounding, roaring. see ಗೀಱೇ-.

ನರ್ಮ narma. *sport, play, pastime; jest, joke;* wit, humour.

ನರ್ಮಕರಣ narma-karaṇa. sporting; jesting. see ಜಕ್ಕುಳಿಸು.

ನರ್ಮಕೃತ್ narma-kṛit. a jester; a mime (ಸೋಗು ಹಾಕುವವ G.).

ನರ್ಮದೆ narma-de. ನರ್ಮದಾ. a woman giving amusement: *the Narmadā river.* ನರ್ಮದೆಗೆ ಹೋದರೆ ಕರ್ಮ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ನರ್ಮಸಖ narma-sakha. = ನರ್ಮಸಚಿವ. (My.).

ನರ್ಮಸಚಿವ narma-saciva. amusement-companion; an associate or promoter of the amusements of a prince or man of rank. (Cpr. 7, 84 & 86 va.).

ನರ್ವಲ್ naṛval. = ನಱುವಲ್. (Nr. *b*).

ನಲ್ nal. 1. goodness, fairness, fineness (ಒಳ್ಳಿತು Ct. II, 97); amiableness, loveliness; the state of being beloved, dearness (T., M. ನನ್, ನಲು, ನಲ್; M. ನಲ್ಲ, good, right; fine, handsome; real, true; *cf.* ಅಲ್ 3; ನಚ್ಚು 1, etc.). — ನಲ್ಬಅಲ್. good butter-milk (V. 4, 29). — ನಲ್ನಾಡೆಗಾಱ. a man expert in proverbs; a man who can make good proverbs (ಕಂ ಕಳವರಳ್ Ct. I, 43). — ನಲ್ತುಟುಕು. a good, delicious mouthful (Rśv. 5, 12). — ನಲ್ಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. a good horse (J. 20, 5). — ನಲ್ಗೆಳೆಯ. -ಕೆಳೆಯ. a good companion or friend (V. 32, 36). — ನಲ್ಗೊಣಸು. -ಕೊಣಸು. a nice young animal (Śsv. 2, 40). — ನಲ್ನುಡಿ. a fine, agreeable word or speech (Rśv. 14, 59; Śsv. 1, 10). ಕುಡಿವಿಲ್ಲನ ಆವೇಶಮನ್ತ್ರಕೆಣೆಯಾದ ನಲ್ನುಡಿಗಳಿಂ ಮಾರ್ಗಶ್ರಮ ವನ್ ಅಱಿಯದೆ (Rāghc. 17, 67). — ನಲ್ಪರಕೆ. a good blessing (J. 31, 16). — ನಲ್ಪಿಸುನಿ. fine gold (Śsv. 1, 36). — ನಲ್ಲ. ನಲ್-ಅ 3. a good, amiable, beloved, dear man; a lover; a friend (ಕಾದಲಂ Ct. I, 10; II, 17). ಗುಣಕ್ಕೆ ನಲ್ಲ ಗಣೇಶಂ (Śmd. 93). ನಣ್ಬರ ನಲ್ಲರ ಮಾತುಗೇಳದೆ ಓಪನೆ, ಪರಮಾತ್ಮ! (120). ನಣ್ಬರಿರ! ನಲ್ಲರಿರ! (153). ನಲ್ಲಮುಲ್ಲನಾದರೂ ಚಲ್ಲೋದು ತಪ್ಪದು (Prv.). [ನಮ್ಮ ನಲ್ಲ ಸುಳಿಯಲಿಲ್ಲ; ಸುಳಿದು ಸಿಂಗಾರವ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ Bv. 849]. see Śmd. 225; Cpr. 6, 50; 7, 67; 8, 7; Bp, 9, 9; 13, 22; 40, 31; 59, 16; Rāghc. 17, 71. 72; J. 26, 5; ನೆಯ್ದಿಲ್ನಲ್ಲ; Sp. s. ನಲ್ಲಕ್ಕಿ; Prv. s. ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ. [— ನಲ್ಲಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. good arrow. ತನ್ನ ನಲ್ಲಮ್ಬುಗಳಿನ್ದ ಮಾರ್ದಿರದಡುತಿಗೆ Pb. 11, 42; Ap. 11, 114]. — ನಲ್ಲಳ್. ನಲ್-ಅಳ್. a good, etc. woman (ಪ್ರಿಯತಮೆ Kk. 30; ಇನಿಯಳ್, ಓಪಳ್, ಕಾದಲೆ, ಮನದನ್ನೆ, ಪ್ರಿಯತಮೆ Śm. 74; Cpr. 8, 4 va.; 8, 9). [ಕೆಲದೊಳ್ ನಿಲೆಯುಂ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ ವಿಲಾಸದೊಳ್ ಬಗೆದನಿಲ್ಲ ನಲ್ಲಳನಿನಿಸಂ Kr. 3, 94; Pb. 1, 68 va.; Ap. 2, 41]. ನಲ್ಲಳೆ, ನಿನ್ನ ಕಾಲ್ಬಿಡಿದಪೆಂ, ತಿಳಿ! (Śmd. 155). ನಲ್ಲಳನಪ್ಪಿ ದಂ (157). see Ch. v. 37; Bp. 2, 32. 33; 13, 22; 37, 33. — ನಲ್ಲುಣಿಸು. -ಉಣಿಸು. a good meal (Cpr. 7, 48; Rśv. 4, 41). [— ನಲ್ವರಕೆ. -ಪರಕೆ. = ನಲ್ಪರಕೆ. ಅಟ್ಟಱನೊಱಲ್ದು ತೆಗೆದಪ್ಪಿ ಪರಸೆ ನಲ್ವರಕೆಗಳಿಂ Pb. 9, 3]. — ನಲ್ವೆಱೆ. -ಪೆಱೆ. a beautiful crescent (V. 42, 34). — ನಲ್ಸೊಗ. excellent joy (Śsv. 5, 9).

ನಲ್- nal. 2. = ನಾ 2-, etc. four. — ನಲ್ವತ್ತು. -ಪತ್ತು. forty (My.).

ನಲ- nala. 1. = ನಲ್ 2-, etc. (Te. ನಲು). — ನಲವತ್ತು -ಪತ್ತು. forty (My.).

ನಲ- nala. 2. = ನಲವು 1, ನಲಿ 3, ನಲಿವು, ನಲುವು 1, ನಲ್ಮೆ. pleasure, delight (ಸನ್ತೋಷ Bhn. 24; T.). — ನಲವರಕೆ -ಪರಕೆ. a blessing given with delight (Cpr. 6, 91 va.; Rśv. 9, 42 va.; V. 31, 15). — ನಲವಾನ್, -ಅನ್. to get joy, to be delighted (J. 3, 13). — ನಲವೆಚ್ಚು, -ಪೆಚ್ಚು. delight to increase. ಶಬರಿ ಬರ್ಹ

ಯಂ ನೋಡುತ್ತೆ ನಲವೆಚ್ಚುತಂ ಪೋದಲು (Rāghc. 17, 71). — ನಲವೇಱು. -ಪೇಱು. to get or take pleasure, to be pleased (Bp. 32, 6). — ನಲವೆರ್ಚು. -ಪೆರ್ಚು. = ನಲವೆಚ್ಚು. (Grj. 6, 56 va.; V. 23, 4). — ನಲವೇಱು. -ಏಱು. pleasure to rise on high or become great (Cpr. 7, 2; Bp. 26, 6; 32, 31; 44, 32; 59, 21).

ನಲ nala. = ನಡ, ನಳ, (ನಳ್ಳು2). *a species of reed, Amphidonax karka* Lindl. 2, smell, odour. 3, N. of a king of the Niṣadha country, son of Vīrasēna and husband of Damayantī (Śmd. 203; Mr. 263, see s. ಅಱುವರ್; Bp. 57, 71; Rām. 3, 2, 13). 4, the fiftieth year in the cycle of sixty (My.).

ನಲಕ nalaka. = ನಳಿಗೆ, ಅಳಿಗೆ, ಲೊಳಗೆ. a tube; a bone; *the radius of the arm;* the shin-bone (ಶಾಖಾಸ್ಥಿ, ಕೆಯ್‌ಕಾಲ ಎಲು Mr. 397).

ನಲಕುವರ nala-kuvara. = ನಲಕೂವರ.

ನಲಕೂಬರ nala-kūbara. = ನಲಕೂವರ. (Abh. P. 10, 195 va.; Bp. 41, 18; My. Amara).

ನಲಕೂವರ nala-kūvara. *N. of a son of Kubēra.*

ನಲಕೆ nalake. = ನಟಿ, ನಲಿ. a kind of fragrant substance, a perfume.

ನಲಗಿಸು nalagisu. = ನಲುಗಿಸು. to rumple, etc. (My.; T. ನಲಕ್ಕು; Te. ನಲುಚು).

ನಲಗು nalagu. = ನಲುಗು. to become rumpled or ruffled, as cloth, paper, etc. (My.; Te. ನಲುಗು, T. ನಲಂಗು); to become rumpled or flabby by the heat of the sun, etc., to droop, as vegetables, etc. (My.; Te., T).; to grow weakened, faint or feeble, from sickness, trouble, grief (My.; Te., T.). [Tu. ನಲಿ, dent in a vessel].

ನಲದ nala-da. yielding smell or fragrance: *nard, spike-nard, Nardostachys jatamansi* (ಜಟಾಮಾಂಸಿ).

ನಲಮೀನ nala-mīna. = ನಡಮೀನ. *a species of sprat, or a shrimp or prawn* (ಕಿಱುಮೀನು Hlā.; ಚಿಲಿಚಿಮ, ಕಿಱುಮೀನ್ Mr. 409).

ನಲಯುತ nala-yuta. abounding in reeds, reedy (ನಡ್ವಲ, ನಳ್ಳ ನೆಲ Mr. 92; see s. ನಾನಲ್).

ನಲವು nalavu. 1. = ನಲ 2, etc. pleasure. ನಲವಿಂ (Rśv. 5, 51); ನಲವಿನಿಂ (J. 6, 9). see Cpr. 1, 134; 3, 93. 102; Bp. 39, 27. 37; 44, 18; 51, 71; 61, 23.

ನಲವು nalavu. 2. = ನಲುವು 2, q. v. weakness (ಅಶಕ್ತತನ Cb.).

ನಲಿ nali. 1. to be delighted, to rejoice; to be pleased with, to be fond of; [to dance with joy]. (see ನಚ್ಚು 1, etc.). ಬಾಟಿದ್ದೆನ್ನು, ಮದನಂ ನಲಿದಂ, ನಡೆ ನೋಡಿ ಚೂತಮಂ (Śmd. 91). [ಸರಸ ನಿಜಾಮೋದದೊಳೊಡ್ಡಿ ನಲಿದು Kr. 3, 128; Pb. 1, 58; Ap. 1, 84]. see Śmd. 256; Cpr. 2, 83; 3, 95; 6, 50; Abh. P. 1, 6; Bp. 21, 46; 40, 78; 55, 14; C. Bp. 11, 10; Prll. 3, 27; J. 6, 39; 28, 17. 59. — ನಲಿದಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. to fondle (J. 28, 18). — ನಲಿದಾಡು. -ಆಡು. to be greatly delighted; to play with delight (Bp. 3, 36; 15, 23; J. 29, 46). [Tu. ನಲಿ. to dance].

ನಲಿ nali. 2. P. p. of ನಲಿ 1, in ನಲಿ ನಲಿದು (Grj. 4, 72; Bp. 5, 44; 6, 27; 32, 24; 33, 8; 41, 22; 52, 42; J. 3, 37).

ನಲಿ nali. 3. pleasure (Rām. 4, 4, 14). — ನಲಿವರಿ. -ಪರಿ. to run with pleasure, to sport (Abh. P. 4, 57; 9, 80). — ನಲಿಪಾಱು. -ಪಾಱು. = ನಲಿವರಿ. (Cpr. 9, 5; Abh. P. 7, 147).

ನಲಿ nali. = ನಟಿ, (ನಲಕೆ), ನಳಿ. *a kind of fragrant substance, a perfume.*

ನಲಿನ nalina. = ನಳಿನ. *a lotus, Nelumbium speciosum* (ತಾವರೆ Nn. 54. 110). 2, a water-lily.

ನಲಿನಗರ್ಭ nalina-garbha. Brahmā.

ನಲಿನಗರ್ಭಾಂಡ nalinagarbha-aṇḍa. the universe (Bp. 8, 37).

ನಲಿನಜ nalina-ja. = ನಲಿನಗರ್ಭ. Brahmā. (My.).

ನಲಿನದಲಲೋಚನ nalina-dala-lōcana. Kṛiṣṇa (J. 13, 51).

ನಲಿನನಾಭ nalina-nābha. Viṣṇu (Bp. 4, 26).

ನಲಿನಬಾನ್ಧವ nalina-bāndhava. the sun (My.).

ನಲಿನಭವ nalina-bhava. = ನಲಿನಗರ್ಭ.

ನಲಿನಭವಾಣ್ಡ nalinabhava-aṇda. = ನಲಿನಗರ್ಭಾಣ್ಡ. (Bp. 13, 2).

ನಲಿನಮಿತ್ರ nalina-mitra. = ನಲಿನಬಾನ್ಧವ. (My.).

ನಲಿನಮುಖಿ nalina-mukhi. a woman with a lotus-like face (Bp. 43, 9; 47, 23).

ನಲಿನಲೋಚನೆ nalina-lōcane. a woman with lotus-like eyes (Bp. 25, 9; 42, 30).

ನಲಿನವೈರಿ nalina-vairi. the moon (My.).

ನಲಿನಸಖ nalina-sakha. the sun (Bp. 52, 32).

ನಲಿನಸಮ್ಭವ nalina-sambhava. = ನಲಿನಜ. (Bp. 49, 32).

ನಲಿನಾಕ್ಷ nalina-akṣa. lotus-eyed. 2, Viṣṇu or Kṛiṣṇa (J. 2, 45. 53).

ನಲಿನಿ nalini. ನಲಿನೀ. a lotus; a lotus considered as a woman (Śśv. 1, 53). 2, *a place, or pond, abounding in lotuses.*

ನಲಿನೀಮಿತ್ರ nalinī-mitra. = ನಲಿನಮಿತ್ರ. the sun. (ಸೂರ್ಯ Nn. 110).

***ನಲಿಯಿಸು naliyisu.** to cause to rejoice. ಮನೋಮಧು ಕರಮಂ ತಮ್ಮ ಮುಖಾರವಿನ್ದದೊಳ್ ನಲಿಯಿಸಿಯುಂ Ap. 8, 24 va.

ನಲಿವು nalivu. = ನಲ 2, etc. pleasure, etc. (Bp. 29, 6; 51, 3; 57, 33; 58, 22).

ನಲು- nalu. = ನಾ 2–, etc. four. (Te.). — ನಲುವತ್ತು. -ಪತ್ತು. forty (My.).

ನಲುಗಿಸು nalugisu. = ನಲಗಿಸು. to rumple, etc. (My.).

ನಲುಗು nalugu. = ನಲಗು. to become rumpled, etc. (J. 28, 31; My.).

ನಲುವು naluvu. 1. = ನಲ 2–, etc. pleasure, delight, etc. (ಭೃಂಗಶಿಶು) ಕೇಸರದೊಳ್ ನಲುವಿಂ ಪೊರಳ್ದು (Cpr. 7, 60, o. r. ನಲವಿಂ).

ನಲುವು naluvu. 2. = ನಲವು 2. weakness. (Cb.; T. ನಲಿ, to grow lean, thin or debile; to perish; illness; ನಲಿವು, growing lean; ruin, decay).

ನಲ್ಮೆ nalme. fondness, affection; friendship; goodness, welfare, prosperity (ಕಾದಲ್ಮೆ, ನೇಹ, ಒಲಿಲ್, ಕೂರ್ಮೆ Śm. 75; Kk. 30; ಶುಭ Ct. I, 81; Cpr. 3, 103; 5, 130. 136; Śśv. 1, 52; J. 19, 20; T. ನನ್ಮೈ, ನಱುಮ್ಮೈ). [ನೆಲಸವು... ವಿಲಾಸಿನೀ ಜನದ ನಲ್ಮೆಯುಂ ಸಂಗಮಮುಮಂ Kr. 3, 98; Pb. 6, 2 va.; Ap. 3, 17].

ನಲ್ಮೆಗಾರ್ತಿ nalme-gārti. a loving or beloved woman (Rśv. 11, 157 va).

ನಲ್ಲ nalla. 1. a good, etc. man. see s. ನಲ್ 1.

ನಲ್ಲ nalla. 2. goodness, excellence; beauty. ಒಳ್ಳಿಹ ನಲ್ಲದ ಅರಸನುಳ್ಳ ದೇಶ (ರಾಜನ್ವತ್ Nr.). ನಲ್ಲತೈಲ (Bp. 51, 37); ನಲ್ಲ ಮುದ್ದು (47, 32); ನಲ್ಲರೂಪು (40, 14); ನಲ್ಲಲೋಹ (16, 8); ನಲ್ಲವಸ್ತು

(25, 18). [— ನಲ್ಲಮನ. loving attitude. ಅದಱಿನೀಕೆಯುಮೆನಗೆರ ಡಱಿಯದ ನಲ್ಲಮನನ್ದೊಱವುದು Pb. 5, 17 va.]. — ನಲ್ಲಪೋಗಣ್ಡಿಕೆ. -ಪೋಗಣ್ಡಿಕೆ. vaunting of one's excellence (ಅಹೋಪುರುಷಿಕೆ, ವೃಥಾಭಿನಿ ವೇಷ Hlā.).

ನಲ್ಲಿ nalli. Tbh. of ನಾಡಿ or ನಾಳಿ. a tube, a pipe, a channel (My.; *cf.* ನಾಲ 1).

ನಲ್ವ nalva. *a furlong, a distance measured by 400 cubits.*

ನಲ್ವಮಾತ್ರ nalva-mātra. the distance of a furlong (J. 13, 31).

ನಲ್ವು nalvu. = ನಲ 2–, etc. pleasure, delight, etc. (Bp. 43, 26).

ನವ nava. 1. = ನವದು, ನವೆ 2, ನವೆದು. P. p. of ನವೆ 1, in ನವಕೊಳ್ಳು (My.).

ನವ nava. 2. = ಗವ. a feeling of smart itching. — ನವ ನವ ಅನ್ನು. = ಗವ ಗವ ಎನ್ನು. (My.).

ನವ nava. 1. nine (Śmd. 101).

ನವ nava. 2. *new; fresh, young, recent, modern, novel.*

ನವಕ navaka. 1. consisting of nine; the aggregate of nine, nine. (My.).

ನವಕ navaka. 2. = ನವ 2. new, etc.; freshness; novelty, something novel (Bp. 4, 17. 22; 47, 15). — ನವಕಪ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. to become or be a novelty (Bp. 35, 13).

ನವಕರ navakara. = ನವುಕರ, etc. (My.).

ನವಕೋಟಿನಾರಾಯಣ nava-kōṭi-nārāyaṇa. Kṛiṣṇa who had nineteen millions of children: a man with numerous children (My.). 2, N. of a rich merchant of folklore (My.).

ನವಖಣ್ಡ nava-khaṇḍa. nine legendary divisions of the earth (ಮಹಾದ್ವೀಪ ಹತ್ತಾಗಲ್ ಈ ಮಹಿಯ ಬಿತ್ತರಮೆನಿಕ್ಕು, ಅದಱ ನವಭಾಗ ಖಣ್ಡ ಮಕ್ಕು Mr. 326).

ನವಗ್ರಹ nava-graha. the nine planets: the sun, the moon, the five planets, and ascending and descending nodes (ಆದಿತ್ಯಾದಿನವ ಗ್ರಹ Nn. 33; Cpr. 1, 85; Śmd. 109; see ಗ್ರಹ). ನವಗ್ರಹ ಕಾಡು ವಾಗ್ಯೆ ಸ್ವನ್ತ ಗೃಹ ಏನು ಮಾಡುತ್ತದೆ? (Prv.).

ನವಗ್ರಹಜಪ navagraha-japa. prayers to the nine planets (My.).

ನವಗ್ರಹದಾನ navagraha-dāna. the gift of the navadhānyas to obtain the good will of the nine planets (My.).

ನವಗ್ರಹಶಾನ್ತಿ navagraha-śānti. propitiation of the nine planets by means of navagrahajapa, navagrahadāna, and hōma (My.).

ನವಗ್ರಹಹೋಮ navagraha-hōma. the act of making an oblation to the nine planets by casting clarified butter, wood, and sesamum into the fire (My.).

ನವಜ್ವರ nava-jvara. a fever that rages with violence for nine days, or proves fatal (C.; Mhr.). 2, a recently arisen fever (My.).

ನವಠಾಣ nava-ṭhāṇa. nine musical notes (Bp. 19, 8).

ನವಣಿ navaṇi. = ನವಣೆ. (S. Mhr.).

ನವಣೆ navaṇe. a small grain, the Italian millet or panic seed, panicum italicum L. (ಪ್ರಿಯಂಗು, ಕಂಗು Hlā., Nr.; Si. 305; ಕಂಗು Mr. 373; My.; [Tu. ನವರೆ]; T., M. ನಾಱಿಲ್, ತಿನೈ). see ಕಿಱು-. — ನವಣಕ್ಕಿ. = ನವಣೆಯಕ್ಕಿ. (My.). — ನವಣೆ ಕಾಱು. (ಗರ್ಮುಕ್, ಕೊರ್ಲೆಗಾಱು Si. 164). — ನವಣೆಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. the seed of the millet (My.).

ನವತ navata. *a cover, blanket or wrapper.*

ನವತಿ navati. *ninety.*

ನವದಲ nava-dala. *a new leaf.* 2, nine leaves.

ನವದು navadu. P. p. of ನವೆ 1.

ನವದ್ವಾರ nava-dvāra. nine doors. 2, the nine apertures or outlets of the body: the eyes, the nostrils, the ears, the mouth, the anus, and the organ of generation. (My.). ನರಕಕ್ಕೆ ನವದ್ವಾರ, ನಾಕಕ್ಕೆ ಒನ್ದೇ ದ್ವಾರ. — ನವದ್ವಾರದಿನ್ದ ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ನಗರದ್ವಾರದವರು ಏನು ಮಾಡ್ಯಾರು? Prvs.).

ನವಧಾನ್ಯ nava-dhānya. the nine grains: gōdive, bhatta, uddu, hesaṟu, kaḍale, togari, huraḷi, avare, and eḷḷu (My.). ನವಧಾನ್ಯ ಬೆಳದವನಿಗೆ ವ್ಯವಧಾನವಿಲ್ಲ (Prv.).

ನವನಲಿನ nava-nalina. N. of a vṛitta (Ch.).

ನವನಿಧಿ navanidhi. the nine treasures of Kubēra: padma, mahāpadma, śaṅkha, makara, kacchapa, mukunda, nanda, nīla, and kharva. (Śmd. 101). 2, the number 9.

ನವನೀತ nava-nīta. *fresh butter.*

ನವನೀತಕ nava-nītaka. clarified butter. see ಅಬ್ಧಿ-.

ನವನೀತಚೋರ navanīta-cōra. who stole the butter (from the cowherds): Kṛiṣṇa. (My.).

ನವಪತ್ತು navapattu. the nagārinavapattu and their performance (My.). *cf.* ನವುಬತ್?

ನವಪಲ್ಲವ nava-pallava. young foliage (ಪ್ರವಾಲ Mr. 505).

ನವಪ್ರಸವ nava-prasava. recent delivery (Cpr. 3, 99).

ನವಪ್ರಸೂತೆ nava-prasūte. *a woman who has lately brought forth a child.*

ನವಬ್ರಹ್ಮರ್ nava-brahmar. the nine prajāpatis. see Vivēkacintāmaṇi 6, 57.

ನವಮ navama. the ninth (Śmd. 101).

ನವಮಣಿ nava-maṇi. = ನವರತ್ನ. (Nn. 67).

ನವಮನ್ಮಥ nava-manmatha. a new or second Manmatha (in beauty, My.).

ನವಮಲ್ಲಿಕೆ nava-mallike. = ನವಮಾಲಿಕೆ. (ದುಣ್ಡು ಮಲ್ಲಿಗೆ G.).

ನವಮಾಲಿಕೆ nava-mālike. *Arabian jasmine or the manyflowered nykthantes, Jasminum sambac* Ait. (ಇರುವಯ್ತಿ Hlā.; ಇರುವನ್ತಿ Mr. 126).

ನವಮಾಸ nava-māsa. the nine months of a female's pregnancy (My.). ನವಮಾಸ ತುಮ್ಬಿದ ಮೇಲೆ ನವರಾತ್ರಿ ಆಗಲಿ! ಅನ್ದರೆ ನಿತ್ತೀತೇ? (Prv.).

ನವಮಿ navami. = ನಾಮಿ 2. the ninth day of the lunar fortnight.

ನವಯುವ್ವನೆ nava-yavvane. Tbh. of ನವಯೌವನೆ. see ಏಱು ಜವ್ವನೆ.

ನವಯೌವನ nava-yauvana. fresh or incipient youth, bloom of youth, prime (ಒಳ್ಳಿಹ ಪ್ರಾಯ, ಮದ Nn. 107).

ನವಯೌವನೆ nava-yauvane. = ನವಯುವ್ವನೆ. a woman in the bloom of youth, a young woman.

ನವರಂಗ nava-raṅga. the middle hall of a temple (My.).

ನವರತ್ನ nava-ratna. the nine precious gems: vajra, vaiḍūrya, gōmēdhika, puṣyarāga, nīla, marakata, māṇikya, vidruma, and mauktika. (Bp. 59, 57; Śmd. 117). ನವರತ್ನವಾದರೂ ಕನಕಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷಿ ಸುತ್ತದೆ.—ನವರತ್ನ ವಿದ್ದರೂ ನರರತ್ನ ಬೇಕು (Prvs.).

ನವರನ್ಧ್ರ nava-randhra. = ನವದ್ವಾರ No. 2. (Dp. 86). 2, the number 9 (Mr. 347).

ನವರಸ nava-rasa. the nine tastes or sentiments of dramatic composition (ಶೃಂಗಾರಾದಿ ನವರಸ Nn. 83; Ch. v. 16; Bp. 42, 1. 38; 61, 91; J. 1, 12; see s. ರಸ). 2, new nectar or honey (J. 1, 12).

ನವರಾತ್ರಿ nava-rātri. nine nights: an annual feast of nine days in the seventh month, in honor of Indra, Durgā, or Viṣṇu, followed by the ದಸರೆ or tenth day (My.; Te.).

ನವರಾತ್ರೆ nava-rātre. = ನವರಾತ್ರಿ. ನವರಾತ್ರೆಯ ಮಧ್ಯ ಶಿವರಾತ್ರೆ ಬನ್ದೀತೇ?—ನವಮಾಸ ತುಮ್ಬಿದ ಮೇಲೆ ನವರಾತ್ರೆ ಆಗಲಿ! ಅನ್ದರೆ ನಿತ್ತೀತೇ? (Prvs.).

ನವರಾಶಿಕೆ nava-rāśika. the rule of nine in arithmetic, being the double rule of three: proportion (My.; Te.).

ನವರು navaru. = ನವುರು, etc. that is tender, soft, etc.

ನವರೋಜು navarōju. a kind of Hindusthānī rāga (My.; T.).

ನವಲ್ naval. ನವಲು. = ನವಿಲ್, etc. a peacock, etc. (ಮಯೂರ, etc. Dhw.; Cb. 173). — ನವಲುಗಱಿಯ ಕಣ್ಣು. (ಚನ್ದ್ರಕ Si. 177).

ನವಲತೆ nava-late. a new, fresh creeper (Śmd. 386; Kk. 89).

ನವಲಾಯಿ navalāyi. a wonder; surprise (Mhr.). — ನವಲಾಯಿದೇವಿ. N. (see ಗಿಱುಗಟೆಯು-).

ನವವಿಧಭಕ್ತಿ nava-vidha-bhakti. nine devotional acts, including the ಅಷ್ಟವಿಧಭಕ್ತಿ and ಶ್ರವಣ, and, instead or ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ, ದಾಸ್ಯ.

ನವಸಾಗರ nava-sāgara. = ನವಾಸಾಗರ. sal ammoniac (Mhr., H.).

ನವಸಿಗ navasiga. (Śmd. 237). (fr. ನವೆ 3?). a man who troubles, molests, harasses or torments others (ಪೀಡರಂ ಕಾಡುವಾತಂ Kk. 37; Śm. 46; ಪರರಂ ಪೀಡಿಪಾತಂ Śs.; *cf.* ನಸೆಗಾಱ).

ನವಸುವರ್ಣ nava-suvarṇa. fine gold (Bp. 50, 34).

ನವಸೂತಿಕೆ nava-sūtike. *a milch-cow.* 2, *a woman recently delivered.*

ನವಾಂಕುರ nava-aṅkura. a fresh sprout (My.).

ನವಾಬ್ navāb. a Nabob (My.; H.).

ನವಾಮ್ಬರ nava-ambara. *new and unbleached cloth.*

ನವಾಯಿ navāyi. novelty: craving a novel thing (Bh. 3, 8, 31); a novel thing: unusual beauty, grandeur (Bh. 1, 12, 18; 1, 13, 45; 3, 18, 2; Mhr. ನವಲಾಯಿ, ನವಾಳಿ, a novel thing, a wonder). see ಠೀವಿ.

ನವಾಯಿಕಾಱ navāyi-kāra. a grand man, a grandee (Bh. 1, 13, 45).

***ನವಾಯಿತ nava-āyita.** a section of Muslims mostly belonging to Bhaṭkaḷ in Mysore State.

ನವಾರ navāra. coarse and broad tape (My.; Br., Mhr., H.).

ನವಾಸಾಗರ navāsāgara. = ನವಸಾಗರ. (My.; Br., H.).

ನವಿರ್ navir. = ನವಿರು 1. hair (ಕೂದಲ್ Śmd. 52 Mdb. Cm.; Śmd. II; Kk. 83; ಕುರುಳ್, ಕೂದಲ್ Śm. 71; ಕುರುಳ್ 111; Cpr. 4, 47; T. ನವಿರ್, man's hair; ನೆಡುಮ್ಬು, woman's hair; Te. ನೆಱುಲು, plural: the hair). [ಗುಣಾರ್ಣವನ ತಲೆನವಿರ್ಗಳ್ ಲಾವಣ್ಯ ರಸಮನಿಡಿದಿಡಿದು ತೀವಿದ ಕಮಲಾಸನನ ಬೆರಲಚ್ಚುಗಳನ್ತವಾದುವು Pb. 2, 39 va.]. ನವಿರ್ಗಳ್ (Śmd. 52). see ಬಾನ್ನವಿರ್; ಮೆಯ್ನವಿರ್, ತಲೆ-.

ನವಿರು naviru. 1. = ನವಿರ್. (My.). ತಲೆಯ ನವಿರು (ಕೇಶ, ಶಿರಸಿಜ, etc. Hlā). [T. ಮಯಿರ್].

ನವಿರು naviru. 2. = ನವುರು, etc. that is soft, etc. (My.).

ನವಿಲ್ navil. = ನವಲ್, ನವಿಲ, ನವಿಲು, ನವುಲು, ನೆಮಲಿ. a pea-fowl, a peacock (ಕೇಕಿ, ಶಿಖಿ, ಶಿಖಣ್ಡಿ, ಮಯೂರ, etc. Hlā., Nr.; ಶಿಖಿ Nn. 4; ಕಂ 7; ನೀಲಕಣ್ಠ, ಮಯೂರ 49; ಮಯೂರ, etc. Mr. 168; ಮೋರ, ಸೋಗೆ Kk. 24; ಸೋಗೆ Śm. 82; Tu.; Te. ಎಮ್ಮಿ, ನೆಮ್ಮಿ, ನೆಮಲಿ, ನೆವಲಿ; T. ಮಯಿಲ್, ಇಮಲಿ, ನವಿರ). [ನವಿಲಾದಂ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ...ಪಯೋದಾಗಮದೊಳ್ Kr. 3, 7; ನಲಿವ ಪೊಸ ನವಿಲ್ಗಳಿಂ Pb. 3, 22]. ನವಿಲಧ್ವನಿ (ವಾಣಿ, ಕೇಕೆ); ನವಿಲ ಕೊಟ್ಟು (ಶಿಖೆ, ಚೂಡೆ Hlā.). ನವಿಲ ಜೆಡ್ಡೆ (ಶಿಖೆ, ಚೂಡೆ); ನವಿಲ ಗಱಿಯ ಸೋಗೆ (ಶಿಖಣ್ಡ, ಪಿಚ್ಛ, ಬರ್ಹ); ನವಿಲ ಗಱಿಯೊಳಗಣ ನಯನಾಕಾರಮಾಗಿರ್ದ ಬಣ್ಣ (ಚನ್ದ್ರಕ, ಮೇಚಕ); ನವಿಲ ಗಱಿಯನುಟ್ಟಿಹನು (ಕಿರಾತ Nr.). ನವಿಲ ನುಡಿ (ಕೇಕಾರವ Mr. 168). ನವಿಲ ದನಿ (ಕೇಗು Śm. 29). ನುಡಿವ ನವಿಲ ಧ್ವನಿ (ಕೇಗು Kk. 24). ಸೆಱಗಿನೊಳು ನವಿಲ ಗಱಿವೆರೆದ ಕಾಗಿನ ಪಟ್ಟೆ ಮೆಱೆಯೆ (ಕಿರಾತನ) ನಡುವಿನೊಳು (Rāghc. 17, 64). see Rśv. 5, 41; 8, 120; J. 13, 51; 19, 33; 24; 34; 28, 36; Rāghc. 17, 71. — ನವಿಲಡಿ. -ಅಡಿ. N. of a plant. see ಮಯೂರಪದಿ. — ನವಿಲುಯ್ಯಲ್. -ಉಯ್ಯಲ್. a swing in the form of a peacock (Cpr. 8, 46 va.; Rśv. 8, 5 va.). — ನವಿಲ್ದೇರ. -ತೇರ. the peacock-vehicled one: Ṣaṇmukha (ಗುಹ Kk. 6; Śm. 4).

ನವಿಲ navila. = ನವಿಲ್, etc. ನವಿಲವನ್ನು ಏಱುವವ (ಷಣ್ಮುಖ G. 284).

ನವಿಲು navilu. = ನವಿಲ್, etc. (C.; ಬರ್ಹಿ G.; Bp. 37, 54). ನವಿಲಿನ ಗಱಿ (ಪಿಂಛ G.). ನವಿಲಿನ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಬಣ್ಣ (ಮೇಚಕ G.). ನವಿಲು ಆಡಿದರೆ ಕೆಮ್ಬೋತ ಪುಕ್ಕ ತೆಱ ಕೊಣ್ಡಿತು.—ನವಿಲು ಕುಣಿಯೋದು ನೋಡಿ, ಕುಕ್ಕುಟ ಕುಣಿದೀತು (Prvs.). see Prv. s. ಮೇಘ. — ನವಿಲುಗಱಿ. a peacock's long feathers (My.). — ನವಿಲುಜುಟ್ಟು. a peacock's tuft (My.). — ನವಿಲುಪುಕ್ಕ. a peacock's small feathers (My.). — ನವಿಲುಮೆಟ್ಟಿನ ಪಲ್ಯ. an annual herb, used as a potherb, Bidenspilosa, var. bipinnata L. (Z.).

ನವೀನ navīna. *new, fresh, recent, modern, novel.*

ನವುಕರ navukara. = ನವಕರ, ನೌಕರ. a servant (My.; Br., H.).

ನವುಕರಿ navukari. service (My.; Br., H.).

ನವುಬತ್ navubat. ನೌಬತ್. a large kind of kettle-drum (H., Mhr., Br.).

ನವುರು navuru. = ನವರು, ನವಿರು 2. that is tender, soft, fine, thin, small, as grass, hair, cloth, paper and other articles (My.; Te.; Si. 222. 223; *cf.* ನಯ, ನಸು 2). ನವುರು ಕೂಡಿ ನಗ, ನೂಱ ಕೂತು ವ್ರಣ (Prv.).

ನವುಲು navulu. ನೌಲು. = ನವಿಲ್, etc. the common pea-fowl, Pavo cristatus (My.; ಮಯೂರ, ಬರ್ಹಿ, ನೀಲಕಣ್ಠ, etc. Si. 177; ಅಹಿಭುಕ್ 413; ನೀಲಕಣ್ಠ 416). ತ್ವೈಲದ ಗುಣ ನವುಲು ತಿಳಿದೀತೋ? (Prv.). see ಕನ್-. — ನವುಲುಕೂಗು. (ಕೇಕೆ Si. 177). — ನವುಲುಗಱಿ. (ಶಿಖಣ್ಡ Si. 177). ನವುಲುಗಱಿ ಉಟ್ಟ ಬೇಡ (ಕಿರಾತ 341). — ನವುಲುಜುಟ್ಟು. (ಶಿಖೆ Si. 177).

ನವುಲೆ navule. — ನವುಲೆಗಿಡ. the name of a plant. ಪ್ರಕೀರ್ಯ, ಪೂತಿಕರಜ, ಪೂತಿಕ, ಕಲಿಕಾರಕ ಎನ್ದರೆ ತಪಸೀ ಗಿಡ; ನವುಲೇ ಗಿಡ ಎನ್ದು ಕೆಲವರನ್ನುವರು (Si. 133).

ನವೆ nave. 1. = ನಮೆ. to grow thin; [to suffer], etc. (My.). P. ps. ನವ, ನವದು, ನವೆ, ನವೆದು. ನವದರೂ ಛವ ತಪ್ಪದು. —ನವದರೆ ಜವ ಬಿಟ್ಟಾನೇ?—ನವದವನಿಗೆ ನೋವು ತಪ್ಪದು (Prvs.). see Bp. 18, 9; 40, 45; 52, 30; J. 7, 53; 19, 19. 38; 21, 4; 31, 12. [Tu.].

ನವೆ nave. 2. = ನವೆದು. P. p. of ನವೆ 1, in ನವೆ ನವೆದು (My.).

ನವೆ nave. 3. = ನಸೆ 1. itching; the itch (ಕಣ್ಡು, ಖರ್ಜು, ಕಣ್ಡೂಯೆ Si. 200; Tu. ನವುಣ್ಟ; My.; Te. ನವೆ, ನಸೆ, ನಸಮಿರಿ, ನಸಿಮಿರಿ, ನಸೆನಸೆ; T. ನವ್ವೈ). ನವೆಯಾಗು, ನವೆ ಹತ್ತು (My.).

ನವೋದ್ಧೃತ nava-uddhṛita. *fresh butter.*

ನವ್ಯ navya. *new, fresh, recent, modern, novel.*

ನಶನ naśana. disappearing; perishing. see ವಿ-.

ನಶಿಸು naśisu. to vanish; to perish (My.). see Prv. s. ಮೊಸಳೆ.

ನಶೀಬು naśību. ನಸೀಬು. fortune, lot (My.; Mhr., H.).

ನಶ್ಯತ್ naśyat. perishing; waning, wasting.

ನಶ್ಯತ್ಪ್ರಸೂತಿ naśyat-prasūti. *whose offspring perishes.*

ನಶ್ವರ naśvara. perishing, etc. see ವಿ-; J. 26, 74.

ನಷ್ಟ naṣṭa. *lost, disappeared, disappearing; vanished, lost sight of; perished, destroyed, ruined; –run away, fled.* 2, loss, damage; ruin, destruction. 3, a kind of calculation (Ch.; Mr. 367). ನಷ್ಟ ಪಡಿಸುವನ್ಥ ಮಾತುಗಳು (B. 4, 50). ನಷ್ಟ ಬಿದ್ದರೂ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಬಾರದು.— ನಷ್ಟ ಬಿದ್ದವ ಪುಷ್ಟಿಯಾದಾನೇ?—ನಷ್ಟವಾದವನಿಗೆ ಕಷ್ಟ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prvs.).

ನಷ್ಟಕಾಲ naṣṭa-kāla. a time of loss or ruin (My.). ನಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟಿದ್ದರೇನು? (Prv.).

ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟತೆ naṣṭa-cēṣṭate. *the state of being deprived of the power of motion; unconsciousness, insensibility, fainting, swooning.*

ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟೆ naṣṭa-cēṣṭe. = ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟತೆ. see ಜಿನಿಗಿಸು, ನಸಿ.

ನಷ್ಟಜಾತಕ naṣṭa-jātaka. the lost nativity: subsequent calculation or casting of a lost nativity (My.).

ನಷ್ಟಜೀವಿ naṣṭa-jīvi. a person who has lost his life (My.); a person who continually suffers loss (My.).

ನಷ್ಟದೃಷ್ಟಿ naṣṭa-dṛiṣṭi. one who has lost his sight; blind. (My.).

ನಷ್ಟದ್ರವ್ಯ naṣṭa-dravya. a lost thing (My.).

ನಷ್ಟಧನ naṣṭa-dhana. lost riches (My.).

ನಷ್ಟಪದ naṣṭa-pada. a lost place or position (ಮುಜ್ಜಾಸಾರ, ನಷ್ಟವಾದ ಠಾವು Nn. 125).

ನಷ್ಟಸಮಾಸ naṣṭa-samāsa. one of the eighteen faults in poetical composition (Ch. v. 40).

ನಷ್ಟಾಗ್ನಿ naṣṭa-agni. *a Brāhmaṇa or householder whose fire has been extinguished or who has lost his consecrated fire.*

ನಷ್ಟಿ naṣṭi. = ನಟ್ಟಿ. loss; destruction, ruin.

ನಷ್ಟೇನ್ದುಕಲೆ naṣṭa-indu-kale. *the day of new moon when it rises invisible.*

ನಷ್ಟೇನ್ದ್ರಿಯ naṣṭa-indriya. one who has lost his organs of sense (Sk.). 2, impotency, want of procreative power (My.).

ನಸ್ nas. = ನಃ. the nose. see ಖುರಣಸ್, ಖುರ-.

ನಸ nasa. 1. = ನಸು 1. P. p. of ನಸಿ 1, in ನಸ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನಸ nasa. 2. = ನಸು 2. smallness, etc. — ನಸಗುನ್ನಿ. -ಕುನ್ನಿ. = ನಸುಗುನ್ನಿ. (ಆತ್ಮಗುಪ್ತೆ, ಅಜಹೆ, ಅವ್ಯಣ್ಡೆ, etc. Si. 143).

ನಸ nasa. 3. = ನಚ್ಚು 3, ನಸೆ 2. doubt, etc. — ನಸನಸೆ. rep. doubt (My.).

ನಸ nasa. = ನಸ್. see ಕುಮ್ಭಾ-, ಖುರಣಸ.

ನಸದು nasadu. = ನಸ 1, etc.

ನಸರಿ nasari. a good, medicinal kind of honey (S. Mhr.). — ನಸರಿಹುಳು. a bee that produces the nasari (S. Mhr.).

ನಸಿ nasi. 1. = ನವೆ, etc. to wear out, to wear away, to waste away, to wither, to wane, to decay, to spoil, etc. (ಜೀರ್ಣ Śmd. Dh.; My.; T. ನಜಲ್, ನೈದಲ್, wasting away, perishing, rotting); being sick, etc.; ನೈ, to become spoiled or rotten; to grow too soft, as a fruit; to waste by being used; to perish; to become thin; to slacken, be remiss; to fade, wither; *cf.* ನನ್ದು 2). 2, to become motionless, unconscious or insensible, to faint (ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟೆ Śmd. Dh.). 3, to become poor or poorly (ಬಡವಾಗು Ct. I, 71). P. ps. ನಸ, ನಸದು, ನಸಿದು, ನಸು. ಹುದುವಿನ ಆರಮ್ಬದ ಫಲೋದಯವು ನಸಿದು ಹೋಗದೇ? (Bh. 1, 8, 48). ನಸದ ಬೆಣ್ಣೆ ಗಸಿಯ ಹಾಗೆ (Prv.). see C. Bp. 46, 20; J. 28, 1.

ನಸಿ nasi. 2. = ನಸಿಕು 2, etc. (ಪೊತ್ತುಱಿ Ct. I, 19).

ನಸಿ nasi. = ನಸೆ No. 2, ನೆಸೆ. Tbh. of ನಸ್ಯ. ನಸೀ ಭ್ರಮೆಯಿದ್ದವ ಮಸಿಯಾದರೂ ಹಾಕಿಕೊಣ್ಡಾನು (Prv.).

ನಸಿಕು nasiku. 1. = ನಸಿ 1, ನಸುಕು 1. to wear out, etc. (ಜೀರ್ಣ Ct. I, 57, o. r. ನಸುಕು).

ನಸಿಕು nasiku. 2. = ನಸಿ 2, ನಸಿಗು, ನಸುಕು 2. wasting, waning: the time when the light of the sun is still as it were in a *waned* state: the faint light of the morning, dawn, twilight. [Tu. ನಸ್ಕ್]. — ನಸಿಕಲೆ (*i. e.* ನಸಿಕಿನಲ್ಲೇ). even at dawn, early in the morning, very early (My.).

ನಸಿಗು nasigu. = ನಸಿಕು 2, etc. ನಸಿಗಿನಲ್ಲಿ ಬನ್ದ, ನಸಿಗಾಗಿರುವಾಗಲೆ ಬನ್ದ (My.).

ನಸೀಬು nasību. fortune, lot (My.; Mhr., H.).

ನಸೀಯತ್ತು nasīyattu. chastisement (My.; Mhr., H. ನಶಿಹತ, ನಶ್ಯತ).

ನಸು nasu. 1. = ನಸ 1. P. p. of ನಸಿ 1, in ನಸು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನಸು nasu. 2. = ನಸ 2. worn-away or waned state; minuteness, smallness; fineness; a little; a trifle (Tu.; T. ನಚ್ಚು, ನನ್ನಿ, ನವಿರ; M. ನನು). [ಹೋಮ ಧೂಮದ ಗನ್ಧಂ ನಸುಮುಟ್ಟೆ ದಿವ್ಯಮುಖಮಂ ಕೆಯ್ಕೊಣ್ಡು Pb. 6, 38; Ap. 11, 149]. ನಸುಮಾಸಿದ ಎಱಂಕೆಗಳಿನ್ ಅಂಚೆಗಳ್ ಕಲಹಂಸೆಗಳೆಮ್ಬುದು (Hlā.). see Cpr. 8, 76. 103; Grj. 2, 106 va.; Bp. 26, 30; 27, 11; 28, 50; 43, 11; 46, 56; 47, 32; 52, 11; 56, 43; 59, 20; 60, 34; Bh. 2, 13, 47; J. 18, 25; 21, 49. — ನಸುಂ. -ಉಂ. also, or even, a little (Cpr. 5, 79. 124; 8, 65. 70; 9, 92; Rśv. 2, 54). — ನಸು ಕಲಂಕು. to be a little perturbed, etc. (Grj. 4, 66). — ನಸುಗತ್ತಲೆ. slight darkness: early dawn (B. 3, 22). — ನಸುಗಟ್ಟಲೆ. -ಕಟ್ಟಲೆ. slight darkness (Grj. 4, 73). — ನಸುಗಾಳಿ. a light wind, a breeze (J. 3, 27). — ನಸುಗುನ್ನಿ. -ಕುನ್ನಿ. a plant stinging like nettles, cowhage, Carpopogon pruriens Roxb. (Mucunna pruriens Dec., ಮರ್ಕಟಿ, ಆತ್ಮವರ್ತಿ Mr. 145; My.). ಕಾಳಕೂಟದ ವಿಷವು, ಚೇಳು, ನಮ್ಬದ ಹಗೆಯು, ಹಾಳೂರ ಚುಱಚಿ, ನಸುಗುನ್ನಿ, ತಿಗುಳರ ಗಾಳಿ ಬೇಡ (Sp.). see Sp. s. ಕಂಕಿ. — ನಸುಗುನ್ನೆ. -ಕುನ್ನೆ. the plant Alhagi maurorum (ಯಾಸ, ಯವಾಸ, etc. Si. 144). — ನಸುಗೆತ್ತು. -ಕೆತ್ತು. to quiver slightly (Cpr. 5, 69; Abh. P. 4, 108; Rśv. 8, 82 va). — ನಸುಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. a tawny colour, etc. (ಅವ್ಯಕ್ತರಾಗ, ಅರುಣ Nr.; ಹರಿ, ಕದ್ರು, ಕಡಾರ, ಪಿಂಗಲ Hlā.; Mr. 443). ನಸುಗೆಮ್ಪಾಗಿರ್ದುದು (ಕಪಿಶ Hlā.). see Cpr. 7, 64. 148; B. 3, 52; 4, 140. — ನಸುಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. to hear slightly or a little (Cpr. 1, 118). — ನಸುಗೋಪ. -ಕೋಪ. slight

wrath (Grj. 8, 9). — ನಸುತೂಕಡಿಕೆ. a little drowsiness (Bh. 1, 9, 8). — ನಸುದೀಪ, a small light or lamp (Bh. 1, 8, 67). — ನಸು ದೊಡೆ ತೋಱ್. -ತೊಡೆ-. the thigh faintly to appear (Cpr. 8, 52). — ನಸುದೋರೆ. (a fruit) that is nearly full-grown (Śsv. 1, 51). — ನಸುದೋಱ್. -ತೋಱ್. -ದೋಱು. to appear faintly (J. 2, 48; 18, 29). — ನಸು ನಗು. to smile (Bp. 1, 50; 24, 63; 44, 16; 50, 34; J. 2, 21; 29, 34. 35). — ನಸುನಗೆ. a smile (Bp. 1, 53; 12, 5; 24, 44; 41, 12; 51, 41; 53, 14; J. 5, 60; 6, 16; 25, 11; 30, 49). ನಸುನಗೆ ಯಿಲ್ಲದವನ ಮೋಱೆ ಬುಸು ಬುಸ ಎನ್ನುವದು (Prv.). — ನಸು ನಡು. to fix to some extent in the ground (ನಾಣ್ಚು Ct. I, 7). — ನಸು ಬಾನಲ್. the state of being slightly dim or discoloured (Cpr. 8, 73). — ನಸುಬಿಸುಪು. slight heat, warmth (Abh. P. 9, 117). — ನಸು ಬಿಳಿದು. the colour grey, etc. (ಧೂಸರ Śmd. 339). ನಸುಬಿಳಿದಾಗಿ ಮಿಂಚುವ ಬಟ್ಟೆಹ ತೊನ್ನು (ಕೋಠ, etc. Nr.). — ನಸುಬಿಳುದು. = ನಸು ಬಿಳಿದು. ನಸುಬಿಳುದಾಗಿ ಮಿಂಚುಹ ಬಟ್ಟೆಹ ತೊನ್ನು (ಕೋಠ, etc. Nr. b). — ನಸುಬಿಳುಪು. = ನಸುಬಿಳಿದು. (ಈಷತ್ಪಾಣ್ಡು, ಧೂಸರ Nr.). — ನಸು ಭಯ. a little fear (Rām. 6, 9, 19). — ನಸುಮಬ್ಬು. slight darkness (Śsv. 4, 114). — ನಸುಮುಚ್ಚೆ. slight fainting, etc. (Abh. P. 9, 111). — ನಸುಮುರುಟು. a slight contraction (Bp. 20, 11). — ನಸುಲಜ್ಜೆ. a little shame, modesty (Grj. 4, 5; J. 18, 30; 29, 28. 31). — ನಸುವಕ್ಕೆ. -ಪಕ್ಕೆ. slight reclination or bending downward (Cpr. 8, 71). — ನಸುವಾಗು. -ಬಾಗು. to bend (v. i.) a little (J. 6, 46). — ನಸುಸಯ್ರಣೆ. a little patience (Bp. 42, 14). — ನಸು ಸುಱುವು. gently moving about or blowing (Bp. 12, 14). — ನಸು ಸೇಕ. slight heat, fomentation (Bp. 17, 8).

ನಸುಕು nasuku. 1. = ನಸಿಕು 1, q. v. to wear out, etc.

ನಸುಕು nasuku. 2. = ನಸಿಕು 2, etc. the dawn, etc. (My.; Te. ನಸುಕು, petty, slight; slinking, hint; T. ನಚುಕ್ಕಾನ್, a small one). ಅವನು ನಸುಕು ಇರುವಾಗಲೇ ಏಳುವನು (B. 5, 231).

ನಸೆ nase. 1. = ನವೆ 3, q. v. itching: an irritating, teasing desire (Cpr. 6, 84; 8, 70; Rśv. 5, 105; Tu. profit; T. ನಚ್ಚೈ, desire). ನಸೆಯಿದ್ದ ಹಲಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಹಸೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ನಸೆ ಯಿಚ್ಚೆವೋಗು. -ಇಚ್ಚೆ-ಪೋಗು. teasing desire and lust to come (Cpr. 5, 63). — ನಸೆವಣಿಕೆ. -ಮಣಿಕೆ. a cow that longs for the bull (Cpr. 2, 24).

ನಸೆ nase. 2. = ನಸ 3. doubt, etc. — ನಸೆನಸೆ. = ನಸನಸೆ. ನಸೆ ನಸೆಯುಳ್ಳವನು ಹಸಿಯನೇ? (Prv.). — ನಸೆನಸೆಯ ಮಾತು. = ನಚ್ಚು ಮಾತು. (My.).

ನಸೆ nase. the nose. 2, = ನಸಿ, snuff (My.). ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಆಯುಧ ವಿದ್ದು, ನಸೆಯೆನ್ದು ತಿಳಿಯಬಹುದೇ? (Prv.). — ನಸೆಚುಟಿಕೆ. a pinch of snuff (My.). — ನಸೆಪುಡಿ. snuff (My.).

ನಸೆಗಾಱ nase-gāṟa. he who irritates or teases: Kāma (ಮನ್ಮಥ Śm. 7).

ನಸ್ತ nasta. the nose.

ನಸ್ತಿತ nastita. nozzled; having a hole bored in the septum of the nose; *an ox or any other draught animal with a string through its nose* (ಒತ್ತಿ ಮೂಗಂ ಚುಚ್ಚಿ Mr. 179).

ನಸ್ಯ nasya. = ನಸಿ, ನಸೆ. belonging or relating to the nose. 2, *a sternutatory, snuff.* see Prv. s. ಪುಷ್ಯಮಾಸ.

ನಸ್ಯೋತ nasi-ōta. = ನಸ್ತಿತ. *an ox or other animal led by a string through its nose.*

ನಹ್ nah. a tie, a band. see *e. g.* ಉಪಾನಹ್.

ನಹನ nahana. binding, binding together; putting on. see ಸನ್ನಹನ.

ನಹಿ na-hi. for not, surely not; *not at all.* ನಹಿ, ನಹಿ! ಎನ್ನುವ ಮಹಿಗೆ ಹೋಱೆ (Prv.).

ನಹಿತ nahita. bound, put on, etc. see ಸನ್ನಹಿತ.

ನಹುಷ nahuṣa. N. of a king who took possession of Indra's throne for a time, but was afterwards deposed and changed into a serpent. ನಹುಷನಾದರೂ ನಾಕದಿನ್ದ ಬಿದ್ದನು. — ನಹುಷನಿಗೂ ನೋವು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. — ನಹುಷರಾಯನ ಭೋಷ ನಾಕದಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು (Prvs.). see J. 2, 4; 33 sum.

ನಳ naḷa. = ನಳಿ 2. (*cf.* ನಯ; M. ಇಱ್ಱು, ಇಳ್ಱು, to become soft or mellow, malleable, as gold, *cf.* ನಾನ್ದು 2; to yield, sink, *cf.* ನೆಱ್ಱು; see T. s. ನಸಿ 1; *cf.* Sk. ನಲ್, to shine) — ನಳನಳಿಕೆ. rep. softness, tenderness, delicateness; pleasantness, agreeableness; beauty; brightness, lustre (ಕೋಮಲ, ಕೋವಳ Ct. II, 37; ಕೋಮಲ Śm. 22; Grj. 7, 11 va.). — ನಳನಳಿಕೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to become soft, etc. (Śsv. 2, 78 va.). — ನಳನಳಿಸು. to be soft, tender, delicate, pleasant, nice, elegant, bright, glittering, etc. ಒನ್ದೆ ಡೆಯ ತೆಱಪಿನೊಳ್ ನಳನಳಿಪ ಕೇಸರದ ಸಸಿ (Cpr. 7, 92 va.). see Grj. 2, 12; 4, 2. 36; 5, 61; Bp. 4, 23; 19, 44; 26, 40; 34, 22; 38, 39; 42, 24; Bh. 1, 10, 25; J. 3, 5. 17.

ನಳ naḷa. = ನಲ. a reed; king Nala (who wandered very much about, ಸೂಱಾಳ್ Ct. I, 79). ನಳಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದರೂ ಅಱುವು ತಪ್ಪ ಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ನಳಪಾಕ naḷa-pāka. a dish of king Nala (who during a part of his troubles served as a superior cook): a dish well cooked (My.; T.). ತಿಳಿದವ ಮಾಡ್ಯಾನು ನಳಪಾಕವ (Prv.).

ನಳಿ naḷi. 1. to grow bent or curved, to bow, to bend (ನಮನ Śmd. Dh.; T. ನೆಳಿ; M. ಇಳಿ; T. ನೆಳಿವು, a flexure). [P. p. ನಳಿದು. ಅಡಿಯಿಡಲೀ ಧರಾವಳಯಮಿಟ್ಟೆಡೆಯೆಮ್ಬಿನಮುಭ್ರಮಣ್ಡಲಂ ಕಡು ನಳಿದಾದುದೀ ಬಲದ ಧೂಳಿಯೊಳೆಮ್ಬಿನಂ Ap. 12, 62].

ನಳಿ naḷi. 2. = ನಳ. softness, smoothness, etc. — ನಳಿ ತೋಳ್. a soft, smooth arm [ತನ್ನ ತೆರೆಗಳೆಮ್ಬ ನಳಿತೋಳ್ಗಳಿನೊಯ್ಯ ನೊಯ್ಯನೆ ತಟ್ಟೈಸಿ ತರೆ Pb. 1, 95 va.; Ap. 4, 21] (Ct. II, 68; Śm. 118; Bp. 4, 22; J. 18, 20; 28, 18). [— ನಳಿಮೊಗ. pleasing face. ಬಳಸುವ ಕಣ್ ಮಿಳಿರ್ವ ಕುರುಳ್ ನಳಿಮೊಗಮೆನೆ ಸೊಬಗಿವಳ್ಗೆ ನಾಟ್ವರ್ತ ನಮೇ Ap. 4, 44].

ನಳಿ naḷi. = ನಲಿ, etc. a perfume. ನಳಿಯೆಮ್ಬ ಗನ್ಧ (ನಟ, ನಲಿ, etc. Nr.; ಗೂವಗುತ್ತಿಗೆ Si. 154).

ನಳಿಗೆ naḷige. = ಳಿಗೆ. Tbh. of ನಲಕ. a tube (My.). ನಾಯಿಯ ಬಾಲಾ ನಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರೆ ಡೊಂಕು ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). see Prv. s. ನಾಯಿ.

ನಳಿನ naḷina. = ನಲಿನ. a lotus. [Pb. 5, 10 va.]. ನಳಿನಕ್ಕಿನ್ತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುಷ್ಪವಿಲ್ಲ, ಅಳಿಗಳಿಕ್ಕಿನ್ತ ಮೇಲುಹುಱುಗಳಿಲ್ಲ. — ನಳಿನವಿಲ್ಲದ ಕೊಳವೂ ಅಳಿ ಗಳಿಲ್ಲದ ಹೂವೂ ಸಮ (Prvs.).

ನಳ್ಳಿ naḷḷi. = ಅಳ್ಳಿ. a crab (My., T. ಇಣ್ದು, ಇಣ್ಡು, ನಣ್ಡು, ನಳಿರ್, ನಳ್ಳಿ; Te. ಎಣ್ಡ್ರ; *cf.* ಏಡಿ 1). ನಳ್ಳೀ ರಾಗಕ್ಕೆ ನರಿ ತಲೆತೂಗಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). [Tu. ನರ್ತೆ. a kind of shell-fish].

ನಳ್ಳು naḷḷu. 1. = ಅಳ್ಳು 1. to shake, etc. — ನಳ್ಳಿಱು. = ಅಳ್ಳಿಱು No. 1. (Bp. 58, 53).

ನಳ್ಳು naḷḷu. 2. = ನಾನಲ್. a kind of reed. ನಳ್ಳ ನೆಲ (ನಡ್ವಲ, ನಲಯುತ Mr. 92). *cf.* Sk. ನಲ. [2, a fly found on dogs].

ನಳ್ಳು naḷḷu. 3. = ನೆಟಲ್ 1, etc. shadow, etc. (My.).

ನಳ್ಳು naḷḷu. = ನಾಲ 1 No. 5. a nallah or depression in the ground. see ಅತಿನಳ್ಳುಬುಗುಡು.

ನಾ nā. 1. = ಆಂ 1, etc. I (C.; frequently in the Bp., *e. g.* 16, 67). ನಾ ಬಲ್ಲಿದ, ತಾ ಬಲ್ಲಿದನೆನ್ನು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರ್ ಅಹಂಕರಿಸುಹಂ (ಅಹಮಹಮಿಕೆ); ನಾ ಮುಂಚೆ, ತಾ ಮುಂಚೆ ಇಹೆನೆನ್ನು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂಚುವುದು (ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ Nr.).

ನಾ- nā. 2. = ನನ್ 2-, ನಲ್ 2-, ನಲ 1-, ನಲು-, ನಾಕು, ನಾಲ್, ನಾಲುಕು, ನಾಲ್ಕು. four. — ನಾಗಳ. -ಕಳ. four kaḷas (ದ್ರೋಣ Si. 329. 419; My.). ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಮೂಗಳ ಗಂಜೀ ಕುಡಿಯುವಗೆ ಉಪ್ಪಿದ್ದರೆ ನಾಗಳವೂ ಸಾಲದು (Prv.). — ನಾಗಾಲು. -ಕಾಲು. four feet. ನಾಗಾಲಿನ ಮೃಗವಾದರೆ ನಾಕಕ್ಕೆ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). — ನಾಗಾಲೋಟ. -ಓಟ. a canter; a gallop (My.). ಸಾದಾನಡಿಗೆ, ದುಡಕಿ, ನಾಗಾಲೋಟಗಳೆಮ್ಬದಾಗಿ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಮೂಱು ಹುಟ್ಟನಡಿಗೆಗಳು (B. 3, 55). — ನಾಗುಳ. -ಕುಳ. four kuḷas (ದ್ರೋಣ Nr.; My.). ನಾಗುಳ ಹಾಲು ಕಱೆವ ಆಕಳು (ದ್ರೋಣದುಘೆ Nr.). — ನಾಗೊಳಗ. -ಕೊಳಗ. four koḷagas (ದ್ರೋಣ, ದೋಣ Śmd. 345; My.). — ನಾನೂಱು. four hundred (C.).

ನಾ- nā. 3. = ನಾಱು 2, etc. smell. — ನಾಬಳ್ಳಿ. = ನಾಱುಪ್ಪೇಳೆ, etc. an annual strongly smelling herb, Gynandropsis pentaphylla D. C. (Z.; ಅಜಗನ್ಧಿಕೆ G.). see ಗಣ್ಡು-.

ನಾ nā. 4. = ನಾಟು 2. deepness, etc. (regarding the formation *cf.* ದಾಂ-, ದಾಙ್-). — ನಾಗಲ್. -ಕಲ್. a rock that sticks out of the ground (Śsv. 4, 23).

ನಾ nā. a man; *the masculine gender.* 2, no, not (see ನಾನಾ).

ನಾಂ nāṁ. = ನಾ 1, etc. I, (Śmd. 2 Cm.). see ನಾನ್ 1.

ನಾಕ nāka. *heaven, the sky, the atmosphere; heaven, the abode of the gods* (ನಭ Mr. 471; ಅಮ್ಬರ ಆಕಾಶ Nn. 128; ಅನಿಮಿಷಾಲಯ 471; ಸುರಾವಾಸ, ಸ್ವರ್ಗ 128; ದೇವಾಗಾರ, ಸ್ವರ್ಗ 71; ಗಗನ, ಆಕಾಶ 71). 2, the earth (ಧರೆ 471; ಉರ್ವಿ, ಭೂಮಿ 71; ಧರಿತ್ರಿ, ಭೂಮಿ 128). 3, = ನಾಕು (ವಲ್ಮೀಕ, ಹುತ್ತು 71; ವಲ್ಮೀಕ, ಹುತ್ತ 128). 4, a certain metrical foot (Ch.). ನಾಕದವರಿಗೆ ಲೋಕದ ಭಯವೇನು? — ನಾಕದ ಸನ್ತೋಷ ಸೂಕರಗೆ ತಿಳಿದೀತೇ? — ನಾಕದ ಸುಖ ನಾಯಿಗೆ ತಿಳಿದೀತೇ? — ನರಕಕ್ಕೆ ನವದ್ವಾರ, ನಾಕಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ದ್ವಾರ (Prvs.). see Prvs. s. ಪಾಕ, ಪುತ್ರ, ಪೋಕ, ಬೇಕನ್ನು, ಲೋಕ, ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯ.

ನಾಕನಾರಿ nāka-nāri. N. of a plant. (ಗಣ್ಡೋತ್ಪಲ, ಸಹದೇವಿ Mr. 127, o. r. ನಾಕನಾರಿಕೆ).

ನಾಕರ nākara. (Mhr. ನಾಗರ, ನಾಂಗರ, a plough; an anchor). — ನಾಕರಕುಣ್ಟೆ. a kind of ಕುಣ್ಟೆ (S. Mhr.). — ನಾಕರನೇಗಲ. a kind of plough (S. Mhr.).

ನಾಕಲೋಕ nāka-lōka. the heavenly world (ಸಗ್ಗ Ct. I, 4; II, 95; Bp. 60, 43). ನಾಗಲೋಕದ ಹತ್ತರ ನಾಕಲೋಕವೋ? (Prv.). see Prv. s. ಸೀವು 1.

ನಾಕಸದನ nāka-sadana. an inhabitant of heaven, a deity (Mr. 8.).

ನಾಕಾಧಿನಾಥ nāka-adhinātha. Indra (Ch. G. MS. v. 23).

ನಾಕಾರಿ nākāri. = ನಕಾರಿ, ನ್ಯಾಕಾರೆ. inferior, etc. (My.).

ನಾಕಾರೆ nākāre. = ನಾಕಾರಿ, etc. (My.; Br.; Mhr., H. ನಾಕಾರಾ).

ನಾಕಾವಾಸ nāka-āvāsa. = ನಾಕಸದನ. (ದೇವತೆ Nn. 153).

ನಾಕಿ nāki. a deity, a god. 2, N. of Nāgavarma (see *e. g.* s. ಅಜಿತಸೇನಪಣ್ಡಿತ). 3, a certain metrical foot (Ch.). — ನಾಕಿನಿಕರ. a multitude of gods (Cpr. 4, 80 va.). — ನಾಕಿನಿಲಯ. heaven (Cpr. 7, 32). — ನಾಕಿವರ. Indra (Śsv. 1, 84).

ನಾಕಿಗ nāki-ga. N. of Nāgavarma. ನಾಕಿಗಂ, the foot —ᴗ— (Ch.).

ನಾಕು nāku. = ನಾ 2-, etc. (My.). [— ನಾಕಡಿ. -ಅಡಿ. four feet. ನಾಕಡಿಯನ್ನೆದುವುದು. ಲೋಕದ ಕಡೆಯನೆ ಕಾಣ್ಬುದು Bv. 856]. — ನಾಕು ಮಡಿ. four folds or times. ತತ್ಪತ್ನಿ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ನಾಕು ಮಡಿ ಮಿಗಿಲ್ ಎಮ್ಬ ನಾಣ್ನುಡಿ ಕಾಕ ಬೞಿಸಿತೆ? (Rām. 3, 2, 18).

ನಾಕು nāku. = ನಾಕ No. 3. *an ant-hill.*

ನಾಕುಲ nākula. (fr. ನಕುಲ). belonging to the mungoose or ichneumon; ichneumon-like.

ನಾಕುಲಿ nākuli. *the mungoose-plant* (= ಗನ್ಧನಾಕುಲಿ, ನಕುಲೇಷ್ಟೆ, ರಾಸ್ನೆ).

ನಾಕ್ಷತ್ರ nākṣatra. (fr. ನಕ್ಷತ್ರ). relating or belonging to the lunar asterisms, sidereal. (My.).

ನಾಕ್ಷತ್ರಮಾನ nākṣatra-māna. sidereal computation of time (used with regard to a month of twenty-seven days, My.).

ನಾಗ nāga. *a snake,* especially the Coluber or Cobra capella (ಅಹಿ, ಸರ್ಪ Nn. 26; ಫಣಿ Mr. 504). 2, *a Nāga or fabulous serpent demon* sprung from Kadrū, wife of Kaśyapa; eight principal Nāgas are mentioned (see ಎಣ್ಟು ಕುಲ). 3, the number 8 (Ch.; ಎಣ್ಟು Mr. 547). 4, *an elephant* (ಸಿನ್ಧೂರ, ಆನೆ 26; ಗಜ 504). 5, *any great or pre-eminent man* (ಮುಖ್ಯ, ಮೊದಲಿಗ 26; ಸಚಿವ 504). 6, one of the five airs of the body, that which is expelled by eructation (ದೇಹಮಂ ತಾಳೆ ಇಹುದನಿಲಂ Mr. 51). 7, fire (ಅನಲ, ಅಗ್ನಿ 26). 8, a cloud. 9, darkness (ತಮ, ಕತ್ತಲೆ 26). 10, a tree (ಕುಜ, ಮರ 26). 11, a peg, nail or hook to hang any thing upon or suspend any thing on, as a lamp, etc. 12, water (ಜಲ, ನೀರ್ 26). 13, *lead* (ಸೀಸ 26; 504). 14, a shark. 15, a cruel or tyrannical man. 16, name of a plant (ಸುರಗಿ Mr. 126). 17, the tenth karaṇa or astronomical period. — ನಾಗದಾಳಿ. (-ತಾಳಿ). a climbing plant, Luffa acutangula var. amara Roxb. (St. & Pl.). — ನಾಗದಾಳೆ. (-ತಾಳೆ). N. of a strong-smelling shrub (My.). — ನಾಗನ ಹುಲ್ಲು. N. of a kind of grass. ದೇವನಾಳಂ ಪಿರಿದಾಗಿರ್ಪ ಭೂಮಿ ನಡ್ವತ್, ನಡ್ವಲ, ಒಸ್ತಿಲೆ, ನಾಗನ ಹುಲ್ಲೆನ್ದೂ ಎಮ್ಬರು Nr. *a;*.... ಬಟ್ಟಿಲೆ, ನಾಗನ ಹುಟ್ಟೆನ್ದೂ ಎಮ್ಬರು (Nr. *b*). — ನಾಗಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. father Cobra; N. see Prvs. s. ನಾನು 1, ಪಾದ. ನಾಗಪ್ಪನುಣ್ಟು, ಜೋಗಪ್ಪನುಣ್ಟು; ನಾಗನಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದರೆ ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಆಗು. Prvs. — ನಾಗಬೆತ್ತ. a snake-coloured cane, a superior cane with black spots (My.). — ನಾಗಮಯ. -ಅಯ. N. see ಶಿವ-. — ನಾಗಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. see ಶಿವ-.; Bp. 55, 11. — ನಾಗಮಲ್ಲಿಗೆ. a tall shrubby plant, Rhinacanthus communis Nees. (Justitia nasuta Lin., St. & Pl.; T., Te.). ನಾಗಮಲ್ಲಿಗೇ ಹೂ ಪೂಗವಾದೀತೇ? (Prv.). — ನಾಗಮುರಿ. = ನಾಗಮುರಿಗೆ. (G. 419; My.). — ನಾಗಮುರಿಗೆ. a serpentine bracelet (sometimes with the figure of a snake-hood) worn on the upper arm (Si. 220). — ನಾಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 57, 82). — ನಾಗವನ್ದಿಗೆ. -ಬನ್ದಿಗೆ. = ನಾಗ No. 11. (ನಿರ್ವ್ಯೂಹ G.) — ನಾಗಸಮ್ಪಗೆ. a middle-sized tree, Mesua ferrea L. (ಚಾಮ್ಪೇಯ, ಕೇಸರ, ನಾಗಕೇಸರ, etc. Nr. — ನಾಗಸಮ್ಪಿಗೆ. = ನಾಗಸಮ್ಪಗೆ. (ಕಾಂಚನ Mr. 127; Si. 137). ನಾಗಸಮ್ಪಿಗೇ ಮುಡಿಯ ಬೇಕಾದರೆ ನಾರು ಯಾಕೆ? (Prv.). — ನಾಗೂರ್. ಊರ್. N. of a place. ನಾಗೂರ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. (Bp. 58, 12).

ನಾಗಕಂಕಣ nāga-kankaṇa. who has a snake for his bracelet: Śiva (Bp. 3 sum.; 12, 25; 22, 19).

ನಾಗಕಟಕ nāga-kaṭaka. = ನಾಗಕಂಕಣ. (Bp. 18, 104; 58, 46).

ನಾಗಕನ್ಯೆ nāga-kanye. a female of serpentine extraction, represented with the face and hands of a beautiful woman and the tail of a serpent (My.).

ನಾಗಕುಂಡಲ nāga-kuṇḍala. who has a snake for his earring: Śiva (My.).

ನಾಗಕುಷ್ಠ nāga-kuṣṭha. a kind of leprosy with such spots as cobras have (My.).

ನಾಗಕೇಸರ nāga-kēsara. *the tree Mesua ferrea* Lin. 2, the tree Mimusops elengi Lin. (ಬಕುಳ Mr. 125).

ನಾಗಗಿರಿವಾಸ nāga-girivāsa. = ಫಣಿಗಿರಿವಾಸ. Krisna Dp. 143, 7.

ನಾಗಚತುರ್ಥಿ nāga-caturthi. a feast on the fourth lunar day of the fifth month, when adoration is paid to serpents, milk, plantains, betel-nuts, etc. being put into the holes wherein they are supposed to be (My.).

ನಾಗಜಿಹ್ವಿಕೆ nāga-jihvike. *red arsenic.*

ನಾಗದನ್ತಿ nāga-danti. a species of sun-flower, Heliotropium indicum (Sk.). 2, a shrubby creeper, the Indian jalap, Ipomaea turpethum R. Br. (St. & Pl.). see ಬಿಳೀ-.

ನಾಗದಮನಿ nāga-damani. N. of a plant (ಕಾರೆಸೆ Mr. 149).

ನಾಗನಗರಿ nāga-nagari. Hastināpura (J. 7, 16).

ನಾಗನಾಥ nāga-nātha. Śiva (Bp. 27, 10. 11).

ನಾಗಪಂಚಮಿ nāga-pañcami. the day following the ನಾಗ ಚತುರ್ಥಿ, used for the same purpose (My.).

ನಾಗಪಾಶ nāga-pāśa. a sort of magical noose or lasso used in battle to entangle an enemy (Abh. P. 13, 147 va.).

ನಾಗಪ್ರತಿಷ್ಠೆ nāga-pratiṣṭhe. summoning of a cobra into its stone-image which has been placed at the bottom of the Ficus religiosa (ಅರಳಿ) and establishment of it as an object of worship [usually done to ward off sterility in women].

ನಾಗಬನ್ಧನ nāga-bandhana. a tie consisting of a serpent (V. 4, 40).

ನಾಗಬಲೆ nāga-bale. = ನಾಗವಲೆ. *the plant Uraria lagopodioides* DC.

ನಾಗಭೂಷಣ nāga-bhūṣaṇa. Śiva (Bp. 57, 55; J. 10, 6). 2, N. of an elephant (Bp. 59, 30). 3, adorned with clouds (J. 10, 6).

ನಾಗಮ na-āgama. the augment ನ್ or ನ (Śmd. 128).

ನಾಗಮದಹರ nāga-mada-hara. N. of an elephant (Bp. 59, 30).

ನಾಗಮುಖ nāga-mukha. who has an elephant's face: Gaṇapati (Bp. 1, 3).

ನಾಗರ nāgara. 1. = ನಾಗ No. 1, ನಾಗಲ. a snake, especially the cobra (not Sk.; My.). 2, = ನಾಗರು, an ornament with the image of a cobra, put on the tresses of females (My.). — ನಾಗರ ಕಾಟ. a disease of the skin said to arise from not having properly honoured the cobra (My.). 2, childlessness said to arise from the same cause (My.). — ನಾಗರಚವುತಿ. = ನಾಗಚತುರ್ಥಿ. (My.). see ನೂಲ ಹಬ್ಬ. — ನಾಗರಪಂಚಮಿ. = ನಾಗಪಂಚಮಿ. (My.). ನಾಗರಪಂಚಮಿಯಾದರೆ ಹಾದರಗಿತ್ತಿಗೆ ಏನು? (Prv.). — ನಾಗರಪಕ್ಕೆಗ. -ಪಕ್ಕೆಗ. Viṣṇu (Ct. II, 4). — ನಾಗರಹಾವು. the cobra (My.; B. 2, 26). ನಾಗರಹಾವಿನ ತಲೇ ಮೇಲೆ ಮಾಣಿಕವಿದ್ದ ಹಾಗೆ. — ನಾಗರ ಹಾವು ಅನ್ನಾ ಕ್ಷಣ ವಿಷ ತಾಗಿ ಸಾಯುವನೇ? (Prvs.). — ನಾಗರಹೆಡೆ. = ನಾಗರ No. 2. (My.). see ಕರಿ-, ಕಾಳಿಂಗ-, ಗೋದಿಬಣ್ಣಿಗೆ-, ಬಿಳಿ-, ಮಿಡಿ-, etc.

ನಾಗರ nāgara. 2. (fr. ನಗರ). relating or belonging to a town; — *a citizen;* — civic; — polite, civil; — sagacious, crafty, clever; — bad, vile. 2, opposition, hindrance; hardship, toil, fatigue. 3, desire of final beatitude. 4, = ದೇವನಾಗರಿ (My.). 5, *dry ginger* (ವಿಶ್ವ, ಮಹೌಷಧ, ಶುಣ್ಠಿ Mr. 137). 6, *the fragrant root of Cyperus pertenuis* Roxb.

ನಾಗರಕ nāgaraka. the chief of a town (Cpr. 8, 44 va. & 49 va.), a superintendent of police.

ನಾಗರಂಗ nāga-raṅga. = ನಾರಂಗ. *the orange.*

ನಾಗರಂಜಿತ nāga-rañjita. N. of a vṛitta (Ch.).

ನಾಗರತ್ನ nāga-ratna. a jewel supposed to be found in the hood of a cobra (My.). 2, N. of females (My.).

ನಾಗರಲಿಪಿ nāgara-lipi. the character in which Saṁskṛita is commonly written (Bp. 5, 53).

ನಾಗರಿ nāgari. a clever or crafty woman. 2, = ದೇವನಾಗರಿ (My.).

ನಾಗರಿಕ nāgarika. urban; town-bred; living in a town; polite; — clever, cunning; — a townsman, a citizen; a cockney. (Bp. 26, 20). ನಾಗರಿಕನ ಮಾನ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು. — ನಾಗರಿಕರ ಮಾತು ನಗರದಲ್ಲಿ ಚನ್ದ (Prvs.).

ನಾಗರಿಗ nāgariga. Tbh. of ನಾಗರಿಕ. (Bh. 3, 8, 44).

ನಾಗರೀಕ nāgarīka. = ನಾಗರಿಕ, ನಾಗಲೀಕ. (My.; not Sk.).

ನಾಗರೀಕತೆ nāgarīkate. the state or condition of being a nāgarika, [civilization].

ನಾಗರು nāgaru. = ನಾಗರ 1, No. 2. an ornament with the image of cobra. (My.).

ನಾಗರುಕ nāgaruka. Tbh. of ನಾಗರಿಕ. (Bh. 4, 2, 9).

ನಾಗಲ nāgala. = ನಾಗರ 1. — ನಾಗಲದೇವಿ. N. (Bp. 4, 49). — ನಾಗ ಲಾಮ್ಬಿಕೆ. -ಅಮ್ಬಿಕೆ. N. (C. Bp. 3, 31. 33; 6, 47). — ನಾಗಲಾಯಿ. -ಆಯಿ. N. see ತುಪ್ಪದ-.

ನಾಗಲತೆ nāga-late. the Piper betel (ತಾಮ್ಬೂಲಿ Mr. 123). 2, the penis.

ನಾಗಲೀಕ nāgalīka. = ನಾಗರಿಕ. (My.). ನಾಗಲೀಕಪುರುಷಗೆ ಭೋಗ ವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ನಾಗಲೋಕ nāga-lōka. *the world of the serpent demons, one of the regions below the earth* (ಪಾತಾಲ Mr. 392). ನಾಗಲೋಕದ ಹತ್ತರ ನಾಕಲೋಕವ್ವೋ? — ನಾಗವಾಸವಿದ್ದವರು ನಾಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದಾರೇ? — ನರಿ ಕೂಗಿದರೆ ನಾಗಲೋಕ ಹಾಳೇ? (Prvs). see Prv. s. ನೀವು 1.

ನಾಗಲೋಕಮನ್ದಿರ nāgalōka-mandira. whose dwelling-place is pātāla: a Daitya (ದೈತ್ಯ Mr. 9).

ನಾಗವರ್ಮ nāga-varma. N. of the author of a Kannaḍa prosody, etc. (Ch.; Kāvy. I, 2, 99; I, 5, 50; II, 2, B, 45; V, 671). ನಾಗ ವರ್ಮನ ಕನ್ನಡಂ (Mr. 4).

ನಾಗವಲಿ nāga-vali. Tbh. of ನಾಗವಲ್ಲಿ. betel-nut; the first chewing of betel-nut at a marriage, that takes place on its last day, before which no guest can depart without giving offence and being severely blamed (My.; Bp. 54, 75). ನಾಗವಲಿ ನಿಷ್ಠೂರ (Prv.).

ನಾಗವಲೆ nāga-vale. = ನಾಗಬಲೆ. a plant. see ಬಟ್ಟೆಗಣುಕೆ.

ನಾಗವಲ್ಲಿ nāga-valli. = ನಾಗವಲಿ q. v., ನಾಗವಾಲಿ. *the betel creeper, Piper betel* Lin. ನಾಗವಲ್ಲಿಯೆಲೆಯಾದರೂ ಪೂಗೀಫಲವಿಲ್ಲದೆ ಸಲ್ಲದು. (Prv.). — ನಾಗವಲ್ಲಿವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. a kind of cloth (ಪಟಭೇದ Mr. 342). — ನಾಗವಲ್ಲಿಹಚ್ಚಡ. a cloth given to the son-in-law on the last day of his marriage (My.).

ನಾಗವಾನ್ nāga-vān. = ನಾಗ No. 17. the 10th karaṇa or astronomical period.

ನಾಗವಾಲಿ nāgavāli = ನಾಗವಲಿ. (My.).

ನಾಗವಾಸ nāga-vāsa. abode of snakes or of the Nāgas. 2, = ನಾಗ No. 11 (My.). ನಾಗವಾಸವಿದ್ದವರು ನಾಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದಾರೇ? (Prv.).

ನಾಗವೇಣಿ nāga-veṇi. a woman with snake-like tresses (My.). 2, N. (My.).

ನಾಗಶಯನ nāga-śayana. Viṣṇu (My.).

ನಾಗಶಾಯಿ nāga-śāyi. = ನಾಗಶಯನ. (My.).

ನಾಗಸಮ್ಭವ nāga-sambhava. *minium or red lead.*

ನಾಗಸರ nāga-sara. Tbh. of ನಾಗಸ್ವರ. (ಸುಗಾನಮಂ ತೋರ್ಪುದದು Mr. 391; My.; Tu.; Te.; T. ನಾಗಜುರ). ನಾಗಸರಾ ಊದಿದರೆ ನಾಯಿ ಆಡೀತೇ? (Prv.).

ನಾಗಸ್ವರ nāga-svara. a musical sound that pleases also snakes and at which they perform dancing movements : a kind of clarionet or a pipe used by snake-players (My.; M., Te.).

ನಾಗಹ nāgaha. a certain deep place in the Gōdāvarī (ಗೋದಾವರಿಯೊಳೊನ್ದು ಮಡು Śmd. II; Kk. 92; Śm. 52). *cf.* Sk. ನಾಗಹ್ರದ, name of a tīrtha of the Gōdāvarī.

ನಾಗಾನ್ತಕ nāga-antaka. *Garuḍa.*

ನಾಗಾಭರಣ nāga-ābharaṇa. Śiva (My.).

ನಾಗಾಮ್ಬಿಕೆ nāga-ambike. N. (Bp. 3, 84).

ನಾಗಾಮ್ಬೆ nāga-ambe. N. (Bp. 7 sum.).

ನಾಗಾರ್ಜುನ nāga-arjuna. N. of a Buddhist teacher. 2, N. of a physician of old (My.).

ನಾಗಾಶನ nāga-aśana. a peacock (My.). 2, Garuḍa (My.).

ನಾಗಿ nāgi. a female snake or Nāga; N. (My.). — ನಾಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.).

***ನಾಗಿಣಿ nāgiṇi.** = ನಾಗಿನಿ. ನಾಗಿಣಿ ನಾಗ ಬನ್ಧದೊಳೆ ತಳ್ತು ಗುಣಾರ್ಣವನಂ ಮರುಳ್ಚಿದಳ್ Pb. 4, 17; Ap. 4, 47.

ನಾಗಿನಿ nāgini. a fabulous race of females of serpentine extraction and very beautiful : a beautiful woman (Rśv. 11, 168).

ನಾಗೇನ್ದ್ರ nāga-indra. the serpent Śēṣa; a big elephant; Indra (J. 2, 12).

ನಾಗೇನ್ದ್ರವರದ nāgēndra-varada. Viṣṇu (J. 2, 12).

ನಾಗೇನ್ದ್ರಶಯನ nāgēndra-śayana. Viṣṇu (J. 2, 12).

ನಾಗೇನ್ದ್ರಶಯನಾಲಯ nāgēndraśayana-ālaya. the milk-sea (J. 2, 13).

ನಾಂಗುಲಿಕ nāṅgulika. the plant Methonica superba Lam. (ಲಾಂಗಲಿಕಿ, ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ Nr., o. r. ಲಾಂಗುಲಿಕಿ). 2, the ichneumon plant (? ವ್ಯಾಲಗನ್ಧಿ Mr. 133). — ನಾಂಗುಲಿಕಬಳ್ಳಿ. a beautiful scandent plant with red and yellow flowers, Gloriosa superba L. (St. & Pl.).

ನಾಚಿ nāci. N. of a male person. see ಸೌನ್ದರ–. — ನಾಚಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 51, 65. 67; see ಹಿರಿಯ–). — ನಾಚಿದೇವ. N. see ಗಣ್ಡಗತ್ತರಿ–; Bp. 60, 39. — ನಾಚಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 51, 69). — ನಾಚಿರಾಜ. N. of a scholar who composed the nācirāji or nācirājīya. — ನಾಚಿರಾಜಿ. = ನಾಚಿರಾಜೀಯ. ಸೌಮ್ಯಸಂವತ್ಸರದ ವೈಶಾಖಬಹುಲಸಪ್ತಮಿಶುಕ್ರವಾರದಲ್ಲಿ ಪದುಮಣನು ಬರದ ನಾಚಿರಾಜಿ ಸಮಾಪ್ತ ಮಂಗಳಮಹಾಶ್ರೀ (Mḍb. Nr.; in the work there occasionally occurs ನಾಚಿರಾಜಿಯಲ್ಲಿ). — ನಾಚಿರಾಜೀಯ. belonging to or coming from Nācirāja : name of the oldest Kannaḍa commentary on the Amarakōśa. (My.).

ನಾಚಿ nāci. = ನಾತಿ, q. v. a mistress, lady. see ತಿರುಕೊಳವಿ–.

ನಾಚಿಕೆ nācike. = ನಾಚಿಗೆ, ನಾಂಚಿಕೆ, ನಾಣ್ 2. bashfulness, sense of shame, shame, modesty, decorum (Tu.; C.; ಮನ್ದಾಕ್ಷ, ಹ್ರೀ, ತ್ರಪೆ, ವ್ರೀಡೆ, ಲಜ್ಜೆ Si. 68; ವ್ಯಲೀಕ 406); inherent excellence, grace. ಪೆಱರ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಉಣ್ಟಾದ ನಾಚಿಕೆ (ಅಪತ್ರಪೆ 68). ನಾಚಿಕೆ ಪಡೋ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು (ಲಜ್ಜಾಶೀಲ 360). ಕೆಯ್ಲಿ ಆಗದೆ ನಾಚಿಕೆ ಪಟ್ಟು ಅಟ್ಟುವಿಕೆ (ಆರ್ತನ, etc. 398). ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದವರ ಕಣ್ಡರೆ ಆಚೆಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕು. — ನಗ್ನದವನ ನಾಚಿಕೆ ಭಗ್ನವಾಗುವದು (Prvs.). ನಿನಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲವೋ? (B, 3, 71). ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಬರುವದು (3, 19). see Bp. 22, 38; 28, 18; 37, 9; 40, 49. 73; 55, 3; 61, 19. — ನಾಚಿಕೆಗಿಡ. a prickly shrub, the humble plant, Mimosa pudica L, (St. & Pl.) — ನಾಚಿಕೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. shame or modesty (or grace) to be destroyed or lost (My.). — ನಾಚಿಕೆಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. a work or an act of which one is to be ashamed (My.). — ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿ.- ಕೇಡಿ. a shameless person. — ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. shamelessness (Cb. 90). — ನಾಚಿಕೆಗೇಡು. -ಕೇಡು. shamelessness, impudence, want of modesty; disgrace (ಬಣ್ಡ G.; My.). see Prv. s. ನೀಚ. — ನಾಚಿಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. ನಾಚಿಕೆಗೊಳ್ಳು. to get a sense of shame, to feel ashamed or disgraced (My.). — ನಾಚಿಕೆಯ ಬಿಡಿಸು. to cause to relinquish or give up shame, etc. (Rām. 5, 8, 22, ನಾಣ್ಗೆಡಿಸು G.; My.).

ನಾಚಿಗೆ nācige. = ನಾಚಿಕೆ, etc. (My.). — ನಾಚಿಗೆ ಕೆಡಿಸು. to disgrace. see Prv. s. ನೀಚ. — ನಾಚಿಗೆಗೇಡು. = ನಾಚಿಕೆಗೇಡು. (My.). ಈಚಲುಮರದ ಕೆಳಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೇ ಕುಡಿದರೆ ನಾಚಿಗೆಗೇಡಾಗದೇ? (Prv.).

ನಾಚಿಸು nācisu. = ನಾಂಚಿಸು, ನಾಣ್ಚಿಸು. to cause to become bashful, to shame, etc.; to disgrace (My.). ಆನ್ ಇಲ್ಲಿ ಈತನಂ ನಾಚಿಸಲುವೇಟ್ಟು (Bp. 37, 66). see J. 2, 55; 26, 49; Prv. s. ನೂಕು 2.

ನಾಚು nācu. = ನಾಂಚು, ನಾಣ್ಚು. to become abashed, ashamed, or embarrassed (My.). ನಾಚಿದುದು (ಹ್ರೀತ, ಲಜ್ಜಿತ); ನಾಚುವಾತನು (ಲಜ್ಜಾಶೀಲ Nr.). see Bp. 21, 46; J. 25, 5.

ನಾಚು nācu. a nautch, dance, dancing (My.; Mhr.).

ನಾಜರು nājaru. = ನಾಝುರ. the sheriff of a law-court (My.; M.; Mhr., H. ನಾಝುರ).

ನಾಜೂಕು nājūku. delicate, soft, tender, thin, fine, nice (My.; Br.; Mhr., H.).

ನಾಜೋಕು nājōku. = ನಾಜೂಕು. (My.).

ನಾಝುರ nājhara. = ನಾಜರು. (B. 5, 204. 268).

ನಾಂಚಿಕೆ nāñcike. = ನಾಚಿಕೆ, etc. bashfulness, etc. (Bp. 43, 11).

ನಾಂಚಿಸು nāñcisu. = ನಾಚಿಸು, etc. (Bp. 24 sum.; 42, 18; 45, 15).

ನಾಂಚು nāñcu. = ನಾಚು, etc. (ಲಜ್ಜೆ Śmd. Dh., o. r. ನಾಣ್ಚು; Bp. 25, 1.).

ನಾಟ nāṭa. 1. = ನಡ 1, ನಾಡು. the Carnatic, Karṇāṭaka. (Te. ನಾಟು, T. ನಾಟ್ಟು = ನಾಡು).

ನಾಟ nāṭa. 2. a stem or beam of wood (My.; H.).

ನಾಟಕ nāṭaka. dancing, acting; a play, a drama, mimic or dramatic representation; scenic gestures [Kr. 1, 6]; (ಹಸ್ತಾಂಗದೃಷ್ಟಿ ಗತಿಪದ್ಧತಿಯೊಳ್ ಆಡುವುದು Mr. 83; Bp. 12, 43).

ನಾಟಕಧಾರಿ nāṭaka-dhāri. an actor, a mime (My.); a person who is the leader in plays (My.). ನಾಟಕಧಾರಿಯು ಕಾಟಕಾ ಮಾಡಬಾರದು (Prv.).

ನಾಟಕಪಣ್ಡಿತ nāṭaka-paṇḍita. a man skilful at plays, a doctor of dramaturgy (Bp. 59, 27).

ನಾಟಕಶಾಲೆ nāṭaka-śāle. a play-house, a hall for dramatic exhibitions, a theatre, etc. (My.).

ನಾಟಿ nāṭi. = ನಟ್ಟಿ 2, ನೇಜಿ. young plants, especially of rice, fit for transplanting (My.; Tu.; Te. ನಾಱು; T. ನಾಱು, ನಾಟ್ಟು; M. ಞಾಱು, T., M. ನಾಱು, to grow up, shoot np, arise, come into existence, see s. ನನೆ 4). ನಾಟಿ ಹಾಕು (My.). 2, the act of planting or transplanting (My.; M. ನಾಟ್ಟಿ, ನಾಟ್ಟು). ನಾಟಿಯಾಯಿತೋ? or ನಾಟಿ ಮುಗಿಯಿತೋ? (My.).

ನಾಟಿ nāṭi. a kind of rāga (My.). — ನಾಟಿರಾಗ. = ನಾಟಿ. ನಾಟಿರಾಗ ವಾದರೂ ಪಾಠವಿಲ್ಲದೆ ಬಾರದು (Prv.).

ನಾಟಿಕೆ nāṭike. the act of planting.

ನಾಟಿಕೆ nāṭike. a short or light comedy, one of the dramas of the second order.

ನಾಟಿಸು nāṭisu. to cause to enter; to make plant (My.).

ನಾಟು nāṭu. 1. = ನಡು 2, etc., ನಾಣ್ಟು. to get within, to enter; to be pierced or stuck into, as a thorn, etc. (ನಸು, ನಡು Ct. I, 7; Cpr. 3, 42; 5, 120; Rām. 3, 7, 22; My.). 2, to fix in the ground, to plant; to pierce into (My.; Tu.; Te. T., M. ನಾಟ್ಟು) ಗಣ್ಡಕದ ತೊಗಲಿನಲ್ಲಿ ಕಡತವೂ ಗುಣ್ಡೂ ನಾಟುವದಿಲ್ಲ (B. 4, 47). ಊಟ ಜೇಡವೆನ್ನು, ನಾಟಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದ.—ನಾಟು ವ ಅಣ್ಟುಗಳು ನಾಲ್ಕೆಣ್ಟು ದಿವಸದಲ್ಲೆ ನೆಲೆಗೊಮ್ಬುವವು (Prvs.). ದೃಷ್ಟಿ ನಾಟಲು (Bp. 35, 23), (ಅಂಗನೆಯರ) ನೋಟದಲಿ ಮದನಾಸ್ತ್ರವ್ ಎದೆ ಯಲಿ ನಾಟಿದವು ವಿಟರುಗಳ,...ನಾಟ ಬಗದವು ವೀರಕಲೆ ನಗೆ ನಾಟದ ಉನ್ನ ದವಿರಹಿಗಳ (Rām. 1, 14, 24). see Prv. s. ನೀರು.

ನಾಟು nāṭu. 2. = ನಾ 4. the state of having (deeply) entered, etc.; deepness, depth. (ನಾಟಾಗಿ ತೋಡು (My.). 2, planting. — ನಾಟುಕೋಲು. a stick that is used for making holes to put young plants in (My.). — ನಾಟು ಬೀಱು. a hole to be formed, as in a tree, the ground, etc. (My.).

ನಾಟೇರ nāṭēra. *the son of an actress or dancing girl.*

ನಾಟ್ಯ nāṭya. *dancing, mimic or dramatic representation, a play* (ನೃತ್ಯ, ತಾಣ್ಡವ, ಲಾಸ್ಯ Mr. 79; ರೂಪಕ 526); *the union of song, pantomime dance and instrumental music.* 2, an actor, a mime. ನಾಟ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದರೆ ಆಟದಲ್ಲೇ ಆದೀತು (Prv.). ನಾಟ್ಯದ ಗರುಡಿ (Bh. 4, 4, 77), — ನಾಟ್ಯನವಿತ್ತಡಿ. N. (Bp. 17 sum.). — ನಾಟ್ಯನವಿತ್ತಡಿಯ ಯ್ನಾರ್. N. (Bp. 9, 44).

ನಾಟ್ಯಗಾತಿ nāṭya-gāti. an actress, a dancing girl (ನರ್ತಕಿ, etc. Si. 63; My.).

ನಾಟ್ಯಗಾಱ nāṭya-gāṟa. an actor, a dancer (My.).

ನಾಟ್ಯನಿಲಯ nāṭya-nilaya. = ನಾಟ್ಯಮನ್ದಿರ. (Bh. 4, 4, 79).

ನಾಟ್ಯಮನ್ದಿರ nāṭya-mandira. a place where dancing is taught (Bh. 4, 4, 71); a theatre.

ನಾಟ್ಯರಂಗ nāṭya-raṅga. any place for dancing or dramatic exhibitions (My.). ನಾಟ್ಯರಂಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಊಟಾ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ನಾಟ್ಯೋಕ್ತಿ nāṭya-ukti. *dramatic phraseology, theatrical language.*

ನಾಡ nāḍa. = ನಾಲ. (Sk.). a hollow or tubular state, etc.

ನಾಡದು nāḍadu. = ನಾಡಿದು, ನಾಡಿದ್ದು, ನಾಳಿದ್ದು, ನಾಳಿರ್ದು. the day after to-morrow (My.; B. 1, 7; T. ನಾಳೆನಿಕ್ಕ್; Te. ಎಲ್ಲುಣ್ಡಿ; Tu. ಎಲ್ಲಂಜಿ. see ನಾಳ್).

***ನಾಡವ nāḍava.** a native. ಆ ನಾಡವರ್ಗಳ್ ಚದುರರ್ ನಿಜದಿಂ Kr. 1, 38. 2, N. of a caste.

ನಾಡಾಡಿ nāḍu-āḍi. a person who lives in the country, a country-man, a rustic, an ordinary, common person [ನೆಲದೊಳ್ ಮೆಯ್ಯನೀಡಾಡಿ ನಾಡಾಡಿಯಲ್ಲದೆ ಪಳಯಿಸಿ Pb. 2, 24 va.; Ap. 1, 46]; (Bh. 3, 13, 41. Kāvy. III, 3, 120; Abh. P. 1, 99; 16, 15; C. Bp. 42, 31; My.). [Tu.].

ನಾಡಾಡಿಗ nāḍu-āḍiga. = ನಾಡಾಡಿ. (My.).

ನಾಡಿ nāḍi. = ನಾಲಿ, ನಾಳಿ, ನಾಱು, ಲಾಳಿ 1. *the tubular stalk or culm of any plant.* 2, *any tubular organ of the body*, as an artery, a vein, a nerve, etc. 3, *an artery.* 4, any pipe or tube; the box of a wheel. 5, a fistulous sore, a fistula. 6, the pulse. (Bp. 40, 16). 7, a measure of time = $\frac{1}{60}$ of a sidereal day, $\frac{1}{2}$ muhūrta. 8, *a period or hour of twenty-four minutes.* 9, a sort of bent grass. 10, a juggling trick, deception. ನಾಡಿ ಅಱುವತ್ತು ಅಗಲ್ ಒನ್ದು ತಿಥಿಯಕ್ಕು (Mr. 68). — ನಾಡಿ ಆಡು. the pulse to beat (My.). ನಾಡಿ ಆಡದವ ಓಡಿ ಬನ್ದಾನೇ? (Prv.). — ನಾಡಿ ನಡೆ. the pulse to beat (My.). — ನಾಡಿ ನಿಲ್ಲು. the pulse stand still or cease (My.). ನಾಡಿ ನಿತ್ತ ಮೇಲೆ ಕಾಡು ಪಾಲು (Prv.). — ನಾಡಿ ನೋಡು. to observe or feel the pulse (My.). ನಾಡಿ ನೋಡದೆ ಮದ್ದು ಕೊಟ್ಟರೆ ಕಾಡುರೋಗ ಬರುವದು (Prv.).

ನಾಡಿಕೆ nāḍike. = ನಾಱುಗೆ. *the stalk or culm of any plant, a hallow stalk or stalk in general;* any tubular organ of the body; a fistulous sore. 2, an Indian hour or twenty-four minutes; a measure of time = $\frac{1}{60}$ of a siderial day, or = $\frac{1}{2}$ muhūrta. 3, a gong.

ನಾಡಿಕೇರ nāḍikēra. = ನಾರಿಕೇರ, ನಾಳಿಕೇರ. cocoanut tree. (ತೆಂಗಿನ ಮರ G.; Sk. ನಾಡಿಕೇಲ).

ನಾಡಿಗ nāḍiga. a village-superintendent.

ನಾಡಿಗತನ nāḍigatana. the business of a ನಾಡಿಗ (My.).

ನಾಡಿಗಿತ್ತಿ nāḍiga-itti. the wife of a village-superintendent (My.).

ನಾಡಿದು nāḍidu. = ನಾಡದು, etc. the day after tomorrow. [ಕೂಡುವಾ ಬಗೆಗೊಳೆ ನಾಳೆನಾಡಿದು ಮಹೋತ್ಸವದಿಂ ನಿಜ ಜೀವಿ ತೇಶನೊಳ್ Ap. 3, 50]; (Śmd. 400. 401; J. 10, 26). Gen. ನಾಡಿದಿನ, Dat. ನಾಡಿದಿಂಗೆ (Śmd.),

ನಾಡಿದ್ದು nāḍiddu. = ನಾಡಿದು, etc. (My.; ಪರಶ್ವಸ್ Si. 477). ನಾಳೆ ನಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ (My.).

ನಾಡಿನ್ಧಮ nāḍi-n-dhama. = ನಾಳಿನ್ಧಮ. blowing through a tube: *a goldsmith.*

ನಾಡೀಕೂಟ nāḍī-kūṭa. one of the planetary conjunctions consulted by astrologers when matrimonial alliances are to be formed (My.).

ನಾಡೀಪರೀಕ್ಷೆ nāḍī-parīkṣe. feeling or examining the pulse; [understanding the feeling of people]. ನಾಡೀಪರೀಕ್ಷೆ ಆಡು ಬಲ್ಲದೇ (Prv.).

ನಾಡೀವ್ರಣ nāḍī-vraṇa. *a fistulous sore, a fistula.*

ನಾಡು nāḍu. fr. ನಡು 2. = ನಡ 1, ನಾಣ್ 1, ನಾಟ್. a (cultivated, planted) country (in opposition to a

kāḍu); a province, a district; the country (in opposition to a town; ನೀವೃತ್, ಜನಪದ, ದೇಶ, ಉಪವರ್ತನ Hlā., Nr., Mr. 189; ದೇಶ Nr. 50; C.; Te., T., M.). ನಾಡಿಗೆ or ನಾಟ್ಕೆ (Śmd. 140). [ಕಾವೇರಿಯಿನ್ದ ಗೋದಾವರಿವರಮಿರ್ದ ನಾಡದಾ ಕನ್ನಡದೊಳ್ Kr. 1, 36; Pb. 1, 51 va. 2, common folk. ನಾಡಮಾತು ಬೇಡ, ಸೆಱಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ಶರಣರ Bv. 278]. ಆ ಪತಿ ಕೆಡಿಸಿದನ್ ಆ ನಾಡಂ; ಆ ನೃಪತಿ ನಾಡೆ ಕೆಡಿಸಿದ ನಾಡು (260). ಮುನ್ನೆ ಇರ್ದ ಕಾಡೆಲ್ಲಂ ನಾಡಾಗಿ ರಲ್ಕೆ (J. 29, 32). ನಾಡ ಸಿರಿ (3, 2). ನಾಡಿಗಿಬ್ಬರು ಅರಸರಾದರೆ ಕೇಡು ಬಪ್ಪದು ತಪ್ಪದು.—ನಾಡು ಬೆಳದರೆ ಹಾಡಿ ಉಣ್ಣ ಬಹುದು.—ನಾಡೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟ ರೂ ಸುಡುಗಾಡು ಬಿಡದು.—ನಾಡಿನ ಭೂತ ಪೀಡಿಸದೇ ನಿತ್ತೀತೇ?—ನಾಡಿ ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಆಡಿನ ಭಯ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ನಾಡು ಓಡುವಾಗ ಮೋಡಿಗಾಱ ಬನ್ದ.—ನಾಡು ಕೂಡಿದರೆ ನಗರಕ್ಕೆ ಕೇಡು.—ನಾಡುಗಳೆಲ್ಲ ಓಡುವಾಗ ಮೂಡೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ.—ನಾಡುಗಳೆಲ್ಲ ನಾಡಿಯಾದರೆ ನಗರಕ್ಕೆ ಗೂಢ.—ಜೋಡಂ ಇದ್ದರೆ ನಾಡು ತಿರುಗಬಹುದು (Prvs.). ನಾಡೆನ್ಬ ದೇಹಕ್ಕೆ ರೂಢಿಪತಿಯೇ ಪ್ರಾಣ; ನಾಡಱಿಯೆ ರೂಢಿಪತಿ ಕೆಡುಗು. ಅರಸಱಿಯೆ ನಾಡೆಲ್ಲ ಕೆಡುಗು (Sp.). see Cpr. 1, 87; 5, 102; Abh. P. 4, 53 va.; Bp. 42, 6; 51, 6; 58, 38, C. Bp. 11, 5; Bh. 1, 8, 2. 84; J. 3, 5; 12, 2; 28, 22. 53; 29, 9; ನಡು-. — ನಾಡ ಮಾತು. = ನಾಣ್ನುಡಿ. (Bp. 44, 56; 51, 9; J. 5, 57; Prv. s. ಬಡವ). ಆಡಿ ಹುಸಿಯಲು ಹೊಲ್ಲ, ಕೂಡಿ ತಪ್ಪಲು ಹೊಲ್ಲ, ಕಾಡುವ ನೆಣ್ಟ ಬಱ ಹೊಲ್ಲ, ಮಾನಿನಿಗೆ ನಾಡ ಮಾತು (in opposition to ಮನೆಯ-) ಹೊಲ್ಲ (Sp.). — ನಾಡುಕಡೆ. = ನಾಟ್ಕಡೆ (Śmd. 28). the direction, etc. of a country, etc. — ನಾಡುಗವುಡ. the non-official headman of a district who in a private way settles disputes about caste affairs, etc. (My.). 2, an official headman of several villages (My.). — ನಾಡುಗಾದೆ. a saying or proverb of the country, a common proverb (ನಕ್ತ Ct. I, 75; My.). — ನಾಡುಶಾನಭೋಗ. the accountant of several villages (My.). — ನಾಡೆಱೆಯ. -ಎಱೆಯ. (Śmd. 161). = ನಾಡೊಡೆಯ. (Abh. P. 4, 36; 7, 49.). — ನಾಡೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. = ನಾಟ್ಕೊಡೆಯ (Śmd. 167). the chief of a country or of a district (ಸಾಮನ್ತ G.; Bp. 37, 68; 50, 36).

ನಾಡೆ nāḍe. further, moreover, much, greatly, excessively, etc. (ಅಣಿಯರ, ಅಧಿಕ Ct. I, 34; ಪಿರಿದುಂ, etc., ಅತ್ಯರ್ಥ II, 25; ಎಡೆ, ಆವಗಂ, ನೆಱೆ, ನೀಡುಂ, ಕರಂ, ಆದಂ, ಅಯ್ದೆ, etc., ಅಧಿಕ Śmd. 391, Śm. 58, Kk. 49; *cf.* ನಡೆ 4? Tu. ನಾಡು, T. ನಾಡು, ನೇಡು, M. ನಾಡು, to seek, inquire, search, desire greatly; see ನಿಟ್ಟಿಸು). [ನಡುವಣ ನಾಡೆ ನಾಡೆ ಕನ್ನಡದ ತಿರುಳ್ Kr. 1, 37; ಅನ್ತು ನಾಡೆಯುಂ ಪೊಱ್ತು ಜಲಕೇಳೀ ಲೀಲೆಯೊಳ್ ಮೆಱೆದು Pb. 5, 66 va.; Ap. 1, 46]. ಆ ನೃಪತಿ ನಾಡೆ ಕೆಡಿಸಿದ ನಾಡು (Śmd. 260). see Cpr. 1, 51. 70. 89; Abh. P. 5, 78; Grj. 4, 63; Bp. 15, 29; 26, 67; 54, 55; Śm. 6. 24. 32. 75. 118; J. 2, 64.

***ನಾಡೊವಜ nāḍovaja.** the teacher of the land; the poet Pampa. ಉನ್ತೆ ನಾಡೊವಜನಾದನೊ ಪೇೞ್ ಕವಿತಾ ಗುಣಾರ್ಣವಂ Pb. 14, 62.

***ನಾಡೋಜ nāḍōja.** = ನಾಡೊವಜ. ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಳೆದ ಸನ್ತೋಷವನ್ತುಮನೆಯ್ದೆ ಪತ್ತಿದಳ್...ನಾಡೋಜನಂ Pb. 13, 108.

ನಾಣ್- nāṇ. 1. = ನಾಡು, etc. [— ನಾಣ್ನುಡಿ. -ನುಡಿ. — ನಾಣ್ನುಡಿ. ನುಡಿಗಳೊಡಮ್ಬಡಲ್ ಬಗೆದ ಪೋಲ್ ಮಿಗಲೀಯದೊನ್ದೆ ನಾಣ್ನುಡಿಯ ಬೆಡಂಗೆ ಕನ್ನಡದ ಮಾತಿನೊಳ್ Kr. 1, 149; Pb. 12, 29 va.]. — ನಾಣ್ನುಡಿ. the talk of the country, popular report, public rumour, common talk, news, a proverb (ಲೋಕವಾರ್ತೆ Nr.; Abh. P. 16, 53; Grj. 10, 84 va.; Bp. 57, 13; Rām. 3, 2, 18; 4, 4, 39; J. 17, 52; Te. ನಾನುಡು, ನಾನೊಡು).

ನಾಣ್ nāṇ. 2. (Śmd. 58). = ನಾಚಿಕೆ, etc. bashfulness, sense of shame, embarrassment, shame, modesty (Cpr. 8, 68; T. ನಾಣ್, ನಾಣ; M. ನಾಣ; Te. ನಾನೆ); [Tu. ನಾಣ್. nakedness]. inherent excellence, grace;–that is a cause of shame: the shame, an organ of generation (ಗುಹ್ಯ Ct. I, 29). [ಗುರುನಾಣ್ಭರದಿನ್ದ ಮೆಱಗಿ ಮುಖದಾವರೆಯುಂ Kr. 1, 59; ನಾಣ ಪೆರ್ಮ್ಪೇಱಂ ಪಿರಿದೋ Pb. 1, 92; Ap. 11, 131]. ನಾಣಂ ಪಿಂಗಿಸಿ, ಮುಗ್ಧೆಗೆ ಜಾಣಂ ಕೆಯ್ಕೊಳಿಸುವನ್ತೆ (Śmd. 84). — ನಾಣಿಲಿ. -ಇಲಿ (Śmd. 220. 244). shameless; a shameless person (ಅಭಿಮಾನಗೇಡಿ Ct. I, 10; ಅಭಿಮಾನಗೇಡುಗ II, 17; ಲಜ್ಜಾವಿಹೀನ Kk. 39, Śm. 48; V. 35, 55 va.). [ಈಯೊಡಲೊಳಿರ್ದುಮದು ನಾಣಿಲಿ ಜೀವಂ Pb. 13, 4]. ನಾಣಿಲಿಯೆನಿಸುವ ವಧು (Śmd. 221). — ನಾಣಿಲಿತನ. shamelessness (Cpr. 8, 69; V. 12, 71 va.). — ನಾಣಿಲಿವೆಣ್. -ಪೆಣ್. (Śmd. 221). a shameless woman. — ನಾಣೆಡೆ. -ಎಡೆ. the secret parts (C. Bp. 19, 32). [— ನಾಣ್ಕುಣಿ. to dance feigning modesty. ನಾಣ್ಕುಣಿದು ಮೆಟ್ಟುವ ಗುಜ್ಜರಿಗಱ್ತೆ Pb. 4, 87]. [— ನಾಣ್ಗಾಪು. -ಕಾಪು. protection of honour, keeping up the sense of shame. ಎನ್ದು ತನ್ನ ನಾಣ್ಗಾಪನೆ ಬಗೆದು Pb. 1, 71 va.]. — ನಾಣ್ಗೆಡಿಸು. -ಕಿಡಿಸು. = ನಾಣ್ಗೆಡಿಸು. (Cpr. 4, 8). — ನಾಣ್ಗೆಡು. -ಕಿಡು. shame, or grace, to be lost or to go; to be disgraced (Abh. P. 11, 179). — ನಾಣ್ಗೆಡಿಕ. -ಕೆಡಿಕ. a man who has lost his shame (Bp. 38, 70). — ನಾಣ್ಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. = ನಾಣ್ಗೆಡಿಸು. to destroy one's grace, to shame, to cover with reproach or ignominy, to disgrace, to dishonour (Rśv. 13, 61; C. Bp. 32, 44). — ನಾಣ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to feel ashamed (Rśv. 11, 154. — ನಾಣ್ದಳೆ. -ತಳೆ. = ನಾಣ್ಗೊಳ್. (Rśv. 3, 4). — ನಾಣ್ದಾಣ. -ತಾಣ. = ನಾಣೆಡೆ. (Cpr. 8, 69; C. Bp. 20, 19). — ನಾಣ್ನಾಣ್ಚು. = ನಾಣ್ಚು. (Cpr. 8, 70). — ನಾಣ್ಬಿಡು. to relinquish shame or bashfulness (Cpr. 6, 83; Rśv. 8, 85). — ನಾಣ್ಬೆರಸು. the state of being united with shame (Cpr. 1, 23). — ನಾಣ್ಮೀಸಲ್. intact, undefiled sense of shame, etc. (J. 11, 22).

ನಾಣ nāṇa. Tbh. of ನಾರಾಯಣ. Viṣṇu. (My.).

ನಾಣಕ nāṇaka. = ನಾಣೆಯ, etc. a coin or anything stamped with an impression (Sk.).

ನಾಣಿ nāṇi. Tbh. of ನಾರಾಯಣಿ. Lakṣmī. (My.). 2, = ನಾಣ (My.).

***ನಾಣಿಲಿಗ nāṇiliga.** person devoid of any shame. ಇನ್ತು ನಾಣಿಲಿಗರಪ್ಪರೆ ಮಾನಸರ್ Pb. 2, 48. @ here two derivative suffixes –ಇಲಿ and –ಇಗ are employed.

ನಾಣಿಯ nāṇiya. = ನಾಣ್ಯ. a coin. (ಟಂಕ Nn. 129; Rām. 6, 55, 18; My.; M.; T. ನಾಣಯ).

***ನಾಣು nāṇu.** = ನಾಣ್. ನಾಣುಗೆಟ್ಟಾದರೂ ಲಿಂಗವನೊಲಿಸುವೆ Bv. 496; Cv. 187.

ನಾಣ್ಚಿಸು nāṇcisu. = ನಾಚಿಸು, etc. to cause shame, etc. (Rśv. 11, 160 va.).

ನಾಣ್ಚು nāṇcu. = ನಾಚು, etc. to become abashed (ಲಜ್ಜ Śmd. Dh.; Cpr. 3, 62; Grj. 2, 106 va.; Bp. 8, 45; Rśv. 11, 128; T. ನಾಣು). [ತತ್ಕನ್ಯಕೆ ನಾಣ್ಚೆ ಬೇಡುವೊಡೆ ನೀವೆಮ್ಮಯ್ಯನಂ ಬೇಡಿರೇ Pb. 1, 70; Ap. 14, 119]. see ನಾಣ್.

ನಾಣ್ಟು nāṇṭu. = ನಾಟು 1, etc. to be pierced or struck into. (ಅನ್ತರ್ಭೇದ Śmd. Dh.; ನಸು ನಡು Ct. I, 7). ಮಹಾರಥರ ಜವನಾಳನ್ತೆ ಅಪ್ಪ ಕಣೆ ರೋಮರೋಮನ್ದಪ್ಪದೆ ನಾಣ್ಟಿದುವು (Abh. P. 13, 71). ಕೋಲ್ ವಕ್ಷದೊಳ್ ನಾಣ್ಟಲ್ (J. 7, 49). see J. 4, 44; 21, 14. 20. 36; 22, 31. 44; 31, 54; Śśv. 1, 10.

***ನಾಣ್ಪೋಗು nāṇpōgu.** a concealed (?) path taken by animals. ಮೂಱು ಕೊಮ್ಬುಮನಾಱು ನಾಣ್ಪೋಗುಮನ್ Pb. 5, 43 va.

ನಾಣ್ಯ nāṇya. fineness, goodness, good quality, as that of cloth, grain, character, etc., honesty, truth [ತೊತ್ತು ಲಕ್ಷಣವಿರಲು ನಾಣ್ಯವನುಡಿಸಿ ನವರತ್ನಾಭರಣಂಗಳ ತೊಡಿಸಿ Cv. 367]. (My.; Te. ನಾಣೆಮು, ನಾಣೆಮು, ನಾಣ್ಯಮು; T. ನಾಣಯ, ನಾಣ್ಯೆ ಯ; M. ನಾಣೆಯ, ನಾಣ್ಯ; see ನಚ್ಚು 1, ನಣ್ಪು 1 & 2, ನಯ).

ನಾಣ್ಯ nāṇya. = ನಾಣಕ, ನಾಣೆಯ, ನಾಣ್ಯೆ. a coin; money (My.; Si. 330. 418; B. 4, 95. 106. 125; M.; Te. ನಾಣೆಮು, ನಾಣ್ಯಮು; Mhr. ನಾಣೇಂ). 2, small pieces of silver money (My.). ನಾಣ್ಯವಿದ್ದವ ನಾಯಕ.—ನಾಣ್ಯವಿಲ್ಲದವ ನೊಣಕ್ಕಿಂತ ಕಡೆ.—ನಾಣ್ಯದ ಲಕ್ಷಣ ವಾಣಿಜಗೆ ತಿಳಿಯದೇ?—ಚಿನ್ನಿವಾರನ ಮನೇ ನಾಯಿಯಾದರೆ ನಾಣ್ಯದ ನೋಟಾ ಬಲ್ಲ ದೇ?—ಠಾಣೆಗಾಱಗೆ ನಾಣ್ಯ ಕೊಟ್ಟವನೇ ಜಾಣ (Prvs.). see Prv. s. ನೇ ಯಿಗೆ. — ನಾಣ್ಯಪರೀಕ್ಷೆ. assaying money, assay (My.; Mhr.). — ನಾ ಣ್ಯವಟ್ಟ. the agio on money (My.) — ನಾಣ್ಯವಾರು. the detailed account of various coins (My.).

ನಾಣ್ಯಗಾಱ nāṇya-gāṟa. a good, proper or honest man (My.).

ನಾಣ್ಯೆ nāṇye. = ನಾಣ್ಯ. (G. 266. 442).

ನಾತ nāta. (fr. ನಾಱು 1). = ನಱು, ನಾ 3, ನಾತು 2, ನಾನ್ದ, ನಾಱ, ನಾಱು 2. smell in general; a bad smell (ಹಸುಕು, ಸೊನಡು, ಸೊಗಡ, ಕೂರಿತ್ತಾದ ಗನ್ಧ Śm. 23; My.; Tu., T., M. ನಾಱ). [ಆರೊ ಸ್ವೈರಿಸುವರಾತನ ಪಲ್ಲಿಲಿವಾಯ ನಾತಮಂ Pb. 4, 100]. ಹೊಲ್ಲಹ ನಾತ (ದುರ್ಗನ್ಧ, etc. Nr.). ಕೆಟ್ಟ ನಾತವುಳ್ಳ ವಸ್ತು (ಪೂತಿಗನ್ಧ, ದುರ್ಗ ನ್ಧ Si. 51). ನಾತವಾಗಲಿ ಪರಿಮಳವಾಗಲಿ ವಾತಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ.—ಕೂತರೂ ನಾತ ಹೋದೀತೇ? ಹೇತದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು!—ನಡುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇತು, ನಾತ ಬರುತ್ತೆ ಎನ್ದ (Psvs.). see Bp. 46, 59; B. 2, 47; 3, 85; 4, 86; 5, 261; Prv. s. ಪ್ರೇತ. — ನಾತಹೂ. the shrub Lantana aculeata L., native of America (St. & Pl.; My. as ನಾತದ–).

ನಾತಿ nāti. (fr. a ನಾಯುತಿ. = ನಾಯುಕಿ). = ನಾಚಿ. a mistress, a lady (T. ನೈತಿ, ನಾಯುಗಿ, ನಾಚ್ಚಿ; M. ನಾಯುಗಿ, ನಾಯಿಗೆ, ನಾಚ್ಚಿ); a woman (Te. ನಾತಿ, ನಾತುಕೆ, ನೆಲತೆ).

ನಾತು nātu. 1. P. p. of ನಾಱು 1.

ನಾತು nātu. 2. = ನಾತ, etc. (B. 5, 164). ಕೆಟ್ಟ ನಾತು (ಅಸುವಾ ಸನೆ), ಕಮರ ನಾತು (ಕವುರು), ಮುಗ್ಗ ನಾತು (ಜೀರ್ಣವಗನ್ಧ), ಹೊಲಸು ನಾತು (ಸಿಣ್ಣವಾಸನೆ G.). ಸುಟ್ಟ ನಾತು (ಸೊಡರು Cb).

ನಾತು nātu. 3. = ನಾದು 3. P. p. of ನಾನು 2.

ನಾಥ nātha. a protector, a patron; a master, ruler, lord, a leader; a husband (ಒಡೆಯ Mr. 227). ನಾಥನಾಗ ಬೇಕೆನ್ದು, ಸ್ವಾರ್ಥ ಮಾಡಿದರೆ ವ್ಯರ್ಥವೇ ಸರಿ.—ನಾಥನಾದರೂ ಭೂತ ಬಿಡದು.—ನಾಥನಾದರೂ ವಾತ ಬಿಡದು (Prvs.).

ನಾಥವತ್ nātha-vat. having a protector, etc.; *dependent, subject.*

ನಾದ nāda. a loud sound, cry, roaring, crying, etc. 2, *a sound, a tone in general* (B. 4, 10); a note of the musical scale or gamut (ಏಱು ನಾದ Mr. 500). — ನಾದಕಟ್ಟು. the adjustment of sound, the act of producing the full, proper sound. ನಾದಕಟ್ಟಿನ ಸಲುವಾ ಗಿ ವೀಣೆಯ ಕೆಳಗೆ ಇರುವ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ (ಪ್ರಸೇನಕ G.)

ನಾದನಿ nādani. = ನಾದಿನಿ, ನಾದುನಿ. Tbh. of ನನಾನ್ದೃ. a husband's sister (Bp. 45, 24; My.; M. ನಾತ್ತೂನ್; T. ನಾತ್ತನಾರ್); a brother's wife (see ನಾದುನಿ).

ನಾದಮೂರ್ತಿ nāda-mūrti. who has the form or is the embodiment of the sound ಓಂ: Śiva (Grj. 10, 61 va.; Bp. 2, 4).

ನಾದಾರಿ nādāri. insolvency; pauperism (Mhr., H.).

ನಾದಾರು nādāru. insolvent; a pauper (My.; Mhr., H.).

ನಾದಿಗ nādiga. Tbh. of ನಾಪಿತ. (My.; S. Mhr. ನಾದಿಗ್ಯ).

ನಾದಿನಿ nādini. = ನಾದನಿ, etc. (ಗಣ್ಡನ ಅಕ್ಕ G.; ನನಾನ್ದೃ, etc., ಗಣ್ಡನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳು Si.; My.; Bp. 40. 46). ನಾದಿನಿಯಾದರೆ ಹಾದಿಲಿ ಬಿ ದ್ದಾಳೇ?—ತಮ್ಮ ನಮ್ಮನಾದರೂ ನಾದಿನಿ ನಮ್ಮವಳಲ್ಲ (Prvs.).

ನಾದಿಸು nādisu. to knead (My.).

ನಾದಿಸು nādisu. to sound, to resound, etc. (My.).

ನಾದು nādu. 1. to knead, as dough, etc. (My.; B. 4, 55; see s. ನನೆ and ನಳ). ನಾದಿದ ಹಿಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಾದ ಹೋದೀತೇ?—ಕಲ್ಲು ಳಿಯ ಮೇಲೆ ಕಣಿಕಾ ನಾದಿದ (Prvs.).

ನಾದು nādu. 2. = ನಾನ್ದು 1, ನಾಱು 3. to moisten, to wet, to soak, to steep; to cool (Bp. 47, 57; 57, 18; Bh. 1, 3, 21; 3, 6, 22; 7, 1, 18; 7, 7, 45; 7, 16, 10. 30; 8, 27, 4; J. 7, 47; 14, 16; Te. ನಾನುಪು; *cf.* ನಾನ್ 2).

ನಾದು nādu. 3. = ನಾತು 3. P. p. of ನಾನು 2.

ನಾದುನಿ nāduni. = ನಾದನಿ, etc. husband's sister. (ಪ್ರಜಾವತಿ, ಭ್ರಾತೃ ವಧು Hlā.; ಪ್ರಜಾವತಿ Mr. 312). [ನಾದುನಿಯೊಲ್ದು ಮೊಲ್ಲದನ್ನಳೆ Pb. 4, 98].

ನಾದೇಯ nādēya. (fr. ನದಿ). coming from or belonging to a river; aquatic; a sort of salt.

ನಾದೇಯಿ nādēyi. *a species of reed growing usually near water, Calamus fasciculatus.* 2, *the orange-tree* (see ನಾಯಿನೇಱಲ್ and ನಾ ರಂಗ). 3, *a shrub or small tree, Sesbania aegyptiaca* Pers. 4, the China rose or shoe-flower plant, Hibiscus rosa sinensis Lin.

ನಾನ್ nān. 1. = ಆಂ 1, etc., ನಾನು 1. I. it is used, instead of ನಾಂ, before a vowel; its declension appears under ನನ್ 1; its plural is ನಾವು. see *e. g.* Bp. 3, 22; 10, 10; 17, 13; 21, 46; 22, 18. 60; 27, 14; 40, 30.

ನಾನ್ nān. 2. = ನನೆ 1, ನಾನು 2, ನಾಱು 3. to get wet, moist, damp, or soaked (ಆರ್ದ್ರಭಾವ Śmd. Dh.; Tu. ಞಾಂಜ್. to loose crispress; Te. ನಾನು; T., M. ನಾನ್ದು; T. ನಜ್ಜೆ, moisture of the earth). P. p. ನಾನ್ದು [ಅನಿತು ಜಡೆಯುಮಂ ನಾನ್ದಿ Pb. 1, 105; Ap. 11, 62]; (Cpr. 7, 132; 8, 6; Rśv. 1, 117; 8, 125). ನಾಪ್ಪಂ (Śmd. 275). ನಾಪ್ಪು (Cpr. 8, 69). [— ನಾಪ್ಪಿನಂ. so as to get wet, moist. Pb. 4, 108].

ನಾನಲ್ nānal. = ನಳ್ಳು 2. a kind of reed (T. ನಾಣಲ್). ನಾನಲುಳ್ಳ ಭೂಮಿ (ನಡ್ವಲ, ನಲಸಂಯುತ Hlā.).

ನಾನಾ nā-nā. nothingness, emptiness, non-existence (ಶೂನ್ಯ, ಶೂ ನ್ಯವಾದುದು Nn. 145); *without, except.* 2, of different kinds, various, sundry, manifold, diverse; *variously, manifoldly* (ದೊಡ್ಡಿತು 145; ಹಿರಿದು Mr. 537). 3, egotism, conceit (ಅಹಂಕಾರ 145). 4, boldness, daring (ಅದಟು, ಸಾಹಸ 145). in My. *e. g.* ನಾನಾ ಕಾರ್ಯ, various business or affairs; ನಾನಾಕೆಲಸ, various business or work; ನಾನಾಪ್ರಕಾರ, diverse kinds or ways, or in various ways; etc., etc. — ನಾನಾರಾಯ. Nānāsāhēb, the rich Mahratta Pēśvā (and traitor). ನಾನಾರಾಯನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ, ನಾಲ್ಕು ಕಾಸು ಬೇಡಿದ (Prv.).

ನಾನಾರೂಪ nānā-rūpa. various forms; *of different forms or shapes, multiform, various* (see ನಾನಾರೂಪು s. ವೇಷ್ಟ).

ನಾನಾರ್ಥ nānā-artha. having a different aim or object. 2, having different meanings (Śmd. 298), (having the same sound as another word, but) differing (from it) in meaning, homonymous: *a homonym.* ಒನ್ದು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಹಲವರ್ಥಮುಂ ಹಲವರ್ಥಕೆ ಒನ್ದು ಶಬ್ದವ ನುಡಿವ ಬೆಡಗುಮುಂ, ನಾನಾರ್ಥಮೆನ್ದು, ಪೇೞ್ವೆಂ (Mr. 465).

ನಾನಾರ್ಥರತ್ನಾಕರ nānārtha-ratnākara. a dictionary which contains words with different meanings by Dēvōttama (Nn. 3. 167. 168).

ನಾನಾವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಚಿತ್ರ nānā-vicchitticitra. various vicchitticitras (Kāvy. III, 2, B, 56).

ನಾನು nānu. 1. = ನಾನ್ 1, etc. I (C.). ನಾನು ಮುನ್ದು, ತಾನು ಮುನ್ದು ಎಪ್ಪುದಾಗಿ ಮಾಡಲ್ ಪಡುವ ಕೆಲಸ (ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ Si. 293). ನಾನು ನೀನು ಅನ್ದಾ ಕ್ಷಣ ಹಾನಿಯೇನು?—ನಾನು ನಾಯುಕ, ನೀನು ನಾಯಕ, ಡೋಣಿ ಒತ್ತುವವ ದೊಣ್ಣಪ್ಪನಾಯಕನೋ?—ನಾನು ಹಿಡಿದ ಮೊಲಕ್ಕೆ ಮೂಱೇ ಕಾಲು.—ನಾನು ಹುಲಿಯಾದರೆ ನನ್ನ ಅಣ್ಣ ಹೆಬ್ಬುಲಿ.—ನಾನೂ ನಾಗಪ್ಪನೂ ಕೂಡಿ ಕಚ್ಚಿದ್ದು! ಎನ್ದು, ಓತಿ ಹೇಱಿದನ್ತೆ.—ನಾನೇ ಒಲ್ಲೆ ಎನ್ದರೆ ನಮ್ಮಪ್ಪ ಯಾರಿಗೆ ಮದಿವೆ ಮಾಡ್ಯಾನು?—ನಾನೊನ್ದು ಬಗೆಯೆ, ದೇವರೊನ್ದು ಬಗೆದನು (Prvs.).

ನಾನು nānu. 2. = ನಾನ್ 2. P. ps. ನಾತು, ನಾದು (My.).

ನಾನ್ತ nānta. = ನಾತ, etc. smell. (ಸೊವಡು, ನಱು, ಸವುಸವ, ಗಮುಗಮಿಸಿತು, ವಾಸನೆ Kk. 55). ಕಿಱುದು ನಾನ್ತ (ಕಮ್ಮು Ct. I. 22).

ನಾನ್ತ na-anta. ending in ನ; a term ending in ನ (Śmd. 228. 274. 316).

ನಾನ್ದಿ nāndi. ನಾಂದೀ joy; prosperity. 2, eulogium or praise of a deity; *a prayer recited in benedictory verses at the opening of a religious ceremony or of a drama, generally a kind of blessing pronounced as a prologue to a nāṭaka or play* (ಪೂರ್ವಾರ್ಥಂ Ct. I, 33; Ch.). 3, = ನಾನ್ದೀಮುಖ No. 2 (My.).

ನಾನ್ದೀಕರ nāndī-kara. *the speaker of the benedictory prologue at the opening of a drama.*

ನಾನ್ದೀದೇವತೆ nāndī-dēvate. = ನಾನ್ದೀಮುಖ No. 1. (My.).

ನಾನ್ದೀಮುಖ nāndī-mukha. the class of manes of deceased progenitors to whom the nāndīmukha-śrāddha is offered. 2, the nāndīmukha-śrāddha, *i. e.* a śrāddha or commemorative offering to the manes preliminary to any joyous occasion, as initiation, marriage, etc. (My.).

ನಾನ್ದೀವಾದಿ nāndī-vādi. *the speaker of the benedictory prologue at the opening of a drama.*

ನಾನ್ದೀಶ್ರಾದ್ಧ nāndī-śrāddha. = ನಾನ್ದೀಮುಖ No. 2. (My.).

ನಾನ್ದು nāndu. 1. = ನಾದು 2. to make damp, to cool, etc. (Rśv 9, 7).

ನಾನ್ದು nāndu. 2. (Śmd. 48). to liquefy, to dissolve, to melt (ದ್ರವೀಕರಣ Śmd. Dh.; *cf.* the M. s. ನಳ).

ನಾಪಿಕ nāpika. (Mhr. ನಾಪೀಕ, failure of the crop; sterile, poor; Mhr., H. ನಾಪಾಕ, impure, vile). ನಾಪಿಕ ಅನ್ದಾ ಕ್ಷಣ ಪಾಪ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.).

ನಾಪಿಗ nāpiga. Tbh. of ನಾಪಿತ. (ನಾಪಿತ Cb.).

ನಾಪಿತ nāpita. = ನಾದಿಗ, ನಾಪಿಗ, ನಾಯನ್ದ, ನಾಯಿನ್ದ, ನಾವಲಿಗ, ನಾವೞಿಗ, ನಾವಿದ, ನಾವಿನ್ದ. *a barber.*

ನಾಪಿತಿ nāpiti. the wife of a barber; a woman of the barber-caste (ನಾವಲಿಗಳು Cb.; Sk.).

ನಾಪಿತೆ nāpite. = ನಾಪಿತಿ. (J. 5, 58).

ನಾಭ nābha. = ನಾಭಿ. the navel, etc. see ಊರ್ಣ–, ಪದ್ಮ–.

ನಾಭಸ nābhasa. (fr. ನಭಸ್). celestial, heavenly, appearing in the sky. (Cpr. 4, 30).

ನಾಭಿ nābhi. *the navel.* 2, *the nave of a wheel.* 3, the centre, focus, central point, middle; chief, head. 4, the close connection of relations, near relationship, community of race or family; a near relation. 5, a sovereign, an emperor; *a Kṣatriya.* ನಾಭಿಪರಿಯನ್ತರ ಉಟ್ಟಾ ಕ್ಷಣ ಲೋಭತ್ವ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). see ಪೊಕ್ಕುೞ್. — ನಾಭಿಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. the measure of two cubits. ಮೊೞನೆರಡಾಗೆ ನಾಭಿಗೋಲೆನ್ದೆನಿಕ್ಕು (Mr. 325).

ನಾಭಿನಾಲ nābhi-nāla. the umbilical cord. (My.).

ನಾಭಿರಾಜ nābhi-rāja. an ancient king mentioned by Jainas (Abh. P. 1, 89).

ನಾಮ nāma. 1. bending. see ಪರಿಣಾಮ, ಪ್ರಣಾಮ.

ನಾಮ nāma. 2. *a name* (ಹೆಸರ್ Nn. 16; ಪೆಸರ್ 162). 2, *a noun* (Śmd. 6. 63. 88. 93; Kāvy. I, 6; I, 1*b*, 1-5; I, 2, 1 seq.); a word. 3, *by name.* 4, *possibly, perhaps.* 5, *agreed, granted* (ಅಹುದೆನಿಪಾಕಾರ್ಯ 162). 6, *an expression of anger, contempt, reproach, etc.* 7, the sectarian mark applied by Vaiṣṇavas to their forehead, etc. (My.). 8, the white clay used for applying that mark (My.). ನಾಮವಿದ್ದವಗೆ ಕಾಮ ಕಡಿಮೆಯೇ?—ನಾಮವಿದ್ದವ ಗ್ರಾಮದವರಿಗೆ ಬೇಕು.—ನಾಮವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ನಪ್ಪಿಗೆಯಿರ ಬೇಕು.—ನಾಮವಿಲ್ಲದ ಅರಸನಿಗೆ ನೇಮವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಧಾನಿ.—ನಾಮವುಳ್ಳವ ನಾಕ ಪಡೆಯನೇ? (Prvs.). see Prv. s. ಬಡ ದಾಸ. — ನಾಮಗೋೞಿ. -ಕೋೞಿ. the pigmy cormorant, Carbo pygmens (Bḍ.) — ನಾಮದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ. a box containing the necessaries for putting on the Vaiṣṇava marks (My.). — ನಾಮದ ಬೇರು. a twining shrub, the country Sarsaparilla, Hemidesmus indicus R. Br. (St. & Pl.; My.). — ನಾಮದ ಹಾವು. the snake Trimeresurus stricatus (My.). — ನಾಮ ಹಾಕು. to put on the Vaiṣṇava marks (My.). 2, to cheat (My.). ನಾಮ ಹಾಕಿದವನಾದರೆ ಹೋಮಾ ಮಾಡ್ಯಾನೆ? (Prv.).

ನಾಮಕ nāmaka. = ನಾಮ. see ಅ–.

ನಾಮಕರಣ nāma-karaṇa. naming a child after birth; the ceremony of naming a child after birth (My.). ನಾಮಕರಣವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೋಮಕರಣ (Prv.). — ನಾಮಕರಣಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to name a child after birth (J. 28, 60).

ನಾಮದಾರ nāma-dāra. renowned, famed (My.; B. 4, 116; Mhr., H.).

ನಾಮಧಾರಿ nāma-dhāri. having a name, renowned. 2, having the same name as another. 3, having only the name; nominal. 4, a person who wears the sectarian Vaiṣṇava marks, a vaiṣṇava (My.). 5, a class of Vaiṣṇavas who apply three marks to their forehead, etc., and are followers of Rāmānuja (My.). — ನಾಮಧಾರಿ ಸೀರೆ. a black sīre with white stripes (My.).

ನಾಮಧೇಯ nāma-dhēya. *a name, a title, an appellation.*

ನಾಮನಕ್ಷತ್ರ nāma-nakṣatra. the constellation corresponding to a person's name. the natal constellation (janmanakṣatra) of a person, when forgotten, is found out from the initials his name bears, and certain corresponding syllables denoting the constellations (My.).

ನಾಮಪದ nāma-pada. a complete word, *i. e.* an inflected word with the case-terminations added (Śmd. 47. 61. 97. 194; Kāvy. I, 3, 1-4).

ನಾಮಪ್ರಕೃತಿ nāma-prakṛiti. an uninflected noun or word (Śmd. 98).

ನಾಮರೂಢಿ nāma-rūḍhi. the conventional meaning of a word (Śmd. 62).

ನಾಮರ್ದಾ nā-mardā. unmanliness, cowardice; a coward (also ನಮರ್ದು; My.; Br.; Mhr., H. ನಮರ್ದ, ನಮರ್ದೀ).

ನಾಮಲಿಂಗ nāma-liṅga. a nominal base, an uninflected word (Śmd. 47. 88. 90. 94).

ನಾಮವಚ nāma-vaca. = ನಾಮವಾಚಕ. ವಸ್ತುನಿಕಾಯನಾಮವಚ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಂಗಳ್ (ಲೋಕವಸ್ತುಗಳ ಹೆಸರು ಹೇಳುವವು Nr. 117).

ನಾಮವಾಚಕ nāma-vācaka. expressing a name: a noun; a proper name. (My.).

ನಾಮವಿಭಕ್ತಿ nāma-vibhakti. a nominal affix (Śmd. 47. 61. 89. 115).

ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನ nāma-saṅkīrtana. celebrating the name of a god, king, etc. (My.).

ನಾಮಸ್ಮರಣ nāma-smaraṇa. bearing in or calling up into the mind the name or names of a god, king, etc. (My.).

ನಾಮಾಂಕ nāma-aṅka. marked with a name. 2, N. of a vṛitta. (Ch.).

ನಾಮಾಂಕಿತ nāma-aṅkita. renowned (B. 4, 146. 222; My.).

ನಾಮಾಂತರಿತ nāma-antarita. N. of one of the pelikes (Kāvy. III, 2, B, 82 seq.).

ನಾಮಿ nāmi. 1. bending; changing a dental to a cerebral: a name given to all the vowels except ಅ and ಆ (Śmd. 16. 17; Kāvy. I, 1*a*, 12-14).

ನಾಮಿ nāmi. 2. Tbh. of ನವಮಿ (Śmd. 352. 361; Śm. 19; see ನಾ–).

ನಾಮಿಕ nāmika. relating to a name or noun. 2, having only the name (of being a religious person, Bp. 50, 48).

ನಾಮೂಷಿ nāmūṣi. disgrace, shame (My.; Br., H.).

ನಾಮೆ nāme. a deed: letters patent (My.; Br., H.).

ನಾಂಬ nāmba. 1. see s. ನಾನ್ 2 and G. s. ತೋಱು.

ನಾಂಬ nāmba. 2. an idle, slothful man (ಸುಂಬ, ಅಲಸುಗೆಗಾಱ Ss.; ಸೊಂಬು, ಅಲಸುಗೆಗಾಱ Kk. 38; ಸೊಂಬು, ಅಲಸುಗಾಱ Śm. 47; T. ನಾಮ್ಬು = ನವೆ; ನಾಲು = ನೇಲು; see ನೇಲ್).

ನಾಂಬು nāmbu. to be slack, devoid of energy, slothful or idle (ಅಲಸ್ಯ Śmd. Dh.).

ನಾಯ್ nāy. = ನಾಯಿ. a dog (My.; Tu., M.; T. ಞಮಲಿ, ಞಾಳಿ, ನಾಯ್, ನಾಳಿ). [ನಾಯ್ಗೋಲಿಳಿಯಂ ಕರಂ Kr. 3, 89; Pb. 5, 47 va.]. ತಾಯನಾನ್ತ ಕಱು, ನಾಯನಾನ್ತ ಬಾಲ (Prv.). ನಾಯ್ಮಸೋವುವುದು (ಪಱ Śmd. I). ನಾಯ ಬಾಲ ಸೆಡೆಯಂ ಕಟ್ಟಲ್ಕೆ ಚನ್ನಪ್ಪುದೇ? (Śs. 85). ನಾಯಂ ಕರೆವುತ (Bp. 20, 13). ನಾಯ್ಗಳ್ (J. 28, 41. 46). see Bp. 21, 44; 55, 43; 60, 48. 51; ಕೂರ್ನಾಯ್, ಗಬ್ಬಿ–, ತುಡುಗುಣಿ–, ದೊಡ್ಡ–. — ನಾಯತ್ತಿ. -ಅತ್ತಿ. the opposite-leaved fig-tree, Ficus oppositifolia (ಕಾಕೋಡುಮ್ಬರಿಕೆ, ಫಲ್ಗು, ಮಲಪು, ಜಘನೇಫಲೆ Nr.). — ನಾಯ್ದಱುಂ. -ತಱುಂ. a kind of fetid Mimosa, Vachellia farnesiana W. & A. (ಅರಿಮೇದ, ವಿಟ್ಖದಿರ Nr.). — ನಾಯ್ಗೊಳಲೆ. a kind of worm (ಗಣ್ಡೂಪದ, ಕಿಂಚುಲಕ Hlā.). — ನಾಯ್ಬದುಕು. the life of a dog, a wretched, miserable existence or livelihood, etc. (Bp. 61, 19; My.). — ನಾಯ್ಪಾಬು. = ನಾಯ್ಬದುಕು. (My.). — ನಾಯ್ಬೀಲ. = ನಾಯಿಬೀಲ. (My.). — ನಾಯ್ಪಾಲ್. -ಪಾಲ್. dog's milk (Bp. 54, 30). — ನಾಯ್ಪೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. a dog's or the dog's name (Śm. 31).

ನಾಯ nāya. 1. *leading, conducting, guiding, directing.*

ನಾಯ nāya. 2. = ನೇಯ 1, q. v. Tbh. of ನ್ಯಾಯ. a lawsuit (My.), etc. ಇಬ್ಬರ ನಾಯ ಒಬ್ಬನಿಗಾಯ (Prv.).

ನಾಯಕ nāyaka. = ನಾಯಿಕ. *a guide, a leader; a chief, a master, a lord, a head;* a general, a commander; a husband. 2, preeminent, principal, chief. 3, a title for a man of the bēḍa or hunter-caste (My.). 4, *the central gem of a necklace.* ನಾಯಕನಿಲ್ಲದ ಊರಲ್ಲಿ ಕಾಯಕ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ನಾಣ್ಯವಿದ್ದವ ನಾಯಕನು (Prvs.).

ನಾಯಕತ್ವ nāyakatva. leadership, headship, chieftainship. (My.).

ನಾಯಕನರಕ nāyaka-naraka. the principal hell [Bv. 567]; (Abhā. 2, 21).

ನಾಯಕಮಣಿ nāyaka-maṇi. = ನಾಯಕ No. 4. the central gem of a neck-lace (My.; Si. 217).

ನಾಯಕಮಣ್ಡಲೀಕ nāyaka-maṇḍalīka. the chief governor or lord of a district (Bp. 59, 27).

ನಾಯಕವಾಡಿ nāyaka-vāḍi. a chief, a headman, as of a caste, a village, etc. (My.; Bh. 6, 4, 110; 8, 23, 6; Te. ನಾಯಕವಾಡಿ, –ವಾಳ್).

ನಾಯಕಸಾನಿ nāyaka-sāni. a dancing-girl, a whore (My.; ಪಾತರದವಳು, ವಾರಸ್ತ್ರೀ G.).

ನಾಯಕಿ nāyaki. = ನಾಯಿಕೆ. a mistress, etc. (My.; J. 6, 37; 26, 21).

ನಾಯಕಿತ್ತಿ nāyaka-itti. = ನಾಯಕಿ. (Bh. 7, 2, 20).

ನಾಯನ್ದ nāyanda. Tbh. of ನಾಪಿತ. ನಾಯನ್ದರವನು (ಗ್ರಾಮಣಿ, ನಾಪಿತ Si. 419; *only* in Si.).

ನಾಯಬ nāyaba. a deputy (B. 5, 263. 269; My.; Mhr., H. ನಾಈಬ, ನಾಯಬ). — ನಾಯಬಶಿರಸ್ತೆದಾರ. a native head clerk in an assistant collector's office (My.).

ನಾಯಿ nāyi. = ನಾಯ್. a dog. (ಕೌಲೇಯಕ, ಸಾರಮೇಯ, ಶುನಕ, ಭಷಣ, ಶ್ವನ್, ಕುರ್ಕುರ, ಶಾಲಾವೃಕ, ಮೃಗದಂಶ Hlā.; Si. 343; C.). ಬೇಟೆಯ ನಾಯಿ (ವಿಶ್ವಕದ್ರು); ಪೇಂಕುಳಿಯ ನಾಯಿ (ಅಲರ್ಕ Hlā.). ಮದ್ದಿನ ಹೇಕುಳಿಗೊಣ್ಡದ್ದ ನಾಯಿ (ಅಲರ್ಕ Nr.). ನಾಯಿ ಕೂಗಿದರೆ ದೇವಲೋಕ ಹಾಳಾದೀತೇ?—ನಾಯಿಗೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ, ಕುಣ್ಡ್ರಲಿಕ್ಕೆ ಸಮಯವಿಲ್ಲ.—ನಾಯಿಗೆ ನರೆ ಬನ್ದರೆ ಅಜ್ಜಿ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಣ್ಡೀತೇ?—ನಾಯಿಗೆ ನಾರಂಗದ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯೀ?—ನಾಯಿ ತಿನ್ದ ಕಜ್ಜಾಯದ ಹಾಗೆ.—ನಾಯಿ ಬಡೀಲಿಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣದ ಕೋಲೇ?—ನಾಯಿ ಬಲ್ಲದು, ತೊಗಲು ಬಲ್ಲದು (I do not meddle with the affair).—ನಾಯಿ ಬಲ್ಲದೆ ದೇವರ ಜಗಲಿಯ?—ನಾಯಿ ಬೊಗಳಿ, ಪಾಳ್ಯಕ್ಕೆ ಕೇಡು ತನ್ದು.—ನಾಯಿಯ ಬಾಲಾ ನಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರೆ ಡೊಂಕು ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ನಾಯಿ ಹಸಿದಿತ್ತು, ಹಿಟ್ಟು ಹಳಸಿತ್ತು.—ನಾಯಿಯ ಬೊಜ್ಜಕ್ಕೆ ಅಮೇಧ್ಯದ ಹೋಳಿಗೆ.—ನಾಯಿಯೆತ್ತ? ನಾಗಲೋಕವೆತ್ತ?—(the mad) ನಾಯಿ ಸಾಯೋ ವರೆಗೆ ಕಾಲು ಕೋಟೆಯದೇ?—ನಾಯಿ ಸನ್ತೆಗೆ ಹೋಗಿ, ನಳಿಗೇಲಿ ಬಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಿತು.—ನಾಯಿಹುಣ್ಣಿಗೆ ಬೂದಿಯೇ ಮದ್ದು.—ನಾಯಿ ತಲೆಯ ಮೇಲಣ ಬುತ್ತಿಯ ಹಾಗೆ.—ಮೊಣ್ಡನ ಕೊನ್ದವರಿಲ್ಲ, ನಾಯಿಯ ತಿನ್ದವರಿಲ್ಲ.—ಜಾತಿಗೆ ಜಾತಿ ಹಗೆ, ನಾಯಿಗೆ ನಾಯಿ ಹಗೆ.—ದಣ್ಡಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಾಯಿ ಕುಣ್ಡ್ರಿಸಿದರೆ ಹೇಲು ಕಣ್ಡು ಹಾಱೀತು.—ತಾಯಿಗೆ ಸೇರದ್ದು ನಾಯಿಗೂ ಸೇರದು.—ಸೋಕಿದ ನಾಯಿ ಒಡೆಯನ ಗುಱುತ ಬಲ್ಲಿತೇ (or ಬಲ್ಲದೇ)?—ಹಗೆಯದೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ನಾಯಿ ಹಾಕುವವರನ್ನಱಿಯದು, ತೆಗೆಯುವವರನ್ನಱಿಯದು (Prvs.). see Bp. 55, 25; B. 2, 4; Si. 167. 342; ಹೆಣ್ಣು–, ಹೆಬ್ಬಾರೆ–; Prvs. s. ಓಡಾಟ, ಕಚ್ಚು 1, ತಿಗಳಗಿತ್ತಿ-ನೆಣ್ಣು, ಸೋವು, ನ್ಯಾಯ, ಪ್ರಾಯ, ಬಗುಳು 1, ಬಣ್ಣ 5, ಬಲಾತ್ಕಾರ, ಬಾಲ, ಬಾಱು 1, ಬೆಟ್ಟ 1,

ಜೊಗಳು 1, ಮಟ್ಟು 1, ಮೊಟ್ಟೆ 1, ಲೊಲ್ಲೊಟ್ಟೆ. — ನಾಯಿಕುನ್ನಿ. = ನಾಯಿಮಱಿ. (My.). — ನಾಯಿಕೊಡೆ. a mushroom (My.). — ನಾಯಿಗೆಮ್ಮಲು. ನಾಯಿಗೆಮ್ಮು. -ಕೆಮ್ಮಲು. -ಕೆಮ್ಮು. the whooping cough (My.). — ನಾಯಿತುಲಸಿ. the herb Ocimum album L. (St. & Pl.; My.). — ನಾಯಿತೊಣಚಿ. the dog-fly (My.). — ನಾಯಿತೊಳಚಿ. = ನಾಯಿತುಲಸಿ. (My.). — ನಾಯಿತ್ಯಾಗದ ಮರ. ಘಂಜಿಕೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ, ಪದ್ಮೆ, ಭಾರ್ಗಿ, etc. ಎನ್ದರೆ ಬಾರಂಗಿ; ಕಿಱುದೇಗುಗಿಡಮೆನ್ದು ಕೆಲವರನ್ನುವರು, ನಾಯಿತ್ಯಾಗದ ಮರ (Si. 143; My.). — ನಾಯಿನೇಱಿಳು. = ನಾಯಿನೇಱಿಳೆ. (My.). — ನಾಯಿನೇಱಿಳೆ. = ನಾಯಿನೇಱಲ್. (ನಾದೇಯಿ, ಭೂಮಿಜಮ್ಬುಕೆ Si. 130. 151; My.). — ನಾಯಿನೇಱಲ್. a kind of Eugenia tree the fruit of which is somewhat sour, perhaps Eugenia operculata, Van Someren (ನಾದೇಯಿ, ಭೂಮಿಜಮ್ಬುಕೆ Nr.). — ನಾಯಿನೊಳಲೆ. = ನಾಯ್ನೊಳಲೆ. (ಮಹೀಲತೆ, ಗಣ್ಡೂಪದ, ಕಿಂಚುಲಕ Nr. *a;* ಸಾರಮೊಳಲೆ Nr. *b;* ಗಣ್ಡೂಪದ, ಕಿಂಚುಲಕ Mr. 411). ಗಣ್ಡುನಾಯಿನೊಳಲೆ (ಶಿಲಿ, ಗಣ್ಡೂಪದಿ Nr. *a*). ಹೆಣ್ಣುನಾಯಿನೊಳಲೆ (ಶಿಖಿ, ಗಣ್ಡೂಪದಿ Nr. *b*). 2, a mushroom (My.). — ನಾಯಿ ಪಾಯಿ. reit. (My.). — ನಾಯಿಬೆಳೆ ಗಿಡ. an annual herb, Cleome viscosa L. (St. & Pl.). — ನಾಯಿಬೇಲ. = ನಾಯ್ಬೇಲ. the plant Flacourtia sapida R. (My.; ಸ್ವಾದು ಕಣ್ಟಕ, ವಿಕನ್ಕತ, ವ್ಯಾಘ್ರಪಾತ್, etc. Si. 130; *cf.* ಹುಳಿಬೇಲ). — ನಾಯಿ ಮಱಿ. a puppy, a whelp (My.). ಕೇಡುಗಾಲಕ್ಕೆ ನಾಯಿಮಱಿ ಮೊಟ್ಟೆ ಇಕ್ಕಿತು (Prv.). — ನಾಯಿಯುಳ್ಳಿ. a bulbous plant, Scilla indica Roxb. (St. & Pl.). — ನಾಯಿರಾಗಿ. a grass often cultivated for its grain, Eleusine stricta Roxb. (Z.). — ನಾಯಿವಿಡು. -ಬಿಡು. to set on a dog or dogs (J. 28, 45). — ನಾಯಿಸೊಣಗುಗಿಡ. an annual plant, stinging like nettles, Mucuna pruriens D. C. (St. & Pl.).— ನಾಯಿಹಕ್ಕಱಿಕೆಗಿಡ. an annual milky plant, Sonchus oleraceus L. (Z.; My.).

ನಾಯಿ nāyi. (ನಾಯಿನ್). leading, guilding; master. *cf.* ನಾಯಿನಾರ್.

ನಾಯಿಕ nāyika. = ನಾಯಕ No. 3. a title for a man of the bēḍa caste. (My.); [a leader; a hero].

ನಾಯಿಕೆ nāyike. = ನಾಯಕಿ. a mistress; a wife; a noble lady (Sk.; My. as ನಾಯಿಕಿ); [a heroine].

ನಾಯಿತನ nāyitana. doggishness [ತುಪ್ಪದ ಸವಿಗೆ ಅಲಗ ನೆಕ್ಕುವ ಸೊಣಗನನ್ತೆನ್ನ ಬಾಳುವೆ...ಈ ನಾಯಿತನವ ಮಾಣಿಸು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ Bv. 35]; (Bh. 4, 4, 13).

ನಾಯಿನಾರ್ nāyinār. (fr. ನಾಯ 1 or ನಾಯಿ). = ನಯ್ಯನಾರ್, etc. see ಮೊನೆಯಿಡು-. [a Śaiva devotee. T.]

ನಾಯಿನ್ದ nāyinda. Tbh. of ನಾಪಿತ. (My.; Si. 339; see ನಾವಿದ). — ನಾಯಿನ್ದಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. a razor (My.). — ನಾಯಿನ್ದಮುಱುವ. a broken, imbecile barber. see Prv. s. ಬಾಯಿ್.

ನಾಯಿನ್ದಗಿತ್ತಿ nāyinda-gitti. = ನಾಪಿತಿ. the wife of a barber. (My.).

ನಾಯ್ಯ nāyya. to be led or guided, etc. see ಆ-, ಪ್ರಣಾಯ್ಯ.

ನಾರ್ nār. (Śmd. 58). = ನಾರು, (ನಾರಿ). a fibre: fibres or hemp of plants, strings in mangoes and other fruits; cloth made of fibres or hemp (ತ್ವಕ್, ವಲ್ಕ, ವಲ್ಕಲ Nr.; Si. 122; My. as ನಾರು; T.; M. ನಾರ್, ನಾಱು; *cf.* ನವಿರ್?). ನಾರ್ಗಳ್ (Śmd. 51).

ನಾರ nāra. (fr. ನರ). relating or belonging to men, human, mortal; (a man). 2, water (*cf.* ನೀರ್). 3, a calf.

ನಾರಕ nāraka. (fr. ನರಕ). *relating to hell; being or abiding in hell;* hellish, infernal. 2, *an inhabitant of the infernal regions.* 3, *hell.* see Cpr. 5, 36.

ನಾರಂಗ nāraṅga. = ನಾಗರಂಗ, ನಾರಿಂಗ. the orange tree; an orange (especially a sour one, a citron, ಈಳೆ Kk. 71, Śm. 25, Mr. 112; ಭೂಮಿಜಮ್ಬುಕೆ, ನಾದೇಯಿ, ನಾಗರಂಗ, ಐರಾವತ Nr.; Bp. 19, 66; T. ನಾರತ್ತೈ). [Cv. 151]. ನಾಯಿಗೆ ನಾರಂಗದ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯೇ? (Prv.).

ನಾರಣ nāraṇa. Tbh. of ನಾರಾಯಣ. Viṣṇu. (My.).— ನಾರಣಾಯರ್. -ಆಯರ್. N. (Bp. 56, 42).

ನಾರದ nārada. *N. of a Dēvarṣi* (ಕಲಹಾಳಿಗ Ct. I, 87; see ರವಕಾಯ; Grj. 4, 37. 38; C. Bp. 47, 15; J. 7, 26) who like Mercury appears on the earth as a messenger from the gods to men or vice versa, is considered as fond of creating quarrels for universal benefit and the inventor of the vīṇā. 2, ನಾರ-ದ, water-giving: a cloud.

ನಾರದಪುರಾಣ nārada-purāṇa. N. of a Purāṇa (Bp. 43, 76).

ನಾರದವೀಣೆ nārada-vīṇe. Nārada's lute: a kind of lute (My.).

ನಾರಯಣ nārayaṇa. Tbh. of ನಾರಾಯಣ. Viṣṇu. (Bh. 1, 1, 1; 2, 10 sum.).

ನಾರಸ nārasa. Tbh. of ನಾರಸಿಂಹ. (Te.; see ಕೊಂಕಿಯ-).

ನಾರಸಿಂಹ nārasiṁha. (fr. ನರಸಿಂಹ). = ನಾರಸ. referring or belonging to Viṣṇu in his man-lion avatāra; that avatāra itself; Viṣṇu. (My.; Bp. 56, 34; J. 12, 1).

ನಾರಾ nārā. (T. ನಾರೈ, a heron; ನಾರೈಕನ್ಱು, a lean calf). — ನಾರಾಗೋರ. a dreadfully meagre man (My.). 2, Nārā and Gōra, two sons of a Brāhmaṇa called Ajamīḍha (My.). — ನಾರಾಗೋರಿ. a dreadfully meagre woman (My.).

ನಾರಾಚ nārāca. = ನಾಲೀಕ. *a long iron arrow* (Bh. 3, 13, 26); an iron style to write with (ಪತ್ರಿ, ಕಣ Mr. 359).

ನಾರಾಚಿ nārāci. *a goldsmith's scales.*

ನಾರಾಟ nārāṭa. a certain musical tone (Bp. 19, 10).

ನಾರಾಯಣ nārāyaṇa. = ನರಯಣ, ನಾಣ, ನಾರಣ, ನಾರಯಣ. the personified puruṣa or first living being: Brahmā. 2, *Viṣṇu,* Kṛiṣṇa (ಮುರಜಿತ್ Kāvy. V, 62).

ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರ nārāyaṇa-astra. N. of a mystical weapon. (J. 8, 45. 49).

ನಾರಾಯಣಿ nārāyaṇi. = ನಾಣಿ. Lakṣmī. 2, Durgā. 3, *the plant Asparagus racemosus* Willd.

ನಾರಿ nāri. = ನಾರ್. (a rope, a cord); a bow-string [ಆಚಾರವೆಮ್ಬ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ವಿಚಾರವೆಮ್ಬ ನಾರಿ Cv. 1451]; (My.; Te.; T. ನಾಣಿ, ನಾರ್, ನಾರಿ; M. ಞಾಣ್; ತಿರು, ಬಿಲ್ಲ ಹೆದೆ Nn. 74 as Sk.; J. 6, 17; 20, 59). 2, the web which surrounds the stipes of a palm-tree branch (T.). ಬಿಲ್ಲ ನಾರಿ (ಶಿಂಜಿನಿ Nr.; ಜೀವ Nn. 517; ತಿರು, ತಿರ್ಪು Kk. 39; ತಿರು, ತಿರ್ಪು, ಹೆದೆ Śm. 43). ತಾವರೆ ನೂಲ ನಾರಿ (Śmd. 66. 133).

ನಾರಿ nāri. 1. *a woman, a wife* (ವನಿತೆ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 74). ನಾರಿಯಾಗಿ ಸಮ ನಡೆಯದಿದ್ದವಳೇ ಮಾರಿ. — ನಾರಿಯಿಲ್ಲದ ಮನೆ, ನೀರು ಇಲ್ಲದ ಊರು ನೂಱು ಬನ್ದರೂ ತಾರಕ್ಕೆ ಬೇಡ. — ನಾರೀ ಮೋಱೆ ನೋಡಿ, ಊಱಿ ಕೂತರೆ ನೀರು ಸಿಕ್ಕೀತೇ? [ಒಲಿದರೆ ನಾರಿ, ಮುನಿದರೆ ಮಾರಿ] (Prvs.). see Prv. s. ಬಾರು; Sp. s. ಮಾರಿ.

ನಾರಿ na-ari. 2. who has no enemies (ಅಜಾತಶತ್ರು, ಹಗೆಗಳಿಲ್ಲದವನು Nn. 74).

ನಾರಿಕೇರ nārikēra. = ನಾಡಿಕೇರ, ನಾರಿಕೇಲ, ನಾರಿಕೇಲಿ, ನಾರಿಯಳಿ, ನಾಳಿಕೇರ, ನಾರೀಕೇಲ. *the cocoa-nut tree, Cocos nucifera; the cocoa-nut.*

ನಾರಿಕೇಲ nārikēla. = ನಾರಿಕೇರ. (ನಾರಿಯಳಿ, ತೆಂಗು Mr. 112; Te. ನಾರಿಕೇಡ).

ನಾರಿಕೇಲಿ nārikēli. = ನಾರಿಕೇರ. (Sk.).

ನಾರಿಂಗ nāriṅga. = ನಾರಂಗ. the orange tree. see ನೆಲ-.

ನಾರಿಯಳಿ nāriyaḷi. = ನಾರಿಕೇರ, q. v. (Mhr. ನಾರಳ, ನಾರಳೀ).

ನಾರೀಕೇಲ nārīkēla. = ನಾರಿಕೇರ.— ನಾರೀಕೇಲಪಾಕ. a kind of rather complicated poetical composition (My.).

***ನಾರಿವಾಣ nārivāṇa.** = the lime fruit? ನಾಯಿಗೆ ನಾರಿವಾಣ ವಕ್ಕುವುದೆ Bv. 31.

ನಾರು nāru. = ನಾರ್. (C.; Bp. 42, 3; 60, 49). a fibre, etc. ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಿಮಿಜ ರೋಮಂಗಳಿಂ ಪುಟ್ಟುವುವು (ಸೀರೆಗಳ್) ನಾಲ್ಕು ತೆಱನ್ ಅಕ್ಕುಂ (Hlā.). ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಿಮಿಜ ರೋಮಂಗಳಿನ್ದ ನೆಯಿದ ಆ ಸೀರೆ ನಾಲ್ಕು ತೆಱನ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 341). ಎಲೆಯ ನಾರು (ಮೂಢಿ Nr.). ತೆಂಗಿನ ನಾರು (B. 2, 42). ನಾರು ಉಟ್ಟಾ ಕ್ಷಣ ನಾಱದವನಾದಾನೇ? — ಹೂವಿನಿನ್ದ ನಾರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. — ಹೂವಿನಿನ್ದ ನಾರು ಮಣ್ಡೆಯ ಮೇಲೆ (Prvs.). see ಕಲ್ಲು–, ಗೋಗಿ–. — ನಾರ ಮಡಿ. = ನಾರುಮಡಿ. (ಚೀರ, ಘಟಿ G.; My.). — ನಾರ ಸೀರೆ. a garment made of the fibres of the bark of certain trees (ವಲ್ಕಲ Bhn. 24). — ನಾರು ಕಟ್ಟು. fibre-like pus to form in or around a sore (My.). ನಾರು ಕಟ್ಟಿದರೆ ನಾಱೋದು ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). — ನಾರು ಬೇರು. fibres (bark) and roots (My.). — ನಾರುಮಡಿ. cloth made of the fibres of plants (My.; T. ನಾರ್ಪಟ್ಟು; M. ನಾರ್ಪಟ್ಟ). — ನಾರುಸೀರೆ. = ನಾರ ಸೀರೆ. (ವಲ್ಕಲ, ಶಲ್ಕ Si. 407; My.). — ನಾರುಹುಣ್ಣು. the guinea-worm (ನಾಡೀವ್ರಣ Si. 200; C.; Te. ನಾರಿಕುರುಪು; Mhr., H. ನಾರೂ; Mhr. also ನಾರಾಯಣ).

ನಾರುಗ nār-uga. a man who deals in fibres (Śmd. 240).

***ನಾರುಳಿ nāruḷi.** = ನಾರಿವಾಣ. ನಾರುಳಿಯ ಹಣಿದವನಾರಾದರೆಯೂ ಆದರೆ? Bv. 863.

ನಾಱ nāṟa. = ನಾಱು 2. — ನಾಱಮ್ಬೇಳೆ. -೦-ಬೇಳೆ. = ನಾಱುವ ಬೇಳೆ. a strongly smelling annual herb, Cleome pentaphylla L. (or Gynandropsis p. Dec., ವರ್ವರೆ, ಕವರಿ, etc., ವಾಯಿಚ್ಚೆಟಿಟ್ಟು Si. 157; My.).

ನಾಱು nāṟu. 1. ನಾಱ್ nāṟ. to yield a smell, to smell;–to stink (ಗನ್ಧ Śmd. Dh.; My.; T., M.; Tu. ನಾದು). P. ps. ನಾಱಿ (Bp. 44, 25; My.), ನಾತು (My.). ನಾಱುವ (Bp. 40, 70), ನಾರ್ವ (4, 25; 46, 58). [ಪೊಲಸು ನಾಱುವ ಮೆಯ್ಯನೆ Pb. 11, 51; Ap. 2, 43]. ನಾಱುವ ಮಾಂಸ (ವಿಸ್ರ Hlā.). ಆವುದೊನ್ದು ಹಸುಕು ನಾಱುವದುಣ್ಟು, ಅದು ವಿಸ್ರ, ಆಮಗನ್ಧಿ (Nr.). ದುರ್ಗನ್ಧಮಂ ಗಾಳಿಯೊಳ್ ತಡೆಯಲ್ ನಾಱದೆ? (Sś. 85). ಯಾತಱ ಹೂವು ಏನು? ನಾತರದು ಸಾಲದೇ? ಜಾತಿ ವಿಜಾತಿ ಎನಬೇಡ! ದೇವನೊಲಿದಾತನೇ ಜಾತ (Sp.). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು ಕೋಟೆತು ನಾಱುವ ಸೀರು (Dp. 54). [to smell fragrantly. ಚೆಣ್ಣಗಾಸಿದಾಮೋದ ಸುಗನ್ಧ ಪರಿಮಳಂ ನಾರ್ಪ ತುಪ್ಪಮುಂ Vr. 78, 15]. — ನಾಱುವ ಬೇಳೆ. = ನಾಱಮ್ಬೇಳೆ, ನಾಱುವ್ಮೇಳೆ, ನಾಬಳ್ಳಿ. (ಬರ್ಬರ, ಬಬ್ಬರ Śmd. 345; ವರ್ವರೆ, ಕವರಿ, ತುಂಗಿ, ಖರಪುಷ್ಪೆ, ಅಜಗನ್ಧಿಕೆ Nr.). — ನಾಱುವ ಹುಲ್ಲು. = ಕನಗಿನ ನಟ್ಟು. (My.).

ನಾಱು nāṟu. 2. = ನಱು, (ನಾ3–, *ನಾತ, etc.). smell. —ನಾಱುವ್ಮೇಳೆ. -೦-ಬೇಳೆ. = ನಾಱಮ್ಬೇಳೆ. — ನಾಱುವ್ಮೇಳೆಮರ. a tree, wild and cultivated, Cratraeva religiosa, var. nirvala Ham. (St. & Pl.).

ನಾಱು nāṟu. 3. ನಾಱ್. = ನಾನ್ 2, etc., ನಾದು 2. to moisten, to wet (ಆರ್ದ್ರೀಕರಣ Śmd. Dh.; T. ನನ್ಯೆ, ನಱವು, ನಱಾ, ನಱ್ಯೆ, ಇಾಳಿ, ನಾಳಿ, ನಾಱು, palm-tree sap).

ನಾಲ್ nal. = ನಾ 2–, etc. (Śmd. 224). four. (T., Tu., M. ನಾಲ್, ನಾಲ್ಕು). [— ನಾಲ್ಸಾಸಿರ. four thousand. ನಾಲ್ಸಾಸಿರ ರಥಂ ಬೆರಸು Pb. 8, 89 va.]. — ನಾಲ್ದಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. four months (Śśv. 2, 99). — ನಾಲ್ದೆಸೆ. the four points of the compass. see Śmd. 79; Bp. 5, 33; Rśv. 6, 32; J. 5, 60; 7, 41. — ನಾಲ್ದೋಳ್. -ತೋಳ್. four arms (Śśv. 1, 61). — ನಾಲ್ದೋಳ. -ತೋಳ. the four-armed one: Viṣṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ Śm. 6). — ನಾಲ್ನೂಱು. four hundred [ನಾಲ್ನೂಱು ಗೊಂಕುಱುಗಳಿಂಯುಂ Pb. 12, 7 va.]; (B. 4, 206). ನಾಲ್ನೂಱಾ ಅಯ್ವತ್ತು (4, 117). — ನಾಲ್ಮೊಗ. the four-faced one: Brahmā (ಬೊಮ್ಮ, etc., ಅಜ Ct. II, 3; ಬೊಮ್ಮ Kk. 9; ಬ್ರಹ್ಮ Śm. 8). — ನಾಲ್ವಟ್ಟೆ -ಬಟ್ಟೆ. four roads, or a place where four roads meet (ಚೌಪದಿ Ct. II, 88). — ನಾಲ್ವಡಿ. -ಮಡಿ. (Śmd. 224). four folds or times; fourfold (Grj. 6, 48). ಭಾಸ್ಕರಸುತನಿಂ ನಾಲ್ವಡಿ (Śmd. 81). — ನಾಲ್ವತ್ತನೆಯ. ನಾಲ್ವತ್ತು-ಅನೆಯ. fortieth (J. 32, 37). — ನಾಲ್ವತ್ತು. -ಪತ್ತು. forty [Ap. 10, 32 va.]; (Śmd. 224). (C.). ನಾಲ್ವತ್ತು ಅಯ್ವತ್ತು (B. 3, 66). ನಾಲ್ವತ್ತಱ ಮೇಲೆ ನಡಿಕೆ (after forty years good conduct uses to begin), ಎಪ್ಪತ್ತಱ ಮೇಲೆ ಬಡಿಕೆ (Prv.). [— ನಾಲ್ವತ್ತೆಣ್ಗಾವುದ. forty-eight gāvudas. ನಾಲ್ವತ್ತೆಣ್ಗಾವುದದ ನೀಳದ ಮೂವತ್ತಾಱು ಗಾವುದದಗಲದ ಬೀಡಿಂಗೆ Ap. 12, 68 va.; 15, 3 va.;— ನಾಲ್ವತ್ತೆರಡು. forty-two Pb. 1, 25]. ನಾಲ್ವತ್ತೆರಡೂ ಕಾಲು (4, 100). — ನಾಲ್ವತ್ತೇೞ್ (Śmd. 45). [—ನಾಲ್ವತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು. forty-nine Ap. 4, 62]. — ನಾಲ್ವರ್, ನಾಲ್ವರು. four persons; the four persons [ಪರದರ್ಗ್ಗಂ ಪಾರ್ವರ್ಗ್ಗಂ ಯ್ತುರಸರ್ಗಾಂ ಕುಡಿಯರಪ್ಪ ನಾಲ್ವರ್ಗ್ಗಳ್ Kr. 1, 65]; (Bp. 40, 71; J. 10, 44; 29, 39; B. 3, 101; My.). — ನಾಲ್ವೆರಲ್. -ಬೆರಲ್. four fingers [ನಾಲ್ವೆರಲ್ ಮೇಗು ಪೊದಟ್ಟ ಚಾಗಡೊಳಮೊನ್ದಿದ ಬೀರದೊಳಂ ಗುಹಾರ್ಣವಂ Pb. 1, 50; Ap. 5, 29]; (Cpr. 1, 14). ನಾಲ್ವೆರಲನಿತಂ ಕಳೆದು (Śmd. 224). — ನಾಲ್ವೆರಳ್. -ಬೆರಳ್. ನಾಲ್ವೆರಳು (Bp. 44, 7). = ನಾಲ್ವೆರಲ್. ಗೇಣೆರಡಾಗಲ್ ಒನ್ದು ಮೊಣನಕ್ಕು, ಅದಕೆ ಮಿಕ್ಕ ನಾಲ್ವೆರಳು ಪೆಚ್ಚಲ್ಕೆ ಗಜಮುಕ್ಕು (Mr. 325). ನಾಲ್ವೆರಳುದ್ದ (Bp. 57, 45). — ನಾಲ್ಸಾಸಿರ. four thousand (Abh. P. 1, 67).

ನಾಲ nāla. 1. = ನಳ್ಳು, ನಾಡ, ನಾಲೆ, ನಾಳ 1, ನಾಳು, ಲಾಳ 1. (fr. ನಲ). consisting or made of reed or reeds. 2, *a hollow or tubular stalk, especially the stalk of a lotus, of a pot-herb, etc.* (ದಣ್ಟು Mr. 372; ಸಾರಸದ ದಣ್ಟು 420). 3, *any pipe or tube or tubular vessel of the body*, the windpipe, urethra, etc. 4, a handle. 5, a water-channel, a rivulet or nallah; a drain, a gutter (My.). 6, yellow orpiment (= ಆಲ, ತಾಲ).

ನಾಲ nāla. 2. = ನಾಳ 2, ಲಾಡ 2, ಲಾಳ 2. a horse or bullock-shoe (My.; Br.; Mhr., H.).

ನಾಲಗಾಱ nāla-gāṟa. = ನಾಲಬನ್ದಿ No. 2. (S. Mhr.).

ನಾಲಗೆ nālage. = ನಾಲಿಗೆ. the tongue (ರಸಜ್ಞೆ, ರಸನೆ, ಜಿಹ್ವೆ Hlā., Nr.; ಜಿಹ್ವೆ, ಅರ್ಚಿಸ್ Hlā.; Bp. 49, 21; 59, 10; Mr. 277; Tu. also ನಾಲಾಯಿ; T., M. ನಾ, ನಾಕ್ಕು, ನಾವು; Te. ನಾಲಿಕೆ, ನಾಲುಕೆ). [ಕಸಕಳಿಯನ್ನು ನಾಲಗೆ ಪೊರಳ್ವುದು ರಾಜಸಭಾನ್ತರಾಳದೊಳ್ Ap. 2, 11; Pb. 4, 83]. ಉರಿಯ ನಾಲಗೆ (ಅರ್ಚಿಸ್, ಕೀಲೆ, ಜ್ವಾಲೆ, ವರ್ಚಸ್, etc.); ಹಿರಣ್ಯಕೆ, ಕನಕೆ, ರಕ್ತೆ, ಕೃಷ್ಣೆ, ಸುಪ್ರಭೆ, ಅತಿರಿಕ್ತೆ, ಬಹುರೂಪೆ ಇವು ಅಗ್ನಿಯ (ಏೞು) ನಾಲಗೆಗಳು (Hlā.). ಕೆನ್ದಳಿರ ನಾಲಗೆ (Śmd. 81). see ಎತ್ತು–, ಕಡಲ–, ಕಿಱು–, ನಿಡಿಯ–; Prv. s. ಮಗ 1; Cpr. 1, 41; 4, 86; 5, 69. 97. — ನಾಲಗೆತೀಟ್ಟೆ. desire of the tongue (V. 8, 3 va.).

ನಾಲಬನ್ದಿ nāla-bandi. = ನಾಲುಬನ್ದಿ, ನಾಲುಬನ್ದು, ನಾಳಬನ್ದಿ, ಲಾಳಬನ್ದಿ. horse or bullock shoeing (My.; Mhr., H.). 2, one who shoes horses or bullocks (My.).

ನಾಳಿ nāḷi. = ನಳ್ಳಿ, ನಾಡಿ, ನಾಳಿ. a hollow or tubular stalk, the stalk or culm of a plant. 2, any tubular vessel of the body; a

tube. 3, a lotus flower. 4, an instrument for perforating an elephant's ear. 5, a period of twenty-four minutes. 6, a gong.

ನಾಲಿಕ nālika. a lotus flower. 2, a kind of wind instrument (R.).

ನಾಲಿಕಾಪಾತ್ರ nālikā-pātra. a tubular vessel (V. 9, 27).

ನಾಲಿಕೆ nālike. ನಾಲಿಕಾ. a stalk, a tube.

ನಾಲಿಗೆ nālige. = ನಾಲಗೆ. (ರಸಜ್ಞೆ, etc. Mr. 318; Si. 214; C.). ನಾಲಿಗೆಯ ಬುಡ (ಜಿಹ್ವಾಮೂಲಂ Śmd. 43 Cm.). ತನುವಾದ್ಯಂ, ನಾಲಿಗೆ ಪಾದನದಣ್ಡಂ (45, o. r. ನಾಲಗೆ). ನಾಲಿಗೆ ಬಾಜಿಸುವ ಕುಡುಹು (46, o. r. ನಾಲಗೆ). ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸವಿಹ (ರಸ Nr.). ಹಲ್ಲು ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲ, ಸೊಲ್ಲು ಸೋಜಿಗಮಲ್ಲ, ಕೊಲ್ಲದೆ ಮೃಗನ ಹಿಡಿಯುವುದು (a net, Sp.). ಕಣ್ಣು ಮನ ನಾಲಿಗೆಯು ತನ್ನದೆನ್ದೆನ ಬೇಡ! ಅನ್ಯರು ಕೊನ್ದರೆನ ಬೇಡ! ಇವು ಮೂಱು ತನ್ನ ಕೊಲ್ಲುವವು (Sp.). ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲದವನು ನಾರಾಯಣ ಅನ್ದಾನೇ? — ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾಲಿಗೆ ಬಡತನವೇ? — ನಾಲಿಗೆ ಒಳ್ಳೇದಾದರೆ ನಾಡೆಲ್ಲ ಒಳ್ಳೇದು (Prvs.). see Bp. 18, 60; 38, 19; 60, 28; B. 3, 60; 4, 48; 5, 71; Prv. s. ಬೆಂಕಿ; ಉರಿ-, ಎತ್ತು-, ಏಱು-, ಕಡಲ-, ಕೆನ್-, ತುದಿ-, ಮುಚ್ಚಿ-; Prv. s. ಬಟ್ಟೆ2. 2, the tongue or clapper of a bell (My.). — ನಾಲಿಗೆಕಲ್ಲು. a projecting stone-slab (My.). — ನಾಲಿಗೆ ಕೆಡು. the tongue to be diseased so that it has no taste for any thing (My.). 2, a promise to fail (My.). — ನಾಲಿಗೆಗೂಟ. the right-hand leg of a weaver's web beam (R.). — ನಾಲಿಗೆ ತಪ್ಪು. a promise to fail. ನಾಲಿಗೆ ತಪ್ಪಿದವನು ನಾಯಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.). — ನಾಲಿಗೆ ತಿರುಗು. the tongue to turn round well: to be able to speak fluently or properly. ಅವನ or ಅವನಿಗೆ ನಾಲಿಗೆ ತಿರುಗುವದಿಲ್ಲ (My.). — ನಾಲಿಗೆಪ್ರಮಾಣ. confidence derived from or placed in (another's) words or promise (My.). — ನಾಲಿಗೆ ಬೀಳು. the tongue to lose its power or become unable to speak (My.). — ನಾಲಿಗೆಯುಳಿಸು. to keep one's promise (My.). — ನಾಲಿಗೆವಾಸಿ. trustworthiness, faithfulness in fulfilling a promise (My.). ನಾಲಿಗೆ ವಾಸಿಯಿದ್ದವನ ಮಾತು ಹಾಲಿಗಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚು (Prv.). — ನಾಲಿಗೆ ಹೋಗು. a promise to fail (My.). 2, the tongue to be unable to speak (My.).

ನಾಲೀಕ nālīka. = ನಾರಾಚ. a long iron arrow; a dart, a javelin, a pike. 2, the fibrous stalk of the lotus; a lotus.

ನಾಲೀಜಂಘ nālī-jangha. having stalk-like legs: a raven, the carrion crow; a monkey (Rśv. 9, 29).

ನಾಲುಕು nāluku. = ನಾ2-, etc. four (Ch. vs. 320. 338; My.).

ನಾಲುಬನ್ದಿ nālu-bandi. = ನಾಲಬನ್ದಿ. horse or bullock shoeing. (My.).

ನಾಲುಬನ್ದು nālu-bandu. = ನಾಲಬನ್ದಿ. (My.).

ನಾಳೆ nāle. *the hollow or tubular stalk of a plant.* 2, = ನಾಲ 1 No. 5. (My.; Mhr., H. ನಾಲಾ). ನಾಲೆಯಿಲ್ಲದ ಊರೂ ಮಾಲೆಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಸ್ತವೂ ಒನ್ದೇ (Prv.).

ನಾಲ್ಕು nālku. = ನಾಲುಕು, etc. (Śmd. 224). the state of being four; four (C.; Te. ನಾಲುಗು; M. ನಾಂಗು; T. ನಾನ್ಗು), occasionally used indefinitely (*cf.* the English "half a dozen"), and in the sense of "all". [ನಾಲ್ಕುಕ್ಕುಮಿಲ್ಲಿ ಕೃತಿದೋಷಂಗಳ್ Kr. 1, 62; Pb. 3, 83 va.; Ap. 1, 39]. ತೋಳ್ ನಾಲ್ಕುಂ ಕರವಮ್ ಎಸೆದಿರ್ಕುಂ ಪದ್ಮೋದರಂಗೆ (Śmd. 18). ಅದು ನಾಲ್ಕುಂ ಭೇದವನಾಲ್ದು ಇರ್ಕುಂ (155). ಒನ್ದು ನಾಲ್ಕು or ಒನ್ದು ನಾಲ್ಕುಗಳ್ (170). ನಾಲ್ಕು ರೂಪಂ (279). ನಾಲ್ಕಱ (Bp. 21, 27); ನಾಲ್ಕಜಿಲ್ಲಿ (Śmd. 32 Cm.); ನಾಲ್ಕಱಂ (135); ನಾಲ್ಕಱಲಿ (Bp. 35, 32); ನಾಲ್ಕರ್ಕೆ (Śmd. 224). ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ, ನಾಲ್ಕಕೆ (My.), ನಾಲ್ಕನು, ನಾಲ್ಕನ್ನು (My.). ಬೆಲ್ಲವಿದ್ದ ಕಡೆ ನೊಣ, ದಡೆ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಮೊಣ (Prv.). ಚತುರ್ವರ್ಗವೆನ್ದು ಮೋಕ್ಷದೊಡಗೂಡಿದ ಧರ್ಮ ಕಾಮ ಅರ್ಥಗಳು ನಾಲ್ಕಕ್ಕೂ ಒನ್ದೇ ಹೆಸರು (Si. 255). ನಾಲ್ಕು ಭಾಗದೊಳಗೆ ಒನ್ದು ಭಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ಮಜ್ಜಿಗೆ (ತಕ್ರ Nr.). ತತ ಮುರಜ ಸುಷಿರ ಘನಗಳ್ ಎನ್ಬ ನಾಲ್ಕು ವಾದ್ಯಗಳಿಗೂ ಪೆಸರು (Si. 62). see Śmd. 32. 44; Bp. 40, 73; J. 4, 2; ಅಮ್ಬುಧಿ, ಯುಗ, ಶ್ರುತಿ; Si. 256. — ನಾಲ್ಕಡಿ. -ಅಡಿ. four feet (Bp. 2, 5; J. 11, 2). ನಾಲ್ಕಡಿಯನೆಲ್ಲಂ ಪಶುಗಳಕ್ಕು (Mr. 186). — ನಾಲ್ಕನೆಯ. -ಅನೆಯ. fourth (J. 18, 26). ದೊರೆಕೊಳ್ಳುಂ ನಾಲ್ಕನೆಯಕ್ಕರದ ಅತ್ತಕ್ಕೆ ಒತ್ತವೃತ್ತಿ (Śmd. 374). ಶೂದ್ರನಂ ನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಣಮೆಮ್ಬುದು (Hlā.). ನಾಲ್ಕನೆಯವನು (My.). ನಾಲ್ಕನೆಯವನೊಬ್ಬ (B. 3, 71). — ನಾಲ್ಕಯ್ದುಂ. -ಅಯ್ದುಂ. nine (Bp. 5, 64). — ನಾಲ್ಕಷ್ಟು. -ಅಷ್ಟು. four times as much or many (My.); so much or many as four (B. 4, 117; My.). — ನಾಲ್ಕಾಱು. -ಆಱು. four or six: several, some (B. 2, 18; 4, 19. 43; My.). — ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮ. the four periods in the religious life of a Brāhmaṇa. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಂ ವೇದದಲ್ಲಿ ಪೇಱ್ ಪಟ್ಟುವು (Hlā.). ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಳ್ ಅಕ್ಕುನೆಗಟ್ಟ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಗೃಹಸ್ಥ ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಯತಿ ಎನಿಪ್ಪ ನಾಲ್ಕಾಶ್ರಮಗಳ್ (Mr. 249). — ನಾಲ್ಕುಂ1. -ಉಂ1 = ನಾಲ್ಕೂ. (Cpr. 5, 76 va.). — ನಾಲ್ಕು ಕೆಲಸ. every kind of work; many kinds of work (My.). — ನಾಲ್ಕುಗಣ್ಟೇ ಹೂ. the four-o'clock flower or marvel of Peru, Mirabilis jalappa L. (St. & Pl.). — ನಾಲ್ಕು ಜನ. four persons; all persons, every body (My.). — ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿ. = ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣ. the four castes: Brāhmaṇa, etc. (Si. 27). — ನಾಲ್ಕು ಜಾವ. four periods or watches of three hours (Bp. 43, 25). — ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕು. the four points of the compass (My.). — ನಾಲ್ಕು ದಿವಸ. four days; some days (My.). — ನಾಲ್ಕು ದೆಸೆ. = ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕು. (Bp. 24, 35; 43, 10). — ನಾಲ್ಕು ನೀರ್. the bath taken on the fourth day of menstruation (Abh. P. 15, 62; My.). — ನಾಲ್ಕು ನೂಱು. four hundred (B. 4, 80. 98; My.). — ನಾಲ್ಕು ಬೀದಿ. four streets that form a square (My.). — ನಾಲ್ಕು ಮಾಡು. to divide into four parts (My.). — ನಾಲ್ಕು ಮಾತು. four words; some words (My.; B. 4, 56). — ನಾಲ್ಕು ಮುಕ್ತಿ. the four kinds of final beatitude: sālōkya, sāmīpya, sārūpya, sāyujya (Bp. 24, 18). — ನಾಲ್ಕು ರಸ. the four principal tastes. ಕಟ್ (ಕಟು), ತಿಕ್ತ, ಅಮ್ಲ, ಕಷಾಯ ಅನ್ದರೆ ಕಾರ, ಕಹಿ, ಹುಳಿ, ಒಗರುಗಳೆಮ್ಬ ನಾಲ್ಕು ರಸಂಗಳು (Nn. 119). — ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಕ. four lacs (Bp. 22, 52). — ನಾಲ್ಕುವರೆ. ನಾಲ್ಕುಂ-ಅರೆ. four and a half (My.; B. 4, 191). — ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣ. = ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿ. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಂಗಳೊಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಂ ವೈಶ್ಯನ್ ಎನ್ದು ಈ ಮೂಱು ವರ್ಣಂ ದ್ವಿಜಾಖ್ಯಮಕ್ಕುಂ; ತೋರ್ಕುಗ ನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಣಂ ಶೂದ್ರಗೆ; ಅವನಿನ್ದಲಕ್ಕು ಅನ್ತ್ಯಜಾತಿಭೇದಂಗಳ್ (Mr. 248. 249). — ನಾಲ್ಕೂ. -ಊ7. = ನಾಲ್ಕುಂ. even the four, all the four (My.). ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆ (B. 4, 57. 98; B. 5, 62. 162). ನಾಲ್ಕೂ ಕಾಲು (3, 123). 2, all. ನಾಲ್ಕೂ ಜನರು (B. 5, 192; My.). — ನಾಲ್ಕೂ ಕಾಲು. also: $4\frac{1}{4}$ (My.). — ನಾಲ್ಕೆಣ್ಟು. -ಎಣ್ಟು. four or eight, from four to eight (My.); some (My.). ನಾಟುವ ಅಣ್ಬುಗಳು ನಾಲ್ಕೆಣ್ಟು ದಿವಸದಲ್ಲೆ ನೆಲೆಗೊಮ್ಬುವವು (Prv.). see B. 2, 34; 3, 29. 40.

ನಾಲ್ವರು nālvaru. four persons. see s. ನಾಲ್.

ನಾವ nāva. = ನೌ, ನಾವು, ನಾವೆ. a boat, a ship, a vessel.

ನಾವದಿಗೆ nāvadige. (Tbh. of ನಾಪಿತ್ಯ. the trade or business of a barber?). — ನಾವದಿಗೆಯೂರ್. N. (Bp. 57, 57). — ನಾವದಿಗೆಪುರ. N. (Bp. 57, 64).

ನಾವಲಿಗ nāvaliga. = ನಾವಳಿಗ. Tbh. of ನಾಪಿತ. a barber. (ಅನ್ತಾವಸಾಯಿ, ಕೆಲಸಿ, ಗ್ರಾಮಣಿ, ದಿವಾಕೀರ್ತಿ, ನಾಪಿತ, ಮುಣ್ಡಿ, ಕ್ಷೌರಿಕ G.; ನಾಪಿತ, ನಾಪಿಗ Cb.). plural also ನಾವಲಿಗೆರು: ನಾವಲಿಗೆರ ಹಸಿಬಿ (ಹಡಪ G.). feminine ನಾವಲಿಗಳು (ನಾಪಿತಿ Cb.).

ನಾವಳಿಗ nāvaḷiga. = ನಾವಲಿಗ. (Cb. 34).

ನಾವಾಡಿಗ nāvāḍiga. a boatman; a helmsman (B. 5, 164. 227; Mhr. ನಾವಾಡೀ, ನಾವಾಡ್ಯಾ).

ನಾವಾರ nāvāra. coarse and broad tape (My.; Mhr., H.).

ನಾವಾರೋಹ nau-ārōha. *a passenger on board ship: a sailor, etc.*

ನಾವಿಕ nāvika. *a passenger on board ship: a navigator, a sailor, the steersman, a pilot* (ಡೋಣೆಯೋಜುವ Mr. 247).

ನಾವಿದ nāvida. Tbh. of ನಾಪಿತ. a barber. [ಕೌಣ್ಡಿಲ್ಯನೆಮ್ಬ ಋಷಿ ಮೂರುಭುವನವಱಿಯೆ ನಾವಿದ ಕಾಣಂ ಭೋ! Bv. 588]; (ಕ್ಷೌರಿ, ನಾಪಿತ, etc. Nr.; ದಿವಾಕೀರ್ತಿ, ನಾಪಿತ, etc. Hlā.; ದಿವಾಕೀರ್ತಿ, ಕ್ಷೌರಕ Nn. 152; ಅಮ್ಬಟ Ct. I, 61). — ನಾವಿದಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. a razor (ಕ್ಷುರ Nr.). — ನಾವಿದವಾಳ್. -ಬಾಳ್. (Śmd. I). a razor.

ನಾವಿದಿತಿ nāvida-iti. a barber's wife (Śmd. 246).

ನಾವಿನ್ದ nāvinda. = ನಾವಿದ. (ದಣ್ಡಿಲ, etc. Mr. 376). ನಾವಿನ್ದರಾಲಯ (ಕ್ಷೌರಗೃಹ 197).

ನಾವು nāvu. = ನಮ್-, etc. the plural of ನಾನ್ 1, ನಾನು 1 (C.). we. see its declension s. ನಮ್-. ನೀವು ಕೊಳ್ಳಿರೆ! ನಾವು ಕೊಡುವೆವು (Bp. 58, 38). ನಾವಿಬ್ಬರ್, ನಾವಿಬ್ಬರೂ (Bp. 43, 10; B. 4, 6. 7). see Bp. 2, 18; 3, 56; 23, 30; 24, 28. 85; 40, 83; 48, 23; Bh. 2, 13, 36; J. 7, 38; 29, 16. 17.

ನಾವು nāvu. Tbh. of ನಾವ. (B. 3, 66; 4, 30; ವಹಿತ್ರ Cb.).

ನಾವೆ nāve. = ನಾವ. a boat. [Ap. 5, 60]. (ನೌ Śmd. 67 Mdb. MS.; My.). ನಾವೆ ದಾಟಿಸುವದಕ್ಕೆ ನಾಳವಾದೀತೇ? (Prv.).

ನಾವ್ಯ nāvya. *navigable.*

ನಾಶ nāśa. = ನಾಸ 2. *disappearance, vanishing; destruction, annihilation, ruin, loss; death.* ನಾಶವಾಗೋ ವರೆಗೆ ಆಶೆ ಬಿಡದು (Prv.). see ನನ್ದು.— ನಾಶಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to destroy, to ruin, to kill (ಪ್ರಮಾಪಣ, ನಿಹನನ, ಘಾತ, ವಧ, etc. Si. 297). — ನಾಶ ಮಾಡು. = ನಾಶಗೊಳಿಸು. ನಾಶ ಮಾಡುವವನು ದಾಸನಾದರೆ ಲೇಸು ಮಾಡ್ಯಾನೆ? (Prv.). — ನಾಶ ಹೊನ್ದು. to be ruined, etc. (B. 4, 39). ನಾಶ ಹೊನ್ದಿದ (ಕ್ಷೀಣ G.).

ನಾಶಕ nāśaka. destroying, destructive, causing to perish. see ಕುಲ-.

ನಾಶನ nāśana. destroying, annihilating, etc.; removing; -ruin, perishing. (My.).

ನಾಶ್ಯ nāśya. liable to be destroyed, destructible. (R.).

ನಾಷ್ಟ nāṣṭa. = ನಾಸ್ತ. break-fast. (My.).

ನಾಸ nāsa. 1. Tbh. of ನಾಸೆ. the nose. (Mr. 318; My.).

ನಾಸ nāsa. 2. Tbh. of ನಾಶ. a man who destroys. see ಸುಡ-.

ನಾಸತ್ಯ na-asatya. N. of one of the Aśvins. ನಾಸತ್ಯಂಗಳ್, *N. of the two Aśvins.*

ನಾಸಾಪುಟ nāsā-puṭa. nose-cup: the nostril. (J. 13, 36).

ನಾಸಿ nāsi. 1. a woman who destroys. see ಬಿಕ-, ಸುಡ-. (ಚಣ್ಡಿ Bhn. 27).

ನಾಸಿ nāsi. 2. snuff (Mhr., H. ನಾಸ; Br. ನಾಸು). ನಾಸೀ ಪುಡಿ ಬಣ್ಣ (B. 4, 131).

ನಾಸಿಕ nāsika. = ನಾಸಿಕೆ. the nose. (ಮೂಗು Nn. 50). — ನಾಸಿಕವಡ್ಡಂ. -೦-ಅಡ್ಡಂ. (Śmd. 128). across or opposite to the nose; the nose being across or in the way. ನಾಸಿಕವಡ್ಡಮ್ ಬನ್ದನ್ದಮನ್ ಈಕ್ಷಿಸಿ (128). ಒನ್ದೊನ್ದಱ ಸೌನ್ದರ್ಯಮನ್ ಒನ್ದಿಕ್ಷಿಸಲೆನ್ದು ಬಯಸೆ ನಾಸಿಕವಡ್ಡಂ ಬನ್ದಿರೆ ಪೊಱವಳಸಿನ್ದಂ ಬನ್ದಪುದೆನೆ ನಿಮಿರ್ದುವವಳ ನಿಡುವಲರ್ಗಣ್ಗಳ್ (Līlv. 1, 41). ಒನ್ದೊನ್ದಱ ಸೌನ್ದರ್ಯಮನ್ ಒನ್ದೊನ್ದಿಕ್ಷಿಸಲೊಡರ್ಚೆ ನಾಸಿಕವಡ್ಡಂ ಬನ್ದನ್ದಮನ್ ಈಕ್ಷಿಸಿ ಪೆಱಗಿನ್ದನ್ದಿಕ್ಷಿಸುವುವವಳ ನಿಡಿಯೆಸಳ್ಗಣ್ಗಳ್ (Ch. as v. 50 in two MSS., and as v. 60 in another one). — ನಾಸಿಕನೆರಳು. -ಬೆರಳು. the tip of the nose (Bh. 8, 23, 5).

ನಾಸಿಕಾಗ್ರ nāsikā-agra. the tip of the nose (J. 13, 52).

ನಾಸಿಕಾಚೂರ್ಣ nāsikā-cūrṇa. snuff (My.).

ನಾಸಿಕಾಪುಟ nāsikā-puṭa. = ನಾಸಾಪುಟ. the nostril. (Bp. 47, 58).

ನಾಸಿಕೆ nāsike. ನಾಸಿಕಾ. *the nose;* a trunk, a proboscis.

ನಾಸೀರ nāsīra. advancing or skirmishing in front of an army, leaving the line and defying or challenging the enemy by shouts and gestures. (R.).

ನಾಸೆ nāse. ನಾಸಾ. = ನಾಸ 1. *the nose;* a proboscis, the trunk of an elephant. 2, *a piece of wood over a door projecting like a nose, the upper timber of a door.*

ನಾಸ್ತ nāsta. = ನಾಷ್ಟ. breakfast; luncheon; refreshment (S. Mhr.; Br., H.).

ನಾಸ್ತಿ na-asti. it is not, there is not (Bp. 51, 50); non-existence.

ನಾಸ್ತಿಕ nāstika. any one who denies the deity, the authority of the vēdas and purāṇas, and a future life; an atheist, an infidel (J. 5, 63; B. 4, 186; 5, 168; My.). ನಾಸ್ತಿಕನ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಸ್ಥವಿದ್ದೀತೇ? (Prv.).

ನಾಸ್ತಿಕತನ nāstikatana = ನಾಸ್ತಿಕತೆ. (My.).

ನಾಸ್ತಿಕತೆ nāstikate. denial of the deity, of a future state, of the authority of the vēdas, etc.; *infidelity, disbelief, atheism.* 2, Buddhism, Jainism, etc.

ನಾಸ್ತಿಕತ್ವ nāstikatva. = ನಾಸ್ತಿಕತೆ. (My.).

ನಾಸ್ತಿಕಾಲಯ nāstika-ālaya. a Bauddha or Jaina temple; a mosque (ಚೈತ್ಯ, ಬೌದ್ಧರ ಮನೆ, ಜೈನರ ಬಸ್ತಿ, ತುರುಕರ ಮಸೀತಿ Si. 108).

ನಾಸ್ತಿಕ್ಯ nāstikya. = ನಾಸ್ತಿಕತೆ. (My.).

ನಾಸ್ಯೆ nāsye. a nose-cord, the rope or rein of a draught ox passed through the septum of the nostrils. see ಮೂಗುನೇಣ್.

ನಾಹ nāha. binding, confinement; obstruction; a trap. see ಅ-, ಪರಿಣಾಹ, ಸನ್-.

ನಾಹಲ nāhala. *a man of a barbarous or outcast tribe.* see Hlā. s. ಬೇಡ 1.

ನಾಹ್ಯ nāhya. to be bound, put or gird on, etc. see ಸನ್-.

ನಾಳ್ nāḷ. ನಾಳು. a day; time (Te. ನಾಡು; T. ಞಾನ್ಱು, ನಾಳ್, a day; time in general; an astrological day; M. ಞಾನ್ಱು, ನಾಳ್, day; see ತಿರು-, and ಏಡು).

ನಾಳ nāḷa. 1. = ನಾಲ 1. any pipe or tube or tubular vessel of the body; the stalk of the lotus (see Śmd. I. s. ನಾಱ; My.; see Prv. s. ನಾವೆ); a tube (My.); a nostril (Bp. 18, 44; 46, 57). 2, yellow orpiment. 3, the prow of a vessel (Mhr.; ಅರಿತ್ರ, ಕಟ್ಟ G.).

ನಾಳ nāḷa. 2. = ನಾಲ 2, etc. a horse or bullock shoe. (My.).

ನಾಳಬನ್ದಿ nāḷa-bandi. = ನಾಲಬನ್ದಿ, etc. horse or bullock shoeing. (My.).

***ನಾಳಿ nāḷi.** thickening of the skin, collosity. ಪೆಣ್ಗತ್ತೆಯಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿ ಪಿರಿಯವಪ್ಪ ಪೊರೆಗಳಂ ಪೊತ್ತು ಪೋಗಿ ಬೆನ್ನೊಳ್ ನಾಳಿ ಬಿರ್ದು ಕಱಿಮೆಯಾಗಿ ಪುೞುತು ನಮೆದು ಸತ್ತು Vr. 9, 2.

ನಾಳಿ nāḷi. = ನಾಡಿ (Śmd. II, 127), ನಾಲಿ, ಲಾಳಿ. further: a tube; a water-channel; see ಹರಿ-. 2, a weaver's shuttle (T. ನಾಡಾ; M., Te. ನಾಡೆ). ನೆಯ್ಗೆಕಾಱನ ನಾಳಿ (ವೇಮ, ವಾಯದಣ್ಡ Nr.). 3, N. of a

plant (ಡೊಹ್ದೊ ಳಿ Mr. 110). — ನಾಳಿಯ ಕೋಲ್. an arrow formed of a tubular stalk (Abh. P. 13, 61).

ನಾಳಿಕೇರ nāḷikēra. = ನಾಡಿಕೇರ. the cocoanut tree. (Cpr. 1, 101 va.).

ನಾಳಿದ್ದು nāḷiddu. = ನಾಡದು, etc. day after tomorrow. [ಇನ್ದಿನ್ನ ವಧುವ ನಾಳಿನ್ನ ಧನವ ನಾಳಿದ್ದಿನ್ನ ತನುವ ಬೇಡರೇಕಯ್ಯಾ Bv. 722]; (My.).

ನಾಳಿನ್ಧಮ nāḷi-n-dhama. = ನಾಡಿನ್ಧಮ. a gold-smith. (ಕಲಾದ, etc., ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ Mr. 376).

ನಾಳಿಪತ್ರ nāḷi-patra. any tubular vessel of the body, a blood-vessel, an artery, etc. (ಮಾಥಿ, ಸಿರೆ, ಸೆರೆ Hlā.; ಸಿರೆ, ಸೆರೆ Mr. 456).

ನಾಳಿರ್ದು nāḷirdu. = ನಾಡದು, etc. day after tomorrow. (Bp. 14, 12; My.).

ನಾಳು nāḷu. = ನಾಲ 1, No. 5. a water channel. ನಾಳೆ, ನಾಳೆ (only a rivulet I am!) ಎನ್ನು, ನಾಳು ಹೋಗಿ, ಹೊಳೆಲಿ ಬನ್ದದ್ದು ಕೊಳ್ಳೆಲಿ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ನಾಳೆ nāḷ-e3. the very next day: tomorrow (Śmd. 400). (My.; M.; T. ನಾಳ್ಯೆ; Tu. ಎಲ್ಲೆ; Te. ಎಲ್ಲಿ). [ಕೂಡುವ್ ಬಗೆಗೊಳೆ ನಾಳೆನಾಡಿದು ಮಹೋತ್ಸವದಿಂ ನಿಜ ಜೀವಿತೇಶನೊಳ್ Ap. 3, 50]. ಅವರ್ ನಾಳೆ ಕಾಣ್ಬರ್ (Śmd. 267). declension: ನಾಳಿನ, ನಾಳಿಂಗೆ (Śmd. 401). ನಾಳಿನ (Bp. 41, 15; 46, 20; J. 17, 21); ನಾಳಿಗೆ (B. 3, 49; My.); ನಾಳಿನಲಿ (Rām. 3, 2, 19); exceptional genitive ನಾಳೇ, in ನಾಳೇ ದಿನ (ಶ್ವ Si. 477). [ನಾಳಿನೊಳವಿರ್ಸೆ ಕೊನ್ದು ಸಿನ್ಧುರಾಜನ ಬಸಿಱಿಂ ಪೋಬ್ದು Pb. 11, 120]. ನಾಳಿನ ದಿನದೊಳ್ ನೀನುಮಪ್ ಆತನುಂ ಕೂಡಿದಪಿರ್ (Śmd. 262). ನಾಳೆಯೆಮ್ಬ ದಿನದಲ್ಲಿ ಶ್ವಃ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮಗನ ಮದುವೆ ನಾಳೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನ ಉಪನಯನ ನಾಳೆ (Dp. 4). ನಾಳೆ ಸಾಲೆಗೆ ಹೋದರೆ ಕಬ್ಬು ತಿಮ್ಬೋದು ಯಾರು?—ಗಣಪತೀ (or ಬೆನಕನ) ಮದುವೆ ನಿತ್ಯ ನಾಳೆ. — ನಾಳೆಯೆಮ್ಬುವದು ಗಣಪತೀ ಮದುವೆಯ ಹಾಗೆ. — ನಾಳೆ ಮಾಳಹಬ್ಬ, ಹೋಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು. — ನಾಳೆ ನಾಳೆಯೆನ್ದು, ಹೇಱ, ಹೋಳಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿದಿ (Prvs.). see Bp. 46, 15. 17; 49, 28; 53, 17; 60, 17; J. 10, 26. 27. — ನಾಳೆ ನಾಡಿದ್ದು. to-morrow or the day after to-morrow; any day after to-morrow (My.).

ನಾೞ್- nāḻ. = ನಾಡು, etc. a country. ನಾೞ್ತಿ (Śmd. 140). ನಾೞ್ಗಳ್ (124). [ಆ ಸೀತೋದಾ ನದಿಯ ತೆಂಕಣ ಬಡಗಣ ತಡಿವಿಡಿದಿರ್ದು ವೆಣ್ಬು ನಾೞ್ಗಳ್ Ap. 1, 55 va.]; ನಾೞ್ಗಳ್ (Cpr. 1, 76). — ನಾೞ್ಗಡೆ. = ನಾಡುಕಡೆ. (Śmd. 28. 217). [— ನಾೞ್ಗಡಿಗಳೆ. -ಕಳೆ. to banish one from the country. ಏಟ್ಟಿಟ್ಟನೆಱಿದು ನಿಮ್ಮಂ ನಾೞ್ಗಡಿಗಳೆದೊಡೆ Pb. 12, 178]. — ನಾೞ್ಗಡೆವೋಗು. -ಪೋಗು. to go to the country: to disappear, to be lost (Abh. P. 11, 136). — ನಾೞ್ಗೊಡೆಯ. = ನಾಡೊಡೆಯ. (Śmd. 167). — ನಾೞ್ತುಡುಗುಣಿ. (Śmd. 80). that lives on stolen things of the country, etc. — ನಾೞ್ಬುಡಿ. (= ನಾಣ್ಬುಡಿ). see Mr. s. ಕಾಲಿಕ. — ನಾೞ್ಪಗರಣ. (Śmd. 80). a country-drama. [— ನಾೞ್ವರ್ತನ. social propriety? ಸೊಬಗಿನಳ್ಕೆ ನಾೞ್ವರ್ತನಮೇ Ap. 4, 44].

ನಾಱ nāḷa. (*cf.* ನಾಲ 1). a hollow or tubular stalk, etc. ನಾಱ ತುಮ್ಬಿನೊಳಂ ಕಱನೊಳಂ ಱಿಂ; ನಾಱವಾಸಗೆಯೆನ್ದು ಕಳ್ವಾಸಗೆ; ನಾಳಂ ಸಂಸ್ಕೃತದೊಳ್ ಕ್ಷಳಂ (Śmd. I; other readings of two MSS. are: ನಾಱ ತುಮ್ಬಿನೊಳಂ ಕಱನೊಳಂ ಱಿಂ; ನಾಱವಾಸಗೆಯೆನ್ದು ಕಳ್ವಾಸಗೆ; ನಾಳಶಬ್ದಂ ಸಂಸ್ಕೃತದೊಳ್ ಕ್ಷಳಂ; one MS. has ಕಳ್ವಿವಾಸಗೆ). 2, the (stem or) clapper of a bell. ನಾಱವಿಲ್ಲದ ಗಣ್ಟೆ ಬಾಳವಾಗಿರಲೇನು? (Dp. 148). — ನಾಱವಾಸಗೆ. -ಪಾಸಗೆ. = ನಾಱವಾಸಗೆ, ಕಳ್ವಾಸಗೆ, ಕಳ್ವಿವಾಸಗೆ. see above. [dice. ಅನ್ತು ಪೊಡೆಕೊಣ್ಡು ನಾಱವಾಸಗೆಯನಿಕ್ಕಲ್ವೇಳ್ಪುದುಂ ಶಕುನಿ ಮುನ್ನೆ ತನ್ನ ಮಾಡಿದ ನಾಱವಾಸಗೆಗಳನ್ Pb. 6, 71 va.].

ನಾೞಿ nāḻi. see s. ನಾೞಿ. (T., M. ನಾೞಿ, a tube, a bamboo, anything hollow).

ನಾೞಿ nāḻi. Tbh. of ನಾಡಿ (Śmd. 28. Mdb.). a period or hour of twenty-four minutes (ನಾಡಿ, ಗೞಿಗೆ Kk. 58. 86; Śm. 18). 2, = ನಾಳಿ, an instrument for perforating an elephant's ear (?); or = ನಾಳಿ, a lotus flower (?); or = ನಾಡಿ, a sort of bent grass (?). — ನಾೞಿವಾಸಗೆ. = ನಾಱವಾಸಗೆ. see s. ನಾಱ.

ನಾೞಿಗೆ nāḻige. Tbh. of ನಾಡಿಕೆ. (Śmd. 28). a measure of time. (ನಾಡಿಕೆ, ಗೞಿಗೆ Śmd. 28). [T.].

ನಿ ni. down, downwards, under, back; on, upon; in, into, within. 2, sometimes = ನಿಃ. without, deprived of. 3, an abbreviation of ನಿಷಾದ, one of the notes of the gamut (My. 76).

ನಿಃ- niḥ. = ನಿ- No. 2, ನಿರ್-, ನಿಱ್-, ನಿಶ್-, ನಿಷ್-, ನಿಸ್- q. v., ನಿಃ-. out, forth, etc.

ನಿಃಕಣ್ಟಕ niḥ-kaṇṭaka. = ನಿಷ್ಕಣ್ಟಕ. free from danger. (Cpr. 2, 49 va.).

ನಿಃಕರುಣ niḥ-karuṇa. = ನಿಷ್ಕರುಣ. pitiless. (Cpr. 8, 75).

ನಿಃಕಾಸಿತ niḥ-kāsita. = ನಿಷ್ಕಾಸಿತ, q. v. expelled, etc.

ನಿಃಪಕ್ಷಪಾತ niḥ-pakṣapāta. = ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ. (B. 5, 267).

ನಿಃಪೀಡನ niḥ-pīḍana. = ನಿಷ್ಪೀಡನ. pressing out; see ಹಿಣ್ಡು. 2, probably meant for ನಿಪೀಡನ, pressing together, squeezing; see ತೀಡು.

ನಿಃಪ್ರತ್ಯೂಹ niḥ-pratyūha. = ನಿಷ್ಪ್ರತ್ಯೂಹ. unimpeded (Cpr. 1, 101 va.).

ನಿಃಪ್ರಪಂಚ niḥ-prapañca. = ನಿಷ್ಪ್ರಪಂಚ. (Cpr. 4, 86).

ನಿಃಪ್ರಭ niḥ-prabha. = ನಿಷ್ಪ್ರಭ. *deprived of light or radiance, gloomy, obscured.*

ನಿಃಫಲ niḥ-phala. = ನಿಷ್ಫಲ. (Bp. 39, 24).

ನಿಃಶಂಕ niḥ-śaṅka. = ನಿಶ್ಶಂಕ, ನಿಸ್ಸಂಕ. free from fear, fearless, without hesitation, misgiving or apprehension, without care. 2, = ನಿಃಶಂಕೆ. (B. 4, 167).

ನಿಃಶಂಕತೆ niḥ-śaṅkate. = ನಿಶ್ಶಂಕತೆ. the state of being free from fear, hesitation, etc.

ನಿಃಶಂಕೆ niḥ-śaṅke. = ನಿಶ್ಶಂಕೆ, ನಿಸ್ಸಂಕೆ. fearlessness, boldness, confidence.

ನಿಃಶಠ niḥ-śaṭha. = ನಿಶ್ಶಠ. honest, etc. see ನಿಶಠ.

ನಿಃಶಬ್ದ niḥ-śabda. = ನಿಶ್ಶಬ್ದ. noiseless, not making a noise; soundlessness, silence, a calm. (Bp. 8, 5).

ನಿಃಶಲಾಕ niḥ-śalāka. = ನಿಶ್ಶಲಾಕ. free from talking birds, as parrots, jays, or crows; *solitary, private.*

ನಿಃಶಲ್ಯ niḥ-śalya. = ನಿಶ್ಶಲ್ಯ. freed or free from an arrow, pike, or thorn; without pain or difficulty.

ನಿಃಶಾಠ್ಯ niḥ-śāṭhya. free from wickedness, dishonesty or deceit; true (ದಿಟದುದು, ಅನವಸ್ಕರ Hlā., o. r. ನಿಃಶೋಧ್ಯ).

ನಿಃಶೇಷ niḥ-śēṣa. = ನಿಶ್ಶೇಷ. *having no remainder, without remainder, complete, entire, whole, all* (ನ್ಯಕ್ಷ, ಉೞಿಯದಿಹುದು Mr. 453). 2, completely spent or destroyed, entirely consumed, annihilated. see ಸಮೆ.

ನಿಃಶೋಧ್ಯ niḥ-śōdhya. *not to be purified, not requiring cleansing; clean, pure.*

ನಿಃಶ್ರೇಣಿ **niḥ-śrēṇi.** = ನಿಚ್ಚಣಿಕೆ, ನಿಚ್ಚಣಿಗೆ. *a ladder; a flight of stairs or steps* (ಅಧಿರೋಹಿಣಿ, ನಿಚ್ಚಣಿಕೆ, ಏಣಿ Mr. 199).

ನಿಃಶ್ರೇಯಸ **niḥ-śrēyasa.** having nothing better or superior; *supreme felicity in the life to come, final beatitude* (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ, etc. Mr. 26).

ನಿಃಶ್ವಸಿತ **niḥ-śvasita.** = ನಿಶ್ವಸಿತ No. 2. breathed out; sighed.

ನಿಃಶ್ವಾಸ **niḥ-śvāsa.** = ನಿಶ್ವಾಸ No. 2, ನಿಶ್ಶ್ವಾಸ. breathing out, expiration; breath; sighing, a sigh.

ನಿಃಷಮ **niḥ-ṣama.** uneven, unequal. ನಿಃಷಮಂ, improperly; *at the wrong time, unseasonably.*

ನಿಃಸಂಶಯ **niḥ-saṁśaya.** = ನಿಸ್ಸಂಶಯ. undoubted, infallible, unerring, certain; not doubting, not doubtful.

ನಿಃಸಂಸಾರಿ **niḥ-saṁsāri.** = ನಿಸ್ಸಂಸಾರಿ. a person not engaged in worldly or secular occupations, or the cares of a family.

ನಿಃಸಂಗ **niḥ-saṅga.** = ನಿಸ್ಸಂಗ. unattached, unconnected; not attached, not devoted, regardless, indifferent to; free from worldly attachment or selfish desires, unselfish, disinterested; freed from all ties and bonds; single (as an ascetic, etc.). 2, absence of attachment, disinterestedness; freedom from worldly attachment, freedom from all ties and bonds.

ನಿಃಸಂಗತ್ವ **niḥ-saṅgatva.** = ನಿಸ್ಸಂಗತ್ವ. absence of attachment, etc. (= ನಿಃಸಂಗ No. 2).

ನಿಃಸಂಗಿ **niḥ-saṅgi.** = ನಿಸಂಗಿ, ನಿಸ್ಸಂಗಿ. free from worldly attachment or selfish desires; etc. (= ನಿಃಸಂಗ No. 1).

ನಿಃಸತ್ವ **niḥ-satva.** = ನಿಸ್ಸತ್ವ. without strength, unenergetic, weak; insignificant; unsubstantial; absence of power, etc.

ನಿಃಸನ್ತಾನ **niḥ-santāna.** = ನಿಸ್ಸನ್ತಾನ. destitute of posterity, childless.

ನಿಃಸನ್ದೇಹ **niḥ-sandēha.** = ನಿಸ್ಸನ್ದೇಹ. free from uncertainty, doubtless, certain; certainty, etc.

ನಿಃಸನ್ದೇಹಿ **niḥ-sandēhi.** = ನಿಸ್ಸನ್ದೇಹಿ. entertaining no doubt; being free from despair or danger.

ನಿಃಸರಣ **niḥ-saraṇa.** = ನಿಸ್ಸರಣ. *going forth or out, exit.* 2, *the egress or outlet from a building, market-place, town, etc.;* the gate, the gate-way. see ಪುಲಿಮುಖ.

ನಿಃಸಹಾಯ **niḥ-sahāya.** = ನಿಸ್ಸಹಾಯ. without helpers or associates, unassisted.

ನಿಃಸಾರ **niḥ-sāra.** = ನಿಸ್ಸಾರ. sapless; insipid; pithless; worthless, vain, vapid, unsubstantial; saplessness, insipidity, etc.

ನಿಃಸೀಮ **niḥ-sīma.** = ನಿಸ್ಸೀಮ. having no boundaries or limits, immeasurable; excessive, extravagant.

ನಿಃಸ್ಪೃಹ **niḥ-spṛiha.** = ನಿಸ್ಪೃಹ. free from desire. 2, disregarding, indifferent to. 3, content, unenvious. 4, impartial.

ನಿಃಸ್ರಾವೆ **niḥ-srāve.** = ನಿಸ್ರಾವ. *the moisture or water of boiled rice.* see Nr. s. ನಿಡಿ 2.

ನಿಃಸ್ವ **niḥ-sva.** = ನಿಸ್ಸ್ವ. *deprived of one's own, having no property, poor.*

ನಿಕಟ **ni-kaṭa.** situated at the side: *near, proximate;* proximity.

ನಿಕರ **ni-kara.** a heap; *flock, a multitude* (ಜಾಲ, ಪಟಲ Nn. 34; ಸ್ತೋಮ Mr. 423); excess. 2, pith, sap, essence, substantiality. 3, a suitable gift. 4, = ನಿಗರ. a treasure; the best of anything (ಸಾರ).

ನಿಕರ್ಷ **ni-karṣa.** excess, excessiveness; blind determinedness of purpose or action, extreme headiness of action, the violence of oppression or injustice (Mhr.; ನೀಚತನ G.).

ನಿಕರ್ಷಣ **ni-karṣaṇa.** (also ನಿಕರ್ಷ). drawing down, drawing in or on; see ಕರ್ಷ್-. 2, *an open place in a town or its vicinity;* a court at the entrance of a house. 3, a neighbourhood.

ನಿಕಷ **ni-kaṣa.** (= Sk. ನಿಕರ್ಷ). *the touchstone;* the streak of gold or test made on it (ಸಮಯನಿಕಷಂಗಳು ತಾ ಕರಂ ಮಯ್ಯೆತ್ತಿ ನಿನ್ದುದ ಱಿಯೊಳಕ್ಕು Mr. 535).

ನಿಕಷಾ **ni-kaṣā.** *near to, proximate, in the middle.*

ನಿಕಷಾತ್ಮಜ **nikaṣā-ātmaja.** born of Nikaṣe: *a rākṣasa.*

ನಿಕಷೆ **ni-kaṣe.** = ನಿಕಸೆ. the mother of Rāvaṇa; *the mother of the rākṣasas in general.*

ನಿಕಸೆ **nikase.** = ನಿಕಷೆ. (ರಕ್ಕಸರ ವೃನ್ದಮಂ ಪಡದಾಕೆ Mr. 24).

ನಿಕಾಮ **ni-kāma.** desire, wish. ನಿಕಾಮಂ, *according to pleasure or to one's satisfaction, to one's heart's content; willingly.*

ನಿಕಾಯ **ni-kāya.** *a heap, an assemblage, a group, a class, a set; a flock, a multitude* (ಗಡಣ Ct. I, 102; ಸ್ತೋಮ Mr. 423). 2, a house, a habitation.

ನಿಕಾಯ್ಯ **ni-kāyya.** *a dwelling, a house.*

ನಿಕಾರ **ni-kāra. 1.** putting down, bringing down; *subjugation, humiliation; injury, insult, wrong.*

ನಿಕಾರ **ni-kāra. 2.** (fr. ನಿಕಿರ). *piling up or winnowing corn.*

ನಿಕಾರಣ **ni-kāraṇa.** *killing, slaughter.*

ನಿಕಾಲಸು **nikālasu.** plain, blunt, open, as a person, speech, etc.; certainly, etc. (My.; Mhr., H. ನಿಖಾಲಸ).

ನಿಕಾವು **nikāvu.** an inferior kind of marriage amongst Mahomedans (My.; Mhr., H. ನಿಕಾ).

ನಿಕಾಶ **ni-kāśa.** = ನಿಕಾಸ, ನೀಕಾಶ. appearance, sight. 2, having the appearnce of, similar, like.

ನಿಕಾಸ **ni-kāsa.** = ನಿಕಾಶ. (Kāvy. V, 32).

ನಿಕುಂಚಕ **ni-kuñcaka.** *a measure of capacity equal to ¼ of a kuḍava* (ಸೊಲಿಗೆ Si. 329).

ನಿಕುಂಜ **ni-kuñja.** *a place overgrown with shrubs and creepers, an arbour, a thicket.* 2, a cave (see Mr. s. ಕೊಳ್ಳ 1).

ನಿಕುಮ್ಭ **ni-kumbha.** N. of a Dānava, etc. (C. Bp. 47, 21). 2, *the plant Croton polyandrum* Spr.

ನಿಕುಮ್ಭಿಣಿ **ni-kumbhiṇi.** N. of a form of Bhadrakāḷī (Rām. 6, 42, 3).

ನಿಕುಮ್ಭಿಲೆ **ni-kumbhile.** ನಿಕುಮ್ಭಿಲಾ. a place where oblations are offered; a grove at the western gate of Laṅkā for the performance of sacrificial rites. (Rām. 6, 42, 3. 4. 5).

ನಿಕುರಮ್ಬ **ni-kuramba.** *a flock, a mass, a multitude* (ಗೊನ್ದಣ Ct. II, 47).

ನಿಕುರುಮ್ಬ **ñi-kurumba.** = ನಿಕುರಮ್ಬ. *a flock, etc.*

ನಿಕೃತ **ni-kṛita.** put or brought down; *humbled; insulted; injured;* tricked, cheated. see s. ದೈನ್ಯಪ್ಪುಡು.

ನಿಕೃತಿ **ni-kṛiti.** *dishonest practice, deception, fraud.*

ನಿಕೃಷ್ಟ **ni-kṛiṣṭa.** drawn down; *debased, low, base, vulgar.*

ನಿಕೇತನ **ni-kētana.** *a habitation, a house.*

ನಿಕೇವಲ **ni-kēvala.** = ನಿಷ್ಕೇವಲ. belonging exclusively. (Kāvy. V. 1).

ನಿಕೋಚಕ **ni-kōcaka.** *the tree Alangium decapetalum* Lam.

ನಿಕ್ಕ nikka. Tbh. of ನಿಷ್ಕ. a golden ornament. (see Mr. s. ದಾಗ, o. r. ನಿಲ್ಕ).

ನಿಕ್ಕುವ nikkuva. truth, certainty; truly, certainly (ನಿಸದ, ಸತ್ಯ Ct. II, 11; ನನ್ನಿ, ನಿಸದ, ಸತ್ಯ Kk. 64; ನಿಶ್ಚಯ 79; ನಿಸದ. ನನ್ನಿ, ನನಸು, ವಲಂ, ಪೆಱಂ, ದಲ್, ಸಾಜ, ದಿಟ Śm. 34; Te. ನಿಕ್ಕಮು. ನಿಕ್ಕೆಮು, ನಿಕ್ಕುವ). [ನಿಕ್ಕುವನೊಳವಪ್ಪುದಱಿಂ ತಕ್ಕನ್ತವಱಿವಱಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮಿಂ ಲಕ್ಷಣಮುಂ Kr. I, 41; Pb. 9, 19]. see Śmd. 128; Śm. 66; Śśv. 5, 32.

ನಿಕ್ಕುಳಿಸು nikkuḷisu. to bend oneself from coquetry or in a coquettish manner (ವಿಲಾಸಾವನವ್ರು Śmd. Dh.; ವಿಲಾಸದಿಂ ಬಾಗುವತನ Cm.; M. ನಿಗಳ್, ಇೞಿ, to stretch oneself, to strut, to swell; Te. ನಿಕ್ಕು, to walk erect; to strut; to stand on tiptoe; *cf.* ನಿಗುರ್ and ನಿಲುಕು).

ನಿಕ್ತ nikta. washed, cleaned; sprinkled. see ನಿರ್ಣಿಕ್ತ.

ನಿಕ್ವಣ ni-kvaṇa. *a tone or sound.*

ನಿಕ್ವಾಣ ni-kvāṇa. *a tone or sound.*

ನಿಕ್ಷಿಪ್ತ ni-kṣipta. thrown down, put down, laid down or in, placed, put, deposited, pledged, etc. (Śāstrasāra in W. v. 1301).

ನಿಕ್ಷೂಣ nikṣūṇa. positively, plainly, peremptorily (Mhr.; B. 5, 175).

ನಿಕ್ಷೇಪ ni-kṣēpa. placing, putting, depositing; *a deposit, a pledge, a trust.* 2, a buried or hidden treasure (My.). see Bp. 48, 20; ಬಯರ್.

ನಿಕ್ಷೇಪಿಸು nikṣēpisu. to deposit; to bury [Bv. 534]; (Bp. 5, 57; 47, 8; My.).

ನಿಖಿಲ ni-khila. *complete, all, whole, entire.*

ನಿಗ niga. = ನಿಗಿ. glow (*cf.* ನೆಗಱ್ 2; Mhr. ನಿಧಾ). — ನಿಗ ನಿಗ. rep. very glowingly or brightly (My.; Te.). ನಿಗ ನಿಗ ಉರಿ (My.).

ನಿಗ niga. Tbh. of ನಿಘ. sin (Rām. 6, 53, 103).

ನಿಗಡ ni-gaḍa. = ನಿಗಲ, ನಿಗಳ. a chain for the feet, especially *the chain used to secure the hind feet of an elephant;* a fetter or shackle in general; an ornamental foot-chain.

ನಿಗಡಿ nigaḍi. = ನೆಗಡಿ, etc. a cold. (ಪೀನಸ Mr. 386, o. r. ನೆಗಡಿ). [Tu.].

ನಿಗಣ್ಟು nigaṇṭu. Tbh. of ನಿಘಣ್ಟು (Śmd. 338). see *e. g.* Mr. 5. 6. 2, certainty (My.).

ನಿಗದ ni-gada. reciting; *a prayer or sacrificial formula recited aloud.*

ನಿಗದಿ nigadi. fixing. (as daily hire, salary, or tribute); deciding, decision (in a discussion, My., H.). ನಿಗದಿಯಿದ್ದವನಿಗೆ ಪಗದಿ ಯಿದ್ದೀತು. — ಪಗದಿ ಕೊಡದವನಿಗೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿ ಏನು? (Prvs.). — ನಿಗದಿ ಮಾಡು. to fix; to decide (My.).

ನಿಗದಿತ ni-gadita. recited; told, said. (R.).

***ನಿಗದಿಸು nigadisu.** to fix. ಮಿಗೆ ಕನ್ನಡಗಬ್ಬಂಗಳೊಳಗಣಿತ ಗುಣ ಗದ್ಯಪದ್ಯ ಸಮ್ಮಿಶ್ರಿತಮಂ ನಿಗದಿಸುವರ್ Kr. I, 27.

ನಿಗಮ ni-gama. 1. going into, entering. 2, insertion, especially of the name of a deity into a liturgical formula. 3, a passage of the vēdas. 4, *the vēda* (ಶ್ರುತಿನಿಕರ, ವೇದಸಮೂಹ Nn. 40); a sacred precept. 5, metrical science, prosody (ಛನ್ದ, ಛನ್ದಸ್ಸು 40); 6, *a town* (ನಗರ 40). 7, *a road, a market road* (ಪೆರ್ಬಟ್ಟೆ, ಹೆಬ್ಬಟ್ಟೆ 40). 8, *a trader, a merchant.* 9, a snake (ಭುಜಂಗ, ಸರ್ಪ 40).

ನಿಗಮ ni-gama. 2. = ನಿರ್ಗಮ. issued from; loosed, liberated, set free (ವಿಮುಕ್ತ, ಬಿಟ್ಟುದು Nn. 40).

ನಿಗಮಗೋಚರ nigama-gōcara. Śiva; Viṣṇu (My.).

ನಿಗಮಾಗಮ nigama-āgama. the vēdas and śāstras (J. 7, 13).

ನಿಗರ nigara. = ನಿಗುರ, ನಿಗುರು 2, q. v. a state of being stretched forth. — ನಿಗರಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. an erect ear (B. 5, 12).

ನಿಗರ nigara. Tbh. of ನಿಕರ No. 4. the uppermost or best of any thing, the state of being very charming, beautiful or good, excellence (ಅತ್ಯುತ್ತಮ Ct. I, 18, o. r. ಅತ್ಯುನ್ನತ; ಒಳ್ Ct. II, 24; ಉತ್ತಮ II, 77; ಮನೋಹರ Ss.; Rām. 3, 6, 33; 6, 48, 39).

ನಿಗರಿಕೆ nigarike. the state of being stretched or lengthened out, etc. (My.).

ನಿಗರಿಸು nigarisu. = ನಿಗುರಿಸು. to stretch forth. (My.; ನಿಮಿರ್ಚು G.). ಲಕ್ಕಾ ಎನ್ನು ಪಾರಿವಾಳಗಳು ಎದೆ ಹಾಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹಿಂಗಱಿಯನ್ನು ನಿಗರಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ಸೆಟೆದಿರುತ್ತವೆ (B. 3, 114). ಶಹಾಮೃಗವು ಎದೆ ಉಬ್ಬಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು, ಱೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಹಡಗಪಠಗಳ ತೆಱದಲ್ಲಿ ಹರವಿ, ಹಿಂಗಱಿಗಳನ್ನು ನಿಗರಿಸಿ (4, 191).

ನಿಗರು nigaru. = ಎಗರು, ನಿಗುರ್, etc. (My.). to be stretched forth. ಕುದುರೆಯ ಕಿವಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಗರಿ ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 55). ತೋಳಗಳ ಕಿವಿ ನಿಗರಿರುತ್ತವೆ (3, 85).

ನಿಗರುವಿಕೆ nigaruvike. = ನಿಗರಿಕೆ. (My.).

ನಿಗರ್ಭ ni-garbha. the entire belly: the belly (Bp. 35, 18).

ನಿಗರ್ವ ni-garva. = ನಿರ್ಗರ್ವ. (My.). — ನಿಗರ್ವಿ. = ನಿರ್ಗರ್ವಿ (My.).

ನಿಗಲ ni-gala. = ನಿಗಡ, ನಿಗಳ. a chain, a fetter or shakle, etc. (Sk.).

ನಿಗಳ ni-gaḷa. = ನಿಗಲ, etc. [ಮೋಹಮಯಂ ನಿಗಳಂ ಕಳತ್ರಂ Pb. 4, 12; Ap. 9, 62 va.]; (ಕರಿಯ ಸಂಕಲೆ Ct. I, 64; Bp. 14, 15; J. 2, 7). ನಿಗಳೆ, a woman with ornamental foot-chains (J. 30, 3).

ನಿಗಾ nigā. = ನಿಗಾವಾನಿ, ನಿಗಾವು, ನಿಗೆ, ನಿಗೇವಾನಿ. care in looking after; tending; regard to (My.; Br.; Mhr., H. ನಿಗಾ, ನಿಘಾ).

ನಿಗಾದ ni-gāda. reciting; *a prayer or sacrificial formula recited aloud.*

ನಿಗಾರ ni-gāra. *swallowing.*

ನಿಗಾಲ ni-gāla. *the throat or neck of a horse.*

ನಿಗಾವಾನಿ nigāvāni. = ನಿಗಾ, etc. (My.).

ನಿಗಾವು nigāvu. = ನಿಗಾ, etc. (My.).

ನಿಗಿ nigi. = ನಿಗ. glow. — ನಿಗಿ ನಿಗಿ. = ನಿಗ ನಿಗ. (My.).

***ನಿಗುಚು nigucu.** = ನಿಗುರ್ಚು. to lengthen by beating. ಚಿನ್ನವ ಕಾಸಿದಡೆ, ಕರಗಿಸಿದಡೆ, ಕಡಿವಡೆ, ನಿಗುಚಿದಡೆ ಬಣ್ಣವಧಿಕವಪ್ಪುದಲ್ಲದೆ ಕಿಱಿದಾಗದು Cv. 286.

ನಿಗುತು nigutu. = ನಿಗುರ್ತು. P. p. of ನಿಗುರು 1.

ನಿಗುಮ್ಬಿಸು nigumbisu. a heap to be formed of miscellaneous things, to assemble in large numbers [ಇದಿರೊಳ್ ಕಣ್ಡಂ ನೆರೆದು ನಿಗುಮ್ಬಿಸಿ ತಣ್ಡಂಗೊಣ್ಡ ದರ್ಪ ನರರ ಖಚರರ ಗುಣ್ಡಂ Ap. 4, 3]; (ಸಂಕೀರ್ಣರಾಶಿ Śmd. Dh.; Cpr. 4, 71; 6, 90).

ನಿಗುಮ್ಬು nigumbu. = ನಿಲುಮ್ಬು 1. to heap, to lay in a heap, to amass (ಪುಂಜೀಕರಣ Śmd. Dh.); (to assemble, v. i.).

ನಿಗುರ್ nigur. = ನಿಗರು, ನಿಗುರು 1, ನಿಗುಳ್, ನಿಮಿರ್, ನಿಮಿರು. to be stretched forth, to be extended, to lengthen out

to the full; to spread, to expand; to become erect; to raise oneself, to take an upright position; to rise; to swell, to become proud, to strut (*cf.* ನಿಡು; see s. ನಿಕ್ಕುಳಿಸು). present rel. P. ನಿಗುರ್ವ (see ನಿಗುವ); P. ps. (ನಿಗುತು, My.), ನಿಗುರ್ದು (Bp. 56, 16); ನಿಗುರ್ದಪವು (46, 27). see Bp. 27, 13; 31, 16; 47, 58; 59, 20. — ನಿಗುರ ತೆಗೆ. to make go out to the full length (Bp. 38, 50).

ನಿಗುರ nigura. = ನಿಗರು 2, etc.—ನಿಗುರಗಿವಿ.= ನಿಗರಗಿವಿ. (B. 5, 30).

ನಿಗುರಿಸು nigurisu. = ನಿಗರಿಸು, ನಿಗುಚ್ಚು, ನಿಮಿಚ್ಚು. to stretch forth (v. t.), stretch out to its full length, etc. (Rām. 6, 10, 12; My.; Te. ನಿಗುಡಿಂಚು, ನಿವುಡಿಂಚು).

ನಿಗುರು niguru. 1. = ನಿಗುರ್, etc. [Tu. ನಿಗಪು. to erupt]. (My.; Te. ನಿಗಡು, ನಿಗುಡು. ನಿವುಡು, ನೆಗಡು). P. ps. ನಿಗುರಿ (Bp. 42, 15; My.), ನಿಗುತು (My.). ನಿಗುರುವ (Bp. 50, 48). ನಿಗುರಿದ ಕೆಯ್ತೆ ರಚಿದ ಮುಂಗೆಯ್ (ಹಸ್ತ); ನಿಗುರಿದ ಬೆರಳುಗಳುಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ (ಚಪೇಟ, ಪ್ರತಲ, etc. Nr.). see Bp. 57, 16; Bh. 8, 23, 12; Rām. 3, 8, 68.

ನಿಗುರು niguru. 2. = ನಿಗರ, etc. the state of being stretched forth or lengthened out, etc. — ನಿಗುರು ತೆಗೆ. = ನಿಗುರ ತೆಗೆ. to stretch (v. t.), etc. (Bp. 15, 9).

ನಿಗುಚ್ಚು nigurcu. = ನಿಗುರಿಸು, etc. to stretch forth. — ನಿಗುಚ್ಚು ನಿಗುಚ್ಚು. rep. (Bp. 38, 38).

ನಿಗುವ niguva. = ನಿಗುರ್ವ, of ನಿಗುರ್. (Bp. 19, 10).

ನಿಗುಳ್ nigul. = ನಿಗುರ್, etc., ನೀಳ್. to take an upright position. to stand erect; to expand, to increase. ನಿಗುಳ್ದು (Bp. 2, 12; 35, 8).

ನಿಗೂಢ ni-gūḍha. hidden, concealed, secret; profound, recondite; mysterious, obscure.

ನಿಗೂಢಚತುರ್ಥ nigūḍha-caturtha. one of the citras in poetical composition (Kāvy. III, 2, B, 75 seq.).

ನಿಗೂಹನ ni-gūhana. *hiding, concealing.* 2, a term used in arthālaṅkāra. (= ಲೇಶ, Kāvy. III, 3, B, 35). see ಅವಿ.

ನಿಗೃಹ್ಯ ni-gṛihya. to be held back or restrained; to be punished, punishable, deserving chastisement. (My.).

ನಿಗೆ nige. = ನಿಗಾ, etc. (My.).

ನಿಗೇವಾನಿ nigēvāni. = ನಿಗಾವಾನಿ, etc. care in looking after. (My.; ಅವೇಕ್ಷೆ, etc., ಎಚ್ಚರಿಕೆ (Si. 397).

ನಿಗ್ಗಮ niggama. = ನಿಗ್ಗವ. (ಗಜದನ್ತ Ct. II, 95).

ನಿಗ್ಗರ niggara. (Tbh. of ನಿಗ್ರಹ). coercion, compulsion (B. 1, 6).

ನಿಗ್ಗವ niggava. (fr. ನಿಡು-ಕವೆ). = ನಿಗ್ಗಮ. the tusks of an elephant: ivory (ಗಜದನ್ತ Śmd. II; Ct. I, 4; Kk. 77; Śm. 41; Abh. P. 10, 152; Rśv. 5, 71; Śsv. 3, 27). ನಿಗ್ಗವದ ಕರಣ್ಡಕಂ (Rśv. 5, 25 va.). ಯಾವರಸವನೂಡಿದ ನಿಗ್ಗವದ ಒಲೆಗಳ, ಒಲೆಗಳ ಮಿಣ್ಡೆವೆಣ್ಡಿತಿಯರ್ (Rāghc. 17, 65).

ನಿಗ್ಗಡಿ niggeḍi. a shameless (or foolish) person (Abh. P. 6, 35).

ನಿಗ್ರನ್ಥನ ni-granthana. = ನಿಗ್ರನ್ಥನ. *killing, destroying, slaughter.*

ನಿಗ್ರಹ ni-graha. = ನಿಗ್ಗರ. *keeping down or under, keeping in check; seizing, confinement, holding fast; coercion; restraint, subjugation; humbling; punishing, punishment, chastisement.* 2, rebuke, rebuff, reprimand, blame; squeezing, oppressing, paining (ಪೀಡನ, ಸ್ಪರ್ಶನ, ಗ್ರಹಣ, ಹಿಡಿಹಂ Mr. 439). 3, *aversion, dislike, disgust;* mental pain (ಮನಸ್ತಾಪ, ಅನ್ತಸ್ತಾಪ Nn. 160). 4, a boundary, a limit. 5, a strait, an obstruction (ಇಟ್ಟಳ, ಇಟ್ಟೆಡೆ 160). 6, debt (ಸಾಲ 160). see Cpr. 7, 27; Bp. 21, 38; 53, 2; 54, 86; 61, 35. — ನಿಗ್ರಹಮ್ಬಡು. -ಂ-ಪಡು. to suffer mental pain (Bp. 56, 45).

ನಿಗ್ರಹಗ್ರಹಣ nigraha-grahaṇa. seizing or holding with restraining or binding force. see ಇಱುಕು.

ನಿಗ್ರಹಿಸು nigrahisu. to seize; to restrain, to subdue, to subjugate, to keep in check (Bp. 21, 38; Śsv. 4, 66; Si. 69. 380); to punish, etc. to suffer mental pain (Bp. 49, 40). ಇನ್ದ್ರಿಯವ ನಿಗ್ರಹಿಸೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮೆನಿಕ್ಕು (Mr. 248).

ನಿಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆ nigrahisuvike. keeping in check, restraining. ರೂಪ ರಸಾದಿವಿಷಯಗಳ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಕಣ್ಣು ಕಿವಿ ಮೊದಲಾದ ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಹಿನ್ದಿರಿಗಿಸಿ ನಿಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆ (ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, etc. Si. 392).

ನಿಗ್ರಾಹ ni-grāha. = ನಿಗ್ರಹ.

ನಿಘ ni-gha. = ನಿಗ. as high as broad; *anything whose height and circumference are equal, as a ball;* a ball. 2, sin.

ನಿಘಣ್ಟು ni-ghaṇṭu. = ನಿಗಣ್ಟು. a dictionary, a vocabulary (Śmd. 97. 98).

ನಿಘರ್ಷಣ ni-gharṣaṇa. rubbing; friction, grinding, trituration. (Cpr. 6, 61).

ನಿಘರ್ಷಿಸು ni-gharṣisu. to rub, to pound, to grind; to consider again and again (Cpr. 2, 49 va.).

ನಿಘಸ ni-ghasa. eating; *food, victuals.*

ನಿಘಾತ ni-ghāta. a blow, a stroke; killing, destroying (Bp. 40, 65).

ನಿಘೃಷ್ಟ ni-ghṛiṣṭa. rubbed, ground; chafed; worn. see ಸನ್-.

ನಿಘ್ನ ni-ghna. struck into, infixed; *dependent, subject;* dependent on.

ನಿಂಗ niṅga. = ಲಿಂಗ. N. (My.). — ನಿಂಗಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (My.; B. 4, 74).

ನಿಂಗಿ niṅgi. = ಲಿಂಗಿ. N. (My.). — ನಿಂಗವ್ವ. -ಅವ್ವ. N. (My.).

ನಿಚಯ ni-caya. 1. piling up; a collection, a heap; assemblage, assemblage or collection of parts constituting a whole (ಸನ್ತಾನ, ಸಮೂಹ Nn. 92; see ದಿಗು-).

ನಿಚಯ ni-caya. 2. = ನಿಶ್ಚಯ. (Sk.).

ನಿಚಿತ ni-cita. 1. piled up, heaped up; *full of, filled; covered, overspread.*

ನಿಚಿತ ni-cita. 2. = ನಿಶ್ಚಿತ. determined, settled, established; innate, inherent (ನಿಶ್ಚಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ Śmd. 107 Cm.; ಸಹಜ Ct. I, 74).

ನಿಚುಲ ni-cula. = ನಿಚೋಲ. 2, *the tree Barringtonia acutangula* Gaertn. (ನಿರ್ಜುಲ, ಆರ Mr. 112; ತೊಱೆಗಣಗಿಲೆ Nr.; see ಇಜ್ಜಲ, ಹಿಜ್ಜಲ).

ನಿಚೋಲ ni-cōla. a cover, wrapper; *a sort of jacket, a bodice, a mantle, a soldier's jacket serving as a cuirass or breast-plate.*

ನಿಚೋಲಕ ni-cōlaka. = ನಿಚೋಲ. a cover; *a sort af jacket, etc.*

ನಿಚ್ಚ nicca. Tbh. of ನಿತ್ಯ. continual, perpetual, etc. [ದುರ್ವಾಸ ಮಹಾಮುನಿಯರೆಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ನಿಚ್ಚಕ್ಕಂ ಬರ್ಪರ್ Pb. 1, 118 va.; Ap. 1, 26]; (Śmd. 348; Ct. I, 89; Ch. v. 16. 206; My.). see Cpr. 2, 57; 8, 11; Bp. 26, 18; 43, 47; 60, 15; J. 3, 21; ಎಡೆನಿಚ್ಚ. — ನಿಚ್ಚ ನಿಚ್ಚ. rep. [ಮಣ್ಣುಪುತ್ತಳಿಯ ಮಾಣದೆ ಜಲದಲ್ಲಿ ತೊಳೆದರೆ ನಿಚ್ಚನಿಚ್ಚಕ್ಕೆ ಕೆಸಱಹುದಲ್ಲದೆ ಅದರಚ್ಚುಗ ಬಿಡದಣ್ಣಾ! Bv. 93]; (Cpr. 3, 45). — ನಿಚ್ಚಲುಂ. -ಲುಂ. even always: continually (Cpr. 3, 37; Bp. 6, 1; 23, 4; 30, 5).

ನಿಚ್ಚಟ niccaṭa. (Tbh. of ನಿಃಶಠ). the state of being without deceit, sincerity [ಕುರು ಪ್ರಧಾನರೊಳ್ ಕಜಪನೆ ನಿಚ್ಚಟಂ ಬಿಸುಟು Pb. 14, 10; Cv. 801. 1326]; (Bh. 4, 2, 67; 6, 5, 46; J. 23, 40; 27, 29; 31, 68). 2, natural state: nakedness (J. 26, 19). [— ನಿಚ್ಚಟರ್. unflinching persons. ಅಸಿಯೊಳ್ ತಾಗಿ ತಳ್ತಿಱಿವ ನಿಚ್ಚಟರೊಪ್ಪಿದರಾಜಿರಂಗದೊಳ್ Pb. 11, 65].

***ನಿಚ್ಚಟಿಕೆ niccaṭike.** stead-fastness, firmness. ನಿಚ್ಚಟಿಕೆಯಿನ್ದಿ ಕೈಳದೊಳ್ ... ನಾಗಾನನ್ದಮಂ ಮಾಡಿದಂ Pb. 4, 26.

***ನಿಚ್ಚಟಿಕ್ಕೆ niccaṭikke.** = ನಿಚ್ಚಟಿಕೆ. ನೆಟ್ಟನಿದಿರ್ಚುವ ನಿಚ್ಚಟಿಕ್ಕೆಯೊಳ್ ಥೀಮನುಮಿನ್ನ ನಲ್ಲನೆನೆ Pb. 12, 84.

ನಿಚ್ಚಣಿಕೆ niccaṇike. = ನಿಚ್ಚಣಿಗೆ. (ನಿಃಶ್ರೇಣಿ, ಅಧಿರೋಹಿಣಿ, ಏಣಿ Mr. 199; B. 4, 150).

ನಿಚ್ಚಣಿಗೆ niccaṇige. = ನಿಚ್ಚಣಿಕೆ. Tbh. of ನಿಃಶ್ರೇಣಿ. a ladder (ನಿಃಶ್ರೇಣಿ Hlā.; Nr.; Si. 112; My.). [ಸಗ್ಗಕ್ಕಿದು ನಿಚ್ಚಣಿಗೆಪ್ಪವೊಲಿರ್ದಪಲ್ತೆ Ap. 2, 31]. see Prv. s. ಮಾತು.

ನಿಚ್ಚಯ niccaya. = ನಿಜಯ 2. Tbh. of ನಿಶ್ಚಯ. ascertainment. (My.; T.).

ನಿಚ್ಚಲ niccala. = ನಿಚ್ಚಳ. Tbh. of ನಿಶ್ಚಲ. immovable (Śmd. 348; Bp. 29, 9; 35, 8; J. 6, 10).

***ನಿಚ್ಚಪಯಣ nicca-payaṇa.** continuous journey. ನಿಚ್ಚಪಯಣದಿಂ ಬನ್ದು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ ಪೂರ್ವದಿಗ್ಭಾಗದೊಳ್ ... ಬೀಡಂ ಬಿಟ್ಟು Pb. 10, 31 va.

ನಿಚ್ಚಳ niccaḷa. = ನಿಚ್ಚಲ. (J. 3, 10. 24; 8, 5; 13, 18; B. 4, 63). 2, the powder to make the middle sectarian mark on the forehead of a Vaiṣṇava (My.).

ನಿಚ್ಚಿನ್ತ niccinta. Tbh. of ನಿಶ್ಚಿನ್ತ. free from anxiety, etc. (Śmd. 348).

ನಿಜ ni-ja. innate, native, congenital, indigenous. 2, *own;* my own, his own, our own, etc.; my, his, our, etc. 3, own, peculiar. 4, own or native state, natural state, nature, inherence (Śmd. 15-18). 5, very self: real, true, actual, genuine; real state or shape; reality, truth (ಪ್ರಕೃತ, ನಿಬದ್ಧಿ, ನಿಜ ಮಾಡುದು Nn. 111; ಪ್ರಕೃತಿ Mr. 500; My.). 6, *continual, perpetual.* ಎರವು ನಮ್ಮಿ, ನಿಜಾ ಮಱೆತ.— ನಿಜವಾಗಿ ಸಾಯುವವನ ಹಾಗೆ ಮನೆ ತುಪ್ಪು ಹೇತ. — ನಿಜವಾಡಿದರೆ ನಿಷ್ಠುರ (Prvs.). see Śmd. 155; Cpr. 1, 83; Bp. 28, 44; 29, 15; 50, 70; 51, 17; B. 3, 82. 96; 4, 77. 198. 7, a short syllable (Ch.). — ನಿಜಗಲಿ. -ಕಲಿ. a truly valiant person (Bp. 51, 45). — ನಿಜವೆಱು. -ಪೆಱು. truth to be born: to be true (Bp. 60, 33).

ನಿಜಕರ್ತೃ nija-kartṛ. the agent indicated by a verb as doing anything himself (in opposition to ಅನ್ಯ–, ಭಿನ್ನ– or ಪರ–, Śmd. 273).

ನಿಜಗುಣ nija-guṇa. a man endowed with truthful qualities; N. (My.); also ನಿಜಗುಣಿ (B. 3, 121).

ನಿಜಗೋಪಾಲಿ nija-gōpāli. N. of the author of a vocabulary (Nn. 3, o. r. ನಿಜಗೋಪಾಲ).

ನಿಜಪ್ರಿಯ nija-priya. a continually firm, true friend (see Mr. 271 s. ದುರ್ಬಲ).

ನಿಜಬಿನ್ದು nija-bindu. = ನಿತ್ಯಬಿನ್ದು. an obligatory or inherent anusvāra. (Śmd. 47).

ನಿಜಮಾರ್ಗ nija-mārga. the proper, orderly way or method (ಪಾಱ Ct. I, 77).

ನಿಜರೂಪ nija-rūpa. one's own shape (My.).

ನಿಜಲಿಂಗ nija-linga. N. (My.; Bp. 59, 1).

ನಿಜವಿದ್ಯ nija-vidya. one's own learning or merits (ಫಲ, ತನ್ನ ಸಮ್ಪನ್ನವಾದ ವಿದ್ಯೆಗಳು Nn. 92).

ನಿಜಸಾಕ್ಷಿ nija-sākṣi. true evidence; a true witness (My.).

ನಿಜಸ್ಥ nija-stha. being in (something as one's) own; abiding in truth; a truthful man (Bp. 33, 9; My.).

ನಿಜಾಗಾರ nija-āgāra. one's own habitation. see ನೆಲೆ.

ನಿಜಾಮ nijāma. ನಿಜಾಮು. nijāmu. ruler: the title of the native sovereign of Hyderabad (B. 4, 161; H.).

ನಿಟಲ ni-ṭala. = ನಿಟಿಲ. (Sk.).

ನಿಟಿಲ ni-ṭila. the forehead (ಫಾಳ Bhn. 66; Abh. P. 10, 159). 2, = ತಟಸು, q. v. (o. r. ನಿಟಲ).

ನಿಟಿಲತಟನಯನ niṭila-taṭa-nayana. Śiva (Bp. 56, 32).

ನಿಟಿಲನಯನ niṭila-nayana. = ನಿಟಿಲತಟನಯನ. (Bp. 44, 20; 50, 26. 51, 61).

ನಿಟಿಲಲೋಚನ niṭila-lōcana. Śiva (My.). ನಿಟಿಲಲೋಚನೆ, Śiva's wife Pārvatī (Grj. 9, 35 va.).

ನಿಟಿಲಾಕ್ಷ niṭila-akṣa. = ನಿಟಿಲನಯನ. (Grj. 3, 81; Bp. 27, 32).

ನಿಟಿಲಾಮ್ಬಕ niṭila-ambaka. = ನಿಟಿಲಾಕ್ಷ. (Bp. 24, 1).

ನಿಟಿಲೇಕ್ಷಣ niṭila-īkṣaṇa. = ನಿಟಿಲಾಕ್ಷ. (Grj. 8, 46).

ನಿಟ್ಟನೆ niṭṭane. whirlingly, etc. (ಬಟ್ಟನೆ, etc. Ct, I, 15; T. ಇಱಲಿ, to turn rapidly). *cf.* ನೀಡಱು.

ನಿಟ್ಟಯ್ಸು niṭṭaysu. = ನಿಟ್ಟಿಸು. (Grj. 6, 57).

***ನಿಟ್ಟಿ niṭṭi.** fact, truth, perceptible to the eye. ವಿದ್ಯುತ್ ಕ್ಷಣಿಕಂ ನಿಟ್ಟಿಯಿ ತನುಭೃದ್ಗಣ ಯೌವನ ರೂಪ ವಿಭವ ಭೋಗಾಭೋಗಂ Ap. 4, 75.

ನಿಟ್ಟಿಸು niṭṭisu. to look at; to look at much, scrutinously, inquisitively, or sternly; to stare (ನಿರ್ವರಾಲೋಕ Śmd. Dh.; T. ನಾಟ್ಟ, the eye; inquiry; the aim of a thing, intention; see s. ನಾಡೆ). [ನಿಟ್ಟಿಸೆ ಬೇಟ ಬೇಟಕಾಱನ ರುಚಿ ಬಮ್ಬಲುಂ, ತುಱುಗಲುಂ ಕೊಳುತಿರ್ಪುದು Pb. 4, 103; ಜ್ಞಾನದಿನಿರ್ದು ನಿಟ್ಟಿಪೊಡೆ ದಿವ್ಯ ಮುನೀನ್ದ್ರನ ಕೊಟ್ಟ ಮನ್ತ್ರ ಸನ್ತಾನಮನೋದಿಯೋದಿ Pb. 1, 119]. ನಿಟ್ಟಿಸಿದಂ (273), see Cpr. 1, 119; 4, 81; 5, 6; Grj. 9, 16; Bp. 24, 75; 35, 21; 60, 32; C. Bp. 42, 14; Rśv. 5, 120 va.; J. 7, 56; 8, 17; 9, 9; 13, 54; 16, 34; 23, 26. *cf.* ನೀಡಿಸು.

ನಿಟ್ಟು niṭṭu. = ನಿಡು, ನೆಟ್ಟು 1. another form of ನಿಡಿದು or ನಿಡು (Śmd. 214). (T. ನೆಟ್ಟು, long; ನೆಡಿಲ್, length; M. ನಟ್ಟು, straight, perpendicular; *cf.* ನೆಟ್ಟಗೆ). — ನಿಟ್ಟಡಕಿಲ್. -ಅಡಕಿಲ್. (Śmd. 215). a long or high pile. = ನಿಟ್ಟಮ್ಬುಧಿ. -ಅಮ್ಬುಧಿ. an extensive sea (Rām. 6, 38, 15). — ನಿಟ್ಟಯ್ದೆ. -ಅಯ್ದೆ. (Śmd. 214). a woman of many years whose husband is still living; a woman who is going to live many years with her husband [ಅನು ಮುತ್ತೈದೆ ಅನು ನಿಟ್ಟಯ್ದೆ Bv. 503]; (ಅಯ್ದೆ Ct. I, 50; Grj. 10, 82 va.; 10, 97). [— ನಿಟ್ಟಾಯು. -ಆಯು. long life. ಇವು ಪೆಮ್ಪುವೆತ್ತು ನಿಟ್ಟಾಯುಗಳಾಗಿ ನಿನ್ನೊಳಮರ್ದಿರ್ದುವು Pb. 14, 17. — ನಿಟ್ಟಾಲಿ. -ಆಲಿ. eye being stretched. ಹಸ್ತಿನಪುರದೊಳ್ ಪಾಣ್ಡವರಿರ್ದರೆಗೆತ್ತುಮಲ್ಲಿಗೆ ನಿಟ್ಟಾಲಿಯಾಗಿ ಪಾಱುಯನಿಟ್ಟು Pb. 13, 106 va. — ನಿಟ್ಟಾಲಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to observe steadfast. ಸಾಸಿರ್ವರನೊರ್ವನಂ ಕೊಲ್ವನ್ತೆ ಕೊನ್ದು ನಿಟ್ಟಾಲಿಗೊಣ್ಡು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಂ ಮುಟ್ಟೆವನ್ದಾಗಳ್ Pb. 12, 116 va.]. — ನಿಟ್ಟಿರ್ಕೆ. -ಇರ್ಕೆ. (Śmd. 215). a long extensive abode. [— ನಿಟ್ಟುವಡು. -ಪಡು. to be towering. ವ್ಯೋಮದೊಳ್ ನಿಟ್ಟುವಟ್ಟು ಮಣಿಮಯ ಮಣ್ಡನಾಯೋಗದೊಳೊಡಮ್ಬಟ್ಟ ಪಿಡಿಗಳುಮಂ Ap. 4, 54 va.]. — ನಿಟ್ಟುಸುರ್. -ಉಸುರ್. ನಿಟ್ಟುಸುರು. a drawn out, long, deep sigh (My.; B. 4, 176; Te. ನಿಟ್ಟೂರ್ಪು). — ನಿಟ್ಟುಸುರ್ವಿಡು. -ಬಿಡು. to sigh.

deeply (J. 6, 2). — ನಿಟ್ಟೆಲು. -ಎಲು. = ನಿಟ್ಟೆಲುವು. (ಪೃಷ್ಠಾಸ್ಥಿ Mr. 398). — ನಿಟ್ಟೆಲುವು. -ಎಲುವು. = ನಟ್ಟೆಲುವು, ನಿಟ್ಟೆಲ್ಲು, ನೆಟ್ಟೆಲುವು. the spine, the backbone. [ಪದ್ಮಾಸನದಲಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು, ನಿಟ್ಟೆಲುವ ನೆಟ್ಟನೆ ಮಾಡಿ Cv. 899]; (ಪೃಷ್ಠಾಸ್ಥಿ, ವಂಶ Hla; ವಂಶ, ಬೆನ್ನಸ್ಥಿ Nn. 54). ಬೆನ್ನ ನಿಟ್ಟೆಲುವಿನೊಳ್ ವಂಶಂ (Mr. 474). — ನಿಟ್ಟೆಲ್ಲು. = ನಿಟ್ಟೆಲುವು. [ಪಗೆವರ ನಿಟ್ಟೆಲ್ವಂ ಮುಱುವೂಡೆ Pb. 10, 17]; (Abh. P. 11, 143). — ನಿಟ್ಟೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. (Śmd. 214). a long leaf or petal. — ನಿಟ್ಟೆಸಳುಗಣ್. -ಕಣ್. a long eye that resembles a flower-petal (J. 2, 48). — ನಿಟ್ಟೋಟ. -ಓಟ. a long run (My.; Rsv. 6, 11 va.). ಆನೆಯ ನಿಟ್ಟೋಟವನುಹ ನಡೆ (ಸ್ಥೂಲೋಚ್ಚಯ Mr. 158). see Prv. s. ನೆಟ್ಟಾನ.

ನಿಟ್ಟು niṭṭu. (Tbh. of ನಿಷ್ಠ). a side or slope (of a roof, My.).

ನಿಟ್ಟುರ niṭṭura. = ನಿಟ್ಟೂರ. Tbh. of ನಿಷ್ಠುರ. hard, harsh, etc. (Śmd. 370; Ct. II, 15; ಪೊಲ್ಲೆಯ, ನಿಷ್ಠುರ Śm. 49; ಪೊಲ್ಲಣ, ಪೊಲ್ಲೆಯ, ನಿಷ್ಠುರ Kk. 57, o. r. ಹೆಲ್ಲಣ; ಹೆಲ್ಲಣೆ, ನಿಷ್ಠೂರ Śs.; Grj. 2, 76).

ನಿಟ್ಟೂರ niṭṭūra. = ನಿಟ್ಟುರ. (ವೃಜಿನ, ನಿಷ್ಠೂರ Nn. 54).

ನಿಟ್ಟೂರಿ niṭṭūri. a harsh, cruel, etc. person (ಕ್ರೂರ Nn. 151).

ನಿಟ್ಟೆ niṭṭe. Tbh. of ನಿಷ್ಠೆ. reliance, faith, etc. (Śmd. 370, Śs.; Abh. P. 9, 25; Grj. 4, 93; T.). — ನಿಟ್ಟೆ ಪಡು. to be excellent (Cpr. 3, 37); to be full of devotion (8, 84). [ಗುರುವಚನಂ ತನಗೆ ನಿಟ್ಟೆಪಟ್ಟುದಱಿಂದಂ Pb. 6, 71].

ನಿಡಿ niḍi. 1. = ನಿಡು. (J. 30, 14). — ನಿಡಿಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. long hair (J. 30, 17). — ನಿಡಿದೋಳ್. -ತೋಳ್. (Śmd. 117. 64, o. r. ನಿಡು-). = ನಿಡುದೋಳ್. — ನಿಡಿಮೂಗ. (Śmd. 95, o. r. ನಿಡು-). = ನಿಡುಮೂಗ. — ನಿಡಿಯ. -ಅ 3. (Śmd. 154. 184). a tall man. [ನಿಡಿಯರ್ ಬಲ್ಲಾಯದ ಬಲ್ಲಡಿಗರ್ ಪನ್ನಿರ್ದರ್ Pb. 3, 12; Ap. 12, 104]. — ನಿಡಿಯ ನಾಲಗೆ. (Śmd. 201). a long tongue. — ನಿಡಿಯಲರ್ಗಣೆ. -ಅಲರ್ಗಣೆ. a long flower-arrow. ಮದನನ ನಿಡಿಯಲರ್ಗಣೆಗಳನೆ ಪೋಲ್ತುವು ಆಕೆಯ ಕಣ್ಗಳ್ (Śmd. 81). [— ನಿಡಿಯಸಿ. -ಅಸಿ. a long sword. ನಿಡಿಯಸಿಯೊಱೆ ಕರ್ಪಿಡಿದ ಪಡೆಗಟ್ಟು Pb. 10, 71]. — ನಿಡಿಯೆಸಳ್ಗಣ್. -ಎಸಳ್ಗಣ್. a long petal-like eye. [ಪೆಱಗಿನ್ನಣ್ಣಿಕ್ಷಿಸುವುವನವಳ ನಿಡಿಯೆಸಳ್ಗಣ್ಗಳ್ Kr. 3, 234]. see Ch. s. ನಾಸಿಕವಡ್ಡಂ, and *cf.* ನಿಟ್ಟೆಸಳು-.

ನಿಡಿ niḍi. 2. scum, froth, whey, etc. ಮೊಸರ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಮಸ್ತು, ಮಸ್ತ Śmd. 338; ಮಸ್ತು Nr.). ಓಗರದ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಮಾಸರೆ, ಆಚಾಮ, ನಿಸ್ರಾವ; ಓಗರದ ಗಂಜಿ ಎನ್ನೂ, ಎನ್ಬರು Nr.). ಕೂಱ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಪಿಚ್ಚಿ Nr.). ಮದ್ಯದ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಕಾರೋತ್ತರ, ಸುರಾಮಣ್ಡ Nr.).

ನಿಡಿ niḍi. 3. a strong, pungent, stifling smell, as that of tobacco or tobacco-smoke, of cayenne pepper or its vapour (when being roasted, My.; T. ನೆಡಿ).

ನಿಡಿದು niḍidu. (Śmd. 96. 214). (= ನಿಡು). that which is extended, long, etc.; length, etc. (ನೀಳ್ಪು Ct. II, 53; ಚೆಲ್ಲೆ Kk. 51; Śm. 49; Te. ನಿಡುದ). ನಿಡಿದಹುದು (ಆರೋಹ Nr.). ದಣ್ಡೆ ನಿಡಿದಾಗಿರಲು ಸ್ರಗುವಕ್ಕು (Mr. 334). ಚಿರ್ಚುಗಳು ಇಪ್ಪತ್ತು ಇಂಚು ಎತ್ತರ, ಮೂಱುವರೆ ಪೂಟು ನಿಡಿದು ಇರುವವು (B. 3, 99). ಊದೀ ಬಣ್ಣದ ಕರಡಿಗಳು ಅಯ್ದೇಱು ನಿಡಿದು, ಮೂಱು ಗೇಣು ನಿಲವು (3, 108). ಆನೆಗಳ ನಿಡಿದು ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರ್ಡು ಪೂಟ ಇರುತ್ತದೆ (5, 239). see ಬಿಲ್-; Rsv. 5, 55 va.

ನಿಡು niḍu. = ನಿಟ್ಟು, ನಿಡಿ 1, ನಿಪ್-, ನಿಬ್-. (Śmd. 214). the state of being drawn out in length, stretched or extended; that of being long, length; that of being tall; extensiveness; greatness, bigness (T., M. ನೆಡು; Te. ನಿಡಿ; *cf.* ನಿಗುರ್, ನೀಟ, ನೀಡು 2, ನೀಳ್). — ನಿಡುಕರ. a stretched-out or long arm or hand (Bp. 45, 29). — ನಿಡುಕೋಲ್. a long arrow (J. 25, 31). — ನಿಡುಗಣ್. -ಕಣ್. a long eye [ಅರಸು ಮಕ್ಕಳ ನಿಡುಗಣ್ಗಳ ಬಳಗಮೆಱಗೆ ತನ್ನಯ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ Pb. 3, 51]; (Śsv. 4, 37). — ನಿಡುಗಣೆ. -ಕಣೆ. = ನಿಡುಕೋಲ್. (J. 12, 23). — ನಿಡುಗರುಳ್. -ಕರುಳ್. a long entrail (J. 22, 23). — ನಿಡುಗಲ್. -ಕಲ್. a large rock (Rām. 4, 4, 22). — ನಿಡುಗವಣೆ. -ಕವಣೆ. a long sling (Bh. 1, 6, 2). — ನಿಡುಗಟಲೆ. -ಕಟಲೆ. a long thorny branch (Śsv. 3, 37). — ನಿಡುಗಾರಣೆ. -ಕಾರಣೆ. long linear coloration (Rām. 1, 13, 5). — ನಿಡುಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. an extensive, large fire (Rām. 5, 8, 62). — ನಿಡುಗೇಶ. -ಕೇಶ. long hair (ಬಾಲ, ಉದ್ದಿಯ ಕೂದಲು Nn. 123; ಬಾಲಕ Mr. 225). — ನಿಡುಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. a long branch (Śsv. 3, 35 va.). 2, a large horn or trumpet (Bh. 8, 21, 8). — ನಿಡುಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. a long neck (Mr. 283; Rsv. 6, 9). — ನಿಡುಗೋಡು. -ಕೋಡು. [a long horn. ತನ್ನ ಮನದೊಳ್ ಮಿಗೆ ಬೆಚ್ಚಿಸಿದನ್ತೆ ತೋಱುವಗ್ಗದ ನಿಡುಗೋಡು ಮೇಡುಮುಮುರುತ್ತುಮಿಱಿಂಕಿದ ಕೆಚ್ಚಲ್ Pb. 8, 104]. a long branch (Rsv. 9, 24). — ನಿಡುಗೋಲು. -ಕೋಲು. a long staff; a long arrow (ಪ್ರಕ್ಷ್ವೇಡನ, ನಾರಾಚ Si. 289). — ನಿಡುಚಾಪೆ. a long mat (Bp. 38, 11). — ನಿಡುಜಂಗೆ. a long stride (Bp. 26, 31). — ನಿಡುಜಡೆ. long matted hair or braided tresses (Rsv. 1, 135; 5, 19 va.; Śsv. 2, 37). [— ನಿಡುಜಾಗರ. long waking time. ನಿದ್ದೆಗೆಟ್ಟು ನಿಡುಜಾಗರದೊಳ್ ತೊಡರ್ದು Pb. 1, 136]. — ನಿಡುದೊಳ್ಳು. = ನಿಡುದೊಳ್ಳು. (Nr. *b*). — ನಿಡುದನಿ. a long-drawn, high, plaintive sound, note or voice (Bp. 46, 22). — ನಿಡುದೆರೆ. -ತೆರೆ. a long, high wave (Bp. 11, 34). — ನಿಡುದೊರಳೆ. -ತೊರಳೆ. a large spleen (Rām. 6, 45, 61). — ನಿಡುದೊಳ್ಳು. a pot-belly. ನಿಡುದೊಳ್ಳುಳ್ಳವನು (ತುಣ್ಡಿಲ, ಬೃಹತ್ಕುಕ್ಷಿ, etc. Nr. *a*). — ನಿಡುದೋಳ್. -ತೋಳ್. (Śmd. 215). a long arm [ಶರಾಸನಕ್ಕೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ನಿಡುದೋಳನೆಯ್ದು Pb. 11, 19]; (Śsv. 2, 42 va.). *cf.* ನಿಡಿ-. — ನಿಡುನಡಿಕೆ. a long pace; one of a horse's paces: cantering (ರೇಚಿತ Si. 274). — ನಿಡುನರ. a long sinew, etc. (J. 12, 44). — ನಿಡು ನಿಡು. rep. (J. 13, 38; 22, 44). — ನಿಡುನಿದ್ರೆ. the long sleep: death (Bh. 7, 4, 14; *cf.* ದೀರ್ಘ-). — ನಿಡುಪತಾಕೆ. a tall banner (J. 20, 37). — ನಿಡುಪುರ್ಬು. a long brow (J. 19, 21). — ನಿಡುಬತ್ತಳಿಕೆ. a long or high quiver (Rsv. 5, 24). — ನಿಡುಬಾವಿ. a deep well (Bp. 16, 11). — ನಿಡುಬೊಬ್ಬೆ. a long-drawn, loud cry (Bp. 32, 23; 52, 47; 56, 14). — ನಿಡುಮಾರ. N. of a king (Bp. 50, 43. 46. 52). — ನಿಡುಮಾಳ. -ಮಾಳ. (Śmd. 215). a long intervening tract of country, as between two villages (ಗ್ರಾಮಾನ್ತರದೀರ್ಘ, ಪ್ರಾನ್ತರ Hla.). — ನಿಡುಮೀನ್. a long, big fish (Rsv. 2, 8 va.). — ನಿಡುಮೂಗಿ. (Śmd. 198. 221). a person with a long nose. — ನಿಡುಮೂಗು. a long nose. ನಿಡುಮೂಗ. a man with a long nose (see ನಿಡಿ-). [— ನಿಡುಮೆಯ್. a tall figure. ಅಡದ ಮೆಯ್ಗಳಿಲ್ಲ ನಿಡುಮೆಯ್ಗಳುಮಾಡಿದುವನ್ತೆ ಮೆಟ್ಟುವಳ್ Pb. 7, 91]. — ನಿಡುಮೊಲೆ. a lengthy breast (J. 16, 36). [— ನಿಡುವಗೆ. -ಪಗೆ. long time enemy. ನಿಡುವಗೆ ಸೈಪಿನಿನ್ದೆ ದೊರೆಕೊಣ್ಡುದು Pb. 11, 142]. — ನಿಡುವಯಣ. -ಪಯಣ. (Śmd. 215). a long journey. — ನಿಡುವರಿ. -ಪರಿ. a long pace. ನಿಡುವರಿಯ ಗಜ (Rām. 3, 6, 15). — ನಿಡುವಲೆ. -ಬಲೆ. a long net (Śsv. 3, 24). — ನಿಡುವಾಸಿ. -ಪಾಸಿ. long tresses of braided hair (Rsv. 2, 8 va.). — ನಿಡುವುರ್ಬು. -ಪುರ್ಬು. = ನಿಡುಪುರ್ಬು. [ನಿಡುವುರ್ಬುಗಳ್ ಪೊಡರೆ Pb. 4, 89]; (Cpr. 6, 64 va.). — ನಿಡುವೆರಲ್. -ಬೆರಲ್. a long finger (Rsv. 11, 85). — ನಿಡುಸರ. = ನಿಡುದನಿ. (Rsv. 13, 102 va.; J. 3, 32; 28, 38). — ನಿಡುಸರಳ್. a long arrow (ನಿಡುಗೋಲು, etc. Si. 289; J. 12, 40; 13, 18;

28, 45). — ನಿಡುಸುಯ್ 1. to draw a deep sigh [ಪಾಣ್ಡುಸುತರಗಲ್ಕೆಗೆ ನಿಡುಸುಯ್ದರ್ Pb. 2, 96]; (Cpr. 7, 40). 2, = ನಿಡುಸುಯಿಲ್. (5, 51; Śsv. 4, 77). — ನಿಡುಸುಯಿಲ್. a drawn out, deep sigh (Bp. 17, 19; 26, 42; 35, 32). — ನಿಡುಸುಯ್ಲು. = ನಿಡುಸುಯಿಲ್. (Bh. 2, 10, 23). — ನಿಡುಸುರಗಿ. a long knife, a sword (ಗೇಣ್ Ct. 1, 8). — ನಿಡುಸೂಳು. a long-drawn, loud sound (Bh. 8, 23, 3).

ನಿಡುಕ niḍu-ka. a tall man. (Śmd. 241).

ನಿತಮ್ಬ ni-tamba. *the buttocks or posteriors*, especially of a woman. see ಪೊಱವಾಱ್. 2, *the ridge, or slope, of a mountain* (ಸಾನು etc., ಗಿರಿಯ ಪೊರೆ Mr. 97).

ನಿತಮ್ಬಸ್ಥ nitamba-stha. *being on the buttocks.*

ನಿತಮ್ಬಿನಿ nitambini. having handsome hips: *a woman* (ಹೆಂಗೂಸು Mr. 301).

ನಿತಾನ್ತ ni-tānta. *extraordinary, excessive, much* (Ch. v. 96). ನಿತಾನ್ತಂ, *exceedingly.*

ನಿತ್ತರಿಸು nittarisu. Tbh. of ನಿಸ್ತರಿಸು, q. v. to spend or pass time. [ಅಂಕುರಮನೆ ಕರ್ಚಿ ಬಿಚ್ಚಱಿಪ ಕೋಗಿಲೆ ಕಮ್ಪನವುಂಕಿ ಪೊತ್ತು ನಿತ್ತರಿಪೆರಲೆವ್ಬಿವೇವುವೊ Pb. 5, 11; Ap. 9, 89]; (Abh. P. 4, 74; 7, 144; 9, 39 va.; 14, 31; Śāstrasāra in W. v. 1456; Grj. 6, 76).

ನಿತ್ತು nittu. = ನಿನ್ತು 1, ನಿನ್ದು. P. p. of ನಿಲ್ಲು. see Prvs. s. ನಕ್ಷತ್ರ, ನವಮಾಸ, ನಾಡಿ, ನಾಡು, ನೆಗಡಿ, ಚೇನೆ; Cpr. 4, 87.

ನಿತ್ತ್ರಾಣ nittrāṇa. = ನಿತ್ರಾಣ. Tbh. of ನಿಸ್ತ್ರಾಣ. weakness. (My.).

ನಿತ್ತ್ರಾಣಿ nittrāṇi. = ನಿತ್ರಾಣಿ. Tbh. of ನಿಸ್ತ್ರಾಣಿ. a weak person. (My.).

ನಿತ್ಯ nitya. *continual, perpetual; regularly repeated, of regular and close recurrence; endless, eternal, everlasting* (ಅನಶ್ವರ, ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು Nn. 132; ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು 18. 41. 59); *necessary, obligatory, essential;* regularly prescribed, handed down by vedic tradition (ಅಜಸ್ರ, ಅನುಶ್ರುತ 132). ನಿತ್ಯಂ, *perpetually.* ನಿತ್ಯಾ ಸಾಯುವವರಿಗೆ ಅಱುವವರು ಯಾರು? (Prv.). — ನಿತ್ಯಗಟ್ಟಳೆ. -ಕಟ್ಟಳೆ. a perpetual or standing order, daily observance (My.). — ನಿತ್ಯದನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. as usual, as ever, as before (B. 4, 154. 183; My.). — ನಿತ್ಯದರಿದ್ರ. one who is or has been ever or always poor. ನಿತ್ಯದರಿದ್ರನಿಗೆ ಚಿನ್ತೆಯೇನು? — ನಿತ್ಯದರಿದ್ರನಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿನ್ತೆ (Prvs.). — ನಿತ್ಯಪಯಣ. constant travelling. ನಿತ್ಯಪಯಣ ಬುತ್ತೀ ಕೇಡು (Prv.). — ನಿತ್ಯಮುಣ್ಡೆ. widows who customarily are forbidden to remarry. ನಿತ್ಯ ಮುಣ್ಡೇ ಪಟ್ಣದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚಱಿದ್ದವನೇ ಜಾಣ (Prv.). — ನಿತ್ಯಮುತ್ತೈದೆ. a wife whose husband lives till her death (My.). 2, a dancing-girl or whore (My.).

ನಿತ್ಯಕರ್ಮ nitya-karma. constant business, especially used of daily rites, etc. of Brāhmaṇas (My.).

ನಿತ್ಯಜೀವಿ nitya-jīvi. always living: an epithet of Aśvatthāma, Bali, Vyāsa, Hanumanta, Vibhīṣaṇa, Kṛipa, and Paraśurāma (My.).

ನಿತ್ಯತೆ nityate. = ನಿತ್ಯತ್ವ. (Cpr. 4, 51 va.).

ನಿತ್ಯತ್ವ nityatva. *invariableness, perpetuity, eternity,* eternal life (Bp. 15, 36); continual repetition; inevitableness, necessity.

ನಿತ್ಯದಾನ nitya-dāna. daily alms-giving (My.).

ನಿತ್ಯನೇಮ nitya-nēma. (Sk. ನಿತ್ಯನಿಯಮ). fixed rule, constant (religious) observance (Bp. 49, 4; 50, 53).

ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಕ nitya-naimittaka. constant and occasional (My.).

ನಿತ್ಯಬಿನ್ದು nitya-bindu. = ನಿಜಬಿನ್ದು. an obligatory or inherent anusvāra (Śmd. 48).

ನಿತ್ಯಯಾತ್ರೆ nitya-yātre. the daily begging of rice: wandering about begging alms (My., also ನಿತ್ಯಾತ್ರೆ).

ನಿತ್ಯಶ್ರಾದ್ಧ nitya-śrāddha. a śrāddha which is daily to be performed for a whole year (My.).

ನಿತ್ಯಾತ್ಮ nitya-ātma. the eternal soul, the supreme soul: Viṣṇu (Bhāgavata 5, 6, 42; 5, 8, 48). — ನಿತ್ಯಾತ್ಮಶುಕಯೋಗಿ. N. of the author of the Kannaḍa Bhāgavata.

ನಿತ್ಯಾರ್ಥ nitya-artha. the meaning of ನಿತ್ಯ. ನಿತ್ಯಾರ್ಥಾವಲಮ್ಬಿ. -ಅವಲಮ್ಬಿ. clinging to, resting upon or having the sense of ನಿತ್ಯ (Śmd. 395).

ನಿತ್ರಾಣ nitrāṇa. = ನಿತ್ತ್ರಾಣ. weakness. (My.).

ನಿತ್ರಾಣಿ nitrāṇi. = ನಿತ್ತ್ರಾಣಿ. a weak person. (My.).

ನಿದರ್ಶನ ni-darśana. pointing to, showing; indicating; a simile. 2, an example or illustration (Cpr. 4, 51 va.); a kind of upame (Kāvy. III, 3, B, 61. 99 seq.). 3, view; vision. 4, a foreboding, sign, mark, omen (Bp. 18, 5).

ನಿದಾಘ ni-dāgha. burning down. 2, *heat.* 3, *the hot season.* 4, *sweat.*

ನಿದಾನ ni-dāna. 1. a tie, a rope. 2, *a first or original cause, a primary or remote cause.* 3, pathology (ರೋಗಂಗಳಂ ತಿಳಿವುದು Mr. 390). 4, *end, termination, cessation.* feminine ನಿದಾನೆ, she who is tied (J. 30, 3).

ನಿದಾನ nidāna. 2. Tbh. of ನಿಧಾನ. wealth, treasure, etc.; slow. (Śmd. 339; My.; Tu.; Te.). ನಿದಾನವಿದ್ದವನು ಸ್ವಾಧೀನ ತಪ್ಪ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ನಿದಾನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to desire (Cpr. 3, 77 va.).

ನಿದಾನವನ್ತ nidāna-vanta. a slow, deliberate or patient man (My.).

ನಿದಾನಸ್ತ nidāna-sta. = ನಿದಾನವನ್ತ. (My.; Te.).

ನಿದಾನಿ nidāni. = ನಿದಾನವನ್ತ. (My.).

ನಿದಾನಿಸು nidānisu. to pause, to wait, to ponder (My.; Te. ನಿದಾನಿಂಚು).

ನಿದಿ nidi. Tbh. of ನಿಧಿ. a treasure, etc. (Śmd. 339).

ನಿದಿಗ್ಧ ni-digdha. *smeared, anointed, plastered; sticking or clinging to.* see Nr. s. ಒದಗಿಸು.

ನಿದಿಗ್ಧಿಕೆ ni-digdhike. *a species of prickly nightshade, Solanum jacquini* Willd.

ನಿದೇಶ ni-dēśa. pointing out; *order, command, direction, instruction.*

ನಿದ್ದೆ nidde. Tbh. of ನಿದ್ರೆ. sleep, etc. (Śmd. 345; C.; Si. 74). — ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. sleepy eyes: drowsiness (My.). — ನಿದ್ದೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. sleep to be spoiled. [ಮೆಯ್ಯೊಗಕ್ಕೆ ಪಮ್ಬಲಿಸದೆ ನಿದ್ದೆಗೆಟ್ಟು ನಿಡುಜಾಗರದೊಳ್ ತೊಡರ್ದು Pb. 1, 136]. ನಿದ್ದೆಗೆಟ್ಟವನೋ? ಬುದ್ಧಿಗೆಟ್ಟವನೋ? (Prv.). — ನಿದ್ದೆಗೆಯ್. = ನಿದ್ದೆ ಮಾಡು. (J. 30 sum.; Si. 254, 361). — ನಿದ್ದೆ ಬರು. sleep to come. ಆ ಪಣ್ಡಿತನಿಗೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಜಾಡಿಸಿ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸದಿದ್ದರೆ ನಿದ್ದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 4, 154). — ನಿದ್ದೆ ಮಾಡು. to sleep. [ನಿದ್ದೆ ಬರುವವನನ್ನು ಹಾಸಿಗೆಗೆ ದೂಡಿದ ಹಾಗೆ]. — ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಿದರೆ ಏನು? ಒದ್ದೆಬಟ್ಟೆ ಕೊಡಬಾರದೇ? — ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಿದವನ ಕಾಲು ಒತ್ತಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ನಿದ್ದೆಮೊಬ್ಬು. drowsiness (My.). — ನಿದ್ದೆಯೆಚ್ಚಱು. to become awake with regard to sleep: to awake. ಗಣ್ಟೆ ರಾಗಮಾಲಿಕೆ ಮುನ್ತಾದ ವಾದ್ಯಗಳಿನ್ದ ನಿದ್ದೆಯೆಚ್ಚಱುವನ್ತೆ ಮಾಡುವವನು (ಚಾಕ್ರಿಕ, etc. Si. 292). — ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತು. sleep to come to, touch, or take possession of (My.). — ನಿದ್ದೆ ಹೋಗು. to fall asleep (My.). ನಿದ್ದೆಹೋಗುವವನು (ನಿದ್ರಾಣ, ಶಯಿತ Si. 361).

ನಿದ್ರಾಂಗಧ್ವನಿ nidrā-aṅga-dhvani. a sound of the body when asleep. see ಕೊರೆ.

ನಿದ್ರಾಣ ni-drāṇa. *sleeping, asleep; sleepy, drowsy.*

ನಿದ್ರಾಭಾವ nidrā-abhāva. non-existence of sleep; cessation of sleep. see ಎಚ್ಚರ್. 2, the state of being asleep (Cpr. 8, 4 va.).

ನಿದ್ರಾಲು nidrā-ālu. *sleeping; sleepy, drowsy; slothful.*

ನಿದ್ರಾಲೋಲ nidrā-lōla. longing for sleep (J. 30, 19).

ನಿದ್ರಾವಧೂಟಿ nidrā-vadhūṭi. sleep looked upon as a woman (Cpr. 2, 40).

ನಿದ್ರಾವಿಕಾರ nidrā-vikāra. perturbation or disquietness in one's sleep. see ಕನವರಿಸು.

ನಿದ್ರಿತ nidrita. sleeping, asleep.

ನಿದ್ರಿಸು nidrisu. to sleep (Bp. 18, 3; 46, 21; 47, 57; Śsv. 2, 104).

ನಿದ್ರೆ ni-dre. ನಿದ್ರಾ. = ನಿದ್ದೆ. *sleep;* slumber. 2, *sleepiness, sloth.* 3, one of the sañcāribhāvas (Kāvy. IV, 2, 16). see Prv. s. ರುದ್ರ. — ನಿದ್ರೆ ಗೆಯ್. to sleep (Bp. 47, 22). ಪಾಸಿನೊಳ್ ನಿದ್ರೆಗೆಯ್ದಂ (Śmd. 163). ನಿದ್ರೆ ಗೆಯ್ದಾತನು (ನಿದ್ರಾಣ, ಶಯಿತ); ಅವನಾನೊಬ್ಬ ವಿಪ್ರನು ನಿದ್ರೆ ಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲು ನೇಸಱು ಅಸ್ತಮಯಮನ್ ಆದಹುದು ಅವನು ಅಭಿನಿರ್ಮುಕ್ತ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ನಿದ್ರೆಗೇಡು. -ಕೇಡು. disturbance of sleep (My.). see Prv. s. ಬಱೀ ಗುಲ್ಲು. — ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿ. sleep to be brightened up or be known, sleep to pass away or cease; to be brightened up as to (one's) sleep or to know about it, *i. e.* to become awake, to awake (ಎಚ್ Śmd. I; ಎಚ್ಚರ್ I). ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿದಂ (ಎಚ್ಚಂ I). ದಿಕ್ಕನೆ ತರುಣನ್ ಆಗಳೆ ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿದೆದ್ದು (Bp. 47, 8). ನನಗೆ ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿಯಿತು (My.). see Bp. 35, 9; 46, 22; Bh. 1, 10, 23; 3, 13, 32. — ನಿದ್ರೆ ಮಾಡು. = ನಿದ್ರೆ ಗೆಯ್. (My.; B. 5, 24). — ನಿದ್ರೆ ಮುಸುಕು. sleep to cover, fall upon or take possession of (Bp. 35, 9). — ನಿದ್ರೆಹತ್ತು. = ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತು. ಚಿನ್ತೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದ ಕಾರಣ ಆತಗೆ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತದೆ (B. 5, 41).

ನಿಧನ ni-dhana. 1. = ನಿಧಾನ No. 4. place of residence. 2, *race, family.* 3, *conclusion, end.* 4, *death;* destruction, loss. see ಕೇಡು.

ನಿಧನ ni-dhana. 2. = ನಿರ್ಧನ. poor, poverty, etc. — ನಿಧನವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to become poor or wretched (Cpr. 7, 150).

ನಿಧಾನ ni-dhāna. = ನಿದಾನ 2. putting down, laying aside, depositing. 2, *a place where anything is laid, a vessel in which anything is deposited, a receptacle.* 3, *a treasure, a hoard, wealth* (ಧನ, ವಿತ್ತ Nn. 144; ನಿಧಿ, ಶೇವಧಿ Mr. 56; ಕಡವರ Ct. II, 83), especially the treasures of Kubēra (see ನವನಿಧಿ). 4, *a place of cessation or rest;* a place of residence (ನಿಜಾಗಾರ, ನೆಲೆ Śm. 106). 5, a completed work; a fulfilled intention (ಮುಗಿದ ಕಾರ್ಯ 144; ಮುಗಿದ ಬಗೆ Mr. 483). 6, effort, labour, work (ಮಾಟ, ಮಾಡುವನ್ತಾದು 144; mistake for ವಿಧಾನ?). 7, directing the thoughts upon, desire (ಇಚ್ಛೆ, ಬಯಕೆ 144). 8, keeping down or back, acting with restraint: slowness, deliberation, patience, pausing, pondering (not Sk., but in general use). [ನಿಧಾನವೇ ಪ್ರಧಾನ Prv.]. see Prv. s. ಪ್ರಧಾನಿ.

ನಿಧಿ ni-dhi. = ನಿದಿ. putting down, etc.: *a place where anything is laid or deposited, a receptacle.* 2, *a treasure, a hoard, wealth;* a store (ರಾಶಿ Mr. 372). see ಬಯಪ್. 3, the number 9 (Ch.; ಒಮ್ಬತ್ತು Mr. 347; Bp. 61, 92; see ನವನಿಧಿ). 4, the ocean. ನಿಧಿಯಿದ್ದರೂ ನಿಧಾನವಿರ ಬೇಕು (Prv.).

ನಿಧೀಶ nidhi-īśa. Kubēra. (My.).

ನಿಧುವನ ni-dhuvana. shaking to and fro. 2, *sexual intercourse.* see ಓಳ್, ಕೇ.

ನಿಧುವನಕರಣ nidhuvana-karaṇa. performing sexual intercourse. see ಕೊಸೆ (where o. r. ವಿ-).

ನಿಧ್ಯಾನ ni-dhyāna. *intuition, looking at, beholding.*

ನಿನ್- nin. = ನಿನ್ನು, ನೀ, ನೀಂ 1, ನೀನ್, ನೀನು. thou. (Śmd. 178). see its plural ನಿಮ್-. genitive: ನಿನ್ (My.), ನಿನ (My.), ನಿನ್ನ (J. 6, 30; C.), of thee, thine, thy; ನಿನ್ನಗ, ನಿನ್ನನೆ, etc. (My.). — ನಿನತು. -ಅತು. = ನಿನತ್ತು, ನಿನ್ನದು [ಎನಗೆ ಕೂರ್ಪುದನಾ ಘಟಿಸಮ್ಬುವಂ ನಿನಗೆ ಕೂರನಱಲ್ ನಿನತಲ್ತು ಕೇಳೆನತುಂ Pb. 12, 36]; (Śmd. 178. 179; ನಿನ್ನದು Kk. 61). that of thee, thine, thy. ನಿನತು ಬಲಮ್, ಎನತು ಶೌರ್ಯಂ (Śmd. 179). — ನಿನತ್ತು. = ನಿನತು, q. v. ಮುನಿಸಿದು ನಿನತ್ತು, ಸಯ್ರಣೆ ಎನತ್ತು (Śmd. 179). — ನಿನದು. = ನಿನ್ನದು. (My.). — ನಿನ್ನ. of thee, thine. [ನಿನ್ನನೆ ನೆನೆನೆನೆದಿರುಳೊಳಗೊಱಗಿದಿರೆ Kr. 1, 94]. ನಿನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ಹೋದರೆ ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ಹೋಯಿತೋ? — ನಿನ್ನ ಸಾಲಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು. — ನಿನ್ನ ಹೊಱಗೆ (or also ಹೊರಗೆ) ನನ್ನ ಮೆಟ್ಟೇ? (Prvs.). see Śmd. 155. — ನಿನ್ನತು. = ನಿನತು. ಎಲೇ, ಅಱಗವಿ, ನಿನ್ನತಂ ನೆರವಿನೋದಿನ ಕಬ್ಬಮನ್ ಓದದಿರ್ ಸುಧಾನಿಲಯದ ಮುನ್ದೆ (Grj. 1, 26). — ನಿನ್ನದು. = ನಿನತು, q. v. (C.). — dative: ನಿನಗೆ, ನಿಂಗೆ (My.). ನಿನಗೆ ಎನಗೆ ತನಗೆ ತೀರ್ಗುಮೆ ಹನುಮನ್ತನ ಶಕ್ತಿ ಸಾಹಸಂ ರಿಪುವಿಜಯಂ? (Śmd. 178). see Śmd. 139. 150; Cpr. 7, 41. — accusative: ನಿನ್ನ, ನಿನ್ನನು, ನಿನ್ನನ್ನು (My.), ನಿನ್ನಂ. — locative: ನಿನ್ನಲಿ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ (My.). — ablative: ನಿನಿನ್ದ, ನಿನ್ನಿಂದ (My.), ನಿನ್ನಿನ್ದಂ, ನಿನ್ನಿನ್ದೆ. ನಿನ್ನಿನ್ದ ಎತ್ತು ಮಾಱಿತು, ನನ್ನಿನ್ದ ಒಣ್ಣೆ ಮಾಱಿತು (Prv.). [—ನಿನ್ನನ್ನರ್. -ಅನ್ನರ್. like you. ಪುರುಷೋತ್ತಮರಾರ್ ನಿನ್ನನ್ನರ್ Kr. 2, 80. ಮನುಜಂ ನಿನ್ನಾ ಪದಚರಣಯುಗದ್ವಯಮಂ ಮುದದಿಱ್ದುಯಿ ಬಗೆದು Kr. 1, 85].

ನಿನದ ni-nada. *sound, noise, cry,* etc. (ಕಿಳಿರ್ Ct. II, 92).

ನಿನದತ್ ni-nadat. sounding, resounding, ringing, crying, etc. (Śmd. 188).

ನಿನಾದ ni-nāda. = ನಿನದ. *sound, etc.*

ನಿನ್ತು nintu. 1. = ನಿತ್ತು, ನಿನ್ದು. P. p. of ನಿಲ್ಲು.

ನಿನ್ತು nintu. 2. = ನಿನ್ತಿತು, ನಿನ್ದಿತು. third person singular neuter of the imperfect of ನಿಲ್ಲು.

ನಿನ್ದಕ nindaka. blaming, defaming, abusing; a man who ridicules or blames, a scorner (Bp. 4, 55).

ನಿನ್ದನೆ nindane. (ನಿನ್ದನ). reproach, censure, blame, abuse. ನಿನ್ದನೆ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ವನ್ದನೆಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ನಿನ್ದಿತ nindita. blamed, abused, reviled; low, despicable; forbidden.

ನಿನ್ದಿತಕ್ರಮ nindita-krama. a wrong form of vāstava (Kāvy. III, 3, B, 16).

ನಿನ್ದಿದನು nindidanu. = ನಿನ್ದನು. he stood (Rām. 4, 3, 6).

ನಿನ್ದಿರಿಸು nindirisu. to cause to stand up. see s. ನಿಲ್ಲು.

ನಿನ್ದಿಸು nindisu. to blame, to censure, to abuse, etc. (Bp. 6, 4; 50, 74; 57, 40; 61, 17; J. 13, 41; My.). — ನಿನ್ದಿಸಿ ಕೊಳ್. to blame oneself (Abh. P. 15, 16; 15, 77 & 79 va.).

ನಿನ್ದು nindu. = ನಿನ್ತು 1, etc. P. p. of ನಿಲ್, ನಿಲ್ಲು. — ನಿನ್ದಱಿಕೆ. see s. ನಿಲ್.

ನಿನ್ದೆ ninde. blame, censure, reproach, abuse, defamation, scorn, reviling (ಪಱಿ Ct. II, 46; ತೆಗಟ್ Kk. 64; ಚುನ್ನ Ct. II, 66). see ಚುನ್ನ, ತೆಗಟ್, ತೆಗಱುಸು, ಪಱಿ, ಪಱು.

***ನಿನ್ದೋಪಮೆ nindā-upame.** a figure of speech. Kr. 3, 73.

ನಿನ್ದ್ಯ nindya. blamable, to be censured, reprehensible, despicable; bad; forbidden.

ನಿನ್ದ್ಯವಾಕ್ಯ nindya-vākya. a blamable, etc. word or speech (ನಿನ್ದ್ಯೋಕ್ತಿ Nn. 89).

ನಿನ್ದ್ಯಾರುತ nindyā-ruta. = ನಿನ್ದ್ಯವಾಕ್ಯ, q. v.

ನಿನ್ನ ninna. your (singular) see s. ನಿನ್.

ನಿನ್ನು ninnu. = ನಿನ್, etc.; but see ಉಪಂ 2. — ನಿನ್ನುಪಂ. (Bp. 2, 41; 10, 3; 12, 50; 15, 35; 18, 58; 30, 23; 42, 7; 45, 8; Rām. 3, 4, 17; 6, 51, 39).

ನಿನ್ನೆ ninne. yesterday; time lately passed (Śmd. 400). ಹೃಸ್ತನದಿನ, ಕಲ್ಯ Hlā; ಕಲ್ಯ, ಪೂರ್ವವಾಸರ Nn. 105; Bp. 57, 34; Dp. 4, 2; J. 9, 18; C.; Te.; T. ನೆನ್ನಲ್, ನೆರುನಲ್, ನೇಱು). declension: ನಿನ್ನೆಂಗೆ, ನಿನ್ನಿನ (Śmd. 401); ನಿನ್ನಿನ (Śmd. 133; Bp. 51, 74; My.); ನಿನ್ನೆಗೆ, ನಿನ್ನೆಯ (My.). ನಿನ್ನೆಯ ದಿನ (ಹ್ಯಸ್ Si. 316). ನಿನ್ನೆ ಕಱೆದ ಹಾಲಿನ್ದಾದ ಬೆಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪವು (ಹೈಯಂಗವೀನ Nr.). ನಿನ್ನಿನವು B. 4, 187). ನಿನ್ನೆ ಉಣ್ಡದ್ದು ಬಯಸೋದು ಯಾಕೆ? — ನಿನ್ನೆಗೆ ಮೊನ್ನೆಗೆ ಜನ್ನಕ್ಕೆ (Prvs.).

ನಿಪ್- nip. = ನಿಡು. the state of being long. — ನಿಪ್ಪುರಿ. -ಉರಿ. great heat [T. ನೆರ್ಪು; Tu. ನಿಪ್ಪು]; (Rām. 6, 53, 78) — ನಿಪ್ಪೆಣ. a tall corpse (Rām. 6, 48, 29).

ನಿಪ ni-pa. where is drunk in: *a water-jar* (ಕುಮ್ಭ, ಕುಟ, ಕಲಶ, ಕೊಡ Mr. 209).

ನಿಪಠ ni-paṭha. *reading, recitation, studying.*

ನಿಪತನ ni-patana. flying down, falling down, falling; descending; alighting. — ನಿಪತನಂಗೆಯ್. -c-. to throw down (J. 14, 13).

ನಿಪತಿತ ni-patita. fallen down, fallen; descended, alighted. (Bp. 19, 35; 26, 42).

ನಿಪತ್ತಿ ni-patti. falling down, throwing oneself down. see ಪ್ರಣಿಪತ್ತಿ.

ನಿಪಾಠ ni-pāṭha. = ನಿಪಠ. reading, etc.

ನಿಪಾತ ni-pāta. falling down, falling, descending; attacking; casting; dying, death; ruined state (My.). 2, putting down as irregular or exceptional, as the occurrence of a word at the beginning instead of the end of a compound, etc. 3, *a particle, the term for all adverbs including conjunctions and interjections* Śmd. 12. 67. 70. 76; Kāvy. I, 1*b*, 15-22). see s. ಮಂಗಲ. — ನಿಪಾತ ಮಾಡು. to destroy (My.).

ನಿಪಾತನ ni-pātana. *causing to fall, throwing down, dropping, etc.;* destroying. 2, falling down.

ನಿಪಾನ ni-pāna. drinking. 2, *any reservoir of water, any place or trough near a well for watering cattle;* a well, a pool (ಉದಪಾನ, ಉದ್ಪಾಪ್ಸ, ಬೆಂಚೆ Mr. 421).

ನಿಪೀಡನ ni-pīḍana. pressing together. see s. ಪಿಪೀಡನ.

ನಿಪುಣ ni-puṇa. perfect, complete; accurate; careful. 2, *clever, adroit, skilled in, conversant with;* skilfulness, etc. (Bp. 51, 31). feminine ನಿಪುಣೆ (My.). ನಿಪುಣನಾದವನು ಕೃಪಣನಾಗ ಬಾರದು. — ಉಪಕಾರವಱಿಯದವನ ನಿಪುಣನೆನ್ನು ಹೇಟ ಬೇಡ (Prvs.).

ನಿಪುಣತನ nipuṇatana. = ನಿಪುಣತೆ. (ನೈಪುಣ್ಯ G.; My.).

ನಿಪುಣತೆ nipuṇate. skilfulness, cleverness, adroitness; carefulness, accuracy. (My.).

ನಿಪುಣತ್ವ nipuṇatva. = ನಿಪುಣತೆ. (My.).

ನಿಪ್ಪಡಿ nippaḍi. (fr. a ನಿಪ್ಪರ್?). — ನಿಪ್ಪಡಿಗಿಡ. a thorny leafless shrub with red flowers, Capparis aphylla Roxb. (Z.).

ನಿಪ್ಪಸರ nip-pasara. severity, vehemence, impetuousity, coarseness, harshness (ಉರವಣೆ, ನಿಷ್ಠೂರ Śs.; Kk. 65, where one MS. has ಉರವಣೆಯಿ ನಿಪ್ಪಸರದಿಂ ಪೋಪುದು; Dp. 139, 2. Rām. 6, 51, 66. 91; J. 27, 13). ಇನ್ನು ರಿಪು ನಿಪ್ಪಸರದಲಿ ಕಲಿಯೇಱದನು, ಕೆಯ್ಯೊಳ್ಳ ನೀಸ್ತರನ (Bh. 8, 23, 45).

ನಿಪ್ಪಾಳೆಯ nip (*i. e.* ನಿ) -pāḷeya. absence of settlement: expulsion (Bh. 1, 4, 31).

***ನಿಪ್ಪುಟ nippuṭa.** much, greatly? ವೃಕ್ಷಜಾತಿಗಳೊಡಲ್ ಪಸಿವಾದಮುಳುರ್ವ ನಿಪ್ಪುಟಂ ಕರಗಿದುದೆನ್ನ ಬಾಷ್ಪ ತೆಱನಾವುದು ದೇವ ಶರಣ್ಗೆ ವನ್ದವು Ap. 8, 62.

***ನಿಪ್ಪೊಸತು nipposatu.** newest of new. ಗಣಿಕಾಸೃಷ್ಟಿಯುಂ ಪುಷ್ಪಬಾಣಂ ಪೊಸತಂ ಮಾಡಿಟ್ಟನೊ ನಿಪ್ಪೊಸತು ದಲಿದಱೊನ್ದನ್ದಮೆನ್ದು ನ್ದದೇಂ ರಂಜಿಸಿತೋ Ap. 1, 82.

ನಿಬ್- nib. = ನಿಡು. the state of being long. see ನಿಬ್ಬೆಱಗು.

ನಿಬದ್ದಿ ni-baddi. ನಿಬದ್ಧಿ. certainty, truth, reality (ಪ್ರಕೃತ, ನಿಜ Nn. 111; ಅಂಜಸಾ, ದಿಟ 129; Te., T.; not in Sk.; see ನಿಬದ್ಧ).

ನಿಬದ್ಧ ni-baddha. bound in or on, bound; fastened, connected, bound together; caught, fettered; coherent; stopped; confined; checked; composed, written; inlaid, enchased, set; etc. 2, not movable or fluctuating: a fixed rule, demonstrated truth, truth (ಕಟ್ಟಳೆ, ಸತ್ಯ Mr. 358; not in Sk.). 3, destroyed. see Bp. 19, 10. 12; 56, 9; Kāvy. IV, 1. 2. *cf.* ನಿಬರ್ದ್ಧ.

ನಿಬನ್ಧ ni-bandha. = ನಿಬನ್ಧನ.

ನಿಬನ್ಧನ ni-bandhana. binding, ligation; constructing, building; etc. 2, syntax. 3, *a composition, a treatise.* 4, = ನಿಬರ್ನ್ಧ, rule, governing (Cpr. 4, 21).

ನಿಬನ್ಧನೆ ni-bandhane. = ನಿಬರ್ನ್ಧ. appointing, ordering; a rule, an order (My.).

ನಿಬರ್ಹಣ ni-barhaṇa. = ನಿವರ್ಹಣ. throwing down, etc. (Bp. 38, 43*b*; My. Amara).

ನಿಬಾಯಿಸು nibāyisu. Tbh. of ನಿರ್ವಾಹಿಸು. to accomplish, etc. (My.).

ನಿಬಾವು nibāvu. (Tbh. of ನಿರ್ವಾಹ; *cf.* Mhr., H. ನಿಭಾವ). the state of lasting (used of cloth, My.).

ನಿಬಿಡ ni-biḍa. 1. = ನಿವಿಡ. close, thick, crowded, etc. (Bp. 42, 22; J. 3, 23. 40; My. Amara).

***ನಿಬಿಡ ni-biḍa.** 2. one of the ten styles of Dakṣiṇa mārga Kr. 2, 54.

ನಿಬಿಡತೆ ni-biḍate. the state of being close, etc. (Śsv. 3, 35 va.).

ನಿಬಿಡಿತ ni-biḍita. filled, etc. (Cpr. 7, 151).

ನಿಬಿಡೀಕೃತ nibiḍī-kṛita. made close, dense, full, etc. (My.).

ನಿಬುದ್ಧಿ nibuddhi. = ನಿಬ್ಬುದ್ಧಿ. Tbh. of ನಿರ್ಬುದ್ಧಿ. senseless, etc. (Śmd. 380).

ನಿಬ್ಬಣ nibbaṇa. = ದಿಬ್ಬಣ 1. (Tbh. of ನಿರ್ವಹಣ?). a marriage festival with all its display, especially with its processions and gifts. 2, the display of the gifts or the gifts themselves (ತಿಲ್ಲಣ್ಣಿ Śmd. II). ಅಬ್ಬೆಗರುಪಣವೇಕೆ? ಕಬ್ಬೇಕೆ ಬೋಡಂಗೆ? ನಿಬ್ಬಣವು ಯಾಕೆ ಕುರುಡಂಗೆ? ವನದೊಳು ಬೊಬ್ಬೆಲಿಯು ಯಾಕೆ? (Sp.).

ನಿಬ್ಬಣಿಗ nibbaṇiga. the friend or attendant or companion of a bridegroom (ಜನ್ಯ Nr.).

ನಿಬ್ಬನ್ದಿಗ nibbandiga. Tbh. of ನಿರ್ಬನ್ಧಿಕ. a man who persists in, etc. (Śmd. 380).

ನಿಬ್ಬರ nibbara. Tbh. of ನಿರ್ಭರ. vehement, etc. (ನಿರ್ಭರ Bhn. 44; ಒಚ್ಚತಮಿಲ್ಲೆನ್ಬುದರ್ಥ Ct. I, 89; Bp. 34, 11; 35, 48; 36, 1; 44, 21; 52, 20; 56, 14; Bh. 8, 23, 3; Rām. 4, 7, 10; J. 6, 17); [Cv. 1341].

ನಿಬ್ಬಾರ nibbāra. Tbh. of ನೀಹಾರ. fog, mist, etc. (ಮಂಜು Ct. I, 87).

ನಿಬ್ಬುದ್ಧಿ nibbuddi. = ನಿಬುದ್ಧಿ. Tbh. of ನಿರ್ಬುದ್ಧಿ. stupid (Śmd. 345).

***ನಿಬ್ಬೆಱಗು nibberagu.** forgetting oneself as a result of long or continuous amazement. ನಿಷ್ಠೆ ನಿಬ್ಬೆಱಗು ಗಟ್ಟಿಗೊಂಡಡೆ ಏಕೋಭಾವದಲ್ಲಿ ಸೊಮ್ಮು ಸಮ್ಬನ್ಧ Cv. 379. (ತಳವೆಳಗು Ṡs., Bp. 17, 1; Te. ನಿವ್ವೆಱಗು).

ನಿಭ ni-bha. = ನಿಪ, ನೆವ, ನೆವನ, ನೆವನು. having the shine or appearance of: *resembling, like, similar.* 2, *pretence, pretext. fraud, sham, trick, disguise.* 3, appearance, light, manifestation.

ನಿಭಾಯಿಸು nibhāyisu. to get through or over; to endure, to suffer, to bear (My.; Br. ನಿಭಾಯಿಂಚು; Mhr., H. ನಿಭಣೇಂ, ನಿಭಾವಣೇಂ; *cf.* ನಿರ್ವಾಹ); to succeed (Mhr., etc.).

ನಿಭಾಲನ ni-bhālana. *seeing, sight, perception.*

ನಿಭೃತ ni-bhṛita. borne or placed down, deposited; concealed, hidden; filled with, full of (Cpr. 1, 69. 79; 6, 2).

ನಿಮ್- nim. = ನಿಮ್ಮು, ನೀಂ 2, ನೀಮ್, ನೀವು 1. the plural of ನಿನ್-. (you). genitive: ನಿಮ್- (My.), ನಿಮು (Śmd. 178; My.), ನಿಮ್ಮ (Śmd. 178; C.). ನಿಮ್ಮನೇ ಕಾಟಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನೇ ಬಟ್ಟೆಯೋ? — ನಿಮ್ಮನೆಯೆಮ್ಮೆ ಇದ್ದರೆ ನಮ್ಮನೇ ಕೊಮ್ಮೆ ಇದೆ. — ನಿಮ್ಮನೆಯೆಮ್ಮೆ, ನಮ್ಮನೇ ಕಱು; ತಾ, ತಿಮ್ಮಕ್ಕಾ, ಪಂಚೇರು ತುಪ್ಪವ! — ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮನೆಯಕ್ಕಿಯ ಕೊಟ್ಟು, ಅಮ್ಮಾ, ನಿಮ್ಮನೇ ಪ್ರಸಾದವೇ? — ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತ ದುಡೀ ಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಸತ್ತ ಎಮ್ಮೆ ಬರಬೇಕು (Prvs.). ಜೀಯ್ಯ, ನಿಮ್ಮಡಿಗಳ ನಿರೂಪಮಂ ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸಿದೆಂ (J. 31, 34). ನಿಮ್ಮಿನಿಬರ್ (ನಿಮ್ಮ ಇನಿಬರ್, Bp. 57, 80). ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರು (ನಿಮ್ಮ ಇಬ್ಬರು, B. 3, 127); ನಿಮ್ಮನಿಬ್ಬರಂ (ನಿಮ್ಮನ್ ಇಬ್ಬರಂ, Bp. 26, 61; 52, 37); ನಿಮ್ಮವಂ (9, 40). — ನಿಮತು. -ಅತು. = ನಿಮತ್ತು (Śmd. 178. 179), ನಿಮುದು, ನಿಮ್ಮತು, ನಿಮ್ಮದು. that of you, yours, your. [ಸಾವೆ ನಿಮತಿಚ್ಚೆಯೆನೆ ಪೊಣರ್ದಾರ್ಪವಂ ತಳ್ತಿಱದು ಗೆಲ್ವಂ Pb. 11, 31]. — ನಿಮತ್ತು. = ನಿಮತು, q. v. — ನಿಮದು. -ಅದು. = ನಿಮತು. (My.). — ನಿಮ್ಮತು. = ನಿಮತು. (Kk. 61). — ನಿಮ್ಮದು. = ನಿಮದು. (My.). [— ನಿಮ್ಮನ್ತು. like you. ಮುದುಗಣ್ಗಳಾಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ತು ಪಱಿಯೆ ನುಡಿವರುಮೊಳರೇ Ap. 9, 105]. — ನಿಮ್ಮುತು. -ಉತು. (Śmd. 180). that of you who are in the middle, yours, your. ನಿಮ್ಮು ತಿರ್ವರುಮ್ ಎಮ್ಮುತಯ್ವರುಂ ತಮ್ಮುತಱುವರುಂ (180). dative: ನಿಮಗೆ (C.). ಕುಡದ ನಿಮಗೆ ಈ ಎಡಜ್ಞಾಯ್ತು? (Śmd. 125). accusative: ನಿಮ್ಮ, ನಿಮ್ಮನು, ನಿಮ್ಮನ್ನು (My.), ನಿಮ್ಮಂ. locative: ನಿಮಲಿ, ನಿಮಲ್ಲಿ, ನಿಮ್ಮಲಿ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ (My.). ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ರೊಕ್ಕ ಉಣ್ಟೋ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಲೆಕ್ಕ ಉಣ್ಟು (Prv.). ablative: ನಿಮಿನ್ದ, ನಿಮ್ಮಿನ್ದ (My.), ನಿಮ್ಮಿನ್ದಂ, ನಿಮ್ಮಿನ್ದೆ. [— ನಿಮ್ಮಡಿ. -ಅಡಿ. your nobleself. venerableself. ಆನ್ಮಾತಱಯದೆ ಮುಳಿದುಂ ನಿಮ್ಮಡಿಯಂ ನೋಯೆ ನುಡಿದೆಂ Pb. 12, 54; — ನಿಮ್ಮಡಿಯಾ. honorific way of expressing 'your'. ಪರಮಾನುಭಾವ ಭರಮಂ ದೊರೆಕೊಣ್ಡುವದಿನ್ದು ಬರವಿನೊಳ್ ನಿಮ್ಮಡಿಯಾ Kr. 3, 205].

ನಿಮಗ್ನ ni-magna. plunged in or into, immersed, submerged, sunk; sunk in, depressed, not prominent. see ಮುೞುಗು.

ನಿಮಜ್ಜನ ni-majjana. diving, immersion, sinking. 2, causing, to immerse. see ಅೞ್;

ನಿಮತು nimatu. ನಿಮತ್ತು nimattu. yours. see s. ನಿಮ್-.

ನಿಮನ್ತ್ರಣ ni-mantraṇa. inviting, invitation, bidding to a feast, especially a śrāddha (My.); summoning, calling.

ನಿಮಯ ni-maya. *barter, change, exchange.* see ವಿ-.

ನಿಮರ್ದನ ni-mardana. crushing; destroying (ಸಂಹರ, ಮರ್ದಿಸುವುದು Nn. 105).

ನಿಮಾಜು nimāju. = ನಮಾಜು, ನಿವಾಜು. worship, etc. (My.; Mhr., H., Br.). — ನಿಮಾಜುಗಟ್ಟೆ. -ಕಟ್ಟೆ. a wall-like structure (on an elevation) whereat Mussulmans yearly perform worship (My.). — ನಿಮಾಜುಬೋರೆ. the elevation whereon the nimājugaṭṭe stands (My.).

ನಿಮಾನಿಮಿ nimānimi. exact, quite correct; exactly, etc. (My.; H.).

ನಿಮಿ nimi. N. of a king of Vidēha (Rām. 1, 16, 21). 2, N. of a son of Ikṣvāku, who lost his body through the curse of Vaśiṣṭha, etc. 3, winking of the eyes, twinkling.

ನಿಮಿತ್ತ ni-mitta. a mark, an aim; *an archer's butt, target.* 2, sign, token. 3, an omen; fortune-telling. 4, cause, motive, reason; *instrumental or efficient cause, causa efficiens* (opposed to upādāna). ನಿಮಿತ್ತಂ, because of, on account of. ಅವನ ಮನೋವೃತ್ತಿ ನಿಮಿತ್ತಮಾಗಿ (Śmd. 45).

ನಿಮಿತ್ತಗಾಱ nimitta-gāṟa. a fortune-teller (My.).

ನಿಮಿತ್ತಸ್ಥಲ nimitta-sthala. the place where the man has to stand who is the representative of the deceased one at the sāpiṇḍyaśrāddha (My.).

ನಿಮಿತ್ಯ nimitya. = ನಿಮಿತ್ತ. (Mhr.). ಇದು ನಿಮಿತ್ಯಂ, on account of this, therefore (Bp. 37. 15). ಅವನ ಬೆಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿಮಿತ್ಯದಿನ್ದ (B. 5, 60). ಅವರು ನಿಮಿತ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಾವಿರಾರು ಜನರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುವರು (5, 108). see Prv. s. ಬೇಗೆ ಹತ್ತು.

ನಿಮಿತ್ಯಗಾಱ nimitya-gāṟa. = ನಿಮಿತ್ತಗಾಱ. (My.).

ನಿಮಿರ್ nimir. = ನಿಗುರ್, etc. to be stretched; to become straight; to stand up to one's full length; to become erect; to grow high, to be lifted up; to be unfurled; to become extensive, to spread, etc. (ಪ್ರಸಾರಣ Śmd. Dh.; ನಿಮುರು; T. ಇಮಿರ್, ನಿಮಿರ್, ನಿವರ್; M. ನಿವಿರು). [ಪಂಚಧನುಶ್ಶತಂ ಪವಣ್ಣೆಲೆ ನರರ್ಗೆನ್ದೊಡನ್ನಿಮಿರೆ ಬಣ್ಣಿಸಲಾನಱಿಯೆಂ ವಿದೇಹಮಂ Ap. 1, 52]. P. p. ನಿಮಿರ್ದು (Śmd. 55). ನಿಮಿರ್ದುವು, ಪೊಳೆದುವು, ಅಳುಂಕಿದುವು.... ಅವಳ ಧವಳಕಟಾಕ್ಷಂ (264). ನಿಮಿರ್ದ ಹಾವು (ಆಶೀವಿರ್ಷ, ದೀರ್ಘಪೃಷ್ಠ Hlā.). ಪುಡಿಯಡರೆ ನಿಮಿರ್ದ ಪುತ್ತಿನ ಕುಡಿ ಕೆಡೆದತ್ತು (Lilv. 3, 3). ನಿಮಿರ್ದ ಕಾನ್ತಾರದಲ್ಲಿಯ ಕಿಚ್ಚು (ದಾವ Mr. 48). ಮರಳಿ ಮರಳಿ ನಿಮಿರ್ದು ವನ್ದಿಸಿ (Bp. 4, 47). ಅದಱ ಬೇರುಗಳ್ ಅಯ್ದೆ ಕೆಳಯಕಿೞದು, ನಿಮಿರ್ದಿರೆ (34, 5). ಬಂಕೆತನ್ದೆಗೆ ಕೊರಡು ಕೊನರಿ ನಿಮಿರ್ದವೊಲ್ (38, 40). ಅವಿರಲಿತಶಿವಭಕ್ತಿಯೆಲ್ಲಾ ಬುವಿಗಳೊಳು ಪಸರಿಸಿ, ನಿಮಿರ್ದಿರೆ (58, 13). ಕುಡಿ ನಿಮಿರ್ದ ಪುರ್ಬು (Rśv. 6, 36). [ನಿಮ್ಮ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಮನದಲ್ಲಿ ರತಿ ಹುಟ್ಟಿ ನಿಮಿರ್ದುವೆನ್ನ ಕಳೆಗಳು Bv. 490]. see Cpr. 1, 112; 2, 52; 6, 65; 7, 32. 134; Grj. 1, 96; Rśv. 5, 85; J. 8, 18; 11, 25.

ನಿಮಿರು nimiru. = ನಿಮಿರ್, etc. P. p. ನಿಮಿರಿ. ತನಯುನ್ ....ಸುದತಿಯ ನಿಮಿರಿದುದರದೊಳ್ ಇರಲ್ (Bp. 3, 1). ಪುರುಷತ್ವಮ್ ಅಳವಟ್ಟು, ನಿಮಿರಿ (35, 25). ಗುರುಭಕ್ತ ನಿಮಿರಿ (39, 62). ಅಮಿತ ಕರ್ಣಂಗಳೊಳ್ ಅನೇಕಂ ನಿಮಿರಿ ಘಣಘಣ ಎನ್ದು ಮೊರೆವಾಕ್ರಮಿಪ ಘಣ್ಟೆಗಳಿನ್ದ ಘಣ್ಟಾಕರ್ಣನೆನ್ದೆಸೆದ (53, 37). see Bp. 58, 25.

ನಿಮಿರ್ಕೆ nimirke. the state of being stretched, of being spread abroad, of being increased, etc. (Śmd. 248; (Cpr. 6, 32; Grj. 6, 11).

ನಿಮಿರ್ಚು nimircu. = ನಿಗುರಿಸು, etc. to cause to be stretched, etc.; to lengthen; to lift up, to raise; to enlarge; to cause to spread or increase, etc. (ಪ್ರಸಾರಣ Śmd. Dh., ನಿಗುರಿಸು Cm.). ನಿಮಿರ್ಚಿದಂ (Śmd. 255). [ಪೆಮ್ಮಿನ ಪೆಸರಂ ನಿಮಿರ್ಚಿದುದುಮಲ್ಲದೆ Pb. 1, 26; Ap. 4, 22 va.]. ಅತ್ತನ್ದಾಗಿರ್ದ ಪಂಚಮಿಯನ್, ಅತ್ತಣಿನ್ ಎನ್ದು ನಿಮಿರ್ಚುವರ್ (141). ಕೆಬ್ಬಿಗಂಗೆ ನೆಲನಂ ನಿರ್ವ್ಯಾಜದಿನ್ದ ನಿಮಿರ್ಚಿದಗೆ, ಎಲ್ಲಂ ಭುವನೈಕರಾಮುಮಹಿಪಂಗೆ ಅಕ್ಕುಂ (188). see Cpr. 1, 49. 108; 2, 14; 4, 77; Abh. P. 2, 38; 3, 108. 145; Rsv. 10, 31 va.; s. ಬಯಲುಗ.

ನಿಮಿಷ ni-miṣa. = ನಿಮಿಸ, ನಿಮುಸ, ನಿವಿಸ. twinkling, winking; *the twinkling of an eye considered as a measure of time, a moment* (ನಿಮೇಷ, ಪಳಚುವ ಅಕ್ಷಿ Mr. 317). ನಿಮಿಷ ತಡದರೆ ಅನಿಮಿಷನಾದಾನೇ? (Prv.). 2, a minute (My.).

ನಿಮಿಷಭೇದ nimiṣa-bhēda. a distinction (consisting) of moments (ಕಾಲ, ಸಮಯ Nn. 56).

ನಿಮಿಸ nimisa. Tbh. of ನಿಮಿಷ (Śmd. 335. 357; My.).

ನಿಮೀಲನ ni-mīlana. shutting the eyelids, winking or twinkling of the eyes, winking. 2, shutting, closing, as flowers; closing the eyes, looking down (ಅಕ್ಷಿಯಿಂ ಕೆಳಗೆ ನೋಡಲು Mr. 317); *closing the eyes in death; dying, death.* see ಮುಗುಳ್. 3, a kind of vāstava (Kāvy. III, 3, B, 3. 57-59).

ನಿಮೀಲಿಕೆ ni-mīlike. = ನಿಮೀಲನ No. 1. (Sk.; R.).

ನಿಮುಸ nimusa. Tbh. of ನಿಮಿಷ. (My.).

ನಿಮೇಷ ni-mēṣa. = ನಿಮಿಷ. twinkling; *a moment.*

ನಿಮ್ನ nimna. depth, low ground; a slope; *a gap, a chasm or cavity in the ground;* a depression, deepening. 2, *deep;* low, sunk. see ಕಪ್ಪು, ಕುಱ.

ನಿಮ್ನಕುಕ್ಷಿ nimna-kukṣi. a sunk, hollow belly. see ಅಕ್ಕುಳಿಸು.

ನಿಮ್ನಗೆ nimna-ge. she who goes downwards: *a river* (ನದಿ, etc., ತೊಱೆ³ Mr. 413).

ನಿಮ್ನಪತನ nimna-patana. downwards-falling. see ಉರುಳ್.

ನಿಮ್ನಭೂಮಿ nimna-bhūmi. a low or deep, depressed place. see ಕುಱ.

ನಿಮ್ನಾಗಮಕರಣ nimna-āgama-karaṇa. causing to course downwards. see ಉರುಳ್ಚು.

ನಿಮ್ನಾವತರಣ nimna-avataraṇa. going downwards, descending. see ಇಱ.

ನಿಮ್ಬ nimba. *a tree with bitter fruits, the Nimb-tree, Azadirachta indica* Juss. see ಬೇವು.

ನಿಮ್ಬತರು nimba-taru. *the coral tree, Erythrina fulgens* Hortul. (or according to others, Melia sempervirens), one of the trees of svarga.

ನಿಮ್ಬಿ nimbi. 1. = ನಿಮ್ಬೆ, ಲಿಮ್ಬೆ. the acid lime, etc. (Sk. ನಿಮ್ಬೂಕ, the common lime, Citrus acida). see ಕಂಚಿ-.

ನಿಮ್ಬಿ nimbi. 2. = ನಮ್ಬಿ. N. (Bp. 3, 82; 9, 41; 18, 90; 24 sum.; 24, 52. 64; 54, 73). — ನಿಮ್ಬಿಯಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. (Bp. 24, 1. 60. 75. 85; 47, 37; 48, 26). — ನಿಮ್ಬಿಯವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. (Bp. 48, 26).

ನಿಮ್ಬೆ nimbe. = ನಿಮ್ಬಿ 1, etc. the acid lime, Citrus medica L., var. acida (ಜಮ್ಬೀರ Mr. 112; ಜಮ್ಬೀರ, ಜಮ್ಬೀರ, ಜಮ್ಬು, ಜಮ್ಬಲ, ದನ್ತಶಠ Si. 126; My.; Tu.; Te. ನಿಮ್ಮ; *cf.* ಇಲಿಮಿಂಚಿ). see ಗಜ-. —ನಿಮ್ಬೇ ಗಿಡ. the lime tree (My.). — ನಿಮ್ಬೇ ಹಣ್. -ಹಣ್ಣು. a ripe lime (Bp. 18, 16). ನಿಮ್ಬೇ ಹಣ್ಣಾದರೆ ಹಪ್ಪಲಿಸಿದರೆ ಬನ್ದೀತೆ? (Prv.). ಅವನಿಗೆ ನಿಮ್ಬೇ ಹಣ್ಣಿನ ಸಮ್ಬನ್ಧ ಉಂಟು, he is foolish or mad (My.).

ನಿಮ್ಮ nimma. see s. ನಿಮ್-.

ನಿಮ್ಮಳ nimmaḷa. Tbh. of ನಿರ್ಮಲ (Śmd. 345). pureness; serenity: quiet, ease, comfort (My.; Te. ನಿಮ್ಮಳ).

ನಿಮ್ಮು- nimmu. = ನಿಮ್-, etc.; but see —ಉವಂ 2. — ನಿಮ್ಮುವಂ (Bp. 22, 37; 14, 19; 48, 15; 55, 32).

ನಿಯತ ni-yata. checked, restrained; governed, controlled, self-governed. 2, fixed, settled, constant, permanent, incessant. (My.). 3, certain, established, sure (ನಿಶ್ಚಿತ Śmd. 88 Cm.; ನಿಶ್ಚಯ, ನಿಶ್ಚಿತ Mr. 435); positive, definite. 4, restraint; self-restraint; a religious duty or obligation (ಗುಣ Nn. 78, one MS. ನೀತಿ; ನೀತಿ 89); the state of being fixed, settled, etc., etc. see Śmd. 77. 82. 167. 342; Kāvy. II, 2, B, 27; III, 2, B, 88; Ch. v. 93; Bp. 2, 49; 35, 40; Mr. 524; Śm. 85. — ನಿಯತಂ. *always, constantly, decidedly, positively* (ಕಟ್ಟಾಗಿ Śmd. 82 Cm.).

ನಿಯತದ್ವಿತ್ವ niyata-dvitva. a constant or obligatory reduplication (Śmd. 48).

ನಿಯತಹಾರಿ niyata-hāri. a person who removes or shakes off all self-restraint, a malevolent person (ಕುಟಿಲ, etc., ವಕ್ರ Mr. 244).

ನಿಯತಿ ni-yati. = ನೇತಿ. restraint, restriction; regulation, precept, rule (*e. g.* of being changed into, ನಿಯತ Śmd. 343 Cm.). 2, the fixed order of things: *destiny, fate.* 3, self-command, self-restraint. 4, a religious duty or obligation (Bp. 9, 6).

ನಿಯತೇನ್ದ್ರಿಯ niyata-indriya. having the passions restrained or subdued (My.).

ನಿಯತ್ತು niyattu. Tbh. of ನಿಯತ. right state of mind, truthfulness (My.; H.). ನಿಯತ್ತಿದ್ದವನಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಚನ್ದ (Prv.).

ನಿಯನ್ತ niyanta. Tbh. of ನಿಯನ್ತೃ. (My.).

ನಿಯನ್ತೃ ni-yantṛ. who or what restrains, subdues, tames, governs or guides; a ruler, etc. 2, *a driver, a charioteer.*

ನಿಯನ್ತ್ರ niyantra. Tbh. of ನಿಯನ್ತೃ. (Cpr. 7, 146).

ನಿಯಮ ni-yama. = ನೇಮ 1. restraining, checking, curbing, subduing, ruling, restraint, restriction. 2, fixing, establishing (ಸಂಸ್ಥೆ Mr. 480); defining; fixed rule, a rule, a law, a precept; established order; a regular practice; appointment; certainty, ascertainment. 3, *agreement, contract, assent, promise,* 4, *any self-imposed restraint or religious observance voluntarily practised, as fasting, watching, pilgrimage, praying, etc.* ನಿಯಮವುಳ್ಳವನ್ನ ಕಣ್ಡರೆ ಯಮನಿಗೂ ಭಯ (Prv.). see Śmd. 28; Kāvy. III, 2, B, 33; B. 4, 214; ಶಿಕ್ಷಿಸು.

ನಿಯಮನ ni-yamana. restraining, subduing; ruling, regulating; order (My.).

ನಿಯಮನಿಷ್ಠೆ niyama-niṣṭhe. regular and rigid observance of prescribed or meritorious rites and works (My.).

ನಿಯಮವನ್ತ niyama-vanta. = ನೇಮವನ್ತ. a man who practises or observes religious obligations (My.).

ನಿಯಮವ್ಯವಸ್ಥೆ niyama-vyavasthe. a settled order of things or circumstances: one of the rules of kāvyasamaya (Kāvy. V, 40 seq.).

ನಿಯಮಸ್ಥ niyama-stha. = ನಿಯಮವನ್ತ, ನೇಮಸ್ಥ. (My.; Bp. 43, 36).

ನಿಯಮಸ್ಥಿತಿ niyama-sthiti. *steady observance of religious obligations.*

ನಿಯಮಿತ ni-yamita. = ನೇಮಿತ. restrained, checked, subdued, ruled; being bound to a vow (Bp. 6, 31); regulated, prescribed; fixed, appointed (Bp. 33, 2; B. 4, 87. 134).

ನಿಯಮಿಸು ni-yamisu. = ನೇಮಿಸು. to restrain, to subdue. ಎಲ್ಲಾ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಂ ನಿಯಮಿಸುವುದು (ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ Hlā.). 2, to appoint, to fix; to lay down a rule; to give orders, to order, to nominate (Bp. 39, 14; My.).

*ನಿಯಮೋಪಮೆ **niyama-upame.** a figure of speech Kr. 3. 64.

ನಿಯಾಮ ni-yāma. = ನಿಯಮ. see ಉಯ್ಯ್; Śmd. 12. 27. 28.

ನಿಯಾಮಕ ni-yāmaka. = ನಿಯೋಗಕ, ನೇಮಕ. restraining, subduing; guiding, governing; who or what restrains, regulates or rules; a ruler. 2, a charioteer. 3, *a boatman; a helmsman; a pilot.* see ಸರ್ಗ-. 4, order, rule (My.).

ನಿಯಾಮಿತ ni-yāmita. ordered (Rśv. 6, 43 va.).

ನಿಯಾಮಿಸು ni-yāmisu. = ನಿಯಮಿಸು No. 2. to give orders or an order, to order, to command (ಆಜ್ಞಾಪಿಸ Śmd. Dh.; My.).

ನಿಯುಕ್ತ ni-yukta. fastened to, joined to, attached to; appointed; employed, assigned (ಕೂಡಲ್ಪಟ್ಟ Śmd. 24. 256 Cm.; ಒಡನೆ ಕೂಡಿದ 343 Cm.); engaged in, attached to; directed, enjoined; authorized, appointed; ascertained (Ch. v. 95).

ನಿಯುಕ್ತಿ ni-yukti. the state of being joined to or endowed with (Bp. 38, 50); that of being attached to or engaged in (39, 8; 52, 10). 2, injunction, order, command. 3, appointment, charge, office.

ನಿಯುತ ni-yuta. joined. 2, a great number: *a hundred thousand,* or *a million,* or *greater numbers.*

ನಿಯುದ್ಧ ni-yuddha. *close fight or combat;* wrestling; pugilism. see ಮಲ್ಲಗಾಳಗ, ಮುಷ್ಟಾಮುಷ್ಟಿ.

ನಿಯೋಗ ni-yōga. joining or attaching to; setting to. 2, application, use, employment. 3, appointment, order, command. 4, any trust or appointed task or duty, any business or function committed to one's charge. ನಿಯೋಗ ನಡೆಯಿಸುವಂ (Śmd. 234). see Śmd. 232; Bp. 5, 4. 19; 9, 49; 52, 10; ಉತ್ತ-, ಬಲು-.

ನಿಯೋಗಿ ni-yōgi. appointed, employed, engaged in any duty or business; a functionary, an official, a minister, etc. (ಮನ್ತ್ರಜ್ಞ Mr. 268; Śmd. 232; Cpr. 2, 49 va.; Bp. 59, 30). 2, a class of Ārvēli Brāhmaṇas who profess to be sorcerers (My.).

ನಿಯೋಗಿಸು ni-yōgisu. to join or put to; to urge towards (B. 4, 154); to put on (somebody) or deliver over (to him, J. 29, 27), to assign; to employ; to order, to command (My.).

ನಿಯೋಜನ ni-yōjana. uniting, attaching to; ordering; urging; appointing to. (My.).

ನಿಯೋಜಿಸು ni-yōjisu. to join or put to; to assign, to appoint, etc. (Cpr. 3, 54; 4, 24 va.; 6, 96; Abh. P. 3, 92 va.; Bp. 35, 37; 43, 2; My.).

ನಿಯೋಜ್ಯ ni-yōjya. to be joined to; fit to be appointed or employed in; proper to be enjoined. 2, *a functionary, a servant.*

ನಿರ್- nir. = ನಿಃ-, etc. out, forth, etc.

ನಿರಕ್ಷ nir-akṣa. having no latitude; the terrestrial equator.

ನಿರಕ್ಷದೇಶ nirakṣa-dēśa. a first meridian, as Laṅkā; the equatorial region. (My.).

ನಿರಕ್ಷರ nir-akṣara. illiterate (My.).

ನಿರಕ್ಷರಕುಕ್ಷಿ nirakṣara-kukṣi. an illiterate person (My.).

ನಿರಖು nirakhu. = ನಿರುಖು. current price, market-rate (My.; Br., Mhr., H.). — ನಿರಖುಪಟ್ಟಿ. a price-list, a price-current (My.).

ನಿರಘ nir-agha. sinless, blameless (Bp. 61, 44; Śsv. 2, 97).

ನಿರಂಕುಶ nir-aṅkuśa. not held by a hook: *unchecked, unfettered, uncontrolled, independent, self-willed* (ಅಯನ್ತ್ರಿತ, ಉದ್ದಾಮ, etc. Hlā.).

ನಿರಂಗ nir-aṅga. having no body (Abhā. 6. 24; Śsv. 4, 131); having no resources, deprived of expedients.

ನಿರಜ ni-raja. = ನೀರಜ. free from impurities. (Bp. 61, 44).

ನಿರಜೆ ni-raje. = ನೀರಜೆ. (J. 18, 54).

ನಿರಜ್ಞ nir-ajña. intelligent, wise (Bp. 61, 43).

ನಿರಂಜನ nir-añjana. without collyrium or paint (Cpr. 3, 54): unstained, untinged, pure; free from falsehood; artless; Śiva; Viṣṇu. (Śm. 1; J. 13, 28; My.). — ನಿರಂಜನದ ಧನಳಾಯಿ. N. (Bp. 59, 6).

ನಿರತ ni-rata. delighting in; engaged or interested in; attached or devoted to; pleased, delighted; rested, ceased. frequently used as a noun neuter, and occasionally as an adverb. see Bp. 38, 43; 39, 71; 43, 5. 67; 44, 38; 61, 44; J. 29, 21.

ನಿರತಿಶಯ nir-atiśaya. unsurpassed (Kāvy. III, 1); that is unsurpassed (Ch. v. 234); the state of being unsurpassed, unsurpassedness (Ch. v. 196). see Bp. 33, 21; 35, 8; 61, 43. feminine ನಿರತೆ (Cpr. 6, 64 va.).

ನಿರಧಿಕ nir-adhika. having none above oneself, supreme (Bp. 61, 44).

ನಿರನುನಾಸಿಕ nir-anunāsika. not nasal (Śmd. 24. 25).

ನಿರನ್ತ nir-anta. without end, endless (Bp. 61, 44; Śsv. 5, 24).

ನಿರನ್ತರ nir-antara. without any intermediate space, closely contiguous, close, having contact with; continuous; *without interstices, compact, dense, tight, coarse;* uninterrupted, continual, constant, incessant (Ch. v. 30). ನಿರನ್ತರಂ, without interruption, continuously, constantly, incessantly (Śmd. 230; ಸದಾ, ಅನುಶ್ರುತ Nn. 136). ನಿರನ್ತರ ಬರುವನ ಪರ್ಯನ್ತರ ಬಾರನೇ? (Prv.).

ನಿರನ್ತರಗುರೂಪದೇಶ nirantara-guru-upadēśa. doctrine uninterruptedly transmitted from one teacher to another, traditional instruction, tradition (ಸಮ್ಪ್ರದಾಯ, ಪಾರಮ್ಪರ್ಯ Mr. 252).

ನಿರನ್ತರಾವಲಿಯಮಕ nirantara-āvali-yamaka. a kind of yamaka (Kāvy. III, 2, B, 24 seq.).

ನಿರನ್ತರಿತ nir-antarita. having no intermediate space, closely contiguous (Cpr. 5, 92).

ನಿರಪರಾಧಿ nir-aparādhi. a faultless, guiltless or blameless person (Bp. 28, 29; 38, 30; My.; B. 5, 266).

ನಿರಪಾಯ nir-apāya. free from misfortune, harm, trouble or danger (My.); imperishable.

ನಿರಪೇಕ್ಷೆ nir-apēkṣe. absence of regard, desire or expectation. Cpr. 1; 46. (My.).

ನಿರಭಿಮಾನ nir-abhimāna. humbleness. ನಿರಭಿಮಾನವುಳ್ಳ (ವಿಶುದ್ಧ Cb.).

ನಿರಭಿಮಾನಿ nir-abhimāni. a person exempt from pride, a lowly, humble person (My.; B. 5, 184. 217).

ನಿರಯ nir-aya. without happiness: *hell.*

ನಿರರ್ಗಲ nir-argala. *unbarred, unobstructed, unrestrained* (Bp. 30, 3; 57, 94).

ನಿರರ್ಥ nir-artha. devoid of meaning (Śmd. 89); nonsensical, purposeless, vain (see s. ನಿರರ್ಥಕ).

ನಿರರ್ಥಕ nir-arthaka. *nonsensical, purposeless, useless, vain, unprofitable* (ನಿಷ್ಫಲ, ಮೋಘ, ವ್ಯರ್ಥ Mr. 462, o. r. ನಿರರ್ಥ). ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಪಡೋದು ಯಾಕೆ? (Prv.).

ನಿರವಗ್ರಹ nir-avagraha. *without obstruction, unrestrained, unchecked, uncontrolled; self-willed, head-strong* (ಸ್ವರುಚಿ, ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ, ತನ್ನಿಚ್ಛೆಗಾಱ Mr. 230).

ನಿರವದ್ಯ nir-avadya. unblamable, blameless, unobjectionable; unblamably, etc. (ಅವಧಿಯಿಲ್ಲದೆ Śmd. 127 Cm.; J. 17, 51).

ನಿರವಧಿ nir-avadhi. without bounds, unlimited, interminable (Bp. 6, 16; J. 6, 1; My.).

ನಿರವಧಿಕ nir-avadhika. boundlessness, etc. (Bp. 7, 1).

ನಿರವಮಾನ nir-avamāna. free from disrespect or contempt, not meriting disrespect (Bp. 61, 43).

ನಿರವಯ nir-avaya. = ನಿರವಯವ. (Bp. 1, 29: 61, 44). 2, a kind of upame (Kāvy. III, 3, B, 81 seq.).

ನಿರವಯವ nir-avayava. without limbs or members, without component parts, indivisible. (My.).

ನಿರವಶೇಷ nir-avaśēṣa. without a residue, complete, whole. see ಅಱ್ಕಾಡು.

ನಿರವಸ್ಥ nir-avastha. being devoid of circumstances, of age or position, etc. (Śśv. 2, 103).

ನಿರವಿಸು niravisu. Tbh. of ನಿರೂಪಿಸು. to order, etc. (Śmd. 373). ನಿರವಿಪ (ಪೇೞ್ವ Śmd. 297 Cm.). [ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಪ್ರಣವ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ ನಿರವಿಸಿ Cv. 55]. see Cpr. 1, 103. 112; 5, 135.

ನಿರಶನ nir-aśana. abstaining from food; fasting, a fast. (My.).

ನಿರಸ ni-rasa. = ನೀರಸ. sapless, etc. (My.). see Prv. s. ಪರಸು.

ನಿರಸತೆ ni-rasate. want of juice, dryness (Cpr. 3, 9 va.); insipidity.

ನಿರಸನ nir-asana. casting out, off or away; tearing out; expelling; removing; *rejection, denial; extermination, destruction.* (Cpr. 8, 99; Bp. 38, 3; 40, 64; 57, 92).

ನಿರಸನೇನ್ದ್ರಿಯ nirasana-indriya. having rejected or set aside, or being not attached to, the organs of sense (Bp. 61, 43).

ನಿರಸೂಯ nir-asūya. free from envy, etc. (Bp. 61, 43).

ನಿರಸ್ತ nir-asta. cast out, off or away; *shot off, discharged, as an arrow; rejected, repudiated; — uttered hurriedly or rapidly.* (Bp. 39, 54; 47, 61). see ಮರುಳಾಟನುಡಿ.

ನಿರಹಂಕರಣ nir-ahaṅkaraṇa. free from egotism, selfishness or pride, humble, lowly (Bp. 2, 31; 53, 55; 54, 54).

ನಿರಹಂಕಾರ nir-ahaṅkāra. absence of egotism, selfishness or pride. (My.).

ನಿರಹಂಕಾರಿ nir-ahaṅkāri. = ನಿರಹಂಕರಣ. (My.).

ನಿರಹಂಕೃತ nir-ahaṅkṛita. unselfish; humble. (My.).

ನಿರಾಕರಣ nir-ā-karaṇa. = ನಿರಾಕೃತಿ 2. rejection, etc. (My. as ನಿರಾಕರಣೆ). ನಿರಾಕರಣ ಮಾಡುವವ (ನಿರಾಕರಿಷ್ಣು); ನಿರಾಕರಣವಾದದ್ದು (ನಿರಾಕೃತ G.).

ನಿರಾಕರಿಷ್ಣು nir-ā-kariṣṇu. pushing or driving away; *a person who repudiates, spurns, disdains or despises.*

ನಿರಾಕರಿಸು nir-ā-karisu. to push away, to repudiate, etc. (Bp. 44, 54; My.).

ನಿರಾಕಾಂಕ್ಷೆ nir-ākāṅkṣe. absence of desire (My.).

ನಿರಾಕಾರ nir-ā-kāra. 1. rebuke, reproach, censure, blame (ಪರಾಭವ, ಪರಿಭವ, etc., ಜಱಹಂ Mr. 428).

ನಿರಾಕಾರ nir-ākāra. 2. devoid of form or figure, formless, shapeless, deformed, ugly. 2, heaven; Viṣṇu; Śiva; the universal soul. ನಿರಾಕಾರವಾದ್ದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದರೆ ಆಕಾರವಾದ್ದು ಕಾಣದೆ ಹೋದೀತು (Prv.).

ನಿರಾಕುಲ nir-ākula. unconfused; unperplexed, unbewildered; steady, calm, quiet; clear, perspicuous. ನಿರಾಕುಲಂ, clearly, with perspicuity (Śmd. 31). see s. ನೋನಿಸು; Cpr. 3, 103; 5, 10; Grj. 10, 115.

ನಿರಾಕೃತ nir-ā-kṛita. *pushed away, removed, set aside, rejected, despised, spurned.*

ನಿರಾಕೃತಿ nir-ākṛiti. 1. formless, shapeless; deformed, ugly. 2, a Brāhmaṇa who has not gone through a course of study (ಅನಧ್ಯಾಯ, ಓದಿಲ್ಲದಂ Mr. 253); *a Brāhmaṇa who neglects the forms or duties of his caste by not going through a regular course of studies.*

ನಿರಾಕೃತಿ nir-ākṛiti. 2. *repudiation, rejection.*

ನಿರಾಕ್ಷೇಪ nir-ākṣēpa. unblamable, unobjectionable, doubtless, unquestionable (My.); the state of being unobjectionable, etc. (My.).

ನಿರಾಕ್ಷೇಪಣೆ nir-ākṣēpaṇe. the state of being unblamable, etc. (My.).

ನಿರಾಗ ni-rāga. = ನೀರಾಗ. passionless, dispassionate, devoid of lust.

ನಿರಾಗಮ nir-āgama. not resting on the vēdas (Bp. 51, 19).

ನಿರಾಜಿ nirāji. furnished with kalābatu, as a cloth (My.; H.). — ನಿರಾಜಿಪರಿವಟ್ಟ. a kalābatu cloth for the head of persons who come to visit an idol (My.).

ನಿರಾಜಿಸು ni-rājisu. = ನೀರಾಜಿಸು. to wave lights before an idol, etc. as an act of adoration (ಆರಾತ್ರಿಕಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.).

ನಿರಾತಂಕ nir-ātaṅka. not feeling pain or uneasiness; not causing pain, ailment or disagreeable feelings. (Cpr. 2, 49 va.; My.).

ನಿರಾದರಣೆ nir-ādaraṇe. want of respect, showing no honour (My.).

ನಿರಾಧಾರ nir-ādhāra. void of foundation; destitute of support; poorness, etc. (My.).

ನಿರಾಧಾರಿ nir-ādhāri. a person without support; a poor person (My.).

***ನಿರಾಪೇಕ nirapēka.** from ನಿರಪೇಕ್ಷ?. easily. ಧರ್ಮಸುತನನಾಂ ನಿನಗೆ ನಿರಾಪೇಕವೊಡಮ್ಬಡಿಸುವೆಂ Pb. 13, 13.

ನಿರಾಭಾರಿ nir-ā-bhāri. one who is free from burdens (Bp. 20, 23).

ನಿರಾಮಯ nir-āmaya. *free from illness, healthy, hale;* free from defects; health, happiness, welfare. (Bp. 61, 43).

ನಿರಾಯಸ nir-āyasa. Tbh. of ನಿರಾಯಾಸ. (Bp. 4, 73; My.).

ನಿರಾಯಾಸ nir-āyāsa. not causing trouble; not requiring efforts; not fatiguing; facility (Si. 285; My.).

ನಿರಾಲಮ್ಬ nir-ālamba. having no prop or support, standing alone, friendless (J. 28, 19).

ನಿರಾಲಸ್ಯ nir-ālasya. not slothful. 2, without fatigue (My.).

ನಿರಾವರಣ nir-āvaraṇa. being free from any covering or obstruction; free from illusion (Abhā. 5, 56; J. 13, 28).

ನಿರಾಶೆ nir-āśe. freedom from desire or lust; hopelessness, despair (My.). ನಿರಾಶೆಯುಳ್ಳವನಲ್ಲಿ ಆಶೆ ಮಾಡಿದರೆ ಭೋಷ ಹೋಗದೇ? (Prv.).

ನಿರಾಶ್ರಯ nir-āśraya. supportless; unsupported, self-supported; without shelter or refuge, friendless, destitute. (Śsv. 5, 24; My.).

ನಿರಾಸಕ nir-āsaka. removing; destroying (Bp. 46, 71).

ನಿರಾಹಾರ nir-āhāra. foodlessness; not eating, fasting, abstaining from food (J. 28, 38; My.).

ನಿರಾಹಾರಿ nir-āhāri. a person who is without food, who has nothing to eat (My.); a person who abstains from food or fasts (My.).

ನಿರಾಳ nirāḷa. (Tbh. of a ನಿರಾವಿಲ, ನಿರ್-ಆವಿಲ). the state of being devoid of (turbidness, *i. e.*) obscurity: the state of the mind when free from doubt or uncertainty, calmness of the mind (My.; Te.). [Cv. 16]; (Abhā. 12, 59). 2, the sky (Mhr.). — ನಿರಾಳದೇವ. N. (Bp. 59, 2). see ನಿಸಂಗಿ-. — ನಿರಾಳಪುರ. the sky-town (Bp. 25, 7).

ನಿರಿಲೆ nirile. (ನಿಱಿಲೆ). a certain bird (Bh. 1, 20, 53).

ನಿರೀಕ್ಷಣ nir-īkṣaṇa. looking at, regarding, seeing (Cpr. 2, 81; 6, 96), beholding closely and attentively; looking towards, expecting (My.); a look (Bp. 18, 77; My. also as ನಿರೀಕ್ಷಣೆ).

ನಿರೀಕ್ಷಿಸು nir-īkṣisu. to look at, to behold, to gaze at, to behold closely and attentively (Cpr. 4, 81; 8; 33; Grj. 6, 56 va.). ಇನ್ನೆಸೆವ ಅನರ್ಘ್ಯಮಣಿಯಂ ನೃಪಶಿರೋಮಣಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಕೌತುಕಮನ್ ಆಳ್ದು (Rśv. 5, 27 va.). see Rām. 2, 7, 4; Rśv. 5, 114 va.; 120 & 127 va.; 7, 21 va.; 8, 88; 10, 5; 10, 5 va.; 11, 106; 11, 175 va.; 13, 61 va.; J. 2, 52. 2, to expect (My.). — ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲ್ ಪಡೆ. to look at (Abh. P. 13, 44).

ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ nir-īkṣisuvike. looking at, regarding closely (ಆಲೋಕನ, ಈಕ್ಷಣ, etc., ಚನ್ನಾಗಿ ನೋಡುವಿಕೆ Si. 398).

ನಿರೀಕ್ಷೆ nir-īkṣe. looking at, regarding; consideration (Sk.; ನೋಡೋಣ G.). 2, looking towards, expectation, waiting for (Sk.; My.).

ನಿರೀಶ nir-īśa. ನಿರೀಷ. *the body of the plough, without the pole and ploughshare.*

ನಿರೀಶ್ವರ nir-īśvara. having no master, supreme (Bp. 61, 43). 2, godless, atheistic.

ನಿರೀಶ್ವರವಾದ nirīśvara-vāda. atheism. (My.). — ನಿರೀಶ್ವರವಾದಿ. an atheist. (My.).

ನಿರೀಹ nir-īha. effortless; desireless. (Śsv. 5, 17. 24).

ನಿರೀಹತೆ nir-īhate. absence of desire or effort, indifference. (Cpr. 2, 85).

ನಿರುಕು niruku. = ನಿರಖು. current price, etc. (My.).

ನಿರುಕ್ತ nir-ukta. uttered; explained. 2, *one of the vedāṅgas*. 3, N. of a commentary by Yāska.

ನಿರುಗ niruga. N. of a bird. see Mr. s. ದಾತ್ಯೂಹ.

ನಿರುಜ ni-ruja. = ನೀರುಜ. (ರೋಗವಿಲ್ಲದವನು Nn. 112).

ನಿರುತ ni-ruta. uncut, unbroken, undivided; undoubted, true; undoubtedness, truth, certainty; unfailingness; straightness, rectitude; properness (ಸತ್ಯ Bhn. 46; ಸೌಧ, ಸಸಿನ, ನೇರಿತು Nn. 94; ಪ್ರತ್ಯಯ, ನೇರಿತು 137; ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ಸಸಿನ, ತಪ್ಪದೆಮ್ಬುದು 162). ನಿರುತಂ, according to truth, in the true way (Ch. v. 227). see Bp. 2, 15; 22, 11; Mr. 349. 509. 523; J. 1, 12; 5, 62; 15, 11. 2, a man of rectitude, a truthful, pious man, a sage (ಸಯ್ಪು Ct. 1, 39; Bp. 6, 16).

ನಿರುತಿ niruti. Tbh. of ನೈಋರ್ತ, ನೈಋರ್ತಿ, (ನಿಋರ್ತಿ). a rākṣasa, a fiend (ನಿಶಾಚರ, ರಾಕ್ಷಸ, ನೈಕಷೇಯ, etc. Mr. 49). 2, the regent or guardian of the south-western quarter (ದಿಶಾಧಿಪ Mr. 57; Śmd. 292; ಮಾನಿಸದೇರ, ಕೊನ್ತಗೆಯ್ಯು, ಪಿಚ್ಚವಣಿಗ Śm. 12. 13, Kk. 15).

ನಿರುತ್ತರ nir-uttara. without a reply, being at a loss for an answer; silenced, posed (B. 4, 54; My.). 2, having no superior (Bp. 61, 43).

ನಿರುದ್ಧ ni-ruddha. stopped, restrained, obstructed, opposed; confined. see ಅ-. 2, obstruction, impediment, etc. (J. 12, 2).

ನಿರುದ್ಯೋಗ nir-udyōga. effortless, inactive; the state of being effortless, etc. (J. 5, 68).

ನಿರುದ್ಯೋಗಿ nir-udyōgi. one who is effortless (My.); one who is destitute of employment (My.).

ನಿರುಪದ್ರ nir-upadra. = ನಿರುಪದ್ರವ. (My.).

ನಿರುಪದ್ರವ nir-upadrava. free from molestation, undisturbed (Sk.; My.); harmless, inoffensive (Mhr.; B. 5, 130); the state of being free from molestation, etc. — ನಿರುಪದ್ರವದಿನ್ದ ಇರು. to be undisturbed, etc. (My.; B. 5, 267).

ನಿರುಪಧಾವಿ nir-upadhāvi. not running near to, not following; not having recourse to for assistance (Bp. 7, 3; 30, 3).

ನಿರುಪಮ nir-upama. peerless, matchless, unequalled (Ch. v. 153. 308; Bp. 7, 4). 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ನಿರುಪಮಾನ nir-upamāna. = ನಿರುಪಮ No. 1. (Ch. v. 153; Bp. 61, 44).

ನಿರುಪಮಿತ nir-upamita. = ನಿರುಪಮ No. 1. (Bp. 7, 13; 46, 71; 50, 70).

ನಿರುಪಯುಕ್ತ nir-upayukta. useless (My.; B. 3, 19).

ನಿರುಪಾಧಿ nir-upādhi. free from cares, free from trouble (My.).

ನಿರುಪಾಧಿಕ nir-upādhika. = ನಿರುಪಾಧಿ. (Bp. 35, 34; My.).

ನಿರುಹರಣ niruharaṇa. Tbh. of ನಿರ್ಹರಣ. taking away, etc. (Bp. 47, 61; see ನಿರ್ನಿರುಹರಣ).

ನಿರೂಢ ni-rūḍha. inherent; conventional, accepted (Sk.); versed in; famed (Bp. 22, 23; 41, 6; 58, 16).

ನಿರೂಢಿ ni-rūḍhi. skilfulness, versedness (Te.). 2, fame, celebrity (Sk.).

ನಿರೂಪ ni-rūpa. 1. an appointment, order, command (Bp. 43, 16; 48, 8; J. 9, 12; 10, 21; 30, 52); a representation in writing, a written order (My.; Te.). ನಿರೂಪವಿದ್ದರೆ ಸ್ವರೂಪ (Prv.).

ನಿರೂಪ ni-rūpa. 2. = ನೀರೂಪ. formless, etc. (Bp. 61, 45).

ನಿರೂಪಣ ni-rūpaṇa. ನಿರೂಪಣೆ. nirūpaṇe. performing; representing; defining, determining; investigation; determination, definition; ascertaining (Kāvy. I, 1a, 5; Ch. v. 71; see ಶಬ್ದ-); sight, seeing, looking for or at (ನೋಟ G.); describing; telling, narrating (Mhr.).

ನಿರೂಪಿತ ni-rūpita. seen, beheld; discovered, found; appointed; ascertained (Kāvy. III, 2; Bp. 53, 60); described; told (Mhr.).

ನಿರೂಪಿಸು ni-rūpisu. = ನಿರವಿಸು. to order, to command, to tell (see ಪೇಳ್); to make known, to tell; to define. see Śmd. 3. 335; Bp. 28, 38; 30, 23; 39, 48; J. 9, 2; 11, 27; 14, 28; 32, 57.

ನಿರೂಪ್ಯಮಾನ ni-rūpyamāna. being defined, determined, ascertained, etc. (Kāvy. III, 3, B, 121).

ನಿರೆ nire. to kill (Abh. P. 7, 80; T. ನೆರುಂಗು; T., M. ನೆರಿ, to be crushed; *cf.* ನೇರ್ 1). [Tu. ನೆರ್ to abuse]. ನಿರೆದಂ (ಕೊನ್ದಂ Śmd. 11; ಕೊನ್ದವಂ Kk. 91). ನಿರೆದಪ್ಪಂ ಮಗಧೇಶನಂ (Śmd. 276 Mdb.).

ನಿರೋಗ ni-rōga. = ನೀರೋಗ. devoid of sickness (Bp. 49, 28; 4, 135; My.; Mhr.).

ನಿರೋಗಿ ni-rōgi. = ನೀರೋಗಿ. healthy person (Bp. 15, 34; 47, 65; My.; Mhr.).

ನಿರೋಧ ni-rōdha. shutting in; enclosing; check, restraint, coercion, hindrance, obstruction; destruction; hurting. ನಿರೋಧ ವಲ್ಲದಹಂಗೆ (ಕೆಡದ ವೊಲ್ Śmd. 334 Mḍb. Cm.). see ಮನೋ–; Grj. 9, 117. — ನಿರೋಧಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. to be checked or impeded (Cpr. 1, 81 va.).

ನಿರೋಧಕ ni-rōdhaka. obstructive, hindering, etc. (Kāvy. IV, 2, 52. 53).

ನಿರೋಧಾವರಣ nirōdha-āvaraṇa. obstructing by shutting in. see ಮುತ್ತು.

ನಿರೋಧಿಸು ni-rōdhisu. to obstruct, to impede, to restrain, to keep back (My.).

ನಿರೋಪ nirōpa. Tbh. of ನಿರೂಪ. a message; honourable dismission; permission to depart (Mhr.; G. 512. 514; B. 5, 284). also ನಿರೋಪು (5, 67).

ನಿರೋಷ್ಠ nir-ōṣṭha. a kind of vicchitticitra (Kāvy. III, 2, B, 58. 69 seq.).

***ನಿರೋಷ್ಠ್ಯ nirōṣṭhya.** = ನಿರೋಷ್ಠ. a poetical composition without the use of labials. Kr. 2, 125.

ನಿಱ್- niṟ. = ನಿಃ–, etc. out, forth, etc. see ನಿಱ್ಪಿಸ್ಡ, ನಿಱ್ಪಿನ್ನ, ನಿಱ್ಸ್ಪವಕ.

ನಿಱಡವು niṟaḍavu. the water-plant Pistitia stratiotes Lin. (ವಾರಿಪರ್ಣಿ, ಕುಮ್ಭಿಕೆ, ಅನ್ತರವಳ್ಳಿ Nr.; *cf.* ಅನ್ತರಗಂಗೆ).

ನಿಱತೆ niṟate. = ನೀಱತೆ. properness: beauty, charm, prettiness, elegance (ದೆಸಿ, ಗಾಡಿ, ಸೊಬಗು Śs.; ಗಾಡಿ, ಸೊಬಗು, ಸುಭಗತೆ Kk. 54; ಗಾಡಿ, ಚೊಕ್ಕಟು, ಸೊಬಗು, ಗರಗರಿಕೆ, ಸುಭಗ Śm. 47; see ನೀಟು; T. ನಿಱೈ, excellency = ಮಹಿಮೆ; a constant rule; integrity; ನೆಱಿ, the proper way; straightness).

ನಿಱಿ niṟi. 1. = ನಿಱು 1. to be properly arranged or prepared, to be ready (see ಕೆಯ್– s. ಕೆಯ್ 4, & *cf.* ನೆಱೆ 2). ಮಣ್ಡಲವ್ಯೂಹಮನ್ ಒಡ್ಡಿ, ನಿನ್ದು, ನಿಱಿಯಲ್ (Śmd. 281 Mḍb.); 2, to fold. [ಚೋದ್ಯಮೆನ್ದತ್ತಮಿತ್ತಂ ನಿಱಿವ ಕರಯುಗಂಗಳ್ Ap. 7, 51].

ನಿಱಿ niṟi. 2. = ನಱಿ, ನಱಿಗೆ, ನಿಱಿಗೆ 1, ನೀಱಿಗೆ, ನೆಱಿ 1, ನೆಱಿಗೆ, ನೆಱೆ 4. a fold, as of a dōtra, (M. ಞೆಱಿ; Mhr. ನಿರೀ; M. ಞೆಱಿ, to plait, to tuck or fold a cloth; to knit, as the brows). foldings: the folds of a garment, as of a dōtra or sīre, to be tucked into the waist-band in front (ನೀವಿ Nn. 105; My; Te. ನೆಱಿ, ನೆಱಿಕೆ; M. ನೆಱಿವು, folded front of a gown; see ಬಲ್–). [ವಿಳಾಸದಿನ್ದಿಱುಂಕಿದ ನಿಱಿ ಗಣ್ಡರಳ್ಳೆರ್ದೆಗಳಂ ತುಱಿವೋಜೆಯನುಣ್ಬುಮಾಡುವನ್ದದೆ Pb. 4, 35]; plaits or folds made by drawing a thread through cloth, garthers (My.). [ನಿಱಿ ಸೋಂಕಲು ಮುನಿಯಿಲ್ಲ ನೋಡಯ್ಯಾ Bv. 112]. ಸ್ತ್ರೀಯ ಉಡಿಯ ಸೀರೆಯ ಕಣೆ (ಸ್ತ್ರೀಕಟೀಬನ್ಧ, ನೀವಿ, ನಿಱಿ Hlā.). ನಡ ನಡುಗೆ ನಿಱಿ (Bp. 5, 28). ನಿಱಿ ಅತ್ತ ಸಡಲುತ್ತಿರಲು (40, 22). ಮುಱಿಯಿ ಕುಸಿಕಿಲನ್! ಅದಱ ಮೇಲಣ ನಿಱಿಯನ್ ಒಡನೊಡ ಸೀಳ್ದು, ಕಟ್ಟಿದ ಮಿಱುಪ ತೋರಣಕೇತನಂಗಳ ನೆಱೆ ಪಱಿದು, ಕಳಯಿ! ಇಱದೆ ನೀವ್ ಆ ಬಣ್ಡಿಯುಂ ಕುಸಿಕಿಱಿದು, ಬರಲೀಸದಿರಿ! (56, 29). ನಿಱಿಯ ಸಿಂಗರ ಮಡಿ (J. 11, 9). ನಿಱಿಯನ್ ಓಸರಿಸುತ್ತ (Rām. 3, 4, 8). see Cpr. 7, 126. 136; 8, 4 va.; J. 10, 50; 11, 19; 18, 25; 26, 12. — ನಿಱಿ ಚಲ್ಲಣ. breeches with garthers (ಬೊಣ್ಣಾಲ Mr. 343; My.). — ನಿಱಿ ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. = ನೆಱೆವಿಡಿ. to lay hold of the niṟi (Cpr. 6, 64 va. & 86 va.; Rśv. 7, 6; 8, 5 va.).

ನಿಱಿ niṟi. 3. = ನಿಱು 2, ನೆಱಿ 2. orderly arrangement; beauty, fineness, elegance (*cf.* ನೆಟ್ಟಗೆ; Te. ನೆಱಿ, goodness, excellence; greatness, eminence, excess; Tu. ನೆರಿ. see T. s. ನಿಱತೆ). [ನಿಱಿದಳಿರ ನಿಱಿಯನಱಿಯೆಂ ಪೊಗಟಿಲ್ Ap. 6, 98]. — ನಿಱಿ ಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. = ನಿಱುಗುರುಳ್. well-trimmed hair (Śs.; Bh. 1, 13, 18). — ನಿಱಿದಲೆ. -ತಲೆ. = ನಿಱುದಲೆ. (Śmd. 78, o. r. ನಿಱು–, q. v.; Bh. 1, 13, 30). a fine head. — ನಿಱಿದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. beautiful young leaves. [ಅನ್ತು ನನೆಯ ಕೊನೆಯ ತಳಿರ ನಿಱಿದಳಿರ ಮುಗುಳ ಬಿರಿಮುಗುಳ Pb. 5, 5 va.; Ap. 6, 98]; (Śsv. 3, 35 va.). [— ನಿಱಿನಿಱಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. rep. to be properly arranged and well-knit. ಕೆಯ್ಗೆಯ್ದನ್ತೆ ನಿಱಿನಿಱಿಗೊಣ್ಡು ಸೊಗಯಿಸುವ ನಿಱಿಗನ ನಿಱಿದಳಿರ Pb. 2, 12 va.; ನಿಱಿನಿಱಿಗೊಣ್ಡ ಗುಣಾರ್ಣವನ ತಲೆ ನವಿರ್ಗಳ್ Pb. 2, 39 va.]. — ನಿಱಿಮುಗಿಲ್. = ನೆಱಿಮುಗಿಲು. a beautiful sky (Cpr. 6, 64 va.).

ನಿಱಿಗ niṟiga. = ನಿಱುಗ. a sweet mango (ಒನ್ದು ಮಾವು Śmd. II; ಮಾಕನ್ದ, ಇಮ್ಮಾವು Śm. 26). [ವನವನಿತೆಯ ಕಣ್ಣಱಿಯೆನೆ ನಿಱಿಗೊಣ್ಡಿರೆ ನಿಱಿನಿಱಿಗನ ನಿಱಿದಳಿರ ನಿಱಿಯನಱಿಯೆಂ ಪೊಗಟಿಲ್ Ap. 6, 98; Pb. 2, 12 va.].

ನಿಱಿಗೆ niṟige. 1. = ನಿಱಿ 2, etc. (My.). ಗಣ್ಣಕದ ಕಾಲುಗಳ ತೊಗಲಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ನಿಱಿಗೆಗಳಿರುತ್ತವೆ; ಕೆಲವುಗಳಿಗೆ ಎಡರ್ೂ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಒನ್ದು ಸಣ್ಣ ನಿಱಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ (B. 5, 249).

ನಿಱಿಗೆ niṟige. 2. = ನಿಱುಗೆ. display (Bh. 4, 3, 16).

ನಿಱಿಲು niṟilu. = ನೆಱಿಲ್, q. v. a sound imitating that of breaking. — ನಿಱಿಲು ನಿಟಿಲು ಎನ್. to crash (Rām. 4, 3, 8).

ನಿಱಿಸು niṟisu. 1. (= ಇಱಿಸು). to put down, to place (Cpr. 3, 80; 9, 42 va.; Abh. P. 3, 6; 10, 60); to arrange; to adjust; to prepare (ನಿಱುಗೆ ಮಾಡು Śmd. 92. 97 Cm.). [ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರ್ ದೇಸಿಯೆನೆ ನಿಱಿಸಿ ಖಣ್ಡಪ್ರಾಸಮನ್ Kr. 1, 75; Pb. 3, 1; Ap. 1, 81 va.; Vr. 78, 4]. ತತ್ಪುರುಷ ಕರ್ಮಧಾರಯ ದ್ವಿಗು ದ್ವನ್ದ್ವ ಅವ್ಯಯೀಭಾವ ಬಹುವ್ರೀಹಿಗಳಂ ನಿಱಿಸಿ, ಸಪ್ತವಿಭಕ್ತಿಗಳಂ ಪತ್ತಿಸೂದು (Śmd. 89 Mḍb.). ವಿನುತ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕಂಗಳುಮ್ ಎನಿಸುವ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಭಾವವಚನಂಗಳನ್ ಆಯ್ದು, ಅನಿತರ್ಕಮ್ ಇಸುಪ್ರತ್ಯಯವನೆ ಪತ್ತಿಸಿ, ನಿಱಿಸೆ ಬರ್ಕುಮ್ ಆ ಕೃಲ್ಲಿಂಗಂ (92). ಅದು ಇದು ಆವುದು ಎಲ್ಲದು ಪೆಱತು ಏನ್ ಪೆಱದು ಎನಿಪ್ಪ ಶಬ್ದಂಗಳ್ ತಪ್ಪದೆ ಸರ್ವನಾಮಮ್ ಅಕ್ಕುಂ; ವಿದಗ್ಧರ್ ಇವನ್ ಅಱಿದು ನಿಱಿಕೆ ಲಿಂಗಸ್ಥಿತಿಯೊಳ್! (97). ತ್ಯತ್ಕಥನ ತದ್ವಚನ, etc. ಈ ತೆಱದಿಂ ನಿಱಿಸಿ, ಸಮಾಸಮಂ ಮಾಡಿ, ವಿಭಕ್ತಿಯಂ ಪತ್ತಿಸುವುದು (100 Mḍb.). ಗ್ರೀವ ಗ್ರೀವೆ, ಭಿಕ್ಷ ಭಿಕ್ಷೆ ಎನ್ದು, ನಿಱಿಸುವುದು (102 Mḍb.). (ಕುದುರೆಯ) ಎರಡು ಕರ್ಣದ ಮೊದಲೊಳ್ (ಸುಱಿ) ಇರೆ ಶುಭಂ, ಪಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿಱಿಸಿದ ಒನ್ದಾದಿ ಅಯ್ದಿರೆ ಜಯಂ (Mr. 279).

ನಿಱಿಸು niṟisu. 2. arrangement; display (Rām. 1, 5, 30). — ನಿಱಿಸು ಕೆಯ್. to arrange, to make ready (Cpr. 5, 76 va.).

ನಿಱು niṟu. 1. = ನಿಱಿ 1. to be properly arranged, etc. see P. ps. ನಿತರ್ (Śmd. 79, o. r. ನಿಱ್ತು; Kāvy. I, 1*b*, 27), ನಿದರ್ (Abh. P. 11, 97).

ನಿಱು niṟu. 2. = ನಿಱಿ 3. orderly arrangement. — ನಿಱು ಗುರುಳ್. = ನಿಱಿಗುರುಳ್. (J. 30, 6, o. r. ನಿಱಿ–). — ನಿಱುದಲೆ. = ನಿಱಿದಲೆ. ನಿಱುದಲೆ ನೀಳ್ಪುವೆತ್ತ ನಗೆಗಣ್ (Śmd. 78, o. r. ನಿಱಿ–).

ನಿಱುಗ niṟuga. = ನಿಱಿಗ. a sweet mango tree. (ಮಾಮರ Ct. I, 62; ಇಮ್ಮಾವು Kk. 19, o. r. ನಿಱಿಗ; ಮಾವು 86).

ನಿಱುಗೆ niṟuge. = ನಿಱೆಗೆ 2. putting down; arrangement; orderly arrangement (ವಿನ್ಯಾಸ Śmd. 5 Cm.); properness. [ನೆಲನಂ ನಿಱುಗೆಯಿಂ ನಡೆವೊನ್ದು ಪದಮುಮಂ Pb. 5, 46]. ಪ್ರಾಸದ ಛನ್ದದ ಅನ್ವಯದ ನಿಱುಗೆಯಿಂ ಶಬ್ದಂಗಳ್ ವ್ಯತ್ಯಯಮಾಗಿರ್ಪುವು (5). ನಿಱುಗೆಯಿಂ ಪಚಿವೆಣ್ಣು ಬಂಜೆಯೆನಿಸುಗು (Śm. 73).

ನಿಷ್ಪನ್ದ nir̤-panda. = ನಿಷ್ಪನ್ದ. motionless, etc. — ನಿಷ್ಪನ್ದತಾರತ್ವ. the state of the pupil of the eye being motionless (Cpr. 8, 86).

ನಿಷ್ಪನ್ನ nir̤-panna. = ನಿಷ್ಪನ್ನ. gone forth or out, etc. (Cpr. 2, 65).

ನಿಱ್ಪಾವಕ nir̤-pāvaka. = ನಿಷ್ಪಾವಕ. a species of pulse. (Hlā. MS.).

ನಿರ್ಋತಿ nir-ṛiti. = ನಿರುತಿ. decay; *decay, destruction or adversity personified, goddess of death and corruption and regent of the south-western quarter.*

ನಿರ್ಗತ nir-gata. gone out, come forth. 2, gone away; disappeared, extinct. 3, freed from.

ನಿರ್ಗತಜ್ವಾಲೆ nirgata-jvāle. that is kindled, but does not flame: a fire-brand (ಉಲ್ಕೆ, ಕೊಳ್ಳಿ Nr.).

ನಿರ್ಗತಿ nir-gati. helplessness, misery, poverty (My.; Te.).

ನಿರ್ಗಮ nir-gama. = ನಿಗಮ 2. going forth or out, setting out; going away, receding; departure, vanishing; exit, outlet. see ಜಲ-.

ನಿರ್ಗಮನ nir-gamana. = ನಿರ್ಗಮ. (Cpr. 5, 67 va.; Bp. 51, 47; J. 32, 56).

ನಿರ್ಗರುಳ nir-karuḷa. (= karaḍa, of ಕರಡು 1 ?). a man of mild disposition (ಕೋಮಲನು Bhn. 61).

ನಿರ್ಗಲಿತ nir-galita. flowed out, poured forth. (Cpr. 8, 77).

ನಿರ್ಗರ್ವ nir-garva. = ನಿಗರ್ವ. free from pride, humble. 2, humbleness (My.).

ನಿರ್ಗರ್ವತೆ nir-garvate. the state of being free from pride, humbleness (Bp. 51, 47).

ನಿರ್ಗರ್ವಿ nir-garvi. = ನಿಗರ್ವಿ. an humble person (Bp. 28, 2).

ನಿರ್ಗಹನ nir-gahana. without difficulty, easy (Cpr. 5, 105 va.).

ನಿರ್ಗಾದಿಗೆ nir-gādige. = ಗಾದಿಗೆ. a mote, a ditch. (Abh. P. 1, 113. 114).

ನಿರ್ಗುಣ nir-guṇa. without qualities or attributes; the supreme soul (My.); Śiva (Śsv. 5, 24). 2, devoid of good qualities.

ನಿರ್ಗುಣಿ nir-guṇi. a being or person without qualities or attributes (Bp. 8, 13; 51, 44).

ನಿರ್ಗುಣ್ಡಿ nirguṇḍi. *a shrub or small tree, the five-leaved chaste-tree, Vitex negundo* Lin. (ಸಿನ್ದುವಾರ, ಇನ್ದ್ರಾಣಿ, ಲೆಕ್ಕಿ Mr. 114, o. r. ಲಕ್ಕಿ; ಇನ್ದ್ರಾಣಿ, ಲೆಕ್ಕಿ Nn. 28). 2, the three-leaved chaste-tree, Vitex trifolia Lin. (St. & Pl.). 3, *the small tree Nyctanthes arbor tristis* Lin.

ನಿರ್ಗ್ರನ್ಥ nir-grantha. freed from all ties or hindrances: *a Jaina religious mendicant* (ಶ್ರವಣ Hlā.); a Jaina guru (Mr. 222).

ನಿರ್ಗ್ರನ್ಥನ nir-granthana. = ನಿಗ್ರನ್ಥನ. *killing, slaughter.*

ನಿರ್ಘಾತ nir-ghāta. a severe stroke (Abh. P. 13, 54 va.; Bp. 34, 25; 54, 39). 2, a violent gust of wind. 3, a thunder-stroke.

ನಿರ್ಘೋಷ nir-ghôsa. *sound, noise, a loud noise.*

ನಿರ್ಘೋಷಣ nir-ghôṣaṇa. = ನಿರ್ಘೋಷ. (Cpr. 4, 35).

ನಿರ್ಘೋಷಾಯಮಾಣ nir-ghôṣāyamāṇa. sounding, roaring (Cpr. 3, 94 va.).

ನಿರ್ಜಡ nir-jaḍa. devoid of stupidity or dulness (Śsv. 5, 24).

ನಿರ್ಜನ nir-jana. unpeopled, uninhabitated, desolate. (My.).

ನಿರ್ಜನ್ತುಕ nir-jantuka. = ನಿರ್ಜನ. (Abh. P. 7, 32).

ನಿರ್ಜರ nir-jara. not becoming old; undecaying, immortal. 2, *a god, a deity.*

ನಿರ್ಜರೇನ್ದ್ರ nirjara-indra. Indra (J. 25, 35).

ನಿರ್ಜಲ nir-jala. *destitute of water,* dry (B. 5, 35).

ನಿರ್ಜಾಡಿಸು nir-jāḍisu. to sweep away; to shake vehemently; etc. (Bp. 54, 37).

ನಿರ್ಜಿತ nir-jita. *conquered, overcome.* 2, unconquered. see Bp. 26, 56; 47, 61.

ನಿರ್ಜಿತೇನ್ದ್ರಿಯಗ್ರಾಮ nirjita-indriya-grāma. *a man who has subdued the whole assemblage of the organs of sense: a saint, a muni.*

ನಿರ್ಜೀವ nir-jîva. lifelessness; that has no life (My.); lifeless, inanimate (C. Bp. 47, 20; B. 5, 131).

ನಿರ್ಜೀವಿ nir-jîvi. a lifeless, dead or dying being or person (Bp. 14, 18; My.).

ನಿರ್ಜುಲ nirjula. = ನಿಜುಲ No. 2, q. v. a kind of tree.

ನಿರ್ಝರ nir-jhara. *a waterfall, a cataract, a mountain-torrent.*

ನಿರ್ಝರಿಣಿ nir-jhariṇi. *a torrent, a river.*

ನಿರ್ಣಯ nir-ṇaya. leading or taking away; removal. 2, tracing out; settling: *ascertainment, decision, determination* (ನಿರ್ದೇಶ Śmd. 178 Cm.); precise definition (Ch. v. 340). 3, sentence, decree, verdict. 4, final settlement, the end (ನಿಷ್ಠಾಹ Śmd. 173 Cm.). see ತಱಸಲ್, ತಱಸಲು. — ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡು. to make an ascertainment of, to come to a decision about; to form a resolution; to decree (B. 4, 222; 5, 263; My.).

ನಿರ್ಣಯಿಸು nirṇayisu. = ನಿರ್ಣಯ್ಸು. (Śmd. 65). to settle; to come to a decision, to decide; to give a verdict; to order; etc. (B. 4, 39. 93. 186; My.).

ನಿರ್ಣಯ್ಸು nirṇaysu. = ನಿರ್ಣಯಿಸು. (J. 7, 61; 12, 19; B. 3, 43; My.).

ನಿರ್ನಾಮ nirṇāma. = ನಿನಾರ್ಮ. ruined, etc. (J. 2, 42).

ನಿರ್ಣಾಯಕ nir-ṇāyaka. a man who ascertains, decides, etc. (Si. 258).

ನಿರ್ಣಿಕ್ತ nir-ṇikta. *washed, cleansed, purified, cleaned* (ಧೌತ, ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿತ, ತೊಳೆದದು Mr. 255).

ನಿರ್ಣೀತ nir-ṇîta. brought to a conclusion, ascertained, settled (Kāvy. V, 2). Fem. ನಿರ್ಣೀತೆ (Bp. 2, 47).

ನಿರ್ಣೀತಿ nir-ṇîti. ascertainment, demonstration; narration, description (Kāvy. IV, 1).

ನಿರ್ಣೇಜಕ nir-ṇêjaka. *a washerman.*

ನಿರ್ದಯ nir-daya. pitiless, unmerciful, unkind. (J. 16, 22). 2, = ನಿರ್ದಯೆ (My.).

ನಿರ್ದಯೆ nir-daye. unmercifulness; cruelty (Śmd. 345; My.).

ನಿರ್ದಲನ nir-dalana. splitting, breaking (Bp. 59, 38).

ನಿರ್ದಾಯ nir-dāya. the state of being without a division, completeness (Bh. 1, 10, 11; J. 2, 36).

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ nir-diṣṭa. pointed out; assigned; ordered, directed; described, declared, told; ascertained (Kāvy. II, 2, B, 27. 30).

ನಿರ್ದಿಷ್ಟಿತ nir-diṣṭita. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ. (Bp. 1, 13).

ನಿರ್ದುಷ್ಟ nir-duṣṭa. free from fault (My.; Si. 48. 236).

ನಿರ್ದೇಶ nir-dêśa. pointing out; denoting, indicating, marking; directing, ordering; *order, command, direction;* numeration; telling, declaring; *description, designation;* description, depicting. see ಕ್ರೋಧ-.

ನಿರ್ದೇಶಿಸು nir-dēśisu. to point out, to show; to order; to enumerate, to specify, etc. (My.; Si. 67).

ನಿರ್ದೇಹ nir-dēha. without a body, bodiless, incorporeal (Bp. 8, 5).

ನಿರ್ದೈವ nir-daiva. luckless (Rām. 6, 14, 26; Mhr.).

ನಿರ್ದೋಷ nir-dōṣa. faultless, without defect or blemish (ಅನು ಲಿನ Śmd. 15; 15. 188; Kāvy. IV, 2, 54-56); innocent, guiltless. (J. 2, 13).

ನಿರ್ದೋಷತೆ nir-dōṣate. guiltlessness, innocence, etc. (Cpr. 1, 47).

ನಿರ್ದೋಷಿ nir-dōṣi. a person without blemish or guilt (Śmd. 163; Bp. 7, 4).

ನಿರ್ದ್ರವ nir-drava. the state of being or becoming devoid of juice or moisture. see ಆಱ್, ಬತ್ತು.

ನಿರ್ದ್ರವಕರಣ nirdrava-karaṇa. depriving of juice or moisture. see ಪುರಿ, ಹಿೞಿ, ಹುರಿ.

ನಿರ್ಧನ nir-dhana. = ನಿಧನ 2. without money or property, poor; poverty.

ನಿರ್ಧನಿಕ nir-dhanika. a poor man (Bp. 44, 59).

ನಿರ್ಧರ nir-dhara. = ನಿರ್ಧಾರ. — ನಿರ್ಧರಂಗೆಯ್. -ಂ-. to settle in one's mind (Rśv. 13, 26 va.).

ನಿರ್ಧರಿಸು nir-dharisu. to determine, to ascertain, to settle, to make sure, etc. (see ನನು; Si. 265; Rām. 1, 16, 29; My.).

ನಿರ್ಧರ್ಮಿ nir-dharmi. an unjust, unrighteous, impious or irreligious person (Bp. 22, 60; 25, 31).

ನಿರ್ಧಾಟಿಸು nir-dhāṭisu. to cast or throw out (W.).

ನಿರ್ಧಾರ nir-dhāra. taking out from, particularizing; — determining, defining, settling, ascertaining; — certainty; settledness of mind or judgment regarding anything.

ನಿರ್ಧಾರಣ nir-dhāraṇa. ನಿರ್ಧಾರಣೆ. = ನಿರ್ಧಾರ. particularizing individuals according to their degree of merit, specifying one out of many (Śmd. 163; Kāvy. I, 2, 41-43); settling; emphasizing (Śmd. 57. 64. 68. 395).

ನಿರ್ಧಾರಿತ nir-dhārita. particularized, specified (Kāvy. III, 3, B, 54); settled, ascertained.

ನಿರ್ಧಾರ್ಯ nir-dhārya. to be settled, determinable, ascertainable. 2, not to be restrained, acting resolutely or fearlessly, energetic (Sk.; G.).

ನಿರ್ಧಾವನ nir-dhāvana. streaming forth from, springing from; running out, escaping from; running away. 2, washing off, washing away, cleansing. see ಪಾಱೇಱ್.

ನಿರ್ಧೂತ nir-dhūta. shaken off; removed; rejected, etc. (Bp. 7, 2).

ನಿರ್ಧೂಮ nir-dhūma. smokeless.

ನಿರ್ಧೂಮಧಾಮ nirdhūma-dhāma. a smokeless home: utter ruin and ashes, utter destruction (Bp. 23, 17; 56, 36). 2, a man who ruins or destroys (58, 52).

ನಿರ್ನಾಕಿ nirnāki. = ನಿರ್ನೋಕಿ. a plant.

ನಿರ್ನಾಮ nir-nāma. = ನಿರ್ಣಾಮ. without a name, nameless. 2, ruined; ruin (ನಾಶ Bhn. 19; Bp. 56, 36; Rām. 3, 6, 54; My.). 3, unnamable (Bp. 8, 5).

ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತ nir-nimitta. without reason or motive, causeless, groundless (Śmd. 389); causelessness (143). ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತಂ, causelessly, without cause (111; Bp. 43, 11; Kk. 93).

ನಿರ್ನಿರ್ nirnir. = ನಿರ್ನಿರ, ನಿರ್ನೆರ್, ನಿರ್ನೆರ, ನೆರ್ನೆರ್, ನೆರ್ನೆರ. causelessly, without cause (ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತಾಘೋಱಿಲ್ಲಸಿತಂ Śmd. 389, o. r. ನೆರ್ನೆರ್; Śmd. II, o. r. ನೆರ್ನೆರ್).

ನಿರ್ನಿರ nirnira. = ನಿರ್ನಿರ್, etc. (ನೆರ್ನೆರಂ, ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತಂ Kk. 93).

ನಿರ್ನಿರುಹರಣ nir-niruharaṇa. Tbh. of ನಿರ್ನಿರ್ಹರಣ. not taking away (Bp. 61, 43).

ನಿರ್ನೆರ್ nirner. = ನಿರ್ನಿರ್, etc. (Śmd. 389, Śmd. II, as o. r.).

ನಿರ್ನೆರ nirnera. = ನಿರ್ನಿರ್, etc, (Śmd. 389, Śmd. II, o. r. ನೆರ್ನೆರ). [ಅನ್ತು ಪಾಣ್ಡುರಾಜಂಗೆ ನಿರ್ನೆರಮುಪ್ಪೊನ್ದಪಮಾನದಿನ್ದಮಿನಿತೊನ್ದೂನತ್ವಮುಪ್ಪನ್ತುಟೇ Pb. 6, 17; Ap. 3, 4]. ನಿರ್ನೆರಂ ಬನ್ದಂ (ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತಂ ಬನ್ದಂ 111, o. r. ನೆರ್ನೆರಂ). ದೇವಿಯರಿರಾ, ಕಡು ಕೆಯ್ದು ಕೃತಾನ್ತನ್ ಇನ್ತು ನಿರ್ನೆರಮ್ ಎಱಿದುಯ್ಯೆ ಬಾರಿಸದೆ, ಕೆಮ್ಮನೆ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ನೋಡುತಿರ್ಪಿರೇ? (112).

ನಿರ್ನೋಕಿ nirnōki. = ನಿರ್ಮೋಕಿ. a plant.

ನಿರ್ಬದ್ಧ nir-baddha. = ನಿಬದ್ಧ. fixed or fastened upon; directed on; clung to; pressed hard.

ನಿರ್ಬನ್ಧ nir-bandha. insisting upon; persistence, perseverance, pertinacity; obstinacy (Sk.). 2, determination (Mhr.). 3, restraining, hindrance, obstruction (ಅಡ್ಡಿ My.). 4, pressing or urging, importunity (Sk.). 5, force, violence (ಬಲಾತ್ಕಾರ Śmd. 72, Cm.: abnormity; Cpr. 5, 28, My.). 6, a rule, an ordinance (Mhr.; B. 4, 215; My.); control (Mhr.). ನ್ಯಾಯನಿರ್ಬನ್ಧದಿನ್ದ ಹಾೞು ಹೋಗುವದು (ರಿಂಖಣ, ಸ್ಖಲನ Si. 74). ನಿರ್ಬನ್ಧ ಮಾಡಿದವನ ಸ್ವಬನ್ಧ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). — ನಿರ್ಬನ್ಧಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. using force (ಪ್ರಸಭ, ಬಲಾತ್ಕಾರ, etc., ಬಲವನ್ತ ಮಾಡುವಿಕೆ Si. 295).

ನಿರ್ಬನ್ಧನ nir-bandhana. = ನಿರ್ಬನ್ಧ. (My.).

ನಿರ್ಬನ್ಧಿಕ nir-bandhika. = ನಿಬ್ಬನ್ದಿಗ. a man who insists upon or persists in, etc.

ನಿರ್ಬನ್ಧಿಸು nir-bandhisu. to restrain, to hinder, to impede; to press, to urge, to force (My.).

ನಿರ್ಬಲ nir-bala. powerless (Sk.; My.); want of power (My.).

ನಿರ್ಬಾಧ nir-bādha. free from opposition or contradiction (Kāvy. III, 3, B, 30). 2, freedom from trouble or annoyance (My., also ನಿರ್ಬಾಧೆ).

ನಿರ್ಬುದ nirbuda. Tbh. of ನ್ಯರ್ಬುದ. one hundred millions. (My.).

ನಿರ್ಬುದ್ಧಿ nir-buddhi. = ನಿಬುದ್ದಿ, ನಿಬ್ಬುದ್ದಿ. senseless, unwise, stupid, dull.

***ನಿರ್ಬೇಗ nirbēga.** = ನಿರ್ವೇಗ. calm, etc. ಉಸಿರ್ದಾರ್ ನೀಂ ನಿನ್ನ ನಿರ್ಬೇಗಮುನಱಿದೆನಿದಂ ಶಕ್ತಿಯೊಳ್ ಮುಕ್ತಿಯುಂ ಸಾಧಿಸಲಕ್ಕುಂ Ap. 3, 44.

ನಿರ್ಭಂಗ nir-bhaṅga. free from defeat or ruin (Śśv. 5, 26).

ನಿರ್ಭಯ nir-bhaya. fearless, undaunted; secure; safe; fearlessness (My.); freedom from danger. see Bp. 59, 41; 61, 44; Śśv. 5, 24; B. 4, 104.

ನಿರ್ಭರ nir-bhara. = ನಿಬ್ಬರ. excessive, vehement, violent; *beyond measure, much;* ardent; full, filled with; excess; vehemence, violence (Bp. 61, 11; Śśv. 3, 57; 4, 10. 11); intent and pertinacious pursuit or purpose.

ನಿರ್ಭರಾಲೋಕ nirbhara-ālōka. viewing excessively, etc. see ನಿಟ್ಟಿಸು.

ನಿರ್ಭವ nir-bhava. birthless (Bp. 61, 44; Śśv. 5, 24).

ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸನ nir-bhartsana. threatening; *threat, menace; abuse; reproach.* see ಕೊಕ್ಕರಿಸು.

ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ nir-bhāgya. *unlucky, destitute of fortune* — ನಿರ್ಭಾಗ್ಯದಾಮೋದರ. a wretched vagrant (My.).

ನಿರ್ಭಾವ nir-bhāva. = ನಿರ್ಭವ. (Bp. 54, 21).

ನಿರ್ಭಿನ್ನ nir-bhinna. broken asunder, pierced, divided, destroyed (Sk.; My.). 2, = ಅಭಿನ್ನ, adhering closely, clinging to; undivided; unchangeable (Bp. 35, 7; 53, 3; Bh. 5, 3, 26).

ನಿರ್ಭೀತ nir-bhīta. fearless, undaunted (J. 4, 26; My.; ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲದವ G.).

ನಿರ್ಭೀತಿ nir-bhīti. fearlessness (My.).

ನಿರ್ಮಜ್ಜ nir-majja. marrowless, fatless, meagre. 2, N. of a plant (ಗೊಡ್ಡ Mr. 116).

ನಿರ್ಮದ nir-mada. unintoxicated, sober; not proud, humble (Śśv. 5, 24); *not in rut*, as an elephant.

ನಿರ್ಮಂಥ nir-mantha. *churning; rubbing.*

ನಿರ್ಮಂಥಕಾಷ್ಠ nirmantha-kāṣṭha. *the wood used for kindling fire by friction.*

ನಿರ್ಮಂಥ್ಯ nir-manthya. *to be churned, rubbed, or excited by friction.*

ನಿರ್ಮಮತೆ nir-mamate. unselfishness, disregard of worldly interests, indifference towards (Abhā. 12, 61).

ನಿರ್ಮರಣ nir-maraṇa. deathless (Bp. 61, 44).

ನಿರ್ಮಲ nir-mala. = ನಿಮ್ಮಳ. spotless, free from dirt or impurities, stainless, unsullied; virtuous; clear, clean, pure, serene; shining, splendent, bright; charming, lovely (ರಾಮ, ವಿಮಲ Nn. 24; ಮನೋಹರ 91; ಪಳಕನೆ, ಜಳಕನೆ Ct. II, 30). see ತಿಳಿ, ಬೆಳ್ಪಳಿ, ಬ್ರಹ್ಮ. — ನಿರ್ಮಲ ಮಾಡು. to clean, as a house, etc. (B. 4, 25; My.).

ನಿರ್ಮಲತರ nirmala-tara. uncommonly clear or bright, etc. (Cpr. 6, 3).

ನಿರ್ಮಲತೆ nir-malate. stainlessness, purity, cleanness (Bp. 3, 48).

ನಿರ್ಮಲತ್ವ nir-malatva. = ನಿರ್ಮಲತೆ (ರಜತ, ವಿಮಲ Nn, 104; ಪ್ರಸನ್ನತೆ G.; My.).

ನಿರ್ಮಲಿತ nir-malita. not stained or sullied, pure (Bp. 7, 9; 49, 34; J. 15, 23).

ನಿರ್ಮಲಿನ nir-malina. = ನಿರ್ಮಲ. (My.).

ನಿರ್ಮಲೀಕೃತ nirmalī-krita. freed from impurity, cleansed, cleared. (Grj. 4, 12 va.).

ನಿರ್ಮಲೆ nir-male. a spotless female (J. 18, 52). 2, the river Sōṇa (Mr. 414).

ನಿರ್ಮಳಿ nir-maḷi. = ನೆಮ್ಮದಿ. pureness; serenity; shine, splendour, brightness (ಬೆಳ್ಪಳಿ Kk. 86).

ನಿರ್ಮಳಿಕೆ nir-maḷike. pureness, etc. (ಬೆಳ್ಪಳಿ Kk. 53).

ನಿರ್ಮಾಂಸ nir-māṁsa. fleshless, emaciated. ಕುದುರೆಯ ನಿರ್ಮಾಂಸ ಜಂಘೆಗಳ್ (Mr. 283).

ನಿರ್ಮಾಣ nir-māṇa. measuring or meting out; building, forming, making, fabricating, creating; creation. (My.). — ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡು. to fabricate, to produce (B. 4, 112; My.); to create (4, 13; My.).

ನಿರ್ಮಾತೃ nir-mātri. a maker, a builder, a creator. (My.).

ನಿರ್ಮಾನುಷ್ಯ nir-mānuṣya. uninhabited, desolate (My.; Sk. ನಿರ್ಮಾನುಷ).

ನಿರ್ಮಾಪಣ nir-māpaṇa. causing to be built, formed, or made (Cpr. 2, 57). see ಮಾಡಿಸು.

ನಿರ್ಮಾಯ nir-māya. free from illusion (Bp. 61, 44; J. 7, 18).

ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ nirmālya. stainlessness, purity, cleanness; that is considered as pure: the remains of an offering to an idol, as flowers, etc., flowers and other articles of an offering now become stale (Bp. 18, 96. 104; 43, 65. 66. 70; 46, 62; 49, 16; 61, 89; My.). see ಶಿವ-.

ನಿರ್ಮಿಚು nirmicu. = ನಿರ್ಮಿಸು. to make, to fashion, to form, to produce, to fabricate, to create (Śmd. 141).

ನಿರ್ಮಿತ nir-mita. measured out; built, formed, made, produced, created (Cpr. 1, 108. 129; Bp. 1, 35; My.).

ನಿರ್ಮಿಸು nirmisu. = ನಿರ್ಮಿಚು. (Cpr. 1, 66; Bp. 54, 36; J. 2, 23; 8, 19; B. 4, 59; My.). ಅಭಿನವನಿಗಣ್ಣನ್ ಅಭಿನವಮುಂಗಂ ನಿರ್ಮಿಸಿದಂ (Mr. 540).

ನಿರ್ಮುಕ್ತ nir-mukta. loosed, set free, liberated, disjoined, separated. 2, *a snake which has lately cast his skin.* 3, not requiring final emancipation, being always in its possession (Bp. 51, 28).

ನಿರ್ಮುಕ್ತಿ nir-mukti. liberation, deliverance. (Cpr. 4, 24 va.).

ನಿರ್ಮೂಲ nir-mūla. rootless, deprived of its root; eradicated; unfounded; eradication, extirpation (Bp. 50, 65). — ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡು. to eradicate, to extirpate (B. 4, 8; My.). — ನಿರ್ಮೂಲವಾಗು. -ಆಗು. to be extirpated. ಭೂವರರನನ್ದನರು ನಿರ್ಮೂಲವಾದರು (Bp. 31, 22).

ನಿರ್ಮೂಲನ nir-mūlana. the condition of being eradicated or ruined (ಪ್ರಲಯ, ಲಯವಹುದು Nn. 100). 2, uprooting, extirpating (Sk., My.).

ನಿರ್ಮೂಲಿತ nir-mūlita. uprooted, eradicated, etc. (Bp. 29, 1; 61, 89).

ನಿರ್ಮೂಲಿಸು nirmūlisu. to uproot, to pluck out or up, to extirpate. see ಕೀಳ್.

ನಿರ್ಮೇಕಿ nirmēki. (ಕಾಡ ತುಮ್ಬೆ Mr. 134, o. rs. ನಿಸೋಕಿ, ನಿರ್ವಾಕ್ಕಿ).

ನಿರ್ಮೇಘ nir-mēgha. cloudless (Bp. 35, 10).

ನಿರ್ಮೋಕ nir-mōka. setting loose or free, solving from. 2, *the cast off skin or slough of a snake* (ಹಾವಿನ ಹೆರೆ Nn. 44).

ನಿರ್ಮೋಕ್ಷ nir-mōkṣa. liberation, deliverance (ಬಿಡುಗಡೆ Nr.).

ನಿರ್ಮೋಹ nir-mōha. absence of love (Bp. 14, 33; My.).

ನಿರ್ಯತ್ nir-yat. going out or forth, going off, departing. (Cpr. 1, 81 va.; 1, 130).

ನಿರ್ಯತ್ತ್ರಾಣ niryat-trāṇa. remitted force or energy: standing still (ನಿನ್ದಿಹದು Mr. 464).

ನಿರ್ಯಾಣ nir-yāṇa. going forth or out, setting out, departure. 2, the cessation of a journey (ನಿಲುಪಯಣ, ಉಪ್ಪಯಣ Nn. 79; ಉಪ್ಪಯಣ, ನಿಲುಪಯಣ 90). 3, vanishing, disappearance. 4, division, separation (ಭಾಗ, ವಿಭಾಗ 79; ವಿಭಾಗ, ಭಾಗವ ಮಾಡುವುದು 90). 5, death (ಮೃತಿ, ಸಾವು 79; ಮೃತ, ಸಾವು 90). 6, *the outer corner of an elephant's eye* (ಆನೆಯ ಕಡೆಗಣ್ಣು Mr. 156).

ನಿರ್ಯಾತ nir-yāta. gone forth or out, departed, gone (Rśv. 5, 120 va.).

ನಿರ್ಯಾತನ nir-yātana. *giving back, returning, restitution, delivery of a deposit, replacing anything lost.* 2, *a gift.* 3, *requital, revenge.*

ನಿರ್ಯಾಮ nir-yāma. *a sailor; a pilot; a helmsman.*

ನಿರ್ಯಾಮಕ nir-yāmaka. = ನಿಯಾಮಕ, ನಿರ್ಯಾಮ. ತುದಿಯ ಕೂಕಮ್ಬದವನು (ನಿರ್ಯಾಮಕ, ಕರ್ಣಧಾರಕ Mr. 407).

ನಿರ್ಯಾಸ nir-yāsa. *exudation of trees or plants, as gum, resin, juice, milk, etc.* (ಮರದ ಬಂಕೆ Si. 487).

ನಿರ್ಯೂಹ nir-yūha. = ನಿರ್ವ್ಯೂಹ. *a peg or bracket projecting from a wall to hang or place anything upon.* 2, *a chaplet worn on the*

crown of the head, a crest, a head-ornament; see ಬಾಸಿಗ. 3, *a door.* 4, *extract, decoction.*

ನಿಯೋಗ nir-yōga. inconnection, disconnection (Śāstrasāra in W. v. 1508).

ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ nir-lakṣya. disregard, contempt (My.).

ನಿರ್ಲಜ್ಜೆ nir-lajje. want of shame, indecency, impudence (My.).

ನಿರ್ಲಜ್ಜತನ nir-lajjetana. = ನಿರ್ಲಜ್ಜೆ. (ವೈಯಾತ್ಯ G.).

ನಿರ್ಲೇಪ nir-lēpa. unsmeared; uncontaminated, stainless, spotless, the state of being uncontaminated, spotlessness, etc. (Jñs. 22, 53; My.).

ನಿರ್ಲೋಟಿಸು nir-lōṭisu. to roll or move about (Bh. 2, 9, 17).

ನಿರ್ಲೋಭ nir-lōbha. free from desire (Sk.); freedom from desire, unavariciousness, unselfishness (My.).

ನಿರ್ಲೋಭಿ nir-lōbhi. uncovetous, unselfish (B. 5, 228).

ನಿರ್ಲ್ವಯನಿ nir-lvayani. *the cast off skin of a snake.*

ನಿರ್ವಕ್ರ nir-vakra. straightness, uprightness, justice (Bp. 5, 8). 2, not ambiguous, plain, evident, as guilt (22, 50).

ನಿರ್ವಂಗ nir-vaṅga. a kind of good horse (Mr. 281; ವಂಗ = ವ್ಯಂಗ?).

ನಿರ್ವಂಚಕ nir-vañcaka. without fraud or deceit, sincere (Bp. 1, 31; My.). 2, sincerity (Bp. 28, 4; 36, 21; 59, 49).

ನಿರ್ವಂಚಕತ್ವ nir-vañcakatva. = ನಿರ್ವಂಚಕ No. 2. (Bp. 8, 22; My.).

ನಿರ್ವಂಚನೆ nir-vañcane. = ನಿರ್ವಂಚಕತ್ವ. (My.).

***ನಿರ್ವಣ್ಡ nirvaṇḍa.** Tbh. of ನಿರ್ಬನ್ಧ. ಪ್ರಚಣ್ಡ ಕೋದಣ್ಡ ಹಸ್ತರ್... ಮದಾನ್ಧ ಗನ್ಧ ಸಿನ್ಧುರದ ಬೞಯಂ ನಿರ್ವಣ್ಡದಿಂ ತಗುಳ್ದುದುಂ Pb. 8, 37 va.

ನಿರ್ವಪಣ nir-vapaṇa. pouring out, sprinkling, scattering; libation, oblation; *spending, bestowing presents; gift, donation.*

***ನಿರ್ವಯಲು nir-bayalu.** the sky, absolute. Bv. 415; Cv. 9.

ನಿರ್ವರ್ಣನ nir-varṇana. *looking at, regarding, seeing.*

ನಿರ್ವರ್ತನ nirvartana. *completing, effecting, accomplishment, completion, execution.*

ನಿರ್ವರ್ತಿತ nir-vartita. finished, completely done, accomplished (Cpr. 2, 39 va.; 7, 148 va.; 8, 24 va.).

ನಿರ್ವರ್ತಿಸು nir-vartisu. to complete, to accomplish, to finish (Abh. P. 7, 47 va.; My.).

ನಿರ್ವರ್ತ್ಯ nir-vartya. to be accomplished, to be executed or produced (adj., Śmd. 155. 156).

ನಿರ್ವಹಣ nir-vahaṇa. *conclusion, completion, end;* the state of being spent. 2, carrying out; effecting, completing. see ಮುಡಿ, ಸಮೆ; Bp. 58, 19; 59, 38; (Śmd. 177, o. r. ನಿರ್ವಾಹಣ).

ನಿರ್ವಹಿಸು nir-vahisu. to carry out; to accomplish, to effect (Bp. 10, 54; J. 20, 7; 31, 42; Si. 238. 256. 267; My.); to make an end of (Bh. 5, 3, 82).

ನಿರ್ವಾಣ nir-vāṇa. *blown out, extinguished;* becoming extinguished. 2, *liberated from existence.* 3, dead, defunct. 4, extinction of life: *the delivery of the individual soul from the body and further transmigration, and its reunion with the universal or supreme soul* (ಕೈವಲ್ಯ, ಮೋಕ್ಷ Nn. 19; ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ, etc. Mr. 26). 5, the end of life, death (ಜನ್ಮಾನ್ತ, ಜನ್ಮದ ಕಡೆ 19, o. r. ಪ್ರಾಣಾನ್ತ್ಯ; ಜನ್ಮದಪಹಡೆ Mr. 507). 6, calm; complete satisfaction or pleasure, highest felicity. 7, vacuity, vacuum. 8, setting, vanishing from sight; evening, eventide (ಅಸ್ತಮಯಸಮಯ, ಅಸ್ತಮಾನ, ಸಾಯಂಕಾಲ 19; ಅಸ್ತಮಯ 507). 9, sinking under, diving, immersion (ಮಜ್ಜನ 507). 10, a kind of penance, sanctification of the body by penance (ತಪ, ತಪೋಭೇದ 19; ವಪ್ರುಸಿದ್ಧಿ 507). 11, a Jina (507). 12, the soul (ಜೀವನು, ಆತ್ಮನು 19). 13, the body (ದೇಹ 19). 14, an elephant (ಸಾಮಜ, ಆನೆ 19; ಗಜ 507). 15, vairavaśa (ವೈರದ ವಶ 19, o. rs. ವೈರದ ಶಮ, ವೈರದ ಸಮ). 16, presenting funeral oblations; funeral rites (ಉತ್ತರ ಕರ್ಮ, ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆ 19; one MS. ಉತ್ತರ = ಪ್ರತಿವಾದ; ಕರ್ಮ = ಕ್ರಿಯೆ). 17, works or performances in general (ಕಾರ್ಯ, ಕೆಲಸ, ಕಾರ್ಯಂಗಳ್ 19). 18, nakedness, nudity (My.).

ನಿರ್ವಾಣಕ್ಷೇತ್ರ nirvāṇa-kṣētra. a place where penance is performed (Śāstrasāra in W. v. 1259).

ನಿರ್ವಾಣರೇಖೆ nirvāṇa-rēkhe. a life-like stripe (Cpr. 6, 64 va.).

ನಿರ್ವಾಣಿ nir-vāṇi. a person who goes naked and is exonerated whilst living from future birth and all ritual ceremonies (Bp. 20, 16). 2, N. of an Arhat. 3, N. (My.). — ನಿರ್ವಾಣಿದೇವ. N. (Bp. 59, 3).

ನಿರ್ವಾತ nir-vāta. free from wind; *not windy, calm, still.*

ನಿರ್ವಾದ nir-vāda. speaking out; *obloquy, censure.* 2, *rumour, report.* 3, asseveration.

ನಿರ್ವಾಪ nir-vāpa. pouring out, etc.; *offering oblations, especially funeral oblations;* gift, giving, alms.

ನಿರ್ವಾಪಣ nir-vāpaṇa. 1. = ನಿರ್ವಾಪ.

ನಿರ್ವಾಪಣ nir-vāpaṇa. 2. blowing out, putting out, extinguishing; *extinction, annihilation; slaughter.*

ನಿರ್ವಾರ್ಯ nir-vārya. *irresistible; acting fearlessly.*

ನಿರ್ವಾಸನ nir-vāsana. expelling or driving from home, banishment. 2, *hurting, killing, slaughter, annihilation.*

ನಿರ್ವಾಹ nir-vāha. (= ನಿಬಾವು). causing oneself to be brought out of: bringing oneself out of, extricating oneself; a way out, an escape (My., not Sk.). ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಮೃಗಗಳೆಲ್ಲ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು (B. 4, 12). ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡು ವೆನು, ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (My.). ಅವನಿಗೆ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (for him there is no escape, he is going to die, My.). 2, accomplishment, achievement; effecting, doing; managing. ನನ್ನಿನ್ದ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (I cannot accomplish it, My.). ಹಾಗೆ ಮಾಡದೇ, ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (B. 4, 45). ಬರೆದು ತಿಳಿಸದಿದ್ದರೆ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (4, 196). see Śmd. 156. 160. 173. 3, supporting, maintaining (J. 18, 15). 4, subsisting on. 5, sufficiency, adequacy, competent provision or means of living. 6, accomplished, finished (ಸಿದ್ಧ Nn. 24); completion, end. see ವಾಕ್ಯ-. — ನಿರ್ವಾಹ ಆಯ್ದಿಸು. to effect, to bring into being (Bp. 37, 53). — ನಿರ್ವಾಹ ಮಾಡು. = ನಿರ್ವಾಹಿಸು. 2, (to shift), to live frugally or economically, to be content with so much as is absolutely necessary to sustain life (B. 4, 74). — ನಿರ್ವಾಹ ಸಾಗಿಸು. to obtain, or supply, the means of sustenance; to maintain, to sustain (B. 3, 110; 5, 88. 186). — ನಿರ್ವಾಹ ಸಾಗು. maintenance or sustenance to take place (B. 4, 108).

ನಿರ್ವಾಹಕ nir-vāhaka. accomplishing, performing, affecting (adj., Sk.; My.).

ನಿರ್ವಾಹಣ nir-vāhaṇa. = ನಿರ್ವಾಹ. (Śmd. 177, see ನಿರ್ವಹಣ).

ನಿರ್ವಾಹಶಾಲಿ nirvāha-śāli. a person who has the power of accomplishing anything (My.).

ನಿರ್ವಾಹಿಸು nir-vāhisu. = ನಿಬಾಯಿಸು. to accomplish, to effect.

ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ nir-vikalpa. not admitting an alternative (Kāvy. V, 70). 2, free from change (Bp. 18, 100; My.).

ನಿರ್ವಿಕಾರ nir-vikāra. unchanged; unchangeable, immutable (Bp. 38, 27; 61, 43; My.).

ನಿರ್ವಿಕಾರತೆ nir-vikārate. unchangeableness, uniformity. (Śsv. 2, 105 va.).

ನಿರ್ವಿಕಾರಿ nir-vikāri. = ನಿರ್ವಿಕಾರ. (ಅವಿಕೃತಿ Śmd. 67. 68).

ನಿರ್ವಿಘ್ನ nir-vighna. unobstructed, free from obstructions or difficulties; absence of obstruction or impediment (Bp. 61, 43; J. 18, 15; My.).

ನಿರ್ವಿಘ್ನತೆ nir-vighnate. absence of obstructions or difficulties (J. 1, 3).

ನಿರ್ವಿಘ್ನದಾಯಕ nirvighna-dāyaka. Gaṇēśa. (My.).

ನಿರ್ವಿಣ್ಣ nir-viṇṇa (-vinna). = ನಿರ್ವಿಣ್ಯ. despondent; disgusted with anything; loathing; self-disparaged, overcome with fear or sorrow.

ನಿರ್ವಿಣ್ಯ nirviṇya. Tbh. of ನಿರ್ವಿಣ್ಣ. (J. 14, 10; 18, 60).

ನಿರ್ವಿನ್ದ nir-vinda. = ನಿರ್ವೇದ. (Cpr. 5, 96).

ನಿರ್ವಿಭವ nir-vibhava. devoid of substance or wealth, etc. (Bp. 51, 18).

ನಿರ್ವಿರಲ nir-virala. having no interstices (Bp. 61, 44).

ನಿರ್ವಿವಾದ nir-vivāda. absence of contention or controversy. (My.).

ನಿರ್ವಿಶೇಷ nir-viśēṣa. absence of difference; showing no difference, without distinction; indiscriminate (Kāvy. V, 57); without any specification (ಅವಿಶೇಷ Śmd. 123).

ನಿರ್ವಿಶೇಷಶಬ್ದ nirviśēṣa-śabda. a term which does not specify (the quantity, etc., Śmd. 123).

ನಿರ್ವಿಷ nir-viṣa. without venom, poisonless; innocuous (Śmd. 224; Bp. 13, 4).

ನಿರ್ವಿಷಯ nir-viṣaya. not attached to any object, separated from, or not attached to, sensual objects (Bp. 61, 43).

ನಿರ್ವೀರೆ nir-vīre. *a woman whose husband and children are dead.*

ನಿರ್ವೀರ್ಯೆ nir-vīrye. = ನಿರ್ವೀರೆ. (ಪತಿ ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದಳ್ Mr. 303).

ನಿರ್ವೃತಿ nir-vṛiti. = ನಿವೃತ್ತಿ. complete satisfaction, bliss, happiness; final emancipation. (Cpr. 9, 37).

ನಿರ್ವೃತ್ತ nir-vṛitta. *finished, completely done, accomplished.*

ನಿರ್ವೃದ್ಧ nir-vṛiddha. not growing old, always young (Bp. 61, 44).

ನಿರ್ವೇಗ nir-vēga. without violent motion or impetuosity, not waving, quiet, calm. (Cpr. 2, 24 va.).

ನಿರ್ವೇದ nir-vēda. disgust, satiety. 2, *despondency, self-disparagement;* grief, sorrow (ಖೇದ, ಉಮ್ಮಳಿಕೆ Mr. 455). 3, one of the sancāribhāvas (Kāvy. IV, 2, 16).

ನಿರ್ವೇಶ nir-vēśa. entering into; gaining, obtaining. 2, *wages, hire.* 3, payment; expiation, atonement. 4, *enjoyment, enjoying* (ಉಪಭೋಗ, ಭೋಕ್ತ Mr. 457).

ನಿರ್ವೇಶನ nir-vēśana. = ನಿರ್ವೇಶ. (ಭೋಗ Mr. 514, one MS. ನಿರ್ವೇಶ).

ನಿರ್ವ್ಯಗ್ರ nir-vyagra. not bewildered or distracted; not agitated or alarmed; steady (Cpr. 3, 97 va.); not eagerly engaged in (Kāvy. III, 1, A, 12).

ನಿರ್ವ್ಯಥನ nir-vyathana. *a chasm, a hole.* 2, freedom from pain.

ನಿರ್ವ್ಯಸನ nir-vyasana. the state of being unconcerned or careless (My.).

ನಿರ್ವ್ಯಾಕುಲ nir-vyākula. not troubled or disquieted, calm. (Cpr. 1, 91).

ನಿರ್ವ್ಯಾಜ nir-vyāja. without deceit, candid, honest, plain, exact (Ch. v. 98. 200); honesty, etc. (Śmd. 188); without a pretext. 2, without a cause or reason (My., not Sk.).

ನಿರ್ವ್ಯಾಪಾರ nir-vyāpāra. *without employment or business, unoccupied.*

ನಿರ್ವ್ಯೂಹ nir-vyūha. = ನಿರ್ಯೂಹ. a door, etc. (G.).

ನಿರ್ಹರಣ nir-haraṇa. = ನಿರುಹರಣ. taking forth or out, rooting up, taking away, removing.

ನಿರ್ಹಾರ nir-hāra. = ನಿರ್ಹರಣ. *extracting, extraction;* rooting up, destruction; carrying away or out; taking away, removing.

ನಿರ್ಹಾರಿ nir-hāri. *diffusely fragrant.*

ನಿರ್ಹೇತುಕ nir-hētuka. causeless, reasonless. (Cpr. 3, 65).

ನಿಲ್ nil. = ನಿಲು 1, ನಿಲ್ಲು. not to walk, to stand still; to stand; to stand up; to cease to go on, to stop; to continue in a place, to stay; to be; to wait; to remain, to be left as a remainder; to stand or last, to continue unimpaired, as colour; to stand, to remain fixed or without injury, as the garbha; to remain, as life; to cease, to come to an end, as rain; to cease, not to occur again, as pregnation, etc.; to make an interruption in one's work, to rest; to endure, to be able to resist unimpaired, as the force of a blow, etc. (ಗತಿಮುಕ್ತಿ Śmd. Dh.; ಇರ್ Śmd. 6. 135. 174 Cm.; ನೆಲೆಗೊಳ್ 24. 70 Cm.; ನೆಲಸು 65. 122; ತಡೆ 150; My. as ನಿಲ್ಲು; T. ನಿಱ್, ನಿಲ್; M. ನಿಲ್; Te. ನಿಲು; *cf.* ನೆಲೆ). [ನಿಲ್ತೊೞಂ ಬರ್ಪುದು Kr. 1, 63; Pb. 12, 45]. P. ps. ನಿಲ್ತು, ನಿನ್ದು (Śmd. 281). ನಿಲ್! (272), ನಿಲಲ್ (174), ನಿಲೆ (65. 70. 135), ನಿಲ್ಕುಂ (258), ನಿಲ್ಕೆ (408), ನಿಲ್ವುದು (258 Cm.), ನಿಲ್ಲದೆ (150), ನಿಲ್ಲವು (291). ಬೆನ್ನೊಳ್ ನಿಲ್ತಂ ಗಾಣ್ಡೀವಿ (288). ಗಿರಿಯುಂ ಕರಿಯುಂ ನಿಲ್ಲವು ಪವಿಮುಖದ ಕೋೞ್ಗನ್ ಆತನ ಬಾಳ್ಗಂ (291). ನಿನ್ದು ಇರ್ದವ (ಊರ್ಧ್ವಜಾನು, ಸಮುತ್ಥಿತ Hlā.). ನಿನ್ದಂ (ಸಮುತ್ಥಿತ Mr. 246). ಮಂಚದೊಳ್ ನೃಪಗೆ ನಿನ್ದು ಸೇವೆ ಮಾಳ್ಪ ಬೊಮ್ಮೆಗಳು ಪಾಂಚಾಲಿಕೆಗಳು ಪುತ್ರಿಕೆಗಳಕ್ಕುಂ (204). ನಿನ್ದ ಗೆರೆ (ಲಘು 364). ನಿನ್ದುದು (ಕುಣ್ಠಿತ 453). ನಿನ್ದುದು (ಅನ್ವಿತ 511). ನಿನ್ದಿತು (Bp. 37, 50). ತನೆ ನಿಲಲು ಪ್ರಷ್ಠೌಹಿ (180). ನಿನ್ದ ಬಸುಱು (ಕೃಪೀಟ Nn. 85; Mr. 484). ದೇಶಿಗನಾಗಿ ನಿಲ್ವಿನಂ (J. 28, 20). ಆವುದು ಸಂಕಟಂ ನಿನಗೆ? ನಿಲ್ಲಜ, ನಿಲ್ಲಜ! (Śmd. 139). see Śmd. 6. 24. 153. 281; Ch. vs. 131. 140. 147. 159; Cpr. 1, 111. 136; 4, 47; 8, 4 va.; Bp. 12, 47; 14, 7. 21; 18, 55; 32, 28; 37, 27; 39, 62; 42, 28. 37; 43, 26; 45, 34; 54, 12. 36; 36, 38; Bh. 1, 10, 34; 2, 13, 11. 37. 39. 46; Rśv. 5, 21. 129; 8, 112; J. 15, 3; 26, 4; 28, 26. 33. 35. 36; 31, 28; Rām. 1, 14, 1. [— ನಿನ್ದರ್. those who stand. ತನ್ನ ಕಟ್ಟೆದಿರೊಳೆ ನಿನ್ದರಂ ನಯದೆ ನೋಡೆ Pb. 1, 85]. — ನಿಲ್ ನಿಲ್. rep. (Bp. 26, 30). — ನಿಲೆ ನುಡಿ. to tell to stand or stop; [to state decidedly. ಎಮ್ಬುದುಮಾಮಾತಂ ನಿಲೆ ನುಡಿದುದರ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ Pb. 6, 19 va.]; (Abh. P. 7, 21 va.). [— ನಿಲೆವಡು. -ಪಡು. to take footing. ಭಟ್ಟಾರರ್ ನಿಲೆವಟ್ಟುದೆಯೆನ್ದು ಬೆಸೆಗೊಣ್ಡವರುಂ ತಮ್ಮ ಕಣ್ಡುದಂ ಪೇೞ್ದೊಡೆ Vr. 89, 9]. — ನಿನ್ದಱಿಕೆ. -ಅಱಿಕೆ. authority, proof (ಸನ್ದ ಪವಣಂ Bhn. 46).

ನಿಲ nila. 1. = ನಿಲು 2. standing. 2, that stands upright: the side-post of a door (My.; T. ನಿಲೈ). 3, re-

mainder; balance; arrears (Te. ನಿಲವ; T. ನಿಲುವೈ; M. ನಿಲವು). ನಿಲವಿಲ್ಲದೆ ಹಲದಿನ್ದ ಹೊಲದ ಉಕ್ಕೆ; ನಿಲ ನೋಡಿ ಸಂಸಾರ (Prv.). — ನಿಲಕಡೆ. = ನಿಲಗಡೆ, ನಿಲು-. standing; attitude (see Mr. s. ತ್ರಿಭಂಗಿ). 2, cessation: leisure (My.). 3, waiting: patience, composure (My.). ನಿಲಕಡೆಯಿಲ್ಲದವನಲ್ಲಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ (as a mendicant, etc.), ಇದ್ದ ಹಲ್ಲು ಉದುರಿಸಿಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ನಿಲಗಡೆ. = ನಿಲಕಡೆ. (My.). — ನಿಲಬಾಕಿ. = ನಿಲ No. 3. ನಿಲಬಾಕಿ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಗೊಲ್ಲಮಿಣ್ಡನಿನ್ದ ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ದ (Prv.).

ನಿಲ nila. 2. = ನೆಲಹು, etc. a net work of rope, etc. (My.).

ನಿಲಕಿಸು nilakisu. = ನಿಲಿಕಿಸು, ನಿಲುಕಿಸು. to cause to come within reach, to make reachable (My.). 2, to cause to stretch oneself (My.). 3, to come within reach (My.).

ನಿಲಕು nilaku. = ನಿಲುಕು, etc. to stretch oneself, etc. (My.). ನಾಲಿಗೆಗೆ ನಿಲಕದ ಹಾಗಿದ್ದರೆ (B. 3, 31). ಆತನ ಕೆಯ್ಗೆ ನಿಲಕದ್ದಱಿನ್ದ (3, 44).

ನಿಲಯ ni-laya. lying or settling down; hiding oneself. 2, *a dwelling, an abode, a residence.*

ನಿಲಯವಾನ್ nilaya-vān. (ನಿಲಯವನ್ತ). the householder who performs the domestic rites (ಗೃಹಮೇಧಿ, ಗೃಹಸ್ಥ Mr. 242).

ನಿಲವು nilavu. = ನಿಲ 1, ನಿಲುವು 1. (Śmd. 247). standing (Śsv. 2, 101). 2, position, state, condition (Bp. 51, 25; Rām. 3, 6, 33). 3, height, as that of a man, a tree, etc.; high (ಉನ್ನತ, ಉದ್ದ G.; My.; Bp. 19, 29). 4, = ನಿಲ 1, No. 2 (My.). 5, = ನಿಲ 1, No. 3 (My.). 6, cessation: leisure (My.; see Prv. s. ನಿಲ 1). ಕರಡಿಗಳು ಅಯ್ನೇಱು ನಿಡಿದು, ಮೂಱು ಗೇಣು ನಿಲವು (B. 3, 108). ತೋಳ ಸುಮಾರು ಎಡರ್ಪವರೆ ಪೂಟ ನಿಲವಾಗಿಯೂ ಮೂಱುವರೆ ಪೂಟ ನಿಡಿದಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ (5, 252). 7, a resting place; a seat, a place of abode; an apartment in a house (ಸಂಸ್ಥಾನ, ಸನ್ನಿವೇಶ Hlā.; ಸಂಸ್ಥಾನ Mr. 461; J. 8, 2). ಮನೆಯ ನಿಲವು (ಕಕ್ಷಾನ್ತರ, ಪ್ರಕೋಷ್ಠ Mr. 201). [8, existance. ಲಿಂಗಜಂಗಮದ ಪ್ರಸಾದದ ನಿಲವ ತೋರಿ ಬದುಕಿಸಯ್ಯಾ Bv. 833; Cv. 303. 780]. — ನಿಲವಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. = ನಿಲುವಂಗಿ. a garment of a person's own height, a long, loose garment (My.). — ನಿಲವುಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. to destroy one's standing, position, etc. (J. 2, 12).

ನಿಲಿ nili. an abbreviation of the P. p. ನಿಲಿಕಿ of ನಿಲಿಕು. — ನಿಲಿ ನಿಲಿಕು. rep. (Bp. 31, 5; 60, 29).

ನಿಲಿಕಿಸು nilikisu. = ನಿಲಕಿಸು, etc. to cause to come within reach. (Bp. 47, 59; My.).

ನಿಲಿಕು niliku. = ನಿಲುಕು, etc. see ನಿಲಿ ನಿಲಿಕು. [ಜಲನಿಧಿಯಂ ಪಾಯ್ದೊರ್ವನೆ ನಿಲಿಕಿ ದಶಾನನನ ಪೊಱಲನಾ ಲಂಕೆಯನ್ Kr. 3, 191].

ನಿಲಿಮ್ಪ ni-limpa. = ನಿಳಿಮ್ಪ. a god, a deity (Mr. 8; Bp. 10, 38).

ನಿಲಿಮ್ಪನಿಲಯ nilimpa-nilaya. heaven (ಬದಿಗ Ct. II, 62).

ನಿಲಿಸು nilisu. = ನಿಲ್ಲಿಸು. to cause to stand, stop, cease, stay, etc. ನಿಲಿಸಿದಪಂ or ನಿಲಿಸಿದಪ್ಪಂ (Śmd. 276). ನಿಲಿಸುವರ್ಥಂ (ನಿವಾರಣಾರ್ಥಂ 394 Cm.). see Cpr. 6, 28 va.; Bp. 16, 9; 18, 11; 22, 14; 28, 42; 32, 22; 40, 40; 42, 20. 28; 45, 12; 47, 58; 50, 12. 21; 51, 3. 31; 53, 14; 59, 13. 55; Bh. 1, 8, 9; Rsv. 6, 11 va.; J. 5, 25. 43; 28, 54; 29, 32; Rām. 1, 14 sum.

ನಿಲು nilu. 1. = ನಿಲ್, etc. to stand up, etc. ನಿಲುವ (Bp. 44, 9). — ನಿಲು ನಿಲ್. rep. (Bp. 17, 11). — ನಿಲು ನಿಲ್ಲು. (Bp. 9, 31).

ನಿಲು nilu. 2. = ನಿಲ 1. standing, etc. — ನಿಲುಕಡೆ. = ನಿಲಕಡೆ. patience, composure (ತಾಳುವದು Śm. 113; My.). 2, cessation: leisure (My.). [ಜಂಗಮದ ನಿಲುಕಡೆಯನಱಿಯಬೇಕು Cv. 931]. — ನಿಲುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. a staring condition of the eye (My.). — ನಿಲುಗನ್ನಡಿ. -ಕನ್ನಡಿ. a full length mirror (My.; Te.). — ನಿಲುಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. a post or pillar that is standing (My.). — ನಿಲುಗಮ್ಬಳಿ. -ಕಮ್ಬಳಿ. a cumley that reaches to the feet (My.). — ನಿಲುಪಯಣ. cessation of a journey (ನಿಯಾಣ, ಉಪ್ಪಯಣ Nn. 79. 90).

ನಿಲುಕಿಸು nilukisu. = ನಿಲಕಿಸು, etc. (My.).

ನಿಲುಕು niluku. = ನಿಲಕು, ನಿಲಿಕು, ನಿಲ್ಕು, (ನಿಳ್ಕು). to stretch oneself (Bp. 3, 10; My.; see s. ನಿಕ್ಕುಳಿಸು); to stretch oneself or one's limbs, from fatigue, etc. (Bp. 32, 25; 38, 16; 59, 20); to be extended to one's full height, to reach, so as to obtain something, etc., to stand upon one's tiptoes (My.; Bp. 26, 30; 42, 3; Rām. 3, 8, 69; 6, 14, 25; J. 8, 19); ನಿಲುಕಿದರೆ ಸಿಕ್ಕದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಕೂತರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.); to rise up to, to rush up to or at (Bh. 3, 13, 27). 2, to come or be within reach, to be reachable (My.). ಅದು ನನಗೆ ನಿಲುಕುವದಿಲ್ಲ (it is not within my reach, My.). ಗೊನೆಗಳು ಬಾಯಿಗೆ ನಿಲುಕಲಿಲ್ಲ (B. 2, 16). ಕಣಿಕೆ ನನ್ನ ಕೆಯ್ಗೆ ನಿಲುಕುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ (2, 19). ಸಾರವಾನನ ಕಾಲು ಅವನಿಗೆ ನಿಲುಕಲಿಲ್ಲ (4, 181). 3, to come within the reach of, or in contact with, something. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದ ದೋಷಗಳಿಗೂ ನಿಲುಕದವನ್ನ ಪರಮೇಶ್ವರನು (B. 4, 89). 4, to apply oneself to, to begin. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಿಲುಕಿದನು (My.). 5, to apply one's thoughts unto (Bh. 4, 6, 26). — ನಿಲುಕು ನಿಲುಕು. rep. (Bp. 26, 30).

ನಿಲುಮ್ಬು nilumbu. 1. = ನಿಗುಮ್ಬು. (Śmd. 48). to heap up, to heap together, to amass (ಪುಂಜೀಕರಣ Śmd. Dh.). [ಲೀಲಾಲಪ್ಪಿ ಲಮ್ಪಾಳಕಾಳಿ ನಿಲುಮ್ಬಿರ್ದುವು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಪದಾಮ್ಭೋಜಂಗಳೊಳ್ ಕನ್ನೆಯಾ Ap. 3, 47]. 2, to crowd (v. i.), to swarm, to be numerous (Rsv. 1, 135 va.; 2, 8 va.; Śsv. 2, 42 va.; 2, 47). 3, to coil, as a serpent (Rsv. 5, 55 va.). see s. ಕುಪ್ಪಳಿಸು 1.

ನಿಲುಮ್ಬು nilumbu. 2. = ನಿಲುವು 2. to jump, to caper. see ಕುಪ್ಪಳಿಸು 1 & 2.

ನಿಲುವಿಕೆ niluvike. standing. 2, = ನಿಲವು No. 3, height, tallness. ನಿಲುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಿಗಳೆಲ್ಲ ಒನ್ದೇ ಸವನೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ (B. 3, 39). ಯಾವನಾದರೂ ಎತ್ತರವಾದ ನಿಲುವಿಕೆಯ ಮನುಷ್ಯನು (4, 65).

ನಿಲುವು niluvu. 1. = ನಿಲವು, etc. position, etc. (Śsv. 1, 81 va.; My.; ಎತ್ತರ, ಸ್ಥಳ G.). ಹುಲಿಗಳ ನಿಲುವು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಎರಡು ಎರಡುವರೆ ಮೊಱ ಇರುತ್ತದೆ (B. 4, 35). — ನಿಲುವಂಗಿ. = ನಿಲವಂಗಿ. (My.). — ನಿಲುವು ಬೀೞು. to fall into, *i. e.* entering, the standing (of corn, *i. e.* entering or hiding in standing corn). ತುಡುಗ ಅವು ಗಪ ಗಪ ತಿನ್ದು, ಹೊಲ ಕಾಯುವವರ ಸುಱಿವು ಕಣ್ಡ ಕೂಡಲೆ ಜೋಳದ ನಿಲುವು ಬಿದ್ದು, ಓಡಿಹೋಯಿತು (B. 3, 22).

ನಿಲುವು niluvu. 2. = ನಿಲುಮ್ಬು 2. (Bp. 32, 37; 52, 42).

ನಿಲ್ಕ nilka. = ನಿಕ್ಕ, q. v. a golden ornament.

ನಿಲ್ಕು nilku. = ನಿಲುಕು, etc. (Cpr. 7, 108; Grj. 5, 49). [Tu.].

ನಿಲ್ತು niltu. P. p. of ನಿಲ್, q. v.

***ನಿಲ್ಲದಿಕೆ nilladike.** not maintaining, not keeping the promise. ಬಾಟ್ಟುದೆ ಪೂಣ್ದು ನಿಲ್ಲದಿಕೆಯಿಂ ಬಾಟ್ವಿನ್ತು Pb. 9, 84. [ನಿಲ್ಲದ + ಇರ್ಕೆ?].

ನಿಲ್ಲಿಸು nillisu. = ನಿಲಿಸು. to cause to stand. (My.; Si. 91. 288. 393; B. 4, 13. 80. 104. 121. 134).

ನಿಲ್ಲಿಸುವಿಕೆ nillisuvike. placing, etc. (Si. 284).

ನಿಲ್ಲು nillu. = ನಿಲ್, q. v. to stand, etc. (C.; B. 4, 195; J. 28, 45; Bp. 12, 12; 26, 28). P. ps. ನಿತ್ತು (My.), ನಿನ್ತು (C.; B. 2, 47; 3, 11. 33), ನಿನ್ದು. ನಿನ್ತಿತು (Bp. 11, 47), ನಿನ್ತು (My.), ನಿತ್ತಿತು (My.). ಚಿಕ್ಕ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿನ್ತ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಕುಣ್ಟೆ (ಪಲ್ವಲ, etc. Si. 91). ಹೊಲೆ ನಿನ್ತುಹೋದ ಮುದಕಿಯನ್ಥವಳು (ನಿಷ್ಕಲೆ 188). ನಿನ್ತುಹೋದ ಗಾಳಿ (ನಿರ್ವಾತ, ಗತಾನಿಲ 380). ನಿಲ್ಲುತ (Bp. 20, 13). ನಿಲ್ಲುವ, ನಿಲ್ಲುವದು, ನಿಲ್ಲುತೇನೆ, ನಿಲ್ಲುತ್ತೇನೆ (My.). ನಾಲ್ವತ್ತು ಅಯ್ವತ್ತು ವರುಷದ ಹಿನ್ದೆ ಭಾಗವತದ ಪುಸ್ತಕವು, ನೂಱು ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು ನೂಱು ಅಯ್ವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ನಿನ್ತಾಗ್ಯೂ, ಹೊತ್ತಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 4, 208). ನಿಲ್ಲದಿರುವ ಮಲ್ಲನ ಸಂಗಡ (to a malla who is in too great a hurry to give an answer) ಕಲ್ಲು ಹೊತ್ತೀಯಾ? ಅನ್ದ ಹಾಗೆ. — ನಿಲ್ಲಲಾಱದ ಗುಲ್ಲು ಮಾಡಿ, ಕೊಲ್ಲಿಸಿಕೊಣ್ಡ. — ನಿಲ್ಲು! ಎನ್ದರೆ ಹಲ್ಲು ಕಿಸಿದು, ಗುಲ್ಲು ಮಾಡಿದ (Prvs.). — ನಿನ್ದರು. 1. = ನಿನ್ತರು. 3rd pers. plural imperf. they stood. — ನಿನ್ದರು. 2. = ನಿನ್ದಿರು. ನಿನ್ದರಗೊಡು (B. 5, 187). — ನಿನ್ದಿರಿಸು. (-ಇರಿಸು). to cause to stand, to place, etc. (Bp. 27, 11. 12; Rām. 4, 4, 6; 6, 40, 7). — ನಿನ್ದಿರು. -ಇರು. to stand, to remain, etc. (Bp. 27, 31; B. 5, 132). — ನಿಲ್ಲಗೊಡಿಸು. -ಕೊಡಿಸು. to allow to stand, etc. (B. 4, 45). — ನಿಲ್ಲು ನಿಲು. rep. (Bp. 44, 9). — ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲು. rep. (Bp. 21, 40; 22, 33).

ನಿಲ್ಲುವಿಕೆ nilluvike. standing, etc. (Si. 288).

ನಿವಡಿಸು nivaḍisu. to become conspicuous (for good or evil qualities, Bh. 5, 3, 33; Rām. 3, 5, 3; 6, 53, 99; Mhr. ನಿವಟಣೇಂ, ನಿವಡಣೇಂ).

ನಿವರಿಸು nivarisu. to cause to pass the hand gently over, etc.

ನಿವರು nivaru. to pass the hand gently over, to stroke or rub gently (My.; Te. ನಿಮುರು, ನಿವುರು, ನೆಮುರು; *cf.* ನೀವು 2, ನೇವರಿಸು).

ನಿವರ್ತಕ ni-vartaka. completing, finishing, causing to cease (Bp. 55, 19); turning back; returning; retreating, retiring; desisting from; ceasing.

ನಿವರ್ತನ ni-vartana. (also ನಿವರ್ತನೆ, My.). accomplishment. completion; turning back; ceasing, not happening; desisting from; repenting; causing to come back or return. see ಮಗುಱ್.

ನಿವರ್ತಿ ni-varti. = ನಿವೃತ್ತಿ. abstaining from action. see ಅ-. Prv. s. ಹತ್ತು 3.

ನಿವರ್ತಿಸು ni-vartisu. to turn away, to drive back, to repel; to leave off, to desist from, to remove (My.). 2, to turn back; to disappear, to cease; to be removed. ಕಪಿಧ್ವಜಂ ನಿಳ್ಕಿ ನಿವರ್ತಿಸುತ್ತುಮಿರೆ (Śmd. 280).

ನಿವರ್ಹಣ ni-varhaṇa = ನಿಬರ್ಹಣ. throwing down; destroying; removing; *destruction, eradication, extirpation.*

ನಿವಸನ ni-vasana. 1. *a dwelling, a habitation, a house* (ಮನೆ Mr. 194).

ನಿವಸನ ni-vasana. 2. putting on clothes; *clothes, raiment.* 2, *an undergarment.* see ಶಬ.

ನಿವಸನೋದ್ವಹನ nivasana-udvahana. raiment at weddings. see ತೆರಣ್ಪು.

ನಿವಹ ni-vaha. bringing near; *a multitude, a quantity, a heap* (Bp. 35, 6; 36, 33; 46, 53; 52, 41; Śm. 118).

ನಿವಳಿತ ni-vaḷita. ನಿವಲಿತ. moved, waved (Cpr. 8, 24 va.).

ನಿವಳಿಸು ni-vaḷisu. = ನಿವಾಳಿಸು. to wave (a burning lamp, Cpr. 3, 102).

ನಿವಾಜು ni-vāju. = ನಿಮಾಜು, etc. worship, etc. (My.).

***ನಿವಾಟ nivāṭa.** eradication, ruin, etc.? ರುದ್ರನ ಹಾವುಗೆ ಉರಿಯಿತ್ತು, ದೇವಗಣಂಗಳು ನಿವಾಟವಾದರು Bv. 930.

***ನಿವಾಡಿಸು nivāḍisu.** to find out, to follow? ಜಂಗುಳಿಯ ಕಾವ ಗೋವ ಹಲವು ಹಸುವ ನಿವಾಡಿಸುವನ್ತೆ Bv. 284; 666.

ನಿವಾಡ nivāḍa. settlement, decision (Mhr. ನಿವಾಡಾ). see Bp. 45, 26; 50, 38; 53, 52; Rām. 3, 7, 39.

ನಿವಾತ ni-vāta. *inaccessible to the wind, not reached by the wind, calm.* 2, *a place sheltered from the wind, a sheltered spot, an asylum.* 3, *an impenetrable coat of mail.* 4, N. of a demon.

ನಿವಾತಕವಚ nivāta-kavaca. a class of Dānavas or Rākṣasas (J. 13, 19).

ನಿವಾಪ ni-vāpa. pouring out; scattering; seed. 2, *an oblation or offering of water, etc. to the manes of deceased parents or relatives* (see ಪ್ರೇತತರ್ಪಣ).

ನಿವಾರ ni-vāra. = ನಿವಾರಣ. (Bp. 12, 47; see ಅ-).

ನಿವಾರಕ ni-vāraka. keeping off, warding off, removing. (My.).

ನಿವಾರಣ ni-vāraṇa. ನಿವಾರಣೆ. *keeping back or off, warding off, averting;* preventing, hindering, impeding, stopping, checking, interdicting, prohibiting, suppressing. see Śmd. 393; Bp. 3, 68; B. 4, 63; 5, 20; ಜ್ಯಾಘಾತ-, ತರ್ಜಿಸು, ಮಾಣ್, ಸೊಪ್ಪು.

ನಿವಾರಿಕೆ ni-vārike. = ನಿವಾರಣ. (G.).

ನಿವಾರಿತ ni-vārita. hindered, prevented, checked, forbidden, etc. (Bp. 41, 6; Rśv. 10, 1 va.).

ನಿವಾರಿಸು ni-vārisu. to keep back or off, to ward off, to avert, to prevent, etc. see Grj. 10, 61 va.; Bp. 2, 20; 22, 29. 40; 28, 60; 37, 37; 50, 76; Śsv. 1, 79 va.; J. 14, 7; ಪೊಡೆ.

ನಿವಾಸ ni-vāsa. = ನಿವಸನ 1. (ಮನೆ Nn. 91; Mr. 194; Bp. 28, 48; 35, 53; 37, 34).

ನಿವಾಸಸ್ಥಾನ nivāsa-sthāna. a place of residence (J. 10, 6).

ನಿವಾಸಿ ni-vāsi. dwelling, residing; an inhabitant (Bp. 37, 21; My.; Ɓ. 3, 110).

ನಿವಾಸಿಸು ni-vāsisu. to dwell, to reside (My., occasionally).

ನಿವಾಳಿ ni-vāḷi. the act of waving (a thing, as boiled rice, salt, pepper, a lamp, a weapon, blood, a sheep's or buffalo's head, etc., etc.) downwards in front of a person or persons, or of the goddess Kāḷi, either to ward off or remove any evil or to create a feeling of satisfaction or pleasure, etc. (Grj. 10, 79 va.; J. 31, 14; My., Te. ನಿವಾಳಿ, ನಿವ್ವಾಳಿ). [ಮನವೆಮ್ಬ ಭಾವವು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವಾದ ಕಾರಣ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಗನ್ಧ ಧೂಪ ನಿವಾಳಿಯು ಕೊಡಲಾಗದು Cv. 1011]. ನಿವಾಳಿಗೆ ತನ್ದ ಬಟ್ಟೆ (for wicks) ಕಚ್ಚೆಗೆ ಆದರೆ ದಿವಾಳಿಗೆ ಏನು ಮಾಡ್ಯಾನು? (Prv.). — ನಿವಾಳಿ ತೆಗೆ. = ಇಱಿದೆಗೆ, ನಿವಾಳಿ ಮಾಡು. (My.). — ನಿವಾಳಿ ಮಾಡು. = ನಿವಾಳಿಸು. (My.). ನಿವಾಳಿ ಮಾಡೋಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ದಿವಾಳಿಯಾದ (Prv.). — ನಿವಾಳಿಯ ಬೊಮ್ಮ ದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 2).

ನಿವಾಳಿಸು ni-vāḷisu. = ನಿವಳಿಸು. to wave (a thing) slowly downwards (in front of etc.), to perform nivāḷi (Grj. 10, 79 va.; Bp. 4, 6; 39, 6; 43, 20; J. 22, 7; My.). ಯುದ್ಧಪ್ರಯಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಅರಸುಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಆರತಿಯನ್ನು ನಿವಾಳಿಸಿ ಬೆಳಗುವಿಕೆ (ಲೋಹಾಭಿಸಾರ, ಅಸ್ತ್ರಭೃದ್ರಾಜನೀರಾಜನಾವಿಧಿ Si. 291; *cf.* ನಿರಾಜಿಸು).

ನಿವಾಳಿಸುಹ nivāḷisuha. = ನಿವಾಳಿ. ಶಸ್ತ್ರಧರರಹ ಅರಸುಗಳಿಗೆ ಪರಿವಾರ ಕೆಯ್ದುಗಳ ನಿವಾಳಿಸುಹಂ (ಲೋಹಾಭಿಸಾರ Nr.).

ನಿವಿಡ ni-viḍa. (ni-vila). = ನಿಬಿಡ. *without interstices, close, contiguous, tight, compact, thick, crowded, impervious, dense, full.*

ನಿವಿಡೀಶ ni-viḍīśa. = ನಿವಿರೀಶ.

ನಿವಿರೀಶ ni-virīśa. = ನಿವಿಡ, ನಿವಿಡೀಶ. *without interstices, etc.*

ನಿವಿಷ್ಟ ni-viṣṭa. entered; seated; fixed on, intent upon. (Bp. 38, 51).

ನಿವಿಸ nivisa. Tbh. of ನಿಮಿಷ (Śm. 18).

ನಿವಿಸು nivisu. (fr. ನಿಭ). to disguise (Cpr. 6, 78).

ನಿವೀತ nivīta. wearing the sacrificial thread round the neck (ಜನ್ನಿವಾರವಂ ಕೊರಲಲಿಕ್ಕುವದು Mr. 255). 2, *that thread so worn.* 3, *a wrapper, a mantle, a veil* (see ಪ್ರಾವೃತ).

ನಿವೀತಿ ni-vīti. wearing the sacrificial thread round the neck (Sk.). 2, that thread so worn (My.).

ನಿವೃತ ni-vṛita. *surrounded, enclosed.* 2, = ನಿವೀತ No. 3.

ನಿವೃತ್ತ ni-vṛitta. returned; returning; turned back; gone, vanished; *ceased, refrained from, abstained;* prohibited; abstaining, abstracted or abstained from this world and its acts; finished, completed; [retired].

ನಿವೃತ್ತಿ ni-vṛitti. = ನಿವ್ರ್ಯತ್ತಿ, ನಿವರ್ತಿ. return; disappearance, ceasing, *cessation, abstaining from action, inactivity,* leaving off, desisting from; resigning; abstinence; rest; cessation from worldly concerns and engagements; [retirement]. 2, felicity, bliss, beatitude. see Cpr. 4, 18 va.

ನಿವೃದ್ಧಿ ni-vṛiddhi. great increase or growth (o. r. ನಿವರ್ಧಿ). see ಬೇಳ್.

ನಿವೇದಕ ni-vēdaka. communicating, relating, telling (adj.). (Cpr, 2, 90; 9, 17).

ನಿವೇದನ ni-vēdana. making known; communication, announcement; information. (My.); delivering, offering; an offering or gift to men or idols. (My.). see ಆತ್ಮ-.

ನಿವೇದಿತ ni-vēdita. made known, announced, told; presented, given. see Cpr. 6, 18 va.; Bp. 33, 8; Rśv. 10, 1 va.

ನಿವೇದಿಸು ni-vēdisu. to make known, to tell, to state (Cpr. 3, 62; 6, 25 va.). 2, to present, to offer (Bh. 1, 10, 4). [Bv. 315; Cv. 1432.—ನಿವೇದಿಸೆಪಡು. being offered to, being engaged to. ಸುನನ್ದೆಯೆಪ್ಪಂ ಸನತ್ಕುಮಾರಂಗೆ ಗರ್ಭದೊಳಿರ್ದನ್ತೆ ನಿವೇದಿಸೆಪಟ್ಟಂ Vr. 59, 7].

ನಿವೇದ್ಯ ni-vēdya. to be communicated; fit to be reported. 2, an oblation, a gift of food to an idol. (Cpr. 6, 104).

ನಿವೇಶ ni-vēśa. entering; settling in a place; a settlement; a dwelling-place, a house (Sk.; My.); *a halting place, a camp.*

ನಿವೇಶನ ni-vēśana. = ನಿವೇಶ. entering, etc.; *a habitation, an abode,* etc.; building ground (My.; Si. 113).

ನಿವೇಶಿತ ni-vēśita. made to enter; entered; placed in or upon. (Cpr. 2, 56 va.).

ನಿಶ್- niś. = ನಿಃ-, etc. out, forth, etc.

ನಿಶ niśa. *night.*

ನಿಶಠ ni-śaṭha. = ನಿಃಶಠ. not false, candid, honest; honesty, sincerity; N. (J. 7, 2).

ನಿಶಠೆ ni-śaṭhe. truth, honesty. see ಅತಿದಿಟ.

ನಿಶರಣ ni-śaraṇa. *killing, slaughter.*

ನಿಶಾ niśā. = ನಿಷಾ. intoxication (My.; Mhr.). 2, = ನಿಶೆ. — ನಿಶಾಖೋರ. a man who takes any intoxicating substance (My.).

ನಿಶಾಕರ niśā-kara. the night-maker: *the moon.*

ನಿಶಾಕಾನ್ತ niśā-kānta. the moon (Rśv. 11, 10).

ನಿಶಾಚರ niśā-cara. moving about by night. 2, the moon (ಮೃಗಾಂಕ, ಚನ್ದ್ರ Nn. 23). 3, a thief (ತಸ್ಕರ, ಕಳ್ಳ, ಕಳ್ಳಬಣ್ಟ 23). 4, an owl (ಘೂಕ, ಗೂಗೆ 23). 5, a kind of owl (ಪಾಲ್ವಕ್ಕಿ, ಹಾಲುವಕ್ಕಿ 23). 6, a vicious snake (ಉಗ್ರಾಹಿ, ಕ್ರೂರಸರ್ಪ 23). 7, a kind of sheat-fish (ಪಾಠೀನ, ಮೀನ್ 23). 8, a fiend, a rākṣasa (ದನುಜ, ರಾಕ್ಷಸ 23). see Prv. s. ಪಿಶಾಚ.

ನಿಶಾಚರಿ niśā-cari. a female rākṣasa (J. 2, 58).

ನಿಶಾಚೂರ್ಣ niśā-cūrṇa. a black powder (V. 9, 110).

ನಿಶಾಟ niśā-aṭa. a demon (Abh. P. 13, 66); an owl. — ನಿಶಾಟದಲ್ಲಣ. -ತಲ್ಲಣ. who causes demons to tremble: Viṣṇu or Kṛiṣṇa (J. 13, 43).

ನಿಶಾಟನ niśā-aṭana. *an owl.*

ನಿಶಾತ ni-śāta. *sharpened, whetted, sharp.*

ನಿಶಾದರ್ಶಿ niśā-darśi. seeing at night: an owl. (R.).

ನಿಶಾದಿ niśa-ādi. = ನಿಸಾದಿ 1. the beginning of night, evening.

ನಿಶಾನಾಥ niśā-nātha. = ನಿಶಾಪತಿ. (My.).

ನಿಶಾನಿ niśāni. an ensign, a flag, a standard (My.; Mhr., H. ನಿಶಾಣ; Si. 84. 281. 293; B. 5, 136. 155).

ನಿಶಾನ್ತ niśā-anta. 1. the end of night, break of day. (My.).

ನಿಶಾನ್ತ ni-śānta. 2. quiet. 2, *a house, a habitation.*

ನಿಶಾಪತಿ niśā-pati. *the moon.*

ನಿಶಾಮಣಿ niśā-maṇi. the moon. (R.).

ನಿಶಾಮನ ni-śāmana. *seeing, sight; looking at, beholding; observing, hearing.*

ನಿಶಾರಣ ni-śāraṇa. *killing, slaughter.*

ನಿಶಾಸ್ವೈರಿಣಿ niśā-svairiṇi. a harlot. ಭೀತಿಯಿಂ ನಿಶಾಸ್ವೈರಿಣಿ ಪೋಗೆ ಬಿಟ್ಟ ಕಿವಿಯೋಲೆಯ ಮೌಕ್ತಿಕಪತ್ರಮೋ? (Līlv. 3, 4).

ನಿಶಾಹ್ವೆ niśā-āhve. *turmeric.*

ನಿಶಿ niśi. 1. = ನಿಸಿ. night (Mr. 65; My.).

ನಿಶಿ niśi. 2. together with, along with; accompanied by (My.; Mhr. ನಿಶೀಂ).

ನಿಶಿಕರ niśi-kara. the moon (Mr. 36).

ನಿಶಿಚರ niśi-cara. a thief (ಕನ್ನಗಳ Mr. 226).

ನಿಶಿತ ni-śita. *sharpened, whetted, sharp, pointed* (Bp. 39, 64); virulent, as poison (58, 67); penetrating; keen (59, 37).

ನಿಶಿತತರ niśita-tara. uncommonly sharp (Śśv. 4, 19).

ನಿಶಿವೈರಿ niśi-vairi. the sun (Mr. 34).

ನಿಶೀಥ ni-śītha. the time of sleep, *midnight.*

ನಿಶೀಥಿನಿ ni-śīthini. *night.*

ನಿಶೀಥಿನೀನಾಥ niśīthinī-nātha. *the moon.*

ನಿಶುಮ್ಭ ni-śumbha. N. of a Dānava (Bp. 47, 21).

ನಿಶುಮ್ಭನ ni-śumbhana. *killing, slaying.*

ನಿಶೆ niśe, ನಿಶಾ. = ನಿಸಿ. *night.* 2, *turmeric.*

ನಿಶ್ಚಂಚಲ niś-cañcala. = ನಿಶ್ಚಂಚಲಿತ. (My.).

ನಿಶ್ಚಂಚಲಿತ niś-cañcalita. unmoved, fixed, firm, steady (Bp. 24, 3).

ನಿಶ್ಚಯ niś-caya. = ನಿಚಯ 2, ನಿಚ್ಚಯ. ascertainment, investigation, inquiry; — accurate or certain knowledge, a firm conviction; *certainty, positiveness* (ನಿಕ್ಕ್ಯವ Kk. 79); determination, resolution, final decision, settlement (ನಿಶ್ಚಿತ, ನಿಯತ Mr. 435; My.); fixed intention, design, purpose. see ತಱಿಸಲ್. ನಿಶ್ಚಯಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಪಾತವೇ? (Prv.). — ನಿಶ್ಚಯಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to regard as decided, to fix upon, to settle (Abh. P. 14, 81 va.). — ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡು. to ascertain, to arrive at a certain decision (B. 5, 219); to make certain to the mind, to satisfy oneself by proof (5, 219; My.); to resolve (4, 56; My.); to appoint (My.).

ನಿಶ್ಚಯಿಸು niścayisu. = ನಿಶ್ಚಯ್ಸು. (My.). to ascertain; to investigate; to settle; to come to a certain decision, to regard as decided (B. 2, 53); to determine, to resolve (B. 3, 97); to appoint (My.). ನಿಶ್ಚಯಿಪುದು (Śmd. 253).

ನಿಶ್ಚಯ್ಸು niscaysu. = ನಿಶ್ಚಯಿಸು. (Bp. 27, 2; 28, 51; 43, 81; 53, 22; 57, 58; My.). ನಿಶ್ಚಯ್ಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ನಿಶ್ಚಿತ, ನಿಯತ Hlā.).

ನಿಶ್ಚಲ niś-cala. = ನಿಚ್ಚಲ, ನಿಚ್ಚಳ. *immovable, not moving, still, fixed, steady* (ಚಲಿಸದೆ ಇದ್ದುದು Nn. 33). 2, not subject to motion or fluctuation, *unchanging, invariable, unchangeable.* 3, a mountain (ಅಚಲ, ಪರ್ವತ Nn. 46). 4, an ascetic (ಸಂಯಮಿ, ಯತಿ 46). 5, the earth (= Sk. ನಿಶ್ಚಲಾ; ಇಳೆ, ಭೂಮಿ 46).

ನಿಶ್ಚಲತೆ niś-calate. the state of being immovable, etc. (Śśv. 4, 46).

ನಿಶ್ಚಲಾಂಗ niścala-aṅga. having immovable limbs, firmbodied, firm (Sk.); an immovable body (Śśv. 2, 79).

ನಿಶ್ಚಲಿತ niś-calita. unmoved; unchanged; etc. (Grj. 4, 33; Bp. 16, 27; 35, 19. 36; 44, 37; 52, 27).

ನಿಶ್ಚಿತ niś-cita. = ನಿಚಿತ 2. *ascertained, settled, decided, established, certain* (ನಿಯತ, ನಿಶ್ಚಯ್ಸಲ್ಪಟ್ಟುದು Hlā.); certainty (Sk.; B. 4, 16). ನಿಶ್ಚಿತಂ, decidedly, positively.

ನಿಶ್ಚಿತನಾಮ niścita-nāma. a word known from customary usage (ರೂಢನಾಮ Śmd. 94).

ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ niścita-artha. = ನಿಸ್ತಾರ್ತ. a fixed matter; the ceremony of betrothing two persons in which the terms of the future marriage are settled, etc. (My.). 2, a man who has the firm conviction of getting something (Śśv. 2, 117).

ನಿಶ್ಚಿಂತ niś-cinta. = ನಿಚ್ಚಿಂತ. thoughtless, inconsiderate, careless, unconcerned. 2, free from solicitude, free from care or anxiety (Bp. 39, 17; 61, 44; My.). fem. ನಿಶ್ಚಿಂತಳು (My.). 3, = ನಿಶ್ಚಿಂತೆ (Bp. 24, 34; 41, 15; 61, 54).

ನಿಶ್ಚಿಂತತೆ niś-cintate. = ನಿಶ್ಚಿಂತೆ. (Cpr. 7, 3).

ನಿಶ್ಚಿಂತೆ niś-cinte. freedom from anxiety or solicitude, ease (My.; B. 3, 96). ನಿತ್ಯದರಿದ್ರನಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆ (Prv.).

ನಿಶ್ಚೇತನ niś-cētana. without consciousness; without reflection; unreasonable, (foolish); without animation. (Cpr. 4, 53; Bp. 8, 12; 54, 14).

ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟ niś-cēṣṭa. motionless; powerless, helpless; incapable of motion or effort. (Bp. 36, 14).

ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಾವಲಮ್ಬನ niścēṣṭā-avalambana. hanging down motionless. see ನೆಱಲ್.

ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿತ niś-cēṣṭita. = ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟ. (Bp. 3, 25).

ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟೆ niś-cēṣṭe. motionlessness; incapability of motion or effort; want of power. see ಬಱಲ್ಚು.

ನಿಶ್ಚೈತನ್ಯ niś-caitanya. want of strength or power (My.).

ನಿಶ್ವಸಿತ ni-śvasita. breath having been drawn in, inspired (Sk.). 2, = ನಿಃಶ್ವಸಿತ (Cpr. 3, 54).

ನಿಶ್ವಾಸ ni-śvāsa. inspiration, inhaling; sighing (Sk.). 2, = ನಿಃಶ್ವಾಸ (Cpr. 3, 32 va.; 4, 40; 5, 9 va.; 5, 98; J. 14, 22).

ನಿಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸ niśvāsa-ucchvāsa. inhaling and exhaling (Cpr. 4, 76 va.).

ನಿಶ್ಶಂಕ niś-śaṅka. = ನಿಃಶಂಕ. free from fear. (Śmd. 335; Bp. 53, 55; My.).

ನಿಶ್ಶಂಕತೆ niś-śaṅkate. = ನಿಃಶಂಕತೆ. the state of being free from fear, etc. (Bp. 16, 18). — ನಿಶ್ಶಂಕತೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to obtain freedom from fear, etc. (Śśv. 4, 58).

ನಿಶ್ಶಂಕೆ niś-śaṅke. = ನಿಃಶಂಕೆ, ನಿಸ್ಸಂಕೆ. fearlessness. (My.).

ನಿಶ್ಶಬ್ದ niś-śabda. = ನಿಃಶಬ್ದ. noiseless. (My.).

ನಿಶ್ಶಲ್ಯ niś-śalya. = ನಿಃಶಲ್ಯ. free from an arrow. (My.).

ನಿಶ್ಶೇಷ niś-śēṣa. = ನಿಃಶೇಷ. having no remainder. (My.).

ನಿಶ್ಶ್ವಾಸ niś-śvāsa. = ನಿಃಶ್ವಾಸ. breathing out. (My.).

ನಿಷ್- niṣ. = ನಿಃ-, etc. out, forth, etc.

ನಿಷಂಗ ni-ṣaṅga. union. 2, *a quiver.*

ನಿಷಂಗಿ ni-ṣaṅgi. a bowman, an archer (ಬಿಲ್ಲಾಳು G.).

ನಿಷಣ್ಣ ni-ṣaṇṇa. seated, sitting, perched, etc.; gone to (Cpr. 3, 2 va.).

ನಿಷತ್ ni-ṣat. sitting down; sinking down.

ನಿಷದ್ಯೆ ni-ṣadye. a couch. 2, *a market-place.*

ನಿಷದ್ವರ niṣat-vara. *mud, mire.*

ನಿಷಧ niṣadha. *N. of a mountain.* 2, N. of the kingdom of Nala; Nala (Rām. 3, 2, 17).

ನಿಷಾ niṣā. = ನಿಶಾ No. 1. intoxication. (My.).

ನಿಷಾದ ni-ṣāda. *N. of a wild aboriginal tribe, described as hunters, fishermen, robbers, etc.,* a Holeya (ಜನಂಗಮ, ದುಷ್ಕರ್ಮ, ಹೊಲೆಯ Mr. 381; Bp. 57, 77). 2, *the last note of the musical scale* (Mr. 76, see ಸಪ್ತಸ್ವರ). 3, = ನಿಷದ್ವರ, mud, clay (Bp. 21, 27).

ನಿಷಾದಿ ni-ṣādi. = ನಿಸಾದಿ 2. sitting down or on. 2, *an elephant-driver* (ಉದ್ದಂಡ ಗಜವೇಱುವಂ Mr. 247).

ನಿಷಿಕ್ತ ni-ṣikta. sprinkled, sprinkled or poured upon (Bp. 39, 68).

ನಿಷಿದ್ಧ ni-ṣiddha. prohibited, forbidden, kept back, prevented, denied. (My.). ನಿಷಿದ್ಧವಾದ ವಸ್ತು ಅಶುದ್ಧವೆನ್ದರೆ ಕಸೂತಿ ಹಾಕಿದ್ದು ಯಾಕೆ? (Prv.). see Prv. s. ಪ್ರಸಿದ್ಧ.

ನಿಷೂದನ ni-ṣūdana. = ನಿಸೂದನ. (Sk.; My.).

ನಿಷೇಕ ni-ṣēka. sprinkling, pouring upon or into; impregnation. 2, a ceremony performed before impregnation at the first menstruation (My.). 3, a ceremony performed upon impregnation (Sk.).

ನಿಷೇಧ ni-ṣēdha. *prohibition, forbidding, keeping off or back, hindering, preventing; negation, denial* (Śmd. 291); discontinuance (ಬಾಧ, ಮಾಣಿಸುವುದು Nn. 64; ಮಾಣಿಸುಹ 93); exception. — ನಿಷೇಧ ರೂಪ. the negative form of a verb (My.).

ನಿಷೇಧಪರ niṣēdha-para. intent upon objection or denial (Kāvy. III, 3, B, 92).

ನಿಷೇಧಿಸು niṣēdhisu. to prohibit, to forbid (My.).

ನಿಷೇವಣ ni-ṣēvaṇa. waiting on, serving, service, worship. (My.); enjoying, using. see ಮರುಸ್-.

ನಿಷೇವ್ಯಮಾಣ ni-ṣēvyamāṇa. being waited upon, served, attended, etc. feminine ನಿಷೇವ್ಯಮಾಣೆ (Cpr. 3, 50 va.).

ನಿಷ್ಕ niṣka. = ನಿಕ್ಕ. *a golden ornament for the neck or breast.* 2, *a weight of gold varying in value at different times.* 3, *gold.* see Si. s. ಬೆಸೆ 1.

ನಿಷ್ಕಂಟಕ niṣ-kaṇṭaka. = ನಿಃಕಣ್ಟಕ. thornless; free from danger or trouble.

ನಿಷ್ಕಪಟ niṣ-kapaṭa. guileless, free from deceit or fraud. (My.). 2, guilelessness (My.).

ನಿಷ್ಕಪಟತನ niṣ-kapaṭatana. guilelessness (My.; ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ G.).

ನಿಷ್ಕಪಟಸ್ಥ niṣkapaṭa-stha. = ನಿಷ್ಕಪಟ No. 1. (My.).

ನಿಷ್ಕಪಟಿ niṣ-kapaṭi. a guileless, candid person (My.).

ನಿಷ್ಕಂಪ niṣ-kampa. not shaking, motionless, immovable (Śmd. 251).

ನಿಷ್ಕರ niṣ-kara. taking away, removing; preparing, accomplishing. see ಉಪ-.

ನಿಷ್ಕರುಣ niṣ-karuṇa. = ನಿಃಕರುಣ. pitiless, unmerciful, merciless, cruel.

ನಿಷ್ಕರುಣಿ niṣ-karuṇi. a pitiless, unmerciful, cruel person (Bp. 4, 55; My.).

ನಿಷ್ಕರ್ಮ niṣ-karma. inactive. 2, sinless (Bp. 54, 20).

ನಿಷ್ಕರ್ಮಿ niṣ-karmi. sinless (Bp. 22, 60; 51, 27).

ನಿಷ್ಕರ್ಷ niṣ-karṣa. drawing out, extracting; extraction of the essence: the essence of a thing, chief point, main point. 2, ascertainment, certainty, decision, settlement. (My., as ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ).

ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸು niṣ-karṣisu. to ascertain, to determine, to settle (My.).

ನಿಷ್ಕಲ niṣ-kala. without parts, undivided, indivisible. (Bp. 7, 14; 51, 27; 61, 44; Śsv. 5, 24). 2, waned; impotent, barren; infirm.

ನಿಷ್ಕಳಂಕ niṣ-kalaṅka. stainless, spotless, sinless, without blemish. (Bp. 46, 76; 61, 44; Śsv. 5, 24; My.).

ನಿಷ್ಕಳಂಕೇಂದು niṣkalaṅka-indu. the moon without spots (J. 15, 36).

ನಿಷ್ಕಲೆ niṣ-kale. *an elderly woman past childbearing or in whom menstruation has ceased* (ಹೊಲೆ ಕೆಡಲು Mr. 302). 2, absence of fine arts or skill in ನಿಷ್ಕಲಾಶಿವರು (Bp. 58, 18).

ನಿಷ್ಕಾಪಟ್ಯ niṣ-kāpaṭya. guilelessness (My.).

ನಿಷ್ಕಾಮ niṣ-kāma. free from desire; disinterested, unselfish; absence of desire or lust (My.).

ನಿಷ್ಕಾಮಿ niṣ-kāmi. a person free from desire or lust (Śmd. 64; Bp. 44, 54; My.).

ನಿಷ್ಕಾರಣ niṣ-kāraṇa. causeless; groundless (Ct. II, 121; Bp. 43, 15; B. 5, 180; My.).

ನಿಷ್ಕಾಸ niṣ-kāsa. going out, exit. 2, a veranda. 3, *waning, disappearance.*

ನಿಷ್ಕಾಸಿತ niṣ-kāsita. = ನಿಃಕಾಸಿತ. *turned out, expelled.* 2, gone forth or out. 3, reviled, reproached. 4, blown, expanded. see Mr. s. ಅವಕುಂಚಿತ.

ನಿಷ್ಕುಟ niṣ-kuṭa. *the hollow of a tree* (ಕೋಟರ, ಮರದ ಹೊಳಲು, ಹೊಟೆ Nn. 142). 2, *a garden* (or yard) *attached to a house* (ಪಿತ್ತಿಲ್, ಹಿತ್ತಲ 142; ಹಿತ್ತಲ Mr. 480).

ನಿಷ್ಕುಟಿ niṣ-kuṭi. *large cardamoms.*

ನಿಷ್ಕುಹ niṣ-kuha. *the hollow of a tree.*

ನಿಷ್ಕೃತಿ niṣ-kṛiti. doing away, removing. 2, *expiation, atonement; compensation, discharge of a debt or obligation.*

ನಿಷ್ಕೇವಲ niṣ-kēvala. = ನಿಕೇವಲ. belonging exclusively.

ನಿಷ್ಕ್ರಮ niṣ-krama. going out, coming forth. 2, *any intellectual faculty.*

ನಿಷ್ಕ್ರಮಣ niṣ-kramaṇa. going out or forth; exit. see ಜಲ-, ತೊಲಡು. 2, the ceremony of taking a child out of the house for the first time to see the sun.

ನಿಷ್ಕ್ರಾಮಿತ niṣ-krāmita. caused to go out, driven out (ಹೊಱಗೆ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡ್ಡವ G.).

ನಿಷ್ಟಪ್ತ niṣ-ṭapta. purified by heat, free from impurities (Cpr. 4, 75 va.); burnished, made bright.

ನಿಷ್ಟ್ಯ niṣṭya. *an outcast, a barbarian, a mlēccha.*

ನಿಷ್ಠ ni-ṣṭha. (= ನಿಟ್ಟು). staying or being in or on, situated on, grounded on, fixed in; firm; intent on; devoted to, practising (My.); skilled in; believing in. 2, the state of being intent on, intention, aim, object (Śmd. 94).

ನಿಷ್ಠಾನ ni-ṣṭhāna. *sauce, condiment* (ಅಪ್ಪುಳಿ Mr. 215). see ಪಳಿದ್ಯ.

ನಿಷ್ಠಿತ ni-ṣṭhita. = ನಿಷ್ಠ. (Bp. 3, 78; 6, 16; 21, 5; 61, 43; J. 7, 14).

ನಿಷ್ಠೀವ ni-ṣṭhīva. *spitting, spitting out.*

ನಿಷ್ಠೀವನ ni-ṣṭhīvana. *spitting, spitting out.*

ನಿಷ್ಠುರ ni-ṣṭhura. = ನಿಟ್ಟುರ, ನಿಟ್ಟೂರ, ನಿಷ್ಠೂರ. *hard, rough, rugged; harsh, coarse, gruff, unkind, cruel, severe;* contumelious (ಕಠೋರ, ವಿಷ Nn. 11; ಕುಮುದ, ಕಠೋರ 29; ಪರುಷ, ತೀಕ್ಷ್ಣ 119; ಹೇಯ, ಕ್ರೂರ 137; Kāvy. III, 1, A, 15). ದುಷ್ಟನಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಬನ್ದರೂ ನಿಷ್ಠುರ ಗುಣ ಬಿಡಲಾಱ (Prv.). see Prv. s. ಮುನಿಸು.

ನಿಷ್ಠುರತನ ni-ṣṭhuratana. = ನಿಷ್ಠುರತೆ. (B. 4, 73; G. 348).

ನಿಷ್ಠುರತೆ ni-ṣṭhurate. harshness, gruffness (of speech); coarseness; reviling, abuse (Sk.); severity (Grj. 9, 83 va.).

ನಿಷ್ಠುರತ್ವ ni-ṣṭhuratva. = ನಿಷ್ಠುರತೆ. (Sk.; My.).

ನಿಷ್ಠೂರ ni-ṣṭhūra. = ನಿಷ್ಠುರ, etc. (ವೃಜಿನ Nn. 64; ಜರಠ 146; My.). — ನಿಷ್ಠೂರಸಂಜಯು. o. r. of ನಿಷ್ಠೂರಸಂಜಯು (in a My. MS.). — ನಿಷ್ಠೂರಸಂಜಯು. N. of the commentator of the Śabdamaṇidarpaṇa (see IV. XIII). the probably oldest copy of the Śmd. at Mḍb. does not give the commentator's name; that copy's commentary, though essentially identical with the others used by the editor, differs, however, from them in many particulars.

ನಿಷ್ಠೆ ni-ṣṭhe. = ನಿಟ್ಟೆ. position, station; *condition, state;* standpoint, basis. 2, devotion or attachment to, devotedness; *ordinary and uniform practice;* religious duty; believing in, faith, reliance. 3, conversancy with, skill; *eminence, excellence, perfection.* 4, *conclusion, the end or catastrophe of a drama, etc.* 5, *destruction, death.* 6, *fixed or certain knowledge, certainty.* 7, *trouble, affliction.* ನಿಷ್ಠೆಯಿದ್ದವನಿಗೆ ನಷ್ಟವಿಲ್ಲ. — ನಿಷ್ಠೆಯಿಲ್ಲದವ ಭ್ರಷ್ಟನಾದಾನು (Prvs.). see ಮಜ್ಜಾಸಾರ.

ನಿಷ್ಠೇವ ni-ṣṭhēva. *spitting, spitting out.*

ನಿಷ್ಠೇವನ ni-ṣṭhēvana. *spitting, spitting out.*

ನಿಷ್ಠ್ಯೂತ ni-ṣṭhyūta. *spit out, ejected, thrown out.*

ನಿಷ್ಠ್ಯೂತಿ ni-ṣṭhyūti. *spitting, spitting out.*

ನಿಷ್ಣಾತ ni-ṣṇāta. immersed; *deeply versed in, conversant with, learned.*

ನಿಷ್ಪಕ್ವ niṣ-pakva. *decocted, boiled.*

ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ niṣ-pakṣapāta. = ನಿಃಪಕ್ಷಪಾತ. impartial; impartiality (My.; B. 5, 8).

ನಿಷ್ಪತ್ತಿ niṣ-patti. going forth or out; birth. 2, being prepared; *completion, conclusion, termination, consummation.* see ತೀರ್ಮಾನ.

ನಿಷ್ಪನ್ದ ni-ṣpanda. = ನಿಸ್ಪನ್ದ. motionless, immovable. (Śsv. 4, 20).

ನಿಷ್ಪನ್ನ niṣ-panna. = ನಿಸ್ಪನ್ನ. gone forth or out; sprung up, arisen, born; *accomplished, done, finished, ready.*

ನಿಷ್ಪಾದ್ಯ niṣ-pādya. to be effected or accomplished; achievable; to be produced; to be ripened (ವೃಷ್ಟಿನಿಷ್ಪಾದ್ಯ Hlā. II, 6).

ನಿಷ್ಪಾಪ niṣ-pāpa. free from sin, sinless, guiltless. (J. 32, 16).

ನಿಷ್ಪಾವ niṣ-pāva. *fanning, winnowing, cleaning corn, etc.* 2, = ನಿಷ್ಪಾವಕ (ಅವರೆ Nr.).

ನಿಷ್ಪಾವಕ niṣ-pāvaka. = ನಿಸ್ಪಾವಕ. *a species of pulse, Phaseolus radiatus* (also Dolichos lablab, see ಅವರೆ).

ನಿಷ್ಪೀಡನ niṣ-pīḍana. = ನಿಃಪೀಡನ No. 1. (My.). see ಮುಷ್ಟಿ–.

ನಿಷ್ಪೇಷಣ niṣ-pēṣaṇa. rubbing together, grinding, pulverizing.

ನಿಷ್ಪ್ರತ್ಯೂಹ niṣ-pratyūha. = ನಿಃಪ್ರತ್ಯೂಹ. unobstructed, unimpeded.

ನಿಷ್ಪ್ರಪಂಚ niṣ-prapañca. = ನಿಃಪ್ರಪಂಚ. without prapañca; without deceit, pure, honest. (Bp. 29, 33).

ನಿಷ್ಪ್ರಭ niṣ-prabha. = ನಿಃಪ್ರಭ. gloomy, etc.

ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ niṣ-prayōjaka. useless; needless (My.). fem. ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕಳು.

ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನ niṣ-prayōjana. without motives; causeless, groundless; useless; needless; uselessness (My.).

ನಿಷ್ಪ್ರವಾಣಿ niṣ-pravāṇi. fresh from the loom, *quite new and unbleached.*

ನಿಷ್ಫಲ niṣ-phala. = ನಿಃಫಲ. *bearing no fruit, fruitless, barren;* useless, unprofitable (ವ್ಯರ್ಥ, etc. Mr. 462; My.). see Bp. 23, 38; 57, 15.

ನಿಷ್ಫಲೆ niṣ-phale. *a woman in whom menstruation has ceased.*

ನಿಷ್ಯನ್ದಿ ni-ṣyandi. moving, blowing (used of the wind, Cpr. 4, 30).

ನಿಸ್– nis. = ನಿಃ–, etc. *out, forth, outward, out of, out from, away from; no, not, without.*

ನಿಸಂಗಿ ni-saṅgi. = ನಿಃಸಂಗಿ. free from worldly attachment. — ನಿಸಂಗಿನಿರಾಳದೇವ. N. (Bp. 58, 7).

ನಿಸದ nisada. (Tbh. of ನಿಶ್ಚಯ?). certainty, truth; certainly (ನಿಕ್ಕುವ, ಸತ್ಯ Ct. II, 11; ನಿಕ್ಕುವ, ನನ್ನಿ, ಸತ್ಯ Kk. 64; ನಿಕ್ಕುವ, ನನ್ನಿ, ನನಸು, ವಲಂ, ವೆಱಂ, ದಲ್, ಸಾಜ, ದಿಟ Śm. 34; Cpr. 2, 28; 3, 37). [ಮೃಗದ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ ನಿಸದಮೆಸೆವುದು ಬಲ್ಲಾಳ ಬಿಲ್ಬಲ್ಮೆ Pb. 5, 47]. ನಿಸದದಿಂ (Śm. 87).

ನಿಸರ್ಗ ni-sarga. letting go; relinquishment; evacuation, voiding excrement (ವರ್ಜಿಸ, ವಿಮುಕ್ತ Mr. 488, one MS. ವಿಸರ್ಗ). 2, giving away, bestowing; a grant. 3, creation. 4, *the natural state, natural or peculiar character, true or natural form* (ನಿಜ್ಜಯಾಕಾರ Śmd. 32 Cm.; 38. 45; Rām. 1, 16, 28).

ನಿಸಾದಿ nisādi. 1. Tbh. of ನಿಶಾದಿ. evening. (Śmd. 335).

ನಿಸಾದಿ nisādi. 2. Tbh. of ನಿಷಾದಿ. an elephant-driver. (Śmd. 335).

ನಿಸಿ nisi. to squeeze with the thumb and forefinger (My.).

ನಿಸಿ nisi. Tbh. of ನಿಶೆ. night. (Śmd. 357). — ನಿಸಿವಗೆಯು. –ಪಗೆಯು. the sun (ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45; ಸೂರ್ಯ Śm. 14).

***ನಿಸಿದಿಗೆ nisidige.** a tomb, grave. ಚನ್ದ್ರಗುಪ್ತ ಮುನಿಯುಂ ಭಟಾರರ ನಿಸಿದಿಗೆಯಂ ಬನ್ದಿಸುತ್ತುಂ Vr. 90, 12.

ನಿಸೂದನ ni-sūdana. = ನಿಷೂದನ. *killing, destroying.*

ನಿಸೃಷ್ಟ ni-sriṣṭa. let go, dismissed, set free; delivered; deposited; given, bestowed, allowed (ಬಿಟ್ಟದ್ದು G.).

ನಿಸೃಷ್ಟಾರ್ಥ nisriṣṭa-artha. finished, accomplished (Cpr. 8, 92 va.). 2, an envoy; a messenger (6, 18 va.; Sk.).

***ನಿಸೇಕ nisēka.** Tbh. of ನಿಷೇಕ. a post marriage ceremony. ನಿನ್ನ ನಿಸೇಕದ ಪೊಳ್ತು ತಪ್ಪಲೀಯದೆ ಪೊಱವಟ್ಟು ಬಾ Pb. 13, 80.

ನಿಸ್ತರಂಗ nis-taraṅga. waveless, without waves (Cpr. 1, 138).

ನಿಸ್ತರಣ nis-taraṇa. going out or forth, coming out (of danger); crossing over; passing or spending time.

ನಿಸ್ತರಿಸು nis-tarisu. = ನಿತ್ತರಿಸು. to spend or pass time, to wait, to bear or endure (Abh. P. 11, 107 va.).

ನಿಸ್ತರುಣ nis-taruṇa. not becoming a young man or boy (Bp. 61, 44).

ನಿಸ್ತರ್ಹಣ nis-tarhaṇa. *crushing, destroying, slaughter.*

ನಿಸ್ತಲ nis-tala. *not flat, round, globular.*

ನಿಸ್ತಾರಕ nis-tāraka. causing to pass over; rescuing, delivering; a saviour. (Bp. 58, 52).

ನಿಸ್ತಾರ್ತ nistārta. Tbh. of ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ. a fixed matter, etc. (My.).

ನಿಸ್ತುಲ nis-tula. unequalled, unrivalled (Śsv. 5, 24).

ನಿಸ್ತೂಕ nis-tūka. without weight, light, pithless, weak; weakness (My.). ನಿಸ್ತೂಕವಾದವನು ಮುಸ್ತಕವನ್ನು ಎತ್ತಲಾಱ (Prv.).

ನಿಸ್ತೇಜ nis-tēja. devoid of brilliancy or energy; dull; impotent; want of brilliancy. — ನಿಸ್ತೇಜವಪ್ಪಾಗು. –ಪೆಱು. to become devoid of brilliancy (Abh. P. 2, 66).

ನಿಸ್ತ್ರಾಣ nis-trāṇa. = ನಿತ್ರಾಣ, ನಿತ್ರಾಣ. want of strength, weakness.

ನಿಸ್ತ್ರಾಣಿ nis-trāṇi. = ನಿತ್ರಾಣಿ, ನಿತ್ರಾಣಿ. a weak person.

ನಿಸ್ತ್ರಿಂಶ nis-triṁśa. more than thirty; more than thirty fingers in length: *a sword, a scimitar, a sacrificial knife.*

ನಿಸ್ತ್ರಿಗುಣ nis-triguṇa. destitute of the three qualities (Bp. 61, 44).

ನಿಸ್ಪೃಹ ni-spriha. = ನಿಃಸ್ಪೃಹ. impartial, etc. (My.).

ನಿಸ್ಪೃಹತೆ ni-sprihate. = ನಿಸ್ಪೃಹೆ. (Bp. 20, 27).

ನಿಸ್ಪೃಹೆ ni-sprihe. freedom from desire; absence of covetousness (My.).

ನಿಸ್ರಾವ ni-srāva. = ನಿಃಸ್ರಾವ. flowing down or off; *the scum of boiled rice.*

ನಿಸ್ವನ ni-svana. *noise, sound, voice.* see ಶರ; Śsv. 4, 71.

ನಿಸ್ವಾನ ni-svāna. = ನಿಸ್ವನ. *noise, etc.*

ನಿಸ್ಸಂಶಯ nis-saṁśaya. = ನಿಃಸಂಶಯ. undoubted, etc. (My.).

ನಿಸ್ಸಂಸಾರಿ nis-saṁsāri. = ನಿಃಸಂಸಾರಿ. (Bp. 33, 17).

ನಿಸ್ಸಂಕ nis-saṅka. Tbh. of ನಿಶ್ಶಂಕ. free from fear (Śmd. 335).

ನಿಸ್ಸಂಕೆ nis-saṅke. Tbh. of ನಿಃಶಂಕೆ. boldness; disrespect (ಅವಜ್ಞೆ Śmd. II; Kk. 91).

ನಿಸ್ಸಂಗ nis-saṅga. = ನಿಃಸಂಗ. unattached. (My.).

ನಿಸ್ಸಂಗತ್ವ nis-saṅgatva. = ನಿಃಸಂಗತ್ವ. absence of attachment. (My.).

ನಿಸ್ಸಂಗಿ nis-saṅgi. = ನಿಃಸಂಗಿ, free from attachment. (Bp. 7, 3; 27, 42; My.).

ನಿಸ್ಸತ್ವ nis-satva. = ನಿಃಸತ್ವ. without strength, etc., pithless, sapless; absence of power, want of energy, weakness (My.; ನಿತಾನ Cb.).

ನಿಸ್ಸಂತತಿ nis-santati. = ನಿಸ್ಸಂತಾನ. (My.).

ನಿಸ್ಸಂತಾನ nis-santāna. = ನಿಃಸಂತಾನ. childless. (Bp. 61, 38; My.).

ನಿಸ್ಸಂದೇಹ nis-sandēha. = ನಿಃಸಂದೇಹ. certain. (My.).

ನಿಸ್ಸಂದೇಹಿ nis-sandēhi. = ನಿಃಸಂದೇಹಿ. (Bp. 51, 29; My.).

ನಿಸ್ಸರಣ nis-saraṇa. = ನಿಃಸರಣ. exit. (My.).

ನಿಸ್ಸಹಾಯ nis-sahāya. = ನಿಃಸಹಾಯ. without helpers. (Śsv. 4, 65 va.).

ನಿಸ್ಸಾಣ nissāṇa. = ನಿಸ್ಸಾಳ. (G.; Te.; M. ನಿಶಾಣ; T. ನಿಜಾನ).

ನಿಸ್ಸಾರ nis-sāra. = ನಿಃಸಾರ. sapless, etc. (ಲಘು Nn. 145; Mr. 528; Bp. 24, 41; 40, 80; B. 3, 36; My.).

ನಿಸ್ಸಾಳ nissāḷa. = ನಿಸ್ಸಾಣ. a kettle-drum (ಭೇರಿ Bhn. 31; Cpr. 10, 67; Bh. 8, 25, 9; Bp. 5, 39; Bh. 1, 12, 7; 8, 23, 8; J. 4, 18. 30; 7, 3; 12, 5. 12; 13, 24. 41).

ನಿಸ್ಸೀಮ nis-sīma. = ನಿಃಸೀಮ. immeasurable, etc. (Bp. 24, 74; 26, 56; 61, 43; J. 27, 1).

ನಿಸ್ಸ್ವ nis-sva. = ನಿಃಸ್ವ. poor, etc. (My.).

ನಿಹನನ ni-hanana. *slaying, killing.*

ನಿಹಾಕೆ ni-hāke. *an iguana*, or *the Gangetic alligator* (= ಗೋಧಿಕೆ).

ನಿಹಿಂಸನ ni-hiṁsana. *killing, slaughter.*

ನಿಹಿತ ni-hita. *placed, laid, deposited;* fixed; infixed, attached; treasured up (Cpr. 2, 59 va.; 6, 97; Bp. 19, 4).

ನಿಹೀನ ni-hīna. deprived of; *low, vile, of low origin.*

ನಿಹ್ನವ ni-hnava. *denial, abnegation;* concealment, secrecy; *deception; mistrust; doubt, suspicion;* a secret; atonement, expiation. see ಅಪನಮ್ಬುಗೆ, ಬಾಯಾರುಹ.

ನಿಹ್ರಾದ ni-hrāda. *sound, noise.*

ನಿಳಿಂಪ ni-ḷimpa. = ನಿಲಿಂಪ. a god, a deity. (Cpr. 1, 84; 4, 74; Grj. 6, 6).

ನಿಳಿಂಪಕಾಂತೆ niḷimpa-kānte. the wife of a god (Śsv. 3, 22).

ನಿಳ್ಕು niḷku. = ನಿಲುಕು, etc. to stretch one's self upwards, to rise up to one's full height, to stretch oneself (ಉಪರಿಸ್ಪರ್ಶನ Śmd. Dh.; Cpr. 7, 127; Śsv. 1, 7). [ತನ್ನನೆ ನಿಳ್ಕಿ ನೋಟ್ಪರ ಕಣ್ಗೆ ಕಣ್ಬೊಳ್ಪು ತನ್ನಯ ಮೆಯ್ಯ ಬೆಳ್ಪಿನೊಳಟ್ಟು ನಿನ್ದುದೆ Pb. 6, 7]. ಕಪಿಧ್ವಜಂ ನಿಳ್ಕಿ ನಿವರ್ತಿಸುತ್ತುಮಿರೆ (Śmd. 280). ನಲಿನಿಯಂ ನೆಱೆ ನೆಗೆದ ನಿಡುಮಾನ್ದನ್ಗಳಿಂ ನಿಳ್ಕಿ ನೋಡಿ (Rśv. 2, 8 va.). ತಡಿಯೊಳ್ ನಿನ್ದು ನಿಳ್ಕಿ ನೀಡಿದ ಮದಗಜದ ಕರದ ಮಾರ್ಪೊಲಿಪು (6, 24va.). 2, to come or be within reach, to be reachable (Cpr. 7, 102; Śsv. 2, 80). *cf.* ನೀಳ್.

ನಿೞಿ niḻi. = ನೆಟಿಲ್. a sound imitating that of breaking. — ನಿೞಿ ನಿಟಿಲ್. rep. the sound of breaking. ಹೂಡಿದನ್ ಅಹಿತರೆದೆ ನಿೞಿ ನಿಟಿಲೆನಲು ಧನುವ (Rām. 3, 6, 6).

ನೀ nī. = ನಿನ್-, etc. thou (My.). plural ನೀವು. see its declension s. ನಿನ್-. ನೀ ಕಪಟಿಯಾದರೆ ನಿನಗೆಲ್ಲರು ಕಪಟಿಗಳೇ! (Prv.).

ನೀ- nī. = ನಿಃ-, etc.

ನೀಂ nīṁ. 1. [nīn]. = ನೀ, etc. thou [ಉರು ಪರಾಕ್ರಮಕ್ರಮದೆ ಶೌರ್ಯಮಂ ಪ್ರಕಟಿಸು ನೀಂ Kr. 1, 82]; (Śmd. 262. 263). ಕೆಳೆ ನೀಂ! (45). ನೀಂ ಪಶು (109). ನೀಂ ಕಾಮಂ (100). [Tu. ಈ].

ನೀಂ nīṁ. 2. = ನಿಮ್-, etc. you (Śmd. 262. 263; Bh. 2, 13, 36). also ನೀಂಗಳ್ in one Śmd. MS. [Tu. ಈರ್].

ನೀಕರಿಸು nī-karisu. to disrespect, to contemn [ಎನ್ನ ಭವ ಬನ್ಧನವ ನೀಕರಿಸಿದೆಯಾಗಿ ಶಿವನೇ ಗತಿ ಮತಿಯೆನ್ದು ನಮ್ಬಿದೆನಯ್ಯಾ Bv. 482; Cv. 1277]; (Bp. 49, 8; Rām. 6, 53, 34; Te. ನ್ಯಕ್ಕಾರ, disrespect, contempt).

ನೀಕಾಶ nī-kāśa. = ನಿಕಾಶ. *like, resembling.*

ನೀಗಿಸು nīgisu. to cause to quit, etc. (My.).

ನೀಗು nīgu. to quit, to leave, to abandon, to give up, to get rid of; to lose; to remove, to take away, to do away; to squander (ತ್ಯಜನ Śmd. Dh.; My.; Te.; T. ನೀಕ್ಕು, ನೀಂಗು, ನಿಯುದು; M. ನೀಕ್ಕು). (2, to be got rid of, to go off or away, to vanish; Te. ನಿಗ್ಗು; T. ನೀಂಗು; M. ನೀಙ್ಙು). [ಏನಾನುಮೊನ್ದುಪಾಯಾನ್ತರಮಂ ನೀಗಲ್ ನೆಱೆಯದೆ Kr. 3, 131; Pb. 7, 60; Ap. 2, 39]. ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ನೀಗುವದು (B. 3, 70). ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೀಗುವದು (5, 104. 202. 205). ಚಳಿಯನ್ನು ನೀಗು (5, 296). ಅಸು ನೀಗಿತು ಅಸುರನ ತನುವ (Bh. 1, 10, 38). ಕರ್ಕೋಟಕನ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಅಸುವ ನೀಗದೆ, ಸಾರಿದನು ಋತುಪರ್ಣಭೂಪತಿಯ Rām. 3, 2, 14). ಅಭಿಮಾನವಂ ನೀಗು (Bp. 21, 47). ಭಾಷೆಯಂ ನೀಗು (39, 17). ನೀಗಿದರೂ (though I want to get rid of it) ಬಡತನ ಬಿಡದು. — ನೀಗುವವನಿಗೆ ಭಾಗ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಭೋಗಕ್ಕೆ ಬಾರದು (Prvs.). see Bp. 1, 36; 31, 21; 34, 10; 36, 19; 40, 8. 48; 42, 13; 54, 61; 60, 25; C. Bp. 32, 44; Bh. 8, 22, 44; Rśv. 14, 28; V. 14, 61; J. 13, 40; 14, 17; 22, 41. — ನೀಗಾಡು. -ಆಡು. to renounce. ಒಡಲ ಹೋಗಾಡಿದರು (though—) ನುಡಿ ನೀಗಾಡಿದರು (though—) ನಡೆಯೊಳು ಎಚ್ಚಱಱು ಬಿಡದಿರಲು (though—) ಪರವಶ, ದೃಢಮನವಿಡಿದು (though—, Sp.).

ನೀಚ nīca. *low, not high, short, small;* deep, lowered, bass (in music); situated below; *low, base, vile, mean.* ನೀಚನ ಸಂಗವೂ ಈಚಲ ನೀರೂ ನಾಚಿಕೆ ಕೆಡಿಸುವದು.—ನೀಚರ ಸಭೆಗೆ ಹೋದರೆ ನಾಚಿಕೆಗೇಡಾಗುವದು.—ನೀಚರ ಸಂಗ ಅಭಿಮಾನಭಂಗ.—ನೀಚನಿಗೆ ಊಚುವನಸ್ತ್ರ ಕೊಟ್ಟರೂ ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿತನ ಹೋದೀತೇ? (Prvs.). 2, the lowest point of a planet, the seventh house from the highest point. — ನೀಚಾಟ. -ಆಟ. base conduct (My.). see Prv. s. ಪೇಚಾಟ.

ನೀಚಕಿ nīcaki. the top; *the head of an ox*, the forehead (ಹಣೆ Hlā.).

ನೀಚತನ nīcatana. lowness, meanness, vileness (My.; B. 4, 89; ನಿಕರ್ಷ G.).

ನೀಚಾತ್ಮ nīca-ātma. a mean person (B. 5, 73).

ನೀಚೈರ್ಗತ nīcais-gata. gone downwards (Śmd. 99).

ನೀಚೈಸ್ nīcais. low, down, downwards, deep; *short, small, little, dwarfish.*

ನೀಟ nīṭa. 1. = ನೀಳ. length (ನೀಳ Bhn. 31; My.; T. ನೀಟ್ಟ; M. ನೀಟ್ಟ, ನೀಡು; Tu.; see ನಿಡು).—ನೀಟಸಾಲು. a long line or row (My.).

ನೀಟ nīṭa. 2. = ನೀಟು No. 2. properness, etc. (My.).

ನೀಟು nīṭu. = ನೀಟ 2. straightness: the state of not being curved, that of standing upright; the rēpha (ರ, ವಿಸರ್ಜ Nn. 62, o. r. ನೀಟು). 2, properness; neatness, elegance, beauty, tidiness (My.; Te. ನೀಟು, ನೇಟು; [Tu. ನೀಟೊ]; T. ನೇತ್ತಿ, ನೇಱು; M. ನೇಱು; Mhr. ನೀಟ; *cf.* ನಿಜತೆ, ನೆಟ್ಟ, ನೇರ್ 3). ಅವನ ಕೋಡುಗಳು ಮೇಲುಗಡೆಗೆ ನೀಟಾಗಿರುತ್ತವೆ (B. 5, 23). ನೀಟಾಗಿ ನಡೆದರೆ ಕಾಟಬಾರದು. — ಊಟದಲ್ಲಿ ನೀಟಾಗಿರಬೇಕು (Prvs.). — ನೀಟುದಾರಿ. a nice road (My.).

ನೀಟುಗಾತಿ nīṭu-gāti. a tidy woman (My.).

ನೀಟುಗಾಱ nīṭu-gāṟa. a tidy man (My.).

ನೀಡ nīḍa. = ನೀಡು, ನೀೞ. a resting place; *a bird's nest.*

ನೀಡಜ nīḍa-ja. = ನೀೞಜ. nest-born; *a bird.*

ನೀಡಱ್ nīḍaṟ. whirling; giddiness; swoon (Abh. P. 14, 34 va.; *cf.* ನಿಟ್ಟನೆ). ನೀಡಱಿನ್ ಎಚ್ಚತ್ತು (Abh. P. 16, 15). [2, infinite suffering. ನರಕ ತಿರಿಕ ಮನುಷ್ಯ ಭವಂಗಳೊಳಪ್ಪ ದುಃಖಂಗಳನನ್ತನನ್ತ ಕಾಲಮನುಭವಿಸಿ ನೀಡಱಿನ್ದೆತ್ತಾನುಮಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯ ಭವಮಂ ಪೆಱದು ಪೆತ್ತೊಡವಿಃನ್ತಾಗಿ ಪುಟ್ಟುಗುಂ Vr. 10, 17].

ನೀಡಿಸು nīḍisu. to cause to put (Bp. 57, 35); to cause to give (My.); etc.

ನೀಡು nīḍu. 1. = ನೀಳ್. to extend, to stretch out, as the fingers, the arms, the tongue, etc. (ಪ್ರಸಾರಣ Śmd. Dh.; My.; T., M. ನೀಟ್ಟು. Tu. ನೀಟ್, ನೀಡ್; *cf.* ನಿಗುರ್). [ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಲನವಷ್ಟವ್ಪುದಿಂ ನೀಡಿ Pb. 2, 62 va.; Ap. 10, 46]; 2, to hold out, to offer, to present, to give; to serve out, to set (before one, as rice); to put (My.; T. M. ನೀಟ್ಟು). [ನೀಡಿದ ಕಯ್ಗೆ ನೀಡಿರದೆ ಬೇಡಿದ ಭೋಗಮನೇನನಾದೊಡಂ ನೀಡುವ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ನಿಕರಂಗಳೆ ಭೋಗದಲವ್ಪುನಾವಗಂ ಮಾಡೆ Ap. 5, 41]. ನೀಡಿದ ಬೆರಳ ತಳಂ (ಪಾಣಿ Hlā.). ನೀಡದವನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವವ ಮೂಢನು. — ಚಾಪೆಯಿರುವಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾಲು ನೀಡಬೇಕು (Prvs.). see Cpr. 5, 63. 96; Bp. 1, 46. 51; 5, 41; 8, 15; 10, 2; 11, 11; 12, 35; 14, 32; 21, 32; 24, 82; 26, 62. 67; 27, 40; 33 sum.; 33, 11; 40, 42; 43, 84; 47, 29. 39; 48, 24; 50, 4. 36; 57, 34; 59, 2. 20; 60, 23. 28; Rām. 5, 8, 57; Rśv. 2, 48; 5, 21. 39; 6, 24 va.; J. 11, 1; 15, 20; 16, 18. 41; 29, 33. 43; Si. 288; B. 5, 41.

ನೀಡು nīḍu. 2. = ನಿಡು, ನೀಳ, ನೀಟ್. extension, length (ದೀರ್ಘತೆ Ct. I, 38; M., T.); delay (Grj. 6, 34; 8, 29; Śśv. 2, 64. 122). 2, further (Śm. 24); abundantly, much, etc. (ಅಧಿಕಾರ್ಥಂ Śmd. 291; ಕರಂ, ನೆಱೆ, etc., ಪಿರಿದು Kk. 49; Rśv. 6, 2; 13, 86 va.). 3, presenting. — ನೀಡಡಿ. -ಅಡಿ. a long foot: a stretched leg (Grj. 7, 57; 8, 24). — ನೀಡಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to stretch a leg (Śśv. 3, 52; 4, 19 va. & 24 va.). [— ನೀಡಿರದೆ. -ಇರದೆ. without delay. ನೀಡಿರದೀವುದೀ ನಿಜ ತನೂಜೆಯಂ Pb. 1, 73; Ap. 5, 41. — ನೀಡಿಲ್ಲದೆ. -ಇಲ್ಲದೆ. = ನೀಡಿರದೆ. ಸುರಕರಿಕರಾನುಕಾರಿಯಪ್ಪ ನಿಜ ಭುಜಾದಣ್ಡಮಂ ನೀಡಿ ನೀಡಿಲ್ಲದೇಱಿಸಿ ನೀವಿ ಜೇವೊಡೆದಾಗಳ್ Ap. 12, 87 va.]. — ನೀಡುಂ. -ಉಂ. = ನೀಡು No. 2. (Śmd. 391; ವಿಶೇಷಮಾಗಿ 172 Cm.; Cpr. 3, 102 va.; 8, 43. 49). — ನೀಡು ಕರಿಸು. = ನೀಟ್ಕರಿಸು, q. v. (Śmd. 28). — ನೀಡು ಮಾಡು. to make long: to raise (J. 12, 4). — ನೀಡು ಮೊನೆ. long, persevering fighting (Bh. 3, 10, 52). — ನೀಡುಮ್ಮಾಡು. -ಂ-ಮಾಡು. idleness, sloth (ಆಲಸ್ಯಂ Ct. I, 51). 2, to delay.

ನೀಡು nīḍu. Tbh. of ನೀಡ. a bird's nest. (ಕರಕ, ಗೂಡು Nn. 50).

ನೀಡುಕಾಱ nīḍu-kāṟa. a man who presents (arrows to a warrior, Bh. 8, 26, 11).

ನೀಡೋದ್ಭವ nīḍa-udbhava. *a bird.*

ನೀಣ್ಟಿಸು nīṇṭisu. = ನಿಟ್ಟಿಸು. to stare, etc. (J. 4, 9).

ನೀಣ್ಟು nīṇṭu. to throw away (ಬಿಸುಡು Ct. I, 42, o. r. ಪೀಣ್ಟು).

ನೀತ nīta. led, conducted, guided; carried; brought; well-behaved. see ಆ-, ಪ್ರಣೀತ, ವಿ-.

ನೀತಿ nīti. leading, guiding, guidance; conduct, propriety; right or moral or prudent behaviour; political wisdom or science, political economy, policy, statesmanship; moral philosophy, ethics, precepts for prudent and moral behaviour; prudence; acquirement, acquisition. see Nn. s. ನಿಯತ. ಸುಮ್ಮನಿಹುದಿದು ನೀತಿಯೇ ನಿನಗೆ? (Bp. 61, 18). ನೀತಿಗಳ್ (55, 6). ನೀತಿಯುಳ್ಳವನ ಮನೆದೀಪದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಭೇದವೇನು? — ನೀತಿಯುಳ್ಳವನ ಮಾತು ಕೋತಿಯಾದೀತೇ? — ನೀತಿಯುಳ್ಳವನು ಖ್ಯಾತಿಪಟ್ಟಾನು. — ಜಾತಿ ಕೆಟ್ಟರೂ ನೀತಿ ಬಿಡಬಾರದು (Prvs.). Bh. 5, 3, 1 seq.; J. 17, 33; 21, 27; 30, 48; Dp. 64, 3; 70, 7; 112, 6; 159, 6. 11; B. 1, 14 (Mangalore 1886). see Prvs. s. ಪ್ರೀತಿ, ಮತ. — ನೀತಿ ಗೀತಿ. reit. (Bh. 1, 5, 15).

ನೀತಿಕೆ nītike. N. of a vṛitta (Ch.).

ನೀತಿಗ nītiga. a well-conducted, virtuous man (ಸಚ್ಚರಿತ Ct. I, 89).

ನೀತಿಪಥ nītipatha. the path of justice (J. 17, 13).

ನೀತಿಪರ nīti-para. engrossed in or intent upon political wisdom, etc. (Śmd. 138).

ನೀತಿಮಾರ್ಗ nīti-mārga. the path of morality; moral conduct (My.).

ನೀತಿಯುತೆ nīti-yute. a woman possessed of proper or prudent behaviour (Ch. vs. 127. 221).

ನೀತಿವನ್ತ nīti-vanta. a man who knows the rules of moral or prudent behaviour, a moral, just or prudent man (My.). ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪುವವನು ನೀತಿವನ್ತನಲ್ಲ (Prv.).

ನೀತಿವಿದ nīti-vida. a man versed in political science, etc. (J. 11, 32).

ನೀತಿವಿಹೀನ nīti-vihīna. devoid of propriety, etc. (Bp. 45, 21).

ನೀತಿವೇದಿ nīti-vēdi. knowing proper behaviour, etc.; *knowing policy, a politician.*

ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ nīti-śāstra. the science of ethics or politics; any work on political economy, ethics or morals (My.).

ನೀಧ್ರ nīdhra. = ನೀವ್ರ. *the edge of a thatch, the edge of a roof.*

ನೀನ್ nīn. = ನಿನ್-, etc. (Śmd. 59). thou. the form of ನೀಂ 1 which appears before vowels. [ಆ ಹರಿ ನೀನೆ Pb. 1, 29; Ap. 2, 8]. ನೀನ್ ಆರ ಮಗಳ್? (153). see Śmd. 109. 143. 155. 177. 178. 262. 263. 292. 298. 299; J. 31, 33.

ನೀನು nīnu. = ನೀನ್, etc. thou. the present form of ನೀಂ 1 (C.); see its declension s. ನಿನ್-. its plural is ನೀವು. ನೀನು ನಾನು ಎಮ್ಬ ಭೇದ ಜ್ಞಾನಿಗುಣ್ಟೇ? — ನೀನೇ ಸೆಟ್ಟಿ ಅನ್ದರೆ ಮಾನದ ಅಣ್ಡೆನಲ್ಲಿ (the lower bottom part of a bamboo māna) ಅಳದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ನೀಪ nīpa. situated low, deep. 2, *the Kadamba tree, Nauclea cadamba* Roxb.

ನೀಮ್ nīm. = ನಿಮ್-, etc. you. the form of ನೀಂ 2 before vowels. ನೀಮಿರೆ (Śmd. 263). ಈವೊಡೆ ನೀಮ್ ಒಳ್ಳಿದಿರ್ (298). ನೀಮ್ ಇರಲ್ ಪಟ್ಟಿರ್ (299). [ಅಱಿಯಿರೆ ನೀಮುಮಾಮು ಮೊಡನೋದಿದೆವೆಮ್ಬುದನಣ್ಣ Pb. 2, 48].

ನೀರ್ nīr. = (ಈರ), ನೀರು, ನೀರ್-. (said to be Tbh. of ನೀರ Śmd. 365; Ct. II, 81). water (ಅಪ, ತೋಯ, ಘನರಸ, ಪಯಸ್, ಪುಷ್ಕರ, ಮೇಘಪುಷ್ಪ, ಕ, ಪಾನೀಯ, ಸಲಿಲ, ಉದಕ, ವಾರಿ, ವಾರ್, ಶಮ್ಬರ, ಅರ್ಣಸ್, ಪಾಥಸ್, ಕುಶ, ಜಲ, ವನ, ಕ್ಷೀರ, ಅಮ್ಬುಸ್, ಅಮ್ಬು, ನೀರ, ಭುವನ, ಅಮೃತ, ಜೀವನೀಯ, ದಕ Hlā.; ಕುಶ, ಉದಕ, etc. Mr. 404; ಕೃಪೀಟ 484; ಜಲ Nn. 25; ಉದಕ 43; ಕಾಣ್ಡ 116; see Si. 81; Te. ನೀರು; Tu., T. ನೀರ್, M. ನೀರ್, ನೀಱು); the colour or lustre

of a gem (My.). [ಆ ಪುಣ್ಯನದಿಯನೆಯ್ದುವನ್ದು ತನ್ನ ಬಾಳನೀರನ್ತಿ ಕಱಂಗಿ ಕರ್ಗಿದ ನೀರಂ ನೋಡಿ Pb. 5, 53 va.]. declension: ನೀರ, ನೀರಂ, ನೀರ್ಗೆ, ನೀರಲ್ಲಿ, ನೀರಿನ್ದ, ನೀರಿಂ; ನೀರ್ಗಳ್ (Rśv. 13, 88). [ನಾಲ್ಕುಂ ಸಮುದ್ರಂಗಳ ನೀರುೞಿಯೆ Pb. 6, 33 va.; Ap. 9, 89]. ನೀರೊಳ್ ಮುೞುಂಗಿದಂ (Śmd. I). ಮರಕ್ಕೆ ಎಱೆ ನೀರಂ! (115). ನೀರಲ್ಲಿ ಕೀಲಾಲ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ನೀರಿಲ್ಲದ ಭೂಮಿ (ಮರು, ಧನ್ವ); ನೀರ ದೋಣಿ (ಅವಗಾಹ, ಜಲದ್ರೋಣಿ); ತೊಱೆಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ನದೀಮಾತೃಕ); ಮೞೆಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ದೇವಮಾತೃಕ); ನೆಲದೊಳಗುಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಂ ನೀರೊಳಗೊಳವು (Hlā.). ನೀರ ಸುೞಿ (ಆವರ್ತ); ನೀರ ಹೆಚ್ಚುಗೆ (ಪೂರ); ನೀರೊಳಗಣ ಹನ್ದಿ (ಶಂಕು); ನೀರೊಳಗಣ ಬೆಕ್ಕು (ಉದ್ರ); ನೀರೊಳಗಣ ಚಿಪ್ಪು (ಜಲಶುಕ್ತಿ); ಬಾವಿಯ ನೀರ ನೆತ್ತುವ ಜನ್ತ್ರವಿಶೇಷವು (ಸಲಿಲೋದ್ವಾಹನ, etc.); ನೀರ ಬೊಬ್ಬುಳಿಕೆ (ಬುದ್ಬುದ); ನಾವೆಯೊಳಗಣ ನೀರ ಚಲ್ಲುವ ಮರಗೆ (ಸೇಕಪಾತ್ರ); ನೀರ ಹರಿಯಲೀಯದೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಆಧಾರ); ನೀರ ನಡುವೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಸೇತು); ನಾಲ್ಕು ಭಾಗದೊಳಗೊನ್ದು ಭಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ಮಜ್ಜಿಗೆ (ತಕ್ರ Nr.). ನೀರ ತೆರೆ (ಧಾರ, ತರಂಗ Nn. 12). ನೀರ ಹರಹು (ಅರ, ಧಾರೆ, ಪ್ರವಾಹ, etc. Mr. 415). ನೀರ ಮುರುಹು (ಚಕ್ರಾದಿ 416). ನೀರ ಹರುಕುಣಿ (ಯಾನ, etc. 422). ನೀರು ನೆಱಲಿಲ್ಲದ ಠಾವು (ಮರು Nr.) ನೀರ್ ಪೊಸತಪ್ಪ ಮೌಕ್ತಿಕಂಗಳ ತೊಡವು (Abh. P. 3, 72). ಹಿರಿದು ಪಾಪವ ಮಾಡಿ, ಹರಿವ ನೀರೊಳು ಮುೞುಗೆ ಕರಗೊದೇ ಪಾಪ? (Sp.). ನೀರ ಬೊಬ್ಬುಳಿ ನೆಚ್ಚಿ, ಸಾರಿ, ಕೆಡದಿರು, ಮರುಳೆ! (Sp.). ನೀರಂ (Bp. 42, 4; 57, 80; 60, 8); ನೀರಲಿ (28, 65). See Cpr. 4, 15; 5, 63; Rśv. 8, 124; 13, 95 va.; J. 12, 8; 15, 2; 28, 17. 55; ಎಳ–, ಕಣ್–, ಕುಡಿ–, ತಿಳಿ–, ನಡು–, ಪನ್–, ಪೊಯ್–, ಬಿಸು–, ಬೆನ್–, ಮುನ್–, ಸೊಕ್ಕು–. — ನೀರಡಕಿ.-ಅಡಕಿ. a woman who brings water to the house (ಪೋಟಿ Mr. 304, o. r. ನೀರಡಿಕಿ). [–ನೀರಡಸು. -ಅಡಸು. = ನೀರಡಿಸು. ಧರ್ಮಪುತ್ರಂ ನೀರಡಸಿ.... ನೀರಂ ಕೊಣ್ಡು ಬೇಗ ಬಾಯೆನ್ದು ಪೇೞ್ದುದುಂ Pb. 8, 37 va.]. — ನೀರಡಿಕೆ.-ಅಡಿಕೆ.= ನೀರಱ್ಕೆ (Śmd. 28). thirst (ತೃಷೆ Nr.; ತರ್ಷ, ಪಿಪಾಸ Mr. 235; ಉದನ್ಯೆ, etc. Si. 317; ತೃಷ್ಣೆ 420; J. 28, 35; My.; B. 1, 18; 5, 133). — ನೀರಡಿಸು. -ಅಡಿಸು. to be thirsty (Abh. P. 7, 103; J. 26, 76; My.; B. 2, 13). ನೀರಡಿಸಿದಾತ (ತೃಷಿತ, ತರ್ಷಿತ, ಪಿಪಾಸು, ಪಿಪಾಸಿತ Hlā.). ನೀರಡಿಸಿದಂ ತರ್ಷಿತ, ಪಿಪಾಸಿತ Mr. 235). — ನೀರಣುಗ. -ಅಣುಗ. the moon (ಚನ್ದ್ರ Śm. 15. 16). — ನೀರತೇರ್. a cloud (ಮೇಘ Śs.; Rśv. 13, 77 va.). — ನೀರ ನಾಯಿ. = ನೀರು–. a water-dog, (an otter? My.; B. 4, 132; *cf.* ನೀರ ಬೆಕ್ಕು). —ನೀರ ಪೊಟ್ಟಣ. a black cloud, a cloud of the rainy season (ಕಾರ ಮುಗಿಲ್ Ct. I, 87). — ನೀರ ಬಟ್ಟೆ. a water-passage (ಕೋಡಿ Bhn. 4). — ನೀರ ಬೆಕ್ಕು. = ನೀರು–. (My.; ಉದ್ರ G.). — ನೀರ ಬೆತ್ತ. the tree Barringtonia acutangula (ಹಿಜ್ಜಲ G., sic!). — ನೀರ ಮಡಿ. cloth that is simply washed in water without the addition of soap, etc. (My.). ನೀರ ಮಡಿ ತೊಳೆಯುವದು (B. 5, 287). — ನೀರ ಮಾಡು. to liquefy (My.; B. 4, 97). — ನೀರ ಹಿಪ್ಪಲಿ. the plant Jussiaea repens Lin. (ತೋಯಪಿಪ್ಪಲಿ, ಶಾರದಿ G.). — ನೀರಳೇ ಹಾವು. = ನೀರುಳ್ಳಿ–, ನೀರೊಳ್ಳೆ–. a kind of snake (ಅಲಗರ್ದ, ಜಲವ್ಯಾಲ Si. 77). — ನೀರಱ್ಕೆ. -ಅಱ್ಕೆ. = ನೀರಡಿಕೆ (Śmd. 28). [ಪಸಿವು ನೀರಱ್ಕೆ ದಾಹ ವಾತಂ ಸೂಲೆ ಮೊದಲಾಗೊಡೆಯ ವೇದನೆಗಳಂ ಸೈರಿಸಿ Vr. 52, 8; Ap. 6, 34]; (ಉದನ್ಯೆ, etc. Hlā.; Abh. P. 1, 103). — ನೀರಾಗು. -ಆಗು. to become liquid, to melt, as metals, sugar, salt, etc. (My.; B. 4, 97). 2, the bath after menstruation to be taken. ಆಕೆಗೆ ನೀರಾಗಬೇಕು (My.). — ನೀರಾಟ. -ಆಟ. sporting or gamboling in water (ಜಲಕ್ರೀಡೆ Śs.; Rśv. 2, 8 va.; Śśv. 1, 7). [ತಳ್ಳಂಕಂಗುಟ್ಟೆ ನೀರಾಟಮಾಡುವಾಗಳ್ Pb. 5, 62 va.; Ap. 11, 140 va.]. ಆನೆ ನೀರಾಟದಲಿ ಮೀನ ಕಣ್ಡು, ಅಂಜುವದೆ? (Sp.). ನೀರಾಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಹೇಱಾಟ ಕಳಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ನೀರಾನೆ. -ಆನೆ. a kind of aquatic animal (J. 6, 7; C. Bp. 2, 3; Si. 88). — ನೀರಾಮೆ. -ಆಮೆ. a turtle. — ನೀರಾಮೆಬಳ್ಳಿ. a species of medicinal plant (ವಾರ್ಷಿಕ, ತ್ರಾಯಮಾಣೆ, ತ್ರಾಯನ್ತಿ, ಬಲಭದ್ರಿಕೆ Si. 159). — ನಿರಾಮ್ಲ. -ಅಮ್ಲ. = ನೀರೆಸರು. (My.). — ನೀರಾರಮ್ಬ. wet cultivation (My.; Te.). — ನೀರಾವರಿ. -ಆವರಿ. [irrigation]. — ನಿರಾವರಿಕೆ. -ಆವರಿಕೆ. abundance of water: soil fit for wet cultivation (My.). ನೀರಾವರೀ ಬೆಳೆ (Si. 119); ನೀರಾವರೀ ಭೂಮಿ (138, 300). — ನೀರಿಡು. -ಇಡು. = ನೀರೆಱೆ. (Śśv. 2, 72). — ನೀರಿಪ್ಪೆ. -ಇಪ್ಪೆ. = ನೀರು ಹಿಪ್ಪೆ. a kind of Bassia which grows in watery places (ಮಧೂಲಕ Nr.). — ನೀರಿೞಿ. -ಇೞಿ. to descend into water: to bathe (after mourning). ನೀರಿೞಿದವನು (ಅಪಸ್ನಾತ, ಮೃತಸ್ನಾತ Nr.). [ಮೆಯ್ಯೞಿಯದೆ ನೀರಿೞಿವನ್ತೆವೊಲಿೞಿದಂ Pb. 12, 220; Vr. 30, 13]. 2, water to grow less (My.). — ನೀರಿೞಿಹ. -ಇೞಿಹ. bathing (after mourning, ಅಪಸ್ನಾನ, ಮೃತಸ್ನಾನ Hlā.). 3, water to descend, i. e. urine to be discharged in excess (in diabetes). — ನೀರುಡ. -ಉಡ. = ನೀರುಡು. (Si. 89). [—ನೀರಿೞಿಪು. -ಇೞಿಪು. to cause to take bath after mourning. ತನ್ನ ತಾಯಂ ನೀರಿೞಿಪಲುಂ ತಾನುಂ ಮಿನ್ದು ತನ್ನ ತನ್ದೆಗೆ ನೀರ್ಗುಡಲುಮೆನ್ದು ಮಾಡಿದ .... ಪೆರ್ಮಡುಗಳ Pb. 9, 104 va.]. — ನೀರುಡು. -ಉಡು. the aquatic iguana (ನಿಹಾಕೆ, ಗೋಧಿಕೆ Nr.; C. Bp. 2, 3). — ನೀರುಣ್. -ಉಣ್. to drink water (used of beasts, Cpr. 2, 22; Śśv. 2, 55). — ನೀರುಪ್ಪು. -ಉಪ್ಪು. salt water. ನೀರುಪ್ಪಿನಲಿ ಕಲಸಿದವು (ಎಲೆ, ಕಾಯಿ, etc., ಲವಣೋದಕಿ Mr. 216). — ನೀರುಪ್ಪಿಗಿಡ. -ಉಪ್ಪಿ–. = ಗೊಳಗೊಳಿಕೆಗಿಡ. Barleria longiflora Lin. (St. & Pl.). — ನೀರುಳ್ಳಿ. 1. -ಉಳ್ಳಿ. the onion, Allium cepa Lin. (ಲತಾರ್ಕ, ದುದ್ರುಮ, ಹರಿತವರ್ಣವಾದ ಉಳ್ಳಿ Nr.; Si. 159; My.). *cf.* ಈರುಳ್ಳಿ. ನೀರುಳ್ಳಿ ನೀರಲ್ಲಿ ತೊಳದರೆ ನಾಱೋದು ತಪ್ಪೀತೇ? — ನೀರುಳ್ಳಿಯವನ ಸಂಗಡ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮೋಱೆಯೆಲ್ಲ ನಾಱದೇ? (Prvs.). — ನೀರುಳ್ಳಿ. 2. = ನೀರಳೆ, ನೀರೊಳ್ಳೆ. ನೀರುಳ್ಳೀ ಹಾವು (= ನೀರಳೇ ಹಾವು My., occasionally). [— ನೀರುಳ್ಳೆ. -ಉಳ್ಳೆ. = ನೀರುಳ್ಳಿ 1. ಕತ್ತುರಿಯ ಲೇಪವಿತ್ತಡೇನು, ನೀರುಳ್ಳೆಯ ದುರ್ಗನ್ಧ ದೂರಪ್ಪುದೇ? Cv. 117]. — ನೀರೂಣ್ಬ. -ಊಣ್ಬ. drinking of water (said of plants, Cpr. 1, 94). — ನೀರೂೞಿಗ. -ಊೞಿಗ. the service of bringing water (My.). — ನೀರೆಱೆ. -ಎಱೆ. to pour water. ಮರಕ್ಕೆ ನೀರೆಱೆವ ಹರಿಕಣಿ (ಆಲವಾಲ Hlā.). (ಕೂಸಿಗೆ) ಹೆಚ್ಚು ನೀರೆಱೆದು, ಇಟ್ಟು ತೊಟ್ಟಿಲೊಳ್ (Prll. 3, 26). ಎಲ್ಲರ ಬಾೞ್ಗೆ ನೀರನೆಱೆದು (*i. e.* ಅದನ್ನು ಮುೞುಗಿಸಿ or ಕೆಡಿಸಿ), ಆರುಂ ಕಾಣದೇ (*i. e.* ಕದ್ದುಕೊಣ್ಡೇ) ಭಕ್ಷಿಪಾ ಗಣಿಕಂ ಹೆಗ್ಗಣಕಂ ಸಮಂ (Śs. 94). ನೀರೆಱೆವಂ (ನೀರ್ಕುಟಿಗ Kk. 37). ಉತ್ತಮರುಗಳ ಒಕ್ಕಲಿಗ ನೀರೆಱೆವಂ (Abhā. 2, 52). see Cpr. 1, 95; J. 7, 29; 15, 5. — ನೀರೆಸರು. -ಎಸರು. a kind of plain pepper-water (without the addition of pulse, My.). [— ನೀರೇಱಿಸು. -ಏಱಿಸು. to cause to rejoice. ಏಱಿಯೆ ನನ್ದಿಯನಾಪೆಱಗೇಱಿದ ಗಿರಿಸುತೆಯ ಮೊಲೆಗಳಳ್ಕೇಱಿಂ ನೀರೇಱಿಸುತಿರೆ .... ಭೂತನಾಥಂ ಬನ್ದಂ Pb. 12, 139]. — ನೀರೇಱು. -ಏಱು. water to rise (Cpr. 7, 127); to rejoice (7, 2. 127). — ನೀರೊಟ್ಟಿಲ್. -ಒಟ್ಟಿಲ್. the ocean. — ನೀರೊಟ್ಟಿಲಾಣ್ಮ. lord of the ocean: Neptune (ವರುಣ Kk. 15, o. r. ನೀರೊಟ್ಟಿಲಾಮ್ಬ). — ನೀರೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. tide (ವೇಲೆ, ವಾರಿವೃದ್ಧಿ Hlā.). — ನೀರೊಳ್ಳೆ. = ನೀರುಳ್ಳಿ 2. a harmless water-snake (My.). — ನೀರೋಟ. -ಓಟ. stream, current (My.). 2, the condition of a place being so as to let water run off (My.). — ನೀರೋಡು. -ಓಡು. water to run off or dry up (Cpr. 4, 85).

ನೀರ nīra. *water* (ನೀರ್ Śmd. 365; Ct. II, 81).

ನೀರಜ nīra-ja. 1. the garden plant Costus speciosus Sm. (ಕೋಷ್ಠ Mr. 143). 2, a lotus (Cpr. 1, 79. 81). ನೀರಜದ ಕೈರವದ ಬಳ್ಳಿ (ಬಿಸಿನಿ Mr. 420). 3, a pearl.

ನೀರಜ nī-raja. 2. = ನಿರಜ. free from passion or impurity; free from dust (Abh. P. 3, 110); not menstruating.

ನೀರಜಮಿತ್ರ nīraja-mitra. = ನೀರಜಸಖ. (Abh. P. 3, 110).

ನೀರಜಶರ nīraja-śara. Kāma (J. 16, 10).

ನೀರಜಸಖ nīraja-sakha. lotus-friend: the sun. (My.).

ನೀರಜೆ nīraje. = ನಿರಜೆ. a woman free from impurity, etc.

***ನೀರಂಜಿಸು nīrañjisu.** to make more bright. ನೀರಂಜಿಸಿ ದಳಿವಿಡಿದ ಮಹಾರತ್ನದ ದೊರೆಗೆ ವನ್ದುದಾ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನಂ Ap. 4, 42.

ನೀರದ nīra-da. 1. water-giving: a cloud. (Cpr. 4, 41; Rśv. 13, 19).

ನೀರದ nī-rada. 2. toothless. (Rśv. 8, 116).

ನೀರದಮಾರ್ಗ nīrada-mārga. the sky (Cpr. 8, 39).

ನೀರದರವ nīrada-rava. sound of clouds. (ಕಿಱುಕುಸಾಲೆ, etc. Mr. 142; *cf.* ಮೇಘ ನಿನದ).

ನೀರದಾಧ್ವ nīrada-adhva. the sky (C. Bp. 47, 15).

ನೀರಧರ nīra-dhara. a cloud (Cpr. 4, 40; Bp. 61, 85).

ನೀರಧಿ nīra-dhi. the ocean. (Bp. 5, 68).

ನೀರನ್ಧ್ರ nī-randhra. having no openings, close, uninterrupted; coarse, thick. (My.).

ನೀರರುಹ nīra-ruha. a lotus. (Cpr. 8, 9).

ನೀರಸ nī-rasa. = ನಿರಸ. without juice, sapless, withered; powerless, unsavoury, insipid; weak. see Cpr. 7, 67; Ch. v. 40; Kāvy. II, 1, A, 12, 20-28; Bp. 1, 18; J. 16, 10.

ನೀರಸನಿ nī-rasani. (ಭಾಳಪರ್ಣ, ಕುಟನ್ನಟ, ಲವಂಗ Mr. 142).

ನೀರಾಗ nī-rāga. = ನಿರಾಗ. dispassionate. (Cpr. 6, 11).

ನೀರಾಗಿ nī-rāgi. a person free from passion, anger, or envy (Bh. 2, 13, 36).

ನೀರಾಜನ nī-rājana. = ನೀರಾಜನೆ No. 1. (Cpr. 8, 24 va.; Bp. 47, 16; V. 9, 21 va.; J. 7, 17; 15, 24).

ನೀರಾಜನೆ nī-rājane. waving lights before an idol, a king, etc. as an act of adoration; the lamp used for it. 2, lustration of arms, a military and religious ceremony held by kings or generals on the 19th of Āśvina before taking the field. see ಲೋಹಾಭಿಸಾರ.

ನೀರಾಜಿತ nī-rājita. illuminated (Cpr. 6, 43).

ನೀರಾಜಿಸು nī-rājisu. = ನಿರಾಜಿಸು, q. v. to wave lights before an idol. (V. 9, 21 va.).

ನೀರಾಂಜನ nī-rāñjana. = ನೀಲಾಂಜನ. the lamp lighted before an idol (My.).

ನೀರು nīru. = ನೀರ್, etc. water. (C.). ಕಣ್ಣ ನೀರು (ಅಶ್ರು, etc.); ಹಱುಗಲಿಕ್ಕುವ ನೀರು (ನಾವ್ಯ); ಅಗರ್ತೆಯ ನೀರು (ದ್ರಾಗ್ಘೃತಕ Hlā.). ನೀರುಗಳು (Si. 83). ನೀರಿನ (81. 83). ನೀರಿಗೆ (C.), ನೀರಿಂಗೆ (Mr. 40, 4). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು ಕೊಟಿತು ನಾಱುವ ನೀರು (Dp. 54). ಮಿಾನು ಬಲ್ಲುದೆ ನೀರು ಚವುಳು ಸೋದೆಮ್ಬುದನು? (76). ನೀರ ಕಡೆಗೆ ನಾಟಿದ ಮರ ಚಿಗುರದೇ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? — ನೀರಲ್ಲಿ ನೋಡಿದವನ್ನ ಊರಲ್ಲಿಡ ಬಾರದು, ಎಣ್ಣೆಲಿ ನೋಡಿದವನ್ನ ಕಣ್ಣಲಿ ನೋಡಬಾರದು (a proverb resting on superstition). — ನೀರಲ್ಲಿ ಬರದ ಬರಹದ ಹಾಗೆ. — ನೀರಾದರೂ ನಾಱ ಬಾರದು. — ನೀರಿನ ಒಳಗಣ ಮುಳ್ಳಿನ ಹಾಗೆ. — ನೀರಿನ ಮೇಲಣ ಗುಳ್ಳೇ ಹಾಗೆ. — ನೀರಿನಿನ್ದ ಪಾಪ ಹೋದರೆ ನೀಱ್ಯಿನ್ದ ಪಾಪ ಹೋಗದೇ? — ನೀರಿನೊಳಗಣ ಕಪ್ಪೆ ಬಯ್ಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ. — ನೀರಿಲ್ಲದ ತಾವು ಊರು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ. — ನೀರು ಇದ್ದರೆ ಊರು, ನಾರಿ ಇದ್ದರೆ ಮನೆ. — ನೀರು ಎಲ್ಲಾ ಒನ್ದೇ, ಬಡಿದ ಕೋಲು ಮಾತ್ರ ಬೇಱೆ. — ನೀರು ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಹೋದೀತೇ ಹೊರ್ತು ದಿನ್ನೆಗೆ ಹೋದೀತೇ? — ನೀರಾದರೂ ಮಜ್ಜಿಗೆ, ಮರುಳಾದರೂ ತಾಯಿ. — ನೀರಿನದು ನೀರಿಗೆ ಹೋಯಿತು, ಹಾಲಿನದು ಹಾಲಿಗೆ ಹೋಯಿತು. — ನೀರು ಹೊಱುವ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಊರ ಪಾರುಪತ್ಯವು ಯಾಕೆ? — ನೀರೊಳಗಣ ಕಪ್ಪೆ ನೀರು ಕುಡಿಯದೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? — ನೀರೊಳಗೆ ನೋಱ ನೋಡಿ, ಮರನೇಱಿದ ಹಾಗೆ. — ನೀರು ಸೇದಿದ ಹಾಗೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಮಾತು ಆಡಿದ ಹಾಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. — ನೀರೊಳಗೆ ಹೋಮ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Bp. 54, 11; 60, 25; Si. 81. 82. 83. 85. 90. 91. 116. 383; B. 1, 18; 3, 34; 4, 97; 5, 154. — ನೀರಿನವ. -ಅವ. a water-man (My.); ನೀರಿನವಳು, a water-woman (My.). — ನೀರು ಎಮ್ಮೆ. a kind of aquatic animal (Si. 88). — ನೀರುಒಣ್ಣೆ. a kind of aquatic animal (Si. 88). — ನೀರುಕಟ್ಟಿ. = ನೀರುಗಣ್ಟಿ, q. v. (My. occasionally). — ನೀರು ಕಟ್ಟು. to apply water, to water, to turn water (on land, My.). — ನೀರುಕಾಗಿ. 1. = ನೀರುಗಾಗೆ, ನೀರ್ಗಾಗೆ. (ಮದ್ಗು Si. 177; My. as -ಕಾಗೆ). — ನೀರುಕಾಗಿ. 2 the plant Pistia stratiotes (ವಾರಿಪರ್ಣಿ, ಕುಮ್ಭಿಕೆ Si. 95). — ನೀರುಕಾರು. tongs for coals, also for putting water on them, used by goldsmiths (My.; Te.). — ನೀರು ಕಾಲುವೆ. a channel (My.; Si. 116). — ನೀರುಕುದುರೆ. a kind of aquatic animal (Si. 88). — ನೀರುಕೊಕ್ಕರೆ. a curlew (ಕ್ರುಂಚ್, ಕ್ರೌಂಚ Si. 174). — ನೀರುಕೋಱು. = ನೀರುಗೋಱು. (My.; Si. 174). ಚಿಕ್ಕ ನೀರುಕೋಱು (ಪ್ಲವ 177). — ನೀರುಗಂಗಾಳ. a circular vessel for holding water, a basin (C.). — ನೀರುಗಣಿಗಿಲು. -ಕಣಿಗಿಲು. the water hog-weed, Barringtonia acutangula (My.). — ನೀರು ಗಣ್ಟಿ. -ಕಣ್ಟಿ. = ನೀರುಕಟ್ಟಿ, ನೀರುಗಣ್ಟಿಗ. a man who, according to the rates fixed by government, has to turn water from a reservoir on the surrounding fields (My.). — ನೀರುಗಣ್ಟಿಗ. -ಕಣ್ಟಿಗ. = ನೀರುಗಣ್ಟಿ. (My.). — ನೀರುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. a small opening in a well or in the soil from which water issues: a spring (My.). — ನೀರುಗರಗ. a kind of garaga (My.). — ನೀರುಗಾಗೆ. -ಕಾಗೆ. = ನೀರುಕಾಗಿ 1, etc. a kind of cormorant, shag, diver (ಮದ್ಗು Nr.; ಮದ್ಗು, ಜಲವಾಯಸ Hlā.); the Javan cormorant, Crabo javannica (Bd.). — ನೀರುಗಾಳಿ. a cold wind that comes over water (My.). — ನೀರುಗೊಡಗ. -ಕೊಡಗ. the Gangetic porpoise, Delphinus gangeticus. ಶಿಶುಮಾರ ಎನ್ದು, ಮೊಸಳೆ; ನೀರು ಗೊಡಗ ಎನ್ದು, ಎಮ್ಬುರು (Nr.). — ನೀರುಗೋಳಿಗಿಡ. a small potherb growing wild in watery places, Portulaca oleracea L. (St. & Pl. & Z.). — ನೀರುಗೋಱು. -ಕೋಱು. = ನೀರುಕೋಱು. a water-fowl. ಪ್ಲವ ಎನ್ದು, ಮುಣ್ಡುಮುಱುಕ; ನೀರುಗೋಱು ಎನ್ದು, ಎಮ್ಬುರು (Nr.). — ನೀರುಚಂಚಲಿ. the potherb Marsilia quadrifolia (ವಿತುನ್ನ, ಸುನಿಷಣ್ಣಕ Si. 159). — ನೀರುಚಲ್ಲಾಟ. throwing water about (ಸೂಸಾಟ G.). — ನೀರುಚೀಲ. the bladder (ತಿಲಕ, ಕ್ಲೋಮ Si. 205). — ನೀರುತುಳಸಿಗಿಡ. = ಕಾಮಕಸ್ತೂರಿಗಿಡ. (St. & Pl.). — ನೀರುತೊಟ್ಟಿ. a water-trough (ನಿಪಾನ, ತೀರ್ಥ Si. 429; My.). — ನೀರುದಗೆ. thirst (My.). — ನೀರುದಾರಿ. a water-course (ಜಲಮಾರ್ಗ Si. 82; My.). 2, a path leading to water (My.). — ನೀರುನಾಯಿ. = ನೀರ ನಾಯಿ. the river otter, Lutra nair (Gz.). — ನೀರು ಬಿಡು. to let on water, as from a tank; to pour water, to make a libation; to discharge, or ooze out, as water. ದಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನೀರ ಬಿಡೋಣ (ತರ್ಪಣ); ತನ್ದೆಯ ಹೆಸರ್ಲೆ ನೀರ ಬಿಡೋಣ (ಪಿತೃತರ್ಪಣ); ಬೆಳದಿಂಗಳಿಗೆ ನೀರು ಬಿಡುವ ಕಲ್ಲು (ಬಿದುಗಲ್ಲು G.). — ನೀರುಬೆಕ್ಕು. = ನೀರ-. an otter (ಉದ್ರ Si. 88). — ನೀರುಬೊಕ್ಕೆ. a water-pit (Si. 88); [a blister]. — ನೀರುಬ್ಬರ. -ಉಬ್ಬರ. a spring. ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ನೀರುಬ್ಬರ (ಉತ್ಸ, ಪ್ರಸ್ರವಣ Si. 115). — ನೀರುಬ್ರಹ್ಮಿ. a herb growing on the margin of tanks, etc., the Thyme-leaved Gratiola, Herpestis moniera H. B. (St. & Pl.). — ನೀರುಮಜ್ಜಿಗೆ. butter-milk made thin with water (My.). see Prv. s. ಯಾರ್. — ನೀರುಮಱೆ. = ನೀರ್ಮಱೆ. rain that brings water to fields, tanks, etc. (C.). — ನೀರು ಮುಟ್ಟು. to touch water after voiding.

urine or purging: to void urine (My.; Te.); to discharge the bowels (My.). — ನೀರುಮೊಸರು. diluted curds (ತ್ರಪ್ಪ, ದ್ರಪ್ಪ Nr.). — ನೀರುಮ್ಮಳಿ. a rent-free grant of government to one who has built a tank, a well, a water-course, etc. for the public welfare (My.). — ನೀರುವರಿ. 1. -ಪರಿ. stream, current (ವೇಗ, ಪ್ರವಾಹ Nr.). — ನೀರುವರಿ. 2. water-cess (My.). — ನೀರುವಱಿಗೋಲ್. -ಪಱಿಗೋಲ್. a rudder (ಅರಿತ್ರ Mr. 416). — ನೀರುಸೀಖಿನ ಗಿಡ. a half shrub, Clorodendron serratum Spr. (Z.). — ನೀರುಹಕ್ಕಿ. = ನೀರ್ವಕ್ಕಿ. a water-bird: the Indian or Siberian crane, Ardea sibirica (ಪುಷ್ಕರಾಹ್ವ, ಸಾರಸ Si. 174). ಬಣ್ಣಗಳಿನ್ದ ಚಿತ್ರವಾಗಿರುವ ನೀರುಹಕ್ಕಿ (ಕಾರಣ್ಡವ 177). — ನೀರುಹನ್ದಿ. the skate fish (ಶಂಕು Si. 88). — ನೀರುಹಬ್ಬೆ. the water-reed Calamus fasciculatus Roxb. (ಪರಿವ್ಯಾಧ, ವಿದುಲ, ಶೀತ, ವಾನೀರ, ವಂಜುಲ Si. 128). — ನೀರುಹಲಸು. a small tree growing in wet soil, Barringtonia acutangula Gaerth. (ನಿಚುಲ, ಅಮ್ಬುಜ, ಇಜ್ಜಲ Si. 136). — ನೀರುಹಾವು. = ನೀರ್ವಾವು. a water-snake (My.). — ನೀರುಹಿಪ್ಪೆ. = ನೀರಿಪ್ಪೆ. (ಮಧೂಲಕ Si. 127). — ನೀರುಹೊಗೆ. fog arising from water (My.).

ನೀರುಜ nī-ruja. = ನಿರುಜ. free from sickness, well; painless.

ನೀರೂಪ nī-rūpa. = ನಿರೂಪ 2. formless, shapeless; misshapen.

ನೀರೇಜ nīrē-ja. born in water: a lotus (Cpr. 8, 10).

ನೀರೇಜಜ nīrēja-ja. = ನೀರೇಜಭವ.

ನೀರೇಜಜಾಣ್ಡ nīrējaja-aṇḍa. the universe (Rām. 5, 8, 57).

ನೀರೇಜಭವ nīrēja-bhava. Brahmā (Bp. 54, 48).

ನೀರೇರುಹ nīrē-ruha. = ನೀರೇಜ. (Abh. P. 3, 105).

ನೀರೋಗ nī-rōga. = ನಿರೋಗ. free from sickness, healthy, well.

ನೀರೋಗಿ nī-rōgi. = ನಿರೋಗಿ. a healthy person (ಸಹ್ಯ, ಅರುಜ Nn. 101).

ನೀಱ nīṟa. a fine, gay man, a beau; a gallant; a lover; a dear man. [ತಳಿರೊಳ್ ನೀನೆ ಬೆಡಂಗನ್ನೆ ನನೆಗಳೊಳ್ ನೀಂ ನೀಱನ್ನೆ Ap. 11, 98]. ಮಾಱಾಳಿಯುಮ್ ಓದಾಳಿಯುಮ್ ನಿಱಾಳಿಯುಮ್ ಅಪ್ಪನಾಗಿ, ಪಡಪಾಳಿಯೆ ಕೇಳ್, ನೀಱಂ ಜೂದಾಳಿಕರಂ, ನೀಱಿಗೆ ಮಾತಾಳಿ; (ಅವಳಂ) ಕಳೆಯೆ ಸಿಗ್ಗಾಳಿಯುವಂ! (Śmd. 239; Kāvy. I, 4, 32). ನಗೆವಡಿಕಾಱಂ ನೀಱಂ ಬಗೆಕಾಱಂ ಪಾಱಕಾಱನ್ ಒಳ್ಪುಡಿಕಾಱಂ ಪಗೆಕಾಱನ್ ಆಗಿಯುಂ ಕೆಯ್ಮೆಗೆ ತಕ್ಕಂ, ಕೆಯ್ದುಕಾಱನ್ ಎನಿಸಲ್ಕಾಱಂ (235; Kāvy. I, 4, 4). see Abh. P. 1, 118; Rśv. 6, 24 va.; 7, 15; 13, 104; ಕಡು-.

ನೀಱತೆ nīṟate. = ನಿಱತೆ. properness, beauty, etc. (ಸೊಬಗು Ct. I, 77; ಬಲ್ಲ ತೆಱನದು I, 97; see ನೀಟು).

ನೀಱಲು nīṟalu. = ನೇಱಲೆ, ನೀರ್ಲು, ನೇಱಲ್, etc. a common tree with purple berries, Eugenia jambolana Lam. — ನೀಱಲ ಬಣ್ಣ. a purple colour (B. 4, 70). — ನೀಱಲ ಮರ = ನೀಱಲು. (ಜಮ್ಬು G.). [Tu. ನೇರೊಳು].

ನೀಱಲೆ nīṟale. = ನೀಱಲು. (Z.).

ನೀಱಿಗೆ nīṟige. = ನಿಱಿಗೆ (G.). the folds of a garment. ಉಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡ ಸೀರೆಯ ನೀಱಿಗೆ (ನೀವಿ G.). ಸ್ತ್ರೀ ಅಂಗಿಯ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ನೀಱಿಗೆಗಳು ಬೀಳುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ (B. 5, 298). — ನೀಱಿಗೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. folds, or wrinkles, to be formed. ಮೆಯ್ ಮೇಲಿನ ನೀಱಿಗೆಗಟ್ಟಿದ ಚರ್ಮ (ತೆರೆ); ನೀಱಿಗೆ ಗಟ್ಟಿದ್ದು (ಬಲಿ); ನೀಱಿಗೆಗಟ್ಟಿದವನು (ಬಲಿನ G.).

ನೀಱು nīṟu. powder; ashes (T.; M. ನೀಱು, ನೂಱು; Te. ನಿಗುಱು, ನಿವುಱು, ನೀಱು; T. ನೀಱು, M. ನೀಱು, ನೂಱು, to be reduced to powder; T. ನೀಱು, ನೂಱು. M. ನೀಱು, Te. ನೂಱು, to reduce to powder; *cf.* ನುಗ್ಗು 2, etc.). see ತಿರು-; Bp. 56, 35.

ನೀಱೆ nīṟe. a fine, beautiful woman, a beauty; a damsel; a gay woman; a courtesan. see Śmd. s. ನೀಱ; Abh. P. 3, 40; 5, 6; 9, 162; Grj. 3, 91 va.; Rśv. 7, 11; 7, 13 va.; 7, 17; 11, 84; J. 6, 25. 28; 8, 17. 20; 16, 3; 30, 2. 14; ಕಡು-; Prv. s. ನೀರು.

ನೀರ್- nīr. = ನೀರ್, etc. water. — ನೀರ್ಕಡೆ. a public necessary (My.). — ನೀರ್ಕುಟಿಕ. 1. a boatman (ಅಮ್ಬಿಗ Śs.). — ನೀರ್ಕುಟಿಕ. 2. = ನೀರ್ಕುಟಿಗ, q. v. — ನೀರ್ಕುಟಿಗ. (Śmd. 237). a man who (gratuitously) gives water (to drink, ನೀರೆಱೆವಾತ Śm. 46, o. r. ನೀರ್ಗುಟಿಕ; ನೀರೆಱೆವ Kk. 37, o. r. ನೀರ್ಕುಟಿಕ). — ನೀರ್ಗಾಗೆ. -ಕಾಗೆ. = ನೀರುಗಾಗೆ. (ಮದ್ಗು, ಜಲಕಾಕ Mr. 171). [—ನೀರ್ಗಾದಿಗೆ. a moat filled with water. ಮಥುರಾಪುರಮಂ ಬಿಸುಟ್ಟು ಪೋಗಿ ದ್ವಾರಾವತಿಯಂ ಸಮುದ್ರಮೆ ನೀರ್ಗಾದಿಗೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿದೆಂ Pb. 6, 26 va.]. — ನೀರ್ಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. an unripe cocoanut that contains water (Cpr. 1, 101 va.). — ನೀರ್ಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. (Śmd. 218). submarine fire. — ನೀರ್ಗುಟಿಕ. -ಕುಟಿಕ. = ನೀರ್ಗುಟಿಗ, q. v. — ನೀರ್ಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. = ನೀರಂ ಕುಡಿ (Śmd. 195); to drink water (Cpr. 5, 39 va.; Bp. 60, 24; J. 3, 40). — ನೀರ್ಗುಡಿಸು. -ಕುಡಿಸು. to give water to drink. ನೀರ್ಗುಡಿಸುವುದು (ನಿವಾಪ, ಪಿತೃತರ್ಪಣ Hlā.). [—ನೀರ್ಗುಡು. -ಕುಡು. to offer oblations to departed souls. ತಾನುಂ ಮಿನ್ದು ತನ್ನ ತನ್ದೆಗೆ ನೀರ್ಗುಡಲುಮೆನ್ದು Pb. 9, 104 va.]. — ನೀರ್ಗುಳ್ಳಿ. a water-bubble (My. as ನೀರ್ಗುಳ್ಳೆ). ನೀರ್ಗುಳ್ಳಿ, ಗಾಳೀ ಸೊಡರ್.... ಇವುಂ ಸಿರಿ ಪುಲ್ಲಗ್ರದ ತುನ್ತುಱಯ್! (Śś. 74). — ನೀರ್ಗೊಳ್, -ಕೊಳ್. to take water, to drink (Rśv. 6, 23). — ನೀರ್ತಿಳಿ. water to become clear. ಬೆಳಗಿದುದೆಣ್ದಿಂ ದೆಸೆ, ನೀರ್ತಿಳಿದುದು (Śmd. 219). ಹಾವಸೆ ಕಿಡಲೊಡಂ ನೀರ್ತಿಳಿವುದು (296). — ನೀರ್ದಳಿ. -ತಳಿ. to sprinkle water (Cpr. 1, 123; Rśv. 12, 22). — ನೀರ್ದಾಣ. -ತಾಣ. any piece of water, a pond, etc. [ಕದಳಿ ತೆಂಗಿನ ತಾಣಂ ಜಾಣಂ ನೀರ್ದಾಣಮೆನ್ದೆಡೆಯಱಿದುಂ Pb. 5, 41]; (ಜಲಾಶಯ Nr.; Śsv. 3, 49; Bh. 3, 13, 15). — ನೀರ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. to draw in, as water (Cpr. 7, 140; Grj. 2, 106 va.). 2, to dry up (Cpr. 5, 132; Rśv. 5, 36). — ನೀರ್ದೇರ್. -ತೇರ್. water-vehicle: a cloud (ಮುಗಿಲ್, ಮೋಡ, ಮೇಘ Śm. 14; Kk. 12). — ನೀರ್ನೆಲೆ. a place to rest upon in water. ನೀರ್ನೆಲೆ ತಪ್ಪು (ಅಗುಟ್ Śmd. I). — ನೀರ್ಪಡಿಸು. to soak (Śāstrasāra in W. v. 1643. 1644. 1645). — ನೀರ್ಪೊಯ್. = ನೀರ್ವೊಯ್. to pour water (J. 29, 31). [—ನೀರ್ಕೆಳಲ್. sand mixed water, muddy water. ಒನ್ದಱ ನೀರ್ಕೆಳಲೊನ್ದಕೊರ್ಣ್ದಿಸುತುಂ ಮೋಗೆಕೊಣ್ಡು ನೆಗೆವುದಿದೇಂ Ap. 13, 51]. — ನೀರ್ಮುಟಿ. = ನೀರುಮುಟಿ. — ನೀರ್ಮುಟಿಗಱಿ. -ಕಱಿ. to let fall abundant rain (J. 10, 8). — ನೀರ್ಮಿಗ. to bathe in water (Bp. 56, 54). — ನೀರ್ಮುಟ್ಟು. water to touch (J. 9, 25). — ನೀರ್ಮೊಗೆ. to scoop or draw water (J. 3, 38; 6, 6). — ನೀರ್ಲಕ್ಕಿ ಗಿಡ. a large shrub, the three-leaved chaste-tree, Vitex trifolia L. (St. & Pl.). — ನೀರ್ವಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. = ನೀರುಹಕ್ಕಿ. [ಅಗಲಿರ್ದ ನೀರ್ವಕ್ಕಿಗಳಾಗಳ್ ಕೂಡಿ ತೋಡಾಡುವು Ap. 12, 9]; (J. 15, 9). — ನೀರ್ವನಿ. -ಪನಿ. a water-drop (Abh. P. 13, 11; Śsv. 2, 55; J. 6, 3; 19, 5). [—ನೀರ್ವರಿ. -ಪರಿ. a canal, a current. ಜಳಧಿಯುಮಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪದಯಿತಂ ನೀರ್ವರಿಯಿನ್ದಾದಮೆ ಕಿಱಿದೆನ್ದು ಬಗೆದು ನೋಡಿದನಾಗಳ್ Ap. 12, 75]. — ನೀರ್ವಾನಸೆ. -ಮಾನಸೆ. a mermaid, a nymph (Cpr. 3, 20). — ನೀರ್ವಾನಿಸ. -ಮಾನಿಸ. a merman (Cpr. 5, 39 va.). — ನೀರ್ವಾನಿಸೆ. -ಮಾನಿಸೆ. (Śmd. 218, o. r. ನೀರ್ವಾನಸೆ). = ನೀರ್ವಾನಸೆ. — ನೀರ್ವಾವು. -ಪಾವು.

= ನೀರೊಳೇ ಹಾವು, etc. a water-snake (ಅಲಗರ್ದ, ಜಲವ್ಯಾಲ Hlā., Nr.). — ನೀರ್ವುಗು. -ಪುಗು. to enter, or go into, water (Rśv. 6, 24 va.; 9, 11). — ನೀರ್ವುಟ್ಟು. -ಪುಟ್ಟು. a paddle (Śśv. 1, 43). — ನೀರ್ವೂ. -ಪೂ. = ನೀರ್ವೂವು. (Cpr. 1, 101 va.; Abh. P. 1, 114). — ನೀರ್ವೂವು. -ಪೂವು. a lotus (ಕಮಲ Śs.; ತಾವರೆ Kk. 13). — ನೀರ್ವೆರಸು. -ಬೆರಸು. water to be mixed with (Bp. 14, 9). — ನೀರ್ವೊಗಿಸು. -ಪೊಗಿಸು. to cause to go into water (Rśv. 14, 147). — ನೀರ್ವೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. a stream, a rivulet (Abh. P. 1, 117; 9, 151). ಬೇರ್ವೆರಸು ಕಾಯ್ತ ಪಲಸು, ಎಳನೀರ್ವೊನಲಂ ಕಟಿವ ತೆಂಗು (Śmd. 81). — ನೀರ್ವೊರೆಯ್. = ನೀರ್ಪೊರೆಯ್. (Abh. P. 16, 55; J. 30, 35).

ನೀರ್ಲು nīrlu. = ನೀಱಲು, etc. a common tree with purple berries. ನೀರ್ಲ ಹಣ್ಣು (ಜಾಮ್ಬವ G.).

ನೀಲ nīla. = ನೀಳ. length, etc. (ಉದ್ದ Nn. 30).

ನೀಲ nīla. *dark-blue or black* (ವರ್ಣ, ವರ್ಣಭೇದ Nn. 30; ಕಪ್ಪು Mr. 511); dyed with indigo. 2, a gem, the sapphire (ಸುರತ್ನ, ರತ್ನಭೇದ 30; ರತ್ನ 511). 3, the blue mountain (ಅಚಲ, ಪರ್ವತಭೇದ 30; ಶೈಲ 511). 4, one of the monkeys attending on Rāma (ವಾನರಕುಲ, ವಾನರಭೇದ 30). 5, bad; wicked, vicious; vile, low; sin, crime (ಪಾಪ, ಪಾತಕ 30; ಅಧರ 511). 6, slow, lazy, dull (ಮನ್ದ 511). 7, a vicious or silly horse (ಕಿಱುಬೆಳ್ಪುದೋಱಿ ನೀಲಂ Mr. 275). 8, one of the treasures of Kubēra. 9, a kind of house (ಗೃಹಭೇದ 30). 10, indigo. 11, ten palas (halas) of copper. ಹತ್ತು ಹಲ ತಾಮ್ರದೊಳು ನೀಲಂ (Mr. 60). ಎಳೆಯ ನೀಲ (ರಾಜಾವರ್ತ Kk. 85; Śm. 69). ನೀಲದ ಮಣಿ ಪವಣಿಸಿದ ನೂಲಾದರೆ ನೀಲದ (*i. e.* ನೀಲದ ಮಣಿಯ) ಕ್ರಯ ಬಾಱೀತೇ? — ನೀಲ ಬಾಲಕಗೆ ಚನ್ದ, ಕೋಲು ಓಲೆಕಾಱಗೆ ಚನ್ದ. — ನೀಲ ಮಾಱಿ, ಓಲೆ ಮಾಡಿದರೂ ಸಾಲದ ಉಪದ್ರ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ನೀಲಗಿಡ. a low under-shrub, Indigofera aspalathoides Vahl. (St. & Pl.).

ನೀಲಕಣ್ಠ nīla-kaṇṭha. blue-necked: *a peacock* (ಮಯೂರ, ನವಿಲ್ Nn. 49; ಕೇಕಿ Mr. 512). 2, *a sparrow* (ಗುಬ್ಬಿ 49; 512). 3, a quail (ಲಾವುಗೆ 49). 4, a serpent (ಭೋಗಿ, ಸರ್ಪ 49; ಕಾದ್ರವೇಯ 512). 5, a locust or grass-hopper (ಮಿಡಿಚೆ 49). 6, *Śiva* (ವೃಷಧ್ವಜ, ಈಶ್ವರ 49; ರುದ್ರ 512); N. (My.). ನೀಲಕಣ್ಠನ ಮದಿವೆಗೆ ನೀಲೀ ಸೊಪ್ಪಿನ ಪಳದೆ (Prv.). 7, sign for a long letter (Ch.). 8, the nape, the neck (ಕಣ್ಠ, ಕೊರಳು 49; ಗ್ರೀವ 512). — ನೀಲಕಣ್ಠಂ. the metrical foot —◡— —(Ch.). — ನೀಲಕಣ್ಠಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 2).

ನೀಲಕನ್ಧರ nīla-kandhara. = ನೀಲಕಣ್ಠ. (My.).

ನೀಲಕೇತು nīla-kētu. = ನೀಲಧ್ವಜ. (J. 9, 5. 11).

ನೀಲಗಲ nīla-gala. = ನೀಲಕನ್ಧರ. (Bp. 1, 66; 25, 11).

ನೀಲಗಾಱ nīla-gāṟa. = ನೀಲಿಗಾಱ. (S. Mhr.).

ನೀಲಗಿರಿ nīla-giri. the Nilgiris. (My.). see Prv. s. ನೀಲಮಣಿ.

ನೀಲಗ್ರೀವ nīla-grīva. *Śiva.*

ನೀಲಂಗು nīlangu. *a species of worm growing in the inside of animals.* 2, an insect in general (ಪುಲ್ಲಕ, ಕ್ರಿಮಿ, ಕೀಟ, etc., ಪುೞು Mr. 396, o. r. ಪುೞು); a caterpillar (ಕೋರೀಹುೞು G.).

ನೀಲತೆ nīlate. blueness, blackness. see ನೀ-.

ನೀಲಧ್ವಜ nīla-dhvaja. = ಅಸಿತಧ್ವಜ. N. of a prince (J. 8, 1 seq.).

ನೀಲಮಣಿ nīla-maṇi. the sapphire. (Cpr. 1, 39). ನೀಲಮಣಿ ಬೇಕಾದರೆ ನೀಲಗಿರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೇ? (Prv.).

ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮ nīla-mēgha-śyāma. Kṛiṣṇa or Viṣṇu (My.).

ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮಲ nīla-mēgha-śyāmala. = ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮ. (J. 13, 23).

ನೀಲಲೋಹಿತ nīla lōhita. dark-blue mixed with red: purple, dark-red. (Abh. P. 13, 133 va.). 2, *Śiva.*

ನೀಲಾಂಗ nīla-aṅga. dark-bodied: Kṛiṣṇa; Rāma (J. 18, 48). 2, the Indian crane. 3, the blue jay.

ನೀಲಾಚಲ nīla-acala. the blue mountain (ಕಱುಬೆಟ್ಟು Śs.).

ನೀಲಾಂಜನ nīlāñjana. Tbh. of ನೀರಾಂಜನ. a lamp lighted before an idol. (My.).

ನೀಲಾಬ್ಜ nīla-abja. = ನೀಲಾಮ್ಬುಜನ್ಮ. (Cpr. 8, 101; Śśv. 1, 43).

ನೀಲಾಬ್ದ nīla-abda. a dark cloud (Śśv. 1, 43).

ನೀಲಾಮ್ಬರ nīla-ambara. *Balarāma* (ಬಲ Mr. 21).

ನೀಲಾಮ್ಬರಿ nīlāmbari. N. of a rāga (My.).

ನೀಲಾಮ್ಬುಜನ್ಮ nīla-ambujanma. *the blue water-lily.* see ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲು.

ನೀಲಾಲಕಿ nīla-alaki. a woman with dark locks (J. 16, 1).

ನೀಲಾಶ್ಮ nīla-aśma. = ನೀಲಮಣಿ. (Cpr. 1, 137).

ನೀಲಿ nīli. *the indigo shrub, Indigofera tinctoria* Lin. (ರಂಗಿಣಿ Mr. 131). 2, a kind of disease, black and blue marks on the body from bruises, etc. 3, indigo, the dye. (My.). 4, a female gnome or evil spirit (Kālī) that uses to speak lies (My.; Te., T.). 5, dark-blue (Cpr. 8, 30). — ನೀಲವ್ವ. -ಅವ್ವ. Kālī (S. Mhr.). — ನೀಲಿಗಣ್. -ಕಣ್. a kind of eye disease (Bp. 18, 66). 2, an eye with a bluish pupil (My.). — ನೀಲಿಗಪ್ಪಡ. -ಕಪ್ಪಡ. a dark-blue cloth (Bp.). — ನೀಲೀ ಗಿಡ. = ನೀಲಿ No. 1. (My.; B. 4, 54). — ನೀಲೀ ಬೀಜ. the seed of Cassia tora L., used by indigo dyers (Z.; My.). — ನೀಲೀ ಮಾತು. a word of Nīli: a falsehood (My.). ನೀಲೀ ಮಾತು ನಿಜವಲ್ಲ (Prv.). — ನೀಲೀ ವಾರ್ತೆ. a false report (My.).

ನೀಲಿಕ nīlika. a blue-flowering Barleria (ಬಾಣ, etc., ಗೋರಟೆ Mr. 123).

ನೀಲಿಕೆ nīlike. *the small tree Nyctanthes arbor tristis* Lin. 2, the five-leaved chaste tree, Vitex negundo L. (ಕರೇಲಕ್ಕಿ G.).

ನೀಲಿಗಾಱ nīli-gāṟa. = ನೀಲಗಾಱ. a manufacturer of indigo (My.); an indigo dyer (My.).

ನೀಲಿನಿ nīlini. *the indigo shrub.*

ನೀಲೀರಾಗ nīlī-rāga. having the colour of indigo; as unchangeable as the indigo colour: *constant in affection;* a firm and constant friend (ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡ್ಪುವನು Hlā.; ಎಡೆವಿಡದ ವಿನಯಿತಂ Mr. 241).

ನೀಲೋತ್ಪಲ nīla-utpala. *the blue water-lily, Nymphaea cyanea* Roxb. (ಕುಮುದ, ಕಪ್ಪೇಱ ಇರ್ದ ನೆಯ್ದಿಲ್ Mr. 420); a blue lotus. see ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲು.

ನೀಲೋತ್ಪಲಸಖ nīlōtpala-sakha. the moon (Bp. 35, 24).

ನೀವಾಕ nī-vāka. *the increased demand for grain in times of dearth, competition of buyers in consequence of scarcity* (ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳ ಅರ್ಘಮಂ ಪಾರ್ವುದು; ಮೇಣು ಧಾನ್ಯದ ಪೊಯಿವುದುಱ ಹೆಸರು Nr.); *dearth, scarcity;* collecting or laying up grain in times of dearth.

ನೀವಾರ nīvāra. *rice growing wild* (ಹೊಡೆ Mr. 372).

ನೀವಿ nīvi. *a cloth worn round a woman's waist; the ends of the cloth passed round the loins so as to hold the whole together* (ನಿಱಿ Nn. 105; ಉಚ್ಚಳಿಯ Mr. 343; see ನೇಱಿ 1). 2, *capital, principal, stock.* 3, a stake at play, a wager (ಪಣ, ಒಡ್ಡಮ 105). 4, junction, union (ಯೋಗ, ಕೂಟ 105). 5, a pair (ಯುಗ್ಮ, ಎರಡು 105). 6, compassion (ಕರುಣ 105). 7, a saddle (ಪಲ್ಲಣ, ಹಲ್ಲಣ 105). 8, sexual intercourse (ಮೋಹನ 105).

ನೀವಿಸು nīvisu. to cause to use gentle friction, etc. (My.).

ನೀವು nīvu. 1. = ನೀಂ 2, ನೀಮ್, etc. you. the plural of ನೀನು (C.). see its declension s. ನಿವ್. ನೀವಾದರೇನು, ನಾವಾದರೇನು? ಬಾವಿಲಿ ನೀರು ಬನ್ದರೆ ಸರಿ. — ನೀವು ನಾಗಲೋಕದವರಾದರೆ ನಾವು ನಾಕಲೋಕದವರು (Prvs.). [ನೀವೆಮ್ಮಯ್ಯನಂ ಬೇಡಿರೇ Pb. 1, 70]. ನೀವಿಬ್ಬರೂ (B. 4, 6). see Bp. 14, 25; 22, 41. 61; 23, 30; 24, 24. 28; 32, 43; 37, 5; 40, 84; 47, 66; 48, 23; 58, 38; Bh. 2, 13, 36.

ನೀವು nīvu. 2. to rub softly, to use gentle friction, to stroke down any member of the body, to make straight or smooth by stroking, as the hair, the beard, cloth, etc. (ಎಱವು Śmd. I; Cpr. 7, 127; My.; T.; *cf.* ನಿವರು). [ಕೆನ್ನೆಗಳನೊಯ್ಯನೆ ನೀವುವ Pb. 3, 77; Ap. 12, 87 va.].

ನೀವೃತ್ nī-vṛit. *an inhabited country.*

ನೀವ್ರ nīvra. = ನೀಧ್ರ. *the edge of a thatch, the edge or side of a sloping roof, eaves.* 2, a thatch, a roof.

ನೀಶಾರ nī-śāra. *a warm cloth, a blanket* (ಹಚ್ಚಡ G.; ರಜಾಯಿ G.). 2, curtains. 3, an outer tent or screen.

ನೀಸು nīsu. (Tbh. of ನಯಿಸು). to cause to go: to manage, to accomplish, to fulfil (My.).

ನೀಹಾರ nī-hāra. = ನಿಬ್ಬಾರ. *fog, mist; frost, hoar-frost; dew.* 2, evacuation (Cpr. 3, 36 va.).

ನೀಳ್ nīḷ. = ನಿಗುಳ್, ನೀಡು 1. to grow long or high, to extend, to extend oneself, to be stretched out, to spread, etc. (ಪ್ರಸಾರಣ Śmd. Dh.; Cpr. 1, 79 va.; 1, 93. 106; 5, 40; 6, 2; 7, 44; 8, 57; Abh. P. 3, 97; 14, 106; T., M. ನೀಳ್, ನೀಳು). [ಸಮಾಸ ಪದದುಚ್ಚಾರಣೆಯಂ ನೀಳ್ದುನಿಲೆ ತಗುಳ್ಚುಗೆ ಕೃತಿಯೊಳ್ Kr. 2, 87; Pb. 3, 83; Ap. 2, 24]. ನಿಜತೇಜಂ ನೀಳ್ದ ಕರ್ನೆಯ್ದಿಲವೊಲಿರೆ (Śmd. 251, o. r. ನೀೞ್ದ). ನೆಗೆದಯ್ ಲೋಕದ ನೀಳ್ದ ತುತ್ತತುದಿಯಂ ನೀಂ (229). (ಭೃಂಗಶಿಶು) ನೀಳ್ದೆಱಗಿದ (ನೀರಜದ) ಕೀೞ್ಸಳ್ಪಱಿಯೊಳ್ ಒಯ್ಯನೆ ಜಾಱಿ (Cpr. 7, 60). ನೀಳ್ದಲರ್ವ ಬಾಲ (ಲಲಾಮ Mr. 498). ನೀಳ್ದ ಕುರುಳ್ (Ct. II, 98). see Grj. 8, 46; Rśv. 3, 17; 5, 85; 6, 11 va.; 8, 47; C. Bp. 47, 18; Śmd. s. ಬಳ್ಪಳ; J. 3, 5; 17, 29.

ನೀಳ nīḷa. = ನೀಟ 1, ನೀಡು 2, ನೀಲ, ನೀಳು, (ನೀಳ್ಪು), ನೀೞ್. extension, length, height, tallness (ದೀರ್ಘ, ಆಯತ Nr.; Mr. 446; ಆಯತಿ Si. 425; ನೀಟ Bhn. 31; My.; Tu. ನೀಳೊ; T., M.). [ಬಳಸಿದಗಱ ನೀಳದಿನ್ದುದಗ್ರ ಕನಕ ಶಾಳದಿನ್ದೊಳಗೆ Pb. 1, 58]. ಸೀರೆಯ ನೀಳ (ದೈರ್ಘ್ಯ, ಆಯಾಮ, ಆನಾಹ Nr.). ನೀಳವಾದದು (ದೀರ್ಘ, ಆಯತ Si. 372). ಬಹಳ ನೀಳವಾದದು (ದ್ರಾಘಿಷ್ಠ 384). ನೂಱು ಗಾವುದ ನೀಳವಾದ ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟದನ್ಥಾ ಮಹಾ ಮೀನು (ತಿಮಿ 88). ನೀಳವಾದ ತುಂಗೇ ಗಡ್ಡೆ (ಕುರುವಿನ್ದ, etc. 162). ನೀಳಕೆಯ್ (Bp. 50, 68); ನೀಳತೋಳ್ (58, 25); ನೀಳನಾಲಿಗೆ (18, 16). ನೀಳವಾದರೂ ಗಾಳಿಗೆ ಏನು? (Prv.). see Bp. 20, 1; 35, 49; 48, 6; 51, 81; 53, 68; 60, 48.

ನೀಳ nīḷa. = ನೀಡ.

ನೀಳಜ nīḷa-ja. = ನೀಡಜ. a bird. (ಪಕ್ಷಿ Mr. 167).

***ನೀಳಾಳಕೆ nīḷāḷake.** = ನೀಲಾಲಕಿ. a woman with dark locks. ಮನೋನಯನ ಪ್ರಿಯೆ ವಿಲೋಳನೀಳಾಳಕೆ ಚನ್ದ್ರಾನನೆ Pb. 1, 39.

ನೀಳಿತು nīḷitu. that is long (ದೀರ್ಘ, ಆಯತ Hlā.).

ನೀಳು nīḷu. (ನೀಳ್). = ನೀಳ, etc. (T.; M. ನೀಣ್, ನೀಳ್, ನೀೞ್). — ನೀಳದು. -ಅದು. that is long, high or tall. ನೀಳದಱ ನೆರಳೂ ಬೋಱಿಯ ಮಾತೂ ಗಾಳಿಯ ಹಾಗೆ. — ನೀಳದಱ ಮೇಲೆ ನಿನ್ತರೆ ಗಾಳಿಗೇನು? (Prvs.).

ನೀಳ್ಗೊಳಿ nīḷ(nīḷu)-koḷi. (extension-seizure): distraction; wandering. — ನೀಳ್ಗೊಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to become distracted, to wander or rove (J. 19, 29).

ನೀಳ್ಪು nīḷpu. length, etc. (ನಿಡಿದು Ct. II, 53; Cpr. 3, 81). [ಈಱ್ಪು ಜಳಧಿಯೆನಿಪಗಱ ನೀಳ್ಪಿನಿಂ Pb. 3, 22; Ap. 3, 9 va.]. — ನೀಳ್ಪುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to grow long, to extend. ನಿಡುದಲೆ, ನೀಳ್ಪುವೆತ್ತ ನಗೆಗಣ್ (Śmd. 78).

ನೀೞ್ nīḻ. = ನೀಡು 2, etc. length, etc. — ನೀೞ್ಕರಿಸು. = ನೀಡು ಕರಿಸು (Śmd. 28). to make long, to lengthen, to uncoil, etc.; [to stay on, to delay. ಮಧುಪಂಗಳ್ ತಮ್ಮೞ್ಕಮೆಯೆ ಚೌತಮಾಗಿರೆ ನೀೞ್ಕರಿಸಿದುವುನ್ತೆ ಚಪ್ಪುಕಕ್ಕೆಱಗದುವೇ Ap. 11, 119]. ನೀೞ್ಕರಿಸಿದಂ (217). ಒರ್ಕುಡಿತೆನೀರ್ಗೆ, ಪಱಿ ಪಟ್ಟೆರ್ಕೆಯ ಪಣ್ಣಲೆಯ ಮುಱಿಗೆ ದೇಸಿಗರಂ ದೇವರ್ಕಳ್ಗೊಡೆಯರ್ (o. r. -ರ) ಮಾೞ್ಪರೆ? ನೀೞ್ಕರಿಸದೆ ನಿನ್ದು (o. r. ನಿಮ್ಮ) ದೊರೆಗೆ ಬೋೞಿಯರ್ ಒಳರೇ? (39. 345). see Śśv. 2, 71. — ನೀೞ್ಕೆಯ್ಯು. to make long, to extend, to spread out (Grj. 1, 107). [— ನೀೞ್ಪನಿತು. as long as possible. ದಾಂಗುಡಿವಿಡಿಪನ್ತೆ ನೀೞ್ಪನಿತುವೇೞ್ಪುದು ನೀತಿನಿರನ್ತರ ಕ್ರಮಂ Kr. 1, 149].

-ನು nu. 1. = -ಅಂ 1 (aṁ 1), etc., *e. g.* ಇರ್ದಪನು (Hlā. s. ಆಗಿ), ತಿವಿದನು (Bh. 1, 10, 38), ಕೊಡುವನು (Bp. 21, 35), ಆದನು, ಮಾಡಿದನು (22, 47).

-ನು nu. 2. = -ಅಂ 3 (aṁ 3), etc., *e. g.* ಅಧಿಪನು (Bp. 3, 18), ಪುತ್ರನು (3, 24), ಆತನು (18, 74), ಅವನು (20, 24), ಅಯ್ಯನು (21, 3), ಅರ್ಭಕನು (24, 84), ಬಿಜ್ಜಳನು (37, 66); ವಿಪ್ರನು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಅಭ್ಯುದಿತನು (Nr. s. ಆಗು); ಕ್ಷತ್ರಿಯನು (Hlā. s. ಆಗದು), ಶೂದ್ರನು (s. ಆಗಿ); —ನೊಗನು (Nr. s. ಆರು 4), ಎರನು (s. ಎರ 1), ನೆಣನು (s. ನೆಣ), ನೊಣನು (s. ನೊಣ), ಮರನು (s. ಬಂಜೆಮರ), ತೋಳನು (see ವನಾಶ್ವ), ಮೊಲನು (My.), ಹೆಣನು (s. ಪರೇತ).

ನು nu. *now? what? indeed?* 2, indeed, certainly. 3, *or.*

ನುಗಿ nugi. = ನುಗ್ಗು 2. to reduce to fine particles, to powder, with the fingers, stones, etc. (My.).

ನುಗಿಚು nugicu. = ನುಣ್ಚು. to get out of (the hand, etc.) by wriggling (as a bird), to slip (from the hand, as a rope, generally ನುಗಿಚಿ ಕೊಳ್ಳು, My.).

ನುಗುಳ್ nuguḷ. = ನುಗ್ಗು 1, ನುಸುಳ್ 1, etc. to enter a door or a small, narrow passage or opening, to go in with difficulty, to squeeze through, to creep in, to get into, to enter (ದ್ವಾರಪ್ರವೇಶ Śmd. Dh.; see T., M. s. ನೊೞ್). [ಮುತ್ತಿನ ಮುಱಿದ ಲಮ್ಬಣಂಗಳ್ವೆರಸೆಱಲ್ವ ಪಚ್ಚೆಯ ಸರದ ಹಾರದ ತೋರಣಂಗಳಂ ನುಗುಳುತ್ತುಂ Ap. 4, 25 va.]. P. p. ನುಗುಳ್ದು.

ನುಗುಳ್ಚು nuguḷcu. to cause to enter a small, narrow passage, etc. (ಸೂಕ್ಷ್ಮದ್ವಾರಪ್ರವೇಶ Śmd. Dh.).

ನುಗ್ಗಿ nuggi. = ನುಗ್ಗೆ. (ಮೋಚಕ Mr. 510). see ಕಾಡು-. — ನುಗ್ಗೀಗಿಡ. (ಅಕ್ಷೀವ, ತೀಕ್ಷ್ಣಗನ್ಧಕ, ಮಧುಶಿಗ್ರು, ಶಿಗ್ರು G.). — ನುಗ್ಗೀ ಬೀಜ. (ಶಿಗ್ರುಜ, ಶ್ವೇತಮರಿಚ G.).

ನುಗ್ಗಿಸು nuggisu. 1. to cause to creep in or squeeze through (My.).

ನುಗ್ಗಿಸು nuggisu. 2. to cause to powder, etc. (My.).

ನುಗ್ಗು nuggu. 1. = ನುಗುಳ್, ನುರ್ಗು 1. to pass by pressing, to squeeze through, to force oneself into, to

enter without permission, as a door, a house, to creep into, as into a hole (J. 8, 32; My.). ನುಗ್ಗಿದವನಿಗೆ ಹಗ್ಗ ತಪ್ಪೀತೇ? — ಕಿವಿ. ಕಿತ್ತ ಮೂಜು ಬೇಲಿ ನುಗ್ಗ ಹೇದಜುವಳೇ? (Prvs.). ದನ ಬೇಲಿ ನುಗ್ಗಿತು (My.). — ನುಗ್ಗಾಡು. -ಆಡು. to be addicted to passing through by force, as cattle through a hedge or fence (My.).

ನುಗ್ಗು nuggu. 2. = ನುಗಿ, ನುಱು 1, ನುಱುಸು, ನುಱುಕು, ನುಱುಗು, ನುಗುರ್ 2, ನುಚುರ್ 1, ನುಳ್ಳು. to reduce to small bits or powder by pressing with the hand, etc. or by pressing or beating with a stone, a piece of wood, etc., to crush, to powder, to grind (My.; Te.; T. ನುಕ್ಕು, ನುಱುಂಗು, ನುಣೆ, ನುಱುಕ್ಕು, ನೊಱುಕ್ಕು; Te. also ನುಱುಚು, ನುಱುಮು, ನುಲುಚು; cf. ನೀಱು; see ನಱುಜು). 2, to be crushed, etc. (Cpr. 2, 44; T. ನುಱುಂಗು, ನೊಱುಂಗು; M. ನುಱುಜ್ಜು). — ನುಗ್ಗೊತ್ತು. ನುಗ್ಗ ಒತ್ತು. = ನುಗೊರ್‌ತ್ತು. to press so as to crush (Bp. 23, 26; 52, 48).

ನುಗ್ಗು nuggu. 3. = ನುಚ್ಚು, ನುಱು 2, ನುಗುರ್ 3, ನುಚುರ್ 2, ನುಸಿ 1, ನೂಕು 3, ನೂಗು 2, ನೂಱು 2. the state of having been, or being, crushed, etc. (My.; Te.). see ನೂಕು-. — ನುಗ್ಗಾಗು. -ಆಗು. to be broken to pieces, to crumble, to fall, to ruin, etc. ತಗ್ಗಿದವ ಎಷ್ಟಿಗೂ ನುಗ್ಗಾಗ (Prv.). see Bh. 7, 6, 56. — ನುಗ್ಗು ನುಗ್ಗು. rep. (B. 4, 134; My.). — ನುಗ್ಗು ನುಚ್ಚು. dupl. = ನುಗ್ಗು ನುಸಿ. (My.). — ನುಗ್ಗು ನುಱು. = ನುಗ್ಗು ನುಚ್ಚು. (My.). — ನುಗ್ಗು ನುಸಿ. dupl. [ಕಾಲಚಕ್ರ ಕರ್ಮಚಕ್ರ ನಾದಚಕ್ರ ಬಿನ್ದುಚಕ್ರ ಈ ನಾಲ್ಕರ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗುನುಸಿಯಾದ ಜೀವಂಗಳು Cv. 596]; (Bh. 1, 10, 38; 6, 7, 46; 7, 10, 63; My.). — ನುಗ್ಗುಮಾಡು. to crush, etc. (Cpr. 9, 102 va.).

ನುಗ್ಗೆ nugge. = ನುಗ್ಗಿ. (that is proverbially brittle and weak): the horse-radish, Moringa pterigosperma Gaert. (ಶಿಗ್ರು Mr. 119; My.; Tu. ನುಗೆ; Te. ಮುನಗೆ; T. ಮುರುಂಗೈ; M. ಮುರಿಙ್ಙ). ನುಗ್ಗೆ ಕೆಮ್ಪಾದೊಡೆ ಮಧುಶಿಗ್ರು ಎನಿಸುಗು (Nr.). ನುಗ್ಗೆಯಾದರೂ ಮುಗ್ಗುಲಿಗೆ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.). — ನುಗ್ಗೆಯ ಬಿತ್ತು. the seed of the moringa (ಶಿಗ್ರುಜ, ಶ್ವೇತಮರಿಚ Nr.). — ನುಗ್ಗೆಯ ಮರ. the moringa tree (ಶೋಭಾಂಜನ, ಶಿಗ್ರು, ತೀಕ್ಷ್ಣಗನ್ಧಕ, ಅಕ್ಷೀವ, ಮೋಚಕ Nr.; Si. 128). — ನುಗ್ಗೇ ಕಾಯಿ. a moringa pod (My.; see Prv. s. ಮುಗ್ಗಿ). — ನುಗ್ಗೇ ಗಿಡ. = ನುಗ್ಗೆಯ ಮರ. ಕೆಮ್ಪು ಹುವ್ವುಗಳುಳ್ಳ ನುಗ್ಗೇ ಗಿಡ (ಮಧುಶಿಗ್ರು Si. 128). — ನುಗ್ಗೇ ಬೀಜ. = ನುಗ್ಗೆಯ ಬಿತ್ತು. (ಶಿಗ್ರುಜ Si. 335). — ನುಗ್ಗೇ ಸೊಪ್ಪು. moringa leaves (My.).

ನುಂಗು nuṅgu. = ನೊಣೆ 1, (ಮಿಂಗು). to swallow; to devour (ಗಿಲನ Śmd. Dh.; C.; Tu. also ನಿಂಗ್, ದಿಂಗ್; T. ನುಗರ್, ನುಂಗು, ನೊಙ್ಙು; M. ನುಗರು; Te. ಮಿಂಗು). [ದುರ್ಯೋಧನನಂ ಲೀಲೆಯಿಂ ನುಂಗುವ ಮೃತ್ಯುವ ನಾಲಗೆಯೆನೆ Pb. 3, 6; Ap. 9, 60]. ಅರ್ಕೇನ್ದುಗಳಂ ತವೆ ನುಂಗಿರ್ಕುಂ ಕೆಟ್ಟಲೆ (Śmd. 267). ನುಂಗುವುವುಮ್ ಒಳವು ದಧಿಯೊಳೆ ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯಂಗಳ್? (292). ಅಕ್ಷರವ ನುಂಗಿ ಆಡುವ ನುಡಿ (ಲುಪ್ತ ವರ್ಣಪದ, ಗ್ರಸ್ತ). ತಿಮಿಯೆಮ್ಬಾ ಮೀನ ನುಂಗುವ ಮೀನು (ತಿಮಿಂಗಿಲ Nr.). ನುಂಗಲ್ ಪಟ್ಟೆದು (ಗಿಲಿತ Si. 384). ನುಂಗುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಆಹಾರವು (ಗ್ರಾಸ, ಕಬಲ, ತುತ್ತು 317). ನುಂಗಬಾರದ ತುತ್ತೂ ತುಟಿ ಮೀಱುದ ಹಲ್ಲೂ ಸಮ. — ನುಂಗಿದ ತುತ್ತಿನ ರುಚಿ ಮತ್ತೆ ಬಯಸದ ಹಾಗೆ. — ಕೋೞು ನುಂಗಿದ ಕಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ (Prvs.). see Cpr. 8, 15; Bp. 21, 17; 39, 52; 48, 15; 59, 21. 48; Rśv. 5, 120 va.; 6, 9; 13, 64; J. 6, 8; 8, 47; B. 2, 11; Si. 88; Prv. s. ಬೆರಳು; Sp. s. ಬೊಳ್ಳಿದು; Sś. s. ಮೆಲ್ಲು.

ನುಂಗುವಿಕೆ nuṅguvike. swallowing (ನಿಗಾರ Si. 400).

ನುಂಗುಹ nuṅguha. swallowing (ಗೀರ್ಣ, ಗಿರಿ, ಗಿಲಿ Nr.).

ನುಚಿ nu-ci. (nu-cit). never! certainly not! (ತ್ಯಜ, ಬಿಡುವುದು Nn. 166; ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ Mr. 536). 2, is it not? (ಕೇಳ್ವೆಡೆ, ಕೇಳುಹ 166; ಕೇಳ್ವಲ್ಲಿ 536). 3, could it be? (ಸಂಶಯ, ಸನ್ದೇಹ 166).

ನುಚ್ಚು nuccu. = ನುಗ್ಗು 3, etc. that is reduced to small pieces; fragments, bits: grit, grits of any grain (ಕಣ, ಧಾನ್ಯಾಂಶ Nr.; Si. 418; ಕಣ Hlā., Mr. 372; ಕಣ, ಕ್ಷುದ್ರತಣ್ಡುಲ Nr., Hlā.; ತಣ್ಡುಲಚೂರ್ಣ Śm. 86; C.; Tu.; M. ನುಚ್ಚು, ನುಱುಜ್ಜು, ನೊಚ್ಚು, ನೊಯ್; T. ನೊಜಿ, ನೊಯ್, ನೊಱುಂಗು; Te. ನುಗ್ಗು, ನುಱುಮು, ನೂಕೆ, ನೆಚ್ಚು). ಇಚ್ಚೆಯಱಿದಿತ್ತ ನುಚ್ಚೊನ್ದು ಮಾಣಿಕವು; ಇಚ್ಚೆಯು ತೀರ್ದ ಬೞಿಕಿತ್ತ ಮಾಣಿಕವು ನುಚ್ಚಿಗು ಕಷ್ಟಂ (Sp.). 2, wasting away, ruin, etc. (ಕ್ಷೀಣತ್ವ Śm. 86). ನುಚ್ಚು ಉಣ್ಡ ಮಗನು ಇಚ್ಚೇಲಿ ಇರುವನು, ತುಪ್ಪ ಸಕ್ಕರೆ ಉಣ್ಡ ಅಳಿಯ ತಿಪ್ಪೇಲಿ ನಿನ್ತು ಬೊಗಳುವನು. — ಕಿಚ್ಚು ನುಂಗುವವ ನುಚ್ಚು ಬಿಟ್ಟಾನೇ? — ನುಚ್ಚಾದರೂ ಹುಚ್ಚಿಗೆ ಬೇಕು. — ನುಚ್ಚು ಒನ್ದು ಮಾಣಿಕವು. — ನುಚ್ಚಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ್ತ ಭಾವಿಸಬೇಕು. — ನುಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಚ್ಚುವವನ ನೊಚ್ಚಿಗೆ ಮಾತಾಡಿದರೂ ನಚ್ಚಿಗೆ ಸಾಲದು (Prvs.). see Prv. s. ಪಚ್ಚೆ. — ನುಚ್ಚಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. broken rice (My.). — ನುಚ್ಚುಗಂಜಿ. gañji made of nuccu (My.). see Prv. s. ವೆಂಕಪ್ಪ. — ನುಚ್ಚುಗೋಣಿ. = ನುಚ್ಚುಗೋಳಿ. (My.). — ನುಚ್ಚು ಗೋಳಿ. the herb Portulaca quadrifida L. (Z.). see ಕಲ್ಲು-. — ನುಚ್ಚು ನುಱು. = ನುಚ್ಚು ನುಸಿ. dupl. [ಅತ್ಮೀಯ ವಿದ್ಯಾಗರ್ವ ಪರ್ವ ತಮುಮರ ವಜ್ರೋ ವಜ್ರನಿರ್ಘಾತದಿಂ ನುಚ್ಚುನುಱುಯಾಗಿ ಪೋದೊಡೆ Ap. 3, 75 va.]; (Bp. 51, 72; My.). — ನುಚ್ಚು ನುಸಿ. dupl. (J. 8, 32). — ನುಚ್ಚು ನೂಱು. = ನುಚ್ಚು ನುಱು. [ಊರುದ್ವಯಮುನುರು ಗದಾಘಾತದಿಂ ನುಚ್ಚುನೂಱಾಗೊಡೆವೆಂ Pb. 7, 13]; (J. 21, 34).

ನುಡಿ nuḍi. 1. to sound; to utter; to speak; to say (ವಚನ Śmd. Dh.; ಹೇೞ್ 88 Cm.; ಪೇೞ್ 229 Cm.; C.; T., M. ನೊಡಿ; Te. ನುಡುಚು, ನುಡುವು, ನೊಡುವು). ಖಚಾಲೆ ನುಡಿದು (Śmd. 28). [ಪದನಱಿದು ನುಡಿಯಲುಂ ನುಡಿದುದನಱಿದಾರಯಲುಂ Kr. 1, 38; Pb. 1, 72 va.]. ಸತ್ಯಮಂ ನುಡಿ, ಗಡಾ, ನೀನ್ ಆತನೊಳ್, (143). ಭೂವಲಯಾಧಿಪಂ ನುಡಿಗುಮ್ ಆ ದೂತಂಗೆ ಸ್ವಚಿತ್ತಗತಾರ್ಥಮಂ (267). ಸಮಂ ನುಡಿವೊಡೆ ಅವಂ ಪಿರಿಯಂ (297). ನುಡಿವೊಡೆ ಎಲ್ಲರುಂ ಮಾತಱಯರ್ (298). ಗೆಲೆ ನುಡಿವವನು (ಪ್ರಸಕ್ತ, ಪ್ರಸೃತ); ಸೋಲೆ ನುಡಿವವನು (ಅಧರ, ಹೀನವಾದಿ); ಇನಿದಂ ನುಡಿವವ (ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣ, ಮಧುರವಾಕ್); ಹೊಲ್ಲಾಗಿ ನುಡಿವವ (ಕದ್ವದ, ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ Hlā.). ತನ್ನ ಸೋಲವ ನುಡಿದು ಕೊಮ್ಬಂ (ಅಧರ Mr. 237). ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಅನುಲಾಪ); ಹಱುಸಿ ಕೊಮ್ಬ ನುಡಿಯ ನುಡಿವಂ (ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ, ಕದ್ವದ); ನುಡಿಯಲ್ ಅಱಿಯದೆ ಕೇಳಲ್ ಅಱಿಯದೆಡೆ ಇರ್ಪವಂ (ಕಲ್ಲಮೂಕ); ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲಾತನು (ವದ, ವದಾವದ); ಮಿಗೆ ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲಾತನು (ವಾಗೀಶ, ವಾಕ್ಪತಿ); ಕೆರಳಿ ನುಡಿವುದು (ಆಭಾಷಣ, ಆಲಾಪ), ನುಡಿಯಲ್ ಆಗದ ನುಡಿ (ಅನಕ್ಷರ, ಅವಾಚ್ಯ Nr.). ನುಡಿವ ನವಿಲ ಧ್ವನಿ (ಕೇಗು Kk. 24). ಏಟ್! ಎನ್ದು, ಅನಿಲಜಗೆ ನುಡಿದ (Bh. 3, 13, 18). ಕೊಟ್ಟೆಂ, ಕೊಟ್ಟೆನ್ ಎನ್ದು, ಸಿಂಹಳೇನ್ದ್ರಂ ನುಡಿದು (Rśv. 6, 98 va.). ನುಡಿದನು ಶಕುನಿಕರ್ಣಜಯದ್ರಥಾದ್ಯರಿಗೆ (Bh. 1, 8, 4). see Śmd. 61. 68. 71. 90. 112. 200. 228. 272; Cpr. 2, 44 va.; 7, 27; Bp. 1, 57; 4, 65; 25, 15; 31, 10; 47, 19. 28; 51, 48; Rśv. 6, 33; 13, 23 va. & 95 va.; Bh. 1, 8, 45; 2, 13, 39; J. 2, 9. 21; 29, 16; 31, 28. 31; Dp. 148, 6; Si. 58. 362. 363. 383. 384.

ನುಡಿ nuḍi. 2. sounding, uttering; a voice; speaking, speech; a word; a term; a promise; a language; a line in poetry that forms a complete sentence, especially one of a saṅkīrtana (ವಚನ Nn. 52; ವಾಕ್ಯ Śmd. 137 Cm.; C.;

Tu.; Te.; T. ನೊಡಿ; Te. ನುಲಿವು, sound, voice). [ನುಡಿಯಂ ಛನ್ದ ದೊಳೊನ್ದಿರೆ ತೊಡರ್ಚಲಱಿವಾತನಾತನಿನ್ದಂ ಜಾಣಂ Kr. 1, 16; Pb. 9, 36; Ap. 2, 4]. ನುಡಿಗೆಲ್ಲಂ ಸಲ್ಲದ ಕನ್ನಡದೊಳ್ (in Kannaḍa, although it does not contain all the required words, there is) ಜತ್ತಾಣಮುಂ ಬೆವಣ್ಣಿಯುವರ್! ಎನ್ದು, ಈಗಡಿನ ನೆಗೞ್ತೆಯ ಕಬ್ಬದೊಳ್ (by their poems that at present are so renowned) ಒಡಮ್ಬಡಂ ಮಾಡಿದರ್ ಪುರಾತನಕವಿಗಳ್ (Śmd. 121). ಅಭಿಧಾನ ವ್ಯಾಹಾರ ಉದೀರಣ ಕಥನ ಈ ೪ ಮೊದಲಾಗಿ ಉಳ್ಳವು ನುಡಿಯ ಭೇದಂಗಳು; ವ್ಯಾಕುಲಮಪ್ಪ ಧ್ವನಿ, ಮನ ಬನ್ದನ್ತೆ ನುಡಿವ ನುಡಿಯುಂ (ಕೋಲಾಹಲ, ಕಲಕಲ, ತುಮುಲ); ಪ್ರಿಯಮಪ್ಪ ನುಡಿ (ಸೂನೃತ); ಸ್ಪಷ್ಟಮಲ್ಲದ ನುಡಿ (ಮ್ಲಿಷ್ಟ); ಉಗುಳು ಸಿಡಿವ ನುಡಿ (ಅಮ್ಬೂಕೃತ); ಕೊಂಕುವೆರಸಿದ ನುಡಿ (ಉಲ್ಲಾಪ); ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಅನುಲಾಪ, ಮುಹುರ್ಭಾಷೆ); ಸೂಱುನುಡಿ (ಸಲ್ಲಾಪ); ಎರಡು ಮೂಱು ಸೂಱು ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಆಮ್ರೇಡಿತ Hlā.) ಉಗುಳುವೆರಸಿದ ನುಡಿ (ಅಮ್ಬೂಕೃತ); ಒಳ್ಳಿಹ ನುಡಿ (ಸುವಚನ); ಒಳ್ಳಿಹ ನುಡಿಯುಳ್ಳಾತನು (ವಚನೇಸ್ಥಿತ); ಚಾಟುತನದ ನುಡಿ (ಚಾಟು, ಚಟು, ಶ್ಲಾಘೆ); ದಿಟದ ನುಡಿ (ಸತ್ಯ, etc.); ನಗೆವೆರಸಿದ ನುಡಿ (ಸೋಲ್ಲುಣ್ಠನ); ಅಕ್ಷರವ ನುಂಗಿ ಆಡುವ ನುಡಿ (ಗ್ರಸ್ತ, ಲುಪ್ತವರ್ಣಪದ); ಹುಸಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಮಾಗಿ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಆಹತ, etc. Nr.). ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಯೆನ್ದು, ಉಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಉಚಿತಮಲ್ಲ! (Abhā. 1, 4). ಅಱದ ಉಷ್ಣದ ಹಾಲಿನನ್ದದಿ ಸುಲಭಮಾಗಿರ್ದ ಲಲಿತಮಹ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (1, 5). ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (Ct. I, 1). ಹಿನ್ದೆ ಆಡುವ ನುಡಿಯು ಘೋರವಿಷ, ಮನವೆ! (Dp. 172). ವಿಪ್ರರೆನ್ದ ನುಡಿ ತಪ್ಪದು (J. 28, 29). ಸಹಜಮಿಾ ನುಡಿ! (Bh. 1, 8, 11). ನವಿಲ ನುಡಿ (ಕೇಕಾರವ Mr. 168); ಪಕ್ಷಿಗಳ ನುಡಿ (ವಿರುತ 168). ನುಡಿ ಯಾದರೂ ಕಡೆಯ ಬಾರದು. — ನುಡಿಗೆ ನಡೆ ಸರಿ ಬೀಱ ಬೇಕು. — ನುಡಿ ಪುರಾತನದು; ನಡೆ ಕಿರಾತನದು. — ನುಡಿಯಿನ್ದ ಊರು, ನುಡಿಯಿನ್ದ ಕಾಡು (Prvs.). see Śmd. 392; Cpr. 4, 2. 33. 35; Grj. 2, 106 va.; Bp. 37, 25; 40, 15; 45, 43; 56, 20; 59, 14; Kk. 68; Śm. 45. 55. 60. 64; Nn. s. ಕಿಲ್; J. 28, 19. 28. 45; 29, 23. 37. 44; ಆಗು-, ಊರುಗ-, ಎಡೆ-, ಒಳ್-, ಚುನ್ನ-, ಜವಳಿ-, ತಪ್ಪು-, ತಳರ್-, ತೊದಳ್-, ನಾಣ್-, ಬಲು-, ಬಿನುಗು-, ಬಿಱು-, ಬಿಱುಸು-, ಬೇಸಱ್-, ಮರುಳಾಟ-, ಮೆಲ್-, ಹೊಳಹು-. — ನುಡಿಗಲ್. -ಕಲ್. to learn words; to learn to speak. ಗಿಳಿ ಯೊಡನೋದಿಯೋದಿ ನುಡಿಗಲ್ತು (Śmd. 230). — ನುಡಿಗಲಿ. -ಕಲಿ. = ನುಡಿ ಗಲ್. (Bp. 11, 40; 47, 21; 58, 48). — ನುಡಿಗಲಿಸು. -ಕಲಿಸು. to teach to speak (Abh. P. 1, 79). — ನುಡಿಗೇಡು. -ಕೇಡು. the state of words or admonitions being lost or ineffectually employed (My.). — ನುಡಿಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. to hear a word, etc. (Cpr. 8, 83; Bp. 13, 9). — ನುಡಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. to give one's word, to promise (My.). — ನುಡಿಜಾಣ. talkative; eloquent (ಸಮುಖ Hlā.; My.). fem. ನುಡಿಜಾಣೆ (My.). — ನುಡಿ ನುಡಿ. rep. (Cpr. 6, 98). — ನುಡಿ ಮೆಚ್ಚು. assent by word (Abh. P. 6, 99). — ನುಡಿಮೇಳ. a wind-instrument. see s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ. — ನುಡಿವಡೆ. -ಪಡೆ. to be spoken of, to become notorious (Cpr. 1, 74). [— ನುಡಿವಲ್ಮೆ. -ಬಲ್ಮೆ. command in words. ನುಡಿವಲ್ಮೆಯಲ್ತದೇಂ ಕಲ್ತೊಡನೋಮುವುದಲ್ತೆ ಗಿಳಿಗಳುಂ ಪುರುಳಿಗಳುಂ Kr. 1, 10]. — ನುಡಿವೆಣ್. -ಪೆಣ್. the goddess of speech, Sarasvatī (ಶಾರದೆ Kk. 9; ಸರಸತಿ, ಸಾರದೆ, ಅರವಿನ್ದಭವನ ಅರಸಿ Śm. 8). [— ನುಡಿವೆಣ. -ಪೆಣ. a talking corpse. ನಡೆವೆಣನ ನುಡಿವೆಣನ ಸಂಸಾರವೇನವನ? Bv. 157]. — ನುಡಿವೆಣ್ಣಾಳ್ವ. -ಆಳ್ವ. Brahmā (ಬೊಮ್ಮ, etc., ಅಜ Ct. II, 3). — ನುಡಿವೆಣ್ಣಿನಿಯ. -ಇನಿಯ. Brahmā (ಬ್ರಹ್ಮನ್ Ss.).

ನುಡಿಕಾಱ nuḍi-kāṟa. a man who utters words or speaks. see ಒಳು-, ಒಳ್-.

ನುಡಿಗಾಱ nuḍi-gāṟa. = ನುಡಿಕಾಱ. see ಕಿವಿ-.

ನುಡಿತೆ nuḍita. speech (My.).

ನುಡಿಯಿಸು nuḍiyisu. = ನುಡಿಸು. to cause or induce to utter, speak, etc., to address [ಎಮ್ಬ ನುಡಿಯನೆ ನುಡಿಯಿಸಿದತ್ತಾನಾಕ ಸ್ತ್ರೀಯು ಗೇಯನಾಸ್ಥಾಯಿಕೆಯೊಳ್ Ap. 7, 17]; (Grj. 2, 106 va.; 8, 54). ನುಡಿಯಿಸಿದಂ (Śmd. 273).

ನುಡಿಯುವಿಕೆ nuḍiyuvike. speaking, etc. (Si. 391. 395. 397).

ನುಡಿವಳಿ nuḍi-vaḷi. (Śmd. 252). uttering, speaking, the way of speaking. [2, word of promise. ತನ್ನ ನುಡಿದ ನುಡಿವಳಿಯಂ ನೆನೆದು Pb. 11, 43 va.].

ನುಡಿವಳಿಕಾಱ nuḍivaḷi-kāṟa. (Śmd. 235). a man occupied in speaking.

ನುಡಿಸು nuḍisu. = ನುಡಿಯಿಸು. to cause to sound, utter or speak; to perform music upon, to play (ಬಾಜಿಸು Ct. II, 74; My.). ದಿಗ್ವಿಜಯ ನುಡಿಸುವ ಸರ್ವಸನ್ನಹವಿಜಯಬಲ (Bh. 6, 2, 3). ವೀಣೆಯನ್ನು ನುಡಿಸುವವನು (ವೀಣಾವಾದ, ವೈಣಿಕ Si. 340). see Cpr. 8, 52 va.; Bp. 5, 50; 12, 42; 28, 43; 40, 39; J. 1, 8; ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ನುಡಿಸುಹ nuḍisuha. making speak; addressing (ಆಭಾಷಣ, ಆಲಾಪ Nr.).

ನುಡಿಹ nuḍiha. uttering, telling, etc. ಹಲವು ಪದಾರ್ಥಂಗಳ್ ಒಬ್ಬುಳಿಗೂಡಿ ಕ್ರಿಯೆಯ ನುಡಿಹ ಎಮ್ಬುದಱಲ್ಲಿ ಚಕಬ್ದ ಮ್ ಎನಿಸುಗು; ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲಹಂ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ನುಡಿಹ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ, ಅಭಿಶಾಪ Nr.). ಮರಳಿ ನುಡಿಹ (ಪುನರ್ವಚ Nn. 167).

ನುಣ್ nuṇ. = ನುಣು. smoothness, softness, fineness; niceness, neatness, subtilty; gentleness; etc. (Te. ನುನು, ನುಲಿ, ನೂ, ನೂಗು; T. ನುಣ್, slender, taper, fine; ನುಣ್ಮೈ, subtilty, nicety, delicateness, neatness; ನುಣಿ, subtilty, nicety, keenness; ನುವಣ, ನುಱ್ಕ್ಕಿ, ನೂಱ್ಕಿ, ನುಣಂಗು, ನುಣಿತ್ತಲ್, subtilty; ನುಣುಕ್ಕು, any minute thing; ನುಡ್ಡ, smallness, minuteness; M. ನುಣ್ಪ, minuteness; T. ನೊಯ್, ನೊಜ್ಞವು, fineness, subtilty, minuteness, delicateness, slenderness = ನುಣ್ಮೈ; M. ನೊಯ್, what is minute, trifling, small, thin, weak, delicate, poor; see s. ನುಚ್ಚು). — ನುಣ್ಣಟಿಕೆ. -ಅಟಿಕೆ. bland irony (V. 37, 13). — ನುಣ್ಗದಪು. -ಕದಪು. a soft or smooth cheek (Rśv. 13, 61; J. 19, 21; 28, 18). — ನುಣ್ಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. a fine lustre (Rśv. 4, 31; 6, 11 va.). — ನುಣ್ಗಱಿ. a tender, delicate wing; a delicate leaf (Cpr. 8, 9; Rśv. 5, 46; 8, 98; 10, 31 va.; V. 4, 52). — ನುಣ್ಗಱೆ. -ಕಱೆ. a fine, slight spot or stain (Cpr. 8, 58; Abh. P. 5, 39). — ನುಣ್ಗಲ್ಲ. = ನುಣ್ಗದಪು. (J. 30, 37). — ನುಣ್ಗಾರೆ. = ನುಣುಗಾರೆ. (My.). — ನುಣ್ಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. smooth or fine curls (Rśv. 1, 135 va.; 4, 25). — ನುಣ್ಗೂಡು. a smooth, soft nest (J. 18, 13). — ನುಣ್ಗೊದಳ್. -ಕೊದಳ್. pleasant stammering (of children, Cpr. 3, 44). — ನುಣ್ಗೊನೆ. -ಕೊನೆ. a smooth point (Cpr. 8, 103). — ನುಣ್ಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. a pretty neck or throat (Rśv. 3, 17; 8, 47; V. 5, 14 va.); a soft, gentle sound or voice (V. 9. 43). — ನುಣ್ಚರ. -ಸರ. (Śmd. 83). a soft, gentle sound or voice (Cpr. 1, 118; 3, 90. 95; Rśv. 1, 135 va.; Śśv. 2, 40). — ನುಣ್ಜಗಲಿ. a smooth, soft seat (Cpr. 8, 62). — ನುಣ್ಣರಿಸಿನ. -ಅರಿಸಿನ. (Śmd. 214). fine turmeric. — ನುಣ್ಣುಡಿ. -ನುಡಿ. a gentle word or speech (Cpr. 3, 61; 6, 85; 7, 78; Rśv. 7, 16). — ನುಣ್ಣೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. a smooth flower-leaf (V. 14, 29). — ನುಣ್ನೊಸಲ್. -ನೊಸಲ್. a fine forehead (Rśv. 3, 17). — ನುಣ್ದನಿ. (Śmd. 289). = ನುಣ್ಚರ. (Cpr. 6, 64; Grj. 3, 118; J. 6, 24). — ನುಣ್ದೊಡೆ, -ತೊಡೆ. (Śmd. 52; Ct. II, 98). a soft or slender thigh (Cpr. 4, 77; 8, 4 va.; Rśv. 8,

82; V. 4, 18; J. 6, 21). — ನುಣ್ಣುಡಿ. = ನುಣ್ಣುಡಿ. (Cpr. 8, 70). — ನುಣ್ಬಟ್ಟ. smooth and round. ನುಣ್ಬಟ್ಟವೊಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕಿನ್ನರಿಯು ನಿಟ್ಟು (Rāghc. 17, 66). — ನುಣ್ಬದನೆಗಾಯ್. a small, smooth brinjal fruit (V. 6, 4). — ನುಣ್ಬನಿ. -ಪನಿ. a small, fine drop (Cpr. 4, 38). — ನುಣ್ಬಸಲೆ. -ಪಸಲೆ. soft grassy ground (Abh. P. 7, 31 va.; Rśv. 5, 105). — ನುಣ್ಬಸೆ. -ಪಸೆ. a soft bed (Cpr. 8, 8). — ನುಣ್ಬಾಳೆ. a smooth arm-ring (Rśv. 5, 110). — ನುಣ್ಬುಱುಲ್. -ಪುಱುಲ್. fine sand (Cpr. 7, 106; V. 4, 52). — ನುಣ್ಬೆಮರ್ವನಿ. a fine drop of sweat (Rśv. 5, 19 va.). — ನುಣ್ಬೆಳಗು. a delicate, pleasant shine or lustre (Rśv. 4, 14 va.; 13, 72). — ನುಣ್ಬೊಗರ್. -ಪೊಗರ್. = ನುಣ್ಬೆಳಗು. (Cpr. 1, 95; Rśv. 1, 112; J. 3, 25). — ನುಣ್ಬೊಗರಿ. a smooth top or globular projection (Rśv. 10, 31 va.). — ನುಣ್ಬೊಡೆ. -ಪೊಡೆ. to be possessed of elegance (Kk. 20). — ನುಣ್ಮಣಲ್. = ನುಣ್ಮಳಲ್. (Śśv. 4, 107). — ನುಣ್ಮಣಿ. a delicate, beautiful gem (Rśv. 11, 23). — ನುಣ್ಮರಲ್. fine, soft sand (Rśv. 3, 102). — ನುಣ್ಮಲ್ಲ. a fine, clever wrestler (Grj. 2, 106 va.). — ನುಣ್ಮಳಲ್. = ನುಣ್ಮರಲ್. Grj. 3, 93; Rśv. 3, 15). — ನುಣ್ಮಾತು. = ನುಣ್ಣುಡಿ. (Rśv. 11, 157 va.). — ನುಣ್ಮುತ್ತು. a fine pearl (Rśv. 4, 71; Śśv. 2, 55). — ನುಣ್ಮೊಗ. a fine face (Rśv. 11, 189; J. 11, 19). — ನುಣ್ಮೊಲೆ. a smooth, fine breast (Rśv. 11, 185).

ನುಣಚು nuṇacu. = ನುಣುಚು, etc. ಕೆಯ್ಯೊಳಗಿನ್ದ ನುಣಚು (Cb. 66).

ನುಣು nuṇu. = ನುಣ್. smoothness, etc. — ನುಣುಗಾರೆ. = ನುಣ್ಗಾರೆ. fine, smooth plaster (My.).

ನುಣುಚು nuṇucu. = ನುಣ್ಚು, etc. to slip, to slide, as out of the hand (ಜಾಱು G.). ಕೆಯ್ಯೊಳಗಿನ್ದ ನುಣುಚು (G. 284). 2, to slip away, to glide or move off, to escape.

ನುಣುಪು nuṇupu. = ನುಣ್ಪು. smoothness, delicateness, fineness, etc. (ಒಪ್ಪ, ನುಣ್ G.; My.; Si. 306; Tu. ನೊಮ್ಪು; Te. ನುನುಪು). ತಿಳುವಾದ ಅಱುವೆಯನ್ನು ತಿಕ್ಕಿ ನುಣುಪು ಮಾಡಿ (B. 1, 15)). ಬಾಚೀ ಸುಱುಗಳು ಬಹು ನುಣುಪಾಗಿಯೂ ಕೋಮಲವಾಗಿಯೂ ಒಪ್ಪುವವು (2, 37). ಬೆಕ್ಕುಗಳು ಕುಳಿತಾಗ ತಮ್ಮ ಮೆಯ್ಯನ್ನು ನೆಕ್ಕಿ ನುಣುಪು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವು (3, 31).

ನುಣ್ಚು nuṇcu. = ನುಗಿಚು, ನುಣಚು, ನುಣುಚು q. v., ನೊಣಚು. (ಅಪಸರಣ Śmd. Dh.; ಜಗುಳ್, ಜಾಱು Śs.).

ನುಣ್ಣಗೆ nuṇṇage. smooth; smoothness (ನುಣ್ಪು G.; My.); in a levelling, razing, or sweeping off manner: completely (My.). [ನುಣ್ಣಗೆ ನುಂಗುತ್ತಿರೆ Ap. 9, 60]. ಮನೆಯೂ ಬದುಕೂ ನುಣ್ಣಗೆ ಹಾಱಾಗುತ್ತದೆ (B. 4, 62). ಹೊಲದೊಳಗಿನ ಪಯ್ರು ಎಲ್ಲಾ ನುಣ್ಣಗೆ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವದು (3, 184). ದೂರಕ್ಕೆ ಬೆಟ್ಟ ನುಣ್ಣಗೆ (Prv.). 2, the state of being powdered. ಅರಿಸಿನ, ಅಕ್ಕಿ, etc. ನುಣ್ಣಗೆ ಮಾಡು (My.). 3, the state of being smooth by shaving, baldness; bald. ಅವನ ತಲೆ ನುಣ್ಣಗೆ ಮಾಡು (My.).

ನುಣ್ಣನೆ nuṇṇane. = ನುಣ್ಣಗೆ. [ಕುದುರೆಯ ಬಿಲ್ಲ ಬಲ್ಲಣೆಯ ಕೇಣಿಯಂ.... ಮಿದಿದು ನುಣ್ಣನೆ ನುಂಗಿದರ್ Pb. 12, 8]; (J. 18, 34; My.; Te. ನುನ್ನನೆ). ನುಣ್ಣನೆಯ ಅಱುವೆ, etc. (My.). [2, sweet, soft. ನೆಗೆದ ಮುಗಿಲ್ಗಳುಂ ಸುರಿವ ಪೆರ್ಮಱೆಯುಂ ಮಿಗೆ ನುಣ್ಣನಪ್ಪ ಕೇಕಿಗಳ ಸರಂಗಳುಂ Kr. 1, 124; Pb. 1, 12].

ನುಣ್ಣಿತು nuṇṇitu. = ನುಣ್ಣಿತ್ತು (Śmd. 96). that is smooth, etc. [ಪೆರ್ಜೋಱಡೆಯನ್ತೆ ನುಣ್ಣಿತಂವೇಱ್ದುಂ Pb. 6, 72 va.].

ನುಣ್ಣಿತ್ತು nuṇṇittu. = ನುಣ್ಣಿತು, q. v.

ನುಣ್ಪು nuṇ-pu. (Śmd. 248). = ನುಣುಪು, ನುಮ್ಪು. smoothness, etc. ನುಣ್ಪುಳ್ಳಂ or ನುಣ್ಪನುಳ್ಳಂ (165). [ತೋಳ ಮೊತ್ತ ಮೊದಲೊಳ್ ಪೊಗರ್ವಟ್ಟಸೆವೊನ್ದು ನುಣ್ಪು Pb. 8, 59; Ap. 4, 41 va.]. ಅತಾಂಗಿಯ ಜಠರವ್ ಅದು ದಿನ ದಿನಕೆ ನುಣ್ಪುಂ ಪೆಮ್ಪುವ್ ಇಮ್ಪುಂ ಕೊನರಿ (Bp. 3, 4). ಸಮ್ಫುಲ್ಲ ಕಮಲದಲಂಗಳುಂ ನುಣ್ಪಲ್ಲವೋ? (47, 14). ಎಳೆಲತೆಗಳ ನುಣ್ಪುಗಳ, ನವಪರಿಮಳದ ಪವನನ ಸೊಮ್ಪುಗಳ ವೆಗ್ಗಳಿಕೆ (Bh. 1, 5, 8). see Cpr. 7, 102; J. 6, 32. — ನುಣ್ಪಡರ್. -ಅಡರ್. smoothness, fineness or pleasantness to be joined to or appear (Cpr. 1, 51). — ನುಣ್ಪಿಡು. to smoothen, etc. (ನುಣುಪು ಮಾಡು G.). — ನುಣ್ಪುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to obtain smoothness, fineness, etc. (Śsv. 1, 21). — ನುಣ್ಪೇಱ್. -ಏಱ್. smoothness or bareness to be brought about (Bp. 38, 14).

ನುತ nuta. praised, commended (ಒಳ್ಳಿಹ Nn. 163); praise (ಸ್ತೋತ್ರ 142; ಕೊಣ್ಡಾಟ 154). see Śmd. 158; Ch. v. 108.

ನುತಿ nuti. *praise, laudation, eulogium;* worship, reverence. — ನುತಿಗೆಯ್. to praise (Grj. 4, 72; C. Bp. 47, 3; J. 8, 42). — ನುತಿವೆಱು. -ಪೆಱು. to get praise, to be lauded, etc. (Bp. 18, 93; 19, 4; 36, 44; 61, 76; Rśv. 2, 32).

ನುತಿಸು nutisu. to praise, etc. (Bp. 4, 57; 5, 59; 30, 14; 43, 49; 54, 70; J. 8, 43). — ನುತಿಸು ನುತಿಸು. rep. (Bp. 6, 26).

ನುತ್ತ nutta. *pushed away, pushed on, impelled, propelled; thrown; removed; sent.*

ನುದ್ nud. pushing away; removing. see ತಮೋನುದ್.

ನುನ್ದಿಸು nundisu. = ನೊನ್ದಿಸು, etc. to extinguish (B. 5, 44. 164).

ನುನ್ದು nundu. = ನೊನ್ದು 1, etc. to be extinguished or go out, as fire (B. 5, 154).

***ನುನ್ನ nunna.** excessively, greatly. ನುನ್ನಂ ಸೊಗಯಿಸು ತಿರೆ ಸಿರಿಗನ್ನಡಿ ಕನ್ನಡಿಪುದಾದುದಿನ್ದು ಶ್ರೀಯಿಂ Ap. 7, 10.

ನುನ್ನ nunna. = ನುತ್ತ. *pushed away*, etc. (ಕ್ಷಿಪ್ತ, ನೂಕಲ್ Mr. 484).

ನುಮ್ಪು numpu. = ನುಣ್ಪು, etc. (Bp. 27, 5; 43, 26; J. 29, 28). ವಿಮಲಾಚಾರಮಾರ್ಗದ ನುಮ್ಪು (Bp. 36, 29). — ನುಮ್ಪಿಡು. = ನುಣ್ಪಿಡು. (J. 31, 6).

ನುಱತ nuṟata. = ನುಱಿ 2, etc. (My.).

ನುಱತು nuṟatu. = ನುಱಿದು. P. p. of ನುಱಿ 1. ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಹುಟ್ಟದಾರಭ್ಯವಾಗಿ ಒಕ್ಕಲತನದ ಕೆಲಸದೊಳಗೆ ನುಱತವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ (B. 5, 121).

ನುಱಿ nuṟi. 1. = ನುಗ್ಗು 2, etc. to be reduced to small bits or powder, to be crushed, etc. (ಸಂಚೂರ್ಣ Śmd. Dh.; My.). P. ps. ನುಱತು, ನುಱಿದು. ನುಱಿದ (ಗನ್ಧದ) ಕೊರಡು ಪರಿಮಳಿಸುವದು. — ಹಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ನುಱಿದೀತೇ? (Prvs.). [Tu. ನುರಿ. to crush as chilli]. 2, to be harassed or exercised: to become familiar with, to be inured to, to be well versed in, as in work, science, skilled, etc. (My.).

ನುಱಿ nuṟi. 2. = ನುಗ್ಗು 3, etc. the state of being crushed, etc. (My.). see ನುಗ್ಗು-, ನುಚ್ಚು-.

ನುಱಿಸು nuṟisu. = ನುಗ್ಗು 2, No. 1. to grind, etc. ಕುದುರೆಗಳು ಮೊದಲು ದವಡಿಗಳಿನ್ದ ನುಱಿಸಿ, ಆ ಮೇಲೆ ನುಂಗುತ್ತವೆ. (B. 3, 37; 5, 14).

ನುಱು nuṟu. the state of being harassed or exercised, etc. — ನುಱುಪಡಿ. familiarity with, etc. (My.).

ನುಱುಕು nuṟuku. = ನುಗ್ಗು 2, No. 2. to wane away, to become devoid of growth or increase (ವೃದ್ಧಿ ಹೀನ Śmd. Dh.; *cf.* ನುಚ್ಚು No. 2). 2, = ನುಗ್ಗು 2, No. 1, to reduce to small bits or powder, etc. (My.).

ನುಱುಗು nuṟugu. = ನುಱು 1, No. 2. (My.).

ನುಱುಜು nuṟuju. = ನಱುಜು, ನೊಱಜು. gravel (My.).

ನುರ್ಗು nurgu. 1. (Śmd. 50). = ನುಗ್ಗು 1. to force oneself into. [ರಥ ಸಂಘಾತಮುಂ ನುರ್ಗೆ ಲೋಕಕ್ಕನ್ತಂ ಮಾಱ್ಪಿನ್ತಕಮ್ಬೋಲ್ Pb. 11, 151]; (ಇಟ್ಟೆಡೆಯ ಗಮನ Śm. 84). (ಗಜಂಗಳ್) ಕೇರ್ಗಳಂ ನುರ್ಗಿ (Rśv. 6, 11 va.).

ನುಱ್ಗು nuṟgu. 2. = ನುಗ್ಗು 2, etc. to crush, etc. (Grj. 10, 74; Śśv. 1, 47; 3, 19; 4, 5). ಮದಗಜನೆರಡಱ ಬಾಲದ ಮೊದಲಂ ಪಿಡಿದೆತ್ತಿಯೊತ್ತಿ ನುಱ್ಗುತ್ತಿರೆ ಆಸ್ಯದಿನೊಗುವ ರಕ್ತಮ್ ಉರಿಯೆನೆ ತಿದಿಯೊತ್ತುವ ಕಮ್ಮಱಂಬೊಲ್ ಇರ್ದಂ ಭೀಮಂ (Śmd. 91). — ನುಱ್ಗೊತ್ತು. ನುಱ್ಗ ಒತ್ತು. = ನುಗ್ಗೊತ್ತು. (Bp. 34, 35).

ನುಱ್ಗು nuṟgu. 3. = ನುಗ್ಗು 3, etc. the state of being crushed, etc. ತಾಮಸಗೆ ತಾಗಿದ ಸುರನ (or ಅಸುರನ ?) ಕಾಮುಕರಂ ಕರಮ್ ಅಡಂಗಿ ನುಱ್ಗಪ್ಪಿನೆಗಂ ಕಾಮದನ್ ಅಡಂಗೆವೊಯ್ದಂ (Śmd. 293. 406).

ನುಱ್ಚು nuṟcu. 1. = ನುಱ್ಗು 2, etc. (Rśv. 6, 47).

ನುಱ್ಚು nuṟcu. 2. = ನುಚ್ಚು. grits of any grain. (ನುಚ್ಚು G.). [— ನುಱ್ಚುನೂಱು. = ನುಚ್ಚುನೂಱು. ನುಱ್ಚುನೂಱಪ್ಪಿನಮುವುಂಕಿ ಪಿಡಿದು Pb. 8, 76 va.].

ನುಲ nula. P. p. of ನುಲಿ 1, in ನುಲ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನುಲಿ nuli. 1. to twist, as a rope, etc., to wring, as clothes in washing, to twist off, as a twig, to twist or curl the whiskers, to twist or wrench a bullock's tail, to turn round, as the back, to roll (as cotton, etc.) between the hands (My.; Te. ನುಲುಮು; Tu. ನುಲ್ಯು to wind up; M. ನುಳ್ಳು, to pinch; *cf.* ನೂಲ್ 1). P. p. ನುಲಿದು. ಬೆನ್ನನ್ ಒಯ್ಯನೆ ನುಲಿದು ಕೊಳುತ ಆತಂ ನಿಗುರೆ (Bp. 47, 58). 2, the intestines to gripe (My.).

ನುಲಿ nuli. 2. = ನುಲಿದು. P. p. of ನುಲಿ 1, in ನುಲಿ ನುಲಿದು. ಬಾಲವಂ ನುಲಿ ನುಲಿದು ಕೊಳುತ (Bp. 51, 59).

ನುಲಿ nuli. 3. = ನುಲಿಕೆ, ನುಲಿಗೆ, (ನೂಲ್ 2). the state of being twisted (V. 4, 19); a twist, a cord, a thread, twine. [ಶಿಖಿಗಳಿಂ ಬೆನ್ದು ಬೆನ್ದ ನುಲಿಯನ್ತೇತರ್ಕಂ ಮುಟ್ಟಲ್ಲದೆ ಮುಟ್ಟುಗಿಡೆ Pb. 7, 80 va.]. ಎೞೆತ್ತಿನ್ದು, ಹೊರಸಿನ ನೆಯ್ಗೆಯ ಊಕೆಯ ನುಲಿಯುಕ್ಕುಂ (Śmd. I). 2, griping pain in the intestines (Te.). [Tu. ನೇಡ್]. — ನುಲಿಮಂಚ. a cot with a corded bottom (R.;Te. ನುಲಕೆಮಂಚ). — ನುಲಿಯ ಚನ್ದಯ್ಯ. N. (Bp. 36, 58; 58, 7).

ನುಲಿಕೆ nulike. = ನುಲಿ 3. (ಹುರಿ Ct. I, 66).

ನುಲಿಗೆ nulige. = ನುಲಿಕೆ. — ನುಲಿಗೆಕಪ್ಪ. a kappa formed of three twisted wires (My.). — ನುಲಿಗೆ ಮಾಡು. to twist (My.). — ನುಲಿಗೆಯುಗಣೆ. -ಅಗಣೆ. the twisting pin that elevates or depresses the shaft of the oil-mill (My.). — ನುಲಿಗೆಯುಡಿದಾರ. -ಉಡಿದಾರ. an uḍidāra formed by twisting (My.).

ನುಲಿಸು nulisu. to cause to twist, etc. (My.).

ನುಸಿ nusi. 1. = ನುಗ್ಗು 3, etc. the state of being crushed, strengthless, etc.; powder, dust (My.; Te., M. ನುಶು, small, minute). see ನುಗ್ಗು-, ನುಚ್ಚು-. — ನುಸಿಗಣೆ. -ಕಣೆ. an arrow devoid of strength (Bh. 8, 23, 45).

ನುಸಿ nusi. 2. a minute insect that destroys wool, any cloth, and paper (My.); one that destroys grain (S.Mhr.). 2, = ನೊರಜು, an eyefly, a gnat (Bh. 7, 10, 113; Te. ನುಸುಮು). ನುಸಿಗೆ ಯಾಕೆ ಕಸಕಸೇ ಪಾಯಸ ? (Prv.). — ನುಸಿಹುೞು. = ನುಸಿ No. 1. (My.; Te. ನುಸಿಪುರುಗ, an insect found in timber; M. ನುಚ್ಚುಪುೞು, a minute insect in clothes and grains).

ನುಸಿ nusi. 3. = ನುಸುಳ್ 1, etc. to enter a door, etc., etc. (My.). P. ps. ನುಸಿದು, ನುಸ್ತು. ಊರು ಸುತ್ತಾ ಸುತ್ತಿದರೂ ಊರ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ನುಸಿಯ ಬೇಕು (Prv.).

ನುಸು nusu. = ನುಸಿದು. P. p. of ನುಸಿ 3; in ನುಸು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನುಸುಳ್ nusuḷ. 1. = ನುಗುಳ್ q. v., ನುಸಿ 3, ನುಸುಳು 1. (ದ್ವಾರ ಪ್ರವೇಶ Śmd. Dh.); also: to retreat, to hide oneself, to slink, to go (Bp. 24, 65; 59, 10; My. as ನುಸುಳು). ನುಸುಳ್ದಂ, ನುಸುಳ್ದಪಂ (Śmd. 49. 55). ತೋರಣದೊಳ್ ನುಸುಳ್ವನ್ತೆ (Rśv. 6, 11 va.). see Cpr. 5, 64; 5, 64 va.

ನುಸುಳ್ nusuḷ. 2. = ನುಸುಳು 2. entering a door or small, narrow opening. 2, an artful play in not directly naming an object: one of the pēḷikes [Kr. 2, 144. 146]; (Kāvy. III, 2, B, 82 seq.). 3, = ನೂಳ್, evasion, subterfuge, falsehood [ಕೆಯ್ಯುಸುರಿ ನುಸುಳೆಮ್ಬ ಕೇಣದ ಕುಸುರಿಯನಱಿದು Pb. 10, 81]; (V. 28, 73).

ನುಸುಳಿಸು nusuḷisu. to cause to enter a door, etc. (My.).

ನುಸುಳು nusuḷu. 1. = ನುಸುಳ್ 1 q. v., etc. (My.). P. p. ನುಸುಳಿ. ದೇವ, ಮಱೆ ಹೊಕ್ಕವರನ್ ಓವದೆ, ನುಸುಳಿ ಹೋಹದು ಇದು ಶೈವವೀರವ್ರತಕೆ ಯೋಗ್ಯವೇ ? (Bp. 46, 47). ವಿಪಿನದಲ್ಲಿ ನುಸುಳಿದನು (Rām. 3, 2, 14). ನುಸುಳಿದವು ಮೊಲನ್ ಉರಿಯ (Bh. 3, 13, 21). ಕಿಟಕಿಯಿನ್ದ ನುಸುಳುವವ ಹೆಬ್ಬಾಗಲಿನ್ದ ಬಾರನೇ ? (Prv.). ಇಲಿ ತನ್ನ ಹೋರಿನೊಳಗೆ ನುಸುಳಿತು (B. 4, 91). see Rām. 4, 2, 1.

ನುಸುಳು nusuḷu. 2. = ನುಸುಳ್ 2, ನುಗುಳು 2. entering, etc. 2, evasion, etc. [ವಚನ ಹುಸಿ ನುಸುಳೆನ್ತು ಮಾಣ್ಬುದೆನ್ನ Bv. 41]; (Bp. 40, 60; Rām. 1, 5, 31; J. 2, 5; 6, 34). — ನುಸುಳುಗಣ್ಡಿ. a small passage (in a thicket, etc. Bh. 5, 3, 47). to squeeze through (My.).

ನುಸ್ತು nustu. = ನುಸಿದು. P. p. of ನುಸಿ 3. (My.).

ನುಳ್ಗು nuḷgu. (ನುೞ್ಗು). = ನುಗ್ಗು 2, No. 2. to be reduced to small fragments, to be powdered (ಸಂಚೂರ್ಣ Śmd. Dh.).

ನೂಕದು nūkadu. = ನೂಂಕದು, q. v. an adverb with final ಅದು.

ನೂಕಿಸು nūkisu. = ನೂಗಿಸು, ನೂಂಕಿಸು. to cause to push or turn away, etc.; (generally with ಕೊಳ್): to be pushed, etc. ಮಂಚದ ಮೇಲಿನ್ದ ನನ್ನ ನೂಕಿಸುತ್ತಾ (B. 5, 49). ನೂಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಡವನು (ಅಧಿಕ್ಷಿಪ್ತ, ಪ್ರತಿಕ್ಷಿಪ್ತ Nr.). ನೂಕಿಸಿಕೊಣ್ಡು ಹೋಗೋದಕ್ಕಿನ್ತ ಮೇಕೆ ಕಾಯೋದು ಲೇಸು (Prv.). see Prv. s. ಬೇಕಾಗು.

ನೂಕು nūku. 1. = ನೂಗು 1, ನೂಂಕು 1. to shove, to push; to push away; to push aside; to put into shade; to push on, to drive onwards, to urge on (J. 5, 31; 11, 29; My.; Tu., Te., T.; M. ನಿರಕ್ಕು; T. also ನೆಕ್ಕು, ನೆಱು Te. also ನೆಟ್ಟು; T. ನುಡಂಗು, ನುಣಂಗು, to move, v. i.). ನೂಕುವುದು (ಕ್ಷಿಪೆ, ಕ್ಷೇಪಣ); ನೂಕಲು ಪಟ್ಟುದು (ನುತ್ತ, ನುನ್ನ, ಅಸ್ತ, ಕ್ಷಿಪ್ತ, etc. Nr.; Si. 377). ನೂಕಲ್ (ಕ್ಷಿಪ್ತ, ನುನ್ನ Mr. 484). ನಿಲುವಿಡಿದು ನೂಕುವ ಕರಂ (ದಣ್ಡೆ Mr. 297). ಪಾದದಿಂ ಕವಿದ ಕಸವಂ ನೂಕಲೊಡನೆ Bp. 24, 59). ರಿಪುಗಳನ್ ಅನಲಕ್ಕೆ ನೂಕಲು (44, 47). ಆತನಂ ದನ್ತಾವಲಕ್ಕೆ ನೂಕೆ (49, 38). ನೂಕಿದೊಡೆ (52, 21). ನಿದ್ರೆಯು ನೂಕುವನು (1, 9, 8). ನಾಯ್ ನೂಕಿದವು ಹಾಸವ (3, 13, 20). ಅಖಿಲನೃಪಸಂಹಾರಬೀಜದ ಕರ್ಮಫಲಸಂಸ್ಕಾರವ್ ಅಳ್ಳೆಯನಿಱಿದು ನೂಕಿತು ಧರ್ಮನನ್ದನನ (2, 13, 41). ಹೀಗೆ ನೂಕಬೇಕೇ? (B. 3, 82). ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ನೂಕಲಿಲ್ಲ (3, 4). ದಱಾ ನಡಿಸೋ ಬಣ್ಟ ಬತ್ತಿ ನೂಕ್ಯಾನೇ? — ನೂಕುವವನ ಮನೆಯೂಟಕ್ಕಿನ್ತ ಬೋಕಿಯ ಊಟ ಲೇಸು. — ನೂಕುವವನು ಹಾಕನು, ಬೋಕಿಯವನು ಕೊಡನು (Prvs.). ಕೆಲಸವನ್ನು ನೂಕು (My.). see ಇಱಿಸು. 2, to pass away, to spend, as time (Bh. 1, 10, 3; My.). ಆ ದಿವಸವನು ಮಧುರಗೇಯವಿನಾದದಲಿ, ಕವಿವಾದಿವಾಗ್ಮಿವಿನೋದದಲಿ ನೂಕಿದರು (Bh. 2, 13, 16). 3, to dash, to fall upon (J. 12, 40; 13, 1). ನೀಲಧ್ವಜಂ ತಾನೆ ತುಱುಗಿದ್ದ ಸಕಲಬಲಸಹಿತ ನೂಕಿದಂ ಪಲ್ಗುಣನ ಪಡೆಯ ಮೇಲೆ (J. 8, 36). 4, to fare, to happen well or ill, to be accomplished. ಎಮ್ಮನಿಬರನು ದೇಶಾನ್ತರಕೆ ನೇಮಿಸು, ಜೀಯ! ನೂಕದು ಭೀಮನೊಡನೆ (Bh. 1, 8, 57). ಅನಿಬರಿಂ ನೂಕದೊಡೆ (J. 2, 29). — ನೂಕಾಡು. -ಆಡು. to shove mutually, to dash against one another. ಆಡುವಾಗ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ನೂಕಾಡುವದುಣ್ಟು (B. 3, 82). — ನೂಕು ನೂಕು. rep. (J. 4, 21).

ನೂಕು nūku. 2. = ನೂಂಕು 2. shoving, etc.; a push, a shove. ಒನ್ದು ನೂಕನ್ನು ನೂಕು (My.). ಒನ್ದೇ ನೂಕಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಳ್ಳದಲಿ ಬಿದ್ದ (My.). — ನೂಕು ನುಗ್ಗು. dupl. shoving and crushing. ನೂಕು ನುಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದು, ನಾಚಿಸುವವರ ಮನೇ ಬಾಗಲು ತುಱಿಯಬಾರದು (Prv.).

ನೂಕು nūku. 3. = ನೂಗು 2, etc. (My.).

ನೂಕುವಿಕೆ nūkuvike. shoving, etc. (ಕ್ಷಿಪೆ, ಕ್ಷೇಪಣ Si. 390).

ನೂಗಿಸು nūgisu. = ನೂಕಿಸು. to cause to push, etc. ಆ ಮುವ್ವರು ಒನ್ದು ದೋಣಿಯನ್ನು ನೀರೊಳಗೆ ನೂಗಿಸಿ (B. 5, 156).

ನೂಗು nūgu. 1. = ನೂಕು 1. to push, etc. see ನೂಗಿಸು.

ನೂಗು nūgu. 2. = ನುಗ್ಗು 3, etc. fragments, grit, etc. (My.).

ನೂಂಕದು nūṅkadu. = ನೂಕದು. an adverb with final ಅದು (Śmd. 389).

ನೂಂಕಿಸು nūṅkisu. = ನೂಕಿಸು. to cause to push, etc. ಜಿನಬಸದಿಗಳ ಮೇಲಳವಡಿಪ ಶಿಖರಂಗಳಂ ಭೂತಲಕಿೞಿಯ ನೂಂಕಿಸುತ ವೆಲ್ಲಂ ನುಚ್ಚುನುಱುಮಾಡಿ (Bp. 51, 72).

ನೂಂಕು nūṅku. 1. = ನೂಕು 1. (ಪ್ರೇರಣ Śmd. Dh.; ಕ್ಷೇಪಣ, ಕೇವಣ 346; ಪಳುಂಕು Śmd. II, Kk. 92). [ಮಹಾರಥರ ತಿನ್ತಿಣಿಗಂ ಪಿಡಿದೆನ್ತು ನೂಂಕುವೆಂ Pb. 11, 90; Ap. 14, 98; ಗೋತ್ರನಾಮವ ಬೆಸಗೊಣ್ಡರೆ ಮಾತು ನೂಂಕದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಿರೇನಯ್ಯ Bv. 744]. see Śmd. 130. 168; Cpr. 5, 36; Abh. P. 13, 73. 74; Grj. 4, 104; Bp. 18, 32, 34; 21, 30; 43, 29; 48, 29; 59, 52; C. Bp. 31, 32; Rśv. 6, 11 va.; 13, 77 va.; 13, 84. 86.

ನೂಂಕು nūṅku. 2. = ನೂಕು 2. — ನೂಂಕುದಱಿ. -ತಱಿ. a clog or cudgel for repelling (Cpr. 5, 104).

ನೂಂಕುಹ nūṅkuha. pushing away, removing, etc. ನೂಂಕುಹಂ (ಅಭಿಹಾರ Nn. 151).

ನೂತ nūta. = ನುತ. Praised. see ವಿ-.

ನೂತನ nūtana. *new, novel, recent; modern; fresh, young;* curious, strange; novelty, etc. (ಪೊಸತು Ct. II, 41). ನೂತನವಾದದಕ್ಕೆ ಸೋತವನು ನಾತದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಸೋತಾನೇ? (Prv.). — ನೂತನವ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. to manifest novel ways (Grj. 2, 106 va.).

ನೂತನಗಾಱ nūtana-gāṟa. a schemer (My.).

ನೂತನಮಾರ್ಗ nūtana-mārga. a novel way (Kāvy. III, 3, B, 172).

ನೂತನಾಮ್ಬರ nūtana-ambara. new cloth (ದಶೆ, ಹೊಸವಸ್ತ್ರ Nn. 27).

ನೂತಿ nūti. Tbh. of ಲೂತಿ or ಲೂತೆ. a venereal, cancerous disease (My.). see ಕಣ್ಣು-, ಕೆಯ್. — ನೂತಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. nūti about and in the eye (My.).

ನೂತು nūtu. = ನೂಲ್ತು. P. p. of ನೂಲು 1.

ನೂತ್ನ nūtna. = ನೂತನ. *new, etc.*

ನೂದ nūda. *the mulberry tree, Morus indica.*

ನೂನ nūna. Tbh. of ನ್ಯೂನ (Śmd. 368).

ನೂನಂ nūnaṁ. *probably, perhaps.* 2, *surely, indeed.*

ನೂನವಕ್ಷ nūna-vakṣa. the son of a step-mother (Bh. 2, 2, 72).

ನೂನಾಟ nūnāṭa. ? (ಸರುಂಕೆಳೆ Śs.).

*__ನೂನು nūnu.__ = ನೂನ, ನ್ಯೂನ. ಅವಯವಂಗಳು ನೂನುಕೂನಿಲ್ಲದೆ ಬರೆಗಳ ಹಾಕದೆ ಇರುವನ್ತಹ ಗೋವ ತನ್ದು Cv. 163.

ನೂಪುರ nūpura. = ನೇವುರ. *an anklet* (ತುಲಾಕೋಟಿ, ಮಿಸುಪ ಗೆಜ್ಜೆ Mr. 344; ಕಟಿರ್, ನೇವುರ Śs.; ಅನ್ದುಗೆ Śm. 72).

ನೂಱು nūṟu. 1. = ನೂರ್- (Śmd. 226). a hundred (ಶತ Nn. 129; Cpr. 6, 37; C.; Te., T., M.; ಹತ್ತು ಹತ್ತುಗಳು Si. 327; Tu. ನೂದು). ನೂಱಿ (Śmd. 196). ನೂಱಿರ್ಕೆ (226). ನೂಱಿಲ್ಲಿ (Nn. 129; My.). ನೂಱನ್ನು, (ನೂಱ, ನೂಱಾ), ನೂಱಕ್ಕೆ, ನೂಱಿಗೆ, ನೂಱಲ್ಲಿ, ನೂಱಿನ, ನೂಱಿನ್ದ, ನೂಱಱಿನ್ದ (My.). [ಕುದುರೆ ನೂಱಱೊಳಾ ಬಲದಾನೆ ಪತ್ತು ತಾಗಿದುವೆನೆ ದೋಷಂ Kr. 1, 120; Pb. 5, 79 va.]. ನೂಱುಗಳ್ (Śmd. 170). ನೂಱು ಸರದ ಮುತ್ತು (ದೇವಚ್ಛನ್ದ Hlā.). ನೂಱು ಯೋಜನವನುಳ್ಳ ಮೀನು (ತಿಮಿ); ನೂಱು ಮಾರಳತೆಯ ಬಟ್ಟೆ (ಘಣ್ಟಾಪಥ); ವಸಿಷ್ಠಪುತ್ರ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿಕೊಣ್ಡು ಬಿದ್ದರೆ ನೂಱು ತೆಱನಾದ ನದಿ (ಶತದ್ರು Nr.). ನೂಱು ಆರು ಇದ್ದರೂ ಕೇರಿಬೇಕು. — ನೂಱು (ತೊನ್ದರೆ) ಹಾಱಿ ಹೋಯಿತು, ಎರಡು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿತು. — ನೂಱಿಗೆ ನೂಱಾದರೂ ಕೆಟ್ಟವನ್ನ ನಮ್ಬ ಬಾರದು (Prvs.). — ನೂಱಂ ಪದಿನಾಱು. 116 (Ch. v. 334). — ನೂಱ ನಾಲ್ವತ್ತು ನಾಲುಕು. 144 (Chv. 338). — ನೂಱನೆಯ. -ಅನೆಯ. hundredth. ನೂಱನೆಯಂ (Śmd. 243). ನೂಱನೆಯದು. [— ನೂಱಪತ್ತು. hundred and ten. ನೆಗಟ್ದಿ ನೂಱಪತ್ತುಂ ಪೊೞಲ್ಗಳನೊಳಕೊಣ್ಡು Ap. 9, 121 va.; — ನೂಱನೋದು. to chant hundred times. ನೂಱನೋದಿ ಏವೆನಯ್ಯಾ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವರ ಮನ

ಮುಟ್ಟಿ ನೆನೆಯದನ್ನಕ್ಕ Bv. 476]. — ನೂಱಿಯ್ಪತ್ತಲು. -ಅಯ್ಪತ್ತಲು. fifty times hundred (My.). — ನೂಱಯ್ಪತ್ತು. -ಅಯ್ಪತ್ತು. 150 (My.). [— ನೂಱಿಯ್ವರ್. -ಅಯ್ವರ್. hundred and five persons. ನೂಱಿಯ್ವ ರಾವಲ್ಲವೇ. Pb. 7, 36; — ನೂಱಱುವರ್. -ಅಱುವರ್. one hundred and six persons. ಇದಿರೊಳ್ ನೂಱಱುವರ್ಕುಮಾರರುಮನಿಟ್ಟು Pb. 2, 53]. — ನೂಱರ್. = ನೂರ್ವರ್. (Bh. 1, 8, 3). — ನೂಱಾ ಅಯ್ಪತ್ತು. 150, My.; B 4, 208). — ನೂಱಾ ಅಯ್ವರು. 105 persons. ತಮ್ಮ ಕಲ ಹಕ್ಕೆ ತಾವು ಅಯ್ವರು, ಪರರ ಕಲಹಕ್ಕೆ ನೂಱಾ ಅಯ್ವರು (Prv.). — ನೂಱಾ ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು. 125 (My.; B. 4, 208). — ನೂಱಾ ನಾಲ್ಕು. 104 (My.; B. 5, 51). — ನೂಱಾನುಂ. -ಆನುಂ. (Śmd. 391). though it be a hundred, even also a hundred. — ನೂಱಾರು. -ಆರು. many, above hundred (My.; B. 3, 29. 50; 5, 50. 122). — ನೂಱಾಳು. -ಆಳು. a hundred persons (J. 20, 44). — ನೂಱು ನೂಱು. rep. (J. 21, 19). 2, 10,000 (My.). — ನೂಱು ಪಟ್ಟು. a hundred fold (B. 5, 106). — ನೂಱುಪತ್ತು. = ನೂಱಿಪತ್ತು (Śmd. 196. 201). 110, or 1000. — ನೂಱುಮಡಿ. = ನೂರ್ಮಡಿ. (Bp. 4, 30). — ನೂಱು ಯಜನದ ಜಾಣ. Indra (Rām. 2, 1, 6). — ನೂಱುಸರಮುತ್ತು. (ದೇವಚ್ಛನ್ದ Mr. 338). — ನೂಱು ಹತ್ತುಗಳು. 1000 (ಸಾವಿರ Si. 327). — ನೂಱೆಣ್ಟು. -ಎಣ್ಟು. 108 (Si. 407; My.). — ನೂಱೆರಡು. -ಎರಡು. 102 (Ch. v. 330. 333). — ನೂಱೆಲೆ. -ಎಲೆ. the hundred-leaved: a lotus (*cf.* ಶತಪತ್ರ). ನೂಱೆಲೆಗೆಳೆಯ, the sun (J. 3, 41). ನೂಱೆಲೆವಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. the moon (G.). — ನೂಱೊನ್ದು. 101. [ನೂಱೊನ್ದು ಪಿಣ್ಡ ಮರುಣಾಕೀರ್ಣಂ Pb. 1, 130]. ನೂಱೊನ್ದು ಕುಲದವರ್ (C. Bp. 47, 43). ನೂಱೊನ್ದು ತಾಳಂ. ನೂಱೊನ್ದು ರಾಗಂಗಳ್ (Mr. 78).

ನೂಱು nūṟu. 2. = ನುಱು 2, etc. the state of being crushed, etc. see ನುಚ್ಚು-.

***ನೂಱು nūṟu. 3.** to force one's way through. ನೂಱುವ ಮಚ್ಚರ್ಮ ನಿಲ್ವೆಡೆಯಂ Pb. 5, 43. [Tu. ನೂರು].

ನೂರ್- nūr. = ನೂಱು 1, q. v. (Kāvy. I, 3, 80-83). — ನೂರ್ಕ ಣ್ಡುಗ. a hundred kaṇḍugas (Bp. 10, 5). — ನೂರ್ಛಾಸಿರ. -ಸಾಸಿರ. 100,000 (Śmd. 22. 83. 227). — ನೂರ್ಬಸದಿ. see ಏಱು-. — ನೂರ್ಮ ಡಿ. (Śmd. 227). a hundred fold [ಗಣ್ಡಗಾಡಿ ನೂರ್ಮಡಿ ಮಿಗಿಲಾ ದುದು Pb. 8, 101]; (Abh. P. 3, 108; Bp. 5, 60; 45, 3). — ನೂರ್ಮಾತು. (Śmd. 227). a hundred words. — ನೂರ್ಲಿಂಗ. see ಸಾವಿರದೇಱು-. — ನೂರ್ವತ್ಸರ. see ಏಱ್-. — ನೂರ್ವರ್. (Śmd. 122). a hundred persons [ನೂರ್ವರುದಗ್ರ ಸುತರ್ಕಳ್ Pb. 1, 131; Ap. 14, 34]; (Bh. 1, 8, 60).

ನೂಲ್ nūl. 1. = ನುಲಿ 1, ನೂಲು 1. to make thread, to spin (ತನ್ತುಕರಣ Śmd. Dh.; T. ನೂಱ್, ನೂಲ್; M. ನೂಲ್, ನೂಱು). ನೂಲ್ತು (Śmd. 287 Cm.).

ನೂಲ್ nūl. 2. = ನುಲಿ 2, ನೂಲು 2. (Śmd. 58). yarn, thread (of cotton, ತನ್ತುಮಾತ್ರ Śmd. Dh.; ಗುಣ Ct. I, 21; ಸೂತ್ರ, ತನ್ತು Nr.; Si. 343; ತನ್ತ್ರ, ತನ್ತು Nn. 75; ಗುಣ, ತನ್ತು 78; ಗುಣ Mr. 501; Tu., T., M.). [ಅಸಿಯ ನೂಲೊಳ್ ಕೋದ ತೋರ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ Pb. 5, 6 va.]. ನೂಲಂ (Śmd. 84). ನೂಲಪಿಂಜಿ (ಕಳ್ Śm. 112). ನೂಲಕಂಕಣ (ಕಂಕಣ, ಹಸ್ತಸೂತ್ರ, ಪ್ರತಿಸರ Hlā.). ಊತ ಸ್ಯೂತ ಇವು ನೂಲ ನೆಯ್ಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಲಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ತಿಸುಗು; ದೊಡ್ಡ ನೂಲ ಸೀರೆ (ಸ್ಥೂಲಶಾಟಕ); ಕಾರ್ಪಾಸ ಬಾದರ ಎಮ್ಬುಇ ಫಲದಿನ್ದ ಆದ ನೂಲ ಸೀರೆ (ಫಾಲ Nr.). ತಾವರೆನೂಲ ನಾರಿ (Śmd. 66. 133). ತಾವ ರೆಯ ನೂಲಿಂ ಕೀಲಿಸಿದ ಎಳೆವಾಱಿಯ ಸುಱುಯೆಲೆಯ ತಳತಳಿಪ ಮೇಲ್ಗಟ್ಟಿ (Cpr. 7, 92 va.). ನೂಲೆಱೆ (ಎಱೆ Śmd. I). see Bp. 18, 38; J. 31, 16; ಉಡಿ-. — ನೂಲ ತೊಂಗಲ್. [waist band made of twisted threads. ಉಲಿವ ಸೂಸಕದ ನೂಲ ತೊಂಗಲ್ವೆರಸು Pb. 2, 41 va.]. (ಕಟಿಸೂತ್ರ Ss.). [— ನೂಲ ತೊಂಗಲುಲಿ. -ಉಲಿ. sound of waist band having trinkets. ಒದವಿದ ನೂಲ ತೊಂಗಲುಲಿ ದೇಸೆಯನಾನ್ತು Pb. 4, 35; — ನೂಲತೋಡು. agreeability as in the fibres of a thread. ಮುನ್ನ ನೂಲ ತೋಡಾಗದೆ ಕೆಟ್ಟು ಪೋದವರನಿಂ ಮುಗುಱ್ದಂ ಸಿಱುಪನ್ತು ಬೆಳ್ಳನೇ Pb. 9, 46].

ನೂಲಿಗ nūliga. (that is thread-like). — ನೂಲಿಗನ ಹಾವು. the common, not venomous green tree-snake, the green whip-snake, the eye-snake, Passerita mycterizans (Bḍ.). 2, a kind of green, venomous coluber, Trimeresurus erythrurus (Bḍ.); the green tree viper, Trimeresurus viridis (Bḍ.). see ಹಸರು-.

ನೂಲಿಗು nūligu. — ನೂಲಿಗಿನ ಹಾವು. = ನೂಲಿಗನ-. (Bḍ.).

ನೂಲಿಗೆ nūlige. spinning. — ನೂಲಿಗೆನ ಪಲ್ಯ. = ನವಿಲುಮೆಟ್ಟಿನ ಪಲ್ಯ (Z.). — ನೂಲಿಗೆನ ಹುಲ್ಲು. a common grass, Apluda aristata L. (Z.).

ನೂಲಿಸು nūlisu. to cause to spin (My.).

ನೂಲು nūlu. 1. = ನೂಲ್ 1. to make thread, to spin. (C.; Te.). P. p. ನೂತು (C.). ನೂತ ನೂಲ ಎಱೆ (ತನ್ತು Mr. 530). ನೂತದ್ದೆಲ್ಲ ಹಂಜಿ, ಕಲಿತದ್ದೆಲ್ಲ ಗಂಜಿ. — ನೂಲೋ ಹೆಣ್ಡತಿಯ ಬಿಟ್ಟು, ಹೇಲೋ ಮೂಱಿಯ ತನ್ದ (Prv.). ಅರಳೆಯ ನೂತು (B. 4, 28). ಹತ್ತಿ ಅರಿದು, ನೂತು, ಪಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು (4, 178). ನೂಲುವ ನೇಯುವ ಯನ್ತ್ರಗಳು (4, 103).

ನೂಲು nūlu. 2. = ನೂಲ್ 2. yarn, thread. (ಸೂತ್ರ G.). ನೂಲು ಮೊದಲಾದವಱ ಕಟುಕು (ಪಕ್ಷ್ಮನ್ Nr.). ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಿಮಿಜ ರೋಮಂಗಳಿನ್ದ ನೆಯಿದ ಆ ಸೀರೆ ನಾಲ್ಕು ತೆಱನಕ್ಕು (Mr. 341). ನೂಲಿಗೆ (Bp. 23, 36). ನೂಲಿನ (Si. 96). ಸಾಧಾಜೋಡುಗಳು ಬಱೀ ನೂಲಿ ನವು (B. 3, 102). ನೂಲಿನ (or ನೂಲಿಗೆ) ತಕ್ಕ ಶೀಲೆ, ಸಾಲಿನ (or ಸಾಲಿಗೆ) ತಕ್ಕ ಎಡೆ. — ನೂಲು ಹಿಡಿದು ಜೋಲುವವನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದು ನೇತಾಡಿದ (Prvs.). — ನೂಲ ಹಬ್ಬ. a feast in the śrāvaṇa month at which wrestlers make a heap of red earth (like a hutta) in the garuḍi, worship it, and tie a thread round the wrist of their right hand (My.). 2, a feast on the eighth day of the śuklapakṣa of the śrāvaṇa month when a figure of Durgā is made of thread by wives over a small metal pot and worshipped, and the thread is tied to the wrist of their right hand (Bp. 42, 11). — ನೂಲುಕಣ್ಡಿಕೆ. = ನೂಲುಕಣ್ಡಿಕೆ. (My.). — ನೂಲುಕಣ್ಡಿಕೆ. an (oblong) ball of thread (Si. 343; My.). — ನೂಲುಕಣ್ಡು. = ನೂಲುಕಣ್ಡಿಕೆ. (My.). — ನೂಲುಬಟ್ಟೆ. cotton cloth (My.; Si. 221; B. 4, 163). — ನೂಲುಹುಣ್ಣಿಮೆ. the day of full moon in the śrāvaṇa month on which all who wear the janivāra use to renew it (My.). — ನೂಲೇಣಿ. -ಏಣಿ. a ladder made of cotton cords for scaling a fort (My.).

ನೂಳ್ nūḷ. = ನುಸುಳ್ 2, No. 3. falsehood, a lie (ಕಟ್ಟುಕ, ತೊದಲ್, ಪುಸಿ, ಅನೃತ Kk. 60; ತೊದಳ್, ಪುಸಿ Śm. 48). — ನೂಳ. -ಅ 3. a liar (ಪುಸಿಗ Ct. I, 58).

ನೂಳೆದು nūḷadu. (Śmd. 389). much, exceedingly, etc. (ಅಧಿಕ 391; ಪಿರಿದು II; ಪಿರಿದು Kk. 84; ಅತಿಶಯ Ss.; ಅಗುನ್ದಲೆ, ಕರಂ, ನೆಱೆ, ಅಯ್ದೆ, etc., ಪಿರಿದು Kk. 49; ಕರಂ, etc., ಅಧಿಕ Śm. 58; T. ನೂಂಗು, greatness; abundance; ನೂಱಲ್, a heap).

ನೃ nṛi. *a man.*

ನೃತ್ತ nṛitta. = ನೃತ್ಯ. (Si. 62).

ನೃತ್ಯ nṛitya. *dancing, acting, pantomime* (ಕುಣಿವುದು Nn. 129).

ನೃತ್ಯಸ್ಥಾನ nṛitya-sthāna. *a place for dancing.*

ನೃತ್ಯೇಕ್ಷಣ nṛitya-īkṣaṇa. *viewing an exhibition of dancing.*

ನೃಪ nṛi-pa. a protector of men : *a king, a prince.*

ನೃಪಕುವರ nṛipa-kuvara. a king's son (Mr. 263).

ನೃಪಕೂಟ nṛipa-kūṭa. a royal city (ಸನ್ಧಿ, ಅರಸುಗಳ ಸ್ಥಾನ Nn. 164). see the other reading s. ಸನ್ಧಿ.

ನೃಪಖಗ nṛipa-khaga. a kind of bird (ಮಯ Mr. 174).

ನೃಪತಿ nṛi-pati. = ನೃಪ. *a king.*

ನೃಪತಿಲಕ nṛipa-tilaka. a distinguished king (Cpr. 2, 10; 5, 2).

ನೃಪತುಂಗ nṛipa-tuṅga. the most prominent one or chief of kings (Śmd. 171); [name of a Rāṣṭrakūṭa king].

ನೃಪಭಾಗ nṛipa-bhāga. the king's portion : tax, revenue (ಕರ Mr. 507).

ನೃಪಲಕ್ಷ್ಮ nṛipa-lakṣma. *a mark or symbol of a king, especially the white parasol with a golden staff.*

ನೃಪವಿದ್ಯೆ nṛipa-vidye. state policy, political wisdom (Kāvy. II, 2, B, 24).

ನೃಪಸಭ nṛipa-sabha. *an assembly of princes.* 2, *a king's palace.*

ನೃಪಾಲ nṛi-pāla. = ನೃಪ. a king. (Bp. 21, 46; 55, 24).

ನೃಪಾಲಕ nṛi-pālaka. = ನೃಪಾಲ. (Bh. 1, 19, 19).

ನೃಪಾಸನ nṛipa-āsana. *a throne.*

ನೃಪೇನ್ದ್ರ nṛipa-indra. an excellent king (My.).

ನೃವಾಹ nṛi-vāha. Kubēra (Mr. 54).

ನೃಶಂಸ nṛi-śaṁsa. hurting men : *malacious, cruel, mischievous, wicked* (ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿ, ಬಿಱುಸಿನವಂ Mr. 235).

ನೃಸಿಂಹ nṛi-siṁha. = ನರಸಿಂಹ. one of the Viṣṇu's avatāras. (J. 11, 36); N. (My.). Fourth Avatāra

ನೃಸೇನ nṛi-sēna. *an army of men.*

ನೃಹರಿ nṛi-hari. man-lion : Viṣṇu in his fourth avatāra (Mr. 19).

ನೆಕ್ಕರ nekkara. N. of a village near Kāsaragōḍu in South Kanara. (Dp. 130. 73).

ನೆಕ್ಕರೆ nekkare. = ದೊಡ್ಡ ನೆಕ್ಕರೆ. a spreading shrub. (Tu.).

***ನೆಕ್ಕನೆ nekkane.** at once. ಮುನಿದೆರಡಮ್ಬಿನೊಳ್ ರಥಮುಮಂ ಪದವಿಲ್ಲುಮನೆಯ್ದೆ ಪಾರ್ದು ನೆಕ್ಕನೆ ಕಡಿದು Pb. 11, 19.

ನೆಕ್ಕಿ nekki. = ಲಕ್ಕಿ, etc. a kind of shrub. (My.). [Tu.]. see ಕರಿ-, ಬಿಳೇ-.

ನೆಕ್ಕಿಸು nekkisu. to cause to lick (My.).

ನೆಕ್ಕು nekku. 1. = ನಕ್ಕು1. to lick (My.). [Tu. ನಕ್ಕ್]. ನೆಕ್ಕೋ ನಾಯಿಗೆ ಲಿಂಗವೇನು? ಪೀಠವೇನು? — ನಕ್ಕರೂ ನೆಕ್ಕೋದು ಬಿಡದು. — ಕತ್ತೀ ಬಾಯಲ್ಲಿದ್ದ ತುಪ್ಪ ನೆಕ್ಕಿ, ನಾಲಿಗೆ ಸೀಳಿಕೊಣ್ಡ (Prvs.). see B. 3, 31. 94; Bp. 32, 28; 60, 34; Śsv. 2, 31.

ನೆಕ್ಕು nekku. 2. = ನಗ್ಗು 1, ನೆಗ್ಗು 1, ನೆಟ್ಟು. to be depressed, to sink, (to disappear, to vanish, ಅನ್ತರ್ಲೀನ Śmd. Dh.; *cf.* the Te. s. ನಕ್ಕು3).

ನೆಗ nega. = ನೆಗದು, ನೆಗೆ 3, ನೆಗೆದು. P. p. of ನೆಗೆ 2 No. 2, in ನೆಗ ನೆಗೆದು (Bp. 47, 41), ನೆಗ ನೆಗದು (My.).

ನೆಗಚು negacu. = ನೆಗಸು, ನೆಗಿಸು. to cause to jump or jump away. ನೆಗಚಿ ಹೋದ್ದು ಮಗಚಿ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.).

ನೆಗಡಿ negaḍi. = ನಗಡಿ, ನಿಗಡಿ. a cold, a catarrh (ಕಫ, ಶ್ಲೇಷ್ಮ, ಪ್ರತಿಶ್ಯಾಯ, ಪೀನಸ Hlā.; ಪ್ರತಿಶ್ಯಾಯ, ಪೀನಸ Nr.; My.; ಪ್ರತಿಶ್ಯಾಯ G.). [Tu. ನಿಗಡಿ]. ನೆಗಡಿಯಾದರೆ ಲವಂಗದ ಕಷಾಯ ಕುಡಿಯುವರು (B. 3, 13). ನೆಗಡಿಯವ ಸೀನುವಾಗ್ಯೆ, ದಗಡೀ ಮಗ! ಎನ್ದರೆ, ನಿತ್ತಾನೇ? — ನೆಗಡಿಯನ್ಥ ಬಡ್ಡು ಇಲ್ಲ, ಬುಗುಡಿಯನ್ಥ ಒಡವೆ ಇಲ್ಲ (Prvs.).

ನೆಗತ negata. = ನೆಗೆತ. the act of leaping or having leaped (My.).

ನೆಗದು negadu. = ನೆಗೆದು. P. p. of ನೆಗೆ 2 No. 2.

ನೆಗಪು negapu. 1. = ನೆಗವು, ನೆಗಹು 1, ನೆಗೆಪು. to raise, to lift up; to hold uplifted or elevated. [Tu. ನಿಗೆಪು]. (T. ನೆಕ್ಕು, ನೆಮ್ಬು; Te. ನಿಗುಡಿಂಚು). ಬನ್ದ ಬಸನ್ತಂಗನ್ದು ಅರವಿನ್ದಿನಿ, ಸೇಸಿಕ್ಕಲೆನ್ದು, ನೆಗಪಿದ ಹಸ್ತಕ್ಕೇಂ ದೊರೆವನ್ದವೊ ಜಲಲವದಿನ್ದೆಸೆವ ಉನ್ನಾಲ ವಿಕಚಕೋಕನದಂಗಳ್ (Cpr. 7, 59). ನೆಗಪಿದ ಕಪಳೆಯ ಆಕಾರದ ಹಾಗೆ (Śmd. 7 Cm.). ನೆಗಪಿದದು (ಊರ್ಧ್ವಕ್ಷಿಪ್ತ, ಉದಂಚಿತ Mr. 449). ನೃಪರಂ ನೆಗಪಿ ತಾಳ್ದುದಾನೆ (ಔಪವಾಹ್ಯ 156). ನೆಗಪಿ ನೆಟ್ಟ ಘನತ್ರಿಶೂಲಂ (Rśv. 6, 11 va.). see Cpr. 5, 51; 7, 60; 8, 4 va.; Grj. 5, 20; Bp. 2, 13; 4, 12; 54, 47; C. Bp. 47, 46; Rśv. 6, 11 va.; 10, 31 va.; J. 5, 8. 60; Śsv. 2, 42. 56.

***ನೆಗಪು negapu. 2.** to shed as tears. ಎನ್ದು ಕಣ್ಣನೀರಂ ನೆಗಪೆ Pb. 2, 94 va.; Ap. 4, 56.

ನೆಗವು negavu. = ನೆಗಪು 1, etc. (G. 549).

ನೆಗಸು negasu. = ನೆಗಚು, etc. to cause to jump or jump over (My.).

ನೆಗಹು negahu. 1. = ನೆಗಪು 1, etc. ನೆಗಹಿ ಬಾಱಿಸುಹ (ಊರ್ಧ್ವಕ); ನೆಗಹುವುದು (ಉನ್ನಾಯ, ಉನ್ನಯ, ಸಮುನ್ಧರಣ); ನೆಗಹಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಉದ್ಘೂರ್ಣ, ಉದ್ಧೃತ); ಬಲದ ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಹಿ ಇಕ್ಕಲು ಪಟ್ಟನ್ತಹ ಯಜ್ಞಸೂತ್ರವು (ಉಪವೀತ); ಎಡದ ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಹಲು ಪಟ್ಟ ಜನಿವಾರವು (ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ Nr.). [ತಲೆಗಳ ಹಿಡಿದು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ನೆಗಹುತ್ತಿರಲು Cv. 1306]. see Bp. 10, 6; 19, 26; 64, 75; 61, 61; Bh. 8, 25, 8; 8, 26, 21; Rām. 5, 8, 57; 6, 9, 19; 6, 44, 51.

ನೆಗಹು negahu. 2. lifting up, etc. (C. Bp. 19, 35; Bh. 2, 2, 104). ಕಡುಗದ ನೆಗಹಿನಲಿ,....ಬಾಳ ನೆಗಹಿನಲಿ (Rām. 3, 6, 15). see ಕೆಯರ್-. 2, elation (Bh. 3, 2, 2).

ನೆಗಳ್ negaḷ. 1. to undertake; to engage in; to prepare; to perform, to do, to make, to cause to act (ಉದ್ಯೋಗ Śmd. Dh.; Śm. 115; Te. ನೆಗ್ಗಿಂಚು, ನೆಗ್ಗು; T. ನಿಗಳ್, to go, go on = ನಡೈ; Te. ನಿಗ್ಗು, ನೆಗ್ಗು, to go on well, be effected). ನೆಗಱ್ದಂ, ನೆಗೞ್ಗೆ, ನೆಗೞ್ಗಂ (Śmd. 49. 55). ತಪದೊಳ್ ನೆಗೞ್ದಂ (163). [ಪರಮಾಲಂಕಾರೋಚಿತ ವಿರಚನೆಗಳ್ ನೆಗೞ್ಗಮಾರ ವದನೋದರದೊಳ್ Kr. 1, 4; Pb. 1, 34; Ap. 9, 93 va.]. ಪರಿಣಯಮುಂ ನೆಗೞ್ದು (Bp. 32, 39). ದುರ್ಧರಗ್ರೀಷ್ಮರಾಜಂ ನೆಗೞ್ದ ಚತುರಂಗಂ (J. 15, 4). see Cpr. 2, 48; 3, 62; 6, 88; Rśv. 13, 4. 11. 12. 2, = ನೆಗಳ್ 2?) to come; to be used (ಬರ್ Śmd. 294. 344 Cm.; ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು 175 Cm.). ಎಯ್ಯ ಮುಳ್ಳಿನಲ್ಲಿ ಶಲಲ, ಶಲ ನೆಗೞ್ಗು; ಮನೆಯ ಮುನ್ದಣ ಇಕ್ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಘಾಣ, ಅಲಿನ್ದ ನೆಗೞ್ಗಂ; ಕರೆದು ಬೆಸಸುವುದು ಆವುದಾನೊನ್ದು ಉಣ್ಟು, ಅದಱಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಶಾಸನಶಬ್ದಂ ನೆಗೞ್ಗು; ಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದುದನ್ ಒಡಮ್ಬಡುವಲ್ಲಿ ಕಾಮಂ ಎಮ್ಬ ಅವ್ಯಯಂ ನೆಗೞ್ಗು (Nr.). see Śm. 10. 87; J. 5, 45; 28, 63.

ನೆಗಳ್ negaḷ. 2. = ನೆಗಱು 1. to become manifest, notorious, well known, renowned or famous; to shine; to

appear; to be finished (ಖ್ಯಾತ Śmd. Dh.; ಖ್ಯಾತಿ Śm. 115; ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ Ct. II, 90; ಪ್ರಸಿದ್ಧಿವಡೆ Śmd. 39. 137. 194. 213. 260. 344 Cm.; Te. ನೆಗಡು; T. ನಿಗೞ್, to shine; ನಿಗರ, light; ನೆಗಿಡಿ, ಞೆಗಿೞಿ, fire; ನೆಗಿೞ್, to bloom; ನೆರುಪ್ಪು, fire; Te. ನೆರೆ, to shine). P. ps. ನೆಗೞ್ದು (Śmd. 66), ನೆಗೞ್ತು (Ct. II, 90). see Śmd. 130. 133; Ch. v. 4; Cpr, 2, 1; Cpr. s. ಅಗ್ಗಳದೇವ; Abh. P. 9, 60; Bp. 55, 25; C. Bp. 5, 2; Rśv. 5, 40; 8, 116; 13, 64 va.; J. 4, 7.

ನೆಗೞ್ negaḷ. 3. = ನೆಗೞು 2, ನೆಗೞೆ. an alligator (ನಕ್ರ Śmd. Dh.; Śm. 115; ಅವಹಾರ, ಗ್ರಾಹ Hlā.; Mr. 410; ಮಕರ Nr.). [ತನ್ನನಡಸಿದ ನೆಗೞಿಂ Pb. 2, 60; Vr. 97, 7]. — ನೆಗೞ್ದೇರ. -ತೇರ. Varuṇa (Kk. 15; Śm. 13).

ನೆಗೞಿಸು negaḷisu. = ನೆಗೞ್ಚು 2. to praise, etc. (Bp. 36, 42).

ನೆಗೞು negaḷu. 1. = ನೆಗೞ್ 2. P. p. ನೆಗೞ್ದು. see Bp. 10, 14; 14, 34; 46, 27; 49, 42; C. Bp. 47, 33.

ನೆಗೞು negaḷu. 2. = ನೆಗೞ್ 3, etc. (ವೃಜಿನ, ನಕ್ರ Nn. 64; ಶಿಂಶುಮಾರ Si. 88; ನಕ್ರ, ಕುಮ್ಭೀರ, ಮೊಸಳೆ 89; My.; Te. ನೆಗಡು). see Sp. s. ಮುಗುಳೆ.

ನೆಗೞೆ negaḷe. = ನೆಗೞು 2, etc. (My.). ನೆಗೞೆ ಹಾಱಿದರೆ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟೀತೇ? (Prv.).

ನೆಗೞ್ಚು negaḷcu. 1. to cause to undertake or do; to cause oneself to undertake, to begin; to perform; to compose, to produce, to cause (ಉದ್ಯೋಗ Śmd. Dh.; Rśv. 8, 5 va.; J. 2, 23; 4, 17. 50; 5, 62. 67; J. 18, 41).

ನೆಗೞ್ಚು negaḷcu. 2. = ನೆಗೞಿಸು. to make well known, to praise; to make oneself renowned; to cause oneself to appear, to shine (ವಿಖ್ಯಾತಿ Śmd. Dh.; Cpr. 8, 63 va.; Rśv. 2, 46).

ನೆಗೞ್ತೆ negaḷ-te. 1. (Śmd. 247). action; work; practice; rites; conduct (ಆಚಾರಾಧಿಕ್ರಮ, ಕ್ರಿಯೆ Hlā.; ಕ್ರಿಯ್ಯೆ Mr. 458; ಚರಿತ್ರ Śmd. II; Cpr. 3, 54; 6, 88).

ನೆಗೞ್ತೆ negaḷte. 2. fame, notoriety, accomplishment (ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ Śmd. 56 Cm.; Śmd. I; ಪ್ರಸಿದ್ಧ Ct. I, 98). ನೆಗೞ್ತೆಯ ಸಪ್ಪುರುಮೋನ್ನತದ ಜನಪದಂ (Mr. 271). [ಚತ್ತಾಣಮುಂ ಬೆದಣ್ಡೆಯುಂ ಮೆನ್ನೀಗಡಿನ ನೆಗೞ್ತೆಯ ಕಬ್ಬದೊಳೊಡವ್ವಡಂ ಮಾಡಿದರ್ Kr. 1, 32; Pb. 1, 2; Ap. 1, 36]. see Śmd. 51. 61. 121; Abh. P. 11, 78. — ನೆಗೞ್ತೆವಡೆ. -ಪಡೆ. to acquire fame, to become conspicuous, famous, etc. (Rśv. 6, 11 va.). — ನೆಗೞ್ತೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. = ನೆಗೞ್ತೆವಡೆ. [ನೆಗೞ್ತೆವೆತ್ತ ಸತ್ಕವಿಗಳ Pb. 1, 10]; (Abh. P. 2, 51; Śsv. 4, 17 va.).

ನೆಗಿಸು negisu. = ನೆಗಸು, etc. to cause to jump. (My.).

ನೆಗೆ nege. 1. = ನೆಸೆ 1. to be purified, to become clear, to shine (ಉತ್ಪವನ Śmd. Dh. in all MSS.; is ಉತ್ಪ್ಲವನ and ನೆಗೆ 2 meant?).

ನೆಗೆ nege. 2. = ನೆಸೆ 2, to rise (also used of light), to ascend, to go upward (ಎೞ್ Śmd. I; [Tu. ನಿಗೆಪು]. Te. ಎಗಿ, see. s. ಎಕ್ಕಟಿಗ; M. ನಿಗೆ). P. p. ನೆಗೆದು. [ನೆಗೆದ ಮುಗಿಲ್ಗಳುಂ ಸುರಿವ ಪೆರ್ಮೞೆಯುಂ Kr. 1, 124; Pb. 11, 34; Ap. 6, 52; ನಿನ್ನ ಪಾದದ ಗುಡುಗಾಟದಿನ್ದ ಕೆನ್ಧೂಳಿ ನೆಗೆದು Cv. 517]. ಉದ್ದಂ ನೆಗೆದುದು (ಉದಂಚಿತ, ಊರ್ಧ್ವಕ್ಷಿಪ್ತ Hlā.). see Śmd. 294; Cpr. 4, 31; 5, 39 va. & 42 va. (twice); Abh. P. 3, 77; 9, 41. 73; 10, 20; Kāvy. 1, 3, 76: Grj. 4, 104 va.; Bp. 12, 48; 19, 26; 21, 21; 25, 51; 44, 30. 32. 51. 72; 46, 59; 56, 32; 57, 18. 48. 82; 58, 36. 59; Rśv. 5, 69; 6, 6; 8, 105; 9, 4; 11, 7; 13, 19; 13, 77 va.; 13, 80. 90; Rām. 6, 13, 6. 2, to jump up, to bound, to jump (ಮಿಳಿರ್ Ct. I, 36; ದಿಂಕಿಡು I, 80; ಮಿಳ್ಳಿಸು Kk. 54; Abh. P. 11, 143 va.; My.; Te. ಎಗೆ, ನೆಗೆ). P. ps. ನೆಗದು, ನೆಗೆದು. ನೆಗದ ನೀರು ಅಗದು ನೋಡ ಬೇಕೆನ್ದು ಬಗದ (Prv.). see Bp. 34, 28; 39, 62; 58, 61; 59, 22; Rśv. 5, 116. 117; Prv. s. ನೇಯಿಗೆ. 3, to raise, to lift up (Grj. 6, 9; 8, 24; Bp. 60, 9).

ನೆಗೆ nege. 3. = ನೆಗ, in ನೆಗೆ ನೆಗೆದು (Bp. 60, 25; J. 8, 39). — ನೆಗೆತರ್. = ನೆಗೆದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್. to rise (Rśv. 6, 44).

ನೆಗೆ nege. 4. jumping, etc. — ನೆಗೆವಾವು. -ಪಾವು. a snake that jumps (Śsv. 1, 79 va.).

ನೆಗೆ nege. 5. = ನಗೆ 3. a laugh, etc. [— ನೆಗೆಗಣ್. -ಕಣ್. a shining eye. ವದನಕ್ಕೆಮ್ಮ ತಳಕ್ಕೆ ನೀಳ್ದ ನೆಗೆಗಣ್ಗಂ Ap. 7, 54]. — ನೆಗೆಣ್ಣಿ. = ನಗೆವೆಣ್. (ಯಾತೃ, ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನ್ದಿರ ಹೆಣ್ಡರು G.). — ನೆಗೆಳ್ಳು. = ನಗೆಯೆಳ್ಳು. (My.). *cf.* ಎಳ್ಳುಬೆಲ್ಲ.

ನೆಗೆತ negeta. = ನೆಗತ. the act of leaping. (My.).

ನೆಗೆಪು negepu. = ನೆಗಪು, etc. to lift, etc. ನೆಗೆಪುವುದು (ಲುಣ್ಠಾಕ Śm. 66; Kk. 74, o. r. ನೆಗಪುವುದು).

ನೆಗೆಯುವಿಕೆ negeyuvike. rising, etc. (ಪ್ರಡೀನ, ಹಾಱಾಡುವಿಕೆ Si. 178).

ನೆಗಹ negeha. raising, etc, (ಉನ್ನಾಯ, ಉನ್ನಯ Nr.).

ನೆಗ್ಗಲಿ neggali. = ನೆಗ್ಗಿಲ್, etc. — ನೆಗ್ಗಲಿಮುಳ್ಳು. = ನೆಗ್ಗಿಲು-. (Z.).

ನೆಗ್ಗಲು neggalu. = ನೆಗ್ಗಿಲ್, etc. (My.). see ಆನೆ-.

ನೆಗ್ಗಿಲ್ neggil. -ಲು. = ನಗ್ಗಿಲು, ನೆಗ್ಗಲಿ, ನೆಗ್ಗಲು, ನೆಗ್ಗುಲು, ನೆರಿಗಿಲು. a prostrate herb, bearing spinous fruits, the small caltrops, Tribulus terrestris or lanuginosus Lin. (ಗೋಕ್ಷುರ, ಸ್ಥಲಶೃಂಗಾಟ, ಶ್ವದಂಷ್ಟ್ರ, ತ್ರಿಕಣ್ಟಕ Hlā.; ಪಲಂಕಷೆ, ಇಕ್ಷುಗನ್ಧೆ, ಶ್ವದಂಷ್ಟ್ರ, ಸ್ವಾದುಕಣ್ಟಕ, ಗೋಕಣ್ಟಕ, ಗೋಕ್ಷುರಕ, ವನಶೃಂಗಾಟ Nr.; ತ್ರಿಕಣ್ಟಕ, ಗೋಕ್ಷುರ, ದಂಷ್ಟ್ರ Mr. 124; My.; Tu.; T. ನೆರುಂಜಿ, ನೆರುಂಜಿಲ್; M. ಞೆರುಞ್ಞಿಲ್). see ಆನೆ-, ಕೆನ್-, ದೊಡ್ಡ-. — ನೆಗ್ಗಿಲುಮುಳ್ಳು. = ನೆಗ್ಗಿಲಿ-, ನೆಗ್ಗುಲು-. Tribulus lanuginosus (St. & Pl.; My.).

ನೆಗ್ಗು neggu. 1. = ನೆಕ್ಕು 2, etc. to be curved or bent inward, to sink in, to sink; to disappear; to get a bruise; to be bruised (My.; M. ಞೆಙ್ಙು), ನೆಗ್ಗಿದುದು (ನ್ಯಂಚಿತ, ಅಧಃಕ್ಷಿಪ್ತ Hlā.). ಕಚ್ಛಪಂ ನೆಗ್ಗಿದನು (Bp. 28, 55). ಪಾದಘಾತದೊಳ್ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನೆಗ್ಗಿದುದು ನೆಲಂ (Bh. 3, 13, 32). ಮನದ ಮದದಕ್ಕಱಿನ ವಿಷಯದ ನೆನಹು ನೆಗ್ಗಿತು (Rām. 3, 4, 24). ರಥಂ ನೆಗ್ಗಿದುದು (J. 7, 46). see J. 3, 38; Bh. 3, 2, 2; 8, 24, 47. [2, to lift, to raise].

ನೆಗ್ಗು neggu. 2. = ನಜುಗು, etc. to crush, to smash, to break, to destroy (My.; Tu. ಞಕ್ಕ್; M. ಞೆಕ್ಕು; T. ನೆರಿ, see s. ನಗ್ಗು 1; ನೆಗಿೞ್, ನೆರು, to be ground small). ರಿಪುಸೈನ್ಯಕಾನನವನು ನೆಗ್ಗಿದರ್ (J. 8, 32). ನೆಗ್ಗಿದ್ದು ಬಗ್ಗೀತೇ? (Prv.).

ನೆಗ್ಗು neggu. 3. = ನಗ್ಗು 2. a bruise in metal vessels. (My.).

ನೆಗ್ಗುಲು neggulu. = ನೆಗ್ಗಿಲ್, etc. (ಪಲಂಕಷೆ, etc. Si. 145; My.). — ನೆಗ್ಗುಲುಮುಳ್ಳು. = ನೆಗ್ಗುಲು. (ಪಲ್ಲೇರುಗಿಡ, etc. Si. 145).

ನೆಗ್ರೋಧ negrōdha. Tbh. of ನ್ಯಗ್ರೋಧ. growing downwards, etc. (Śś.).

ನೆಚ್ಚಿಕೆ neccike. = ನಚ್ಚಿಕೆ, etc. confiding, etc. (My.).

ನೆಚ್ಚಿಗೆ neccige. = ನೆಚ್ಚಿಕೆ, etc. (My.).

ನೆಚ್ಚಿಸು neccisu. = ನಚ್ಚಿಸು. to cause to confide. (My.).

ನೆಚ್ಚು neccu. 1. = ನಚ್ಚು 1. to confide, etc. (J. 6, 31; My.). ನೆಚ್ಚಿದ ಎಮ್ಮೆ ಕೋಣನಾಯಿತು. — ನೆಚ್ಚಿದ ಕಾರ್ಯ ಪಚ್ಚಾದರೆ ಕಿಚ್ಚು ಯಾತಕೆ? — ನೆಚ್ಚಿದ ಸಿಪಾಯಿಗೆ ಬಚ್ಚಿದ ಕುದುರೆ (Prvs.). see Sp. s. ಯಾತ.

ನೆಚ್ಚು neccu. 2. = ನಚ್ಚು 2. confidence, etc. (My.).

ನೆಟಿಕೆ neṭike. = ನಟಿಕೆ, etc. the cracking noise of the fingers, etc. (My.).

ನೆಟ್ಟಗೆ neṭṭage. = ನೆಟ್ಟನೆ (Śmd. 389). straightly, straight, erect; orderly, regularly; rightly, properly; nicely, neatly; plainly, clearly, distinctly (ಪರಿಸ್ಫುಟ Śmd. 393; ವ್ಯಕ್ತ Cm.; ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ 265 Cm.; My.; see ನಿಟ್ಟು, ನಿಱು 1 & 2, ನೀಟು, ನೇಟು; Mhr. ನಿಟಸ, regular, neat; ನಿಳಾಈ, ನಿಳಾವಾ, straightness, neatness, rightness; ನೇಟಕ, neat, handsome, right, becoming). ನೆಟ್ಟಗೆ ಇರುವದು (ಋಜು, ಅಜಿಹ್ಮ Si. 372). ನೆಟ್ಟಗೆ ಹೋಗಿ, ಮುಟ್ಟಿ ಬನ್ದನ್ತೆ (Prv.). see Rśv. 13, 26; Si. 30. 230. 252. 306; B. 1, 8. 16; 2, 39; 3, 19. 30. 67. 79; 4, 37. 139; 5, 205. 238. — ನೆಟ್ಟಗಾಗು. -ಆಗು. to become straight, erect, etc. ಮೆಯ್ಯೊಳ್ಕದಲು ನೆಟ್ಟಗಾಗೋಣ (ಪುಲಕ, ರೋಮಾಂಚ G.).

ನೆಟ್ಟನ neṭṭu-ana². = ನೆಟ್ಟನ್ನ (G. 550).

ನೆಟ್ಟನೆ neṭṭane. = ನೆಟ್ಟಗೆ (Śmd. 389. 393; ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ 104. 114. 243. 388 Cm.; ಅಮಲ, ವ್ಯಕ್ತಿ Ct. II, 87; My.; Te.). straightness, etc.; straightly, etc. [ನೆಟ್ಟನೆ ತಾಂ ಸವಿಯೊಳೊನ್ದಿರೆ ಭೋಜನಂ Kr. 2, 147; Pb. 4, 64; Ap. 2, 76]. ನೆಟ್ಟನೆ ಎಲ್ಲರುಂ ಪೋದರ್ (Śmd.). ನೆಟ್ಟನೆ ಮನಮ್ಮುಗುವ ನುಡಿ (ಹೃದಯಂಗಮ Mr. 85). ನೆಟ್ಟನೇ ದಾರಿ (My.). see Cpr. 4, 14; 8, 67; Bp. 6, 7; 24, 82; 27, 11; 60, 29. 32; Rśv. 13, 82. 97; Kk. 61; J. 17, 11; 19, 18. — ನೆಟ್ಟನೇ ತೆಗೆ. to make straight (Bp. 38, 50).

ನೆಟ್ಟನ್ನ neṭṭu-anna¹. straight, regular, proper, etc. (ಋಜು, ನೆಟ್ಟಗೆ G.). ನೆಟ್ಟನ್ನ ದಾರಿ (My.). ನೆಟ್ಟನ್ನ ಗೆರೆ (B. 3, 97).

ನೆಟ್ಟಾನ neṭṭu-āna². = ನೆಟ್ಟನ್ನ. ನೆಟ್ಟಾನ ಮಾತು (My.). ನೆಟ್ಟಾನ (straight and long) ಕಲ್ಲು ನಿಟ್ಟೋಟಾ ಓಡೀತೇ? (Prv.).

ನೆಟ್ಟಾನೆ neṭṭu-āne⁴. = ನೆಟ್ಟನೆ. ನೆಟ್ಟಾನೇ ಊಟ, ನೆಟ್ಟಾನೇ ಹೆಣ್ಣು (My.).

ನೆಟ್ಟಿ neṭṭi. = ನಟ್ಟಿ 1. niceness, beauty, charm (ಮನೋಹರ Ks.; *cf.* ನೀಟು).

ನೆಟ್ಟು neṭṭu. 1. (or ನೆಟ್ಟ). = ನಟ್ಟ, or ನಿಟ್ಟು. straight, etc. — ನೆಟ್ಟೆಲುವು. = ನಟ್ಟೆಲ್ವು, ನಿಟ್ಟೆಲುವು. [ಪಶ್ಚಿಮ ಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನೆಟ್ಟೆಲುವ ಮುಱಿದು ತುಟಿ ಮಿಡುಕದೆ ಅಟ್ಟೆಯಾಡಿತ್ತಲ್ಲಾ! Bv. 814]; (Bp. 21, 28. 44; 29, 4; 54, 43; Te. ನಿಟ್ಟೆಮ್ಮು, ನೆಟ್ಟೆಮ್ಮು).

ನೆಟ್ಟು neṭṭu. 2. = ನಟ್ಟು 2. P. p. of ನೆಡು.

ನೆಟ್ಟು neṭṭu. 3. = ನೆಡು. to fix firmly, etc. ದನಗಳು ಬಾರದನ್ತೆ ಸುತ್ತಲೂ ಗೂಟಗಳು ನೆಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟ ಗುಱಿ (ಕುಕೂಲ Si. 457, *only* in Si.).

ನೆಟ್ಟು neṭṭu. 4. = ನೆಟಿಕೆ, etc. the cracking noise of fingers, etc. (My.).

ನೆಡಿಗೆ neḍige. a post or pillar fixed in the ground (My.).

ನೆಡಿಸು neḍisu. = ನಡಿಸು 2. to cause to fix in the ground, etc. (J. 26, 50; My.). ಬಲಿದ ಶೂಲವನ್ ಒನ್ದನ್ ಆಗಳೆ ತರಿಸಿ, ನೆಡಿಸಿ (Bp. 39, 46). ತೊಡವೆನ್ ಆಂ ತೋರ್ಪೆ ನಿಶಾಚರ ಪಡೆಯ ಭಾಗ್ಯದ ಭಾಲಲಿಪಿಯನು, ನೆಡಿಸುವೆನು ನೈಶಾಟವಿಜಯಸ್ತಮ್ಭಡಮ್ಬರವ (Rām. 3, 6, 4).

ನೆಡು neḍu. = ನಡು 2, etc. to fix firmly, etc. (J. 4, 23. 44; 30, 30; My.). P. p. ನೆಟ್ಟು. ಒನ್ದು ದಸಿ ಅಂಗಾಲ ನೆಟ್ಟೊಡೆ (Bp. 43, 84). ಎರಡು ಕಮ್ಬಂಗಳಂ ನೆಟ್ಟು (49, 44). ನೆಟ್ಟ ನಿಷ್ಠಾಶಿವ ಪಸಾದವನ್ ಅದೆಟ್ಟದನ್ಯರಿಗೆ (58, 39). ನೆಗಪಿ ನೆಟ್ಟ ಘನ ತ್ರಿಶೂಲಂ (Rśv. 6, 11 va.). ಪೊಡವಿ ಕಡಿಯದೆ ಬೆಳೆಯ ನೆಡುವದೇನೊ? (Dp. 148). ಅವನ ಮಾತು ಕೆಸಱಿನಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟ ಕಮ್ಬ (Prv.).

ನೆಡೆ neḍe. to be fixed or planted. ಕಣ್ಡೆಯುದ ಮೊಳೆ ನೆಡೆದ ಖಡ್ಗದ ಹಿಣ್ಡುಗಳ ತೋಱಿಸುವೆನ್; ಏಟ್! (Bh. 3, 13, 18; ನೆಡೆದ may be a mistake for ನೆಟ್ಟ or ಪಡೆದ).

ನೆಣ neṇa. fat, marrow, etc. (ವಶೆ, ಬಸೆ Śmd. 342; ವಪೆ, ಮೇದಸ್, ವಶೆ Hlā.; ಮೇದಸ್, ಮೆದಡು Si. 204; ಮೇದ, ವಸೆ Mr. 398; Abh. P. 13, 54 va.; 14, 7; J. 12, 44. 45; 13, 18; 24, 34; My.; T. ನಿಣ; M. ನಿಣ, coagulated blood; blood; *cf.* ನೆಯ್ 2 & ನೆತ್ತರ್). [ಬಿಸುನೆತ್ತರ್ ನೆಣನಡಗೆಲ್ವು ಸಮಸ್ತಂ ಸುರಿಯೆ Pb. 8, 77]. ನೆಣನು (ಮೇದಸ್, etc. Nr.). ಮಾಂಸದಿನ್ದಾದ ನೆಣ (ಮೇದಸ್ G.).

ನೆಣ್ಟ neṇṭa. = ನಣ್ಟ. a relative, a kinsman, etc. (J. 6, 53; My.). ನೆಣ್ಟರ ಗುಮ್ಪು (ಬನ್ಧುತೆ Si. 193). ಬಸವ, ಬಸವಾ! ಎನ್ದಡೆ...ಮುಸಡ ಹಗೆಗಳು ನೆಣ್ಟರಪ್ಪರು (Bp. 8, 25). ಕಣ್ಡು ಕರೆಯದ ನೆಣ್ಟ ಗಣ್ಡುಕತ್ತೆಯ ಶಣ್ಟ (Dp. 54). ನೆಣ್ಟರು ದೂರವಿರ ಬೇಕು, ಬಾವಿ ಹತ್ತರವಿರ ಬೇಕು. — ಊರಿಗೆ ಬರುವನಕಾ ಒಬ್ಬ ನೆಣ್ಟ, ಊರಿಗೆ ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ನೆಣ್ಟರು. — ನೆಣ್ಟರೆಲ್ಲ ಖರೆ, ಕಣ್ಟಲೆಚೀಲಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕಬೇಡಿ! ನೆಣ್ಟರ ಮನೆಗೆ ನಾಯಿ ಹೊಕ್ಕರೆ ಎಣ್ಟು ಊರಿಗೆ (or ಮನೆಗೆ) ಬೆರಕೆ. — ನೆಣ್ಟರೊಳಗಣ ಸಾಲ ಮೆಟ್ಟಿನೊಳಗಣ ಕಲ್ಲು. — ನೆಣ್ಟ ನೆಣ್ಟಗೆ ಮಾರಿ, ಕುಣ್ಟೆತ್ತು ಹೊಕ್ಕಲಕ್ಕೆ (or ಹೊಲಕ್ಕೆ) ಮಾರಿ (Prvs.). ನೆಣ್ಟ ಪುರನ್ದರವಿಠಲನು, ಪ್ರಾಣಿ! (Dp. 38, 3). see Prvs. s. ಬಾಡಿಗೇ ಮನೆ and ಶಣ್ಟ. feminine ನೆಣ್ಟಳು (My.). — ನೆಣ್ಟರಿಷ್ಟರು. -ಇಷ್ಟರು. relations and other beloved ones (Dp. 38, 3; 40, 2).

ನೆಣ್ಟತನ neṇṭatana. = ನಣ್ಟತನ. relationship. (My.; ಬನ್ಧುತೆ Si. 193).

ನೆಣ್ಟಸ್ತನ neṇṭastana. = ನೆಣ್ಟತನ. (My.).

ನೆಣ್ಟಸ್ತಿಕೆ neṇṭastike. = ನೆಣ್ಟತನ. (My.).

ನೆಣ್ಟಿತಿ neṇṭiti. = ನಣ್ಟಿತಿ. a female relative. (My.).

ನೆಣ್ಟು neṇṭu. = ನಣ್ಟು. relationship. (My.). ಒಕ್ಕಲಿಗನ ನೆಣ್ಟು ಒಡವೆಗೇಡು. — ಕನಸಿನ ನೆಣ್ಟು ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗಣ ಗಣ್ಟು (Prvs.). see Prv. s. ಅಕ್ಕ 1.

ನೆಣ್ಪು neṇpu. = ನಣ್ಪು 1, q. v. friendship, etc.

ನೆತ್ತ netta. = ಲೆತ್ತ. Tbh. of ನೇತ್ರ (Śmd. 345). the eye; an eye. 2, that which has an eye, eyes or numbers: a die; a cowry

used in gaming (My.). 3, gambling [ನೆತ್ತಮನಾಡಿಸಿ ಗೆಲ್ದುಕೊಳ್ವ ಮಾ ವಸುಮತಿಯಂ Pb. 6, 68; Cv. 142]; (Grj. 2, 106 va.; Bp. 43, 2. 3; 44, 61; Te.). see J. 6, 39; Dp. 2, 3. — ನೆತ್ತದಸಾರಿ. a piece used at a kind of backgammon (or at chess, or at draughts, ಶಾರಿಕೆ Nr.); a die (ಅಕ್ಷ Nr.). — ನೆತ್ತದ ಹಲಗೆ. = ನೆತ್ತವಲಗೆ. (Bp. 4, 29). — ನೆತ್ತದ ಹಾಸಂಗಿ. a die (ಆಕರ್ಷ Nn. 134). — ನೆತ್ತದಾಟ. -ಆಟ. playing at backgammon, etc. (Bp. 43, 12). — ನೆತ್ತವಲಗೆ. -ಪಲಗೆ. a checkered board (or cloth) used in playing with dice (or at chess, or draughts, ಅಷ್ಟಾಪದ, ಶಾರಿಫಲ Nr.; ಆಕರ್ಷ Nr., Mr. 492; Bp. 43, 11; Rām. 5, 8, 72). — ನೆತ್ತವಾಡು. -ಆಡು. to play at backgammon, etc. (Bp. 43, 8, 13; 44, 60; Bh. 2, 13, 34). ನೆತ್ತವಾಡುವ ಹಲಿಗೆ (ಅಷ್ಟಾಪದ, ಶಾರಿಫಲ, ಲೆತ್ತಸಾಲೆ Si. 349.). — ನೆತ್ತಸಾರಿ. = ನೆತ್ತದ ಸಾರಿ, ಲೆತ್ತಸಾಲೆ. (Bh. 2, 13, 45).

ನೆತ್ತರ್ nettar. = ನೆತ್ತರ, ನೆತ್ತರು, ನೆತ್ರ. blood (ಕ್ಷತಜ, ಲೋಹಿತ, ಅಸ್ರ, ರುಧಿರ, ಅಸೃಕ್, ಶೋಣಿತ, ರಕ್ತ Hlā., Mr. 394, Nr.; ಕೆನ್ನೀರ್, ರಗುತ, ಶೋಣಿತ Śm. 44; ಕೀಲಾಲ, ರಕ್ತ Nn. 54; ರಕ್ತ 126; Tu. ನಿತ್ತರ್; Te. ನೆತ್ತುರು; T. ನೆಯ್; see ನೆಣ). [ನೆಗೞ್ದ ನೆತ್ತರ್ ನಭದೊಳ್ ಕೆಂಗುಡಿ ಕವಿದನ್ತಾದುದು Pb. 1, 34; Ap. 2, 40; Vr. 48, 20]. ಸೂಸಿದ ನೆತ್ತರ್ (Cpr. 8, 27). ನೆತ್ತರ ಪರ್ಮಟೆ (Abh. P. 9, 66). ನೆತ್ತರ ತೊಱೆ (13, 54 va.; 13, 66). ನೆತ್ತರ ಪೆರ್ವೊನಲ್ Rśv. 5, 25 va.) see Bp. 15, 19; 27, 4; 32, 20; 38, 10; Śsv. 4, 88; J. 4, 32; 12, 44; 21, 49; 22, 23; 23, 40; 25, 35. 40; 28, 35. 44. 55; 30, 15; 34, 16; ಬಿಸು-.

ನೆತ್ತರ nettara. = ನೆತ್ತರ್, etc. (B. 2, 26. 47).

ನೆತ್ತರು nettaru. = ನೆತ್ತರ್, etc. (My.). ಗಲ್ಲೆಗಟ್ಟಿದ ನೆತ್ತರು (ಉಲ್ಪ, ಕಲಲ Hlā.). ನೆತ್ತರಾ ನೋಡಿದರೆ ಗೋತ್ರಾ ತಿಳಿದೀತೇ? (Prv.). see Bp. 22, 10; 38, 28; 46, 58. — ನೆತ್ತರುಕುರು. an abscess or boil, which when opened discharges only blood (My.). ನೆತ್ತರುಕುರುವಿನ ನೋವು ಸಲ್ಲ, ಮನ್ತ್ರಾ ಮಾಡುವವರ ಸೋಗು ಸಲ್ಲ (Prv.). — ನೆತ್ತರುಮಾನ್ಯ. = ರಕ್ತಕೊಡಿಗೆ. (My.).

ನೆತ್ತಿ netti. the forehead (My.; Tu.; T., M. ನೆಱಿ); the head (ಉತ್ತಮಾಂಗ, ಮಸ್ತಕ, etc. Mr. 315; ತಲೆ, ಮಣ್ಡೆ Śm. 71; Te.); the crown of the head (Bp. 38, 35; My.; M. ನೆಟ್ಟಾನಿ, ನಿಱುಗೆ, ನೆಱುಗೆ). [ಗಣ್ಡರ ನೆತ್ತಿಯೊಳೊತ್ತಿ ಬಾಳನಿನ್ದೂಱುಗುಂ Pb. 1, 109; Ap. 4, 68], ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣು, ನೆತ್ತಿಲಿಯಾದರು ಬಾಲ (a peacock, Sp.). ತಿಗುಳಗೆ ತುತ್ತಿಗೆ ತತ್ವಾರವಾದರೂ ನೆತ್ತಿ ತುಮ್ಬಾ ನಾಮಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. — ಗಾಣಿಗಿತ್ತಿ ಆಯ್ಯೋ ಅನ್ದರೆ ನೆತ್ತಿ ತಣ್ಣಗಾದೀತೇ? — ನೆತ್ತಿಯ ವಾಸನಿಸಿದರೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆಯೇ! (Prvs.). see Cpr. 3, 44; 5, 73; Abh. P. 7, 152; Bp. 2, 52; 15, 12; 38, 56; 39, 51; Rśv. 5, 46; 6, 11 va.; J. 20, 6. 21; ನಡು-. — ನೆತ್ತಿಕೋಡು. a horn on the head (J. 16, 20). — ನೆತ್ತಿಮುತ್ತು. a pearl in the head (of an elephant, Śsv. 3, 58). — ನೆತ್ತಿಯೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. the head to pain (Bp. 18, 51). — ನೆತ್ತಿವಟ್ಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. the periphery of a wheel (ಚಕ್ರಧಾರೆ, ಪ್ರಧಿ, ನೇಮಿ Hlā.). — ನೆತ್ತಿವಣಿ. -ಮಣಿ. a gem in the head (of a snake, V. 4, 69). — ನೆತ್ತಿವತ್ತು. -ಪತ್ತು. to touch or affect the head (Śsv. 4, 111).

ನೆತ್ತಿಗ netta-iga. a gambler. — ನೆತ್ತಿಗರಪಿಸ. -ಅಪಿಸ. the keeper of a gaming-house (ದ್ಯೂತಕಾರಕ Nr. *b*). — ನೆತ್ತಿಗರಹಿಸ. -ಅಹಿಸ. = ನೆತ್ತಿಗರಪಿಸ. (Nr. *a*).

ನೆತ್ತು nettu. = ನತ್ತು. to stammer, etc. (My.).

ನೆತ್ರ nettra. = ನೆತ್ತರ್, etc. (My.; Te. ನೆತ್ರು). ಸೊಕ್ಕಿದರೆ ನೆತ್ರಾ ಕುಡಿದಾನು, ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಮೂತ್ರಾ ಕುಡಿದಾನು ಎಮ್ಬನ್ತೆ (Prv.).

ನೆನ nena. 1 = ನೆನದು 1, ನೆನೆ 2. P. p. of ನೆನೆ 1, in ನೆನ ನೆನದು (Bp. 42, 27; J. 6, 2; B. 5, 146; Si. 71; My.), ನೆನಕೊಳ್ಳು (My.).

ನೆನ nena. 2. = ನೆನದು 2. P. p. of ನೆನೆ 3, in ನೆನ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನೆನ nena. 3. = ನೆನೆ 4. the state of being moistened or soaked. ನೆನಗಡಲೆ. -ಕಡಲೆ. soaked kadale (My.). — ನೆನಗಡ್ಲೆ. -ಕಡ್ಲೆ. = ನೆನಗಡಲೆ. (My.).

ನೆನದು nenadu. 1. = ನೆನ 1, ನೆನೆದು. P. p. of ನೆನೆ 1. (My.).

ನೆನದು nenadu. 2. = ನೆನ 2, ನೆನೆದು, ನೆನ್ದು. P. p. of ನೆನೆ 3. (My.).

ನೆನಪು nenapu. = ನೆನವಿ, ನೆನವು, ನೆನಹ, ನೆನಹು, ನೆಪ್ಪು 1. thought, reflection; recollection, remembrance (ಸ್ಮರಣೆ G.; My.; Tu. ನಿನೆಪು; T. ನಿನೈಪ್ಪು, ನಿನೈವು; M. ನಿನವು; Te. ನೆಳವು, ನೆಳುವು, information, acquaintance, knowledge, experience). ನೆನಪಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸ ಹಣೆಕಿವರೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). ದೇವರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮಗೇನಾದರೂ ನೆನಪುಣ್ಟೋ? (B. 3, 2). ಈ ಸಿದ್ಧಾನ್ತವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ನೆನಪಿಗೆ ತನ್ದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು (4, 49). ಅದು ನೆನಪಾಯಿತು (4, 79). ಅದನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಣ್ಡು (5, 149). see Bp. 2, 34; 6, 2; 8, 12; 35, 7; 40, 11; 43, 72. — ನೆನಪಿಡು. -ಇಡು. to think about, to consider; to remember (My.). ನೆನಪಿಡತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳು (B. 3, 1). ಇವುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನೆನಪಿಡಬೇಕು (3, 3). ಅವುಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿಡಿರಿ, ಮಱೆಯಬೇಡಿರಿ! (4, 97). see s. ಲೆಕ್ಕ ಕೊಡು.

ನೆನವಿ nenavi. = ನೆನಪು, etc. (Cpr. 4, 72 va.).

ನೆನವು nenavu. = ನೆನಪು, etc. (Cpr. 5, 16; My.). — ನೆನವಱಿಕೆ. -ಅಱಿಕೆ. knowing a memorandum or notice: recollection (My.). ನೆನವಱಿಕೆಯಾಯಿತು, ನೆನವಱಿಕೆಗೆ ಬನ್ತು (My.).

ನೆನಸು nenasu. 1. = ನೆನೆಯಿಸು. to think; to imagine; to think of, to remember (C.; J. 2, 35). ನೆನಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಸ್ಮರಣೆ Si. 476). ಇವರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನೆನಸಬೇಕು (B. 1, 14). ಅವರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನೆನಸಿ (1, 25). ನಾವು ಅವರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ನೆನಸಬೇಕು (2, 40). ನಿನ್ನ ಕಣ್ಠದ ಸ್ವರವು ಸುಸ್ವರವೇ ಇರಬಹುದೆನ್ದು ನಾನು ನೆನಸುತ್ತೇನೆ (3, 12). ನೆನಸಿದರೆ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಸ್ಥವಾದೀತೇ? — ಬೋಱು ತುಱುಬ ನೆನಸಿಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prv.).

ನೆನಸು nenasu. 2. = ನನಸು 2. to make wet, to moisten, to soak (My.). ತಲೆ ಮುನ್ತಾದ ಸರ್ವಾಂಗವನ್ನು ನೀರಲ್ಲಿ ನೆನಸಿ ತೊಳೆಯುವಿಕೆ (ಆಪ್ಲಾವ, ಸ್ನಾನ Si. 225).

ನೆನಸು nenasu. 3. = ನನಸು 1, q. v. truth, reality, etc. [ಸುಭದ್ರೆಯಂ ಕನಸಿನೊಳ್ ಕಣ್ಡು ನೆನಸೆನ್ದು ಬಗೆದು Pb. 4, 110 va.].

ನೆನಹ nenaha. = ನೆನಪು, etc. ಅಱುವ ನೆನಹಂ (ಗತಿ Mr. 468).

ನೆನಹು nenahu. = ನೆನಪು, etc. (ಸ್ಮರಣ Śmd. 158 Cm.; ಸ್ಮೃತಿ Si. 467; ಚಿನ್ತೆ G.; My.). see Bp. 35, 20; 51, 46; Rām. 3, 4, 24; J. 13, 22; 26, 10; 27, 17; Si. 388; ಬಱು-.

ನೆನೆ nene. 1. to think; to think upon, to bear in mind; to be mindful of; to wish; to remember, to recollect (ಸ್ಮರಣ Śmd. Dh.; ಸಂಕಲ್ಪ Mr. 456; ಹಾ, ಸ್ಮರಣೆ Nn. 140; My.; Tu. ನಿನೆ; T. ನಿನೈ; M. ನಿನೆ). P. ps. ನೆನದು, ನೆನೆದು. ನೆನೆಯಲು ಪಟ್ಟುದು (ಸ್ಮೃತ Nr.). [ನೆನೆದಿರುಳುಂ ಪಗಲುಂ ನಿನ್ನನೆ Kr. 2, 83; Pb. 6, 45; Ap. 11, 132]. ನೆನವ ಸುಧ್ಯಾನ (ಯೋಗ Mr. 514). ಮನದೊಳ್ ಪೊಲ್ಲಮನ್ ಎನ್ದುಂ ನೆನೆಯರ್ (Śmd. 216). ನೆನದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ

ಮನವೇ ಸಹಾಯ (Prv.). see Śmd. 68. 159. 184. 203. 270. 280. 294. 395; Ch. v. 60; Cpr. 2, 6; 5, 81. 84; 6, 28. 86; Bp. 2, 20; 30, 19; 34, 12; 35, 26; 42, 20; 43, 72; 51, 8. 22; Bh. 1, 8, 32. 55. 65. 84. 86. 87; Rśv. 6, 11 va.; 13, 77 va.; 13, 100; J. 2, 17; 29, 34. 36; 31, 36; Dp. 1, 5; 4, pallavi. — ನೆನೆ ನೆನೆ. rep. [ನೆನೆನೆನೆದು ಪೆಱರ ಮಾತುಗಳನೆ Kr. 1, 14]; (Bp. 35, 25).

ನೆನೆ nene. 2. = ನೆನ 1. P. p. of ನೆನೆ 1, in ನೆನೆ ನೆನೆ (Bp. 35, 26), ನೆನೆ ನೆನೆದು (36, 8; Cpr. 5, 83).

ನೆನೆ nene. 3. = ನನೆ 1. to become wet, etc. (J. 13, 34; My.). [ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ ಬಱಿಯುದಕದಲ್ಲಿ ನೆನೆವನೆ? Bv. 184]. P. ps. ನೆನದು, ನೆನೆದು, ನೆನ್ದು. ಅಪ್ಪಗಳಿ (-ಳಿಂ) ನೀ ನೆನೆಯಲೇಕೆ? (Bp. 18, 57; see also 27, 47). ತೇವದಲ್ಲಿ ನೆನದದು (ಆರ್ದ್ರ, ತಿಮಿತ, etc. Si. 383). ನೆನೆದ ಕಲ್ಲು ಮೆತ್ತಗೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ನೆನದಕ್ಕಿ ರಡ್ಡೀ ಗಿಡ. (ಕ್ಷೀರಾವಿ, ದುಗ್ಧಿಕೆ Si. 146). — ನೆನೆ (*i. e.* ನೆನೆಯ) ಹಾಕು. to put into a fluid for soaking (My.). ಅಱಿಕಲ್ಲು ನೆನೆ ಹಾಕಿದನ್ತೆ (Prv.).

ನೆನೆ nene. 4. = ನೆನ 3. — ನೆನೆಯುಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. soaked rice; a kind of sweetmeat (My.).

ನೆನೆಯಿಸು neneyisu. 1. = ನೆನಸು 1. to think, etc. (Cpr. 3, 100; 7, 45; 8, 12; 9, 25; Abh. P. 3, 83 va.; 5, 80; 9, 166).

***ನೆನೆಯಿಸು neneyisu. 2.** = to make wet, to soak. ಜಿನಸವನಾಮ್ಬುವಿನೊಳ್ ಭೋಂಕೆನೆ ಚನ್ದ್ರಂ ತೇಂಕಿ ಹಂಸ ವೃದ್ಧನನಿನಿಸಂ ನೆನೆಯಿಸಿ Ap. 7, 98.

ನೆನೆಯುವಿಕೆ neneyuvike. becoming wet, etc. ನೀರು ಮುನ್ತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುವಿಕೆ (ತೇಮ, ಸ್ತೇಮ, ಸಮುನ್ದನ Si. 397).

ನೆನ್ದು nendu. = ನೆನದು 2, etc. P. p. of ನೆನೆ 3 (My.; Si. 383).

ನೆಪ nepa. = ನೆವ. reason; pretext (My.; Te.).

ನೆಪ್ಪು neppu. 1. = ನೆನಪು, etc. recollection (My.). ನನಗೆ ನೆಪ್ಪು ಸಾಲದು (My.). 2, acquaintance. ನನಗೀ ಊರಲ್ಲಿ ನೆಪ್ಪಿನವರಿಲ್ಲ (My.; see Te. s. ನೆನಪು). [Tu. ನೆಮ್ಪು].

ನೆಪ್ಪು neppu. 2. = ನೆಪುರ್. a place of (usually) coming together (Bp. 20, 14; Te.).

***ನೆಪ್ಪು neppu. 3.** killing? — ನೆಪ್ಪಿಂಗೆ ನೆಪ್ಪು. killing in retaliation. ನೆಪ್ಪಿಂಗೆ ನೆಪ್ಪುಗೊಳ್ಳದೆ ಮಾಣೆಂ Pb. 11, 7 va. (*cf.* ನೇರ್ 1).

ನೆಮರು nemaru. = ನಮಲು 2. chewing the cud. (My.).

ನೆಮಲಿ nemali. = ನವಿಲ್, etc. a pea-cock. — ನೆಮಲಿಕೂಗು. (ಕೇಕೆ Si. 177).

ನೆಮ್ಬಿ nembi. = ನಮ್ಬಿ, ನಿಮ್ಬಿ 2. a N. (Bp. 36, 28).

ನೆಮ್ಬುಗೆ nembuge. = ನಮ್ಬಿಕೆ, etc. confidence, etc. (My.).

ನೆಮ್ಮದಿ nemmadi. = ನಿಮ್ಮಳ. serenity: quiet, ease (of mind), comfort, happiness (My.; Te.).

ನೆಮ್ಮದಿವನ್ತ nemmadi-vanta. a happy man (My.).

ನೆಮ್ಮದಿಸ್ತ nemmadi-sta. = ನೆಮ್ಮದಿವನ್ತ. (My.).

ನೆಮ್ಮಿ nemmi. Tbh. of ನೇಮಿ. the tree Dalbergia oujeinensis Roxb. (ತಿನಿಶ, ಸ್ಯನ್ದನ, ನೇಮಿ, ರಥದ್ರು, ಅತಿಮುಕ್ತಕ, ವಂಜುಲ, ಚಿತ್ರಕೃತ್ Si. 127; Te.).

ನೆಮ್ಮಿಸು nemmisu. to impose upon a person's back; to charge with, to attribute. ಅವರ್ ಎಮ್ಮವರ ಮೇಲೆ ಇನಿತು ತಪ್ಪಂ ನೆಮ್ಮಿಸಿದೊಡೆ (Bp. 28, 35).

ನೆಮ್ಮು nemmu. 1. = ನೆಮ್ಬುರ್. to place the back to, to lean on or upon, to take for one's support; to come upon (ಪೃಷ್ಠಸ್ಥಾಪನ Śmd. Dh., MSS. ಪೃಷ್ಟ-; Abh. P. 3, 108; Grj. 3, 73; J. 26, 57). ನೆಮ್ಮಲು ಪಟ್ಟುದು (ಅವಲಮ್ಬಿತ, ಅವಷ್ಟಬ್ಧ Nr.). [ಪುಳಿನದ ಲೋಹಾಸನಂಗಳೊಳ್ ನೆಮ್ಮಿರ್ದುಂ Ap. 11, 76]. ನೀ ನೆಮ್ಮಿಕೋ ಬನ್ದು ಈ ಮರನಂ (Bp. 44, 14). ಏ ಪರಿಯೊಳುಂ ಮಾತಾಡನ್ ಅಯ್ಯನು ಕಮ್ಬಮುಂ ನೆಮ್ಮಿ (47, 26). ಸುಮ್ಮನೇ ಪಥಶ್ರಾನ್ತನ್ ಒನ್ದಂ ನೆಮ್ಮಿ ನಿದ್ರಿಸಲ್ (47, 57). ಬಸವಱಿದು, ಮೆಲ್ಲನೆ ಹಱವಿಗೆಯ ನೆಮ್ಮಿದನು (Bh. 8, 27, 15). ಮುತ್ತಿನ ಮತ್ತವಾರಣಮಂತ್ರಿ ಭಂಗಿಯಿಂ ನೆಮ್ಮಿ ನಿನ್ದು (Rśv. 11, 86 va.). ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲಿ ಮನ ನೆಮ್ಮದದಱಿನ್ದಾತ್ಮಸುಖವ್ ಅದು ದುರ್ಮತಿಗಳಿಗೆ ದೂರವಾಗಿಹುದು (Abhā. 1, 44). see ಕೆನ್ದು 2.

ನೆಮ್ಮು nemmu. 2. leaning upon; an object to lean upon, a support (Rām. 6, 40, 1).

***ನೆಮ್ಮು nemmu. 3.** = ನಮ್ಬು. to believe, to have faith. ಬ್ರಹ್ಮಸಭೆ ತೆರೆದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತುಗಳು ಬ್ರಹ್ಮತತ್ವವಡೆದು ತಮ್ಮ ವಚನ ಬ್ರಹ್ಮರೆನಿಸಿಕೊಣ್ಡು ನೆಮ್ಮುವರು ವಿಷ್ಣುವನು Bv. 581.

ನೆಮ್ಮುಗೆ nemmuge. = ನಮ್ಬಿಕೆ, etc. confidence, etc. (ಅಂಕೆ, ಅಡಪುರ್ Kk. 74; Śm. 66; ಅಂಕೆ Śm. 80; ಅಡೆ 91).

ನೆಯ್ nēy. 1. = ನೆಯಿ 1, ನೆಯ್ಯು, ನೇ 1, ನೇಯ್ 1, ನೇಯಿ, ನೇಯು. to weave (ವಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; ತನ್ತುಕ್ರಿಯೆ Śm. 102; Tu., T., M.); to entwine (see ನೆಯ್ಗೆ). P. p. ನೆಯ್ದು (Bp. 11, 36; B. 3, 103; My.). ನೆಯ್ವರ್ (Śmd. 86), and as an exception from the general rule, ನೆಯ್ವಲ್ (86). ತೆರಳೆಯ ಹುೞು ಮುಕುಲಾಕಾರದಿನ್ದ ಮಾಡಿದುದ ಬಿಡಿಸಿ ನೆಯ್ದ ಸೀರೆ (ಕೌಶೇಯ Nr.).

ನೆಯ್ ney. 2. = ನೇಯ್ 2. ghee (ಘೃತ Śmd. Dh.; Śm. 102; Tu., T. ನೆಯ್, also blood, see ನೆಣ & ನೆತ್ತರ್; fat, grease, oil; ghee; ಇಾೇಯ, ನೇ, ನೇಯ, love, friendship; ghee; M. ನೆಯಿ, ನೈ, Te. ನೆಯ್ಯಿ, fat, grease, oil; ghee). [ನೆಯ್ ಹತ್ತದ ನಾಲಗೆಯನ್ತೆ, ಕಾಡಿಗೆ ಹತ್ತದ ಆಲಿಯನ್ತೆ Cv. 1288]. see ನಱು-.

ನೆಯಿ neyi. 1. = ನೆಯ್ 1, etc. P. p. ನೆಯಿದು (B. 4, 163; My.; Si. 334). ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಿಮಿಜ ರೋಮಂಗಳಿನ್ದ ನೆಯಿದ ಆ ಸೀರೆ ನಾಲ್ಕು ತೆಱನಕ್ಕು (Mr. 341).

ನೆಯಿ neyi. 2. = ನೇ 2, ನೇಯ. weaving; a web. see ನೆಯಿಕಾಱ.

ನೆಯಿಕಾಱ neyi-kāṟa. a weaver (ಕುವಿನ್ದ, ಜೇಡ G.).

ನೆಯಿಗೆ neyige. = ನೆಯ್ಗೆ, ನೇಗೆ, ನೇಯಿಗೆ, ನೇಯ್ಗೆ. weaving; a web (My.). — ನೆಯಿಗೆಯವ. -ಅವ. = ನೇಯಿಗೆಯವ. a weaver (Si. 337. 396; My.). — ನೆಯಿಗೆಹುೞು. a spider (ತನ್ತುವಾಯ, ಊರ್ಣನಾಭ, ಮರ್ಕಟಕ Si. 171).

ನೆಯ್ಗೆ neyge. = ನೆಯಿಗೆ, etc. (ಊಕೆ Śm. 78; ವಾಣಿ, ವ್ಯೂತಿ Nr.; My.); [Tu.]. entwining or being entwined. ಹೊರಸಿನ ನೆಯ್ಗೆಯ ಊಕೆಯ ನುಲಿ (ಎೞ್ತು Śmd. I). ಊತ ಸ್ಯೂತ ಇವು ನೂಲ ನೆಯ್ಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಲಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ತಿಸುಗು (Nr.). — ನೆಯ್ಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to be entwined. ನೆಯ್ಗೆಗೊಣ್ಡಿರ್ದ ಹೊದಱ್ (ವೀರುಧ, ಗುಲ್ಮ, etc. Mr. 108).

ನೆಯ್ಗೆಕಾಱ neyge-kāṟa. a weaver (My.). ನೆಯ್ಗೆಕಾಱನ ನಾಳಿ (ವೇಮ, ವೇಮದಣ್ಡ Nr.).

ನೆಯ್ದಲ್ neydal. -ಲು. = ನೆಯ್ದಲೆ, ನೆಯ್ದಿಲ್, ನೆಯ್ದಿಲೆ. a water-lily (ಇನ್ದೀವರ, ಉತ್ಪಲ Hlā.; ಕೋಮಳೆ Śmd. II; ಕೋವ ಳ್ Śm. 26; Cpr. 1, 44; 2, 36; 9, 26; T., M.). ನೆಯ್ದಲ ವರ್ಣ (ಶ್ಯೇನಿ Hlā.). see ಕನ್-, ಬಿಳಿಯ-. — ನೆಯ್ದಲ್ಗೊಳ. -ಕೊಳ. a pond abounding with lilies (ಕುಮುದ್ವತಿ, ಕುಮುದಿನಿ, ಕೈರವಿಣಿ Hlā.; Abh. P. 5, 80).

ನೆಯ್ದಲೆ neydale. = ನೆಯ್ದಲ್. (Si. 446; My.).

ನೆಯ್ದಿಲ್ neydil. -ಲು. = ನೆಯ್ದಲ್. (ಉತ್ಪಲ, ಕುವಲಯ Nr.; ಕಮಲ, ಉತ್ಪಲ Nn. 29; ಕುಮುದ 29; ಪದ್ಮ, ಉತ್ಪಲ 54; ಕುಮುದ Mr. 506; ಕೋಮಳೆ Kk. 85). ನೆಯ್ದಿಲ ಗಡ್ಡೆ (ಶಾಲೂಕ); ತಾವರೆಯ ನೆಯ್ದಿಲ ಕಾವು (ನಾಲ Nr.). [ನೆಯ್ದಿಲ ಕಾವಂ ತುದಿಗೆಯ್ದೆ ಸೀಳ್ದ ತೆಱದಿಂ ಸೀಳ್ದಂ Pb. 6, 27; Ap. 1, 60]. see ಕನ್-, ಕರ್-, ಬಿಳಿಯ-; Rsv. 9, 4. — ನೆಯ್ದಿಲ ನಲ್ಲ. the moon (ಇರುಳೆಱೆಯ Ct. II, 6). — ನೆಯ್ದಿಲ ಮಯ್ದುನ. = ನೆಯ್ದಿಲ್ಗೆಳೆಯ. the moon (Bh. 1, 7, 19). — ನೆಯ್ದಿಲ್ಗೆಳೆಯ. the moon (ಚನ್ದ್ರ Kk. 44; Śm. 16). — ನೆಯ್ದಿಲ್ಗೊಳ. -ಕೊಳ. = ನೆಯ್ದಲ್ಗೊಳ. [ನೆಯ್ದಿಲ್ಗೊಳನಲರ್ದತ್ತೆನೆ ಕಣ್ಗಳ ಬಳಗಮಾಗಳಿನ್ದ್ರಂ ಬನ್ದಂ Pb. 1, 138]; (Abh. P. 1, 105). — ನೆಯ್ದಿಲ್ನಲ್ಲ. = ನೆಯ್ದಿಲ ನಲ್ಲ (ಚನ್ದ್ರ Ct. I, 107).

ನೆಯ್ದಿಲೆ neydile. = ನೆಯ್ದಲ್. (ಇನ್ದೀವರ, ಉತ್ಪಲ Mr. 419; ಉತ್ಪಲ, ಕುವಲಯ Si. 95; My.). ನೆಯ್ದಿಲೆಯಾದರೂ ಕೊಯ್ದರೆ ಬಯ್ದುಲೇ ಮೇಲೆ (Prv.). see Si. 94. 95. 96. 153; Rsv. 9, 9; J. 2, 65; 8, 21; 26, 24. — ನೆಯ್ದಿಲೆಗಣ್ಗೆ. -ಕಣ್ಗೆ. the water-lily on account of the eye (sic! J. 30, 4).

ನೆಯ್ನಾರ್ neynār. = ನಯ್ಯನಾರ್, etc. a Śaiva devotee. (Bp. 9, 41). see ಇಡುಗುಡಿಯ-, ಚೊಕ್ಕ-, ತಿರುವಾರೂರ-, ನಕ್ಕ-, ಪಿಳ್ಳೆ-.

ನೆಯ್ಯಿನಾರ್ neyyinār. = ನೆಯ್ನಾರ್. see ಪಿಳ್ಳೆಯ-.

ನೆಯ್ಯು neyyu. = ನೆಯ್ 1, etc. to weave, etc. (My.). ನೆಯ್ಯುವವನಿಗೆ ಲಾಳಿ, ನಗಕ್ಕೆ ಗಾಳಿ (Prv.).

ನೆಯ್ಸು neysu. = ನೇಯಿಸು. to cause to weave. (My.).

ನೆರ nera. 1. = ನೆರದು, ನೆರೆ 2, ನೆರೆದು. P. p. of ನೆರೆ 1, in ನೆರ ನೆರದು (Bp. 18, 62).

ನೆರ nera. 2. = ನೆರವು, ನೆರೆ 3, ನೆರೆವು 2, ನೆರಂ or ನೆರವು (Śmd. 56). adjoining, being next to or contiguous, nearness; joining, coming near (to assist); assistance. [Tu. ನಿರೆ]. (Cpr. 3, 93); [help, support. ನೆರಮಕ್ಕಾ ಪರಮಕವೀಶ್ವರ ರೆಮಗೀ ಕೃತಿಯೊಳ್ Kr. 1, 4; Pb. 3, 17; Ap. 11, 100]. — ನೆರನಾಡು. an adjoining district (B. 5, 20; My.). — ನೆರಮನೆ. = ನೆರೆ-. a neighbouring house; next door (My.; G. 108). ನೆರಮನೆ ಹಾಱಿದರೆ ಕೞಿಗಳ ಕಟ್ಟುವೆನು. — ನೆರಮನೇ ಜಕಣಿಗೆ ತವರಮನೇ ಸೀರೆಯೋ? — ಎರವು ಸಿರಿಯಲ್ಲ, ಬಾವು ಡೊಳ್ಳಲ್ಲ, ನೆರಮನೇ ಅಕ್ಕನ ಗಣ್ಡ ಭಾವನಲ್ಲ. — ನೆರಮನೇ ಹೋಳಿಗೆಗೆ ತುಪ್ಪ ಕಾಯಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). see Bp. 25, 27; 48, 20; 53, 73; J. 5, 57; Prv. s. ಪರಮುಗಿ. — ನೆರಮನೆಯವ. -ಅವ. a neighbour (Bp. 47, 8; My.). — ನೆರವ್ವಿಡೆ. -ಒ-ಪಡೆ. to accept (with pleasure, Abh. P. 10, 160 va.); to take for one's assistance (12, 49). — ನೆರವ್ಬರ್. -ಒ-ಬರ್. to come to assist (Abh. P. 14, 128 va.). [— ನೆರವ್ಪಾರ್. -ಪಾರ್. to look for help. ಪೋ ಪೆಱರೇ ವರಿಂ ನೆರವ್ಪಾರೆನಿುತ್ತೆ ತನ್ನ ರಥಮಂ ತರವೇೞ್ದು Pb. 8, 98]. — ನೆರ ವ್ಪಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. to lay hold on (something) as auxiliary (Cpr. 2, 27). — ನೆರವಲ. -ಬಲ. an auxiliary force (Abh. P. 10, 62). — ನೆರ ವೂರು. -ಊರು. = ನೆರೆ-. a neighbouring village (Bp. 44, 72). — ನೆರಹೊರೆಯವರು. -ಅವರು. = ನೆರೆ-. next door and other neighbours. ನೆರಹೊರೆಯವರು ಕೂಡಿದರೂ ಬರುವ ಕೇಡು ತಪ್ಪಿಸಲಾಱರು (Prv.).

ನೆರಕೆ nerake. 1. = ನೆರಿಕೆ. a fence or a wall of bamboo, palm branches, etc. (My.; T. ನಿರೈಚ್ಚಲ್, ನಿರೈತ್ತಲ್; M. ನಿರೆ; T. ನಿರೈ, M. ನಿರೆ, to put in rows, to range in a line; to fence). ಮೆತ್ತಿದ ನೆರಕೆ (ಏಡೂಕ Nr. *b*).

***ನೆರಕೆ nerake. 2.** a weapon? ಮುಂ ನೆರಕೆ ನಾರಾಚಂ ತಗ ರ್ತಲೆಯಂ Pb. 13, 39.

ನೆರತು neratu. P. p. of ನೆರೆ 5.

ನೆರದು neradu. = ನೆರೆದು. P. p. of ನೆರೆ 1.

ನೆರಪು nerapu. = ನೆರಯಿಸು, ನೆರಸು, ನೆರಹು, ನೆರೆಪು, ನೆರೆವು 1. to bring or put together, to join, to collect, to convene [ಯಜ್ಞದ್ರವ್ಯಂಗಳೆಲ್ಲಮುಂ ನೆರಪಿ Pb. 6, 33 va.; 3, 48; Ap. 2, 36]; (Cpr. 3, 11; Abh. P. 10, 37; Bp. 1, 11; 50 sum.; 50, 42; Rsv. 6, 11 va.; 13, 15; 13, 65 va.; J. 18, 5).

ನೆರಯಿಸು nerayisu. = ನೆರಪು, etc. (Bp. 16, 14).

ನೆರವಿ neravi. = ನೆರವು. a union, a mass, a meeting, a crowd, a multitude, a flock, etc. (ಗುಣ್ಪು Śmd. II, Kk. 81, Śm. 95; ಗೊನ್ದಣಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, ಸಾಲ್, etc., etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Śm. 54, Kk. 17; ಮೊತ್ತ Bhn. 10; My.). [ನೋಡಿಮೆನ್ದು ನೆರವಿಗೆ ನುಡಿದಂ Pb. 2, 75; Ap. 4, 3 va.; Cv. 1237]. ಬೆಸದರ ನೆರವಿ (ಕೊತ್ತಱು Śmd. I). ಕಾಗೆಯ ನೆರವಿ (ಕೊತ್ತಱು Kk. 82; Śm. 30). see Cpr. 1, 101 va.; 5, 39 va.; 5, 78; 8, 4 va.; Grj. 10, 79 va.; Bp. 22, 29; 57, 45; 58, 50; Ch. v. 78; Bh. 1, 10, 18; J. 7, 4; 28, 22. [2, sexual union. ರಜ್ಜೆಯ ನೆರವಿಗೆ ನಾಣ ನುಡಿಯಿಲ್ಲದಿಹುದೆ? Bv. 825]. — ನೆರ ವಿದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. a crowd that resembles a river (J. 6, 9).

ನೆರವು neravu. = ನೆರೆ 2 (Śmd. 56). a mass. ಎಲೇ, ಅಱಗವಿ, ನಿನ್ನತಂ ನೆರವಿನೋದಿನ ಕಬ್ಬಮುನ್ ಓದದಿರ್ ಸುಧಾನಿಲಯದ ಮುನ್ದೆ! (Grj. 1, 26). 2, assistance, help (Cpr. 2, 54; 5, 98; Abh. P. 8, 61 va.; ಸಹಾಯ G.; C.). [ಅಱು ರುತುವುಂ ನೆರವೆನ್ದೊಡೆ ಸೋಲದಿರ್ಪ ರಾರ್ Pb. 7, 81]. ಸರಸ್ವತಿ ಕೆಯ್ನೆರವಾಗೆ ಪೇೞ್ದಪಳ್ (Śmd. 109). ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುವವನೇ ಗೆಳೆಯನು (B. 1, 8). ಅವರು ತಮ್ಮ ಗಣ್ಡ ಸ್ತಿರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲು ಕೆಯ್ಲಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನೆರವಾಗುವರು (3, 32). ನನಗೆ ನೀನು ನೆರವಾಗುವಿಯಾ? (4, 139). ಅವನು ನನಗೆ ನೆರವಾಗಿ ಬರುತ್ತಾನೆ, ಅವನು ನನ್ನ ನೆರವಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ (My.). see Grj. 3, 91 va.; Bp. 29, 30; 38, 58; 57, 13; Śsv. 5, 60; B. 4, 108. 153.

ನೆರಸು nerasu. = ನೆರಪು, etc. to bring together. (Bh. 4, 5, 26).

ನೆರಹು nerahu. = ನೆರಸು, etc. (Bh. 1, 10, 15; Rām. 4, 6, 29; J. 17, 57). ನೆರಹಿದ ಉಪಕರಣ (ಪರಿವರ್ಹ, ಪರಿಚ್ಛದ Mr. 202). ಕುಱಿಗಳ ಹಿಣ್ಡು ಹಿಣ್ಡಂ ಛನ್ದದಲಿ ನೆರಹಿ (Bp. 28, 21); [ಹರಿಸಿ ಮಾಡುವುದು ಹರಕೆಯದಣ್ಡ ನೆರಹಿಮಾಡುವುದು ಡಮ್ಭಿನ ಭಕ್ತಿ Bv. 228]; (Rām. 2, 2, 41. to make preparations).

ನೆರಳ್ neraḷ. = ನೆರಳು 2, etc. (J. 8, 5; 18, 23).

ನೆರಳು neraḷu. 1. = ನರಲ್, etc. (My.). to groan. see Prv. s. ಮರುಳ.

ನೆರಳು neraḷu. 2. = ನೆೞಲ್ 1, etc. shade, etc. (ಛಾಯ, ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ Si. 446; ಛಾಯೆ G. 214; C.). [Tu. ನಿರೆಳ್]. -ತಪ್ಪ ಸಾಧಿಸು ವನಲ್ಲಿಪ್ಪವನೆ ಕಡುಹೆಡ್ಡ, ಸರ್ಪನ ಉಱೆಹೆಡೆಯ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಕಪ್ಪೆಯ ನ್ತಕ್ಕು (Sp.). ಮಱುಕವಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಡತಿಗಿನ್ತ ಮರದ ನೆರಳು ಲೇಸು (Prv.).

ಒನ್ದು ನಾಯಿ ಮಾಂಸದ ಕರಣಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹಳ್ಳಾ ದಾಟುವಾಗ ನೀರೊಳಗೆ ತನ್ನ ನೆರಳು ಕಣ್ಡಿತು (B. 2, 4). ಆಲದ ಮರದ ನೆರಳು ದಟ್ಟವಾಗಿ, ಬಹು ತಮ್ಪಿರುತ್ತದೆ (2, 22). ಕೆಟ್ಟ ಹುಡುಗರ ನೆರಳಿಗೆ ಸಹ ಹೋಗಬಾರದು (4, 1).

ನೆರಿಕೆ nerike. = ನೆರಕೆ. a fence, etc. (My.).

ನೆರಿಗಿಲು nerigilu. = ನೆಗ್ಗಿಲ್, etc. a prostrate herb, etc. (St. & Pl.)

ನೆರೆ nere. 1. to join (v. i.), to be united; to come together, to assemble; to associate with (ಸಂಯೋಗ Śmd. Dh.; ಸಮ್ಮೇಲನ Śm. 102; T. ನೆರುಂಗು, M. ಞೆಱುಙ್ಙು to be pressed, thronged). P. ps. ನೆರೆದು (Śmd. 264), ನೆರದು. [ನರಪತಿಯುಂ ನೃಪಾಂಗನೆಯರುಂ ನೆರೆಪಟ್ಟೆಯಿನಾಡಿ ಪೋದರ್ Kr. 1, 121; Pb. 4, 50; Ap. 1, 76; Bv. 169]. ನೆರೆದ ಅರಸುಗಳನಿಬರುಮಂ ಕಾದಿಗೆಲ್ದನ್ ಒರ್ಬನೆ ಪಾರ್ಥಂ (Śmd. 122). ಜಾಣ್ ನೆರೆದುದು or ಜಾಣ್ಣೆರೆದುದು (190). ಯಾಗಂಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನೆರೆದು ಸ್ತುತಿಯಿಸುವ ಠಾವು ಆವುದಾನೊನ್ದುಣ್ಟು, ಅದು ಸಂಸ್ತಾವ (Nr.). ಪರಿಜನಂಗಳು ಪುರಜನಂಗಳು ನೆರದು (Bp. 46, 35). ಜಯಜಯಧ್ವನಿ ನೆರೆಯೆ (53, 26). ಸನ್ತೆ ನೆರೆಯುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಮುಂಚೆ ಗಣ್ಟುಗಳ್ಳರು ನೆರೆದರು (Prv.). ಸನ್ತೆ or ಸಭೆ ನೆರೆಯಿತು (My.). see Ch. v. 78; Cpr. 5, 55. 60. 61; 7, 4 va.; Bh. 1, 10, 89; 2, 13, 31; Bp. 27, 5; 58, 49; 61, 3; Rām. 1, 13, 12; Rśv. 6, 11 va. (twice); 13, 70 va.; J. 1, 12; 11, 17; 16, 4; 18, 38. 2, to have sexual intercourse [ಕರೆಕರೆದು ಮನೋಧೃತಿಯಿಂ ನೆರೆವಾಸೆಯೊಳಿರ್ದರ್ಳ್ Kr. 3, 192; Pb. 2, 21; ಕೂಸನೊಮ್ಮೆ ಸನ್ತಯ್ಸುವಳು ಬೊಜಗನನೊಮ್ಮೆ ನೆರೆವಳು Bv. 101]. (ಸುರತ Śm. 102; Cpr. 2, 40; 4, 80; 6, 79. 83; 8, 67 va.; Bp. 35, 30. 31; 40, 16; 42, 32; Rśv. 11, 94. 105; J. 2, 65; 5, 56; 26, 25; 28, 5; Si. 182; My.).

ನೆರೆ nere. 2. = ನೆರ 1, etc. P. p. of ನೆರೆ 1, in ನೆರೆ ನೆರೆದು (Rśv. 6, 11 va.; 13, 77 va.; J. 3, 37; 19, 5; 29, 46).

ನೆರೆ nere. 3. = ನೆರ 2, etc. adjoining; proximity, neighbourhood; union, company (coition; ಕೂಟ Śmd. Dh.; Śm. 102). ಪಾರಿಜಾತಂ ನೆರೆಯೊಳ್ ಇರುತಿರೆ ಭೂರುಹಂಗಳ ನೆಟಿಲ ನರ್ಥಿಸಿ ಸಾರಿದನ ಪೊಲು (Bp. 60, 46). ಕೊಂಕುಟಿಲ್ಲಿ ಕುರು ಸಲ್ಲ, ಕೊಂಕಣಿಗರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ. — ತಿಗಳ ತಾ ಕೆಡುತ್ತಾ ಏಟು ನೆರೇ ಕೆಡಿಸಿದ (Prvs.). see Sp. s. ತರಹೀನ; Prv. s. ಅಭಿಚಾರಿ. — ನೆರೆ ಕರೆ. neighbours and people within calling (My.). — ನೆರೆಮನೆ. = ನೆರಮನೆ. [ಮೋಕ್ಷದ ನೆರೆಮನೆ ಲಮ್ಬಮಾನ ಮುಕ್ತಾದಾಮಂ Ap. 6, 36]; (B. 1, 9; 2, 7; 3, 59; My.). — ನೆರೆಯುವ. -ಅವ. a neighbour (My.). — ನೆರೆಯುಪ್ಪರಿಗೆ. -ಉಪ್ಪರಿಗೆ. an adjoining palace (Bh. 1, 7, 14). — ನೆರೆಯೂರ್. -ಊರ್. = ನೆರೆವೂರ್. (V. 9, 69 va.). — ನೆರೆವೂರ್. -ರು. = ನೆರವೂರು. (Bp. 14, 2; 16, 1; 46, 5; B. 2, 13). — ನೆರೆಶಬ್ದ. a word with an altered initial joined to another to amplify its meaning (My.). — ನೆರೆಹಳ್ಳಿ. a neighbouring hamlet (B. 3, 121). — ನೆರೆ ಹೊರೆ. dupl. (J. 5, 59; Abhā. 2, 52). ನೆರೆ ಹೊರೆಯ ಹಲವು ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ (B. 4, 218). — ನೆರೆ ಹೊರೆಯುವರು. = ನೆರ-. (B. 2, 41; 3, 28; 4, 153; My.).

ನೆರೆ nere. 4. (ನೆಱೆ). to move about, to whirl about, to be confused, to be eager or possessed of impetuous ardour (ಸಮ್ಭ್ರಮ Śs.; see ನಿಟ್ಟನೆ).

ನೆರೆ nere. 5. = ನರೆ 1. to become grey. ನೆರೆತ ಕೂದಲು (My.). ಕೂದಲು ನೆರೆತು ಹೋಗುವಿಕೆ (ಪಲಿತ Si. 195).

ನೆರೆ nere. 6. = ನರೆ 2. greyness [ಭರತಂ ಕಣ್ಡಂ ಕೆನ್ನೆಯ ನೆರೆಯಂ ತಳತಳಿಸಿ ಪೊಳೆವ ಮಣಿದರ್ಪಣದೊಳ್ Ap. 16, 61]; (J. 10, 38; My.).

ನೆರೆಪು nerepu. = ನೆರಪು, etc. to bring together, etc. (ಸಂಗ್ರಹ Śmd. Dh., o. r. ನೆರಪು; 402).

ನೆರೆವು nerevu. 1. = ನೆರೆಪು, etc. (Bp. 40, 89).

ನೆರೆವು nerevu. 2. = ನೆರವು, etc. assistance (Bp. 61, 23).

ನೆಱ neṟa. 1. = ನೆಱು. a vital point, member or organ; a secret [ಸಾರ್ದು ನೆಱನಂ ನಡೆನೋಡಿ Pb. 1, 111; strength, vitality. ಇನ್ನೆಮಗೆ ನಿತ್ತರಿಸಲ್ ನೆಱವಿಲ್ಲ ತಾಱಿಲಾದವು ತನು Ap. 9, 89]; (ಜೀವಸ್ಥಾನ, ಮರ್ಮ Hlā.; T. ನೆಱಿ, the vitals; a swelling on the hip, or under the arm, or on the neck, caused by a boil, or wound in another part of the body). [— ನೆಱಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to touch the vital point, to touch the heart. ಗೀತಾರವದಿನ್ದಂ ನೆಱೆಯೆ ನೆಱಗೊಳಲ್ ರಕ್ತಕಣ್ಠೀಜನಂ ಬನ್ದಿರೆ .... ಚೆಲ್ವಾದುದಾಸ್ಥಾನ ರಂಗಂ Ap. 2, 3]. see ಕಡು-; Abh. P. 11, 140 va.; 14, 100 va.

ನೆಱ neṟa. 2. = ನೆಱೆ 3. maturity, etc. see ನೆಱವಣಿಗೆ, ನೆಱಂ, completely, altogether (Cpr. 7, 48). — ನೆಱಜಾಣ. replete with wisdom (My.).

ನೆಱತೆ neṟate. fullness, completeness (ಪರಿಪೂರ್ಣ, ಭೋಗ Mr. 454, o. r. ಅಭೋಗ, probably ಆಭೋಗ; Bh: 8, 5, 15; Rām. 6, 53, 27).

ನೆಱದು neṟadu. = ನೆಱೆದು. P. p. of ನೆಱೆ 2.

ನೆಱನ್ neṟan. = ನೆಱಲ್. a breaking sound, etc. — ನೆಱನೆನೆ, with a crash (Abh. P. 9, 67).

ನೆಱಪು neṟapu. to complete [ಅರಸ ನೆಱಪದೆ ಮಾಣೆಂ Pb. 2, 21; Ap. 9, 124; Vr. 36, 14]; (Cpr. 3, 73; 4, 18; 7, 26. 69. 74).

ನೆಱಯಿಸು neṟayisu. to make complete; to supply. ತದ್ಭಾಷೆಯ ಕೊಱತೆ ನೆಱಯಿಸುವಂ (Bp. 36, 13).

ನೆಱಲ್ neṟal. = ನೆಱೆ 1, etc., ನೇಲ್. to hang down motionless or powerless; to faint (ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಾವಲಮ್ಬನ Śmd. Dh.; ಜೋಲ್ Śmd. II; ನೇಲ್ Kk. 74; T., M. ನಿಱು, to weigh, poise, balance). [ತಾಮ್ಬೂಲ ಕರಂಕವಾಹಿನಿಯ ಮೇಲೆ ನೆಱಲ್ದಿರೆ ಬಾಲೆ ಲೀಲೆಯಿಂ Pb. 4, 43]. see Kāvy. II, 1, 25; Cpr. 5, 17; 7, 102; 8, 7.

ನೆಱವಣಿಗೆ neṟa-vaṇige (or **aṇige**). = ನೆಱೆವಣಿಗೆ. fullness, completeness; accomplishment; nicety, propriety; goodness, good state (ಆಭೋಗ, ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ Hlā.; ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆ Smd. 387 Mḍb. Com.; ಒಳ್ತನ Bhn. 34; see Bh. 5, 11, 8; 6, 6, 6; 8, 5, 15; 10, 7, 31; Rām. 6, 47, 26). ಆಚಾರದ ಓದಿನ ನೆಱವಣಿಗೆ (ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ Hlā).

ನೆಱವು neṟavu. fullness, completeness. (T., M. ನಿಱವು; T. also ನಿಱೈವು). — ನೆಱವೇಱಿಸು. -ಏಱಿಸು. to make complete, to fulfil, to accomplish (My.; T. ನಿಱವೇಱ್ಱು). ಇದನ್ನಷ್ಟು ನೆಱವೇಱಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ (B. 4, 18). ನೆಱವೇಱಿಸಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವದು (ಸಿದ್ಧ, ನಿರ್ವೃತ್ತ, ನಿಷ್ಪನ್ನ Si. 382). ಮಾತನ್ನು ನೆಱವೇಱಿಸು (My.). — ನೆಱವೇಱು. -ಏಱು. to be completed, fulfilled or accomplished, as a work, a thought, a word, etc. (My.; Si. 404; Te., T.). [2, strength, prowess, ability. ಆಳೋಚಿಸದೆಮಗೆ ನೆಗಟಲೇಂ ನೆಱವುಣ್ಟೇ Pb. 6, 22].

ನೆಱಿ neṟi. 1. = ನಿಱಿ 2, etc. a fold, etc. (My.). ನೆಱಿಯು ಡಿಗೆಗಳ್ (Bh. 1, 10, 2). ಹೆಂಗಳ ಸೀರೆನೆಱಿಯು ಗಣ್ಪು (ನೀವಿ Si. 459).

ನೆಱಿ neṟi. 2. = ನಿಱಿ 3. orderly arrangement. — ನೆಱಿ ಮುಗಿಲು. = ನಿಱಿಮುಗಿಲ್. (Bh. 8, 23, 36).

ನೆಱಿ neṟi. 3. = ನೆಱೆ 1. to suspend (Cpr. 1, 101 va.; 8, 44 va.).

ನೆಱಿಗೆ neṟige. = ನಿಱಿ 2, etc. a fold, etc. (My.).

ನೆಱು neṟu. = ನೆಱ 1. a vital organ, etc. (ಮರ್ಮ Nr.). *cf.* ನೆಱೆ ಕೊಳ್ No. 2 s. ನೆಱೆ 3.

ನೆಱೆ neṟe. 1. = ನೆಱಲ್, ನೆಱಿ 3. to hang down, to be suspended. ನೆಱದನೆನೆ ಜೋಲ್ದಂ (Kk. 91).

ನೆಱೆ neṟe. 2. = ನಱೆ. to become entire, full, complete, accomplished, ready, perfect, full-grown, mature, sufficient; to arrive at the age of menstruating (ಸಮಗ್ರತ್ವ Śmd. Dh.; ಸಮಗ್ರತೆ Śm. 116; ಸಮ್ಪೂರ್ಣ Kk. 71; My.; T. ನಿಱೈ; M. ನಿಱೆ; *cf.* ನಿಱ 1); to be realized, to occur (ಬರ್ Śmd. 183 Cm.); to become replete or plenteous, to prevail (ಪೆರ್ಚುಗೆಯಾಗು Śmd. 3 Cm.; ಬಹುಲ Śm. 116; T., M.); to suffice (Bp. 59, 2). P. ps. ನೆಱದು, ನೆಱೆದು. [ದೋಷಮುನನ್ತೆ ಗುಣಮುಮಂ ಕಿಱಿದರೊಳ್ ನೆಱೆಯೆಪೇೞ್ದನ್ Kr. 1, 137; ನವಯೌವನಂ ನೆಱೆಯೆ Pb. 2, 39 va.; Ap. 1, 73 va.; ಅಂಗ ಮಹೀತಳ ವಿಭೂತಿಯಂ ನೆಱೆಯಿತ್ತಂ Pb. 2, 84; Pb. 4, 42. — ನೆಱೆವಾತಂ. -ಆತಂ. one that accomplishes. ಕಿಱಿದಱೊಳೆ ಪಿರಿದುಮರ್ಥಮನಱಿಪಲ್ ನೆಱೆವಾತನಾತನಿನ್ದಂ ಜಾಣಂ Kr. 1, 15]. ಮೆಯ್ಗರೆಯಲ್ ಪಾಣ್ಡವರ್ಗೆ ನೆಱೆಮವು ಬರಿಸಂ (Śmd. 73). ಮೆಯ್ ನೆಱೆಯಲ್ ಆದವಳು (ನಗ್ನಿಕೆ, ಅದೃಷ್ಟರಜನಾರಿ); ಕುಡಲ್ ನೆಱೆದ ಕೂಸು (ವರ್ಯೆ, ಪತಿಂವರೆ Hlā.). ಮೆಯ್ ನೆಱೆಯಲ್ ಆದವಳು (ಗೌರಿ, ನಗ್ನಿಕೆ, ಅನಾಗತಾರ್ತವೆ Nr.). ನೆಱೆದ ಪೆಣ್ (ತುಱುಮಿಣ್ಡೆ Śm. 73). ಹೆಣ್ಣು ನೆಱೆಯಿತು, ಅವಳು ನೆಱೆದಳು (My.). see Śmd. 118. 135. 291; Cpr. 1, 46. 48. 81. 95; 2, 16; 4, 18. 62; Abh. P. 4, 53 va.; Bp. 8, 8; 35, 32; Grj. 9, 51; C. Bp. 11, 4; Rśv. 4, 117; 5, 65; 8, 98. 116; J. 11, 17; Si. 184. 195. 422; ಎಡೆನೆಱೆ. [— ನೆಱೆಯದು. insufficient. ಕಾಂಚೀ ಕಳಾಪಮುಂ ಕಟ್ಟಲಣಮೆ ನೆಱೆಯದಿದೆನ್ದು Pb. 1, 143; Ap. 11, 34].

ನೆಱೆ neṟe. 3. = ನೆಱ 2, ನೆ಼ರ್-. completeness; maturity, etc.; (a vital organ, *cf.* ನೆಱು, etc.); completely, perfectly, fully, well, exceedingly, much, etc. (ಅಧಿಕ Śmd. 391; Śm. 58; ಬಹುಳ Śm. 116; ಚನ್ನಾಗಿ Śmd. 31. 70. 194 Cm.; occasionally used only to complete a verse, ಪಾದಪೂರಣಾರ್ಥಂ Ct. I, 19; II, 34). ನೀನೆನಗೆ ವಸನ್ತನಾಗಮುನಂ ನೆಱೆ ಸೂಚಿಸಿ (Cpr. 7, 41). see Śmd. 71. 230. 272; Cpr. 2, 20. 35. 81; Bp. 18, 18; 20, 22; 23, 27; 43, 50; Bh. 1, 5, 8; 2, 4, 12; Śm. 30. 53. 73. 83. 109. 119; Rśv. 5, 21. 44; 6, 36; J. 2, 12; 25, 5; 28, 4. 18; 29, 49; Dp. 54. 2, a great flow of water (in a river), a flood (My.). — ನೆಱೆ ಕೊಳ್. to seize or use the whole substance or essence of anything, to use for oneself to the utmost (ಸರ್ವಸ್ವಹರಣ Śmd. Dh.; Sāstrasāra in W. v. 1254; Rsv. 5, 55 va.). 2, = ನೆಱೆಗೊಳ್, to pierce or penetrate the vitals, to pierce to the quick [ನೆಱೆ is here perhaps. = ನೆಱ 1]. (ಮರ್ಮಭೇದ Śmd. Dh., o. r. ವರ್ಮಭೇದ; Abh. P. 14, 60). — ನೆಱೆಗಚ್ಚು. -ಕಚ್ಚು. to bite excessively (Rām. 5, 8, 59). — ನೆಱೆಗೊಳ್. = ನೆಱೆ ಕೊಳ್. No. 2. [ಎಮ್ಬ ಮಾತುಗಳ್ ನೆಱೆಗೊಳೆ ಕುಮ್ಬುಸಮ್ಬುವನನಾ ಮ್ರುಪದಂ ಕಡುಸಿಗ್ಗು ಮಾಡಿದಂ Pb. 2, 48]; (Cpr. 8, 65; Abh. P. 9, 158; Kāvy. II, 1, 25). — ನೆಱೆಜಾಣ. = ನೆಱ-. (My.). — ನೆಱೆದಿಂಗಳ್. = ನೆಱೆವೆಱೆ. (Abh. P. 5, 66; J. 30, 9). [—ನೆಱೆಯಲರ್. -ಅಲರ್. to blossom fully. ನೆಱೆಯಲರ್ದಮ್ಬೋರುಹದ Pb. 5, 57]. — ನೆಱೆವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. a puncheon, a tool having a figure on it with which impressions are made (ಪಡಿಯಚ್ಚು Śm. 68; Kk. 47). — ನೆಱೆನೆಱೆ. -ಪೆಱೆ. the full moon (Rśv. 11, 143; V. 5, 13).

ನೆಱೆ neṟe. 4. = ನಿಱಿ 2, etc. a fold, etc. (My.). — ನೆಱೆವಿಡಿ. -ನಿಱಿವಿಡಿ. (Bh. 4, 8, 12).

ನೆಱೆಯುವಿಕೆ neṟeyuvike. menstruation to take place. ಹೆಂಗಳು ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮೆಯ್ ನೆಱೆಯುವಿಕೆ (ಋತು Si. 422, *only in* Si.).

ನೆಱೆವಣಿ neṟe-vaṇi (or aṇi). = ನೆಱೆವಣಿಗೆ. (ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆ Śmd. 387).

ನೆಱೆವಣಿಗೆ neṟe-vaṇige (or aṇige). = ನೆಱವಣಿಗೆ. fulness, etc. (Śmd. 219).

ನೆ಼ರ್- ner̤. = ನೆಱೆ 3, etc. —ನೆ಼ರ್ಗಿಱಿಯ. -ಕಿಱಿಯ. a full (*i. e.* perfectly equal) direct younger brother (Abh. P. 14, 22).

ನೆರ್ನೆರ್ nerner. = ನಿರ್ನಿರ್ q. v., etc. causelessly, etc.

ನೆರ್ನೆರ nernera. = ನೆರ್ನೆರ್, etc. (ನಿರ್ನಿರ, ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತಂ Kk. 93; see Śmd. s. ನಿರ್ನೆರ).

ನೆರ್ಪು nerpu. (Śmd. 50). (= ನೆಪ್ಪು 2). a place of coming together.

***ನೆರ್ಮ nerma.** = ನೆಮ್ಮು 2. a shelter, a support. ಧರ್ಮ ಧರ್ಮಕ್ರಿಯೆಗಳೆ ನೆರ್ಮಂ ಜೀವಕ್ಕೆ Ap. 5, 78.

ನೆರ್ಮು nermu. = ನೆಮ್ಮು 1. to lean upon. (Abh. P. 5, 115; 16, 14; Śśv. 3, 35 va.). [ಪೂತಚೂತಮುಂ ನೆರ್ಮಿದಶೋಕವಲ್ಲರಿಯ Pb. 5, 82]. ಶರೀರಿಯಂ ನೆರ್ಮಿದ ಕುತ್ತಂ (Sāstrasāra in W. v. 1269).

ನೆಲ್ nel. = ನೆಲ್ಲು. (Śmd. 58). paddy, rice in its husk, rice as growing; a grain of paddy (ವ್ರೀಹಿ, ಸ್ತಮ್ಬಕರಿ Hlā.; ಅಣು Hlā.; ಆಹು, ವ್ರೀಹಿ Nn. 86; M. ನೆಲ್; T. ನೆಲ್, ನೆಲ್ಲು). [ನೆಲ್ಲಂ ಮೊಸರುಂಗುಡಿದನ್ನಲ್ಲದೆ Kr. 2, 4]. ನೆಲ್ಲಂ ಕೌಂಗುಂ (Śmd. 84. 256). ನೆಲ್ಲಗದ್ದೆ (ವ್ರೈಹೇಯ Hlā.). ಒನ್ದು ನೆಲ್ಲನಿತು (Bp. 40, 77).

ನೆಲ nela. 1. (fr. ನಿಲ್). ground, soil; land; ground, floor; a portion of the earth: a country, a kingdom; the earth (ಅಲ್ಪವಸುಧೆ Bhn. 48; ರಾಜ್ಯ Ct. II, 63; ಇಳೆ 44; ಎಳೆ, ಬುವಿ, ಪೊಡವಿ, etc., ಮೇದಿನಿ Śm. 37; ಪೊಡವಿ, ಬೂವಿ, etc., ಧರೆ Kk. 16; C.; T.; Tu.; M. ನಿಲ; Te. ನೆಲವು). ನೆಲದಿನ್ದುಮ್ಬಂ (Śmd. 63). [ಇರದೆಱೆದ ಬೞಿಕೆ ತಾ ನೆಲದೊಳ್ Kr. 2, 146; Pb. 1, 57; ನೆಲನಂ ಮೋಮುವ ಮಾತುಳಂಗಮೆಸೆಗುಂ ವಿದ್ಯಾಧರೋದ್ಯಾನದೊಳ್ Ap. 1, 67]. ನೆಲದೊಳಗುಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಂ ನೀರೊಳಗೊಳವು (Hlā.). ತಗ್ಗಿದ ನೆಲ (ಪ್ರವಣ); ನೆಲದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ವೆಲ್ಲಹಿಸುವುದು (ಉಶಿತ, etc. Nr.). ಜವುಗಿನ ನೆಲ (ಪಿಪ್ಪಲ, ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣ Nn. 62). ಉದ್ದದ ನೆಲ (ತೆವರ್ Ct. II, 35). ನೆಲದ ಪವಣ್ (ಮತ್ತರ್ II, 102). ಯಾವ ಪುರುಷನು ವ್ರತದ ವರದಿನ್ದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತಾನೋ, ಅನ್ತಾವನು ಸ್ಥಾಣ್ಡಿಲಶಾಯಿ, etc. (Si. 250). ಉಜದೇ ಇರುವ ನೆಲ (ಖಿಲ 100). ಗೆಯ್ದ ನೆಲ (ಸೀತ್ಯ, ಕೃಷ್ಟ, ಹಲ್ಯ 301). ನೆಲನುಮರ್ ಆಗಸಮಿನ್ತು ಹಾಳಾಹಳದಹನಮಯಮರ್ ಆಗಲ್ (Bp. 58, 64). ನೆಲಕ್ಕೆ ಹಲ, ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಲ. — ನೆಲದಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣುವವನ ಸಂಗಡ ಎಲೇ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ. — ನೆಲದ ಸಂಗಡ ಸಾಲ ಮಾಡಿ, ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದನ್ತೆ. — ನೆಲದೊಳಗೆ ಇದ್ದರೂ ಖಿಲನಿಗೆ ಹೆದಱಬೇಕು. — ನೆಲ ಬಲ

ವನ್ನನಿಗೆ, ಕುಲ ನೇಮವನ್ನನಿಗೆ. — ನೆಲು ಹಱಿದರೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ (Prvs.). see Śmd. 28. 94. 127. 130. 188. 225; Cpr. 1, 75. 89; 1, 101 va.; Bp. 42, 2; 45, 6; 52, 33; 54, 81; 55, 28. 29; 57, 48; 60, 4; Rsv. 5, 34. 42; 6, 34; Bh. 1, 8, 15. 59. 86; J. 4, 12; 17, 4; Dp. 1; B. 4, 14. 25. 26; 5, 295; Prvs. s. ಬಲ 2. — ನೆಲಕಂಚಿಗಿಡ. a small shrub, Naregamia alata W. A. (St. & Pl.). — ನೆಲಕಡಲೆ. a frequently cultivated annual plant, the earth-nut or Manilla-nut, Arachis hypogaea Lin. (St. & Pl.; My.; ಕಲಾಯ, ಸತೀಲಕ, ಹರೇಣು, ಖಣ್ಡಕ Si. 304, sic !). — ನೆಲಗಟ್ಟ. = ನೆಲಗಟ್ಟು. ನೆಲಗಟ್ಟಗಟ್ಟಸು. -ಕಟ್ಟಸು. (Bp. 53, 29). [— ನೆಲಗಟ್ಟಸು. to harden the ground. ಸಿನ್ದುರದೊಳ್ ನೆಲಗಟ್ಟಸಿದನ್ತಿರ್ದ ರಂಗಭೂಮಿಯೊಳ್ Pb. 10, 70 va.]. — ನೆಲಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ನೆಲೆಗಟ್ಟು. ground smoothed and plastered, pavement [ಪಚ್ಚೆಯ ನೆಲಗಟ್ಟನೊಳಂ ರಾಜಾವರ್ತದ ಕಮ್ಬದೊಳಂ Pb. 3, 74 va.]; (ಕುಟ್ಟಿಮ, ಬದ್ಧಭೂಮಿಕ Hlā.; ಕುಟ್ಟಿಮ Nr., Mr. 192; G.; My.; Bh. 2, 13, 25; B. 4, 121). — ನೆಲಗನ್ನ. -ಕನ್ನ. a hole made in the ground by burglars (Bp. 31, 5). — ನೆಲಗುಮ್ಬುಳ. -ಕುಮ್ಬುಳ. a creeper, Ipomaea digitata L. (Z. ad St. & Pl.; Batatas paniculata Chois., St. & Pl.; Convolvulus paniculatus Lin.; Si. 161). — ನೆಲಗುಮ್ಮ. a kind of bird (S. Mhr.). — ನೆಲಗುಳ್ಳ. a kind of prickly nightshade, Solanum jacquini Lin. (Solanum xantocarpum Schr. & W., ನಿದಿಗ್ಧಿಕೆ, ಕಣ್ಟಕಾರಿಕೆ, ವ್ಯಾಘ್ರಿ Hlā.; ನಿದಿಗ್ಧಿಕೆ, ಸ್ಪೃಶಿ, ವ್ಯಾಘ್ರಿ, ಬೃಹತಿ, ಕಣ್ಟಕಾರಿಕೆ, ಕುಲಿ, ಕ್ಷುದ್ರೆ, etc. Nr.; My.). see ಕಿಱುಯ-, ಬಿಳಿಯ-. — ನೆಲತಾಟಿ. = ನೆಲತಾಳೆ, ನೆಲದಾಟ್. (Si. 151). — ನೆಲತಾಳೆ. = ನೆಲದಾಟ್. (ಮುಸಲಿ, ತಾಲಮೂಲಿಕೆ Si. 151). — ನೆಲದಗಲ. -ಅಗಲ. the breadth of the ground, etc. (C. Bp. 47, 47). — ನೆಲದಮರ್ದುಣಿಸು. = ನೆಲನಮರ್ದುಣಿಸಿ. (ಬ್ರಾಹ್ಮ Ss.). — ನೆಲದಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. a king (J. 27, 39). — ನೆಲದಾವರೆ. 1. -ತಾವರೆ. the plant Hibiscus mutabilis Lin. (ಅವ್ಯಥೆ, ಅತಿಚರೆ, ಪದ್ಮಚಾರಿಣಿ, etc. Nr.). — ನೆಲದಾವರೆ. 2. -ಆವರೆ. = ನೆಲಾವರೆ. (St. & Pl.). — ನೆಲದಾಟ್. -ಟು. -ತಾಟ್. the plant Curculigo orchioides Roxb. (ತಾಲಮೂಲಿಕೆ, ಮುಸಲಿ Nr.). — ನೆಲದೆಱೆಯ. -ಎಱೆಯ. a king (J. 14, 9). — ನೆಲನಮರ್ದುಣಿ. -ಅಮರ್ದುಣಿ. a Brāhmaṇa (ದ್ವಿಜ Kk. 34, o. r. ನೆಲನಮರ್ದುಣಿಸಿ). — ನೆಲನಮರ್ದುಣಿಸಿ. = ನೆಲನಮರ್ದುಣಿ. q. v. — ನೆಲನಾರಿಂಗ. = ನೆಲಕಂಚಿ. (St. & Pl.). — ನೆಲನೆಲ್ಲಿ. a small herb, Phyllanthus madraspatensis L. (St. & Pl.). 2, a small creeping plant, Polygonum elegans Roxb. (Z.; My.). 3, = ಅಜ್ಜುಟ, ಅಮಲೆ, ಝುಟಿ, ವಿತುನ್ನಕ (G.; see ಕಿಱುಯ ನೆಲ್ಲಿ). [— ನೆಲನಾಳ್ದ. -ಆಳ್ದ. a king. ವ್ಯಾಘನೊನ್ದು ಮೊಲನ ತನ್ದರೆ ಸಲುವ ಹಾಗಕ್ಕೆ ಬಿಲಿವರಯ್ಯಾ ನೆಲನಾಳ್ದನ ಹೆಣನೆನ್ದರೆ ಒನ್ದಡಕೆಗೆ ಕೊಮ್ಬುವರಿಲ್ಲ Bv. 158]. — ನೆಲನೇಱಳೆ. (ನಾದೇಯಿ, ಭೂಮಿಜಮ್ಬುಕೆ Si. 130. 151). — ನೆಲನೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. (Śmd. 240). the lord or owner of the land. — ನೆಲಬಣ್ಣಣಿ. the large black bee (Ct. I, 28). — ನೆಲಬೇವು. the plant Gentiana cherayta Roxb. (ಕಿರಾತತಿಕ್ತ, ಭೂನಿಮ್ಬ, ಅನಾರ್ಯತಿಕ್ತ Nr., Si. 157; ಭೂತಿಕ, ಭೂನಿಮ್ಬ 405; see Mr. 147 s. ಪನ್ನಂಗಿ). 2, the country chirayit, Andrographis paniculata Nees. (St. & Pl.; *cf.* ದೇಶಾವರ). — ನೆಲಮನೆ. an apartment in the ground, a cellar. [ಅನಿಬರುಮಂ ನೆಲಮನೆಯೊಳಿಕ್ಕಿ ಮಲ್ಲಲ್ ಪುಗುವನಿತು ಬಾಗಿಲಂ ಮಾಡಿ Vr. 182, 9]; (My.; B. 4, 61; 5, 212; ಗುಪ್ತಿ G.; *cf.* ನೆಲಮಾಳಿಗೆ); a dungeon (ಸುರಂಗ G.). — ನೆಲಮಾಗಳಿಬೇರು. the plant Fluggea leucopyrus Willd. (St. & Pl.; My.). — ನೆಲಮಾಳಿಗೆ. = ನೆಲವಾಳಿಗೆ. a subterraneous apartment; a granary (My.; ಗರ್ತ, ಅವಟ, ನೆಲದೊಳಗಿರುವ ಕಣಜ, ಹಗೇವು Si. 75; ಗುಪ್ತಿ 426). — ನೆಲಮುಕ್ಕಜಕ್ಕಿ. a kind of demon (Śāstrasāra in W. v. 1269). — ನೆಲವರೆ. -ಅವರೆ. the plant Cassia abovata Collad., which is used like nelāvare (Z.; My.). — ನೆಲವಲ. -ಬಲ. (Śmd. 386). a land-force. — ನೆಲವಾಳಿಗೆ. = ನೆಲಮಾಳಿಗೆ. (Cpr. 5, 105). — ನೆಲವೆಣ್. -ಪೆಣ್. the earth personified as a woman (Rsv. 6, 24). ನೆಲವೆಣ್ಣ ಮಗಳ್, Sītā (J. 18, 60). — ನೆಲಸಮ. = ನೆಲಸಮಾನ. (My.). — ನೆಲಸಮಾನ. level with the ground (My.). ಪಟ್ಟಣದೊಳಗಿನ ಮನೆಗಳನ್ನೂ ಮೇಲುಪ್ಪರಿಗೆಗಳನ್ನೂ ಗುಡಿಗಳನ್ನೂ ಕೆಡವಿಸಿ, ನೆಲಸಮಾನ ಮಾಡಿಸಿದನು (B. 5, 45). — ನೆಲಸಮ್ಪಿಗೆ. a fragrant garden-flower, Kaemferia rotunda L. (St. & Pl.; My.). — ನೆಲಸರಿ. = ನೆಲಸಮಾನ. (Rsv. 6, 34; My.). — ನೆಲಹಲಸು. the ananas (My.; S. Mhr. occasionally). — ನೆಲಹಾಗ. a sexton's fees (My.). — ನೆಲಹಾದಿ. a land-way (B. 4, 160). — ನೆಲಹಿಪ್ಪಲಿಬಳ್ಳಿ. a creeping herb, Lippia nodiflora Rich. (St. & Pl.). — ನೆಲಾವರಿಕೆ. -ಆವರಿಕೆ. = ನೆಲಾವರೆ. (St. & Pl.; My.). — ನೆಲಾವರೆ. -ಆವರೆ. (Śmd. 345). a plant furnishing the cathartic Senna leaves, Tinnevelly Senna, Cassia lanccolata Forsk. (St. & Pl.; T. ನೆಲ ಆವರೈ).

ನೆಲ nela. 2. = ನೆಲಹು, etc. (My.).

ನೆಲಕಲ nela-kala. (a man like a stone of the ground?): a miser (ಲೋಭಿ Śmd. 25; II; Ct. I, 10; II, 17; Kk. 84; Śm. 57).

***ನೆಲವತ್ತಿಯಡಕೆ nelavatti-aḍake.** a variety of betel-nut. ನೆಲವತ್ತಿಯಡಕೆಯ ಪೋೞ್ಗಳುಮಂ ಕೈತೀವಿದೆಲೆಯುಮಂ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯಂಗೆ ಕೊಟ್ಟು Vr. 78, 23.

ನೆಲವು nelavu. = ನೆಲಹು, etc. (My.).

ನೆಲಸು nelasu. to become established; to take up habitation, to settle; to stay, to stand; to obtain (ನೆಲೆಗೊಳ್ Śmd. 6. 94. 187. 205. 225. 289. 351 Cm.; ನಿಲ್ 65 Cm.; My.; T. ನಿಲ್ಸು, M. ನಿಲೆ). [ಪರೆದ ಪುಡಿಯೆಲ್ಲಮುಂ ನೀರ್ ನೆರೆದು ಕೆಸರ್ಮಾಡದನ್ನೆಗಂ ನೆಲಸುಗುಮೇ Kr. 3, 151; Pb. 1, 96; Ap. 1, 50]. see Śmd. 69. 170. 352; Ch. v. 99. 183; Cpr. 1, 76. 131; 3, 55. 84; 6, 92; Abh. P. 9, 55; Grj. 10, 115; Bp. 38 sum.; 44, 4; 50, 25; 53, 21; 56, 47; 59, 55; Rsv. 13, 4; J. 5, 65. 67. [—ನೆಲಸಿದ. reputed, well established. ನೆಲಸಿದ ಕಾವ್ಯಂ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಣಂ Kr. 1, 48].

ನೆಲಹು nelahu. (fr ನೆಱೆ 1? or ನೇಲ್?). = ನಿಲ 2, ನೆಲ 2, ನೆಲವು, ನೆಲು, ನೆಲುವು, ನೆಲುಹು. a net-work of rope (or rattan), in which pots and other things are suspended from the beams of the house, or from either end of the pole on the shoulder of a carrier or porter (ಕಾಚ, ಶಿಕ್ಯ Hlā.; My.). ಕಮ್ಬಿಯನ್ ಅವಲಮ್ಬಿಸಿರ್ಪ ನೆಲಹು (ವಿಹಂಗಿಕಾಲಮ್ಬಿ, ಕಾಚ); ನೆಲಹಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಕಾಚಿತ, ಶಿಕ್ಯಿತ Nr.).

ನೆಲು nelu. = ನೆಲಹು, etc. (My.). ನೆಲು ಹಱಿದರೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ. —ನೆಲು ಹಱಿದು, ಬೆಕ್ಕಿನ ಮುನ್ದೆ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ನೆಲುವು neluvu. = ನೆಲಹು, etc. (My.). (ಕಾಚ, ಶಿಕ್ಯ Si. 412). ಕಾವಡಿದಬ್ಬೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲುವು (ಶಿಕ್ಯ, etc. 344).

ನೆಲುಹು neluhu. = ನೆಲಹು, etc. ನೆಲುಹಿನ ಗಡಿಗೆ (Bp. 14, 11). ಕಮ್ಬಿಯ ನೆಲುಹು (43, 25).

ನೆಲೆ nele. standing; standing place; a place of residence, an abode; an apartment of a house; a story of a house; a place; place; ground; footing; basis;

firmness; certain knowledge; bottom; a mystery, a secret (ಪೊೞಲ್, ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ, ಚಾವಡಿ, ತಾಣ, ಬೀಡು, etc.; ಆಶ್ರಯ Śm. 58; ನಿಜಾಗಾರ, ನಿಧಾನ 106; ಗವಿ, ಗರುಡಿ, etc.; ಆಶ್ರಯ Kk. 64; ಸ್ಥಾನ Śmd. 24. 80 Cm.; ಕಕ್ಷಾನ್ತರ, ಪ್ರಕೋಷ್ಠ Hlā.; My.; T. ನಿಲೈ, Tu., M. ನಿಲೆ). [ಚೆಮ್ಬೊನ್ನ ನೆಲೆಯ ಚೌಪಳಿಗೆಗಳೊಳ್ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಪೞಯಿಗೆಗಳಂ Pb. 2, 66; Ap. 2, 17; Cv. 148]. ಅವನಿಗೆ ನೆಪ್ಪು ನೆಲೆ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ (My.). ಮನೆಯ ನೆಲೆ (ಗೃಹಭೂಮಿ, ವಾಸ್ತು Hlā.). ನೆಲೆಯ ತೀವಿದ ಉಪ್ಪರಿಗೆ (ಸುಧಾಧವಲಿತ, ಸೌಧ Mr. 193). ಅದು ನೆಲೆ! (Bp. 10, 2; 53, 19). ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದವನ ಮಾತು ಹೊಲೆಗಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚು (Prv.). see Cpr. 1, 77; Abh. P. 3, 17 va. and 26 va.; 4, 11; 7, 62 va.; Bp. 1, 30; 10, 16; 40, 40; 43, 24; 57, 15; 60, 61; Rām. 1, 7, 14; J. 26, 41; 30, 41; ಕಲ್ನೆಲೆ. — ನೆಲೆಕಟ್ಟು. = ನೆಲೆಗಟ್ಟು. (J. 17, 23). —ನೆಲೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ನೆಲಗಟ್ಟು. (ಕುಟ್ಟಿಮ, ನಿಬನ್ಧಭೂಮಿ Nr.; C. Bp. 5, 48; My.). 2, a fixed abode. ಕೋಪವೆಮ್ಬುದು, ಕೇಳಿ, ಪಾಪದ ನೆಲೆಗಟ್ಟು! ಕೂಪದೊಳು ನೇಣು ಹೞಿದನ್ತೆ ನರಕಕೆ ಕೋಪಿ ತಾನ್ ಇೞಿವ (Sp.). — ನೆಲೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. the bottom to appear, to see the bottom (also figuratively, My.). ನೆಲೆಗಾಣ ಬಾರದುದು (ಅಗಾಧ Nr.). — ನೆಲೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. the foundation to be destroyed, to be ruined (Abh. P. 6, 33). — ನೆಲೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. to destroy one's firm position, station or welfare (J. 8, 32). — ನೆಲೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. footing, firm position, etc. to be impaired; to lose ground, etc. (J. 28, 40). — ನೆಲೆಗೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್. to take footing; to take root, as plants etc.; to take one's place; to occupy, as one's place; to touch the ground; to become established or settled; to take up habitation (ನೆಲಸು, q. v.; ನಿಲ್ Śmd. 24. 70 Cm.; My.). ಸಿರಿ ನೆಲೆಗೊಣ್ಡದಲ್ಲಿ (Śmd. 145). [ಸರಸ್ವತೀ ಹಂಸೀಭಾವದೆ ನೆಲೆಗೊಳ್ಗೆ ಕೂರ್ತು ಮನ್ಮಾನಸದೊಳ್ Kr. 1, 3; Ap. 3, 50]. ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಣ್ಡುದು (ಎರ್ದೆವತ್ತಿದುದು Ct. II, 12). ವರ್ತಕನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಸಂಶಯವು ಪೂರಾ ನೆಲೆಗೊಣ್ಡಿತು (B. 4, 169). ನಾಟುವಣ್ಣುಗಳು ನಾಲ್ಕೆಣ್ಟು ದಿವಸದಲ್ಲೆ ನೆಲೆಗೊಮ್ಬುವವು (Prv.). see Śmd. 209, 365; Bp. 17, 13; 46, 58; 47, 57; 50, 31; 54, 76; J. 6, 34; 18, 51; 24, 78. — ನೆಲೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to put down, to place, to establish, etc. (ಊಱು G.; Bp. 2, 11; Rśv. 6, 11 va.; J. 2, 64; 13, 37. 42; 30, 50; My.). ನೆಲೆಗೊಳಿಸೋಣ (ಸ್ಥಾಪನ G.). — ನೆಲೆದೀಪ. a lamp that is never removed from the niche in which it stands, and is adored when lighted, etc. (My.). — ನೆಲೆದೀವಿಗೆ. = ನೆಲದೀಪ. (My.). — ನೆಲೆ ನೆಲೆ. rep. (C. Bp. 5, 3). — ನೆಲೆಮನೆ. an abode, a place of residence (Bp. 30, 22; Bh. 1, 8, 23). — ನೆಲೆಮಾಡ. = ನೆಲೆವಾಡ. an upper story with various apartments [ನೆಲಮಾಡಂಗಳೋಳಿವಟ್ಟ ಗುಡಿಗಳ್ Ap. 7, 112]; (Abh. P. 1, 124: Rśv. 11, 124 va.). — ನೆಲೆಮೊಲೆ. a stout, full breast [ಅಲಘು ನಿತಮ್ಬದ ಪೊಯ್ಲೊಳ್ ನೆಲೆಮೊಲೆಯುಳ್ಳೇಱಿನೊಳ್ ತರಂಗಗಳ್ ತೂಳ್ದು Ap. 11, 146]; (Śm. 118; Rśv. 7, 17; 10, 57 va.; J. 8, 20; 30, 7). — ನೆಲೆಯಾಗು. to become a basis, etc.; to be established, to get a firm footing, to obtain, to be in use (Cpr. 1, 93. 109; Bp. 24, 2; 51, 47; Śm. 118). — ನೆಲೆಯುಪ್ಪರಿಗೆ. an upper story with its various apartments (Bh. 1, 8, 69; 1, 7, 14). — ನೆಲೆವಡೆ. -ಪಡೆ. to take footing, to stand (Śśv. 3, 35 va.). — ನೆಲೆವನೆ. -ಮನೆ. a house furnished with stories (ಕರುಮಾಡ, ಉಪ್ಪರಿಗೆ Śs). 2, = ನೆಲೆಮನೆ. (Bp. 19, 25; Rām 4, 2, 40; J 18, 1). — ನೆಲೆವಾಡ. = ನೆಲೆಮಾಡ. (J. 10, 50; V. 5, 5. 12). — ನೆಲೆವೀಡು. -ಬೀಡು. = ನೆಲೆಮನೆ. [ವಿಶಾಲ ಪ್ರದೇಶದೊಳ್ ನೆಲೆವೀಡಂ ಬೀಡುಮಾಡಲ್ Ap. 13, 20]; (Cpr. 1, 99). — ನೆಲೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to become constant or continual (V. 14, 27). — ನೆಲೆವೆರ್ಚಿಸು. -ಪೆರ್ಚಿಸು. to increase [ಕಾಮರಾಗರಸ ಸಾಗರಮಂ ನೆಲೆವೆರ್ಚಿಸುವ ಶರಚ್ಚನ್ದ್ರಾತಪದೊಳ್ Ap. 12, 11 va.]; (v. t., Cpr. 3, 102). — ನೆಲೆವೆರ್ಚು. -ಪೆರ್ಚು. to increase in or to obtain ground, to extend, to increase (v. i., Cpr. 6, 81; 7, 127; Abh. P. 3, 52; 9, 109; 14, 2. 71; 16, 42). [—ನೆಲೆವೊಟ್ಟು. -ಬೊಟ್ಟು. an ornamental circlet marked on the forehead. ನೆಲೆವೊಟ್ಟನೊಳೊಟ್ಟೈಸಿ ಪಳಂಚಲೆವ ಕುರುಳೋಳಿಯುಂ Ap. 4, 4 va.].

***ನೆಲೆವಡಲಗೆ nelevaḍalage.** fixed sheet? ಜಾಗದ ನೆಲೆವಡಲಗೆಗಳ ಜಾಗಂಗಳ ಪಸುರ್ಗಳೆಸೆಯೆ ರತ್ನದ ಕೇರ್ಗಳ್ Ap. 4, 31.

ನೆಲ್ಲಿ nelli. the emblic myrobalan, Phyllanthus emblica Lin. (Emblica officinalis Gaert., ಧಾತ್ರಿ, ಆಮಲಕಿ, ಶಿವೆ Hlā.; Nr., except ಶಿವೆ; Mr. 122; ಆಮಲಕ Nn. 6; My.; Tu., Te., T., M.; Bp. 45, 39; Śśv. 3, 32; J. 19, 6). see ಅಡವಿ-, ಅರ-, ಆಡ-, ಕಿಱಿಯ-, ಕಿಱು-, ನೆಲ-, ಭೂ-. — ನೆಲ್ಲಿಚಟ್ಟು. = ಚಟ್ಟು 3. (My.). — ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಿ. its fruit (ಧಾತ್ರೀಫಲ Nn. 166; B. 2, 17). [ನೆಲದೊಳಿರ್ದ ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯುಂ Pb. 5, 40]. ನೆಲ್ಲೀ ಕಾಯಿ ಹುಲ್ಲೆಗೆ ಆದೀತೇ? — ಗಟ್ಟದ ಉಪ್ಪು, ಬೆಟ್ಟದ ನೆಲ್ಲೀ ಕಾಯಿ (Prvs.). — ನೆಲ್ಲಿಯ ಮರ. the nelli tree (ತಿಷ್ಯಫಲೆ, ಆಮಲಕಿ, ಅಮೃತೆ, ವಯಸ್ಥೆ Nr.; Si. 135; ಅಕ್ಷ Nn. 37; ಶ್ರೀಪರ್ಣಿ Si. 420). — ನೆಲ್ಲಿಹಿಣ್ಡಿ. a kind of nelli pickles (My.).

ನೆಲ್ಲು nellu. = ನೆಲ್. paddy. (ಶಾಲಿ, ವ್ರೀಹಿ, ಸ್ತಮ್ಬಕರಿ Mr. 373; My.; Si. 304. 305. 434; ಭತ್ತ, ವ್ರೀಹಿ G.; Oryza sativa L., Z.). ಬೇಗ ಬೆಳೆವ ನೆಲ್ಲು (ಪಾಟಲ); ಕರಿಯ ನೆಲ್ಲು (ಅಣು); ಪುಷ್ಟಿಕಮೆಮ್ಬ ನೆಲ್ಲುಗಳು ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ಷಷ್ಟಿಕ್ಯ); ನೆಲ್ಲು ಕೞವೆಯೂ ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ವ್ರೈಹೇಯ, ಶಾಲೇಯ Nr.). ನೆಲ್ಲಪ್ಪ ಗದ್ದೆ (ವ್ರೈಹೇಯ, Mr. 94). ಸಿತಶಾಲಿ ಕೆಂಗೞವೆ ಕೆಮ್ಬತ್ತಿ ರಾಜಾನ್ನವ್ ಬಯಿಲವ್ ಎಮ್ಬಿವು ನೆಲ್ಲ ಭೇದಂಗಳಕ್ಕು (373). ರಾಜಾನ್ನನೆಲ್ಲಿಂಗೆ (Bp. 27, 16) ನೆಲ್ಲನ್ನು, ನೆಲ್ಲಿನ, ನೆಲ್ಲಿಗೆ (My.). ನೆಲ್ಲೂ ಮೊಸರೂ ಕಲಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. rice (My.). ನಲ್ಲನ್ ಒಲ್ಲೀ ಒಲ್ಲ, ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಬೋನೊಲ್ಲ, ಅಲ್ಲನೆ ಒಲ್ಲ, ಮೊಸರೊಲ್ಲ; ಯಾಕೊಲ್ಲ? ಇಲ್ಲದಕ್ಕೊಲ್ಲ (Sp.). — ನೆಲ್ಲುಊಬು ಮುಳ್ಳು. a bristle of a beard of rice (ಕಿಂಶಾರು, ಧಾನ್ಯಶೂಕ Si. 448). — ನೆಲ್ಲುಗದ್ದೆ. a paddy-field (ವಪ್ರ, ಕೇದಾರ, ಕ್ಷೇತ್ರ Si. 302). — ನೆಲ್ಲುಹುಲ್ಲುಸರವೆ. a band of paddy straw (My.). ನೆಲ್ಲುಹುಲ್ಲುಸರವೆ ಹಾಕು, to tie a cord of paddy straw to the right leg as a challenge, expressing that all opponents are like straw (My.).

ನೆವ neva. = ನೆಪ, ನೆವನ, ನೆವನು. Tbh. of ನಿಭ. a pretence, a pretext, a plea (ಅಪದೇಶ Nr.; Si. 460; ನಿಭ, etc. Hlā.; ವ್ಯವಧಾನ, ತಿರೋಧಾನ, ಅಪವಾರಣ Mr. 435; ಕೂಟ, ಕಪಟ Nn. 152; C.; Te.; ನಿಮಿತ್ತ G.). [ಲೋಚನಯುಗಮೆಮ್ಬೀ ನೆವದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಮೆನೆ ತದ್ವ್ಯಾಜಂ Kr. 3, 26; ಬೇಣ್ಟೆಯ ನೆವದಿಂ ಬನ್ದು Pb. 7, 32 va.; Ap. 12, 46; Bv. 576]. ಒನ್ದನ್ನು ತಿಳಿಸದನ್ತೆ ಮತ್ತೊನ್ದನ್ನು ತೋಱುವದು ಮುನ್ತಾದ ನೆವವು (ವ್ಯಾಜ, ಅಪದೇಶ Si. 72). ನೆವದಿನ್ದ ಹೋದರೆ ನೋವು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). see Cpr. 1, 101 va.; 2, 13; 8, 29; Bp. 3, 18; 5 sum.; 35, 44. 48; 36, 47; 38, 19; 47, 19. 25. 56; J. 3, 12; 19, 50. — ನೆವಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. = ನೆವ ತೆಗೆ. (Rśv. 4, 14 va.). — ನೆವ ತೆಗೆ. to take a pretext, to hold out as a pretext (B. 4, 80; My.). — ನೆವ ಮಾಡು. to make a pretext, to pretend (B. 4, 6; My.). — ನೆವ ಹೇೞು. to utter a pretext, etc. (B. 4, 6; My.).

ನೆವನ nevana. = ನೆವ, etc. (My.; B. 1, 14).

ನೆವನು nevanu. = ನೆವ. (My.; G. 87. 302). Abl. ನೆವನಿನ್ದ (My.).

ನೆವರು nevaru. = ನವಿಲು 1. to chew, etc. ನೆವರಿಕೊಣ್ಡು ಹೋಗುವವ ಬವರಕ್ಕೆ ಬನ್ದಾನೇ? (Prv.).

ನೆಸೆ nese. 1. = ನೆಗೆ 1. to shine, etc. (ಉತ್ಸವನ Śmd. Dh. in all MSS.; see remarks ad ನೆಗೆ 1).

ನೆಸೆ nese. 2. = ನೆಗೆ 2. to go upwards, to jump, to jump or fly about. P. ps. ನೆಸದು, ನೆಸೆದು, ನೆಸ್ಟು. (Bp. 17, 2; 24, 44; 44, 7. 47; 49, 39; 57, 45). 2, to raise. ಬಾಲಂಗಳಂ ನೆಸದು (60, 32). — ನೆಸ್ತಾಟ. -ಆಟ. jumping about (from anger). ನೆಸ್ತಾಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮಸ್ತಾಟ ಹೆಚ್ಚಿತು (Prv.). — ನೆಸ್ತಾಡು. -ಆಡು. to jump about (My.).

***ನೆಸೆ nese. 3.** lenience; liberty. Tu. ನೆಸೆ ಕೊಟ್ಟವ ಹಸೆ ಕದ್ದುಕೊಣ್ಡು ಹೋದ.

ನೆಸೆ nese. = ನಸಿ, etc.

ನೆಳ್ಳು neḷḷu. 1. = ನರಲ್, etc. to groan, etc. (My.).

ನೆಳ್ಳು neḷḷu. 2. = ನೆಟಿಲ್ 1, etc. (My.).

ನೆೞಲ್ neḻal. 1. = ನಳ್ಳು 3, ನೆರಳ್, ನೆರಳು 2, ನೆಳ್ಳು 2, ನೆೞಲು. shade; shadow; shelter, protection (ಆತಪತ್ರಾದಿ ಛಾಯೆ Śmd. I; T. ನಿೞಲ್, ನೀೞಲ್; Tu. ನಿರೆಳ್; M. ನಿೞಲ್; Te. ನೀಡ); a reflection, a reflected counterpart (ಜಲದರ್ಪಣ ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ Śmd. I; T., M., Te.). [ಜಲದದ ನೆೞಲುಂ ... ವಿದ್ಯುಲ್ಲತೆಯುಂ ನೆಲಸವು Kr. 3, 98; Pb. 3, 48 va.; Ap. 11, 3 va.]. ನೆೞಲ್ಗಳ್ (J. 8, 5; 15, 2). ನೀರು ನೆೞಲಿಲ್ಲದ ಠಾವು (ಮರು Nr.). see Śmd. 284; Cpr. 1, 72. 90; 6, 47; 7, 125; 8, 4 va.; Abh. P. 7, 52; Bp. 20, 14; 42, 5; 51, 32; 60, 46; Rśv. 5, 42; 6, 11 va.; J. 30, 19; ತಣ್ಣೆೞಲ್, ಪಡಿ-. — ನೆೞಲ್ಗವಿ. -ಕವಿ. shadow to spread over (J. 29, 45).

ನೆೞಲ್ neḻal. 2. = ನೇೞಲ್. a certain tree (ಒನ್ದು ಮರಂ Śmd. Dh.). ನೆೞಲ ಮರ (ಶ್ಯಾಮೆ, ಮಹಿಲೆ, ಲತೆ, ಗೋವನ್ದನಿ, ಗುನ್ದ್ರ, ಪ್ರಿಯಂಗು, ಫಲಿನಿ, ಫಲಿ, ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನೆ, ಗನ್ಧಫಲಿ, ಕಾರಮ್ಭೆ, ಪ್ರಿಯಕ Nr.; Si. 135, which adds = ಪ್ರೇಂಕಣಗಿಡ; cf. T., M. ಞಾವಲ್).

ನೆೞಲು neḻalu. = ನೆೞಲ್ 1, etc. (My.). ನೆೞಲುಗಳು (Bh. 1, 5, 5). ನೆೞಲು ಇದ್ದ ಮರ ಚನ್ದ, ನಳಿನವಿದ್ದ ಕೊಳ ಚನ್ದ. — ನೆೞಲು ಇಲ್ಲದ ಬೞೀಲಿ ಬಲವುಳ್ಳವನಾದರೂ ಕಳಕಳಿಸನೇ? — ನೆೞಲು ಬೂರಗಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಕೂೞಿಗೆ ನೀತಿಯಿಲ್ಲ. — ನೆೞಲು ನೇರಬೇಕೆನ್ದು, ಹೞುವಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ. — ನೆೞಲು ನೋಡಿ, ನಿಜ ಮಱೆತ (Prvs.). ಪಾಣ್ಡವರ ನೆೞಲಿರಲು ನಿನಗೆ ರಾಜ್ಯವನಾಳ್ವ ಫಲ ಜನಿಸಲಱಿಯದು (Bh. 1, 8, 32). see Bp. 19, 46; 22, 29; 32, 26; Bh. 2, 13, 28. — ನೆೞಲುಗೆಡು. -ಕೆಡು. shadow to be impaired or gone (Bp. 60, 51).

ನೆೞಿಲ್ neḻil. = ನಿಱುಲು, ನಿಱು, ನೆಱಿನ್. a sound imitating that of breaking (cf. ನಱಿ 2; M. ಞೆಟ್ಟು, to crash, burst; ಞೆಟ್ಟು, ಞೆಳ್ಳು, ಞೆಡೆ, crashing, etc.; T. ಞೆಮಿರ್, to break). — ನೆಱಿಲೆನೆ. with a crash. ನೆಱಿಲೆನೆ ನೆಟ್ಟನೆಯೆ ಮುಱಿದುದು (Śmd. I).

ನೆಳ್ಕನೆ neḷkane. = ನೆಱಿಲೆನೆ, q. v.

ನೆಳ್ಗು neḷgu. = ನೆಕ್ಕು 2, etc. to sink, etc. (ಅನ್ತರ್ಲೀನ Śmd. Dh.; see M. s. ನಳ, ನೆಗ್ಗು 1; M. also ಞಮುಙ್ಙು = T. ನೆಮುಙ್ಙು).

ನೇ nē. 1. = ನೆಯ್ 1, etc. (My.). P. p. ನೇದು (My.; B. 5, 122). ಮಗ್ಗ ನೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಗ್ಗ ನೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.).

ನೇ nē. 2. = ನೆಯಿ 2, etc. weaving, etc.

ನೇಕಾಱ nē-kāṟa. = ನೆಯಿಕಾಱ. a weaver (B. 4, 178. 188).

ನೇಗಲ್ nēgal. ನೇಗಲು. = ನೇಗಲ, ನೇಗಲಿ, ನೇಗಿಲ್, ನೇಗಿಲ. Tbh. of ಲಾಂಗಲ. a plough (ಲಾಂಗಲ, etc. Si. 303; My.; Te. ನಾಗಲಿ, ನಾಗೇಲು; T. ಞಾಂಜಿಲ್, ಞಾಯಿಲ್, ನಾಂಜಿಲ್; Tu. ನಾಯೆರ್; M. ಞೇಙ್ಙೋಲ್, ನೆಞ್ಞಲ್; Mhr. ನಾಗರ, ನಾಂಗರ). ನೇಗಲ ಮೂಗು (ಪೋತ್ರ Si. 452). ನೇಗಲಿನ್ದ ಉೞುವವನು (ಹಾಲಿಕ 320). ನೇಗಲು ಉತ್ತರೆ ಹೊಲ, ಹಾಲು ಇದ್ದರೆ ಗೋವು (Prv.). — ನೇಗಲ ಹೊಡೆ. to drive the plough: to plough (B. 5, 99; My.). ಹೊಲವನ್ನು ನೇಗಲ ಹೊಡೆದು ಹಸನು ಮಾಡಿ (5, 115).

ನೇಗಲ nēgala. = ನೇಗಲ್, etc. (ಗೋದಾರಣ G.).

ನೇಗಲಿ nēgali. = ನೇಗಲ್, etc. (S. Mhr.). ನೇಗಲಿಯ ತುದಿ (ಪೋತ್ರ); ನೇಗಲಿಯ ಕುಡ (ನಿರೀಶ, ಕೃಷಕ, ಕುಟಕ); ನೇಗಲಿಯ ದಿಣ್ಡು (ಈಶೆ, ಈಷ್ವರಿ); ಹೊಲದೊಳಗೆ ನೇಗಲೀ ಹೊಡೆದ ಗೆರೆ (ಸೀತೆ G.).

ನೇಗಿಲ್ nēgil. ನೇಗಿಲು. = ನೇಗಲ್, etc. (ಹಲ, ಲಾಂಗಲ, ಸೀರ Hlā., Mr. 370, Nr.; ಗೋದಾರಣ Nr.; ಶೀರ G.; My.). ನೇಗಿಲ ಈಸು (ಹಲದಣ್ಡ Nn. 7). ನೇಗಿಲ ಮುಖ (ಪೋತ್ರ 151; Mr. 487). ನೇಗಿಲ ಸಾಲು (ಸೀತೆ Hlā., Nr.). ನೇಗಿಲ or ನೇಗಿಲು ಹೊಡೆ (ಉೞು G.). ನೇಗಿಲ ಹೊಡದದ್ದು (ಹಲ್ಯ G.). ಪೊನ್ನ ನೇಗಿಲೊಳ್ ಉತ್ತು, ಗುಳ್ಳದ ಬೀಜಮಂ ನೆಱೆ ಬಿತ್ತುವ ಅನ್ದದಿ (Bp. 60, 50). ಊರ ಮುನ್ದೆ ನೇಗಿಲ ಹೊಡಿದರೆ ಕಣ್ಡ ಕಣ್ಡವರಿಗೆ ಒನ್ದೊನ್ದು ಮಾತು (Prv.).

ನೇಗಿಲ nēgila. = ನೇಗಿಲ್, etc. (ಸೀರ G.).

ನೇಗೆ nēge. = ನೇಯಿಗೆ, etc. weaving. (My.).

ನೇಜಕ nējaka. a man who washes. see ನಿರ್ಣೇಜಕ.

ನೇಜಯ nējaya. a short spear, a lance (Rśv. 6, 11 va.; 6, 64. 65; H. ನೇಜಾ, ನೇಜಾರ್, ನೇರಿಜಾ, ನೇರುಜಾ; cf. ನಾರಾಚ).

ನೇಜಿ nēji. = ನಾಟಿ. transplantation of paddy plants. (Tu.).

ನೇಟು nēṭu. = ನೀಟು, q. v. straightness; directness; truth (My.). ಆಕಳುಗಳ ಕೋಡುಗಳು ನೇಟಾಗಿ ಅಥವಾ ಬಾಗಿ ಇರುವವು (B. 5, 18). — ನೇಟುಸುದ್ದಿ. direct news; true news (My.).

ನೇಣ್ nēṇ. = ನೇಣು. a cord; a rope (ಶುಲ್ವ, ರಜ್ಜು, ವಟಾರ, ವಟ, ಗುಣ, ತನ್ತ್ರಿ Hlā., Nr., Si. 383; Grj. 1, 95; J. 11, 27; 28, 47; T. ನಾಣ್, ನಾಣಿ, ಞಾನ್; M. ಞಾಣ್). [ಕೆಯ್ಯಂ ನೇಣುಮನಳವಿಯೊಳ್ ಕೂಡಿ Pb. 5, 47 va.]. ಮೂಗುನೇಣಿಕ್ಕಿದ ಹೋರಿ (ನಸ್ತಿತ, ನಸ್ಯೋತ Hlā.). ಕುಱುಯುರವಣಿಸಿ, ಕೊರಳ ನೇಣಂ ಪಱಿದು (Bp. 28, 9). — ನೇಣ ಹೊಲೆಯ. an outcast with a sacrificial cord: a Brāhmaṇa (Bp. 55, 18). — ನೇಣ್ಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. he who has a rope or noose in his hand: Varuṇa (Śm. 13).

ನೇಣು nēṇu. = ನೇಣ್. (My.). [ನಿಮಗೆೞಗದ ಕಾರಣ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ನೇಣು Bv. 587; Cv. 687]. ಎತ್ತುಗಳ ಮೂಗುನೇಣು (ನಾಸ್ಯ); ಗಾಳದ ನೇಣು (ಶಣಸೂತ್ರ, ಪವಿತ್ರಕ Nr.). ಕೋಪವೆಮ್ಬುದು, ಕೇಳಿ, ಪಾಪದ ನೆಲೆಗಟ್ಟು! ಕೂಪದೊಳು ನೇಣು ಹಱಿದನ್ತೆ ನರಕಕೆ ಕೋಪಿ ತಾನಿೞಿವ (Sp.). see Bp. 2, 28; 3, 49; 35, 6; 57, 79; Si. 76. 452. — ನೇಣಿನ ಹೊಲೆಯ. = ನೇಣ-. (Bp. 60, 9). — ನೇಣು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳು. to hang oneself. ನೇಣು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳುವವನ ಹತ್ತರ ಕೋಣ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ. — ಅಪ್ಪ ನೆಟ್ಟ ಆಲದ ಮರವಾದರೆ ನೇಣು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೋ? (Prvs.).

ನೇಣುಗ nēṇ-uga. a man who deals in ropes. (Śmd. 240).

ನೇತಾರ nētāra. Tbh. of ನೇತೃ (Śmd. 104). a leader, etc.

ನೇತಿ nēti. Tbh. of ನಿಯತಿ. — ನೇತಿಗಳೆ. -ಕಳೆ. to shake the fetters off, to reject. ದುರಿತವೆಳ್ಳನಿತನಾದರು ನೇತಿಗಳೆವುದೆ ಚನ್ದ! (Kp. III, 3).

ನೇತು nētu. P. p. of ನೇಲು.

ನೇತೃ nētṛi. = ನೇತಾರ. leading; *a leader, a guide; a chief, a master.*

ನೇತೃತ್ವ nētṛitva. leadership. (My.).

ನೇತ್ರ nētra. = ನೆತ್ತ, ಲೆತ್ತ. a leader; leading, conducting. 2, *the eye* (ಕಣ್ Nn. 8. 29; ಅಮ್ಬಕ, ಕಣ್ಣು 66; ಅಕ್ಷಿ Mr. 516). 3, the number two (ಎರಡು Mr. 347). 4, renowned (ಖ್ಯಾತ, ಪ್ರಖ್ಯಾತ 66). 5, a good quality (ಸದ್ಗುಣ, ಒಳ್ಳಿಹ ಗುಣ 66). 6, the string with which a churning-stick is whirled round (ಗುಣ 516). 7, *the root of a tree* (ಮೂಲ, ಬೇರುಗಳು 66; ಬೇರ್ Mr. 471). 8, a pendent root (ಕುಜಾತಜಟೆ, ಮರದ ಬೀಱಲು 66). 9, *cloth, or a kind of cloth* (ಚೇಲ, ವಸ್ತ್ರ 66; ಸೀರೆ 516; *cf.* ನೆಯ್ 1). 10, the areca-nut tree (ಪೂಗ, ಅಡಕೆಯ ಮರ 66). 11, N. of a mountain (ಕು ಭೃತ್, ಪರ್ವತಭೇದ 66).

ನೇತ್ರಚ್ಛದ nētra-c-chada. *the eyelid.*

ನೇತ್ರತ್ರಯ nētra-traya. Śiva (My.).

***ನೇತ್ರಪಟೞಿ nētra-paḷi.** net-like cloth, cloth with perforation. ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಮುಂ ಮಣಿಕುಟ್ಟಿಮ ಭೂಮಿಯೊಳ್ ಪಾಸಿದ ನೇತ್ರಪಟೞಿಯ ಮೇಗೆ ನಡೆದ ಮೃದುಲಲಿತಮಪ್ಪ ಚರಣದ್ವಯದೊಳ್ Vr. 29, 7.

ನೇತ್ರಪುತ್ರಿಕೆ nētra-putrike. the pupil of the eye (Cpr. 6, 64 va.; Abh. P. 11, 164).

ನೇತ್ರಬನ್ಧ nētra-bandha. binding or blinding the eye (by magic, ಕಣ್ಣುಗಟ್ಟು Mr. 226).

ನೇತ್ರಮೂಲಿ nētra-mūli. a small creeping herb with sky-blue flowers, growing on the roadside, Evolvulus alsinoides Lin. (ವಿಷ್ಣುಕಾನ್ತಿ, ಜಯನ್ತಿ Mr. 128).

ನೇತ್ರರುಜ್ nētra-ruj. *disease of the eyes.*

ನೇತ್ರವಿರೋಧಕರಣ nētra-virōdha-karaṇa. causing hindrance or opposition to the eye. see ಹರಳ್ಳು.

ನೇತ್ರವೈದ್ಯ nētra-vaidya. an oculist (My.).

ನೇತ್ರಾಮ್ಬು nētra-ambu. eye-water: *tears.*

ನೇತ್ರಾವತಿ nētrāvati. N. of a river in South Kanara (My.).

ನೇತ್ರಾವಳಿ nētrāvaḷi. a kind of sīre (Bp. 11, 25).

ನೇತ್ರಿ nētri. N. of a plant (ಕೃಕವಾಕು, ಮಸ್ತಕ, ಚಮ್ಮೆ Mr. 140).

ನೇದಿಷ್ಠ nēdiṣṭha. *very near, next.*

ನೇದು nēdu. P. p. of ನೇ 1.

ನೇಪಥ್ಯ nēpathya. = ನೈಪಥ್ಯ. *an ornament, decoration, attire* (see Hlā. s. ತುಡುಗೆ). 2, the postscenium; the tiring-room; a stage (ರಂಗಭೂಮಿ G.).

ನೇಪಾಲ nēpāla. ನೇಪಾಳ. N. of a country, Nepal (Bp. 6, 18; 61, 30). 2, the purgative-nut plant (Mhr.; see ಜಾಪಾಳ). ನೇಪಾಳದೇಶದ ಭೂಪಾಲನಾದರೆ ಗೋಪಾಳದವನಿಗೆ ಏನು? (Prv.). — ನೇಪಾಳದ ಬೇರು. a creeper, the vomiting swallow-wort, Tylophora asthmatica W. & A. (St. & Pl.).

ನೇಮ nēma. 1. Tbh. of ನಿಯಮ (Śmd. 357. 361; Bp. 43, 21; My.; Te., T., Tu. ನೇಮೊ. a ritual, Būta dance; Mhr.). a rule, an order, an appointment, etc. ನೇಮವಿದ್ದರೆ ವ್ರತ, ಹೋಮವಿದ್ದರೆ ಶೋಭನ. — ನೇಮ ಹೆಚ್ಚಿ, ಹೋಮ ಮಿಾಱಿ, ಶ್ವಾನನ ಹಾಗೆ ತಿರಿಗಾಡುವ ದಾಯಿತು (Prvs.). — ನೇಮ್ಗಲೆ. -ಕಲೆ. prescribed skill (J. 11, 21). — ನೇಮ ತೆಗೆ. to find out or lay down as a rule (B. 5, 171). — ನೇಮದ ವೀರಸಂಗಪ್ಪ. N. (Bp. 59, 6). — ನೇಮನಿಷ್ಠೆ. = ನಿಯಮನಿಷ್ಠೆ. (My.). — ನೇಮಮ್ಪೊಱು. -ಂ-ಪೊಱು. to take an observance upon oneself (Bp. 50, 53; 57, 34).

ನೇಮ nēma. 2. *half;* a part, a portion. 2, fraud, deceit (*cf.* ನೆವ; Te. ನೇಮ).

ನೇಮಕ nēmaka. Tbh. of ನಿಯಾಮಕ. ruling, etc.; a rule; an order, an appointment (My.).

ನೇಮಣೂಕ nēmaṇūka. appointment, as to a post; allowance, stipend (Mhr.; B. 5, 269).

ನೇಮಣೂಕಿ nēmaṇūki. = ನೇಮಣೂಕ. (B. 5, 269. 272).

ನೇಮವನ್ತ nēma-vanta. Tbh. of ನಿಯಮವನ್ತ. a man who practises religious observances, caste-rules, etc. (My.). ನೆಲಬಲವನ್ತನಿಗೆ, ಕುಲ ನೇಮವನ್ತನಿಗೆ (Prv.).

ನೇಮಸ್ತ nēma-sta. Tbh. of ನಿಯಮಸ್ಥ. = ನೇಮವನ್ತ. (My.). 2, moderate, temperate (My.).

ನೇಮಿ nēmi. = ನೆಮ್ಮಿ, ನೇಹಿ. *the circumference or ring or felly or outer rim of a wheel.* 2, *a windlass or frame-work for the rope of a well.* 3, *the tree Dalbergia oujeinensis* Roxb. 4, a large tree, frequently cultivated for its eatable fruit, Mimusops kauki L. (St. & Pl.). — ನೇಮಿರಾಯ. N. (see s. ಅಮ್ಮು 1).

ನೇಮಿತ nēmita. Tbh. of ನಿಯಮಿತ. restrained, etc. (My.).

ನೇಮಿಸು nēmisu. Tbh. of ನಿಯಮಿಸು. to restrain, etc. (Ch. v. 333; Bp. 2, 46; 57, 54; B. 4, 79. 143; 5, 171. 236; Śsv. 4, 46; J. 2, 66; My.). ನೇಮಿಸಲಾಱದ ಸೊಸೆಗೆ ಪಾಯಸವೇ ಕಹಿ (Prv.).

ನೇಯ್ ney. 1. = ನೆಯ್ 1, etc. to weave. P. p. ನೇಯ್ದು (My.; B. 4, 188). ನೇಯ್ದದೇ ಬಟ್ಟೆ, ಉಱದದೇ ಕರೆ (Prv.).

ನೇಯ್ ney. 2. = ನೆಯ್ 2. ghee. (ಆಜ್ಯ Śs.).

ನೇಯ neya. = ನೆಯಿ 2, etc. weaving. see ನೇಯಕಾಱ.

ನೇಯ neya. 1. = ನಾಯ 2. Tbh. of ನ್ಯಾಯ. manner, etc. (Śmd. 368, o. r. ನಾಯ. 175).

ನೇಯ neya. 2. to be conducted or guided, to be governed. see ಪ್ರಣೇಯ; ಕೆಯ್-.

ನೇಯಕಾಱ neya-kāṟa. = ನೆಯಿಕಾಱ. a weaver. (B. 3, 103).

***ನೇಯಾರ್ಥ neyārtha.** one of the defects in poetic compositions. Kr. 1, 69. 103.

ನೇಯಿ neyi. = ನೇಯ್ 1, etc. P. p. of ನೇಯಿದು (B. 4, 178; My.). ನೇಯಿದರೆ ಬಟ್ಟೆ, ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮೊಟ್ಟೆ (Prv.).

ನೇಯಿಗೆ neyige. = ನೆಯಿಗೆ, etc. (My.). weaving. ನೇಯಿಗೆ ನೇಯ್ದರೆ ಕೂಡೀತಲ್ಲದೆ ನೆಗೆದರೆ ಕೂಡೀತೇ? — ನೇಯಿಗೆಯಾದರೂ ನಯವಿದ್ದರೆ ನಾಣ್ಯ ಸಿಕ್ಕೀತು (Prvs.). — ನೇಯಿಗೆಯವ. -ಅವ. = ನೆಯಿಗೆಯವ. (ತನ್ತುವಾಯ, ಕುವಿನ್ದ Si. 338; My.). ನೇಯಿಗೆಯವನ ಕೆಯ್ಯೂ ಓದುವವನ ಬಾಯೂ ಚುಱುಕಾಗಿರಬೇಕು. — ನೇಯಿಗೆಯವನ ಮುಟ್ಟು ಕಟ್ಟುವವ ಬಲ್ಲ. — ನೇಯಿಗೆಯವನಿಗೆ ಯಾಕೆ ಕೋತೀ ಮಱಿ? (Prvs.).

ನೇಯಿಸು neyisu. = ನೆಯ್ಸು. to cause to weave (My.; B. 4, 159).

ನೇಯು neyu. = ನೇಯ್ 1, etc. to weave. (My.; B. 3, 9; 4, 165; Te.). ನೇಯುವದು (ವಾಣಿ, ವ್ಯೂತಿ); ನೂಲುಕಣ್ಡಿ ಕೆಯನಿರಿಸಿ ನೇಯುವ ಕೋಟಿವಿ (ವೇಮ Si. 343).

ನೇಯ್ಗೆ neyge. = ನೇಯಿಗೆ, etc. weaving. (My.).

ನೇರ್ nēr. 1. to cut, to cut off (ಕೃನ್ತನ Śmd. Dh.; ಅರಿ Śmd. II; Kk. 88; Cpr. 6, 49; 8, 41; Abh. P. 13, 47; *cf.* ನಿರಿ). ನೇರ್ದಂ (Śmd. 50. 55). [ಬರ್ದರೊಳಾನೆ ಬರ್ದನೆನುತುಂ ನೇರ್ವಲ್ಲಿ ಕೆನ್ನೆತ್ತರುಂ ಬಿರಿ ಕಣ್ಣಂಗಳೆ ಬೀೞಲ್ Pb. 9, 63]. ಬಾಡುಣ್ಬೆನ್ನು, ಹತ್ತನೆಯ ತಲೆಯುಮಂ ನೇರ್ದಾಗಳ್ (288).

ನೇರ್ nēr. 2. to accord, to agree; to yield assent, to agree to. (T., M.). ಶಾರದೆ ವಿನಾಯಕರ್ ನೇರದೆ- (Mr. 2).

ನೇರ್ nēr. 3. ನೇರ, ನೇರು, ನೇ೯-. straightness, (length. T.); union; agreement: harmony; rightness, propriety, fitness, order (T., M.; *cf.* ನಿಗುರ್; ನಿಱು 3, ನೀಟು; ನೆರೆ 1). ನೇ ಗರ್ಗಳ್ (Śmd. 51). [— ನೇಗಿ೯ಱುದು. -ಕಿಱುದು. just smaller. ಉರ್ಬಿದ ಗುಣ್ಪಿನ್ದ ಮಿದಬ್ಬಿ ಗಗ್ಗಳಮೆನಲ್ ಕುನ್ದೂನ್ದು ಕಣ್ಗೆತ್ತಿದನ್ತಿದು ದಲ್ ನೇಗಿ೯ಱುದೆನ್ದೊಡಾವ ತೊಱೆಯುಂ ಸೀತೋದೆಯುಂ ಪೋಲ್ಗುಮೇ Ap. 1, 55. — ನೇಗಿ೯ಱುಯ. -ಕಿಱುಯ. direct younger brother. ಮತ್ತ ಮಾಕುಮಾರನಿಂ ನೇಗಿ೯ಱುಯನಾಗಿ Ap. 8, 44 va.]. — ನೇಗೋ೯ಲ್. -ಕೋಲ್. a long staff: a lance (J. 4, 35). — ನೇರ್ಪಡಿಸು. to make fit or nice [ನಿನಗೆ ದಲ್ ಪದ್ಮಾಸನಂ ತಾನೆ ನೇರ್ಪಡಿಸಲ್ ಕೂಡಿ ದಂ Pb. 5, 20]; (Śsv. 2, 60). — ನೇರ್ಪಡು. 1. to be united; to agree; to be fitting, to fit, to be proper, becoming, or pleasant (ಸಂಶ್ಲೇಷ Śmd. Dh.; ಅಮರ್ 76; ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು 76 Cm.; T.: to occur, meet, appear, happen); to be obtained or gained (My.), [ಎಮ್ಬಿವು ನೇರ್ಪಟ್ಟೆಸೆವನ್ನೆಗಂ ನೆಗಱ್ದುವಂ ಶಿಕ್ಷಾವ್ರತಂ ನಾಲ್ಕುಮಂ ತಾಳ್ದಿ Ap. 6, 9]. ಅಧೋರುಕಂ ನೇರ್ಪಡೆ, ಚೆಲ್ವಂ ಬೀಱೆ (Rśv. 13, 70). ವನದ ನಡುವೆ ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ನೇರ್ಪಟ್ಟಿ ಬಾಳವೇರ ಕೇ ಗ೯ಟ್ಟು (Cpr. 7, 92 va.). see Abh. P. 10, 67; 12, 60; 16, 81; Rśv. 14, 47; Śsv. 1, 53. — ನೇರ್ಪಡು. 2. propriety, etc. ನೇರ್ಪಡು ಗಿಡು. -ಕಿಡು. propriety, etc. to be lost (Abh. P. 7, 81; 9, 85). — ನೇರ್ವಡು. -ಪಡು. = ನೇರ್ಪಡು. 1. (Cpr. 3, 20. 85).

ನೇರ nēra. = ನೇರ್ 3. straightness; propriety, etc., pleasantness. ಅವನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಬಹಳ ನೇರ (My.). ಅವನ ಮಾತಿನ ನೇರವೆಷ್ಟೆನ್ತ ಹೇಱಲಿ? (My.). ನೇರದಿಂ ಸ್ವರಗೆಯ್ದು ಕಲಪಿ ಕೋಟ್ಚಾರದಿಂ... ತೀರದೆಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯುಂ ನನ್ದನದೊಳು (J. 3, 28). — ನೇರ ನೇರ. rep. quite proportionate (My.); face to face (My.). — ನೇರಬೊಟ್ಟು. a mark made with coloured clay upon the middle of the forehead of females exactly under the division of hair, either round, or slightly pointed towards that division (above which the baitale boṭṭu is worn, ತಿಂಗಳಿಗೆ, ಜೂಳೆಯ Kk. 27; Śm. 72).

ನೇರಿತು nēritu. = ನೇರಿತ್ತು (Śmd. 96. 184). that which is straight, fit, proper or right (ಸರಲ, ಸರಿಸ Nn. 63; ಸೌಧ, ಸಸಿನ, ನಿರುತ 94; ಪ್ರತ್ಯಯ, ನಿರುತ 137; ನೇರ್ಪು Ct. I, 52; Abh. P. 11, 176). plural ನೇರಿದುವು. ನೇರಿದುವು ಬೆರಲ್ (Śmd. 170).

ನೇರಿತ್ತು nērittu. = ನೇರಿತು, q. v. ನೇರಿತ್ತಿದು (Śmd. 109). [ತಾರಾನಿಕರಾವೇಷ್ಟಿತ ತಾರಾಪತಿಯುಂ ಸಮಸ್ತ ಸುರಲೋಕಮುಮಂ ನೇರಿತ್ತು ಬೆಳಗಿ ಪೋಪುದನಾ ರಾತ್ರಿಯೊಳಿನ್ತನನ್ತವೀರ್ಯಂ ಕಣ್ಡಂ Ap. 16, 46]. — ನೇರಿತ್ತಂ ಮಾಡು. to make proper, to correct (ತಿದ್ದು Śmd. 4 Cm.).

ನೇರಿದು nēridu. propriety, rectitude, religious loyalty (ಭಕ್ತಿ Ct. I, 75). — ನೇರಿದ. -ಅ 3. (Śmd. 109. 184). a Brāhmaṇa (ಸದ್ದು Śmd. II, Kk. 93; ದಿಮ್ಮಿದ, ಸದ್ದು, ಗನಹ, ಇಳೆಯ ಪಿರಿಯ, ದ್ವಿಜ Kk. 34, Śm. 52; Abh. P. 4, 13). [2, skilled person, expert. ಸುರಸಿನ್ಧು ಪುತ್ರ ಗುರು ಕರ್ಣ ಕೃಪ ಪ್ರಮುಖರ್ಕಳಿನ್ತು ನೇರಿದರೆ ಶರಾಸ ನಾಗಮದೊಳ್ Pb. 12, 67]. ನೇರಿದರಿರ್ (Śmd. 258). — ನೇರಿದಳ್. (Śmd. 109). a Brāhmaṇa woman.

ನೇರು nēru. = ನೇರ್ 3. straightness, etc. (Rśv. 5, 19 va.).

ನೇರೆ nēre. a breakfast (Mhr. ನ್ಯಹಾರೀ, ನ್ಯಾಹಾರೀ; B. 5, 287).

ನೇಱಲ್ nēṟal. ನೇಱಲು. = ನೇಱಾಲ್, etc. see ಜಮ್ಬು-; Śsv. 3, 32. — ನೇಱಲುಮರ. a common tree with purple berries Eugenia jambolana Lam. (Calyptranthes caryophyllata Swartz, My.; Tu. ನೇರೋಳು; Te. ನೇರೆಡು, ನೇರೇಡು; T. ನಾವಲ್; M. ಞಾವಲ್).

ನೇಱಲೆ nēṟale. = ನೇಱಲ್. (My.).

ನೇಱಳು nēṟaḷu. = ನೇಱಲ್. see ಪನ್ನೇಱಳು.

ನೇಱಳೆ nēṟaḷe. = ನೇಱಲ್. (My.). see ಕಾಗಿ-. ಕುಣ್ಬ-, ಗನ್-, ಗುಡ್ಡ-, ನಾಯಿ-, ನೆಲ-. — ನೇಱಳೆಹಣ್ಣು. (ಜಮ್ಬು, ಜಾಮ್ಬವ (Si. 125).

ನೇಱಿಲ್ nēṟil. ನೇಱಿಲು. = ನೀಱಲು, ನೀಱಲೆ, ನೀಱ್ಲು, ನೇಱಲ್, ನೇಱಲೆ, ನೇಱಳು, ನೇಱಳೆ, ನೇಱಾಳೆ, ನೇಱ್ಲು. the tree Eugenia jambolana Lam. (ಜಮ್ಬು Mr. 115; Śmd. 176; B. 4, 54; My.). see ಅರ-, ಅರಸು-, ನಾಯಿ-, Rśv. 2, 46. 47. — ನೇಱಿಲ ಹಣ್ಣು. (ಜಮ್ಬು, ಜಾಮ್ಬವ Nr.).

ನೇಱಿಳೆ nēṟiḷe. = ನೇಱಾಲ್. (Bp. 18, 16).

***ನೇಱು nēṟu.** to hang. ಪಟಮಂ ವಿಚಿತ್ರ ಚಿತ್ರಪಟಮನಾ ಚೈತ್ಯಾ ಲಯದ ಕೆಲದ ಪಟ್ಟಸಾಲೆಯ ಮುನ್ತೆ ನೇಱು Ap. 3, 45 va.; 10, 46.

ನೇ೯- nēr. = ನೇರ್ 3, q. v. straightness.

ನೇರ್ಪು nērpu. straightness; propriety; regular course, order, way; rectitude, uprightness (ನೇರಿತು Ct. I, 52; ಸಯ್ಪು II, 53; ಸಂತು Śs.; Cpr. 8, 83). — ನೇರ್ಪುವೆಱು, -ಪೆಱು. to become proper, etc. (Abh. P. 16, 97).

ನೇಱ್ಲು nēṟlu. = ನೇಱಾಲ್. (My.).

ನೇಲ್ nēl. = (ನೆಱಲ್), ನೇಲು. to be suspended, to hang, to swing, to dangle (ಅಲಮ್ಬನ Śmd. Dh.; ನೆಱಲ್ Kk. 74; ಎಱಲ್ 72; Tu., T. ಞಾಲು, ನಾಲು; M. ಞಾಲು, ಞಾಲು; Te. ವೇಲು; *cf.* ನಾಮ್ಬು 2). ನೇಲ್ದಂ (Śmd. 288). ನೇಲ್ವುದು (Kk. 72). [ಒಕ್ಕುನೇಲ್ವ ಕರುಳೋಳಿಯೆ ಬಾಳ ಮೃಣಾಳಮಾಗೆ Pb. 1, 6; Ap. 11, 130]. see Rśv. 5, 55 va.; 5, 79.

ನೇಲಿಸು nēlisu. to suspend, etc. (Mg.)

ನೇಲು nēlu. = ನೇಲ್. P. p. ನೇತು (My.). ಚೆಣ್ಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ನೇಲುವ ಹೂಮಾಲೆ (ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕ); ಬಯ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನೇಲುವ ಹೂಮಾಲೆ (ಲಲಾಮಕ Nr.). — ನೇತಾಡು. -ಆಡು. = ನೇಲು. to hang, etc. (My.). ಜುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೇತಾಡುವ ಹುವ್ವಿನ ಸರ (ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕ, ಶಿಖಾಲಮ್ಬಿ Si. 229); ಕೊರಳಲ್ಲಿ ನೇತಾಡುವ ಒಡವೆ (ಲಮ್ಬನ, ಲಲನ್ತಿಕೆ 218). ನೇತಾ ಡುವವನ ಹತ್ತರ ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಜೋತಾಡುವದು ಸಿಕ್ಕೀತು. — ಕಾಟನಾಯಕನ ಮನೆಗೆ ಕನ್ನಾ ಹಾಕಿದರೆ ನೇತಾಡುವದೆರಡು ಭಂಗೀ ಚೀಲ. — ನೂಲು ಹಿಡಿದು ಜೋಲುವವನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದು ನೇತಾಡಿದ (Prvs.). see Prv. s. ಬೇತಾಳ.

ನೇವಣ nēvaṇa. = ನೇವಳ, etc. (Rām. 6, 53, 95).

ನೇವಣಿಸು nēvaṇisu. to make a necklace of (Bh. 10, 10, 10).

ನೇವರಿಸು nēvarisu. = ನಿವರಿಸು. to make straight, smooth or proper by gently rubbing with the hand or by fingering; to rub gently with the hand, to stroke (My.; Te. ನೇವರಿಂಚು; *cf.* ನಿವರು). ಕರದೆ ನೇವರಿಸುವಲ್ಲಿ ತಡವೆಮ್ಬ ಶಬ್ದಮದು (Śm. 108). ಕುರುಳಂ ಕೂರುಗುರಿನ್ದೆ ನೇವರಿಸುತಂ (Rśv. 7, 10). ಕುರುಳಂ ನೇವರಿಸಿ (8, 82 va.). ಧನುವ ನೇವರಿಸಿದನು

(Rām. 3, 6, 7). see Cpr. 7, 127; Rām. 3, 8, 23; 6, 12, 37; 6, 53, 29. 101; Rśv. 4, 14 va.; J. 26, 12.

ನೇವಳ nēvaḷa. (Śmd. 157). **ನೇವಾಳ.** = ನೇವಣ, ಲೇವಳ; ಲೇವಾಳ. a necklace of silver or gold (Te. ನೇವಳ, ನೇಹಳ; Grj. 3, 91 va.; Bp. 4, 37; 42, 11; 44, 48; *cf.* ನೇಲ್? M. ಞಾಲಿ, ornamental hangings). 2, a silver or gold girdle or zone (Tu.). ನೇವಳವಾದರೆ ಹವಳದ್ದು ಆದೀತೇ? (Prv.).

ನೇವುರ nēvura. Tbh. of ನೂಪುರ. an anklet. (ಅನ್ದುಗೆ Bhn. 21; Grj. 3, 118; 4, 19; Bp. 42, 11; V. 4, 86). see ವೀರ-.

ನೇಸಱ್ nēsaṟ. (Śmd. 59). **ನೇಸಱು.** the sun (ಪೊೞ್ತು, ಸೂರ್ಯ Śmd. 1; ಬಾನ ಜೊಡರ್ Ct. I, 91; ರವಿ I, 95. 103; II, 20; ನಿಸಿವಗೆಯು, ತಾವರೆಗೆಳೆಯು, ಪೊೞ್ತು, etc., ಸೂರ್ಯ Śm. 14 Kk. 45; ಇನ, ಸೂರ್ಯ Si. 435; T. ಞಾಯಿಱು, ನಾಯಱು, ನಾಯಿಱು; M. ಞಾಯಱು, ಞಾಯಿಱು; T. ನೀೞಲ್ light; M. ನೇರ, the sun, daylight; Tu. ನೆಸ್ರ್ morning; *cf.* ನೆಗೞ್ 2). [ನೇಸಱ್ ಮೂಡಿದುದು ಬಕಂಗೆ ಮಿೞ್ತು ಮೂಡುವ ತೆಱದಿಂ Pb. 3, 27]. ನೇಸಱ ಬಟ್ಟಂ (ಪೊೞ್ತು Ct. I, 35). ಆವನಾನೊಬ್ಬ ವಿಪ್ರ ನಿದ್ರೆಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲು ನೇಸಱು ಅಸ್ತಮಯ ಮಾದುಹುದು, ಆವನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಲಗಿರಲು ನೇಸಱು ಉದಯ ಮಾದುಹುದು, ಆ ಇಬ್ಬರು ತಱುವಾಯಿನ್ದ ಅಭಿನಿರ್ಮುಕ್ತನು ಅಭ್ಯುದಿತನು ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕುಮುದಂಗಳ ನಗೆ ಬತ್ತಿದುವು ಪಾಯ್ತು ನೇಸಱಿನ್ ಆಗಳ್ (Līlv. 3, 5). ತೞ ತೞನೆ ನೇಸಱ್ ಮೂಡಿದುದು (Śmd. I & 229). see Śmd. 156. 264; Cpr. 4, 72; Abh. P. 9, 112; J. 7, 50; Si. 225; ಪಡು-, ಮುನ್-. — ನೇಸಱಣುಗ. -ಅಣುಗ. Yama (ಜವ, ಅೞ, etc., ಅನ್ತಕ Śm. 12). — ನೇಸಱುಗಲ್. -ಕಲ್. the sun-stone: crystal (ಸೂರ್ಯಕಾನ್ತ Śs.). — ನೇಸರ್ಗಲ್. = ನೇಸಱುಗಲ್. (ಮಾರ್ತಾಣ್ಡೋಪಲ Ct. II, 81). — ನೇಸರ್ಗುವರ. -ಕುವರ. Yama (Kk. 15). — ನೇಸರ್ಪಡು. the sun to set (Abh. P. 15, 38 va.). — ನೇಸರ್ಮಯಣ. (Śmd. 217). the sunny season of spring.

ನೇಸ್ತ nēsta. = ನೇಹ. love (My.).

ನೇಸ್ತಗಾತಿ nēsta-gāti. a female friend (My.).

ನೇಸ್ತಗಾಱ nēsta-gāṟa. a male friend (My.).

ನೇಹ nēha. Tbh. of ಸ್ನೇಹ. friendship, etc. (ತಕ್ಕು Ct. II, 36; ಅಕ್ಕಱು II, 72; ಕಾದಲ್ಮೆ II, 81; Kk. 88; ಕಾದಲ್ಮೆ, ನಲ್ಮೆ, ಒಱಲ್, ಕೂರ್ಮೆ Śm. 75; Kk. 30; Grj. 2, 106 va.; Rām. 6, 53, 101). [ಒಲವಿಲ್ಲದ ಪೂಜೆ ನೇಹವಿಲ್ಲದ ಮಾಟ ಚಿತ್ರದ ರೂಹು ಕಾಣಿರಣ್ಣಾ Bv. 126; Cv. 939]. 2, a sexual organ (Bp. 42, 15). — ನೇಹಗಲಹ. -ಕಲಹ. a lover's quarrel, mere wanton quarrelsomeness (J. 26, 5).

ನೇಹಿ nēhi. Tbh. of ನೇಮಿ. a large timber tree, Ougeinia dalbergioides Benth. (St. & Pl.).

ನೇೞಲ್ nēḷal. = ನೆೞಲ್ 2. shadow, etc. (ಪ್ರಿಯಂಗು, ಶ್ಯಾಮ, ಫಲಿನಿ Mr. 111).

ನೈ nei. nay. for Kannaḍa (or Tbh.) words that appear with this initial in writ see ನೆಯ್ or ನಯ್.

ನೈಋತ್ಯ nairitya. Tbh. of ನೈರ್ಋತ್ಯ. south-western. (J. 15, 11; B. 4, 115).

ನೈಕ na-ēka. *not one, more than one, several, many, manifold.*

ನೈಕಭೇದ naika-bhēda. *of many kinds, various.*

ನೈಕಷೇಯ naikaṣēya. (fr. ನಿಕಷೆ). a child of Nikaṣā: *a rākṣasa, a fiend.*

ನೈಗಮ naigama. (fr. ನಿಗಮ). relating or belonging to the vēda. 2, *a road.* 3, *a townsman, a citizen.* 4, *a trader, a merchant* (see s. ವಣಿಜ).

ನೈಚಿಕೆ naicike. (fr. ನೀಚಕಿ). *an excellent cow* (ತಲೆಯಾವು Hlā.). 2, the head or forehead of an ox (ಹಣೆ Mr. 179).

ನೈಚ್ಯ naicya. (fr. ನೀಚ). lowness, vileness; humility (My.; Te.).

ನೈಜ naija. (fr. ನಿಜ). *own, one's own,* inherent. 2, real; reality, truth (ನನ್ನಿ, ಸತ್ಯ Kk. 48). see Bp. 3, 68; 57, 19; J. 9, 27; 26, 9; 27, 20; Sś. s. ಬೇಡ 2.

ನೈಜಾಮು naijāmu. (fr. ನಿಜಾಮು). relating or belonging to the nijāmu, Nizām (My.).

ನೈಪಥ್ಯ naipathya. = ನೇಪಥ್ಯ. attire, etc. (J. 2, 27; 10, 6; Te.). — ನೈಪಥ್ಯಂಗೆಯ್. -ಂ-. to attire oneself (Rśv. 5, 19 va.). — ನೈಪಥ್ಯನ್ದಳೆ. -ತಳೆ. to put on ornaments (Rśv. 6, 11 va.). — ನೈಪಥ್ಯಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. to be decorated (Rśv. 6, 11 va.).

ನೈಪಾಲಿ naipāli. (fr. ನೇಪಾಲ). Nepaulese. 2, *red arsenic.*

ನೈಪುಣ್ಯ naipuṇya. (fr. ನಿಪುಣ). dexterity, cleverness, skill; dexterous, etc. (Cpr. 3, 27; 4, 12 va.; Bp. 46, 39).

ನೈಮಿತ್ತಕ naimittaka. (fr. ನಿಮಿತ್ತ). accidental, occasional, produced by particular circumstances. (My.).

ನೈಮಿಷ naimiṣa. (fr. ನಿಮಿಷ). momentary. 2, N. of a forest. (J. 22, 22).

ನೈಮೇಯ naimēya. = ನಿಮಯ. *barter, exchange.*

ನೈಯಗ್ರೋಧ naiyagrōdha. (fr. ನ್ಯಗ್ರೋಧ). *belonging to or made of the nyagrōdha.*

ನೈಯಾಯಿಕ naiyāyika. (fr. ನ್ಯಾಯ). knowing the nyāya philosophy or the laws of logic; a dialectitian, a logician. (Cpr. 1, 25).

ನೈರಸ nairasa. (fr. ನೀರಸ). the state of being devoid of taste, unsavory; saplessness (Bp. 56, 57).

ನೈರುತಿ nairuti. Tbh. of ನೈಋರ್ತಿ. (My.).

ನೈರುತ್ಯ nairutya. Tbh. of ನೈರ್ಋತ್ಯ. (Bp. 1, 64; 2, 28; My.).

ನೈರ್ಋತ nairṛita. (fr. ನಿರ್ಋತಿ). (= ನಿರುತಿ). relating to nirṛiti; south-western. 2, *the ruler of the south-west quarter.* 3, a child of Nirṛiti: *a rākṣasa, a demon.*

ನೈರ್ಋತಿ nairṛiti. = ನೈರುತಿ. the south-west quarter. 2, a rākṣasa.

ನೈರ್ಋತ್ಯ nairṛitya. = ನೈಋತ್ಯ, ನೈರುತ್ಯ. relating to nirṛiti; south-western.

ನೈರ್ಮಲ್ಯ nairmalya. (fr. ನಿರ್ಮಲ). stainlessness, purity; virtue (ಪುಣ್ಯ, ನಿರ್ಮಲ Nn. 68; Bp. 54, 59). see ತಿಳಿ.

ನೈಲ್ಯ nailya. (fr. ನೀಲ). blueness; dark-blue, blackness. (My.).

ನೈವೇದ್ಯ naivēdya. (fr. ನಿವೇದ್ಯ). = ನಿವೇದನ. an offering of eatables presented to a deity, an idol or any deified object. (Bp. 33, 10; J. 30, 40; Si. 242; Dp. 135*a*, 17; 168, 5; My.). ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ನಾಯಿ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ನೈಷಧಪತಿ ಏನು ಮಾಡ್ಯಾನು? (Prv.). see Jñs. s. ಎಬ್ಬಿಸು. — ನೈವೇದ್ಯ ಈ. to present a naivēdya (Bp. 33, 10). — ನೈವೇದ್ಯ ಕೊಡು. = ನೈವೇದ್ಯ ಈ. (B. 4, 133). — ನೈವೇದ್ಯ ತೋಱಿಸು. to show eatables at one's dinner to a deity (liṅga, etc.) before eating them (B. 5, 61; My.). — ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡು. = ನೈವೇದ್ಯ ಕೊಡು. (My.).

ನೈಶಾಟ naiśāṭa. (fr. ನಿಶಾಟ). relating to a demon or demons (Rām. 3, 6, 4).

ನೈಷಧ naiṣadha. (fr. ನಿಷಧ). relating to Niṣadha. 2, Nala (see Prv. s. ನೈವೇದ್ಯ). 3, an epic poem treating on Nala's adventures (My.).

ನೈಷ್ಕಿಕ naiṣkika. (fr. ನಿಷ್ಕ). *a mint-master.*

ನೈಷ್ಠಿಕ naiṣṭhika. (fr. ನಿಷ್ಠೆ). steady, firm, devoted; vowing abstinence and chastity. (My.).

ನೈಷ್ಠಿಕತನ naiṣṭhikatana. constancy, steady adherence to rule, firm belief (My.).

ನೈಸರ್ಗಿಕ naisargika. (fr. ನಿಸರ್ಗ). natural, innate, inherent, original. (My.).

ನೈಸ್ತ್ರಿಂಶಿಕ naistriṁśika. (fr. ನಿಸ್ತ್ರಿಂಶ). *a swordsman.*

ನೊಗ noga. = ನಗ 3. Tbh. of ಯುಗ (Śmd. 343). a yoke (ಯುಗ Nn. 90; ಸಂಯು, ಸಾಮ್ಯ, ಯುಗ Mr. 286; ಕೂಬರ, ಯುಗಂಧರ Si. 277; J. 25, 26; C.; Te.; T., M. ನುಗ). [ಉಡಿದ ನೊಗಂ ಧ್ವಜಂ ಪಲಗೆ ಕೀಲ್ Pb. 11, 38]. ನೊಗನು ತಲೆಯಾರು ಬಣ್ಣಿ ಎಮ್ಮಿವೆಲ್ಲಂ ಹೂಡುವ ಎತ್ತುಗಳು ಕ್ರಮದಿನ್ದ ಯುಗ್ಯ ಪ್ರಾಸಂಗ್ಯ ಶಾಕಟ ಎನಿಸುಗು; ನೊಗದ ಕೀಲು (ಯುಗಕೀಲಕ); ತಿದ್ದಲೆನ್ದು ನೊಗದ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಹೋರಿ (ಯುಗಪಾರ್ಶ್ವಗ, ಪೃಷ್ಠವಾಹ್ Nr.). ಬಣ್ಣಿಯ ನೊಗ (ಯುಗ Si. 410). ನೊಗ ಇದ್ದರೆ ನೇಗಲು, ಮಗ ಇದ್ದರೆ ತನ್ದೆ (Prv.). — ನೊಗಪಟ್ಟಿ. the broad strap attached to a yoke and passed round the ox's neck (My.).

ನೊಚ್ಚಗೆ noccage. = ಲೊಚ್ಚಗೆ. agreeableness, pleasant feeling arising *e. g.* for the body from sitting before a fire, for the mouth from eating betel-nut, or for the ear from hearing pleasant words (My.; *cf.* ನಚ್ಚು 1). ನುಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಚ್ಚುವವ ನೊಚ್ಚಗೆ ಮಾತಾಡಿದರೂ ನಚ್ಚಿಗೆ ಸಾಲದು (Prv.).

ನೊಚ್ಚಿತು noccitu. that is one's desire: that is to the full satisfaction of one's desire (Abh. P. 10, 153).

ನೊಣ nona. = ನೊಣವು, ನೊಳ, ನೊಳವು. a fly (Bp. 46, 59; 60, 43; My.; T., M. ನುಳಮ್ಬು, ನೊಳ್ಳಲ್, a musquito or gnat; M. ನುಚಮ್ಬು, a gnat, chiefly an eye-fly, *cf.* ನೊರಜು). ಕಾಡ ನೊಣ (ದಂಶ, ವನಮಕ್ಷಿಕೆ); ಕರಿಯ ನೊಣ (ನೀಲಮಕ್ಷಿಕೆ, ಚರ್ವಣೆ); ದೊಡ್ಡ ನೊಣ (ಪತಂಗಿಕೆ, ಪುತ್ರಿಕೆ); ಜೇನ ನೊಣನು (ಸರಘೆ, ಮಧುಮಕ್ಷಿಕೆ Nr.). ನೊಣ ಕೂಡಿಸಿದ ಜೇನು ಮಣುವಾದರೆ ಹೆಣ ಹೊತ್ತವನಿಗೇನು? — ನೊಣ ಕೂತರೆ ವ್ರಣ ಹೊರ್ತುಗ ಹೆಣ ಜೀವಿಸೀತೇ? — ನೊಣದನ್ತೆ ತಾನೂ ಕೆಟ್ಟು, ಪರರನ್ನೂ ಕೆಡಿಸುತ್ತಾನೆ. — ನೊಣ ಬಿದ್ದ ಊಟಾ ಮಾಡಿ ಕಳಕಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ. — ನೊಣ ಮಣುವಾದೀತೇ? — ಬೆಲ್ಲವಿದ್ದ ಕಡೆ ನೊಣ, ದಡೆ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಮಣ. [ನೊಣ ತಿನ್ದ ಜಾತಿ ಕೆಟ್ಟ ಹಾಗೆ] (Prvs.). see Si. 175. 176. 367. — ನೊಣಕಸ. a common plant, Plectranthos cordifolius Don. (Z.). — ನೊಣಗಿಚ್ಚಿಯಾಟ. a play at which one loses when a fly sits down on his peg (My.). — ನೊಣದ ಗಿಡ. = ನೊಣಕಸ. (Z.). — ನೊಣಬೇಸ ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 11).

ನೊಣಚು nonacu. = ನುಚ್ಚು, etc. to slip, to slide, etc. (My.).

ನೊಣಬ nonaba. a man of a caste-division of the Kurubas (My.).

ನೊಣವು nonavu. = ನೊಣ. a fly. ನೊಣವಿಂಗೆ (Bp. 23, 6).

ನೊಣೆ none. 1. = ನುಂಗು. to swallow [ತನ್ನಿಕ್ಕಿದ ತತ್ತಿಯನೆ ಪಾವು ನೊಣೆವನ್ತಕ್ಕುಂ Pb. 10, 13]; (ಗಿಲನ Śmd. Dh.; Cpr. 4, 34; Abh. P. 13, 45; Rśv. 8, 120; V. 4, 120).

ನೊಣೆ none. 2. to clean with the tongue the teeth of substances lodged between them (My.).

ನೊತ್ತು nottu. = ನತ್ತು. a nose jewel. (My.).

ನೊದೆ node. = ಮೊದೆ. a kind of grass. (My.).

ನೊನ್ದಿಸು nondisu. = ನನ್ದಿಸು, ನುನ್ದಿಸು. to extinguish, to quench (Bp. 19, 58; My.; B. 4, 60; T. ನುದು, ನೊದು, ನೂರ್). ನೊನ್ದಿಸಿದಷ್ಟೂ ಉರಿದರೆ ಹನ್ದಿ ಏನು ಮಾಡೀತು? (Prv.).

ನೊನ್ದು nondu. 1. = ನನ್ದು 1, ನುನ್ದು. to be extinguished, to go out, to be quenched (My.; B. 4, 31. 60; T. ನೂರ್). 2, = ನೊನ್ದಿಸು (My.).

ನೊನ್ದು nondu. 2. P. p. of ನೋ.

ನೊಪ್ಪ noppa. = ನೊಪ್ಪನೆ (Śmd. 229). ನೊಪ್ಪ ನೆಗೆದು (Grj. 1, 104). — ನೊಪ್ಪ ನೊಪ್ಪನೆ. (Śmd. 229). ನೊಪ್ಪ ನೊಪ್ಪನೆ ಪೇಟ್ (229 Mdb.). — ನೊಪ್ಪನೆ. = ನೊಪ್ಪ, q. v.

ನೊಯ್ noy. ನೊಯು. = ನೋ, etc. to suffer pain, etc. ನೊಯ್ಯವೇ ಕರಬಿಸರುಹಂಗಳ್? (Bp. 38, 36).

ನೊಯಿಸು noyisu. = ನೋಯಿಸು. to cause to feel pain (Te. ನೊಂಚು). ನಿಷ್ಠುರನುಡಿಯಿನ್ದ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ನೊಯಿಸಬಾರದು (B. 4, 72). ನೊನ್ದವನಿಗೆ ನೊಯಿಸಿದರೆ ಕೊನ್ದ ಪಾಪವಲ್ಲವೇ? (Prv.).

ನೊಯ್ಯು noyyu. = ನೊಯ್. to suffer pain, etc (My.). P. p. ನೊನ್ದು.

ನೊರಜು noraju. = ನೊರಂಜು (Śmd. 48), ನುಸಿ 2, No. 2. a (musquito or) gnat, an eye-fly (ತುಷ Mr. 177; ಭೃಂಗಾರಿ G.; Bh. 6, 5, 38; Śśv. 3, 45; C.; see s. ನೊಣ. Bh. 3, 19, 24). ಕುರುಜು ಮೇರುವೆ ಇಲ್ಲ, ನೊರಜುಗಳ ಸ್ವರ ಹೆಚ್ಚು (Prv.).

ನೊರಂಜು norañju. = ನೊರಜು, q. v.

ನೊರೆ nore. foam, froth, scum (ಫೇನ, ಡಿಣ್ಡೀರ, ಅಬ್ಧಿ ಕಫ Hla., Nr., Mr. 415; ಫೇನ Nn. 6; ಜತ್ತುಳ Kk. 13, Śm. 35; C.; Te. ನುರುಗು, ನುರುವು, ನುರ್ರು; Tu., M. ನುರೆ, T. ನುರೈ). [ಪಾಲ್ಗಡಲ ತೆರೆಯ ನೊರೆಯ ದೊರೆಯ ದುಕೂಲಾಮ್ಬರಮನುಟ್ಟು Ap. 4, 41 va.]. ಸಮುದ್ರದ ನೊರೆ (ಫೇನ, etc. Si. 334). ನೊರೆ ಕಾಜುವಾಗ್ಯೆ ಹರ ಎನ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). see Cpr. 8, 4 va.; 8, 97; Bp. 51, 53; 61, 66; C. Bp. 42, 14; Bh. 3, 6, 25; J. 6, 3. 9; ಬೆಳ್ನೊರೆ. — ನೊರೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. foam, etc. to be formed (My.). — ನೊರೆಗಡಿಯಣ. -ಕಡಿಯಣ. a bit full of foam (Rām. 6, 30, 10). — ನೊರೆನೆತ್ತರ್. foamy or scummy blood (Abh. P. 13, 47). — ನೊರೆಮಾಲೆ. a garland of foam (Rśv. 13, 77 va.). — ನೊರೆವಾಯ್. -ಬಾಯ್. a mouth covered with or containing foam (Bp. 20, 11; 46, 56; V. 11, 61). — ನೊರೆವಾಲು. = ನೊರೆಹಾಲು. frothing milk fresh from the cow (My.). — ನೊರೆವಿಣ್ಡು. -ಪಿಣ್ಡು. a foam-mass (Rśv. 6, 24 va.). — ನೊರೆವುಲ್. -ಪುಲ್. frothy, soft grass (Cpr. 4, 47). — ನೊರೆ ಹಪ್ಪಳ. a kind of rice-happaḷa (C). — ನೊರೆಹಾಲು. = ನೊರೆವಾಲು. see Sp. s. ಉಣ್ಣೆ 2.

ನೊಱಜು noṟaju. = ನಱುಜು, etc. a gravel, grit. (My.).

ನೊಸಲ್ nosal. = ನೊಸಲು. the forehead (ಲಲಾಟ, ಅಲಿಕ, ಗೋಧಿ Nr., Hla.; ಪಣೆ, ಹಣೆ Śm. 71. 96; T., M. ನುದಲ್; Te. ನುದುರು; Tu. ನೆಸಲ್; *cf.* ಮುಸುಡು). [ಪಟ್ಟಂಗಟ್ಟಿದ ನೊಸಲ್ಗೆ ಲಕ್ಷಣ ಮನಱಸಲ್ವೇಡೆಮ್ಬನ್ತಾದುದು Pb. 2, 39 va.; Ap. 10, 14]. ನೊಸಲನ್ ಅಲೆವ ಕುರುಳು (ಭ್ರಮರಕ Hla.). ನೊಸಲೊಳ್ ಅಲೆವ ಕುರುಳ್ಗಳ್

(ಅಲಿ Mr. 320). ನೊಸಲ ಇಲುವು (ಲಲಾಟಾಸ್ಥಿ, ಶಂಕ Nr.). see Cpr. 2, 89; 4, 14; 5, 127; Bp. 4, 28; 38, 41; 36, 23; 43, 32; 46, 13; Rśv. 6, 11 va.; 13, 63; J. 5, 7; ಪೆಱ–.— ನೊಸಲಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. the writ of destiny on the forehead (Śmd. 69; Cpr. 8, 87). — ನೊಸಲ ಕಣ್ಣು. an eye on the forehead (Bp. 27, 14). ನೊಸಲ ಕಣ್ಣ, who has on eye on the forehead: Śiva. (9, 30). ನೊಸಲ ಕಣ್ಣ ದೇವ, Śiva (Śmd. 162). — ನೊಸಲ ಪಟ್ಟ. a plate on which a favourite god's name is written and put on the forehead by the bride and bridegroom; a plate on which some laudatory words are written, put on the forehead of horses; etc. (ಲಲಾಟಿಕೆ Nr.). — ನೊಸಲ ಬರಹ. = ನೊಸಲಕ್ಕರ. (Bp. 61, 7). — ನೊಸಲ ಬೊಟ್ಟು. a mark made with sandal, etc. on the forehead. ಗೋರೋಜನ ಸುಗನ್ಧದಿನ್ದ ರಚಿಸಿದ (ಬೇಡತಿಯರ) ನೊಸಲ ಬೊಟ್ಟು (Rāghc. 17, 65).

ನೊಸಲು nosalu. = ನೊಸಲ್. (Bp. 47, 31; My.). ಆನೆಯ ನೊಸಲು (ಅವಗ್ರಹ, ಲಲಾಟ Hlā.). ನೊಸಲಿನ ಬರಹ ಬಸಲೆಯಿನ್ದ ಒರಸ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ನೊಳ nola. = ನೊಳವು (Śmd. 56), ನೊಣ, etc. a fly. (ಮಚ್ಚು Kk. 85; Śm. 44. 85).

ನೊಳಲೆ noḷale. (ನೊೞಲೆ). = ಮೊಳಲೆ. a shell or tube (?; see ನಾಯ್–, ನಾಯಿ–; *cf.* ನಳ್ಳಿ? Tu. ನೊಲ್ಲು, a kind of water-snake.).

ನೊಳವು noḷavu. = ನೊಳ, q. v. ಸಂಚರಿಸುವ ನೊಳವು (Śmd. 56). [ನೊಳವಿಂಗೆ ಕುಪ್ಪೆವರಂ Pb. 2, 50].

***ನೊೞವು noḻavu.** = ನೊಳವು. ತಾಂ ತೊನ್ನನಾಗಿ ಮುರುಣ್ಬಿದ ಕೈಯುಂ ಕಾಲುಂ ಬೆರಸು ಮೂಗೊಳಗರ್ದು ರಸಿಗೆ ಸುರಿಯೆ ನೊೞವುಗಳ್ ಮುಸುಱಿಕೊಣ್ಡು ತಿನೆ Vr. 122, 22.

ನೊೞೆ noḻe. = ನುಗುಳ್. to creep in, etc. (T. ನುೞೈ, M. ನುೞೆ; My. occasionally).

ನೋ nō. = ನೊಯ್, ನೊಯ್ಯು, ನೋಯು. to feel or suffer pain, to ache; pain to be felt; to be afflicted or grieved (ವ್ಯಥನ Śmd. Dh.; M.; T. ನೋ, ನೋಗು). [Tu. ನೋಪು, to beat]. P. p. ನೊನ್ದು (Śmd. 276). ಕಣ್ ನೊನ್ದಪುದು (190). ಕಿ ಮುಟ್ಟಿದ ತಳಿರನ್ತೆ ನೊನ್ದು (39). [ಮನದೊಳ್ ನೊನ್ದಮುರಾಪಗಾಸುತ ಕೃಪ ದ್ರೋಣಾದಿಗಳ್ Pb. 7, 5]. ನೋವುದು (ಆದೀನವ, ಆಸ್ರವ, ಕ್ಲೇಶ Nr.). ಹಸ್ತಂ ನೊನ್ದಿತು (Bp. 38, 37). ಕೆಯ್ಗಳು ನೋಯೆ (38, 36). ನೋವನನ್ದು (18, 52). ಬಿಱುಹೊಯಿಲಿನಿಂ ನೊನ್ದು ಅಖಿಲ ಜೈನರು (52, 15). ಆಪತ್ತಿನ್ದೆ ನೊನ್ದು (29, 12). ನೊನ್ದು ಮನದಲಿ (36, 8). ಚಿತ್ತದಲಿ ನೊನ್ದಪರು (38, 8). ಮನಸು ನೊನ್ದಪುದೋ? (38, 35). [ನಿನಗೆ ಸಗ್ಗದೊಳೇನಭಿಮನ್ಯು ನೋಯನೇ Pb. 11, 107; Ap. 7, 55]. ನೋಯ ಲೊಱಲುವ ಶರಭ ಸಿಂಹ etc. (Bh. 3, 13, 28). ಶಂಕರಶರಣಜನಂ ನೋಯೆ (Rśv. 13, 25). ಮಾಯದ ವೀರನಂ ನೋಯಲಿಱದು (6, 11 va.). ಮನ ನೊನ್ದು ನುಡಿದನು (Bh. 1, 8, 4). ಚನ್ದನವ ಕರಗಿಸಲು ನೊನ್ದು ಪರಿಮಳಮುಕ್ಕು, ಸನ್ದಱುವನಱದ ಸತ್ಪುರುಷರೆನಿಪರು ಸಯ್ರಿಪರು (Sp.). see Bp. 38, 9. 10; Rśv. 13, 96 va.; J. 20, 20; 28, 18. 35; ಕಡು–.

ನೋ nō. *nor; not.*

ನೋಚ್ಚು nōccu. = ನೋಯಿಸು. to cause to suffer pain. (Abh. P. 3, 56).

ನೋಟ nōṭa. (fr. ನೋಡು). looking at or on; viewing, beholding, seeing; (pondering); examination; a sight, a spectacle; sight, the power of seeing; a look; appearance (ನಿಭಾಲನ, ನಿಶಾಮನ, ನಿಧ್ಯಾನ, ಅವಲೋಕನ, ಈಕ್ಷಣ, ದರ್ಶನ, ದ್ಯೋತನ, ದೃಷ್ಟಿ Hlā., Nr.; ದರ್ಶನ, ಧ್ಯಾನ, ಅವಲೋಕನ, ಲಕ್ಷಣ Mr. 316; ಸದೃಶ್ಯ Nn. 158; ಪ್ರೇಕ್ಷಣ, ಪೆಕ್ಕಣ Kk. 59; ದೃಷ್ಟಿ, ದರ್ಶನ Si. 415; ಅವಲೋಕ, ಅವೇಕ್ಷ G.; C.; Tu. ನೋಟೊ; T., M. ನೋಟ್ಟ). ಒಳ್ಳಿಹ ನೋಟವು (ವಲ್ಗುದರ್ಶನ Nr.). [ನುಡಿಯುಂ ತಗುಳ್ಗೆ ನೋಟಂ Kr. 3, 203; Pb. 3, 22; Ap. 2, 20]. ಕಡೆಗಣ್ಣ ನೋಟ (ಕಟಾಕ್ಷ Hlā.; ಕಟಾಕ್ಷ, ವಿಕ್ಷೇಪ Mr. 316). ಸಿಟ್ಟಿನ ನೋಟ (ಅದೃಷ್ಟಿ G.). ಮುನಿದು ನೋಡುವ ನೋಟ (ಅದೃಷ್ಟಿ Nr.). ಆಟಂ ಪಾಟಂ ತೀಟಂ ನೋಟಂ (Śmd. 250). ಅವನ ನೋಟ ದೂರ ಹರಿಯುವದಿಲ್ಲ (My.). ನೋಟವಿಲ್ಲದೆ ಓಟ ಮಾಡಿದರೆ ಕಾಟಾ ತಪ್ಪದು. — ನೋಟಕ್ಕೆ ನಾಟ್ಯ, ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂಟ. — ನೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಊಟಾ ಬಿಟ್ಟು, ಕಾಟಾ ತನ್ದುಕೊಣ್ಡ. — ನಾಣ್ಯದ ನೋಟ ಬಲ್ಲವನೇ ಸೆಟ್ಟಿ. — ನೋಟದಿನ್ದ ಕಣ್ಣು ಓಟ ಆಯಿತು. — ನೋಟ ನೆಟ್ಟಗಿದ್ದರೆ ಕಾಟ ಹ್ಯಾಗೆ ಬನ್ದೀತು? — ನೋಟ ನೋಡಿದರೆ ಕಾಟ ಉಣ್ಟು. — ನೋಟ ಪೆಱಿಚ್ಚೆ, ಊಟ ಮುನದಿಚ್ಚೆ (Prvs.). see Śmd. 244; Cpr. 8, 53. 56; Bp. 9, 12; 10, 55; 18, 83; 34, 9; 35, 21. 23; 35, 34; 40, 4; 47, 65; 48, 31; J. 5, 60; 7, 6; 15, 43; ಕಣ್ನೋಟ, ಬಿಱು–, ಮೆಯ್–, ಸವಿ–. — ನೋಟನ್ನೆಗೆ. -ಂ-ತೆಗೆ. to look at one another (Grj. 4, 69). — ನೋಟ ಬೇಟ. looks and love-gestures (Abhā. 2, 78).

ನೋಟಕ nōṭaka. a looker-on, a spectator; an eye-witness. [ನೋಟಕರ್ ತಳವೆಳಗಾಗೆ Pb. 6, 6]. ನೆಲನ್ ಅದಿರೆ, ನೋಟಕರ್ ಕಣ್ಣಲಸೆ, ಮನಂಗೊರಗೆ (Śmd. 294). see Cpr. 5, 76 va.; 8, 48; Abh. P. 3, 39; Bp. 28, 50; 57, 32; 60, 32; Bh. 2, 2, 94; 3, 19, 50; Rām. 5, 8, 29; J. 15, 39; 17, 9.

ನೋಟಕಾಱ nōṭa-kāṟa. = ನೋಟಕ. (Bh. 6, 4, 26).

ನೋಟಗಾಱ nōṭa-gāṟa. a looker-on, a spectator (My.). 2, an examiner: a shroff (My.). ಕತ್ತೆ ಚಿತ್ರಗಾಱನ ಮಿಣ್ಡ, ಹಣ ನೋಟಗಾಱನ ಮಿಣ್ಡ, ಟವಣೆ ಶಾನಭೋಗನ ಮಿಣ್ಡ (Prv.).

ನೋಡಿಸು nōḍisu. to cause to look at or on, to cause to examine (ಲೋಚನಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; Bp. 2, 48; J. 30, 53; My.).

ನೋಡು nōḍu. = ನೋೞ್. to look; to look on; to look at, to view, to behold; to look after; to examine; to consider; to take care; to see (ಪ್ರೇಕ್ಷಣ Śmd. Dh.; C.; T., M. ನೋಕ್ಕು; *cf.* ಚೂಪು 1). [ಸಿರಿ ನೋಡುಗುಮಾ ವಿಷಯಾನ್ತರಾಳದೊಳ್ Pb. 1, 52; Ap. 1, 43]. ಅಕ್ಷಿಯಿಂ ಕೆಳಗೆ ನೋಡಲು (ನಿಮಿಾಲನ Mr. 317). ಮೇಲು ಕೆಳಗಂ ನೋಡುವುದು (ದೇವದತ್ತ 52). ಕೋಪಿಸಿ ನೋಡಿದಂ (ಕಿಸುಗಣ್ಣಿದಂ Ct. II, 107). ನೋಡುವಂ or ನೋೞ್ಪಂ (Śmd. 28). ಯಕಾರಲಕಾರಂಗಳ್ಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಪುದು (59). ಮೊಗನ್ನೋಡಿದಂ or ಮೊಗ ನೋಡಿದಂ (200). ಸಸಿಯಂ ನೋಡಿ (267). ಹೆಚ್ಚು ಕುನ್ದುಗಳ ನೋಡುವವರು (ಸದಸ್ಯರ್); ಮುನಿದು ನೋಡುವ ನೋಟ (ಅದೃಷ್ಟಿ Nr.). ನಿನ್ನಂ ನೋಡುವೆನ್ನ ಕಣ್ಣೊಡೆಯದಿರದಕಟ! (J. 28, 17). ಲೀಲೆ ಮಿಗೆ ನೋಡುವಚ್ಚರಿಗಳಂ ನೋಡುವಂ (28, 22). ಕಣ್ಣಿಡಿ ಸಾಲಿಡೆ ನೋಡಿ ಬೇಡರಂ (Rśv. 5, 116). ಉಲ್ಲಾಸದಿನ್ದ ಜಿಗಿದಾಡುವ ಕುಱೀ ಮಱಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ (B. 3, 90). ನೋಡುವ ಕನ್ನಡಿ (4, 226). ಅವನು ಊರೊಳಗಿನ ಬಡವರ ಸಾಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರಬೇಕು (5, 281). ನೋಡದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ಗೊಪ್ಪೆ. — ನೋಡದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆಡದ (unfixed) ಸಪ್ಪುಳ. — ನೋಡದ ವಸ್ತು ಆಡಿದರೆ ಬನ್ದೀತೇ? — ನೋಡದೆ ಆಡಿದರೆ ಕೇಡು ತಪ್ಪದು. — ನೋಡಿಕೊಣ್ಡು ಉಣ್ಣದಿದ್ದರೆ ಮಾಡಿದವನಿನ್ದ ಏನು? — ನೋಡಿದರೆ ಕಾಣದ್ದು ಓಡಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? — ನೋಡಿದಷ್ಟೂ ಮುಗ ಬಡವನಾದರೆ ಮಾಡಿದವರ ಪುಣ್ಯ (simply: fruit of former actions). — ನೋಡಿ ನಡೆಯೋನಿಗೆ ಕೇಡು ಬಾರದು. — ನೋಡಿ ಬರದರೆ

ಪರರನ್ನು ತಿನ್ದಿತು, ನೋಡದೆ ಬರದರೆ ತನ್ನನ್ನೇ ತಿನ್ದಿತು. — ನೋಡಿ ಗೇಯೋಕೆ ಉಣ್ಣು ಮಲಗೋಕೆ ಯಾರೂ ಕಲಿಸಬೇಡ. — ನೋಡಿ ಬಾ! ಎನ್ದರೆ ಸುಟ್ಟು ಬನ್ದ (Prvs.). see Śmd. 98. 112. 153. 255. 260. 272; Cpr. 1, 95; 2, 79; Bp. 4, 65. 66; 14, 18; 19, 85; 20, 13; 37, 52; 40, 14. 16. 36. 42; 45, 31. 32. 33; 49, 17; 50, 25; 52, 36; 53, 17; 54, 81; 57, 32; 58, 36; 60, 27; Bh. 2, 13, 23; Śm. 24. 33. 75; Rām. 3, 2, 19; Rśv. 5, 39; 6, 32; J. 2, 65; 28, 35. 44; 31, 35; Si. 237. 356. 368. 378. [— ನೋಡ. (a style of the imperative for exclamation or emphasis) behold! look! ಗಾಂಗೇಯನಿರ್ದನ್ತೆ ನೋಡ ಮರುಳ್ ಶನ್ತನು ತನ್ನದೊನ್ದು ಸವಿಗಂ... ಇತ್ತಂ ನಿಜ ಕ್ರಮಮಂ Pb. 1, 71]. — ನೋಡ ನೋಡು. rep. (B. 2, 30). — ನೋಡು ನೋಡು. rep. (Śmd. 230; Bp. 19, 24; 33, 3; 35, 2; 36, 51; 55, 37; J. 3, 37; 28, 26; B. 5, 143. 169). — ನೋಡೇ ನೋಡಿ. = ನೋಡಿಯೇ ನೋಡಿ. (B. 3, 2).

ನೋಡುವಿಕೆ nōḍuvike. looking, etc. (ಆಲೋಕ, ದರ್ಶನ Si. 404). ಹುಡಿಕಿ ನೋಡುವಿಕೆ (ಅನ್ವೀಕ್ಷಣ, ವಿಚಯನ, ಮಾರ್ಗಣ, etc. 398).

ನೋತ nōta. ache, pain (My.). ನೋತವಾದರೆ ಹೇತರೆ ತಪ್ಪೀತೇ? — ನೋತವುಳ್ಳವನು ಕೋತಿಯ ಹಾಗೆ (Prvs.). see Prv. s. ಮಣ್ಡೆ; ಮೆಯ್–.

ನೋತು nōtu. = ನೋನ್ತು. P. p. of ನೋನು.

ನೋದ nōda. pushing, impelling, inciting. see ವಿ–.

ನೋನ್ nōn. = ನೋನು. to observe a vow or religious obligation, to perform any (thing as a) meritorious act of devotion or austerity (ವ್ರತಾಚರಣ Śmd. Dh.; Te. ನೋಚು, ನೋಮು; T., M. ನೋಲ್). [ನೋನದೆ ಗುಣಾರ್ಣವನಂ ಪಡೆಯಲ್ಕೆ ತೀರ್ಗುಮೇ Pb. 1, 136]. P. p. ನೋನ್ತು [ನೋನ್ತರ ಪಗೆವರ ನೆಟ್ಟುಱದನ್ತಾಯ್ತು Pb. 7, 34; Ap. 2, 44; Vr. 66, 18]; (Śmd. 287 Cm.; Cpr. 1, 32. 75; Abh. P. 15, 54 va.; Bp. 2, 48. 51. 57; J. 18, 19). ನೋನ್ಪಂ (Śmd. 275). [ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಗನ್ಯಭವದಳಪ್ಪೊಡಂ ನೆಱೆಯೆ ನೋನ್ಪೆನೆನುತ್ತೆ Ap. 2, 39].

ನೋನಿಸು nōnisu. to cause to perform something as a meritorious act, etc. [ಈಗಳ್ ನೀನಿರ್ದು ನೋನಿಸೆ ನೋನ್ತು Ap. 2, 44]. ಆಯಿರ್ದ ಮಾಟ್ಕೆಯೊಳೆ ಪರಮಾಯುಷ್ಯಾನ್ತಪ್ಪರಂ ನಿರಾಕುಲ ಮಾಗಿರ್ಪಾಯಿರವಿನ ಜೈನಾಭಿಪ್ರಾಯಂ ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನಮಂ ನೋನಿಸಿದಂ (Śmd. 64. 128; Kāvy. I, 1*b*, 7).

ನೋನು nōnu. = ನೋನ್. ನಿನ್ನಂ (*i. e.* ನಿನಗಾಗಿ) ನೋನುವೆವು (Bp. 48, 19). P. p. ನೋತು (My.). [ಗೌರಿಯ ನೋನುವ ಬನ್ನಿರೇ Bv. 82].

ನೊಮ್ಪಿ nōmpi. = ನೋಮ್ಪು. any religious act or obligation enjoined by the gods; any meritorious act of devotion or austerity [ಅಱುವರ ಪೇೞ್ದ ನೋಮ್ಪಿಗಳನೊರ್ಮೆ Pb. 1, 135; Vr. 66, 17; ಅನ್ವಾಚಂಗಳೇ ನೀನಿದ್ದೇಳು ಕೇರಿಯವರು ಲಿಂಗದ ನೋಮ್ಪಿಯ ನೋನ್ತರೇ Bv. 152; Cv. 683]; (Abh. P. 15, 54 va.; Bp. 2, 48. 49; 3, 14; J. 30, 40; My.; Te. ನೋಮು; T., M. ನೋನ್ಬು; Tu. ನೋಮ್ಪು; see ಉಱ್ಗು).

ನೋಮ್ಪು nōmpu. = ನೋಮ್ಪಿ. (V. 14, 56; My.).

ನೋಯಿಸು nōyisu. = ನೋಯಿಸು (Śmd. 25). to cause to suffer pain, to pain; to afflict, to distress (C.). ನೋಯಿಸಿದಂ (Śmd. 64. 273). [ನಾಡೆ ಕಾಡೆ ನೋಯಿಸಿದಪ್ಪುದು Pb. 1, 117; Ap. 11, 132]. ನೋಯಿಸುವವನು (ಅರುನ್ತುದ, ವ್ಯಥಕ Hlā.; Mr. 236). ನೋಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ತುನ್ನ, ಪೀಡಿತ Hlā.). ಮರ್ಮವ ನೋಯಿಸುವುದು (ಅರುನ್ತುದ, ಮರ್ಮಸ್ಪೃಶ್ Nr.). ಗಾಳೀ ಗುದ್ದಿ ಮೆಯ್ ನೋಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prv.). ಆಳುಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಇತರರಿಗಾಗಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು ಆಡಿ, ಮನಸ್ಸು ನೋಯಿಸ ಬಾರದು (B. 4, 34). ನೀನ್ ಅವರುಗಳ ನಾನಾ ಭನ್ಗದಲಿ ನೋಯಿಸಿದೆ (Bh. 1, 8, 20). see Bp. 22, 17; 38, 10. 12. 34; J. 21, 34; Si. 89.

ನೋಯಿಸುಹ nōyisuha. inflicting pain, etc. ಶತ್ರುಗಳ ನೋಯಿಸುಹ (ದಣ್ಡ Nr.).

ನೋಯು nōyu. = ನೋ, etc. to suffer pain. (My.; B. 2, 24). P. p. ನೊನ್ದು. see Prv. s. ಬೆತ್ತ.

ನೋರು nōru. fare, haulage: freight (Mhr., H.; Mg.).

***ನೋರ್ಪು nōrpu.** striking? ಪುಸಿ ನಸುವಂಚನೆ ನೋರ್ಪನುವ ಸಿದಗಲಿತು ತಕ್ಕುದಕ್ಕು ಪಗೆಕೆಯ್ಪುಗೆ Pb. 10, 81. [Tu. ನೋಪು to beat].

ನೋವು nōvu. ache, pain; affliction ಪೀಡೆ, ಬಾಧೆ, ವ್ಯಥೆ Nr.; ಪ್ರಸರ Nn. 108; ವೇದನ 156; ವೇದನೆ Śmd. 393 Cm.; ಕ್ಲಮಥು, ಗ್ಲಾನಿ Mr. 384; ತುನ್ನ, ಪೀಡಿತ 448; ಕೋಟಲೆ Bhn. 41; Bp. 28, 11. 14; J. 13, 38; 19, 35; C.; T. ನೊ, ನೊಜಿವು, ನೋಯ್; M. ನೊಯ್, ನೋಯಿ; Tu. ನೋಪು to beat; Te. ನೊಪ್ಪಿ, ನೊವ್ವಿ). [ಇನ್ದಿನ ನೋವಂ ನೊನ್ದ ಱಿಯೆಂ Pb. 11, 21; Ap. 3, 24]. ಕಾಲಿಗೆ ನೋವು ಆಯಿತು (B. 1, 12). ನೋವು ಕಾಮಿಸುವರಿಲ್ಲ, ನಾಯಿ ಬೊಗಳಿಸುವರಿಲ್ಲ. — ಕಾವು ಕೊಟ್ಟು, ನೋವು ಪಡಕೊಣ್ಡ (Prvs.). ನಡುವಿನ ವಾಯುನೋವು (ಗೃಧ್ರಸಿ Si. 485). see ತಲೆ–, ಮಣ್ಡೆ–; Prv. s. ತನು. — ನೋವು ಕೊಡು. = ನೋಯಿಸು. (G. 304; My.). — ನೋವು ಮಾಡು. = ನೋಯಿಸು. ಬೇನೆಗಳು ಬನ್ದು ನೋವು ಮಾಡುವಾಗ (B. 5, 190; My.).

ನೋಳ್ nōḷ. to precede, to take the lead (ಅಗ್ರಗಮನ Śmd. Dh.).

ನೋಳ್ದು nōḷdu. ನೋಳ್ದಿ ಕೊಣ್ಡನ್ತೆ ಬೆನ್ನೊಳ್ ನಿಲ್ತಂ ಗಾಣ್ಡೀವಿ (Śmd. 281 Mdb., o. r. ನೊಳ್ಪಿ).

ನೋಳ್ಪು nōḷpu. to go fronting somebody, to go forward to meet (ಇದಿರ್ ನಡೆ Śmd. II; ಇದಿರ್ಚು Kk. 87).

ನೋೞ್ nōḻ. = ನೋಡು. to look, etc. ನೋೞ್ಪ or ನೋಡುವಂ (Śmd. 28). ನೋೞ್ಪಂ (217. 275). ನೋೞ್ಪೊಡೆ (ನೋಡುವಡೆ 198 Cm.). ನೋೞ್ಪೊಡೆ ಅವಳ್ ಕಿಱಿಯಳ್ (297). [ಶ್ರುತದೊಳ್ ಭಾವಿಸಿ ನೋೞ್ಪೊಡೆ Kr. 1, 5; Pb. 1, 68 va.]. ನೋೞ್ಪಡೆ (Ct. II, 72). ನೋೞ್ಪ (Cpr. 1, 93; Bp. 2, 13; Rśv. 6, 11 va.; 13, 77 va.). ನೋೞ್ಪುದು (Rśv. 2, 48). ನೋೞ್ಪಾಗಳ್ (5, 27 va.). see Bp. 10, 55; 32, 6; 42, 20.

ನೌ nau. for Kannaḍa words with this initial in writ see ನವ or ನವು.

ನೌ nau. *a ship, a boat.*

ನೌಕರ naukara. = ನವುಕರ, etc. a servant. (My.).

ನೌಕಾದಣ್ಡ naukā-daṇḍa. *an oar.*

ನೌಕಾನಯನ naukā-nayana. ship-leading (or building, B. 5, 194).

ನೌಕೆ nauke. ನೌಕಾ. *a small ship, a boat.*

ನೌತಾರ್ಯ nau-tārya. *navigable.*

ನೌದಣ್ಡ nau-daṇḍa. *an oar.*

ನ್ಯಕ್ nyak. = ನ್ಯಂಚ್.

ನ್ಯಕ್ಕು nyakku. Tbh. of ನ್ಯಂಚ್ (ನ್ಯಚ್ Śmd. 106).

ನ್ಯಕ್ಷ ni-akṣa. *low, inferior.* 2, *whole, entire.*

ನ್ಯಗ್ರೋಧ nyak-rōdha. = ನಗ್ರೋಧ. growing downwards: *the Indian fig-tree or banyan tree, Ficus bengalensis* Lin. (Ficus

indica Roxb., ವಟ, ಆಲದ ಮರ Nn. 42). 2, the tree Butea frondosa (ಪಲಾಶ, ಮುತ್ತುಗ 42). 3, the moon (ಶಶಿ, ಚನ್ದ್ರ 42). 4, *a fathom, measured by the arms extended.* 5, a road (ಮಾರ್ಗ, ಹಾದಿ 42). 6, a point of the compass (ದಿಕ್, ದಿಕ್ಕು 42). 7, fraud, etc. (ಛಲ 42). 8, a forest (ವನ, ಅರಣ್ಯ 42).

ನ್ಯಗ್ರೋಧಿ nyak-rōdhi. *the tree Salvinia cucullata* Roxb.

ನ್ಯಂಕು ni-aṅku. = ನಂಕು. *a deer, an antelope* (*cf.* ಜಿಂಕೆ). see Nr. s. ಬಿಳುಪು.

ನ್ಯಂಚ್ ni-añc. ನ್ಯಚ್. = ನ್ಯಕ್, ನ್ಯಕ್ಕು. *going downwards, downwards, down.*

ನ್ಯಂಚಿತ ni-añcita. *thrown or cast down, bent down.*

ನ್ಯರ್ಬುದ ni-arbuda. = ನಿರ್ಬುದ. one hundred millions.

ನ್ಯಸನ ni-asana. casting, putting or laying down, depositing; delivering, giving up. (Kāvy. III, 3, B, 80).

ನ್ಯಸ್ತ ni-asta. *thrown or cast down, put, placed.* 2, *delivered, deposited, consigned.*

ನ್ಯಾದ ni-āda. *food.*

ನ್ಯಾಯ ni-āya. = ನಾಯ 2, ನೇಯ 1. *method, way, rule, manner, system, plan.* 2, right or fit manner; *fitness, propriety, right, justice;* a lawful act. 3, *a lawsuit;* a dispute, a quarrel (My.). 4, judicial sentence, judgment. 5, a logical argument; a complete argument or syllogism; logic, logical philosophy; a system of philosophy delivered by Gōtama or Gautama (Bp. 51, 12; 53, 8; see ವೈಶೇಷಿಕ). 6, a general or universal rule in grammar, an axiom which precedes and must be kept in view in the explanation of special rules. ನ್ಯಾಯದಿನ್ದ ಆಯ ಹುಟ್ಟುವದು. — ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವೇ ಬಲ. — ನ್ಯಾಯವಿಲ್ಲದವ ನಾಯಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ. — ನಿಯತ್ತಿದ್ದವನಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಚನ್ದ (Prvs.). see Kāvy. II, 2, B, 24. — ನ್ಯಾಯಖಾತೆ. a judicial department (B. 5, 263). — ನ್ಯಾಯತೀರಿಕೆ. a lawsuit or case being settled or decided (My.; also ನ್ಯಾಯತೀರುವಿಕೆ). — ನ್ಯಾಯತೀರಿಸು. To settle or decide a case or quarrel (My.; B. 4, 6; 6, 228. 262). ನ್ಯಾಯ ತೀರಿಸೋಣ (ಸಾಚಿವ್ಯ G.). — ನ್ಯಾಯತೀರಿಸುವಿಕೆ. settling or deciding a case (My.). — ನ್ಯಾಯದಕಟ್ಟು. a system of rules, a rule (My.). — ನ್ಯಾಯದೂರ. a man who is a long way off from justice, who does not care for it at all (Bp. 28, 62). — ನ್ಯಾಯ ವಾಡು. -ಆಡು. to engage in lawsuits (My.); to altercate, to quarrel (My.). — ನ್ಯಾಯಾಡು. -ಆಡು. = ನ್ಯಾಯವಾಡು. (B. 5, 232).

ನ್ಯಾಯಕಾರ nyāya-kāra. a quarrelesome man (Bp. 59, 37.).

ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಯ nyāya-nirṇaya. a decision in a lawsuit, a sentence or verdict (My.).

ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಾಯಕ nyāya-nirṇāyaka. a judge (ಪ್ರಾಡ್ವಿವಾಕ, ಅಕ್ಷದರ್ಶಕ Si. 258)

ನ್ಯಾಯಪದ್ಧತಿ nyāya-paddhati. a guide-book on proper conduct (My.).

ನ್ಯಾಯಪ್ರಮಾಣ nyāya-pramāṇa. a standard of rules or law (My.).

ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗ nyāya-mārga. the way of propriety or justice (My.; ಸಂಸ್ಥೆ G.). ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಿನ್ದ ನಡೆಯೋಣ (ಮರ್ಯಾದೆ, ಸ್ಥಿತಿ G.).

ನ್ಯಾಯವನ್ತ nyāya-vanta. a properly behaving man (My.).

ನ್ಯಾಯವರ್ತಿ nyāya-varti. well-behaved. 2, N. (J. 10, 44).

ನ್ಯಾಯವಿಚಾರಕ nyāya-vicāraka. a judge (My.).

ನ್ಯಾಯವಿಚಾರಣೆ nyāya-vicāraṇe. investigation of a lawsuit (My.).

ನ್ಯಾಯವಿದ nyāya-vida. a man who knows the law: a judge (My.).

ನ್ಯಾಯವಿಧ nyāya-vidha. an arranger about lawsuits: a judge (ಅರ್ಥದೃಕ್, etc. Mr. 268).

ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯಕ nyāya-vidhāyaka. legislative (My.). — ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯಕಸಭೆ. legislative council.

ನ್ಯಾಯಸಭೆ nyāya-sabhe. a court of justice (My.; B. 4, 169).

ನ್ಯಾಯಸ್ಥ nyāya-stha. = ನ್ಯಾಯವನ್ತ. (My.). see Prv. s. ಪ್ರಾಯಸ್ಥ.

ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನ nyāya-sthāna. a court, a cutcherry (My.).

ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ nyāya-adhipati. a judge; a magistrate (My.).

ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ nyāya-adhīśa. = ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ. (My.; B. 4, 7. 169).

ನ್ಯಾಯಾಸನ nyāya-āsana. the judgment-seat, the bench (My.; B. 5, 280).

ನ್ಯಾಯಾಸ್ಥಾನ nyāya-āsthāna. = ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನ. (My.).

ನ್ಯಾಯ್ಯ ni-āyya. *regular, adapted, fit, proper.*

ನ್ಯಾಸ ni-āsa. putting down, placing; depositing; laying aside; putting on, as colour; impressing, stamping; striking in, as the claw; consigning. 2, *a deposit, a pledge.* see *e. g.* ವಿ-, ಸಂ-. 3, certain religious ceremonies consisting in putting the fingers into various forms (Mhr.).

ನ್ಯಾಸಕರಣ nyāsa-karaṇa. putting down, placing. see ಸ್ಥಾಪಿಸು.

ನ್ಯಾಸಾರ್ಪಣ nyāsa-arpaṇa. *delivery of a deposit.*

ನ್ಯುಂಖ nyuṅkha. *sixfold repetition of the syllable Ōṁ.* 2, *proper; pleasing.*

ನ್ಯುಬ್ಜ ni-ubja. *bent downwards;* lying on the face; crooked; *hump-sacked, gibbous from disease.*

ನ್ಯೂನ ni-ūna. = ನೂನ. *lessened, diminished, deficient, defective, wanting, deprived of.* 2, *inferior, low; vile, blamable.*

ನ್ಯೂನತೆ nyūnate. deficiency, incompleteness, want. (My.; B. 5, 1).

ಪ್   P

ಪ್ p. the forty-first letter of the alphabet (Śmd. 12. 21). it often changes places with initial ಹ್, *e. g.* ಪಲಗೆ, ಹಲಗೆ; ಪನ್ನರ್, ಹನ್ನರ್; ಪಾಸು, ಹಾಸು; ಪನ್ನಿ, ಹನ್ನಿ; ಪುಲಿ, ಹುಲಿ; ಪಲಸು, ಹಲಸು (Śmd. 191), etc., etc.; and is replaced by ಬ್ in ಅನ್ನಹ, ಇನ್ನಹ, etc. (191); ಐವೇಟ್, ಐವೋಗು (211), ಬೆಳ್ವಲ್ (213), ನಿಡುವ ಯಣಂ (215), ಕುಡುವುರ್ಚು, ಬಿಱುವೊಯಲ್ (218), ನಾಣಿಲಿವೇಡ್ (221), ಅಱುವತ್ತು, ನಾಲ್ವತ್ತು (224), ಮುತ್ತಿಲ್ವೇಟ್ (227), ಉಡವೇಟ್, ಉಡ ಲ್ವೇಟ್, ತರವೇಟ್, ತರಲ್ವೇಟ್ (278; ಕಿಱುವೊಡೆ would be wrong, it is to be ಕಿಱುವೊಡೆ 81). *cf.* ತಪ್ಪಂ = ತವ್ವಂ, ತಪ್ಪಸಂ = ತವ್ವಸಂ (286); and see ಇಹ, ತಹ, ಬಹ, ಬೇಹ, etc.; ದಪ 2, ದಹ; ವ್.

ಪ pa. 1. the letter ಪ್ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಪ pa. 2. (ಪ್-ಅ 17). = -ಪ್ಪ, -ಬ 2, -ವ 2, (-ಉವ 2). a syllable used in the formation of the future tense and of the present or future relative participle (Śmd. 274), *e. g.* ಕೂರ್ಪ, ಬರ್ಪ, ಇರ್ಪ (of ಕೂರ್, etc.); — ಅರ್ಪ, ತೋರ್ಪ, ನಾರ್ಪ (of ಅಱ್ etc.); — ಅಗಲ್ಪ, ಕೀಲ್ಪ (of ಅಗಲ್, etc.); — ಬೆಗಲ್ಪ, ಬಿಸುಟ್ಪ (of ಬೆಗಡು, etc.); ನೋಟ್ಪ, ಬೇಟ್ಪ, ಮಾಟ್ಪ (of ನೋಡು, etc.); ಅನ್ಪ, ನೋನ್ಪ, ಸೀನ್ಪ (of ಅನ್, etc.); — ಪೋಪ, ತಾಪ, ತೂಪ (of ಪೋಗು, etc.); — ಮಿಱುಪ, ತೊಳಪ, ಬೆಳಪ (of ಮಿಱುಗು, etc.); — ಓಪ (of ಓ); — ಬೆಸಪ (of ಬೆಸಸು); ಕಾಪ (of ಕಾಸು); — ತರಿಪ, ಬರಿಪ, ಇರಿಪ (of ತರಿಸು, etc.); — ಉದಯಿಪ (of ಉದಯಿಸು), (Śmd. 275). see further ಉದ್ಭಾದಿಪ (1), ಅವಧರಿಪುದು (3), ಅಂಗೀ ಕರಿಪುದು (5), ಆಕಾಂಕ್ಷಿಪ (8), ಪರಿಹರಿಪರ್ (141), ಪೋಪುವು (195), ಆಚರಿಪರ್ (206), ಅಗ್ಗಲಿಪುದು (209), ಸನ್ನಿಪುದು (212), ಉದಯಿಪುದು (217), ನಿರವಿಪ (297), ತೂಕಡಿಪ (Līlv. 3, 3), ಸೇವಿಪ (Rsv. 5, 26), ಮಿಱುಪ (J. 25, 5). ಪರಿಯಿಪ ನೆಟ್ಟನೆ ಅಟ್ಟುವ ಇದಿರೇಱುಪ ಪಾಱುಪ ಕಿಱುತ್ತ ದಾಣ್ಣಿಪ ಇರ್ಬರಿಯೊಳೆ ಸುತ್ತಿಪ ಆಯತಿಕೆಯಿಂ ಮಿಗೆ ನರ್ತಿಪ ದಿಣ್ಣು ವಾಯಲುಪ್ಪರಿಪ ಬೆಡಂಗಿನಿಂ ನಡಯಿಪ ಅಂಗಮಲುಂಗದೆ ಪಂಚಧಾರೆ ಯೊಳ್ ಪರಿಣತಿದೋರ್ಪ ವಾಹಳಿತನಂ (Rsv. 13, 82).

ಪ pa. 3. a letter used in reiteration, *e. g.* ಅಕ್ಕಿ ಪಕ್ಕಿ, ಎತ್ತು ಪತ್ತು, ಕಲ್ಲು ಪಲ್ಲು, ಕಾಯಿ ಪಾಯಿ, ಜಡ್ಡು ಪಡ್ಡು, ತಣ್ಣನೆ ಪಣ್ಣನೆ, ಲೆಕ್ಕ ಪಕ್ಕ, ಸಕ್ಕರೆ ಪಕ್ಕರೆ, ಸುಳ್ಳು ಪಳ್ಳು (My.).

-ಪ pa. 4. = -ಹ 2. an affix to form nouns. see ಬರಪ, ಬರೆಪ, ಬಱಪ.

ಪ **pa. 1.** guarding, protecting, ruling. see *e. g.* ಅಧಿಪ, ನೃಪ. 2, the number 1 (Mr. 349).

ಪ **pa. 2.** drinking. see *e. g.* ಅಂಘ್ರಿ-, ಶಿ-, ಪಾದ-.

ಪ **pa. 3.** an abbreviation of ಪಂಚಮ, the fifth note of the gamut (Mr. 76).

ಪಂ paṁ. = ಪಸ್ 2, etc. greenness, etc. (ಪಚ್ಚನೆ, ಪಚ್ಚು, ಪಸು Śmd. 215).

ಪಂಸೆ paṁse = ಹಂಸೆ. a swan, etc. (ಹಂಸ Mr. 505).

ಪಕ paka. imitation of the sound of laughter: ha, ha! — ಪಕ ಪಕ ನಗು. to laugh very loudly, to giggle (C.; Te.). ಪಕ ಪಕ ನಗುವವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತ (Prv.). — ಪಕ ಪಕನೆ ನಗು. = ಪಕ ಪಕ-. (My.).

ಪಕ paka. = ಪ 1. see ಹಸ್ತಿ-.

ಪಕಳಿ pakaḷi. a corolla or row of petals (B. 3, 36; Mhr. ಫಕಡೀ).

ಪಕಾನ pakāna. = ಪಕ್ವಾನ್ನ. (ಉಖ್ಯ, etc. Si. 313).

ಪಕಾರ pa-kāra. 1. the letter ಪ (Śmd. 11. 190).

ಪಕಾರ pakāra. 2. Tbh. of ಪ್ರಕಾರ (My.).

ಪಕಾಲಿ pakāli. ಪಕಾಳಿ. a double water-skin carried on a bullock (My.; B. 5, 286; Br.; T.; Mhr., H. ಪಖಾಲ; *cf.* ಕಪಾಲಿ 2). — ಪಕಾಲಿನೀರು. Pakāli-water. ಪಕಾಲಿನೀರು ಕುಡಿಯುವವನಿಗೆ ಪಕ್ಷ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಪಕಾಸ pakāsa. Tbh. of ಪ್ರಕಾಶ. shining, etc. (S. Mhr.).

ಪಕೀರ pakīra. = ಫಕೀರ. a Mohammadan mendicant. (My.).

ಪಕ್ಕ pakka. = ಪಕ್ಕಿ 2, ಪಕ್ಕು 1, ಪಕ್ಕೆ, ಪಂಕ 1. Tbh. of ಪಕ್ಷ (Śmd. 346). a wing (ಗರುತ್, ಛದ, ಪತ್ರ, etc. Nr.; ಎಱಂಕೆ Kk. 69, Śm. 78; Cpr. 8, 101 va.; Grj. 3, 103 va.; C.; B. 2, 9). ಪಕ್ಕವಿದ್ದರೆ ಹಕ್ಕಿ, ಹಿಡೀಲಿಕೊಟ್ಟ ರೊಕ್ಕಕ್ಕೆ ದುಕ್ಕವೇನು? — ಪಕ್ಕವಿಲ್ಲದ್ದಕ್ಕೆ ಕೊಕ್ಕು ಇದ್ದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? (Prvs.). 2, the shoulder (ಹೆಟ್ಟೆ Kk. 69). 3, the flank or side; a side, party, faction (ಬದಿ Kk. 32; ಕೆಲ Śm. 59; ಬದಿ 70. 78. 98; C.). 4, proximity, neighbourhood [ಕೃಪಾಚಾರ್ಯರ ಪಕ್ಕದೊಳಂ ಕೂಸುಗಳಂ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಂಗೆಯ್ಸಿ Pb. 2, 33 va.]; (ಸಮಾಪ Kk. 33; ಪೊರೆ, ಪೊರ್ದುಗೆ, ಸನಿಹ, ಸಮಾಪ Śm. 59; ಪೊರೆ 78; ಸನಿಹ 103). 5, favour, support (ಪೋಷಣ Śm. 103). 6, the half of a lunar month (ಕಾಲಭೇದ Śm. 78). 7, seed, as that of the tamarind (S. Mhr. according to Z). — ಪಕ್ಕಜಲ್ಲಿ. side-hangings (Śsv. 3, 16). — ಪಕ್ಕವೆಟ್ಟ. -ಬೆಟ್ಟ. the western mountain (Abh. P. 11, 177). — ಪಕ್ಕವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. a hill at the side or foot of a mountain (Cpr. 10, 87 va.). — ಪಕ್ಕಶೂಲೆ. severe pain in the right or left side of the body; pleurisy (C.).

ಪಕ್ಕಡಿ pakkaḍi. the flank or side. ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಎಡಗಡೆ ಪಕ್ಕಡಿ ಯಲ್ಲಿ ಗಣ್ಣು ಆಗುತ್ತದೆ, ಆ ರೋಗವು ಗುಲ್ಮ (Cb. 42).

ಪಕ್ಕಣ pakkaṇa. *the hut or abode of a savage* (ಶಬರರ ತಾಣ Śm. 32).

ಪಕ್ಕನೆ pakkane. ಫಕ್ಕನೆ. suddenly; without a why or wherefore (C.; Te. ಪಕ್ಕುನ). ಆಕೆಯ ಬಾಯೊಳಗೆ ಮಾತು ನಿಲ್ಲು ವದಿಲ್ಲ, ಪಕ್ಕನೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಎರಡನೆಯವರ ಮುನ್ದೆ ನಮ್ಮ ಗುಟ್ಟು ಒಡೆ ದಾಳು (B. 4, 138). ಕೋಟೆಯೊಳಗಿನ ಹಬಿಬರು ಪಕ್ಕನೆ ಹೊಱಬಿದ್ದು (4, 217). — ಪಕ್ಕನೆ ನಗು. to burst out a laughing (My.; Te.; T. ಪಕ್ಕು ಪಕ್ಕೆನ್ನು ನಗು).

ಪಕ್ಕರಕೆ pakkarake. = ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ, ಪಕ್ಕರಿಕೆ, ಪಕ್ಕರಿಕ್ಕೆ, (ಪಕ್ಕರೆ), ಹಕ್ಕರಿಕೆ. Tbh. of ಪಕ್ಷರಕ್ಷೆ. flank-protection. ಜಂಟಿ ಗುಱಿಗಳು ಕುದುರೆ ಆನೆ ಗಳ ಪಕ್ಕರಕೆ (Śm. 41, o. r. ಪಕ್ಕರಿಕೆ). ಗುಱಿಮೆನ್ದು ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳ ಪಕ್ಕರಕೆ (Śmd. I, 32, o. rs. ಪಕ್ಕರಿಕೆ, ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ).

ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ pakkarakke. = ಪಕ್ಕರಕೆ, q. v. (ಗುಱಿ, ಜಂಟಿ, ತಂಗುಡ Kk. 58). ಗುಱಿಮೆನ್ದು ಜಂಟಿಯೆನ್ದೊಡವಸ್ ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳ ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ (42, o. r. ಪಕ್ಕರಿಕ್ಕೆ). ಮಿಸುನಿಯ ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ (Rsv. 13, 62).

ಪಕ್ಕರಗೆ pakkarage. = ಪಕ್ಕರಕೆ, etc. see ಪೊನ್ಪಕ್ಕರಗೆ. s. ಪೊನ್ 1.

ಪಕ್ಕರಿಕೆ pakkarike. = ಪಕ್ಕರಕೆ, q. v. (ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳ ಜೂಲ G.).

ಪಕ್ಕರಿಕ್ಕೆ pakkarikke. = ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ, q. v.

ಪಕ್ಕರೆ pakkare. 1. (= ಪಕ್ಕರಕೆ, etc. Grj. 7, 46; Te. armour, mail, housings). [ಪಕ್ಕರೆಯಿಕ್ಕಿ ಬನ್ದುವು ಹಯಂ Pb. 3, 67]. ಪದಿನೆಣ್ಟಾಸಿರ ಲೋಹವಕ್ಕರೆಯ ಜಾತ್ಯಶ್ವಂಗಳ್ (Śmd. 22. 83). ಲೋಹವಕ್ಕರೆಯ.... ಕಾನ್ತಿ (Abh. P. 13, 60).

ಪಕ್ಕರೆ pakkare. 2. = ಪಕ್ಕಲೆ, q. v.

ಪಕ್ಕಲೆ pakkale. = ಪಕ್ಕರೆ2. a kind of vessel (ಬಗರಗೆ Ct. I, 86, o. rs. ಪಕ್ಕರೆ, ಬಗರಿಗೆ; ಬಗರಗೆ, ಬಕ್ಕರೆ Kk. 56, o. r. ಬಗರಿಗೆ; ಬಗರಿಗೆ, ಬಕ್ಕರೆ Śm. 62; ಪಾತ್ರ Bhn. 24; ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ 65). ಸೊದೆಗಳ ಬಾಪಿಗಳ, ಪಕ್ಕಲೆಯ ಪನ್ನೀರುಗಳ (ಬಣ್ಣಗಳು) ಹಿಡಿದವು (Bh. 1, 12, 17). (ಭೀಮಂ) ಕುಡಿದು ಪಕ್ಕಲೆನೀರಂ (1, 10, 30). 2, a temporary well in a stream, etc. (ವಜ್ಜರ, ಒಱನ್ತೆ Ss.).

ಪಕ್ಕಾ pakkā. Tbh. of ಪಕ್ವ (Mhr.). — ಪಕ್ಕಾಖರಡೆ. the regular account compiled from the diary (Mhr.; R.). — ಪಕ್ಕಾದವ. -ಆದವ. a shrewd, cunning man (My.). — ಪಕ್ಕಾಪಾವು. a large measuring-pāvu (ಪಾವು My.). — ಪಕ್ಕಾಮಾತು. an accomplished, ready word (My.). — ಪಕ್ಕಾರಂಗು. lasting colour (My.). — ಪಕ್ಕಾ ಸಿಪಾಯಿ. an accomplished, adept sipāhi (My.). — ಪಕ್ಕಾಸೇರು. a large measure (My.).

ಪಕ್ಕಿ pakki. 1. = ಹಕ್ಕಿ 1, ಹಕ್ಕೆ. Tbh. of ಪಕ್ಷಿ. a bird. (ವಿಕ್ಕಿರ Śmd, 350). ಪಕ್ಕಿ ಮಿಗಂಗಳ್ (89). see Śmd. I, 60. 61; Śm. 30; [ಬಿಲ ವಿನ್ದಗಲ್ಕೆಗಣಮಾಱದೆ ಪಕ್ಕಿಗಳೆಲ್ಲಮಂ ಮರುಳ್ಗೊಣ್ಡವೊಲೂಳ್ದು... ಬಱ ಲ್ದುವು ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಗಳ್ Pb. 4, 48]. ಅಮಳ್ವಕ್ಕಿ, ಎಣೆವಕ್ಕಿ, ಕನ್ನಡ-, ಕೆಂಗಣ್ಣಲರ್-, ಜಕ್ಕ-, ಜೊನ್ನ-, ತಣ್ಣಿದಿರ್-, ಪಡಿಯಱ-, ಪಣ್ಡಿತ-, ಪೊಕ್ಕುಱ-, ಪೊಣರ್-, ಬಿಸುಲ್-, ಹಂಜರ-. — ಪಕ್ಕಿಗಳರಸ. -ಅರಸ. (ಗರುಡ Śm. 6). — ಪಕ್ಕಿಗಳಾಣ್ಮ. -ಅಣ್ಮ. (ಗರುಡ Kk. 8).

ಪಕ್ಕಿ pakki. 2. = ಹಕ್ಕಿ2. a manner, a way, a means (My.; Te. ಫಕ್ಕಿ, ಫಕ್ಕಿಕೆ; Mhr. ಪಕ್ಷ).

ಪಕ್ಕು pakku. 1. = ಪಕ್ಕ, etc., ಪಕ್ಕೊ. Tbh. of ಪಕ್ಷ. a wing, etc. (M.; T. ಪಕ್ಕರ್, relations). [— ಪಕ್ಕಾಗು. -ಆಗು. to become a target ತಣ್ಪನಿಯೊಳ್ಕೋಡಿಸುತಿರ್ಪ ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆಗಂ ಪಕ್ಕಾಗದೇಂ ಪೋಪರೇ Ap. 1, 75; Cv. 41]. — ಪಕ್ಕುಗುಡು. -ಕುಡು. to give support, to nourish, etc. (Abh. P. 8, 54 va.). [— ಪಕ್ಕು ಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಪಕ್ಕುಗುಡು. ತೊದಳ್ನುಡಿ ಲಲ್ಲೆಗೆ ಪಕ್ಕುಗೊಟ್ಟು ಕಾಲ್ಗೆಱಗಿರೆ ಪೋಗು ಗೆಟ್ಟಪುದು Pb. 4, 12.— ಪಕ್ಕುಮಾಡು. to arrange by the side. ಸೌಧರ್ಮೇನ್ದ್ರ ನೇಱಿದೈರಾವತ ಗಜೇನ್ದ್ರಕ್ಕೆ ನಿಜಗಜೇನ್ದ್ರಂಗಳಂ ಪಕ್ಕುಮಾಡಿ Ap. 7, 48 va. — ಪಕ್ಕುವಾರ್ದುರ್. -ಪಾರ್ದುರ್. to look for support. ನಿನ್ನನಾಕಾನ್ತೆಯನ್ನಾ ನಳಿತೋಳ್ಗಳ್ ಪಕ್ಕುವಾರ್ದಿರ್ದುವು Ap. 4, 21].

ಪಕ್ಕು pakku. 2. Tbh. of ಪಕ್ವ (Cpr. 1, 5; 5, 35 va.; Abh. P. 16, 39 va.; Grj. 9, 56; J. 16, 13; Rsv. 1, 45; 6, 11 va.).

ಪಕ್ಕುವಣಿ pakku-vaṇi. a person of one's own side, a kinsman (ಪಕ್ಕೂವಣಿ, ಬನ್ಧು Ss.).

ಪಕ್ಕೂ pakkū. = ಪಕ್ಕು1.

ಪಕ್ಕೂವಣಿ pakkū-vaṇi. = ಪಕ್ಕುವಣಿ, q. v.

ಪಕ್ಕೆ pakke. 1. = ಪಟ್ಟೆ1 q. v., ಹಕ್ಕೆ. lying down, reposing; bending downwards (see ನಸುವಕ್ಕೆ); a place (J. 20, 52). 2, a place for reposing: a dormitory (ಸೆಜ್ಜೆಮನೆ Śm. 79; Cpr. 1, 123; Te.); the lair of a wild beast [ಮೃಗಮಂ ಗಾಳಿಯನಿರ್ಕೆಯಂ ಪಕ್ಕೆಯಂ ಗಣಿದಮಂ ಕಣ್ಡಿಯಂ Pb. 5, 43]; see ಮಿಗವಕ್ಕೆ; a nest (Grj. 4, 66). 3, a cow-pen, or a herd of kine (ತುಱುಮನ್ದೆ Śm. 79). — ಪಕ್ಕೆವನೆ. -ಮನೆ. a dormitory (ಸೆಜ್ಜೆವನೆ, ಶಯ್ಯಾಗೃಹ Ss.).

ಪಕ್ಕೆ pakke. 2. (fr. ಪಡು 1). (= ಪಟ್ಟೆ2). meeting with closeness, contact, vicinity (ಪೊರ್ದುಗೆ Śm. 79; Te. ಪಜ್ಜೆ). ನಿನ್ನಿನಿಯನ ಪಕ್ಕೆಯೊಳ್ ಇರು! ಎನ್ದು, ಸಖಿ ತೊಲಗುವುದುಂ (Śmd. 73, o. r. ಪಟ್ಟೆ). see ಮದವಕ್ಕೆ. — ಪಕ್ಕೆಮಱ. a young one that is near (J. 28, 44).

ಪಕ್ಕೆ pakke. 3. the tamarisk tree, Tamarix indica (Te.; ಪಿಚುಲ, ಝಾವುಕ Si. 131).

ಪಕ್ಕೆ pakke. = ಪಕ್ಕ, etc. the side (My.; Te.); the page of a book (My.; Te.).

ಪಕ್ಕೆಗ pakke-ga. = ಪಟ್ಟೆಗ. a man who rests or reposes on. see ಎರಲೆವಕ್ಕೆಗ, ಎಲರುಣಿ-, ನಾಗರ-, ಮಿಗ-, ಮುನ್ನೀರ್-.

ಪಕ್ವ pakva. = ಪಕ್ಕಾ, ಪಕ್ಕು2. *cooked, roasted, boiled, baked;* warmed. 2, *digested*. 3, *mature, ripe*. 4, *accomplished, come to perfection*, perfect, fully developed, ready, fair, adept; shrewd, experienced; strong, durable. 5, ripe for destruction: *on the eve of decay*. 6, grey, as the hair. see ತೊರೆ2; Hlā. s. ತುಪ್ಪ.

ಪಕ್ವಕೃತ್ pakva-kṛit. cooking, etc. 2, the tree Azadiracta indica (ನಿಮ್ಬ). (R.).

ಪಕ್ವಧಾನ್ಯರಸ pakva-dhānya-rasa. the liquid of boiled grain. see ಕಟ್ಟು.

ಪಕ್ವಶ pakvaśa. = ಪುಲ್ಕಶ. *N. of a barbarous tribe.*

ಪಕ್ವಾನ್ನ pakva-anna. boiled rice, cooked or dressed food, a dish; a cake (ಪೂಪ, ಅಪೂಪ, ಪೂಪಲಿಕೆ Hlā.; My.; B. 3, 46; Bp. 36, 46). ಆಯತದ ಪಕ್ವಾನ್ನ (ಅಪೂಪ, ಪೂಪ Mr. 215). see ಪಂಚ-.

ಪಕ್ಷ pakṣa. = ಪಕ್ಕ, etc. *a wing*. 2, *a feather; the feathers of an arrow* (ಗಱ Nn. 112; Mr. 497). 3, *the side of anything; a side; the flank or side of a man, etc.* (ಬಱಿ, ಮಗ್ಗುಲು 112; ಬಱಿ 497). 4, *a side, a part; a party, a faction* (ಪಕ್ಕೀಕರ, ಅಂಗೀಕರಿಪುದು 112). 5, *a partisan, a follower*. 6, favour; partiality (ಪರಿಗ್ರಹ 497). 7, *case: one of two cases, one side of argument, an alternative; a case in general, a supposition*. 8, *proximity, neighbourhood* (ಸಮೀಪ, ಹತ್ತಿರೆ 112; ಸಮೀಪ 497). 9, *a wall* (ಭಿತ್ತಿ, ಗೋಡೆ 112; ಗೋಡೆ 497). 10, *the half of a lunar month*, comprising fifteen days (ಮಾಸಾರ್ಧ, ಹದಿನಯ್ದು ದಿನ 112; ಮಾಸಾರ್ಧ 497). 11, the number 15 (Ch.; ಪದಿನಯ್ದು Mr. 348). 12, a multitude, a host. 13, *quantity* in composition with words signifying hair (ಅಡ್ಡಮುಡಿ Mr. 320). ಪಕ್ಷ ಪಾಣ್ಡವರಲ್ಲಿ, ಊಟ ಕೌರವರಲ್ಲಿ. — ಪಕ್ಷವಿಲ್ಲದವಗೆ ಲಕ್ಷವೇನು? — ಪಕ್ಷ ವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಭಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ? — ನಕ್ಷತ್ರಾ ತಿಳಿದವ ಪಕ್ಷಾ ತಿಳಿಯ ಲಾಱನೇ? (Prvs.). see Śmd. 62. 143. 278. — ಪಕ್ಷ ಉಱು. to leave a side or party (Bp. 27, 33). — ಪಕ್ಷ ಮಾಡು. to be partial. ಪಕ್ಷಾ ಮಾಡುವವ ರಕ್ಷಕನಾದಾನೇ? (Prv.). — ಪಕ್ಷ ಹಿಡಿ. to side with, to espouse a side (B. 5, 234).

ಪಕ್ಷಕ pakṣaka. *a side door, a private or back door.* 2, a sidesman; a partisan.

ಪಕ್ಷಘಾತ pakṣa-ghāta. a stroke with the wings; moving of the wings (J. 14, 19).

ಪಕ್ಷಜ pakṣa-ja. the moon. (R.).

ಪಕ್ಷತಿ pakṣati. *the root or insertion of a wing, the pit of a bird's wing* (ಎಱಕೆಯ ಮೊದಲ್ Hlā.; ಮೊದಲ ಗಱ Mr. 168). 2, *the first day of the half month.*

ಪಕ್ಷದ್ವಾರ pakṣa-dvāra. *a side door, an inner or back door, a private entrance.*

ಪಕ್ಷಪಾತ pakṣa-pāta. espousing a side: partisanship, partiality. (My.). ನಿಶ್ಚಯಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಪಾತವೇ? (Prv.). 2, falling off of the feathers: the moulting of birds. 3, the flapping of wings (Cpr. 2, 7 va.). — ಪಕ್ಷಪಾತ ಮಾಡು. to show partiality (My.; B. 5, 8).

ಪಕ್ಷಪಾತಿ pakṣa-pāti. a person who sides with, or adheres to, the party of any one, a partisan, an adherent, a friend (Bp. 40, 66; 57, 28; My.; B. 4, 107. 126).

ಪಕ್ಷಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ pakṣa-prāyaścitta. an expiatory act performed at the śuklapakṣa of a month, an offering of cooked rice, etc. being made (My.). see Prv. s. ಪಕಾಲಿ.

ಪಕ್ಷಭಾಗ pakṣa-bhāga. the side or flank, especially *the flank of an elephant.*

ಪಕ್ಷಭೇದ pakṣa-bhēda. a distinction between two parties. — ಪಕ್ಷಭೇದ ಮಾಡು. to be partial, to show partiality. ಪಕ್ಷಭೇದಾ ಮಾಡಿದವಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಪಕ್ಷಮೂಲ pakṣa-mūla. *the root or articulation of a wing.*

ಪಕ್ಷರಕ್ಷೆ pakṣa-rakṣe. = ಪಕ್ಕರಕೆ, etc. flank-protection: the armor or gear of horses or elephants.

***ಪಕ್ಷವಾತ pakṣavāta.** partial paralysis.

ಪಕ್ಷಸ್ವೀಕಾರ pakṣa-svīkāra. taking or espousing the side of any one. see ಒಲವರಂಗೊಳ್.

ಪಕ್ಷಾನ್ತ pakṣa-anta. *the last day of the half month.*

ಪಕ್ಷಾನ್ತರ pakṣa-antara. another case or supposition (Śmd. 297); another way or manner (ಮತ್ತೊನ್ದು ಪರಿ Nr.).

ಪಕ್ಷಾಪರಪಕ್ಷ pakṣa-apara-pakṣa. siding with another party (My.).

ಪಕ್ಷಾರ್ಥ pakṣa-artha. the meaning of a case or supposition: a case or supposition (Śmd. 297).

ಪಕ್ಷಿ pakṣi. = ಪಕ್ಕಿ 1, etc. furnished with wings: *a bird.* 2, siding with. ಪಕ್ಷಿಗೆ ಆಕಾಶವೇ ಬಲ, ಮತ್ಸ್ಯಕ್ಕೆ ನೀರೇ ಬಲ. — ಪಕ್ಷಿಗೆ ಗೂಡು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾಯಿ (Prvs.). see Prv. s. ಬಲೆ.

ಪಕ್ಷಿಕ pakṣika. = ಪಕ್ಷಿ. see ಕ್ಷುದ್ರ-.

ಪಕ್ಷಿಜ್ಯೇಷ್ಠ pakṣi-jyēṣṭha. a vulture (ಗೃಧ್ರ, ಹದ್ದು Mr. 175).

ಪಕ್ಷಿಣಿ pakṣiṇi. *a night with the two days enclosing it.*

ಪಕ್ಷಿಭೇದ pakṣi-bhēda. a kind of bird. see ಕುಕಿಲ್, ಕುಕ್ಕು, ಕೊಂಚೆ.

ಪಕ್ಷಿರಾಜ pakṣi-rāja. *Garuḍa.*

ಪಕ್ಷಿವಾಹನ pakṣi-vāhana. Viṣṇu (Bp. 54, 37; J. 26, 3).

ಪಕ್ಷೀಕರ pakṣī-kara. taking the side of or siding with (any body, ಪಕ್ಷ, ಅಂಗೀಕರಿಪುದು Nn. 112).

ಪಕ್ಷೀಕರಣ pakṣī-karaṇa. = ಪಕ್ಷೀಕರ. (My.).

ಪಕ್ಷೀಕರಿಸು pakṣī-karisu. to espouse a side, to become a partner (Bh. 8, 22, 6; My.).

ಪಕ್ಷೀನ್ದ್ರ pakṣi-indra. = ಪಕ್ಷಿರಾಜ. (J. 14, 20).

ಪಕ್ಷ್ಮ pakṣma. a wing. 2, *an eyelash* (ಕಣ್ಣಿನ ಎವೆ Nn. 86; ಅಕ್ಷಿರೋಮ, ಎವೆ Mr. 317). 3, *the filament of a flower.* 4, *the point of a thread; a thin thread.*

ಪಖ್ಖಾಳ pakhkhāḷa. (Śmd. 23). = ಪಚ್ಚಳ 2. Tbh. of ಪ್ರಕ್ಷಾಲ. water for washing. (346, o. r. ಪಖ್ಖಳ).

ಪಗಡಿ pagaḍi. a turban (My.; Mhr., H.). see Prv. s. ಯಾತ.

ಪಗಡೆ pagaḍe.

= ಪೊಗಡೆ. a tree, frequently cultivated, Mimusops elengi Lin. (St. & Pl.; My.; Te. ಪೊಗಡೆ). 2, a small tree, wild and cultivated, Nyctanthes arbor tristis Lin. (Te.).

ಪಗಡೆ pagaḍe. a mark on a die (Mhr. ಪಗಡಾ; T. ಪಗಡೈ, M. ಪಗಡೆ, ಪಗಿಡೆ, Te. ಪಗಡೆ, an ace on a die); a die (or cowry) for playing a kind of back-gammon (ಅಕ್ಷ G.); a piece used at that play (My.; *cf.* Sk. ವಟಿಕಾ). ಆಟದೊಳಗೆ ಪಗಡೇ ತಿರುಗಿಸೋಣ (ಪರಿಣಾಯ G.). 2, the play itself (My.; ದ್ಯೂತ G.). — ಪಗಡೆಯ ಕಾಯಿ. a piece used in playing pagaḍe (My.). ಪಗಡೇ ಕಾಯಿ ನಡಿಸುವದು (ಪರಿಣಾಯ Si. 461). — ಪಗಡೆಯ ಕೋಟೆ. the centre of a dice-cloth or board (My.). — ಪಗಡೆಯ ಪಟ್ಟ. (ಹಾಸಂಗಿ Cb., sic!). — ಪಗಡೆಯ ಬೀದಿ. = ಪಗಡೆಯ ಸಾಲು. (My.). — ಪಗಡೆಯ ಮನೆ. a square on the dice cloth or board. ಪಗಡೇ ಮನೆಯುಳ್ಳ ವಸ್ತ್ರ (ಹಾಸಂಗಿ, ಪಟ G., sic!). — ಪಗಡೆಯ ಲೆತ್ತ. a die (or cowry) at pagaḍe (ಅಕ್ಷ Si. 461). — ಪಗಡೆಯ ಸಾಲು. the line of squares a player's pieces have to cross to arrive at the centre of a dice-cloth or board (My.). — ಪಗಡೆಯಾಟ. -ಆಟ. the pagaḍe-play (My.). ಲೆತ್ತ ಪಗಡೆ ಮುನ್ತಾದ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡುವವ (ಅಕ್ಷದೇವಿ G.). — ಪಗಡೆಯಾಡು. to play at pagaḍe (J. 6, 31). ಪಗಡೆಯಾಡುವ ಪಟ (ಅಷ್ಟಾಪದ G.). ಪಗಡೆಯಾಡಿ, ಪಾಣ್ಡವರು ಕೆಟ್ಟರು (Prv.).

ಪಗದಸ್ತಿ pagadasti. immovable, as in a determination or promise; cautious, wary, as in speech; painstaking (My.; Mhr.).

ಪಗದಸ್ತಿಗಾಱ pāgadasti-gāṟa. a painstaking man (My.).

ಪಗದಿ pagadi.

= ಪೊಗದಿ q. v. tribute, tax (My.; Te. ಪಂಗ, ಪಂಜಿ, ಪಗಿಡಿ, ಪಗಿದಿ, ಪನ್ನು; T. ಪಗುದಿ, ಪನ್ನು; if "share, portion" be concerned, as would appear fr. T. ಪಗುದಿ, division, equal share, *cf.* T. ಪಗು, M. ಪಗು, ಪಱು, to divide; ಪಂಗು, part, portion, share; see ಪಸು 3; ಬಗಿ 1; *cf.* ಬಱ 2?). ಪಗದಿ ಕೊಡದವನಿಗೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿ, ಏನು? — ನಿಗದಿಯಿದ್ದವನಿಗೆ ಪಗದಿಯಿದ್ದೀತು (Prvs.).

ಪಗರಣ pagaraṇa. = ಹಗರಣ. Tbh. of ಪ್ರಕರಣ. a kind of drama. [ಪಗರಣದೊಳುಱದ ಮಾೞ್ಪುಂ ನಗಿಸುಗುಂ Kr. 1, 68; ಪಗೆವಂಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಚೀಃ ಕೆಮ್ಮಗೆ ಬೆಸೆವವನರಸದೆನ್ತೊ ಪಗರಣದರಸಂ Ap. 12, 98]. see ನಾಟ್ಯಪಗರಣ, ರಕ್ಕಸವಗರಣ.

***ಪಗರಣಿಗ pagaraṇa-iga.** an actor, player. ಲೋಗರ್ ಪಗರಣಿಗರಾಗಿ ಎನಿತಾನುಂ ತೆಱದ ರೂಪುಗಳಂ ಕೈಕೊಣ್ಡು Vr. 118, 14.

ಪಗರು pagaru.

the wrist or the lower part of the palm of the hand (V. 31, 23 va.; Z). see s. ಪದಡು.

ಪಗಲ್ pagal. ಪಗಲು.

= ಹಗಲು. day time; a day (ದಿವಸ ದಿವಸ Śm. 18; T., M.; Te. ಪಗಲು, ಪವಲು, ಪಗುಲು; Tu. ಪಗೆಲ್; *cf.* ಪರೆ 2). ಪಗಲ or ಪಗಲಿನ (Śmd. 134). ಪಗಲನ್ತಿರ್ದ ಅಚ್ಚವೆಳ್ದಿಂಗಳನ್ ಇನಕಿರಣಶ್ರೇಣಿ ಗೆತ್ತಾಗಳ್ ಮುನಿವನ್ದಂ (134). ಪಗಲಿನ ರವಿಕಿರಣಂಗಳ್ ಮಗುೞ್ದೀಗಳ್ (134). [ಮಾಡೆಂ ಪಗಲ್ ರತಿಯಂ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಳೆಮ್ಬುದೊನ್ದು ನಿಯಮಂ Ap. 6, 10]. see Cpr. 2, 52; 3, 81; Bp. 28, 57; Rsv. 8, 112; 9, 9; J. 15, 18; 28, 4. 40; ಕಡೆವಗಲ್, ನಟ್ಟ-, ನಡು-, ಪಿಮ್ಬಗಲ್, ಮುಮ್-. — ಪಗಲ ಕೆಯ್ದೀವಿಗೆ. = ಹಗಲುದೀವಟಿಗೆ. (Rsv. 6, 11 va.). — ಪಗಲ ಬೊಜಂಗ. the sun (ಸೂರ್ಯ Ct. I, 46; ನೇಸಱ್, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45). — ಪಗಲ ಸಿರಿ. the sun (Abh. P. 7, 69 va.). — ಪಗಲಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. day and night (J. 17, 26). — ಪಗಲುಳ್ಕ. -ಉಳ್ಕ. a day meteor (Cpr. 6, 16; Abh. P. 13, 63; 14, 122). — ಪಗಲುಳ್ಕು. -ಉಳ್ಕು. = ಪಗಲುಳ್ಕ. (Rsv. 5, 80). — ಪಗಲೆಱೆಯ. -ಎಱೆಯ. the sun (Śm. 14). — ಪಗಲೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. = ಪಗಲೆಱೆಯ. (Bp. 11, 47). — ಪಗಲ್ಗೋಳ. N. (Rsv. 13, 100). — ಪಗಲ್ಪಗೆಯ. the moon (ಚನ್ದ್ರ Ct. I, 107). — ಪಗಲ್ವಗೆಯ. = ಪಗಲ್ಪಗೆಯ. (ಇರುಳೆಱೆಯ Ct. II, 6).

ಪಗಾರ pagāra. pay, salary (Mhr., Port.; My.; ಭೋಗ, ವರ್ತನ, ಸಮ್ಬಳ Cb.).

ಪಗಿನ pagina.

= ಪಗಿನು, etc. (Cpr. 5, 64 va.; Rsv. 5, 55 va.).

ಪಗಿನು paginu. = ಪಗಿನ, ಹಗಿನು. gum, resin, exudation of trees (ರಸ Nn. 83; Mr. 499; see ಪಗಿಲ್ 1). ಪಗಿನಿನೊಳ್ (Mr. 499).

ಪಗಿಲ್ pagil. 1. (= ಜಿಗಿಲ್ 1). to be sticky, viscid, glutinous, or adhesive, to adhere, to join (ಸ್ನಿಗ್ಧ Śmd. Dh.; ಪತ್ತು Śm. 21; Cpr. 6, 70; Abh. P. 7, 165; V. 3, 2; Śsv. 4, 74; Tu. ಪಸೆ; T. ಪಜ್ಜೈ, ಪಯಿನ್, ಪಿಜಿನ್; M. ಪನ್ದ, ಪಯೆ, ಪಶೆ; Te. ಪಸೆ, viscous matter, gum, resin; M. ಪಗಲೆ, ಪಯುಲೆ, the pulp inside the shell forming the cocoanut). ಪಗಿಲ್ತುದು (ಪತ್ತಿದುದು Kk. 22).

ಪಗಿಲ್ pagil. 2. (= ಜಿಗಿಲ್ 2). to be afflicted, to suffer distress, etc. (ಸಂಕ್ಲೇಶ Śmd. Dh.).

ಪಗೆ page. = ಹಗೆ (Śmd. 109). hatred, enmity (Te., M.; Tu., T. ಪಡಿ, ಪಱ, ಪಡರ್, ಪಗ್ಗೈ). 2, an enemy, an opponent (ಮಱುವಸಲ, ಮಾಱಡಿ Kk. 60, Śm. 40; see Śs. s. ಬೇರ 1; if "division" is concerned, see s. ಪಗದಿ). ನೆಲದೊಳ್ ಪಗೆ ಪುಗೆ (Śmd. 28). ಪಗೆಯುತ್ತಣಿಂ ಬನ್ಧನಂ ಬನ್ದುದು (160). ಪಗೆಯನ್ತೆ ಇರ್ಪುದಂ ಕೆಡಿಸಿ (195). see Cpr. 1, 122; Bh. 1, 8, 24; Rśv. 9, 9; J. 5, 23; 7, 29; 9, 13; 28, 40; 29, 36. — ಪಗೆ ಕೆಳೆ. a foe or friend (Abh. P. 5, 4). — ಪಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to become hostile, to fall out with. [ತುಮ್ಬಿಯೊಳ್ ಪಗೆಗೊಣ್ಡ ಸಮ್ಪಿಗೆಯುಂ Ap. 11, 109]. ಅಕ್ಕಟಾ! ಮರುಳ್ದುಮ್ಬಿಗಳ್ ಏಕೆ ಸಮ್ಪಗೆಗಳೊಳ್ ಪಗೆಗೊಣ್ಡವೊ ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತದಿಂ? (Śmd. 143). — ಪಗೆಯ. -ಅ 3. an enemy. see ಅಮರ್ದುರ್ಣಿವಗೆಯ, ಕಟ್ಟಲೆ-, ಜತಿ-, ನಿಸಿ-, ಬೆಟ್ಟು-, ರಕ್ಕಸ-. — ಪಗೆವ. = ಪಗೆಯ. [ಅಱಿಯದವಂ ಮುನಿಗುಂ ಪಗೆವಂಗೆ Kr. 1, 79; Pb. 12, 40; ತನ್ನ ಪಗೆವನಪ್ಪ ದ್ರುಪದಂ Pb. 2, 60 va.; Ap. 4, 77]; (Abh. P. 11, 76; 12, 28). — ಪಗೆವಡೆ. -ಪಡೆ. a hostile army (ಮಱುವಕ್ಕ Ct. I, 103; Abh. P. 5, 4; 14, 159). [— ಪಗೆವಾಡಿ. -ಪಾಡಿ. enemies camp. ಕೆಮ್ಮಗೆ ಪಗೆವಾಡಿಯೊಳ್ ನಗಿಸಿಕೊಣ್ಡೊಡೆ ಬನ್ದಪುದೇಂ ಸುಯೋಧನಾ Pb. 10, 16. — ಪಗೆಸಾಱು. to declare enmity. ಎಮ್ಮಂ ಬಿರ್ದ್ದಿ ಛಿದ್ರಿಸಿ ದಳೆನ್ದು ಪಗೆ ಸಾಱಿರ್ದ್ದರ್ Vr. 18, 26].

ಪಗೆಕಾಱ page-kāṟa. an enemy. (Śmd. 235).

ಪಗೆತನ pagetana. = ಹಗೆತನ. hatred, enmity (Rśv. 2, 54).

ಪಂಕ paṅka. 1. = ಪಕ್ಕ. a side, etc. see ಎಡವಂಕ, ತೆಂಕವಂಕ, ಬಲವಂಕ.

ಪಂಕ paṅka. 2. = ಪಂಖೆ. a large fan, a punka (My.; Mhr. ಪಂಖಾ).

ಪಂಕ paṅka. 3. *mud, mire.* (ಕೆಸಱು Nn. 45. 94; ಅಱಲ್ Śm. 106). 2, *sin.*

ಪಂಕಜ paṅka-ja. *a lotus.* ಪಂಕಜವಾದರೆ ಮಂಕಿಗೆ ದೊಡ್ಡದೇ? (Prv.). 2, N. of a vṛtta (Ch.).

ಪಂಕಜಗರ್ಭ paṅkaja-garbha. Brahmā (My.).

ಪಂಕಜಜ paṅkaja-ja. = ಪಂಕಜಗರ್ಭ. (My.).

ಪಂಕಜನಾಭ paṅkaja-nābha. Viṣṇu. (My.).

ಪಂಕಜಭವ paṅkaja-bhava. = ಪಂಕಜಗರ್ಭ. (Bp. 2, 25).

ಪಂಕಜವೈರಿ paṅkaja-vairi. the moon. (My.).

ಪಂಕಜಾಕರ paṅkaja-ākara. a lotus pond (Rśv. 13, 43).

ಪಂಕಜಾಕ್ಷ paṅkaja-akṣa. Viṣṇu. (My.).

ಪಂಕಜಾಗನ್ಧಿ paṅkaja-āgandhi. a woman who is fragrant like a lotus (see Sp. s. ಮಂಕು).

ಪಂಕಜಾತ paṅka-jāta. = ಪಂಕಜ. (Rśv. 13, 90).

ಪಂಕಜಾನನ paṅkaja-ānana. the eyes of which are lotuses (J. 25, 4).

ಪಂಕಜಾನನೆ paṅkaja-ānane. a woman with lotus-like eyes (Bp. 51, 7).

ಪಂಕಜಾಪ್ತ paṅkaja-āpta. the sun (My.).

ಪಂಕಜಾರಿ paṅkaja-ari. = ಪಂಕಜವೈರಿ. (My.).

ಪಂಕಜಾಸನ paṅkaja-āsana. Brahmā (ಅಜ, ಬ್ರಹ್ಮನು Nn. 47; J. 5, 27).

ಪಂಕಜಾಸ್ತ್ರ paṅkaja-astra. Kāma (My.).

ಪಂಕಜಿನಿ paṅkajini. a lotus; a lotus pond. (R.).

ಪಂಕಜೋದರ paṅkaja-udara. Viṣṇu. (My.).

ಪಂಕರುಹ paṅka-ruha. = ಪಂಕಜ. (Ch. v. 298).

ಪಂಕರುಹಗರ್ಭ paṅkaruha-garbha. = ಪಂಕಜಗರ್ಭ. (Bp. 46, 13).

ಪಂಕಿ paṅki. a perennial plant, Tephrosia purpurea Pers. (St. & Pl.).

ಪಂಕಿಲ paṅkila. *muddy*; mud (ಜರಠ, ಕೆಸಱು Nn. 146).

ಪಂಕೇಜ paṅkē-ja. = ಪಂಕಜ. (My.).

ಪಂಕೇಜಾತ paṅkē-jāta. = ಪಂಕಜ. (Kk. 2; J. 5, 9).

ಪಂಕೇರುಹ paṅkē-ruha. *a lotus.*

ಪಂಕ್ತಿ paṅkti. = ಪನ್ತಿ, ಪನ್ತೆ, ಪನ್ನಿ, ಪಯಿತ್ತು, ಬನ್ತಿ, ಹನ್ತಿ. a row or set of five, the number five. 2, *a metre of four lines, each line consisting of 10 syllables* (Ch.; Mr. 362). 3, *the number 10.* 4, *a line, a range, a row, a series* (ಸಾಲು Nn. 138; ಪರಿವಿಡಿ, ತಗಹು Śm. 105). 5, *a group, a flock, a troop, a multitude.* 6, *a row of people sitting down at a meal: a company, a body,* a sodality. 7, fame, celebrity. ಪಂಕ್ತೀ ಊಟವಾದರೂ ಸಂಗ್ತೀ ಗುಣ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ಪಂಕ್ತೀಲಿರುವವನಿಗೆ ಪನ್ತ ಇರ ಬಾರದು. — ಪಂಕ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪಕ್ವ ಬಡಿಸುವವನೂ ಮುಖಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಮಾತಾಡುವವನೂ ಸಮ ಸಮ (Prvs.). see ಕೇಱ, ಪಾಱ.

ಪಂಕ್ತಿಕೆ paṅktike. = ಪನ್ತಿಗೆ. a row, a line.

ಪಂಕ್ತಿಗ್ರೀವ paṅkti-grīva. Rāvaṇa (My.).

ಪಂಕ್ತಿಭೇದ paṅkti-bhēda. partiality in serving guests (Bp. 45, 14; My.).

ಪಂಕ್ತಿಭೋಜನ paṅkti-bhōjana. a meal at which people sit in a row or in rows (My.).

ಪಂಕ್ತಿಯೋಗ್ಯ paṅkti-yōgya. a man who deserves to sit in the row of people at meals, who is fit for intercourse (My.).

ಪಂಕ್ತಿರಥ paṅkti-ratha. = ಪನ್ತಿರಥ. king Daśaratha (My.).

ಪಂಖೆ paṅkhe. = ಪಂಕ 2. (ವೀಜನ G.).

ಪಂಗ paṅga. the state of being astride or forked: a fork, the forked branch of a tree (Te. ಪಂಗೆ). — ಪಂಗನಾಮ. a large sprawling forehead-mark (Te.; My.). — ಪಂಗನಾಮ ಬೀಳು. to be tricked (My.). ಅವನಿಗೆ ಪಂಗನಾಮ ಬಿತ್ತು (My.). — ಪಂಗನಾಮ ಹಾಕು. to trick, to deceive (My.).

ಪಂಗಡ paṅgaḍa. astride, apart, distinct (Te. ಪಂಗಟಿ). 2, a separate mass or heap; a party or faction of people (My.). [Tu. ಪಂಗಡೊ]. ಪಂಗಡವಾದವ ಸಂಗಡ ಬನ್ದಾನೇ? (Prv.). *cf.* ವಂಗಡ?

ಪಂಗಿ paṅgi. = ಪಪ್ಪಾಯಿ, etc. the papaya or papaw. (St. & Pl.).

***ಪಂಗಿಗ paṅgu-iga.** = ಹಂಗಿಗ. one who is indebted or obliged. ಜವನೆಮ್ಬುಱಕೆಯ ಪಗೆವಂಗದೆನ್ತು ಪಂಗಿಗನಪ್ಪೆಂ Ap. 4, 77.

ಪಂಗು paṅgu. = ಅಗು 2, ಅಗುವು, ಅಂಗು, ಹಂಗು. the state of being bound by some favor rendered, that of being obliged, that of being indebted for an act of favor or kindness, obligation (Rśv. 8, 122; 12, 51). [Tu. ಅಂಗ್, ಹಂಗ್; T. ಪಂಗ್, a share].

ಪಂಗು paṅgu. *lame, crippled.* 2, *the planet Saturn.* ಪಂಗುವಿನಾಶ್ರಯ ಮಾಡಿ, ಅಂಗ ಕಳಕೊಣ್ಡ. — ಪಂಗುವಾದರೂ ಲಿಂಗಪೂಜೆ ಇದ್ದರೆ ಭಂಗವಾಗ. — ಪಂಗುವಿಗೆ ಪರಮಹಿಂಸೆ ಅಲ್ಲವೇ? (Prvs.).

***ಪಂಗುಳ paṅguḷa.** a servant? ನಿಮ್ಮ ವೇಷಧಾರಿಯ ಮನೆಯ ಪಂಗುಳ ನಾನಯ್ಯ Bv. 341.

ಪಚ paca. = ಪಚಿ 2, ಪಿಚಿ. the sound proceeding from treading or walking in mud (C.; Mhr. rep. ಪಚಕನ, ಪಚ ಪಚ). — ಪಚ ಪಚ ತುೞಿ. to tread with the sound of paca paca (C.). — ಪಚ ಪಚಾ ತುೞಿ. ಪಚ ಪಚಿ ತುೞಿ. = ಪಚ ಪಚ ತುೞಿ. (C.).

ಪಚ paca. = ಪಚನ. see ಮಿತವ್ಪಚ, ಪಚವ್ಪಚೆ.

ಪಚಕ್ಕನೆ pacakkane. (fr. ಪಚ). with the sound of pacak in treading (My.).

ಪಚಗಾರಿಸು pacagārisu. = ಪಚಾರಿಸು. to upbraid, etc. (My.).

ಪಚಡಿ pacaḍi. = ಪಚ್ಚಡಿ. a kind of dish generally made of minced green vegetables. (My.).

ಪಚಣ್ಡ pacaṇḍa. Tbh. of ಪ್ರಚಣ್ಡ. excessively violent. (My.).

ಪಚನ pacana. cooking, boiling; roasting; dressing; ripening; maturing; digesting, digested (My.). 2, fire. 3, a cooking utensil; a frying-pan. see ಅಡು, ಕುದಿ.

ಪಚನೆ pacane. = ಪಚನ. (My.).

ಪಚವ್ಪಚೆ paca-m-pace. *a species of Curcuma, Curcuma aromatica, or Curcuma xanthorrhiza* Roxb. (ಮರದ ಅರಿಸಿನ Mr. 130).

ಪಚಾರ pacāra. upbraid, reproach (Rām. 1, 5, 31).

ಪಚಾರಿಸು pacārisu. to upbraid, to reproach, to chide, to jeer [ಆ ದಳವಿದಿರಾದಲ್ಲಿ ಬಿರಿದ ಪಚಾರಿಸಿ ಕಾದಿ ತೋಱಲು ಬಾರದು Bv. 678]; (Rām. 5, 8, 48; 6, 10, 10; 6, 14, 23; J. 23, 19. 31; 25, 28. 52; 27, 8. 45; Mhr. ಪಚ್ಚೀ, disgracing, jeering).

ಪಚಿ paci. 1. = ಪಚ್ಚಿ 1 q. v., etc. a part, etc. see ಒಪ್–.

ಪಚಿ paci. 2. = ಪಚ. imitative sound. — ಪಚಿ ಪಚಿ ತುೞಿ. = ಪಚ–. (My.).

ಪಚೆ pace. = ಪಚ್ಚ, (ಪಚ್ಚನೆ), ಪಚ್ಚೆ q. v. greenness; unripeness, etc. [Tu. ಪಚ್ಚೆ]. (T. ಪಜ್ಜೈ). — ಪಚೆವೆಣ್. –ಪೆಣ್. a woman never having the menstrual courses; a barren or childless woman (ಬಂಜೆ Kk. 28, o. rs. ಬಚ್ಚವೆಣ್, ಬಚ್ಚೆ–, ವಚ್ಚೆ–; ಬಂಜೆ Śm. 73, o. r. ಪಚ್ಚೆವೆಣ್). *cf.* ಬಿಚ್ಚೆವೆಣ್.

ಪಚೆ pace. *cooking, maturing,* etc.

ಪಚ್ಚ pacca. = ಪಚೆ, etc. greenness; fair colour; etc. (Cpr. 7, 42; Rśv. 2, 22; Te.); an emerald (Rśv. 1, 36; B. 4, 174; Te.). — ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ. crude camphor, a brilliantly white drug (ಕರ್ಪೂರ, ಘನಸಾರ, etc. Si. 228; ಚನ್ದ್ರ 452; J. 31, 2; My.; Te.; T. ಪಚ್ಚೈ–; see ಪಚ್ಚೆ No. 6). — ಪಚ್ಚಗುಪ್ಪಸ. –ಕುಪ್ಪಸ.=ಪಚ್ಚೆ–. a green bodice (Bp. 34, 22). — ಪಚ್ಚಟೊಪ್ಪಿಗೆ. a green hat (Bp. 34, 22). — see Prv. s. ಹುಚ್ಚ. [—ಪಚ್ಚಪಸಿ. quite raw, ignorant. ಪಚ್ಚಪಸಿಯ ತುೞುಕಾೞಿಂಗಗ್ಗಳಿಕೆಯನೆ ಮಾಡಿ Pb. 6, 46. — ಪಚ್ಚ ಸಿರಿಕಣ್ಡ. fresh sandal. ಅಗರುವ ಮೆಚ್ಚು ಪಚ್ಚ ಸಿರಿಕಣ್ಡದೊಳಗ್ಗಲಿಸಿತ್ತು Pb. 5, 30].

ಪಚ್ಚ pacca. = ಪಚ್ಚೆ, (ಪಂಚೆ, ಪಸ). Tbh. of ಪ್ರಚ್ಛದ or ಪ್ರಸಾಧನ. dressing; dress; embellishing, adorning; an ornament (ತೊಡ Ct. I, 21; ತೊಡುವ ಆಭರಣ II, 54; ಪಸದನ, ತೊಡ, ಆಭರಣ Śs.; ತೊಡ, ಪಸದನ, ತೊಡಿಗೆ Kk. 26; ಪಸದನ, ತೊಡ, ತೊಡಿಗೆ Śm. 72; ತುಡುವುದು 92). see ಪನ್ದಲೆವಚ್ಚ; Rśv. 2, 22. — ಪಚ್ಚವಡಿಸು. –ಪಡಿಸು. = ಪಚ್ಚೆವಡಿಸು. [ಪಸಿಯ ನೇತ್ರಮುಂ ಪಚ್ಚವಡಿಸಿದನ್ತೆ ಪಸುರ್ಪುವಡೆದ ನೆಲದೊಳ್ Pb. 7, 25 va.]; (Cpr. 6, 71 va.; 7, 70).

***ಪಚ್ಚಖ್ಖಾಣ paccakkhāṇa.** denial of food, fasting? Tbh. of ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನ, etc. ಪಾರಕಿನ ಕೂೞುಮುವರೆಯುಮೆಣ್ಣೆಯುಮಾಡಿನಳೆಯುಮುಂ ಬಡ್ಡಿಸಿದೊಡದನಮೃತಮನುಣ್ಬನ್ತುಣ್ಡು ಮತ್ತಂ ತ್ರಿರಾತ್ರಕ್ಕೆ ಪಚ್ಚಖ್ಖಾಣಂ ಗೊಣ್ಡರ್ Vr. 68, 27.

ಪಚ್ಚಗಾಱ pacca-gāṟa. = ಪಚ್ಚೆಗಾಱ. a man whose occupation is embellishing or adorning, a dresser, a master of the robes (ಪಚ್ಚಾಯ್ಲ Śmd. II).

ಪಚ್ಚಡ paccaḍa. = ಅಚ್ಚಡ, (ಪಚ್ಚವಡ), ಹಚ್ಚಡ. Tbh. of ಪ್ರಚ್ಛದ. a large wrapper: a stout cotton cloth, generally twentyfour cubits long and two cubits broad; to make it broader, it is cut crosswise, and the two halves are sewn together; it is used as a wrapper or cover at night (My.; Te. ಪಚ್ಚ; [Tu. ಪಚ್ಚಡೊ]; T., M. ಪಚ್ಚವಡ, *i. e.* ಪಚ್ಚ-ಪಟ).

ಪಚ್ಚಡಿ paccaḍi. = ಪಚಡಿ. a kind of pickles generally made of green (raw), minced vegetable substances (cucumbers, unripe mangoes, plantain marrow, etc., My.; Tu., Te., T., M.); a piece of the minced substances (My.).

ಪಚ್ಚಡಿಸು paccaḍisu. = ಪಚ್ಚೆವಡಿಸು, ಹಚ್ಚಡಿಸು. to dress, to adorn. ಪಚ್ಚಡಿಪಂ (ಪಚ್ಚಾಯ್ಲಂ Kk. 36). ಪಚ್ಚಡಿಸುವಂ (ಪಚ್ಚಾಯ್ಲಂ Śm.45).

ಪಚ್ಚನೆ paccane. (Śmd. 109). = ಪಂ–, ಪನ್2–, ಪಸು, ಪಚ್ಚು 1 (215), ಹಚ್ಚಗೆ, ಹಚ್ಚನೆ, ಪಚೆ, etc. greenness, etc. (Te.). ಪಚ್ಚನೆಯ ಬಣ್ಣ (ಪಲಾಶ, ಹರಿತ, ಹರಿತ್ Nr.). see Śmd. 112; Cpr. 1, 93.

ಪಚ್ಚಯಿಲ pacca-ila. (Śmd. 241, o. r. ಪಚ್ಚಾಯಿಲ). = ಪಚ್ಚಗಾಱ.

ಪಚ್ಚವಡ pacca-paḍa. = ಪಚ್ಚಡ, etc. (My.). *cf.* ಹಚ್ಚವಡಿ.

ಪಚ್ಚವಡತಿ pacca-paḍati. a woman whose occupation is dressing or adorning, a mistress of the robes (ಹಚ್ಚಡಿಸುವಾಕೆ Śmd. II; ಪಚ್ಚೆವಡಿಪಾ ಸತಿ Kk. 92).

ಪಚ್ಚವಣ paccavaṇa. trial, etc. (o. r. of ಪುಚ್ಚವಣ 1 in Śmd. II, No. 179).

ಪಚ್ಚವಳ paccavaḷa. = ಪಚ್ಚಳ 1? see Cpr. 10, 79.

ಪಚ್ಚಳ paccaḷa. 1. Tbh. of ಪ್ರಚಲ. being in motion, etc. (J. 28, 46).

ಪಚ್ಚಳ paccaḷa. 2. = ಪಖ್ಖಾಳ (ಪಖ್ಖಳ). Tbh. of ಪ್ರಕ್ಷಾಲ. water for washing, etc. ಪಚ್ಚಳದ ಮನೆ (ಕೀಟಾಲಯ Mr. 196). *cf.* ಬಚ್ಚಲ್.

ಪಚ್ಚಾಯಿಲ pacca-ā-ila. = ಪಚ್ಚಯಿಲ, q. v.

ಪಚ್ಚಾಯ್ಲ pacca-āyla. = ಪಚ್ಚಯಿಲ, ಪಚ್ಚಾಯಿಲ, ಪಸಾಯಿತ 2, etc. a master of the robes, etc. (ಪಚ್ಚಗಾಱ Śmd. II; ಪಚ್ಚೆಗಾಱ Kk. 75; ಪಚ್ಚಡಿಪ 36; ಪಚ್ಚಡಿಸುವ Śm. 45).

ಪಚ್ಚಾರಿ paccāri. N. of a tree (Rśv. 5, 56).

ಪಚ್ಚಿ pacci. 1. (fr. ಪಸು 3). = ಪಚಿ 1, ಪಚ್ಚು 4. a part, a portion, a share. see ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ.

ಪಚ್ಚಿ pacci. 2. (fr. ಪತ್ತಿಸು, ಹಚ್ಚು?). the condition of a precious stone being set in gold, etc. by simply bending the edge of the metal over it (My.).

ಪಚ್ಚಿಮ paccima. Tbh. of ಪಶ್ಚಿಮ. the west (My.). — ಪಚ್ಚಿಮದ ದೆಸೆಗೊಡೆಯ. Varuṇa (Kk. 15, o. r. ಪಶ್ಚಿಮದ-).

ಪಚ್ಚೀಸು paccīsu. twenty-five (My.; Mhr., H. ಪಂಚವೀಸ). 2, a game with cowries, used instead of dice, and named from the highest throw, which is 25 (My.).

ಪಚ್ಚು paccu. 1. = ಪಚ್ಚನೆ, ಪಸು 2, ಪಂ- (Śmd. 215). ಪಚ್ಚೆ, etc. greenness, etc. —ಪಚ್ಚಡಕೆ. -ಅಡಕೆ. (Śmd. 216). a green betel-nut. [—ಪಚ್ಚುಗಣ್ಬು. fresh knot. ಪಸಿಯ ನೇತ್ರದಸಿಯ ಪಾಳೆಯೊಳ್ ತಲೆನವಿರಂ ಪಚ್ಚುಗಣ್ಬಿಕ್ಕಿ Pb. 12, 108 va.]. — ಪಚ್ಚೆಲೆ. -ಎಲೆ. (Śmd. 216). a green fresh leaf (J. 9, 32). — ಪಚ್ಚೋಲೆ. -ಓಲೆ. (Śmd. 216). a green cadjan leaf (Rśv. 5, 112).

ಪಚ್ಚು paccu. 2. P. p. of ಪಸು 3. [2, to share, divide ಒಯ್ಯಗೆ ಪಾರ್ದೆಚ್ಚ ವೃಷಾಂಕನಮ್ಬು ತನುವಂ ಪಚ್ಚನ್ತೆ ಕೊಣ್ಡತ್ತು Pb. 8, 16. — ಪಚ್ಚಾಳ್. -ಆಳ್. to rule after sharing. ಎನಗಂ ಪಾಣ್ಡುಗಮಿಲ್ಲ ಭೇದಮೆಳೆಯಂ ಪಚ್ಚಾಳ್ವಂ Pb. 13, 9].

ಪಚ್ಚು paccu. 3. = ಪಚುರ್, q. v. to whisper, etc. (Cpr. 4, 83; 7, 93 va.).

ಪಚ್ಚು paccu. 4. = ಪಚ್ಚಿ 1, etc., (ಪಂಚು 2). [— ಪಚ್ಚಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to cut. ಆತನ ತಲೆಯುಂ ಪಚ್ಚಿಕ್ಕಿದನ್ತೆ...ಒಡನುರುಳ್ದುವು Pb. 11, 80. — ಪಚ್ಚುಕೊಡು. to distribute. ಪಾಣ್ಡುಪುತ್ರರ್ಗೆ ನೆಲನಂ ಪಚ್ಚುಕೊಟ್ಟು Pb. 4, 5 va.; Ap. 9, 72 va.]. — ಪಚ್ಚುಗುಡು. -ಕುಡು. to apportion (Abh. P. 7, 80 va.). [— ಪಚ್ಚುಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಪಚ್ಚುಕೊಡು. Vr. 25, 28].— ಪಚ್ಚುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to partake [ಪ್ರತಿದಿನಕ್ಕೊನ್ದು ಮಲ್ಲಲ ಕೂಱುಮನೊನ್ದು ಮೊಗಪೆ ನೀರುಮಂ ನೆಲಮನೆಯೊಳಗಣ್ಗೆ ನೀಡಿದೊಡನಿಬರುಂ ಪಚ್ಚುಗೊಣ್ಡಣ್ಬರ್ Vr. 182, 11]; (Cpr. 3, 53). [Tu. ಪಟ್ಟ್ to apportion].

ಪಚ್ಚು paccu. = ಪೆಚ್ಚು. foolishness (My.). ನೆಚ್ಚಿದ ಕಾರ್ಯ ಪಚ್ಚಾದರೆ ಕಿಚ್ಚುಯಾತಕೆ?—ಪಚ್ಚ ಮಾತಾಡುವವನು ಬೆಚ್ಚು ಬೀಱನೇ? (Prvs.).

ಪಚ್ಚುಗೆ paccuge. = ಪೆಚ್ಚುಗೆ 2, ಪೆಚುರ್ಗೆ 2, ಹಚ್ಚು 4. a lonely, retired, secret or private place; privacy; counselling, or consulting, in private (M. ಪಯ್ಯೆ, T. ಪೈ, gently; secretly; quietly; T. ಪದುಂಗು, M. ಪದುಙ್ಙು, to sneak, crouch, conceal, skulk, be cautious; *cf.* ಅಡಂಗು 2?).— ಪಚ್ಚುಗೆಗಾತಿ. -ಗಾತಿ. = ಪೆಚುರ್ಗೆಕಾತಿ. a woman who lives in privacy, is consulted and advises (ಮನ್ತಣಗಾತಿ, ಏಕಾನ್ತದವಳ್ Ss.; ಏಕಾನ್ತದವಳ್ Kk. 28, o. r. ಪೆಚ್ಚುಗೆಗಾತಿ).

ಪಚ್ಚೆ pacce. = ಅಚ್ಚೆ 2, ಪಂ-, ಪಚೆ, ಪಚ್ಚ, (ಪಚ್ಚನೆ), ಪಚ್ಚು 1, ಪನ್- 2, ಪಮ್-, ಪಸಿ 3, ಪಸು 2, (ಹಚ್ಚಗೆ, ಹಚ್ಚನೆ), ಹಚ್ಚೆ 1, ಹಸಿ 1, ಹಸು. greenness; the colour green; a yellowish colour, a golden colour (ಜಾಗ, ಪಸುರ್ Śm. 69; ಪೀತ, ಗೌರ, ಹರಿದ್ರಾಭ, ಹಸುರುಬಣ್ಣ Si. 51; J. 6, 31; My.; Tu.; M.; T. ಪಚ್ಚೈ; see ಮಿಾನ್ಬಣ್ಣ. [ದೆಸೆ ಪಸುರೇಱಿ ಪಚ್ಚೆಯೊಳೆ ಮುಚ್ಚೆ Pb. 7, 22]. 2, young sprouts or new leaves, and their colour (ಪ್ರವಾಲ, ಹಸುರು Nn. 7). ಎಲೆಪಚ್ಚೆಬಣ್ಣ (ಪಾಲಾಶ, ಪಲಾಶ, ಹರಿತ, ಜಂಗಾಲ್ Si. 51). 3, growing corn, etc., and their colour. ಸಕಲಮಾದ ಪಯ್ರು ಪಚ್ಚೆಗಳಿನ್ದ ಸಮ್ಪೂರ್ಣಮಾದ ಶ್ರಿಯ ಭೂಮಿ (ಉರ್ವರೆ Si. 100; My.). 4, freshness; unripeness, crudeness, rawness; youngness [Tu. ಪಜಿ]; (T., M.; Te. ಪಚ್ಚಿ). 5, an emerald (ಅಶ್ಮಗರ್ಭ, ಮರಕತ, ಹರಿನ್ಮಣಿ Hlā., Mr. 101; ಗಾರುತ್ಮತ, ಮರಕತ, etc. Nr., Si. 330; ಪಸುರ್ಗಲ್ Ct. II, 112; My.; Tu.; M.; T. ಪಚ್ಚೈ; Mhr. ಪಾಚೂ). ಪಸಾಯದಚ್ಚಮುತ್ತಿನ ಪೊಸ ಪಚ್ಚೆಯಂ ತಳೆದ ವೊಲ್ ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ ಮುಗುಳ್ದದು (Cpr. 7, 41). see Cpr. 6, 49; Abh. P. 4, 17; Bh. 2, 13, 25; C. Bp. 5, 3. 48; Rśv. 2, 47; J. 8, 4. ಪಚ್ಚೆಯಾದರೂ ಮೆಚ್ಚಿ ತೆಗದು ಕೋಬೇಕು. — ಪಚ್ಚೆಯಾದರೆ ನುಚ್ಚಿಗಿನ್ತ ಕಡಿಮೆಯೇ? (Prvs.). 6, camphor (ಪ್ರಾಲೇಯ, ಘನಸಾರ Mr. 336). 7, N. of a plant with fragrant ears (ದೇವಕಣಿಶ Mr. 132; Rśv. 10, 2). 8, cane or ratan, Calamus fasciculatus or rotang (ವೇತಸ, ವಂಜುಲ, ವಿದುಲ, ವಾಸರ, ಶೀತ Mr. 124; ವಾಸರ = ವಾನೀರ; *cf.* ಹಬ್ಬೆ). 9, any figure punctured or tatooed into the skin because green, tattoo (My.; Te.). see ಕರ್ಪೂರಪಚ್ಚೆಗಿಡ; ಪುಱುವಚ್ಚೆ. — ಪಚ್ಚೆಕಾಯಿಗಿಡ. a climbing herb, Cucumis pubescens Willd. (St. & Pl.). — ಪಚ್ಚೆಗಬ್ಬುನ. -ಕಬ್ಬುನ. the yellow-coloured metal: gold (Abh. 4, 83). — ಪಚ್ಚೆಗುಪ್ಪಸ. = ಪಚ್ಚಗುಪ್ಪಸ. (Śsv. 3, 27). — ಪಚ್ಚೆತೆನೆಗಿಡ. = ಪಚ್ಚೆ No. 7. (My.). — ಪಚ್ಚೆದಿಮಿರ್. -ತಿಮಿರ್. gold-coloured unguent (Cpr. 7, 43). — ಪಚ್ಚೆದೋರಣ. -ತೋರಣ. (Śmd. 385; Kk. 97). a festoon of green leaves. — ಪಚ್ಚೆಮಾಲೆ. (Śmd. 386; Kk. 96). a garland of emeralds. — ಪಚ್ಚೆಯ ವರ್ಣ. (ಹರಿತ Nn. 60). [— ಪಚ್ಚೆಯ ಸರ. necklace of emerald Ap. 4, 25 va.]. — ಪಚ್ಚೆವಡಿಗ. -ಪಡಿಗ. a spittoon of emerald (Rśv. 2, 70). — ಪಚ್ಚೆವರಲ್. -ಪರಲ್. an emerald (Cpr. 1, 101 va.; Śsv. 2, 42 va.). — ಪಚ್ಚೆವರಿಗೆ. -ಪರಿಗೆ. a shield of emerald (Grj. 6, 56 va.). — ಪಚ್ಚೆವಿಲ್ಲ. -ಬಿಲ್ಲ. Kāma: a libidinous man (Rśv. 1, 135 va.). — ಪಚ್ಚೆವೆಣ್. = ಪಚೆವೆಣ್, q. v. — ಪಚ್ಚೆಹೆಸಱು. = ಹೆಸಱು. (St. & Pl.). [— ಪಚ್ಚೆಸಾರ. a kind of precious stone. ಓಳಿದೋರಣಮಾಯ್ತು ಹಾರದ ಪಚ್ಚೆಸಾರದ ಮಾಲೆ Pb. 14, 15; Ap. 11, 101].

ಪಚ್ಚೆ pacce. = ಪಚ್ಚ. dressing, etc. — ಪಚ್ಚೆವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಪಚ್ಚವಡಿಸು. to decorate, to adorn. ಪಚ್ಚೆವಡಿಪಾ ಸತಿ (ಪಚ್ಚವಡತಿ Kk. 92).

ಪಚ್ಚೆಗಾಱ pacce-gāṟa. = ಪಚ್ಚಗಾಱ. master of robes, etc. (ಪಚ್ಚಾಯ್ಲ Kk. 75).

ಪಜಕ pajaka. a kind of tree. ಕ್ರಮುಕ, ಪಟ್ಟಿಕೆ, ಪಟ್ಟಿ, ಲಾಕ್ಷಾಪ್ರಸಾದನ ಎನ್ದು, ಕೆಮ್ಪು ಅರಗಿನ ಗಿಡ; ಪಜಕದ ಮರ ಎನ್ದು, ಕೆಲವರನ್ನುವರು (Si. 131, *only* in Si.).

ಪಜ್ಜ pad-ja. born from the feet: *a Śūdra.*

ಪಜ್ಜಳ pajjaḷa. Tbh. of ಪ್ರಜ್ವಲ. shining, etc. (Śmd. 351; Kk. 65). — ಪಜ್ಜಳವ್ಪೆಱ್. -ಪೆಱ್. to obtain lustre or fame (Grj. 2, 106 va.).

ಪಜ್ಜಳಿಸು pajjaḷisu. Tbh. of ಪ್ರಜ್ವಲಿಸು. to shine [ಪೋಪ ಪೊೞ್ತಱಿಯೊಳ್ ತೇಜಂ ಪಜ್ಜಳಿಸೆ Pb. 12, 210, Ap. 2, 70]; (Cpr. 3, 94; 6, 52; 7, 8; Abh. P. 16, 82; Rśv. 10, 31 va.; 11, 1 va.; 13, 1 va.; J. 18,30).

ಪಜ್ಜೆ pajje. = ಪೆಜ್ಜೆ, ಹಜ್ಜೆ, ಹೆಜ್ಜೆ. Tbh. of ಪದ್ಧತಿ (Śmd. 370). a footstep, a foot-print, a trace; a stride. (Tu.; Te. ಅಂಜೆ). [ಎರಡುಪಜ್ಜೆಯುಮಂ ಮೂಱು ಪೊೞ್ತುಮಂ Pb. 5, 43 va.]. see ಅಡೆವಣಿಗೆ, ಅಡಿವಜ್ಜೆ; Śsv. 3, 45. 49. — ಪಜ್ಜೆದೋಱು. -ತೋಱು. to be marked or noticed (J. 18, 30). — ಪಜ್ಜೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. to track (Cpr. 5, 64 va.; Abh. P. 9, 33 va.; Grj. 3, 103 va.; Śś. 97; J. 28, 45).

ಪಂ- pañ. five. — ಪಂಚೇರು. -ಸೇರು. five sērs. ದುಡ್ಡಿಗೆ ಪಂಚೇರು. — ನಿಮ್ಮನೆಯೆಮ್ಮೆ, ನಮ್ಮನೇ ಕಱು, ತಾ, ತಿಮ್ಮಕ್ಕಾ, ಪಂಚೇರು ತುಪ್ಪವ! (Prvs.).

ಪಂಚ pañca. 1. *five.* 2, incomparable, wonderful (ಅಪೂರ್ವ Śmd., II, o. r. ಪೂರ್ವ; Kk. 58. 77; Śm. 57; *cf.* ಪಂಚಮ No. 7). 3, a

jury (Mhr.). — ಪಂಚಕಚೇರಿ. an office of jury (B. 4, 146). — ಪಂಚಬಾಬು. five items of revenue, viz. toddy, spirituous liquor, opium, hemp, and excise (My.). — ಪಂಚಬಾಬುಕಚೇರಿ. an office of the ಪಂಚಬಾಬು (My.). — ಪಂಚವಣ್ಣಿಗೆ. -ಪಣ್ಣಿಗೆ. wonderful or very beautiful decoration (Abh. P. 13, 59; Rsv. 8, 5 va.).

ಪಂಚ pañca. 2. spreading. see ಪ್ರ–.

ಪಂಚಕ pañcaka. consisting of five, relating to five, made of five; any collection or aggregate of five; *the number five.* see Śmd. 21. 101. 345; Kāvy. III, 2, B, 24; Ch. v. 181. 2, a field of battle. 3, a pack of five, as of paper (My.).

ಪಂಚಕಜ್ಜಾಯ pañca-kajjāya. the five pleasant articles of food: avalakki, eḷḷu, kaḍale, kobari, bella (My.).

ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣ pañca-kalyāṇa. N. of writings of the Jainas (Cpr. 3, 92).

ಪಂಚಕಾರುಕ pañca-kāruka. the five artificers or artisans: carpenters, goldsmiths, blacksmiths, stone-cutters (masons), and braziers (see Nr. s. ಕಲುಕುಟಿಗ). ಶಿಲ್ಪಿ, ಕಾರು, ಪ್ರಕೃತಿ ಈ 3 ಪಂಚ ಕಾರುಕರು; ಪಂಚಕಾರುಕರು ಕೆಲಸಂಗೆಯ್ವ ಮನೆ (ಕರ್ಮಶಾಲೆ, etc. Hlā.). ಪಂಚಕಾರುಕರ ಮನೆ (ಕರ್ಮಶಾಲೆ Mr. 197). *cf.* ಪಂಚಾಳ. -ಪಂಚಕಾರುಕಕರ್ಮದಾರು. a piece of wood for the work of artisans. see ಅಡೆ.

ಪಂಚಕೋಣ pañca-kōṇa. a pentagon. (My.).

ಪಂಚಗವ್ಯ pañca-gavya. five things derived from the cow: milk, curds, ghee, urine, and dung. (My.).

ಪಂಚಗುಪ್ತ pañca-gupta. a tortoise, turtle, as drawing in its four feet and head under its shell. (R.).

ಪಂಚಗುರುಗಳ್ pañca-gurugaḷ. the five great Jaina gurus (Cpr. 4, 86; Kāvy. III, 1). see ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿ.

ಪಂಚಗೌಡ pañca-gauḍa. = ಪಂಚಗೌಳ. (My.; Te.).

ಪಂಚಗೌಳ pañca-gauḷa. = ಪಂಚಗೌಡ. Bengal and the northern provinces; the collective name for Brāhmaṇas of those countries (Bh. 2, 4, 11).

ಪಂಚಚಾಮರ pañca-cāmara. N. of a vṛtta (Ch.).

ಪಂಚಜನ pañca-jana. the five kinds of beings: gods, men, gandharvas, apsarasas, serpents and pitṛis. 2, *man, mankind;* a man (ಮಾನವ, ಮರ್ತ್ಯ, ನರ, etc., ಗಣ್ಡುಗೂಸು Mr. 222). 3, N. of a demon in the form of a conch shell.

ಪಂಚಜನೀನ pañca-janīna. *an actor, a mimic, a buffoon* (ಆಡಿಗ Hlā.; ಆಡಿ ಬದುಕುವನು Mr. 238).

ಪಂಚತನ್ತ್ರ pañca-tantra. N. of a collection of stories and fables in five books or chapters. (My.; B. 4, 135).

ಪಂಚತೆ pañcate. ಪಂಚತಾ. fivefoldness; the aggregate of five; the five elements collectively: earth, air, fire, water and ether. 2, separation into the five elements of which the body consists: *dissolution, death.*

ಪಂಚತೋದಂಚನ pañcata-udañcana. the rising of death (Cpr. 5, 135).

ಪಂಚತ್ವ pañcatva. = ಪಂಚತೆ. fivefoldness, etc. 2, *death.* ಭೀಮ ಭೀಮಗದೆಯಿಂ ಪಂಚತ್ವಮಂ ಪೊರ್ದಿದಯ್! (Śmd. 255).

ಪಂಚದಶ pañca-daśa. fifteenth. 2, fifteen (Mr. 64).

ಪಂಚದಶಿ pañca-daśi. *the fifteenth day of a half month, the day of full or new moon.*

ಪಂಚದಾರ pañca-dāra. sugar (Te.; ತನರಾಜ Si. 311). [M. ಪಂಚ ಸಾರ].

ಪಂಚದ್ರಾವಿಡ pañca-drāviḍa. the five drāviḍa Brāhmaṇas. see ದ್ರಾವಿಡ.

ಪಂಚಧಾರೆ pañca-dhāre. the five paces of a horse: dhōrita, valgita, luta, uttējita, uttērita (Rsv. 13, 82). see s. ನಡಿಕೆ.

ಪಂಚನಖ pañca-nakha. five-clawed: an elephant; a tiger; a tortoise. (Śāstrasāra in W.).

ಪಂಚನಮಸ್ಕಾರ pañca-namaskāra. obeisance made with the arms, knees, head, voice, and look (Abh. P. 16, 39 va.).

ಪಂಚಪಕ್ವಾನ್ನ pañca-pakvānna. five pakvānnas (Bp. 8, 14; they are enumerated at libitum, My.). *cf.* ಪಂಚವಿಧ–, ಪಂಚಭಕ್ಷ.

ಪಂಚಪತ್ರೆ pañca-patre. N. of a plant (ದೇವಪತ್ರ, ಸಾವಿತ್ರಿ, ಗಾನ್ಧಾರಿ Mr. 132, o. r. ಮಂಚಿಪತ್ರೆ); a kind of caṇḍālakanda or bulbous plant (Sk. as ಪಂಚಪತ್ರ).

ಪಂಚಪದ pañca-pada. a cold, indifferent relationship, indifference, apathy (Cpr. 4, 86).

ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿ pañca-paramēṣṭhi. the five chief Jaina gurus: (sarasijavāsa), arha, ācārya, upādyāya, sarvasādhu (Nn. 150).

ಪಂಚಪರ್ವ pañca-parva. five fixed days in a month on which Brāhmaṇas perform special worship (My.).

ಪಂಚಪಲ್ಲವ pañca-pallava. the aggregate of young shoots of the āmra, jambū, kapittha, vijapūraka, and vilva. — ಪಂಚಪಲ್ಲವದ ವಾಜಿ. a horse which a king mounts (ರಾಜವಾಹನ Śmd. II; Kk. 78; Śm. 41).

ಪಂಚಪಾಣ್ಡವ pañca-pāṇḍava. the five sons of Pāṇḍu: Yudhiṣṭhira, Bhīma, Arjuna, Nakula, and Sahadēva (C.), who are worshipped by peasants in the form of stones (S. Mhr.).

ಪಂಚಪಾತ್ರೆ pañca-pātre. five cups or vessels collectively. 2, a metal vessel of a cylindric form (C.; Mhr.; Si. 309).

ಪಂಚಪ್ರಮೆ pañca-prame. five true perceptions (Rsv. 4, 104).

ಪಂಚಪ್ರಾಣ pañca-prāṇa. the five vital airs: prāṇa, apāna, samāna, vyāna, and udāna. (My.).

ಪಂಚಬಾಣ pañca-bāṇa. *Kāma.*

ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮ pañca-brahma. Śiva (Rsv. 4, 104).

ಪಂಚಭಕ್ಷ pañca-bhakṣa. five kinds of sweets (Bp. 2, 53; 43, 20).

ಪಂಚಭೂತ pañca-bhūta. (Śmd. 101). the five elements: earth, fire, water, air, and ether (ākāśa). ಆಕಾಶ ಹೊರಗಾದ ಪಂಚ ಭೂತ (ಅಮ್ಬರವರ್ಜಿತಪಂಚಭೂತ, ಧಾತು Nn. 82).

ಪಂಚಭೂತಾತ್ಮಕ pañcabhūta-ātmaka. consisting of the five elements, as the ātman or person (Bp. 51, 30; ಪೃಥ್ವ್ಯಾದಿಪಂಚಭೂತ Nn. 78).

ಪಂಚಮ pañcama. the fifth (Bp. 54, 48). 2, the fifth letter of a varga (Kāvy. I, 2, 110-112). 3, forming the fifth part; a fifth. 4, a Śūdra (ಪದ್ಯ Mr. 375 sic!); a Cāṇḍāla (My.). 5, *the fifth* (or seventh) *note of the gamut;* see ಸಪ್ತಸ್ವರ. 6, the note of the cuckoo (ಕೋಕಿಲರವ Ct. II, 66). 7, beautiful, brilliant, elegant, pleasing (*cf.* ಪಂಚ No. 2). 8, dexterous, clever. 9, one of the rāgas or musical modes. 10, copulation. ಪಂಚಮದ ಶನಿ (śani when in the fifth constellation) ಹಂಚಿ ನಲ್ಲಿ ಉಣಿಸ್ಯಾನು (Prv.). see ತುಱುಲ್ಸಲ್. — ಪಂಚಮುವ್ಪೊರೆ. -ಒ-ಪೊರೆ. the fifth note to join (Cpr. 1, 118).

ಪಂಚಮಜಾತಿ pañcama-jāti. the fifth caste: that of the Cāṇḍālas or Holeyas (My.).

ಪಂಚಮಶಾಲೆ pañcama-śāle. a brazier's shop. see ಪಂಚಾಳ. — ಪಂಚಮಶಾಲೆಯವ. -ಅವ. a brazier. ಪಂಚಮಶಾಲೆಯವರ ಕಂಚು ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ಪಂಚಮಸ್ವರ pañcama-svara. = ಪಂಚಮ No. 5. ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಕಾಗೆ ಯಿಟ್ಟರೆ ಪಂಚಮಸ್ವರ ಕೊಟ್ಟೀತೇ? (Prv.).

ಪಂಚಮಹಾನಿನದ pañca-mahā-ninada. = ಪಂಚಮಹಾಶಬ್ದ. (Bp. 16, 14).

ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕ pañca-mahā-pātaka. the five heinous sins: killing a Brāhmaṇa, drinking intoxicating liquors, stealing gold, committing adultery with the wife of a guru (or incest with one's mother), and associating with any one guilty of these crimes (Bp. 51, 54; My.).

ಪಂಚಮಹಾಪಾಪ pañca-mahā-pāpa. = ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕ. see Prv. s. ಪ್ರಪಂಚ.

ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞ pañca-mahā-yajña. sacrifices or devotional acts having reference severally to the vēda, the gods, the manes of ancestors, men, and all created beings (My.).

ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ pañca-mahā-vādya. five great musical instruments: a horn, a tabor, a conch-shell, a kettle-drum, and a gong. ತನ್ತಿಯುಂ ಕಟ್ಟಿ ನುಡಿಸುವ ವೀಣಾದಿಕವೇತತವೆನಿಸುವದು, ಚರ್ಮವ ಕಟ್ಟಿ ನುಡಿಸುವ ಮುರಜಾದಿಕವೇ ಆನದ್ಧವೆನಿಸುವದು, ಕಂಚಿನ ತಾಲಾದಿಕವೇ ಘನವೆನಿಸುವದು, ಊದಿ ಬಾಱಿಸುವ ನುಡಿಮೇಳ ಮೊದಲಾದುದೇ ಸುಷಿರ ವೆನಿಸುವದು, ಇನ್ತು ಚತುರ್ವಿಧವಾದ್ಯಂಗಳಂ, — ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅವಾನ್ತರ ಭೇದಗಳಾದ ಶೃಂಗವಾದ್ಯವೆಮ್ಬ ಕೊಮ್ಬು, ತಮ್ಮಟವೆಮ್ಬ ಹಲಿಗೆ, ಶಂಖ ವೆಮ್ಬ ದವಳ, ಭೇರಿಯೆಮ್ಬ ಬಾಜಾ, ಜಯಘಣ್ಟೆಯೆಮ್ಬ ಜಾಗಟೆ ಇತ್ತೆಱದ ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯಂಗಳಂ, — ಭದ್ರಮೆಮ್ಬ ಕರಡೆ, ಶಾಸಕವೆಮ್ಬ ನಗಾರಿ, ಭೀಷಣವೆಮ್ಬ ತ್ರಾಸಾ, ಘೋಷಣವೆಮ್ಬ ಹುಡುಕ್ಕಾ, ಡಿಣ್ಡಿಮವೆಮ್ಬ ಡಿಕ್ಕಿ, ಡಮರುವೆಮ್ಬ ಡೋಲು, ಝರ್ಝರವೆಮ್ಬ ಝಾಯಿ, ಕಾಹಲವೆಮ್ಬ ಗವುರಿ ಕಾಳೆ, ದುನ್ದುಭಿಯೆಮ್ಬ ಧೋರ, ಘಣ್ಟಿಕೆಯೆಮ್ಬ ಗಣ್ಟೆ ಇತ್ತೆಱದ ದಶ ವಾದ್ಯಂಗಳಂ ಬಾಱಿಸಲುಳ್ಳ ವಿಚಕ್ಷಣರ್ (Vivēkacintāmaṇi, 4th prakaraṇa).

ಪಂಚಮಹಾವಿಸರವಾದ್ಯ pañca-mahā-visara-vādya. the five great musical instruments of far-spreading sound (Bp. 59, 58).

ಪಂಚಮಹಾಶಬ್ದ pañca-mahā-śabda. = ಪಂಚಮಹಾನಿನದ. the sound of the ಅಯ್ದು ಉತ್ತಮವಾದ್ಯ, q. v.; or: the loud sound of the five (great musical instruments).

ಪಂಚಮಹೋರುವಾದ್ಯ pañca-maha-uru-vādya. = ಪಂಚಮಹಾವಿಸರ ವಾದ್ಯ. (Bp. 11, 49).

ಪಂಚಮಾಸ್ಯ pañcama-āsya. the kōgile or cuckoo. (R.).

ಪಂಚಮಿ pañcami. = ಪಂಚವೆ. *the fifth day of the half month.* 2, the ablative (Śmd. 115. 141. 159; Kāvy. I, 3, 33-35). 3, a chequered cloth or board for playing at draughts, etc.

ಪಂಚಮಿಗ pañcama-iga. a Śūdra (see ಪಂಚಮ No. 4).

ಪಂಚಮಿಗಿತಿ pañcamiga-iti. (Śmd. 244). a Śūdra woman.

ಪಂಚಮುಖ pañca-mukha. five-faced; Śiva (Bp. 36 sum.); a lion.

ಪಂಚಮುದ್ರೆ pañca-mudre. five gestures of the fingers to be made in presenting offerings to an idol. 2, five sectarian marks of Śaivas (Bp. 27, 34; 49, 41); such of Mādhvas (My.).

ಪಂಚಯಜ್ಞ pañca-yajña. = ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞ. (My.).

ಪಂಚರಂಗು pañca-raṅgu. = ಪಂಚವರ್ಣ No. 1. five colours. (C.; V. 8, 33).

ಪಂಚರತ್ನ pañca-ratna. a collection of five jewels or precious things, as gold, the diamond, sapphire, ruby, and pearl (Abh. P. 1, 64). 2, a collection of five verses on ethical and other subjects. ಪಂಚರತ್ನಕ್ಕೆ ಮುಂಚದ ಕಾಲು ಕ್ರಿಯವೇ? (Prv.).

ಪಂಚರಸ pañca-rasa. five fluids: *e. g.* ghee, milk, honey, oil, and spirituous liquor (ಘೃತಾದಿರಸಪಂಚಕ, ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಅಯ್ದು ರಸಂಗಳು Nn. 83).

ಪಂಚರಾತ್ರ pañca-rātra. lasting five nights or days. 2, a general term for the doctrinal books of various Vaiṣṇava sects. (My.). 3, a pūjāri of a superior position among Vaiṣṇavas (My.).

ಪಂಚರಾಶಿ pañca-rāśi. ಪಂಚರಾಶಿಕ **pañca-rāśika.** the double rule of three. (My.).

ಪಂಚಲಕ್ಷಣ pañca-lakṣaṇa. *possessing five characteristics, as a purāṇa which should comprehend five topics: the creation of the universe, its destruction and renovation, the genealogy of gods and patriarchs, the reigns of the Manus and the legends of the solar and lunar races.*

ಪಂಚಲವಣ pañca-lavaṇa. five kinds of salt: kāca, saindhava, sāmudra, viḍa, and sauvarcala. (My.).

ಪಂಚಲೋಭಿ pañca-lōbhi. a very avaricious person (ಕದರ್ಯ, ಕೀನಾಶ, ದೀನ Mr. 228).

ಪಂಚಲೋಹ pañca-lōha. a metallic alloy containing five metals: copper, brass, tin, lead, and iron (Sk.). 2, the five metals: gold, silver, copper, tin (lead), and iron (My.; ಧಾತು Nn. 82; Mr. 498). ಪಂಚಲೋಹದ ಹಂಚು ಆದರೆ ಸಂಚಗಾರ ಕೊಡಬಾರದೇ? (Prv.).

ಪಂಚವಕ್ತ್ರ pañca-vaktra. = ಪಂಚಮುಖ. a lion (ಸಿಂಹ Mr. 159); Śiva.

ಪಂಚವಟಿ pañca-vaṭi. the five fig-trees; N. of a place at the source of the Gōdāvarī where Rāma resided. (Rām. 3, 1 sum.).

ಪಂಚವಣ್ಣ pañca-baṇṇa. Tbh. of ಪಂಚವರ್ಣ. (Rśv. 6, 11 va.).

ಪಂಚವದನ pañca-vadana. = ಪಂಚಮುಖ. (Bp. 28, 4).

ಪಂಚವರ್ಗ pañca-varga. a class, group or series of five; the five classes of consonants in the alphabet (from kavarga to pavarga, Śmd. 21).

ಪಂಚವರ್ಣ pañca-varṇa. = ಪಂಚವಣ್ಣ. the five colours: white, black, red, yellow, and green (ಧಾತು Mr. 498; Nn. 82; Rśv. 14, 79). 2, five letters (Śmd. 21); five syllables (Rśv. 14, 79; *cf.* ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ). 3, five castes.

ಪಂಚವಾದ್ಯ pañca-vādya. the bhēri, śaṅkha, kahaḷe, gaṇṭe, and vīṇe (My.). 2, beating one's own mouth whilst lamenting (My.). — ಪಂಚವಾದ್ಯತಟ್ಟು. a pony that walks only when all sorts of noises and other efforts are made (My.).

ಪಂಚವಿಂಶತಿ pañca-viṁśati. twenty-five. — ಪಂಚವಿಂಶತಿತತ್ತ್ವ, the twenty-five sāṅkhya first principles (see ತತ್ತ್ವ; Vivēkacintāmaṇi 1, 109).

ಪಂಚವಿಧಪಕ್ವಾನ್ನ pañca-vidha-pakvānna. = ಪಂಚಪಕ್ವಾನ್ನ. (Bp. 24, 3).

ಪಂಚವಿಧಾಕ್ಷರ pañca-vidha-akṣara. the five kinds of letters: vowels, etc. (Śmd. 43).

ಪಂಚವಿಶಿಖ pañca-viśikha. = ಪಂಚಶರ. Kāma. (My.).

ಪಂಚವಿಷಯ pañca-viṣaya. the five objects of sense: rasa, rūpa, gandha, śabda, and sparśa (Mr. 501).

ಪಂಚವೆ pañcave. Tbh. of ಪಂಚಮಿ the fifth day of the half month, etc. (Śmd. 365; Śm. 19).

ಪಂಚಶರ pañca-śara. = ಪಂಚಸರ. five-arrowed: *Kāma.*

ಪಂಚಶಾಖ pañca-śākha. five-branched: *the hand* (Mr, 321).

ಪಂಚಶಿಖ pañca-śikha. a man who wears the pañcaśikhā. (My.).

ಪಂಚಶಿಖೆ pañca-śikhe. five tufts of hair left by vaidika Brāhmaṇas on the head, etc. (My.).

ಪಂಚಸರ pañca-sara. Tbh. of ಪಂಚಶರ. Kāma (Śmd. 376; ಅಯ್ಯಪ್ಪ Ct. I, 92; II, 52).

ಪಂಚಸಾಯಕ pañca-sāyaka. = ಪಂಚಶರ. Kāma. (My.).

ಪಂಚಸೂನೆಗಳ್ pañca-sūnegal̤. the five things in a house by which animal life may be accidentally destroyed: the fire-place, the slab on which condiments are ground, the broom, the pestle, the mortar, and the water-pot. (R.).

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ pañca-akṣari. the Śaiva mantra or formula of five syllables: ನಮಃ ಶಿವಾಯ (reverence to Śiva, Bp. 18, 3; 41, 23; 46, 3. 64; 49, 29; 53, 73; Śm. 1; Rsv. 4, 104).

ಪಂಚಾಗ್ನಿ pañca-agni. the five fires collectively amidst which a devotee performs penance or devotion (Grj. 9, 9. 10; Bp. 2, 13; 19, 81). 2, the vaidika fires called anvāhāryapacana, gārhapatya, āhavanīya, sabhya, and āvasathya.

ಪಂಚಾಂಗ pañca-aṅga. five-membered. 2, a calendar or almanac treating chiefly of five things: solar days, lunar days, asterisms, yōgas, and karaṇas. (Mr. 68; My.; B. 5, 151). ಪಂಚಾಂಗ ಹೋದರೆ ನಕ್ಷತ್ರ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). — ಪಂಚಾಂಗದವ. -ಅವ. an astrologer. 2, a poor man (My.). see Prv. s. ಪಂಚಾಲ. — ಪಂಚಾಂಗ ಹೇಳು. to tell all the things of an almanac (My.). 2, to tell circumstantially and verbosely (My.).

ಪಂಚಾಂಗುಲ pañca-aṅgula. measuring five fingers. 2, *the ricinus or castor-oil plant, Ricinus communis.*

ಪಂಚಾಚಾರ pañca-ācāra. five rules or institutes (Rsv. 4, 104).

ಪಂಚಾನನ pañca-ānana. five-faced: Śiva; *a lion.* (Abh. P. 10, 29; Śsv. 5, 31).

ಪಂಚಾನನವಿಷ್ಟರ pañcānana-viṣṭara. lion-seat: a throne (Cpr. 4, 75 va.).

ಪಂಚಾಮೃತ pañca-amṛita. the five nectarious substances: milk, curds, ghee, honey, and sugar (Sk., Mhr.), and a compound made of them (My., wherein, instead of curds, plantains are used; Bp. 18, 35; 35, 11).

ಪಂಚಾಯಿತ pañcāyita. a member of an assembly of arbitration (My.; Mhr., H.).

ಪಂಚಾಯಿತಿ pañcāyiti. an assembly of five (or more) persons to settle a matter by arbitration (My.; Br.); arbitration (My.).

ಪಂಚಾರ್ತಿ pañca-ārti. a platter with five wicks burning in ghee, and the act of waving it (My.). ತುಟಿಗೆ ತುಪ್ಪವಿಲ್ಲ, ಕಟಿಗೆ (or ತರಡಿಗೆ) ಪಂಚಾರ್ತಿ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಪಂಚಾಲ pañcāla. N. of a tribe and their country in the north (Bp. 61, 30); a prince of the Pañcālas. ಪಂಚಾಲದೇಶದ ಪಾಲಕ ನಾದರೆ ಪಂಚಾಂಗದವನಿಗೇನು? (Prv.).

ಪಂಚಾವರಣ pañca-āvaraṇa. five positions of distance in standing around a person (Bp. 25, 46; 54, 18). 2, five powers of illusion.

ಪಂಚಾವಸ್ಥೆ pañca-avasthe. five states or conditions of humanity: childhood, boyhood, youth, manhood, and old age (My.).

ಪಂಚಾಶತ್ pañcāśat (pañca-daśat). fifty. (My.). ಪಂಚಾಶತ್ತನು, the 50th.

ಪಂಚಾಸ್ತ್ರ pañca-astra. Kāma (Rsv. 4, 104).

ಪಂಚಾಸ್ಯ pañca-āsya. = ಪಂಚಾನನ. five-faced; *a lion.*

ಪಂಚಾಳ pañcāl̤a. = (ಪಂಚಕಾರುಕ), ಪಾಂಚಾಲ. the five classes or castes of artificers: goldsmiths, carpenters, blacksmiths, braziers, and stone-cutters (My.; Mhr.); the first three classes (My.). ಪಂಚಾಳರು ದಣ್ಣಿಗೆ ಹತ್ತಿದ ಹಾಂಗೆ (Prv.). 2, a goldsmith (My.).

ಪಂಚಿ pañci. = ಹಂಚಿ. five or a cinque, at a game (Bp. 43, 6; Dp. 99, 5; see ಜೌ-).

ಪಂಚೀಕರಿಸು pañcī-karisu. to render fivefold (Śsv. 5, 31).

ಪಂಚು pañcu. 1. = ಅಂಚು 1, ಪಸು 3, ಹಂಚು 2. to divide, to share, to distribute [Tu. ಪಟ್ಟು]; (Bp. 43, 6; J. 26, 61; Te.).

ಪಂಚು pañcu. 2. = ಪಚ್ಚು 4. distribution, share (J. 6, 34, o. r. in one copy ಸಂಚು. see Mr. s. ಹಂಚು 1).

ಪಂಚೆ pañce. = ಅಂಚೆ, (ಪಚ್ಚೆ), ಪಂಜಾ 1, ಪಂಜೆ. a small dōtra, used for various purposes (ಅಜುವೆ Kk. 54; My.; Te.; Mhr. ಪಂಚಾ). ಚಿಕ್ಕ ಪಂಚೆ (ಕರ್ಣಾಟ Si. 495). see Mr. s. ಪಟಭೇದ.

ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ pañca-indriya. the five organs of sense: the eye, ear, nose, tongue, and skin (Bp. 43, 6; ಇಂದ್ರಿಣಿ Nn. 28). 2, the five objects of sense (ಶಬ್ದ ಮೊದಲಾದ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ Nn. 78; see ಪಂಚವಿಷಯ). 3, = ಅಂಗಜ (Nn. 53).

ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಾತ್ಮಕ pañcēndriya-ātmaka. having the nature of the five organs of sense (Bp. 51, 30).

ಪಂಚೇಷು pañca-iṣu. five arrows (Abh. P. 9, 84). 2, *Kāma.*

ಪಂಜರ pañjara. 1. = ಹಂಜರ (Śmd. 342), (ಪಿಂಜರ), ಹನ್ದರ. *a cage,* an aviary, a dove-cot, etc. (ದಡ್ಡಿ Ct. I, 11; *cf.* ಪನ್ದರ). 2, *a skeleton;* see ಅಸ್ಥಿ-. ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಕಾಗೆಯಿಟ್ಟರೆ ಪಂಚಮಸ್ವರ ಕೊಟ್ಟೀತೇ? (Prv.).

ಪಂಜರ pañjara. 2. a claw, of a cat, etc. (B. 3, 30; 4, 90; Mhr. ಪಂಜಾ, a claw, the hand of a monkey, the hand as spread abroad).

ಪಂಜರಪಕ್ಷಿ pañjara-pakṣi. = ಹಂಜರಪಕ್ಕಿ. a bird in a cage.

ಪಂಜರಾಖೇಟ pañjara-ākhēṭa. a sort of basket or wicker trap in which fish are caught. (R.).

ಪಂಜಲ pañjala. a mode used in saṅgīta (V. 11, 9).

ಪಂಜಾ pañjā. 1. = ಪಂಚೆ, etc. a small dōtra, etc. ಗಣ್ಣುಗಟ್ಟೆಯ ಹಾಕಿ, ತಲೆಗೆ ಪಂಜಾ ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಣು (B. 4, 179).

ಪಂಜಾ pañjā. 2. the metal hand of Mohammadans, representing their five holy personages (My.; Mhr., see ಪಂಜರ 2).

ಪಂಜಾಬು pañjābu. the Panjab (C.).

ಪಂಜಾರ pañjāra. sweet cakes, fritters, pastry (T. ಪಣಿಗಾರ, ಪಣಿಯಾರ, ಪಣ್ಣ, ಪಣ್ಣಿಗಾರ; Te. ಪಣ್ಣೇರ, ಪಣ್ಯರ, ಪಣ್ಯಾರ; R.).

ಪಂಜಿ pañji. = ಪಂಜಿಕೆ, etc. [ತನು ಪಂಜಿವೊಲ್ ಬೆಳರ್ಪಿನೆಗಂ ಹಿಮ ಮೊಕ್ಕಿದರಲೆವೋಲ್ ಪುದಿದಿರೆಯುಂ Ap. 6, 32]; (My.; T., M. ಪನ್ದು).

ಪಂಜಿಕೆ pañjike. = ಅಂಜಿ, ಪಂಜಿ, ಹಂಜಿ. *the ball or roll of cotton from which the thread is spun.* (My.). *a perpetual commentary.* 3, *an almanac.* 4, *a journal; a register.*

ಪಂಜು pañju. = ಪೊಂಜು. a torch (C. Bp. 47, 37; V. 10, 12; My.; Te.; T., M. ಪನ್ದ; Br., H. ಪಂಜಾಯಿ). ಕಟ್ಟು ಹೊಂದ ಪಂಜು. — ತನ್ನೇ ಮದಿವೆಗೆ ಪಂಜು ಹಿಡಿಯುವ ಮಗ (Prvs.). ಏರಿಮೇಲಣ ಪಂಜು ನೀರೊಳಗೆ ಉರಿದನ್ತೆ, ನಾರಿಯರೊಲುವೆ ತನಗೆನ್ದು ಮರುಳಂಗೆ ಮೂರಿ ಹೊಡದನ್ತೆ (Sp.). — ಪಂಜುಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. = ದೀವಟಿಕಳ್ಳ. (My.). — ಪಂಜುಪಿಡಿವ. -ಪಿಡಿವ. a torch-bearer (ದೀವಟಿಗ Ct. 1, 58).

ಪಂಜೆ pañje. a poor, helpless, weak person (My.; Te.; T. ಪಂಜ್ಯೈ; *cf.* ಪಣಿ 3); a wretch, a coward (Te.; *cf.* ಪನ್ದೆ).

ಪಂಜೆ pañje. = ಪಂಜಾ 1, etc. a small dōtra (C.). ಹುಡುಗರ ಸಲು ವಾಗಿ ನೆಯ್ದ ರೇಶ್ಮೇ ಅಂಚಿನ ಸಣ್ಣ ದೋತರಜೋಡುಗಳಿಗೆ ಬಚಕಾನಿಯೆನ್ನು ತ್ತಾರೆ; ಉದ್ದವೂ ಅಗಲವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಉರುಟುನೂಲು ಇದ್ದರೆ ಅವು ಗಳಿಗೆ ಪಂಜೆಗಳೆನ್ನುತ್ತಾರೆ; ನಾಲ್ಕು ಪಂಜೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ನೆಯ್ದುದ್ದರೆ ಅವು ಗಳಿಗೆ ಹೊರೆಯೆನ್ನುತ್ತಾರೆ (B. 3, 103).

ಪಂಜೆತನ pañjetana. poverty; parsimoniousness (My.; Te.; T. ಪಂಜ. M. ಪಂಜ, ಪಞ್ಞ, famine, scarcity, poverty).

ಪಟ paṭa. = ಪಟ, (ಪಟಾರನೆ, ಪಟೀರ್, ಪಟ್ಟನೆ, ಪಠಿಲ್), ಪಡ 3. a sound imitating those of the flapping of wings or suspended clothes when fluttering in the wind, of a dog shaking his body, of applying blows or kicks, and of bursting. — ಪಟ ಪಟ. = ಪಡ ಪಡ. the repeated sound of ಪಟ (My.; Te.; Mhr. ಫಡ ಫಡ; Bp. 51, 81). — ಪಟ ಪಟನೆ. with the repeated sound of ಪಟ (My.; Bp. 23, 16).

ಪಟ paṭa. = (ಪಟ್ಟ), ಪಡ, ಪಡು. *cloth*. 2, *fine cloth*; = ಪಟದೆ, ಪಟ್ಟ No. 2; silk cloth, see ಪಟಾದಳಿ 2. 3, = ಪಟ್ಟ No. 7, *a veil or screen* (ತೆರೆ Śm. 105; see ಅಪಟಾನ್ತರ). 4, a sheet, an expanse; vastness, length, breadth. 5, a piece of cloth or tablet or plate on which anything may be written or painted. 6, a thatch, a roof 7, a sail (ಹಾಹೆ Mr. 408; B. 3, 117). 8, a paper-kite (My.; Te., T.). ಪಟ ಹಾಱದರೆ ಮಠ ಹಾಱೀತೇ? (Prv.). 9, a picture (My.; Te., T.; Bp. 58, 31). 10, = ಪಟ್ಟ No. 8, a chequered cloth or board to play at chess, etc. (Mhr.; ಅಷ್ಟಾಪದ, ಅಕರ್ಷ G.). 11, a basin or channel for watering plants and trees (My.); = ಪಟ್ಟ 3, No. 8, & ಪಡ, No. 3, a plat (My.). 12, *the tree Buchanania latifolia* (Chironjia sapida). 13, = ಪಟ್ಟ No. 5 (see Mr. s. ಶುಭ). 14, anything well made, finished, or polished (see ಚೌಪಟ, ಚೌಪಟ No. 2).

ಪಟಕ paṭaka. 1. = ಪಟಿಕ 2, ಪಟಿಕೆ 1. Tbh. of ಸ್ಫಟಿಕಾ, sulphate of alumina or alum (My.; Mhr. ಫಟಿಕೀ).

ಪಟಕ paṭaka. 2. = ಪಟಿಕೆ 2, ಪಳಿಗೆ. cotton cloth. see ಪಟಹ 2. 2, a camp, encampment.

ಪಟಕಾರ paṭa-kāra. 1. a weaver; a painter. (R.).

ಪಟಕಾರ paṭakāra. 2. (*i. e.* ಪಟಕ 1 -ಕಾರ). = ಪಟಕ 1, etc., ಪಟಿ ಗಾರ. (My.).

ಪಟಕಾರು paṭa-kāru. tongs, pincers (Te. ಪಟಕಾರು, ಪಟು ಗಾರು; T. ಪಟ್ಟಡೈ, ಪಱಿರುಮ್ಬು, ಪಱುಕುಱಡು; My. occasionally).

ಪಟಕುಟಿ paṭa-kuṭi. *a tent*.

ಪಟಕ್ಕನೆ paṭakkane. with the sound of ಪಟಕ್, that is used to express "suddenly and with a noise", as ಪಟಕ್ಕನೆ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳು, ಪಟಕ್ಕನೆ ದೀಪ ನೊನ್ದಿಸು, ಪಟಕ್ಕನೆ ಹಗ್ಗ ಹಱಿ (My.).

ಪಟಗೃಹ paṭa-gṛiha. = ಪಟಕುಟಿ. (My.).

ಪಟಚೌರ paṭa-caura. *a cloth-stealer, a shop-lifter*.

ಪಟಚ್ಚರ paṭaccara. a thief. 2, *old or ragged clothes* (ಪೊಸತಱಿ ಮದು Mr. 342).

ಪಟಣೆ paṭaṇe. Tbh. of ಪಠನ. reciting, etc. (My.).

ಪಟತ್ಕಾರ paṭat-kāra. a sound in imitation of that of flapping flags (Grj. 8, 8 va.).

ಪಟಭಿತ್ತಿ paṭa-bhitti. the canvas-wall of a tent (ಗುಡಿಯ ಸುತ್ತಣ ಸರಾತಿ Mr. 288).

ಪಟಭೇದ paṭa-bhēda. different kinds of cloth or garments. ದಸರಿ ಗಬ್ಬಂ (o. rs. ಗಬ್ಬುಳ, ದಬ್ಬುಳಿ for ಗಬ್ಬಂ) ಗನ್ಧನೀಲಿ ಸನ್ನಾಹ್ಯರಾಗ ಕುಸುರಿ (one MS. ಕುಸುಮಿ) ಆವಂಚೆ ದೋರಿಯ ನಾಗವಲ್ಲಿ ವಟ್ಟೆ ಸುವ ರ್ಣಪಟಱ ಮದವಿ ಮಂಜಿಷ್ಠೆ ದೇವಾಂಗನುಮ್ ಎನ್ದು, ಪಟಭೇದಮುಕ್ಕು (Mr. 342).

ಪಟಲ paṭala. 1. *a roof, a thatch*. 2, a cover, a covering, a veil. 3, *a film over the eyes*. 4, *a heap, a mass, a multitude*. 5, a basket (Abh. P. 12, 2 va.).

ಪಟಲ paṭala. 2. Tbh. of ಪಟೋಲ. snake gourd (My.).

ಪಟಲಕ paṭalaka. = ಪಟ್ಟಳಿಗೆ, ಪಡಲಿಕೆ, ಪಡಲಗೆ, ಪಡಲಿಗೆ, ಹಡಲಗೆ, ಹಡಲಿಗೆ. a heap, a mass, a multitude; a kind of basket (Cpr. 7, 151 va.; 9, 2); a jar (see ಅಡ್ಡಿಗೆ, ಪಟ್ಟಳಿಗೆ).

ಪಟಲಪ್ರಾನ್ತ paṭala-prānta. *the edge of a thatch*.

ಪಟವಾಸ paṭa-vāsa. 1. a tent. (My.). 2, a petticoat.

ಪಟವಾಸ paṭa-vāsa. 2. = ಪಟವಾಸಕ.

ಪಟವಾಸಕ paṭa-vāsaka. *perfumed powder*.

***ಪಟವಿದ್ದೆ paṭavidde.** (Tbh. of ಪಟವಿದ್ಯಾ). picture-drawing. ಎತ್ತಿದ ತೋಳ ಮೊತ್ತಮೊದಲಂಗಜನಂ ಪಟವಿದ್ದೆಗೆತ್ತಿದನ್ತೆತ್ತ ಮುಪೂರ್ವಮಾ ಗೆ Pb. 4, 81.

ಪಟವೆ paṭave. = ಪಟ, No. 2. silk. — ಪಟವೆಗಾಱ. -ಗಾಱ. a man who dyes silk yarn, makes silken tassels, etc. (C.).

ಪಟವೇಶ್ಮ paṭa-vēśma. a tent. (R.).

ಪಟಸ್ತಮ್ಭ paṭa-stambha. a mast (B. 3, 117; My.).

ಪಟಹ paṭaha. = ಪಱಹ 1. *a kettle-drum*, a war-drum, a drum, a tabor.

ಪಟಹಾರಿ paṭa-hāri. a small insect? (ಜಱಲಿ Mr. 165).

ಪಟಾ paṭā. = ಪಟ 1, etc. a stripe, a line, a streak (Mhr., H. ಪಟ್ಟಾ). — ಪಟಾಪಟ. striped, etc. — ಪಟಾಪಟಕಬ್ಬು. sugarcane with stripes (My.). — ಪಟಾಪಟತೆರೆ. a striped curtain (My.).

ಪಟಾಕಾಶ paṭa-ākāśa. the ether within any cloth (Bp. 51, 33; *cf.* ಘಟಾಕಾಶ).

ಪಟಾಕಿ paṭāki. = ಪಟಾಕ್ಷಿ, ಪಟಾಸು. a cracker, a squib (My.; Te.; Mhr., H. ಫಟಾಕಡಾ, ಫಟಾಕಾ).

ಪಟಾಕೆ paṭāke. = ಪತಾಕೆ. (Sk.). a flag, etc. see ಪಱಯಿಗೆ, etc.

ಪಟಾಕ್ಷಿ paṭākṣi. = ಪಟಾಕಿ. (S. Mhr.).

ಪಟಾಟೋಪ paṭa-āṭōpa. pride on account of one's dress, ostentatious display of it (My.).

ಪಟಾಣ paṭāṇa. a Pathān, an Afghān (My.; Mhr., H. ಪಠಾಣ; B. 5, 38. 41). — ಪಟಾಣಿ. = ಪಟಾಣ (My.). 2, relating to the Pathāns.

ಪಟಾಯಿತ paṭāyita. striped, as a tiger (B. 5, 245; Mhr. ಪಟ್ಟಾಈತ).

ಪಟಾರನೆ paṭārane. = ಪಟ, etc. an imitative sound. ಅವನಿಗೆ ಪೆಟ್ಟು ಪಟಾರನೆ ಬಿತ್ತು (My.).

ಪಟಾಲಂ paṭālaṁ. a battalion, a regiment, an army (My.; Br.; M. ಪಟ್ಟಾಳಂ).

ಪಟಾವಳಿ paṭā-āvaḷi. 1. = ಪಟ್ಟಾವಳಿ 1. stripes, lines. — ಪಟಾವಳಿ ಸೀರೆ. a sīre with coloured stripes (My.).

ಪಟಾವಳಿ paṭa-āvaḷi. 2. = ಪಟ್ಟಾವಳಿ 2. woven silk. — ಪಟಾವಳಿಸೀರೆ. a silk-sīre (My.).

ಪಟಾಸು paṭāsu. = ಪಟಾಕಿ. a cracker, etc. (My.; Br.; M. ಪಟ್ಟಾಸ್).

ಪಟಿ paṭi. = ಪಟ, etc. an imitative sound. — ಪಟಿ ಪಟಿ. = ಪಟ ಪಟ. (My.).

ಪಟಿ paṭi. = ಪಡಿ 1, ಪಟಾ 2. a kind of cloth; coarse thick cloth; a coloured, fine garment; a curtain. see ಯೋಗ-.

ಪಟಿಕ paṭika. 1. = ಪಳಿಕ, etc. Tbh. of ಸ್ಫಟಿಕ. crystal (Bp. 51, 33; Te.; T., M. ಪಡಿಗ).

ಪಟಿಕ paṭika. 2. = ಪಟಿಕೆ 1, etc. alum, etc. (My.).

ಪಟಿಕೆ paṭike. 1. = ಪಟಿಕ 2, etc. (My.).

ಪಟಿಕೆ paṭike. 2. = ಪಟಿಕ 2. woven cloth (Sk.).

ಪಟಿಗಾರ paṭigāra. (*i. e.* ಪಟಿಕ2-ಕಾರ). = ಪಟಿಕ 2, etc. (My.).

ಪಟಿಗೆ paṭige. = ಪಟ್ಟಿಗೆ 1, etc. obtaining. see ಗರಪಟಿಗೆ.

ಪಟಿಂಗ paṭiṅga. a man without family or retinue (Mhr. ಫಟಿಂಗ). 2, a vile wretch, an unprincipled fellow, a lecher (My.; ಅನುಕ, ಅಭಿಕ, ಕಾಮುಕ, ಜಾರ, ನರ್ಮಠ G.; B. 2, 25). ಪಟಿಂಗನ ಸಂಗಡ ಪಟ್ಟಾಂಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪಡಿದವನ ಕೇಡು. — ಪಟಿಂಗ ಪಟ್ಟೆಯುಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡರೆ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸನ್ದಾನೇ? (Prvs.).

ಪಟಿಂಗತನ paṭiṅgatana. the state and conduct of a paṭiṅga (My.; ಅಕಾರ್ಯ, ಗುಹ್ಯ, ಕೌಪೀನ Si. 437).

ಪಟಿಮ paṭima. sharpness, smartness, ability. (R.).

ಪಟಿಷ್ಠ paṭiṣṭha. sharpest, very clever or able. (R.).

ಪಟೀಯಸ್ paṭīyas. sharper, more clever. (R).

ಪಟೀರ್ paṭīr. = ಪಟ್, etc. a sound imitating slap. (My.).

ಪಟೀರ paṭīra. sandal wood (Bp. 1, 7; 12, 4). 2, Kāma. 3, the belly. 4, a sieve. 5, a field. 6, a cloud. 7, bamboo manna. 8, a ball for playing with. 9, rheumatism; catarrh. 10, height.

ಪಟು paṭu. sharp, pointed, as a ray of light. (Śmd. 109). 2, *fierce; pungent, hot; violent; busy, active; strong; intense, great;* shrill, ringing, sharp-sounding, clear-sounding, crackling, rustling (said of sound). 3, *sharp, clever, smart, dexterous, skilful;* crafty, sly, cunning. 4, eloquent; loquacious, talkative. 5, *hale, healthy.* 6, contumelious, as speech, etc. 7, blown, expanded. 8, cruel. 9, *the cucumber Trichosanthes dioeca* Roxb. (= ಪಟೋಲ). — ಪಟು ಮಾಡು. to kindle (My.). ಇಂಗಳವ ಪಟು ಮಾಡು (ಪೊತ್ತು Śm. 97).

ಪಟುಕ paṭuka. = ಪಟು No. 9. (Sk.; R.).

ಪಟುತಮ paṭu-tama. = ಪಟಿಷ್ಠ. (R.).

ಪಟುತರ paṭu-tara. more sharp, uncommonly sharp, etc. (Bp. 50, 26; J. 4, 18; Śsv. 4, 6 va.).

ಪಟುತೆ paṭute. = ಪಟುತ್ವ. (Cpr. 4, 17).

ಪಟುತ್ವ paṭutva. sharpness, keenness; cleverness, skilfulness, eloquence. (My.; see ಗೋ-, ವಾಕ್-).

ಪಟುಪರ್ಣಿ paṭu-parṇi. *a cucurbitaceous plant, Bryonia grandis* Lin.

ಪಟುವೇಕವಾಕ್ಯ paṭu-ēka-vākya. one clever word. (Śmd. 63).

ಪಟೂಕರಣ paṭū-karaṇa. making sharp, hot, etc.; kindling, see ಅಗ್ನಿ-, ಶಿಖಿ-.

ಪಟೂಕ್ತಿ paṭu-ukti. a clever word (My.).

ಪಟೆ paṭe. 1. = ಪಟಾ, ಪಟ್ಟಾ 2, ಪಟ್ಟಿ 3 No. 1, ಪಟ್ಟೆ 1 No. 2. a stripe, a line, etc. see ಪಟಾವಳಿ 1.

ಪಟೆ paṭe. 2. = ಪಟ್ಟ No. 2, etc. silk. see ಪಟಾವಳಿ 2. — ಪಟೆಗಾಱ. -ಗಾಱ. a man who dyes silk yarn, and weaves silk cloth (S. Mhr.).

ಪಟೆ paṭe. 3. = ಪಟ್ಟಾ 1. a kind of sword (ತೋಮರ, ಪಟ್ಟಿಶ G.).

ಪಟೇಲ paṭēla. the head, managing officer of a village (My.; Br.; Mhr., H. ಪಾಟೀಲ).

ಪಟೋಲ paṭōla. = ಅಡಲ, ಅಡ್ಲ, ಪಟಲ 2, ಪಟ್ಲ, ಪಡಲ, ಪಡವಲ 1, ಪಡುವಲ, ಪೊಟ್ಲ 2, ಹಡಲ, ಹಾಲೆ 1. *a species of cucumber, Trichosanthes dioeca* Roxb.; the snake-gourd, Trichosanthes anguina Lin. (St. & Pl. and Z. s. ಪಡವಲ 1).

ಪಟೋಲಿ paṭōli. = ಪಟೋಲ. (ಹಡಲ Hlā.; ಹಾಲೆ Mr. 123).

ಪಟೋಲಿಕೆ paṭōlike. *the cucumber Trichosanthes dioeca* Roxb. (= ಜಾಲಿ, ಜೋತ್ಸ್ನಿ); = ಪಡವಲ (Si. 141).

ಪಟ್ಟ paṭṭa. = ಪಟ. it is one of the *tatsamas* (Śmd. 384; Ct. II, 480; Kk. 95; Śm. 77). cloth. 2, = ಪಟೆ 2, ಪಟ್ಟಿ 2, ಪಟ್ಟು 2, ಪಟ್ಟೆ 2. coloured cloth, fine cloth; woven silk, silk. 3, an upper or outer garment. 4, a tablet for painting, a plate of metal for inscription or engraving royal edicts, grants, etc.; a royal order or grant. 5, a frontlet or fillet with a golden tablet, with which a king is decorated at coronation and his principal wife at the time of marriage; it is also worn by the prince, and the general, and by others who receive it as a token of royal favor; it is further tied to the head of the king's favourite horse (see ಭಾಳ-) or elephant; and the purōhita affixes it to the forehead of the bride and bridegroom at marriages (My.); the chief office of the state, royalty; a royal throne; dignity, authority, office. 6, a place where four roads meet; see ಚತುಃಪಟ್ಟ. 7, = ಪಟ No. 3, a curtain or screen; see ದ್ವಾರಪಟ್ಟ. 8, = ಪಟ No. 10. see ಪಗಡೆಯ ಪಟ್ಟ. 9, = ಪಟ್ಟಣ, a city, town, village. ಅಮ್ಮನವರು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ, ಅಯ್ಯನವರು ಚಟ್ಟಕ್ಕೆ (Prv.). see Śmd. 155. 292; ಕೆಯ್ವಟ್ಟ, ಪರಿವಟ್ಟ, ಮೇಲ್ವಟ್ಟ; Cpr. 4, 14. 25; J. 8, 24; 16, 1. — ಪಟ್ಟಕಟ್ಟು. to tie the frontlet of dignity or authority, etc. (to a person's forehead, Bp. 44, 32; 56, 6; My.). to enthrone as king. [ಚಿತ್ರಾಂಗದಂಗೆ ಪಟ್ಟಮಂ ಕಟ್ಟಿ Pb. 1, 73 va.]. ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿದರೂ ಪಟ್ಟು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳು. to sit down on or come to the throne (My.; B. 4, 3. 79). — ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೂಡಿರಿಸು. to place on the throne (B. 5, 42. 48. 57; My. as—ಕೂಡ್ರಿಸು). — ಪಟ್ಟ ಕೊಡು. to grant any dignity or office (My.). ದೇವರಾಜನು ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಪ್ರಧಾನಿಪಟ್ಟ ಕೊಟ್ಟು (B. 4, 81). — ಪಟ್ಟಗದ್ಗೆ. (Śmd. 385). a throne. — ಪಟ್ಟಗೂಱ್. -ಕೂಱ್. (Śmd. 385. Mdb., o. r. ಪಟ್ಟಗಾಱ್, which appears also Kk. 99). silk raiment, etc. — ಪಟ್ಟಂಗಟ್ಟು. -ಂ-ಕಟ್ಟು. = ಪಟ್ಟಕಟ್ಟು. (Bp. 2, 25; Rsv. 4, 119). — ಪಟ್ಟದ ಚರ. = ಪಟ್ಟದಯ್ಯ. (V. 8, 25 va.). — ಪಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ್ದ ತೆಗದು ಹಾಕು. to throw from the throne, to dethrone (B. 5, 52; My.). — ಪಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳು. = ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ- –. (B. 4, 3; My.). — ಪಟ್ಟದಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. a jaṅgama who has been formally installed as a spiritual guide or principal of a maṭha (My.). — ಪಟ್ಟದರಸಿ. -ಅರಸಿ. the first or properly consecrated wife of a rāja, the queen (ಮಹಿಷಿ Mr. 301). — ಪಟ್ಟದರಸು. -ಅರಸು. a formally installed king (J. 31, 50). — ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿ. = ಪಟ್ಟದರಸಿ. (J. 1, 4; 28, 14; Si. 182. 183; C.). — ಪಟ್ಟದಾನೆ. -ಆನೆ. an elephant with a paṭṭa on its forehead: a distinguished elephant, or a king's favourite, or a white elephant (ಪಟ್ಟವರ್ಧನಗಜ, ಪುನ್ನಾಗ Nn. 61). — ಪಟ್ಟಪುಣಿಜ. (ಕರ್ಣಜಲೌಕ, ಶತಪದಿ Nr., see ಜಿಱಲೆ). — ಪಟ್ಟವಣೆ. -ಮಣೆ. (Śmd. 385; Kk. 99). a throne (ಗದ್ದುಗೆ, ನರೇನ್ದ್ರಾಸನ Ct. II, 51; ಸಿಂಹಪೀಠ 87; ಬಿತ್ತರಿಗೆ, ಸಿಂಹಾಸ Ss.; ಗದ್ದುಗೆ, ಸಿಂಹಾಸನ Kk. 26; ಗದ್ದುಗೆ, ಸಿಂಹಾಸನ Śm. 37). [ಮುತ್ತಿನ ಚೌಕದ ನಡುವಣ ಚಿನ್ನೊನ್ನ ಪಟ್ಟವಣೆಯ ಮೇಗಣ ಮುಗುಲದ ಪಸೆಯೊಳ್ Pb. 3, 74 va.; Ap. 4, 33]. see Cpr. 6, 53; 6, 71 va.; Abh. P. 3, 83 va.; Rsv. 4, 55 va.; 6, 10

va.; 10, 5 va. — ಪಟ್ಟವಾಗು. -ಆಗು. royal power, etc. to come into one's possession (My.). ಆತನ ಮಗನಿಗೆ ಪಟ್ಟವಾಯಿತು (B. 4, 3). — ಪಟ್ಟವೇಱು, -ಏಱು. to ascend the throne (My.; B. 4, 8. 216; 5, 50).

ಪಟ್ಟಕಾನ್ತಾರ paṭṭa-kāntāra. a large forest (Cpr. 5, 39 va.; see ಪಟ No. 4).

ಪಟ್ಟಗೆ paṭṭage. (fr. ಪಡು 1). = ಪಟ್ಟಗೆ 1, etc. obtaining, catching, incurring, undergoing, etc. (*cf.* ಪಟ್ಟತನ). see ಮೂಗುವಟ್ಟಗೆ.

***ಪಟ್ಟಗೆ. paṭṭage.** a cloth of hand-woven silk. ಪಟ್ಟಗೆ ಕಟಿಸೂತ್ರ ಮೆಚ್ಚುವು ಮನಂಗೊಳೆ Ap. 12, 12.

ಪಟ್ಟಡಿ paṭṭu2-aḍi4. = ಪಟ್ಟಡೆ, q. v. (My.; Si. 399). 2, = ಪಟ್ಟಡಿಮನೆ (My.). — ಪಟ್ಟಡಿಮನೆ. a workshop (ಆವೇಶನ, ಶಿಲ್ಪ ಶಾಲೆ Si. 108; My.).

ಪಟ್ಟಡೆ paṭṭaḍe. (ಪಟ್ಟು2-ಅಡೆ 8). = ಪಟ್ಟಡಿ. an anvil, etc. (My., Te.; T. ಪಟ್ಟಡೈ, ಪಟ್ಟಱೈ).

ಪಟ್ಟಣ paṭṭaṇa. = (ಪಟ್ಟ No. 9), ಪಟ್ಟನ. Tbh. of ಪತ್ತನ. a town, etc. (Śmd. 363. 364; ನಗರ Nn. 22. 40; ಪುರ 23; My.; Te., T.). ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಅರಸು ಬಲ, ಕಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಬಲ. — ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಕುಟ್ಟೋದು ತಪ್ಪದು. — ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾದರೆ ನಟ್ಟಡವಿಯಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ ಏನು? (Prvs.). see ಸಂಸ್ಥಾನವಟ್ಟಣ, ಸನ್ತೆವಟ್ಟಣ.

ಪಟ್ಟಣಿಗೆ paṭṭaṇige. cloth; dress, attire [ಮುಸುಕಿಟ್ಟ ಪಟ್ಟಣಿಗೆಯುಂ ಪೊರಪೊಣ್ಮುವ ಕಣ್ಣ ಬಿಳ್ಪುಮೋಪರ ಮನದೊಳ್ ತೆಱಿಮ್ಬೊಳೆವ ಬಾಳೆಗಳ ನ್ತಿರೆ Ap. 11, 46]; (ಹುಟ್ಟಗೆ, ದುಗುಲ, ಉಳ್ಡುಡಿಗೆ, ವಸನ Śs.; Cpr. 8, 4 va.; 8, 52; Abh. P. 3, 72).

ಪಟ್ಟತನ paṭṭatana. (fr. ಪಡು 1). obtaining, incurring, feeling, etc. ಧೀರ ಪಟ್ಟತನ (ಧೈರ್ಯ Nn. 106).

ಪಟ್ಟನ paṭṭana. = ಪಟ್ಟಣ. (Sk.).

ಪಟ್ಟನೆ paṭṭane. = ಪಟಾರನೆ, etc. a sound imitating slap. (My.). [ಬಿರ್ದಿ ಮನೆಯ ಮೇಗೇಱಿ ಕಳ್ಳರೆನ್ದು ಪುಯ್ಯಲಿಟ್ಟಾಗಳನಿಬರುಂ ತ್ರಸ್ತಾಭಿಭೂತರಾಗಿ ಪಟ್ಟನೆ ಪಾಱಿಯೋಡಿ Vr. 18, 25]. ಇಱಿವೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟನೆ ಬಡಿದು (B. 2, 43).

ಪಟ್ಟಬದ್ಧ paṭṭa-baddha. a man to whose forehead the paṭṭa has been tied: a king, etc. (Bp. 52, 40; 55, 3).

ಪಟ್ಟಬದ್ಧೋತ್ಸವ paṭṭa-baddha-utsava. the festival of formally installing a king (Cpr. 4, 24 va.).

ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿ paṭṭa-mahiṣi. (Śmd. 385; Kk. 99). the first wife of a king: the queen (My.).

ಪಟ್ಟಮಾರ್ಗ paṭṭa-mārga. a principal street, a main road (Cpr. 1, 124).

ಪಟ್ಟಲೆ paṭṭale. a district, a community. (R.).

ಪಟ್ಟವರ್ಧನ paṭṭa-vardhana. (Śmd. 385). elevated by the paṭṭa: a distinguished elephant (ಪೂಜಾಗಜ II, 50; Śm. 38; Kk. 92; Cpr. 2, 91 va.). 2, a vaidika Brāhmaṇa of much reading, but devoid of any practical knowledge (My.).

ಪಟ್ಟವರ್ಧನಗಜ paṭṭavardhana-gaja. = ಪಟ್ಟವರ್ಧನ. (ಪುನ್ನಾಗ, ಪಟ್ಟದಾನೆ Nn. 61).

ಪಟ್ಟವರ್ಧನನಾರಸಿಂಹ paṭṭavardhana-nārasiṁha. N. (Bp. 56, 34).

ಪಟ್ಟಶರ paṭṭa-śara. (Śmd. 385). = ಪಟ್ಟಸರ. a large tank.

ಪಟ್ಟಶಾಲೆ paṭṭa-śāle. = ಪಟ್ಟಸಾಲೆ. a reading-hall (Cpr. 1, 117). 2, a silk-shop.

ಪಟ್ಟಸ paṭṭasa. Tbh. of ಪಟ್ಟಿಶ. a spear, etc. (J. 12, 24).

ಪಟ್ಟಸರ paṭṭa-sara. = ಪಟ್ಟಶರ. (Kk. 99).

ಪಟ್ಟಸಹಣಿ paṭṭa-sahaṇi. a distinguished groom (Grj. 2, 106 va.; Rśv. 13, 61 va.).

ಪಟ್ಟಸಾಲಿಗ paṭṭa-sāliga. (Śmd. 233). a silk-weaver.

ಪಟ್ಟಸಾಲೆ paṭṭa-sāle. = ಪಟ್ಟಶಾಲೆ (Śmd. 376). a reading-hall [Ap. 3, 45 va.]; (Abh. P. 7, 47 va.; V. 4, 54).

ಪಟ್ಟಳಿಗೆ paṭṭaḷige. (Tbh. of ಪಟಲಕ). a jar (ಕರಗ Ct. II, 88).

ಪಟ್ಟಳೆ paṭṭaḷe. (= ಪಟ್ಟಿ1 No. 2). the broad strap tied round an ox's or horse's body, a girth, a martingal (ಉರಪಾಶ Mr. 350; Te. ಪಟ್ಟಡಿ, ಪಟ್ಟೆಡೆ; *cf.* ಪಟ್ಟ3, No. 2; ಪಟ್ಟೆ1, No. 3).

ಪಟ್ಟಾ paṭṭā. 1. = ಪಟೆ 3, ಪಟ್ಟೆಯ. a long and broad sword (Mhr., H.; Te. ಪಟ್ಟೆಯ, ಪಟ್ಟೆ, ಪಟ್ಟಸ; T. ಪಟ್ಟೈಯ; M. ಪಟೆಯ, ಪಟ್ಟಸ = Sk. ಪಟ್ಟಿಶ). — ಪಟ್ಟಾಕತ್ತಿ. = ಪಟ್ಟಾ. (My.; Si. 289). — ಪಟ್ಟಾವರಸೆ. brandishing of a paṭṭā (My.).

ಪಟ್ಟಾ paṭṭā. 2. = ಪಟೆ 1, etc. a stripe, etc. see ಪಟ್ಟಾವಳಿ 1.

ಪಟ್ಟಾಂಶುಕ paṭṭa-aṁśuka. silk cloth (Cpr. 9, 4).

ಪಟ್ಟಾಂಗ paṭṭāṅga. idle talk (Tu. ಪಟ್ಟಂಗ, ಪಟ್ಟಾಂಗ). ಪಟಿಂಗನ ಸಂಗಡ ಪಟ್ಟಾಂಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪಡಿದವಸ ಕೇಡು (Prv.).

ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತ paṭṭa-abhiṣikta. having the paṭṭa sprinkled or consecrated: formally installed, as a king, etc. (My.). ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತಳಾದ ರಾಣಿ (ದೇವಿ Si. 65).

ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ paṭṭa-abhiṣēka. the act of sprinkling water on the paṭṭa (which has been affixed to the forehead) and thereby consecrating it, as is done at the installation of a king or guru, formal inauguration, coronation (ರಾಜ್ಯಪದ, ಶುಭ Nn. 139; My.). 2, a ceremony that takes place after a reading of the whole vālmīki-rāmāyaṇa, when all persons present put flowers, akṣate, etc. on the book (My.).

ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಚನ paṭṭa-abhiṣēcana. = ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ. (J. 18, 11).

ಪಟ್ಟಾವಳಿ paṭṭā2-āvaḷi. 1. = ಪಟಾವಳಿ 1. stripes, etc. (Bp. 11, 25; 27, 13; 61, 26). — ಪಟ್ಟಾವಳಿಸೀರೆ. a sīre with stripes (My.).

ಪಟ್ಟಾವಳಿ paṭṭa-āvaḷi. 2. = ಪಟಾವಳಿ 2. woven silk. (My.).

ಪಟ್ಟಿ paṭṭi. = ಹಟ್ಟಿ. (fr. ಪಡು 3). a place of lying down: a pen or fold, an abode; a hamlet. (T., M.; Te., T. also ಪಟ್ಟು; *cf.* ಪಟ್ಟ No. 9). ತುಱುಕಾಱರ ಪಟ್ಟಿ (ಘೋಷ, ಆಭೀರ ಪಲ್ಲಿ Hlā.).

ಪಟ್ಟಿ paṭṭi. 1. an ornament of the forehead (Sk., = ಪಟ್ಟ No. 5). 2, a martingal, a horse's girth (Sk.). 3, *a species of the lōdhra or lodh plant* (see ಪಜಕ).

ಪಟ್ಟಿ paṭṭi. 2. = ಪಟ್ಟ No. 2, etc. silk; silk-cloth. ಪಟ್ಟಿವಸ್ತ್ರ (ಕ್ಷೌಮ, ರೇಶ್ಮೇ ವಸ್ತ್ರ G.).

ಪಟ್ಟಿ paṭṭi. 3. = ಪಟೆ 1, etc. a stripe, a line (B. 2, 26; 3, 31. 48; G. 319. 335; My.). ಪಟ್ಟಿಚಿಚುರ್ (B. 3, 98; 5, 254). 2,= ಪಟ್ಟೆ1, No. 3, a strip, a slip, a strap, as of lace, cloth, etc. (Mhr. ಪಟ್ಟಾ, ಪಟ್ಟೀ; see ನೊಗ-); ಮುಲಾಮಿನ ಪಟ್ಟಿ (My.); a narrow and long piece, as of cloth, leather, metal, wood, etc., a band, etc. (Mhr. ಪಟ್ಟೀ; G. 193; My.); a bar of iron (B. 4, 148; My.); a rail for a railroad (4, 164; My.); each of the pieces of timber of a door-frame (My.); an, at least partially, squared rafter, a collar-beam, a joist, etc. (My.; Si. 111; *cf.* ಪಟ್ಟೆ1 No. 4). 3,= ಪಟ್ಟೆ1, No. 5, a zone for females made of a flat piece of metal (My.; B. 4, 125); ನಡುವಿನ ಪಟ್ಟಿ (ಕಕ್ಷ್ಯೆ, ರಶನೆ, ಸಪ್ತಕಿ G.); a collar

of the same description for dogs, etc. (My.; see ಕೊರಳುಪಟ್ಟಿ, ಕೊಳ್-). 4, a skein of yarn (B. 4, 178). 5, a few leaves of betel joined into a packet, or a roll of them (Mhr. ಪಟ್ಟೀ; My.; Te., T.). 6, a fold or plait, as of a turban (My.; Mhr.; Te. ಪಟ್ಟ). 7, a strip (or strips) of silk-cloth or other fine cloth hung up for decoration's sake on festive occasions (C. Bp. 5, 2. 3. 51; My.). 8,= ಪಟ್ಟ1, No. 6, a plat, or a bed, in gardens or fields (B. 5, 97; My. as ಪಟ್ಟ). 9, a roll of a general collection, as by government from a village; of a general contribution for a charitable or other purpose; of an assessment in general (Mhr.; My. also as ಪಟ್ಟ). 10, the paper containing the list of a general assessment, collection, or contribution (My.; Mhr.). ಪಟ್ಟಿ ಹಾಕು, to collect money by a subscription-list (My.; B. 5, 157). 11, the money of subscription itself (B. 5, 218). 12, pay, salary (My.). ಪಟ್ಟಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜಟ್ಟಿಗೆ ಬಡತನವೇ? (Prv.). 13, a roll or list, as of names, etc. (My., Te.; M. ಪಟ್ಟಿಗ; Mhr. ಪಟ). 14, information, charging with fraud, informing against others (Br. as H. ಪಟ್ಟಾ; My. — ಪಟ್ಟಿಚೋರ. a slanderer (My.). — ಪಟ್ಟಿಗವಣೆ. -ಕವಣೆ. a flat-bottomed sling (V. 4, 19). — ಪಟ್ಟೀ ವೀಳ್ಯ. = ಪಟ್ಟಿ No. 5. ಪಟ್ಟೀ ವೀಳ್ಯಕ್ಕೆಂತ ಹೋಗಿ, ಕುಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ. — ಪಟ್ಟೀ ವೀಳ್ಯವಾದರೆ ಬಟ್ಟಿರಿಗಾಗದೇ? (Prvs.).

ಪಟ್ಟಿಕಾಖ್ಯ paṭṭikā-ākhya. *a species of the lōdhra plant.*

ಪಟ್ಟಿಕೆ paṭṭike. = ಪಟ್ಟಿಗೆ, ಹಟ್ಟಿಕೆ. a tablet; a plate of metal; a kind of necklace (see ಲೇವಳ). 2, a document; a list. 3, a bandage, a ligature. 4, a frontlet. 5, a piece of cloth; cloth. 6, a piece of wove silk, silk cloth. 7, a board: the pieces of wood across a door (Te., = ಪಟ್ಟಿ3 No. 2). see ಚರ್ಮ-, ದ್ವಿ-, ರತ್ನ-.

ಪಟ್ಟಿಗೆ paṭṭige. 1. = ಪಟಿಗೆ, ಪಟ್ಟಿಗೆ, ಪೊಟ್ಟಿಗೆ. obtaining, etc. see ಗರವಟ್ಟಿಗೆ.

ಪಟ್ಟಿಗೆ paṭṭige. 2. = ಹಟ್ಟಿಗೆ, q. v. an abode, etc. see ಪರಣವಟ್ಟಿಗೆ, ಮಸಣವಟ್ಟಿಗೆ. *cf.* ಪಟ್ಟ3.

ಪಟ್ಟಿಗೆ paṭṭige. Tbh. of ಪಟ್ಟಿಕೆ. see ಗನ್ನವಟ್ಟಿಗೆ, ಜೋಗ-, ದು-, ದೂ-, ಮದ-, ರನ್ನ-. a woman's zone (My.; T., = ಪಟ್ಟ3, No. 3).

ಪಟ್ಟಿಶ paṭṭiśa. = ಪಟ್ಟಿಸ. a sort of weapon, a kind of axe; *a spear with a sharp edge* (*cf.* ಪಟೆ 3, etc.).

ಪಟ್ಟಿಸ paṭṭisa. = ಪಟ್ಟಿಶ. *a spear with a sharp edge.* 2, a certain feat of wrestlers (Śsv. 4, 75).

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 1. = ಪಡು 1, ಪತ್ತು 1. to seize, to catch, to hold, to take hold of; to be held or contained; to stick to, etc. (Te.). [Tu. ಪತ್ತ್]. — ಪಟ್ಟಾಡು. -ಆಡು. to stick to one's own opinion, to be obstinate, to wrangle; to fight, to come to blows (My.). [2, to lie down (*cf.* ಪಡು 3).].

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 2. = ಪತ್ತು 2. hold, seizure; a gripe, a firm grasp (My.; Tu. ಪತ್ತ್; Te.; see ಪಾಳೆಯ-, ಮೂರ್ಖ-). see Prv. s. ಹಿಡಿ 1. 2, persistence; firmness, resolution (My.; Te.); pertinacy, obstinacy, stubbornness (My.); ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿದರೂ ಪಟ್ಟು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.); habit, character (see ಎಡವಟ್ಟು). 3, an application to a swelling, etc. to allay pain (My.; Te.; T. ಪಱ್ಱು, M. ಪತ್ತ್, ಪಱ್ಱು; see ಕಣ್ಣು-). 4, coherence, suitable connection. ನತ್ತಿ ಮಾತಾಡುವವನ ಮಾತು ಸುತ್ತಿ ತೊಱೆದರೆ ಪಟ್ಟು ಆದೀತೇ? (Prv.). 5, a callous spot (My.). — ಪಟ್ಟುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. a callous spot to be produced (My.).

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 3. P. p. of ಪಡು 1.

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 4. P. p. of ಪಡು 2.

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 5. (fr. ಪಡು 3). lying down, etc. [— ಪಟ್ಟಿರ್. -ಇರ್. to lie down. ಉಣಮುಣ್ಕೈನ್ದುಣ್ಣು ಪಟ್ಟಿರ್ಪನನಣಮೆ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಯುಂ ಭೂಪನೆಪ್ಪುರ್ Pb. 4, 11; Vr. 56, 10]. — ಪಟ್ಟಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. to put in a lying position, to lay down, to place, etc. [ಕ್ಷನಾಂಗನಾಲಿಂಗಿತನಪ್ಪ ಮಹಾಮುನಿಯುಂ ಮುಲರ್ಚಿ ಪಟ್ಟಿರಿಸಿಯುರಃಸ್ಥಲಮಂ ನಾಭಿವರೆಗಂ ವಿದಾರಿಸಿ Vr. 51, 27]; (Rśv. 4, 60; V. 9, 25; J. 19, 50; 21, 11).

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 1. the state of a quantity taken as often as the prefixed numeral denotes: so much as; time, repetition (Mhr. ಪಟ; My.). ನೂಱು ಪಟ್ಟು (ನೂರ್ಮಡಿ G.) hundred fold. ಇನ್ನಾ ದೇಶದೊಳಗೆ ಪ್ರತಿವರುಷ ನೂಱು ಪಟ್ಟು ಜನರು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ (B. 5, 106).

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 2. = ಪಟ್ಟ, Nos. 1 & 2, etc. cloth (see ಎರೆವಟ್ಟು); silk; woven silk (Te., T., M.; Mhr. ಪಟ್ಟ; see ಮಣಿವಟ್ಟು).

ಪಟ್ಟೆ paṭṭe. 1. the rind or bark of trees (My.; Tu., Te., M.; T. ಪಟ್ಟೈ).

ಪಟ್ಟೆ paṭṭe. 2. plantain fibres folded up so as to hold snuff, etc. (My.; *cf.* ಪೊಟ್ಟಣ).

ಪಟ್ಟೆ paṭṭe. 3. = ಪಟ್ಟಿಗೆ 2. see ಮಸಣವಟ್ಟೆ.

ಪಟ್ಟೆ paṭṭe. 1. = ಪಟ್ಟಿ, No. 4. a plate, *i. e.* a place without hair, on the head (My.; Te.; in former days such bare places used to be produced on the head of culprits as a punishment, My.). ಪಟ್ಟೆ ತೆಗೆ, to shave the hair so as to produce a paṭṭe or paṭṭes (My.). — ಪಟ್ಟೆದಲೆ. -ತಲೆ. a head with a paṭṭe or paṭṭes (My.). 2, = ಪಟ್ಟಿ3, No. 1, etc., a stripe, as of colour (My.; M., T.). —ಪಟ್ಟೆಕಮ್ಬಳಿ. a striped cumbly (My.). 3,= ಪಟ್ಟಿ3, No. 2, broad tape, in ಪಟ್ಟೆಮಂಚ, a cot with a tape bottom (Kk. 96, o. r. ಪಟ್ಟ-; Bp. 39, 41. 42. 43. 45; My.; Si. 230); a strap, a girth, a girdle (Si. 279; Te.). ಎತ್ತಿನ ಪಟ್ಟೆ (ಬಿಗಿ Śm. 81). ಕುದುರೆಗಳ ಪಟ್ಟೆ (ಮಳಾರ Kk. 78; *cf.* ಪಟ್ಟ1, No. 2). 4, a palmyra rafter or spar, an areca bough (Te., M., T.; *cf.* ಪಟ್ಟಿ3, No. 2). 5,= ಪಟ್ಟಿ3, No. 3, a zone, a sash (Si. 279; M., T.). 6,= ಪಟ್ಟಿ3, No. 8, a plat (My.). 7, the outer iron rim of a wheel (My.). 8,= ಪಟ್ಟಿ3, No. 9, a roll of an assessment in general (My.). — ಪಟ್ಟೆಹಾವು. the venomous snake Callophis macllellandii (My.). 2, the venomous snake Bungarus fasciatus (Bd.).

ಪಟ್ಟೆ paṭṭe. 2. = ಪಟ್ಟ No. 2, etc. ಹಟ್ಟೆ. silk; woven silk (ಎರೆವಟ್ಟು Ct. II, 78; ದುಕೂಲ Mr. 341; Cpr. 7, 43; My.). [Ap. 4, 34 va.]. ಪಟಂಗ ಪಟ್ಟೆಯುಟ್ಟುಕೊಣ್ಡರೆ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸನ್ದಾನೇ? — ಪಟ್ಟೆಗೆ ಮಯ್ಲಿಗೆ ಸಲ್ಲ, ಮುತ್ತಯ್ದೆಗೆ ಹಾದರ ಸಲ್ಲ. — ಪಟ್ಟೆಯುಟ್ಟರೂ ಮಟ್ಟೆಯವನು ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ? (Prvs.). see Si. 221. 222; Prv. s. ಬಟ್ಟೆ2. — ಪಟ್ಟೇಮಡಿ. woven silk; a silk garment specially used during the time of worship, etc. (Si. 222; My.). — ಪಟ್ಟೇಸೀರೆ. a precious silk sīre (Si. 222). ತೆಂಗಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟೇಸೀರೆ ಕಟ್ಟಿದ. — ಆದರೆ, ಹೋದರೆ, ಹತ್ತಿ ಬೆಳದರೆ, ಅಜ್ಜೀ, ನಿನಗೊನ್ದು ಪಟ್ಟೇ ಸೀರೆ. — ಪಟ್ಟೇ ಸೀರೆಯುಟ್ಟರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊಱುವದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಪಟ್ಟೆ paṭṭe. 3. = ಪರಟೆ, etc. a platter, a pot, etc. see ಕಲ ಪಟ್ಟೆ s. ಕಲು.

ಪಟ್ಟೆಯ paṭṭeya. = ಪಟ್ಟಾ 1, etc. a long and broad sword. (Rśv. 6, 11 va.). — ಪಟ್ಟೆಯದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. a cluster, or tassel, of long and broad swords (Abh. P. 13, 59). [ಉಬ್ಬೆಚಲ್ಲಣ ಕೈಯ ಪಟ್ಟೆಯವಿಡಿದು ಗರುಡಿಯ ಕಟ್ಟೆ ಶ್ರವನ ಮಾಡುವನ್ತೆ Bv. 668].

ಪಟ್ರೆ paṭṭre. = ಪೊಟ್ಟರೆ, etc. a hollow in a tree or between stones (ನಿಷ್ಕುಹ, ಕೋಟರ Si. 122).

ಪಟ್ಣ paṭṇa. = ಪಟ್ಟಣ. Tbh. of ಪತ್ತನ. a town, etc. (C.; Te.).

ಪಟ್ಲ paṭla. = ಪಟಲ 2. the snake-gourd, Trichosanthes anguina Lin. (My.; St. & Pl.).

ಪಠ paṭha. = ಪಠನ. see ನಿ-.

ಪಠನ paṭhana. = ಪಟಣೆ. reciting, reading.

ಪಠನಾಗಾರ paṭhana-āgāra. a school (V. 14, 37 va.).

ಪಠಿಯಿಸು paṭhiyisu. = ಪಠಿಸು. to read, etc. (Bp. 53, 39).

ಪಠಿಲ್ paṭhil. = ಪಟೀರ್, etc. a sound to indicate slapping. (My.; Te. ಪಠಿಲ್, ಪಟೀಲ್, ಫಳೀಲ್; T. ಪಡೀರ್, ಪಳೀರ್; *cf.* ಫಟಾಲ್). — ಪಠಿಲ್ಲೆನೆ. -ಎನೆ. (Śmd. 22). bang! slap!

ಪಠಿಸು paṭhisu. = ಪಠಿಯಿಸು. to read or repeat aloud; to recite; to read, to study; to mention, to cite; to enumerate; to express, to describe. ಊಟ ಪಠಿಸಿದ ಹಾಗೆ (but going without one, Prv.). see Bp. 18, 106; 45, 55; 47, 70; Prv. s. ವೇದ.

ಪಠ್ಯ paṭhya. to be read, etc. (adj.); reading, reciting (Bp. 19. 8; Sk. ಪಠಿ).

ಪಡ paḍa 1. = ಪಡದು, ಪಡೆ 2, ಪಡೆದು. P. p. of ಪಡೆ 1, in ಪಡಕೊಳ್ಳು (My.; B. 3, 105; 4, 174; ತಳೆ G.).

ಪಡ paḍa. 2. = ಪಡಿ 5, ಫಡ. a sound imitating that of angry language; ha! fy! (Bp. 41, 15). — ಪಡ ಪಡ. ಪಡ ಪಡಾ. = ಪಡಿ ಪಡ, ಫಡ ಫಡ, q. v. ha, ha! oh, oh! fy, fy! (Bp. 22, 31; Bh. 4, 5, 51; 8, 23, 37; Rām. 4, 7, 10; Śsv. 4, 14; *cf.* Mhr. ಫಟಫಟ, ಫಡಾಫಡ).

ಪಡ paḍa. 3. = ಪಟ. a sound imitating that of a cracker or squib. — ಪಡ ಪಡ. rep. — ಪಟ ಪಟ. (S. Mhr.).

ಪಡ paḍa. = ಪಡು. Tbh. of ಪಟ. cloth, etc.; see ಪಚ್ಚನಡ, ಪಡ ವಳ. 2, a thatch, a roof; see ಪಡಸಾಲೆ. 3, = ಪಟ No. 11, a plat, or a bed, in gardens or fields (B. 3, 45; Mhr., H. ಫಡ, a plantation). 4, a cut with a right angle made at the end of a beam, etc. (in joinery, My.).

ಪಡಕ paḍaka. (fr. ಪಡೆ 1). a man who gets, feels, etc. see ಆಸೆಬಡಕ, ಸಾಲಬಡಕ.

ಪಡಕು paḍaku. = ಪಡಿಕೆ. one half of a folding window (see ಕಿಡಕಿ-; Mhr. ಫಡಕಾ, a flap, of a wing, etc.).

ಪಡಗ paḍaga. Tbh. of ಪಟಾಕೆ. a flag, a banner. (Cpr. 10, 86 va.; Te. ಪಡಗೆ).

ಪಡಗು paḍagu. = ಪಡಂಗು, ಹಡಗ, ಹಡಗು. a ship, a large boat, a proa or prow (Te. ಪಡವ; T., M. ಪಡಗು, ಪಡವು; Tu. ಅಡಗು, ಪಡಾವು; ಪಡಗು, a boat; Mhr. ಪಡಗೀ, a small kind of canoe; Mhr., H. ಪಡಾವ, a kind of boat). see ಪೆರ್ವಡಗು.

ಪಡಂಗು paḍaṅgu. (Śmd. 48). = ಪಡಗು, etc. (Śsv. 1, 34; 2, 44).

ಪಡಚ paḍaca. = ಪಡಿಚ, q. v. settlement of a debt. (My.).

ಪಡಡಕ್ಕೆ paḍaḍakke. Tbh. of ಪಟಡಕ್ಕೆ (Śmd. 352, o. r. ಪಟದಕ್ಕೆ = ಪಟದಕ್ಕೆ). a kettle-drum (ಆನಕ, ಪಟಹ Hlā.).

***ಪಡಣ paḍaṇa.** ill fame? ಅತಿಪಾಪಮುಂ ಪಡಣಮುಂ ಪೋ ಪನ್ತೆ ಕಾಮುಂಗೆ Pb. 4, 51.

ಪಡತಿ paḍati. a woman. (Te.). see ಪಚ್ಚವಡತಿ.

ಪಡದು paḍadu. = ಪಡೆದು. P. p. of ಪಡೆ 1.

ಪಡದೆ paḍade. = ಪರದ, ಪರದೆ, ಪರ್ದಾ. a curtain; a veil (ಜವನಿಕೆ, ಪರದೆ, ತಿರಸ್ಕರಿಣಿ, ಯಮನಿಕೆ G.; My.; Mhr., H. ಪಡದಾ).

ಪಡಪಾಳಿ paḍapu-āḷi. = ಪಡಪುಗಾರ್ತಿ. (Śmd. 239). (a meretrix). see Śmd. s. ನೀಱ.

ಪಡಪು paḍapu. (fr. ಪಡೆ 1). = ಪಡೆವು. getting, acquiring, attaining, gaining; gain, acquisition, wages (Bp. 52, 34; 53, 12). [Tu. ಪಡಾವು].

ಪಡಪುಗಾರ್ತಿ paḍapu-gārti. = ಪಡೆಪುಗಾರ್ತಿ. a woman who acquires, makes acquisitions, or is industrious (ಗಱುಸಾಱುವೆಣ್ Kk. 29); (a meretrix; Te. ಪಡುವು, prostitution).

ಪಡಪೋಸಿ paḍapōsi. inattention, thoughtlessness, carelessness, useless (My.; H.). [Tu.].

ಪಡಮ paḍama. a stuff or coarse cotton, used for bags, etc. (Mhr.; B. 3, 117).

ಪಡರಕ್ paḍarak. a sound produced when easing nature (S. Mhr.).

ಪಡಲ್ paḍal. 1. (fr. ಪಡು 3). a lying or falling down. —ಪಡಲಿಡು. -ಇಡು. to fall down here and there; to fall (ವಿಶೀರ್ಣಪತನ Śmd. Dh.; ಬೀೞ್ Śm. 60). ಪಡಲಿಟ್ಟುದು (ಬಿರ್ದುದು Ct. II, 21. ಬಿೞ್ದುದು Kk. 60). ಪಡಲಿಟ್ಟನ್ತಿರೆ ಮಾಟ್ಪೆನ್ ಓವಡೆ ಪಯಿಂ ಛಾಸಿರ್ವರಂ ಯುದ್ಧದೊಳ್ (Śmd. 226 Mdb.). see Cpr. 10, 86 va.; 7, 68; Abh. P. 13, 69. 75; V. 10, 5; Śsv. 2, 10; 3, 59. — ಪಡಲ್ಪಡಿಸು. to cause to fall (Abh. P. 2, 20; 4, 48; 5, 4; 7, 58; 14, 141 va.). — ಪಡಲ್ಪಡು. = ಪಡಲಿಡು. (Abh. P. 13, 45; Rśv. 5, 84; 9, 22). [—ಪಡಲ್ಪಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಪಡಲ್ಪಡಿಸು. ರಿಪುಬಲಂಗಳನೆ ಪಡಲ್ಪಡಿಸಿ Pb. 1, 46; Ap. 8, 41 va.— ಪಡಲ್ಪಡೆ. ಬಲ್ವರಿಕೆಯೊಳರಿ ನೃಪರ ಪಡಲ್ಪಡೆ ತಳ್ತಿಱಿದು ರಣದೊಳ್ Pb. 1, 25].

ಪಡಲ್ paḍal. 2. (fr. ಪಡು 1). an incurring or suffering. — ಪಡಲ್ವಡಿಸು. -ಪಿಡಿಸು. to trouble, to harass (Rśv. 3, 39; o. r. ಪಡಲ್ಪಡಿಸು in MS.).

ಪಡಲ paḍala. = ಅಡಲ, etc. Tbh. of ಪಟೋಲ. (ಪಟೋಲ Mr. 146; ಕುಲಕ, ಪಟೋಲ, ತಿಕ್ತಕ, ಪಟು Nr.; My.; see ಕಹಿ-).

ಪಡಲಗೆ paḍalage. = ಪಡಲಿಗೆ. basket, a quiver, [ಮುನ್ನಂ ಪೂಜಿಸಿ ಶರ ಮಂ ರನ್ನದ ಪಡಲಗೆಯೊಳಿಟ್ಟು Ap. 12, 110]; (Abh. P. 5, 108).

ಪಡಲಿಕೆ paḍalike. = ಪಡಲಿಗೆ, q. v.

ಪಡಲಿಗೆ paḍalige. Tbh. of ಪಟಲಕ. (ಚಿಬ್ಬುಲ್ Mr. 207, o. rs. ಪಡ ಲಿಕೆ & ಚಿಬ್ಬಲ್). [ಪೊನ್ನ ಪಡಲಿಗೆಗಳೊಳೊಟ್ಟಿದ ದೇವಾಂಗ ವಸ್ತ್ರಂಗಳು ಮಂ Pb. 5, 67 va.; Ap. 2, 67 va.]. see Bp. 12, 12.

ಪಡವಲ್ paḍaval. -ಲು. = ಪಡುವಲ್, etc. the west (ವಾರುಣಿ Si. 420; My.). ಪಡವಲಲ್ಲಿ (Si. 114). [Tu. ಪಡ್ಡೈ].

ಪಡವಲ paḍavala. 1. = ಪಡಲ, etc. (ಪಟೋಲಿಕೆ, etc. Si. 151; ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿಕೆ 405; ಜಾಲಿ 456; My.; Mhr. ಪಡವಳ, the snake-gourd; see ಕಯ್-, ಕಲ್ಲು-, ಹುಚ್ಚು-). ಪಡವಲಕಾಯಿಯೆಸರು ಎನ್ದು, ನಡುಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋದ (he thought it was snake-broth etc. Prv.).

ಪಡವಲ paḍavala. 2. the trumpet flower, Bignonia suaveolens (ಕುಬೇರಾಕ್ಷಿ, ಕೃಷ್ಣವೃನ್ತೆ, ಸ್ಥಾಪನಿ G.).

ಪಡವಳ pada-vaḷa. a dresser, a master of the robes (ಪಸಾಯಿತ Ct. II, 40. 108; ಪಡಿಯಳ II, 84).

ಪಡಸಾಲೆ pada-sāle. = ಪಡುಸಾಲೆ. a roof-hall: a veranda (My.; B. 3, 82; Mhr. ಪಡವೀ; Te.: a hall, portico; T. ಪಟ್ಟಸಾಲೈ, a hall, a saloon, place of audience; Mhr. ಪಡಶಾಳಾ, ಪಡಸಾಳ, an out-house; a building contiguous to a temple for travellers, etc.).

ಪಡಾವು padāvu. wholesale merchandise; profit (My.; H.). — ಪಡಾವುದಾರ. a wholesale merchant (My.).

ಪಡಿ padi. 1. = ಪಡಿಕೆ, ಪಡು 2, ಪಳಿ, (ವಣಿ, ವಳಿ). incurring, undergoing, obtaining, etc. see *e. g.* ತಿದ್ದುಪಡಿ, ತೀರುಪಡಿ, ನಗೆಪಡಿ, ಪರಿಪಡಿ. see ಸೇರು, ಹರಪಡಿ. 2, manner, way, method (T., M.; see ಅಚ್ಚುಪಡಿ). 3, a stirrup (T.; see ಅಂಗಪಡಿ). — ಪಡಿಪಾಟು. = ಪಡುಪಾಟು (C.).

ಪಡಿ padi. 2. a measure of capacity, equal to half a seer (sēru; My.; ಕುಡುಬ Śm. 95; Si. 327; Bp. 27, 70; Te., T.: a seer and a half). ಪಟಿಂಗನ ಸಂಗಡ ಪಟ್ಟಾಂಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪಡಿ ದವಸ ಕೇಡು (Prv.). ಪಡಿಯಾಸೆ ಹರದಂಗೆ, ನುಡಿಯಾಸೆ ವೇಶೆಗೆ, ಜಡೆಯಾಸೆ ಬೂದಿಗೊರವಗೆ, ಹಾದರಕೆ ಎಡೆಯಾಟದಾಸೆ (Sp.).

ಪಡಿ padi. 3. = ಹಡಿ 2. a door-joining (ದ್ವಾರಬನ್ಧ Śm. 95); the leaf or panel of a door [Tu.]; (ಕವಾಟ Śs.; ಕದ Ct. I, 84; Cpr. 4, 62. 63; Abh. P. 10, 8; T., M. ಪಡಿ, a sill of a door or window); a door [ತೆರೆಯದೆ ಮುನ್ನ ಕೆತ್ತ ಪಡಿಗಳ್ ನವ ಸೌರಭ ಮುಹ್ಕೆ ಮೊಕ್ಕಳಂ ತೆಱೆದವು Ap. 2, 63]; (see ಜವಳಿಪಡಿ, ಬಲ್ಪಡಿ). —ಪಡಿದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. to open a door [ಪಡಿದೆಱೆವನ್ನದಿನ್ನಮೆರ್ದೆಯುಂ ತೆಱೆದತ್ತು Pb. 5, 15]; (Cpr. 4, 62; Abh. P. 10, 8; V. 29, 86 va.).

ಪಡಿ padi. 4. an (extra) allowance in food (grain, salt, vegetables and all that is required to prepare a meal, also the fire-wood), sometimes also in money, to servants (T., Tu.); a gift of the mentioned articles to friends or poor people (Bp. 9, 37; 11, 20; 25, 10; 26, 14. 18. 21: 29, 11; 47, 5. 38; 53, 12. 16, 73; My.). ಒಲ್ಲೆನೆಮ್ಬುವ ಮಾತು ಬಲ್ಲಿತಾಗಿಯೆ ಇರಲು, ತಲ್ಲಣಂ ನಿಲ್ಲೆ ದೇವಿಪ್ರಿತ್ತ ಪಡಿ ತಾನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೇ ಬಕ್ಕು (Sp.). ಪಡಿ ಕೊಟ್ಟರೂಪರಡೋದು ಬಿಡ. — ಪಡಿಗೆ ಬನ್ದವನಿಗೆ ಕಡಿಯಕ್ಕಿ ಆಗದೇ? — ಊಟ ಬೇಱೆ, ಪಡಿ ಬೇಱೆ (a meal, and a padi in addition, Prvs.). —ಪಡಿಕಟ್ಟೆ. a fixed allowance in grain (My.). — ಪಡಿ ಗಿಡಿ. reit. (Bp. 29, 14). [ನೀರೆನೊಲಿದರೆ ಸಕಲ ಪಡಿ ಪದಾರ್ಥ ಇದಿರಲಿಪ್ಪುದು Bv. 66].— ಪಡಿತರ. daily allowance at a temple (My.; Te., T.).

ಪಡಿ padi. 5. = ಪಡ 2, etc. a sound imitating that of angry language.— ಪಡಿ ಪಡಿ.=ಪಡ ಪಡ. (ಕೋಪವಾಚಿ Ct. I, 84).

ಪಡಿ padi. 1. Tbh. of ಪಟ. a kind of cloth. see ಪಡಿಯಳ 2.

ಪಡಿ padi. 2. = ಪಱಿ 1. Tbh. of ಪ್ರತಿ. equality, likeness, resemblance, comparison, par (ಪೋಲ್, ಅನ್ನೆ, ತೋಡು, ಸಾಮ್ಯ Ct. I, 88; ಸಮಾನ Kk. 16; ಪಾಟು, ಪಾಂಗು, ಪಾಸಟಿ, etc. ಸಾಮ್ಯ Śm. 55; ಸಾಮ್ಯ 95); in the place of, instead of. in substitution; beside; against; down upon. see Grj. 10, 50; Bp. 2, 57; 27, 4; 28, 5; 36, 27; J. 17, 14; 23, 59; 31, 12. — ಪಡಚ್ಚು. = ಪಡಿಯಚ್ಚು. (My.; Te.). — ಪಡಿ ಕಟ್ಟು. to produce equipoise (My.). — ಪಡಿಕಲ್ಲು. a stone, etc. used to produce equipoise (My.). — ಪಡಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. to make similar, to cause to resemble; — to compare (J. 6, 21). — ಪಡಿಗುಣ್ಡು. a round stone used to break another one (My.). 2, stones used for the foundation of a building (My.). — ಪಡಿಗೋಟೆ. -ಕೋಟೆ. another fort (Bh. 3, 19, 50). — —ಪಡಿಚನ್ದ. Tbh. of ಪ್ರತಿಚ್ಛನ್ದ [ಕೆಯ್ದುವನಿಕ್ಕಿ ಸತ್ತಸಾವಿನ ಪಡಿಚನ್ದಮಾಗಿಯುಂ Pb. 12, 41]; (Śmd. 376; Ch. v. 21). — ಪಡಿತೊತ್ತು. a servant in lieu of, an extra servant. ತೊತ್ತಿಗೆ ಒನ್ದು ಪಡಿತೊತ್ತು (Prv.). [—ಪಡಿದೊತ್ತು. -ತೊತ್ತು. = ಪಡಿತೊತ್ತು. ಈ ತೊತ್ತಿನ ತೊತ್ತಿನ ಪಡಿದೊತ್ತನೊಪ್ಪಿಸಿದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನಪ್ಪನೆ Bv. 830]. — ಪಡಿನೆೞಲ್. a reflection, a reflected counterpart (ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ, ಮಾರ್ಪೊಳಪು Kk. 62; Śm. 64; Rśv. 2, 49; 6, 24 va.; Śśv. 3, 35 va.).—ಪಡಿಬಲ. Tbh. of ಪ್ರತಿಬಲ. (J. 4, 25; Bh. 8, 21, 22; Rśv. 6, 115 va.). — ಪಡಿಭವಿಸು. Tbh. of ಪ್ರತಿಭವಿಸು. (Rām. 6, 30, 31). — ಪಡಿಮುಚ್ಚು. = ಪಡಿಮೆಚ್ಚು, q. v. — ಪಡಿಮಾತು. an answer (Rśv. 6, 33; Śśv. 4, 97). 2, a simile (Abh. P. 1, 113; 9, 15. 44). — ಪಡಿಮುಖ. Tbh. of ಪ್ರತಿಮುಖ. (Bh. 8, 24, 29; Rām. 6, 30, 13. 34). — ಪಡಿಮೆಚ್ಚು. counter-approbation: irresolution, doubt (ಸಂಶಯ Bhn. 52, o. r. ಪಡಿಮುಚ್ಚು). — ಪಡಿಯಚ್ಚು. -ಅಚ್ಚು. a puncheon or tool having a figure on it with which impressions are struck (ನೆಱೆವಟ್ಟು Kk. 47; Śm. 68). — ಪಡಿಯಟ್ಟಣೆ. -ಅಟ್ಟಣೆ. a corresponding parapet (C. Bp. 42, 24). — ಪಡಿಯಿಡು. -ಇಡು. to make equal to (Abh. P. 7, 13). — ಪಡಿಯುತ್ತರ. Tbh. of ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ. (Rām. 4, 2, 49). [—ಪಡಿವಡೆ. -ಪಡೆ. the opposing army. ಪಡಿವಡೆಗುರ್ಚಿದ ಕರವಾಳನೆ ತೋಱು ನೃಪತಿ ಗೆಲ್ಲಂಗೊಣ್ಡಂ Pb. 1, 19]. — ಪಡಿವಾಘೆ. another bridle (J. 4, 12).

ಪಡಿಕಿ padiki. a woman who obtains, experiences or feels, see ಅನೆಬಡಿಕಿ.

ಪಡಿಕೆ padike. = ಪಡಿ 1, etc., ಪಳಿಕೆ. incurring, etc. see ಅಳವಡಿಕೆ, ಒಡಬಡಿಕೆ, ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆ, ನಡವಡಿಕೆ, ಪೆರ್ಬಡಿಕೆ.

ಪಡಿಕೆ padike. = ಪಡಕು. a piece of cloth, a strip, a rag, etc.; a sort of gown (Mhr. ಫಡಕಾ, ಪಡಕೇಂ). ಹೆಂಗಸರು ಉಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಪಡಿಕೆ (ಚಣ್ಡಾತಕ G.).

ಪಡಿಗ padiga. = ಪಳಿಗ, ವಣಿಗ, etc. one who incurs, etc.

ಪಡಿಗ padiga. Tbh. of ಪ್ರತಿಗ್ರಹ or ಪತದ್ಗ್ರಹ. a spitting-pot, spittoon (ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹ, ಪತದ್ಗ್ರಹ Nr.; Si. 231; ಥೇಲಿಪಾತ್ರೆ Mr. 212; T. ಪಡಿಕ್ಕ, ಪಡಿಯಗ; M. ಪಡಿಕ್ಕ; Te. ಪಟಿಕ, ಪಡಿಕ, ಪಡಿಗ, ಪಡಿಗಮ್ಬು). [ಮೊಗಸಾಲೆಯೊಳಿಟ್ಟ ಪೊನ್ನ ಪಡಿಗಂಗಳೊಳಂ Pb. 4, 43 va.]. see Cpr. 6, 86 va.; Bp. 12, 7. 12; Bh. 2, 8, 7; C. Bp. 51, 9; ಪಚ್ಚೆವಡಿಗ.

***ಪಡಿಗಚ್ಚು padigaccu.** one's share as daily wages? ಮಾರ್ಪಡೆಯೊಲ್ಲಮುಂ ಜವನ ಪಡೆಗೆ ಪಡಿಗಚ್ಚುಕ್ಕುವನ್ನಿಕ್ಕಿ Pb. 11, 94 va. [ಪಡಿ + ಕಚ್ಚು?].

ಪಡಿಚ padica. = ಪಡಚ. clearance, settlement (of a debt); settled state (of an affair); consumption of articles of provision, [death, destruction]. (My.; Mhr., H. ಫಡಶಾ).

ಪಡಿತಳ paḍi-taḷa. effort, exertion, zeal (Rām. 3, 6, 3; 6, 31, 22).

ಪಡಿತಳಿಸು padi-taḷisu. to make effort (Grj. 6, 67 va.; Bh. 3, 13, 30; 3, 19, 45; 7, 17, 29; Rśv. 13, 77 va.; J. 28, 45); to show off, to be conspicuous (Rśv. 6, 11 va.). 2, to grasp, to seize (Rām. 6, 14, 22; Mhr. ಪಡತಳಣೇಂ); to grasp and frighten (Rām. 6, 13, 2).

ಪಡಿಯಱ padiyara. = ಪಡಿಯಳ 1, ಪಡಿವಳ, ಪಡಿಹಾಱ. Tbh. of ಪ್ರತಿಹಾರ. a male door-keeper [ಬಾಗಿಲೊಳ್ ನಿನ್ದು ಪಡಿಯಱನಂ ಕರೆದು Pb. 2, 46 va.; Vr. 66, 27; Ap. 11, 135]; (ಕಮ್ಬಿಗ Ct. I, 13; ಪ್ರತೀಹಾರ Kk. 37; ಪ್ರತಿಹಾರ Śm. 45; Abh. P. 7, 48 va.; 8, 24; Grj. 2,

107).— ಪಡಿಯಱಗಟ್ಟಿಗೆ. -ಕಟ್ಟಿಗೆ. a door-keeper's stick (Śmd. 16). — ಪಡಿಯಱವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. the cuckoo (ಕೋಗಿಲೆ Śmd. II, Ct. I, 62; Kk. 79; Śm. 28).

ಪಡಿಯಱತಿ paḍiyaṛati. a female door-keeper (Rśv. 5, 19 va.).

ಪಡಿಯಳ paḍiyaḷa. 1. = ಪಡಿಯಱ, etc. (ಪ್ರತೀಹಾರ Śs.).

ಪಡಿಯಳ paḍiyaḷa. 2. = ಪಡವಱ. (Ct. II, 84).

ಪಡಿವಳ paḍivaḷa. = ಪಡಿಯಱ, etc. — ಪಡಿವಳಗಟ್ಟಿಗೆ. = ಪಡಿಯಱಗಟ್ಟಿಗೆ (Cpr. 7, 81 va.).

ಪಡಿಸಣ paḍisaṇa. Tbh. of ಪರೀಕ್ಷಣ. testing, etc. [ಮನೋಹರಿಯಂ ಪಡಿಸಣವಂ ನೋಡಲುಂ Ap. 7, 21 va.]; (ಪರೀಕ್ಷೆ Bhn. 3; Grj. 10, 26 va.; Bp. 9, 40; Bh. 7, 10, 119).

ಪಡಿಸು paḍisu. = ಪಳಿಸು. to cause to get, incur, etc. (C.). ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸು (B. 4, 49); ಬಾಧೆ- (4, 91); ಸುಖ- (4, 152); ಶ್ರುತ- (5, 159); ಕಷ್ಟಬಡಿಸು (5, 201). ಹಸ್ತವಿನ್ಯಾಸಾದಿಗಳಿನ್ದ ಭಾವಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸುವದು (ವ್ಯಂಜಕ, etc. Si. 66). ಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸುವ ಮುಖವಿಕಾಸಾದಿಗಳು (ಅನುಭಾವ 68). ಇತರರನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಆಶೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡುವಿಕೆ (ವಿಲಮ್ಭ, etc. 397). ಎಳೇ ಮಕ್ಕಳು ಪಡಿಸುವ ವೇದೆ (ಈತಿ 424). ಸಮ್ಬನ್ಧ ಪಡಿಸು (229); ಪ್ರಕಟ- (294). ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸುವದು (ಆತಂಚನ 436). see ಒಡಬಡಿಸು, ಒಡಮ್ಬಡಿಸು, ಒಳಪಡಿಸು, ಪಱಿವಡಿಸು, ಭಂಗ ಪಡಿಸು, ಸನ್ತಾಪಬಡಿಸು, ಸನ್ತೋಷಮ್ಬಡಿಸು, etc.

ಪಡಿಸುವಿಕೆ paḍisuvike. causing to get, etc. ಸುಖ ಪಡಿಸುವಿಕೆ (Si. 388). ಹಿಂಸೆ ಪಡಿಸುವಿಕೆ (ಹಿಂಸೆ); ಪ್ರಕಾಶ ಪಡಿಸುವಿಕೆ (ಗನ್ಧ 436). ಬೇಕಾದದನ್ನು ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸುವಿಕೆ (ಪ್ರವೇದನ 474). see ಒಡಮ್ಬಡಿಸುವಿಕೆ.

ಪಡಿಸುಹ paḍisuha. = ಪಡಿಸುವಿಕೆ. see ಬೇರ್ಪಡಿಸುಹ.

ಪಡಿಹಱಿ paḍihaṛi. = ಪಡಿಹಾಱಿ. a door-keeper. (Bp. 53, 16). ಪಡಿಹಱಿಯ ದಾಸವ್ವೆ (12, 42).

ಪಡಿಹಱ paḍihaṛa. = ಪಡಿಯಱ, etc. a door-keeper. (ದ್ವಾಃಸ್ಥ, ಕ್ಷತ್ತೃ Nr.; ಪ್ರತೀಹಾರ, ದ್ವಾರಪಾಲ, etc. Nr., Hlā.). see Bp. 35, 56; 37, 22; B. 4, 155.

ಪಡಿಹಾಱಿ paḍihāṛi. = ಪಡಿಹಱಿ. a door-keeper (and, perhaps, a king's buffoon, see s. ಪ್ರತಿಹಾರಿ). see Bp. 9, 48; 36, 19; 37, 4. 13. 14. 16. 20; 53, 16; ಬಾಚ-. — ಪಡಿಹಾಱಿಬಾಚಿ. N. (36, 9).

ಪಡು paḍu. 1. = ಪಡೆ 1. to get, to obtain; to catch (see ಮೂಗುವಡು); to incur, to undergo; to experience, to feel; to suffer (C.; Te., T., Tu., M.); — (to be touched, to hit; to be caught; to be obtained, Te., T., M.; *cf.* ಪಟ್ಟು 1 & 2). P. p. ಪಟ್ಟು. see *e. g.* ಅನುಶಯಮ್ಬಡು, ಅಳವಡು, ಒಡಮ್ಬಡು, ಕಡೆವಡು, ದೈನ್ಯಮ್ಬಡು, ನೇರ್ಪಡು, ಪಡಲ್ಪಡು, ಪಱಿಪಡು, ಪ್ರಿಯವಡು, ಬಡವಡು, ಬೆಕ್ಕಸಮ್ಬಡು, ಬೇರ್ಪಡು, ಸನ್ತಸಮ್ಬಡು, ಹೆಸರುವಡು, etc. as in Te., T. and M., so in Kannaḍa this verb (like ಪಡೆ 1) is used to form a kind of *passive voice* (ಕರ್ಮಣಿವಾಚ್ಯ; *cf.* remark *b*, ad ಕೊಳ್ 1), a use that is old, although this peculiar formation had not yet got the grammatical name of passive voice at the time of the composition of the Śabdamaṇidarpaṇa, because the sūtra which refers to it in that grammar (251 *b*), is an interpolation based on the (later) Śabdānuśāsana, as it does not ocur in the best MSS. (*e. g.* in that of Mūḍabidaru), and where it occurs, is introduced as an *anuktasūtra*. the author of the Śmd. has: ಅವನಿಂ ಮಾಡೆ ಪಟ್ಟುದು (154, o. r. -ಮಾಡಲ್-); ಪದಕಮ್ ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯಿಂ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (157, o. rs. -ಮಾಡೆ-, -ಮಾಡ-). ಕಾವ್ಯಮ್ ಎನ್ನಿಂ ಪೇೞಲ್ ಪಟ್ಟುದು (157, o. r. -ಪೇೞೆ-). ಬಿಡಲ್ ಪಡು (ಬೞ್ದುಂಕು I). its commentator uses it frequently, *e. g.* 7. 11. 23. 27. 61. 92. 93. 107. 120. 125. 132. 243. 283.— ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಂ ವೇದದಲ್ಲಿ ಪೇೞೆ ಪಟ್ಟುವು (Hlā.). ಬಿಡಲು ಪಟ್ಟುದು (ಅವಕೀರ್ಣ, ಅವಧ್ವಸ್ತ, ತ್ಯಕ್ತ, etc.); ಔದಾಸೀನಂ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅನಾದೃತ, etc.); ಪರಿಹರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಪ್ರತಿಕ್ಷಿಪ್ತ, ನಿರಸ್ತ, etc.); ಸಾಕಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ನುನ್ನ, ಕ್ಷಿಪ್ತ); ಸುತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು (ನಿವೃತ, ವೇಷ್ಟಿತ, etc.); ಮುಚ್ಚಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಪ್ರಚ್ಛಾದಿತ, etc. Hlā.); ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ತ್ಯಕ್ತ, etc.); ಮುಚ್ಚಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಪ್ರಚ್ಛಾದಿತ, etc.); ಸುತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು (ನಿವೃತ, etc.); ಅಗಲಕ್ಕೆ ಹರಹಲು ಪಟ್ಟುದು (ಪ್ರವೃದ್ಧ, etc.); ಪೊಗೞಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸ್ತುತ); ಹೊಱವಡಿಸಲು ಪಟ್ಟವನು (ಅವಕೃಷ್ಟ, etc. Nr.); ಕಟ್ಟಲು ಪಟ್ಟ ಕರ್ಮ (ಸಮ್ಪಾದಿತಕರ್ಮ Nn. 148); ಸಾಧಿಸಲು ಪಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿ (ಸಾಧಿತಬುದ್ಧಿ 148). ಹುಟ್ಟಲು ಪಟ್ಟ (ಸಂಜನಿತ 159). see ಅೞಿಸಲ್ ಪಡು, ಅಱಿಯಲ್-, ಅಲುಗಲು-, ಅೞಲಿಸಲ್-, ಉಣಲ್ಪಡು, ಏಱಿಸಲ್ ಪಡು, ಒಡೆಯಲ್-, ಒದಗಿಸಲ್-, ಕೀೞಲ್-, ಕೆತ್ತಲ್-, ತಗ್ಗಿಸಲ್-. ತೊಳೆಯಲ್-, ಮುಸೆಯಲ್-, ಹಡಿಯಲ್-; Bp. 3, 16; 4, 29; 26, 38; 33, 19; 36, 60; 50, 19; 54, 10; 56, 55; 60, 20; B. 4, 58. 59. 92; 5, 255; Si. 79. 141. 293. 300. 384; G. 17. 18. 23. 28. 30, etc., etc. see also the peculiar way of expressing the passive s. ಪೇೞ್ (Śmd. 61; Śm. 27). — for ತಾಮ್ ಇರಲ್ ಪಟ್ಟರ್, etc., *without the meaning of the passive* (Śmd. 299) *cf.* remark at the end of ಪಡೆ 1.

ಪಡು paḍu. 2. = ಪಡಿ 1, etc. getting, etc. see ನೇರ್ಪಡು2. — ಪಡುಪಾಟು. = ಪಡಿಪಾಟು. (My.). — ಪಡುಪಾಟ್ಲು. sufferings, troubles (My.).

ಪಡು paḍu. 3. = ಹಡು. to lie down, to repose; — to go down, to set, as the sun; to wear away, to be spent (as the day); — to have sexual intercourse; — to fall (in battle), to die (ಶಯನ Śmd. Dh., Śm. 92; ಮರಣ Śmd. Dh.; Śm. 92; Abh. P. 7, 7 va.; 13, 44; V. 9, 107 va.; Te., T., M.). ಪುಡಿಯಡರೆ ನಿಮಿರ್ದ ಪುತ್ತಿನ ಕುಡಿ ಕೆಡೆದತ್ತಾಲಮ್ ಒಲೆದು ದವಱಡಿಯೊಳ್ ತೂಂಕಡಿಪ ಮಿಗಂ ಮುನ್ದಣಗೊರ್ಗುಡಿಸಿದುದೋ ಪಡುವ (in the west) ಪಡುವ ಮೃಗಲಾಂಛನನಾ? (Līlv. 3, 2).

ಪಡು paḍu. 4. setting: the west (My.); dying. [ನೇಸರ್ಪಡಲೊಡಮೆನ್ನಿಂ ಮುನ್ನಮೆ ಪೋಗಿರ್ಪುದು Pb. 8, 72 va.]. — ಪಡುಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. the western sea (V. 8, 42; J. 26, 4. 5). — ಪಡುಗಡೆ. -ಕಡೆ. the western side or point of the compass (My.). — ಪಡುನೇಸಱ್. the setting sun (ಪಿಮ್ಮೊೞಿತ್ತು Śs.; Cpr. 8, 6; Abh. P. 7, 89). — ಪಡುಮಿಗ. a wild beast doomed to die. — ಪಡುಮಿಗಂಗುಡು. _ಂ_ಕುಡು. to deliver (oneself into the hand of the huntsman) as a doomed beast (Cpr. 5, 64 va.). — ಪಡುವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. the western mountain (ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿ Śs.).

ಪಡು paḍu. 5. (fr. ಪಡು 3?). = ಪಡೆ 4. a place (hollow or hole) of refuge (for wild animals) between stones or in rocks (ಕಲ್ಲ ಮುೞೆ Śs.; *cf.* M. ಪೞುದು, a hole?).

ಪಡು paḍu. = ಪಡ. Tbh. of ಪಟ. cloth, etc. see ಪಡುಸಾಲೆ.

ಪಡುವ paḍuva. = ಪಡವಲ್, ಪಡು 4, (ಪಡುವಣ), ಪಡುವಲ್ (Śmd. 145; My.). ಪಡುವು. the region of sunset: the west. declension: ಪಡುವಣ, ಪಡುವಣಿಂ (Śmd. 135). ಪಡುವ ಮೂಡ ತೆಂಕ ಬಡಗ ಪೊಡವಿಪತಿಗಳಿಲ್ಲೆನಲ್ ನಡೆದು, ಗೆಲ್ದು (145). ಪಡುವಣ ಗಿರಿ (Bp. 24, 43). ಪಡುವಣ ಮನೆಗೆ ಮೂಡಣ ದೀಪ (Prv.).

— ಪಡುವಣಂ. -ಅಂ. a man of the west (Śmd. 136). — ಪಡುವಣ ದೆಸೆ. the western quarter (ವಾರುಣಿ, ಪ್ರತೀಚಿ, ಪ್ರತ್ಯಂಚ್ Hlā.). — ಪಡುವಣ ದೆಸೆಗೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. Varuṇa (Śm. 13). — ಪಡುವಣ ಬಡಗಣ ದೇಶ. the north-west (ಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರದೇಶ Nr.).

ಪಡುವಣ paḍuvaṇa. = ಪಡುವ. [ಪಡುವಣದೆಸೆಯ ಕಾಮ್ಯಕವನದ ಬಟ್ಟೆಯಂ ತಗುಳ್ದು ಪೋಗೆ Pb. 7, 21 va.; Ap. 3, 58 va.]. ಪಡುವಣ ದಲ್ಲಿ (B. 3, 114; 4, 67).

ಪಡುವಲ್ paḍuval. -ಲು. = ಪಡುವ (Śmd. 145; My.), etc. (ಪ್ರತ್ಯಕ್, ಪ್ರತೀಚಿ Mr. 58; ಪ್ರತೀಚಿ Si. 28; Tu., Te. ಪಡಮರೆ; T. ಪಡುಞಾಯಿಱು, ಪಡುನಾಯಿಱು; M. ಪಡಿಞ್ಞಾಯಱು, ಪಡಿಞ್ಞಾಱು; see ನೇಸಱ್). [Tu. ಪಡ್ಡಾಯಿ, ಪಡ್ಡೆಯಿ]. ಪಡುವಲಾದುದು (ಪ್ರತ್ಯಕ್, ಪ್ರತೀಚೀನ Hlā.; ಪ್ರತೀಚೀನ Mr. 58). ಪಡುವಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದದು (ಪ್ರತೀಚೀನ Si. 29).

ಪಡುವಲ paḍuvala. Tbh. of ಪಟೋಲ. a snake gourd. (ಕೋಶಾತಕಿ, ಜಾಲಿ, ಪಟೋಲ G.).

ಪಡುವಿಕೆ paḍuvike. getting, incurring, experiencing, etc. ಆಶೆ ಪಡುವಿಕೆ (ದೋಹದ, ಇಚ್ಛೆ, etc. Si. 70). ಆತುರ ಪಡುವಿಕೆ (ಸಮ್ಭ್ರಮ, etc., ತ್ವರೆ ಪಡುವಿಕೆ 397). see ಒಡಮ್ಬಡುವಿಕೆ.

ಪಡುವು paḍuvu. = ಪಡುವ, etc. ಪಡುವಿನ, ಪಡುವಿಗೆ, ಪಡುವಿನಲ್ಲಿ (My.).

ಪಡುಸಾಲೆ paḍu-sāle. = ಪಡಸಾಲೆ. a roof-hall. ಪಡುಸಾಲೇ ಊಟ ನಡುಸಾಲೇ ನಿದ್ರೆ (Prv.).

ಪಡುಹ paḍuha. = ಪಡುವಿಕೆ. see ಉಪತಾಪಬಡುಹ, ಒತ್ತೆ-, ತಪ್ಪುಡುಹ.

ಪಡೆ paḍe. 1. = ಅಡೆ 5, (ಪಡು 1), ಹಡಿ 1, ಹಡೆ. to get; to incur, to undergo, to experience; to acquire, to gain, to obtain (ಉಪಾರ್ಜನ Śmd. Dh.; ಹಡೆ 11 Cm.; ಪೆಱು 141 Cm.; ತಾಳ್ 141 Mḍb. Cm.; My.; Te.; T. ಪಡೈ, ಪಯ). 2, to beget: to generate, to procreate, as a father; (but especially) to bear, to give birth to, as a mother (My.; T., M.). P. ps. ಪಡದು, ಪಡೆದು. [ಪಡೆದತ್ತಹರ್ನಿಶಂ ಪೆರ್ಚನನ್ತರಂಗಕ್ಕೆನ್ನಾ Kr. 1, 56; ಶ್ರೀಯುನರಾತಿ ಸಾಧನ ಪಯೋನಿಧಿಯೊಳ್ ಪಡೆದುಂ Pb. 1, 1; Ap. 1, 47 va.]. ಇನ್ನುಂ ಪೊನ್ನನೆ ಪಡೆವುದು! (Śmd. 84). ಪಡೆದಂ ಪದ್ಮಜನಿ ಜಗತ್ರಯಮುಂ (155). ಪಡೆದಪಂ (260). ಜಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವದು (Si. 263). ಪಡದ ತಾಯನ್ತೆ ಅಲಂಕಾರಥನ್ದಮುನ್ ಈವುದು (Mr. 6). ವೃನ್ದಾರಕರ ಪಡದ ಸತಿ ಅದಿತಿಯೆನ್ದೆನಿಕ್ಕುಂ; ದಾನವರ ತಾಯಿ ದನುವೆನಿಕು; ರಕ್ಕಸರ ವೃನ್ದಮುಂ ಪಡದಾಕೆ ನಿಕಸೆಯಕ್ಕು; ಅಸುರರ ಪಡೆದಾಕೆ ದಿತಿಯೆನಿಕ್ಕುಂ; ಇನ್ದಾರಿಯಂ ಪಡದವಳು ವಿನತೆಯಕ್ಕು; ಉರಗ ಸನ್ದೋಹಮುಂ ಪಡದವಳು ಕದ್ರುವಕ್ಕು (24). ಪಡದ ಮಗನಿಗೆ ಕಡದ ಬೆಣ್ಣೆ ಆಗದೇ? — ಪಡೆದಷ್ಟೂ ಹಡದದ್ದಕ್ಕೆ ಹೋಗೆ, ಕಡೆಗೆ ಬಡತನ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.). see Śmd. 14. 123. 128. 157, Cpr. 1, 47; 2, 19. 22; Grj. 2, 106 va.; Bp. 11, 23; 29, 29; 46, 43; 47 sum.; 49, 12. 13. 46; 50, 77. 78; 52 sum.; 52, 35. 36. 56; 53, 54; 57, 58; 59, 14; 60, 60; J. 18, 19; Dp. 5, 2; 63, 1; B. 5, 50; ಅನ್ತಃಕರಣಮ್ಬಡೆ, ಋತುವಡೆ, ಎಣೆವಡೆ, ಕಡಿವಡೆ, ಗಾಯವಡೆ, ಜಾಣ್ಬಡೆ, ಪೂಜೆವಡೆ, etc., etc. in the same manner as ಪಡು 1, ಪಡೆ is used to form a sort of *passive voice, e. g.* ಪೇೞಲ್ ಪಡೆಗುಂ (Śmd. 16. 61); ಪ್ರಯೋಗಿಸಪಡೆಗುಂ (135. 394); ಪೇೞಲ್ ಪಡೆದ ಶಬ್ದಂಗಳ್ (358); ಅಯ್ದಲ್ ಪಡೆವುದು (156). *without the meaning of the passive* this form appears *e. g.* in ಗೆಲಲ್ ಪಡೆ s. ಗೆಲ್ 1, and in ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲ್ ಪಡೆ s. ನಿರೀಕ್ಷಿಸು; *cf.* remark at the end of ಪಡು 1.

ಪಡೆ paḍe. 2. = ಪಡೆದು. P. p. of ಪಡೆ 1, in ಪಡೆ ಪಡೆದು. ಪಡೆ ಪಡೆದಚ್ಚರಿಯುಂ (Śmd. 272).

ಪಡೆ paḍe. 3. getting, etc. see ಮೆಳ್ವಡೆ. — ಪಡೆಮಾತ. an originating, *i. e.* principal, great man (Abh. P. 7, 2).

ಪಡೆ paḍe. 4. = ಪಡು 5. a place of refuge between rocks. (ಕಲ್ಲ ಮಱೆ Kk. 70, Śm. 90; Te.: an orifice or hole, as in a mountain; *cf.* ಪೊಡಗು).

ಪಡೆ paḍe. 5. a multitude, a host, a force, an army (ಬಲ Śmd. Dh., Śm. 40; ಪೃತನೆ, ಸೇನೆ, ಧ್ವಜನಿ, ಪತಾಕಿನಿ, ವಾಹಿನಿ, ಬಲ, ಸೈನ್ಯ, ಚಕ್ರ, ಚಮು, ವರೂಥಿನಿ, ಅನೀಕಿನಿ, ಅನೀಕ Hlā.; ಕಟಕ Hlā., Mr. 466; ಸೇನೆ Nn. 114. 127; ಬಲ, ಚಮು, etc. Mr. 291; ದಣ್ಡು 481; My.; Tu., M.; T. ಪಡೈ). [ಪಡೆಯುಱೆಯಲಾದೊಡಱೆಯುಂ ಕಿಡಿಸುಗುಂ Kr. 3, 148; Pb. 1, 6; ತಮ್ಮಿನಿಯರ ಕಾಲ್ವಿಡಿವನ್ದದ ಚಿತ್ರದ ಪೆಣ್ಬಡೆಯಿಂ ಸ್ತ್ರೀರಾಜ್ಯದನ್ದಮುದಱೆಡೆಯೆಡೆಯೊಳ್ Ap. 4, 32]. ಪಡೆಯ ಹಿನ್ದಣಮೆಯ್ (ಪ್ರತಿಗ್ರಹ Hlā.). see Bh. 2, 4, 12; 3, 13, 30; Rśv. 6, 11 va.; 6, 54; 13, 95 va.· ಕುಱುವಡೆ, ಬೇಡವಡೆ, etc. — ಪಡೆಯ. -ಅ 3. a man who has a multitude. see ಪೆಣ್ಬಡೆಯ. — ಪಡೆವೆರಸು. -ಬೆರಸು. to be together with an army. ಪಡೆವೆರಸಿ ನಡೆವುದು (ಅಭಿಷೇಣನ Hlā.).

ಪಡೆಪು paḍepu. = ಪಡಪು. acquiring, etc. [ಕಡುತಪದಿನ್ದೆ ನಿನ್ನ ಪಡೆಪಾವುದೊ ಗಾವಿಲ Pb. 7, 93; Ap. 5, 6].

ಪಡೆಪುಗಾರ್ತಿ paḍepu-gārti. = ಪಡಪುಗಾರ್ತಿ. a woman who acquires. (ಗಱುಸಾಳಿವೆಣ್ Śm. 74).

***ಪಡೆಮಾತು paḍe-mātu.** = ಪಡಿಮಾತು. ಬಕನ ಪಡೆಮಾತನೆ ನುಡಿಯುತ್ತಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ Pb. 3, 26 va.; Ap. 12, 104.

ಪಡೆಯಿಲ paḍe-ila. (Śmd. 241). a soldier.

ಪಡೆಯುವಿಕೆ paḍeyuvike. = ಹಡೆಯುವಿಕೆ. obtaining, gaining, etc. (ಪ್ರಾಪ್ತಿ Si. 424; ಸಾಧನ 437).

ಪಡೆವಳ paḍe-vaḷa. = ಪಡೆವಳ್ಳ (Śmd. 234). a general [ನಾಳೆ ಕಾಳೆಗಮೆನ್ದು ಪಡೆವಳರ್ ಪೋಗಿ ಸಾಱುಂ Pb. 10, 34 va.]; (ಸೇನಾಧಿಪತಿ Kk. 37; ಸೇನಾನಿ Śm. 45; Abh. P. 10, 134 va.; Te. ಪಡೆವಾಲು). [Tu. ಪಡಿವಾಳ. a family name].

ಪಡೆವಳ್ಳ paḍe-vaḷḷa. = ಪಡೆವಳ, q. v. [ಪಡೆವಳ್ಳಂ ಗಡಮಾ ಬಲಕ್ಕೆ ಪಲೆ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ Pb. 10, 4; Ap. 11, 47].

ಪಡ್ಡಮಿ paḍḍami. = ಪಾಡ್ಯಮಿ. the first day of the lunar fortnight. (My.).

ಪಡ್ಡಳಿ paḍḍaḷi. (Tbh. of ಪ್ರತಿಹಾಸ). the sweet-scented oleander, Nerium odorum Ait. (ಕರವೀರ Ct. I, 11; ಕಣಲಿಗೆ Ct. II, 38; Kk. 22; Śm. 27; T. ಪಟ್ಟಡೈ). see Grj. 5, 56; 7, 53; Bp. 12, 18; 19, 65; Śśv, 3, 9.

ಪಡ್ಡೆ paḍḍe. maturity; fitness for breeding (My.; Te.), as ಪಡ್ಡೆಯಾಕಳು, ಪಡ್ಡೆಯೆಮ್ಮೆ, ಪಡ್ಡೆಹಾವು, ಪಡ್ಡೆಹುಡುಗ, ಪಡ್ಡೆಹುಡುಗಿ, ಪಡ್ಡೆಹುಲಿ (My.). (*cf.* Mhr. ಪಾಡಾ, ಪಾಡೀ).

ಪಣ್ paṇ. 1. ripe fruit to be produced, to ripe (ಪಣ್ಣು ದೋಱು Śm. 22; ಪಣ್ಣಾಗು Kk. 20; Tu. ಪರ್ನ್ದ್; Te. ಪಣ್ಡು; T., M. ಪೞು; see ಪೞ). P. p. ಪಣ್ತು (Śm. 22; Kk. 20; Cpr. 8, 28; Śśv. 1, 27; 2, 42 va.). [ಪಣ್ತೆಱಗಿದ ತದಾಶ್ರಮದ ತರುಗಳ ಮೇಗಿರ್ದು Pb. 1, 115 va.; Ap. 5, 45]. ತಳಿಯ ಕೊೞ್, ಇವಿರೊಳ್ ಪಣ್ತಾರವೆ (Śmd. I). [— ಪಣ್ತೆಲೆ. -ಎಲೆ. ripe leaf. ಮಲಯಾನಿಲನೊಯ್ಯನೆ ಪಣ್ತೆಲೆಯಂ ನೆಲೆಯಿಂ ಕಳಲ್ಚುಗುಂ Kr. 3, 54].

ಪಣ್ paṇ. 2. = ಪಣ್ಣು 2, ಹಣ್ಣು 2. a ripe fruit; ripeness (ಫಲ Śmd. Dh.; ಮೆಲ್ Ct. II, 28; [Tu. ಪರ್ನ್ಟ್]; Te. ಪಂಡು; T., M. ಪಐ). ಮರದಮ ಪಣ್ (Śmd. 115). ಮರದತ್ತಣಿಂ ಪಣ್ಣುರುಳ್ದುದು (160). ಪಣ್ಗಳ್ (Cpr. 1, 101 va.; 2, 84. 86; 7, 48; Rśv. 2, 46). see Rśv. 9, 23; ತನಿವಣ್, ಪಲ-, ಬಾಟಿ³-, etc. — ಪಣ್ಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. ripe fruit and nuts, heads, etc. (Cpr. 1, 102; J. 15, 17). ಪಣ್ಗಾಯಿ (J. 18, 13). [— ಪಣ್ಗೊಲೆ. -ಗೊಲೆ 2. a bunch of fruits. ತೂಗಿ ಪಣ್ಗೊಲೆಯಿಂ ಬಳ್ಕುವ ಕೊಂಗು Ap. 1, 67]. — ಪಣ್ಣಾಗು. -ಆಗು. ripe fruit to be produced (see s. ಪಣ್ 1); to become ripe. ಮಿಡಿ ಪಣ್ಣಾಗದೆ? (Śś. 44). — ಪಣ್ಣೆಲೆ. -ಎಲೆ. a ripe, full-grown leaf (Śmd. 39. 345). — ಪಣ್ಣೊತ್ತರ. -ಒತ್ತರ (s. ಒತ್). one of the divisions in a ripe fruit (ತೊಳೆ Ct. I, 23). — ಪಣ್ದೆನೆ. -ತೆನೆ. a ripe ear of corn (J. 25, 5). [— ಪಣ್ವಲ. fruits. ತಱಗೆಲೆಯೆ ಪರಿಯಣವಾಗೆ ಪಣ್ವಲವೆತ್ತಿದ ಬೋನವಾಗೆ Pb. 7, 28]. *cf.* ಹಣ್ವಲ.

ಪಣ paṇa. 1. = ಬಣ 2. any tribe; a sectarian division (My.; Te. ಫಣ; Mhr. ಫಡ, a company of actors, dancers, etc.). — ಪಣಕಟ್ಟು. caste rules (My.).

ಪಣ paṇa. 2. = ಹಣ. play, gaming, playing with dice, playing for a stake. [ಪಣಮುಡಿದರನ್ನದ್ದಂ ಮಾಡಲುಂ Pb. 5, 43 va.]. 2, *a stake at play, a wager* (ನೀವಿ, ಒಡ್ಡಿದದು Nn. 105; Bh. 2, 13, 49). 3, *wages, hire.* 4, a sum, reckoned in coins or cowries. 5, a fanam, a small coin of silver or gold (T.): four āṇes and eight Kāsus (My. as ಹಣ); four Pāgas (Mr. 355). 6, *a coin of a certain weight, equivalent to 80 cowries.* 7, a weight: two tolas. 8, *price.* 9, *money, wealth, property* (ದುಡ್ಡು G.). 10, a commodity for sale. 11, business, trade. 12, a shop, a stall (ಪಣ್ಯ, ವಿಪಣಿ, ಅಂಗಡಿ Mr. 195). 13, a particular measure (see Mr. 60). see ಇಪ್ಪಣ, ಒಪ್ಪಣ. — ಪಣಕಟ್ಟು. to wager. ಪಣ ಕಟ್ಟುವವನ ಹತ್ತರ ಹೆಣಗಬಹುದು, ಹಣ ಕೊಡಿಸುವವನ ಹತ್ತರ ನಿಲ್ಲಲಾಗದು (Prv.).

ಪಣ paṇa. 3. = ಪಣೆ 5. Tbh. of ಪಣವ 1 in ಬದ್ದವಣ 1.

ಪಣಕಾನ್ತೆ paṇa-kānte. a venal woman, a harlot (V. 8, 25).

ಪಣತೆ paṇate. = ಪಣಿತೆ, ಹಣತೆ, ಹಣಿತೆ. Tbh. of ಪ್ರಣೀತೆ. an earthen or metal saucer-formed receptacle for the oil and wick of a lamp (My.; Mhr. ಪಣತೀ; Te. ಪ್ರಮಿತೆ).

ಪಣಮ್ಬು paṇambu. — ಪಣಮ್ಬೂರು. N. of a village in South Kanara. see Prv. s. ಪೆಂಕು.

ಪಣವ paṇava. 1. = ಪ್ರಣವ. *a small drum or tabor or a kind of cymbal, one used to accompany singing* (ಪಟಹ, ದಿಣ್ಡಿಮ Hlā.; ಬೊಮ್ಬುಳಿಕೆ Nr.).

ಪಣವ paṇava. 2. Tbh. of ಪ್ರಣವ No. 3 (Bp. 41, 23).

ಪಣವಕ paṇavaka. N. of a vṛitta (Ch.).

ಪಣವಧು paṇa-vadhu. = ಪಣಕಾನ್ತೆ. (Cpr. 8, 46).

ಪಣವಧೂಟಿ paṇa-vadhūṭi. = ಪಣವಧು. (V. 8, 20).

ಪಣಾಯಿತ paṇāyita. *praised, honored.*

ಪಣಾರ್ಪಣ paṇa-arpaṇa. retaining-fee; earnest-money (ಸಂಚಕಾರ Mr. 345). 2, making an agreement, contract.

ಪಣಿ paṇi. 1. a stout stick or bat. see ಚಿಣಿ-. (*cf.* ಪಣೆ2?) — ಪಣಿಚೆಣ್ಡು. a play at which a bat and ball are used (C.).

ಪಣಿ paṇi. 2. (T. ಪಣ್ಣೆ, Ficus religiosa). — ಪಣಿಯಾಲ. (ಗರ್ದಭಾಣ್ಡ, ಕನ್ದರಾಲ, ಪ್ಲಕ್ಷ, etc., ಬಸರೀ ಗಿಡ, ಜಡೇ ಬಸರೀ ಗಿಡ Si. 132; My.).

ಪಣಿ paṇi. Tbh. of ಫಣಿ. a snake, a cobra. (Śmd. 338).

***ಪಣಿಗೆ paṇige.** = ಹಣಿಗೆ. a comb. ವೈರಿಯ ಪಲ್ಲಪಣಿಗೆಯಿಂ ಬಾಚಿ Pb. 12, 155.

ಪಣಿತ paṇita. 1. *praised, honored.*

ಪಣಿತ paṇita. 2. = ಪನ್ತ 1. betted; risked or hazarded; a bet, a wager, a stake.

ಪಣಿತವ್ಯ paṇitavya. *to be bought, vendible.*

ಪಣಿತೆ paṇite. = ಪಣತೆ. (ಮಲ್ಲಿಕೆ Nr.; My.).

ಪಣಿದ paṇida. = ಹಣಿದ. beating.—ಪಣಿದವೊಯ್. -ಒ-ಪೊಯ್. to beat soundly. (Cpr. 10, 81).

ಪಣೆ paṇe. 1. = ಅಣೆ 2, ಹಣೆ 3. the forehead [ಪರಡು ಸನ್ದಿ ನೊಸಲ್ ಪಣೆಕಣ್ ಕದಮ್ಪು Pb. 11, 136]; (ನೊಸಲ್ Śm. 71; Si. 214; Cpr. 7, 87; J. 2, 28; 8, 8; 29, 40). [— ಪಣೆಕಟ್ಟು. = ಪಣೆಗಟ್ಟು. ಕಟ್ಟಿದ ಪಣೆಕಟ್ಟು ಬೀಣ್ಬೆವಱಿ³ Pb. 5, 36]. — ಪಣೆಕುರುಳು. a lock of hair on the forehead (J. 28, 18). — ಪಣೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. a forehead-band. [ಕರ್ಪಿಡಿದ ಪಣೆಗಟ್ಟು ಕೆಯ್ಪೊಡೆ ಬೆಡಂಗನೊಳಕೊಳೆ Pb. 10, 71]. ಮಣಿಯುಡಿದೊವಲುಂ ಪಿರಿಯ ಪಣೆಗಟ್ಟುಂ (Śmd. 78). — ಪಣೆಗಣ್. -ಕಣ್. an eye in the forehead (Grj. 8, 47; J. 20, 17). — ಪಣೆಗಣ್ಣ. Śiva (ಉಮೆಯಾಳ್ದ Ct. II, 5). — ಪಣೆಗತ್ತುರಿಬೊಟ್ಟು. -ಕತ್ತುರಿ-. a bottu of musk on the forehead (Rśv. 3, 29). — ಪಣೆಯಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. Brahmā's writ on a man's forehead: fate (J. 24, 29). — ಪಣೆವಾಸಱಿ³. -ಪಾಸಱಿ³. a forehead like a flag-stone (Rśv. 6, 11 va.). — ಪಣೆವೆಱಿ³. -ಪೆಱಿ³. a forehead like the moon (Rśv. 14, 14 va.).

ಪಣೆ paṇe. 2. = ಹಣೆ 1, ಹಣೆ 1. the upper part of the stem of a tree. [ತಳಿರ್ಮೊದಲ್ಪಣೆ ಕವಲ್ಗೊಮ್ಬುಮ್ಬುವೀ ಕೆನ್ದಳಿರ್ಮೂವಿಂಗಲ್ಲದೆ ಮಾವುಗಳ್ಗೆ ಪೆಱವಕ್ಕಿನ್ತೀಂ ಬೆಡಂಗಕ್ಕುಮೇ Ap. 11, 97]. ಪಣೆಯಿಂ ಕೊನೆವರೆಗಂ ಪೂತುವು, ಅರರೆ, ಚಮ್ಪಕನಿಕರಂ (Cpr. 7, 53).

ಪಣೆ paṇe. 3. = ಹಣೆ 2. a haunt or lair of wild beasts (ಮಿಗಮಿಪ್ಪ ತಾಣ Kk. 73; Śsv. 3, 44 va.; T. ಪಣ್ಣೈ, ಪಣ್ಣ, litter or straw laid for animals).

ಪಣೆ paṇe. 4. = ಪಣ್ಣೆಯ. ground that is worked; tillage; a quarry (M.; Tu.; T. ಪಣ್ಣೈ, ಪಣ್ಣ; see ಪಣ್ಣು 1). see ಕಲ್ಪಣೆ.

ಪಣೆ paṇe. 5. = ಪಣ 3. a kind of drum. (T. ಪಣ್ಣೈ, a drum). see ರಿಗ್ಗವಣೆ. *cf.* ಅಣೆ 3. (to strike).

ಪಣ್ಟಿಸು paṇṭisu. to tumble, to turn over, to make a somerset (Bh. 1, 14, 21; 3, 17, 35; 8, 25, 6; see ಪೈಟಿ).

ಪಣ್ಡ paṇḍa. = ಷಣ್ಡ. *a eunuch, an impotent man. cf.* ಷಣ್ಡ.

ಪಣ್ಡಕ paṇḍaka. *a eunuch.*

ಪಣ್ಡಿತ paṇḍita. *a Pandit, a scholar, a learned or wise man, a learned Brāhmaṇa, a doctor* (ವಿದ್ವಾಂಸ Nn. 126). 2, a physician (ಮೂಲಿಕ, ವೈದ್ಯ Nn. 44; My.). ಪಣ್ಡಿತರೆನ್ದರೆ ಹೆಣ್ಡತೀ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗು! ಅನ್ದ. — ಪಣ್ಡಿತನಾದರೂ ಕಣ್ಣಾಬಟ್ಟೆ ಆಡಿದರೆ ಕುಣ್ಡೆಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ದುಹೋಗಬೇಕಾದೀತು (Prvs.). — ಪಣ್ಡಿತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 43). — ಪಣ್ಡಿತವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. a parrot (ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿ, ಗಿಳಿ Śmd. II; ಗಿಳಿ Ct. I, 97; ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿ, ಪುರುಳಿ, ಗಿಳಿ Kk. 24; Śm. 28; Śsv. 1, 52). — ಪಣ್ಡಿತಳು. a female Pandit (My.; Si. 186).

***ಪಣ್ಡಿತಿಕ್ಕೆ paṇḍita-ikke.** erudition. ಪದಮಿಕ್ಕಿಯೋದಿ ಪಣ್ಡಿತಿಕ್ಕೆಗೆ ಮುಯ್ಯಾನ್ತುಂ Pb. 4, 94 va.; Vr. 4, 25.

***ಪಣ್ಡಿತೆ paṇḍite.** a woman scholar, a learned wise woman. ಕಯ್ಗೊಣ್ಡ ಕಳಾಪರಿಣತೆಯೊಳ್ ಪಣ್ಡಿತೆಯಿನ್ದಾಕೆ ಪರಮ ಪಣ್ಡಿತೆಯಾದಳ್ Ap. 3, 21.

ಪಣ್ಡೆ paṇḍe. wisdom; science, learning. (R.).

ಪಣ್ಣನೆ paṇṇane. to some extent, etc.; [quickly. ಪಣ್ಣನೆ ನೋೞ್ಪಂ Pb. 3, 16; -ಪಣ್ಣಪಣ್ಣನೆ. rep. ಅನ್ತೆರಡುಂ ಪಡೆಗಳುಂ ಪಣ್ಣಪಣ್ಣನೆ ಪಣ್ಡೆ Pb. 10, 50 va.]; (ಅರಮೆ, ಕೆಲ Śs.; Cpr. 2, 83; Rśv. 1, 128).

ಪಣ್ಣಿಕ paṇṇika. = ಪಣ್ಣಿಗೆ, ಪಣ್ಣುಗೆ. arranging, putting in order, making ready, equipping (ಸಂವರಣೆ Śm. 42; Kk. 62, o. r. ಕೆಯ್ತ; T. ಪಣಿಕ್ಕು, a plan, design, accurate performance). 2, an ornamental mark on the forehead (ತಿಲ Śs.).

ಪಣ್ಣಿಗೆ paṇṇige. = ಪಣ್ಣಿಕ. see ಪಂಚವಣ್ಣಿಗೆ.

ಪಣ್ಣಿಸು paṇṇisu. to cause to make ready, etc. (Kāvy. 5, 26).

ಪಣ್ಣು paṇṇu. 1. ಹಣ್ಣು 1. to make ready, to prepare; to array; to equip; to dress, to decorate, to trim; to put on armour (ಸಜ್ಜೀಕರಣ Śmd. Dh.; Te. ಪನ್ನು; T., M. ಪಣ್ಣು, to make, perform, produce; T. also ಪಣ್). P. p. ಪಣ್ಣಿ. [ತೊಟಲ್ದೇಕಿಪಿರೇೞಂ ಪಣ್ಣಿಮೆನೆ Pb. 10, 48 va.]. ಪಣ್ಣಿದ ಮೌತಿಕ (ತೆತ್ತಿಸಿದ ಮುತ್ತು, ರಜತ Nn. 104). see Cpr. 2, 91 va.; 7, 79 va.; Abh. P. 2, 11; 13, 95; Rśv. 6, 11 va. (twice); V. 5, 4 va.; J. 16, 17; 18, 61; 21, 12; 29 sum.; 30, 35. [—ಪಣ್ಣಿಡು. -ಇಡು. to prepare. ಅಡು ಪಣ್ಣಿಡು ಪೋಗು ನೀನುಮಾನುಂ ತಿಪ್ಪಂ Pb. 3, 12].

ಪಣ್ಣು paṇṇu. 2. = ಪಣ್ 2, etc. a ripe fruit, etc. [ಅನ ಲರುಂ ಪಣ್ಣಂ ಬೀತೋವವು ಗಡ Pb. 1, 55].— ಪಣ್ಣುದೋಱು. -ತೋಱು. ripe fruit to appear or be produced (ಪಣ್ Śm. 22).

ಪಣ್ಣುಗೆ paṇṇu-ge. = ಪಣ್ಣಿಕ, etc. (Śmd. 248). [ಏಱಿದ ಪೊನ್ನ ಪಣ್ಣುಗೆಯ ಪೆರ್ವಿಡಿ Pb. 9, 100].

ಪಣ್ಣೆಯ paṇṇeya. = ಪಣೆ 4, ಪಣ್ಯ. a farm, a landed estate (My.). [T.].

ಪಣ್ಯ paṇya. = ಪಣ್ಣೆಯ. (My.).

ಪಣ್ಯ paṇya. 1. to be purchased or bought; to be sold, saleable, vendible. 2, *an article of trade, a ware.* 3, a shop (ವಿಪಣಿ, ಅಂಗಡಿ Mr. 195).

ಪಣ್ಯ paṇya. 2. to be praised or honored.

ಪಣ್ಯವನಿತೆ paṇya-vanite. = ಪಣ್ಯಾಂಗನೆ. a prostitute. (Mr. 514).

ಪಣ್ಯವಿಕ್ರಯಶಾಲೆ paṇya-vikraya-śāle. *a hall for buying and selling.*

ಪಣ್ಯವೀಥಿ paṇya-vīthi. = ಪಣ್ಯವೀಥಿಕೆ. (My.).

ಪಣ್ಯವೀಥಿಕೆ paṇya-vīthike. *a market-street, a bazar.*

ಪಣ್ಯಸ್ತ್ರೀ paṇya-strī. = ಪಣ್ಯಾಂಗನೆ. (My.).

ಪಣ್ಯಾಂಗನೆ paṇya-aṅgane. *a venal woman, a prostitute.*

ಪಣ್ಯಾಜೀವ paṇya-ājīva. *a tradesman.*

ಪಣ್ಯಾಜನ paṇyā-jana. a harlot (Rām. 5, 8, 22).

ಪಣ್ಯೆ paṇye. ಪಣ್ಯಾ. a venal woman. 2, *the heart-pea, Cardiospermum halicacabum* Lin.

ಪತ pata. 1. Tbh. of ಪಥ (Śmd. 338). see ಮಾ-.

ಪತ pata. 2. *flying, flight.*

ಪತಗ pata-ga. *a bird.*

ಪತಂಗ pata-ṅ-ga. 1. = ಹದಗ. *a bird* (ವಿಹಂಗ, ಪಕ್ಷಿ Nn. 61). 2, *a grasshopper* (ಶಲಭ Mr. 176). 3, a fire-fly (ಶಲಭ, ಮಿಂಚುಬುಳು 61). 4, *any flying insect, especially a moth, that is attracted by a light.* 5, *the sun* (ರವಿ, ಸೂರ್ಯ 61). 6, an arrow (ಬಾಣ, ಅಮ್ಬು 61). 7, a sort of paper-kite (Mhr.; My.; B. 5, 219). — ಪತಂಗದ ಹುೞು. -ಹುೞು. = ಪತಂಗ No. 4. (My.; Si. 175. 176).

ಪತಂಗ pataṅga. 2. Tbh. of ಪತ್ರಾಂಗ. a small prickly tree yielding Sappan wood, Caesalpinia sappan L. (Mhr.; St. & Pl.). 2, red-sanders, Pterocarpus santolinus (ಪತ್ರಾಂಗ, ರಕ್ತಚನ್ದನ Nr.; G.; My.; Śsv. 3, 32).

ಪತಂಗಿಕೆ pata-ṅ-gike. a small bird; a *small bee.*

ಪತಂಜಲಿ patañjali. N. of a muni, teacher of the yōga philosophy. (My.).

ಪತತ್ patat ಪತತ್. flying; alighting; falling. 2, *a bird.*

ಪತತ್ರ patatra. *a wing.*

ಪತತ್ರಿ patatri. *a bird.*

ಪತದ್ಗ್ರಹ patat-graha. receiving what falls: a *spittoon.*

ಪತನ patana. flying down; falling down; falling; going down; hanging down, becoming flaccid (ಮಂಗಲ, ಬೀೞುವುದು Nn. 154). see ಉದಿರ್; ಕೆಡಪು, ಕೆಡೆ, ತೀರ-, ನಿಮ್ನ-, ಬಿನ್ದು-, ಬೀೞ್, ಮುೞ್ಕು; ವಿಪರೀತ-.

ಪತನಕ್ರಿಯೆ patana-kriye. the act of falling. see ಬೀೞ್.

ಪತಯಾಲು patayālu. *flying, falling, liable to fall.*

ಪತಾಕ patāka. = ಪತಾಕೆ (Mr. 287).

ಪತಾಕಿ patāki. *a standard-bearer, an ensign.*

ಪತಾಕಿನಿ patākini. *an army.*

ಪತಾಕೆ patāke. = ಪಟಾಕೆ. *a flag, a banner, a standard* (ಟೆಕ್ಕೆ Nn. 18. 42). see ನನ್ದಿ-.

ಪತಿ pati. 1. *a master, an owner, a possessor.* 2, *a governor, a ruler, a lord, a sovereign* (ಒಡೆಯ Nn. 91). 3, *a husband.* ಪತಿಯಿದ್ದವಳೇ ಸತಿ, ಯತಿಯಿದ್ದದ್ದೇ ಕ್ಷೇತ್ರ.— ಪತಿಯಿಲ್ಲದ ಸತಿ, ಗತಿಯಿಲ್ಲದ ದಾತಾರ (Prvs.).

ಪತಿ pati. 2. Tbh. of ಪ್ರತಿ. against, etc. (Ct. I, 71; My.). — ಪತಿಮಾತು. a word to the contrary (My.).

ಪತಿಂವರೆ patiṁ-vare. *a young woman who has the privilege of choosing her husband.*

ಪತಿಕರಿಸು pati-karisu. Tbh. of ಪ್ರತಿಕರಿಸು. to return, etc. 2, to help, to alleviate, to succour; to favor with; to treat kindly [to accept. Cv. 1228]; (Bp. 3, 14; 10, 10; 28, 11; 35, 53; 40, 43; 44, 70; 46, 48; 48, 31; 50, 18; 54, 8; 55 sum.; 60, 35; Rām. 4, 2, 49; Bhāgavata 3, 2, 42; J. 21, 52).

ಪತಿಘ್ನಿ pati-ghni. a woman who murders her husband. (R.).

ಪತಿತ patita. *fallen.* 2, *defeated in battle, overthrown.* 3, fallen (from virtue), wicked, (J. 5, 56). 4, sin (Bp. 3, 45). 5, sprung from.

ಪತಿತತ್ವ patitatva. unrighteousness, wickedness (My.).

ಪತಿತಪಾವನ patita-pāvana. purifier and restorer of the fallen (used of God, My.).

ಪತಿತ್ವ patitva. mastership, lordship. 2, conjugal state, matrimony. see ಎಱೆ.

ಪತಿಪತ್ನಿ pati-patni. = ಹದಿಬತ್ತೆ. a woman who has the husband or is the legitimate wife.

ಪತಿಬಿಮ್ಬ pati-bimba. Tbh. of ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ. a reflection, etc. (Bp. 57, 40).

ಪತಿಬ್ರತೆ pati-brate. = ಪತಿವ್ರತೆ, ಹದಿಬದೆ. a devoted wife, etc.

ಪತಿಮೆ patime. Tbh. of ಪ್ರತಿಮೆ. an image, etc. (My.).

ಪತಿಮೋಹಿ pati-mōhi. N. of a minister (Rśv. 7, 97 va. & 98 va.).

ಪತಿಯಿನ pati-ina. a mock-sun, parhelion (Bp. 61, 12).

ಪತಿವತ್ನಿ pati-vatni. *a woman whose husband is living* (ಅಯ್ದೆ Mr. 303).

ಪತಿವ್ರತಾಧರ್ಮ pativratā-dharma. loyalty to a husband (My.).

ಪತಿವ್ರತಾಸ್ತ್ರೀ pativratā-strī. = ಪತಿವ್ರತೆ. (My.).

ಪತಿವ್ರತೆ pati-vrate. -ವ್ರತಾ. = ಹದಿಬತೆ, ಹದಿಬದೆ. *a devoted and virtuous wife who is faithful to her husband* (ಶೀಧರ Nn. 48).

ಪತಿಷ್ಣು patiṣṇu. flying. see ಉತ್-.

ಪತಿಶೂನ್ಯಳು pati-śūnyaḷu. a woman who is deprived of her husband. ಪತಿಶೂನ್ಯಳಾದರೂ ಮತಿಶೂನ್ಯಳಾಗಬಾರದು (Prv.).

ಪತಿಸಮ್ಬನ್ಧ pati-sambandha. association with, or concern of, ownership (Śmd. 161).

ಪತ್ತ patta. 1. = ಪತ್ತೆ. trace, etc. (My.).

ಪತ್ತ patta. 2. Tbh. of ಪತ್ರ. a leaf, etc. see ಬೆಲ್ಲವತ್ತ.

ಪತ್ತನ pattana. = (ಪಟ್ಟ No. 9), ಪಟ್ಟಣ, ಪಟ್ಟನ, ಪಟ್ಣ. a town, a city.

ಪತ್ತಲ pattala. a lower garment of females (My.; Mhr. ಪಾತಳ).

ಪತ್ತಳಿಕೆ pattaḷike. 1. = ಬತ್ತಳಿಕೆ, etc. a quiver (T. ಪಱ್ಱಾಕ್ಕೈ, a cord tied round a bundle of arrows). ಅಮ್ಬಿನ ಪತ್ತಳಿಕೆ (ಕಲಾಪ, ತೂಣೀರ Nr.).

ಪತ್ತಳಿಕೆ pattaḷike. 2. = ಪತ್ತಳೆ. a Tbh. of ಪತ್ರಿಕೆ. a letter, etc. (ಕಾಗದ Mr. 359).

ಪತ್ತಳೆ pattaḷe. leavings, etc. (ಎಂಜಲ್, etc. Śs.).

ಪತ್ತಳೆ pattḷe. = ಪತ್ತಳಿಕೆ 2, ಪಳ್ಳಿ. [ಮಧುಗಿತ್ತನೀ ನೆಲನನಿನ್ನಿದು ಪತ್ತಳೆಯೆನ್ದು ಸಾಱುವನ್ದಂ Pb. 5, 31]. see ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆ.

ಪತ್ತಾರಿ pattāri. an examiner of tax money and measurer of public corn. see s. ಆಯಗಾಱ.

ಪತ್ತಿ patti. = ಪರ್ತಿ, ಪಟ್ಟಿ, ಹಂಜಿ, ಹತ್ತಿ 1. cotton in the pod, or not cleared from the seed (Te.; Tu. ಪರ್ತಿ; T. ಪರಿ, ಪಂಜಿ, ಪಂಜು, ಪರುತ್ತಿ; M. ಪಞ್ಞಿ, ಪರುತ್ತಿ); cotton in general.

ಪತ್ತಿ patti. 1. *going, moving, walking.* 2, *a footman, a foot-soldier, infantry.* 3, *a company consisting of 1 chariot, 1 elephant, 3 horses, and 5 foot-soldiers.*

ಪತ್ತಿ patti. 2. a share of some joint concern (Mhr. ಪಾತೀ).

ಪತ್ತಿ patti. 3. Tbh. of ಪತ್ರ. see ಎಕ್ಕವತ್ತಿ, (ಕಟ್ಟವತ್ತಿ s. ಕಟ್ಟ 3).

ಪತ್ತಿಗ pattiga. a partner (My.).

ಪತ್ತಿಗಾಱ patti-gāra. = ಪತ್ತಿಗ. (My.; Mhr. ಪಾತೀದಾರ).

ಪತ್ತಿಗೆ pattige. = ಪತ್ತುಗೆ. joining; a hold: a wall-shelf (My.). see ಮೇಲುವತ್ತಿಗೆ. — ಪತ್ತಿಗೆಯಾರಮ್ಬ. -ಆರಮ್ಬ. a joint farming concern (My.).

ಪತ್ತಿಗೆ pattige. Tbh. of ಪತ್ರಿಕೆ. the blade of a sword; a knife; etc. see ಕಟ್ಟವತ್ತಿಗೆ, ಲಿಂಗವತ್ತಿಗೆ, ಹೆಗ್ಗಟ್ಟವತ್ತಿಗೆ.

ಪತ್ತಿಸಂಹತಿ patti-saṁhati. a body of infantry; *infantry.*

ಪತ್ತಿಸು pattisu. 1. = ಹತ್ತಿಸು 1, (ಹಚ್ಚು 1). to cause to adhere or join; to join (v. t.), to affix, etc.; to cause to climb or ascend (ಪೊರ್ದುಗೆಯಂ ಮಾಡು Śmd. 141 Cm.). [ಗೊಟ್ಟೆಯೊಳೊಳಪೊಯ್ದು ಪತ್ತಿಸುವ ಸೂಱೆಯರನ್ದಮಂ Pb. 4, 94; Ap. 8, 61]. see Śmd. 55. 89. 91. 118. 135; Cpr. 5, 79; 6, 64 va.; 7, 96 va.; Rśv. 10, 31 va.). ಪೆಗಲಂ ಪತ್ತಿಪಾಟ (ಪಱಮಱ Śs.).

ಪತ್ತಿಸು pattisu. 2. = ಪೊತ್ತಿಸು, etc. to kindle, etc. (Bp. 1, 35).

ಪತ್ತು pattu. 1. = ಪಟ್ಟು 1, ಪರ್ದು, ಹತ್ತು 1. to hold to by cleaving to the surface, to stick to, to adhere; to be united, to join, to be joined to; to follow, as one's back; to be included in a number of other things; to take effect, as fire, or fire or light to catch or be kindled; to take effect, as dye; to come about, to arise, as a quarrel; to come home to, to touch, as the mind; to come toward in attack, to close with an enemy (ಸಂಶ್ಲೇಷ, ಪೊರ್ದುಗೆ Śmd. Dh.; ಪಗಿಲ್ Kk. 23; ಪಗಿಲ್ Śm. 21; ಪೊರ್ದುಗೆ 97; Tu., T., M. ಪಱು). [ಅದಱಂ ತತ್ಸೇವನೆಯಿಂ ಕಿಡಿಸಲ್ಕೆ ಪತ್ತಿದರ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಂ Kr. 1, 91; Pb. 10, 44; Ap. 3, 5]. see Śmd. 115, 136. 176. 195; Cpr. 5, 48; 8, 18; Abh. P. 9, 64; Ch. v. 170; Rśv. 5, 93; 6, 115 va.; 13, 78. 84. 91; V. 9, 56; J. 19, 29; ಎರ್ದೆವತ್ತು, ಬೆಮ್ಬತ್ತು. [— ಪತ್ತಿದ ಕಣ್ಣು. hallowed eye. Pb. 4, 40 va.]. 2, to ascend, to climb, as a tree; to scale, as a fort (ಅಡರ್ Śm. 97; C. Bp. 42, 13; J. 2, 65). ಕೋಣ್ಣೆಯಂ ಪತ್ತುವೆಂ (Śmd. 259).

ಪತ್ತು pattu. 2. = (ಅತ್ತ 2, ಪಟ್ಟು 2), ಹತ್ತು 2. adhesion, sticking to, hold. (T., M. ಪಱು). 2, a close, a grapple in fight, a fight (ಕಲಹ Śmd. Dh.). 3, friendship (T. M.); trust (ನಮ್ಬಿಗೆ G.). ಎರಡನೆಯವರ ಪತ್ತು ಕೆಡಿಸಿದ ದೋಷವು (B. 4, 49). — ಪತ್ತುವಿಡಿಸು. to cause to leave, to remove [ನಲ್ಲಳ ತಳ್ತತೋಳ್ಗಳಂ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಪತ್ತುವಿಡಿಸಿ Pb. 4, 12 va.]; (Abh. P. 10, 195 va.). — ಪತ್ತುವಿಡು. -ಬಿಡು. to let go the hold of; to be loosened from; to leave; to cease. [ಚಲಮೆನ್ದಂ ಪತ್ತುವಿಡದದೊನ್ದು ಣ್ಮು ಗುಣಂ Kr. 3, 173; Pb. 3, 33 va.; Ap. 3, 31]. ಒದೆದು, ಅದ್ರಿಕ್ಷಿತಿಸನ್ನಿ ಪತ್ತುವಿಡೆ ಭೈ ಭೈಯೆನ್ಬಿನಂ ಕಿಱು (Śmd. 64). ಅಗುರ್ವಿಪ ಪನ್ದಿಯ ಕೋಟ್ಟಳಿಂ ಪತ್ತುವಿಟ್ಟು ಅಗನಿಕಾಯದೊಳ್ ಒಕ್ಕ ಎಳಮುತ್ತನ್ ಆಯ್ದುತ್ತುಮ್ ಇರ್ಪ ಶಬರವಿಪ್ರಿಯಕಾಮಿನಿಯರ್ಕಳ್ (166). ಪತ್ತುವಿಡೆ ಮೂರ್ಛೆ (Abh. P. 14, 70). see Abh. P. 6, 19 va. & 56 va.; 11, 20; 14, 70. 113.

ಪತ್ತು pattu. 3. = ಪದಿ-, ಪದಿನ್-, ಪನ್ 1-, ಪಯ್-, ಪಯಿನ್-, ಹತ್ತು-, ಹದ 2-, ಹದಿ 4-, ಹದಿನ್-, ಹನ್-. ten (ಸಂಖ್ಯೆ Śmd. Dh.; Śm. 97; Tu. ಪತ್; T., M.; Te. ಪದಿ). [ಕುದಿಕುದಿದತ್ತಣಿಂ ಕುದುರೆ ನೂಱುಕೋಟಿ ಬಲದಾನೆ ಪತ್ತು ತಾಗಿದುವು Kr. 1, 120; Ap. 12, 43]. ಪತ್ತು ದೆಸೆ or ಪತ್ತು ದೆಸೆಗಳ್; ಪತ್ತು ನೂಱು or ಪತ್ತು ನೂಱುಗಳ್ (Śmd. 170). ಪತ್ತಂ (45). ಪತ್ತರ್ಕೆ (226. 227). ಪತ್ತಾನುಂ (391). ಪತ್ತಱೊಳ್ (Rśv. 9, 60). see Śmd. 13; Śśv. 5, 51; J. 20, 42; 28, 57; ಅಯ್ವತ್ತು, ಅಱುವತ್ತು, ಇರ್ಪತ್ತು, ಎಪ್ಪತ್ತು, ಎಮ್ಬತ್ತು, ಎಟ್ಪತ್ತು, ಏಟ್ಪತ್ತು, ಒಮ್ಬತ್ತು, ತೊಮ್ಬತ್ತು, ನಾಲ್ವತ್ತು, ನೂಱು ಪತ್ತು, ಮೂವತ್ತು. [— ಪತ್ತಱುಗಾವುಡ. -ಅಱುಗಾವುಡ. sixteen gāvudās. Pb. 10, 59; — ಪತ್ತೆಣ್ಬು. -ಎಣ್ಬು. eighteen. ಆದರದಿನ್ದೆ ಕೊಣ್ಡನನ ಱೊಳ್ ಪತ್ತೆಣ್ಬು ರತ್ನಂಗಳಂ Ap. 12, 120].

ಪತ್ತು pattu. 4. = ಪೊತ್ತು 2, etc. time. see ಈವತ್ತು, ಒಪ್ಪತ್ತು.

ಪತ್ತು pattu. 5. = ಪೊತ್ತು 1, etc. see ಪತ್ತಿಸು 2.

ಪತ್ತು pattu. 1. = ಬತ್ತ 3, etc. a pestle. see ಕಲ್ಪತ್ತು.

ಪತ್ತು pattu. 2. credit, reputation for probity especially among mercantile people (S. Mhr.; Mhr. ಪತ).

ಪತ್ತುಗೆ pattu-ge. = ಪತ್ತಿಗೆ, ಹತ್ತುಗೆ (Śmd. 248). the state of being joined, etc., connexion [ಮದುವೆಗಂ ರಾಜ್ಯದ

ಪತ್ತುಗೆಗಂ ಗುರೂಪದೇಶಕ್ಕೆಗಿದು ಮನಸ್ಸನ್ನನೇಂ ಜಿತಾತ್ಮನೊ ಪುರುಷಂ Ap. 6, 2]; (Abh. P. 14, 118). — ಪತ್ತುಗೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. connexion or union to be dissolved (Cpr. 8, 80). — ಪತ್ತುಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to be joined, etc. (ಪೊರ್ದುಗೆಗೊಳ್ Śmd. 226 Cm.; ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು 288 Cm.; Śsv. 1, 81 va.; 2, 42 va.).

ಪತ್ತುವಳಿ pattu-vaḷi. the amount of frauds on the government or embezzlements (stuck to or) charged to a public functionary (My.).

ಪತ್ತೆ patte. = ಹತ್ತೆ. infinitive of ಪತ್ತು 1. so that it joins near. — ಪತ್ತೆಸಾರ್. to come near Cpr. 9, 96 va.; 10, 94 va. & 99 va.

ಪತ್ತೆ patte. = ಪತ್ತು 1. tidings; trace; clew; guide; a person's address (My.; Mhr., H. ಪತಾ).

ಪತ್ತೆದಾರ patte-dāra. a detective (My.).

ಪತ್ತೇಮಾರಿ pattēmāri. a pattimar, a large native sailing vessel with one mast (My.; M.; B. 3, 116; Mhr. ಪತೇಮಾರೀ).

ಪತ್ನಿ patni. *a wife.* ಪತ್ನಿಯಿದ್ದವನು ಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ರತ್ನ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ಪತ್ಯ patya. Tbh. of ಪಥ್ಯ. diet. (My.). ಪತ್ಯ ಹಾಕುವವನ ಬೆರಳು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಪತ್ರ patra. = ಪತ್ತ 2, ಪತ್ತಿ 3. *a wing; a feather* (ಗಱಿ Nn. 39). 2, *a vehicle in general: a chariot, car, cart, horse, camel, etc.* (ವಾಹನ 39). 3, *a leaf* (ಪರ್ಣ, ಎಲೆ 39). 4, *the leaf of the Laurus cassia.* 5, a leaf prepared for writing on (ಓಲೆ Mr. 359). 6, *a letter, a note*; a written paper or deed. 7, the leaf of a book. 8, *the blade of a sword, knife, etc.* 9, *a knife, a dagger.* 10, = Sk. ಪತೇರ, a bird. see ಪತ್ರವಾಹನ. 11, staining the person as a decoration, lines and figures painted on the face. ಪತ್ರೆಯಿಲ್ಲದ ಪೂಜೆ, ಪತ್ರವಿಲ್ಲದ ಸಾಲ (Prv.). — ಪತ್ರದ್ವಾರಾ. by means of a letter (My.; B. 5, 157).

ಪತ್ರನಾಡಿಕೆ patra-nāḍike. the fibre or vein of a leaf. (R.).

ಪತ್ರಪರಶು patra-paraśu. *a fine file or saw used by silver smiths, etc.*

ಪತ್ರಪಾಲಿ patra-pāli. *the feather of an arrow* (ಅಮ್ಬಿನ ಗಱಿ Mr. 295).

ಪತ್ರಪಾಶ್ಯೆ patra-pāśye. *an ornament on the forehead.*

ಪತ್ರಪುಟಿಕೆ patra-puṭike. a basket made of leaves (Cpr. 2, 59 va.).

ಪತ್ರಭಂಗ patra-bhaṅga. = ಪತ್ರಲೇಖೆ. (Cpr. 2, 14 va.; 6, 64 va.; Abh. P. 1, 117).

ಪತ್ರರಥ patra-ratha. *a bird.*

ಪತ್ರಲೇಖೆ patra-lēkhe. (= ಪತ್ರಭಂಗ, ಪತ್ರವಲ್ಲಿ). *drawing lines or figures on the face and person with fragrant pigments.*

ಪತ್ರವತಿ patra-vati. N. of a plant, or of a pod (ಸೆಮ್ಬೆ Mr. 150).

ಪತ್ರವಲ್ಲಿ patra-valli. *lines drawn with fragrant pigments on the arms, breast, and neck* (ತೋಳು ಮೊಲೆ ಕೊರಳ್ಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಲೇಪನದಿನ್ದಂ ಬರೆದ ರೇಖೆ Hlā.; see Mr. s. ಮಕರಿಕೆ).

ಪತ್ರವಾಹನ patra-vāhana. Viṣṇu (Bp. 11, 56).

ಪತ್ರವಾಹನಪುತ್ರ patravāhana-putra. Kāma (Bp. 11, 56).

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ patra-vyavahāra. correspondence (My.).

ಪತ್ರಾಂಗ patra-aṅga. = ಪತಂಗ 2. *sappan wood, Caesalpina sappan.* 2, *red sanders, Pterocarpus santolinus.*

ಪತ್ರಾಂಗುಲಿ patra-aṅguli. = ಪತ್ರಲೇಖೆ. *drawing lines or figures, etc.*

ಪತ್ರಾವಳಿ patra-āvaḷi. a plate formed of leaves (G. 6; My.; Mhr. ಪತ್ರಾವಳ). 2, a mass of leaves (J. 3, 22).

ಪತ್ರಾಶ್ರಯ patra-āśraya. the lobe of the ear (ಲಮ್ಬುಕಾಕ್ಷು, ಹಾಲೆ Mr. 319).

ಪತ್ರಿ patri. 1. having wings, feathers, or leaves: *a bird.* 2, *a hawk or falcon.* 3, *an arrow.* 4, a palm tree (ಕೆಲ Mr. 111). 5, a mountain. 6, ನಾರಾಚ, ಕಣ್ಣ (Mr. 359).

ಪತ್ರಿ patri. 2. the coat of the nutmeg, mace (My.; Mhr.; B. 3, 52). — ಪತ್ರಿಗಿಡ. a herb, the thick-leaved lavender, Anisochilus carnosus Wall. (St. & Pl.).

ಪತ್ರಿಕ patrika. a man who prepares writing-leaves (ಓಲೆಗಳ ಮಾಱ್ಪವಂ Mr. 377). 2, painting lines or figures on the body by way of decoration.

ಪತ್ರಿಕೆ patrike. = ಪತ್ತಳಿಕೆ 2, ಪತ್ತಿಗೆ. a leaf for writing upon, a leaf on which anything has been written. 2, a letter. (J. 30, 24; My.). 3, = ಪಟ್ಟಿ No. 5 (for a horse, J. 20, 4). 4, = ಪತ್ರ No. 8.

ಪತ್ರೀನ್ದ್ರ patri-indra. Garuḍa.

ಪತ್ರೀನ್ದ್ರವಾಹನ patrīndra-vāhana. Viṣṇu (J. 2, 47).

ಪತ್ರೆ patre. = ಪತ್ರಿ 2. (ಜಾಜೀ ಕಾಯ ಪತ್ರಿ G.; My.). 2, the leaves of the bilva or Bael tree (My., especially with the Liṅgavantas). ಪತ್ರೆಯಿಲ್ಲದ ಪೂಜೆ, ಪತ್ರವಿಲ್ಲದ ಸಾಲ (Prv.). see Bp. 34, 21; 43, 60. 67. 68. 83.

ಪತ್ರೋರ್ಣ patra-ūrṇa. *the tree Calosanthes indica* Blum. 2, *wove silk.*

ಪತ್ವ patva. the letter or syllable ಪ (Śmd. 248. 274. 340. 369).

ಪಥ patha. *a path, a way, a road.* see ಪೊಟ, ಬಟ್ಟೆ, ಬಱಿ.

ಪಥಕಲ್ಪನೆ patha-kalpane. *juggling tricks, conjuring.*

ಪಥವರ್ತಿ patha-varti. a person who moves or goes on a path (Bp. 46, 77).

ಪಥಭೇದ patha-bhēda. a kind of road, or a division of a road. see ಅಂಚೆ; Nn. 112.

ಪಥಶ್ರಾನ್ತ patha-śrānta. exhausted from marching (Bp. 24, 54; 47, 57).

ಪಥಿ pathi. *a way, a road.*

ಪಥಿಕ pathika. *a traveller, a wayfarer.*

ಪಥಿತ pathita. gone, moved (Bp. 51, 39).

ಪಥಿದೇಯ pathi-dēya. *a toll levied on public roads.*

ಪಥ್ಯ pathya. = ಪತ್ಯ. suitable for the way or course of anything: proper, fit, suitable, wholesome, agreeing with, as diet, regimen, etc. (Sk.). 2, diet; dietetics (My.). 3, the food or meal of a person under a regimen (B. 5, 206; Mhr.). see Prv. s. ತಥ್ಯ. — ಪಥ್ಯಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. to give suitable food (Bp. 17, 8). — ಪಥ್ಯ ಮಾಡಿಸು. to cause to eat and drink dietetically (B. 3, 32). — ಪಥ್ಯ ಮಾಡು. to eat according to prescribed rules (My.). 2, to observe dietetical rules (My.).

ಪಥ್ಯಕರ pathya-kara. wholesome (My.).

ಪಥ್ಯೆ pathye. *the tree Terminalia chebula or citrina.*

ಪದ್ pad. going; going to; obtaining. 2, *a foot.*

ಪದ pada. = ಹದ 1, (ಹಸ). proper or good state or condition; proper degree or temperature; the tempering, or seasoning, of any food; the right degree of ripeness; keenness of edge or sharpness (T., M.; Te.

ಪದನು, ಪದುನು; Tu. ಹದೊ; *cf.* ಪಣ್ 1, ಪದುಳ; M. ಪಟು also: to become well tempered, red-hot). [ಕಲಿಗಂ ಬಲ್ಲಾಳ್ಗಮುಪ್ಪೆತ್ತಿದೆ ನಿದುವೆ ಪದಂ ಮಾರ್ಕೊಳಲ್ Pb. 11, 148; Ap. 12, 46]. — ಪದಗುಡು. -ಕುಡು. = ಪದಂಗುಡು. (Śmd. 200, o. r. in Mdb. ಪದಗೊಳ್, ಪದಂ ಗೊಳ್). to give the proper state, etc. [— ಪದಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. moderate reddishness. ಪೊಟ್ಟಗೊಡೆದ ತಾಳುಗೆಗಳ ರುಧಿರ ಜಲದೊಳ್ ಬೆರಸಿ ಪದಗೆಮ್ಪನಾಳ್ದ ಜಾತ್ಯಶ್ಪದ ಲಾಳಾಜಳದೊಳಂ Pb. 10, 70 va.]. — ಪದಗೊಳ್. ಪದಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. (Śmd. 200 Mdb.; *cf.* 78, where Kāvy. has ಪುದುಂ-). to get the proper state, etc. — ಪದಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to bring to the proper condition; to temper; to fertilize (Śsv. 3, 41); to sharpen. ನೆಲನ ಮೂಗಿಂ ಗೂಱ ಹಿಣ್ಣನೊಡೆದೆಕ್ಕಲಂ ಚಳಿಗದಿರ್ಗಲ್ಲಿನೊಳು ದಾಡಿಯಂ ಮಸೆದು ಪದಗೊಳಿಸುವನಿತಕ್ಕೆ (Rāghc. 17, 72). [— ಪದಂಗಾಸು. -ಕಾಸು. to heat moderately. ಪದಂಗಾಸಿದ ಪೊನ್ನ ಪುಂಜಿಯುವೊಲಿರ್ದುದು Pb. 3, 81]. — ಪದಂಗುಡು. -ಂ-ಕುಡು. = ಪದಗುಡು. (Śmd. 200). — ಪದಂ ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಪದಗೊಳ್. see Śmd. s. ಪದಗುಡು. — ಪದಂ ಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. = ಪದಗೊಳಿಸು. (Rsv. 8, 5 va.; 13, 66). — ಪದ ಪ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. = ಪದಗೊಳ್. (Cpr. 3, 90). [— ಪದವಣ್. -ಪಣ್. properly riped fruit. ಪದವಣ್ ಬೆಳರ್ವಾಯ್ Pb. 5, 12]. — ಪದ ವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಪದಗೊಳಿಸು. [ಸಾಮದೊಳಂ ಪದವಡದೊಡೆ ಬೞ ಕಿರ್ದಪ್ಪುದಲ್ತೆ ಪದವಡಿಸಲೆನ್ನ ಬಯಕೆಯ ದಣ್ಡಂ Ap. 14, 43]; (Cpr. 3, 30). [— ಪದವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಪದಗೊಳ್. Ap. 14, 43]. — ಪದವಿಲ್. -ಬಿಲ್. = ಹದವಿಲ್. a duly tempered bow, or a bow well adapted to arrows [ಮುನಿದೆರಡಮ್ಬಿನೊಳ್ ರಥಮುಮಂ ಪದವಿಲ್ಲುಮನೆಚ್ಚೆ ಪಾರ್ಥ ನೆಕ್ಕನೆ ಕಡಿದು Pb. 11, 9]; (Cpr. 7, 115; Rsv. 5, 52; Śsv. 3, 4. 10. 23). ಪದವಿಲ್ಲ. -ಅ 3. Kāma (Abh. P. 9, 164). [— ಪದವೆಂಕೆ. -ಬೆಂಕೆ. the bearable heat. ಮೆಯ್ಯೊಸುಯ್ಯ ಪದವೆಂಕೆಗಳಂ ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ ದಪ್ಪುಗಳ್ ಕಳೆದುವು Pb. 5, 27].

ಪದ pada. = ಪಯ 1. *a step, a stride.* 2, a footstep, a footprint; *a trace, a track, a mark.* 3, *a foot* (ಚರಣ, ಕಾಲು Nn. 84). 4, the number two (ಯುಗ, ಎರಡು 84). 5, a verse-line (Ch.). 6, a verse-quarter (Ch.; ವೃತ್ತಭೇದ 84). 7, a footing, a stand-point, position, station, site. 8, *an abode, a home* (ಸದನ, ಮನೆ 84). 9, a place, a post, an office, rank, degree; dignity (ಸಮ್ಪದ್ವಿಶೇಷ, ಐಶ್ವರ್ಯದ ಹೆಚ್ಚುಗೆ 84). 10, *an object, a thing.* 11, *occasion, cause, subject.* 12, *a pretext.* 13, *a business, an affair, a matter.* 14, *shelter, protection;* favour (ಒಲುಮೆ Mr. 267). 15, *a word* (Śmd. 8; see Kāvy. I, 3, 18-20. 64-68; II, 1, 6. 8-11; II, 2, B, 1. 2; III, 2, B, 33. 54. 55). 16, a complete word, *i. e.* an inflected word, or a word with the case-terminations added (Śmd. 46; Kāvy. I, 1a, 28. 29). 17, a verse, a stanza (Ch.); a piece of metrical composition (My.). ಪದ ಕಸ, ಸ್ವರ ಸರ. — ಪದ ತಪ್ಪಿ ದರೆ ಪ್ರಾಸ ತಪ್ಪೀತೇ? — ಪದದನ್ತೆ ತಾಳ, ಮದದನ್ತೆ ಗರ್ವ. — ಪದ ಬಾರ ದಿದ್ದರೆ ಮದ ಹೋದೀತೇ? (Prvs.). see ಅಡಿ 2: Prv. s. ರೂಢಿ. — ಪದಮಿಡು. -ಇಡು. to compose verses or poetry (Ch. vs. 37. 71). 2, to put down the feet, to walk, to proceed (v. 17; Śsv. 5, 51). — ಪದವಿಡು. -ಇಡು. = ಪದಮಿಡು No. 1. (Śmd. 407; Bh. 1, 1, 9). — ಪದವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to obtain a place, to stand (Śmd. 170; Śsv. 1, 76).

ಪದಕ padaka. an ornament hanging over the breast like a medal (Sk.; My.; Te., T., M.; ಕಂಕಣ, ಕೌಸ್ತುಭ Nn. 45; see ಲೇವಳ; Śmd. 157). ಪದಕದ ಮಣಿ (ತರಲ, ಹಾರಮಧ್ಯಗ Si. 217). ಪದಕ ಹೋಯಿತೆನ್ತ, ಬದುಕಲಾಱನೇ? — ಪದಕಕ್ಕಿನ್ತ ಬದುಕು ಲೇಸು (Prvs.). 2, relating to, or consisting of, metrical stanzas (see ಪದಕವಾದ). 3, an index, a table (My.; Te.).

ಪದಕಮಲ pada-kamala. = ಪದರಾಜೀವ. lotus like foot. (My.).

ಪದಕವಾದ padaka-vāda. poetical speech (Bp. 3, 78).

ಪದಕ್ರಮ pada-krama. a mode of reciting vēda hymns, a mode in saṅgīta (V. 11, 9).

ಪದಗ pada-ga. going on foot; *a pedestrian; a foot-soldier.*

ಪದಗತ pada-gata. gone on foot; described or recorded in a line or stanza.

ಪದಗತಪಾತ padagata-pāta. one of the vicchitticitras (Kāvy. III, 2, B, 57. 60 seq.).

ಪದಗತಿ pada-gati. = ಪಯಗತಿ. going on foot; manner of going, gait.

ಪದಘಟ್ಟಿ pada-ghaṭṭi. firm or well-ordered construction of a stanza (Ch.).

ಪದಘಾತ pada-ghāta. a blow with the foot (Śsv. 4, 78).

ಪದಚತುರೂರ್ಧ್ವ pada-catur-ūrdhva. N. of a vṛitta (Ch.).

ಪದಚ್ಛೇದ pada-c-chēda. separation of words, resolving a sentence into its elementary parts; parsing (Śmd. 1, etc.).

ಪದಜಾತ pada-jāta. a class of words; *a mass of words, a period.*

ಪದಡಕ್ಕೆ padaḍakke. = ಪಡಡಕ್ಕೆ, q. v. a kettle-drum.

ಪದದೋಷ pada-dōṣa. a fault or defect in words, or in stanzas (Kāvy. II, 1, A, 12 seq.).

*__ಪದನು padanu.__ = ಹದನು. properness, etc. ಪದನಂ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್ಳವಲ್ಲಿ ಮುಟಿಗಳ್ Ap. 1, 51; Vr. 152, 17; ಪದನಱಿದು ನುಡಿಯಲುಂ Kr. 1, 38.

ಪದಪದಾರ್ಥ pada-pada-artha. various nice dishes, especially vegetable curries (Bp. 36, 46; 52, 2. 5; 60, 3; My.).

ಪದಪಾಠ pada-pāṭha. a peculiar method of reading and writing vedic texts. (My.).

ಪದಪಾತ pada-pāta. a foot-fall: a tread (Cpr. 7, 75); step, pace. 2, = ಪದಗತಪಾತ (Kāvy. III, 2, B, 60 seq.).

ಪದಪು padapu. (fr. ಪದ 1). = ಪದಪ್ಪು. eagerness, zeal; pleasurable excitement, agreeable emotion; pleasure; charm (ಸೌರಮ್ಬ Ct. II, 44). [ಪದಪು ಮನಕ್ಕೆ ಸೊರ್ಕು ನಯನಕ್ಕೆ ಸೆಯುತಿರೆ Ap. 4, 15]. ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೊನ್ದೊನ್ದು ಕೆನ್ದಾವರೆಯೆಸ ಳ್ಗಳಂ ಕೋದು, ಕೊಸಗಿನೆಸಳ್ಗಳಿಂ ಬೀದಿಗಟ್ಟಿ, ಪೊಸಯಿಸಿ, ಮನಕ್ಕೆ ಪದ ಪನ್ ಈವ ನವಪದಂಗಳ್ (Cpr. 7, 92 va.). see Cpr. 1, 97; Abh. P. 4, 27; 7, 30; 10, 214; Grj. 1, 43; Śm. 71; Kk. 20; Rsv. 2, 5; 3, 38; Śsv. 3, 64; C. Bp. 2, 4; J. 14, 27; 17, 46; 20, 37; 24, 72. *cf.* ಹೊನಹು.

ಪದಪುಗಾರ್ತಿ padapu-gārti. a woman who causes pleasurable excitement, etc., a charming woman (ಹೊನಹುಗಾರ್ತಿ, ಸೌರಮ್ಬವತಿ Śs.; ಹೊನಹುಗಾರ್ತಿ Kk. 29; Śm. 74).

ಪದಪೂರ pada-pūra. filling out a verse, serving to complete a verse, expletive (ಪಾದ, ಪಾದಪೂರಣ Nn. 130).

ಪದಪೂರಕ pada-pūraka. a mere expletive (Bp. 1, 18).

ಪದಪ್ಪು padappu. = ಪದಪು. eagerness, etc. (Cpr. 8, 83).

ಪದಬನ್ಧ pada-bandha. a footstep, a step. 2, the proper construction of verses (Ct. II, 121).

ಪದಮಧ್ಯಸನ್ಧಿ pada-madhya-sandhi. euphonic coalition of letters when terminations are added to nominal bases or to verbal forms (Śmd. 60. 61).

ಪದಮಸ್ತಕ pada-mastaka. a flying-fox, a bat (ಬಾವುಲ್ Mr. 177).

ಪದಯುಗಲೋಚ್ಚರಣ pada-yugala-uccaraṇa. repetition of words (Śmd. 230).

ಪದರ padara. = ಪದರು, q. v. (ಹೊರೆ Śm. 103; My.).

ಪದರಾಜೀವ pada-rājīva. the foot considered as a lotus; a foot beautiful as a lotus (Cpr. 9, 26).

ಪದರು padaru. = ಪದರ. a fold, as of cloth (Mhr. ಪದರ; Tu.; My.); a division, *e. g.* ಪದರದ ಚೀಲ, a pouch with divisions (My.); a thin layer or scale of stone (My.; B. 3, 58); a scale or coat of an onion (My.); a scale of a fish or of a crocodile (My.). 2, the lap (Mhr.) in the sense of protection (My.), *e. g.* ಒಬ್ಬನನ್ನು ತನ್ನ ಪದರಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವದು (My.). — ಪದರು ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. scales to be formed, to be scaly, as the back of a crocodile (My.; B. 4, 131). — ಪದರುಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. a coat or cover to appear or exist. ಪದರುಗಾಣಿಸಿದ ಬುದ್ಧಿ ಗದಱಾ ಸಿದರೂ ಹೋಗದು (Prv.).

ಪದಱು padaṟu. to be overhasty, to be precipitate (T., Te., M.). 2, to speak unadvisedly, to blabber, to talk nonsense (My.). Dp. 42, 1. *cf.* ಹರಗಣ 1. — ಪದಱಾಡು. -ಆಡು. = ಪದಱು No. 2. (My.). [Tu. ಪದ್ರಾಡ್ flight].

ಪದವರ್ಣವ್ಯಾವೃತ್ತಿ pada-varṇa-vyāvṛitti. the frequent repetition in the same stanza of letters, syllables (or words, ಯಮಕ Kāvy. III, 2, B, 3).

ಪದವಿ padavi. *a path, a road, a way.* 2, station, situation, rank, post, office (Bp. 2, 19. 25; B. 4, 5. 81; My.); wealth (My.). ಪದವಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ಪದುಮನಾಭನ ಗೊಡವೆ ಏನು? (Prv.). — ಪದವಿ ಗಿದವಿ. reit. (Bp. 2, 24; 29, 14).

ಪದವಿಧಿ pada-vidhi. word-rule, *i. e.* the rule that governs the changes of letters in the composition of words or that composition itself (ಸಮಾಸವಿಧಿ, ಸಮಾಸವಿಷಯ Śmd. 77. 78. 80. 99. 206; Kāvy. I, 1*b*, 23-31; I, 98-103).

ಪದವಿನ್ಯಾಸ pada-vinyāsa. putting down the feet, stepping. see ಮೆಟ್ಟು. 2, orderly arrangement of words (My.).

ಪದವಿರುದ್ಧ pada-viruddha. a perverse of repugnant word or composition (Kāvy. I, 3, 84-88).

ಪದವಿಸೃತಿ pada-visṛiti. the course of a verse (Kāvy. II, 2, B, 27-29; III. 1, A, 12).

ಪದಶಯ್ಯೆ pada-śayye. the placing of words (Bp. 1, 19).

ಪದಸನ್ಧಾನ pada-sandhāna. the combining of words, or the composing of verses (Ch. v. 18).

ಪದಸಿದ್ಧಿ pada-siddhi. the correctness of a word, an accurate term (Śmd. 8).

ಪದಹತಿ pada-hati. = ಪದ್ಧತಿ. striking or beating with the foot. see ಚಚ್ಚಕಾರ.

ಪದಾಗಮಜ್ಞ pada-āgama-jña. a man who knows the rules of metrical composition (Kāvy. II, 1, A, 12).

ಪದಾಜಿ pada-āji. *a footman, a foot-soldier.*

ಪದಾತಿ pada-āti. *a pedestrian; a foot-soldier.*

ಪದಾತಿಕ padātika. *a footman, a foot-soldier.*

ಪದಾದಿ pada-ādi. the beginning or first letter of syllable of the word (Śmd. 361).

ಪದಾನ್ತ pada-anta. the end or last letter of syllable of a word (Śmd. 363).

ಪದಾನ್ತರ pada-antara. *an interval of one step.* 2, another word or other words (Kāvy. I, 5, 38; II, 1, 24; IV, 1, 11; Cpr. 1, 77).

ಪದಾನ್ತಿಕೆ pada-antike. a kind of metre (Ch. p. 75, o. r. ಪದಾನ್ತಿಕೆ).

ಪದಾನ್ತ್ಯ pana-antya. = ಪದಾನ್ತ. final. (Śmd. 219. 363. 365. 380; Kāvy. I, 3, 49-52).

ಪದಾನ್ತ್ಯಸನ್ಧಿ padāntya-sandhi. euphonic coalition of a final letter or syllable with the vowel of the next word (Śmd. 60. 61).

ಪದಾಪೂರಣ pada-āpūraṇa. the filling up or continuation of words or sentences (Śmd. 398).

ಪದಾಬ್ಜ pada-abja. = ಪದರಾಜೀವ. lotus like foot. (J. 5, 35).

ಪದಾಮ್ಬುಜ pada-ambuja. = ಪದಾಬ್ಜ. (Nn. 1; J. 7, 62; 8, 19).

ಪದಾಮ್ಬುರುಹ pada-amburuha. = ಪದಾಮ್ಬುಜ. (Cpr. 6, 20).

ಪದಾಯುಧ pada-āyudha. a cock (ಕೋೞಿಹುಂಜ Nn. 121).

ಪದಾರವಿನ್ದ pada-aravinda. = ಪದಾಬ್ಜ. (My.).

ಪದಾರ್ಥ pada-artha. the meaning of a word (ಅನ್ವ, ಪದದ ಅರ್ಥ Nn. 88; ಭಾವ, ಪದದ ಅರ್ಥ 100; J. 1, 5). 2, a thing, an object. (Cpr. 5, 83; My.; B. 2, 9; 3, 30). 3, a head or topic; a category or predicament in logic. 4, a nice dish; a dish of any vegetables; curry (Bp. 8, 16; 24, 30; 33, 4. 11; 47, 17. 44; My.; Mhr.). ಪದಾರ್ಥದ ರುಚಿಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಕದನ್ನವು ಯಾಕೆ? (Prv.). — see Śmd. 6. 116. 155. 197. 402; Kāvy. III, 3, B, 122.

ಪದಾವೃತ್ತಿ pada-āvṛitti. the repetition of a word (Kāvy. III, 3, B, 48).

ಪದಿ- padi. = ಪತ್ತು 3, etc. (Śmd. 227). ten. — ಪದಿನಾಲ್ಕು. = ಹದಿನಾಲ್ಕು. fourteen. [ಪದಿನಾಲ್ಕು ಪೂರ್ವಂಗಳುಮಂ Ap. 3, 40 va.]. ಪದಿನಾಲ್ಕುಂ ಸ್ವರಂಗಳ್ (Śmd. 13). ನಾಲ್ಕುಂ ಸ್ವರಂ (44). see 227; ಮನು; J. 13, 2. [—ಪದಿನಾಲ್ಸಾಸಿರ. fourteen thousand. ಅನ್ತಲ್ಲಿ ಪದಿನಾಲ್ಸಾಸಿರ ಮದದಾನೆಯುಂ Pb. 11, 68 va.]. — ಪದಿಮೂಱನೆಯ. thirteenth. [Ap. 10, 14 va.]; (Bp. 26, 3). — ಪದಿಮೂಱು. = ಹದಿಮೂಱು. thirteen (Śmd. 227; see ವಿಶ್ವ). — ಪದಿಮೂವರ್. thirteen persons (Bp. 27, 34; 51, 70). [— ಪದಿಮ್ಬರ್. ten persons. ಪದಿಮ್ಬರ್ ತಪರ್ ಪೊಱೆಯನೊವರನೆ ತಪರನನ್ತು Vr. 77, 3]. — ಪದಿಮಡಿಸು. -ಇಮಡಿಸು. to multiply by ten (Abh. P. 13, 8).

ಪದಿಕ padika. — ಪಯಿಕ, ಪಯ್ಕ. a pedestrian; *a foot-soldier.* 2, containing only one division.

ಪದಿಟೆ padiṭe. = ಹದಿಟೆ, q. v. Tbh. of ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ. honour, fame, etc.

ಪದಿನ್- padin. = ಪತ್ತು 3, etc. (Śmd. 227). ten. (T., M., Tu.). — ಪದಿನಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. = ಹದಿನಯ್ದು. fifteen (Śmd. 228; Ch. v. 289; Bp. 43; 3; see ಪಕ್ಷ). — ಪದಿನಾಱನೆಯ. sixteenth (Śmd. 243). — ಪದಿನಾಱು. -ಆಱು. = ಹದಿನಾಱು. sixteen. [ಒನ್ದಱೊಳ್ ಪದಿನಾಱಾಗಿ ನಿರನ್ತರಂ ಸೊಗಯಿಕುಂ Ap. 1, 51]; (Śmd. 228; Ch. v. 250; Cpr. 1, 76). — ಪದಿನೆಣ್. -ಎಣ್. = ಪದಿನೆಣ್ಟು. ಪದಿನೆಣ್ಸಾಸಿರ ಲೋಹವಕ್ಕರೆಯ ಜಾತ್ಯಶ್ವಂಗಳ್ (Śmd. 32. 83). — ಪದಿನೆಣ್ಬರ್. eighteen persons; the eighteen nobles in close attendance on a king (see Mr. 272 s. ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ). — ಪದಿನೆಣ್ಟು. -ಎಣ್ಟು. = ಹದಿನೆಣ್ಟು. eighteen [ನಿತ್ಯದಾನಕ್ಕೆ ದೇವ ಸಬಳದ ಪದಿನೆಣ್ಟು ಕೋಟಿ ಪೊನ್ನುಮನಿತ್ತು Pb. 2, 84 va.; Ap. 5, 12]; (Śmd. 228; Bp. 3, 73; see ಜಾತಿ). — ಪದಿನೆಣ್ಟು ವರ್ಣ. = ಅಷ್ಟಾದಶಜಾತಿ, ಅಷ್ಟಾದಶವರ್ಣ, ಹದಿನೆಣ್ಟು ಜಾತಿ. (Bp. 55, 20; see ಜಾತಿ). [—ಪದಿನೇಣ್ಸಾಸಿರ. eighteen thousand. ಪದಿನೇಣ್ಸಾಸಿರ ಮ್ಲೇಚ್ಛ ರಾಜರುಂ Ap. 15, 3 va.]. — ಪದಿನೇೞು. -ಏೞು. = ಹದಿನೇೞು. seventeen (Śmd. 228). — ಪದಿಮ್ಬರ್. ten persons (Abh. P. 10, 106 va.).

ಪದಿರ್ padir. = ಪುದುರು. speech that admits of a double meaning (Grj. 4, 70 va.; Rśv. 11, 32). 2, a variety of sounds. ಪದಿರ ಪಱೆ (Abh. P. 13, 34va.).

ಪಡುಗು padugu. = ಹದುಗು. to bend (v. i.) to bow (J. 13, 47).

ಪಡುಮ paduma. Tbh. of ಪದ್ಮ. the lotus. (Ṡmd. 336 Mdb.; My.).

ಪಡುಮನಾಭ paduma-nābha. Tbh. of ಪದ್ಮನಾಭ. Viṣṇu. see Prv. s. ಪದವಿ.

***ಪಡುಮರಾಗ paduma-rāga.** = ಪದ್ಮರಾಗ. ಪಡುಮರಾಗದ ಬಣ್ಣದರ ಗಿಳಿಗಳುಮಂ Pb. 1, 115 va.

ಪಡುಳ paḍuḷa. = ಹದುಳ, q. v. well-being, prosperity, happiness, welfare; tranquillity; security, safety [ಸಪ್ತಚ್ಛದ ಗನ್ಧ ಸುರಭಿ ಪಡುಳಂ ಮದಕರಿಯೆನೆ Kr. 3, 105; Ap. 7, 124]; (ಮುಟ್ಟಿ or ಮುಟ್ಟಮೆ Ct. II, 79; Grj. 5, 12. 45; Bp. 1, 8; 2, 9; 3, 39; 12, 16; 13, 18; 27, 21; 41, 17; 45, 16; 49, 27; 51, 68; 53, 54; J. 7, 19. 20; 18, 53; 19 sum.; T. ಪಜು, prosperity; *cf.* ಪದ). ಏರ್ಪತ್ರರೇರ್ಪತ್ರರಂ ಪಡುಳಂ ಮಾಬ್ಪುದುಚಿತಂ (Ṡmd. 79. 217). — ಪಡುಳ ವ್ಬೋಗು. -೦-ಪೋಗು. to become happy, etc. (Grj. 6, 39).

ಪಡುಳಿಗ paḍuḷiga. = ಹದುಳಿಗ. a happy man (J. 17, 13).

ಪಡುಳಿರ್ paḍuḷir. ಪಡುಳಿರು. to cheer up, to become tranquil (Bp. 3, 20; *cf.* ಹದುಳಿದ, ಹದುಳಿರಿಸು).

ಪಡುಳಿಸು paḍuḷisu. = ಹದುಳಿಸು. to become well or happy; to be calmed or soothed, as sorrow (Bp. 24, 66); to feel refreshed, to recover one's strength (J. 19, 43; 24, 69).

ಪಡೆ pade. 1. to desire, to wish, to strive, to be eager (ಈಪ್ಸೆ Ṡmd. Dh.; *cf.* ಪಸ; T. ಪಜ್ಜೆ, desire, love, affection; Te. ಪಸ, inclination, addiction, devotion to, see s. ಪಗಿಲ್ 1; *cf.* ಅದೆ ?). [ಪದೆದುದಯಿಸಲೆನ್ದುಂ ಕಾಲದೊಳಲ್ಲದುದಾರ ತೇಜಂ Kr. 3, 147; Pb. 4, 57; Ap. 3, 79]. see Ch. v. 226; Cpr. 6, 24; Grj. 5, 83; Kk. 20; Rṡv. 13, 77. 87; Ṡṡv. 1, 79 va.

ಪದೆ pade. 2. P. p. of ಪದೆ 1. —ಪದೆ ಪೊಯ್. to beat or kill with pleasure (Cpr. 6, 27. 29).

ಪದೆ pade. 3. desire, wish. — ಪದೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to get desire, etc. (Cpr. 6, 83).

ಪದೆಯಿಸು padeyisu. to cause to desire, etc. (ಈಪ್ಸೆ Ṡmd. Dh.; T. ಪಜಪ್ಪು, to charm, allure, deceive).

ಪದೇ padē. at a step. ಪದೇ ಪದೇ, at every step, every-where, on every occasion. (My.). ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಚಿದರೂ ಸದೆ ಕೂಡಿ ಸೋದು ಬಿಡ (Prv.).

ಪದೋದಕ pada-udaka. water for washing the feet; water in which the feet have been washed. (Bp. 28, 7).

ಪದ್ಗ pad-ga. *a pedestrian; a foot-soldier.*

ಪದ್ದಂಚಿ paddañci. a swallow (S. Mhr. Guḷedaguḍḍa).

ಪದ್ದು paddu. = ಪರ್ದು, ಹದ್ದು 1. a kite; a hawk or falcon; a vulture (Cpr. 10, 88; J. 7, 28; 15, 19; 17, 18; 23, 29; 24, 34; ದಾಕ್ಷಾಯ್ಯ, ಗೃಧ್ರ Si. 173).

ಪದ್ಧತಿ pad-d-hati. = ಪಜ್ಜೆ. (a foot-stroke: a step; a foot-print). 2, *a way, a path, a road.* 3, manner, mode, usage, custom (Ṡmd. 97; My.). 4, a ritual, a manual. 5, *a row, a line.*

ಪದ್ಧತಿಕೆ paddhatike. = ಪದ್ಧತಿ No. 3. (Kāvy. V, 965).

ಪದ್ಮ padma. = ಪದುಮ. *a lotus, Nelumbium speciosum* (ನಲಿನ, ತಾವರೆ Nn. 54; ಕಂಜ Mr. 507). 2, the water-lily, Nymphaea alba (ಉತ್ಪಲ, ನೆಯ್ದಿಲು 54). 3, *whitish or coloured marks on the body of elephants* (ಗಜಬಿನ್ದು, ಆನೆಯ ಚಿಬ್ಬು 54, ದ್ವಿಪದ ಚಿಬ್ಬು 507). 4, *a species of fragrant plant used in medicine.* 5, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 54; ಉದಕ 507). 6, one of the treasures of Kubēra. 7, an army arrayed in the form of a lotus (ವ್ಯೂಹ, ಬಿಪ್ಪಭೇದ 54; ವ್ಯೂಹ 507). 8, a species of serpent (ಫಣಿ, ಸರ್ಪಭೇದ 54; ಫಣಿ 507; see ಎಣ್ಬು ಕುಲ). 9, crookedness, etc. (ವಕ್ರ, ಡೊಂಕು 54; ವಕ್ರ 507). 10, the moon (ಚನ್ದ್ರ 54). 11, a pond (ಸರ, ಕೊಳನು 54). 12, a peculiar posture of the body in religious meditation (ಆಸನ, ಕುಳಿರುವುದು 54). 13, an ascetic or N. of an ascetic (ಮುನೀನ್ದ್ರ, ಯತಿ 54). 14, thousand billions (ಸಂಖ್ಯಾಭೇದ, ಗಣನಾಭೇದ 54; ಲೆಕ್ಕಿಪ ಸಂಖೆ 507; see Mr. s. ಖರ್ವ). 15, a steady or bold man (ಧೀರನು 54). — ಪದ್ಮದ ಹಾವು. a small venomous snake on the head of which is a padma like that of the cobra (Bḍ.).

ಪದ್ಮಕ padmaka. *whitish or coloured spots on the body of elephants.*

ಪದ್ಮಗನ್ಧಿ padma-gandhi. a woman fragrant as a lotus. (My.).

ಪದ್ಮಗರ್ಭ padma-garbha. Brahmā. (My.).

ಪದ್ಮಚಾರಿಣಿ padma-cāriṇi. *the tree Hibiscus mutabilis.*

ಪದ್ಮಜ padma-ja. Brahmā (Ṡmd. 128; Bp. 1, 51).

ಪದ್ಮಜನಿ padma-jani. = ಪದ್ಮಜ. (Rṡv. 4, 113).

ಪದ್ಮಜಾಣ್ಡ padmaja-aṇḍa. the universe (Cpr. 6, 32).

ಪದ್ಮನಾಭ padma-nābha. *Viṣṇu.* 2, N. of a king (Cpr. 2, 15; 2, 21 va., & 48 va.; 2, 53).

ಪದ್ಮನಾಲ padma-nāla. a lotus-stalk. (R.).

ಪದ್ಮಪತ್ರ padma-patra. *Costus speciosus.*

ಪದ್ಮಪಾಣಿ padma-pāṇi. Lakṣmī (My.); Pārvatī (My.); Viṣṇu; Brahmā.

ಪದ್ಮಪುರಾಣ padma-purāṇa. N. of a Purāṇa (Bp. 43, 76).

ಪದ್ಮಪ್ರಿಯೆ padma-priye. Lakṣmī (My.).

ಪದ್ಮಬನ್ಧು padma-bandhu. the sun. (My.).

ಪದ್ಮಭವ padma-bhava. Brahmā (Bp. 2, 19; 10, 31; 53, 9).

ಪದ್ಮಭವಗಣ padmabhava-gaṇa a class of metrical feet (Ch.).

ಪದ್ಮಭು padma-bhu (bhū). *Brahmā.*

ಪದ್ಮಮುಖಿ padma-mukhi. a woman with a lotus-like face (Ch. v. 184).

ಪದ್ಮಮುದ್ರೆ padma-mudre. a certain intertwining of the fingers in devotion (My.). 2, the sectarial mark of a lotus applied by Mādhvas to their forehead, etc. (My.).

ಪದ್ಮರಾಗ padma-rāga. lotus-coloured; *a ruby.*

ಪದ್ಮರಿಪು padma-ripu. the moon (Rṡv. 4, 112).

ಪದ್ಮರೇಖೆ padma-rēkhe. a line in the palm of the hand indicating the acquisition of great wealth. (My.). 2, a kind of bandha; see ರಂಗವಾಲಿ.

ಪದ್ಮಲಾಂಛನ padma-lāñchana. a king; Brahmā; Kubēra; the sun. (K.).

ಪದ್ಮಲೋಚನ padma-lōcana. lotus-eyed. 2, Viṣṇu (Ṡṡv. 5, 50).

ಪದ್ಮವಾಸೆ padma-vāse. *Lakṣmī.*

ಪದ್ಮವ್ಯೂಹ padma-vyūha. = ಪದ್ಮ No. 7. (J. 12, 10).

ಪದ್ಮಸಖ padma-sakha. the sun (Rṡv. 6, 11 va.).

ಪದ್ಮಸದ್ಮ padma-sadma. = ಪದ್ಮಾಕರ. (Cpr. 5, 40). 2, Brahmā (5, 96).

ಪದ್ಮಸಮ್ಭವ padma-sambhava. Brahmā. (My.).

ಪದ್ಮಾಕರ padma-ākara. *a lotus-pond.*

ಪದ್ಮಾಕ್ಷ padma-akṣa. lotus-eyed; N. of a king (J. 31, 77; 32, 2. 7). 2, the seed of the lotus.

ಪದ್ಮಾಟ padma-āṭa. *the medicinal plant Cassia tora* (or alata) Lin.

ಪದ್ಮಾಭಿಧಾನ padma-abhidhāna. N. of a Brahmā (J. 32, 37).

ಪದ್ಮಾಲಯೆ padma-ālaye. *Lakṣmī.*

ಪದ್ಮಾವತಿ padmā-vati. N. of Lakṣmī (My.); N. of a town, Patna (My.). ಊರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಸೂಳೆ (ಮಾತ್ರ ಇದ್ದರೆ ಅವಳು) ಪದ್ಮಾವತಿ (Prv.).

ಪದ್ಮಾಸನ padma-āsana. a particular posture (in religious meditation), sitting with the thighs crossed with one hand resting on the left thigh, the other held up with the thumb upon the heart, and the eyes directed to the tip of the nose. (Bp. 3, 5).

ಪದ್ಮಿ padmi. possessing lotuses (J. 15, 12); having coloured marks. 2, *an elephant.* 3, the husband of Padmā, Viṣṇu (J. 15, 12).

ಪದ್ಮಿನಿ padmini. *a lotus.* 2, *a multitude of lotuses; a lake abounding in them.* 3, a woman of the first and most excellent class (Grj. 7, 11 va.).

ಪದ್ಮಿನೀಕಾನ್ತ padminī-kānta. the sun. (Rsv. 11, 10, as ಪದ್ಮಿನಿ-).

ಪದ್ಮಿನೀಜಾತೆ padminī-jāte. a female born of a padminī woman (Bp. 41, 2).

ಪದ್ಮಿನೀಮಿತ್ರ padminī-mitra. the sun. 2, the number 12 (Ch.). see ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯ, and *cf.* ಪನ್ನೆರಡಿನ.

ಪದ್ಮಿನೀವಲ್ಲಭ padminī-vallabha. the sun. (My.).

ಪದ್ಮೆ padme. ಪದ್ಮಾ. *Lakṣmī* (ಗೋಮಿನಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 54; ಇನ್ದಿರೆ Mr. 507). 2, *the plant Clorodendrum siphonantus* R. Br. 3, *the plant Hibiscus mutabilis* Lin.

ಪದ್ಮೇಶಯ padmē-śaya. Viṣṇu. (R.).

ಪದ್ಮೋದರ padma-udara. Viṣṇu (Śmd. 18).

ಪದ್ಮೋದ್ಭವ padma-udbhava. Brahmā. (My.).

ಪದ್ಯ padya. relating to the foot, to feet, or to a word. 2, *a Śūdra.* 3, *a verse;* metre; poetry; a piece of metrical composition [ಪದ್ಯಂ ಸಮಸ್ತ ಜನತಾಹೃದ್ಯಂ Kr. 1, 30]; (Bp. 5; 37; Śmd. 72). ಪದ್ಯ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಗದ್ಯವಾದರೂ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.).

ಪದ್ಯಾರ್ಧ padya-ardha. the end of half a verse (Śmd. 73).

ಪದ್ಯೆ padye. *a path, a road.*

ಪನ್- pan. 1. = ಪತ್ತು 3, etc. (Śmd. 227). ten. (T., Te.). — ಪನ್ನಿಬ್ಬರ್. -ಇಬ್ಬರ್. = ಪನ್ನಿರ್ವರ್. (Bp. 5, 18. 63). [— ಪನ್ನಿರ್ಕಣ್ಡುಗ. -ಇರ್ಕಣ್ಡುಗ. twelve kandugas. ಪನ್ನಿರ್ಕಣ್ಡುಗದಕ್ಕಿಯ ಕೂಟಮುಂ Pb. 3, 25 va.; — ಪನ್ನಿರ್ಛಾಸಿರ. -ಇರ್ಛಾಸಿರ. twelve thousand. ಪನ್ನಿರ್ಛಾಸಿರನೂನೆನೆರಸು Pb. 10, 108 va.]. — ಪನ್ನಿರ್ಬರ್. -ಇರ್ಬರ್. = ಪನ್ನಿರ್ವರ್. (Abh. P. 10, 39 va.). — ಪನ್ನಿರ್ವರ್. -ಇರ್ವರ್. twelve persons [ಪನ್ನಿರ್ವರಾದಿತ್ಯರ ತೇಜಮುಮಂ Pb. 10, 115 va.]; (Śmd. 17). — ಪನ್ನೆರಡಿನ. -ಇನ. the twelve suns (Bp. 10, 31; see ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯ). — ಪನ್ನೆರಡು. -ಎರಡು. = ಹನ್ನೆರಡು. twelve [ನೆಗಟ್ದಾ ಪನ್ನೆರಡುಂ ಕೋಷ್ಠಂಗಳೊಳ್ Ap. 10, 34 va.]; (Śmd. 227 Mdb.; Ch. v. 285). — ಪನ್ನೆರಡು ಸಾಸಿರ. 12000 (Bp. 6, 33; 51, 68; 57, 12). — ಪನ್ನೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. eleven [ಪನ್ನೊನ್ದಕ್ಷೋಹಿಣೀ ಪತಿಗಳುಂ Pb. 10, 27 va.; Ap. 3, 40 va.]; (Śmd. 227). — ಪನ್ನೊನ್ದು ಇನ್ದ್ರಿಯ. eleven indriyas (Bp. 43, 2). — ಪನ್ನೊನ್ದು ರುದ್ರರ್. the eleven rudras (Bp. 10, 31; see ಏಕಾದಶರುದ್ರರ್). [— ಪನ್ನೊರ್ವರ್ eleven persons. ಪನ್ನೊರ್ವರಂ ಕೊನ್ದು Pb. 11, 59].

ಪನ್- pan. 2. = ಪಂ-, ಪಚಿ, ಪಚ್ಚ, ಪಚ್ಚನೆ, ಪಚ್ಚು 1, ಪಚ್ಚೆ, etc. (Śmd. 215). greenness; freshness; etc. — ಪನ್ದಲೆ. -ತಲೆ. (Śmd. 216). a newly decapitated head (ಪಸಿಯ ತಲೆ Śm. 44; Kk. 41, o. r. ಪಸಿದಲೆ). [ಅರಾತಿಯ ಪನ್ದಲೆ .... ಒನ್ದೆ ಸೂಟಿಯೊಳ್ ಪಡಲ್ವಡೆ Pb. 10, 78]. see Abh. P. 4, 60; 13, 54 va.; 13, 62. 100; Rsv. 13, 137. — ಪನ್ದಲೆದರ್. -ತರ್. to bring such a head (Abh. P. 13, 135). — ಪನ್ದಲೆಪಾಣಿ. Śiva (V. 37, 83). — ಪನ್ದಲೆವಚ್ಚ. -ಪಚ್ಚ. he who is decorated with fresh skulls: Śiva Kk. 5; ಈಶ್ವರ Śm. 23). — ಪನ್ದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. (Śmd. 216). fresh young leaves. [ಕೆಳಗಣ ಕೆನ್ದಳಿರ್ ಪುದಿದ ಮೇಗಣ ಪನ್ದಳಿರೊನ್ದಿದೊನ್ದು ಕೆಯ್ಯೊಡಿದ ಪಸುರ್ಪುಮಂ ಪೋಲೆವ ಕೆಮ್ಪುಮನಾಳ್ದಿರೆ Pb. 5, 32]. — ಪನ್ದೊವಲ್. -ತೊವಲ್. (Śmd. 216). a fresh hide. (Cpr. 10, 111). — ಪನ್ದೊಲ್. -ತೊಲ್. (Śmd. 216). = ಪನ್ದೊವಲ್. — ಪನ್ನೀಱುಮುರ. a small evergreen tree with a very fragrant white flower, Guettarda speciosa L. (St. & Pl.; My. as ಪನ್ನೀಱಲು; T. ಪನ್ನೀರ್ಮರಂ). see ಗುಡ್ಡ-.

ಪನ್ - pan. 3. an abbreviation of ಪನಿ 2. — ಪನ್ನೀರ್. -ರು. dew-water: water distilled from various flowers, perfumed water: rose-water, etc. (ಹಿಮವಾರಿ Mr. 336; My.; Tu.; Te., T.; M. ಪನಿನೀರ್). see Śm. 118; Bp. 4, 35; Bh. 1, 12, 17; Rām. 1, 13, 5. 9; C. Bp. 5, 2. 5; J. 11, 41; 31, 2; 33, 18. — ಪನ್ನೀರ್ಗೊಡ. -ಕೊಡ. a pot filled with pannīr (Rsv. 8, 5 va.). — ಪನ್ನೀರ್ದಳಿಪ. -ತಳಿಪ. sprinkling of pannīr (V. 5, 43 va.).

***ಪನಪನ pana pana.** an imitative sound. — ಪನ ಪನ ಪನಿ. to ooze in drops. ನೆತ್ತರ್ ಪನ ಪನ ಪನಿಯೆ Pb. 9, 63 va.

ಪನವು panavu. (ಪನ). a place appointed for meeting, a place of assignation (ಸಂಕೇತಸ್ಥಲ Śmd. II; ಕೊಳ, ಕೊಮ್ಬು, ಸಂಕೇತಸ್ಥಲ Kk. 74; ಕೊಮ್ಬು, ಸಂಕೇತದ ಸ್ಥಲ Śm. 57; Te. ಪನುಪು, to send; ಪನುಪು, ಪಮ್ಪು, sending, mission, command, order; bewitching; see ಅಮ್ಪಕ).

ಪನಸ panasa. = ಫಲಸ, ಫಲಸ, ಪಲಸು, ಹಲಸು. *the jaka or jack tree, Artocarpus integrifolia* Lin.

ಪನಾಯಿತ panāyita. *praised.*

ಪನಿ pani. 1. = ಹನಿ 1. to drop. [Tu. ಪನಿಪು]. (T.). [ನೆತ್ತರ್ ಪನ ಪನ ಪನಿಯೆ Pb. 9, 63 va.]. P. p. ಪನಿತು (Cpr. 5, 125; 8, 23).

ಪನಿ pani. 2. = ಪನ್ 3, ಹನಿ 2. a drop, of water, dew, etc. (T., Tu.; M.). [ಮಱುಗುವ ಪಾಲ್ಗಳೆಯ ಪನಿಗಳಂ ಬೆರಸಿದ ಪೊಲ್ Kr. 1, 58; Ap. 1, 75]. see ಎಲೆವನಿ, ಕಣ್ಬನಿ, ಕಮ್ಬನಿ, ಗಱುವನಿ, ನಟ್ಟೆವನಿ, ನೀರ್ವನಿ, ನುಣ್ಬನಿ, ಪಾಱುವ್ಪನಿ, ಬೆಮರ್ವನಿ, ಮಱೆವನಿ, ಮುಮ್ಬನಿ; Rsv. 5, 41. [— ಪನಿಪುಲ್. grass covered with dew. ನರಭೋಗ ಮೆಮ್ಪೀ ಪನಿಪುಲ್ಲಂ ನಕ್ಕೆತೃಷ್ಣೆ ಪೋಟ್ ಪೋದಪುದೇ Ap. 9, 57].

ಪನಿತ panita. *praised.*

***ಪನಿತ್ತು panittu.** P. p. of ಪನಿ 1. ಮೃಗಮದದ ಪುಳಿಂಚುಗಳ್ ಪನಿತ್ತಿರಲ್ Pb. 8, 67.

ಪನಿಯಾಣ paniyāṇa. = ಪನಿವಾರ. a sweet cake, a fritter (V. 6, 36; T. ಪಣಿಗಾರ, ಪಣಿಯಾರ; Te. ಪಣ್ಣೇರಮು, ಪಣ್ಯರ, ಪಣ್ಯಾರ).

ಪನಿವಾರ panivāra. = ಪನಿಯಾಣ. (My.).

ಪನೀರು panīru. cheese (B. 5, 287; Mhr., H. ಪನೇರ, ಪನೀರಿ, ಪನ್ನೀರ).

ಪನೆ pane. 1. a bud-like, pointed, or sharp tooth (ಮೊನೆವಲ್ Kk. 70; ಮೊಳೆವಲ್ Śs.; *cf.* ಪದ?).

ಪನೆ pane. 2. = ಪಯ್ಮ್ಬು etc. (Rsv. 5, 58; Śsv. 3, 32; Tu.; T. ಪನ್ಯೆ, a palmyra tree, Borassus flabelliformis = ತಾಲ).

ಪನ್ತ panta. 1. ಪನ್ಥ. = ಪನ್ದ್ಯ, ಹನ್ತ2. Tbh. of ಪಣಿತ 2. a bet, a wager (My.; Tu.; Te. ಪನ್ತ, ಪನ್ದೆಮು, ಪನ್ನಿದ; M. ಪನ್ದಯು; T. ಪನ್ದಯು; ಪನ್ದೈಯು). 2, an asseveration; an engaging for by declaration; a vaunt of what one is able to do or to do better than others, a declaration resting on truth; a promise or vow, of allegiance, etc. (Te. ಪದ್ದು, ಪನ್ತ); a challenge; a song expressing allegiance, etc. (ಪಾಡು Bhn. 4; ವಾಸಿ 9). [ಪೊರೆಯುಂ ಪನ್ತಮುಮಿಲ್ಲದನ್ತೆ ಮನದೊಳ್ ನಿಷ್ಕಾರಣಂ ಕಾಯ್ವರಂ Pb. 7, 35]. ಪಂಕ್ತೀಲಿಯಿರುವವನಿಗೆ ಪನ್ತವಿರ ಬಾರದು. — ಪಂಚಮಶಾಲೆಯವರ ಕಂಚು ಪನ್ತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). see Cpr. 5, 41; Bp. 24, 88; Bh. 8, 25, 17. 34; 8, 26, 20; Rām. 5, 9, 1; J. 22, 7. 12. — ಪನ್ತಕಟ್ಟು. to bet, to wager (My.). — ಪನ್ತ ಪಾಡು. dupl. = ಪನ್ತ No. 2. (J. 4, 50; 9, 15; 22, 6). — ಪನ್ತ ಮಾಡು. = ಪನ್ತ ಹಾಕು. (My.). — ಪನ್ತವೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. to put a stake or as a stake at play (My.). — ಪನ್ತ ಹಾಕು. to engage for by declaration, to vaunt to be able to do something better than others, to challenge, to vow (My.). ಹಾಕಿದ ಪನ್ತಕ್ಕೂ ಆಡಿದ ಜುಗಾರಿಗೂ ಅನ್ತರವಿಲ್ಲ. — ಪನ್ತ ಹಾಕಿದವರ ಹತ್ತರ ಶಾನ್ತನಾಗಿರಬೇಕು (Prvs.).

ಪನ್ತ panta. 2. a learned man, a pandit (My.; Mhr.); a schoolmaster (B. 1, 21; My.).

ಪನ್ತಗಾಱ panta-gāṟa. a proud, obstinate assertor (My.); a wagerer (My.).

ಪನ್ತಿ panti. = ಪನ್ತೆ, ಪನ್ನಿ, ಬನ್ತಿ, ಹನ್ತಿ. Tbh. of ಪಂಕ್ತಿ. a row, etc. (ಆಳಿ, ಶ್ರೇಣಿ, ಆವಳಿ, ಪಂಕ್ತಿ, etc. Hlā.; ಆಳಿ, ವೀಥಿ, ರಾಜಿ Mr. 359, o. r. ಪನ್ನಿ; ಪಂಕ್ತಿ Kk. 57; ಪಾಱಿ, ಕೇಱಿ 90; Śm. 53; ಪಾಲಿ Si. 456). [ಅಯ್ನೂರ್ವರ್ ಮಕ್ಕಳೊಗ್ಗನ್ದೆ ಪನ್ತಿಯೊಳ್ ತುಯ್ಯಲಂ ಬಡ್ಡಿಸಿ Vr. 164, 22]. ಪನ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣುವದು (ಸಹಭೋಜನ Si. 317). see ಇರವನ್ತಿ. — ಪನ್ತಿಕಣ್ಣು. = ಪಂಕ್ತಿಗ್ರೀವ. (Bp. 54, 59). — ಪನ್ತಿದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. a line or an orderly state to be lost (Cpr. 8, 73). — ಪನ್ತಿರಥ. = ಪಂಕ್ತಿರಥ. (My.).

ಪನ್ತಿಗೆ pantige. Tbh. of ಪಂಕ್ತಿಕೆ. a row, line. see ಇರವನ್ತಿಗೆ, etc.

ಪನ್ತು pantu. (Tbh. of ಪನ್ಥ). — ಪನ್ತುವರಾಳಿ. N. of a tune (Te.; My.; M. ಪನ್ದುವರಾಡಿ).

ಪನ್ತೆ pante. = ಪನ್ತಿ. (ಸೇಣಿ, ಹನ್ತಿ, etc., ಸಮೂಹ Śs.).

ಪನ್ತೋಜಿ pantōji. a schoolmaster (Mhr.; My.).

ಪನ್ಥ pantha. = ಹನ್ತ1, ಹೊನ್ತ. a path, a road (ಮಾರ್ಗ, etc., ಬಟ್ಟೆ Mr. 187).

ಪನ್ಥಿ panthi. (= ಪಥಿ). a way, road. see ಪರಿ-.

ಪನ್ದರ್ pandar. -ರು. = ಪನ್ದರ, ಪನ್ದಲ್, ಹಂಜರ, ಹನ್ದರ್, ಹನ್ದರ1. a pandal, a temporary shed of leaves, cloth, etc., erected for marriages, etc.; a trellis for vines or creepers (ಕಾವಣ, ಚಪ್ಪರ Śm. 59; Cpr. 8, 64 va.; Abh. P. 4, 60; Te. ಪನ್ದಿರಿ, ಪನ್ದಿಲಿ; T. ಪನ್ದರ್, ಪನ್ದಲ್; M. ಪನ್ದಲ್). [ನನೆಯ ಪನ್ದರುಮುಂ ತಳಿರಕಾವಣಂಗಳುಮುಂ Pb. 5, 47 va.]. ಹನ್ದರ್ or ಪನ್ದರ್ (Śmd. 191). see ಪಸುರ್ವನ್ದರ್.

ಪನ್ದರ pandara. = ಪನ್ದರ್, etc. (ಚಪ್ಪರ, ಹನ್ದರ Nn. 143). see ತಳಿರ್ವನ್ದರ.

ಪನ್ದಲ್ pandal. = ಪನ್ದರ್, etc. [T.]. (ಚಪ್ಪರ, ಕಾವಣ Kk. 26, one MS. ಪನ್ದರ್; ಕಾವಣ Ct. II, 93).

ಪನ್ದಿ pandi. = ಹನ್ದಿ. a hog; a pig, a swine (ಸೂಕರ, ವರಾಹ, etc. Mr. 161; Tu. ಪನ್ಜಿ; Te.; T. ಪನ್ಱಿ; M. ಪನ್ನಿ). [ಪನ್ದಿಗಳುಂ ಪಟಿನವಿರಿಕ್ಕಿದುವು Pb. 5, 38; Ap. 5, 14]. see Śmd. 142. 166; J. 16, 37; 28, 44. 46. 52. — ಪನ್ದಿದಲೆ. -ತಲೆ. a pig's head: a certain means of defence (C. Bp. 42, 22. 23; Rśv. 6, 116). — ಪನ್ದಿಮೀನ್. a sort of fish (Rśv. 5, 115).

ಪನ್ದೆ pande. = ಹನ್ದೆ. a coward [ಆ ಪನ್ದೆಯನನ್ತಕ ಮುಖದೊಳ್ ತನ್ದಿಟ್ಟನ್ದಲ್ಲದೆ Kr. 3, 195; Pb. 12, 92; Ap. 14, 90]; (Abh. P. 3, 150; 12, 74; Rsv. 13, 20; J. 17, 52. 54; Te.; T. ಪನಿ, trembling, fear; to tremble; *cf.* ಪಂಜೆ). ಪನ್ದೆ, ಡುಱುಕು! (Grj. 1, 23).

ಪನ್ದೆತನ pandetana. cowardice (Kāvy. I, 4, 121; Abh. P. 6, 113).

ಪನ್ದ್ಯ pandya. = ಪನ್ತ1. a bet, etc. (ದುರೋದರ Si. 450). ಕೋೞಿ ಮೊದಲಾದ ಜನ್ತುಗಳ ಪನ್ದ್ಯ (ಪ್ರಾಣಿದ್ಯೂತ, ಸಮಾಹ್ವಯ); ಜೂಜದಲ್ಲಿ ಪನ್ದ್ಯ (ಗ್ಲಹ Si. 349). ಜೂಜು ಕೋೞೀ ಪನ್ದ್ಯ ಮುನ್ತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ ಪಡುವ ಪಣದ್ರವ್ಯ (ಪಣ 418).

ಪನ್ನ panna. pride, haughtiness (ಕಾಮುಕರ, ಗಬ್ಬ, ಬಿಂಕ, ಮುಕ್ಕು, ಗರ್ವ Śm. 38; *cf.* ಪದೆ1?). *cf.* ಪಪ್ಪ, ಹಮ್ಮು2.

ಪನ್ನ panna. 1. *fallen* (ಪತಿತ, ಬಿದ್ದುದು Mr. 448); falling; creeping on the ground. 2, gone to. 3, obtained, attained, gained. [4, an aṣṭaka of the ṛigvēda (My.; Te. a verse in a chapter of the vēda).

ಪನ್ನ panna. 2. the breadth of cloth (My.; Mhr., H. ಪನ್ನಾ).

ಪನ್ನಗ panna-ga. *a snake, a serpent.* see Bp. 46, 25. 26. 28.

ಪನ್ನಗಕನ್ನಿಕೆ pannaga-kannike. a serpent-virgin, a female serpent-demon (Bp. 27, 10).

ಪನ್ನಗಭೂಷಣ pannaga-bhūṣaṇa. Śiva (My.).

ಪನ್ನಗರಾಜ pannaga-rāja. the chief of serpents, Śēṣa. 2, the number 1 (Ch.).

ಪನ್ನಗಶಯನ pannaga-śayana. Viṣṇu (My.).

ಪನ್ನಗಾನ್ತಕ pannaga-antaka. Garuḍa (My.).

ಪನ್ನಗಾಭರಣ pannaga-ābharaṇa. Śiva (Bp. 33, 16; C. Bp. 47, 3).

ಪನ್ನಗಾರಿ pannaga-ari. Garuḍa.

ಪನ್ನಗಾರಿಧ್ವಜ pannagāri-dhvaja. Viṣṇu or Kṛiṣṇa (J. 6, 40; 12, 11).

ಪನ್ನಗಾಶನ pannaga-aśana. *Garuḍa.* 2, a peacock.

ಪನ್ನಗಾಶನವಾಹನ pannagāśana-vāhana. Viṣṇu; Ṣaṇmukha (My.).

ಪನ್ನಗೇನ್ದ್ರ pannaga-indra. = ಪನ್ನಗರಾಜ.

ಪನ್ನಗೇನ್ದ್ರಸಮ್ಭವೆ pannagēndra-sambhave. N. of a wife of Arjuna (J. 24, 1).

ಪನ್ನಗೇನ್ದ್ರಾಭರಣ pannagēndra-ābharaṇa. = ಪನ್ನಗಾಭರಣ. (Bp. 27, 18).

ಪನ್ನಗೇಶ್ವರ pannaga-īśvara. = ಪನ್ನಗರಾಜ. (J. 24, 25).

ಪನ್ನಂಗ pannaṅga. (Tbh. of ಪಲ್ಯಂಕ). the canopy over an open palanquin (C. Bp. 47, 39; Te. ಪನ್ನಾಗ; T. ಪನ್ನಾಂಗು, ಪಡಂಗು; M. ಪನ್ನಗ).

ಪನ್ನಂಗಿ pannaṅgi. (= ಗೌರಿ. ಗೋಟಚಿ, ನೆಲಬೇವು Mr. 147; o. rs. ಪನ್ನೆಗ, ಗೊಟ್ಟಚಿ, and, for ಗೌರಿ, ಕಾರಪತಿ).

***ಪನ್ನತ pannata.** hero. ನೆಗೆದು ಬರ್ಪ ವಿಷಪನ್ನಗನಂ ಪನ್ನತನನೆಡೆಯೊಳರಿಗಂ ತನ್ನಯ ಗರುಡಾಸ್ತ್ರದಿನ್ದೆ ಕುಱಿದಱಿದಱಿದಂ Pb. 12, 205.

ಪನ್ನತಿಕೆ pannatike. prowess, valor, courage, etc. (ಪರಾಕ್ರಮ Śmd. II; Ct. I, 70. 100; ವಿಕ್ರಮ II, 15; ಅಣ್ಮು, ಪರಾಕ್ರಮ Kk. 41, Śm. 38; Rśv. 5, 114 va. & 120 va.; 6, 11 va. & 115 va.; 13, 97). — ಪನ್ನತಿಕೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to become valorous, to take courage, etc. (Rśv. 6, 81 va.).

ಪನ್ನಲಿನ **pad-nalina.** = ಪದಾಮ್ಬುಜ. lotus-like foot (Bp. 45, 50).

ಪನ್ನಾಡೆ **pannāḍe.** the web which surrounds the lower part of the stem-leaves of a palmtree (My.; M.; T. ಪನ್ನಾಡೈ).

ಪನ್ನಿ **panni.** bragging, boasting; self-conceit (Tu.). ಬನ್ನಿ ! ಎನ್ದರೆ ಪನ್ನಿ ಹೆಚ್ಚು (Prv.).

ಪನ್ನಿ **panni.** = ಪನ್ನಿ, q. v. a row, etc. (Cpr. 3, 51).

ಪನ್ನೆ **panne.** camphor (ಚೀನಿ, ತುಹಿನ, ಹಿಮವಾಲುಕ Mr. 336).

ಪನ್ನೆ **panne.** the state of having the whiskers cleared away in a peculiar funny manner (My.; H.).

ಪಪಿ **papi.** drinking. 2, the moon. (R.).

ಪಪ್ಪ **pappa.** arrogance, pride (ದರ್ಪ Śm. 30, o. r. ದಪ್ರ; ದರ್ಪ Kk. 94, o. r. ದಪ್ಪ).

ಪಪ್ಪಂ **pappam.** = ಪಂಗಿ, ಪಪ್ಪಾಯಿ q. v., ಪೊಪ್ಪಾಯಿ. the Papaya. — ಪಪ್ಪಂಗಾಯಿಮರ. -ಕಾಯಿ-. = ಪಪ್ಪಾಯಿಮರ, q. v. (St. & Pl.).

ಪಪ್ಪಕ **pappaka.** = ಪಪ್ಪುಕ, q. v.

ಪಪ್ಪಡಿ **pappaḍi.** = ಪಪ್ಪಳ. see ಗುಳ-.

ಪಪ್ಪರಿಕೆ **papparike.** = ಪರ್ಪರಿಕೆ, q. v. roughness, etc.

ಪಪ್ಪಳ **pappaḷa.** = ಅಪ್ಪಡ, ಅಪ್ಪಳ, ಪಪ್ಪಡಿ, (ಪಾಪಟೆ), ಪಾಪಟೆ, ಹಪ್ಪಳ. Tbh. of ಪರ್ಪಟ. a thin crisp cake made of the flour of black-gram or other pulse, with spices (Mhr. ಪಾಪಡ, ಪಾಪಡೀ; M. ಪಪ್ಪಡ; R.).

ಪಪ್ಪಳಿ **pappaḷi.** (ಪಟೆ 1_ಪಳಿ = ಪಟ). = ಪೊಪ್ಪಳಿ, ಪೊಪ್ಳಿ. a chequered garment, worn by females, the stuff called "poplin" (My.; T.).

ಪಪ್ಪಾಯಿ **pappāyi.** = ಪಪ್ಪಂ, etc. the Papaya (of Hayti) or Papaw (M. ಪಪ್ಪಾಯಿ; Tu. ಬಪ್ಪಂಗಾಯಿ; Te. ಪಪಯಿ, ಪಪ್ಪಾಯಿ; Mhr. ಪೋಪಯಿ). — ಪಪ್ಪಾಯಿಮರ. the Papaw tree, Carica papaya L. (Z.).

ಪಪ್ಪು **pappu.** split pulse of any kind, split almonds, etc. (Te.; T. ಪರುಪ್ಪು; M. ಪರಿಪ್ಪು). see ಗೇರು-.

ಪಪ್ಪುಕ **pappuka.** (Śmd. 48). = ಪಪ್ಪಕ, ಪೊಪ್ಪುಕ. beating the bushes, in hunting (ಸೊಪ್ಪುಗುಟ್ಟುಹಂ Śmd. II, o. r. ಪೊಪ್ಪುಕ; Kk. 94, o. r. ಪಪ್ಪಕ; ಸೊಪ್ಪುಗುಟ್ಟುವುದು Śm. 30).

ಪಬು **pabu.** Tbh. of ಪ್ರಭು. a lord. (Bp. 61, 86; C. Bp. 11. sum.).

ಪಮ್- **pam.** = ಪಚ್ಚೆ, etc. greenness. ಪಮ್ಮನೆ ಪಸಿಯಾಗಿ ಯಿರ್ದುದು (Ct. I, 90).

ಪಮಾಣ **pamāṇa.** Tbh. of ಪ್ರಮಾಣ. measure, standard, etc. — ಪಮಾಣಕೋಟೆ. N. of a place (Bh. 1, 6, 8).

ಪಮ್ಪ **pampa.** (fr. ಪಸು 3). equal share or division (ಸಮಭಾಗ Ct. I, 105; II, 9; Te. ಪಮ್ಪಕ, distribution). 2, N. of the first great Kannaḍa poet [Pb. 1, 11]; (Cpr. 1, 66).

ಪಮ್ಪಾಕ್ಷೇತ್ರ **pampā-kṣētra.** the place of pilgrimage called Pampā or Hampe (My.).

ಪಮ್ಪಾಪುರ **pampā-pura.** the town of Pampā (Hampe; see Rāghc. s. ಅನ್ನುಟು).

ಪಮ್ಪಾಪುರಾಗಾರ **pampāpura-āgāra.** Śiva (Kk. 1).

ಪಮ್ಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷ **pampā-virūpākṣa.** Śiva of Pampā (C. Bp. 47, 1).

ಪಮ್ಪಾಸರೋವರ **pampā-sarōvara.** the lake at Pampā (Rām. 3, 12 sum.; My.).

ಪಮ್ಪೆ **pampe.** ಪಮ್ಪಾ. = ಹಮ್ಪೆ. the river, lake, or town of Pampā or Hampe. — ಪಮ್ಪೆಯಾಳ್ದ. -ಅಳ್ದ. Śiva (Ct. II, 1).

ಪಮ್ಬಲ್ **pambal.** (fr. ಪಡೆ 1). = ಹಮ್ಬಲ, ಹಮ್ಬಲು. ardent desire; lookout; having the mind intently fixed on; solicitous or grievous thought [ಇನ್ನೇನೆಮ್ಬುದೊ ಪಿರಿದೈವ ರೊಳಂ ಪಮ್ಬಲ್ ಗುಣ ಪಕ್ಷಪಾತಮುಮ್ಬುದು ನಿಮ್ಮೊಳ್ Pb. 7, 63; Ap. 2, 50]; (Cpr. 6, 87).

ಪಮ್ಬಲಿಸು **pambalisu.** = ಹಮ್ಬಲಿಸು. to desire; to look out for, to crave for, to be full of solicitous or painful thought, etc. [ಮೆಯ್ಯೊಗಕ್ಕೆ ಪಮ್ಬಲಿಸದೆ Pb. 1, 136]; (Cpr. 3, 50 va.; Abh. P. 9, 152; Rśv. 13, 130 va.; 13, 134; J. 13, 59; 24, 26).

ಪಯ್- **pay.** = ಪತ್ತು 3, etc. ten. see ಒಮ್ಬಯ್.

ಪಯ **paya. 1.** Tbh. of ಪದ. the foot. (Śmd. 352). ಪಯಂಗಳ್ or ಪಯಗಳ್ (126). see ಬತ್ತುಮ್ಬಯಿ. — ಪಯಪಾಡು. manner of (placing) the feet (Bh. 1, 7, 27; 10, 6, 22).

ಪಯ **paya. 2.** = ಹಯನು. Tbh. of ಪಯಸ್. water, milk, etc. (Śmd. 107). ಘೃತ, ಅಮೃತ, ಹಾಲು Nn. 24; ಅಮೃತ, ಉದಕ 65).

ಪಯಃಕೇಲಿ **payas-kēli.** playing or gamboling in water (Cpr. 7, 147).

ಪಯಃಪತಿ **payas-pati.** Varuṇa (Śśv. 1, 67).

ಪಯಃಪೂರ **payas-pūra.** a stream of milk (Cpr. 8, 39). 2, a lake (Sk.).

ಪಯಗತಿ **paya-gati.** Tbh. of ಪದಗತಿ. gait, etc. (Śmd. 376).

ಪಯಣ **payaṇa.** Tbh. of ಪ್ರಯಾಣ (Śmd. 359; ಯಾತ್ರೆ, ವ್ರಜ್ಯೆ, etc. Nr.; ಯಾತ್ರೆ, ಪ್ರಯಾಣ, etc. Hlā.; ಪ್ರಸ್ಥಾನ, ಯಾತ್ರೆ Mr. 288; J. 2, 67; 4, 68; 5, 70; 6, 1; 18, 62). [ತೆಂಕಣೊಗದೆ ಪಯಣಮ್ಪೋಗಿ Pb. 3, 8 va.]. ಕಡಲ ಪಯಣ (B. 4, 104). ನಿತ್ಯಪಯಣ ಬುತ್ತಿ ಕೇಡು. — ಪಯಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವನಿಗೆ ಅಯನದ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ? (Prvs.). ಪಯಣದ ರಥ (ಪಾರಿಯಾತ್ರಿಕ, ಕರ್ಣೀರಥ Hlā.). see Prv. s. ಒಪ್ಪಿಗೆ. — ಪಯಣಗತಿ. travelling (J. 3, 1; 6, 1; 7, 13). — ಪಯಣಮ್ಪೋಗು. -ಂ-ಪೋಗು. to enter upon a journey (Abh. P. 7, 7 va.). ಪಯಣಮ್ಪೇದಂ (Śmd. 200).

*ಪಯನು **payanu.** = ಹಯನು No. 2. milch cow. ಗೋವು ಣ್ಡಳದೊಳಗೊಳ್ಳಿದುವಪ್ಪ ಪತ್ತು ಪಯನುಮುಂ Vr. 22, 3.

ಪಯಶ್ಚರ **payas-cara.** a fish (Śśv. 4, 110).

ಪಯಸ್ **payas.** = ಪಯ 2, ಪಯಸ್ಸು. *water.* 2, *milk.* 3, a certain metrical foot (Ch.).

ಪಯಸ್ಯ **payasya.** *made of milk,* as curds, butter, etc.

ಪಯಸ್ವಿನಿ **payasvini.** a milch cow; a river; N. of a river; the night. ಪಯಸ್ವಿನಿನದಿಗೆ ಹೋದರೆ ಪಾಯಸ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ಪಯಸ್ಸು **payassu.** Tbh. of ಪಯಸ್ (Śmd. 107).

ಪಯಿಕ **payika.** = ಪಯ್ಕ. (Tbh. of ಪದಿಕ). a division; a district (ವಿಷಯ, ಕಮ್ಪಣ Mr. 189).

ಪಯಿನ್- **payin.** = ಪಯ್-, etc. ten (Śmd. 226). — ಪಯಿಂಛಾಸಿರಂ. ten thousand (Śmd. 226). — ಪಯಿಂಛಾಸಿರ್ವರ್. ten thousand persons (121. 226). [ಪಡಲಿಟ್ಟನ್ನಿರೆ ಮಾಟ್ಪಿನೋವದೆ ಪಯಿಂಛಾಸಿರ್ವರಂ ಯುದ್ಧದೊಳ್ Pb. 10, 25. — ಪಯಿನ್ಪತ್ತರ್. one hundred persons. ತಮ್ಮ ಪಗೆ ಪರ್ವುವನ್ತೆ ಪಯಿನ್ಪತ್ತರ್ ಪರ್ವಿದಾಲದ ಮರದ ಮೊದಲ್ಗೆವನ್ದ Pb. 2, 30 va.].

ಪಯಿರ್ payir. ಪಯಿರು. = ಪಯ್ರು, (ಪಸುರ್ 2, etc.). green corn, growing corn; any green, growing crop (My.; Te., M., T.; *cf.* ಪೈರು).

ಪಯೋಜ payas-ja. a cloud. 2, the lotus (Nn. 1).

ಪಯೋಜಜ payōja-ja. Brahmā (Cpr. 6, 80).

ಪಯೋಜನಾಭ payōja-nābha. Viṣṇu (Bp. 54, 36).

ಪಯೋಜನ್ತು payas-jantu. an aquatic animal (ಜಲಚರ Nn. 87).

ಪಯೋಜನ್ಮ payas-janma. a cloud. (R.).

ಪಯೋಜಮಿತ್ರ payōja-mitra. the sun (Nn. 1).

ಪಯೋಜಾಯತ payōja-āyata. extended like a lotus (Nn. 95. 149).

ಪಯೋದ payas-da. a cloud. (Cpr. 4, 32; Rśv. 6, 3).

ಪಯೋಧರ payas-dhara. *a cloud* (ಅಭ್ರ, ಮೇಘ Nn. 6). 2, *a breast* (ಕುಚ, ಸ್ತನ 6). 3, the ocean (ಅಮ್ಬುಧಿ, ಸಮುದ್ರ 6). 4, the eye (ನಯನ, ಕಣ್ 6).

ಪಯೋಧಿ payas-dhi. the ocean. (Rśv. 13, 19).

ಪಯೋನಿಧಿ payas-nidhi. = ಪಯೋಧಿ. (J. 6, 6). 2, the milk-sea (10, 35).

ಪಯೋಭೃತ್ payas-bhrit. a breast (Cpr. 8, 34).

ಪಯೋಮಯ payas-maya. full of water (Cpr. 5, 37).

ಪಯೋಮುಚ್. -ಕ್. payas-muc. a cloud. (R.).

ಪಯೋಮ್ಬುಧಿ payas-ambudhi. the milk-sea (Ch. v. 24).

ಪಯೋರಾಶಿ payas-rāśi. the ocean (Bp. 36, 50; 39, 1).

ಪಯೋರುಹ payas-ruha. the lotus (Ch. v. 70. 139).

ಪಯೋವ್ರತ payas-vrata. the act of subsisting on mere milk in consequence of a vow (My.).

ಪಯ್ಕ payka. = ಪಯಿಕೆ. a division, a set, a number of things or beings ranged under a common denomination (Bh. 4, 8, 5; Mhr.; Te. ಪೈಕ). ಪಯ್ಕಪಯ್ಕವಾಗಿಹುದಖಿಲ ವರ್ಗ (Nn. 159).

ಪಯ್ತಿ payti. Tbh. of ಪಂಕ್ತಿ. a row, line. see ಇರುವಯ್ತಿ.

ಪಯ್ನೆ payne. = ಬಯ್ನೆ, etc. the bastard sago tree. (St. & Pl.).

ಪಯ್ರು payru. (ಪೈರು). = ಪಯಿರ್. growing crop. (C.; Te.; Si. 100. 118). ನೀಲಿಯ ಪಯ್ರು ಬೆಳೆಸುತ್ತಾರೆ (B. 4, 55). ಹತ್ತೀ ಪಯ್ರು ಬೆಳೆದು ಒಡೆದ ಬಟ್ಟೆ (4, 178). ಮಳೆಯಿಲ್ಲದ ಪಯ್ರೂ ಮಾತೆಯಿಲ್ಲದ ಕೂಸೂ ಸಮ (Prv.). see Prv. s. ಬಿತ್ತು 1.

ಪಯ್ರುದಾರ payru-dāra. a broker in grain and pulse (My.).

ಪಯ್ಸರ paysara. slipping, sliding; forfeiture, loss (Bh. 2, 2, 114; 4, 2, 62; 8, 26, 13; T. ವಟುಕ್ಕು, ವಟುವು, M. ವಟುದು, to slip, etc.; *cf.* ಪಡು 3 ?).

ಪಯ್ಸರಿಸು paysarisu. to slip, to slide; to go to one side; to be forfeited or lost (ಜಾಱು Bhn. 26; C. Bp. 5, 13; Bh. 1, 5, 16; 3, 19, 42; J. 11, 19; Śsv. 4, 73).

ಪರ para. = ಪಣೆ 5, ಪಱೆ 1. a kind of drum. see ಅತ್ತ-.

ಪರ para. 1. *distant, remote, removed, far.* 2, *opposite, ulterior, beyond, further, on the other side of* (ಪಾರ, ನದಿಯಾಚೆ Mr. 415). 3, *subsequent, succeeding, following;* next, after, future. 4, *other, another, different, foreign, alien;* a stranger. 5, *inimical, hostile; an adversary, an enemy.* 6, *very high or excellent, most excellent, best, supreme, chief.* 7, the highest point or degree; final beatitude (mōkṣa). 8, having anything as the highest object, completely devoted to or occupied with, entent upon, engrossed in. ಪಾಪಿ ಪರಕ್ಕೆ ಹೋದಾನೇ? — ಪರರನ್ನು ಕಾಯೋಕ್ಕಿನ್ತ ಪಶುಗಳ ಕಾಯೋದು ಲೇಸು. — ಪರರ ಕೇಡು ತನ್ನ ಕೇಡು. [— ಪರರಿಗಿಟ್ಟ ಶೂಲ ತನಗೆ].— ಪರಕೆ ಹೇಳುಕೊಣ್ಡರೆ ಪರಕ್ಕೆ ಹೋದಾನೇ? (Prvs.). ಅನ್ನವನ್ನು ಹಾಕುವದು, ನನ್ನಿಯನು ನುಡಿಯುವದು, ತನ್ನನ್ತೆ ಪರರ ಬಗೆದಡೆ ಕೈಲಾಸ ಬಿನ್ನಣವಕ್ಕು (Sp.). —ಪರನಾಡು. another or foreign country (B. 3, 64; My.). — ಪರವರಿ. -ಪರಿ. a far run: great extension (Abh. P. 1, 64). — ಪರವಿಹ. -ಇಹ. the other and this (world, Bp. 43, 12). — ಪರವೂರು. -ಊರು. another or foreign village or town (B. 5, 270; My.). —ಪರವೆಣ್. -ಪೆಣ್. = ಪರವನಿತೆ. see Śmd. s. ಪವಣ್ಸರಿ.

ಪರ para. 2. = ಪರುವ. (My.). a feast, etc. ಬಱಿಗೆಟ್ಟ ದೇವರಿಗೆ ಪರ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಪರಂಶತ paraṁ-śata. *more than a hundred.*

ಪರಂಸಹಸ್ರ paraṁ-sahasra. *above a thousand.*

ಪರಃ paraḥ. = ಪರಸ್ beyond, etc.

ಪರಃಶತ paraḥ-śata. *more than a hundred.*

ಪರಃಶ್ವಸ್ paraḥ-śvas. *the day after to-morrow.*

ಪರಃಸಹಸ್ರ paraḥ-sahasra. *more than a thousand.*

ಪರಕ paraka. Tbh. of ಪರೋಕ್ಷ. invisible, etc. (Śmd. II; Kk. 84; Ct. I, 63).

ಪರಕರ parakara. = ಪರಿಕರ. a sort of gown of little girls (Mhr.; B. 5, 297).

ಪರಕರ್ತೃ para-kartṛi. another agent: the agent indicated by a verb as causing anything to be done by another (Śmd. 272).

ಪರಕರ್ತೃಕ para-kartṛika. = ಪರಕರ್ತೃ (Śmd. 273).

***ಪರಕಲಿಸು parakalisu.** to spill, to spread. ಶರಸ್ತಮ್ಬದೊಳ್ ಪರಕಲಿಸಿರ್ದ ಮುಸೀನ್ದ್ರನಿನ್ದ್ರಿಯದೊಳೊಗೆದ ಪೆಣ್ಗೂಸುಮಂ ಗಣ್ಡುಗೂಸುಮಂ Pb. 2, 33 va. *cf.* ಪರಿಕಲಿಸು.

ಪರಕಾಯ para-kāya. another's body; another body.

ಪರಕಾಯಪ್ರವೇಶ parakāya-pravēśa. entering into the body of another, looked upon as a science (My.).

ಪರಕಾವಣೆ parakāvaṇe. = ಪಾರಕಾವಣೆ. proving coin, shroffing (My.; Br., H.; Mhr. ಪರಾಖು).

ಪರಕಾಳೆ parakāḷe. a kind of cloth, a long cloth (My.; Te.; Mhr. ಪರಕಳಾ).

ಪರಕೀಯ parakīya. relating or belonging to another; another; a stranger. (My.; B. 4, 161); hostile.

ಪರಕೆ parake. 1. = ಹರಕೆ, ಹರಿಕೆ 1. a benediction, a blessing [Kr. 3, 205; ಪರಸಿದ ಪರಕೆಗಳುಮಂ ಕೆಯ್ಕೊಣ್ಡು Pb. 5, 20 va.]; (Cpr. 9, 28 va.; Abh. P. 15, 27 va.; Bp. 61, 22; see ನಲ್ಪರಕೆ, ನಲವರಕೆ). 2, a vow. [Tu.] (J. 3, 22). — ಪರಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to take or receive a blessing (J. 8, 11; 12, 4). — ಪರಕೆಯುಂ ಕೊಳ್. = ಪರಕೆಗೊಳ್. (Rśv. 5, 133). — ಪರಕೆಯೆನ್. -ಎನ್. to utter a benediction (Cpr. 7, 95 va.). — ಪರಕೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to get or receive a benediction (J. 18, 62; 29, 40). — ಪರಕೆ ಹೇಳು. to utter a vow. ಪರಕೆ ಹೇಳುಕೊಣ್ಡರೆ ಪರಕ್ಕೆ ಹೋದಾನೇ? (Prv.).

ಪರಕೆ parake. 2. ಪರಿಕೆ 1, ಪರಿಗೆ 2, ಪೊರಕೆ 2, ಪೊರಿಗೆ, ಪೋರಿಗೆ. a broom (My.; ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ, ಶೋಧನಿ Si. 112; M., T. ಪೆರುಕ್ಕು, to sweep).

ಪರಗ para-ga. being with another, present with another. see ಮಿಗೆವರಗ.

ಪರಗಣೆ paragaṇe. a district (My.; Mhr., H. ಪರಗಣಾ; B. 4, 81).

ಪರಗಾಮಿ para-gāmi. *belonging or relating to another.*

***ಪರಗು paragu.** to press? ಕಾಯ್ದ ಕಬ್ಬೊನ್ನ ಸೂಜಿಗಳಂ ಬೆರಲ್ಗಳೊಳ್ ಬೆಟ್ಟುವರುಂ, ನಟ್ಟು ಪರಗುವರುಂ Ap. 5, 85 va.

***ಪರಂಕಲಿಸು parankalisu.** = ಪರಕಲಿಸು. to spread, etc. ಗಱು ಸನ್ನೆ ಗೆಯ್ದು ತೆಗೆ ನೆಱೆದೆಱಗಿ ಪರಂಕಲಿಸಿ ಪರ್ವಿ ಕೂಂಕಿಱಿದಿಸೆ ಕೆಂಗಱಯ ನೊನೆಯಮ್ಬುಗಳ್ Pb. 10, 73.

ಪರಂಗಿ parangi. = ಪರೆಂಗಿ. a Frank:—a European generally (My.; T., M. ಪಱಂಗಿ; Te. ಪರಂಗಿ, ಪಿರಿಂಗಿ, ಫಿರಂಗಿ; Sk., Mhr., H. ಫಿರಂಗೀ). ಪಿರಂಗೀ ಗುಣ ಪರಂಗಿ ಅಱಯನೇ? (Prv.).— ಪರಂಗಿಚೆಕ್ಕೆ. the drug called China root, Smilax china (Br.; My.); [pine apple]. — ಪರಂಗಿಹಣ್ಣು.= ಪಪ್ಪಾಯಿ. (My.). — ಪರಂಗಿಹಲಸು. = ಪರಂಗಿಹ ಣ್ಣು. (My.). —ಪರಂಗಿಹುಣ್ಣು. Syphilis (My.).

ಪರಚಕ್ರ para-cakra. *the army of an enemy.* (Abh. P. 2, 32). 2, a hostile prince.

ಪರಚು paracu. = ಪರಡು 3. to claw, etc. (My.).

ಪರಚು paracu. = ಪರಜು, q. v. a sword, etc.

ಪರಚಿತ್ತಗ್ರಹಣ para-citta-grahaṇa. seizing, or comprehending, the thoughts of another (Kāvy. III, 1, A, 12).

ಪರಚ್ಛನ್ದ para-c-chanda. *subject to the will of another, dependant.*

ಪರಜಾತ para-jāta. born of another; *nourished or maintained by a stranger, fostered by strangers, dependant on others for sustenance.*

ಪರಜಿ paraji. = ಪರಜು. see ತೊಂಗಲ್ಪರಜಿ.

ಪರಜಿತ para-jita. conquered or subdued by another; *nourished by a stranger.*

ಪರಜು paraju. = ಪರಚು, ಪರಜಿ, ಪರುಜು. Tbh. of ಪರಂಜ. the blade of a sword or knife; a sword or scymitar. 2, a sword-hilt (ಪಾಲಿ, ಮೋಹಳ Mr. 297; Mhr. ಪರಜ; T. ಪಿರಿಂಜು; M. ಪಿರಿಜ್ಜು, ಪರಿಜ್ಞು; Te. ಪರಂಜು, ಪರುಜು, ಪರುಂಜು); the sharp edge or point of a sword (ಪಾಲಿ, ಆಯುಧದ ಪರಜುಗಳ್ Nn. 31, o. rs. ಪರಚು, ಪರುಜು).

ಪರಂಜ para-ñ-ja. = ಪರಜು. the blade of a sword or knife. 2, a sword, 3, an oil-press. 4, froth, foam.

ಪರಂಜನ para-ñ-jana. Varuṇa. (R.).

ಪರಂಜಯ para-ñ-jaya. foe-conquering. 2, Varuṇa. (R.).

ಪರಂಜ್ಯೋತಿ para-ñ-jyōti. the supreme light (My.).

ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪ parañjyōti-svarūpa. having the supreme light as one's own form, having the nature or character of the supreme light (Bp. 61, 45).

ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪಿ parañjyōti-svarūpi. = ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪ. ಶ್ರೀ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪಿಗೆ ದೀಪವೊನ್ದಂ ಪತ್ತಿಸಿದ ವೊಲ್ (Bp. 1, 35).

ಪರಟೆ paraṭe. = ಪಟ್ಟೆ 3, ಪಟಿ. a platter, a pot (Mhr. ಪರಡೇಂ, ಪರಳ; Te. ಪರುಟು. see ಕಲ್–). 2, the bowl of a spoon (Mhr. ಪರಡೇಂ); the blade of a hoe (My.). 3, an enclosure around a house (Mhr. ಪರಡೇಂ), a low wall around a house (My., as ಪರಟೆಗೋಡೆ).

ಪರಡಿ paraḍi. 1. a kind of dish: wheaten sāvige (S. Mhr.; Bh. 1, 15, 7; J. 6, 44; *cf.* Mhr. ಪರವಡ, varied preparations of victuals). ಪರಡೀ ರುಚಿ ಕರಡಿಗೆ ತಿಳಿದೀತೇ? (Prv.).

ಪರಡಿ paraḍi. 2. = ಪರಟೆ. the bowl, *i. e.* nape, of the neck (My.).

ಪರಡು paraḍu. 1. to scrape together with the hand or a hoe and take completely away (My.). ಪಡಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಪರಡೋದು ಬಿಡ (Prv.).

ಪರಡು paraḍu. 2. = ಹರಡು 1. to spread, to spread out (v. t., ಪ್ರಸಾರಣ Śmd. Dh.; Bp. 21, 8; 36, 47; Te. ಪರಚು). 2, to spread (v. i.), to extend, to be diffused (ಪ್ರಸರಣ Śm. 95). [Tu.].

ಪರಡು paraḍu. 3. = ಪರಚು, ಹರಡು 2. to scratch with the fingers or nails, to claw (ಅಂಗುಲಿಖನನ Śmd. Dh.; T. ಪಱಾಣ್ಡು, ಪುಱಾಣ್ಡು, ವಱಣ್ಡು; Te. ಬರುಕು; *cf*, ಬಗರು, ಬೆರಣ್ಟು). [ದಕ್ಷಿಣ ಚರಣದೊಳ್ ನೆಲನಂ ಪರಡಿ Pb. 9, 95 va.].

ಪರಡು paraḍu. 4. = ಹರಡಿ, ಹರಡು 3, ಹರಡೆ. the ankle [ಪೆರ್ಮೊಡೆ ಕಟಿ ಮುಮ್ಮಡಂ ಪರಡು ಸನ್ದಿ ನೊಸಲ್ Pb. 11, 136]; (ಗುಲ್ಪ Śmd. Dh.; Śm. 95; Bp. 40, 19; T. ಕರಡು, ಪರಡು; *cf.* ಪರಲ್, ಪರಳ್, etc.).

ಪರಡೆ paraḍe. = ಹರಡೆ 1. the numidian crane. (Śsv. 3, 33).

ಪರಣ paraṇa. = ಹರಣ. Tbh. of ಪ್ರಾಣ. life, etc. (Bp. 26, 47; 36, 57; 46, 43; 48, 31; 67, 69; My.). — ಪರಣದಾನ. Tbh. of ಪ್ರಾಣ ದಾನ. (Bp. 46, 41. 46; 47, 68). — ಪರಣಪಟ್ಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. the seat of life (Bp. 43, 54).

ಪರತನ್ತ್ರ para-tantra. *subject to another, dependant upon another* (Śmd. 174).

ಪರತನ್ತ್ರತನ paratantratana. the state of being subject to another, etc. (B. 5, 190).

ಪರತರ para-tara. greater, higher, uncommonly excellent; farther. (Bp. 61, 45; Śsv. 4, 119). ಪರತರವಾದದ್ದು ಹರದರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ಪರತೆ parate. the state of being pre-eminent; highest degree; comprehensiveness, absoluteness; posteriority; separateness, distinction; hostility; priority; the state of having anything as the highest object. (Kāvy. II, 1, 7).

ಪರತ್ರ para-tra. elsewhere; in a future state: in the other or next world; hereafter; farther on; otherwise; the other world. (Bp. 3, 7).

ಪರತ್ರಸೌಖ್ಯ paratra-saukhya. future happiness, happiness in the other world (Cpr. 2, 35).

ಪರತ್ರೆ paratre. the other world (Abh. P. 6, 111).

ಪರತ್ವ paratva. = ಪರತೆ. (Bp. 38, 13; 55, 42). 2, influence, sway. ಪರತ್ವದಿನ್ದ, by virtue of, by the influence of, through (B. 5, 233; Mhr. ಪರತ್ವೇಂ).

ಪರದ paradu3-a3. = ಹರದ. a dealer, a merchant [ಪರದರ್ಗ್ ಪಾರ್ವರ್ಗ್ಗ Kr. 1, 65; ಪರದರ ಪಾರ್ವರ ಸೂಳೆಯರ ಮನೆಗಳವು Pb. 4, 10; Ap. 3, 3 va.; Vr. 21, 3]; (Abh. P. 16, 37 va.; C. Bp. 47, 41; T.). see ಪೊಮ್ಬರದ, ಸೀರೆವರದ, ಸೊನ್ನೆವರದ.

ಪರದ parada. = ಪರದೆ. a curtain, veil, etc. (My.).

ಪರದರ್ಶನ para-darśana. another doctrine or system (Bp. 53, 57).

ಪರದಾರ para-dāra. another's wife. (My.).

***ಪರದಿ paradi.** = ಪರದಿತಿ. ಆರ್ಯನನ್ದಿಯುಮ್ಬೊಂ ಸೆಟ್ಟಿಯಾತನ ಪರದಿ ಯ ವಿಧಿಯಿಪ್ಪೊಳ್ Vr. 36, 7.

ಪರದಿತಿ parada-iti. a merchant woman [ಪಾಟಣಿ ಗ್ರಾಮ ದೊಳ್ ನಾಗದತ್ತನೆಮ್ಬ ಪರದಂಗಮಾತನ ಪರದಿತಿ ವಸುದತ್ತೆಗಂ Ap. 3, 33 va.]; (Abh. P. 16, 37 va.).

ಪರದು paradu. 1. = ಪರೆದು. P. p. of ಪರೆ 1.

ಪರದು paradu. 2. = ಪರಿದು. P. p. of ಪರಿ 1.

ಪರದು paradu. 3. = ಹರದು 1. trade, traffic. — ಪರದುಗೆಯ್. to trade (V. 6, 8 va.).

ಪರದೆ parade. = ಪಡದೆ, etc. a curtain, veil, etc. (My.; B. 5, 292; G. 220, etc.). — ಪರದೇಘಾಡಾಬಟ್ಟೆ. a kind of cloth (Si. 223).

ಪರದೇಶ para-dēśa. a foreign country; a remote country. (My.; B. 4, 165; 5, 93. 301). ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪರವಾಸ ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಪರದೇಶಸ್ಥ paradēśa-stha. a man residing abroad (B. 4, 167; My.).

ಪರದೇಶಿ para-dēśi. a foreigner (Sk.; My.); a poor wanderer, a homeless and friendless person; a wretch. ಒಕ್ಕಳ ಹೊನ್ನಿನ ಪರದೇಶಿ (Prv.). see Bp. 21, 19; 32, 53; 43, 45; 51, 69; 55, 17. 26; B. 3, 25; 4, 199; Prv. s. ಬಾಟೀ ಹಣ್ಣು.

ಪರದೈವ para-daiva. another diety (Bp. 53, 49. 50. 54; 54, 9); [supreme lord].

ಪರನಾಳ para-nāḷa. another stalk (Abh. P. 16, 89).

ಪರನಿಂದೆ para-ninde. reviling others. ಪರನಿಂದೆ ಗೃಹಕ್ಷಯ, ಯತಿ ನಿಂದೆ ಕುಲಕ್ಷಯ (Prv.).

ಪರಂತಪ para-n-tapa. paining enemies; vexing and annoying others; subduing a foe; a conqueror, etc. (My.).

ಪರಂತು param-tu. but yet, however (Mhr.; My.; B. 5, 16).

ಪರಂಧಾಮ para-n-dhāma. another abode; another or better, world. (My.). see ತಿರು—.

ಪರಪಕ್ಷ para-pakṣa. the side or party of an enemy or adversary; (treachery, perfidy). ಪರಪಕ್ಷ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪರಪಕ್ಷದವನು. -ಅವನು. a perfidious man (ಉಪೇಕ್ಷ Mr. 243).

ಪರಪಂಚ parapañca. Tbh. of ಪ್ರಪಂಚ. the world, etc. (My.).

ಪರಪಾಕ para-pāka. anything cooked by another. (My.).

ಪರಪಾಷ್ಟಕ parapāṣṭaka. = ಪರ್ಪಾಟಕ. a kind of herb. (My.).

ಪರಪಿಂಡಾದ para-piṇḍa-āda. taking another's cake or food: *feeding at another's cost; a parasite, a hanger-on;* a servant.

ಪರಪಿಂಡಿ para-piṇḍi. = ಪರಪಿಂಡಾದ. maintained by others (ಪರೈಧಿತ, ಪರಾನ್ನ, ಹೆಜರ್ ಆರಿಕ್ಕಿದುದ ತಿನ್ಬುವಂ Mr. 231).

ಪರಪು parapu. 1. = ಪರೆಪು 1. to spread about [ಯಶಃ ಪಟಹ ನಿನಾದಮಂ ಪರಪುವಂ ದೆಸೆಯನ್ನುವರಂ ತಳೋದರೀ Ap. 3, 45]; (v. t.; Cpr. 7, 39; Abh. P. 15, 72 va.; Rsv. 5, 120 va.; 13, 15; J. 6, 12; 21, 47; T. ಪರಪ್ಪು). 2, to be spread about or be divulged (Ch. v. 22; Tu.; T. ಪರವು.)

***ಪರಪು parapu. 2.** spreading, expanse. ಪರಪಿನ ನೀಳದ ಕಡೆಯಂ Pb. 6, 20. [T. ಪರಪ್ಪು area].

ಪರಪುಟ್ಟ para-puṭṭa. Tbh. of ಪರಪುಷ್ಟ. (ಪರಜಿತ, ಪರಿಸ್ಕನ್ದ, ಪರಜಾತ, ಪರೈಧಿತ Nr.; J. 28, 21. 22). 2, (ಕೋಗಿಲೆ Ct. I, 62; Kk. 79; Śm. 28; Rsv. 5, 59).

ಪರಪುಟ್ಟೆ para-puṭṭe. a female cuckoo (Bp. 45, 44).

ಪರಪುರುಷ para-puruṣa. another man, a stranger. 2, the husband of another woman. 3, Viṣṇu. (My.).

ಪರಪುಷ್ಟ para-puṣṭa. = ಪರಪುಟ್ಟ. fostered or nourished by a stranger. 2, *the kōkila or cuckoo.*

ಪರಪೂರ್ವೆ para-pūrve. a woman who has had a former husband. (R.).

ಪರಪ್ರಕಾಶ para-prakāśa. one who has excellent lustre (Śsv. 4, 119).

ಪರಬಲ para-bala. a hostile army. ಪರಬಲವನ್ನು ಭಂಗ ಮಾಡಲೆನ್ದು, ಜೋದರು ಮಾಡುವ ಸಿಂಹನಾದವು (ಕ್ಷ್ವೇಡೆ Nr.).

ಪರಬೊಮ್ಮ para-bomma. Tbh. of ಪರಬ್ರಹ್ಮ (Śmd. 376; Grj. 3, 91 va.).

ಪರಬ್ರಹ್ಮ para-brahma. = ಪರಬೊಮ್ಮ. the supreme soul (Bp. 55, 39. 41; 61, 45).

ಪರಭಾಗ para-bhāga. *superior merit, excellence* (ಗುಣೋತ್ಕರ್ಷ, ಒಳುಹು Mr. 456, o. r. ಒಳುರೂಪು).

ಪರಭಾರಿ parabhāri. ಪರಭಾರೆ. elsewise, in some other way (My.; Mhr. -ರೀ, -ರೇ; ಪರಸ್ಪರ Cb.); assignment to others (My.). — ಪರಭಾರಿಪತ್ರ. a deed of transfer (My.).

ಪರಭಾಷೆ para-bhāṣe. another or foreign language (B. 5, 196; My.).

ಪರಭೃತ್ para-bhṛit. nourishing another: *a crow* (said to nourish the cuckoo).

ಪರಭೃತ para-bhṛita. nourished by another: *a cuckoo.*

ಪರಮ parama. most distant. 2, highest, most excellent, best, greatest, superior. 3, extreme. 4, the utmost or highest: the supreme soul (ಗುಣ, ಪರಮಾತ್ಮನು Nn. 78). ಪರಮಂ *yes, very well.*

ಪರಮಗತಿ parama-gati. any chief object or a most excellent condition; final beatitude. ಪರಮಗತಿಯೆಮ್ಬುದು ನೆರಮನೇ ಹಟ್ಟಿಯೋ? (Prv.).

ಪರಮಜಿನೇನ್ದ್ರ parama-jinēndra. a most excellent, or the highest, jinēndra (Śmd. 109).

ಪರಮಜ್ಞಾನ parama-jñāna. superior wisdom (My.). ಪರಮಜ್ಞಾನಿ, a person of superior wisdom (My.).

ಪರಮಂಡಲ para-maṇḍala. another or foreign district or country (J. 2, 54; 17, 30).

ಪರಮಂಡಲಿಕ para-maṇḍalika. the ruler of another province or country (My.).

ಪರಮತ para-mata. the opinion or doctrine of another; another doctrine; heterodoxy, heresy. (My.).

ಪರಮತ್ವ paramatva. the highest position or rank; highest end or aim. (Bp. 37, 49).

ಪರಮಪದ parama-pada. the highest rank or station; final beatitude. (My.).

ಪರಮಪದವಿ parama-padavi. = ಪರಮಪದ. (My.).

ಪರಮಪರ parama-para. most supreme, highest of all (Bp. 61, 45).

ಪರಮಪಾತಕ parama-pātaka. a very great crime, sin (Bp. 28, 30).

ಪರಮಪಾತಕಿ parama-pātaki. a person guilty of heinous sin (Bp. 52, 7).

ಪರಮಪಾವನ parama-pāvana. most pure (Bp. 51, 60).

ಪರಮಪುರುಷ parama-puruṣa. a very excellent man; the supreme soul (Bp. 61, 45); Viṣṇu (My.).

ಪರಮಪ್ರದೀಪಿ parama-pradīpi. a woman full of lustre (Grj. 3, 19).

ಪರಮಯೋಗಿ parama-yōgi. a very great devotee; an ascetic of the highest order (ಅಚಲ; ಎತಿ Nn. 41).

ಪರಮರ್ಷಿ parama-ṛiṣi. a very great ṛiṣi (J. 5, 32).

ಪರಮಶ್ರೀ parama-śrī. = ಪರಮಸಿರಿ. the highest prosperity, etc.

ಪರಮಸಿರಿ parama-siri. Tbh. of ಪರಮಶ್ರೀ (Śmd. 376).

ಪರಮಹಂಸ parama-haṁsa. an ascetic of the highest order. (My.).

ಪರಮಹಿತ parama-hita. most proper or worthy (ತಕ್ಕ Śm. 47).

ಪರಮಾಗಮ parama-āgama. holy writ of Jainas (Cpr. 3, 30).

ಪರಮಾಚಾರ್ಯ parama-ācārya. a supreme guru (Cpr. 1, 67).

ಪರಮಾಣು parama-aṇu. a infinitesimal particle, an atom. (My.).

ಪರಮಾತ್ಮ parama-ātma. the supreme soul, the soul of the universe (ಗುಣ, ಪರಮ Nn. 78; ಬ್ರಹ್ಮ, ಆತ್ಮನು 79; ಭಾವ 100; ಅನಾಧಾರತೆ, ಆಧಾರವಿಲ್ಲದುದು 157). 2, a jinēśvara (157). 3, the sun (ಇನ 120). 4, a man armed for battle (? ಸನ್ನಾಹ 105). 5, a siddha (157). ಪರಮಾತ್ಮನ್ನ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಪರಮಾನ್ನ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ? (Prv.). see Bp. 51, 30; 55, 39. 40; 61, 45; J. 6, 45; 14, 7; Dp. 1, 5; prvs. s. ಪಾಪ, ಪಾಪಾತ್ಮ.

ಪರಮಾನನ್ದ parama-ānanda. supreme felicity; the supreme soul; N. (My.).

ಪರಮಾನ್ನ parama-anna. best food, *e. g.* rice boiled in milk with sugar (My.; see Hlā. & Nr. s. ತುಯ್ಯಲ್, Prvs. s. ಪರಮಾತ್ಮ, ಮಾದಿಗ).

ಪರಮಾಯು parama-āyu. the longest period of life. ಪಾಪಿಗೆ ಪರಮಾಯು, ಲೋಭಿಗೆ ಚಿರಾಯು (Prv.).

ಪರಮಾರ್ಥ parama-artha. the highest or most sublime truth, real truth, reality, truth (ತತ್ವ, ನಿಶ್ಚಯ Nn. 75; see Mr. s. ಬಲ್ಲವ). 2, the highest and most excellent object or end of man.

ಪರಮಾವಧಿ parama-avadhi. utmost term or limit, the extremity. (My.; B. 4, 40).

ಪರಮೆ parame. the best female. 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಪರಮೇಶ parama-īśa. = ಪರಮೇಶ್ವರ. (ಪಾಲಿ Nn. 31, o. r. ಶಿವ). ಪರಮೇಶನಾದರೂ ಸ್ಮಶಾನ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). see Bp. 27, 51; 54, 27; 55, 39.

ಪರಮೇಶ್ವರ parama-īśvara. supreme lord: *Śiva;* Viṣṇu; Indra. see Bp. 52, 24. 26; 61, 45; B. 4, 186.

ಪರಮೇಷ್ಠಿ paramē-sthi. standing at the top or head, highest, chief: *Brahmā* (ಸರಸಿಜವಾಸ, ಬ್ರಹ್ಮನು Nn. 150). 2, a Jaina guru (150; see ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿ). — ಪರಮೇಷ್ಠಿಸ್ವಾಮಿ. N. of an author (Śmd. 125).

ಪರಮೋತ್ಸವ parama-utsava. very great joy (Cpr. 6, 43 va.).

ಪರಮ್ಪದ param-pada. = ಪರಮಪದ. the highest rank, etc. (My.).

ಪರಮ್ಪರ param-para. one following the other, proceeding from one to another; successive, one after another, repeated. see Ch. G. MS. v. 3; Bp. 36, 49; 39, 66; 58, 26.

ಪರಮ್ಪರಾಕ param-parāka. *immolating an animal at a sacrifice.*

ಪರಮ್ಪರಾವಾಹನ paramparā-vāhana. *an indirect means of conveyance,* as a porter carrying a litter, a horse dragging a carriage, etc.

ಪರಮ್ಪರೆ param-pare. -ರಾ. an uninterrupted series, a row, a regular series, succession, order, method; race, lineage. 2, *mediate or indirect condition.* 3, injuring, killing. see Kāvy. III, 3, B, 22-29; V, 1; ಉಪದೇಶ-.

ಪರಯಿಸು parayisu. (fr. ಪರೆ 1). to spread (v. t.); to disperse, to dismiss, as an assembly (Rśv. 10, 5 va.).

ಪರರಾಯ para-rāya. another, or hostile, king (My.; B. 5, 109).

ಪರರಾಷ್ಟ್ರ para-rāṣṭra. a (partly) hostile country (ಬೆಸಕೆಯ್ಯುವಲ್ಲದೆ ಇದಿರಿಪ್ಪ ಸೀಮೆ Mr. 189); another kingdom (My.).

ಪರಲ್ paral. = ಪರಳ್ (Śmd. 41), ಪರಳು, ಹರಳು. a pebble, a stone [ಪಂಚರತ್ನದ ಪರಲ್ಗಳುದಿರ್ದಸೆಯ Pb. 3, 49]; (Rśv. 2, 47; T., M.; *cf.* ಪರಡು 4). ಪರಲೆಲ್ಲಂ ಮುತ್ತು ಮಾಣಿಕಂ (Śmd. 85 Mdb.). see ಅಲಿವರಲ್, ಕೆಮ್ಬರಲ್, ಜಾಗವರಲ್, ರನ್ನವರಲ್. — ಪರಲ್ಮೊಲೆ. a pebble-like breast (C. Bp. 10, 19). [Tu. ಪರೆಲ್].

ಪರಲೋಕ para-lōka. the other world, the next world, the future state (whether good or bad, Sk.; My.). ಇಹಲೋಕ ಪರಲೋಕಂಗಳಿಗೆ ಜಗದೇಕರಕ್ಷಕಶಿಕ್ಷಕಂ ನೀನಲ್ಲದಾರ್ ಉಣ್ಟು? (Bp. 28, 64). ದುಷ್ಟನಾದ ಮನ್ತ್ರಿ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅರಸನನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಾನು ಕೆಡುವನು (Pañcatantra, edited by J. Garrett, pp. 48. 49). see ಪರಲೋಕಯಾನ. 2, paradise (Sk.), heaven (J. 2, 36; B. 4, 195; 5, 94; My.). ಪರಪಕ್ಷ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲ. — ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದವನಿಗೆ ನರಲೋಕದ ಗೊಡವೆಯೇ? — ಪರಲೋಕವೆಮ್ಬುದು ಪಲಹಾರದ ಗುಡ್ಡೆಯೇ? — ಪರ್ವತವೇಱದವನು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದಾನೇ? (Prvs.). see Prvs. s. ಪಾಪಿ, ಪ್ರಸಾದ.

ಪರಲೋಕಯಾನ paralōka-yāna. going to the other world, death, dying (Sk.).

ಪರವತ್ para-vat. *dependant upon another, being under the command of another.*

ಪರವನಿತೆ para-vanite. another's wife (Bp. 4, 65).

ಪರವರ್ಷಿ paravarṣi. (Tbh. of ಪರಾಮರ್ಶ). nourishing, supporting (My.; Mhr., H. ಪರವರಿಶೀ).

ಪರವಶ para-vaśa. = ಹರವಸ. *subject to another, depending on the will of another, dependant, subservient, subject;* dependence, dependency (ಪಾರವಶ್ಯ Ct. II, 115). feminine ಪರವಶೆ (J. 5, 61). — ಪರವಶದವ. -ಅವ. a man depending upon or subject to the will of another, a dependant or subservient man (ಪರಚ್ಛನ್ದ Mr. 228).

ಪರವಶತೆ para-vaśate. dependence on another or on the will of another (Cpr. 1, 101 va.: 6, 91 va.; 8, 67 va.).

ಪರವಶೀಭೂತ paravaśī-bhūta. = ಪರವಶ. (Bp. 8, 4).

ಪರವಶೀಯುತ paravaśī-yuta. = ಪರವಶ. (Bp. 61, 59).

ಪರವಾ paravā. = ಪರವೆ, ಪರ್ವಾ. care, concern about; regard, heed; anxiety (My.; Br.; M. ಪಱವೆ; Mhr., H.). ಪರವಾ ಇಲ್ಲ, there is no anxiety, *i. e.* there is no cause for anxiety, it is of no consequence, never mind (C.).

ಪರವಾದಿ para-vādi. a person who makes an adverse statement or raises an objection, a controversialist, a dissenter (Bp. 23, 23; 28, 47; 32, 61; 36, 43; 44, 34; 53, 32).

ಪರವಾನಾ paravānā. ಪರವಾನೆ. an order, a pass; a commission, a sealed paper of authority (My.; Br.; Mhr., H.).

ಪರವಾರ್ಕೆ paravārke. (paravārke).? see ದೋಸರ.

ಪರವಾಸ para-vāsa. a foreign place, abode or house. ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪರವಾಸ ತಪ್ಪದು (Prv.). — ಪರವಾಸ ಮಾಡು. to stay or abide in a foreign place, etc. ಪರವಾಸ ಮಾಡಿದರೂ ಸಹವಾಸ ಬೇಕು. — ಪರವಾಸ ಮಾಡುವವನ ಭರವಸ ಸಲ್ಲದು. (Prvs.).

ಪರವಿ paravi. = ಹರವಿ, ಹರುವಿ. an earthen water-vessel of the form of the koḍa, but larger (ಘಟ, ಹರವಿ Nn. 109).

ಪರವೆ parave. = ಪರವಾ, etc. (B. 5, 205). 2, N. of a place (?). — ಪರವೆನಾಚಿ. N. (Bp. 26, 5).

ಪರವೇಶ್ಮಸ್ಥ para-vēśma-stha. *staying or living in another's house.*

ಪರಶಕ್ತಿ para-śakti. Pārvatī. 2, he who possesses Pārvatī (Śsv. 4, 19).

ಪರಶು paraśu. = ಪರಸು. *an axe, a hatchet.*

ಪರಶುಧರ paraśu-dhara. a soldier armed with an axe. 2, Paraśurāma. 3, *Gaṇēśa.*

ಪರಶುರಾಮ paraśu-rāma. Rāma, the son of Jamadagni (ಕುಣ್ಡ ಪರಶು, ಜಾಮದಗ್ನ್ಯ Nn. 165; J. 2, 33), the sixth avatāra of Viṣṇu (Mr. 19).

ಪರಶ್ವಧ paraśvadha. *an axe, a hatchet.*

ಪರಶ್ವಸ್ para-śvas. *the day after to-morrow.*

ಪರಸ್. paras. = ಪರಃ. beyond, further on, on the other or opposite side, etc. see ಪರೋಕ್ಷ.

ಪರಸಮಯ para-samaya. another, different body, congregation or sect (Bp. 29, 5; 36, 39; 49, 14; 50, 17).

ಪರಸಮಯಿ para-samayi. a person belonging to a different body, etc. (Bp. 50, 79; 53, 50. 61).

ಪರಸಾಧಕ para-sādhaka. a means of obtaining final beatitude (My.).

ಪರಸು parasu. = ಹರಸು. to utter a benediction; to bless. (T. ಪರಜು, ಪಋುಚ್ಚು, to praise). [ಪರಸುವೆನೆನ್ನದಾಂ ಪರ ಪೆನೆಮ್ಬುದಿದಾಗದು Kr. 2, 107; Pb. 5, 20 va.; Ap. 2, 20]. ಪರಸುತ್ತೆ ಬನ್ದಂ (Śmd. 280). see Cpr. 3, 45. 71; 5, 116; 6, 91; 9, 27; Abh. P. 9, 15 va.; Bp. 1, 34; 4, 43; 32, 12; 46, 8. 12; J. 2, 14. 45; 10, 54; 11, 1; 20, 22; 28, 25; 30, 25; 31, 31; 34, 37. [Tu. ಪರಸ್].

ಪರಸು parasu. Tbh. of ಪರಶು (Śmd. 335). 2, = ಪರುಸ 1, the philosopher's stone (Tu.). ಪರಸು ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಸಿರಿಸವಿದ್ದವಗೆ ಸಲ್ಲದು (Prv.).

ಪರಸೆ parase. = ಪರಿಶೆ, ಪರಿಷೆ, ಪರಿಸೆ. Tbh. of ಪರಿಷದ್. people assembled at the festival of an idol (My.; Te. ಪರಸೆ, ಪರುಸೆ; M. ಪರಿಶೆ). ಪರಸೇ ಯಜಮಾನನೆನ್ದು, ಪರರ ಹೇಸಿಗೆ ತೆಗಸಿದ ಹಾಗೆ. — ಹತ್ತಜ ಕೂಡ ಹನ್ನೊನ್ದು, ಪರಸೇ ಕೂಡ ಗೋವಿನ್ದ (Prvs.). see Prv. s. ವರುಷ.

ಪರಸ್ತ್ರೀ para-strī. = ಪರವನಿತೆ. another's wife. (My.). also ಪರ ಸ್ತ್ರೀಯಳು. ಪರಸ್ತ್ರೀಯಳ ಮಗನು (ಪಾರಸ್ತ್ರೈಣೇಯ G.).

ಪರಸ್ತ್ರೀಗಮನ parastrī-gamana. approaching the wife of another, adultery (My.).

ಪರಸ್ಥಲ para-sthala. a foreign, strange place, not one's own residence (My.; B. 4, 155).

ಪರಸ್ಥಾನ para-sthāna. removing the baggage for a journey, on an auspicious day, to another house, when it is not convenient to start immediately oneself (My.; Te.).

ಪರಸ್ಪರ paras-para. another-another : *one another, each other, mutual; with one another, from each other, against one another, to one after another, one after the other, to one another, mutually, reciprocally.* 2, one of the vāstavas (Kāvy. III, 3, B, 3, 54-56). ಪರಸ್ಪರಂ, *mutually.*

ಪರಸ್ಪರಬನ್ಧನ paraspara-bandhana. mutual holding fast, clasping or embracing (ಕಲ್ಕ, ಒಬ್ಬರನೊಬ್ಬರು ಕಟ್ಟುವುದು Nn. 105).

ಪರಸ್ಪರಾಸಂಗತಕ paraspara-āsaṅgataka. strongly attached to one another. 2, one of the atiśayas (Kāvy. III, 3, B, 121. 140 seq.).

ಪರಸ್ಪರೋಪಕಾರ paraspara-upakāra. mutual assistance or benefit (My.).

ಪರಸ್ಮೈಪದ parasmai-pada. word to or for another: the form of the word that relates to another; the active or transitive verb. (My.).

ಪರಸ್ವ para-sva. another's property.

ಪರಸ್ವಹರಣ parasva-haraṇa. *seizing another's property.*

ಪರಸ್ವಾಧೀನ para-svādhīna. = ಪರಾಧೀನ. depending on another. (Mhr.; My.).

ಪರಸ್ವಾಪಹರಣ parasva-apaharaṇa. = ಪರಸ್ವಹರಣ. (My.).

ಪರಹ para-ha. (ಪರಹನ್). killing others or enemies. (R.).

ಪರಹತ್ತ para-hatta. Tbh. of ಪರಹಸ್ತ. (Cpr. 8, 82).

ಪರಹಸ್ತ para-hasta. another's hand (B. 4, 77).

ಪರಹಿಂಸೆ para-hiṁse. injuring others (My.).

ಪರಹಿತ para-hita. friendly to others, benevolent (Śmd. 129). 2, benevolence; the welfare of another (My.; B. 5, 210). ಪರ ಹಿತ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಹಿತ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ಪರಹಿತಂ para-hitaṁ. the metrical foot ◡ ◡ ◡ — (Ch.).

ಪರಹೇದವ parahēda-ava. = ಪಹರೇದವ. a guard. (ವಿಶಾಯ, ಕಾವ ಲದವ G.).

ಪರಳ್ paraḷ. colloq. form of ಪರಲ್ (Śmd. 41). see ಕಂ ಕಳವರಳ್; Abh. P. 7, 27.

ಪರಳಿಗ paraḷiga. = ಹರಳಿಗ. a gallant, a paramour, a whoremonger (ಪಾಣ್ಬ Ct. I, 43; II, 24; ಸಿತಗ, ಜೋಡ, ಪಾಣ್ಬ, ಜಾರ Śs.; *cf.* ಪಡು 3 ?).

ಪರಳು paraḷu. = ಪರಲ್, etc. a pebble, stone. — ಪರಳು ಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. stone-fruit: a still hard, unripe fruit (ಮಿಡಿ Bhn. 58).

ಪರಾ parā. away, off; to, towards; over, on; back; inverted order; aside.

ಪರಾಕ parāka. distance. see ಪರಮ್-.

ಪರಾಕು parāku. 1. attention! take heed! listen! (My.; Te.; J. 30, 46).

ಪರಾಕು parāku. 2. = ಪರಾಂಚ್. carelessness, forgetfulness (My.; Te.), inattentiveness (My.; T.).

ಪರಾಕ್ರಮ parā-krama. marching forth; advancing against, attacking. 2, *heroism, prowess, valour, courage, power, strength* (ಪನ್ನತಿಕೆ Ct. I, 70. 100; Kk. 77; ರಯ್ಯ Ct. I, 92; ಪನ್ನತಿಕೆ, ಅಣ್ಮು Kk. 41, Śm. 38; ಸತ್ವಗುಣ Nn. 67; ಮಿಡುಕು Bhn. 3). 3, *exertion;* endeavour, effort, enterprise.

ಪರಾಕ್ರಮಪ್ರಥಿತ parākrama-prathita. a man famous for his power or valour (ಬಲ್ಗಯ್ಯ Ct. II, 52).

ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿ parākrama-śāli. endowed with prowess, etc. (My.).

ಪರಾಕ್ರಮಿ parākrami. powerful, displaying strength or courage, valorous, etc. (Śmd. 251; J. 2, 28; My.; B. 5, 51).

ಪರಾಖ್ಯಾನ para-ākhyāna. another's story: a kind of upame (Kāvy. III, 3, B, 61. 96 seq.).

ಪರಾಗ parāga. *the pollen or farina of a flower* (ಮಲವುಡಿ Śm. 23; ರಜ Mr. 108). 2, *dust, powder* (ರೇಣು, ಧೂಳು Nn. 113). 3, the nectar or honey of flowers (ಮಧು, ಹೂವಿನ ಬಣ್ಣ Nn. 13, instead of ಹೂವಿನ ಬಣ್ಣ o. rs. ಪುಷ್ಪರಜ and ಪರಿಮಳ; ಉದ್ಗಮಸಾರ, ಪುಷ್ಪ ರಸ 113, o. r. ಪುಷ್ಪದ ಮಕರನ್ದ; ಬಣ್ಣ Śm. 23. 93). 4, fragrant powder used after bathing. 5, tawny or red colour (ಕೆಮ್ಪು, ಅರುಣ Nn. 113). 6, gold (ಕನಕ, ಚಿನ್ನ 113; ರಜತ Mr. 476). 7, an eclipse of the sun or moon.

ಪರಾಂಗನೆ para-aṅgane. = ಪರವನಿತೆ. another's wife. see s. ಪುಸಿ 2.

ಪರಾಙ್ಮುಖ parāñc-mukha. *having the face turned away or averted, turning the back upon, averted, turned away* (ತಿರಿಗಿದನ್ಥ G.); taking to flight, retreating. see ಪೆಡಮುಗುಚ್, ಮುರಲ್, ಮುಲರ್; Bp. 60, 51. 2, averse from; disinclined towards, not caring about, regardless of.

ಪರಾಙ್ಮುಖತೆ parāñc-mukhate. turning away or averting the face; disinclination, repugnance, dislike, aversion, disgust (Sk.).

ಪರಾಙ್ಮುಖೀಕರಣ parāṅmukhī-karaṇa. turning away or averting the face; turning the back upon, retreating. see ಮುಗುಚ್ಚು, ಮುರಚ್ಚು.

ಪರಾಚೀನ parācīna. *turned away, turned in an opposite direction, averted;* having the hind part before (ವಿಪರೀತ, ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು Mr. 437).

ಪರಾಜಯ parā-jaya. conquest, victory. 2, *defeat.* 3, loss, losing (at play, etc.). see ಸೋಲ್. — ಪರಾಜಯ ಪಡು. to be defeated (B. 4, 216).

ಪರಾಜಿತ parā-jita. *defeated, overcome;* condemned by law.

ಪರಾಂಚ್ parāñc. ಪರಾಕ್. = ಪರಾಕು 2. turned away, averted; turning the back upon; departing or retiring from; distant; (not caring about).

ಪರಾತ parāta. = ಪರಾತು. a circular and edged dish (My.; B. 4, 55; Mhr.). see Prv. s. ವರಾತ.

ಪರಾತು parātu. = ಪರಾತ. (My.; B. 4, 141).

ಪರಾತ್ಪರ parāt-para. higher than the highest, of the greatest excellence, superior to the best (ಶ್ರೇಷ್ಠಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ G.; My.; Bp. 2, 17; 51, 80).

ಪರಾಧಿ parādhi. hunting, the chase. (R.).

ಪರಾಧೀನ para-ādhīna. *depending on another, dependant, subject, subservient.* ಪರಾಧೀನನಾದರೆ ನರಜನ್ಮ ಹೋದಿತೇ? (Prv.). 2, alienation, transfer, as of property (My.).

ಪರಾಧೀನತನ parādhīnatana. dependence upon another, subjection (Cb. 10).

ಪರಾಧೀನತೆ parādhīnate. = ಪರಾಧೀನತನ. (Sk.; My.).

ಪರಾನ್ನ para-anna. the food of another, food supplied by or belonging to another. ಪರಾನ್ನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ ಬನ್ತು (Prv.). 2, *eating the food of another, sponging* (ಪರೈಧಿತ, ಪರಪಿಣ್ಡ, ಹೆಱರ್ ಆರಿಕ್ಕಿದುದ ತಿಪ್ಪುವಂ Mr. 231).

ಪರಾಪರ para-apara. remote and proximate, best and worst, etc. 2, = ಪರಾತ್ಪರ (T., My.; Bp. 18, 79).

ಪರಾಭವ parā-bhava. passing away, vanishing, disappearance, dissolution. 2, *defeat, overthrow, humiliation.* 3, the fortieth year in the cycle of sixty (Mr. 540 va.; My.). 4, contempt, disrespect; reproach (ನಿರಾಕಾರ, etc., ಜಱಹಂ Mr. 428).

ಪರಾಭವಿಸು parābhavisu. to defeat, to overthrow (Śsv. 4, 99 va.).

ಪರಾಭೂತ parā-bhūta. *defeated, overcome;* degraded, treated with contempt.

ಪರಾಭೂತಿ parā-bhūti. defeat, humiliation. — ಪರಾಭೂತಿವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to be defeated (Śsv. 4, 95).

ಪರಾಮರಿಕೆ parāmarike. = ಪರಾಮ್ಬರಿಕೆ. recollection, etc. (Tbh. of a ಪರಾಮರ್ಶಿಕೆ). = ಪರಾಮರ್ಶ, q. v. (My.; Te., T.; G. 373; B. 2, 39; 3, 128).

ಪರಾಮರಿಸು parāmarisu. = ಪರಾಮ್ಬರಿಸು, ಪರಾಮ್ಮರಿಸು. Tbh. of ಪರಾಮರ್ಶಿಸು, q. v. (My.; B. 4, 142).

ಪರಾಮರ್ಶ parā-marśa. = ಪರಾಮರ್ಶೆ. seizing, dragging, pulling; injuring, assault. 2, remembering, recollection; reflection, consideration, thought; discrimination, judgment (Sk.). 3, kindly inquiring into and relieving the wants, etc. of the poor, sick, etc.; inquiring into the health and welfare of friends (Mhr.; My.; B. 5, 95). — ಪರಾಮರ್ಶ ಮಾಡು. = ಪರಾಮರ್ಶಿಸು. (ಉಪಚರಿಸು G.).

ಪರಾಮರ್ಶಿಸು parā-marśisu. = ಪರಾಮರಿಸು, ಪರಾಮ್ಬರಿಸು, ಪರಾಮ್ಮರಿಸು. to treat or attend kindly, to tend or take care of, to console; to investigate, to examine, to inquire, to be considerate (My.; G. 315); to discriminate; to draw conclusions.

ಪರಾಮರ್ಶೆ parā-marśe. = ಪರಾಮರ್ಶ. (ಸ್ಮರಣ Śmd. 202 Cm.; My.).

ಪರಾಮೋಷಿ parāmōṣi. an unintentional fault or mistake (H. ಫರಾಮೋಶಿ; My.).

ಪರಾಮ್ಬರಿಕೆ parāmbarike. = ಪರಾಮರಿಕೆ. recollection, etc. (My.).

ಪರಾಮ್ಬರಿಸು parāmbarisu. = ಪರಾಮರಿಸು. to examine, etc. (My.).

ಪರಾಮ್ಮರಿಸು parāmmarisu. = ಪರಾಮರಿಸು. (My.). ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಣ್ಡರೂ ಪರಾಮ್ಮರಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು (Prv.). see Prv. s. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ.

ಪರಾಯ parā-aya. = ಪರಾಯಣ. see ಸಂ-.

ಪರಾಯಣ parā-ayana. (or para-ayana). going away; going towards; etc. 2, principal, being the chief or final end or aim. 3, *making anything one's chief object, wholly devoted to, zealously engaged in, intent on.* 4, principal object or aim. see Bp. 25, 16; 55, 24; 57, 21.

ಪರಾಯತ್ತ para-āyatta. *dependant upon another, subject to another, subservient.*

ಪರಾಯಿ parāyi. other, foreign; strange, new (My.; Mhr., H. ಪರಾವಾ).

ಪರಾರಿ parāri. *the year before last.*

ಪರಾರ್ಥ para-artha. the profit or interest of another. (My.).

ಪರಾರ್ಥೈಕವೃತ್ತ parārtha-ēka-vṛitta. working only for the interest of others (Cpr. 8, 3).

ಪರಾರ್ಧ para-ardha. the ulterior part, the other part. 2, a hundred thousand billions, or a lac of lacs or crores. or half the term of Brahmā's life. 3, = ಪರಾರ್ಧ್ಯ.

ಪರಾರ್ಧ್ಯ para-ardhya. most remote; *highest in rank, most excellent.*

ಪರಾವೃತ್ತ parā-vṛitta. turned back, returned, retreated; turned round, revolved; *rolling oneself.*

ಪರಾಶರ parā-śara. N. of the father of Vyāsa (Sk.; J. 33, 39); N. of the author of a smṛiti or law-book (Sk.; My.); Vyāsa (ವೈಶಮ್ಪಾಯನ, ಸತ್ಯವತಿಜ, ವ್ಯಾಸ Mr. 257, sic ! one MS. ಪಾರಾಶರ).

ಪರಾಶರಸುತ parāśara-suta. Vyāsa (J. 5, 70).

ಪರಾಶರಿ parā-śari. an ascetic (ತಪಸ್ವಿ Mr. 256); a wandering mendicant.

ಪರಾಶ್ರಯ para-āśraya. dependence, or reliance, upon another (My.).

ಪರಾಶ್ರಿತ para-āśrita. having taken recourse to another, relying upon another; dependant, subject. (My.).

ಪರಾಸನ parā-asana. *killing, slaughter.*

ಪರಾಸು parā-asu. *dying; lifeless, dead.*

ಪರಾಸ್ಕನ್ದಿ para-āskandi. assailing another: *a robber, a thief.*

ಪರಾಹ್ಣ para-ahṇa. the afternoon. (My.).

ಪರಾಳ parāḷa. = ಪಲಹಾರ, etc. a slight repast etc. (Mhr. ಫರಾಳ; ಶಪ್ಪುಲ G.).

ಪರಿ pari. 1. = ಹರಿ 1. to move; to run; to flow (ಧಾವನ Śmd. Dh.); to proceed, to advance in a satisfactory manner, as work, etc.; to go away, to disappear, as trouble; to be discharged, as a debt. P. ps. ಪರದು, ಪರಿದು. [ಪರಿದು ಬೀಟ್ವ ವೊಲಿವನ್ನಿರ ಪಾಡಱುವನ್ನಮುಂ Kr. 1, 130; ಮನಮನೆಡಗಲಿಸಿ ಪರಿವ ಜಾತ್ಯಶ್ವಂಗಳೆಲ್ಲಮುಱುಗಾಳೆಗೆಡೊಳ್ ಸತ್ತೊಡೆ. Pb. 8, 94 va.; Ap. 11, 22; Vr. 117, 23]. ಅರೆಗಾವುದಮುಂ ಪರಿದಂ (Śmd. 157). ಗಱಗಱನೆ ಗುಱುಗುಱುವೆನುತುಂ ಪರಿವವೊನಲ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (65). ಆನೆಯ ಮೇಲೆಯುಮಾಳ್ ಆಳ ಮೇಲೆಯುಂ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆಯುಂ ಪರಿದುದು ಒನ್ದೆ ಗಜಂ ಭುವನೈಕರಾಮನಾ (146). ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದ ಪರಿವ ತೊಱೆ (ನಿರ್ಝರ Hlā.). ಪರಿದವು ಅರುಣಾಮ್ಬುಗಳ್ (J. 22, 11). see Cpr. 1, 101 va.; 1, 112; Abh. P. 13, 64. 66. 74; Bp. 32, 28. 32. 38; 50, 40; 61, 22; C. Bp. 11, 4; Rśv. 5, 122; 6, 10; 6, 11 va. (several times); 13, 90; 13, 96 va.; J. 3, 2. 8. 21; 25, 3; 28, 44; ಉರಿವರಿ, ಪೊನಲ್ವರಿ, ಬೀದಿವರಿ, ಮುನ್ದುವರಿ, ಮುಮ್ಪರಿ, ಮೇಲ್ವರಿ, ವಿಸಟಮ್ಬರಿ, ಸಪ್ಪರಿ. — ಪರದಾಟ. -ಆಟ. running about (My.). see Prv. s. ಫಲ. — ಪರಿದಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. to go running or with celerity (Bp. 32, 58). — ಪರಿದಾಟ. = ಪರದಾಟ. (My.). — ಪರಿದಾಡು. -ಆಡು. = ಹರಿದಾಡು. to move about, to run about [ಪುಲಿಗಳ ಮಱಿಗಳೊಳ್ ಪರಿದಾಡುವ ತರುಣ ಹರಿಣಂಗಳುಮಂ Pb. 1, 115 va.]; (Bp. 3, 40; Śsv. 5, 15).

ಪರಿ pari. 2. = ಹರಿ 2. P. p. of ಪರಿ 1, in ಪರಿ ಪರಿದು (Bp. 3, 40; J. 3, 9). — ಪರಿ ತರ್. (*i. e.* ಪರಿದು ತರ್). = ಹರಿ ತರ್. to come running or with celerity, to hasten (Te. ಪರ ತೆಂಚು). [ಪರಿತನ್ದಾಗಳ್ ಪಿರಿದೊಸಗೆವೆರಸಿ Pb. 4, 10; Ap. 4, 17]. see Cpr. 7, 79; 8, 101 va.; Abh. P. 14, 159; Grj. 3, 94; Bp. 2, 16; 16, 23; 22, 13; 27, 17; 32, 41; 46, 21; 60, 31; Rśv. 5, 26; 6, 11 va.; J. 28, 59. — ಪರಿವರಿ. -ಪರಿ. (Grj. 5, 7).

ಪರಿ pari. 3. = ಪಱು 4, ಹರಿ 3. moving, running (Bp. 32, 26; see ಅಸಗವರಿ, ಬೀದಿವರಿ 2; T.: haste, swiftness); [Tu. ಪರಿವು]; pacing (see ನಿಡುವರಿ); flowing, streaming; stream, current (Rśv. 6, 24 va.; see ನೀರುವರಿ); a channel; a run or course, as a measure of distance. 2, a course: a way, a manner, a kind (ಭಂಗಿ, ವ್ಯಾಕೂತಿ Hlā., MS. ವ್ಯಾಕೃತಿ; ರೀತಿ Nr.; Cpr. 3, 47; 8, 72; My.; T., M.; Mhr. ಪರೀ). [ಇದ್ದ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದರೆ ಬನ್ದ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಕೊ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ Bv. 886]; ಮತ್ತೊನ್ದು ಪರಿ (ಪಕ್ಷಾನ್ತರ Nr.). — ಪರಿಕಾಲ್. a running channel or brook [ಜಲಜಲನೊಱ್ಕುತಿರ್ಪ ಪರಿಕಾಲ್ Pb. 1, 52]; (V. 4, 4; 10, 2). — ಪರಿಗಿಡು. -ಕಿಡು. a current to be impaired; to be impaired in one's current (Abh. P. 7, 86). — ಪರಿದಿಟ್ಟಿ. a roving look or eye (Rśv. 1, 135 va.). — ಪರಿ ಪಡಿ. running condition: fate (Abh. P. 6, 128). — ಪರಿ ಪರಿ. rep. various ways or manners (Bp. 6, 27; 12, 45; 26, 44; 28, 57; 39, 30; 45, 42; 61, 25; Bh. 1, 8, 69). — ಪರಿಮಱು. = ಪಱುಮಱು, q. v. (Cpr. 6, 49; 7, 34; Abh. P. 9, 80). — ಪರಿಮುತ್ತೆ. a rush and falling upon: plundering, robbing (ಕವರ್ದುದು, ಇಱ್ದುದು, ಸುಲಿವುದು, ಸೆಳೆವುದು Śm. 63; ಸೆಳೆವುದು Kk. 71). — ಪರಿಯಿಡು. -ಇಡು. to run (Abh. P. 10, 162; Rśv. 13, 91). [— ಪರಿವಡಿ. = ಪರಿವಿಡಿ. ಎಮ್ಬೀ ಪರಿವಡಿಯ ಬಾಲಕೇಳಿಯೆ ಕರಮೆ ಮುರುಳ್ಚಿದುದು ತಾಯುಮುಂ ತನ್ದೆಯುಮುಂ Ap. 8, 38]. — ಪರಿವಡೆ. -ಪಡೆ. to become mannerly, to grow becoming or fit (ಒಪ್ಪು Śm. 62; Kk. 65). ಪರಿವಡೆದಿರೆ ಕರ್ಣಾಟಕ ಸರಸಕವೀನ್ದ್ರ ಕರ್ಗಳ್ ಒಳ್ಳಿತಾದುದೆನಲ್ ಬಿತ್ತರಿಸಿದನ್ ಅಭಿಧಾನಮುಂ ಬೊಮ್ಮರಸಂ (Ct. II, 122). see Grj. 2, 106 va.; Bp. 26, 68; 32, 29; 51, 66. — ಪರಿವಿಡಿ. -ಹಿಡಿ. course-seizing: regular course or succession, row, order, method, [contents of a book], etc. [ಪುರುಕುತ್ಸ ಪುರೂರವರಿನ್ದ ಮಿನ್ನೆಗಂ ಪರಿವಿಡಿಯಿನ್ದೆ ಬನ್ದ Pb. 7, 16; Ap. 7, 27 ragaḷe]; (ಪರಿಪಾಟಿ, ಆನುಪೂರ್ವಿ, ಪರ್ಯಾಯ, etc. Hlā., Mr. 441; ತಱುವಾಯ್ Śmd. 9 Cm.; ತಱುವಾಯು, ತರ, ಕ್ರಮ Śm. 53; ತಗಹು, ಪಂಕ್ತಿ 105; Te. ಪರುವಡಿ). see Śmd. 112. 255. 269; Grj. 2, 106 va.; Bp. 14, 3; C. Bp. 5, 5; Rām. 1, 13, 4; Rāghc. 17, 54; Bh. 1, 7, 41. — ಪರಿವಿಡಿಗೆಯ್. to form a regular course, row, etc. (Cpr. 1, 101 va.; 8, 71). — ಪರಿವೆಱ್. -ಪೆಱ್. = ಪರಿವಡೆ. (Cpr. 4, 64). [— ಪರಿವೆಸ. -ಬೆಸ. service. ಸಲಿಪರೊಲ್ದಣಿಮಾದಿ ಗುಣಾನ್ವಿತಾಮರರ್ ಪರಿವೆಸಗೆಯ್ಯರೆಪ್ಪೆನಱಿಯೆಂ ಪೊಗೞಲ್ ಸುರಲೋಕ ಸೌಖ್ಯಮುಂ Ap. 3, 2].

ಪರಿ pari. 4. = ಪರೆ 1 (occasionally in MSS. and prints), ಹರಿ 4. to spread, etc.

ಪರಿ pari. 5. = ಪೊರೆ 5, etc. a spider's web (B. 4, 113).

ಪರಿ pari. (ಪರೀ). round, around, about, round about; further, in addition to; against, opposite to, towards, to; beyond, more than; from; after, successively, severally; outside of, except, with exception of; on account of, for the sake of; according to, in accordance with; much, excessively. 2, ornament, decoration, embellishment (*cf.* ಪಱು 5 & 6). — ಪರಿಪಾಡು. fully equal (Rām. 6, 9, 20).

ಪರಿಃಕೃತ pari-ḥ-kṛita. = ಪರಿಷ್ಕೃತ. (Cpr. 5, 2 va.). surrounded. feminine ಪರಿಃಕೃತೆ (3, 50 va.).

ಪರಿಕರ pari-kara. = ಪರಕರ. surrounding: *attendants, dependants, retinue, train, followers;* a follower, etc. (Grj. 7, 61; Bp. 57, 51). 2, preparation. ರಚನೆಯ ಪರಿಕರ (ರಂಜನೆ Ct. I, 63). 3, *a cloth worn round the loins; a girth.* 4, beginning, commencement; effort. 5, a multitude, a crowd. 6, apparatus, articles, as the vessels, flowers, perfumes, etc. used at pūjā (My.; Abh. P. 16, 52).

ಪರಿಕರ್ಮ pari-karma. a servant. 2, attending on, worship, adoration. 3, *personal decoration, dressing, painting, or perfuming the body;* cleansing, purifying.

ಪರಿಕಲಿಸು parikalisu. (= a ಪರಿಕರಿಸು). to become plentiful or excessive; to surround, to inclose, to extend over (Rśv. 7, 17 va.; V. 3, 5; Śsv. 2, 2 va. & 42 va.).

ಪರಿಕಲ್ಪಿತ pari-kalpita. settled, decided, fixed. (J. 5, 62).

ಪರಿಕಾಂಕ್ಷಿತ pari-kāṅkṣita. much desired (My.). 2, a devotee (Sk.).

ಪರಿಕಾಂಕ್ಷೆ pari-kāṅkṣe. great desire (My.).

ಪರಿಕಾರ pari-kāra. attendants, retinue (ಪರಿವಾರ, ಪರಿಸ್ಪನ್ದ, ಪರಿಗ್ರಹ Mr. 202; Cpr. 8, 33). 2, preparation: seasoning food with salt, pepper, etc.; condiment, spice or seasoning (ಉಪಸ್ಕರ, etc., ಊಟದ ಪರಿಕಾರ Hlā.; My.).

ಪರಿಕಾಱ pari₃-kāṛa. = ಹರಿಕಾಱ, q. v. a courier. (Abh. P. 4, 118; Mhr., Persian ಹರಕಾರ, a courier). ಪರಿಕಾಱರೊಳ್ ಈತಂ ಕಾಲ್ವಲ್ಲಿದಂ (Śmd. 163).

ಪರಿಕಿಸು parikisu. Tbh. of ಪರೀಕ್ಷಿಸು. to examine. [ಪರಿಕಿಪುದೊನ್ದುಱನ್ದೆರಡನೋತೊಳಕೊಳ್ವುದು Pb. 13, 66; Cv. 129]; (ವಿಚಾರಿಸು Śmd. 20. 297 Cm.; Ch. v. 38; Cpr. 1, 42; 3, 23; Bp. 3, 64; 22, 64; 31, 6; Mr. 434).

ಪರಿಕೀರ್ಣ **pari-kīrṇa.** scattered or strewn about; spread, diffused; crowded, full (ಪ್ರಪೂರ್ಣ, ಭರಿತ, etc., ಸನ್ದಣಿ Mr. 431). see ಸೂಸು.

ಪರಿಕೂಟ **pari-kūṭa.** *an embankment at the gate of a city or fort;* a large gate (ಹಸ್ತಿನಖ, ಪೆರ್ಬಾಗಿಲ್ Mr. 191).

ಪರಿಕೆ **parike.** 1. = ಪರಕೆ 2, etc. a broom. (My.).

ಪರಿಕೆ **parike.** 2. running; or: speaking (*cf.* ಪರಿಸು 2). see ಕನವರಿಕೆ.

ಪರಿಕೆ **parike.** 1. Tbh. of ಪರೀಕ್ಷೆ. examination. (Śmd. 346).

ಪರಿಕೆ **parike.** 2. Tbh. of ಪರಿಖೆ (Śmd. 338); a sort of lake or pond (ದೀರ್ಘಿಕೆ Mr. 418).

ಪರಿಕ್ರಮ **pari-krama.** *walking round or about,* walking for pleasure, etc.

ಪರಿಕ್ರಿಯೆ **pari-kriye.** *surrounding, encompassing, inclosing.*

ಪರಿಕ್ಷಿತ್ **pari-kṣit.** = ಪರೀಕ್ಷಿತ್. N. of several kings. (My.).

ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತ **pari-kṣipta.** thrown about, scattered. 2, *surrounded.*

ಪರಿಕ್ಷುಬ್ಧ **pari-kṣubdha.** greatly agitated, stirred up, etc. (Rsv. 6, 47).

ಪರಿಕ್ಷೆ **parikṣe.** Tbh. of ಪರೀಕ್ಷೆ. examination. (My.; Te.).

ಪರಿಖಚಿತ **pari-khacita.** = ಖಚಿತ. bound, etc. (Cpr. 3, 17; Rsv. 14, 106 va.).

ಪರಿಖೆ **pari-khe.** = ಪರಿಕೆ 2. a dug-round: *a moat, a ditch* (ಗಾರಿಗೆ Śs.).

ಪರಿಖ್ಯಾತಿ **pari-khyāti.** reputation, fame, celebrity (My.).

ಪರಿಗಣನ **pari-gaṇana.** complete or accurate enumeration, accurate calculation. (My.). 2, deliberate consideration (My.).

ಪರಿಗಣಿತ **pari-gaṇita.** enumerated, calculated, reckoned. (My.). 2, deliberately considered (My.).

ಪರಿಗಣಿಸು **pari-gaṇisu.** to calculate; to consider deliberately (My.).

ಪರಿಗತ **pari-gata.** gone round; spread on all sides, spread, diffused, extended (Śmd. 98; Cpr. 2, 81; 4, 18 va.); filled with, possessed of; obtained; entered upon, having anything as one's object (ಅಯ್ದಲ್ಪಟ್ಟ 395 Cm.); known, understood; walking to (Rām. 3, 2, 19).

ಪರಿಗಲಿತ **pari-galita.** tumbled down; sunk; flowing, fluid; melted. (Rsv. 14, 106 va.).

ಪರಿಗೆ **parige.** 1. (ಪಱಿಗೆ). roughness, the state of being unsmooth (ಕರ್ಕಶ Ct. I, 86; *cf.* ಪರ್ಪರಿಕೆ, etc.). — ಪರಿಗೆ ಮುಳ್ಳು. a thorny shrub, Zizyphus oenoplia Mill. (Z., as ಪರಿಗಿ-).

ಪರಿಗೆ **parige.** 2. = ಪರಕೆ 2, etc. a broom. see ಕಸಬರಿಗೆ.

ಪರಿಗೆ **parige.** = ಅರಿಗೆ, ಅಲಿಗೆ, ಪಲಗೆ, ಪಲಿಗೆ, ಹರಿಗೆ, ಹಲಗೆ, ಹಲಿಗೆ. Tbh. of ಫಲಕ. a shield (ಅಡ್ಡಣ Ct. I, 11; T. ಪರಿಚ್ಚೈ, M. ಪರಿಚ, ಪಲಿಶ). see ತಲೆವರಿಗೆ, ಪಚ್ಚೆವರಿಗೆ, ಮೊಗವರಿಗೆ, ಮೋಹರ-.

ಪರಿಗ್ರಹ **pari-graha.** laying hold of, seizing, grasping; surrounding; embracing, spanning. 2, taking; accepting, receiving, acceptance; anything received, a gift (ದಾನ, ದಾನವ ಕೊಮ್ಬುದು Nn. 166); taking possession of, obtaining. 3, *possession, property.* 4, *taking a wife, marrying.* 5, honouring, favouring; grace, favour, patronage (ಪಕ್ಷ Mr. 497). 6, *a wife.* 7, *adherents, attendants, retinue.* 8, the rear or reserve of an army (ಸೇನೆ, ಸೇನೆಯ ಭೇದ Nn. 166). 9, *root, origin.* 10, a fan (ವ್ಯಜನ, ಬೀಸಣಿಗೆ 166). 11, a curse, an imprecation, *an oath;* etc. (ತನ್ತು, ಬಲುತನ್ತ Mr. 530; see ಬಯ್ಗುಳ್). 12, an eclipse of the sun.

ಪರಿಗ್ರಹಣ **pari-grahaṇa.** = ಪರಿಗ್ರಹ No. 1 & 2.

ಪರಿಗ್ರಹಿಸು **pari-grahisu.** to lay hold of, to take, to receive, to accept (Mr. 539; J. 18, 7. 8).

ಪರಿಘ **pari-gha.** *a bolt or bar for locking a door* (ಅರ್ಗಲ, ಅಗುಳಿ Mr. 199; see ಲಾಳವಿಣ್ಡಿಗೆ). 2, *an iron club, a bludgeon armed with iron.* 3, *beating, killing, injuring;* a blow.

ಪರಿಘಾತ **pari-ghāta.** *beating, killing;* removing. 2, = ಪರಿಘ No. 2.

ಪರಿಘಾತನ **pari-ghātana.** *a bludgeon armed with iron* (ಪರಿಘ, ಪಿಲ್ಲಣಿಗೆ Mr. 298). 2, = ಪರಿಘಾತ No. 1. 3, = ಪರಿಘ No. 1 (see ಲಾಳವಿಣ್ಡಿಗೆ).

ಪರಿಚಯ **pari-caya.** *acquaintance; intimacy* (ಸಂಸ್ತವ, ಮೊಗವಱಿಕೆ Mr. 454; B. 4, 34).

ಪರಿಚರ **pari-cara.** roaming about. 2, *an attendant;* a guard, *a body-guard.*

ಪರಿಚರಣ **pari-caraṇa.** attendance, homage, service (Bp. 22, 4; 34, 1; 35, 1; 39, 68; 47, 3; 57, 31). 2, an attendant, a servant.

ಪರಿಚರಣತೆ **pari-caraṇate.** service, etc. (Bp. 39, 8).

ಪರಿಚರಿಯ **pari-cariya.** ಪರಿಚರಿಯ. Tbh. of ಪರಿಚರ್ಯೆ. (ಸೇವೆ). Mr. 27; Bp. 4, 47; 22, 25; 39, 7; 48, 24; My.). see ಅತಿ-.

ಪರಿಚರ್ಯ **pari-carya.** = ಪರಿಚರ್ಯೆ. see ಅತಿ-; J. 10, 24.

ಪರಿಚರ್ಯೆ **pari-carye.** *waiting upon, attendance, service;* devotion, worship.

ಪರಿಚಾಯ್ಯ **pari-cāyya.** *a sacrificial fire heaped or arranged in a circle.*

ಪರಿಚಾರ **pari-cāra.** attendance, service (Bp. 34, 7). 2, an attendant, a servant.

ಪರಿಚಾರಕ **pari-cāraka.** *an attendant, a servant.* see ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತ.

ಪರಿಚಾರಿಕೆ **pari-cārike.** a female servant. (Cpr. 3, 50 va.; 6, 80 va.). 2, attendance; service (My.).

ಪರಿಚಿತ **pari-cita.** 1. heaped, accumulated, filled with. (Cpr. 6, 2; J. 2, 13).

ಪರಿಚಿತ **pari-cita.** 2. known, acquainted or familiar with. (J. 19, 11; My.).

ಪರಿಚಿತಿ **pari-citi.** = ಪರಿಚಯ. acquaintance. (Sk.; My.).

ಪರಿಚುಮ್ಬಿಸು **pari-cumbisu.** to kiss heartily, to cover with kisses; to touch (Bh. 3, 18, 40).

*ಪರಿಚೆ **parice.** quality, nature. ಎಱಗಿದ ಮಱುದುಮ್ಬಿಯನ್ತೆ ಸೊಗಯಿಸೆ ತೀವಿದ ಕೊಗ್ಗಿಯ ಕತ್ತುರಿಯುಂ ಕತ್ತುರಿಯೊಳಣ್ಪ ಪರಿಚೆಯುಂ Ap. 4, 41 va.; (T., M., ಪರಿಚು; Te. ಪರುಸು. *cf.* ಪರಿಜು).

ಪರಿಚ್ಛದ **pari-c-chada.** a cover; a garment. 2, surroundings: *domestic utensils or implements, goods and chattels, furniture,* etc. (see ಪರಿವರ್ಹ). 3, *retinue, train, attendants.*

ಪರಿಚ್ಛನ್ನ **pari-c-channa.** covered, enveloped; clothed; concealed; surrounded with. (My.).

ಪರಿಚ್ಛಾದನೆ **pari-c-chādane.** covering, wrapping round; a cover, a cloth (My.).

ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನ **pari-c-chinna.** cut on both sides or off, cut through, divided, etc.; see ಅ-. 2, positively, absolutely, expressly (Mhr.; B. 4, 75).

ಪರಿಚ್ಛೇದ pari-c-chēda. cutting on both sides, clipping round, cutting through, cutting off, cutting to pieces; mutilating. 2, *limit, boundary;* moderation. 3, *the division of a book, a section or chapter.* 4, exact discrimination, decision; discernment, discretion. see ಪ್ರಾಣ-.

ಪರಿಚ್ಛೇದನ pari-c-chēdana. = ಪರಿಚ್ಛೇದ. — ಪರಿಚ್ಛೇದನಂಗೆಯ್. -ಂ-. to cut to pieces, etc. (Abh. P. 9, 144 va.).

ಪರಿಚ್ಛೇದಿಸು pari-c-chēdisu. to cut on both sides, etc. (Cpr. 4, 59 va.; 6, 39 va.; Abh. P. 4, 41 va.; 9, 142 va. & 146 va.).

ಪರಿಚ್ಯುತ pari-cyuta. fallen from or down; deprived of, lost, etc. see ಕರ-.

ಪರಿಜನ pari-jana. *a surrounding company of people, attendants, servants, suit;* a servant. (Cpr. 4, 23; Bp. 46, 35; 54, 1).

ಪರಿಜು pariju. manner (see ಪರಿ 3); form, shape (ರೂಪು Ct. I, 69; ರೂಪ 100; ಆಕಾರ Kk. 32; ಪಾಂಗು, ಆಕಾರ Śm. 71; Cpr. 3, 59; Te. ಪರಸು; T. ಪರಿಚು; M. ಪರಿಶು). see ಎಣ್ಬರಿಜು, ಗಣ್ಡವರಿಜು, ಬಿಗುರ್ವರಿಜು, ಮಾನಿಸವರಿಜು.

***ಪರಿಜೆ parije.** = ಪರಿಜು. ಪರಿಜೆಯನಣ್ಬು ಕೆನ್ನೆಗಳನೊಯ್ಯನೆ ನೀವು ವ ಚಿನ್ನಪೂವನೋಸರಿಸುವ Pb. 3, 77; Ap. 4, 9.

ಪರಿಟವ pariṭava. = ಪರುಟವ. (Bh. 1, 4, 16).

ಪರಿಣತ pari-ṇata. bent or bowed down; changed or transformed (Kāvy. I, 2, 58); *ripened, matured, advanced in age;* proficient, well-skilled (ಪ್ರೌಢ Śmd. 249 Cm.). see ಪಾರ್-. 2, *an elephant who gives a side-blow with his tusks* (ಅಡ್ಡ ವಿಱುದಾನೆ Hlā.).

ಪರಿಣತಿ pari-ṇati. bending down, bowing; change, alteration, transmutation, (use or form, Śmd. 152. 153); ripeness, maturity, full growth, proficiency, perfection. see Cpr. 2, 24 va.; 2, 33; 4, 18 va.; Bp. 24, 89; Rśv. 13, 82 va. — ಪರಿಣತಿದೋಱು. -ತೋಱು. to exhibit proficiency (Rśv. 13, 82).

ಪರಿಣತೆ pariṇate. a proficient female. see ಕನ್ಯಾ-.

ಪರಿಣಮಿಸು pari-ṇamisu. to bend down, to bow (v. i., Bp. 9, 18; 15, 17; 21, 45; 44, 69; 47, 5; 53, 28). 2, to be changed or transformed into (Cpr. 4, 18 va.; My.); to get the form of (Śmd. 340); to appear in the form of, to become (Śmd. 153 Cm.; 270. 400). 3, to become ripe or mature, to ripen, to come to perfection, as virtue (My.). 4, to become old (Grj. 1, 62); to elapse, to come to its end, as age (My.).

ಪರಿಣಯ pari-ṇaya. leading round, especially leading the bride round the sacred fire; *marrying, marriage.*

ಪರಿಣಯನ pari-ṇayana. = ಪರಿಣಯ. *marrying, marriage.*

ಪರಿಣಾಮ pari-ṇāma. bending down or aside. 2, *change, alteration, transformation* (Śmd. 177). 3, turning round about, spreading far: expansion, magnitude (ಬೆಳಸು Hlā.; ವಿಶಾಲತೆ, ಸುತ್ತು Mr. 456; *cf.* ಪರಿಣಾಹ). 4, change for the better: health, alleviation, ease, welfare (ಸುಕ Śm. 78; Bp. 25, 2; My.). 5, end, close, termination, last stage or state, conclusion. (Cpr. 3, 66. 75). 6, end, result, consequence (Sk., Mhr.; B. 3, 97). 7, happy conclusion, as of a work (Mhr.; My.). — ಪರಿಣಾಮ ನೆಟ್ಟಗೆ ಆಗು. welfare, etc. to thrive (C.; B. 5, 187). 8, last stage or ruin to be sure to come (My.). — ಪರಿಣಾಮ ಗಾಣು. -ಕಾಣು. to experience or find ease (B. 4, 43).

ಪರಿಣಾಮಶೂಲೆ pariṇāma-śūle. pain resulting from the changes of the food in indigestion, violent and painful indigestion, flatulence with pain, colic. (My.).

ಪರಿಣಾಮಿ pari-ṇāmi. changing into, being transformed into; altering, subject to alteration (Śmd. 260; Bp. 8, 12). — ಪರಿಣಾಮಿ ದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 1).

ಪರಿಣಾಮಿಸು pari-ṇāmisu. to be changed, to change, to appear in different forms (Śmd. 115. 117). 2, to be healthy or at ease, to enjoy pleasure [ಕಾಣದ ಠಾವಿನಲಿ ಜಱುದರೆನ್ದರೆ, ಕೇಳಿ ಪರಿಣಾಮಿಸಬೇಕು Bv. 250]; (Bp. 4, 61. 66; 43, 57); to thrive (B. 5, 14).

ಪರಿಣಾಯ pari-ṇāya. leading round; *moving a piece at chess, draughts, etc.*

ಪರಿಣಾಹ pari-ṇāha. binding round, encircling; compass, extent, *width, breadth;* circumference, periphery. *cf.* ಪರಿಣಾಮ No. 3 and see Nr. s. ಅಗಲ.

ಪರಿಣೀತ pari-ṇīta. led round; married (Cpr. 4, 12 va.); completed.

ಪರಿತ parita. Tbh. of ಪರೀತ. elapsed, expired, etc. (Bp. 18, 45).

ಪರಿತಸ್ pari-tas. *all round, from all sides.*

ಪರಿತಾಪ pari-tāpa. burning excessively; *glow, heat, fever; pain, anguish, affliction.*

ಪರಿತುಷ್ಟಿ pari-tuṣṭi. = ಪರಿತೋಷ. — ಪರಿತುಷ್ಟಿವಡೆ. -ಪಡೆ. to obtain complete satisfaction, etc. (Rśv. 4, 14 va.).

ಪರಿತೋಷ pari-tōṣa. complete satisfaction, gratification, pleasure, delight, glee. (J. 31, 79; My.).

ಪರಿತೋಷಿ pari-tōṣi. completely satisfied, delighted; taking great delight in (Bp. 7, 4).

ಪರಿತ್ಯಜನ pari-tyajana. abandoning, leaving, resigning; giving away. (My.).

ಪರಿತ್ಯಜಿಸು pari-tyajisu. to abandon, etc. (My.).

ಪರಿತ್ಯಾಗ pari-tyāga. abandoning, leaving, quitting, rejecting, resigning, letting go; giving away, liberality. (My.). see ಸೂಸು.

ಪರಿತ್ಯಾಗಿ pari-tyāgi. a person who abandons, leaves, etc. (Bp. 21, 3).

ಪರಿತ್ರಾಣ pari-trāṇa. protecting, protection, preservation, defence; means of defence. 2, *self-defence.*

ಪರಿತ್ರಾಸ pari-trāsa. much trembling, terror, fright. (Rśv. 5, 120 va.).

ಪರಿದಲಿತ pari-dalita. full-blown (Bh. 1, 5, 8).

ಪರಿದಾನ pari-dāna. *barter, exchange.*

ಪರಿದೇವನ pari-dēvana. *lamentation, wailing.*

ಪರಿಧಾನ pari-dhāna. putting or wrapping round, putting on; a garment, clothes, vesture (ತನ್ತ್ರ, ಹೊದಕೆ Nn. 75); *an under-garment.*

ಪರಿಧಾವಿ pari-dhāvi. = ಪರೀಧಾವಿ. running about; the fortysixth year of the cycle of sixty. (My.).

ಪರಿಧಿ pari-dhi. surrounding, enclosing. 2, a fence, a wall, a rampart (ವೇಗ, ಕೋಟೆ Nn. 97; ಶಾಲ, ಕೋಟೆ 121). 3, *a halo or circle round the sun or moon* (ಪರಿವೇಷ 121). 4, the horizon. 5, a circle; the circumference of a circle. 6, the periphery of a wheel. 7, *pieces or branches of fresh wood laid round a sacrificial fire;* the point of a branch of a tree (ವೃಕ್ಷಶಾಖಾಗ್ರ Mr. 475); a tree (ಭೂಜ, ಮರ 121). 8, water (ಅಮ್ಬುಸ, ಉದಕ 121).

ಪರಿಧಿಸ್ಥ paridhi-stha. a number of sentinels posted in a circle; *a body-guard; an aide-de-camp.*

ಪರಿನರ್ತನ pari-nartana. dancing about, dancing. — ಪರಿನರ್ತನಂಗೆ ಯ್. -ಂ-. to dance. ಪರಿನರ್ತನಂಗೆಯ್ಯುತಿರೆ ನವಿಲು (Rāghc. 17, 71).

ಪರಿನಿರ್ಮಿಸು pari-nirmisu. to make, to fabricate, to compose (ಮಾಡು Śmd. 232).

ಪರಿನಿರ್ವೃತಿ pari-nirvṛiti. final liberation, mōkṣa. (Cpr. 9, 20).

ಪರಿನಿಷ್ಕ್ರಮಣ pari-niṣkramaṇa. = ನಿಷ್ಕ್ರಮಣ. exit. (Cpr. 4, 18 va.).

ಪರಿನ್ಯಸ್ತ pari-nyasta. stretched out, extended; placed upon (Bp. 39, 54).

ಪರಿಪಕ್ವ pari-pakva. completely cooked or dressed; quite ripe, quite mature; highly cultivated or educated, very knowing. (Cpr. 6, 55 va.; Kāvy. II, 2, B, 45).

ಪರಿಪಠನ pari-paṭhana. complete enumeration (Cpr. 4, 17).

ಪರಿಪಠಿತ pari-paṭhita. detailed, described, mentioned (Rsv. 14, 106 va.).

ಪರಿಪಣ pari-paṇa. *capital, principal, stock.*

ಪರಿಪನ್ಥಂ pari-pantham. by the way; in the way. see ಪಾರಿಪನ್ಥಿಕ.

ಪರಿಪನ್ಥಿ pari-panthi. *an antagonist, an enemy.* (Cpr. 4, 18 va.).

ಪರಿಪಾಕ pari-pāka. being completely cooked or dressed; perfect maturity, perfection; the fruit or result of actions; cleverness. (My.).

ಪರಿಪಾಟ pari-pāṭa. = ಪರಿಪಾಠ (ರೂಢಿ G.).

ಪರಿಪಾಟಿ pari-pāṭi. = ಪರಿಪಾಟು, ಪರಿಬಾಟಿ. *regular course, succession; order, method, proper arrangement.*

ಪರಿಪಾಠ pari-pāṭha. = ಪರಿಪಾಟಿ. custom, practice, fashion, rule, way (Mhr.; B. 5, 274).

ಪರಿಪಾಣ್ಡುರ pari-pāṇḍura. very white or pale (Cpr. 8, 77; 9, 6).

ಪರಿಪಾರ್ಶ್ವ pari-pārśva. being at or by one's side. see ಪಾರಿಪಾರ್ಶ್ವಿಕ.

ಪರಿಪಾಲ pari-pāla. a guardian, a protector, a defender (Bp. 38, 67).

ಪರಿಪಾಲಕ pari-pālaka. = ಪರಿಪಾಲ. see ಶಿಷ್ಟ-.

ಪರಿಪಾಲನೆ pari-pālane. protecting, guarding, nourishing, sustaining, ruling (ಭೋಗ, ರಕ್ಷಿಸುವುದು Nn. 113).

ಪರಿಪಾಲಯ pari-pālaya. protect! guard! (My.).

ಪರಿಪಾಲಿಸು pari-pālisu. to protect, to guard, to keep, to maintain, to govern (Śmd. 269; Cpr. 1, 89; Bp. 19, 4; 21, 31; 38, 77; 49, 13).

ಪರಿಪಾಳಿ pari-pāḷi. Tbh. of ಪರಿಪಾಟಿ. regular course. (Rām. 1, 13, 1).

ಪರಿಪೀಡನ pari-pīḍana. pressing all round, squeezing; tormenting greatly, torturing (ಸಪತ್ನೀಕರಣ, ಲೋಗರನು ಬನ್ಧಿಸಲ್ Mr. 454).

ಪರಿಪುಷ್ಟ pari-puṣṭa. nourished, fostered, cherished, furthered; amply provided with, abounding in. (Kāvy. IV, 2, 54; Bp. 33, 3).

ಪರಿಪೂತ pari-pūta. completely purified, pure (Bp. 37, 57; J. 34, 17).

ಪರಿಪೂರ pari-pūra. = ಪರಿಪೂರ್ಣ. (Bp. 38, 4).

ಪರಿಪೂರಿತ pari-pūrita. = ಪರಿಪೂರ್ಣ. (Bp. 11, 10; 43, 3).

ಪರಿಪೂರಿಸು pari-pūrisu. to fill completely (v. t., Cpr. 4, 67).

ಪರಿಪೂರ್ಣ pari-pūrṇa. completely filled, quite full, entire, complete, perfect (Śmd. 12. 251; Ch. v. 1; Cpr. 7, 73; Bp. 40, 69; see ನೆಱೆ).

ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ pari-pūrṇate. *completion, completeness, entireness, fulness;* satiety, satisfaction.

ಪರಿಪೂರ್ಣತ್ವ pari-pūrṇatva. = ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ. (G. 43. 321; My.).

ಪರಿಪೂರ್ತಿ pari-pūrti. = ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ. (Bp. 36, 32; 44, 42; 47, 22; My.).

ಪರಿಪೇಲ pari-pēla. = ಪರಿಪೇಲವ.

ಪರಿಪೇಲವ pari-pēlava. very small, fine or delicate. 2, *the fragrant grass Cyperus rotundus.*

ಪರಿಪೋಷಣ pari-pōṣaṇa. nourishing, cherishing, furthering, promoting. (Bp. 39, 2).

ಪರಿಪೋಷಿತ pari-pōṣita. = ಪರಿಪುಷ್ಟ. nourished. (Bp. 60, 56).

ಪರಿಪ್ರಶ್ನ pari-praśna. *question, interrogation, inquiry.*

ಪರಿಪ್ಲವ pari-plava. swimming about; moving to and fro; running about; *vibrating, waving, trembling, shaking, unsteady, restless.* 2, oppression, tyranny.

ಪರಿಬವಣಿಗೆ pari-bavaṇige. (Tbh. of ಪರಿಭ್ರಮಣ). turning round, revolving (of wheels, Bh. 3, 6, 79).

ಪರಿಬಾಟಿ paribāṭi. Tbh. of ಪರಿಪಾಟಿ. (Bh. 2, 7, 21).

ಪರಿಬೋಧಿಸು pari-bōdhisu. to take notice or care of (Abh. P. 14, 143).

ಪರಿಭವ pari-bhava. becoming *i. e.* passing round, paying no attention to: *disregard, disrespect, contempt, contumely, insult, offence, disgrace.*

ಪರಿಭವಿಸು pari-bhavisu. to disregard, to slight, to disrespect, to despise, to disgrace, etc. (Cpr. 3, 59; 8, 57; Abh. P. 9, 44; Grj. 7, 66; Bp. 23, 22; 59, 51; Rsv. 5, 27; 6, 11 va.; J. 14, 5).

ಪರಿಭಾಗಿಸು pari-bhāgisu. to divide; to distinguish (Bp. 57, 69).

ಪರಿಭಾವ pari-bhāva. = ಪರಿಭವ. *disregard, disrespect, etc.* see ಅಲೆ. 2,= ಪರಿಭಾವನ; see ಬಗೆ.

ಪರಿಭಾವನ pari-bhāvana. = ಪರಿಭಾವ No. 2. thinking about, thought, reflection, idea, opinion, supposition, conjecture, meditation. see ಆಲಿಸು, ಗಿಱ್.

ಪರಿಭಾವಿತ pari-bhāvita. = ಪರಿಭೂತ. (Kāvy. II, 2, B, 44). 2, contained, included; pervaded. 3, conceived.

ಪರಿಭಾವಿಸು pari-bhāvisu. = ಪರಿಭವಿಸು (Rsv. 13, 11). 2, to think, to reflect, to meditate; to consider, to investigate, to mind, to pay attention to (ವಿಚಾರಿಸು Śmd. 44. 260 Cm.; Cpr. 3, 7. 74; 4, 21; Bp. 2, 8; 8, 26; 24, 85; 51, 27; Rsv. 6, 132; Si. 71).

ಪರಿಭಾಷಣ pari-bhāṣaṇa. speaking much; *admonition, expression of censure or contempt, reproof, abuse;* talking, conversing with.

ಪರಿಭಾಷೆ pari-bhāṣe. speech; explanation, definition. (My.). 2, censure. 3, a table or list of abbreviations or signs used in any work; [a technical term]. 4, prognosis, in medicine.

ಪರಿಭೂತ pari-bhūta. *disregarded, despised, treated with contempt;* overpowered, conquered.

ಪರಿಭ್ರಂಶ pari-bhraṁśa. falling off, falling from; escaping, escape. (Kāvy. V, 32).

ಪರಿಭ್ರಮಣ pari-bhramaṇa. wandering round, roving or roaming about; wandering, roaming, used also of the mind (My.); turning round; revolving. see ಸುೞಿ; J. 10, 20.

ಪರಿಭ್ರಾನ್ತಿ pari-bhrānti. = ಪರಿಭ್ರಮಣ. (My.).

ಪರಿಮಣ್ಡಲಿಸು pari-maṇḍalisu. to move round (v. i., Bh. 10, 6, 22).

ಪರಿಮರ್ದಿಸು pari-mardisu. to rub, to grind (Śmd. 225).

ಪರಿಮಲ pari-mala. ಪರಿಮಳ. *exquisite fragrance, perfume, fragrant, scent* (ಕಮ್ಮಿತು Kk. 68; ಸವುಸವ, ಕಮ್ಪು, ಕಮ್ಮಿತು, ಮುಗಮುಗಿಸು, ನಱು Śm. 23). 2, *the pounding or trituration of perfumes* (ಮಿದಿವುದು Hlā.; ಸಮ್ಮರ್ದ, ಮಿದಿವುದು Mr. 456). ಪರಿಮಳದ ಹೂ ಪರಿಮಳದಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕು (Prv.). — ಪರಿಮಳದಿರುಕೆ. -ತಿರುಕೆ. the large black bee (ತುಮ್ಬಿ Ct. I, 27).

ಪರಿಮಲಾಶೋಕ parimala-aśōka. [a perfume tree]; (ಕಪಿಲೆ, ಭಸ್ಮಗರ್ಭೆ, ಪರಿಮಲಯುಕ್ತಮಾದ ಅಗುರು Si. 136).

ಪರಿಮಲಿತ pari-malita. perfumed, scented. (Cpr. 8, 72 va.).

ಪರಿಮಳಿಸು parimaḷisu. to be exquisitely fragrant, to be highly perfumed (Bp. 14, 8; 18, 29; 43, 25; 44, 26; My.).

ಪರಿಮಳಿಸುಹ parimaḷisuha. being exquisitely fragrant; smell, as one of the objects of sense (see Nr. s. ಸವಿಹ).

ಪರಿಮಾಣ್ parimāṇ. Tbh. of ಪರಿಮಾಣ. ಪರಿಮಾಣಿನನ್ದದೊಳ್ ಗೇಣಕ್ಕು (Śm. 96).

ಪರಿಮಾಣ pari-māṇa. = ಪರಿಮಾಣ್. measuring; *measure; quantity; compass; weight.* see Śmd. 94; ಅಳೆ.

ಪರಿಮಾರ್ಜ pari-mārja. wiping all round; wiping off, cleaning; stroking, rubbing. see ತುಣ್ಡ-.

ಪರಿಮಾರ್ಜನ pari-mārjana. = ಪರಿಮಾರ್ಜ. (also: the act of smearing with cow-dung, My.).

ಪರಿಮಿತ pari-mita. measured, meted; circumscribed, limited; adjusted; moderate. (Ch. v. 308; Bp. 1, 23; 5, 52; J. 16, 11).

ಪರಿಮಿತಿ pari-miti. measure, limitation. (My.).

ಪರಿಮಿಲಿತ pari-milita. mixed or combined with, pervaded by (Bp. 61, 45).

ಪರಿಮುಕ್ತ pari-mukta. unloosened, unfastened, released, liberated. (My.).

ಪರಿಮುಖಂ pari-mukham. round or about the face, round, about. (R.). ಪರಿಮುಖಮಾಗಿ, through, by means of (My.; Te.).

ಪರಿಮೃಜ pari-mṛija. = ಪರಿಮಾರ್ಜ. wiping off. see ತುಣ್ಡ-.

ಪರಿಮೋಷ pari-mōṣa. *theft, robbing.*

ಪರಿಮೋಷಿ pari-mōṣi. *a thief, a robber.*

ಪರಿಯ pariya. (= a ಪರಿಹ). running. see ಬಿದಿಯಪರಿಯ.

ಪರಿಯಂಕ pariyaṅka. Tbh. of ಪರ್ಯಂಕ. a couch. (Mr. 202; Bp. 39, 61; My.).

ಪರಿಯಂಕಕಾಱ pari-aṅka-kāṟa. a good warrior (Bh. 6, 2, 10).

ಪರಿಯಟನ pariyaṭana. Tbh. of ಪರ್ಯಟನ. roaming, etc. (J. 25, 6).

ಪರಿಯಣ pariyaṇa. = ಪರಿಯಳ, ಪರಿಯಾಣ, ಪರಿವಾಣ q. v., ಪರ್ಯಣ, ಪರ್ಯಾಣ, ಹರಿಯಣ, ಹರಿವಾಣ. a plate like vessel; [a metallic plate]. [ಪರೆದ ತಱಿಗೆಲೆಯೆ ಪರಿಯಣಮಾಗೆ Pb. 7, 28]; (Abh. P. 16, 90; C. Bp. 47, 40; V. 14, 54).

ಪರಿಯನ್ತ pariyanta. Tbh. of ಪರ್ಯನ್ತ. (My.; J. 2, 18; 28, 19).

ಪರಿಯನ್ತರ pariyantara. = ಪರ್ಯನ್ತ. Tbh. of ಪರ್ಯನ್ತರ. (My.; Te.; Bp. 52, 43; 54, 72).

ಪರಿಯನ್ತ್ರ pariyantra. = ಪರಿಯನ್ತರ. (My.).

ಪರಿಯಳ pariyaḷa. = ಪರಿಯಣ, etc. (Cpr. 6, 86 va.).

ಪರಿಯಾಣ pariyāṇa. = ಪರಿಯಣ, etc. [ಬೆನ್ನೊಳ್ ಪಿರಿಯ ಪರಿಯಾಣಮನಿಟ್ಟದಂ ತೆಕ್ಕನೆ ತೀವಿ ಬಡ್ಡಿಸಿದೊಡೆ Vr. 64, 21; ಪರಿಯಾಣವೆ ಭಾಜನವೆಮ್ಬರು Bv. 836; Cv. 829]; (Abh. P. 12, 2 va.; Bp. 9, 40; 12, 12. 35; 33, 11. 16; 37, 49; 59, 18. 22; ಸರಾವ G.).

ಪರಿಯಾನ pari-yāna. going about; circumambulating. see ಪಾರಿಯಾನಿಕ.

ಪರಿಯಾಪ್ತ pari-yāpta. Tbh. of ಪರ್ಯಾಪ್ತ. obtained. (ಉಪಪನ್ನ, ಭೋಜನದ ದಣಿವು Mr. 220).

ಪರಿಯಾಪ್ತಿ pariyāpti. Tbh. of ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ. obtaining, etc. (Bh. 1, 6, 27).

ಪರಿಯಾಯ pariyāya. Tbh. of ಪರ್ಯಾಯ. [Cv. 947]; going round. (My.).

ಪರಿಯಾಸಕ pariyāsaka. Tbh. of ಪರಿಹಾಸಕ. a jester, etc. (My.; Te.; T. ಪರಿಯಾಜ = ಪರಿಹಾಸ).

ಪರಿಯಿಸು pariyisu. = ಪರಿಸು 1, ಹರಿಸು. to cause to run; to cause to flow. see Abh. P. 13, 126; Rśv. 6, 11 va. (twice); 13, 82. 87; ಅಡ್ಡಮ್ಬರಿಯಿಸು, ಕವಲ್ವರಿಯಿಸು; ತುಮ್ಬುವರಿಯಿಸು, ಪೊನಲ್ವರಿಯಿಸು, ವಿಸಟಮ್ಬರಿಯಿಸು, ಸಯ್ತುವರಿಯಿಸು.

ಪರಿಯುತ pari-yuta. completely fastened to or bound (Abhā. 1, 52).

ಪರಿಯೋಗ pari-yōga. = ಪರ್ಯನುಯೋಗ. asking (for something) with words of abuse: overreaching (ಪ್ರಲಮ್ಭ, ಚುನ್ನವಾಡಿ ಬೆಸಗೊಮ್ಬುದು Mr. 90).

ಪರಿಯೋಗಿಸು pari-yōgisu. to join well; to bring about (Bp. 45, 3).

ಪರಿರಕ್ಷೆ pari-rakṣe. rescue, protection, preservation, guarding. see ಪಾರಿರಕ್ಷಿಕ.

ಪರಿರಂಜಿಸು pari-rañjisu. to cause delight; to shine (Rśv. 6, 24 va.; 7, 17 va.).

ಪರಿರಮ್ಭ pari-rambha. *embracing, an embrace.*

ಪರಿರಮ್ಭಣ pari-rambhaṇa. *embracing, an embrace.* — ಪರಿರಮ್ಭಣಂಗೆಯ್. -o-. to embrace (Rāghc. 17, 71).

ಪರಿರಾಜಿಸು pari-rājisu. to shine on all sides, to be very resplendent (Rāghc. 17, 64).

ಪರಿಲಕ್ಷಿತ pari-lakṣita. greatly marked, characterized, or distinguished (Śśv. 1, 67).

ಪರಿಲಬ್ಧ pari-labdha. = ಲಬ್ಧ. obtained. (My.).

ಪರಿಲುಲಿತ pari-lulita. = ಲುಲಿತ. shaken, etc. (My.).

ಪರಿವಟ್ಟ pari-paṭṭa. a piece of cloth put round the head of persons at a temple on particular occasions (My.; Te., T.).

ಪರಿವರ್ಜನ pari-varjana. abandoning, giving up, resigning, avoiding. 2, *killing, slaughter.*

ಪರಿವರ್ತ pari-varta. turning round, revolving; roaming or wandering about. 2,= ಪರಿವರ್ತನ No. 2, *revolution, end of a period of time,* the periodical destruction or dissolution of the universe (Mr. 71; ಸಂವರ್ತನ 472). 3, *a year.*

ಪರಿವರ್ತನ pari-vartana. turning round; moving to and fro, moving (ಚಲನ, ಚಂಚಲ, ಚರಿಸುವುದು Nn. 158). 2,= ಪರಿವರ್ತ No. 2 (ಸಂವರ್ತನ, ಪ್ರಲಯ 158). 3, interchanging (ಪಲ್ಲಟ, ಪ್ರತಿಪಲ್ಲಟ 158); *change, exchange, barter.* 4, inverting, taking or putting anything in a wrong direction (? ವ್ಯಸನಂಗಳು 158).

ಪರಿವರ್ತಿಸು pari-vartisu. to move; to engage in (Cpr. 2, 31); to be used (ಪ್ರವರ್ತಿಸು Śmd. 112 Cm.; ಲೇಸಾಗಿ ವರ್ತಿಸು Mdb. Cm.; Bhn. 57); to change.

ಪರಿವರ್ಧಿತ pari-vardhita. increased, augmented, enlarged (Rsv. 14, 106 va.).

ಪರಿವರ್ಧಿನಿ pari-vardhini. increasing, augmenting.

ಪರಿವರ್ಧಿನಿಷಟ್ಪದಿ parivardhini-ṣaṭpadi. N. of a metre (Ch.).

ಪರಿವರ್ಹ pari-varha. that which surrounds or encompasses: *retinue, train, attendants.* 2, *goods, furniture, implements* (ಪರಿಚ್ಛದ, ನೆರಹಿದ ಉಪಕರಣ Mr. 202). 3, royal insignia; attire, trim; wealth, property. see ಬಿರುದು.

ಪರಿವಳಿಗೆ pari-paḷige. N. of a place (Bp. 52, 1. 29).

ಪರಿವಾಣ parivāṇa. = ಪರಿಯಣ, etc. a plate-like vessel of metal or wood (ಪುರುಪಾತ್ರ Mr. 212; see ಪೊಸರ್-). [Tu. ಹರಿಯಾಣ, ಅರಿಯಾಣ].

ಪರಿವಾದ pari-vāda. *abuse, reproach, reproof* (ನಿನ್ದೆ Mr. 87); charge, accusation.

ಪರಿವಾದಕ pari-vādaka. a complainant, an accuser, a plaintiff, a calumniator. (R.). 2, one who plays on the lute.

ಪರಿವಾದಿ pari-vādi. = ಪರಿವಾದಕ.

ಪರಿವಾದಿನಿ pari-vādini. *a vīṇā or lute of seven strings* (Mr. 80).

ಪರಿವಾಪ pari-vāpa. = ಪರೀವಾಪ. *furniture.* 2, *sowing.* 3, *a piece of water, a pond, a reservoir.* 4, shaving.

ಪರಿವಾಪಿತ pari-vāpita. *shaven, shorn.*

ಪರಿವಾರ pari-vāra. what surrounds: *train, suite, retinue, followers;* an army (ಭೋಗ, ಸೇನೆ, ಪಡೆ Nn. 113).

ಪರಿವಾಸ pari-vāsa. excellent perfume (Abh. P. 4, 27).

ಪರಿವಾಹ pari-vāha. = ಪರೀವಾಹ. overflow, an inundation. 2, *a water-course or drain to carry off excess of water; a sluice* (ಜಲೋಚ್ಛ್ವಾಸ, ಕಡೆಗೋಡಿ Mr. 418).

ಪರಿವಿತ್ತಿ pari-vitti. *an unmarried elder brother whose younger brother is married.*

ಪರಿವಿಲೀನ pari-vilīna. = ವಿಲೀನ. immersed in. (Rsv. 14, 106 va.).

ಪರಿವಿಸ್ತರ pari-vistara. = ವಿಸ್ತರ. extension, etc. (Rām. 1, 13, 5).

ಪರಿವೀತ pari-vīta. surrounded; overspread. 2, the bow of Brahmā. (R.).

ಪರಿವು parivu. = ಹರಿವು. running; flowing, streaming; current (J. 19, 5; Tu. ಪರಿಪ್ಪು; Te. ಪರುವು); force (ಯತ್ನ Mr. 490). ಪರಿವಲ್ಲಿ (490).

ಪರಿವೃಢ pari-vṛiḍha. *a superior; a master* (ಒಡೆಯ Nn. 161; Bp. 36, 53).

ಪರಿವೃತ pari-vṛita. surrounded, encompassed, encircled; combined. see Śmd. 345; Cpr. 1, 129; 2, 92. 93; Bp. 4, 52; 18, 38; 53, 30; Rsv. 13, 61 va.

ಪರಿವೃತ್ತ pari-vṛitta. revolved, gone round; turned back; exchanged, bartered; ended. 2, *surrounded, encompassed.*

ಪರಿವೃತ್ತಯಮಕ parivṛitta-yamaka. a kind of yamaka (Kāvy. III, 2, B, 24 seq.).

ಪರಿವೃತ್ತಿ pari-vṛitti. revolution; return. 2, *exchange;* [one of the figures of speech. ನುತ ಪರಿವೃತ್ತಿ ವ್ಯಾಜಸ್ತುತಿ ಹೇತು ವಿಭಾವನಾ Kr. 3, 4]; (Kāvy. III, 3, B, 3. 13-15), *barter* (ವಿನಿಮಯ, ಮಾಜಿಣಾಟ Mr. 346). 3, end. 4, surrounding, encompassing.

ಪರಿವೇತ್ರ pari-vētṛi. *a younger brother married before the elder.*

ಪರಿವೇಷ pari-vēṣa. surrounding, encompassing, etc.; a circle, a wreath, crown. 2, a circle; the circumference of a circle; etc. (ವಪ್ರ Nn. 61). 3, *a halo round the sun or moon* (ವೇಷ್ಟನ, ನಾನಾರೂಪು Nn. 23; Bp. 61, 11). — ಪರಿವೇಷಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. to get a halo (Abh. P. 9, 62 va.; Grj. 2, 106 va.).

ಪರಿವೇಷ್ಟಿತ pari-vēṣṭita. surrounded, enclosed, encompassed (Ch. v. 6).

ಪರಿವೇಷ್ಟಿಸು pari-vēṣṭisu. to surround (Cpr. 4, 64; Grj. 5, 30; Bp. 10, 32).

ಪರಿವ್ಯಾಧ pari-vyādha. *a species of reed, Calamus fasciculatus* Roxb. 2, *the tree Pterospermum acerifolium* Willd.

ಪರಿವ್ರಜ್ಯೆ pari-vrajye. strolling; *leading the life of a religious mendicant;* ascetic devotion, religious austerity.

ಪರಿವ್ರಾಜ್ pari-vrāj. a vagrant; *a mendicant devotee.*

ಪರಿವ್ರಾಜಕ pari-vrājaka. *a mendicant devotee.*

ಪರಿಶಂಕೆ pari-śaṅke. apprehension, distrust, fear (Cpr. 1, 92).

ಪರಿಶಿಷ್ಟ pari-śiṣṭa. left, remaining; finished (Sk.); finished state (J. 33, 37).

ಪರಿಶೀಲನ pari-śīlana. fond pursuit of, or attachment to, study. (My.).

ಪರಿಶುದ್ಧ pari-śuddha. completely cleansed, cleaned, purified, pure, in one's clothes, religious observances, and mind (ಪವಿತ್ರ, ಪ್ರಯತ, ಪೂತ Si. 250; J. 31, 78; 34, 18. 26; My.; *cf.* ಪರಿಶೋಧನ). 2, acquitted, discharged. 3, cleared off, paid. *cf.* ಅತಿಶುದ್ಧ. feminine ಪರಿಶುದ್ಧೆ (J. 18, 52; 21, 63).

ಪರಿಶುದ್ಧವನ್ತ pariśuddha-vanta. a clean, pure man (My.).

ಪರಿಶುದ್ಧಿ pari-śuddhi. complete purification, purity (My.).

ಪರಿಶುಷ್ಕ pari-śuṣka. perfectly dried up or parched, withered, emaciated, shrivelled. (R.).

ಪರಿಶೆ pariśe. = ಪರಸೆ, etc. people assembled at the festival of an idol. (My.). see Prv. s. ತೇರು.

ಪರಿಶೇಷ pari-śēṣa. remnant, remainder. (Kāvy. I, 7). 2, sequel, supplement. 3, conclusion, termination.

ಪರಿಶೋಧಕ pari-śōdhaka. a man who scrutinizes or searches (not Sk.; My.); one who corrects (My.).

ಪರಿಶೋಧನ pari-śōdhana. -ನೆ. completely cleansing, purifying, (Sk.); clarifying, straining, sifting (My.). 2, searching, seeking after, enquiry (not Sk.; My.). 3, correction (not Sk.; My.).

ಪರಿಶೋಧನಿ pari-śōdhani. a broom (ಕಸಕಿಲ್, ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ Mr. 202).

ಪರಿಶೋಧಿತ pari-śōdhita. cleaned; sifted, strained; scrutinized, searched; corrected (My.).

ಪರಿಶೋಧಿಸು pari-śōdhisu. to purify; to sift, to strain (My.). 2, to scrutinize; to correct (My.).

ಪರಿಶೋಭಿತ pari-śōbhita. very beautiful, made very splendid, etc. (J. 10, 5).

ಪರಿಶೋಭಿಸು pari-śōbhisu. to shine greatly (J. 5, 12. 53; 15, 8).

ಪರಿಶೋಭೆ pari-śōbhe. great lustre or beauty, etc. — ಪರಿಶೋಭೆವಡೆ. -ಪಡೆ. to be ornamented (Rsv. 13, 77 va.). — ಪರಿಶೋಭೆವೆಚ್. -ಪೆಜ್. to become full of lustre (Śsv. 1, 70).

ಪರಿಶ್ರಮ pari-śrama. fatigue; laborious exertion; distress. (My.). — ಪರಿಶ್ರಮಮಾಡು. to toil, to labour (B. 4, 222).

ಪರಿಶ್ರಾನ್ತ pari-śrānta. thoroughly fatigued, overcome with fatigue or distress, worn out, wearied. (Cpr. 1, 81 va.).

ಪರಿಶ್ರಾನ್ತಿ pari-śrānti. fatigue, exhaustion. (My.).

ಪರಿಶ್ರುತ pari-śruta. heard; known, renowned (Rām. 1, 1, 17).

ಪರಿಷತ್ತು pari-ṣattu. Tbh. of ಪರಿಷದ್ Śmd. (106).

ಪರಿಷದ್ pari-ṣad. = ಪರಸೆ, ಪರಿಶೆ, ಪರಿಷತ್ತು, ಪರಿಷೆ, ಪರಿಸೆ. sitting round. 2, *an assembly, a meeting, a congregation.* 3, an expiatory act, atonement (My.).

ಪರಿಷೆ pariṣe. = ಪರಿಶೆ, etc. (Bp. 6, 13).

ಪರಿಷೇಕ pari-sēka. sprinkling over. (Cpr. 2, 37).

ಪರಿಷೇಚನ pari-sēcana. sprinkling round. (My.).

ಪರಿಷ್ಕರಿಸು pari-ṣ-karisu. to prepare; to adorn; to perfect, to finish, to polish (My.).

ಪರಿಷ್ಕಾರ pari-ṣ-kāra. *adorning, ornament, decoration, embellishment;* finishing, polishing.

ಪರಿಷ್ಕೃತ pari-ṣ-kṛita. = ಪರಿಃಕೃತ. surrounded; prepared, equipped; adorned; highly finished, polished; *cleansed, purified* (by initiatory rites).

ಪರಿಷ್ವಂಗ pari-svaṅga. *embracing, an embrace.*

ಪರಿಸ parisa. = ಪರುಸ 1, etc. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶ. touching, etc. (Cpr. 1, 46; Śsv. 3, 30).

ಪರಿಸಂಖ್ಯೆ pari-saṅkhye. enumerating one by one, computation; sum; total, a number. (Ch. v. 248).

ಪರಿಸನ parisana. = ಪರುಷನ. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶನ. touching. see ಅಣ್ಪು, ಮುಟ್ಟು; V. 41, 24.

ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ pari-samāpti. full completion, accomplishment, conclusion, end (ಪೂರಣೆ, ಮುಕ್ತಾಯ, ಸಮ್ಪೂರ್ಣ Nn. 157). 2, leaving, quitting, giving up (ತ್ಯಜ, ಬಿಡುವುದು 157).

ಪರಿಸರ pari-sara. going round; standing-place, position; environs, bounds, border; *proximity, neighbourhood.* 2, death. 3, rule, precept.

ಪರಿಸರ್ಪ pari-sarpa. going or walking round or about; *perambulation; surrounding, encircling;* going after, following.

ಪರಿಸರ್ಯೆ pari-sarye. going about; *perambulation;* near approach; service.

ಪರಿಸು parisu. 1. = ಪರಿಯಿಸು, ಹರಿಸು 2. to cause to move, run or flow. see ಎಡವರಿಸು, (ಕನವರಿಸು), ತಡವರಿಸು, ಬೀದಿವರಿಸು.

ಪರಿಸು parisu. 2. (= ಪರ್ಚು ?). to speak, to chat (? T. ಪೆರುವು, to speak in sleep; ಪಲಂಗು, to speak; Te. ಪಲುಕು, to speak; *cf.* ಪರಿಕೆ 2, ಪಱ[3] 1). see ಕನವರಿಸು (?).

ಪರಿಸುಪ್ತಿ pari-supti. sleep (Grj. 8, 70).

ಪರಿಸೂತ್ರ pari-sūtra. an enclosure (? Abh. P. 7, 47 va.).

ಪರಿಸೆ parise. = ಪರಸೆ, people assembled at the festival of an idol, etc. (My.).

ಪರಿಸೇವೆ pari-sēve. = ಸೇವೆ. service, etc. (Cpr. 4, 77).

ಪರಿಸ್ಕನ್ದ pari-skanda. *maintained or nourished by strangers; a servant;* a day-laborer (ಪ್ರೇಷ್ಯ, ಕೂಲಿಕಾಱ Hlā.; ಕೂಲಿಕಾಱ Mr. 236).

ಪರಿಸ್ತರಣ pari-staraṇa. strewing round, strewing, as the darbhe. (Grj. 10, 97 va.; My.). 2, a line drawn with red clay, etc. at the foot of a wall (J. 17, 27).

ಪರಿಸ್ತೋಮ pari-stōma. *a cover, a coverlet; an elephant's coloured housings.*

ಪರಿಸ್ಪನ್ದ pari-spanda. throbbing, trembling; movement. 2, *train, retinue.* 3, *decoration of the hair.* [4, connection].

ಪರಿಸ್ಫುಟ pari-sphuṭa. very clear or manifest, quite evident or plain or distinct (Śmd. 392; Ch. v. 248).

ಪರಿಸ್ಯನ್ದ pari-syanda. flow, stream. 2, *train, retinue.* 3, decoration of the hair.

ಪರಿಸ್ರವಣ pari-sravaṇa. flowing, streaming, oozing, trickling.

ಪರಿಸ್ರವಣಿ pari-sravaṇi. (= ಪರಿಸ್ರುತ್). toddy, vinous liquor (ಮೈರೇಯ, etc., ಕಳ್ Mr. 221).

ಪರಿಸ್ರುತ್ pari-srut. flowing, dropping, trickling; *vinous or distilled liquor.*

ಪರಿಸ್ರುತ pari-sruta. flowed, oozed.

ಪರಿಸ್ರುತೆ pari-srute. *vinous or distilled liquor.*

ಪರಿಹರ pari-hara. = ಪರಿಹಾರ. (Bp. 13, 4; 29, 12; 45, 38; My.).

ಪರಿಹರಣೀಯ pari-haraṇīya. to be shunned or avoided; avoidable. (Rśv. 13, 13).

ಪರಿಹರಿಸು pari-harisu. to abandon, to leave, to shun, to reject (ಬಿಡು Śmd. 78. 141; ನೀಗು G.); to destroy, as a paper (My.); to take away, to remove, to set aside, to clear away, to avert, to remedy (ತೀರ್ಚು Kk. 68; Śm. 51; My.); to clear off, as a debt (My.). [ಪರಿಹರಿಕ್ಕೆ Kr. 1, 83]. ಈ ಯೋಗದೊಳ್ ಆವ ರೋಗಮುಂ ಪರಿಹರಿಕುಂ? (Śmd. 268). ಪರಿಹರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಪರಿಹೃತ, etc. Hlā.) ಗಣ್ಡಾನ್ತರ ಬನ್ದಾಗ ಹೆದಱಿದೆ, ಅದನ್ನು ಪರಿಹರಿಸ ಬೇಕು (B. 4, 60). ಮಂಜು ಗಾಳಿ ಇವುಗಳ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಹಚ್ಚಡ ಮುನ್ತಾದ ವಸ್ತ್ರವಿಶೇಷವು (ನಿಶಾರ Si. 224). ಸಮಸ್ತಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಜಪಿಸತಕ್ಕ ಮನ್ತ್ರಗಳು (ಅಘಮರ್ಷಣ 251). see Śmd. 77; Cpr. 2, 48; Bp. 2, 27; 3, 19. 46; 6, 6; 16, 3; 32, 44; 40, 8; 43, 67; 45, 15; 46, 28; 49, 29; 50, 31; 51, 4; 54, 42; 56, 55; 57, 49; J. 2, 39; 5, 12; 9, 34; 11, 35; 15, 37. 2, to be taken away, etc. (Bp. 45, 8).

ಪರಿಹರ್ತವ್ಯ pari-hartavya. to be shunned or avoided (adj.). (Cpr. 1, 45).

ಪರಿಹಸಿತ pari-hasita. laughed at, ridiculed (Rśv. 14, 106 va.).

ಪರಿಹಾರ pari-hāra. abandoning, leaving, avoiding, shunning. 2, taking away, removing, averting; remedying or atoning for any improper action (ಪರಿಹೃತ, ನಿರಾಕೃತ, etc. Mr. 431; ದೂರ ಮಾಡೋಣ G.; Bp. 60, 57; My.). 3, exemption from taxes, immunity.

ಪರಿಹಾರಕ pari-hāraka. he who removes, averts, or remedies (My.).

ಪರಿಹಾರಣೆ pari-hāraṇe. = ಪರಿಹಾರ. (ದೂರ ಮಾಡೋಣ G.).

ಪರಿಹಾರ್ಯ pari-hārya. to be abandoned, shunned or avoided; to be escaped from; to be taken off or away; to be severed or separated. 2, *a bracelet.*

ಪರಿಹಾಸ pari-hāsa. = ಪರೀಹಾಸ, ಪರ್ಯಾಸ 2. jesting, joking; a jester, a buffoon (ದ್ರುತ, etc., ನೃಪರಂ ನಗಿಸುವಂ Mr. 270; see Hlā. s. ಮೇಳದಾತ). 2, *mirth, merriment, jest, sport;* laughter; laughing at, deriding. 3, one of sthāyibhāvas (Kāvy. IV, 2, 15).

ಪರಿಹಾಸಕ pari-hāsaka. = ಪರಿಯಾಸಕ. a jester, a buffoon (ಸಬ್ಬವಕಾಱ Śm. 48; Bp. 59, 29).

ಪರಿಹಾಸ್ಯ pari-hāsya. laughable, ridiculous (Sk.). 2, = ಪರಿಹಾಸ No. 2. (My.).

ಪರಿಹೃತ pari-hṛita. abandoned, quitted; *set aside, removed, rejected;* taken away. see Bp. 36, 37; 37, 64.

ಪರಿಹೃತಿ pari-hṛiti. shunning, avoiding; removing, averting. — ಪರಿಹೃತಿಗೆಯ್. to avert (V. 9, 44).

ಪರೀಕ್ಷಕ pari-īkṣaka. looking round, *inspecting carefully, testing, examining;* a prover, a tester, an examiner.

ಪರೀಕ್ಷಣ pari-īkṣaṇa. = ಪಡಿಸಣ, (ಪುಚ್ಛವಣ 1). *trying, testing, examining, inspecting carefully* (ಧಾತು, ಅರಯ್ಕೆ Mr. 437).

ಪರೀಕ್ಷಿತ್ parī-kṣit. = ಪರಿಕ್ಷಿತ್. N. of a king, son of Abhimanyu and father of Janamējaya (Bh. 1, 2, 13).

ಪರೀಕ್ಷಿತ pari-īkṣita. carefully or accurately inspected, tried, examined, tested, proved. 2, a touch-stone (ವೇತ್ರಿ, ಒರೆಗಲ್ಲು Mr. 358).

ಪರೀಕ್ಷಿಸು pari-īkṣisu. = ಪರಿಕಿಸು. to inspect carefully, to examine, to test; to investigate (Cpr. 5, 81; Bp. 18, 19; 22, 7; 31, 5; B. 4, 51. 126; 5, 20; My.).

ಪರೀಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ parīkṣisuvike. = ಪರೀಕ್ಷಿಸುಹ. ಪ್ರಮಾಣದಿನ್ದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ (ಚರ್ಚೆ, ವಿಚಾರಣೆ, etc. Si. 47).

ಪರೀಕ್ಷಿಸುಹ parīkṣisuha. trying, testing, etc. ಧರ್ಮಾದಿಗಳಿನ್ದ ಅರಸು ಮನ್ತ್ರಿಗಳ ಚಿತ್ತಮಂ ಪರೀಕ್ಷಿಸುಹಂ (ಉಪಧ್ರಮ Nr.).

ಪರೀಕ್ಷೆ pari-īkṣe. = ಪರಿಕೆ, ಪರಿಕ್ಷೆ. investigation, examination, test, trial (ಪುಚ್ಛವಣ Kk. 83; Śm. 56; ಪಡಿಸಣ Bhn. 3); trial by ordeal of various kinds. — ಪರೀಕ್ಷೆ ಆಗು. an examination to take place (My.; B. 5, 278). — ಪರೀಕ್ಷೆ ಕೊಡು. to undergo an examinatlon (My.); to pass an examination with success (My.; B. 5, 272). — ಪರೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆ. = ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡು. (My.). ಅವರ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ (B. 5, 273). — ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡು. to examine (My.; B. 4, 51). ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವವನು (ಪರೀಕ್ಷಕ G.). — see Prv. s. ಮಿಾನು.

ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಱ parīkṣe-gāra. an examiner (My.).

ಪರೀತ pari-ita. = ಪರಿತ. past, elapsed, expired; departed; surrounded, encompassed; filled; taken possession of, seized. (Cpr. 5, 92; Rsv. 6, 35). see Mr. s. ಜೋಗ.

ಪರೀಧಾವಿ parī-dhāvi. = ಪರಿಧಾವಿ. running about. (My.).

ಪರೀವಾಪ parī-vāpa. = ಪರಿವಾಪ. furniture, etc.

ಪರೀವಾರ parī-vāra. = ಪರಿವಾರ. see Si. 449. s. ಸುತ್ತುಮುತ್ತು.

ಪರೀವಾಹ parī-vāha. = ಪರಿವಾಹ. overflow. (see Si. s. ಮೇಲು ಹೊಟಿ³).

ಪರೀಷಹ parī-ṣaha. the act of sustaining or bearing up against (Cpr. 1, 3; Abh. P. 16, 61).

ಪರೀಷ್ಟಿ pari-iṣṭi. *investigation, research, inquiry.* 2, *reverence, respect, homage.* 3, willingness, readiness, inclination.

ಪರೀಸಾರ parī-sāra. ಪರಿಸಾರ. *going round ar about, perambulation.*

ಪರೀಹಾಸ parī-hāsa. = ಪರಿಹಾಸ. joking.

ಪರು paru. = ಪರುಸ್. (ಪರ್ವ, ಗ್ರನ್ಥಿ, ಗಣ್ಟು Mr. 109).

ಪರುಜು paruju. = ಪರಜು, q. v. a sword, etc.

ಪರುಟವ parutava. = ಪರಿಟವ. (Tbh. of ಪ್ರಥಿಮನ್ or ಪಾರ್ಥವ). spreading, extension; prolixity, diffuseness; verbosity; extensive work (ವಿಸ್ತರ Bhn. 11; Bh. 2, 7, 14; Rām. 6, 55, 12).

ಪರುಟವಣೆ parutavaṇe. = ಪರುಟವ. (Bh. 1, 8, 70; Rsv. 6, 11 va.; My.).

ಪರುಟವಿಸು parutavisu. to spread, or put, about; to give the details of, to tell in detail (Bh. 1, 12, 7; Rām. 1, 7, 8. 9; 1, 16, 34; Śsv. 4, 29; J. 5, 20).

ಪರುತ್ parut. *last year.*

ಪರುವ paruva. = ಪರ 2. Tbh. of ಪರ್ವ. a yearly feast at which villagers, for money raised by subscription, buy rice, have it boiled and heaped up outside of the village in front of an idol, and eat it in common (My.).

ಪರುಷ paruṣa. 1. knotted, knotty; rough, rugged, uneven, shaggy; *harsh, unkind, cruel, stern, rude, severe* (ತೀಕ್ಷ್ಣ, ನಿಷ್ಠುರ ವಾದುದು Nn. 119; ಕೂರ Mr. 515, o. r. ಕ್ರೂರ). 2, an enemy (ದ್ವಿಟ್, ವೈರಿ 119). 3, theft, trickery (ಚೌರ್ಯ 515). 5, courage (ಧೈರ್ಯ 119; 515). 6, spotted, variegated, party-coloured (ಪೀತ 515; the MSS. ಪೀಠ & ಪೀಠ); dirty. 7, gold (ಜಾಮ್ಬೂನದ, ಸುವರ್ಣ 119; ಪೊನ್ 515). 8, pure (ಶುದ್ಧ 515). see ಬಿಱುಸು.

ಪರುಷ paruṣa. 2. = ಪರುಸ 1. a touch-stone; the philosopher's stone (Grj. 3, 91 va.; 3, 110; Bp. 1, 39; 23, 32; 30, 27; 36, 2; 38, 45; 39, 2; Mhr. ಪರಿಸ).

ಪರುಷನ paruṣana. = ಪರಿಸನ. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶನ. touching. (Bp. 60, 32).

ಪರುಷವೇದಿ paruṣa-vēdi. = ಪರುಸವೇದಿ. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶವೇದಿ. the philosopher's stone (Bp. 31, 19).

ಪರುಷೆ paruṣe = ಪರಸೆ, etc. Tbh. of ಪರಿಷದ್. an assembly, etc. (Bp. 18, 9).

ಪರುಷೋಕ್ತಿ paruṣa-ukti. harsh or abusive language. (My.).

ಪರುಸ್ parus. = ಪರು. *a knot or joint of a cane or reed.*

ಪರುಸ parusa. 1. = ಪರಿಸ, ಪರುಷ 2. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶ. touching. (Śmd. 358).

ಪರುಸ parusa. 2. = ಹರುಸ. Tbh. of ಹರ್ಷ. joy, etc. (Śmd. 335 Mdb.).

ಪರುಸವೇದಿ parusa-vēdi. = ಪರುಷವೇದಿ. [Pb. 1, 28]; (My.; Te.).

ಪರೆ pare. 1. = ಪರಿ 4, ಹರೆ 1. to spread (v. i.). to extend, to be diffused; to spread out or run, as creepers or roots; to disperse (v. i.), as an assembly, darkness, etc.; to be dishevelled, as hair (ಪ್ರಸಾರಣ Śmd. Dh.; M.). P. ps. ಪರದು, [ಪರೆದಿರೆ ರಾಗಂ ತನ್ನೊಳ್ ನಿರನ್ತರಂ ಗಗನ ವಿವರಮೊಪ್ಪಿತ್ತಾದಂ Kr. 1, 102; Pb. 3, 49; ಇವರ್ ಗಜೆಗೊಣ್ಡನಪ್ಪೊಡೀಗಡೆ ಪರೆದಪ್ಪರ್ Pb. 11, 142; Ap. 6, 11], ಪರೆದು. ಓಲಗಂ ಪರೆವುದುಮ್ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಪೊಕ್ಕಂ (Śmd. 295). ಪರೆಯದೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿಹ ಕತ್ತಲೆ (ಸನ್ತಮಸ, ಅವತಮಸ Mr. 67). ಭುವನಮನ್ ಅವಗಂ ಪರೆದು ತೀವಿದ ತಣ್ಣದಿರ್ಗಳ್ (Lilv. 3, 7). see Śmd. 408; Cpr. 8, 29. 32. 101; Grj. 4, 104 va.; 10, 100; Abh. P. 6, 113; Bp. 1, 51; Rsv. 4, 25; 7, 17 va. (twice); J. 2, 65; 17, 20; 19, 33; 22, 25; ಕರಿಕುವರೆ, ಕಿಸುಸಂಜೆವರೆ, ಕುಡಿವರೆ, ಕೊನೆವರೆ, ತಡಪ್ಪುರೆ s. ತಡ 1, ಬೇರ್ವರೆ, ಹಿಳ್ಳಿವರೆ. — ಪರೆಗಡಿ. -ಕಡಿ. (*i. e.* ಪರೆಯ-). to cut and scatter about (J. 20, 13; 23, 43. 45). — ಪರೆ ಮಾಡು. (*i. e.* ಪರೆಯ-). to scatter about (Abh. P. 13, 142).

ಪರೆ pare. 2. = ಹರೆ 2. to dawn (ಕಾಲ್ಯ Śmd. Dh.; Te. ಬರ್ಚು, ಪರಲು, ವೆಲಯು, T. ವಯಂಗು, to shine; T. ವಿಡಿ, to break, to dawn; to be divided, as the night from the day; *cf.* ಎರೆ 1 ?). [ದುರಿತ ಘನ ತಿಮಿರಮೆತ್ತಂ ತೆರಳ್ದು ಜಿನಸವನ ಮಂಗಳಕ್ಕಗಿದಾಗಳ್ ಪರೆವನ್ನಾದುದು Ap. 7, 78].

ಪರೆ pare. 3. extension, stretch. see ತಡಪ್ಪುರೆ s. ತಡ 4.

ಪರೆ pare. 4. = ಎರೆ 5, ಪರಿ 5, ಪೊರೆ 5, etc. a fold (see ಹೊರೆ s. ಪದರ); a scale or coat of an onion; a web or film on the eye; the skin or slough of a snake (My.); a caul (G.); the web of a spider (My.); a thin layer or scale of stone, a lamina; dry scab of a sore or on the skin (My.); scurf of the head, dandruff (My.). ಬಲಿದುದೊ

(ಕಣ್ಣು) ಪರೆ? (Bp. 18, 66). ಗರ್ಭದೊಳಗಿನ ಶಿಶುವಿಗೆ ಸುತ್ತಿದ ಪರೆ (ಜರಾಯು G.). ಕೊಱಲೊಳಗೆ ಹಾಕಿದ ಪರೆ (chip, ಜೀವಾಳ G.). ಹುೞುಗಳು ತತ್ತಿಯಿಡುವದಕ್ಕೆ ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಬಿಳೀ ಪರೆಯ ಗೂಡು (G. 494). ಜೇಡಹುೞುದ ಪರೆ (ಸನ್ನಾನಿಕೆ G.). see ಕಿಟ್ಟರೆ. — ಪರೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. to cast its slough, as a snake. ಪರೆಗಳೆದ ಹಾವು (ನಿರ್ಮುಕ್ತ, ಮುಕ್ತಕಂಚುಕ G.). — ಪರೆ ಬಿಡು. = ಪರೆಗಳೆ. (My.).

ಪರೆಂಗಿ parengi. = ಪರಂಗಿ. (My.). — ಪರೆಂಗಿಜಾಲಿಗಿಡ. a prickly shrub or small tree with yellow flowers, frequent on roadsides, Parkinsonia aculeata L. (Z.). — ಪರೆಂಗಿಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ. chilli, the pod of the Spanish or Cayenne pepper, Capsicum annuum L. (St. & Pl.; My.). — ಪರೆಂಗಿಯೆಣ್ಣೆಚಲಮರ. the African oil-palm, Elaeis guineensis L. (St. & Pl.). — ಪರೆಂಗಿಹರಳುಗಿಡ. a shrub used to make hedges, native of Brazil, Jatropha curcas L. (St. & Pl.). — ಪರೆಂಗಿಹಲಸು. the pine-apple, Ananas sativus Mill. (St. & Pl.; *cf.* ನೆಲಹಲಸು).

ಪರೆಪು parepu. 1. = ಪರಪು. to spread (v. t., ಪ್ರಸಾರ Śmd. Dh.). [Tu.].

ಪರೆಪು pare-pu. 2. (Śmd. 248 Mdb.). = ಹರೆವು. spreading, the state of being extended, diffusion, etc. [ಭಾಮಣ್ಡಲ ದೀಪ್ತಿಯ ಪರೆಪುಂ Ap. 10, 39].

ಪರೇಂಗಿತ para-iṅgita. a hint or sign to another (Kāvy. III, 3, B, 30).

ಪರೇತ parā-ita. *departed, deceased, defunct, dead.* 2, a corpse (ಶವ, ಕುಣಪ, ಹೆಣನು Mr. 395). 3, a ghost, a spirit, a goblin.

ಪರೇತಕೃತ್ಯ parēta-kritya. any rite connected with a deceased person, funeral rites (Bh. 1, 5, 25; Rām. 3, 12, 10).

ಪರೇತಪತಿ parēta-pati. = ಪರೇತರಾಜ್. (Bp. 41 sum.; Rām. 5, 9, 22).

ಪರೇತರಾಜ್ parēta-rāj. *Yama.*

ಪರೇತವನ parēta-vana. a cemetery (Cpr. 9, 16).

ಪರೇದ್ಯವಿ parē-dyavi. *on the next day, to-morrow.*

ಪರೇಶ para-īśa. = ಪರೇಶ್ವರ. (My.).

ಪರೇಶ್ವರ para-īśvara. the supreme lord; Śiva (Bp. 61, 46); etc.

ಪರೇಷ್ಟುಕೆ parēṣṭuke. *a cow which has often calved* (ಹಲವು ಸೂಲಾಗಳು Mr. 181).

ಪರೈಧಿತ para-ēdhita. *nourished by a stranger, maintained by others* (ಪರಾನ್ನ, ಪರಪಿಣ್ಡ, ಹೆಱರ್ ಆರಿಕ್ಕಿದುದ ತಿಮ್ಬುವಂ Mr. 231). 2, the cuckoo.

ಪರೋಕ್ಷ para-akṣa. = ಪರಕ. beyond the range of sight, invisible, imperceptible, escaping observation; invisibility; secrecy.

ಪರೋಪಕಾರ para-upakāra. the act of assisting others, doing good to another, benevolence, charity; a favour, a kindness. (J. 24, 18. 25; My.; B. 4, 181; 5, 95).

ಪರೋಪಕಾರಿ para-upakāri. a person who assists others or does good to them, a beneficient, philanthropic person (My.; B. 3, 121; 4, 3; 5, 200).

ಪರೋಷ್ಣಿ parōṣṇi. *a cockroach.* see ಹೆಣ್ಡೀ ಮೂಗಕ್ಕಿ.

ಪಱ್ par. = ಪಱ 1. — ಪಱ್ ಪಱ್. = ಪಱ ಪಱನೆ. (S. Mhr.).

ಪಱ para. 1. a sound imitating that produced by rending or tearing cloth. — ಪಱ ಪಱನೆ. rep. with the repeated sound of para (My.; M. ಪಱುಪಱೇ).

ಪಱ para. 2. short P. p. of ಪಱಿಸು. — ಪಱ ಪಱಿಸು. rep. to cause oneself to run and run, to try to out-run: to emulate, etc. — ಪಱಪಱಿಸುಹ. emulation, rivalry, competition (ಸ್ಪರ್ಧೆ, ಸಂಹರ್ಷ Hlā.).

ಪಱಕಲು parakalu. (fr. ಪಱ³ 3). the state of being emaciated or lean (My.). — ಪಱಕಲ. -ಅ 3. a lean man (My.). — ಪಱಕಲಿ. a lean woman (My.).

ಪಱಕು paraku. = ಪಱುಕು, ಹಱಕು, etc. a rag. (My., in ಹಱಕು-).

ಪಱಟೆ parate. the state of being rough, harsh, bristled, bushy, or curly (M. ಪಱು, rough, harsh; see ಪರ್ಪರಿಕೆ). — ಪಱಟೆದಲೆ. -ತಲೆ. a rough, etc., head (T. ಪಱಟ್ಟೈತ್ತಲೈ; M. ಪಱುದಲೆ; R.).

ಪಱನೆ parane. with the sound of ಪಱ 1. — ಪಱನೆ ಹಱಿ. to rend with the sound of para, as cloth, paper (My.).

ಪಱಮೆ parame. the large black bee (ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ, ಅಱಡಿ Ct. I, 62; ಬಣ್ಡುಣಿ, ಭೃಂಗ II, 63; ತುಮ್ಬಿ Śmd. II; ಬವರ, etc. Kk. 14; ಅಱಡಿ, ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ, ಮೇಳವ್ಪು, ಪಲ್ಲ, ಅಳಿ, ಬವರ, ಬಿಂಗ, ಬಣ್ಡುಣಿ, ಅಲರುಣಿ, ಚಿತ್ರವಿಹಂಗ Śm. 27, Kk. 90; ಬಿಂಗ Śm. 83; Grj. 2, 71 va.; C. Bp. 11, 5; J. 17, 25; T. ಪಱವೈ, M. ಪಱವೆ, a bird). — ಪಱಮೆವಱಿ. -ಮಱಿ. a young black bee (Cpr. 7, 34; Rśv. 2, 8 va.; 4, 14 va.; 8, 5 va.). — ಪಱಮೆವಱಿದುಱುಗಲ್. -ತುಱುಗಲ್. a swarm of young black bee (Rśv. 2, 8 va.; Śśv. 3, 35 va.).

ಪಱಿ pari. 1. = ಅಱಿ 3, ಹಱಿ 1. to tear asunder, to tear, to rend, to break, to slit; to cut asunder; to cut off, to sever, to cut; to break off, as fruits, etc. from a tree [ಕಿಱುದೆನ್ದೇಱಿಸಿ ಪಗೆಯಂ ಪಱಿಪಡೆ Kr. 3, 149; ಗಗನ ತಳಮೆ ಪಱಿದು ಬಿಱ್ದುದೆನಿಪ ಬಹು ತಟಾಕದಿಂ Pb. 1, 58; Ap. 12, 38]; (ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿ Śmd. Dh.; ಉಗಿ Ct. I, 29; Bp. 22, 6. 29; 27, 18; 28, 9. 38; 39, 10; 49, 33; 54, 46; Rśv. 6, 11 va.; Tu., T., M.). 2, to be torn asunder, to be torn, etc.; to cut, as a knife, etc. (Cpr. 1, 94; 2, 83; 5, 64 va.; 6, 35; Bp. 32, 44; Rśv. 5, 119; J. 33, 22). ಬೇರ್ ಪಱಿದುದು (Śmd. 219). — ಪಱಿ ಪಱಿ. rep. (Bp. 56, 28). — ಪಱಿಯಲಿಸು. -ಇಸು. to shoot so that (anything) is cut asunder or off (Bp. 34, 35). — ಪಱಿಯಲೆಸು. -ಎಸು. = ಪಱಿಯಲಿಸು. (Bp. 44, 3). [— ಪಱಿಯಿಡು. -ಇಡು. to cut off. ಚಕ್ರದಿಂ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಮನೊರ್ಮೊದಲೆ ಪಱಿಯಿಟ್ಟೊಡೆ Vr. 120, 19]. — ಪಱಿಯ ಹೊಡೆ. to beat so that (the head, etc.) be severed (Bp. 28, 26). — ಪಱಿಯಿಸು. -ಇಸು. = ಪಱಿಯಲಿಸು. (Abh. P. 11, 52; 13, 87). — ಪಱಿಯೊದೆ. -ಒದೆ. to kick so as to rend or break (Cpr. 9, 18).

ಪಱಿ pari. 2. = ಹಱಿ 2. P. p. of ಪಱಿ 1, in ಪಱಿ ಪಱಿದು (Bp. 18, 53).

ಪಱಿ pari. 3. = ಹಱಿ 3. tearing, etc. (T., M.). — ಪಱಿಗಡ್ಡ. a torn, dishevelled beard (V. 11, 61). — ಪಱಿವಱಿ. -ಪಱಿ. rep. torn and scattered state (Cpr. 8, 24).

ಪಱಿ pari. 4. = (ಪರಿ 3), ಪಱು, etc. flying, (jumping); running swiftly, etc., (floating, swimming across). (T., M. ಪಱ, to fly; to run very swiftly; to flee; *cf.* ಪಾಱು 1). — ಪಱಿಗೋಲ್. = ಪಱುಗೋಲ್. see ನೀರುವಱಿಗೋಲ್. — ಪಱಿಮಱಿ. = ಪರಿಮಱಿ. a certain game that at present (as ಹಾಱುಗುಪ್ಪೆ) is played as follows: boys form two parties both of which make

a heap of sand in their front, when one of the party is ordered to jump from one heap to the other; if he is not successful, one jumps on his shoulders and drives him about (ಪೆಗಲಂ ಪತ್ತಿ ಪಾಟ Ss.; ಹಾಱುಗುಪ್ಪೆ Kk. 71, Śm. 56). ಧುರದೊಳ್ ಪಱಿಮಱಿ ಯಾಡುವ ತೆಱದಿನ್ದುಱದಿಱದಂ (Śmd. 28, o. r. in Mdb. ಪರಿಮಱಿ–). see Grj. 5, 76 va.; Rsv. 5, 19 va. — ಪಱಿಮಱಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to undertake that game (Śsv. 1, 79 va.; 3, 35 va.).

ಪಱಿ paṟi. 5. to adorn, to decorate (ಭೂಷಣ Śmd. Dh.).

ಪಱಿ paṟi. 6. ornament, decoration, embellishment. (T. ಪಱಿ, gold; ಪೊಱ, beauty = ಪೊಲಿವು, ಅೞಗು; ಪೊೞ್ = ಪೊನ್, metal; beauty; ಪೊಲ್ಪು, beauty; ornament; *cf.* Sk. ಪರಿ No. 2). see s. ಪೊಲೆ. — ಪಱಿ ಪಡಿಸು. = ಪಱಿವಡಿಸು, q. v. — ಪಱಿ ಪಡು. to be ornamented or decorated; to grow accomplished, finished, perfect, adept, full, fully developed, agreeable or proper; to appear; to come to an end. [to stop. ಆ ನುಡಿ ಪಱಿಪಡೆ ಮುಳಿದು ನೋಡುಗುಂ ಕೆಳದಿಯರಂ Pb. 4, 56; ಪಱಿಪಟ್ಟ ಸುಯ್ಯುಮಂ ಕೋಡುವ ಮೆಯ್ಯುಮಂ ಕಣ್ಡು ಪರಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತನಾದುದನಱಿತು Pb. 2, 19 va.; Ap. 5, 84]. ಒರ್ಕುಡಿತೆನೀರ್ಗೆ, ಪಱಿ ಪಟ್ಟಕೆರೆಯ ಪಣ್ಣೆಲೆಯ ಮುಱಿಗೆ ದೇಸಿಗರಂ ದೇವರ್ಕಳ್ಗೊಡೆಯರ (o. r. ಒಡೆಯರ್) ಮಾಱ್ವರೆ? (Śmd. 345). ಅಱಿದಿಂಗಳಾಯಿಮುಖ್ಯನೆ ಮಱುಗುವುದುಂ, ನಲ್ಲರ್ (o. r. ನಲ್ಲಳ್) ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಿಂ ಮುನ್ನಂ ಪಱಿ ಪಟ್ಟು ಬರೆ ಕನಲ್ದುದುಮ್, ಅಱಿಪವೆ ಸುರಜನರ್ಗೆ ನರಕದುಃಖದ ತೆಱನಂ? (225; Kāvy. I, 3, 72). see Cpr. 4, 18; Abh. P. 2, 21; 3, 60; 8, 53; 14, 13 va.; V. 2, 9 va. — ಪಱಿನಣ್ಪರ್ತನ. perfect, close friendship (Cpr. 5, 86). — ಪಱಿವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. to cause to become or appear beautiful or charming. — ಕಿಱು ಮುಡುಗೊಣ್ಡ ಬಣ್ಣಿನೊಳಗೀಸಿ, ಪೊದಱಿದ್ದರ್ ಕುತ್ತೆಸಳ್ಳುಱುವದೊಳಯ್ದೆ ಮೆಯ್ಸುರೆದು, ಕೇಸರದೊಳ್ ನಲುವಿಂ ಪೊರಳ್ದು, ನೀಳ್ದೆಱಗಿದ ಕೀಱೆಸಳ್ವಱಿ ಯೊಳೊಯ್ಯನೆ ಜಾಱಿ, ಪರಾಗಪುಂಜದೊಳ್ ಪಱಿವಡಿಸಿತ್ತು ಭೃಂಗಶಿಶು ನೀರಜದೊಳ್ ನಿಜಪಾಂಸುಕೇಳಿಯಂ (Cpr. 7, 60, o. r. ಪಱಿ ಪಡಿಸಂ).

ಪಱಿಕೆ paṟike. = ಪಱಿ 6. ornament, etc. see ತೊಡವಱಿಕೆ.

***ಪಱಿಮಱಿ paṟimaṟi.** agitation. — ಪಱಿಮಱಿಯಾಗು. -ಆಗು. to be agitated, to be eager. ಅವನೀಪಾಲರ್ ಕೆಯ್ಗೆಯ್ಯಲೆನ್ದು ಪಱಿಮಱಿಯಾದರ್ Pb. 3, 42.

ಪಱಿವು paṟivu. = ಹಱಿವು. tearing, rending, etc. (J. 12, 31). [Tu. ಪರಿಪು].

ಪಱಿಸು paṟisu. to cause oneself to run. see ಪಱ ಪಱಿಸು s. ಪಱ 2.

ಪಱು paṟu. = ಪಱಿ 4 q. v., (ಪಾಱು 2), ಪೊಱ 1, ಹಱ 2, ಹಱಿ 4, ಹಱು. flying, etc. — ಪಱುಗುಲ್. -ಕುಲ್. = ಪಱುಗೊಲ್, (Abh. P. 9, 81). — ಪಱುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ಪೊಱಗೋಲ್, ಪಱಗಲ್. ಹಱಗೋಲ್, ಹಱಿಗಲ್, ಹಱಿಗೋಲ್, ಹಱುಗಲ್, ಹಱುಗೊಲ್, ಹಱುಗೋಲ್. a round basket boat lined with leather, a boat made of wicker work covered with hides (Te. ಅರಿಗೋಲು, ಹರಿಗೋಲು; T. ಪರಜಲ್, ಪರಜ್ಞೆ, ಪರಿಜು; T. ಪೊಱು, a boat = ದೋಣಿ). ಪಱು ಗೊಲೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿರ್ದಂ (Śmd. 163). — ಪಱುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ಪಱು ಗೊಲ್. (Śsv. 1, 43).

ಪಱುಕು paṟuku. = ಪಱಕು, etc. a rag, etc. see ಹಱುಕು.

ಪಱುಂಕು paṟuṅku. to push, [to scratch], etc. ಪಱುಂಕಿದಂ (Śmd. 48, o. r. ಪಱುಂಕಿದಂ; see ಪಳುಂಕು). [Tu. ಪರಿಂಕ್ to scratch].

ಪಱೆ paṟe. 1. = (ಪರ), ಹಱೆ. a drum (ವಾದ್ಯ Śm. 117; M.; T. ಪಱೈ; T. also: a word; T. ಪಱೈ, to speak; ಅಱೈ, the beating of a drum, tom-tom, *cf.* ಅಱೆ 1). [ದೇವರ ಪಱೆಗಳ ರವದೊಳ್ Pb. 1, 147; Ap. 7, 103]. see ಅಂಕವಱೆ, ಕೆಯ್ಪಱೆ, ಡವಣೆವಱೆ; ಡೊಮ್ಬವಱೆ, ಪಲ್ಪಱೆ, ಮಂಗಳವಱೆ, ಲಗ್ಗೆವಱೆ, ಹೆಬ್ಬಱೆ; Cpr. 8, 30, Abh. P. 7, 82; 13, 34 va.; 13, 100. — ಪಱೆಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. to beat a drum [ಗರುಡನಾಭಿಯೆನ್ಬ ಮನ್ತ್ರವಾದಿ ಬನ್ದು ಪಱೆಗುಟ್ಟ ಮನ್ತ್ರಿಸಿ ದಾಷ್ಟಿ ಕನನೆತ್ತಿದಂ Vr. 15, 4]; (Abh. P. 10, 144). [— ಪಱೆವೊಱ್ತು. -ಪೊಱ್ತು. time of beating the drum, perhaps early dawn. ಆಷಾಡ ಮಾಸದ ಚತುರ್ದಶಿಯ ದಿವಸದನ್ದು ಪಱೆವೊಱ್ತು ಬನ್ದು ಜೋಗುಗೊಣ್ಡಿರ್ದ Vr. 27, 24].

ಪಱೆ paṟe. 2. abuse, censure, blame (ನಿನ್ದೆ Śm. 117).

ಪಱೆ paṟe. 3. leanness, thinness, weakness, feebleness (ಕೃಶ Śm. 117; [T. ಪಂಜಂ poverty] ಪಂಜೆ; M. ಪಂಜ, ಪಞ್ಞ, poverty, scarcity, famine).

ಪಱೆ paṟe. 4. an eyelid (ಱೆಪ್ಪೆ Śm. 117; T. ಪಱೈ, a feather = ಇಱಗು).

ಪಱೆಯ paṟeya. a pariah? see Śmd. II s. ಪೆಱ. (T. ಪಱೈಯ, a Pariah).

ಪಱ್ಱ paṟṟ. (= ಹಱ್ಱ). the sound of fluttering. — ಪಱ್ಱನೆ. with the sound of paṟṟ. ಪಱ್ಱನೆ ಹಾಱು (used of birds, My.). — ಪಱ್ಱೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. to produce the sound of paṟṟ (My.).

ಪರ್ಕಟಿ parkaṭi. *the waved-leaved fig-tree, Ficus infectoria* Willd. (ಬಸುರಿ Mr. 122; see ಕಬ್ಬಸುರಿ).

ಪರ್ಕುೞ್ parkuḷ. = ಪೊಕ್ಕುೞ್, etc. the navel. see ಸುೞಿ ವರ್ಕುೞ್.

ಪರ್ಚು parcu. (parcu). 1. = ಪಚ್ಚು 3. to whisper; to communicate by whispering (ಅವ್ಯಕ್ತಧ್ವನಿ Śmd. Dh.; Abh. P. 13, 48; *cf.* ಪರಿಸು 2? T. s. ಪಱೆ 1?). [ಜಳ ಮನ್ತ್ರೋಪದೇಶಮಂ ಕಿವಿಯೊಳ್ ಪರ್ಚಿ ಪೇೞ್ದು Pb. 13, 70 va.]. ಕಿವಿಯೊಳ್ ಪರ್ಚಿದಂ (Śmd. 163).

***ಪರ್ಚು parcu. 2.** = ಪಚ್ಚು 4. — ಪರ್ಚಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. to distribute in shares, to apportion. ತನ್ನ ಮಾಡಿದ ಪಿರಿತಮನವರ್ಗೆಲ್ಲಂ ಪರ್ಚಿಗೊಟ್ಟು Vr. 19, 19. Tu. ಪರ್ಪು.

ಪರ್ಜನಿ parjani. *the plant Cucumis aromatica* Salisb. or *C. xanthorrhiza* Roxb.

ಪರ್ಜನ್ಯ parjanya. *a rain-cloud, a thunder-cloud,* a cloud (ವಾರಿಧರ, ಮೇಘ Nn. 57). 2, the muttering of clouds, thunder (ಮೇಘಧ್ವನಿ 57; ಅಭ್ರಗರ್ಜನೆ Mr. 480). 3, *Indra* (ಪುರನ್ದರ, ಇನ್ದ್ರ 57). 4, violent, fierce, etc. (ತೀವ್ರ, ನಿಷ್ಠುರ 57).

ಪರ್ಜನ್ಯಜಪ parjanya-japa. a prayer for rain (My.).

ಪರ್ಜಿ parji. a king's councillor or minister: the queen at chess (My.).

ಪರ್ಟೆ parṭe. = ಪರಟೆ, etc. a platter, a pot. see ಕಲ- s. ಕಲು.

ಪರ್ಣ parṇa. *a wing.* 2, *a leaf* (ಎಲೆ Nn. 9. 39). 3, *the tree Butea frondosa* Roxb. (ಮುತ್ತಲ ಗಿಡ G.).

ಪರ್ಣಕುಟಿ parṇa-kuṭi. a hut made of leaves and grass. (G., Mhr.).

ಪರ್ಣಘಟಿಕೆ parṇa-ghaṭike. a water-pot made of a (lotus–) leaf (Abh. P. 7, 105).

ಪರ್ಣಭೋಜನ parṇa-bhōjana. eating leaves, feeding upon leaves. (My.).

ಪರ್ಣಮನ್ದಿರ parṇa-mandira. = ಪರ್ಣಶಾಲೆ. (Rām. 3, 6, 57. 58).

ಪರ್ಣವಿಕ್ರಯಿ parṇa-vikrayi. a woman who sells (betel-) leaves (J. 5, 58).

ಪರ್ಣಶಾಲೆ parṇa-śāle. *an arbour or hut made of leaves and grass*, a hermitage (ಉಟಜ Nn. 80); a similar structure for an assembly (ಸಭೆಯಿಪ್ಪುದು Mr. 193).

ಪರ್ಣಾಶನ parṇa-aśana. feeding upon leaves. (My.). 2, a cloud.

ಪರ್ಣಾಸ parṇāsa. (ಪರ್ಣಾಸಿ). *a species of Basil with small leaves* (ಕಠಿಂಜರ, ಕುಟೇರಕ, ಕಗ್ಗೊಲೆರ್, ಕಾಮುಕಸ್ತೂರಿ, ಕಮ್ಮಗಗ್ರೆ Si. 141).

ಪರ್ಣಾಹಾರ parṇa-āhāra. feeding upon leaves. (My.).

ಪರ್ಣಿಕೆ parṇike. a kind of vegetable. see ಅಂಘ್ರಿ-.

ಪರ್ಣೆ parṇe. = ಪರ್ಣ. a leaf (Mr. 89).

ಪರ್ಣೋಟಜ parṇa-uṭaja. = ಪರ್ಣಶಾಲೆ. (R.).

ಪರ್ತಿ parti. = ಪತ್ತಿ, etc. cotton, etc. [Tu.]. see ಎಳವರ್ತಿ.

ಪರ್ತು partu. = ಪತ್ತು 1, etc. to stick to, etc. see ಎಸೆವರ್ತು.

ಪರ್ದಾ pardā. = ಪಡದೆ, etc. a curtain, veil. (My.).

ಪರ್ದು pardu. = ಪದ್ದು, etc. (Śmd. 49). a kite, etc. (ಎಲರುಣಿವಗೆಯು, ಪಕ್ಕಿಗಳಾಣ್ಮ, ಬಲಗರುಡ Kk. 8; ಗರುಡ, ಎಲರುಣಿವಗೆಯು, ಪಕ್ಕಿಗಳರಸ Śm. 6; Abh. P. 5, 15 va.; 9, 15 va.; 9. 56; Rśv. 13, 104 va.; [Tu.]; Te. ಪಸ್ತೆ, a vulture; an eagle; ಬಸ್ದು, a vulture; T. ಪಣವೈ, a vulture; ಪರುನ್ದು, ಪಾಱು, a kite; M. ಪರನ್ದು, ಪರುನ್ದು, a kite). [ಬಿಸುನೆತ್ತರ ಸುಟ್ಟುರೆಯಂ ನೆಲಕ್ಕೆ ಪರ್ದುಗಳುಗಲೀಯದವೃಳಿಸಿ ಪೀರ್ದಿನಂ Pb. 10, 80]. — ಪರ್ದುದೇರ. -ತೇರ. he whose vehicle is a kite: Viṣṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ Kk. 7; Śm. 5).

ಪರ್ಪಟ parpaṭa. = ಪಪ್ಪಳ, etc. a thin crisp cake made of any pulse. 2, = ಪರ್ಪಟಕ, (ಪಾಪಟೆ), a species of medicinal plant with bitter leaves (Oldenlandia biflora ?).

ಪರ್ಪಟಕ parpaṭaka. a species of medicinal plant with bitter leaves, probably Oldenlandia biflora. see Mr. s. ಕೃತ್ತಿಕಣ್ಣಿಕೆ.

ಪರ್ಪಟಿ parpaṭi. = ಪಾಪಡಿ, etc. a sort of fragrant substance or perfume (ಜತುಕೆ, ಪಾಪಡಿ Mr. 141, o. r. ಪಾಪಟೆ).

ಪರ್ಪರಿಕೆ parparike. = ಪಪ್ಪರಿಕೆ. (Śmd. 50). roughness, the state of being unsmooth; harshness, unkindness, rough manners, cruelty (ವೆಕ್ಕಸ Ct. I, 12; ಕರ್ಕಶತೆ Śmd. II; ಕರ್ಕಶತೆ Kk. 87, o. rs. ಪಪ್ಪರಿಕೆ and ಕಕ್ಕಸತೆ; see ಪಱಟೆ). [ಪರ್ಪರಿಕೆಗಿಡದೆ ಕಲಿ ವಿಷಖರ್ಪರನಿದಿರಾನ್ತೊಡಾನ್ತು ವಲಲಂ Pb. 8, 58].

ಪರ್ಪಾಟಕ parpāṭaka. = ಪರಪಾಷ್ಟಕ. a herb, Mollugo cerviana Spr. (St. & Pl.).

ಪರ್ಬ parba. Tbh. of ಪರ್ವ. a festival, etc. (Bp. 5, 50; 48, 16; 56, 4; 59, 6). [Tu.].

ಪರ್ಬತ parbata. Tbh. of ಪರ್ವತ. — ಪರ್ಬತಾಯ್. -ಆಯ್. N. (Bp. 59, 6).

ಪರ್ಬು parbu. 1. (fr. ಪರೆ 1). = ಪರ್ವು 1, ಹಬ್ಬು, ಹರ್ವು 1. to spread, to be extended, to be diffused, to prevail; to spread out or run, as creepers, etc. (ವಿಸ್ತಾರ Śmd. Dh.; ಮಡಲಿಱು Ct. I, 8; ಮಡಲ್ Śm. 23; Tu. ಹಬ್ಬು; Te. ಪಮ್ಬು, ಪಮ್ಮು, ಪ್ರಬ್ಬು ;T. ಪಮ್ಬು, ಪರಮ್ಬು; M. ಪಡರು). [ಅನ್ತು ನೂರ್ವರೊಳೊರ್ವ ನಗುರ್ಬು ಪರ್ಬಿ ಪರಕಲಿಸೆ Pb. 1, 131 va.; Ap. 3, 54]. ಪರ್ಬಿದುದು ತಮಂ (Śmd. 181). see Abh. P. 2, 23; 13, 62; 14, 7; Grj. 4, 88; Bp. 57, 82; 61, 61; Rśv. 5, 44; 9, 7; 13, 61. 65; J. 25, 27. 2, to spread or run over (c. Acc., Abh. P. 14, 7; Bp. 13, 19).

ಪರ್ಬು parbu. 2. = ಪರ್ಬುಗೆ, ಪರ್ವು 2, ಹಬ್ಬು 2. (Grj. 10, 49).

ಪರ್ಬುಗೆ parbuge. = ಹಬ್ಬುಗೆ. spreading, running, being extended, extension, etc. (J. 6, 4; 22, 2; 28, 41).

ಪರ್ಯಂಕ paryaṅka. = ಪರಿಯಂಕ, ಪಲ್ಯಂಕ. *a couch, a bedstead, a bed* (ಮಂಚ Mr. 202). 2, a palanquin. 3, *a cloth worn round the loins.*

ಪರ್ಯಟನ pari-aṭana. = ಪರಿಯಟನ. *roaming, wandering or roving about.* — ಪರ್ಯಟನ ಮಾಡು. to wander about (B. 4, 5; My.).

ಪರ್ಯಣ paryaṇa. ಪರಿಯಣ, etc. a plate like vessel. (Abh. P. 12, 7).

ಪರ್ಯನುಯೋಗ pari-anuyōga. = ಪರಿಯೋಗ, q. v. *blame, censure, reproach*, etc. (ಚುನ್ನವಾಡಿ ಬೆಸಗೊಳುಹ Hlā.).

ಪರ್ಯನ್ತ pari-anta. = ಪರಿಯನ್ತ. *an encircling boundary: bounds, border, limit.* ಪರ್ಯನ್ತಂ, ಪರ್ಯನ್ತ, until or unto, used of time or space; throughout (Śmd. 408; My.).

ಪರ್ಯನ್ತಭೂ paryanta-bhū. *surrounding country, contiguous ground.*

ಪರ್ಯನ್ತರ pari-antara. = ಪರಿಯನ್ತರ, ಪರಿಯನ್ತ. a distance or period towards. ಪರ್ಯನ್ತರಂ, ಪರ್ಯನ್ತರ, until or unto (J. 23, 16; My.). ನಿರನ್ತರ ಬರುವವ ಪರ್ಯನ್ತರ ಬಾರನೇ? (Prv.). ಅಲ್ಲಿಪರ್ಯನ್ತರ, ಮನೆಪರ್ಯನ್ತರ, ಒನ್ದು ವರ್ಷಪರ್ಯನ್ತರ (My.). see Prv. s. ಹೋಟೆ.

ಪರ್ಯಯ pari-aya. = ಪಲ್ಲಟ. going round; encompassing, encircling; revolution of time, lapse, expiration. 2, change, mutation, alteration. 3, inverted order, confusion; contrariety. 4, *deviation from enjoined or customary observances, neglect of duty.*

ಪರ್ಯಯಣ pari-ayana. going round. 2, = ಪಲ್ಯಯನ, ಪರ್ಯಾಣ. (R.).

ಪರ್ಯವಸಾನ pari-avasāna. end, termination, conclusion, issue. (My.).

ಪರ್ಯವಸ್ಥಾತೃ pari-avasthātṛi. *an antagonist, an adversary.*

ಪರ್ಯವಸ್ಥೆ pari-avasthe. *opposition; contradiction.*

ಪರ್ಯಷ್ಟಿ pari-aṣṭi. food (Abh. P. 7, 21).

ಪರ್ಯಸ್ತಿಕೆ pari-astike. a cloth worn round the loins. see Hlā. s. ಹಸಿಕೆ.

ಪರ್ಯಾಟನ paryāṭana. Tbh. of ಪರ್ಯಟನ. roaming, etc. (ವ್ರಜ್ಯಾ G.; B. 5, 147).

ಪರ್ಯಾಣ paryāṇa. = ಪರಿಯಣ, etc. a circular metallic plate, a plate like vessel. (ಶರಾವ G.).

ಪರ್ಯಾಣ pari-yāna. *a saddle* [Pb. 10, 51 va.]; (ಪಲ್ಯಯನ, ಪಲ್ಲಣ Mr. 274).

ಪರ್ಯಾಪ್ತ pari-āpta. = ಪರಿಯಾಪ್ತ. obtained, gained. 2, made an end of: finished, ended. 3, *adequate, enough, sufficient, abundant.* ಪರ್ಯಾಪ್ತಂ, *willingly, readily;* satisfactorily.

ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ pari-āpti. = ಪರಿಯಾಪ್ತಿ. attaining, obtaining, acquisition. 2, end, conclusion, close. 3, *adequacy, competency.* 4, satisfaction, repletion, satiety. 5, protecting; *warding off a blow, self-defence.* 6, willingness.

ಪರ್ಯಾಯ pari-āya. = ಪರಿಯಾಯ. going or turning round; alternant. 2, revolution, passing away, course, expiration. 3, regular recurrence, repetition. 4, *succession, turn; regular order, methodical disposition, method;* style; way, manner, mode; generic or specific character. 5, *a synonym.* 6, *opportunity, occasion.* 7,

a kind of vāstava (Kāvy. III, 3, B, 3. 17-20). 8, formation, creation, preparation, artificial production.

ಪರ್ಯಾಯನಾಮ paryāya-nāma. a convertible term, a synonym (Śmd. 10).

ಪರ್ಯಾಯಶಯನ paryāya-śayana. alternate sleeping and watching. (R.).

***ಪರ್ಯಾಯೋಕ್ತಿ paryāya-ukti.** a kind of figure of speech. Kr. 3, 132. *cf.* ಪರ್ಯಾಯ No. 7.

ಪರ್ಯಾಸ pari-āsa. 1. end, conclusion; rotation; revolution; inverted order or position. see ವಿ-.

ಪರ್ಯಾಸ paryāsa. 2. Tbh. of ಪರಿಹಾಸ. jesting, joking. (My.).

ಪರ್ಯಾಹಾರ pari-āhāra. *a bamboo, etc. provided with strings at each end, used for carrying various articles across the shoulders.* 2, a load on the head (ವಿವಧ, ವೀವಧ, ಭಾರ, ತಲೆಹೊಱೆ Hlā.). 3, conveying, taking. see Nr. s. ಎಡೆಯಾಡು.

ಪರ್ಯುದಂಚನ pari-udañcana. *debt.*

ಪರ್ಯುಪ್ತಿ pari-upti. *scattering seed, sowing.*

ಪರ್ಯುಷಿತ pari-uṣita. having passed the night, stale, not fresh. (My. as ಪರ್ಯೂಷಿತ).

ಪರ್ಯುಷಿತಭೋಜನ paryuṣita-bhōjana. eating stale food (My.).

ಪರ್ಯುಷಿತಭೋಜಿ paryuṣita-bhōji. the eater of stale food (said to become a maggot or worm in the next birth. My.).

ಪರ್ಯುಷಿತಾನ್ನ paryuṣita-anna. stale rice (My., as ಪರ್ಯೂ-).

ಪರ್ಯೇಷಣೆ pari-ēṣaṇe. seeking about for: *search, inquiry, research.* 2, serving, waiting upon, service. see G. s. ಶ್ರಾದ್ಧ.

ಪರ್ವ parva. = ಪರ 2, ಪರುವ, ಪರ್ಬ, ಹಬ್ಬ, ಹರುಬು. *a knot or joint of a cane or reed* (ಪರು, ಗ್ರನ್ಥಿ, ಗಣ್ಣು Mr. 109); a joint of the body; a member. 2, a section, a chapter, a book. 3, a division of time: *the days of the four changes of the moon, i. e.* the full and change of the moon and the eighth and fourteenth of each half month; *the days of conjunction and opposition* or eclipse of the sun and moon. 4, a religious offering presented on the occasion of a change of the moon (ಬಲಿ, ಪರ್ವಗಳು, ನಾನಾ ಬಲಿಗಳ ಕೊಡುವುದು Nn. 16). 5, a particular period of the year, as the equinox, solstice, etc.; the moment of the sun's entering a new sign. 6, *a festival, a holiday* (ಉತ್ಸವ Si. 437). 7, opportunity, occasion (ಪ್ರಸ್ತಾಪ 437).

ಪರ್ವಕಾಲ parva-kāla. the time of any of the parvas, [an auspicious time]. (My.). ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾರ್ವನಾದರೆ ಗರ್ವ ಯಾಕೆ? — ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹರ್ವೆ ಸೊಪ್ಪು ತಿನ್ದರೂ ಗರ್ವ ಹೋದೀತೇ? (Prvs.).

ಪರ್ವತ parvata. *a mountain* (ಗೋ, ಬೆಟ್ಟ Nn. 5; ಬೆಟ್ಟ 53. 106; see ಬೆಟ್ಟು). 2, N. of the number 7 (from the 7 principal mountains; *cf.* ಎಣ್ಟು, ನಗ). ಪರ್ವತದ ಅಗ್ರ (ಶೃಂಗ, ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿ Nn. 28). ಪರ್ವತವೇಱಿದವನು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದಾನೇ? — ಪರ್ವತ ಅಱವತ್ತು ಗಱಿಗೆ ಪ್ರಸವವೇದನೆ ಪಟ್ಟು ಕಡೆಗೆ ಚುಣ್ಡಿಲಿ ಹೆತ್ತಿತನ್ತೆ (Prvs.). see Prv. s. ಅಂಗುಷ್ಠ. — ಪರ್ವತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 4). — ಪರ್ವತ ಹಕ್ಕಿ. = ಕಕೋರಂಚಿ. (My.).

ಪರ್ವತಕಾಕ parvata-kāka. a raven. (R.).

ಪರ್ವತನಾಥ parvata-nātha. the Himālaya; Mēru. — ಪರ್ವತನಾಥನಣುಗ. -ಅಣುಗ. Maināka (Bp. 38, 21).

ಪರ್ವತಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ parvata-mallikārjuna. Śiva of Śrīgiri (Bp. 44, 7).

ಪರ್ವತಾರಿ parvata-ari. Indra. (My.).

ಪರ್ವತಾಶಯ parvata-āśaya. resting on the mountains: a cloud. (R.).

ಪರ್ವತೋಪತ್ಯಕ parvata-upatyaka. table-land, etc. (ಕಟಕ, ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು Nn. 127).

ಪರ್ವದಿನ parva-dina. a day on which any of the parvas takes place (My.).

ಪರ್ವಸನ್ಧಿ parva-sandhi. *the junction of the fifteenth and first of a lunar fortnight or the precise moment of the full and change of the moon.*

ಪರ್ವಳಿಸು parvaḷisu. to go to one side or aside (ಕೆಲಕೆ ಪಾಯ್ Bhn. 28).

ಪರ್ವಾ parvā. = ಪರವಾ, etc. care, regard, etc. (My.).

ಪರ್ವು parvu. 1. = ಪಬ್ಬು 1, etc. to spread (v. i.), etc.; to spread or run over (ಕುಡಿವರೆ Ct. II, 50; ಮಡಲ್ Kk. 22). ಭೇರಿಧ್ವನಿ ಪರ್ವಿತ್ತು (Śmd. 145). [ಜವನ ಬಾರಿಯೊಳಿಕ್ಕುವೆನೆನ್ದು ಪರ್ವೆ Pb. 3, 31; Ap. 5, 81]. ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪರ್ವಿದ ಕತ್ತಲೆ (ಸನ್ತಮಸ Nr.). see Cpr. 1, 101 va.; 4, 29; 5, 46; Abh. P. 2, 23; Grj. 3, 112; Bp. 12, 37; 34, 5; J. 3, 5.

ಪರ್ವು parvu. 2. = ಪಬ್ಬು 2, ಹಬ್ಬು 2, ಹರಹು 2. spreading, [area], etc. — ಪರ್ವುಗಿಡು. -ಕಿಡು. to cease from spreading (Cpr. 4, 46).

ಪರ್ಶುಕೆ parśuke. *a rib.*

ಪಲ್ pal. = ಹಲ್, ಹಲು 1, ಹಲ್ಲು. a tooth (ದನ್ತ, ರದನ Śm. 70; T. ಪಱ್, ಪಲ್; M. ಪಲ್, ಪಲ್ಲು; Te. ಪಲು, ಪಲ್ಲು; Tu. ಪರು). ಪಲ್ಗಳ್ [ಬಗೆತರ್ಪ ಪಲ್ಗಳಾ....ಚೆಲ್ವಿನ ಮೊಲ್ಲೆಯ ಮುಗುಳ್ಗಳನಿೞಿಸಿರೆ Pb. 2, 9; Ap. 2, 40]; (Bp. 20, 11; Rśv. 8, 124). see Bp. 38, 15; 46, 57; 59, 54; ಬೆಳ್ವಲ್, ಮೊನೆವಲ್, ಮೊಳೆವಲ್, ಸುಲಿಪಲ್. — ಪಲ್ಕಿರಿ. = ಪಲ್ಗಿರಿ. ತೆಕ್ಕೆಯಿಲ್ಲದ ಎತ್ತು ಬಿಕ್ಕಿ ಪಲ್ಕಿರಿದನ್ತೆ (Prv.). — ಪಲ್ಗಡಿ. -ಕಡಿ. to gnash the teeth (J. 31, 30). [— ಪಲ್ಗರ್ಚಿ ಸೈರಿಸು. to endure very patiently biting the teeth. ಪಸುವಂ ಮೋದುವವೋಲೆ ಮೋದೆಯುಮುದಂ ಕಣ್ಡನ್ತೆ ಪಲ್ಗರ್ಚಿ ಸೈರಿಸಿದೆಂ Pb. 7, 58]. — ಪಲ್ಗಿರಿ. -ಕಿರಿ. to show the teeth, to grin (Bp. 1, 49; J. 13, 35; 27, 40). ಒಳಕೆಯ್ಯೊಳಿರ್ದು, ಪಲ್ಗಿರಿದು, ಒಳವಾಲಂಗೊಣ್ಡು (Śmd. 78). — ಪಲ್ಗುಟ್ಟುಹ. -ಕುಟ್ಟುಹ. striking or breaking (another's) teeth. ಪಲ್ಗುಟ್ಟುಹಂ ಮೊದಲಾದುದು (ನಿಕಾರ, ವಿಪ್ರಕಾರ Nr.). — ಪಲ್ದುದಿ. -ತುದಿ. the point of a tooth (Śsv. 3, 54). — ಪಲ್ದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. to uncover or show the teeth (Rśv. 9, 29). — ಪಲ್ಪಱೆ. the drum looked upon as a tooth. ಪಲ್ಪಱೆಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. to beat that drum. ಪಲ್ಪಱೆಗುಟ್ಟಿದಂ (Śmd. 82). — ಪಲ್ಮೊರೆ. to gnash or grind the teeth [ಅನ್ತದು ತಪ್ಪಿದೆನೆನ್ದು ನೊನ್ದು ಪಲ್ಮೊರೆದಹಿರೂಪದಿಂ ಮುಗುಳ್ದು ಬನ್ದು Pb. 12, 203]; (Rśv. 2, 8 va.; Śsv. 2, 42 va.; J. 12, 33; 19, 20). — ಪಲ್ಲ. see it separately. [— ಪಲ್ಲಂ ತಿನ್. to gnash the teeth with dissatisfaction. ಎಲ್ಲಮುಂ ತಿನ್ದು ತಣಿಯದೆ ಪಲ್ಲಂ ತಿಮ್ಬುನ್ Pb. 3, 25 va.]; — ಪಲ್ಲಿಲಿ. see separately.

ಪಲ pala. 1. = ಪಲವು (Śmd. 211), ಹಲ, ಹಲವು, ಹಲು 2. much; many, several, various (Śm. 119; T.; M. ಪಲೆ; Te. ಪಲು). — ಪಲ ಕಾಲ. much time, a long time [ಪಲಕಾಲಂ ಶ್ರೀಷೇಣನರಸುಗೆಯ್ಯೆ Ap. 2, 37 va.]; Cpr. 5, 36; J. 3, 19; 23, 51). — ಪಲಗಣ್. -ಕಣ್. = ಪಲವು ಕಣ್ (Śmd. 211). many eyes. ಪಲಗಣ್ಣ, who has many eyes: Indra (ಇನ್ದ್ರ, ಬಲವೈರಿ, etc. Kk. 10*b*). — ಪಲ ತೆಱ. many kinds, etc. (Śmd. 10; Cpr. 5, 76 va.; 7, 56; Bp. 34, 36). — ಪಲ ದಿವಸ. = ಪಲವು ದಿವಸ (Śmd. 202. 211). several days. — ಪಲ ಬಗೆ. various kinds (Rsv. 6, 11 va.). — ಪಲಬರ್.

= ಪಲಮ್ಬರ್, ಪಲರ್ (Śmd. 122), ಪಲವರ್ (123). many or several persons [ದೇವಿಯರುಂ ಪಲಬರೆನಗೆ ಪೊಗೞಲಳುಮ್ಬರ್ಂ Ap. 6, 15]; (J. 7, 11; 32, 38). — ಪಲ ಬಿರುದು. various badges of honor (Rsv. 6, 11 va.). — ಪಲ ಮಾತು. many words (Bp. 3, 56). — ಪಲ ಮೊಗ. many faces (J. 8, 39). — ಪಲಮ್ಬರ್. = ಪಲಬರ್, q. v. (Cpr. 4, 24 va.). — ಪಲರ್. = ಪಲಬರ್. [ತದ್ವಿಮಾನದೊಳೆ ಪುಟ್ಟಿದ ತನ್ನ ದೇವಿಯರ್ ಪಲರ್ ಕೞಿವಿನಂ Ap. 2, 72]; ಪಲರ ನುಡಿ (ಜನ ಶ್ರುತಿ, ಕಿಂವದನ್ತಿ Mr. 86). — ಪಲರೂಪು. various forms (Śsv. 5, 57 va.). — ಪಲಮೆರ್. several times [ತಪಸ್ವಿ ಕೆಯ್ಯಿಂ ಪಿಡಿದೆತ್ತಿ ಪಲಮೆರ್ ಪರಸಿದಂ ಪರಕೆಗಳಂ Pb. 6, 11; Ap. 4, 57]; (Śmd. 243; Cpr. 3, 45). — ಪಲವಂಗ. -ಅಂಗ. = ಪಲಬಗೆ. (Bp. 12, 38; 25, 3; 40, 69). — ಪಲವಜ್ಜೆ. -ಪಜ್ಜೆ. many steps (Śsv. 3, 46 va.). — ಪಲ ವಣ್. -ಪಣ್. many ripe fruits. ಪಾದರಿಗಂ ಪಲವಣ್ಣನ್ ಆದೇನೀವಂ (Śmd. 211 Mdb.). — ಪಲಪನರ್ಥಿಸು. -ಅರ್ಥಿಸು. to desire, or ask for, many things (Bp. 44, 22). — ಪಲವನ್ದ. -ಅನ್ದ. = ಪಲವಂಗ. (Bp. 40, 84; 47, 54; 53, 7; Śsv. 4, 99 va.). ಪಲವನ್ದಮಾದುದು (ನಾನಾರೂಪ Nr.). — ಪಲವರ್. = ಪಲಬರ್, q. v. — ಪಲವರ್ಥ. -ಅರ್ಥ. various meanings (Śmd. 288). — ಪಲವಾಕಾರ. -ಆಕಾರ. various forms (Śmd. 11). — ಪಲವಾಡು. -ಆಡು. to utter much; to speak many or various things or words [ಪಲವಾಡುವೆನ್ನ ನಾಲಗೆ ಬಲಸ್ಥನೊರ್ವಂಗೆ ಜೀಯ ದೇವೆನ್ದಪುದೇ Ap. 12, 101]; (Bp. 61, 15, Rsv. 13, 104 va.; 13, 134). — ಪಲವು. = ಪಲ (Śmd. 211; ಹಲವು Nn. 162). [ಕನ್ದಂಗಳ್ ಪಲವಾಗಿರೆ Kr. 1, 35; Pb. 1, 57]. see Śmd. 59. 123. 172; Cpr. 1, 101 va.; 8, 70. — ಪಲವು ಕಣ್. = ಪಲ ಗಣ್, q. v. — ಪಲವು ತೆಱ. = ಪಲ ತೆಱ. (Śm. 119). — ಪಲವು ದೆವಸ. = ಪಲ ದೆವಸ, q. v. — ಪಲವುಪಾಯ. -ಉಪಾಯ. many means (J. 31, 37). — ಪಲವು ಮಾತು. = ಪಲ ಮಾತು. (Bp. 28, 38). — ಪಲವು ಮೃಗಜಾತಿ. various kinds of wild animals (J. 28, 52). — ಪಲವು ರೂಪು. = ಪಲ ರೂಪು. (Rsv. 13, 77 va.; J. 28, 40). — ಪಲವುಸುರ್. -ಉಸುರ್. = ಪಲವಾಡು. (Bp. 51, 8). — ಪಲವು ಸೂೞ್. many times (Bp. 52, 12). — ಪಲವೆಣಿಕೆ. -ಎಣಿಕೆ. much thinking, many thoughts (J. 24, 45). — ಪಲವೇಟ್ಟೆ. -ಬೇಟ್ಟೆ. many chases (Rsv. 5, 114 va.; Śsv. 3, 63 va.).

ಪಲ pala. 2. = ಹಲ 2. a sound in imitation of the chirping of birds at dawn. — ಪಲ ಪಲವೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. to produce the repeated sound of pala (My.).

ಪಲ pala. *a particular weight.* ಹಲ 1. = *4 karṣas* = $\frac{1}{100}$ *of a tulā;* the 8th part of a sēr or 3 tolas or three rupee weight (My.); 4 tolas or 320 guñjes (G.); see ಒಪ್ಪಲ and ರೂಪಾಯಿ. 2, = ಪಳ 2, a particular measure of time (the 60th part of a ghaṭikā, Mhr.; see ಗೋಧೂಳಿ). 3, *flesh.* 4, = ಪಲಾಲ.

ಪಲಗಣ್ಡ palagaṇḍa. *a plasterer, a bricklayer* (ಮುಚ್ಚಿಗ Mr. 379).

ಪಲಗೆ palage. = ಪಱಿಗೆ, etc. Tbh. of ಫಲಕ. a plank, a board (Rsv. 10, 31 va.; a tabor, a small drum; a shield (J. 20, 27). [2, the game of chess (usually played on a plank) ಪಲಗೆಗೆ ಪತ್ತು ಸಾಯಿರಮೆ ಗದ್ಯಣಮೆನ್ದಿರದೊಡ್ಡಿ ತಾಮೆರಟ್ಟಲಗೆಯನಾಡಿ ಸೋಲ್ತೊಡೆ Pb. 6, 72]. see ಅಡ್ಡವಲಗೆ, ಒಡ್ಡುವಲಗೆ, ಕಾಳಗವಲಗೆ, ನೆತ್ತವಲಗೆ, ಪವಳವಲಗೆ, ರಕ್ಕಸವಲಗೆ. — ಪಲಗೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. a structure of boards (Cpr. 7, 92 va.). [— ಪಲಗೆವಾಡು. -ಪಾಡು. to make an onslaught with the shield? ಕಡಿತಲೆಯ ನಾಯಕರ್ ಕೆಯ್ಗೊಣ್ಡು ಬಳ್ಳುಗೆಡೆದೆಕ್ಕೆವಾಱುವಾಱ ಪಲಗೆವಾಡಿ ಗೂಳಿಸೊರ್ಕಿ ಮಾರ್ಕೊಣ್ಡು ಕಾದೆ Pb. 10, 80 va.].

ಪಲಂಕಷ pala-ṅ-kaṣa. a flesh-eater, a rākṣasa. 2, *bdellium.*

ಪಲಂಕಷೆ pala-ṅ-kaṣe. *the plant Asteracantha longifolia* (Nees. see ನೆಗ್ಗಿಲ್.

ಪಲಂಗ palaṅga. Tbh. of ಪಲ್ಯಂಕ. a couch, of bedstead. (Mhr., H.; ಪರ್ಯಂಕ, ಮಂಚ, ಖಟ್ವಾ G.).

ಪಲಂಗು palaṅgu. = ಪಲಂಗ. (My.).

ಪಲಮ್ಬರ್ palambar. ಪಲರ್. ಪಲಮೆರ್. see s. ಪಲ 1.

ಪಲಲ palala. 1. *flesh, meat* (= ಪಲ). 3, a rākṣasa. 3, mud, mire.

ಪಲಲ palala. 2. Tbh. of ಪಲ್ವಲ. a small pond (ಬೆಂಚೆ, ಅಲ್ಪ ಸರಸಿ Śm. 35).

ಪಲವರ್ palavar. ಪಲವು. see s. ಪಲ 1.

ಪಲಸ palasa. Tbh. of ಪನಸ. the jaka or jack tree. (Sk.).

ಪಲಸು palasu. = ಪಲಸ. (Rsv. 2, 36; Rāghc. 17, 56; see ಬಕ್ಕೆವಲಸು).

ಪಲಹಾರ palahāra. = ಪರಾಳ, ಪಲಾರ, ಪಳಾರ. Tbh. of ಫಲಾಹಾರ. (My.; Te., M.). feeding on fruits; tiffin. ಊಟ ಹಾಗ, ಪಲಹಾರ ಮುಪ್ಪಾಗ. — ಪರಲೋಕವೆಮ್ಬುದು ಪಲಹಾರದ ಗುಡ್ಡೆಯೇ? (Prvs.).

ಪಲಾಣ್ಡು palāṇḍu. *an onion* (ಗೃಂಜನ, etc., ಉಳ್ಳಿ Mr. 137).

ಪಲಾದ pala-ada. = ಪಲಂಕಷ No. 1. a rākṣasa. (My.).

ಪಲಾಯನ palā (= parā)-ayana. fleeing, flying, running away, flight; a run (ಸರಿ Ct. I, 48; B. 4, 19; My.). see ಓಡು, ತೆಗೆ, ಪೋಱ ಮಾೞ್, ಸರಿ.

ಪಲಾಯನಸೂಕ್ತ palāyana-sūkta. a hymn of flight. — ಪಲಾಯನ ಸೂಕ್ತ ಜಪಿಸು or ಪಠಿಸು, to run away (My.).

ಪಲಾಯಿತ palāyita. fled, run away. (My.).

ಪಲಾರ palāra. = ಪಲಹಾರ. (My.).

ಪಲಾಲ palāla. *straw;* the stalk of millet or sorghum.

ಪಲಾವು palāvu. the dish called pulāo or pillaw (My.; Br., H.).

ಪಲಾಶ pala-āśa. 1. = ಪಲಾದ. a rākṣasa. (My.).

ಪಲಾಶ palāśa. 2. *a leaf* (ಪತ್ರ, ಎಲೆ Nn. 147). 2, *the tree Butea frondosa* Roxb. (ಮುಳುಮುತ್ತ, ಮುತ್ತಗ 147; ಮುತ್ತುಗ 42, o. r. ಮುತ್ತಗ). 3, *the plant Curcuma zedoaria* Rosc. 4, sharp (ಕಟು, ಕಾರ 147); bitter (ತಿಕ್ತ, ಕಹಿ 147).

ಪಲಾಶದಲ palāśa-dala. the leaf of the Butea frondosa. 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಪಲಾಶವೃಕ್ಷ palāśa-vṛikṣa. = ಪಲಾಶ No. 2. (ಮುತ್ತುಗ Ss.).

ಪಲಾಶಿ palāśi. = ಪಲಾಶ 1. (My.). 2, leafy; a tree. 3, a species of climbing plant.

ಪಲಿಕ್ನಿ palikni. *a grey-haired, or old, aged woman.* 2, *a cow for the first time with calf* (ತನೆ ಬಲಿಯೆ Mr. 180).

ಪಲಿಗೆ palige. = ಪಲಗೆ, etc. see ಕಾಳೆಗವಲಿಗೆ s. ಅತ್ತಪರ.

ಪಲಿತ palita. (= ಪಳಿತ). grey, grey-haired; old, aged (*cf.* ಪಱ); *grey hair;* old age (ಜರೆ, ನರೆ Mr. 320); [ripened. Cv. 1481]. 2, mud, mire (= ಪಲಲ).

ಪಲಿತಾಂಕುರ palita-aṅkura. a sprout or bud of old age (Cpr. 2, 17).

ಪಲುಗುಣ paluguṇa. = ಪಲ್ಗುಣ. Tbh. of ಫಲ್ಗುನ. Arjuna. (Śmd. 338. 364; J. 5, 10; 8, 26).

ಪಲುಮ್ಬಿ palumbi. a crier, lamenter: a peacock (?). ಪಲುಮ್ಬಿಯ ಗಱ (Rsv. 6, 11 va.).

ಪಲುಮ್ಬು palumbu. (Śmd. 48). = ಹಲುಬು. to lament [ನುತ್ತನಯರ್ ಕೆಯ್ಯೊಡೆ ಪಲುಮ್ಬುದಿರ್ ಪೆಱಪೆಱವಂ Pb. 2, 26; Ap. 3, 53]; (Cpr. 3, 50 va.; 8, 65. 80; Grj. 8, 73 va.; Rsv. 13, 134; 13, 104 va.; T., M. ಪುಲಮ್ಬು, to sound, to clamour; to lament; *cf.* ಉಲಿ 1).

ಪಲ್ಗುಣ palguṇa. = ಪಲುಗುಣ. (J. 8, 36).

ಪಲ್ಯ palya. = ಪಲ್ಯೆ, ಪಲ್ಲೆ, ಪಲ್ಲೆಯ, (ಪಲ್ಲೆಹ), ಪಲ್ಲೈ. (perhaps connected with ಪಯಿರ್; Sk. ಫಲ್ಯ: a flower, a bud). any garden green, any vegetable; a vegetable dish (My.; ಶಾಕ Si. 156. 310; B. 2, 37; T. ಪಜಳ್ಯೆ, ಪಜಿರಿ, ಪಯಿರಿ, ವಜಳ್ಯೆ, ವಯಲ್ಯೆ, spinage; Mhr. ಪಾಲಾ, leaves, blades, tuft of leaves).

ಪಲ್ಯಂಕ pali (= pari)-aṅka. = (ಪಸ್ಸಂಗ), ಪರ್ಯಂಕ, ಪಲಂಗ, ಪಲಂಗು, ಪಲ್ಲಕಿ, ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ, (ಪಾಲಕಿ, etc.). *a couch, a bedstead.* 2, a palanquin. 3, a cloth for wrapping round the loins while sitting.

ಪಲ್ಯಯನ pali (= pari)-ayana. = ಪಲ್ಲಣ, ಹಲ್ಲಣ. *a saddle.*

ಪಲ್ಯೆ palye. = ಪಲ್ಯ, etc. genitive also ಪಲ್ಯೆದ. ಪಲ್ಯೆದ ಮಡಿ (G. 398).

ಪಲ್ಲ pal-a₃. 1. one with tusks: an elephant. — ಪಲ್ಲಮಱಿ. the young of an elephant (ಕಲಭ Ct. I, 30. 99; II, 23; ಆನೆಯ ಮಱಿ Śmd. II; Kk. 78, o. r. ಪಲ್ಲವಱಿ; ಆನೆಮಱಿ Śm. 41; Cpr. 5, 64; Śsv. 3, 43; *cf.* ಪಲ್ಲವ No. 8). — ಪಲ್ಲಮಱಿರಕ್ಕಸ. Gajāsura (Śsv. 5, 9).

ಪಲ್ಲ palla. 2. the large black bee (ಅಱಿಡಿ, ಅಲರ್ಗಕ್ಕಿ, ಮೇಳವಪ್ಪು, ಅಳಿ, ಬನರ, ಪಜಱಿ, etc., ಚಿತ್ರವಿಹಗ Śm. 27).

ಪಲ್ಲ palla. Tbh. of ಪಲ್ಲವ No. 11 (My.).

ಪಲ್ಲಕಿ pallaki. = ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ. (My.).

ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ pallakki. = ಪಲ್ಲಕಿ, ಪಾಲಕಿ, etc. Tbh. of ಪಲ್ಯಂಕ. a palanquin (My.; Te.; M. ಪಲ್ಲಕ್ಕು, ಪಲ್ಲಂಕಿ, ಪಲ್ಲಾಕ್ಕು; T. ಪಲ್ಲಕ್ಕು; C. Bp. 47, 39; J. 7, 3. 5; B. 4, 9; 5, 286). ನೃಪರ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ (ಅಂದಣ, ದೋಲ Mr. 262). ಕಿಱಿದಿನಲ್ಲೇ ಪಲ್ಲಕ್ಕೀ ಸೇವೆ. — ಪಲ್ಲಕ್ಕೀಲಿ ಕೂತರೂ ನಲ್ಲನಲ್ಲಿ ಹೋಗೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಬೋಯಿ. a palanquin bearer (My.).

ಪಲ್ಲಟ pallaṭa. (Tbh. of ಪರ್ಯಯ). inversion, inverted order, irregular order, irregularity, change, confusion (ಅನ್ಯಸ್ತು, ವ್ಯತ್ಯಯ Śmd. 5; Bp. 37, 11; Bh. 2, 2, 19; J. 30, 27; My.; Te.). see ಪ್ರತಿ-. — ಪಲ್ಲಟವಪ್ಪಾಯ್. -o- ಪಾಯ್. = ಪಲ್ಲಟವೊಪ್ಪೀಗು. ಪಲ್ಲಟವಿಪ್ಪುರ್ (Cpr. 5, 64 va.). — ಪಲ್ಲಟವೊಪ್ಪೀಗು. -o- ಪೋಗು. to get inverted, etc. (Śmd. 14 Mdb.).

ಪಲ್ಲಟಿತ pallaṭita. inverted, confused (J. 7, 64).

ಪಲ್ಲಟಿಸು pallaṭisu. to get or be inverted in order, to change places, to be changed, etc. (Śmd. 163. 164; ಪಲ್ಲಟವಾಗು 164 Cm.; Abh. P. 8, 14; Grj. 2, 106 va.; Bp. 57, 54; Bh. 8, 27, 24; My.). 2, to invert, to put in an irregular order, etc. (Bp. 39, 18). ಇವಂ ಕ್ರಮದಿನ್ದೆ ಪಲ್ಲಟಿಸೆ (Mr. 352).

ಪಲ್ಲಣ pallaṇa. = ಹಲ್ಲಣ. Tbh. of ಪಲ್ಯಯನ a saddle. (Smd. 352 Mdb.; Ct. II, 18; ಸೀವಿ, ಹಲ್ಲಣ Nn. 105; ಪರ್ಯಾಣ, ಪಲ್ಯಯನ Mr. 274; Rśv. 6, 11 va.; 11, 7; 13, 62).

ಪಲ್ಲಣಿಸು pallaṇisu. = ಹಲ್ಲಣಿಸು 1. to saddle (Abh. P. 4, 119 va.; Grj. 6, 56; Rśv. 13, 61 va.).

ಪಲ್ಲವ pallava. *a sprout, a shoot;* young foliage or leaves (ತಳಿರ್ Nn. 7. 130); spreading, expanding. 2, coral (ವಿದ್ರುಮ, ಹವಳ 130). 3, a lute (ವೀಣೆ 130). 4, pearls (ರತ್ನ ನಿಚಯ 130). 5, a tail (ಲಾಂಗೂಲ 130). 6, hair (ಕೇಶ 130). 7, a libertine, a paramour (ವಿಟ 130). 8, the young of an elephant (ಕಲಭ, ಮಱಿಯಾನೆ 130). 9, a boy (ಬಾಲಕ, ಸಣ್ಣವ 130). 10, a collection of words, a vocabulary (ಶಬ್ದಸಮೂಹ, ಶಬ್ದಸಂಗ್ರಹ 130). 11, a refrain (Ch.). see ಕರ-. ಪಂಚ-. — ಪಲ್ಲವರ್ಝಲ್ಲರಿ. a tassel or hangings of young leaves (Rām. 1, 13, 4). — ಪಲ್ಲವಸತ್ತಿಗೆ. an umbrella of young leaves (Bh. 1, 12, 3).

ಪಲ್ಲವಕ pallavaka. *a libertine, a gallant* (ಬೊಜಗ Mr. 239). 2, *a species of fish, Cyprinus denticulatus.* 3, N. of a country (Bp. 6, 19).

ಪಲ್ಲವಜಂಗಮ pallava-jaṅgama. a lascivious Jaṅgama (V. 8, 20).

ಪಲ್ಲವಪಾಣಿ pallava-pāṇi. a hand like a fresh shoot (My.).

ಪಲ್ಲವಪ್ರಾಪ್ತಿ pallava-prāpti. getting shoots or young leaves. see ಎಲೆತಳಲ್.

ಪಲ್ಲವಾಂಕುರ pallava-aṅkura. *a leaf-bud* (ಎಳೆಯ ಕೊನರ್ Mr. 106).

ಪಲ್ಲವಾಧರೆ pallava-adhare. a woman whose underlip is like a sprout, etc. (Bp. 3, 17; 40, 14).

ಪಲ್ಲವಾಸ್ತ್ರ pallava-astra. Kāma. (My.).

ಪಲ್ಲವಿ pallavi. = ಪಲ್ಲವ No. 1. (ಕೆನ್ದಳಿರ್ Mr. 120). 2, = ಪಲ್ಲವ No. 11. a refrain.

ಪಲ್ಲವಿತ pallavita. sprouted, sprouting; spread, extended. (Cpr. 1, 141; Abh. P. 12, 2 va.; Bp. 31, 31; 36, 49; J. 21, 36).

ಪಲ್ಲವಿಸು pallavisu. to sprout: to spread [ಮರಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಬೇರೆನ್ದು ತಳಕ್ಕೆ ನೀರೆಱೆದರೆ ಮೇಲೆ ಪಲ್ಲವಿಸಿತ್ತು ನೋಡಾ Bv. 420; Cv. 1296]; (Cpr. 2, 10; 7, 113; Grj. 4, 87; Bp. 35, 17; 37, 55; 50, 79; Bh. 8, 25, 7; J. 9, 12).

ಪಲ್ಲವೋತ್ಪತ್ತಿ pallava-utpatti. sprouting, budding, shooting. see ಕೊನರ್, ಚಿಗುರ್, ತಳಿರ್.

ಪಲ್ಲವೋತ್ಸವ pallava-utsava. a yearly feast at which young foliage is worshipped in a temple, presented to an idol, and taken back as prasāda (My.).

ಪಲ್ಲಾ pallā. a measure of capacity of 100 sērs (My.), of 120 sērs (Mhr., H.).

ಪಲ್ಲಿ palli. = ಹಲ್ಲಿ 1. the small house-lizard, Lacerta gecko (Sk.; My.; M., T., Tu.; Te, ಪಲ್ಲಿ, ಬಲ್ಲಿ; Mhr. ಪಲ್ಲಿ, ಪಾಲ). ಪಲ್ಲೀ ಶಕುನ ಕೇಳಿ, ಕಲ್ಲಿನಿನ್ದ ಹೊಡಿಸಿಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ಪಲ್ಲಿ palli. = ಪಳ್ಳಿ 1, ಹಳ್ಳಿ. a hut, a house. 2, a settlement, a small village. 3, a small house-lizard. 4, a creeping plant. see ಅಭೀರ-. — ಪಲ್ಲಿದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. a cluster of creepers (Cpr. 7, 81 va.).

ಪಲ್ಲಿಮ್ಬ pallimba. N. of a country. ಪಲ್ಲಿಮ್ಬದೇಶಾಧಿಪ (ಮಯ್ಯಾರಿದೇವ Mr. 15).

ಪಲ್ಲಿಲಿ pal-ili. toothless. 2, the sun (ಸೂರ್ಯ Śm. 14). — ಪಲ್ಲಿಲಿವಾಯ್. -ಬಾಯ್. a toothless mouth. [ಪೊಂಗಳಂ ಸುರಿಪೊಡಮಾರೊ ಸೈರಿಸುವರಾತನ ಪಲ್ಲಿಲಿವಾಯ ನಾತಮಂ Pb. 4, 100]. ಸೊಗಯಿಸುಗುಮೆ ಪಲ್ಲಿಲಿವಾಯ್? (Śmd. 221).

ಪಲ್ಲೆ palle. = ಪಲ್ಯ, etc. any vegetable, etc. (My.; B. 2, 5; 4, 177; 5, 278). — ಪಲ್ಲೇ ಸಪ್ಪು. dupl. ತಾನು ತಿಮ್ಬೋದು ಪಲ್ಲೇ ಸಪ್ಪು, ಹಿರೇ ಕುದುರೇ ಚೇಷ್ಟೆ (Prv.).

ಪಲ್ಲೆಯ palleya. = ಪಲ್ಲೆ, etc. (My.).

ಪಲ್ಲೆಹ palleha. = ಪಲ್ಯ, etc. — ಪಲ್ಲೆಹದಪ್ಪಿದೇವ. -ಅಪ್ಪಿ-. N. (Bp. 58, 12).

ಪಲ್ಲೇರು pallēru. the plant Ruellia longifolia Roxb. (Te.; ಪಲಂಕಷೆ, ಇಕ್ಷುಗನ್ಧೆ, ಶ್ವದಂಷ್ಟ್ರೆ, etc. Si. 145).

ಪಲ್ಲೈ pallye. = ಪಲ್ಯ, etc. (B. 5, 128. 203). ಕಹಿಪಲ್ಲೈ (ತಿಕ್ತಶಾಕ G.).

ಪಲ್ವಲ palvala. = ಪಲಲ 2. *a small pond* (ಬೆಂಚೆ, ಅಲ್ಪಸರಸಿ Kk. 13; *cf.* ಪಳ್ಳ ?).

ಪವ pava. *winnowing, cleaning;* purity. 2, mud, mire (*cf.* ಪಂಕ, ಪಲಲ). 3, cow-dung.

ಪವಡಿಸು pavaḍisu. = ಪವಳಿಸು. to lie down, to recline in order to rest, to repose [ರಾಜಮನ್ದಿರಮಂ ಪೊಕ್ಕು ತನ್ನ ಪವಡಿಸುವ ಮಾಡಕ್ಕೈವನ್ದು Pb. 4, 110 va.]; (Bp. 46, 21; 47, 22; J. 6, 36; 8, 4; 21, 36; 29, 49; My.; Mhr. ಪಹುಡಣೇಂ, ಪೌಢಣೇಂ). see ಉಪ್ಪವಡಿಸು.

ಪವಣ್ pavaṇ. = ಪವಣ, ಹವಣ್. (Śmd. 58). Tbh. of ಪ್ರಮಾಣ. standard, magnitude, etc. (Śmd. 365; Kk. 46; Śm. 63; also = ಪ್ರಮಾಣವಾಚಿ Śmd. 122 Cm.). ಪವಣಂ (Śmd. 122), ಪವಣ್ಗೆ (134), ಪವಣೊಳ್ (121). ಪವಣಿಲ್ಲ (85). ಪವಣ್ಣಳಂ (Abh. P. 13, 11). ಮಿಕ್ಕ ಪವಣ್ (ಘನ Mr. 510). ನೆಲದ ಪವಣ್ (ಮುತ್ತುರ್ Ct. II, 102). [ವಿಕಟಾಕ್ಷರಂಗಳೊಳ್ ತೊಡರದೆ ಸಕ್ಕದಂಗಳ ಪದಂ ಪವಣಾಗಿರೆ Kr. 1, 149; Pb. 7, 21; Ap. 1, 37]. see Cpr. 1, 57; Bp. 1, 9; 28, 63; 38, 72; 49, 25; 56, 20; 58, 37.— ಪವಣ್ಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. to measure; to compare (Abh. P. 11, 103; 14, 85); to prove (13, 11). — ಪವಣ್ಬಿಡು. to exceed measure (Cpr. 7, 106). — ಪವಣ್ಬರಿ. proof-straightness: exact proof or certainty. ಕಣ್ಬೋಲಮನಱಿಯಂ ಪರವೆಣ್ ಸುರವಧುಗೆಣೆಯೆನಿಪ್ಪೊಡಂ, ತೊಡರ್ದಾತಂ ಮೇಣ್ ಸುರನಕ್ಕುಮೆ? ಅಚಲಪವಣ್ಬರಿಯಿಂ, ಕೇಳ್, ಸರಿಗೆವಾರನಹಿತಕೃತಾನ್ತಂ! (Śmd. 83; Kāvy. I, 1 *b*, 44).

ಪವಣ pavaṇa. = ಪವಣ್, etc. ಸನ್ದ ಪವಣಂ (ನಿನ್ದಱಕೆ Bhn. 46).

ಪವಣಿಗೆ pavaṇige. = ಹವಣಿಗೆ. joining, entering, being threaded. (T. ಪಯಿಣಿ, connexion = ಕೂಟ, *cf.* ಪಗಿಲ್ 1). — ಪವಣಿಗೆಯಾಗು. -ಆಗು. to enter or be threaded (ಕೋ Śmd. 398 Cm.).

ಪವಣಿಸು pavaṇisu. = ಪೋಣಿಸು. to thread, as a needle, a bead, etc. [ಚತುರ್ಯುಗ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಎಮ್ಬ ಸಂಖ್ಯೆಯುಗಂಗಳ ಪವಣಿಸದನ್ದು Cv. 4]. ನೀಲದ ಮಣಿ ಪವಣಿಸಿದ ನೂಲಾದರೆ ನೀಲದ ಕ್ರಯ ಬಾಱದೇ? (Prv.).

ಪವಣಿಸು pavaṇisu. to form a correct notion of, to know well. (Cpr. 10, 25).

ಪವನ pavana. *winnowing; purifying.* 2, *wind, air* (ಎಲರ್ Ct. II, 10). 3, a certain metrical foot (Ch.).

ಪವನಜ pavana-ja. = ಪವನಸುತ. (Bh. 1, 10, 23).

ಪವನಜೆ pavana-je. the tree Terminalia catappa Ainslie (ಇಂಗಳ Mr. 135, o. r. ಇಂಗುಳ).

ಪವನನನ್ದನ pavana-nandana. = ಪವನಸುತ. (Śmd. 130. 133).

ಪವನಸುತ pavana-suta. Bhīma (Bh. 3, 13, 15). 2, Hanumat.

ಪವನಾತ್ಮಜ pavana-ātmaja. = ಪವನಸುತ. (My.).

ಪವನಾಶ pavana-āśa. = ಪವನಾಶನ.

ಪವನಾಶನ pavana-aśana. feeding on air: *a snake.*

ಪವನಾಶನಾಶ pavanāśa-nāśa. snake-destroyer: *Garuḍa;* a peacock.

ಪವನು pavanu. a "pound" in money, the gold sovereign (My.).

ಪವಮಾನ pavamāna. *wind, air.* 2, a certain metrical foot (Ch.).

ಪವಮಾನಸೂನು pavamāna-sūnu. = ಪವನಸುತ. (Śmd. 133).

ಪವರ pavara. = ಪಾನ. drinking, etc. (Bhn. 17).

ಪವರ್ಗ pa-varga. the labial series of consonants (Śmd. 80. 337).

ಪವಳ pavaḷa. = ಹವಳ. Tbh. of ಪ್ರವಾಲ. a coral, etc. (ಪ್ರವಾಲ Ct. II, 70; ಪ್ರವಾಲ, ಹವಳ Nn. 7; ಪ್ರವಾಲ, ಕಪೋತಾಂಘ್ರಿ, ವಿದ್ರುಮ Mr. 143; ಪ್ರವಾಲ, ವಿದ್ರುಮ, ಹವಳ Si. 331; T. ಪವಳ, ಪವೞ; M. ಪವೞ, ಪವಿೞ; Te. ಪಗಡ, ಪವಡ). [ಪುಳಿಯೊಳಲೆದ ಪವಳದ ಬಟ್ಟನೆನ್ತೆ ಸೊಗಯಿಸುವ ಸಂಸಾರ ಸಾರೋದಯನ ಬಿಮ್ಬಾಧರಮನಂಗ ರಾಗರಸದು ರುಳಿಯನ್ತಾದುದು Pb. 2, 39 va.]. — ಪವಳವಲಗೆ. -ಪಲಗೆ. a coral-board (C. Bp. 5, 3). — ಪವಳವಾಯ. -ಬಾಯ. a kind of fish (Rsv. 5, 115). — ಪವಳಹುವ್ವುಗಿಡ. (ಕೇಸರ, ವಕುಲ Si. 137).

ಪವಳಿಸು pavaḷisu. = ಪವಡಿಸು. to lie down. (My.; Si. 108. 292).

ಪವಾಡ pavāḍa. a vow or determination to effect an object; fanatical, obstinate, pompous, or marvellous words or acts (My.; Te., T. ಪಾವಾಡ; Mhr. ಪವಾಡಾ, a panegyric or encomiastic piece in a kind of recounting the achievements of a warrior, the talents of a scholar, the virtues of a person). ಪವಾಡಗಳಂ ಮಾಡಿ, ಶಿವನ ಕೃಪೆಯಿಂ ಪಡೆದರ್ (C. Bp. 55, 47). see Bh. 1, 7, 2; ವೀರ-. — ಪವಾಡಪುರುಷ. a man of marvellous words or acts (C. Bp. 6, 47).

ಪವಾಡಿ pavāḍi. a panegyrist (Bh. 7, 17, 30).

ಪವಿ pavi. *a thunderbolt.*

ಪವಿಘಾತ pavi-ghāta. the stroke of a thunderbolt (J. 6, 1).

ಪವಿತ್ರ pavitra. a means of purification: a filter, a strainer, etc.; purifying. 2, *the kuśa grass* (ದರ್ಭೆ Nn. 111). 3, a ring of kuśa grass worn on the fourth finger on particular occasions (My.); a gold-ring worn on that finger (My.). 4, the middle finger (ಮಧ್ಯಾಂಗುಲಿ Mr. 324, o. r. ಪವಿತ್ರೆ). 5, the sacrificial thread. 6, a kind of ear-ornament (ಕಿವಿಯಡಿಗೆ Śmd. II; Kk. 85). 7, *pure, clean,* as cloth, a house, water, etc. (ಭಗ, ಶುದ್ಧಮಪ್ಪುದು Nn. 52; My.); pure in mind, sinless, holy (Sk.; ವಿಸ್ತರ, ಸಾಮ್ನುಣ್ಯ Nn. 140; Mhr.). cleanness, purity (ಶುಚಿ, ಶುದ್ಧವು Nn. 111). see Bp. 54, 85; B. 5, 279. 301; Prv. s. ಪಶು.

ಪವಿತ್ರಕ pavitraka. *pack-thread, or a rope or net made of pack-thread.* 2, at the end of a compound = ಪವಿತ್ರ.

ಪವಿತ್ರತೆ pavitrate. cleanness, purity (Cpr. 1, 75; Bp. 4, 30).

ಪವಿತ್ರಾಂಗುಲಿ pavitra-aṅguli. = ಪವಿತ್ರ No. 4. the middle or ring-finger. ಗೇಣಿನೊಳ್ ಪವಿತ್ರಾಂಗುಲಿ (ಗೋಕರ್ಣ Mr. 324).

ಪವಿತ್ರಿತ pavitrita. cleansed, purified, clean, pure. (My.).

ಪವಿತ್ರೀಕರಿಸು pavitrī-karisu. to purify, to cleanse (Cpr. 9, 56 va.).

ಪವಿತ್ರೆ pavitre. = ಪವಿತ್ರ No. 4, q. v.

ಪವಿಧರ pavi-dhara. Indra (Bp. 19, 27).

ಪವಿಮೂರ್ತಿ pavi-mūrti. = ಕಾಡ್ಡೇರಿ, q. v.

ಪವುಜು pavuju. = ಪೌಜು. an army. (My.).

ಪವುಂಚಿ pavuñci. = ಪೊಹಚಿ, ಪೋಚೆ, ಪೋಂಚೆ. an ornament for the wrist of females (My.; Si. 219; Mhr., H. ಪೋಂಚೀ, — of males).

ಪವುಡ pavuḍa. Tbh. of ಪ್ರೌಢ. grown up, matured, etc. (C. Bp. 63, 38).

ಪವುಡವತಿ pavuḍa-vati. Tbh. of ಪ್ರೌಢವತಿ. a fully developed and perfected woman. (Bp. 40, 3. 6. 23. 88).

ಪವುಡೆ pavuḍe. Tbh. of ಪ್ರೌಢೆ. a female arrived at puberty. (Bp. 40, 18).

ಪವುತಿ pavuti. = ಪೌತಿ. deceased, defunct (My.; Br.; H. ಫವುತಿ).

ಪವುಥೀಯ pavuthīya. wove silk (ಪತ್ರೋರ್ಣ, ಕೌಶೇಯ Mr. 341).

ಪವುಸೆ pavuse. a kind of creeper. — ಮೊಲೆ ಗಲ್ಲ ತೋಳ್ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ತೀವಿ ಸಱಯಿಂ ಬರದ ಪವುಸೆ ಲತೆಗಳ್ (ಪತ್ರವಲ್ಲಿ, ಮಕರಿಕೆ Mr. 339). 2, N. of a tree (My.).

ಪವುಳಿ pavuḷi. ಪೌಳಿ. a parapet or low wall of stones loosely thrown up (Mhr. ಪೌಳ), a surrounding wall, an enclosure; a rampart (Bp. 26, 30; My.; ಪ್ರಾಕಾರ, ವರಣ, ಸಾಲ Si. 107; see Si. 113. 262).

ಪವ್ವನೆ pavvane. = ಹವ್ವನೆ, q. v. suddenly, unexpectedly (ಅಕಸ್ಮಿಕ Ct. I, 33; Kk. 50; Cpr. 5, 7; Abh. P, 9, 28; V. 3, 21 va.; Śsv. 4, 112).

ಪಶು paśu. = ಪಸು, ಹಸ 1, ಹಸವು, ಹಸು, ಹಸುವು. cattle, both singly and collectively (especially a cow); any domestic animal; a brute, a beast; a mere animal in sacred things, an ignorant person; a victim. ಪಶುವಿದ್ದರೆ ಪವಿತ್ರ, ಹಸಿವಿದ್ದರೆ ಊಟ. (Prv.).

ಪಶುಕರ್ಮ paśu-karma. acting like cattle, conduct of cattle; copulation; sacrifice.

ಪಶುಕರ್ಮಜೀವಿ paśukarma-jīvi. a person who lives or behaves like cattle (Bp. 54, 7).

ಪಶುಕರ್ಮಿ paśu-karmi. a person who acts like cattle (Bp. 50, 47; 57, 77; 60, 40).

ಪಶುತುಂಡ paśu-tuṇḍa. a cow's mouth (ಗೋಮುಖ, ಗೋವಿನ ಮುಖ Nn. 20).

ಪಶುಪ paśu-pa. = ಪಶುಪತಿ. (Bp. 2, 6; 22, 60; 32, 29; 37, 29; 50, 47).

ಪಶುಪತಿ paśu-pati. = ಪಸುಪತಿ. *Śiva*; a bull. (Bp. 51, 36).

ಪಶುಪಾಲ paśu-pāla. = ಪಶುಪಾಲಕ. see ಪಾಶುಪಾಲ್ಯ.

ಪಶುಪಾಲಕ paśu-pālaka. a keeper of herds, a herdsman (ಗೋಪ, ಗೋರಕ್ಷಕ Nn. 53).

ಪಶುಪ್ರೇರಣ paśu-prēraṇa. *the driving of cattle.*

ಪಶುರಜ್ಜು paśu-rajju. *a cord for tethering cattle.*

ಪಶುರೋಗ paśu-rōga. a cattle-disease. see ಕುನ್ನು.

ಪಶುವ್ರಜ paśu-vraja. a station for cattle, a cow-pen; a herd of kine, kine (ಗೋತ್ರ, ಗೋಸಮೂಹ Nn. 16; ಮೃಗ, ಗೋವುಗಳ್ 81).

ಪಶುಸ್ತನಿ paśu-stani. = ಗೋಸ್ತನಿ. a bunch of grape, etc. (ದ್ರಾಕ್ಷೆ Mr. 112).

ಪಶ್ಚಾತ್ paścāt. from behind; *behind*; after, afterwards (ಚರಮ, ಬಳಿಕ Mr. 434). 2, from the west; *westward*.

ಪಶ್ಚಾತ್ಕರಿಸು paścāt-karisu. to come behind (Śsv. 1, 16).

ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ paścāt-tāpa. after-pain: *sorrow, regret, repentance, remorse.* — ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. (My.; B. 3, 38). ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡು (My.; B. 5, 53). ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಹುಟ್ಟು (My.; B. 5, 94).

ಪಶ್ಚಾದ್ವಿವೇಕ paścāt-vivēka. knowledge that comes after an act (J. 11, 39).

ಪಶ್ಚಿಮ paścima. = ಪಚ್ಚಿಮ. being behind, hinder, hindmost; the back (ಪೃಷ್ಠ, ಬೆನ್ನು Mr. 327). 2, *western; the west.* — ಪಶ್ಚಿಮ ಗಟ್ಟ. the western ghauts (B. 3, 29; 4, 163; My.). — ಪಶ್ಚಿಮದ ದೆಸೆಗೊಡೆಯ. = ಪಚ್ಚಿಮದ-, q. v.

ಪಶ್ಚಿಮಾಚಲ paścima-acala. = ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿ. (J. 8, 46).

ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿ paścima-adri. the western mountain (ಪಡುವೆಟ್ಟು Ss).

ಪಶ್ಚಿಮಾಬ್ಧಿ paścima-abdhi. the western sea (J. 8, 49).

ಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರ paścima-uttara. *north-western*; *the north-west.*

ಪಶ್ಯ paśya. seeing, beholding. see ಉತ್-.

ಪಶ್ಯತ್ paśyat. = ಪಶ್ಯ.

ಪಶ್ಯತೋಹರ paśyataḥ-hara. *stealing in the very sight of the possessor; a thief* (ಎಲ್ಲರೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಳುವವಂ Mr. 226).

ಪಸ pasa. wish, great desire, eagerness (ದಾಕುಳಿ, ಮೊಗಸು, ಇಚ್ಛೆ Ss.; ಆರ್ತ Kk. 55; ಉರವಣಿಗೆ Śm. 62; see ಪಡೆ 1). [— ಪಸ ತರ್. to desire, wish. ಬಾಬ್ಬಯ್ಯನಾ ಸನ್ನಂ ತಾಂ ಪಸತನ್ದನಱ್ತ್ತು ಪೆಱುಗುಂ ದಾನಂಗಳುಂ ಭೂಪನಾ Kr. 2, 142]. — ಪಸವಡು. -ಪಡು. to desire [ಪ್ರೂತ ಸುರಯಿಯ ಮುಗುಳಂ ಪಸವಟ್ಟನ್ನೊತ್ತರ್ವಳ್ ತನಗೆ ಸರಿ ಗೆಗಂ ಲವ್ಬಣಕ್ಕಮುಱ್ತ್ತಯೆ ಕೊಯ್ದಳ್ Ap. 11, 103]; (Abh. P. 7, 141).

ಪಸ pasa. = ಪಚ್ಚ. see ಪಸಾಯಿತ 2, ಪಸಾಯಿತ 2, ಪಸಾಯ್ತ 1, (ಕಡವಸ). [—ಪಸವಿಱ್ಟು. -ಬಿಱ್ಟು (?). hunger? ಕಳ್ಳರಾಯಿಲಮಱ್ಕಿಯೋಱು ಮಾಱು ಪಸವಿಱ್ಟು ಬಱಂ ಪೆಱವುಂ ಭಯಂಗಳಾಕುಲಿತೆಗಳಿಲ್ಲ Ap. 1, 52. — ಪಸ ವೋಡು. -ಓಡು. the desire to satiate. ಒದವಿದಲವ್ವು ಕಣ್ಣಿವೆ ಕರುಳ್ ತನಗೆನ್ನುದನುಣ್ಬುನಾಡೆ ನೋಡಿದುದಱ್ ಕಣ್ಗಳಟ್ಟಮೆ ಪಡು ತ್ತಿರೆ ಪೋ ಪಸವೋಡಿತೆನ್ದು ನೀರದ ಪಥದೊಳ್ ತಗುಳ್ದರಿಗನಂ ಪೊಗ ಱ್ದಾಡಿದನನ್ದು...ನಾರದಂ Pb. 12, 219; Ap. 7, 69].

ಪಸದನ pasadana. Tbh. of ಪ್ರಸಾಧನ. rendering gracious. (Śmd. 373, Ct. II, 40; ತೊಡ, ಪಚ್ಚ, ತೊಡಿಗೆ Kk. 26, Śm. 72; Te.). see ಗಣ್ಡವಸದನ, ಬೆಳ್ಪಸದನ, ಮಂಗಳವಸದನ, Cpr. 6, 67; Rśv. 6, 11 va.; [ಈ ಪೊಱ್ತಂಗೀ ರುತುವಿಂಗೀ ಪಸದನಂ Pb. 3, 45]. — ಪಸದನಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. = ಪಸದನವ್ಬಡೆ No. 1. (Cpr. 7, 115 va.). 2, to decorate (Grj. 5, 76 va.; Rśv. 8, 5 va.). — ಪಸದನಂಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿ ಸು. to decorate. (Rśv. 13, 59 va.); — ಪಸದನವ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. to decorate oneself (Rśv. 13, 65 va.). 2, to become beautiful (Rśv. 8, 5 va.).

ಪಸನ pasana. cloth ?. see ಗಣ್ಡವಸನ.

ಪಸನ್ದು pasandu. approved, admitted; agreeing to (Mhr., H. ಪಸನ್ತ, ಪಸನ್ದ); agreeable, comely, pleasing (My.; Br.).

ಪಸರ pasara. = ಹಸರ. Tbh. of ಪ್ರಸರ. spreading, etc. (Ct. II, 40; ಪ್ರಸರಣ Śm. 103; ಸಮೂಹ Ss. Śm. 103; ಪ್ರಚುರತೆ Ct. I, 74; ಸನ್ದಣಿ, ಪಿಣ್ಡು, ಸೇಣಿ, ಮೊತ್ತ, ಮೊಕ್ಕಳ, etc. Śm. 54; ಸೇಣಿ, ಪಿಣ್ಡು, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; Cpr. 5, 39 va.; 6, 88 va.; Bp. 30, 6; 37, 65. 66; 61, 40); [affection. ಎನ್ದು ನುಡಿದ ಗಾಂಗೇಯನ ನುಡಿಯೊಳವಸರ ಮುಂ ಪಸರಮುಂ ಪಡೆಯದೆ ತನಗೆ ಕಿಱುಯನ್ದುಂಗುರವಿಟ್ಟ ಸಾಲ್ವನೆವ್ಬುರ ಸನಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಗಿ Pb. 1, 75 va.; acquaintance, lenience. ಇವನ್ದಿಗೆ ಪಸರಂಗೊಟ್ಟನಪ್ಪೊಡೆ ಮುನ್ನಿನನ್ತುಕ್ಕಿ ಕಿಡುವರೆನ್ದು ಮನದೆ ಬಗೆದು Vr. 3, 15]. 2, = ಪಸಾರ, a shop [ಪಂಚರತುನದೊಳ ನೆಱೆದ ಪಸರದಿಂ ತೋರಣಂಗಳೊಳ ತೊಡರ್ದ ತಿಸರದಿಂ Pb. 3, 22; Cv. 841]; (J. 6, 19; My. as ಹಸರ). see ದೂಸಿಗವಸರ; ರನ್ನವಸರ. ಒಸದೆಣ್ಬು ದಿಕ್ಕಿನಲಿ ಮಿಸುನಿಗಿಣಿಲುಗಿಣ್ಡಿ ಹುಸಿದು ಮಾಡುವವನ ಪೂಜೆ ಚೋಗಾಱ ಪಸರ ಬಿಟ್ಟ ನ್ತೆ (Sp.). 3, a gift (ಉಪಹಾರ Bhn. 54). [—ಪಸರಂ ಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. = ಪಸರವ್ಬಡೆ. ಗನ್ಧೇಭ ಚಕ್ರಂಗಳಂ ಪಸರಂಗೆಯ್ವನೊ ಶವ್ಬು Pb. 4, 49]. — ಪಸರವ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. to spread [ಪಲ್ಲವ ಪ್ರಸರದೊಳೆ ಯ್ದೆ ಕಣ್ಗೆ ಪಸರವ್ಬಡೆದೊಪ್ಪುವ ಕೆಮ್ಪು Ap. 1, 66]; ಪಸರವ್ಬಡೆದಂ (Śmd. 200). — ಪಸರವ್ಬೆಱ್. -ಪೆಱ್. to extend (v. i.), to form a multitude (V. 8, 35).

ಪಸರಿಕೆ pasarike. = ಪಸರ No. 1. (Rām. 6, 12, 37). 2, articles of a shop (1, 16, 36).

ಪಸರಿಗ pasariga. one who spreads about (Abh. P. 3, 19).

ಪಸರಿಸು pasarisu. — ಪ್ರಸರಿಸು, ಹಂಜರಿಸು. to proceed; to spread (v. i.), to spread abroad (Cpr. 2, 93 va.; 6, 58; 7, 92 va.; Bp. 46, 59; 60, 21). [ಸುರಪತಿಯ ಕಾಲ್ವಿಡಿವನ್ದಮನಿಱಿಸಿದುವು ಪಸರಿಪಿನ ಕಿರಣಂಗಳ್ Pb. 12, 108; Ap. 1, 59]. ಕೂಪಾದಿಗಳಿನ್ದುದಕ ಹೊಱ ವಟ್ಟು ಚಕ್ರಾಕಾರದಿನ್ದೆಲ್ಲಾ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದದು (ಚಕ್ರ, ಪುಟಭೇದ, ಮೊರಹು Nr.). ಪಸರಿಸಿದತ್ತು ಮೂಡಣ (o. r. ಮೂಡ) ದೆಸೆಯೊಳ್

ಬೆಳರ್ಗೆಮ್ಪುದಯಂ (Śmd. 266). ಪಸರಿಸಿದ ಬೇರ್ (ಪಾದ, ಮೂಲ Mr. 104). 2, to spread, etc. (v. t., Cpr. 1, 101 va.; Bp. 2 sum.; 18, 107; 61, 79; C. Bp. 47, 10; B. 4, 113). ಮಾಱಲ್ ಬೇಡಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯವು (ಕ್ರಯ್ಯ Nr.). [3, to be abundant. ಅನೇಕತರ ವಸ್ತುವಾಹನಾದಿಯನೊಸೆದಿಮ್ಬನೆ ಪಸರಿಸಿ ಕುಡಲಿರ್ದಂ Kr. 2, 33].

ಪಸಲೆ pasale. = ಹಸಲೆ. young, green grass, pasturage, a place overgrown with grass [ಪಚ್ಚಪಸಲೆಯ ಪಸುರನಸಕಱದು ನಿಮಿರ್ದ ನೆಲೆವಡಲಗೆಯ ಜಾಗಂಗಳುಂ Ap. 8, 15 va.]; (Grj. 5, 67 va.; Rśv. 5, 103; Bhāgavata 10, 18, 8; M. ವಯಱ; *cf.* ಪಸುರ್). see ನುಣ್ಬಸಲೆ, ಬಳ್ಳಿವಸಲೆ.

***ಪಸವು pasavu.1.** famine. ಮಾನಸರ್ ಮಾನಸರಂ ತಿಮ್ಬನ್ನುಟಪ್ಪ ಮಹಾಘೋರಮಪ್ಪ ಪಸವಾದೊಡೆ Vr. 92, 2.

***ಪಸವು pasavu. 2.** hunger (*cf.* ಪಸವಿಱ್ದು). ಇಂಚೆಯ ಪಸವಿನ ಬಱದ ಕಳಿಂಚಿನ ಡಾವರದ ಬಾಧೆಯಿಲ್ಲದ ಪದದೊಳ್ Pb. 8, 51. (@ perhaps ಪಸ, ಪಸವು and ಪಸಿವು are from the same root).

ಪಸಾ pasā. a sound produced when digging. — ಪಸಾ ಪಸಾ. rep. (S. Mhr.).

ಪಸಾದ pasāda. = ಪಸಾಯ, ಹಸಾದ. Tbh. of ಪ್ರಸಾದ. graciousness, etc. [ಜೀಯ ಪಸಾದಮೆಮ್ಬುದುಂ Pb. 6, 16]. see Cpr. 7, 107; 8, 56; Bp. 29, 7; 31, 6; 37, 65; 58, 32; ಶಿವ–.

ಪಸಾಯ pasāya. = ಪಸಾದ, etc. [ನೋಡಿಯುಂ ನುಡಿದುಮುಟ್ಟುತ್ತುಂ ಪಸಾಯಂಗಳಂ ಕೆಲಕೆಲ್ಲಂ ಭರತೇಶನಾರೊಗಿಸಿದಂ ಕಲ್ಯಾಣಕಾಹಾರಮುಂ Ap. 11, 27]. a present of clothes or other articles (ಉಡುಗೊಱೆ Śs.). ನನ್ದನವನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೀರರವದಿಂ ಪೊಗೞ್ದು, ಇತ್ತ ಪಸಾಯದಚ್ಚಮುತ್ತಿನ ಪೊಸ ಪಚ್ಚೆಯುಂ ತಳೆದ ಪೋಲ್ ಅದಿಮ್ರ್ತಿತ್ತೆ ಮುಗುಳ್ದೆತ್ತಲುಂ (Cpr. 7, 41). see Bh. 1, 7, 13; ಶಿವ–. — ಪಸಾಯಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. to give presents (V. 8, 25).

ಪಸಾಯತ pasāyata. 1. = ಪಸಾಯಿತ 1, ಪಸಾಯ್ತ 2. Tbh. of ಪ್ರಸಾದಿತ. pleased. see Grj. 10, 110 va.; ಶಿವ–.

ಪಸಾಯತ pasa-āyata. 2. = (ಪಚ್ಚಾಯ್ಲ), ಪಸಾಯಿತ 2, ಪಸಾಯ್ತ 1. a master of the robes (ಪಡವಳ Ct. II, 40. 108).

ಪಸಾಯನ pasāyana. Tbh. of ಪ್ರಸಾದನ. a gift, a present (Grj. 4, 104 va.). ತೋಟಿವಾಳಂಗೆ ಪಸಾಯಮನ್ನಿತ್ತು (Rśv. 10, 5 va.).

ಪಸಾಯಿತ pasāyita. 1. = ಪಸಾಯತ 1, etc. see ಲಿಂಗ–, ಶಿವ–, ಸಂಕರ–.

ಪಸಾಯಿತ pasa-āyita. 2. = ಪಸಾಯತ 2, etc. (Bp. 59, 26).

ಪಸಾಯ್ತ pasa-āyta. 1. = ಪಸಾಯಿತ 2, etc. [Cv. 564]; (Bh. 2, 13, 15. 31).

ಪಸಾಯ್ತ pasāyta. 2. = ಪಸಾಯತ 1, etc. (Bh. 8, 21, 26).

ಪಸಾಯ್ತೆ pasa-āyte. a mistress of the robes (Bh. 2, 13, 12).

***ಪಸಾರ pasāra. 1.** that which is kept for tomorrow. ಮನೆ ನೋಡಾ ಬಡವರು ಮನನೋಡಾ ಘನ ಸೋಂಕಿನಲಿ ಸುಖಿ ಸರ್ವಾಂಗಕಲಿಗಳು ಪಸಾರಕ್ಕನುವಿಲ್ಲ, ಬನ್ದ ತತ್ಕಾಲಕ್ಕುಣ್ಬ ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣರು ಸ್ವತನ್ತ್ರ ಧೀರರು ! Bv. 325.

ಪಸಾರ pasāra. 2. = ಪಸರ No. 2, ಪಸಾರೆ. (Tbh. of ಪ್ರಸಾರ). spread-out state : things lying spread about; a sort of tray to hold the measures, etc. of a shop (Mhr. ಪಸಾರಾ); a grocer's shop (Te.; Mhr. ಪಸಾರೀ, a grocer; H. ಪಸಾರ, ಪಂಸಾರ, the trade of a druggist; ಪಸಾರಿ, ಪಂಸಾರಿ, a druggist).

ಪಸಾರೆ pasāre. = ಪಸಾರ, etc. a grocer's shop (My.; Te.).

ಪಸಿ pasi. 1. = ಹಸಿ 3. to hunger (Cpr. 5, 63; Śśv. 2, 65; J. 19, 50; T. ಪಜಿ, M. ಪಯಿ). [ಪಸಿದುಣವೇಡಿದಂ Pb. 5, 72]. ಪಸಿದುಣ್ಡಂ (Śmd. 63).

ಪಸಿ pasi. 2. = ಪಸಿವು, ಪಸು 1, ಹಸಿವಿ, ಹಸಿವು, ಹಸುವು. hunger (T. ಪಜಿ; M. ಪಯಿ, ಪೈ, ಪೈಕ್ಕ). [ಪಸಿಯೊನ್ದುಮಂ ಮುಱಯೆನೆಮ್ಬೀ ಪೂಣ್ಕೆ Ap. 6, 10]. — ಪಸಿವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to get hungry (Rśv. 5, 79).

ಪಸಿ pasi. 3. = ಪಚ್ಚೆ, etc. greenness, etc. (Grj. 5, 59; Rśv. 5, 55 va.; Te.; T. ಪೈ; M. ಪಯಿ, ಪೈ); [fresh. ಪಸಿಯ ನೇತ್ರದಸಿಯ ಪಾಳೆಯೊಳ್ Pb. 12, 108 va.]. ಪಸಿಯ ಬಣ್ಣಂ (Śmd. 201). ಪಸಿಯ ತಲೆ (ಪನ್ದಲೆ Kk. 41; Śm. 44), — ಪಸಿದೊಗಲ್. –ತೊಗಲ್. a fresh hide (J. 16, 24). [— ಪಸಿಯತೊವಲ್. = ಪಸಿದೊಗಲ್. ಪಸಿಯ ತೊವಲ ತಿದಿಯೊಳ್ ಪುದಿದು ಪುಟಪಾಕಂ ಸುಡುವರುಂ Ap. 5, 85 va.]. — ಪಸಿವರೆ. -ಪರೆ. greenness or freshness to go away (Rśv. 2, 22).

***ಪಸಿಗೆ pasige.** = ಪಸಿಗೆವರಿ. -ಪರಿ. a kind of movement. ತಾನುಂ ಹಿಡಿವ್ಪೆಯುಮವನ ಬರಿಯ....ಕೆನ್ನೆತ್ತರೊಳೊರ್ವರೊರ್ವರಂ ತಳ್ಕಿಱದುಂ....ತೇಗಿಯುಂ ಪಸಿಗೆವರಿದುಂ ಬವಳಿವರಿದುಂ....ಆಡುವಾಗಳ್ Pb. 12, 158 va.

ಪಸಿಮೆ pasime. freshness : the state of being not yet dry (used of grain and wood, My.).

ಪಸಿಯಿಸು pasiyisu. = ಪೊಸಯಿಸು 2. to stir up, to rub, to excite, to shake, to churn. (ಬ್ರಹ್ಮನು) ಲಿಂಗಮಂ ಪಿಡಿದು, ಪಸಿಯಿಸಿ, ಜಡಿಯಲ್ ಮತ್ತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪದ್ಮದೊಳೊಕ್ಕೊಡೆ (Śāstrasāra in W. v. 1396).

ಪಸಿರ್ pasir. = ಪಸುರ್ 2, etc. greenness, etc. — ಪಸಿಗರ್ಲ್. -ಕಲ್. an emerald (Śśv. 3, 30). — ಪಸಿರ್ನವಿಲ್. a green-coloured peacock (Abh. P. 7, 141 MS.).

ಪಸಿವು pasivu. = ಪಸಿ 2, etc. [ಪಸಿವು ನೀರಡಿಕ್ಕೆದಾಹವಾತಂ ಸೂಲೆ ಮೊದಲಾಗೊಡೆಯ ವೇದನೆಗಳಂ ಸೈರಿಸಿ Vr. 52, 8; Ap. 2, 40]; (J. 28, 35).

ಪಸು pasu. 1. (ಪಸುವು). = ಪಸಿ 2, etc. hunger. (Bp. 3, 1).

ಪಸು pasu. 2. (Śmd. 215). = ಪಚ್ಚೆ, etc. greenness, etc.; youngness (T., M. ಪಜು; T. also ಪಾಜು). — ಪಸುಗೂಸು. -ಕೂಸು. = ಹಸುಗೂಸು. a young child [ಪಸರಿಸೆ ಜರಾಯು ಪಟಲಂ ಪಸುಗೂಸುಗಳೊಡಲೊಳವನಗಲ್ಚುವ ಮತಿಯಂ ವಸುಮತಿಗಱಪಿ Ap. 6, 65]; (Abh. P. 2, 46; Bp. 52, 37). — ಪಸುಂಗಱಿ. -ಂ-ಗಱಿ. (Śmd. 216). a green leaf of a palm, etc. — ಪಸುಸಂಜೆ. a gold-coloured evening (Abh. P. 9, 71, o. r. in MS. ಕಿಸು–).

ಪಸು pasu. 3. (Śmd. 90). = ಪಂಚು 1, etc. to divide, to separate, to part, to cut; to apportion, to distribute, to assign, to share (ವಿಭಜನ Śmd. Dh.; Śm. 109; see s. ಪಗದಿ); to be divided, etc. P. p. ಪಚ್ಚು (Śmd. 284. 287; Cpr. 5, 42; Abh. P. 13, 142). see ಮನವ್ಪಸು; Śmd. s. ಮಿಱ್ತು. — ಪಸೆಯಿರ್. -ಇರ್. to be ready or willing to share in or with. ಪಸೆಯಿರ್ದಂ ಗರುಡವೇಗ ನೃಪನನ್ದನೆಯೊಳ್ (Śmd. 64. 282).

ಪಸು pasu. Tbh. of ಪಶು. a beast, etc. (Śmd. 335). [Pb. 7, 58]; (ಜೀವಧನ Śmd. II; ಜೀವಧನ, ಅಜ್ಞಾನಿ Śm. 109; Te. ಪಸಿ, ಪಸು; M. ಪೈ).

ಪಸುಗೆ pasu-ge. (Śmd. 248) = ಹಸಿಗೆ, ಹಸುಗೆ. dividing, separating; division; part, portion, share; apportionment; arrangement, disposition. [ಅಂಗಾಧಿರಾಜನ...ಪಾಱಯ

ಪಸುಗೆಯ ನುಡಿಗಳ್ಗೆ ಮನದೇಗೊಣ್ಡು Pb. 12, 59 va. ಮಾತಿನ ಪಸುಗೆ ಪಸುಗೆವಡೆದತ್ತೆನೆ ನುಡಿದಂ ಮಧುರ ಮೃದುಗಮ್ಭೀರ ಧ್ವನಿಯಿಂ Ap. 2, 10]. see ಪಿಂಜು; Cpr. 8, 67 va.; Abh. P. 4, 11; 6, 165; 16, 5 va.; J. 5, 44; 19, 49; ತೋಳ್ವಸುಗೆ.

ಪಸುಪತಿ pasu-pati. Tbh. of ಪಶುಪತಿ. Śiva. (Śmd. 376).

ಪಸುಬ pasuba. (fr. ಪಸು 2) = ಪಸುಮ್ಬ, ಹಸುಬ, ಹಸುಮ್ಬ. a kind of bird with greenish plumage (ಚಂಚುಕ Mr. 174; Te. ಪಸಪು, a goldfinch; a bottle-nest bird).

ಪಸುಬೆ pasube. (fr. ಪಸು 3) = ಪಸುಮ್ಬೆ, ಹಸಿಬೆ, ಹಸುಬೆ, ಹಸುಮ್ಬೆ. a long bag that has its opening in the midst and is thrown over the shoulder so as to form two divisions (Tu. ಪಸ್‌ಮ್ಬೆ; M. ಪಯಿಮ್ಬ, ಪೈ; T. ಪೈ; Te. ಅಸಿಮಿ-ಸಂಚಿ).

ಪಸುಬೆವಳ pasube-vaḷa. a man who carries a pasube: a merchant (ವೈಶ್ಯ Kk. 34; Śm. 67).

ಪಸುಮ್ಬ pasumba. = ಪಸುಬ, etc. a kind of bird. ಗಿಳಿ ಪಸುಮ್ಬಗಳ ಗಱಿಯನ್ತಪ್ಪ ವರ್ಣಂ (ಹರಿಣಿ Mr. 444; Śsv. 3, 33).

ಪಸುಮ್ಬೆ pasumbe. = ಪಸುಬೆ, etc. [ಶೀವಿದ ಗುಳ್ಳೆಯ ಪಸುಮ್ಬೆಯಂ ಸೋಂಕಿದನ್ತೆ Pb. 8, 77; Vr. 69, 16]. ಕಕಾರಮುಚ್ಚಾರಣಾರ್ಥಮಾಗಿ ಉಱದ, ಪಸುಮ್ಬೆಯ ಲಕ್ಷಣದನ್ತಿರ್ದ ವರ್ಣಂ ಜಿಹ್ವಾಮೂಲೀಯಮೆಮ್ಬುದು (Śmd. 26).

ಪಸುರ್ pasur. 1. to be green (ಹರಿತಭಾವ Śmd. Dh.; T. ಪೈ).

ಪಸುರ್ pasur. ಪಸುರು. 2. = (ಪಯಿರ್, ಪಯ್ರು), ಪಸಿರ್, ಹಸರು, ಹಸಿರು, ಹಸುರು, ಹಸ್ರು. green colour, greenness, yellowishness; youngness, freshness; unripeness; tenderness; young, green grass; an emerald (ಜಾಗ, ಪಚ್ಚೆ Śm. 69; see Ct. II s. ಪೊಪ್ಪಣ್ಣ; ಮೆಯ್ಪಸುರ್). ಪಸುಗೆರ್ಳ್ (Śmd. 52). ಪಸುಗೆರ್ (J. 20, 5). ತೆನೆಸೋಗೆವಸುರ ಕಬ್ಬಿನ ಕೊಬ್ಬು (C. Bp. 11, 11). — ಪಸುರಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. a green coat (Śsv. 3, 16). — ಪಸುರುಗೂೞು. -ಕೂೞು. rice mixed with green-colouring substances and used for nivāḷi (Rām. 1, 16, 44). — ಪಸುರುಡಿಗೆ. -ಉಡಿಗೆ. a green cloth (J. 3, 22). — ಪಸುರುವಡು. -ಪಡು. to grow green (Bp. 26, 41). — ಪಸುರುವಣಿ. -ಮಣಿ. = ಪಸುರ್ವಣಿ. (ಜಾಗವರಲ್, ಮರಕತ Śm. 68). — ಪಸುರುವೊಗರ್. -ಪೊಗರ್. a green lustre (J. 3, 5). — ಪಸುರೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. a green leaf or petal (J. 15, 10). [— ಪಸುರೇಱು. -ಏಱು. to become green. ದೆಸೆ ಪಸುರೇಱೆ ಪಚ್ಚೆಯೊಳೆ ಮುಚ್ಚಿ ಮುಸುಂಕಿದ ಮಾೞ್ಕೆಯಾದುದು Pb. 7, 22]. — ಪಸುಗಂಕಣ. -ಕಂಕಣ. an emerald bracelet (Abh. P. 9, 171). — ಪಸುಗಲ್. -ಕಲ್. an emerald (ಪಚ್ಚೆ Ct. II, 112). — ಪಸುಗಾಯ್ತೊಡಮ್ಬೆ. -ಕಾಯ್-ತೊಡಮ್ಬೆ. a cluster of young fruits (Śsv. 2, 42 va.). [— ಪಸುನನೆ. a green bud. ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪಸುನನೆದೋಱಿದುದೆನ್ದು ನಾಡೆ ಬಿನ್ನವಿಸಲೊಡಂ Ap. 11, 108. — ಪಸುಮ್ಮಣಿ. = ಪಸುರ್ವಣಿ. ಪಸುಮ್ಮಣಿಯನಪ್ಪೊಡಮುಱಿಯದನ್ತು ಚಾಗಂ ಗೆಯ್ದು Pb. 12, 108 va.]. — ಪಸುಮ್ಮಿಡಿ. a green, very small fruit (Cpr. 7, 115 va.; V. 2, 43). (ಮಾಮರಂ) ಪಸುಮ್ಮಿಡಿಯಿನ್ದಮೊರ್ಮೆ, ಕಾಯ್ಗಳಿನಿರದೊರ್ಮೆ, ಪಣ್ಗಳಿನ್ದದೊರ್ಮೆ ಜನಕ್ಕೆ ಮನಃಪ್ರಮೋದಮಂ ಬಳಯಿಸಿ (Cpr. 7, 49). — ಪಸುರ್ವಣಿ. -ಮಣಿ. an emerald (ಜಾಗವರಲ್, ಮರಕತ Kk. 48). — ಪಸುರ್ವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. green, yellowish colour. 2, a male person so coloured: Viṣṇu (ಪೊಡೆಯಲರಂ Ct. II, 31). — ಪಸುರ್ವನ್ದರ್. -ಪನ್ದರ್. (Śmd. 216). a green pandal, [usually a wedding pandal. ಈ ಕನ್ನೆಯಂ ಪಸುರ್ವನ್ದರ್ ಪಸೆಯೊಪ್ಪುವಂ ಸಮೆದು ನೀಂ ಕೈಕೊಳ್ Pb. 1, 78; Ap. 9, 127]; (Cpr. 1, 101 va.; Rsv. 8, 5 va.). [— ಪಸುರ್ವನ್ದಲ್. -ಪನ್ದಲ್. = ಪಸುರ್ವನ್ದರ್. ಪಸುರ್ವನ್ದಲೊಳೊಲ್ದೆಡೆಯಾಡುವೆಯ್ದುಯರ್ Pb. 1, 107]. — ಪಸುರ್ವರಲ್. -ಪರಲ್. = ಪಸುಗರಲ್. (V. 4, 14; Śsv. 1, 45). — ಪಸುರ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. to get green foliage. ಉರುತಮ್ಮಪಸುರ್ವಿಡಿದ ಮಾವು (Rāghc. 17, 54). — ಪಸುರ್ವುಲ್. -ಪುಲ್. green grass (Abh. P. 7, 157). — ಪಸುರ್ವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. green or fresh light or lustre (Cpr. 6, 52; J. 8, 4). [— ಪಸುರ್ವೊನ್. -ಪೊನ್. quality gold. ವಾರುವದ ಜೋರಗುದುರೆಗಳೊಳ್ ಪೂಡಿದ ಪಸುರ್ವೊನ್ನ ರಥಮನೇಱಿ Pb. 12, 53 va.].

ಪಸುರ್ಪು pasur-pu. (Śmd. 248). greenness, the colour of the emerald (ಜಾಗ Kk. 25; Abh. P. 3, 33 va.; Grj. 7, 39; V. 4, 14; T. ಪಚಪ್ಪು, ಪಯಪ್ಪು, ಪಚುಪ್ಪು). [ಕೆಯ್ಗಟಿದ ಪಸುರ್ಪುಮಂ ಪೋಳ್ವ ಕೆಮ್ಪುಮಂ Pb. 5, 32; Ap. 1, 66]. — ಪಸುರ್ಪುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to become green (Śsv. 3, 9).

ಪಸುಳ pasuḷa. = ಪಸುಳೆ. ಹಸುಳ, ಪಸುಳರ್ (Bp. 24, 63). *cf.* ಹಯ್, etc.

ಪಸುಳೆ pasuḷe. (fr. ಪಸು 2). = ಹಸುಳೆ. a child (T. ಪಚಲ್. ಪಯಲ್, ಪೈದಲ್, ಪೈಯಲ್; M. ಪೈದಲ್). see J. 4, 34. 40; 7, 42; 19, 23; 20, 14. 16. 20; 21, 24; 28, 16. 19. 22. 25. 27. 33. 35; 29, 24. — ಪಸುಳೆವಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. = ಎಳೆವಿಸಿಲ್. (J. 9, 14).

ಪಸುಳೆತನ pasuḷetana. = ಹಸುಳೆತನ. childhood (J. 28, 61).

ಪಸೆ pase. 1. (fr. ಪಡು 3). = ಅಸೆ 2, ಹಸೆ. a layer; a bed; a beautiful seat. [ಪಸುರ್ವನ್ದರ್ ಪಸೆಯೊಪ್ಪುವಂ ಸಮೆದು ನೀಂ ಕೈಕೊಳ್ Pb. 1, 78; Ap. 4, 12 va.]. ಕುಸುಮದೆಸಳ ಪಸೆಗಳೊಳ್ ಅನುವರ್ತಾವರೆಯ ನೂಲಿಂ ಕೀಲಿಸಿದೆಳೆವಾೞೆಯ ಸುೞಿಯೆಲೆಯ ತಳತಳಿಪ ಮೇಲ್ಗಟ್ಟು (Cpr. 7, 92 va.). see Śmd. 214; Cpr. 6, 77 va.; 8, 53 va.; Grj. 5, 67 va.; ಅಲರ್ವಸೆ, ಎಸಳ್ವಸೆ, ತಳಿರ್ವಸೆ, ತಾವರೆವಸೆ, ನುಣ್ಬಸೆ, ಪೂವಸೆ, ಪೊಸವಸೆ. — ಪಸಗೆಯ್. to make (something) one's bed (J. 22, 14). — ಪಸೆ ನಿಲ್. to be on a seat (V. 8, 35). — ಪಸೆಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to put a seat (Grj. 4, 159 va.).

ಪಸೆ pase. 2. a meaningless, vain word (ಪುರುಳಿಲ್ಲದ ಮಾತು Ct. I, 72, o. r. ಹು-; *cf.* ಪದಱು, ಪಱೆ 2).

ಪಸೆ pase. 3. = ಪಸಿಮೆ. freshness. (My.).

ಪಸ್ತಕ pastaka. Tbh. of ಪುಸ್ತಕ. a book. (My.).

ಪಸ್ತಗ pastaga. = ಪಸ್ತಕ. (My.).

ಪಸ್ತ್ಯ pastya. *a house.*

ಪಸ್ನೆ pasne. Tbh. of ಪ್ರಶ್ನ. a question. (Bp. 51, 16; My.).

ಪಹಡು pahaḍu. a hill (My.; Mhr., H. ಪಹಾಡ).

ಪಹರೆ pahare. (fr. ಪ್ರಹರ). = ಪಾರಾ, ಪಾರೆ 1, ಪಾಹರೆ. a period of three hours, a watch; a watch or a guard; the business of a guard, the state of guarding (Mhr., H. ಪಹಾರ, ಪಹಾರಾ; Si. 268. 278; My.; Br. ಪಾರಾ). — ಪಹರೆ ಕೊಡು. to watch (My.). — ಪಹರೇ ಕಾಯು. to watch. ಕೋಟೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಪಹರೇ ಕಾದರು (Prv.). — ಪಹರೇ ತಿರುಗು. to go about on guard. ಪಹರೇ ತಿರುಗುವ ಕಾವಲುಗಾಱರು (Si. 398). — ಪಹರೇದವ. -ಅವ. a guard, a sentinel (My.).

ಪಳ paḷa. = ಪಟ 1. the sound of rain or tears falling in big drops, that of fruits falling in numbers when shaking a tree (My.); that of leaves agitated by wind

(S. Mhr.). — ಪಳ ಪಳ. rep. (S. Mhr.). — ಪಳ ಪಳನೆ. with the repeated sound of ಪಳ [ಮರುಳ್ಗಳಾಟಮಂ ಪಳಪಳನೆಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದೆ ನೋಡಿ Pb. 10, 116 va.]; (My.).

ಪಳ paḷa. 1. Tbh. of ಫಲ fruit. (Śmd. 338).

ಪಳ paḷa. 2. = ಪಲ No. 2. a particular measure of time. (Mhr. also ಪಳ; B. 5, 226).

ಪಳಕ್ paḷak. = ಬೊಳಕ್. a sound produced when an earthen vessel with water breaks (S. Mhr.).

ಪಳಕನೆ paḷakane. = ಪಳಚನೆ, ಪಳಚ್ಚನೆ, ಪಳಂಚೆ. with a glitter, with pure brightness, with a flash; brightness, pureness, etc. (ಜಳಕನೆ, ನಿರ್ಮಲಾರ್ಥಂ Ct. II, 30; T. ಪಳಬಳ, ಬಳಿಚ್ಚು; Tu., Te. ಪಳಪಳ; M. ಪಳುಜ್ಜು, to glitter). *cf.* ಹಳ, ಹಳಚಿಕೆ.

ಪಳಕು paḷaku. = ಪಳುಕು, etc. crystal. (C. Bp. 5, 48; J. 8, 4; 17, 23).

ಪಳಂಕು paḷaṅku. = (ಪಳಂಚು 1, etc.), ಪಳುಂಕು (ಪಟುಂಕು). to touch with force or roughly, to strike or dash against, to strike, to push, etc. (ಗಾಢಸ್ಪರ್ಶನ Śmd. Dh., o. r. ಪಳುಂಕು; T. ಪಟುಕ್ಕು, to beat; to dash against).

ಪಳಚನೆ paḷacane. = ಪಳಕನೆ, etc. (Rśv. 6, 2).

ಪಳಚು paḷacu. = ಪಳಂಚು 1, etc. ಪಳಚುವ ಅಕ್ಷಿ (ನಿಮಿಷ, ನಿಮೇಷ Mr. 317).

ಪಳಚ್ಚನೆ paḷaccane. = ಪಳಕನೆ, etc. [ನೆರೆದಹಮಿನ್ದ್ರರ ತನುಪರಿಕರದ ನೆಟಿಲ್ಗಳ್ ಪಳಚ್ಚನೆಸೆದಿರೆ Ap. 6, 37]; (ಜಲಕ್ಕನೆ, ನಿರ್ಮಲ Kk. 52, Śsv. 1, 46; 5, 8). — ಪಳಚ್ಚನಾಗು. -ಆಗು. to become bright (Cpr. 1, 123); to become pure (V. 3, 18).

ಪಳಂಚು paḷañcu. 1. (Śmd. 48). = (ಪಳಕು), ಪಳಚು, ಹಳಚು. to strike against, to strike, to touch, to dash against; to clash together, to encounter; to oppose, to resist (ಸಂಘಟ್ಟನ Śmd. Dh.; ತಾಂಗು, ಸಂಘಟ್ಟನ Kk. 58, o. r. ತಾಗು; Śm. 44; ಅಣ್ಡಲೆ, etc., ಪ್ರತಿಹತ Śs.). ಪಳಂಚಿದಪೊಡೆ ಕೊನ್ದಪಂ (Śmd. 298). see Abh. P. 3, 51; 10, 57; 13, 38. 144; Grj. 2, 106 va.; Rśv. 5, 77. 123; 6, 11 va. (twice); 13, 54 va.; 13, 61; 13, 71 va.; 13, 83; 13, 83 va.; 13, 85. 92; J. 3, 3; 22, 28; 26, 10. — ಪಳಂಚಲೆ. -ಅಲೆ. to strike against and shake or put into commotion [ಘನಪಥಮಂ ಪಳಂಚಲೆವ ಸೌಧಚಯಂಗಳಿಂ Pb. 4, 5; Ap. 1, 72]; (Cpr. 1, 33; 2, 7; 7, 127; Abh. P. 12, 11; 16, 42).

ಪಳಂಚು paḷañcu. 2. opposition, resistance, backwardness (J. 6, 34).

ಪಳಂಚೆ paḷañce. = ಪಳಕನೆ, etc. with a flash. (ವಿಮಲಾರ್ಥಂ Ct. II, 59).

ಪಳದಿ paḷadi. = ಹಳದಿ. Tbh. of ಹರಿದ್ರೆ or ಹಲದಿ. turmeric; the colour of turmeric, yellow (Rśv. 6, 11 va., twice; J. 6, 31; 8, 4; Mhr. ಹಳದ; Te. ಪಸಪು, *cf.* ಪಸುಪು).

ಪಳದಿಯ paḷadiya. = ಪಳದೆ, etc. (My.).

ಪಳದೆ paḷade. = ಪಳದಿಯ, ಪಳಿದೇಯ, ಪಳಿದ್ಯ. (perhaps connected with Sk. ಫಾಣಿ, ಫಾಣಿತ, flour or meal mixed with curds; a decoction; or Tbh. of ಪ್ರಣೀತ?). boiled and seasoned vegetables mixed with flour, curds, etc. and used as sauce (ತೇಮನ, ಪ್ರಣೀತ G.). ಮೊಸರ ಪಳದೆ (ಸೂದ G.). see G. s. ಬಾಡಿಸು 1.

***ಪಳಬದ್ಧ paḷabadda.** the fulfilment of a desire (Tbh. of ಫಲಬದ್ಧ?) ಪಾಗುಡಕ್ಕಂ ಪಳಬದ್ಧಕ್ಕಂ ವೈವಾಹಿಕ ಸವ್ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕಂ Pb. 9, 95 va.

ಪಳಮಂಜರಿ paḷa-mañjari. N. of rāga (J. 21, 56).

ಪಳಯ paḷaya. Tbh. of ಪ್ರಲಯ. destruction, etc. (Bp. 59, 49; C. Bp. 48, 28). — ಪಳಯವಹ್ನಿ. = ಪ್ರಲಯವಹ್ನಿ. (Bp. 56, 37).

ಪಳಯಿಸು paḷayisu. = ಪಳವಿಸು, ಹಲಿದಿಸು. Tbh. of ಪ್ರಲಪಿಸು. to talk incoherently or deliriously, to cry, to lament, to wail [ಎಲ್ಲರುಮಂ ಪೆಜಗಿಕ್ಕಿ ಕರ್ಣನಂ ಪಳಯಿಸುತಿರ್ಪೆಯೇನೊ ಗಳ Pb. 13, 25; Ap. 3, 55]; (Grj. 8, 79; Rśv. 13, 104 va., 110 va. & 130 va.; Te. ಪಲವಿಂಚು).

***ಪಳವಳಿ paḷavaḷi.** a forest region. ಪಳವಳಿಯ ಬೇಟೆದ ತೋಟಿಯಂ ತೊಡರ್ದಟ್ಟಿ Ap. 12, 29 va.

ಪಳವಿಸು paḷavisu. = ಪಳಯಿಸು, etc. (Grj. 8, 73 va.).

ಪಳವೆ paḷave. (or ಪಟವೆ?). old age? (Śmd. 247).

ಪಳಾರ paḷāra. = ಫಲಹಾರ, etc. feeding on fruits; refreshment, a tiffin (G. 490; My.).

ಪಳಾಳ paḷāḷa. cunning, deceit, craft [ಇನಿದಕ್ಕೆ ಮತ್ತಮಿಗೆ ಬೇಱೆ ಪಳಾಳದೊಳೇಂ ಗುಣಾರ್ಣವಾ Pb. 5, 18; Ap. 14, 33]; (ಟಕ್ಕು Śmd. II; Abh. P. 11, 8).

ಪಳಿ paḷi. 1. = ಪಡಿ 1, etc. incurring, obtaining. see *e. g.* ನಗೆವಳಿ, ನಡವಳಿ, ಸಾಗುವಳಿ.

***ಪಳಿ paḷi. 2.** [ಪಟು?]. blame, abuse. ತುಱುಕಾಱಂಗಗ್ಗಳಿಕೆಯನೆ ಮಾಡಿ ನೀನುಂ ಪಳಿಯಂ ಕಟ್ಟಿದೆಯೊ ಭೂಪರನಿಬರ ಕೊರಲೊಳ್ Pb. 6, 46.

ಪಳಿಕ paḷika. = ಪಟಿಕ 1, ಪಳಕು, ಪಳಿಕು, ಪಳುಕು. Tbh. of ಸ್ಫಟಿಕ. crystal (Śmd. 31; T. ಪಳಿಂಗು, M. ಪಳುಂಗು).

ಪಳಿಕು paḷiku. = ಪಳಿಕ (Śmd. 358. 364; see ಅಚ್ಚವಳಿಕು, ತೆಳ್ಪಳಿಕು, ಬಾಯ್ಪಳಿಕು; Cpr. 1, 120; 6, 71 va.).

ಪಳಿಕೆ paḷike. = ಪಡಿಕೆ, etc. incurring, etc. see ಅಳವಳಿಕೆ (s. ಆಳ 2), ನಡವಳಿಕೆ, (ಪರಿವಳಿಗೆ).

ಪಳಿಗ paḷiga. (= ಪಡಿಗ, ವಣಿಗ, etc.). one who incurs, etc.

ಪಳಿಗೆ paḷige. Tbh. of ಪಟಕ 2. a camp, etc. see ಚೌಪಳಿಗೆ.

ಪಳಿತ paḷita. (ಪಡಿತ). = ಪಳಿಕೆ, etc. incurring, etc. see ನಡವಳಿತ.

ಪಳಿತ paḷita. a certain measure of time (Abh. P. 1, 62).

ಪಳಿತೋಪಮ paḷita-upama. equal to a paḷita (Abh. P. 1, 67. 68; 1, 68 va.).

ಪಳಿದೇಯ paḷidēya. = ಪಳದೆ, etc. a sauce made of curds. (ರಸರ್ ಆದಿಗಳು ಪಾಕಗೊಣ್ಡರಲು Mr. 217).

ಪಳಿದ್ಯ paḷidya. = ಪಳಿದೇಯ, etc. (ವ್ಯಂಜನ, ನಿಷ್ಠಾನ Nr.; ತೇಮನ, ನಿಷ್ಠಾನ Si. 313; C. Bp. 5, 60; J. 6, 44; My.). ಮಜ್ಜಿಗೆಯ ಪಳಿದ್ಯ (ತೇಮನ, ನಿಷ್ಠಾನ Nr.; Si. 436). ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲ ಬೆಕ್ಕಿನ ಪಳಿದ್ಯವೇ? (Prv.).

ಪಳಿಸು paḷisu. = ಪಡಿಸು. to cause to get, etc. see ಅಳವಳಿಸು.

ಪಳುಕು paḷuku. = ಪಳಿಕ, etc. crystal. (ಸ್ಫಟಿಕ Ct. II, 84; Nn. 13, o. r. ಪಳಿಕು; J. 8, 4; Rśv. 5, 55 va.). [ಪಳುಕಿನ ಚಿತ್ರಭಿತ್ತಿಯೊಳಂ Pb. 3, 74 va.; Ap. 6, 39]. — ಪಳುಕುಗೊಡ. -ಕೊಡ. a water-pot of crystal (Rśv. 13, 55; Śsv. 2, 103). — ಪಳುಕುವಣಿ. -ಮಣಿ. a

bead of crystal (V. 37, 16). — ಪಳುಕುವಾಸಱ³. -ಪಾಸಱ³. a flag-stone of crystal (Rśv. 1, 130 va.).

ಪೞುಂಕು paluṅku. = ಪೞಂಕು, q. v. to push, etc. (ನೂಂಕು Śmd. II; Kk. 92).

ಪೞ್ಳ palla. (fr. ಪಡು 3). = ಹಳ್ಳ. depth (T.; My. as ಹಳ್ಳ); a pit, a hole in the ground, or in the surface of a thing (T., also ಪಡುಗರ್; M.; Tu.; Te. ಪಲ್ಲ; My. as ಹಳ್ಳ). [ಎನ್ದು ನೆಣದ ಪಳ್ಳಂಗಳಂ ಪಾಯ್ದು೦ Pb. 13, 53 va.]. low ground (Śsv. 4, 23; J. 10, 8; 5, 6; M.; Te. also ಪಡುವ; My. as ಹಳ್ಳ); a nullah, a stream (Bp. 55, 23; My. as ಹಳ್ಳ).

ಪೞ್ಳಿ palli. 1. (fr. ಪಡು 3). = Sk. ಪಲ್ಲಿ Nos. 1 & 2, ಹಳ್ಳಿ. a settlement, an abode; a hamlet, a village (Bp. 18, 7; J. 6, 47; T., M.; Te. ಪಲ್ಲಿಯೆ, ಪಲ್ಲೆ; T., M. also: a couch, bed, dormitory). ಬೇಡರ ಪಳ್ಳಿ (ಪಕ್ಕಣ, ಶಬರಾಲಯ Hlā.). see ತುೞು-. [— ಪಳ್ಳಿವೋಗು. -ಪೋಗು. the whole camp to go. ವನಜಾನೀಕಮೆ ಪಳ್ಳಿವೋಪ ತೆಱದಿಂ ಕಿಱ್ತಿರ್ದುರ್ ಭೂಪಂ ತಪೋವನಮಂ ಪುತ್ರಕಳತ್ರಮಿತ್ರ ಸಹಿತಂ ಪೊಕ್ಕಂ Ap. 4, 83.; Tu. ಹಳ್ಳಿ].

ಪೞ್ಳಿ palli. 2. (fr. ಪಡು 1?). a play at which two boys mutually seize their left hands and try to hold them fast in spite of the contrary endeavours of others (Tu.). ಪಳ್ಳಿಯಾಡಿದರೂ ತಳ್ಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗದು (Prv.).

ಪೞ್ಳಿ palli. = ಪತ್ತ್ರಿಕೆ. a letter, etc. see ಎಡುವರ್ಪಳ್ಳಿ.

***ಪೞ್ಳಿರು palliru.** to rest, to inhabit. ನಮ್ಬಿ ನಾಡಂ ದಯೆಗೆಯ್ದು ನೀಂ ಕುಡುವಿನಂ ಪೆಱತೇ ಪಡೆಮಾತೊ ಪಳ್ಳಿರಲ್ಕೆನ್ದವರ್ಗೀವುದು Pb. 9, 43.

ಪೞ್ pal. = ಪೞ 1, q. v. — ಪೞ್ಪೞ. rep. = ಪೞ ಪೞ. (Śmd. 65). — ಪೞ್ಪೞನೆ. = ಪೞ ಪೞನೆ. (Śmd. I).

ಪೞ pala. 1. = ಪಳ, ಪೞ್. a sound in imitation of the rattling or pattering of the fall of loose or single things, as of hail-stones. — ಪೞ ಪೞ. rep. the repeated sound of pala. ಪೞ ಪೞ ಪೞ್ಪೞಯೆನ್ದು ಆಲಿಕಲ್ಗಳ್ ಉದಿರ್ದುವು ನಭದಿಂ (Śmd. 65). — ಪೞ ಪೞನೆ. with the repeated sound of pala [ಪೞಪೞನೆ ಬೆಳಗುವ ಸೊಡರ್ಗಳಂ Pb. 4, 49 va.]; (ವಿರಲಾರ್ಥಂ Śmd. I). ಗಗನಸ್ಥಲದಿನ್ದುಡುಗಳ್ ಪೞ ಪೞನುದುರ್ವ ಪೊಲ್ ಎಡೆವಿಡದಿಱುವ ಆಲಿವರಲ ಮೞೆ³ (Rśv. 8, 113).

ಪೞ pala. 2. (Śmd. 70). = ಪೞೆ³, ಹೞ 1, ಹೞೆ³. (ripeness): old; worn out; ancient (Tu. ಪರ; T.; M. ಪೞೆ³; Te. ಪ್ರಾ; see ಪೞ್ 1 & 2; T., M. ಪೞು, to ripen; to grow old). — ಪೞ ಅಲಗು (Śmd. 70). an old knife-blade. — ಪೞಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. ancient Kannaḍa [ಪೞಗನ್ನಡಮಂ ಪೊಲಗಿಡಿಸಿ ನುಡಿವರಾಗಮ ಬಲಹೀನರ್ Kr. 1, 48]; (Śmd. 78). [— ಪೞದು. = ಪೞ. ಪೊಸತಂ ಪೞದುಮನ ಱಿದು ಪರಿಯಿಸಲ್ ನೀನೆ ಬಲ್ಲೆ Pb. 5, 46 va.. — ಪೞನವಿರ್. old hair, quill. ಪನ್ದಿಗಳುಂ ಪೞನವಿರಿಕ್ಕಿದುವು Pb. 5, 38]. — ಪೞನೆಲ್. old paddy (ಅಜ, ಹೞೆ³ಯ ನೆಲ್ಲು Nn. 47). [— ಪೞವಾಡ. -ಬಾಡ. old village. ಪೞವಾಡಯ್ದನೆ ಬೇಡೆಯುಂ ಕುಡದ ನಾನೇನೆನ್ದು ಸನ್ಧಾನಮಂ ಗೞಯಿಪ್ಪಂ Pb. 13, 24]. — ಪೞವಾನಿಸ. -ಮಾನಿಸ. an old man. ಕಳೆಯಲ್ಕಾಗದು ನರಪತಿಕುಲವನ್, ಅಱಿವ ಪೞವಾನಿಸನಂ (Śmd. 81). [— ಪೞವಾವಿ. -ಬಾವಿ. ruined well. ಮರ್ದುರ್ಗಳೆಲ್ಲಮನೊನ್ದು ಪೞವಾವಿಯೊಳ್ ಪೊಯ್ದು Vr. 70, 8].

ಪೞಕೆ palaka. (= ಬೞಕೆ). use, practice, habit, custom (My.; M.; T. ಪೞಕ್ಕ, ವೞಕ್ಕ, ವೞಕ್ಕು).

ಪೞಕಿಸು palakisu. = ಪೞಗಿಸು. to accustom, to make familiar by use, to habituate, to inure one to anything, to train; to practise; to use (T. ಪೞಕ್ಕು, ಪಯಿಲು; M. ಪೞಕ್ಕು; R.; T. ಪಡಿ, to become habitual by learning or exercising; ಪೞಗು, ಪೞಂಗು, to be used to, etc.; to be in use; M. ವಯಕ್ಕು, to bring into use; M. ತೞ³, to be habituated, practised; ತೞಕ್ಕು, to exercise, habituate, train; *cf.* ಚಳಕ 1).

ಪೞಗ palaga. a withered or dry leaf (ಒಣಗಿದೆಲೆ Śmd. I; M. ಪೞುತ್ತಿಲೆ; T. ಪೞುಪ್ಪು, the withering of leaves, the ripening of fruit).

ಪೞಗಿಸು palagisu. = ಪೞಕಿಸು. to train, etc. (My.).

ಪೞಗು palagu. to become used to or familiar with, to be trained, etc.; to be in use. [Tu.]. ಪೞಗಿದ ಎತ್ತು (My.). ಪೞಗಿದ ಪಾತ್ರ (My.).

ಪೞದು paladu. (Śmd. 70). = ಹೞದು, ಹೞೆ³ದು. that is old, worn out, faded or decayed (ಜೀರ್ಣ Śmd. I; T. ಪೞಜು). [Tu. ಪರತ್ತ್].

ಪೞಪು palapu. a black colour applied to grey hair (ನರೆಗಿಕ್ಕುವ ಕಪ್ಪು Śmd. I; *cf.* ತಳಪ; T. ಪೞುಪ್ಪು, that which has a yellow colour, as withering leaves; a yellow sulphuret = ಅರಿತಾರ; ಪಯಪ್ಪು, ಪಜಪ್ಪು, a yellow paleness; a golden colour; colour; Te. ಪಲ್ಲೆ, reddish; ಪಯ್ಯ, ಪಯ್ಯ, dun, sorrel; red colour = ಪಾಟಲ; *cf.* ಪಸುಪು).

ಪೞಮೆ palame. = ಹೞಮೆ. antiquity, old times: an old traditional saying, a tradition (My.; Tu.; M., T.).

ಪೞಯಿಗೆ palayige. = ಪೞವಿಗೆ, ಹೞಯಿಗೆ, ಹೞವಿಗೆ. Tbh. of ಪಟಾಕೆ; (or a ಪಟಾಕಿಕೆ). a banner, a flag [ಚೆಮ್ಪೊನ್ನ ನೆಲೆಯ ಚೌಪಳಿಗೆಗಳೊಳ್ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಪೞಯಿಗೆಗಳಂ Pb. 2, 66; Ap. 3, 91]; (ಕೇತನ Śmd. I, o. r. ಪೞವಿಗೆ; ಕೇತು, ಕೇತನ Nr., o. r. ಪೞವಿಗೆ; ಕೇತನ Bhn. 32). see Abh. P. 3, 60; 13, 68; Rśv. 6, 11 va.; 13, 69; 13, 71 va.; ಕೆಮ್ಪೞಯಿಗೆ, ಗೋನ್ದೆವೞಯಿಗೆಯ, ಪೊಗೆವೞಯಿಗೆಯ, ಮಿಾಮ್ಪೞಯಿಗೆಯ.

ಪೞವಿಗೆ palavige. = ಪೞಯಿಗೆ, q. v. [ಬೀರದ ಪೞವಿಗೆಯಂ ನಿಱಿಸಲೆನ್ದೆ ಹರಿ ವಕ್ಷಮನಲ್ಲಱವೋಗೆಯೆಚ್ಚು Pb. 12, 209]. see J. 12, 51; 16, 9. ಮಿಾಮ್ಪೞವಿಗೆಯ. — ಪೞವಿಗೆಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. a flag-staff (J. 17, 9). — ಪೞವಿಗೆದುದಿ. -ತುದಿ. the point of a flag (16, 33).

***ಪೞವೆ palave.** oldness of the relationship. (*cf.* ಪೞಮೆ). ನಾನಾದ್ವೀಪದೇಶಾಧೀಶ್ವರರುಂ ಪಗೆಗಂ ಪಾೞಗಂ ಪರಿಭವಕ್ಕಂ ಪೞವೆಗಂ ಪಾಗುಡಕ್ಕಂ Pb. 9, 95 va.

ಪೞಸು palasu. = ಹೞಸು. to become old or worn out, to decay, to go to ruin, to be spoiled (ಬೞ್ Śmd. I). ನವವಿಧರತೋಪಚಾರದಿನ್ ಎನ್ದು೦ ಪೞಸದು ಬೇಟಂ (291). [Tu. ಪರಂಗ್, ಪಳಂಗ್].

ಪೞಹ palaha. 1. Tbh. of ಪಟಹ. a kettle-drum. (ವಾದ್ಯವಿಶೇಷ Śmd. I; ಡಿಣ್ಡಿಮ, ಪಣವ Hlā.; V. 5, 21 va.).

ಪೞಹ palaha. 2. (Tbh. of ಪಟಕ 2). a screen for hunting purposes (ಬೇಣ್ಟೆಯ ತೆರೆ Śmd. I; T. ಪಡಂಗು, a tent; any cloth covering).

ಪೞಿ pali. 1. = ಹೞಿ 1. to revile, to scold, to rebuke, to scorn, to upbraid, to deride (ನಿನ್ದೆ Śmd. Dh.; ದೂಷಣ, ತೆಗೞ್ Śmd. I; ಕಿಱ್ಮಾಡು Ct. II, 22; ತೆಗೞ್ Sm. 115; T., M.).

[ಪೞಿಗೆ ಮೇಣ್ ಪೊಗೞ್ಗೆ ಮೇಣ್ ನೆವಮಿಲ್ಲದೊಡಿನ್ತು ಕೈಗೞಿಯೆ Kr. 1, 136; Vr. 67, 25]. ಪೆಱರಂ ಪೞಿದಲ್ಲದೆ ನಿಲ್ಲಂ (Grj. 1, 23). see Cpr. 7, 31; Bp. 4, 25; Rāghc. 17, 66; Rśv. 1, 45; 7, 98 va.; 13, 60; Śśv. 4, 54; J. 4, 1; 9, 4; 15, 10; Jñs. 1, 16. [— ಪೞಿವನ್. one who blames. ಪೞಿವರುಮಂ ತವಿಸಿ ಕೞಿಯದುೞಿವಳನಾದಂ Kr. 3, 176; ಸಾಧುಸಂಕುಳಮಂ ಕಣ್ಡೊಡೆ ಕಾಯ್ವನುಂ ಪೞಿವನುಂ... ಘುಳುಮ್ಮನಿೞಿಗುಂ ಶ್ವಭ್ರಾನ್ತಮುಂ ತಾಪಿನಂ Ap. 5, 81].

ಪೞಿ paḻi. 2. = ಪೞಿವು, ಹೞಿ 2, ಹೞಿವು. blame, rebuke; fault, guilt [ಹೀನ ಬಲನನಧಿಕ ಬಲಂ ತೊತ್ತೞಿದುಳಿದನೆಮ್ಬ ಲೋಕದ ಪೞಿ ಪೊರ್ದದೆ ಮಾಣ್ಗೆ Ap. 14, 102. ತನ್ನ ಮುಂಗೆಯ್ದ ಪಾಪಮುಮಯಶಮುಂ ಪೞಿಯುಂ ಪೊಲ್ಲಮೆಯುಮುಂ ನೀಗಿದನೆನ್ದು ನುಡಿದು Vr. 167, 26]. (Rśv. 1, 45; 13, 12; 14, 14 va.; T., M.). — ಪೞಿ ಕೆಯ್. [to do a foul act. ಒರ್ವಂ ಪೞಿಕೆಯ್ದ ನಲ್ಲಳನುೞಿಯಲಾಱದೆ ಸುೞಿಯೆ ಮುಳಿದಾತನ ಕೆಳೆಯುನಿನ್ತೆನ್ದಂ Pb. 4, 91 va.; Ap. 12, 29 va.]; to revile [ಧರೆಯುಂ ಪೞಿಕೆಯ್ದು ತೊೞ್ತುನುೞಿವನ್ತುೞಿದಂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯುಂ ಚಕ್ರಧರಂ Ap. 4, 87]; (Śśv. 1, 19; 5, 4; see ಪಿಮ್ಪೞಿಕೆಯ್). [— ಪೞಿಗಾಳೆಗ. -ಕಾಳೆಗ. a battle giving scope for abuse. ಎನ್ದು ಕಿಱಿದಾನುಂ ಬೇಗಮುೞಿಮುರುಳಾದನ್ತಾ ಲತೆಯೊಳ್ ಪೞಿಗಾಳೆಗಂಗಾದಿ ಬರೆವರೆ Pb. 5, 12 va.]. — ಪೞಿವೊಱಿಸು. -ಪೊಱಿಸು. to bring blame upon (J. 18, 15).

ಪೞಿ paḻi. 3. to beat or drive dogs (ನಾಯ್ಯ ಸೋವುವುದು Śmd. I; T. ಅಡಿ, ಪಡಿ, to beat). *cf.* ಹಣಿ 3?

ಪೞಿ paḻi. 4. a pig or bar of metal (ಲೋಹದ ಘಟ್ಟಿ Śmd. I; T. ಪಾಳಕ್ಕಟ್ಟಿ; see ಪಾಳ).

ಪೞಿ paḻi. 5. (ಪೞಿ). = ಪೞು 2. rubbish. (ಕಳೆ Ct. I, 60, o. r. ಪೞಿ).

ಪೞಿ paḻi. 1. = ಪಡಿ 2. Tbh. of ಪ್ರತಿ. equality, likeness; a counterpart; an equivalent; compensation for injury, amends (ಸರಿ, ದೊರೆ, ಪಡಿ, ಪಾಸಟಿ, ಎಣೆ, ಮಾರ್ಪಡೆ, ಜೋಡು, etc., ಸಮಾನ Śs.). ಎನ್ನ ಶಿರಮ್ ಇದರ್ಕೆ ಪೞಿ! (Rśv. 14, 14 va.). see ಪೞಿವಾವುಗೆ, ಪೞಿಹತ್ತ, ಬೆಟ್ಟವೞಿ. — ಪೞಿ ಈ. = ಪೞಿಗೊಡು. to give or offer as an equivalent. ಈ ಶಿರಕೆ ಪೞಿಯುನ್ ಎನ್ನಯ ಶಿರಮಂ ಪಡೆದೀವುದು ಉಚಿತಂ (Rśv. 14, 14). — ಪೞಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಪೞಿ ಈ. ಈತನ ಶಿರಮುನ್ ಅರಿದು, ಈ ಶಿಶುಶಿರಕ್ಕೆ ಪೞಿಗೊಡುವುದು! (Rśv. 14, 14 va.). — ಪೞಿ ನೋಡು. to look upon as an equivalent (Rśv. 14, 75).

ಪೞಿ paḻi. 2. Tbh. of ಪಟಿ. a kind of cloth. (ವಸ್ತ್ರವಿಶೇಷ Śmd. Dh., Śmd. I; Ct. II, 46; ದೂಸು Śm. 115). [ಅರ್ಧಗಪ್ಪಡಮಂ ಬಿಸುಟ್ಟು ಪೞಿಯುಂ ಸಯ್ತುಟ್ಟುಕೊಣ್ಡಿರಿಮನೊಡ್ಡೆ Vr. 93, 16; Ap. 5, 34]. see ಜೋನೆಗವೞಿ, ವೀರಪೞಿ. ನವರಂಗದ ಸುವರ್ಣಪೞಿ (Rśv. 6, 11 va.). — ಪೞಿಯುಡೆ. -ಉಡೆ. a garment of paḻi (V. 37, 16).

ಪೞಿವಾವುಗೆ paḻi-pāvuge. Tbh. of ಪ್ರತಿಪಾದುಕ. each shoe. (Śmd. 30).

ಪೞಿವು paḻivu. = ಪೞಿ 2, etc. blame. (ನಿನ್ದೆ Ct. II, 46; ಹೇಲೆ, ಜಱೆವುದು Nn. 108; J. 7, 10; 18, 42; 28, 62).

ಪೞಿಹತ್ತ paḻi-hatta. Tbh. of ಪ್ರತಿಹಸ್ತ. a substitute. (Śmd. 30).

ಪೞು paḻu. 1. = ಪೞುವ, ಹೞುವ, ಹೞುವು (Śmd. 59). a forest, a jungle (ಅಡವಿ Śmd. I; ಬಿಂಜ, ಅರಣ್ಯ Ct. II, 62; ಕಾನನ, ಕಾಡು, ಬಿಂಜ, ಅಡವಿ Śm. 21; ಬಿಂಜ 112). [ಈ ಪೞುವಿನೊಳೆನ್ನ ರಸನನಿನ್ತು ಬಿದಿಯೆ ತನ್ದಿಕ್ಕುವುದೇ Pb. 2, 22]. ಪೞುವಂ ಕಡಿದಂ (Śmd. 156). see ವೇಂಗಿ-; Abh. P. 1, 102. — ಪೞುಗೞಿ. -ಕೞಿ. a forest to be left far behind (Abh. P. 7, 130). — ಪೞುವಡು. -ಪಡು. to get into a forest (Abh. P. 8, 5 va.; 8, 15). [— ಪೞುವಗೆ. -ಬಗೆ. wicked intention. ಆಕೆಯುವನ ಮನದ ಪೞುವಗೆಯುನಱಿಯದನ್ತೆಗೆಯ್ವೆನೆನ್ದು Pb. 8, 63 va.. — ಪೞುವೞಿ. -ಬೞಿ. forest path. ಪೞುವೞಿಯೊಳ್ ಭೈರವಂ ಪಾಯ್ವನ್ತೆ ಬನ್ದು Pb. 5, 101 va.].

ಪೞು paḻu. 2. (ಪೞು). = ಪೞಿ 5, ಹೞ 2. rubbish, sweepings, weeds (ಕಸ Śm. 112).

ಪೞುಂಕು paḻuṅku. to push, etc. see ಪಱುಂಕು, ಪಳುಂಕು.

ಪೞುವ paḻuva. = ಪೞು 1, etc. a forest, etc. — ಪೞುವಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. jungle-fire (ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು Ct. II, 113).

ಪೞೆ paḻe. = ಪೞ 2 (Śmd. 185), etc. old, etc. (T. ಪೞೈಯ). [ಕನಲ್ವ ಕೆಣ್ಡದ ಮೇಲೆ ಪೞೆಯ ಬೇವಿನೆಣ್ಣೆಯೊಳ್ ತೊಯ್ದಿಕ್ಕಿದ ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿಯ ಕಮ್ಪಿನನ್ತೆ Pb. 13, 71 va.; Ap. 11, 115]. — ಪೞೆಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. ancient poetry (Ct. I, 1). — ಪೞೆಗರ್ಪಡ. -ಕರ್ಪಡ. an old ragged garment (V. 12, 20). — ಪೞೆಗೊಳ್ಳಿ. -ಕೊಳ್ಳಿ. an old fire-brand (J. 31, 55). — ಪೞೆಗೋನ್ದೆ. an old ox (V. 10, 7). — ಪೞೆದಾಮ್ರ. -ತಾಮ್ರ. old copper (ಕಿಸುವೊನ್ Ct. I, 32). — ಪೞೆಯಂ. -ಅಂ 3. an old man; ಪೞೆಯಳ್, an old woman (Śmd. 185). — ಪೞೆಯೋಲ್. -ಓಲ್. as before (J. 30, 29). — ಪೞೆವಾತು. -ಮಾತು. = ಹೞೆವಾತು. the vēda (Kk. 70; Śm. 34; Śśv. 2, 12). — ಪೞೆವುಣ್ಗಲೆ. -ಪುಣ್. -ಕಲೆ. the scar of an old wound. (Cpr. 10, 62).

ಪೞ್ಕೆ paḻke. 1. (fr. ಪಡು 3). = ಪಕ್ಕೆ 1, etc. lying down, etc. (ಶಯನ, ಶಯನಸ್ಥಾನ Śmd. I; ಶಯನ Śs.; ಸೆಜ್ಜೆ, ಶಯ್ಯೆ Kk. 30; Śm. 76, o. r. ಸಜ್ಜೆ).

ಪೞ್ಕೆ paḻke. 2. = ಪಕ್ಕೆ 2. closeness. — ಪೞ್ಕೆ ತೞ್ಕೆಯ್ಸು. to embrace closely (see Śmd. s. ತಡ ಕೆಯ್). — ಪೞ್ಕಱಿ. -ಇಱಿ. to come about (Grj. 6, 7, ಪೞ್ಕಱಿ in print).

ಪೞ್ಕೆಗ paḻkega. = ಪಕ್ಕೆಗ. a man who rests, etc. see ಎರಲುಣಿವೞ್ಕೆಗ, ಮುನ್ನೀರ್ವೞ್ಕೆಗ.

ಪೞ್ಗಿ paḻgi. = ಹೞ್ಗಿ, q. v. the putting of full grown fruits into smoke for preservation. (M. ಪೞುಕ್ಕ, a fruit put to ripen; see ಪೞ 2).

ಪೞ್ತಿ paḻti. = ಪತ್ತಿ, etc. cotton in the pod. (ಕಾರ್ಪಾಸ Śmd. I; Te. ಪ್ರತ್ತಿ; *cf.* Sk. ಬದರೀ, ಬದರಾ). [ಬಣ್ಡಿಗಳೊಳ್ ಪೞ್ತಿಯಂ ಧಾನ್ಯಮಂ ತೀವಿಕೊಣ್ಡು Vr. 76, 11].

ಪಾಂಶು pāṁśu. = ಪಾಂಸು. *dust, etc.* see ಕೃತ್ತಿಕಣ್ಮೆಕೆ.

ಪಾಂಶುಲೆ pāṁśule. = ಪಾಂಸುಲೆ. *an unchaste woman.*

ಪಾಂಸು pāṁsu. *dust, powder, sand;* dung, manure. 2, a species of plant (= ಪರ್ಪಟಕ).

ಪಾಂಸುಲೆ pāṁsule. a menstruous woman. 2, *a licentious, unchaste woman.*

ಪಾಕ್ pāk. = ಪವಡಿಸಿ, in ಪಾಕ್ಕೊಳ್ಳು, to lie down (My.).

ಪಾಕ pāka. (T.: a village near Madras, inhabited only by Brahmans; M. ಪಾಕ್ಕನಾರ್, a famous low-caste sage). — ಪಾಕನಾಡು. N. of a country or district. — ಪಾಕನಾಡು ಜೋಗಿ. a sort of Śūdra beggars, who hunt, sell palmyra writing-leaves and drugs, and are fortune-tellers (My.).

ಪಾಕ pāka. 1. very young (*cf.* K. ಪಸು 2); simple; honest; ignorant. 2, *the young of animals;* a child (see Hlā. s. ಮಗವು). 3, N. of a daitya.

ಪಾಕ pāka. 2. *cooking, baking, roasting, boiling, dressing food, maturing.* 2, the state of being well boiled, etc.; *maturity, ripeness, perfect development;* completion, perfection, accomplishment. ಪಕ್ವಾನ್ನಂಗಳ್ ಅವು ಪಾಕಕ್ಕೆ ಬರೆ (Bp. 36, 46). ತೂಕಕ್ಕೆ ದಯವಿಲ್ಲ, ಪಾಕಕ್ಕೆ ಹಸಿಯಿಲ್ಲ (Prv.). 3, digestion. 4, decoction (Mhr.). 5, syrup (My.; Mhr., also ಪಾಂಕ). — ಪಾಕಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to become well boiled, etc. ರಸವಮ್ ಆದಿಗಳು ಪಾಕ ಗೊಣ್ಡಿರಲು (ಪಳಿದೇಯು Mr. 217). — ಪಾಕಂಗೆಯ್. -ೞ-. = ಪಾಕ ಮಾಡು. (J. 10, 29). — ಪಾಕ ಮಾಡು. to cook, to roast, etc. (Bp. 57, 34). ಪಾಕಾ ಮಾಡಿದವನು ನಾಕವನೇಱುವನೋ? (Prv.).

ಪಾಕಯಜ್ಞ pāka-yajña. a simple or domestic sacrifice. 2, cooking (My.).

ಪಾಕರಿಪು pāka-ripu. Indra.

ಪಾಕರಿಪುತನಯ pākaripu-tanaya. Arjuna (Śsv. 4, 82).

ಪಾಕಲ್ pākal. Tbh. of ಪ್ರಕಾರ (Śm. 57).

ಪಾಕಲ pākala. *the drug Costus speciosus or arabicus.*

ಪಾಕಲಾಲಿತ್ಯ pāka-lālitya. accomplished charm (in poetry, Grj. 2, 106 va.).

ಪಾಕಶಾಲೆ pāka-śāle. a cook-room, a kitchen. (My.).

ಪಾಕಶಾಸನ pāka-śāsana. punisher of the daitya Pāka: *Indra.*

ಪಾಕಶಾಸನಿ pāka-śāsani. Indra's son *Jayanta;* Arjuna.

ಪಾಕಶಾಸ್ತ್ರ pāka-śāstra. a book on cookery (My.).

ಪಾಕಸ್ಥಾನ pāka-sthāna. *a place for cooking, a kitchen.*

ಪಾಕಾರಿ pāka-ari. Indra (Śsv. 1, 83).

ಪಾಕಿ pāki. 1. = ಪಾಕು 2. a side of a roof (Mhr. ಪಾಖ, ಪಾಖೀಂ; see ಓರೆ-).

ಪಾಕಿ pāki. 2. being cooked, becoming mature, ripening; being digested. 2, a cook (My.).

ಪಾಕೀಟು pākīṭu. a pocket, [E.].

ಪಾಕು pāku. 1. an exclamation of praise (ಕೊಣ್ಡಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 38, o. r. ಪಾಯ್ಕು).

ಪಾಕು pāku. 2. = ಪಾಕಿ 1. see ಓರೆ-.

ಪಾಕ್ಯ pākya. to be cooked; obtained by cooking; *factitious salt; saltpetre.*

ಪಾಖಣ್ಡ pākhaṇḍa. = ಪಾಷಣ್ಡ. heretical, etc. (Sk., Mhr.; ನಾಸ್ತಿಕ G.).

ಪಾಖಣ್ಡಿ pākhaṇḍi. = ಪಾಷಣ್ಡಿ. heterodox, heretic (Mhr.; B. 5, 170. 176).

ಪಾಗ pāga. = ಹಾಗ. Tbh. of ಪಾದ. the fourth part of a paṇa: 1 āṇe 2 kāsus (My.). ಸಿಕ್ಕಿಸಲು ಬೇಳೆಯೆರಡುಮನ್ ಒನ್ದು ಪಾಗಮ್, ಅವು ನಾಲ್ಕಾಗೆ ಪಣಮ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ; ಅವು ದಶಂ ತೂಕಕ್ಕೆ ನಿಕ್ಕಮ್ (o. r. ನಿಲ್ಕಮ್); ಈರೆಣ್ಡಾಗೆ ಪಲಮ್ ಅಕ್ಕುಂ; ಅವು ಇಪ್ಪತ್ತೆನಲ್ಕೆ ಬೀಸಿಕೆಯೆನಿಕ್ಕುಂ; ನಿಕ್ಕಮ್ ಅಯ್ದಾಗಲ್ಕೆ ತೊಲೆ; ಅನ್ತವು ಇಪ್ಪತ್ತಿರಲ್ಕೆ ಭಾರಂ; ನಾಲ್ಕು ಸೊಲ್ಲಿಗೆಗೆ (o. r. ಸೊಲ್ಲಗೆಗೆ) ಮಾನಮ್; ಅವು ನಾಲ್ಕಾಗೆ ಬಳ್ಳಮ್; ಅವು ನಾಲ್ಕೆನಲು ಕೊಳಗಮ್; ಅವು ವಿಂಶತಿಗೆ ಕಣ್ಡುಗಾಕ್ಕುಂ (Mr. 355). see ಮುಪ್ಪಾಗ.

ಪಾಗಡ pāgaḍa. Tbh. of ಪ್ರಾಕೃತ. original, etc. [ಸಕ್ಕದಮುಂ ಪಾಗಡಮುಮುದಕ್ಕುಂ ಬಗೆದನ್ತೆ ಸಮಱ ಪೇಟಲ್ Kr. 1, 41]; (Śmd. 338. 353; Kk. 58; Śm. 44).

ಪಾಗರ pāgara. = ಪಾಗಲ್, etc. an encircling wall. (My.).

ಪಾಗಲ್ pāgal. = ಪಾಗರ, ಪಾಗಲ, ಪಾಗಾರ. Tbh. of ಪ್ರಾಕಾರ (Śmd. 367; Kk. 93).

ಪಾಗಲ pāgala. = ಪಾಗಲ್, etc. (ಪ್ರಾಕಾರ Śmd. II).

ಪಾಗಾ pāgā. a horse stable (Mhr., H.). ಕುದುರೇ ಪಾಗಾ (ಮನ್ದುರೆ, ವಾಜಿಶಾಲೆ G.).

ಪಾಗಾರ pāgāra. = ಪಾಗಲ್, etc. (Bh. 2, 13, 25). ಪಾಗಾರಾ ಹಾಱಿದವನು ಸಾಗರ ಹಾಱ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ಪಾಗು pāgu. a kind of turban (My.; Si. 217. 461; T. ಪಾಗು, ಪಾಗೈ; Br. ಪಾಗಾ; Mhr., H. ಪಾಗೋಟೀಂ; see ಕುಸುಮ್ಬೆ-).

ಪಾಗುಡ pāguḍa. = ಪಾವಡ 2. ಪಾವುಡ 2. Tbh. of ಪ್ರಾಭೃತ. an offering, a present. [cloth given as present; any gift. ನಾನಾ ದ್ವೀಪ ದೇಶಾಧೀಶ್ವರರುಂ ಪಗೆಗಂ ಪಾಱುಗಂ ಪರಿಭವಕ್ಕಂ ಪಱಿವೆಗಂ ಪಾಗುಡಕ್ಕಂ Pb. 9, 95 va.; ಕಳಿಂಗನೆಮ್ಬರಸಂ ಮಧುಸೂಧನನೆಮ್ಬ ಪೆರ್ಗ್ಗಡೆಯ ಕೈಯೊಳ್ ಮದಾನ್ಧ ಗನ್ಧ ಹಸ್ತಿಯುಂ ಗನ್ಧ ಭಾಜನ ನೃಪತಿಗೆ ಪಾಗುಡಮಟ್ಟಿದೊಡೆ Vr. 34, 4]. ಪ್ರಾಭೃತ, ಪ್ರದೇಶನ Nr.; ಉಪದೆ, ಪ್ರಾಭೃತ, ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ, etc. Hlā.).

ಪಾಂಕ್ತೇಯ pāṅktēya. (fr. ಪಂಕ್ತಿ). fit to sit in the general row at meals, fit to be associated with. (My.).

ಪಾಂಗು pāṅgu. manner, form, shape (ಆಕಾರ Śmd. 7. 8; ಪರಿಜು, ಆಕಾರ Śm. 71; ಆಕಾರ 83; Ch. v. 232); fittingness, fitness, propriety, agreement; beauty (T.; M. ಪಾಂಗು, ಪಾಙ್ಙು); likeness, similitude, resemblance (ಬಂಗಿ, ಸಾಮ್ಯ Ct. II, 101; ಪೋಲ್, etc., ಸಾಮ್ಯ II, 32; ಸದೃಶ Kk. 31; ಪಡಿ, ಪಾಟಿ, ಪಾಸಟಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Śm. 55; ಸಾಮ್ಯ 83; *cf.* ಪಾಡು 3). *cf.* ಹಗೆ 1, etc. [ಪೀನಂ ಪದೆಯದೆ ಪಾಂಗೞಿದು ದೋಷಮುಂ ಪಿಂಗಿಸಿ Kr. 1, 44; Pb. 3, 29 va.; Ap. 5, 70]. ಪಿನಾಕಿಯುಂ ನಾಕಿಯುಮೊನ್ದ ಪಾಂಗಿಂ, ಘನಸ್ತನೇ, ಕೇಳ್, ಅದುಪೇನ್ದ್ರವಜ್ರಂ (Ch. v. 133). ಮುನಿಸಿಲ್ಲ ಮಗಾತನೊಳ್ ಅವ ಪಾಂಗಿನಿಂ (Śmd. 290, o. r. ಮುನಿಸಲ್ತು). ಒರ್ವ ಬಿನ್ನಣಿಯಪ್ಪ ಬಡಗಿಯ ಪಾಂಗಿನಿನ್ದಲ್ಲವಂ ಮಾಣ್ಬ (121). ಕಣ್ಪೊಲ್ತುದೆನಲ್ ಒಲ್ದ ಪಾಂಗು (Ct. II, 26). see Cpr. 5, 90; 6, 72. — ಪಾಂಗಱಿ. -ಅಱಿ. to know, or follow, the proper manner or method (ಪ್ರಕಾರಗನುನ Śmd. Dh.; Cpr. 6, 83). — ಪಾಂಗೞಿ. -ಅೞಿ. to deviate from the proper manner. ಜಡಿದು ಸಾರಥಿಯುಂ, ಪಾಂಗೞಿದು, ನಿಲಲೀಯದೆ, ಅಲ್ಲಿನ್ತೆಱೆದೊಯ್ವನ್ತೆ ಒಯ್ದನ್ ಆತ್ಮವರನಂ ನರನಂ (Śmd. 28). — ಪಾಂಗುಗಿಡು. -ಕಿಡು. to lose one's form, to be defaced (Cpr. 5, 19).

ಪಾಚಕ pācaka. cooking; maturing; digestive (Sk.; B. 4, 25); a cook (Sk.; My.).

ಪಾಚಿ pāci. 1. = ಪಾಸಿ, etc. the weed growing upon standing water. [Tu. ಪಾಪೂಜಿ].

ಪಾಚಿ pāci. 2. milk, in children's language (My.; Te., T., M.).

ಪಾಚಿ pāci. Tbh. of ಪ್ರಾಚಿ. the east. (My.).

ಪಾಚಿಕೆ pācike. Tbh. of ಪಾಶಕ. a rope, etc. (Si. 349. 441. 461; Te.; T. ಪಾಚ್ಚಿ, ಪಾಚ್ಚಿಕ್ಕೈ; M. ಪಾಚ್ಚಿಗೆ).

ಪಾಚಿಸು pācisu. to cook, boil or roast (J. 26, 49).

ಪಾಚ್ಛ pāccha. = ಪಾತಶಾಹ, ಪಾದಷಹ. a king, a Pāśa (My.; Mhr., H. ಪಾಚ್ಛಾಯ, ಪಾದಶಾಹಾ; Br. ಪಾದುಶಾ; M. ಪಾರ್ಶಾವು). *cf.* ಬಾದಶಹ.

ಪಾಜಿ pāji. low, mean; a scrub, a sorry fellow (My.; Mhr., H., Br.). ಕಾಜಿ ಪಾಜಿ, ಪಾಜಿ ಕಾಜಿ (Prv.). see Dp. 149, 1.

ಪಾಂಚಜನ್ಯ pāñcajanya. (fr. ಪಂಚಜನ). *N. of the conch of Kriṣṇa which was taken by him from the demon Pañcajana* (ಶಂಖ Nn. 65). 2, relating or belonging to the five classes of beings (ಕುಲಭೇದ 65). 3, fire (ಅನಲ, ಅಗ್ನಿ 65). 4, the moon (ಹಿಮಾಂಶು, ಚನ್ದ್ರ 65).

ಪಾಂಚಜನ್ಯಧರ pāñcajanya-dhara. Kṛṣṇa. (My.).

ಪಾಂಚರಾತ್ರ pāñcarātra. (fr. ಪಂಚರಾತ್ರ). a vaiṣṇava sect following the doctrine of the pañcarātra books. (My.).

ಪಾಂಚಾಲ pāñcāla. (fr. ಪಂಚಾಲ). relating or belonging to pañcāla (Bp. 40, 18); the country of the pañcālas (Bp. 6, 18) or a ruler of them. 2, = ಪಂಚಾಳ No. 1, an association of five guilds, viz. those of the carpenter, weaver, barber, washerman, and shoemaker (Sk.), or those of the carpenter, brazier, ironsmith, goldsmith, and stonemason (My.). 3, a kind of poetical rīti (Kāvy. IV, 2. 5. 6. 9).

ಪಾಂಚಾಲತನಯ pāñcāla-tanaya. the brother of Draupadī (Bh. 5, 11, 34).

ಪಾಂಚಾಲತನುಜೆ pāñcāla-tanuje. = ಪಾಂಚಾಲಿ. (J. 32, 56).

ಪಾಂಚಾಲಿ pāñcāli. Draupadī. (Sk.; My.).

ಪಾಂಚಾಲಿಕಾನೀಕ pāñcālikā-anīka. an image (ಪ್ರತಿಮೆ Nn. 102).

ಪಾಂಚಾಲಿಕೆ pāñcālike. = ಪಾಂಚಾಲ No. 3 (Kāvy. IV, 9). 2, *a doll, a puppet* (see Mr. s ಪುತ್ರಿಕೆ).

ಪಾಂಚಾಲೆ pāñcāle. = ಪಾಂಚಾಲಿ. (J. 2, 50; 4, 72; 8, 43).

ಪಾಟ್ pāṭ. *an interjection used in calling.*

ಪಾಟ pāṭa. (fr. ಪಾಡು, Śmd. 246. 250). singing; a song (Te. ಪಾಟ; T., M. ಪಾಟ್ಟು). [ಎಸೆವಾಟ ಪಾಟದ ಗೀತಿ ಕಡ್ಗೊಳಿ ಪಟ್ಟುದು Pb. 14, 15; Ap. 2, 65 va.]. ಆಟ ಪಾಟ ಕೂಟಂಗಳ ಕೇಲಿ (Śmd. 198).

ಪಾಟ pāṭa. 1. breadth, expanse, extension. see ಪಾಟಿಸು 1.

ಪಾಟ pāṭa. 2. Tbh. of ಪಾಠ. (My.). see ಪರಿ-.

ಪಾಟಂಚರ pāṭañcara. (fr. ಪಟಚ್ಚರ). *a shop-lifter, a thief.*

ಪಾಟನ pāṭana. splitting, cleaving; breaking, destroying; tearing see ಉತ್-.

ಪಾಟಲ pāṭala. = ಪಾದರಿ. *pale red, pink-coloured.* 2, the trumpet flower, bignonia suaveolens. 3, *a species of rice ripening in the rains.*

ಪಾಟಲಿ pāṭali. ಪಾಟಳಿ = ಪಾಟಲ. *the trumpet flower, Bignonia suaveolens* (ಪಾಟಲ, ಪಾದರಿ Mr. 118; ಪಾದರಿ Śm. 25; ಹರಸುಪಾದರೀಗಿಡ Si. 134).

ಪಾಟಲಿತ pāṭalita. = ಪಾಟಲ No. 1. (Abh. P. 12, 2 va.; Cpr. 1, 101 va.; Śsv. 4, 70 va.).

ಪಾಟಲಿಪುತ್ರ pāṭali-putra. the capital of Magadha, Palibothra, the modern Patna. (My.).

ಪಾಟಲಿಮ pāṭalima. a pale-red or rose colour. (Cpr. 4, 88 va.).

ಪಾಟವ pāṭava. (fr. ಪಟು). sharpness, acuteness; cleverness; energy; rashness; health. (My.). see ಅ-.

ಪಾಟಾ pāṭā. = ಪಾಟಿ 2. ruin, demolition (Mhr.). 2, a line as drawn through a letter (My.; Mhr., H. ಫಾಟಾ, ಫಾಡಾ; Br.); a mark put to an item in an account (My.).

ಪಾಟಿ pāṭi. 1. = (ಪಾಟು 2), ಪಾಡ್ಟಿ. manner, form, shape (My.; Te.); degree, extent, size (My.; Te.); fitness, propriety, agreeableness ((Bh. 1, 12, 20; J. 34, 30); likeness, similitude, resemblance (ಪಡಿ, ಪಾಂಗು, ಪಾಸಟಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Śm. 55; ಸಾಮ್ಯತ್ವ 90; Bp. 6, 10; 35, 55; 54, 17; *cf.* ಪಾದಿ 2, ಪಾಟಾ). ಪಾಟಿಯಿಲ್ಲದವನು ಸಾಟಿಯೊಗದಾನೇ? (Prv.). — ಪಾಟಿಕುಮ್ಭ. a proper vessel (Bp. 9, 12). — ಪಾಟಿದೈವ. a fit deity (Bp. 51, 75).

ಪಾಟಿ pāṭi. 2. (fr. ಪಡು 3). downfall, ruin, defeat, discomfiture (ಭಂಗ Śm. 90; *cf.* ಪಾಟು 1).

ಪಾಟಿ pāṭi. 1. = ಪಾಟ್, (ಪಾಟಾ). successive order. see ಪರಿಪಾಟಿ.

ಪಾಟಿ pāṭi. 2. = ಪಾಟಾ No. 2. a line, etc. (My.).

ಪಾಟಿ pāṭi. 3. = ಪಾಡಿ. a gang of workmen (My.).

ಪಾಟಿತ pāṭita. split, cleft, broken, torn, plucked. see ಉತ್-.

ಪಾಟಿಸು pāṭisu. 1. (fr. ಪಾಟ 1). to extend (v. t.), to spread out, to build on a large scale (Bp. 16, 11). 2, to be excessive, to surpass, to excel [ಪಾಟಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಸೊರ್ಕಿನಳಾಟಮೆವೊಲಂ Ap. 9, 38; 5, 37]; (J. 34, 10).

ಪಾಟಿಸು pāṭisu. 2. Tbh. of ಪಾಠಿಸು. (Bp. 51, 75; J. 6, 37).

***ಪಾಟಿಸು pāṭisu.** to pull out. ಪಾಟಿಸುವೆನೊಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆ ಮುಳ್ಳೊಳ್ ಮುಳ್ಳಂ Pb. 9, 67 (*cf.* ಪಾಟನ).

ಪಾಟು pāṭu. 1. (fr. ಪಡು 3). (= ಪಾಟಾ). falling; a fall (Te.; M. ಪಾಡು). see ಆಕ್ಸ್ಪ-. 2, a declining state (Te.). 3, the ebb of the tide (Te.).

ಪಾಟು pāṭu. 2. (fr. ಪಡು 1). = ಪಾಡು 3, ಹಾಡು 3. obtaining, incurring, undergoing, experiencing, feeling, suffering (Tu., Te.; T., M. ಪಾಡು). see ಏರ್ಪಾಟು, ತಿದ್ದು-, ತೀರು-, ಪಡಿ-, ಪಡು-. 2, manner of being, state, nature, manner, mode (My.; Te.; T. ಪಾಟ್ಟು; M. ಪಾಡು; see ಹೊಲೆ-). 3, proper state, fitness (My.; M. ಪಾಡು), [Tu. ಪಾಡು]. 4, measure of space and time (M.); time, occasion (Te.). 5, capture (T.); obstruction, detaining, arresting (M.).

ಪಾಟೆ pāṭe. = ಪಾಟಿ 1. regular or successive order, series, succession. *cf.* ಪಾಟಾ.

ಪಾಟ್ಲಿ pāṭli. a bracelet of gold, pearls, etc. (Mhr. ಪಾಟಲೀ; My.).

ಪಾಠ pāṭha. (fr. ಪಠ). = ಪಾಟ 2. *recitation, recital;* declaration. 2, *reading, perusal, study.* 3, a lesson (My.; Mhr.; B. 3, 1). 4, the text of a book. ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ. — ಪಾಠ ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಆಟ ಬರುತ್ತದೆ. — ಪಾಠವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನೋಟವಿರಬೇಕು. — ಪಾಠಾ ಹೇಳುವವನಿಗೆ ಕೋಟದ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ? — ಪಾಡ್ಯ ಪಾಠಕ್ಕಾಗದು, ಪೌಢ್ಯ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗದು (Prvs.). — ಪಾಠ ಮಾಡು. to instruct, teach (My.).

ಪಾಠಕ pāṭhaka. a reciter; a reader; a student (ಓದಾಳಿ Ct. II, 39); a lecturer; a teacher. see ಮಂಗಲ-; Cpr. 6, 97 va.; Bp. 59, 29.

***ಪಾಠಕಾಱ pāṭhakāṟa.** = ಪಾಠಕ. Pb. 3, 54 va.

ಪಾಠಕ್ರಮ pāṭha-krama. the way or manner of reading (Śmd. 11).

ಪಾಠದೋಷ pāṭha-dōṣa. an error in a text, a false reading. (My.).

ಪಾಠಶಾಲೆ pāṭha-śāle. a school, a college. (My.).

ಪಾಠಾನ್ತರ pāṭha-antara. another reading, a variation of reading in a book or MS. (My.).

ಪಾಠಿ pāṭhi. one who has read or studied; conversant with. 2, *lead-wort, Plumbago zeylanica.*

ಪಾಠಿಸು pāṭhisu. = ಪಾಟಿಸು 2. to recite; to learn; to declare.

ಪಾಠೀಣ pāṭhīṇa. = ಪಾಠ Nos. 1 & 2 (Bp. 27, 80).

ಪಾಠೀನ pāṭhīna. a public reader, a lecturer. 2, *a kind of sheat fish, Silurius pelorius* B. Mss., or *Si. boalis* Ham. (ನಿಶಾಚರ, ಮೀನ್ Nn. 23; ಮಕರ Mr. 410).

ಪಾಠೆ pāṭhe. *a climbing plant possessing various medicinal properties, clypea hernandifolia* W. & A. (see ಅಗುಳು ಸುಣ್ಟಿ). 2, the root of Bignonia suaveolens.

ಪಾಡ್ pāḍ. = ಪಾಡು 1. to sing. P. p. ಪಾಡ್ದು (J. 21, 57).

ಪಾಡ pāḍa. (= ಪಾಟಿ 2). place, situation (M.; see ಕೆಯ್ವಾಡ No. 1). 2, = ಪಾಡು 3. see ಕೆಯ್ವಾಡ No. 2. 3, a frame. see ಬಾಗಿಲವಾಡ.

ಪಾಡಗ pāḍaga. = ಹಾಡಗ. the teak tree (ತೇಗಿನ ವೃಕ್ಷ Śs.; ತೇಗು Kk. 71).

ಪಾಡಗ pāḍaga. Tbh. of ಪಾದಕಟಕ. an anklet worn by children and women (ಪಾದಾಂಗದ, ಪಾದಕಟಕ, etc. Si. 220; Grj. 3, 91 va.; My.; Te., T., M.).

ಪಾಡಾವಳಿಬಳ್ಳಿ pāḍāvaḷi-baḷḷi. (= ಪಾಠೆ). a climbing shrub, Clypea burmanni W. & A. (St. & Pl., Koṅkaṇi).

ಪಾಡಿ pāḍi. (fr. ಪಡು 3). a settlement, a hamlet, a village (T.; My. at the end of many compounds; Mhr. ಪಾಡಾ). see *e. g.* ಕನ್ನಮ್ವಾಡಿ, (ಬಲ್ಲವಾಡಿ), ಬಾಗವಾಡಿ, ಹಾಗಲವಾಡಿ.

ಪಾಡಿ pāḍi. = ಪಾಟಿ 3. a gang of workmen. (My.).

ಪಾಡಿಯ pāḍiya. = ಪಾಡ್ಯ, etc. (Mr. 68; M.; Mhr. ಪಾಡವಾ).

ಪಾಡಿವ pāḍiva. = ಪಾಡಿಯ. see ಎಳೆವಾಡಿವ.

ಪಾಡಿಸು pāḍisu. = ಹಾಡಿಸು. to cause to sing (ಗಾನ Śmd. Dh.). [ಮಂಗಳವಂ ಪಾಡಿಸಿ Pb. 1, 133 va.].

ಪಾಡು pāḍu. 1. = ಪಾಡ್, ಹಾಡು 1. to sing (Dh.; Śm. 93; Te., T., M.; Tu. ಪಾಡ್ in ಪಾಡ್ದನ). [ಕುಕಿಲ್ವ ಕೋಗಿಲೆಯೆ ಪಾಡುವ ತುಮ್ಬಿಯೆ Pb. 4, 28; Ap. 4, 9]. ಅನುರಾಂಗನೆಯರ್ ಜೋಯೆನ್ನು ಪಾಡಿದರ್ ಜೋಗಳವಂ (Śmd. 64). ಪಾಡಿದುದು ತುಮ್ಬಿ (169). ಗಾಯಕಂ ಪಾಡೆ ದೇವಂ ಮೆಚ್ಚಿದಂ (296). ಪಾಡುವೆಂ (91). ಬದಿರ ಕೇಳುವನೆ ಸಂಗೀತವನು ಪಾಡಿದರೆ? (Dp. 87). see Śmd. 153. 201. 255. 272; Cpr. 2, 7; Grj. 2, 106 va.; C. Bp. 4, 7; Rśv. 12, 23; 13, 45 va.; J. 2, 65; 5, 57; 8, 16; 28, 22.— ಪಾಡು ಆಡು. (Bp. 28, 56). — ಪಾಡು ಹಾಡು. (Bp. 6, 26).

ಪಾಡು pāḍu. 2. = ಹಾಡು 2. singing; a song (J. 21, 57). [ಪ್ರತಿಗರುಡಿಕಾಱ ಬಿರುದ ಪಾಡಿಂಗೆ ಒದಗಲು ವೀರಪಟ್ಟೆಯಕಟ್ಟಿ ತಿಗುರ ನೇಱಿಸಿಕೊಮ್ಬ Bv. 701]. 2, = ಪನ್ನ 1 (Bhn. 4; Bh. 1, 8, 1). see Kāvy. V. 963; ಪನ್ನ-. — ಪಾಡುಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. a kind of poetical composition (Kāvy. V, 964). — ಪಾಡು ಪನ್ನ. = ಪನ್ನ ಪಾಡು. (Rām. 4, 3, 6). see ಸೂಱು-.

ಪಾಡು pāḍu. 3. = ಪಾಟು 2, etc. obtaining, etc.; suffering, trouble (ಬಲಬಲಿಕೆ Śm. 93; My.); state, manner, mode, form (Bh. 2, 13, 32; My.); proper state; fitness (My.). 3, likeness, similarity, resemblance (ಸದೃಶ Bhn. 30; Bp. 5, 41; 27, 44; 37, 68; 42, 6; 50, 36; 51, 9; J. 21, 2; 27, 35). see ಅಣಿ-, ಏರ್ಪಾಡು, ಪಯ-, ಪರಿ- (s. Sk. ಪರಿ). [— ಪಾಡುಗಾದು. -ಕಾದು. having protected the (way) decorum. ಇನ್ನು ಪಾಡುಗಾದೊಡನೊಡನಿರ್ಪರುಂ ಮೆಱೆಯಲೆನ್ದೆ Pb. 11, 18]. — ಪಾಡುಗೆಯ್. to make proper (Rām. 5, 9, 1); [to keep ready. ಒಯ್ಯನೆ ಗದೆಯನಣಂ ಪಾಡುಗೆಯ್ದಿರ್ದುರ್ Pb. 13, 96]. — ಪಾಡಱು. -ಅಱು. the proper state or form to be lost (Grj. 6, 80; J. 19, 38). [ಪರಿದು ಬೀೞ್ವವೊಲಿವನ್ದಿರ ಪಾಡಱುವನ್ದಮುಂ Kr. 1, 130. 2, to lose vitality. ಬಾಡಿ ಪಾಡಱುದು ಬಱಲ್ದು ಜೋಲ್ದಿರವು Pb. 4, 66; Vr. 39, 6].

ಪಾಡು pāḍu. ripeness and readiness to be gathered (My.; ಹಣ್ಣಿಗೆ ಬನ್ದದ್ದು G.; Mhr. ಪಾಡ). ಕಾಯಿಗಳು ಪಾಡಾಗಿ ಬೀಱ ಹತ್ತಿದ ಬೞಿಕ (B. 2, 51). ಕಾಯಿಗಳು ಪಾಡಿಗೆ ಬನ್ದು (3, 37).

ಪಾಡುಂಗಾಱ pāḍu-ṅ-gāṟa. (Śmd. 236). = ಹಾಡುಗಾಱ. a singer, a minstrel.

ಪಾಡ್ಯ pāḍya. = ಪಾಡಿಯ, ಪಾಡಿವ, ಹಾಡಿಯ. Tbh. of ಪ್ರತಿಪದ್. the first day of a lunar fortnight (ಪ್ರತಿಪತ್ತು Śm. 19; ಪ್ರತಿಪದಿ Nn. 155; Si. 39). ಪಾಡ್ಯ ಪಾಠಕ್ಕಾಗದು, ಪೌರ್ಣಮಿ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗದು. — ಪಾಡ್ಯವಾದರೂ ಸಡ್ಯವಿರಬಾರದು (Prvs.).

ಪಾಡ್ಯಮಿ pāḍyami. = ಪಡ್ಡಮಿ, ಪಾಡ್ಯ, etc. (Si. 39; My.; Te.: *cf.* Mhr. s. ಪಾಡಿಯ).

***ಪಾಣ pāṇa.** an expert in singing and dancing ವೇದಶಾಸ್ತ್ರದವರ ಹಿರಿಯರೆನ್ನೆ! ಮಾಯಾಭ್ರಾನ್ತಿ ಕವಿದ ಗೀತಜ್ಞರ ಹಿರಿಯರೆನ್ನೆ! ಇವರು ಹಿರಿಯರುಗಳೆ? ಯಾಗನಟ್ಟುವಿಗ ಪಾಣರು! Bv. 611 (T. ಪಾಣ. *cf.* ತಿರು ನೀಲ ಕಂಠಪಾಣರ್).

ಪಾಣವಿಕ pāṇavika. a man who beats the instrument paṇava (Cpr. 6, 86 va.).

ಪಾಣಿ pāṇi. 1. *the hand.* 2, holding in one's hand, wearing; see ಶೂಲ-. see Prv. s. ಪ್ರಾಣ.

ಪಾಣಿ pāṇi. 2. = ಪಾಣಿಯ. a drink. — ಪಾಣಿವಟ್ಟಲು. -ಬಟ್ಟಲು. a pedestal with a spout (for a liṅga, to carry off the water, My.).

ಪಾಣಿಗೃಹೀತಿ pāṇi-gṛihīti. *he whose hand has been taken hold of: a woman married according to the ritual,* a bride, a wife.

ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ pāṇi-grahaṇa. *taking by the hand: marrying, marriage.* ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವಾದರೆ ಗಾಣಗಿತ್ತಿಗೆ ಏನು? (Prv.). — ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಂಗೆಯ್. -ಒ-. to take by the hand, to marry (Śāstrasāra in W. after v. 1559).

ಪಾಣಿಘ pāṇi-gha. *striking the, or with the, hands: one who plays on a tabor or other hand-instrument; one who claps the hands together.*

ಪಾಣಿಜ pāṇi-ja. *a finger nail.*

ಪಾಣಿತಲ pāṇi-tala. the palm of the hand (ಅಂಗೆಯ್ Mr. 322).

ಪಾಣಿದಣ್ಡ pāṇi-daṇḍa. an oar (ಗಱೆ, ಹುಟ್ಟು Mr. 416).

ಪಾಣಿನಿ pāṇini. N. of an eminent grammarian. (My.). ಪಾಣಿನಿಯ ಸೂತ್ರ (Bp. 35, 29).

ಪಾಣಿನ್ಧಮ pāṇi-n-dhama. blowing through or into the hands. (G.).

ಪಾಣಿಪೀಡನ pāṇi-pīḍana. *pressing the hand: marrying, marriage.*

ಪಾಣಿಮುಕ್ತ pāṇi-mukta. *a weapon thrown by the hand.*

ಪಾಣಿಮೂಲ pāṇi-mūla. the root of the hand: *the extremity of the arm,* the wrist (ಮಣಿಕಟ್ಟು Mr. 322, o. r. ಮಣಿಬನ್ಧ).

ಪಾಣಿಯ pāṇiya. = ಪಾಣಿ 2. Tbh. of ಪಾನೀಯ. a drink. see ಪಾಣಿಯ ಬಾರ.

ಪಾಣಿಯಬಾರ pāṇiyabāra. Tbh. of ಪಾನೀಯದ್ವಾರ. an outlet for water. (Śmd. 384).

ಪಾಣಿಲಾಘವ pāṇi-lāghava. manual readiness, smartness, legerdemain (J. 22, 6. 12).

ಪಾಣಿವಾದ pāṇi-vāda. *one who plays on a tabor or other hand-instrument; one who claps the hands together.*

ಪಾಣಿಶಾಖಾಪರ್ವ pāṇiśākhā-parva. a finger-joint (ಬೆರಳುಗಳ ಗಣ್ಣು Mr. 322).

ಪಾಣಿಶಾಖೆ pāṇi-śākhe. a hand-branch: a finger (ಅಂಗುಲಿ, ಬೆರಳ್ Mr. 322).

ಪಾಣ್ಟಿ pāṇṭi. = ಪಾಟಿ 1. successive order. (ಪೋಲ್ಟೆ Ct. I, 42).

ಪಾಣ್ಡರ pāṇḍara. *whitish-yellow, whitish, white, pale.* 2, a white-robed mendicant. 3, red chalk.

ಪಾಣ್ಡವ pāṇḍava. a descendant or son of Pāṇḍu; see ಪಂಚ-. 2, a partisan of the sons of Pāṇḍu. ಪಾಣ್ಡವನಾಗಿ ಕಾಣ್ಡವನಾ ದಹಿಸಲಿಲ್ಲವೇ? — ಪಾಣ್ಡವರನ್ನರೆ ವಣ್ಡಾರಕನ್ನುಳದ ಕೋಣಗಳೋ? —ಪಗಡೆ ಯಾಡಿ ಪಾಣ್ಡವರು ಕೆಟ್ಟರು.— ಪಕ್ಷ ಪಾಣ್ಡವರಲ್ಲಿ, ಊಟ ಕೌರವರಲ್ಲಿ (Prvs.). see Śmd. 73. 287. 288. 292; J. 2, 4. 47; 5, 3. — ಪಾಣ್ಡವ ಮದ್ದು. (ಪೌಣ್ಡರೀಕ, ಪೌಣ್ಡರ್ಯ, ಪೆಣ್ಡಾರೇ ಗಡ್ಡೆ, ಬಿಳಿನೆಯ್ದಿಲೇ ಗಡ್ಡೆ Si. 153).

ಪಾಣ್ಡಿ pāṇḍi. ಪಾಣ್ಡ್ಯ. a village-officer (Mhr. ಪಾಣ್ಡ್ಯ; see ದೇಶ-).

ಪಾಣ್ಡಿತ್ಯ pāṇḍitya. (fr. ಪಣ್ಡಿತ). scholarship, erudition; cleverness, skill. (Bp. 2, 31; J. 2, 27; B. 2, 8; My.).

ಪಾಣ್ಡು pāṇḍu. *yellowish-white, white, pale.* 2, yellow disease: jaundice (ಪಾಣ್ಡುಕ Mr. 387, o. r. ಪಿಣ್ಡಿಕ). 3, N. of a son of Vyāsa, brother of Dhṛitarāṣṭra and Vidura, father of the Pañcapāṇḍavas. (Bh. 1, 5 sum.). 4, Dhṛitarāṣṭra (ಅನ್ಧರಾಜ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ Mr. 264).

ಪಾಣ್ಡುಕ pāṇḍuka. a yellowish-white or pale colour. 2, jaundice (see ಪಾಣ್ಡು No. 2). 3, a kind of cucumber (ಕುಲಕ, ಕಹಿಪಡಲ Mr. 146).

ಪಾಣ್ಡುಕಮ್ಬಲ pāṇḍu-kambala. *a white blanket.*

ಪಾಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಿ pāṇḍu-kambali. *a carriage covered with a white woolen cloth.*

ಪಾಣ್ಡುತನುಜ pāṇḍu-tanuja. a son of Pāṇḍu (Śmd. 266).

ಪಾಣ್ಡುಪುತ್ರ pāṇḍu-putra. = ಪಾಣ್ಡುತನುಜ. Arjuna (J. 8, 38).

ಪಾಣ್ಡುಭೂಮ pāṇḍu-bhūma. *a country with a yellowish soil.*

ಪಾಣ್ಡುರ pāṇḍura. *yellowish-white, white, pale.* 2, jaundice. 3, *the white leprosy, vitiligo.*

ಪಾಣ್ಡುರಂಗ pāṇḍu-raṅga. having a yellowish-white colour. Krisna (My.). 2, N. of a man (Bp. 4, 5; 9, 43; 50, 13; 61, 33). — ಪಾಣ್ಡುರಂಗವಿಟ್ಠಲ. Krisna (My.).

ಪಾಣ್ಡುರತರ pāṇḍura-tara. uncommonly white (Cpr. 8, 34).

ಪಾಣ್ಡುರಿತ pāṇḍurita. = ಪಾಣ್ಡುರ No. 1. (Abh. P. 12, 2 va.).

ಪಾಣ್ಡುರೋಗ pāṇḍu-rōga. = ಪಾಣ್ಡುರ No. 3. (C.).

ಪಾಣ್ಡುಸುತ pāṇḍu-suta. = ಪಾಣ್ಡುತನುಜ. (J. 24, 16).

ಪಾಣ್ಡ್ಯ pāṇḍya. N. of a people and of the country in the Dekhan inhabited by them (T. ಪಾಣ್ಡಿ, ಪಾಣ್ಡಿಯ); a prince of the Pāṇḍyas. see Bp. 6, 18; 11, 16. 17; ಕೂನ-, ಸೌನ್ದರ-, ಹೊರಟ-, and s. ಮಂಗಳಾಪುರ. —ಪಾಣ್ಡ್ಯಮಣ್ಡಲ. the country of the Pāṇḍyas (Bp. 27, 20). — ಪಾಣ್ಡ್ಯಮಹೀತಲ. = ಪಾಣ್ಡ್ಯಮಣ್ಡಲ. (Bp. 50, 50). — ಪಾಣ್ಡ್ಯವಸುಮತಿ. = ಪಾಣ್ಡ್ಯಮಹೀತಲ. (Bp. 50, 45).

ಪಾಣ್ಬ pāṇba. a whoremonger; an adulterer (ಜೋಡ, ಸಿತಗ Śmd. II; Kk. 89; ಸಿತಗ Ct. I, 16; ಪರಳಿಗ Ct. I, 43; II, 24; Abh. P. 8, 50 va.; 15, 39; *cf.* ಪಡು 3; ಪಾಱು 3). [ಪಾಣ್ಬನಂ ನಮ್ಬ Pb. 8, 72 va.; — ಪಾಣ್ಬರಂಕುಸಂ a piercing goad to adulterers. ನೋಡುತ್ತೆಗೆಲ್ವಂ ಪಾಣ್ಬರಂಕುಸಂ ಅಮ್ಮನ ಗನ್ಧವಾರಣಂ Pb. 1, 148 va.].

ಪಾಣ್ಬೆ pāṇbe. a whore; an adulteress (Śmd. 245). (ಜೋಡೆ, ಸಿತಗೆ Śmd. II; Kk. 89; ಜೋಡೆ Ct. I, 38; ಹಾದರಗಿತ್ತಿ, ಜೋಡೆ, ಬೆದೆಗಾತಿ, ಸಿತಗೆ, ಜಾರೆ Kk. 29; Śm. 75).

ಪಾತ pāta. 1. flying; falling, fall; a cast, a throw; a stroke; an attack; defect, fault. see ಅತಿ-, ಉತ್-, ತಾಲ-, ನಿ-, ಪಾದ-, Śmd. 112.

ಪಾತ pāta. 2. watched, protected, preserved.

ಪಾತಕ pātaka. causing to fall or sink; *sin, crime* (ಸೆರಗ Ct. I, 59). — ಪಾತಕ ಅೞಿ. sin to be destroyed or blotted out (Bp. 30, 14). — ಪಾತಕಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to commit a sin (J. 19, 27). — ಪಾತಕ ಪರಿಹರಿಸು. sin to be removed (Bp. 45, 8). — ಪಾತಕ ಹಿಡಿ. sin to take possession of one, or to undertake or incur sin (Bp. 28, 24).

ಪಾತಕತನ pātakatana. sinful state or behaviour; sin (My.; Jmt. 22 s. ಕೇಡು).

ಪಾತಕಿ pātaki. guilty of a crime, sinful; a sinner (Bp. 14, 30; 52, 7; J. 13, 31).

ಪಾತನ pātana. causing to fall, etc. see ನಿ-.

ಪಾತರ pātara. Tbh. of ಪಾತ್ರ. an actor, etc. (Sp. s. ಬಾಯು; My.; Te.). — ಪಾತರದವಳು. -ಅವಳು. = ಪಾತ್ರದವಳು. a dancing girl, a harlot (ಗಣಿಕೆ, ಪಣ್ಯಸ್ತ್ರೀ, ವಾರಸ್ತ್ರೀ, ವೇಶ್ಯೆ G.; My.). ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಪಾತರದವಳು (ಸ್ವರ್ವೇಶ್ಯೆ G.). ಪಾತರದವರ ಮನೆ (ವೇಶ); ಪಾತರದವರ ಸಮುದಾಯ (ಗಾಣಿಕ್ಯ G.).

ಪಾತರಗಿತ್ತಿ pātara-gitti. = ಪಾತರದವಳು. (My.). 2, a butterfly (C.; B. 4, 1).

ಪಾತಲಿಮರ pātali-mara. = ಹಾದರಿಮರ. a kind of tree. (St. & Pl.; *cf.* ಪಾದರಿ 1).

ಪಾತಷಾಹ pātaṣāha. = ಪಾಚ್ಛ. a king (B. 5, 38. 108).— ಪಾತಷಾಹಿ, relating to or granted by a Pāṣa; kingly; grand, noble; royalty, reign of a king (B. 5, 266; Mhr. H. ಪಾದಶಾಹೀ).

ಪಾತಾಲ pāta-āla. (=ālaya). = ಪಾತಾಳ. *one of the seven regions under the earth and the abode of the nāgas or serpents and demons;* a general name for the seven regions, hell (ಭೋಗಾವತಿ, ಅಧೋಲೋಕ Nn. 22). 2, *submarine fire.* ಸ್ವರ್ಗ ಮರ್ತ್ಯ ಪಾತಾಲದೊಳಗುಳ್ಳಖಿಲಶಬ್ದಪ್ರವರ್ತನೆಯನ್ ಅಭಿಧಾನವಾಗಿ ಪೇಳ್ವಂ (Mr. 2).

ಪಾತಾಲಗಂಗೆ pātāla-gaṅge. the ganges of the lower regions. (Bp. 19, 55).

ಪಾತಾಲನಿಲಯ pātāla-nilaya. *an asura, a demon;* a nāga.

ಪಾತಾಲಲೋಕ pātāla-lōka. the pātāla region (ಅಧೋಭುವನ, etc. Mr. 392).

ಪಾತಾಳ pātāḷa. = ಪಾತಾಲ. ಪಾತಾಳವಾದರೆ ಪಾತ್ರಮೇಳದವರಿಲ್ಲವೇ? ಪಾಪಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪಾತಾಳ (Prvs.). — ಪಾತಾಳಗಡ. a grappling hook or drag to catch things under water (My.; B. 3, 118). — ಪಾತಾಳಗರಡಿ. = ಪಾತಾಳಗಡ. (My.). — ಪಾತಾಳಗರುಡ. = ಗರುಡಪಾತಾಳ. a medicinal herb, said to be an antidote to snake-bites, Ophiorrhiza mungos L. (St. & Pl.). 2, = ಪಾತಾಳಗರಡಿ (My.). — ಪಾತಾಳಭೇದಿ. = ಪಾತಾಳಗಡ. (Te.; My.). — ಪಾತಾಳಲಂಕೆ. the Laṅkā of the lower regions (Abh. P. 9, 196).

ಪಾತಿ pāti. a basin for water round the foot of a tree, etc. (Bp. 57, 91; My.; Te. ಪಾತಿ, ಪಾತು, ಪಾದಿ, ಪಾದು; T., M. ಪಾತ್ತಿ). 2, a garden bed (My.; Te., T., M.).

ಪಾತಿ pāti. 1. Tbh. of ಪಾರ್ವತಿ. a N. (My.). — ಪಾತಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. of women (My.).

ಪಾತಿ pāti. 2. = ಪತಿ 2. towards, etc. (Sk.).

ಪಾತಿತ pātita. made to fall, felled, thrown down, etc. (Cpr. 4, 27).

ಪಾತಿವ್ರತೆ pāti-vrate. = ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ. (Bp. 25, 37). see Rām. 2, 2, 44. (where ಪಾತಿವ್ರತೆಯರು).

ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ pātivratya. (fr. ಪತಿವ್ರತಾ). devotedness or loyalty to a husband, conjugal fidelity. (My.; B. 5, 292).

ಪಾತುಕ pātuka. *apt or disposed to fall;* falling.

ಪಾತ್ರ pātra. = ಪಾತರ, ಪಾತ್ರೆ. a drinking vessel; a goblet, a cup, etc. 2, *a vessel in general.* ಪಾತ್ರವಿದ್ದಷ್ಟೆ ನೀರು ಸಿಕ್ಕೀತು (Prv.). 3, *any kind of sacrificial vessel.* 4, *the channel or bed of a river* (ತೊಱೆಯ ನಡುವು Mr. 415). 5, a utensil (ಅಡ್ಡಣಿಗೆ 212). 6, a receptacle, a recipient or a person in whom any quality is contained: *a fit or competent or worthy person or man,* a person or man worthy to receive gifts; fit for; a recipient or subject also of curses, blame, etc. feminine ಪಾತ್ರಳು (My.). ತರಹರಿಸಲಾ ಅದನಳು ಮರಣಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳು (Prv.). 7, a king's counseller or minister. 8, an actor, dramatis persona. ಪಾತ್ರವಾಡೆ ವಾದಕಂ ಬಾಜಿಸಿದಂ (Śmd. 296). 9, a part in a play (Sk.); a disguise, an assumed character (My.; Mhr.); performing, dancing (Mhr. ಪಾತ್ರಾ, a dancing girl). ಪಾತ್ರವನಾಡುವವಳು (ನರ್ತಕಿ, ಲಾಸಿಕೆ Nr.). ಕೊತ್ತಿ ಪಾತ್ರ ಒಲೆ ಮುನ್ದೆ. — ಅಮುಗದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಾಡುವಾಗ ಮದ್ದಳೆ ಎರವು ಬೇಡಿದರನ್ತೆ (Prvs.). — ಪಾತ್ರದವಳು. = ಪಾತರದವಳು. (My.). — ಪಾತ್ರಪನಿವಿ. a shrub with long continuous rows of circular bracts hiding the flowers, Desmodium pulchellum Benth. (Z.).

ಪಾತ್ರತೆ pātrate. capacity, fitness, worthiness. (My.).

ಪಾತ್ರತ್ವ pātratva. = ಪಾತ್ರತೆ. (My.).

ಪಾತ್ರದ pātra-da. a balance (ತ್ರಾಸು Mr. 358).

ಪಾತ್ರವಿಶೇಷ pātra-viśeṣa. a distinguished person (Śmd. 125).

ಪಾತ್ರೀಭೂತ pātrī-bhūta. having become a fitting receptacle or recipient, fit for (Abh. P. 1, 4).

ಪಾತ್ರೆ pātre. = ಪಾತ್ರ Nos. 1-3. (ತಟ್ಟೆ Mr. 212; My.; B. 5, 142). see ಜಲ-, ಮೃಣ್ಮಯ-, ಸು-.

ಪಾಥಸ್ pāthas. *water.*

ಪಾಥೇಯ pāthēya. (fr. ಪಥಿ). *provisions for a journey* (ಸಮ್ಬಳ Mr. 234).

ಪಾಥೋದ pāthas-da. a cloud. (My.).

ಪಾಥೋಧರ pāthas-dhara. a cloud. (My.).

ಪಾಥೋಧಿ pāthas-dhi. the ocean. (My.).

ಪಾಥೋನಿಧಿ pāthas-nidhi. the ocean. (My.).

ಪಾಥೋಭೃತ್ pāthas-bhṛit. a cloud (ಮೋಡ G.; My.).

ಪಾಥೋರುಹ pāthas-ruha. the lotus.

ಪಾಥೋರುಹಾಕ್ಷ pāthōruha-akṣa. Viṣṇu (J. 7, 56).

ಪಾದ್ pād. = ಪಾಯ್. a foot. see ಗೂಢ-, ಬಹು-.

ಪಾದ pāda. = ಪಾಗ, ಪಾಯ 1, ಪಾವ 1, ಪಾವು. *a foot* (ಅಂಘ್ರಿ, ಕಾಲು Nn. 130; ಕಾಲು 77; ಅಡಿ, ಕಾಲ್ Śm. 70). 2, *an affix to proper names as a title of respect.* 3, *the foot of a mountain, a hill at the foot of a mountain.* 4, *the root of a tree* (Mr. 104). 5, *a ray of light;* lustre (ತೇಜ, ತೇಜಸ್ಸು Nn. 130). 6, *a quarter, a fourth part.* 7, a verse-quarter (Ch.). 8, a verse-line (Ch.). 9, a quarter of a weight of gold. 10, = ಪದಪೂರ, ಪಾದಪೂರಣ (Nn. 130). 11, a part in general. 12, combination (? ಬೆರಕೆ Mr. 460). ಪಾದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪಾಪೋಸು, ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ. — ಪಾದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರೂ ನಾಗಪ್ಪ ಕಚ್ಚದೆ ಬಿಡ. — ಪಾದಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. a gift placed at the feet of a guru (My.). 2, price (of a thing, My.).

ಪಾದಕಟಕ pāda-kaṭaka. (= ಪಾಡಗ). *an anklet.*

ಪಾದಗ್ರಹಣ pāda-grahaṇa. *laying hold of or clasping the feet of a person, as a mark of respectful salutation.*

ಪಾದಚಾರಿ pāda-cāri. *walking on foot;* a footman.

ಪಾದಜ pāda-ja. a Śūdra. (My.).

ಪಾದತಲ pāda-tala. the sole or lower part of the foot. (Kk. 98).

ಪಾದತೀರ್ಥ pāda-tīrtha. water in which the feet (of superiors) have been washed (My.).

ಪಾದತ್ರಾಣ pāda-trāṇa. foot-protecting: a sandal, a shoe, a boot. see ಮೆಟ್ಟು.

ಪಾದನ pādana. causing to go or to obtain. see ಪ್ರತಿ-.

ಪಾದಪ pāda-pa. drinking with the root: *a tree* (ಮರ Nn. 28).

ಪಾದಪಟ್ಟ pāda-paṭṭa. = ಪಾಯವಟ್ಟ. a badge of honour for the foot; an ornament for it.

ಪಾದಪದ್ಮ pāda-padma. a lotus-like foot, a foot beautiful as a lotus. (My.).

ಪಾದಪಯೋಜ pāda-payōja. = ಪಾದಪದ್ಮ. (Śsv. 3, 56).

ಪಾದಪಾಗ್ರ pādapa-agra. the top of a tree (ಶಿಖಿ, ಮರದ ತುದಿ Nn. 4).

ಪಾದಪಾತ pāda-pāta. a foot-ball, a tread, a kick (Cpr. 5, 76 va.).

ಪಾದಪಾಶ pāda-pāśa. = ಪಾದವಾಸ. a foot-rope for cattle, etc.; an anklet of small bells, etc.

ಪಾದಪಾಶನ pādapa-aśana. eating trees: fire. 2, a certain metrical foot (Ch.).

ಪಾದಪೀಠ pāda-pīṭha. a foot-stool. (My.).

ಪಾದಪೂಜೆ pāda-pūje. homage paid to the feet of gurus (My.).

ಪಾದಪೂರಣ pāda-pūraṇa. filling out a part or a line of a verse, expletive; the act of filling out a line or the measure of a verse; *an expletive,* like ನೆಱೆ, ಸಲೆ, etc. (Ct. I, 19; II, 34).

ಪಾದಪ್ರಹರಣ pāda-praharaṇa. a kick. see ಒದೆ.

ಪಾದಬನ್ಧ pāda-bandha. *any tie for the foot.*

ಪಾದಬನ್ಧನ pāda-bandhana. *any tie for the foot.* 2, *a stock of cattle.* see ಗುದಿ.

ಪಾದರ pādara. = ಹಾದರ. adultery [ಪಾದರದೊಳೊಳ್ಪಂಸಾರ ಸರ್ವಸ್ವಮಂ ಗೆಲೆವನ್ದಿಪ್ಪಿನಲಪ್ಪನಾಳ್ದ ಸವಿಯುಣ್ಬಕ್ಕುಂ Pb. 4, 84]; (J. 2, 5). (*cf.* ಪಾಱು 3).

ಪಾದರಕ್ಕೆ pāda-rakke. Tbh. of ಪಾದರಕ್ಷೆ (Śmd. 376).

ಪಾದರಕ್ಷಣ pāda-rakṣaṇa. foot-guarding: *a sandal, a shoe, a boot.*

ಪಾದರಕ್ಷೆ pāda-rakṣe. = ಪಾದರಕ್ಕೆ, ಪಾದರಕ್ಷಣ. (ಉಪಾನಹ್, ಪಾದ ರಕ್ಷಣ Hla.; ಪಾದು, ಪಾದುಕೆ, ಉಪಾನಹ್ Si. 344; Bp. 55, 57).

ಪಾದರಸ pāda-rasa. quicksilver, mercury (ಸೂತ Nn. 32; ಪಾರದ 83; ಸೂತ, ರುಚಿರಾಮ 131; ಚಪಲ, ರಸ, ಪಾರದ, etc. Si. 332; My.).

ಪಾದರಿ pādari. an adulteress (J. 5, 61).

ಪಾದರಿ pādari. 1. = ಹಾದರಿ. Tbh. of ಪಾಟಲ. a kind of tree. (Śmd. 364, o. r. ಹಾದರಿ; ಪಾಟಲ, ಪಾಟಲಿ Mr. 118; ಪಾಟಲಿ Śm. 25; ಪಾಟಲಿ, etc. Si. 134; ಮೋಘ G.; Cpr. 7, 56. 69; Te., T., M. ಪಾದಿರಿ). — ಪಾದರೀ ಮರ. a high tree, Stereospermum chelonoides D. C. (St. & Pl.).

ಪಾದರಿ pādari. 2. = ಪಾದ್ರಿ. a padre or priest (Portuguese; My.; M.; B. 5, 272).

ಪಾದರಿಗ pādara-iga. = ಹಾದರಿಗ. an adulterer. ಪಾದರಿಗಂ ಪಲವಣ್ಣನ್ ಅದೇನ್ ಈವಂ? (Śmd. 211. Mdb.).

ಪಾದವಲ್ಮೀಕ pāda-valmīka. *elephantiasis.* see ಒಱಲೆಗಾಲ್.

ಪಾದವಾಸ pādavāsa. Tbh. of ಪಾದಪಾಶ. an anklet of small bells. (Śmd. 380).

ಪಾದವಿನ್ಯಾಸ pāda-vinyāsa. = ಪದವಿನ್ಯಾಸ. 2, the putting down or spreading of rays (Cpr. 1, 47).

ಪಾದಶಾಖೆ pāda-śākhe. a toe. (R.).

ಪಾದಶೃಂಖಲೆ pāda-śriṅkhale. = ಪಾದಸಂಕಲೆ. a chain for the foot.

ಪಾದಷಹ pādaṣaha. = ಪಾಚ್ಛ, etc. a pasha. (My.).

ಪಾದಸಂಕಲೆ pāda-saṅkale. Tbh. of ಪಾದಶೃಂಖಲೆ (Śmd. 176).

ಪಾದಸಂಘಟ್ಟನ pāda-saṅghaṭṭana. striking or crushing with the foot. see ತುಳು.

ಪಾದಸರೋಜ pāda-sarōja. = ಪಾದಪದ್ಮ. a lotus-like foot. (Śsv. 2, 100).

ಪಾದಸ್ಫೋಟ pāda-sphōṭa. *a blister or sore on the foot.*

ಪಾದಾಗ್ರ pāda-agra. *the point or extremity of the foot.*

ಪಾದಾಂಗದ pāda-aṅgada. *an ornament for the feet or toes, an anklet.*

ಪಾದಾತ pāda-āta. *a foot-soldier.* 2, *infantry.*

ಪಾದಾತಿ pādāti. = ಪಾದಾತಿಕ. (Sk.; R.).

ಪಾದಾತಿಕ pādātika. *a foot-soldier.*

ಪಾದಾದಿಯಮಕ pāda-ādi-yamaka. a kind of yamaka (Kāvy. III, 2, B, 3 seq.).

ಪಾದಾಮ್ಬುಜ pāda-ambuja. = ಪಾದಪದ್ಮ. a lotus-like foot. (J. 9, 27).

ಪಾದಾಮ್ಬುರುಹ pāda-amburuha. = ಪಾದಾಮ್ಬುಜ. (Cpr. 3, 72).

ಪಾದಾವರ್ತ pāda-āvarta. *a wheel worked with the feet for raising water from a well.*

ಪಾದಿ pādi. 1. (fr. ಪಾಯ್ 1). = ಪಾಯ್ 2, etc., ಹಾದಿ. a road. ಗಜಂ ಪೋದ ಪಾದಿಯಿದು! (Rāghc. 17, 68). [T. ಪಾದೈ; Tu. ಸಾದಿ].

ಪಾದಿ pādi. 2. (= ಪಾಟಿ 1; ಪಾದಿ 1?). equal? (ಸರಿ, ದೊರೆ, ಪಡಿ, ಗಡೆ, ಪಾಸಟಿ, ಎಣೆ, etc., ಸಮಾನ Ss.). [T. ಪಾದಿ, half].

ಪಾದಿತ pādita. gone to; obtained. see ಆ-.

ಪಾದು pādu. ಪಾದೂ. = ಪಾದುಕೆ. *a shoe, etc.*

ಪಾದುಕ pāduka. = ಪಾದುಕೆ, ಪಾವುಗೆ, ಹಾವಿಗೆ, ಹಾವುಗೆ 1, q. v. (ಅನುಪದೀನ, ಹಾವಿಗೆ Mr. 205, o. r. ಹಾವುಗೆ).

ಪಾದುಕಾಕಾರ pādukā-kāra. *a shoemaker.*

ಪಾದುಕಾಸಿದ್ಧಿ pādukā-siddhi. a magical slipper or shoe, supposed to have the power of conveying the wearer wherever he likes. ಪಾದುಕಾಸಿದ್ಧಿಯಿದ್ದರೂ ನಾಜೋದು ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಪಾದುಕೆ pāduke. = ಪಾದುಕ, etc. *a wooden shoe, a shoe, a slipper* (ಎಕ್ಕಮಡ Kk. 39). 2, an impression of a foot on stone or wood, worshipped as the trace of some god or guru (My.; Mhr.).

ಪಾದೂಕೃತ್ pādū-krit. *a shoemaker.*

ಪಾದೆ pāde. — ಪಾದೆಮುಳ್ಳುಗಿಡ. a perennial herb, Polycarpea corymbosa Lam. (St. & Pl. = M. ಪಾರಮುಳ್).

ಪಾದೋದಕ pāda-udaka. water for washing the feet; water in which the feet of a person have been washed (Grj. 4, 48 va.).

ಪಾದ್ಯ pādya. relating to the foot: *water for washing the feet.* 2, washing the feet (Mhr.). ಪಾದ್ಯಕ್ಕೆ ನೀರು ಇಲ್ಲ, ಊಟಕ್ಕೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಯೆಲ್ಲಿ? (Prv.).

ಪಾದ್ರಿ pādri. = ಪಾದರಿ 2. a Christian priest. (My.; B. 5, 206).

ಪಾನ pāna. = ಪಾನೆ. drinking; enjoying. 2, a drink, a beverage. 3, a drinking vessel. 4, *a water-conduit, a canal.* see ಈಟ್ಟು, ಕುಡಿ; ಕೊಡ-.

ಪಾನಕ pānaka. a draught, a drink, a beverage (Sk.); hydromel, beverage made of jaggory, sugar, etc. and water, and drunk as sherbet (Te.; My.). ಕುಡಿಯುವ ಪಾನಕದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ. — ಪಾನಕಾ ಕುಡಿಯುವಾಗ್ಯೆ ಮಾಣಿ ಕುತ್ತಿಗೇ ಹಿಡಿದ. — ಪಾನಕಾ ಬೇಕೆನ್ನು, ಶುನಕಕ್ಕೆ ಕರದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಪಾನಗೋಷ್ಠಿ pāna-gōṣṭhi. *a drinking party; a place where people drink together* (ಆಪಾನ, ಮಾಜು ಕುಡಿವುದು Mr. 221).

ಪಾನಗೋಷ್ಠಿಕೆ pāna-gōṣṭhike. = ಪಾನಗೋಷ್ಠಿ. *a drinking party, etc.*

ಪಾನಪಾತ್ರ pāna-pātra. *a drinking vessel, a goblet, etc.*

ಪಾನಭಾಜನ pāna-bhājana. *a drinking vessel, a goblet, etc.*

ಪಾನಾಮ್ಬು pāna-ambu. drinking-water (Bp. 12, 9).

ಪಾನಿ pāni. water (My.; H.; Mhr. ಪಾಣೀ).

***ಪಾನಿಗಟ್ಟು pāni-kaṭṭu.** to give a religious offering to a Jaina ascetic. ಎಮ್ಮ ಮನೆಯೊಳುಣ್ಣು ತಪಮ್ಪಟ್ಟನ್ ಇಂ ನಾಳೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯೊಳ್ ಪಾನಿಗಟ್ಟುವಂ Vr. 79, 12; 12, 81.

ಪಾನೀಯ pānīya. = ಪಾಣಿ 2, ಪಾಣಿಯ. to be drunk, drinkable. 2, a beverage, a drink. 3, *water.*

ಪಾನೀಯಜ pānīya-ja. a lotus.

ಪಾನೀಯಜಾಸನ pānīyaja-āsana. Brahmā (Rām. 4, 2, 13).

ಪಾನೀಯದ್ವಾರ pānīya-dvāra. = ಪಾಣಿಯಬಾರ. an outlet for water.

ಪಾನೀಯಮಣ್ಡಪ pānīya-maṇḍapa. = ಪಾನೀಯಶಾಲಿಕೆ. (Cpr. 1, 94 va.).

ಪಾನೀಯಶಾಲಿಕೆ pānīya-śālike. *a shed on the road-side for providing passengers with water.*

ಪಾನು pānu. a leaf; the leaf of a book (Mhr.; My.); the leaf of piper betel; the roll of this leaf with betel-nut, spices and lime, pan. (Mhr.; My.).

ಪಾನೆ pāne. = ಹಾನೆ. (Tbh. of ಪಾನ). a pot of metal or earth (T. ಪಾನೈ; M. ಪಾನಿ; see ಇಪ್-, ಒಪ್-, ಕೊಡ-).

ಪಾನ್ತ pa-anta. a term ending in pa (Śmd. 316).

ಪಾನ್ಥ pāntha. (fr. ಪಥಿ). *a wanderer, a traveller.*

ಪಾನ್ಥಸ್ಥ pānthastha. = ಪಾನ್ಥ. (Mhr.; B. 4, 155).

ಪಾಪ pāpa. = ಪಾಪೆ, etc. a small child (My.). see ಕಾಡ-.

ಪಾಪ pāpa. *bad, wicked, vicious, sinful,* etc. 2, a bad man. 3, *sin, vice, crime, wickedness, guilt* (Bp. 55, 7). 4, bad fortune, bad state, misery, a scrape, a strait. ಪಾಪ, o misery! etc. (My.; B. 2, 38. 44; 3, 89; 4, 44). ಪಾಪ ಬರಬಾರದೆನ್ದು, ಶಾಪ ಕೊಣ್ಡ. — ಪಾಪದಲ್ಲಿ ತಾಪ ತಪ್ಪದು. — ಪಾಪ ಹೋಗಬೇಕೆನ್ದು, ತೋಪಿಯಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡ. — ಪಾದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪಾಪೋಸು, ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ. — ಮನ ವಱಿಯದ ಪಾಪವಿಲ್ಲ, ತನು ತಿಳಿಯದ ನೋವಿಲ್ಲ. — ಪಾಪಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಡತಿ, ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ತಾಯಿ. (Prvs.). see Prv. s. ಭಾರ. — ಪಾಪ ಅೞಿ. sin to be destroyed (Bp. 1, 25). — ಪಾಪ ಕೆಡೆ. sin to fall, perish or vanish (Bp. 45, 34). — ಪಾಪ ತಿದ್ದು. to rectify sin (Dp. 150, 5). — ಪಾಪ ಪ್ರಹರಿಸು. to repel or remove sin (Bp. 61, 79). — ಪಾಪ ಹರಿ. sin to go away (Bp. 45, 8). — ಪಾಪ ಹೊಱು. to bring sin upon oneself (Bp. 60, 9).

ಪಾಪಕ pāpaka. bad, evil, wicked; evil, wrong, wickedness, sin. see ಹಾವುಗೆ 2.

ಪಾಪಕರ್ಮ pāpa-karma. an evil deed, a bad action, etc. (Bp. 57, 58). ವ್ಯಾಪಾರವನ್ ಅಱಿದಲ್ಲದಾ ಪರವು ಕಾಣಿಸದು, ಪಾಪಕರ್ಮಗಳ ಅತಿಗಳೆದು ನಿನ್ದವಗೆ ಕೋಪವನ್ ಎಲ್ಲಿಹುದು? (Sp.).

ಪಾಪಕ್ಷಯ pāpa-kṣaya. the destruction of sin. see W. v. 1256; (Vivēkacintāmaṇi, Madras. 1867, p. 422). ಪಾಪಕ್ಷಯವಾಗಲೆನ್ದು, ಕಾಶಿಗೆ ಹೋದರೆ ಕುಲಕ್ಷಯವಾಗಲೆನ್ದು, ಮೊಸಳೆ ಎಳಕೊಣ್ಡು ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಪಾಪಗ್ರಹ pāpa-graha. a planet of evil or malignant aspect, as rāhu, kētu, śani and maṅgala. (My.).

ಪಾಪಚಿತ್ತ pāpa-citta. evil-minded, being of an evil disposition (Bp. 32, 51).

ಪಾಪಚೇಲಿ pāpa-cēli. *the creeper Clypea hernandifolia* W. & A. see ಅಗುಳುಸುಣ್ಟಿ.

ಪಾಪಟೆ pāpaṭe. = ಪಾಪಡಿ, q. v. 2, (Tbh. of ಪರ್ಪಟ). = ಪಾಪರೆ, ಪಾವಟೆ. see ಕಾಡ-. — ಪಾಪಟೆಗಿಡ. (ವಿಶಾಲೆ, ಇನ್ದ್ರವಾರುಣಿ ಅನ್ದರೆ ಹಾವುಮೆಕ್ಕೇ ಗಿಡ; ಪಾಪಟೆಗಿಡವೆನ್ದು, ಕೆಲವರರ್ಥ ಹೇಳುವರು Si. 161); a shrub or small tree, Pavetta indica Lin. (Ixora pavetta Roxb., St. & Pl.; Ixora tomentosa, Te.).

ಪಾಪಡಿ pāpaḍi. = ಪಾಪಟೆ. Tbh. of ಪರ್ಪಟ. a kind of fragrant substance. (ಜತುಕೆ, ಪರ್ಪಟ Mr. 141, o. r. ಪಾಪಟೆ).

ಪಾಪದೂರ pāpa-dūra. a man who is far from sin (Bp. 27, 78).

ಪಾಪನಾಶನ pāpa-nāśana. the destruction or removal of sin (Bp. 27, 26; Dp. 130, 53). 2, a remover of sin (Dp. 134, 11).

ಪಾಪನಿವರ್ತಕ pāpanivartaka. abolishing or removing sin (Vivēka-cintāmaṇi p. 515).

ಪಾಪನಿವಾರಣ pāpa-nivāraṇa. keeping off, checking or averting sin (My.).

ಪಾಪನಿಷ್ಕೃತಿ pāpa-niṣkṛiti. atonement for sin (My.).

ಪಾಪಪರಿಹಾರ pāpa-parihāra. taking away or removing sin (C.; see Bp. 60, 57).

ಪಾಪಮುಕ್ತಿ pāpa-mukti. liberation from sin, remission of sin (Vivēka-cintāmaṇi p. 422).

ಪಾಪರಾಶಿ pāpa-rāsi. = ಪಾಪೌಘ. ಪಾಪರಾಸಿಗಳು (ಪಾಪೌಘ, ವಿಷ್ಟ Nn. 103).

ಪಾಪರೆ pāpare. = ಪಾಪಟೆ. the bitter apple, colocynth; the bitter melon vine (Te.). see ಕಾಡ-, ಪಿಲ್ಲ-. — ಪಾಪರೆಚೆಟ್ಟು. (ಚಿತ್ರೆ, ಗವಾಕ್ಷಿ, ಗೋಡುಮ್ಬೆ Si. 161; Te. = ಪಾಪರೆ).

ಪಾಪರ್ದ್ಧಿ pāpa-ṛiddhi. sin-prosperity: *getting a living by hunting;* the chase.

ಪಾಪವಿಮುಕ್ತ pāpa-vimukta. free from sin, liberated from all crime (Vivēka-cintāmaṇi p. 499).

ಪಾಪವಿಮೋಚನ pāpa-vimōcana. liberation from sin (My.).

ಪಾಪಾತ್ಮ pāpa-ātma. evil-minded; a sinner, a reprobate, a very wicked person. (My.). ಪಾಪಾತ್ಮನ್ನ ಪರಮಾತ್ಮ ತಿಳಿಯನೇ? (Prv.).

ಪಾಪಾಸು pāpāsu. = ಪಾಪೋಸು. a shoe or slipper. (My.; Tu., Te.; T. ಪಾಪಾಚ್ಚಿ). — ಪಾಪಾಸುಕಳ್ಳಿ. the prickly pear (My.).

ಪಾಪಿ pāpi. = ಪಾಯಿ 2. wicked, sinful, bad; a sinner, a criminal (ಖೇಟ, ನಿಕುಷ್ಟ, ಕಷ್ಟ, etc. Mr. 225; Śmd. 287; Bp. 13, 20; 28, 38; 45, 10; B. 3, 96). ಪಾಪಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪಾತಾಳ. — ಪಾಪಿಗಳ ದೇವರೆನ್ದು, ಪಾಪೋಸಿನಿನ್ದ ಹೊಡೆಯಬಾರದು. — ಪಾಪಿಗೆ ಪರಮಾಯು, ಲೋಭಿಗೆ ಚಿರಾಯು. — ಪಾಪಿಗೆ ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲ, ಪಾಪೋಸಿಗೆ ಮಡಿಯಿಲ್ಲ. — ಪಾಪಿಗೆ ಪಾರಾಯಣದ ಯೋಚನೆಯುಣ್ಟೇ? — ಪಾಪಿ ಗಳಿಸಿದ್ದು ಪರರ ಪಾಲು. — ಪಾಪಿ ಪರಕ್ಕೆ ಹೋದಾನೇ? — ಪಾಪಿ ಪರರ ಕಷ್ಟ ಬಲ್ಲನೇ? — ಪಾಪಿಯ ಕೆಡಿಸಿದವರಿಲ್ಲ, ಪುಣ್ಯವನ್ತನ ಬದುಕಿಸಿದವರಿಲ್ಲ. — ಪಾಪಿಯ ಧನ ಪರರಿಗೆ, ಲೋಭಿಯ ಧನ ಕತ್ತೆಗೆ. — ಪಾಪಿಯಾದವ ಭೂಪತಿಯಾದಾನೋ? — ಪಾಪಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಮೊಣಕಾಲುದ್ದ ನೀರು. — ಪಾಪೀ ಗಣ್ಟು ಪರರಿಗೆ, ಮುಣ್ಡೇ ಗಣ್ಟು ಕಣ್ಡವರಿಗೆ. — ಪಾದಕ್ಕೆ ಪಾಪೋಸು, ಪಾಪಿಗೆ ಪುಟಗೋಸಿ (Prvs.). [— ಪಾಪಿಯಕೂಸು. sinner's child. ಪಾಪಿಯ ಕೂಸನೆತ್ತಿದನ್ತೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮ ದೇವರ ಭಕ್ತಿ ಅಳಿಮನದವರಿಗೆ ಅಳವಡದಯ್ಯ Bv. 667].

ಪಾಪಿಷ್ಠ pāpiṣṭha. most wicked, worst, exceedingly bad (Bp. 60, 20; My.).

ಪಾಪೆ pāpe. = ಪಾಪ, ಹಾಹೆ. a figure, an ornamental form, a puppet, a doll; a badge, an ensign; the pupil of the eye [ಪಳುಕಿನ ಪಾಪೆಯನಮರ್ದಿಂ ತೊಳೆದನ್ತೆ Ap. 6, 39]; (Abh. P. 3, 39; 4, 12; My.; Te. ಅಬೆ, ಪಾಪೆ, the pupil of the eye; ಪಾಪೆ also: a child; T. ಪಾವೈ, M. ಪಾವೆ, a doll, puppet; Te. ಪಾಪಡು, a little boy, *cf.* ಪಸುಳೆ and ಪಾಂಗು). (ರಥದ) ಪಾಪೆ ರೂಪುಗೆಟ್ಟುದು (Abh. P. 13, 69).

ಪಾಪೋಸು pāpōsu. = ಪಾಪಾಸು. a shoe or slipper (My.; M.; Mhr., H. ಪಾಯಪೋಸ). see Prvs. s. ಪಾದ, ಪಾಪಿ.

ಪಾಪೌಘ pāpa-ōgha. a heap of inauspicious things: the feces, excrement (ವಿಷ್ಟ, ಪಾಪರಾಸಿಗಳು Nn. 103).

ಪಾಪ್ಮ pāpma. *evil, sin, crime.*

ಪಾಮ pāma. *herpes, itch, scab* (ಕಚ್ಚು, ಖಸ, ಕೆರಕು Mr. 384).

ಪಾಮನ pāmana. = ಪಾಮರ. *diseased with herpes, etc.*

ಪಾಮರ pāmara. *diseased with herpes, scabby.* 2, *low, vulgar;* stupid. 3, a man of the lowest extraction: a Kirāta (ಅಚಲ, ಕಿರಾತ Nn. 41; ಕ್ಷುಲ್ಲಕ Mr. 517); an unrefined, vulgar man, etc. (ಪ್ರಾಕೃತ, ಬರ್ಬರ, ಇತರ ತಾನ್ ಒಲ್ಲದಂ Mr. 229, o. r. ತನಗಲ್ಲದವಂ).

ಪಾಮರತನ pāmaratana. lowness, rudeness, etc. (My.).

ಪಾಮರಿ pāmari. a Śabara or Kirāta female (ತ್ರಿಶೂಲೆ, ಶಬರಸ್ತ್ರೀ Nn. 92; C. Bp. 11, 9; J. 3, 5. 6. 8).

ಪಾಮೆ pāme. *herpes, scab.*

ಪಾಮ್ಬ pāmba. a powerful, heroic or eminent man (ವೀರವಡೆದಂ Ct. I, 61; *cf.* ಅಣ್ಬ).

ಪಾಯ್ pāy. 1. (Śmd. 53). = ಪಾಯಿ 1, ಹಾಯ್ 1, ಹಾಯಿ 1, ಹಾಯು. to jump over; to step over, to pass over, to cross; to jump, to leap; to leap against, to assault (ಲಂಘನ Śmd. Dh.; My. as ಹಾಯ್; T., M.); to step, to advance, to go, to flow (My. as ಹಾಯ್; T., M.); to run against, to butt, to gore (My. as ಹಾಯ್; T. M.); to knock against (v. i.), as the head (My. as ಹಾಯ್). P. p. ಪಾಯ್ದು. [ಜಲನಿಧಿಯಂ ಪಾಯ್ದೊರ್ವನೆ ನಿಲಿಕಿ ದಶಾನನ ಪೊಱಲನಾ ಲಂಕೆಯನಾ Kr. 3, 191; Pb. 4, 13; Ap. 6, 34]. ಮರನಂ ಪಾಯ್ದಂ (Śmd. 195). ಪೊಳೆಪಿಂಚವೋಯ್ತು, ತಾರಗೆ ಬೆಳಗುಱಿದುವು, ಹಿಮಕರಂಗೆ ಪಾಯ್ವ ಚಕೋರಾವಳಿ ಬೆಱಗಾದುದು, ಕುಮುದಂಗಳ ನಗೆ ಬತ್ತಿದುವು ಪಾಯ್ವ ನೇಸಱಿನಾಗಳ್ (Līlv. 3, 5). ಕೆಲಕೆ ಪಾಯ್ (ಪರ್ವಳಿಸು Bhn. 28). see Cpr. 2, 24; Bp. 22, 15. 34; Rśv. 5, 117; 6, 11 va. (twice); 13, 78. 91; J. 3, 32; 14, 9; 31, 62; ಕಡೆವಾಯ್, ದಿಣ್ಡವಾಯ್, ಮೇಲ್ವಾಯ್.

ಪಾಯ್ pāy. 2. = ಪಾದಿ 1, ಪಾಯ, ಪಾಯಿ 2, ಪಾಯು, ಹಾಯ್ 2, ಹಾಯಿ 2. going; course, way; manner, propriety, fitness. see ತಱಿವಾಯ್.

ಪಾಯ್ pāy. 3. = ಪಾಯ್ದು. P. p. of ಪಾಯ್ 1. — ಪಾಯ್ತರ್. to run, to flow (Abh. P. 13, 128; Śśv. 4, 22); to come (Śśv. 3, 62; 4, 11. 43).

ಪಾಯ್ pāy. (= ಪಾಯ 1, etc.). Tbh. of ಪಾದ್. a foot. — ಪಾಯ್ದಳಿ. infantry (My.). — ಪಾಯ್ಖಾನೆ. = ಪಾಯಖಾನೆ, q. v. (My.). — ಪಾಯ್ಶುದ್ಧಿ. = ಪಾಯಾಶುದ್ಧಿ, q. v. (My.).

ಪಾಯ pāya. = ಪಾಯ್ 2, etc. course, way, etc. see ತಱಿವಾಯ.

ಪಾಯ pāya. 1. = ಪಾಯಿ 3. Tbh. of ಪಾದ. a foot. [Cv. 1400]. see ಪಾಯವಟ್ಟ. — ಪಾಯಖಾನೆ. = ಪಾಯ್ಖಾನೆ, ಪಾಯಿಖಾನೆ. a privy (My.; Mhr., H., Br.). — ಪಾಯದಟಿ. = ಪಾಯ್ದಟಿ. (J. 4, 31; 17, 30. 45; 20, 23).

ಪಾಯ pāya. 2. = (ಪಾಯ್, ಪಾಯ 1), ಪಾಯಾ, q. v. (My.).

ಪಾಯಕ pāyaka. = ಪಾಯಿಕ. (Bh. 3, 5, 22).

ಪಾಯಕು pāyaku. = ಪಾಕು 1 (Bh. 6, 8, 52).

ಪಾಯವಟ್ಟ pāya-paṭṭa. Tbh. of ಪಾದಪಟ್ಟ. a foot-ornament. (Śmd. 380; ಪೆಣ್ಡೆಯ Mr. 344; Cpr. 7, 115 va.; Bp. 4, 36; 42, 12; in Te. = ಅನ್ದಿಗೆ).

ಪಾಯಸ pāyasa. (fr. ಪಯಸ್). = ಪಾಯಿಸ. made of milk; food prepared with milk; *a dish (or oblation) of milk, rice, and sugar, etc.;* milk; — *the resin of Pinus longifolia.* ಪಾಯಸವಾದರೂ ಆಯಾಸದ ಹೊರ್ತು ಸಿಕ್ಕದು. — ಪಾಯಸಕ್ಕೆ ಆಯಾಸ ಪಟ್ಟು, ವಾಯಸಾ ಕೊನ್ದು, ತಿನ್ದ. — ನಿಯಮಿಸಲಾಱದ ಸೊಸೆಗೆ ಪಾಯಸವೇ ಕಹಿ. — ಸುಸಿಗೆ ಯಾಕೆ ಕಸಕಸೆಪಾಯಸ? — ಪಯಸ್ವಿನಿ ನದಿಗೆ ಹೋದರೆ ಪಾಯಸ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). see ಕಡ್ಲೆ–; Prv. s. ಬೇಯಿಸು; Hlā. & Nr. s. ತುಯ್ಯಲ್.

ಪಾಯಾ pāyā. = ಪಾಯ 2. a foundation [Tu.]; (My.; Br.; Mhr.; B. 4, 151).

ಪಾಯಾಶುದ್ಧಿ pāyā-śuddhi. a firm, regular, correct foundation (of a building or business, Mhr.; My.).

ಪಾಯಿ pāyi. 1. = ಪಾಯ್ 1, etc. to jump over. ಬೆಂಗೆವಾಯಿದುದು (ಎಬ್ಬಿಟ್ಟದುದು, ಬೆನ್ನೇಱಿದುದು, etc. Śs.). see ಮೇಲ್ವಾಯಿ.

ಪಾಯಿ pāyi. 2. = ಪಾಯ್ 2, etc. course, way, etc. see ತಱುವಾಯಿ.

ಪಾಯಿ pāyi. 1. drinking. see ಮದ್ಯ–, ಮಧು–.

ಪಾಯಿ pāyi. 2. Tbh. of ಪಾಪಿ. wicked, sinful, etc. see ಬಡ–.

ಪಾಯಿ pāyi. 3. = ಪಾಯ 1. — ಪಾಯಿಖಾನೆ. = ಪಾಯಖಾನೆ. My.; Br.). — ಪಾಯಿದಟಿ. = ಪಾಯ್ದಟಿ, ಪಾಯದಟಿ. (My.).

ಪಾಯಿಕ pāyika. = ಪಾಯಕ. a foot-soldier (Sk.).

ಪಾಯಿಕೆ pāyike. drinking. see ತೈಲ–.

ಪಾಯಿಜಾಮೆ pāyijāme. trowsers (My.; Si. 224; Mhr., H. ಪಾಯಜಮಾ).

ಪಾಯಿದಾ pāyidā. advantage, profit (My.; Mhr., H. ಫಾಯದಾ).

ಪಾಯಿದೆ pāyide. = ಪಾಯಿದಾ. [Tu.].

ಪಾಯಿಸ pāyisa. = ಪಾಯಸ. (My.; ತರಲ G.).

ಪಾಯಿಸು pāyisu. = ಹಾಯಿಸು. to cause to jump over; to cause to cross; to cause to flow [ಎಮ್ಮನೀ ತೊಱೆಯಂ ಪಾಯಿಸೆಮ್ಬುದುಂ Pb. 1, 68 va.; Ap. 8, 41 va.]; (Abh. P. 13, 62. 66). [2, to cause to fight. ಈತನಗ್ನಿ ಮುಂ ಪುಸಿದಿವನನ್ತೆ ಪಾಯಿಸಿದನಿನ್ದ್ರನೊಳಾದಿ ನರೇನ್ದ್ರರೆಲ್ಲರಂ Pb. 5, 72].

ಪಾಯು pāyu. = ಪಾಯ್ 2, etc. course, way, etc. see ತಱುವಾಯು.

ಪಾಯು pāyu. *the anus.*

ಪಾಯ್ಕು pāyku. = ಪಾಕು 1, q. v. an exclamation of praise.

ಪಾಯ್ಯ pāyya. *measure.*

ಪಾರ್ pār. = ಹಾರ್, ಹಾರು 1. to seek for a time or an occasion; to look for; to wait for; to look to, to look after; to consider, to regard; to desire (ಸಮಯಾನ್ವೇಷಣ Śmd. Dh.; ಬಯಸು Śmd. 174 Cm.; Cpr. 2, 72; 5, 36 va.; 5, 137; 6, 21; 8, 11. 51; Abh. P. 13, 94; 15, 39; Grj. 8, 44; Bp. 4, 65; J. 1, 5; T., M.; *cf.* ಆರಯ್). ಪಾರ್ದಂ (Śmd. 50, o. r. ಪೋರ್ದಂ). ಇವಂ ಪಾರದೆ (174). ರಥಿಗಳ ಸೆಱಗಂ ಪಾರದೆ (Abh. P. 13, 70). [ಈ ಬನದೊಳಿರ್ದೆಂ ಕಾಲಮಂ ಪಾರೆವೇ Pb. 7, 30; Ap. 9, 109]. ಪೆಱರ್ಗಳಂ ಪಾರದೆ (Mr. 2). ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳ ಅರ್ಘಮಂ ಪಾರ್ವುದು (ನೀವಾಕ, ಪ್ರಯಾಮ Nr.). — ಪಾರ್ಬ. = ಪಾರ್ವ. (Bp. 53, 40; 56, 43; 57, 79; 60, 4). — ಪಾರ್ವ. = ಪಾರ್ಬ, ಪಾರುವ, ಹಾರುವ, ಹಾರ್ವ. a Brāhmaṇa (ವೇದಾಳಿ Ct. I, 21; ವಿಪ್ರ II, 50; Bp. 3, 73; 56, 25; T., M. ಪಾಪ್ಪಾನ್, ಪಾರ್ಪ್ಪಾನ್; Te. ಪಾರುವ). see Śmd. 120. 121. 300; Abh. P. 16, 38 va.; Bh. 1, 8, 87; J. 2, 25. ಜಾತಿಮಾತ್ರವನೆ ತೋಱುಬಾಳ್ವ ಪಾರ್ವಂ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬ್ರುವ Hlā.). ಪಾರ್ವನೆನೆ ತನ್ನ ಜಾತಿಯಂ ತೋಱಿ ಬಾಳ್ವಂ (ಬ್ರಹ್ಮಬ್ರುವ Mr. 254). see ಪಾರ್ವಿತಿ separately.

ಪಾರ pāra. = ಪಾರು, ಹಾರು. *the further shore or opposite bank of a river* (ನದಿಯಾಚೆ Mr. 415). 2, the end or limit of anything. 3, across, over, through. — ಪಾರ ಕಾಣಿಸು. = ಪಾರುಗಾಣಿಸು. to cause to look through; to be pellucid (B. 4, 96). 4, to cause to see the other side: to convey to the other side (of a river, trouble, ete.), to help to cross. ನದಿಯನ್ನು ಪಾರ ಕಾಣಿಸು (My.); ಕಷ್ಟದಿನ್ದ ಪಾರ ಕಾಣಿಸು (My.). — ಪಾರಗಾಣು. - ಕಾಣು. = ಪಾರುಗಾಣು. to see to the other side or through, to see the end of (My.). — ಪಾರಗೆಯ್. to convey to the other side, to drive away (Sś. in B. 5, 87). — ಪಾರ ಮಾಡು. to convey to the other side, across or through, to help out of (B. 3, 19; 5, 165; My.). — ಪಾರವಯ್ದಿಸು. -ಅಯ್ದಿಸು. to carry to the end, to cause to come to a successful end; to make pass or cross over; to deliver, to save. see Bp. 1, 7; 24, 41; 35, 54; 37, 47; 54, 16. — ಪಾರವಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. to pass or cross over (Bp. 60, 46). — ಪಾರಾಗು. to get to the other side, over or through; to be saved from; to get out of (C.; B. 2, 44; 4, 43. 60. 192; 5, 85). ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನೊಳಗಿನ್ದ ಪಾರಾಗು (G. 300).

ಪಾರಕ pāraka. 1. carrying over, bearing across, saving. 2, an usher (Bp. 61, 29),

***ಪಾರಕ pāraka. 2.** — ಪಾರಕಿನ ಕೂಱು. old rice? ಪ್ರಥಮ ದಿವಸದೊಳೆ ಪಾರಕಿನ ಕೂಱುಮವರೆಯುಮೆಣ್ಣೆಯುಮಾಡಿನಳೆಯುಮಂ ಬಡ್ಡಿಸಿದೊಡೆ ಅದನಮೃತಮನುಣ್ಬನ್ತುಣ್ಡು Vr. 68, 26.

ಪಾರಕಾವಣೆ pārakāvaṇe. = ಪರಕಾವಣೆ. proving coin. (My.).

ಪಾರಗ pāra-ga. going through or across; completely familiar or conversant with, well versed in. (My.).

ಪಾರಗತ pāra-gata. = ಪಾರಂಗತ. passed through or over, crossed.

ಪಾರಂಗತ pāra-ṅ-gata. thoroughly versed in, adept, proficient (Mhr., My.; Bp. 46, 2).

ಪಾರಜ pāraja. Tbh. of ಪಾರದ. (ರಸ Mr. 499; ಚಪಲ, ಪಾರದ G.; B. 4, 226).

ಪಾರಣ pāraṇa. = ಪಾರಣೆ. bringing over, etc. 2, concluding a fast: eating after a fast, breakfast. (My.). ಏಕಾದಶೀ ಉಪವಾಸ, ದ್ವಾದಶೀ ಪಾರಣ (Prv.).

ಪಾರಣಕ್ಷಮ pāraṇa-kṣama. able to finish (another's) fasting (Cpr. 8, 35).

ಪಾರಣೆ pāraṇe. = ಪಾರಣ. (Cpr. 8, 4 va.; Bh. 2, 10, 22; 3, 2, 38). ಪಾರಣೆಯಾದರೂ ಪಾರಾಯಣ ತೀರಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪಾರತನ್ತ್ರ್ಯ pāratantrya. (fr. ಪರತನ್ತ್ರ). *the state of being subject to another, dependence.*

ಪಾರದ pārada. = ಪಾರಜ. *quicksilver.*

***ಪಾರದರ pāradara.** adultery. ಪಾರದರದೊಳ್ ಸತ್ತಂಗಱಿಲ್ವನ್ನರಾರ್ Pb. 8, 81.

ಪಾರದರ್ಶಕ pāra-darśaka. pellucid, transparent (B. 4, 225; 5, 136).

ಪಾರದಾರ್ಯ pāradārya. (fr. ಪರದಾರ). adultery (*cf.* ಪಾದರ?).

ಪಾರಮಾರ್ಗ pāra-mārga. a way through; complete attainment (Śmd. 231).

ಪಾರಮಾರ್ಥ pāramārtha. = ಪರಮಾರ್ಥ. the most sublime truth. see Prv. s. ಪ್ರಪಂಚ.

ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ pāramārthika. (fr. ಪರಮಾರ್ಥ). supremely good, excellent; spiritual; essential, real, true; spiritually minded, studious of divine knowledge. (My.).

ಪಾರಮ್ಪರ್ಯ pāramparya. (fr. ಪರಮ್ಪರಾ). continuous order or hereditary succession. 2, *traditional instruction, tradition.*

ಪಾರಮ್ಪರ್ಯೆ pāramparye. = ಪಾರಮ್ಪರ್ಯ. (ನಿರನ್ತರಗುರೂಪದೇಶ, ಸಮ್ಪ್ರದಾಯ Mr. 252).

ಪಾರಮ್ಪರ್ಯೋಪದೇಶ pāramparya-upadēśa. *traditional instruction.*

ಪಾರಮ್ಬಿ pārambi. the descending shoots of Ficus indica, etc. which take root and re-ascend (Mhr.; ಅವರೋಹ, ನೇತ್ರ, ಶಾಖಾಶಿಫೆ, etc. G.).

ಪಾರಯ್ಸು pāraysu. = ಹಾರಯ್ಸು. to desire (Cpr. 2, 72; 6, 78).

***ಪಾರಯಿಸು pārayisu.** = ಪಾರಯ್ಸು. ಸ್ವಯಂಭೂರಮಣಾಮ್ಬುರಾಶಿ ವಿಲಸತ್ತಟದೊಳ್ ಜಳಕೇಳಿ ಲೀಲೆಯಂ ಪಾರಯಿಸಿರ್ಪುದಂ ನೆನೆವುದು Ap. 3, 83.

ಪಾರಲೌಕಿಕ pāralaukika. (fr. ಪರಲೋಕ). relating to the next world (Bh. 1, 10, 13; My.).

ಪಾರವಶ್ಯ pāravaśya. (fr. ಪರವಶ). dependence (ಪರವಶ Ct. II, 115); rapture, ecstasy (Bp. 3, 11; 34, 4).

ಪಾರವಾರ pāravāra. Tbh. of ಪಾರಾವಾರ. the ocean (B. 5, 146).

ಪಾರಶವ pāraśava. (fr. ಪರಶು). *iron*; steel (ಉಕ್ಕು Mr. 98); an iron weapon. 2, *the son of a Brāhmaṇa by a Śūdra woman.*

ಪಾರಶಿಕ pāraśika. = ಪಾರಸೀಕ, (ಪಾರಿಸಿ). (ಕುದುರೆ ಪಾರಶಿಕದೇಶದೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿರೆ ವನಾಯುಜಂ Mr. 282).

ಪಾರಶ್ವಧಿಕ pāraśyadhika. *a man armed with an axe.*

ಪಾರಸೀಕ pārasīka. = ಪಾರಶಿಕ. a Persian. 2, *a Persian horse.*

ಪಾರಸ್ತ್ರೈಣೇಯ pārastraiṇēya. (fr. ಪರಸ್ತ್ರೀ). *a son by another's wife.*

ಪಾರಾ pārā. = ಪಹರೆ. a watch, etc. (My.).

ಪಾರಾಪತ pārāpata. = ಪಾರಾವತ, etc. (Cpr. 1, 101 va.; 3, 17; 3, 96 va.; 8, 36).

ಪಾರಾಯಣ pāra-ayaṇa. going over or across. 2, *reading from one end to the other, reading through, perusal* (ಸಾಕಲ್ಯವಚನ, ಕಡೆಮುಟ್ಟೆಲ್ ಓದುವುದು Hlā); studying, study; a man who has read very much (ಮಿಗೆ ಓದಿದವಂ Mr. 252); a man who is devoted to (ತತ್ಪರ, ಪ್ರೇಮಿ, ಪ್ರಬರ್ಹ, ಪ್ರೇಮುಗೆಯ್ವವ 229).

ಪಾರಾವತ pārāvata. = ಆರಿವಾಳ, ಪಾರಾಪತ, ಪಾರಿವ, ಪಾರಿವಾಣ, ಪಾರಿವಾಳ, ಪಾರುವಾಣ 2, ಹಾರವಾಣ 1, ಹಾರುವಾಣ, ಹಾಲುವಾಣ 1. *a pigeon, a dove* (ಪಾರಿವ Ct. II, 56; ಪಾರಿವಾಳದ ಹಕ್ಕಿ Nn. 10, o. r. ಪಾರಿವಾಣ–; Te. ಪಾರುವ, ಪಾವುರ, ಪಾವುರಾ, ಪಾವುರಾಯಿ; Tu. ಪುದ; T. ಪುಱವು, ಪುಱಾವು; M. ಪುಱಾವು, ಪ್ರಾವು; Mhr., H. ಪಾರವಾ, the blue pigeon).

ಪಾರಾವತಾಂಘ್ರಿ pārāvata-aṅghri. pigeon's foot: *the heart-pea, Cardiospermum halicacabum* Lin.

ಪಾರಾವಾರ pāra-avāra. = ಪಾರವಾರ. *the further and the nearer bank or shore.* 2, bounds (Mhr.). 3, *the ocean.*

ಪಾರಾಶರ pārāśara. (fr. ಪರಾಶರ). coming from Parāśara. 2, Vyāsa (Mr. 257). 3, the rules of Parāśara for the conduct of the mendicant order.

ಪಾರಾಶರಿ pārāśari. *a mendicant of the school of Parāśara.*

ಪಾರಾಶರ್ಯ pārāśarya. *Vyāsa.*

ಪಾರಿ pāri. the two side-posts of a cart wherein the pegs are fastened (My.; V. 38, 93).

ಪಾರಿ pāri. *a drinking vessel, a cup.*

ಪಾರಿಕಾಂಕ್ಷಿ pārikāṅkṣi. *an ascetic.*

ಪಾರಿಖತ್ತು pārikhattu. a deed of relinquishment of claim for partition of property, a partition-deed (My.; Mhr., H. ಪಾರಖತ).

ಪಾರಿಜಾತ pārijāta. (fr. ಪರಿಜಾತ). = ಪಾರಿಜಾತಕ. (Bp. 55, 22).

ಪಾರಿಜಾತಕ pārijātaka. *the coral tree, Erythrina indica* Lam., *one of the five trees in svarga* (see ದೇವತರು).

ಪಾರಿತಥ್ಯೆ pāritathye. *a trinket worn on the forehead where the hair is parted; a string of pearls for binding the hair* (ಮುಡಿಯ ಮೇಗಣ ಮುತ್ತಿನ ಸೆಣ್ಡು, ಮುತ್ತಿನ ದಣ್ಡೆಯೆನ್ದು ಎಮ್ಬರು Nr.).

ಪಾರಿತೋಷಿಕ pāritōṣika. (fr. ಪರಿತೋಷ). a reward, a gratuity, a present. (Cpr. 2, 91; My.).

ಪಾರಿಪಕ್ಷ pāripakṣa. one kind of the horse's teeth (Mr. 281).

ಪಾರಿಪನ್ಥಿಕ pāripanthika. (fr. ಪರಿಪನ್ಥಂ). *a highway man, a robber, a thief.*

ಪಾರಿಪಾತ್ರಕ pāripātraka. = ಪಾರಿಯಾತ್ರಕ. N. of a mountain range.

ಪಾರಿಪಾರ್ಶ್ವಿಕ pāripārśvika. (fr. ಪರಿಪಾರ್ಶ್ವ). *retinue, attendants.*

ಪಾರಿಪ್ಲವ pāriplava. (fr. ಪರಿಪ್ಲವ). *moving to and fro, shaking, tremulous, unsteady;* perturbed. 2, N. of a country (J. 15, 2. 7. 41).

ಪಾರಿಭದ್ರ pāribhadra. (fr. ಪರಿಭದ್ರ). *the coral tree, Erythrina indica* Lam. see ಪಾರುವಾಣ 1.

ಪಾರಿಭದ್ರಕ pāribhadraka. *the tree Erythrina fulgens.* 2, a species of pine, Pinus dēvadāru.

ಪಾರಿಭಾವ್ಯ pāribhāvya. *a species of costus, Costus speciosus or arabicus.*

ಪಾರಿಭಾಷಿಕ pāribhāṣika. (fr. ಪರಿಭಾಷಾ). universally received, common. (My.). 2, technical, as a term.

ಪಾರಿಯಾತ್ರ pāriyātra. N. of a mountain. (My.).

ಪಾರಿಯಾತ್ರಕ pāriyātraka. = ಪಾರಿಪಾತ್ರಕ. *N. of a mountain range, the central or western portion of the Vindhya* (Bp. 6, 19).

ಪಾರಿಯಾತ್ರಿಕ pāriyātrika. (fr. ಪರಿಯಾತ್ರಾ). a travelling coach (ಅಧ್ವನ್ಯ, ಕರ್ಣೀರಥ, ಪಯಣದ ರಥ Hlā. MS.).

ಪಾರಿಯಾನಿಕ pāriyānika. (fr. ಪರಿಯಾನ). *a travelling coach.*

ಪಾರಿರಕ್ಷಿಕ pārirakṣika. (fr. ಪರಿರಕ್ಷಾ). *an ascetic or religious mendicant.*

ಪಾರಿವ pāriva. Tbh. of ಪಾರಾವತ, q. v. a pigeon. (ದೃಷದಾಶನ Mr. 174; ಾಪರಾವತ Ct. II, 56, Cpr. 8, 67 va.; Rśv. 6, 11 va.; J. 15, 47; 28, 38). [ಸಗ್ಗಕ್ಕೆ ಪಾಱಿದುವಾ ಪಾರಿವ ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಗಳ್ Pb. 6, 38]. ಪಾರಿವದ ಹಕ್ಕಿ (ಪಾರಾವತ, ಕಲರವ, etc. Nr.).

ಪಾರಿವಾಣ pārivāṇa. = ಪಾರಿವಾಳ, etc. (ಪಾರಾವತ, ಕಲರವ, ಕಪೋತ Si. 171; My.).

ಪಾರಿವಾಳ pārivāḷa. = ಪಾರಿವ, etc. (ಹರಿ, ಪಾರಾವತ Nn. 10; C.; B. 2, 23; 3, 112).

ಪಾರಿಶುದ್ಧ್ಯ pāriśuddhya. (fr. ಪರಿಶುದ್ಧ). purity (Si. 235; My.).

ಪಾರಿಷದ pāriṣada. (fr. ಪರಿಷದ್). belonging to an assembly or council; *a king's companion or attendant; the retinue or attendants of a god.*

ಪಾರಿಸಿ pārisi. = (ಪಾರಶಿಕ), ಪಾರ್ಸಿ. Persian; a Parsee (B. 4, 92; Mhr., H. ಪಾರಶೀ). — ಪಾರಿಸಿಲಿಪಿ. Persian letters (Bp. 5, 53).

***ಪಾರಿಸು pārisu.** to eat after a fast. ನೀಮೆಮ್ಮ ಮನೆಯೊಳ್ ಪಾರಿಸಲ್ವೇಳ್ಪುದು Vr. 64, 15. *cf.* ಪಾರಣೆ.

ಪಾರಿಹಾರಿಕ pārihārika. (fr. ಪರಿಹಾರ). a maker of garlands. (R.).

ಪಾರಿಹಾರ್ಯ pārihārya. *a bracelet.* see ಕಡೆಯ.

ಪಾರೀಣ pārīṇa. being on, or crossing to, the other or opposite side; completely familiar with, well acquainted with (Bp. 39, 53).

ಪಾರೀನ್ದ್ರ pārīndra. a lion; a boa. (R.).

ಪಾರು pāru. 1. = ಪಾರ್–, ಹಾರು 2. looking to or after. [ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನನ ಬರವನೆ ಪಾರುತ್ತಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ Pb. 8, 36 va.; Ap. 11, 25; Vr. 57, 6]. — ಪಾರುಪತಿಗಾಱ. = ಪಾರುಪತ್ಯಗಾಱ, ಪಾರ್ಪತಿಗಾಱ. (My.). — ಪಾರುಪತ್ಯ. = ಪಾರ್ಪತ್ಯ. local government or administration, of a temple, an alms-house, or a sub-district (My.; Te. ಪಾರುಪತ್ಯ; T. ಪಾರಪತ್ತಿಯ; M. ಪಾರ್ವತ್ಯ). ಚೇಱಗೆ ಪಾರುಪತ್ಯಾ ಕೊಟ್ಟರೆ ಜಾವಕ್ಕೊನ್ದು ಸರ್ತಿ ಮುಟ್ಟಿಸಿತು. — ತೇಟೇ ಗಂಜಿ ಕುಡಿಯೋನಿಗೆ ಏಟೇಟು ಪಾರುಪತ್ಯ? — ನೀರು ಹೋಱುವ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಊರ ಪಾರುಪತ್ಯವು ಯಾಕೆ? (Prvs.). see Prvs. s. ಫಲ, ಬಣ್ಣವಾಳ, ಮಂಗ. — ಪಾರುಪತ್ಯಗಾಱ. an officer in charge of a temple, etc. (My.; Tu., Te.); a subordinate collector and magistrate (T. ಪಾರಪತ್ತಿಯಕ್ಕಾರ, M. ಪಾರ್ವತ್ಯಕಾರ). ಪಾರುಪತ್ಯಗಾಱನಾದರೆ ಹಾಱ ಹೋದಾನೋ? (Prv.).

ಪಾರು pāru. 2. to grow, to become (Te.). see ಒಣಬಾರು, ಹಣ್ಣುಬಾರು.

ಪಾರು pāru. ಹಾರು. Tbh. of ಪಾರ. end; a side of a roof (*cf.* ಪಾಕಿ 1). see ಒಪ್–. — ಪಾರುಗಾಣಿಸು. = ಪಾರ ಕಾಣಿಸು. (My.). — ಪಾರುಗಾಣು. = ಪಾರಗಾಣು. (My.). — ಪಾರು ಮಾಡು. = ಪಾರ ಮಾಡು. (My.). ತಾಪದಲಿ ಸಂಸಾರಕೂಪದಲಿ ಬಿದ್ದವರ ಕೂಪದಿಂ ಪಾರು ಮಾಡುವ ಗುರುಕರುಣಸೋಪಾನ ಕಣ್ದಾ? (Sp.).

ಪಾರುಖಾಣ pārukhāṇa. = ಪಾರುಖಾಣೆ. a gratuity, a present (ಉಚಿತವಱತು ಕೊಡುವ ವಸ್ತು Śs.).

ಪಾರುಖಾಣೆ pārukhāṇe. = ಪಾರುಖಾಣ. a clerk's account (ಕರಣಿಕರ ಕರಣಸಂಖ್ಯೆ Bhn. 57, o. r. ಲೆಕ್ಕಸಂಖೆ; Mhr.. H. ಪಾರಖೀಣೇಂ, to try or examine money, etc.).. 2, a present (ಅರಸರ್ ವಿಬುಧಾಳಿಗೆ ಈಯುವ ಅರ್ಘ್ಯಂ 57). 3, death (ಮರಣ 57). 4, pain of lust (ಮದನತಾಪ 57).

ಪಾರುವ pāruva. = ಪಾರ್ವ (s. ಪಾರ್), etc. a brāhmaṇa. (ಮಾನಿಸವರಿಜು Ct. I, 69).

ಪಾರುವಾಣ pāruvāṇa. 1. = ಹಾರವಾಣ 2, ಹಾರಿಯಾಳ, ಹಾರಿವಾಳ, ಹಾರುವಾಣ, ಹಾಲಿವಾಣ, ಹಾಲುವಾಣ 2. (Tbh. of ಪಾರಿಭದ್ರ). (My.).

ಪಾರುವಾಣ pāruvāṇa. 2. = ಪಾರಿವ, etc. a pigeon. (Si. 111; My.).

ಪಾರುವೇಟೆ pāruveṭe. (Tbh. of ಪಾಪರ್ದ್ಧಿ?). the chase; game that is hunted (Te. ಪಾರುವೇಟ; My.; Mhr. ಪಾರಧ).

ಪಾರುಷ್ಯ pāruṣya. (fr. ಪರುಷ). roughness, harshness; *harshness of language, abuse, opprobrious or unfriendly speech;* violence. see ವಾಕ್–.

ಪಾರೆ pāre. 1. = ಪಹರೆ, etc. a watch. (My.).

ಪಾರೆ pāre. 2. = ಅರೆ 3, ಹಾರೆ. a crowbar (Mhr. ಪಹಾರ; Koṅkaṇi ಪಾರಾಯಿ; Tu. ಪಾರಂಗಿ; Te. ಪಾರೆ; T. ಪಾರೈ; R.).

***ಪಾರೆಯಮ್ಬು pāre-ambu.** a kind of strong arrow, perhaps resembling a crowbar. (*cf.* ಪಾರೆ). ಓರೊನ್ದೆ ಪಾರೆಯಮ್ಬಿನೊಳೋರೊನ್ದೆ ಗಜೇನ್ದ್ರಮುರುಳೆ Pb. 11, 60.

ಪಾಱ್ pāṟ. = ಪಾಱು 1, etc. P. p. ಪಾರ್ದು. [ಆ ಜಾರೆಯೆ ಜಾರೆ ಪಾಱಿನೆ ಕರಂ ಪಿರಿದುಂ ಗಱಪುತ್ತುಮಿರ್ಪಳಂ Pb. 4, 83]. ಪಾರ್ದುವು (Abh. P. 13, 74). ಪಾರ್ವ (Rśv. 6, 11 va.).

ಪಾಱಿಸು pāṟisu. = ಹಾಱಿಸು. to cause to jump, etc. (Cpr. 5, 9; Rśv. 13, 82).

ಪಾಱು pāṟu. 1. = ಪಾಱ್, ಹಾಱು 1. to leap up; to jump, to spring; to run; to fly; to fly about; to palpitate (ಉತ್ಪ್ಲವನ Śmd. Dh.; Śm. 117; My. as ಹಾಱು; Tu., Te., T., M.; see ಪಱ 4, ಪಱು); to cross by jumping, as a stream (My. as ಹಾಱು); to spring on, to copulate, as a bull (My. as ಹಾಱು). [ಒರ್ಮೆಯೆ ಪಾಱುದುವುನ್ನದಾಳಿಗಳ್ Pb. 5, 10; Ap. 2, 41]. P. p. ಪಾಱಿ. see Śmd. 79. 142. 166. 289; Cpr. 5, 7. 76; 6, 39; 7, 52; Abh. P. 13, 63; Bp. 1, 50; 18, 62; 32, 28. 38; 40, 76; Śm. 110; Rśv. 5, 41. 46; 8, 98; 9, 26; 13, 69. 78; J. 7, 47; 13, 11; 28, 4. [—ಪಾಱುವಳ್. she who runs or flies. ಪಾಱುವ ಪಾಱುವಳನ್ದಮುಂ ಬೆಡಂಗಣೆಯುರಮೀಕೆಗೆನ್ದು ಪೊಗೞ್ವರ್ ಕೆಲರ್ ಹಿಮಾಂಶುವಕ್ತ್ರೆಯುಂ Ap. 4, 47;— ಪಾಱ್ಕೇೞ್. –ಏೞ್. to fly off. ತನ್ನ ಬಲದ ಪದಾಭಿಘಾತದೊಳಂ ಕುಲಗಿರಿಗಳ್ ಜೀಱ್ಕೆಟ್ಟು ಪಾಱ್ಕೇೞ್ಕೆಯುಂ Pb. 10, 31 va.].

ಪಾಱು pāṟu. 2. = (ಪಱು, etc.), ಹಾಱು 2. running, flying, etc. 2, a kind of boat or ship (ವಹಿತ್ರ ಭೇದ Śmd. Dh., o. r. ಬಹಿತ್ರ–; ಬಹಿತ್ರಭೇದ Śmd. II, Śm. 35; ಬಹಿತ್ರ Śm. 117; ಬಹಿತ್ರದ ಭೇದ Kk. 93; ಹಡಗುಗಳ ಭೇದ Ct. I, 77; T., M.; Tu. ಪಾತಿ; M. ಪಾಱಲ್, a float, raft). 3, a flying vehicle: a self-moving chariot of the gods (ನಡೆಮಾಡು, ವಿಮಾನ Śs.; ನಡೆಮಾಡ, ವ್ಯೋಮಯಾನ Śm. 10, o. r. ನಡೆಮಾಡು; see ಗಜ–). — ಪಾಱಱ. –ಅಱ. = ಪಾಱುಗೆಡು. (Rśv. 14, 106 va.). — ಪಾಱುಗೆಡು. –ಕೆಡು. leaping, running, etc. to cease (Śśv. 3, 35 va.). — ಪಾಱುಮ್ಬನಿ. –ಒ–ಪನಿ. flying drops, drizzling rain (ತುಷಾರ Mr. 44; M. ಪಾಱಲ್). — ಪಾಱುಮ್ಬಳೆ. –ಒ–ಬಳೆ. (Śmd. 204). a discus [ಪಾಱುವ ಪಾಱುಮ್ಬಳೆ ಕೊಳೆ Pb. 10, 95]; (ಚಕ್ರ Ct. I, 77; II, 75; Abh. P. 13, 89; 14, 188; Rśv. 6, 11 va.; J. 20, 50). — ಪಾಱುಮ್ಬಳೆಗೆಯ್ಯ. –ಕೆಯ್ಯ. (ವಿಷ್ಣು Śs.). — ಪಾಱುಮ್ಬಳೆಯ ಕೆಯ್ಯ. Viṣṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ Kk. 7). — ಪಾಱ್ಕೇೞ್. –ಏೞ್. to commence to run, to run away (ನಿರ್ಧಾವನ Śmd. Dh.). 2, to become contemptuous (ಅವಮಾನ Śmd. Dh.).

ಪಾಱು pāṟu. 3. whoredom, adultery (ಸಿತಗತನ Śm. 117). 2, a profligate woman (ಸಿತಗೆ Śmd. II; ದಱ್ಪುಂಟೆ, ಸಿತಗೆ Kk. 91, Śm. 75). see ಮುದಿ–, ಮುದು–. — ಪಾಱುಗೆಯ್ತ. –ಕೆಯ್ತ. = ಹಾಱುಗೆಯ್ತ. whoredom, adultery (V. 9, 9; Śśv. 1, 32).

***ಪಾಱೆಯಮ್ಬು pāṟe-ambu.** a kind of arrow. ಮಗಧತನೂಜನನೊನ್ದೆ ಪಾಱೆಯಮ್ಬಿನೊಳ್...ಇಕ್ಕುವುದುಂ Pb. 11, 7 va. *cf.* ಪಾರೆಯಮ್ಬು. @ two forms ಪಾಱೆಯಮ್ಬು and ಪಾರೆಯಮ್ಬು may be due to scribal error.

ಪಾರ್-pār. = ಪಾರು 1. looking after. — ಪಾರ್ಪತಿಗಾಱ. ಪಾರ್ಪತ್ಯ. ಪಾರ್ಪತ್ಯಗಾಱ. = ಪಾರುಪತಿಗಾಱ, etc. (My.).

ಪಾರ್ಥ pārtha. (fr. ಪೃಥು). a king. 2, Arjuna (Nn. 12; J. 5, 9; 8, 25. 26. 40). ಕೀರ್ತಕ್ಕಿನ್ತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಿಲ್ಲ, ಪಾರ್ಥಗಿನ್ತ ದೊರೆಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪಾರ್ಥವ pārthava. (=ಪರುಟವ). width, greatness, immensity.

ಪಾರ್ಥಿ pārthi. a son of Arjuna, Babruvāhana (J. 22, 35; 24, 28. 45).

ಪಾರ್ಥಿವ pārthiva. earthen, terrestrial; ruling or possessing the earth. 2, *a prince, a king.* (ನರೇನ್ದ್ರ, ಅರಸು Nn. 32). 3, Śiva (ಶಂಕರ, ಈಶ್ವರ 32). 4, a tree (ಪೃಥುವೀಜಾತ, ವೃಕ್ಷ 32). 5, the sky (ನಭ, ಆಕಾಶ 32). ಪಾರ್ಥಿವವಿಭೇದ (ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಭೇದ 157). 6, nineteenth year in the cycle of sixty (My.).

ಪಾರ್ಥಿವಾಕ pārthivāka. a judge (ಅರ್ಥದೃಕ್, ನ್ಯಾಯವಿಧ Mr. 268, one MS. ಪಾರ್ಥಿಪಾಲ).

ಪಾರ್ಬ pārba. a Brāhmaṇa. see s. ಪಾರ್.

ಪಾರ್ಬಿಕೆ pārbike. (fr. ಪಾರ್, q. v.). = ಪಾರ್ವಿಕೆ. Brāhmanism (Bp. 3, 51).

ಪಾರ್ವ pārva. = ಪಾರ್ಬ. see s. ಪಾರ್.

ಪಾರ್ವಣ pārvaṇa. (fr. ಪರ್ವ, ಪರ್ವನ್). the general funeral ceremony to be offered to all the near deceased ancestors at the parva or conjunction of the sun and moon. (My.).

ಪಾರ್ವತಿ pārvati. (fr. ಪರ್ವತ). = ಪಾತಿ 1. *the daughter of Himavat, Pārvatī or Durgā.* — ಪಾರ್ವತಿಯಿನೆಯ. -ಇನೆಯ. Śiva. (Bp. 27, 8).

ಪಾರ್ವತೀನನ್ದನ pārvatī-nandana. *Kārttikēya.*

ಪಾರ್ವತೀಶ pārvatī-īśa. Śiva. (Bp. 51, 18).

ಪಾರ್ವತೀಶ್ವರ pārvatī-īśvara. = ಪಾರ್ವತೀಶ. (Bp. 25, 14; 38, 27).

***ಪಾರ್ವನ್ತಿ pārvanti.** = ಪಾರ್ವಿತಿ. a Brāhmin woman. ಪಾರ್ವನ್ತಿಯುಂ ಪಾರ್ವನುಂ ಪರಸಿ Pb. 3, 27 va.; Vr. 18, 3.

ಪಾರ್ವಿಕೆ pārvike. = ಪಾರ್ಬಿಕೆ. Brāhmanism. (Bp. 3, 74).

ಪಾರ್ವಿತಿ pārva-iti. ಹಾರ್ವಿತಿ. a Brāhmaṇa woman (Abh. P. 16, 38 va.).

ಪಾರ್ಶ್ವ pārśva. (fr. ಪರ್ಶು = ಪರ್ಶುಕೆ). *the region of the ribs, the part of the body below the armpit;* the side, the flank. 2, *side, vicinity* (ಸಮೀಪ Mr. 425). see ನೆರೆ.

ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ pārśva-nātha. N. of a Jaina Arhat. (My.).

ಪಾರ್ಶ್ವಭಾಗ pārśva-bhāga. *the side or flank of an elephant.*

ಪಾರ್ಶ್ವವರ್ತಿ pārśva-varti. standing by the side; an attendant. (My.).

ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯು pārśva-vāyu. rheumatism in one side, partial paralysis (My.).

ಪಾರ್ಶ್ವಶೂಲೆ pārśva-śūle. a shooting pain in the side, stitch; pleurisy (My.).

ಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥ pārśva-stha. standing at the side or next to, adjacent; an associate, a companion. (My.).

ಪಾರ್ಶ್ವಾಸ್ಥನ್ pārśva-asthan. *a rib.*

ಪಾರ್ಶ್ವಾಸ್ಥಿ pārśva-asthi. *a rib.*

ಪಾರ್ಷದ pārṣada. (fr. ಪರ್ಷದ್). a person present in a congregation, a spectator. (R.).

ಪಾರ್ಷ್ಣಿ pārṣṇi. *the heel* (ಮಡ Nn. 134; Mr. 484). 2, the back side, the back (ಹಿನ್ದು, ಹಿನ್ದಣ ಭಾಗ 134); *the rear of an army; the rear of a battle* (ಹಿನ್ದ ಹಿಡಿವುದು 484). 3, the extremity of the fore-axle.

ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ pārṣṇi-grāha. *seizing from behind, an enemy in the rear.*

ಪಾರಸಿ pārsi. = ಪಾರಿಸಿ. Persian. (B. 4, 217; My.).

ಪಾಲ್ pāl. 1. (Śmd. 58). = ಹಾಲ್, ಹಾಲು. milk; the white juice of some plants; the juice of sugar-cane and that of a cocoa-nut (C. as ಹಾಲು; T. M.; s. ಪೀರ್; Te. ಪಾಲು; Tu. ಪೇರ್); vaccine matter (My. as ಹಾಲು). [ಮಱುಗುವ ಪಾಲ್ಗಳೆಯ ಪನಿಗಳಂ ಬೆರಸಿದವೊಲ್ Kr. 1, 58; Pb. 12, 160]. ಪರುವಂ ಪಾಲಂ ಕಱೆದಂ (Śmd. 157). see Cpr. 5, 64 va.; Bp. 1, 20; 14, 8; 51, 32; 57, 15. 75; 59, 30; 60, 42; 61, 71; Śsv. 3, 43; J. 19, 51; ಕೆನೆವಾಲ್, ಕೊಡವಾಲ್, ಗಿಣ್ಣುವಾಲ್, ಮೊಗೆವಾಲ್. — ಪಾಲುಣ್ಡೆ. -ಉಣ್ಡೆ. a kind of sweetmeat (ಪೀಯೂಷಪಿಣ್ಡ Mr. 215). — ಪಾಲ್ಕುಱಿಕೆ. N. of a village in S. Mhr. (Nīlakaṇṭha's vīramāhēsvarasaṅgraha v. 16; Gubbi Malhaṇārya's bhāvacintāratna v. 9; Bp. 1, 14; 4, 76; 61, 94). — ಪಾಲ್ಗಂಚಿ. -ಕಂಚಿ. N. of a plant. see Mr. s. ಕೋಳಿ. — ಪಾಲ್ಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. the milk-sea [ಪಾಲ್ಗಡಲ ತೆರೆಯ ನೊರೆಯ ದೊರೆಯ ದುಕೂಲಾವ್ಪುರದೊಳ್ Pb. 12, 108 va.; Ap. 8, 16; 4, 41 va.]; (Cpr. 8, 44; Abh. P. 7, 79; J. 6, 40). ಕಡಯಿಸಿದಂ ಸುರರಿನ್ ಅಸುರರಿಂ ಪಾಲ್ಗಡಲಂ (Śmd. 273). — ಪಾಲ್ಗಡಲ ಕುವರಿ. Lakṣmī (ಸಿರಿ, ಲಕುಮಿ, etc., ಇನ್ದಿರೆ Śm. 6). — ಪಾಲ್ಗಡಲೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. Viṣṇu, Kriṣṇa (J. 24, 67). — ಪಾಲ್ಗಱೆ. -ಕಱೆ. to draw milk, to milk (Bp. 50, 12). — ಪಾಲ್ಕುಡಿ. -ಕುಡಿ. to drink milk (V. 9, 71 va.; 9, 81). — ಪಾಲ್ಕೆನೆ. -ಕೆನೆ. milk (and) cream (J. 6, 47). — ಪಾಲ್ತುತ್ತ. = ಹಾಲ್ತುತ್ತ. white vitriol (My.; Te.). — ಪಾಲ್ದೆನೆ. -ತೆನೆ. a milky ear of corn (J. 3, 5. 7). — ಪಾಲ್ದೊರೆ. -ತೊರೆ. milk to collect in the breast (J. 18, 21). — ಪಾಲ್ಬಟ್ಟಲ್. a milk cup (Bp. 14, 28; V. 9, 71 va.). [—ಪಾಲ್ಮಱೆ. a rain of milk. ಒಸದರ್ಪುದವುದಿರ್ದನ ಪಾಲ್ಮಱೆ ಪಸರಿಸಿತೆನೆ Ap. 12, 11]. — ಪಾಲ್ವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. = ಹಾಲವಕ್ಕಿ, ಹಾಲು-, ಹಾಲೆಹಕ್ಕಿ, ಹಾಲ್ವಕ್ಕಿ. a small owl that flies about especially in moon-light nights and mimics the human voice (ನಿಶಾಚರ, ಹಾಲುವಕ್ಕಿ Nn. 23; My.; *cf.* ಪಾಲೆ 1; ಪಿಂಗಲಿ).

ಪಾಲ್ pāl. 2. (fr. ಪಸು 3). = ಪಾಲು. a division; a part, a portion, a share; a share in a joint property; joint property (T., M.; Te. ಪಾಲು). see ಪಾಲ್ದಾರ, etc., ಮಣ್ಣುಪಾಲ್.

ಪಾಲ pāla. 1. a guard, a protector, a nourisher, a keeper, etc. see *e. g.* ಕ್ಷೇತ್ರ-, ಕರ-, ನರ-, etc.

ಪಾಲ pāla. 2. Tbh. of ಫಾಲ (Śmd. 338).

ಪಾಲ pāla. 3. a bridge (My.; T., M.; Tu. ಪಾಪು. *cf.* Sk. ಪಾಲಿ No. 3).

ಪಾಲಕ pālaka. guarding, protecting, nourishing; a guardian, etc.; a prince, a ruler, a king (Śmd. 13). ಪಾಲಕನು ಬಾಲಕನಾದರೆ ಹಾಲಿಗೇನು ದರಿದ್ರವೋ? (Prv.). feminine ಪಾಲಕಳು (My.).

ಪಾಲಕಿ pālaki. = ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ, ಪಾಲಕ್ಕಿ, ಪಾಲಿಕಿ, ಪಲ್ಯಂಕ, etc. a palanquin (Mhr., H. ಪಾಲಖೀ; My.; Te. Tu. ಪಲ್ಲಂಕಿ). ಎಲ್ಲರೂ ಪಾಲಕೀಲಿ ಕೂತರೆಹೊಱೋರು ಯಾರು? (Prv.). — ಪಾಲಕಿತೊಟ್ಟಿಲು. a palanquin-like cradle (My.; G. 347).

ಪಾಲಕ್ಕಿ pālakki. = ಪಾಲಕಿ, etc. (My.; Si. 275).

ಪಾಲಕ್ಯೆ pālakye. a species of beet-root, Beta bengalensis (ಹಱುಹೆ Hlā MS. 2, 10*a*).

ಪಾಲಘ್ನ pāla-ghna. *a mushroom* (ಕೊಡೇ ಹುಲ್ಲು Si. 165).

ಪಾಲಂಕಿ pālaṅki. *the resin of Boswellia thurifera, gum olibanum.*

ಪಾಲನ pālana. guarding, protecting, fostering, nourishing, cherishing; maintaining, keeping, observing. see ಓವು, ರಕ್ಷಿಸು.

ಪಾಲನೆ pālane. = ಪಾಲನ. (ಭೋಗ Mr. 514). ಪಾಲನೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಲಾಲನೆಗೆ ಕಡಿಮೆಯೇ? (Prv.). see Prv. s. ಲಾಲನೆ.

ಪಾಲಾಶ pālāśa. (fr. ಪಲಾಶ). = ಪಾಳಾಸ. made of the wood of the palāśa tree (Bp. 3, 54). 2, *green* (see Mr. s. ಶ್ಯಾಮ).

ಪಾಲಿ pāli. 1. guarding, protecting, cherishing, nourishing; Śiva (ಪರಮೇಶ್ವರ, ಪರಮೇಶ Nn. 31). — ಪಾಲಿ ಕಾಯು. to guard, to watch (My.; see Prv. s. ಊರು).

ಪಾಲಿ pāli. 2. ಪಾಳಿ. (= ಪಾಟಿ 1, ಪಾಟು). *a line, a row.* 2, a multitude (ಸಂಚಯ, ಸಮೂಹ Nn. 31). 3, *a raised bank, a dike, a causeway, a bridge* (ಆಲಿ, ಏರಿ Mr. 417). 4, a wall (ಭಿತ್ತಿ, ಗೋಡೆ 31). 5, binding or fastening on different or both sides or completely (ವಿಬನ್ಧ, ಅತಿಬನ್ಧನ 31). 6, place, site, etc. (ಆಸ್ಪದ 31). 7, a certain place or region, etc. (ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕ್ಷೇತ್ರಭೇದ 31, o. r. ಸ್ಥಲ ಭೇದ). 8, a point of the compass (ಆಸೆ, ದಿಕ್ಕು 31). 9, a part, a portion (ವಿಭಾಗ, ಭಾಗೆಯ 31; *cf.* ಪಾಲು). 10, an edge, a margin; *the sharp side of anything, the sharp edge or point of a sword or any cutting instrument;* a sword-hilt (ಆಯುಧದ ಪರಜುಗಳು 31; ಪರಜು, ಮೋಹಳ Mr. 297). 11, beginning, commencement, priority (ಆದಿ, ಪೂರ್ವ 31). 12, the tip of the ear; the ear (ಶ್ರೋತ್ರ, ಕಿವಿ 31). 13, *the hip, the haunch;* the lap. 14, the body (ಗಾತ್ರ, ದೇಹ 31, o. r. ಶರೀರ). 15, a mark, a spot, a stain. 16, a banner (ಧ್ವಜ, ಪತಾಕೆ 31). 17, a thread, a string, etc. (ಸೂತ್ರ 31). 18, a creeper (ಲತೆ, ಬಳ್ಳಿ 31). 19, an arrow (ಶರ, ಬಾಣ 31). 20, fire (ಅಗ್ನಿ 31). 21, a division of the vēda (ಶ್ರುತಿ ಭೇದ, ವೇದಭೇದ 31). 22, shame (ಲಜ್ಜೆ 31). 23, moisture; ginger in its undried state (ಆರ್ದ್ರಕ, ಹಸಿಯ 31, o. rs. ಆರ್ದ್ರಕ, ಹಸಿಯ ಸುಣ್ಠಿ). 24, a louse (*cf.* ಪೇನ್ ?).

ಪಾಲಿಕಿ pāliki. = ಪಾಲಕಿ, etc. a palanquin. (Cb.).

ಪಾಲಿಕೆ pālike. guarding, protecting, etc. see ಕಕ್ಷ-, ಕಪೋತ-. 2, a collection of five earthen vessels containing offerings of pulse or grain for Brahmā, Indra, Yama, Varuṇa, and Sōma, used at marriages (My.; T.).

ಪಾಲಿತ pālita. *guarded, protected, cherished, nourished; blessed.* see Bp. 30, 25; 61, 89; ಗೋ-.

ಪಾಲಿನ್ಧಿ pālindhi. *a species of Ipomoea with dark blossoms.*

ಪಾಲಿಸು pālisu. = ಪಾಳಿಸು 1. to guard, to protect, to cherish, to nourish; to rule, as a kingdom (My.); to follow, to obey, as a command (B. 3, 53. 54; 5, 279; My.); to observe, as a rule (4, 152; My.); to give, as an order, a gift, etc. (My.); to present, to exhibit, to view. see Śmd. 268. 269; Cpr. 2, 49 va.; Bp. 18, 25; 36, 42; 46, 50; J. 2, 7. 22. 34.

ಪಾಲಿಸುವಿಕೆ pālisuvike. guarding, etc. ಗೋ ಮಹಿಷ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವಿಕೆ (ಪಾಶುಪಾಲ್ಯ Si. 299).

ಪಾಲು pālu. = ಪಾಲ್ 2. a division. (My.). ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾಲು (ಪಾದ Si. 330). ಚನ್ದ್ರನಲ್ಲಿ ಪೀನಸಪಾಲು (ಕಲೆ 31). ಅಹಸ್ಸನ್ನು ಹದಿನಯ್ದು ಪಾಲು ಮಾಡಿ (244). ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ತಲೆಗೆ ಅಯ್ದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಪಾಲು ಹಂಚಿಕೊಣ್ಡು ಬೇಜಾರಿಯಾದರು (B. 2, 25). ಪಾಲು ಕೊಡುವದು (ವಿನಿಯೋಗ G.). ಪಾಲು ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಚೀಟಿ ಹಾಕೋಣ (G. 574). ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಣುವೆಯಾದರೂ ಹಾಕಬಾರದು. — ಪಾಲು ತೀರಿಹೋದರೆ ಹಾಲು ಕೊಡಬಾರದೇ?— ಪಾಲು ಮಾಡಿದರೆ ಹಾಳು. — ಪಾಪಿ ಗಳಿಸಿದ್ದು ಪರರ ಪಾಲು (Prvs.). ನಿನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ಆಣೆ ಬನ್ದೀತು (B. 3, 77). ಕುರುಡನ ಪಾಲಿಗೆ ಜಗವೇ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗಾಯಿತು (3, 90). ಪತ್ತು ಕೆಡಿಸಿದ ದೋಷವು ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಬರುವದು (4, 49). see B. 4, 10. 139. 159; 5, 173. — ಪಾಲಾಗು. -ಆಗು. to be divided; to become the portion, possession or prey of anything. ತುಪ್ಪದನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಣ್ಡು, ತಿಪ್ಪೇ ಪಾಲಾದ (Prv.). ಬಡಿವಾರದ ನರಿ ನಾಯಿಗಳ ಪಾಲಾಗಿ ಸತ್ತುಹೋಯಿತು (B. 2, 40). see B. 3, 126; 4, 215; 5, 115.

ಪಾಲುಕಾಱ pālu-kāṟa. a partner in business, an associate (B. 5, 218. 301); a partner, a sharer. feminine ಪಾಲುಕಾಱಳು (5, 47).

ಪಾಲುಗಾಱ pālu-gāṟa. a partner in business; a man who gets a portion or share; one who acts, enjoys or suffers with another (My.). feminine ಪಾಲುಗಾಱಳು (My.).

ಪಾಲುಗಾಱಿಕೆ pālu-gāṟike. sharing in; partnership (My.; G. 336). — ಪಾಲುಗಾಱಿಕೆ ಪತ್ರ. a deed of partnership (My.).

ಪಾಲುಗಾರ್ತಿ pālu-gāṟti. a woman who gets a portion or share (My.); a woman who acts, enjoys or suffers with another (B. 4, 175; My.).

ಪಾಲುಗುಣ pāluguṇa. Tbh. of ಫಾಲ್ಗುನ. [name of the 12th lunar month (Śmd. 338).

ಪಾಲುವನ್ತಿಗೆ pālu-vantige. sharing in; partnership (My.).

ಪಾಲೆ pāle. 1. = ಹಾಲೆ 1. the bird called the blue jay (Br.; ಚಾಷ, ಕಿಕೀದಿವಿ, ಹಂಗ, ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿ Si. 172; *cf.* ಪಾಲ್ವಕ್ಕಿ).

ಪಾಲೆ pāle. 2. = ಆಲೆ 6, ಹಾಲೆ 2. a large tree, frequently cultivated for its eatable fruit, Mimusops kauki Lin. (ರಾಜಾದನ, ಫಲಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಕ್ಷೀರಿಕೆ. ಹಾಲೇ ಗಿಡ Si. 132; Te.; T.: Mimusops hexandra). 2, a large ever-green tree, Alstonia scholaris R. Br. (Echites sholaris Lin.; T., M.; St. & Pl.).

ಪಾಲೆ pāle. 3. = ಆಲೆ 4, ಹಲ್ಲೆ 1, ಹಾಲೆ 3. the lobe of the ear [ನಸುನೇಲ್ವ ಕರ್ಣಾಟೀ ಕರ್ಣಪೂರನ ಪಾಲೆಗಳುಂ ಸರಸ್ವತಿ ಯಾಡುವ ಲೀಲಾನ್ದೋಳದನ್ತಾದುವು Pb. 2, 39 va.]; (Cpr. 6, 64 va.).

ಪಾಲ್ದಾರ pāl-dāra. = ಪಾಲುಗಾಱ. a partner. (My.).

ಪಾಲ್ದಾರಿಕೆ pāl-dārike. partnership (My.).

ಪಾಲ್ಯ pālya. (= ಪಾಳ್ಯ ?). to be watched, kept, protected, defended, guarded (adj.).

ಪಾವ pāva. 1. = ಪಾವು. a quarter. ಪಾವಸೇರು (B. 5, 162; ಕುಡುಪ G.).

ಪಾವ pāva. 2. = ಪಾವಕ. see ನಿಷ್-.

ಪಾವಕ pāvaka. purifying; pure, clear, bright. 2, *fire* ವೈಶ್ವಾನರ, ಅಗ್ನಿ Nn. 122; ಅಗ್ನಿ Mr. 526). 3, religious custom (ಆಚಾರ 122; ಉತ್ತಮಾಚಾರ 526). 4, a burning wick (ಉರಿವತ್ತಿ 526). 5, a fire-poker (ಕಿಚ್ಚುಗೋಲ್ 122; 526). 6, apparent, manifest, evident (? ಉಲ್ಬಣ, ಭಿದ್ರತರವಾದುದು 122). 7, the marking nut tree, Semecarpus anacardium L. f. (ಗೇರು, ಭಲ್ಲಾತಕ 122; ಗೇರ್ 526). 8, an under-shrub, the Ceylon leadwort, Plumbago zeylanica L. (ಚಿತ್ರಕ, ಚಿತ್ರಮೂಲ 122; ಚಿತ್ರಮೂಲ 526). 9, the tree Premna spinosa (ನಱುವಲ್ 122; 526). 10, completion (ಪೂರಣ, ಮುಕ್ತಾಯ 122). 11, a certain metrical foot (Ch.).

ಪಾವಕನಯನ pāvaka-nayana. Śiva (Bp. 33, 20).

ಪಾವಕಾಕ್ಷ pāvaka-akṣa. = ಪಾವಕನಯನ. (Bp. 60, 7).

ಪಾವಕಾಮ್ಬಕ pāvaka-ambaka. = ಪಾವಕಾಕ್ಷ. (Bp. 53, 1).

ಪಾವಕಾಸ್ತ್ರ pāvaka-astra. = ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರ. a fire-arrow. (J. 13, 11).

ಪಾವಕೆ pāvake. (ಬೆಸಕಿಲ್ Mr. 207, o. r. in two MSS. ಸಾಮುಕಿ against prāsa).

ಪಾವಟಿಗೆ pāvaṭige. a step, a stair (My.; Mhr. ಪಾಯಟಾ, ಪಾವಕಾ, ಪಾವಂಡಾ; Te. ಪಾವಂಚೆ, ಪಾವಟಿ; B. 4, 62. 121; ಆರೋಹಣ, ಸೋಪಾನ Si. 112).

ಪಾವಟೆ pāvaṭe. = ಪಾವಟೆಗಿಡ s. ಪಾವಟೆ. a shrub. (St. & Pl.).

ಪಾವಡ pāvaḍa. 1. = ಪಾವಡೆ, ಪಾವುಡ 1, ಪಾವುಡೆ. Tbh. of ಪ್ರಾವೃತ. cloth [ಕಣ್ಣಪಾವಡ, ಧೂಳಪಾವಡ ಸರ್ವಾಂಗ ಪಾವಡ ಉಣ್ಣೆಪ್ಪು Cv. 497]; (Bp. 47, 15; My.); a girl's petticoat (My.; Te. ಪಾವಡೆ); a woman's garment (My.; T. ಪಾವಾಡೈ; T. ಪಾವಾಡೈ, M. ಪಾವಾಡೆ, cloths spread in the streets at a great solemnity; M. also: awning).

ಪಾವಡ pāvaḍa. 2. = ಪಾವುಡ 2 q. v., etc. a present (in cloth; ಉಡುಗೊಱೆ[3] Bhn. 22; Bh. 1, 17, 24).

ಪಾವಡಿಗ pāvu-aḍiga. (Śmd. 239, o. r. ಹಾ-). = ಹಾವಡಿಗ, ಹಾವಾಡಿಗ. a snake-catcher and exhibiter, a snake-charmer (ಲಾವಕ Ct. I, 58).

ಪಾವಡೆ pāvaḍe. = ಪಾವಡ 1, etc. cloth. (ಪ್ರಾವಾರ, ಉತ್ತರಾಸಂಗ, ಉತ್ತರೀಯ, etc. Si. 224; My.).

ಪಾವನ pāvana. purifying; sanctifying. 2, *purified, pure, holy.* 3, fire. 4, a means of purification: penance; water; cow-dung. 5, N. of a vṛitta (Ch.).

ಪಾವನತರ pāvana-tara. uncommonly pure (Bp. 57, 71; J. 1, 2).

ಪಾವನತೆ pāvanate. = ಪಾವನತ್ವ. (Bp. 32, 63).

ಪಾವನತ್ವ pāvanatva. purity; the property of purifying. (Bp. 1, 60).

ಪಾವನಿ pāvani. s son of pavana or the wind-god: Hanumat, Bhīma (My.).

ಪಾವಮಾನಿ pāvamāni. Hanumat (J. 27, 35. 48).

ಪಾವಲ pāvala. = ಪಾವಲಿ, ಪಾವಲೆ. a quarter of a Rupee (Mhr. ಪಾವಲಾ; My.). 2, a footstep (My.; Mhr.).

ಪಾವಲಿ pāvali. = ಪಾವಲ No. 1. (My.; G. 442).

ಪಾವಲೆ pāvale. = ಪಾವಲಿ. (S. Mhr.; Br. ಪಾವುಲಾ). ಪಾವಲೆಯಿಲ್ಲ ದಿದ್ದರೆ ದರಣ ಕೊಡ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಪಾವಸೆ pāvase. (fr. ಪಸಿ 3). = ಪಾಚಿ 1, ಪಾಸಿ, (ವಾಚಿ), ಹಾಚಿ, ಹಾಂಚಿ, ಹಾಂಸೆ, ಹಾವಸೆ. green stuff or slime (algae). produced in or on stagnant water, or on stones near water, or in vessels containing water; the weed growing upon standing water or duck-weed; green mouldiness (lichens) upon stones, walls, and wood; yellowish frowzy slime of the teeth (T. ಪಾಚಿ; M. ಪಾಯಲ್, ಪಾಯಿ ಪಾಯಿಲ್; Tu. ಪಾಪಾಜಿ; Te. ಪಾಚಿ, ಪ್ರಾಚಿ). see ನೀರ್ವಾವಸೆ.— ಪಾವಸೆಗೊಳ್.-ಕೊಳ್. to get, or be covered with, pāvase (Cpr. 5, 93va.).— ಪಾವಸೆಮುಗಿಲ್. a cloud in which pāvase has grown (Cpr. 9, 5). — ಪಾವಸೆವಲ್. -ಪಲ್. a tooth or teeth covered with pāvase (V. 11, 60).

ಪಾವು pāvu. = ಹಾವು. a snake (Cpr. 5, 75; Abh. P. 3, 52; Te. ಪಾಮು; T., M. ಪಾಮ್ಪು). [ಪಾವುಗಳಂ ಕೊಳಿಸಿ ಮಹಾಗ್ರಾವ ಮನುಜಿದಡಸಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೊರಲೊಳ್ Pb. 2, 32]. ಪಾವಂ ದಾಣ್ಬೆದಂ (Śmd. 157). ಮಣ್ಣೊಳ್ ಜೀವಿಸುವ ಪಾವು (ಮಣ್ಣುಳಿಗ 237), ಬಾಂಗೆಸೆವ ಪಾವು (ರಾಹು Kk. 11*b*). see Śsv. 2, 69; 5, 54; 13, 19; J. 28, 44; ಆರೆವಾವು, ಎಲರ್ವಟ್ಟೆವಾವು, ನೀರ್ವಾವು. — ಪಾವುಮೀನ್. a sort of fish (Rśv. 5, 115). — ಪಾವುವೆಡಗೆ. -ಪೆಡಗೆ. a snake-basket (ಹೇಳ್ಗೆ Ct. I, 45).

ಪಾವು pāvu. = ಪಾವ 1. Tbh. of ಪಾದ. a quarter (My.; Br.; Mhr. ಪಾವ). ಪಾವುಗುಂಜಿತೂಕ (B. 4, 194). ಪಾವುಸೇರು (My.; Mhr. ಪಾವಶೇರ).

ಪಾವುಗೆ pāvuge. Tbh. of ಪಾದುಕ. a slipper. (Śmd. 364; Cpr. 6, 86 va.; My.). [ವಿಪಮೋಚಿಕೆಗಳೆಪ್ಪ ಪಾವುಗೆಗಳುಂ Ap. 15, 3 va.]. see ಚನ್ದವಾವುಗೆ, ಜೋಗವಾವುಗೆ, ಪಚ್ಚವಾವುಗೆ, ಮಣಿವಾವುಗೆ.

*ಪಾವುಗೊರಡು **pāvu-koraḍu.** wooden slipper. ತ್ರಿವಿಧ ಲಿಂಗ ಸ್ನಾನವ ಮಾಡಿ ಪಾವುಗೊರಡ ಮೆಟ್ಟಿ Cv. 177.

ಪಾವುಡ pāvuḍa. 1. = ಪಾವಡ 1, etc. a girl's petticoat (My.); a cloth waved like a fan in front of a procession (Rśv. 6, 11 va.; My.).

ಪಾವುಡ pāvuḍa. 2. = ಪಾಗುಡ, etc. Tbh. of ಪ್ರಾಭೃತ. an offering, a gift. [ಬನ್ದುವು ಪಾವುಡಂ ನೃಪತಿಗೆಮ್ಬುದುಂ Kr. 1, 118]; (ಉಪಾಯನ, ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ, ಉಪದ, ಪ್ರಾಭೃತ Mr. 269).

ಪಾವುಡೆ pāvuḍe. = ಪಾವುಡ 1, etc. (My.).

ಪಾಶ pāśa. = ಪಾಸ, (ಪಾಸು), ಹಾಸ, (ಹಾಸು). *a tie, a cord, a rope, a fetter, a chain* (ದಾಮ, ಹಗ್ಗ Nn. 33); a noose, a snare. 2, (after hair) *abundance, quantity;* braided hair (ಹಿಣಿಲು Mr. 320). 3, expressive of admiration, as in ಕರ್ಣ-. 4, expressive of contempt, at the end of some compositions.

ಪಾಶಕ pāśaka. = ಪಾಚಿಕೆ, ಪಾಸಂಗಿ, ಹಾಸಂಗಿ. = ಪಾಶ (at the end of a compound). 2, *a die used in playing* (ಅಕ್ಷ, ದೇವನ, ಹಾಸಂಗಿ Nr.).

ಪಾಶಪಟ್ಟ pāśa-paṭṭa. a snare, a trap. ಗಜಾದಿಗಳ ಹಿಡಿಯಲೆನ್ದು, ಕಟ್ಟಿದ ಪಾಶಪಟ್ಟವಿಶೇಷಂಗಳು (ಕೂಟಯನ್ತ್ರ, ಚೋರ Nr.).

ಪಾಶಪಾಣಿ pāśa-pāṇi. noose in hand: *Varuṇa.*

ಪಾಶವಾರ pāśavāra. a fisherman (ಕೈವರ್ತ, ಧೀವರ,etc., ಪಿಸಾಪಿನ ಬಲೆಗಾಱ, ಬೆಸ್ತರವ Si. 86; My.).

ಪಾಶಹರ pāśa-hara. removing fetters (Bp. 58, 17).

ಪಾಶಿ pāśi. having a noose: *Varuṇa.* 2, a rope (for the gallows, My.; H.). — ಪಾಶಿ ಕೊಡು. to hang (My.). — ಪಾಶಿಸಜಾ. punishment of hanging (My.). — ಪಾಶಿ ಹಾಕು. = ಪಾಶಿ ಕೊಡು. (My.).

ಪಾಶಿತ pāśita. tied, fettered, snared (Dhw.).

ಪಾಶೀಖೋರ pāśī-khōra. a man who ensnares: a cheat (My.). 2, a man condemned to be hanged (My.).

ಪಾಶುಪತ pāśupata. (fr. ಪಶುಪತಿ). relating, belonging or sacred to Śiva, Paśupati (Bp. 46, 72; 54, 60; 58, 15); a follower of Śiva, Paśupati. 3, N. of a weapon (Bp. 22, 41; Bh. 3, 7 sum.; J. 23, 32). 4, *the plant Aeshynomene grandiflora* (Agati grandiflora Desv.; see ಬಕಪುಷ್ಪ).

ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರ pāśupata-astra. Śiva's trident. 2, a weapon presented by Śiva (Śsv. 2, 116. 118).

ಪಾಶುಪತಿ pāśupati. Śiva (Bp. 54, 22; 60, 40).

ಪಾಶುಪಾಲ್ಯ pāśupālya. (fr. ಪಶುಪಾಲ). *the occupation of a grazier or keeper of cattle.*

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ pāścātya. (fr. ಪಶ್ಚಾತ್). hinder; *posterior, last;* western.

ಪಾಶ್ಯೆ pāśye. = ಪಾಸಿ, ಪಾಸೆ. a number or multitude of nooses or ropes, or of braided hair; *a net.*

ಪಾಷಣ್ಡ pāṣaṇḍa. = ಪಾಖಣ್ಡ. heresy. 2, heretical; *a heretic.*

ಪಾಷಣ್ಡಿ pāṣaṇḍi. = ಪಾಖಣ್ಡಿ, ಪಾಸಣ್ಡಿ. a heretic. (J. 5, 69; 18, 51).

ಪಾಷಾಣ pāṣāṇa. = ಪಾಸಾಣ. *a stone, a rock* (ಕಲ್ಲು Nn. 106; see ಕಲ್). 2, arsenic and other poisons (My.). ಪಾಷಾಣದ ಭೋಗ ಸ್ಮಶಾನದ ಸ್ಥಿತಿ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು? (Prv.). see Prv. s. ಪಾಷಾಣ್ಡ.

ಪಾಷಾಣದಾರಣ pāṣāṇa-dāraṇa. *an instrument for cutting stones, a stone-cutter's hammer or chisel.*

ಪಾಷಾಣಭೇದಿ pāṣāṇa-bhēdi. the plant Plectranthus scutellarioides, used as a remedy for stone in the bladder. (R.).

ಪಾಷಾಣಸನ್ಧಿ pāṣāṇa-sandhi. *a chasm in a rock.*

ಪಾಷಾಣ್ಡಿ pāṣāṇḍi. = ಪಾಸಾಣ್ಡಿ. a heretic. ಪಾಷಾಣ್ಡಿಗೆ ಲೋಕವಿಲ್ಲ, ಪಾಷಾಣಕ್ಕೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪಾಸ pāsa. Tbh. of ಪಾಶ (Śmd. 335). see ಶೋಳ್ವಾಸ, ಪಾದವಾಸ.

ಪಾಸಗೆ pāsage. = ಪಾಸಿಕೆ, ಪಾಸುಗೆ, ಹಾಸಿಕೆ, ಹಾಸಿಗೆ, ಹಾಸುಗೆ. that is spread: a bed. see ಕಳ್ಳವಾಸಗೆ, ನಾಱವಾಸಗೆ. 2, one of the feats of wrestlers (Cpr. 5, 77).

***ಪಾಸಗೆ pāsage.** Tbh. of ಪಾಶಕ. a die used in gaming. ಲೋಭಿ ಯುಂ ಪಸ್ದೆಯುಮಾಗಿಯೆ ಬಾಟ್ಟಂಗಲ್ಲದೆ ಸೂಳೆಯ ಕಣ್ ಪಾಸಗೆಯ ಕಣ್ಣು ಮೇಸುಱುಗುಮೇ Pb. 6, 73.

ಪಾಸಂಗಿ pāsaṅgi. = ಹಾಸಂಗಿ. Tbh. of ಪಾಶಕ. a die used in playing. (Bp. 43, 11. 13).

***ಪಾಸಂಗೆ pāsaṅge.** = ಪಾಸಂಗಿ. ಒಕ್ಕಲಂ ಪುಡಿಯೊಳ್ ಪೊರಳ್ಚುವನ್ತೆ ಪಾಸಂಗೆಯಂ ಪೊರಳ್ಚಿ Pb. 6, 71 va.

ಪಾಸಟಿ pāsaṭi. likeness, similitude, resemblance (ಪೋ ಲಿಸುವೆಡೆ, etc. Ct. I, 88; ತೋಡು, ಒರೆ, ದೊರೆ, ಸರಿ, ತೊಣೆ, ಸರಿಸ, ಸಾಮ್ಯ II, 25; ಸಮಾನ, ಪ್ರಕಾರ, ಸಮ, etc. Mr. 427; ಪಡಿ, ಪಾಟಿ, ಪಾಂಗು, etc., ಸಾಮ್ಯ Śm. 55; Abh. P. 3, 72; Rām. 4, 2, 49; J. 6, 24). [ಪವನ ಸುತಂಗೆ ಪಾಸಟಿಗಳೊರ್ವರುಮಿಲ್ಲದೞುನ್ದಮಾನ್ತ ಕೌರವ ಬಲದ Pb. 12, 121]. [2, help, companion. ಮತ್ತಮನರ ಕೆಲ ದೊಳಿವರ್ಗಿವರ್ ಪಾಸಟಿಯಾಗಿರ್ಪುದೆನ್ದು ನಿನ್ದ ನೆಲೆಯೊಳ್ ತಳರದೆ ನಿಲ್ವ ನ್ತಾಗಿರಿಸಿ Pb. 11, 86 va.; Tu. ಪಾಸಾಡಿ company].

ಪಾಸಣ್ಡಿ pāsaṇḍi. Tbh. of ಪಾಷಣ್ಡ. a heretic (Śmd. 335 Mdb.).

***ಪಾಸಱೆ pāsu-aṟe.** a flat and spacious stone. ಕಡುಪಿನೆ ಪೊತ್ತು ಪಾಸಱೆಯನೆಯ್ತರೆ Pb. 3, 18.

ಪಾಸಲೆ pāsale. relating to the vicinity of; connected with or near unto by position in space, etc. (Mhr., H. ಪಾಸಲಾ); — along the ground (Mhr.); — distance (My.).

ಪಾಸಾಣ pāsāṇa. Tbh. of ಪಾಷಾಣ. a rock, etc. (Śmd. 335). ದಾಸಾಣದ ಹೂ ಪಾಸಾಣದ ಮೇಲೆ ಮೊಳೆದೀತೇ? (Prv.).

ಪಾಸಾಣ್ಡಿ pāsāṇḍi. Tbh. of ಪಾಷಾಣ್ಡ. a heretic. (Śmd. 335).

ಪಾಸಾದ pāsāda. Tbh. of ಪ್ರಾಸಾದ. a palace, etc. (Bh. 2, 13, 16).

ಪಾಸಾಲೆ pāsāle. an earthen saucer-like vessel (My.).

ಪಾಸಿ pāsi. 1. = ಪಾಚಿ, ಪಾವಸೆ, etc. weed growing upon standing water. (My.).

***ಪಾಸಿ pāsi. 2.** placenta? ಪಂಚಾಣುತ್ತರೆಗಳೊಳಮೆರಡು ಘಳಿಗೆ ಯಿನ್ದೊಳಗೆ ಪಾಸಿನ ಪೊರೆಯೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿ Vr. 98, 3.

ಪಾಸಿ pāsi. = ಪಾಸೆ. Tbh. of ಪಾಶ್ಯ. a net. see ಎಳೆವಾಸಿ, ನಿಡು ವಾಸಿ.

ಪಾಸಿಕೆ pāsike. = ಪಾಸಗೆ, etc. a bed. (Bp. 3, 17).

ಪಾಸು pāsu. 1. (fr. ಪಡು 3; or fr. ಪಾಯ್ 1?). = ಹಾಸು 1. to spread, as a blanket, a carpet, a mat, leaves, etc., to lay (ಆಸ್ತರಣಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; Tu. ಪಾಡ್; T. ಪಾವು, M. ಪಾಗು. to pass over; to lay things regularly on the ground, as bricks, planks, etc.). [ತನಗವರ್ ಪಾಸಲ್ಕೊಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಮಂ ಪಾಸಿ Pb. 3, 31 va.; Pb. 5, 6 va.; Ap. 13, 52 va.]. see Cpr. 2, 20; 5, 22; 8, 4 va.; 8, 92; Abh. P. 3, 116; Grj. 5, 67 va.; Rsv. 2, 78; 5, 120 va.; 19, 34; 29, 49.

ಪಾಸು pāsu. 2. (Śmd. 191; Ct. II, 59). = (ಪಸೆ 1), ಹಾಸು 2. that is spread or laid flat: a bed (ತಲ್ಪ Śmd. Dh.; ತಳ್ಪ Śm. 110); the bed called a litter (ಶ್ಯಿವಕಿ Mr. 207). ಪಾಸಿ ನೊಳ್ ನಿದ್ರೆಗೆಯ್ದಂ (Śmd. 163). see Cpr. 8, 62; Rsv. 1, 135 va.; ಅಡಿಕಿಲ್ವಾಸು, ಅಲರ್ವಾಸು, ತಳಿರ್ವಾಸು, ಮೆಲ್ವಾಸು, ಮೇಲ್ಮಡಿವಾಸು, ಮೇಲ್ವಾಸು. — ಪಾಸಱೆ. -ಅಱೆ. a flat-stone, a slab (Cpr. 8, 4 va.; Abh. P. 4, 17; 10, 159; Grj. 131 va.; Ssv. 2, 32; J. 29, 45; see ಪಳುಕುವಾಸಱೆ, ರನ್ನವಾಸಱೆ). — ಪಾಸುಮಣೆ. a kind of table (Bp. 12, 9). — ಪಾಸುವಲೆ. -ಬಲೆ. a kind of net (Rāghc. 17, 67).

ಪಾಸು pāsu. = ಹಾಸು. (Tbh. of ಪಾಶ). a tie for the neck of dogs (Ct. II, 59).

ಪಾಸುಗೆ pāsuge. = ಪಾಸಗೆ, etc. a bed. (Cpr. 8, 69).

***ಪಾಸುಂಪೊಕ್ಕು pāsum-pokku.** the woof and the warp; well knit state. (*cf.* ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕು). ಪಾಸುಂ ಪೊಕ್ಕುಂ ಪರೆದು ಸಭಾಸದನಂ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗೆ ದನ್ತ ಪ್ರಭೆಗಳ್ Pb. 9, 34.

ಪಾಸೆ pāse. = ಪಾಸಿ. a net. see ಕೊನೆವಾಸೆ.

ಪಾಹರೆ pāhare. = ಪಹರೆ, etc. a watch. (My.).

ಪಾಹಿ pāhi. guard! protect! (Bp. 61, 48; My.).

ಪಾಳ pāḷa. (= ಪಱು 4). an ingot or a bar of gold or silver (My.; Te., T.; M. ಪಾಳ, ವಾಳ).

ಪಾಳತಿ pāḷati. a narrow and covert watching over the doings and goings of another, spying; a tracing or searching out, as of a theft (Mhr. ಪಾಳತ; My.). — ಪಾಳತಿ ನೋಡು. to lurk, to spy (My.).

ಪಾಳತಿಗಾಱ pāḷati-gāṟa. a man set to watch the conduct of another, a watcher, a spy (My.; Mhr. ಪಾಳತೀ).

ಪಾಳಯ pāḷaya. = ಪಾಳೆಯ, etc. an encampment, etc. (Bh. 3, 18, 42; J. 7, 12; 35, 39. 49).

ಪಾಳಾಸ pāḷāsa. Tbh. of ಪಾಲಾಶ. a post of palāśa wood (Grj. 2, 106 va.).

ಪಾಳಿ pāḷi. = ಪಾಲಿ 2. a raised bank. [ಬಿದವಿದ ಕೂರ್ಮೆಯಿಲ್ಲದಳಿ ಪಾರಯಮಿಲ್ಲದ ಪಾಳಿ Ap. 12, 46]; (ಬದುಹು Mr. 371 in two MSS.; o. rs. ಪೋಳಿ or ಪೋಳೆ in one MS., ಬಿದುಹು in one MS.). 2, = ಪಾಲಿ, a mass, a multitude; see ಪಾಳಿಸು 2. 3, a wooden bowl (Si. 241; Mhr. ಪಾಳೀಂ). 4, the raised edge of the mouth of a hand-mill (B. 5, 134; Mhr. ಪಾಳ).

ಪಾಳಿವ pāḷiva. a mode in saṅgīta (V. 11, 9).

ಪಾಳಿಸು pāḷisu. 1. = ಪಾಲಿಸು. [ಎಮ್ಮಂ ಪಾಳಿಸುವೈ ನೀಂ ನಿನ್ನೊಡನಾ ಳೋಚಿಸದೆಮಗೆ ನೆಗೞಲೇಂ ನೆಱವುಣ್ಟೇ Pb. 6, 22]; (Abh. P. 3, 155; 13, 62. 63; 14, 29).

ಪಾಳಿಸು pāḷisu. 2. (fr. ಪಾಳಿ No. 2). to unite, to be united with, to associate, to be joined, etc. (ಮೇಳಿಸು Śmd. Dh.; ಸಂಯೋಗ Śmd. Dh.).

***ಪಾಳೆ pāḷe.** = ಹಾಳೆ. the outer covering of the arecanut flowers. ಪಸಿಯ ನೇತ್ರದಸಿಯ ಪಾಳೆಯೊಳ್ ತಲೆನವಿರಂ ಪಚ್ಚುಗಣ್ಟಿಕ್ಕಿ Pb. 12, 108 va. Tu.; T. ಪಾಳೈ.

ಪಾಳೆ pāḷe. = ಪಾಳೆಯ, etc. (T. ಪಾಳೆ). encampment.

ಪಾಳೆಗಾಱ pāḷe-gāṟa. = ಪಾಳೆಯಗಾಱ, etc. (ಮನ್ನೆಯ, ಸಾವನ್ತ G.; My.).

ಪಾಳೆಯ pāḷeya. = ಪಾಳಯ, ಪಾಳೆ, ಪಾಳೆವು, ಪಾಳೇ, ಪಾಳ್ಯ, ಪಾಳ್ಯೆ, ಪಾಳ್ಳೆ. (connected with ಪಾಲಿ, or with ಪಾಲ್ಯ, or ಪಾಡಿ). an encampment, a camp; a settlement, a hamlet (My.; T. ಪಾಳೈಯ, M. ಪಾಳಯ). ಅರಸು ಬಿಡುವ ಪಾಳೆಯ (ನಿವೇಶ, ಶಿಬಿರ, ಶಣ್ಡ); ಪಾಳೆಯದ ಕಾಪು (ಸಜ್ಜನ, ಉಪರಕ್ಷಣ Nr.). ದಣ್ಡಿಳಿದಿರುವ ಪಾಳೆಯ (ನಿವೇಶ, etc. Si. 268). see Bh. 1, 16, 15; 2, 4, 7; 6, 2, 1; C. Bp. 42, 13. 15; 47, 12. 47; J. 2, 65; 16, 1; 17, 11. — ಪಾಳೆಯಪಟ್ಟು. a district in the hold of a Poligar (My.). — ಪಾಳೆಯಂಗೆಯ್. -೦-. to encamp (Rsv. 6, 24 va.).

ಪಾಳೆಯಗಾಱ pāḷeya-gāṟa. = ಪಾಳೆಗಾಱ, ಪಾಳೇಗಾಱ, ಪಾಳ್ಯಗಾಱ, ಪಾಳ್ಯೆಗಾಱ, ಪಾಳ್ಳೆಗಾಱ. a Poligar, a feudal chieftain; occasionally: a revolted ryot setting himself up as a petty chieftain (My.; T. ಪಾಳೈಯಕ್ಕಾರ, M. ಪಾಳಯಕ್ಕಾರ; Mhr. ಪಾಳೇಗಾರ).

ಪಾಳೆವು pāḷevu. = ಪಾಳೆಯ, etc. (Te. ಪಾಲೆಮು; My.).

ಪಾಳೇ pāḷē. = ಪಾಳೆಯ, etc.

ಪಾಳೇಗಾಱ pāḷē-gāṟa. = ಪಾಳೆಯಗಾಱ. (My.; B. 4, 80).

ಪಾಳ್ಯ pāḷya. = ಪಾಳೆಯ, etc. (My.). [Cv. 398]. [Tu.]. ಸೂಳೆಯರ ಪಾಳ್ಯ (ವೇಶ, ವೇಶ್ಯಾಜನಸಮಾಶ್ರಯ, ಸೂಳೆಗೇರಿ Si. 106); ಗೊಲ್ಲರಿರುವ ಪಾಳ್ಯ (ಘೋಷ, ಅಭೀರಪಲ್ಲಿ, ಗೊಲ್ಲರ ಹಳ್ಳಿ 113); ಬೇಡರ ಪಾಳ್ಯ (ಪಕ್ಕಣ, ಶಬರಾಲಯ, ಬೇಟೆಗಾಱರಿರುವ ಹಳ್ಳಿ 114). ನಾಯಿ ಬೊಗಳೆ, ಪಾಳ್ಯಕ್ಕೆ ಕೇಡು ತನ್ನು (Prv.). see Prv. s. ಪ್ರಳಯ.

ಪಾಳ್ಯಗಾಱ pāḷya-gāṟa. = ಪಾಳೆಯಗಾಱ, etc. (My.).

ಪಾಳ್ಯೆ pāḷye. = ಪಾಳೆಯ, etc.

ಪಾಳ್ಯೆಗಾಱ pāḷye-gāṟa. = ಪಾಳೆಯಗಾಱ, etc. (ಸಾಮನ್ತ, ನಾಡೊಡೆಯ G.).

ಪಾಳ್ಳೆ pāḷḷe. = ಪಾಳೆಯ, etc. a hamlet, etc.

ಪಾಳ್ಳೆಗಾಱ pāḷḷe-gāṟa. = ಪಾಳೆಯಗಾಱ, etc. (My.; ಮಣ್ಡಲೇಶ್ವರ, ಮಣ್ಡಲಿಕಅರಸು G.).

ಪಾೞ್ pāḻ. = (ಪಾೞು 1), ಹಾೞ್, ಹಾೞು. ruin, desolation; a waste (ಶೂನ್ಯಸ್ಥಲ Śmd. I; ಇರಿಣ, ಶೂನ್ಯ Si. 421; Tu. ಹಾಳ್; T., M.; Te. ಪಾಡು). [ಗುಣ ಗ್ರಾಮಣಿಗಳ್ ಪಾೞಾಗೆ ತೆಗೞೆ ಬಾೞ್ವಾ ಬಾೞೇನ್ Kr. 3, 178; ಕಾೞಾದ ವಾೞ್ತೆ ಗೊಣ್ಡೊಡೆ ಪಾೞ್ಪುದು ಮನಮುಮೆರ್ದೆಯುಂ Pb. 4, 61; ಇನಿರ್ಶ್ರಿಯೆಪ್ಪು ಕಸಮಂ ಕೞೆದಪ್ಪುರಮಪ್ಪು ಪಾೞನೇೞಿದಸಿತಾಪ್ಪುವಾಹಕುಳಮೆಪ್ಪು ಕುಟುಪ್ಪು ಕದಪ್ಪೋತ್ಕರಂ Ap. 6, 71]. see Śmd. 256 s. ಬೆಳಸು 2. — ಪಾೞಡವಿ. -ಅಡವಿ. a desolate jungle (J. 29, 24). — ಪಾೞಪ್ಪಡು. -೦-ಪಡು. to get ruined, to perish (Cpr. 10, 55). — ಪಾೞೇೞ್. -ಏೞ್. to begin to be destroyed (Rsv. 12, 13). — ಪಾೞ್ಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. a useless, good-for-nothing poetry. see s. ದುರದೃಷ್ಟ. — ಪಾೞ್ಗೆಯ್. to ruin (Bp. 11, 6; V. 8, 8). — ಪಾೞ್ದೇಗುಲ. a temple in ruins (Bp. 32, 52; 50, 54). [— ಪಾೞ್ಪಕ್ಕೆವಡು. -ಪಡು. to rest in a ruined house, a desolated place. ಬನ್ದಿದನಿಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿ ಪಾೞ್ವಕ್ಕೆವಟ್ಟಿರ್ದಂ Ap. 4, 21 va.]. — ಪಾೞ್ಮನೆ. (Śmd. 82). a house in ruins (Cpr. 8, 60). — ಪಾೞ್ವೊಲ. -ಪೊಲ. a waste field (Rsv. 11, 68).

ಪಾೞಿ pāḻi. = ಹಾೞಿ. (another form of K. ಪಾಟಿ 1, or Tbh. of ಪಾಟಿ 1 or of ಪಾಲಿ). a row, a line; regularity; regular or proper order or way; order, method, rule [ಮಾಂಕರಿಸದೞುವು ಗುರುವಚನಾಂಕುಶಮಂ ಪಾೞಿಯೆಡೆಗೆ ಪೊಣರ್ದು Pb. 1, 32]; (ಕ್ರಮ Śmd. I, Ct. I, 17, Bhn. 6; ತೞುವಾಯ, ಕ್ರಮ Śs.; ಪಂಕ್ತಿ Śmd. II; ಕೇೞಿ, ಪನ್ತಿ Kk. 90, Śm. 53; ನಿಜಮಾರ್ಗ Ct. I, 77). see Ch. v. 347; Abh. P. 4, 11; 9, 178; 14, 29. 87; Rsv. 2, 59; 6, 23; 6, 24 va.; ಲಘು-. — ಪಾೞಿವೆೞ್. -ಪೆೞ್. to be in rows or properly arranged (Rsv. 6, 11 va.). [2, a living, a regular vocation. ಪಾೞಿನಿಲೆ ನೆಗೞಿ ಬಾೞ್ವುದು ಬಾೞ್ವೆಮ್ಬುದು ನಿಕ್ಕುವಂ Kr. 1, 141. ಶನಿ ನಿಲ್ವವೊಲಿಲ್ಲಿ ಪಾೞಿಗಿನ್ನೆವರಗಮಿರ್ದೆವಿನ್ನೆಮಗೆ ನಿತ್ತರಿಸಲ್ ನೆಱವಿಲ್ಲ Ap. 9, 89].

ಪಾೞಿಕಾಱ pāḻi-kāṟa. (Śmd. 235, o. r. ಪಾಟಕಾಱ). an arranger.

ಪಾೞ್ತನ pāḻtana. = ಹಾೞುತನ. a ruined state (Cpr. 8, 81).

-ಪಿ pi. an affix to form nouns, *e. g.* ಕಲ್ಪಿ (Śmd. 248), ನೋಪ್ಪಿ.

ಪಿಕ pika. *the cuckoo, Cuculus indicus* (ಕೋಗಿಲೆ Mr. 169).

ಪಿಕಲಕ್ಕಿ pikal-akki. the common Madras bulbul, Pycnonotus haemorhous (Bd.). see ಪಿಕ್ಕುಳಿಕೆ.

ಪಿಕಲಾರಿ pikalāri. = ಪಿಕಲಕ್ಕಿ. (Bd.).

ಪಿಕಾಸಿ pikāsi. a "pickaxe" (My.; Si. 399; Mhr. ಪಿಕಾವ).

ಪಿಕ್ಕಾ pikkā. faint, pale; weak, vapid; faded in look, pallid; of no vigour, poor (My.; Mhr., H. ಫಿಕ್ಕಾ).

ಪಿಕ್ಕು pikku. = (ಪಿಂಜು 1), ಹಿಕ್ಕು, ಹೆಕ್ಕು. to separate, to disunite, to disentangle, to comb; [to pick up, to elaborate on. ಕುಲಮನಿನ್ತು ಪಿಕ್ಕಿದರಿಂ ನೀಮೊಳಿದೆಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿ ಬಳೆದಿರೊ Pb. 2, 83; Ap. 4, 27]; (ವಿವರಣ Śmd. Dh.; Rsv. 11, 115; T., M. ಪಿರಿ). see ಹಿರಿ 2, ತಲೆಪಿಕ್ಕು, ಮುಡಿಪಿಕ್ಕು. — ಪಿಕ್ಕು ಪಿಕ್ಕು. rep. (Abh. P. 3, 88).

ಪಿಕ್ಕುಳಿಕ pikkuḷika. = ಪಿಕ್ಕುಳಿಕೆ, q. v. (Rām. 3, 3, 18).

ಪಿಕ್ಕುಳಿಕೆ pikkuḷike. N. of a bird (ರಕ್ತಪ್ಪದ Mr. 175, o. r. ಪಿಕ್ಕುಳಿಕ; Te. ಪಿಕಿಲಿ, ಪಿಗಿಲಿ, the hill bulbul; see ಪಿಕಲಕ್ಕಿ).

ಪಿಕ್ಕೆ pikke. = ಪಿಟ್ಟೆ, etc. (My.).

ಪಿಂ- piṅ. (Śmd. 198). = ಪಿನ್-, ಪಿಮ್-, (ಪಿೞ), (ಪೂಱ), (ಪೆಡ), (ಪೆಱ, etc.), ಹಿಂ- (ಹಿಱ್-), etc. the state of being behind, back or after. — ಪಿಂಗಡೆ. -ಕಡೆ. the backside; backwards (ಪೆಡ, ಪೆಱಗು, ಪಿನ್ನಿಲ್ Kk. 46; Śm. 60; Bp. 4, 12; Śsv. 4, 17 va.). — ಪಿಂಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. (Śmd. 199). the hind-leg (Rāghc. 17, 73; Rsv. 6, 11 va., twice). [— ಪಿಂಗೋಳ್. -ಕೋಳ್. vanguard, at the back, behind. ಒನ್ದಕ್ಕೊೞೀಹಿಣೀ ಬಲದೊಡನೆ ಸಿಡಿಲನುರುಳಿಮಾಡಿದನ್ತು ಪಿಂಗೋಳೊಳ್ ನಡೆಯೆ Pb. 9, 95 va.].

ಪಿಂಗ piṅga. *reddish-brown, tawny.* 2, the bird ಬೆಳವ (Mr. 177).

ಪಿಂಗಚಕ್ಷುಸ್ piṅga-cakṣus. a crab (Sk.). 2, Duryōdhana (Śsv. 3, 29).

ಪಿಂಗಲ piṅgala. (= ಪಿಂಜರ). *reddish-brown, tawny.* 2, *an attendant of the sun.* 3, N. of a fabulous being in the form of a nāga: the author of the chandas or prosody (Ch.). 4, a small kind of owl. 5, the fifty-first year of the cycle of sixty.

ಪಿಂಗಲಾಕ್ಷಿ piṅgala-akṣi. a tawny eye (Śsv. 3, 53).

ಪಿಂಗಲಾಹಿ piṅgala-ahi. = ಪಿಂಗಲ No. 3. (Ch. v. 202).

ಪಿಂಗಲಿ piṅgali. (= ಪಿಂಗಲೆ). N. of a bird, a kind of owl (ಗೂಗೆ Mr. 170; ಶಕುನ್ತ, ಭಾಸ, ಹಾಲುವಕ್ಕಿ 174; ಶಕುನ್ತ, ಭಾಸ Hlā.; ಸಕುನವಕ್ಕಿ Ct. I, 73).

ಪಿಂಗಲೆ piṅgale. a kind of owl (Sk.; Mhr. ಪಿಂಗಳಾ, a little spotted owl). 2, *the female elephant of the south quarter.* 3, a particular vessel or artery, said to be the path of the fifteen vital airs (Mr. 52).

ಪಿಂಗಾಕ್ಷ piṅga-akṣa. the francoline partridge (ಕವುಜು Mr. 175, o. r. ಕಣಜು). 2, Duryōdhana.

ಪಿಂಗಾಣಿ piṅgāṇi. crockery: porcelain, China-ware dishes, plates, etc. (My.; Te.; M. ಪಿಞ್ಞಾಣಿ, Pers. finjān; T. ಪೀಂಗಾನ್).

ಪಿಂಗಿಸು piṅgisu. = ಹಿಂಗಿಸು. to cause to go back, to remove, etc. (Cpr. 2, 43; 8, 63; Abh. P. 14, 33; 16, 56). [ಲಲಿತಾಂಗಿಯ ಶಂಕೆಯಂ ಭಯಂ ಬೆರಸಿದ ನಾಣುಮಂ ಕ್ರಮದೆ ಪಿಂಗಿಸು ಬೇಸಱದಿರ್ ಗುಣಾರ್ಣವಾ Pb. 3, 77]. ನಾಣಂ ಪಿಂಗಿಸಿ, ಮುಗ್ಧೆಗೆ ಜಾಣಂ ಕೆಯ್ಕೊಳಿಸುವನ್ತೆ (Śmd. 84).

ಪಿಂಗು piṅgu. = (ಪಿಂಚು), ಹಿಂಗು 1. to go back, to retreat, to go away; to be removed from; to keep at a distance; to fail, to be lacking (ಅಪಸರಣ Śmd. Dh.; ಉಟು 78; ತೊಲಗು 17. 118 Cm.). [ಆತನ ಮನದ ತೊಡರ್ಪಂ ಪಿಂಗೆ ನುಡಿದು Pb. 1, 72 va.; Vr. 8, 4]. ಮಱವೆ ಪಿಂಗಿದಂ (ಎಚ್ಚತ್ತಂ Śmd. I). see Cpr. 2, 42; 4, 2. 17. 19; 6, 25; Grj. 10, 45 va.; Rśv. 9, 4; 5, 21; 13, 65 va. & 71 va.; J. 6. 13; 19, 6; Śm. 17; ಪೆಱ-.

ಪಿಚ್ pic. a sound in imitation of spitting (S. Mhr.). 2, a sound to express emptiness. — ಪಿಚ್ ಪಿಚ್. rep. (S. Mhr.). — ಪಿಚ್ಚೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. to appear quite empty (My.).

ಪಿಚಕಾರಿ picakāri. a syringe (My.; Mhr., H. ಪಿಚಕಾರೀ; *cf.* ಪೀಚು).

ಪಿಚಣ್ಡ picaṇḍa. *the belly.*

ಪಿಚಣ್ಡಿ picaṇḍi. 1. the thigh (ಊರು, ಪೆರ್ದೊಡೆ Mr. 331).

ಪಿಚಣ್ಡಿ picaṇḍi. 2. = ಪಿಚಾಡಿ. — ಪಿಚಣ್ಡಿ ಬಿಗಿ. to pinion, to tie the hands from behind (My.).

ಪಿಚಣ್ಡಿಲ picaṇḍila. *gorbellied, corpulent.*

ಪಿಚವ್ಯ picavya. *the cotton plant* (ಕಾರ್ಪಾಸ, ಬಾದರ, ಹತ್ತಿ Mr. 128).

ಪಿಚಾಚಿ picāci. Tbh. of ಪಿಶಾಚಿ. a female-imp. (My.).

ಪಿಚಾಡಿ picāḍi. the hinder parts; the hinder legs of a horse: the heel-ropes (My.; Br.; Mhr., H. ಪಿಚ್ಛಾಡೀ).

ಪಿಚಿ pici. = ಪಚ, etc. an imitative sound. (My.).

ಪಿಚಿಣ್ಡ piciṇḍa. *the belly.*

ಪಿಚಿಣ್ಡಿಲ piciṇḍila. *gorbellied.*

ಪಿಚು picu. *the cotton plant; cotton* (ತೂಲಕ, ಅರಳೆ Mr. 128). 2, the plant Vanqueria spinosa. see Nr. s. ಅಲತಗೆ.

ಪಿಚುತೂಲ picu-tūla. *cotton.*

ಪಿಚುಮನ್ದ picu-manda. *the neem or nimb tree, Azadirachta indica* A. Juss.

ಪಿಚುಮರ್ದ picu-marda. *the neem tree.*

ಪಿಚುಲ picula. cotton (ಹತ್ತಿ Nn. 107). 2, *the tamarisk, tamarix indica.* 3, the plant Barringtonia acutangula.

ಪಿಚ್ಚ picca. (Tbh. of ಪಿಶಿತ? or *cf.* ಪಿಱು?). flesh. see ಪಿಚ್ಚವಣಿಗ.

ಪಿಚ್ಚಟ piccaṭa. pressed flat; a substance pressed flat, a cake. 2, an inflammation of the eyes. 3, *tin.*

ಪಿಚ್ಚವಣಿಗ picca-vaṇiga. a rākṣasa, and the guardian of the south-western quarter (ಮಾನಿಸದೇರ, ಕೊನ್ತಗೆಯ್ಯ, ನಿರುತಿ Śm. 12. 13; ಮಾನಿಸದೇರ, ನಿರುತಿ Kk. 15).

ಪಿಚ್ಚು piccu. = ಪಿಸರು, etc. slimy impurities of the eye, rheum (S. Mhr.; Tu. ಪುರ್ಕ್, ಪುಳ್ಕ್; Te. ಪುಸಿ; T. ಪೀಳೈ, ಪಿಳಿಚ್ಚೈ; M. ಪೀಳ). see ಕಣ್ಣು-.

ಪಿಚ್ಚೆ picce. shortness or deficiency in measure or weight (My.; Te.; M. ಪೀಚ್ಚಿ, what is small, dwarfish, immature; *cf.* ಪೀಚು 2). ಆ ಸೇರು ಪಿಚ್ಚೆಯಾಗಿದೆ (My.). — ಪಿಚ್ಚೆಮೊಱ. a deficient cubit (My.). — ಪಿಚ್ಚೆಸೇರು. a lesser or deficient sēru (My.; Te.).

ಪಿಚ್ಛ piccha. = ಪಿಂಛ. *the tail of a peacock,* the feathers of an arrow or of a peacock's tail. 2, *a wing.*

ಪಿಚ್ಛನ್ದ picchanda. = ಪಿಚ್ಛನ್ದ. (Si. 109; My. Amara.).

ಪಿಚ್ಛಿಲ picchila. *slimy, lubricous, slippery, smeary.* 2, a muddy place (ಪಿಜಪಿಲ, ಕೆಸಱುಳ್ಳ ಎಡೆ Hlā.); muddy water (ಕೆಸಱ ನೀರ್ Mr. 418).

ಪಿಚ್ಛಿಲೆ picchile. *the silk-cotton tree, Bombax heptaphyllum* Roxb. 2, *the tree Dalbergia sissoo* Roxb.

ಪಿಚ್ಛೆ picche. *slime or scum of boiled rice, etc.* 2, *the gum of the silk-cotton tree* (ಬೂರುಗೆಬಂಕೆ, ಎಲವದ ಮೇಣ Si. 133). 3, the saliva of a snake.

ಪಿಂಚನ್ piñcan. pension. [E.]. — ಪಿಂಚನ್ದಾರ. a male pensioner (E.). — ಪಿಂಚನ್ದಾರಳು. a female pensioner (My.).

ಪಿಂಚು piñcu. = (ಪಿಂಗು), ಹಿಂಚು 1. to be behind, to be or come afterwards or later, to be or come too late (ಪಶ್ಚಾದರ್ಥ Śmd. Dh.). [ಡಾವರದ ಬಾಧೆಯಿಲ್ಲದ ಪದದೊಳ್ ಮುಂಚದೆ ಪಿಂಚದೆ ಬಳೆದು ವಿರಿಂಚಿಯ ಕೆಯ್ಪಿಡಿವೊಲಾದುವಾ ನಾಡೂರ್ಗಳ್ Pb. 8, 51].

ಪಿಂಚೆ piñce. (Tbh. of ವೀಚಿ). a wave (ವೀಚಿ Ct. I, 18).

ಪಿಂಛ piñcha. = ಪಿಚ್ಛ No. 1. (My.; Te.). see ಶಿಖಿ-.

ಪಿಂಜ piñja. confused, confounded, disturbed in mind, bewildered. 2, injured, killed; killing, injury. 3, *the moon* (*cf.* ಪೆಱೆ). 4, power, might.

ಪಿಂಜರ piñjara. (= ಪಿಂಗಲ). *reddish-yellow, tawny.* 2, gold. 3, *yellow orpiment.* 4, a cage (Sk.; ಪಂಜರ G.). 5, a skeleton. 6, a horse. 7, N. of a bird (Rām. 3, 3, 18).

ಪಿಂಜರಿ piñjari. (Tbh. of ಪಿಂಜರ?). = ಹಿಂಜರಿ. silver (ಬೆಳ್ಳಿ Kk. 47; Śm. 68; see ಪೆಱೆ). — ಪಿಂಜರಿವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. the silver-mountain (ಬೆಳ್ಳಿವೆಟ್ಟು, ರಜತಾದ್ರಿ Śm. 10).

ಪಿಂಜರಿತ piñjarita. coloured reddish-yellow (Abh. P. 12, 2 va.).

ಪಿಂಜಲ piñjala. *extremely confused or perplexed, overcome with terror or grief.*

ಪಿಂಜಾರ piñjāra. a carder or comber of cotton (C.; B. 5, 122; Mhr., H. ಪಿಂಜಾರೀ; Br. ಪಿಂಜರಿ, ಪಿಂಜಾರಿ).

ಪಿಂಜಾವಳಿ piñjāvaḷi. a sort of cloth or garment (Bp. 11, 24).

ಪಿಂಜಿ piñji. (= ಉಂಜ, ಹುಂಜ). a quantity or skein of cotton yarn (My.). ನೂಲ ಪಿಂಜಿ (ಕಳ್ Śm. 112; Sk. ಪಿಂಜಿಕಾ).

ಪಿಂಜು piñju. 1. = (ಪಿಕ್ಕು), ಹಿಂಜು, (ಹೀಜು 3). to divide (ಪಸುಗೆ Śm. 87). 2, to separate; to card cotton (ಪೃಥಕ್ಕರಣ Śmd. Dh.; ಕಾರ್ಪಾಸವಿವರಣ Śm. 87; Te.; M. ಪೀಞ್ಚು; T. ಪಿನ್ನು, ಪಿಯ್; Te. ಪಿಗುಲು, to be burst; M. ಪಿಡರು, ಪಿದಱು, to burst, to split; Mhr., H. ಪಿಂಜಣೇಂ, to card or comb, as cotton; to split, as bamboos; to tear lengthwise, as cloth). 3, to go asunder, to be rent, as cloth (My. as ಹಿಂಜು).

ಪಿಂಜು piñju. 2. = ಈಚು 2, ಹೀಚು. a fruit newly come forth from blossom (My.; T., M.; Te. ಪಿನ್ದಿಯ, ಪಿನ್ದೆ; Te. ಪಿನ್ನ, ಪಿನ್ನ, little, small, young, *cf.* ಪಿಳ್ಳೆ).

ಪಿಂಜೂಷ piñjūṣa. the wax of the ear. (R.).

ಪಿಂಜೆ piñje. injuring; injury. 2, turmeric. 3, cotton. 4, a switch.

ಪಿಟ್ piṭ. a sound produced when easing nature. — ಪಿಟ್ ಪಿಟ್. rep. (C.).

ಪಿಟ piṭa. (= ಪೆಟ್ಟಿ), ಹೆಡ, ಹೆಡೆ 2. *a basket, a box; a basket for holding grain.* 2, a house, a hovel. 3, a roof.

ಪಿಟಕ piṭaka. the tailor bird, Orthotonues longicauda (Sylvia sutoria, Bḍ.).

ಪಿಟಕ piṭaka. = ಪೆಟ್ಟಗೆ, (ವಿಡಕ). *a basket, a box.* 2, *a boil, a blister, an ulcer* (ಸ್ಫೋಟಕ, ಮುಳ್ಳುಬೊಕ್ಕೆ Mr. 384, one MS. ಮುಗುಳು-, another one ಹುಗುಳು-).

ಪಿಟಿ piṭi. a sound in imitation of indistinct, mumbling speech (used also in muttering mantras). — ಪಿಟಿ ಪಿಟಿ. rep. inward fear; worthless.— ಪಿಟಿ ಪಿಟಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. to utter with the sound of piṭi piṭi (My.).

ಪಿಟೀಲು piṭīlu. a fiddle. [E.].

ಪಿಟ್ಟು piṭṭu. a formation from ಪಿಡುಗು. — ಪಿಟ್ಟು ಪಿಡುಗನೆ ಸಾಯು. ಪಿಟ್ಟು ಪಿಡುಗಾಗಿ ಸಾಯು. to die as suddenly as if struck by a thunderbolt, to die quite unexpectedly (My.).

ಪಿಟ್ಟು piṭṭu. = ಪಿಟ್ಟ, ಹಿಟ್ಟು. Tbh. of ಪಿಷ್ಟ. flour. (Śmd. 370; My.; Te., T., M.; Mhr. ಪಿಠೀ). — ಪಿಟ್ಟವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. (Bp. 15, 24; 24, 73; 26, 54; 38, 56; see ಕಪಾಲಿ-).

***ಪಿಟ್ಟೆ piṭṭe.** a hard stuff, stone. ತಡಕುಂ ಪಿಟ್ಟೆಯುಮೊತ್ತೆ ಮೆಲ್ಲಡಿಗಳಂ Pb. 3, 9.

ಪಿಟ್ಟೆ piṭṭe. = ಪಿಟ್ಟು. (My.).

ಪಿಠರ piṭhara. *a pot* (ಚರು, ಕುಂಭ, ಕುಣ್ಡ, ಉಖೆ, etc., ಮಡಕೆ Mr. 209). 2, *the root of Cyperus rotundus.* 3. a churning stick.

ಪಿಡಗ piḍaga. = ಪಿಡಗು, ಪಿಡುಗು. trouble, affliction, disease (B. 5, 181. 203; Mhr. ಪಿಡಕೇಂ, to be in trouble or pain).

ಪಿಡಗು piḍagu. = ಪಿಡಗ, etc. (B. 5, 210; My.).

ಪಿಡಿ piḍi. 1. = ಹಿಡಿ 1. to seize, to lay hold of, to catch, to take, to grasp; to deduct from wages; to hold (ಗ್ರಹಣ Śmd. Dh.; Śm. 92; T., M.); to apply to the mouth for blowing, as a trumpet, etc.; — to occupy as a place of refuge; — to begin, as rain, etc. (My. as ಹಿಡಿ); — to be required, as time, people, etc. for anything (My. as ಹಿಡಿ); — to comprise, to inclose, to be able to receive, as a sack, a cart (My. as ಹಿಡಿ); — to be so spacious as to let (a thing) pass through, as a window or door (My. as ಹಿಡಿ). [ಪಿಡಿದೊನ್ದೊನ್ದಱ ಗಾತ್ರಮಂ ತಿರಿಪಿಕೊಣ್ಡೊನ್ದೊನ್ದಱೊಳ್ ಪೊಯ್ದು Pb. 10, 104; Ap. 1, 50]. ಮದಗಜಮೆರಡಱ ಬಾಲದ ಮೊದಲಂ ಪಿಡಿದು (Śmd. 91). ಪಿಡಿವಂ 260). ಪಿಡಿವ ಕಹಳೆ (201). see Cpr. 4, 47; 5, 39 va.; 5, 63; 7, 81 va.; 7, 87; Bp. 8, 43; 46, 59; 57, 56; Rśv. 5, 44. 120; 6, 10 va. & 11 va. (twice); 10, 7; J. 2, 41; 3, 32; 4, 23; 30, 48; ಇತ್ತರವ್ಪಿಡಿ, ಕಪ್ಪಮ್ಪಿಡಿ, ಕಾಲ್ವಿಡಿ, ಕೆಯ್ದುವಿಡಿ, ಕೆಯ್ವಿಡಿ, ಕೊಡೆವಿಡಿ, ಕ್ರಮವಿಡಿ, ತಡಿವಿಡಿ, ದೀವಿಗೆವಿಡಿ. ಪಜ್ಜೆ-, ಪಂಜು-, ಪಸುರ್ವಿಡಿ, ಬಟ್ಟೆ-, ಬನ್ದಿ-, ಬಱ-, ಬಿಲ್-, ಸಾಲ್-, ಸೆಱೆ-; Mr. s. ತ್ರಾಣ. — ಪಿಡಿದಾಡು. -ಆಡು. to lay hold of and speak, to hold fast by deed and word (Bp. 3, 79).

ಪಿಡಿ piḍi. 2. = ಪಿಡಿದು, ಹಿಡೆ 2, ಹಿಡಿ 2, ಹಿಡು 1. P. p. of ಪಿಡಿ 1, in ಪಿಡಿ ಪಿಡಿದು (Bp. 61, 25). — ಪಿಡಿ ತರ್. (= ಪಿಡಿದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). to seize or take and bring (Bp. 28, 38). — ಪಿಡಿ ತರಿಸು. to cause to seize, etc. and bring (Bp. 11, 17; 50, 42. 51). — ಪಿಡಿ ಪಡೆ. = ಪಿಡಿ ಪೆಱು. (Abh. P. 10, 220). — ಪಿಡಿ ಪೆಱು. to get; to get caught. [—ಅಲ್ಲದಿರ್ದೊಡೆ ನಿನ್ನಂ ಕೊಲಿಸಿದಪ್ಪೆನೆನ್ದೊಡೆ ಭಯದಿಂ ಪಿಡಿಪೆತ್ತು ಮಾತನಿನ್ತೆನ್ದು ಪೇೞ್ದಂ Vr. 182, 1]; (Abh. P. 11, 133; 14, 78).

ಪಿಡಿ piḍi. 3. = ಹಿಡಿ 3. a seizing, hold, etc. 2, grasping, closing the hand, clenching the fist; a grasp, a handful (ಮುಷ್ಟಿಗ್ರಾಹ್ಯ Ct. II, 14). 3, the closed or clenched hand, the fist. 4, a handle; a hilt. [Tu. ಪುಡಿ, ಪುಣ್ಡಿ]. ಅಡಾಯುಧಗಳ ಪಿಡಿ (ಭರು Mr. 298). ಕತ್ತಿಯ ಪಿಡಿ (ತ್ಸರು, etc. Si. 289). 5, a broom (My. as ಹಿಡಿ). see ಒಪ್-, ಒರ್-, ಒಜೆವಿಡಿ. ಕೆಯ್ವಿಡಿ, ಪರಿವಿಡಿ; Cpr. 7, 87; J. 6, 21. ಪಿಡಿಯೊಳ್ ತುಮ್ಬಿರೆ ಪಂಕ ಮೇಲೆ ತೊಳೆಯಲ್ ತಾಂ ಶುದ್ಧನೇ? (Sś. 164). [— ಪಿಡಿ ಕುತ್ತು. a kind of weapon. ಆ ರಸತ್ತಾರುಗರಿಡುವಿಟ್ಟಿಯ ಪಿಡಿಕುತ್ತಿನ ಕಕ್ಕಡೆಯ ಕೋಳ್ಗೆ Pb. 12, 60 va.]. — ಪಿಡಿ ಕೆಯ್ಯು. to cause to make a grasp or first; to close the first; to grasp or hold tightly. ಬೆಮರ್ಗಳ ನೂದಿ, ನುಣ್ದೊಡೆಗಳಂ ಪಿಡಿಕೆಯ್ದು (Śmd. 52). — ಪಿಡಿಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. a horse that is led (Rśv. 10, 13). — ಪಿಡಿ ಪಡು. to be seized (Abh. P. 4, 115). [— ಪಿಡಿಯಚ್ಚು. obstinacy, stickling. ಓರೊರ್ವರನೆ ಪಿಡಿಯಚ್ಚುವಿಡಿದು ನುಡಿಯೆ ಕೆಲರನಾಗತಮನಱೆವ ಬುದ್ಧಿಯೊಡೆಯರಿನ್ತೆನ್ಬರ್ Pb. 2, 86 va.; Ap. 2, 7 va. — ಪಿಡಿವಡು. -ಪಡು. = ಪಿಡಿಪಡು. ಎನ್ನಂ ಪಿಡಿದೆಱೆವನ್ದಿನ ನಿಮ್ಮದಟುಗಳೀಗಳೆತ್ತ ಪೋದುವೊ ಪಿಡಿವಟ್ಟವನ್ನು ಬಲಿದ್ದರೆ ಕಣ್ಡರೆ ನಿಮ್ಮಳವಂ Pb. 7, 39]. — ಪಿಡಿವಡೆ. -ಪಡೆ. to be grasped, attacked, or harassed. ಹಗೆಯು ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಪಿಡಿವಡೆದವನು (ಪುರಸ್ಕೃತ Nr.).

ಪಿಡಿ piḍi. 4. = ಹಿಡಿ 4. a female elephant (ಕರಿಣಿ Śmd. Dh., Śm. 92, Ct. II, 14; ಕರಿ Ct. I, 30; ಹೆಣ್ಣಾನೆ I, 102; ಕರಿಣಿ, etc., ಪೆಣ್ಣಾನೆ Mr. 153; T., M.; T., M. also: the female of camels, pigs; M. ಪಿಡೆ, the female of birds; the female of deer; T. also ಪಿಣ್ಡ; Sk. ಪಿಲ್ಲಕಾ; see s. ಪೆಣ್). [ಪಿಡಿಯನೇಱೆ ಪೆಣ್ಡಾವಸದೊಳ್ಪೆಣ್ಡಿರ್ ಬಳಸಿ ಬರೆ Pb. 3, 48 va.; Ap. 4, 54 va.; Vr. 34, 22]. see ತಾಯ್ಪಿಡಿ; Cpr. 5, 63; 7, 81 va.; Abh. P. 7, 105 va.; Rśv. 10, 13. — ಪಿಡಿಯಾನೆ. -ಆನೆ. = ಪಿಡಿ. (ಧೇನುಕೆ Hlā.). ಎಳೆಯ ಪಿಡಿಯಾನೆ (ಧೇನುಕೆ Mr. 471). — ಪಿಡಿಸವತಿ. a female elephant (ಪೆಣ್ಣಾಜ Bhn. 58, o. rs. -ಸವಡಿ, ಸವರಿ).

ಪಿಡಿತೆ piḍite. seizure, etc. see ಕೆಯ್ಪಿಡಿತೆ.

ಪಿಡಿಪು piḍipu. the state of seizing or of being seized. — ಪಿಡಿಪೀ. -ಈ. to deliver into (one's) power, to make over (Abh. P. 11, 134).

ಪಿಡಿಯಿಸು piḍiyisu. = ಹಿಡಿಯಿಸು. to cause to seize, etc. (Bp. 27, 65). 2, to castrate.

ಪಿಡಿಸು piḍisu. = ಹಿಡಿಸು. to cause to seize, etc. [ಶ್ರೀತಾತ ಪತ್ರಗಳೆನ್ದೀ ಮಾಡಿ ಪಿಡಿಸಿಯುಂ Ap. 8, 41 va.]; (Bp. 26, 25; C. Bp. 47, 12.).

ಪಿಡಿಹ piḍiha. seizing, etc. see ಬನ್ದಿವಿಡಿಹ.

***ಪಿಡುಗು piḍugu.** to tremble. ಅನ್ತು ನುಡಿದು ಕಾಯ್ಪಿನೊಳ್ ಪಿಡುಗಿ ನಡನಡ ನಡುಗಿ Pb. 6, 58 va.

ಪಿಡುಗು piḍugu. 2. = ಪಿಟ್ಟು. a thunderbolt. (My.; Te.; M. ಪಿಣರ್; T. ಇಡಿ, ಇಗಳಿ, ಏಱು, ವೆಡಿ, see ಪೆಟಲ್; M. ಪಿಣರ್, ತಿಣರ್, ಚಿಣರ್, also: grossness, what is thick, stiff; to grow thick, coagulate, become thick, swell; *cf.* ಪಿಣಿಲ್ 2, etc.). — ಪಿಡುಗ. -ಅ 3. a man like a thunderbolt: a dauntless, bold man (My.).

ಪಿಡುಗು piḍugu. = ಪಿಡಗ, etc. trouble, affliction. (B. 5, 203. 205. 206; My.).

ಪಿಣ piṇa. = ಪುನ, ಪೊಣ, ಪೊನ್. metal. see ಕಬ್ಬಿಣ, and *cf.* Sk. ಪಿಣ್ಡ No. 8.

ಪಿಣಿಲ್ piṇil. 1. = ಹಿಣಿಲ್ 2, etc. a braid of hair. [ಅವನ ಕರುಳ ಪಿಣಿಲಿನ್ದೆನ್ನಂ ಮುಡಿಯಿಸುಗೆ Pb. 7, 10]; (Abh. P. 13, 79; see ಕರುಳ್ಪಿಣಿಲ್; *cf.* ಪೆಣೆ).

ಪಿಣಿಲ್ piṇil. 2. = ಹಿಣಿಲ್ 1, etc. a hump (Cpr. 5, 59; see M. s. ಪಿಡುಗು).

ಪಿಣ್ಡ piṇḍa. = ಪಿಣ್ಡು, ಹಿಣ್ಡು, ಹಿಂಡೆ. *a lump, a clod, a round mass, a ball, a globe.* 2, *a heap, a quantity, a collection, a cluster.* 3, a bite, a morsel, a mouthful. 4, a cake or ball of meal offered to the Manes; *a ball or lump of meat or rice mixed up with milk, curds, flowers, etc, and offered to the Manes;* food (Sk., My.; Te.). 5, the embryo or fetus. 6, *the body.* 7, *myrrh, incense.* 8, *iron.* ಪಿಣ್ಡಕ್ಕೆ ಬಗೆಯಿಲ್ಲದವ ದಣ್ಡವೇನು ಕೊಟ್ಟಾನು? — ಪಿಣ್ಡ ಹಾಕಿದರೂ ಲಣ್ಡನೆನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳೋದು ತಪ್ಪಲ್ಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಪಿಣ್ಡಕ piṇḍaka. *incense, myrrh.*

ಪಿಣ್ಡಖರ್ಜೂರ piṇḍa-kharjūra. = ಪಿಣ್ಡಿ-, ಪೆಣ್ಡಿ-, q. v. dates of inferior kind in lumps. (Sk.).

ಪಿಣ್ಡಜ piṇḍa-ja. embryo-born: men and beasts. (My.).

ಪಿಣ್ಡಪ್ರದಾನ piṇḍa-pradāna. the offering of piṇḍas, an oblation of them; supplying with food (My.). ತಿಲೋದಕ ಪಿಣ್ಡಪ್ರದಾನಗಳು (ನಿವಾಪ Si. 243). ಪಿಣ್ಡಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದರೂ ರಣ್ಡೆಯರಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪಿಣ್ಡಾಣ್ಡ piṇḍa-aṇḍa. the egg of the embryo or of the body, being considered, in its construction and arrangement, to be identical with the brahmāṇḍa (My.; Dp. 30, 3).

***ಪಿಣ್ಡಿ piṇḍi. 1.** a raft-like arrangement for crossing a river in floods.

ಪಿಣ್ಡಿ piṇḍi. 2. = ಪುಣ್ಡಿ No. 1. — ಪಿಣ್ಡಿಸೊಪ್ಪು. Deckanee hemp, Hibiscus cannabinus Lin. (St. & Pl.: T. ಪುಳಿಚ್ಚ-ಕೀರೈ).

ಪಿಣ್ಡಿ piṇḍi. 1. = (ಪಿಣ್ಡ), ಪೆಣ್ಬೆ, ಪೆಣ್ಡಿ 2. a bundle, a pack, a mass (My.; Te. ಪೆಣ್ಡಿ; Mhr. ಪೇಣ್ಡ, ಪೇಣ್ಡೀ). — ಪಿಣ್ಡಿಖರ್ಜೂರ. — ಪಿಣ್ಡಖರ್ಜೂರ, etc. (My.).

ಪಿಣ್ಡಿ piṇḍi. 2. (= ಪೆಣ್ಡ 1). possessing a body; (possessing the body of or being related to).

ಪಿಣ್ಡಿಕ piṇḍika. (= ಪಿಣ್ಡಿಕೆ). a globular swelling or protuberance, etc. (Sk.; see Mr. s. ಪಾಣ್ಡು No. 2).

ಪಿಣ್ಡಿಕೆ piṇḍike. = ಪಿಣ್ಡಿಗೆ. *a globular swelling or protuberance, a fleshy swelling in the shoulders, arms, legs, etc.* 2, *the nave of a wheel* (ನಾಭಿ, ಕೊಲುದುಮ್ಬು Mr. 285). 3, the calf of the leg. 4, a stool or seat of various shapes. 5, a base or pedestal. 6, the instep.

ಪಿಣ್ಡಿಗೆ piṇḍige. Tbh. of ಪಿಣ್ಡಿಕೆ (Śmd. 338). see ಲಾಳವಿಣ್ಡಿಗೆ.

ಪಿಣ್ಡಿತ piṇḍita. made into a lump or ball; heaped together, etc. see ಸವುರ್.

ಪಿಣ್ಡಿಪಾಲ piṇḍipāla. — ಪಿಣ್ಡಿವಾಳ, etc. (Sk.).

ಪಿಣ್ಡಿವಳ piṇḍivaḷa. = ಪಿಣ್ಡಿವಾಳ, etc. (Cpr. 10, 80).

ಪಿಣ್ಡಿವಾಳ piṇḍivāḷa. Tbh. of ಭಿಣ್ಡಿವಾಲ. an ironbound club. (Śmd. 369; ಭಿನ್ದಿಪಾಲ, ಸೃಗ Hla.; see s. ಮುಸುಣ್ಡಿ).

ಪಿಣ್ಡಿಶೂರ piṇḍi-śūra. = ಪಿಣ್ಡೀಶೂರ. (ಚೇಱು ಗೃಹದೊಳ್ ಗರ್ಜಿಪಂ Mr. 236).

ಪಿಣ್ಡೀತಕ piṇḍītaka. *the tree Vangueria spinosa* Roxb. see ಬೋನ ಗಾರೆ.

ಪಿಣ್ಡೀಶೂರ piṇḍī-śūra. = ಪಿಣ್ಡಿಶೂರ. a cake-hero: *a cowardly boaster, a poltroom.*

ಪಿಣ್ಡು piṇḍu. = ಹಿಣ್ಡು, q. v. to squeeze, etc. [ಈ ತೆಱ ದಿನ್ದಂ ನಿನ್ನಂ ಘಾತಿಸಿ ಬಿಡದಲೆದು ಪಿಱಿದು ಪಿಣ್ಡಿದ ದುಃಖವ್ರಾತಮಿದು Ap. 3, 38]; (Abh. P. 1, 94; Te. ಪಿಡುಚು, ಪಿಡ್ಡು, *cf.* ಪಿಱಿ).

ಪಿಣ್ಡು piṇḍu. = ಹಿಣ್ಡು. Tbh. of ಪಿಣ್ಡ. a collection, a multitude, a mass; a herd, a flock, a drove, etc. (ಜಂಗುಳಿ, ನೆರವಿ, ಹೊರಳಿ, ಸಾಲ್, ಗೊನ್ದಣಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; Śm. 54; Cpr. 7, 81 va.; Grj. 10, 79 va.; Te.). [ಕಡವಿನ ಕಾಡೆಮ್ಮೆಯ ಪಿಣ್ಡುಗಳಿನ್ದಂ Pb. 7, 29 va.; Ap. 11, 65]. ಗಿಳಿಯ ಪಿಣ್ಡು (Śmd. 161). ಅಂಚೆಯ ಪಿಣ್ಡು (Rśv. 6, 6). see ಅಂಚೆವಿಣ್ಡು, ತುಱುವಿಣ್ಡು, ನೂರೆವಿಣ್ಡು. — ಪಿಣ್ಡಱ. -ಅಱ. a herd to be scattered (Abh. P. 3, 119). — ಪಿಣ್ಡಾನೆ. -ಆನೆ. elephants assembled together, a herd of elephants (Rśv. 6, 11 va.). — ಪಿಣ್ಡುಗಂಕಣ. -ಕಂಕಣ. a number of bracelets (Abh. P. 3, 106; 12, 44; V. 4, 86; 9, 6). — ಪಿಣ್ಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to be amassed or accumulated (Rśv. 5, 120 va.).

ಪಿಣ್ಡೋತ್ಪತ್ತಿ piṇḍa-utpatti. the birth or formation of the fetus.

ಪಿಣ್ಯಾಕ piṇyāka. *an oil-cake.* 2, *incense.* [T. ಪಿಣ್ಣಾಕ್ಕು].

ಪಿತ pita. Tbh. of ಪಿತೃ (Nom. ಪಿತಾ). a father. (ಪ್ರಪೂರ್ವ Mr. 314). ಪಿತನಿಲ್ಲದ ಮಗನ್ನ ಸಾಕಿದವನೇ ತನ್ದೆ. — ಪಿತಾ ಮಾತಾ ಮುನಿದ ಸುತನಿಗೆ ಗತಿಯೇನು? (Prvs.). see ಕನ್ತು-, ಮದನ-; Prv. s. ಪಿತೂರಿ.

ಪಿತರ pitara. Tbh. of ಪಿತೃ. (Śmd. 105; Kāvy. I, 2, 93 seq.). ಬಡವರ ಪಿತರರನ್ತೆ ಮಱುಗುತ್ತಿರ್ಕುಂ (Śmd. 105).

ಪಿತರೌ pitarau. Sk. dual of ಪಿತೃ. *mother and father, parents.*

ಪಿತಾಮಹ pitā-maha. *a paternal grand-father* (ತಾತ, ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆ Nn. 22). 2, Brahmā (ಧಾತ, ಬ್ರಹ್ಮನು 22; Bp. 54, 31). 3, a king (ಭೂನಾಥ, ಅರಸು 22). 4, a self-knowing, or soul-knowing, man (ಮನೋಜ್ಞಾನಿ, ಆತ್ಮಜ್ಞ 22).

ಪಿತುರ pitura. = ಪಿತೂರಿ. (G. 151).

ಪಿತೂರಿ pitūri. revolt, defection, plot, perfidy (My.; Mhr., H. ಫಿತುರೀ, ಫಿತೂರ; B. 5, 54. 221). ಪಿತೂರಿ ಮಾಡಿದರೂ ತುತೂರೀ ಧ್ವನಿ ತಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ. — ಪಿತೂರಿ ಮಾಡಿದವ ಪಿತನಿಗೆ ಬಲ್ಲನೇ? (Prvs.).

ಪಿತೃ pitṛi. = ಪಿತ, ಪಿತರ. (Sk. Nom. ಪಿತಾ). *a father.* ಪಿತೃಗಳು, fathers; forefathers, ancestors; the spirits of departed and deified ancestors, the manes or spirits of the dead. ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಪ್ಪ ಪಿತೃಗಳ್ (Śmd. 105).

ಪಿತೃಕರ್ಮ pitṛi-karma. obsequial rites, oblations offered to the manes or deceased ancestors. (Si. 243).

ಪಿತೃಕಾನನ pitṛi-kānana. a grove of ancestors: *a cemetery.*

ಪಿತೃತರ್ಪಣ pitṛi-tarpaṇa. *oblations giving satisfaction to the manes;* water out of the right hand as a daily offering to the manes (My.); the act of throwing sesamum and water out of the right hand as an offering to deceased ancestors at parvas or śrāddhas (My.).

ಪಿತೃತಿಥಿ pitṛi-tithi. the death-day of either deceased parent appointed for obsequial rites to them (My.).

ಪಿತೃತ್ವ pitṛitva. fatherhood, paternity. 2, the state or condition of a pitṛi or deified progenitor. ಪಿತೃತ್ವವನ್ನು ಹೊನ್ದಿದವರು ತೃಪ್ತಿ ಪಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಾಡಲ್ ಪಡುವ ದಾನ (ನಿವಾಪ Si. 243).

ಪಿತೃದಾನ pitṛi-dāna. *a gift in honour of deceased ancestors, an offering to the Manes.*

ಪಿತೃದಿನ pitṛi-dina. = ಪಿತೃತಿಥಿ. (My.).

ಪಿತೃದೀಕ್ಷೆ pitṛi-dīkṣe. a course of austerities (as not shaving the head, abstinence from sexual intercourse, etc.) for the first year after one's father's death.

ಪಿತೃದ್ರೋಹಿ pitṛi-drōhi. a traitor to his father.

ಪಿತೃಧನ pitṛi-dhana. a father's property (ಗ್ರನ್ಥ, ತನ್ದೆ ಗಳಿಸಿದ ಧನ Nn. 141). 2, patrimony.

ಪಿತೃಪಕ್ಷ pitṛi-pakṣa. siding with one's father (Bh. 1, 8, 17). 2, the dark half in the bhādrapada month peculiary appointed for the celebration of obsequial rites to the Manes (My.).

ಪಿತೃಪತಿ pitṛi-pati. *Yama.*

ಪಿತೃಪಿತೃ pitṛi-pitṛi. *a father's father.*

ಪಿತೃಪ್ರಸು pitṛi-prasu. a father's mother. 2, mother of the Manes: *twilight.*

ಪಿತೃಪ್ರಿಯ pitṛi-priya. Yama (Mr. 49).

ಪಿತೃಮೇಧ pitṛi-mēdha. obsequial offerings to the Manes.(My.).

ಪಿತೃಯಜ್ಞ pitṛi-yajña. = ಪಿತೃಮೇಧ. (My.).

ಪಿತೃಋಣ pitṛi-riṇa. a debt to the Manes: the generation of a son (My.).

ಪಿತೃವನ pitṛi-vana. = ಪಿತೃಕಾನನ. *a cemetery.*

ಪಿತೃವಸತಿ pitṛi-vasati. an abode of ancestors: *a cemetery.*

ಪಿತೃವಿಯೋಗ pitṛi-viyōga. the loss, or death, of a father (Cpr. 2, 49; My.).

ಪಿತೃವ್ಯ pitṛivya. *a paternal uncle.*

ಪಿತೃಶೇಷ pitṛi-śeṣa. remains of the meal of an obsequial rite.

ಪಿತೃಸ್ವಸೃ pitṛi-svasṛi. *a father's sister, paternal aunt.*

ಪಿತೃಸನ್ನಿಭ pitṛi-sannibha. *like a father, fatherly, paternal.*

ಪಿತೃಸ್ಥಾನ pitṛi-sthāna. place assigned to a Brāhmaṇa who officiates for the deceased father during the śrāddha ceremony.

ಪಿತ್ತ pitta. = ಪುಚ್ಚು, ಪಚ್ಚು, etc. *bile; the bilious humour.* 2, foolishness, madness (not Sk.; My.); choler, irascibility, irritability of temper (Mhr.). ಪಿತ್ತ ತಲೆಗೇಱಿದವನಗೆ ಶಂಖು ಕಱಿಗೆ ಕಣ್ಡರೆ ಅದಱ ಬಣ್ಣ ಕೆಟ್ಟೀತೇ? — ಪತ್ಯ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಪಿತ್ತ ಹೆಚ್ಚಿತು. — ಪಿತ್ತವಿದ್ದರೆ ವಿತ್ತ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). see Prv. s. ಮರುಳ.

ಪಿತ್ತಕಾಮಾಲೆ pitta-kāmāle. a kind of jaundice (My.).

ಪಿತ್ತಗನ್ದಿ pitta-gandi. small swellings in the skin produced by bile (My., also ಪಿತ್ತಗನ್ದೆ).

ಪಿತ್ತಘ್ನಿ pitta-ghni. the plant Cocculus cordifolius. (R.).

ಪಿತ್ತಜ್ವರ pitta-jvara. bilious fever. (My.).

ಪಿತ್ತನಾಡಿ pitta-nāḍi. the middle vein of the wrist which is said to indicate the amount of the body's bile (My.).

ಪಿತ್ತಭ್ರಮೆ pitta-bhrame. bile-erring, disorder in the action of the liver. ಪಿತ್ತಭ್ರಮೆಯಿದ್ದವಗೆ ಚಿತ್ತಭ್ರಮೆಯಾಗದೇ? (Prv.). 2, madness (My.).

ಪಿತ್ತಲ್ pittal. = ಪಿತ್ತಿಲ್, etc. (V. 33, 28; 41, 42).

ಪಿತ್ತಲ pittala. 1. = ಹಿತ್ತಳೆ, ಹಿತ್ತಳೆ, ಹಿತ್ತಾಳೆ, ಹಿತ್ತಾಳೆ. brass (Sk.; Mhr., H. ಪಿತಳ; Tu. ಪಿತ್ತಲೆ; ಪಿತ್ತಾಳೆ, Te. ಪಿತ್ತಳೆ; T. ಪಿತ್ತಳೈ; M. ಪಿಚ್ಚಳೆ).

ಪಿತ್ತಲ pittala. 2. relating to the bilious humour, bilious, secreting bile (Sk.). 2, roguish behaviour (T. ಪಿತ್ತನ್, a mad man; a rogue).— ಪಿತ್ತಲಾಟ. -ಆಟ. trickery, lying, deceit, defrauding (My.; T., M.; Te. ಪಿತಲಾಟ; My. also ಪಿತ್ತಾಲ್ಲಟ).

ಪಿತ್ತಿಲ್ pittil. = ಪಿನ್ತಿಲ್ (s. ಪಿನ್ತು), etc. the back-yard. (ನಿಷ್ಕುಟ Nn. 142, o. rs. ಹಿತ್ತಲ್, ಹಿತ್ತಿಲ್). [Tu.].

ಪಿತ್ರ್ಯ pitrya. *paternal, patrimonial, ancestral.* 2, *referring to the Manes, devoted to the Manes, obsequial.*

ಪಿತ್ಸತ್ pitsat. ಪಿತ್ಸನ್ತ. habitually falling or flying; *a bird.*

ಪಿಧಾನ pi (i. e. api)-dhāna. *covering, shutting.* 2, *a cover, a lid* (ಉದಂಚನ, ಎಸಮುಚ್ಚಿ Mr. 210). 3, a wrapper, a cloak.

ಪಿನ್- pin. = ಪಿಂ–, ಪಿಱ್–, etc. the state of being behind, etc. (T., M.; M. also: other; Tu. ಪಿರಾವು. see ಪೆಱ). — ಪಿನ್ದಿರಿಗು. -ತಿರಿಗು. = ಪಿನ್ದಿರುಗು. (Rśv. 5, 120 va.). — ಪಿನ್ದಿರುಗು. -ತಿರುಗು. to turn backwards (v. i., ಪೆಱ ತೆಗೆ Kk. 72). 2, to turn backwards (v. t.). — ಪಿನ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. to retreat (Śsv. 4, 74). — ಪಿನ್ದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. the hind thigh Cpr. 10, 86. — ಪಿನ್ನೆಲೆ. back ground (J. 8, 31).

ಪಿನದ್ಧ pi (i. e. api)-naddha. tied on, put on, fastened; *dressed, accoutred*; covered.

ಪಿನಸ pinasa. = ಪೀನಸ. (Sk.; see Mhr. s. ಪಿನಸಿ).

ಪಿನಸಿ pinasi. = ಪೀನಸ. ಪಿನಸಿರೋಗ (ಪೀನಸ, ಪ್ರತಿಶಾಯ, ನೆಗಡಿ G.; S. Mhr.; Mhr. ಪಿನಾಸ, purulent deflection in the nose).

ಪಿನಾಕ pināka. *a three-pronged spear, a trident, especially that of Śiva.* 2, *Śiva's bow.*

ಪಿನಾಕಧರ pināka-dhara. Śiva (Mr. 12).

ಪಿನಾಕಿ pināki. *Śiva.*

ಪಿನಾಕಿನಿ pinākini. N. of a river, the Pennāṟ. (My.; Te.).

ಪಿನ್ತು pin-tu. = ಪಿನ್ತೆ (Śmd. 146), ಪಿನ್ದು (146), ಪಿನ್ದೆ, ಹಿನ್ದು (64 Cm.), ಹಿನ್ತೆ, ಹಿನ್ದೆ. that which is back, behind, previous; that which is afterwards or hereafter (ಪೆಱಗು Śmd. 199; ಪೆಱತು Ct. II, 110); and *adverbially.* ಪಿನ್ತಣ, ಪಿನ್ತಣಿಂ. (Śmd. 135). [ಮುಂ ಪಿನ್ತಪ್ಪುದಿದಲ್ತೆ ಇಳಿವಪ್ಪ ಯುಗಕ್ಕೆಲ್ಲಮಿನ್ತು ಬಾಯಱುವುದೆ Ap. 3, 16]. ಪಿನ್ತಣ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ (ಪೆಱಗೆ 201). ಪಿನ್ತಣ್ಗೆ (see below). — ಪಿನ್ತಣಂ. -ಅಂ. (Śmd. 136). a man that is behind or belongs to the rear. — ಪಿನ್ತಣ್ಗೆವರ್. -ಬರ್. to retreat, etc. (ಮೆಯ್ದೆಗೆ, ಓಳ ಸೋರ್, ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು, ಪೆಱ ಹೋಗು, ಪಾಱು, ಅಕ್ಕುಳಿಸು, etc., ಅಪಸರಣ Śs.). — ಪಿನ್ತಾಗು. -ಆಗು. to be behind (Śsv. 4, 40). [— ಪಿನ್ತಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to leave behind. ಕರಿ ಸಂಘಾತಮುಮಂ ಹಯವ್ರಜಮುಮಂ ಪಿನ್ತಿಕ್ಕಿ Ap. 12, 68]. — ಪಿನ್ತಿಲ್. -ಇಲ್. (Śmd. 198. 199). = ಪಿತ್ತಲ್, ಪಿತ್ತಿಲ್, ಹಿತ್ತಲ್, ಹಿತ್ತಲ, ಹಿತ್ತಿಲ್, ಹಿತ್ತುಲ್ಲ. the back-place, the rear, etc. (ಹಿಂಗಡೆ, ಪೆಡ, ಪೆಱಗು Śm. 60; Kk. 46; ಪೆಡಮೆಟ್ಟು, ಪೆಱಗು, ಪೆಱತು, ಹಿಂಗಡೆ Śs.); a back-yard. — ಪಿನ್ತೊಲೆ. -ಒಲೆ. (Śmd. 199). a back-fireplace.

ಪಿನ್ತೆ pinte. = ಪಿನ್ತು (Śmd. 146), ಪಿನ್ದೆ (115), ಹಿನ್ತೆ (285 Cm.), etc. the rear, the back-side or part, etc. (ಪಾಶ್ಚಿಮ, ಹಿನ್ದಣ ಭಾಗ Nn. 143); behind, in a preceding place (ಹಿನ್ದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ Śmd. 52 Cm.; J. 7, 23), in the first place (Ch. v. 111); formerly, previously (J. 2, 3. 25; 10, 18; 29, 34). ಪಿನ್ತೆಗೆ (Bp. 34, 21).

ಪಿನ್ದನೆ pindane. behind (in place, Abh. P. 11, 96).

ಪಿನ್ದು pindu. = ಪಿನ್ತು, ಪಿನ್ದೆ (Śmd. 146; Tu. ಬೆತ್ತಡಿ; Te. ಪಿಱಿ, ಪಿಱುನ್ದ), etc. ಅವಱಿಂ ಪಿನ್ದು (47). ಪಿನ್ದುಗಳ್ (198). ಪಿನ್ದಣ್ಗೆ (Cpr. 1, 102). ಹಡಗಿನ ಪಿನ್ದು (ಚುಕ್ಕಣ Mr. 408). — ಪಿನ್ದಣನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. as before (Śmd. 146). — ಪಿನ್ದಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. to go or come at the back. ಪಿನ್ದಯ್ದಿ ಪೋಪುದು (ಬಱಿ ಸಲ್ Ct. I, 85). — ಪಿನ್ದುಗಡೆ. -ಕಡೆ. a place that is behind (ಪೆಱಗೆ Śmd. 201 Cm.). — ಪಿನ್ದುಗಳೆ. -ಕಳೆ. to reject, to scorn (Rśv. 5, 19 va.). — ಪಿನ್ದುಗೆಯ್. to throw back (Śsv. 4, 40). — ಪಿನ್ದುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to follow (Rśv. 1, 135 va.; 2, 76 va.). — ಪಿನ್ದು ಮುನ್ದು. that is behind and in front (C. Bp. 47, 23). 2, the hind part being in front, reversed position, inversion, disorder, confusion (My. as ಹಿ–).

ಪಿನ್ದೆ pinde. = ಪಿನ್ದು (Śmd. 146). ಪೆಱಗೆ (114 Cm.), etc. behind, etc. ಪಿನ್ದೆ ಹೋದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ (ಅತೀತಾರ್ಥದಲ್ಲಿ) ಪ್ರಾಕ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮುನ್ದೆ ಒತ್ತಕ್ಕರಮ್ ಇರಲು ಪಿನ್ದೆ ಗುರುವಕ್ಕು (Mr. 363). — ಪಿನ್ದೆ ಬರ್. to come behind, to follow (ಬೆಮ್ಬಱಿ Śmd. I; Rśv. 13, 95).

ಪಿನ್ನಿ pinni. (=ಪಿನ್ದೆ?).— ಪಿನ್ನಿವಾಲದ ಮರ. a common roadside tree, Urostigma retusum Miquel (Z.).

ಪಿನ್ನೆ pinne. = ಪಿನ್ದೆ. formerly, in old times (Rśv. 1, 77; T.).

ಪಿಪಾಸ pipāsa. = ಪಿಪಾಸೆ. (Mr. 235).

ಪಿಪಾಸಿತ pipāsita. *wishing to drink, thirsty.*

ಪಿಪಾಸು pipāsu. *thirsty.*

ಪಿಪಾಸೆ pipāse. *thirst.*

ಪಿಪೀಲಿಕ pipīlika. an ant (ಕ್ಷುದ್ರ, ಇಱುಹೆ Mr. 165). 2, a kind of gold supposed to be collected by ants.

ಪಿಪೀಲಿಕಾಸ್ತ್ರ pipīlikā-astra. a weapon that takes the form of ants when thrown (J. 24, 34).

ಪಿಪೀಲಿಕೆ pipīlike. -ಕಾ. *an ant;* the common small red ant. see Prv. s. ಲಿಪಿ.

ಪಿಪ್ಪಲ pippala. = ಪಿಮ್ಪಲ. *the holy fig-tree, Ficus religiosa* (ಕುಜ ಭೇದ, ಮರಗಳ ಭೇದ Nn. 62). 2, water (ಜಲ, ಉದಕ 62). 3, swampy ground (ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣ, ಜವುಗಿನ ನೆಲ 62). 4, dirt, filth, impurity (ಮಲಿನ, ಮಾಸಿದುದು 62). 5, an ascetic (ಯೋಗೀಶ್ವರ, ಯತೀನ್ದ್ರ 62).

ಪಿಪ್ಪಲಿ pippali. = ತಿಪ್ಪಲಿ, ಹಿಪ್ಪಲಿ (Śmd. 342), ಹಿಪ್ಪಿಲಿ. *long pepper, Piper longum* Lin.

ಪಿಪ್ಪಲೀಮೂಲ pippalī-mūla. *the root of long pepper.*

ಪಿಪ್ಲು piplu. *a freckle, a mark, a mole.*

ಪಿಮ್- pim. = ಪಿಂ–, ಪಿಱ್–, etc. the state of being behind, afterwards, later, etc. — ಪಿಮ್ಪಱಿ ಕೆಯ್. to rebuke in by-gone days (Cpr. 8, 53 va.). —ಪಿಮ್ಪಗಲ್. -ಪಗಲ್. the latter part of the day, eventide (ಕಡೆವಗಲ್ Śm. 18). [—ಪಿಮ್ಪಡು. -ಪಡು. after, immediately after. ಎನ್ನ ಪಿಮ್ಪಡಿ ನೊಳೆ ನಣ್ಪಿನಯ್ಯ ನಿಮಗಂ ಮಗನಲ್ಲನೆ ಧರ್ಮನನ್ದನಂ Pb. 13, 18. — ಪಿಮ್ಪಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. = ಪಿಮ್ಪಡು. ಆ ಸರಸಿಜ ಬಾನ್ಧವನ ಪಿಮ್ಪಿಡಿನೊಳ್ ಕಡು ವಿನ್ನನಾದುವು Pb. 4, 47]. — ಪಿಮ್ಬೆದೆ. -ಬೆದೆ. (Śmd. 199). = ಹಿಮ್ಬೆದೆ. the latter time of sowing seed. — ಪಿಮ್ಪೊಟ್ಟು. -ಪೊಟ್ಟು. (Śmd. 199). the setting sun (ಪಡುನೇಸಱ್ Śs.).

ಪಿಮ್ಪಲ pimpala. = ಪಿಪ್ಪಲ. (ಗೋಳಿ Mr. 118, o. r. ಗೋಣಿ; Mhr. ಪಿಮ್ಪಳ).

ಪಿಮ್ಪು pimpu. = ಪೆಮ್ಪು, ಹಿಮ್ಪು. greatness, etc. ಮೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಪಿಮ್ಪಿನ್ನ ಗುನ್ದಲೆಯಾಗಿರ್ದುದು (Śmd. 223 Mdb.).

ಪಿಯ piya. Tbh. of ಪ್ರಿಯ. beloved, dear, etc. (C. Bp. 10, 9).

ಪಿಯಾಲ piyāla. = ಪ್ರಿಯಾಲ. *the tree Buchanania latifolia* Roxb., *and its fruit* (Chironjia sapida R. MSS.). see ಮೊಱಲೆ.

ಪಿರಂಗಿ pirangi. = ಪೆರಂಗಿ. a great gun or cannon (My.; V. 10, 10 va.; B. 4, 141. 146. 217; Si. 287; Te., H. ಫಿರಂಗಿ, ಫಿರಿಂಗಿ; T. ಪೀರಂಗಿ; M. ಪೀರಂಗಿ, ಬೀರಂಗಿ, ಭೀರಂಗಿ). ತುಪಾಕೀ ಹೊಟ್ಟೇಲಿ ಪಿರಂಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ. — ಕೋವೀ ನೋಡಿ ಹೆದಱುವವನ ಪಿರಂಗಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಕೊಟ್ಟಾನೇ?— ಪಿರಂಗೀ ಗುಣ ಪರಂಗಿ ಅಱಿಯನೇ? (Prvs.). — ಪಿರಂಗಿಗಾಡಿ. a gun-carriage (Si. 257; My.). — ಪಿರಂಗಿಬಾಯಿ. the muzzle of a gun (My.).

ಪಿರಿ piri. = ಹಿರಿ 1, ಹಿರೆ. extensiveness, largeness; abundance; numerousness, frequency; greatness, pre-eminence; advanced age (T. ಪೆರು, ಪರು; M. ಪೆರಿ, ಪೆರು; T., M. ಪೆರುಗು, to be multiplied, grow large; T. ಪಿಱಂಗು, to be full, increase; see ಪೆರ್ 1, etc.). — ಪಿರಿದಾಗು. ಪಿರಿದು ಆಗು. to become extensive, plentiful, abundant, great, conspicuous, etc. (J. 16, 34). ಪಿರಿದಾದುದು (ಮಿಗು Śm. 81). ದೇವನಾಲಂ ಪಿರಿದಾಗಿರ್ಪ ಭೂಮಿ (ನಡಪ್ರಾಯ, etc.); ಪಿರಿದಹ ಇಚ್ಛೆಯನುಳ್ಳವನು (ಮಹೇಚ್ಛ Nr.). ಕಿಱಿದಾಗಿರುವದನ್ನು ಪಿರಿದಾಗಿ ಮಾಡುವಿಕೆ (ವಿಸ್ತಾರ, etc. Si. 395). — ಪಿರಿದಾಸೆ. -ಆಸೆ. great desire (ಬಾಕುಳಿ Śm. 51). — ಪಿರಿದೀ. -ಈ. to give much (Rśv. 11, 165). — ಪಿರಿದೀವಂ. -ಈವಂ. (Śmd. 90). a liberal man. ಅಃ, ಪಿರಿಯಂ! ಪಿರಿದೀವನ್ ಇತ್ತುದಂ ನೆನೆವನೆ? ಚಃ ಅದಂ ನೆನೆಯಂ! (68. 184). — ಪಿರಿದು. = ಪೆಮ್ಪು (Śmd. 249), ಹಿರಿದು. that is extensive, large, big, great, etc., and of advanced age (ದಿಮ್ಮಿತು Ct. I, 22; T. ಪೆರಿಜು, ಪೆರಿದು, ಪೆರಿಯದು; M. ಪೆರುದು), [ಕಿಱಿದರೊಳೆ ಪಿರಿದುಮರ್ಥಮನಱಿಪಲ್ ನೆಱೆವಾತನ್ Kr. 1, 15; Pb. 1, 11]. ತಾನದು ಪಿರಿದು (Śmd. 174). ಪಿರಿದುಚಾಗಂ (291). ಪಿರಿದಱಿಂದ್ಹೊಳ್ ನಾನಾ ಎನಿಕ್ಕು (Mr. 537). ತಿಮಿಂಗಿಲಾದಿಗಳ್ ಅದೊನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಪಿರಿದಪ್ಪ ಮಿನಕ್ಕು (410). ಪಿರಿದು ಮಾಳ್ಪುದು (ವಿಸ್ತರ, ಬಿತ್ತರ, ವ್ಯಾಸ, etc. 447). ಕಿಱಿದಂ ಪಿರಿದು ಮಾಡುವುದು (ವಿಸ್ತಾರ, etc. Nr.). conjugation: ಪಿರಿಯನೆಂ, ಪಿರಿಯರೆವು, ಪಿರಿಯೆವು (Śmd. 258). see Rśv. 6, 34; 12, 39; 13, 71 va.; J. 2, 32; 17, 20. 2,= ಪಿರಿದುಂ, extensively, greatly, much, frequently, etc. (ಘನಮಾಗಿ Śmd. 237; ವೆಗ್ಗಳಮಾಗಿ Cm.; ಕಾಮಂ, ಪ್ರಕಾಮಂ, ಅತ್ಯರ್ಥಂ, etc. Mr. 436; ಅಣಿಯರ, ಅಗುನ್ದಲೆ, ನೂಳದು, etc. Kk. 84). see Śmd. 225; Bp. 32, 39; 46, 34. 35; 52, 3. 15; Prll. 3, 26; J. 5, 57; 20, 31. — ಪಿರಿದುಂ. -ಉಂ. extensively, greatly, much, conspicuously, frequently; further; indeed (ನಾಡೆ, ಎಡೆ, ನೆಱೆ, ನೀಡುಂ, ಮಿಗೆ, etc., ಅಧಿಕಂ Śmd. 391; ಸೋಡಂ, ಬಾಡಂ 393; ಪೀನಂ 108; ನಾಡೆ, etc., ಅತ್ಯರ್ಥಂ Ct. II, 25; ಬಹುಳಮಾಗಿ Śmd. 42. 52. 58 Cm.; ವೆಗ್ಗಳಮಾಗಿ, ದೊಡ್ಡಿತಾಗಿ 108 Cm.; ವಿಶೇಷಮಾಗಿ 140. 297. 394). see Cpr. 1, 49. 78; 2, 54; 3, 3; Rśv. 8, 98. [— ಪಿರಿದುಂ ಬೇಗಂ. long time, much time. ಪಿರಿದುಂ ಬೇಗಮಿರ್ದೆಬ್ಬು ಪೋಗಿ Vr. 69, 19. *cf.* ಕಿಱಿದುಂ ಬೇಗಂ]. — ಪಿರಿದುರಿ. -ಉರಿ. a great flame (Bp. 44, 21; 45, 31). 2, to burn greatly (50, 28). — ಪಿರಿ ಪಿರಿದು. rep. (Bp. 59, 18). — ಪಿರಿಯ. *genitive* of ಪಿರಿ. (according to grammar a formation from ಪಿರಿದು, Śmd. 184). ಮಣಿಯುಡಿದೊವಲುಂ ಪಿರಿಯ ಪಡೆಗಟ್ಟಿಂ (78). ಪಿರಿಯ ಮಗಂ (201). ಪಿರಿಯ ಮಿನ್ (Cpr. 5, 40). ಪಿರಿಯ ಕಡುಪು (Abh. P. 10, 158). ಪಿರಿಯ ಕಣಜ (Bp. 53, 26). ಪಿರಿಯ ಕರಿ (22, 6). ಪಿರಿಯ ಕಲ್ (20, 14). ಪಿರಿಯ ಧ್ವನಿ (53, 25). ಪಿರಿಯಯ್ಯ (3, 82). ಪಿರಿಯಮ್ಪೆ (V. 9, 124). ಪಿರಿಯ ನೇಜಯ (Rśv. 6, 11 va.). ಮುತ್ತಿನೊಜ್ಜರವನನ ಪಿರಿಯುರದೊಳ್ ಇಟ್ಟು (Rāghc. 17, 71). ಪಿರಿಯವು

(Śmd. 117. 119). 2, ಪಿರಿ-ಅ 3. = ಹಿರಿಯ. (T., M. ಪೆರಿಯ, Tu. ಪೆರಿಯ a big honey comb). a great, eminent, noble man (ಮಹಾತ್ಮ, ಉದೀರ್ಣ Mr. 233); a chief (see ಇಳೆಯ–, ಕನಸುಗಾಣ ದರ–, ಸಗ್ಗಿಗರ–); a wise man, a scholar (ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ವಿದ್ವಾಂಸ Śmd. 38 Cm.; ವಿದ್ವಾಂಸ 260 Cm.); a Brāhmaṇa (ದ್ವಿಜ Śm. 52); a man more advanced in age, one who is older; an elder, a senior (see ಜಗುನೆಯ ಪಿರಿಯ). [ಮನದ ಬಗೆಯುಂ ಪಿರಿದಾಗಿರೆ ಪಿರಿಯ ರೊಸಗೆಯುಂ ಬಗೆದನ್ದು Kr. 3, 206; Pb. 1, 23; Ap. 2, 18 va.]. ಕೃಷ್ಣ ನತ್ತಣಿಂ ಬಲಭದ್ರಂ ಪಿರಿಯಂ (Śmd. 160). ಸಮಂ ನುಡಿವೊಡೆ ಅವಂ ಪಿರಿಯಂ (297). ಪಿರಿಯಂ, ಕಿಱಿಯಂ (184). ಪಿರಿಯಳ್ (245). — ಪಿರಿ ಯಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. N. of a metre (Ch.; see an instance in Cpr. 4, 18). [— ಪಿರಿಯಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. elder brother. ನಿಮ್ಮನಿಬರ್ಗಂ ಪಿರಿ ಯಣ್ಣನೇಂ ಜನಕನೇನೆಪ್ಪೊನ್ದು ಕೊಣ್ಡಾಟದಿಂ Ap. 14, 31. — ಪಿರಿಯಾಕೆ. -ಆಕೆ. elderly lady. ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಂಗೆಯ್ವಾಗಳೆಲ್ಲರಿಂ ಪಿರಿಯಾಕೆ ನಿನ್ನ ನಲ್ಲದೆ ಪೆಱರನೊಲ್ಲೆನ್ನೆನ್ದೊರ್ಡೆ Pb. 1, 74 va.; Ap. 8, 59].

ಪಿರಿಕಿ piriki. = ಪಿರಿಕೆ, ಫಿರಕ. a range, division, jurisdiction. (H.).

ಪಿರಿಕೆ pirike. = ಪಿರಿಕಿ, etc. (My.).

ಪಿರಿಯ piriya. Tbh. of ಪ್ರಿಯ. beloved, dear, etc. (My.).

ಪಿರಿಯಾದಿ piriyādi. = ಫಿರ್ಯಾದಿ, q. v. complaint. ಪಿರಿಯಾದಿ ಮಾಡದ ಹೊರ್ತು ದಾಯಾದಿ ಕೇಳ (Prv.).

ಪಿರೀತಿ pirīti. Tbh. of ಪ್ರೀತಿ. love, etc. (My.).

ಪಿರೂತಿ pirūti. = ಪಿರೀತಿ. (S. Mhr.).

ಪಿಱದು piṟadu. o. r. of ಪೆಱದು, q. v. s. ಪೆಱ. ಪಿಱವುಂ (plural of ಪಿಱದು -ಉಂ), other (Abh. P. 12, 40 va.).

ಪಿಱಿ piṟi. = ಪಿಱು. flesh (? Te. ಪೆರಸು, T. ಇರೈ, ಇಱೈಚ್ಚಿ, ಪುಲೈ, flesh, see s. ಎರೆ 3; *cf.* ಪಿಚ್ಚ?), or a sheep, a goat (? T. ವೆಱು, Te. ವೇಟ, a sheep or goat for slaughter). ಪೊಯ್ವಾಡಿ ಮಡಿದ ಕಲಿಗಳ ಶರೀರಂಗಳಂ ಪೊಯ್ದೆಱದು ಪಿಱಿ ತಿಪ್ಪ ಮರುಳ್ಗಳ್ (J. 8, 33). — ಪಿಱಿತಿನಿ. a piṟi-eater: a demon (ಮರುಳ್ Śmd. II; Śm. 53; Kk. 91, o. r. ಪಿಱು–; Kāvy. II, 1, 27). [ಎಲೆ ಪಿಱಿತಿನಿ ಪೋ ಮುಟ್ಟದೆ ತೊಲಗು Pb. 8, 43]. — ಪಿಱಿತಿನಿಯಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. Śiva (Kk. 5).— ಪಿಱಿತಿನಿಯಾಳ್ವ. -ಆಳ್ವ = ಪಿಱಿತಿನಿಯಾಣ್ಮ. (ಈಶ್ವರ Śm. 3).

ಪಿಱಿಕಿ piṟiki. a timid man, a coward, an unsteady fellow (Te.; T. ಪಿಱಿಕ್ಕ, ಪಱಪ್ಪು, ವಿಱಪ್ಪು, fear: ಪಿಱಿಲ್, to tremble; ವಿಱ, to fear; *cf.* ಪುಕ್ಕು 1, ಬೆಱಗು). ಭಯ ಪಡುವ ಪಿಱಿಕಿ (ತ್ರಸ್ನು, ಭೀರು, ಭೀರುಕ, ಭೀಲುಕ, ಹೆದಱುವವನು Si. 360).

ಪಿಱು piṟu. = ಪಿಱಿ. flesh. — ಪಿಱುತಿನಿ. = ಪಿಱಿತಿನಿ, q. v.

ಪಿಱೆ piṟe. (= ಪೂಱ, ಪೆಱ). the hind part: the posteriors, a buttock (My.; Tu. ಪಿರಾವು back; Te. ಪಿಱುದು, ಪಿಱ; M. ಪೂನಲ್, ಪೂಱ, ಪೂಱು, see s. ಪುಕ್ಕು 2; Mhr. ಪುಠಾ; T. ಪುಱ, the behind-side; see ಪಿಂ, ಪಿಙ್; *cf.* ಪೊಱವಾಱ್). ಪಿಱೆಗಳು (ಕಟಿ, ಶ್ರೋಣಿ, ಕಕುದ್ಮತಿ, ಅಣ್ಡಗಳು); ಹೆಂಗಳ ಹಿನ್ದುಗಡೇ ಪಿಱೆಗಳು (ನಿತಮ್ಬ Si. 208).

ಪಿಲು pilu. = ಪೀಲು. N. of a tree (ಕುಜಾತ, ವೃಕ್ಷ Nn. 126; ಮರ Mr. 489; ಸಹಸ್ರಾಂಗಿ, ಉಗುನಿ Mr. 146). 2, grass (ತೃಣ, ಹುಲ್ಲು 126; ಹುಲ್ಲು 489). 3, a stone (ಅಶ್ಮ, ಕಲ್ಲು 126).

ಪಿಲ್ಲ pilla. = ಪಿಳ್ಳ 1, ಪಿಳ್ಳೆ. smallness (Te. ಪಿಲ್ಲ). — ಪಿಲ್ಲಪಾಪರೆ ಚಿಟ್ಟು. (ಚಿತ್ರೆ, ಗವಾಕ್ಷಿ, etc., ಹೆಮ್ಮಕ್ಕರು, ಬುಡುಮಕಾಯಿ Si. 161). — ಪಿಲ್ಲಪಿಚ್ಚರೆ. (Te. ಪಿಲ್ಲಪೀಚರ; ಶತಮೂಲಿ, ಬಹುಸುತೆ, ಅಭೀರು, ಭೀರುಪತ್ರಿ, ಶತಾವರಿ, etc. Si. 146).

ಪಿಲ್ಲ pilla. *blear-eyed, moist-eyed.* see ಅಱುಗಣ್ಣವನು.

ಪಿಲ್ಲಕೆ pillake. a female elephant (Sk.; see ಪಿಡಿ 4).

ಪಿಲ್ಲಣಿಗೆ pillaṇige. a club, a bludgeon (ಪರಿಘ, ಪರಿಘಾತನ Mr. 298; Te. ಪುಲ್ಲತಿ; *cf.* ಪುಟ್ಟಿಗೋಲ್?). ಪಿಲ್ಲಣಿಗೆಯನುಂ ಕೊಡಲಿ ಯನುಂ ಆಯುಧಮಾಗುಳ್ಳವನು (ಯಾಷ್ಟೀಕ, ಪಾರಶ್ವಧಿಕ Nr.).

ಪಿಲ್ಲಿ pilli. 1. a silver ring worn on the second toe by married women (Bp. 4, 36; My.; Te. ಪಿಲ್ಲಾಣಿ; T., M. ಮೀಲಿ). see ಕಾಲ್–.

ಪಿಲ್ಲಿ pilli. 2. (= ಬೆಲಿ). a cat (Te., T.; R.; *cf.* Mhr. ಪಿಲೂಂ; *cf.* ಪುಲಿ?).

ಪಿಶಂಗ piśaṅga. *reddish-brown, reddish, tawny.*

ಪಿಶಂಗಾಶ್ಮ piśaṅga-aśma. a kind of precious stone (ಗೋಮೇದಕ, ಬನ್ದುರ Mr. 101).

ಪಿಶಂಗೀಭೂತ piśaṅgī-bhūta. = ಪಿಶಂಗ. (Cpr. 4, 75 va.).

ಪಿಶಾಚ piśāca. *a male spirit, a fiend, a goblin, a malevolent being, a devil.* see Mr. s. ದೇವಯೋನಿ. ಪಿಶಾಚ ಬಿಟ್ಟರೂ ನಿಶಾಚರ ಬಿಡ. — ಪಿಸರು ತೆಗದರೂ ಪಿಶಾಚ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಪಿಶಾಚಗಳೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. Śiva (G. 333).

ಪಿಶಾಚಿ piśāci. = ಪಿಚಾಚಿ. a female imp, a she-demon (Sk.; Bp. 13, 21; 40, 52). 2, a male, female, or neuter spirit, etc. (My.; ಗ್ರಹ G.). ಪಿಶಾಚಿಯ ಬಾಧೆ (ಆವೇಶ G.). see Prv. s. ಬೆನ್ನು; *cf.* ಪೇ 1.

ಪಿಶಾಚು piśācu. = ಪಿಶಾಚಿ No. 2. (My.).

ಪಿಶಿತ piśita. = (ಪಿಚ್ಚ), ಪಿಸಿತ. *flesh, meat.*

ಪಿಶಿತಾಶ piśita-āśa. = ಪಿಶಿತಾಶನ. (My.).

ಪಿಶಿತಾಶನ piśita-aśana. flesh-eating: *a demon, rākṣasa or piśāca.*

ಪಿಶಿತೆ piśite. spikenard, Nardostachys jatamansi (ಜಟಾಮಾಂಸಿ Mr. 143).

ಪಿಶುನ piśuna. = ಪಿಸುಣ, ಪಿಸುಣ, ಹಿಸುಣ. *a betrayer, an informer, a tale-bearer, a backbiter, a calumniator, a slanderer.* 2, informing against, calumny, slander. 3, *cruel, wicked, malignant* (ನೀಚ, ಖಲ, ದುರ್ಜನ Mr. 229). 4, *saffron.* 5, making known, indicating, displaying, making manifest.

ಪಿಶುನತ್ವ piśunatva. slander, scandal, tale-bearing, back-biting (My.).

ಪಿಶುನೆ piśune. *the plant Medicago esculenta* Rottl., Roxb.

ಪಿಷ್ಟ piṣṭa. = ಪಿಟ್ಟು, ಹಿಟ್ಟು. ground, punded, crushed, bruised; squeezed. 2, flour, meal. 3, lead.

ಪಿಷ್ಟಕ piṣṭaka. *a cake:* bread.

ಪಿಷ್ಟತನ್ತು piṣṭa-tantu. a kind of vermicelli (ಸೇವಗೆ Mr. 213, o. r. ಸೇವಿಗೆ).

ಪಿಷ್ಟಪ piṣṭapa. = ವಿಷ್ಟಪ. *a world, a division of the universe.*

ಪಿಷ್ಟಪಚನ piṣṭa-pacana. *a pan, a boiler, a seether.*

ಪಿಷ್ಟಾತ piṣṭāta. *perfumed powder,* for scenting rooms, garments, etc.

ಪಿಷ್ಟಾತಕ piṣṭātaka. = ಪಿಷ್ಟಾತ. (Cpr. 3, 96 va.; Abh. P. 4, 27).

ಪಿಸರು pisaru. = ಪಿಚ್ಚು, ಪಿಸುರು. filth of the body, the rheum of the eye, etc. (My.; Te.; *cf.* ಪೀ, etc.).

ಪಿಸರು pisaru. infatuation: foolish pride, arrogance, refractoriness (My.; H.; Tu.; anger; Mhr. ಪಿಸಾ. mad; ಪಿಸಾಟಣೇಂ, ಪಿಸಾ ಳಣೇಂ, to become rabid). ಪಿಸರು ಇದ್ದವನ ಹತ್ತರ ಉಸುರುಬಾರದು (Prv.). — ಪಿಸರು ತೆಗೆ. to reprove, to scold. ಪಿಸರು ತೆಗದರೂ ಪಿಶಾಚ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪಿಸಾಯ್ pisāy. the mouse deer, Memimna indica (Gz.; H.).

ಪಿಸಿ pisi. 1. = ಪಿಸು. a sound in imitation of whispering.— ಪಿಸಿ ಪಿಸಿ ಮಾತಾಡು. to whisper (My.).

ಪಿಸಿ pisi. 2. = ಪಿಸುಕು 2. to tear, to unravel (S. Mhr. according to Z.; *cf.* ಹಿಸಿ).

ಪಿಸಿತ pisita. Tbh. of ಪಿಶಿತ. flesh, meat. (Bp. 24, 17. 21).

ಪಿಸು pisu. = ಪಿಸಿ 1.— ಪಿಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. to whisper (My.). — ಪಿಸುಮಾತು. a whisper.

ಪಿಸುಕು pisuku. 1. = ಪಿಸುಂಕು, ಹಿದುಕು 1, ಹಿಸಕು, ಹಿಸಿಕು, ಹಿಸುಕು. to squeeze, to press, as a fruit; to press closely, as the throat; to knead; to shampoo (My. ಹಿದುಕು, etc.; Te. ಪಿತುಕು, ಪಿದುಕು, ಪಿಸುಕು; T., M. ಪಿದುಕ್ಕು; Tu.; M. ಪಿಶುಕ್ಕು, the remains of expressed cocoanuts; *cf.* ಪಿಜು). 2, to treat with great disrespect or contempt (ಅವಜ್ಞಾತಿಶಯ Śmd. Dh.).

ಪಿಸುಕು pisuku. 2. = ಪಿಸಿ 2 (S. Mhr. according to Z.).

ಪಿಸುಂಕು pisuṅku. = ಪಿಸುಕು No. 2. (Śmd. Dh.).

ಪಿಸುಣ್ pisuṇ. fury, rage. [ಎನ್ನಿನನ್ನದಮಂ ತಪ್ಪಿದನಾಳ್ವೆಸಕಗಿಯೆ ನುಡಿದನೆಮ್ಬೀ ಪಿಸುಣನಣಂ ಕೇಳ್ದನಿಲ್ಲ Pb. 7, 42]. — ಪಿಸುಣ್ಪೇಱ್. to become furious or very angry (Cpr. 5, 64 va.; 7, 143; Abh. P. 8, 52 va.).

ಪಿಸುಣ್ pisuṇ. = ಪಿಸುಣ. ಪಿಸುಣೆನ್ದು ಕುತ್ಸಿತಂ (Kk. 72). — ಪಿಸುಣಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. to cause to slander (Cpr. 8, 73). — ಪಿಸುಣಾಡು. -ಆಡು. to slander (V. 8, 4 va.; Śsv. 1, 50). — ಪಿಸುಣ್ಗಡೆ. -ಕಡೆ. to drop slander: to slander (V. 8, 16 va., twice).

ಪಿಸುಣ pisuṇa. Tbh. of ಪಿಶುನ. a betrayer, etc. (ದುರ್ಜನ, ಪಿಶುನ Hlā.). 2, slander, etc. (ಕೊಣ್ಡೆಯ, ಚಾಡಿ, ಕುತ್ಸಿತ Śm. 65; ಎಡೆನಿಚ್ಚ Ct. I, 13). ಅತನುಂ ನೀನುಮಪ್ ಆನುಂ ಪೊಱಗಾಗಿರ್ದೆನವನಿಪತಿಗೆ ಪಿಸುಣರಿಂ (Śmd. 262). ಪಿಸುಣನ ದ್ರವ್ಯ ಲೋಭಿ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). ಬಿಸಿಲೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಮೊಸಳೆಯ ಅಸುವೞಿಯದ ಹಾಗೆ ತನ್ನ, ನೀರೊಳ್ ಬಿಡಲಾ ಮೊಸಳೆ ಮರಳವನ ನುಂಗಿತು; ಪಿಸುಣಂಗುಪಕಾರ ಮಾಡೆ ತಪ್ಪದು ಕೇಡು (Subhāṣitakandapadya). — ಪಿಸುಣಪಸರಿಗ. one who spreads about slander: Nārada (Abh. P. 3, 19).

ಪಿಸುಣತನ pisuṇatana. = ಪಿಶುನತ್ವ. slander, etc. (My.).

ಪಿಸುರು pisuru. = ಪಿಸರು, etc. filth of the body. [Tu. ಪಿಸ್‌ರ್, anger].

ಪಿಸ್ತೂಲು pistūlu. a pistol. [E.].

ಪಿಹಿತ pi (*i. e.* api)-hita. *shut, covered, hidden;* filled with.

ಪಿಳ್- piḷ.— ಪಿಳ್ಪಿಸಿಕನ ಬಳ್ಳಿ. or ಪಿಳ್ಪಿಸಱುಬಳ್ಳಿ. a climbing plant, phaseolus trinervius Heyne (Z.).

ಪಿಳಿಗು piḷigu. = ಹಿಳ್ಗು, q. v. to break, to crack, to burst (Cpr. 6, 32; Abh. P. 13, 35).

ಪಿಳಿಲ್ piḷil. to unfasten, or to loosen, or to throw from the hand, or with the hand (ಹಸ್ತೋನ್ಮುಕ್ತಿ Śmd. Dh.).

ಪಿಳುಕು piḷuku. = ಪಿಳ್ಕು, ಹಿಳುಕು. the lower part of an arrow which comes in contact with the bowstring and contains the feathers and shaft (ಕಣರಿ, ಪುಂಖ Hlā.; ಸಾಯಕದ ಪುಂಖ Śs.; T. ಪುಱುದು).

ಪಿಳ್ಕು piḷku. = ಪಿಳುಕು, etc. the lower part of an arrow (Abh. P. 14, 175). 2, the curved end of a bow, the notched extremity or horn of a bow (ಗೊಲೆ, ಕೊಪ್ಪು, ಧನುಃಕೋಟಿ Kk. 39, o. r. ಹಿಳುಕು; ಗೊಲೆ, ಕೊಪ್ಪು, ಕೋಟಿ Śm. 43). ಪೂದೊಡನ್ಬೆ ಪಿಳ್ಕಾದುದು (Śmd. 289).

ಪಿಳ್ಳೆ piḷḷa. 1. = ಪಿಳ್ಳೆ, etc. that is small, etc. see ಒಡೆಯ. — ಪಿಳ್ಳಾವುದ್ದಿ. -ಉದ್ದಿ. a group or company of children (My. among Telugus).

ಪಿಳ್ಳ piḷḷa. 2. a sound in imitation of that of a pipe or flute (T. ಪಿಳಿಱು, to sound; T., M. ವಿಳಿ, to call, invite; to sound, blow; *cf.* ಬಿದ್ದಣ; ಸಿಳ್ಳು? ಪೀಪಿ?). — ಪಿಳ್ಳಂಗೋವಿ. -ಂ-ಕೋವಿ. a pipe or flute (My.; ಸುಷಿರ Si. 62; T. ಪಿಲ್ಲಂಗುಱಲ್, ಪಿಲ್ಲಾಂಗುಱಲ್, ಪಿಳ್ಳಾಂಗುಱಲ್; Te. ಪಿಲ್ಲಂಗೋವಿ, ಪಿಲ್ಲಗ್ರೋವಿ). ಪಿಳ್ಳಂಗೋವಿ ಊದುವವನು (ವೇಣುಧ್ಮ, ವೈಣವಿಕ Si. 340).

ಪಿಳ್ಳೆ piḷḷe. = ಪಿಲ್ಲ, ಪಿಳ್ಳ 1. that is small or petty (Te. ಪಿಲ್ಲ; *cf.* ಪಿಂಜು 2). 2, a child; the young of any animals (My.; Tu., Te.; T. ಪಿಳ್ಳೈ; M. ಪಿಳ್ಳ; ಪೋತ, ಪಾಕ, ಅರ್ಭಕ, ಡಿಮ್ಭ, ಪೃಥುಕ, ಶಾಬಕ, ಶಿಶು, ಮಱು, ಮೊಗು Si. 179; Mhr. ಪಿಲ, a young one in general). [ತನ್ನಂ ಗಡ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನನೆ ಪಾರ್ವರ ಪಿಳ್ಳೆಯ ಪೋದ ಜೀವಮಂ Pb. 6, 2]. 3, an epithet of Bhairava (T.); N. of a caste (T.). ಮಾನುಗಳ ಪಿಳ್ಳೆಗಳು (ಗಡಕ, ಶಕುಲಾರ್ಭಕ Si. 87). ಗಣ್ಣುಗುಬ್ಬಚ್ಚೀ ಪಿಳ್ಳೆ (ಚಾಟಕೈರವ 173). — ಪಿಳ್ಳೆ ನೆಯ್ನಾರ್. N. (Bp. 44, 53). — ಪಿಳ್ಳೆ ಪಿಸುಕು. reit. (My.). — ಪಿಳ್ಳೆಯನಾರ್. N. (Bp. 54, 75). — ಪಿಳ್ಳೆಯ ನೆಯ್ನಾರ್. N. (Bp. 50, 1. 16). *cf.* Mhr. ಪಿಲೂ.

ಪೀೞಿ piḻi. = ಹಿೞಿ. to wring or squeeze out; to press out juice, to deprive of juice or moisture, to make sapless or dry (ನಿದ್ರ್ರವಕರಣ Śmd. Dh.; T., M.; Mhr. ಪಿಳಣೇಂ, to wrench, squeeze, etc.). [ಧರಾತಳಮನೊಲ್ಲಣೆಗೆಯಿಂ ಪಿೞಿವನ್ತೆ Pb. 12, 48 va.; Ap. 5, 85 va.; Vr. 178, 6]; (Cpr. 10, 97). 2, to become sapless or dry. see Abh. P. 1, 94; 7, 79; Rsv. 5, 38.

ಪಿೞ್ಕೆ piḻke. = ಇಕ್ಕೆ 4, ಪಿಕ್ಕೆ, ಹಿಕ್ಕೆ. the dung of goats, sheep, deer, rats, etc. (V. 6, 15. 16; T. ಪಿಱುಕ್ಕೈ, Tu. ಪಿಟ್ಟೆ, M. ಪಿಱುಕ್ಕು, ಪಿಟ್ಟ).

ಪೀ pī. = ಪೇ 2. man's dung (T., Tu., M.; Te. ಪಿಯ್ಯಿ; *cf.* ಪೇಲ್).

ಪೀಕ್ pīk. ಪೀಕ. spittle ejected from the mouth (Mhr., H. ಪಿಂಕ, ಪೀಕ). 2, = ಪಿಕ, cuckoo (Mhr.). 3, ripeness of the crop; crop (Mhr.). — ಪೀಕ್ಜಾಲಿ. also ಪೀಗ್ಜಾಲಿ. = ಹೀಗ್ಜಾಲಿ. a thorny shrub with very fragrant yellow flower-head, Acacia farnesiana Willd. (Z.).

ಪೀಕದಾನಿ pīka-dāni. a spit-box, a spittoon (My.; Mhr., H. ಪಿಂಕದಾನೀ, ಪೀಕದಾಣೀ).

ಪೀಕು pīku. to pull out, to pluck up (Te.; M. ಪಿಱು; *cf.* Te. ಪೆಕಲಿಂಚು, ಪೆರುಕು; T. ಪಿಡುಂಗು, ಪಿಯರ್; M. ಪೇರು); [Tu. ಪೀಂಕ್, to slip]; to pull, to wrest, to tear (Te.); to turn out, to dismiss, to excommunicate (T.; M. ಪಿಱುಕ್ಕು). — ಪೀಕಲಾಟ. -ಆಟ. quarrel (Te.); trouble (My.; Te.).

ಪೀಚು pīcu. 1. to squirt, to syringe (My.; T, M.; T. also ಪೀಚ್ಚು; *cf.* ಪೀಱ್ 1?).

ಪೀಚು pīcu. 2. squirting. — ಪೀಚುಗೊಟವಿ. -ಕೊಟವಿ. a syringe (M. ಪಿಚ್ಕಾಂಗುಟಲ್; T. ಪೀರ್ಚಾಂಗುಟಲ್; R.; *cf.* ಪಿಚಕಾರಿ).

ಪೀಚು pīcu. 3. shortness, smallness (*cf.* ಪಿಂಜು 2, ಪಿಳ್ಳೆ). ಈ ಆಳು ಪೀಚಾಗಿದ್ದಾನೆ (My.). — ಪೀಚುಗಡ್ಡ. a small, somewhat projecting beard about the chin, as is occasionally seen also about that of women (My.).

ಪೀಠ pīṭha. *a stool, a low seat.* 2, the pedestal or seat of an idol (J. 31, 68; My.); a round stone altar (frequently eight such altars are round a big temple for offering rice, etc. upon, My.). 3, a basis, a basement. 4, a seat or spot of eminent residence, of a guru (My.). ಪೀಠ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಕಾಟಕತನ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? — ಪೀಠ ಶುದ್ಧವಿದ್ದರೆ ಶಿಖರ ಶುದ್ಧವಿದ್ದೀತು (Prvs.).

ಪೀಠಮರ್ದಕ pīṭha-mardaka. a man who has to take part in promoting the amusements of a prince (Cpr. 8, 44 va.).

ಪೀಠವರ್ಧನ pīṭha-vardhana. a servant who bestows the benefit of seats (Bp. 26, 20).

ಪೀಠಿಕಾಗ್ರ pīṭhikā-agra. an elevated seat (Cpr. 7, 70).

ಪೀಠಿಕಾಸನ್ಧಿ pīṭhikā-sandhi. an introductory chapter (Bp. 1, 66 va.).

ಪೀಠಿಕೆ pīṭhike. ಪೀಠಿಕಾ. = ಪೀಠಿಗೆ, ಪೀಳಿಗೆ, ಪೀಟಿಗೆ. a seat; a base, a pedestal (Sk.). 2, the whole of any business, story; all the particulars, points, etc. (Mhr.). 3, an introduction, a preface.

ಪೀಠಿಗೆ pīṭhige. Tbh. of ಪೀಠಿಕೆ. ಪೀಠಿಗೆ ತಿಳಿಯದವ ಮಂಗಲಪರಿಯನ್ತರ ಹೇಟ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ಪೀಡನ pīḍana. squeezing, pinching, pressing, rubbing; inflicting pain, molesting, vexing, harassing, annoying, tormenting; hurting, harming, injuring. see ಅತಿ-, ನಿ-, ಪಾಣಿ-; Mr. s. ನಿಗ್ರಹ No. 2.

ಪೀಡಿ pīḍi. a generation (My.; Mhr., H. ಪಿಢೀ; Br.). ಏಟು ಪೀಡಿಯ ತನಕ ಪುರುಷರು (ಸನಾಭಿ); ಏಟು ಪೀಡಿಯೊಳಗಿನವನು (ಸಪಿಣ್ಡ G.).

ಪೀಡಿತ pīḍita. *squeezed, pressed; pained, afflicted, distressed; hurt, injured* (ತುನ್ನ, ನೋವು Mr. 448; Abh. P. 1, 34; B. 4, 126).

ಪೀಡಿಸು pīḍisu. (fr. ಪೀಡನ). to squeeze, etc., etc. (My.). ಹಿರಿದಾಗಿ ಪೀಡಿಸುವುದು (ಸಪತ್ರಾಕರಣ Hlā.). ಪರರಂ ಪೀಡಿಪ ಪಾಪಿಗೆ ಪರರ್ಥಂ ಗತಿಯ ಕೇಡು (Jmt. 22). see Bp. 36, 43; B. 2, 42. 44; 5, 239.

ಪೀಡೆ pīḍe. pain, torment, affliction, trouble, etc. (ದುಷ್ಟ, ಬಾಧೆ, ವೇದನೆ, ವ್ಯಥೆ, ಅರ್ತಿ Mr. 393; ಸಾಧನ 501). 2, a pest, a plague; a devil (Bp. 42, 6; 51, 42; My.); demoniac possession (My.). — ಪೀಡೆ ಪಡು. to experience or suffer pain, etc. ಪೀಡೆ ಪಟ್ಟರೂ ಆಡೋದು ಬಿಡ. — ಪೀಡೆ ಪಟ್ಟರೂ ಮೂಢತ್ವ ಹೋದೀತೇ? (Prvs.). — ಪೀಡೆ ಮಾಡು. to cause or give pain, etc. ಎರಡನೆಯವರಿಗಾದರೂ ನೀನು ಪೀಡೆ ಮಾಡ ಬಾರದು (B. 2, 44).

ಪೀತ pīta. 1. *yellow; yellow colour* (ರಜನಿವರ್ಣ, ಹರಿದ್ರ Mr. 444). 2, a topaz. 3, turmeric (ಹರಿದ್ರೆ, etc., ಅರಸಿನ Mr. 130). 4, gold. 5, a species of Barleria with yellow flowers (ಸಹಚರಿ, ಕೆಮ್ಪು ಗೋರಟೆ Mr. 124).

ಪೀತ pīta. 2. drunk, quaffed, imbibed;—drinking. see ವನಧಿ-, ಪೀತಾಬ್ಧಿ.

ಪೀತಕ pītaka. *of a yellow colour, yellow.*

ಪೀತಕಾನ್ತ pīta-kānta. a topaz (ಪುಷ್ಯರಾಗ Mr. 101).

ಪೀತತೆ pītate. yellowness. see ಅತಿ-.

ಪೀತದಾರು pīta-dāru. *a species of pine, Pinus deodora* Roxb.

ಪೀತದ್ರು pīta-dru. *a species of pine, Pinus longifolia.* 2, *Curcuma aromatica* Salisb., or *Curcuma xanthorrhiza* Roxb.

ಪೀತನ pītana. *the hog-plum, Spondias mangifera* Pers. 2, *saffron.*

ಪೀತಪುಚ್ಛ pīta-puccha. a yellow tail (J. 2, 26).

ಪೀತಪುಷ್ಪಿ pīta-puṣpi. the plant Momordica charantia Lin. (ಕರ್ಕೋಟಕಿ, ಹಾಗಲ್ Mr. 146).

ಪೀತಫೇನ pīta-phēna. the soap-berry plant, Sapindus detergens Roxb. (ಅರಿಷ್ಟಕ, ಅರಿಟಾಳ Mr. 141).

ಪೀತರಕ್ತ pīta-rakta. *yellowish-red, orange.*

ಪೀತರಾಗ pīta-rāga. one whose affection is as transient as the colour of turmeric (ಎಡೆವಟುವ ವಿನಯಿತಂ Mr. 241; *cf.* ಹರಿದ್ರಾರಾಗ).

ಪೀತವಾಸ pīta-vāsa. Tbh. of ಪೀತವಾಸಸ್. (ಕೃಷ್ಣನು Nn. 123; Mr. 17; Bp. 54, 39; J. 13, 26).

ಪೀತವಾಸಸ್ pīta-vāsas. dressed in yellow: *Viṣṇu or Kriṣṇa.*

ಪೀತಸಾಲ pīta-sāla. *the tree Terminalia tomentosa.* W. & A.

ಪೀತಾಬ್ಧಿ pīta-abdhi. by whom the ocean was drunk: Agastya. (My.).

ಪೀತಾಮ್ಬರ pīta-ambara. clad in yellow: *Viṣṇu or Kriṣṇa.* 2, a garment of yellow silk (J. 14, 26). ಪೀತಾಮ್ಬರ ಉಟ್ಟರೂ ಕೋತಮ್ಬರಿ ಮಾಜೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪೀತಿ pīti. 1. drinking; a drink, a draught. see ಸ-, ಸೋಮ-.

ಪೀತಿ pīti. 2. = ವೀತಿ. *a horse.*

ಪೀತೆ pīte. *turmeric.*

ಪೀತ್ಕೃತ pīt-kṛita. the scream of a young elephant (Mr. 89; *cf.* ಫುತ್ಕೃತ).

ಪೀನ pīna. (= ಪೀವ). *fat, fleshy, muscular;* swelling, swollen, large, thick, plump; full, round. 2, profuse (Sk.); extensive; extension. ಪೀನಂ, profusely, extensively, much, frequently, further (ವಿಶೇಷಮಾಗಿ Śmd. 97. 103. 178. 241. 358 Cm.; ಹೆಗ್ಗಳಮಾಗಿ 108 Cm.; ಪಿರಿದುಂ 108. 178 vṛitti; ದೊಡ್ಡತ್ತಾಗಿ 108 Mdb. Cm.; ವ್ಯಕ್ತಮಾಗಿ 178 Mdb. Cm.).

ಪೀನಗ್ರಹಣ pīna-grahaṇa. (= ಪ್ರಚುರಗ್ರಹಣ, ಬಹುಳಗ್ರಹಣ). the extension, or comprehensiveness, of a rule. ಪೀನಗ್ರಹಣದಿನ್ದೆ (ಅದಂ Śmd. 102 Cm.; ಪೀನಂ 380 vṛitti); ಪೀನಗ್ರಹಣದಿಂ (ಪಿನಂ 103 vṛitti).

ಪೀನಸ pīnasa. = ಪಿನಸ, ಪಿನಸಿ. cough, catarrh; *cold affecting the nose, inflammation of the nasal membrane, purulent deflection in the nose* (ನೆಗಡಿ Mr. 386, o. r. ನಿಗಡಿ).

ಪೀನೋದರ pīna-udara. a man with a fat or thick belly (Cpr. 2, 59).

ಪೀನೋಧ್ನಿ pīna-ūdhni. *a cow with full or swelling udders.*

ಪೀಪಾಯಿ pīpāyi. = ಪೀಪು. a cask, a barrel, a tub (My.; B. 4, 54; Mhr., Portuguese ಪಿಪ; Tu.; M. ಪೀಪ್ಪೆ).

ಪೀಪಿ pīpi. a thing that when blown, produces the sound of ಪೀ, as a rolled up young leaf, a small bamboo tube, a child's pipe, etc. (My.).

ಪೀಪು pīpu. = ಪೀಪಾಯಿ. (B. 4, 54).

ಪೀಯೂಷ pīyūṣa. = ಪೇಯೂಷ. *the milk of a cow during the first seven days after calving; milk.* 2, *ambrosia, nectar.*

ಪೀಯೂಷಪಿಣ್ಡ pīyūṣa-piṇḍa. a kind of sweetmeat (ಪಾಲುಣ್ಡೆ Mr. 215).

ಪೀಯೂಷರುಚಿ pīyūṣa-ruci. bright with nectar: *the moon.*

ಪೀರ್ pīr. = ಹೀರ್ 1, ಹೀರು. to suck, to suck up or in, as water, as the fluid in a saucer, the juice of fruits, milk from the breast, etc., to drink (ಈಣ್ಬು Ct. I, 7;

Te. ಪೀರ್ಚು, ಪೀಲುಚು; T. ಪೀರ್, M. ಪೀರೆ, milk). P. p. ಪೀರ್ದು [ಸೋಲದೊಳೆಯ್ದೆ ಪೀರ್ದ ತೆಱದಿನ್ದೆ ಮೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋೞ್ಪ ಕಣ್ಗೆ Pb. 4, 43; Ap. 6, 18]; (Śmd. 50). ರಸಮಂ ಪೀರ್ದಂ (156). ತುಪ್ಪಿ ಪೀರ್ವ ವೋಲ್ ಏಂ ಪೀರ್ದಪುದೇ ಕಡನ್ನುಱುತೆ ನವ್ಯಾಮೋದಮಂ ಪೂಗಳೊಳ್? (Jñv. 1, 13). see Cpr. 1, 61. 81; 4, 34; 6, 49; Abh. P. 1, 65; 12, 94; Bp. 11, 11; 59, 49; Rśv. 8, 117. 122; 9, 60; J. 6, 2.

ಪೀಱ್ pīṟ. ಪೀಱು. 1. = ಪೇಱು 1. to scatter or spread in different directions, to throw about, etc. (ವಿಕೀರ್ಯ ಚೆಲ್ಲೂದು Śmd. Dh., o. r. ಪೇಱು); to spread about, to unfold. (T. ಪೀಱು, to rend, tear to pieces; *cf.* ಬೀಱು ?).

ಪೀಱ್ pīṟ. ಪೀಱು. 2. the state of being scattered about (Abh. P. 9, 124).

ಪೀಲಕ pīlaka. the large black ant. (R.).

ಪೀಲಿ pīli. = ಹೀಲಿ, q. v. a peacock's tail (ಮಲ, ಹೀಲಿ Nn. 22, one MS. ಹಿಲ್ಲಿ; Cpr. 4, 50; Rśv. 5, 43; T.; see ಕಿಱುವೀಲಿ). 2, a feather of a peacock's tail (Cpr. 8, 52; 5, 114; Śsv. 3, 9. 16; M.). 3, an eye in a peacock's tail (ಚನ್ದ್ರ, ನವಿಲ ಹೀಲಿಯ ಕಣ್ಣು Nn. 69). [ಎಮೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋೞ್ಪ ಕಣ್ಗೆ ಕಣ್ ಪೀಲಿ ವೋಲಾಗೆ Pb. 4, 43]. — ಪೀಲಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. a tie of peacock's feathers (Śsv. 3, 27). — ಪೀಲಿಗರಗ. -ಕರಗ. a water-jar decorated with peacocks' feathers (Cpr. 5, 19 va.; 7, 81 va.). — ಪೀಲಿ ದಣ್ಡೆ. a head-tie of peacocks' feathers (Śsv. 3, 11). — ಪೀಲಿ ದಟೆ. -ತಟೆ. an umbrella made of peacocks' feathers (C. Bp. 19, 23). — ಪೀಲಿವಿಜ್ಜಣಿಗೆ. -ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ. a fan made of peacocks' feathers (Cpr. 8, 62).

ಪೀಲು pīlu. = ಪಿಲು. *the tree Careya arborea* Roxb.; or (according to others) *Salvadora persica* Lin. (see ಅಕ್ರೋಡ, ಅಕ್ರೋಟ, ಉಗು ನಿ, ಒಗನಿ & ಗೋನು). 2, *a flower*. 3, *an arrow*. 4, *an elephant*. 5, a worm, an insect (*cf.* ಪುಱು). 6, an atom. 7, N. of a tune (My.).

ಪೀಲುಕ pīluka. = ಪೀಲು. see ಕಾಕ–.

ಪೀಲುಪರ್ಣಿ pīlu-parṇi. *the plant Sanseviera zeylanica* Willd. 2, *the plant Momordica monadelpha* Roxb.

ಪೀವ pīva. (= ಪೀನ, ಪೀವರ). *swelling, full, fat, large; stout, strong, robust.*

ಪೀವರ pīvara. — ಪೀನ. *fat, stout, large, fleshy, corpulent, strong, plump, thick, dense* (ಸ್ಥೂಲ, ಬಹುಲ, ಬಲವನ್ತ, ದೊಡ್ಡಿತಪ್ಪವಂ Mr. 232).

ಪೀವರಸ್ತನಿ pīvara-stani. a woman with large breasts; *a cow with a large udder.*

ಪೀಳಿಗೆ pīḷige. = ಪೀೞಿಗೆ. a series of generations, pedigree (My.; Mhr. ಪೀಢಿಕಾ); progeny, offspring (B. 3, 113). ಪೀಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ದಿದ್ದರೆ ಹೇಳಿಗೆ ಮುಚ್ಚ ಕೂಡದೇ? — ಪೀಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹೋಳಿಗೆ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಏನು? (Prvs.).

ಪೀೞಿಗೆ pīḻige. = ಪೀಳಿಗೆ. Tbh. of ಪೀಠಿಕೆ (Śmd. 30 Mdb. MS. and another one, o. r. ಪೇಠಿಕೆ = ಪೇೞಿಗೆ, see ಪೇೞಿಗೆ; Śmd. 341; ಪೀಠಿಕೆ = ಪಿೞಿಗೆ probably is to be ಪೀಠಿಕೆ = ಪೀೞಿಗೆ).

-ಪು pu. 1. = (–ವು 3), –ಹು 1. an affix for the formation of nouns, *e. g.* ಪಡೆಪು, ಪರೆಪು, ಕಡುಪು, ಬಲ್ಪು, ಮೆಲ್ಪು, etc. (Śmd. 248).

-ಪು pu. 2. = (–ಇಸು 4), –ಹು 2. an affix to form transitive verbs, see *e. g.* ಅಱುಪು, ತಿರುಪು, ನೆರೆಪು, ಪರೆಪು, ಮಡಿಪು, ಸಲಪು.

ಪುಂ puṁ. = ಪುಂಸ್, ಪುನ್, ಪುಮ್, ಪುಲ್. male; masculine; a male, the masculine gender (ಪುಲ್ಲಿಂಗ Śmd. 108. 120. 121. 126. 147. 148).

ಪುಂಯಿ puṁyi. the sound of the pipe called ಪುಂಗಿ (C.). and that of the ನಾಗಸರ (C.).

ಪುಂಯೋಗ puṁ-yōga. *connexion with a male.*

ಪುಂಶ್ಚಲಿ puṁs-cali. running after men: *a harlot, an unchaste woman.*

ಪುಂಸ್ puṁs. = ಪುಂ. *a man, a male.*

ಪುಂಸ puṁsa. = ಪುಂಸ್. see ಸ್ತ್ರೀ–.

ಪುಂಸತ್ವ puṁsatva. = ಪುಂಸ್ತ್ವ. (My.).

ಪುಂಸವನ puṁ-savana. a religious and domestic festival held on the mother's perceiving the first signs of a living conception. (Cpr. 3, 92 va.; J. 18, 37; My.).

ಪುಂಸ್ಕಟಿ puṁs-kaṭi. *a man's hip.*

ಪುಂಸ್ಕೋಕಿಲ puṁs-kōkila. a male cuckoo. ಪುಂಸ್ಕೋಕಿಲಧ್ವನಿ ತಾನಿರೆಲೆವ್ರೋಯ್ತು (Śmd. 289).

ಪುಂಸ್ತ್ರೀ puṁ-strī. masculine and feminine in gender (Śmd. 108, 109).

ಪುಂಸ್ತ್ವ puṁstva. the state of a male, manhood, virility. 2, *the masculine gender.*

ಪುಕ puka. a sound in imitation of the palpitation of the heart from fear. — ಪುಕ ಪುಕವೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. to palpitate with repeated ಪುಕ, as the chest (My.).

ಪುಕಸಾಟೆ pukasāṭe. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. (My.).

ಪುಕೞಿ pukaḻi. = ಪುಕುೞಿ, ಪುಕ್ಕು2 q. v., ಪುಚ್ಚಿ, ಪುಚ್ಚೆ. the female organ of generation (My.). 2, = ಮುಕೞಿ, etc., the anus [Tu. ಪಿಂಕಾಣ್]; (My.; *cf.* ಪೂಱು).

ಪುಕಾರ pu-kāra. the syllable ಪು (Śmd. 248).

ಪುಕಾರು pukāru. loud bawling; crying out (My.; Br. ಪುಕಾರೆ; Mhr., H. ಪುಕಾರ, ಪುಕಾರಾ).

ಪುಕುೞಿ pukuḻi. = ಪುಕೞಿ, etc. (My.).

ಪುಕ್ಕ pukka. = ಪುಚ್ಛ. (Tbh. of ಪುಚ್ಛ). the tail of a bird (My.). ನವಿಲು ಆಡಿದರೆ ಕೆಮ್ಬೋತ ಪುಕ್ಕ ತೆಱಕೊಣ್ಡಿತು (Prv.).

ಪುಕ್ಕಟೆ pukkaṭe. = ಪುಕಸಾಟೆ, ಪುಕ್ಕಸಾಟೆ, ಪುಕ್ಸಟ್ಟೆ, ಪುಗಟೆ, ಪುಗಸಾಟೆ, ಪುಗುಟೆ, ಪುಗುಸಟೆ. for nothing, gratis; without remuneration; worthless (My.; B. 4, 179. 180; Tu. ಪೊಕ್ಕಡೆ; Mhr. ಫುಕಟ, ಫುಕಟ ಶಾಈ, ಫುಕಟಾ, ಫುಕಟ್ಯಾ, ಫುಕಟಾಈ; M. ಪಕ್ಕಿಡೆ, ಪೊಕ್ಕಟ್ಟ, bad, mean).

ಪುಕ್ಕತನ pukkatana. = ಪುಕ್ಕುತನ, cowardice. (My.).

ಪುಕ್ಕಲು pukkalu. = ಪುಕ್ಕು1. fear, etc. (My.). — ಪುಕ್ಕಲ. -ಅ 3. = ಪುಕ್ಕ. a timid man. (My.).

ಪುಕ್ಕಸ pukkasa. a degraded mixed caste, the offspring of a Niṣāda by a Śūdra female; *a Cāṇḍāla.*

ಪುಕ್ಕಸಾಟೆ pukkasāṭe. = ಪುಕ್ಕಟೆ. for nothing, etc.

ಪುಕ್ಕು pukku. 1. = ಪುಕ್ಕಲು. fear, timidity (ಭೀರುತ್ವ Śm. 78; My.; *cf.* ಉಗಿ 3? ಪಿಱುಕಿ). — ಪುಕ್ಕ. -ಅ 3. a timid man, a coward (My.). ಪುಕ್ಕನಾದರೂ ಮುಕ್ಕೋಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ. — ಪುಕ್ಕನಾ ದವ ಮಿಕ್ಕಿ ಹೋದಾನೇ? (Prvs.).

ಪುಕ್ಕು pukku. 2. = ಪುಕುೞಿ, etc. the female organ of generation (ಯೋನಿ Śm. 78; Tu. ಪೂಟಿ; Te. ಪೂಕು, ಪೂಕೆ; M. ಪೊಚ್ಚ, ಪೊಚ್ಚೆ, ಪೂನಲ್, ಪೂಱಿ, ಪೂಱು, see ಪಿಱಿ).

ಪುಕ್ಕುತನ pukkutana. = ಪುಕ್ಕತನ. cowardice (ಭಯ Cb.).

ಪುಕ್ಸಟ್ಟಿ puksaṭṭi. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. for nothing, etc. (My.).

ಪುಗಟೆ pugaṭe. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. (My.). ಪುಗಟೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಬಿಡದೆ ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಪುಗಲ್ pugal. = ಪುಗಿಲ್ 1. one of the notes of the cuckoo. (T., M. ಪುಗಲು, ಪುಗಲ್, to speak; T. ಪೋಗಿಲ್, the kōkila). — ಪುಗಲ್ ಪುಗಲ್. the repeated sound of ಪುಗಲ್ (Cpr. 2, 93 va.). ಕವಕ್ಕನ ಎಲೆ ಒಟಿ ಪುಗಲ್ ಪುಗಲೆನ್ದೊಚ್ಚತಮೂಳ್ವ ಕೋಗಿಲೆಯುಂ (Śmd. 74, o. r. ಉ ಊ). ಬನದಲ್ಲಿ ಪುಗಲ್ ಪುಗಲೆನ್ಬ ಗಣ್ಡುಗೋಗಿಲೆ (277).

ಪುಗಸಾಟೆ pugasāṭe. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. (My.; B. 5, 118).

ಪುಗಿಲ್ pugil. 1. = ಪುಗಲ್. — ಪುಗಿಲ್ ಪುಗಿಲ್. = ಪುಗಲ್ ಪುಗಲ್. [ಪುಗಿಲ್ ಪುಗಿಲೆನ್ದಿತ್ತಬನ್ನಿಮಿರಿಮೆಮ್ಬ ಪೊಮ್ಬಣ್ಣದ ಕೋಗಿಲೆಗಳುಮಂ Pb. 1, 115 va.]; (ಕೋಕಿಲಧ್ವನಿ Ct. II, 93).

ಪುಗಿಲ್ pugil. 2. (fr. ಪುಗು 1). entering; entering place, door (Cpr. 8, 44 va.); [Tu. ಪೊಗ್ಗುನಿ]; entry, arrival. [ಪುಗಿಲೊಳೇನೆಸೆದತ್ತೊ ಬಸನ್ತ ಮಾಸದೊಳ್ Pb. 2, 12; Ap. 9, 25]. ಅಬ್ಜಿನಿ ಪೋದುದು, ಸುಣ್ದನಿ ನವಿಲ್ಗೆ ಸರದದ ಪುಗಿಲೊಳ್ (Śmd. 289, o. r. ಪೋದನ್ದು).

ಪುಗಿಸು pugisu. = ಪೊಗಿಸು, ಹೊಗಿಸು. to cause to enter (ಪ್ರವೇಶಮಂ ಮಾಡಿಸು Śmd. 173. 265; Cpr. 8, 4 va.; Bp. 14, 32). ಮೂದೇವರುಮಂ ಕೋಟೆವುಗಿಸುಗುವರ್ ಅಸುರರ್ (Śmd. 267).

ಪುಗು pugu. 1. = (ಉಗಿ 5, ಒಗು 3), ಪೊಗು 1, ಹುಗು, ಹೊಗು. to enter in, to enter (ಪ್ರವೇಶ Śmd. Dh.; ಪ್ರವೇಶಮಾಗು 54. 72. 168. 213. 274. 390 Cm.; T. ಪುಗು, ಪುಗುದು, ಪೂದು, ಪೂರು; M. ಪುಗು, ಪೂಗು; Tu. ಪೊಗು; *cf.* ಪುಧಿ 1). [ದೇಸಿಯೊಳ್ ಪುಗುವುದು ಪೊಕ್ಕು ಮಾರ್ಗದೊಳೆ ತಳ್ತುದು Pb. 1, 8; Ap. 2, 58]. P. p. ಪೊಕ್ಕು (282. 284. 287). ನೆಲದೊಳ್ ಪಗೆ ಪುಗೆ (28). ರಕ್ಕಸಿಯ ಮಾಡಮುದಟೊಳ್ ಪೊಕ್ಕವರ್ ಉಡಿದಪರೆ? (287). ಫಣಿ ... ಪುಗೆ ಸೋಗೆಯ ಸೊಮ್ಪುಡರ್ದ ಪೊಸ ಪೀಲಿಯೊಳ್ (Rsv. 5, 43). ಸಮಾಸಲಕ್ಷಣಮಂ ಪೊಕ್ಕ ಚತುರ್ಥಿ (Śmd. 139). ಜನಂ ಪೊಕ್ಕು ಶಾಲೆಯಂ (224). ಬೆಳಗಳ್ ಕಳನಂ ಪೊಕ್ಕುವು (256). ಪೊಕ್ಕನನ್ದು ನಿಜಮನ್ದಿರಮಂ ಪರಸೈನ್ಯಭೈರವಂ (284). ವಸನ್ತ ಗೃಹಮಂ ಪೊಕ್ಕು (Cpr. 7, 92 va.). ಆರುಮಂ ಪುಗಲೀಯದೆ ರಾಣಿವಾಸಮಿಹುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಮಾದೊಡೆ ವನವೆ ಪ್ರಮದವನ ಎನಿಸುಗು (Nr.). see Śmd. 234. 294; Cpr. 2, 24; 5, 71; Abh. P. 7, 125 va.; 15, 28; Bp. 26, 34; 28, 9; 55, 10; Rsv. 5, 122; 6, 115 va.; 10, 1 va. & 5 va.; 13, 79; 13, 95 va. & 97va.; J. 3, 1; 6, 9; 15, 4; 19, 7; 28, 16; 29, 48; 30, 42; ಒಳ-, ಕೆಯ್ಪುಗು, ಕೆಲಸಮ್ಪುಗು, ನೀರ್ವುಗು, ಬಗೆವುಗು, ಬರೆಪಮ್ಪುಗು, ಮಜ್ಜನಮ್ಪುಗು, ಮನಮ್ಪುಗು, ಮಣೆವುಗು, ರಂಗಮ್ಪುಗು. — ಪುಗು ಪುಗು. rep. (Bp. 35, 4; J. 28, 43).

ಪುಗು pugu. 2. P. p. of ಪುಗು 1 (= ಪೊಕ್ಕು). — ಪುಗುತರ್. (= ಪೊಕ್ಕು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). to enter [ಅಳಂಕೃತಿಗಳೊಳಂ ವ್ಯಾಕುಳನಲ್ಲದನೇಕೆ ವಿವೇಕ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ನಗರಮಂ ಪುಗುತರ್ಪಂ Kr. 1, 6]; (Cpr. 9, 108; Abh. P. 4, 44; Grj. 4, 15 va. & 111 va.; 9, 86 va.). [— ಪುಗವೇಟ್. -ವೇಟ್. ask to enter. ಪುಗವೇಟ್ಟಂ ... ತನ್ನ ಚಟ್ಟರಂ ಕಳಶಭವಂ Pb. 2, 69].

ಪುಗು pugu. 3. entering, etc. see ಮುಳ್ಪುಗು, ಮೊಗಮ್ಪುಗು 2.

ಪುಗುಟೆ puguṭe. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. for nothing, etc. (My.).

ಪುಗುತೆ pugute. (Śmd. 247). entering.

ಪುಗುಸಟೆ pugusaṭe. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. (My.).

ಪುಗುಳ್ pugul̤. = ಹುಗಳು, ಹುಗುಳು. a blister, a vesicle (Rsv. 5, 39; V. 9, 61. 62; Tu. ಪೊಕ್ಕುಳು; M. ಪೊಕ್ಕುಳೆ, a blister, a bubble, a water-bladder; T. ಪೊಗುಟ್ಟು, a water-bubble; Mhr. ಫುಗಾರಾ, a bladder or blister; see ಪೊಕ್ಕುಟ್ and ಪುಗ್ಗು). [ಕಠಿನ ಭೂಮಿಯೊಳ್ ನಡೆದೊಡೆ ಕಿಱುಗಲ್ಗಳುಂ ಪೆಟ್ಟಿಗಳುಮಗಣ್ಡು ಪುಗುಳೊಡೆದು ಪೋಱಮಟ್ಟು ಕರಗದ ದಾರೆವೊಲೆಡೆವಱಿಯದೆ Vr. 29, 10]. 2, blisters or sores in the mouth (My. as ಹುಗುಳು; see ಬಲ್ಪುಗುಳ್). ಪುಗುಳ್ಗೆ, ಪುಗುಳ್ಗಳ್ (Śmd. 52).

ಪುಗ್ಗಿ puggi. = ಪುಟ್ಟಾ, ಹುಗ್ಗಿ. a sweet rice dish. see ಅಡುವುಗ್ಗಿ.

ಪುಗ್ಗಿ puggi. Tbh. of ಫುಗಿ? (Śmd. 345, o. r. in Mdb. ಸುಗಿರ = ಸುಗ್ಗಿ).

ಪುಗ್ಗು puggu. = ಪುಗುರ. pride, arrogance (ಗರ್ವ Kk. 57; T. ಪುಡ್ಗೆ, to swell; ಪೊಡಿ, to rise up, as pimples; ಪೊಱಲ್, greatness; ಪೊಂಗರ್, a mountain; Te. ಪೊಗರು, pride, arrogance; ಪೊದಗು, to grow, increase; ಪೊಡಗು, ಪೊಡುಗು, ಪೊಡುವು, height, loftiness, length, stature, ಒಡ-ಚು, ಪೊಡುಚು, to rise, as the tide, the sun, the moon, a star; ಪೊಡುಪು, the swell of a river, the rising of the sun; M. ಪೊಜ್ಜು, to boil over, bubble up; to rise, as out of the water; to spread, as light, noise, report; ಪೊಜ್ಜಲ್, boiling, bubbling up; ostentation; T., M. ಪೊಕ್ಕ, height, increase; boiling over; ಪೊಕ್ಕು, a boil, blister; Te. ಪುಲುಸು, pride; see ಪುಟ್ಟಾ, ಪೊಂಗಲು, ಪೊಂಗು 1; *cf.* ಪುರಿ 4; ಉಕ್ಕು 1 & 2; ಪೊಣ್ಮು; ಪೊಕ್ಕುಳಿ; ಬುಗುಡು; ಬುಗ್ಗೆ). — ಪುಗ್ಗಾಯಿಲ. -ಆಯಿಲ. (Śmd. 252, o. r. in Mdb. ಪುಗ್ಗಾಯಿಲ). a proud or arrogant man (ಗರ್ವಿತ Ct. I, 5). — ಪುಗ್ಗಾಯ್ಲ. -ಆಯ್ಲ. = ಪುಗ್ಗಾಯಿಲ. (ಗರ್ವಿತ Śmd. II; Kk. 77; Śm. 52).

ಪುಂಖ puṅkha. *the feathered part of an arrow, the lower part of an arrow which comes in contact with the bow-string and contains the feathers and shaft* (ಕರ್ತರಿ, ತಿತ್ತಿ ಸುವ ಹಿಳುಕು Mr. 295; ಕೆಯ್ಸೊಡೆ Śm. 43). ಸಾಯಕದ ಪುಂಖ (ಕೆಯ್ಸೊಡೆ Kk. 39). 2, a hawk, a falcon.

ಪುಂಗವ puṁ-gava. a bull (ಗೂಳಿ Nn. 99. 143). 2, at the end of a compound: *a hero, an eminent person, best, most excellent*. 3, a kind of plant (ನಣ್ಣಿ Mr. 121), or a kind of drug (Sk.).

ಪುಂಗವಧ್ವಜ puṅgava-dhvaja. Śiva (V. 29, 65).

ಪುಂಗಳಿ puṅgaḷi. (= ಪೊಂಗಲು?). a sweet rice dish? see ಚೇಳೆ-.

ಪುಂಗಿ puṅgi. a sort of musical pipe (My.; Mhr. ಪುಂಗೀ). *cf.* ಪುಂಯಿ.

ಪುಚಕ್ಕನೆ pucakkane. suddenly and with a small noise, as when a mouse quickly enters its hole, spittle is ejected with force, a lancet is quickly inserted into a boil, a stick is moved up and down in mud, etc. [Tu.].

ಪುಚ್ಚ pucca. Tbh. of ಪುಚ್ಛ. a tail, etc. (My.).

ಪುಚ್ಚವಣ puccavaṇa. 1. = ಪಚ್ಚವಣ. [ಪುಚ್ಚವಣಂ ನೋಡುವೆನೆನ್ದಿಚ್ಛೆಯೊಳೀ ಮುನಿಯ ವರದ ಮಹಿಮೆಯನೆನುತ Pb. 1, 90]; (Tbh. of ಪರೀಕ್ಷಣ?). trial, examination (ಪರೀಕ್ಷೆ Śmd. II, 54; Kk. 83; Śm. 56).

ಪುಚ್ಚವಣ puccavaṇa. 2. (Tbh. of ಪುಂಸ್ತ್ವ?). manliness, valor (ಅಣ್ಮು Śmd. II; Kk. 83).

***ಪುಚ್ಚಳಿ puccaḷi. 1.** to destroy, to ruin. ಪೂಣ್ದು ಪುಚ್ಚಳಿದುಕಿರ್ದ ಕೌರವರಂ ಪೊರಳ್ಚಿ Pb. 12, 161; Ap. 11, 70 va.

ಪುಚ್ಚಳಿ puccaḷi. 2. ruin, destruction; wickedness (ಕೇಡು Śmd. I & II; Kk. 75; Śm. 56; Te. ಪುಚ್ಚು, to decay, rot;

rotten state, *cf.* ಪುಚುರ, ಪುಟು, ಪುಟುಕು; T., M. ಪೊಡಿ, to be pulverized; to be destroyed, perish, see ಪುಡಿ). — ಪುಚ್ಚಳಿಯಳ್. -ಅಳ್. a wicked woman (Abh. P. 16, 35).

ಪುಚ್ಚಳಿಸು puccaḷisu. to be ruined or destroyed, to perish (ಲಯ Śmd. Dh.).

ಪುಚ್ಚಿ pucci. = ಪುಕಳಿ, etc., ಪುಚ್ಚೆ. (My.; T. ಪೊಚ್ಚು, the anus).

ಪುಚ್ಚು puccu. = ಪೆಚ್ಚು, etc. foolishness, etc. see ಹುಚ್ಚು-.

ಪುಚ್ಚೆ pucce. = ಪುಕಳಿ No. 1, etc. the female organ of generation. (Abhā. 2, 80).

ಪುಚ್ಛ puccha. = (ಪುಕ್ಕ), ಪುಚ್ಚ. *a tail;* the tail of a peacock; a horse's tail. 2, the hinder part. 3, the end of anything.

ಪುಚ್ಛಮೂಲ puccha-mūla. *the tip of the tail.*

ಪುಜಿನ pujina. = ಪುದಿನ. mint, mentha sativa Willd. (Z.).

ಪುಂಜ puñja. = ಉಂಜ, ಪುಂಜು, ಹುಂಜ, ಹುಂಜು. a cock (My.; Tu. ಪೂಂಜೆ; Te. ಪುಂಜು; M. ಪೂವನ್; *cf.* ಪುಂಸ್?).

ಪುಂಜ puñja. *a heap, a lump, a mass, a quantity, a collection, a multitude.* ಸಗಣಿಪಿಣ್ಡದ ಪುಂಜ (Śm. 100). ಯಮುನಧಿಕನಾರಕ ಪುಂಜಂ (Bp. 56, 22).

***ಪುಂಜಿ puñji.** a ball. ಪದಂಗಾಸಿದ ಪೊನ್ನ ಪುಂಜಿಯವೋಲಿರ್ದುದು ಕಣ್ಗೆ ಹಿಮಾಂಶುಮಣ್ಡಲಂ Pb. 3, 81. T. ಪನ್ದು.

ಪುಂಜಿಕ puñjika. = ಪುಂಜ. (Cpr. 6, 54).

ಪುಂಜಿತ puñjita. piled up, heaped. (Cpr. 1, 98).

ಪುಂಜಿಸು puñjisu. to be heaped, amassed, etc. (ರಾಶಿ Śmd. Dh.). [ಮಸಿಯಂ ಪುಂಜಿಸಿದನ್ತುಟಿಪ್ಪ ತನು Pb. 7, 27]. ಪುಂಜಿಸಿತು (ತುಱುಗಲ್ Ct. I, 63).

ಪುಂಜೀಕರಣ puñjī-karaṇa. heaping, laying in a heap, collecting, etc. see ಒಟ್ಟಿಸು, ಕುಪ್ಪು, ಗುಡಿಯಿಸು, ನಿಗುಮ್ಮು, ನಿಲುಮ್ಮು, ಬಾಚುರ.

ಪುಂಜು puñju. = ಪುಂಜ, etc. a cock. (My.).

ಪುಟ puṭa. 1. bouncing, leaping up, jumping; a bounce, etc. ಪುಟದ ಕನ್ತುಕದನ್ತೆ ಫಣಿ ಲಟಲಟಿಸಲ್ ಅವುಕಿತು (Bh. 3, 13, 34). — ಪುಟಚೆಣ್ಡು. a kind of play at which a ball is made to bounce (C.). — ಪುಟ ನೆಗೆ. to rise, or jump up, with a bounce. ಅಡಗಿ ಪುಟ ನೆಗೆವ ಮೃಗಕುಲಗಳ್ (Rāghc. 17, 56). ಬೇಡರ್... ಬಿಲ್ಲವ್ವನಾಗಳ್ಯೆಡದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಅಳವಡಿಸಿ, ಪುಟ ನೆಗೆದು, ಮುದಕರಿಶಿರವ ಬಿರಿಯಲೊದೆದು (17, 70). ಬೇಡಂ... ಘಟಾಲನೆ ಅಲಗಂ ಕಿತ್ತು, ಪುಟ ನೆಗೆದು, ಲಾಗಿಸುತ ಪುಲಿಯ ಬೆಂಗಡೆಗಯ್ದು (17, 73). see Bp. 21, 42; 32, 24; Bh. 4, 2, 53; Rām. 5, 8, 31; J. 23, 19. 21. — ಪುಟ ನೆಗೆ ನೆಗೆ. rep. (J. 8, 39). — ಪುಟನ್ನೆಗೆ. -ಂ-ನೆಗೆ. = ಪುಟ ನೆಗೆ. (Ś́sv. 3, 54; 4, 16). — ಪುಟವಿಡು. -ಇಡು. to jump or bounce about (Bh. 1, 20, 55). — ಪುಟವೇೞ್. -ಏೞ್. = ಪುಟ ನೆಗೆ. (Grj. 3, 9. 111; Rśv. 13, 84). — ಪುಟ ಹಾಱು. to bounce, etc. (My.).

ಪುಟ puṭa. 2. = ಪುಟ್ಟ. smallness in size. — ಪುಟಗೋಸಿ. = ಪುಟ್ಟ-. a small cloth to cover the privities (My.). ಪಾದಕ್ಕೆ ಪಾಪೋಸು, ಪಾಪಿಗೆ ಪುಟಗೋಸಿ. — ಪುಟಗೋಸಿಗಿನ್ತ ದರಿದ್ರವಿಲ್ಲ, ಮರಣಕ್ಕಿನ್ತ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಪುಟ puṭa. = ಪೊಡೆ 1, ಹೊಡ, ಹೊಡೆ, (ಪೊಟ್ಟಣ, etc.). a fold, a pocket. 2, a concavity. 3, a cup or concavity made of a leaf folded or doubled. 4, a basket or vessel or dish made of leaves. 5, a shallow cup, as the hollow of the hand. 6, a folding or doubling of anything so as to form a cup or concavity, *e. g.* joining the palms of the hands in token of respect. 7, a cover, covering, wrapper; a cloth to cover the privities. 8, an eyelid. 9, the pod or capsule which envelopes young shoots (*cf.* ಪೊಟ್ಟು, ಪೊಡೆ 3). 10, a casket. 11, a horse's hoof. 12, a nut-meg. 13, a nostril (Mhr.). 14, a crucible (Mhr.). 15, N. of a vṛitta (Ch.). 16, the leaf of a book (My.; B. 1, 23); a page, one side of a leaf (My.; Te.). 17, a single application unto, as, in preparing medicaments, of fire to bake, of sun, air, etc. to dry (My.; Mhr.). 18, a layer of mud in raising a wall (My.). 19, a foot-print (ಒತ್ತಿ ತೋಱುವ ಹೆಜ್ಜೆ Mr. 82). [ದಿಟಪುಟ ಭಕುತಿ ಸಮ್ಪುಟ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳದಾಗಿ ಟಿಮ್ಮಕನ ನಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತಯ್ಯಾ ನಿನ್ನ ಮಾಯೆ Bv. 18]. — ಪುಟಕ್ಕೆ ಹಾಕು. to put into a crucible in order to prepare drugs (B. 4, 149; My.); to refine, as metals (My.). — ಪುಟವಿಡು. -ಇಡು. = ಪುಟವಿಕ್ಕು. (Ś́sv. 1, 81 va.). — ಪುಟವಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to apply fire in order to refine metals, etc.; to burn (v. t., My.). [ಒರೆಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತನ್ದೆನ್ನ ಪುಟವಿಕ್ಕಿ ನೋಡಯ್ಯ Bv. 251]. ಪುಟವಿಕ್ಕಿದರೂ ಸಟೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪುಟವಿಡು. = ಪುಟವಿಡು. (Grj. 3, 119 va.). — ಪುಟ ಹಾಕು. = ಪುಟವಿಕ್ಕು. (My.).

ಪುಟಕ puṭaka. = ಪುಟ 1. 2. 3. 4. 5. 12. see ಸಮ್-. 2, a lotus.

ಪುಟಪಾಕ puṭa-pāka. a particular method of preparing drugs or refining metals, the various substances being wrapped up in leaves, covered with clay, and roasted in the fire (My.).

ಪುಟಭೇದ puṭa-bhēda. *the bend of a river* (ತೊಱೆಯ ಮುರಿವು Hlā.).

ಪುಟಭೇದನ puṭa-bhēdana. *a town, a city.*

ಪುಟಾಣಿ puṭāṇi. = ಪುಟಾಣೆ. (My.). — ಪುಟಾಣಿಸೀರೆ. a woman's cloth with the color of the ಪುಟಾಣಿ (My.); [a little fellow].

ಪುಟಾಣೆ puṭāṇe. Bengal gram soaked and parched (My.; Mhr. ಫುಟಾಣಾ).

ಪುಟಿ puṭi. to bounce, as a ball; to spring, to rise in jets, as water (S. Mhr.).

ಪುಟಿ puṭi. = ಪುಟ, ಪುಡಿ. a small bundle as of medicine powder, etc. (Sk.).

ಪುಟಿಕೆ puṭike. = ಪುಟ No. 4. a small basket. (Te.). ತರವೇಱ್ ಮಾಣಿಕ್ಯಭಣ್ಡಾರದ ಪುಟಿಕೆಗಳಂ! (Śmd. 377). see ಪತ್ರ-.

ಪುಟಿತ puṭita. embraced, clasped, folded; bound together, sewn, stitched. 2, rubbed, ground, reduced to powder. 3, become small, contracted. 4, shown, appeared, irradiated. 5, spoken.

ಪುಟಿಸು puṭisu. to cause to bounce (S. Mhr.).

ಪುಟೀಪು puṭīpu. a compartment with raised margins, a panel (My.; H.).

ಪುಟುಕು puṭuku. a sound in imitation of the noise caused by a shoe beating the heal of its wearer when walking quickly. — ಪುಟುಕು ಪುಟುಕು. the repeated sound of ಪುಟುಕು (My.).

ಪುಟ್ಟ puṭṭa. = ಪುಟ 2, ಪುಟ್ಟ 1. smallness in size, shortness, littleness; small, etc.; a small, short man (My.; Tu.; Te. ಪೊಟ್ಟಿ; T. ಪೊಡಿಚು; see ಪುಡಿ; ಹುಡಗ; *cf.* ಚಿಟ್ಟು 1, ಪಿಲ್ಲ). ಪುಟ್ಟನಾದರೂ ದಿಟ್ಟನಾಗಿದ್ದಾನೆ (Prv.). N. (see Prv. s. ಹೋಗು 1). — ಪುಟ್ಟಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. a small kind of rice (My.). — ಪುಟ್ಟಗೋಸಿ. = ಪುಟ-. (My.). — ಪುಟ್ಟಡಿ. -ಅಡಿ. the small step of children

(My.). — ಪುಟ್ಟದು. -ಅದು. that is small (My.). — ಪುಟ್ಟ ನೆಲ್ಲು. small paddy (My.). — ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ. rep. ಚಿಕ್ಕ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿನ್ತ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಕುಣ್ಟೆಗಳು (ವೇಶನ್ತ, ಪಲ್ವಲ Si. 91); ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಕೊಮ್ಬೆಗಳೂ ಜಡೆಗಳೂ, ಉಳ್ಳ ಕುಳ್ಳಾದ ಬಲ್ತ ಮರ (ಕ್ಷುಪ 120). — ಪುಟ್ಟಮಗು. a little child (My.). — ಪುಟ್ಟರಾಜಕ್ಕಿ. a kind of small, good rice (My.). — ಪುಟ್ಟಸಾಲಗ್ರಾಮ. a small sālagrāma (J. 28, 23).

ಪುಟ್ಟ puṭṭa. Tbh. of ಪುಷ್ಟ. nourished, etc. see ಅನ್ಯ–, ಪರ–.

ಪುಟ್ಟಿ puṭṭi. 1. = ಪುಟ್ಟ, etc. — ಪುಟ್ಟಿಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. a short cudgel (Rsv. 13, 83 va.; Te. ಪೊಟ್ಟಿಕೋಲೆ, ಪೊಟ್ಟಯು-). — ಪುಟ್ಟಿ ಮುಪ್ಪುಟ್ಟೀಸೆ. -ತುಪ್ಪುಟ್ಟ್–. a mustache of short, fine down (J. 23, 26).

ಪುಟ್ಟಿ puṭṭi. 2. = ಬುಟ್ಟಿ, a smaller or larger basket made of cane, bamboo, palmyra leaves, etc. (My.; B. 4, 59; T. ಪುಟ್ಟಿ, ಪುಟ್ಟಿಲ್, ಪೊಟ್ಟಿ; M. ಪುಟ್ಟಿಲ್; Te. ಪುಟ್ಟಿಕೆ; M. ಪಿರಿ, ಪುರಿ, to twist, *cf.* ಹುರಿ, twist, etc.; *cf.* Sk. ಪುಟ). 2, the belly (ಹೊಟ್ಟೆ My.). ಪುಟ್ಟಿ ತುಮ್ಬಿದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪುಟ್ಟಿ ಹಣ್ಣು. the ripe fruit of the ಕೆಕ್ಕರಬಳ್ಳಿ (Z.).

ಪುಟ್ಟಿ puṭṭi. 3. = ಉಟ್ಟಿ 3, ಹುಟ್ಟಿ, etc. a comb (of wax in which bees store their honey; see ಜೇನ ಪುಟ್ಟಿ, ಜೇನುವುಟ್ಟಿ).

***ಪುಟ್ಟಿಗೆ puṭṭige.** clothing. ಈ ಪೂವಿನೊಳೀ ತುಡುಗೆಯೊಳೀ ಪುಟ್ಟಿಗೆಯೊಳ್ ಬೆಡಂಗುವಡೆದೆಸೆದಿರ್ಕುಂ Pb. 3, 45; ಪುಟ್ಟಿಗೆಯನುಟ್ಟು ಮೈಯಂ ಪೂಸಿ Vr. 123, 1.

ಪುಟ್ಟಿಸು puṭṭisu. = ಹುಟ್ಟಿಸು. to caus to be born, to create, etc. ವೈರಮಂ ಪುಟ್ಟಿಸಲ: ಭೇದಮೆನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 267). ಪೊಸ ಮಿಣ್ಣೆವೆಣ್ತಿಯರ್ ಇನಿಯರ್ಗೆ ಹರುಷಮುಂ ಪುಟ್ಟಿಸುತೆ ನಡೆ ತನ್ದರು (Rāghc. 17, 65). see Cpr. 1, 103; 5, 8; Abh. P. 13, 59; Bp. 51, 44.

ಪುಟ್ಟು puṭṭu. 1. = ಉಟ್ಟು 5, ಹುಟ್ಟು 1. to arise, to originate, to come into existence, to be born, to be produced, to spring up (ಉತ್ಪತ್ತಿ Śmd. Dh.; Śm. 88; ಜನಿಯಿಸು Śmd. 7. 46 Cm.; Tu.; Te. ಪುಟ್ಟು, ಪೊಡಮು, ಪೊದಲು, ಪೊರೆ; T. ಪುಯ್; ಪುದಲ್ವನ್, a son; M. ಪೊಡಿ, to spring up, as seed; see ಪುಗ್ಗು, ಪೊದಟ್, ಒಗೆ 1). [ಯುದ್ಧಮಲ್ಲ ಮಹೀಪತಿಗೆ ನೆಗೞ್ತೆ ಪುಟ್ಟಿ ಪುಟ್ಟಿದಂ Pb. 1, 18; Ap. 2, 8]. ಅಸಹ್ಯೋಕ್ತಿ ಪುಟ್ಟಿ (Śmd. 74). ದುಃಪ್ರತೀತಿ ಪುಟ್ಟುವೊಡೆ (75). ಸದ್ವಂಶದತ್ತಣಿಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ (160). ತಾವರೆಯೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದಂ or ತಾವರೆಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಂ (167). ವಿಪುಲಕಲಾಪಕೋಪಶಿಖಿ ಪುಟ್ಟಿದು (291). ಆತಂಗಮಾಕೆಗಂ ವಿಖ್ಯಾತಯಶಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ (138). ಬಾಹ್ಯಮಪ್ಪ ಅರ್ಥವನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಪುಟ್ಟುವ ಮನದ ವಿಕಾರಮುಂ ಭಾವವೆಮ್ಬುದು; ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದ ಪರಿವ ತೊಱೆ (ನಿರ್ಝರ); ಪ್ರಸಿದ್ಧನಪ್ಪ ತನ್ದೆಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಾತನು (ಆಮುಷ್ಯಾಯಣ); ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಿಮಿಜ ರೋಮಗಳಿಂ ಪುಟ್ಟುವುವು (ಸೀರೆಗಳ್) ನಾಲ್ಕು ತೆಱನಕ್ಕುಂ (Hlā.). ನಿರುತಂ ಸತ್ಕವಿಗೊರ್ವ ಗರ್ವವಿಭು ತಾನುಂ ಲೋಭಿಯಾಗಲ್, ಧರೆಯೊಳ್ ದಾತರು ಪುಟ್ಟರೇ? (Śś. 8). ತೊತ್ತಿಂಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಂ (ಗೋಪ್ಯ Mr. 310). see Cpr. 2, 15; 3, 93; Bp. 51, 44; 61, 57; J. 3, 36; Śsv. 4, 135; ಒಡವುಟ್ಟು.

ಪುಟ್ಟು puṭṭu. 2. = ಹುಟ್ಟು 2, etc. birth, origin (Śsv. 5, 39); produce; progeny; family [Tu.]. (My. as ಹುಟ್ಟು). see ಕಡೆವುಟ್ಟು. — ಪುಟ್ಟುಂಗುರುಡ. -ಉ-ಕುರುಡ. (Śmd. 203). a man born blind.

ಪುಟ್ಟು puṭṭu. 3. = ಹುಟ್ಟು 3. a wooden ladle or spoon; a paddle (ದಾರುಹಸ್ತ Śmd. Dh.; ಮರಗೆಯ್ Śm. 88; Abh. P. 13, 66). see V. 37, 36; ನೀರ್ವುಟ್ಟು.

ಪುಟ್ಟು puṭṭu. 4. salted dough baked in steam (My.; T., M. ಪುಟ್ಟು, ಪಿಟ್ಟು, a thin meal cake; *cf.* ಪುಗ್ಗ?). — ಪುಟ್ಟುಟ್ಟು ರಸ ತೆಗೆ. to extract the juice of herbs that have been exposed to steam (My.).

ಪುಟ್ಟುಹ puṭṭuha. birth, etc. (ಜನನ, ಜನ್ಮ Nr.).

ಪುಡ puḍa. a sound in imitation of the noise of quick steps. — ಪುಡ ಪುಡನೆ. rep. with the repeated noise of ಪುಡ. [ಸಿಂಗಂಗಳಳುರೆ ಗರ್ಜಿಸಿ ಲಂಗಿಸಿ ಪುಡಪುಡನೆ ಪುಱ್ಜ ಸತ್ತುವು ಪಲವುಂ Pb. 5, 92]. ಪುಡ ಪುಡನೆ ಬನ್ದನು (My.).

ಪುಡಿ puḍi. = ಹುಡಿ. powder; dust; pollen (ಕೊಚ್ಚು Śs.; My.; Tu. ಪೊಡಿ. T., M. ಪುಟುದಿ, ಪೊಱು, ಪೊಡಿ; Te. ಪೊಡಿ; Mhr. ಪೂಟ, ಪೂಡ; T. also: that which is small, little, minute; Te. also: small, young; see ಪುಚ್ಚಱು, ಪುಟ್ಟ 1; *cf.* ಪೊಡೆ 1). [ಪರೆದ ಪುಡಿಯೆಲ್ಲಮಂ ನೀರ್ ನೆರೆದು ಕೆಸರ್ಮಾಡದನ್ನೆಗಂ ನೆಲಸುಗುಮೇ Kr. 3, 151; Pb. 5, 10 va.; Ap. 7, 72]. ಅಲರ ಪುಡಿ (ಪರಾಗ, etc. Si. 124). ಬಣ್ಣದ ಪುಡಿ (ಉದ್ವರ್ತನ, ಮೆಯ್ಗೆ ಉಜ್ಜಿ ತೊಳೆಯುವ ಪುಡಿ 225). ಒನ್ದು ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕುಟ್ಟಿದ ಪುಡಿ (ರೇಣು, ಧೂಳಿ, etc. 292). ಕೆಂಗುಡಿಯ ಪುಡಿಯು ಮುತ್ತಿನ ಕೊಡೆ (Śmd. 216). ಪುಡಿಯಡರೆ ನಿಮಿರ್ದ ಪುತ್ತಿನ ಕುಡಿ ಕೆಡೆದತ್ತು (Līlv. 3, 3). ಶೋಧಿಸೆಯುಕ್ಕಿನ ಪುಡಿಯೊನಿಪಾ ಮುಷ್ಟಿತೆಗಳನ್ ಎಣಿಸಲೇಕೆ? (Grj. 1, 21). ಚಿನ್ನದ ಮಣ್ಣು ತನ್ದು, ಸಣ್ಣಾಗಿ ಪುಡಿ ಮಾಡಿ (B. 4, 105). see Cpr. 5, 19 va.; J. 20, 30; Rsv. 5, 34; 6, 34; Si. 229. 334. 379; ಅಲರ್ವುಡಿ, ಮಲರ್ವುಡಿ. — ಪುಡಿಗಡಬು. -ಕಡಬು. a pulverized kaḍabu-cake. (ಬೆಳವಲನಾಡೊಳ್) ಕಡಲೆಯನು ಗೋದಿಯನು ಮಡಿಕುದ್ದು ಬೆಳದರೂ ಸುಡಬೇಕು ನಾಡೆನ್ದವನ ಬಾಯೊಳಗೆ ಪುಡಿಗಡಬು ಬೀೞ! (Sp.). — ಪುಡಿಗತ್ತುರಿ. -ಕತ್ತುರಿ. powdered musk (Cpr. 2, 70; 8, 4 va.; Rsv. 7, 17 va.). — ಪುಡಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. to pulverize by beating, to pound (My.). — ಪುಡಿಗೆಯ್. to reduce to powder (J. 20, 59). — ಪುಡಿ ಪುಡಿ. rep. ಪುಡಿ ಪುಡಿ ಮಾಡು. = ಪುಡಿವುಡಿ-. (My.). [— ಪುಡಿಯಾಡು. -ಆಡು. to play in dust. ಬೇಡದುದಂ ಬೇಡುವ, ಪುಡಿಯಾಡುವ... ಬಾಲಕ್ರೀಡೆ Pb. 2, 7]. — ಪುಡಿವಡೆ. -ಪಡೆ. to be powdered (J. 4, 23; 12, 7; 16, 47). — ಪುಡಿವುಡಿ. -ಪುಡಿ. = ಪುಡಿ ಪುಡಿ. ಪುಡಿವುಡಿ ಮಾಡು. to reduce to very fine powder (Abh. P. 14, 179). — ಪುಡಿಸಕ್ಕರೆ. fine-grained sugar (My.; B. 3, 45).

ಪುಡಿ puḍi. Tbh. of ಪುಟ. a small bundle, as of medicine-powder, etc. (B. 4, 159; Mhr.).

***ಪುಡಿಕೆ puḍike.** a basket, a case. ತಲೆದೆಸೆಯೊಳಚಿರ್ಸಿದರ್ ಪುಡಿಕೆಯಂ ತೆಱೆದು ಹಾರಮಂ ಕೊಣ್ಡ ರಮನೆಯಿನ್ದ ಪೊಱಮಟ್ಟು Vr. 123, 12.

ಪುಡುಕು puḍuku. 1. = ಪುಡುಂಕು, ಹುಡಕು, ಹುಡಿಕು, ಹುಡುಕು. to search or feel for with the hands, to grope in search of (ಕರಾನ್ವೇಷಣ Śmd. Dh.; Te. ಪುಡುಕು, ಪುಣುಕು). 2, to seek for, to seek.

***ಪುಡುಕು puḍuku. 2.** — ಪುಡುಕುನೀರ್. hot water. ಕಳತ್ರಸಹಿತಂ ಪಿಡಿದೆತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಪೋಗಿ ಸಮುದ್ರದೊಳ್ ಮಹಾಪಾತಾಳದ ಮೊದಲೊಳಿಕ್ಕಿ ಪುಡುಕು ನೀರಟ್ಟುತ್ತಂ ಪಿರಿದುಂ ಬೇಗಂ ದುಃಖಮನೆಯ್ದಿಸಿ ಕಾಡಿ, ಕೊಲೆ...Vr. 145, 12. [Te. ಉಡುಕು ನೀಳ್ಳು, hot water].

***ಪುಡುಕೆ puḍuke.** = ಪುಡಿಕೆ. ಇನ್ದ್ರಜಾಲಿಗನ ಮನೆಯೊಳ್ ಕನ್ನ ಮಿಕ್ಕಿ ಪುಡುಕೆಯಂ ತೆಗೆದು ಪೊತ್ತುಪೋಗಿ Vr. 19, 8.

ಪುಡುಂಕು puḍuṅku. = ಪುಡುಕು 1. (Śmd. Dh.; ಅಱಸು Kk. 62, o. r. ಅಱಸು).

ಪುಣ್ puṇ. = ಹುಣ್, ಹುಣ್ಣು. a sore, an ulcer; a wound; a boil (ಅರುಸ್, ವ್ರಣ Mr. 398; T., M.; T. also ಪುಣ್ಣು; [Tu. ಪುಡಿ]; *cf.* the terms s. ಪುಗ್ಗು ?). [ಪುಣ್ಣ ತಿನ್ನಿ ಡಗಳಿನನ್ದ ಗುರ್ವು ನೆರಸಾಡಿದುವೊನ್ದೆ ರಡಾನೆಯಟ್ಟೆಗಳ್ Pb. 10, 96; Ap. 5, 85 va.]. ಪುಣ್ ನಾಳಿ ಪೋದಪುದು or ಪುಣ್ಣಾಳಿವೋದಪುದು (Śmd. 190, o. r. ನಾಱಿ). ಮನದೊಳ್ ದಯಮಿಲ್ಲದವನ ಕಣ್ಣೆಂ? ಪುಣ್ಣೆಂ? (84). — ಪುಣ್ಣೋವು. -ನೋವು. the pain of a sore, etc. (ಕೊಡತ Śm. 97). [— ಪುಣ್ಣೂರ್. -ಕೂರ್. the wound having become lacerated. ಭೀಮ ಸೇನಂ ನಾರಾಚಘಾತದಿಂ ಪುಣ್ಣೂರ್ತು ಬಸವೞಿದುಸಿರಲಪ್ಪೊಡಮೂಱಿದೆ Pb. 12, 72 va.]. — ಪುಣ್ಪಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. to inflict a wound or wounds (Abh. P. 10, 161). — ಪುಣ್ಪಡೆ. -ಪಡೆ. to be wounded (Cpr. 6, 38; Abh. P. 4, 49). — ಪುಣ್ಪೆಱ್. -ಪೆಱ್. = ಪುಣ್ಪಡೆ. (Abh. P. 9, 64).— ಪುಣ್ಪೊಲಸು. -ಪೊಲಸು. nasty stuff of a wound. (Cpr. 10, 108).

ಪುಣಗು puṇagu. = ಪುಣುಗು, etc. civet. [Tu. ಪುಣುಂಗು].

ಪುಣಜಿ puṇaji. = ಪುಣುಜಿ. dust-like, dry soil in which a sort of paddy is sown (My.; *cf.* T. ಪೊಡಿಜು s. ಪುಟ್ಟಿ, & ಪುಡಿ).

***ಪುಣಜೆ puṇaje.** a hunter woman. ಪುಣಜೆಯರು ಹೊಂಗ ಱಿಯ ಬಿಲ್ಲುಕೋಲನೊನ್ದು ಕೈಯಲಿ ಪಿಡಿದು Cv. 332.

ಪುಣಮ್ಬು puṇambu. = ಪುಣುಮ್ಬು, q. v. a reed, etc. [T. ಪಿರಮ್ಬು, cane].

ಪುಣಿಜ puṇija. a kind of insect (Te. ಪಿಡುಜು, ಪಿಡುದು, ಪುಣುಜು, ಪುಣುದು, a tick), see ಪಟ್ಟೆ.

ಪುಣಿಸೆ puṇise. (fr. ಪುಳಿ). = ಹುಣಸೆ, ಹುಣಿಸಿ, ಹುಣಿಸೆ. the tamarind (ಆಮ್ಲ, ತಿನ್ತ್ರಿಣೀಕ Mr. 125). [T., M., Tu. ಪುಳಿ]. see ಪುಳುಮ್ಬುಣಿಸೆ; Śsv. 3, 32. — ಪುಣಿಸೆವಣ್. -ಪಣ್. a ripe tamarind fruit (Rśv 5, 114).

ಪುಣುಗು puṇugu. = ಪುಣಗು, ಪುನಗು, ಪುನುಗು, ಪುಲ, ಪುಟಿ 2, ಪುಟಿ 2. civet (ಜೇಲಿಕೆ Mr. 336; My.; Tu. ಪುಣುಂಗು; Te. ಪುನುಗು; T. ಪುಟುಗು; M. ಪುಟು, ಪುಟುಗು; J. 28, 43). ಪುಣುಗು ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಜುಣುಗು ಬಿಟ್ಟರೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಪುಣುಗಿನ ಬೆಕ್ಕು. the Paradoxurus prehensillis (Bd.; Gz.); the Indian civet cat, Viverra civetta (My.; Bd.; Gz.).

ಪುಣುಜಿ puṇuji. = ಪುಣಜಿ. a dust-like dry soil, etc. (My.).

ಪುಣುಮ್ಬು puṇumbu. = ಪುಣಮ್ಬು, ಪುಣ್ಬು, ಪೂಣ್ಬು. (a reed), an arrow (ಬಾಣ, etc. Śs.; ಕಣೆ, ಕೋಲ್, ಸರಲ್, ಅಮ್ಬು Śm. 43, o. r. ಪುಣಮ್ಬು; see M. s. ಚೆತ್ತ). see ಪೂ.

ಪುಣ್ಡ puṇḍu-a3. refractory, turbulent; a free-booter (My.; Mhr.); a rascal, a rogue, a lawless fellow, a low, shameless man (My.); a licentious, depraved man, especially also a fornicator (My.). ಪುಣ್ಡನಾದವ ಉಣ್ಡನಕಹೋಗ (Prv.). see B. 4, 80; 5, 10. 105. 106. — ಪುಣ್ಡಾಟ. -ಆಟ. = ಪುಣ್ಡತನ. (My.). — ಪುಣ್ಡಾಟಿಕೆ. -ಆಟಿಕೆ. = ಪುಣ್ಡಾಟ. (My.).

ಪುಣ್ಡಗಾತಿ puṇḍa-gāti. a low woman, especially an adulteress (My., also ಪುಣ್ಡಗಾತ್ತಿ).

ಪುಣ್ಡಗಾಱ puṇḍa-gāṟa. a low man, especially a fornicator (My.). ಸೂಳೆಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದರೆ ಪುಣ್ಡಗಾಱ ಅಣ್ಡು ಕಾಸಿದ (Prv.).

ಪುಣ್ಡತನ puṇḍatana. = ಪುಣ್ಡುತನ. refractoriness, lawless proceedings; brigandage (My.; B. 5, 51; Mhr. ಪುಣ್ಡಾಈ); depravity, wickedness, especially also adultery or fornication (My.). ಪುಣ್ಡತನ ಮಾಡಿದವನ ಬಣ್ಡಾಟ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prv.).

ಪುಣ್ಡರೀಕ puṇḍarīka. a lotus-flower, especially *a white lotus* (ವನೇಜಾತ, ತಾವರೆ Nn. 18; ಬಿಳಿಯ ತಾವರೆ Mr. 419; ಸಿತಾಬ್ಜ 504). 2, a white umbrella (ಸಿತಾತಪತ್ರ, ಬಿಳಿಯ ಸತ್ತಿಗೆ 18; ಛತ್ರ 504). 3, *a tiger* (ಚಮೂರ, ಹುಲಿ 18; ಪುಲಿ 504). 4, a sectarial mark on the forehead. 5, a frog (ಭೇಕ, ಕಪ್ಪೆ 18; ಭೇಕ 504). 6, *the elephant of the south-east quarter* (ಆಗ್ನೇಯೇಭ, ಅಯಿರಾವತ 18), 7, an elephant of one of the eight quarters (ದಿಗ್ದನ್ತಿ, ದಿಕ್ಕಿನ ಆನೆ 18; ದಿಗ್ಗಜ 504). 8, one of the trees of svarga (ಕಲ್ಪಕುಜ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ 18). 9, a banner (ಕೇತನ, ಪತಾಕೆ, ಟೆಕ್ಕೆ 18). 10, Brahmā (ಅಮ್ಭೋಜಸಮ್ಭವ, ಬ್ರಹ್ಮ 18). 11, an ascetic (ಮುನಿ, ಯತಿ 18; ಮುನೀನ್ದ್ರ 504). 12, eminence (? ಶೇಷವು 18). 13, neighing (ವಾಜಿಧ್ವಾನ, ಕುದುರೆಯ ಧ್ವನಿ 18). 14, a plant, a kind of Artemisia.

ಪುಣ್ಡರೀಕಾಕ್ಷ puṇḍarīka-akṣa. lotus-eyed: *Viṣṇu or Kriṣṇa.*

ಪುಣ್ಡರೀಕಾಕ್ಷಿ puṇḍarīka-akṣi. a woman with lotus-eyes (Bp. 42, 19).

ಪುಣ್ಡರೀಕಾಮ್ಬಕ puṇḍarīka-ambaka. = ಪುಣ್ಡರೀಕಾಕ್ಷ. (J. 26, 64).

ಪುಣ್ಡರ್ಯ puṇḍarya. *a medicinal plant used as a remedy for diseased eyes,* etc. (= ಪೌಣ್ಡರೀಕ, ಪುಣ್ಡರೀಕವೆಮ್ಬ ಗನ್ಧದ್ರವ್ಯ, ಪೆಣ್ಡಾರೇ ಗಡ್ಡೆ, ಪಾಣ್ಡವರ ಮದ್ದು, ಇದು ಬಿಳಿದಿಯ್ದುಲೇ ಗಡ್ಡೆ Si. 153).

ಪುಣ್ಡಾಯಿ puṇḍāyi. = ಪುಣ್ಡತನ, q. v. wickedness, etc. (B. 5, 2).

ಪುಣ್ಡಿ puṇḍi. = ಪಿಣ್ಡಿ. a generally cultivated plant, the Deckanee hemp, Hibiscus cannabinus Lin. (My., Z.). 2, Roselle, red sorrel, Hibiscus sabdariffa Lin. (St. & Pl.). 3, = ಪೀಲು (Si. 455). — ಪುಣ್ಡಿಕಡ್ಡಿ. the stalks of the hemp (My.). — ಪುಣ್ಡಿನಾರು. the fibres of the hemp (My.). — ಪುಣ್ಡಿಸೊಪ್ಪು. the leaves of the hemp used as a vegetable (My.).

ಪುಣ್ಡು puṇḍu. = ಪುಣ್ಡುತನ. (My.; *cf.* T., M. ಪಿರಟ್ಟು, ಪುರಟ್ಟು deceit; lewdness, adultery). — ಪುಣ್ಡುಕೆಲಸ. a vile deed (My.). — ಪುಣ್ಡುಪೂಜಾರಿ. a depraved pūjāri. see Prv. s. ತುಣ್ಡು 2. — ಪುಣ್ಡುಮಾತು. a vile word (My.).

ಪುಣ್ಡುತನ puṇḍutana. = ಪುಣ್ಡತನ. wickedness, etc. (Abhā. 2, 2; My.).

ಪುಣ್ಡ್ರ puṇḍra. *a red variety of the common sugar-cane. Saccharum officinarum.* 2, *a mark or line made on the forehead with sandal, etc., a sectarial mark* (ಲಲಾಮ, ತಿಲಕ Nn. 68; ತಿಲಕ Mr. 520). 3, N. of a people and of their country, Bengal and Bihar (ನಾಡು, ದೇಶ 68; ಜನಪದ 520). 4, a river (ನದಿ 68; *cf.* ಪೊಟೆ). 5, a painting (ಚಿತ್ರ, ಬರೆದ ಚಿತ್ರ 68; ಚಿತ್ರ 520). 6, an ornament (ಭೂಷಣ, ಆಭರಣ 68). 7, a worm (*cf.* ಪುೞು).

ಪುಣ್ಡ್ರಕ puṇḍraka. = ಪುಣ್ಡ್ರ Nos. 1, 2. & 3. 4, *the creeper Gaertnera racemosa.*

ಪುಣ್ಡ್ರೇಕ್ಷು puṇḍra-ikṣu. = ಪುಣ್ಡ್ರ No. 1. (Grj. 2, 14).

ಪುಣ್ಡ್ರೇಕ್ಷುಕೋದಣ್ಡ puṇḍrēkṣu-kōdaṇḍa. Kāma (My.).

ಪುಣ್ಣಮೆ puṇṇame. = ಪುಣ್ಣಿವೆ, ಹುಣಿಮೆ, ಹುಣುಮೆ, ಹುಣ್ಣಮೆ, ಹುಣ್ಣವೆ, ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಹುಣ್ಣಿವೆ, ಹುಣ್ಣುಮೆ, ಹುಣ್ಣುವೆ, ಹುಣ್ಮೆ. Tbh. of ಪೂರ್ಣಿಮೆ the full moon day (ಪೂರ್ಣಿಮೆ). ಪುಣ್ಣಮೆ ಆದರೆ ಹುಣ್ಣಿಮ್ಮೆ ಬಿಡ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಪುಣ್ಣಿವೆ puṇṇive. = ಪುಣ್ಣಮೆ. (My.).

ಪುಣ್ಬು punbu. = ಪುಣುಮ್ಬು, etc. a reed, etc. (ಕೋಲ್, ಸರಲ್, ಕಣೆ Kk. 40, o. r. ಪೊಣ್ಬು).

ಪುಣ್ಮು punmu. = ಪೊಣ್ಮು. to raise, to swell, etc. (R.).

ಪುಣ್ಯ punya. = ಪೊಣ್ಯ, ಹುಣ್ಯ (Ct. II, 58), ಹೂನ್ಯ. beautiful, fine, bright, pleasing; *good, pure, right, righteous, virtuous, just, holy* (Bp. 47, 61); happy, prosperous, favourable, propitious, auspicious, lucky. 2, *good, right, virtue, moral or religious merit* (ಸಯ್ಪು Ct. I, 12. 98; II, 110; ಧರ್ಮ Nn. 68; Mr. 521). 3, *a good or meritorious act* (ಸುಕೃತ, ಸುಕೃತಿ 68; ಸುಕೃತ 521). 4, purity (ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ನಿರ್ಮಲ 68; ಅಕಲಂಕ 521). 5, auspiciousness (ಸೌಮ್ಯ 521). 6, beauty (ಚೆಲ್ವು, ರೂಪು 68). 7, fame (ಪ್ರಖ್ಯಾತವು 68; ಉದ್ದ 521). 8, a habitation (ಆವಾಸ, ಮನೆ 68). ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಫಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ, ಬಾವಿಗೆ ಜಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ. — ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪಾಪ ಬನ್ತು. — ಪುಣ್ಯ ಮಾಡದೆ ಕೆಟ್ಟೆ, ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿ ಕೆಟ್ಟೆ. — ಪುಣ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಣು ಕಿತ್ತುಕೊಣ್ಡರೆ ಹೆಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕೀತೆ? — ಪುಣ್ಯವೆನ್ಬುದು ಸಣ್ಣದೇ? ಹಣ್ಣು ತಿನ್ದ ಹಾಗಲ್ಲ. — ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸೀರೆ ಉಡಿಸಿದರೆ ಹನ್ನೆರಡು ಮೊಳ ಅನ್ದಳು. — ಪುಣ್ಯದ ಊರಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಆದರೆ ಪಾಪಿಯ ಊರ ಮುನ್ದೆ ಹಳ್ಳ ಹರಿಯಿತು (Prvs.). — ಪುಣ್ಯಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to perform meritorious act, etc. ಪುಣ್ಯಂಗೆಯ್ಯದ ಪಾಪಿಗೆ ಪುಣ್ಯಂ ಬೞಿಕೇಕೆ ಮಱುಗಿ ಕುಖಿದೊಡೆ ಬರ್ಕುಂ? ಪುಣ್ಯದೊಳೆ ತೊಡರು ಬೇಗಂ! ಪುಣ್ಯಂ ಪುಣ್ಯಾನುಬನ್ಧಿ! (Jmt. 17). see Bp. 3, 15; 5, 51. — ಪುಣ್ಯವೀಡು. -ಬೀಡು. a settlement of merit: virtue (ಸಯ್ಪು Kk. 89).

ಪುಣ್ಯಕ punyaka. *a religious ceremony.*

ಪುಣ್ಯಕರ್ಮ punya-karma. a virtuous or meritorious act or performance. (My.; G. 500).

ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯ punya-kārya. = ಪುಣ್ಯಕರ್ಮ. (My.).

ಪುಣ್ಯಕಾಲ punya-kāla. an auspicious time (My.).

ಪುಣ್ಯಕ್ಷಯ punya-kṣaya. decay or loss of virtue or religious merit. (My.).

ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ punya-kṣetra. *a holy place*, a place by visiting which merit is acquired.

ಪುಣ್ಯಚರಣ punya-carana. Krisna (J. 13, 26).

ಪುಣ್ಯಜನ punya-jana. a good or virtuous man (ಸುಹೃತ್, ಸಜ್ಜನ Nn. 95). 2, *a yakṣa or attendant of Kubēra.* 3, *a fiend, a rākṣasa* (ದೇವವೈರಿ, ರಾಕ್ಷಸ 95). see Hlā. s. ರಕ್ಕಸ.

ಪುಣ್ಯಜನೇಶ್ವರ punyajana-īśvara. *Kubēra.*

ಪುಣ್ಯಜೀವಿ punya-jīvi. a person rich in moral merit (Bp. 38, 3).

ಪುಣ್ಯತರ punya-tara. uncommonly good, etc. (Cpr. 5, 16).

ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥ punya-tīrtha. a bathing place by visiting which purity is obtained. (My.).

ಪುಣ್ಯದೇಹಿ punya-dēhi. = ಪುಣ್ಯಶರೀರ. (My.).

ಪುಣ್ಯಪಾಠಕ punya-pāṭhaka. a proclaimer of (a person's) fame, or a man who utters benedictions (Abh. P. 3, 115).

ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ punya-bhūmi. *the holy land, Āryāvarta.*

ಪುಣ್ಯಮಾನಸ punya-mānasa. a pure-minded man (Bp. 55, 21).

ಪುಣ್ಯಮಾರ್ಗ punya-mārga. the right way. ಪುಣ್ಯಮಾರ್ಗ ಬಿಟ್ಟವ (ಭ್ರಷ್ಟ G.).

ಪುಣ್ಯಮೂರ್ತಿ punya-mūrti. a personification of virtue, a person rich in moral merit (My.).

ಪುಣ್ಯಲೋಕ punya-lōka. heaven. (My.).

ಪುಣ್ಯವನ್ತ punya-vanta. a man possessing merit, a pure, pious, virtuous man (My., ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿ G.). 2, a man of fortune, a rich man (My.). feminines: ಪುಣ್ಯವನ್ತಳು, ಪುಣ್ಯವನ್ತೆ (My.). ಪುಣ್ಯವನ್ತ ಹಾಡಿದ್ದೇ ರಾಗ, ವೈದ್ಯ ಹೇೞಿದ್ದೇ ರೋಗ. — ಪಾಪಿಯ ಕೆಡಿಸಿದವರಿಲ್ಲ, ಪುಣ್ಯವನ್ತನ ಬದುಕಿಸಿದವರಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಪುಣ್ಯವರ್ಜಿತ punya-varjita. = ಪುಣ್ಯಹೀನ. (J. 13, 30).

ಪುಣ್ಯವಾಸನೆ punya-vāsane. the perfuming of virtue: consciousness of past virtue (J. 8, 6).

ಪುಣ್ಯವಾಸರ punya-vāsara. a good, auspicious day (Cpr. 2, 57 va.).

ಪುಣ್ಯಶರೀರ punya-śarīra. a man who has a pure body: a virtuous man (Bp. 28, 58).

ಪುಣ್ಯಶರೀರಿ punya-śarīri. = ಪುಣ್ಯಶರೀರ. (My.).

ಪುಣ್ಯಶೀಲ punya-śīla. virtuous, good. (B. 3, 21).

ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕ punya-ślōka. well spoken of, of good fame or reputation. 2, an epithet of Nala and others (see Mr. s. ಅಱುವರ್; Rām. 3, 2, 18).

ಪುಣ್ಯಹೀನ punya-hīna. devoid or destitute of merit or virtue (Bp. 55, 21).

ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ punya-ātma. pure-souled, righteous, virtuous, pious. (My.).

ಪುಣ್ಯಾಹ punya-aha. *a good or happy or auspicious day.*

ಪುಣ್ಯಾಹವಾಚನ punyāha-vācana. uttering "a good day", wishing any one a happy day at sacrifices, etc. (My.). the consecration or hallowing of a house; a ceremonial purification (Te.); the purification of a house or temple after defilement or before use (Mr. E. Rice).

ಪುಣ್ಯೋದಯ punya-udaya. the resulting of good fortune, as the effect of virtuous acts done in a former life. (My.).

ಪುತ್ put. a particular hell to which the childless are condemned. (My.).

ಪುತ puta. *a buttock* (*cf.* ಪಿಱ, etc.).

ಪುತ್ತ putta. = ಪುತ್ತು. a white ant-hill, etc. [ಕೊಲ್ಲಂ ಬಿಸುಡಾಯುಧಮಂ ಪುಲ್ಲಂ ಕಚ್ಚೆಱು ಪುತ್ತನ್ Kr. 3, 200]; (J. 32, 27). — ಪುತ್ತವೊಗು. -ಪೊಗು. to enter an ant-hill (J. 12, 39; 18, 47).

ಪುತ್ತಲಿಕೆ puttalike. = ಪುತ್ತಳಿಗೆ, ಪುತ್ಲಿಕೆ. a puppet, etc. (= ಪುತ್ರಿಕೆ).

ಪುತ್ತಳಿ puttali. = ಪುತ್ತೞ (Śmd. 39), ಪುತ್ಲಿ. Tbh. of ಪುತ್ರಿಕೆ (Śmd. 345; also Sk. ಪುತ್ತಲೀ = ಪುತ್ರಿಕೆ; Mhr. ಪುತಳೀ). a puppet, etc. (ಕರು Ct. I, 53; ಹರಿಣಿ, ಪಾಂಚಾಲಿಕೆ Nn. 95; ಪುತ್ರಿಕೆ Kk. 55; Cpr. 7, 145; Śsv. 3, 35 va.). [ಅವಿಗೆಯೊಳೊದವಿದ ಪುತ್ತಳಿಯ ರೂಹಿನನ್ತಾಯಿತ್ತು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರಿಲ್ಲದ ಹೆಸರು! Bv. 16]. 2, a gold coin valuing about four rupees (Mhr.; My.: a varaha of pure gold); pure gold (My., Te. ಪುತ್ತಡಿ). ಪುತ್ತಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ಬಂಗಾರ ಇಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ತೊದಲು ಇಲ್ಲ (Prv.). — ಪುತ್ತಳಿಗೊಮ್ಬೆ. = ಪುತ್ತಳಿ. (Dp. 19, 13).

ಪುತ್ತಳಿಗೆ puttalige. Tbh. of ಪುತ್ತಲಿಕೆ. (ಪಾಂಚಾಲಿಕೆ, ಪುತ್ರಿಕೆ Hlā.).

ಪುತ್ತೞ puttaḻi. = ಪುತ್ತಳಿ (Śmd. 39).

ಪುತ್ತಿಕೆ puttike. the white ant or termite. 2, *a small kind of bee.*

ಪುತ್ತಿಗೆ puttige. Tbh. of ಪುತ್ರಿಕೆ. a puppet, etc. (Śmd. 345).

ಪುತ್ತು puttu. = ಪುತ್ತ, ಹುತ್ತ, ಹುತ್ತು. a white ant-hill wherein often snakes are found. [ಮಡಗಿಡಲೆನ್ದು ಪುತ್ತಿನೊಳ ಗೊಯ್ಯನೆ ಕುತ್ತಿದ ಕೈಯನಾಗಳ್ Ap. 2, 40]; (Rśv, 5, 122; Te. ಪುಟ್ಟ; T., M. ಪುಱ್ಱು; Tu. ಪುಂಚ). ಪುಡಿಯದರೆ ನಿಮಿರ್ದ ಪುತ್ತಿನ ಕುಡಿ ಕೆಡೆದತ್ತು (Līlv. 3, 3).

ಪುತ್ರ putra. *a son;* a child (ದಾಯಿಗ, ಮಕ್ಕಳು Nn. 140). ಪುತ್ರನಾದರೆ ಅವಸಾನದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದಾನು. — ಪುತ್ರನಿಲ್ಲದವಗೆ ನಾಕವಿಲ್ಲ.— ಪುತ್ರ

ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೇಳಿಲಿಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ? — ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗೋತ್ರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ? — ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದೇ? — ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒನ್ದು ಕಷ್ಟ, ಪುತ್ರರಿದ್ದರೆ ಒಮ್ಬತ್ತು ಕಷ್ಟ (Prvs.).

ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿ putra-kāma-iṣṭi. an oblation or sacrifice made by one desirous of (male) offspring. (Rām. 1, 7, 1; J. 18, 1).

ಪುತ್ರಕಾಮ್ಯಾಧ್ವರ putra-kāmyā-adhvara. a sacrifice made from the wish for a son or sons (My.).

ಪುತ್ರಕೆ putrake. a daughter. 2, *a puppet, a doll.*

ಪುತ್ರಜೀವ putra-jīva. an ornamental tree, the wild olive, Putranjiva roxburghii (Sk.; St. & Pl.).

ಪುತ್ರಜೀವಿ putra-jīvi. a woman whose children are alive (ಮಕ್ಕಳು ಬಾಳ್ವ ಸತಿ Mr. 303). 2, the seed of the putrajīva (My.).

ಪುತ್ರದೋಹಳ putra-dōhaḷa. the craving after a son or sons (Cpr. 3, 44 va. & 62 va.).

ಪುತ್ರವತಿ putra-vati. she who has a son or sons, or who possesses offspring (J. 18, 19).

ಪುತ್ರವಧು putra-vadhu. *a son's wife.*

ಪುತ್ರವನ್ತ putra-vanta. he who has a son or sons (My.).

ಪುತ್ರವಿರಹಿತ putra-virahita. a sonless man; a man who is separated from his son; a man whose son is dead (My.).

ಪುತ್ರಸನ್ತಾನ putra-santāna. male progeny or offspring.

ಪುತ್ರಸ್ವೀಕಾರ putra-svīkāra. adoption.

ಪುತ್ರಾನ್ತರ putra-antara. another son (J. 18, 16).

ಪುತ್ರಿ putri. *a daughter.* 2, having a son or sons.

ಪುತ್ರಿಕಾಪುತ್ರ putrikā-putra. a daughter's son who by agreement or adoption becomes the son of her father. (My.). 2, a grandson.

ಪುತ್ರಿಕೆ putrike. = ಪುತ್ತಳಿ, ಪುತ್ತಱ, ಪುತ್ತಿಗೆ, (ಪುತ್ರಕೆ), ಪುತ್ಲಿ. a daughter. 2, *a puppet, a doll, a figure of stone, wood, lac, etc.* ಮಂಚದೊಳ್ ನೃಪಗೆ ನಿನ್ದು ಸೇವೆ ಮಾಳ್ಪ ಬೊಮ್ಬೆಗಳು ಪಾಂಚಾಲಿಕೆಗಳು ಪುತ್ರಿಕೆಗಳಕ್ಕುಂ (Mr. 204). 3, a copy or transcript from an original (My.; *cf.* ಮಾತೃಕೆ).

ಪುತ್ರೇಷಣೆ putra-īṣaṇe. desire or longing for a son (My.; G. 65; correct Sk. ಪುತ್ರೈಷಣೆ).

ಪುತ್ರೋತ್ಸವ putra-utsava. rejoicings on the birth of a son (J. 28, 15).

ಪುತ್ರೋದಯ putra-udaya. the birth of a son (J. 19, 42).

ಪುತ್ರೌ putrau. the Sk. dual of ಪುತ್ರ: two sons. 2, *a son and daughter.*

ಪುತ್ಲಿ putli. = ಪುತ್ತಳಿ. a doll, etc. (My.).

ಪುತ್ಲಿಕೆ putlike. Tbh. of ಪುತ್ತಲಿಕೆ. a puppet, etc. (My.).

ಪುದಿ pudi. 1. = (ಪೊದೆ 1, etc.), ಹುದಿ. to enter into, to enter, to come or go into; to touch (ಪ್ರವೇಶಮಾಗು Śmd. 53. 57. 126. 148. 189. 264. 353. 358. 363 Cm.; *cf.* ಪುಗು); to join (v. i.); to combine; to be joined to, to be attached to; to be put into (ಪತ್ತು 148; ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು 148. 375 Cm.). 2, to be involved, inwrapped or covered, to be hidden or concealed (ಆಚ್ಛಾದನ Śmd. Dh.; Tu. ಪುದೆಪು; T. ಪುದೈ, M. ಪುದೆ; T., M. ಪೊದಿ, to involve, cover, inwrap; to set jewels; *cf.* ಪೊದುಂಕು, ಪೊಱ). 3, to inwrap, to cover (Grj. 4, 70 va.; Bp. 9, 2). [ಸಮಸಂಸ್ಕೃತೋದಿತ ಪದಂಗಳೊಳ್ ಪುದಿದು ಬೆರಸಿ ಬರೆ ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಮುದಮನವು ತಕ್ಕುಗಂ Kr. 1, 55; Pb. 5, 105; Ap. 1, 68]; (Cpr. 10, 58. 60. 69. 98). ಪುದಿಯೆ ತನುಂ ಮನಮಂ (Abh. P. 7, 15). ವಜ್ರಕವಚಂಗಳ ಕಾನ್ತಿ ದಿಗನ್ತರಾಲಮಂ ಪುದಿವಿನೆಗಂ (13, 60). — ಪುದಿದಂಗಮಂ ಬಲಿದಿಹುದು ಅನಿಲಂ (ಕೊರ್ಮ Mr. 51). ಲವಣದೊಳು ಪುದಿದ ಫಲವು (ಉಪ್ಪುಗಾಯಿ 219). see Ch. v. 100, 173. 226; Cpr. 1, 79. 80. 125; 5, 49; 7, 63; 8, 96; 9, 16; Abh. P. 3, 114. 117. 127; 9, 94; 16, 75; Grj. 4, 138; Bp. 20, 17; 34, 5; 43, 72; Rsv. 1, 35; 6, 11 va. (twice); 9, 18; J. 11, 23; 22, 4; 26, 17. 20; 33, 36; C. Bp. 47, 44.

ಪುದಿ pudi. 2. the side of a door (ದ್ವಾರಪಾರ್ಶ್ವ Śmd. Dh.). [Tu. ಪುಡೆ a side].

ಪುದಿ pudi. 3. = (ಪುದು), ಪುಲಿ 2. — ಪುದಿವಟ್ಟು. = ಪುಲಿವಟ್ಟು. a banked fund set apart for religious uses (My.).

ಪುದಿನ pudina. = ಪುಜಿನ. mint, Mentha sativa Willd. (Mhr., Persian ಪುದಿನಾ; Z.; My.).

***ಪುದು pudu. 1.** to join. ಕಣ್ಕೆಕೆಯನುಭಯ ವಿದ್ಯಾಧರ ಶ್ರೇಣಿಗಳ್ ಮಂಗಳ ಗೀತಾತೋದ್ಯನಾದಂಗಳೊಳೆ ಪುದುವಿನಂ ಕಟ್ಟಿದಂ ಬೇಚರೇನ್ದ್ರಂ Ap. 1, 76.

ಪುದು pudu. 2. = ಪುದುವು q. v., ಹುದು, ಹುದುವು. entering in; union, junction, etc.; joint concern. [2, a collection. ಜಳದೇವತೆಗೆತ್ತಿದ ಪಚ್ಚೆಯ ಸತ್ತಿಗೆಗಳ ಪುದುವೆನಿಸಿಪುದು ವನಜವನದ ಕೊಡೆಯೆಲೆ ಪಲವುಂ Ap. 11, 65]. 3, holding in common, [ಪೊಲ್ಲಮೆಯುಂ ಗುಣಮುಂ ತಮಗಲ್ಲದೆ ಪುದುವಲ್ಲ Kr. 3, 179]. 4, partnership (Abh. P. 2, 66; Te. ಪೊತ್ತು). [T. ಪೊದು, common]. — ಪುದುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಪುದುಂಗೊಳ್. — ಪುದುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಪುದುಂಗೊಳಿಸು (Śmd. 200). — ಪುದುಂಗೊಳ್. -o-ಕೊಳ್. to get an entry: to be joined or linked to. ಪಱಗನ್ನಡಂ ಪುದುಂಗೊಳೆ, ಕೊಱಿಸಕ್ಕದಮಂ ತಗುಳ್ಚಿ, ಜಾಣ್ಣುಡಿ ಮುತ್ತುಂ ಮೆಱಸುಂಗೋದನ್ತಿರೆ ಪೇಳ್ವ ಱಗವಿಗಳ ಕವಿತೆ ಬುಧರನ್ ಎರ್ದೆಗೊಳಿಸುಗುಮೇ? (Kāvy. I, 1b, 24; Śmd. 78). — ಪುದುಂ ಗೊಳಿಸು. -o-ಕೊಳಿಸು. (Śmd. 200). to join (v. t.), to unite. [ನೆಗಱ್ತೆಯಂ ಪುದುಂಗೊಳಿಸಿದನೀಶ್ವರಂ Pb. 1, 2; Ap. 2, 59]. ಅಱನಂ (virtue) ಪಾಱಯುಮಂ ಪುದುಂಗೊಳಿಸಿಕೊಣ್ಡೀ ನೆಱೆಯಾಳ್ಗೆ! (Ch. v. 347; from ಕೊಣ್ಡೀ o. rs. begin). 2, to make ಭೂಮಿಪಂ ಚೆಲ್ವಿನಿಂ oneself united, to form oneself into a body: to manifest one-self (Cpr. 7, 132). ಈ ಸುರಗಿರಿಪೆಮ್ಪುವೇಂ ಪುದುಂಗೊಳಿಸಿದುದೋ! (Śmd. 226). — ಪುದುವಾಱ್. -ಬಾಱ್. to live together with [ಪೃಥಾ ಸುತರೊಳಿಂ ಮಗುಱ್ಟುಂ ಪುದುವಾಱನೆಮ್ಬನೇ Pb. 13, 14; Ap. 3, 61]; (Abh. P. 6, 33; 12, 84). — ಪುದುವಾೞ್ಕೆ. -ಬಾೞ್ಕೆ. joint living or concern (Rsv. 13, 27). — ಪುದುವುಗು. -ಪುಗು. to enter conjointly in or upon (Abh. P. 6, 47).

ಪುದುಗಿಸು pudugisu. = ಹುದುಗಿಸು, ಹೊದಗಿಸು. to cause to enter, to insert, to put into, to set as precious stones, to sheathe, to enwrap; to cover, to hide; to shelter, to protect (My.; Te. ಪೊದಗು, ಪೊದುಗು, ಪೊದುವು).

ಪುದುಗು pudugu. = ಹುದುಗು 1. to enter; to be covered or hidden, to hide (J. 13, 47; 18, 19; 26, 11; 28, 48; 29, 36). 2, to insert; to hide; to shelter (J. 28, 4). (Tu. ಪೊದೆಪು; Te. ಪೊದುಗು, ಪೊದುವು, to cover; to envelop; to surround, encircle; to set as precious stones; to sit on eggs).

ಪುದುರು puduru. = ಪದಿರ್. a variety of sounds, etc. (My.).

ಪುದುವು puduvu. = ಪುದು. a joining, a combination (Cpr. 1, 101 va.); connexion (Abh. P. 12, 77); a multi-

tude, a thicket. [ಶತಪತ್ರದ ಪುದುವಿನೊಳಿರದಗಲೆವೋದ ಹಂಸನನ ಜಿಸಲ್ Pb. 5, 56]. ಅರಮೆ ಅರಲ್ದ ಬಯಲ್ದಾವರೆಗಳ ಪುದುವುಗಳ್ (Śmd. 68).

ಪುದೆ pude. = ಪೊದೆ 2, ಹೊದೆ 2. wherein anything is put, or whatever envelops: a quiver (ದೊಣೆ Ct. I, 37, o. r. ಪೊದೆ; Te., M. ಪೊದಿ; M. also: a bundle, a load). 2, a covering, a cover (M. ಪುದ; T. ಪುದೈ, concealment): a thatch, a roof. 3, a bundle. 4, a bush, a thicket. [Tu. ಪುದೆಲ್].

ಪುದ್ಗಲ pudgala. beautiful, handsome. 2, the body; matter (ಮೂರ್ತಿಮದ್ವಸ್ತುಸಮ್ಮದ, ಮೂರ್ತಿಯನುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳು Nn. 96 as ಮುದ್ಗಲ). 3, the soul or individuality (ಸಂಸಾರಿ, ಆತ್ಮನು 96 as ಮುದ್ಗಲ); personal identity. ಪುದ್ಗಲಂಗಳ್ ಎರಡುಂ ಶರೀರವನೂ ಆತ್ಮವನೂ ಹೇಳುವವು (Nr.). 4, shattered, broken to pieces; wrecked, decayed, etc. (ವಿಶೀರ್ಣ, ಒಡದುದು 96 as ಮುದ್ಗಲ).

ಪುನ್ pun. = ಪುಂ (puṁ), etc. masculine, etc.

ಪುನ puna. = ಪಿಣ, etc. metal. see ಕರ್ಬುನ.

ಪುನಃ punaḥ. = ಪುನರ್ q. v., ಪುನಹ, ಪುನಹಾ. further, etc.

ಪುನಃಪಾಕ punaḥ-pāka. (Śmd. 99). cooking afresh; a repeated baking. [— ಪುನಃಪಾಕ (ಪುನರ್ಪಾಕ) ಗಂಜಿ. double boiled gruel].

ಪುನಃಪುನಃ punaḥ-punaḥ. *again and again, frequently.*

ಪುನಃಪ್ರೋಕ್ತಿ punaḥ-prōkti. = ಪುನರುಕ್ತಿ. saying again. (Mr. 2).

ಪುನಃಸಂಸ್ಕಾರ punaḥ-saṁskāra. renewed investiture, repetition of any essential ceremony. (Bh. 1, 5, 29).

ಪುನಃಸ್ವಯಂವರ punaḥ-svayaṁvara. renewed svayaṁvara (Rām. 3, 2, 17).

ಪುನಗು punagu. = ಪುನುಗು, etc. (My.). — ಪುನಗಿನ ಬೆಕ್ಕು. = ಪುಣುಗಿನ ಬೆಕ್ಕು. (My.; ಗನ್ಧಮಾರ್ಜಾಲ G.).

ಪುನರ್ punar. = ಪುನಃ. (Śmd. 99). further; *again; back, in return; on the other hand, on the contrary, but; indeed* (ಮತ್ತೆ Śmd. 395; Ct. I, 40).

ಪುನರಪಿ punar-api. even again, and on other hand, also. (Bp. 38, 50; 50, 69; 56, 45. 46).

ಪುನರಾಗತ punar-āgata. come back, returned. (My.).

ಪುನರಾಗತಿ punar-āgati. = ಪುನರಾಗಮನ. (My.).

ಪುನರಾಗಮನ punar-āgamana. the act of returning to the place set out from. (My.).

ಪುನರುಕ್ತ punar-ukta. said again, reiterated; repetition, useless repetition, tautology (Śmd. 251).

***ಪುನರುಕ್ತಾರ್ಥ punar-uktārtha.** a defect in composition. Kr. 1, 84.

ಪುನರುಕ್ತಿ punar-ukti. saying again, useless repetition, tautology; a mere, empty word. (Rām. 3, 8, 41).

ಪುನರುತ್ಥಾನ punar-utthāna. rising again, resurrection (Sk.).

ಪುನರುದ್ವಾಹ punar-udvāha. = ಪುನರ್ವಿವಾಹ. (My.).

ಪುನರುಪನಯನ punar-upanayana. renewal of the upanayana (My.).

ಪುನರ್ಜನ್ಮ punar-janma. = ಪುನರ್ಭವ. a new or second birth, regeneration, future birth by transmigration, metempsychosis. (J. 25, 35; My.).

ಪುನರ್ಜಾತ punar-jāta. born again, regenerated. see ಅ—.

ಪುನರ್ದರ್ಶನ punar-darśana. seeing again. (My.).

ಪುನರ್ದಾರಕ್ರಿಯೆ punar-dāra-kriye. taking a second wife after the death of the first. (R.).

ಪುನರ್ನವ punar-nava. becoming new or young again; *a finger-nail.*

ಪುನರ್ನವೆ punar-nave. *hog-weed, Boerhavia procumbens* Roxb. see ಗಣಜಿಲೆ 2.

ಪುನರ್ಭವ punar-bhava. born again; new birth, regeneration, transmigration (ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟುಹ Nn. 114). 2, *a finger-nail.* — see Bp. 53, 3; 54, 74.

ಪುನರ್ಭೂ punar-bhū. ಪುನರ್ಭೂ. reproduced, born again. 2, *a virgin widow re-married.* see ದಿಗ್ವಿಭು.

ಪುನರ್ವಚ punar-vaca. saying again, repeating (ಮರಳಿ ನುಡಿಹ Nn. 167).

ಪುನರ್ವಸು punar-vasu. the seventh (or the fifth) of the lunar asterisms. (My.).

ಪುನರ್ವಿವಾಹ punar-vivāha. second marriage.

ಪುನಶ್ಚ punar-ca. and again, still again (Mhr.; My.).

ಪುನಶ್ಚರಣೆ punar-caraṇe. = ಪುರಶ್ಚರಣ. repetition of a mantra, etc. (J. 11, 39; My.).

ಪುನಹ punaha. = ಪುನಹಾ. (My.).

ಪುನಹಾ punahā. Tbh. of ಪುನಃ. further, again. (My.; Mhr. ಪುನ್ಹಾ). ಪುನಹಾ ಹೋದರೆ ಶನಿ ಕಾಟ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ಪುನೀತ punīta. made clean or pure, purified, pure, clean (Bp. 3, 56; 6, 13; 31, 18; J. 18, 45). feminine ಪುನೀತೆ (Bp. 2, 47).

ಪುನುಗು punugu. = ಪುಣುಗು, etc. civet. — ಪುನುಗುಬೆಕ್ಕು. = ಪುಣುಗಿನ—. (My.). ಪುನುಗುಬೆಕ್ಕಿನ ಪರಿಮಳ (ಜವಾದಿ, ಪುಣುಗು G.)

ಪುನ್ನಪುಂಸಕ pun-napuṁsaka. masculine and neuter in gender (Śmd. 108).

ಪುನ್ನಾಗ pun-nāga. = ಮುನ್ನಾಗ. an elephant among men: a distinguished man (ನರಶ್ರೇಷ್ಠ, ಪ್ರಧಾನಪುರುಷ Nn. 61). 2, a white elephant; a distinguished elephant (ಪಟ್ಟವರ್ಧನಗಜ, ಪಟ್ಟದಾನೆ 61). 3, a buffalo (ಉಲಾಯ, ಕೋಣನು 61). 4, a serpent (ಫಣಿ, ಸರ್ಪನು 61). 5, *the tree Rottleria tinctoria* Roxb. (ಅವನಿಜಾತ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 61; ಸುರಹೊನ್ನೆ Mr. 126. see s. ಹೊನ್ನೆಯಮರ 2).

ಪುನ್ನಿಕೆ punnike. = ಪೊನ್ನೆ, etc. a kind of tree. see ಸುರ—.

ಪುಪ್ಪ puppa. Tbh. of ಪುಷ್ಪ. a flower (My.; Te.).

***ಪುಬ್ಬಕೋಟಿ pubba-kōṭi.** a measurement of time. ತೊಲಗದು ಪುಬ್ಬಕೋಟಿ ಪರಿ ಸಂಖ್ಯೆವರಂ Ap. 1, 52.

ಪುಬ್ಬು pubbu. = ಪುರ್ಬು, etc. an eye brow. (My.).

ಪುಬ್ಬೆ pubbe. = ಹುಬ್ಬೆ. Tbh. of ಪೂರ್ವೆ. the eleventh of the lunar mansions (My.; Te.).

ಪುಮ್ pum. = ಪುಂ (puṁ), etc. masculine (ಪುರುಷ Ct. I, 90).

ಪುಮಪತ್ಯ pum-apatya. *male offspring.*

ಪುಮಾಂಸ್ pumāṁs. = ಪುಮಾನ್. *a male, a man.* 2, *the soul.*

ಪುಮಾಖ್ಯೆ pum-ākhye. *a designation of a male being.*

ಪುಮಾನ್ pumān. = ಪುಮಾಂಸ್. (ಮಾನವ, ಮರ್ತ್ಯ, etc. Mr. 222).

ಪುಮ್ಭಾವ pum-bhāva. = ಪುಂಸ್ತ್ವ, ಪುರುಷತ್ವ. the state of male (G.; Cpr. 7, 132).

ಪುಮ್ಭೂಮನ್ pum-bhūman. *a word of the masculine gender in the plural number.*

ಪುಯ್ puy. = (ಒಗೆ 4, ಪೊಡೆ 1), ಪೊಯ್ 1, ಪೊಯಿ, ಹುಯ್ 2, ಹುಯಿ, ಹೊಯ್ 1, ಹೊಯಿ 1. to beat, to strike, to smite; to kill; to throb; to fling, to throw; to cast, to pour; to drive; etc. (M. ಪೊಯ್ಯು, to fight). ಪುಯ್ಯೆ (Śmd. s. ಬಕ್ಕಳಿ).

ಪುಯಲ್ puyal. = ಪುಯ್ಯಲ್ 1, ಪೊಯಿಲ್, etc. beating, striking, etc. ಪುಯಲ್ಗೆ ಪೋದಂ or ಪುಯಲ್ಪೋದಂ (Śmd. 195).

ಪುಯಲ್ಚು puyalcu. = ಪುಯ್ಯಲ್ಚು. to call or cry out, to vociferate; to lament (ಆಕ್ರೋಶಧ್ವನಿ Śmd. Dh.).

ಪುಯ್ಯಲ್ puyyal. 1. = ಪುಯಲ್, ಹುಯ್ಯಲ್ 2. beating, etc.; a blow, blows (J. 4, 41). ಪುಯ್ಯಲ್ಗೆ ಕರೆವನಂ (ಸೂಱುಗರೆವನಂ Śm. 42). [T. whirlwind].

ಪುಯ್ಯಲ್ puyyal. 2. = ಹುಯಿಲು, ಹುಯ್ಯಲು. vociferation; lamentation (Abh. P. 9, 195; J. 4, 16; see ಪೆಣ್ಬುಯ್ಯಲ್); [ಕೇಳ್ದು ಬಡಪಾರ್ವನ ಪುಯ್ಯಲಂ Pb. 6, 2]; lamentable; communication; solicitation. — ಪುಯ್ಯಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to lament (Grj. 8, 79); to solicit (6, 25). — ಪುಯ್ಯಲಿಡು. -ಇಡು. to solicit (Cpr. 7, 101); to communicate lamentably [ಬಿದ್ದಿರ್ಪ ಮನೆಯ ಮೇಗೇಱು ಕಳ್ಳರೆನ್ದು ಪುಯ್ಯಲಿಟ್ಟಾಗಳ್ Vr. 18, 25;] (Abh. P. 11, 100 va.; Grj. 2, 71 va.); to lament (Abh. P. 10, 175 va.; Grj. 6, 13; J. 3, 24).

***ಪುಯ್ಯಲಿಸು puyyalisu.** to lament, cry. ಅಚ್ಚಿಗದೊಳ್ ಪುಯ್ಯಲಿಪನ್ತೆವೊಲೊಗೆದುದು ಚಳದನಿಲಹತ ಪಯೋನಿಧಿ ನಾದಂ Ap. 12, 76.

ಪುಯ್ಯಲ್ಚು puyyalcu. ಪುಯಲ್ಚು. (Abh. P. 2, 49; 9, 139. 142; 10, 58; 10, 176 va.).

ಪುರ್ pur. = ಪುರ. 1. *a town.* 2, the body.

ಪುರ pura. a stream, a rivulet, a brook, a water channel (ಪೊನಲ್ Śm. 35; ಪೊನಲ್ 102; ಕಾಲ್, ಕಾಲ್ವೆ Ct. II, 53; T. ಪುೞಲ್, anything which is hollow; a water-course, drain, see ಪೊನಲ್; ಪುರಳ್, M. ಪಿರಳ್, Te. ಪೊರಲು, to roll, welter; to roll over, overflow, be full; — an inundation; *cf.* ಪೊರಳ್, ಪೊಟ್ಟ 1, and Sk. ಪೂರ; see s. ಪುಗ್ಗು & ಪುರೆ). see ಕಾಟ್ಟುರ.

ಪುರ pura. 1. = ಪುರ್ (Śmd. 106). a fortress, a castle; *a town, a city* (ಪುಟಭೇದನ, ಪಟ್ಟಣ Nn. 72; ಪೊೞಲ್ Śm. 102). 2, *a house, an abode.* 3, *the body* (ಕಳೇವರ, ದೇಹ 72). 4, a mode of counting (ಗಣನೆ, ಲೆಕ್ಕಭೇದ 72; = No. 7?). 5, ಲಿಂಗಭೇದ (ಲಿಂಗವಿವರ 72). 6, *bdellium.* 7, the number 3 (Ch.; ಮೂಱು Mr. 347, on account of ತ್ರಿಪುರ). 8, a certain metrical foot (Ch.). 9, N. of a demon. — ಪುರ ಹೋದರೆ ಪರ ಹೋದೀತೆ? (Prv.).

ಪುರ pura. 2. Tbh. of ಪೂರ. see ಕನ್ನವುರ, ಬಣ್ಣವುರ.

ಪುರಃ puraḥ. = ಪುರಸ್, q. v. before, in front, etc.

ಪುರಃಸರ puraḥ-sara. = ಪುರಸ್ಸರ. going before or in advance: *a fore-runner, a leader, a harbinger.*

ಪುರಃಸರಣ puraḥ-saraṇa. = ಪುರಸ್ಸರಣ. going before or in advance.

ಪುರಕ puraka. (Tbh. of ಪೂರಕ?). = ಪುರುಕ. full? see ಅಱುಬುರಕ, ಆಸೆ-.

ಪುರಕ್ಷಯ pura-kṣaya. the destroyer of Tripura: Śiva (Bp. 61, 47).

ಪುರಚಿ puraci. (= ಪುಣಿಸೆ). the tamarind. see ಪುಳ್ಳಮ್-, ಪುಳ್ಳಮ್-.

ಪುರತಸ್ puratas. *in front, in advance, before, forward.*

ಪುರತ್ರಯ pura-traya. Tripura (Bp. 54, 54).

ಪುರದನುಜಹರ pura-danuja-hara. the destroyer of the Dānavas of Tripura: Śiva (Bp. 54, 25).

ಪುರದ್ವಾರ pura-dvāra. *the gate of a city.*

ಪುರಧ್ವಂಸಿ pura-dhvaṁsi. Śiva (My.).

ಪುರನ್ತ puranta. = ಪುರಾತ. old, etc. (Bp. 61, 58; My.).

ಪುರನ್ದರ pur-an-dara. town-splitter: *Indra.* 2, Śiva. ಪುರನ್ದರನಿಗೂ ತೊನ್ದರೆ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪುರನ್ದರದಾಸ. N. of a Vaiṣṇava devotee, one of the foremost Haridāsas. — ಪುರನ್ದರವಿಟ್ಠಲ. N. of Kriṣṇa (My.; B. 5, 322).

ಪುರನ್ಧ್ರಿ pura-n-dhri. *a woman whose husband and children are living, a respectable matron; — a woman* (see ಪಾರ-).

ಪುರಭಿತ್ತಿ pura-bhitti. a city-wall, a rampart, etc. ಪ್ರಾಕಾರ, ವಪ್ರ, ಶಾಲ, ಕೋಟೆ Mr. 191).

ಪುರಮಥನ pura-mathana. crusher of Tripura: Śiva (Śśv. 4, 47) 2, sign for a long letter (Ch.). — ಪುರಮಥನಂ. the metrical foot ◡◡◡◡— (Ch.).

ಪುರಮರ್ದನ pura-mardana. Śiva (J. 2, 12).

ಪುರಯಮ pura-yama. restrainer or punisher of Tripura: Śiva (Mr. 12).

ಪುರಲೆ purale. = ಪುರ್ಲೆ, ಪುಳ್ಳೆ q. v. a small bit of dry wood. (My.).

ಪುರವಾರ pura-vāra. eating by turns in the houses of a town. ಇರವಾರ ಕೆಟ್ಟು, ಪುರವಾರ ಸೇರಿದ (Prv.).

ಪುರಶಾಸನ pura-śāsana. chastiser of Tripura: Śiva. (My.).

ಪುರಶ್ಚರಣ puras-caraṇa. = ಪುನಶ್ಚರಣೆ. repetition of the name of a deity or of a mantra. (My.).

ಪುರಸ್ puras. = ಪುರಃ. *before, in front, in advance, in the presence of.*

ಪುರಸತ್ತು purasattu. = ಪುರಸುತ್ತಿಗೆ. leisure; interval; time yet to run (My.; Mhr., H. ಪುರಸತ, ಪುರಸೂತ್). see Prv. s. ಉದ್ದಿಮಿಗಾಱ.

ಪುರಸುತ್ತಿಗೆ purasuttige. = ಪುರಸತ್ತು. (ಸಮಯ Cb.).

ಪುರಸ್ಕಾರ puras-kāra. the act of placing before or in front; showing respect, etc. (ಸನ್ಮಾನ G.; My.).

ಪುರಸ್ಕೃತ puras-kṛita. *placed before or in front.* 2, *distinguished, honoured.* 3, *harassed or attacked by an enemy.*

ಪುರಸ್ತಾತ್ purastāt. *before, in front of, in advance, in the first place, at the beginning; previously, formerly, first*; in the presence of. 2, *eastward; in the east; from the east.*

ಪುರಸ್ಸರ puras-sara. = ಪುರಃಸರ. going in advance, etc. (Cpr. 2, 93 va.).

ಪುರಸ್ಸರಣ puras-saraṇa. = ಪುರಃಸರಣ. see ಮುನ್ದು.

ಪುರಹರ pura-hara. Śiva (Śmd. 192; Bp. 39, 20; 57, 28). ಪುರಹರನ ಅರಸಿ (Grj. 3, 12 va.).

ಪುರಾ purā. *in former times, formerly, of old, of yore.* 2, *before, ere.*

ಪುರಾಕೃತ purā-kṛita. done formerly or of old, done long ago (Bp. 34, 32; 49, 32).

ಪುರಾಗ್ರಿಮ pura-agrima. an excellent town (Cpr. 6, 20).

ಪುರಾಣ purāṇa. *belonging to ancient or olden times, ancient, old.* 2, long, very long (ಕಡುದೀರ್ಘ, ಅತಿದೀರ್ಘ Nn. 138; ದೀರ್ಘ Mr. 519). 3, worn out (ಜರಠ, ಹೞದು 138; ಜೀರ್ಣ 519). *a tale of the past, history legendary and traditionary, legend, a purāṇa* (ಆದಿಕಥೆ, ಮೊದಲುಕಥೆ 138; ಆದಿಕಥೆ 519; see ಪಂಚಲಕ್ಷಣ; Bp. 43, 76. 77). ಪುರಾಣಾ ತಿಳಿದರೂ ಮಾರಣ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ಪುರಾಣಾ ತಿಳಿದವನಾದರೆ ಹರಣ

ಉಜುಸಲಿ. — ಪುರಾಣಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ನಾರಾಯಣ ಎನ್ನಲಿಕ್ಕೇನು? — ಪುರಾಣಾ ಹೇಜುದರೆ ಪುಷ್ಪ ಬಿದ್ದಾವೇ? — ಪುರಾಣಾ ಹೇಜು ಹೋಗು ವಾಗ್ಯೆ ಬಾಗಲ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿ! ಎಮ್ಬನ್ತೆ (Prvs.). see Prvs. s. ಗಾದೆ, ಪೂರ್ವಿಕ.

ಪುರಾಣಕವೀಶ್ವರ purāṇa-kavīśvara. a great poet of the past (Kāvy. III, 2).

ಪುರಾಣಪುರುಷ purāṇa-puruṣa. the primeval male; Viṣṇu (My.); Rāma (J. 21, 29); Śiva.

ಪುರಾಣವೈರಾಗ್ಯ purāṇa-vairāgya. momentary freedom from worldly passion derived from hearing or reading a purāṇa, distaste of worldly vanities whilst listening to a purāṇa (My.).

ಪುರಾಣಶ್ರವಣ purāṇa-śravaṇa. listening to a purāṇa (My.).

ಪುರಾಣಿ purāṇi. = ಪುರಾಣಿಕ. — ಪುರಾಣಿಭಟ್ಟ. N. (Bp. 57, 28).

ಪುರಾಣಿಕ purāṇika. a man well read in the purāṇas; a public expounder of them (ಪೌರಾಣಿಕ, ಸೂತ Nn. 32; Bp. 57, 21. 30). ಆಚಾರ್ಯರ ಮಗನಾಗಿ, ಪುರಾಣಿಕನ ಅಳಿಯನಾಗಿ ಘೃತ ಅನ್ನರೆ ಅಜು ಯೆನೇ ಎಮ್ಮೆ ಸಗಣಿಯು? (Prv.).

ಪುರಾತ purāta. = ಪುರನ್ತ. Tbh. of ಪುರಾತನ. [Bv. 794]; (Bp. 22, 67; 25, 17; 45, 47; 48, 17). fem. ಪುರಾತೆ (Bp. 12, 42). [— ಪುರಾತ ವಳಿ. lineage of purātas (the ancient ones) Bv. 678]. — ಪುರಾತ ರೆಬ್ಬಣ್ಣ. N. (Bp. 59, 6).

ಪುರಾತನ purātana. = ಪುರನ್ತ, etc. *belonging to the past, former, old, ancient.* 2, a man who lived in former ages, a venerable man, or scholar, or a devotee, of the past (ಪೂರ್ವದ ಕವಿ Śmd. 11 Cm.). 3, an ancient story, a legend. ಪುರಾತನದ ಕಥೆ ಕಿರಾತ ಏನು ಬಲ್ಲ? (Prv.). see Prv. s. ನುಡಿ 2.

ಪುರಾನ್ತಕ pura-antaka. Śiva (Bp. 21, 4).

ಪುರಾನ್ತರ pura-antara. another city (Bh. 1, 8, 67).

ಪುರಾರಿ pura-ari. Śiva. 2, Viṣṇu. 3, a certain metrical foot (Ch.).

ಪುರಾವೃತ್ತ purā-vṛitta. a former conduct or mode of action. 2, *a legend.*

ಪುರಿ puri. 1. = ಹುರಿ 1. to dry by exposure to the heat of fire: to parch, as grain, pulse, etc. (ಸಿದ್ರ್ಯವಕರಣ Śm. 106; Tu., T., M. ಪೊರಿ; Te. ಪೊರಟು, ಪೊಗಚು; ಪೇಲು, to be parched). ಪುರಿದ ಯವೆ (ಧಾನೆಗಳು Nr.). ಧಾನ್ಯಾದಿ ಪಿಷ್ಟಮಂ ಮಿದಿ ದು ಪುರಿಯಲ್ಕೆ ಸತ್ತುಗಮುಕ್ಕು (Mr. 219), ಮಿಗೆ ಪಿರಿದ ಬಿಸಿಯು ಮಳಲ್ (Bp. 11, 19). 2, to roast, as coffee, Cayenne pepper, cocoanut-kernels, castor-oil-seeds, happaḷas, etc. (My. as ಹುರಿ).

ಪುರಿ puri. 2. = ಹುರಿ 2. parching; roasting; (frying). 2, what is parched: partly boiled and then parched rice (My.; Tu., T., M. ಪೊರಿ). — ಪುರಿಗಡಬು. -ಕಡಬು. a flat wheaten cake that is filled with a mixture of jaggory and Bengal gram flour, and then fried in ghee (V. 9, 78).

ಪುರಿ puri. 3. = ಹುರಿ 3. twisting; that is twisted: twist, twine, string, pack-thread (of cotton thread or fibres, ತನ್ತು Śm. 106; Te., T.,M.; Tu., M. ಪಿರಿ, ಪುರಿ, to twist). — ಪುರಿ ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to get twisted: to join together (Bp. 4, 58).

ಪುರಿ puri. 4. = ಪೊರೆ 2, ಹುರಿ 4, ಹೊರೆ 6. strength, refreshment, spirit, courage, valour (Te.); pride (Te., *cf.* ಪುಗ್ಗು; T. ಪುಜ, strength; ಪುರ, to keep, save, protect; to establish, confirm, see ಪೊರೆ 1; *cf.* ಪುರುಳ್ 1; Te. ಪುರಿಕೊನು, to gain strength or spirits, be refreshed; the heart to be pricked; ಪುರಿ ಕೊಲು ಪು, to spur on, prick on, instigate, incite, stir up). — ಪುರಿಗೂ ಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. = ಹುರಿಗೂಡಿಸು. (G.).

* **ಪುರಿಗಣೆ puri-kaṇe.** = ಪುರಿ 5, ಹುರಿ 5. saving, protecting, an arrow not to be used out of compassion in order to save. ಕುಡದಿರ್ ಪುರಿಗಣೆಯುನೆನಿತು ಲಲ್ಲೆ ಸಿದೊಡಂ Pb. 9, 78. see ಹುರಿಶಾಪ. T. ಪುರ to keep, save, protect.

ಪುರಿ puri. a castle; *a town, a city.*

ಪುರಿಡಿಸು puriḍisu. = ಪುರುಡಿಸು, q. v. to rival, etc.

ಪುರಿತತ್ puritat. = ಪುರಿತತ್ತು, ಪುರೀತತ್.

ಪುರಿತತ್ತು puritattu. Tbh. of ಪುರೀತತ್ (Śmd. 106).

ಪುರೀತತ್ purītat. *an entrail* (ಅನ್ತ್ರ, ಕರುಳು Mr. 396).

ಪುರೀಷ purīṣa. dust, mould, rubbish; *feces, excrement, ordure.*

ಪುರೀಷೋತ್ಸರ್ಗ purīṣa-utsarga. the voiding of excrement. see ಬಾಸು.

ಪುರು puru. = ಪುಲ. *much, many, abounding, abundant.* 2, the brother of Yadu.

ಪುರುಕ puruka. = ಪುರಕ. full? see ಅಂಜು-, ಅಜು-, ಉಚ್ಚಿಬುರುಕ, etc.

ಪುರುಕಿ puruki. feminine of ಪುರುಕ. see ಅಂಜುಬುರುಕಿ, ಉಚ್ಚಿ-, etc.; Prv. s. ಬಳ್ಳಿ.

ಪುರುಕುತ್ಸ puru-kutsa. N. (see Mr. s. ಆಜುವರ್).

ಪುರುಜ puru-ja. *much, many.*

ಪುರುಡಿ puruḍi. = ಪುರುಳಿ 2. a female parrot. (Cpr. 3, 9 va.).

ಪುರುಡಿಗ puruḍiga. = ಹುರುಡಿಗ. an envious man (V. 29, 24).

ಪುರುಡಿಸು puruḍisu. = ಪುರಿಡಿಸು, ಹುರಿಡಿಸು. to stand in competition with or vie with, to rival; to be filled with envious feelings, to envy (Grj. 10, 42; Rśv. 2, 8 va.; 11, 167; Śśv. 4, 41; J. 1, 8; Te. ಪುರಡಿಂಚು, ಪುರಣಿಂಚು, ಪುರುಡಿಂಚು, ಪುರುಣಿಂಚು, to resemble; to vie with, emulate; to contemn; ಪುರುಡು, likeness, similarity; ಪೊರೆ, to agree with; T. ಪೊರು, to resemble = ಪೊರುವು; to fight in battle; ಪೊರುದು, to fight; ಪೊರುನ್ದು, to join; to agree; to be agreeable or pleasing; to possess, as a quality or attribute; M. ಪೊರು, ಪೊರುದು, to meet in battle, fight; to vie, emulate; ಪೊರುದುವು, to emulate; to outdo; to scold. see ಪೊರೆ 3, ಪೊರ್ದು, ಪೋಟಿ, ಪೋರ್ 1). ಪುರು ಡಿಕ್ಕುಂ (Śmd. 268, o. r. ಪುರಿಡಿಕ್ಕುಂ). ಸವತಿಗೆ ಸವತಿ ಪುರುಡಿಪಳ್ (159, o. r. ಪುರುಡಿಸುವಳ್). [ಅಳಲಿಸಿದಡೆ ಬಳಲಿಸಿದಡೆ ಪುರುಡಿಸಿದಡೆ ...ಆ ಸಜ್ಜನ ಸತಿಯು ಗುಣಕ್ಕೆ ಕೊಜುತೆಯಹುದು Cv. 285].

ಪುರುಡು puruḍu. 1. = ಹುರಿಡು, ಹುರುಡು. rivalry; envy, jealousy [ಇಮ್ಬುವೆರಸಿದ ಕೂಟಕ್ಕಂ ಪುರುಡುವೆರಸಿದ ಕೊಂಕಿಂಗಂ... ಒಲ್ದು ಮೊಜುದ್ದು ಮಿರೆಯಿರೆ Pb. 4, 17 va.; Ap. 4, 10; Vr. 38, 3]; (Cpr. 2, 40; 3, 12; 7, 62 va.; 8, 79 va.; 8, 81; Abh. P. 3, 45; V. 4, 9; J. 5, 34. 37). — ಪುರುಡುದೋಜು. -ತೋಜು. to show envy (V. 29, 25 va.). — ಪುರುಡುವಾತು. -ಮಾತು. a word of rivalry or envy (Śśv. 4, 130). [Tu. ಉರುಡು, to wrestle].

ಪುರುಡು puruḍu. 2. ceremonial uncleanness after child-birth (My.; Te.; T. ಪುನಿಜು; M. ಪುಲೆ; see ಪೊಲೆ). ಪುರು ಡಿನ ಮನೆ (ಅರಿಷ್ಟ, ಸೂತಿಕಾಗೃಹ Si. 108).

ಪುರುದ puru-da. gold. (R.).

ಪುರುದನ್ತಿ puru-danti. N. of a female elephant (see Mr. s. ದ್ವಿಪ).

ಪುರುಪಕ್ಷ puru-pakṣa. a peacock (ನವಿಲ್ Mr. 168).

ಪುರುಪಾತ್ರ puru-pātra. a kind of vessel (ಪರಿವಾಣ Mr. 212).

ಪುರುಪೃಷ್ಠ puru-pṛiṣṭha. a serpent (ಸರ್ಪ Mr. 399).

ಪುರುಲೆ purule. 1. that joins or sticks to (?). see ಅಣ್ಟು-.

ಪುರುಲೆ purule. 2. = ಪುಱುಲೆ. N. of a bird. see ಕಾಬುರುಲೆ.

ಪುರುವ puruva. = ಪುಬ್ಬ, etc. an eye-brow (My.).

ಪುರುಷ puruṣa. *man, mankind; a man, a male;* a person; a husband, 2, *the soul.* 3, the soul of the universe; Viṣṇu (Mr. 17); Brahmā; Śiva. 4, the masculine gender (ಪುಲ್ಲಿಂಗ Śmd. 135. 140 Cm.; 258). 5, a person in grammar (see ಪ್ರಥಮ-, ಮಧ್ಯಮ-, ಉತ್ತಮ-; Kāvy. I, 5, 6-12, 18-20). 6, *the tree Rottleria tinctoria* Roxb. 7, the penis (My.). ಪುರುಷನಾದರೆ ಹರುಷ ಬೇಕು. — ಪುರುಷನಿಗೆ ಮರ್ಷ ಸಲ್ಲದು (Prvs.). see Bp. 47, 26; 48, 3. 20; 52, 24.

ಪುರುಷತನ puruṣatana. = ಪುರುಷತ್ವ No. 1. (Bp. 38, 22; 46, 10; Rām. 4, 2, 18).

ಪುರುಷತ್ರಯ puruṣa-traya. the three persons in grammar (Śmd. 254. 259. 261. 263. 291. 297. 299).

ಪುರುಷತ್ವ puruṣatva. manhood, virility; manliness, valour, prowess; the state of man, manly nature or property. 2, the penis (Bp. 35, 25). ಪುರುಷತ್ವವಿಲ್ಲದವ (ನಪುಂಸಕ G.).

***ಪುರುಷಬ್ರತ puruṣa-brata.** Tbh. of ಪುರುಷವ್ರತ. an act or observance becoming of a man. ವರಸೀತಾದೇವಿತೆಯಂ ತರ್ಪನ್ನೆಗ ಮೋಣವದೆ ಪುರುಷಬ್ರತೋಚಿತಂ ವೀರರಸಂ Kr. 3, 190.

ಪುರುಷಮೇಧ puruṣa-mēdha. the vedic sacrifice of a man or men. (My.).

ಪುರುಷರತ್ನ puruṣa-ratna. a perennial herb, Ionidium suffruticosum Ging. (St. & Pl.; My.).

ಪುರುಷರಾಗ puruṣa-rāga. a male musical mode (Bp. 19, 18).

ಪುರುಷವಾಚಕ puruṣa-vācaka. a masculine noun (Śmd. 187; Kāvy. I, 2, 7-11).

ಪುರುಷವ್ಯಕ್ತಿ puruṣa-vyakti. a person, an individual (ಪುರುಷ G.).

ಪುರುಷಸನ್ತತಿ puruṣa-santati. = ಪುತ್ರಸನ್ತಾನ. male progeny (My.).

ಪುರುಷಸೂಕ್ತ puruṣa-sūkta. a vedic hymn about the soul of the universe (Ṛigv. 10, 90; My.).

ಪುರುಷಾಟವಿ puruṣa-aṭavi. N. of a forest (Cpr. 5, 45).

ಪುರುಷಾದ puruṣa-ada. a cannibal, a rākṣasa. (My.).

ಪುರುಷಾಧಮ puruṣa-adhama. a low man, an outcast (J. 16, 22).

ಪುರುಷಾನ್ತರ puruṣa-antara. another man (J. 5, 59).

ಪುರುಷಾಮೃಗ puruṣā (*i. e.* puruṣa)-mṛiga. a four-legged animal with a human face (My.; Rsv. 1, 135).

ಪುರುಷಾರ್ಥ puruṣa-artha. any one of the four objects or aims of man or of the soul, viz. dharma (discharge of duty), artha (acquirement of wealth), kāma (the gratification of desire), mōkṣa (final emancipation, ಧರ್ಮಾದಿ Mr. 259; Kāvy. III, 3, B, 2; Abh. P. 3, 144. 145; Bp. 38, 43 *b*; 40, 15; J. 3, 31. 39; Si. 255).

ಪುರುಷಾರ್ಥಿ puruṣārthi. a man who has ಪುರುಷಾರ್ಥ (J. 6, 53).

ಪುರುಷೋತ್ತಮ puruṣa-uttama. an excellent man. 2, Viṣṇu (Mr. 17). 3, a jina.

ಪುರುಹ puruha. *much, many.*

ಪುರುಹೂತ puru-hūta. much invoked: *Indra.*

ಪುರುಹೂತಗಣ puruhūta-gaṇa. a kind of metrical foot (Ch.).

ಪುರುಹೋತ್ರ puru-hōtra. N. (see s. ಅಂಶು).

ಪುರುಳ್ puruḷ. 1. ಪುರುಳು. = ಪುರುಳು, ಹುರುಳ್, ಹುರುಳು. (joining, see ಪುರುಡಿಸು); fitness, suitableness, propriety (ಯೋಗ್ಯತೆ Ct. I, 43); that is true or good [ಇನ್ನಿನಿತಱೊಳ ಮೊನ್ದಱೊಳ್ ಪುರುಳುಣ್ಟೆ? Ap. 9, 55]. (ಒಳ್ಳಿತು Bhn. 11, o. r. ಹುರುಳ್, ಸಿರಿ, ವೆವಸ್ತೆ Nn. 150); the power or sense of a word meaning (ಅಭಿಧಾನ Śs.; Kk. 65; ಅರ್ಥ Śmd. 88 Cm.; Ct. II, 3; My.); power, strength of the body, of a tree, etc. (My. as ಪುರುಳು; [Tu. ಪೊಲ್ರ್ beauty]; T. ಪೊರುಳ್, the meaning of a word; superiority; money, riches; utensils; a child; gold; truth; a thing, that which exists; ಪೊರುಟ್ಟು, a thing of use; cause = ನಿಮಿತ್ತ; M. ಪೊರುಳ್, what belongs to one; contents, meaning; the cause; ಪೊರುಟ್ಟು, cause, sake; Te. ಪೊಣ್ಟೆ, on account of). ಪುರುಳ್ಗಳ್ (Śmd. 52). ಪದಂಗಳ ಪುರುಳ್ (ಪದಪದರ್ಥಂ 46 Cm.). see ಪೆರ್ಚುಮ್ಬುರುಳ್; Cpr. 2, 30. 54; Rsv. 11, 167; V. 2, 21; 5, 78 va.

ಪುರುಳ್ puruḷ. 2. = ಪೊರಳ್, etc. to roll, etc. ತೆಪ್ಪತೆಪ್ಪನೆ ಪುರುಳ್ (Śmd. 229 Mdb.). [Tu. ಪುರೆಳ್, ಪುಡೆರ್].

ಪುರುಳಿ puruḷi. 1. a notable, influential or high position (ಕುಲಸ್ಥಲ Śm. 113. o. rs. ಕುಲಸ್ಥ, ಕುಲರ್ಥ; T. ಪುಳ್ಳಿ, estimation, valuation; M. ಪುಳ್ಳಿ, an article or person, and their valuation; ಪುಳ್ಳಿಕ್ಕಾರ, a man of note, influential).

ಪುರುಳಿ puruḷi. 2. = ಪುರುಡಿ. (that imitates or rivals): a female parrot (ಸಾರಿಕೆ, ಪೆಣ್ಗಿಳಿ Śs.); [ಕಲ್ತೊಡನೋದುವುದಲ್ತೆ ಗಿಳಿಗಳುಂ ಪುರುಳಿಗಳುಂ Kr. 1, 10; Pb. 3, 37; Ap. 4, 54 va.; Vr. 97; 9]. a young parrot (ಗಿಳಿವಱು Ct. I, 28, o. r. ಗಿಱಿ-); a parrot (ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿ, ಪಣ್ಡಿತವಕ್ಕಿ, ಗಿಳಿ Śm. 28; Kk. 24; ಶುಕ Śm. 113). see Cpr. 8, 67 va.; Ahh. P. 3, 108; Rsv. 8, 5 va.

ಪುರುಳು puruḷu. = ಪುರುಳ್, etc. to roll, etc. (My.).

ಪುರೂರವ purū-rava. Tbh. of ಪುರೂರವಸ್ (Śmd. 106; see Mr. s. ಅಱುನರ್; J. 2, 52; 18, 54).

ಪುರೂರವಸ್ purū-ravas. crying much or loudly. 2, N. of a prince.

ಪುರೆ pure. = ಪೊರೆ 6. a boil, an ulcer. (T. ಪುರೈ, the hollow of a pipe, tube, etc.; a fistula, or sinuous ulcer; ಪುಟ್ಟಿ, the hollow in a pipe, a tube; anything which is hollow = ಪುಟಿಲ್; [Tu. ಪುಡಿ]; Mhr. ಪುಳೀ, a pimple; a phagedenic ulcer). see ಏಟ್ಟುರೆ.

ಪುರೋಗ puras-ga. going before, preceding, leading; *a leader;* first, chief, principal.

ಪುರೋಗತಿ puras-gati. preceding; precedence. (My.).

ಪುರೋಗಮ puras-gama. = ಪುರೋಗ. leading; *a leader;* etc.

ಪುರೋಗವ puras-gava. = ಪುರೋಗಮ. see ಪೌರೋಗವ.

ಪುರೋಗಾಮಿ puras-gāmi. *a leader.*

ಪುರೋಚನ purōcana. N. of a man (Bh. 1, 8, 87).

ಪುರೋಡಾಶ puras-ḍāśa. *a sacrificial cake of ground rice* (ಯಾಗಾರ್ಥ ಮಹ ಹೋಳಿಗೆ Nr.; J. 20, 33).

ಪುರೋದ್ಯಾನ pura-udyāna. a pleasure-garden belonging to a town, a park. (J. 17, 11).

ಪುರೋಧ puras-dha. Tbh. of ಪುರೋಧಸ್. a family friest, etc. (Mr. 266).

ಪುರೋಧಸ್ puras-dhas. *a family-priest, a prince's domestic priest.*

ಪುರೋಭಾಗ puras-bhāga. the front or fore part. (Cpr. 5, 64 va.). 2, *forwardness, obtrusiveness, meddlesomeness;* malevolence. 3, the entrance or neighbourhood of a town (ಪ್ರತೀಹಾರ, ಪಟ್ಟಣದ ಸಮೀಪ Nn. 100; Cpr. 1, 134 va.).

ಪುರೋಭಾಗಿ puras-bhāgi. obtrusive. 2, malevolent; *censorious.* 3, double-tongued, deceitful (ದ್ವಿಜಿಹ್ವ, ಎರಡು ನುಡಿವಂ Mr. 230).

ಪುರೋಽವಗಮನ puras-avagamana. going, or going away, before or in advance; learning, comprehending, or considering beforehand. see ಮುನ್ನುಡು.

ಪುರೋಹಿತ puras-hita. placed foremost or in front; one holding a charge or commission; the family-priest (ಪುರೋಧ Mr. 266; Śmd. 129; Bp. 55, 7; J. 26, 33).

ಪುಱ್ puṟ. a sound in imitation of breaking wind (*cf.* ಬುಱ), and 2, of easing nature (C.).

ಪುಱಿಲೆ puṟile. = ಪುಱುಲೆ, q. v.

ಪುಱುಲೆ puṟule. = (ಪುರುಲೆ 2), ಪುಱೀಲೆ, ಪೋಱಲೆ, ಹುಱಲೆ. N. of a bird (ಚಂಚಲ Mr. 175, o. rs. ಪುಱುಲೆ, ಪೋಱಲೆ).

ಪುಱ್ಪ puṟpa. = ಪುಷ್ಪ. a flower (Hlā. MS.; Cpr. 3, 61; 8, 106).

ಪುಱ್ಪಕ puṟpaka. = ಪುಷ್ಪಕ. a flower. (Hlā. MS.).

ಪುಱ್ಪಕದಮ್ಬ puṟpa-kadamba. = ಪುಷ್ಪಕದಮ್ಬ. a multitude of flowers (Cpr. 1, 141).

ಪುಱ್ಪಚಾಪ puṟpa-cāpa. = ಪುಷ್ಪಚಾಪ. a bow of flowers. (Abh. P. MS. 1, 118).

ಪುಱ್ಪದನ್ತ puṟpa-danta. = ಪುಷ್ಪದನ್ತ. N. (Hlā. MS.; Abh. P. MS. 1, 10).

ಪುಱ್ಪಧನ್ವ puṟpa-dhanva. = ಪುಷ್ಪಧನ್ವ. Kāma. (Hlā. MS.).

ಪುಱ್ಪಪತ್ರ puṟpa-patra. = ಪುಷ್ಪಪತ್ರ. a kind of arrow. (Hlā. MS.).

ಪುಱ್ಪಮಾಲಿಕೆ puṟpa-mālike. = ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆ. a garland of flowers. (Cpr. 6, 81).

ಪುಱ್ಪರಥ puṟpa-ratha. = ಪುಷ್ಪರಥ. (Cpr. 10, 6).

ಪುಱ್ಪರಸ puṟpa-rasa. = ಪುಷ್ಪರಸ. (Hlā. MS.).

ಪುಱ್ಪಲಿಹ್ puṟpa-lih. = ಪುಷ್ಪಲಿಹ್. a large black bee. (Hlā. MS.).

ಪುಱ್ಪವತಿ puṟpa-vati. = ಪುಷ್ಪವತಿ. a menstruous woman. (Hlā. MS.).

ಪುಱ್ಪವಾಟಿ puṟpa-vāṭi. = ಪುಷ್ಪವಾಟಿ. a flower garden. (Hlā. MS.).

ಪುಱ್ಪಸಾಯಕ puṟpa-sāyaka. = ಪುಷ್ಪಸಾಯಕ. Kāma. (Cpr. 6, 80).

ಪುಱ್ಪಹೀನೆ puṟpa-hīne. = ಪುಷ್ಪಹೀನೆ. (Hlā. MS.).

ಪುಱ್ಪಾಂಜಲಿ puṟpa-añjali. = ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿ. (Cpr. 8, 30).

ಪುಱ್ಪಾಪಚಯ puṟpa-apacaya. = ಪುಷ್ಪಾಪಚಯ. gathering of flowers. (Cpr. 3, 28 va.).

ಪುಱ್ಪಿತ puṟpita. = ಪುಷ್ಪಿತ. (Cpr. 2, 73; 3, 51).

ಪುರ್ಕು purku. a sound expressing disdain (My.). ಪುರ್ಕು ಅನ್ದರೆ ಹರ್ಕು ಮುಚ್ಚೀತೇ? (Prv.).

ಪುರ್ಗಿ purgi. = ಪುಗ್ಗಿ, q. v.

ಪುರ್ಗು purgu. = ಪುಗ್ಗು. pride, etc. see ಪುಗ್ಗಾಱಯಿಲ s. ಪುಗ್ಗು.

ಪುರ್ಚು purcu. ruin; wickedness (*cf.* ಪುಚ್ಚಱ, ಪುಱ, and ಪುಱುಕು). — ಪುರ್ಚುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to be ruined or wicked (V. 41, 39).

ಪುರ್ಬು purbu. = ಉಬ್ಬು, ಪುಬ್ಬು, ಪುರುವ, ಪುರ್ವು, ಹುಬ್ಬು, ಹುರ್ಬು. Tbh. of ಭ್ರೂ or ಭ್ರುವ. an eyebrow, the brow (Bp. 47, 58; Rśv. 5, 51; 6, 36; Tu., T. ಪುರುವ, ಪುರೂರ, ಪೀರು; M. ಪುರಿಯ, ಪುರಿಗ). ಕುದುರೆಯ ಪುರ್ಬಿನೊಳು ಕದಪಿನೊಳು ಬೆನ್ನೊಳು ಉರದೊಳು ಪೆಗಲೊಳು ಉದರದೊಳ್ etc. ಸುಱು ಪುಟ್ಟಲ್ಕೆ ಕಷ್ಟಮಕ್ಕುಂ (Mr. 280). ಪುರ್ಬು ಬಿಚ್ಚದಿಹುದು (ಭ್ರುಕುಟಿ 463). — ಪುರ್ಬಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to frown (Rśv. 5, 55 va.; 9, 29).

ಪುರ್ಲೆ purle. = ಪುರಲೆ, etc. a small bit of dry wood. (My.).

ಪುರ್ವು purvu. = ಪುರ್ಬು, etc. (Cpr. 5, 69. 97; 6, 23; Grj. 5, 20; Bp. 20, 12). [ತುಱುಗೆಮೆ ನೀಳ್ದ ಪುರ್ವು Pb. 1, 108; Ap. 1, 61; 9, 32]. ಬೇಡತಿ ... ಪುರ್ವಿನಿಂ ಜವುರ್ತಿನೆಯುಂ (Rāghc. 17, 66). see ಕುಡುಪುರ್ವು. — ಪುರ್ವುರ್ವು. -ಉರ್ವು. the brows to be raised (Abh. P. 9, 12).

ಪುಲ್ pul. = ಪುಲು, ಪುಲ್ಲು, ಹುಲ್, ಹುಲು, ಹುಲ್ಲು. grass; straw (ಬಾಣ Nn. 7; Cpr. 5, 64 va.; T., M.; Te. ಪುಲು, ಪುಲ್ಲು, ಪೂರಿ). [ಕೊಲ್ಲೆಂ ಬಿಸುಡಾಯುಧಮಂ ಪುಲ್ಲಂ ಕರ್ಚು Kr. 3, 200; Pb. 13, 41 va.; Ap. 6, 73; Vr. 62, 15]. ಮರಗಿಡುಬಳ್ಳಿಪುಲ್ ಪೊದಱ್ (Śmd. 89. 113. 129). ಪುಲ್ಲುಂ ಹುಟ್ಟಿಗೆಯುಂ (84). ಮಾನಿಸರಂ ಪುಲ್ಗೆ ಕಷ್ಟಮಾಗೆ ನೆನೆವಂ (159). ಪುಲ್ಲ ದೊನ್ದೆ (Rśv. 6, 116). ಪುಲ್ಗಳ್ (J. 15, 17; 20, 5). ಇನ್ತುವುಂ ಸಿರಿ ಪುಲ್ಲಗ್ರದ ತುನ್ತುಱಿಯ! (Śś. 74). see ಎಳೆವುಲ್. — ಪುಲ್ಗಚ್ಚು. -ಕಚ್ಚು. = ಪುಲ್ಗರ್ಚು. (C. Bp. 32, 42). — ಪುಲ್ಗರ್ಚು. -ಕರ್ಚು. to gnaw grass, to feel oneself overpowered, to humble oneself (Rśv. 5, 122). — ಪುಲ್ದೇಗುಲ. a temple built of grass (V. 6, 9 va.). — ಪುಲ್ದೊಡ್ಡೆ. a bundle of grass or straw (C. Bp. 42, 33). — ಪುಲ್ಮರುಳ್. a weak, worthless demon [ಪೊಗದಿರೀಶ್ವರನಾಹೆಯೆನ್ದು ಪುಲ್ಮರುಳಿಸಿನಾನುಮಂ ತೆಗೆದು ಕಾಡಿದುದಲ್ಲಿ ಫಣೀನ್ದ್ರಕೇತುವಂ Pb. 13, 55]; (Abh. P. 13, 66). — ಪುಲ್ಮಿಗ. a grass-eating, weak beast (Rśv. 5, 130). — ಪುಲ್ಮೇವು. grass and food (J. 19, 32). — ಪುಲ್ಲಂ ಕರ್ಚು. = ಪುಲ್ಗರ್ಚು. (Rśv. 9, 27; 11, 15). — ಪುಲ್ಲ ಮುರಿ. a ring of grass (Rśv. 13, 24). [— ಪುಲ್ಪಗೆ. -ಬಗೆ. mean mentality. ಅವರ ಮನದ ಪುಲ್ಪಗೆಯುಂ ಪೊಲ್ಲಮೆಯುಂ ಮನಱುಯದೆ Pb. 6, 68 va. — ಪುಲ್ಪನಿ. -ಪನಿ. dew-drops on grass. ಈ ಮನುಷ್ಯ ಭವದ ಸುಖಮೆಮ್ಬ ಪುಲ್ಪನಿಯೊಳ್ ಸಿಲ್ಕಿ Vr. 28, 15]. — ಪುಲ್ವೊಱೆ. -ಪೊಱೆ. a load of grass or straw (C. Bp. 42, 29. 30).

ಪುಲ್ pul. = ಪುಂ, etc. masculine. see ಪುಲ್ಲಿಂಗ.

ಪುಲ pula. = ಪುಟಿ. civet, etc. — ಪುಲಕಾಪು. = ಪುಟಿಕಾಪು. (ಪರಿಕರ್ಮ, ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಉಜ್ಜಿ ತೊಳದು ಕೊಟೀ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಸೊಗಸು ಮಾಡುವಿಕೆ Si. 225). — ಪುಲಕಾಪುಸೇವೆ. the ceremony of undressing an idol, rubbing it with an ointment of civet, etc., and sprinkling paccakarpūra powder over it (My.).

ಪುಲ pula. = ಪುರು. abundant, etc. see ಪಿ-.

ಪುಲಕ pulaka. = ಪುಳಕ, ಪುಳಕೆ. *erection or bristling of the hairs of the body* occasioned by delight, etc., horripilation (ಪೊಮ್ಪುಳಿ Ct. I, 105; II, 9; Kk. 31; Śm. 76. 111; ರೋಮಾಂಚನ, ಪುಳಕೆ Nn. 145). 2, *any kind of insect or vermin infesting animals* (*cf.* ಪುಱು). 3, (= ಪುಲಾಕ) a ball of boiled rice (ಕೂಳ ಅಗಳು 145, o. r. ಅಗುಳು; ಅನ್ನದ ಅಗುಳು Mr. 486). 4, (= ಪುಲಾಕ) grain (ಧಾನ್ಯ, ಧಾನ್ಯಗಳು 145).

ಪುಲಕಾಂಕುರ pulaka-aṅkura. horripilation (Śsv. 2, 94).

ಪುಲಕಿತ pulakita. having the hairs of the body erect or bristling up, thrilled with joy. (Abh. P. 5, 7).

ಪುಲಕಿಸು pulakisu. = ಪುಳಕಿಸು, ಪುಳುಕಿಸು. the hairs of the body to become erect or to bristle (Bp. 45, 53; 57, 46).

ಪುಲಕೋದ್ಗಮ pulaka-udgama. = ಪುಲಕ No. 1. horripilation. (My.).

ಪುಲಸ್ತ್ಯ pulastya. N. of a ṛiṣi (see ಮುಖ್ಯಋಷಿ; J. 33, 40). 2, N. of one of the seven prajāpatis.

ಪುಲಸ್ತ್ಯಾತ್ಮೋದ್ಭವ pulastya-ātmōdbhava. Kubēra (Mr. 54).

ಪುಲಹ pulaha. N. of an ancient ṛiṣi, son of Brahmā. see ಪ್ರಜಾಪತಿ.

ಪುಲಾಕ pulāka. (= ಪುಲಕ Nos. 3 & 4). *shrivelled or blighted or empty grain.* 2, *a lump of boiled rice* taken from the mass and kneaded into a ball (see ಅಗುಳು, ಕಳಗೂಳ್). 3, *brevity, abbreviation, abridgment.*

ಪುಲಿ puli. 1. (Śmd. 113. 129). = ಹುಲಿ 1. a tiger (ಪುಣ್ಡರೀಕ Mr. 504; Te., T., M.; Tu. ಪಿಲಿ; T. also ಪಿಲಿ; *cf.* ಪಿಲ್ಲಿ 2?). ಪುಲಿಯ ಬಾಯ್ಯಿಂ ಬಟ್ಟುಂಕಿದಂ (Śmd. I). [ತೊಲತೊಲಗೀ ಮೇಳಿಗೆ ಪುಲಿ Kr. 2, 26; Pb. 7, 26; Ap. 5, 5]. ಈದ ಪುಲಿಯಾವೋಲ್ ಇರ್ದಳ್ (Śmd. 144). ಒನ್ದೆಡೆಯೊಳ್ ಕಟ್ಟುವುದೆ ಪಿರಿಯ ಪುಲಿಯುಮಂ ಕವಿಲೆಯುಮಂ? (150). ಪುಲಿ ಗರ್ಜಿಸುತ ಬರಲ್ (Rāghe. 17, 70. 73). ಪುಲಿಯ ಚರ್ಮದ.... ಬಿರುದು (Rśv. 6, 11 va.). ಪಾಲು ನೀಡಿ ಪುಲಿಯಂ ಸಾಕಲ್ಕೆ ವಿಶ್ವಾಸಿಯೇ? (Sś. in B. 5, 41). see J. 15, 32. 33. 39; 28, 44. 46. 48. — ಪುಲಿಕಲ್ಲು. N. of a village in Mysore (My.). 2, a play at which three big stones represent tigers, and fifteen smaller ones huntsmen (My.). — ಪುಲಿಗೆಱೆ. -ಕೆಱೆ. = ಹುಲಿ-. N. of a village [ಅದಱೊಳಗಂ.... ಪುಲಿಗೆಱೆಯಾ ಸದಭಿಸ್ತುತಮುಪ್ಪೊಂ ಕುನ್ದದ ನಡುವಣ ನಾಡೆ ನಾಡೆ ಕನ್ನಡದ ತಿರುಳ್ Kr. 1, 37; Pb. 14, 58]; (Bp. 44, 4; 51, 76. 83). — ಪುಲಿದೊವಲ್. -ತೊವಲ್. a tiger-skin (Rśv. 2, 96; 14, 106 va.). — ಪುಲಿಮುಖ. = ಹುಲಿ-. an egress or outlet from a fort, made to resemble a tiger's face (ನಿಃಸರಣ Mr. 191; M.). — ಪುಲಿಮೊಗ. = ಪುಲಿಮುಖ. (C. Bp. 42, 26). — ಪುಲಿಯಾರ್. -ಆರ್. (= ಅವರ್). see ಪೆಸಬಟ್ಟ-. — ಪುಲಿಯುಗುರ್. -ಉಗುರ್. = ಹುಲಿ-. a tiger's claw; an ornament of tiger-claws (Abh. P. 3, 141; Te. ಪುಲಿಗೋರು). ಪುಲಿಯುಗುರ ಪಟ್ಟಿ (Bp. 11; 25). — ಪುಲಿಯುಡುಪ. -ಉಡುಪ. N. (Bp. 21, 12). [— ಪುಲಿವಿಣ್ಡು. — ಪಿಣ್ಡು. the group of tigers. ಪುಲಿವಿಣ್ಡುವೊಲಾದವಳುರ್ಕೆ ಕೆಯ್ಮಿಕ್ಕಿರೆ ಬನ್ದುದೊನ್ದಣಿ Pb. 3, 67]. — ಪುಲಿಸವ್ಪ. = ಪುಲಿದೊವಲ್. (V. 9, 104).

ಪುಲಿ puli. 2. = ಪುದಿ 3. holding in common, etc. — ಪುಲಿವಟ್ಟ. = ಪುದಿವಟ್ಟ. (My.).

ಪುಲಿಗಿಲ್ puligil. = ಪುಲಿಂಗಿಲ್, ಹುಲಿಗಿಲು, etc. the Indian leech. (Śsv. 3, 32).

ಪುಲಿಂಗ pulinga. the hold of a ship (ಮಂಗ, ನಾವೆಯ ಬಸುಱು Hlā.; ಮಂಗ, ಹಡಗಿನ ಇದ್ದೆಸೆ Mr. 408).

ಪುಲಿಂಗಿಲ್ pulingil. = ಪುಲಿಗಿಲ್, etc. (Rśv. 5, 56).

ಪುಲಿನ pulina. = ಪುಱಿಲ್. a sandbank; *an island of alluvial formation, or one from which the water has recently withdrawn, a small island or bank left in the middle of a river by the subsiding of its waters, an islet* (ಸೈಕತ, ದ್ವೀಪ, ಮಳಲೊಟ್ಟಿಲ್ (Mr. 414).

ಪುಲಿನ್ದ pulinda. = ಪುಳಿನ್ದ. *N. of a barbarous tribe* (ಬೇಡಜಾತಿ Mr. 379); a man of this tribe.

ಪುಲಿನ್ದಿನಿ pulindini. = ಪುಳಿನ್ದಿನಿ. a female of the Pulinda tribe (Śsv. 5, 13).

ಪುಲು pulu. = ಪುಲ್, etc. grass, etc. (ಬಾಳ, ಹುಲ್ಲು Nn. 123; Bp. 11, 11; 24, 57). — ಪುಲುದೇಗಲ. = ಪುಲ್ದೇಗುಲ. (Bp. 9, 6). — ಪುಲುವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. a grassy path (Cpr. 5, 52 va.).

ಪುಲೋಮ pulōma. *N. of a demon,* the father-in-law of Indra by whom he was destroyed. 2, N. of a ṛiṣi (see ಮುಖ್ಯಋಷಿ).

ಪುಲೋಮಜಾತೆ pulōma-jāte. = ಪುಲೋಮಜೆ. (ಇನ್ದ್ರಾಣಿ, ಶಚೀದೇವಿ Nn. 28).

ಪುಲೋಮಜಿತ್ pulōma-jit. Indra. (R.).

ಪುಲೋಮಜೆ pulōma-je. *Śacī, the wife of Indra.*

ಪುಲೋಮಜೇಶ pulōmajā-īśa. Indra (My.).

ಪುಲ್ಲ pulla. = ಪುಳಿ, etc. (Te. ಪುಲ್ಲ, sour, acid; Te. ಪುಲ್ಲ, T. ಪುಲ್ಲೈ, a pale, dun, yellowish, grizzled colour). — ಪುಲ್ಲಮ್ಪುರಚಿ. -ಂ-ಪುರಚಿ. = ಪುಳ್ಳಮ್ಪುರಚಿ, q. v. (Si. 157).

ಪುಲ್ಲ pulla. = ಫುಲ್ಲ q. v. blown as a flower (Sk.). — ಪುಲ್ಲನಡಕಾಱ. -ನಡಕಾಱ. = ಪುಲ್ಲನಡಿಗ. (ಅರಲ್ವಡಿಗ Kk. 35; Śm. 67). — ಪುಲ್ಲವಡಿಗ. -ವಡಿಗ. (Śmd. 234). a man who grows and sells flowers (ಪೂವಡಿಗ Ct. I, 93; II, 97).

ಪುಲ್ಲಕ pullaka. = ನೀಲಂಗು, q. v. an insect (*cf.* ಪುಲಕ No. 2).

ಪುಲ್ಲನಾಭ pulla-nābha. Viṣṇu (Bp. 54, 34).

ಪುಲ್ಲಶರ pulla-śara. Kāma (Abh. P. 8, 14; Rśv. 1, 135 va.).

ಪುಲ್ಲಿಗೆ pullige. Tbh. of ಪೋಲಿಕೆ. a flat cake made of barley or wheat. (Bh. 1, 15, 7).

ಪುಲ್ಲಿಂಗ pul-linga. the masculine gender; a term of that gender (Śmd. 108. 112. 119. 128. 138. 147. 181. 185; Kāvy. I, 2, 20-22. 31. 32. 71-73 *b*).

ಪುಲ್ಲು pullu. = ಪುಲ್, etc. grass, etc. (Bp. 60, 23).

ಪುಲ್ಲೆ pulle. = ಹುಲ್ಲೆ. a deer, an antelope (ಚಿಗರೆ G.). [ಅಪ್ಪುಂ ತುಡೆ ನಡುವಿರ್ದೊನ್ದು ಪುಲ್ಲೆಯಿರ್ಪನ್ತಿರ್ದಳ್ Pb. 3, 51]. ಈ ಪುಲ್ಲೆ ಬನ್ದುವು (Śmd. 169). see Rśv. 5, 122; 13, 90; 30, 104 va.; J. 15, 19; 28, 37. 44. — ಪುಲ್ಲೆವಱ. -ಮಱ. a young antelope (Rśv. 5, 71).

ಪುಲ್ಲೆಗ pullega. a talkative or foul-mouthed man (ಸೂರೆಹುಗಾಱ Ct. I, 59; Te. ಪುಲುಗು, T., M. ಪುಳ್, a bird; see ಪಲುಮ್ಬು).

ಪುವ್ವು puvvu. = ಪೂ 2, ಪೂವು, ಹುವ್ವು, ಹೂ 2, ಹೂವು. a flower, a blossom (Te. ಪುವು, ಪುವ್ವು; *cf.* ಪುಷ್ಪ; see ಪೊಲೆ). 2, a disease of the eye: albugo (My. as ಹೂ; Te.; *cf.* ಪುಷ್ಪ No. 2). see ಗಱುವುವ್ವು.

ಪುಷಿತ puṣita. = ಪುಷ್ಟ. nourished (ರಕ್ಷಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ G.).

ಪುಷ್ಕರ puṣkara. (= ಒಕ್ಕರೆ). *a lotus* (ಸರಸಿಜ, ತಾವರೆ Nn. 27; ಬಿಸಜ Mr. 496). 2, *a species of costus, Costus speciosus or arabicus.* 3, *the tip or extremity of an elephant's trunk* (ವಾರಣಹಸ್ತದ ಅಗ್ರ, ಆನೆಯ ಸುಣ್ಡಿಲ ತುದಿ 27; ಗಜಹಸ್ತದ ಅಗ್ರ 496). 4, the skin of a drum or place where any musical instrument is struck (ವಾದ್ಯಮುಖ 27; ವಾದ್ಯತುಣ್ಡ 496). 5, the mouth of a vessel (ಭಾಣ್ಡಮುಖ 27; ಘಟತುಣ್ಡ 496). 6, *the Indian crane, Ardea sibirica* (ಸಾರಸ, ಪೆಣ್ಡುಲಕ್ಷಣ Mr. 172). 7, *the blade of a sword;* a sword (ತರವಾರಿ, ಖಡ್ಗ 27; ಅಸಿ 496). 8, *the sky, the atmosphere* (ಗಗನ, ಆಕಾಶ 27; ಗಗನ 496). 9, *water* (ಶಮ್ಬರ, ನೀರ್ 27; ಕುಶ 496). 10, *a celebrated place of pilgrimage* in the province of Ajmere (ಉತ್ತಮತೀರ್ಥ 27; ಸುತೀರ್ಥ 496). 11, the face or mouth of a snake (ಅಹಿತುಣ್ಡ, ಹಾವಿನ ಮುಖ 27). 12, a (good) quality (? ಗುಣ 27; *cf.* ಪುಷ್ಕಳ). 13, a kind of vicchitticitra (Kāvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). 14, N. of a dvīpa or great division of the universe. 15, a remedy; any drug or medicament (ಭೇಷಜ, ವೈದ್ಯ 27; ಔಷಧ 496). 16, N. of a prince, the brother of Nala-

ಪುಷ್ಕರಮೂಲ puṣkara-mūla. = ಪುಷ್ಕರ No. 2. a garden plant, Costus speciosus Sm. (St. & Pl.).

ಪುಷ್ಕರಾಹ್ವ puṣkara-āhva. *the Indian crane, Ardea sibirica.*

ಪುಷ್ಕರಿ puṣkari. an elephant. (R.).

ಪುಷ್ಕರಿಣಿ puṣkariṇi. = ಒಕ್ಕರಣೆ, ಹೊಕ್ಕರಣೆ. *a lotus-pool; an artificial tank, a square or large tank.* 2, a female elephant.

ಪುಷ್ಕಲ puṣkala. *much, many, abundant;* splendid, magnificent; *eminent, excellent, best.*

ಪುಷ್ಟ puṣṭa. = ಪುಟ್ಟ. *nourished, cherished, fed, well-fed;* thriving, strong; *abounding, abundant, much;* rich, well-supplied; eminent.

ಪುಷ್ಟಿ puṣṭi. (= ಪುಸ್ಟಿ). a well-nourished condition, fatness, plumpness. 2, growth, increase, advance, thriving; comfort, wealth, means, property. 3, strength, power (My.). 4, cherishing, nourishing, nourishment, maintenance, support. 5, propping, backing, aid (Mhr.). ಪುಷ್ಟಿಯಾದವ ತುಷ್ಟಿಯಿದ್ದಾನು (Prv.). see ವಾಕ್-.

ಪುಷ್ಟಿಕರ puṣṭi-kara. nourishing, causing to thrive or grow. (My.).

ಪುಷ್ಟಿಕಾರಕ puṣṭi-kāraka. = ಪುಷ್ಟಿಕರ. (My.; B. 4, 41).

ಪುಷ್ಟಿಕಾರಿ puṣṭi-kāri. = ಪುಷ್ಟಿಕರ. (My.; Si. 143).

ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸು puṣṭī-karisu. to cause to thrive, to nourish, to strengthen, to establish firmly, etc. (My.).

ಪುಷ್ಪ puṣpa. = ಪುಪ್ಪ, ಪುಜ್ಪ. *a flower, a blossom* (see ಪೂ, ಅರಲ್, ಅಲರ್, ಮರಲ್, ಮಲರ್). 2, a disease of the eyes, albugo. 3, *the menstrual flux.* ಪುರಾಣಾ ಹೇಳುವರೆ ಪುಷ್ಪ ಬಿದ್ದಾವೇ? (Prv.).

ಪುಷ್ಪಕ puṣpaka. = ಪುಜ್ಪಕ. a flower (ಕುಸುಮ, ಪುಷ್ಪ Nn. 123). 2, albugo (ಅಕ್ಷಿರೋಗ, ಕಣ್ಣಿನ ರೋಗಭೇದ 123; ನಯನ ರೋಗ Mr. 527). 3, calx of brass, green vitriol; brass (ರೀತಿಕೆ, ಹಿತ್ತಾಳೆ 123; ಹಿತ್ತಾಳೆ 527). 4, a gem, a pearl (ಮಣಿ, ರತ್ನ 123; ರತ್ನ 527). 5, heat of the sun (ಆತಪ, ಬಿಸಿಲು 123). 6, a frying-pan (ಅಪ್ಪರೀಷ, ಅಡು ಬಾಣಲೆ 123). 7, a woman recently delivered (ಸೂತಕಿ, ಸೂತಕ ವಾದ ಸ್ತ್ರೀ 123; ಬಾಣತಿ 527). 8, a bracelet (ಕಂಕಣ, ಕೈಯ್ಯ ಕಂಕಣ 123; ಕಂಕಣ 527). 9, *the self-moving aerial car of Kubēra;* a self-moving car (ವಿಮಾನ 123; ವಿಮಾನ 527; ದೇವರಥ, ಸುರರ ರಥ Mr. 285). 10, Kubēra (ಧನದ, ಕುಬೇರ 123; ಕುಬೇರ 527).

ಪುಷ್ಪಕದಮ್ಬ puṣpa-kadamba. = ಪುಜ್ಪಕದಮ್ಬ. a multitude of flowers.

ಪುಷ್ಪಕುಟ್ಮಲ puṣpa-kuṭmala. the opening bud of a flower. see ನನೆ.

ಪುಷ್ಪಕೇತನ puṣpa-kētana. Kāma. (My.).

ಪುಷ್ಪಕೇತು puṣpa-kētu. *calx of brass.* 2, Kāma.

ಪುಷ್ಪಗಿರಿ puṣpa-giri. N. of a mountain (Bp. 54, 64).

ಪುಷ್ಪಚಾಪ puṣpa-cāpa. = ಪುಜ್ಪಚಾಪ. a bow of flowers. 2, Kāma (Grj. 8, 25).

ಪುಷ್ಪದತ್ತ puṣpa-datta. N. (Bp. 9, 35).

ಪುಷ್ಪದನ್ತ puṣpa-danta. = ಪುಜ್ಪದನ್ತ. *the elephant of the north-west quarter.* 2, N. of several persons. ಪುಷ್ಪದನ್ತೌ (ಪುಷ್ಪದನ್ತಗಳು as dual), *sun and moon.* see Śś. s. ಸುರವೇಣ್.

ಪುಷ್ಪಧನು puṣpa-dhanu. having a bow of flowers: *Kāma.*

ಪುಷ್ಪಧನ್ವ puṣpa-dhanva. = ಪುಜ್ಪಧನ್ವ. *Kāma.*

ಪುಷ್ಪಧಾರಣ puṣpa-dhāraṇa. holding, putting on, bearing or wearing flowers. 2, Kriṣṇa. see ಸೂಡು.

ಪುಷ್ಪಪತ್ರ puṣpa-patra. = ಪುಜ್ಪಪತ್ರ. *a kind of arrow.*

ಪುಷ್ಪಪತ್ರಿಕೆ puṣpa-patrike. a puppet or figure made of flowers (Rśv. 8, 7).

ಪುಷ್ಪಫಲ puṣpa-phala. *the elephant or wood-apple tree, Feronia elephantum* Corr.

ಪುಷ್ಪಮಂಜರಿ puṣpa-mañjari. a cluster of blossoms (Rśv. 8, 7).

ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆ puṣpa-mālike. = ಪುಜ್ಪಮಾಲಿಕೆ. a garland of flowers (ಪ್ರಾಲಮ್ಬ Si. 230).

ಪುಷ್ಪಮಾಲೆ puṣpa-māle. = ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆ. (My.).

ಪುಷ್ಪಮಾಸ puṣpa-māsa. flower-month: the spring. (My.).

ಪುಷ್ಪರಥ puṣpa-ratha. = ಪುಜ್ಪರಥ. flower-chariot: *a pleasure-van* (ಮೇಳದ ರಥ Mr. 285).

ಪುಷ್ಪರಸ puṣpa-rasa. = ಪುಜ್ಪರಸ. flower-juice: *the nectar or honey of flowers.*

ಪುಷ್ಪರಾಗ puṣpa-rāga. = ಪುಷ್ಯರಾಗ. a topaz (Sk.).

ಪುಷ್ಪಲಕ puṣpalaka. *a post, a pin, a stake, a peg, a wedge* (Hlā. MS. and one MS. of Mr. read ಪುಲಕ).

ಪುಷ್ಪಲಾವ puṣpa-lāva. a flower-gatherer, a flower-seller. (R.).

ಪುಷ್ಪಲಿಹ್ puṣpa-lih. = ಪುಜ್ಪಲಿಹ್. *the bhramara or large black bee.*

ಪುಷ್ಪವತ್ puṣpa-vat. -ವನ್ತ್. having flowers, decorated with flowers, flowery. ಪುಷ್ಪವನ್ತೌ (dual), *sun and moon.* ಅರ್ಕೇನ್ದುಗಳ್ ಕೂಡಿರಲು ಪುಷ್ಪವನ್ತರೆನಿಸಿಕುರ್ (Mr. 72).

ಪುಷ್ಪವತಿ puṣpa-vati. = ಪುಜ್ಪವತಿ. *a menstruous woman* (ಕಡುರುತುವಿನವಳು Mr. 302). ಪುಷ್ಪವತಿಯಾದವಳ್ (ತುಂಬುಮಿಣ್ಣೆ Kk. 27).

ಪುಷ್ಪವನ್ತ puṣpa-vanta. Tbh. of ಪುಷ್ಪವತ್, q. v.

ಪುಷ್ಪವಾಟಿ puṣpa-vāṭi. = ಪುಜ್ಪವಾಟಿ. *a flower garden.*

ಪುಷ್ಪವಾಟಿಕ puṣpa-vāṭika. = ಪುಷ್ಪವಾಟಿಕೆ. (Bp. 19, 70).

ಪುಷ್ಪವಾಟಿಕೆ puṣpa-vāṭike. = ಪುಷ್ಪವಾಟಿ. (Bp. 57, 48; My.).

ಪುಷ್ಪವಾಸನೆ puṣpa-vāsane. the fragrance or smell of flowers (My.).

ಪುಷ್ಪವಿಶಿಖ puṣpa-viśikha. Kāma (My.).

ಪುಷ್ಪವೃಕ್ಷ puṣpa-vṛikṣa. a tree bearing blossoms; (ಅತಿಮುಕ್ತ, etc., ಕಾಡಿರುವನ್ನಿಗೆ Si. 139).

ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ puṣpa-vṛiṣṭi. a shower of flowers. (My.).

ಪುಷ್ಪಶರ puṣpa-śara. Kāma (Grj. 8, 8).

ಪುಷ್ಪಸಂಕೋಚನ puṣpa-saṅkōcana. the closing or shutting of flowers. see ಮುಗಿ.

ಪುಷ್ಪಸಮಯ puṣpa-samaya. flower-season: *the spring.*

ಪುಷ್ಪಸಮ್ಭವ puṣpa-sambhava. birth or production of flowers. see ಪೂ.

ಪುಷ್ಪಸಾಯಕ puṣpa-sāyaka. = ಪುಜ್ಪಸಾಯಕ. Kāma (Śśv. 4, 128).

ಪುಷ್ಪಸ್ತಬಕ puṣpa-stabaka. Kāma (Grj. 7, 10).

ಪುಷ್ಪಹೀನೆ puṣpa-hīne. ಪುಜ್ಪಹೀನೆ. *a woman with whom menstruation has ceased, one past child-bearing.*

ಪುಷ್ಪಾಂಜನ puṣpa-añjana. *calx of brass* employed as a collyrium.

ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿ puṣpa-añjali. = ಪುಜ್ಪಾಂಜಲಿ, ಪುಷ್ಪಾಂಜುಲಿ. (J. 3, 27; 25, 12; Śśv. 1, 79 va.).

ಪುಷ್ಪಾಂಜುಲಿ puṣpa-añjuli. an añjuli full of flowers, for presenting (Bp. 32, 30; 60, 51).

ಪುಷ್ಪಾಪಚಯ puṣpa-apacaya. = ಪುಜ್ಪಾಪಚಯ. gathering or collecting of flowers (Grj. 5, 51).

ಪುಷ್ಪಾಯುಧ puṣpa-āyudha. Kāma (Mr. 32).

ಪುಷ್ಪಾಯುಧವೈರಿ puṣpāyudha-vairi. Śiva (Rśv. 14, 43).

ಪುಷ್ಪಾಸವ puṣpa-āsava. decoction of flowers; honey. (My.).

ಪುಷ್ಪಾಸ್ತ್ರ puṣpa-astra. Kāma. (My.).

ಪುಷ್ಪಿಣಿ puṣpiṇi. flowering, etc. (fem.); a woman during menstruation. (J. 3, 23).

ಪುಷ್ಪಿತ puṣpita. = ಪುಷ್ಪಿತ. flowered, in flower or blossom, bearing flowers, blooming. (J. 8, 16).

ಪುಷ್ಪಿತೆ puṣpite. = ಪುಷ್ಪವತಿ. ಪುಷ್ಪಿತೆಯಾದ ಕಾನ್ತೆ (ತಱುಮಿಣ್ಡೆ Śs.).

ಪುಷ್ಪೇಷು puṣpa-iṣu. Kāma. (My.).

ಪುಷ್ಯ puṣya. blossom. 2, a topaz (ಶಿಲೆ, ಕಲ್ಲು Nn. 130). 3, *the* (sixth or) *eighth lunar mansion* (ತಾರಗೆ, ನಕ್ಷತ್ರಭೇದ 130; ಆದ್ರ್ರೆ, ಉಬ್ಧಕ Mr. 39). 4, the month pauṣa (December-January, ಮಾಸಭೇದ 130). 5, honour, worship (ಅರ್ಚನ, ಅರ್ಚಿಸುವುದು 130). 6, price (ಬೆಲೆ 130). 7, a dot or cypher (? ಶೂನ್ಯ 130).

ಪುಷ್ಯಮಾಸ puṣya-māsa. = ಪುಷ್ಯ No. 4. ಪುಷ್ಯಮಾಸವಾದರೆ ನಸ್ಯ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳಬಾರದೇ? (Prv.).

ಪುಷ್ಯರಾಗ puṣya-rāga. = ಪುಷ್ಪರಾಗ. a topaz (ಪೀತಕಾನ್ತ Mr. 101; J. 17, 23; Śśv. 1, 70).

ಪುಸ್ pus. a sound in imitation of a slight breaking of wind, used also in the phrase ಪುಸ್ಸಾಗಿ ಹೋಯಿತು, nothing has become of it (My.). *cf.* ಪೂಸು 3. see Prv. s. ಹಳ್ಳಿ.

ಪುಸಕ್ಕನೆ pusakkane. = ಉಸಕ್ಕನೆ, ಪುಸುಕ್ಕನೆ. suddenly, all at once, quickly (My.).

ಪುಸಲಾಯಿಕೆ pusalāyike. cajoling, coaxing (My.; Mhr. ಫುಸಲಾವಣೀ).

ಪುಸಲಾಯಿಸು pusalāyisu. to cajole, to coax (My.; Br.; Mhr., H. ಫುಸಲಾವಿಣೇಂ).

ಪುಸಿ pusi. 1. = ಹುಸಿ 1. to become or prove untrue or false (J. 31, 36). 2, to lie (J. 4, 3; 12, 30; 13, 44; T ಪೊಯ್). [ಕೊನ್ದರಿನ್ದಿನ್ನಿೀಗಳ್ ಪುಸಿದೀ ಘಟೋದ್ಭವನಂ Pb. 12, 47]. ಪುಸಿದೊಡೆ ಬಿಟ್ಟಂ (Śmd. 298). ಪುಸಿಯುದುದು ಪರಾಂಗನೆಗಾಟಿಸದುದು ಕೊಲ್ಲದುದು ಮೋಹಮಿಲ್ಲದುದಱಿಂ ಪಸರಿಸುವುದು ವೈರಾಗ್ಯದ ದೆಸೆಗೆಸಗಿವು ಧರ್ಮವ್, ಅದಱ ತಡವಧರ್ಮಂ (Pampa's Ādipurāṇa 5, 79). [— ಪುಸಿವರ್. those that tell lies. ನೆಟ್ಟನೆ ಪೂಣ್ಬುದಂ ಪುಸಿವರಾಗಿರೆ ಮಾನಸರೆಮ್ಬುದನಿನ್ತೆ Kr. 1, 135]. 3, to bear no fruit, as flowers, not to attain perfection or ripeness, as fruits (My. as ಹುಸಿ).

ಪುಸಿ pusi. 2. = ಹುಸಿ 2. a falsehood, a lie; hypocrisy; vain, idle prattle; denial (ಅಪಾಹ್ನ, ಹುಸಿ Nn. 158; ವಾಯ Bhn. 5; ಗಱಿಪತ್ತ Ct. II, 46: ತೊದಳ್ Śmd. II; ತೊದಲ್, ನೂಳ್ Śm. 48; ಕಟ್ಟುಕ, ತೊದಲ್, ನೂಳ್, ಅನೃತ Kk. 60; T. ಪೊಯ್; M. ಪೊಯ್, ಪೊಯಿ; Te. ಉಳಕ್ಕಿ, ಪುಲುಗು, ಹುಳಕ್ಕಿ, ಹುಳಂಕಿ, ಹುಳಿಕ್ಕಿ; T. ಪುಳುಗು); [Tu. ಪೊಯ್ಪೆಡಿ, bluff]. [ಕುಸುಮಂಗಳೆಮ್ಬ ಮಾತದು ಪುಸಿ ದಹನಮಯಂಗಳಮ್ಬುಗಳ್ ಮನಸಿಜನಾ Kr. 3, 185; Pb. 10, 81; Ap. 14, 71; Vr. 20, 22]. uselessness, bearing no fruit (used of blossoms), not attaining perfection or ripeness (used of fruits, My. as ಹುಸಿ). ಪುಸಿಯ ಭೇದಂ (ತೊದಳ್ Kk. 88). see Abh. P. 6, 113; 15, 76; Bp. 1, 37; Bh. 1, 8, 28; J. 2, 5; 4, 4; 6, 34; 7, 26; 29, 23. 34. — ಪುಸಿನಣ್ಪು. untrue, insincere affection (Abh. P. 10, 192 va.). — ಪುಸಿನುಡಿ. a lie (Abh. P. 6, 113). — ಪುಸಿಮನ್ನಣೆ. false, insincere respect (Cpr. 8, 61). — ಪುಸಿ ಮುಳಿಸು. affected anger (Cpr. 8, 10; 8, 53 va.). — ಪುಸಿಲಜ್ಜೆ. insincere modesty (J. 5, 60). — ಪುಸಿವೇೞ್. -ಪೇೞ್. to utter a falsehood (J. 20, 57). [— ಪುಸಿವೋಗು. -ಪೋಗು. to take to falsehood. ಪೆಱವುಂ ಭಯಂಗಳಾಕುಲಿತೆಗಳಿಲ್ಲ ಧಾತ್ರಿ ಪುಸಿವೋಗದು Ap. 1, 52].

ಪುಸಿಗ pusiga. (Śmd. 233). = ಹುಸಿಗ. a liar, etc. (ನೂಳ Ct. I, 58; My.).

ಪುಸುಕ್ಕನೆ pusukkane. = ಪುಸಕ್ಕನೆ, etc. suddenly, etc.

***ಪುಸುಕ್ಕು pusukku.** useless, etc.

ಪುಸ್ತ pusta. *smearing, anointing, plastering* (*cf.* ಪೂಸು); writing, writ (see Nr. s. ಬರಹ). 2, *anything made of metal or wood or clay or glass* (ಮಣಿ ಗಾಸ ಮೊದಲಾದವಱಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ಪುತ್ತಳಿ Nr.).

ಪುಸ್ತಕ pustaka. = ಪಸ್ತಕ, ಪಸ್ತಗ, ಪುಸ್ತಕ, ಪೊಸ್ತುಕ, ಪೊಸ್ತಗ, ಪೊಸ್ತುಗ ಪೊತ್ತಗೆ, ಪೊತ್ತಿಗೆ, ಹೊತ್ತಗೆ, ಹೊತ್ತಿಗೆ. a book (ಶ್ರಿತಲೇಖೆ, ಬಿತ್ತಿ Mr. 359). ಪುಸ್ತಕ ಅಬದ್ಧವಾದರೆ ನಾಲಿಗೆ ಅಬದ್ಧವೇ? — ಪುಸ್ತಕವಿದ್ದರೆ ಅಕ್ಷರ ತಿಳಿಯದವನೇನು? (Prvs.).

ಪುಸ್ತಕರ್ಮ pusta-karma. *using a mixture of earth, lime, cowdung and water as a mortar, plastering.*

ಪುಸ್ತರ್ಕನ ಹುಲ್ಲು pustarkana-hullu. the grass Panicum brizoides Jacq. (Z).

ಪುಸ್ತಕವಲ್ಲಿ pustaka-valli. N. of a plant (see ಧ್ರುವಣಿ).

ಪುಸ್ತಿ pusti. Tbh. of ಪುಷ್ಟಿ. (= ಪುಷ್ಟಿ No. 5, My.; Mhr.). 2, a paper required from school-boys exhibiting their progress in writing (B. 1, 20; Mhr.). [3, a writing pad].

ಪುಸ್ತುಕ pustuka. Tbh. of ಪುಸ್ತಕ. (Rām. 5, 8, 69; My.; Te.).

ಪುಸ್ಸನೆ pussane. with the sound of ಪುಸ್, q. v. (My.).

ಪುಳ puḷa. Tbh. of ಸ್ಫುಟ. clear, etc. (Śmd. 31).

ಪುಳಕ್ puḷak. a sound produced in swallowing anything (S. Mhr.; *cf.* ಗುಳಕ್).

ಪುಳಕ puḷaka. = ಪುಲಕ. horripilation [Ap. 8, 29; ಸೋಂಕಿನಲಿ ಪುಳಕಂಗಳು ಹೊಱಹೊಮ್ಮಿದ್ದರೆ Bv. 378]; (ಮೆಯ್ನವಿರ್ ಮೂಡಿತು Ct. II, 76; Cpr. 2, 72).

ಪುಳಕಿಸು puḷakisu. = ಪುಲಕಿಸು, etc. to cause horripilation (Grj. 3, 75. 111; 4, 86; Bp. 47, 31; 48, 4).

ಪುಳಕೆ puḷake. = ಪುಳಕ. (ಪುಲಕ, ರೋಮಾಂಚನ Nn. 145).

***ಪುಳಿ puḷi. 1.** to get sour. ಪೋ ಪುಳಿತ ಕಳ್ಳಲ್ತು ಕರಂ ಕಯ್ತು ಬರ್ಪುದು Pb. 4, 88.

ಪುಳಿ puḷi. 2. = ಉಳಿ 8, ಪುಲ್ಲ, ಪುಳು, ಪುಳ್ಳ, ಹುಳಿ 2. acidity, sourness (Tu., T., M.; Te. ಪುಲಿ, ಪುಲುಸು). [ಪುಳಿಯೊಳಲೆದ ಪವಳದ ಬಟ್ಟನನ್ತೆ ಸೊಗಯಿಸುವ .... ಬಿಮ್ಬಾಧರಂ Pb. 2, 39 va.]. see ಇಮ್ಬುಳಿ. — ಪುಳಿಚಾಱು. a broth or sauce made of tamarind, salt, etc. (ತಿನ್ತಿಡೀಕ, ಚುಕ್ರ, ವೃಕ್ಷಾಮ್ಲ Nr.; My.; M. ಪುಳಿಇಞ್ಞಾಱು). — ಪುಳಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. to seize or try to find out acidity (J. 1, 7).

***ಪುಳಿಂಚು puḷiñcu.** ointment, application. ಮೃಗಮದದ ಪುಳಿಂಚುಗಳ್ ಪನಿತ್ತಿರಲ್ Pb. 8, 67. [Tu. ಪುರುಂಚು, to squeeze].

ಪುಳಿನ್ದ puḷinda. = ಪುಲಿನ್ದ. hunter (ಕುಱ, ಕಿರಾತ Nn. 20; Bp. 44, 3; J. 28, 44).

ಪುಳಿನ್ದಿ puḷindi. = ಪುಲಿನ್ದೆ. huntress. [ವನಚರನಾಗಿ ಶಮ್ಭು ಗಿರಿಜಾತೆಯನೋಱತು ಪುಳಿನ್ದಿ ಮಾಡಿ Pb. 8, 14]; (Śśv. 3, 9. 10).

ಪುಳಿನ್ದಿನಿ puḷindini. = ಪುಲಿನ್ದಿನಿ. a female of the pulinda tribe. (J. 10. 4).

ಪುಳಿನ್ದೆ puḷinde. = ಪುಳಿನ್ದಿನಿ. (J. 28, 42).

ಪುಳು puḷu. = ಪುಳಿ, etc. sourness, etc. — ಪುಳುಮ್ಬುಣಿಸೆ. -ವರ್-ಪುಣಿಸೆ. = ಪುಲ್ಲಮ್ಬುರಚಿ, ಪುಳ್ಳಮ್ಬುಣಿಸೆ, ಪುಳ್ಳಮ್ಬುಣಿಸೆ q. v., ಪುಳ್ಳಮ್ಬುರಚಿ, ಹುಳಿಹುಣಿಚೆ. a troublesome weed, the yellow wood-sorrel, Oxalis monadelpha Roxb. (O. corniculata Lin., ಲೋಣಿಕೆ, ಕ್ಷುಲ್ಲಕಾಮ್ಲ Mr. 141).

ಪುಳುಕಿಸು puḷukisu. = ಪುಲಕಿಸು, etc. to cause to horripilate. (Bp. 18, 29; 24, 21; 30, 11).

ಪುಳ್ಳ pulla. = ಪುಳಿ, etc. sourness. — ಪುಳ್ಳಮ್ಪುಣಿಸೆ. -ಮ್ -ಪುಣಿಸೆ. = ಪುಳ್ಳಮ್ಪುಣಿಸೆ. (St. & Pl.). — ಪುಳ್ಳಮ್ಪುಣಿಸೆ. -ಮ್-ಪುಣಿಸೆ. = ಪುಳುಮ್ಪುಣಿಸೆ, etc. the yellow wood sorrel (ಚಾಂಗೇರಿ, ಚುಕ್ರಿಕೆ, ಅಮ್ಲಪತ್ರ, etc. Nr.). — ಪುಳ್ಳಮ್ಪುರಚಿ. = ಪುಳ್ಳಮ್ಪುಣಿಸೆ. (St. & Pl.).

***ಪುಳ್ಳಿ pulli.** = ಪುಳ್ಳೆ. ಕಾಷ್ಠಕೂಟನೆಮ್ಬ ಬೆಸದವಂ ಪುಳ್ಳಿಯ ಪೊಜೀಸ್ಕಯಂ ಪೊತ್ತು ಪೊಟಲ್ಗೆವರ್ಪೊನಂ ಕಣ್ಡು Vr. 76, 23.

ಪುಳ್ಳೆ pulle. (fr. ಪುರಿ 1?). = ಪುರಲೆ, ಪುರ್ಲೆ, ಹುಳ್ಳಿ. a piece of very dry wood, fuel (My.; Te. ಪುಡಕೆ, ಪುಲ್ಲ; T. ಚುಳ್ಳಿ, ಚುಪ್ಪಿ, M. ಚುಳ್ಳಲ್, ಚುಳ್ಳಿ, dry spray, sprig, brush-wood, chip, fuel stick, probably from ಚುಡು = ಸುಡು; M. ಪೊಳುಕ್ಕ, splinters as from stones cut, wood-shavings). — ಪುಳ್ಳೆಮಾತು. a dry, senseless, useless word (My.).

ಪುೞ pula. 1. = ಪುೞು 1, (ಪೂಚಿ), ಹುೞ, ಹುೞುವು, ಹುೞು 1. a worm, an insect in general, a snake, etc. (ಪುಲ್ಲಕ, ಕ್ರಿಮಿ, ಕೀಟ, ನೀಲಂಗು Mr. 396, o. r. ಪುೞು; T., M. ಪುೞು; Te. ಪುರುಗು, Tu. ಪುರಿ).

ಪುೞ pula. 2. = ಪುಣುಗು, etc. civet. — ಪುೞಕಾಪು. = ಪುಲ-, ಪುೞು-. a mixture of civet, etc., which is smeared on idols, then removed, and sold at a high price (My.; T.).

ಪುೞಿ puli. = ಹುೞಿ. to be eaten or infected by worms, to get worm-eaten, to putrefy (V. 39, 18; T.; M. ಪುೞು, Tu. ಪುರ್ಕು; *cf.* ಪುರ್ಚು). [ಪೞಿದು ಬಯ್ದು ನುಡಿದ ಪಾಪದ ಫಲದಿನ್ದೀಟು ದಿವಸದಿನ್ದೊಳಗೌದುಮ್ಬರ ಕುಷ್ಠಮಾಗಿ ಪುೞಿತು ನಮೆದು ಸತ್ತು Vr. 10, 5].

ಪುೞಿಚಿಲ್ pulicil. rottenness, cariousness (V. 35, 55 va.).

ಪುೞಿಲ್ pulil. Tbh. of ಪುಲಿನ. sand (Śmd. 30; ಸಿಕತ Ct. II, 10; ಮಳಲ್ Kk. 13; ಮಣಲ್, ಮರಲ್, ಮಲರ್, ಸಿಕತ Śm. 36). [ಅಬಳಾಳಕ ಸಂಚಳ ತರಳಂ ಪುೞಿಲೊಳಗೆ ಸುೞಿವುದುಪವನ ಪವನಂ Ap. 6, 101]. ಕೋಡುವ ಪುೞಿಲ್ (Śmd. 201). see ತಣ್ಬುೞಿಲ್, ನುಣ್ಬುೞಿಲ್; Cpr. 7, 149.

ಪುೞು pulu. 1. (Śmd. 59). = ಪುೞ 1, etc. a worm, etc. (ಕೀಟ Śmd. I). [ಪುೞುವಲ್ಲದೆ ಮಾನಸನೇ ಮುರಾನ್ತಕಾ Pb. 5, 75]. see ಕೆಮ್ಪುೞು, ಗೊಣ್ಣೆವುೞು, ಮಿಂಚುಬುೞು, ಮಾನ್ಬುೞು; Cpr. 5, 64 va. — ಪುೞುವಚ್ಚೆ. -ಪಚ್ಚೆ. the insect-emerald, *i. e.* the emerald-coloured wings of the tumbi (Śsv. 3, 9). [— ಪುೞುವಾನಸ. -ಮಾನಸ. a human insect. ಚಾಗದೊಳ್ಪಿನಚ್ಚೊತ್ತದೆ ಮಾಣ್ದ ಪುೞುವಾನಸನೆಮ್ಬನಜಾಣ್ಡಮೆಮ್ಬುದೊನ್ದತ್ತಿಯ ಪಣ್ಣೊಳಿರ್ಪ ಪುೞುವಲ್ಲದೆ ಮಾನಸನೇ ಮುರಾನ್ತಕಾ Pb. 5, 75].

ಪುೞು pulu. 2. = ಪುೞ 2, etc. civet. — ಪುೞುಕಾಪು. = ಪುೞಕಾಪು. (My.).

ಪುೞುಕು puluku. = ಹುೞುಕು. that is eaten by vermin: a pock-mark (My. as ಹುೞುಕು). 2, the state of being worm-eaten or decayed (My. as ಹು-). 3, baseness. 4, an ulcer, a sore (ಊಣ Kk. 91); [jealousy].

ಪುೞ್ಗಿ pulgi. = ಪುಗ್ಗಿ, ಪೊಂಗಲು q. v., ಹುಗ್ಗಿ. rice (or other grain, as wheat, barley) boiled with any kind of pulse, salted, or sweetened with jaggory or sugar (ಉರ್ದು ಕಡಲೆ ತೊವರಿ ಗೋದುಮೆ ಹೆಸಱು ಮೊದಲಾದುವನಿಕ್ಕಿ ಅಟ್ಟ ಕೂೞ್ Śmd. I; Te. ಪುಲಗ; M. ಪುೞುಕ್ಕು; T. ಪುಳಗ, boiled rice; T. ಪುೞುಂಗು, M. ಪುೞುಙ್ಙು, to be boiling or preparing in water by means of boiling, to be stewed, steamed; Tu. ಪುಗುರ್, to be well boiled, as rice; see ಪುಗ್ಗು, ಪೊಂಗು 1).

ಪುೞ್ಗು pulgu. to burn (ದಹನಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; T. ಪೊೞುಕ್ಕು, to singe, scorch, sear; ಪೊೞುಂಗು, to be singed or scorched, as hair, skin, etc.; M. ಪೊಳುಗು, to burn, blister; *cf.* ಉರಿ 1). [ಪುೞ್ಗಿ ಸತ್ತುವು ಪಲವುಂ Pb. 5, 92].

ಪೂ pū. 1. = ಹೂ 1. flowers to be produced, to flower, to bloom (ಪುಷ್ಪಸಮ್ಭವ Śmd. Dh.; ಪೂವಾಗು Śm. 22; Te. ಪೂಚು, ಪೂಯು; T., M. ಪೂ). P. p. ಪೂತು (Śmd. 279. 287). [ಪೂತದಿಮುರ್ಕ್ತೆಯ ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿದ ಸೈಕತ ಭೂತಳಂಗಳೊಳೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬೀಡುವಿಡುತ್ತುಂ Ap. 4, 58; Pb. 1, 55]. ಪಱೆಯಿಂ ಕೊನೆವರೆಗಂ ಪೂತುವರೆ ಚಮ್ಪಕನಿಕರಂ (Cpr. 7, 53). see Cpr. 6, 37; Abh. P. 3, 132 va.; Rśv. 2, 38; 8, 122, J. 17, 4.

ಪೂ pū. 2. = ಪುಷ್ಪ, etc. a flower, a blossom; etc. (ಪುಷ್ಪ Śmd. Dh.; ಮಲರ್, ಅಲರ್, ಕುಸುಮ Śm. 23; Te., T., Tu., M.; M. also ಪೂವು). ಎಸಳ್ಗಳಿನ್ದು ಪೂವಿನವು (Śmd. 52). ಪೂವಿನ ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪನೊಡೆದು (66. 133). ಪೊಸ ಪೂವಿನ ಗೊಂಚಲನ್, ಅಕ್ಕ, ನಿನಗೆ ತನ್ದಪ್ಪೆಂ (73). ಮಧುರ ಮಧುವಿಲ್ಲದ ಪೂ (67). ಪೂವಂ ಮೂಸಿದಂ (156). ಪೂವಿನೊಳ್ ಕಮ್ಪು (163). ದೇವರಂ ಪೂವಿನ್ದರ್ಚಿಸಿದಂ (165). ಕೇದಗೆಯ ಪೂ (ಗಱುವುವ್ವು II) . ಪೂಗಳ ಬೆಳ್ಪು or ಪೂಗಳ ಬೆಳ್ಪುಗಳ್ (170). ಬಣ್ಣಮಾಗಿರ್ಪ ಪೂಗಳ್ (ವರ್ಣಪುಷ್ಪ, ಅಮಿಲಾತ Mr. 124). ಪೂಗಳಿನಿದು (ಮಕರನ್ದ 108). ಪುಷ್ಪಮೊನ್ದು ಬೞಲಲ್ ಭೃಂಗಕ್ಕೆ ಪೂವಿಲ್ಲವೇ? (Śś. 8). see Bp. 46, 6; J. 3, 25. 36; 11, 11. 37; 15, 20; 28, 2; Śsv. 4, 100 — ಪೂಗಣೆ. -ಕಣೆ. an arrow of flowers (especially of Kāma, Cpr. 6, 64; 8, 65; Abh. P. 4, 10; J. 6, 24). [ಅನ್ತು ತೊಟ್ಟ ಪೂದುಡುಗೆ ಮದನನ ತೊಟ್ಟ ಪೂಗಣೆಗೆಣೆಯಾಗಿರೆ Pb. 2, 16 va.]. — ಪೂಗಣೆಯ. -ಅ 3. = ಪೂಗಣೆಯವ. Kāma (Grj. 8, 47; Rśv. 10, 55). — ಪೂಗಣೆಯವ. -ಅವ. Kāma (Bp. 45, 3). — ಪೂಗಣ್ಣ. ಕಣ್ಣ -ಅ 3. the flower-eyed: Viṣṇu; one who has the albugo (Rśv. 1, 102). — ಪೂಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. the fragrance of flowers (C. Bp. 5, 5; J. 3, 8). — ಪೂಗಲ್. -ಕಲ್. a stone in the form of a lotus-flower on which a liṅga stands (Bp. 50, 75; 57, 43). — ಪೂಗಳಚು. -ಕಳಚು. flowers to fall off or drop (Abh. P. 11, 13). — ಪೂಗುಡಿ. (ಪೂ-ಕುಡಿ, or ಪೂ-ಗುಡಿ). flowers at the extremity or point; or a cluster of flowers. ಎನ್ನ ಬಿಲ್ಗೆ ಸಂಗತ ಶರಮ್ ಆದ ಪೂಗುಡಿಗಳ್ ಆವ ಮುರಕ್ಕೊಳವು? (Cpr. 7, 45). ತಳಿರ್ಗಳಿನೊರ್ಮೆ, ಪೂಗುಡಿಯಿನೊರ್ಮೆ ... (ಮಾಮರಂ) ಜನಕ್ಕೆ ಮನಃಪ್ರಮೋದಮಂ ಬಳಯಿಸಿ (7, 48). ಇಮ್ಮಾವಿನೆಳೆದಳಿರ ಪೊಳೆವ ಪೂಗುಡಿ (7, 92 va.). ಮೃದುತಳಕಾನ್ತಿಯಿಂ ಮಿಳಿರ್ವ ಪೂಗುಡಿ (7, 108). see Cpr. 2, 84; 3, 96; Abh. P. 12, 25; Śsv. 2, 44; Rśv. 2, 35; V. 4, 36. — ಪೂಗೆಣ್ಡ. -ಕೆಣ್ಡ. a flower as red or bright as a live coal (Rśv. 9, 50). — ಪೂಗೊಂಚಲ್. a bunch of flowers (ಗುಚ್ಛ, ಸ್ತಬಕ, etc. Mr. 107; Śsv. 3, 64; 4, 109). — ಪೂಗೊಯ್. -ಕೊಯ್. to cut or gather flowers (J. 8, 19; Rśv. 10, 55). — ಪೂಗೊಳ. -ಕೊಳ. a pond in which flowers, *i. e.* lotuses, grow [ಕೆಯ್ವೊಲನಂ ಬಳಸಿರ್ದ ಪೂತ ಪೂಗೊಳಂಗಳೆ Pb. 1, 53; Ap. 7, 52]; (Cpr. 3, 10; 7, 126. 128. 150; Abh. P. 1, 64; Rām. 2, 7, 3; Rśv. 2, 35). — ಪೂಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ಪೂಗಣೆ. (V. 4, 85; J. 12, 31; 15, 26; 20, 15). ಪೂಗೋಲ. = ಪೂಗಣೆಯ. (My.). [— ಪೂದನ್ದಲ್. -ತನ್ದಲ್. rain of flowers. ಪೆಣ್ದುಮ್ಬಿಗಳ್ ಮುತ್ತುತ್ತುಂ ಮುಸುಱುತ್ತುಂ ಬರೆ ಬನ್ದುದಿನ್ದ್ರವನದಿಂ ಪೂದನ್ದಲ್ Pb. 9, 96]. — ಪೂದಱು. -ತಱು. to pluck or gather

flowers (V. 7, 13). — ಪೂದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. a young shoot with flowers (Abh. P. 3, 114; J. 15, 17; 18, 13). — ಪೂದಿರಿ. -ತಿರಿ. to wander about in quest of flowers (Śśv. 3, 35 va.). [—ಪೂದುಡುಗೆ. -ತುಡುಗೆ. ornament of flowers. ಅನ್ತು ತೊಟ್ಟ ಪೂದುಡುಗೆ ಮದನನ ತೊಟ್ಟ ಪೂಗಣೆಗೆಣೆಯಾಗಿರೆ Pb. 2, 16 va.]. — ಪೂದುಱುಮ್ಬು. -ತುಱುಮ್ಬು. a bundle of hair in which flowers are inserted (Grj. 4, 21 va.). — ಪೂದೂಳಿ. = ಪೂದೂಳು. (Śśv. 2, 72). — ಪೂದೂಳು. the pollen of flowers (ಪರಾಗ Si. 409). — ಪೂದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. a cluster of flowers (J. 3, 28). — ಪೂದೊಡವ್ವು. -ತೊಡವ್ವು. a flower stalk (ಪ್ರಸವಬನ್ಧ, ವೃನ್ತ Mr. 107). see Śmd. s. ಪಿಳ್ಳು; Śśv. 3, 35 va. — ಪೂದೊಡವು. -ತೊಡವು. an ornament of flowers (Śśv. 2, 39). — ಪೂದೋಟ. -ತೋಟ. a flower garden (J. 20, 6). — ಪೂದೋಣ್ಟ. -ತೋಣ್ಟ. = ಪೂದೋಟ. (Grj. 2, 71 va.). — ಪೂದೋಱಿಸು. -ತೋಱಿಸು. to cause flowers to appear (J. 30, 5). — ಪೂಪುಣಮ್ಬು. = ಪೂಪುಣುಮ್ಬು, q. v. — ಪೂಪುಣುಮ್ಬು. (Śmd. 82). = ಪೂಗಣೆ. — ಪೂಪುಣುಮ್ಬು. -ಅ 3. Kāma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Śm. 7, o. r. ಪೂಪುಣಮ್ಬು). — ಪೂಮರ. a tree bearing blossoms [ತಳ್ತೆರಟ್ಟಿಡಿಯ ಪೂಮರದಿಂ Ap. 1, 61]; (Abh. P. 11, 13). ಇರ್ತಡಿಯ ಪೂಮರಂಗಳ ಪೊರ್ತಂ ಕಪಿಕುಲದೊಳಾದೊಡವೊಕ್ಕಲರಿಂ (Śmd. 222 Mdb.). — ಪೂಮಱೆ. a shower of flowers (Abh. P. 11, 13; 15, 6; 16, 83; Bp. 18, 78; 44, 72; Śśv. 5, 53; J. 21, 12. 36. 51). — ಪೂಮಾಲಿಕೆ. = ಪೂಮಾಲೆ. (Bp. 41, 10). — ಪೂಮಾಲೆ. a garland of flowers; [ಅನ್ತಾಕೆಯ ಮುದ್ದುವೆರಸಿದ ತೊದಲ್ನುಡಿಗಂ ಪೂಮಾಲೆವೆರಸಿದ ಬಿಱಲ್ಮುಡಿಗಂ Pb. 4, 17 va.; Ap. 4, 9]; (Cpr. 8, 99; Bp. 27, 31). ಪೂಮಾಲೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರೂಮಾಲೆ ಬೇಡವೋ? (Prv.). — ಪೂಮಾಲೆದುಱುಮ್ಬು. -ತುಱುಮ್ಬು. (Śmd. 387). a knot of hair with a garland of flowers. — ಪೂಮಿಡಿ. a very small fruit round which the flowers still stands (Cpr. 1, 101 va.). — ಪೂಱವಕೆ. a bodice with flower; it is forbidden to form the following compound (Śmd. 75); ಪೂಱವಕೆಯನ್ತರವೇಱನೆ? (*i. e.* ಪೂಱವಕೆಯನ್ ತರವೇಱನೆ?), as it might be read: ಪೂಱವ ಕೇಯನ್, ಅನ್ತರವೇಱನೆ?. — ಪೂವಲಿ. ornamental lines or figures drawn with flour, etc. on the ground, etc. [ಗನ್ಧಾಮ್ಬುವಿನ್ದಾದ ಪೂವಲಿಯಿಂ ಚೆಲ್ವೆಸೆದಿರ್ದ ಬೀದಿಗಳ್ Ap. 7, 112]; (ಕಡೆ, ರಂಗವಲಿ Śs.; see ಕಡೆ 2). ಸೌರಭದ ಪೂವಲಿಗಳಲಿ ಸಿಂಗಾರಿಸಿದ ಬೀದಿಗಳ್ (Prll. 3, 4). see Cpr. 4, 64; Abh. P. 4, 28. — ಪೂವಸೆ. -ಪಸೆ. a bed or seat made of flowers (Rśv. 1, 135 va.; 5, 105). — ಪೂವಱೆ. = ಪೂಮಱೆ. (Grj. 9, 120). — ಪೂವಾಗು. -ಆಗು. flowers to be produced, to blossom (see ಪೂ 1). — ಪೂವಾಸು. -ಪಾಸು. a bed of flowers (Śśv. 3, 35 va.). — ಪೂವುಗು. -ಪುಗು. to go into a flower or flowers (Rśv. 9, 60). — ಪೂವುಡಿ. -ಪುಡಿ. the pollen of flowers (V. 4, 34). — ಪೂವೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. the name of a flower (J. 31, 7). — ಪೂಸರ. a garland or chaplet of flowers (Bh. 8, 23, 45). ಮಣ್ಡೆಯೊಳು ಮುಡಿದ ಪೂಸರ (ನಿರ್ಯೂಹ Si. 466). — ಪೂಸರಲ್. = ಪೂಗಣೆ. (Rśv. 9, 51; 13, 87; J. 6, 17; 30, 37).

ಪೂಕು pūku. = ಪುಕ್ಕು 2. the female organ of generation. (Te.). — ಪೂಕುತಿತ್ತಿ. a pair of trowsers (My.).

ಪೂಗ pūga. *a heap, a multitude, an assembly.* 2, *the areca or betel-nut tree and its nut, Areca catechu* Lin. (ಅಡಕೆಯ ಮರ Nn. 66; ಅಡಕೆ 102). see ತುತ್ತಿ, and Nr. s. ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷ.

ಪೂಗಿ pūgi. = ಪೂಗ No. 2.

ಪೂಗೀಫಲ pūgī-phala. a betel-nut (Mhr.; My.). ನಾಗವಲ್ಲಿಯೆಲೆ ಯಾದರೂ ಪೂಗೀಫಲವಿಲ್ಲದೆ ಸಲ್ಲದು (Prv.).

ಪೂಚಿ pūci. = ಪುಚಿ 1, etc., ಬೂಚಿ No. 1. a worm, etc. (T., M.; My. occasionally).

ಪೂಜಕ pūjaka. honouring, worshipping, respecting; a worshipper (Bp. 10, 54; 54, 24; 60, 10; B. 4, 133).

ಪೂಜನ pūjana. reverencing, honouring; worshipping; worship, respect. (Bp. 53, 1; Śśv. 4, 133; My.). see ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ-, ಸಮ್-.

ಪೂಜನೀಯ pūjanīya. to be revered or honoured, entitled to homage; venerable; adorable. (My.).

ಪೂಜನೆ pūjane. = ಪೂಜನ. (Bp. 35, 11).

ಪೂಜಾಕಾಲ pūjā-kāla. the time for showing respect or for worship (My.); the time of giving presents (My.).

ಪೂಜಾಗಜ pūjā-gaja. a greatly respected royal elephant (ಪಟ್ಟವರ್ಧನ Śmd. II; Kk. 92; Śm. 38).

ಪೂಜಾಪರಿಕರ pūjā-parikara. the articles used at pūjā (Cpr. 2, 93 va.; My.).

ಪೂಜಾರಿ pūjāri. the officiating Brāhmaṇa or other person of a temple (ಕೂಲಿಗೆ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವವನು, ದೇವಾಜೀವ, etc. Si. 339; My.; Te., Tu., T.; Mhr. ಪುಜಾರೀ; Bp. 9, 35; 17, 1; 26, 17). ತಾ ಕಾಣದ ದೇವರು ಪೂಜಾರಿಗೆ ವರಾ ಕೊಟ್ಟೀತೇ? — ದೇವರು ಕೊಟ್ಟರೂ ಪೂಜಾರಿ ಕೊಡ. — ಹನುಮನ್ತರಾಯ ಹಗ್ಗ ತಿನ್ದರೆ ಪೂಜಾರಯ್ಯ ಶ್ಯಾವಿಗೆ ಬಯಸಿದನನ್ತೆ (Prvs.). see Prv. s. ಗಾಣಿಗ, ತುಣ್ಡು 2.

ಪೂಜಾವಚನ pūjā-vacana. a word or title of respect (ತತ್ರ ಭವತ್, etc. Hlā.). ಹೆಸರ ಕಡೆಯೊಳು ಪೂಜಾವಚನ (ಪಾದ, etc. Hlā.).

ಪೂಜಾವಾಜಿ pūjā-vāji. a greatly respected royal horse (Abh. P. 14, 128 va.).

ಪೂಜಿ pūji. = ಪೂಜೆ 2. a cipher. (My.).

ಪೂಜಿತ pūjita. *honoured, respected, reverenced, worshipped, adored.*

ಪೂಜಿಸು pūjisu. to honour, to revere, to worship, to adore; to receive with honour or hospitably (ಅರ್ಚನವಿಧಿ Śmd. Dh.; Cpr. 2, 88; Bp. 6, 29; 13, 19; 18, 12; 24, 23; 29, 29; 33, 6; 39, 6; 43, 39; 49, 22; 53, 51; 60, 8; Śśv. 4, 100; J. 5, 71). ಪೂಜಿಕೆ or ಪೂಜಿಕ್ಕೆ (Śmd. 270). ಅತಿಥಿ ಪ್ರಾಘುಣಕ ಬಿದ್ದಿನಂ; ಆತಿಥೇಯನ್ ಎನಲ್ ಅವರ ಪೂಜಿಸುವಂ (Mr. 238). ಇದಿರ ಪೂಜಿಸುವಂ (ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ 243). [2, to smear, etc. Tu.; *cf.* ಪೂಸು]. ತೋಳು ಪೂಜಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮೂಱನಾದ (Prv.).

ಪೂಜಿಸುವಿಕೆ pūjisuvike. honouring, etc. (ಪೂಜೆ, etc. Si. 246).

ಪೂಜೆ pūje. 1. ಪೂಜಾ. (= ಪೂಜ್ಯೆ). *honour, respect, reverence, veneration, homage to superiors, adoration or worship of the gods or idols.* ಪೂಜೆ ಪೂಜಿಸು (Bp. 43, 39). ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೂ ಹೂಜೆ ಸಜ್ಜು ಆಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪೂಜೆಗೆಯ್ಸು. to cause to show respect, etc. (J. 10, 29). — ಪೂಜೆವಡೆ. -ಪಡೆ. to be honoured, etc. (Kāvy. I, 5, 50; Bp. 54, 6). ಪೂಜೆವಡೆದಂ (ಗುರು, ಉಪಚಿತ Mr. 243). — see Prv. s. ಶಂಖ.

ಪೂಜೆ pūje. 2. = ಪೂಜಿ, ಪೂಜ್ಯ 2. a dot; the nasal sound; a cipher; a nought in calculation (Mhr. ಪೂಜ; My.; Te. ಪೂಜ್ಯ; T. ಪೂಚ್ಚಿಯ).

ಪೂಜೋಪಕರಣ pūjā-upakaraṇa. = ಪೂಜಾಪರಿಕರ. the articles used at pūja. (My.).

ಪೂಜ್ಯ pūjya. 1. *to be honoured, honourable, respectable, venerable, worshipful;* recommendable. 2, *a father-in-law.* ಕುದುರೆಯೊಳ್ ಬಿಳಿದಾಗಿರ್ಪ ಹಲ್ಲಾಗೆ ಪೂಜ್ಯಮದು (Mr. 277). ಧಾನ್ಯ ಧನವಾಗದೇ ಮಾನ್ಯ ಪೂಜ್ಯನಾಗನೇ? — ಉಚ್ಚಸ್ಥಾನವೇ ಪೂಜ್ಯ (Prvs.). feminine ಪೂಜ್ಯಳು (My.).

ಪೂಜ್ಯ pūjya. 2. = ಪೂಜೆ 2. (My.). see Prv. s. ಮಾಘಸ್ನಾನ.

ಪೂಜ್ಯತೆ pūjyate. honourableness, venerableness. (My.).

ಪೂಜ್ಯಪಾದ pūjya-pāda. N. of a Jaina svāmi (Śmd. 125; Cpr. 1, 20).

ಪೂಜ್ಯಪಾದತೆ pūjya-pādate. the state of being like Pūjyapāda svāmi (Cpr. 1, 31).

ಪೂಜ್ಯಾರ್ಥ pūjya-artha. the meaning of honourableness (My.).

ಪೂಜ್ಯೆ pūjye. a respectable woman (Sk.; My.). 2, Tbh. of ಪೂಜೆ 1. ಪೂಜ್ಯಾ ಮಾಡೋಣ (ಸಮ್ಭಾವನ Cb.).

ಪೂಟು pūṭu. 1. a bit, a small portion or sum, fractional quantities (My., H.). — ಪೂಟಿಜಿ. -ಅಜಿ. a summary petition (My.).

ಪೂಟು pūṭu. 2. foot (My.; B. 2, 23; 3, 99); also ಪೂಟ (B. 5, 239).

ಪೂಡಿಸು pūḍisu. = ಹೂಡಿಸು. to cause to join or put to (J. 29, 25); to cause to yoke (12, 4); to have conveyed to (29, 9), to have brought near (34, 7); etc.

ಪೂಡು pūḍu. 1. = ಊಡು 2, ಪೂಣ್ 1, ಹೂಡು. to join (v. t.), to unite; to put to, to tie to (J. 31, 26; 22, 24); to yoke; to put oxen, horses, etc. to carts, carriages, ploughs, etc. (Rśv. 6, 11 va.; J. 26, 26; 33, 34; My. as ಹೂಡು); to tie or fix carts, etc. to oxen, etc. (My. as ಹೂಡು); to put together, as stones for a fire-place (My. as ಹೂಡು; to fix, as an arrow (J. 4, 32; 12, 41. 46; 13, 15. 17; Śsv. 4, 19 va. & 24 va.); to make ready, to prepare (C. 47, 6); to arrange, to establish, as a play, a shop (My. as ಹೂಡು; T., M. ಪೂಟ್ಟು); [Tu. ಪೋಲ್, to unite in sexual union]; to bring about, to create [ಎರಡೆಮ್ಮೆ ಪೋಱುಯೊಳ್ ಪೂಡಿದ ಪನ್ನಿರ್ಕಣ್ಣುಗದಕ್ಕಿಯ ಕೂಱುಮಂ Pb. 3, 25 va.; Ap. 12, 74 va.]; (J. 30, 18); to shut, as a door (17, 21). 2, to begin [ಪಿಂಗಾಕ್ಷನಕ್ಷಕ್ರೀಡೆಯಂ ಶಕುನಿಯೊಳ್ ಸಮಕಟ್ಟಿ ಪೂಡಲ್ವೇಱ್ದು Pb. 6, 69 va.]; (v. i. J. 17, 58).

ಪೂಡು pūḍu. 2. established state (?). — ಪೂಡೂರು. -ಊರು. N. (Bp. 28, 3).

ಪೂಣ್ pūṇ. 1. = ಪೂಡು 1. P. p. ಪೂಣ್ದು. to fix, as an arrow [ಮೊನೆಯಮ್ಬುಗಳೊಳೆ ಪೂಣ್ದಪನನಿಬರುಮಂ ಕಿಱುದು ಬೇಗದಿಂ ಹರಿಗಂ Pb. 3, 52]; (J. 6, 17; 7, 49). 2, to begin (v. i., J. 12 sum.; 22, 47). (M. ಪೂಣು, to be yoked, put to; to embrace; to put on, as cloth, etc. = T. ಪೂಣ್; Te. ಪೂನು, to undertake, to begin, to engage in any enterprise; to bear a burden). [Tu. ಪೊಣಕ್ಕೆ, yoke; pair]. see ಪೊಣರ್ 1.

ಪೂಣ್ pūṇ. 2. to admit, to acknowledge, to assent, to consent; to promise; to vow; to challenge; to bring forward or introduce, etc. (ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ Śmd. Dh.). [ನೆಟ್ಟನೆ ಪೂಣ್ದುದಂ ಪುಸಿವರಾಗಿರೆ Kr. 1, 135; Pb. 1, 75; Ap. 1, 37; Vr. 15, 27]. ಬಗೆದನ್ತಾಗೆ ಸುರೇನ್ದ್ರರಿಂ ಕ್ರಮದೆ ಕಲ್ಯಾಣದ್ವಯಂ, ಜೈನದೀಕ್ಷೆಗೆ ಪೂಣ್ದು (132 Mdb.). ಏಕೆ ನಿರ್ವಹಣಕ್ಕೆ ಸಲ್ಗುಮೊ ಪೂಣ್ದೊಡಂ ಕೃತಿಬನ್ಧಮಂ? (177, o. r. ನಿರ್ವಾಹಣಕ್ಕೆ). ಪೂಣ್ಬಂ (275), ಪೂಣ್ದಂ (288). see Ch. v. 16; Cpr. 2, 35; Abh. P. 9, 64; 16, 35; Śsv. 2, 91 va. [Tu. ಪುಣೆ, to compete].

ಪೂಣ್ pūṇ. 3. admission, etc. (ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ Śs.). [—ಪೂಣ್ಗೂತುರ್. -ಕೂತುರ್. having loved the vow? ಮೆಯ್ವೆರ್ಚಿ ಪೆರ್ಚಿದುಮ್ಮಚ್ಚರದೊಳಚ್ಚರಿಯಾಗೆಚ್ಚೊಡೆ ಪೂಣ್ಗೂತುರ್ Pb. 12, 22 va.].

ಪೂಣಿಕೆ pūṇike. a vulgar form of ಪೂಣ್ಕೆ (Śmd. 248; Te. ಪೂನಿಕೆ, assumption, persistence).

ಪೂಣಿಗ pūṇiga. an archer (Cpr. 10, 68). [2, a stickler. ಪೂಣಿಗರೞಿಯದೆಯುಮೞಿದಪ್ಪೋಲವಗುಣದಾ ತಾಣಮದಿನಿಸೆಡೆವೊತ್ತೊಡೆ Kr. 1, 40; Pb. 1, 109].

ಪೂಣಿಪು pūṇipu. to intend, to aim at, to make one's aim (Cpr. 10, 103).

***ಪೂಣಿಸು pūṇisu.** to introduce, to practise, ಭೃತ್ಯಭಾವಮಂ ಪೂಣಿಸಿ ಸನ್ಮಾನದಾನಂಗಳೊಳ್ ಸನ್ತಸಮ್ಬಡಿಸಿ Ap. 13, 41 va.

ಪೂಣ್ಕೆ pūṇke. admission, etc.; (Śmd. 248). promise; vow [ನೂರ್ವರುಮಂ ಕೊಲ್ವೆನಿದೆನ್ದ ಪೂಣ್ಕೆ ನುಡಿದೆಂ ನಿಮ್ಮಾ ಸಭಾ ಮಧ್ಯದೊಳ್ Pb. 7, 5; Vr. 15, 28]; (Abh. P. 2, 36; 4, 105; 7, 34; 10, 52). — ಪೂಣ್ಕೆದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. a promise or vow to be deviated from (Abh. P. 7, 36). — ಪೂಣ್ಕೆವುಗು. -ಪುಗು. to enter upon a vow (Abh. P. 13, 44. 47).

ಪೂಣ್ಬು pūṇbu. = ಪುಣ್ಬು, q. v. an arrow.

ಪೂಣ್ಯ pūṇya. = ಹೂನ್ಯ. virtue, etc. see ಪೂಣ್ಯವನ್ತ s. ಹೂನ್ಯವನ್ತ.

ಪೂತ pūta. 1. *made clean or pure, purified, pure, clean.* 2, *threshed, winnowed.* see Nr. s. ತೂಱು 1.

ಪೂತ pūta. 2. putrid, fetid (*cf.* ಪುಱು). [Tu.].

ಪೂತನಾರಿ pūtanā-ari. the enemy of Pūtanā: Kriṣṇa. (My.)

ಪೂತನಿ pūtani. = ಪೂತನೆ No. 1. (J. 21, 3).

ಪೂತನೆ pūtane. ಪೂತನಾ. N. of a female demon which was sent by Kaṁsa to destroy the infant Kriṣṇa, and was killed by Kriṣṇa. 2, atrophy and wasting in a child. 3, *yellow myrobalan, Terminalia chebula or citrina.*

ಪೂತಿ pūti. 1. purity, purification.

ಪೂತಿ pūti. 2. stench, stink, fetor, putrefaction, pus. 2, the substance called civet. — ಪೂತಿವೆಕ್ಕು. -ಬೆಕ್ಕು. a civet-cat (Rśv. 5, 114; Śsv. 3, 34).

ಪೂತಿಕ pūtika. foul, stinking, putrid. 2, *a species of plant, grey bonduc, Guilandina bonduc* Lin. (see ತಪಸಿಗಿಡ).

ಪೂತಿಕರಜ pūti-karaja. *the plant Guilandina bonduc.*

ಪೂತಿಕಾಷ್ಠ pūti-kāṣṭha. *the pine Pinus deodora* Roxb. 2, *the pine Pinus longifolia.*

ಪೂತಿಗನ್ಧ pūti-gandha. *having an offensive smell, stinking;* a fetid odour, stench.

ಪೂತಿಗನ್ಧಿ pūti-gandhi. *ill-smelling.*

ಪೂತಿಫಲಿ pūti-phali. *a species of medicinal plant, serratula anthelminthica* Roxb.

ಪೂತು pūtu. 1. = ಹೂತು 1. P. p. of ಪೂ 1.

ಪೂತು pūtu. 2. P. p. of ಪೂನ್.

ಪೂತು pūtu. 3. bravo! well done! (ಕೊಣ್ಡಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 38; Bh. 8, 24, 56; T. ಪೋಱು, to praise). — ಪೂತುರೆ. -ಉರೆ. ಪೂತುರೇ. well done indeed! (ಕೊಣ್ಡಾಟ Ct. II, 103; Bp. 36, 55; J. 4, 38; 13, 6). — ಪೂತು ಮರ್ರುರೇ. = ಪೂತುರೆ. (Bh. 8, 24, 56).

ಪೂತ್ಕರಿಸು pūt-karisu. to blow, to puff, to sneeze, etc. (Rśv. 5, 73; 8, 109; Śsv. 1, 7; 2, 57).

ಪೂನ್ pūn. to attempt, to essay (see Te. s. ಪೂಣ್ 1, and *cf.* ಪೂಣ್ 2). P. p. ಪೂತು. see ಏರ್ಪೂನ್ s. ಏರ 2–.

ಪೂಪ pūpa. *a kind of cake, a cake* (ಅಪೂಪ, ಆಯಿತದ ಪಕ್ವಾನ್ನ Mr. 215).

ಪೂಪಲಿಕೆ pūpalike. *a cake.*

ಪೂಯ pūya. *pus, matter, discharge from a wound or sore.*

***ಪೂಯದ pūyada.** a hunter, an archer. ಭಸ್ಮದೆಣ್ಣೆಯ ಹೂಸಿ ಕೂಡಲಚನ್ನ ಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಬಸವ ಪೂಯದ ಬನ್ದು ಆರ್ೈದ ಲಿಂಗ ವನು Cv. 51.

ಪೂಯನ pūyana. = ಪೂಯ. (Sk.; R.).

ಪೂರ pūra. = ಪುರ 2, (ಪೂರಾ), ಹೂರ. filling, making full; satisfying; — filled, full, complete, whole (My.). 2, *a swelling of rivers; a large quantity of water, a piece of water;* a stream, flood (ಹೂರ Ct. II, 56; ಬನ್ದ ತೊಱೆ Mr. 415). 3, the cleansing or healing of ulcers or wounds. 4, a cake.

ಪೂರಕ pūraka. *filling, making full;* satisfying. 2, closing the right nostril and drawing up air through the left as a religious exercise (ನಾಸಿಕದಿ ಸೇದುವ ಅನಿಲಂ Mr. 53). 3, a cake. 4, the multiplier. 5, = ಪದಪೂರಕ. ಮತ್ತೆಮ್ಬ ಪೂರಕದ ಬೞ ಅನ್ವಯ ಮಾಗಿ ಬೞಂ (Śmd. 37).

ಪೂರಣ pūraṇa. = ಪೂರಣೆ. filling, making full; filling out, filling up; completing, accomplishing, supplying a deficiency; puffing or swelling up; fulfilling; completion (ಪಾವಕ, ಮುಕ್ತಾಯ Nn. 122); fulness, mass (J. 12, 44); filling with wind, blowing; drawing or bending a bow. 2, a cake. 3, an epithet of the ordinal numbers. see ಉಬ್ಬರಿಸು, ತಿಮ್ಬು, ತುಮ್ಬು. — ಪೂರಣಂಗೆಯ್. -o-. to fill (Śm. 91).

ಪೂರಣಿ pūraṇi. *the silk-cotton tree, Bombax heptaphyllum* (Bombax malabaricum Dec.).

ಪೂರಣೆ pūraṇe. completion, end (ಇತಿ, ಮುಕ್ತಾಯ, ಮುಕ್ತಮಾಡುದು Nn. 93; ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ, ಮುಕ್ತಾಯ, ಸಮ್ಪೂರ್ಣ 157).

ಪೂರತೆ pūrate = ಪೂರ್ತೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪೂರತೆ ತಾವೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು (B. 5, 125).

ಪೂರಯ pūraya. Tbh. of ಪೂರ್ಯ. to be filled, etc. see ಬಾಹು-.

ಪೂರಯಿಸು pūrayisu. = ಪೂರಯ್ಸು, ಪೂರವಿಸು, ಪೂರಿಸು. to fill; to fill up, to complete; to accomplish; to effect; to fulfil; to blow, to sound (v. t.); to draw or bend. 2, to be filled, to become abundant, to fill; to stream; to be completed, finished (Bh. 1, 10, 33), effected, or fulfilled; to be accomplished or produced; to make a noise, to sound; to be drawn or bent. ಪೂರಯಿಸಿದಂ (Śmd. 65). ದೇವತಾದ್ವಾರೋದ್ದೇಶದೊಳ್ ಎರ್ದು, ಶಂಖಮನೆ, ಭು ಭೂ ಭೋ ಎನ್ದು, ಪೂರಯಿಸಿದಂ (19). [ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವನೆ ಪೂರಯಿಸಿ ಭಾಗ್ಯವನ್ತರೆನಿಸಿ Cv. 858].

ಪೂರಯ್ಯ pūrayya. = ಪೂರಯ. see ಬಾಹು.

ಪೂರಯ್ಸು pūraysu. ಪೂರೈಸು. = ಪೂರಯಿಸು, etc. to fill, etc. (Bp. 59, 5; B. 4, 77; My.). ಪೂರಯ್ಸಿ ವೇದವೋದಿದಂ (ಅನೂಚಾನ Mr. 250). 2, (ಪೂರಿಸು Śmd. 367 Cm.; Bp. 47, 58; My.). ಪೂರಯ್ಸುವ ಶಂಖ (Śmd. 201; Rśv. 6, 11 va.). ಮಾತನ್ನು ಪೂರ ಯ್ಸು, ಮಾತು ಪೂರಯ್ಸಿತು (My.). see Grj. 10, 79 va.; V. 5, 22; J. 7, 34; 13, 61. 62; 15, 27; 25, 34.

ಪೂರವಿಸು pūravisu. = ಪೂರಯಿಸು, etc. to fill, etc. 2, to be filled, etc. (Bp. 35, 15; 43, 14; 44, 15).

ಪೂರಾ pūrā. (= ಪೂರ). fully, completely, wholly (My.; B. 4, 34. 52. 154).

ಪೂರಾಮ್ಬು pūra-ambu. the water of a stream (Cpr. 4, 48).

ಪೂರಾಯ pūrāya. (= ಪೂರ್ಯ). completeness; largeness. ಪೂರಾ ಯದೇಱನ ಕರಡಿ (Bh. 3, 13, 28). [ಬಲ್ಲಿದರೊಡನೆ ಬವರವಾದರೆ ಗೆಲ ಲುಣ್ಬು, ಸೋಲಲುಣ್ಬು ಕಳ್ಳನೊಡನೆ ಭಾಷೆ ಪೂರಾಯ ಆಯ್ತಾ? Bv. 150]. — ಪುರಾಯಗಾಯ. a large wound (Bp. 61, 31; J. 7, 45; 12, 28; 20, 31).

ಪೂರಾಯತ pūra-āyata. fully extended, very much lengthened (J. 21, 58).

ಪೂರಿ pūri. = ಪೂರ No. 4. a thin cake made of wheat-flour and baked in ghee or oil, a sort of pan-cake (My.; T., Te.).

ಪೂರಿಕೆ pūrike. = ಊರಿಗೆ, (ಪೂರಿ), ಪೂರಿಗೆ, ಹೂರಿಗೆ. a sort of unleavened cake fried with ghee or oil (Sk.).

ಪೂರಿಗು pūrigu. fulness, completeness, exuberance; severity, rigour, cruelty (ಕಠೋರ Bhn. 51).

ಪೂರಿಗೆ pūrige. Tbh. of ಪೂರಿಕೆ. [ಪೂರಿಗೆ ಯಿಡ್ಡಲಿಗೆ ಸೋದಿಗೆ... ಮೊದಲಾಗೊಡೆಯ ಪದಿನೆಣ್ಬು ತೆಱದ ಭಕ್ಷ್ಯರೂಪಂಗಳುಮಂ Vr. 78, 16; Ap. 5, 19]; (Śmd. 338 Mdb.; V. 14, 80; M.; T. ಪೂರಿಗೈ).

ಪೂರಿತ pūrita. *filled, full.* ಪೂರಿತೆನಲದು ಪೂರ್ಣಂ (Ct. I, 80).

ಪೂರಿಸು pūrisu. = ಪೂರಯಿಸು, etc. (ಪೂರ್ಣಂ ಮಾಡು Śmd. 298 Cm.). [ದೇವದತ್ತ ಶಂಖಮಂ ಪೂರಿಸಿ Pb. 10, 64 va.]. ಆಹಿಶಯ್ಯೆಯ ನೇಱದನ್, ಅಯ್ವಾಯ ಶಂಖಮಂ ಪೂರಿಸಿದಂ (224). 2, (ಆಗು Śmd. 367; ಪೂರಯ್ಸು Cm.). — see Cpr. 2, 92; 5, 17. 36; 6, 73; Bp. 5, 42; 18, 48; 37, 62.

ಪೂರುಷ pūruṣa. = ಪುರುಷ. *a man, mankind.* ಮಾಱ ಶಾಸ್ತ್ರ ಕ್ರಮ ದೊಳ್ ಅಭಿವಾದನಂಗೊಳ್ವ ಪೂರುಷರ್ (Mr. 250).

ಪೂಱ pūṟa. = ಪಿಱ, ಪುಕಳಿ, etc. the hind part, etc. see Śmd.'s ಪೂಱವಕೆ s. ಪೂ 2. [M. ಪೂಱ್, vagina]. (T. ಪುಱ, the back).

ಪೂರ್ಣ pūrṇa. = ಹೂರಣ 2, ಹೂರ್ಣ. *filled, full; full of.* 2, fulfilled, finished, ended, accomplished. 3, *complete, all, entire, perfect.* 4, drawn, bent, as a bow. 5, full-sounding, sonorous. 6, strong, powerful, able. 7, the filling or stuffing of cakes (My.; Te. ಪೂರಣ, ಪೂರ್ಣ). ಅನವರತಂ ಸಂಚರಿಸೆ ಪೂರ್ಣಮಕ್ಕುಂ (Mr. 53). ಪೂರ್ಣವಿದ್ದರೂ ಸ್ವರ್ಣದ ಬಯಕೆ ತೀರದು. — ಪೂರ್ಣವಿಲ್ಲ ದಿದ್ದರೆ ಹೂರ್ಣ ಮಾಡಬಾರದೇ? (Prvs.). 8, the vital air that moves continually (ಅನವರತಂ ಸಂಚರಿಸೆ Mr. 53).

ಪೂರ್ಣಕುಮ್ಭ pūrṇa-kumbha. a full cup or jar; *a vessel filled with water from a holy place* (see Si. 268).

ಪೂರ್ಣಗರ್ಭಿಣಿ pūrṇa-garbhiṇi. a woman ready to bring forth (My.).

ಪೂರ್ಣಚನ್ದ್ರ pūrṇa-candra. the full moon (Nn. 1. 3).

ಪೂರ್ಣತೆ pūrṇate. fulness; plenty. see ಸಮ್-.

ಪೂರ್ಣಪಾತ್ರ pūrṇa-pātra. a full vessel or cup. 2, a particular measure of capacity: 256 handfuls of rice, or as much as will satisfy one great eater. 3, a vessel full of rice presented at a sacrifice to the superintending and officiating priests. 4, a box or basket filled with clothes and ornaments scrambled for by guests and relations at a festival or distributed as presents. 5, a ghee-vessel used at a hōma (My.).

ಪೂರ್ಣಮಾಸಿ pūrṇa-māsi. *the day or night of full moon.*

ಪೂರ್ಣಮೆ pūrṇame. = ಪೂರ್ಣಿಮೆ, ಪುಣ್ಣಿಮೆ, etc. the full-moon day. (ಹುಣ್ಣಿವೆ Śm. 19; Sk., also ಪೂರ್ಣಮಿ).

ಪೂರ್ಣವಿರಾಮ pūrṇa-virāma. a full stop (B. 3, 5).

ಪೂರ್ಣಶಶಿ pūrṇa-śaśi. the full moon (Bp. 37, 54).

ಪೂರ್ಣಾ pūrṇā. N. of the fifth, tenth and fifteenth tithis (My.).

ಪೂರ್ಣಾಂಕ pūrṇa-aṅka. a full figure or number; an integer; a whole number.

ಪೂರ್ಣಾಹುತಿ pūrṇa-āhuti. an offering made with a full ladle (Sk.). 2, the last offering at a hōma (J. 31, 67; My.).

ಪೂರ್ಣಿಮಾಂತ pūrṇimā-anta. the end of the day of full moon.

ಪೂರ್ಣಿಮಾಂತಮಾಸ pūrṇimānta-māsa. a month that is reckoned from the end of the day of full moon to the first day of full moon (B. 5, 307. 308; My.; *cf.* ಅಮಾಂತಮಾಸ).

ಪೂರ್ಣಿಮೆ pūrṇime. = ಪೂರ್ಣಮೆ, etc. *the day or night of full moon.*

ಪೂರ್ಣೇಂದು pūrṇa-indu. the full moon. see ಸರ್ವ–; J. 28, 37.

ಪೂರ್ಣೇಂದುಮುಖಿ pūrṇēndu-mukhi. a woman with a full moon-like face (Bp. 42, 49; J. 6, 29).

ಪೂರ್ತ pūrta. = ಪೂರ್ತಿ. filled, full; complete. 2, fulfilling, fulfilment. 3, fulness, completion: (full, proper) compass or extent (ಈಗಿನ ಪೂರ್ತ ಸಾಕು;— ನನ್ನ ಪೂರ್ತಕ್ಕೆ ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ; — ಇದಱ ಪೂರ್ತ; etc., My.); satiety, satisfaction. 4, *an act of pious liberality*, as digging a well, planting a grove, etc.

ಪೂರ್ತಿ pūrti. fulness; satiety; perfection. see ದಿನ–, ಪ್ರ–; J. 5, 67.

ಪೂರ್ತೆ pūrte. = ಪೂರತೆ. Tbh. of ಪೂರ್ತ. used = ಪೂರ್ತ No. 3. ಅವನು ತನ್ನ ಪೂರ್ತೆ ತಿನ್ನಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು (B. 5, 96). ಒಬ್ಬನು ಪೇಟೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ, ತನ್ನೊಬ್ಬನ ಪೂರ್ತೆ ಅಡಿಗೇ ಸಾಮಾನ ತರುವ ವೇಳೆ (125). ನನ್ನ ಶರೀರಪೂರ್ತೆಯಾದ ಸ್ಥಲ (177). ಅಷ್ಟಱ ಪೂರ್ತೆ (201). ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಸಾಲದ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ತೀರಿಸುವ ಪೂರ್ತೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ (225). ಆ ಸಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪೂರ್ತೆ ಮಾತ್ರ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ (277). ಮನೆತನ ಮಾಡುವ ಪೂರ್ತೆ ಹಣಾ ಗಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಬರುತ್ತದೆ (290).

ಪೂರ್ದ್ವಾರ pūr-dvāra. *the gate of a city.*

ಪೂರ್ಯ pūrya. = ಪೂರಯಿ, ಪೂರಯ್ಯ, ಪೂರಾಯಿ. to be filled or satisfied (Sk.). 2, fulness, perfection, largeness (Bp. 7, 6; 22, 24). 3, filling.

ಪೂರ್ವ pūrva. being before or in front of, fore, first, foremost; previous to, earlier than. 2, *former, prior, anterior, preceding, antecedent*. 3, first in a series, initial. 4, *ancient*, customary. 5, *eastern, easterly*, 6, *an ancestor, a forefather*. 7, preceded by; accompanied by, attended with (Bp. 5, 17). 8, an ancient tradition; former or ancient times; former events; an ancient custom (ಪೂರ್ವ ಪದ್ಧತಿ, ಮಂಗಲ Nn. 154). 9, a kind of atiśaya (Kāvy. III, 3, B, 121. 135 seq.). ಅದಱ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷ (B. 4, 7). ಆ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎರಡು ಸಾವಿರದ ಮುನ್ನೂಱು ವರ್ಷಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಳಿದನು (218). ಪೂರ್ವದಲಿ (Rām. 3, 2, 13). ಪೂರ್ವ ತಿಳಿದವನು ಗರ್ವಿಯಾದಾನೇ? — ಪೂರ್ವ ಹೇೞಿದರೆ ಹಾರ್ವ ಓಡ್ಯಾನು (Prvs.). 10, = ಪೂರ್ಣ, full, all, entire.—ಪೂರ್ವಂ, *at first, formerly.* — ಪೂರ್ವಮಾಡು. -ಆಡು. to tell events or news of former days (Bp. 27, 40).

ಪೂರ್ವಕ pūrvaka. earlier, former, prior, previous, anterior, etc. 2, preceded by (Śmd. 197); accompanied by, connected with, with. see ಅನು–, ಕೃತಜ್ಞತಾ–, ಪ್ರಿಯ–, ಬುದ್ಧಿ–, ಮನಃ–, ವಿನಯ–, etc.; Bp. 51, 49; 57, 67. 3, an ancestor, a forefather.

ಪೂರ್ವಕರ್ಮ pūrva-karma. actions done in a former state of being (Bp. 51, 26).

ಪೂರ್ವಕಾಲ pūrva-kāla. earlier time, former times, past time.

ಪೂರ್ವಕಾಲಕ್ರಿಯೆ pūrvakāla-kriye. the past participle (Śmd. 86. 278), the preterite tense.

ಪೂರ್ವಕ್ರಿಯೆ pūrva-kriye. = ಪೂರ್ವಕರ್ಮ. 2, = ಪೂರ್ವಕಾಲಕ್ರಿಯೆ (Kāvy. I, 5, 34. 35).

ಪೂರ್ವಗಿರಿ pūrva-giri. = ಪೂರ್ವಪರ್ವತ. (C. Bp. 47, 48).

ಪೂರ್ವಜ pūrva-ja. born or produced before, former; elder; ancient. 2, *an elder brother*. 3, *an ancestor*.

ಪೂರ್ವಜನ್ಮ pūrva-janma. a former birth, former state of existence or life (Bp. 45, 10).

ಪೂರ್ವಣಿ pūrvaṇi. that belongs to a previous matter: continuation of a series (My.).

ಪೂರ್ವದಿಕ್ಪತಿ pūrva-dik-pati. the regent of the east quarter: *Indra*.

ಪೂರ್ವದಿಗ್ದೇವ pūrva-dik-dēva. Indra (Mr. 41).

ಪೂರ್ವದೇಶ pūrva-dēśa. an eastern country; the eastern part of India. (My.).

ಪೂರ್ವನೇತ್ರ pūrva-nētra. the root of the eye (ಅಕ್ಷಿಮೂಲ, ಮೊದಲುಗಣ್ Mr. 317).

ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ pūrva-pakṣa. the first half of a lunar month. 2, the first side or part of an argument, the prima facie argument or assertion, the proposition, thesis. (My.). 3, the complaint in law.

ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಸಿದ್ಧಾಂತ pūrvapakṣa-siddhānta. a demonstration that rests only on the proposition (My.).

ಪೂರ್ವಪದ್ಧತಿ pūrva-paddhati. an ancient custom (ಮಂಗಲ, ಪೂರ್ವ Nn. 154).

ಪೂರ್ವಪರ್ವತ pūrva-parvata. *the eastern mountain from behind which the sun is supposed to rise.*

ಪೂರ್ವಪೂರ್ವ pūrva-pūrva. the oldest or first of all (J. 15, 23).

ಪೂರ್ವಫಲ್ಗುನಿ pūrva-phalguni. the eleventh nakṣatra. (My.).

ಪೂರ್ವಭಾಷಿ pūrva-bhāṣi. condescending to speak first, polite, complaisant. (R.).

ಪೂರ್ವಮೀಮಾಂಸೆ pūrva-mīmāṁse. *a systematical inquiry into the first or ritual portion of the vēda*, founded by Jaimini (*cf.* ಉತ್ತರ–).

ಪೂರ್ವರಂಗ pūrva-raṅga. *the commencement or prelude of a drama* (ಮೊದಲ ನರ್ತನ Mr. 79).

ಪೂರ್ವರಾತ್ರಿ pūrva-rātri. -ರಾತ್ರೆ. the first part of the night, from dusk to midnight. (My.; B. 4, 25. 135).

ಪೂರ್ವಲಿಖಿತ pūrva-likhita. fate written on the forehead in a former birth (Bp. 48, 12).

ಪೂರ್ವವಯಸ್ಸು pūrva-vayassu. the first period or stage of life, youth (My.; B. 4, 113).

ಪೂರ್ವವಾಸರ pūrva-vāsara. yesterday (ಕಲ್ಯ, ನಿನ್ನೆ Nn. 105).

ಪೂರ್ವವಿದೇಹ pūrva-vidēha. the eastern part of Vidēha (Cpr. 1, 78 va.).

ಪೂರ್ವಸುರ pūrva-sura. a daitya (Mr. 9).

ಪೂರ್ವಳಿಹುಲ್ಲು pūrvaḷi-hullu. the grass Andropogon Iwarancusa Roxb. (St. & Pl.).

ಪೂರ್ವಾಚಲ pūrva-acala. = ಪೂರ್ವಪರ್ವತ. the eastern mountains. (ಮೂಡವೆಟ್ಟು Śs.; Grj. 4, 44; J. 2, 65).

ಪೂರ್ವಾನುಭವ pūrva-anubhava. that has been experienced in former days (Cpr. 8, 75 va.).

ಪೂರ್ವಾನುರಾಗ pūrva-anurāga. a kind of vipralambha in śṛiṅgārarasa (Kāvy. IV, 2, 26).

ಪೂರ್ವಾಪರ pūrva-apara. being before and behind: eastern and western. 2, antecedent and subsequent (J. 10, 22; My.). 3, connection. see Kāvy. II, 2, B, 13.

ಪೂರ್ವಾ ಭಾದ್ರಪದೆ pūrvā-bhādrapade. the twenty-fifth nakṣatra. (B. 5, 308; My.).

ಪೂರ್ವಾ ಭಾದ್ರೆ pūrvā-bhādre. = ಪೂರ್ವಾ ಭಾದ್ರಪದೆ. (My.; see ತ್ರಿಪಾದಿ).

ಪೂರ್ವಾಶಾಲತಿಕೆ pūrva-āśā-latike. the eastern region looked upon as a creeper (J. 9, 12).

ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮ pūrva-āśrama. any of the periods of religious life or āśramas which precede that of a sanyāsi (My.).

ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯ pūrva-āśraya. the former asylum, connection or caste (Bp. 55, 15).

ಪೂರ್ವಾಷಾಢೆ pūrva-āṣāḍhe. the (eighteenth or) twentieth nakṣatra (My. as ಪೂರ್ವಾಷಾಢ).

ಪೂರ್ವಾಸನ pūrva-āsana. the customary seat (Grj. 3, 112. 113).

ಪೂರ್ವಾಹ್ಣ pūrva-ahṇa. the earlier part of the day, fore-noon. (My.).

ಪೂರ್ವಿ pūrvi. N. of a tune (My.).

ಪೂರ್ವಿಕ pūrvika. previous, former; formerly or previously come, etc. 2, = ಪೂರ್ವಕ No. 3 (B. 4, 190; My.). ಪೂರ್ವಿಕರು ಹೇೞಿದ್ದೇ ಪುರಾಣ, ಊರ್ವಿಕರು ಹೇೞಿದ್ದೇ ಗಾದೆ (Prv.).

ಪೂರ್ವಿಗ pūrviga. Tbh. of ಪೂರ್ವಿಕ. see ಅಪೂರ್ವಿಗ.

ಪೂರ್ವೆ pūrve. = ಉಬ್ಬೆ, ಪುಬ್ಬೆ, ಹುಬ್ಬೆ. *the eastern quarter, the east.* 2, the eleventh nakṣatra (My., also the 18th, 20th and 25th).

ಪೂರ್ವೇತರ pūrva-itara. other than eastern: western (Rśv. 11, 19).

ಪೂರ್ವೇದ್ಯುಸ್ pūrvē-dyus. *on the day before, yesterday.*

ಪೂರ್ವೋಕ್ತ pūrva-ukta. said before, aforesaid, before-mentioned. (Si. 304).

ಪೂರ್ವೋತ್ತರ pūrva-uttara. north-eastern. 2, antecedent and subsequent (My.).

ಪೂಲ್ pūl. a flower (Mhr. ಫೂಲ). — ಪೂಲ್ಸಜ್ಜಿಗೆ. boiled sajjige the granules of which do not stick together (My.).

ಪೂಲ pūla. = ಪೂಲು. a bridge (Mhr., H.; B. 5, 299; ಆಲಿ, ಸೇತು G.).

ಪೂಲಿ pūli. a sort of pagoda worth 3½ rupees, a star pagoda (My.; Te., M.). see ಕಾಲ್ಪೂಲಿ. — ಪೂಲಿ ವರಹ. a certain old pagoda (R.; M.).

ಪೂಲು pūlu. = ಪೂಲ. (ಪಾಲಿ, ಸೇತುವೆ, ಸೇತು Cb.).

ಪೂವಡಿಗ pū-aḍiga. = ಹುವ್ವಾಡಿಗ, ಹೂವಡಿಗ, ಹೂವಾಡಿಗ. (Śmd. 239). a dealer in flowers, a florist (ಪುಲ್ಲವಡಿಗ Ct. I, 93; II, 97; ಪೂವಳ Kk. 34; Śm. 67; Bp. 9, 35; 16, 13; 24, 78; V. 6, 31). — ಪೂವಡಿಗವೆಣ್. -ಪೆಣ್. the wife of a florist, or a female florist (J. 6, 16).

ಪೂವಳ pū-vaḷa. = ಪೂವಡಿಗ. (Śm. 67; Kk. 34).

ಪೂವು pūvu. = ಪೂ 2, etc. see ನೀರ್ವೂವು. ಪೂವಿನ ಸನ್ತೆ (V. 4, 86).

ಪೂಷ pūṣa. *the sun.* 2, *a kind of mulberry, Morus indica.*

ಪೂಷಣ pūṣaṇa. the sun. (My.).

ಪೂಸು pūsu. 1. = ಹೂಸು 1. to smear, to daub; to smear over, to spread over, to apply; to besmear, to anoint; to plaster (ವಿಲೇಪನ Śmd. Dh.; Te. ಪೂಯು; Tu., T., M. ಪೂಜು; *cf.* ಊಡು 2). [ಆ ಸಕಳ ಸ್ತ್ರೀ ನಿವಹದ ಪೂಸಿದ ಮೃಗಮದದ ಮುಡಿಯ ಪೂವಿನ ರಜದಿಂ Pb. 5, 65; Cv. 533]. ಪೂಸಿದ ಭಸ್ಮಪರಾಗಂ (Śmd. 201). ಪರಿಮರ್ದಿಸುವುದು ಮತ್ತೂರ ರಸಮನ್, ಇಮ್ಮಾಗಿ ಪಿರಿದು ನೆಲದೊಳ್ ಲವಣಂ ಬೆರಸೊರಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಪೂಸುಗೆ; ಕರಗುಗುವರ್ ಏೞಿಪ್ಪೊರೆಯೆನಿಪ್ಪ ಕುರುವಂ ಬೇಗಂ (225). ತರ್ದುಗಳ್ ಅೞಗುಂ, ಬೆಱಟೆಯೊಳ್ ಉರ್ದಿ ನೆಲಾವರೆಯ ಬೇರನಾಮಲಕಮುಮಂ ಬರ್ದಿಲಿಮಿಂಚೆಯ ರಸದೊಳ್ ನಿರ್ದಯೆಯಿನ್ನೊರಸಿ ಪೂಸೆ, ದಿನಪಂಚಕದೊಳ್ (345). ಪೂಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ದಿಗ್ಧ, ಲಿಪ್ತ Nr.). ತೀವಿ ಪೂಸುವುದು (ಅಂಗರಾಗ, ಉದ್ವರ್ತ, ವಿಲೇಪನ Mr. 339). ನಂಜು ಪೂಸಿದ ಕೋಲು (ದಿಗ್ಧ, ಲಿಪ್ತಕ Si. 289). ಪೂಸುವದು ಮೊದಲಾದ ಕ್ರಿಯೆ (ಪುಸ್ತ 495). ಓದಿ, ಬೂದಿಯ ಪೂಸಿ, ತೇದು ಕಾವಿಯ ಹೊದೆದು ಹೋದಾತ ಯೋಗಿಯೆನ ಬೇಡ (Sp.). see Cpr. 5, 119; Grj. 4, 109; Bp. 3, 32; 10, 2; 32, 51; 43, 30. 78; 46, 61; 47, 7. 26. 31; 50, 48. — ಪೂಸಲ್. smearing, etc. ಪೂಸಲ ನಯ್ಯನಾರ್. N. (Bp. 27, 68).

ಪೂಸು pūsu. 2. the act of smearing, etc. (Bp. 27, 4); oil, etc. for smearing on the body. ಹಾಸುವಿಲ್ಲದ ನಿದ್ರೆ, ಪೂಸುವಿಲ್ಲದ ಮಿಾಯು, ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದನ ಗೆಳೆತನ ಮೋಟಕೆಯ್ ಬೀಸಿ ಕರೆದನ್ತೆ (Sp.).

ಪೂಸು pūsu. 3. = ಹೂಸು 2. to break wind, to fart (ಅಪಾನವಾಯು Śmd. Dh.; *cf.* ಪುಸ್).

ಪೂಸುವಿಕೆ pūsuvike. smearing, etc. (ಸಮಾಲಮ್ಭ, ವಿಲೇಪನ Si. 397).

ಪೂೞ್ pūḷ. = ಪೂೞು, ಹೂಣ್, ಹೂಣು, ಹೂೞ್, ಹೂೞು. to inwrap, to insert, to cover; to bury (ಆಚ್ಛಾದನ Śmd. Dh.; Te. ಪೂಡು; M. ಪೂೞು, to be buried; ಪೊನ್ದು, to sink in the ground; *cf.* ಪುದಿ 1, ಹುಗಿ). [ಆದರ್ಶಮಂ ಪೂೞ್ದು ಮಿಳ್ಮಿಳ ನೋಡುತ್ತು ಮುದಗ್ರ ಲೋಭವಶದಿಂ ತನ್ನುಣ್ಡುದಂ ತಪ್ಪುದೆನ್ದಳವಂ ಮಾಣಿಸಿ ಸತ್ತು Ap. 2, 15; ಮಸಿಯಿನ್ದಂ ಜಗಮೆಲ್ಲಮಂ ದಿತಿಸುತಂ ಮುಂ ಪೂೞ್ದನೋ Pb. 4, 49; Ap. 9, 14]. ದೂವೆಯೊಳ್ ತೞಲಂ ಪೂೞ್ದ ಕ್ರಿಯೆ (ಹೞ್ಗ Śmd. I, o. r. ಪೞ್ಗ). see Cpr. 5, 86 va.; 5, 112; Abh. P. 12, 34. 44; V. 5, 26.

ಪೂೞು pūḷu. = ಪೂೞ್. ಪೂೞುವರ್ (J. 22, 31).

ಪೃಕ್ಕೆ pṛikke. *the leguminous plant Trigonella corniculata* Lin.

ಪೃಕ್ತ pṛikta. mixed, mingled, combined, touched, etc. see ಸಮ್-.

ಪೃಕ್ತಿ pṛikti. *touch, contact.*

ಪೃಚ್ಛೆ pṛicche. asking, inquiring; *a question, an inquiry.*

ಪೃಚ್ಛ್ಯ pṛicchya. to be asked or inquired after.

ಪೃಚ್ಛ್ಯಾವಭಾಷ pṛicchya-avabhāṣa. speaking with the object of inquiring after (ಬೆಸಗೊಮ್ಬುದು Nn. 89).

ಪೃತನಾಷಾಹ್ pṛitanā-sāh. winning battles: *Indra.*

ಪೃತನೆ pṛitane. ಪೃತನಾ. a battle. 2, *an army.* 3, *a small army consisting of* 243 *elephants,* 243 *chariots,* 729 *horses, and* 1215 *foot.*

ಪೃಥಕ್ pṛithak. (Śmd. 99). *separately, singly, severally* (ಹಃ, ಬೇಱು ಮಾಡುವುದು Nn. 163; ವಿನಾ, etc., ಬೇಱು ನುಡಿವೆಡೆ Mr. 534); apart from, with exception of, except; *without.*

ಪೃಥಕ್ಕರಣ pṛithak-karaṇa. making separate, separating. see ಕೞಲ್ಚು, ಪಿಂಜು.

ಪೃಥಕ್ಚರಿತ್ರ pṛithak-caritra. going separately or alone. (Śmd. 99). 2, a separate story.

ಪೃಥಕ್ತ್ವ prithaktva. separateness, diversity, severalty; singleness, individuality. (My.).

ಪೃಥಕ್ಪರ್ಣಿ prithak-parṇi. *the plant Hemionitis cordifolia* Roxb.

ಪೃಥಗರ್ಥ prithak-artha. the meaning of "separately" (ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ Śmd. 392). 2, a separate, distinct meaning (Kāvy. III, 3, B, 159).

ಪೃಥಗಾತ್ಮತೆ prithak-ātmate. separateness, severalty; —*discrimination, judgment.*

ಪೃಥಗಾತ್ಮಿಕೆ prithak-ātmike. *individual existence, individuality.*

ಪೃಥಗ್ಜನ prithak-jana. a man of the lower classes or of low caste; *a man of low character or profession; an ignorant man.*

ಪೃಥಗ್ವಿಧ prithak-vidha. *of different kinds, multiform, various.*

ಪೃಥಾಕು prithāku. = ಪೃದಾಕು. a serpent (ಸರ್ಪ Mr. 399; My. Amara).

ಪೃಥಿವಿ prithivi. -ವೀ. the wide one: *the earth.* 2, land, ground, soil. 3, *earth regarded as one of the elements.*

ಪೃಥಿವಿಜೆ prithivi-je. Sītā (J. 18, 5).

ಪೃಥಿವಿಪತಿ prithivi-pati. a king (J. 7, 39).

ಪೃಥಿವಿಪಾಲ prithivi-pāla. = ಪೃಥಿವೀಪಾಲ. (My.).

ಪೃಥಿವೀಪಾಲ prithivī-pāla. a king. (My.).

ಪೃಥಿವೀಭೃತ್ prithivī-bhrit. a mountain. 2, a king. (A.).

ಪೃಥಿವೀಶ್ವರ prithivī-īśvara. a king (Cpr. 9, 6).

ಪೃಥು prithu. (also ಪ್ರಥು). *broad, wide, expansive, spacious; large, great* (ದೊಡ್ಡಿತು Nn. 32); numerous; various; important. 2, N. of several persons (J. 18, 54). 3, *a small pungent seed, Nigella indica* Roxb. 4, *a drug composed of a leaf resembling that of asafoetida.*

ಪೃಥುಕ prithuka. *rice scalded with hot water and then dried over a fire and flattened in a mortar* (ಅವಲಕ್ಕಿ Mr. 375). 2, *the young of any animal;* a child, a boy.

ಪೃಥುನಿ prithuni. a body of forces: three vāhinis (Mr. 291, one MS. ಪ್ರಥುನಿ).

ಪೃಥುಮಾಲಿ prithu-māli. N. of a daitya (G. 132).

ಪೃಥುರೋಮ prithu-rōma. *a fish.*

ಪೃಥುಲ prithula. *broad, large, great.*

ಪೃಥುವಿ prithuvi. Tbh. of ಪೃಥ್ವಿ. the earth. (ಪೃಥ್ವಿ, ಭೂಮಿ, etc. Mr. 91).

ಪೃಥುವೀಜಾತ prithuvī-jāta. a tree (ಪಾರ್ಥಿವ, ವೃಕ್ಷ, ಮರ Nn. 32).

ಪೃಥುಸ್ಥಾನ prithu-sthāna. a town (ನಗರಿ, etc., ಪಟ್ಟಣ Mr. 190).

ಪೃಥೆ prithe. Kuntī, one of the two wives of Pāṇḍu (Śmd. 263; J. 13, 21; 33, 3).

ಪೃಥ್ವಿ prithvi. = ಪೃಥುವಿ, ಪೊಡವಿ. the wide one: *the earth;* land, ground, soil; a country. 2, earth as an element. 3, = ಪೃಥು No. 3, *Nigella indica.* 4, = ಪೃಥು No. 4, *N. of a drug.* 5, N. of a vritta (Ch.).

ಪೃಥ್ವಿಕೆ prithvike. cumin seed (ಅಜಾಜಿ, ಜೀರಿಗೆ Mr. 137).

ಪೃಥ್ವೀಕೆ prithvīke. *large cardamoms.* 2, small cardamoms. 3, = ಪೃಥ್ವಿ No. 4.

ಪೃಥ್ವೀಧವ prithvī-dhava. a king (Rśv. 5, 16).

ಪೃಥ್ವೀಪಾಲ prithvī-pāla. a king (Rām. 1, 13, 1).

ಪೃದಾಕು pridāku. = ಪೃಥಾಕು. *a snake.*

ಪೃಶ್ನಿ priśni. variegated, party-coloured, dappled, speckled, spotted. 2, dwarfish, short, small; *a dwarf.* 3, a ray of light; etc.

ಪೃಶ್ನಿಪರ್ಣಿ priśni-parṇi. = ಪೃಥಕ್ಪರ್ಣಿ. *Hemionitis cordifolia.*

ಪೃಷತ್ prisat. = ಪೃಶ್ನಿ No. 1. 2, *a drop of water,* spray.

ಪೃಷತ prisata. = ಪೃಷತ್ No. 1. 2, *the spotted antelope, the porcine deer* (ಎರಳೆ Nn. 47; ಸಾರಂಗ Mr. 508). 3, *a drop of water,* spray (ಪೃಷದ. ಕೆದರ್ದ ಕಿಱುವನಿಗಳ್ Mr. 418).

ಪೃಷತ್ಕ prisatka. *an arrow.*

ಪೃಷದ prisada. = ಪೃಷತ No. 3, q. v.

ಪೃಷದಶ್ವ prisat-aśva. having piebald horses: *air, wind, Vāyu.*

ಪೃಷದಾಜ್ಯ prisat-ājya. sprinkled butter, *ghee mixed with curds forming an oblation.*

ಪೃಷ್ಟ prista. asked, inquired, questioned.

ಪೃಷ್ಠ pristha. *the back.* 2, *the hinder part of anything, the rear.*

ಪೃಷ್ಠಗ್ರನ್ಥಿ pristha-granthi. *a knot or hump on the back* (ಬೆನ್ನ ಕುರು Mr. 385).

ಪೃಷ್ಠಚಕ್ಷುಸ್ pristha-caksus. a crab. (R.).

ಪೃಷ್ಠಮಾಂಸಾದನ pristha-māṁsa-adana. eating the flesh of the back: backbiting. (R.).

ಪೃಷ್ಠವಾಹ್ಯ pristha-vāhya. *an ox carrying burdens.*

ಪೃಷ್ಠಸ್ಥಾಪನ pristha-sthāpana. putting the back on or to. see ನೆಮ್ಮು.

ಪೃಷ್ಠಾಸ್ಥಿ pristha-asthi. *the back-bone.*

ಪೃಷ್ಠ್ಯ pristhya. *a pack-horse, or a horse for riding.*

ಪೃಷ್ಣಿ prisni. = ಪೃಶ್ನಿ. dwarfish. (ಸಣ್ಣಶರೀರ G.).

ಪೆ- pe. feminine of ಪ 2–. see ಪ್ರ–.

ಪೆಕ್ಕಣ pekkaṇa. = ಪೆಗ್ಗಣ, p. v. Tbh. of ಪ್ರೇಕ್ಷಣ (Śmd. 346. 356; ಪ್ರೇಕ್ಷಣ, ನೋಟ Kk. 59; ಪ್ರೇಕ್ಷಣ Śm. 66; ನಚ್ಚಣ Ct. I, 34). ರಮ್ಭೆ ಕೇಳಿಕ್ಕುಂ ಪೆಕ್ಕಣಮುಂ (Śmd. 268). see ಸಂಗಡವೆಕ್ಕಣ; Cpr. 4, 71; 5, 53.

ಪೆಕ್ಕಳಿಸು pekkaḷisu. = ಹೆಕ್ಕಳಿಸು. to act over-bearingly, arrogantly or proudly (J. 14, 6; see Te. s. ಪೆಗ್).

ಪೆಗ್- peg. = ಪೆರ್ 1–, etc. largeness, greatness, etc. (Te. ಪೆಕ್ಕು, T. ಪೆಡ, plenty, much). — ಪೆಗ್ಗಡೆ. = ಪೆರ್ಗಡೆ, q. v. (Te. ಪೆಗಡೆ, ಪ್ರೆಗಡೆ, ಪ ಗ್ಗಡೆ, ಪ್ರೆಗ್ಗಡೆ, an elder, noble, minister). see ತೊತ್ತುವೆಗ್ಗಡೆ, ಬಾಣಸುವೆಗ್ಗಡೆ, ಮನೆವೆಗ್ಗಡೆ. — ಪೆಗ್ಗಣ. = ಹೆಗ್ಗಣ. a large rat, a bandicoot (ಖನಕ, ಉನ್ದುರ Mr. 164).

ಪೆಗಲ್ pegal. = ತೆಗಲ್, ತೆಗಳ್, ಹೆಗಲ್, ಹೆಗಲು. the shoulder (ತೆಗಳ್ Śmd. II). [ನೀನೆನ್ನ ಪೆಗಲನೇಱು ಗಗನತಳಕ್ಕುಯ್ವೆಂ Pb. 3, 15 va.]. see Cpr. 5, 59; 7, 79; Abh. P. 16, 53; Mr. 280; Rśv. 1, 135 va.; ಎಡವೆಗಲ್. [Tu. ಪುಗೆಲ್].

ಪೆಗ್ಗಣ peggaṇa. see s. ಪೆಗ್–.

ಪೆಗ್ಗಣ peggaṇa. = ಪೆಕ್ಕಣ. see ಸಂಗಡವೆಗ್ಗಣ.

ಪೆಗ್ಗು peggu. (= ಪೆಱಗು, what is back). — ಪೆಗ್ಗ. -ಅ 3. a backward, dull man, a fool. ಪೆಗ್ಗ ಆದರೂ ಅಗ್ಗದಲ್ಲಿ ತನ್ದ (Prv.).

ಪೆಂ- peṅ. (ಪೆಜ಼್-). = ಪೆಣ್–, etc. — ಪೆಂಗೂಸು. -ಕೂಸು. = ಪೆಣ್ಗೂಸು, ಹೆಂಗೂಸು. a woman. — ಪೆಂಗೂಸುಮೆಯ್ಯ. Śiva (C. Bp. 47, 19).

***ಪೆಂಕುಳಿ peṅkuḷi.** madness. ಪ್ರಳಯ ಪಯೋಧಿವೋಲಳುರ್ದು ಪೆಂಕುಳಿಗೊಣ್ಡ ಮದೇಭ ವೈರಿವೋಲ್ ಕೆಳರ್ದು Pb. 10, 113; *cf.* ಪೇಂಕುಳಿ.

ಪೆಂಗ peṅga. a simpleton, a fool (Tu. ಪೆಂಗೆ, ಪೆಂಜ಼ೆ; Te. ಪೆಂಕೆ; *cf.* ಪೆಗ್ಗು and ಪೇ 1). ಪೆಂಗನಾದರೂ ಭಂಗ ಬಿಡದು (Prv.).

***ಪೆಂಗುರು penguru.** a kind of bird. ಕುರ್ಕುಗಿಳಿ ಪುರುಳಿ ಪೆಂಗುರು ಕಾರಣ್ಡಮಾನ್ದೆ ಮೊದಲಾಗೊಡೆಯ ಗಗನಚರಂ Vr. 97, 9.

***ಪೆಚ್ಚ pecca.** a stupid, confused man.

ಪೆಚ್ಚಱ peccaṟa. = ಎಚ್ಚಱ, etc., ಹೆಚ್ಚಱ. waking, etc. (J. 3, 24 Bangalore prints).

ಪೆಚ್ಚಿ pecci. = ಪೆದ್ದಿ, etc. a stupid, confused female (My.).

ಪೆಚ್ಚಿಸು peccisu. = ಪೆರ್ಚಿಸು, etc. to cause to increase. (Bp. 59, 21; Te. ಪೆಂಚು).

ಪೆಚ್ಚು peccu. 1. = ಪೆರ್ಚು 1, etc. to increase, etc. (Mr. 325; Bp. 55, 46; J. 3, 22. 24; 6, 10; 8, 41. 49; 13, 18).

ಪೆಚ್ಚು peccu. 2. = ಪೆರ್ಚು 2, etc. increase, etc. (J. 3, 39; 10, 14; Te. ಪೆಚ್ಚು, ಪೆಂಪು, surplus).

ಪೆಚ್ಚು peccu. = ಪಚ್ಚು, ಪುಚ್ಚು, ಪೆದ್ದು, ಹುಚ್ಚು. Tbh. of ಪಿತ್ತ. foolishness, madness (My.; Te. ಪಿಚ್ಚಿ, ಪಿಚ್ಚಿ; M. ಪಿಚ್ಚು; T. ಪಿಚ್ಚು, ಪಿತ್ತು, bile; Mhr. ಪಿಸಾ, mad; *cf.* ಪಿಂಜ). — ಪೆಚ್ಚ. -ಅ 3. = ಪೆದ್ದ, ಹುಚ್ಚ. a foolish or confused man (ಉನ್ಮತ್ತ, ಉನ್ಮಾದವತ್, ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದವನು Si. 203; My.). — ಪೆಚ್ಚಾಟ. -ಆಟ. = ಹುಚ್ಚಾಟ, q. v. (My.).

ಪೆಚ್ಚುಗೆ peccuge. 1. = ಪೆರ್ಚುಗೆ 1, etc. increase, etc. (J. 6, 2; 26, 14. 15; ದೆಖ್ಖಾಳ Bhn. 65).

ಪೆಚ್ಚುಗೆ peccuge. 2. = ಪಚ್ಚುಗೆ, etc. counselling in private. — ಪೆಚ್ಚುಗೆಗಾತಿ. = ಪಚ್ಚುಗೆಗಾತಿ, q. v.

ಪೆಚ್ಚುತನ peccutana. = ಹುಚ್ಚುತನ. madness, foolishness (ಉನ್ಮಾದ, ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮ, ಹುಚ್ಚು, etc. Si. 70; My.).

ಪೆಜ್ಜೆ pejje. = ಪಜ್ಜೆ, etc. a step, foot-print. ನೃಗಗಣಮಂ ಪೋದ ಪೆಜ್ಜೆಯಿಂ ಕಾಣಿಸಿದಂ (Śmd. 273). ಇದು ಪಸ್ಸಿಗಳ ಪೆಜ್ಜೆ (Rāghc. 17, 68). — ಪೆಜ್ಜೆವತ್ತು. -ಪತ್ತು. the foot to be impressed, a foot-print to be formed (J. 3, 26). — ಪೆಜ್ಜೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. = ಪಜ್ಜೆವಿಡಿ. (J. 28, 45).

ಪೆಂಚೆ peñce. a peacock (? J. 17, 25; *cf.* ಪಿಂಛ?).

ಪೆಟಲ್ peṭal. ಪೆಟಲು (Rām. 6, 11, 4). = (ಪಠಿಲ್), ಪೆಟ್ಟಲು, ಪೆಟ್ಲು. a sound in imitation of exploding, going off as a gun, cracking as a rocket, etc. (Te.; T. ವೆಡಿ, ವೆಡಿಲ್; T. ವೆಡಿ, Mhr. ಪೇಟ, the report of a gun). — ಪೆಟಲುಪ್ಪು. -ಉಪ್ಪು. = ಪೆಟ್ಲುಪ್ಪು. the explosive salt: saltpetre (Rśv. 6, 116; Te. ಪೆಟ್ಲುಪ್ಪು; T. ಪೊಟ್ಟಿಲುಪ್ಪು, ವೆಡಿಲುಪ್ಪು; M. ಪೊಡಿಯುಪ್ಪು).

ಪೆಟಾರಿ peṭāri. a large box or chest of wood or metal (My.; ಪಿಟಕ, ಪೇಟಕ, etc. Si. 344; Mhr. ಪೇಟಾರಾ).

ಪೆಟಾರಿಗೆ peṭārige. = ಪೆಟಾರಿ. (B. 4, 55).

ಪೆಟ್ಟ peṭṭa. = ಪೆಟ್ಟೆ, ಪೆಣ್ಟೆ, ಹೆಟ್ಟ 3, ಹೆಟ್ಟಿ, ಹೆಣ್ಟೆ, ಹೆಣ್ಡೆ, ಹೆಳ್ಳಿ. a lump of earth, a clod, a flake; a lump (ಹೆಣ್ಟೆ Śm. 64; Te. ಪಡ್ಡೆ, ಪೆಲ್ಲೆ, ಪೆಳ್ಳಿ, ಪೇಟು). — ಪೆಟ್ಟವೇಱ್. -ಏಱ್. clods, *i. e.* uneven, wrong things, to rise or appear (Abh. P. 1, 19).

ಪೆಟ್ಟಣಿಗೆ peṭṭaṇige. the tool called a road tamper (My.). ಒಗವ ಪೆಟ್ಟಣಿಗೆ (ಕರಪೀಠ Mr. 158).

ಪೆಟ್ಟಲು peṭṭalu. ಪೆಟ್ಟಲ್. (= ಪೆಟಲ್, etc.). a popgun (My., also ಪೆಟ್ಲು; T. ಪಿಟ್ಟಿಲಿಕ್ಕುಬಿಲ್).

ಪೆಟ್ಟಿ peṭṭi. Tbh. of (ಪಿಟ), ಪೇಟ 1. a box of any size, a chest, a trunk, etc. (ಪಿಟಕ, ಪೇಟಕ, ಪೇಟಿ, ಮಂಜೂಷೆ Nr.; Hlā.; My.; T., M.; Te. ಪೆಟ್ಟೆ).

ಪೆಟ್ಟಿಗೆ peṭṭige. = ಪೆಟ್ಟಿಯ, (ಪೆಡಗೆ), ಪೇಳಿಗೆ, ಹೆಟ್ಟಿಗೆ, ಹೇಳಿಗೆ, ಹೇಳ್ಗೆ, etc. Tbh. of (ಪಿಟಕ), ಪೇಟಿಕೆ (Śmd. 338; ಪೇಟಿ, etc. Nr.; ಮಂಜೂಷ Mr. 208; ಪೇಟಿ Si. 498; C.; T., M. ಪೆಟ್ಟಗ; Si. 344; Bp. 11 sum.; 31, 12; Śmd. 75; Rśv. 6, 11 va.). ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಕದ್ದ ಕಳ್ಳ ಬೀಗದ ಕೈಯ್ಗೆ ಬನ್ದಾನೇ? — ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತುಮ್ಬ ಹಣವಿದ್ದರೂ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಹೊರ್ತು (for the funeral) ಗತಿಯಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಾಡಿ. a bullock-coach (My.; Si. 275; Te. ಪೆಟ್ಟೆಬಣ್ಡಿ).

ಪೆಟ್ಟಿಯ peṭṭiya. = ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, etc. a box, a basket. (ಪಿಟಕ, etc. Hlā.; Te. ಪೆಟ್ಟೆಯ).

ಪೆಟ್ಟು peṭṭu. 1. = ಹೆಟ್ಟು 1. to beat, as with the hand, a staff, a hammer, etc.; to hammer. (My.). 2, to push the penis into the vagina. [Tu. ಪೋಟು].

ಪೆಟ್ಟು peṭṭu. 2. = ಎಟ್ಟು 2, ಹೆಟ್ಟು 2. striking; a blow, a stroke; a hurt (ಪ್ರಹಾರ, ಹತಿ G.; My.; Tu.; Te.). ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಪೆಟ್ಟು, ರೊಟ್ಟಿಗೆ ತುಪ್ಪ. — ಒರಳಲ್ಲಿ ಕೂತರೆ ಒನಕೇ ಪೆಟ್ಟು ತಪ್ಪೀತೇ? — ಗುಟ್ಟು ಸಾವಿರಾಳ ಪೆಟ್ಟು (Prvs.). see Prvs. s. ಜಾಣ, ಚಿತ್ತ, ಮದ್ದು. — ಪೆಟ್ಟಾಗು. -ಆಗು. a blow, or blows, to take place, come, etc. (My.). ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಪೆಟ್ಟಾದರೂ ಸಿಟ್ಟು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪೆಟ್ಟುಕೊಡು. to give or deal a blow or blows. ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ಹಿಟ್ಟು ಬೇಡೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.; see s. ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನು). — ಪೆಟ್ಟು ತಗಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಪೆಟ್ಟು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳು. (My.). — ಪೆಟ್ಟು ತಗಲು. = ಪೆಟ್ಟು ತಾಗು. (B. 5, 25). — ಪೆಟ್ಟು ತಾಗು. a blow or blows, or a hurt, to touch: to be beaten, struck, or hurt (My.). ಬೊಕ್ಕ ಬೋರ್ಲ ಬಿದ್ದು, ಬಹಳ ಪೆಟ್ಟು ತಾಗುವದು (B. 4, 61). — ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನು. to eat, *i. e.* to suffer, a blow or blows, to be beaten (My.). ನಿಲಬಾಕಿ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಗೊಲ್ಲಮಿಣ್ಡನಿನ್ದ ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ದ. — ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ದವನೂ ಬಲ್ಲ, ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟವನೂ ಬಲ್ಲ. — ಪೆಟ್ಟು ಚೆನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತದೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುತ್ತದೆ (Prvs.). — ಪೆಟ್ಟು ಬೀಱು. a blow or blows to fall upon (one, My.). — ಪೆಟ್ಟುಮಣೆ. = ಪೆಟ್ಟಣಿಗೆ. (My.). — ಪೆಟ್ಟು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳು. to be hurt. ಆಡುಗಳು ಅನ್ಥಾ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನೊಳಗಿನ್ದಾದರೂ ಕೆಳಗೆ ಹಾಱು, ಪೆಟ್ಟು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದೆ ದಾಟಿ ಹೋಗುವವು (B. 3, 10). — ಪೆಟ್ಟು ಹತ್ತು. a hurt to be attached: to be hurt (My.). ಆ ಹೊಡತದಿನ್ದ ಅವನ ಮೊಣಕೈಯ್ಗೆ ಬಹಳ ಪೆಟ್ಟು ಹತ್ತಿತು (B. 2, 31). — ಪೆಟ್ಟು ಹಾಕು. to apply a blow or blows: to beat (My.). — ಪೆಟ್ಟು ಹೊಯ್. = ಪೆಟ್ಟು ಹಾಕು. ಬಯ್ದು ಬಾಯಿಗೆ ಹೊಯ್ದು ಪೆಟ್ಟು (Prv.).

ಪೆಟ್ಟು peṭṭu. 3. = ಬೆಟ್ಟು 3. pride, domineering, daring, boldness (ದಪ್ಪ, ಅದಟು, ಆರ್ಪು, ಸಾಸ, ಪೆರ್ಚು Śm. 38; *cf.* ಪಟ್ಟು 2? ಎಣ್ಣು 1.?). — ಪೆಟ್ಟುವೆರ್ಚು. -ಪೆರ್ಚು. 1. pride, etc. to become excessive: to be exceedingly proud, etc. [to increase in full strength? ಮರಗಳೆ ಮುನ್ನಿತ್ತಿನಿಸಂ ಮರವಟ್ಟುವು ಪೆಟ್ಟುವೆರ್ಚಿ ಕುದಿದ ತ್ತೊಡಮೀ ಧರಣಿತಳಕ್ಕವಿವೇಕಿಯ ಮರವಾನಸನಿತ್ತ ಚಾಗಮೇನಿರ್ದಪುದೇ Ap. 6, 50]; (ದರ್ಪ Śmd. Dh., o. r. ಬೆಟ್ಟು-). — ಪೆಟ್ಟುವೆರ್ಚು. -ಪೆರ್ಚು. 2, daring, etc. (ಅದಟು, ದಪ್ಪ, ದರ್ಪ Kk. 66, o. r. ಪೆಮ್ಪು ಪೆರ್ಚು). [— ಪೆಟ್ಟುವೇಱ್. -ಪೇಱ್. to show one's valour. ಮನಸಿಜನಮ್ಬುರಲ್ದ ಪೊಸಮಲ್ಲಿಗೆ ತೆಂಕಣಗಾಳಿಯೆಮ್ಬಿವಿನ್ತನುಬಲದಿನ್ದ ಮುನ್ನನಲೆದವ್ವುವನ್ನನೆ ಪೆಟ್ಟುವೇಱ್ಜಿ ಚನ್ದ್ರನ ಬಲದಿನ್ದ ಮುನ್ನನಲೆದಪ್ಪುವು Pb. 4, 63].

ಪೆಟ್ಟು peṭṭu. (= ಪೆಟ್ಟಿ). Tbh. of ಪೇಟ 1 (Śmd. 364).

ಪೆಟ್ಟೆ peṭṭe. = ಪೆಟ್ಟ, etc. a lump of earth. [ಕಠಿನ ಭೂಮಿಯೊಳ್ ನಡೆದೊಡೆ ಕಿಱುಗಲ್ಗಳುಂ ಪೆಟ್ಟೆಗಳುಮುಗುಱ್ದು ಪುಗುಲೊಡೆದು Vr. 29, 10]; (ಹೆಣ್ಟೆ Śs.).

ಪೆಟ್ಟೆ peṭṭe. (= ಪೆಟ್ಟು). an īcalu mat that has been sewn into the form of a basket and is used as a receptacle of grain (My.).

ಪೆಟ್ಲು petlu. = ಪೆಟಲ್, etc. an exploding sound. — ಪೆಟ್ಲುತುಱುವೆ. the plant Sida mauritiana Herit. (St. & Pl.). — ಪೆಟ್ಲುಪ್ಪು. = ಪೆಟಲುಪ್ಪು. (My.; B. 4, 161). see ಪೆಟ್ಟುಲು.

ಪೆಡ peḍa. = ಪಿಂ- (ಪಿಱ್-), etc., ಹೆಡ, ಹೆಱ³ 1, ಹೊಡ 1, ಹೊಡೆ 7. the state of being behind, back or after; the back or hinder part; backwards (ಪೆಱಗು Śmd. 206; ಪೆಱಗು, ಪಿನ್ತಿಲ್, ಪಿಂಗಡೆ Kk. 46, Śm. 60; Te. ಪಿಱು, ಪಿಱುನ್ದು, ಪೆಡ; T. ಪಿಡಂಗು, ಪಿಡರ್, ಪಿಡರಿ, ಪೆಡವ, Tu. ಪಿರ). — ಪೆಡಗುಡಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ಹೆಡಗುಡಿಕಟ್ಟು. to pinion (C. Bp. 31 sum.; 31, 52). — ಪೆಡಗೆಯ್ಯ್. -ಕೆಯ್ಯ್. = ಪೆಡಂಗೆಯ್ಯ್ (Śmd. 206). the back of the hand (Te. ಪೆಡಚೆಯಿ, the tip of the hand). [— ಪೆಡಗೆಯ್ಗಟ್ಟು. -ಕೆಯ್ಯ್-ಕಟ್ಟು. tying the hands back side. ನಿನ್ನ ಪೆಡಗೆಯ್ಗಟ್ಟಿಂ ಶರದಿಂ ಬಿಡಿಸಿದನಲ್ಲನೆ ಸರಿತ್ಸುತಂ Pb. 6, 53]. — ಪೆಡಂಗೆಯ್ಯ್. -ಂ-ಕೆಯ್ಯ್. = ಪೆಡಗೆಯ್ಯ್, q. v. [ಪೆಡಂಗೆಯ್ಯುಡಿಯೆ ಕಟ್ಟಿ Vr. 13, 24. — ಪೆಡತಲೆ. = ಪೆಡದಲೆ. ಸುಡಿಯೆ ನಾಲಗೆಯುಂ ಪಿಡಿದು ಪೆಡತಲೆಯುಱರ್ವರುಂ Ap. 5, 85 va.]. — ಪೆಡದಲೆ. -ತಲೆ. = ಪೆಡನ್ದಲೆ (Śmd. 206). the back of the head (Abh. P. 9, 49; Śśv. 4, 79; T. ಪಿಡರ್ತ್ತಲೈ). — ಪೆಡನ್ದಲೆ. -ಂ-ತಲೆ. = ಪೆಡದಲೆ, q v. — ಪೆಡ ಮಗುೞ್. = ಪೆಡಮ್ಮಗುೞ್. to turn the face backwards, to turn round (ಪರಾಙ್ಮುಖ Śmd. Dh.). — ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು 1. = ಪೆಡಮ್ಮೆಟ್ಟು (Śmd. 206). to step or go backwards, to retreat (ಪಿಂದ್ದೆಗೆ, ಅಕ್ಕುಳಿಸು, etc., ಅಪಸರಣ Śs.; ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟು Kk. 70; ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟು Śm. 64; ಬೀಗು 82). ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟಿ ಬರ್ಪ ದುರ್ಯೋಧನನ್ ಇಭಘಟೆಯುಂ (Śmd. 206 Mdb.). — ಪೆಡಮೆಟ್ಟು 2. the back part (ಪೆಱಗು, ಪೆಱತು, ಪಿನ್ತಿಲ್, ಹಿಂಗಡೆ Śs.). — ಪೆಡಮ್ಮಗುೞ್. -ಂ-ಮಗುೞ್. = ಪೆಡ ಮಗುೞ್. (Abh. P. 5, 78 va.; 7, 59 va.). — ಪೆಡಮ್ಮೆಟ್ಟು. -ಂ-ಮೆಟ್ಟು. = ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು 1, q. v. (Grj. 1, 103; Rśv. 13, 45. 85). ಪೆಡಮ್ಮೆಟ್ಟದೆ ಸೂೞೆವನ್ದ ಱುದುದೇಱುದಿಭಂ ಭುವನೈಕರಾಮನಾ (Śmd. 206 Mdb.). [— ಪೆಡಸಾರ್. to retreat. ನರವೃಮಂ ಬರಿಯುಮಂ ಪತ್ತಿ ತೆಗೆದು ಪೆಡಸಾರ್ವ ನರಿಗಳುಮಂ Pb. 13, 56 va.].

ಪೆಡಗೆ peḍage. = ಎಡಗೆ, ಎಡಿಗೆ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, etc., ಪೇಳಿಗೆ, ಹಿಳಿಗೆ, ಹಿಳ್ಗೆ, ಹೆಡಗೆ, ಹೆಡಿಗೆ, ಹೆಡೆಗೆ, ಹೆಳ್ಗೆ, ಹೇಳಿಗೆ, ಹೇಳ್ಗೆ. Tbh. of ಪೇಟಿಕೆ. a basket. see ಪಾವ್ಪೆಡಗೆ.

ಪೆಡಸು peḍasu. = ಎಡಚು 2, ಎಡಸು. hardness (as of metal); callousness; stiffness, inflexibility (My.; Te. ಪೆಲುಚು, ಪೆಳುಚು; *cf.* ಬಿಱುಸು). 2, brittleness (My.; B. 4, 158). ನಾಲಿಗೇ ಪೆಡಸು, callousness or stiffness of the tongue: a tongue with an imperfect pronunciation (My.). ಸೀರೆಲ್ಲ ಮೆಯ್ಯುಣ್ಣು, ಸೂಜಿಗಳ ಪೆಡಸು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ (B. 4, 158). 3, harshness, offensiveness (of speech, My.). 4, difficulty, trouble (as of a business, My.). — ಪೆಡಸುಮರ. hard wood; brittle wood (My.). — ಪೆಡಸುಮಾತು. an offensive word (My.).

ಪೆಡೆ peḍe. = ಹೆಡೆ 1. Tbh. of ಸ್ಫಟೆ (Ct. II, 91; ಫಣ, ಸ್ಫಟೆ Mr. 401; Cpr. 7, 144; Rśv. 5, 44). the expanded hood of a cobra. [ಪೆಡೆಯಂ ಮುಡಿಯಲ್ಲಿ ತೋರ್ಪ ನಾಗಿಣಿಯರ Ap. 4, 47]. ಪೆಡೆಯುಡುಗಿದ ಭೋಗಿ (Cpr. 5, 99). — ಪೆಡೆವಣಿ. -ಮಣಿ. the gem of the cobra's hood (Śmd. 260 Mdb.; Abh. P. 1, 32; Rśv. 5, 43. 46; J. 9, 14; 15, 2; 24, 32). — ಪೆಡೆವಣಿದುಱುಗಲ್. -ತುಱುಗಲ್. a number of such gems (Śśv. 3, 35 va.).

ಪೆಡೆಯ peḍeya. = ಎಡೆಯ. (a back-sider, an outer man), another man, a stranger (ಪೆಱಂ Kk. 91).

ಪೆಣ್ pen. = ಪೆಂ-, ಪೆಂಣ್-, ಪೆಣ್ಣು, ಹೆಂ-, ಹೆಣ್, ಹೆಣ್ಣು, ಹೆವ್ 2-. a female; a woman (T. ಪೆಣ್, ಪೆಡ್ಡೈ, ಪೇಡು, ಪೇಡೈ; M. ಪೆಣ್, ಪೆಡೆ, ಪಿಡೆ, ಪೇಡೆ, [Tu. ಪೊಣ್; ಪೆರಡೆ, hen]. (see ಪಿಡಿ 4; Cpr. 5, 115; 8, 61; Bp. 54, 37; J. 9, 20; 11, 19; 15, 28; 18, 56). ಆ ಪೆಣ್ ಜಾಣೆ; ಆ ಪೆಣ್ ಬನ್ದುದು; ಅವಳ್ ಸಜ್ಜನವೆಣ್, ಅದು ಸಜ್ಜನ ವೆಣ್ (Śmd. 109). ಚಿತ್ರದ ಪೆಣ್ಣನ್ತೆ ಪೋಲ್ ಉಣ್ಣಳ್ (84). ಪೊನ್ನಿಂ ಸಮನಿಸುಗುಮಲ್ತೆ ಪೆಣ್ಣಿಂ ಮಣ್ಣಿಂ (84). ಪೆಣ್ (139). plural ಪೆಣ್ಗಳ್ (ಪೆಂಗಳ್). ನಱಿದ ಪೆಣ್ (ತುಱು ಮಿಣ್ಡೆ Śm. 73). see ಅಱುವೆಣ್, ಕನ್ನೆವೆಣ್, ಗಱುಸಾಳಿವೆಣ್, ದೆಸೆವೆಣ್, ನಗೆವೆಣ್, ನಾಣಿಲಿವೆಣ್, ಪಱೆ-, ಪರ-, ಪೊಱಲ್-, ಬಿತ್ತಿಗ-. — ಪೆಣ್ಗಜ. a female elephant (Bhn. 58). — ಪೆಣ್ಗಡಣ. a multitude of females (Rśv. 2, 16; V. 4, 18). — ಪೆಣ್ಗಣ್ಡು. a woman and a man (J. 18, 13). — ಪೆಣ್ಗಪ್ಪೆ. -ಕಪ್ಪೆ. a female frog (ಭೇಕಿ, etc. Mr. 411). — ಪೆಣ್ಗಿಣಿ. a she-parrot (ಪುರುಳಿ, ಸಾರಿಕೆ Śs.). — ಪೆಣ್ಗಿಳಿ. = ಪೆಣ್ಗಿಣಿ. (ಸಾರಿಕೆ Kk. 24; ಸಾರಿಕೆ Śm. 28. 29; Rśv. 2, 35). — ಪೆಣ್ಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. a mare (J. 15 sum.; 15, 7, etc.). — ಪೆಣ್ಗೂಡು. a cage for females (J. 6, 20; o. r. ಪೆಣ್ಗಾಡು). — ಪೆಣ್ಗೂಸು. -ಕೂಸು. a female child; a woman. *cf.* ಹೆಂಗಸು. [ಪೆಣ್ಗೂಸುಮಂ ಪೆತ್ತೊಡೆ ಆಕೆಗೆ ವೀರಶ್ರೀಯೆನ್ದು ಪೆಸರನಿಟ್ಟು Vr. 16, 14]. see ಒಳುವೆಣ್ಗೂಸು; Abh. P. 4, 14 va.; 4, 15. — ಪೆಣ್ಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. murder of a woman (J. 16, 12). — ಪೆಣ್ಗೋಡಗ. -ಕೋಡಗ. a female monkey (Rśv. 5, 55 va.). [— ಪೆಣ್ಣಂಚೆ. -ಅಂಚೆ. a female swan. ಅಗಲೆವೋದ ಹಂಸನನಱಸಲ್ ಪದೆ ದೆಳಸುವ ಪೆಣ್ಣಂಚೆಯು ಪದಕೊರಲಿಂಚರದ ಸರದಿ ಸವಿ ಕಿವಿಗಿಡೆಱೊಳ್ Pb. 5, 53. — ಪೆಣ್ಣರಿ. -ನರಿ. a female fox. ಪೆಣ್ಣರಿಯಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿ ತನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಮಱಿಗಳ್ಗೆರಸಾಹಾರಮನಱಸಿ ತೊಱಲುತ್ತುಂ Vr. 20, 5; 29, 5]. — ಪೆಣ್ಣಾನೆ. -ಆನೆ. a female elephant (ಕರಿಣಿ, etc., ಪಿಡಿ Mr. 153; ಪಿಡಿ Śm. 41; J. 16, 5). [— ಪೆಣ್ಣಾಯ್. -ನಾಯ್. a female dog. ಪೆಣ್ಣಾಯಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿಸತ್ತು Vr. 10, 6]. — ಪೆಣ್ಣುಡೆ. -ಉಡೆ. (Śmd. 214). the waist of a female. — ಪೆಣ್ಣೆಕ್ಕೆ. -ಎಕ್ಕೆ. = ಹೆಣ್ಣುಎಕ್ಕೆ. (Bp. 17, 7). [— ಪೆಣ್ದಣ್ಡು. -ತಣ್ಡು. a group of females. ಪೆಣ್ದಣ್ಡಮಿನ್ದ್ರಾಣಿ ಯೆನ್ದು ದನೆನ್ದು Ap. 8, 22]. — ಪೆಣ್ದಾನೆ. = ಪೆಣ್ಣಾನೆ. (ಕರೇಣು, ಹೆಣ್ಣಾನೆ Nn. 120). — ಪೆಣ್ದಱ. an army of women (J. 16, 8). — ಪೆಣ್ದುಮ್ಬಿ. -ತುಮ್ಬಿ. a female black bee [ಪೆಣ್ದುಮ್ಬಿಗಳ್ ಮುತ್ತುತ್ತುಂ ಮುಸುಱುತ್ತುಂ ಬರೆ Pb. 9, 96]; (Cpr. 2, 93 va.; Abh. P. 1, 110; Rśv. 1, 84). — ಪೆಣ್ದೊಡೆಯ. -ತೊಡೆ-ಅ 3. he who has a woman on his thigh: Śiva (Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 2). — ಪೆಣ್ದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. a female river (see ಗಣ್ದೊಱೆ). [— ಪೆಣ್ಬಡೆ. -ಪಡೆ. an army of women. ತಮ್ಮನಿಯರ ಕಾಲ್ಪಡೆವನ್ದದ ಚಿತ್ರದ ಪೆಣ್ಬಡೆಯಿಂ ಸ್ತ್ರೀರಾಜ್ಯದನ್ದಮದಱದೆಯೆಡೆಯೊಳ್ Ap. 4, 32]. — ಪೆಣ್ಬಡೆಯ. -ಪಡೆ-ಅ 3. he whose army are women: Kāma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Śm. 7). — ಪೆಣ್ಬುಯ್ಯಲ್. -ಪುಯ್ಯಲ್. lamentation of a woman (Cpr. 8, 67 va.; Abh. P. 9, 142). — ಪೆಣ್ಬುಲಿ. -ಪುಲಿ. a tigress [ಅನ್ನೆಗಂ ತಾಯಪ್ಪ ಪೆಣ್ಬುಲಿ ಪಲವು ದಿವಸಮಾಹಾರಮಂ ಪೆಱದೆ ಪಸಿದು Vr. 48, 9]; (Abh. P. 2, 53; Śśv. 2, 65). — ಪೆಣ್ಮಗುವು. a female child; a woman. ಕುಸುಮಾಯುಧ, ನಿನ್ನ ಬಲ್ಪು ಪೆಣ್ಮಕ್ಕಳೊಳಲ್ಲದಿಲ್ಲ! (Śmd. 151). — ಪೆಣ್ಮಣಿ. a gem-like woman (Rśv. 3, 21; 7, 99). [— ಪೆಣ್ಮಾಡು. to shape a female figure. ವಿಶುದ್ಧಮಪ್ಪ ಪಳಿಕಿಂ ಪೆಣ್ಮಾಡಿದನ್ತೊಪ್ಪಿದಳ್ Ap. 7, 23]. — ಪೆಣ್ರೂಪು. the form of a female. ಪರಮಜಿನೇನ್ದ್ರವಾಣಿಯ ಸರಸ್ವತಿ ಬೇಱದು, ಪೆಣ್ರೂಪಮಂ ಧರಿಯಿಸಿ, ನಿನ್ದುದಲ್ತುದುವೆ? (Śmd. 109). — ಪೆಣ್ಸೆಱೆ. the captivity of a woman or of women (Rśv. 1, 54).

ಪೆಣ pena. = ಹೆಣ 1. a corpse; a carcass (Tu. ಪುಣ; T., M. ಪಿಣ; Te. ಪೀನುಗು, ಪೀನುಂಗು, ಪೀನ್ಗು). [ಕೆಲದ ಪೆಣಂಗಳೆಲ್ಲಮನವಱ ಮೇಲೊಟ್ಟಿ Pb. 8, 52 va.]. see Abh. P. 13, 66; 16, 55 va.; Bp. 61, 12; Bh. 1, 10, 39; Rśv. 5, 120 va.; J. 4, 16; 5, 28; ಪೆರ್ವಣ, ಬಾಱ್ವಣ. — ಪೆಣಮಯ. full of corpses (J. 22, 23).

ಪೆಣಗಿಸು penagisu. = ಹೆಣಗಿಸು. to cause to fight. see ತಗರ್ವೆಣಗಿಸು.

ಪೆಣಗು penagu. = ಪೆಣಸು 1, ಹೆಣಗು. to wrangle, to quarrel, to fight (J. 20, 31; 22, 32; 23, 23; Te. ಪೆನಗು, ಪೆನುಗು, to surround, encompass; to fight; *cf.* ಪೆಣಕು).

ಪೆಣಲ್ penal. = ಹಿಣಿಲು, etc. braid of hair. (ಹೆರಳು G.).

ಪೆಣಸು penasu. 1. = ಪೆಣಗು. (Bh. 1, 7, 50; M. ಪಿಣಙ್ಙು, to be entangled; to quarrel, etc.; ಪಿಣಗು, to wrangle, quarrel).

ಪೆಣಸು penasu. 2. union, embrace. see ಬಲ್ಪೆಣಸು.

ಪೆಣೆ pene. 1. = ಎಣೆ 2, ಹಣಿ 2, ಹೆಣೆ, ಹೇಣೆ 1. to unite or tie different things together, to intertwine, to twist, to twine, to plait, to braid (ಮಿಶ್ರಬನ್ಧನ Śmd. Dh.; T., M. ಪಿನ್ನು, to be intricate, entangled; to twist, etc.; Te. ಪೇಡು, ಪೇನು; *cf.* ಪಿಣಿಲ್ 1). [ಕನಲ್ದೊನಲ್ದು ಮಾಣದೆ ಪೆಣೆದಂ ಹರಂ ದಿಗಿಭದೊಳ್ ದಿಗಿಭಂ ಪೆಣೆವನ್ತೆ ಪಾರ್ಥನೊಳ್ Pb. 8, 21; Ap. 2, 70]. ಎಳೆ ತೆಂಗಿನೆಲೆಯೆಲೆಯನ್ ಅಮರ್ಕೆಯೊಗೆ ಪೆಣೆದು, ಸಪ್ಪುಗೆಯ ಮುಗುಳ ಮೊಳೆಗಳಂ ತೆತ್ತಿಸಿದ ಬಿತ್ತರಪ್ಪುಡೆದ ಜವಳಿವಡಿಗಳ್ (Cpr. 7, 92 va.). 2, to be joined, to unite, to be joined together, to be intertwined, to get entangled (ಸಂಯೋಗ Śmd. Dh.; ತಳ್ Ct. I, 35; Cpr. 4, 71; 7, 89; Abh. P. 11, 164; Rsv. 13, 86; *cf.* ಆಣೆ 1 & 2; T. ಪಿಣಂಗು, M. ಪಿಣೆ, Te. ಪೆನೆ, to be entangled; T. ಎಚ್ಚ್ಯು, to be joined; see ಪೆಣಸು 1; *cf.* also T. ಪಿಣೆ, ಪಿಣ್ಯೆ, M. ಪಿಣೆ, to tie together, yoke, bind, ensnare; T. ಪಿಣ್ಯೆ, a tie, band; consent, agreement; a bail, a surety; M. ಪಿಣೆ, tying, yoking; coupling, equal; bail, surety; *cf.* ಎಣೆ 1; ಪೊಣೆ; Te. ಪೆನೆ, a twist, a cord coupling animals together). see ತಟ್ಟುವೆಣೆ.

ಪೆಣೆ pene. 2. = ಎಣೆ 1, ಹೆಣೆ 2. an entwined state (see ಜಡೆವೆಣೆ). 2, union, company. — ಪೆಣೆವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. = ಎಣೆವಕ್ಕಿ. (J. 8, 47).

ಪೆಣ್ಟೆ pente. = ಪೆಟ್ಟು, etc. a clod (My.); a lump, a concrete mass (Mhr. ಪೇಣ್ಡ, a mass of slightly wetted earth adhering to the feet in walking). ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಿಟ್ಟವು ಆಱು, ಕಲ್ಲಿನನ್ತೆ ಭಾರವುಳ್ಳ ಪೆಣ್ಟೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ (B. 4, 148). — ಪೆಣ್ಟೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. to coalesce into a mass, to concrete (B. 4, 148); to become one mass (My.).

ಪೆಣ್ಟೆ pente. = ಪೆಣ್ಡಿ 2, etc. a bundle (My.; Mhr. ಪೇಣ್ಟೀ).

ಪೆಣ್ಡ penda. = ಹೆಣ್ಡ. a female, a woman (T. ಪೆಣ್ಡು; M. ಪೆಣ್ಡು, a girl, woman; Te. ಪೆಣ್ಟಿ, the female of any animal). plural ಪೆಣ್ಡಿರ್ [ಜಾಕನ್ವೆಗುಣದ ಪೆಣ್ಡಿರ್ ದೊರೆಯೇ Pb. 1, 40; Ap. 3, 12; Vr. 29, 18] (Śmd. 120; Cpr. 4, 78; J. 24, 58; Abh. P. 4, 81), ಪೆಣ್ಡರು (Bp. 2, 55), ಪೆಣ್ಡರುಗಳ್ (18, 54). ಅವರ್ ಪೆಣ್ಡಿರ್ (Śmd. 109). ಸಾಯಿರ ಪೆಣ್ಡಿರ್ (111). ತುಱುಗಳ ಪೆಣ್ಡಿರ, ಪಾರ್ವರ ಮಱಿವೊಕ್ಕರ (120 Mdb.). see ಕಿಱುವೆಣ್ಡಿರ್, ಪೊಱಲ್ವೆಣ್ಡ. — ಪೆಣ್ಡವಾಸ. a queen's apartments [ತಣ್ಡತಣ್ಡದೆ ನೆರೆದಿರ್ದ ಪೆಣ್ಡವಾಸದೊಳ್ವೆಣ್ಡಿರಂ ಕಣ್ಡು Pb. 4, 84; Ap. 11, 41; Vr. 139, 23]; Abh. P. 5, 123 va., 9, 172; ರಾಣೀವಾಸ Kk. 63; ರಾಣಿವಾಸ Śm. 37). — ಪೆಣ್ಡಗಾಗಳಗ. -ಕಾಳಗ. a fight of women (Abh. P. 13, 139).

ಪೆಣ್ಡತಿ pendati. = ಹೆಣ್ಡತಿ, ಹೆಣ್ತಿ. a wife (Bp. 27, 9; 18, 46; 26, 64; Tu. ಬುಡೆತಿ, ಬೊಡೆದಿ). [ಆನುಂ ಪೆಣ್ಡತಿಯೆನಾದಂ Pb. 1, 76]. ಸಹಜಮುಳ್ಳ ಪೆಣ್ಡತಿ (ಹದಿಬತ್ತೆ Ct. I, 81). it is conjugated *e. g.* in ಪೆಣ್ಡತಿಯೆಂ (Śmd. 257).

ಪೆಣ್ಡಾರ pendāra. = ಪೆಣ್ಡಾರಿ. (My.).

ಪೆಣ್ಡಾರಿ pendāri. a pindaree, marauder, a freebooter (of former days; My.; Te.; Mhr. ಪೇಣ್ಡಾರೀ; at present the Pindarees are horse-dealers, etc.). ಪೆಣ್ಡಾರಿಯರು ಬರುವಾಗ ಹೆಣ್ಡರ ಗೊಡವೆ ಯೇನು? (Prv.).

ಪೆಣ್ಡಾರೆ pendāre. (Tbh. of ಪುಣ್ಡರ್ಯ). — ಪೆಣ್ಡಾರೇ ಗಡ್ಡೆ. (ಪ್ರಪೌಣ್ಡರೀಕ, ಪುಣ್ಡರ್ಯ, ಪುಣ್ಡರೀಕವೆಮ್ಬುವ ಗನ್ಧದ್ರವ್ಯ, ಪಾಣ್ಡವರ ಮುದ್ದು, ಬಿಳಿನೆಯ್ದಿಲೇ ಗಡ್ಡೆ Si. 153).

ಪೆಣ್ಡಿ pendi. 1. (Tbh. of ಪಿಣ್ಡ 2, or = ಪಿಣ್ಡಿ). possessing a body. see ಅರಸು-, ರಾಜ-.

ಪೆಣ್ಡಿ pendi. 2. = ಪಿಣ್ಡ 1, etc. mass, lump. — ಪೆಣ್ಡಿಖರ್ಜೂರ. = ಪಿಣ್ಡ-, ಪಿಣ್ಡಿ-. an inferior kind of dates that are in lumps (My.).

ಪೆಣ್ಡಿತಿ penditi. = ಪೆಣ್ಡತಿ, etc. (Rāghc. 17, 65).

ಪೆಣ್ಡೆಯ pendeya. = ಪೆಣ್ಡೆಹ. a badge of honour or a trinket for the foot (ಪಾಯವಟ್ಟ Mr. 344; Bp. 61, 27); a badge of honour in the form of a ring made of metal, grass or rope for the foot (My.; Te. ಪೆಣ್ಡೆಮು, ಪೆಣ್ಡೇರ; Mhr. ಪೇಣ್ಡೇಂ, a necklace composed of strings of pearls; a loop or ring; ಪೇಟೇ, an ornament for the arm; T. ವೆಣ್ಡ್ಯಯ, a ring, a trinket, of women, etc.).

ಪೆಣ್ಡೆಹ pendeha. = ಪೆಣ್ಡೆಯ. (Bp. 16, 17).

ಪೆಣ್ಣ penna. — ಪೆಣ್ಣಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Ch. v. 6; Te. ಪಿನ್ನಯ್ಯ, a father's younger brother).

ಪೆಣ್ಣು pennu. = ಪೆಣ್, etc. — ಪೆಣ್ಣುಲಕ್ಷ್ಮಣ. a female Indian crane (ಪುಷ್ಕರ, ಸಾರಸ Mr. 172). — ಪೆಣ್ಣುವಿಣ್ಡು. -ಪಿಣ್ಡು. a multitude of women (J. 8, 18).

ಪೆಣ್ತನ pen-tana. (Śmd. 248). the state of being a female; a feminine character or behaviour. — ಪೆಣ್ತನಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. to cause to take the form of a female (V. 37, 110).

ಪೆತ್ತು pettu. = ಹೆತ್ತು 1 & 2. P. p. of ಪೆಱ್ (ಪೆಱು) 1 & 2.

ಪೆದೆ pede. = ಹೆದೆ. a bow-string (Rsv. 2, 12; 4, 24 va.; 4, 39). see ಅಳಿವೆದೆ, ಎಲರುಣಿವೆದೆಯ, ಬಣ್ಣುಣಿವೆದೆಯ. — ಪೆದೆವಿಲ್. -ಬಿಲ್. a bow-string and bow (Rsv. 3, 38).

ಪೆದ್ದ pedda. largeness, bigness, greatness (Te. ಪೆದ್ದ). — ಪೆದ್ದಸದಾಪ. (ಶತಪುಷ್ಪೆ, ಸಿತಛತ್ರೆ, etc., ಕಾಡುಸಬ್ಬಸಿಗೆ Si. 160).

ಪೆದ್ದಿ peddi. a great or an old person, an elder, a senior (Te.); N. (Bp. 56, 27. 36; see ಆಚಿ-).

ಪೆದ್ದಿ peddi. = ಪೆಚ್ಚಿ, ಹುಚ್ಚಿ. a foolish or mad female (My.).

ಪೆದ್ದು peddu. = ಪೆಚ್ಚು, etc. (My.). — ಪೆದ್ದ. -ಅ 3. a foolish or mad man (My.).

ಪೆನು penu. = ಪೆ 1-, etc. (Te. ಪೆನ್, ಪೆನು). — ಪೆನುಬಟ್ಟೆ. -ಪಟ್ಟೆ. large stripes. ಪೆನುಬಟ್ಟೆಪುಲಿಯಾರ್. N. (Bp. 27, 57).

ಪೆನ್ನೆ penne. N. of two rivers, one falling into the sea near Nellore, the other near Cuddalore (My.; Te. ಪೆನ್ನ, ಪಿನಾಕಿನಿ; T. ಪೆಣ್ಣೈ, ಪೆಣ್ಣಾಱು; M. ಪೆಣ್ಣಾಱು).

ಪೆಂಪು pempu. (fr. ಪಿರಿದು Śmd. 249; Kk. 49). = ಪಿಮ್ಪು, ಹಿಮ್ಪು, ಹೆಮ್ಪು. largeness, greatness; abundance; grandeur, eminence, sublimity (ಉನ್ನತಿ Ct. I, 95; II, 20; ಅಧಿಕ Śm. 58; Te). [ವಚನ ವಿರಚನೆ ನೆಗೞ್ದಂ ಭಾವಿಸುವೊಡದಱ ಪೆಮ್ಪುತಿಸುಲಭಂ Kr. 1, 13; Pb. 1, 24; Ap. 1, 50]. ಧರೆಯೊಳ್ ವೀರದ ಪೆಮ್ಪಿನ ನರನಿನ್ದಿರ್ಮಡಿ (Śmd. 81). ಪೆಮ್ಪಿನೊಳ್ ಎಸೆವ ಕರ್ಣನೊಳ್ನುಡಿ

(133). ಏನೆಪ್ಪ ಪೆಸ್ಪೊ! (175). ಏನೇಱಿಸ್ಸಿನವನ ಚಾಗದ ಪೆಂಪ್ಪಂ! (211). see Cpr. 1, 80; 9, 39; Śmd. s. ತಿರ್ದು 1; Bp. 3, 4; 6, 8; 19, 28; 30, 3; 32, 39; 57, 71; C. Bp. 5, 5; Rsv. 6, 23; Ssv. 1, 28. 37; J. 3, 1. 15; 6, 3. — ಪೆಮ್ಪುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to obtain eminence, etc. (Abh. P. 3, 1. 35; Rsv. 4, 96). ಗುಣವ್ರಾತದಿ ಪೆಮ್ಪುವೆತ್ತು ಮೆಱೆಗುಂ ನಾನಾರ್ಥರತ್ನಾಕರಂ (Nn. 168).

***ಪೆಯ್ಯ peyya.** a calf. ಹಾಲೆಂಜಲು ಪೆಯ್ಯನ ಉದಕವೆಂಜಲು ಮತ್ಸ್ಯದ Bv. 885. (*cf.* ಹಯ್ದ, T. ಪಯ್ಯ, boy).

ಪೆರಂಗಿ perangi. = ಫಿರಂಗಿ. a great gun or cannon. (My.).

ಪೆರಣ peraṇa. Tbh. of ಪ್ರಾಣ. life. ಉಣ್ಬ ಪಕ್ಕದಕಿನ್ನು ಪಕ್ಷಿಜಾತಲ್ಲ; ಬಿಟ್ಟರದು ಹಾಱುವದು, ಗಿಡಗ ತಾನಲ್ಲ; ದಿಟ್ಟರಿಗೆ ಹೆಟ್ಟುವದು, ಪೆರಣ ತನ ಗಿಲ್ಲ; ಸಿಟ್ಟಯೊಳು ಕುಸಲರೇ, ಹೇಱ ನೀವೆಲ್ಲ! (an arrow, Beḍagu-caupadi).

ಪೆರಪರಿಸುಹ pera-parisuha. (fr. ಪರ್ಪರಿಕೆ). becoming rough or unsmooth (?) ಮೆಯ್ಯ ಬೆಚ್ಚ ಪೆರಪರಿಸುಹಂ (ಸಂಘರ್ಷ Mr. 463).

***ಪೆರೆ pere.** to screen? ಕೆಲಕಾಲದಿ ಪೆರೆದಿರದಱಿದ ಬಱಿಕೆ ತಾನೆಲದೊಳ್ Kr. 2, 146.

ಪೆರೆ pere. 2. = ಎರೆ 5, ಪೊರೆ 5, etc., ಹೆರೆ 2. the skin or slough of a serpent (J. 5, 56; 18, 57; 20, 54). — ಪೆರೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. to cast the skin (J. 21, 51). — ಪೆರೆಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಪೆರೆಗಳೆ. (Abh. P. 10, 31).

ಪೆಱ್ per. ಪೆಱು. 1. = ಹೆಱ್, (ಹೆಱು 1). to get; to acquire, to gain, to obtain, to reach; to incur, to undergo, to experience (ಉಪಲಬ್ಧಿ Śmd. Dh., ಪಡೆ 141 Cm.; ಆಗು 186 Cm.; T., M. ಪೆಱು; M. also ಪೆಡು; *cf.* ಪಡೆ 1). [ತ್ರಿದಶ ಸುರಲೋಕ ವಾಸಾಸ್ಪದಮಂ ಪೆಱಗುಂ ಮನುಸ್ಯಮನುಜಂ Kr. 1, 85; Vr. 40, 16]. 2, to beget: to generate, to procreate; to bear, to give birth to (ಪ್ರಸೂತ Śmd. Dh; Śm. 117; T., M. ಪೆಱು; Tu. ಪೆದ್; T., M. ಪಿಱ, to proceed from, be born, arise; Te. ಪೆಱುಗು, to grow, increase, = T. ಏಱ). P. p. ಪೆತ್ತು (Śmd. 285). ಪೆತ್ತಂ, ಪೆತ್ತರ್ (287). [ಕಿಱಿದೆನ್ದೇಱಿಸಿ ಪಗೆಯಂ ಪಱಿಪಡೆ ಕಿಡಿಸ ದೊಡೆ ಪೆತ್ತು ಕಾಲದ ಬಲಮಂ ನೆಱೆದಿಱಿಗುಂ Kr. 3, 149; Pb. 11, 117]. ಜಾತವೇದಂ ಪಟುಕ ಪಟಮಯವ್ಯಾಜದಿಂ ಬೇಡಿ, ಪೆತ್ತಂ (285). ವೀರರನ್ನ ಪೆತ್ತ ತಾಯಿ (ವೀರಮಾತೃ, ವೀರಸೂ Si. 187). ಪೆತ್ತುದೋ ನಭಂ? (Rsv. 6, 34). see Cpr. 3, 85; Abh. P. 13, 87; ಅತಿಭೀಕರಾಕೃತಿವೆಱ್, ಅನ್ದವ್ಪೆಱ್, ಅಮನ್ದಾನನ್ದವ್ಪೆಱ್, ಇನ್ದ್ರಚಾಪವ್ಪೆಱ್, ಏರ್ಪೆಱ್, ಒಪ್ಪವ್ಪೆಱ್, ಓಜೆವೆಱ್, ಓಳಿ-, ಕಟ್ಟಾಳ್ತನವ್ಪೆಱ್, ಕಡಿವೆಱ್, ಕಳಕಳವೆಱ್, ಗೂಡುವೆಱ್, ಚೆಲ್ವುವೆಱ್, ತರವ್ಪೆಱ್, ದೊರೆವೆಱ್, ನನೆವೆಱ್, ನುತಿವೆಱ್, ಪದ-, ಪೆಮ್ಪು-, ಪೆರ್ಮೆ-, ಬಂಗಿ-, ಬಿಂಕವ್ಪೆಱ್, ಬೆಡಂಗುವೆಱ್, ಮೆಯ್-, ಮೊತ್ತವ್ಪೆಱ್, ರೂಢಿ-, ಸಿರಿವೆಱ್, ಸುರ್ಕು-, etc.

ಪೆಱ್ per. ಪೆಱು. 2. = ಹೆಱ್ (ಹೆಱು 2). to thicken, to congeal, to curdle, as ghee, curds, or oil (ಆಜ್ಯಗಟ್ಟಿ Śm. 117; T. ಉಱೈ; M. ಪಿರಿ, to coagulate as milk; to become disjoined, separate, *cf.* ಪಿರಿ; ಪಿರನ್ನು, ಪೆರುಕ್ಕು, to grow thick, curdle, spoil as milk; Te. ವಿರುಗು, to break, go to pieces; to curdle). P. p. ಪೆತ್ತು (My. as ಹೆತ್ತು).

ಪೆಱ pera. = (ಪೆಡ, ಪೊಱ 1), ಹೆಱ, (ಪಿಂ-, etc.). hind part, hind place, backside; backwards; — outer place, outer side, other side [Tu. ಪಿರ, back, ಪಿದಾಯಿ outer place]. (T. ಪಿಱ, outer, foreign, other; T., M. ಪಿಱನ್, another; T. ಪಿಱಿದು, another thing; M. ಪುಱ, the back; the outside; see ಪಿನ್, ಪಿಱ; Te. ಪೆಱಡು, the back yard of a house; ಪೆಱ, other; strange, foreign). — ಪೆಱಂ. (fr. ಪೆಱತು Śmd. 183). a man of the back or outer side: another, a stranger (ಅನ್ಯ Ct. II, 86; ಪೆಡೆಯ Kk. 91; ಎಡೆಯ Śmd. II, o. rs. ಪಱೆಯ, ಸಡೆಯ, ಸೆಡೆಯ). ಪೆಱಂ (Śmd. 111; Abh. P. 14, 84). ಪೆಱರ್ (121); ಪೆಱರ್ಗಳ್ (Mr. 2). [ನೆನೆ ನೆನೆದು ಪೆಱರ ಮಾತುಗಳನೆ ನೆಗೞ್ದರೆ ಕೃತಿಯೊಳ್ Kr. 1, 14; Ap. 3, 60]. ಬನ್ದನೀಗಳ್ ಪೆಱನಲ್ಲಂ, ದುರ್ಜಯಂ ಕೌರವಕುಲನಲಿನೀಕುಂಜರಂ ಭೀಮಸೇನಂ (Śmd. 91). ನರನೆಸ್ಪಾತಂ ಪೆಱನಲ್ಲ, ಈತನಾಗಲ್ವೇೞ್ಕುಂ (184). ಪೆಱರುಮನಱ ನೀನುಮ್, ಆರೆಯ್ಸಿ ವಿದಗ್ಧರಿಂ (121). ಪೆಱರುಮೆನ್ದರ್ (184). ಎಲ್ಲಂ ಭುವನೈಕರಾಮನುಹಿ ಪಂಗಕ್ಕುಂ, ಪೆಱರ್ಗಕ್ಕುಮೇ? (188). ಪೆಱರ ಕಾಡುವಾತಂ (ನವಸೆಗ Kk. 37; Śm. 46). see Cpr. 6, 82; 7, 10; Abh. P. 10, 8; Bp. 11, 11; 45, 20. it is conjugated, *e. g.* ಪೆಱನ್, ಪೆಱರ್, ಪೆಱಯ್, ಪೆಱರ್ (Śmd. 257). ಆಂ ಪೆಱನೆನ್ದು, ಬಗೆಯಲಿವಿಗಾಗಳ್! (258). [— ಪೆಱವರ್ pl. other people. ರೂಪಕವೆಂಬುದು ಪೆಱವರ ರೂಪಾದಿ ಗುಣಂಗಳಾನಬೇದೋಕ್ತಿಗಳಿಂ ರೂಪಿಸುವುದು Kr. 3, 12]. — ಪೆಱಕಾಲ್. a hind leg. ಪೆಱಕಾಲ್ನೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to make stand on the hind legs (Rsv. 13, 85). — ಪೆಱಗಾಲ್. = ಪೆಱಕಾಲ್. (Cpr. 5, 64). — ಪೆಱತು. (Śmd. 96. 111. 183; Cpr. 1. 85; 2, 33; Abh. P. 10, 94; Bp. 3, 57; J. 18, 16). that which is other: another thing, anything different, another [ಪೆಱತೊನ್ದಿಲ್ಲದುಮುಮನಱವವರಿಟ್ಟ ಱಯೆ ಪೇೞ್ವೊಡದು ನೇಯಾರ್ಥಂ Kr. 1, 101; ಪೆಱತಾವುದು ಸಂಸಾರ ಸಾರಸರ್ವಸ್ವಫಲಂ Pb. 1, 55]. (ಅನ್ಯ Ct. II, 86; Śmd. 213. 295. 207 Cm.); the back side, etc. (ಪಿನ್ತು Ct. II, 110; ಪೆಡಮೆಟ್ಟು, ಪೆಱಗು, ಪಿನ್ತಿಲ್, ಹಿಂಗಡೆ Ss.). ಬಗೆಯೊಳ್ ಪೆಱತೊನ್ದನ್ ಅಣಂ ಬಗೆಯಲ್, ಗಡ, ನಿನಗೆ ಸುಮತಿ ಬೇಱ, ಆಂ ಬೇಱಂ (Śmd. 277). see Kāvy. s. ಮಱಸುನ್ದು. its plural is ಪೆಱವು (287; Cpr. 3, 42; Aph. P. 14, 127). [ಪರರ ದೋಷಂಗಳುಮಂ ಪೆಱವುಮನೀ ಮಾಱ್ಕೆಯೊಳಂ ತೋಱವುದು Kr. 1, 67; Ap. 1, 52]. ಓಹೋ. ಇರಲಿ ಪೆಱವಱ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮುಂ! (Śmd. 68). ಪೆಱವಱೊಳ್ (123. 207). ಪೆಱವರ್ಕೆ (295). ಪೆಱವಱ ಧರ್ಮಂಗಳನೇತೆಱದಿನ್ದಂ ತನ್ದು, ಪೆಱವಱೊಳ್ ಪತ್ತಿಸಿ, ಕಣ್ದಱಯೆ ಚತುರೋಕ್ತಿಕೃತಿಯೊಳ್ ನೆಱೆದಿರೆ ಪೇೞ್ವುದು ಸಮಾಧಿಯೆನೆ ಪೆಸರ್ವಡೆಗುಂ (118. 135). — ಪೆಱ ತೆಗೆ. to turn backwards, to retreat (ಪಿನ್ದಿರುಗು Kk. 72; C. Bp. 50, 27; J. 25, 8). — ಪೆಱದು. = ಪೆಱತು (Śmd. 96. 97, o. r. ಪಿಱದು. 183; Cpr. 3, 73. 92). — ಪೆಱದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. to take back (J. 3, 23). — ಪೆಱಪಿಂಗು. to go backwards, to go away, to disappear [ಪುಲಿಪುಲಿ ಪರಿಪರಿ ... ಪೆಱಪಿಂಗು ಪಿಂಗು ನಿಲ್ ನಿಲ್ Kr. 2, 26; ಮೆಯ್ಗಲಿ ಭೀಮಂ ಪೆಱಪಿಂಗದಾನ್ತು ಪಲವುಂ ಬನ್ಧಂಗಳಿಂ ತಳ್ತು Pb. 6, 27; Vr. 85, 25]; (Cpr. 4, 77; Abh. P. 14, 72). [— ಪೆಱಪೆಱ. rep. ಮತ್ತನಯರ್ ಕೆಯ್ಯೆಡೆ ಪಲುಮ್ಪುದಿರ್ ಪೆಱಪೆಱವಂ Pb. 2, 26. — ಪೆಱವುಳಿ. -ಉಳಿ 2. a place for staying, a guest house. ಭಟ್ಟಾರಾ ನೀಮಿಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬನ್ದಿರಿಲ್ಲಿನ್ದಂ ಪೊಱವೊಲಲೊಳ್ ಪೆಱವುಳಿ ಬಸದಿಯಿಲ್ಲಾ Vr. 27, 27]. — ಪೆಱವುೞ. -ಉೞ. a leaving of what is behind: afterwards (Śmd. I, p. 37 Mdb., o. r. ಪೆಱವುೞ). — ಪೆಱ ಸಾರ್. to go back or to the rear, to withdraw (Grj. 10, 65 va.; Rsv. 5, 21). — ಪೆಱ ಹೋಗು. to retreat, to finch (ಅಕ್ಕುಳಿಸು, etc., ಅಪಸರಣ Ss.). — ಪೆಱಳ್. another woman [ಲತೆಯಂ ಲತಾಂಗಿಗೆತ್ತು ನೀನೆಱಗಿದೆಯೆನ್ನ ಪಕ್ಕದೆ ಪೆಱಳ್ಗೆನೆ Ap. 4, 13]. (Śmd. 111, 245; ಅನ್ಯಳ್ Ct. II, 86; Cpr. 8, 76 va.; 8, 88).

ಪೆಱಗು peragu. = ಪೆಱಗೆ (Śmd. 145). the back side; that is behind, after or backwards, etc.; afterwards ಪಿನ್ತು Śmd. 199; ಪೆಡ 206; ಪೆಡಮೆಟ್ಟು, ಪೆಱತು, ಪಿನ್ತಿಲ್, ಹಿಂಗಡೆ Ss.; ಪೆಡ, ಪಿನ್ತಿಲ್, ಹಿಂಗಡೆ Kk. 46, Śm. 60; T., M. ಪಿಱಗು; *cf.* ಹೆಱಗು). [ಮಕ್ಕಳ್ ಭೋರ್ಗರೆದಱುತುಂ ಪೆಱಪೆಱಗನನ್ತೆ ಪರಿತರೆ Pb. 2, 24].

— ಪೆಱಗಣ. -ಅಣ್-ಅ. of the back side or part, etc. [ಪುರೋಚನನುಂ ಪೆಱಗಣ ಕಾಪಂ ಕಣ್ಣಾಗಿಪಿನಲೆ ಕಾದಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ Pb. 3, 4 va.; Ap. 3, 29 va.; Vr. 96, 7]; (Śmd. 52. 53. 249). — ಪೆಱಗಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to put, or push, back; to leave behind (Abh. P. 3, 47; 7, 26 va.; 13, 87 va.; 13, 88; 14, 25 va.; 14, 99; J. 8, 36; 20, 56). — ಪೆಱಗಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. = ಪೆಱಗಿಕ್ಕು. (Abh. P. 11, 132 va.). [— ಪೆಱಗುಗೆಯ್. to show the back, to turn back. ಮುನಿದು ಮನಃಪ್ರಿಯಂ ಪೆಱಗುಗೆಯ್ದಿರೆ ಬೆಮ್ಬಿಡದಪ್ಪಿಕೊಣ್ಡ ನಲ್ಲಳ ಮೊಲೆಯೊತ್ತಿನೊಳ್ Ap. 12, 13].

ಪೆಱಗೆ peṟage. = ಪೆಱಗು, q. v. (ಪಿನ್ದೆ Śmd. 114. 246 Cm.; ಪಿನ್ದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ 201 Cm.). see Śmd. 64. 235. 293; Cpr. 7, 150.

***ಪೆಱುಕು peṟuku.** = ಹೆಕ್ಕು. [T., M. ಪೆಱುಕ್ಕು; Tu. ಪೆಱು]. ಈತನಂಗಡಿಯುಲವಡಂ ಪೆಱುಕಿ ತಿನ್ದು Vr. 46. 7.

ಪೆಱೆ peṟe. = ಹೆಱೆ 2. the crescent (see *e. g.* ಪೆಱೆಯಮ್ಬು, & Abh. P. 4, 119; M. ಪಿಱೆ, T. ಪಿಱೈ); the moon (ತಿಂಗಳ್, ಚನ್ದ್ರ Ct. I, 96; ಎರಳೆಗುಱುಪ, ಚನ್ದಿರ, ಮಿಗಲಚ್ಛಣ, etc., ಚನ್ದ್ರ Śm. 16; Cpr. 3, 60; Abh. P. 4, 119; T. ಪಿಱಿಙ್, to shine; ಪಿಱಿಂಗು, to be full, increase; *cf.* ಪಿಂಜರಿ). [ಶಿರದೊಳ್ ತೊಱೆ ತೊಱೆಯ ಕೆಲದೊಳೆಸೆದಿರೆ ಪೆಱೆ ಮುಂಗೊರಲೊಳ್‌ಕಱೆ Pb. 8, 24]. see ಅರೆವೆಱೆ, ಎಳೆ-, ಕುಡು-, ಪಣೆ-. — ಪೆಱೆಗೊಡೆಯ. -ಕೊಡೆಯ. whose umbrella is the moon: Kāma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Śm. 7). — ಪೆಱೆದಲೆಯ. -ತಲೆಯ. on whose head is the crescent: Śiva (Kk. 4; Śm. 2. 3; ಮಾದೇವ, etc., ಉಮೆಯಾಳ್ದ Ct. II, 5; V. 9, 61). — ಪೆಱೆನೊಸಲ್. (Śmd. 212; Abh. P. 5, 57; Śs.; J. 2, 48; 13, 51; 19, 21). a moon-like forehead. — ಪೆಱೆಮೀನ್. a kind of fish (Rśv. 5, 115). — ಪೆಱೆಯಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. an arrow with a crescent-like head (Abh. P. 13, 87). — ಪೆಱೆ ಸೂಡಿದಂ. Śiva (Grj. 3, 88).

ಪೆರ್- per. 1. (fr. ಪಿರಿದು Śmd. 212. 213). = ಪೆಗ್-, ಪೆಂ-, (ಪೆಇರ್-), ಪೆನು-, ಪೇರ್-, ಹೆಗ್ 1-, ಹೆಜ್-, ಹೆತ್-, ಹೆದ್-, ಹೆನ್-, ಹೆಬ್-, ಹೆಮ್-, ಹೆರ್-, ಹೇರ್. largeness, tallness, greatness. — ಪೆರ್ಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. a large sea (Śśv. 3, 19; J. 3, 38). — ಪೆರ್ಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಪೆಗ್ಗಡೆ, ಹೆಗ್ಗಡೆ. a man of a high position, a headman, a chief, a minister, a superintendent [ದಾಶರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಕೂಸಂ ಬೇಡೆ ಪೆರ್ಗಡೆಗಳನಟ್ಟಿದೊಡೆ Pb. 1, 70 va.; Vr. 34, 3]; (ಮುಖ್ಯ Kk. 38; Śm. 47; Abh. P. 16, 3 va. & 4 va.). see Mr. s. ದುರ್ಬಲ. — ಪೆರ್ಗಣಿಗಿಲ್. -ಕಣಿಗಿಲ್. (ಉನ್ಮಥುಕ, ದ್ವಿಪೆ Mr. 139). — ಪೆರ್ಗಣೆ. -ಕಣೆ. a large arrow. — ಪೆರ್ಗಣೆದುಡು. -ತುಡು. to place a large arrow on the bow (Rāghc. 17, 69). — ಪೆರ್ಗದಹು. -ಕದಹು. a large door (Bp. 57, 37). — ಪೆರ್ಗರುಳ್. -ಕರುಳ್. a large entrail (Rśv. 5, 119). — ಪೆರ್ಗವತೆ. -ಕವತೆ. the hand with its fingers widely extended (J. 6, 21). — ಪೆರ್ಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. great darkness (Grj. 4, 73. 80). — ಪೆರ್ಗಾಡು. -ಕಾಡು. a large jungle or forest (Rśv. 5, 58; Śśv. 3, 31. 45). — ಪೆರ್ಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. a large fire (J. 13, 12). — ಪೆರ್ಗುಡುಗು. heavy, loud thunder (Rśv. 8, 102). — ಪೆರ್ಗುಱಿ. -ಕುಱಿ. a large sheep (Rśv. 11, 165). — ಪೆರ್ಗೂಳಿ. -ಕೂಳಿ. a large fishing-basket (Rśv. 5, 114 va.). — ಪೆರ್ಗೆಱೆ. -ಕೆಱೆ. a large tank (Abh. P. 7, 88). — ಪೆರ್ಗೊತ್ತಳ. -ಕೊತ್ತಳ. a large bastion (V. 10, 10 va.). — ಪೆರ್ಗೊನೆ. a large bunch (J. 3, 27. 31). — ಪೆರ್ಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. a large branch (Śśv. 3, 35 va.). — ಪೆರ್ಗೊರಡು. -ಕೊರಡು. a large log, large pieces of wood (J. 11, 31). — ಪೆರ್ಗೋಣಿ. (Śmd. 385). a large sack. [— ಪೆರ್ಜಸ. great fame. ಪೆರ್ಜಸಮನೆ ಪಿಡಿದೆನ್ನನೆ ರಣದೊಳಱೆವೆನಿರದಡಿಯೆಂತಿಂ Pb. 9, 87]. — ಪೆರ್ಜೊಡರ್. -ಸೊಡರ್. a lamp with a great flame; a large flame (C. Bp. 42, 9; Rśv. 1, 134). [— ಪೆರ್ಜೋಡೆ. a notorious prostitute. ರಸವಾದಿಯನ್ತೆ ಕಟ್ಟಿಯುಂ ಪೆರ್ಜೋಡೆಯನ್ತೆ ನುಣ್ಣಿತಂವೇೞ್ದುಮುಱುಗಾಳನ್ತೆ ದಾಯಂ ಬಡೆದುಂ Pb. 6, 72 va.]. — ಪೆರ್ಜ್ವಾಲೆ. a large flame. ಉರಿಯ ಪೆರ್ಜ್ವಾಲೆ (ಕೀಲಕ Mr. 47). — ಪೆರ್ತಱಿ. a large palisade (C. Bp. 42, 28). — ಪೆರ್ದಡಿ. a big cudgel (V. 39, 8). — ಪೆರ್ದಾರಿ. a large, chief, or long, road (ಬಱಿಸಳ್ತು Ct. I, 35). — ಪೆರ್ದಿದಿ. -ತಿದಿ. a large bag, bellows. (Rśv. 6, 116). [— ಪೆರ್ದುಡುಗೆ. -ತುಡುಗೆ. highly valuable ornaments. ಅನುರ್ದ ಪೆರ್ದುಡುಗೆಗಳೊಳ್ ಮಿಸುಗುವ ಪೊಸಮಾಣಿಕದೆಳವಿಸಿಲುಮಂ Pb. 14, 26]. — ಪೆರ್ದೆಪ್ಪ. -ತೆಪ್ಪ. a large raft (Rśv. 5, 114 va.). — ಪೆರ್ದೆರೆ. -ತೆರೆ. a large wave [ಕಡಲ ಪೊದಟ್ದ ಪೆರ್ದೆರೆಗಳೆಯ್ದೆ ಕುಲಾದ್ರಿಗಳೊಳ್ ಪಳಂಚಿ Pb. 8, 91; Ap. 11, 31]; (Rśv. 6, 11 va.; 13, 45; J. 6, 3. 4; 7, 31). — ಪೆರ್ದೊಡವು. -ತೊಡವು. a large ornament (Abh. P. 14, 126). — ಪೆರ್ದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. the thigh (ಊರು, ಪಿಚಣ್ಡೆ Mr. 331); a stout thigh [ಮುಯ್ಯು ಮುಸುಮ್ಬು ಮೂಗು ಪೆರ್ದೊಡೆ ಕಟಿ ಮುಮ್ಮಡಂ Pb. 11, 133]; (Cpr. 9, 93). (V. 11, 60). — ಪೆರ್ದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. = ಹೆದ್-. a large stream or river; the Krişnā River. (Bp. 19, 81; Rśv. 5, 114va.; J. 3, 2). ಪೆರ್ದೊಱೆಯುಂ ಕೆಱೆಯುಂ ಕೊಳನುಂ ಮುತ್ತುಂ ಕೆಮ್ಬುರಲೊಗೆವ ತಾಣಂ (Ct. II, 67). — ಪೆರ್ದೊಲೆ. -ತೊಲೆ. a large beam (Rśv. 6, 116). — ಪೆರ್ನಗೆ. great, violent laughter. (Rśv. 6, 4). — ಪೆರ್ನೊರೆ. much froth (Cpr. 5, 59). — ಪೆರ್ಬಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. a large kind of bird (Rśv. 5, 55 va.; 5, 59). — ಪೆರ್ಬಟ್ಟೆ. a large or long road; a market road (ನಿಗಮ, ಹೆಬ್ಬಟ್ಟೆ, ಹೆದ್ದಾರಿ Nn. 40). ಅತಿಬೆಟ್ಟಿ ತಪ್ಪ ಪೆರ್ಬಟ್ಟೆ (ಕಾನ್ತಾರ Mr. 478). see Abh. P. 7, 126 va.; J. 24, 30. — ಪೆರ್ಬಡಿಕೆ. -ಪಡಿಕೆ. largeness; greatness, parade, coquetry (V. 28, 71). — ಪೆರ್ಬಡೆ. -ಪಡೆ. a large army [ಏಂ ನಡೆದುದೊ ಪೆರ್ಬಡೆ ಗಂಗೆಯ ತಡಿವಿಡಿದೆರಡನೆಯ ಗಂಗೆ ನಡೆವನ್ತಾಗಳ್ Ap. 12, 63]; (J. 12, 15; 20, 23; 25, 27). — ಪೆರ್ಬಲ. = ಹೆರ್ಬಲ. a large force (Bp. 11, 2; Rśv. 5, 119). — ಪೆರ್ಬಲೆ. a large net (Rśv. 5, 52). — ಪೆರ್ಬಸಿಱ್. a large belly (V. 11, 60). — ಪೆರ್ಬಳ್ಳಿ. a large creeper (Rśv. 5, 55 va.). — ಪೆರ್ಬಾಗಿಲ್. a large gate, the principal gate (ಪರಿಕೂಟ, ಹಸ್ತಿನಖ Mr. 191; J. 3, 40; 5, 28. 31; 9, 17). — ಪೆರ್ಬಾವು. -ಪಾವು. a large snake; the boa (Rśv. 5, 68). — ಪೆರ್ಬಿದಿರ್. a thick bamboo (J. 10, 3). — ಪೆರ್ಬಿಲ. (Śmd. 386; Kk. 98). a large hole. — ಪೆರ್ಬುಲಿ. -ಪುಲಿ. a large, or royal, tiger [ಕುರಂಗಯೂಥದೊಳ್ ಬೆರಸಿದುವನ್ದು ಪೆರ್ಬುಲಿಗಳಿನ್ದ್ರತನೂಜ ತಪಃ ಪ್ರಭಾವದಿಂ Pb. 7, 80]; (Cpr. 5, 64 va.; Bp; 9, 15; 56, 26; C. Bp. 47, 10; J. 15 sum.; 22, 34; Śśv. 3, 48). — ಪೆರ್ಬುಸಿ. -ಪುಸಿ. a great lie (V. 38, 122). — ಪೆರ್ಬೆಟ್ಟ. a large mountain (J. 21, 21). — ಪೆರ್ಬೆಟ್ಟು. = ಪೆರ್ಬೆಟ್ಟ. (J. 4, 29). [— ಪೆರ್ಬೆಡೆ. -ಪೆಡೆ. big hood. ಕಣ್ ತುಮುಱೆ ಪೆರ್ಬೆಡೆಯಿಂ ಮಣಿಸೂಸೆ ಬೇಸಱಿಂ ತಿಣುಕಿದನಾನಲುಮ್ಮಳಿಸಿ ಶೇಷನಶೇಷಮಹೀವಿಭಾಗಮಂ Pb. 9, 99]. — ಪೆರ್ಬೊಗೆ. -ಪೊಗೆ. excessive, dense smoke (Bp. 57, 14). — ಪೆರ್ಬೊಡೆಯ. -ಪೊಡೆ-ಅ 3. the big-bellied one: Gaṇēśa (ವಿನಾಯಕ Śm. 3. 4). — ಪೆರ್ಬೊಱೆ. -ಪೊಱೆ. a large load (J. 5, 72). — ಪೆರ್ಮಗ. an elder son [ಇಂ ಮುನಿವೈ ಗಂಗೆಯ ಪೆರ್ಮಗಂಗೆ Pb. 13, 9]; (Abh. P. 9, 43). — ಪೆರ್ಮಡು. a very deep pool [ಶಮನ್ತ ಪಂಚಕಂಗಳೆಮ್ಬಯ್ದು ಪೆರ್ಮಡುಗಳ ಕೆಲದೊಳ್ Pb. 9, 104]; (J. 27, 56; 28, 28). — ಪೆರ್ಮರ. (Śmd. 213). = ಹೆಮ್ಮರ, q. v. a large, tall tree, etc. [ದೇಗುಲಕೆ ಪೆರ್ಮರನಂ ಕಡಿವನ್ತೆ ಮಾಡಿದರ್ Pb. 8, 95]; (Cpr. 8, 4 va.; Abh. P. 7, 85). ನ್ಯಗ್ರೋಧಬೀಜಂ ಕೆಲಂಸಿಡಿದುಂ ಪೆರ್ಮರನಾಗದೇ? (Śś. 44). — ಪೆರ್ಮರಗಾಡು. -ಕಾಡು. a forest with large trees (Abh. P. 7, 86). — ಪೆರ್ಮರಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. a large branch of a tree (Śśv. 4, 62). — ಪೆರ್ಮರುಳ್. a huge demon (J. 31, 56). [2, a great folly, madness. ದಶ

ಕಣ್ಮನನಕ್ಕಟ ಕೊನ್ದ ಪೆರ್ಮರುಳ್ ಕೊಣ್ಡುದೆ ತನ್ನುಮಂ Pb. 6, 33]. — ಪೆರ್ಮರೆ. a large deer (Rśv. 5, 83; Śsv. 3, 48). — ಪೆರ್ಮಱವೆ. total unconsciousness: death (J. 20, 60). — ಪೆರ್ಮಲ. dysentery (ಗ್ರಹಣಿ Mr. 387). — ಪೆರ್ಮೞೆ. excessive, heavy rain [ಸುರಿವ ಪೆರ್ಮೞೆಯುಂ ಮಿಗೆ ನುಣ್ಣನಪ್ಪ ಕೇಕಿಗಳ ಸರಂಗಳುಂ Kr. 1, 124]; (Abh. P. 9, 66; Grj. 10, 115; Bp. 2, 12; Rśv. 8, 109; J. 15, 17). — ಪೆರ್ಮಾತು. a great, noble word (Śmd. 128. 213). — ಪೆರ್ಮಾರಿ. a great Māri (Abh. P. 4, 108). — ಪೆರ್ಮಿಳಿ. a long leather-rope (V. 34, 47). — ಪೆರ್ಮುಡಿ. large braids of hair (Bp. 25, 9). — ಪೆರ್ಮೂಗು. a large nose (V. 11, 61; Śsv. 3, 62). — ಪೆರ್ಮೊರಹು. a loud tinkling sound (Bp. 17, 15). — ಪೆರ್ಮೊಲ. a large hare (Śsv. 3, 50). — ಪೆರ್ಮೊಲೆ. a large, full breast [ತೆಱನ್ದಿರಿದು ನೋಡಿದ ನೋಟದೊಳೆಯ್ದೆ ತಳ್ತ ಪೆರ್ಮೊಲೆ Pb. 4, 108; Ap. 6, 81]; (Śmd. 213; Ct. II, 98; Cpr. 4, 77; 7, 107; Abh. P. 3, 108; Rśv. 11, 86 va.; J. 6, 12) — ಪೆರ್ಮೊಲೆಗೊಡ. -ಕೊಡ. a pitcher-like full breast (Abh. P. 1, 103). — ಪೆರ್ವಡಗು. -ಪಡಗು. a large ship (C. Bp. 2, 4). [— ಪೆರ್ವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಪೆರ್ಬಡೆ. ಪೆರ್ವಡೆ ವಾರಾಶಿಯೊಳಿರ್ದ ಬೈತ್ರದೊಳಗನ್ದೆತ್ತಂ ತೆರಳ್ದಿರ್ದವೊಲ್ Ap. 13, 60]. — ಪೆರ್ವನ್ದಿ. -ಪನ್ದಿ. a large hog (Grj. 1, 110). — ಪೆರ್ವಲ. (Śmd. 207 Mḍb.; 386). = ಪೆರ್ಬಲ. — ಪೆರ್ವಲೆ. -ಬಲೆ. a large net (Śsv. 3, 24; 4, 10). — ಪೆರ್ವಱು. -ಪಱು. a large forest (Abh. P. 7, 103 va.; 7, 130; 8, 67 va.; 10, 130; 13, 48). — ಪೆರ್ವೞೆ. = ಪೆರ್ಮೞೆ. (Śsv. 1, 45). — ಪೆರ್ವಾವು. -ಪಾವು. a large snake [ಸತ್ತು ತನ್ನ ಮನೋಹರೋದ್ಯಾನವನದೊಳ್ ಪೆರ್ವಾವಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿದಂ Vr. 138, 9]; (Abh. P. 6, 132). [— ಪೆರ್ವಿದಿರ್. -ಬಿದಿರ್. big bamboo. ಪೆರ್ವಿದಿರ ಸಿಡಿಪ್ಪಿನೊಳ್ ಪುದಿದದೊನ್ದು ಕುಳಾಚಳದನ್ತೆ Pb. 11, 45]. — ಪೆರ್ವೆಣ. -ಪೆಣ. a huge corpse (Abh. P. 13, 49; Rśv. 5, 120 va.). [— ಪೆರ್ವೆಣ್ಡಿರ್. -ಪೆಣ್ಡಿರ್. elderly ladies. ಪೆರ್ವೆಣ್ಡಿರ್ ಸೂಸುವ ಸೇಸೆಯೊಡನೆ ರುಧಿರವರ್ಷಂ ಸುರಿಯೆಯುಂ Pb. 10, 26 va.]. — ಪೆರ್ವೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. a great name (Rśv. 3, 12). — ಪೆರ್ವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. a great shine, lustre or light (ಬೆಳ್ಪಳಿ Ct. I, 23; Bp. 27, 8). [— ಪೆರ್ವೇಣ್ಟೆ. -ಬೇಣ್ಟೆ. big hunt. ಕುದುರೆಯೊಳವೊಳಗಂ ಬರಲಾನೆ ಬಲ್ಲೆನಿದು ಪೆರ್ವೇಣ್ಟೆಯನ್ದಂ Pb. 5, 43 va.]. — ಪೆರ್ವೊದಱ್. -ಪೊದಱ್. a large bush [ಒಣಗಿದುದೊನ್ದು ಪೆರ್ವಿದಿರ ಪೆರ್ವೊದಱಿಂ ಮೊರೆದುರ್ವಾಶುಶುಕ್ಷಣಿಯವೊಲ್ Pb. 11, 94]; (Cpr. 5, 49). — ಪೆರ್ವೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. a large stream (Rśv. 5, 120 va.). — ಪೆರ್ವೊೞೆ. -ಪೊೞೆ. a large river (Rśv. 6, 24 va.).

ಪೆರ್- per. 2. = ಪೆಱ್-, instead of which it is customarily used in ಪೆರ್ಗತ್ತು and ಪೆರ್ಗಳ (Śmd. 50; Te. ಪೆಲುಚೆ, ಪೆಲ್ಚೆ, excessively, much; ಪೆಲ್ಲು, much, exceeding; excess; T. ಪಿಱಮ್ಬು, wide extent, intensity, aggregation; ಪೆಡ, plenty, much; ಪೆಯರ್, ಪೇರ್, ಪೇಱ್, greatness; see s. ಪಿಡುಗು). — ಪೆರ್ಗತ್ತು. -ಕತ್ತು. (Śmd. 50). a large neck. — ಪೆರ್ಗಳ. -ಕಳ. (Śmd. 50). a large threshing floor.

ಪೆರ್ಚಿಸು percisu. = ಪೆಚ್ಚಿಸು, ಹೆಚ್ಚಿಸು. to cause to increase, rise, to multiply, etc. (ವರ್ಧನ Śmd. Dh.; Cpr. 1, 86; 3, 73; 5, 134; 6, 70. 101; Bp. 50, 45). [ಸರಿದಧಿಪತಿಯುಂ ದೋಷಾಕರನನ್ತರ್ಮಲಿನನಾಗಿಯುಂ ಪೆರ್ಚಿಸುಗುಂ Kr. 3, 35]. ಪೆರ್ಚಿಕೆ or ಪೆರ್ಚಿಕ್ಕೆ (Śmd. 270 Mḍb.). ನರನಾಥನಾ ತೆಱದಿಂ ಪೆರ್ಚಿಕ್ಕೆ ದೇಶಂಗಳಂ (270 ditto). [2, to cause to cut (perhaps an euphimistic term) ಮದದ ನೀರೊಳೆ ಲೋಕವಾರ್ತೆಗೆ ಬೆಚ್ಚುನೀರ್ದಳಿದಾಗಳಾ ಮದಗಜಾಂಕುಶದಿನ್ದೆ ಪೆರ್ಚಿಸಿ ನಾಭಿಯುಂ Pb. 1, 43].

ಪೆರ್ಚು percu. 1. = ಎಚ್ಚು 3, ಪೆಚ್ಚು 1, ಹೆಚ್ಚು 1. to become more extensive or greater in bulk, quantity, number, etc., to increase, to thrive, to grow, to be augmented, to swell, to superabound; to become lofty or proud (ವಿಸ್ತಾರ Śmd. Dh.). Tu. ಹೆಚ್ಚು. [ಶರದಾಗಮದೊಳ್ ಕಳಹಂಸ ರವಂ ಪೆರ್ಚಿತ್ತು Kr. 3, 136; Pb. 2, 39 va.]. ಕಾಮಂ ಪೆರ್ಚಿದುದು (109). ಮತಿ ಪೆರ್ಚಿದುದು (187). ಪೆರ್ಚಿದುದು (ಉತ್ಕಟ, ಉದ್ಭಟ, ಉದ್ಧತ, ಉಲ್ಬಣ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟ Mr. 446). ಉಡುರಾಜಂ ಕಳೆಗುನ್ದಿ, ಪೆರ್ಚದಿಹನೇ? (Sś. 44). ಪೆರ್ಚಿದ ಅಯ್ಕಿಲ್ (J. 28, 2). ಇನ್ದು ಪೆರ್ಚಿದ ಪೌರ್ಣಮಿ (ರಾಕೆ Mr. 69). see Cpr. 1, 96; 3, 38. 85; 5, 2; C. Bp. 5, 3; J. 2, 6; 6, 7; 8, 3; Śsv. 4, 67. 89; ಎರೆವೆರ್ಚು, ಮೆಯ್ವೆರ್ಚು.

ಪೆರ್ಚು percu. 2. = ಎಚ್ಚು 4, ಪೆಚ್ಚು 2, ಹೆಚ್ಚು 2. increase, growth; largeness; rising, swelling, flood; spreading out, extension; eminence, supremacy, riches; valuableness; superabundance; moreness (more); excess, surpassing the due measure; superfluity; surplus; exaggeration; elation; pride; daring (ಉಬ್ಬಟೆ Śm. 38). [ಪಡೆದತ್ತಹರ್ನಿಶಂ ಪೆರ್ಚನನ್ತರಂಗಕ್ಕೆನ್ನಾ Kr. 1, 56; Ap. 1, 17]. ಸುತರ ಪೆರ್ಚು (ಬಳವಿಗೆ Ct. I, 53). ರತ್ನಾಕರಂ ಪೆರ್ಚಿನಿಂ ಮೇರೆವರಿಯೆ (J. 1, 1. see Cpr. 1, 132; 8, 11). — ಪೆರ್ಚುನೀರ್. water (poured over a young child) for (its) growth (Cpr. 3, 45). — ಪೆರ್ಚುಮ್ಬುರುಳ್. -ಂ-ಪುರುಳ್. (Śmd. 204). increasing fitness, etc.

ಪೆರ್ಚುಗೆ percuge. 1. = ಪೆಚ್ಚುಗೆ 1, ಹೆಚ್ಚಿಗೆ 1, ಹೆಚ್ಚುಗೆ. increase, etc. (= ಪೆರ್ಚು 2, q. v.; ಆಸ್ಥೌಲ್ಯ Śmd. Cm. s. ಸೆಡೆ; ವಿತಾನ, ಹೆಚ್ಚುಗೆ Nn. 115; ಉನ್ನತಿ Śmd. 158 Cm.; ಪೊಮ್ಪುಳಿ Śmd. I; ಉಬ್ಬರ Kk. 55; ಬುಲ್ಲವಣೆ Bhn. 14). ಸಸ್ಯಾದಿತರುಲತಾವಳಿಯ ಪೆರ್ಚುಗೆ (Smd. 256). see Rśv. 9, 4; J. 26, 14, o. r. ಪೆಚ್ಚುಗೆ. — ಪೆರ್ಚುಗೆಯಾಗು. -ಆಗು. increase to be produced, to increase, etc. (ನೆಱೆ Śmd. 3 Cm.). — ಪೆರ್ಚುಗೆವಡೆ. -ಪಡೆ. to get increase, etc. (ಅಗ್ಗಲಿಸು Śmd. 187 Cm.).

ಪೆರ್ಚುಗೆ percuge. 2. = ಪಚ್ಚುಗೆ, etc. a private place. — ಪೆರ್ಚುಗೆಕಾರ್ತಿ. = ಪಚ್ಚುಗೆಗಾರ್ತಿ. (ಏಕಾನ್ತದಳ್ Śm. 74).

ಪೆರ್ಪೆ perpe. ? (Śmd. 50).

ಪೆರ್ಮೆ per-me. = ಹೆಮ್ಮೆ. (Śmd. 248). increase; greatness, excellency, ascendancy, magnificence, grandeur, honour; pride (ಹೆಮ್ಮೆ Ct. II, 76; ಬಿಂಕ Ct. I, 9; T. ಪೆರುಮೈ, Te. ಅೇರಿಮೆ). see Cpr. 1, 69; 2, 5; 6, 88; Rśv. 13, 21. 69; Śsv. 2, 28. 67; J. 7, 18; 9, 25; 27, 21. — ಪೆರ್ಮಡಿ. -ಅಡಿ. = ಪೆರ್ಮಡಿಯು, ಹೆಮ್ಮಡಿ. see ಇಡುಗುಡಿಯು-. — ಪೆರ್ಮಡಿಯು. -ಅಡಿ-ಅ 3. N. (Bp. 54, 74). — ಪೆರ್ಮೆಯೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. (Śmd. 242). a grand ruler, etc. — ಪೆರ್ಮೆವಡೆ. -ಪಡೆ. to obtain grandeur, to distinguish oneself, etc. (Rśv. 13, 83). — ಪೆರ್ಮೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. = ಪೆರ್ಮೆವಡೆ. (Cpr. 7, 29; Rśv. 6, 11 va.).

ಪೆಸರ್ pesar. = ಪೆಸರು, ಹೆಸರು. a name, an appellation; greatness, fame, celebrity (ಗೋತ್ರ Mr. 503; Te. ಪೇರು; T. ಪೆಯರ್, ಪೇರ್; M. ಪಿಯರ್, ಪೆಯರ್, ಪೇರ್; Tu. ಪುದರ್). [ಎನಸುಂ ವಸ್ತೂಪಮಾನಮೆಮ್ಬುದು ಪೆಸರಿಂ Kr. 3, 60; Pb. 1, 20; Ap. 1, 34]. ತರಳೆ, ಏಟೀಟ್! ಎನುತ ಪೆಸರಲಿ ಕರೆಯಲ್ (Bp. 32, 44). ಅವನಿಯೊಳು ಪೆಸರ ಓಳಿವೆತ್ತ ಆರುಹತರ್ (50, 46). ಇರ್ಪುದು ಬೇಡ ರೋಗಿನಿಂ ನಗರಮುದೊನ್ದು, ಸನ್ದ ಪೆಸರಿನ್ದೆ ಪುಳಿನ್ದಪುರಂ (Rśv. 5, 28). ಭಕ್ತೆಯುಣುಗಂ ಶಂಕರನೆಮ್ಬ ಪೆಸರ ಪಂಚವರ್ಷದ ಕುಮಾರಂ (13, 95 va.). ತನ್ನ ತನ್ದೆಯ ಪೆಸರ ಬರಹಮಿರೆ (J. 30, 24). ಪೆಸರ ನಾಯಕರ್ (Abh. P. 11, 132 va.). see ಪೆರ್ವೆಸರ್, ಸವಿವೆಸರ್; Cpr. 1, 77; 2,

11. — ಪೆಸರಂ ಕೊಡು. to give a name. ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಮೆಮ್ಬ ಪೆಸರಂ ಕೊಟ್ಟು (Śmd. 3 Cm.). — ಪೆಸರಂ ಪೊಱು. to assume, adopt or bear a name. ಶಿವಾನನ್ದೋತ್ತಮಂ ತಾನೆಮ್ಬ ಪೆಸರಂ ಪೊತ್ತು (Bp. 34, 4). — ಪೆಸರ ಹೊಱು. = ಪೆಸರಂ ಪೊಱು. (Bp. 54, 45). — ಪೆಸರಾಗು. -ಆಗು. a name to come into being or to arise or to come to; a name to be. ಚನ್ದ್ರಹಾಸನೆನ್ದು ಇಳೆಯೊಳೀತಂಗೆ ಪೆಸರಾಗಲಿ! (J. 28, 60). ನಿನಗೆ ವಸನ್ತಮೂತಿಕೆವೆಸರಪ್ಪುದು (Cpr. 7, 41). ಅಱು ಮೊಗನೆನಲು ಗುಹನ ಪೆಸರಪ್ಪುದು (Śm. 4). 2, fame to come into being, to become or be famous or known. ಪೆಸರಪ್ಪ ಮಾಪಗಳೊಳ್ ಉದುರ್ (Śm. 99). see Abh. P. 1, 78. — ಪೆಸರಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಪೆಸರಂ ಕೊಡು. ನಿಮ್ಮಯ ಪೆಸರನಿಕ್ಕುವೆಂ (Bp. 2, 54). — ಪೆಸರಿಡು. -ಇಡು. = ಪೆಸರಿಕ್ಕು. ಅಂಕಿತನಾಮಂ ಪೆಸರಿಡುವ ನಿಷ್ಕದಿನ್ ಎನ್ತಾದೊಡ ಮಿಪ್ಪುದು (Śmd. 94). ಸಮಸಂಸ್ಕೃತವೆಸರನಿಟ್ಟು (98). see Abh. P. 1, 78. — ಪೆಸರೀ. -ಈ. = ಪೆಸರಿಡು. ಆಸಿದಕೆ ಶೋಭಿಸುವ ಕಬ್ಬಿಗರ ಕೆಯ್ಪಿಡಿಯೆನ್ದು ಪೆಸರನಿತ್ತು (Kk. 3). — ಪೆಸರೆನಿಸು. -ಎನಿಸು. to make one's name to be spoken of, to make famous or known. ವಾರ ಸತಿಯರ ಮೊತ್ತದಲಿ ಪೆಸರೆನಿಸಿ ನಿನ್ನುವನ್ ಈ ಕಟಕದೊಳಗೆ (Bp. 28, 22). — ಪೆಸರ್ಕಡಂಗು. to strive after excellence or fame (Ch. v. 15). — ಪೆಸರ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಪೆಸರುಗೊಳ್. to get a name or fame [ಪೆಸರ್ಗೊಣ್ಡ ನಿತಱೊಳೆನ್ನಂ ಸ್ಮರಿಸನೆನೆ ಭರತಂಗೆಱಿ ಲೋಕದಿಂ ನಗಿಸುವನೇ Ap. 14, 76]; (Bp. 29, 16). 2, to take up or mention one's name; to name or mention (J. 11, 35). ವಿಕಾಸಮುಖದಿಂ ನೋಡಿ, ಪೆಸರ್ಗೊಣ್ಡು, ಆ ಸುಪುತ್ರನ ಕರೆಯಲೊಡನೆ (Bp. 48, 29). — ಪೆಸರ್ವಡೆ. -ಪಡೆ. to get a name, to be called (Śmd. 118). 2, to get fame, to become famous (Abh. P. 1, 78; Bp. 31, 1; 50, 31; J. 24, 18). — ಪೆಸರ್ವೆಱ್. -ಪೆಱ್. = ಪೆಸರ್ವಡೆ No. 2. (Bp. 28, 13; Rāghc. 17, 65). — ಪೆಸರ್ವೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. various names (Cpr. 7, 153).

ಪೆಸರಿಸು pesarisu. = ಹೆಸರಿಸು. to name, to mention, to tell (J. 6, 24. 25. 26; 18, 43).

ಪೆಸರು pesaru. = ಪೆಸರ್, etc. ಪೆಸರುಗಳು (Bp. 19, 72). ಸ್ವರ್ಗ, etc. ದೇವಲೋಕದ ಪೆಸರು; ಅಮರ, etc. ದೇವರ್ಕಳ ಪೆಸರು; ಪ್ರಣವ, etc. ಓಂಕಾರಕ್ಕೆ ಪೆಸರು; ವರಿವಸ್ಯೆ, etc. ಬೆಸಕೆಯ್ವುದಕ್ಕೆ ಪೆಸರು (Hlā.). — ಪೆಸರುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಪೆಸರ್ಗೊಳ್ No. 2. (Bp. 3, 40; 26, 60; 59, 35). — ಪೆಸರು ಬರ್. a name to come into existence or spring up. ಬಸವನ ಆಲವು ಇದು ಎನ್ಬುದು ಏತಕೆ ಪೆಸರು ಬನ್ದಿತ್ತು? (Bp. 32, 19). — ಪೆಸರುವೆಱು. -ಪೆಱು. to get a name or fame (Bp. 30, 6).

ಪೆಸಱ್ pesar̤. (Śmd. 59). = ಹೆಸಱ್, ಹೆಸಱು. a kind of pulse, green gram, phaseolus mungo willd. (T. ಪಯಱು; M. ಪಯರ್, ಪಯಱು; Tu. ಪದೆಂಜಿ; Te. ಪೆಸಲು; *cf.* ಪಯಿರ್). ಪೆಸಗ್ಗಳ್ (Śmd. 53). [— ಪೆಸಱಗೆ. -ಅಗೆ. the germinated sprout of green gram. ಪೊಸವೆಸಱಗೆಯ ಬಣ್ಣದನ್ತೆ Pb. 2, 39 va. — ಪೆಸಱತೊವೆ. a kind of dish made out of green gram. ರಾಜಾನ್ನದ ಕೂಱುಂ ಪೆಸಱತೊವೆಯುಂ Vr. 78, 14].

ಪೆಳಗು peḷagu. fear, alarm (T. ವೆಳ್ಗು = ಅಂಜು, = Te. ಬೆದುರು; *cf.* ಬೆದಗು). see ತಳವೆಳಗು.

ಪೆಳಱ್ peḷar̤. ಪೆಳಱು 1. to tremble, to fear (ಭಯ Śmd. Dh.; Abh. P. 13, 54 va.). ಕಣೆಯೇಱುಂಗೆ ದಿಶಾಗಜಂ ಪೆಳಱೆ (Abh. P. 13, 80). ಪೆಳಱುತ್ತು (5, 98). ಪೆಳದುರ್ (V. 9, 71 va.; 14, 62; Śsv. 1, 39).

ಪೆಳಱ್ peḷar̤. ಪೆಳಱು. 2. (Śmd. 40). fear, alarm (ಅಳಱ್, ಅದಿರ್ಪು, ಭಯ Kk. 42; ಅಳಱ್, ಭಯ Śm. 40). [ಅರಿನ್ರಪಬಳಂಗಳ ನರಿಱಯೆ ಪೆಳಱೆವೆಮ್ಬುರುಮೊಳರೇ Pb. 9, 51; Ap. 6, 82].

ಪೆಳಱಿಸು peḷar̤isu. to cause to fear, to frighten (Abh. P. 4, 56).

ಪೆಳವು peḷavu. (Śmd. 247). a flaw? (Cpr. 1, 36, text doubtful; T. ಪಿಳವು, a cleft, split, slice; M. ಪೆಳಿ, ಪೊಳಿ, a burst, rent, chip; *cf.* ಪೋೞ್ 1 and ಓಳಿ).

ಪೆಳ್ಪಳಿಸು peḷpaḷisu. (ಪೆಳ್ಪಳಿಸು). = ಬೆಳ್ಪಳಿಸು. to tremble, to fear [ಪಸರಿಸಿದಚ್ಚವೆಳ್ದಿಂಗಳನಾಕೆಯ ಕಣ್ಣಳ ಬೆಳ್ಪಿನ ತಳರ್ಪ ನುತ್ತುಂ ಪೆಳ್ಪಳಿಸಿ ಚನ್ದ್ರನಂ ನೋಡಿ Pb. 4, 69 va.]; (Abh. P. 12, 18; 14, 141).

***ಪೆಳ್ಳನೆ peḷḷane.** fearfully, alarmingly? ಪೆಳ್ಳನೆ ಬಾರಿಸಿ ದುವು ಬಿಡದೆ ಜಡಿದು ವನದೇವತೆಗಳ್ Ap. 9, 93.

ಪೆೞ್- peḻ. see ಪೆೞ್ 2-.

ಪೆೞಕು peḻaku. a wrangle, a quarrel, a fight (ಜಗಳ Śmd. I & II; see ಪೆಣಗು, ಪೆಣಸು 1).

ಪೆೞವ peḻava. = ಹೆೞವ. a lame man, a cripple (ಕಾಲಿಲ್ಲದವ (Śmd. I; Śsv. 2, 87; M. ಪೇಚ್ಚಕ್ಕಾಲನ್, dragging one leg). [Aruṇa, Sun's charioteer. ರಥಮುಂ ಪೆೞವನನೆಸಗಲ್ಕೆ ವೇೞ್ದು ಸಂತ ಶೋಕದ ಪೊಮ್ಪುೞಯೊಳ್ ಮೆಯ್ಯೞಯ್ಡದೆ ನೀಱುಱಿವನ್ತೆ ಪೊಲಿಱಿದನ ಪರಜಳಧಿಗೆ ದಿನಪಂ Pb. 12, 220]. ಪೆೞವನ ಕಣ್ಗಳ್, ಅನ್ಧಕನ ಕಾಲ್ಗಳ್ ಇವಿನ್ತೊಡಗೂಡಿ ಗಾವುದುಂ ತಳರ್ದೊಡೆ ಬಲ್ಲಿದಂ ನಡೆದ ಮಾಟ್ಕೆಯೆನಿಪ್ಪುದೆ? (Grj. 1, 26).

ಪೆೞವಿ peḻavi. = ಹೆೞವಿ. a lame woman (J. 6, 49).

ಪೇ pē. 1. = ಹೇ. *cf*, ಹೇಡಿ. madness, rage, confusion, viciousness: meanness, worthlessness, growing wild, as plants (T., M.; *cf.* ಪೆಱು; T. ಪಿಣ, ಪೇಯ್, M. ಪೇ, ಪೇನೆ, ಪೇಯಿ, a ghost, devil, demon; *cf.* Sk. ಪಿಶಾಚಿ; Sk. ಘ, anger, passion; a wicked man). [— ಪೇಪನ್ದಿ. a fiendish pig. ಆ ಪೊಱಲೊಳ್ ಪೇಪನ್ದಿಯಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿಸತ್ತು Vr. 9, 3]. — ಪೇಬಡು. -ಪಡು. to become worthless (Cpr. 10, 64).

ಪೇ pē. 2. = ಪೀ. — ಪೇನಾಱು. the Poon tree, Sterculia foetida Lin. (St. & Pl.; T. ಪೀನಾಱು).

ಪೇಂಕುಣಿ pē-ṅ-kuṇi. = ಪೇಂಕುಳಿ, etc. (ಮರುಳುತನ Śs.).

ಪೇಂಕುಳಿ pēı-ṅ-kuḷi. (Śmd. 48. 239). = ಪೇಂಕುಣಿ, ಹೇಕುಳಿ. a demon. 2, madness, fury, etc. (ಮರುಳ್ Kk. 65, o. 1. ಮರುಳ್ತನ; ಮರುಳ್ತನ Śm. 49; V. 35, 55 va.). [ಪೇಂಕುಳಿಗೊಣ್ಡ ಸಿಂಹಮಂ ಮುತ್ತುವನ್ತೆ ಸುತ್ತಿಮುತ್ತಿದಾಗಳ್ Pb. 11, 41 va. (*cf.* ಪಂಕುಳಿ)]. ಪೇಂಕುಳಿಯ ನಾಯಿ (ಅಲರ್ಕ Hlā., = T. ಪೇಯ್ನಾಯ್; Te. ಪಿಪಿ, ಬೇಪಿ, ವೇಪಿ). — ಪೇಂಕುಳಿವಾಲ್. -ಪಾಲ್. devil's milk (V. 37, 89).

ಪೇಚ pēca. a trouble; a strait, scrape (Mhr.). — ಪೇಚಾಟ. -ಆಟ. trouble, difficulty, strait. [Tu.]. ಈಚಲದ ಮರ ಹೀನ, ನೀಚರದು ನೆರೆ ಹೀನ, ಮೋಚಿದ ಹೆಣ್ಣು ತರಹೀನ, ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪೇಚಾಟ ಹೀನ (Sp.). ಪೇಚಾಟದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೆ ನೀಚಾಟವೇ ಸರಿ (Prv.). — ಪೇಚಾಡು. -ಆಡು. to be involved in trouble and difficulties (My.).

ಪೇಚಕ pēcaka. *an owl.* 2, *the tip or the root of an elephant's tail* (ಮೊದಲ ಬಾಲ Hlā.; ಬಾಲ Mr. 156). 3, a louse (*cf.* ಪೇನ್).

ಪೇಚಕಿ pēcaki. an elephant. (R.).

ಪೇಜ pēja. (= K. ಪೇ 1) in ಶಿಲ-. 2, a drink, a beverage.

ಪೇಟ pēṭa. 1. = ಪೆಟ್ಟಿ. *a basket; a chest.* 2, a multitude. 3, a retinue.

ಪೇಟ pēṭa. 2. = ಪೇಟಣ. a small kind of turban (My.; Mhr., H. ಫೇಟಾ, ಫೇಣ್ಟಾ).

ಪೇಟಕ pēṭaka. = ಪಿಟಕ, ಪೇಟಿಕೆ, etc. *a basket; a box, a chest.* 2, *a multitude, a company.* 3, an attendant (Cpr. 5, 76 va.).

ಪೇಟಣೆ pēṭaṇe. = ಪೇಟೆ 2. a turban (Rśv. 13, 72).

ಪೇಟಾರಿ pēṭāri. = ಪೆಟಾರಿ. a large box (My.).

ಪೇಟಿ pēṭi. 1. = ಪೆಟ್ಟಿ. *a basket; a chest.*

ಪೇಟಿ pēṭi. 2. (ಪೇಠಿ). = ಪೇಟು. ornamental work woven in the borders of cloth (My.; B. 3, 103).

ಪೇಟಿಕೆ pēṭike. = ಪೇಟಕ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆ (Śmd. 338), etc., ಪೇಳಿಗೆ (Śmd. 31), etc.

ಪೇಟು pēṭu. = ಪೇಟಿ 2. (My.).

ಪೇಟೆ pēṭe. 1. = ಪೇಟಿ 1, (ಪೇಳೆ). *a basket; a chest, a box.*

ಪೇಟೆ pēṭe. 2. a pettah, an emporium, a mart, a market town; a place of sale, a long street of shops in a town (ಮಾಱುವ ಠಾವು Mr. 350; My.; Tu. ಪೇಟ್ಯೆ; Te., M.; T. ಪೇಟ್ಟೈ; Mhr., H. ಪೇಠ, ಪೇಠ್). ಪೇಟೆಗೆ ಜಟ್ಟಿ, ಪಟ್ಣಕ್ಕೆ ಸೆಟ್ಟಿ. — ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿರುವವಗೆ ಬೇಟೆಯ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?— ಪೇಟೆಗೆ ಹೋದರೆ ಸಾಲಗಾಱರ ಕಾಟೆ, ಮನೆಗೆ ಬನ್ದರೆ ಹೆಣ್ಡತಿಯ ಕಾಟೆ (Prvs,). ತರಗಿನ ಪೇಟೆ (ವಿಪಣಿ, ಪಣ್ಯವೀಥಿಕೆ Si. 106).

ಪೇಠಿಕೆ pēṭhike. probably a wrong reading of ಪೀಠಿಕೆ (see ಪೀಱಿಗೆ).

ಪೇಡ pēḍa. = ಪೇಡೆ. a sweetmeat composed of milk and sugar (My.; Mhr., H. ಪೇಢಾ).

*ಪೇಡಿ pēḍi. = ಹೇಡಿ. a coward. ಗೋವಳಿಗನಂ ಗೆಡೆಗೊಣ್ಡು ಮುಮ್ಬಳೆದೊಟ್ಟ ಪೇಡಿಯ Pb. 11, 14. Tu. ಹೇಡಿ.

ಪೇಡೆ pēḍe. = ಪೇಡ. ಪೇಡೇ ಬರ್ಫ. a snow-cake (B. 3, 101).

ಪೇಣಿ pēṇi. (*cf.* ಫೇನ). frothy scum; rice-flour, etc. beaten up to a frothy consistence (V. 9, 78; My.; Mhr. ಫೇಣೀ).

ಪೇಣ್ಟೆ pēṇṭe. = ಪೇಟೆ 2. a market town. [Tu.].

ಪೇತ pēta. Tbh. of ಪ್ರೇತ. a dead body. see ನರ-.

ಪೇತು pētu. confusion or distraction of mind (T. ಪೇದು): a demon (My.; see ಪೇ 1).

ಪೇದಾ pēdā. = ಪೇದೆ. — ಪೇದಾಮಾತು. checkmate with a pawn (My.; Mhr., H. ಪ್ಯಾದೇಮಾತ).

ಪೇದೆ pēde. = ಪ್ಯಾದೆ. a foot-soldier; a peon; a pawn at chess Tu.; (Te. ಪೇದಾ, ಪ್ಯಾದಾ; Mhr., H. ಪ್ಯಾದಾ, ಪ್ಯಾದೇಂ).

ಪೇನ್ pēn. 1. lice to increase or grow greatly (ಯೂಕ ಸಮೃದ್ಧಿ Śmd. Dh.). P. ps. ಪೇನ್ತು, ಪೇನ್ದು (287 Cm.).

ಪೇನ್ pēn. 2. = ಹೇನ್, ಹೇನು (Śmd. 59). a louse. (Tu.;T., M.; Te. ಪೇನು).

ಪೇನ pēna. Tbh. of ಫೇನ. foam. (Śmd. 338).

ಪೇನಾಱಿ pēnāṟi. the poon tree. see s. ಪೇ 2.

ಪೇಪೀಯಮಾನ pēpīyamāna. drinking repeatedly. (Cpr. 1, 135).

ಪೇಯ pēya. to be drunk, drinkable, potable; tastable, sapid; a drink, a beverage; a libation. see Ch. v. 73; ವಾಜ-.

ಪೇಯೂಷ pēyūsa. = ಪೀಯೂಷ. *the milk of a cow,* etc. etc.

ಪೇರ್ pēr. = ಪೆರ್ 1- (before *vowels*, Śmd. 213. 214), etc., ಹೇರ್. largeness, etc. (T., M.; Te. ಪೇರು). — ಪೇರಡಗು. -ಅಡಗು. excessive, much flesh (V. 28, 71). — ಪೇರಡವಿ. -ಅಡವಿ. (Śmd. 214). a large forest or jungle (Bp. 18, 9; 26, 33; Śsv. 3, 28 va.; J. 12, 15). — ಪೇರಡಿ. -ಅಡಿ. (Śmd. 214). a long foot. 2. the long-paced one: a dog (ಸೊಣಗು, ಜಾಯಿಲ, ಕುಕ್ಕುರ, ಶುನಿ Śs.; ಸೊಣಗ Ct. II, 59, originally ಪೇರಡಿ; Rśv. 5, 52; 5, 85 va.; V. 14, 81 va. — ಪೇರಣಿ. -ಅಣಿ. a large array (Cpr. 6, 35). — ಪೇರಱಿಕೆ. -ಅಱಿಕೆ. extensive knowledge (Cpr. 5, 86). — ಪೇರಬಿರ್. -ಅಬಿರ್. a large water-fall (Abh. P. 7, 31). [— ಪೇರರ್ವಿ. -ಅರ್ವಿ. = ಪೇರಬಿ. ಬಿಸುನೆತ್ತರಬಿಗಳುರ್ವಿ ಪಾಯೆ ಪೇರರ್ವಿಗಳ್ಬೆರಸು ಜಾಜಿನ ಪರ್ವತಂಗಳನ್ತೆ ಕೆಡೆದಱ್ಗ ತಱ್ಗದಾಗಳ್ Pb. 10, 96 va.]. — ಪೇರಾನೆ. -ಆನೆ. (Śmd. 214). a large elephant [ರೌದ್ರಮಪ್ಪ ಬಿಳಿಯ ಪೇರಾನೆಯಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿ ಬಟ್ಟೆಯೊಳ್ ಪೋಪ ಬರ್ಪ ಜನಂಗಳನೆಟ್ಟಿಟ್ಟ ಕೊಲುತ್ತುಂ Vr. 156, 19]; (Cpr. 5, 39 va.; 7, 81 va.). — ಪೇರಾಲ. -ಆಲ. a large banyan tree (Rśv. 9, 24). — ಪೇರಾವೆ. -ಆವೆ. a large tortoise (Cpr. 5, 39 va.). — ಪೇರಾಳ್. -ಆಳ್. a great soldier [ಈರಯ್ದು ಸ್ತ್ರದಿನ್ದೆಚ್ಚು ಖಣ್ಡಿಸಿ ಪೇರಾಳ್ ತಿಱಿದಿಕ್ಕಿದನ್ತೆ ತಲೆಯಂ ಪೋಗೆಚ್ಚನಾ ಶ್ವೇತನಾ Pb. 10, 123]; (Abh. P. 13, 120). — ಪೇರೀಳೆ. -ಈಳೆ. a large kind of orange tree (Rśv. 2, 36; *cf.* ಹೇರಳೆ). — ಪೇರುಜ್ಜುಗ. -ಉಜ್ಜುಗ. a grand business or profession (ಉದ್ಯೋಗ Ct. I, 16). — ಪೇರುರ. -ಉರ. a large, broad chest (Mr. 283; Abh. P. 3, 157; 11, 1; Bp. 18, 58; Bh. 3, 13, 33; J. 11, 41; Śsv. 4, 59). — ಪೇರುರಿ. -ಉರಿ. a great flame or blaze (ದಳ್ಳುರಿ, ಘನಜ್ವಲಿತ Śm. 11; Bp. 19, 57; 58, 28; V. 9, 21 va.). — ಪೇರುಲ್ಲಾಸ. -ಉಲ್ಲಾಸ. great sport; great delight (Bp. 23, 25). — ಪೇರುಸುರ್. -ಉಸುರ್. excessive, strong breath (Bp. 54, 40). — ಪೇರೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. a large ox (C. Bp. 47, 40). — ಪೇರೆಲೆ. -ಎಲೆ. a large leaf (Bp. 18, 31). — ಪೇರೆಱ್ತು. -ಎಱ್ತು. = ಪೇರೆತ್ತು. (V. 38, 69). — ಪೇರೊಕ್ಕಲ್. -ಒಕ್ಕಲ್. (Śmd. 214). a great farmer. [— ಪೇರೊಟ್ಟೆ. -ಒಟ್ಟೆ. a big camel ಆ ಮೊಲಂ ದ್ರುಪದನುಂ ಪೇರೊಟ್ಟೆಯಾ ಮತ್ಸ್ಯನುಂ ಗಡಂ Pb. 10, 4]. — ಪೇರೊಡಲ್. -ಒಡಲ್. a large belly [ಮಿಳಿರ್ವುರಿಗೇಸಂ ಪೇರೊಡಲೆಸೆದಿರೆ ಪುಟ್ಟಿದಂ Pb. 3, 20]; (J. 16, 35). — ಪೇರೊಸಗೆ. -ಒಸಗೆ. a great festivity (Rśv. 4, 42). — ಪೇರೋಟ. -ಓಟ. a great run (Bp. 26, 32; 57, 44). — ಪೇರೋಲಗ. -ಓಲಗ. a large assembly, a great audience, etc. (Bp. 1, 51). ಪೇರೋಲಗಂಗೊಡು. -ಓಲಗ-ಂ-ಕೊಡು. to hold a grand levee, etc. (38, 10).

ಪೇರಣಿ pēraṇi. = ಪೇರಣೆ. dancing, skipping (Te., also ಪೇರವಣಿ; ಪೇರೆ, course, pace, running, gallop; Mhr. ಫೇರ, ಫೇರಾ, turning round in a ring, or galloping up and down, as a horse; forming a ring and dancing and capering; *cf.* ಪೇರಿ); a sword-dance (My.).

ಪೇರಣಿಗ pēraṇiga. a dancer, an actor (ಕುಶೀಲವ, ಚಾರಣ Nr.).

ಪೇರಣೆ pēraṇe. = ಪೇರಣಿ. dancing (Bp. 4, 7; 5, 42).

ಪೇರಲ pērala. = ಪೇರಳ, ಪೇಲ್ರ. (fr. dutch *peer* or portuguese *pera*, a pear). the guava, Psidium guyava Lin. (B. 3, 20. 114; M. ಪೇರೆ, ಪೇಱ್; Mhr. ಪೇರೂ; *cf.* ಬಿಕ್ಕೆ).

ಪೇರಳ pēraḷa. = ಪೇರಲ. (St. & Pl.; Z.).

ಪೇರಿ pēri. galloping, running, as men, horses, etc. (My.; see ಪೇರಣಿ). ಕುದುರೆಯ ಪೇರಿ (ವಯ್ಯಾಳಿ G.; Cb.).

*ಪೇರಿಸು pērisu. ? ಕೂರಿದುವಪ್ಪ ಕಣ್ಮಲರ್ಗಳ್ಕೈದೆರ್ಯೊಳ್ ತಡಮಾಡೆ ತಾಮೆ ಕರ್ಣ ಪೇರಿಸೆ ಪುರ್ವು ನಾಲಗೆವೊಲಾಗೆ ಮನಮ್ಬುಗಿಸಲ್ಕೆ ಬಲ್ಲೊಡಾ ಜಾರೆಯೆ ಜಾರೆ Pb. 4, 83.

ಪೇರು pēru. = ಏರು. difference or unevenness in scales (My.; Mhr. ಫೇರ). — ಪೇರು ಕಟ್ಟು. to stop, *i. e.* to remove, that unevenness (My.). *cf.* ಏರುಪೇರು.

ಪೇಱಿಸು pēṟisu. 1. to cause to display or be covered with. see ತಳಿವೇಱಿಸು.

ಪೇಱಿಸು pēṟisu. 2. = ಹೇಱಿಸು. to cause to load, etc. (J. 4, 67).

ಪೇಱು pēṟu. 1. = ಪೀಱ್ (ಪೀಱು), ಹೇಱು 3. P. p. ಪೇಱಿ. to scatter about (Cpr. 7, 55; Bp. 36, 28; C. Bp. 31, 4). to spread about, to unfold, to display (6, 72).

ಪೇಱು pēṟu 2. = ಹೇಱು 1. to lift up and put upon; to load, to lade, to freight; to pile up (J. 15, 43; M.). P. p. ಪೇಱಿ. [ಬಲದ ಕೋಡ ಮೇಲೆ ಕೆಯ್ಯಂ ಪೇಱಿ Pb. 9, 95 va.; Ap. 12, 59; Vr. 6, 8]. ನೂಱು ವಿಧದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬಾಸಣಿಸಿ, ವಿವರ ದೊಳು ಬೇಱೆ ಬೇಱುಟೆ ಕಪ್ಪಿಗೆಳೊಳಗೆ ಪೇಱಿ (Bp. 6, 32). ಪೇಱೆ ಮಹಿಮೆಗಳ (36; 28). ಸಾಲಿಗರ್ ಕಲುಗುಣ್ಡಂ ಮಿಗೆ ಪೇಱುವರ್ (Sś. in B. 5, 87).

ಪೇಱು pēṟu. 3. = ಹೇಱ್, ಹೇಱು 2. a load, especially a bullock-load [ಬಳೆಯ ಪೇಱನಾನೆ ಮೆಟ್ಟಿದನ್ತೆ ನುರ್ಚುನೂಱಪ್ಪಿನವು ಪುಂಕಿ ಪಿಡಿದು Pb. 8, 76 va.; Vr. 187, 21]; (J. 5, 13).

ಪೇರ್ಲೆ pērle. = ಪೇರಲ, etc. guava fruit. (My.).

ಪೇಲ್ pēl. 1. = ಹೇಲು 1. to void excrements (especially used of men and carnivorous animals, ಮಲವಿಸರ್ಜನ Śmd Dh.; T. ಪೇಲು; see ಪಿಲ್).

ಪೇಲ್ pēl. 2. = ಹೇಲು 2. excrement, the dung of man, dogs, cats, etc. (ಮಲ Śmd. Dh.).

ಪೇಲ pēla. going. 2, a small part. 3, a testicle. 4, = ಪೇಲವ. see ಪಿಲ್.

ಪೇಲವ pēlava. *delicate, fine, soft, tender, thin, slender, small.* see ಪಿಲ್.

ಪೇಲೆ pēle. a cup, a bowl (My.; B. 4, 125. 225; Mhr., H. ಪೇಲಾ).

ಪೇವಡಿ pēvaḍi. a kind of yellow paint (S. Mhr.; Mhr.).

ಪೇಶಲ pēśala. *beautiful, charming.* 2, *skilful, dexterous, clever; deceitful, crafty.*

ಪೇಶವೆ pēśave. = ಪೇಷ್ವ. the Peśwā, the head minister of the Mahratha empire (B. 4, 216; Mhr., H. ಪೇಶವಾ).

ಪೇಶಿ pēśi. a piece of flesh or meat; etc. 2, an egg (ಕೋಶ, ಅಣ್ಡ, ತತ್ತಿ Mr. 167).

ಪೇಶೀಕೋಶ pēśī-kōśa. *an egg.*

ಪೇಷಣ pēṣaṇa. pounding, grinding, crushing, triturating, pulverizing by means of a mill. see ಅರೆ. 2, (ಪೇಷಣಿ G.), a handmill. — ಪೇಷಣಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to grind, to mill. ಪೇಷಣಂ ಗೆಯ್ವ ಶಿಲೆ (ಕನ್ಡ Śm. 98).

ಪೇಷಣಾಗ್ರಶಿಲೆ pēṣaṇa-agra-śile. the top-stone in grinding. see ಕನ್ಡು.

ಪೇಷ್ಕಷು pēṣkaṣu. tribute paid by a zemindar, etc. (My.; Br., H.).

ಪೇಷ್ಕಾರ pēṣkāra. a revenue officer secondary to an Amaldāra (My.; Br., H.).

ಪೇಷ್ವ pēṣva. = ಪೇಶವೆ. (My.).

ಪೇಸಿಕೆ pēsike. = ಹೇಸಿಕೆ. aversion, disgust; nastiness (Bh. 1, 4, 42).

ಪೇಸು pēsu. 1. = ಹೇಸು 1. to feel aversion [ಪೇಸದೆ ದುರ್ಜನರೊಳಾದ ಪರಿಚಯಂ ಮಾಸಿಸಿ ಕಿಡಿಸುವವೊಲೊಪ್ಪುವ ಕುಲವಧುವಂ Kr. 1, 112; Pb. 4, 92; Ap. 3, 34 va.]; (Abh. P. 4, 81; 8, 52). [—ಪೇಸೆ ಪಡು. to make others to feel an aversion. ಆತನ ದಾದಿ ವಿನಯ ಮತಿಯೆನ್ಬೊಳ್ ಗುಜ್ಜೆ ವಿರಳದನ್ತೆ ಆದಮಾನುಂ ವಿರೂಪೆ ಪೇಸೆಪಡುವಳ್ Vr. 106, 22].

ಪೇಸು pēsu. 2. = ಹೇಸು 2. aversion, disgust. [T. ಪೇಯ್ devil, evil, etc.]. — ಪೇಸೇಱ್. -ಏಱ್. disgust to arise (Abh. P. 11, 132 va.; 13, 96; 15, 56 va.).

ಪೇಳಿ pēḷi. = ಪೇಱಿ ?. (Śmd. 39).

ಪೇಳಿಗೆ pēḷige. = ಪೆಡಗೆ, etc. Tbh. of ಪೇಟಿಕೆ. a box. (Śmd. 31; ಪೆಟ್ಟಿಗೆ Ct. II, 13; V. 8, 4. 16). — ಪೇಳಿಗೆದೀವು. -ತೀವು. to be filled into a box (V. 8, 3).

ಪೇಳಿಸು pēḷisu. (Śmd. 40).

ಪೇಳೆ pēḷe. Tbh. of ಪೇಟಿ 1. a basket, etc. (Cpr. 6, 35).

ಪೇಱ್ pēḷ. = ಪೇೞು, ಹೇಳು. to utter, to say, to speak; to mention; to adduce; to narrate, to relate; to tell; to command, to order (ನಿರೂಪಿಸು Śmd. I; ಎನ್ Śmd. 20. 24 Cm.; T., M. ಪೇಜು; Te. ಪೇಲು, ಪ್ರೇಲು, M. ಪೇಜು, to chatter, as birds; T. ಏವು, M. ಏಗು, to order, command). P. p. ಪೇೞ್ದು. [ವಿಕಲ್ಪವಿದನಲ್ಲದಾಗದಾಗದು ಪೇೞಲ್ Kr. 1, 28; Pb. 1, 29; Ap. 1, 37]. ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರಮಂ....ಬಗೆವುಗೆ ಪೇೞ್ದಂ (Śmd. 3). ಕವಿಮಾರ್ಗಗತಸಮಾಸ ಮನ್ ಅವನ್ ಎನ್ನಱುವನಿತನ್ ಅಯ್ದೆ ಪೇೞ್ದಂ (231). ಇದಱೊಳ್ ಸಾಕಲ್ಯಸಂಜ್ಞೆ ಪೇೞವು (are not adduced, *passive sense*) ಎನಲ್ ಬೇಡ (61). ಲಿಂಗಮೆನ್ಬುದು ವಸ್ತುವಿನ ಕುಱುಪಂ ಪೇೞ್ವುದು (154). ತೃತೀಯೆ ಸಲೆ ಕರ್ತೃಕರಣಹೇತುಸ್ಥಿತಿಯೊಳ್ ಪೇೞಲ್ ಪಡೆಗುಂ (157). ನೆನೆದು, ಪೇೞ್ದಂ (280). ಏನೇೞ್ವನ್ ಅವನ ಚಾಗದ ಪೆಂಪಂ? (211), ಈ ಪೇೞ್ದ ವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ (164), ಪೇೞಲ್ಕೆ ಕೇಳ್ದಂ (278). ಬಿತ್ತರಿಸಲ್ಕೆ ವೇೞ್ ಸುವರ್ಣೋತ್ಕರಮಂ! (278). ನೃಪಂ ಪೇೞಿ (164). ಉಡವೇೞ್, ಉಡಲ್ವೇೞ್, ತರವೇೞ್, ತರಲ್ವೇೞ್ (278); ತರವೇೞ್ ಸನ್ನಿಧ ವಾಜಿ ಸಾಧನಮಂ! (278 Mdb.). ತರವೇೞ್ದಂ (82). ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಂ ವೇದದಲ್ಲಿ ಪೇೞೆ ಪಟ್ಟುವು (Hlā.). ಪೇೞ್ವನು (ಸೂಚಕ, ಹೇಱುವನ್ಥವನು Nn. 122). ಪೇೞ್ವುದು (ಅಜ್ಞೆ, ಶಾಸಿತ, ಪ್ರಯೋಗ, ಶಾಸನ Mr. 440). ಅಜ್ಜಿಗೆಯೆನೆ ಇರಪನ್ತಿಗೆಯೊಳೆ ಪೇೞ್ಗು (either: they use to say, or: it is said, or explained by, Śm. 27); ಪೇೞ್ಗು ಪಿಡಿ ಯೆನಲ್ ಪೆಣ್ಣಾನೆ (41). ಲಿಂಗ, ಪೇೞ್! ಎನಲ್ ಬಲ್ಲರ್, ಇದನ್ ಆಂ ಪೇೞ್ದನು (Kk. 3). ಇವನದೇಂ ಭೀತಿಯಂ ಪೇೞ್ವಂ? (Rśv. 13, 8). ಎಲೆ, ಮುನಿಪ, ನೀ ನನ್ನಿಯನೆ ಪೇೞ್! (Bp. 1, 55). ಆ ಅಯ್ಯನ ಅಮಲಚರಿತ್ರವಂ ಪೇೞಲ್ಕೆ (60, 13). see Cpr. 1, 48. 62. 63; 3, 90; 5, 44. [ಪೇೞ್ವೊಡೆ ಪನ್ಪನೆ ಪೇೞ್ಗುಮೆನ್ದು ಪಣ್ಡಿತರೆ ತಗುಳ್ದು ಬಿಚ್ಚಱಿಸೆ Pb. 1, 11].

ಪೇೞಿ pēḷi. = ಪೇಳಿ ?.

ಪೇೞಿಕೆ pēḷike. = ಹೇೞಿಕೆ. saying, telling; talk, rumour. 2, a saying, an enigma, a puzzle, a sort of citra (Kāvy. III, 2, B, 81; *cf.* ಪ್ರಹೇಲಿಕೆ).

ಪೇೞಿಗೆ pēḷige. = ಪೇೞಿಕೆ. saying, etc. 2, fame. ನೀನು ಳ್ಳೊಡುಣ್ಟು ರಾಜ್ಯಂ; ನೀನುಳ್ಳೊಡೆ ಪಟ್ಟಮುಣ್ಟು, ಪೇೞಿಗೆಯುಣ್ಟು (Śmd. 155. 292; it is possible that here the term is ಪೇಳಿಗೆ, *i. e.* boxes with money, etc.).

ಪೇೞಿಸು pēḷisu. = ಹೇೞಿಸು. to cause to tell, etc. [ತ್ರಿದಶಸ್ತುತ್ಯಮಿದಾದಿದೇವಚರಿತಂ ಕರ್ಣಾಮೃತಸ್ಯನ್ದಿಯಕ್ಕಿದು ಭವ್ಯಾವಳಿಗೆನ್ದು ಪೇೞಿಸೆ ಬುಧರ್ Ap. 16, 78]; (J. 1, 8; 9, 12; 10, 27).

ಪೇೞು pēḷu. = ಪೇೞ್, etc. P. p. ಪೇೞಿ. see Bp. 2, 43; 5, 57; 10, 7; 23 sum.; 45 sum.; J. 29, 24. ಪೋಗಿ ಪೇೞುವಂ (ದೂತ Mr. 245). ಓದೆನ್ದು ಪೇೞುವನು (ಉಪಾಧ್ಯಾಯ 251).

ಪೇೞುವಿಕೆ pēḷuvike. saying, telling. ವ್ಯಕ್ತಮಾಗಿ ಪೇೞುವಿಕೆ (ನಿಗಾದ, etc. Si. 391).

ಪೈ pai. 1. for Kannaḍa words with this initial syllable in MSS. or books see ಪಯ್, *e. g.* ಪೈರು = ಪಯ್ರು.

ಪೈ pai. 2. upper; external; extra; upon (Te. ಪಯಿ, ಪಯಿನೆ, ಪೈ). — ಪೈಗಸ್ತಿ, ಪೈಗಸ್ತು. an extra overseer or superintendent (My.); a patrole (My.; Br., H.).

ಪೈ pai. a copper coin, the 12th part of an Aṇa, a Pie (My.; B. 4, 51. 180). ನಾಲ್ಕು ಪೈ (ಪಣ G.).

ಪೈಕ paika. 1. = ಪಯ್ಕ. a division, etc.

ಪೈಕ paika. 2. money (Mhr. ಪೈಕಾ; R.; Te. ಪೈಕ, a small copper coin, a farthing, a half penny; cash, money).

ಪೈಕಿ paiki. of or out of; from amongst (My.; Br., Mhr.).

ಪೈಗಂಬರ paigambara. a prophet; a messenger from heaven (Mhr., H. ಪೇಗಂಬರ; My.).

ಪೈಗು paigu. = ಪೈಗೋ. Pegu (My.).

ಪೈಗೋ paigō. = ಪೈಗು. (My., T.; Si. 272).

ಪೈಂಗಲ paiṅgala. (fr. ಪಿಂಗಲ). the fifty-first year of the cycle of sixty (My.).

ಪೈಜಣ paijaṇa. small tinkling bells for the feet (ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆ, ಸಣ್ಣ ಗೆಜ್ಜೆ G.; B. 4, 125).

ಪೈಜಾರು paijāru. a shoe (My.; Br.; Mhr., H.).

ಪೈಟಿ paiṭi. a summerset (My.; H.). see ಪಣ್ಟಿಸು.

ಪೈಠಣ paiṭhaṇa. N. of a town (B. 3, 103).

ಪೈಠಣಿ paiṭhaṇi. manufactured at Paiṭhaṇa (Mhr.; Br., My.). ಪೈಠಣಿಸೀರೆ, a kind of silk garment (My.).

ಪೈಠರ paiṭhara. (fr. ಪಿಠರ). *boiled in a pot.*

ಪೈತೃಕ paitṛika. (fr. ಪಿತೃ). = ಪೈತಿಗೆ. paternal; ancestral. 2, a śrāddha in honour of deceased ancestors (J. 10, 26. 27).

ಪೈತೃಕಕರ್ಮ paitṛika-karma. = ಪೈತೃಕ No. 2. (Si. 244).

ಪೈತೃಕಧನ paitṛika-dhana. property acquired by a father, ancestral property, patrimony. (My.).

ಪೈತೃಷ್ವಸೇಯ paitṛiṣvasēya. (fr. ಪಿತೃಷ್ವಸೃ). *a paternal aunt's son.*

ಪೈತೃಷ್ವಸ್ರೀಯ paitṛiṣvasrīya. *a paternal aunt's son.*

ಪೈತ್ಯ paitya. Tbh. of ಪಿತ್ತ (or of Sk. ಪೈತ್ತ, bilious). bilious humour (ಮಾಯು, ಪಿತ್ತ Si. 203); choler; foolishness, madness (My.). [T.]. ಪೈತ್ಯವಾದವನಿಗೆ ಸ್ವೈತ್ಯವಾಗದೋ? — ದೈತ್ಯನಾದವನಗೆ ಪೈತ್ಯವೆಮ್ಬುವದೇನು? (Prvs.).

ಪೈತ್ಯಗಾತಿ paitya-gāti. a foolish, mad woman (My.).

ಪೈತ್ಯಗಾಱ paitya-gāra. a foolish, mad man (My.).

ಪೈತ್ರ paitra. *paternal; ancestral.* 2, the part of the hand between the thumb and fore-finger (ಹೆಬ್ಬೆರಳು ಮತ್ತು ತೋಱು ಬೆರಳು ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ಅನ್ತರ G.); the root of the fore-finger.

ಪೈಮಾಯಿಷಿ paimāyiṣi. surveying and measuring of lands (My., Br.; Mhr., H. ಪೈಮಾಷೀ).

ಪೈಲವಾನ pailavāna. an athlete, a professional wrestler (My.; B. 5, 165; Mhr. H. ಪಹೆಲವಾನ, ಪಹಿಲವಾನ, ಪೈಲವಾನ; Br. ಪೈಲು ವಾನ).

ಪೈವಸ್ತಿ paivasti. endorsement of a letter specifying the date of its receipt (My., also ಪೈವಸ್ತು; Mhr., H.).

ಪೈಶಾಚ paiśāca. (fr. ಪಿಶಾಚ). relating or belonging to a piśāca; infernal, demoniacal. 2, a piśāca (J. 2, 60). 3, the lowest form of marriage.

ಪೈಶಾಚಿಕ paiśācika. = ಪೈಶಾಚ No. 1. 2, a sort of Tadbhava, gibberish (Ch. p. 22).

ಪೈಶುನ್ಯ paiśunya. (fr. ಪಿಶುನ). information, tale-bearing, back-biting, calumny, reporting evil of others. see ದೂಱು.

ಪೈಸ paisa. a copper coin, the 3rd part of an Aṇa, or 4 Pays, or 1 Duḍḍu; [hundredth part of a rupee]; (My.; M. ಪೈಸ್ಸೆ; Mhr. ಪೈಸಾ); money (My.; Mhr.). see ಕಾಲ್-.

ಪೈಸಲಾತಿ paisalāti. final settlement (My.; H.).

ಪೈಸಲು paisalu. decision of a case or dispute; settlement of a debt (My.; Mhr., H. ಫೈಸಲ). — ಪೈಸಲುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. to get a decision in one's favour. ಪೈಸಲುಗೊಣ್ಡ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮಯ್ಯಾಲ ನಪ್ಪುರು (Prv.). — ಪೈಸಲುನಾಮೆ. a written adjudgment of any case (My.).

***ಪೊಕ್ಕ pokka.** sharpness of intellect? ಬೆಸಗೊಳ್ಳ ಗುಣಾ ರ್ಣವನ ಲೆಕ್ಕಮುಂ ಪೊಕ್ಕಮುಮಂ Pb. 2, 35.

ಪೊಕ್ಕು pokku. = ಹೊಕ್ಕು. P. p. of ಪುಗು 1 and ಪೊಗು 1.

ಪೊಕ್ಕುಳ pokkuḷa. (fr. ಪೊರೆ 1). = ಪೊಕ್ಕುಳಿ 1. the state of having oneself fed (by others; *cf.* ಪರಪುಷ್ಟ). — ಪೊಕ್ಕುಳ ವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. = ಪೊಕ್ಕುಳಿ-. the cuckoo (ಕೋಗಿಲೆ Śmd. II, o. r. ಪೊಕ್ಕುಳಿ-; Śm. 28).

ಪೊಕ್ಕುಳಿ pokkuḷi. 1. = ಪೊಕ್ಕುಳ, etc. — ಪೊಕ್ಕುಳಿಯ ಪಕ್ಕಿ. (ಕೋಗಿಲೆ Kk. 79). — ಪೊಕ್ಕುಳಿವಕ್ಕಿ. = ಪೊಕ್ಕುಳವಕ್ಕಿ, q. v.

ಪೊಕ್ಕುಳಿ pokkuḷi. 2. = ಪೊರ್ಕುಳಿ, q. v. a wave.

ಪೊಕ್ಕುೞ್ pokkuḻ. = ಪರ್ಕುೞ್, ಪೊರ್ಕುೞ್, ಹೊಕ್ಕುೞು, ಹೊಕ್ಕುಳು, ಹೊಕ್ಕುೞಿ, ಹೊಕ್ಕುಳು. the navel (ನಾಭಿ Śmd. I; Nr.; see Mr. s. ಅವಲಗ್ನ; T. ಪೋೞಿಲ್, ಮೊಕ್ಕುೞ್; M. ಪೊಕ್ಕಿೞ್, ಪೊಕ್ಕುೞ್, ಪೋಡು; Te. ಪೊಕ್ಕಿಲಿ, ಬೊಡ್ಡು; T. also: a bubble, water-bladder; see ಪುಗುೞ್, ಪುಗ್ಗ). ಪೊಕ್ಕುೞಿ, ಪೊಕ್ಕುೞ್ಗಳ್ (Śmd. 52). ಹರಿಯ ಪೊಕ್ಕುೞ ತಾವರೆ (162). ಬೆಱಣ್ಪುವು ಪೊಕ್ಕುೞಿನ್, ಉಗುರಿಸಿದುವು ತುಱುಮ್ಬು (288). see ಅಲರ್ವೊಕ್ಕುೞ, ತಾವರೆ-.

***ಪೊಗಡ pogaḍa.** a kind of tree. ಪೊಗಡದ ಪೊಸವೂವಿನ ತುಡುಗೆಗಳ್ಗೆ Ap. 11, 106.

ಪೊಗದಿ pogadi. = ಪಗದಿ. tribute, tax (My.; Te. ಪುಡುಕು, giving; to give; T. ಪೊಱುದಲ್, giving; ಪಱುಂಗು, to give, *cf.* ಒಱು, gift). ಪೊಗದೀ ತೆಱುವಿಕೆ (ದಾನ Si. 263).

ಪೊಗರ್ pogar. = ಹೊಗರು. shine, brightness, lustre, colour (ಕಳೆ, ಕದಿರ್, ಮಿನುಗು, ಪೊಳಪು, etc., ಕಾನ್ತಿ Kk. 25; Śm. 15; Te. ಪೊಗರು, ಪೊಗುರು; T., M. ಪುಗರ್; *cf.* ಪೊಂ, ಪೊಚ್ಚಱು, ಪೊಡರ್ಪು, ಪೊಳೆ 1). [ಪೆರ್ಚಿದ ಕಟ್ಟಲೆ ತೀವ್ರ ಶಸ್ತ್ರಸಂಹತಿಗಳ ದೀಪ್ತಿಯಿಂ ಬಿಸುಗೆಯಾಗಿ ಕರಂ ಪೊಗರ್ವಟ್ಟಿಗುರ್ವುಮಪ್ಪುತಮುಮನೀಯೆ Pb. 10, 50; Ap. 7, 16]. ಪೊಗರಪ್ಪ ರಜತಾದ್ರಿ (ಪಿಂಜರಿವೆಟ್ಟು Śm. 10). see Abh. P. 1, 113; Rśv. 13, 72; V. 4, 36; J. 12, 19; 22, 21; ನುಣ್ಪೊಗರ್, ಪಸುರುಪೊಗರ್. — ಪೊಗರಾನ್. -ಆನ್. to obtain brightness or lustre (Śśv. 4, 42). — ಪೊಗರಿಱುಸು. -ಇಱುಸು. to lose one's lustre (Abh. P. 9, 21). — ಪೊಗರೇಱು. -ಏಱು. brightness to increase (J. 24, 66). — ಪೊಗರೊಗು. -ಒಗು. lustre to come forth or proceed from (Bh. 3, 13, 22; J. 16, 4; 17, 7). — ಪೊಗರ್ಗಣೆ. -ಕಣೆ. a bright arrow (J. 22, 11). — ಪೊಗರ್ದೋಱು. -ತೋಱು. bright colour to appear (J. 5, 60). — ಪೊಗರ್ವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. (Śmd. 54, o. r. -ಟ್ಟೆ). a bright garment. — ಪೊಗರ್ವೊಗೆ. -ಮೊಗೆ. lustre to become abundant (J. 18, 34).

ಪೊಗಸು pogasu. 1. expansion (Cpr. 6, 58; 8, 4 va.; see ಪೊಂಗು 1 and ಪೊಚ್ಚ 1).

***ಪೊಗಸು pogasu. 2.** the dawn. ಪೇಟ್ ಈಗಳೊ ಬಯ್ಗೆಯೋ ಪೊಗಸೊ ನಾಳೆಯೊ ನಾಡಿದೊ ನಿನ್ನ ಜೀವಿತಂ Ap. 3, 63.

ಪೊಗಳ್ pogaḷ. 1. = ಪೊಗಟು, ಹೊಗಟು. to praise (ಸಂಸ್ತವನ Śmd. Dh.; ಕೊಣ್ಡಾಡು 366 Cm.; T., M. ಪುಗಳ್; Te. ಪೊಗಡು, ಪೊಗುಡು; Tu. ಪುಗರ್). P. p. ಪೊಗಟ್ದು (49). [ಪಱಗೆ ಮೇಣ್ ಪೊಗಟ್ಗೆ Kr. 1, 136: Pb. 4, 96; Vr. 4, 26]. ಗೊರವನಲ್ಲದೆ ಪೊಗಟೆಂ (57). ಕುಲಮಂ ಛಲಮಂ ವಿದ್ಯಾಬಲಮಂ ಶೌರ್ಯಾವಲೇಪಮಂ ಪೊಗಟಿಕೆ ನೆಲಂ (128. 130). ಮಚ್ಚಿ ಪೊಗಟ್ದಂ (280). ಎನ್ದಿ ಪೊಗಟಿಚಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಂ (296). ಪೊಗಟ್ದಂ, ಪೊಗಟ್ಗೆ, ಪೊಗಟ್ಗುಂ (55). ನನ್ದನವನಲಕ್ಷ್ಮಿ (ವಸನ್ತದೂತಿಯಂ) ಕೀರರವದಿಂ ಪೊಗಟ್ದು (Cpr. 7, 41). ಬೇಡಂ... ಮುತ್ತಂ ತೆಗೆದು, ಸತಿಗೀಯೆ ಪೊರೆಯ ಬೇಡರು ಪೊಗಟ್ದರು (Rāghc. 17, 69). ಪೊಗಟಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸ್ತುತ Nr.). see Cpr. 1, 41; 2, 71; 6, 69 va.; 7, 42; Śsv. 1, 79 va.; J. 3, 40. [— ಪೊಗಟಲ್ವೇಡ. -ಅಲ್-ಬೇಡ. need not praise? ಎನ್ದೊಡೆ ಪೊಗಟಲ್ವೇಡ ಗುಣಾರ್ಣವನ ಜನ್ಮದಿನದ ಬೆಡಂಗಂ Pb. 1, 148].

ಪೊಗಳ್ pogaḷ. 2. = ಹೊಗಟು 2. (Śmd. 59). praise; renown (T., M. ಪುಗಳ್; Te. ಪೊಗಡು). — ಪೊಗಟ. -ಅ 3. a renowned man (ಸತ್ವಾಧಿಕ, ಉತ್ತಮ, ಶಕ್ತ, ಕ್ಷಮ 246).

ಪೊಗಟಿಸು pogaḷisu. = ಹೊಗಟಿಸು. to cause to praise [ಮಾನಧನಾ ಪೊಗಟಿಸಲೇಂ ದಾನಿಯೆ ನೀನುನ್ತೆ Kr. 3, 106]; (Cpr. 2, 57; 4, 78; Abh. P. 13, 84; Bp. 36, 42). ಪೊಗಟಿಕ್ಕುಂ (Śmd. 268).

ಪೊಗಟು pogaḷu. = ಪೊಗಳ್ 1, etc. P. p. ಪೊಗಟಿ. ಪೊಗಟಿದ ತಲೆ (Bp. 49, 21). ಪೊಗಟಿದರ್ (C. Bp. 5, 52).

ಪೊಗಟ್ಕೆ pogaḷke. = ಹೊಗಟಿಕೆ. praising, praise (C. Bp. 47, 5; J. 4, 6; 23, 48; 34, 53; Tu. ಪುಗರಿಗೆ).

ಪೊಗಟ್ತೆ pogḷ-te. (Śmd. 247). = ಹೊಗಟಿತೆ. praising, praise (ಕೀರ್ತನ Śmd. I; Grj. 10, 61 va.; Te. ಪೊಗ್ಡೆ). [ನೆಗಟ್ತೆವೆತ್ತ ಪತಿಭಕ್ತಿಯ ಮೈಮೆಯ ಮಾನಸಿಕ್ಕೆಯಗ್ಗಲದ ಪೊಗಟ್ತೆ ತನ್ನದೆನೆ ಪೆಮ್ಪು ಮನೋಹರಿಗಲ್ಲದಕ್ಕುಮೇ Ap. 1, 72]. — ಪೊಗಟ್ತೆವಡೆ. -ಪಡೆ. to be praised (Ŕsv. 4, 112 va.). — ಪೊಗಟ್ತೆವೆಟ್. -ಪೆಟ್. = ಪೊಗಟ್ತೆವಡೆ (Abh. P. 7, 130).

ಪೊಗಿಸು pogisu. = ಪುಗಿಸು, etc. to cause to enter (Bp. 55, 14; Bh. 1, 8, 35; Ŕsv. 5, 23 va.; 5, 24; J. 8, 31; 17, 57; see ಮಜ್ಜನಪ್ಪೊಗಿಸು).

ಪೊಗು pogu. 1. = ಪುಗು 1, etc. to enter, etc. (J. 15, 49; 28, 59; Śsv. 4, 74; see ಕಿವಿಪೊಗು). P. p. ಪೊಕ್ಕು. [ಎಡೆವೊತ್ತಿ ಪೊಕ್ಕು ಕೆಲನಂ ಕೊರ್ಬುತ್ತೆಸೆದು Kr. 1, 66; Pb. 1, 8]. [Tu. ಪೊಗ್ಗು]. ಪೊಗಲ್ ಅರಿದಾದುದು (ಕಲಿಲ, ಗಹನ Nr.). ಧುರವ ಪೊಗುವುದು (ಅಭಿಹಾರ Mr. 490). — ಪೊಗವೇಟ್. -ಪೇಟ್. to tell to enter (Grj. 6, 26).

ಪೊಗು pogu. 2. = ಒಗು 1, etc. to become loose, etc. (J. 3, 25; T. ಪೊಜಿ).

ಪೊಗೆ poge. 1. = ಹೊಗೆ 1. to smoke; to be smoked (Śsv. 4, 37; T. ಪುಗೈ, M., Tu. ಪುಗೆ, Te. ಪೊಪೆ). [ತ್ರಿಪುರಮ್ಪೊತ್ತಿಸಿದನ್ತೆ ಪೊತ್ತಿ ಪೊಗೆದತ್ತೆತ್ತಂ ವಿಯನ್ಮಣ್ಡಳಂ Pb. 11, 17].

ಪೊಗೆ poge. 2. = ಪೊಗೆದು, ಹೊಗೆ 2. short P. p. of ಪೊಗೆ 1, in ಪೊಗೆ ಪೊಗೆದು (J. 26, 13).

ಪೊಗೆ poge. 3. = ಹೊಗೆ 3. smoke; steam, vapour (ಧೂಮ Mr. 47; T. ಪುಗೈ; Tu. ಪುಗೆ; Te. ಪೊಗ, ಪೊಪೆ). [ಅದಱ ಪೊದಟ್ದು ನೀಟ್ದ ಪೊಗೆಯಂ Pb. 3, 76; Ap. 2, 40]. see Cpr. 5, 64 va.; 5, 132; 8, 4 va.; C. Bp. 5, 2; Ŕsv. 1, 43; 9, 18. 23; J. 15, 24; ಕಾರ್ಬೊಗೆ. — ಪೊಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to be smoked (Abh. P. 11, 83). — ಪೊಗೆ ಪೋಗು. to become full of smoke (Abh. P. 16, 57). — ಪೊಗೆ ಮೊಗವಾಗು. smoke to begin to appear (Abh. P. 16, 93). — ಪೊಗೆವಱಿಯಿಗೆಯ. -ಪಱಿಯಿಗೆ-ಅ 3. he whose standard is smoke: Agni, fire (ಕಿರ್ಚು Kk. 21; ಅನಲ Śm. 11).

ಪೊಂ- poṅ. ಪೊಜ್-. = ಪೊನ್, etc. gold (ಕಲ Ct. I, 47; Te.). ಬುಧರಿಗೆ ಸಕಲರಿಗೆ ಪೊಂಗಳನು... ದಾನವ ಮಾಡಿದನು (Prll. 3, 12). — ಪೊಂಗಟ್ಟ. -ಕಟ್ಟ. a golden high structure (Cpr. 10, 66). — ಪೊಂಗದ. -ಕದ. a golden or gilt half of a folding door (C. Bp. 5, 48). — ಪೊಂಗಱಿ. a feather of gold (of an arrow, Abh. P. 13, 43). [— ಪೊಂಗಱಿಗೆ. a kind of decoration made of gold. ಚೌಪಳಿಗೆಗಳ ಪೊನ್ನ ಪೊಂಗಱಿಗೆ ನೀಳ್ಪಂ ಬೆಳ್ಪುಮಂ ತಾಳ್ದಿ Pb. 3, 40 va.]. — ಪೊಂಗಲಸ. -ಕಲಸ. a golden vessel (Abh. P. 5, 125; Bp. 58, 68; Ŕsv. 11, 81; J. 3, 11; 34, 1-4). — ಪೊಂಗವಚ. -ಕವಚ. a golden coat of mail (Cpr. 10, 64). — ಪೊಂಗವಡಿಕೆ. -ಕವಡಿಕೆ. a golden (crescent-formed) ornament of the forehead (swinging about, Cpr. 3, 47). — ಪೊಂಗಳನ್ತಿಗೆ. a golden water-jar (Cpr. 8, 62). [— ಪೊಂಗಳಸ. -ಕಳಸ. = ಪೊಂಗಲಸ. a golden vessel. ಪೊಂಗಳಸಂಗಳೊಳಿರ್ದ ಪುಣ್ಯತೋಯಂಗಳೊಳಟ್ಟಱಂ ಮಿಸಿಸಿ Pb. 10, 15]. — ಪೊಂಗಾಳೆ. -ಕಾಳೆ. a golden horn (C. Bp. 5, 7). — ಪೊಂಗಿಣ್ಡಿ. a golden giṇḍi (Ŕsv. 14, 158). — ಪೊಂಗಿಱುಗಟೆ. gold castanets (Bp. 5, 41). — ಪೊಂಗುಡುಪು. -ಕುಡುಪು. a golden drum-stick (Ŕsv. 6, 30 va.). — ಪೊಂಗುಪ್ಪಸ. -ಕುಪ್ಪಸ. a golden bodice. ಪೊಂಗುಪ್ಪಸನ್ತುಡು. -ಒ-ತುಡು. to put on a golden bodice (Ŕsv. 13, 70). — ಪೊಂಗುಳಿಗೆ. a gold ball (Bp. 4, 17). — ಪೊಂಗೆಜ್ಜೆ. a small gold bell ornament (My.). [— ಪೊಂಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. to spend money (gold coins). ಸಾಸಿರ ಪೊಂಗೆಯ್ದುಂ ಚಿಃ ಕಾಸಟಿವೆನ್ದೊಡೆ ಲಕ್ಕಗೆಯ್ದುದು Pb. 3, 44]. — ಪೊಂಗೇದಗೆ. -ಕೇದಗೆ. a gold-coloured Pandanus [ಮುಗ ಮುಗಿಪ ಜಾದಿ ಪೊಂಗೇದಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆಯೆಮ್ಬ ಪಲವು ಪೂಮಾಲೆಗಳಂ Ap. 5, 36]; (Abh. P. 2, 13 va.; Ŕsv. 10, 31 va.). — ಪೊಂಗೊಡ. -ಕೊಡ. a golden water-vessel [ಪೊಂಗೊಡನಂ ತಮಾಳಪಲ್ಲವದೊಳೆ ಮುಚ್ಚಿದನ್ತದೊಳೆ Pb. 1, 125]; (Grj. 3, 91 va.; V. 5, 7; J. 3, 7; 6, 30; 11, 17). — ಪೊಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to take gold (Śāstrasāra in W. v. 1270). — ಪೊಂಗೊಟಲ್. -ಕೊಟಲ್. a golden fife (Bhāgavata 10, 18, 18). — ಪೊಂಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. a golden staff (Grj. 10, 60).

***ಪೊಂಕ poṅka.** pride, arrogance. ಅಲರ್ದರೆಗಳಿಗೆಯೆ ಜಾದಿಯ ಮಲೆಪುಂ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಪೊಂಕಮುಂ Ap. 11, 122. — ಪೊಂಕಂಗಿಡಿಸು. -ಒ-ಕಿಡಿಸು. to do away with one's pride. ವಾಯುಪಥದೊಳ್ ಶಿತಾಸ್ತ್ರಂಗಳ್ ಪೊಂಕಂಗಿಡಿಸೆ ಸುಗಿದಂ ಭಾರ್ಗವಂ Pb. 1, 80.

ಪೊಂಗ poṅgu₂-a₃. a man of ebullition, or of elated courage. see ಚೆನ್ನ-.

ಪೊಂಗರ poṅgara. = ಹೊಂಗರ. the Indian coral tree. (St. & Pl.).

ಪೊಂಗಲು poṅgalu. = ಪುಟ್ಗು q. v., etc., ಪೊಂಗಿಲ್. a sweet preparation. (My.; T. ಪೊಂಗಲ್; Te. ಪೊಂಗಲಿ, ಪೊಂಗಳಿ; T. ಪೊಂಗಲ್ also: a boiling, a bubbling up; T. ಪುಗರ್ವು, ಪುನ್ನ, ಪೊಮ್ಮಲ್, boiled rice; *cf.* ಬೋನ; see s. ಪುಗ್ಗು). — ಪೊಂಗಲು ಹಬ್ಬ. a festival in honour of the sun on its entering the sign of capricorn when poṅgalu is eaten (My.; T.; Te. ಪೊಂಗಲಿ-).

ಪೊಂಗಿಲ್ poṅgil. = ಪೊಂಗಲು, etc. (Śāstrasāra in W. v. 1270).

ಪೊಂಗಿಸು poṅgisu. to cause to expand, etc. (Bp. 1, 49; Śāstrasāra in W. v. 1270). ಪೊಂಗಿಸಿದಂ (Śmd. 274).

ಪೊಂಗು poṅgu. 1. = ಹೊಂಗು. to boil over (ಅಳವರಿದು ಬೇವುದು Ct. I, 73; see ಪುಗ್ಗು). 2, to burst open, to expand, to open, to blossom, to swell, to be elated, to exult, to be overjoyed (to become manifest, ಸ್ಫುಟನ Śmd. Dh.; Te.; *cf.* ಪೊಗಸು, ಪೊವ್ 2–). [ಬಲ್ಮುಗುಳೊಳ್ ಪೊರೆದೋಱಿ ತೆಮ್ಬೆಲರ್ಪೊರ್ರೆವೊರೆಯಂ ಸಡಿಲ್ಚೆ ನಡುಪೊಂಗಿರೆ ಮಲ್ಲಿಗೆಗಳ್ ವಸನ್ತದೊಳ್ ಬಿರಿದೊಡೆ Ap. 11, 110]. ಪೊಂಗಿ ಪೊಡವಡುಹಂ (ನಮು, ವನ್ದನ Mr. 461). see Cpr. 5, 98; 8, 103; Bp. 4, 66; 9, 10; 21, 9; 23, 35; 24, 35; 29, 24; 35, 2; 43, 56; 48, 24; 50, 41; 53, 59; Śsv. 4, 12. 74; ಬೆಮ್ಪೊಂಗು. [3, to be proud, over bearing. ಈ ರಂಗಮೆ ರಣರಂಗಮಾಗೆ ಕಾದುವಮುಳವಂ ಪೊಂಗದಿರಿದಿರ್ಚು Pb. 2, 80].

ಪೊಂಗು poṅgu. 2. boiling over; expanding, etc. (Cpr. 9, 71; Te.; see ಪೊಂಗ). [2, pride. — ಪೊಂಗುೞಿ. -ಉೞಿ. to leave off pride. ಪೊಂಗುೞಿದು ಭರತ ನೃಪಚರಣಂಗಳ್ಗಾ ಮಾಗಧಾಮರಂ … ಬಾಗಿದಂ ಮೂಱಿಡೆಯೊಳ್ Ap. 12, 111].

ಪೊಚ್ಚ pocca. 1. (manifestation, see ಪೊಂಗು 1): clearness, brightness, whiteness. ಪೊಚ್ಚಪೊನ್ದಾವರೆ (J. 3, 8; 8, 4). ಪೊಚ್ಚಕಿೞಗೆ (Bp. 14, 15). — ಪೊಚ್ಚ ಪೊಸ. bright and new or fresh (Abh. P. 3, 35; 7, 29; 8, 47; 17, 7; 30, 2). see ಪೊಸ–.

ಪೊಚ್ಚ pocca. 2. a stream, a river (ಪೊಱೆ Śmd. II; ಪೊಱೆ, ತೊಱೆ Śm. 36; see s. ಪುಗ್ಗು). ತಾನೆಚ್ಚಂ ಪೊಚ್ಚಮಲ್ಲದ ಅರಿವಾಹಿನಿಯಂ (Śmd. 263). see Rśv. 6, 23; ಬಾನ್ಪೊಚ್ಚ.

***ಪೊಚ್ಚಱ poccaṟa.** fame. ಕೋಡಗಗಟ್ಟುಗಟ್ಟಿ ತರಲಿನ್ನಾರಾರ್ಪರನ್ತಪ್ಪ ಪೊಚ್ಚಱ ಸಾಮನ್ತರೆ ಪೋಗಿಮೆನ್ದು ಪಲರಂ ಪೇೞ್ದಾಗಳ್ Pb. 5, 21.

ಪೊಚ್ಚಱಿಸು poccaṟisu. (to break forth), to start into view, to become evident or manifest, to appear; to shine (ಕಣ್ಣಲೆ, ಪೊಡಕರಿಸು Śmd. II; Kk. 75). [ಆನೇಱಿಪೆನೆನ್ದು ಪೊಚ್ಚರಿಸಿ ಬನ್ದು ಸುಯೋಧನನುಗ್ರಚಾಪಮಂ ಮೂಱುಸೂೞ್ ಬಲವನ್ದು ಪೊಡಮಟ್ಟು Pb. 3, 58].

ಪೊಚ್ಚಱು poccaṟu. (ಪೊಚ್ಚಱಿಸು). to appear, etc. (ಸ್ಫುರಣ Śmd. Dh.; *cf.* ಪೊಡರ್). ಪೊಚ್ಚಱುಗುಂ ತೃತೀಯೆ ಬನ್ದು ಅನ್ತಱಿಮೆಮ್ಬ ಪದಕ್ಕಂ (Śmd. 398; Cm.: ವೊರ್ದುಗೆಯುಪ್ಪುದು).

ಪೊಚ್ಚಳಿ poccaḷi. either = ಪೊಚ್ಚ 2, a river, or = ಪೊಳೆ 4, shine, effulgence (ಪೊಳೆ Kk. 75, which also may be ಪೊಱೆ).

ಪೊಜ್ಜಲಿಸು pojjalisu. = ಪಜ್ಜಳಿಸು. Tbh. of ಪ್ರಜ್ವಲಿಸು. to shine. (Bp. 26, 10).

ಪೊಂ- poñ. ಪೊಞ್-. = ಪೊನ್, etc. gold.— ಪೊಂಜಗಲಿ. a golden bench or seat (Rśv. 10, 31 va.; Śsv. 2, 42 va.). — ಪೊಂಜಳವ್ಬ. a golden veil (V. 10, 4). — ಪೊಂಜಾಳಿಗೆ. a sack filled with gold coins (V. 8, 4). — ಪೊಂಜುರಿಗೆ. -ಸುರಿಗೆ. (Śmd. 83). a golden knife or dagger [ಹಟತ್ಕಟೀಸೂತ್ರ ಪರಿಸ್ಫುರಿತದೊಳಂ ಕಟ್ಟಿದ ಪೊಂಜುರಿಗೆಯೊಳಂ ಜನಮನೇಂ ಮನಂಗೊಳಿಸಿದುದೋ Ap. 4, 36]; (Rśv. 6, 11 va.). ಕಟ್ಟಿದ ಪೊಂಜುರಿಗೆಯೊಳಂ ಜನವ್ ಏಂ ಮನಂಗೊಳಿಸಿದುದೋ? (Śmd. 83). — ಪೊಂಜೂಡಗ. -ಸೂಡಗ. a gold bracelet (Cpr. 10, 7).

ಪೊಂಚು poñcu. = ಹೊಂಚು 1. to be in wait; to lurk (J. 26, 24; Te.).

ಪೊಂಜು poñju. = ಪಂಜು. a torch. ಪೊಂಜು ಸುಟ್ಟರೂ ಮಂಜು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪೊಟ್ಟಗೆ poṭṭage. 1. = ಪಟ್ಟಗೆ 1, etc. obtaining, etc. see ಗರವೊಟ್ಟಗೆ.

***ಪೊಟ್ಟಗೆ poṭṭage. 2.** = an imitative sound signifying bursting. ಪೊಟ್ಟಗೊಡೆದತ್ತು…ಅಮ್ಬರ ಪಟಳಂ Pb. 10, 67.

ಪೊಟ್ಟಣ poṭṭaṇa. = ಪೊಟ್ಟಳ, ಪೊಟ್ಣ, ಪೊಟ್ಲ 1. (Tbh. of ಪುಟ; *cf.* ಪೊಡ 1.) a small cup or packet made of leaves, paper, etc. (My.; Bp. 8, 60; 17, 8; Rśv. 13, 88; Tu.; T. ಪೊಟ್ಟಣ, ಪೊಟ್ಟಲ; Te. ಪೊಟ್ಟ, ಪೊಟ್ಲ; *cf*, Tbh. ಪುಡಿ); a bag. ನೀರ ಪೊಟ್ಟಣ (ಕಾರ ಮುಗಿಲ್ Ct. I, 87). ಪೊಟ್ಟಣ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ತಟ್ಟನೆ ಹೋಗನೇ? (Prv.). — ಪೊಟ್ಟಣಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. to tie or prepare a poṭṭaṇa (Bp. 18, 60). — ಪೊಟ್ಟಣವಾರಿ. water in a cup of leaves. ಸರೋರುಹದ ಪತ್ರದಲಿ ಪೊಟ್ಟಣವಾರಿಯನು ಕಟ್ಟು! (Bh. 3, 23, 12).

***ಪೊಟ್ಟನೆ poṭṭane.** = ಪೊಟ್ಟಗೆ 2. ದೇವದತ್ತನಿಸ್ವನದೊಳೆ ತೀವಿ ಪೊಟ್ಟನೊಡೆವನ್ತೆ ವೊಲಾದುದಜಾಣ್ಡ ಮಣ್ಡಳಂ Pb. 11, 145.

ಪೊಟ್ಟರೆ poṭṭare. = ಪಟ್ಟ್ರು, ಪೊಟ್ಟೆ 1, ಪೊಟ್ರೆ, ಪೋಟೆ, (ಪೋಟಿಲ್), ಹೊಟ್ಟೆ 2, ಹೊಟ್ರೆ, ಹೋಟೆ, ಹೋಟ್ರೆ. a hole in a tree, the hollow of a tree (My.; T. ಪೊತ್ತಲ್, ಪೊಯಲ್, ಪೊಳ್ಳಲ್, ಪೋೞ್ಕೈ; see ಪೊಳ್ಳು).

ಪೊಟ್ಟವಣಿ poṭṭavaṇi. a term used in saṅgīta (Bp. 19, 8).

ಪೊಟ್ಟಳ pottaḷe. = ಪೊಟ್ಟಣ, etc. (My.).

***ಪೊಟ್ಟಳಿಗೆ poṭṭaḷige.** = ಪೊಟ್ಟಣ, ಪೊಟ್ಟಳ, etc. ದೀನಾರ ಸಹಸ್ರದ ಪೊಟ್ಟಳಿಗೆಯುಮಂ ಕೊಣ್ಡು Vr. 17, 24.

***ಪೊಟ್ಟಳಿಸು poṭṭaḷisu.** to be full of vanity, to be puffed up. ಅರ್ಥದ ಕೇಡೆನೆ ಪೇೞ್ದು ಬೀಗಿ ಪೊಟ್ಟಳಿಸಿ ನೆಗೞ್ತೆಗಾಟಿಸುವ ದುಷ್ಕವಿಯುಂ Pb. 1, 12.

ಪೊಟ್ಟು poṭṭu. = ಹೊಟ್ಟು. chaff, husk, a pod emptied of its contents (ಕಡಂಗರ, ಬುಸ Nr.; Cpr. 6, 39; Tu.; M. ಪುಟ್ಟಿಲ್; Te.; T., M. ಪೊಟ್ಟು, an empty, or blighted, ear of corn; useless; M. ಪುಟ್ಟಿಲ್ also: a basket; ears of corn just before shooting forth, see ಪೊಡೆ 3; M. ಪೊಟ್ಟೆ, what is broken, maimed, see ಪುಡಿ).

ಪೊಟ್ಟೆ peṭṭe. 1. = ಪೊಟ್ಟರೆ, etc. ಮರದ ಪೊಟ್ಟೆ (ಪೋಟಿಲ್ Śmd. I, o. r. -ಪೋಟೆ).

ಪೊಟ್ಟೆ poṭṭe. 2. = (ಪುಟ್ಲ 2, No. 2), ಪೊಡೆ 3, ಹೊಟ್ಟೆ 3. the belly, the paunch, the stomach; the womb; the cavity or body, as of a ship (ಪೊಡೆ, ಬಸಿಱ್ Śm. 70; Te.; Mhr. ಪೋಟ). see Cpr. 8, 61; ಕಿಬ್ಬೊಟ್ಟೆ, ಕಿೞ್ವೊಟ್ಟೆ.

ಪೊಟ್ಣ poṭṇa. = ಪೊಟ್ಟಣ, etc. (My.).

ಪೊಟ್ರೆ poṭre. = ಪೊಟ್ಟರೆ, etc. a hole in a tree. (My.).

ಪೊಟ್ಲ poṭla. 1. = ಪೊಟ್ಟಣ, etc. (My.).

ಪೊಟ್ಲ poṭla. 2. Tbh. of ಪಟೋಲ. the snake gouard. (My.; T. ಪುಡಲ್, ಪುಡೋಲ್).

ಪೊಡ poḍa. 1. = ಪುಟ, etc. Tbh. of ಪುಟ. a cup or hollow formed by folding, especially that formed by joining the palms of the hands in token of respect. — ಪೊಡ ಮಡಸು. = ಪೊಡಮಡಿಸು. (Bp. 48, 30; 53, 62). — ಪೊಡಮಡಿಕೆ. = ಪೊಡವಡಿಕೆ. (ತುೞಿಲ್ Kk. 76). — ಪೊಡ ಮಡಿಸು. to cause to salute respectfully (Bp. 4, 43). 2, to have oneself saluted (4, 68). — ಪೊಡ

ಮುಡು. = ಪೊಡವಡು. to join the palms of the hands into a cup (and thus to lift them up towards the forehead in token of respect), to make obeisance, to salute respectfully [ಗಾಂಗೇಯಂ ...ಅರ್ಘ್ಯಮಂ ಕೊಟ್ಟು ಪೊಡಮಟ್ಟು Pb. 1, 77 va.]; (ನಮಸ್ಕಾರ Śmd. Dh., o. r. ಪೊಡವಡು; Grj. 4, 55 va.; 5, 42 va.; Bp. 4, 1. 11; 46, 52; 47, 46; Rśv. 14, 5 va.; V. 9, 59; J. 5, 30). ಪೊಡ ಮುಡು, ಪೊಡ ಮುಡು. rep. (Bp. 6, 27). — ಪೊಡವಡಿಕೆ. -ಮುಡಿಕೆ. a respectful salutation (ತುಱಿಲ್ Śmd. I & II; ತುಱಿಲ್, ಎಱಗು, ಮೊಱಗು, ಮಣಿ, ಕುಮ್ಬು, ನಮಸ್ಕಾರ Śm. 34). — ಪೊಡವಡು. = ಪೊಡ ಮುಡು. (ಮುಱಗು Śmd. I; Cpr. 4, 13 va. & 14 va.; 4, 74; 5, 91 va. & 121; Abh. P. 10, 181 va.). [ಒಳ್ಳಿತಪ್ಪ ದಿವಸ ವಾರ ವಿದ್ಯಾನಕ್ಷತ್ರದನ್ದು ತಮ್ಮನುಕೂಲದೋಜರ್ಗೆಱಗಿ ಪೊಡವಟ್ಟು ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರಾರಮ್ಭಂಗೆಯ್ದರ್ Vr. 3, 24] ದೇವರ್ಗೆ ಪೊಡವಟ್ಟಂ (Śm. 159, o. r. ಪೊಡ ಮಟ್ಟಂ). ವಿದ್ಯಾದೇವತೆಗೆ ಪೊಡವಟ್ಟು (Abh. P. 14, 105 va.). — ಪೊಡವಡುಹ. -ಮುಡುಹ. saluting respectfully. ಪೊಂಗಿ ಪೊಡವಡುಹಂ (ನಮು, ವನ್ದನ Mr. 461).

ಪೊಡ poḍa. 2. = ಹೊಡ 2. (Tbh. of ಸ್ಫುಟ). (manifestation), appearance; form, figure, shape (Te. ಪೊಡ; *cf.* ಪೊಟಕು; also Te. s. ಪುಗ್ಗು ?). — ಪೊಡಕರಿಸು. = ಹೊಡಕರಿಸು. to make one's appearance, to come in sight, to appear, to become manifest (ಕಣ್ಣಲೆ, ಪೊಚ್ಚಱಿಸು Śmd. II; Kk. 75; C. Bp. 10, 21; Te. ಪೊಡೆಗಟ್ಟು). ಪೊಸಗಾರ ಸಿಡಿಲ ಮುಸಕಮುನ್ ಅಸಕಱುದು, ಕೃತಾನ್ತಜಿಹ್ವೆ ಪೊಡಕರಿಸುವವೊಲ್, ಬೆಸಸು ಬೆಸಸೆನ್ದು, ಕರವಮ್ ಅರ್ಬಿಸೆ ಸನ್ನಿಧಮಾಯ್ತು ವಿದ್ಯೆ ರಾವಣನಿದಿರೊಳ್ (Abh. P. 14, 105).

ಪೊಡಪು poḍapu. = (ಪೊಡರ್ಪು), ಪೊಳಪು 1, etc. shine, etc. see ಮಾರ್ಪೊಡಪು.

ಪೊಡಯಿಸು poḍayisu. = ಪೊಡಸು, ಪೊಡೆಯಿಸು, ಹೊಡಸು, ಹೊಡಿಸು. to cause to beat. etc. (Grj. 6, 54 va.; Rśv. 5, 128).

ಪೊಡರ್ poḍar. to tremble, to throb, to quiver [Tu. ಪುಡೆರ್, to roll about]; (Rśv. 5, 118; 10, 7; V. 4, 18; Rām. 1, 8, 3); to start into view, to manifest itself, to appear [ಪೊಡರ್ವ ಪಗೆವರನುಱಿದೆ ಕೊನ್ದ ಸನ್ತೋಷದೊಳಂ Pb. 2, 39 va.; Ap. 3, 9 va.]; (Cpr. 6, 32; Abh. P. 11, 105); to flash, to shine, to glitter (ಸ್ಫುರಣ Śmd. Dh.). ಬಾಱಿಣಂ ಪೊಡರೆ ಬಳ್ಕುವ ಸಮ್ಮನಶೂಲವಾಲದೊಳ್ (Śmd. 204).

ಪೊಡರ್ಕೆ poḍarke. quivering, shaking, contracting (Cpr. 6, 23).

ಪೊಡರ್ಪು poḍarpu. glitter, shine, lustre, brightness; glory; power [ಕುಚಂಗಳ ಕರ್ಪುರ ಪತಾಕೆಯೊನ್ದು ವಿಭ್ರಮುಮನೆ ಪೋಲೆ ಪುರ್ವಿನ ಪೊಡರ್ಪೊಳಕೊಣ್ಡುದು Pb. 1, 120; Ap. 11, 138]; (Cpr. 8, 67. Abh. P. 3, 60; 9, 70; 11, 141. 177; 14, 143; Grj. 6, 11; Rśv. 5, 28; 6, 11 va.; *cf.* ಪೊಗರ್). — ಪೊಡರ್ಪುಗಿಡು. -ಕಿಡು. brightness, etc. to be impaired or gone (Abh. P. 2, 60; 13, 62; 14, 49. 136; 14, 188 va.). — ಪೊಡರ್ಪುಗುನ್ದಿಸು. -ಕುನ್ದಿಸು. to cause lustre, etc. to decrease (Abh. P. 13, 143). — ಪೊಡರ್ಪುಗೆಯ್. to use one's power, to exert oneself (Cpr. 9, 76). — ಪೊಡರ್ಪುದೋಱ್. -ತೋಱ್. to show forth or evince power (Abh. P. 13, 32. 113). — ಪೊಡರ್ಪುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to become glorious or grand (Śśv. 1, 34; 3, 52).

ಪೊಡವಿ poḍavi. a kind of swing or palankeen (ಆನ್ದೋಲಭೇದ Śm. 108; T. ಪೊಡ್ಯೆ, to move = ಅಜ್ಯೆ; *cf.* ಪೊಳಪು 2).

ಪೊಡವಿ poḍavi. Tbh. of ಪೃಥ್ವಿ. (ತಿರೆ, ಧಾತ್ರಿ Ct. II, 71; ಧರೆ Kk. 16; ಎಳೆ, ಬೂವಿ, ಬುವಿ, ದರೆ, ನೆಲ, ತಿರೆ, ರನ್ನವಸಿಱಿಳ್, ಮೇದಿನಿ Śm. 37; ವಸುಧೆ 108; Mr. 539; Bp. 2, 14; 50, 32; Prll. 3, 6; Rśv. 5, 33; 13, 95 va.; J. 12, 7; 28, 27; Te. ಪುಡವಿ; T. ಪುಡವಿ). ಕಡಲ್ ಉಡಿಗೆಯಾದ ಪೊಡವಿ (Śmd. 12). ಪೊಡವಿ ಕಡಿಯದೆ ಬೆಳೆಯು ನೆಡುವದೇನೋ ? (Dp. 148). ಪೊಡವಿಯಲ್ಲಿದ್ದವಗೆ ಅಡವೀ ಗೊಡವೆಯಾಕೆ ? -ಪೊಡವಿಯಾಗಲಿ ಅಡವಿಯಾಗಲಿ ಬಡವಗೇನು ? (Prvs.). — ಪೊಡವಿಜ. -ಜ. earth-born: the planet Mars (ಕೇಸೊಡಲ, ಮಂಗಲ Śm. 17). — ಪೊಡವಿದೇವತೆ. the goddess earth (Dp. 119). — ಪೊಡವಿಪ. -ಪ. = ಪೊಡವಿಪತಿ (Bp. 28, 43; 53, 12). — ಪೊಡವಿಪತಿ. a king [ಪೊಡವಿಪತಿಗೊರವನೆನೆ ಪೇಟ್ಪಡೆಯದು Kr. 1, 49]; (Bp. 19, 30; J. 13, 36; 28, 17). ಪಡುವ ಮೂಡ ತೆಂಕ ಬಡಗ ಪೊಡವಿಪತಿಗಳ್ (Śmd. 145). — ಪೊಡವಿಯೊಡೆತನ. -ಒಡೆತನ. the possession of, or rule over, a country (Bh. 1, 8, 23). — ಪೊಡವಿಯೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. a king (Bp. 24, 80; 46, 22. 42). — ಪೊಡವೀಶ. -ಈಶ. a king. ಬಡವನ್ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತ ನುಡಿದರಲ್ಲೆಮ್ಬುವರು; ಪೊಡವೀಶ ಜೊಲ್ಲೊಡನೆ ತಾ ಕೂಗಿದರೆ ಕಡು ಮೆಚ್ಚುತಿಹರು (Sp.). — ಪೊಡವಿವೆಣ್. -ಪೆಣ್. the woman earth (Śśv. 3, 28 va.).

ಪೊಡಸು poḍasu. = ಪೊಡಯಿಸು, etc. to cause to beat; [to attack]. [Tu.]. (C. Bp. 47, 22).

ಪೊಡೆ poḍe. 1. = (ಪುಯ್, etc.), ಹೊಡಿ, ಹೊಡೆ. to strike, to beat, to smite; to cast, to throw, as a stone; to shoot, as an arrow; to fire, as a gun; to drive, as cattle, etc.; to drive, as a cart, a plough, etc.; to drive away, as birds; to fall plentifully or pour, as rain; to fall, as a thunderbolt; to smite, as a demon, fever, etc. (ಪ್ರಹರಣ Śmd. Dh.; ತಾಡನ Śm. 90; T. ಪುಡ್ಯೆ; My. as ಹೊಡೆ); to beat off, to drive back, to keep off, to ward off, to prevent, to hinder, etc. (ನಿವಾರಿಸು Śm. 90; ಹರಿಯಿಡಿ, ಎಡೆಗೆಡಿಸು, etc., ಪ್ರತಿಹತ Śs.); to cut off, as the head (Bp. 51, 72); to fell, as a tree; to pitch, as a tent; to force into (one's body), to devour (My. as ಹೊಡೆ). [ಪೊಡೆದುದು ಬಿಲ್ಲ ಜೇವೊಡೆಯೆ ಮಿಱುವ ವೈರಿನರೇನ್ದ್ರರಂ Pb. 1, 99]. ಪೊಡೆವ ಭೇರಿ (Śmd. 201). see Rśv. 6. 10 va., 11 & 30; 8, 102, 113; 13, 64 va. & 95; J. 4, 23; 5, 9, 13, 1; 23, 61. [to knock off, to eat away. ಪೊಡೆವೆಂ ಕೂಱಂ Pb. 3, 29].

ಪೊಡೆ poḍe. 2. beating, etc. ಪೊಡೆಗಲ್. -ಕಲ್. a stone for throwing (in battle, J. 22, 26). — ಪೊಡೆಚಣ್ಡು. = ಪೊಡೆಸೆಣ್ಡು 1 (Grj. 10, 74); = ಪೊಡೆಸೆಣ್ಡು 2 (J. 23, 19). — ಪೊಡೆಸೆಣ್ಡು. game of throwing and catching handballs (ಅಮ್ಮಾಲೆ Śs.). [ಬಟ್ಟುಳಿಸೆಣ್ಡು ಪೊಡೆಸೆಣ್ಡೆಮ್ಬಿವನಾಡುತ್ತೊಡವೆಳೆದರ್ Pb. 2, 30]. 2, game of making a ball bounce repeatedly from the ground by hitting it with the palm of the hand (My.).

ಪೊಡೆ poḍe. 3. = ಹೊಟ್ಟೆ 2, etc. ಹೊಡೆ 6. the belly, etc. (ಕುಕ್ಷಿ Śmd. Dh.; ಉದರ Ct. I, 102, Bhn, 58; ಜಠರ Ct. II, 46; ಬಸಿಱ್ Kk. 32; ಪೊಟ್ಟೆ, ಬಸಿಱ್ Śm. 70; ಬಸಿಱ್ 90; Rśv. 5, 120 va.; Śśv. 4, 79; J. 2, 9; 11, 9). 2, pregnancy (of beasts, ಗಬ್ಬ Śm. 101). 3, a pregnant ear of corn: an ear of corn just before shooting forth (My. as ಹೊಡೆ; see M. ಪುಟ್ಟಿಲ್ s.

ಪೊಟ್ಟು); a plump ear of corn (ಕೊಬ್ಬಿತೆನೆ Śm. 90). see ಅಲರ್ವೊಡೆಯ, ಕಿಚ್ಚೊಡೆ, ಪೆರ್ಬೊಡೆಯ, ಪೊನ್ಪೊಡೆಯ. — ಪೊಡೆಮರಳ್. the belly to be turned (upwards, J. 21, 43). — ಪೊಡೆಯಲರ. -ಅಲರ್-ಅ 3. Viṣṇu (ಪಸುರ್ವಣ್ಣ Ct. II, 31). 2, a class of metrical feet (Ch.).

ಪೊಡೆ poḍe. 4. ಹೊಡ 2, ಹೊಡೆ 4. extension, height, length, stature (see Te. ಪೊಡಗು, etc. s. ಪುಗ್ಗು). — ಪೊಡೆಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. to fall to one's full length (or headlong, Grj. 5, 42 va.; J. 4, 46; 20, 52; 21, 47; 22, 33).

ಪೊಡೆ poḍe. 5. (*cf.* Tbh. ಪೊಡ 1). a pouch formed by folding or doubling a part of one's cloth in front (ಸೋಗಿಲ್, ಉಡಿಲ್, ಮಡಿಲ್ Śm. 71; see ತೆರೆಪೊಡೆ). 2, the part of an arrow that is taken hold of by an archer in shooting. see ಕೆಯ್ಪೊಡೆ.

ಪೊಡೆಯಿಸು poḍeyisu. = ಪೊಡಯಿಸು, etc. to cause to beat. (Rśv. 6, 10 va.).

***ಪೊಡೆವಡು poḍevaḍu.** = ಪೊಡಮಡು. to salute with folded hands. ಬನ್ದು ಪೊಡೆವಟ್ಟು ಕಣ್ಡಿನ್ತೆನ್ದಂ Pb. 5, 37; Ap. 2, 67 va.

ಪೊಣ poṇa. = ಪಿಣ, etc. a metal. see ಕಾಬೊಣ.

ಪೊಣರ್ poṇar. 1. = ಪೊಣರು, (ಪೋರ್ 1). to be joined or united, to join, to couple (Cpr. 8, 44 va.; Tu. ಪುಣೆ, ಪೊಣೆ; T., M. ಪುಣರು; in M. = ಪೊಣು, see ಪೊಣ್ 2; M. ಪುನೆ, to copulate; to undertake; see ಪೊಲ್ 1). 2, to close or grapple with (an enemy), to fight [ಎರೆದನ ಪೆಮ್ಪುವೇಟೆಪ್ಪೊಡನಲಂ ಪೊಣರ್ವಾತನ ಪೆಮ್ಪುವೇಟೆಪ್ಪೊಡಾ ಸುರಪತಿ Pb. 5, 73]; (Rśv. 13, 86 va.; Śśv. 2, 42; 4, 72. 117. 125; J. 4, 34; 7, 54; 12, 33. 36). P. p. ಉಣರ್ದು. ಆರ್ ಮೆಯ್ದೋರ್ಪರ್? ಆರ್ ನಿಲ್ವರ್? ಆರ್ ಪೊಣರ್ವರ್? (Śmd. 183). see ಮುನ್ಪೊಣರ್.

ಪೊಣರ್ poṇar. 2. (= ಪೋರ್ 2). union, coupling; a couple [ತಪನಕರಂ ತನುಗಳನುರ್ಚೆ ಪೋಗೆ ಸಾರ್ದತ್ತು ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಯ ಪೊಣರುಂ Ap. 11, 50]; (ಅವುಳ್, ಜುಗನು, ಜವಳ, ಎರಡು Kk. 60; ಅವುಳ್ Ct. II, 23; Abh. P. 15, 78; T. ಪುಣರ್; M. ಪುಣರ್, ಪುನೆ, ಪೊಣ್; Tu. ಪೊಣಕ್ಕೆ, a pair; T.; T. ಪುಣೈ, ಪುನೈ, fetters). 2, a fight, a combat (ಕೊಳುಗುಳ, ಬಣ್ಡಣ, ಜುದ್ದ, ಮೊನೆ, ಕಾಳಗ Śm. 39; Kk. 41). see ಕಣ್ಪೊಣರ್. — ಪೊಣರ್ವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. the ruddy goose (ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ, ಎಣೆವಕ್ಕಿ, etc., ಚಕ್ರವಾಕ Śm. 28; Kk. 14).

ಪೊಣರು poṇaru. = ಪೊಣರ್ 1. ಪೊಣರುವ (J. 22, 29).

ಪೊಣರ್ಕೆ poṇarke. = ಪೊಣಕೆ. fighting; a fight (Abh. P. 13, 138; 16, 4 va.; Rśv. 5, 128; Śśv. 4, 86). ಕೌರವಾರಿ ಗದೆಗೊಳೆ ಪೊಣರ್ಕೆಗೆ ಆವಂ ನಿಲ್ವಂ? (Śmd. 200).

ಪೊಣರ್ಚು poṇarcu. to join, to be joind, united or mixed; to join [ಸೋಂಕಿನೊಳೊಯ್ಯನೆ ಮೆಯ್ಪೊಣರ್ಚಿ Pb. 3, 82]; (with accusative, ಸಂಯುಗ, ಬೆರೆ Śmd. Dh.; Abh. P. 11, 9; 14, 158 va.).

ಪೊಣೆ poṇe = ಹೊಣೆ. bond, bail; a bondsman, a surety, a bail (J. 23, 64; Tu.; Te. ಪೂಟ; see T., M. s. ಪಿಣೆ; *cf.* ಒಲ್ 2). see ಕಾಲ್ಪೊಣೆ, ತೋಳುಪ್ಪೊಣೆ.

ಪೊಣ್ಮಿಸು poṇmisu. to cause to rise or swell, etc. (Cpr. 5, 4; Grj. 4, 98).

ಪೊಣ್ಮು poṇmu. = ಉಣ್ಮು, (ಪುಣ್ಮು), ಹೊಮ್ಮು. to rise; to swell; to spring up; to break out, to come forth; to be produced (ಉದ್ಗಮನ Śmd. Dh; see Kk. s. ಎಚ್ಚು 1; see s. ಪುಗ್ಗು; *cf.* ಪೊದಳ್ 1). [ಬಗೆಯೊಳ್ಪೊಣ್ಮೆ ದಯಾರಸಂ Ap. 1, 5]. ಪೊಣ್ಮುವ ಘರ್ಮಜಲಂಗಳ್ (Śmd. 201). ಪೊಣ್ಮಿತ್ತು ಬೃಂಹಿತಂ (Abh. P. 10, 157). ಮೆಯ್ ಪುಳಕದಿಂ ಪೊಣ್ಮೆ (J. 11, 19). see Cpr. 1, 51. 86; 2, 7; 3, 56; 8, 94; Abh. P. 14, 106; 16, 37; Grj. 3, 111; 4, 86; Rśv. 5, 36; 9, 22; 10, 6; 13, 84; Bp. 27, 4. 71; 42, 15; 51, 59; C. Bp. 44, 29; J. 6, 40; ಪೊಜ-.

ಪೊತ್ತ potta. a treasure-bag (Mhr., H. ಪೋತೇಂ; Te. ಪೊತ = ಪೊಟ್ಲ, see s. ಪೊದೆ 2). ಕೆಯ್ಪೊತ್ತಂ (a small bag, a purse) ಬಿದ್ದಯ್ದುದವರನ್ತೆ (Śāstrasāra in W. v. 1321).

ಪೊತ್ತಗೆ pottage. Tbh. of ಪುಸ್ತಕ. a book [ಎಮ್ಬನ್ತೆವೊಲಿರ್ದಂ.... ಶಾಸನಂ ಬರೆದ ಪೊತ್ತಗೆಯನ್ತುಪರಾಪಗಾತ್ಮಜಂ Pb. 11, 46]; (Śmd. 355). see ಮಾನಸಪೊತ್ತಗೆ; V. 38, 98 va.

ಪೊತ್ತಱ್ pottaṟ. = ಪೊತ್ತಱ್ಱ್, etc. day-time (Abh. P. 8, 60; 10, 94).

ಪೊತ್ತಱೆ pottaṟe. = ಪೊತ್ತಱ್, ಪೊಟ್ಟಱೆ[3], etc. day-break; at day-break; etc. (ನಸಿ Ct. I, 19; ಪಗಲ್ Ct. II, 34).

ಪೊತ್ತಿ potti. (= ಪೊತ್ತಿಯ?). Tbh. of ಪೋತ?. cloth (Bp. 31, 3; 55, 25; Te. integument, coat, skin, bark; T. a garment of fibres; T. ಪುನಿಱು = ತೋಲ್; *cf.* ಉದೆ. 1?). see ವಾರಾಣಸಿಯದ ದಸರಿಯ-.

ಪೊತ್ತಿಗೆ pottige. flaming, flame (J. 13, 12).

ಪೊತ್ತಿಗೆ pottige. Tbh. of ಪುಸ್ತಕ. (Bp. 2, 48).

ಪೊತ್ತಿಯ pottiya. (= ಪೊತ್ತಿ?). (Tbh. of ಪತ್ರೋರ್ಣ?). wove silk (ಪತ್ರೋರ್ಣ, ಧೌತಕೌಶೇಯ Hlā.).

ಪೊತ್ತಿಸು pottisu. = ಪತ್ತಿಸು 2, ಹಚ್ಚಿಸು 1, ಹಚ್ಚು 2-, ಹತ್ತಿಸು 2, ಹೊತ್ತಿಸು 1. to cause to burn with flame, to kindle, to light. ಸೊಡರಂ ಪೊತ್ತಿಸಿ (Abh. P. 3, 149). [ತ್ರಿಪುರಮೆಪ್ಪೊತ್ತಿಸಿದನ್ತೆ ಪೊತ್ತಿ ಪೊಗೆದತ್ತಂ ವಿಯನ್ಮಣ್ಡಳಂ Pb. 11, 17; Ap. 12, 102. ಹರಿಬಲದಿಂ ಪಾಣ್ಡವರನುವರಮಂ ಪೊತ್ತಿಸಿದರೆನ್ನೊಳ್ Pb. 10, 6], ಬನಮೆಮ್ಬ ಮದನನ್ನಪನರಮನೆಯೊಳ್ ಪೊತ್ತಿಸಿದ ದೀಪಮಾಲೆಯ ಮಾಡಕ್ಕನುರೂಪಮಾಗಿ ಪಣೆಯಿಂ ಕೊನೆವರೆಗಂ ಪೂತುವು, ಅರರೆ, ಚಮ್ಪಕನಿಕರಂ (Cpr. 7, 53). see Grj. 4, 70 va.; Bp. 3, 6; 16, 22; 27, 7; 50, 53. 59.

ಪೊತ್ತು pottu. 1. = ಪತ್ತು 5, ಹತ್ತು 4, ಹೊತ್ತು 1. to begin to burn with flame, to be kindled, to catch fire, to flame [ಬಱಲ್ದು ಜೋಲ್ದಳಿಪಿ ನೋಡಿದಳಿನ್ತಲೆ ಸತ್ತಪೊತ್ತ ಕಣ್ಣಱಿಯದ ಬೆಳ್ಪನಲ್ಲೆನಱಿದಂ ಧನಲಾಕ್ಷಿಯ ನೋಟದನ್ದಮಂ Pb. 4, 76]; (Grj. 4, 116; J. 11, 31; 26, 13); (and in the *transitive* sense, ಅಗ್ನಿಪಟೂಕರಣ Śmd. Dh.; ಇಂಗಳವ ಪಟುಮಾಡು Śm.). [ದೇವ ನಿನ್ನನರ್ಚಿಸುವ ನೋಟ್ಪಿ ಬಣ್ಣಿಸುವ ಪೊತ್ತದೇಕಾಂಗದಿನ್ದ್ರನನ್ತೆನಗೆ ಸಾಲವಿನ್ತೆರಡೆ ಕೆಯ್ಯೆರಡ್ಡಿಗ್ಗಳೊನ್ದೆ ನಾಲಗೆಯುಮೆನ್ದೆ ಚಿನ್ತಿಸುವೆನಾದಿ ಭಟ್ಟಾರಕಾ Ap. 13, 89].

ಪೊತ್ತು pottu. 2. = ಪೊಟ್ಟು, etc. flaming. 2, the sun. 3, time (Cpr. 4, 28; 6, 86; Bp. 41, 23; J. 28, 24). — ಪೊತ್ತುಗಳೆ. -ಕಳೆ. to spend time (Cpr. 2, 57 va.; J. 26, 55; 32, 30). — ಪೊತ್ತುಂಗೊಱಡು. -ಂ-ಕೊಱಡು. (Śmd. 203). a flaming piece of wood. — ಪೊತ್ತುವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. time and light (J. 2, 16).

ಪೊತ್ತು pottu. 3. = ಹತ್ತು 5, ಹೊತ್ತು 3. to be burnt, as rice, etc., at the bottom of the cooking vessel, to be boiled or baked too much, to be overdone (ಅತಿಪಕ್ವಾನ್ನ Śmd. Dh.; ಅತಿಪಕ್ವ Śm. 97; V. 9, 74; *cf.* ಪುರಿ 1).

ಪೊತ್ತು pottu. 4. = ಹೊತ್ತು 5. P. p. of ಪೊಱ್, ಪೊಱು.

ಪೊದಕುಳಿ podakuḷi. = ಹೊದಕುಳಿ. affliction, pain, grief, distress. (Te. ಪೊಕ್ಕು, to be blistered, scalded; to grieve much; ಪೊಗಲು, to burn; to grieve; T. ಪೊದಿರ್, fear, trembling through fear). — ಪೊದಕುಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to begin to grieve, etc. (J. 19, 12).

ಪೊದಕೆ podake. = ಹೊದಕೆ, ಹೊದಿಕೆ, (ಹೊದ್ದಿಕೆ). a cover, a covering, a wrapper (thrown over oneself especially at night, My. as ಹೊದಕೆ). [Tu. ಪುದಕ್ಕೆ]. 2, a thatch, a roof (J. 17, 23). ಮನೆಗೆ ಏಱಿಸಿದ ಪೊದಕೆ (ವಲಭಿ, ಛದಿ Mr. 200).

ಪೊದದು podadu. P. p. of ಪೊದೆ 1.

ಪೊದೆಯಿಸು podayisu. = ಪೊದೆಯಿಸು, etc. (Cpr. 7, 92 va.; 8, 4 va.).

ಪೊದಱ್ podar̤. = (ಪೊದೆ 2 No. 3), ಪೊದಱು, ಹೊದಱು. that covers: a bush, a thicket, a thick tuft of trees (ಕುತ್ತುಱ್ Ct. II, 90; Kk. 22; Śm. 24; ಗಿಡಗಳ ಗುಮ್ಪು G.; My.; Tu. ಪುದೆಲ್, T. ಪುದರ್, ಪುದಲ್, ಪೊಡು, ಪೊಜ್ಜೈ, ಪೊಜ್ಜೆ; *cf.* ಪುದುವು). [ಭೂತಳಂ ಪಾಸು ಮೃಗವ್ರಜಂ ಪರಿಜನಂ ಪೊದಱೋಲಗಸಾಲೆ Pb. 7, 29]. ಮರ ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಪುಲ್ ಪೊದಱ್ (Śmd. 89. 113. 129). ಕಮ್ಮಂಗಣೆ ಯಿನ್ದೆಚ್ಚಪನ್, ಇಮ್ಮಾವಿನ ಪೊದಱೊಳ್ ಇರ್ದು (210). ಪೊದರ್ಗಳ್ (J. 28, 47). see Cpr. 7, 91; Śsv. 4, 23; J. 2, 57; ಪೆರ್ವೊದಱ್. [— ಪೊದಱ್ತೊದಳ್. -ತೊದಳ್. sonorous utterance, voice?. ಪೊದ ಱ್ತೊದಳ್‌ಇಟ್ಟಿಕ್ಕಿದನ್ತೆ ಸುತಿಯೊಳ್ ಸಮವಾಗಿರೆ Pb. 7, 88]. — ಪೊದರ್ವರೆ. -ಪರೆ. bushes, etc. to abound (J. 26, 33).

ಪೊದಱು podar̤u. = ಪೊದಱ್, etc. [ಭಟ್ಟಾರಾ! ಇನಿತು ದಿವಸಂ ಮರಂಗಳ ಪೊದಱುಗಳ ಮಱೆಗಳೊಳೇ ಪೊಱಲಂ ಕಣ್ಡಂ Vr. 89, 29]. — ಪೊದಱುವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. clustered light (J. 10, 36).

ಪೊದಳ್ podaḷ. 1. (to rise): to come forth (ಪೊಱಪೊಣ್ಮು Ct. II, 75. 90; *cf.* ಪುಟ್ಟು 1); to spring up; to become conspicuous, famous or well-known, to come in sight (ಪ್ರಸಿದ್ಧವಡೆ Śmd. 7. 56 Cm.; ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಾಗು 31 Cm.); to have currency, to be used or employed (ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು 147 Cm.). [ರತಿಯ ಸೋಲದ ಕೇಳಿಕೆಯೊಳ್ ಪೊದಳ್ದು Pb. 1, 4; Ap. 7, 91]. ಕಲಾಗುಣಂ ಪೊದಳ್ದೊಳವಡೆ ಬಾಲಭಾವದೊಳ್ ಭಾವಕಿಯರ್ ಬಳೆ ವರ್ ನಿರನ್ತರಂ (230). ಭುವನಮನ್ ಆವಗಂ ಪರಿದು ತೀವಿದ (ಚನ್ದ್ರನ) ತಣ್ಣಿದಿರ್ಗಳ್ ಪೊದಳ್ದು, ಕೈರವವನಮ್ ಆದುವು, ಅಯ್ದೆ ಪೊಸ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಯಾದುವು (Līlv. 3, 7). ಭೃಂಗಶಿಶು ... ಕಿಱುಮುಡುಗೊಣ್ಡ ಬಣ್ಣಿನೊಳ ಗಿೀಸಿ, ಪೊದಳ್ದಿಡಿದಿರ್ದ ಕುತ್ತಿಸಳ್ಗಱುವದೊಳ್ ಅಯ್ದೆ ಮಯ್ಗರೆದು (Cpr. 7, 60). see Cpr. 2, 14; 4, 46; 5, 64 va.; Abh. P. 1, 103; 6, 49; Rsv. 6, 23; 7, 17; 9, 18; J. 6, 46; 8, 18; Rām. 1, 8, 3.

ಪೊದಳ್ podaḷ. 2. = ಪೊದಳ್ದು. P. p. of ಪೊದಳ್ 1. — ಪೊ ದಳ್ ತರ್. to manifest itself, to appear (Cpr. 4, 48).

ಪೊದಳ್ಕೆ podaḷke. arising; appearing; conspicuousness [ತೇಜದ ಪೊದಳ್ಕೆಯಿಂ ಜನದ ಮನಮನಲೆದಂ ಕರ್ಣಂ Pb. 12, 53; Ap. 4, 64]; (Śsv. 1, 34; 5, 14). — ಪೊದಳ್ಕೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. to disappear (Cpr. 4, 46). [— ಪೊದಳ್ಕೆವಡೆ. to become conspicuous. ಬನ್ಧುಜನ ಮನೋರಥಂಗಳೊಡನೆ · ಪೊದಳ್ಕೆವಡೆದ ವೃತ್ತೋರು ಸ್ತನ್ಪಂಗಳುಂ Ap. 3, 9 va.].

ಪೊದಳ್ಚು podaḷcu. to bring about, to perform Cpr. 6, 83).

ಪೊದಿಸು podisu. = ಪೊದಯಿಸು, ಪೊದೆಯಿಸು, ಹೊಚ್ಚು, ಹೊದ ಸು, ಹೊದಿಸು. to put over; to put on; to cover; to hide. see Rsv. 4, 14; 6, 10; J. 28, 4. 20.

ಪೊದುಂಕು podunku. to hide (ಅಡಗಿಸು Ss.).

ಪೊದೆ pode. 1. = (ಪುದಿ 1), ಹೊದಿ, ಹೊದೆ 1. to put on; to put over; to wrap round [Tu. ಪುದೆ]; (see T., M. s. ಪುದಿ 1). P. ps. ಪೊದದು, ಪೊದೆದು, ಪೊದ್ದು. ಪೊದೆದಿಹ ರನ್ನಗಮ್ಬಳಿ (Bp. 3, 26). ಪೊದವ ಉತ್ತರಾಸಂಗ (ಶಾಟಿ, ಬೃಹತಿಕೆ, ವೈಕಕ್ಷ Mr. 256). ಪೊದೆದ ಪಾವಡೆ (Si. 224).

ಪೊದೆ pode. 2. = ಪುದೆ, etc. a quiver (ದೊಣೆ Ct. I, 37, o. r. ಪುದೆ; ಡೊಣೆ, ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಮೂಡಿಗೆ Śm. 43; Cpr. 6, 37; 7, 44; Abh. P. 9, 164; Rsv. 6, 11 va.; Te. ಪೊತ, a packet, a little bag). 2, a thatch (ಕುಟುಂಗಕ Si. 490). 3, a bush (My.; Te.). ಬಳ್ಳಿಗಳ ಗುಮ್ಪುಳ್ಳ ಪೊದೆ (ಗುಲ್ಮಿನಿ, etc. Si. 121). 4, a bundle (My.). — ಪೊದೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. to prepare a quiver or quivers (Cpr. 5, 53). — ಪೊದೆಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. to scatter about (the contents) of a quiver (Cpr. 8, 4 va.; Abh. P. 1, 118).

ಪೊದೆಯಿಸು podeyisu. = ಪೊದಿಸು, etc. to put on; to cover; to hide [Tu. ಪುದೆಪ್ಪಾವು]; (ಆಚ್ಛಾದನ Śmd. Dh.).

ಪೊದ್ದಿಸು poddisu. = ಹೊದ್ದಿಸು 1. to join or put to; to order to do (J. 5, 9).

ಪೊದ್ದು poddu. 1. = ಹೊದ್ದು 1. P. p. of ಪೊದೆ 1. ಪೊದ್ದ ಅಂಗವಸ್ತ್ರ (ಪ್ರಾವಾರ, etc. Si. 224). ಪೊದ್ದು ಕೊಳ್ (Grj. 4, 109).

ಪೊದ್ದು poddu. 2. = ಪೊನ್ದು 1, etc. (J. 10, 16; 22, 24; 23, 7; 28, 37). ಕುತ್ಸಿತಂ ಪೊದ್ದದೆ (18, 39). ಪೊದ್ದಿದ ಅಪವಾದ (18, 49).

ಪೊನ್ pon. (Śmd. 59). = ಪಿಣ, etc., ಪೊಂ-, (ಪೊಱ್-), ಪೊಂ-, (ಪೊಱ್-), ಪೊಮ್ 1-, ಹೊಂ- (ಹೊಱ್-), ಹೊನ್, ಹೊನ್ನು, ಹೊಮ್ 1-, ಹೆಮ್ 1-. metal; gold (ಪರುಷ Mr. 515; M.; Te. ಪೊನ್ನು; T. ಪೊನ್, ಪೊಱ್, metal; gold; lustre; beauty; ಪೊಲ, gold; beauty; M. ಪೊಲ್, gold; see ಪೊಲೆ). *cf.* ಪೊಗರ್. ಮಿಸುನಿಯ ಪೊನ್ (ಕಸವರ Śmd. II). ಪೊನ್ನುಳ್ಳವನೆ ಕುಲೀನಂ ಚಿನ್ನಂ ಕಲಿ ಸತ್ಯವಾದಿಯೆನಿಸುಗುಮ್, ಅದಱಿನ್ದಿನ್ನುಂ ಪೊನ್ನನೆ ಪಡೆವುದು; ಪೊನ್ನಿಂ ಸಮನಿಸುಗುಮಲ್ತೆ ಪೆಣ್ಣುಂ ಮಣ್ಣುಂ (84. 174). ಪೊನ್ನಂ ಬಡ್ಡಿಗ ಕೊಟ್ಟಂ (165). ಪೊನ್ನ ಕೋಲ್ (162). ಪೊನ್ನ ಮಱೆ (Abh. P. 3, 142). ಪೊನ್ನ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ (Bp. 58, 57). ಪೊನ್ನ ತಮ್ಬುಗೆ (58, 68). ಪೊನ್ನ ನೇಗಿಲ್ (60, 50). ಪೊನ್ನ ಪೂ (4, 38). ಪೊನ್ನ ಪೇ ಟಣ (Rsv. 13, 72). ಪೊನ್ನ ಬತ್ತಳಿಕೆ (6, 11 va.). ಪೊನ್ನ ಪೊದಕೆ (J. 17, 23). ಕೊಡು, ಕೊಡು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಪೊನ್ನೆಲ್ಲವಂ l (Bp. 11, 3). see ಕಾರ್ಬೊನ್, ಕಿಸುಪೊನ್, ಚೆಮ್ಬೊನ್; Cpr. 1, 131. [a gold coin. ಮುತ್ತಮಲ್ಲಿ ಕೋಟಿಪೊಂಗೆ ಘಣ್ಪೆಯಲುಗುವ ಕಿಱುಕುಳ ಬೊಜಂಗರುಮಂ Pb. 4, 87 va.]. — ಪೊನ್ದವಕೆ. a golden spittoon (Śsv. 1, 78). — ಪೊನ್ದಟ್ಟೆ. -ತಟ್ಟೆ. a golden platter (J. 11, 7. 11). — ಪೊನ್ದಣ್ಡಿಗೆ. a golden palankeen (Bp. 50, 16). — ಪೊನ್ದಳಿಗೆ. -ತಳಿಗೆ. a golden plate (Śsv. 2, 42 va.; J. 31, 18; 33, 23). — ಪೊನ್ದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. gold-coloured young foliage (Cpr. 7, 115 va.). — ಪೊನ್ದಱಿ. -ತಱಿ. a golden parasol (V. 5, 21 va.). — ಪೊನ್ದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. a gold-

coloured lotus [ಈ ಪೊರ್ಕುೞಿ ಪೊನ್ದಾವರೆವೊಕ್ಕು ಮೇಣವಂ ಬರ್ದುಕುವನೇ Pb. 11, 121]; (Rśv. 10, 31 va.; J. 3, 8; 8, 4). — ಪೊನ್ದಾವರೆಗೊಳ. -ಕೊಳ. a pond with gold-coloured lotuses (Abh. P. 1, 104). — ಪೊನ್ದೆನೆಗೊನೆ. -ತೆನೆ-ಕೊನೆ. the point of a gold merlon of a fort (Cpr. 1, 112). — ಪೊನ್ದೆರೆ. -ತೆರೆ. a golden veil (Rśv. 5, 19 va.; 10, 6). — ಪೊನ್ದೇರ್. -ತೇರ್. a gilt chariot (C. Bp. 42, 15; J. 12, 4; 22, 8). — ಪೊನ್ದೊಡರ್. -ತೊಡರ್. a gold chain (Rśv. 6, 11 va.; 13, 70). — ಪೊನ್ದೊಡವು. -ತೊಡವು. a gold ornament (J. 12, 7). — ಪೊನ್ದೊಡಿಗೆ. -ತೊಡಿಗೆ. a gold trinket (J. 28, 17). — ಪೊನ್ನನ್ದಣ. -ಅನ್ದಣ. = ಪೊನ್ನನ್ದಳ. (J. 31, 13. 30). — ಪೊನ್ನನ್ದಳ. -ಅನ್ದಳ. a golden palankeen (Śmd. 75). — ಪೊನ್ನನ್ದುಗೆ. -ಅನ್ದುಗೆ. a gold anklet (Bp. 14, 15). — ಪೊನ್ನಱೆ. -ಅಱೆ. a golden stone-slab (Grj. 3, 110). — ಪೊನ್ನೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. Kubēra (ಕುಬೇರ Kk. 16; ಕಿನ್ನರಪತಿ Śm. 13). — ಪೊನ್ನೊರೆ. -ಒರೆ. equality to gold (Abh. P. 9, 177). — ಪೊನ್ನೋಲೆ. -ಓಲೆ. a golden palm-leaf, an ear ornament made of gold (Grj. 3, 82; Bp. 11, 43).

ಪೊನಲ್ ponal. = ಹೊನಲ್. a stream, a river (ಪುರ Śm. 102; Abh. P. 9, 30; 13, 46; J. 12, 8; 31, 57; T. ಪುನಲ್; M. ಪುಣಲ್, ಪುನಲ್; T. ಪುೞಲ್, any thing which is hollow; a drain, water-course, see ಪುರೆ). [ಪರಚಕ್ರ ಭೂಪರಟ್ಟಿದ ಕರಿಗಳ್ ಬಿಡುತರ್ಪ ಪೊನಲಿನ್ದೆತ್ತಂ Kr. 3, 182; Pb. 1, 92; Ap. 1, 64]. ಗೞಗೞನೆ ಗುಱುಗುಱುಯೆನುತುಂ ಪರಿವಪೊನಲ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (Śmd. I). ಗುಱುಗುಱು ಗೞಗೞಯೆನುತುಂ ಪರಿವಪೊನಲ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (65). see ಕಾೞ್ಪೊನಲ್, ಬೆಳ್ಪೊನಲ್. — ಪೊನಲಿಡು. -ಇಡು. to form a stream (J. 25, 35). — ಪೊನಲ್ಪರಿ. -ಪರಿ. to flow in streams [ಈ ನಾಟ್ಯರಸಂ ಸಮಸ್ತ ಸುರವೃನ್ದಾಧೀಶನಿನ್ದಂ ಪೊನಲ್ಪರಿದತ್ತೆಮ್ಬಿನಂ Ap. 7, 119]; (Rśv. 8, 124; J. 19, 37). — ಪೊನಲ್ಪರಿಯಿಸು. -ಪರಿಯಿಸು. to cause streams to flow (Rśv. 8, 112).

ಪೊನ್ದು pondu. 1. = ಪೊರ್ದು 1, etc. to join, etc. (ಪೊರ್ದುಗೆ Śm. 98; Cpr. 2, 24; Śśv. 4, 135; Te. ಒನ್ದು, ಪೊನ್ದು). see ಅಡಕಿಲ್ಪೊನ್ದು.

ಪೊನ್ದು pondu. 2. = ಪೊರ್ದು 2. union, concourse, collection (C. Bp. 2, 4).

ಪೊನ್ದು pondu. 3. = ಹೊನ್ದು 2. to die (ಮರಣ Śm.; T. ಪೊನ್ಱು; Te. ಒಲಿ, ಪೊಲಿ, ಪೊಲೆ, to die; to perish; M. ಪೊಲಿ, to be extinguished).

ಪೊನ್ನ pon-a3. = ಹೊನ್ನ (s. ಹೊನ್). N. of a Kannaḍa author (Cpr. 1, 66).

ಪೊನ್ನೆ ponne. = ಹೊನ್ನೆ, q. v. the tree Tarminalia tormentora, W. & A. (Te.; see ಕೋಲ-, s. ಕೋಲು).

ಪೊಪ್ಪಳಿ poppaḷi. = ಪಪ್ಪಳಿ, etc. poplin cloth. (My.; Te.).

ಪೊಪಾಪ್ಪಯ poppāya. = ಪಪ್ಪಾಯಿ, etc. the Papaya. (St. & Pl.).

ಪೊಪ್ಪಿಳಿ poppiḷi. a diffuse shrub yielding a yellow dye, Morinda umbellata Lin. (St. & Pl.).

ಪೊಪ್ಪುಕ poppuka. = ಪಪ್ಪುಕ, q. v. beating the bushes in hunting.

ಪೊಪ್ಳಿ popḷi. = ಪೊಪ್ಪಳಿ, etc. (My.).

ಪೊಮ್- pom. 1. = ಪೊನ್, etc. gold. — ಪೊಮ್ಪಕ್ಕರಗೆ. -ಪಕ್ಕರಗೆ. gilt armor or gear (Cpr. 10, 78). — ಪೊಮ್ಪಟ್ಟ. -ಪಟ್ಟ. a golden frontlet, etc. (J. 2, 28). — ಪೊಮ್ಪಟ್ಟಲ್. a golden cup (V. 9, 71 va.; J. 15, 45. 46). — ಪೊಮ್ಪಟ್ಟೆ. gold-coloured silk-cloth (Bp. 11, 26; Rśv. 8, 5 va.; 13, 69; J. 14, 27). — ಪೊಮ್ಬಣ್ಣ. gold-colour, a reddish or brown colour [ಇತ್ತ ಬನ್ನಿರಿಮೆಮ್ಬ ಪೊಮ್ಬಣ್ಣದ ಕೋಗಿಲೆಗಳುಮಂ Pb. 1, 115 va.; Ap. 1, 60]; (ಪಸುರುಂ ಕರಿದುಂ ತಮ್ಮೊಳ್ ಐಕ್ಯವರ್ಣ Ct. II, 67; ಕವಿಲೆವಣ್ಣ Śm. 69, Kk. 26; J. 3, 6; Śśv. 1, 68). — ಪೊಮ್ಪರದ. -ಪರದ. a dealer in gold, a money-changer (ಸೊನ್ನೆವರದ Śm. 67; Śśv. 2, 42 va.). — ಪೊಮ್ಪರಿಯಣ. -ಪರಿಯಣ. a plate of gold (V. 5, 61 va.; Śśv. 3, 22). — ಪೊಮ್ಪರಿಯಾಣ. -ಪರಿಯಾಣ. a plate of gold (Rśv. 13, 45 va.). ಪೊಮ್ಪರಿವಾಣ. -ಪರಿವಾಣ. a plate of gold (J. 6, 44). — ಪೊಮ್ಬಸಿಱ. Hiraṇyagarbha, Brahmā (ಬ್ರಹ್ಮನ್ Śs.). — ಪೊಮ್ಬಸುಱ. = ಪೊಮ್ಬಸಿಱ. (ಬೊಮ್ಮ, etc., ಅಜ Ct. II, 3). — ಪೊಮ್ಬಾಸಿಗ. a golden bāsiga (Bp. 4, 40). — ಪೊಮ್ಬಾೞೆ. = ಹೊಮ್ಬಾೞೆ. [ಬಿರಿವ ಪೊಮ್ಬಾೞೆಯ ತಣ್ಮಲೆವ ಪೊಸಗಮ್ಪಿನೊಳ್ Ap. 1, 68]. ಪೊಮ್ಬಾೞೆಯ ಕಮ್ಪಂಗಳ್ (Cpr. 7, 92 va.). ನಟ್ಟ ಪೊಮ್ಬಾೞೆಯ ಬಾೞ್ಗಮ್ಬಂಗಳ್ (Rśv. 10, 31 va.). see V. 4, 24; J. 3, 27. — ಪೊಮ್ಬಿಸಿಲ್. gold-coloured or purple sun-shine (Abh. P. 11, 177; Grj. 2, 82; Rśv. 12, 39; J. 1, 3). — ಪೊಮ್ಪುಡಿ. -ಪುಡಿ. gold dust, gold powder (Śśv. 2, 42 va.; J. 33, 22). — ಪೊಮ್ಪುಲಿ. -ಪುಲಿ. a gold-coloured tiger (Rśv. 5, 25 va.; 5, 114, Śśv. 3, 16). — ಪೊಮ್ಬೆಟ್ಟ. = ಪೊಮ್ಬೆಟ್ಟು. (Abh. P. 1, 44; 3, 28; 4, 119). — ಪೊಮ್ಬೆಟ್ಟು. the golden mountain: Mēru (ಸುರಗಿರಿ Śm. 10). — ಪೊಮ್ಬೆತ್ತ. a cane covered with gold, or a gold-coloured cane (Śśv. 1, 79 va.). [— ಪೊಮ್ಬೆಸ. gold work. ಪೊಮ್ಬೆಸದೊಳೆ ಸಮೆದ ಮುಕುಟಮಿರ್ಪನ್ತಿರ್ಕುಂ Ap. 7, 61]. — ಪೊಮ್ಬೆಸೆ. gold to be joined or attached (Rśv. 6, 11 va.). — ಪೊಮ್ಬೆಳಗು. gold-coloured light (Grj. 8, 47). — ಪೊಮ್ಬೊಡೆಯ. -ಪೊಡೆಯ. = ಪೊಮ್ಬಸುಱ. (ಬೊಮ್ಮ Kk. 9; ಬ್ರಹ್ಮನ್ Śm. 8). — ಪೊಮ್ಬೊಪ್ಪಮೀನ್. a sort of fish (Rśv. 5, 115). could it be ಪೊಮ್ಪು (= ಪೊಮ್)-ಒಪ್ಪ-ಮೀನ್ ?. — ಪೊಮ್ಮದಿಲ್. (Śmd. 193 Mḍb.). a golden wall. [— ಪೊಮ್ಮಯ. full of gold. ಎರೆದವರ್ಗಿತ್ತು ಪೊಮ್ಮಯದೆ ಮಾಡಿದನೀ ನೆಲನಂ ಗುಣಾರ್ಣವಂ Pb. 14, 21. — ಪೊಮ್ಮರೆ. pon-mare. golden deer. ಪೋಗಿ ಪೊಮ್ಮರೆಯನೆಚ್ಚಿಡೆ ತಪ್ಪದಿದಪ್ಪುದೆನ್ದು Pb. 4, 19]. — ಪೊಮ್ಮಱಿ. = ಹೊಮ್ಮಱಿ q. v. a gold-coloured young antelope. ಪೊಮ್ಮಱಿವೋಲ್ ಪೊಳೆದು ಪಾಱಿ ಪೋದಂ ಶ್ವೇತಂ (Śmd. 289; Dp. 101, 3). — ಪೊಮ್ಮೞೆ. a shower of gold (V. 37, 126). — ಪೊಮಾಡ. a golden building (V. 4, 88). — ಪೊಮ್ಮುಗಿಲ್. a gold-coloured cloud (Cpr. I, 111).

ಪೊಮ್- pom 2. = ಹೊಮ್ 2-, increasing, swelling, rising (see ಪೊಂಗು 1) *cf.* ಹೊಪ್ಪಳ. — ಪೊಮ್ಪುೞ. (a sort of reduplication). increase, growth; greatness [ಕಣ್ಣನೀರ್ ಸುರಿಯೆ ಚಿನ್ತಿಪ ಪಾರ್ವನ ಶೋಕದೊನ್ದು ಪೊಮ್ಪುೞಯನೆ ನೋಡಿ ನಾಡೆ ಕರುಣಂ ತನಗಾಗಿರೆ Pb. 3, 25]; ಪೆರ್ಚುಗೆ Śmd. I, Ct. I, 106; ಪಿರಿದು Kk. 49, o. r. ಸೊಮ್ಪುೞ; ಪೆಮ್ಪು, etc., ಅಧಿಕ Śm. 58; ಪಿರಿದು 111; Cpr. 2, 14; 6, 48; 7, 118; Te. ಬೊಮ್ಬಿರಿ; T. ಪೊಮ್ಮಲ್, increase = ಪೊಲಿವು; plenty; ಪೊರುಮು, ಪೆರಮು, to be swelled; ಪುರ್ರೆ, height; T., M. ಪೊಲಿ, Te. ಪೊರೆ, to be accumulated; to be elevated; to increase). 2, erection of the hairs of the body (ಪುಲಕ Ct. I, 105; II, 9; Kk. 31; Śm. 76. 111). — ಪೊಮ್ಪುೞವೋಗು. -ಪೋಗು. to feel elated [ವಿದ್ಯಾಧರೀ ರಮ್ಯನರ್ತನರಾಗೋತ್ಥಿತ...ನಿಸ್ವನದೊಳ್ ಪೊಮ್ಪುೞವೋಗುತಿರ್ಪುವೆರಡುಂ ವಿದ್ಯಾಧರ ಶ್ರೇಣಿಗಳ್ Ap. 1, 70]; (V. 14, 56).

ಪೊಮ್ಮು pommu. a tax on tobacco (My.).

ಪೊಯ್ poy 1. = ಪುಯ್, etc. to beat, etc.; to pour; to cast (ತಾಡನ Śmd. Dh.; ನೋದು Kk. 59; *see the meanings of*

ಪೊಡೆ 1; T. ಪೊಱು, to pour; to pour down or out; [Tu. ಮುಯ್ಪು]; Te. ಪೋಯು, to pour; to cast in metal). [ಇಡಿದಡರೆ ಕಾಯ್ತ ಚೂತಮುನಡಸಿ ಸಿಡಿಲ್ ಪೊಯ್ದುದೆನಿಸೆ Ap. 3, 34]. ಪೊಯಲುಂ or ಪೊಯ್ಯಲುಂ (Śmd. 86). ಗದೆಯಿಂ ಪೊಯ್ದಂ (165). ಪೊಯ್ವ ಸಿಡಿಲ್ (218 Mḍb.). ಪುಲಿನ್ದನ...ಪೊಡರ್ವ ಎರ್ದೆ, ಉಯ್ವ ಕಿರ್ಬರಿ (Rśv. 5, 118). ಪೊಯ್ದ ಬೞಿ (ಬಾಸುೞ್ Śmd. I). ಆರ್ಗೆ ಭೂತಂ ಪೊಯ್ದುದು? (J. 6, 51). see Śmd. 231. 294; Cpr. 5, 10; 8, 56; Abh. P. 13, 62; Bp. 1, 50; Rśv. 5, 117. 123; 6, 11 va.; 8, 116; J. 4, 43. 44; 8, 33; 18, 10; 28, 45; ಅಡಂಗೆವೊಯ್, ಕೆಯ್ಪೊಯ್, ತಳ್ಪೊಯ್, ನನ್ದೆವೊಯ್, ಮುನಮ್ಬೊಯ್, ಪೊಮರ್ಾಯ್. — ಪೊಯ್ದಾಡು. -ಆಡು. to beat mutually or repeatedly; to fight (Bp. 57, 44; J. 8, 33; 22, 6. 7; 28, 15).

ಪೊಯ್ poy. 2. = ಹೊಯ್ 3, ಹೊಯಿ 2. beating; pouring; a blow (see ಅಸಗವೊಯ್). — ಪೊಯ್ಚೆಣ್ಡು. = ಪೊಡೆಸೆಣ್ಡು No. 1. (Ssv. 3, 19). — ಪೊಯ್ನೀರ್. water that is poured [ಬೇಟೆಮೆಪ್ಪು ಲತೆಯ ಬೆಳಸಿಂಗೆ ಪೊಯ್ನೀರೆಱೆವನ್ತೆ ಕೆಯ್ನೀರೆಱೆದು Pb. 5, 25 va.]; (Abh. P. 5, 125; Rśv. 14, 148). ಮೞೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪೊಯ್ನೀರಿಂ ಬೆಳೆಗುಮೆ ಧರೆ? (Ch. v. 20). — ಪೊಯ್ವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to receive blows (Abh. P. 14, 106).

ಪೊಯಿ poyi. = ಪೊಯ್ 1, etc. to beat, etc. (ಮೋದು, ಎಱಗು Ss.). ಪೊಯಿದ ಎಡೆ (ಬಾಸುೞ್ Ct. I, 17). ಪೊಯಿದುದು (ಬಿಸಸನ Ss.). — ಪೊಯಿದಾಡು. = ಪೊಯ್ದಾಡು. (J. 8, 31. 32).

ಪೊಯಿಲ್ poyil. = ಪೊಯ್ಲು, etc. [ಪೊಯ್ದೊಡೆ ಬಱುಬಂ ಪೊಯಿಲ್ವೆತ್ತನ್ತೇನುಮುನಱಿಯದೆ Pb. 8, 70 va.]; (Grj. 1, 120 va.).

ಪೊಯಿಸು poyisu. = ಪೊಯ್ಸು, ಹುಯಿಸು, ಹೊಯಿಸು, ಹೊಯ್ಸು. to cause to beat, etc. [ಶುಭದಿನ ಮುಹೂರ್ತದೊಳ್ ಪ್ರಯಾಣ ಭೇರಿಯಂ ಪೊಯಿಸಿ ಪೊಱಮಟ್ಟಾಗಳ್ Ap. 4, 91 va.]; (C. Bp. 47, 32; J. 5, 72; 10, 47).

ಪೊಯ್ಲು poylu. = ಪುಯಲ್, ಪುಯ್ಯಲ್ 1, ಪೊಯಿಲ್, ಹೊಯಿಲು 2, ಹೊಯ್ಲು. beating, striking; a blow, a stroke. [ವಜ್ರಮುಷ್ಟಿಯ ಪೊಯ್ಲೊಳಂ ಬಾಳಕೋಳೊಳಮುಚ್ಚಳಿಸಿದ ಕಪಾಲದೋಡುಗಳಂ Pb. 11, 2 va.; Ap. 11, 146]. see Cpr. 1, 101 va.; 8, 66; J. 3, 21; ಅರಿಬೊಯ್ಲು, ತಿರುವೊಯ್ಲು, ತೆರೆವೊಯ್ಲು, ಬಿಱುವೊಯ್ಲು.

ಪೊಯ್ಸು poysu. = ಪೊಯಿಸು, etc. [ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣಭೇರಿಯಂ ಪೊಯ್ಸಿದಾಗಳ್ Pb. 10, 25 va.; Ap. 12, 54 va.]; (Cpr. 7, 78 va; Rśv. 10, 10 va.; C. Bp. 47, 30; J. 7, 1).

ಪೊರಕೆ porake. 1. = ಪೊರೆ 7. mistake, etc. — ಪೊರಕೆಯೇೞು. = ಪೊರೆಯೇೞು. (My.).

ಪೊರಕೆ porake. 2. = ಪರಕೆ 2, etc. a broom. (My.; Te.).

***ಪೊರಜೆ poraje.** thick rope. ನಿಷಾದಿಗಳೞಿಯೆ ಪೊರಜೆವಿಡಿದು ಕೊರಲಬಳಿಗಳೊಳೆ ಕಾಲ್ಗೋದು ಪರಿಯಿಸುವ ರಸತ್ತಾರುಗರುಮಂ Pb. 12, 60 va.

ಪೊರದು poradu. = ಪೊರೆದು. P. p. of ಪೊರೆ 1 & 3.

ಪೊರಮ porama. nourishing, fostering, rearing (C. Bp. 53, 20).

***ಪೊರಸು porasu.** a cot made of twisted coir. ಜೂದಿನೊಳ್ ಪೊರಸೞಿವನ್ತೆ ತಮ್ಮರಸುಗೆಟ್ಟು Pb. 8, 85. (*cf.* ಬೆಳ್ಪೊಱಸು).

ಪೊರಳ್ poraḷ. = (ಉರುಳ್ 1, etc., ಪುರುಳ್ 2), ಪೊರಳು, ಹೊರಡು 1, ಹೊರಳು. to roll; to welter, to wallow (ಲುಠನ Śmd. Dh.; ಪರಿಲುಠನ Śmd. Dh. Cm. ad ಹೊರಡು; [Tu. ಪುಡೆರ್, ಪುರೆಳ್]; Te. ಪೊರಲು; M. ಪಿರಟ್ಟು; T. ಪಿರಟ್ಟು, ಪುರಟ್ಟು, ಪುರುಳ್; see s. ಪುರ). P. p. ಪೊರಳ್ದು (Śmd. 55). [ತಳಿರ್ಗಳ ಪಾಸಿನೊಳ್ ಪೊರಳು ತಿರ್ದೞಲಂಕಿಡೆ ಸೋಂಕೆ Pb. 5, 27; Ap. 2, 11]. ಭೃಂಗಶಿಶು ... ಕೇಸರದೊಳ್ ನಲುವಿಂ ಪೊರಳ್ದು (Cpr. 7, 60). see Cpr. 1, 41; Bp. 52, 4; 3, 26; 11, 34; 13, 35. 50. 58; 14, 14; 19, 20; 22, 21.

ಪೊರಳಿ poraḷi. = ಹೊರಳಿ. a heap, etc. (J. 22, 26; see s. ಪೊಮ್ಪುೞಿ).

ಪೊರಳು poraḷu. = ಪೊರಳ್, etc. P. p. ಪೊರಳಿ. — ಪೊರಳು ಪೊರಳು. rep. (Bp. 6, 24; 56, 53; 57, 45. 60).

ಪೊರಳ್ಚು poraḷcu. = ಹೊರಳಿಸು. to cause to roll, etc. (ಲುಠನ Śmd. Dh.; J. 4, 44; 21, 32; 24, 34). ಕಾಳದೊಳಗೆ ಕಾಮರ್ುಗಿಲಂಜನವ ಕಲಸಿ, ತನಿರಸದೊಳು ನೆಱೆ ಪೊರಳ್ಚಿದ ನೀಲಪುತ್ರಿಕೆಗಳನ್ತೆ... ಕಿರಾತರ ತನುಚ್ಛವಿ ಮುಸುಕೆ (Rāghc. 17, 64). see ಹೊರಡು 1.

ಪೊರಿಗೆ porige. = ಪರಕೆ 2, etc. a broom. see ಕಸಬೊರಿಗೆ.

ಪೊರೆ pore. 1. = ಹೊರೆ 1. to nourish, to cherish, to foster, to support, to sustain, to preserve, to invigorate (ಪೋಷಣ Śmd. Dh.; see s. ಪುರಿ 4; T. ಪೋಱ್ಱು, Te. ಪ್ರೋಚು, to preserve, save). P. ps. ಪೊರದು, ಪೊರೆದು. ಪೊರೆವುದು (ರಕ್ಷಣ, ತ್ರಾಣ Si. 388). ಪೊರೆಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಪುಷ್ಟ, ಪುಷಿತ 380; ತ್ರಾತ, ರಕ್ಷಿತ, ಗುಪ್ತ, etc. 383). [ದಾಂಗುಡಿವಿಡಿದೀವ ಚಾಗಮೆಡೞೊಡುವಿನಂ ಪೊರೆದೊಳ್ಕೆಗಱ್ತೆಯೊಳ್ ತೊಡರ್ದಿರೆ Ap. 2, 24]. ಪೊರೆವಂ (ಆಳ್ದಂ Ct. I, 27). see Cpr. 8, 13; Bp. 13, 18; 32, 47; 40, 44; 47, 45; 50 sum.; 54, 70; J. 5, 16; 8, 18; 18, 8. 15; 19, 27. 2, to be nourished or fed (J. 1, 1).

ಪೊರೆ pore. 2. = ಪುರಿ 4, etc. nourishing; invigoration, refreshment, etc.; [self protection. ಪೊರೆಯುಂ ಪನ್ತಮುಮಿಲ್ಲದನ್ತೆ ಮನದೊಳ್ ನಿಷ್ಕಾರಣಂ ಕಾಯ್ವರಂ Pb. 7, 35]. — ಪೊರೆಯೇೞಿಸು. -ಏೞಿಸು. to refresh, etc. (Grj. 7, 11 va.; Ssv. 2, 42 va.). — ಪೊರೆಯೇೞು. -ಏೞು. a refreshing or an invigorating feeling or elation to rise; to feel animated or elated, etc. (Cpr. 6, 89; Grj. 3, 17; 9, 6 va.; V. 5, 74 va.; J. 28, 59).

ಪೊರೆ pore. 3. = (ಪೊಲ್ 1), ಹೊರೆ 2. to be joined, to join; to be put or attached to; to be applied to (see ಪುರುಡಿಸು); to join (v. t.); to come near; etc. [ದೋರ್ವಲದುರ್ವು ಬೀರದೊಳ್ ಪೊರೆದಿರೆ ಬಿನ್ನಣಂ ನೆಗೞೆ Pb. 10, 78]. ಪೊರೆದ ಕೊಂಕು (ಕುಟಿಲ, ಕುಚಿತ, etc. Mr. 429). see Cpr. 8, 32. 101; Bp. 20, 11; C. Bp. 5, 51; Rśv. 13, 87; J. 12, 8; ಪಂಚಮವೊ್ಬರೆ, ಮುದವೊ್ಬರೆ.

ಪೊರೆ pore. 4. = ಹೊರ 2, ಹೊರೆ 3. joining; union; connection; nearness, neighbourhood, vicinity; side (ಉಪಸರ್ಗ Śmd. Dh.; ಪಕ್ಕ, ಪೊರ್ದುಗೆ, ಕೆಲ, etc., ಸಮೀಪ Kk. 33, Śm. 59; ಪಕ್ಕ Śm. 78; ಕಟಕ Mr. 523; Te. ಪೊರುಗು). ಅತುಲಪರ್ವತದ ಪೊರೆ (ವಪ್ರ Mr. 477); ಗಿರಿಯ ಪೊರೆ (ಸಾನು, ಕಟಕ, ಭೃಗು, ತಟ, ನಿತಮ್ಬ 97). see Bp. 1, 54; 11, 43; 27, 11; 28, 35; 41, 4; 42, 19; Rāghc. 17, 69. 70; Ssv. 4, 47; 5, 12.

ಪೊರೆ pore. 5. = ಪರಿ 5, ಪೆರೆ 4 q. v., ಪೆರೆ, ಹೆರೆ, ಹೊರಿಕೆ, ಹೊರಿಗೆ, ಹೊರೆ 4. a fold; a layer, a stratum, etc. (ಉಪಶಲ್ಕ Śmd. Dh.; Cpr. 9, 71; My., Te.; T. ಪುರೈ, a separation in a bag; a room, also M.; a niche in a wall; Sk. ಪುರ, skin). [ಮುಗಿಲ ಪೊರೆಯೊಳ್ ಅಡಂಗಿದಂ Pb. 6, 20 va.; Ap. 11, 110;

2, 61 va.]. ಪೊರೆ ಕಳಚಿದ ಹಾವು (ನಿರ್ಮುಕ್ತ, ಮುಕ್ತಕಂಚುಕ Si. 77). see ಬೆಳ್ಮುಗಿಲ್ವೊರೆ, ಮುಗಿಲ್ವೊರೆ. [— ಪೊರೆವೊರೆ. -ಪೊರೆ. rep. series of layers. ಬಲ್ಮುಗುಳೊಳ್ ಪೊಡೆದೋಱೆ ತೆಮ್ಬೆರಲ್ ಪೊರೆವೊರೆಯಂ ಸಡಿಲ್ಚೆ Pb. 5, 33; Ap. 11, 110]. — ಪೊರೆವೊರೆಗೊಳ್. -ಪೊರೆ-ಕೊಳ್. to take the form of layers or strata (Abh. P. 7, 165).

ಪೊರೆ pore. 6. = ಪುರೆ. a boil, an ulcer. see ಏಱೆವೊರೆ.

ಪೊರೆ pore. 7. = ಪೊರಕೆ 1, ಹೊರೆ 5. error, mistake, wrongness, fault (Te.; T. ಪುರೈ, ವಱು). 2, the wrong way in drinking or swallowing (Te.), and the choking sensation arising from food or liquid entering the windpipe (T. ಪುರೈ, the upper part of the windpipe). — ಪೊರೆಯೇಱು. -ಏಱು. a choking sensation to arise from a mouthful going the wrong way (My.).

ಪೊರೆಯಿಸು poreyisu. = ಹೊರಿಸು. to cause to nourish, etc. (Bp. 5, 68); to have oneself nourished, to depend on any body for one's sustenance.

ಪೊಱ್ por̤. ಪೊಱು. = ಹೊಱು. to take upon or bear on the head (ಶಿರೋಧಾರಣ Śmd. Dh.); to bear, as a burden, etc., to carry; to support; to hold up; to take possession of mentally, to entertain, as lust; to assume or adopt, as a name; to undertake; to endure (T., M. ಪೊಱು). P. p. ಪೊತ್ತು (Śmd. 285). ಪೊತ್ತಂ, ಪೊತ್ತರ್ (287). [ಅಯ್ವರುಮಂ ನಿಜಾಂಸಯುಗದೊಳ್ ಪೊತ್ತೆತ್ತಿ Pb. 3, 9; Ap. 2, 7]. ಹಲಮಲ್ಲದೆ ಶಕಟಮಂ ಪೊಱಲಱಿಯದ, ಶಕಟಮಲ್ಲದೆ ಹಲಮಂ ಪೊಱಲ ಱಿಯದ ಎನ್ದು, ಇನ್ತು ಏಕಧುರಮಹ ಎತ್ತಿನೊಳು ಏಕಧುರೀಣ ಏಕಧುರ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಪುಸ್ತಕಮಂ ಪೊತ್ತಿಪ್ಪ ಕೋಲ್ (ಠವಣಿಕ Mr. 359). ದುರಾಶೆಯುಂ ಪೊತ್ತು (Bp. 1, 36). ಅಮಲಾಮ್ಬುಮಂ ತಾಂ ಪೊತ್ತು ತನ್ದು (18, 34). ಒರ್ವಯ್ಯಂ ಶಿವಾನನ್ದೋತ್ತಮಂ ತಾನೆಮ್ಬ ಪೆಸರಂ ಪೊತ್ತು (34, 4). ಕಬ್ಬಂ ಪೊತ್ತೊಡೆ (38, 58). ಕಮ್ಬಿಯುಂ ಪೊತ್ತು (43, 27). ನಾಂ ಪೊತ್ತ ಹಿನ್ದಣ ಕೆಲಸಮ್ ಇನ್ದಾಯಿತ್ತು (61, 34). see Cpr. 1, 76; 3, 81; 4, 19; J. 4, 19; 17, 20. — ಪೊತ್ತುತರ್. to load upon oneself and come (Bp. 18, 34; 32, 55). — ಪೊಱು ಪೊಱು. rep. ಮಣ್ಣಂ ಪೊತ್ತು ಪೊತ್ತು (Bp. 38, 56).

ಪೊಱ por̤a. 1. = ಪಱು, etc. flying, etc. — ಪೊಱಗೋಲ್. = ಪಱುಗೋಲ್, etc. (Śāstrasāra in W. 1256).

ಪೊಱ por̤a. 2. = (ಪೆಱ, etc.), ಹೊಱ. the outside; outer. (ಪೊಱಗು Śmd. 70). — ಪೊಱ ಅಡಿ. (Śmd. 70). the upper part of the foot. [ಮನುಜ ಮಾನ್ಧಾತನ ಪೊಱ ಅಡಿಗಳ್ ವಿರೋಧಿ ಭೂಪಾಳರ ನಡಿಗೆಱಗಿಸಿದ ಸನ್ತೋಷದೊಳುನ್ನತಂಗಳಾದನ್ತೆ Pb. 2, 39 va.; Ap. 3, 9 va. — ಪೊಱಕಣ್. the outer eye. ಪೊಱಕಣ್ಣಂ ಮುನ್ನಂ ತಾಂ ಮುಱಿಸಿದ ನೊಸಲೊನ್ದು ಕಣ್ಣುಮಾಗಳ್ ನೊಸಲಿಂ ಪೊಱಮಟ್ಟನ್ತಿರೆ Pb. 8, 23]. — ಪೊಱ ಕಾಲ್. = ಪೊಱ ಅಡಿ. ಪೊಱಕಾಲ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to put down the upper or front part of the hoof. ಮುಂಗಾಲ್ಗಳಂ ನೆಗಪಿ ನಿಲ್ವ, ಪಿಂಗಾಲ್ಗಳಂ ಕಿಱು ದಾಣ್ಬುವ, ಪೊಱ ಕಾಲ್ಗೊಳ್ವ, ಮರಳಿ ಮೆಟ್ಟುವ ... ಅಶ್ವಂಗಳ್ (Rśv. 6, 11 va.). — ಪೊಱ ತೊಲಗು. to have the menstrual discharge. ಕಾನ್ತೆಯರ್ ಪೊಱ ತೊಲಗೆ ಋತು ಎನಿಕು (Mr. 468). — ಪೊಱದಡಿ. -ತಡಿ. the opposite shore (Cpr. 8, 4 va.). — ಪೊಱದೋಣ್ಟ. -ತೋಣ್ಟ. a garden at the outside (of a town, J. 31, 54). — ಪೊಱ ಪಾಯ್. to go or come forth (Cpr. 8, 61; Abh. P. 9, 48). — ಪೊರ ಪೊಣ್ಮು, to come forth, etc. as precious stones, words, lustre, moonshine; to go through and come out on the other side, as a discharged arrow [ಪೊಱಪೊಣ್ಮುವ ನಯನ ಜಲಂಗಳನುತ್ತರೀಯ ವಲ್ಕಲ ವಸನೋಪಾನ್ತದೊಳೊತ್ತುತ್ತುಂ Pb. 8, 2 va.; Ap. 1, 39]; (ಪೊದಱ್ Ct. II, 75; ಉಚ್ಚಳಿಸು Kk. 74, Śm. 65; Cpr. 3, 61; Abh. P. 12, 96; Grj. 3, 42; Rśv. 1, 84). — ಪೊಱ ಬಳಸು. environs (C. Bp. 42, 24). — ಪೊಱ ಬೀಡು. an outer halting-place or encampment (C. Bp. 47, 32). — ಪೊಱಮಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಹೊಱ ಪಡಿಸು, ಹೊಱವಣ್ಡಿಸು. to cause to go out; to cause to start; to cause to leave; to turn out, to expel [ತಪಸಿಗಳ ಕೈಯುಂ ಪಿಡಿದುಯ್ದವರ ಗುಹೆಗಳಂ ಪುಗಿಪ ಪೊಱಮಡಿಪ ಚಪಳ ಕಪಿಗಳುಮಂ Pb. 1, 115 va. ನೀ ಸಂಸರಣಾಮ್ಬೋರಾಶಿಯಿನ್ದಂ ಪೊಱಮಡಿಸೆನಗಂ ನೀನೆ ಹಸ್ತಾವಲಮ್ಬಂ Ap. 2, 49]; (Bp. 26, 17; Rśv. 6, 11 va.; J. 5, 27; 21, 5). — ಪೊಱಮಡು. -ಪಡು. = ಹೊಱಪಡು, ಹೊಱವಣ್ಡು. (the form of ಹೊಱವಣ್ಡು has been only presumed from ಹೊಱವಣ್ಡಿಸು). to obtain or get to, the outside: to go outside, to egress; to set out, to start; to leave, to quit [ಆ ದ್ವಿಜನ್ಮ ಸಭೆಯಂ ಪೊಱಮಟ್ಟೊಡೆ Pb. 3, 61; Ap. 2, 20]; (T. ಪುಱಪ್ಪಡು; Tu. ಪಿದಾಡು; M. ಪುಱಪ್ಪೆಡು; Śmd. 67. 234; Cpr. 2, 39. 47; 4, 15; 5, 105; Grj. 2, 106 va.; Bp. 32, 24; 44, 15; 47, 23. 53; 53, 63; 58, 63; 61, 34; C. Bp. 5, 7; Rśv. 5, 119; 6, 10 va. & 116 va.; J. 2, 46. 67; 3, 9; 6, 1; 8, 3; 31, 53. 54; 28, 4. 16. 48; 29, 32; 33, 19). P. p.. ಪೊಱಮಟ್ಟು. — ಪೊಱಮಾಱ್. -ಱು. (-ಪಾಱ್, or -ಮಾಱ್). 1. to flee (ಪಲಾಯನ Śmd. Dh.). [ನಗೆ ಪಗೆವಾಡಿ ಗೋಗ್ರಹಣದೊಳ್ ಪೊಱಮಾಱದ ಬನ್ನಮೊನ್ದು Pb. 10, 111]. ಪೊಱಮಾಱದೆ, ಸಯ್ತು ಪೋಕುಮೇ ಪರಸೈನ್ಯಂ? (290, o. r. ಸಯ್ತೆ). — ಪೊಱಮಾಱ್. -ಱು. 2. flight (ಬೆನ್ನೀಹ Śmd. II; ಬೆನ್ನೀವುದು Kk. 79). — ಪೊಱಮಾಱ್. -ಱು. 3. = ಪೊಱವಾಱ್. (ಕೊಂಚೆ Ct. I, 62). — ಪೊಱ ಮಿಂಚು. outward shine: vain display of what is not one's own. ಪೊಱ ಮಿಂಚುಗೆಯ್, to make a vain display etc. (Rśv. 11, 92. 165). — ಪೊಱ ಮುಯ್ಯು. the back-portion of the shoulder [ಆಗಳ್ ಪೊರಮುಯ್ಯುವರಂ ತೆಗೆನೆಱೆದುಱದೆಚ್ಚಂ Pb. 10, 110]; (Cpr. 6, 37; Abh. P. 13, 47. 87. 142). — ಪೊಱ ಮೆಯ್. the outside of the body (Śśv. 2, 84). — ಪೊಱ ವಳೆಯ. environs (J. 17, 22). — ಪೊಱವಾಱ್. -ಱು. (-ಪಾಱ್). (Śmd. 59). = ಪೊಱಮಾಱ್ 3, ಹೊಱವಾಱ್. a buttock; the posteriors, the buttocks (ಜಘನ Ct. II, 75; ನಿತಮ್ಬ Śm. 70; C. Bp. 37, 43; J. 30, 6; *cf.* ಪಿಱೆ, ಪೊಱ). ಪೊಱವಾರ್ಗೆ (Śmd. 139). — ಪೊಱವೊಟಿಲ್. -ಪೊಟಿಲ್. the outside of a town (Cpr. 5, 86; Abh. P. 3, 35 va.; 7, 126 va.). — ಪೊಱ ಸೂಸು. = ಹೊಱ ಸೂಸು. to run, flow, or come out or forth (Cpr. 8, 50; Rśv. 13, 96; J. 3, 9).

ಪೊಱಗು por̤agu. = ಪೊಱ 2 (Śmd. 70), ಪೊಱಗೆ (145), ಹೆಱಗು, ಹೊಱಗು, ಹೊಱಗೆ. the outside; outside (ಬಹಿಸ್ Nr.). declension; ಪೊಱಗಣ, ಪೊಱಗಣಿಂ (135). [ಮಾಡುವ ಕಿಡಿಸುವ ಗಸಣಿಗೆ ನಾಡೆಯುಮದು ಪೊಱಗು Ap. 1, 46]. ಹಱುಗವಿಗಳ ಕಬ್ಬಂಗಳ ಪೊಱಗೊಳಗಕ್ಕರದ ಹೊಲಿಗೆ ಬಿರ್ಚಿದೊಡೆ (Ch. v. 19; repeated in Grj. 1, 30). —ಪೊಱಗಣಂ -ಅಂ. (Śmd. 136). a man who is outside.

ಪೊಱಗೆ por̤age. = ಪೊಱಗು, q. v. [ಇವೆಲ್ಲಮಂ ಪೊಱಗೆ ಬಿಸುಟು ಬನ್ನಿಂ Pb. 1, 130 va.]. ಕವಿ ಪೊಱಗಿರೆ, ಕೀಟ್ ಒಳಗಿರೆ ಅವಿರಲಮೋ? ತುರಗಮುಖಮೊ? ನೃಪಮನ್ದಿರಮೋ? (Śmd. 145). see Cpr. 1, 120; V. 9, 59; J. 2, 46; 29, 24. — ಪೊಱಗಾಗು. -ಆಗು. to get outside, to be removed from or disconnected; not to belong to (Cpr. 3, 7). [ಇವು ಭದ್ರದೇವರ ಚಾಗದೊಳ್ಪೊಱಗಾದುವೇ Pb. 1, 29]. ಆತನುಂ ನೀನುಮ್ ಆನುಂ ಪೊಱಗಾಗಿರ್ದೆವು ಉರ್ವೀಪತಿಗೆ ಪಿಸುಣರಿಂ (Śmd. 262). — ಪೊಱಗಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to put or place outside (Bp. 3, 58; Rśv. 6, 10 va.). — ಪೊಱಗೆ ಪುಟ್ಟು. to be born or originate

outside; to be different from. ಆ ರತಿಸ್ಥಿತಿಯಿನ್ದ ಪೊಱಗೆ ಪುಟ್ಟುವ ಮನವಿಕಾರಂ ಸ್ವಭಾವಮುಕ್ಕು; ಅದು ರಸಮೆನಿಕ್ಕು (Mr. 75). [— ಪೊಱ ಪೊಱಗೆ. rep. ಪಸರಿಸಿದ ಪಯಃಪೂರದ ಪೊಸವೆಳ್ಪು ನಿಜಾಂಗರುಚಿಯ ಪೊಱ ಪೊಱಗೆ ಪೊದಱ್ದೆಸದಿರೆ Ap. 7, 91].

ಪೊಱಬಿಗ poṟabiga. = ಹೊರಬಿಗ. an outsider: a stranger, an alien (J. 21, 59).

ಪೊಱಲೆ poṟale. = ಪುಱಲೆ, q. v. N. of a bird.

ಪೊಱಿಗೆ poṟige. = ಹೊಱಿಗೆ. the act of taking upon the head, etc.; assuming, undertaking; burden (Bp. 35, 22; J. 31, 42); business, work (C. as ಹೊ–).

ಪೊಱಿಸು poṟisu. = ಹೊಱಿಸು. to cause to take upon the head; to cause to carry; to have carried; to put upon; to impose, as a charge; to impute, as a blame, etc.; to impose, as a charge. ದಾಳಿವ್ವುವಣ್ಗೊನೆಗಳಂ ಮುಕ್ಕಣ್ಣನೆಡೆಗೆ ವನಪಾಲಕಂ ಪೊಱಿಸಿಕೊಣ್ಡು ಅಯ್ತನ್ದಂ (C. Bp. 45, 29). ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಿಗೆ ಪಱ ಪೊಱಿಸದೆ (J. 18, 15). see J. 34, 1.

ಪೊಱು poṟu. = ಪೊಱ್. q. v. to bear on the head.

ಪೊಱೆ poṟe. = ಹೊಱೆ. a load, a burden (ಭಾರಣೆ Ct. I, 82). [Tu. ಪುದೆ]. 2, the burden: bulk, measure, quantity, size, extent (ಮಾತ್ರೆ, ಹೊಱೆ Nn. 157). [ಕಡುಪೆಮ್ಪಿನ ಪೊಱೆಗೆ ನೀವು ಮೊದಲಿಗರಾದಿರ್ Pb. 6, 12; Ap. 6, 23. ತುಱುಗೆಮೆ ನೀಳ್ದ ಪುರ್ವು ನಿಡುಗಣ್ ಪೊಱೆಯಲ್ಲದೆ ಬಟ್ಟೆತಪ್ಪ ಬಾಯ್ದೊಱೆ Pb. 1, 108]. see ತಳಿರ್ವೊಱೆ, ಬಿಣ್ಪೊಱೆ, ಬೆಟ್ಟುವೊಱೆ; Cpr. 5, 106; Abh. P. 4, 41; J. 13, 21. — ಪೊಱೆಯಾಳು. -ಆಳು. a porter (J. 5, 73; 7, 5).

***ಪೊಱೆವೊರಕ poṟevoraka.** one who bears the weight. ಬಿರಿಮುಗುಳ್ಗಳ ಪೊರೆವೊರೆಯೊಳ್ ಪೊಱೆವೊರಕನಲ್ಲದಲ್ಲುಗುವ ರಜವೊರೆದು Pb. 5, 5.

ಪೊರ್ಕುಳಿ porkuḷi. (Śmd. 239, o. r. ಹೊರುಕುಳಿ). = ಪೊಕ್ಕುಳಿ2. a wave (ಅಲೆ Kk. 53, o. r. ಪೊಕ್ಕುಳಿ; see s. ಪುಗ್ಗು, ಪೊಮ್ಬುಱ, & *cf.* ಪುರ).

ಪೊರ್ಕುೞ್ porkuḻ. = ಪೊಕ್ಕುೞ್, etc. the navel. [ಈ ಪೊರ್ಕುೞ ಪೊನ್ದಾವರೆವೊಕ್ಕು ಮೇಣವಂ ಬರ್ದುಂಕುವನೇ Pb. 11, 121]; (Abh. P. 13, 54 va.; Rśv. 6, 11 va.).

***ಪೊರ್ಕುೞಿ porkuḻi.** whirlpool. ನೀರ್ ಪೊರ್ಕುೞಿಯೊಳ್ ಜೋಲ್ದುಳ್ವುಡೆ Ap. 11, 149. fr. ಪೊರ್ಕುೞ್.

ಪೊರ್ತು portu. = ಪೊೞ್ತು, etc. the sun, the time, etc. (Cpr. 8, 55). [Tu.].

ಪೊರ್ದು pordu. 1. = ಪೊದ್ದು 2, ಪೊನ್ದು 1, ಹೊದ್ದು 2, ಹೊನ್ದು 1. to join; to be or come in contact, to unite; to go or come nigh, to approach; to enter; to fit; to agree; to come by, to obtain, to get, to attain, to reach; to come upon (a person), as blame (ಸಮೀಪ Śmd. Dh.; ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು 195 Cm.; see ಪುರುಡಿಸು, ಪೊಣರ್ 1, ಪೊರೆ 3). [ಪೇೞ್ದವಗುಣಂ ಗುಣರೂಪದೆ ಪೊರ್ದುಗುಂ Kr. 1, 134; Pb. 2, 39; Ap. 3; 80]. ಪೊರ್ದಿದುದು (ಉಪನತ, ಉಪಸನ್ನ, ಉಪಸ್ಥಿತ Hlā.). ಪಱ ಪೊರ್ದದ ಅಮಲಚರಿತಂ (Rśv, 14, 14 va.). ಪಂಚತ್ವಮುಂ ಪೊರ್ದಿದಯ್! (Śmd. 255). see Śmd. 278. 289. 298; Cpr. 1, 5. 78; 2, 40; 3, 41; 4, 22; Abh. P. 10, 94.

ಪೊರ್ದು pordu. 2. = ಪೊನ್ದು 2, ಪೊರ್ದುಗೆ. (Cpr. 4, 88).

ಪೊರ್ದುಗೆ porduge. = ಹೊದ್ದಿಕೆ, ಹೊದ್ದಿಗೆ, ಹೊದ್ದುಗೆ, ಹೊನ್ದಿಗೆ, ಹೊನ್ದಿಗೆ, ಹೊನ್ದುಗೆ, ಹೊರ್ದುಗೆ. joining; contact, touch; connection; union; harmony; nearness, vicinity, proximity (ಪತ್ತುವುದು, ಸಂಶ್ಲೇಷ Śmd. Dh. s. ಪತ್ತು; ಪತ್ತುವುದು Śm. 79; ಪೊನ್ದುವುದು 98; ಸಮ್ಬನ್ಧ Śmd. 6; ಉಪಹ್ವರ Hlā.; ಸನ್ನಿಧಿ, ಸನ್ನಿಕರ್ಷಣ Nr.; ಸಂಹರ, ಹೊದ್ದುಗೆ Nn. 105; ಕೆಲ, ಪಕ್ಕ, ಪೊರೆ, etc., ಸಮೀಪ Kk. 33, Śm. 59; ಪಕ್ಕೆ Śm. 79, Cpr. 7, 69. 79). 2, what is appended: a appendage, something subordinate or inferior. — ಪೊರ್ದುಗೆಯಂ ಮಾಡು. to join (v. t.), etc. (ಪತ್ತಿಸು Śmd. 141 Cm.; ಪೊಸಯಿಸು 268 Cm.). — ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು. -ಆಗು. to join (v. i.), etc. (ಅಮರ್ Śmd. 3. 46. 52. 76 Cm.; ಸನ್ದಿಸು 114 Cm.).

ಪೊರ್ದುಗೆಕಾಱ porduge-kāṟa. a companion (V. 6, 41).

ಪೊಲ್ pol. 1. = (ಪೊರೆ 3), ಹೊಲಿ. (to join, v. i.; to agree with, to liken, *cf.* ಒಲ್ I & 2, ಪೋಲ್ 1); to be fit, befitting, or proper; to excel. 2, (to join), to sew (ಸ್ಯೂತ Śmd. Dh.; Tu., M. ಪೊಲ್ಲು; T. ಪೊರ್ೖ, to compare; to sew; T. ಪುಲ್ಗು, to embrace; ಪುಲ್ಲು, v. i., to unite, copulate; to consent, agree; to draw near, be near; to join, couple; M. ಪುನೆ, ಪುಲ್ಗು, ಪುಲ್ಲು, to embrace; see ಪುಣರ್ 1; ಪೆಣಸು; T. ಉಲ್ಗು, to mend or braid a net). P. p. ಪೊಲ್ತು (Śmd. 287 Cm.). [ಅಡಿಯೊಳ್ ಪಾಸಿದ ಚರ್ಮರತ್ನಪಟಮುಂ ತಚ್ಛತ್ರರತ್ನಂ ಬೆಡಂಗಿಡಿದೋರಿನ್ತಿರೆ ಮುಟ್ಟೆ ಪೊಲ್ದ ತೆಱದಿನ್ದಿಪ್ಪಾಗೆ Ap. 13, 60]. ಕವಿತಾಪ್ರೌಢನೆ ಪೊಲ್ವ ಪೊಲ್ ಕೃತಿಯೊಳ್ ಅಜ್ಞಂ ಪೊಲ್ವನೇ? (Jñv. 1, 13). ಎಲೆ ದೇವ, ಬುಧಂ ನೆಗೞಲ್ ಅಕ್ಕುಮೇ ಪೊಲ್ಲಮುದಂ? (Rśv. 13, 11).

ಪೊಲ್ pol. 2. = (ಪೊಲೆ No. 2), ಹೊಲ್. meanness, vileness, badness, impropriety, disagreeableness, adverseness, inauspiciousness, noxiousness. — ಪೊಲ್ಲಂ. -ಅಂ. a mean, etc. man. ಪೊಲ್ಲರಲ್ಲದರಂ ಪೊಲ್ಲರೆನ್ದು, ನುಡಿದು (Abh. P. 16, 39 va.). — ಪೊಲ್ಲದು. -ಅದು. = ಪೊಲ್ಲ, q. v. that is mean, etc. (Cpr. 2, 93 va.; 4, 58; Abh. P. 8, 56 va.; 11, 100 va.; 16, 39 va.; V. 9, 59). ಆ ಕನ್ನಿಕೆ ಪೊಲ್ಲದು (Śmd. 109). ಎನಿತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ಬೆನ್ನೀರ್ ಮನೆ ಸುಡದೆಮ್ಬನ್ತೆ ನಿನಗವರ್ ನಿಲೆ ಕಾಯ್ದುಂ ಮನದೊಳ್ ಪೊಲ್ಲದನೆನ್ದುಂ ನೆನೆಯರ್; ಅದಂ ನಮ್ಬು, ಕುರುಕುಲಾನ್ವಯಭಾನೂ (216, o. r. ಪೊಲ್ಲಮನೆನ್ದುಂ). — ಪೊಲ್ಲಳ್. -ಅಳ್. a mean, etc. woman (Abh. P. 6, 35).

ಪೊಲ pola. (Śmd. 94). = ಹೊಲ 3, (ಪೊಲಱು, etc.). a plough-field; a corn-land (V. 4, 3; J. 3, 4; 13, 25; 33, 5; Te.; T., M. ಪುಲ). [ಪೊಲನುಡುಗಿ ಬನ್ದು ದುಡಿದುದು ಪುಲ್ Pb. 5, 37; Ap. 6, 58]. ಪೊಲನಂ (Śmd. 130). ಪೊಲಕೆ or ಪೊಲಕ್ಕೆ (139). ಪೊಲಗಳ್ or ಪೊಲಂಗಳ್ (126). ಪೊಲದಲ್ಲಿ ಇರ್ದಂ, ಪೊಲದೆ ಎಣ್ತಿನ್ದಂ (63). ಪೊಲ ಗದ್ದೆಗಳ ಕೊಯ್ವುದು (ಲವ, etc. Nr.). 2, a place (Abh. P. 5, 18; 6, 113; T. ಪುಡ, ಪುಡೈ, ಪುಲ; M. ಪುಡೆ, ಪುಲ); an object of sight; direction, a point of the compass (T. ಪುಲ; see s. ಪೊಲೆ). ಪೊಲನಱಿಯದ, ನೆಲನಱಿಯದ, ಕೆಲನಱಿಯದ, ಮಿಗದ ಮೂಱು ವಿಧವಱಿಯದ (Śmd. 127). ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಪೊಲನಾದುದು ಪೊಮ್ಪಟ್ಟಂ (Abh. P. 1, 44). see ಆಡುವೊಲ, ಕಣ್ಬೊಲ, ಕೆಯ್ವೊಲ, ಪಾಱೊಲ, ಬೆಳವೊಲ. — ಪೊಲಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. to watch a field (J. 3, 8).

ಪೊಲತಿ pole-ti. (Śmd. 240). = ಹೊಲತಿ. a low-caste woman.

ಪೊಲದಿ poladi. a lewd, profligate man (ಸಿತಗ, ಸೊನ್ದೆ Śmd. II, Śm. 57; ಸಿತಗ Kk. 84; M. ಪುಲಯಾಡಿ).

ಪೊಲಬು polabu. = (ಪೊಲ), ಪೊಲಮ್ಬು, ಹೊಲಬು. (a clear place, a clearing, see s. ಪೊಲ್): a way; a manner, a mode, a circumstance (J. 18, 4; Te. ಪೊಲುವು). [— ಪೊಲಗಿಡಿಸು. to ruin the proper way. ಪಱಿಗನ್ನಡಮಂ ಪೊಲಗಿಡಿಸಿ ನುಡಿವರಾಗಮ ಬಲಹೀನರ್ Kr. 1, 48]. — ಪೊಲಬಱಿ. - ಅಱಿ. to know the circumstances (J. 31, 47). — ಪೊಲಬುಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. to see the ways of (J. 5, 62).

ಪೊಲಮ್ಬಿಗ polambu-iga. = ಹೊಲಬಿಗ. (Śmd. 233). a man who knows his where-abouts, etc.

ಪೊಲಮ್ಬು polambu. = ಪೊಲಬು, etc. — ಪೊಲಮ್ಬುಗಿಡು. -ಕಿಡು. one's way to be lost: to be at a loss (Grj. 2, 106 va.). — ಪೊಲಮ್ಬುದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. one's manner to fall: to lose one's discretion (Cpr. 8, 81,). 2, one's way to be lost: to go astray (Rśv. 5, 55 va.).

ಪೊಲಸು polasu. = ಹೊಲಸು. impurity, etc. [ನೆತ್ತರೊಳ್ ಪೊರೆದು ನಿರನ್ತರಂ ಪೊಲಸು ನಾಱುವ ಮೆಯ್ಯನೆ ಕರ್ಚಲೆನ್ದು Pb. 11, 51]; (V. 28, 70).

ಪೊಲಿಗೆ polige. = ಹೊಲ್ಗೆ, ಹೊಲಿಗೆ. sewing; needle-work (ಸೇವನ, ಸೀವನ, ಸ್ಯೂತಿ Nr.). [Tu.].

ಪೊಲೆ pole. = ಹೊಲೆ 2. the menstrual flux, the lochia; impurity from childbirth (ಮುಟ್ಟಲ್, ಮುಟ್ಟುವೆ, ಮಾಣಿಕ, ಸೂತಕ Ct. II, 51; M. ಪುಲಿ; T. ಪೊಲೆ, to shine; ಪುಲರಿ, the dawn; ಪೊಲ, beauty; gold = ಪೊನ್, ಪೊಲಿವು, ಪೊಲ್ಪು, lustre; ಪೊಱು, beauty; a spark; ಪುಲ್ಕು, ಪುಲ್ಲೈ, a brown, yellowish colour; M. ಪುಲರು, to dawn, light to appear; ಪುಲರ್, ಪುಲರ್ಚೆ, dawn, day-break; ಪುಲರ್ತು, to bring to light; ಪೊರಿ, a spark; Te. ಒಲೆ, ಪೊಲಚು, ಪೊಲುಚು, to appear, come to light; ಪೊಲಿ, bloom, freshness; see ಪುರುಡು 2, ಪೊನ್; *cf*. ಪೊಳೆ 1). 2, taint, pollution, defilement in general; meanness, baseness, sin (Abh. P. 10, 94; J. 5, 25). — ಪೊಲೆಗಲಸು. -ಕಲಸು. intermixture with impurity (with regard to caste, J. 2, 5). — ಪೊಲೆಗಿಡು. ಕಿಡು. impurity, etc. to be lost or gone (Cpr. 4, 72). — ಪೊಲೆಯ. -ಅ 8. = ಹೊಲೆಯ. an impure, or base, man, a sinner (Abh. P. 10, 94); a low-caste man, an out-caste, a Puliah or Pariya [ಕಡುವನ್ದೆಯನೊಳ್ಳಲಿಮಾಟ್ಟಿ ತಕ್ಕನಂ ಪೊಲೆಯನೆ ಮಾಟ್ಟು Pb. 12, 92]; (ದಿವಾಕೀರ್ತಿ, ಹೊಲೆಯ Nn. 152; M. ಪುಲಯ; T. ಪುಲೈಯ, ಪುಲೈಯ). [ತನ್ನೊಡವೋಪ ಪೊಲೆಯರ ಕೂಸುಗಳ್ Vr. 12, 6]. — ಪೊಲೆವಾತು. -ಮಾತು. a mean word (V. 6, 14). [— ಪೊಲೆವುಲ್ಲೆ. -ಪುಲ್ಲೆ. a deer which has just delivered. ತೊಡರ್ದಟ್ಟು ಪೆತ್ತ ಪೊಲೆವುಲ್ಲೆಯಳ್ಳೆವಿಳ್ಳೆಯಾದ ಮಾತಂ Ap. 12, 29 va.].

ಪೊಲ್ಗೆ pol-ge. (Śmd. 248). = ಪೊಲಿಗೆ, etc. sewing, etc.

ಪೊಲ್ಲ polla. (fr. ಪೊಲ್ 2). = ಹೊಲ್ಲ 1. an abbreviation of ಪೊಲ್ಲದು, q. v. (Śmd. 210). meanness, etc. (T. ಪೊಲ್ಲಾ, ಪೊಲ್ಲಾದು, which forms seem to belong to ಪೊಲ್ 1). [ಪಗೆವಂಗೆ ಪಾಪಕರ್ಮಂ ಪೊಲ್ಲಂ Kr. 1, 79]. ಕಾಗೆ ಗೂಗೆ ಹುಲಿ ಕತ್ತೆ ಹೊಗೆ ಅನ್ತಪ್ಪ ವರ್ಣಂ (ಕುದುರೆಯಲ್ಲಿ) ಪೊಲ್ಲಂ (Mr. 278, o. r. ಹೊಲ್ಲಂ); (ಅದಱ) ಹಲ್ಲು ಕಪ್ಪಾಗಿರಲು ಪೊಲ್ಲ (o. r. ಹೊಲ್ಲ 277). see V. 6, 6. — ಪೊಲ್ಲ ಕೆಯ್. to commit a vile or sinful act (Abh. P. 9, 9; 10, 168). — ಪೊಲ್ಲಮಾತು. a bad, adverse word (Abh. P. 9, 167). [— ಪೊಲ್ಲ ಮಾನಸ. = ಪೊಲ್ಲಮಾನಿಸ. ದುರ್ಯೋಧನನಪ್ಪೊಡೆ ಪೊಲ್ಲಮಾನಸನಾತನುಂ ನೀಮುಮೊನ್ದೆಡೆಯೊಳಿರೆ Pb. 2, 92 va. — ಪೊಲ್ಲಮಾನಸಿ. a wicked woman. ನೀಂ ಪೊಲ್ಲಮಾನಸಿಯೆ ಎನ್ದು ಮನದೊಳೆ ಬಗೆದಂ ನಿನ್ನನ್ತೊಳ್ಪಿದರಾರುಮಿಲ್ಲ Vr. 16, 28]. — ಪೊಲ್ಲಮಾನಿಸ. a bad man. ಪೊಲ್ಲಮಾನಿಸರ ಪೊಲ್ಲಮೊಗಂಗಳ್ (Śmd. 210). — ಪೊಲ್ಲಮೊಗ. (= ಪೊಲ್ಲದುಮೊಗ Śmd. 210). a bad, evil face or look. [—ಪೊಲ್ಲಲಿಂಗಿಗಳ್. adulterers. ಧೂರ್ತರಪ್ಪ ಪೊಲ್ಲಲಿಂಗಿಗಳ ಪೆರ್ಚ್ಚಕ್ಕಂ Vr. 86, 24]. — ಪೊಲ್ಲವಾರ್ತೆ. bad, inauspicious news (Abh. P. 14, 109).

***ಪೊಲ್ಲದು polladu.** that which is mean or bad. ಇಲ್ಲಿಗಿದು ತಕ್ಕುದಿಲ್ಲಿಗೆ ಪೊಲ್ಲದಿದೆನ್ದಱಿದು Kr. 2, 4. — ಪೊಲ್ಲದುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. to do wrong. ಇನ್ತು ಪೊಸದಿಕ್ಕಿದೆ ಪೊಲ್ಲದುಗೆಯ್ದೆಯೆನ್ದು Pb. 1, 131.

ಪೊಲ್ಲಣ pollaṇa. = ಪೊಲ್ಲೆಯ. badness, contumeliousness, etc. (ನಿಟ್ಠುರ, ನಿಷ್ಠುರ Kk, 57, o. r. ಹೊಲ್ಲಿಯ).

ಪೊಲ್ಲಮೆ pollame. = ಹೊಲ್ಲಮೆ, ಹೊಲ್ಲವೆ. badness, vileness, etc. [ಪೊಲ್ಲಮೆಯುಂ ಗುಣಮುಂ ತಮಗಲ್ಲದೆ ಪುದುವಲ್ಲ Kr. 3, 179.; ಅವನೀನಾಥನ ಗೆಯ್ದ ಪೊಲ್ಲಮೊಗಂ Pb. 9, 26; Ap. 15, 33; Vr. 43, 8]; (Abh. P. 3, 33).

ಪೊಲ್ಲೆಯ polleya. = ಪೊಲ್ಲಣ, etc. (ನಿಷ್ಠುರ Śm. 49).

ಪೊಸ posa. = ಹೊಸ 1. (an abbreviation of ಪೊಸತು 1, Śmd. 70). that which is new; newness; freshness; beauty: novelty, remarkableness, wonderfulness; new, etc. (Tu.; T., M. ಪುದು; Te. ಕೊತ್ತ). ಪೊಸ ಅಡಿಕೆ (Śmd. 70). ಪೊಸ ಕನ್ನಡಿ (Rśv. 13, 63). ಪೊಸ ಕಮ್ಪು (Bp. 6, 8). ಪೊಸ ಕೆಮ್ಪು (Śśv. 5, 4). ಪೊಸ ಗನ್ಧ (Bp. 47, 14). ಪೊಸ ಗಾಡಿ (charm, J. 18, 34). ಪೊಸ ಗೀತಶಾಲೆ (C. Bp. 5, 49). ಪೊಸ ಜವ್ವನ (Cpr, 4, 8; 6, 80; J. 6, 27). ಪೊಸ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ (Śmd. 78). ಪೊಸ ತೇರ್ (Rśv. 13, 83). ಪೊಸ ನನೆ (Abh. P. 7, 163 va.). ಪೊಸ ಪಚ್ಚೆ (Cpr. 7, 41). ಪೊಸ ಪರಿ (Cpr. 6, 64 va.; Bp. 53, 24; Śśv. 3, 64). ಪೊಸ ಪೀಲಿ (Rśv. 5, 43). ಪೊಸ ಪೂ (Śmd. 73). ಪೊಸ ಮಂಜುವಾರ್ಧಿ (Rśv. 9, 4). ಪೊಸ ಮಲ್ಲಿಗೆ (Lilv. 3, 7; Rśv. 8, 3). ಪೊಸ ಮಾಣಿಕವಲ್ಲಣಂ (Rśv. 13, 62). ಪೊಸ ಮಾವು (2, 35. 37; J. 8, 4). ಪೊಸ ರಕ್ತಪೂರಂ (Rśv. 5, 117). ಪೊಸ ರಂಗವಾಲಿ (Bp. 41, 21). ಪೊಸ ವಾಜಿ (Rśv. 13, 4). ಪೊಸ ಸಣ್ಣಿಗೆ (J, 15, 9). ಪೊಸ ಸಮ್ಮ (V. 5, 53). ಪೊಸ ಸವಗಂ (Rśv. 6, 11 va.). ಪೊಸ ಸೀರೆ (ಅನಾಹತ Mr. 342). [— ಪೊಸಕಾರ್. = ಪೊಸಗಾರ್. ಪೊಳೆವ ಮಿಂಚುಗಳುಂ ಕರಮುಚ್ಚಮಪ್ಪ ಬೆಟ್ಟುಗಳ ತಟಂಗಳಿಂ ಸುರಿವ ನಿರ್ಝರಮುಂ ಪೊಸಕಾರೊಳ್ Kr. 1, 124]. — ಪೊಸಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. an excellent smell [ಸೂಡಿದ ಬಾಸಿಗದ ಪೊಸಗಮ್ಪು ನಿಮ್ಬಾಗೊಗೆದಿರೆ ಮಾಡಿದುದು Pb. 14, 25; Ap. 11, 72]; (Cpr. 7, 49; J. 19, 46). [— ಪೊಸಗಱಮೆ. -ಕಱಮೆ. a new paddy crop. ಪೊಸ ಜಾದಿಯ, ಬೆಳೆದೊಱಗಿದ ಪೊಸಗಱಮೆಯ, ಪೊಸತರಲ್ದ ತಾವರೆಗಳ ಕಮ್ಪು ಸದಳಮೆಸೆದಿರೆ Ap. 11, 6]. — ಪೊಸಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. an uncommon darkness (Grj. 4, 73). — ಪೊಸಗಾರ್. -ಕಾರ್. a remarkable rainy season, or the outbreak of that season [ನರ್ತಕೀ ಲೀಲೆಯಿನ್ದದೊನ್ದು ಪೊಸಗಾರ ಸೋಗೆ ನವಿಲಾಟಮುಂ ತೋಱದಲ್ Ap. 12, 14]; (Abh. P. 7, 157; 14, 105). — ಪೊಸಗಾಸೆ. -ಕಾಸೆ. a new cloth for girding the loins (Rśv. 9, 58). — ಪೊಸಗೆಲ್ಲ, a new gain or victory (V. 29, 55). — ಪೊಸಜಾಗ. a beautiful emerald (V. 5, 3). — ಪೊಸದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. (Cpr. 7, 92 va.). [— ಪೊಸದುಡುಗೆ. -ತುಡುಗೆ. new ornament. ಮುಡಿ ಬಿಡೆ ಪರಿದೆಸಟ್ಟಳ ಪೊಸದುಡು

ಗೆಯ ಮುತ್ತುಗಳ Pb. 5, 66. — ಪೊಸನುಡಿ. a new utterance, word. ಕೊಂಕುವೆತ್ತ ಪೊಸನುಡಿಯೆ ಪುಗುಗುಂ Ap. 1, 18. — ಪೊಸನೆತ್ತರ್. fresh blood. ತಿಸುಳದೊಳುಚ್ಚಳಿಪ್ಪ ಪೊಸನೆತ್ತರೆ ಕೆನ್ದಳಿರಾಗೆ Pb. 1, 6. — ಪೊಸನೆಲ್. new paddy. ತೋಱಿ ಪಿಂಗಿಸುವವೋಲ್ ಪೊಸ ನೆಲ್ಲಿರೆ ಪೋೞ್ಗಳಂ Kr. 1, 131]. — ಪೊಸಪೊಚ್ಚ. newness and brightness [ಮುಂ ಪೊಸಪೊಚ್ಚಂ ಬೆರಸಿರ್ಪ ಭೂಚರ ಬಲಂ ಮೆಲ್ಪಿಂಗೆ ಮೆಚ್ಚಿತ್ತು Ap. 1, 78]; (Cpr. 6, 82). — ಪೊಸ ಪೊಸ. rep. (Bp. 33, 11). — ಪೊಸ ಮಸೆ. the state of being newly whetted (Cpr. 6, 36; Abh. P. 9, 60; J. 7, 44. 61; 13, 18). [— ಪೊಸಮುತ್ತು. a new bright pearl. ಬಪ್ಪಣಿಗೆಯ ಪೊಸಮುತ್ತು Ap. 13, 13]. — ಪೊಸವಸೆ. -ಪಸೆ. a new, beautiful seat (Ṡsv. 2, 42 va.). [— ಪೊಸಪಾವುಗೆ. -ಪಾವುಗೆ. new foot-wear. ದುಕೂಲಾಪ್ಪರಮನುಟ್ಟು ಪೊಸಪಾವುಗೆಯಂ ಮೆಟ್ಟಿ Pb. 12, 108 va. — ಪೊಸಪಾಸಣಿಗೆ. -ಬಾಸಣಿಗೆ. a new or beautiful covering. ಬಾಸಣಿಸಿದ ಚಿನ್ನದ ಪೊಸಪಾಸಣಿಗೆಯ ಪೊನ್ನ ಸಿವಿಗೆ Ap. 11, 40. — ಪೊಸವಾಸಿಗೆ. -ಬಾಸಿಗೆ. a fresh garland. ಕರುಳ್ಗಳೆ ಪೊಸ ವಾಸಿಗಮಾಗೆ ಕೃಷ್ಣೆಯಂ ಮುಡಿಯಿಸಿದಂ Pb. 12, 155.; ಸುರಕುಸುಮದ ಪೊಸವಾಸಿಗಮೆರಡುಂ ಕರತಳದೊಳೆಸೆದು Ap. 10, 19]. — ಪೊಸವಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. beautiful, gold-coloured sunshine (Rsv. 6, 11 va.). — ಪೊಸವುಲ್. -ಪುಲ್. new, fresh grass (V. 10, 7). — ಪೊಸವೂ. -ಪೂ. a new or beautiful flower [ಪರಿಕಾಲೊಳಳುರ್ಕೆಗೊಣ್ಡ ನೈದಿಲ ಪೊಸವೂ Pb. 1, 52]; (Cpr. 2, 86). [— ಪೊಸವೆಸಱಿಗೆ. -ಪೆಸಱಿಗೆ. -ಅಗೆ. a new seedling of green gram. ಪೊಸವೆಸಱಿಗೆಯ ಬಣ್ಣದನ್ತೆ ಸೊಗಯಿಸುವ ಸಾಮನ್ತ ಚೂಡಾಮಣಿಯ ಮೆಯ್ಯ ಬಣ್ಣಂ Pb. 2, 39 va.]. — ಪೊಸವೆಳ್ದಿಂಗಳ್. -ಬೆ-. beautiful moonshine [ಪಸರಿಸಿದ ತಾರಾ ಹಾರದ ಪೊಸವೆಳ್ದಿಂಗಳುಮಂ Pb. 14, 26]; (Cpr. 8, 79). — ಪೊಸವೆಳ್ಪು. -ಬೆಳ್ಪು. remarkable whiteness [ಪಸರಿಸಿದ ಪಯಃ ಪೂರದ ಪೊಸವೆಳ್ಪು Ap. 7, 91]; (V. 3, 3). — ಪೊಸವೇಟಿ. -ಬೇಟಿ. charming love-gestures (Cpr. 5, 115).

ಪೊಸಗೆ posage. = ಒಸಗೆ 1, ಹೊಸಗೆ 1. joy (J. 7, 2).

ಪೊಸತು posa-atu. 1. = ಪೊಸ (Ṡmd. 70), ಹೊಸತು, ಹೊಸದು 1, ಹೊಸ್ತು 1. newness, novelty, etc. (ನೂತನ Ct. II, 41; ನವ, ನವೀನ, ನೂತನ, etc. Mr. 435; Ch. v. 16; Cpr. 1, 134; 7, 57; Bp. 4, 27; Rsv. 13, 25; J. 8, 6; 16, 2. 42; 28, 45; 31, 35; 33, 18). [ಪಸರಿಸಿದಾ ಬಗೆ ಮನದೊಳ್ ಪೊಸತಾಗೆ ನೆಗೞ್ದಲಱಿಯನ್ Kr. 1, 12; Pb. 1, 8; Ap. 1, 27]. ಪೊಡವಿಗಿದು ಪೊಸತು (Prll. 3, 6). ಪೊಸ ತಱ ಕಡೆ (Ṡmd. 184). ಪೊಸತಹುದು (ನವ, ನೂತನ, etc. Nr.). ಪೊಸ ತಱುದುದು (ಸೀರೆ) ಪಟಚ್ಚರಮಪ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 342).

ಪೊಸತು posatu. 2. P. p. of ಪೊಸೆ 1, q. v.

ಪೊಸದು posadu. = ಪೊಸೆದು. P. p. of ಪೊಸೆ 1.

ಪೊಸನ್ತಿಲ್ posantil. (Ṡmd. 48). = ಒಸಲು, ಹೊಸತಿಲು, ಹೊಸಲು, ಹೊಸಿಲು, ಹೊಸ್ತಲು, ಹೊಸ್ತಿಲು. a door-sill, a threshold (ದೇಹಲಿ Kk. 47; Ṡm. 57; Grj. 2, 106 va.). [ಎನಗೆ ಪೊಸನ್ತಿಲೀ ನೆಗೞ್ದ ವಜ್ರವೇದಿಕೆ Ap. 12, 71].

ಪೊಸಮ್ಬ posamba. (Ṡmd. 185). = ಹೊಸಬ. a new man. [Tu. ಪೊಸಬೆ]. ವಿಚಾರಿಸದೆ ಉನ್ತೆ ಪೊಸಮ್ಬರ್ ಒತ್ತೆಯಂ ಕೊಳ್ವುದು ತಕ್ಕುದಲ್ತು (185).

ಪೊಸಯಿಸು posayisu. 1. = ಪೊಸವಿಸು. to join (v. t.), to unite; to apply to; to attach (ಪೊರ್ದುಗೆಯಂ ಮಾಡು Ṡmd. 268 Cm.; T. ಪೊಱುಂಗು, Te. ಪೊಸಗು, to agree; fit, suit; *cf.* ಪುದಿ 1). [ವಿಚಿತ್ರ ಪಾತ್ರ ಪರಿವರ್ತನಮುಣ್ಮುವ ತೂರ್ಯ ನಾದದೊಳ್ ಪೊಸಯಿಸೆ Ap. 2, 41]. ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೊನ್ದೊನ್ದು ಕೆನ್ದಾವರೆಯೆಸಳ್ಗಳಂ ಕೋದು ಕೊಸಗಿನೆಸಳ್ಗಳಿಂ ಬಿಗಿಗಟ್ಟಿ ಪೊಸಯಿಸಿ ಮನಕ್ಕೆ ಪದೆಪನೀವ ಪದಂಗಳೊಳಂ;...ಅಶೋಕೆಯ ಮಿಸುಪ ಪೊಸದಳಿರಿನ್ದೆ ಪೊಸಯಿಸಿ ವಾಸ ನ್ತಿಯ ಮುಗುಳ ಸೂಸಕದಿಂ ದೇಸಿವಡೆದ ವಿಲಾಸಾವಾಸಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಚುಂಚಿ ನನ್ತೆ ಚಂಚುರಮಾದ ಚಂಚುಲೋವೆಗಳೊಳಂ (Cpr. 7, 95 va.). see Cpr. 1, 101 va.; 1, 116; 5, 44; 7, 145; 8, 4 va.; Abh. P. 3, 142; 4, 92; 9, 165; V. 9, 9.

ಪೊಸಯಿಸು posayisu. 2. = ಪಸಿಯಿಸು, q. v. to stir round, to churn, to shake about (ಮಥಿಸು Ct. I, 78, o. r. ಮಡಿಸು).

ಪೊಸವಿಸು posavisu. = ಪೊಸಯಿಸು 1. (Kāvy. III, 3, 96).

ಪೊಸೆ pose. 1. = ಹೊಸೆ 1. to shake, to agitate; to churn; to rub; to generate fire by friction; to beat (ಮಥನಿಸು Ṡm. 62; ಕಡೆ Kk. 62; T. ಒಱಿ, to shake, move; *cf.* ಪೊಯ್ 1 ?). p. p. ಪೊಸದು [ಗರ್ಭದ ಚಿನ್ತೆಯದಿನ್ನೇವುದೆನ್ದು ಬಸಿಱಂ ಪೊಸೆದಳ್ Pb. 1, 129]; (Cpr. 6, 29), ಪೊಸೆದು (Grj. 8, 74 va.), once ಪೊಸತು (Abh. P. 3, 160). ಬಸಿಱಂ ಪೊಸೆದು, ದೆಸೆ ದೆಸೆಗೆ ಬಾಯಂ ಬಿಟ್ಟು (Rsv. 13, 104 va.). ಕಿಚ್ಚಂ ಪೊಸವ ಕೋಲ್ (ಅರಣಿ Mr. 260). see Cpr. 6, 96; Grj. 10, 74; J. 8, 18; 13, 53; 20, 20.

ಪೊಸೆ pose. 2. a churning-stick (ಮನ್ಥದಣ್ಡ Ṡmd. Dh.).

ಪೊಸೆ pose. 3. = ಹೊಸೆ 2. to twist, to plait, to make rope (ರಜ್ಜುಕ್ರಿಯೆ Ṡmd. Dh.; Rsv. 13, 104 va.; Te. ಒಡುಕು, ನಡುಕು, to turn the spinning wheel, spin; *cf.* ಪೊಸಯಿಸು 1; ಪುರಿ 3 ?).

ಪೊಸ್ತಕ postaka. Tbh. of ಪುಸ್ತಕ. a book (My.).

ಪೊಸ್ತಗ postaga. = ಪೊಸ್ತಕ. (My.).

ಪೊಸ್ತುಕ postuka. = ಪೊಸ್ತಕ. (My.).

ಪೊಹಚಿ pohaci. = ಪವುಂಚಿ, etc. an ornament. (B. 4, 200).

ಪೊಳಕು poḷaku. = ಪೊಳಂಕು (Ṡmd. 48). to chew (ಚರ್ವಣ ಕ್ರಿಯೆ Ṡmd. Dh.).

ಪೊಳಂಕು poḷanku. = ಪೊಳಕು, q. v. (ಚರ್ವಣಕ್ರಿಯೆ Ṡmd. Dh.).

ಪೊಳಪು poḷapu. 1. (fr. ಪೊಳೆ 1). = ಒಳ 2, ಒಳಪು, ಪೊಡಪು, ಪೊಳೆಪು, ಹೊಳಪು, ಹೊಳವು, ಹೊಳಹು 1. radiance, lustre, brightness, clearness, as of the sky after rain, etc. (ತೊಳಪು, ತೊಳಗು, ಪೊಗರ್, ಬೆಳಗು, ಚವಿ, ಕಾನ್ತಿ Ṡm. 15; Kk. 25, o. r. ಪೊಳೆಪು). [ರತ್ನ ಕುಣ್ಡಲಂಗಳ ಪೊಳಪನೊಳಕೊಣ್ಡನ್ತೆ ನಸುನೇಲ್ವ ಕರ್ಣಾಟೀ ಕರ್ಣಪೂರನ ಪಾಲೆಗಳುಂ Pb. 2, 39 va.]. see ಕಣ್ಬೊಳಪು, ಕೆಮ್ಬೊಳಪು, ಮಾಪೊಳಪು; Ṡsv. 4, 4. 42.

ಪೊಳಪು poḷapu. 2. (fr. ಪೊಳೆ 2). = ಹೊಳಹು 2. trembling, shaking, rolling; a swing, a hammock (ಪ್ರೇಂಖ, ಹೊಳಹು Nn. 119 *cf.* ಪೊಡವು).

ಪೊಳೆಯಿಸು poḷayisu. = ಹೊಳಪಿಸು 1, ಹೊಳಸು. to cause to roll; to cause to go round in a circle; to brandish (Abh. P. 15, 9; Rsv. 6, 11 va.; 13, 85).

ಪೊಳಲೆ poḷale. (?). see ಬೆಮ್ಬೊಳಲೆ.

ಪೊಳೆ poḷe. 1. = ಹೊಳೆ 1. to shine, to be bright (Tu. ಪೊಳೆಪು; T. ಒಳಿ, ಒಳಿವು, splendour, light; ಒಳಿರ್, to shine; *cf.* ಉಳ್ಕು 3, ಒಲೆ 4, ಪೊಗರ್, ಪೊಡರ್, ಪೊಲೆ). [ಮಿಗೆ ನುಣ್ಣನಪ್ಪ ಕೇಕಿಗಳ ಸರಂಗಳುಂ ಪೊಳೆವ ಮಿಂಚುಗಳುಂ Kr. 1, 124; Ap. 16, 61].

ಖಡ್ಗಾಯುಧಚಾಪಮಂ ಪೊಳೆವಮಿಂಚನೆ ಪೋಲ್ತಿರೆ ಬೀಸು (Śmd. 272). ಇನ್ಮಾವಿನೆಳೆದಳಿರ ಪೊಳೆವ ಪೂಗುಡಿ (Cpr. 7, 92 va.). see Cpr. 1, 79. 82; Abh. P. 3, 113; Rśv. 5, 24; 13, 78; C. Bp. 42, 13; J. 3, 4. 16; 6, 3. 16; 28, 18; ತೆಱಪ್ಪೊಳೆ, ಮಾರ್ಪೊಳೆ.

ಪೊಳೆ poḷe. 2. = ಹೊಳೆ 2. to roll, to roll about, to move about, to move to and fro, to wallow, to welter, to move in a circle (ಉರಳ Śmd. Dh.; M. ಪುಳೆ, to twirl about, wriggle; to twine oneself round, as a snake; to roll oneself). ಪೊನ್ಮಱುವೋಲ್ ಪೊಳೆದು ಪಾಱು ಪೋದಂ ಶ್ವೇತಂ (Śmd. 289). see Śmd. 264; Abh. 13, 60; Rśv. 5, 114 va.

ಪೊಳೆ poḷe. 3. P. p. of ಪೊಳೆ 1, in ಪೊಳೆ ಪೊಳೆ (J. 12, 38; 22, 8).

ಪೊಳೆ poḷe. 4. = ಪೊಳಪು 1. see Kk. s. ಪೊಜ್ಜಳಿ. — ಪೊಳೆವಲ್. -ಪಲ್. shining teeth (J. 2, 48; 30, 2). [— ಪೊಳೆವುಲ್ಲೆ. -ಪುಲ್ಲೆ. glistening deer. ಬೆರ್ಚಿ ಪರಿವ ಪೊಳೆವುಲ್ಲೆಗಳುಮಂ Pb. 5, 48 va.].

ಪೊಳೆಪು poḷepu. = ಪೊಳಪು 1 q. v., etc. brightness, etc. [ಕಿರಣದ ಗಾಳಿಯ ಪೊಳೆಪನೆ ಸೈರಿಸದ Pb. 2, 97; Ap. 10, 41]; (Abh. P. 3, 113). ಪೊಳೆಪು ಈಂಚುವೋಯ್ತು, ತಾರಗೆ ಬೆಳಗುಱುದುವು (Lilv. 3, 5).

***ಪೊಳೆಯಿಸು poḷeyisu.** = ಪೊಳಯಿಸು. to cause to go round in a circle. ಘೋಳಾಯ್ಲರ್ ಪೊಳೆಯಿಸೆ ಬಿಸಿಲ್ಗುದುರೆಗಳ್ ಪೊಳೆವನ್ನೆ ಪೊಳೆವ ಕಡುಗುದುರೆಗಳುಮಂ Pb. 10, 51 va.

ಪೊಳ್ಳು poḷḷu. = ಹೊಳ್ಳು 1. hollowness; emptiness; a hole in a tree; a hollow in the soil, etc.; looseness of soil; unsubstantialness; want of strength; trash, worthless stuff (My.; Tu. ಪೊಳ್ಳು; M.; Te. ಪೊಲ್ಲು; Mhr. ಪೋಲ; see ಪುರೆ, ಪೊಟ್ಟರೆ, ಪೊಟ್ಟು; T. ಪೊಳ್ಳು, to bore or make a hole; to chisel; see ಉಳಿ 4). see B. 3, 27. 29. 31; 5, 31; Śsv. 4, 9; J. 24, 35. — ಪೊಳ್ಳುಕೂಗು. a vain outcry, a false report (My.). — ಪೊಳ್ಳುಗಳೆ. -ಕಳೆ. = ಹೊಳ್ಳುಗಳೆ. to throw away (a thing) declaring it to be hollow or worthless, to despise (J. 2, 12). — ಪೊಳ್ಳು ಜಾಲಿ. a worthless jāli tree. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರು ಪೊಳ್ಳುಜಾಲಿಯ ಮುಳ್ಳು (Sp.). [—ಪೊಳ್ಳು ಮರ. a hollow tree. ತನ್ನೆರ್ದೆಯಂ ಪೊಳ್ಳುಮರನಂ ಕಿರ್ಚಳರ್ಪನ್ತೆ ಳಗೊಳಗಳುರೆ Pb. 2, 88 va.]. — ಪೊಳ್ಳುಮಾತು. an empty, vain word (My.). — ಪೊಳ್ಳುಸುದ್ದಿ. a vain, groundless report (My.). — ಪೊಳ್ಳುಹಲ್ಲು. a hollow tooth (My.; B. 2, 26).

ಪೊಱಕು poṟaku. form, shape (ಸಾಮಾನ್ಯಾಕೃತಿ Śmd. I; see s. ಪೊಡಕರಿಸು). *cf.* ಹೊಳಕು 2.

ಪೊಱಲ್ poṟal. ಪೊಱಲು. = ಒಱಲ್, ಹೊಱಲ್. a dwelling place: a town, a city (ಪುರ Śmd. I; Śm. 102; ಗವಿ, ಗರುಡಿ, ಗೊತ್ತು, ನೆಲೆ, ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ, ಚಾವಡಿ, ತಾಣ, ಬೀಡು, ಇಮ್ಮು, ಆಡುಮ್ಬೊಲ, ಆಶ್ರಯ Śm. 58, Kk. 64; Te. ಪ್ರೋಲು; T. ಪೊಱಲ್, the world in general, a country, the earth; greatness). [ಜಲನಿಧಿಯಂ ಪಾಯ್ದೊರ್ವನೆ ನಿಲಿಕಿ ದಶಾನನ ಪೊಱಲನಾ ಲಂಕೆಯಂ Kr. 3, 191; Pb. 1, 57 va.; Ap. 1, 62 va.]. see Śmd. 112. 235; Cpr. 2, 90, Bp. 61, 3; J. 2, 46; 3, 19; 28, 16. 27; 31, 29. 54; ಬಾಮ್ಪೊಱಲ್, ಪೊಱವೊಱಲ್, ಮುಪ್ಪೊಱಲ್. — ಪೊಱಲಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. the ruler of a town (J. 17, 9). — ಪೊಱಲ್ವೆಣ್ಣ. -ಪೆಣ್ಣ. a towns-woman (Rśv. 13, 77 va.).

ಪೊಱಲಿಚ poṟal-ica. (Śmd. 236; see 203). a man born in a town.

ಪೊಱೆ poṟe. 1. = ಹೊಱೆ. a river (ನದಿ Śmd. Dh., ತೊಱೆ Śmd. I; ಪೂಜ್ಜ II; ಪೊಜ್ಜ, ತೊಱೆ Śm. 36; ನದಿ 114; see Kk. s. ಪೊಜ್ಜಳಿ; *cf.* ಪುರ & see s. ಪುಗ್ಗು; *cf.* ಒಱ್ಪು 1). see J. 9, 24.

ಪೊಱೆ poṟe. 2. a path, a road (ಬಟ್ಟೆ Śmd. I; ಪಥ Śm. 114; *cf.* ಪೊಲ; T. ಉಱೈ, a place; ಪುಱೈ, anything that is hollow; a wicket in a gate; ಒಱುಗು, to go, walk; ಒಱುಗ್ಗೆ, a carriage).

ಪೊಱ್ತಡೆ poṟtu-aḍe2. = ಪೊತ್ತಱ್, ಪೊತ್ತಱೆ, ಪೊಱ್ತಱ್, ಪೊಱ್ತಱೆ, ಹೊತ್ತಱೆ, ಹೊತ್ತಾಱೆ, ಹೊತ್ಥಱು. the time of sunrise, day-break, dawn [ಮಹಾ ವಿಭೂತಿಯಿನ್ದರಸಂ ಪೊಱ್ತಡಿನ ಬೇಗಂ ಬಸದಿಗೆ ವನ್ದು Vr. 79, 14]; (ಉದಯಕಾಲ Śmd. II). declension: ಪೊಱ್ತಡಿಂಗೆ, ಪೊಱ್ತಡಿನ (401).

ಪೊಱ್ತಱ್ poṟtar. = ಪೊಱ್ತಡೆ, etc. (ಪ್ರಭಾತಕಾಲ Kk. 90). [ನಿನಗೀ ಪೊಱ್ತಱೊಳಿತ್ತ ಬರ್ಪದಟನಿನ್ತಾರಿತ್ತರ್ Pb. 3, 34; Ap. 11, 113; Vr. 15, 3].

ಪೊಱ್ತಱೆ poṟtu-aṟe6. = ಪೊಱ್ತಡೆ, etc. (ಉಷಃಕಾಲ, ಮುಮ್ಪುಗಲ್ Śm. 18).

ಪೊಱ್ತು poṟtu. = ಒತ್ತು6, ಪತ್ತು4, ಪೊತ್ತು2, ಪೊರ್ತು, ಹೊತ್ತು2. the sun (ನೇಸಱ್, ಸೂರ್ಯ Śmd. I; ಸೂರ Ct. I, 31; ನೇಸಱ ಬಟ್ಟೆ I, 35, o. r. -ತೇಜ; ನೇಸಱ್, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45; ನೇಸಱ್, etc., ಸೂರ್ಯ Śm. 14; T., M. ಪೊಱುದು; T. also ಪೊ, ಪೋದು, ಪೋೞ್ದು, M. ಪೋೞ್; Te. ಪೊದ್ದು, ಪ್ರೊದ್ದು; see ಪುಗ್ಗು, ಪೊಡರ್). 2, time in general (ಸಾಮಾನ್ಯಕಾಲ Śmd. I; Tu. ಪೊರ್ತು; T., M., Te.). [ಇನ್ತೀ ಮಾಱ್ಕೆಯೊಳೆನಿಸು ಪೊಱ್ತು ನುಡಿವುತ್ತಿರಿಂ Kr. 3, 133; Pb. 5, 43 va.; Ap. 1, 84]. 3, the time for bringing forth young (ಪ್ರಸವಕಾಲ Śmd. I). see Rśv. 5, 114 va.; 6, 11 va.; 13, 95 va.; ಪಿಮ್ಪೊಱ್ತು, ಮುಮ್ಪೊಱ್ತು.

***ಪೋ pō. 1.** = ಪೋಗು 1. ಆಯ್ದು ಕೊಟ್ಟು ತಣಿದೆಂ ಪೋ ಸಾಲ್ಗುಮೆಮ್ಬನ್ನಮನ್ನಿದಿರೊಳ್ ನೂಱುವರ್ಕುಮಾರರುಮನಿಟ್ಟು Pb. 2, 53.

ಪೋ pō. 2. = ಹೋ 1. going, departing (Te.; Tu.; T. ಪೋಂ), proceeding; having gone (ಪೋಗು Śmd. 211; T.). see Abh. P. 14, 77. 93. — ಪೋ ಕಳೆ. to cast out (Abh. P. 16, 24). — ಪೋ ತರ್. (= ಪೋಗು ತರ್ Śmd. 211). to go and bring (T. ಪೋದರು). ಪೋ ತನ್ದಂ (211); [to come outward. ಉಸಿರೊತ್ತಿಂ ತಿದಿಯನ್ತಿರೊತ್ತಿದ ಬಸಿಱ್ ಪೋತನ್ದ ಕಣ್ ಬಿಟ್ಟ ಬಾಯ್ Pb. 12, 151]. — ಪೋ ನಲಿ. to rejoice at a going or spending (of riches, Abh. P. 6, 116). — ಪೋ ನುಂಗು. to swallow so that (a thing) goes or disappears (Cpr. 8, 15). [—ಪೋಬರ್. to go and come back. (an idiomatic expression for a send off.). ಪರಿಪೂರ್ಣೋತ್ಸವಮುತ್ಸವ ಮುರಜಧ್ವನಿಯಿನ್ದಮಾ ವಧೂವರರಂ ಪೋಬರವೇೞ್ಪನ್ನಿದೂರದು Ap. 8, 19]. — ಪೋಮರಣ. death through which one departs (Abh. P. 11, 140).

ಪೋಕ pōka. = ಹೋಕ. a goer, wanderer (M.); a stroller, a vagabond, a worthless man (ವಿನ್ಯತ್ತ Mr. 246, o. r. ಅವಿನ್ಯತ್ತ; My.; Tu. ಪೋಕೆ; T.); a dissolute, profligate fellow, a villain, a blackguard, a rogue, a prodigal (My.). ಕಾಕುಮಾತು ಆಡ ಬೇಡ, ಪೋಕವಿದ್ಯೆಗೆ ಹೋಗ ಬೇಡ. — ಪೋಕನ ಮಾತು ಕಾಕು, ಸುಳ್ಳನ ಮಾತು ಟೊಳ್ಳು. — ಪೋಕನಿಗೆ ನಾಕ ಸಲ್ಲ, ಮೂಕನಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನ ಸಲ್ಲ (Prvs.).

ಪೋಕರಿ pōkari. = ಪೋಕ, (ಪೋಲಿ). a dissolute, profligate, prodigal fellow, etc. (My.; Tu.; Te., T., M. ಪೋಕಿರಿ).

ಪೋಕರಿತನ pōkaritana. (= ಪೋಲಿತನ). the ways of a pōkari (My., also as ಪೋಕತನ; Te. ಪೋಕಿರಿತನ).

ಪೋಕಿ pōki. a person who goes. see ತಿರುಬೋಕಿ.

***ಪೋಗಡಿಸು pōgaḍisu.** to cause to go. ನರರಥಂ ತೂಳ್ದಾ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಿಂ ಪಡುವೆಣ್ಣಾವುದು ಪೋಗೆ ಪೋಗಡಿಸುವೆಂ Pb. 10, 25.

ಪೋಗಣ್ಡ pōgaṇḍa. not full-grown or adult, young; a boy. 2, *deformed, deficient in a member; having a redundant member.*

ಪೋಗಣ್ಡಿಕೆ pōgaṇḍike. a prowess that goes or disappears (when proved). see ನಲ್ಲಪೋಗಣ್ಡಿಕೆ.

ಪೋಗಿಸು pōgisu. = ಹೋಗಿಸು. to cause to go, etc. (Śsv. 2, 112).

ಪೋಗು pōgu. 1. = ಓಗು 2, ಹೋಗು 1. to go; (to enter or get any state or condition); to go away; to pass away, to be spent (ಗಮನ Śmd. Dh.; Śm. 82; ಕಳೆ Śm. 82; Tu. ಪೋ; T., M.; Te. ಪೋವು). P. p. ಪೋಗಿ; relative present participle ಪೋಪ; relative past participle ಪೋದ (Śmd. 289); present ಪೋದಪೆಂ, etc. (289); 3rd person singular future ಪೋಕುಂ (290); 3rd person imperative ಪೋಕೆ (290); imperfect ಪೋದೆಂ, ಪೋದಯ್, ಪೋದಂ, ಪೋದಳ್, ಪೋದುದು or ಪೋಯ್ತು, etc. (289, ಪೋಯಿತು, ಪೋಯಿತ್ತು). [ಅಱಿಯದೆ ಬರಿಸಿದೆನಿನ್ನೇೞಿಮೆನ್ದೊಡಾಗದು ಪೋಗಲ್ Pb. 1, 93; Ap. 1, 18]. ಪೋಯ್ತು (Cpr. 4, 2). ಬನದೊಳಗೆ ಪೋಗಿ, ಪೊಸ ಪೂವಿನ ಗೊಂಚಲನ್, ಅಕ್ಕ, ನಿನಗೆ ತನ್ದಪ್ಪೆಂ (Śmd. 73). ನೆಟ್ಟನೆ ಎಲ್ಲರುಂ ಪೋದರ್ (112). ಎಲ್ಲಿಗೆ ಪೋದಪಯ್? (153). ಏತರ್ಕೆ ಪೋದಂ? (211). ಪೋದ ವರ್ಷಪ ಬರ್ಪ ಕಾಲತ್ರಯಂಗಳ್ (259), ಪೋಪಂಗೆ ಬರ್ಪಂಗೆ ಅನಾಕುಲಂ (289). ಪೋಕೆ! ಏಂ? ಬರ್ಕೆ! ಮುಳಿಸಿಲ್ಲೆಮು ಗಾತನೊಳ್ ಅವ ಪಾಂಗಿನಿಂ (290). ಪೋಱನಾಱವೆ ಸಯ್ತೆ ಪೋಕುಮಾ ಪರಸೈನ್ಯಂ (290). ಗಿರಿನಗರಾದಿಗಳ ಒತ್ತು ಏಡಿದು ಪೋಪುದು (ಪರಿಸರ್ಯೆ, ಪರೀಸಾರ Nr.). ಪೋಗಿ ಪೇೞುವಂ (ದೂತ Mr. 245). ಪೋಗು, like ಹೋಗು, is frequently used to intensify the meaning, *e. g.* ಕೆಟ್ಟು ಪೋಗು (ಕಾಟಾಗು Bhn. 63). see ಈಡುಪೋಗು, ಏಪೋಗು, ಕಡಿಪೋಗು, ದೂರಪ್ಪೋಗು, ಮುರಿಪೋಗು, ಮೂರ್ಛೆಪೋಗು. ಮೊಳೆಪೋಗು, ಹಮ್ಮದಪ್ಪೋಗು, etc.; Abh. P. 6, 35; 6, 35 va.; Bp. 47, 24; Rsv. 6, 115 va.; 13, 102 (ಪೋವೆ instead of ಪೋದಯ್); J. 2, 24. 39; 7, 46. — ಪೋಗಲುಳ್ಳ. -ಉಳ್ಳ. being to go, likely to go, going. ಭ್ರಾಂತಿ ಕಲ್ಪಿತವಾಗಿ ಅದಕೆ ಅಧಿಷ್ಠಾನಮಾದ ರವಿಕಿರಣದ ಅಱಿಪಿನಿಂ ಪೋಗಲುಳ್ಳ ಪ್ರಾತಿಭಾಸಿಕಜಲ (ಮರೀಚಿಕೆ Si. 36). [—ಪೋಪೋಗು. rep. ಪುಲಿಪುಲಿ ಪರಿಪರಿ ಪೋ ಪೋಗು Kr. 2, 26].

ಪೋಗು pōgu. 2. = ಪೋ q. v., ಹೋಗು 2. going, going away, etc. [ಅಱಿಪಿದೊಡೆನ್ನ ಪೋಗನಿನಿಯಳ್ಗೆ ಮನಂ ಮಱುಕಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕಗೊಟ್ಟು ಕಾಲ್ಗೆಱಗಿರೆ ಪೋಗುಗೆಟ್ಟಪುದು Pb. 4, 12]. ಬರವುಂ ಪೋಗುಮುಂ (Abh. P. 11, 113). ತನ್ನೊಡಮೆಯ ಪೋಗಿಂಗಂ ಅವಳ ಪೋಗಿಂಗಂ (6, 35). see ಮೇಲ್-, ಮೇಲು-. — ಪೋಗು ತರ್. = ಪೋ ತರ್. (Śmd. 211).

ಪೋಗುಹ pōguha. going, etc. see ಹರಿಯಬೋಗುಹ.

ಪೋಚಲ್ pōcal. pouring water (T.). — ಪೋಚಲದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7).

ಪೋಚಿ pōci. — ಪೋಚಿದೇವ. N. (Bp. 58, 12).

ಪೋಚೆ pōce. = ಪವುಂಚಿ, etc. an ornament. (ಆವಾಪಕ G.).

ಪೋಂಚೆ pōñce. = ಪೋಚೆ, etc. (ಪಾರಿಹಾರ್ಯ G.).

ಪೋಟ pōṭa. 1. a coward (ಧುರದೊಳ್ ಓಡಿ ಬಹಂ Mr. 269; Bp. 16, 15; T. ಪೋಂ, fear; Te. ಓಟೆ, fear; Tu. ಪೋಡಿ, to fear; ಪೋಡಿಗೆ; fear; *cf.* ಹೇಡಿ).

ಪೋಟ pōṭa. 2. = ಪೋಕರಿ. a profligate fellow. (My.). ಪುಣ್ಡತನದಲಿ ಹೆಣ್ಣರನು ಬಿಟ್ಟಿರ್ದ ಪೋಟರು (Abhā. 2, 2).

ಪೋಟಗಲ pōṭagala. *the reed Arundo tibialis.* 2, *the grass Saccharum spontaneum* Lin.

ಪೋಟತನ pōṭatana. = ಪೋಕರಿತನ. the ways of a vagabond. (My.; Bp. 54, 40).

ಪೋಟಾ pōṭā. —ಪೋಟಾಪೋಟಿ. rep. = ಪೋಟಿ No. 2. (My.; Tu.).

ಪೋಟಿ pōṭi. = ಹೋಟಿ. joining, uniting: resemblance, likeness, similarity (Te.; see s. ಪುರುಡಿಸು). 2, competition, out-bidding, rivalry (My.; Te., T.; see Prvs. s. ಗಾದೆ ಮಾತು). 3, what is joined or put to, any piece that is joined to wood, cloth, a rope, etc. (My.).

ಪೋಟಿಗಾಱ pōṭi-gāṟa. a competitor, an out-bidder (My.; Te., T.).

ಪೋಟೆ pōṭe. = ಪೊಟ್ಟರೆ, etc. a hole in a tree (My.; T. ಪೋಱು); a cavern, etc. ಪೋಟೆಗಳು ಮೊದಲಾದ ಗುಹೆಗಳು (ಕೋಟ, ಕೋಟರ Nn. 43, o. r. ಹೋಟೆಗಳು). 2, a hollow in general. ಕಾಡಿಗೆ ಅತ್ತು, ಕಣ್ಣು ಪೋಟೆ ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಪೋಟೆಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. a branch in which are holes (J. 24, 35).

ಪೋಟೆ pōṭe. (= ಪೋಟಿ). a woman with a beard. 2, *a hermaphrodite.* 3, *a female servant* (ನೀರಡಿಕಿ Mr. 304).

ಪೋಡಿ pōḍi. a slice, a bit, of fruits, nuts, etc. (My.; Mhr. ಪೋಡ; *cf.* Sk. ಸ್ಫೋಟ; ಪೋಟ್ 2).

ಪೋಡು pōḍu. 1. (= ಪೋಟಿ, ಪೋಟ್ 3). combination. see ಮೇಲ್-.

***ಪೋಡು pōḍu 2.** to split up. ಬಿಗಿದಮರ್ದಪ್ಪವಪ್ಪುಗಳನುರ್ಕೆಗಳೊಯ್ಯನೆ ಸುಯ್ದು ಸುಯ್ಯಗಾಳಿಗಳೊಳಮುರ್ಕೆಗೆಟ್ಟೊಡಲಪೋಡಿದುದು Ap. 12, 38. (ಒಡಲ್ + ಪೋಡು?).

ಪೋಡು pōḍu. 3. = ಪೋಟ್ 2. splitting, etc.

ಪೋಡುಗಾಱ pōḍu-gāṟa. a splitter or cutter of wood (Abh. P. 4, 40; 13, 104).

***ಪೋಡುಂಗಾಱ pōḍuṅgāṟa.** = ಪೋಡುಗಾಱ. ಪುದುಂಗೊಳಿಸಿದ ಬಿದಿರ ಸಿಡುಪ್ಪುನೆಡೆಗೊಳೆ ಕಡಿವ ಪೋಡುಂಗಾಱನನ್ತೆ Pb. 12, 67 va.; Vr. 150, 22.

ಪೋಣಿಸು pōṇisu. = ಪವಣಿಸು. to couple, to unite, to string together; to thread, as a needle, etc. (My.; Te. ಪೋಹಣಿಂಚು; Te. ಪೋನಿ, resembling, similar, like; ಪೋಡಿಮಿ, ಪೋಣಿಮಿ, proportion, fitness, *cf.* ಪೋಟಿ). ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಹತ್ತಿರವಾಗಿ ಪೋಣಿಸಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವ ಮುತ್ತಿನ ದಣ್ಡೆ (ಹಾರ, etc. Si. 218). ಕಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟ ಅಥವಾ ಪೋಣಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಪುಷ್ಪಮಾಲಾದಿಗಳು (ಗ್ರಥಿತ, etc. 377).

ಪೋತ pōta. = ಓತ 2, ಹೋತ, q. v. a he-goat. see ತಿಣ್ಣ-.

ಪೋತ pōta. *the young of any animal* (ಶಿಶು, ಬಾಲಕ, ಅರ್ಭಕ, etc. ಪಡದ ಕೂಸು Mr. 308); *a colt* (ಕಿಶೋರ, ಮಱಿಗುದುರೆ 273). 2, *a boat, a ship.* 3, *cloth, a garment.*

ಪೋತಕ pōtaka. = ಪೋತಕೆ. the young of any animal.

ಪೋತಕಿ pōtaki. = ಪೋದಗೆ. the potherb Basella lucida or rubra (ಮಸ್ಲಕಾಲಿ, ಬಸಳೆ Mr. 148).

ಪೋತಕೆ pōtake. = ಪೋತಕಿ. see ಮಜ್ಜು.

ಪೋತವಣಿಜ್ pōta-vaṇij. *a sea-trader.*

ಪೋತವಾಹ pōta-vāha. *a boatman, a sailor, a steersman.*

ಪೋತಾಧಾನ pōta-ādhāna. *small fry, a shoal of young fish.*

ಪೋತ್ರ pōtra. *the snout of a hog* (ಸೂಕರಾಸ್ಯ, ಹನ್ದಿಯ ಮುಖ Nn. 151; ಹನ್ದಿಯ ಮುಖ Mr. 487). 2, *a ploughshare* (ಹಲಾಸ್ಯ, ನೇಗಿಲ ಮುಖ 151; ನೇಗಿಲ ಮುಖ 487). 3, a hoe (ಗುದ್ದಲಿ 151, o. r. ಗುದ್ದಲಿ).

ಪೋತ್ರಿ pōtri. *a hog, a boar.*

ಪೋದ pōda. relative P. p. of ಪೋಗು 1, q. v.

ಪೋದಗೆ pōdage. Tbh. of ಪೋತಕಿ (Ct. II, 7).

ಪೋಪ pōpa. = ಹೋಹ. relative present participle of ಪೋಗು 1, q. v.

ಪೋಪು pōpu. = ಹೋಹು. to be zealously active in going (ಅಸನ್ನಗಮನ, ಗಮನೋದ್ಯುಕ್ತ Śmd. Dh.).

* **ಪೋಬಳಿ pōbaḷi.** some territory. (*cf.* ಹೋಬಳಿ). ಸ್ಮರನಸ್ತ್ರ ಸಮಿತಿಯದು ನಿರ್ಭರಮುಂಗಮನುರ್ಚಿ ಪೋಗೆಯುಂ ಪೋಬಳಿಯುಂ ದೊರೆ ಕೊಳಿಸಲಾಗದು Kr. 3, 186.

ಪೋಯ್ತು pōytu. 3rd person singular of the imperfect of ಪೋಗು 1, q. v. (T. ಪೋಯ್ = ಪೋಗಿ).

ಪೋರ್ pōr. 1. = (ಪೊಣರ್ 1), ಹೋರ್, ಹೋರು 1. to wrestle; to fight; to strive in opposition (ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ Śmd. Dh.; ಕಾಳಗ Śm. 102; Cpr. 5, 78; Śśv. 4, 72; see T., M. s. ಪುರುಡಿಸು; Te. ಪೋರು). ಪೋರ್ವ (Cpr. 2, 22; 5, 39 va.). ಪೋರ್ದಂ (Śmd. 50). ಪೋರ್ದರ್ (Cpr. 5, 78). ಸದರ್ಥಕ್ಕೆ ಪೋರದೆ (Mr. 2).

ಪೋರ್ pōr. 2. =(ಪೊಣರ್ 2), ಪೋರ್-. wrestling; quarrel, fight, battle (T.; Te. ಪೋರು).

ಪೋರ್ pōr. 3. = ಓರ್ 2, ಹೊದರು, ಹೋರು 2. a hole (ಬಿಲ Śmd. Dh.; Śm. 102). ಪೋರ್ಗಳ್ (J. 4, 35).

ಪೋರ pōra. a child; a little boy; a little girl; a young and inexperienced person (My., Te.; Mhr.). ಪೋರನಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಣ್ಡು, ಹಾರೋ (*i. e.* ಹಾರುವನೆನ್ನು) ಕುನ್ನಿ ಸೋತು ಹೋದ. — ಪೋರನಾದರೂ ಹೀರೇ ಪಳದೇ ರುಚಿ ಅಱಿಯನೇ? (Prvs.).

ಪೋರತನ pōratana. childhood; boyishness, childishness (My.).

ಪೋರಿ pōri. a little girl (My.). see ದೊಪ್ಪರ-.

ಪೋರಿಗೆ pōrige. = ಪರಕೆ 2, etc. a broom. see ಕಸಬೋರಿಗೆ.

ಪೋರಿಸು pōrisu. = ಹೋರಿಸು. to cause to fight, etc. [ನೆಗಟ್ದ ಮಲ್ಲರುಮಂ ಪಿಡಿದೆತ್ತಿಗೆಲ್ದ ಜೆಟ್ಟಿಗರೆನೆ ಸನ್ನ ಮಲ್ಲರನೆ ಪೋರಿಸಲುಂ Ap. 8, 48]; (Cpr. 9, 107).

ಪೋರ್- pōr. = ಪೋರ್ 2, q. v. wrestling, etc.

ಪೋರ್ಕುಳಿ pōr-kuḷi. (Śmd. 239, o. r. in Mdb. ಹೋರುಕುಳಿ). a wrestler, etc. [ಮಾಣಿಕಮುಮನೊತ್ತೆವಿಡಿಸಲಟ್ಟಿದ ಚಿಕ್ಕ ಪೋರ್ಕುಳಿ ಬೋಜಂಗರುಮಂ Pb. 4, 87 va.]. 2, wrestling, fight, struggle, opposition, etc, (ತಳ್ಪೊಯ್, ತಡಪ್ಪುರೆ, ತೊಡರ್ದುದು, ಮಾರ್ಕೊಣ್ಡುದು, ಉರ್ಕೆಕ್ಕೆ, etc., ಪ್ರತಿಹತ Śś.; Cpr. 8, 73; Abh. P. 11, 61).

ಪೋರ್ಕೆ pōrke. = ಹೋರ್ಕೆ. fighting; a battle, a fight (ಹೋರಟೆ Bhn. 25, o. r. ಹೋರ್ಕೆ).

ಪೋರ್ತ pōr-ta. (Śmd. 247). wrestling, etc.

ಪೋಲ್ pōl. 1. = ಓಲು 1, (ಪೊಲ್ 1), ಹೋಲ್, ಹೋಲು. to be like, to resemble (ಸಾದೃಶ್ಯ Śmd. Dh.; Te., T., M. ಪೋಲು). [ನರರೊರ್ವರೊರ್ವರಂ ಪೋಲದವೋಲ್ Kr. 2, 47; Pb. 1, 24]. P. p. ಪೋಲ್ತು (288), ಪೋಲ್ದು (J. 3, 7; 17, 3). ಮದನನ ನಿಡಿಯಲರ್ಗಣೆಗಳನೆ ಪೋಲ್ತುವಾಕೆಯ ಕಣ್ಗಳ್ (Śmd. 81). ಬಿನ್ದು ಮುತ್ತಂ ಪೋಲ್ತು (19). ಖಡ್ಗಾಯುಧಚಾಪಮುಂ ಪೋಳೆವ ಮಿಂಚನೆ ಪೋಲ್ತಿರೆ ಬೀಸು! (272). ಪೋಲ್ತವು (Abh. P. 3, 95). ಪೋಲಡೆ (Bp. 30, 24). see Cpr. 3, 88; 4, 44; 6, 78. 95; Rśv. 5, 97; J. 7, 49.

ಪೋಲ್ pōl. 2. (= ಒಲ್ 2, etc.) resemblance, equality; like, as (T., M.; Te. ಪೋಲೆ; R.).

ಪೋಲಿ pōli. (= ಪೋಲು). (contraction of a ಪೋಕಲಿ = ಪೋಕರಿ). going, strolling: ruin, destruction, waste state; stray; abandoned state, profligateness, wickedness, viciousness, prodigality. [T., Tu.]. 2, = ಪೋಕರಿ (My.). see ಅಪಾ-.— ಪೋಲಿ ಮಾಡು. to ruin, to waste, to squander, etc. ಪೋಲಿ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಕೋಟೀ ಮಜ್ಜು ಆಗದೇ? (Prv.). — ಪೋಲಿಯವ. -ಅವ. = ಪೋಲಿ No. 2 (My.). ಪೋಲಿಯವನ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ತೈಲಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಖಾಲಿಯಾಗದೇ? — ಪೋಲಿಯವನ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಬೇಲಿಯುಣ್ಟೇ? (Prvs.). — ಪೋಲೀ ಜನ. abject, mean, profligate, or prodigal people (My.). — ಪೋಲೀ ದನ. stray cattle (My.). ಪೋಲೀ ದನಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಹೆಚ್ಚು, ಕೂಲೀ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ನಾಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು (Prv.). — ಪೋಲೀ ನಾಯಿ. a stray dog, a dog without an owner (My.). — see Prv. s. ಹೋಳಿಗೆ.

ಪೋಲಿಕೆ pōlike. = ಪುಳ್ಗಿಗೆ, ಪೋಳಿಗೆ, ಹೋಳಿಗೆ 1. a flat cake made of barley or wheat, etc. (Sk., also ಪೊಲಿಕೆ).

ಪೋಲಿತನ pōlitana. = ಪೋಕರಿತನ. the way of a profligate bellow (My.).

ಪೋಲಿಸು pōlisu. = ಓಲಿಸು, ಹೋಲಿಸು. to cause to resemble; to make analogous; to compare [ಪೋಲಿಸುವೊಡೆ ಪೋಲಿಸಲ್ಕೆ ದೊರೆ ವೀಣೆಯನಾ ಸುರತ ಪ್ರವೀಣೆಯಂ Ap. 2, 77]. ಎಲ್ಲನ್ದದೊಳಂ ಪೋಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಗುಣಾಧಿಕರೊಳ್ ಅನ್ತೆ ಪೋಲೆನಲಕ್ಕು (Śmd. 73). ಪೋಲೆನ್ಬ ಅನ್ತೆಯೆನ್ಬ ಎರಡುಂ ಪೋಲಿಸುವೆಡೆಗಾದುವು (250). ಪೋಲಿಸುವೊಡೆ ಇವರ್ದುಂ ತಕ್ಕರ್ (298). ಪೋಲಿಸುವರ್ಥಂ (ಉಪಮಾನಾರ್ಥಂ 397 Cm.). ಅನ್ತೆ ಪೋಲ್ ಅನ್ತಿರೆಯು ಪೊಲ್ ಎನ್ದೊಡೆ ಪೋಲಿಪ ಅರ್ಥ ಮಕ್ಕುಂ (Śm. 55). ಅನ್ನನ್, ಅನ್ತಹಂ, etc. ನೆಟ್ಟನೆ ಪೋಲಿಪ ಎಡೆಗಕ್ಕುಂ (Kk. 61). ಓಲ್ ಪೋಲಿಪ ಎಡೆಗಕ್ಕು ನಾಮಂ (63). ಅವುದಾನೊನ್ದಱೊಳಗೆ ಪೋಲಿಸುವುದು (ಉಪಮೆ, ಉಪಮಾನ Nr.). ಪೋಲಿಪುದು (ರುಚಾಳಿಸಿತು Śs.).

ಪೋಲು pōlu. (fr. a ಪೋಕಲು). (= ಪೋಲಿ No. 1). the state of going or being gone: wasted state, ruin; wasting, squandering. — ಪೋಲಾಗು. -ಆಗು. to be ruined, spoiled, or squandered (My.). ಪೋಲಾದ ವಸ್ತು ಹಾಲಿನ ಹಾಗಿದ್ದರೇನು? (Prv.). — ಪೋಲಾಬಾಯಿ. -ಬಾಯಿ. a female spendthrift (My.). — ಪೋಲು ಮಾಡು. to waste, to squander, as one's fortune (My.).

* **ಪೋಲುಗ pōluga.** one who destroys; a spend-thrift. ಆನು ಭಕ್ತನಲ್ಲಯ್ಯಾ, ಆನು ವೇಷಧಾರಿಯಯ್ಯಾ, ಕಾಟುಗ ಕೆತ್ತುಗ ಪೋಲುಗನೆಮ್ಬುದು ನನ್ನ ಹೆಸರು! Bv. 335.

ಪೋಲ್ಕೆ pōlke. = ಹೋಲಿಕೆ. resemblance, similitude, likeness (Cpr. 7, 115 va.; J. 15, 37).

ಪೋಲ್ವೆ pōlve. = ಹೋಲುವೆ. resemblance, similitude, likeness [ನಿನ್ನ ಬಗೆಗೆ ಬನ್ದ ಪೋಲ್ವೆಯ ಮಕ್ಕಳಂ ಪಡೆವೆಯೆನ್ದು Pb. 1, 89 va.]; (ಪಾಣ್ಬೆ Ct. 1, 42).

ಪೋಷಕ pōṣaka. a nourisher, a supporter, a fosterer, a preserver (ಅಕ್ಷ, ರಕ್ಷಿಸುವವನು Nn. 37).

ಪೋಷಣ pōṣaṇa. nourishing, cherishing, fostering, bringing up, supporting. see ಪೊರೆ, ಹೊರೆ. ಪೋಷಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಭೂಷಣ ಕಳ ಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ಪೋಷಣೆ pōṣaṇe. = ಪೋಷಣ. (My.). see Prv. s. ಭಾಷೆ ಕೊಡು.

ಪೋಷಾಕ pōṣāka. apparel (ವೇಶ Cb.; Mhr., H.).

ಪೋಷಾಕು pōṣāku. = ಪೋಷಾಕ. (My.).

ಪೋಷಾಗು pōṣāgu. = ಪೋಷಾಕು. (B. 5, 48).

ಪೋಷಿತ pōṣita. nourished, cherished, fostered, supported. (My.; see ಪರಿ-).

ಪೋಷಿಸು pōṣisu. to nourish, to cherish, etc. (Cpr. 2, 49 va.; J. 2, 60).

ಪೋಷ್ಟೃ pōṣṭṛi. *a nourisher, a cherisher, a man who brings up.*

ಪೋಷ್ಯ pōṣya. to be nourished or cherished, fit to be taken care of, etc.

ಪೋಷ್ಯವರ್ಗ pōṣya-varga. a class of persons to be cherished or taken care of, as parents, etc. (My.; Si. 358).

ಪೋಳಕ pōḷaka. — ಪೋಳಕಬ್ಬೆ. -ಅಬ್ಬೆ. N. (Ch. v. 13, 14; Te. ಪೋಲಕಮ್ಮ, a certain village goddess).

ಪೋಳಿಗೆ pōḷige. = ಹೋಳಿಗೆ. Tbh. of ಪೋಲಿಕೆ. a stuffed wheaten cake (ಪೌಲಿ G.).

ಪೋಳ್ pōḷ. ಪೋಳು. 1. = ಹೋಳ್, ಹೋಳು 1. to cleave, to split, to divide into parts (ವಿದಾರಣ Śmd. Dh.; T. ಪೋಳ್, ಪಿಳ; T. ಪೊರುಕ್ಕು, what is almost loose from the remainder; M. ಪುಳ, to be split; ಪಿಳರು, ಪುಳರು, to split; ಪೊರಿ, to become disconnected; ಪೊಳಿ, to break open; ಪೊಳುಕ್ಕು, a piece, slice, splinter; see ಪೋಡಿ; see ಪೆಳವು; *cf.* ಉಡಿ 1). [ನಿನ್ನಿನ್ದಾದ ಟಲ್ ನಿನ್ನುರಸ್ಥಲಮಂ ಪೋಳದೆ ಪೋಪುದಲ್ತು Pb. 12, 146; Vr. 48, 20]. ಕಾಯಂ ಪೋಳ್ದಂ (Śmd. 156). ಪೋಳ್ದು (Rśv. 5, 55 va.). ಗಜಾ ಸುರನ ಪೋಳುವ ಕೆಲಿದಿ (ಬೇಡಂ ಮತ್ತೇಭನ) ನೆತ್ತಿಯ ಸೀಳ್ದು (Rāghc. 17, 69).

ಪೋಳ್ pōḷ. 2. = (ಓಳ್), ಓಳು 2, (ಪೋಡು 2), ಹೋಳು 2. a split, a piece, a slice (ಸೀಳ್ದ ಭಾಗ Śmd. I; ಖಣ್ಡ Śmd. Dh.; C. Bp. 31, 10; J. 12, 21; 26, 65. 66. 67; Tu. ಪೊಳು). *cf.* ಹೊಪ್ಪೆ. [ಕೇಳುಕೊಣ್ಡು ಗುಣಮುಂ ಕಳೆಗಲ್ಲಿಯ ದೋಷಮುಂ ತೋಱು ಪಿಂಗಿಸುವ ಪೋಲ್ ಪೊಸನೆಲ್ಲಿರೆ ಪೋಳ್ದಳಂ Kr. 1, 131. ಪುಟ್ಟಿದೆರಡು ಪೋಳುಮನಿ ವೇಪುವೆನ್ದು ಬಿಸುಡೆ Pb. 6, 26 va.]. ಪೋಳ್ಗಳ್ (J. 4, 46). — ಪೋಳುಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to split (Grj. 2, 106 va.).

ಪೋಳ್ pōḷ. 3. arranging, constructing, contriving; forming, making; composing, composition; embellishing; any artificial or ornamental fabric (ವಿರಚನಾರ್ಥ Śmd. Dh.; *cf.* ಪೋಡು 1).

ಪೋಳ್ pōḷ. 4. = ಪೋಟಲ್. ಪರ್ಮುರಂಗಳ ಪೋಳ್ಗಳೊಳಗಣಿನ್ದ ಮೊಗೆದ ಕೇಸುರಿಗಳ ಬಳಗದನ್ತೆ Pb. 10, 70 va.

ಪೋಟಲ್ pōṭal. = ಹೋಟಲ್. the hollow of a tree (ಮರದ ಪೊಟ್ಟೆ Śmd. I, o. r. -ಪೋಟೆ; see ಪೊಟ್ಟರೆ; Tu. ಪೊಳ್ಳು; T. ಪುಟಲ್, anything that is hollow).

ಪೌಜು pauju. = ಪವುಜು, ಫೌಜ, ಫೌಜು. an army, a body of troops (ಒಡ್ಡ Ct. II, 38; My.; Br., T.; Mhr., H. ಫೌಜ); a display of troops on the ವಿಜಯದಶಮಿ (My.).

ಪೌಜುದಾರ pauju-dāra. = ಫೌಜದಾರ. a native that commands a body of troops (My.; Mhr., H.). 2, a native judge or magistrate (Mhr., H.).

ಪೌಜುದಾರಿ pauju-dāri. = ಫೌಜದಾರಿ, q. v. magisterial office.

ಪೌಜುದಾರಿಕೆ pauju-dārike. the office of a ಪೌಜುದಾರ (My.).

ಪೌಂಚಾಯಿಸು pauñcāyisu. to instruct illicitly (My.; H.).

ಪೌತವ pautava. a kind of measure (ಪಲಕರ್ಷಾದಿಗಳಿನ್ದಳೆವ ಅಳತೆ Nr., o. r. ಯೌತವ).

ಪೌತಿ pauti. = ಪವುತಿ. death (My.; Br. ಫೌತು, H. ಫೌತ್). — ಪೌತಿ ಯಾಸಾಮಿಬಾಕಿ. -ಆಸಾಮಿ-. the balance due to government from a deceased person (My.).

ಪೌತ್ತಿಕ pauttika. (fr. ಪುತ್ತಿಕಾ). a kind of honey. (Si. 334).

ಪೌತ್ರ pautra. (fr. ಪುತ್ರ). belonging or relating to a son or to children. 2, *a grandson* (ಮಗನ ಮಗ Mr. 314).

ಪೌತ್ರಿ pautri. *a grand-daughter.*

ಪೌನಃಪುನ್ಯ paunaḥpunya. (fr. ಪುನಃಪುನಃ). frequent reiteration, constant repetition. (My.).

ಪೌನರ್ಭವ paunarbhava. (fr. ಪುನರ್ಭೂ). the son of a widow remarried. (My.).

ಪೌರ paura. (fr. ಪುರ). belonging to a town or city. 2, *a townsman, a citizen.* see *e. g.* Bp. 32, 59; 49, 15; Bh. 1, 10, 28. 3, *a species of fragrant grass.*

ಪೌರಣಿಮೆ pauraṇime. Tbh. of ಪೌರ್ಣಿಮೆ. (Cb. 175).

ಪೌರಲೋಕ paura-lōka. citizens (Cpr. 7, 155).

ಪೌರವನ paura-vana. a garden in the neighbourhood of a city (Cpr. 3, 69).

ಪೌರಸ್ತ್ಯ paurastya. (fr. ಪುರಸ್). situated in front. 2, *previous, prior, first.* 3, *eastern.*

ಪೌರಾಣ paurāṇa. (fr. ಪುರಾಣ). belonging or relating to the past; old, ancient (ಚಿರ, ಹಳೆಯದು Nn. 165); relating to the purāṇas; a purāṇa (Nn. 138).

ಪೌರಾಣಿಕ paurāṇika. = ಪುರಾಣಿಕ. a man well read in the purāṇas. (ಸೂತ, ಪುರಾಣಿಕ Nn. 32; My.). — ಪೌರಾಣಿಕರ ಬಲಭದ್ರ. N. (Bp. 56, 41).

ಪೌರುಷ pauruṣa. (fr. ಪುರುಷ). = ಪೌರುಸ. belonging or relating to a man or to man. 2, being of the length of a man with both arms elevated and the fingers extended (ಅಳತೆ Nn. 166; ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿ ಪೌರುಷಮೆಮ್ಬುದು Mr. 474, one MS. ಮುಟ್ಟಿ); the measure of a man. 3, virility; *manliness, heroism, strength, power, vigour* (ಪೌರುಷ್ಯ, ಪ್ರತಾಪ, ಪುರುಷರಿನ್ದಾದ ಕಾರ್ಯ 166). 4, action of men, man's work, action.

ಪೌರುಷೇಯ pauruṣēya. derived from or relating to man, incidental to man, made by man, human, manly; coming from the soul; a line or lineage of males (My.).

ಪೌರುಷ್ಯ pauruṣya. = ಪೌರುಷ No. 3, q. v.

ಪೌರುಸ paurusa. Tbh. of ಪೌರುಷ (Śmd. 335). [Tu.].

ಪೌರೋಗವ paurōgava. (fr. ಪುರೋಗವ). an overseer of a royal household, especially *the inspector of the royal kitchen* (ಸೂಪಕರರ ಕರ್ತ Mr. 269).

ಪೌರೋಹಿತ paurōhita. (fr. ಪುರೋಹಿತ). belonging to a purōhita; the office of a purōhita (Mhr.); the family-priest (see Mr. s. ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ; My.).

ಪೌರೋಹಿತನ paurōhitana. = ಪೌರೋಹಿತ್ಯ (Bh. 5, 3, 86).

ಪೌರೋಹಿತ್ಯ paurōhitya. the character or office of a family-priest. (My.).

ಪೌಱ್ಪ paurpa. = ಪೌಷ್ಪ (in Hlā. MS.; Cpr. 10, 48).

ಪೌರ್ಣಮಾಸ paurṇamāsa. (fr. ಪೂರ್ಣಮಾಸ). relating or belonging to the full moon. 2, *a ceremony performed at the full moon.*

ಪೌರ್ಣಮಾಸಿ paurṇamāsi. *a day or night of full moon.*

ಪೌರ್ಣಮಿ paurṇami. (fr. ಪೂರ್ಣಿಮಾ). a day of full moon (Bp. 4, 28). ಪಾಡಿಯಂ ಮೊದಲು ಪೌರ್ಣಮಿಯುಮಮಾಸೆ ಕಡೆಯಾಡಿ ರವಿಯಾದಿ ವಾರಂಗಳಕ್ಕುಂ (Mr. 68).

ಪೌರ್ಣಿಮೆ paurṇime. = ಪೌರಣಿಮೆ, ಪೌರ್ಣಮಿ. (My.).

ಪೌರ್ವಾಹ್ಣಿಕ paurvāhṇika. (fr. ಪೂರ್ವಾಹ್ಣ). belonging or relating to the morning or forenoon. (My.).

ಪೌಲಸ್ತ್ಯ paulastya. (fr. ಪುಲಸ್ತ್ಯ). descended from Pulastya: *Kubēra.*

ಪೌಲಿ pauli. *grain half dressed or scorched or fried with ghee and made into a sort of cake* (ಪೋಳಿಗೆ, ಹೋಳಿಗೆ, ರೊಟ್ಟಿ G.).

ಪೌಲೋಮಿ paulōmi. (fr. ಪುಲೋಮ). the daughter of Pulōma: *the wife of Indra.*

ಪೌವನೆ pauvane. = ಪವ್ವನೆ, q. v. suddenly, etc. [ಎವೆರ್ ಪೌವ್ವನೆ ಪಾಱುವನ್ನೆಗಂ Pb. 13, 76 va.].

ಪೌಷ pauṣa. (fr. ಪುಷ್ಯ). relating to the time when the moon is in the asterism puṣya; *the month pauṣa* (December-January).

ಪೌಷ್ಪ pauṣpa. (fr. ಪುಷ್ಪ). = ಪೌಱ್ಪ. *belonging or relating to flowers, made of flowers.*

ಪೌಷ್ಪಕ pauṣpaka. *oxide of brass, green vitriol.*

-ಪ್ಪ ppa. = -ಪ2, etc. a suffix used in the formation of future tense, etc., *e. g.* ತೊಳಪ್ಪಂ, ಬೆಳಪ್ಪಂ, ಬೆಸಪ್ಪಂ (Śmd. 275 Mdb.), ಉದಯಿಪ್ಪಂ (275). *cf.* ಅನ್ತಪ್ಪಂ, ಇನ್ತಪ್ಪಂ, ಉನ್ತಪ್ಪಂ; ದಪ, ದಪ್ಪ.

ಪ್ಯಾದೆ pyāde. = ಪೇದೆ. a peon, etc. (My.; Te.).

ಪ್ರ- pra. before, forward, in advance, in front, onward, forth, away; pre-eminently, excessively, very, much.

ಪ್ರಕಟ pra-kaṭa. *evident, clear, manifest, apparent, displayed, unfolded;* published; public, commonly known; noted, notorious; visible (ಪ್ರಸಿದ್ಧ Śmd. 124 Cm.; ಹರವಡಿ Kk. 52; ಪ್ರಖ್ಯಾತ Nn. 89). ಪ್ರಕಟವಾದರೂ ಅಗಡುತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to cause to become manifest, etc. (My.). ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುವ ಚೇಷ್ಟೆ (ಆಕಾರ, ಇಂಗಿತ, ಇಂಗ Si. 392). — ಪ್ರಕಟಮ್ಮಾಡು. -ಂ-. to manifest, etc. (Cpr. 7, 77 va.).

ಪ್ರಕಟತರ prakaṭa-tara. uncommonly or very evident, etc. (ಪ್ರಸಿದ್ಧ Śmd. 21 Cm.; Kāvy. IV, 2, 30; Cpr. 1, 58; Bp. 36, 48; 46, 3).

ಪ್ರಕಟಣೆ prakaṭaṇe. Tbh. of ಪ್ರಕಟನ. (My.).

ಪ್ರಕಟನ prakaṭana. manifesting, bringing to light, disclosing, revealing (Sk.); publishing, as by letter, etc., notification (My.). see ಇಷ್ಟಾರ್ಥ-. — ಪ್ರಕಟನಪತ್ರ. a writing which communicates information, a notification (My.).

ಪ್ರಕಟಿತ prakaṭita. manifested; evident, apparent; displayed (Cpr. 1, 126; Bp. 21, 5; 26, 11); published, proclaimed (My.).

ಪ್ರಕಟಿಸು prakaṭisu. to manifest; to disclose; to promulgate; to publish, to proclaim [ಪರಾಕ್ರಮಕ್ರಮದೆ ಶೌರ್ಯಮಂ ಪ್ರಕಟಿಸು ನೀಂ Kr. 1, 82]; (Cpr. 2, 5; 3, 4; 7, 131; Bp. 3, 51; 33, 30; 51, 31. 45; 54, 23; Rśv. 10, 10 va.; J. 11, 25; My.).

ಪ್ರಕಟೀಕೃತ prakaṭī-kṛita. manifested, brought to light, unfolded, displayed. (Cpr. 4, 42 va.).

ಪ್ರಕಮ್ಪನ pra-kampana. great trembling, shaking, violent or excessive motion. 2, one of the sātvikabhāvas (Kāvy. IV, 2, 17).

ಪ್ರಕರ pra-kara. 1. doing much or well; achieving, making, performing, etc. 2, war, a battle (ಸಮರ, ಕಾಳೆಗ Nn. 45). 3, an ass (ಗರ್ದಭ, ಕತ್ತೆ Nn. 45).

ಪ್ರಕರ pra-kara. 2. scattering forth; a scattered heap; *a heap, a multitude.* 2, a wealth, property (ಕಸ್ವರ, ವಿತ್ತ Nn. 45).

ಪ್ರಕರಣ pra-karaṇa. = ಪಗರಣ. doing much or well; treating, expounding, discussion, explanation. 2, *a subject, a topic, a province, a department.* 3, a section, a chapter, a book, a paragraph (Śmd. 61; Ch. p. 24). 4, opportunity, occasion. 5, an introduction, a prologue, a prelude. 6, a poetical fiction or poem, in which the story and principal persons are wholly imaginary. 7, a drama, a kind of drama with a fictitious plot. see ಧಾತು-, ರಾಕ್ಷಸ-.

ಪ್ರಕರ್ಷ pra-karṣa. *pre-eminence, excellence, eminence, distinction, high degree, superiority* (ಹೆಚ್ಚುಗೆ Si. 467).

ಪ್ರಕಲಿತ pra-kalita. driven onwards, chased; urged on; attached, affixed, furnished with (Bp. 46, 69).

ಪ್ರಕಾಣ್ಡ pra-kāṇḍa. *the stem or trunk of a tree from the root to the branches* (ಮರದ ಕವಲೊತ್ತು Mr. 105); the stalk of a lotus (ಮೃಣಾಲ, ತಾವರೆಯ ದಣ್ಡ Nn. 60). 2, *the upper part of the arm* (ಮೊಣಕೆಯ್ಯ ಮೇಲು Mr. 323). 3, a branch, a shoot; the fingers of the hand (ಕರಾಂಗುಲಿಗಳ್, ಕೆಯ್ಯ ಬೆರಳುಗಳು 60). 4, a division of time (ಕಾಲ, ಕಾಲಭೇದ 60). 5, a kind of tree (ತರುಭೇದ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 60; *cf.* No. 1?). 6, at the end of a composition: *anything excellent of its kind.*

ಪ್ರಕಾಮ pra-kāma. desire, delight, pleasure. ಪ್ರಕಾಮಂ, according to wish or desire; with great pleasure; *to the heart's content; very much.*

ಪ್ರಕಾರ pra-kāra. = ಪಕಾರ2, ಪಾಕಳ್. *sort, kind, species.* 2, *way, mode, fashion, manner.* 3, *particularity, speciality.* 4, *similitude.*

ಪ್ರಕಾರಗಮನ prakāra-gamana. going mannerly. see ಪಾಂಗಱು.

ಪ್ರಕಾಶ pra-kāśa. = ಪಕಾಸ. *visible, manifest, clear, evident; open, public; generally or universally known, noted, celebrated;* bright, shining. 2, at the end of a composition: *having the appearance of, looking like, similar.* 3, *clearness, brightness, brilliance, lustre, splendor, shine;* sunshine; elucidation; display, manifestation, expansion, diffusion; fame, celebrity. ಪ್ರಕಾಶವಿಲ್ಲದವ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೇನು? (Prv.). — ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to cause to obtain lustre, to illuminate, to make bright or full of light (My.); to cause to obtain diffusion, to develop. ಸುಗನ್ಧ ದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಣ್ಡಿರುವ ಪರಿಮಳಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವ ತೈಲಾದ್ಯು

ತ್ತೇಜಕಸಾಮಗ್ರಿ (ಪ್ರಬೋಧನ Si. 225). — ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. causing to obtain lustre, etc. (ದೇವನ Si. 436). — ಪ್ರಕಾಶಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. to obtain lustre, to begin to shine, etc. (My.).

ಪ್ರಕಾಶನ pra-kāśana. illuminating, giving light; *making known.*

ಪ್ರಕಾಶಿತ pra-kāśita. become visible, manifest; displayed; illumined, enlightened. (Cpr. 1, 126; My.).

ಪ್ರಕಾಶಿಸು pra-kāśisu. to become manifest; to be well known; to shine forth, to shine, to be full of lustre (My.; B. 3, 27; ಮಿಂಚು, ಹೊಳೆ G.). ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ (ಸ್ಫುರತ್ Śmd. 73 Cm.). ಪ್ರಕಾಶಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ (ಸ್ಫುರಿತ 153 Cm.). ಪ್ರಕಾಶಿಪುದು (ಉಜ್ಜ್ವಲ 400 Cm.).

ಪ್ರಕೀರ್ಣ pra-kīrṇa. scattered forth, scattered; spread abroad; dishevelled, loose; waved, waving; etc.; a confused mass, miscellany; a collection, a mass (Bp. 6, 21).

ಪ್ರಕೀರ್ಣಕ pra-kīrṇaka. *a chowrie, the tail of the Bos grunniens used as a fan,* etc. (ಸುತ್ತ ಕೆದಱುವ ಚಾಮರ Mr. 265).

ಪ್ರಕೀರ್ತಿತ pra-kīrtita. announced, proclaimed; pronounced, declared, said; renowned, celebrated.

ಪ್ರಕೀರ್ಯ pra-kīrya. to be scattered forth, fit to be diffused, etc. 2, *the plant Guilandina bonduc* Juss. (see ತಪಸಿಗಿಡ).

ಪ್ರಕೃತ pra-kṛita. made, accomplished; *commenced, begun; that which is now in hand or under consideration;* original, natural; genuine, real (ನಿಜ, ನಿಬದ್ಧಿ Nn. 111, o. r. ನಿಜವಾದುದು; Bp. 40, 67). 2, the present moment or time (My.).

ಪ್ರಕೃತವಿಕೃತ prakṛita-vikṛita. a natural and an unnatural condition, an innate and a modified condition (Bp. 40, 67).

ಪ್ರಕೃತಿ pra-kṛiti. *the original or natural form of anything, natural condition or state* (ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪ Nn. 111; ಸ್ವರೂಪ Mr. 500). 2, *nature, character;* constitution of body (B. 3, 28; 4, 123; My.); disposition of mind; temperament. 3, genuineness, reality (ನಿಜ 500, *cf.* ಪ್ರಕೃತ). 4, *the equipoise of the three constituent qualities of nature: satva, rajas and tamas* (ಗುಣತ್ರಯ, ಸತ್ವ ರಜಸ್ ತಮಮೆಮ್ಬ ಗುಣತ್ರಯ 111). 5, the mind, in which the three qualities reside (ಚಿತ್ತ 111; ಸತ್ವಾದಿಗುಣಮಿಪ್ಪ ಚಿತ್ತ 500). 6, *the five elements.* 7, *the seven constituent parts of a kingdom:* the king, his minister, his ally, territory, fortresses, treasury, and army (ಸಪ್ತಾಂಗ 111). 8, *the minister (or ministers) of a king* (ಉತ್ತಮದ ಸಚಿವರ್ 500). 9, the Jinas of a town (ಪತ್ತನಜಿನಂಗಳ್ 500). 10, *the subjects of a king, the artizans,* etc. (ಜನ, ಜನರುಗಳು 111). 11, a woman, womankind (ಸ್ತ್ರೀಯರು 111). 12, the original source of, or passive power of creating, the material world, Nature (māyā, pradhāna) as opposed to Puruṣa (soul, or the primeval male). 13, work or business to be done (ಕಾರ್ಯ 111; 500). 14, cause (ಕಾರಣ 111; 500). 15, a rule, a pattern, a model. 16, a peculiar practice: the suppression of any feeling, etc. (ಶೀಲ, ಸ್ತಮ್ಬ Nn. 76). 17, tax, tribute, etc. (ಬಲಿ Nn. 16). 18, that which is most excellent (ಮುಖ್ಯ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು 111). 19, beginning and end (ಆದಿ ಅನ್ತ್ಯ, ಮೊದಲು ಕಡೆ 111). 20, leaving, abandoning (ತ್ಯಜ, ಬಿಡುವುದು 111). 21, acting, behaviour, practice, etc. (ಚಾರಿತ್ರ, ಚರಿತ್ರ 111). 22, a multitude (ವ್ರಜ, ಸಮೂಹ 111). 23, dust (ರಜ, ದೂಳು 111). 24, *the crude or elementary form of a word, an uninflected word, the radical form of a word before the case-terminations and other affixes are subjoined* (Śmd. 6 Cm.; 46. 60. 62. 98; 105 Cm.; 137. 178. 281; Kāvy. I, 1*a*, 28. 29; I, 1*b*, 1-5; I, 5, 32-47; ಲಿಂಗ Mr. 514). 25, N. of a type of metres (Ch.; ಛನ್ದೋಭೇದ 111; Mr. 362). 26, *the female organ of generation.* 27, *the male organ of generation.* — ಪ್ರಕೃತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ವಿಕೃತಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪ್ರಕೃತಿಗುಣ prakṛiti-guṇa. *one of the three constituent qualities of nature.*

ಪ್ರಕೃತಿತ್ವ prakṛititva. natural state, genuine form (Cpr. 8, 2).

ಪ್ರಕೃತಿಸ್ವರೂಪ prakṛiti-svarūpa. the original form of the verbal theme (Śmd. 270).

ಪ್ರಕೃಷ್ಟ pra-kṛiṣṭa. drawn forth; drawn out; distinguished, excellent, exalted, eminent, etc. (ಮನೋಹರ, ಶುಭ, etc. Mr. 424).

ಪ್ರಕೋಪ pra-kōpa. excitement, emotion; violent anger, rage, fury; irritation, provocation, exasperation (Śmd. 173; Kāvy. III, 3, B, 57; IV, 2, 15). 2, excess, superabundance. see ವಾತ–.

ಪ್ರಕೋಷ್ಠ pra-kōṣṭha. *the fore-arm* (ಮುಂಗೆಯ್ Mr. 322). 2, *a court in a house, an open space surrounded by buildings* (ಕಕ್ಷಾನ್ತರ, ಮನೆಯ ನಿಲವು Mr. 201).

ಪ್ರಕ್ರಮ pra-krama. striding forwards, stepping; proceeding; a step; *commencement, beginning.*

ಪ್ರಕ್ರಯ pra-kraya. *price, worth, value* (ಕ್ಲಪ್ತಿಕ, ಬೆಲೆ Hlā.).

ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ pra-kriye. conduct, manner, way; a rite, a ceremony. 2, *elevation, precedence, prerogative, dignity, high position.*

ಪ್ರಕ್ವಣ pra-kvaṇa. *the sound of a lute.*

ಪ್ರಕ್ವಾಣ pra-kvāṇa. *the sound of a lute.*

ಪ್ರಕ್ಷಮ pra-kṣama. very patient (Bp. 46, 3).

ಪ್ರಕ್ಷಾಲ pra-kṣāla. = ಪಖ್ಖಾಳ, ಪಚ್ಚಳ 2, ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ. see ತಣ್ಡುಲ–.

ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ pra-kṣālana. washing, washing off, cleaning, cleansing; bathing; water for washing. see ಕರ್ಚು, ತೊಳೆ. — ಪ್ರಕ್ಷಾಲನಂಗೆಯ್. -ಂ-. to wash (Bp. 39, 5; 52, 4).

ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿತ pra-kṣālita. *washed, cleansed.*

ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿಸು pra-kṣālisu. to wash (ಕರ್ಚು Ct. I, 24).

ಪ್ರಕ್ಷೇಪಣ pra-kṣēpaṇa. throwing, casting, placing, depositing. (My.).

ಪ್ರಕ್ಷೇಪಿತ pra-kṣēpita. thrown, cast, placed, deposited. (My.).

ಪ್ರಕ್ಷ್ವೇಡನ pra-kṣvēḍana. clamour. 2, *an iron arrow.*

ಪ್ರಖ್ಯ pra-khya. visible, clear; at the end of compounds: *resembling, like.* 2, Tbh. of ಪ್ರಖ್ಯೆ (Bp. 38, 44).

ಪ್ರಖ್ಯಾತ pra-khyāta. *celebrated, renowned, famous, noted, notorious.*

ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ pra-khyāti. notoriety, celebrity, fame, praise. (My.). ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಹೊನ್ದಿ, ಅಪಖ್ಯಾತಿ ಪಟ್ಟ (Prv.). — ಪ್ರಖ್ಯಾತಿವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to get fame, to become famous (Cpr. 4, 92).

ಪ್ರಖ್ಯೆ pra-khye. = ಪ್ರಖ್ಯ No. 2. look, appearance; making manifest; fame, renown.

ಪ್ರಗಣಿತ pra-gaṇita. reckoned up, calculated (Bp. 19, 10).

ಪ್ರಗಣ್ಡ pra-gaṇḍa. *the upper part of the arm from the elbow to the shoulder.*

ಪ್ರಗತ pra-gata. gone forward, gone forth; gone in a distinct manner (ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಯ್ದಲ್ ಪಟ್ಟ Śmd. 269 Cm.); separate, apart.

ಪ್ರಗತಜಾನುಕ pragata-jānuka. *having the knees far apart, bandy-legged.*

ಪ್ರಗಲ್ಭ pra-galbha. *bold, confident;* resolute, energetic; spirited, daring; proud; eminent.

ಪ್ರಗಲ್ಭತೆ pra-galbhate. boldness, confidence; *energy, resolution, resoluteness;* arrogance; wilfulness; power, eminence, consequence; ingenuity, intellect (ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ, ಜಾಣ್ಮೆ Mr. 458).

ಪ್ರಗಾಢ pra-gāḍha. entered; dipped into. 2, *much, excessive.* 3, *hard, difficult.* 4, hard, firm.

***ಪ್ರಗಾಳಿಸು pragāḷisu.** Tbh. of ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿಸು. to wash, clean. Cv. 518.

ಪ್ರಗುಣ pra-guṇa. having excellent qualities; *being in the right state or order, straight;* honest, upright.

ಪ್ರಗುಮ್ಫನ pra-gumphana. stringing together, arranging (Cpr. 1, 59).

ಪ್ರಗೇ pra-gē. *early in the morning, at day-break.*

ಪ್ರಗ್ರಹ pra-graha. = ಹಗ್ಗ. holding in front or forth. 2, taking, laying hold of, grasping, seizing; a police-officer (ಗ್ರಾಹಕ, ಬನ್ದಿ ವಿಡಿಹಂ Mr. 462); a leader, a ruler. 3, *a rope, a rein, a bridle, a halter, etc.* 4, *the string suspending a balance.* 5, *a captive, a prisoner.* 6, *a ray of light.* 7, the arm. 8, kindness, favour. see ಬನ್ದಿ 1.

ಪ್ರಗ್ರಾಹ pra-grāha. seizing, etc. 2, *a rein, a halter, etc.* 3, *the string suspending a balance.*

ಪ್ರಗ್ರೀವ pra-grīva. *an air-hole, a window;* a balcony; a summer-house; a pleasure-house; a building on the top of a palace; a wooden balustrade or fence round a building; a stable; the top of a tree.

ಪ್ರಘಟ್ಟಕ pra-ghaṭṭaka. a precept, rule, doctrine. (Cpr. 8, 89).

ಪ್ರಘಣ pra-ghaṇa. *a porch before the door of a house, a terrace before a house, a portico* (ಅಲಿನ್ದಕ, ಮೊಗಸಾಲೆ Mr. 199). 2, an iron mace.

ಪ್ರಘಾತ pra-ghāta. *a battle, a combat.*

ಪ್ರಘಾಣ pra-ghāṇa. *a terrace before a house.* 2, *that part of the stem of a tree where the branches begin* (ಸ್ಕನ್ಧ, ಮರದ ಕವಲ್ Mr. 105). 3, an iron mace.

ಪ್ರಘೋಷಣ pra-ghōṣaṇa. sound, noise, roar (Bp. 37, 69).

ಪ್ರಚಕ್ರ pra-cakra. *an army in motion.*

ಪ್ರಚಣ್ಡ pra-caṇḍa. = ಪಚಣ್ಡ. excessively violent, vehement, furious; very hot or burning; fierce; intolerable; terrible; bold, presuming; stupendous. ಪ್ರಚಣ್ಡದ ಎತ್ತೀಱುವನಂ (ಅನಡ್ವಾಹ, ಶಾಕ್ವರಾರೋಹ Mr. 247).

ಪ್ರಚಣ್ಡಿ pra-caṇḍi. a cow fit for the bull (ಸೂರತೆ, ಬೆದೆಯಾವು Hlā.; ಬೆದೆಯಾಕಳ್ Mr. 180, o. r. ಬೆದೆಯಾವು).

ಪ್ರಚಯ pra-caya. collecting, gathering; a heap, a quantity, a number, a multitude (Bp. 42, 38; Kk. 1); slight union. 2, the neutral accentless tone (Bp. 55, 51).

ಪ್ರಚರ pra-cara. going forth; going about, roaming, wandering (Bp. 43, 62); proceeding, behaviour; course; a road; usage, custom.

ಪ್ರಚರ್ಯ pra-carya. = ಪ್ರಚರ. (Bp. 36, 57).

ಪ್ರಚಲ pra-cala. = ಪಚ್ಚಳ 1. *being in motion, moving to and fro, trembling, unsteady.*

ಪ್ರಚಲಾಕ pra-calāka. *a peacock's tail.*

ಪ್ರಚಲಾಕಿ pra-calāki. *a peacock.*

ಪ್ರಚಲಾಯಿತ pra-calāyita. moving to and fro, tossed about; *nodding the head* (while asleep in a sitting posture).

ಪ್ರಚಾರ pra-cāra. coming forth; becoming manifest or public, appearing, appearance, manifestation; being in actual use, currency; being used or applied; going, wandering, roaming (Rśv. 13, 19; J. 7, 36; 12, 15); *conduct, behaviour; prevalence, custom, usage* (B. 4, 214). — ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to make public (My.).

ಪ್ರಚಾರತೆ pra-cārate. moving about (Grj. 4, 58).

ಪ್ರಚಿನ್ತ್ಯ pra-cintya. to be reflected or meditated upon; to be found out, devised or contrived. see ಅ-.

ಪ್ರಚುರ pracura. *much; many, abundant;* plenteous, plentiful, frequent; abounding in; abundance, augmentation, increase; frequent, prevalent, notorious (ಪ್ರಸಿದ್ಧ Śmd. 291 Cm.). — ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸು. to make known, to publish (My.).

ಪ್ರಚುರಗ್ರಹಣ pracura-grahaṇa. the extension, or comprehensiveness, of a rule (ಹಿರಿದುಂ Śmd. 153).

ಪ್ರಚುರತರ pracura-tara. very much, very many, etc. (A).

ಪ್ರಚುರತೆ pracurate. abundance, plentifulness, plenty; multitude; increase; prevalence, notoriety (ಪಸರ Ct. I, 74; ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ Śmd. 107 Cm.; Kāvy. III, 1, A, 24).

ಪ್ರಚೇತಸ್ pra-cētas. = ಪ್ರಚೇತಸ. wise, intelligent. 2, *Varuṇa.* 3, N. of one of the prajāpatis or ancient sages.

ಪ್ರಚೇತಸ pra-cētasa. Yama (Mr. 49).

ಪ್ರಚೋದನ pra-cōdana. instigating, inciting, exciting, animating, directing, ordering.

ಪ್ರಚೋದನಿ pra-cōdani. *the plant Solanum jacquini* Willd.

ಪ್ರಚೋದಿತ pra-cōdita. driven on, impelled, instigated; decreed; prescribed, commanded. (My.).

ಪ್ರಚ್ಛದ pra-c-chada. = (ಪಚ್ಚ), ಪಚ್ಚಡ, ಹಚ್ಚಡ. covering, enveloping, clothing with: *a cover, a coverlet, a wrapper, a blanket,* (a cloth, a garment, ಹಚ್ಚವಡಿಗೆ Hlā.).

ಪ್ರಚ್ಛದಪಟ pracchada-paṭa. *a cover, a wrapper.*

ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ pra-c-channa. covered, enveloped; concealed, hidden; clothed, clad; *private, secret, unavowed, disguised.* 2, *a private door inside a house.* 3, a lattice, a loop-hole.

ಪ್ರಚ್ಛನ್ನಪ್ರಕಟ pracchanna-prakaṭa. unriddling (Kāvy. III, 2, B, 81).

ಪ್ರಚ್ಛರ್ದಿಕೆ pra-c-chardike. *vomiting.*

ಪ್ರಚ್ಛಾದನ pra-c-chādana. covering, concealing, hiding. 2, *an upper or outer garment.*

ಪ್ರಚ್ಛಾದಿತ pra-c-chādita. *covered;* hidden; clothed.

ಪ್ರಚ್ಛೋದಿತ pracchōdita. amazement (ಸಂವಿತ, ಬೆಱಗು Mr. 463, in two MSS., o. rs. ಪ್ರಚ್ಯೋದಿತ, ಪ್ರಜ್ಯೋದಿತ, and in two MSS. ಸನ್ದಿಗ್ಧತ).

ಪ್ರಜ praja. Tbh. of ಪ್ರಜೆ. (B. 5, 232).

ಪ್ರಜನ pra-jana. begetting; impregnating; a generator; impregnation or pregnancy of cattle; *the season for a cow's taking the bull.*

ಪ್ರಜನನ pra-janana. generation, procreation; bringing forth, birth; production; the penis; the vulva. (My.).

ಪ್ರಜವಿ pra-javi. *hastening, rapid, quick.*

ಪ್ರಜಾಗರ pra-jāgara. *waking, watching, being awake;* taking care.

ಪ್ರಜಾತ pra-jāta. born, produced (Bp. 40, 65).

ಪ್ರಜಾತೆ pra-jāte. *a woman who has borne a child.*

ಪ್ರಜಾಧಿಪ prajā-adhipa. a king (ಅರಸು Mr. 262).

ಪ್ರಜಾಪತಿ prajā-pati. lord of creatures; lord of the people: *Brahmā*. 2, ten personages or ancient ṛiṣis first created by Brahmā: Marīci, Atri, Aṅgiras, Pulastya, Pulaha, Kratu, Pracētas, Vasiṣṭha, Bhṛigu, and Nārada. 3, *a king*. 4, the penis (My.).

ಪ್ರಜಾವತಿ prajā-vati. a woman who has children, a mother; a pregnant woman. 2, *a brother's wife* (ಭ್ರಾತೃವಧು, ನಾದುನಿ Hlā.; ನಾದುನಿ Mr. 312).

ಪ್ರಜೆ pra-je. ಪ್ರಜಾ. *progeny, offspring, children*. 2, *a created being, a creature*. 3, *people, the inhabitants of a country, subjects*. see Prv. s. ರಾಜ.

ಪ್ರಜೇಶ್ವರ prajā-īśvara. a king. (My.).

ಪ್ರಜೋತ್ಪತ್ತಿ prajā-utpatti. the raising up of progeny. 2, the fifth year in the cycle of sixty (My.).

ಪ್ರಜ್ಞ pra-jña. wise, intelligent, learned. (Bp. 8, 12).

ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷುಸ್ prajñā-cakṣus. having the understanding or wisdom as the only eyes: blind (Sk.). 2, the mental eye (My.).

ಪ್ರಜ್ಞಾನ pra-jñāna. *knowledge, wisdom, intelligence;* discrimination. 2, *a mark, a token, a memorial*.

ಪ್ರಜ್ಞು pra-jñu. *bandy-legged*.

ಪ್ರಜ್ಞೆ pra-jñe. ಪ್ರಜ್ಞಾ. a clever or sensible woman. 2, *understanding, intellect, wisdom, knowledge;* discrimination.

ಪ್ರಜ್ವಲ pra-jvala. = ಪಜ್ಜಳ, ಪ್ರಜ್ವಲನ.

ಪ್ರಜ್ವಲನ pra-jvalana. blazing up, being in flames, flaming, blazing brightly, shining; taking fire, kindling. (Si. 240).

ಪ್ರಜ್ವಲಿತ pra-jvalita. being in flames, flaming, blazing, burning, shining. (Bp. 24, 38).

ಪ್ರಜ್ವಲಿಸು pra-jvalisu. = ಪಜ್ಜಳಿಸು, ಪೊಜ್ಜಲಿಸು. to catch fire, to be in flames, to blaze up, to shine, to be full of lustre, etc. (Bp. 47, 17; J. 26, 13).

ಪ್ರಡೀನ pra-ḍīna. flying forward; *taking flight*.

ಪ್ರಣತ pra-ṇata. bent forwards, crooked; *bowed, bowing to*; bending; humble. 2, skilful, clever. see ಎಱಗು.

ಪ್ರಣತಿ pra-ṇati. *bowing, salutation*; *obeisance*.

ಪ್ರಣತೆ praṇate. = ಪಣತೆ, etc. Tbh. of ಪ್ರಣೀತೆ. a vessel used at sacrifices. (My.).

ಪ್ರಣಮ pra-ṇama. = ಪ್ರಣಾಮ. prostration. see ದಣ್ಡ-.

ಪ್ರಣಯ pra-ṇaya. a leader. 2, guidance. 3, *confidence, familiarity, trust, intimacy*. 4, *friendly acquaintance, friendly or fond regard, friendship, affection, love, fondness, favour, kindness* (ಪ್ರಸಾದ, ಕಿಳಿವು Mr. 455). 5, *affectionate solicitation*. see ಓಲುಮೆ.

ಪ್ರಣಯಕಲಹ praṇaya-kalaha. a lovers' quarrel, mere wanton quarrelsomeness. (Grj. 2, 106 va.).

ಪ್ರಣಯವಚೋವಿಲಾಸ praṇaya-vacas-vilāsa. sportive declaration of love or affection (Cpr. 4, 19).

ಪ್ರಣಯಿ pra-ṇayi. a friend; a love, a husband; a lord, a master (ಒಡೆಯ Mr. 227); a petitioner; a humble servant.

ಪ್ರಣಯಿಣಿ praṇayiṇi. a female friend; a mistress, wife. (Cpr. 1, 64).

ಪ್ರಣವ pra-ṇava. = ಪಣವ 1 & 2. roaring, crying, sounding, humming, etc. 2, *a small kind of drum or tabor*. 3, *the mystic syllable* ōṁ (Bp. 57, 76).

ಪ್ರಣವಪೂರ್ವಕ praṇava-pūrvaka. preceded by the syllable ōṁ (Cpr. 6, 71 va.).

ಪ್ರಣಾದ pra-ṇāda. a loud sound, noise, etc., any loud noise, *especially one expressing approbation or delight*.

ಪ್ರಣಾಮ pra-ṇāma. bending, bowing; prostration, obeisance. see ದಣ್ಡ-, ಸಾಷ್ಟಾಂಗ-.

ಪ್ರಣಾಯ್ಯ pra-ṇāyya. to be led forwards; to be regarded with affection; — to be done away with: *disapproved, disagreeing, contemptible*.

ಪ್ರಣಾಲ pra-ṇāla. = ಪ್ರಣಾಲಿ. see ಜಲ-; Cpr. 6, 48.

ಪ್ರಣಾಲಿ pra-ṇāli. *a channel, a gutter, a drain, a waste-pipe, a water-course* (ಹರಿನಾಳಿ Mr. 422).

ಪ್ರಣಿಧಾನ pra-ṇidhāna. laying on, imposing; employing; turning or directing upon, as the eyes or thoughts. 2, respectful conduct or behaviour towards. 3, *profound religious meditation*. 4, great effort, energy.

ಪ್ರಣಿಧಿ pra-ṇidhi. observing, scrutinizing, spying out. 2, *a spy, a secret agent*. 3, *a request*.

ಪ್ರಣಿಪತ್ತಿ pra-ṇipatti. = ಪ್ರಣಿಪಾತ. (Bp. 21, 7; 30, 15; 55, 2).

ಪ್ರಣಿಪಾತ pra-ṇipāta. falling at one's feet, prostration, *humble submission to; salutation, obeisance*.

ಪ್ರಣಿಪಾತಿ pra-ṇipāti. = ಪ್ರಣಿಪಾತ. (ಅನುನಯ, ಪ್ರಣತಿ, ಸನ್ನವಣೆ Mr. 455).

ಪ್ರಣಿಹಿತ pra-ṇihita. laid on, imposed; *laid down, deposited;* delivered, consigned; having the thoughts concentrated on one point, intent; *obtained, attained, acquired*.

ಪ್ರಣೀತ pra-ṇīta. led forwards, led; conveyed; brought; offered, given; effected, accomplished; made, done; *prepared, dressed, as food, cooked* (ಪಳಿದ G.). 2, *fire consecrated by mantras* (ಕಿಚ್ಚು Mr. 260).

ಪ್ರಣೀತೆ pra-ṇīte. = ಪಣತೆ, ಪಣಿತೆ, ಪ್ರಣತೆ, ಹಣತೆ, ಹಣಿತೆ. a vessel used at sacrifices, a sort of cup (Sk.).

ಪ್ರಣುತ pra-ṇuta. *praised, lauded*.

ಪ್ರಣುತಿ pra-ṇuti. praise (Bp. 35, 3).

ಪ್ರಣುತಿಸು pra-ṇutisu. to praise (Bp. 1, 39; 39, 2).

ಪ್ರಣೂತ praṇūta. = ಪ್ರಣುತ. (Cpr. 5, 51 va.; 7, 92).

ಪ್ರಣೇಯ pra-ṇēya. to be led or guided; *ductile, docile, submissive, obedient*.

ಪ್ರತತ pra-tata. spread; spread abroad, diffused (ವಿಸ್ತಾರ G.).

ಪ್ರತತಿ pra-tati. spreading, expansion, extension; a multitude (ಸಮೂಹ Nn. 84; ಸ್ತೋಮ Mr. 422; see ವಸ್ತು-). 2, *a creeping plant, a creeper*.

ಪ್ರತನ pratana. *ancient, old*.

ಪ್ರತರ್ಕ pra-tarka. conclusion, supposition, conjecture.

ಪ್ರತರ್ಕಿಗ pra-tarkiga. a logician, a disputant, a reasoner. see ಕು-.

ಪ್ರತರ್ಕ್ಯ pra-tarkya. conceivable, comprehensible, imaginable. see ಅ-.

ಪ್ರತಲ pra-tala. *the open hand with the fingers extended*. 2, one of the divisions of the lower regions.

ಪ್ರತಾನ pra-tāna. branching out, ramification, spreading; a multitude (Grj. 10, 79 va.; Bp. 7, 16); a shoot, a tendril; a creeping plant, a creeper.

ಪ್ರತಾನಿನಿ pra-tānini. having tendrils: *a spreading creeper, a climbing plant.*

ಪ್ರತಾಪ pra-tāpa. glowing heat, heat. 2, splendor; *glory, majesty, dignity.* 3, *ardour, zeal, vigour, power, energy, prowess, valour* (ಪೌರುಷ Nn. 166).

ಪ್ರತಾಪನ pra-tāpana. making hot; burning; paining, distressing; a particular hell. (My.).

ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿ pratāpa-śāli. a powerful, valourous man (B. 4, 7. 126; My.).

ಪ್ರತಾಪಸ pra-tāpasa. *a species of gigantic Asclepias with white flowers, Calotropis gigantea alba* R. Br.

ಪ್ರತಾಪಿ pra-tāpi. (Śmd. 90 Mdb.). hot, burning; paining, distressing, harassing; majestic, dignified, powerful. 2, N.

ಪ್ರತಾರಣ pra-tāraṇa. ferrying over or across; crossing over (Cpr. 3, 9 va.); *deception, deceit, fraud.*

ಪ್ರತಿ prati. = ಪಡಿ 2, ಪತಿ 2, ಪಟಿ 1. *towards, to; against, in opposition to; over, against, opposite, contra; in the presence of, before; on a par with, on an equality with; as, like; in the vicinity of, near, beside, by, at, on; on the side of, in favor of; in each, at or in every, according to each, severally: every, each; with regard to; concerning; on account of; according to; back, back again, again, in return; in return for, as compensation for; in the place of, in lieu of, instead of.* (in Kannaḍa the Sk. indeclinable particle is used also as a *noun*). 2, a copy, a transcript from an original, a print; one of a series of imitations or repetitions of an original work (My.; Mhr. ಪ್ರತ; B. 4, 196). ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಬರಿಸು (B. 4, 103). ಪ್ರತಿಯೆತ್ತಿ ಬರೆ (My.); ಪ್ರತಿ ಮಾಡು (My.). — ಪ್ರತಿಗೆಯ್. to give an answer. ಮೇಳಯ್ಸಿ ನಾನಾರವಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಗೆಯ್ವಂ (ವಾಗ್ಮಿ, ಚರ್ಮಣ Mr. 360, o. r. ಚರ್ವಣ). — ಪ್ರತಿದೋಱು. -ತೋಱು. an equal to appear; to show an equal or what is equal (Bp. 28, 65; 49, 13; 52, 31; 57, 79). — ಪ್ರತಿನಾಡು. every country (B. 3, 115; My.). — ಪ್ರತಿ ನಿಲ್. to stand in opposition (Bp. 57, 49). — ಪ್ರತಿಯಿಡು. -ಇಡು. to requite (Bp. 23, 40). — ಪ್ರತಿಯೊಂದು. -ಒಂದು. every one, each one, (every, each). ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗೋಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿ (B. 4, 98). ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಹಾದ್ವೀಪವು (4, 98). ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಮೇಲ್ಭಾಗ (4, 121). ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಊರವರು (4, 142). ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಾಡಿನ ಜನರು (4, 206). — ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ. -ಒಬ್ಬ. every man, each man, (every, each). ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು (B. 4, 178).

ಪ್ರತಿಕಕ್ಷಿ prati-kakṣi. an opponent, as in a quarrel or a lawsuit (My.).

ಪ್ರತಿಕರ prati-kara. acting against, counteracting; requital, compensation. see ಅ-.

ಪ್ರತಿಕರಿಸು prati-karisu. = ಪಡಿಕರಿಸು. to return, to repay, to recompense, to requite, to retaliate; to treat or attend to, as a physician; to succour; to repair, to mend, to restore; to counteract.

ಪ್ರತಿಕರ್ಮ prati-karma. requital, retaliation; redress, remedy; counteraction. 2, *decoration, toilet, personal embellishment* (ಪ್ರಸಾಧನ, etc., ಸಿಂಗರಂಗೆಯ್ವುದು Mr. 333).

ಪ್ರತಿಕಾಯ prati-kāya. *an effigy, an image, a likeness.*

ಪ್ರತಿಕಾರ prati-kāra. = ಪ್ರತೀಕಾರ. rendering back, requital, reward, retaliation, retribution; revenge. 2, counteraction, application of an antidote or remedy, remedying, prevention, remedy (ಮನ್ತ್ರತನ್ತ್ರಗಳು with regard to snakes, Mr. 391). 3, opposition. 4, help against, help, care, alleviation. see ಒಡ್ಡು.

ಪ್ರತಿಕಾಶ prati-kāśa. = ಪ್ರತೀಕಾಶ. reflection.

ಪ್ರತಿಕೂಲ prati-kūla. against the bank: *contrary, adverse, opposed;* inauspicious (ವಾಮ Nn. 24). feminine ಪ್ರತಿಕೂಲೆ (My.).

ಪ್ರತಿಕೂಲತೆ prati-kūlate. adverseness, opposition, hostility. (J. 10, 25).

ಪ್ರತಿಕೃತ prati-kṛita. rendered back, returned, repaid; *recompensed, requited, retaliated;* recompense, requital. 2, counteracted; resistance, opposition; remedied.

ಪ್ರತಿಕೃತಿ prati-kṛiti. *resistance.* 2, requital, retaliation; revenge (ಪ್ರತಿಯಾತನ, ಮುಯ್ಯಿ Mr. 458). 3, a reflected image; *an effigy, an image, a likeness.*

ಪ್ರತಿಕೃಷ್ಟ prati-kṛiṣṭa. thrust back, repulsed, rejected, despised; *inferior, low, vile.*

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ prati-kriye. = ಪ್ರತಿಕಾರ. ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾರ್ಥಂ (ಹಾಹಾ Mr. 533). see ಱುಕ್-.

ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಂ prati-kṣaṇam. *every moment, repeatedly.*

ಪ್ರತಿಕ್ಷಿಪ್ತ prati-kṣipta. *rejected;* sent; abused.

ಪ್ರತಿಖೇದಿಸು prati-khēdisu. to press down in opposition, to reject (Cpr. 2, 43 va.).

ಪ್ರತಿಖ್ಯಾತಿ prati-khyāti. renown. (G.).

ಪ್ರತಿಗ್ರಹ prati-graha. = ಪಡಿಗ. receiving, accepting; receiving kindly, friendly reception; marrying; favour, grace;—*the reserve of an army;*—a spitting pot, a spittoon.

ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹ prati-grāha. *a spittoon.*

ಪ್ರತಿಘ prati-gha. repulsing; opposing; mutual beating, combat; —*anger, wrath, passion, rage.*

ಪ್ರತಿಘಾತ prati-ghāta. repulse; warding off a blow; a blow (Abh. P. 13, 75).

ಪ್ರತಿಘಾತನ prati-ghātana. repulsing; *killing, slaughter.*

ಪ್ರತಿಘೋಷ prati-ghōṣa. = ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ. echo. (Cpr. 5, 76).

ಪ್ರತಿಚ್ಛಂದ prati-c-chanda. = ಪಡಿಚಂದ. *a reflected image, a likeness, an image;* a substitute.

ಪ್ರತಿಚ್ಛಾಯ praticchāya. = ಪ್ರತಿಚ್ಛಾಯೆ. (ಪ್ರತಿಯುಪ್ಪ ರೂಪು Mr. 28).

ಪ್ರತಿಚ್ಛಾಯೆ prati-c-chāye. *a reflected image, a likeness, an image, a picture;* a shade, shadow.

ಪ್ರತಿಜಾಗರ prati-jāgara. *watchfulness, attention.*

ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತ prati-jñāta. asserted, admitted; *promised, agreed.*

ಪ್ರತಿಜ್ಞಾನ prati-jñāna. *admission, assent, agreement, promise;* assertion.

ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ prati-jñe. admission, acknowledgment; *consent, assent; a solemn declaration, agreement, engagement, promise; a vow;* bringing forward or introducing, as a topic; a statement, an assertion, an affirmation, a declaration, an allegation; a proposition (in logic, etc.), the assertion to be proved. see Bp. 36, 48; 54, 34; ಕೈಯ್ಯೊಯ್, ಪೂಣ್, ಬಾಯ್ಬಾಡು, ಹೂಣಿಸು. — ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೆಯ್. to make a solemn declaration; to promise (Abh. P. 16, 26 va.; J. 2, 55).

ಪ್ರತಿಟ್ಟಿಸು pratiṭṭisu. Tbh. of. ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸು, q. v. to establish.

ಪ್ರತಿದಾನ prati-dāna. *giving back, restoring a deposit, restitution, restoration;* a gift in return; barter.

ಪ್ರತಿದಿನ prati-dina. day by day, daily, every day. (J. 5, 62; 10, 24; My.; B. 4, 171. 186).

ಪ್ರತಿದೇಯ prati-dêya. what is to be given back; what is to be given as an equivalent, a gift in return; a pledge, a pawn. (My.).

ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ prati-dhvani. a reverberated sound, echo (Bp. 51, 33; My.; B. 4, 17).

ಪ್ರತಿಧ್ವಾನ prati-dhvāna. *echo.*

ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ prati-nitya. = ಪ್ರತಿದಿನ. daily, etc. (My.; B. 4, 25. 177. 188).

ಪ್ರತಿನಿಧಾನ prati-nidhāna. = ಪ್ರತಿನಿಧಿ (Śmd. 158 Cm.; 159).

ಪ್ರತಿನಿಧಿ prati-nidhi. substitution. 2, *a substitute*, a representative, a proxy, a deputy, a vice-regent, a viceroy (see ಪ್ರತಿನಿಧಾನ; B. 5, 269. 279; My.). 2, a surety. 3, *a resemblance of a real form, a likeness, an image* (ಪ್ರತಿಯಪ್ಪ ರೂಪು Mr. 28).

ಪ್ರತಿನಿಮಿಷ prati-nimiṣa. every moment (B. 4, 194; My.).

ಪ್ರತಿನಿಯತ prati-niyata. settled, of general prevalence (Kāvy. III, 2, B, 75; IV, 2, 15).

ಪ್ರತಿನಿರ್ಯಾತನ prati-niryātana. giving back; *retaliation.*

ಪ್ರತಿನೋದ್ಧೃತ prati-na-uddhṛita. that which is ruined or spoiled (ಪ್ರತೀಪ್ಸ, ಕೆಟ್ಟಾಗು ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು Hla.; ಪ್ರತೀಪ್ಸೆ, ಕೆಟ್ಟುದಂ ಮಾಟ್ಟುದು Mr. 458, o. r. ಪ್ರತಿನೋಧೃತ).

ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ prati-pakṣa. the opposite side or party; opposition. 2, *an adversary, an enemy.* 3, a respondent, a defendant.

ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಿ prati-pakṣi. an opponent, an adversary. (My.).

ಪ್ರತಿಪತ್ prati-pat. = ಪ್ರತಿಪದ್, etc. (Śmd. 106).

ಪ್ರತಿಪತ್ತ prati-patta. Tbh. of ಪ್ರತಿಪದ್. the being approached: nearness (ಅಸನ್ನ, ಸಮೀಪ Nn. 167). 2, the first day of a lunar fortnight (ಪಾಡ್ಯ 167). 3, a multitude of good women (ಸದ್ವನಿತಾಸಂಚಯ, ಒಳ್ಳಿಹ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು 167).

ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ prati-patti. gaining, obtaining, acquirement, gain. 2, perception, observation, ascertainment, determination, knowledge. 3, *intelligence, intellect* (ಪ್ರಗಲ್ಭತೆ, ಜಾಣ್ಮೆ Mr. 458). 4, assertion, statement. 5, assent. 6, undertaking; doing, acting, action; use; giving; etc. 7, elevation, exaltation, promotion, preferment, special regard. 8, acquirement of rank or dignity, reputation, fame, renown. 9, *resoluteness, boldness, confidence.* — ಪ್ರತಿಪತ್ತಿಗೆಯ್. to honor (Abh. P. 7, 47 va.).

ಪ್ರತಿಪತ್ತು prati-pattu. (Śmd. 106). Tbh. of ಪ್ರತಿಪದ್. understanding (Mr. 473). 2, ಪಾಡ್ಯ (Śm. 19).

ಪ್ರತಿಪದ್ prati-pad. = ಪಡ್ಡಮಿ, ಪಾಡಿಯ, ಪಾಡಿವ, ಪಾಡ್ಯ, ಪಾಡ್ಯಮಿ, ಪ್ರತಿಪತ್, ಪ್ರತಿಪತ್ತ, ಪ್ರತಿಪತ್ತು, ಪ್ರತಿಪದಿ. stepping up to, going towards, approaching, etc.; access, ingress; beginning, commencement. 2, *the first day of a lunar fortnight, the first day of a moon's increase or wane.* 3, *understanding, intelligence, intellect.* 4, rank, consequence.

ಪ್ರತಿಪದ prati-pada. a corresponding term, a synonym (My.); each word (My.).

ಪ್ರತಿಪದಿ prati-padi. the first day of a lunar fortnight (ಪಾಡ್ಯ Nn. 155). 2, preferment, regard, honor (ಮನ್ನಣೆ 155). 3, (the being proceeded against), the state of being vile or low (ಕೀಳ್ 155).

ಪ್ರತಿಪನ್ನ prati-panna. come up to, approached, reached, obtained; etc. 2, *known, understood, ascertained.*

ಪ್ರತಿಪಲ್ಲಟ prati-pallaṭa. interchanging (ಪಲ್ಲಟ, ಪರಿವರ್ತನ Nn. 158).

ಪ್ರತಿಪಾಕ prati-pāka. a medicinal mixture. ಔಷಧಂ ಬೇಯಲು ಕಷಾಯಮೆನಿಕ್ಕು, ಹಸಿ ಬೆರಸೆ ಪ್ರತಿಪಾಕಮಕ್ಕುಂ (Mr. 390).

ಪ್ರತಿಪಾದನ prati-pādana. causing to reach or obtain. 2, *imparting, giving; donation, gift.* 3, *producing, exciting, causing.* 4, explaining, teaching, declaring. 5, establishing, proving, substantiating.

ಪ್ರತಿಪಾದಿಸು pratipādisu. to produce, to use (ಉತ್ಪಾದಿಸು Śmd. 142 Cm.); to teach, to declare; to establish (B. 4, 186; My.); to charge with, to accuse (My.). ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ (ಆಪಾದಿತ Śmd. 160 Cm.); ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ ಪಡುವುದು (ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯಂ 279 Cm.; ಆಪಾದಿತಂ 354 Cm.). see Kāvy. III, 3, B, 80. [ಕೆಡೆ ನಡೆಯದೆ ಕೆಡೆನುಡಿಯದೆ, ಅನ್ಯರ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸದಿದ್ದರೆ ಏನ ಮಾಡನಯ್ಯಾ ಲಿಂಗವು Bv. 236].

ಪ್ರತಿಪಾದುಕ prati-pāduka. 1. = ಪಱವಾವುಗೆ. each shoe (? or = ಪ್ರತಿಪಾದುಕ 2 ?).

ಪ್ರತಿಪಾದುಕ prati-pāduka. 2. determining, ascertaining; making manifest or clear; causing, effecting.

ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ prati-pādya. to be produced, fit to be used (Śmd. 278); to be treated of, explained or expounded; to be proved.

ಪ್ರತಿಪಾಲ prati-pāla. a protector, a guardian, a king (Bp. 28, 36).

ಪ್ರತಿಪಾಲನ prati-pālana. protecting, guarding, cherishing, nourishing. (My.).

ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸು prati-pālisu. to protect, to guard; to cherish, to nourish; to observe, to keep, to maintain; to fulfil (Abh. P. 12, 51 va.; Bp. 5, 4. 71; J. 31, 34).

***ಪ್ರತಿಪಾೞಿಸು prati-pāḷisu.** = ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸು. ಷಡ್ಭಾಗಮಂ ಕೊಣ್ಡು ತಪ್ಪದೆ ಭೂಪರ್ ಪ್ರತಿಪಾೞಿಪರ್ Ap. 1, 51.

ಪ್ರತಿಪ್ರಾಣ prati-prāṇa. an image, a likeness (ಪ್ರತಿಯಪ್ಪ ರೂಪು Mr. 28).

ಪ್ರತಿಫಲ prati-phala. (or ಪ್ರತಿಪಲನ). reward, remuneration, requital, retaliation, retribution. (My.). 2, a reflection, a reflected image.

ಪ್ರತಿಫಲಿತ prati-phalita. reflected, shadowed. (Cpr. 8, 24 va.). 2, requited, returned.

ಪ್ರತಿಫಲಿಸು prati-phalisu. to shine back, to be reflected (My.).

ಪ್ರತಿಬದ್ಧ prati-baddha. bound to, tied to, bound; obstructed, hindered, opposed, prevented; *disappointed, thwarted;* set, enchaised, inlaid. see Kāvy. III, 3, B, 4; V, 54.

ಪ್ರತಿಬನ್ಧ prati-bandha. *an obstacle, a hinderance, an impediment, a blocking up* (ವಿಷ್ಕಮ್ಭ, ತಗಹು Mr. 453; B. 4, 24; 5, 104; My.). see ಸಿಕ್ಕು.

ಪ್ರತಿಬನ್ಧಕ prati-bandhaka. obstructing, obstructive, hindering, etc.; that hinders, an obstacle (Cpr. 3, 76; B. 4, 189; 5, 83); a demon, a devil (My.).

ಪ್ರತಿಬನ್ಧನ prati-bandhana. binding, keeping off, blocking up, obstructing, impeding. see ಜಲ–.

ಪ್ರತಿಬನ್ಧಿಸು prati-bandhisu. to hinder, to stop, to prevent, to check (B. 4, 221).

ಪ್ರತಿಬಲ prati-bala. = ಪಡಿಬಲ. having equal strength or power, equally matched; able, adequate, powerful (Sk.). 2, another army; an opposing force.

ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ prati-bimba. = ಪಡಿಬಿಮ್ಬ, ಪ್ರತಿವಿಮ್ಬ. the disk of the sun or moon reflected in water: a reflection, a reflected image

(ಪಡಿನೆಲಲ್, ಮಾರ್ಪೊಳಪು Kk. 62, Śm. 64; Bp. 51, 33; 56, 8); *a counterpart of real forms, an image, a likeness, a picture, a shadow* (ಪ್ರತಿಯಪ್ಪ ರೂಪು Mr. 28).

ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬಿಸು prati-bimbisu. to be reflected (Cpr. 6, 4; Bp. 5, 23; B. 3, 18; My.).

ಪ್ರತಿಬುದ್ಧ prati-buddha. awakened, awake; illuminated, enlightened; observed; known, celebrated; exalted, great (Kāvy. I, 5, 48).

ಪ್ರತಿಭಟ prati-bhaṭa. vying with, rivalling, emulating (Sk.). 2, an opposing soldier (J. 13, 37).

ಪ್ರತಿಭಟಿಸು prati-bhaṭisu. to rival; to oppose (My.).

ಪ್ರತಿಭಯ prati-bhaya. *exciting fear, formidable, terrible;* dangerous.

ಪ್ರತಿಭವಿಸು prati-bhavisu. = ಪಡಿಭವಿಸು. to become equal to, to be on a par with, to have a corresponding character or disposition.

ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ pratibhā-anvita. *endowed with knowledge, intelligent.* 2, *endowed with audacity, bold, confident, proud.*

ಪ್ರತಿಭಾವ prati-bhāva. corresponding character or disposition, congeniality (Kāvy. II, 1, 1-5).

ಪ್ರತಿಭಾಸ prati-bhāsa. appearance, look, similitude, a reflected image; illusion. see ಪ್ರಾತಿಭಾಸಿಕ.

ಪ್ರತಿಭು prati-bhu. ಪ್ರತಿಭೂ. a surety, a security, a bail (ಪ್ರಲಗ್ನಕ, ಹೊಣೆಕಾಱ Mr. 238).

ಪ್ರತಿಭೆ prati-bhe. ಪ್ರತಿಭಾ. light, splendor. 2, a flashing thought, brilliant conception. 3, *understanding, intelligence, intellect; genius, wit, ingenuity* (Śmd. 175). 4, audacity, boldness, impudence.

ಪ್ರತಿಮ pratima. Tbh. of ಪ್ರತಿಮೆ. ದ್ವಿಪದನ್ತದ ಅನ್ತ್ಯ (ಆನೆಯ ದಾಡೆಯ ತುದಿ Nn. 102). 2, a mirror (ಮುಕುರ, ಕನ್ನಡಿ 102). 3, ಪಾಂಚಾಲಿಕಾನೀಕ (ಪ್ರತುಮೆಗಳು 102). 4, brightness, pureness (ನಿರ್ಮಲವು 102). 5, at the end of a composition: a man who is like (Śmd. 138; see ಅ-).

ಪ್ರತಿಮಾನ prati-māna. *a likeness, an image, a picture* (ಪ್ರತಿಯಪ್ಪ ರೂಪು Mr. 28); *an idol.* 2, similarity, likeness. 3, *the part of an elephant's head between the tusks* (ಆನೆಯ ದನ್ತಮೆರಡಱ ನಡುವು Mr. 155).

ಪ್ರತಿಮಾಲೆ prati-māle. an exercise analogous to capping verses, reciting verse for verse as a trial of memory or skill. (R.).

ಪ್ರತಿಮುಕ್ತ prati-mukta. *clothed, armed, accoutred.*

ಪ್ರತಿಮುಖ prati-mukha. = ಪಡಿಮುಖ. standing before the face, facing, opposite, near at hand. 2, a secondary plot or incident calculated either to hasten or retard the catastrophe (Kāvy. V, 967). ಪ್ರತಿಮುಖಂ, in front, before.

ಪ್ರತಿಮುಖಾವಲೋಕನ pratimukha-avalōkana. looking towards or at (ಅಭೀಕ್ಷಣ Śmd. 230; ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ನೋಡುವುದು Cm.).

ಪ್ರತಿಮೆ prati-me. -ಮಾ. = ಪತಿಮೆ, ಪ್ರತಿಮ, ಪ್ರತುಮೆ. *a likeness, an image, a picture, a figure, a puppet; an idol* (ಅರ್ಚೆ Mr. 28); a symbol; a reflection; at the end of compositions: *like, similar.* 2, the part of an elephant's head between the tusks.

ಪ್ರತಿಯತ್ನ prati-yatna. exertion for anything, effort. 2, *a making or preparing, elaboration.* 3, *desire, wish.* 4, *taking prisoner, making captive.* 5, retaliating.

ಪ್ರತಿಯಾತನ prati-yātana. requital, retaliation (ಪ್ರತಿಕೃತಿ, ಮುಯಿ Mr. 458).

ಪ್ರತಿಯಾತನೆ prati-yātane. *a counterfeit, a picture, an image.*

ಪ್ರತಿರವ prati-rava. echo. — ಪ್ರತಿರವಂಗುಡು. -ಂ-ಕುಡು. to echo (Śsv. 4, 5).

ಪ್ರತಿರೂಪ prati-rūpa. = ಪ್ರತಿರೂಪು. like a model, similar, corresponding. 2, *the counterpart of any real form, an image, a representation, a likeness, a picture;* a reflected form. see ಅ-.

ಪ್ರತಿರೂಪು prati-rūpu. Tbh. of ಪ್ರತಿರೂಪ. (ಬಿಮ್ಬ Nn. 69). ಪ್ರತಿರೂಪಿನ ಬೊಮ್ಬೆ (ಅರ್ಚೆ 73).

ಪ್ರತಿರೋಧ prati-rōdha. *opposition, impediment, hinderance;* an opponent; siege, blockade; theft.

ಪ್ರತಿರೋಧಕ prati-rōdhaka. *a thief, a robber.*

ಪ್ರತಿರೋಧಿ pratirōdhi. *a thief, a robber.*

ಪ್ರತಿಲೋಮ prati-lōma. against the hair or grain: *contrary to the natural course or order, reverse, inverted;* disagreeable; hostile; low, vile; left, not right.

ಪ್ರತಿಲೋಮಜ pratilōma-ja. born in the inverse order of the castes, as of a Kṣatriya father and Brāhmaṇī mother, or of a Vaiśya father and Kṣatriya or Brāhmaṇī mother, in which cases the wife is of a higher caste than the husband. (R.).

ಪ್ರತಿವಚನ prati-vacana. = ಪ್ರತಿವಾಕ್ಯ (ಉತ್ತರ G.; My.).

ಪ್ರತಿವತ್ಸರಂ prati-vatsaraṁ. *every year.*

ಪ್ರತಿವರ್ಷ prati-varṣa. every year (B. 3, 58; 4, 163; My.).

ಪ್ರತಿವಸ್ತು prati-vastu. a counterpart, an equivalent; anything given in return; anything contrasted with another, a parallel: one of the upames (Kāvy. III, 3, B, 61. 80 seq.).

*__ಪ್ರತಿವಸ್ತೂಪಮೆ prati-vastu-upame.__ one of the similies (*cf.* ಪ್ರತಿವಸ್ತು). Kr. 3, 85.

ಪ್ರತಿವಾಕ್ಯ prati-vākya. *an answer, a reply.*

ಪ್ರತಿವಾದ prati-vāda. an answer; a counter assertion, a contradiction; a rejection. (Bp. 54, 34; see ವಾದ-).

ಪ್ರತಿವಾದಿ prati-vādi. an opponent; a defendant, a respondent (in law, My.; see ವಾದಿ-).

ಪ್ರತಿವಿದ್ಯೆ prati-vidye. a marvellous skill or capability, supposed to give the power of instantly going wherever one likes (Abh. P. 10, 193; 10, 193 va.).

ಪ್ರತಿವಿಮ್ಬ prati-vimba. = ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ. a reflection.

ಪ್ರತಿವಿಷೆ prati-viṣe. *a birch tree.*

ಪ್ರತಿವೀರ prati-vīra. a well-matched opponent, an antagonist. (Bp. 20, 38).

ಪ್ರತಿಶಬ್ದ prati-śabda. echo. (ಪ್ರತಿಧ್ವಾನ G.; My.).

ಪ್ರತಿಶಾಸನ prati-śāsana. giving orders; *sending a servant on a message.*

ಪ್ರತಿಶ್ಯಾಯ prati-śyāya. *a cold, a catarrh.*

ಪ್ರತಿಶ್ರಯ prati-śraya. refuge, help; a place of refuge, an asylum, *an alms-house, a place where food, etc. is given away* (ಛತ್ರದ ಗೃಹ Mr. 196). 2, a house. 3, *an assembly.*

ಪ್ರತಿಶ್ರವ prati-śrava. *a promise, an agreement, assent.*

ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ prati-śrut. *echo.* 2, a promise.

ಪ್ರತಿಷಿದ್ಧ prati-siddha. warded off; hindered; forbidden, prohibited, interdicted; refused, denied; contradicted. see ವಿ-, ಮಾನ್ಯ; Cpr. 9, 124.

ಪ್ರತಿಷೇಧ prati-sēdha. keeping or warding off; forbidding, prohibition (Śmd. 276); denial, refusal; negation, contradiction; a negative word or particle (57); the negative mood (86). see Kāvy. I, 5, 38-40; III, 3, B, 130.

ಪ್ರತಿಷೇಧಕ್ರಿಯೆ pratiṣēdha-kriye. the negative mood (ಅಭಾವ ಕ್ರಿಯೆ Śmd. 253 Cm.; 254. 260. 282. 291; ವಿಲೋಮಕ್ರಿಯೆ 282 Cm.).

ಪ್ರತಿಷೇಧವಿಧಿ pratiṣēdha-vidhi. a prohibition changed into a command (Śmd. 278).

ಪ್ರತಿಷ್ಟಮ್ಭ prati-stambha. *obstruction, obstacle, impediment.*

ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಳು pratiṣṭhā-ālu. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಳು. an illustrious, celebrated person (My.).

ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ prati-sthita. set up, erected; established, fixed; comprised; placed, situated; staying; endowed or portioned; established in life, etc.; installed, consecrated, as a person in office, a new idol; completed, effected; famous, celebrated, illustrious, honourable; honorary; fine, splendid, prized, valued. see Cpr. 6, 6; Bp. 21, 5; 53, 26; 57, 53.

ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸು pratiṣṭhisu. = ಪ್ರತಿಟ್ಟಿಸು. to establish; to set or place; to set up with the prescribed rites, as an idol; to install, as a person into a dignity, to consecrate; to demonstrate or prove; etc. (Cpr. 4, 76; 6, 24; Bp. 22, 26; 50, 50; 51, 64. 73; 53, 10; My.). ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸುವುದು (ಹಃ Nn. 163, o. r. ಪ್ರತಿಟ್ಟಿಸುಹದು, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸುಹ).

ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸುಹ pratiṣṭhisuha. establishing, etc. see Nn. s. ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸು.

ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ prati-sthe. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ. = ಪದಿಟ್, ಹದಿಟ್. staying, standing; a high or honourable position; *honour, celebrity, fame, notoriety*, name; pride (My.); installation, as of a king, etc., consecration, the setting up of an idol (see ಪ್ರಾಣ–); the performance or institution of any rites; accomplishment, completion; N. of a type of metres (Ch.; Mr. 362). ಕುಚೇಷ್ಟೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಬಾರದು (Prv.).

ಪ್ರತಿಷ್ಠೆವನ್ತ pratiṣṭhe-vanta. a celebrated, illustrious man (My.; B. 5, 194. 220).

ಪ್ರತಿಸರ prati-sara. going towards; going back. 2, *a cord used as an amulet worn round the neck or wrist at nuptials*, etc. (ನೂಲ ಕಂಕಣ Hlā.). 3, bracelet (ಬಳೆ Mr. 340). 4, a wreath, a garland. 5, a follower, a servant. 6, *the rear of an army.*

ಪ್ರತಿಸಾರ prati-sāra. causing to go back, returning. see ವಿ–.

ಪ್ರತಿಸೀರೆ prati-sīre. *a curtain* (ತೆರೆ Hlā.).

ಪ್ರತಿಸೂರ್ಯ prati-sūrya. opposite to the sun, in the sun. 2, a mock sun, parhelion.

ಪ್ರತಿಸೂರ್ಯಶಯಾನಕ pratisūrya-śayānaka. lying or basking in the sun : *a chameleon, a gecko.*

ಪ್ರತಿಹತ prati-hata. struck in return or back, beaten back; hurt, killed; repulsed, repelled; impeded, opposed, obstructed; averted; overthrown, fallen; disappointed; adverse; etc. (ತಡಪ್ಪುರೆ, ಮಾರ್ಕೊಳ್, ಮಿಗು, etc. Śs.; see ತಗೆ 1, ತಳ್ವುಯ್).

ಪ್ರತಿಹಸ್ತ prati-hasta. = ಪಜಾಹತ್ತ. a deputy, a substitute, a proxy.

ಪ್ರತಿಹಾರ prati-hāra. = ಪಡಿಯುಱ, ಪಡಿಯಳ 1, ಪಡಿಹಾಱ, ಪ್ರತೀಹಾರ. *a door, a gate.* 2, a door-keeper, a porter. 3, a juggler. 4, juggling, trick, disguise.

ಪ್ರತಿಹಾರಿ prati-hāri. = ಪಡಿಹಱು, ಪಡಿಹಾಱು, ಪ್ರತೀಹಾರಿ. a female door-keeper, a portress (Sk.). 2, (= a Sk. ಪ್ರತಿಹಾರಿನ್) a porter. 3, (= ಪ್ರತಿಹಾರ No. 3) a king's buffoon (see Mr. s. ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ).

ಪ್ರತಿಹಾಸ prati-hāsa. (= ಪಡ್ಡಳಿ), ಪ್ರತೀಹಾಸ. laughing with or at. 2, *fragrant oleander, Nerium odorum* Ait.

ಪ್ರತಿಹಿಂಸೆ prati-himse. retaliation, revenge. (R.).

ಪ್ರತೀಕ pratīka. turned towards; *adverse, contrary; inverted, reversed, contrary to the natural order or condition.* 2, *a part, a portion; a limb.*

ಪ್ರತೀಕಾರ pratī-kāra. = ಪ್ರತಿಕಾರ. *retaliation; revenge.*

ಪ್ರತೀಕಾಶ pratī-kāśa. = ಪ್ರತಿಕಾಶ. reflection; look, appearance; at the end of compounds : *looking like, similar, resembling, like.*

ಪ್ರತೀಕ್ಷಣ pratī-īkṣaṇa. (Sk.). = ಪ್ರತೀಕ್ಷೆ.

ಪ್ರತೀಕ್ಷಿಸು pratī-īkṣisu. to look towards or forward to, to look out for, to expect; to wait for, to await.

ಪ್ರತೀಕ್ಷೆ pratī-īkṣe. looking to or at; looking forward to, waiting for, expectation, hope (Sk.).

ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ pratī-īkṣya. to be looked forward to or expected; to be looked at, worthy of consideration : *respectable, venerable* (ಇದಿರ ಪೂಜಿಸುವಂ Mr. 243).

ಪ್ರತೀಚಿ pratīcī. *the western quarter, the west.*

ಪ್ರತೀಚೀನ pratīcīna. *western* (ಪಡುವಲಾದುದು Mr. 58).

ಪ್ರತೀಚ್ಯ pratīcya. being in the west, western. (My.).

ಪ್ರತೀತ prati-ita. gone towards; acknowledged, proved, true; experienced; *known, well-known, famous, renowned;* convinced, having a firm conviction; *satisfied, glad, pleased, delighted.*

ಪ್ರತೀತಿ prati-iti. going towards, clear apprehension or insight into anything, definite perception, distinct conception; complete understanding, knowledge, experience; conviction; belief, faith; fame, notoriety; delight. ಕಾಬ್ಬರಮಾಗೆ ಕಾವ್ಯರಸನರ್ ಅರ್ಥಮುಮನ್ ಅಕ್ಕರಮುಂ ಪ್ರತೀತಿಯುಂ ಮಾಜ್ಪನೆಗಂ (Śmd. 80). see Kāvy. I, 1, A, 13-15; III, 3, B, 38; IV, 1, 10; Ch. v. 18; Cpr. 1, 47; ದುಃ–, ಸಾಮ್ಯ–.

ಪ್ರತೀಪ pratīpa. (fr. ಪ್ರತಿ-ಅಪ್). against the stream : *adverse, contrary, reverse;* inverted, out of order; perverse; retrograde; turned away, averted. 2, inverse comparison as a figure of speech, *e. g.* "the lotus resembles thine eyes" instead of "thine eyes resemble the lotus" (Kāvy. III, 3, B, 61. 112 seq.).

ಪ್ರತೀಪದರ್ಶಿನಿ pratīpa-darśini. she who turns away the face : *a woman.*

ಪ್ರತೀರ pra-tīra. *a shore, a bank.*

ಪ್ರತೀವಾಪ pratī-vāpa. *throwing* (one substance) *into* (another, as buttermilk into fresh milk, to alter its form or state); *calcining or fluxing metals.* see ಹೆಪ್ಪಿಡುವಿಕೆ.

ಪ್ರತೀಷ್ಟ (prati-iṣṭa ?). = ಪ್ರತಿನೋದ್ಧೃತ, q. v. that which is ruined.

ಪ್ರತೀಹಾರ pratī-hāra. = ಪ್ರತಿಹಾರ. striking back, repelling; avoiding, abandoning (ವಿಸರ್ಜನ, ತ್ಯಜಿಸುವುದು Nn. 100). 2, a door, a gate (ದ್ವಾರ, ಬಾಗಿಲು 100). 3, a door-keeper, a porter (ದ್ವಾರಪಾಲ, ಬಾಗಿಲ ಕಾವನವನು 100; ಕಟ್ಟಿಗೆಗಾಱ Ct. II, 108; ಪಡಿಯಱ Kk. 37). 4, a place in front of or near a town (ಪುರೋಭಾಗ, ಪಟ್ಟಣದ ಸಮೀಪ 100).

ಪ್ರತೀಹಾರಕ pratī-hāraka. a juggler. 2, a door-keeper (Abh. P. 2, 2; Rśv. 5, 23).

ಪ್ರತೀಹಾರಿ pratī-hāri. = ಪ್ರತಿಹಾರಿ. *a portress.*

ಪ್ರತೀಹಾಸ prati-hāsa. = ಪ್ರತಿಹಾಸ. laughing with or at.

ಪ್ರತುಮೆ pratume. Tbh. of ಪ್ರತಿಮೆ. (ಜರ್ಜೆ Nn. 73, Mr. 522; My.; see s. ಪ್ರತಿಮೆ). ಮರದಿನ್ದ ಮಾಡಿದನ್ತಾ ಪ್ರತುಮೆಗಳು (ದ್ರವ್ಯ Nn. 164). ಲೋಹದ ಪ್ರತುಮೆ (ಸೂರ್ಮ Mr. 28); ಹೇಮದ ಪ್ರತುಮೆ (ಹರಿಣಿ 28). see ಅರುಹ–, ಗೋವಿನ್ದ–, ಜಿನ–, ವನಮಾಲಿ–.

ಪ್ರತೂರ್ಣ pra-tūrṇa. *quick, fleet.*

ಪ್ರತೋದ pratōda. *a goad for driving cattle.*

ಪ್ರತೋಲಿ pra-tōli. *a high-road.*

ಪ್ರತ್ನ pratna. *former; old, ancient.*

ಪ್ರತ್ಯಕ್ pratyak. = ಪ್ರತ್ಯಕ್ಕು, ಪ್ರತ್ಯಚ್, ಪ್ರತ್ಯಂಚ್. backwards; *behind in time or place; in former times;* westwards; the western quarter (ಪ್ರತೀಚಿ, ಪಡುವಲ್ Mr. 58).

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಕು pratyakku. Tbh. of ಪ್ರತ್ಯಚ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಪರ್ಣಿ pratyak-parṇi. *the plant Achyranthes aspera.*

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಶ್ರೇಣಿ pratyak-śrēṇi. *the plant Anthericum tuberosum* Roxb. 2, *the plant Croton polyandrium* Roxb., or *Croton tiglium* Lin.

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ prati-akṣa. being present before the eyes, *perceptible to the eye, visible, in sight; clear, distinct, evident, undoubted, actual, real* (ನಿರುತ, ಸಸಿನ, ತಪ್ಪದೆಮ್ಬುದು Nn. 162); cognizable by any of the organs of sense. 2, perceptibility, ocular evidence, clearness, distinctness. 3, a point of the compass (ದೆಸೆ, ದಿಕ್ಕು 162). 4, a bed (ತಲ್ಪ, ಹಾಸಿಕೆ). 5, all, all things (ಸರ್ವ, ಎಲ್ಲವು 162). 6, in very truth, verily: self; distinctly, etc. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಣ್ಣರೂ ಪರಾಮ್ಬರಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು (Prv.; *cf.* the Prv. s. ಪ್ರಮಾಣಿಸು). — ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗು. -ಆಗು. to become visible, to appear, etc. ನಿರಾಕಾರವಾದ್ದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದರೆ ಆಕಾರವಾದ್ದು ಕಾಣದೆ ಹೋದೀತು (Prv.). ಸೋಮೇಶ್ವರನೊಸೆದು ನಿನಗಿಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದಹನು (Bp. 53, 18).

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಮಾಣ pratyakṣa-pramāṇa. ocular or visible proof, the evidence of the senses. (My.). 2, axiom (Mhr.).

ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮ pratyak-ātma. the individual soul. (My.).

ಪ್ರತ್ಯಗಾಶಾಪತಿ pratyak-āśāpati. the regent of the western quarter: *Varuṇa.*

ಪ್ರತ್ಯಗ್ದಿಶಾರಮಣ pratyak-diśā-ramaṇa. Varuṇa (Mr. 49).

ಪ್ರತ್ಯಗ್ಭವ pratyak-bhava. = ಪ್ರತೀಚೀನ. western. (Si. 29; My. Amara).

ಪ್ರತ್ಯಗ್ಭೂಧರ pratyak-bhūdhara. the western mountain (Cpr. 8, 3).

ಪ್ರತ್ಯಗ್ರ prati-agra. *fresh, recent, new, young* (ನವ್ಯಸ್ಕ, ಸಜ್ಜುಕ Mr. 447).

ಪ್ರತ್ಯಂಗ prati-aṅga. a minor or secondary member of the body, as the forehead, nose, chin, etc. (My.). 2, a division, a section.

ಪ್ರತ್ಯಚ್ pratyac. = ಪ್ರತ್ಯಂಚ್. (Śmd. 106 Cm.).

ಪ್ರತ್ಯಂಚ್ prati-añc. proceeding to, turned towards; being behind, coming from behind: subsequent, following; turning the back upon; *west, western;* turned inwards, inner, interior.

ಪ್ರತ್ಯನೀಕ prati-anīka. *hostile; an enemy;* a hostile army; hostility; a hostile position.

ಪ್ರತ್ಯನ್ತ prati-anta. bordering on, contiguous to, near; a border; a bordering country; *a country occupied by barbarians or savages.*

ಪ್ರತ್ಯನ್ತಪರ್ವತ pratyanta-parvata. *an adjacent hill, a small hill near a mountain.*

ಪ್ರತ್ಯನ್ತರ prati-antara. another copy (My.).

ಪ್ರತ್ಯನ್ತರಾಜ pratyanta-rāja. a neighbouring king (Cpr. 5, 2 va.).

ಪ್ರತ್ಯಭಿಯೋಗ prati-abhiyōga. a counter plaint or charge, an accusation brought against the accuser or plaintiff. (R.).

ಪ್ರತ್ಯಮ್ಬರ prati-ambara. a surrounding screen (ಅಪಟಿ, ಕಾಣ್ಡಪಟ, ಯವನಿಕೆ, ಸುತ್ತುದೆರೆ Mr. 203).

ಪ್ರತ್ಯಯ prati-aya. going towards. 2, *belief, firm conviction, trust, reliance, confidence* (ವಿಶ್ವಾಸ, ನಮ್ಬುಗೆ Nn. 137; ವಿಶ್ವಾಸ Mr. 493). 3, *certainty, ascertainment, positiveness* (ನಿರುತ; ನೇರಿತು, ನೇರಿತಾಗಿಪ್ಪುದು 137; ನಿಶ್ಚಯ 493). 4, clear insight into any thing (ಆರಯ್ಕೆ 493); *knowledge, experience; apprehension, understanding, intellect* (ಅಱಿವು 137; 493). 5, acceptation, idea, notion, conception. 6, *ground, motive* (ಕಾರಣ, ಕಾರಣಗಳು 137). 7, a co-operating cause (? ಲಕ್ಷಣ, ಲಕ್ಷಣಭೇದ 137). 8, celebrity, fame. 9, *an oath, an ordeal* (ಸೂರುಳ್ 493). 10, *a dependent, a subject.* 11, a hole. (see ಜಲ–). 12, *a suffix, or affix,* a case-termination, a personal termination, etc. (Śmd. 6 Cm.; 46. 47. 60. 64. 91. 232. 233. 235. 236-238. 240-242. 247. 251-253; Kāvy. I, 1*a*, 28. 29; I, 4, 1. 2. 13. 14. 31. 32).

ಪ್ರತ್ಯಯಾನ್ತ pratyaya-anta. a term with a suffix at its end (Śmd. 377).

ಪ್ರತ್ಯಯಿತ prati-ayita. *confided in, trusted, confidential.*

ಪ್ರತ್ಯಯೋಪಮೆ pratyaya-upame. a kind of upame (Kāvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಪ್ರತ್ಯರ್ಥಿ prati-arthi. *an opponent, an adversary.*

ಪ್ರತ್ಯವಸಾನ prati-avasāna. *consuming, eating.*

ಪ್ರತ್ಯವಸಿತ prati-avasita. *consumed, eaten.*

ಪ್ರತ್ಯವಾಯ prati-ava-aya. *decrease, diminution, privation, detriment, harm;* separation (ವಿಯೋಗ, ಅಗಲಿಕೆ Nn. 149; ಅಗಲಿಕೆ Mr. 483; ಅಗಲ್ಕೆ Hlā.): that which is adverse, disagreeable or bad (ಹೊಲ್ಲಮೆ Hlā.); defeat (ಅಪಜಯ 149; 483).

ಪ್ರತ್ಯಹ prati-aha. -ಂ. day by day, daily. (My.).

ಪ್ರತ್ಯಾಕಾರ prati-ākāra. a sheath, a scabbard (ಕೋಶ, ಒಱೆ Mr. 298).

ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತ prati-ākhyāta. *denied, disallowed, refused, rejected, set aside.* 2, celebrated, notorious.

ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನ prati-ākhyāna. *denial, disallowance, refusal, rejection, disregard, reproach.*

ಪ್ರತ್ಯಾಗತ prati-āgata. come back or again, returned; arrived at. see ಗತ–.

ಪ್ರತ್ಯಾದಿಷ್ಟ prati-ādiṣṭa. *rejected, repulsed, removed, set aside.*

ಪ್ರತ್ಯಾದೇಶ prati-ādēśa. *rejection, repudiation, refusal, denial.*

ಪ್ರತ್ಯಾಬ್ದಿಕ prati-ābdika. yearly.

ಪ್ರತ್ಯಾಭಿಹಾರ prati-ābhihāra. (ಸ್ವರ Mr. 500).

ಪ್ರತ್ಯಾಮ್ನಾಯ prati-āmnāya. contrary or altered determination (Sk.). 2, instead of, in lieu of (My.).

ಪ್ರತ್ಯಾರಮ್ಭ prati-ārambha. *beginning again, entering on* (an action) *repeatedly, recommencement.*

ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ prati-ālīḍha. *an attitude in shooting, the left foot advanced and right drawn back.*

ಪ್ರತ್ಯಾಸಕ್ತಿ prati-āsakti. great attachment or devotedness (My.).

ಪ್ರತ್ಯಾಸತ್ತಿ prati-āsatti. immediate proximity; close contact; analogy. (R.).

ಪ್ರತ್ಯಾಸನ್ನ prati-āsanna. near at hand, contiguous, near, proximate; imminent.

ಪ್ರತ್ಯಾಸನ್ನಮತಿ pratyāsanna-mati. a contiguous, analogous idea (My.).

ಪ್ರತ್ಯಾಸಾರ prati-āsāra. *the rear of an army.*

ಪ್ರತ್ಯಾಹತ prati-āhata. driven back; beaten in return or in response (in music, J. 21, 57).

ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ prati-ā-hāra. drawing back; retreat; with-holding. 2, *withdrawing the senses from external objects, restraint of the organs of sense.*

ಪ್ರತ್ಯುಕ್ತಿ prati-ukti. a reply, an answer, a rejoinder.

ಪ್ರತ್ಯುತ್ಕ್ರಮ prati-utkrama. setting out; *undertaking, beginning.*

ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ prati-uttara. = ಪಡಿಯುತ್ತರ. a rejoinder, an answer, a reply. (My.). ಆ ಮಾತಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಲ್ಲ, ಮುಣ್ಡೆ! ಅನ್ದರೆ ಮುಣ್ಡೇ ಗಣ್ಡ! ಎಮ್ಬುವದು. — ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಜಿಯದ ಮೂಕ ಮತ್ತೇನಾದರೂ ಹೇಜಿಲ್ಯಾನೇ? (Prvs.). — ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. to give an answer (J. 6, 50).

ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನ prati-utthāna. rising from a seat as a mark of respect, rising to welcome a visitor.

ಪ್ರತ್ಯುತ್ಪನ್ನ prati-utpanna. existing at the present moment, present; prompt, ready.

ಪ್ರತ್ಯುತ್ಪನ್ನಮತಿ pratyutpanna-mati. *having presence of mind or a prompt understanding.*

ಪ್ರತ್ಯುದ್ಗಮನ prati-udgamana. going out to meet; rising from a seat as a mark of respect. (My.).

ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ prati-upakāra. a favour in requital, return of a kindness. (My.; B. 4, 91).

ಪ್ರತ್ಯುಪಕೃತಿ prati-upakṛiti. = ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ. — ಪ್ರತ್ಯುಪಕೃತಿವಡೆ. -ಪಡೆ. to receive a favour in requital (Cpr. 10, 42).

ಪ್ರತ್ಯುಪಮಾನ prati-upamāna. the counterpart of a likeness, a copy, a model, a pattern; a counter comparison (ವಾ, ಪ್ರತ್ಯುಪಮೆ Nn. 139).

ಪ್ರತ್ಯುಪಮೆ prati-upame. = ಪ್ರತ್ಯುಪಮಾನ, q. v. (ವಾ Mr. 533).

ಪ್ರತ್ಯುಷಸ್ prati-uṣas. every morning (My.).

ಪ್ರತ್ಯೂಷ prati-ūṣa. *day-break, dawn, morning.*

ಪ್ರತ್ಯೂಷಸ್ prati-ūṣas. *day-break, dawn, morning.*

ಪ್ರತ್ಯೂಹ prati-ūha. *an impediment, an obstacle.*

ಪ್ರತ್ಯೇಕ prati-ēka. each one, each single one, every one. (J. 12, 50). 2, separate, different; separately (My.). ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ, one by one, one at a time, singly, severally (Śmd. 251. 254. 255; ಬೇಱಿ ಬೇಱಿ 255 Cm.; J. 2, 27).

ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸು pratyēkisu. to separate (My.).

ಪ್ರಥನ prathana. extending; celebrating; praise, fame (Abh. P. 1, 23).

ಪ್ರಥಮ prathama. *foremost, first;* — *first, chief, principal, most excellent.* 2, the first person, *i. e.* the *third* person in European grammars (Śmd. 267; Kāvy. I, 5, 6-12). 3, the first consonant of a varga. [4, a special kind of sweet dish].

ಪ್ರಥಮಋತು prathama-ṛitu. (ಪ್ರಥಮರ್ತು). the first menstrual flux. see ಸಱುಮಿಣ್ಡ.

ಪ್ರಥಮಕಲ್ಪ prathama-kalpa. a primary or principal rule. see ಪ್ರಾಥಮಕಲ್ಪಿಕ.

ಪ್ರಥಮತ್ವ prathamatva. the state of being the first consonant of a varga, and its form (ಮೊದಲಕ್ಕರದ ಭಾವಂ Śmd. 283 Cm.).

ಪ್ರಥಮಪುರುಷ prathama-puruṣa. = ಪ್ರಥಮ No. 2. (Śmd. 54. 255. 262. 263. 266).

ಪ್ರಥಮಸಂಗಮ prathama-saṅgama. the first sexual intercourse (when the first menstrual flux has taken place, Cpr. 6, 83).

ಪ್ರಥಮಾನ್ತ prathamā-anta. having the termination of the first or nominative case (Śmd. 171 Cm.).

ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿ prathamā-vibhakti. the first or nominative case (Śmd. 154. 171).

ಪ್ರಥಮೆ prathame. ಪ್ರಥಮಾ. = ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿ. (Śmd. 107. 111. 115. 128. 137. 150. 166. 172. 177).

ಪ್ರಥಮೈಕವಚನ prathamā-ēkavacana. the nominative singular (Śmd. 128. 129; Kāvy. I, 2, 12. 13).

ಪ್ರಥಮೈಕಾದಶಿ prathamā-ēkādaśī. the ēkādaśī of the śukla-pakṣa in the month of āṣāḍha (My.).

ಪ್ರಥಿತ prathita. extended, spread; made known, published, openly announced; manifested; *famed, famous, celebrated, renowned;* intent upon.

ಪ್ರಥಿಮನ್ prathiman. (ಪ್ರಥಿಮ). (= ಪರುಟವ). extension, width, breadth, greatness, magnitude.

ಪ್ರಥೆ prathe. extension, spreading out; *fame, celebrity, notoriety.*

ಪ್ರದ pra-da. *giving away, giving, yielding, granting, conferring.*

ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ pra-dakṣiṇa. moving to the right, standing on the right. 2, circumambulation of an object (as of an idol, a Brāhmaṇa, etc., by way of reverence) keeping the right side towards it. (My.). — ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂಗೆಯ್. -ಂ-. to perform the pradakṣiṇa (Cpr. 3, 2 va.).

ಪ್ರದಕ್ಷಿಣನಮಸ್ಕಾರ pradakṣiṇa-namaskāra. a pradakṣiṇa and a namaskāra (My.).

ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ pra-dakṣiṇe. = ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ No. 2. (My.). ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಸ್ವದಕ್ಷಿಣೆ ತಪ್ಪಿತು (Prv.). — ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡು. to circumambulate an object, etc. ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿದರೂ ದಕ್ಷಿಣಾ ಯಾತ್ರೆ ತಪ್ಪದು (Prv.). 2, to go or travel round about (the earth) in a straight course (B. 4, 68; My.).

ಪ್ರದರ pra-dara. splitting, rending, tearing; a fracture, a breach, a crack, a crevice, a cleft in the earth; *scattering, the dispersion of an army.* 2, *a particular disease of women, maenorrhagia.* 3, *an arrow.*

ಪ್ರದರ್ಶಕ pra-darśaka. showing, exhibiting; he that shows, an exhibitor. 2, foreshowing, foretelling; presaging; a prophet (Sk.).

ಪ್ರದರ್ಶನ pra-darśana. showing, pointing out, displaying, exhibiting. 2, foreshowing, prophesying. 3, explaining, teaching. 4, an example. [5, an exhibition].

ಪ್ರದರ್ಶಿತ pra-darśita. shown, displayed, exhibited. (My.). 2, foreshown, prophesied.

ಪ್ರದಾನ pra-dāna. giving away, giving, offering, presenting, bestowing; an oblation; a gift, a present. see ಈ, ಕಂಡು; ಪಿಣ್ಡ-, ಸ್ವೇಚ್ಛಾ-; ಹವಿ-.

ಪ್ರದಾಯ pra-dāya. giving away; handing down; a present. see ಸವರ್-.

ಪ್ರದಾಯಕ pra-dāyaka. giving, granting, bestowing. (Bp. 46, 4; J. 1, 3).

ಪ್ರದಿಗ್ಧ pra-digdha. smeared over, besmeared; a kind of sauce or gravy. (R.).

ಪ್ರದಿಶ್ pra-diś. -ದಿಕ್. pointing to; a quarter, a region of the sky; *an intermediate point of the compass or half quarter,* as north-east, etc.

ಪ್ರದಿಶೆ pra-diśe. = ಪ್ರದಿಶ್. a region, etc. (ಅನ್ತರಾಲ, ವಿದಿಶೆ Mr. 59).

ಪ್ರದೀಪ pra-dīpa. *a light, a lamp.*

ಪ್ರದೀಪಕಲಿಕೆ pradīpa-kalike. the bud-like flame of a lamp (Cpr. 1, 37).

ಪ್ರದೀಪನ pra-dīpana. inflaming, illuminating, igniting, exciting. 2, *a sort of mineral poison.*

ಪ್ರದೀಪ್ತಿ pra-dīpti. great light, lustre, splendor, brilliancy.

ಪ್ರದೀಯಮಾನ pra-dīyamāna. being given (adj., Cpr. 8, 83 va.).

ಪ್ರದೇಶ pra-dēśa. pointing to or out, showing. 2, *a place, a spot, a region;* a country, a district. 3, a short span measured from the tip of the thumb to that of the fore-finger (ಜೋಟು Mr. 324; *cf.* ಪ್ರಾದೇಶ).

ಪ್ರದೇಶನ pra-dēśana. *a gift, a present.*

ಪ್ರದೇಶನಿ pra-dēśani. *the index finger, the forefinger.*

ಪ್ರದೇಶಿನಿ pra-dēśini. *the index finger.*

ಪ್ರದೋಷ pra-dōṣa. corrupt, bad; offence, sin, etc. 2, *the first part of the night, evening twilight, nightfall.* 3, a vrata in worship of Śiva. [4, thirteenth day of the lunar fortnight].

ಪ್ರದ್ಯುತಿ pra-dyuti. lustre, shine (Rśv. 6, 20).

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ pra-dyumna. the pre-eminently mighty one: *Kāma.* 2, N. of a son of Kṛiṣṇa (J. 7, 2. 34. 36, etc.; 8, 10. 29).

ಪ್ರದ್ಯೋತ pra-dyōta. splendor; *a ray of light.*

ಪ್ರದ್ಯೋತನ pra-dyōtana. blazing, shining; *the sun.*

ಪ್ರದ್ಯೋತಿ pra-dyōti. illuminating; lustre, shine (Cpr. 1, 125).

ಪ್ರದ್ಯೋತಿತ pra-dyōtita. illuminated; shining (ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ G.).

ಪ್ರದ್ರಾವ pra-drāva. running away; *flight, retreat.*

ಪ್ರಧನ pra-dhana. spoil taken in battle; *a contest, a fight, a battle, war;* tearing; destroying.

ಪ್ರಧರ್ಷಣ pra-dharṣaṇa. attacking, assailing; molesting. see ದುಷ್ಪ್ರಧರ್ಷಣಿ.

ಪ್ರಧಾನ pra-dhāna. that which is placed or set before. 2, *chief, main, principal;* pre-eminent, most excellent, best; prevalent. 3, a chief or principal thing, chief object. 4, *primary or original matter, the first evolver or source of the material world, nature or matter* (as opposed to soul or puruṣa). 5, *the supreme or universal soul.* 6, *intellect, understanding.* 7, *the first companion or attendant of a king, his minister or counsellor* (ಮನ್ತ್ರಿ Nn. 160); any one of the other seventeen chief officers of state (ತೀರ್ಥ, q. v.). 8, a man of noble birth (ಸತ್ಕುಲಜ, ಒಳ್ಳಿಹ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು 160). 9, a man of good conduct (ಸಚ್ಚರಿತ, ಒಳ್ಳಿಹ ಚಾರಿತ್ರ 160). 10, the penis (My.). 11, the principal or primary member of a compound (in grammar). see ಅಷ್ಟಾದಶ–.

ಪ್ರಧಾನಕ್ರಿಯೆ pradhāna-kriye. the principal verb in a sentence (My.).

ಪ್ರಧಾನಪುರುಷ pradhāna-puruṣa. a most distinguished man, the best of men (ಪುನ್ನಾಗ, ನರಶ್ರೇಷ್ಠ Nn. 61); Śiva.

ಪ್ರಧಾನಭೂತೆ pradhāna-bhūte. a pre-eminent, etc. woman (Cpr. 2, 10 va.).

ಪ್ರಧಾನವಾಕ್ಯ pradhāna-vākya. principal sentence.

ಪ್ರಧಾನಿ pra-dhāni. = ಪ್ರಧಾನ No. 7. ಜೈನಪಣ್ಡಿತನಿಗೆ ಪ್ರಧಾನೀ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟು (B. 4, 80). ಕುಚೋದ್ಯದ ಅರಸಗೆ ಕುಲಗೇಡಿ ಪ್ರಧಾನಿ. — ಪ್ರಧಾನಿಯಾದವನಿಗೆ ನಿಧಾನವಿರಬೇಕು (Prvs.).

ಪ್ರಧಾನಿಕೆ pradhānike. the office of minister or counsellor (Bp. 11, 7).

ಪ್ರಧಾರಣ pra-dhāraṇa. resolving, determining; keeping, protecting. see ಸಮ್–.

ಪ್ರಧಾವನ pra-dhāvana. rubbing or washing off. see ಈಷತ್–.

ಪ್ರಧಿ pra-dhi. *the circumference or periphery of a wheel* (ನೇಮಿ, ಮೇಲುವತ್ತಿಗೆ Mr. 285). 2, *a well* (*cf.* ಪ್ರಹಿ).

ಪ್ರಧ್ವಂಸ pra-dhvaṁsa. utter destruction, annihilation; — scattering, sprinkling; — annoyance, molestation (ಬಾಧೆ Nn. 25, o. r. ಬನ್ಧನ); — an enemy (ರಿಪು, ವೈರಿ 25, o. r. ವೈರ); — fire in a forest (ದವ, ದಾವಾಗ್ನಿ 25); — the female breast (ಕುಚ, ವಕ್ಷೋರುಹ 25); — the sky (ವಿಹಾಯಸ, ಆಕಾಶ 25).

ಪ್ರಧ್ವಂಸನ pra-dhvaṁsana. destroying, annihilating. (Cpr. 1, 5).

ಪ್ರಧ್ವಾನ pra-dhvāna. great noise (Cpr. 8, 17).

ಪ್ರನಾಶ pra-nāśa. disappearance; destruction. see ಅ–.

ಪ್ರಪಂಚ pra-pañca. = ಪರಪಂಚ, ಪ್ರಪಂಚು. spreading out, development, diffusion, display, expansion; expanse, extent (ಬಿತ್ತರ, ವಿಸ್ತರ, ವ್ಯಾಸ, etc., ಪಿರಿದು ಮಾಳ್ಪುದು Mr. 447); *prolixity, diffuseness, copiousness,* as in style or composition; heap, abundance, quantity. 2, the expansion of the universe, the world as the scene of manifold action, the visible world or universe. 3, the business of life (Mhr.; My.). 4, manifoldness, diversity. 5, error, illusion, deceit, trick. ಪ್ರಪಂಚ ಬಿಟ್ಟರೂ ವಂಚನೆ ಬಿಡ. — ಪ್ರಪಂಚ ಬಿಟ್ಟರೆ ಪಾರಮಾರ್ಥ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? — ಪ್ರಪಂಚ ಬಿಡುತ್ತೇನೆನ್ದು, ಪಂಚಮಹಾಪಾಪ ಹೊದ್ದಿ ಕೊಣ್ಡ (Prvs.). — ಪ್ರಪಂಚ ಮಾಡು. to perform or carry on the business of life (B. 4, 153; 5, 159).

***ಪ್ರಪಂಚಿ prapañci.** one who has worldly desires; a cheat. ಎರಡುಳ್ಳ ಪ್ರಪಂಚಿಗಳ ಮೆಚ್ಚ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ Bv. 614.

ಪ್ರಪಂಚಿತ prapañcita. spread, amplified, expanded, diffused, etc.; beguiled. (Kāvy. III, 3, B, 1. 62).

ಪ್ರಪಂಚಿಸು prapañcisu. to develop, to spread, to become prolix, etc. (Cpr. 3, 29).

ಪ್ರಪಂಚು prapañcu. Tbh. of ಪ್ರಪಂಚ. display; abundance (J. 26, 10).

ಪ್ರಪತತ್ pra-patat. flying forwards or down; falling (Cpr. 2, 52).

ಪ್ರಪತ್ತಿ pra-patti. refuge, succour (Śsv. 2, 117).

ಪ್ರಪದ pra-pada. *the fore part of the foot;* the tip of the toes.

ಪ್ರಪನ್ನ pra-panna. one who seeks for protection or refuge.

ಪ್ರಪನ್ನತ್ವ pra-pannatva. the state of a prapanna (My.).

***ಪ್ರಪಾ prapā.** drinking. 2, a watershed.

ಪ್ರಪಾಂಗನೆ prapā-aṅgane. a woman who accommodates travellers with water (Abh. P. 1, 103).

ಪ್ರಪಾತ pra-pāta. flying or rushing forwards; flying or rushing down; falling down. 2, *an assault, a sudden attack, a sortie* (ಅವಸ್ಕನ್ದ, ದಾಟು Mr. 287). 3, *a steep rock, a cliff, a precipice.* 4, *a steep bank or shore.* 5, a cascade, a waterfall. 6, a stroke (Cpr. 10, 96).

ಪ್ರಪಾನ pra-pāna. drinking, sipping. (Cpr. 1, 91).

ಪ್ರಪಾಶಾಲೆ prapā-śāle. = ಪ್ರಪಾ No. 2. (J. 3, 11).

ಪ್ರಪಿತಾಮಹ pra-pitāmaha. *a paternal great-grandfather.*

ಪ್ರಪಿತಾಮಹಿ pra-pitāmahi. *a paternal great-grandmother.*

ಪ್ರಪುನಾಟ prapunāṭa. *the ringworm shrub, Cassia alata Lin.*

ಪ್ರಪುನ್ನಾಡ prapunnāḍa. *the ringworm shrub.*

ಪ್ರಪೂರಿತ pra-pūrita. filled up, completed; filled, become full. (Bp. 4, 76; 27, 81; 61, 94).

ಪ್ರಪೂರ್ಣ pra-pūrṇa. filled, full of, crowded (ಭರಿತ, ಪರಿಕೀರ್ಣ, etc., ಸನ್ಕಣ Mr. 431; Cpr. 1, 80; 9, 6); completed.

ಪ್ರಪೂರ್ತಿ pra-pūrti. fullness, abundance, accomplishment, etc. (Bp. 5, 47; 46, 40).

ಪ್ರಪೂರ್ವ pra-pūrva. first, coming first, initial (ಆದಿಯಾದ Śmd. 143. 201 Cm.).

ಪ್ರಪೆ pra-pe. = ಪ್ರಪಾ. drinking. 2, *a shed on the roadside for accommodating travellers with water* (ಕುಡಿನೀರ ಮನೆ Mr. 196).

ಪ್ರಪೌಣ್ಡರೀಕ pra-pauṇḍarīka. *a small herbaceous plant, used as a remedy for ulcers and bad eyes and as a perfume.*

ಪ್ರಪೌತ್ರ pra-pautra. a great-grandson. (My.).

ಪ್ರಫುಲ್ಲ pra-phulla. *blown, as a flower, flowering, covered with blossoms.*

ಪ್ರಬನ್ಧ pra-bandha. a connection, a tie. 2, a continuous series. 3, continuous application or action. 4, *a connected discussion or narrative.* 5, composition, any literary composition, a treatise. see Kāvy. III, 3, B, 170; Bp. 41, 22; Ch. v. 16.

ಪ್ರಬನ್ಧಕಲ್ಪನೆ prabandha-kalpane. *a feigned story, a work of imagination* (whether founded on fact or not).

ಪ್ರಬರ್ಹ pra-barha. = ಪ್ರವರ್ಹ. *the best, most excellent, principal, chief.* 2, totally devoted to (ಪ್ರೇಮಿ, ಪರಾಯಣ, ತತ್ಪರ, ಪ್ರೇಮು ಗೆಯ್ವುವ Mr. 229).

ಪ್ರಬಲ pra-bala. prevailing, predominant; strong, powerful, mighty; abounding with or in. (Bp. 59, 33; My.). — ಪ್ರಬಲ ಪಡಿಸು. to increase (v. t., My.).

ಪ್ರಬಲಿತ pra-balita. become predominant, strong or powerful (Bp. 39, 67).

ಪ್ರಬಲಿಸು prabalisu. to begin to prevail, to increase greatly.

ಪ್ರಬಾಲ pra-bāla. = ಪ್ರವಾಲ, q. v. *a young shoot, a sprout, a new leaf.* 2, *coral.* 3, *the neck of a lute.*

ಪ್ರಬುದ್ಧ pra-buddha. awakened, awake, roused. 2, *clearsighted, clever, wise, learned* (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223). 3, expanded, blown, in bloom; developed.

ಪ್ರಬುದ್ಧಿ pra-buddhi. knowledge, doctrine. see ಜಿನ-.

ಪ್ರಬೋಧ pra-bōdha. awaking; becoming conscious, consciousness (Cpr. 2, 28); vigilance; intellect, understanding, knowledge, wisdom, intelligence. 2, causing to know, explaining, instructing. 3, a bard, an encomiast (ವನ್ದಿ, ವೈತಾಲಿಕ, ಮಾಗಧ, ಸೂತ, ಕೀರ್ತಿಪ ನರ Mr. 270).

ಪ್ರಬೋಧಕ pra-bōdhaka. a man who awakens; *a bard or minstrel whose duty is to wake the king with music and song.* 2, intelligible.

ಪ್ರಬೋಧಕರ prabōdha-kara. waking up, awakening, arousing (Cpr. 3, 8).

ಪ್ರಬೋಧಚನ್ದ್ರ prabōdha-candra. the moon of knowledge: N. of a composition of Kēśava (Śmd. 408).

ಪ್ರಬೋಧನ pra-bōdhana. waking, awaking; awakening, arousing, exciting, reviving; knowledge, understanding; instructing, explaining; *reviving the fragrance of a perfume which has lost its scent.* see Kāvy. V, 70.

ಪ್ರಬೋಧಿಸು pra-bōdhisu. to instruct; to teach (Bp. 53, 27).

ಪ್ರಬೋಧೆ pra-bōdhe. = ಪ್ರಬೋಧ. see ಕು-.

ಪ್ರಬ್ಬಲಿ prabbali. = ಹಬ್ಬೆ. — ಪ್ರಬ್ಬಲಿಗಿಡ. = ಚಿಟ್ಟು. the rattan (Te. ಪ್ರಬ್ಬಲಿ, ಪಬ್ಬಲಿ). ಪ್ರಬ್ಬಲಿಗಿಡಗಳುಳ್ಳದು (ವೇತಸ್ವನ್ತ್ Si. 102). — ಪ್ರಬ್ಬಲಿಚಿಟ್ಟು (ವೇತಸ, ವಿದುಲ, etc., ಹಬ್ಬೇ ಗಿಡ 128).

ಪ್ರಭ pra-bha. (fr. ಪ್ರಭೆ). at the end of compounds: shining; appearing like, resembling (Cpr. 2, 46; Abh. P. 8, 48 va.; Rsv. 6, 35; 8, 104).

ಪ್ರಭಂಜನ pra-bhañjana. breaking down; destroying; *wind, storm, tempest*; one of the vital airs (ಮೇಲಕೆ ಚಿಗಿವುದು Mr. 52).

ಪ್ರಭಂಜನಪ್ರಿಯ prabhañjana-priya. Agni (Cpr. 1, 42).

ಪ್ರಭದ್ರೆ pra-bhadre. N. of a plant. 2, N. of a woman (J. 33, 42).

ಪ್ರಭವ pra-bhava. production, birth; becoming manifest, appearing; increasing. 2, *origin, source, cause of existence; birthplace.* 3, *generative cause, the base or root of being or existence.* 4, strength, might, superiority, power, majesty. 5, the first year of the cycle of sixty (My.). 6, *springing or originating from; born, produced.* 7, prominent, excellent. see Kāvy. IV, 2, 49; V, 40.

ಪ್ರಭವಿಷ್ಣು pra-bhaviṣṇu. = ಪ್ರಭೂಷ್ಣು. pre-eminent; mighty; a lord, a master. (Rsv. 6, 35).

ಪ್ರಭವಿಷ್ಣುತೆ pra-bhaviṣṇute. *supremacy, dominion, power.*

ಪ್ರಭವಿಸು pra-bhavisu. to come into being, to arise, to originate, to become manifest (ಹುಟ್ಟು Śmd. 154 Cm.; Bp. 6, 23; 30, 30; 35, 13; 51, 62).

ಪ್ರಭಾಕರ prabhā-kara. causing light or splendor (Rsv. 1, 8): *the sun.* 2, the moon. 3, fire. 4, the ocean.

ಪ್ರಭಾತ pra-bhāta. shone forth; begun to become clear or light. 2, *dawn, morning.* 3, N. of a vṛitta (Ch.).

ಪ್ರಭಾತಕಾಲ prabhāta-kāla. the time of day-break or dawn (ಪೊಟ್ಟಱ Kk. 90).

ಪ್ರಭಾಮಣ್ಡಲ prabhā-maṇḍala. a circle or crown of rays. 2, N. (Abh. P. 12, 40 va.).

ಪ್ರಭಾಲಕ್ಷ್ಮಿ prabhā-lakṣmi. splendor considered as Lakṣmī (J. 3, 4).

ಪ್ರಭಾವ pra-bhāva. *strength, might, power.* 2, *majesty, dignity, glory, grandeur, superiority.* 3, superhuman strength or power. 4, splendor, brilliance. 5, high spirit, spirit, magnanimity. 6, tranquillizing. see Bp. 36, 47; 39, 30; 44, 73; 50, 16; 51, 56; ವಿಗತ-.

ಪ್ರಭಾವತಿ prabhā-vati. N. of various females (Cpr. 4, 12; 4, 28 va.; J. 4, 67; 5, 16).

ಪ್ರಭಾವತೆ pra-bhāvate. = ಪ್ರಭಾವ No. 2. *supremacy, great power, dominion* (ಹಿರಿದಪ್ಪ ಹೆಮ್ಮೆ Hlā.; Rsv. 8, 99).

ಪ್ರಭಾವನ pra-bhāvana. mighty, powerful, ruling. (Bp. 59, 47).

ಪ್ರಭಾವನೆ pra-bhāvane. greatness, abundance (Bp. 46, 63).

ಪ್ರಭಾವಳಿ prabhā-vaḷe. radiance-circle: the "glory" surrounding the head of an idol, either in its niche, or in the chair in which it is carried about (My.; T.).

ಪ್ರಭಾಸ್ವಾಮಿ prabhā-svāmi. N. (Śmd. 125, not in Mdb.).

***ಪ್ರಭಾಳೆ prabhāḷe.** = ಪ್ರಭಾವಳಿ.

ಪ್ರಭಿನ್ನ pra-bhinna. split asunder; broken to pieces; pierced; cut off, detached; different, various (Cpr. 2, 62). 2, *an elephant in rut.*

ಪ್ರಭು pra-bhu. = ಪಬು, ಹಬು. powerful, mighty; excellent; able, capable. 2, *a superior, a master, a lord* (ಶೃಂಗ, ಮುಖ್ಯ Nn. 28). [3, a family name].

ಪ್ರಭುತೆ prabhute. *lordship, supremacy, ascendency, power, dominion, rule.*

ಪ್ರಭುತ್ವ prabhutva. = ಪ್ರಭುತೆ. (My.).

ಪ್ರಭುಶಕ್ತಿ prabhu-śakti. the power derived from proper rulership, the majesty or pre-eminence of the king himself (My.).

ಪ್ರಭೂತ pra-bhūta. sprung from; increased; *much, abundant; numerous, many; large, great, high, lofty;* abounding in; mature, perfect. 2, an oblation of rice, butter-milk, etc. on the tenth day after the death of a person (My.; see ಪ್ರೇತಬಲಿ).

ಪ್ರಭೂತಪದಯೋನಿ prabhūta-pada-yōni. a source of high rank or value (ಆಕರ Nn. 91).

ಪ್ರಭೂರಿ pra-bhūri. very much, very abundant; a large quantity (ಬಹುಲ, ಪುಷ್ಕಲ, etc., ಮೊತ್ತ Mr. 430).

ಪ್ರಭೂಷ pra-bhūṣa. ornament, decoration; ornamented (Rśv. 1, 9).

ಪ್ರಭೂಷ್ಣು pra-bhūṣṇu. = ಪ್ರಭವಿಷ್ಣು. a lord, master, etc. (Sk.; R.).

ಪ್ರಭೃತಿ pra-bhṛiti. leading or bringing forwards; beginning, commencement; at the end of compounds: commencing with; from, since; etc. (Kāvy. V, 3. 18).

ಪ್ರಭೆ pra-bhe. ಪ್ರಭಾ. = ಹಬೆ. *light, splendor, radiance, effulgence.* 2, *a rag of light.* — ಪ್ರಭೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to get splendor; splendor to be generated (Bp. 3, 12; 22, 20; 53, 57).

ಪ್ರಭೇದ pra-bhēda. splitting; division, separation, distinction, difference, disparity; kind, sort. (Kāvy. III, 3, B, 121. 148).

ಪ್ರಭೇದಿಕೆ pra-bhēdike. splitting, cleaving, severing; piercing. see ಚರ್ಮ-.

ಪ್ರಭೋಗ pra-bhōga. beginning to eat or to enjoy. see ಉಪ-.

ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟ pra-bhraṣṭa. fallen off, fallen, dropping; hanging down from; broken.

ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕ pra-bhraṣṭaka. *a chaplet or wreath of flowers suspended from the lock on the crown of the head.* ಮಾಲೆಯಂ ಚಣ್ಣಿಕೆಯೊಳ್ ಇಕ್ಕೆ ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕಂ (Mr. 334).

ಪ್ರಮತಿ pra-mati. N. of a mantri (J. 10, 37).

ಪ್ರಮತ್ತ pra-matta. excited, wanton; drunken, intoxicated, impassioned, actuated by passion for (Bp. 24, 1). 2, careless, inattentive, negligent, unmindful.

ಪ್ರಮಥ pra-matha. stirring about; a tormentor or destroyer; a class of demigods attending on Śiva, *an attendant on Śiva.* ಮಹಾಶಿವಗಣಂಗಳು ಪ್ರಮಥರಕ್ಕು (Mr. 14). see Bp. 44, 29; 48, 17; 61, 22; ಆದಿ-, ಮಹಾಕಾಲ.

ಪ್ರಮಥಗಣ pramatha-gaṇa. the host of the pramathas (Bp. 37, 50; 49, 5).

ಪ್ರಮಥತ್ವ pramathatva. the state of being a pramatha (Bp. 27, 46).

ಪ್ರಮಥನ pra-mathana. stirring about; agitating, churning (Bp. 36, 48); tormenting, paining, injuring; *killing.*

ಪ್ರಮಥನಾಥ pramatha-nātha. chief of the pramathas: Śiva (Bp. 54, 73). 2, Gaṇapati.

ಪ್ರಮಥನಾಯಕ pramatha-nāyaka. = ಪ್ರಮಥನಾಥ. (Bp. 2, 7; 27, 27; 44, 32).

ಪ್ರಮಥಲೋಕ pramatha-lōka. the world of the pramathas (Bp. 49, 5; 54, 73).

ಪ್ರಮಥಾಧಿಪ pramatha-adhipa. *Śiva.* ಪ್ರಮಥಾಧಿಪಂ, the foot ᴗᴗ-ᴗ- (Ch.).

ಪ್ರಮದ pra-mada. *joy, pleasure, delight, rapture.* 2, wanton; mad, intoxicated; impassioned; careless.

ಪ್ರಮದವನ pramada-vana. *a royal garden or pleasure-ground attached to the gynecaeum* (ರಾಣಿವಾಸಸಹಿತ ಅರಸು ಬನ್ನಿಹ ಚೆಲ್ವಿನ ಆರವೆ Mr. 152).

ಪ್ರಮದಾವನ pramadā-vana. = ಪ್ರಮದವನ. (My.).

ಪ್ರಮದೆ pra-made. ಪ್ರಮದಾ. *a handsome or beautiful woman; a woman in general* (ಹೆಂಗೂಸು Mr. 301).

ಪ್ರಮನಸ್ pra-manas. *cheerful-minded, happy, delighted.*

ಪ್ರಮಯೆ pra-maye. (ಪ್ರಮಯ). ruin, death; *killing, slaughter* (ಕೊಲೆ Hlā.).

ಪ್ರಮಾಣ್ pramāṇ. ಪ್ರಮಾಣು. Tbh. of ಪ್ರಮಾಣ. (ವೇಲೆ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪ್ರಮಾಣ, ಸೂರುಳು Nn. 152). ಅಂಗುಲಿಗಳ ಒನ್ದೊನ್ದಱ ಪ್ರಮಾಣೆಣ್ಬು ಜವೆಯುಳತೆಯಕ್ಕುಂ (Mr. 324).

ಪ್ರಮಾಣ pra-māṇa. = ಪಮಾಣ, ಪವಣ್, ಹವಣ್, ಪ್ರಮಾಣ್. *measure, scale, standard; measure in general* (whether of weight, length, or capacity, ಅಳತೆ Nn. 129; ಪರಿಮಾಣ Śmd. 94 Cm.); *quantity; magnitude, extent, circumference, length, duration; weight, quantity; limit* (ಮರ್ಯಾದೆ Mr. 529); bank, shore (ತಟ, ದಡ Nn. 139). 2, evenness, etc. (ಸಮತೆ 529), 3, even or level ground (ಸಮಸ್ಥಾನ 139; ಸಮವೆಪ್ಪ ತಾಣ 529). 4, that which is beautiful, agreeable or good (ಮಂಜುಳ, ಒಳ್ಳಿತ್ತು 139). 5, that which is perpetual (ನಿತ್ಯ, ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು 139; ನಿತ್ಯ 529). 6, that which is true (ಸತ್ಯ, ತಪ್ಪದೆಪ್ಪುದು 139; ಸತ್ಯ 529). 7, rule; the rule by which a thing is determined or adjusted. 8, *ground of assurance;* means of proof. 9, *proof, authority;* support; warrant; *testimony, evidence.* 10, an oath, adjuration (My.; see Nn. s. ಪ್ರಮಾಣ್). 11, a correct notion, right conception. 12, *a work of sacred authority* (ಶಾಸ್ತ್ರ 139; 529). 13, statute, law, etc. (ಧರ್ಮ 139). 14, *cause, motive* (ಕಾರಣ 139; 529). 15, proximity (ಸನ್ನಿಧಿ, ಸಮೀಪ 139). 16, mixing with, etc. (ಮಿಲನ, ಕೂಟ 139). 17, a horn (or branch? ಕೋಡು, ಕೋಡುಗಳು 139). 18, a decider, one whose advice or decision is an authority (Sk.; ಸತ್ಯವಾದಿ G.). ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೂ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೂ ತಾಳೆ ಇರಬೇಕು (Prv.). see Prv. s. ಪ್ರಸ್ತ. — ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡು. to swear, to take an oath (My.). ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿದರೂ ಮಾಣಿಕ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಹೇಳು. to tell correctly (My.). — ಪ್ರಮಾಣ ಹೇಳು. to tell the quantity, etc. (of anything, My.). 2, = ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡು. ಪ್ರಮಾಣ ಹೇಳಿ, ಭ್ರಮಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ (Prv.).

ಪ್ರಮಾಣಪೂರಣ pramāṇa-pūraṇa. filling out or completing measure or scale: gradation (Śmd. 242. 243).

ಪ್ರಮಾಣವಾಕ್ಯ pramāṇa-vākya. authoritative statement, authority. (My.). 2, a formula used in taking an oath (My.).

ಪ್ರಮಾಣವಾಚಿ pramāṇa-vāci. a term denoting quantity (ಪವಣ್ Śmd. 122. 135 Cm.).

ಪ್ರಮಾಣಸೂಚಕ pramāṇa-sūcaka. a term that indicates measure or quantity. ಅನಿತಿನಿತೆನಿತು ಎನಲ್ ಪ್ರಮಾಣಸೂಚಕಮುಕ್ಕು (Kk. 61).

ಪ್ರಮಾಣಿಕ pramāṇika. forming a measure or standard: forming an authority; true, fair, equitable (Mhr.). 2, N. of a vṛitta (Ch.). 3, *a cubit* (ಅಳವ ಮೊಳ Mr. 323). see ಮೊಳ.

ಪ್ರಮಾಣಿಕತನ pramāṇikatana. truthfulness, fairness, honesty (B. 2, 25).

ಪ್ರಮಾಣಿಸು pramāṇisu. to measure, to compute, to understand (ಅಳೆ Śmd. 45 Cm.); to discern, to discriminate, to examine (My.). ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದರೂ ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ ನೋಡ ಬೇಕು (Prv.).

ಪ್ರಮಾತಾಮಹ pra-mātāmaha. *a maternal great-grandfather.*

ಪ್ರಮಾತೃ pra-mātṛi. knowing truly or well; *any person who gives evidence or proof, an authority.*

ಪ್ರಮಾಥಿ pra-māthi. stirring about, agitating, churning; breaking; afflicting; killing; a destroyer. see ಸೋಮ-. 2, N. of the thirteenth year of the cycle of sixty.

ಪ್ರಮಾದ pra-māda. intoxication; madness, insanity, confusion; *inadvertence, negligence, inattention, carelessness;* error, inaccuracy, a blunder, mistake; distress, misfortune (Bp. 13, 13; My.).

ಪ್ರಮಾದತ್ಯಜನ pramāda-tyajana. throwing away with heedlessness or unconcern. see ಈಡಾಡು, ಬಿಸುಡು, ಬೀಸಾಡು, ಹೋಗಾಡು.

ಪ್ರಮಾದೀಚ pramādīca. N. of the forty-seventh year of the cycle of sixty.

ಪ್ರಮಾಪಣ pra-māpaṇa. murdering; *killing, slaying, slaughter.*

ಪ್ರಮಾರ್ಜನ pra-mārjana. washing out, cleansing; wiping off, wiping away, wiping out; rubbing off, rubbing. see ತೀಱು.

ಪ್ರಮಿತ pra-mita. measured; understood; demonstrated, proved; adjusted, conformed, as by some rule. (My.).

ಪ್ರಮಿತಿ pra-miti. measure; *a correct notion, right conception, true knowledge, knowledge established by proof.*

ಪ್ರಮೀತ pra-mīta. *killed, slain, immolated; dead* (ಮೃತ, ಸಂಸ್ಥಿತ, etc., ಸತ್ತಂ Mr. 394).

ಪ್ರಮೀಲೆ pra-mīle. shutting the eyes; *lassitude, weariness, enervation.* 2, N. of a female (J. 16, 1. 2. 3 etc., as ಪ್ರಮೀಳೆ).

ಪ್ರಮುಕ್ತ pra-mukta. loosened, untied; liberated; hurled, cast, shot (Rśv. 6, 46).

ಪ್ರಮುಖ pra-mukha. turning the face towards, facing; in front of. 2, *first, foremost, chief, principal, main, best;* a chief, a respectable man (B. 4, 217; My.). 3, at the end of a compound: *having a chief, headed by, preceded by, accompanied with, and so on, etc.* ಪ್ರಮುಖನಾದವನು ವಿಮುಖನಾಗ ಬಾರದು (Prv.).

ಪ್ರಮುಗ್ಧ pra-mugdha. bewildered; fainting, unconscious. 2, very charming. (R.).

ಪ್ರಮುದ pra-muda. = ಪ್ರಮೋದ. excessive joy. (Bp. 2, 7; 30, 31).

ಪ್ರಮುದಿತ pra-mudita. *delighted, pleased, happy, glad, content* (Śmd. 6; Ch. v. 231; Bp. 35, 16).

ಪ್ರಮುಷ್ಟ pra-muṣṭa. stolen away, taken away; (shortened), small, little, rare (ಅಲ್ಪ, etc., ಕಿಱಿದು Mr. 427).

ಪ್ರಮೆ pra-me. ಪ್ರಮಾ. a measure; *true perception, correct notion, accurate conception, true and certain knowledge.*

ಪ್ರಮೇಯ pra-mēya. to be measured, measurable, finite, to be fathomed (see ಅ-); demonstrable; discernible; topic to be discussed or established. 2, a subject, a topic in general(= ವಿಷಯ, My.).

ಪ್ರಮೇಹ pra-mēha. urinary disease, including strangury, stone or gravel, etc. (ಅಶ್ಮರಿ Mr. 387).

ಪ್ರಮೋದ pra-mōda. *excessive joy, delight, pleasure, happiness.* 2, the fourth year of the cycle of sixty (Sk.).

ಪ್ರಮೋದಿತ pra-mōdita. delighted, rejoiced, pleased, happy. (My.).

ಪ್ರಮೋದಿಸು pra-mōdisu. to rejoice, to be delighted (My.).

ಪ್ರಮೋದೂತ pramōdūta. = ಪ್ರಮೋದ No. 2. the fourth year of the cycle of sixty.

ಪ್ರಯತ pra-yata. well restrained, well governed, keeping the organs of sense under control; *pious, virtuous, pure.*

ಪ್ರಯತ್ನ pra-yatna. persevering effort, continued exertion or endeavour, great exertion; an effort (J. 24 sum.); an endeavour, essay. (My.). 2, difficulty. ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ (ಅಯತ್ನ Śmd. 125 Cm.). ಪ್ರಯತ್ನ ತಪ್ಪುವದು (B. 5, 128). — ಪ್ರಯತ್ನ ನಡಿಸು. to make effort, to endeavour, to try (B. 3, 123; 4, 218). — ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡು. to endeavour, etc. (My.). — ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡು. = ಪ್ರಯತ್ನ ನಡಿಸು. (Bp. 5, 170; My.).

ಪ್ರಯತ್ನತೆ prayatnate. = ಪ್ರಯತ್ನ. (Bp. 38, 65).

ಪ್ರಯತ್ನಿಸು prayatnisu. to make effort; to essay, to attempt, to undertake, as a work (My.).

ಪ್ರಯಸ್ತ prayasta. *seasoned, dressed with sauces and condiments.*

ಪ್ರಯಾಗ pra-yāga. a sacrifice; the very place of sacrifice: a celebrated place of pilgrimage (Allahabad) at the confluence of the Gaṅgā and Yamunā (J. 14, 21. 23; Si. 101; My.). ಪ್ರಯಾಸ ಪಡದೆ, ಪ್ರಯಾಗ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ಪ್ರಯಾಣ pra-yāṇa. = ಪಯಣ, q. v. going forwards, setting out, starting on a journey (My.); a journey, a march; *the march of an army, an expedition, an attack, an invasion.* 2, departure, death. — ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡು. to start (My.). 3, to journey (B. 4, 116; My.). 4, to die (My.). — ಪ್ರಯಾಣ ಹೊಱಡು. to start for a journey or voyage (My.).

ಪ್ರಯಾಣಸನ್ನಹ prayāṇa-sannaha. ಪ್ರಯಾಣಸನ್ನಾಹ prayāṇa-sannāha. making oneself ready for a journey or march (My.).

ಪ್ರಯಾಣಸ್ಥ prayāṇa-stha. a traveller; a voyager (My.; B. 5, 126).

ಪ್ರಯಾಣಿಕ prayāṇika. = ಪ್ರಯಾಣಸ್ಥ. (My.; B. 5, 154).

ಪ್ರಯಾತ pra-yāta. gone towards, advanced; gone, departed. (Cpr. 1, 141; see ಭುಜಂಗ-).

ಪ್ರಯಾಮ pra-yāma. restraining; *dearth, scarcity, dearness; competition of buyers in consequence of scarcity.*

ಪ್ರಯಾಸ pra-yāsa. effort, exertion, endeavour, labour, pains; difficulty. (J. 5, 34; My.). see Prv. s. ಪ್ರಾಯ. — ಪ್ರಯಾಸ ಪಡು. to endeavour, to labour, to take pains (B. 5, 128; My.). ಪ್ರಯಾಸ ಪಟ್ಟವನಿಗೆ ಆಯಾಸವಿಲ್ಲವೇ? — ಪ್ರಯಾಸ ಪಡದೆ, ಪ್ರಯಾಗ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). — ಪ್ರಯಾಸಬಡು. = ಪ್ರಯಾಸ ಪಡು. (B. 4, 221). ಪ್ರಯಾಸವಾಗು. -ಅಗು. to become or be troublesome or difficult, to require pains (B. 4, 102. 221; My.).

ಪ್ರಯುಕ್ತ pra-yukta. joined to; used, employed; associated or connected with; endowed with (ಅನ್ವಿತ, ಸಂಹಿತ, ಯುತ, etc., ಕೂಡಲ್ Mr. 440; ಒಡನೆ ಕೂಡಿದ Śmd. 299 Cm.; Bp. 2, 6; 36, 55). 2, produced or occasioned by; a cause; on account of, *e. g.* ಊಟದ ಪ್ರಯುಕ್ತ, ಕೆಲಸದ ಪ್ರಯುಕ್ತ, ಪ್ರಸ್ತಪ್ರಯುಕ್ತ (My.).

ಪ್ರಯುಕ್ತಿ pra-yukti. use, employment, application; impulse, instigation; cause, main object or end, consequence, result. (Bp. 39, 17; 53, 7; 60, 13).

ಪ್ರಯುತ pra-yuta. joined, combined, united. (Bp. 21, 3; 38, 45; 46, 64; 57, 63). 2, a million. 3, disjoined, separated.

ಪ್ರಯೋಕ್ತಿ pra-yōkti. = ಪ್ರಯುಕ್ತಿ (Bp. 46, 63).

ಪ್ರಯೋಕ್ತೃ pra-yōktṛi. one who employs or makes use of; one who performs or directs; *one who lends money on usury;* one who shoots, as an arrow.

ಪ್ರಯೋಗ pra-yōga. joining together. 2, *application, employment, use.* 3, *undertaking, beginning, commencement.* 4, an order, a precept (ಆಜ್ಞೆ, ಶಾಸಿತ, ಆದೇಶ, ಹೇಳ್ಪುದು Mr. 440). 5, a design, a device, a plan, a contrivance. 6, use, usage, practice (My.). 7, ceremonial form, course of proceeding; the learning and business of a purōhita. 8, hurling, throwing, casting, as an arrow. 9, exhibition of a dance, performance or representation of a drama. 10, lending money on usury. 11, the form (of a word) which is commonly used, usual form. 12, the application of a grammatical rule (Śmd. 24. 28. etc.). see ತ್ರೀ-. ಪ್ರಯೋಗವಱಿಯದವ ಪ್ರಯೋಜನ ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡು. to use, to employ (ಪ್ರಯೋಗಿಸು. Śmd. 22 Cm.; B. 5, 219; My.). 2, to throw, as an arrow (My.).

ಪ್ರಯೋಗತರ prayōga-tara. common, general use (Ch. v. 340).

ಪ್ರಯೋಗದೃಷ್ಟ prayōga-dṛiṣṭa. (a word) seen in actual use (Śmd. 37).

ಪ್ರಯೋಗಿ prayōgi. *being employed or used, usual.* 2, using, applying.

ಪ್ರಯೋಗಿಸು prayōgisu. to use, to employ (Śmd. 22. 134. 142. 394; My.). [ಉದಾಹರಣ ಮಾರ್ಗದಿಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ತೋರ್ಪೆಂ Kr. 3, 100]. 2, to throw, as an arrow (My.).

ಪ್ರಯೋಜಕ pra-yōjaka. occasioning, effecting, etc. 2, useful, beneficial (My., not Sk.); a useful man (My.).

ಪ್ರಯೋಜನ pra-yōjana. application, employment, use. 2, need of, necessity for. 3, *cause, occasion, motive, origin.* 4, *purpose, object, aim, intention, design, scope* (ವಿಷಯ Śmd. 60 Cm.; ಕಾರ್ಯ 7 Cm.). 5, profit, interest (Sk.); gain, usefulness, advantage, benefit, use (ಹಿತ Nn. 84; ಬೇಕಾದುದು 132; ಅರ್ಥ, ಯೋಗ್ಯ 156; ಅರ್ಥ Mr. 497; ಬಾಜಿ Śmd. I). ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬಾರದವ ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಬನ್ದಾನೇ? (Prv.). 6, a festive occasion (Mhr.; My.). see ಶ್ರಾದ್ಧ-; Prv. s. ಹೊಸ್ತಿಲು.

ಪ್ರಯೋಜನವಸ್ತು prayōjana-vastu. a thing or article that is originated or used (Śmd. 273. 274).

ಪ್ರಯೋಜನಸ್ಥಾಪನ prayōjana-sthāpana. the establishment of the great aim (Kāvy. II, 1, 7).

ಪ್ರಯೋಜನೀಯ pra-yōjanīya. fit to be used (My.).

ಪ್ರಯೋಜ್ಯ pra-yōjya. to be used, employed or practised, fit to be used (My.); to be cast or thrown. 2, a servant. 3, that which is put out to interest: capital.

ಪ್ರರತ್ನ pra-ratna. an excellent gem (Grj. 3, 2).

ಪ್ರರೂಢ pra-rūḍha. grown forth or up, full-grown; shot, budded; increased. (Śmd. 71; Cpr. 2, 53 va.; 10, 2 va.).

ಪ್ರರೋಹ pra-rōha. growing or shooting forth; germinating, sprouting, budding; a bud, a sprout. (Cpr. 1, 118).

ಪ್ರರೋಹಕ್ರಿಯೆ prarōha-kriye. sprouting, budding. see ಮೊಳೆ.

ಪ್ರಲಗ್ನಕ pra-lagnaka. a surety, etc. (ಪ್ರತಿಭು, ಹೊಣೆಕಾಱ Mr. 238).

ಪ್ರಲಪನ pra-lapana. speaking forth, speaking; talking idly or incoherently, prattling; crying, lamenting. (My.).

ಪ್ರಲಪಿತ pra-lapita. spoken, uttered, said; chattered; lamented. (My.).

ಪ್ರಲಪಿಸು pra-lapisu. = ಪಳಯಿಸು, etc. to speak, to talk; to prattle; to speak incoherently or deliriously; to lament, to wail (My.).

ಪ್ರಲಬ್ಧ pra-labdha. overreached, cheated. see ವಿ-.

ಪ್ರಲಮ್ಬ pra-lamba. hanging down, on or from. 2, N. of a daitya slain by Balarāma.

ಪ್ರಲಮ್ಬಘ್ನ pralamba-ghna. the slayer of Pralamba; *Balarāma, Baladēva.*

ಪ್ರಲಮ್ಬಾರಿ pralamba-ari. the enemy of Pralamba: Balarāma (My.).

ಪ್ರಲಮ್ಭ pra-lambha. overreaching, cheating, fooling (ಪರಿಯೋಗ, etc. Mr. 90; ವಿಪ್ರಲಾಪ, ವಂಚನೆ 449).

ಪ್ರಲಯ pra-laya. = ಪಳಯ, ಪ್ರಳಯ, ಪ್ರಳೆಯ. dissolution, destruction (ನಿರ್ಮೂಲನ, ಲಯವಹುದು Nn. 100). 2, *the destruction of the world at the end of a kalpa.* 3, death. 4, *fainting, syncope.* 5, heat of the sun, sunshine (ಆತಪ, ಬಿಸಿಲು 100). see Kāvy. IV, 1, 9; IV, 2, 17.

ಪ್ರಲಯಕಾಲ pralaya-kāla. the time of universal destruction (ಸಂವರ್ತ G.).

ಪ್ರಲಯದೂರ pralaya-dūra. far from or free from destruction (Bp. 8, 3).

ಪ್ರಲಯವಹ್ನಿ pralaya-vahni. = ಪಳಯವಹ್ನಿ. the fire at the destruction of the world.

ಪ್ರಲಯಾಗ್ನಿ pralaya-agni. = ಪ್ರಲಯವಹ್ನಿ. (Bp. 54, 56).

ಪ್ರಲಾಪ pra-lāpa. talk, conversation, discourse. 2, *unmeaning or senseless talk,* incoherent or delirious speech, prattling, prate, chattering. 3, lamentation. — ಪ್ರಲಾಪಂಗೆಯ್. -ಂ-. to lament, etc. (Abh. P. 7, 13 va.). — ಪ್ರಲಾಪಸನ್ನಿ. a sanni that produces delirious speech (My.).

ಪ್ರಲಾಪಿಸು pralāpisu. to speak, to talk. 2, to talk incoherently; to rave. 3, to lament, to wail. see Bp. 13, 8; 36, 8; 57, 15.

ಪ್ರಲೀನ pra-līna. dissolved; absorbed; vanished; destroyed; unconscious. see Bp. 36, 12; 53, 36.

ಪ್ರವಚ pra-vaca. a loud sound; a declaration, a proclamation, an announcement (ಕೆವಚ, ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿ Nn. 88, o. r. ದೊಡ್ಡ ದನಿ).

ಪ್ರವಚನ pra-vacana. speaking, speech; proclamation; expounding, interpretation; excellent speech or language, eloquence; sacred writings, especially the so-called Brāhmaṇas; the sacred writings of the Jainas (Cpr. 4, 17).

ಪ್ರವಚನೀಯ pra-vacanīya. to be spoken or declared, fit to be spoken (My.). 2, a good speaker; a teacher.

ಪ್ರವಣ pravaṇa. *a declivity, a steep descent, a precipice.* 2, declining, bent, sloping down, steep, abrupt. 3, *inclined to, disposed to, devoted to, applying oneself to, addicted, prone;* accomplished (ಪ್ರಸಿದ್ಧ Śmd. 240 Cm.). 4, *a place where four roads meet.*

ಪ್ರವಯಣ pra-vayaṇa. a goad. (Colebr.).

ಪ್ರವಯಸ್ pra-vayas. *advanced in age, old.*

ಪ್ರವರ pra-vara. a call, a summons. 2, a line of ancestors; a family, race or lineage. 3, one of the forty-nine gōtras. 4, an ancestor. 5, offspring, descendants. 6, *most excellent,*

chief, principal, best (ಅತ್ಯಂತ್ರಶ್ರೇಷ್ಠ Śmd. 2 Cm.); feminine ಪ್ರವರೆ (Ch. v. 75). 7, N. of a vṛitta (Ch.). 8, verbosity, prolixity (My.). see Bp. 36, 49; 46, 63. 9, N.

ಪ್ರವರಾಕ್ಷರ pravara-akṣara. N. of a vṛitta (Ch.).

ಪ್ರವರ್ಗ pra-varga. sacrificial fire; an excellent assemblage. (R.).

ಪ್ರವರ್ತ pra-varta. engaging in, occupied in, undertaking. (Bp. 19, 3; 46, 6).

ಪ್ರವರ್ತಕ pra-vartaka. setting in motion, setting on foot; producing, causing, originating (Bp. 55, 19); causing to go on well, promoting (J. 26, 38); instigating, urging. 2, the original instigator of any act, an originator, a founder; a promoter.

ಪ್ರವರ್ತಕಿ pravartaki. a female who instigates; a pimp (J. 5, 58).

ಪ್ರವರ್ತನ pra-vartana. going or moving forwards; happening, coming to pass, appearing; becoming, existing. 2, activity, action, acting; business; course, proceeding; occupying oneself in; behaviour, conduct; procedure, way, manner, mode. (Abh. P. 1, 68 va.; Bp. 3, 79; 39, 29). 3, pushing forwards, setting on foot, etc.

ಪ್ರವರ್ತನೆ pra-vartane. = ಪ್ರವರ್ತನ. (Bp. 4, 61; Mr. 3).

ಪ್ರವರ್ತಿ pra-varti. moving forwards, going on well; coming forth or into being, coming to light (Kāvy. IV, 2, 37): occupying oneself in, practising (Bp. 48, 1).

ಪ್ರವರ್ತಿಸು pra-vartisu. to go on well; to be much used or employed (ಲೇಸಾಗಿ ವರ್ತಿಸು Śmd. 113 Mdb. Cm.); to be used (256); to proceed, to go on, to go, as law, time, etc. (J. 10, 52; My.); to come to pass, to appear (Śmd. 5. 196); to engage in, to be occupied in (ವರ್ತಿಸು Śmd. 237 Cm.; Bp. 61, 2; My.); to act (J. 28, 25). 2, to set in motion or action, to carry on, to perform, as a business (My.).

ಪ್ರವರ್ಧ pra-vardha. causing to grow, increasing (Bp. 21, 29).

ಪ್ರವರ್ಧನ pra-vardhana. causing to grow or increase. 2, augmenting, increase. (Bp. 20, 29; 37, 34; 59, 46).

ಪ್ರವರ್ಧಮಾನ pra-vardhamāna. growing up, growing, increasing (Cpr. 6, 86 va.; My.).

ಪ್ರವರ್ಧಿತ pra-vardhita. = ಪ್ರವೃದ್ಧ. grown-up, full-grown. (Bp. 43, 75).

ಪ್ರವರ್ಧಿಸು pra-vardhisu. to grow, to increase (My.).

ಪ್ರವರ್ಹ pra-varha. = ಪ್ರಬರ್ಹ. the best.

ಪ್ರವಲ್ಲಿಕೆ pra-vallike. = ಪ್ರವಹ್ಲಿಕೆ. (ಪ್ರವಹ್ಲಿಕೆ, ಪ್ರಹೇಲಿಕೆ, ಒಗಟೆ Mr. 90).

ಪ್ರವಹ pra-vaha. carrying forwards, dragging onwards. 2, *flowing or streaming forth.* 3, wind, air.

ಪ್ರವಹಣ pra-vahaṇa. going forth; run or course (ಡಯನ, ರಥದ ಹರಿ Hlā.; ಡಯನ, ಭಣ್ಡಿಯ ಹರಿಹು Mr. 284); *a ship, a boat* (ಪೋತ, ಭೈತ್ರ, ಹಡಗು Mr. 407); *a covered carriage, a kind of litter.*

ಪ್ರವಹಿಸು pra-vahisu. to flow (My.). 2, to drag or draw, as a carriage (My.).

ಪ್ರವಹ್ಲಿಕೆ pra-vahlike. = ಪ್ರವಲ್ಲಿಕೆ, etc. *a riddle, an enigma.*

ಪ್ರವಾಣಿ pra-vāṇi. a weaver's shuttle. see ನಿಷ್–.

ಪ್ರವಾದ pra-vāda. speaking forth, uttering; mentioning; proclaiming, declaring, declaration; spreading a rumour; discourse, conversation; a saying, popular talk, rumour, report (My.; Si. 55); a fable, a myth.

ಪ್ರವಾದಿ pra-vādi. giving forth a sound, uttering a cry; speaking, speaking of, reporting (Sk.); [2, a prophet].

ಪ್ರವಾರಣ pra-vāraṇa. *granting what is desired.* see ಏ–.

ಪ್ರವಾಲ pra-vāla. = ಪವಳ, ಹವಳ, ಪ್ರಬಾಲ, q. v. a young shoot, etc. (ಎಳೆಯ ಕೊನರ್ Mr. 106; ಪಲ್ಲವ, ತಳಿರ್ Nn. 7; ನವಪಲ್ಲವ Mr. 505). 2, greenness (ಪಚ್ಚೆ, ಹಸುರು 7). 3, redness (ಅರುಣ, ಕೆಮ್ಪು 7). 4, coral (ಪವಳ, ಹವಳ 7; ಎಳೆಯ ಪವಳ 505). 5, the hair of the head (ನವಿರ್, ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲ್ 7; ಕೇಶ 505). 6, a tail (ವಾಲ, ಬಾಲ 7; ಆಲರ್ವ ಬಾಲ 505). 7, the neck of a lute (ವಿಪಂಚಿ, ವೀಣೆಯ ಹೊಳಹು 7; ವಲ್ಲಕಿ 505).

ಪ್ರವಾಲಕೀಟಕ pravāla-kīṭaka. the coral-polyp (B. 4, 173).

ಪ್ರವಾಲಭಸ್ಮ pravāla-bhasma. calx or ashes of coral, used medicinally. (My.).

ಪ್ರವಾಸ pra-vāsa. *sojourning abroad, foreign residence, being away from home; a temporary sojourn;* a foreign abode. ದುಃಖಿವನ್ನು ಮುಜಿಯ ಬೇಕೆನ್ದು ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಜಿಟನು (B. 5, 200). 2, a kind of śriṅgāra (Kāvy. IV, 2, 28).— ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡು. to sojourn abroad, to go abroad (B. 4, 188).

ಪ್ರವಾಸನ pra-vāsana. causing to live abroad, exile, banishment. 2, dwelling abroad. 3, *killing, slaying.*

ಪ್ರವಾಸಿ pra-vāsi. he that lives away from home or resides abroad. (B. 4, 214; My.); [a traveller].

ಪ್ರವಾಹ pra-vāha. flowing or streaming forth; *a stream, a current, a flood, a flow, a flux, a course; continuous flow or passage.* see ಒಟ್ಟು, ನದಿ–.— ಪ್ರವಾಹಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. to begin to stream or flow forth (ಒಗು G.).

ಪ್ರವಾಹಿಕೆ pra-vāhike. *diarrhoea.* see ಎಕ್ಕು.

ಪ್ರವಾಹಿಸು pra-vāhisu. to stream, to flow in a current (J. 8, 30; 9, 5).

ಪ್ರವಿಖ್ಯಾತಿ pra-vikhyāti. *fame, celebrity.*

ಪ್ರವಿಘಟನ pra-vighaṭana. dividing, breaking up; destruction, ruin (Bp. 51, 62).

ಪ್ರವಿಚರಣ pra-vicaraṇa. discernment, discrimination (Cpr. 9, 56).

ಪ್ರವಿದಾರಣ pra-vidāraṇa. causing to burst asunder. 2, *war, battle.*

ಪ್ರವಿದಿತ pra-vidita. made known, known (ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ Śmd. 155 Cm.; ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ 158 Cm.; ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ 344 Cm.; ಪ್ರಸಿದ್ಧ 374 Cm.).

ಪ್ರವಿಭಾಗ pra-vibhāga. parting asunder, division, distribution, classification; a part, a portion. (Kāvy. III, 3, B, 164).

ಪ್ರವಿಮಲ pra-vimala. very pure, etc. (Bp. 2, 3; 12, 24; 18, 50; 36, 49; 59, 44).

ಪ್ರವಿಲಸತ್ pra-vilasat. very brilliant, beautiful or splendid (Kāvy. III, 3, B, 173).

ಪ್ರವಿಲೋಮ pra-vilōma. reverse order, reverse: negation.

ಪ್ರವಿಲೋಮಕ್ರಿಯೆ pravilōma-kriye. the negative mood (ಪ್ರತಿಷೇಧಕ್ರಿಯೆ Śmd. 291 vṛitti & Cm.).

ಪ್ರವಿವೇಕ pra-vivēka. great knowledge or skill (Bh. 1, 6, 20).

ಪ್ರವಿಶ್ಲೇಷ pra-viślēṣa. *separation, parting.*

ಪ್ರವಿಷ್ಟ pra-viṣṭa. entered into, entered, gone into, come into. (Śmd. 90).

ಪ್ರವೀಣ pra-vīṇa. *skilful, clever, proficient, erudite, conversant with.* feminine ಪ್ರವೀಣೆ (My.).

ಪ್ರವೀಣತೆ pra-vīṇate. skill, proficiency. (Bp. 3, 42; 45, 2; My.).

ಪ್ರವೀಣತ್ವ pravīṇatva. = ಪ್ರವೀಣತೆ. (My.).

ಪ್ರವೀರ pra-vīra. heroic, powerful; best, most excellent; a hero, a warrior, a chief; N. (J. 8, 15. 25. 26. 28, etc.).

ಪ್ರವುಡ pravuḍa. Tbh. of ಪ್ರೌಢ. grown-up. (My.).

ಪ್ರವುಡಿಕೆ pravuḍike. Tbh. of ಪ್ರೌಢಿಕೆ. proficiency. (My.).

ಪ್ರವುಡಿಮೆ pravuḍime. Tbh. of ಪ್ರೌಢಿಮೆ. proficiency. (My.).

ಪ್ರವೃತ್ತಿ pra-vṛitti. going forwards, proceeding; *continuous flow;* purging (My.); progress, advance, procession. 2, active life, as opposed to nivṛitti (My.). 3, *news, tidings, intelligence.* 4, prevalence.

ಪ್ರವೃದ್ಧ pra-vṛiddha. *grown up, full grown;* increased, spread about; large. see Nr. s. ಅಗಲ.

ಪ್ರವೃದ್ಧಿ pra-vṛiddhi. growth, increase; prosperity. see ಬಳೆ, ಧರ್ಮ-; Cpr. 9, 10 va.

ಪ್ರವೇಕ pra-vēka. *choicest, most excellent, best, chief.*

ಪ್ರವೇಣಿ pra-vēṇi. a braid of hair, *the hair twisted and unadorned as worn by widows and by wives in the absence of their husbands.* 2, *a piece of coloured woollen cloth, used instead of a saddle; the housings of an elephant* (see Mr. s. ಅತ್ತರಣ).

ಪ್ರವೇಶ pra-vēśa. *entering into, entering, entrance.* 2, *coming in, setting on, commencement.* see ಪುಗು, ಸಲ. — ಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to make one's entrance, to enter (J. 28, 15). — ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡು. = ಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್. ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡದ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಆವೇಶ ಬನ್ದರೆ ಸೇರ್ಯಾನೇ? — ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲಾಱದವನಿಗೆ ಆವೇಶವಿದ್ದ ರೇನು? (Prvs.).

ಪ್ರವೇಶನ pra-vēśana. entering into, entering. 2, conducting into, leading into, introducing.

ಪ್ರವೇಶಿ pra-vēśi. entering; having an entrance. (Bp. 40, 65).

ಪ್ರವೇಶಿಸು pravēśisu. to enter into, to enter, to come into, to go into; to enter upon. (Bp. 53, 49; 55, 7; J. 5, 32); a brief history of the Indian people — Bombay, Department of Public Instruction, Mangalore 1885. pages 113. 119. 124. 129. 130. 136. ಮನೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ-, ಮನೆಯನ್ನು-, ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ- (My.).

ಪ್ರವೇಷ್ಟ pra-vēṣṭa. *an arm;* the fore-arm or wrist.

ಪ್ರವೇಷ್ಟನ pra-vēṣṭana. covering over, encompassing, covering, surrounding. see ವಸ್ತ್ರ-.

ಪ್ರವ್ಯಕ್ತ pra-vyakta. *evident, apparent, manifest.*

ಪ್ರವ್ರಜನ pra-vrajana. going abroad, travelling abroad, migrating. (My.).

ಪ್ರವ್ರಜಿತ pra-vrajita. gone abroad. (My.). 2, a religious mendicant. 3, the pupil or attendant of a Jaina or Buddhist mendicant.

ಪ್ರವ್ರಜ್ಯೆ pra-vrajye. going abroad, migration, wandering about, especially as a religious mendicant. (My.).

ಪ್ರವ್ರಾಜಕ pra-vrājaka. a religious mendicant. (My.).

ಪ್ರವ್ರಾಜನ pra-vrājana = ಪ್ರವ್ರಜ್ಯೆ. (My.). 2, sending abroad; banishing (Sk.).

ಪ್ರಶಂಸಿಸು pra-śaṁsisu. to praise, to eulogize (My.).

ಪ್ರಶಂಸೆ pra-śaṁse. *praise, eulogy* (ಕೊಣ್ಡಾಟ Śmd. Dh. s. ಜೇಂಕರಿಸು). 2, fame, glory. see ಅಪ್ರಸ್ತುತ-.

***ಪ್ರಶಂಸೋಪಮೆ praśaṁsa-upame.** one of the similies. Kr. 8, 74.

ಪ್ರಶಮ pra-śama. calmness, tranquillity, peace, composure (Bp. 49, 3; My.). 2, tranquillizing, calming, assuagement, removing. 3, abatement, cessation.

ಪ್ರಶಮನ pra-śamana. = ಪ್ರಶಮ 1-3. (Bp. 26, 45). 4, *killing, slaughter.*

ಪ್ರಶಮಿತ pra-śamita. tranquillized, appeased; quelled, quenched. (My.).

ಪ್ರಶಮಿತತಮ praśamita-tama. a man whose mental darkness has been destroyed (Cpr. 2, 16).

ಪ್ರಶಮಿಸು pra-śamisu. to become calm, to be appeased, to be soothed (Abh. P. 14, 60).

ಪ್ರಶಸ್ತ pra-śasta. *praised; commended; eulogized, extolled; laudable; commendable, admirable, excellent; good, best* (ಸಂಸ್ಕೃತ, ಅನ್ದಗೆಯ್ವುದು Mr. 458); happy; well; right. 2, = ಪ್ರಸಕ್ತ, ಪ್ರಸೃತ, well-behaved, etc. ಪ್ರಶ್ರಿತ, ಗೆಲ ನುಡಿವವಂ Mr. 237). ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಬೇಕೇ? (Prv.).

ಪ್ರಶಸ್ಯ pra-śasya. *commendable, praiseworthy, excellent.*

ಪ್ರಶ್ಚಿನೆ praścine. Tbh. of ಪ್ರಶ್ನ. a question, etc. (My.).

ಪ್ರಶ್ನ praśna. = ಪನ್ನೆ, ಪ್ರಶ್ಚಿನೆ, ಪ್ರಶ್ನೆ. *a question, an inquiry, an interrogation, a query;* — a point at issue; a problem for calculation. — ಪ್ರಶ್ನ ಕೇಳು. to ask a question (B. 4, 64); to inquire about. — ಪ್ರಶ್ನ ಮಾಡು. to ask (B. 4, 126).

ಪ್ರಶ್ನಚಿಹ್ನ praśna-cihna. a sign of interrogation (B. 3, 5).

ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ praśna-arthaka. interrogative (My.).

ಪ್ರಶ್ನೆ praśne. Tbh. of ಪ್ರಶ್ನ (Śmd. 102; ಬೆಸಗೊಮ್ಬುದು Nn. 167; My.). — ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳು. = ಪ್ರಶ್ನ ಕೇಳು. ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳ ಬೇಕೇ? — ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರೆ ವ್ಯಸನ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prvs.). — ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡು. = ಪ್ರಶ್ನ ಮಾಡು. (My.). — ಪ್ರಶ್ನೆಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. to raise a question (Bp. 53, 59). — ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕು. = ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡು. (My.).

ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ praśna-uttara. questions and answers: conversation, a dialogue (B. 4, 156; 5, 78; My.). 2, a particular figure of speech (Kāvy. III, 2, B, 87 va. 100-102). ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಿನ್ದ ಮಾತಾಡೋಣ (ಸಲ್ಲಾಪ, ಸಮ್ಭಾಷಣೆ G.). 3, a catechism (My. schools).

ಪ್ರಶ್ರಯ pra-śraya. *respectful demeanour, affection, regard, respect, courtesy, civility, modesty.*

ಪ್ರಶ್ರಿತ pra-śrita. *of respectful demeanour, modest, humble, courteous, civil, well-behaved* (ಪ್ರಶಸ್ತ, ಗೆಲ ನುಡಿವವಂ Mr. 237).

ಪ್ರಷ್ಠ pra-ṣṭha. standing in front, prior; chief; — *a leader.*

ಪ್ರಷ್ಠವಾಹ್ praṣṭha-vāh. *a young bull or steer training for the plough.*

ಪ್ರಷ್ಠೌಹಿ praṣṭhauhi. *a cow for the first time with calf* (ತನೆ ನಿಲಲು Mr. 180).

ಪ್ರಸಕ್ತ pra-sakta. attached to, connected with; — *feeling affection for, devoted to, addicted to;* — = ಪ್ರಶಸ್ತ No. 2. (ಪ್ರಸೃತ, ಗೆಲೆ ನುಡಿವವನು Hlā.)

ಪ್ರಸಕ್ತಿ pra-sakti. connection; devotion to; engagedness, the being occupied with; the topic or subject of conversation; perseverance, energy; — effort (B. 4, 57). — ಪ್ರಸಕ್ತಿ ತೆಗೆ. to take up as a topic of conversation (B. 4, 34; My.).

ಪ್ರಸಂಗ pra-saṅga. (= ಪ್ರಸಕ್ತಿ). connection; union, association, intercourse, meeting (Bp. 45, 15; 61, 41). 2, subject, topic, the case as stated, a topic under discussion, a subject of conversation; discussion (My.). ಪ್ರಸಂಗ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಲ್ಲಿ

ಬೆಸನವಾದಳು. —ಪ್ರಸಂಗ ಕೇಳಿದರೂ ಅಸಂಗತಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). 3, circumstances, incident, event (Bp. 46, 35; J. 26, 38). 4, the fit time, season; — the occurred time; an occasion, a time (Mhr.; ಅವಸರ, ಠಾವು, ಪರ್ಯಾಯ, ಪ್ರಸ್ತಾವ, ವಾರ G.; B. 3, 7. 19. 93; 4, 37. 48. 50. 79. 89. 123. 134. 142; B. 5, 43. 90); an adverse time (B. 5, 41). — ಪ್ರಸಂಗಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to make a discussion of, to discuss (Rsv. 7, 97 va.). — ಪ್ರಸಂಗ ನಡಿಸು. = ಪ್ರಸಂಗಂಗೆಯ್. (B. 4, 186; My.). — ಪ್ರಸಂಗ ಮಾಡು. = ಪ್ರಸಂಗಂಗೆಯ್. (My.); (to proclaim, preach, ಸಾಱು G., Cb., according to the use of missionaries).

ಪ್ರಸಂಗತಿ pra-saṅgati. connection, union (Bp. 31, 19).

ಪ್ರಸಂಗಾವಧಾನ prasaṅga-avadhāna. attention or care meet for the emergency (B. 4, 61).

ಪ್ರಸಂಗಿ pra-saṅgi. attached to, devoted to; a devotee (Bp. 7, 3). 2, a discusser (My.).

ಪ್ರಸಂಗಿಸು prasaṅgisu. = ಪ್ರಸಂಗ ಮಾಡು. (My.).

ಪ್ರಸನ್ನ pra-sanna. settled down; — *clear, bright, pellucid, limpid, pure, clean;* tranquil; soothed, propitiated, pleased, delighted; gracious, propitious, kind, kindly disposed towards, pleased with; true. 2, one of the guṇas (Kāvy. III, 1, A, 3. 15-17). — ಪ್ರಸನ್ನಂಗೆಯ್ಸು. -ಂ-ಗೆಯ್ಸು. to cause to become gracious (Bp. 54, 68).

ಪ್ರಸನ್ನತ pra-sannata. pleased (Bp. 17, 11).

ಪ್ರಸನ್ನತರ prasanna-tara. uncommonly clear, etc. (Rsv. 13, 23 va.).

ಪ್ರಸನ್ನತೆ pra-sannate. *clearness, brightness, pellucidness, purity;* favour, kindness, propitiousness; good humour.

ಪ್ರಸನ್ನತ್ವ pra-sannatva. = ಪ್ರಸನ್ನತೆ. see ತಿಳಿ.

ಪ್ರಸನ್ನಭಾವ prasanna-bhāva. = ಪ್ರಸನ್ನತ್ವ. (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದ ಭಾವ Śmd. 367 Cm.). see ತಿಳಿ.

ಪ್ರಸನ್ನೀಕೃತ prasannī-krita. favoured (Cpr. 4, 28 va.).

ಪ್ರಸನ್ನೆ pra-sanne. (feminine). pleasing; *spirituous liquor.*

ಪ್ರಸನ್ನೇರೆ prasanna-īre. *spirituous liquor.*

ಪ್ರಸಭ pra-sabha. force, violence, importunity (ಬಲುಹು Hlā.; see s. ಬಲುಹು). ಪ್ರಸಭಂ, *forcibly, violently.*

ಪ್ರಸರ pra-sara. = ಪಸರ, ಹಸರ. moving forwards. 2, *spreading; extending;* extent, dimension, diffusion, dispersion (ವಿಕೀರ್ಣ, ಹರಹಿದಸ್ಥಾದು Nn. 108); a sort of spreading itch (see Nr. s. ವಿಸರ್ಪಣ). 3, expansion. 4, a multitude, an assemblage. 5, a stream, flow, current. 6, morbid displacement of the humours of the body (ನೋವು 108). 7, *speed, velocity;* force (ಹರ, ಬಲುಹು Mr. 461); sharpness, power, strength, etc. (ತೇಜ, ತೇಜಸ್ 108). 8, *affectionate solicitation; affection, amiability.*

ಪ್ರಸರಣ pra-saraṇa. going forward or forth; spreading, etc. (ಪಸರ Śm. 103). 2, *surrounding an enemy.*

ಪ್ರಸರಣಯೋಗ್ಯತೆ prasaraṇa-yōgyate. the capability of extension, extensibility (B. 4, 97).

ಪ್ರಸರಣಶೀಲ prasaraṇa-śīla. extensible (B. 4, 106. 124).

ಪ್ರಸರಿಸು pra-sarisu. = ಪಸರಿಸು. to move forwards; to spread abroad; to be extended; to be diffused (My.). 2, to spread (v. t., My.).

ಪ್ರಸರ್ಪಣ pra-sarpaṇa. creeping or crawling forth or on; going forwards, proceeding. (My.).

ಪ್ರಸವ pra-sava. procreating, generating; *bringing forth or bearing young, childbirth, parturition* (ಪ್ರಸೂತ, ಹೆಱುವುದು Nn. 120); *birth.* 2, *offspring, progeny.* 3, *a flower, a blossom* (ಲತಾನ್ತ, ಪುಷ್ಪ 120). 4, *fruit.* 5, opening, budding, flowering (ವಿಕಾಶ, ಅಲರುವುದು 120). 6, furtherance, assistance; what is good (ಒಳ್ಪು, ಒಳ್ಳಿತ್ತು 120). 7, rousing up, excitement, animation; infatuation, the state of being greatly enamoured (ಅತಿಮೋಹ 120; ಮೋಹ Mr. 476).

ಪ್ರಸವಕಾಲ prasava-kāla. the time of childbirth or of travail. see ಪೊಱು. ಪ್ರಸವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಪ್ರಸವನ pra-savana. bringing forth.

ಪ್ರಸವನಕ್ರಿಯೆ prasavana-kriye. the act of bringing forth, the state of being in travail. see ಮುಲುಕು.

ಪ್ರಸವಬನ್ಧ prasava-bandha. = ಪ್ರಸವಬನ್ಧನ. (Mr. 107).

ಪ್ರಸವಬನ್ಧನ prasava-bandhana. *the foot-stalk of a leaf or flower, the leaf-stalk or peduncle.*

ಪ್ರಸವವೇದನ prasava-vēdana. the throes of childbirth (My., also as –ವೇದನೆ). see ಮುಲುಕು; Prv. s. ಬೇತಾಳ.

ಪ್ರಸವಿತ pra-savita. flowered, full of blossoms (Bp. 36, 49).

ಪ್ರಸವಿತೃ pra-savitṛi. a procreator, a generator, a father. (R.).

ಪ್ರಸವಿಸು prasavisu. to beget, to bring forth (My.).

ಪ್ರಸವ್ಯ pra-savya. turned towards the left; *contrary, reverse, reverted, inverted.* 2, favourable.

ಪ್ರಸಹ್ಯ pra-sahya. having withstood; *forcibly, violently, by force.*

ಪ್ರಸಾದ pra-sāda. = ಪಸಾದ, etc. settling down, becoming clear; *clearness, brightness, pellucidness, limpidness, purity, cleanness;* clearness of style, perspicuity. 2, calmness, tranquillity, absence of excitement, repose, composure; serenity of disposition, good humour, good temper. 3, *graciousness, propitiousness, favour, kindness, kind behaviour* (ಪ್ರಣಯ, ತಿಳಿಪುವುದು Hlā.; ಪ್ರಣಯ, ತಿಳಿವು Mr. 455). 4, *a portion or remnant of anything (food, fruit, flowers, etc.) that has been presented to an idol, given by the pūjāri as a blessing to a worshipper, any gift (food, fruit, water, ashes, etc.) that comes from a guru or idol.* (My.). 5, a free gift, a gratuity. ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಪ್ರಾಸಾದದಿನ್ದ ಬಿದ್ದ. —ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಿದರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಹೋದೀತೇ? — ಪ್ರಸಾದವಿದ್ದರೆ ಪರಲೋಕ ಸೇರ್ಯಾನೇ? — ಪ್ರಸವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). see ಒಲುಮೆ; Kāvy. IV, 1, 3; Bp. 1, 14; 2, 35. 55; 24, 34. 43; 30, 11. 12; 31, 30; 37, 49; 39, 50; 43, 67; 44, 23; 47, 17; 48, 6. 22. 24. 31; 49, 35; 56, 8-11. 46; 57, 4; 58, 20. 26. 41. 46. 69; 59, 23; 61, 20. 55. 61; ಉಭಯ ಲಿಂಗ–, ಜಂಗಮ–, ತ್ರಿವಿಧ–, ಲಿಂಗ–, ಶಿವಲಿಂಗ–, ಶಿವ–, ಸಿದ್ಧ–; Prv. s. ಪ್ರಸ್ತಾಪ.

ಪ್ರಸಾದನ pra-sādana. = ಪಸಾಯನ. rendering clear, cleaning; tranquillizing; gratifying; rendering gracious; boiled rice; a gratuity.

ಪ್ರಸಾದನೆ pra-sādane. gratifying; *service, worship* (ಉಪಾಸ್ತಿ, etc., ಸೇವೆ Mr. 27).

ಪ್ರಸಾದಶರೀರಿ prasāda-śarīri. a person to whose body prasāda (ashes, etc.) has been attached (Bp. 49, 34).

ಪ್ರಸಾದಿ prasādi. calming, tranquillizing; showing favour, treating with kindness; bright. 2, come from an idol, a guru, a king, etc. as a gift of blessing (Mhr.; My.). 3, one who distributes prasāda (Bp. 9, 45). 4, a person that has received

(or receives) prasāda (56, 29; 60, 9). see ಅ-, ಆದಿ-, ಸು-. —ಪ್ರಸಾದಿಯ ದಾಸಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 32, 33).

ಪ್ರಸಾದಿತ pra-sādita. = ಪಸಾಯಿತ 1, etc. purified; pleased; propitiated; worshipped; having received prasāda; a present. see ಶಂಕರ-; ಶಿವ-; Cpr. 8, 24 va.; 10, 2 va.

ಪ್ರಸಾದಿಸು prasādisu. to grant graciously (Bp. 2, 24; 23, 41).

ಪ್ರಸಾಧನ pra-sādhana. = (ಪಚ್ಚ), ಪಸದನ. bringing about, accomplishing; arranging; setting in order. 2, *decorating, decoration, embellishment, ornament, dress, toilet* (ಪ್ರತಿಕರ್ಮ, etc., ಸಿಂಗರಂಗೆಯ್ವುದು Mr. 333).

ಪ್ರಸಾಧನಿ pra-sādhani. *a comb.*

ಪ್ರಸಾಧಿತ pra-sādhita. accomplished, done. 2, *ornamented, decorated.*

ಪ್ರಸಾರ pra-sāra. going forth, spreading, extending; going out to forage; stretching or spreading out. see ಪರೆಪು, ಹರಡು.

ಪ್ರಸಾರಣ pra-sāraṇa. causing to go forwards, stretching out, extending, spreading, spreading abroad, diffusing, diffusion, expanding, expansion, increase; displaying, unfolding, exhibiting, exposing for sale; going about. see ನಿಮಿರ್, ನಿಮಿರ್ಚು, ನೀಡು, ನೀಳ್, ಪರೆ, ಹರಡು.

ಪ್ರಸಾರಣಿ pra-sāraṇi. = ಹೆಸರಣೆ. *the creeper Paederia foetida* Lin.

ಪ್ರಸಾರಿ pra-sāri. coming forth; going along; *extending, spreading.*

ಪ್ರಸಾರಿತ pra-sārita. moved forwards, held out; stretched out, expanded, extended, spread, diffused; laid out, exhibited, exposed (for sale). (My.).

ಪ್ರಸಿತ pra-sita. bound to, bound, fastened; adhering to, engaged in; *diligent, attentive.*

ಪ್ರಸಿತಿ pra-siti. *a bandage, a tie, a fetter.*

ಪ್ರಸಿದ್ಧ pra-siddha. accomplished, effected; prospered; gained, obtained; established; *well known, notorious, renowned, famous, celebrated,* public (ನೆಗಟ್ಟ್ Ct. I, 98; ಅಕ್ಷರ Nn. 9; ವಿಶ್ರುತ Śmd. 161 Cm.); adorned, ornamented. ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದದ್ದು ನಿಷಿದ್ಧವಾಗದೇ? (Prv.). — ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸು. to make known, to publish (My.). — ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಸು. to cause to make known, to cause to publish (My.; ಸಾಱಿಸು G.). — ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡು. to make known, to make notorious (My.).

ಪ್ರಸಿದ್ಧತನ prasiddhatana. = ಪ್ರಸಿದ್ಧತೆ. (B. 5, 172. 179. 282).

ಪ್ರಸಿದ್ಧತೆ prasiddhate. the state of being well known, celebrity, notoriety (Bp. 46, 11).

ಪ್ರಸಿದ್ಧಪತ್ರ prasiddha-patra. a notification (My., also as -ಪತ್ರಿಕೆ).

ಪ್ರಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದ prasiddha-prasāda. a prasāda coming from a jaṅgama. see ತ್ರಿವಿಧಪ್ರಸಾದ.

ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ pra-siddhi. accomplishment, success, attainment. 2, the state of being generally known, celebrity, fame, notoriety, publicity (ನೆಗಟ್ತುದು Ct. II, 90; see ನೆಗಟ್ತ್). — ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬರು. to come to fame (B. 5, 220). — ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಮಾಡು. = ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡು. (My.). — ಪ್ರಸಿದ್ಧಿವಡೆ. -ಪಡೆ. to become well known, etc. (ದೊರೆವಡೆ Śmd. 129 Cm.; ನೆಗಟ್ 137. 344 Cm.; ಪೊದಟ್ 355 Cm.).

ಪ್ರಸು pra-su. ಪ್ರಸೂ. bringing forth; see ಪಿತೃ-. 2, *a mother.* 3, *a mare.*

ಪ್ರಸೂತ pra-sūta. procreated, begotten; brought forth, born; begetting; bringing forth; having brought forth. see ಜೀವಧನ-, ನವ-, ಪೆಱ್.

ಪ್ರಸೂತಿ pra-sūti. procreating, begetting; *bringing forth, bearing;* birth; *offspring, children.* (Bp. 57, 91).

ಪ್ರಸೂತಿಕೆ pra-sūtike. *a woman who has had a child, a woman recently delivered.*

ಪ್ರಸೂತಿಜ prasūti-ja. birth-produced: *pain or affliction resulting as a necessary consequence of birth.*

ಪ್ರಸೂತಿವೈರಾಗ್ಯ prasūti-vairāgya. temporary renouncement of worldly desires and appetites simply from the pangs of childbirth (My.).

ಪ್ರಸೂತೆ pra-sūte. = ಪ್ರಸೂತಿಕೆ. *a woman who has brought forth a child.*

ಪ್ರಸೂನ pra-sūna. born, produced; birth (ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಹುಟ್ಟುವುದು Nn. 25). 2, *a blossom, a flower* (ಲತಾನ್ತ, ಹೂವು 25). 3, *fruit* (ಸತ್ಫಲ, ಒಳ್ಳಿಹ ಫಲ 25). 4, the mind (ಮಾನಸ, ಮನಸ್ಸು 25). 5, innumerable (ಅಸಂಖ್ಯಾತ, ಲೆಕ್ಕಿಸಬಾರದು 25).

ಪ್ರಸೂನಕ pra-sūnaka. *a blossom, a flower.*

ಪ್ರಸೂನೇಷು prasūna-iṣu. Kāma. (My.).

ಪ್ರಸೃತ pra-sṛita. gone forwards, gone; stretched out, stretched, extended; spread abroad; lengthened. 2, *modest, humble, well-behaved* (ಪ್ರಸಕ್ತ, ಗೆಲೆ ನುಡಿವವನು Hlā.). 3, *the palm of the hand stretched out and hollowed as if to hold liquids.* 4, *attached to, longing for, eager for* (ಉತ್ಸುಕ, ತ್ವರಿತ, ತೂರ್ಣ, ಚಚ್ಚರಿಗ Mr. 233). 5, a handful, as a measure.

ಪ್ರಸೃತಿ pra-sṛiti. *the palm of the hand hollowed* (ಅಂಗುಲಿ ಮಡಿದ ಕುಡಿತೆ Mr. 323).

ಪ್ರಸೃತೆ pra-sṛite. *the leg;* the shank (= ಜಂಘೆ, q. v.).

ಪ್ರಸೇವ pra-sēva. *a sack,* a leathern bottle. 2,=ಪ್ರಸೇವಕ No. 2.

ಪ್ರಸೇವಕ pra-sēvaka. a sack; see ಚರ್ಮ-. 2, *a wooden vessel covered with leather and placed under the neck of a lute to render the sound deeper and fuller.*

ಪ್ರಸ್ಕನ್ನ pra-skanna. sprung forward or forth; dropped, fallen (ಸ್ಖಲಿತ, ಡಿಳ್ಳಿಸಿದವಂ Mr. 300); *defeated in battle.*

ಪ್ರಸ್ತ prasta. = ಪ್ರಸ್ತುತ 2. (Tbh. of ಪ್ರಾಶಿತ?). an auspicious ceremony, a festive occasion, *e. g.* the ಉಪನಯನ, ನಾಮಕರಣ, ವಿವಾಹ, etc., always connected with a dinner (My.; Si. 244). ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಭಕ್ಷ, ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಕಕ್ಷ, ನಾರಾಯಣ ಅನ್ನವಗೆ ಮೋಕ್ಷ. — ಪ್ರಸ್ತದ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಸ್ವಸ್ತವಿಲ್ಲದೆ ಬಿದ್ದ. — ಪ್ರಸ್ತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣದ ಗೊಡವೆಯೇ? — ನಾಲೆಯಿಲ್ಲದ ಊರೂ ಮಾಲೆಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಸ್ತವೂ ಒನ್ದೇ. — ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬಾರದವ ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಬನ್ದಾನೇ? (Prvs.).— ಪ್ರಸ್ತಪ್ರಯೋಜನ. religious ceremonies. see Prv. s. ಪ್ರಸ್ತಾಪ.

ಪ್ರಸ್ತರ pra-stara. any thing strewed about or spread out; *a couch of leaves and flowers; a bed or couch in general.* 2, a flat surface, a plain. 3, *a stone, a rock.* 4,= ಪ್ರಸ್ತಾರ No. 3 (Mr. 369).

ಪ್ರಸ್ತರಘಟನೋಪಕರಣ prastara-ghaṭana-upakaraṇa. *an instrument for breaking or splitting stones.*

ಪ್ರಸ್ತರಿಸು pra-starisu. = ಪ್ರಸ್ತಾರಿಸು. to strew about; to spread out. 2, to perform the ಪ್ರಸ್ತಾರ No. 3 (Ch. v. 297).

ಪ್ರಸ್ತಾಪ prastāpa. Tbh. of ಪ್ರಸ್ತಾವ. introduction, etc. (My.; Si. 437). ಪ್ರಸ್ತಾಪಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಗಾವೆ ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಆಗದ ಕಜ್ಜಾಯ. — ಪ್ರಸ್ತಾಪದಿನ್ದ ಪ್ರಕಟವಾದ್ದು ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಿದರೆ ನಿತ್ತೀತೇ? (Prvs.).

ಪ್ರಸ್ತಾಪನೆ prastāpane. Tbh. of ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ. introduction, etc. (My.).

ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸು prastāpisu. Tbh. of ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸು. to introduce (My.).

ಪ್ರಸ್ತಾರ pra-stāra. strewing about; spreading out; a bed; a flat surface, a plain. 2, a jungle. 3, arrangement of syllables to obtain feet and combinations of feet (Ch.).

ಪ್ರಸ್ತಾರಿಸು pra-stārisu. = ಪ್ರಸ್ತರಿಸು. (Ch. v. 31).

ಪ್ರಸ್ತಾವ pra-stāva. = ಪ್ರಸ್ತಾಪ. praising before anything else; speaking, saying, relating, propounding; an introductory eulogy, introduction; preface (s. Mr. s. ಕಾಣ್ಡ No. 3). 2, the prologue of a drama. 3, *beginning, commencement.* 4, introducing a topic for conversation, the conversation on or discussion of a topic, the topic or subject itself (My. as ಪ್ರಸ್ತಾಪ); affair, pursuit (Cpr. 4, 28); the state of being under disquisition, disquisition, narration, news (My. as ಪ್ರಸ್ತಾಪ). 4, *occasion, opportunity, time, season, a favourable moment* (ಹೇಳೆ Nn. 152); convenience. ಪ್ರಸ್ತಾವ ನುಡಿಯಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿರಬೇಕು, ಪ್ರಸ್ತಾವ ತಪ್ಪಿ ನುಡಿದರೆ ದೇವಾಂಗದುಸ್ತು ಬಿದ್ದನ್ತೆ (Sp.).

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ pra-stāvane. = ಪ್ರಸ್ತಾಪನೆ. causing to be praised; causing to speak of or to mention. 2,=ಪ್ರಸ್ತಾವ No. 1. 3,=ಪ್ರಸ್ತಾವ No. 2. 4, introducing a topic for conversation, the conversation on a topic = ವಿಷಯವನೆತ್ತಿ ಮಾತಾಡುವದು (My. as ಪ್ರಸ್ತಾಪನೆ).

ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ pra-stāvita. caused to be told or related; mentioned. (R.).

ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸು pra-stāvisu. = ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸು. to introduce a topic and converse on it (My. as ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸು).

ಪ್ರಸ್ತುತ pra-stuta. 1. praised, eulogized; declared, under discussion, said; expected, desired; ready; come to pass; proximate; done with effort or energy; that which is propounded, any object under discussion, a proposition. see ಅ-; Cpr. 2, 14 va.; 2, 87; 3, 28 va.; 5, 121 va.: 6, 44; Bp. 2, 35; 5, 37; 19, 6; 39, 54; 40, 62. 2, at present (Mhr., My.).

ಪ್ರಸ್ತುತ prastuta. 2. = ಪ್ರಸ್ತ. (My.).

ಪ್ರಸ್ಥ pra-stha. going forth or to; visiting, abiding in, see ವನ-; expanding. 2, *table-land on the top of a mountain* (ಸಾನು, ಚೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು Nn. 108; ಸಾನು, etc., ಗಿರಿಯ ಪೊರೆ Mr. 96). 3, *a measure of capacity containing four kuḍavas* (ಬಳ್ಳ 108; ಆಳತೆಯ ಬಳ್ಳ Mr. 472; Si. 329). 4, a stone, a rock (ಗ್ರಾವ, ಕಲ್ಲು 108).

ಪ್ರಸ್ಥಪುಷ್ಪ prastha-puṣpa. *a species of plant, a variety of tulasī or basil with small leaves.*

ಪ್ರಸ್ಥಾನ pra-sthāna. going forth, proceeding; *a march, an expedition;* a journey (ಯಾತ್ರೆ, ಪಯಣ Mr. 288); *a method, a system.*

ಪ್ರಸ್ಥಾನತೂರ್ಯ prasthāna-tūrya. musical instruments used when starting for an expedition (Cpr. 7, 78 va.).

ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತ pra-sthāpita. made to depart, sent away, dismissed, sent, dispatched.

ಪ್ರಸ್ಥಾವಿತ pra-sthāvita. = ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತ. (Cpr. 6, 42).

ಪ್ರಸ್ಥಿತಿ pra-sthiti. going forth or away; a march, a journey. (R.).

ಪ್ರಸ್ಪರ್ಧಿ pra-spardhi. rivalling, emulating, competing (Cpr. 5, 138).

ಪ್ರಸ್ಫುಟ pra-sphuṭa. cleft open, expended; manifest, clear, apparent, appearing (Rśv. 14, 152).

ಪ್ರಸ್ಫುರಿತ pra-sphurita. become tremulous, quivering, vibrating (Rśv. 13, 67).

ಪ್ರಸ್ಫೋಟನ pra-sphōṭana. cleaving open; expanding, opening, budding, blooming; manifesting; striking, threshing, winnowing, *a winnowing basket.*

ಪ್ರಸ್ರವ pra-srava. flowing forth, oozing out, dropping; a flow, a stream; *a fall of water, a cascade.*

ಪ್ರಸ್ರವಣ pra-sravaṇa. flowing forth; *a fountain, a spring* (ಉತ್ಸ, ಒಜಿತೆ Mr. 418; see s. ಒಜ್ಜರ). 2, N. of a range of mountains.

ಪ್ರಸ್ರಾವ pra-srāva. flowing forth; *urine.*

ಪ್ರಹತ pra-hata. struck, beaten; wounded; killed; repelled; spread, expanded; *learned, accomplished; conversant with the principles of science* (ಕ್ಷುಣ್ಣ Mr. 228). see ಅ-.

ಪ್ರಹರ pra-hara. striking at; attacking; killing; repelling, removing (Bp. 7, 16; see ಶೂರ್ಪಕ-). 2, *the eighth part of a day, a watch. cf.* ಜಾಮ, ಯಾಮ 2.

ಪ್ರಹರಣ pra-haraṇa. striking at; striking, beating; casting, throwing; repelling, removing, expelling; *fighting, war, battle; a weapon.* see ಅಂಗುಲಿ-.

ಪ್ರಹರಣಕಲಿತ praharaṇa-kalita. N. of a vṛitta (Ch.).

ಪ್ರಹರಣೆ pra-haraṇe. = ಪ್ರಹರಣ (Śmd. 364).

ಪ್ರಹರಿ pra-hari. one who announces the hours by striking a bell, etc.; a watchman; a sentry. (R.).

ಪ್ರಹರಿಸು pra-harisu. to strike; to repel, to remove, to drive away (Bp. 41, 27; 61, 79).

ಪ್ರಹರ್ಷ pra-harṣa. extreme joy, hilarity, mirth, delight. see ಸಪ್-.

ಪ್ರಹಸನ pra-hasana. violent or hearty laughter, mirth, mocking, deriding; sarcasm, satire; a kind of comedy, a farce.

ಪ್ರಹಸಿತ pra-hasita. laughing, cheerful; laughter, mirth (Bp. 43, 63).

ಪ್ರಹಸ್ತ pra-hasta. *the open hand with the fingers extended.* 2, N. of a rākṣasa (Abh. P. 13, 12. 88. 90).

ಪ್ರಹಾರ pra-hāra. striking, beating, hitting; *a stroke, a blow, a kick, a shot, a hit.*

ಪ್ರಹಾರಕ pra-hāraka. striking, etc.; one who beats, one who attacks, one who repels or drives away (Bp. 53, 3).

ಪ್ರಹಾರಿ pra-hāri. striking, etc.; attacking; killing; removing (Bp. 58, 41; 59, 34).

ಪ್ರಹಿ prahi. *a well.*

ಪ್ರಹಿತ pra-hita. 1. sent forth, sent, dispatched; shot, discharged.

ಪ್ರಹಿತ pra-hita. 2. put forth, placed (Rśv. 9, 22); stretched out, extended.

ಪ್ರಹುಡ prahuḍa. Tbh. of ಪ್ರೌಢ. grown-up. (My.). see Prv. s. ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ.

ಪ್ರಹುಡಿಕೆ prahuḍike. Tbh. of ಪ್ರೌಢಿಕೆ. proficiency. (My.).

ಪ್ರಹುಡಿಮೆ prahuḍime. Tbh. of ಪ್ರೌಢಿಮೆ. proficiency. (My.).

ಪ್ರಹೇಲಿಕೆ pra-hēlike. = ಪ್ರವಲ್ಲಿಕೆ, ಪ್ರವಹ್ಲಿಕೆ, ಪ್ರಹ್ವಲೀಕೆ. *a riddle, an enigma,* a puzzling question (ಒಗಟ Mr. 90).

ಪ್ರಹ್ಲನ್ನ pra-hlanna. *pleased, glad, happy.*

ಪ್ರಹ್ಲಾದ pra-hlāda. pleasure, gladness, happiness, joy. 2, sound, noise. 3, N. of a prince who was remarkable for his devotion to Viṣṇu and was on this account persecuted by his father Hiraṇyakaśipu (J. 11, 35; 28, 30; 29, 14).

ಪ್ರಹ್ವ pra-hva. bent forwards; *bent, bowed, stooping; inclined, towards, bent on, intent upon.*

ಪ್ರಹ್ವಲೀಕೆ pra-hvalīke. = ಪ್ರಹೇಲಿಕೆ. *a riddle.*

ಪ್ರಳಯ praḷaya. = ಪ್ರಲಯ. ಪ್ರಳಯಕ್ಕೆ ಹೆದಱದವ ಪಾಳ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದಱ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ಪ್ರಳೇಯ praḷeya. = ಪ್ರಳಯ. (frequently in Nn., *e. g.* 158. 160). ಪ್ರಳೆಯರುದ್ರ (Bp. 22, 13).

ಪ್ರಾ prā. (Śmd. 103 Mdb.). filling.

ಪ್ರಾಂಶು pra-aṁśu. *high, tall, lofty;* long.

ಪ್ರಾಕ್ prāk. (fr. ಪ್ರಾಂಚ್). *before* (in place or time or order), *in front, first, at first, formerly, in the former part;*—in the east; *at dawn.*

ಪ್ರಾಕಟ prākaṭa. (fr. ಪ್ರಕಟ). = ಪ್ರಕಟ; and = Sk. ಪ್ರಾಕಟ್ಯ: publicity, manifestation, notoriety (Bp. 2, 38; 5, 17; 21, 26; 35, 36; 36, 62).

ಪ್ರಾಕಾಮ್ಯ prākāmya. (fr. ಪ್ರಕಾಮ). freedom of will, wilfulness; irresistible will or fiat; attainment of every wish. (My.).

ಪ್ರಾಕಾರ prā-kāra. prā (= pra)-kāra. = ಪಾಗಲ್, etc. *an encircling wall, a surrounding wall elevated on a mound of earth, a rampart, a fence, an enclosure* (ಕೋಟೆ Hlā.; ವಪ್ರ, ಪುರಭಿತ್ತಿ, ಶಾಲ, ಕೋಟೆ Mr. 191).

ಪ್ರಾಕಾರಾಗ್ರ prākāra-agra. *the coping of a wall.*

ಪ್ರಾಕಾಶ್ಯ prākāśya. (fr. ಪ್ರಕಾಶ). the state of being evident or manifest; *celebrity, fame.*

ಪ್ರಾಕೃತ prākṛita. (fr. ಪ್ರಕೃತಿ). = ಪಾಗದ. original, natural, native, unchanged, unmodified; *ordinary, usual, common, uncultivated, unrefined, plebeian, vulgar, low, base* (ಪಾಮರ, etc., ಶಾನೊಲ್ಲದಂ Mr. 229); vernacular. 2, *any provincial or vernacular dialect akin to saṁskṛita, especially spoken by the female characters and the inferior personages in Sk. plays* (Ch.). 3, an animal to be immolated (ಯಾಗಕೆ ಅಯ್ದುದ ಪಶು Mr. 461).

ಪ್ರಾಕ್ಕು prākku. Tbh. of ಪ್ರಾಚ್. previous, former, etc. (Śmd. 106 Cm.). — ಪ್ರಾಕ್ಕು ಮುತ್ತಯ್ದೆ. a former muttayde, a matron whose husband has died (My.). [— ಪ್ರಾಕ್ಕು ಬಾಕಿ. old arrears].

ಪ್ರಾಕ್ತನ prāktana. former, prior, previous, preceding (Ch. v. 55; Cpr. 1, 67; 3, 8). 2, fate, destiny (Mhr.).

ಪ್ರಾಕ್ಪದ prāk-pada. *a preceding word, the first member of a compound.*

ಪ್ರಾಗಲ್ಭ್ಯ prāgalbhya. (fr. ಪಗಲ್ಭ). boldness, confidence, energy; resoluteness, determination; pride; pomp; proficiency (Cpr. 2, 14 va.).

ಪ್ರಾಗಾರಭ್ಯ prāk-ārabhya. beginning from the former or past time (My.).

ಪ್ರಾಗುದಯ prāk-udaya. rising in the east (My.).

ಪ್ರಾಗ್ಜನ್ಮ prāk-janma. a former birth. (My.).

ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷ prāk-jyōtiṣa. N. of a city; N. of a country, the western portion of Assam (My. Amara).

ಪ್ರಾಗ್ದಕ್ಷಿಣ prāk-dakṣiṇa. *south-eastern.*

ಪ್ರಾಗ್ಭವ prāk-bhava. born in the east (ಪ್ರಾಚೀನ, ಮೂಡಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದುದು Si. 29; My. Amara).

ಪ್ರಾಗ್ಭಾಗ prāk-bhāga. *the fore part.*

ಪ್ರಾಗ್ರ pra-agra. *the highest point, the summit.*

ಪ್ರಾಗ್ರಹರ prāgra-hara. taking the top: *chief, principal.*

ಪ್ರಾಗ್ರ್ಯ prāgrya. *chief, principal.*

ಪ್ರಾಗ್ವಂಶ prāk-vaṁśa. *the space before the vēdi.*

ಪ್ರಾಘಾರ praghāra. dropping, trickling out, *aspersion or pouring out of any oily substance.*

ಪ್ರಾಘುಣಕ prāghuṇaka. *a guest, a visitor, one demanding hospitality* (ಅಗನ್ತು, ಅತಿಥಿ, ಬಿದ್ದಿನ Mr. 238).

ಪ್ರಾಂಗಣ pra-aṅgaṇa. *a court, a yard, a court-yard* (ಅಂಗಣ Nn. 117; ಚಪ್ಪರ, ಅಂಗಳ 143).

ಪ್ರಾಙ್ನ್ಯಾಯ prāk-nyāya. a former trial of a cause, the plea of a former trial, special plea. (R.).

ಪ್ರಾಚ್ prāc. = ಪ್ರಾಂಚ್. previous, etc. (ಪ್ರಾಕ್ಕು Śmd. 106 Cm.).

ಪ್ರಾಚಿ prāci. ಪ್ರಾಚೀ. *the east.*

ಪ್ರಾಚಿಕೆ prācike. *a kind of falcon* (ಗಿಡಗ Hlā.; ಶ್ಯೇನ, etc., ಗಿಡುಗ Mr. 174). 2, a musquito.

ಪ್ರಾಚೀನ prācīna. belonging to the front or east; former, prior, ancient, old; *eastern, easterly;* born in the east (My. Amara). 2, the sacrificial cord worn over the right shoulder and passed under the left arm (ಜನ್ನಿವಾರಮನ್ ಎಡನ್ದೊಡಲ್ Mr. 255). 3, the doings in antecedent births and their consequences. ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಿದರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). 4, a hedge, a wall. see Prv. s. ಪ್ರಾಯಸ್ಥ.

ಪ್ರಾಚೀನತಿಲಕ prācīna-tilaka. the moon. (R.).

ಪ್ರಾಚೀನಬರ್ಹಿಸ್ prācīna-barhis. *Indra.*

ಪ್ರಾಚೀನಾಮಲಕ prācīna-āmalaka. the plant flacourtia cataphracta. (R.).

ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ prācīna-āvīta. *the sacrificial cord worn over the right shoulder and passed under the left arm.*

ಪ್ರಾಚೀನಿತಮ್ಬಿನಿ prācī-nitambinī. the east considered as a woman (J. 26, 15).

ಪ್ರಾಚೀನೆ prācīne. *the plant Clypea hernandifolia* Wight. and Arn. (see ಅಗುಳುಸುಣ್ಣೆ).

ಪ್ರಾಚೀರ prācīra. = ಪ್ರಾಚೀನ No. 4. *an enclosure, a hedge, a wall.*

ಪ್ರಾಚೇತಸ prācetasa. (fr. ಪ್ರಚೇತಸ್). *Vālmīki.*

ಪ್ರಾಚ್ಯ prācya. being in front; *eastern, easterly;* prior; ancient; an inhabitant of the east; the country south or east of the Sarasvatī.

ಪ್ರಾಚ್ಯವೃತ್ತಿಕೆ prācya-vṛittike. a kind of metre (Ch. p. 75).

ಪ್ರಾಜನ pra-ajana. *a whip, a goad* (ಮುಳುಹು Mr. 371).

ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯ prājāpatya. (fr. ಪ್ರಜಾಪತಿ). relating to prajāpati; a kind of marriage in which the father gives his daughter to the bridegroom without receiving a present from him, but with the conviction that the two will live faithfully together. (My.). 2, a mode of penance. (My.). 3, a particular sacrifice. 4, the asterism rōhiṇī. 5, procreative power.

ಪ್ರಾಜಿತೃ pra-ajitṛi. *a driver, a charioteer.*

ಪ್ರಾಜ್ಞ prājña. (fr. ಪ್ರಜ್ಞಾ). *intelligent, wise, clever;* a wise or learned man, a skilful man.

ಪ್ರಾಜ್ಞಕ prājñaka. = ಪ್ರಾಜ್ಞ. (Śśv. 5, 35).

ಪ್ರಾಜ್ಞಿ prājñī. *a clever or intelligent woman.*

ಪ್ರಾಜ್ಞೆ prājñe. *a clever or intelligent woman.*

ಪ್ರಾಜ್ಯ prājya. *abundant, plentiful, much, many;* great, important, best (Cpr. 1, 45); lofty.

ಪ್ರಾಂಚ್ pra-añc. = ಪ್ರಾಕ್, ಪ್ರಾಕ್ಕು. turned towards the front; previous, prior, former; in front, before; *eastern, easterly.*

ಪ್ರಾಡ್ವಿವಾಕ prāḍ-vivāka. a man who interrogates and discriminates: *a judge.* see Nr. s. ಬಲ್ಲಾತನು.

ಪ್ರಾಣ pra-ana. = ಪರಣ, ಪೆರಣ, ಹರಣ 2. breathing; breath, respiration, inspiration and expiration. 2, air, wind. 3, a vital air, that which has its seat in the lungs (ಹೃದಯಾನಿಲ Mr. 51). 4, *life, vitality.* 5, the soul, as opposed to the body; the soul or puruṣa. 6, *strength, power, might.* 7, breathing, aspiration in the pronunciation of letters. 8, *myrrh.* ಪ್ರಾಣವಿರುವಾಗ್ಯೆ ಕೊಡಿಸಿದ ಹಣ ಹೆಣವಾದ ಮೇಲೆ ಬನ್ದೀತೇ? — ಪ್ರಾಣಾ ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ಕೋಣನ ಯೋಚನೆಯೇನು? — ಪ್ರಾಣಾ ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ಪಾಣಿ ಮೇಲಾಗಿರಬೇಕು (Prvs.). see Prv. s. ಮಾನ 2. — ಪ್ರಾಣ ಕೊಡು. to give or offer one's life for the benefit of another (My.). 2, to die (B. 5, 44; My.). — ಪ್ರಾಣಗೆಳೆಯ. a dearly loved friend (My.). — ಪ್ರಾಣ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. to take away life, to kill. ಮಗಳ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದು (B. 5, 71). 2, to commit suicide (My.). — ಪ್ರಾಣ ತುಮ್ಬು. to fill life into (Bp. 46, 78). — ಪ್ರಾಣ ತೆಗೆ. to kill (My.). — ಪ್ರಾಣದಿನ್ದ ಹೋಗು. to die (B. 5, 156). 2, to remain alive, to escape death (My.). — ಪ್ರಾಣದೊಡನೆ ಹೋಗು. = ಪ್ರಾಣದಿನ್ದ ಹೋಗು No. 2. (My.). — ಪ್ರಾಣ ಪಡೆ. to obtain life (Bp. 55, 27). — ಪ್ರಾಣಪ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. = ಪ್ರಾಣ ಪಡೆ. (Bp. 49, 15). — ಪ್ರಾಣ ಬಿಡು. to abandon life, to die (Bp. 27, 18; C.). ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟರೂ ತಕ್ಕೊಂಡರೂ ಸತ್ತನೆಂಬದು ನಿಜ. — ಪ್ರಾಣಾ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮಾನ ಬಿಡಬಾರದು (Prvs.).

ಪ್ರಾಣಕಂಟಕ prāṇa-kaṇṭaka. danger of life (My.). 2, a man who endangers another's life (My.).

ಪ್ರಾಣಕಾನ್ತ prāṇa-kānta. a dearly beloved husband or gallant (My.). feminine ಪ್ರಾಣಕಾನ್ತೆ (My.).

ಪ್ರಾಣಘಾತಕ prāṇa-ghātaka. life-destroying, killing (My.). 2, money (My.).

ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ prāṇa-tyāga. abandonment of life, suicide. (My.).

ಪ್ರಾಣದಾನ prāṇa-dāna. = ಪರಣದಾನ. the gift or restoration of life, saving any one's life. (My.). 2, resigning or laying down life. (My.). see Bp. 46, 49. 51. — ಪ್ರಾಣದಾನ ಈ. to give or restore life (Bp. 32, 48; 46, 80; 48, 17).

ಪ್ರಾಣದೇಹಾರ್ಥ prāṇa-dēha-artha. life, body, and property (Bp. 39, 27).

ಪ್ರಾಣನಷ್ಟ prāṇa-naṣṭa. = ಪ್ರಾಣಹಾನಿ. (My.).

ಪ್ರಾಣನಾಥ prāṇa-nātha. lord of life: a husband, a lover; Śiva (Bp. 27, 9. 69; 61, 86); = ಪ್ರಾಣಕಾನ್ತ (My.). feminine ಪ್ರಾಣನಾಥೆ, a wife (J. 26, 60).

ಪ್ರಾಣನಾಯಕ prāṇa-nāyaka. = ಪ್ರಾಣನಾಥ. (My.).

ಪ್ರಾಣನಿಧಿ prāṇa-nidhi. the treasure-house or treasure of life (Bp. 33, 12).

ಪ್ರಾಣಪತಿ prāṇa-pati. = ಪ್ರಾಣನಾಥ. (My.).

ಪ್ರಾಣಪದ prāṇa-pada. a dearly loved object (Bp. 51, 20-24).

ಪ್ರಾಣಪದಕ prāṇa-padaka. = ಪ್ರಾಣಪದ. (My.).

ಪ್ರಾಣಪರಿಚ್ಛೇದ prāṇa-paricchēda. cutting off life. — ಪ್ರಾಣಪರಿಚ್ಛೇದಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to cut off life. (to threaten to kill). ಪ್ರಾಣಪರಿಚ್ಛೇದಂಗೆಯ್ವವನು (ಆಯಃಶೂಲಿಕ Hlā.).

ಪ್ರಾಣಪ್ರತಿಷ್ಠೆ prāṇa-pratiṣṭhe. the rite of bringing life into an idol (My.).

ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯ prāṇa-priya. a man dear as one's own life, a dearly loved man (My.).

ಪ್ರಾಣಬಾಧೆ prāṇa-bādhe. danger to life, extreme peril (ತಟಪಟ Bhn. 66).

ಪ್ರಾಣಮಿತ್ರ prāṇa-mitra. a dearly loved friend (Bp. 36, 32).

ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ prāṇa-liṅga. the characteristic shape or the phallus in the shape of the soul, the soul or life itself (Bp. 2, 41; 6, 5; 18, 4; 27, 7. 28. 36; 32, 47; 33, 11; 35, 50).

ಪ್ರಾಣವಂಚಕ prāṇa-vañcaka. a man who practises fraud with regard to his life (in his not giving it to whom it is due, Bp. 39, 19).

ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭ prāṇa-vallabha. = ಪ್ರಾಣಕಾನ್ತ. (My.).

ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ prāṇa-saṅkaṭa. a perilous case or state, jeopardy of life, extreme distress (Bp. 56, 38; B. 4, 38; My.). ಅತ್ತೆಗೆ ಒನ್ದು ಮಾತು, ಸೊಸೆಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ. — ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಚಲ್ಲಾಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ. — ಪರಾನ್ನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ ಬನ್ತು (Prvs.).

ಪ್ರಾಣಸ್ನೇಹ prāṇa-snēha. very intimate friendship (My.). — ಪ್ರಾಣಪ್ರಾಣಸ್ನೇಹ. mutual intimacy. ಪ್ರಾಣಪ್ರಾಣಸ್ನೇಹವಾದರೂ ಮೂಗಿನ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕ ಬೇಡ (Prv.).

ಪ್ರಾಣಹತ್ಯ prāṇa-hatya. murder (B. 5, 10; My.).

ಪ್ರಾಣಹರ prāṇa-hara. taking away life, causing death (Si. 78).

ಪ್ರಾಣಹಾನಿ prāṇa-hāni. damage to life, loss of life (My.).

ಪ್ರಾಣಹಿಂಸೆ prāṇa-hiṁse. injury to life, destroying life (My.).

ಪ್ರಾಣಾಂಗವಿತ್ತ prāṇa-aṅga-vitta. = ಪ್ರಾಣದೇಹಾರ್ಥ. life, body and property. (Bp. 49, 37).

ಪ್ರಾಣಾಧಾರ prāṇa-ādhāra. support of life (My.).

ಪ್ರಾಣಾಧಿನಾಥ prāṇa-adhinātha. *a husband, a lover.*

ಪ್ರಾಣಾನ್ತ್ಯ prāṇa-antya. end or cessation of life or human existence (ಜನ್ಮಾನ್ತ, ನಿರ್ವಾಣ, ಜನ್ಮದ ಕಡೆ Nn. 19).

ಪ್ರಾಣಾಪಹರಣ prāṇa-apaharaṇa. taking away life, killing. see ಅಸುಂಗೊಳ್.

ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ prāṇa-āyāma. restraining the breath or breathing through the nostrils with certain closings and openings of them during the mental recitation of the names of some deity. (Grj. 10, 97 va.).

ಪ್ರಾಣಿ prāṇi. *a living or sentient being, any living creature, an animal;* a person (B. 3, 59. 89; My.). ಪ್ರಾಣಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆನ್ತ ಗೋಣಿ ಉಟ್ಟರೆ ಆದೀತೇ? (Prv.).

ಪ್ರಾಣಿಕೋಟಿ prāṇi-kōṭi. the animal branch or kingdom (B. 4, 14. 94; My.).

ಪ್ರಾಣಿದ್ಯೂತ prāṇi-dyūta. *setting animals to fight for wagers: cock-fighting, ram-fighting,* etc.

ಪ್ರಾಣೇಶ prāṇa-īśa. lord of life: a husband, a lover. (Bp. 39, 12; 60, 23).

ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರ prāṇa-īśvara. = ಪ್ರಾಣೇಶ. (Bp. 27, 15).

ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರಿ prāṇa-īśvari a wife (J. 33, 16).

ಪ್ರಾಣ್ಯನಾದರಸ್ಮರಣ prāṇi-anādara-smaraṇa. thinking of animals or persons in a disrespectful manner (ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನದ ನೆನಹು Śmd. 158 Cm.).

ಪ್ರಾತಃ prātaḥ. = ಪ್ರಾತರ್.

ಪ್ರಾತಃಕಾಲ prātaḥ-kāla. morning time, the early morning (Śmd. 99).

ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನ prātaḥ-snāna. bathing at sun-rise, morning ablution. (My.).

ಪ್ರಾತರ್ prātar. (Śmd. 99). *early in the morning, at day-break.*

ಪ್ರಾತರ್ಕ್ಯ prātarkya. (fr. ಪ್ರತರ್ಕ್ಯ). conceivable, understood (Grj. 3, 2).

ಪ್ರಾತರ್ಭೋಜನ prātar-bhōjana. the morning meal, breakfast. (My.). ಆಹ್ನಿಕ ಮಾಡದೆ ಪ್ರಾತರ್ಭೋಜನ ಮಾಡುವವನು ಪ್ರೇತದ ಪಾಲಿಗೆ ಸೇರ್ಯಾನು (Prv.).

ಪ್ರಾತಾಪನಾರಾಯಣಪುರ prātāpa-nārāyaṇa-pura. N. (Bp. 53, 31).

ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ prātikūlya. (fr. ಪ್ರತಿಕೂಲ). contrariety, adverseness, opposition, hindrance. (My.).

ಪ್ರಾತಿಪದಿಕ prātipadika. (fr. ಪ್ರತಿಪದ್). the crude form or base of a noun, a noun in its uninflected state. (My.).

ಪ್ರಾತಿಭಾವ್ಯ prātibhāvya. (fr. ಪ್ರತಿಭೂ). the act of becoming bail or surety, suretyship. (R.).

ಪ್ರಾತಿಭಾಸಿಕ prātibhāsika. (fr. ಪ್ರತಿಭಾಸ). having only the appearance of, existing only in appearance. (My.). ಪ್ರಾತಿಭಾಸಿಕಜಲ (ಮರೀಚಿಕೆ Si. 36). 2, looking like.

ಪ್ರಾತಿಹಾರಿಕ prātihārika. (fr. ಪ್ರತಿಹಾರ). *a juggler, a conjurer.* 2, a wreath-maker (? ಮಾಲೆಗಾಱ Hlā.; is ಮಾಟಗಾಱ meant ?).

ಪ್ರಾತಿಹಾರ್ಯ prātihārya. juggling, conjuring; working miracles; a miracle, a miraculous phenomenon (Cpr. 2, 64).

ಪ್ರಾಥಮಕಲ್ಪಿತ prāthamakalpita. (fr. ಪ್ರಥಮಕಲ್ಪ). *one who has just commenced the perusal of the vēda, a student.*

ಪ್ರಾಥು prāthu. = ಪ್ರಾದು, q. v.

ಪ್ರಾದು prādu. N. of a plant (see Mr. s. ಕುರುಟಿಗೆ).

ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ prādus-bhāva. *the becoming manifest, visible, arising, coming into existence, existence, appearance, manifestation.* see ಆಗು.

ಪ್ರಾದುಸ್ prādus. apparently, evidently, manifestly, visibly.

ಪ್ರಾದೇಶ prādēśa. (fr. ಪ್ರದೇಶ). *the span of the thumb and forefinger, the space measured by the span of the thumb and forefinger.*

ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ prādhānya. (fr. ಪ್ರಧಾನ). *the state of being chief or foremost, pre-eminence, superiority, supremacy; prevalence, ascendancy* (B. 4, 108; My.).

ಪ್ರಾಧ್ವ pra-adhva. being on a road or journey: distant, remote, long. 2, *bent, bowed, inclined; crooked.* 3, *favourable, conformable, agreeable* (ಎಱಕ Nn. 122; Mr. 488). 4, *binding, confining* (ಬನ್ಧನ Nn. 122; Mr. 488).

ಪ್ರಾನ್ತ pra-anta. *edge, margin, verge, border;* boundary, bound, extremity, end (ಸ್ವಸ್ತಿ Mr. 532); a point, a tip. 2, a country; a region; a place (Mhr.; B. 3, 79; 4, 81; My.).

ಪ್ರಾನ್ತತಸ್ prānta-tas. *along the edge or border* (of anything).

ಪ್ರಾನ್ತರ pra-antara. *an intervening long and lonesome tract of country between two villages; a long desolate road.*

ಪ್ರಾನ್ತಲೋಪ prānta-lōpa. elision of a final syllable (Kāvy. I, 3, 80-83).

ಪ್ರಾನ್ತ್ಯ pra-antya. = ಪ್ರಾನ್ತ No. 2. (My.). ಪ್ರಾನ್ತ್ಯ ಸೇರಿದರೂ ಭ್ರಾನ್ತಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪ್ರಾಪಕ pra-āpaka. causing to arrive at, conveying; causing to obtain, providing with, procuring. (My.).

ಪ್ರಾಪಂಚಕ prāpañcaka. (fr. ಪ್ರಪಂಚ). worldly, secular, etc. (Bp. 28, 4; 38, 3; 61, 65).

ಪ್ರಾಪಂಚಿತ prāpañcita. expanded, etc.; mistaken; tricked, beguiled. see ದುಃ-.

ಪ್ರಾಪಣ prāpaṇa. obtaining, receiving. 2, bringing to; procuring (Cpr. 1, 122 va.).

ಪ್ರಾಪಣಿಕ prāpaṇika. *a trader, a merchant.*

ಪ್ರಾಪಿಸು pra-āpisu. = ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು. to be obtained. (Bp. 13, 23; 19, 38).

ಪ್ರಾಪ್ತ pra-āpta. attained to, reached, arrived at; come upon, met with, found; *obtained, got, gained, acquired, procured;* arrived, come; arisen unto; following from a rule; fixed, placed; *fit, proper, right;* a learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಪ್ರಾಪ್ತಪಂಚತ್ವ prāpta-pañcatva. *arrived at dissolution into the five elements, dead.*

ಪ್ರಾಪ್ತರೂಪ prāpta-rūpa. of a proper form; *handsome, beautiful.*

ಪ್ರಾಪ್ತಿ pra-āpti. attaining to, reaching, arriving at; coming upon, meeting with, finding; *obtaining, getting, gaining; acquisition, profit, gain, advantage;* arising unto; befalling, happening; hap, portion, lot; one of the superhuman faculties: the power of obtaining everything; good luck. ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ಗೋಪ್ಯವಾದ್ದು ಸಿಕ್ಕೀತು (Prv.).

ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು prāptisu. = ಪ್ರಾಪಿಸು. to be obtained, to be got; to arise, to come to pass; to come into being; to become one's portion; to happen to one (to be caught by one, as a disease); to be met with, to occur, to appear, to be found; to come to, to meet with; to come; to take place (ಒದವು Śmd. 15. 46. 123. 138. 151. 160. 235. 264. 392 Cm.; ಸಮನಿಸು 117 Cm.; ಸವನಿಸು 125. 341 Cm.; ದೊರೆ ಕೊಳ್ 136. 203 Cm.; ಆಗು 117. 136. 138 Mdb. Cm.; My.). see Bp. 43, 4; 60, 10. 11.

ಪ್ರಾಪ್ಯ prāpya. to be attained, to be arrived at (Śmd. 155), *attainable, obtainable, procurable.*

ಪ್ರಾಬಲ್ಯ prābalya. (fr. ಪ್ರಬಲ). powerfulness; prevalence (B. 4, 81; 5, 233; My.).

ಪ್ರಾಬೋಧಿಕ prābōdhika. (fr. ಪ್ರಬೋಧ). dawn, day-break.. (R).

ಪ್ರಾಭವ prābhava. (fr. ಪ್ರಭವ). pre-eminence, supremacy. (R.).

ಪ್ರಾಭೃತ prābhrita. (fr. ಪ್ರಭೃತಿ). = ಪಾಗುಡ, ಪಾವಡ 2, ಪಾವುಡ 2. *an offering; a present, a gift.*

ಪ್ರಾಮಾಣ್ prāmāṇ. Tbh. of ಪ್ರಾಮಾಣ. ಪ್ರಾಮಾಣಿನೊಳಗೆ ಅಳೆ (is used, Śm. 111).

ಪ್ರಾಮಾಣ prāmāṇa. Tbh. of ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ, q. v.

ಪ್ರಾಮಾಣಪುರುಷ prāmāṇa-puruṣa. a man of authority (Śmd. 32).

ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ prāmāṇika. (fr. ಪ್ರಮಾಣ). *forming or being a measure;* established by proof, being of authority; authentic, credible; true, just, fair; a man who can be depended upon (My.).

ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನ prāmāṇikatana. = ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ. (My.; B. 3, 72).

ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ prāmāṇikate. = ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ No. 5. (My.).

ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ prāmāṇya. = ಪ್ರಾಮಾಣ್, ಪ್ರಾಮಾಣ. measure, see ಪ್ರಾಮಾಣ್. 2, the being established by proof. 3, proof, evidence, authority. 4, authenticity, credibility, genuineness. 5, truth, equity, veracity, honesty (My.).

ಪ್ರಾಯ pra-aya. = ಹರಯ, ಹರೆಯ. setting out; going away. 2, departure from life: *seeking death by fasting* (as a religious act, etc., ಅನ್ನವರ್ಜಿತವ್ರತಂಗಳು Nn. 88; ಅನಶನ, ಉಣ್ಣದಿರುಹಂ Mr. 460). 3, like, similar (ಉಪಮಾನ 88). 4, principal part (ಪ್ರಧಾನ, ಮುಖ್ಯವು 88). 5, surpassing all reasoning (ಅತರ್ಕ್ಯ, ಗೆಲಬಾರದದು 88). 6, *frequency, abundance, excess.* 7, purity (ನಿರ್ಮಲವು 88). 8, a stage or condition of life; any period of life, age (ವಯ, ವಯಸ್ಸು 88; My.); the time of youth, the prime of life (My.). ಪ್ರಾಯ ಹೆಚ್ಚಾದರೂ ಬಾಯಿ ಚನ್ನಾಗಿರಬೇಕು. — ಪ್ರಾಯ ಹೋದರೂ ಪ್ರಯಾಸಬಿಡದು. — ಪ್ರಾಯ (youth) ಬನ್ದರೆ

ನಾಯಿಯಾದರೂ ಚನ್ದವಾಗಿದೆ (Prvs.). — ಪ್ರಾಯ ತುಮ್ಬು. a stage or period of age to be fulfilled or reached. ಮೂಱು ವರುಷದ ಪ್ರಾಯ ತುಮ್ಬಿತು (My.). — ಪ್ರಾಯದವ. -ಅವ. a young man (ಸುವಯೋವಿದ Mr. 310; My.). — ಪ್ರಾಯ ಸಲ್ಲು. age to pass, depart or decline (My.).

ಪ್ರಾಯತ prāyata. = ಪ್ರಯತ. well restrained, etc. (J. 10, 41). feminine ಪ್ರಾಯತೆ (15, 42).

ಪ್ರಾಯಶಃ prāya-śaḥ. ಪ್ರಾಯಶಸ್. for the most part, mostly, generally, usually, always, commonly; to all appearances, likely (B. 4, 106. 146. 188).

ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ prāya-ś-citta. an expiation, an expiatory act, an atonement, penance, amends, compensation. (J. 11, 39; My.). ಪಾದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪಾಪೋಸು, ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ (Prv.).

ಪ್ರಾಯಸ್ prāyas. *for the most part, mostly, generally, usually.*

ಪ್ರಾಯಸಮರ್ಥ prāya-samartha. a male full of the strength of youth (My.). feminine ಪ್ರಾಯಸಮರ್ಥೆ. ಅಮ್ಮನವರು ಪ್ರಾಯ ಸಮರ್ಥೆಯಾಗುವಾಗ ಅಯ್ಯನವರಿಗೆ ಕೈಲಾಸ (Prv.).

ಪ್ರಾಯಸ್ಥ prāya-stha. a young man. ಪ್ರಾಯಸ್ಥನಾದರೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ಪ್ರಾಯಸ್ಥನಾದವ ನ್ಯಾಯಸ್ಥನಾಗಿರಬೇಕು (Prvs.). feminines: ಪ್ರಾಯಸ್ಥಳು, ಪ್ರಾಯಸ್ಥೆ.

ಪ್ರಾಯಿಕ prāyika. common, usual, general. (Si. 403; My.).

ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನ prāya-upagamana. = ಪ್ರಾಯ No. 2. seeking death by fasting (Śmd. 128).

ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶ prāya-upavēśa. = ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನ. (My.).

ಪ್ರಾರಬ್ಧ pra-ārabdha. begun, commenced, beginning; an undertaking. 2, merit and demerit during some former stage of existence considered as constituting the occasion of the present birth, and as regulating the allotment to it of physical good and evil: fortune, destiny (Mhr., My.). ಪ್ರಾಣದ ಆಶೆಗೆ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಾರಬ್ಧವೆನ್ದನನ್ತೆ. — ಊರು ಬೇಱೆಯಾದರೂ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಬೇಱೆಯೇ? (Prvs.).

ಪ್ರಾರಮ್ಭ pra-ārambha. beginning, commencement (Śmd. 2; J. 8, 1; My.); an undertaking, enterprise. see ತೊಡಗು.

ಪ್ರಾರಮ್ಭಿಸು prārambhisu. to begin (v. t., My.), 2, to commence (v. i., My.).

ಪ್ರಾರಮ್ಭಿಸುವಿಕೆ prārambhisuvike. beginning (ಆರಮ್ಭ, etc. Si. 396). ವೇದವನ್ನು ಓದಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಮ್ಭಿಸುವಿಕೆ (249).

ಪ್ರಾರ್ಥನೀಯ pra-arthanīya. to be wished for, fit to be asked or begged, fit to be prayed for. (My.).

ಪ್ರಾರ್ಥನ pra-arthana. = ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. (Sk.; My.).

ಪ್ರಾರ್ಥನೆ pra-arthane. desire, wish. 2, *requesting, asking, begging, beseeching, praying; a prayer, an entreaty, a request, an application, petition.* 3, a vow. — ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡು. to ask for, to beg for, to beg, to petition anything (with accusative, My.). 2, to pray any body (with acc.); to pray to (with dative, My.). 3, to pray, to prefer a petition, to make a request. ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳಂ ಮಾಡಿ (Bp. 26, 67). ನಾನಾ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರು ದೇವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 4, 144). ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದು ಕೀರ್ತನೆ ಹೇಱಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.). 4, to vow, to dedicate (as money to an idol, My.).

ಪ್ರಾರ್ಥಿತ pra-arthita. wished for; requested, asked for, prayed for (Bp. 6, 28; My.). 2, killed, hurt; obstructed or opposed by an enemy; attacked.

ಪ್ರಾರ್ಥಿಸು pra-arthisu. = ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡು. ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. (B. 4, 108; My.). ಎಲ್ಲರನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 5, 282). ದೇವರಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ (My.). ವರವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ (My.). see Bp. 32, 60; 46, 59; 61, 54; J. 5, 35. 36. 44; 8, 41; 9, 26; 15, 38; 20, 39; 24, 71; 30, 40.

ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ prārthisuvike. praying, etc. ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ (ಪ್ರಸರ Si. 396).

ಪ್ರಾಲಮ್ಬ prālamba. (fr. ಪ್ರಲಮ್ಬ). hanging down, pendent; — *a garland hanging round the neck and reaching to the breast.*

ಪ್ರಾಲಮ್ಬಕ prālambaka. *a garland hanging round the neck and reaching to the breast.*

ಪ್ರಾಲಮ್ಬಿಕೆ prālambike. *a kind of golden necklace.*

ಪ್ರಾಲೇಯ prālēya. (fr. ಪ್ರಲಯ). produced by melting; easily dissolved. 2, *hail, snow, frost, hoar-frost, dew, cold.* 3, camphor (ಘನಸಾರ, ಪಚ್ಚೆ Mr. 336).

ಪ್ರಾಲೇಯಾಂಶು prālēya-aṁśu. *the moon.*

ಪ್ರಾವರಣ pra-āvaraṇa. *a cover, an upper garment, a cloak* (ಉತ್ತರೀಯ, ಮೇಲುಡು Mr. 343).

ಪ್ರಾವಾರ pra-āvāra. *an upper garment* (ಮೇಲುಮುಸುಕು, ಹೊದ್ದು ಕೊಮ್ಬು ಸೀರೆಯೆನ್ದೂ, ಉಣ್ಚು Nr.).

ಪ್ರಾವೃಟ್ prāvṛiṭ. = ಪ್ರಾವೃಷ್. the rainy season comprising the months [Śrāvaṇa-Bhādrapada]. ನಭ and ನಭಸ್ಯ (Mr. 70).

ಪ್ರಾವೃಟ್ಟು prāvṛiṭṭu. Tbh. of ಪ್ರಾವೃಟ್ (Śmd. 106).

ಪ್ರಾವೃಡ prāvṛiḍa. Tbh. of ಪ್ರಾವೃಟ್. (ಮಱೆಗಾಲ Mr. 72).

ಪ್ರಾವೃತ pra-āvṛita. = ಪಾವಡ 1, etc. covered, enclosed, encompassed, screened (Cpr. 6, 97); *a wrapper, a cloak, a mantle, a veil* (ನಿವೀತ, ಹೊದಕೆಯ ಸೀರೆ Nr.).

ಪ್ರಾವೃಷ್ prāvṛiṣ. = ಪ್ರಾವೃಟ್, ಪ್ರಾವೃಟ್ಟು, ಪ್ರಾವೃಡ. *the rainy season comprising the months śrāvaṇa and bhādra* (July, August and September).

ಪ್ರಾವೃಷಾಯಣಿ prāvṛiṣāyaṇi. *the plant Mucuna pruritus* Hook.

ಪ್ರಾಶನ pra-aśana. eating, feeding upon, absorbing, drinking. (B. 5, 54; My.).

ಪ್ರಾಶಿತ pra-aśita. (= ಪ್ರಸ್ತ ?). eaten, devoured, swallowed, well eaten, absorbed, drunk. (My.). 2, an offering of rice or water to the manes of pitṛis, obsequies to deceased ancestors.

ಪ್ರಾಶ್ಯ pra-aśya. to be eaten, eatable, edible. (My.).

ಪ್ರಾಸ pra-asa. = ಪ್ರಾಸು. throwing forth, casting, discharging; putting in front or at the beginning. 2, *a dart; a lance* (ಕುನ್ತ, ಸಬಳ Mr. 298). 3, alliteration [ನುತ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರದೊಳತಿಶಯಮಿಾ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸತತಂ ಪ್ರಾಸಂ Kr. 2, 30]; (Ch.; Śmd. 5. 13. 26. 28).

ಪ್ರಾಸಂಗ prāsaṅga. (fr. ಪ್ರಸಂಗ). *a kind of yoke for cattle.*

ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ prāsaṅgika. (fr. ಪ್ರಸಂಗ). derived from close connection; connected with, innate; belonging to any topic, relevant; opportune, seasonable; occasionally connected, occasional, incidental, accidental.

ಪ್ರಾಸಂಗ್ಯ prāsaṅgya. *yoked*; an animal harnessed with a yoke (see Nr. s. ಆರು 4).

ಪ್ರಾಸಾದ prāsāda. (fr. ಪ್ರಸಾದ). = ಪಾಸಾದ. a building erected on high foundations and approached by means of steps; *a temple; a palace* (ಇಟ್ಟಿಗೆಯಲಾದ ಮನೆ Mr. 192). ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಪ್ರಾಸಾದದಿನ್ದ ಬಿದ್ದ (Prv.). 2, = ಪ್ರಸಾದ No. 4 (Bp. 39, 16; 59, 56).

ಪ್ರಾಸಾದಶೇಷ prāsāda-śēṣa. the remnant of a prāsāda No. 2 (Bp. 59, 25).

*ಪ್ರಾಸಾಭಾಸ **prāsa-ābhāsa.** semblance of an alliteration (prāsa). Kr. 2, 45.

ಪ್ರಾಸಿಕ **prāsika.** *armed with a dart or lance.*

ಪ್ರಾಸು **prāsu.** Tbh. of ಪ್ರಾಸ. alliteration (Śmd. 12, 27. 38 Cm.). see ಜಡ-. ಪದ ತಪ್ಪಿದರೆ ಪ್ರಾಸು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ಪ್ರಾಹ್ಣ **pra-ahna.** *the early part of the day, forenoon.*

ಪ್ರಾಹ್ಲಾದ **prāhlāda.** (fr. ಪ್ರಹ್ಲಾದ). pleasure, joy, happiness (Cpr. 4, 84).

ಪ್ರಿಯ **priya.** ಪಿಯ, ಪಿರಿಯ, ಪ್ರೀಯ. *beloved, dear to; dear, valued, amiable, agreeable, pleasing, desirable;* loving, kind, affectionate; dear, expensive, high in price (Sk.; My.); favour, love (Śmd. 3; ಪ್ರೀತಿ 4 Cm.; Bp. 5, 17; 28, 4; 35, 28; 39, 70; 48, 5; My.); pleasure; *a husband,* a lover. see ನಿಜ-. — ಪ್ರಿಯನ್ನುಡಿ. -ಂ-ನುಡಿ. (Śmd. 200). to speak kindly. — ಪ್ರಿಯಪ್ಪಡಿಸು. -ಂ-ಪಡಿಸು. to please, to gratify (Bp. 28, 7). — ಪ್ರಿಯಪಡು. -ಪಡು. to be pleasant, etc. ಪ್ರಿಯಪಟ್ಟ ನುಡಿ (ಚಟು, ಚಾಟು Mr. 85). — ಪ್ರಿಯವು ಗಿಯವು. reit. (Bp. 42, 18). — ಪ್ರಿಯಪೆಱ್. -ಪೆಱ್. to get or derive pleasure from (Bp. 8, 15). — ಪ್ರಿಯವೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. favour or love to be joined or attached to (Bp. 52, 28).

ಪ್ರಿಯಂವದ **priya-ṁ-vada.** *speaking kindly or pleasantly, sweet speaking, agreeable.*

ಪ್ರಿಯಕ **priyaka.** (= ಪ್ರೇಂಕಣ). *a kind of variegated or spotted deer.* 2, *the plant Nauclea cadamba* Roxb. 3, *the plant Terminalia tomentosa* W. & A. 4, = ಪ್ರಿಯಂಗು No. 2.

ಪ್ರಿಯಕರ **priya-kara.** exciting or attracting love, giving pleasure. (B. 3, 61; 5, 247; My.).

ಪ್ರಿಯಕೃತಿ **priya-kṛiti.** a kind act, kindness (Cpr. 2, 50).

ಪ್ರಿಯಂಗು **priyaṅgu.** *the Indian millet, Panic seed, Panicum italicum* Lin. 2, *a kind of tree; a certain medicinal plant* (= ಫಲಿನಿ No. 1; see ನೆಱಲ್ 2). see ಬರಗು.

ಪ್ರಿಯತಮ **priya-tama.** most beloved, very dear; a lover, a husband (ಕಾದಲ, etc. Ss.). feminine ಪ್ರಿಯತಮೆ (ನಲ್ಲಳ್, ಇನಿಯಳ್, ಒಪಳ್, ಕಾದಲೆ, ಮನದನ್ನೆ Śm. 74; ಮನದನ್ನಳ್, etc. Kk. 30).

ಪ್ರಿಯತರ **priya-tara.** more beloved, dearer, uncommonly dear, etc. (Kāvy. III, 3, B, 166; Cpr. 6, 74; Bp. 41, 18).

*ಪ್ರಿಯತರಾಲಂಕಾರ **priyatara-alaṅkāra.** a figure of speech. Kr. 3, 204.

ಪ್ರಿಯತೆ **priyate.** the being dear, dearness; the being fond of, *affection, love.*

ಪ್ರಿಯಧರ್ಮ **priya-dharma.** N. of a yati (Cpr. 6, 8).

ಪ್ರಿಯಪೂರ್ವಕ **priya-pūrvaka.** the state of being endowed with love (Bp. 25, 47).

ಪ್ರಿಯಪ್ರಾಯ **priya-prāya.** equal to joy, like pleasure (Cpr. 8, 56 va.); exceedingly kind or amiable.

ಪ್ರಿಯವಾಚ್ **priya-vāc.** -ವಾಕ್. kind speech; *kind in speech, affable in address.*

ಪ್ರಿಯವಾದಿ **priya-vādi.** speaking kindly or agreeably; a person who speaks kindly (My.); flattering.

ಪ್ರಿಯಾಲ **priyāla.** = ಪಿಯಾಲ. *the tree Buchanania latifolia.*

ಪ್ರಿಯೆ **priye.** a beloved female: *a wife, a mistress.*

ಪ್ರೀಣನ **prīṇana.** *the act of pleasing or delighting, gladdening, satisfaction.*

ಪ್ರೀಣಿತ **prīṇita.** pleased, delighted, gratified (Rsv. 1, 17).

ಪ್ರೀತ **prīta.** *pleased, delighted;* joyful, content; dear, beloved, loved; agreeable, pleasing (ಮನೋಹರ, ಕಮನೀಯ, etc. Mr. 424).

ಪ್ರೀತಿ **prīti.** = ಪಿರೀತಿ, ಪಿರೂತಿ. *pleasure, joy, gladness, happiness;* gratification, satisfaction. 2, graciousness, grace, favour, kindness, amity; *affection, love.* see ಅಱ್ತು, ಎಱಕ, ಒಱಲ್. — ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ನೀತಿ ಹುಟ್ಟುವದು, ಊತಿಯಿನ್ದ ಗಜ್ಜ ಹುಟ್ಟುವದು. — ಪ್ರೀತಿಯಿದ್ದರೂ ನೀತಿ ಬಿಡಬಾರದು. — ಪ್ರೀತಿಯಿದ್ದರೂ ಭೀತಿಯಿರಬೇಕು (Prvs.). ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಎರಡನೆಯವರ ಪ್ರೀತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಸುಖವಾಗದು (B. 3, 105). ಗಣ್ಡನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವಳು (5, 203). ಶ್ರೀಮನ್ತನ ಪ್ರೀತಿಯ ಗಳಿಸುವದು (5, 234). ಅವನಿಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ or ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯುಣ್ಟು (My.). — ಪ್ರೀತಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to cause pleasure or happiness, to gratify (J.). — ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡು. to show affection or love, to bestow or put love (on anything), to love. ನೀನು ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತೀ (B. 2, 36). ಅದಱ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು (3, 22). ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಗಣ್ಡನು ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುವನು (3, 61). ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡ ಹತ್ತಿದರು (3, 61). ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡಳು (3, 78). ಅವರ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುವರು (3, 104). ಹೆಱವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು (3, 105). ಅದಕ್ಕೆ, or ಅವನಿಗೆ, or ಅವನ ಮೇಲೆ, or ಅದನ್ನು, or ಅವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡು (My.). — ಪ್ರೀತಿಯಿಡು. -ಇಡು. to put or bestow love (upon anything). ಸತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಡಿರಿ! (B. 3, 96). ಅವನಲ್ಲಿ or ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಡು (My.). — ಪ್ರೀತಿಪಡು. -ಪಡು. to get or enjoy love, to be loved. ಪ್ರೀತಿವಟ್ಟಂ (ಅಱ್ತರ್ಂ Śmd. I; ಗುಣಕಱುಗೊಣ್ಡಂ, ಕೂರ್ತು ಮಱುಗಿದಂ, ಒಱಲ್ದಂ, ಅಱ್ತರ್ಂ Kk. 80).

ಪ್ರೀತಿಕರ **prīti-kara.** causing pleasure; inspiring love or affection; pleasing, agreeable (Dp. 103, 1).

ಪ್ರೀತಿವನ್ತ **prīti-vanta.** a man full of affection, a loving or kind man (B. 4, 3; My.).

ಪ್ರೀತಿಸು **prītisu.** to love (with accusative, My.).

ಪ್ರೀಯ **prīya.** = ಪ್ರಿಯ. favour, love (J. 23, 62; 29, 17). see ಅ-.

ಪ್ರುಷ್ **pruṣ.** scattering down in drops, sprinkling. see ವಿ-.

ಪ್ರುಷ್ಟ **pruṣṭa.** = ಪ್ಲುಷ್ಟ. *burnt, consumed.*

ಪ್ರೇಕ್ಷಣ **pra-īkṣaṇa.** = ಪೆಕ್ಕಣ, ಪೆಗ್ಗಣ. looking at, viewing, seeing, being a spectator; any public show or spectacle, a sight (ಪೆಕ್ಕಣ, ನೋಟ Kk. 59); a place where public exhibitions are held.

ಪ್ರೇಕ್ಷೆ **pra-īkṣe.** looking at, viewing. 2, *seeing a play or dance.* 3, any public show or spectacle, a sight. 4, *conception, understanding, intellect.*

ಪ್ರೇಂಕಣ **preṅkaṇa.** Tbh. of ಪ್ರಿಯಕ. = ಪ್ರಿಯಕ. (ಶ್ಯಾಮ, ಗುನ್ದ್ರು, ಪ್ರಿಯಂಗು, ಫಲಿನಿ, ಪ್ರಿಯಕ, etc. Si. 135; Te. ಪ್ರೇಂಖಣ = ಪ್ರಿಯಕ No. 2).

ಪ್ರೇಂಖ **pra-īṅkha.** trembling, shaking, vibrating, swinging (ತೊಳಪು, ಹೊಳಹು Nn. 129). 2, a swing (ಉಯ್ಯಲು 129; ಉಯ್ಯಾಲೆ Mr. 527). 3, dancing (ನೃತ್ಯ, ಕುಣಿವುದು 129; ನೃತ್ಯ 527).

ಪ್ರೇಂಖಿತ **pra-īṅkhita.** *swung, shaken, set in motion.*

ಪ್ರೇಂಖೆ **pra-īṅkhe.** *a swing.* see ಉಯ್ಯಲ್, ಪ್ರೇಂಖ.

ಪ್ರೇಂಖೋಲನ **preṅkhōlana.** *a swing, a hammock;* a dooly, a palanquin (ದೋಲ, ಒಲಹು Mr. 461).

ಪ್ರೇಂಖೋಲಿತ **preṅkhōlita.** *swung, shaken, set in motion.*

ಪ್ರೇತ **pra-ita.** = ಪೇತ. gone forth, departed; *deceased, dead; a dead person* (ಪರೇತ Mr. 395). 2, *the spirit of a departed person,*

a spirit abiding in the lower world, the spirit before all the necessary obsequial rites are performed. 3, *a ghost, an evil being.* 4, a dead body, a corpse (ಶವ, ಹೆಣನು 395); a carcass (ಕುಣಪ, ಹೆಣನು 395). ಪ್ರೇತಕ್ಕೆ ಹೆದಱುವವ ಭೂತಕ್ಕೆ ಹೆದಱನೇ? — ಪ್ರೇತದ ಭೀತಿ ಹೋದರೂ ನಾತದ ಭೀತಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prvs.). see Prv. s. ಪ್ರಾತಭೋಜನ.

ಪ್ರೇತಕರ್ಮ prēta-karma. funeral rites. (My.).

ಪ್ರೇತತರ್ಪಣ prēta-tarpaṇa. a libation or offering of water, etc. as one of the funeral rites (ನಿವಾಪ, ಕರ್ಮದ ತಿಲೋದಕ Mr. 395).

ಪ್ರೇತನಾಥ prēta-nātha. = ಪ್ರೇತಪತಿ. (Bp. 41, 28).

ಪ್ರೇತಪತಿ prēta-pati. *Yama.*

ಪ್ರೇತಬಲಿ prēta-bali. food that, after cremation, is cooked in the cemetery, and daily, for nine days, offered to the departed spirit (ghost) when on the tenth day the prabhūta is presented (My.); thereupon, after some other ceremonies, the prēta (ghost) ceases to be a prēta and becomes a pitṛi (My.).

ಪ್ರೇತಮುದ್ರೆ prēta-mudre. a worthless seal, stamp or sign (Bp. 49, 41).

ಪ್ರೇತವಿಪಿನ prēta-vipina. grove of the dead: a cemetery (ಪಿತೃವನ, ಶ್ಮಶಾನ Mr. 395).

ಪ್ರೇತಸಂಸ್ಕಾರ prēta-saṁskāra. the burning of a cropse, the mixing of its ashes with water, and the carrying of them to a stream (My.; B. 4, 215).

ಪ್ರೇತಸೂತಕ prēta-sūtaka. impurity contracted from connection with a corpse (Bp. 18, 98).

ಪ್ರೇತ್ಯ pretya. *after death, in the next world, in the life to come.*

ಪ್ರೇಮ prēma. *love, affection, kindness;* see ಅಱ್ಕೞ್. 2, joy, gladness, pleasure. 3, N. of two vṛittas (Ch.). ತನ್ದೆ ತಾಯಿಗಳ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮ ಬಹಳ (B. 4, 108). ಪ್ರೇಮದಿನ್ದ ಹೇಮ ಕೂಡಿಸಿ, ಹೋಮಕ್ಕೆ ತಣ್ಟೆ ತೀರಿಸಿದ (Prv.). — ಪ್ರೇಮಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to love, to be attached to. ಪ್ರೇಮಂಗೆಯ್ವಂ (ತತ್ಪರ, etc. Mr. 229). — ಪ್ರೇಮ ತೋಱಸು. to show love, to love (B. 4, 16).

ಪ್ರೇಮಿ prēmi. loving, affectionate, attached to; a friend (ತತ್ಪರ etc., ಪ್ರೇಮಂಗೆಯ್ವನ Mr. 229; ಸಂಗಡಿಗ, ಮಿತ್ರ, ಸಖ 311).

ಪ್ರೇಯ prēya. Tbh. of ಪ್ರೇಯಸ್. (Kāvy. III, 3, B, 166).

ಪ್ರೇಯಸ್ prēyas. dearer, uncommonly dear, more agreeable, etc.

ಪ್ರೇಯಸಿ prēyasi. an uncommonly beloved woman: a mistress, a wife. (Cpr. 2, 58),

ಪ್ರೇರಕ pra-īraka. setting in motion, urging on, pushing on, impelling, inciting; sending; a pusher, etc. (My.). see ದುಃಸ್ಥಿತಿ-; Śsv. 5, 31.

ಪ್ರೇರಣ pra-īraṇa. the act of driving on or forwards, pushing on, pushing, inciting, urging, instigating; directing, ordering, order; direction; sending, dispatching; impulse, passion. see ನೂಂಕು, ಪಶು-; Cpr. 1, 64; 2, 85 va.

ಪ್ರೇರಣಿಸು prēraṇisu. = ಪ್ರೇರಿಸು. see Nn. 93 s. ಪ್ರೇರಣೆ.

ಪ್ರೇರಣೆ pra-īraṇe = ಪ್ರೇರಣ. (ಇತಿಹ, ಪ್ರೇರಣೆಸುವುದು Nn. 93, o. r. ಪ್ರೇರಿಸುವುದು; Rśv. 5, 23 va.; My.).

ಪ್ರೇರಿತ pra-īrita. driven forwards, impelled, instigated, incited, urged; sent, directed, dispatched; ordered. (Cpr. 3, 69; Rśv. 6, 30 va.; My.; B. 5, 226).

ಪ್ರೇರಿಸು prērisu. (Śmd. 92). to drive forwards, to impel, to push, to urge on, to stimulate, to instigate (My.); to direct, to order; to send. see Nn. s. ಪ್ರೇರಣೆ.

ಪ್ರೇರೇಪಣೆ prērēpaṇe. = ಪ್ರೇರಣೆ. (My.).

ಪ್ರೇರೇಪಿಸು prērēpisu. = ಪ್ರೇರಿಸು. (My.). ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವಿಕೆ (ಕ್ಷಿಪೆ, ಕ್ಷೇಪಣ, ಹಾಕುವಿಕೆ, ನೂಕುವಿಕೆ Si. 390). ದನಗಳನ್ನು ಗಮನಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವಿಕೆ (ಉದಜ, ಪಶುಪ್ರೇರಣ 400).

ಪ್ರೇಷಣ pra-iṣaṇa. driving forth, driving on; *sending, dispatching, as a messenger; sending on a commission, commissioning, ordering, directing;* executing a commission.

ಪ್ರೇಷಿತ pra-iṣita. sent, dispatched, as on an errand, commissioned and sent forth (Cpr. 5, 2 va.; Rśv. 7, 97 va.; My.); ordered, directed.

ಪ್ರೇಷ್ಠ prēṣṭha. (fr. ಪ್ರಿಯ). *dearest, most beloved, best.*

ಪ್ರೇಷ್ಯ pra-iṣya. to be sent, proper to be sent; a messenger; *a male servant;* a menial, a slave.

ಪ್ರೇಷ್ಯೆ prēṣye. a female messenger; *a female servant.*

ಪ್ರೈಷ praiṣa. sending, dispatching; *an order, a command.* 2, *sorrow, distress, affliction.* 3, frenzy.

ಪ್ರೈಷ್ಯ praiṣya. *a male servant.*

ಪ್ರೈಷ್ಯೆ praiṣye. *a female servant.*

ಪ್ರೋಕ್ತ pra-ukta. spoken to; announced, declared, laid down as a rule, said, told. (Bp. 55, 20; J. 26, 38).

ಪ್ರೋಕ್ತಿ pra-ukti. declaration, utterance, speech, word (Bp. 55, 36; 61, 41; see ಪುನಃ-).

ಪ್ರೋಕ್ಷಣ pra-ukṣaṇa. *the act of sprinkling with water* for purification, consecration by sprinkling (of a sacrificial animal, etc.). 2, *immolation of victims, killing animals in sacrifice.*

ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ prōkṣaṇe. = ಪ್ರೋಕ್ಷಣ. (My.). ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರಹುಡನಾದಾನೇ? (Prv.).

ಪ್ರೋಕ್ಷಿತ pra-ukṣita. sprinkled, purified by sprinkling; offered in sacrifice; *immolated, slaughtered.*

ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸು prōkṣisu. to sprinkle (J. 21, 50; My.).

ಪ್ರೋತ pra-ūta. sewed, stitched; tied, strung. see ಓತ-.

ಪ್ರೋತ್ತುಂಗ pra-uttuṅga. very high or lofty, elevated, prominent. (Cpr. 2, 46).

ಪ್ರೋತ್ಪನ್ನ pra-utpanna. produced, originated, developed. (Bp. 28, 69).

ಪ್ರೋತ್ಪಿಹಿತ pra-utpihita. covered all about (Rśv. 8, 106).

ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ pra-utsāha. great effort, great zeal, ardour. 2, stimulus, incitement. — ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to incite, to instigate, to inspirit, to encourage (My.). — ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಪಡಿಸು. = ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸು. (My.).

ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿತ pra-utsāhita. incited, stimulated, encouraged. (My.).

ಪ್ರೋತ್ಸುಕ pra-utsuka. very full of eagerness or desire (Rśv. 5, 78).

ಪ್ರೋಥ prōtha. *the nostrils of a horse;* the nose of a horse or the tip of it. 2, the loins or hip; see ಕಟಿ-. 3, an excavation or cave. 4, a traveller. 5, notorious, famous.

ಪ್ರೋದ್ಗತ pra-udgata. projecting, prominent, great. (Grj. 3, 4).

ಪ್ರೋದ್ದಂಶ pra-ud-daṁśa. greatly cutting (Cpr. 10, 23).

ಪ್ರೋದ್ದಣ್ಡ pra-uddaṇḍa. very large; very violent or severe (Bp. 17, 18).

ಪ್ರೋದ್ದಾನ pra-ud-dāna. excessive fluid from an elephant's temples (Rśv. 13, 67). 2, very large.

ಪ್ರೋದ್ದಾಮ pra-uddāma. unbounded, immense, vast, huge. (Ch. v. 76. 207).

ಪ್ರೋದ್ಭವ pra-udbhava. sprung up, born (Rśv. 6, 35).

ಪ್ರೋದ್ಭಾಸಿ pra-udbhāsi. very shining, very radiant, very graceful (Ch. v. 210).

ಪ್ರೋದ್ಭೂತ pra-udbhūta. sprung up, born (Rśv. 1, 102).

ಪ್ರೋದ್ಯತ್ pra-udyat. very great (Bp. 3, 6).

ಪ್ರೋನ್ನತಿ prā-unnati. great loftiness, greatness (Śśv. 4, 106).

ಪ್ರೋನ್ಮತ್ತ pra-unmatta. grown very furious or mad (Cpr. 2, 34).

ಪ್ರೋನ್ಮುದ್ರಿತ pra-unmudrita. fully unsealed, opened, or displayed (Cpr. 8, 41).

ಪ್ರೋಲ್ಲಸತ್ pra-ullasat. shining brightly, glittering (Śmd. 127).

ಪ್ರೋಲ್ಲಾಸ pra-ullāsa. great joy (Bp. 27, 9).

ಪ್ರೋಷ್ಠ prōṣṭha. a bull, an ox. 2, a stool, a bench.

ಪ್ರೋಷ್ಠಪದ prōṣṭha-pada. *N. of a double nakṣatra: the third and fourth lunar mansions;* the month bhādra (August-September).

ಪ್ರೋಷ್ಠಿ prōṣṭhi. *a sort of carp, Cyprinus pausius* (ಶಫರಿ, ಮೀನಿನೊಳು ಹೆಣ್ಣು ಮೀನು Mr. 409).

ಪ್ರೌಢ pra-ūḍha. = ಪವುಡ, ಪ್ರವುಡ, ಪ್ರಹುಡ, *grown up, full-grown, fully developed, matured, perfected* (as the body, mind, or person); mature, adult, old; married; proficient (My.; J. 17, 15); great, illustrious, grand, mighty, strong, dignified; ornate; polite; thick, dense, as darkness; impetuous, impulsive, violent; *confident, bold, arrogant, audacious;* forward: raised up, lifted up; at the end of a compound: filled with, full of. 2, = ಪ್ರೌಢಿ (occasionally). see ಬಡುಗ, ಬಿತ್ತಗ; J. 2, 11; 26, 8; 31, 33; ವಾಕ್-.

ಪ್ರೌಢತನ prauḍhatana. = ಪ್ರೌಢತೆ. (My.).

ಪ್ರೌಢತರ prauḍha-tara. very grand (J. 4, 8).

ಪ್ರೌಢತೆ prauḍhate. -ತಾ. the state of being grand, etc. see ಅ-; Cpr. 5, 138. 2, confidence, arrogance.

ಪ್ರೌಢವತಿ prauḍha-vati. = ಪವುಡವತಿ. a fully developed and perfected woman, a woman bold in her ways, a proficient or clever woman (Bp. 45, 2).

ಪ್ರೌಢವತ್ಸೆ prauḍha-vatse. *a cow that has full-grown calves* (see ವಷ್ಕಯಿಣಿ).

ಪ್ರೌಢಸಮಾಗಮ prauḍha-samāgama. a kind of sambhōga (Kāvy. IV, 2, 24).

ಪ್ರೌಢಿ pra-ūḍhi. growth, increase; maturity, perfect state of body or mind; elevation, greatness, grandeur, pomp; proficiency; self-confidence, arrogance; boldness; zeal, enterprise, exertion. see Śmd. 301; Rśv. 13, 8; J. 3, 13; 23, 59; 26, 17; Sp. s. ತರುಣತ್ವ; ಬಡುಗ, ಬಲ್ಲತನ. — ಪ್ರೌಢಿವೆಡ್. -ಪೆಡ್. to become zealous, etc. (Cpr. 1, 3).

ಪ್ರೌಢಿಕೆ prauḍhike. = ಪ್ರವುಡಿಕೆ, ಪ್ರಹುಡಿಕೆ. grandeur, proficiency (My.).

ಪ್ರೌಢಿಮೆ prauḍhime. = ಪ್ರವುಡಿಮೆ, ಪ್ರಹುಡಿಮೆ. grandeur, proficiency (My.).

ಪ್ರೌಢೆ prauḍhe. = ಪವುಡೆ. a female arrived at puberty (J. 10, 53); a married woman from thirty to thirty-five years of age; a violent or impetuous woman who stands in no awe of her lover or husband, a woman of impetuous desires; a proficient or accomplished woman. see ಬಿತ್ತಗವೆಣ್.

ಪ್ರೌಢ್ಯ prauḍhya = ಪ್ರೌಢ. (Bp. 46, 71).

ಪ್ರೌಷ್ಠಪದ prauṣṭhapada. (fr. ಪ್ರೋಷ್ಠಪದ). *the month bhādra* (August-September).

ಪ್ರೌಷ್ಠಪದೆ prauṣṭhapade. = ಪ್ರೋಷ್ಠಪದ. *N. of a nakṣatra.*

ಪ್ಲಕ್ಷ plakṣa. *the waved-leaf fig-tree, Ficus infectoria* Willd. (see ಕಬ್ಬಸುರಿ & ಬಸರಿ, ಎತ್ತಗುವಿ). 2, *the tree Thespesia populneoides* Wall. (Hibiscus populneoides Roxb.). 3, the holy fig-tree, Ficus religiosa. 4, one of the seven dvīpas or continents.

ಪ್ಲವ plava. swimming, floating; leaping, jumping; a tumbler; *a float, a raft,* (ಉಡುಪ, ನೀರ ನಡೆ ಹಾಯ್ವ ತೆಪ್ಪ Mr. 416). 2, *a kind of duck* (see ಮುಣ್ಣು ಮುಟುಕ). 3, *a frog.* 4, *a Cāṇḍāla* (*cf.* ಪೊಲೆಯ). 5, a monkey. 6, a species of grass, Cyperus rotundus.

ಪ್ಲವಕ plavaka. *a frog*; a tumbler; a Cāṇḍāla.

ಪ್ಲವಗ plava-ga. going by leaps: *a frog*; *a monkey.*

ಪ್ಲವಂಗ plava-ṅ-ga. going by leaps: a frog (ಭೇಕ, ಕಪ್ಪೆ Nn. 46); *a monkey* (ಕಪಿ, ಮರ್ಕಟ 46); a horse (ತುರಂಗ, ಕುದುರೆ 46); the forty-first year of the cycle of sixty (ವತ್ಸರವಿವರ, ವತ್ಸರಭೇದ 46; My.).

ಪ್ಲವಂಗಮ plava-ṅ-gama. *a frog; a monkey.*

ಪ್ಲವನ plavana. swimming, floating; jumping, leaping; flying; capering; declivity, inclination. see ತೆಂಕು.

ಪ್ಲವಾಕೆ plavāke. a float, a raft. (R.).

ಪ್ಲಾಕ್ಷ plākṣa. (fr. ಪ್ಲಕ್ಷ). *the fruit of the Ficus infectoria.* see ಬಸುರಿ.

ಪ್ಲಾನ್ plān. flannel (Si. 221; *cf.* ಪ್ಲಾನಲ್). 2, a "plan" [E.].

ಪ್ಲೀಹ plīha. *the spleen*; disease of the spleen.

ಪ್ಲೀಹಶತ್ರು plīha-śatru. *the medicinal plant Amoora rohitaka.* see ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಗ.

ಪ್ಲುತ pluta. floated, floating, swimming; bathed in; submerged, wet; jumped, leaped, having gone by leaps or jumps; leaping, jumping; one of a horse's paces: *capering, vaulting* (ಬಿದಿಯುವರಿಯು Nr.); protracted, lengthened to three prosodial instants, as a vowel in pronunciation; a vowel thus lengthened (Śmd. 17. 19. 67. 68; Kāvy. I, 1*a*, 10. 16).

ಪ್ಲುಷ್ಟ pluṣṭa. = ಪ್ರುಷ್ಟ. *burnt.*

ಪ್ಲೋಷ plōṣa. *burning, combustion.*

ಪ್ಸಾತ psāta. chewed, eaten. 2, *hungry* (ಹಸಿದಾತ Hlā).

ಪ್ಸೆ pse. eating, food. 2, *hunger* (ಹಸಿವು Hlā).

ಪ್ಲಾನಲ್ plānal. = ಫಲಾನಿಲಿ. [E.]. flannel (Si. 276; My.).

ಫ್

ph

ಫ್ ph. the forty-second letter of the alphabet (Śmd. 12. 21). in Kannaḍa it is used in a few imitative sounds, and in a few nouns (22. 23). for some Mhr. and H. words not found under this letter see under ಪ್.

ಫ pha. the letter ಫ್ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಫ pha. the number 2 (Mr. 349).

ಫಕಾರ pha-kāra. the letter ಫ (Śmd. 11).

ಫಕೀರ phakīra. = ಪಕೀರ. a Mahommadan mendicant; a man free from worldy cares (Mhr., H.; My.; B. 4, 168).

ಫಕೀರಿ phakīri. relating to a ಫಕೀರ (Mhr.); a ಫಕೀರ (My.).

ಫಕ್ಕನೆ phakkane. = ಪಕ್ಕನೆ, q. v. suddenly, etc.

ಫಜೀತು phajītu. ಫಜೀತಿ. disgrace, ignominy; annoyance, harassment (Mhr., H.; My.; Br.); [serious, as in illness].

ಫಂಜಿಕೆ phañjike. *the plant Clerodendrum siphonanthus* R. Br. (see ಬಾರಂಗಿ).

ಫಟಕೆ phaṭake. a sound in imitation of that produced by a vigorous caning, slapping or cuffing (Mhr. ಫಟಕನ, ಫಡ ಫಡಾಟ; B. 5, 268; *cf.* ಪಟ).

ಫಟಿಕೆ phaṭike. = ಫಟಕೆ. (B. 3, 43).

ಫಟೆ phaṭe. = ಎಡೆ 2, ಪೆಡೆ, ಹೆಡೆ. *the hood of the cobra or coluber nāga.*

ಫಡ phaḍa. = ಪಡ 2, etc. a sound to imitate angry language. (Grj. 6, 36; 8, 40; Bh. 8, 26, 4; J. 13, 8; 25, 35. 54). — ಫಡ ಫಡ. = ಪಡ ಪಡ, etc. ha, ha! etc. (ಎಲೆ ಎಲೆ Kk. 43; Śm. 60; Bh. 8, 24, 50; Rśv. 13, 97; J. 12, 38).

ಫಣ phaṇa. = ಫಟೆ. *the hood of the cobra.*

ಫಣಭೃತ್ phaṇa-bhṛit. the cobra di capello. 2, *a snake in general.*

ಫಣಾಧರ phaṇā-dhara. a snake (ಸರ್ಪ Mr. 399).

ಫಣಾಮಣಿ phaṇā-maṇi. hood-gem: a jewel supposed to be found on the hood of a cobra (My.).

ಫಣಿ phaṇi. = ಪಣಿ. *a snake*; a cobra.

ಫಣಿಕಟಕ phaṇi-kaṭaka. Śiva (Bp. 50, 11).

ಫಣಿಕುಂಡಲ phaṇi-kuṇḍala. Śiva (Śśv. 1, 74).

ಫಣಿಗಣೇಶ್ವರ phaṇi-gaṇa-īśvara. the serpent śēṣa (J. 24, 17).

ಫಣಿಗಿರಿವಾಸ phaṇi-giri-vāsa. (= ನಾಗಗಿರಿವಾಸ). Krisṇa. (Dp.134, 1).

ಫಣಿಜ್ಝಕ phaṇijjhaka. *Marjoram and another similar plant.* 2, a species of Basil (see ಮರು). see ಬಿಳೀ ಮರುಗ.

ಫಣಿತಲ್ಪ phaṇi-talpa. Viṣṇu (Bp. 2, 19; J. 18, 32).

ಫಣಿಧರ phaṇi-dhara. Śiva (Mr. 12).

ಫಣಿಪ phaṇi-pa. the serpent śēṣa (C. Bp. 47, 31; Śśv. 4, 71).

ಫಣಿಪಕಂಕಣ phaṇipa-kaṅkaṇa. Śiva (Bp. 16, 28).

ಫಣಿಪತಿ phaṇi-pati. = ಫಣಿಪ. (Bp. 51, 75; J. 24, 62. 82).

ಫಣಿಭುಜ್ phaṇi-bhuj. an ophiophagous serpent (ರಾಜಫಣಿ, ಅರೆ ನಾವು Mr. 401). 2, a peacock.

ಫಣಿರಾಜ phaṇi-rāja. = ಫಣಿಪ. (Bp. 54, 55; J. 23, 4).

ಫಣಿರಾಜಶಯನ phaṇirāja-śayana. Viṣṇu (J. 2, 50).

ಫಣಿಲೋಕ phaṇi-lōka. = ನಾಗಲೋಕ. (Abh. P. 7, 31).

ಫಣಿವರಕಟಕ phaṇi-vara-kaṭaka. = ಫಣಿಕಟಕ. (Bp. 48, 15).

ಫಣಿವಿಭೂಷಣ phaṇi-vibhūṣaṇa. Śiva (Bp. 61, 70).

ಫಣಿವೇಣಿ phaṇi-vēṇi. braided hair that resembles snakes (J. 1, 4); a woman who has such braided hair (My.).

ಫಣೀಂದ್ರ phaṇi-indra. a cobra (Śmd. 142. 166). 2, Śiva (ಶಿವ, ಧರಣೀಂದ್ರ Nn. 6; ಹರಿ Mr. 495). 3, the serpent śēṣa

ಫಣೀಂದ್ರಸುತೆ phaṇīndra-sute. the daughter of the serpent śēṣa: N. of a wife of Arjuna (J. 24, 81).

ಫಣೀಶ phaṇi-īśa. = ಫಣಿಪ. (Cpr. 2, 71).

ಫಣೀಶ್ವರ phaṇi-īśvara. = ಫಣಿಪ. (J. 24, 75).

ಫಣೆ phaṇe. ಫಣಾ. *the hood of a cobra.*

ಫನ phana. annihilation, ruin (My.; H.).

ಫರ phara. = ಫಲ. a shield (Sk.).

ಫರಮಾಯಿಶಿ pharamāyiśi. made to order, commissioned as an article (Mhr., H. ಫರಮಾಶಿ, ಫರಮಾಸೀ). 2, superlatively excellent (My.; Mhr.).

ಫರಮಾಯಿಸು pharamāyisu. to order, to direct, to bid (My.; Mhr. ಫರಮಾವಿಣೇಂ).

ಫರವಾಣ pharavāṇa. a royal mandate, order; a firman (My.; Mhr., H. ಫರಮಾನ).

ಫರಾಮೋಷಿ pharāmōṣi. forgetfulness, oversight (My.; Br.; H.). ಫರಾಮೋಷಿಯಾದರೂ ಪಡಪೋಸಿಯಾಗಬಾರದು (Prv.).

ಫರಾರಿ pharāri. 1. a fluttering rag (Mhr. ಫರಾರಾ); a sail (B. 4, 161).

ಫರಾರಿ pharāri. 2. absconded or emigrated (My.; Mhr., H.).

ಫಲ phala. = ಪಳ 1, ಫರ, ಫಳ. *fruit;* a fruit (ಫಲೋತ್ಕರ, ಎಲ್ಲಾ ಫಲಂಗಳು Nn. 92). 2, produce, crop; *profit, gain, advantage, benefit* (ಅತೀವಲಾಭ, ವಿಶೇಷವಾದ ಲಾಭ 92). 3, offspring, progeny. 4, *recompense, reward, retribution* (good or bad). 5, one's own learning or merits (ನಿಜವಿದ್ಯಂಗಳ್, ತನ್ನ ಸಮ್ಪನ್ನವಾದ ವಿದ್ಯಂಗಳು 92). 6, the product or quotient. 7, final liberation (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ 92). 8, *a blade* of a sword or knife. 9, *a tablet, a board.* 10, *a shield.* 11, *the wood of a plough, exclusive of the pole and share.* 12, a ploughshare. ಫಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬೀಜ, ನೆಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ನೀರು. — ಫಲವಿದ್ದ ಬಜಾಲಿ ಪಾರುಪತ್ಯ ಚನ್ನ. — ಫಲವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪರದಾಟವಾದರೂ ಲೇಸು. — ಫಲವಿಲ್ಲದ ಮರ ಹೊಲದಲ್ಲಿದ್ದರೇನು? — ಫಲಾ ನೋಡದೆ ಕೆಟ್ಟಿತು, ಹೊಲಾ ಹೂಡದೆ ಕೆಟ್ಟಿತು. — ಫಲಾ ನೋಡಿದರೆ ಬಾಯಾಜಾಕೆ ನಿತ್ತೀತೆ? — ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಫಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ, ಬಾವಿಗೆ ಜಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ. — ಫಲಾ ಬಿತ್ತಿ, ಪಾಪಾ ಕಳೆ! (Prvs.). see ಪಣ್.— ಫಲ ಕೊಡು. to yield or produce fruit (B. 4, 183; My.). — ಫಲಂಗಿಜ್. -ಂ-ಗಿಜ್. to imagine to be fruit (Rśv. 6, 20).— ಫಲ ನಿಲ್ಲು. = ಫಲವಾಗು No. 2. (My.). — ಫಲವಾಗು. -ಆಗು. fruit or gain to be produced (My.). 2, pregnancy to take place (My.). — ಫಲ ಹಿಡಿ. to come as fruits, to bear fruits (My.; see ಫಲಹೀನ).

ಫಲಕ phalaka. = ಪರಿಗೆ, etc., ಫಲಂಕ. a board, a plank. 2, *a shield.* 3, a slab or tablet for writing on. 4, any flat surface.

ಫಲಕಪಾಣಿ phalaka-pāṇi. *a soldier armed with a shield.* see Nr. s. ಕಡಿತಲೆಗಾಱ.

ಫಲಕಾಲ phala-kāla. the time of fruits, fruit-season. (My.).

ಫಲಂಕ phalaṅka. a board for playing with dice (ಆಕರ್ಷ, ಹಲಗೆ, ನೆತ್ತದ ಹಾಸಂಗಿಯ ಹಲಿಗೆ Nn. 134).

ಫಲತ್ರಿಕ phala-trika. = ತ್ರಿಫಲೆ, q. v. *the three myrobalans.*

ಫಲದ phala-da. yielding or bearing fruit; giving a reward, rewarding. (Rśv. 13, 16).

ಫಲದಾನ phala-dāna. a present of fruits (My.).

ಫಲದಾಯಕ phala-dāyaka. he who gives a reward or rewards, he who retributes, used of God (My.).

ಫಲಪೂಜೆ phala-pūje. worship of corn trodden out by oxen, worship of ripe fruits newly plucked; etc. (My.).

ಫಲಪೂರ phala-pūra. full of kernels: *the citron, Citrus medica* (ಮಾದೀ ಗಿಡ, ಮಾದಾಳದ ಗಿಡ Si. 141; *cf.* ಬೀಜಪೂರ).

ಫಲಪೂರ್ಣ phala-pūrṇa. full of fruits (My.).

ಫಲಭರಿತ phala-bharita. laden with fruit or fruits, full of fruit or fruits (My.).

ಫಲಭಾಗಿ phala-bhāgi. sharing in a good or bad result of actions (My.).

ಫಲರಾಜಿತ phala-rājita. N. of a plant (ಗಿರಿಕರ್ಣಿಕೆ q. v., etc. Mr. 113).

ಫಲವತ್ phala-vat. *fruit-bearing, laden with fruits, fruitful.*

ಫಲಶ್ರುತಿ phala-śruti. advantage, profit (Mhr.; My.).

ಫಲಸ phalasa. = ಪನಸ, etc. (Sk.). jack tree.

ಫಲಸಿದ್ಧಿ phala-siddhi. reaping fruit, realising an object; a prosperous issue (Kāvy. III, 3, B, 144; My.).

ಫಲಹೀನ phala-hīna. void of fruit, yielding no fruit or profit (ಫಲ ಹಿಡಿಯುದುದು ಮರಂ Mr. 103).

ಫಲಹೀನತೆ phala-hīnate. the state of being void of fruit (Cpr. 7, 96).

ಫಲಾದನ phala-adana. the eating of fruits (Śsv. 2, 99); a fruit-eater: a parrot.

ಫಲಾಧ್ಯಕ್ಷ phala-adhyakṣa. superintendent of fruits; *the tree Mimusops kauki.*

ಫಲಾನ phalāna. = ಫಲಾನೆ. such a one (Mhr., H. ಫಲಾಣಾ; My.; Br. ಫಲಾಣಿ).

ಫಲಾನಿಲಿ phalānili. = ಪ್ಲ್ಯಾನಲ್. (B. 5, 146). flannel. [E.].

ಫಲಾನುಭೋಕ್ತೃ phala-anubhōktṛi. a person who suffers; or enjoys, the due consequence of his actions (My.).

ಫಲಾನೆ phalāne. = ಫಲಾನ. (My.).

ಫಲಾಫಲ phala-aphala. profit and loss (My.).

ಫಲಾಶನ phala-aśana. = ಫಲಾದನ. (My.).

ಫಲಾಹಾರ phala-āhāra. ಪರಾಳ, ಪಲಹಾರ, ಪಲಾರ. feeding on fruits; a slight repast consisting chiefly of fruits; [tiffin].

ಫಲಿ phali. *bearing fruit, being in fruit, fruitful;* a tree. 2, *a kind of medicinal plant* (= ಫಲಿನಿ No. 1).

ಫಲಿತ phalita. that has produced fruit, bearing fruit, yielding fruit, having got fruits (Cpr. 2, 91; Bp. 36, 49). ಫಲಿತಮಪ್ಪುದು (ಫಲಿಯಿಸುವುದು Śmd. 396 Cm.) ಮರಗಳೊಳು ಫಲಿತಮೆನೆ ಫಲವುಳ್ಳವು (Mr. 103). 2, involved (Mhr.).

ಫಲಿತರಸಾಲ phalita-rasāla. a mango tree in fruit (ಬನ್ದಮಾವು Śm. 26).

ಫಲಿತಾಮ್ರ phalita-āmra. = ಫಲಿತರಸಾಲ. (ಬನ್ದಮಾವು Kk. 66).

ಫಲಿತಾರ್ಥ phalita-artha. result (My.).

ಫಲಿನ phalina. *bearing or yielding fruit, fruitful.* 2, = ಪನಸ, ಫಲಸ. (Sk.); jack tree.

ಫಲಿನಿ phalini. *a certain medical plant* (= ಪ್ರಿಯಂಗು, etc.; see ಜಾಲಿನಿ, ನೆಟಲ್ 2). 2, *the medicinal plant Menispermum cordifolium* Willd. 3, a species of herb, Echites dichotoma. 4, a species of flower, Celosia cristata.

ಫಲಿಯಿಸು phaliyisu. = ಫಲಿಸು. to bear fruit, etc.; to be produced (ಫಲಿತಮಾಗು Śmd. 396 Cm.; Cpr. 7, 93).

ಫಲಿಸು phalisu. fruit to be produced, fruit to grow (ಕಾಯ್ Ct. I, 39); to grow, to be produced (Bp. 41, 11; 45, 42); to bear fruit, to become fruitful (My.; B. 2, 52); to bear or produce good or bad results (My.).

ಫಲೀನ phalīna. fruit (ಫಲ Nn. 45). 2, a good man (ಉತ್ತಮ, ಉತ್ತಮಪುರುಷ 45, o. r. ಸತ್ಪುರುಷ). 3, an ascetic (ಮುನಿ, ಯತಿ 45). 4, final liberation (ಮೋಕ್ಷ, ಮುಕ್ತಿ 45). 5, the hair of the head (ಶಿರೋರುಹ, ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲ್ 45). 6, mud, mire (ಪಂಕ, ಕೆಸಱ್ 45).

ಫಲೇಗ್ರಹಿ phalē-grahi. *bearing fruit in season, fruitful.*

ಫಲೇರುಹ phalē-ruhe. *the trumpet-flower, Bignonia suaveolens.*

ಫಲೋತ್ಕರ phala-utkara. multitude of fruit, all sorts of fruit (ಫಲ, ಎಲ್ಲಾ ಫಲಂಗಳು Nn. 92).

ಫಲೋತ್ಪತ್ತಿ phala-utpatti. coming forth or growing of fruit, production of fruit. see ಕಾಯ್.

ಫಲೋದಯ phala-udaya. coming forth or appearance of fruit; appearance of consequences or results, result, recompense, reward. (My.).

ಫಲ್ಗು phalgu. small, minute; *pithless, sapless; worthless, vain, useless; weak, feeble, insignificant.* 2, *the opposite-leaved fig-tree, Ficus oppositifolia* Roxb.

ಫಲ್ಗುನ phalguna. = ಪಲುಗುಣ, ಪಲ್ಗುಣ. Arjuna (ಇನ್ದ್ರಜ, ಸಿತಹಯ, ಗಾಣ್ಡೀವಿ, ಜಿಷ್ಣು, ಹರಿಬನ್ಧು Mr. 264; Śmd. 270. 281).

ಫಲ್ಗುನಿ phalguni. N. of a double nakṣatra or asterism (pūrvā and uttarā). see ಫಾಲ್ಗುನ.

ಫಸಲಿ phasali. = ಫಸಲು. 2, the harvest-year: the official revenue-year, originated with the emperor Ṣāh Jehān; the addition to the phasali, to convert it into the Christian year, is 590 (My.; Mhr.).

ಫಸಲು phasalu. a crop, a harvest (My.; Si. 123. 166; Mhr., H.).

ಫಳ್ phaḷ. a sound in imitation of briskly boiling rice. — ಫಳ್ ಫಳ್. rep. (S. Mhr.).

ಫಳ phaḷa. a sound produced by the feet of running bullocks. — ಫಳ ಫಳ. rep. (S. Mhr.).

ಫಳ phaḷa. = ಫಲ (Śmd. 25).

ಫಳೆಯಕಾಱ phaḷeya-kāṟa. ? (Śmd. 23).

ಫೞಿಲ್ phaḻil. an imitative sound (*cf.* ಪೞಿಲ್). — ಫೞಿಲೆನೆ. with the sound of ಫೞಿಲ್ (Śmd. I; 22).

ಫಾಜಿಲ್ phājil. ಫಾಜಲ್. overplus, excess; surplus or spare; whatever is realized over and above the estimated produce; extra (My.; Br.; Mhr., H. ಫಾಜೀಲ).

ಫಾಣಿ phāṇi. unrefined sugar, molasses; flour or meal mixed with curds.

ಫಾಣಿತ phāṇita. (= ಫಾಣ್ಟ). *the inspissated juice of the sugar-cane, raw sugar;* the inspissated juice of other plants. see Nr. s. ಬೆಲ್ಲ.

ಫಾಣ್ಟ phāṇṭa. (= ಫಾಣಿತ). obtained by straining or filtering, *readily or easily prepared*, anything made by an easy process, as a decoction, etc.; *a decoction*, etc.

ಫಾಮು phāmu. self-collectedness (Mhr., H.; see ಬೇ-).

ಫಾಯಿದಾ phāyidā. ಫಾಯಿದೆ. advantage, profit (My.; Br.; Mhr., H. ಫಾಯದಾ). ಫಾಯಿದೆ ನೋಡಿ, ವಾಯಿದೆ ಕಳಕೊಂಡ್ರಾ (Prv.).

ಫಾಯಿಷ್ phāyiṣ. published, proclaimed, notified (My.; H.).

ಫಾಲ phāla. = ಪಾಲ 2. *a ploughshare.* 2, a bundle. 3, the forehead. 4, *made of cotton.*

ಫಾಲಾಕ್ಷ phāla-akṣa. Śiva (My.).

ಫಾಲಾಮ್ಬಕ phāla-ambaka. = ಫಾಲಾಕ್ಷ. (My.).

ಫಾಲ್ಗುಣ phālguṇa. Tbh. of ಫಾಲ್ಗುನ. (My.).

ಫಾಲ್ಗುನ phālguna. (fr. ಫಲ್ಗುನಿ). = ಪಾಲುಗುಣ, ಫಾಲ್ಗುಣ. belonging to the asterism phalgunī. 2, *N. of a month* (February-March). 3, Arjuna.

ಫಾಲ್ಗುನಿ phālguni. = ಫಲ್ಗುನಿ. 2, *the day of full moon in the month phālguna.*

ಫಾಲ್ಗುನಿಕ phālgunika. *the month phālguna.*

ಫಿದಿವಿ phidivi. a servant (My.; Br.; H. fidwī).

ಫಿರಕ phiraka. = ಪಿರಿಕಿ, etc. a part, a subdivision (My.; Br., H. ಫಿರ್ಕಾ); a department (My.).

ಫಿರ್ಯಾದಿ phiryādi. = ಪಿರಿಯಾದಿ, ಫಿರ್ಯಾದು. a representation of injury and an application for redress; a complaint, a suit, an action (My.; ಅಭಿಗ್ರಹ, ಅಭಿಯೋಗ, ಅಭಿಹಾರ, ಮೊಖದ್ದಮೆ G.; Mhr., H. ಫಿರ್ಯಾದ್). 2, a complainant, a plaintiff (My.; Mhr., H. ಫಿರ್ಯಾದೀ). ಫಿರ್ಯಾದಿ ಮಾಡು (ದೂಱು); ಫಿರ್ಯಾದಿ ಹೇೞು (ಮೊಖದ್ದಮೆ ಯಿಡು G.). see B. 4, 7. 169; 5, 264. 265.

ಫಿರ್ಯಾದು phiryādu. = ಫಿರ್ಯಾದಿ No. 1.

ಫುತ್ಕೃತ phut-kṛita. = (ಪೀತ್ಕೃತ), ಫೂತ್ಕೃತಿ. blowing, hissing; screamed aloud; screaming, shrieking, screeching, a scream, a shriek.

ಫುಪ್ಫುಸ phupphusa. the lungs. (B. 4, 85).

ಫುರೋಕ್ತು phurōktu. = ಫ್ರೋಕ್ತು. sale, selling, vent (My.; Br.; H. furōkht).

ಫುಲ್ಲ phulla. = ಫುಲ್ಲ. *expanded, blown, as a flower*; in full bloom, flowering; opened wide, dilated, as the eyes; a full-blown flower.

ಫುಲ್ಲಿತ phullita. = ಫುಲ್ಲ. see. ವಿ-.

ಫೂತ್ಕಾರ phūt-kāra. = ಫುತ್ಕೃತ. blowing, hissing, etc. (Cpr. 10, 67; Grj. 8, 8 va.).

ಫೂತ್ಕೃತಿ phūt-kṛiti. = ಫೂತ್ಕಾರ. (Cpr. 7, 38).

ಫೆಳೆಯಿಲ phela-ila. ? (Śmd. 241 Mdb.).

ಫೆಳಾವುಗ phelāvuga. ? (Śmd. 23).

ಫೆಳಿ pheli. ? (Śmd. 23).

ಫೇಡಾ phēḍā. = ಫೇಣಿ. (My.; Mhr., H.).

ಫೇಣಿ phēṇi. a dough of wheaten flour in fine granules worked into fine vermicelli of which some portion is coiled and baked in ghee (V. 14, 80; C.).

ಫೇತ್ಕಾರ phēt-kāra. howling. (Cpr. 10, 67).

ಫೇನ phēna. = ಪೇನ. *foam, froth, spume*; scum (ಶಿವ, ನೊರೆ Nn. 6). 2, *white cuttle-fish bone, Os sepiae.*

ಫೇನಿಲ phēnila. foamy, frothy, spumous. 2, *the soap plant, Sapindus detergens* Roxb. 3, a species of tree with beautiful flowers (ತಿಲಕತರು, ಕ್ಷುರಕ Mr. 119). see ರಂಗುವಾಲ.

ಫೇರಣ್ಡ phēraṇḍa. *a jackal.*

ಫೇರವ phērava. *a jackal*; a rākṣasa, a goblin, a demon; fraudulent, crafty; a rogue.

ಫೇರಿಸ್ತು phēristu. a list, a catalogue, a roll, an inventory (My., also as ಫೇರೀಸ್ತು; Br.; Mhr., H. ಫೆರಿಸ್ತ, ಫೇರೀಸ್ತ).

ಫೇಲ phēla. = ಫೇಲಿ. (Sk.; R.; *cf.* ಫೇಲ್ 2).

ಫೇಲಿ phēli. = ಫೇಲೆ. (Sk.). ಭೋಜನಕಾಗಿ ಮಿಕ್ಕದು ವಿಘಾಸಮ್; ಉಣ್ಡ ಭಾಜನದೊಳ್ ಇರೆ ಫೇಲಿ ಉಚ್ಛಿಷ್ಟಮ್ ಎನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 220).

ಫೇಲಿಕೆ phēlike. = ಫೇಲೆ. *remnants of food, etc.* (ಮಡಗೂೞ್ Hlā.).

ಫೇಲಿಪಾತ್ರೆ phēli-pātre. a spittoon (ಪಡಿಗ Mr. 212).

ಫೇಲೆ phēle. *remnants of food, leavings of a meal, droppings from the mouth, refuse, orts.*

ಫೊಟ್ phoṭ. an imitative sound. — ಫೊಟ್ಟನೆ. with the sound of ಫೊಟ್ (Śmd. 22, o. r. ಫೊಡೆನೆ; Te. ಫೊಟುಕ್ಕುನಂ, suddenly).

ಫೌಜ phauja. = ಪೌಜು, etc. an army.

ಫೌಜದಾರ phauja-dāra. = ಪೌಜುದಾರ No. 2. a native judge or magistrate. (B. 5, 106).

ಫೌಜದಾರಿ phauja-dāri. criminal (Mhr.; B. 5, 265).

ಫೌಜು phauju. ಫೌಜ್. = ಫೌಜ. (J. 25, 10; Si. 268. 279). ಆಱಾಳು ಮೂಱು ಫೌಜು (Prv.). — ಫೌಜ್ ಫಿರಕಾದವನು. (ಭಟ, etc., ಅಗ್ಗದವ Si. 278).

ಫ್ರೋಕ್ತು phrōktu. = ಫುರೋಕ್ತು. (My.).

ಬ್

b

ಬ್ b. the forty-third letter of the alphabet (Śmd. 12. 21). in compounds it is often changed into ವ್, *e. g.* ಎಳವಳ್ಳಿ, ಕಡುವೆಳ್ಪು, ಬೇರ್ವೆರಸು, ಆಳ್ವಲ್ಮೆ, ತೋಳ್ವಲ್ಮೆ, ಕಣ್ವಚ್ಚು, ಗೇಣ್ವಾಯಿ (81), ತೆಳ್ವಸಿಱ್ (212), ಬೆಳ್ವಯಲ್ (213), ಕಿಱುವಲೆ (215), ಪಲ್ಲಿಲಿವಾಯ್ (221), ಕುಡುವಿಲ್ಲಂ (220), ನಾಲ್ವೆರಲ್ (224); — ಕೆಲಸಕ್ಕೆವರ್, ಬೆಂಗೆವರ್, ನೆಲೆಗೆವರ್ (82), ಬಗೆಗೆವರ್ (216); ಮುನಿವರ್ (134), ಏವರ್ (211); — ಇರ್ವರ್ (122), ಒರ್ವ (158); see ವ್. exceptions are, *e. g.* ಇರ್ಬಾಳ್ (81), ಕಣ್ಬೇಟಂ, ಸುಡುಬಾಡು (82). frequently it takes also the place of ಪ್, *e. g.* ಕಣ್ಬನಿ, ತಣ್ಬುಱಿಲ್, ಕಣ್ಬೊಲಂ (78). ಆಡುವೊಲಂ, ಮಿಂಚುವುಬ್ಬುಱು, ಪೆರ್ಚುವುಬ್ಬುರುಳ್, ಇಱಿಯುವೊಬ್ಬುತ್ತು, ಬೆಟ್ಟುವೊಬ್ಬುಱಿ (204).

ಬ ba. 1. the letter ಬ್ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಬ- ba. 2. (ಬ್-ಅ 17). = ಪ 2-, etc. a suffix used to form relative participles, etc. *e. g.* ನಾಸ್ಬಂ (ನಾವ್ಬಂ), ಎಸ್ಬಂ (ಎವ್ಬಂ), ತಿಸ್ಬಂ (ತಿವ್ಬಂ), ಉಣ್ಬಂ, ಕಾಣ್ಬಂ, ಪೂಣ್ಬಂ (Śmd. 275).

ಬ ba. the number 3 (Mr. 349).

ಬಂಹಿಮ baṁhima. muchness, abundance, multitude, greatness.

ಬಂಹಿಮವತ್ baṁhima-vat. having abundance or greatness (Kāvy. V, 44; Abh. P. 7, 22).

ಬಂಹಿಷ್ಠ baṁhiṣṭha. *very much, very many, most abundant, very great, excessive.*

ಬಕ್ bak. = ಬಗದು, etc. P. p. of ಬಗೆ 1, in ಬಕ್ ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ಬಕ baka. = ಬಗೆ, ವಕ. a heron, a crane (ವಕ, etc. Nr.; ಧ್ವಾಂಕ್ಷ Hlā., Nn. 120; ಬಕೋಟ Mr. 172; see ಕಾಡು-). ಬಕನಲ್ಲಿ (Nn. 120). 2, a man of great cunning like a crane, a cheat, a rogue. 3, N. of a rākṣasa or demon killed by Bhīma (Śmd. 183; Bh. 1, 10, 1, etc.; J. 16, 25). 4, N. of an asura conquered by Kṛiṣṇa. 5, the tree Sesbana grandiflora (see ಬಕಪುಷ್ಪ). ಬಕ ತಪಸು ಮಾಡಿದರೆ ಮುಕರಗೆ ಭಯವೇನು? — ಬಕನ ಬಾರಿ (the turn of being devoured by Baka) ಮುಗನ ಮದಿವೆ (Prvs.). see Prv. s. ಬಾಧೆ ಪಡು.

ಬಕದಾಲ್ಭ್ಯ bakadālbhya. N. of a ṛiṣi (J. 24, 43; 32 sum.; 32, 25, etc.).

ಬಕಪುಷ್ಪ baka-puṣpa. the tree Sesbana grandiflora Poir. (Agati grandiflora Desv., ಶಿವಮಲ್ಲಿ, ಪಾಶುಪತ, ಬಕ, etc. Nr. *b*; ಶಿವಮಲ್ಲಿ, ಏಕಾಷ್ಠೀಲ, ವಕ, etc., ಕೊಕ್ಕರೆಹುವ್ವಿನ ಗಿಡ Si. 142).

ಬಕರಿ bakare. = ಬಕ್ಕರೆ 1, ಬಕ್ರೆ. a potsherd (occasionally used for parching seeds, etc., and as a lid, My.).

ಬಕರೆ bakare. ಬಕರ. a he-goat (Mhr. ಬಕರಾ); a goat without reference to sex (Mhr. ಬಕರೇಂ, My.). — ಬಕರಕಸಾಯಿ. a mutton-butcher (My.; Mhr.).

ಬಕವಿಡಂಬನ baka-viḍambana. the deceit or imposture of a crane, hypocrisy (Bh. 8, 22, 22).

ಬಕವೈರಿ baka-vairi. Kṛiṣṇa. 2, Bhīma (J. 4, 60).

ಬಕವ್ರತಿ baka-vrati. one whose acts are like those of a crane: a false devotee, a religious hypocrite (Bh. 3, 4, 26).

ಬಕಷಿ bakaṣi. = ಬಕ್ಷಿ. a general (My.; Mhr., H. ಬಖ್ಶೀ, ಬಕ್ಷೀ); the head of a department (My.).

ಬಕಷಿಗಿರಿ bakaṣi-giri. the employment of a bakaṣi (My.).

ಬಕಾರ ba-kāra. the letter ಬ (Śmd. 11).

ಬಕಾರಿ baka-ari. = ಬಕವೈರಿ. (Śmd. 81).

ಬಕಾಸುರ baka-asura. = ಬಕ Nos. 3 & 4. 2, a term for a voracious eater (My.; Mhr.). ಬಕಾಸುರನ ಊಟ, ಕುಮ್ಭಕರ್ಣನ ನಿದ್ದೆ (Prv.).

ಬಕಾಳ bakāḷa. (Mhr. ಬಕಾಲ, a shopkeeper with contemptuous implication). — ಬಕಾಳಭಾತು. shopkeeper's rice: rice mixed with curds, butter, and milk (My.).

ಬಕುತ bakuta. Tbh. of ಭಕ್ತ. (My.).

ಬಕುತಿ bakuti. Tbh. of ಭಕ್ತಿ. (My.).

ಬಕುಳ bakuḷa. = ವಕುಲ. a kind of tree. (ವಕುಳ Ct. II, 60; ನಾಗಕೇಸರ Mr. 125). ಬಕುಳದ ಮರ (ವಕುಲ, ಕೇಸರ Nr.).

ಬಕೋಟ bakōṭa. = ವಕೋಟ. a crane. (ಬಕ Mr. 172).

ಬಕ್ಕ bakka. (fr. ಬಱಿ). = ಬಕ್ಕಟೆ, q. v. [Tu. ಬಕ್ಕೊ, a big basket]. — ಬಕ್ಕವುಬ್ಬಯಲ್. -ಂ-ಬಯಲ್. (Śmd. 205). = ಬಕ್ಕಟಬಯಲ್ q. v., ಬಟ್ಟಬಯಲ್. an empty, void place, a wide, open plain; a void, a vacuum, vacuity; vanity, illusion; disappearance; ruin. ಒಕ್ಕಲಿತಿ ಜೋಡೆಯಾದನ್ತಕ್ಕುಂ, ಅವಳ್ ಸಿತಗೆ, ಪತಿಗೆ ಮಿಗೆ ಕಾಯ್ವುಳ್ ನೋಟಕ್ಕೆ, ಕಡುಸೊನ್ದಿ (o. r. ಕಡುಸಾವು), ನಾಣಿಲಿ, ಬಕ್ಕವುಬ್ಬಯಲೊಳವನ್ ಅದಾರುಮಂ ಭಂಜಿಸುವಳ್ (Śmd. 244; Kāvy. I, 4, 12).

ಬಕ್ಕ bakka. = (ಬಾಕ), ಬೊಕ್ಕ 3. Tbh. of ಭಕ್ಷ. eating, etc. see ಕೂಱು-, ತಿನಸು-, ತಿನಿಸು-.

ಬಕ್ಕಟ bakkaṭa. = (ಬಕ್ಕ, ಬಟ್ಟ), ಬರ್ಕಟ. bareness, voidness (*cf.* Mhr. ಬಖಳ, open space; any void spot). — ಬಕ್ಕಟಬಯಲ್. = ಬಕ್ಕವುಬ್ಬಯಲ್. (ಶೂನ್ಯ Ct. I, 86, o. r. ಬಕ್ಕವುಬ್ಬಯಲ್; Abh. P. 11, 155 va.). ಬೆನ್ದ ವ್ಯಾಮೋಹದೆ ಇನ್ದುವರಂ ಬಕ್ಕಟಬಯಲೊಡನೆ ಪೊರ್ದಿ, ಎನಗುಳ್ಳಾಯುಮುಂ ಜ್ಞಾನಮುಂ ಬಱಿದೆ ಬಱಿ ಕೆಯಿದು, ಹಾೞಾಗಿ, ಬಕ್ಕಟಬಯಲ್ಗೆ ಬಿರ್ದು ಕೆಟ್ಟೆಂ (Sānandapurāṇa kathāvākyārthasūcaka).

ಬಕ್ಕರಸೆ bakkarase. ? (Śmd. 49).

ಬಕ್ಕರಿ bakkari. = ಬಕ್ರಿ. bread (My.; Mhr. ಭಾಕರ). see ಕೋಣದ-; Prv. s. ಭಕ್ತ. — ಬಕ್ಕರಿಹಂಚು. a platter for baking bread (B. 3, 58).

ಬಕ್ಕರೆ bakkare. 1. = ಬಕರೆ, etc. (My.).

ಬಕ್ಕರೆ bakkare. 2. = ಬಗರಗೆ 2 q. v., etc. a kind of vessel. (ಪಕ್ಕಲೆ, ಬಗರಗೆ Kk. 56, o. r. ಬಗರಿಗೆ; ಪಕ್ಕಲೆ, ಬಗರಿಗೆ Śm. 62, o. r. ಜಗರಗೆ; *cf.* ಭಕ್ಷಣ?).

ಬಕ್ಕಸ bakkasa. = ಬೆಕ್ಕಸ, etc. astonishment, etc. — ಬಕ್ಕಸಪ್ಪಡು. = ಬೆಕ್ಕಸಪ್ಪಡು. ಬಕ್ಕಸಪ್ಪಟ್ಟು ಬಾಯುಂ ಬಿಟ್ಟರ್ (Śmd. 287, o. r. ಬೆ-).

ಬಕ್ಕಸ **bakkasa.** = ಬೊಕ್ಕಸ, q. v. treasury, etc. (ಕೋಶ Si. 262; ಕೋಶ, ಅರ್ಥ 460).

ಬಕ್ಕಸೆ bakkase. ? (Śmd. 49, o. r. ಬಕ್ಕಸಿ).

ಬಕ್ಕಳಿ bakkaḷi. ? ಮೆಯ್ಯ ಮಸಿ ಕೊರಲ ಬಕ್ಕಳಿ ಪ್ರಯ್ಯೆ ಘರಿಲ್ಗರೆವ ಕೆಯ್ಯ ಕಂಕರಿಕೆ (Śmd. 84 in two MSS., o. r. ಬಕ್ಕಳೆ).

ಬಕ್ಕು bakku. = ಬಕ್ಕುರ್ of ಬರ್ 1. see Śs. s. ಬಡಗೋಲ್.

ಬಕ್ಕುಡಿ bakkuḍi. 1. to be astonished or amazed. ಬಕ್ಕುಡಿದಂ (Śmd. 49).

ಬಕ್ಕುಡಿ bakkuḍi. 2. = ಬಕ್ಕುಡೆ, ಬಳ್ಕುಡಿ. agitation; amazement; alarm; fear; grief (ತಲ್ಲಣ, ತಳವೆಳಗು, ಬೆಗಡ್, ಗುರ್ವು, ಮಲ್ಲಣ, ಬಿಗುಡ್, ಬೆಪ್ಪಳ, ತಳಮಳ, ಬೆಱಗಪ್ಪ ಭಾವ Śm. 49; Kk. 42, o. r. ಬಳ್ಕುಡಿ).

ಬಕ್ಕುಡಿ bakkuḍi. 3. N. of a plant (ವಕ್ರ Mr. 145; *cf.* Sk. ವಕ್ರ?).

ಬಕ್ಕುಡೆ bakkuḍe. = ಬಕ್ಕುಡಿ 2. — ಬಕ್ಕುಡೆಯ. -ಅ 3. a man full of alarm or fear (Ep. 38, 70).

ಬಕ್ಕೆ bakke. sweetness, goodness; [a sweet variety of jack fruit. ಪಥಿಕರ್ಬಕ್ಕೆಗನ್ನು ಭೃಂಗಂಗಳಿನ್ನು ಲಿವನ್ತಿ ದುರ್ದು ಪಣ್ತ ಬಕ್ಕೆ Ap. 11, 68]; (M. ವರಿಕ್ಕೆ; Tu. ಬಕ್ಕೆ; M. ವಱುಕ್ಕೆ, T. ವಱುಕ್ಕೈ, the tender pulpy substance inside a young cocoanut; see ಬಂಕೆ & ಬೆಣ್ಣೆ; *cf.* Mhr. ಬರಕಾ, soft, fluid, used of the pulp of a kind of jack, etc.). — ಬಕ್ಕೆವಲಸು. -ಪಲಸು. (Śm. 118). a sweet kind of jack fruit (ಸ್ವಾದುಪನಸ 26; C. Bp. 45, 29; Śsv. 2, 42 va.; T. ವಱುಕ್ಕೈಪ್ಪಿಲಾ; M. ವರಿಕ್ಕಪ್ಪಿಲಾವು).

ಬಕ್ರಿ **bakri.** = ಬಕ್ಕರಿ. (My.).

ಬಕ್ರೆ bakre. = ಬಕರೆ, etc. (My.).

ಬಕ್ಷಿ **bakṣi.** = ಬಕಷಿ. (My.). — ಬಕ್ಷೀಸಾಹೇಬ. Mr. general. see Prv. s. ಬಲಿ ಹಾಕು.

ಬಕ್ಷೀಸ್ **bakṣīs.** a gift (My.; Mhr., H. ಬಖ್ಶೀಸ, ಬಖ್ಷೀಸ).

ಬಖೇಡಿ **bakhēḍi.** contention (My.; Mhr., H., Br. ಬಖೇಡಾ); a troublesome business (My.; Mhr.).

ಬಗ್ bag. the burning sensation caused by chillies when entering the mouth or the eye. — ಬಗ್ ಬಗ್ rep. (C.).

ಬಗ baga. a sound used to express suddenly blazing up, the crackling of flames, shining brightly, and also burning of the body. *cf.* ಬಗ್ಗನೆ; Sk. ಭಗ. — ಬಗ ಬಗ. rep. (C.; Te., T.; Mhr. ಭಕ್ಕಕಣ). — ಬಗ ಬಗ ಎನ್. to crackle as flames (Bp. 16, 25). — ಬಗ ಬಗನೆ. with the sound of ಬಗ ಬಗ (Bp. 53, 53; My.). — ಬಗ ಬಗನೆ ಉರಿ. to blaze with a crackling noise. 2, to burn, as the eyes, the hands, the sole of the foot (My.).

ಬಗಟು bagaṭu. to disjoin the thighs, to open the legs, to straddle (ಊರುವಿಶ್ಲೇಷ Śmd. Dh.; Tu. ಬಕ್ಕಾರ್; *cf.* T., M. ವಗು, to divide, separate).

ಬಗಡೆ **bagaḍe.** rice roughly cleaned (Mhr. ಬಗಡ). — ಬಗಡೆಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. an inferior kind of rice used to feed elephants, buffaloes, etc. (My.).

ಬಗದಾಳ **bagadāḷa.** a certain collection of ślokas (My.; see Prv. s. ಬಾಯಿಗೆ ಬರು).

ಬಗದು bagadu. = ಬಕ್, ಬಗೆದು. P. p. of ಬಗಿ 1.

ಬಗರ್ **bagar.** without (Mhr., H.). — ಬಗಬರ್ಡ್ಡಿ. without interest (My.). — ಬಗಬರ್ದಲಿ. without a substitute (My.). — ಬಗರಜ. without leave (My.). — ಬಗಹುಕ್ಕುಂ. without permission (My.).

ಬಗರಗೆ bagarage. 1. = (ಬಜ್ಜರ), ಬಗರಿಗೆ 1, ಬಗೆರಗೆ 1, (ಬಜ್ಜರಕ್ಕೆ, ವಜ್ಜರಕ್ಕೆ). a hole dug for water in the dry bed of a river or stream, a spring (ಕೂಪಕ, ವಿದಾರಕ Nr.; ಬಜ್ಜರಕ್ಕೆ, ಒಱನ್ತೆ Kk. 56; *cf.* ಬಸಿ 1? ಒಸರ್ 1?). [Tu. ಒರವು].

ಬಗರಗೆ bagarage. 2. = ಬಕ್ಕರೆ 2, ಬಗರಿಗೆ 2, ಬಗೆರಗೆ 2. a kind of vessel (ಪಕ್ಕಲೆ Ct. I, 86, o. r. ಬಗರಿಗೆ; ಪಕ್ಕಲೆ, ಬಕ್ಕರೆ Kk. 56, o. r. ಬಗರಿಗೆ; ಪಕ್ಕಲೆ, ಬಕ್ಕರೆ Śm. 62, o. r. ಬಗಱಿಗೆ).

ಬಗರಿ **bagari.** = ಬುಗರಿ. a boy's spinning top (S. Mhr.; Te. ಬಂಗುರ, ಬೊಂಗರ, ಬೊಮ್ಮರ; T., M. ಪಮ್ಬರ; *cf.* Tbh. ಬವರಿ & Mhr. s. ಬುಗರಿ 1).

ಬಗರಿಗೆ bagarige. 1. = ಬಗರಗೆ 1, etc. (ಪಕ್ಕಲೆ, ವಜ್ಜರ, ಒಱನ್ತೆ Śs.).

ಬಗರಿಗೆ bagarige. 2. = ಬಕ್ಕರೆ 2, ಬಗರಗೆ 2, q. v.

ಬಗರು bagaru. = ಬಗಿ 1. to scratch with the nails or claws (My.; *cf.* ಪರಡು 3).

ಬಗಲ್ **bagal.** ಬಗಲು. the armpit; a side (My.; Br.; B. 4, 157; ಕಂಕುಳ, ಕಕ್ಷ, ಕೊಂಕುಳ್, ಬದಿ, ಬಾಹುಮೂಲ G.; Mhr., H. ಬಗಲ). see Prv. s. ತಗಲುಗಾಱ. — ಬಗಲಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. a jacket with sleeves that cover only a small portion of the upper arm (My.). — ಬಗಲುಚೀಲ. a bag that is put over the shoulder and hangs under the arm (My.). — ಬಗಲೊಡೆ. -ಒಡೆ. to branch off (ಟಿಸಿಲೊಡೆ G. 40).

ಬಗಲ **bagala.** an Arab boat of a particular description (B. 3, 116; Mhr. ಬಗಲಾ).

ಬಗಸಿಗೆ bagasige. = ಬಗಸೆ, ಬೊಗಸಿ, ಬೊಗಸೆ. the palms of the hands joined so as to form a cup. ಕುಂಚಿತಾಂಗುಲಿಗಳನುಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ ಪ್ರಸೃತಿಯೆನಿಸುಗು, ಅದು ಕುಡಿತೆ; ಆ ಎರಡೂ ಕೂಡಿದರೆ ಅಂಜಲಿಯೆನಿಸುಗು, ಅದು ಬಗಸಿಗೆ (Nr., MS. ಬಗಸಿರೆ).

***ಬಗಸಿರೆ bagasire.** = ಬಗಸಿಗೆ (*cf.* ಬೊಗಸೆ). ಬಗಸಿರೆಯಿನಳುಕ್ಕೆಯ ಮೊಗೆಮೊಗೆದು ನೆತ್ತರಂ ಪವನಸುತಂ Pb. 12, 153.

ಬಗಸು bagasu. = ಬಯಸು. to desire, etc. (My.).

ಬಗಸೆ bagase. = ಬಗಸಿಗೆ, etc. (ಅಂಜಲಿ, ಬೊಗ್ಗಿಸಿ ಸೇರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಅಂಗೆಯ್ಗಳು Si. 212; My.). ಕೆಯ್ಯ ಬಗಸೆ (ಕುತಪ, ಅಂಜುಲಿ Nn. 107). ಬಗಸೆ ಹಿಡಿದ ಹಾಂಗೆ ಕೆಯ್ ಮುಗಿಯುವಿಕೆ (ಬ್ರಹ್ಮಾಂಜಲಿ Si. 248). — ಬಗಸೆಗಣ್. -ಕಣ್. (Śm. 118). an eye like a bagase, a large eye.

ಬಗಳಾ **bagaḷā.** ಬಗಳೆ. = ವಗಲಾ. (Te. ಬಕಲಾ, ಬಗಳಾ, ವಗಳಾ). — ಬಗಳಾದೇವಿ. one of the śakti deities by means of which one may shut the mouth of an opponent, etc. (My.).

ಬಗಳು bagaḷu. = ಬಗುಳು 1, etc. to bark. (My.). ಬಗಳೋನು ಹೊಗಟನು, ಹೊಗಟೋನು ಬಗಳನು (Prv.).

ಬಗಾರ್ **bagār.** seasoning (= ಒಗ್ಗರಣೆ My.; H.).

ಬಗಿ bagi. 1. (= ಬಗರು). to separate, to disunite; to divide, to make pieces, to cleave, to tear, to lacerate, to scratch, to dig (ವಿಶ್ಲೇಷ, ಭಾಗ Śmd. Dh.; Tu.; T. ವಗಿರ್,

to divide, slice; T. ವಗು, M. ವಗು, ವಗೆ, to separate, divide; T. ವಗ್ಗೆ, M. ವಗೆ, division, portion; see s. ಪಗದಿ). [ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಗಿದು ನೋಡೆ ಕುಡುಮಿಂಚಿನನ್ತೆ ಮೇಗೊಗೆದು ನಾರದಂ ನರ್ತಿಸಿದಂ Pb. 12, 189; ಬಗಿದು ಹೋಗುವೆ ನಾ ನಿಮ್ಮ ಮನವನು Bv. 487]. see Bp. 14, 32; 61, 12; J. 4, 44; 31, 56. 2, to scrape and remove, as rice from the bottom of a pot by means of a spoon, to scratch and take out of a vessel with the nails or a spoon, as sugar that sticks together, to dig up with the snout, as wild hogs the soil, etc. (My.). — ಬಗಿ ಬಗಿ. rep. (Bp. 47, 30).

ಬಗಿ bagi. 2. = ಬಗಿದು. P. p. of ಬಗಿ 1 in ಬಗಿ ಬಗಿದು (Bp. 47, 10; 55, 25).

ಬಗಿ bagi. 3. = ಬಗೆ 3. dividing, tearing, etc. see ಉಗಿ-, ಇಬಗಿ.

ಬಗಿನಿ bagini. = ಪಯ್ನೆ, ಬಯ್ನೆ. the bastard sago tree. (My.; C. Bp. 47, 45).

ಬಗಿಸು bagisu. to cause to scrape or scratch and remove, as the filth of a drain (My.).

ಬಗುಡ baguḍa. (fr. a ಬಗುಡು. = ಬುಗುಡು. -ಅ 3). a man with a prominent navel (ತುಣ್ಡಿ, ಉನ್ನತ ನಾಭಿ Hlā.). see ಬುಗುಡು).

ಬಗುತ baguta. Tbh. of ಭಕ್ತ. a devotee. (Bp. 51, 77; 57, 75; My.).

ಬಗುಳ್ baguḷ. 1. = ಬಗಳು, ಬಗುಳು 1, ಬೊಗಳು 1, ಬೊಗುಳು 1. to bark (ಕುರ್ಕುರಧ್ವನಿ Śmd. Dh.); to cry out. P. p. ಬಗುಳ್ದು. [Tu.].

ಬಗುಳ್ baguḷ. 2. to suffer from dysentery (ಸಾರಣ Śmd. Dh.; *cf.* ಬಸು in ಬಸುಗುತ್ತ?).

ಬಗುಳು baguḷu. 1. = ಬಗುಳ್ 1, etc. P. p. ಬಗುಳಿ (My.), ತಿಗಳಿತೀ ಬಾಯಿ ಕೆಣಕ ಬೇಡ, ಬಗುಳೋ ನಾಯಿ ಬಡಿಯ ಬೇಡ (Prv.).

ಬಗುಳು baguḷu. 2. = ಬೊಗುಳು 2, ಬೊಳ್ಳು. barking; crying out. — ಬಗುಳುಸನ್ನಿ. a kind of delirious fever in which the patient cries out (My.).

ಬಗೆ bage. 1. to think; to consider, to mind, to think of (ಚಿತ್ತ Śmd. Dh.; My.); to opine, to suppose, to conjecture, to take for; to know. [Tu.]; (ಪರಿಭಾವ Śmd. Dh.; ವಿಚಾರಿಸು 72 Cm.; ಭಾವಿಸು 110 Cm., ಅಱಿ Mdb. Cm.; My.; Mhr. ಬಗಣೇಂ, to see; to look, direct the eye to). P. ps. ಬಗದು, ಬಗೆದು. [ಸಕ್ಕದಮುಂ ಪಾಗದಮುಮುದಕ್ಕುಂ ಬಗೆದನ್ತೆ ಸಮಱಿ ಪೇೞಲ್ Kr. 1, 41; Ap. 1, 46]. ಬಗೆದಯ್ ನನ್ನನೆ (Śmd. 255). ಕೂಡಿದಂಗೆ ರಡಂ ತಾಂ ಬಗೆವಾತನುಂ ನರಕದೊಳ್ ಬೀೞ್ವಲ್ಲಿಗೇಂ ಸನ್ದಯಂ? (89). ಚಿನ್ನಿ ಸಿಯುಪಾಯಮಂ ಪಚ್ಚನೆ ಕೆಚ್ಚನೆ ಬಗೆಯಂ (112). ಅಂ ಪೆಱನೆನನ್ದು ಬಗೆಯಲಿಮಿಗಳ್! (258). ಬಗೆಯೊಳ್ ಪೆಱತೊನ್ದನ್ ಅಣಂ ಬಗೆಯಲ್, ಗಡ, ನಿನಗೆ ಸುಮತಿ ಬೇಱೆ, ಅಂ ಬೇಱೆ (277). ಬಗೆಯದವನು (ವಿಯಾತ, ಧೃಷ್ಟ Hlā.). ಇದಿರಂ ಬಗೆಯದವಂ (ಅದುಷ್ಟ Mr. 237). ನಾನೊನ್ದು ಬಗೆಯೆ ದೇವರೊನ್ದು ಬಗದನು. — ಉಣ್ಡ ಮನೆಗೆ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಬಾರದು (Prvs.). ಅನ್ನವನ್ನು ಹಾಕುವದು, ನನ್ನಿಯನು ನುಡಿಯುವದು, ತನ್ನನ್ತೆ ಪರರ ಬಗೆದಡೆ ಕೈಲಾಸ ಬಿನ್ನಣವಕ್ಕು (Sp.). see Ch. v. 21; Bp. 2, 19; 24, 25; 31, 15; 32, 32; 40, 90; 45, 19; 47, 41; 51, 47; 61, 4. 5; Rsv. 4, 118; 5, 124; 13, 2 va.; 13, 4. 100. 103. [—ಬಗೆ ಬಗೆ ಮು. rep. ಬಗೆ ಬಗೆದು ಕೇಳ್ದು ಬುಧರೊಲವೊಗೆದಿರೆ Kr. 1, 13].

ಬಗೆ bage. 2. thought; concern, regard; notion, idea; intention, purpose, object, aim; the mind (ಭಾವ Nn. 100, Kk. 31, Śm. 56; ಆಕೂತ, ಅಭಿಪ್ರಾಯ Hlā., Mr. 460; ಚಿತ್ತ Ct. II, 60; My.; *cf.* ಬಗ್ಗೆ, ಬಗ್ಯೆ). [ಪಸರಿಸಿದಾ ಬಗೆ ಮನದೊಳ್ ಪೊಸತಾಗೆ Kr. 1, 12; ಬಗೆ ಪೊಸತಪ್ಪುದಾಗಿ ಮೃದು ಬನ್ಧದೊಳೊನ್ದುವುದು Pb. 1, 8; Ap. 1, 5; ನುಡಿಯೊಳಗೆ ತನ್ನ ಬಗೆಯಿರೆ ಬೇಡಿದ ಪದವಿಯನೀವ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ Bv. 671; Cv. 813]. ಮನದ ಬಗೆ (ಸಂಕಲ್ಪ Hlā.). ಮುಗಿದ ಬಗೆ (ನಿಧಾನ Mr. 483). ಬಗೆಯಂ ಬಗೆ (Abh. P. 14, 82). ಬಗೆ ಪೋಯ್ಯಾಗಳ್ (Śmd. 68. 289). ಅದಾರ ಬಗೆಗಂ ಮಾಸರಮಾಡ ನಾಗಕೇಸರದ ರಜದ ರಂಗವಲಿ (Cpr. 7, 92 va.). see Śmd. 277; Cpr. 3, 16; 5, 77; 8, 51; Rsv. 13, 8. 26. 100; Rām. 3, 8, 69; J. 2, 46; 6, 34. — ಬಗೆಗಿಡಿಸು. -ಕಿಡಿಸು. to cause one's thoughts to fail, to bewilder, to confuse (Abh. P. 16, 53). — ಬಗೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. thought to fail, to be bewildered (Cpr. 8, 7; Rsv. 13, 102 va). — ಬಗೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. one's aim to fail, to get disappointed, to begin to feel sad (Grj. 4, 69; V. 8. 44; Śsv. 3, 48). — ಬಗೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. = ಬಗೆಗಿಡಿಸು.— ಬಗೆಗೆಡು. -ಕೆಡು.= ಬಗೆಗಿಡು. (J. 19, 38). — ಬಗೆವರ್. -ಬರ್. to come to one's mind or notice, to become noticeable (ಬಗೆವುಗು Śmd. 3. Mdb. Cm.). ಪನ್ದಳಿರ ತೋರಣಂ ತಳ್ತೊನ್ದಿದ ಕೆಂಗುಡಿಯ ಪುಡಿಯ ಮುತ್ತಿನ ಕೊಡೆ, ಚೆಲ್ವಿನ್ದೆಸೆವ ಮಂಗಲಾನಕದೊನ್ದು ರವಂ ಬಗೆಗೆವನ್ದುದನ್ದರಮನೆಯೊಳ್ (Śmd. 216). — ಬಗೆಗೆಳಸು. -ಎಳಸು. to act according to one's pleasure (J. 8, 22). — ಬಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to attract one's thought or attention; to be observed, to appear; to take notice of, to mind, to heed. see Bp. 38, 20; 41, 15; 43, 51; 53, 33; 55, 5. 11; 57, 57; 60, 17; Rsv. 13, 82. 84; Śsv. 1, 34; 5, 37; J. 11, 17. — ಬಗೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to cause one's attention to be attracted, etc. (Cpr. 7, 152; Rsv. 6, 113; J. 6, 44). — ಬಗೆದರ್. -ತರ್. to take to heart, to mind [ಪೊಱಲಂ ತೊಱಲ್ದು ನೋೞ್ಪ ಬಗೆದನ್ದು ರಾಜಮನ್ದಿರದಿಂ ಪೊಱಮಟ್ಟು Pb. 4, 79 va.; Ap. 1, 34]; (Cpr. 1, 60; 4, 3; 8, 81; Abh. P. 14, 29). — ಬಗೆ ನೋೞ. to get mentally afflicted, to grieve (Śsv. 4, 136). — ಬಗೆ ಮರಳ್. the mind to turn round (towards an object, Cpr. 4, 64). [— ಬಗೆಯಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. paramour. ಮನೆಯಾಣ್ಮನ ಕಣ್ಗೆ ಮೆಯ್ ಕಾಣ್ಬಪಟಮಾಗೆಯುಂ ಬಗೆಯಾಣ್ಮನ ಕಣ್ಗೆ ಮೆಯ್ ದೂಪವಿಯಾಗೆಯುಂ ಬಗೆದೆಡೆಯನೆಯ್ದಿ Pb. 4, 81 va.]. — ಬಗೆಯೊಳೊಗೆ. -ಒಗೆ. to be born in the mind. ಬಗೆಯೊಳೊಗೆ ದವ, Kāma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Śm. 7). — ಬಗೆವಡೆ. -ಪಡೆ. to think, to reflect (J. 2, 34; 3, 35). — ಬಗೆವನೆ. -ಮನೆ. the abode of thought, the mind (V. 23, 15). — ಬಗೆವುಗು. -ಪುಗು. to enter the mind, to be understood, to recommend itself (ಮನಮ್ಬುಗು Śmd. 3 Cm.; ಬಗೆಗೆ ಬರ್ Mdb. Cm.). — ಬಗೆವೆಚ್ಚು. -ಪೆಚ್ಚು. to begin to cheer up (Grj. 4, 113). — ಬಗೆಹರಿ. (one's) thought or purpose to proceed without any impediment (My.).

ಬಗೆ bage. 3. = ಬಗಿ 3. a division, a portion, a part (see ಇಬ್ಬಗೆ, & T., M. s. ಬಗಿ 1). 2, a division or section, a kind, a sort, a variety; a class, a caste; a manner, a mode, a way (My.; Te., Tu., M. ವಗೆ; T. ವಗ್ಯೆ; ವೃತ್ತಾನ್ತ, ಪ್ರಕಾರ Si. 423). see Rsv. 6, 11 va.; 13, 69; J. 1, 10; 3, 17; 6, 37; 28, 18. 57; Si. 21. 48. 70. 78. 90. 241. etc. — ಬಗೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. to see a way (J. 23, 6). — ಬಗೆ ಬಗೆ. rep. different or various or manifold kinds, etc. ಬಗೆ ಬಗೇ ಭಕ್ಷ ಬಯಸಿದರೆ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.). see Si. 62. 180; B. 1, 5; 3, 81. [—ಬಗೆವೇೞ್. -ಪೇೞ್. to suggest a way. ತನಯರನಿಟ್ಟು ಸನ್ತತಿಯೊಳಿನ್ತೆಮಗಂ ಬಗೆವೇೞ ದೇಕೆ ಪೋದನೊ Ap. 9, 76]. — ಬಗೆ ಹರಿ. the (proper) mode to

run, a way to be opened: to be settled, to be adjusted (My.). — ಬಗೆ ಹರಿಸು. to settle, to adjust (My.).

ಬಗೆ bage. Tbh. of ಬಕ. a heron, etc. ಬಗೆಯ ಪುಷ್ಪ (ಶಿವಮಲ್ಲಿ, ಪಾಶುಪತ, ಬಕ, etc. Nr. *a*; see ಬಕಪುಷ್ಪ).

ಬಗೆಕಾಱ bage-kāṟa. a man who is mindful. see Śmd. s. ನೀಱ.

ಬಗೆಯಿಸು bageyisu. to cause to mind; to captivate the mind. [Tu. ಬಗೆವು]; (J. 29, 46).

ಬಗೆರಗೆ bagerage. 1. = ಬಗೆರಗೆ 1, etc. a temporary well, etc. (ಚುರಿ, ಚುಣ್ಣಿ, ಚೂತಕ Hlā.).

ಬಗೆರಗೆ bagerage. 2. = ಬಗೆರಗೆ 2, etc. (Rām. 5, 8, 69).

ಬಗ್ಗ bagga. = ಬಗ್ಗು 1. Tbh. of ವ್ಯಾಘ್ರ (Śmd. 345. 356). a tiger. — ಬಗ್ಗದೊವಲ್. -ತೊವಲ್. a tiger-skin (V. 14, 31 va.). — ಬಗ್ಗದೊವಲುಡಿಯ. -ಉಡಿಯ. Śiva (ಈಶ್ವರ Śm. 2; ಶಿವ Kk. 4, o. r. -ಉಡೆಯ). — ಬಗ್ಗಸಮ್ಮ. = ಬಗ್ಗದೊವಲ್. (Śśv. 3, 3).

ಬಗ್ಗಡ baggaḍa. sediment, settlings, dregs as of oil, the mud or mire in a well, cow-dung mixed with water (My.; Mhr. ವಗಳ, refuse, dregs; ವಂಗಳ, bad, foul, nasty).

ಬಗ್ಗಡಿಯ bagguı-aḍiya. a babbler (Bp. 57, 29; T. ವಕ್ಕು, a sound, also that of barking; ವಗುಳಿ, a sound).

ಬಗ್ಗಡೆ baggaḍe. a kind of fish (Rśv. 5, 115; *cf.* T. ವಗುಲಿ, Mhr. ವಾಗಟೀ). [Tu. ಬಂಗುಡೆ].

ಬಗ್ಗಡೆಯತನ baggaḍeyatana. babble (Rām. 6, 44, 11).

ಬಗ್ಗಣೆ baggaṇe. (= ಬಗ್ಗು 1). (Śmd. 49). cooing, etc. (Śśv. 2, 45).

ಬಗ್ಗನೆ baggane. with the sound of (ಬಗ್ or) ಬಗ; flashingly (My.; Te. ಭಗ್ಗುನ). 2, quickly (My.).

ಬಗ್ಗರಿ baggari. the thorax (My.).

ಬಗ್ಗಿ baggi. a "buggy" (Si. 275; My.). [E.].

ಬಗ್ಗಿಸು baggisu. 1. to cry, to coo, to chirp, to chatter, to sing (ಜೆಂಕಿಸು Ct. I, 4). [ಬೞಲ್ದೆಳ ಮಾವು ಬನ್ದ ಮಾವನೆ ಮುಱಿಗೊಣ್ಡು ಬಗ್ಗಿಸುವ ಕೋಗಿಲೆ Ap. 1, 65]. ಪಾಡೆಲೆ, ತುಮ್ಬಿ! ಬಗ್ಗಿಸೆಲೆ, ಕೋಗಿಲೆ! ತೀಡೆಲೆ, ಗನ್ಧವಾಹ! (Śmd. 153. 272). ಖಱಿಲೆ ನುಡಿದು, ಅಱಿಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ, ಘುಱಿಲನೆ ನಡೆ! ಎನ್ದು, ಜಡಿದು ಸಾರಥಿಯಂ (28). ಬಗ್ಗಿಪ ಕಲಕಣ್ಠಂ (Rśv. 2, 38). 2, to cry out, to vociferate (Abh. P. 12, 77; Grj. 6, 56 va.).

ಬಗ್ಗಿಸು baggisu. 2. = ಬೊಗ್ಗಿಸು. to bend (v. t.), etc. (My.).

***ಬಗ್ಗಿಸು baggisu. 3.** to threaten. ಒಸಗೆ ಮೇಣ್ ಮುನಿಗೆ ಮೇಣವರೆಲ್ಲರುಮನ್ತೆ ಬಗ್ಗಿಸುಗೆ Kr. 1, 135; Pb. 1, 8; Ap. 2, 43; Vr. 22, 8.

ಬಗ್ಗು baggu. 1. = ಬರ್ಗು. the crying, cooing, chirping, chattering or singing of birds (ಜಂಕಣೆ Ct. II, 22; ಚೆಜ್ಜೆ, ಜಡಿಪ, ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ, ಚಪ್ಪರಣೆ Śm. 29. 30; ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ 84; Kk. 42, o. r. ಬರ್ಗು; ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ, ಚಪ್ಪರಣೆ Kk. 77; Te. ವಾಗು, to sound, ring, talk, chatter).

ಬಗ್ಗು baggu. 2. = (ಬಂಕು); ಬೊಗ್ಗು 1. to bend, to bow (v. i.; ಬಾಗು Śm. 84; My.); to become submissive (My.; Tu.; T. ವಣಂಗು, ವಳ್ಳೈ, M. ವಣಜ್ಙು, ವಱಜ್ಙು, ವಳೆ, to bend; *cf.* ಒಗ್ಗು 3, ಬಳ್ಳು 2). ನೆಗ್ಗಿದ್ದು ಬಗ್ಗೀತೇ? — ಬಗ್ಗಿದವನಿಗೆ ಒನ್ದು ಗುದ್ದು ಹೆಚ್ಚು (Prvs.). see Prv. s. ಮಣಗು.

ಬಗ್ಗು baggu. 1. = ಬಗ್ಗ. a tiger. ಬಗ್ಗನೆ ವ್ಯಾಘ್ರಂ (Bhn. 58).

ಬಗ್ಗು baggu. 2. Tbh. of ಭಾಗ್ಯ. good fortune. (Ct. II, 41).

ಬಗ್ಗೆ bagge. = ಬಗ್ಯೆ. q. v. (C.). ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳ ಕೂಡ ನಡಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ (B. 3, 24). ಆ ಗೃಹಸ್ಥನು ಅದಱ ಬೆಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಡಿ (2, 33). ಕಲಿತ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಪಶು ಪಕ್ಷಿ ಗಿಡ ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಠಗಳುಣ್ಟು (3, 1). ಇದಱ ಹೊರ್ತು ದೇವರ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತೇನಾದರೂ ಬಲ್ಲಿಯಾ? (3, 2). ಯಾವ ಕೋಡುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಗರ್ವ ಬನ್ದಿತ್ತೋ, ಆ ಕೋಡುಗಳೇ ಕಡೆಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಮುಳುವು ಆದವು (3, 19). ಒಬ್ಬ ವರ್ತಕನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದನು (3, 72). ಮುನ್ದೆ ಹುಟ್ಟುವ ಮಱಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಾದರೂ ಚಿನ್ತೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ (4, 119).

ಬಗ್ಯೆ bagye. (*i. e.* ಬಗೆಯ, fr. ಬಗೆ 2). = ಬಗ್ಗೆ. the very thought, intention, purpose or concern; with the thought or purpose; on account of, for; with regard to, concerning (C.). ಬಾವೀ ಬಱೀ ಪಶುಗಳು ನೀರು ಕುಡಿಯುವ ಬಗ್ಯೆ ಕಟ್ಟಿಲ್ ಪಟ್ಟ ನೀರುತೊಟ್ಟಿ (Si. 90). ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಬಗ್ಯೆ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲ್‌ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಾನ (238). ಗೂಳಿ ಬಸವನಾಗ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಯೆ ತಕ್ಕ ಹೋರಿಗಱ (319).

ಬಂಕ baṅka. = ವಂಕ. N. (Bp. 9, 24; 49, 23). 2, a bend: a corner (Śśv. 1, 67; B. 4, 155). — ಬಂಕತನ್ದೆ. N. see ಮೊರಟದ-. — ಬಂಕನಾಥನ ಬಂಕಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 24). — ಬಂಕಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 47, 35; 49, 24). — ಬಂಕಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 39).

ಬಂಕಾ baṅkā. (= ವಂಕಾ or ವಂಕ). — ಬಂಕಾಪುರ. N. of a place. ಬಂಕಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಡೊಂಕು ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.).

ಬಂಕಿ baṅki. = ಬೊಂಕಿ, (ವಂಕಿ). — ಬಂಕಿದೇವ. N. (Bp. 9, 23. 38; see ಮೊರಟದ-).

ಬಂಕು baṅku. (= ಒಗ್ಗು 3, ಬಗ್ಗು 2). to be crooked, to bend (ಕೌಟಿಲ್ಯ Śmd. Dh.; Te. ಒಂಗು, ವಂಗು; *cf.* Sk. ವಂಕ್, to be crooked).

ಬಂಕುಡಿ baṅkuḍi. = ವಂಕುಡಿ. (V. 42, 21va.).

ಬಂಕೆ baṅke. = ಬೊಂಕ, ಬೊಂಕೆ. gum, glue, resin (My.; Te.; ನಿರ್ಯಾಸ Si. 487; M. ವೞುಪ್ಪು, slipperiness; glue, mucus; T., M. ವೞುಕ್ಕು, to slip, slide; see ಬಕ್ಕೆ; ಬಮ್ಬು; ಬೂರಗಬಂಕೆ).

ಬಂಗ baṅga. Tbh. of ಭಂಗ. breaking, etc. (My.). ಬಂಗ ಪಡಿಸುವವನ ಹತ್ತರ ಬಂಗಾರದಾಸೆಯೇ? (Prv.). see Prvs. s. ಬಣ್ಣ 5, ಬಣ್ಣಾರ.

ಬಂಗಡ baṅgaḍa. — ಬಂಗಡಬಳ್ಳಿ. the creeper Ipomaea biloba Forsk. (St. & Pl.).

ಬಂಗಡ್ಡ baṅ-kaḍḍa. = ಬಣ್ಗಡ್ಡ. the grass ಮುರಹಾನ್ಸಿ when dry (Z.).

ಬಂಗರಳಿ baṅgaraḷi. N. of a plant (ಹೀಲ Mr. 119).

ಬಂಗಲೆ baṅgale. a bungalow (My.; Mhr., H. ಬಂಗಲಾ).

ಬಂಗಾರ baṅgāra. = ಭಂಗಾರ, ವಂಗಾರ. gold. Tbh. of ಭೃಂಗಾರ. gold (C.; Te.; T. ಪಂಗಾರು, ವಂಗಾರ). ಅಂಗರಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಬಂಗಾರವು ಯಾಕೆ? — ಬಂಗಾರದ ಕತ್ತಿಯಾದರೆ ರಕ್ತ ಬಾರದೇ? — ಬಂಗಾ

ರದ ಸೂಜಿಯೆಂತ್ತು, ಹಿಂಗದೆ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? — ಬಂಗಾರ ವಿದ್ದರೆ ಶೃಂಗಾರ. — ಬಂಗಾರವೊನ್ನು, ಒಡವೆ ಹಲವು. — ಪುತ್ರಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ಬಂಗಾರವಿಲ್ಲ, ಸುಕ್ಕಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ತೊದಲು ಇಲ್ಲ (Prvs.). see B. 1, 18. 19; Prv. s. ಬಂಗ. — ಬಂಗಾರಕಡ್ಡಿ ಬತ್ತ. a kind of very good paddy (My.). — ಬಂಗಾರಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. (My.). — ಬಂಗಾರ ಕಾಯಿಮರ. the Arnotto tree, Bixa orellana Lin. (St. & Pl.). — ಬಂಗಾರದ ನೀರು. the cover of gold on a chemically plated thing (My.). — ಬಂಗಾರದ ಮುಲಾಮು. gold laid on the surface of a thing, gilt (My.). — ಬಂಗಾರದವಳು. -ಅವಳು. a king's concubine (ರಾಜನ ಉಪಪತ್ನಿ My.). — ಬಂಗಾರದ ಸ್ತ್ರೀ. = ಬಂಗಾರದ ವಳು. (My.; ಭೋಗಿನಿ Si. 183). — ಬಂಗಾರವರಕು. = ಬಂಗಾರದ ನೀರು (My.).

ಬಂಗಾಳ **bangāla.** N. of the country Bengal (Bp. 16, 18). ಅಂಗಾ ಲಿಗೆ ತ್ರಾಣವಿದ್ದರೆ ಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬಹುದು. — ಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಗವುಡ ಬಂಗಾಳಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಬಂಗಾಳಿ **bangāli.** relating to Bengal. 2, = ಬಂಗಾಳಿತನ. (My.; see Prv. s. ಬಂಗಾಳ). — ಬಂಗಾಳಿದುಡ್ಡು. an ancient copper coin equal to four cash (My.). — ಬಂಗಾಳಿಮರ. the Portia tree, Thespesia populnea Corr. (St. & Pl.; Z.).

ಬಂಗಾಳಿತನ **bangālitana.** trickery (My.).

ಬಂಗಾಳಿವಿದ್ಯೆ **bangāli-vidye.** jugglery; trickery (My.).

ಬಂಗಿ **bangi. 1.** Tbh. of ಭಂಗಿ, q. v. appearance, semblance: likeness, similarity (ಪಾಂಗು, ಸಾಮ್ಯ Ct. II, 101; ಪಡಿ, ಪಾಟಿ, ಪಾಂಗು, ಪಾಸಟಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Śm. 55). — ಬಂಗಿವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to get the appearance of, to resemble. ಬಂಗಿವೆತ್ತು, ಕನ್ತುರಾಜನ ಮನ್ತ್ರಶಾಲೆಯುಂ ಶೈತ್ಯದ ನೃತ್ಯಭವನಮುಂ ಕಪ್ಪಿನ ಕಾರಾಗಾರಮುಂ ಚಲ್ವಿನ ಕುಲಗೃಹಮುಮಿರ್ಪನ್ತಿರ್ದ ವಸನ್ತಗೃಹಂ (Cpr. 7, 92 va.).

ಬಂಗಿ **bangi. 2.** Tbh. of ಭಂಗೆ. hemp (ವಿಜಯ Mr. 116; C. Bp. 47, 45; My.; Mhr. ಭಾಂಗ); a potion prepared from it (My.). 2, a person addicted to the use of smoking, eating or drinking hemp: a crazy person, a crack (My.; Mhr. ಭಂಗೀ). ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟ ಮಗ ಬಂಗೀ ನಟ್ಟ. — ಅಂಗಿ ಕೊಟ್ಟು, ಬಂಗಿ ಸೇದಿ, ಮಂಗನಾದ. — ಬಂಗಿ ಕುಡಿಯುವವನಿಗೆ ಹಂಗು ಯಾರದು? — ಬಂಗಿ ಮುಕ್ಕುವವನಿಗೆ ಅಂಗಿಯಾದರೂ ಉಱಯದು. — ಬಂಗಿ ಸುಟ್ಟರೂ ಹಂಗು ಸುಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). see Prv. s. ಕಾಟನಾಯಕ. — ಬಂಗಿದಾಸಯ್ಯ. a crazy devotee (My.). — ಬಂಗಿಸೊಪ್ಪು. hemp leaves (My.).

ಬಂಗಿ **bangi. 3.** = ಬಾಂಗಿ. parcel, q. v. (My.; Te.).

ಬಂಗು **bangu.** a disease of the skin at which it uses to get black, red and white spots (My.; T. ವಂಗು, black spots in the face; Mhr. ವಾಂಗ, a purple or dark discoloration of the skin, a mole; M. ವಕ್ಕು, ವಜ್ಜು, to be singed).

ಬಚಕಾನಿ **baca-kāni.** = ಬಚ್ಚಕಾನೆ, q. v. a cloth for boys. (My.; B. 3, 103).

ಬಚನಾಗ **bacanāga.** poison-root, the root of Gloriosa superba (Mhr., H.; ವತ್ಸನಾಭ G.).

ಬಚಾರಿ **bacāri.** — ಬಚಾರಿಮರ. the tree Albizzia odoratissima Benth. (St. & Pl.).

ಬಚಾವು **bacāvu.** protection; deliverance, escape, getting safely through (My.; Br.; Mhr., H.).

ಬಚ್ಚ **bacca. 1.** (= ಒಚ್ಚೆಯ, etc.). that which is bad (ಕೆಟ್ಟುದು Ct. II, 54). = ಬಚ್ಚನಾಲಿಗೆ. a bad tongue, a tongue that speaks lies (J. 6, 31).

ಬಚ್ಚ **bacca. 2.** = ಪಚ್ಚೆ, q. v. greenness, etc. — ಬಚ್ಚಂಗಾಯಿ ಬಳ್ಳಿ. -ಂ-ಕಾಯಿ-. the water-melon, Cucumis vulgaris Schrad. (St. & Pl.). [Tu. ಬಚ್ಚಂಕಾಯಿ].

ಬಚ್ಚ **bacca. 3.** a small, flat, circular stone (My.). see ಕುದುರೆ-. [— ಬಚ್ಚಬಱ. simple, mere. ಎನ್ನ ಬಚ್ಚಬಱಯ ಬಸವನೆನಿಸಯ್ಯಾ Bv. 818].

ಬಚ್ಚ **bacca. 1.** Tbh. of ವತ್ಸ. a young one; a boy (My.; Mhr., H. ಬಚ್ಚಾ, ಬಚ್ಚಾ); a calf, etc. — ಬಚ್ಚಬರಿ. -ಹರಿ. to become a calf, to behave like a calf (Abhā. 2, 84).

*ಬಚ್ಚ **bacca. 2.** Tbh. of ವೈಶ್ಯ. a merchant. ಧನದ ಭವನಮೆಸಿಪ ಸಿರಿಯ ಬಚ್ಚರಾಪಣಂಗಳಿಂ Pb. 1, 58; Vr. 123, 4.

ಬಚ್ಚಕಾನೆ **bacca-kāne.** = ಬಚಕಾನಿ. a cloth for boys (My.; Br.).

ಬಚ್ಚಣೆ **baccaṇe. 1.** = ಬಚ್ಚಳೆ 1, q. v. a cow fond of her calf.

ಬಚ್ಚಣೆ **baccaṇe. 2.** (= ಬಾಸಣೆ). a cover (Grj. 6, 56 va.). [ಬೆಚ್ಚಿ ಸುವುವೆ ನಿಮ್ಮ ಬಚ್ಚಣೆಯ ರೂಹುಗಳು? Bv. 560].

ಬಚ್ಚರ **baccara.** = ಬಜ್ಜರ. thunderbolt. (ಕುಲಿಶ Ct. I, 21).

ಬಚ್ಚರಣೆ **baccaraṇe.** the business of cutting and polishing diamonds (?). — ಬಚ್ಚರಣೆಗಾಱ. (Rām. 5, 8, 51).

ಬಚ್ಚರೆ **baccare.** heaven (ಬದಿಗಲ, ಸಗ್ಗ, ಅಮರಲೋಕ Kk. 10a).

ಬಚ್ಚಲ್ **baccal.** ಬಚ್ಚಲು. a drain or little kennel from a bathing room through the wall (ಕೆಸಱಗೆ Ss.); the bathing room itself (My.; Si. 82. 94; *cf.* ಬಸಿ 1; ಪಚ್ಚಳ 2). ಬಚ್ಚಲ ನೀರಿನ ಕುಣಿಯೊಳಗೆ ಬಹುದಿವಸ ಕೊಳೆತು ದುರ್ಗನ್ಧವಾದ ನೀರು (B. 4, 185). ದುರ್ಜನರ ಕೂಡ ಒಡನಾಟ ಬಚ್ಚಲ ರೊಜ್ಜಿನನ್ತಿಹುದು (Sp.). see Prv. s. ಬಱ 4; Abhā. 2, 84. — ಬಚ್ಚಲುಕುಣಿ. the pit outside a bathing room into which water drains off (My.). — ಬಚ್ಚಲುಕೋಣೆ. a bathing room (My.). — ಬಚ್ಚಲುಗಜ್ಜು. the filthy water in the drain-pit (My.). — ಬಚ್ಚಲುಗಣ್ಡಿ. the kennel for the egress of water (My.). — ಬಚ್ಚಲುನೀರು. = ಬಚ್ಚಲುಗಜ್ಜು. (My.). — ಬಚ್ಚಲುಬಾಯಿ. the opening of a drain (My.). — ಬಚ್ಚಲು ಮನೆ. = ಬಚ್ಚಲುಕೋಣೆ. (My.). — ಬಚ್ಚಲುವೊಲೆ. -ಒಲೆ. the fire-place in a bathing room for heating water (My.). — ಬಚ್ಚಲು ಹುಣಿಸೆ. a kind of sorrel (ಸಹಸ್ರವೇಧಿ, ಚುಕ್ರ, ಅಮ್ಲವೇತಸ, ಶತ ವೇಧಿ Si. 157).

ಬಚ್ಚಲಿ **baccali.** = ಬಚ್ಚಲೆ. (Te.). see ಬಳ್ಳಿ-.

ಬಚ್ಚಲೆ **baccale.** = ಬಚ್ಚಲಿ, (ಬಸಲೆ). spinage. see ಕಾವು ಬಚ್ಚಲೆ, and T. s. ಪಲ್ಯ. — ಬಚ್ಚಲೆಬಳ್ಳಿ. a small diffuse annual plant, Portulaca quadrifida Lin. (St. & Pl.).

ಬಚ್ಚಳೆ **baccaḷe. 1.** = ಬಚ್ಚಣೆ 1. Tbh. of ವತ್ಸಲೆ. a cow fond of her calf. (Śmd. 348, o. r. ಬಚ್ಚಣೆ).

ಬಚ್ಚಳೆ **baccaḷe. 2.** (= ಬತ್ತಳಿಕೆ). quiver. (J. 13, 18).

ಬಚ್ಚಾಲು **baccālu.** = ಬಚ್ಚಾಲಿ. bad character, bad conduct (S. ಬದ, C.; Br.).

ಬಚ್ಚಿಸು **baccisu.** Tbh. of ಭಕ್ಷಿಸು. to eat. (G.).

ಬಚ್ಚು **baccu. 1.** = ಬಯ್ಚು. to deposit; to put aside, to conceal, to hide, to cover (T. ಪದಿ, ಪದುಕ್ಕು, M. ಪದುಕ್ಕು, v. a., to conceal = ಪುದೈ, ಪುದೆ, see ಪುದಿ 1; T. ಪದುಂಗು, M. ಪದು ಜ್ಜು, to sneak unseen). see ಕಣ್ಣಚ್ಚು. — ನಾವು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ, ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಅದನ್ನು ಬಚ್ಚುವದು ನಿಮ್ಮಿನ್ದಾಗುವದೋ? (B. 3, 2). ಜನರು ಸತ್ಯಪಕ್ಷವನ್ನು ಬಚ್ಚುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಾ ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ಅದು ಒಮ್ಮೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಒಮ್ಮೆ ಹೊಱಬಿದ್ದೀತು (5, 170). — ಬಚ್ಚಿಡು. -ಇಡು. = ಬಚ್ಚು, ಬಯ್ಚಿಡು. to deposit, etc. (ಬಯ್ಚ್ Ss.; My.). ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಣ್ಡು ಇದ್ದದನ್ನು ಮರಳಿ ಕೊಡುವಿಕೆ (ಪ್ರತಿ

ದಾನ Si. 325). ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಣ್ಡದ್ದನ್ನು ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ಕೊಡುವಿಕೆ (ನಿರ್ಯಾತನ 437). ಬಚ್ಚಿಡಲ್ ಪಟ್ಟಿದು (ಗೂಢ, ಗುಪ್ತ 377). ಬಚ್ಚಿಡ ತಕ್ಕದು (ಗುಹ್ಯ 445). ಹೊತ್ತು ಮುಚುಗಲು ಬಾಡಿ ಬಚ್ಚಿಡುವದೆಲ್ಲ (an umbrella or parasol, Beḍagucaupadi). ಗಣ್ಡುಕರಡಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಱಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆನ್ದು, ಹೆಣ್ಣುಕರಡಿಗಳು ಮಱಿಗಳನ್ನು ಬಚ್ಚಿಡುತ್ತವೆ (B. 5, 260). — ಬಚ್ಚಿಡುವಿಕೆ. -ಇಡುವಿಕೆ. depositing, etc. (ಉಪನಿಧಿ, ನ್ಯಾಸ Si. 325; ನಿಹ್ನವ 458). — ಬಚ್ಚಿಹೋಗು. -ಹೋಗು. to hide oneself (J. 21, 34).

ಬಚ್ಚು baccu. 2. = ಬತ್ತು 1. to grow lean, to become dry, etc. [Tu.]. ನೆಚ್ಚಿದ ಸಿಪಾಯಿಗೆ ಬಚ್ಚಿದ ಕುದುರೆ (Prv.).

ಬಚ್ಚೆ bacce. = ಪಚೆ. unripen, etc. *cf.* ಬಿಚ್ಚಿ. — ಬಚ್ಚೆವೆಣ್. = ಪಚೆವೆಣ್, q. v.

ಬಜ baja. (= ಬಜೆ?). an aromatic water plant. see ಕಾಡ-.

ಬಜನ್ತರಿ bajantari. a wind musical instrument (My.; Mhr. ವಾಜನ್ತ್ರ). 2, a performer upon the bajantari (My.; Mhr. ವಾಜನ್ತ್ರೀ).

ಬಜನ್ತ್ರಿ bajantri. = ಬಜನ್ತರಿ. (My.; ವಾದಿತ್ರ Cb.).

ಬಜಾಯಿಸು bajāyisu. to beat, to play a musical instrument (My.; Mhr. ಬಜಾವಿಣೇಂ). 2, to achieve, to execute, as a decree (My.; B. 5, 269; Mhr. ಬಜಾವಿಣೇಂ).

ಬಜಾರ bajāra. = ಬಜಾರು, ಬಾಜಾರ, ಬಾಜಾರು. a market; the business of a market (My.; ಆಪಣ, ಪೇಟೆ, ಸನ್ತೆ, ಹಟ್ಟ G.; Mhr., H. ವಾಜಾರ).

ಬಜಾರಿ bajāri. = ಬಾಜಾರಿ. relating to a market; low, disreputable (Mhr. ವಾಜಾರೀ); a low, disreputable woman, a jade, a scold (My.; Te.; T. ಪಜಾರಿ).

ಬಜಾರು bajāru. = ಬಜಾರ, etc. (My.; M. ಬಜಾರ್).

ಬಜಾವಣೆ bajāvaṇe. play (of a musical instrument), musical performance (or skill, Rśv. 10, 32). [ತಾಳಮಾನ ಸರಿಸವನಱಿಯೆ, ಓಜೆ ಬಜಾವಣೆಯ ಲೆಕ್ಕವನಱಿಯೆ Bv. 493].

ಬಜಿ baji. = ಬಜೆ. (ಉಗ್ರಗನ್ಧೆ, ಗೋಲೋಮಿ G.).

ಬಜೆ baje. Tbh. of ವಚೆ. an aromatic water-plant. (Śmd. 338; ವಚೆ, ಉಗ್ರಗನ್ಧೆ, etc. Nr.; ವಜೆ, ಉಗ್ರಗನ್ಧೆ Mr. 136; ವಚೆ, etc., ಮುಕ್ಕಳ ತಾಯಿ, ಕವಣದ ಕಡ್ಡಿ Si. 146; My.). [Tu.]. see ಅತಿ-, ಬಿಳಿಯ ಬಜೆ. — ಬಜೇ ಬೆಣ್ಣೆ. a compound of baje and butter used as a medicine for a new-born infant (My.).

ಬಜ್ಜರ bajjara. = ಬಜ್ಜಿರ. Tbh. of ವಜ್ರ. diamond, etc. (Ct. II, 87; Śm. 68; Kk. 48, o. r. ಬಜ್ಜಿರ; My.; T. ವಚ್ಚಿರ, ವಯಿರ). see ಒಪ್ಪುವಜ್ಜರ. — ಬಜ್ಜರಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. a pillar of diamonds (Rśv. 8, 2). — ಬಜ್ಜರಗವಿ. a cave made of diamonds (Śsv. 3, 30). — ಬಜ್ಜರಗೊತ್ತಳ. -ಕೊತ್ತಳ. a bastion of diamonds (Śsv. 1, 54). — ಬಜ್ಜರದಾರವನ್ದ. a door-frame of diamonds (V. 5, 2).

ಬಜ್ಜರಕ್ಕೆ bajjarakke. (= ಬಗರಗೆ 1, etc.). a hole dug for water in the dry bed of a river or stream (ಬಗರಗೆ, ಒಱನ್ತೆ Kk. 56, o. r. ವಜ್ಜರಕ್ಕೆ; *cf.* ಬಸಿ 1?).

ಬಜ್ಜಿ bajji. (Tbh. of ಭ್ರಜ್ಜ). a caṭni made of roasted brinjals, chillis, etc. that are crushed with the fingers and mixed with curds, etc. (My.). ಬಜ್ಜಿಗೆ ಮಜ್ಜಿಗಿಲ್ಲ, ಅಜ್ಜಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಮೊಸರು? (Prv.). see Prv. s. ಬದನೆ. 2, a bruised state, a bruise. ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲಾ ಬಜ್ಜಿ ಬಜ್ಜಿ ಆಯಿತು (My.). — ಬಜ್ಜಿಬದನೆ. a large round brinjal, especially used for bajji (My.). — ಬಜ್ಜಿ ಮಾಡು. to bruise, as the body by blows (My.). — ಬಜ್ಜಿಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ. a large kind of chilli used for bajji (My.).

ಬಜ್ಜಿರ bajjira. Tbh. of ವಜ್ರ (see Kk. s. ಬಜ್ಜರ). diamond, etc. 2, a warrior armed with a discus (ವಜ್ರದಂಕವೀರ Kk. 11*a*).

ಬಜ್ಜೆ bajje. (= ಬಂಜೆ 2). — ಬಜ್ಜೆಗೂಣ್ಟಣಿ. -ಕೂಣ್ಟಣಿ. a crafty procuress (Cpr. 2, 60 va.).

ಬಂಚ bañca. Tbh. of ವಂಚ (Śmd. 348; Ct. I, 18; Kk. 58; Śm. 64; Cpr. 7, 97).

ಬಂಚನೆ bañcane. Tbh. of ವಂಚನೆ. the act of cheating. (Śmd. 342).

ಬಂಚರ bañcara. a pandore or bandore, a kind of guitar (Rśv. 5, 19 va.; Śsv. 2, 42 va.; ವೀಣೆ, ತಮ್ಬೂರಿ G.).

ಬಂಚಿಸು bañcisu. Tbh. of ವಂಚಿಸು. to cheat. [ಒತ್ತುವ ನೀರ್ ಮೊಗಮಂ ಪಳಂಚೆ ಬಂಚಿಸಲಿನಿಸಾನುಮಂ ಮುಱುಗಿದಾಗಡೆ Pb. 5, 64; Ap. 2, 14 va.]; (Abh. P. 7, 59).

ಬಂಜರ bañjara. = ಬಂಜರು. (My.).

ಬಂಜರು bañjaru. waste land (My.; Br.; H.). see ಅನಾದಿ-. — ಬಂಜರುಜಮೀನು. = ಬಂಜರುಭೂಮಿ. (My.). — ಬಂಜರುದಿಣ್ಣೆ. a waste hillock (Si. 100). — ಬಂಜರು ಬೀಱು. to become waste (My.). — ಬಂಜರುಭೂಮಿ. waste or fallow-land (My.).

***ಬಂಜಿಸು bañjisu.** to cross. ನೆತ್ತರ ತೊಱೆಗಳಂ ಬಂಜಿಸಿಯುಂ Pb. 13, 53 va. (*cf.* ಮಂಜಿ, M. ವಂಚಿ).

ಬಂಜೆ bañje. 1. Tbh. of ವನ್ಧ್ಯೆ (Śmd. 344) or ಬನ್ಧ್ಯೆ. a barren or childless woman (My.; Te.; Mhr. ವಾಂಝು); a woman who has no menstrual courses (ಪಚೆವೆಣ್ Śm. 73). 2, a barren cow (ವಶೆ, ವನ್ಧ್ಯೆ Hlā.; ವಶೆ Mr. 181; ವಶೆ, ವನ್ಧ್ಯೆ, ಬಂಜೆಯಾದ ಆಕಳು Si. 321; Te.). 3, unproductiveness, barrenness, sterility, vainness (My.; Mhr. ವಾಂಝಾ, barren). ಬಂಜೆ ಹೋದಲ್ಲೇ ಸಂಜೆ (Prv.). see Prv. s. ನಂಜು 2. — ಬಂಜೆಮರ. a barren tree, a tree without fruit (ವನ್ಧ್ಯ, ಅಫಲ Nr.; ಅವಕೇಶಿ Mr. 103; ವನ್ಧ್ಯ, ಅವಕೇಶಿ Si. 120). ಬಂಜೆಮರನು (ಅವಕೇಶಿ Hlā.). — ಬಂಜೆ ಮಾಡು. to waste (v. t., Abh. P. 9, 165). — ಬಂಜೆಯಾಗು. -ಆಗು. to become barren (My.). 2, to become unproductive, fruitless or vain (J. 4, 3; 29, 37; My.). — ಬಂಜೆವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. to waste (v. t., Cpr. 2, 47). 2, to allay, to cool, as passion (5, 49). — ಬಂಜೆ ಹಸು. a barren cow (ವಶೆ, ವನ್ಧ್ಯೆ Si. 460).

ಬಂಜೆ bañje. 2. (= ಬಜ್ಜೆ). Tbh. of ವಿದ್ಯೆ (Ct. I, 63, o. r. ಬಂಜ; Grj. 4, 120 va.).

ಬಂಜೆತನ bañjetana. barrenness (J. 28, 59).

ಬಟ baṭa. 1. = ಬಣ್ಟ 2. Tbh. of ಭಟ. a brave warrior (My.). 2, = ಬಟ್ಟ 2. — ಬಟಮಾನ್ಯ. free land granted by a ruler to a learned Brāhmaṇa (My.).

ಬಟ baṭa. 2. = ಬಟ್ಟ 1. round. — ಬಟಗಡ್ಲೆ. -ಕಡ್ಲೆ. = ಬಟ್ಟಗಡಲೆ. (ಕಲಾಯ, ರೇಣುಕ, ಸತೀನಕ, ಹರೇಣು G.).

ಬಟತನ baṭatana. bravery, prowess, valour. ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾಲಿಗೆ ಬಟತನವೇ? (Prv.).

ಬಟವಾಡೆ baṭavāḍe. distributing of wages (My.; Mhr., H. ಬಟವಡಾ).

ಬಟವೆ baṭave. a draw-purse (Mhr. ಬಟವಾ; T. ವಟ್ಟುವ; Te. ವಟ್ರ). ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಹಾಕುವ ಬಟವೆ (G. 159. 566).

ಬಟಾ baṭā. = ಬಟ್ಟ, etc. — ಬಟಾಬಯ್ಲು. = ಬಟ್ಟಬಯಲ್. (My.).

ಬಟಾಟಿ baṭāṭi. a potato (B. 5, 203).

ಬಟಾಣಿ baṭāṇi. the common pea, Pisum sativum Lin. (My.; Mhr., H. ವಾಟಾಣಾ).

ಬಟಾಯಿ baṭāyi. tax paid in kind to the proprietor of the land (My.; Mhr. ಬಟಾಈ).

ಬಟು baṭu. = ಬಟುವು, etc. (My.; ವೃತ್ತ, ದುಣ್ಡಗೆ G.).

ಬಟುವು baṭuvu. (fr. ವೃತ್ತ). = ಬಟು, ಬಟುಹು, (ಬಟ್ಟ1, etc.). roundness; a circle; regularity in form, beauty (My.; Te.; ವೃತ್ತ Nn. 112; Mr. 529, o. r. ಬಟುಹು; ಉರಟು, ದುಣ್ಡು G.). ಬಟುವಿನಲ್ಲಿ (Nn. 112). ಚೆಕ್ಕಿನ ಕಣ್ಣೊಳಗಿನ ಗೊಮ್ಬೆಗಳು ಹಗಲು ಸಣ್ಣ ಗೆರೆಗಳನ್ತೆ, ಇರುಳು ದೊಡ್ಡವಾಗಿ ಬಟುವಾಗಿ ತೋಱುತ್ತವೆ (B. 3, 31).

ಬಟುಹು baṭuhu. = ಬಟುವು, q. v. (ಚಕ್ರ, ವೃತ್ತ Nn. 49, o. r. ಬಟ್ಟಿತ್ತು; ಹರಿಣಿ, ವೃತ್ತ 95, o. r. ವೃತ್ತಭೇದ; ವರ್ತುಲ, ವೃತ್ತ, ನಿಸ್ತಲ Mr. 447).

ಬಟ್ಟ baṭṭa. = ಬಕ್ಕ, ಬಕ್ಕಟೆ, ಬಟಾ, ಬಟ್ಟು. bareness; voidness. — ಬಟ್ಟತಲೆ. a bald head (My., also ಬಟ್ಟದಲೆ). ಬಟ್ಟತಲೆಯವನಾದರೆ ಹೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೊತ್ತಾನೇ? (Prv.). — ಬಟ್ಟಬಯಲ್. -ಲು. = ಬಕ್ಕಮ್ಬಯಲ್, q. v. (My.; Te.; Bp. 51, 48; Abhā. 2, 6; J. 7, 48). ಕೊಬ್ಬಿತ ಬಱಡಾದ, ಬಿಬ್ಬಿತ ಹಯನಾದ, ಕೊಟ್ಟವಳ ಪಡವೆನೆನುವಾತ ತಾ ಮೊದಲೆ ಬಟ್ಟಬಯಲಾದ (Sp.).

ಬಟ್ಟ baṭṭa. 1. (fr. ಬಟ್ಟಿತ್ತು Śmd. 212). = ಬಟೆ 2, ಬಟ್ಟು1, ಬೊಟ್ಟು2 q. v., ವಟ್ಟ. Tbh. of ವೃತ್ತ. that is round, circular, spherical or globular; a circle, a disk (T., M. ವಟ್ಟ, ವಟ್ಟು); that is well proportioned, regular or beautiful; that is uniform, as colour; round, etc. ನೇಸಱ ಬಟ್ಟ (ಪೊಱು Ct. I, 35). 2, a mark on the forehead in the form of a circlet. — ಬಟ್ಟಕುದುರೆ. a one-colored (chestnut) horse (My.). — ಬಟ್ಟಗಡಲೆ. -ಕಡಲೆ. peas, the round pea, Pisum arvense Shakesp., etc. (ಕಲಾಯ, ಸತೀಲಕ, ಹರೇಣು, ಖಣ್ಡಿಕ, etc. Nr., Hlā.; Si. 304; My.; see ಸಣ್ಣ-). — ಬಟ್ಟಗಡ್ಲೆ. -ಕಡ್ಲೆ. = ಬಟ್ಟಗಡಲೆ. (B. 4, 32; My.). — ಬಟ್ಟಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. a round ear (B. 4, 210). — ಬಟ್ಟಗೆಯ್ದು. -ಕೆಯ್ದು. a circular weapon: the discus (Ct. II, 77). [— ಬಟ್ಟಗೊಡೆ. -ಕೊಡೆ. a round umbrella. ಬಟ್ಟಗೊಡೆ ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತಿಯನಟ್ಟುಮ್ಬರಿಗೊಳೆ Pb. 6, 9]. — ಬಟ್ಟಜವ್ವನ. beautiful youth (Rsv. 1, 135 va.). — ಬಟ್ಟದಲೆ. -ತಲೆ. a round head (B. 5, 30; My.). — ಬಟ್ಟದೆನೆ. -ತೆನೆ. a round top of a rampart (Grj. 2, 79). — ಬಟ್ಟದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. (Śmd. 212). a round thigh (J. 28, 18). ಬಟ್ಟದೊಡೆಯಂ (Śmd. 220). a man with round, well formed thighs. — ಬಟ್ಟಬಲ್ಮೊಲೆ. a round, stout female breast (J. 8, 19; 26, 11; 30, 2). — ಬಟ್ಟಬಾಣ. the fine asura called Bāṇa (Bp. 38, 39). — ಬಟ್ಟಮಿನು. a species of fish (ರಾಜೀವ Nr.). — ಬಟ್ಟಮುತ್ತು. a round pearl (Rsv. 12, 56 va.). — ಬಟ್ಟಮೊಗ. a round, handsome face (Rsv. 4, 14 va.; J. 8, 17; 16, 3). ಬಟ್ಟಮೊಗ ಬಟ್ಲು ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಬಟ್ಟಮೊಲೆ. a round female breast (Cpr. 8, 4 va.; Rāghc. 17, 66; V. 4, 18; J. 31, 6). — ಬಟ್ಟವೆಱ್. -ಪೆಱ್. the full moon (Rsv. 4, 14 va.).

ಬಟ್ಟ baṭṭa. 2. = ಬಟ 1 No. 2. Tbh. of ಭಟ್ಟ. a learned Brāhmaṇa (My.). 2, a pūjāri (My.). 3, a praiser, a panegyrist, an encomiast, a bard (My.; Mhr., H. ಭಾಟ). 4, = ಬಣ್ಟ 1, a cook (Mg.). ಬಟ್ಟ ಕೆಟ್ಟ ಕೂಱ ತಿನ್ದು, ನಿಟ್ಟುಸುರು ಬಿಟ್ಟ.— ಬಟ್ಟ ಕೊಟ್ಟಷ್ಟು ಕೊಣ್ಡರೆ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಲಾಱ. — ಬಟ್ಟನಿಗೆ ಮನ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ದೊಡ್ಡದು. — ಬಟ್ಟರಿಗೆ ಮನ್ತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ, ಉಗುಳು ಬಹಳ. — ಬಟ್ಟರೇ, ತುಪ್ಪವಲ್ಲ, ರಕ್ತ! ಅನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಬಟ್ಟರೇ, ಯಾವಾಗ ಬನ್ದಿರಿ? ಅನ್ದರೆ ಉಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲ ಅನ್ದ. — ಬಟ್ಟರೇ, ಕ್ಷೇಮವೋ? ಅನ್ದರೆ ಎರಡು ದುಡ್ಡು ಇಂಗಿ! ಅನ್ದ. — ಪಟ್ಟೇ ವೀಳ್ಯವಾದರೆ ಬಟ್ಟರಿಗಾಗದೇ? (Prvs.). see Prv. s. ಚಿಟ್ಟ 1; ಕುಣ್ಡೆ-. — ಬಟ್ಟಮಾನ್ಯ. = ಬಟಮಾನ್ಯ. (My.).

ಬಟ್ಟ baṭṭa. 3. Tbh. of ಭ್ರಷ್ಟ. depraved. see ತಾಣಬಟ್ಟ.

***ಬಟ್ಟಗುತ್ತತನ baṭṭagutta-tana.** secret commission of a sin. ಕಾಯವ ದಣ್ಡಿಸಿ, ಆತ್ಮನಿಗ್ರಹವಮಾಡಿ, ಬಟ್ಟಗುತ್ತತನವ ಹಣ್ಣು, ತಗೆಹಿನಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ಬೇಡಿಕೊಮ್ಬ ತಪ ತಾನೇಕೆ? Cv. 683.

ಬಟ್ಟಗೆ baṭṭage. roundness, (round, fat). (My.). ಬಟ್ಟಗೆಯಿದ್ದ (ಸೊನ್ನಲಿಗೆ G.). ಚೆಕ್ಕಿನ ತಲೆ ಬಟ್ಟಗೆ (B. 3, 30). ಕರಡಿಯ ಕಿವಿಗಳು ಬಟ್ಟಗೆ (3, 108). ಆನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಬಟ್ಟಗಾಗಿರುತ್ತವೆ (5, 238). ತುಟ್ಟಿಯಾದಾಗ (ಮಾಱ) ಕೊಟ್ಟರೆ ಬಟ್ಟಗಾದ (Prv.).

ಬಟ್ಟಂಗಿ baṭṭaṅgi. = ಬಟ್ಟ2, No. 3. — ಬಟ್ಟಂಗಿಯವ. -ಅವ. (ವನ್ದಿ, ಅರಸನನ್ನು ಕೊಣ್ಡಾಡುವ ಜನ G.).

ಬಟ್ಟನೆ baṭṭane. in a turning-round manner: whirlingly (ತಿಱನೆ, ತಿಟ್ಟನೆ, ಭ್ರಮಾರ್ಥ Śmd. 392, o. r. ಬಿಟ್ಟನೆ, ತಿಟ್ಟನೆ, ತಿಱನೆ, ನಿಟ್ಟನೆ, ಸುಱಿದು ಬಪ್ಪ ತೆಱಂ Ct. I, 15). — ಬಟ್ಟನೆವರ್. -ಬರ್. to turn or whirl round (ಸುಱಿ Śmd. I). [ಪೊನ್ನ ರಾಶಿಯಂ ಬಟ್ಟನೆ ಬನ್ದು ಕಾಯೆ ಯಮುನನ್ದನನೇಂ ತೊದಳಿಲ್ಲದಿತ್ತನೋ Pb. 6, 39].

ಬಟ್ಟನ್ನ baṭṭa 1 -anna 1. round, circular (My.). ಗಡಿಯಾರದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ಬಟ್ಟನ್ನ ತಗಡು ಕೂಡ್ರಿಸಿ (B. 3, 86).

ಬಟ್ಟಲ್ baṭṭal. ಬಟ್ಟಲು. = ಬಟ್ಟಲ, ಬಟ್ಲ, ಬಟ್ಟು. (Tbh. of ವರ್ತುಲ). a concave metal vessel: a bowl, a cup, a basin, a goblet (ಚಷಕ Mr. 212; My.; Tu. ಬಟ್ಟಾಲ್; T. ವಟ್ಟಿಲ್, M. ವಟ್ಟ, ವಟ್ಟಗ; Te. ಬಟುಡಿ; M. ವಟ್ಟಳ, a large cooking vessel, a brass pan; T. ವಟ್ಟ, a large water-pot; Mhr. ವಾಟಗ, a large metal dish; ವಾಟೀ, a saucer-form vessel of metal; a half of a cocoanut shell; the pan of the knee; ವಾಟೋಳಾ, round). [ಕೇಸರಂ ಬೆರಸಿದ ಪೊನ್ನ ಬಾಯಿನದ ಬಟ್ಟಲಿವೆಮ್ಬಿನಂ Ap. 11, 117]. ಉದಕವ ಕುಡಿವ ಬಟ್ಟಲು (ಕಂಸ, ಪಾನಭಾಜನ); ಮದ್ಯವ ಕುಡಿವ ಬಟ್ಟಲು (ಚಷಕ, ಪಾನಪಾತ್ರ Nr.). ವಾರುಣಿ ಕಳ್ಳನೀಣ್ಡೆ ಮಱಿದಿಕ್ಕಿದ ಬಟ್ಟಲೊ? (Līlv. 3, 4). ಎನ್ನ ಮೋಱ್ ಬಟ್ಟಲು ಕದ್ದ ಹಾಗಿತ್ತೇ? (Prv.). see ಕೆಯ್ಬಟ್ಟಲ್, ಗುಣ್ಡುವಟ್ಟಲ್, ಬೆಳ್ಳಿವಟ್ಟಲ್, Bp. 14, 5; 33, 18.

ಬಟ್ಟಲ baṭṭala. = ಬಟ್ಟಲ್, etc. (B. 1, 9; 2, 50).

ಬಟ್ಟಿ baṭṭi. 1. (= ಬಱಿ? Te. ವಟ್ಟಿ, empty, vain, useless). — ಬಟ್ಟಿಗಱಕೆ. -ಕಱಕೆ. the plant Uraria lagopodioides DC. (ಗಾಂಗೇರುಕಿ, ನಾಗವಲೆ, ಹ್ರಸ್ವಗವೇಧುಕ, etc. Nr.).

ಬಟ್ಟಿ baṭṭi. 2. (the belly, M.; *cf.* ಬಸಿಱ್). 2, (Tbh. of ವರ್ತಿ), a rupture, hernia (M. ವಟ್ಟ; T. ಪಿಟ್ಟೈ, ವಟ್ಟ, ವಳಿ). — ಬಟ್ಟಿ ಬೀೞು. a rupture to take place (My.). — ಬಟ್ಟಿಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. to raise and replace a rupture (My.).

ಬಟ್ಟಿ baṭṭi. a kiln, a furnace; a spirit-still; the matter prepared in a kiln (Mhr., H. ಭಟ್ಟೀ; My.; Te.). ಸಾರಾಯ ಬಟ್ಟಿ (ಕನ್ದು, ಸ್ವೇದನಿ G.). — ಬಟ್ಟಿಯಿೞಿ. -ಇೞಿ. to fall in drops, to distill (My.). — ಬಟ್ಟಿಯಿೞಿಸು. -ಇೞಿಸು. to distill, as brandy, etc. (My.).

***ಬಟ್ಟಿಗೆವಲಗೆ baṭṭige-palage.** Tbh. of ಮೃತ್ತಿಕಾಫಲಕ? an earthern slate? ಬರೆಯಲೆನ್ದು ಬಟ್ಟಿಗೆವಲಗೆಯಂ ತರಿಸಿ ತಿಟ್ಟಮಿಟ್ಟು ಬರೆವನ್ನೆಗಂ Ap. 4, 63 va.

ಬಟ್ಟಿತು baṭṭitu. = ಬಟ್ಟಿತ್ತು. (ಸನ್ನಲಿಗೆ Śs.; ಸೊನ್ನಲಿಗೆ Kk. 48, o. r. ಸ-; see ಅತಿ-). [ಪೊಱಿಯಲ್ಲದೆ ಬಟ್ಟಿತಪ್ಪ ಬಾಯ್ದೆಱ್ Pb. 1, 108].

ಬಟ್ಟಿತ್ತು baṭṭittu. = ಬಟ್ಟ 1 (Śmd. 212), ಬಟ್ಟಿತು. that which is round, etc. (ವರ್ತುಲ, ನಿಸ್ತಲ, ವೃತ್ತ Nr., Hlā.; Bp. 15, 8). ಬಟ್ಟಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿ (Nn. 49). plural ಬಟ್ಟಿದುವು [ಮೊಲೆಗಳ್ ಬಟ್ಟಿದುವಾಗಿ ಕಗ್ಗಿದ ಕುರುಳ್ ಕೊಂಕಾಗಿ Pb. 4, 74]; (Śmd. 170). ಬಟ್ಟಿತ್ತಾಗಿರ್ಪುದು (ಚಕ್ರವಾಲ, ಮಣ್ಡಲ Nr.; ವೃತ್ತತೆ Śmd. 19 Cm.). ಬಿನ್ದುಮುತ್ತಂ

ಪೋಲ್ತು ಸೊನ್ನೆಯನ್ತೆ ಬಟ್ಟೆತ್ತಾಗಿರ್ಪುದಱಿಂ ಶೂನ್ಯಶಬ್ದಂ (Śmd. 19). ಕೆಯ್ವಾರಮಂ ಬೀಸಿದನ್ತೆ ಬಟ್ಟೆತ್ತಾಗಿ ತೋರ್ಪುದು ಸೊನ್ನೆ (26).

ಬಟ್ಟು baṭṭu. = ಬಟ್ಟೆ. bareness, etc. — ಬಟ್ಟುಬಱಿದು. = ಬಟ್ಟ ಬಯಲು. (ಬಱೀಬಯಲ್ಲು G.).

ಬಟ್ಟು baṭṭu. 1. = ಬಟ್ಟ 1, etc. a circular thing. (ಇನ್ದುಮಣ್ಡಲ Kk. 45; ಮಣ್ಡಲ Śm. 16). ಸಸು ಬಿಳಿದಾಗಿ ಮಿಂಚುಹ, ಬಟ್ಟಿಹ ತೊನ್ನು (ಕೋಶ, ಮಣ್ಡಲಕ Nr.). 2, a round thing used for weighing (My.; Mhr. ಬಟ, a large marble, a taw). 3, = ಬಟ್ಟ 1, No. 2. (Cpr. 8, 73; My.). ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಸ್ತುರಿ ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ಬಟ್ಟು (ಅಪಾಂಗ G.). [— ಬಟ್ಟಾಡು. -ಆಡು. to play a game with marbles. ತನ್ನೋರೆಗೆಗಳಪ್ಪ ಪಲಪ್ಪುರ್ ಮಾಣಿಗಳ್ವೆರಸು ಪೊಱವೊಱಲೊಳ್ ಬಟ್ಟಾಡುತ್ತಿರೆ Vr. 73, 22. — ಬಟ್ಟನಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. circular shaped arrow. ಎಱಗುವ ಬಟ್ಟನಮ್ಬುಗಳ ಬಲ್ಸರಿ Pb. 11, 93]; — ಬಟ್ಟುಕುದುರೆ. a dapple horse (My.). — ಬಟ್ಟುಗೆಯ್ದು. -ಕೆಯ್ದು. = ಬಟ್ಟಗೆಯ್ದು. — ಬಟ್ಟುಗೆಯ್ದುಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. Viṣṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ Śm. 5. 6). — ಬಟ್ಟುದಾಲಿ. -ತಾಲಿ. a hemispheric plain tāli used as an ornament (My.). — ಬಟ್ಟುಹಸ. a dapple cow (My.).

ಬಟ್ಟು baṭṭu. 2. = ಬೆಟ್ಟು, ಬೊಟ್ಟು 1. a finger; a toe (My.; Mhr. ಬೋಟ). 2, a drop (My.). — ಬಟ್ಟಾಡು. -ಆಡು. to fall in drops (C. Bp. 35, 18).

***ಬಟ್ಟು baṭṭu. 3.** a nose ornament. ಪುಳಿಯೊಳಲೆದ ಪವಳದ ಬಟ್ಟನನ್ತೆ ಸೊಗಯಿಸುವ ಸಂಸಾರಸಾರೋದಯನ ಬಿಮ್ಬಾಧರಂ Pb. 2, 39 va. *cf.* ಮೂಗುಬೊಟ್ಟು.

***ಬಟ್ಟುಳಿಸೆಣ್ಡು baṭṭu-uḷisendu.** a kind of game played with a ball. *cf.* ಉಳಿಸೆಣ್ಡು. ಒಡನಳೆದುಂ ಗುಳ್ಳೆಗೊಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟುಳಿಸೆಣ್ಡುಂ ಪೊಡೆಸೆಣ್ಡೆಮ್ಬುವನಾಡುತ್ತೊಡವಳೆದರ್ Pb. 2, 30.

ಬಟ್ಟೆ baṭṭe. = ಬಿಟ್ಟೆ, q. v. harshness, etc.

ಬಟ್ಟೆ baṭṭe. 1. = ಬಣ್ಟೆ. (Tbh. of ವಾಟ; *cf.* ಬಾಟೆ). a path, a road, a way (ವರ್ತ್ಮ, ಮಾರ್ಗ Nn. 86; ಏಕಪದಿ, ಮಾರ್ಗ Mr. 187; ಅಧ್ವ, ಪನ್ಥ, ಪದ್ಧತಿ; ಮಾರ್ಗ, etc. Hlā.; ಅಯನ, ಮಾರ್ಗ, etc. Nr.; ಪೊಱಿ, ಬಱಿ Śmd. I; ಪಥ Śm. 89; My.; M. ವಟ್ಟೆ; T. ವಟ್ಟೈ; Mhr. ವಾಟ). [ಬೇಣ್ಪೆಯ ನೆವದೊಳ್ ಬಟ್ಟೆಗಳಂ ಸೋದಿಸುವವೆಮ್ದು Pb. 3, 4 va.; Ap. 1, 18; ಶಿವಬಟ್ಟೆಯೊಳೆನ್ನನು ಇರಿಸಯ್ಯಾ ಹರನೇ ಹೊಲಬುಗೆಟ್ಟೆನು ಬಟ್ಟೆಯ ತೋರಯ್ಯಾ! Bv. 63; Cv. 60]. ಬಟ್ಟೆಗೂಡಿದ ಎಡೆ (ಶೃಂಗಾಟಕ); ಬೆಟ್ಟಿಹ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾನ್ತಾರ); ಬಟ್ಟೆ ನಡೆವಾತಂ (ಪಾನ್ಥ, ಅಧ್ವಗ, ಪಥಿಕ, etc. Hlā.). ಉದಕದ ಬಟ್ಟೆ (ಭ್ರಮ, ಜಲನಿರ್ಗಮ); ಉದಕ ಹರಿವ ಬಟ್ಟೆ (ಪ್ರಣಾಲಿ); ಲೇಸಪ್ಪ ಬಟ್ಟೆ (ಸುಪನ್ಥ, etc.); ಹೊಲ್ಲಹ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾಪಥ, ವಿಪಥ, etc.); ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲದ ಬಟ್ಟೆ (ಅಪಥ etc.); ನಾಲ್ಕು ಬಟ್ಟೆಗೂಡಿದ ಬಟ್ಟೆ (ಶೃಂಗಾಟಕ, ಚತುಷ್ಪಥ); ದೂರವಾಗಿಹ ಹಾಳುಬಟ್ಟೆ (ಪ್ರಾನ್ತರ); ಹೋಗಬಾರದ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾನ್ತಾರ, ದುರ್ಗ); ಬಟ್ಟೆಯ ನಡೆವಾತಂ (ಪಾನ್ಥ, ಪಥಿಕ, etc.); ನೂಱು ಮಾರಳತೆಯ ಬಟ್ಟೆ (ಘಣ್ಟಾಪಥ, etc. Nr.). ನೀರ ಬಟ್ಟೆ (ಕೋಡಿ Bhn. 4). ಅಱುಹಿನ ಬಟ್ಟೆ (Sp.). ನಡೆ, ಧರ್ಮದ ಬಟ್ಟೆಯಱುತು! (Jmt. 24). see Cpr. 5, 70; Grj. 9, 14; Abh. P. 12, 96; Bp. 40, 71; 41, 8; 53, 63; Rśv. 6, 120 va.; J. 19, 30. 50; 33, 28; ಎಲರ್ವಟ್ಟೆ, ಕರ್ಬಟ್ಟೆ, ಕಾಲುಬಟ್ಟೆ, ಗಾಳಿವಟ್ಟೆ, ತಾರಗೆವಟ್ಟೆ, ನಾಲ್ವಟ್ಟೆ, ಮಿಗವಟ್ಟೆ, ಮಿಾನ್ವಟ್ಟೆ, ಮಿಾವ್ಬಟ್ಟೆ, ಮುಗಿಲ್ವಟ್ಟೆ; Prv. s. ದಾರಿ. [— ಬಟ್ಟೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. to come in one's way, to block up a way. ಅಡವಿಯ ಕಳ್ಳರ್ ಬಟ್ಟೆಗಟ್ಟೆ ಪೋಲ್ವಾಯ್ದುಱಿದೊಡೆ Vr. 76, 13]. — ಬಟ್ಟೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. to see a way (Cpr. 8, 4 va.). — ಬಟ್ಟೆಗಾವಲ್. -ಕಾವಲ್. a convoy or guard to protect a traveller (J. 4, 69). — ಬಟ್ಟೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. a road to fail; to lose the way (J. 19, 18). — ಬಟ್ಟೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. to give room (J. 6, 2). — ಬಟ್ಟೆದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. a road to be lost (Cpr. 7, 22). — ಬಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆ. rep. (J. 3, 9). [— ಬಟ್ಟೆಯಕಣ್. the pathway. ಬೇಣ್ಪೆಯ ನೆವದಿನ್ದಲ್ಲಿಂ ತಳರ್ದು ಬಟ್ಟೆಯ ಕಣ್ಣೊಳಡ್ಡಂ ಬಿಱ್ದುರ್ದ ವೃದ್ಧವಾನರನಂ ಕಣ್ದು Pb. 8, 31 va. — ಬಟ್ಟೆಯರ್. the travellers. ವಿವಿಧ ದೇವಗೃಹದಾಟಪಾಟದಿಂ ಮುಱುಗಿ ಬಟ್ಟೆಯರ ಸೋಲ್ತು ನೋಟದಿಂ Pb. 3, 22]. — ಬಟ್ಟೆವಿಡಿ. -ಹಿಡಿ. to enter on a journey, to start (J. 26, 4; 29, 44). [— ಬಟ್ಟೆವೋಗು. -ಪೋಗು. to go one's way. ವಿನಯದಿನಾಮಿಾ ಭುವನೈಕನಾಥನಂ ಸಲ್ಗೆವೆರಸು ಬೇಡುತ್ತಿರೆ ಬನ್ದ ಸುವಿಸುವ ನಿಮ್ಮ ಮುದುಗಣ್ತನದೊಳಿದೇನುನ್ತೆ ಬಟ್ಟೆವೋಪಡೆ ಪೋಗಿಂ Ap. 9, 106].

ಬಟ್ಟೆ baṭṭe. 2. (Tbh. of ವಸ್ತ್ರ.). cloth (ಅಱುವೆ Śm. 89; ವಸ್ತ್ರ, ಆಚ್ಛಾದನ, ವಾಸ, ಚೇಲ, ವಸನ, ಅಂಶುಕ Si. 223; My.; Te.; T. ವಟ್ಟ, ವಟ್ಟುಡೈ). ಬಟ್ಟೆಯಿನ್ದ ಆಗುವನ್ತಾದು ಬೊಟ್ಟಿನಿನ್ದ ಆದೀತೇ? — ಬಟ್ಟೆ ಸುಟ್ಟು ಹೋಯಿತೆನ್ದರೆ ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? — ಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಪಟ್ಟೆ. ಊಟಕಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಜೀರಿಗೆಸಾಲೆ. — ಬಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕಿದ ಕೆಯ್ ಬಱಿಗೆಯ್. — ಬಟ್ಟೆ ಮಾಸಿದರೆ ಅಗಸಗೆ, ನಾಲಿಗೆ ಮಾಸಿದರೆ ಕೆರಕ್ಕೆ. — ನಿಮ್ಮನೇ ಕಾಟಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನೇ ಬಟ್ಟೆಯೋ? — ನೇಯಿದರೆ ಬಟ್ಟೆ, ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮೊಟ್ಟೆ (Prvs.). see Si. 60. 187. 204. 221. 222. 223. 224. 276. 279; ಕೆಮ್ಬಟ್ಟೆ, ನವುರು-, ನೂಲು-, ಪೊಗರ್ವಟ್ಟೆ, ಪೊಪ್ಪುಟ್ಟೆ, ಬೆಳ್ಳುಮ್ಬಟ್ಟೆ, etc.; Prv. s. ಮಾನ 2. — ಬಟ್ಟೆಗುತ್ತ. -ಕುತ್ತ. = ಬಟ್ಟೆಗುತ್ತೆ (Rām. 2, 2, 39). — ಬಟ್ಟೆಗುತ್ತೆ. -ಕುತ್ತೆ. a female who bears disease in her clothes (Bp. 40, 56). — ಬಟ್ಟೆಗೇಡು ಬರೆಗೇಡು. ruin of cloth and raiment. ಬಟ್ಟೆಗೇಡು ಬರೆಗೇಡು, ಬಡ್ಡೀ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ. reit. (My.).

ಬಟ್ಟೆಗ baṭṭe-ga. one who has a road or track. see ಕಾರ್ವಟ್ಟಗ, ಗಾಳಿವಟ್ಟಗ.

ಬಟ್ಲ baṭla. = ಬಟ್ಲು, etc. (ಚಷಕ G.; B. 3, 58).

ಬಟ್ಲು baṭlu. = ಬಟ್ಟಲ್, etc. a cup, etc. (My.; ಕಂಸ, ಪಾನಭಾಜನ Si. 309). ಚಿನ್ನದ ಬಟ್ಲು (ಭೃಂಗಾರ 268). ಹೆಣ್ಣ ಕುಡಿಯುವ ಬಟ್ಲು (ಚಷಕ, ಪಾನಪಾತ್ರ 348). — ಬಟ್ಲ ಹೂವು. a much cultivated ornamental herb or half shrub with rose-coloured or white flowers, Vinca rosea L. (Z.).

ಬಡ baḍa. 1. = ಬಡದು, ಬಡೆದು. short P. p. of ಬಡೆ 1, in ಬಡ ಕೊಳ್ಳು (My.; B. 1, 10; 2, 17; 5, 164. 169). — ಬಡ ಬಡ. = ಬಡೆದು ಬಡೆದು, in ಬಡ ಬಡ ಕೊಳ್ಳು (B. 2, 43; My.).

ಬಡ baḍa. 2. (fr. ಬಡವು Śmd. 210). poorness; weakness, feebleness; miserableness; thinness, leanness; humbleness; poor, etc. (My.; Tu., M. ವಡು; T., M. ವಡಿ, to dry up, decrease, be diminished; *cf.* ಬಟಲ್, ಬಾಡು). ಬಡವಾದ ದೇಹ (ಶಲ್ಯ, ಕೃಶಾಂಗ Nn. 157). ಕರಗಸದ ನಡು ಬಡವಾದರೆಯ್ಯು ಕೊಯ್ದಿಕ್ಕದೇ? (Bh. 1, 8, 28). — ಬಡ ಎತ್ತು. a lean, miserable bullock. ಬಡ ಎತ್ತಿಗೆ ದರೇ ಮೇಲಣ ಹುಲ್ಲೇ? (Prv.). — ಬಡ ಕರಿ. a miserable elephant (Bp. 22, 17). — ಬಡ ಕಾಯಕ. a miserable, low occupation (Bp. 47, 5). — ಬಡ ಕುಟುಮ್ಬ. a poor family (B. 5, 91). — ಬಡ ಗಿಡ. the plant Phyllanthus bada Schodl. (St. & Pl.). — ಬಡಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. a miserable, lean horse (Bp. 22, 55). — ಬಡಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. = ಬಡ ಕಾಯಕ. (Bp. 23, 18). ಬಡ ದನ. lean cattle (My.). — ಬಡ ತಪಸ್ವಿ. a poor ascetic (Bp. 32, 52). — ಬಡ ದಾಸ. a poor vaiṣṇava mendicant. ಬಡ ದಾಸಗೆ ನಾಮವೇ ಆಧಾರ (Prv.). — ಬಡ ದೇವ. = ಬಡ ದೈವ. ಬಡ ದೇವರನ್ನು ಕಣ್ಡರೆ ಬಿಲ್ಪತ್ರೆ ಬುಸ್ಸೆನ್ನುತ್ತದೆ (in worship, Prv.). — ಬಡ ದೈವ. a miserable, weak deity (Bp. 54, 23). — ಬಡನಡು. (Śmd. 210; Ct. II, 98; Bp. 3, 3; 4, 20; Rśv. 10, 7; V. 5, 7). a thin, small waist (ಅಸಿನಡು G.). — ಬಡ ನಣ್ಟ. a poor relative. ದೊಡ್ಡವರ ಮನೆಗೆ

ಬಡ ನಣ್ಪು ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬಡ ನುಡಿ. an humble, timid word (Bp. 59, 14). [—ಬಡಪಡು. to grow thin. ಅಬ್ಬಾ ನೀವಿಂ ನ್ತೇಕೆ ಕರಂ ಬಡಪಟ್ಟಿರ್ದಿರ್ Vr. 107, 9]. — ಬಡ ಪಾಪಿ. a weak person (My.). — ಬಡಪಾಯಿ. = ಬಡಪಾಪಿ. (My.). — ಬಡ ಪಾರ್ವ. a poor Brāhmaṇa (Bp. 56, 25). — ಬಡ ಬಗ್ಗ. reit. a poor, or very poor, man (My.; B. 2, 32; 3, 110). — ಬಡ ಬಡ. rep. — ಬಡ ಬಡಾಗು. -ಆಗು. to become very small or short, etc. (Cpr. 7, 62 va.). — ಬಡ ಬಡಾದಂ. -ಆದಂ (Śmd. 63). one who is very poor or feeble. — ಬಡ ಬಡಕ. a poor, feeble male (Rām. 6, 46, 39). — ಬಡ ಬಡಕಲು. dupl. the state of being very weak, feeble or thin (My.). ಬಡ ಬಡಕಲು ಮೆಯ್ಯುಳ್ಳವನು. = ಬಡ ಮೆಯ್ಯವನು (ಅನೂಂಸ, ದುರ್ಬಲ, ಛಾತ Si. 196). — ಬಡ ಬಾಸೆ. = ತೆಳುವಾಸೆ. the thin perpendicular line of hair growing in the centre of a person's breast (Rsv. 7, 32; 10, 82; V. 4, 103; ರೋಮ ರಾಜಿ G.). — ಬಡ ಭಕ್ತ. a poor devotee (Bp. 29, 10). — ಬಡ ಮಗುವು. a poor child (Bp. 14, 19). — ಬಡ ಮತಿ. a weak or feeble mind or understanding (Bp. 1, 14). — ಬಡ ಮನ. an humble mind (My.). — ಬಡ ಮನಸು. = ಬಡ ಮನ. (Dp. 161, 8; My.). — ಬಡ ಮನ್ದಿ. poor people (B. 5, 203. 235). [—ಬಡ ಮಾಡು. to weaken. ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಮನಮೆಲ್ಲಮುಂ ಕಂದರ್ಪಂ ತನುವಂ ಬಡಮಾಡಿ ಕಾಡಿ ಖಂಡಿಸಿದಪಂ Pb. 5, 13; Āp. 5, 48]. —ಬಡ ಮಾತು. = ಬಡ ನುಡಿ. (My.). — ಬಡ ಮಾತೆ. a poor, feeble mother (Bp. 15, 7). — ಬಡ ಮುನಿಸು. feeble anger (Bp. 47, 22). — ಬಡ ಮೆಯ್ಯವ. a man who has a weak, feeble or thin body (ಅನೂಂಸ, ದುರ್ಬಲ, ಛಾತ Nr.). — ಬಡವ. -ಅವ. a poor, ill-conditioned, miserable, weak man (ಕ್ಷುದ್ರ, ದರಿದ್ರ, ಅಕಿಂಚನ, ದುರ್ವಿಧ, ದುಃಸ್ಥ, ದುರ್ಗತ, ದೀನ, ನಿಸ್ಸ Hlā., Nr.; Si. 367; ದುಸ್ತರ, ಅಕಿಂಚನ, ದುರ್ಗತ, ದುರ್ವಿಧ, ದರಿದ್ರ Mr. 230; My.). [ಪಸಿದುಣವೇಡಿದಂ ಬಡವನಾನುಣ ಲಿತ್ತೆಂ Pb. 5, 72]. ಗಿಡ್ಡನಾಗಿ ಬಡವನಾಗಿದ್ದವನು (ಪೃಶ್ನಿ, etc. Nr.). ದೈವದೊಲ್ಮೆಯಿರಲುಂ ಕಾಲಾನುಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾಂ ಬಡವಂ ಬಲ್ಲಿದ ನಾಗನೇ? (Sś. 44). ಬಡವನಿಗೆ ಆಸೆ ಹೇಟ ಬೇಡ, ಬಲ್ಲಿದವಗೆ ಬಾಸೆ ಹೇಟ ಬೇಡ. — ಬಡವನಿಗೆ ನಾಡ ಮಾತು ಯಾಕೆ? — ಬಡವನಿಗೆ ಯಾಕೆ ಸಿರಿವನ್ತನ ಹೆಣ್ಣು? — ಬಡವನ ಬಿನ್ನಹ ಎಡೆಯಲೆ ಹೋಯಿತು (fell between, did not reach). — ಬಡವನ ಸಿಟ್ಟು ದವಡೆಗೆ ಮೂಲ. — ಬಡವನ ಸಂಕಟ ಮನೆಯೆಲ್ಲ, ಅರಸನ ಸಂಕಟ ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲ. — ಬಡವನ ಹೆಂಡತಿ ಎಲ್ಲರ ಅತ್ತಿಗೆ. — ಬಡವ, ನೀ ಮುಡಗಿದ ಹಾಗಿರು! — ಬಡವ ಹಾಕಿದ್ದಾನೆ ಕಡೆಕೇರಿಲಿ. — ದೊಡ್ಡವನ ಮನೇ ನೋಟ, ಬಡವನ ಮನೇ ಊಟ. — ದೊಡ್ಡವನಾಡಿದ್ದೇ ಆಟ, ಬಡವನಾಡಿದ್ದೇ ಬಣ್ಣಾಟ. — ದೊಡ್ಡವನು ಉಣ್ಣರೆ ಮದ್ದು, ಬಡವನು ಉಣ್ಣರೆ ಹೇಸಿಗೆ. — ಬಡವ ತಿನ್ದರೆ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ತಿನ್ದ, ಇದ್ದವ ತಿನ್ದರೆ ಮದ್ದಿಗೆ ತಿನ್ದ. — ದೊಡ್ಡವರ ನಣ್ಪತನ ಬಡವನಿಗೆ ಬಣ್ಣಾಟ (Prvs.). see Cpr. 6, 82; Bp. 20, 9; 23, 30; 30, 11; J. 2, 35; B. 3, 22; Prvs. s. ಅವುಡು 2, ಬಲ್ಲಿದ. — ಬಡವಡು. -ಪಡು. to become poor, feeble, lean, etc. [ತನ್ನೊಳಾದ ಬೇಟದೊಳ್ ಬಡವಟ್ಟು ಮೋಟಿಗ್ಗೆವಾಡಿವದ ಸಸಿಯನ್ತೆ ಸೊಗಯಿಸುವ Pb. 5, 15 va.]; (ಸಣ್ಣನಾಗು Ct. I, 15). — ಬಡವಳು. -ಅವಳು. a poor, etc. woman (C.). — ಬಡವಾಗು. -ಆಗು. to become poor, etc. (Cpr. 5, 123; Bp. 22, 54; 35, 32; J. 8, 21). see it again above and s. ಬಡವು. — ಬಡವೆ. = ಬಡವಳು. (My.). — ಬಡವೊಡಲ್. -ಒಡಲ್. a weak, lean body (Bp. 44, 9). — ಬಡ ಹಗೆ. a paltry foe (ಕಣ್ಟಕ, ಕ್ಷುದ್ರಶತ್ರು Nr.). — ಬಡ ಹೊಲತಿ. a poor, miserable outcaste-woman (Bp. 57, 57).

ಬಡ baḍa. 3. = ಬಡಗ. the north. (My.; T. ವಡ, M. ವಡೆ).

ಬಡ baḍa. = ವಟ 1. an imitative sound. — ಬಡಬಡ. rep. = ವಟವಟ. gabble, jabber, prate (Mhr.; My.; Te. ವಡವಡ; T., M. ವಳವಳ). — ಬಡಬಡಮಾತಾಡು. to gabble, to babble, to prate (My.). — ಬಡಬಡಮಾತು. = ಬಡಬಡ. (My.). ನಿನ್ನ ಬಡಬಡಮಾತು ಸಾಕು, ನನ್ನ ಒಡದ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ತಾ! (Prv.). — ಬಡಬಡಿಸು. to gabble. 2, to rave (B. 2, 31; Mhr. ಬಡಬಡಣೇಂ).

ಬಡಕ baḍaka. 1. a lean, thin, feeble male (ಅರ್ಭಕ Cb.; B. 3, 22; see ಬಡ_). — ಬಡಕದನ. lean cattle (My.).

ಬಡಕ baḍa-ka. 2. = ಬಡಿಕ, ಬಡುಕ. (Śmd. 241). a man who beats or bangs. see ಎದೆ-, ಬಾಯಿ-, ಬೂದಿ-, etc.

ಬಡಕಲು baḍakalu. the state of being weak, thin, etc. (My.). ಗಿಡ್ಡು ಬಡಕಲವನು (ಪೃಶ್ನಿ, ಅಲ್ಪತನು (Si. 198). — ಬಡಕಲ. -ಅ 3. a weak, etc. man (My.).

ಬಡಗ baḍaga. = ಬಡ 3, ಬಡಗಲ್ (Śmd. 145), ಬಡಗು. the north; in the north (145; Te. ವಡಕು; T., M. ವಡಕ್ಕು; [Tu. ಬಡೆಕ್ಕಾಯಿ]; J. 15, 1; My.). [ಬಡಗ ಮೊಗವಿರ್ದು ಕರ್ಮದ ತೊಡರಂ ಪಱಿವನ್ತೆ ಕೇಶಪಾಶಮನನ್ತಾಗಡೆ ಪಱಿದು ತಪಂಗೊಣ್ಡಂ Ap. 6, 24]. genitive ಬಡಗಣ, ablative ಬಡಗಣಿಂ (Śmd. 135). ಬಡಗದಲ್ಲಿ (B. 2, 23); ಬಡಗಕ್ಕೆ (4, 67). [ಆ ಸೀತೋದಾನದಿಯ ತೆಂಕಣ ಬಡಗಣ ತಡಿವಿಡಿದಿರ್ದುವೆಣ್ಟು ನಾಟ್ಕಗಳ್ Ap. 1, 55 va.]. ಬಡಗಣ ತಡಿಯೊಳ್ (Cpr. 3, 9 va.). ಪಡುವ ಮೂಡ ತೆಂಕ ಬಡಗ ಪೊಡವಿಪತಿಗಳಿಲ್ಲ! ಎನಲ್ ನಡೆದು, ಗೆಲ್ದು (Śmd. 145). ಪಡುವಣ ಬಡಗಣ ದೇಶ (ಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರದೇಶ Nr.). — ಬಡಗಣಂ. -ಅಣ್-ಅಂ 3. (Śmd. 136). a man of the north, a northerner. — ಬಡಗಣ ದಿಕ್ಕು. the north quarter. ಬಡಗಣ ದಿಕ್ಕಿನರಸ, Kubēra (ಕಿನ್ನರಪತಿ Śm. 13). — ಬಡಗಣ ದೆಸೆ. = ಬಡಗಣ ದಿಕ್ಕು. (ಕೌಬೇರಿ, ಉತ್ತರೆ, ಉದೀಚಿ Hlā.). [—ಬಡಗ ನಾಡು. northern country. ಬಡಗನಾಡ ಪಸವು ತಿಳಿದುದೆಮ್ಬುದನಾ ನಾಡಿನ್ದಂ ಬನ್ದರ್ ಪೇಟ್ Vr. 90, 16].

ಬಡಗ baḍaga. (Tbh. of ವಟುಕ?). a servant (ಭೃತ್ಯ Bhn. 27).

ಬಡಗಲ್ baḍagal. = ಬಡಗ. the north (Śmd. 145), etc. (ಉತ್ತರ, ಉದೀಚಿ Mr. 58; My. as ಬಡಗಲು). ಬಡಗಲಾದುದು (ಉದೀಚೀನ, ಉದಕ್ Hlā.; ಉದೀಚೀನ Mr. 58). ಬಡಗಲ ಕಡೆ (ಉದೀಚಿ, ಉತ್ತರದಿಕ್ Si. 28). ಬಡಗಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದದು (ಉದೀಚೀನ 29).

ಬಡಗಲೆ baḍagale. a certain Vaiṣṇava mode of putting the nāma, drawing a line across the upper part of the nose, as is done by northerners (My.). *cf.* ತೆಂಗಲೆ.

ಬಡಗಿ baḍagi. = ಬಡಾಯಿ 1, ಬಡಿಗ, ಬಡಿಗಿ, ಬಡಿಗೆ, ಬಡಿಗ್ಯಾ, ಬಡ್ಡಗಿ. Tbh. of ವರ್ಧಕಿ (Śmd. 370). a carpenter (ವರ್ಧಕಿ, etc. Nr., Hlā.; Mr. 376, o. r. ಬಡಿಗಿ; Bp. 16, 13; 21, 29; Rām. 5, 8, 50; My.). [ನೃಪತಿ ತನ್ನ ಬಡಗಿಗಳ್ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನುಂ ವಿಶ್ವಮತಿಯುಮೆಮ್ಬರಂ ಕರೆಯಿಸಿ Vr. 147, 4]. ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಬಡಗಿ (ವಿಶ್ವಕರ್ಮ Nr.). ದೇವರ ಬಡಗಿ (ವಿಶ್ವಕರ್ಮ, ದೇವವರ್ಧಕಿ, etc. Hlā.). ದಣೀ ಹೇಟಾಟ, ಬಡಗೀ ಮಾಡಾಟ (Prv.). — ಬಡಗಿನಾಚಲದೇವಿ. N. (Bp. 55, 14). — ಬಡಗಿಯರ ಹಕ್ಕಿ. the hoopoe, Upupa epops (Pr.).

ಬಡಗಿತನ baḍagitana. = ಬಡಿಗಿತನ. carpentry (My.).

ಬಡಗು baḍagu. = ಬಡಗ, etc. the north. — ಬಡಗ. -ಅ 3. = ಬಡಗಣಂ. (My.). — ಬಡಗುಕಡೆ. = ಬಡಗಣ ದಿಕ್ಕು. (My.). — ಬಡಗುದಿಕ್ಕು. = ಬಡಗುಕಡೆ. (My.).

ಬಡತ baḍata. = ಬಡಿತ. beating, thrashing; a stroke, a blow (My.). ಮುಡುಕು ಇದ್ದವನಿಗೆ ಬಡತ ತಪ್ಪದು (Prv.). ಎಷ್ಟನ್ತ ಬಡತಾ ತಾಳಲಿ? ಈ ಬಡತದ ಕಾಲೊಳಗೇ ಹಿನ್ದಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಜೀನೇ ಬಿದ್ದಿದ್ದೆನು (B. 3, 59). ಆಗಲೆ ಅವನಿಗೆ ಬಡತ ಬಿದ್ದವು (2, 23). ಎಣ್ಟು ದಿನ ಆಕೆಗೆ ಬಡತ ಬೀಟಲಿಲ್ಲ (3, 60). see Prv. s. ಬಡ್ಡುಕುದುರೆ.

ಬಡತನ badatana. thinness (Cpr. 6, 69; J. 26, 11; 29, 28); poverty [Tu. also ಬಡಪ್ಪತ್ತ್]; (Cpr. 6, 93; Bp. 22, 55; ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ G.; C.). [ಅಕೆಯ ನಡುವಿನ ಬಡತನಮುಂ ಪಗೆವರ ಸಿರಿಯುಮೊಡನೊಡನೆ ಕೆಟ್ಟುವು Pb. 1, 141 va.; Ap. 8, 31]. ಎಲ್ಲದಕ್ಕೆ ಬಡತನವಾದರೆ ಹಿಡಿ ತುಮ್ಬ ಗಡ್ಡಕ್ಕೂ ಬಡತನವೇ? — ದೀನನ ಸಿರಿಗಿನ್ತ ದಾನಿಯ ಬಡತನವೇ ಲೇಸು. — ದೊರೆತನಕ್ಕೆ ಬಡತನವೇ? (Prvs.). see Prvs. s. ಬಡಿ 1, ಸಮುದ್ರ 1.

ಬಡದು badadu. = ಬಡೆದು. P. p. of ಬಡೆ 1.

***ಬಡಪ badapa.** continuous rain; flow (?) ಮೊನೆಯಮ್ಬಿನ ಸೋನೆ ಪಾರೆಯಮ್ಬಿನ ತನ್ದಲ್ ಘನಮಾದುದಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತಮ್ಬಿನ ಬಡಪಮಿದೆನೆ ಪಾಣ್ಡ್ಯನಮ್ಬಂ ಕಱಿಿದಂ Pb. 12, 80.

ಬಡಬಾಗ್ನಿ badabā-agni. = ವಡವಾಗ್ನಿ. submarine fire. (ಕಡಲ್ಗಿಚ್ಚು Śm. 12; My.).

ಬಡಬಾಬ್ಧಿವಹ್ನಿ badabā-abdhi-vahni. = ಬಡಬಾಗ್ನಿ. (Śśv. 4, 72).

ಬಡಬಾನಲ badabā-anala. = ವಡವಾನಲ. submarine fire. (My.).

***ಬಡಬಾನಳ badabā-anaḷa.** = ಬಡಬಾನಲ. Pb. 11, 109 va.

ಬಡಲುವಿಕೆ badaluvike. = ಬಱಲಿಕೆ. fatigue (ಕ್ಲಮಥ, ಕ್ಲಮ, ಬಱಲೋಣವು Si. 390, *only* in Si.; Te. ಬಡಲಿಕೆ; Te. ಬಡಲು, ವಡಲು = ಬಱಲ್ 1).

ಬಡವಾ badavā. a pimp, a procurer (My.; Mhr., H. ಭಡವಾ).

***ಬಡವಾಗ್ನಿ badavā-agni.** = ಬಡಬಾಗ್ನಿ. the sea fire. ಬಡವಾಗ್ನಿಯ ನನುವಿಸಿದನ್ತಾನುಂ....ಗೊನ್ದಣಿಸಿ ಸನ್ದಣಿಸಿ Pb. 10, 80 va.

***ಬಡವಾನಳ badavā-anaḷa.** = ಬಡಬಾನಲ, ಬಡಬಾನಳ, etc. Kr. 3, 150.

ಬಡವು badavu. 1. = ಬಡ 2. poorness, weakness, etc. (Śmd. 210; ಶಾರದೆ, ಕೃಶ Nn. 28; ಕಾಶ್ಯ, ಕೃಶ 33; [Tu. ಬಡವು, hunger]; Te. ಬಡುಗು). [ಎನ್ನ ಮೆಯ್ಬಡವೊ ನಲ್ಲನ ಮೆಯ್ಬಡವೊ ನಿಶಾಕರಾ Ap. 12, 42]. ಬಡವಿನಲ್ಲಿ (Nn. 28. 33). ತೊಡಗಿದ ಕೃತಿಗಳೊಳ್ ಆನೆನಡು ಬಡವೇ! (Śmd. 407). — ಬಡವಾಗು. -ಆಗು. to become thin, lean, etc. (ಕಱಲ್, ತುಱು Śmd. I; ನಸಿ Ct. I, 71). ಬಡವಾದಿರ್, ಅರಸ! ಕಾಲೊಳ್ ನಡಪಿರ್! ಒಡನಾರುಮ್ ಇಲ್ಲ! (Śmd. 125). see it again s. ಬಡ 2, & Prv. s. ಅಕ್ಕಿ.

***ಬಡವು badavu. 2.** pitiable creature. ಬಱಿಯಂ ತಗುಳ್ದು ಬಡವುಗಳನವಂ ಕಿರಿಪಿ ಪಿಡಿಯುತ್ತಂ Pb. 2, 10.

ಬಡಸ್ತನ badastana. = ಬಡತನ. poverty. (My.).

ಬಡಸ್ತಿಕೆ badastike. = ಬಡಸ್ತನ. (My.). ಬಡಸ್ತಿಕೆ ಏಱಗೊಡದು, ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ ಮಲಗಗೊಡದು (Prv.).

ಬಡಹ badaha. (= ಬಡವು). thinness, leanness, fineness (Cpr. 4, 47; 8, 44 va.).

ಬಡಾಯಿ badāyi. 1. = ಬಡಗಿ, etc. (My.; Br.; Mhr., H. ಬಢಈ).

ಬಡಾಯಿ badāyi. 2. greatness; vain pomp; bragging (Mhr., H. ಬಢಾಈ; My.; Br.). ಬಡಾಯಿ ಬಲ್ಲವನು ಲಡಾಯಿ ಬಲ್ಲನೇ? (Prv.). — ಬಡಾಯಿಮಾತು. an empty, vain word (My.).

ಬಡಾಯಿಖೋರ badāyi-khōra. a braggart (Mhr.; My.).

ಬಡಾಯಿಗಾಱ badāyi-gāṟa. = ಬಡಾಯಿಖೋರ. (My.).

ಬಡಾಯಿಸು badāyisu. to become great, in increase, to grow (My.). 2, to increase (v. t., My.).

ಬಡಿ badi. 1. = ಬಡೆ 1, ಬೊಡಿ, ಬೊಡೆ 1. to beat, to strike, to thrash, to bang, to pound (ತಾಡನ Śmd. Dh.; Śm. 92; My.; M. ವಡಿ; Mhr. ಬಡಿವಿಣೇಂ; *cf.* ಜಡಿ 4). 2, to sweep away, to carry away. [ಬಡಿಯೊಳ್ ನಿಜಜನಯನ ತಲೆಯೊಡೆವಿನೆಗಂ ಬಡಿದ ಕಾರಣಂ ಕೊಣ್ಡುಯ್ವರ್ Ap. 5, 20]. ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಆ ಬದುಕು ಎತ್ತಿ ಬಡಿಯಬೇಕು (B. 3, 101). ಹೊಟ್ಟೆ ಮರವನ್ನು ಬಡಕೊಣ್ಡು ಹೋಯಿತು (My.). ಹಿಡಿಗು ಬಡಿದ ಎತ್ತು (ಜಾತೋಕ್ಷ Nr.). ತುಡುಬು ಬಡಿಯದೆ, ದನಿಯ ಕೊಡುವದೇನೋ? (Dp. 148). ಅವರಿಗೆ ಬಡಕೊಣ್ಡ ಸುಳ್ಳ ದೆವ್ವನ್ನು ಬಿಡಿಸಬೇಕು (B. 5, 169). ಬಡಿಯೋನ ಹತ್ತರ ಹೋದರೆ ಬಡತನ ಹೋದೀತೇ? — ಇದ್ದವರು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ, ಸಿದ್ದಾದೇವಿಗೆ ಸಿಡಿಲು ಬಡೀತು (Prvs.). see Cpr. 7, 87; Bp. 1, 20; 21, 19; 51, 59. 67; 60, 60; Bh. 2, 4, 6; Śsv. 3, 50; J. 3, 32; 4 sum.; B. 2, 19. 43; 3, 23. 59. 101; 4, 158; 5, 287. 293. — ಬಡಿದಾಟ. -ಆಟ. excessive beating, mutual striking, fighting, wrangling (My.). — ಬಡಿದಾಡು. -ಆಡು. to strike mutually, to fight, to wrangle (My.). ಬಡಿದಾಡುವವರ ಹತ್ತರ ಬಡಿವಾರವೇ? (Prv.). [— ಬಡಿಬಡಿದು. rep. ಕರಿಘಟೆಯ ನುಡಿಯೆ ಬಡಿಬಡಿದೆತ್ತಂ ಕಿಂಕೋಟಿಮಾಱ್ಪುದುಂ Pb. 11, 102].

ಬಡಿ badi. 2. = ಬಡು, ಬಡಿದು. P. p. of ಬಡಿ 1, in ಬಡಿಬಡಿದಾಡು (Bp. 38, 32).

ಬಡಿ badi. 3. = ಬಡೆ 2, ಬೊಡೆ 2. beating, etc.; a blow; castration. 2, a short, thick stick, a cudgel (ಸ್ವಲ್ಪದಣ್ಡ Śmd. Dh.; o. r. ಅಲ್ಪ-; ಸ್ವಲ್ಪದಣ್ಡ Śm. 92; Cpr. 5, 75). [ಬಡಿಗಣ್ಡನಿಲ್ಲ ಪಾಲನೆ ಕಣ್ಡಂ Pb. 7, 19; Ap. 5, 20]. — ಬಡಿ ಕೊಳ್. to receive blows, to be wounded by them (Abh. P. 4, 110). — ಬಡಿಕೋಲ್. a staff for striking, beating or pounding (ದಂಕೆ Śs.; ದಂಗಿ, ಟಂಕೆ Śm. 31; Rāghc. 17, 67. 74; Rśv. 5, 52; Śsv. 3, 23; J. 28, 47). — ಬಡಿಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. a stone-trap (for catching bandicoots, Abhā. 2, 72; Dp. 14, 3). [— ಬಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಬಡಿಕೊಳ್. ಬಡಿಗೊಳೆ ಬಿದ್ದು ಬಿಬ್ಬರ ಬಿರಿದೊಡನುಗೆ ಪೊಸಮುತ್ತು Pb. 10, 103]. — ಬಡಿಬಡಿಗೆ. = ಬಡಿಕೋಲ್. (B. 3, 23). — ಬಡಿಮಣೆ. an instrument for levelling a surface by beating (B. 4, 121). — ಬಡಿವಡೆ. -ಪಡೆ. to get blows, to be struck (J. 16, 42). — ಬಡಿಹೋರಿ. a gelded young bull (Bh. 2, 10, 9; 4, 4, 61).— ಬಡಿಹೋರಿಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 4).

ಬಡಿ badi. 4. = ಬರಿ 1, etc. the side, flank, etc. see ಕಿಬ್ಬಡಿ.

ಬಡಿಕ badika. = ಬಡಕ 2, etc. a man who beats or bangs. see ಕೊಟ್-, ತೊತ್ತು-, ಬಾಯ್-, ಬಾಯಿ-.

ಬಡಿಕೆ badike. beating, etc. 2, trouble, the trouble of old age. ನಾಲ್ವತ್ತಱ ಮೇಲೆ ನಡಿಕೆ, ಎಮ್ಬತ್ತಱ ಮೇಲೆ ಬಡಿಕೆ, ತೊಮ್ಬತ್ತಕ್ಕೆ ಶಯನ, ನೂಱಕ್ಕೆ ಪಯಣ (Prv.).

ಬಡಿಗ badiga. one who serves up, as a meal. see ಉಣ-. 2, one who beats or beats off. see ಕುಂಚವಡಿಗ, ಸದೆಬಡಿಗ, & *cf.* ವಡಿಗ.

ಬಡಿಗ badiga. = ಬಡಗಿ, etc. (ತಕ್ಷ G.; B. 2, 24; 5, 80). ಬಡಿಗನ ಉಳಿ (G. 82). ಊರ ಬಡಿಗ (ಗ್ರಾಮತಕ್ಷ G.). — ಬಡಿಗನ ಹಕ್ಕಿ. (ದಾರ್ವಾಘಾಟ, ಶತಪತ್ರಕ G.).

ಬಡಿಗಿ badigi. = ಬಡಗಿ q. v., etc. a carpenter. (B. 4, 122). ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ಬಡಿಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಕುಣ್ಡೆ ಕೆತ್ತಿದ (Prv.). see ಹಾವು-. — ಬಡಿಗಿಕೆಲಸದವನು. = ಬಡಿಗಿ. (ತ್ವಷ್ಟೃ Si. 414). — ಬಡಿಗಿಯವನು. -ಅವನು. = ಬಡಿಗಿ. (Si. 399).

ಬಡಿಗಿತನ badigitana. = ಬಡಗಿತನ. carpentry. (B. 5, 82).

ಬಡಿಗೆ badige. a stick, a staff, a cudgel (B. 4, 55; Bp. 16, 21; My.; Tu.; Te. ಬಡಿಯೆ; Mhr. ವಡಗಾ). 2, a hammer, a mallet. ಕಬ್ಬಿನದ ಬಡಿಗೆ (ಕೂಟ Nr.; ದ್ರುಘಣ, ಮುದ್ಗರ Nr.). ಬಡಿಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ಚಿನ್ನ ಕಡಗವಾಗುವದೇನೋ? (Dp. 148).

ಬಡಿಗೆ **baḍige.** = ಬಡಿಗಿ, etc. a carpenter. — ಬಡಿಗೆಯವ. -ಅವ. = ಬಡಿಗಿಯವನು. (ತಕ್ಷ, ವರ್ಧಕಿ, ತ್ವಷ್ಟೃ, ರಥಕಾರ, ಕಾಷ್ಠತಕ್ಷ Si. 339; ಸೂತ 422; B. 4, 151). ಊರಿಗೆ ಅಧೀನನಾಗಿ ಗೇಯುವ ಬಡಿಗೆಯವನು (ಗ್ರಾಮತಕ್ಷ Si. 339). — ಬಡಿಗೇರವ. *i. e.* ಬಡಿಗೆಯರ ಅವ. = ಬಡಿಗೆಯವ. (ಓಜ, ತ್ವಷ್ಟೃ, etc. G.).

ಬಡಿಗೆಕಾಱ **baḍige-kāṟa.** a staff bearer (Grj. 6, 56 va.).

ಬಡಿಗ್ಯಾ **baḍigyā.** = ಬಡಿಗೆ, etc. (S. Mhr.; ತಕ್ಷ Cb.).

ಬಡಿತ **baḍita.** = ಬಡತ. beating, etc. (My.). [— ಬಡಿತಂ ಗಾಸು. -ಂ-ಕಾಸು. to heat on fire till it can be beaten into a shape. ಬಾಟಿವಾಟಿ ತಿದಿಯುಗಿವರುಂ ಮಿಡುಮಿಡುಕೆ ಬಡಿತಂಗಾಸುವರುಂ Ap. 5, 85 va.].

ಬಡಿವಾರ **baḍivāra.** (= ಬಡಾಯಿ 2). greatness, grandeur (Mhr.). 2, brag, bragging (My.; ಅಟ್ಟಹಾಸ G.; B. 2, 40). ಬಡಿವಾರದವನ ಸಂಗಡ ಹೋಗಿ, ನಡುದಾರಿಲಿ ಬಿದ್ದ. — ಬಡಿದಾಡುವವರ ಹತ್ತರ ಬಡಿವಾರವೇ? — ಬಡಿವಾರದ ಮೂಜನನ್ನು ಬಡಿಗೇಲಿ ಬಡಿದರೆ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆತನಕ ಗುಡುಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ. — ಅಡಿ ಜಾಱು ಬಿದ್ದಲ್ಲಿನ್ದ ಬಡಿವಾರ ಮಾಡಿದನನ್ತೆ (Prvs.).

ಬಡಿಸ **baḍisa.** Tbh. of ವಡಿಶ. a hook, fish-hook (ಗಾಳ Śm. 31).

ಬಡಿಸು **baḍisu. 1.** = ಬೊಡಿಸು 1. to cause to beat, etc. (My.).

ಬಡಿಸು **baḍisu. 2.** = ಬೊಡಿಸು 2. to help (to food) at meals, to distribute (food), to serve up or out (ವಾಲಗ ಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh., o. r. ವಾಲಕ್ರಿಯೆ; My.; M. ಪಡೆ; Tu. ಬಳಸ್; T. ಪಡೈ, ವಟ್ಟ, ವಿಳಮ್ಬು; Te. ಒಡ್ಡಿಂಚು, ವಡ್ಡಿಂಚು; Mhr. ವಾಢಣ, serving food around at a meal). [ಅನನ್ತಕಾಲ ಮಾಡುವ ಲಿಂಗ ಪೂಜೆಯು ಒನ್ದುದಿನ ಬಡಿಸಿದ ಜಂಗಮನ ತೃಪ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಲ್ಲ Cv. 1142]. see Bp. 8, 14; 47, 40; Bh. 8, 27, 1; B. 2, 50; 3, 111; Prv. s. ಮಣ್ಣಿಗೆ.

* ಬಡಿಹ **baḍiha.** = ಬಡಿತ. beating, striking, etc. ಕಡಿ ಹಕ್ಕೆ ಬಡಿಹಕ್ಕೆ ತನ್ದೆನ್ನ ಕಡೆಯಾಣಿಯ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಪಾದಕ್ಕೆ ತೊಡಿಗೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸಲಹು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ Bv. 251.

ಬಡು **baḍu.** = ಬಡಿ 2. P. p. of ಬಡಿ 1, in ಬಡುಕೊಳ್ಳು (My.). ಅತ್ತಿತ್ತಲ ನೂರಿ ಬನ್ದು, ಅತ್ತೆಯ ಬಡು ಕೊಣ್ಡುಹೋಗಲಿ! (Prv.).

ಬಡುಕ **baḍuka.** = ಬಡಕ 2, etc. a man who beats or bangs. see ಬಾಯ್-, ಬಾಯಿ-.

ಬಡುಕತನ **baḍukatana.** beating, etc. see ಬಾಯಿ-.

ಬಡೆ **baḍe. 1.** = ಬಡಿ 1, etc. P. ps. ಬಡದು, ಬಡೆದು (My.). see ಜೀವಡೆ 1. — ಬಡದಾಟ. = ಬಡಿದಾಟ. (My.; B. 5, 139; ಹಣಾಹಣಿ G.). ದೀನನ ಸಂಗಕ್ಕಿನ್ತಲೂ ದಾಸಿಯ ಬಡದಾಟ ಲೇಸು (Prv.). — ಬಡದಾಡು. = ಬಡಿದಾಡು. (My.; B. 1, 16).

ಬಡೆ **baḍe. 2.** = ಬಡಿ 3, etc. beating, etc. see ಜೀವಡೆ 2. — ಬಡೆಗೋಲ್. = ಬಡಿಕೋಲ್. ಬಡೆಗೋಲಂ ಸಮ ಮಾಡಲ್ ಅಕ್ಕುಂ; ಅಕ್ಕಱೆಯೊಳುಂ ಕೂಪಂಗಳಂ ತೋಡಲ್ ಅಕ್ಕುಂ; ಇಡಿದು, ಉಕ್ಕಂ ಮೃದು ಮಾಡಲ್ ಅಕ್ಕುಂ; ಮಳಲೊಳ್ ತೈಲಂಗಳಂ ತೋಱಲ್ ಅಕ್ಕುಂ; ಅಡವೀ ಸಿಂಗನ ತಿದ್ದಲ್ ಅಕ್ಕುಂ; ಕರೆಯಲ್ ಬಕ್ಕು ಉಗ್ರವ್ಯಾಘ್ರಂಗಳಂ;—ಕಡು ಮೂರ್ಖರಂ ಮತಿಗೇಳಂ (Sś. 90, o. r. ಬಡಿಕೋಲಂ).

ಬಡೆ **baḍe.** great, big (My.; Mhr., H. ಬಡಾ). — ಬಡೇಸೋಪು. sweet fennel; anise-seed (My.; ಮಧುರಿಕೆ, ಶಾಲೇಯ, ಶಿತಶಿವ G.; ಮಧುರ Cb.; Mhr., H. ಬಡೀಶೋಪ).

ಬಡ್ಡ **baḍḍu-a3.** a blunt, dull man [Tu.]; (My.; see Prv. s. ಅಡ್ಡೇಟು).

ಬಡ್ಡಗಿ **baddagi.** = ಬಡಗಿ, etc. Tbh. of ವರ್ಧಕಿ (Śmd. 370; Te. ವಡ್ಲಂಗಿ).

ಬಡ್ಡಿ **baḍḍi. 1.** = (ಬಣ್ಣ 1, *cf.* ಭಾಟಿ), ಬೊಡ್ಡಿ 1. a strumpet; a fornicatress (My.; Tu.; T. ಪಟ್ಟಿ). ಓಡಿ ಹೋಗುವ ಬಡ್ಡಿ ಹಾಲಿಗೆ ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕ್ಯಾಳೇ? — ಅಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹಾಱದ ಬಡ್ಡಿ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾಱ್ಯಾಳೇ? — ಎದ್ದೇಱಲಾಱದ ಬಡ್ಡಿ ಕೊಗ್ಗಿಡಿಗಿಡಾ ತನ್ದಾಳೋ? — ಕಲಿತ ಬಡ್ಡಿ ಹಾಡದೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ? — ಕುಟ್ಟಲಾಱದ ಬಡ್ಡಿ ಉಡ್ಡೂದಿ ನೋಡಿದಳನ್ತೆ. — ತಾರೇ, ಬಡ್ಡಿ, ನೀರಾ! ಎನ್ದರೆ ತರುವೆನು, ನಿಲ್ಲೋ, ತಿರುಕನುಱುವ! — ನೀರು ಹೊಱುವ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಊರ ಪಾರುಪತ್ಯವು ಯಾಕೆ? — ಬಟ್ಟೇಗೇಡು ಬರೆಗೇಡು, ಬಡ್ಡೀ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ. — ಬಡ್ಡೀ ಬಾಯಿಗೆ ಅಂಜೀಯಾ? ದೊಡ್ಡತ್ತಿನ ಕೋಡಿಗೆ ಅಂಜೀಯಾ? — ಹಾಗೆ ಕುಣಿಯುವ ಬಡ್ಡಿ ಹರೆಯಕ್ಕೆ ಬನ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ? — ಬಡ್ಡಿಗೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಬದುಕಿನ ಯೋಚನೆ? (Prvs.). see Prvs. s. ಗೇರು & ತಂಗಳು.

ಬಡ್ಡಿ **baḍḍi. 2.** Tbh. of ವೃದ್ಧಿ 1. interest on money; usury (ವೃದ್ಧಿ Hlā.; ಕಲಾನ್ತರ, ವೃದ್ಧಿ Mr. 346; ವೃದ್ಧಿಜೀವಿಕೆ, etc. Si. 299; My.; Tu.; Te. ವಡ್ಡಿ; T., M. ವಟ್ಟಿ; B. 5, 92. 98. 99; ಅರ್ಥಪ್ರಯೋಗ, ವೃದ್ಧಿ G.). ಮನ್ದಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟು ಅದಱ ಬಡ್ಡೀ ಹಣದಿನ್ದ ಉಪಜೀವಿಸುವವನು (ವಾರ್ಧುಷಿ G.). ಬಡ್ಡಿ ತಲವಾಸಿ ಮುನ್ತಾದ ಚುಂಗಡಿಲಾಭದಿನ್ದ ಬದುಕುವವನು (ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ, etc. Si. 300). ಬೊಡ್ಡಿಮಗನಾದರೆ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯೇನು? (Prv.). see Prv. s. ಸವದೆ. — ಬಡ್ಡಿ ಕೊಡು. to lend money on interest. ಬಡ್ಡಿಯ ಕೊಡುಹ (ಅರ್ಥಪ್ರಯೋಗ, ವೃದ್ಧಿಜೀವಿಕೆ); ಬಡ್ಡಿಯ ಕೊಟ್ಟಾಡಿ ಬದುಕುವವನು (ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ); ಬಡ್ಡಿಯ ಕೊಟ್ಟು ಸಂಪನ್ನನಾದವನು (ಕುಸೀದಿಕ, etc. Nr.). 2, to pay interest (My.). — ಬಡ್ಡಿಗುಡು. -ಕುಡು. = ಬಡ್ಡಿ ಕೊಡು No. 1. ಬಡ್ಡಿಗುಡುವವನು (ವಾರ್ಧುಷಿಕ, ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ, etc. Hlā.). — ಬಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಡು. to lend money on interest (My.). ಬಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟವ ಬೊಡ್ಡಿಮಗ (Prv.). — ಬಡ್ಡಿಗೊಡು. -ಗೊಡು. = ಬಡ್ಡಿಗುಡು. ಬಡ್ಡಿಗೊಡುವವನು (ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವಿ Mr. 345). — ಬಡ್ಡಿ ತೀರಿಸು. to pay or discharge interest (My.; B. 5, 225). — ಬಡ್ಡಿಯುಣ್. -ಉಣ್. to take or receive interest (My.). ಬಡ್ಡಿಯುಮ್ಬಂ (ಕುಸೀದ Mr. 345).

ಬಡ್ಡಿಸ **baḍḍisa.** = ಬಡ್ಡಿಸು, ಬದ್ದಿಸ, ಬದ್ದಿಸು 1. pressing or holding firmly (ಅವುಂಕುಹಂ Śmd. II, o. r. ಬದ್ದಿಸ).

* ಬಡ್ಡಿಸು **baḍḍisu.** = ಬಡಿಸು 2. ನೆಟ್ಟನೆ ತಾಂ ಸವಿಯೊಳೊಡ್ಡಿರೆ ಭೋಜನಮಾನಟ್ಟು ಬಡ್ಡಿಸು Kr. 2, 147; Vr. 7, 10.

ಬಡ್ಡಿಸು **baḍḍisu.** = ಬಡ್ಡಿಸ, etc. (ಅವುಂಕುಹಂ Kk. 88, o. r. ಬದ್ದಿಸು).

ಬಡ್ಡು **baḍḍu.** = ಬಱಡು, etc. barrenness, vainness, unprofitableness (see Prv. s. ನೆಗಡಿ); bluntness; dullness [Tu.]; (My.);— ಬಡ್ಡುಅರಸು. a dull, foolish king. ಬಡ್ಡುಅರಸಿನ ಬಣ್ಣನೊಡ್ಡೊಕ್ಕರೆ ಏನು? (Dp. 148). — ಬಡ್ಡುಕತ್ತಿ. a blunt knife (My.). — ಬಡ್ಡುಕುದುರೆ. a barren mare (My.). 2, a stupid, sluggish horse (My.). ಬಡ್ಡುಕುದುರೆಗೆ ಬಡತವೇ ಮದ್ದು (Prv.). — ಬಡ್ಡುಬಣಗು. a very contemptible person (C. Bp. 42, 28). — ಬಡ್ಡುಮನುಷ್ಯ. a dull, foolish man (My.). — ಬಡ್ಡುಹಸ. a barren cow (My.). 2, a useless cow (My.).

ಬಡ್ಡೆ **baḍḍe.** = ಬೊಡ್ಡೆ 2, etc. the bottom of a tree. (My.).

ಬಣ **baṇa. 1.** an imitative sound. — ಬಣಬಣ. rep. buzzing, humming, howling, singing or sounding from very emptiness or barrenness, as an empty house, a deserted village, etc. 2, dreariness or dismalness of a place (Mhr. ಭಣಭಣ; B. 5, 60).

ಬಣ **baṇa. 2.** = ಪಣ 1. a sectarian division. (S. Mhr.).

ಬಣಗು **baṇagu.** a wretch; a poor person; a worthless person (Bh. 1, 6, 4; 2, 3, 8; see ಬಡ್ಡು-; *cf.* ಬಿನುಗು or ಬಡವು).

[ಬಱದ ನಾಡಿನ್ದ ಬನ್ದ ಬಣಗುಗಳನ್ತೆ ಮುತ್ತಿಕ್ಕುವರೋ ಇಕ್ಕರೊ ಎನ್ದು ಒಟ್ಟೈಸಿಕೊಣ್ಡು ತಿನ್ದು ಮಿಕ್ಕುದ ಬಿಸುಡುವ ಕುನ್ನಿಗಳ ಮೆಚ್ಚುವನೆ Cv. 749]. ಕೂಱಬಣಗಿಗೆ ನೆರವು ತಪ್ಪಿದುದೆಪ್ಪು ನಾಣ್ಣುಡಿಯಾಯಿತು (Bp. 57, 13). — ಬಣಗುಕವಿ. a worthless, wretched poet (Bh. 1, 1, 11). — ಬಣಗುಗವಿ. -ಕವಿ. = ಬಣಗುಕವಿ. (one MS. of Ch. in its v. 26). — ಬಣಗುತಪಸಿ. a wretched ascetic (Bp. 32, 53). — ಬಣಗುದೇವ. = ಬಣಗುದೈವ. (Bp. 16, 28). — ಬಣಗುದೈವ. a worthless deity (Bp. 23, 22). — ಬಣಗುಭಕ್ತ. a poor devotee (Bp. 30, 17. 24). — ಬಣಗುಮರ್ತ್ಯ. a miserable mortal (Abhā. 2, 51). — ಬಣಗುಮಾನವ. a worthless man (Rām. 3, 6, 17).

ಬಣಗುತನ banagutana. wretchedness (Abhā. 2, 51).

ಬಣಜಿಗ banajiga. = ಬಣಂಜಿಗ, ಬಣಿಜಿಗ. Tbh. of ವಣಿಜಕ. a merchant: a merchant caste (My.; B. 2, 25; 4, 61; 5, 107; ಆಪಣಿಕ, ನಿಗಮ, ವಣಿಜ್ G.). ಬಣಜಿಗನ ಭಣ್ಡಮೊದಲಿನಲ್ಲಿ (ಮೂಲವಣಿಗ್ಧನದಲ್ಲಿ) ಭಾಣ್ಡಮೆನಿಸುಗು (Nr.). ಎಳ್ಳು ಗಾಣಿಗ ಬಲ್ಲ, ಸುಳ್ಳು ಸಿಮ್ಪಿಗ ಬಲ್ಲ, ಕಳ್ಳರನು ಬಲ್ಲ ತಳವಾರ; ಬಣಜಿಗನೆಲ್ಲವನು ಬಲ್ಲ (Sp.). ಬಣಜಿಗ (ಬೇಱೊಬ್ಬರ ಸಂಗಡ) ಕೂಡಿ ಕೆಟ್ಟ, ದೊಮ್ಬ ಅಗಲಿ ಕೆಟ್ಟ (Prv.).

ಬಣಜಿತನ banajitana. trade, traffic (ವಣಿಜ್ಯ, ಬಣಜಿಗನ ಕರ್ಮ G.).

ಬಣಂಜಿಗ banañjiga. = ಬಣಜಿಗ, etc. (Śmd. 48).

ಬಣಂಜಿಸು banañjisu. to trade. ಬಣಂಜಿಸುವನಂ (ವಿಪಣಿಕ, etc. Mr. 345).

ಬಣಬೆ banabe. = ಬಣಮ್ಬೆ, etc. (My.; Te. ಬಣ್ಣಮು).

ಬಣಮ್ಬೆ banambe. = ಬಣಬೆ, ಬಣವೆ, ಬಳಬೆ, ಬಣಿವೆ, (ವಾಮೆ). (Śmd. 48). a stack, a rick (ಕುತ್ತಱ Mr. 371; T. ಪಟ್ಟಡೈ; M. ವಣ್ಣ; stoutness, bigness; ವಣ್ಣೆ, to become stout; *cf.* ಬಮ್ಬಲ್). [ಪೆಣ ಬಣಮ್ಬೆಗಳ್ ನೆಗವಿನೆಗಂ Pb. 10, 82].

ಬಣವತಿ banavati. N. of a plant (ಬಿಣಿಕೆ Mr. 139).

ಬಣವೆ banave. = ಬಣಮ್ಬೆ, etc. (My.).

ಬಣಿಜ banija. = ವಣಿಜ. the sixth karana of the day (Sk.).

ಬಣಿಜಿಗ banijiga. = ಬಣಜಿಗ, etc. a merchant caste. (G.).

ಬಣಿತೆ banite. (Tbh. of ಭಣಿತ). uttering, mentioning, adducing; talk, conversation; friendly discourse (Cpr. 8, 64 va.; C. Bp. 47, 15; J. 22, 12; Dp. 167, 3). ಇವನ್ (ತತ್ಸಮಂಗಳನ್) ಅಣಿಯರಂ ಲಾಕ್ಷಣಿಕಕವಿಮಾರ್ಗದೊಳೆ ಸನು ಬಣಿತೆಯಾಗಿರ್ಪ ಉದಾಹರಣಂಗಳಿಂ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ವುದು ಅತಿರಸಿಕವಿಸರಂ (Śm. 77).

ಬಣಿವೆ banive. = ಬಣಮ್ಬೆ, etc. (My.; B. 4, 16). ಹೊಟ್ಟು ಕಣಿಕೆಯ ಬಣಿವೆ (G. 366).

ಬಣು banu. see ಬಣುಕ.

ಬಣುಕ banu-ka. (Śmd. 241).

ಬಣ್ಗಡ್ಡ ban-kadda. = ಬಂಗಡ್ಡ. the grass marahanti when dry. (Z.).

ಬಣ್ಟ banta. 1. Tbh. of ವಣ್ಟ. (Śmd. 338 Mdb., o. r. ವಣ್ಟ). a servant (ಚೇಟ, ಭುಜಿಷ್ಯ, ಕಿಂಕರ Hlā.; ಭೃತ್ಯ, ದಾಸೇರ, ದಾಸೇಯ, ದಾಸ, ಗೋಪ್ಯಕ, ಚೇಟಕ, ನಿಯೋಜ್ಯ, ಕಿಂಕರ, ಪ್ರೇಷ್ಯ, ಭುಜಿಷ್ಯ, ಪರಿಚಾರಕ Nr.; ಭೃತ್ಯ, ದಾಸೇರ, etc., ಚಾಕರಿಯವನು Si. 341; ಕೀನಾಶ, ಕಿಂಕರ Nn. 92; My.). see Bp. 27, 73; 29, 14; 59, 26; ಬಲ್ಬಣ್ಟ; Prvs. s. ಮೂಗ and ಸಮಯ. ಅರಸು ಆಱು ಮೊಱ, ಬಣ್ಟ ಎಣ್ಟು ಮೊಱ. — ತುಣ್ಟನಿಗೆ ನಣ್ಟರೆಲ್ಲ ಬಣ್ಟರ ಹಾಗೆ. — ತುಣ್ಟನ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಗಣ್ಟು ಕೊಟ್ಟರೆ (ತಾನೇ) ಬಣ್ಟನನ್ತಿರುವನು (Prvs.).

ಬಣ್ಟ banta. 2. = ಬಣ 1, ಬಣ್ಟು. Tbh. of ಭಟ. a warrior, a soldier; a hero, a valiant man (ತುಱಱಾಳ್, ಘನವೀರನಪ್ಪವಂ Kk. 43; Śm. 42; Tu.; Te. ಬಣ್ಟು; T. ವಣ್ಡ). [ತೊತ್ತಿಂಗೇಕೆ ಲಕ್ಷಣ? ಬಣ್ಟಂಗೆಕೇ ಆಚಾರ? Bv. 466]. ದಣ್ಡಿಗಂಜುವ ಬಣ್ಟನ್ ಒಡಕುಹರವಿಯ ಕಣ್ಟ (Dp. 54). ಬಡ್ಡು ಅರಸಿನ ಬಣ್ಟನ್ ಒಡ್ಡೊಕ್ಕರೇನು? (148). ಒಡವೆಯಿದ್ದರೆ ಬಣ್ಟ ಬಿಡದೆ ಸೇವೆಯ ಮಾಳ್ಪ (148). see Prvs. s. ಬತ್ತಿ. 2, the farmer-caste of the Tulu country, corresponding to that of the Nāyars of Malabar (M. ಬಣ್ಡ). ಬಣ್ಟರಲ್ಲಿ ತಣ್ಟೆ ಹೆಚ್ಚು, ನಣ್ಟರಲ್ಲಿ ಗರ್ವ ಹೆಚ್ಚು (Prv.).

ಬಣ್ಟ banta. 3. a particular thing or article of a peasant's cart (S. Mhr.).

ಬಣ್ಟತನ bantatana. the state of being a servant, a hero, etc. (My.).

ಬಣ್ಟವಾಳ banta-āla. N. of a place in the Tulu country (My.; Sk. ವಣ್ಟಾಲ, the contest of heroes). ಅಣ್ಟವಾಳದ ಕಾಯಿಗೆ ಬಣ್ಟವಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬೇಕೇ? — ಬಣ್ಟವಾಳಸುಂಕದ ಪಾರುಪತ್ಯದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಬಣ್ಟು bantu. = ಬಣ್ಟ 2, etc. [ತುರಗುಮುಮೊನ್ದು ಸತ್ತಿಗೆಯುಮೊನ್ದು ಕಾಪಿನ ಬಣ್ಟು ಸುತ್ತಲು ಬರೆ Ap. 11, 46]. ಬಣ್ಟಂಗೆ (Cpr. 5, 111). see ಬಣ್ಟುತನ.

ಬಣ್ಟುಗೆ bantuge. = ಬಣ್ಟುತನ. (Rām. 4, 2, 25).

ಬಣ್ಟುತನ bantutana. valour, heroism, bravery. (Te.). ಬಣ್ಟುತನ ಮಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ವಿಕ್ರಮಹೀನ, ಕ್ಲೀವ ಎನ್ಬುದು (Hlā).

ಬಣ್ಟೆ bante. = ಬಟ್ಟೆ 1. a path, etc. — ಬಣ್ಟೆಗೆಡು. = ಬಟ್ಟೆಗೆಡು. (J. 13, 62).

ಬಣ್ಡ banda. = ಬಣ್ಡೆ 1. wool (My.; *cf.* ಬೊಚ್ಚು). see ಅಡಿ- No. 1.

ಬಣ್ಡ banda. 1. = ವಣ್ಡ. maimed, defective, crippled. 2. impotent, emasculated. 3, *an ox without a tail* (ಬಾಲ ನೋಟಾದ ಎತ್ತು Nr.).

ಬಣ್ಡ banda. 2. Tbh. of ಭಾಟ. price, fee, fare. ಭೈತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕುವ ಬಣ್ಡ (ಆತರ, ತರಪಣ್ಯ Nr.).

ಬಣ್ಡ banda. 3. = ಭಣ್ಡ 1. Tbh. of ಭಾಣ್ಡ. capital, property, wealth, goods (ವಿತ್ತ, ವಸ್ತು Mr. 346). [ಬಣ್ಡಮುಮೆಟ್ಟುಗಳುಂ ಮೊದಲಾಗೆಲ್ಲಮಂ ಕಳ್ಳರ್‌ಕೊಣ್ಡು ಪೋದರ್ Vr. 76, 14]. ಹಡಗು ಸರಿಯಲ್ಲಿ ಪಿಡಿವ ಬಣ್ಡಂ (ತ್ರಾಣ Mr. 408; T., M. ಪಣ್ಡ). ಬಣ್ಡದ ಲಾಭ ಹೆಣ್ಡದಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು (Prv.). [— ಬಣ್ಡಸಾಲೆ. a big provision merchant's shop]. see Prv. s. ಬಣ್ಡ 5.

ಬಣ್ಡ banda. 4. Tbh. of ಭಣ್ಡ (Śmd. 339). a jester, mimic, etc.

ಬಣ್ಡ bandu-a3. 5. (fr. ಬಣ್ಡು). a shameless, dishonorable, lewd, profligate man (ಕೊಟ್ಟಿ Śm. 89; ಬೂತು Bhn. 21; J. 26, 64; My.; T. ವಣ್ಡ; Te. ಬಣ್ಡೆ; Mhr. ಭಣ್ಡ, contumacious; exposure, public disgrace). see Bp. 28, 17; 38, 25; 51, 53. ಬಣ್ಡನಿಗೆ ಪಿಣ್ಡದ ಯೋಚನೆಯೇ? — ಬಣ್ಡನ ಕಣ್ಡರೆ ಕಣ್ಡೆಲಿ ಆದರೂ ಹೊಗ ಬೇಕು. — ಬಣ್ಡನ ಕೊಲ್ಲುವವರಿಲ್ಲ, ನಾಯಿ ತಿನ್ನುವವರಿಲ್ಲ. — ಬಣ್ಡನ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿ, ಇದ್ದ ಬಣ್ಡ (or ಬಣ್ಡವಲ) ಕಳಕೊಣ್ಡ. — ಬಣ್ಡನ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿದರೆ ಬಂಗ ತಪ್ಪದು (Prvs.). 2, = ಬಣ್ಡು. (B. 5, 185). — ಬಣ್ಡಜನ್ಮ. a contumacious existence or life. see Prv. s. ಬೇಡು 1. — ಬಣ್ಡಮಾತು. = ಬಣ್ಡು-. (My.; T. ವಣ್ಡಪ್ಪೇಚ್ಚು). — ಬಣ್ಡಳು. = ಬಣ್ಡೆ 1. a shameless, etc. woman (My.; Sk. ಬಣ್ಡಾ, ವಣ್ಡಾ, an unchaste woman).

ಬಣ್ಡಗ bandaga. shamelessness (one Ch. MS. in its v. 27).

ಬಣ್ಡಣ bandana. Tbh. of ಭಣ್ಡನ. a battle; war (ಕಾಳಗ Śmd. 11; ಕೊಳುಗುಳ Ct. I, 28; ಮೊನೆ, ಪೊಣರ್, ಕಾಳಗ, etc. Kk. 41,

Śm. 39; ಕಾಳೆಗ Kk. 81). [ಬಣ್ಡಣದೊಳೆನ್ನನೋಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡುಯ್ದುಂ ನಿನ್ನಂ Pb. 1, 76].

ಬಣ್ಡತನ **baṇḍatana.** = ಬಣ್ಡುತನ. shamelessness, shameless behaviour, obscenity, profligacy (J. 2, 60; My.).

ಬಣ್ಡಲು baṇḍalu. = ಒಣ್ಡು, etc. lees, dregs, sediment, the mud or mire in tanks (T. ವಣ್ಡಲ್; R.; T. ಪಡಿ, to settle, sink in the water, *cf.* ಪಡು 3).

ಬಣ್ಡವಲ **baṇḍavala.** (fr. ಬಣ್ಡ 3). = ಬಣ್ಡವಲು; ಬಣ್ಡವಾಲ, ಬಣ್ಡವಾಲು, ಬಣ್ಡವಾಳ, ಬಣ್ಡವಾಳು. capital, funds; stock, store (My.; ನೀವಿ G.; Te., also ಬಣ್ಡಾಲ; Mhr. ಭಾಣ್ಡವಲ; B. 5, 99-101).

ಬಣ್ಡವಲು **baṇḍavalu.** = ಬಣ್ಡವಲ, etc. (My.).

ಬಣ್ಡವಾಲ **baṇḍavāla.** = ಬಣ್ಡವಲ. (ಭಾಣ್ಡ, ಮೂಲಧನ G.; My.).

ಬಣ್ಡವಾಲು **baṇḍavālu.** = ಬಣ್ಡವಲ, etc. (My.).

ಬಣ್ಡವಾಳ **baṇḍavāḷa.** = ಬಣ್ಡವಲ. (My.). ಬಣ್ಡವಾಳದ ಒಡಿವೆ (ನೀಪಿ, ಪರಿಪಣ, ಮೂಲಧನ Si. 324. 459). ವರ್ತಕನ ಬಣ್ಡವಾಳ ದ್ರವ್ಯ (ಭಾಣ್ಡ, ಮೂಲವಣಿಗ್ಧನ 417). see Prv. s. ಭರವಸ.

ಬಣ್ಡವಾಳು **baṇḍavāḷu.** = ಬಣ್ಡವಲ, etc. (My.).

ಬಣ್ಡಾಯ **baṇḍāya.** = ಬಣ್ಡಾಯಿ. quarrelling; revolt (My.; B. 5, 2. 51; Mhr. ಭಡಾ್ಡಈ).

ಬಣ್ಡಾಯಿ **baṇḍāyi.** = ಬಣ್ಡಾಯ. (My.; B. 5, 51; G. 238. 263. 277).

ಬಣ್ಡಾರ **baṇḍa3-āra1.** = ಭಣ್ಡಾರ. a treasure, a store house, etc. (My.; Si. 263). ಬಣ್ಡಾರ ದ್ರೋಹ ಮಾಡಿ, ಬೋೞುಮುಣ್ಡೇ ಮೞೆ ಬಿದ್ದ. — ಬಣ್ಡಾರವಿದ್ದರೂ ಬಂಗ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಬಣ್ಡಾರಿ **baṇḍāri.** = ಭಣ್ಡಾರಿ. a treasurer, etc; a barber. (My.).

ಬಣ್ಡಾರಿಸು **baṇḍārisu.** to go to the store-room, to be stored (Bh. 5, 1, 39). 2, to store up (see Prv. s. ವಿದ್ಯಾ).

ಬಣ್ಡಿ baṇḍi. (ಭಣ್ಡಿ). a wheel (My.; Tu.; Te.; M. ವಣ್ಡಿ, ವಣ್ಡಿಲ್; Te. also ಬಣ್ಡಿಕಲ್ಲು; Sk. ವರ್ತನಿ). ಬಾವಿಗೆ ಸಮ್ಬನ್ಧಿಸಿದ ಬಣ್ಡಿ (ನೇಮಿತ್ರಿಕೆ Si. 90). 2, a bandy, a cart, a carriage (ಅನಸ್, ಶಕಟ Nr., Si. 275; ಶಕಟ Nn. 10; ಅಕ್ಷ, ಶಕಟ 37; ಸ್ಯನ್ದನ, ಶಕಟ, etc. Mr. 284; My.; Tu.; Te.; T. ಪಣ್ಡಿ, ವಟ್ಟಿ, ವಣ್ಡಿ, ವಣ್ಡಿಲ್; M. ವಣ್ಡಿ, ವಣ್ಡಿಲ್). [ಮನೆಯ ಮುನ್ದಣ ಬಣ್ಡಿಯ ಕೂಟಂ ಕೆಯ್ಕೊಣ್ಡು ನಿಲ್ವುದುಂ Pb. 3, 27 va.]. ಎತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೂಡುವ ಬಣ್ಡಿ (ಗನ್ತ್ರಿ, ಕಮ್ಬಲಿವಾಹ್ಯಕ); ಬಣ್ಡಿಯ ಹೊಱೆ (ಶಾಕಟಭಾರ, ಆಚಿತ Nr.). ಕಾಳಗದ ಬಣ್ಡಿಯಂ ಹತ್ತಿ ಹೊಡಹಂ (ರಥಿಕ; ಸ್ಯನ್ದನಾರೋಹ Mr. 247). ಬಣ್ಡಿ ಹೊಡೆಯುವ ಆಳು (ಸಾರಥಿ, etc. Si. 278). ನಡಿಕೆಗೆ ಹವಣಾಗಿ ತಿದ್ದಲ್ ಪಟ್ಟ ಎತ್ತುಗಳು ಕಟ್ಟ ತಕ್ಕ ಬಣ್ಡಿ (ಗನ್ತ್ರಿ. etc. 275). ಮರದ ಹಲಿಗೆ ಹೊದಿಕೆಯುಳ್ಳ ಬಣ್ಡಿ (ದಾರವ 276). ಚಕ್ರದ ಕಣ್ಣು ಗಣ್ಡಿ ನೊಗ ಅಚ್ಚು ಕಡಾಣಿ ಬಳೆ ಮುನ್ತಾದ ಬಣ್ಡಿಯ ಅವಯವಗಳು (ಅಪಸ್ಕರ, ರಥಾಂಗ 276). ಬಣ್ಡಿಯನ್ನು ಸೆಳೆಯುವ (!) ಎತ್ತು (ಶಾಕಟ 320). ಬಣ್ಡಿಯ ಕಣ್ಣು (ಅಧಿಷ್ಠಾನ 438). ಹೂಡು ಬಣ್ಡಿಯಂ! (Bh. 1, 10, 24). ಹೇಱಿಸಿದನ್ ಅನುಪಮದ ವಸ್ತುವನ್ ಆಱು ಸಾವಿರ ಬಣ್ಡಿಯಲಿ (2, 4, 8). ಬಣ್ಡಿಯ ಶಿರದ ಹಲಿಗೆಯನಡರಿದನು (1, 10, 27). ಬಣ್ಡಿ ತುಮ್ಬಿದ ಕೂಟಿನ್ ಇವನುಣ್ಡು (1, 10, 31). ಎತ್ತು ಕೋಣಗಳು ಬಣ್ಡಿ ಎೞೆಯುತ್ತವೆ (B. 1, 18). ಆ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಬಣ್ಡಿಗೆ ಹೂಡಿ (2, 23). ಬಣ್ಡಿ ಹೊಡೆಯುವವನು (2, 23). ತಳಾ ಬಿಟ್ಟು ಬಣ್ಡಿ ಹಾೞಿದು.... ಬಣ್ಡಿ ಬಣ್ಡಾಟ, ಹೇೞು ಹೆಟ್ಟ್ಯಾಶಿಟ, ತಲೆನೊಟ್ಟೆ ಪರಮಸುಖ (Prvs.). see Bp. 21, 16; 46, 8; 51, 69; 56, 5. 6. 9. 12. 13. 15. 18. 28; J. 5, 13; 7, 59; 8, 38; Prv. s. ಮೂವರ್. — ಬಣ್ಡಿಬಸವ. a toy of wood or stone drawn by children (My.). — ಬಣ್ಡಿಬೋವ. a bandy-foreman (Bp. 59, 27; Bh. 8, 26, 19). — ಬಣ್ಡಿಯವ. -ಅವ. the owner of a bandy (My.); a carter, a driver (My.). — ಬಣ್ಡಿಯಾಳು. -ಆಳು. a driver (My.).

ಬಣ್ಡಿಕಾಱ **baṇḍi-kāṟa.** a servant in connection with a temple who is in charge of the idol-car (My.).

ಬಣ್ಡಿತೆ **baṇḍite.** = ಬಣ್ಡೆ. a shameless woman (Bp. 40, 52).

ಬಣ್ಡಿಸು **baṇḍisu.** to behave in a shameless, improper manner (Bp. 38, 13. 18; 40, 34).

ಬಣ್ಡು baṇḍu. 1. honey (ಮಕರನ್ದ, ಪುಷ್ಪರಸ Nr.; ಮಕರನ್ದ Śs., Kk. 14; ಮಧು, ಹೂವಿನ ಬಣ್ಡು Nn. 13, o. rs. ಪುಷ್ಪರಜ, ಪರಿಮಳ). 2, the pollen of flowers (ಮಲರ್ವುಡಿ, ಪರಾಗ Śm. 23; ಪರಾಗ 93). [ಅಳಿಗಳ್ ಬಣ್ಡುಣ್ಬುವು Pb. 5, 81; Ap. 11, 96; ಭ್ರಮರಂಗೆ ಪರಿಮಳದ ಬಣ್ಡುಮ್ಬ ಚಿನ್ತೆ Bv.]. ಹೂವಿನ ಬಣ್ಡು (ಮಕರನ್ದ, ಮಧು Hlā.). ಬಿರಿಮುಗುಳ ಬಣ್ಡು (ಮಧು Mr. 509). ಹುವ್ವಿನ ಬಣ್ಡು (ಮಕರನ್ದ, ಪುಷ್ಪರಸ, ಹುವ್ವಿನ ಜೇನು, ಅಲರ ಸೀಯಿ Si. 124). ಕಿಱುಮಡುಗೊಣ್ಡ ಬಣ್ಡಿನೊಳಗೀಸಿ,...ಪರಾಗಪುಂಜದೊಳ್ ಪೞಿವಡಿಸಿತ್ತು ಭೃಂಗಶಿಶು ನೀರಜದೊಳ್ ನಿಜಪಾಂಸುಕೇಲಿಯಂ (Cpr. 7, 60). see Cpr. 7, 52; Abh. P. 1, 108; J. 3, 37; ಅಳಿವಣ್ಡು. — ಬಣ್ಡುಣಿ, -ಉಣಿ. the large black bee (ಪೞಿಮೆ, ಭೃಂಗ Ct. II, 63; ಆಱಿಡಿ, ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ, ಅಲರುಣಿ, etc., ಚಿತ್ರವಿಹಗ Śm. 27; ಪೞಿಮೆ, ಅಲರುಣಿ, etc. Kk. 14). — ಬಣ್ಡುಣಿವೆದೆಯ. -ಪೆದೆಯ. Kāma. (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Śm. 6. 7). [— ಬಣ್ಡುಳಿಸು. to feed on nectar? ತುೞುಗಿರ್ದ ಬಲ್ಮಿಡಿಯ ತೂಗುಂಗೊಮ್ಬಿನೊಳ್ಪಾಯ್ದು ಬಣ್ಡುಳಿಸುತ್ತಿರ್ಪ ಶುಕಾಳಿ Ap. 11, 96].

ಬಣ್ಡು baṇḍu. 2. = ಬೆಣ್ಡು, the white and light corky wood, etc. — ಬಣ್ಡೇಱ್. -ಏಱ್. = ಬೆಣ್ಡೇಱ್. (ತೇಲ್ Ct. I, 28).

ಬಣ್ಡು **baṇḍu.** the state of being destitute of shame or void of modesty, shamelessness, impudence, indecency, obscenity, lewdness (ಲಜ್ಜಾವಿಹೀನತ್ವ Śm. 93; My.; Tu.; Te.; see ಬಣ್ಡ 5; *cf.* ಬಱಡು?). 2, an incident or business by which one is, or feels oneself, dishonored or humbled; untowardness, awkwardness, trouble, disgrace (see ಬಣ್ಡಾಟ; B. 4, 80). — ಬಣ್ಡಾಟ. -ಆಟ. a disgraceful position; a disgraceful act; disgrace, cause of shame or reproach; a very awkward and troublesome affair (My.). ದೊಡ್ಡವನಾಡಿದ್ದೇ ಆಟ, ಬಡವನಾಡಿದ್ದೇ ಬಣ್ಡಾಟ. — ದೊಡ್ಡವರ ನಣ್ಟತನ ಬಡವನಿಗೆ ಬಣ್ಡಾಟ. — ಪುಣ್ಡತನ ಮಾಡಿದವ ಬಣ್ಡಾಟ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? — ಬಣ್ಡಿ ಬಣ್ಡಾಟ, ಹೇೞು ಹೆಟ್ಟ್ಯಾಶಿಟ (or ಹೆಡ್ಡಾಟ), ತಲೆನೊಟ್ಟೆ ಪರಮಸುಖ (Prvs.). see Prv. s. ಮಲ್ಲಾಟ. — ಬಣ್ಡುಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. to utter shameless words (Bp. 42, 19). — ಬಣ್ಡುಚಿತ್ರ. an obscene picture (My.). ಬಣ್ಡುಚಿತ್ರ ಕಣ್ಡ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಬರದವನನೇ ದಣ್ಡಿಸಲಿ (Prv.). — ಬಣ್ಡುಪದ. an obscene piece of poetry (My.). — ಬಣ್ಡುಬಾೞು. a life or state of existence full of disgrace and trouble (My.). — ಬಣ್ಡುಮಾತು. a shameless, obscene word (My.). — ಬಣ್ಡುಹೆಣ್ಡತಿ. a shameless, lewd wife. ಬಣ್ಡುಹೆಣ್ಡತಿಯಾಗಿ, ತುಣ್ಡೊಬ್ಬ ಸೊಸೆಯಾಗಿ, ಕಣ್ಡಲ್ಲಿ ತಿರುಗೋ ಮಗನಾದರೆ ಮನೆಗೆ ದಣ್ಡ ತಪ್ಪದು (Sp.).

ಬಣ್ಡುತನ **baṇḍutana.** = ಬಣ್ಡತನ. (My.).

ಬಣ್ಡೆ baṇḍe. 1. = ಬಣ್ಟ. wool. ಕುಱೀ ಬಣ್ಡೆ ಮುನ್ತಾದ ಕೂದಲು (ಊರ್ಣ Si. 419).

ಬಣ್ಡೆ baṇḍe. 2. a rock, a block or slab of stone, a vast stone (My.; Te.; B. 4, 101. 158. 171). ಬಣ್ಡೆ ಒಡೆದು, ದಿಣ್ಡೆಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದ. — ಬಣ್ಡೆ ಒಡೆಯ ಬಹುದು, ರಣ್ಡೇ ಮನಸು ಒಡೆಯ ಕೂಡದು. — ಬಣ್ಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತರೆ ಬಣ್ಣ ಬನ್ದೀತೇ? — ಕುಣ್ಡೆಯಿನ್ದ ಬಣ್ಡೆ ಒಡೆದನನ್ತೆ (Prvs.).

ಬಣ್ಡೆ **baṇḍe. 1.** = ಬಣ್ಡಳು s. ಬಣ್ಡ. a shameless woman. ರಣ್ಡೆಗೆ ಗಣ್ಡನಿಲ್ಲ, ಬಣ್ಡೆಗೆ ನೀತಿಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಬಣ್ಡೆ baṇḍe. 2. (= ಭಣ್ಡೆ?). N. of a plant (Mr. 134; MSS. out of order; one MS. = ಬಣ್ಡೆ; two MSS. = ಬೆಣ್ಡೆ; one MS. = ಖಣ್ಡೆ).

ಬಣ್ಣ baṇṇa. 1. Tbh. of ವರ್ಣ (Kk. 63; ರಚನೆ Ct. I, 74; Cpr. 3, 102). colour, etc. (C.). [ಪುನ್ನಾಗದ ಬಾಸಿಗಂ ಬಗೆದ ಬಣ್ಣದ ಪುಟ್ಟಿಗೆ Pb. 4, 17; Ap. 1, 7]. ಬಿಳುಪು ಮುನ್ನಾದ ಬಣ್ಣ (ವರ್ಣ Si. 419). ಬಣ್ಣದ ಭೇದ (ವರ್ಣದ ಭೇದ Nn. 55). ಅರಿಸಿನದ ಬಣ್ಣ (ಹಾರಿದ್ರ, etc); ಬಣ್ಣದ ಹೂ (ವರ್ಣಪುಷ್ಪ, ಅಮಿಲಾತಕ Hlā.). see ಕವಿಲೆವಣ್ಣ, ಕಿಸು-, ಕೆಪ್ಪುಣ್ಣ, ಪೊಪ್-, ಬೆಳವರ್ಣ, ಬೆಳು-, ಮಿಾನ್ಬಣ್ಣ, ಹೊಪ್-. ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಬರೆದರೂ ಕಣ್ಣು ಚನ್ನಾಗಿರ ಬೇಕು. — ಬಣ್ಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತರೆ ಬಣ್ಣ ಬನ್ದೀತೇ? (Prvs.). see Sp. s. ವೀಳ್ಯ. — ಬಣ್ಣ ಎದ್ದು. to dip into colour, to dye (B. 4, 178. 204; My.). — ಬಣ್ಣ ಏಱು. colour to increase or become brighter (C.; Grj. 3, 39; B. 4, 106). — ಬಣ್ಣ ಕಟ್ಟು. to fix a colour or make it permanent (My.). — ಬಣ್ಣಗೂಳ್. -ಕೂಳ್. coloured rice used for oblations (J. 31, 55). — ಬಣ್ಣದ ಅರಗು. a kind of lac (Si. 226). — ಬಣ್ಣದ ಹಕ್ಕಿ. (ಜೀವಂಜೀವ Si. 178). — ಬಣ್ಣಮಿಾನ್. a kind of fish (Rsv. 5, 115). — ಬಣ್ಣಮ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. to get (the) colour (of anything, Śsv. 3, 7). [—ಬಣ್ಣವಾಸಿಗ. -ಬಾಸಿಗ. colourful garland. ನಮೇರು ಮನ್ದಾರ ಪಾರಿಜಾತದ ಬಣ್ಣವಾಸಿಗಂಗಳುಂ Ap. 2, 67 va.]. — ಬಣ್ಣ ಬಿಡು. -ಇಡು. = ಬಣ್ಣ ಹಾಕು. (Grj. 3, 119 va.; My.). — ಬಣ್ಣ ಹಾಕು. to apply colour to; to dye (B. 5, 122). — see Prv. s. ಮಸಿ.

*ಬಣ್ಣ baṇṇa. 2. Tbh. of ವರ್ಣ. praise. ಕಿನ್ನರಿಯರ್ ಪಾಡುಗೆ ನಿನ್ನದೊನ್ದು ಪಲವುಂ ಬಣ್ಣಂಗಳಂ Pb. 14, 36.

ಬಣ್ಣಗಾಱ baṇṇa-gāṟa. a dyer; a painter (C.; B. 4, 178; 5, 122).

ಬಣ್ಣಣೆ baṇṇaṇe. Tbh. of ವರ್ಣನೆ. description. (My.; Dp. 126, 1).

ಬಣ್ಣವಿಸು baṇṇavisu. = ಬಣ್ಣಿಸು. Tbh. of ವರ್ಣಿಸು. to describe. (Grj. 4, 109).

ಬಣ್ಣಪುರ baṇṇa-pura. Tbh. of ವರ್ಣಪೂರ. coloured. (Śmd. 380; Cpr. 4, 64; 6, 53). [ತನ್ನಿಚ್ಚೆಯಿಂ ಮೆಚ್ಚಿ ಬಣ್ಣಪುರಂ ಕೀವಿದ ನೋಟಕ್ಕೆಯಾಯ್ತು Pb. 7, 24].

ಬಣ್ಣಸರ baṇṇa-sara. Tbh. of ವರ್ಣಶರ (376). a coloured arrow. 2, Tbh. of ವರ್ಣಸರ. a string of corals (Bp. 14, 4; Śsv. 3, 9; Bh. 1, 12, 12).

ಬಣ್ಣಿಸು baṇṇisu. = ಬಣ್ಣವಿಸು. Tbh. of ವರ್ಣಿಸು. (Cpr. 4, 79; Bp. 29, 16; Rsv. 14, 113; 14, 115 va.; J. 6, 41; 7, 18; 31, 31. 78). [ರೂಪು ಬಣ್ಣಿಸಲ್ಕಾರ್ಗಮವಾಗ್ಗೋಚರಂ Pb. 3, 14; Ap. 1, 37]. ಬಣ್ಣಿಸಲ್ ಪಟ್ಟಿದು (ಈಡಿತ, ಪಣಿತ, ವರ್ಣಿತ, etc., ಹೊಗೞಲ್ ಪಟ್ಟದು Si. 384). ಬಣ್ಣಿಪೆನ್ ಆನ್ ಜಯದಂಕರಾಮನಂ (Śmd. 255).

ಬತ bata. Tbh. of ವ್ರತ. observance. (V. 36, 60; G.; Te.).

ಬತೆ bate. = ಬದೆ. Tbh. of ವ್ರತೆ. a woman who keeps her vow. see ಹದಿ-.

ಬತೇರಿ bateri. = ಬತ್ತೇರಿ. a "battery". (My.).

ಬತ್ತ batta. 1. = ಭತ್ತ, ಭಾತು. paddy, rice in the husk (ಪಾಟಲ G.; My.; Te., T. ವರಿ; Mhr. ಭಾತ). ಪೂತ ಬಹುಲೀಕೃತ ಎನ್ದೊಡೆ ತೂಱಿದ ಬತ್ತವು, ರಾಶಿ ಮಾಡಿದ ಬತ್ತವೆನ್ದೂ, ಎನ್ಬರು; ಅರಣ್ಯನೀವಾರ ಬತ್ತದಿನ್ದಲೂ ಹಕ್ಕಲನಾಯ್ದ ಬತ್ತದಿನ್ದಲೂ ಬದುಕುವುದು (ಋತ Nr.). ಬತ್ತದ ಊಬು (ಕಿಂಶಾರು, ಸಸ್ಯಶೂಕ, ಧಾನ್ಯದ ಮುಳ್ಳು Si. 305). ಬತ್ತದ ಗುಡ್ಡೆ (ಪುಂಜ, etc. 181). ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಿನ್ದಲೂ ಬಿತ್ತಲ್ ಪಡದೆ ತಾನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಯಜ್ಞಬತ್ತವೂ ನವಣೆ ಮುನ್ನಾದವುಗಳೂ (ನೀವಾರ 307). — ಬತ್ತ ಕತ್ತೆ ಹೊತ್ತರೆ ಅತ್ತೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಳೇ? (Prv.). see Prv. s. ಮುತ್ತು; ಕಿಱು-, ಕೆಮ್ಪಾರದ-, ಜಳ್ಳು-, ಜೀರಿಗೆಸಮ್ಪಾರದ-, ಬಂಗಾರಕಡ್ಡಿ-, etc. — ಬತ್ತಭರಣ. nutriment, or wages, of paddy (Bp. 40, 44); paddy and other articles of food (My.).

ಬತ್ತ batta. 2. = ಬತ್ತೆ, ಬತ್ಯ. batta, an allowance beyond the settled rate of pay given on occasions of extraordinary service, extra allowance; allowance made by a creditor to one detained by him in prison, subsistence-money generally to prisoners, to attending witnesses, to peons executing processes, etc. (My.; Br.; Tu., M. ಬತ್ತೆ; Mhr. H. ಭತ್ತಾ; cf. ಭೃತ್ಯ).

ಬತ್ತ batta. 3. = ಪತ್ತು 1, ಬತ್ತು. a mortar and pestle. (Mhr. ಬತಾ, ಬತ್ತಾ, ಬತ್ತಾ್ಯ, a pestle). see ಕಲ-.

*ಬತ್ತಲಿಗ battale-iga. a naked person. ಆ ನಿರ್ಲಜ್ಜಂ ಬತ್ತಲಿಗನಪ್ಪ ಸವಣನಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಗಿ ಕಣ್ದುನುಡಿದು ಕಾಡಿ ಬರ್ಪಂ ಬಾಮುಗಳೆ Vr. 22, 22.

ಬತ್ತಲು battalu. (fr. ಬತ್ತು 1). dried vegetable fruit (My.; T. ವಱಲ್).

ಬತ್ತಲೆ battale. (fr. ಬತ್ತು 1). = ಬೆತ್ತಲೆ. bareness, nakedness (My.; Tu.; Te. ಪಟ್ಟ; T., M. ವಱು, ವೆಱು, ವೆಱಿ). ಬತ್ತಲೆಯುಳ್ಳವನು (ನಗ್ನ, ದಿಗಮ್ಬರ); ಬತ್ತಲೆಯಿರ್ದವಳು (ನಗ್ನಿಕೆ, ಕೋಟವಿ Nr.). ಬತ್ತಲೆಯಿದ್ದವಗೆ ಎತ್ತಲೂ ಭಯವಿಲ್ಲ. — ಬತ್ತಲೆಯಾದ ಮಾತ್ರದಿನ್ದ ದಿಗಮ್ಬರನಾದಾನೇ? (Prvs.). see Bp. 18, 14; 51, 53; Prv. s. ಒಡಗು 1.

*ಬತ್ತಲೆಗ battalega. = ಬತ್ತಲಿಗ. ತಲೆವಱಿದುಟ್ಟುದಿಕ್ಕಿ ಸುರಲೋಕ ಸುಖಂಗಳನುಣ್ಬೆವೆಮ್ಬ ಬತ್ತಲೆಗರ ಮಾತುಗೇಳದಿರ್ Ap. 2, 9.

ಬತ್ತಳಿಕೆ battaḷike. = ಪತ್ತಳಿಕೆ 1, (ಬಜ್ಜಳೆ). a quiver (ಶರಧಿ, ಬಾಣಗೇಹ Nn. 11; ಡೊಣೆ, ಮೂಡಿಗೆ, ಕಣೆಯ ಹೊದೆ Kk. 40; ಡೊಣೆ, ಮೂಡಿಗೆ, ಪೊದೆ Śm. 43; ಡೊಣೆ 96; Rsv. 6, 11 va.; Śsv. 3, 16. 27; J. 8, 38; My.; Mhr. ಭಾತಡೀ, ಭಾತಾ). ಅಮ್ಬಿನ ಬತ್ತಳಿಕೆ (ಇಷುಧಿ Nr.). ಸರಳ ಬತ್ತಳಿಕೆ (ತೂಣ, ಇಷುಧಿ, etc. Si. 289; ಕಲಾಪ 439).

ಬತ್ತಾಸು battāsu. N. of a sweetmeat (Mhr., H. ಬತಾಸಾ, ಬತ್ತಾಸಾ; My.; see ಬೆಣ್ಣು-).

ಬತ್ತಿ batti. Tbh. of ವರ್ತಿ (Śmd. 345). a wick, the wick of a lamp (ದಶೆ Si. 460; Mhr., H. ಬತ್ತೀ; Tu.; T. ವತ್ತಿ; My.); a candle (My.); a cigar (My.). ಎಣ್ಣೆ ಬತ್ತೀ ದೀವಿಗೆ, ಮೇಣದ ಬತ್ತೀ ದೀವಿಗೆ (Si. 231). see ಉರಿವತ್ತಿ. ದಱಾ ನಡಿಸೋ ಬಣ್ಣ ಬತ್ತಿ ನೂಕ್ಯಾನೇ? — ಬತ್ತಿ ನೂಕಲಾಱದ ಬಣ್ಣ ದಱಿ ನಡಿಸ್ಯಾನೇ? (Prvs.). — ಬತ್ತಿಕೊಡು. to cheat (My.).

ಬತ್ತೀಸ battīsa. (ಬತ್ತೀಸು). Thirty-two [ಎನ್ನಕಾಯವ ದಣ್ಡಿಗೆ ಮಾಡಯ್ಯಾ...ಬತ್ತೀಸರಾಗವ ಹಾಡಯ್ಯಾ Bv. 498; ಷೋಡಶ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗವ ತಿಳುಹಿ ಬತ್ತೀಸ ಕಲೆಯ ನೆಲೆಯನಱುಹಿ Cv. 738]; (Ch.; Bp. 19, 6; 53, 53; Mhr. ಬತ್ತೀಸ).

ಬತ್ತು battu. 1. (fr. ಬಱು). = ಬಚ್ಚು 2. to become bare or empty: to grow dry, as a stream; to dry or dry up, to evaporate wholly, as water; to grow lean, to wither, to fade (ನಿದ್ರ್ರವ Śmd. Dh.; C.; Tu. ಬಚ್ಚು; T., M. ವಱು, ವಱಳು; M. also ವರಳು; Te. ಒಟ್ಟು, ವಟ್ಟು). [ಸೂಸುವ ಶೀತಳವಾರಿ ಮೆಯ್ಯನೆಯ್ದಿ ಸ್ಸರದೆತ್ತ ಬತ್ತಿದುವು Pb. 5, 7; Ap. 12, 41]. ಬಾಮ್ಬೊಟ್ ಬತ್ತಿತ್ತು (Rsv. 5, 36). ಕೊಳದಮ್ಬು ಬತ್ತೆ (5, 38). ಸಲೆ ಬತ್ತಿದ ಸರೋವರಕೆ ನವಜಲಮೊದವಿದನ್ತೆ (J. 28, 63). ಬತ್ತಿದ ಕಾಲ್ (Śmd. 286). ಕುಮುದಂಗಳ ನಗೆ ಬತ್ತಿದುವು ಪಾಯ್ದು ನೇಸಱಿನಾಗಳ್ (Līlv. 3, 5). ಕಾಯಿ ಬತ್ತಿದ ಪಾಲ್ (ಚಿರಪಾಲ್ Mr. 215). ನೀರು ಬಿಸಲಿಗೆ ಬತ್ತಿ ಹೋಗಿ (B. 4, 202). ಬತ್ತಿದ ಕೇಱ್ಕೇಲಿ ಬದನೆ ಹಾಕಿದರೆ ಕದನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. — ದಿಗಿಲು ತಾಗದೆ, ಮಗಳು ಬತ್ತಿದಳು. — ತೂಬುಳ್ಳ ಕೆಱೆಯು ತುಳುಕಿದರೆ ಬತ್ತೀತೇ? (Prvs.). see Bp. 20, 17; 57, 47; Śsv. 3, 51.

ಬತ್ತು battu. 2. growing or being dry, etc. (T. ವಱು). — ಬತ್ತುವ್ಬಯ. -ಂ-ಪಯ. (Śmd. 204). a dry station; a lean

or withered foot. — ಬತ್ತುವ್ಬಟ್ಟೆ. -೦-ಪಟ್ಟೆ. (Śmd. 204). dry cloth.

ಬಶ್ತು battu. = ಬತ್ತ 3. see ಕಲ್ಬತ್ತು.

ಬತ್ತುಗೆ battuge. dryness (Cpr. 5, 11).

***ಬತ್ತೆ batte.** = ಬತ್ತ 2.

ಬತ್ತೇರಿ batteri. — ಬತೇರಿ. a "battery" (My.; Br., H. ಫತ್ತೇರಿ, ಬತ್ತೇರಿ). — ಕುತ್ತಟಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಲು ಬತ್ತೇರಿಗೆ ಓಡಿದರೆ ನಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ಬತ್ಯ batya. = ಬತ್ತ 2. an allowance, etc. (My.).

ಬತ್ವ batva. the letter ಬ (Śmd. 121. 250. 341).

ಬದ bada. = ಬದುವು, etc. a raised bank in fields. ಬದದ ಮೇಲೆ ತಿರಿಗಾಡುತ್ತಾರೆ (My.). see ಗದ್ದೆ-. 2, the haunch (? see ಮುದುಗ್-).

ಬದ bada. ಬದ್. bad (Mhr., H.; see ಬದನಾಮಿ). — ಬದ್‌ಚಾಲು. bad conduct (My., H.).

ಬದಕು badaku. 1. = ಬದುಕು 1, etc. to live, etc. (My.).

ಬದಕು badaku. 2. = ಬದುಕು 2, etc. living, life, etc. (My.; B. 5, 93). ಬದಕು ಮಾಡಿಸು (5, 90; see ಬದುಕು-). ಬದಕು ಮಾಡು (5, 115; see ಬದುಕು-). ಬದಕು ಆಳದೆ ಹೋಯಿತು, ಬಾಳು ನೋಡದೆ ಹೋಯಿತು. — ಬೆದಕುವವನು ಬದಕು ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prvs.). see Sp. s. ತಿಳಿ 4.

ಬದಗ badagu₁-a₃. = ಬದಿಗ, ಬಡಗ. a low man or servant (ಕೀಟ್ಟಾಳ್ Śś.; Abhā. 2, 95; Bh. 2, 2, 72; 3, 19, 25).

ಬದಗು badagu. 1. drudgery (My.).

ಬದಗು badagu. 2. = ಬದಸು, q. v. crookedness.

***ಬದಗು badagu. 3.** service. — ಬದಗುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. to serve. ಪೆಱರ ಕೀೞುಲೊಳಿಪ್ಪಬ್ಬೆಯುಂ ಮುತ್ತಬ್ಬೆಯುಂ ಸಾರ್ದು ಬದಗುಗೆಯ್ದುದು Ap. 3, 35 va.

ಬದಣೆ badaṇi. = ಬದಣೆ, ಬದನೆ 1, ಬದ್ನೆ. the brinjal or egg-plant, Solanum melongena Lin. (ವಾರ್ತಾಕ Hlā.; ವಾರ್ತಾಕಿ, ಭಣ್ಟಾಕಿ, ಹಿಂಗುಲಿ, ಸಿಂಹಿ, ದುಷ್ಪ್ರಧರ್ಷಣೆ Nr.; Sk. also ವಾರ್ತಾ, ವಂಗ, ವೇರ; Tu. ಬದನೆ; T. ವಟುದಲೈ; M. ವಟುದಿನಿ, ವಟುದಿನೆ; Te. ವಂ, ವಂಗೆ; H. ಬೈಂಗನ್; Mhr. ಬೈಂಗಣೀ, ಬೈಂಗನೀ, of the colour of the brinjal).

ಬದಣೆ badaṇe. = ಬದಣಿ, etc. (ವಾರ್ತಾಕ Mr. 95).

ಬದನಾಮಿ bada-nāmi. ignominy, infamy (My., also as ಬದಲಾಮಿ; Br.; Mhr., H.).

ಬದನಿಕೆ badanike. = ಬನ್ದಣಿಕೆ, etc. a parasital plant. (My.; Tu. ಬನ್ದಣಿಕೆ; Te. ಬದನಿಕೆ, ಬವನಿಕೆ, ವದನಿಕೆ). ಗಿಡಬದನಿಕೆ (ಕಾಮಿನಿ Si. 435).

ಬದನೆ badane. 1. = ಬದಣಿ, etc. brinjal, etc. (C.). ಬದನೇ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳು ಜಾತಿ (ವಾರ್ತಾಕಿ, etc. Si. 149). see ಕರಿಯ-, ಬಜ್ಜಿ-, ಮೊಗಟು-. ಒಲೆ ಸೊಟ್ಟಾದರೆ ಬದನೆಕಾಯಿ ಬೇಯದೇ? — ಬದನೆಕಾಯಿಯೊ ಬಜ್ಜಿ ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲ ಗಜ್ಜಿ. — ಬತ್ತಿದ ಕೆಱೇಲಿ ಬದನೆ ಹಾಕಿದರೆ ಕದನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. — ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿನ ಬದನೆಕಾಯಿ (Prvs.). see Prvs. s. ಬಾಟೀ ಹಣ್ಣು, ಶಾಸ್ತ್ರ.

ಬದನೆ badane. 2. = ಬದ್ದಿಕೆ No. 2. examining according to a standard. (My.).

ಬದರ badara. = ಬದರಿ. 2, *the fruit of the jujube* (ಬೋರೆಯ ಹಣ್ಣು G.).

ಬದರಿ badari. = ಬಾರೆ 1, etc. *the jujube tree, Zizyphus jujuba* Lam. (or Z. scandens). 2, the cotton plant. 3, = ಬದರಿಕಾಶ್ರಮ.

ಬದರಿಕಾಶ್ರಮ badarikā-āśrama. N. of a hermitage in the Himālaya. (My.).

ಬದರಿಕೆ badarike. 1. a convoy or guard on the road (My.; Br., H. ಬದರಕಾ).

ಬದರಿಕೆ badarike. -ಕಾ. 2. N. of one of the sources of the Ganges and of a neighbouring hermitage.

ಬದರೆ badare. = ವದರೆ. *the cotton plant.* 2, *a particular species of bulbous plant* (= ಗೃಷ್ಟಿ, ವಾರಾಹಿ).

ಬದಲ್ badal. ಬದಲು. changing; change, alteration; exchange; retaliation; instead of; other (ಪೂರ್ವ G.; My.; Br., Tu., M. ಬದಲ್, ವದಲ್, ವದಿಲ್; Mhr., H.). ಒನ್ದು ಬಗೇ ಜಿನುಸು ಕೊಟ್ಟು, ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಮತ್ತೊನ್ದು ಬಗೇ ಜಿನುಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಪರಿದಾನ, etc. Si. 325). ಪ್ರಾಚೀನಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳೊಳಗಿನ ಸಕಾರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಉತ್ತರಸೀಮೆಯ ಜನರು ಹಕಾರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವದುಣ್ಟು (B. 4, 114). ಅವುಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಹೊಸ ನಡತೆಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳಬೇಕು (4, 189). ದಣ್ಡ ಇಡುವದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ (4, 216). ಒನ್ದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅದಱ ಬದಲು ಮತ್ತೊನ್ದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಇಸ ಕೊಳ್ಳುವನ್ತೆ (B. 5, 107). ಇವನ ನಡತೆ ಮುಂಚಿನ ಹಾಗೇ ಇತ್ತಲ್ಲದೆ ಬದಲಾಗಲಿಲ್ಲ (5, 217). ಆ ರಥದ ಕುದುರೆಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ (5, 299). — ಬದಲಾಗು. -ಆಗು. to change, to be changed (ಪರಿಣಮಿಸು My.). see s. ಬದಲ್. — ಬದಲು ಕೊಡು. to give in exchange or instead of; to give as a substitute (ಪಟು ಕೊಡು G.; My.). — ಬದಲು ಮಾಡು. to change (v. t.); to alter, to make differ (ಪಲ್ಲಟಿಸು G.; My.). ಗುರುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ತೆ ಆಶ್ರಮುವನ್ನು ಬದಲು ಮಾಡುವವನು (ಸಮಾವೃತ್ತ G.). ಉಣ್ಣುವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬದಲು ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು (B. 4, 25). ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡಿದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ಮಯ್ಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಬದಲು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (5, 299). — ಬದಲುಮಾತು. a word in reply; another word; a receding or an evasive word, a contradiction (My.). ಬದಲುಮಾತಾಡಿದರೂ ತೊದಲು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. — ಬದಲುಮಾತಾಡುವವನು ಬೆದಱಿಸಿದರೆ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.). — ಬದಲು ಹೇೞು. to reply (My.).

ಬದಲಾಬದಲಿ badalā-badali. exchange, interchange (My.; see Mhr. s. ಬದಲ್).

ಬದಲಾಯಿಸು badalāyisu. = ಬದಲು ಮಾಡು. (My.; B. 5, 231. 267). 2, to change (v. i., My.).

ಬದಲಾವಣೆ badalāvaṇi. changing, exchanging (My., also as ಬದಲಾವಣೆ). ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬದಲಾವಣೆಯಿನ್ದ ಅನ್ದರೆ ಒನ್ದು ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೊನ್ದು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವದಱಿನ್ದ ಉಣ್ಟಾಗುವ ಲಾಭ (ಆಪಮಿತ್ಯಕ, etc. Si. 300).

ಬದಲಿ badali. exchange or relief, as of a guard; a substitute (used of persons, My.; Mhr., H.).

ಬದಲಿಸು badalisu. = ಬದಲಾಯಿಸು. to change, etc. (v. t., My.). ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸುವದು (G. 100). 2, to alter, to change (v. i., My.). ಈ ತಾರೆಗಳ ಸ್ಥಾನಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಬದಲಿಸುತ್ತವೆನ್ದು, ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು (B. 5, 174).

ಬದಲೆ badale. = ಬದಲ್. (Mhr. ಬದಲಾ, for; instead; see ಮೂ-).

ಬದಸು badasu. = ಬದಗು 2. crookedness (ಕೌಟಿಲ್ಯ Śmd. II, o. r. ಬದಗು).

ಬದಿ badi. 1. mud, mire, slush, ooze (ಕೆಸಱು Śm. 98; My.; T. ವದಿ; Te. ಬಾಡೆ; T. ವಟು, a lump of butter or of ointment; ವಟುಮ್ಬು, slimy mucus; suet, fat; *cf.* ಬಸಿ 1). ನದೀ ದಾಟಿ, ಬದೀಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬದಿ badi. 2. = ಬರಿ, (ಬಟು 1). the side, the flank (ಪಕ್ಕ Kk. 32; Śm. 70. 78. 98; Bp. 20, 109; 55, 16; Bh. 4, 2, 64; Śśv. 4, 15; My.; B. 4, 168. 171); nearness, proximity, vicinity (My.; Tu. ಬರಿ; Te. ವದ್ದೆ). ಜೀರಿಗೆಯ ಚೀಲದ ಬದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕರೀ ಬೀಜದ ಚೀಲವು (B. 4, 62). see ಕಿಬ್ಬದಿ. — ಬದಿಗಾಗು. -ಆಗು. to go aside, to make room (My.; ಕೆಲಸಾರು G.). —ಬದಿಗೆ ಮಾಡು. to put or remove to one side (My.; ಒಡ್ಡಿಸು G.). — ಬದಿಯೆಲು. -ಎಲು. a rib (Bh. 1, 10, 38).

ಬದಿಕಿಸು badikisu. = ಬದುಕಿಸು. (Bp. 37, 20; My.). ಬದಿಕಿಸುವ ಮದ್ದು (ಜೀವಾತು, ಜೀವನೌಷಧ Si. 298).

ಬದಿಕು badiku. = ಬದುಕು 1, etc. (Bp. 41. 13; My.). ಬದಿಕಿರುವವನು (ಜೀವ, ಅಸುಧಾರಣ); ಬದಿಕಿರುವ ಕಾಲ (ಆಯುಸ್, etc. Si. 298).

ಬದಿಗ badiga. = ಬಡಗ, etc. a servant, etc. (ಕೀಟಾಳ್ Śm. 46, o. r. ಬಡೆಗ).

ಬದಿನಿಕೆ badinike. = ಬನ್ದಣಿಕೆ, etc. (ವನ್ದೆ, ವೃಕ್ಷಾದನಿ, ವೃಕ್ಷರುಹೆ, ಜೀವನ್ತಿಕೆ, ಗಿಡದ ರೆಮ್ಬೆ ಕೊನೆಯೊಳಗೆ ಗಣ್ಣು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಇರುತ್ತದೆ, ತಾನ್ತ್ರಿಕರಿಗೂ ವೈದ್ಯರಿಗೂ ಉಪಯುಕ್ತ Si. 142).

ಬದು badu. = ಬದುಹು, etc. (My.; see ಗದ್ದೆ-).

ಬದುಕಿಸು badukisu. = ಬದಿಕಿಸು. to cause to live or subsist; to support; to cause to continue in existence, to save from death; to raise to life (Bp. 13, 7. 13; 50, 71; 5, 165; My.; B. 3, 123). ಪಾಪಿಯ ಕೆಡಿಸಿದವರಿಲ್ಲ, ಪುಣ್ಯವನ್ತನ ಬದುಕಿಸಿದವರಿಲ್ಲ (Prv.).

ಬದುಕು baduku. 1. = ಬದಕು 1, ಬದಿಕು, ಬದುಂಕು, ಬರ್ದುಕು1, ಬರ್ದುಂಕು, ಬಟ್ಟುಂಕು. to live, to be alive; to subsist; to make a livelihood, to live by; to continue in existence, to remain alive, to revive, to return to life (My.). [Tu. ಬದ್ಕ್]. see Bp. 1, 34; 20, 9; 43, 79; 48, 14. 19; 56, 38. 39; 58, 57; 60, 2; Bh. 1, 10, 31; J. 2, 18; 14, 9; 28, 49; 24, 9. 65; B. 5, 104; Prvs. s. ಬಾಯಿ, ಬಾಯು. — ಜೀವಧನದಿನ್ದ ಬದುಕುವ ಸ್ತ್ರೀ (ಆಭೀರಿ, ಮಹಾಶೂದ್ರಿ); ಬದುಕುವ ಕಾಲ (ಜೀವಿತಕಾಲ, ಆಯುಸ್); ಆರಮ್ಬದಿನ್ದ ಬದುಕುವವನು (ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ); ಕೆಯ್ದುವ ಹಿಡಿದು ಬದುಕುವಂ (ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವ); ಬಡ್ಡಿಯ ಕೊಟ್ಟಾಡಿ ಬದುಕುವವನು (ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ); ಅರಣ್ಯನೀವಾರಬತ್ತದಿನ್ದವೂ ಹಕ್ಕಲನಾಯ್ದ ಬತ್ತದಿನ್ದವೂ ಬದುಕುವುದು (ಋತ Nr.). ಅಡಿ ಬದುಕುವವನು (ಪಂಚಜನೀನ Si. 238). ಹೊಟೆಯ ಹೊತ್ತು ಬದುಕುವನು (ಭಾರೋಪಜೀವಿ Nn. 86). ಬಹುಕಾಲ ಬದುಕುವವನು (ಜೈವಾತೃಕ, ete. Si. 353). — ಬದುಕಗೊಡು. -ಕೊಡು. to let live, etc. (B. 5, 72).

ಬದುಕು baduku. 2. = ಬದಕು 2, ಬರ್ದುಕು 2. living, life (My.); livelihood, profession (Bp. 45, 39; My.); property, things, articles, goods [Tu. ಬದ್ಕ್]; (My.; B. 3, 41. 101; 4, 61. 169; 5, 84; Bp. 30, 24; 47, 5; J. 4, 68; ಸಮ್ಪತ್ತಿ G.). ಹಸನಾಗಿದೆ ಬದುಕು, ಸಾಯಲಾಜೆನು! ಅಚ್ಚುಯಾಗಿದೆ ಬದುಕು, ಸಾಯಲಾಜೆನು (Dp. 4). ಬಡ್ಡಿಗೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಬದುಕಿನ ಯೋಚನೆ (Prv.). — ಬದುಕು ಬಾಟು. dupl. (My.). ಜೀವದಲ್ಲಿರುವನಕ ಬದುಕು ಬಾಟು, ಸತ್ತ ಬಟಿಕ ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲು. — ಮುದುಕನ ಬಾಟು ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ಬದುಕು ಬಾಟು ಇದ್ದು ಫಲವೇನು? (Prvs.). — ಬದುಕು ಮಾಡಿಸು. to cause to carry on a business, etc. (My.; see ಬದಕು-). — ಬದುಕು ಮಾಡು. to carry on a business or profession (My.; see ಬದಕು-).

ಬದುಂಕು badunku. (Śmd. 48, not in Mdb.). = ಬದುಕು 1, etc. to live, etc. (Bp. 45, 46). ಅಡಿಂ ಬದುಂಕುವವನು (ಜಾಬಾಲ, ಅಜಾಜೀವ Hlā.).

ಬದುವು baduvu. = ಬದುಹು q. v. (My.; T. ವರಪ್ಪು, ವರಮ್ಬು, ವರ್ಪೆಪ್ಪು, ವರ್ಪೆ, ವರ್ಪೆವು; M. ವರಪ್ಪು; Te. ವರುಜು, ವರವೆ). ಹೊಲ ಗದ್ದೆಗಳ ಬದುವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತೋಟದ ಸಾರಿಗೇ ಬದುವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗುಮ್ಪಾಗಿ ಬೆಳದಿರುವ ಹುಲ್ಲುಗಳ ಸಮೂಹ (ನಡ್ಯೆ, ನಡಸಂಹತಿ Si. 165).

ಬದುಹು baduhu. = ಬದುವು, etc. a raised bank in fields, a low ridge (ಪಾಳಿ Mr. 371, one MS. ಬಿದುಹು).

ಬದೆ bade. = ಬತೆ. a woman who keeps her vow. see ಹದಿ-.

ಬದೆಗ badega. = ಬಡಗ, etc. a low man, etc. (ಕೀಟಾಳ್ Kk. 37, o. r. ಬಡಗ).

ಬದ್ದ badda. Tbh. of ಬದ್ಧ. firm; true; truth; firmly, certainly (ಗಾಡ Śmd. II; Śm. 65; ಗಾಢ Kk. 76, o. r. ಬಿದ್ದ; My.; Mhr.: fully, completely). ಬದ್ದ ನಡೆ ನುಡಿಯಿದ್ದರೆ ಕಾಶಿ (Dp. 165).

ಬದ್ದಕಿ baddaki. N. of a plant (ಬಸುರಿ Mr. 149).

ಬದ್ದಣ baddaṇa. = ಬದ್ದವಣ 1. (ಒಸಗೆವಟೆ Ct. II, 47; Śs.).

ಬದ್ದರ baddara. Tbh. of ಭದ್ರ. an ox; an elephant (Cpr. 5, 105; C. Bp. 42, 24. 27; Bh. 3, 17, 29).

ಬದ್ದವಣ (badda-paṇa = bhadra-paṇa). 1. a drum used on festive occasions [ಬದ್ದವಣಮುಂ ಬಾಜಿಸಿ ಮಂಗಳಮಂ ಪಾಡಿಸಿ Pb. 1, 133 va ; Vr. 131, 21]; (ಮಂಗಳವಟೆ Śmd. II; Śm. 37; Cpr. 4, 42; Abh. P. 3, 28. 114; 4, 28; 13, 100).

ಬದ್ದವಣ baddavaṇa. 2. Tbh. of ವರ್ಧಮಾನ (ಅವುಡಲ Śmd. 373). increasing, thriving, etc.; castor oil plant.

ಬದ್ದಿ baddi. (Tbh. of ವೃದ್ಧಿ). increase, etc.

ಬದ್ದಿಕಾಱ baddi-kāṟa. one who causes increase, a promoter (Rām. 6, 47, 56).

ಬದ್ದಿಕೆ baddike. = ಬದ್ದಿಗೆ, ಬದ್ದುಗೆ. Tbh. of ಬನ್ಧಕ. a band, a tie; a border, the ends or skirt of a cloth. (Te. ಬದ್ದೆ). ಬಟ್ಟೆಯ ಬದ್ದಿಕೆ (ದಶೆ, ವಸ್ತಿ Si. 222). 2, = ಬದನೆ 2, comparing anything with, or examining anything according to, a standard, as weights, measures or money (My.).

ಬದ್ದಿಗ baddiga. = ಬನ್ಧಿಗ. [one who ties, one related, etc.].

ಬದ್ದಿಗೆ baddige. = ಬದ್ದಿಕೆ, etc. (ದಶೆ Si. 460).

ಬದ್ದಿಸ baddisa. = ಬಡ್ಡಿಸ. pressing firmly, etc.

ಬದ್ದಿಸು baddisu. 1. = ಬಡ್ಡಿಸು. to press, etc.

ಬದ್ದಿಸು baddisu. 2. Tbh. of ಬನ್ಧಿಸು. to compare anything with, or examine anything according to, a standard (My.). 2, to be bound, to be obstructed, as the excrements from costiveness (My.).

ಬದ್ದು baddu. = ಬರ್ದು 3. proficiency, skill (Cpr. 4, 78).

ಬದ್ದು baddu. a hole in the ground into which children play marbles (My.; Mhr., H. ಬದ್).

ಬದ್ದುಗೆ badduge. = ಬದ್ದಿಗೆ, etc. a band, a tie (Bp. 61, 26; Bh. 3, 4, 26).

***ಬದ್ದೆ badde. 1.** place of shelter. ಪದಮುಮುನಿಮ್ಬುಮುನಣಮಣೀಯದದೇವುದು ಬದ್ದೆ Pb. 5, 45.

ಬದ್ದೆ badde. (fr. ಬದ್ದ). a truthful woman (Rām. 6, 53, 82).

ಬದ್ಧ baddha. = ಬದ್ದ. *bound, tied, fixed, fastened; fettered; caught, captured, confined;* arrested, held back, checked; joined, connected, combined, united; inlaid, studded; composed, as verses; constructed; formed, set, as fruit; bearing, as fruit; struck, as a root; firmly rooted, firm, (true); placed side by side; clenched; entangled; *put on, dressed.* see ಅ-.

ಬದ್ಧಕಂಕಣ baddha-kankaṇa. = ಕಂಕಣಬದ್ಧ No. 2. one who devotes himself to the accomplishment of an object. (My.).

ಬದ್ಧಪ್ರಕೃತಿ baddha-prakṛiti. a constitution subject to costiveness (My.).

ಬದ್ಧಭೂಮಿಕ baddha-bhūmika. *having an inlaid floor.*

ಬದ್ಧಭ್ರುಕುಟಿ baddha-bhrikuṭi. = ಭ್ರುಕುಟಿ. a frown, etc. (J. 12, 46; 22, 37; 27, 41).

ಬದ್ಧಮುಷ್ಟಿ baddha-musṭi. having a closed fist; covetous, penurious, miserly.

ಬದ್ಧಮುಷ್ಟಿಕರ baddhamusṭi-kara. *the hand with closed fist.*

ಬದ್ಧವಿರುದ್ಧ baddha-viruddha. = ಬದ್ಧವೈರ. (Bp. 58, 27).

ಬದ್ಧವೈರ baddha-vaira. one who has contracted confirmed hostility; fixed and deadly hatred. (My.).

ಬದ್ಧಾಂಜಲಿ baddha-añjali. having the palms joined so as to form a cup and raising them up to the breast, as in humble entreaty or representation, etc. (Rsv. 6, 132 va.).

ಬದ್ನೆ badne. = ಬದನೆ, etc. brinjal. (My.).

ಬಧಿರ badhira. *deaf.*

ಬಧಿರತ್ವ badhiratva. deafness. (My.).

ಬಧಿರೀಕೃತ badhirī-krita. made deaf, deafened (Rsv. 6, 137 va.).

ಬನ bana. = ವನ. a wood, a forest, etc. [ಮುನಿವೀತರಾಗನನ್ನು ಬನಮಂ ಸಾರ್ತಕ್ಕುಂ Kr. 1, 79; Pb. 3, 14 va.]; (ವನ Kk. 18; ಆರವೆ, ಆರಾಮ Śm. 21; Cpr. 1, 104; 2, 71). ಬನಕ್ಕೆ or ಬನಕೆ (Śmd. 139). ಇನ್ದ್ರನ ಬನಂ (ನನ್ದನ); ಕುಬೇರನ ಬನಂ (ಚೈತ್ರರಥ); ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲ ಬನಂ (ಉಪತ್ಯಕೆ); ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಣ ಬನಂ (ಅಧಿತ್ಯಕೆ); ಅರಮನೆಯ ಸಮೀಪದ ಬನಂ (ಉದ್ಯಾನವನ); ಸಮುದ್ರದ ತಡಿಯ ಬನಂ (ವೇಲಾವನ Hlā.). — ಬನಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. the darkness of a wood, etc. (Rsv. 2, 54; V. 4, 46). — ಬನದುಱುಬಿ. -ತುಱುಬಿ. = ಬನ್ದರಿಕೆ, ಬನ್ದಾರೆ. an evergreen shrub, Dodonaea viscosa L. (Z.). — ಬನಪನ್ದಿ. a wild hog (Śsv. 3, 34). — ಬನಮ್ಬಿಡಿ. -ಂ-ಹಿಡಿ. to seize, *i. e.* to enter, a forest or wood (Cpr. 1, 106). — ಬನವಸೆ. N. of a town (Prll. 3, 2 seq.). — ಬನವಾಸೆ. = ಬನವಸೆ. (My.). ಬನವಾಸೆಗೆ ಹೋದರೂ ಬಱಗಾಲ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬನವೆಂಕೆ. -ವೆಂಕೆ. forest-fire (ದಾವಾಗ್ನಿ Ss.).

ಬನಪು banapu. a large timber tree, Terminalia tomentosa, var. coriacea, Clarke (St. & Pl.; Tu. ಬಣ್ಪು; Konkani ಬಣಪು).

***ಬನವಾಸಿ banavāsi.** N. of a country. ಆವ ನನ್ದನವನಂಗಳೊಳಂ ಬನವಾಸಿ ದೇಶದೊಳ್ Pb. 4, 28. (*cf.* s. ಬನವಸೆ).

ಬನಾತು banātu. broad-cloth, woollen (H., Te.; My.).

ಬನಾಯಿಕೆ banāyike. = ಬನಾವಣೆ. the act of making, etc. (My.).

ಬನಾಯಿಸು banāyisu. to make, to fabricate (My.; Te.; Mhr., H. ಬನಾವಿಣೇಂ).

ಬನಾವಣೆ banāvaṇi. = ಬನಾವು. (My.; Mhr.).

ಬನಾವು banāvu. the act of making, fabricating or bringing about (My.; Mhr., H. ಬನಾವ). 2, good understanding together, mutual agreement (My.; Mhr., H.).

ಬನಿ bani. substance, essence, as of grains, milk, butter or vegetables (My.).

ಬನಿಯನ್ baniyan. a waistcoat with short sleeves (My.; H.).

ಬನ್ತಿ banti. = ಪನ್ತಿ. (ಅಳಿ, ಪಂಕ್ತಿ, etc., ಸಾಲು Si. 119).

ಬನ್ತು bantu. = ಬನ್ದಿತು, ಬನ್ದುದು. third person singular neuter of the imperfect of ಬರ್ 1, ಬರು. (C.).

ಬನ್ತೆ bante. = ಬೊನ್ತೆ. a cloth made of quitted rags, etc. (My.). — ಬನ್ತೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. to be stitched together like a quilt. ಅವನ ಕೊಡಲು ತೊಡಕಾಗಿ ಬನ್ತೆಗಟ್ಟಿದೆ (My.). — ಬನ್ತೆಗಮ್ಬಳಿ. -ಕಮ್ಬಳಿ. a quilted blanket (My.). — ಬನ್ತೆಗಳ್ಳಿ. = ಬೊನ್ತೆಕಳ್ಳಿ. (My.).

ಬನ್ದ banda. Tbh. of ಬನ್ಧ (Śmd. 339). a bond, etc. 2, in the sense of ಬದ್ಧ: formed, set, as fruit; bearing, as fruit; etc. see ದಾರ-, ಸಂಕಲೆವನ್ದ, ಸರವನ್ದ. — ಬನ್ದಕಟ್ಟು. moderateness, nice. ಅಚ್ಚಕಟ್ಟಾದ ಕೆಲಸ ಚನ್ದ, ಬನ್ದಕಟ್ಟಾದ ಊಟ ಚನ್ದ (Prv.). 2, caste-rules (My.). [—ಬನ್ದ ಕೋಡು. branch of a mango tree with fruit. ಮಾವಿನ ಬನ್ದಕೋಡೆ ಕೋಡಾಗಿರೆ ಕೋಡುಗೊಣ್ಡು ಪರಿದತ್ತು ವಸನ್ತಗಜಂ ವಿಯೋಗಿಯಂ Pb. 2, 15]. — ಬನ್ದದ ಮರ. the wild mangosteen, Diospyros embryopteris Pers. (St. & Pl.). [—ಬನ್ದ ಮಾಮರ. = ಬನ್ದಮಾವು. ಬನ್ದಮಾಮರಂಗಳನಡರ್ದ ತೊಡರ್ದೆಳಗೊಮ್ಬುಗಳ್ಬಿಡಿದು ಮರದಿಂ ಮರಕ್ಕೆ ದಾಂಗುಡಿವಿಡುವ ಮಾಧವೀ ಲತೆಗಳುಂ Pb. 2, 12 va.]. — ಬನ್ದಮಾವು. a mango tree in fruit [ಮೂಗುವಡ ದಿಲ್ಲಿಯ ಕೋಗಿಲೆ ಬನ್ದಮಾವು ಬೀಯದು Pb. 4, 21; Ap. 1, 65]; (ಫಲವಾದ ಮಾಮರ Ct. II, 119; ಫಲಿತಾಮ್ರ Kk. 66; ಫಲಿತರಸಾಲ Śm. 26; Cpr. 7, 43). [— ಬನ್ದೆಳಮಾವು. -ಎಳಮಾವು. the young mango tree bearing fruits. ಬನ್ದೆಳಮಾವಿನೊಳ್ದುರ್ ಕೂಡೆ ಪಾಡಿದುದು ಮದಾಳಿ Pb. 14, 12].

ಬನ್ದಗಿ bandagi. slavery (My.; Mhr., H.).

ಬನ್ದಣಿಕೆ bandaṇike. = ಬದನಿಕೆ, ಬದಿನಿಕೆ, ಬನ್ದಳಿಕೆ, ಬನ್ದುರಿಕೆ, ಬಾನ್ದರಿಕೆ, ಬೊನ್ದರಿಗೆ. Tbh. of ವನ್ದಾಕೆ, etc. a parasitical plant; the parasitical plant Epidendrum tesselatum, etc. (ಜೀವನ್ತಿಕೆ, ವೃಕ್ಷಾರುಹೆ, ವನ್ದೆ, ವೃಕ್ಷಾದಿನಿ Nr.; ವನ್ದೆ, ಕಾಮಿನಿ Nr. *a*, ಬನ್ದಳಿಕೆ Nr. *b*; ತರುರುಹ, ಮಾರ Mr. 142).

ಬನ್ದನೆ bandane. Tbh. of ಬನ್ಧನೆ. binding, etc. (My.).

ಬನ್ದರ bandara. 1. Tbh. of ಬನ್ಧನ. fastening, etc. see ದಾರಬನ್ದರ, ದಾರವನ್ದರ.

ಬನ್ದರ bandara. 2. = ಬನ್ದರು. a port; a port-town; a landing place on a coast or in an inlet (H., Mhr.; B. 3, 116).

ಬನ್ದರಿಕೆ bandarike. = ಬನದುಱುಬಿ. an evergreen shrub. see s. ಬನ. (My.).

ಬನ್ದರು bandaru. = ಬನ್ದರ 2. (My.; Te.; M. ಬನ್ದರ್). 2, N. of Masulipatam (Te.; My.).

ಬನ್ದಳಿಕೆ bandaḷike. = ಬನ್ದಣಿಕೆ, q. v.

ಬನ್ದಾನ bandāna. Tbh. of ಬನ್ಧನ. (My.).

ಬನ್ದಾರೆ bandāre. = ಬನ್ದರಿಕೆ, etc. (My.; Te.).

ಬನ್ದಿ bandi. 1. = ವನ್ದಿ 1. one of the *tatsamas* (Śmd. 384; Śm. 77; Kk. 95). a captive or prisoner in general, male or female (ಪ್ರಗ್ರಹ, ಗ್ರಹಕ, ವನ್ದಿ Hlā.). 2, an obstacle, an impediment; stop, cessation (Mhr., H. ಬನ್ದೀ); confinement, imprisonment (see ಬಲ್ಬನ್ದಿ; M. ವನ್ದಿ). 3, a tie: an armlet (My.; T. ವನ್ದಿ); a gold wire worn round the neck by females (My.). ತೋಳ್ಬನ್ದಿ (Śm. 162). 4, plunder, booty, spoil (Sk.; Bp. 9, 1; V. 6, 6; J. 23, 15). — ಬನ್ದಿಗಾಱ. -ಕಾಱ. (Śmd. 235). a robber, a thief (Bp. 9 sum.; Sk. ಬನ್ದೀಕಾರ); a man who takes prisoner. [ದು ಯೋಧನಂ ಬನ್ದಿಕಾಱನನ್ತೆ ಸೆಱೆಗೆಯ್ದುಂ Pb. 6, 72 va.; ಕಳ್ಳ ಬನ್ದಿಕಾಱ ಹಾವಡಿಗ, ಹಾದರಿಗ ಬಣ್ಣನೋಲೆಯಕಾಱನೆನ್ದನಾದರೆ Bv. 718; Cv. 191]. see ಬಲ್-. — ಬನ್ದಿಗ್ರಹಣ. (Śmd. 386; Kk. 99). taking prisoner; seizing plunder. — ಬನ್ದಿಯವ. -ಅವ. = ಬನ್ದಿವಾನ. (B. 5, 202. 206). — ಬನ್ದಿಯವಳು. -ಅವಳು. = ಬಂಗಾರದವಳು. (My.). — ಬನ್ದಿವಾನ. = ಬನ್ದೀವಾನ. (B. 5, 202. 208; My.). — ಬನ್ದಿವಿಡಿ. -ಹಿಡಿ. to take captive (Cpr. 1, 127); to plunder. ಬನ್ದಿವಿಡಿದಂ ಬಿಪ್ಪಾಧರ ಸ್ಥಾನ

ಮಂ (Śmd. 386). [ಕಳ ಹೋದರೆ ಕನ್ನದುಳಿಯು ಹಿಡಿವೆ ಬನ್ದಿವಿಡಿದಿರೆ ನಿಮ್ಮಿನ್ದ ಮುನ್ದೆ ನಡೆವೆ Bv. 697]. — ಬನ್ದಿವಿಡಿಹ. -ಪಿಡಿಹ. a man who takes prisoner (ಗ್ರಾಹಕ, ಪ್ರಗ್ರಹ Mr. 462); a plunderer. — ಬನ್ದೀಖಾನೆ. -ಖಾನೆ. a prison (ಕಾರೆ, ಬನ್ಧನಾಲಯ, ಸೆಱೆಮನೆ Si. 298; My.; Br.; Mhr., H. ಬನ್ದೀಖಾನಾ). — ಬನ್ದೀವಾನ. -ವಾನ. a prisoner (ಪ್ರಗ್ರಹ, etc. ಸೆಱೆಮನೆಯೊಳಗಿರುವವನು Si. 298; My.; Br.; Mhr.; H.).

ಬನ್ದಿ bandi. 2. = ವನ್ದಿ 2. a panagyrist. (Sk.; Bh. 1, 7, 34; Mhr.).

ಬನ್ದಿ bandi. 3. N. of a plant. see ಚಿಕ್ಕಣಿಕೆ.

ಬನ್ದಿಕ್ಯಾ bandikyā. a shrub, Memecylon amplexicaule Roxb. (St. & Pl.).

ಬನ್ದಿಗ bandiga. = ಬದ್ದಿಗ. Tbh. of ಬನ್ಧಿಕ (ಬನ್ಧಕ). a binder, etc. see ನಿಬ್ಬನ್ದಿಗ and ಸರವನ್ದಿಗ.

***ಬನ್ದಿಗಟ್ಟೆ bandi-gaṭṭe.** bundle of mats. ಬಸವ ಬನ್ದಿಗಟ್ಟೆ, ಸಂಗ್ಯ ಮದುವಳಿಗ, ನಾನು ಮದುವಳಿಗೆ, ವಸುಧೆಯ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲ ನಿಬ್ಬಣಿಗರು Cv. 336.

ಬನ್ದಿಸು bandisu. = ವನ್ದಿಸು. to salute, etc. [ಅಲ್ಲಿಯ ಕೃತ್ರಿಮ ಚೈತ್ಯಾಲಯಮಂ ಬನ್ದಿಸಲ್ Ap. 2, 19 va.]; (Ahh. P. 15, 42 va.).

ಬನ್ದು bandu. P. p. of ಬರ್ 1, ಬರು.

ಬನ್ದು bandu. 1. = ಬೊನ್ದು. (Tbh. of ವನ್ದ). praise, eulogy (see ಬನ್ದುಕ).

ಬನ್ದು bandu. 2. Tbh. of ಬನ್ಧ. any tie, a bond, a fetter, confinement; restriction (B. 5, 141. 142. 144. 255; My.; Br.; Mhr., H. ಬನ). 2, a fold of a sheet of country paper (My.; Mhr., H.). — ಬನ್ದುಕಟ್ಟು. the state of being well ordered, regulated or compact; caste-rules (My.). — ಬನ್ದು ಮಾಡು. to close, to shut (My.).

ಬನ್ದು bandu. 3. Tbh. of ಬನ್ಧು. a kinsman, etc. (My.).

ಬನ್ದುಕ bandui-ka. (Śmd. 239, o. r. in three MSS. ಬೊನ್ದುಕ). a man who gets his food by flattering, coaxing or wheedling (ಚಲ್ಲವತ್ತ, ನಮ್ಬಿಸಿಯೆ ತಿಮ್ಬಾತ Śm. 46; Kk. 66, o. r. ಬೊನ್ದುಕ).

ಬನ್ದುಗೆ banduge. Tbh. of ಬನ್ಧೂಕ. a kind of shrub. (Śmd. 359; Ct. II, 19; Mr. 127; Śm. 27; Hlā., Nr.; Grj. 7, 11 va.; 7, 53; Bp. 58, 22; Si. 139). see Nr. s. ಹುಟ್ಟು 1.

ಬನ್ದುರಿಕೆ bandurike. = ಬನ್ದಣಿಕೆ. a parasite. (Z.).

ಬನ್ದೂಕ bandūka. = ಬನ್ದೂಕು. (My.; Mhr., H.).

ಬನ್ದೂಕು bandūku. a musket or firelock; a matchlock (My.; Br.).

ಬನ್ದೋಬಸ್ತಿ bandōbasti. = ಬನ್ದೋಬಸ್ತು. (My.; B. 5, 268; Mhr., H.).

ಬನ್ದೋಬಸ್ತು bandōbastu. settlement, adjustment; fitly arranged or well-ordered condition, secure, firm condition; order (B. 5, 268; My.; Br.; Mhr., H.).

ಬನ್ಧ bandha. = ಬನ್ದ, ಬನ್ದು 2. binding, tying; *a bond, a tie, a chain, a fetter, any tie;* (a regulation, a rule Mhr.); catching, fettering, confining, checking; imprisonment, custody, check, restriction; joining, uniting; forming, constructing, building, erecting; embanking, an embankment; any posture or position of the limbs or body generally, a position or posture; a particular position of the hands and feet, etc.; connection; agreement, union; a border; bondage; combination of sounds, construction of words; a composition. see Ch. v. 1; Kāvy. III, 1, A, 4; IV, 1; IV, 2, 62; ರಂಗವಾಲಿ; Śsv. 4, 75.

ಬನ್ಧಕ bandhaka. = ಬದ್ದಿಕೆ, etc. a binder; a catcher; a violator, a ravisher; a band, a tie; a bank, a dam; binding, confinement; hindrance, impediment (My.); *pledging; a pledge, a deposit, a pawn.*

ಬನ್ಧಕಿ bandhaki. *an unchaste woman.*

ಬನ್ಧತನ್ತ್ರ bandha-tantra. a complete army, or one possessing the four divisions of chariots, elephants, horse, and foot. (R.).

ಬನ್ಧನ bandhana. = ಬನ್ದರ 1, ಬನ್ದಾನ, ಬನ್ಧ. binding, tying, fettering, fastening; tightening; holding fast, arresting, checking; binding on, putting on; catching, capturing; *confining, confinement, captivity, bondage, imprisonment* (Śmd. 160; ಕಟ್ಟು Mr. 267); inflicting pain, hurting; joining, connecting, uniting; building, construction; *a bond, a band, a chain, a fetter, any tie;* a stalk, a stem, a peduncle. see ಕಟ್ಟಿಸು, ಕಟ್ಟು, ಕೆತ್ತು, ತೊಡರ್, ತೊಡರ್ಚು, ಬಿಗಿ; ಪ್ರಸವ-.

ಬನ್ಧನಗ್ರನ್ಥಿ bandhana-granthi. *a noose.*

ಬನ್ಧನಾಕುಲತೆ bandhana-ākulate. bewilderment from being in captivity (Cpr. 5, 35).

ಬನ್ಧನಾಲಯ bandhana-ālaya. *a prison, a jail.*

ಬನ್ಧನಿ bandhani. = ಬನ್ಧನ. see ಮೃಗ-.

ಬನ್ಧವಿದ bandha-vida. one who knows how to put on (decorations) or to decorate (Cpr. 6, 47).

ಬನ್ಧನೆ bandhane. = ಬನ್ದನೆ, ಬನ್ಧನ. (My.).

ಬನ್ಧಸ್ತಮ್ಭ bandha-stambha. *the post to which an elephant is tied.*

ಬನ್ಧಿಕ bandhika. = ಬನ್ದಿಗ, ಬನ್ಧಕ. see ನಿರ್ಬನ್ಧಿಕ, ವಸನಬನ್ಧಿಕೆ.

ಬನ್ಧಿಸು bandhisu. = ಬದ್ದಿಸು 2. to bind, to tie, to fetter, etc. (Cpr. 3, 2 va.); to bind on oneself, to put on (Bp. 4, 11); to connect, to join, to unite, etc.; to inflict punishment, to chastise, to inflict pain. ಲೋಗರನು ಬನ್ಧಿಸಲ್ (ಪರಿಪೀಡನ, ಸಪತ್ರಾಕರಣ Mr. 454). ವೃಕ್ಷವೆರಡು ಬನ್ಧಿಸಿದಲ್ಲಿ ಷಣ್ಣವೆನಿಕ್ಕು (Mr. 476). see Bp. 27, 13; 32, 55; 44, 47; 54, 15; J. 20, 9.

ಬನ್ಧು bandhu. = ಬನ್ದು 3. connection, relationship. 2, one who is connected with or belongs to; *a kinsman, a relation, a relative* (ಗೋತ್ರ Nn. 16; ನಣ್ಟ 140; ಪಕ್ಕುವಣಿ, ಪಕ್ಕೂವಣ Śs.). 3, a cognate kinsman in a remote degree. 4, a friend. — ಬನ್ಧುಬಳಗ. dupl. the whole body of relations, kinsfolk (Bp. 40, 41; Dp. 61, 2; My.; B. 2, 41; 3, 2. 90; 4, 153). ಬನ್ಧು ಬಳಗವು ಕೂಡಿ, ಹೊನ್ದಿ, ಜೋಗಳ ಪಾಡಿ, ಹಿನ್ದೆ ಸತ್ತವರ ಹೆಸರಿಟ್ಟು, ಗುಗ್ಗರಿ ತಿನ್ದು, (ಕೂಸಂ) ತೂಗುವರು (Sp.). — ಬನ್ಧೂ ಬಳಗ. = ಬನ್ಧುಬಳಗ. (Bp. 61, 87; My.).

ಬನ್ಧುಕ bandhuka. = ಬನ್ಧುಲ. *the son of a harlot, a bastard.*

ಬನ್ಧುಕಿ bandhuki. *an unchaste woman.*

ಬನ್ಧುಜನ bandhu-jana. a kinsman; kinsfolk, relations. (My., also as ಬನ್ಧೂ-).

ಬನ್ಧುಜೀವ bandhu-jīva. *the flower Pentapetes phoenicea.*

ಬನ್ಧುಜೀವಕ bandhu-jīvaka. *the flower Pentapetes phoenicea.*

ಬನ್ಧುತೆ bandhute. *relations collectively, kindred, kin.* 2, relationship, affinity, relation (My.).

ಬನ್ಧುತ್ವ bandhutva. = ಬನ್ಧುತೆ No. 2. (My.).

ಬನ್ಧುರ bandhura. 1. *uneven, undulating, wavy.* 2, *bowed, bent, inclined* (ನಮ್ರ, ನತ, ಎಱಗೂಡು Mr. 454); crooked. 3, pleasing, delightful, handsome, beautiful; beauty (Ch. v. 1; Kāvy. IV, 1; Bp. 5, 18; Mr. 3). 4, a kind of precious stone (ಗೋಮೇದಕ, ಪಿಶಂಗಾಶ್ಮ Mr. 101). 5, a goose. 6, injurious.

ಬನ್ಧುರ bandhura. 2. = ವನ್ಧುರ. the seat of a charioteer. (A.).

ಬನ್ಧುರತರ bandhura-tara. uncommonly beautiful, etc. (Ś́sv. 2, 63).

ಬನ್ಧುಲ bandhula. *the son of a harlot, a bastard* (ಕೆಟ್ಟವಳ ತನುಜ Mr. 310).

ಬನ್ಧೂಕ bandhūka. = ಬನ್ದುಗೆ. *a shrub bearing a red flower, Pentapetes phoenicea.*

ಬನ್ಧೂಕಪುಷ್ಪ bandhūka-puṣpa. *the tree Terminalia tomentosa W. & A.*

ಬನ್ಧೂರ bandhūra. = ಬನ್ಧುರ 1, No. 3. (Sk.; A.).

ಬನ್ಧ್ಯ bandhya. = ವನ್ಧ್ಯ. to be bound or fettered; to be confined or imprisoned; to be constructed; *not bearing fruit in due season, barren, unfruitful, unproductive, useless, vain;* not having the menstrual courses; destitute, deprived of.

ಬನ್ಧ್ಯೆ bandhye. = ಬಂಜೆ 1, ವನ್ಧ್ಯೆ. a woman not having the menstrual courses; a barren or childless woman. 2, *a barren cow.*

ಬನ್ಧ್ರ bandhra. = ಬನ್ಧನ, etc. binding, etc. see ಅ-.

ಬನ್ನ banna. Tbh. of ಭಂಗ (or ಭಗ್ನ). breaking, discomfiture, etc. (ಭಂಗ Ct. I, 32. 100; II, 16; Kk. 48; Śm. 51; Abh. P. 11, 78; 13, 134). [ನನ್ನಿಗೆ ಬನ್ನಂ ಬರಲೀಯದಾರ್ತೆಸಗಿದೀ ವಿಖ್ಯಾತಿಯಂ Pb. 1, 81; Ap. 3, 17]. ಪತಿಗೆನ್ದು ಯುದ್ಧದೊಳ್ ಬನ್ನಮಂ ತಾರಂ (Śmd. 283). ಮಹೇಶ್ವರ, ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಬನ್ನವುಣ್ಟೇ? (Bp. 48, 13). ಬನ್ನದಿಂ ಬಗೆಗೆಟ್ಟು (J. 19, 38). — ಬನ್ನಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. to cause to suffer discomfiture, etc. (Bp. 38, 30). — ಬನ್ನಬಡು. -ಪಡು. to suffer ruin, etc. (J. 5, 41). ಅನ್ನದಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಿಲ್ಲ, ಬನ್ನ ಬಡುವದು ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬನ್ನಮ್ಬಡಿಸು. -ಂ-ಪಡಿಸು. = ಬನ್ನ ಬಡಿಸು. (Ś́sv. 4, 104).

ಬನ್ನಿ banni. 1. imperative plural of ಬರ್ 1 to come ಬರು.

ಬನ್ನಿ banni. 2. a prickly tree with an eatable pod, Prosopis spicigera Lin. (ಶಮಿ, ಸಕ್ತುಫಲೆ, ಶಿವೆ Nr.; Si. 134; ಶಮಿ Mr. 115; T., M. ವನ್ನಿ). ಬನ್ನಿಯ ತರು ಡಕ್ಕೆಗೆ (Śmd. 75). 2, Acacia ferruginea (My.; Van Someren). see ಕಿಱುಯ ಬನ್ನಿ; Bp. 45, 37; Bh. 4, 1, 11. — ಬನ್ನಿಕಾಯಿ. the pod of the banni tree (ಸಂಗರ, ಶಮಿಫಲಿನ Nn. 19). — ಬನ್ನೇರುಗಟ್ಟ. N. of a place near Bangalore (My.).

ಬನ್ನಿ banni. a portion of grain given to a labourer in requital of his services (H.); tax (see ಹುಲ್ಲು-).

ಬಪ್ಪ bappa. = ಬರ್ಪ, ಬರುವ, ಬಹ, etc. present relative participle of ಬರ್ 1, q. v.

ಬಬ್ಬರ babbara. Tbh. of ಬರ್ಬರ (Śmd. 345). = ಗೊಬ್ಬಳಿ, ಗೊಬ್ಬುಳಿ, ಬಬ್ಬುಲಿ, ಬಬ್ಬುಳಿ, ಬೊಬ್ಬುಲಿ, ಬೊಬ್ಬುಳಿ. ಒನ್ದು ದೇಶಂ (345). 2, ನಾಱುವ ಬೇಳೆ (345). 3, ಬೊಬ್ಬುಲಿ (345). *cf.* ಬಬೂರ, etc.

ಬಬ್ಬುಲಿ babbull. = ಬಬ್ಬುಳಿ, etc. (Mdb. MS. in Śmd. 359. 364).

ಬಬ್ಬುಳಿ babbuḷi. Tbh. of ಬಬೂರ (ವರ್ಬೂರ). = ಬಬ್ಬರ, etc. the thorny Babool tree, Acacia arabica Willd. (ಜಾಲಿ, ಬಬೂರ Si.; ಜಾಲೀ ಗಿಡ G.; Mhr. ಬಾಭಳ, ಬಾಭಳೀ, ಬಾಭೂಳ).

ಬಭ್ರು babhru. *brown, tawny* (ಕಾಂಚನವರ್ಣ, ಹೊಮ್ಬಣ್ಣ Nn. 125). 2, *a large kind of ichneumon* (mungoose); *an ichneumon generally* (ನಕುಲ, ಮುಂಗುರಿ 125; ಮುಂಗುಲಿ Mr. 481). 3, *Kriṣṇa* (ಹೃಷೀಕೇಶ, ಕೃಷ್ಣ 125). 4, fire. 5, Śiva. 6, N. of various men.

ಬಭ್ರುವಾಹನ babhru-vāhana. N. of a son of Arjuna. (J. 9, 33; 17, 1, etc.). ಬಭ್ರುವಾಹನನ ತಾಯಿ (ಚಿತ್ರಾಂಗದೆ G.).

ಬಮ್ಪು bampu. = ಬೊಮ್ಪು, ಬೊಮ್ಬಲು. a slimy and sticky vegetable substance used as soap (My.; T. ವಱುಪ್ಪು; see ಬಕ್ಕೆ, ಬಂಕೆ). [Tu. ಗೊಮ್ಪು].

ಬಮ್ಬ bamba. a pump; a fire-engine (B. 5, 286; Mhr., H., Port.).

ಬಮ್ಬಲ್ bambal. a heap, a mass, a swarm, a cluster (ತೊಮ್ಬೆ Ct. I, 25; ಜಂಗುಳಿ, ಹರಿ, ಬಳಗ, ವಂಗಡ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಬಳಗ, ವಂಗಡ, ಗುಮ್ಪು, ತುಱುಗ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Śm. 54; Cpr. 5, 64 va.; Abh. P. 3, 75 va.; Mhr. ಬಮ್ಬಾಳ, ಬಮ್ಬಾಳ್, huge, vast, large, extensive; T., M. ವನ್, ವಲ್ = K. ಬಲ್; M. ವಮ್ಪು, greatness; stoutness; — to grow large). [ಕೆರಗಿ ಸುರಿವರಗಿನುರಿಯ ಬಮ್ಬಲ್ಗಳಂ ಪೊಸೆದು ಬಿದಿರ್ದು ಕಳೆದು Pb. 3, 6 va., Ap. 2, 39 va.]. ಜೆಡೆಗಳ ಬಮ್ಬಲ್ (Ch.'s one MS. in its v. 2). ತುಮ್ಬಿಗಳ ಬಮ್ಬಲ್ (Rsv. 2, 39). — ಬಮ್ಬಲ್ಗಡಿ. -ಕಡಿ. to cut (one's way through) a mass (Cpr. 5, 59). [— ಬಮ್ಬಲ್ಗರುಳ್. -ಕರುಳ್. the coil of intestine. ಬಸಿಱಂ ಪೋಟ್ದುಕ್ಕಿ ಬಮ್ಬಲ್ಗರುಳ್ಗಳಿನಾನಲ್ತೆ ವಿಳಾಸದಿಂ ಮುಡಿಯಿಪೆಂ ಪಂಕೇಜ ಪತ್ರೇಕ್ಷಣೇ Pb. 7, 12. — ಬಮ್ಬಲ್ಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. a cluster of curls. ಬೀಸುವ ಚಾಮರದ ಗಾಳಿಯಲಮ್ಪಿ ನೊಳಲ್ಲುಗುವ ಬಮ್ಬಲ್ಗುರುಳ್ಗಳ ಬಮ್ಬಲಿನ್ದಂ Ap. 4, 9 va.]. — ಬಮ್ಬಲ್ಜಡೆ. massive matted hair (V. 5, 43; 9, 123). [— ಬಮ್ಬಲ್ದಮ್ಬುಲ. -ತಮ್ಬುಲ. a multitude of betel leaves for chewing. ಆಗರ್ಗಂ ಕುಡುತಿರ್ಪ ಕಪ್ಪುರದ ಬಮ್ಬಲ್ದಮ್ಬುಲಂ ರಾಗಮಂ ಪಡೆಗೆಲ್ಲಂ ಪಡೆವನ್ನೆಗಂ Pb. 9, 104. — ಬಮ್ಬಲ್ದೆರೆ. -ತೆರೆ. a multitude of waves. ಮೆಲ್ಲನೆ ತಡಿಯಂ ಸಾರ್ಚಿದಪುವಿದಱ ಬಮ್ಬಲ್ದೆರೆಗಳ್ Pb. 5, 55]. — ಬಮ್ಬಲ್ವರಿಯಿಸು. — ಪರಿಯಿಸು. to cause to runen masse or in a body (Cpr. 9, 96). - ಬಮ್ಬಲ್ಸರಿ. a heavy rain. ಪೊನಲ್ವರಿಯಿಪ ಬಮ್ಬಲ್ಸರಿ (Rsv. 8, 112).

***ಬಮ್ಬಲ bambala.** = ಬಮ್ಬಳ. — ಬಮ್ಬಲಬಾಡು. to feel fatigue. ಬಮ್ಬಲಬಾಡಿದ ತನುಲತೆಗಳುಂ Ap. 11, 70 va.

ಬಮ್ಬಳ bambaḷa. = ಬಮ್ಬಳನೆ. (Abh. P. 3, 108). [— ಬಮ್ಬಳವಾಡು. -ಂ.- ಬಾಡು. = ಬಮ್ಬಲಬಾಡು. ಪರಮಮಿತ್ರಾ ಇನ್ನೇಕೆ ಬರ್ದಿ ಬಮ್ಬಳಮ್ಬಾಡಿ ಪಾಡಱುದುಚ್ಚೆಗಮ್ಬಟ್ಟೆರ್ದಯ್ Vr. 39, 5].

ಬಮ್ಬಳನೆ bambaḷane. from great fatigue or distress (Abh. P. 15, 4; *cf.* ಬಲಬಲಿಕೆ, ಬಟಲ್ 1).

ಬಮ್ಬು bambu. = ಬೊಮ್ಬು. a large hollow bamboo (My.; M. ವಂಜಿ, ವಳ್ಳಿ, ವಮ್ಬು; Te. ಬೊಂಗು; Mhr. ಬಾಮ್ಬೂ; *cf.* Sk. ವಂಶ; see ಚೆತ್ತ). ಬಮ್ಬು ಹೊಱುವವರ ಸಂಗಡ ಹಮ್ಬಲಿಸಿದರೆ ಇಮ್ಬು ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ಬಮ್ಭರ bambhara. = ಭ್ರಮರ. the large black bee. (ತುಮ್ಬಿ, etc. Si. 176; My. Amara).

ಬಮ್ಭಾರವ bambhā-rava. shouting (J. 22, 4).

ಬಯ್ bay. 1. (Śmd. 58 Mdb.). = ಬಯಿ 1. an open spot, a parting. (T. ವಗಿರ್ = ಬಯ್ತಲೆ; see ಬಾಚು 1). — ಬಯ್ತಲೆ. a separation or parting of the hair on each side of the head so as to leave a line (ಸೀಮನ್ತ Nr., Hlā., G.; ಸೀಮನ್ತ Mr. 320, o. r. ಬಯಿತಲೆ; Bp. 4, 40; Rām. 6, 12, 38; J. 8, 45; V. 5, 14 va.; My.). ಬಯ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನೇಲುವ ಹೂಮಾಲೆ (ಲಲಾಮಕ Nr.). ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಯ್ತಲೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಆಭರಣ (ಪಾರಿಪಥ್ಯ); ಬಯ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಡುವ ರತ್ನ (ಮುಡಿವಣಿ G.). ಮುತ್ತಿನ ಬಯ್ತಲೆ (ಚೂಳಯು Ss.).

ಬಯ್ತಲೆಯುಳ್ಳಾಕೆ (ಸೀಮನ್ತಿನಿ Dhw.). — ಬಯ್ತಲೆಬೊಟ್ಟು. a round gold ornament with a precious stone worn by females on the baytale (My., see s. ನೇರ; ಪತ್ರಪಾಶ್ಯ, ಲಲಾಟಿಕೆ, ಹಣೆಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಬಾಸಿಂಗದ ಒಡವೆ Si. 218, sic!). — ಬಯ್ದಲೆ. = ಬಯ್ತಲೆ. ನೆಯ್ದಿಲೆಯಾದರೂ ಕೊಯ್ದರೆ ಬಯ್ದಲೇ ಮೇಲೇ? (Prv.).

ಬಯ್ bay. 2. to deposit; to put aside; to hide (ನಿಕ್ಷೇಪ Śmd. Dh., o. r. ವಿಕ್ಷೇಪ; ನಿಧಿ Śm. 102; T. ವೈ, M. ವೆ; Te. ವೇ, to throw, cast, fling, discharge; to place, etc.). [ಶಕ್ತಿಯನದಂ ಕರ್ಣಂ ನರಂಗೆನ್ದು ಬಯ್ತಿವನಿನ್ದಿನ್ದಱಿವೆನ್ದೆವನ್ನೊಡೆ Pb. 12, 16; Ap. 2, 15]. ಬಯ್ಯುವು, ಬಯ್ಯುಲುಂ (Śmd. 86); ಬಯ್ಯೆವು, ಬಯ್ಯದೆ (87). P. p. ಬಯ್ತು (Cpr. 8, 78; 9, 12; Grj. 3, 102; Bp. 24, 24). ಬಯ್ತುದು (ಇರಿಸಿದರ್ಥಂ Ct. I, 39; ಬಚ್ಚಿಡುವುದು Śs.). ಬಯ್ತು ಬಯ್ದು (Abh. P. 3, 42). [— ಬಯ್ತಿಡು. -ಇಡು. to deposit. ನಾನಾ ವಿಧಧಾನ್ಯಂಗಳಂ ಪದನಱಿದುಡುಗುವ ಕಣಂ ಮಾಡಿಪೊಕ್ಕುವಡ ಕುವ ಬಯ್ತಿಡುವಕ್ಕಿ ಮಾಡುವ ... ಉಪಾಯಮುಂ ... ಅಱಿಯೆ ಪೇೞ್ದು Ap. 6, 77 va.].

ಬಯ್ bay. 3. = ಬಯಿ 2, ಬಯ್ಯು, ಬೊಯಿ 1, ಬೊಯ್ಯು. to abuse, to revile; to use bad language (ಗಾಳಿವಾತು Śm. 102; T. ವೈ; T. ವೈದಲ್, reviling; ವಜವು, ವಜ್ಜೆವು, abuse, bad language). [ಬಯ್ಯೆ ಸಲಿಸುವೆಂ ನೂಱುವರಂ Pb. 6, 61; Ap. 12, 33 va.]. P. p. ಬಯ್ದು (Cpr. 8, 65). ಆಗಳಿನ ಕಜ್ಜಮನ್ ಏಗಮೆ ಗೆಯ್ದುಪುದು! ಎನ್ದು? ಅವ ರೀತಿ? ಪೇೞ್! ಎನ್ದೊಡೆ ಬಯ್ದರ್ ಈಗಳಿನ ದೆಸೆಗೆವಿಟ್ಟ ಮಹಾಕವೀಶ್ವರರ್ (Śmd. 134). ಬಯ್ಯೆ (Cpr. 8, 56. 95). ಪಿರಿಯನೆ ನೆನ್ದು, ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಬಯ್ವುದು ತಕ್ಕುದೆ? (258). ಸಸಿಯುಂ ನೋಡಿ, ತಲೋ ದರಿ ಬಿಸುಸುಯ್ದುಂ, ಬಯ್ದುಮಿನ್ತು ಮಾಡಿದ ಬಿದಿಯಂ (267). ಬಯುದು (ಆಕ್ರೋಶನ, ಅಭಿಷಂಗ Nr.). ಸುತನಂ ಬಯ್ದು (J. 31, 30). ಕಾನ್ತೆಯಂ ಬಯ್ದು (Bp. 57, 65). ಬಯ್ಸುತ (9, 13). see Bp. 47, 49; J. 5, 31; 8, 33; 28, 33; 31, 26. 31. 35; Prvs. s. ಬಾಜು 1, ವೈದಿಕ.

ಬಯ್ bay. 4. = ಬಯ್ಗು. evening, etc. — ಬಯ್ತನಕ. till evening (My.). — ಬಯ್ಹಾರಿ. evening-time (My.).

ಬಯಕೆ bayake. 1. = ಒಯ್ಕೆ, ಬಯ್ಕೆ 1. a deposit, a trust; a treasure, a hoard (ಕಡವರ Ct. II, 21; Śs.; see Ct. I s. ಬಯ್ಕೆ 1). [ಬಯಸಿದ ಬಯಕೆ ಸಲುವುದೆ ಅಯ್ಯಾ Bv. 722]. ಹೊನ್ನ ಬಯಕೆ (ನಿಕ್ಷೇಪ, ಉಪನಿಧಿ Mr. 56).

ಬಯಕೆ bayake. 2. (Śmd. 25). = ಬಯಿಕೆ, ಬಯ್ಕೆ 2, ಬವಕೆ. longing, wish, desire; hope; a desired object (ಕಾಂಕ್ಷೆ, ಇಚ್ಛೆ, ಸ್ಪೃಹೆ, ವಾಂಛೆ, ಕಾಮ, etc. Nr.; ಶ್ರದ್ಧೆ, ವಿಶ್ವಾಸ Nr.; ಮನೋರಥ Hlā.; ಅಬ್ಬಿ Nn. 89; ಆಲಿ, ಬೇಕೆನ್ದೆಮ್ಬುದು 138; ಇಚ್ಛೆ 144; ಕಾಂಕ್ಷೆ 148; ಕಾಮ 163; ದೋಹದ, ದೋಹಳ, ದೌಹೃರ್ದ, etc. Mr. 307; ಈಪ್ಸಿತ, ಕಾಂಕ್ಷೆ, ಇಚ್ಛೆ, ಕಾಮ, etc. 433; My.; Tu., T. ವಯವು, ವಯಾವು; Te. ಬಯ್ಕ). [ಆ ಬಯಕೆ ತೀರದ ಕಾರಣದಿಂ Kr. 1, 145; Ap. 3, 43 va.]. ಮನಸಿನ ಬಯಕೆ (ಮನೋರಥ Nn. 101). ಬಯಕೆಯಾದ್ದು ಬಾಱಿಸಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? — ಬಯಕೆಕೊಟ್ಟರೂ ಬಯ್ಸಿ ಕೊಮ್ಬುದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. — ಬಯಕೆ ಹಾಕಿದರೂ ಬಯಸುವದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. — ಪೂರ್ಣವಿದ್ದರೂ ಸ್ವರ್ಣದ ಬಯಕೆ ತೀರದು (Prvs.). see Cpr. 1, 102; 3, 91. 92; Abh. P. 3, 98. 100. 101; Bp. 17, 13; 24, 18; 38, 52; J. 18, 40. 58. — ಬಯಕೆಗಪ್ಪು. -ಕಪ್ಪು. the desired black pigment or collyrium (ಅಂಜನ Ct. II, 18).

***ಬಯಕ್ಕೆ bayakke.** = ಬಯಕೆ 2. ಇದುವೆ ಬಯಕ್ಕೆ ಮುಂ ನಿನಗೆ Pb. 13, 6.

ಬಯಲ್ bayal. (Śmd. 25). **ಬಯಲು,** ಬಯಿಲ್, ಬಯ್ಲು. an open space, field or plain (My.; Te. ಬಯಲು, ಬಯಿಲು, ಬಯ್ಲು; Tu.; T., M. ವಯಲ್); — a wild, a waste (ತಳಪಟ Bhn. 29); — the state of being open to the view: publicity: conspicuousness, distinction, celebrity; a vacuum; vacuity; nonentity; disappearance; vanity (My.; ಆಕಾಶ, ಪೊಳ್ಳು G.); uselessness (My.). [ಬಯಲರೂಪ ಮಾಡಲಱಿಯದಿದ್ದರೆ ಎನ್ತು ಶರಣನೆಮ್ಬೆ Bv. 922]. see Cpr. 1, 87; 5, 114; 7, 72; Bp. 1, 50; 8, 37; 19, 81; 42, 3. 18; Rśv. 13, 82 va.; Śśv. 4, 61; Rām. 3, 8, 39; J. 7, 6; ಬಕ್ಕಮ್ಬಯಲ್, ಬಕ್ಕಟ-, ಬಟ್ಟ-, ಬೆಳ್ವಯಲ್. — ಬಯಲ ನುಡಿ. to speak vain words (Bh. 4, 4, 13). — ಬಯಲಾಗಮ. -ಆಗಮ. a well known āgama. ಬಯಲಾಗ ಮದ ಹವಿ ವಷಟ್ಕೃತಮುಕ್ಕು (Mr. 261). — ಬಯಲಾಗು. -ಆಗು. to become a waste, to disappear, to be ruined (Bp. 2, 14; 16, 5; 36, 2; 45, 31; J. 20, 16; 28, 29); to become vain or fruitless, as desire (My.). 2, to come to light, to appear; to become public (My.). 3, to become an open, empty space (Abh. P. 9, 69). — ಬಯಲಾಸೆ. -ಆಸೆ. a vain wish (My.). — ಬಯಲಿಗೆ ಬರು. = ಬಯಲಾಗು No. 2. (My.). — ಬಯಲಿಗೆ ಬೀೞು. = ಬಯಲ್ಬೀೞ್. (My.). — ಬಯಲಿಗೆ ಹಾಕು. to bring to light, to make public, to reveal, to show (My.). ಪೂರ್ವವೃತ್ತಾನ್ತವನ್ನು ಬಯಲಿಗೆ ಹಾಕುವದು (G. 67). ಎರಡನೇವರ ದೋಷಗಳನ್ನು ಬಯಲಿಗೆ ಹಾಕುವವ (ಕುಚರ, ನಿನ್ದಕ G.). ಗುಪ್ತವನ್ನು ಬಯಲಿಗೆ ಹಾಕುವದು (G. 185). — ಬಯಲಿಱಿ. -ಇಱಿ. to strike the vacuum or the air (Bp. 26, 13). — ಬಯಲ್ಕಡೆ. a public privy (My.). see Prv. s. ಮೊಲ. — ಬಯಲ್ಗೆ ಬರ್. to come to the open plain. ಬಯಲ್ಗೆ ಬನ್ದ ಪರೊ? ಪೇೞ್! ಅನಿತರ್ಕರ್ಮ್ ಒಳಂ ಪುರಾನ್ತಕಂ (Śmd. 140 Mdb.). — ಬಯಲ್ದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. a field-lotus. ಅರಮೆ ಅರಲ್ದ ಬಯಲ್ದಾವರೆ ಗಳ್ (Śmd. 68). — ಬಯಲ್ದಾವರೆದಾಣ. -ತಾಣ. a place where field-lotuses grow (Abh. P. 12, 93). — ಬಯಲ್ದೇಶ. = ಬಯಲ್ಕಡೆ. (My.). — ಬಯಲ್ದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. mirage (ಬಿಸಿಲ್ಗುದುರೆ, ಮರೀಚಿ ಕಾಜಲ Kk. 11*b*.; ಮರೀಚಿಕೆಯ ಜಲ 12; Abh. P. 9, 30; J. 15, 5). — ಬಯಲ್ಪಡಿಸು. = ಬಯಲಿಗೆ ಹಾಕು. (My.). — ಬಯಲ್ಬೀೞ್. to come to light, to appear (Cpr. 5, 42).

ಬಯಲುಗ bayaluga. a vacuist: a man who is not a Liṅgāyta, a vain Vēdāntist. ಯೋಗಾರಪ್ಪುದ ಗ್ರನ್ಥವನಱಿ ಯದ ಗುರುವನಱಿಯದ ಮೂಢಂ ಆ ಬಯಲುಗನಪ್ಪ ಸನತ್ಕುಮಾರಂ ಶೂನ್ಯಹೃದಯಾನ್ಧಕಂ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ, ಗೋಣ ನಿಮಿರ್ಚಿ, ಬಯಲುಗರಂ ಹೊಡ ದನ್ತೆ ಬೆಬ್ಬನೆ ಬೆಱತಿರೆ (Sadānandapurāṇa).

ಬಯಸಿ bayasi. long pepper (? see Mr. s. ಕೋಲೆ).

ಬಯಸು bayasu. = ಬಗಸು, ಬಯಿಸು 1, ಬವಸು. to desire, to wish; to long for. [Tu.]. (ಆಕಾಂಕ್ಷಿಸು Śmd. 8; ಇಚ್ಛಿಯನಾ ಶ್ರಯಿಸು 299 Cm.; ಬೇಡು 387 Cm.; My.). [ನಡೆ ಕಡೆಗಣ್ ಮನಂ ಬಯಸೆ Pb. 3, 64: Ap. 2, 42 va.; ಮುನ್ನಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಬೆನ್ನ ಬಿಡದ ನ್ನಕ್ಕ ಇನ್ನು ಬಯಸಿದರುಣ್ಟೆ? Bv. 24]. ಬಯಸುವುದು (ಕಾಮ Nn. 163). ಬಯಸುವಾತನು (ಗೃಧ್ನು, ಗರ್ಧನ); ಗಣ್ಡನು ಬಯಸುವನ್ತೆ ಅಪ್ಪವಳು (ಕಾನ್ತೆ Nr.). ಭೋಗವನ್ನು ಬಯಸುವವಳು (ಇಚ್ಛಾವತಿ, ಕಾಮುಕೆ Si. 184). ಮೇಲ ಬಯಸುವಂ (ಲುಬ್ಧ, ತೃಷ್ಣಕ, etc. Mr. 232). ಪರರ ಅಭ್ಯುದಯವನೆ ಬಯಸುವರು (Bh. 1, 8, 10). ಕಾನ್ತಾಲಿಂಗಮನೆ ಬಯಸಿ ದುದು ಕಾಮುಕ ಜನಂ (J. 28, 2). ಬಯಸಲ್ ತಕ್ಕ ಮೋಕ್ಷಂ (Śmd. 8 Cm.). ತೀರಿದ ಅಡಿಗೆ ತಿರಿಗಿ ಬಯಸಿದರೆ ಬನ್ದೀತೇ?—ನಿನ್ನೆ ಉಣ್ಣದ್ದು ಇನ್ದು ಬಯಸೋದು ಯಾಕೆ? — ಬಗೆ ಬಗೇ ಭಕ್ಷ್ಯ ಬಯಸಿದರೆ ಬನ್ದೀತೇ? — ಬಯಸಿದ್ದು ಹಾಲನ್ನ, ವೈದ್ಯ ಹೇಱಿದ್ದು ಹಾಲನ್ನ. — ಬಯಕೆ ಹಾಕಿ ದರೂ ಬಯಸುವದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. — ಬರಗದ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುವವ ಹೂರಿಗೆ ಬಯು

ಸಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). see Śmd. 124. 197. 299. 301; Cpr. 2, 73; 3, 24; 5, 17; Bp. 4, 65; 11, 9; 24, 81; 37, 54; 47, 32; 56, 21; 60, 28; Śsv. 2, 117; J. 2, 19. — ಬಯಸು ಬಯಸು. rep. (J. 3, 10). ಬಯಸಿ ಬಯಸಿ ಬಾಟು ಹೊಕ್ಕರೆ ಬಯ್ಯೋ ಗಣ್ಣ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬಯಸುವಿಕೆ bayasuvike. desiring, etc. (ದೋಹದ, ಇಚ್ಛೆ, ಕಾಂಕ್ಷೆ, ಸ್ಪೃಹೆ, ಈಹೆ, ತೃಷ್, ವಾಂಛೆ, ಲಿಪ್ಸೆ, ಮನೋರಥ, ಅಭಿಲಾಷ, ತರ್ಷ Si. 70).

ಬಯಿ bayi. 1. = ಬಯ್ 1. a parting, etc. — ಬಯಿತಲೆ. = ಬಯ್ತಲೆ. (see Mr. s. ಬಯ್ತಲೆ).

ಬಯಿ bayi. 2. = ಬಯ್ 3, etc. P. p. ಬಯಿದು. (Bp. 42, 18; J. 5, 29; Dp. 32, 1; My.).

ಬಯಿಕೆ bayike. = ಬಯಕೆ 2, etc. longing, etc. (ವಾಂಛೆ, ಸಾಪೇಕ್ಷೆ Cb.; My.).

ಬಯಿಗಳ್ bayigaḷ. = ಬಯಿಗುಳ್, ಬಯ್ಗಳ್, ಬಯ್ಗುಳ್ q. v. ಬೋಗಳ. abuse, etc. (ಅಭಿಷಂಗ Mr. 492, o. r. ಬಯಿಗುಳ್; My.).

ಬಯಿಗುಳ್ bayiguḷ. = ಬಯಿಗಳ್, q. v. (My.).

ಬಯಿಗೆ bayige. = ಬಯ್ಗು. evening. ಬಯಿಗೇ ಹೊತ್ತು (My.).

ಬಯಿಲ್ bayil. ಬಯಿಲು. = ಬಯಲ್, etc. an open space, etc. (My.). — ಬಯಿಲ. a kind of paddy (see Mr. s. ನೆಲ್ಲು).

ಬಯಿಸು bayisu. 1. = ಬಯಸು, etc. (My.; ಅಪೇಕ್ಷಿಸು G.; ಪಡೆ Cb.; B. 2, 44; 3, 128).

ಬಯಿಸು bayisu. 2. = ಬಯ್ಸು. to cause to abuse. (My.).

***ಬಯಿಸು bayisu. 3.** to deposit. ಬಯಿಸಿದ ಬಯಕೆ ಸಲುವುದೆ ಅಯ್ಯ Bv. 722.

ಬಯ್ಕೆ bayke. 1. = ಬಯಕೆ 1. a deposit, etc. [ನಿಮ್ಮ ಬಯ್ಕೆಯ ಭಣ್ಡಾರಕ್ಕೆ ನಾನು ಶುದ್ಧನಯ್ಯ Bv. 721]; ಉಪನಿಧಿ, ನ್ಯಾಸ Nr.; ಕಡವರ Ct. I, 8, o. r. ಬಯಕೆ; Abh. P. 3, 42). ಬಯ್ಕೆಯ ಮಗುಚಿಕೊಪ್ಪಿಸುವುದು (ಪ್ರತಿದಾನ Nr.). [2, a secret. ಬಗೆಯ ಬಯ್ಕೆಯನೊಪ್ಪಿಸುವಾಗಳ್ ನೀನೆ ವಲಂ ದೊರೆ ಪೇೞ್ದಪೆಂ ಬಗೆದು ಕೇಳ್ Ap. 3, 33].

ಬಯ್ಕೆ bayke. 2. = ಬಯಕೆ 2, etc. desire, etc. (Abh. P. 3, 67; My.). ಬಸುಱನ್ದ ಬಯ್ಕೆಯುಳ್ಳವಳು (ಶ್ರದ್ಧಾಳು, ದೋಹದವತಿ Si. 188).

ಬಯ್ಗಳ್ baygaḷ. ಬಯ್ಗಳು. = ಬಯ್ಗುಳ್, etc. abuse, etc. (ಗಾಳಿವಾತು; ತಿಟ್ಟು Kk. 90; ಚುನ್ನ G.; My.; B. 2, 31; Bp. 25, 31).

ಬಯ್ಗು baygu. = ಬಯ್ 4, ಬಯಿಗೆ. the close of day, evening, evening-twilight (Cpr. 8, 4 va.; J. 8, 46; My.; T., M. ವೈ to stay, halt at night; to be late; T. ವೈಗಲ್, the passing day; a halt in a journey; dawn = ವಿಡಿಯಲ್; ವೈಗಱೈ, the morning watch; the dawn = ವಿಡಿಯಱಗಾಲ; M. ವಯಿಙಟ್ಟು, ವೈಗೀಟ್ಟು, in the evening; ವೈಗುನೇರ, ವೈನೇರ, evening; Te. ವೇಗು, to dawn; ವೇಗುಜಾಮು, the morning watch; ವೇಗುಚುಕ್ಕೆ, the morning star; ವೇಗುಪೊದ್ದು, the time of dawn; T. ವಯಂಗು, to shine). ಬಯ್ಗಿನಲ್ಲಿ (ಸಾಯಂ Nr.). ಬಯ್ಗಿನ ಹೊತ್ತು (ಸಾಯಂ Hlā.). ಬಯ್ಗಿನ ಕೆಮ್ಬಿಸಿಲೆಳಸಲ್ ಎಸೆದುವು ಆಶ್ರಮತರುಗಳ್ (Śmd. 297). ಹೊತ್ತಾಱೆ ಬಯ್ಗಿಂಗೆ ಮತ್ತೆ ಬಾರ್! ಎನ್ದೆನುತಾ, ಹೊತ್ತನೆ ಕೊನ್ದು, ಹುಸಿಯುವನಿಗಿನ್ದಲು ಸತ್ತಾತ ಲೇಸು! (Sp.). ಹೊತ್ತಱೀಚುತ ಬಯ್ಗು ಮುಟ್ಟಲು ತೊತ್ತುಕೆಲಸಂಗಯ್ಯಲ್ (B. 29 b). — ಬಯ್ಗಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. (Śmd. 198). the night just after the setting of the sun, the night's beginning. [ಮತ್ತೆ ಬಯ್ಗಿರುಳಿನ ಮನೋಹರಿಯೆಪ್ಪ ಜಾವದಾಗಳ್ ಬಿಳಿದಪ್ಪ ಕಾಡಾನೆಯ ಕಾಣ್ಬುದುಂ Vr. 157, 15]. — ಬಯ್ಗುಗೆಮ್ಪು. the red colour of evening twilight (J. 8, 46). — ಬಯ್ಗುಪೊತ್ತು. -ಪೊತ್ತು. evening-time (Cpr. 9, 69).

ಬಯ್ಗುಳ್ bayguḷ. (Śmd. 198). **ಬಯ್ಗುಳು.** = ಬಯಿಗಳ್, etc. reviling, abuse, bad language, cursing (ಶಾಪ, ಆಕ್ರೋಶ, ಆಕ್ಷೇಪ, ಕ್ಷಾರಣೆ, ಸೋಲ್ಲುಣ್ಠ, ಸೋತ್ಪ್ರಾಸ, ಸೋಪಹಾಸ Hlā.; ಶಾಪ, ಪರಿಗ್ರಹ Nr.; ಶಾಪ, ಆಕ್ಷೇಪ, etc. Mr. 88; ಅಭಿಷಂಗ Nn. 122; ತಿಟ್ಟು, ಗಾಳಿವಾತು Śmd. II, o. r. ಬಯ್ಗಳ್; ತಿಟ್ಟು Ct. I, 47; ತಿಟ್ಟು, ಗಾಳಿವಾತು Śm. 53; ತಿಟ್ಟು 88; My.).

***ಬಯ್ಗೆ bayge.** = ಬಯ್ಗು. ಈಗಳೊ ಬಯ್ಗೆಯೊ ಪೊಗಸೊ ನಾಳೆಯೊ ನಾಡಿದೊ ನಿನ್ನ ಜೀವಿತಂ Ap. 3, 63.

ಬಯ್ಚು baycu. = ಬಚ್ಚು 1. to deposit, etc. — ಬಯ್ಚಲ್. depositing, etc. — ಬಯ್ಚಲ ದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7). — ಬಯ್ಚಿಡು. -ಇಡು. = ಬಚ್ಚಿಡು. (My.). ಬಯ್ಚಿಡಲು ಪಟ್ಟುದು (ಗೂಢ, ಗುಪ್ತ Nr.). [ಉದಕದೊಳಗೆ ಬಯ್ಚಿಟ್ಟ ಬಯ್ಕೆಯ ಕಿಚ್ಚನನ್ತಿದ್ದಿತ್ತು Bv. 1]. ಬೇವು ಫಲವಾಗಲ್ ಅದು ಸೇವಿಸಲ್ ಯೋಗ್ಯವೇ? ಗಾವಿಲನ ಧನ ಘನವಾಗಿ ಬಯ್ಚಿಟ್ಟ ಠಾವಿಲೇ ಇಕ್ಕು (Sp.). see Bp. 5, 58; 14, 12; 25, 26; J. 4, 29. — ಬಯ್ಚಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. = ಬಯ್ಚಿಡು. (Rām. 4, 2, 12).

***ಬಯ್ತುಗ baytuga.** a head ornament? ಲಲನಾ ಮುಖೇನ್ದು ಲಾವಣ್ಯಲೀಲೆಯಂ ಪಡೆವ ಬಣ್ಣದಿಂ ಕಮ್ಪಿನ್ದೇನಲೆದುದೊ ಬಯ್ತುಗದನ್ತಿರೆ ತಲೆಗೇಱುವ ಕುಸುಮ ನಿಚಯಮುಮಂ ಕಾಶ್ಮೀರದಂ Ap. 11, 128.

ಬಯ್ನೆ bayne. = ಬಗಿನಿ, etc. the bastard sago tree, Caryota urens Lin. (from which also toddy is drawn, ವಾರುಣಿ Mr. 117; My.; St. & Pl.).

ಬಯ್ಯು bayyu. = ಬಯ್ 3, etc. to abuse. (My.). P. p. ಬಯ್ದು. ಇನ್ನಾ ಹುಡುಗನು ತನ್ನನ್ನು ಬಯ್ದನೆನ್ದು ದೂಱಿದನು (B. 3, 13). ಆಕೆ ಅವನನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ಬಯ್ದು (4, 185). ಬಯ್ದ ಬಾಯಿಗೆ ಹೊಯಿದ ಪೆಟ್ಟು.— ತಾನು ಬಾಚಿಲಾಱದೆ, ವಿಧಿಯ ಬಯ್ದನ್ತೆ. — ಬಯಸಿ ಬಯಸಿ ಬಾಟು ಹೊಕ್ಕರೆ ಬಯ್ಯೋ ಗಣ್ಣ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಬಯ್ದು ಹೊಯಿದು ಕೊಟ್ಟದು ಧರ್ಮಕ್ಕಾದರೂ ಬೇಡ. (Prvs.). — ಬಯ್ದಾಟ. -ಆಟ. abusing, etc. (ಅಜಿ, ಹೊಲ್ಲಾಹೊಲ್ಲಿ G.; My.). — ಬಯ್ದಾಡುವ ನಡತೆ ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟದ್ದು (B. 3, 14). ಮದಿರಾಪಾನಮದದಿಂ ಹಲರು ದುರುವಚನಂಗಳಲಿ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಬಯ್ದಾಡಿದರು, ಹೊಯಿದಾಡಿದರು ಮುಷ್ಟಿಯಲಿ (Bhāgavata 3, 2, 48).

ಬಯ್ರಗೆ bayrage. = ಬಯ್ರಿಗೆ. (My.).

ಬಯ್ರಿ bayri. the tree Antiaris saccidora Dalz. (St. & Pl.) = ಬಯ್ರಿಬತ್ತ. a common kind of paddy (My.).

ಬಯ್ರಿಗೆ bayrige. = ಬಯ್ರಗೆ, ಬರಮಾ. a kind of auger, a gimlet, a drill and bow (My.; Mhr., H. ಬರಮಾ; M. ಬಮ್ರ್, ವರಮ, ವೆಱಮೆ; port, verruma). ರತ್ನಾದಿಗಳಿಗೆ ಯಜ್ಞಗಳು ಹಾಕುವ ಬಯ್ರಿಗೆ (ಅಸ್ಫೋಟನಿ, ವೈಧನಿಕೆ Si. 345). ಬಯ್ರಿಗೆಯಿನ್ದ ಹೂರಿಗೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಬಯ್ರಿಗೆ ಹಿಡಿ. to apply the bayrige: to bore holes (My.). ಯಾವದಱನ್ದ ತೂತು ಕೊಱೆಯಲ್ ಪಡುತ್ತೊ, ಅದು ಆವಿಧ, ಅನ್ದರೆ ರತ್ನಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಯ್ರಿಗೆ ಹಿಡಿಯುವ ವಜ್ರಸಲಾಕಿ ಮುನ್ತಾದದು (Si. 399).

ಬಯ್ಲು baylu. = ಬಯಲ್, etc. an open space, etc. (B. 1, 16; 3, 56; My.). ಬೈರಾಗಿಗೆ ಬಯ್ಲಾದರೇನು? ಬೇಲಿಯಾದರೇನು? (Prv.). ಊರ ಸುತ್ತಣ ಬಯ್ಲು (ಸಂಸ್ತಾರ್ಯ Si. 445). see Si. 113. — ಬಯ್ಲಾಗು. -ಆಗು. = ಬಯಲಾಗು No. 1. (My.; B. 5, 199. 203).

2, = ಬಯಲಾಗು No. 2. (My.). — ಬಯ್ಲಿಗೆ ತೆಗೆ. to make public (My.; B. 5, 175). — ಬಯ್ಲಿಗೆ ಬರು. to come to light, to appear (My.). ನಮ್ಮ ಮೂಢತನ ಮಾತ್ರ ಬಯ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ (B. 4, 49). — ಬಯ್ಲಿಗೆ ಹಾಕು. = ಬಯಲಿಗೆ ಹಾಕು. (B. 5, 173. 280; My.). ಗುಪ್ತವನ್ನು ಬಯ್ಲಿಗೆ ಹಾಕುವವ (ಮರ್ಮಸ್ಪೃಶ್ G.). — ಬಯ್ಲುಉಡ. a land-iguana. (Si. 89). — ಬಯ್ಲುಕಡೆ. = ಬಯಲ್ಕಡೆ. (My.). — ಬಯ್ಲುಗಮ್ಮಾಱ. -ಕಮ್ಮಾಱ. a blacksmith who puts up outside a village, a travelling smith (B. 2, 12). — ಬಯ್ಲುಬೂಮಿ. an open plain (My.). 2, a public privy (My.). — ಬಯ್ಲುಸೀಮೆ. an open country, a plain (B. 4, 122; My.).

ಬಯ್ಸು baysu. = ಬಯಿಸು 2. to cause to abuse, etc. (My.); to cause oneself to be abused, etc. (with ಕೊಳ್, My.). ಬಯ್ಸಿಕೊಂಡವನು (ಆಕ್ರೋಶಿತ, ಕ್ರೋಶಿತ, ಅಭಿಶಸ್ತ Nr.). [ಭಟ್ಟಾರಾ ನಿಮ್ಮಂ ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕನ ಮನೆಗೊಡಗೊಂಡು ಪೋಗಿ ಬಯ್ಸಿದೆಂ...ಈ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆನಗೆ ಕ್ಷಮಿಯಿಸುವುದು Vr. 8, 3]. ಬಯಕೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಬಯ್ಸಿಕೊಮ್ಬುದು ತಪ್ಪಲ್ಲಿ (Prv.).

ಬರ್ bar. 1. = ಬರು q. v., ಬಾ, ಬಾರ್ 1 No. 1. to come; to arrive (ಆಗಮನ Śmd. Dh.); to arrive at; (to take place, to happen). 2, to accrue (to any one, etc.), to fall to the share (of any one), to be gotten; (anything) to come into and be in the possession (of any one so as to understand and use it), to become an acquisition. 3, (any thing) to be a matter of possibility (for any one to do, etc.), to be possible. 4, (the bodily members) to be at (one's) command or under (one's) control (so as to have the use of them). 5, to be becoming, fit, suitable, useful, befitting, proper, or advisable, to be allowed, permitted, or unobjectionable (especially in ಬಹುದು and in the negative ಬಾರದು). 6, suffice for. [Tu.]. P. p. ಬನ್ದು (Śmd. 280); present ಬನ್ದಪಂ, ಬನ್ದಪೆಂ, etc. (280. 281). [ನಿನ್ನ ಕೆಳೆಯಂ ಬನ್ದಪ್ಪನಾತಂಗೆ ಬೆಮ್ಬಲಮಿನ್ನೀಂ ನಿನಗಾತಂ Pb. 4, 30]. ಬನ್ದಹಂ (Bp. 8, 8); present relative participle ಬರ್ಪ (Śmd. 259. 293), ಬಪ್ಪ (Bp. 61, 28), ಬಹ q. v., ಬಾಹ q. v.; future ಬರ್ಪೆಂ (Śmd. 275), ಬರ್ಪುದು (93), ಬರ್ಕೆಂ (177. 185), ಬಪ್ಪೆಂ (Bp. 47, 21), ಬಪ್ಪುದು (36, 56); ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ ಮನೆಗೆ ಬಪ್ಪ (Prv.); ನಾಡಿಗಿಬ್ಬರು ಅರಸರಾದರೆ ಕೇಡು ಬಪ್ಪದು ತಪ್ಪದು (Prv.); also ಬರ್ಕ, ಬರ್ಕು (Śś s. ಬಡೆಗೋಲ್), ಬಹುದು q. v.; 3rd person singular neuter of the imperfect ಬನ್ದುದು, ಬನ್ದತ್ತು; ಬನ್ದಿತು (My.; Dp. 126, 1), ಬನ್ದು; imperative singular ಬರ್ಕೆ (Śmd. 269), ಬಾ, q. v., ಬಾರ್, q. v.; imp. plural ಬನ್ನಿಂ (281 Cm.), [ಇತ್ತ ಬನ್ನಿಮಿರಿಮೆಪ್ಪು ಪೊಮ್ಬಣ್ಣದ ಕೋಗಿಲೆಗಳುಮಂ Pb. 1, 115 va.]. ಬನ್ನಿ (Bp. 4, 4; 21, 22; 24, 30; 51, 80; 59, 16; My); ಬನ್ನಿ! ಎನ್ದರೆ ಪನ್ನಿ ಹೆಚ್ಚು (Prv.); ಬನ್ನಿರಿ (Bp. 32, 17; 56, 30; My.); negative participle ಬಾರದೆ (Śmd. 282), exceptionally ಬರದೆ (Bp. 44, 10; B. 5, 52. 299; My.); [ನರಪತಿ ಬನ್ದನಾ ನೃಪನನಱಿಯೆ ಕಾಣ್ಬುದು Kr. 1, 115]; ಸಂಗಡದಿಂ ಬನ್ದಂ (Śmd. 157). ವಸನ್ತದೊಳ್ ಮಾವು ಬನ್ದುದು (163). ಒನ್ದು ದಿವಸದೊಳ್ ಬನ್ದಂ or ಒನ್ದು ದಿವಸಂ ಬನ್ದಂ (167). ನಗುತುಂ ಬನ್ದಂ (280). ನದಿ ಬನ್ದುದು (187, came down in a flood). ಪೋದ ವರ್ತಿಪ ಬರ್ಪ ಕಾಲತ್ರಯಂಗಳ್ (259). ಬೇಡಲ್ಕೆ ಬನ್ದಂ (278). ಈಯಲ್ ಬನ್ದತ್ತು ಕಲ್ಪಾಂಘ್ರಿಪನ್ ಅಭಿಮತಮಂ (64. 277). ಪಿನ್ದೆ ಬರ್ಪುದು (ಬೆಮ್ಬಱಿ I). ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪುದು (ಮಲ್ಲಱಿ I). ಆನೆ ಬೀದಿಯಲಿ ಬರೆ ಸೋಣ ತಾ ಬೊಗಳುವದು (Sp.). ಆಡುವರೆ ಬರ ಹೇೞು (Bh. 2, 13, 34). ಉರ್ವಿ ಬರ್ಪ ತೆರೆ (Rśv. 2, 59). ಮುನ್ದೆ ಏಂ ಬರ್ಪುದೊ? (13, 20). ಬರ್ಪುದನ್ ಈಶಂ ಬಲ್ಲಂ (13, 101). ಏಂ, ಪೆರ್ಮೆಗೆ ಹಾನಿ ಬರ್ಪುದೆ? (13, 21). ಈ ತರುಣನಲ್ಲಿನ್ದ ಬನ್ದಂ? (J. 28, 26). ನಿಜಪುರಕೆ ಬರುತಿರ್ದನು (28, 57). ಬನ್ದು ಕುನ್ತಲನಗರಿಗೆ (29, 19). ಕುನ್ತಲಪುರದ ಬಾಹ್ಯೋಪವನಕೆ ಬರಲು (29, 44). ಬನ್ದ ಕಾರ್ಯಮಂ (the business for which he came) ತನಗೊರೆವುದೆನ್ದು, ಮದನಂ ಚನ್ದ್ರಹಾಸನಂ ಕೇಳ್ದೊಡೆ (30, 49). ಮನ ಬನ್ದನ್ತೆ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಕೋಲಾಹಲ, etc.); ಹಾರ ಗುಚ್ಛ ಅರ್ಧಗುಚ್ಛ ಗೋಪುಚ್ಛ ಎಮ್ಬಿವು ಕ್ರಮದಿನ್ದಂ ಕುನ್ದುತ್ತುಂ ಬರಲಪ್ಪುವು (Hlā.). ಯಜ್ಞಶಾಲಾರಕ್ಷಣಾರ್ಥಮಾಗಿ ಸುತ್ತು ಬರಲಿಕ್ಕಿದ ಬೇಲಿ (ಕುಮ್ಬೈ Nr.). ಬಿನ್ದುವಿಂಗೆ ಬನ್ದುದಲ್ಲದ ನಿಜಮಕಾರಂ (Śmd. 127 Cm.). see Śmd. 93. 177. 281; Cpr. 2, 59 va.; Bp. 38, 54; 48, 8; 60, 26; Bh. 1, 10, 24. 26; 1, 19, 19; 2, 13, 7; J. 8, 2; 15, 3; 17, 1; 28, 20; 29, 40; ಎಡವಲವರ್, ಕಣ್ಣೆವರ್, ದೊರೆವರ್, ದೊರೆಗೆವರ್, ಬಲವರ್, etc. — ಬರ್ ಬರ್. rep. (Bp. 52, 22; 40, 3). — ಬರ ಬರ್. = ಬರೆವರ್. (Bp. 19, 35; 61, 24). [—ಬರಬರ. rep. gradually. ಬರಬರಭಕ್ತಿ ಅರೆಯಾಯಿತು ಕಾಣೆರಣ್ಣಾ Bv. 220]. — ಬರಲಾಗು. -ಆಗು. = ಬರ್ No. 1. (Bp. 40, 48). 2, = ಬರ್ No. 5. (Bh. 1, 8, 27). — ಬರವೇೞ್. -ಪೇೞ್. to tell or order to come (Śmd. 293; Cpr. 2, 59va.; Bp. 53, 74; 58, 29). — ಬರ ಸೆಳೆ. to draw so as to come, to draw towards oneself (Bp. 21, 42; 22, 15; Rām. 4, 1, 23; J. 28, 55). ಬರ ಸೆಳವ ಕೆಯ್ (ಆಕರ್ಷ Mr. 297). see Śmd. s, ಎೞ್ 1; J. 11, 27; Rām. 6, 53, 11. — ಬರೆ ತೆಗೆ. = ಬರ ಸೆಳೆ. (Abh. P. 3, 79). — ಬರೆವರ್. -ಬರ್. to come onward, to continue coming (Rśv. 10, 31 va.; 13, 88 va.). — ಬಾರ್ 1. = ಬಾರ್ 1 No. 2. lengthened base used to form the *negative* (ಬಾರೆಂ, etc., ಬಾರದು, etc., ಬಾರದೆ). meaning of the negative forms: not to come, etc. ನೃಪಂ ಬೆಬ್ಬಿಟ್ಟಂ ದೂಡಟ್ಟಯುಂ ಬಾರಂ (Śmd. 283). ಬಾರದು (ವ್ಯವಹರಿಸದು 68 Cm.). ಭವಿಷ್ಯನ್ತಿಯ ವಕಾರಕ್ಕೆ ಇದಾಗಮಂ ಬಾರದು (259 Cm.). ಭೂತಕಾಲದ ದಕಾರಂ ಬಾರದು (292 Cm.). ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಬಾರದನ್ತೆ ಸರಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಋತ್ವಿಕ್ಕು (ಸದಸ್ಯ Si. 237). ದನಗಳು ಬಾರದನ್ತೆ ಸುತ್ತಲೂ ಗೂಟಗಳು ನೆಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟ ಗುಱು (ಕುಕೂಲ 457). ಭೂಗಗನಪಾತಾಲದ ಅರಮನೆಗಳ್ ಇವಱೊಡನೆ ತೂಗೆ ಸರಿ ಬಾರವು (C. Bp. 5, 52). 2, not to accrue, etc. ಅ ಆ ಬಾರದಿದ್ದರೆ (if a and ā are not known to him) ಅಮರನಾದರೂ ಹೇೞೆಮ್ಬನ್ತೆ. — ಪದ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಮದ ಹೋದೀತೇ? — ಮನೆ ಮನೆ ತಿರುಗುವವಗೆ ಮಾತು ಬಾರದೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? —ಬಾರದ ಬರಹ (a writing that is unknown to them) ಹರದರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). ಎಣಿಕೆ ಬಾರದ ಮನುಜ ಕರಣೀಕನಹನೆ ಏನು? (Dp. 167). 3, not to be possible, etc., (to be very difficult). ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ ಬಾರದುವು ಅಕ್ಕರಮಲ್ಲು (Śmd. 10). ಚನ್ದ್ರನಂ ಕಾಣಲು ಬಾರದ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ (ಕುಹು Hlā.). ನೆಲೆಗಾಣ ಬಾರದುದು (ಅಗಾಧ); ಹೋಗ ಬಾರದ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾನ್ತಾರ, ದುರ್ಗ); ಸೊಗಸುವುದಾಗಿ ಅಱಿಯ ಬಾರದ ಧ್ವನಿ (ಕಲ); ಹೋಗ ಬಾರದುದು (ಗಹನ, ಕಲಿಲ Nr.). ಕಾಣ ಬಾರದೇ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಅಸ್ತ, ಅದರ್ಶನ Si. 475). ಲೆಕ್ಕಿಸ ಬಾರದು (ಪ್ರಸೂನ, ಅಸಂಖ್ಯಾತ Nn. 25); ಲೆಕ್ಕಿಸ ಬಾರದುದು (ಕೋಟಿ, ಅಗಣಿತ 43); ಹೋಗ ಬಾರದನ್ತಾದು (ಅಕ್ಷರ, ಅಸಂಗತ 75), ಗೆಲ ಬಾರದುದು (ಅತರ್ಕ್ಯ 88. 90). ತೆಱೆಯ ಬಾರದು (ad No. 4) ಕಣ್ಣು, ಮಱೆದು ಕಣ್ದೆಱೆಯೆ ದಿಕ್ಕಱಿಯ ಬಾರದು (J. 4, 10). ತಿದ್ದ ಬಾರದ ತೇಜಿ ಉದ್ದಮಾಗಿರಲೇನು? (Dp. 148). ನುಂಗ ಬಾರದ ತುತ್ತೂ ತುಟಿ ಮೀಱದ ಹಲ್ಲೂ ಸಮ (Prv.). see B. 2, 9. 4, not to be becoming, etc. ಇವಂ ಬೆರಳು ಕೊರಳೆಮ್ಬನ್ತೆ ಕುಳನಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸ ಬಾರದು (-ಉಚ್ಚರಿಸಲಾಗದು Śmd. 41 vritti). ಅಲ್ಲಿ ಬಹುಲಸ್ಥಿತಿಯಂ ಪರಿಹರಿಸಲ್ ಬಾರದು (77). ಮಾಡ ಬಾರದು (ದುಷ್ಕರಂ 190 Cm.). ಸುರಿಗೆ ಮೊದಲಾದುದು ಕೆಯ್ಯಿಂ ಬಿಡಲ್ ಬಾರದು (ಅಮುಕ್ತ Hlā.). ಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದುದನೊಡಮ್ಬಡುವಲ್ಲಿ ಕಾನುಮೆಮ್ಬ ಅನ್ವಯಂ ನೆಗೞ್ಗು (Nr.). ತನ್ನಿಚ್ಛೆಗಂ ಬಾರ

ದುದು (ಹರಣ, ತನ್ನಿಚ್ಛೆಗೆ ಬಾರದ ಕಾರ್ಯಂ Nn. 165). ಹೇಟಿ ಬಾರದ ಬೊಯಿಲು (ಅವಾಚ್ಯ Si. 59). ಮಾಡ ಬಾರದ ಕೆಲಸ (ಕಟ 414; ಕೌಪೀನ 437). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣ ಬಾರದೆ ಇರುವ ಅರಸಿನ ಅನ್ತಃಪುರ (ಶುದ್ಧಾನ್ತ 423). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಮೆಯ್ಯುಳ್ಳ ಮುಕ್ಕ (ಅಕರಣಿ 401). ಬಿಟ್ಟಿಯಾಳು ಆದರೆ ಹಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟ ಬಾರದೇ?— ಬಿಡಿಸುವವನ ಸಂಗಡ ಬಿಗಿ ಮಾಡ ಬಾರದು. — ಬುಧವಾರವಾದರೆ ಯಾಯವಾರ ಇಕ್ಕ ಬಾರದೇ? — ಬುರುಜು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕುರುಜು ಆದರೂ ಕಟ್ಟ ಬಾರದೇ? — ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಡು ತಿನ್ನ ಬಹುದು, ಕದ್ದು ಕೊಣ್ಡು ತಿನ್ನ ಬಾರದು. — ಮಂಕಿ ಮಗನಾದರೆ ಸುಂಕ ಕೊಡ ಬಾರದೇ? — ಮಣ್ಡೇ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ ನೀರು ಕಾಲಿಗೆ ಬಾರದೇ?— ಮಚ್ಚೆ ನಾಲಿಗೆ ಇದ್ದವನ ಸಂಗಡ ಕಚ್ಚಾಟ ಮಾಡ ಬಾರದು. — ಮುಟ್ಟು ತಿಳಿದವನ ಹೆಟ್ಟಾಳ್ಯಟ ಮಾಡ ಬಾರದು.— ಮುಟ್ಟು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾತಾಡ ಬಾರದು. — ಮುಪ್ಪಾದ ಮೇಲೆ ಮೂಱು ದಿನವಿರಬಾರದು. — ಲಗ್ನಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನ ಮಾಡ ಬಾರದು.— ಸೇವಕರಿಗೆ ಲಾವಕತನವಿರ ಬಾರದು. — ಮಾಡ ಬಾರದ್ದು ಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ಬಾರದ್ದು ಆಗುವದು. (Prvs.). ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ಮಸೀ ಚೆಲ್ಲ ಬಾರದು;...ಧ್ವನಿ ತೆಗೆದು ಓದ ಬಾರದು; ಓದುವಾಗ ಅವಸರ ಮಾಡ ಬಾರದು, ತಡ ಮಾಡಿ ಓದ ಬಾರದು (B. 2, 1). ಹುಡುಗರು ಹದಿನಾಱು ವರ್ಷದವರಾಗುವ ತನಕ ಸ್ವಬುದ್ಧಿಯಿನ್ದ ನಡೆಯ ಬಾರದು;...ಸಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸ ಬಾರದು;...ದಿನಾಲು ಏನಾದರೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಲಿಯದೆ ಹೊತ್ತುಗಳೆಯ ಬಾರದು;...ತುಣ್ಟ ಹುಡುಗರು ಕರೆದರೆ ಅವರ ಕೂಡ ಆಡ ಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬಾರದು (1, 12. 13). ತುಡುಗು ಮಾಡ ಬಾರದು (2, 29). ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸ ಬಾರದು (2, 42). ಅಂಗಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೋ? ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳ ಬಾರದೋ? (4, 93). 5, not to be at (one's) command etc. ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಬಾರದವನು (My.). for instances from the Bp. see s. ಬಾರ್ 1 No. 2. ಬಾರ್ 2. lengthened base used also for the *affirmative* mood; see ಬಾರ್ 1 No. 1.

ಬರ್ bar. 2. coming, etc.: that from which comes. see ಕಿಸುವರ್.

-ಬರ್ bar. 3. -ಬರು. = -ವ್ರರ್. -ವರ್. an affix for the masculine and feminine plural, *e. g.* ಇರ್ಬರ್, ಪಲಬರ್, ಕೆಲಬರ್, ಅನಿಬರ್, ಇನಿಬರ್, ಎನಿಬರ್ (Śmd. 122. 123).

ಬರ bara. 1. = ಬರವು (Śmd. 56). coming, etc. [ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣರ ಬನ್ದಬರವ ನಿನ್ದ ನಿಲವ ಅನಂಗಸಂಗಿಗಳೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು? Bv. 125]. see Rsv. 5, 114 va.

ಬರ bara. 2. = ಬರೆದು, ಬರೆದು. short P. p. of ಬರೆ 1, in ಬರ ಕೊಳ್ಳು (B. 3, 49; 5, 303; My.).

ಬರ bara. = ಬರೆ, ವರಿ 1, ವರೆ 1. Tbh. of ವರ. compass, space, room; limit; up to, till (*cf.* T., M. s. ಬರುವು). [ಜಸಮಾ ಪಾಣ್ಡುರಮಾದುದಾ ನೃಪರೊಳಾರಾ ಪಾಣ್ಡುರಾಜಂ ಬರಂ Pb. 1, 110; Ap. 2, 50 va.]. ಅಯ್ದುಕ್ಕರವ್ವರಂ (Śmd. 94); ಪರಮಾಯುಷ್ಯಾನ್ತವ್ವರಂ (128). see ಅನ್ದಬರ; Abh. P. 13, 62. 64; Śsv. 1, 54. 2, a boon, etc. [ಬರಮೆನಗೀಗೆ ದೇವತೆಗಳಾದರದಿಂ Kr. 1, 116; Pb. 7, 74]. — ಬರವ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. to obtain a boon (Cpr. 5, 123). ಬರವ್ಪಡೆವನ್ನವ್ ಆರಾಧಿಸಿದಂ (Śmd. 295).

ಬರಕತ್ತು barakattu. success, happy termination; successfulness; overplus (My.; Br.; Mhr., H.).

ಬರಕಿ baraki. = ಬರಿ 1. the side, the flank, etc. — ಬರಕಿ ಯೆಲುವು. a rib (B. 3, 123; Mhr. ಬರಗಡೀ).

ಬರಖಾಸ್ತು barakhāstu. risen, broken up, as an assembly (My.; Br.; Mhr., H.).

ಬರಗ baraga. = ಬರಗು. ಬರಗದ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುವವ ಹೂರಿಗೆ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬರಗು baragu. = ಬರಗ. a kind of grain, Paspalum frumentaceum (My.; T., M. ವರಗು). 2, Indian millet (ಪ್ರಿಯಂಗು Mr. 374; Sk. ವರುಕ, a species of inferior grain; Mhr. ಬರಗಜ, millet). 3, a kind of hill grass of which writing pens are made (My.). — ಬರಗುಕಡ್ಡಿ. (ಕತ್ತೃಣ, ಪೌರ, etc. Si. 165); a pen of ಬರಗು (My.).

***ಬರಗೆಲೆ baragele.** a kind of ornament. ಸುರಗಿಗಿವು ಲಪ್ಪು ಇಕ್ಕಿವು ಬರಗೆಲೆಗಿವು ಮುಗುಳ್ಗಳಿವು ಮೇಖಲೆಗಿವು Ap. 7, 68.

ಬರಂಗಿ barangi. the papaw tree, Carica papaya L. (St. & Pl.).

ಬರಡು baradu. = ಬಱಡು, etc. bareness, etc. — ಬರಡು ಕುಮ್ಭ. an empty pot (Bp. 9, 27).

ಬರಣಿ barani. (ಭರಣಿ). a small box, a casket, a China jar or vase (ಸಮುದ್ಗಕ, ಸಮ್ಪುಟಕ Si. 231; G.; My.; Bp. 12, 12; J. 6, 22; Te.; M. ಪರಣಿ, ಬರಣಿ; T. ಪರಣಿ; Mhr, ಬರಣೀ). ಬರಣಿಯಾದರೆ ಕರಣಿಕ ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). see Prv. s. ಅರಣಿ.

ಬರತರಫು barataraphu. dismissed, discharged; dismissal (My.; Br.; Mhr., H.).

ಬರತಿ barati. Tbh. of ಭರ್ತಿ. full, complete, etc. (My.).

ಬರತಿದಾರ barati-dāra. a merchant who has bandy-loads conveyed from one place to another (My.).

ಬರದಾಸ್ತು baradāstu. hospitable entertainment (of a guest, etc., Mhr., H.). 2, pardon (My.).

ಬರದು baradu. = ಬರೆದು. P. p. of ಬರೆ 1.

ಬರಪ barapa. = ಬರೆಹ. writing, etc. (Abh. P. 9, 157).

ಬರಪು barapu. = ಬರವು. — ಬರಪಾಡು. -ಆಡು. to announce the arrival (Cpr. 8, 94 va.).

ಬರಮ barama. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮ. the god Brahmā. (C.). — ಬರಮದೇಶ. Burma (My.).

ಬರಮಾ baramā. = ಬಿಯ್ರಗೆ, q. v. a kind of anger, etc. (My.).

ಬರಲು baralu. = ಬಱಲ್, ಬೊರಲು 1. a broom (My.; *cf.* ಪರಕೆ 2).

ಬರವಣಿಗೆ baravanige. writing (ಲಿಪಿ, ಲಿವಿ Si. 261; My.).

ಬರವಸ baravasa. = ಬರಾಸ, ಭರವಸ. confidence, trust, etc. (Bp. 12, 49; My.). 2, perseverance, persistance (Te.; see ಬರವಸಿಗ).

ಬರವಸಿಗ baravasiga. (ಭರವಸಿಗ). an active, industrious, strenuous man (ಕ್ರಿಯಾವನ್ತ, ಕರ್ಮಾಸೂದ್ಯುಕ್ತ Hlā.; ಉದ್ಯುಕ್ತ Mr. 230).

ಬರವಿಕೆ baravike. = ಬರುವಿಕೆ. coming, etc. (My.).

ಬರವಿಗ baraviga. a man that is to arrive, an arrival (Cpr. 8, 61 va.).

ಬರವು baravu. (ಬರ್-ಅ-ವು Śmd. 247). = ಬರ 1 (56), ಬರಪು. coming; arrival [ಪರಮಾನುಭಾವ ಭರಮಂ ದೊರೆಕೊಣ್ಡುವದಿನ್ದು ಬರವಿನೊಳ್ ನಿಮ್ಮಡಿಯಾ Kr. 3, 205; Pb. 3, 28; Ap. 3, 85]; (Cpr. 2, 72; 5, 26; 6, 93; Grj. 4, 40. 41; Bp. 3, 2; 21, 19. 39; 37, 54; 53, 24; 60, 3; Bh. 1, 10, 26; C. Bp. 47, 16; J. 10, 9. 17; My.; T. ವರವು). ನಿಮ್ಮ ಬರವಿನಿನ್ದ ನನಗೆ ಸನ್ತೋಷವಾಯಿತು (My.). ಮಕ್ಕಳು ತಾಯಿ ಬರವಿಗೆ ಕಾದಿರುತ್ತವೆ (My.). [—ಬರವೊನ್ದು. -ಪೊನ್ದು. to culminate? ನನ್ದನವನ ವಿಭ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ಸರೋವರ ದೀರ್ಘಿಕಾಮ್ಬು ಮಜ್ಜನಯುತ ಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರವೊನ್ದುಗುಂ Ap. 11, 138].

ಬರಸ barasa. (*cf.* ಬರ್ಸನ?). —ಬರಸಗಿಡ. a name applied to several small species of Euphorbia (Z.). see ಸಣ್ಣ-, ಹಿರೇ-.

ಬರಸು barasu. 1. = ಬರಿಸು 1. to cause to come (My.). ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿ ಮುಂಕುಮುಱಿ ಬರಸೀತು (Prv.).

ಬರಸು barasu. 2. = ಬರಿಸು 2, ಬರೆಯಿಸು, ಬರೆಸು. to cause to write, to have written, etc. (J. 30, 27; Dp. 1; My.).

ಬರಹ baraha. = ಬರಪ, ಬರಾ, ಬರಾವು, ಬರೆಪ. writing, drawing; writ, scripture, written letters [Tu. ಬರಾವು]; (ಅಕ್ಷರ, ಲಿಪಿ, ಲೇಖನ Mr. 360; My.). ಚಿತ್ರದ ಬರಹಮುಮ್ ಅಕ್ಷರದ ಬರಹಮುಂ ಲಿಪಿಯೆಮ್ಬುದು (Hlā). ಹೊತ್ತಗೆ ಮೊದಲಾದವಱ ಬರಹಂ (ಪುಸ್ತ Nr.). ಬರಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಕರಿ ಮಱೀ ಹಾಕೀತೇ? — ಬರಹ ಬಲ್ಲವನಾದರೂ ತರಹರಿಕೆ ಇರ ಬೇಕು. — ನೀರಲ್ಲಿ ಬರದ ಬರಹಾನ ಹಾಗೆ. — ನೊಸಲಿನ ಬರಹ ಬಸಲೆಯಿನ್ದ ಒರಸ ಬಹುದೇ? — ಬಾರದ ಬರಹ ಹರದರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). see Bp. 3, 42; J. 30, 24. 50; 31, 36; B. 1, 11; 5, 77. 93. 108. 168; ನೊಸಲ-; ಹಣೆಯ-; Prv. s. ರಜಪುತ್ರ.

ಬರಾ barā. = ಬರಹ. (My.). ಜರಾ ಬನ್ದು, ಬರಾ ಮಱೆತು ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಬರಾಬರ್ barābar. equal; exact, correct; proper, fit; even (Mhr., H.; My.).

ಬರಾಬರಿ barābari. equality; evenness. 2, = ಬರಾಬರ್ (Mhr., H.; Br.; My.).

ಬರಾಮಣ barāmaṇa. Tbh. of ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. a Brahmin. (C.).

ಬರಾಯಿಸು barāyisu. to fill or enter (items into a book. My.; H.).

ಬರಾವರ್ದು barāvardu. working out, or the rule of working, arithmetically: a monthly statement of amounts now payable (My.; Mhr., H. ಬರಾವರ್ದ, ವರಾವರ್ದ). 2, a list of public servants (My.). — ಬರಾವರ್ದುದಾರ. a man whose name has been entered into the list of public servants (My.).

ಬರಾವು barāvu. = ಬರಹ. writing, etc. (My.).

ಬರಾಸ barāsa. = ಬರವಸ. confidence, etc. (My.).

ಬರಿ bari. 1. = ಬಡಿ 4, ಬದಿ 2, (ಬರಕಿ). the side, the flank. [ಬರಿಗಳ್ ಮುಱಿಯೆ ತೊಡೆಗಳುಡಿಯೆ Pb. 11, 57]; (Tu. edge; ಪಕ್ಷ, ಮಗ್ಗುಲು Nn. 112; ಪಕ್ಷ Mr. 497; Cpr. 5, 58. 59; 8, 57; Cpr. 9, 92; Bp. 59, 39; Rśv. 5, 55 va.; My.; Te.). ಆನೆಯ ಬರಿ (ಪಕ್ಷಭಾಗ, ಪಾರ್ಶ್ವಭಾಗ); ಬರಿಯ ಅಸ್ಥಿ (ಪರ್ಶುಕೆ); ಬರಿಯ ಎಲುಗಳ ಸಮೂಹಂ (ಪಾರ್ಶ್ವ Nr.). — ಬರಿ ಮೂಳೆ. a rib (My.).

ಬರಿ bari. 2. = ಬಱಿ 2, etc. a gift, a present, etc. see ಅಟ್ಟುವಬ್ಬರಿ.

ಬರಿ bari. 3. = ಬರೆ 1. to write. (My.; B. 5, 171; T., M. ವರಿ).

ಬರಿ bari. = ಭರಿ. bearing, possessing, etc. — ಬರಿಕೆಯ್. = ಭರಿಕೆಯ್. (Śsv. 4, 3; J. 15, 20). — ಬರಿಕೆಯ್ಬಿಲ. -ಬಿಲ. the hole in an elephant's trunk (Śsv. 3, 58).

ಬರಿಸ barisa. Tbh. of ವರ್ಷ. [ಅಱುವತ್ತು ಸಾಸಿರಂಗಳ್ ನೆಱೆದವು ಬರಿಸಂಗಳ್ Ap. 14, 2]; (Śmd. 336 Mḍb.; ವರುಷ Śs.; ವರ್ಷ Śm. 20; My.; see Śmd. 73). — ಬರಿಸಕಾಲ. the rainy season (ಕಾರು Śm. 102). [Tu. ಬರ್ಸ rain].

ಬರಿಸು barisu. 1. = ಬರಸು 1. to cause to come, etc. [ತ್ರಿಲೋಕಮುಂ ಕನಸ್ತು ಬಸಕೆ ಬರಿಸುವನೆನ್ತುಂ Kr. 3, 122; Pb. 1, 84 va.; Ap. 4, 91]; (Śmd. 71; Cpr. 2, 40 va.; 5, 136 va.; Bp. 10, 7; 20, 30; 24, 65; 37, 35; 44, 70; 50, 26. 64; 53, 13. 27; 59, 25; Rśv. 6, 10 va.; 13, 61 va.; J. 3, 13. 11, 3; 16, 16; My.). ಬರಿಪಂ (Śmd. 275). ಕಪ್ಪೆ ಕೂಗಿ ಮಱೀ ಬರಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). [—ಬರಿಪೆನ್. I will cause to come. ಬರಿಪೆನಮೋಘಮಿನ್ದು ಪವನಾನ್ತರದಲ್ಲಿಗೆ ನಲ್ಲನಂ Kr. 2, 105. — ಬರಿಪ್ಪೆನ್. = ಬರಿಪೆನ್. ಬರಿಪ್ಪೆನನುರಾಗದೆ ನಲ್ಲನನಿನ್ದು Kr. 2, 106].

ಬರಿಸು barisu. 2. = ಬರಸು 2. to cause to write, etc. (My.). ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಲೇಖಕರ ಕೆಯ್ಲಿ ಬರಿಸ ಬೇಕಾದರೆ (B. 4, 103).

ಬರು baru. = ಬರ್ 1, etc. to come, etc. (My.; T., M. ವರು; Te. ವಚ್ಚು). P. p. ಬನ್ದು. imperative ಬಾ; plural ಬರ್ರಿ (B. 3, 81, My.; ಬನ್ನಿ, ಬನ್ನಿರಿ; see ಬರ್ 1). ಆ ಹೆಂಗಸು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏನು ಹೊತ್ತು ಕೊಣ್ಡು ಬರುತ್ತಾಳೆ? (B. 1, 1). ಮುಂಜಾನೆ ಎದ್ದು ಕಲಿತರೆ ವಿದ್ಯೆಯು ಬೇಗ ಬರುವದು; ವಿದ್ಯೆ ಬಾರದೆ ಜ್ಞಾನವು ಬರುವದಿಲ್ಲ, ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಾನ ಬರುವದಿಲ್ಲ; ಚಿಕ್ಕತನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ದೊಡ್ಡವರಾದ ಬಳಿಕ ಬರುವದಿಲ್ಲ (1, 4). ಬರುವೆನು (2, 26). ಬರುವ ಹಗಲಿನೊನ್ದಿಗೂ ಈಗಿನ ಹಗಲಿನೊನ್ದಿಗೂ ಕೂಡಿದ ರಾತ್ರಿ (ಪಕ್ಷಿಣಿ Si. 38). ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯ ಬರುವವಾಗಿ ಅವುಗಳೆಲ್ಲ (ವಿಷಯ 49). ಕಾಯಿಗೆ ಬನ್ದ ಮುಗ್ಗು (ಕಲಿಕೆ, etc. 123). ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಕಸಿತವಾಗ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಹದಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಹುವ್ವಿನ ಮುಗ್ಗು (ಕುಟ್ಮಲ, etc. 124). ರೋಗದ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಈಚೆಗೆ ಬನ್ದವನು (ನಿರಾಮಯ, etc. 202). ಮುನ್ದೆ ಬರುವ ಸಮಯ (ಆಯತಿ, ಉತ್ತರಕಾಲ 266). ಕತ್ತೆಯ ಹಾಗೆ ಹೊರಳಾಡಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ಬನ್ದ ಕುದುರೆ (ಉಪಾವೃತ್ತ, etc. 274). ಸಂಗಡ ಬನ್ದವನು (ಸಹಾಯ, ಅನುಚರ 281). ಯುದ್ಧಾದಿಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬನ್ದನ್ತೆ ನುಗ್ಗಿ ಹೋಗುವ ಸ್ವತನ್ತ್ರನು (ಕಾಮಂಗಾಮಿ 283). ಅಱುವತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳದು ಬರುವ ಚಿಲ್ಲಱೆ ಧಾನ್ಯಗಳು (ಶಾಲಿಗಳು 307). ಈ ಹಣ ಮೂಱು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಬರುವದು (My.). ಧಾನ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿದವಗೆ ಮಾನ್ಯ ಬರುವದು. — ಬರುವವರ ಸಂಗಡ ಬನ್ದರೂ ಬಱಗಾಲ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. — ಮಾತು ಬನ್ದಾಗ ಸೋತು ಹೋದವನೇ ಜಾಣ. — ಮಾತು ಬನ್ದವ ಮಾಣಿಕ ತನ್ದ, ಮಾತು ಅಱಿಯದವ ಜಗಳ ತನ್ದ. — ಬರುವಾಗ ನರಿಯ ಕಣ್ಡರೆ ಕರಕರೆಯಿಲ್ಲ. — ಬರುವಾಗ ಹುಲಿಯ ಹಾಗೆ, ಹೋಗುವಾಗ ಇಲಿಯ ಹಾಗೆ. — ಬಲಿ ಕೊಡದವ ಚಲಕ್ಕೆ ಬನ್ದಾನೇ? — ಬಾಧ್ಯನಾದರೂ ಸ್ವಾಧೀನ ಬರಲಿಲ್ಲ. — ಬಾಱೇ ಹಣ್ಣು ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ಬನ್ದೀತೇ? — ಬಣ್ಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತರೆ ಬಣ್ಣ ಬನ್ದೀತೇ? — ಬನ್ದದ್ದು ಬರಲಿ ಬಣ್ಡಹಳ್ಳಿಸುಂಕ! — ಬನ್ದದೆಲ್ಲ ಬರಲಿ! ಗೋವಿನ್ದನ ದಯ ನಮಗಿರಲಿ! (Prvs.). ತಿಳಿಗೇಡಿ ಹುಡುಗರು ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ (B. 1, 18). ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು? ಇವು ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಿನ್ದ ಬನ್ದವು? (2, 35). ಆಕ್ರೋಡದ ಎಣ್ಣೆ ದೀವಿಗೆಗೂ ಉಣ್ಣುವದಕ್ಕೂ ಬರುತ್ತದೆ (3, 115). ಈ ಪಾಲು ನನಗೆ ಬರ ತಕ್ಕದು (4, 12). ಅದಱಿನ್ದ ಲಾಭವಿಲ್ಲೆನ್ದು, ಕಣ್ಡು ಬನ್ದರೆ (4, 16). ಬಹುತರಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಸಿಟ್ಟು ಬನ್ದೇ ಬರುತ್ತದೆ (4, 16). ಮರಣವು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬರುವದೆನ್ದು, ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ತೋಱುತ್ತದೆ (4, 42). ಎರಡು ಆಣೆ ಕೊಡದೆ, ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕ ಬರುವದಿಲ್ಲ (4, 44). ತುಟಿಗಳು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ (4, 84). ಕರಡಿಗಳಿಗೆ ಮರ ಏಱುವದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ (5, 258). ಶುದ್ಧ ಬರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು (5, 275). ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಆನೆಯ ಕೋಱೆಗಳು ನಾಲ್ಕೈದು ಪೂಟ ಉದ್ದ ಬರುತ್ತವೆ (5, 238). ಔಷಧಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹಿಪ್ಪಲಿ (G. 573). ನನಗೆ ನಿದ್ದೆ ಬರುವದು (4, 155). ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ಎತ್ತೆತ್ತಲು ತಿರಿಗ್ಯಾಡುತ್ತವೆ (My.). ಬಾಯ್ ಬರು (My.). see Prvs. s. ಬಱ. — ಬರಗೊಡು. -ಕೊಡು. to allow to come (B. 3, 48. 113). — ಬರ ಬರ. more and more, by degrees, in course of time (My.; T. ವರವರ). — ಬರ ಬರು. to continue coming, as time. ಬರ ಬರುತ್ತ, in course of time, by and by, etc. (My.). ಅಡವೀ ಕುಱಿಗಳು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮೊದಲು ಹೆದಱಿದಾಗ್ಯೂ ಬರ ಬರುತ್ತ ಈಲಾಗುತ್ತವೆ (B. 3, 10). ಬರ ಬರುತ್ತಾ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣಜನರು ಹೊಸ ನಡತೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು (4, 189). see B. 5, 228. — ಬರ ಮಾಡು. to make come, to cause to come (B. 3, 127; My.); to recover, as money or property (My.). — ಬರ ಹೋಗು. = ಬರು ಹೋಗು. to come

and go (My.). ಬರ ಹೋಗುವ ಹಡಗುಗಳು (B. 4, 172). ಬರ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಹಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ (5, 117). ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲವೆ ರಥಗಳೊಳಗೆ ಕೂತು ಕೊಣ್ಡು ಬರ ಹೋಗುವವರು (5, 300). — ಬರು ಬರು. rep. to continue coming (My.). ಹಡಗವು ತೆಂಕಣಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ಧ್ರುವನಕ್ಷತ್ರವು ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದನ್ತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ (B. 4, 67). 2, to come one after the other or in crowds. ಬನ್ದ ಬನ್ದವರು ನಿನ್ದಿಸಿದರೆ ಗಣ್ಡ ಸತ್ತ ದುಃಖ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದೀತೇ? (Prv.). — ಬರುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ. = ಬರ ಬರುತ್ತ. (My.). ಬರುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ ರಾಯನ ಕುದುರೆ ಕತ್ತೆ ಆಯಿತು (Prv.). — ಬರು ಹೋಗು. = ಬರ ಹೋಗು. (My.). ಬರು ಹೋಗುವ ಪಾನ್ಥಸ್ಥರು (B. 4, 155).

***ಬರುಣ್ಟು baruṇṭu.** to shake the body? ಪೊನ್ನ ಪೊಟ್ಟಳಿಗೆಯಂ ತನ್ದೆಯ ಮುಱಲುನ್ದಿದಲ್ಲಿಗೆವೋಗಿ ಬರುಣ್ಟಿ ಎಚ್ಚು ಪೊಟ್ಟಳಿಗೆಯಂ ತನ್ದೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಳ್ Vr. 17, 23.

ಬರುವಿಕೆ baruvike. coming, etc. (Si. 380. 392-394. 341).

ಬರೆ bare. 1. = ಬರಿ 3. to write; to draw (ವಿಲೇಖನ Śmd. Dh.; ಲಿಖಿಸು 5 Cm.; My.; T. ವರೈ, M. ವರೆ; Te. ವ್ರಾ); [Tu. ಬರೆವು]. P. ps. ಬರೆದು [ಬರೆಯದೆ ಬನ್ದ ಸುದ್ದಗೆಯೆ ಸೂತ್ರಮನೊನ್ದೆ ಮುಹೂರ್ತಮಾತ್ರದಿಂ ಬರಿಸಿದುದು Pb. 2, 34; Ap. 3, 32 va.]; (Śmd. 5; Cpr. 2, 47; 5, 125), ಬರದು (Bp. 46, 13; 50, 36). ಬರೆದುದು (Śmd. 264). ಬರೆದಪಂ or ಬರೆದಪ್ಪಂ (276). ಬರೆಯಲುಮುಮ್ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ ಬಾರದು ವಕ್ಕರಂಗಳ್ ಅಲ್ತು (10). ತೋಳು ಮೊಲೆ ಕೊರಳ್ಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಲೇಪನದಿನ್ದಂ ಬರೆದ ರೇಖೆ (ಪತ್ರವಲ್ಲಿ Hlā.). ಚಿತ್ರವ ಬರೆವ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ (ತೂಲಿಕೆ, etc. Nr.). ಬರದ ಚಿತ್ರ (ಚಿತ್ರ Nn. 8. 50); ಬರೆಯದ ಓಲೆ (ಅಲೇಖ 96). ಗಣಕರ್ ಬರೆವ ಗೃಹ (ಕರಣಶಾಲೆ Mr. 197). ಈಕ್ಷಿಸುವ ಭಿತ್ತಿಯೊಳು ಬರೆದ ಚಿತ್ರಂಗಳ್ (ಜ್ವಲಿತಾರಕೆ 201). ಮೊಲೆ ಗಲ್ಲ ತೋಳ್ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ತೀವಿ ಸಱಯಿಂ ಬರೆದ ಪವುಸೆ ಲತೆಗಳ್ (ಪತ್ರವಲ್ಲಿ, ಮಕರಿಕೆ 329). ಬರೆಯುವವನು (ಲಿಪಿಕಾರ, ಲೇಖಕ, etc. Si. 271). ಬರೆಯಲ್ ಪಟ್ಟ ಅಕ್ಷರಗಳ ಆಕಾರಸ್ಥಿತಿ (ಲಿಪಿ, etc. 271). ಚಿತ್ತಾರ ಬರೆಯುವವನು (ಚಿತ್ರಕರ, ರಂಗಾಜೀವ 338). ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಬರದರೂ ಕಣ್ಣು ಚನ್ನಾಗಿರಬೇಕು. — ಬರದು ತಿಳಿಯದ ಲೆಕ್ಕ ಕಡೆಗೆ ದುಕ್ಕ. — ಬರೆಯದ ಕೆಯ್ಯಿ, ಕರೆಯದ ಬಾಯಿ. — ಬರೆಯಲಾಱದವ ಕುಱಿ ಕಾಯುವವನಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ. — ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೂ ಬರೆಯಬಹುದು; ಸುಡೋದು ಹ್ಯಾಗೆ? — ಬರೆಯುವವನ ಸಂಗಡ ದ್ವೇಷ; ದಾಯಾದಿಯ ಸಂಗಡ ಸ್ನೇಹ. — ನಡೆಯುವವ ಎಡವುತ್ತಾನೆ, ಬರೆಯುವವ ತಪ್ಪುತ್ತಾನೆ. — ನೋಡಿ ಬರೆದರೆ ಪರರನ್ನು ತಿನ್ದಿತು, ನೋಡದೆ ಬರೆದರೆ ತನ್ನನೆ ತಿನ್ದಿತು. — ಹೊಯಿಗೇಲಿ ಬರೆದು, ಉಡೀಲಿ ಹಾಕಿಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prvs.). see Bp. 38, 48; 42, 3; C. Bp. 5, 51; Rśv. 6, 11 va.; J. 29, 38; 30, 28. 29; 31, 36.

ಬರೆ bare. 2. writing; lines or stripes (made with a hot iron; T. ವರಿ; M. ವರಿ, ವರೈ). — ಬರೆಗುಡ. -ಕುಡ. = ಬರೆಗುಱಿ. (B. 2, 12). — ಬರೆಗುಱಿ. -ಕುಱಿ. an iron used in cauterizing or firing cattle for diseases, lameness, etc. (My.). — ಬರೆಗೋಲು. -ಕೋಲು. = ಬರೆಗುಱಿ. (My.). — ಬರೆಹಾಕು. to apply lines or stripes by cauterizing (My.; B. 2, 12). see Prv. s. ಎತ್ತು 4.

ಬರೆ bare. (= ಬರ, etc.). (ಪರ್ಯನ್ತ Śmd. 12; ಪರಿಯನ್ತರಂ 11 Cm.). ಳಕಾರಮ್ಬರೆಗಂ (11). ಅಗ್ರಮ್ಬರೆಗಂ (Cpr. 8, 57). see ಅನ್ನ-, ಅಮ್ಬರಮ್-.

ಬರೆಪ barepa. = ಬರಹ, etc. — ಬರೆಪಮ್ಬುಗು. -ಂ-ಪುಗು. to enter writ: to be written (ಬರೆವುದಂ ಪುಗು Śmd. 10 Cm.). ಬರೆಪಮ್ಬೊಕ್ಕು ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ ಬಾರದುವು ಅಕ್ಕರಮಲ್ತು (10).

ಬರೆಯಿಸು bareyisu. = ಬರಸು 2, etc. to cause to write. (ಲೇಖನ Śmd. Dh.; B. 5, 304). [ಗರ್ವದೆ ಬರೆಯಿಸಿದಂ ಪೆಸರನಖಿಳ ದಿಗ್ಭಿತ್ತಿಗಳೊಳ್ Pb. 1, 20; Ap. 14, 73].

ಬರೆಸು baresu. = ಬರೆಯಿಸು, etc. (J. 31, 33. 35; My.).

***ಬರೆಹಕಾಱ bareha-kāṟa.** a writer. ಗುಣಮಿಲ್ಲದೆ ಪೂಣ್ದು ಪೇಟ್ದ ಬೆಳ್ಗಳ ಕೃತಿಬನ್ಧಮುಂ ಬರೆಹಕಾಱರ ಕೈಗಳ ಕೇಡು Pb. 1, 12.

ಬಱ baṟa. = ಬಱಹು. (bareness); dryness, barrenness; dearth, famine, drought (My.; T. ವಱಡ್ಚಿ, ವಱುಮೈ, ವರ್ಪ, ವೆಱುಪ್ಪು; M. ವಱ, ವಱವು, ವಱುಡಿ, ವಱುಮೆ; Te. ವರಪು, ವರುಪು). [ಅಱಿಯೋಱು ಮಾರಿ ಪಸವಿಱ್ದು ಬಱಂ ಪೆಱವುಂ ಭಯಂಗಳಾಕುಲಿತೆಗಳಿಲ್ಲ Ap. 1, 52; ಬಱದ ನಾಡಿನ್ದ ಬನ್ದ ಬಣಗುಗಳನ್ತೆ Cv. 749]; scarcity; emptiness, hollowness; ruin. 2, dry fire-wood (ಕೃಪೀಟ Nn. 85; T. ವೆಱು). ತುಱಿಸಿಕೊಣ್ಡರೆ ಬಱ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). ನೀರ ಬಱ, ಮಱೆಯ ಬಱ (My.). see Prvs. s. ದಣ್ಡು, ಬಱೀ ಮಾತು, ಬಾಯಿ. — ಬಱಗರುಗ. Garuga that grows in dry places (My.). — ಬಱಗಾಲ. -ಕಾಲ. a time of famine (My.; ದುರ್ಭಿಕ್ಷ G.; B. 4, 76; 5, 103). ಅಧಿಕಮಾಸ ಬಱಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಬನವಾಸೆಗೆ ಹೋದರೂ ಬಱಗಾಲ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. — ಬರುವವರ ಸಂಗಡ ಬನ್ದರೂ ಬಱಗಾಲ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಬಱಗೆಡು. to be ruined by want of food or fasting. ಬಱಗೆಟ್ಟ ಬಡ ಹುಡುಗರು (B. 4, 77). see Prv. s. ಪರ 2. — ಬಱನಾಗು. -ಆಗು. to be ruined or lost (Śsv. 4, 89). — ಬಱ ಬರು. a famine to happen. ಬಱ ಬನ್ದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಗ ಉಮ್ಬೋಕೆ ಕಲತ (or ಕಲಿತ). — ಬಱ ಅನ್ದರೆ ಬಿದರಕ್ಕಿ. — ಬಱ ಬನ್ದರೆ ಊರ ಬಿಡ ಬಾರದು, ದಣ್ಡು ಬನ್ದರೆ ಊರಲ್ಲಿರಬಾರದು (Prvs.). — ಬಱ ಬೀಱು. = ಬಱ ಬರು. (My.; B. 4, 74; 5, 102. 205). — ಬಱವಱ. -ಬಱ. rep. great or complete dryness; so as to become completely dry. ಬಱವಱ ಬತ್ತೆ (Abh. P. 9, 30). — ಬಱವಱನಾಗು. -ಆಗು. to become completely dry (Cpr. 8, 6). — ಬಱವೇಱು. -ಏಱು. = ಬಱ ಬರು. (My.). — ಬಱಸಿಡಿಲ್. -ಲು. a dry, or an empty, thunder-bolt, *i. e.* either one unaccompanied by rain, or one not causing combustion [ಬಱ ಸಿಡಿಲೆಱಪನ್ತೆಱಪ ಸರಲ ಬರವಂ ಕಣ್ಡು Pb. 12, 200; Vr. 36, 24]; (Cpr. 9, 13; Bp. 45, 10; 50, 60; J. 4, 10; 8, 32; Rśv. 8, 105).

ಬಱಟಿ baṟaṭi. = (ಬಟ್ಟ 1), ಬೆಱಟೆ, ಬೆಱಣಿ. dried cow-dung, used as fuel (T. ವರಾಟ್ಟಿ, ವಱಾಟ್ಟಿ, ವರಳಿ; Tu. ಬಜಂಟ್; M. ಪರಳೆ, ವರಡಿ, ವರಳಿ, ವಱಳಿ; Te. ಪರಣ್ಟೆ, ವರಟೆ; *cf.* ಬಱ No. 2). ತರ್ದುಗಳ್ ಅಱಗುಂ ಬಱಟಿಯೊಳ್ ಉರ್ದಿ, ನೆಲಾವರೆಯ ಬೇರನ್ ಆಮಲಕಮುಮಂ ಬರ್ದಿಲಿಮಿಂಚಿಯ ರಸದೊಳ್ ನಿರ್ದಯೆಯಿನ್ದೊರಸಿ, ಪೂಸೆ ದಿನಪಂಚಕದೊಳ್ (Śmd. 345 Mḍb., o. r. ಬೆಱಟಿ).

ಬಱಡು baṟaḍu. = ಬಡ್ಡು, ಬರಡು. bareness, emptiness; vainness, unprofitableness; barrenness, sterility; dullness (My.; T., M. ವರಡು, dryness, meagerness, sterility; Te. ವಟ್ಟಿ). [ನೀನೊಲಿದರೆ ಕೊಱಡು ಕೊನರುವುದಯ್ಯಾ ನೀನೊಲಿದರೆ ಬಱಡು ಹಯನಹುದಯ್ಯಾ Bv. 66]. — ಬಱಡ. -ಅ 3. a man who has no children (My.; T. ವಱಡ). 2, a vain or useless man; a man destitute of good qualities, a niggard; a dull, foolish maṇ (Rām. 6, 2, 25; My.). ತ್ಯಾಗಿಯಂ ಬಱಡಂ... ಜಱಯಲ್ (Sś. 103). see ಮನ-; Sp. s. ಬಟ್ಟೆ. — ಬಱಡಾಕಳು. -ಆಕಳು. a barren cow (My.; T. ವಱಟ್ಟು ಮಾವು; Te. ವಟ್ಟಿ ಆವು). — ಬಱಡಿ. a barren woman (My.; T., M. ವಱಡಿ). — ಬಱಡುಕೆಲಸ. useless work (My.). — ಬಱಡುಪಶು. = ಬಱಡಾಕಳು. (Bp. 9, 26). — ಬಱಡುಮನ. an empty, hollow mind (Rām. 2, 3, 13; My.). — ಬಱಡುಮಾತು. a vain or useless word (My.). — ಬಱಡೆಮ್ಮೆ. -ಎಮ್ಮೆ. a barren buffalo (My.). ಆದಷ್ಟು ಆಯಿತು, ಬಱಡೆಮ್ಮೇ ಹಾಲು. — ಬಱಡೆಮ್ಮೆಗೆ ಕರಡುಹುಲ್ಲು (Prvs.).

ಬಱತು baṟatu. P. p. of ಬಱೆ 1.

ಬಱಪ baṟapa. dryness; emptiness: want of satisfaction (Cpr. 8, 71).

ಬಱಲು baṟalu. bareness. — ಬಱಲಾಗು. -ಆಗು. to become bare, as trees (My.). — ಬಱಲು ಮಾಡು. to make bare, as trees (C.).

ಬಱಹು baṟahu. = ಬಱ. dearth, etc. ಮಱೆಯ ಬಱಹಿನಲ್ಲಿ ಅವಗ್ರಾಹ ಅವಗ್ರಹ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಬಱಿ baṟi. = ಬಱು, ಬಱೆ 2. bareness; nakedness; emptiness; (dryness); mereness: the state of being only this and nothing else, simpleness, soleness; vainness, worthlessness, unprofitableness, uselessness (My.; Tu. ಬಜಿ; T. ವಱು, ವೆಱು, ವೆಱು; M. ವಱು, ವೆಱು; Te. ಉತ್ತೆ, ವಟ್ಟಿ, ವೆಡೆ). — ಬಱಿಕಷ್ಟ. nothing but trouble (My.). — ಬಱಿ ಕೆಯ್. to make bare, empty or void, to annihilate, to ruin (Rśv. 5, 129; J. 4, 37; 12, 20; 23, 13). — ಬಱಿ ಕೆಯಿ. — ಬಱಿ ಕೆಯ್. see s. ಬಕ್ಕಟಬಯಲ್. — ಬಱಿಕೊಬ್ಬು. nothing but fat (My.). — ಬಱಿ ಗಣ್ಟು. an empty bundle (My.). — ಬಱಿಗಾಲು. -ಕಾಲು. a naked foot (My.; B. 5, 159). — ಬಱಿಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. 1. an empty hand (Śś. 26; My.). — ಬಱಿ ಗೆಯ್. 2. = ಬಱಿ ಕೆಯ್. (Bp. 31, 14; Bh. 2, 4, 10; Rām. 6, 30, 7; J. 27, 38). — ಬಱಿತಾಱಗ. a mere dry, sapless mass (Ch. v. 19). — ಬಱಿದು. that which is empty, void, barren, vain, idle, etc. (ಸೋಡಂ ಬಾಡಂ Śmd. 110; Ct. II, 22; ಸೋಡಂ ಬಾಡಂ, ಉಣ್ಣ ವಳಿಯದು Kk. 89; My.; T. ವಱಿದು). ಬಱಿದಹುದು (ಶೂನ್ಯ, ವಶಿಕ, ತುಚ್ಛ, ರಿಕ್ತಕ Nr.). — ಬಱಿದಾಗು. to become empty (Cpr. 6, 82; Śsv. 4, 60; My.); to be ruined or gone, as a house or property (My.); to be nothing but—. ಬಱಿದಾದ ಕ್ಷೀಣಂ (ಜಱೆ Ct. I, 29). — ಬಱಿದು ಮಾಡು. to empty, as a box [ಕುಡಿವೆನೊ ಲವಣಾಬ್ಧಿಯನೀಗಡೆ ತೋಳೊಳ್ ತುಳ್ಕಿ ಬಱಿದು ಮಾಟ್ಪೆನೊ Ap. 12, 86]; (My.); to make void, to ruin, as a house (My.). — ಬಱಿದೆ. -ಎ 3. ಬಱಿದೇ. -ಏ 2. that which is empty indeed, etc. 2, voidly, vainly, causelessly, for nothing, idly (ಸುಮ್ಮನೆ, ಅಲ್ಲವಱ್, ಅಕಾರಣ Śmd. 397. 110; ಸುಮ್ಮನೆ 224 Cm.; My.). ಬಱಿದೆ ತಿನುತಿರ್ಪವಂ (242). ಬಱಿದೆ ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯದಿರು! (Dp. 34). ಪುಗಟೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಬಱಿದೆ ಹೋಯಿತು (Prv.). see Cpr. 2, 54; 5, 128; 6, 22. 55; Bh. 1, 8, 57; 1, 10, 26; Bp. 14, 22; 58, 34; Śsv. 4, 36; J. 1, 6; 4, 22. 49. — ಬಱಿದೇರ್. -ತೇರ್. an empty chariot (J. 27, 45). — ಬಱಿದೊಗಲ್. -ತೊಗಲ್. nothing but a skin (J. 16, 20).—ಬಱಿದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. a dry river or stream (Bh. 4, 3, 12). — ಬಱಿನುಡಿ. an idle word (Bp. 29, 28). — ಬಱಿನೆನಹು. mere thought or fancy (ಸ್ವಪ್ನ Mr. 317, o. r. ಬಱು-). — ಬಱಿಬಾಯಿ. an empty mouth (My.). [ಹಾವು ಕಚ್ಚಿದ ಬಾಯಿ ಬಱಿಬಾಯಿ]. 2, a person who only speaks, but does not act (My.). — ಬಱಿಬೇಟೆ. mere, or vain, erotic play (J. 15, 5). — ಬಱಿಬೊಬ್ಬಾಟೆ. idle bellowing or outcrying (Bh. 2, 13, 47). — ಬಱಿಮಾತು. = ಬಱುಮಾತು. an idle word; senseless talk (ಪ್ರಲಾಪ Hlā.); nothing but words, mere words (Bp. 45, 40). — ಬಱಿಮಾಯೆ. nothing but fraud or tricks (J. 4, 15).— ಬಱಿಮೆಯ್. a naked body (My.). ಹುಡುಗರು ಬಱಿ ಮೆಯ್ಲೆ ಇರುತ್ತವೆ (B. 5, 145). — ಬಱಿಯ. = ಬಱಿದೆ. ಅನ್ನಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡದೆ ಬಱಿಯ ತಿನ್ನೋಣ ಕುಡಿಯೋಣ (B. 5, 86). — ಬಱಿಯಂ. (fr. ಬಱಿದು Śmd. 184). a vain man. — ಬಱಿಯ ಕನ್ನಡ. nothing but Kannaḍa: pure Kannaḍa. ಸಂಸ್ಕೃತಂ ಬೆರೆಯದ ಬಱಿಯ ಕನ್ನಡಂ (ಅಚ್ಚಗನ್ನಡಂ Śmd. 45 Cm.). — ಬಱಿಯ ಕನ್ನಡಬಾಸೆ. = ಬಱಿಯ ಕನ್ನಡ. (Bp. 1, 21). — ಬಱಿಯ ಕರ್ಮ. mere sin, nothing but sin (Bp. 60, 24). — ಬಱಿಯ ಠಕ್ಕು. mere trickery (Bp. 56, 17). — ಬಱಿಯದು. = ಬಱಿದು. ಉರಿ ಬನ್ದು ಬೇಲಿಯನು ಹಱಿದು ಹೊಕ್ಕುದ ಕಣ್ಡೆ; ಬಱಿಯದು, ಬೇಗೆಯಱಿಯದುದು (sun-rays, Sp.). — ಬಱಿಯ ಬೇಟೆ. = ಬಱಿಬೇಟೆ. (Bp. 42, 7). — ಬಱಿಯ ಮಣ್. nothing but earth (Bp. 60, 49). — ಬಱಿಯ ವೈಸಿಕ. mere trickery (Bp. 40, 51). — ಬಱಿಯ ಹುಸಿ. a mere lie (Bp. 46, 60). — ಬಱಿಯ ಸಜ್ಜೆ. an empty liṅga-box (Bp. 38, 15). — ಬಱಿಯ ಹೇಯ. mere sorrow (Bp. 40, 78). — ಬಱಿಯಾಟ. -ಆಟ. useless play (Bp. 15, 24). — ಬಱಿವಾತು. = ಬಱಿಮಾತು. — ಬಱಿವಾತುಗಾಱ. an idle talker (Rśv. 11, 92). — ಬಱಿಸಜ್ಜೆ. = ಬಱಿಯ ಸಜ್ಜೆ. (Bp. 38 sum.).— ಬಱಿಸುಳ್ಳ. a bare-faced liar. see Prv. s. ಸರಸ. — ಬಱಿಹೆಡಗೆ. an empty basket (Bh. 1, 10, 30). — ಬಱಿಹೊಟ್ಟೆ. an empty stomach (My.). — ಬಱೀ ಕೆಯ್. = ಬಱಿಗೆಯ್ 1. (My.). — ಬಱೀ ಗುಲ್ಲು. a useless noise. ಬಱೀ ಗುಲ್ಲು ನಿದ್ರೆಗೇಡು (Prv.). — ಬಱೀಗೆಯ್. = ಬಱೀ ಕೆಯ್. (My.). ಬಱೀಗೆಯ್ಲಿ (with the hand without any cloth) ಮೊಟ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬಱೀದು. = ಬಱಿದು. (My.; Si. 369). — ಬಱೀ ಮಾತು. = ಬಱಿಮಾತು. ಬಱೀ ಮಾತಿಗೆ ಮರುಳಾದರೆ ಬಱ ತಪ್ಪೀತೇ?— ಬಱೀ ಮಾತಿನವನಿಗೆ ನರೆಯಿದ್ದರೇನು? — ಬಱೀ ಮಾತಿನವ ಹೊಱೆ ಹೊತ್ತಾನೇ? (Prvs.). — ಬಱೀ ಹೇಲು. mere faeces. ನರಿ ಕೊನ್ದರೆ ಬಱೀ ಹೇಲು (Prv.).

ಬಱು baṟu. = ಬಱಿ, etc. bareness, etc. [ಜಂಗಮ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲದವರನೊಲ್ಲೆ ನೊಲ್ಲೆ; ಅವರು ಬಱುಕಾಯಿಗಳೆಪ್ಪೆ Cv. 284]. — ಬಱುಗೆಣ್ಡ. -ಕೆಣ್ಡ. an uncovered live-coal. ಬಱುಗೆಣ್ಡದೊಳು ಸುಟ್ಟ ಅಡಗು (ಭೂತಿ Mr. 217). — ಬಱುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. an empty hand (Cpr. 2, 43). — ಬಱುಗೋಣಿ. mere sack-cloth (ಕನ್ದಣಿಕೆ Mr. 350). — ಬಱುಚೆನ್ನ. (Śmd. 78 Mdb.). a handsome man and nothing besides. [— ಬಱುದೊಱೆವೋಗು. -ತೊಱೆ. -ಪೋಗು. to become useless like a river gone dry. ಶರಣು ಶರಣೆನಲಱಿಯದ ಬಱುದೊಱೆವೋದಿರಲ್ಲ Cv. 75, 197]. — ಬಱುನೆನಹು. = ಬಱಿನೆನಹು, q. v. [— ಬಱುಬಂ. = ಬಱುವ. ಪೊಯ್ದೊಡೆ ಬಱುಬಂ ಪೊಯಿಲ್ವೆತ್ತನೆನುಮನಱಿಯದೆ ಪರಿಭವಾನಿಲಂ ಶೋಕಾನಲನಿರ್ಮುಡಿಸೆ Pb. 8, 70 va.]. — ಬಱುಮಾತು. = ಬಱಿಮಾತು. (ಪ್ರಲಾಪ Mr. 88). see s. ಮಾತುಗುಟ್ಟು. — ಬಱುಮೆಯ್. a naked body (Cpr. 8, 64). — ಬಱುವ. (fr. ಬಱಿದು Śmd. 185). a vain man. [ಬಱುವಂ ಸಾರಥಿಯಿಲ್ಲ ಮೆಯ್ಸೆ ಮಱೆಯುಂ ತಾನಿಲ್ಲ Pb. 12, 207; — ಬಱುವಾತು. -ಮಾತು. = ಬಱುಮಾತು. ಕೇಳ್ದ ಮಾತಱಿಯದ ಮಾತು ತಮ್ಮ ಬಱುವಾತುಗಳೊಳ್ ಪುದಿದೆಗ್ಗರೆಯ್ದೆ ಕಣ್ಡೆಱೆವಿನಂ Pb. 4, 95].

ಬಱೆ baṟe. 1. to grow dry, to dry up; to grow lean; to disappear, etc. (ಇಂಗು Śm. 83; ಅಱ್ Kk. 60; Cpr. 8, 81; T. ವಱ; M. ವರಳು, ವಱಳು). P. ps. ಬಱತು (Bp. 11, 12; 12, 48; 20, 12; 21, 46; 27, 5; 35, 32; 58, 49; V. 39, 17; J. 15, 2; 16, 45), ಬಱೆತು. see Bp. 38, 1; Cpr. 10, 71; ಅಂಗುಳವಱೆ. only: ಬಱ ಬಱತು ಹೋಯಿತು.

ಬಱೆ baṟe. 2. = ಬಱಿ, etc. bareness, etc. 2, dry soil (My.). — ಬಱೆ ಕೂಟ. a useless, unprofitable intercourse. ಬಱೆಕೂಟ ತನ್ನನ್ನೆ ಇಱಿದು ಕೊಣ್ಡನ್ತೆ (Sp.). — ಬಱೆಗುಡುಹು. -ಕುಡುಹು. a mere drum-stick (Bp. 20, 12). — ಬಱೆಪೆಟ್ಟಿಗೆ. an empty box (My.). — ಬಱೆಮಾತು. = ಬಱಿಮಾತು. (My.; ಪ್ರಲಾಪ G.). — ಬಱೆಯೊಡಲು. -ಒಡಲು. a mere, or vain, body. ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರೊಡಲು ಭಾನುಮಣ್ಡಲದನ್ತೆ; ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದರ ಬಱೆಯೊಡಲು ಅಗಸರ ಬಾನೆಯನ್ತಕ್ಕು (Sp.). — ಬಱೆಹಾಲು. nothing but milk (My.).

— ಬಱೆಯ ನೂಲು. nothing but cotton-thread (B. 3, 102). — ಬಱೆಯ ಬಯಲ್ಲು. a bare plain (G. 366). — ಬಱೆಯ ಸೆಱೆ. a mere prison (B. 5, 268).

ಬಱ್ಱನೆ barṟane. with a whir or flur or sudden and noisy vibration of wings. (Mhr. ಭರಾಕಾ, ಭರಾರ). ಹಕ್ಕಿ ಬಱ್ಱನೆ ಹಾಱುತ್ತದೆ (My.). ಆ ಹದ್ದು ಬಱ್ಱನೆ ಎಱಗಿ (B. 2, 28). 2, with a rush or dash, smartly, swiftly (B. 2, 12; 5, 138; My.).

ಬರ್ಕಟೆ barkaṭa. = ಬಕ್ಕಟೆ. bareness, etc. — ಬರ್ಕಟೆ ಬಯಲ್. = ಬಕ್ಕಬಯಲ್. (Grj. 5, 5).

ಬರ್ಕರಕರ್ಕರ barkara-karkara. pleasure and grief (? Cpr. 10, 55 va.; the word appears in Sk. as ವರ್ಕರಕರ್ಕರ, where it has tentatively been translated by "of all kinds or sorts").

ಬರ್ಗು bargu. = ಬಗ್ಗು 1. the crying, cooing, etc. (T. ಪಱಂಗು, to speak).

ಬರ್ಚಣೆ barcaṇe. paint, colour (Te. ಬಚ್ಚೆನ). (ಸಿಂಧುರಂಗಳ) ಬಿಡುವೊಳ್ ಬರೆದು ಬರ್ಚಿಸಿದ ಬರ್ಚಣೆಯುಂ, ಪಣೆವಾಸಱೆಯೊಳ್ ಅನುಚಿರ ರಚಿಸಿದ ತನೂಲರೇಖೆಯು... ವಿಲಾಸಮುಳವಡೆ (Rsv. 6, 11 va.).

ಬರ್ಚಿ barci. = ಬರ್ಜಿ. a sort of spear (B. 5, 48; Mhr., H. ಬರಚೀ). — ಬರ್ಚಿಕಟ್ಟಿಗೆ. (ಶಲ್ಯ G.). ಬರ್ಚಿಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವವ (ಕೌಂತಿಕ G.). ಬರ್ಚಿಕಟ್ಟಿಗೆಯುಳ್ಳವ (ಶಾಕ್ತೀಕ G.). — ಬರ್ಚಿಕೋಲು. (ಈಟಿ Cb.).

ಬರ್ಚಿಸು barcisu. to paint, to colour [ಒಪ್ಪುವ ಕೆಪ್ಪು ತುಪ್ಪುಯೊಳ್ ಮಿಸುಗುವ ಕಪ್ಪುರ ಬರ್ಚಿಸಿದವೊಲ್ ಬಗೆಗೊಳ್ವೆನೆಗಂ Ap. 2, 66]; (Cpr. 6, 64 va.; 6, 67; see Rsv. s. ಬರ್ಚಣೆ).

ಬರ್ಜಿ barji. = ಬರ್ಚಿ. (My.).

ಬರ್ತನ bartana. the act of coming. see ಎನ್ನವರ್ತನ.

***ಬರ್ದ barda.** a great person, virtuous person. (*cf.* ಬರ್ದು 3). ನಾಣ್ಗೆಟ್ಟು ಬನ್ದನ್ನನಿನ್ತೆರದಂ ಬರ್ದರೊಳಾನೆ ಬರ್ದನೆನುತುಂ ನೇರ್ವರ್ಲ್ಲಿ Pb. 9, 63.

ಬರ್ದು bardu. 1. to die (ಮರಣ Smd. Dh.; *cf.* ಪಡು 3; T. ವಡ್ಡು, to be destroyed; ವಿಱು, to grow less; to die; Te. ಬಿದ್ದು, to die. Cpr. 10, 113).

ಬರ್ದು bardu. 2. = ಬರ್ದುಗೆ. death (ಸಾವು Sm. 44; *cf.* ಬಿಱ್?). — ಬರ್ದಿಲ. -ಇಲ (see s. ಇಲ್ 1). a male who is free from death: a deity (ಸಗ್ಗಿಗ, ಸುರ Sm. 9). 2, a place at which there is no death: heaven (ಸಗ್ಗ Smd. 55; ನಿಲಿಮ್ಪನಿಲಯ Ct. II, 62; ಸ್ವರ್ಗ Kk. 10*b*; ಬಚ್ಚರೆ, ಸಗ್ಗ, ಅಮರಲೋಕ 10*a*, o. rs. ಬರ್ದಿಲ್, ಬರ್ದಿಲೆ). — ಬರ್ದಿಲಾಳ್ವ. -ಆಳ್ವ. Indra (ಸಗ್ಗಿಗರೆಱೆಯ. ಸುರಪತಿ Sm. 9).

ಬರ್ದು bardu. 3. (fr. ಬಱ್). = ಬದ್ದು. increase; greatness; perfection; proficiency, skill (V. 11, 13). ಬರ್ದೆನ್ದು ಪ್ರೌಢಿ (Smd. II). [— ಬರ್ದಬಾೞ್. great life. ಉಪರಿಚರ ಮಹಾರಾಜನಿನ್ದಗ್ಗಳಂ ಪೆಱರಾರುಮಿಲ್ಲಮಿ ಸಂಸಾರದೊಳ್ ಬರ್ದಬಾೞನೀತನೆ ಬರ್ದನೆನ್ದು ಪೊಗೞ್ದುಡೆ Vr. 137, 21; Ap. 2, 65 va.]. 2, = ಬರ್ದುಗ. ಬರ್ದೆನೆ ಕರಂ ಪ್ರೌಢನಕ್ಕುಂ (Kk. 87). — ಬರ್ದಿಲಿಮಿಂಚಿ. -ಇಲಿಮಿಂಚಿ. a well-matured lemon. see Smd. s. ಬಱಟಿ. [— ಬರ್ದುಗೆಡು. -ಕೆಡು. to lose one's prestige, honour. ಮನದಳಿಪಿಂ ತಮಾಳಲತಿಕಾಂಗಿಯರಾಟಿಸೆ ಬರ್ದುಗೆಟ್ಟು ಕಾಂಚನಲತಿಕಾಂಗಿಯರ್ ಬಯಸೆ Ap. 2, 46]. *cf.* ಎಳವರ್ದು.

***ಬರ್ದು bardu. 4.** to live. ಅನೇನಾಚನ್ದ್ರಾರ್ಕತಾರವಪ್ಪುರಂ ಬರ್ದಪ್ಪೆನೆ ಎಣಿಕೊಣ್ಡು ಕನವರಂ ತವನಿಧಿಯನ್ನೆ ತವದಿರ್ದಪ್ಪುದೆ Vr. 17, 3; Ap. 3, 65.

ಬರ್ದುಕು barduku. 1. = ಬದುಕು 1, etc. to live, etc. (ಜೀವನಾರ್ಥ Smd. Dh.; ಬಾೞ್ Sm. 115; Cpr. 8, 91). [ಈ ಪೊಕ್ಕುಱ ಪೊನ್ದಾವರೆವೊಕ್ಕು ಮೋಱವಂ ಬರ್ದುಕುವನೇ Pb. 11, 121].

ಬರ್ದುಕು barduku. 2. = ಬದುಕು 2, etc. living, etc. [ತಮಗಂ ಬರ್ದುಕಿಲ್ಲ ಧರ್ಮಮಂ ಗಱಯಿಸಿಕೊಳ್ವುದೊನ್ದೆ ಚದುರ್ Pb. 2, 27]. ವಸನ್ತರಾಜನ್ ಎಟ್ಟನ್ದಪನ್, ಇನ್ದು ನಾಳೆ ಬರ್ದುಕಿಲ್ಲ ವಿಯೋಗಿಗೆ (Smd. 260 Mdb. and another MS.).

ಬರ್ದುಗ barduga. a man of acquirements, a proficient man (ಬಿತ್ತಿಗ, ಪ್ರೌಢ Kk.; ಬಿತ್ತಿಗ, ಬಿನ್ನಣಿ, ವರಪ್ರೌಢ Sm. 47).

ಬರ್ದುಗೆ barduge. = ಬರ್ದು 2. death (ಸಾವು Smd. II; Kk. 93).

ಬರ್ದುಂಕು bardunku. = ಬರ್ದುಕು 1 [ಕರ್ಮಕ್ಕೊಡೆ ಬರ್ದುಂ ಕಲ್ಕಮುಱದರಾರ್ ಭೂತಳದೊಳ್ Kr. 1, 72; Pb. 1, 68 va.]; (Smd. Dh.; Abh. P. 10, 218; 14, 24; Grj. 10, 19), etc. ಬರ್ದುಂಕುವಂ (ಬಾೞ್ವಂ Smd. 237 Cm.).

***ಬರ್ದೆ barde.** an accomplished middle aged woman. ಅಂಕದ ಬರ್ದೆಯರುಮನುಗಿಬಗಿ ಮಾಡಿದ ಸನ್ತೋಷದೊಳ್ ಬಳ್ವಳ ಬಳೆದ ವಿಕ್ರಾನ್ತತುಂಗನ ನಿಡುದೋಳ್ಗಳ್ Pb. 2, 39 va.

ಬರ್ಫ barpha. = ಬರ್ಫ. snow; hoar-frost; ice (ತುಷಾರ, ಪ್ರಾಲೇಯ, ಮಹಿಕೆ G.; Mhr., H. ಬರಫ).

ಬರ್ಫೆ barphe. = ಬರ್ಫ. see ಪೇಡೇ-.

ಬರ್ಬರ barbara. = ಬಬ್ಬರ (Smd. 345), etc., ವರ್ಬರ. N. of a district or country (Bp. 6, 18; 61, 30). 2, *a man of low origin, a low fellow, not an Ārya, a barbarian* (ಪಾಮರ, ಪ್ರಾಕೃತ, ಇತರ, ತಾನೊಲ್ಲದಂ Mr. 229). 3, a kind of sandalwood, yellow and said to smell like a ripe mango (Sk.; ಹರಿಚನ್ದನ Mr. 335). 4, *a kind of shrub, Clerodendrum syphonanthus R. Br.* 5, = ಬರ್ಬರೆ Nr. 1, ವರ್ಬರೆ (ನಾಱುವ ಬೇಳೆ Smd. 345). 6, the thorny Babool tree, Acacia arabica (ಬೊಬ್ಬುಲಿ Smd. 345).

ಬರ್ಬರೆ barbare. = ವರ್ಬರೆ. *a kind of Ocymum or basil* (see ಬರ್ಬರ No. 5 and ನಾಱುವ ಬೇಳೆ). 2, a strongly smelling annual herb, Cleome pentaphylla L. (see ನಾಱುವೆಳ್ಳೇಳೆ).

ಬರ್ಬುಲ barbula. = ಬರ್ಬೂರ, etc. (ಬೊಬ್ಬುಲಿ Smd. 364, o. r. ಬಬ್ಬುಲಿ).

ಬರ್ಬೂರ barbūra. = ಬಬ್ಬುಳಿ q. v., ಬರ್ಬುಲ, ಬರ್ಬೂಲ, ಬೊಬ್ಬುಲಿ, etc. the thorny Babool tree, Acacia arabica Willd. (ಬೊಬ್ಬುಲಿ Smd. 359, o. rs. ಬರ್ಬೂಲ, ಬಬ್ಬುಲಿ).

ಬರ್ಬೂಲ barbūla. = ಬರ್ಬೂರ, q. v.

ಬರ್ಮ barma. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮ (Smd. 353; Sm. 8). 2, Burma (My.).

ಬರ್ಲು barlu. = ಬರಲು. (My.).

ಬರ್ಸನ barsana. see ಗೋದಿ- (and *cf.* ಬರಸ).

ಬರ್ಹ barha. coming. ಎದ್ದು ಇದಿರ್ಚಿ ಬರ್ಹನಂ (ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನ Mr. 462).

ಬರ್ಹ barha. = ವರ್ಹ. the tail of a bird; *a peacock's tail.* 2, *a leaf.* 3, a retinue, train.

ಬರ್ಹಿ barhi. 1. *a peacock.*

ಬರ್ಹಿ barhi. 2. Tbh. of ಬರ್ಹಿಸ್. Kuśa grass, etc.

ಬರ್ಹಿಃಶುಷ್ಮ barhis-śuṣma. fire, Agni (My. Amara).
ಬರ್ಹಿಣ barhiṇa. = ವರ್ಹಿಣ. *a peacock.*
ಬರ್ಹಿಣವಾಹನ barhiṇa-vāhana. *Skanda, Kārtikēya.*
ಬರ್ಹಿರ್ಧ್ವಜ barhi-dhvaja. N. of a king (J. 25, 15).
ಬರ್ಹಿಃಪುಷ್ಪ barhi-puṣpa. *a kind of perfume.*
ಬರ್ಹಿರ್ಜ್ಯೋತಿಸ್ barhis-jyōtis. *fire, Agni.*
ಬರ್ಹಿರ್ಮುಖ barhis-mukha. *a deity, a god.*
ಬರ್ಹಿಷದ್ barhiẓ-sad. seated on kuśa grass: a pitṛi or deified progenitor. (R.).
ಬರ್ಹಿಷ್ಕೇಶ barhis-kēsa. fire, Agni. (My.).
ಬರ್ಹಿಷ್ಠ barhiṣṭha. = ವರ್ಹಿಷ್ಠ. (fr. ಬೃಹತ್). largest, strongest. 2, a species of fragrant grass, Andropogon muricatus. 3, the resin of Pinus longifolia. (My.).
ಬರ್ಹಿಸ್ barhis. = ಬರ್ಹಿ 2. *kuśa grass, sacrificial grass.* 2, a bed or layer of kuśa grass. 3, *sacrifice.* 4, *fire.*

ಬಲ್ bal. 1. (= ಬಲಿ 1). to grow strong or firm, to be full-grown, etc. P. p. ಬಲ್ತು (Śmd. 287 Cm.). ಬಲ್ತ ಮರ (Si. 120; My.). ಬಲ್ತ ಕಾಯಿ, ಬಲ್ತ ಕೊಬ್ಬರಿ (My.). [— ಬಲ್ದಿರ್. -ಇರ್. to be strong, firm. ಆದಿಬ್ರಹ್ಮರ ಕೊಟ್ಟೀ ಮೇದಿನಿಗಾನೊಡೆಯನಾತನರಸಿನಿವಿಱುದಿನ್ದಾದೊಡಮೇನೆನಗೆಮ್ಬ ಮದೋದಯದೊಳ್ ಬಾಹುಬಲಿ ಬಲ್ದಿರ್ದಂ Ap. 14, 8].

ಬಲ್ bal. 2. (fr. ಬಲ್ಲಿತು or ಬಲ್ಲಿತ್ತು Śmd. 212. 213). = ಬಲು, ಬೊಲು. strength, firmness, bigness, greatness, abundance, excess, etc. (T., M. ವಲ್, ವಲು; Te. ಬಲು). [— ಬಲ್ಗಣೆ. great obstacle. ಕಣೆಯಂ ಶೌರ್ಯಾಭಿಮಾನಕ್ಕೆಡಱದ ರಿಪುಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಗ್ರಾಮದೊಳ್ ಬಲ್ಗಣೆಯಂ Pb. 7, 95]. — ಬಲ್ಗಣೆ. -ಕಣೆ. a strong arrow (Abh. P. 13, 79. 80). — ಬಲ್ಗಣ್ಡಿಕೆ. (Śmd. 248). great prowess (Rśv. 5, 99). — ಬಲ್ಗಣ್ಡು. = ಬಲ್ಗಣ್ಡಿಕೆ. (Abh. P. 9, 156). — ಬಲ್ಗಣ್ಣೆ. -ಕಣ್ಣೆ. a strong rope (J. 18, 60). — ಬಲ್ಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. = ಬಲುಗತ್ತಲೆ. thick or dense darkness (J. 2, 16; 5, 15). — ಬಲ್ಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ಬಲುಗತ್ತಿ. a large knife (J. 4, 19). — ಬಲ್ಗದ. -ಕದ. a strong or large door (C. Bp. 10, 10). — ಬಲ್ಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. a strong post (Cpr. 8, 44 va.; Rśv. 6, 11 va.). — ಬಲ್ಗರ. a powerful demon (Abh. P. 5, 78 va.). — ಬಲ್ಗರಡಿ. -ಕರಡಿ. a huge bear (Rśv. 5, 79). — ಬಲ್ಗರುಳ್. -ಕರುಳ್. large entrails (Abh. P. 13, 81). — ಬಲ್ಗಱು. large feathers (of an arrow, Śsv. 4, 42). — ಬಲ್ಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. a large fire (J. 13, 59). — ಬಲ್ಗುಡಿ. a large temple (V. 37, 26). — ಬಲ್ಗುರುಜು. -ಕುರುಜು. a large ಕುರುಜು (C. Bp. 5, 2). — ಬಲ್ಗೆಚ್ಚು. -ಕೆಚ್ಚು. strong or hard core (Rśv. 6, 11 va). — ಬಲ್ಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. a strong hand (J. 20, 5). — ಬಲ್ಗೆಯ್ತು. -ಕೆಯ್ತು. great dexterity (Abh. P. 13, 79), etc. — ಬಲ್ಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. a man of a strong hand: one famous for his power or valour (ಪರಾಕ್ರಮಪ್ರಥಿತಂ Ct. II, 52). — ಬಲ್ಚಾಟಿ. a large whip (ಕಂಕರಿ ಗೋಲ್ Ct. I, 79). — ಬಲ್ಜನ್ತೆ. a stout jante (Rśv. 10, 31 va.). [— ಬಲ್ದಡಿಗ. a great warrior bearing a mace, very strong person. ಬಲ್ದಡಿಗಂ ಬೀಸಿಯುಮೊನ್ದು ಕೋಟಿವರೆಗಂ ಕೊನ್ದಂ ಮದೇಭಂಗಳಂ Pb. 10, 104]. — ಬಲ್ದಲೆಯ. -ತಲೆಯ. (Śmd. 220). a man with a big head. — ಬಲ್ದಸಿ. = ಬಲುದಸಿ. a large pointed stake (Cpr. 5, 104). — ಬಲ್ದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. a large stream (Śsv. 3, 30). [— ಬಲ್ನಿಡಿಯ. excessively long. ತಳ್ತ ಬಲ್ನಿಡಿಯ ಕಾಯ್ಗಳನೊನ್ದುಕೊಮ್ಬು ಪೊತ್ತೆಱಗಿದುದು Ap. 5, 45]. — ಬಲ್ನಿಱಿ. thick foldings (Rśv. 7, 11; 13, 102). — ಬಲ್ನಿಱಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. a tie of thick foldings (Śsv. 3, 9). — ಬಲ್ಪನ್ದಿ. a large hog (Śsv. 4, 19 va.). — ಬಲ್ಪಗುಳ್. many blisters or sores (V. 9, 63). — ಬಲ್ಪಣಸು. a firm or close embrace (Cpr. 6, 83). — ಬಲ್ಪಣ್ಬ. a very valorous man (ತುಱುಲಾಳ್ Ct. I, 6; II, 70; ಉರ್ಕಾಳ್, ಬಲ್ಲಾಳ್, etc., ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನು Śs.). — ಬಲ್ಪನ್ದಿ. firm confinement, imprisonment (ಸೆಱೆ Ct. I, 29). — ಬಲ್ಪಱ. a great drought or famine (V. 8, 36). — ಬಲ್ಪಿರುದು. a great mark of honour (C. Bp. 47, 12). — ಬಲ್ಭಾರ. = ಬಲುಭಾರ. a heavy weight or burden. ಮರನಿರ್ದೇನ್? ಅದಱುನ್ದಲೆತ್ತಲಹುದೇ ಬಲ್ಭಾರಮಂ? ಸನ್ನೆ ಸಾವಿರಕಾಲಾಳಿನ ಸತ್ವಮಯ್! (Śś. 11). — ಬಲ್ಮನೆ. a large house (V. 4, 36). — ಬಲ್ಮರ. a large tree (Rśv. 5, 89). — ಬಲ್ಮರೆ. a large deer (Rśv. 5, 113). [— ಬಲ್ಮಿಡಿ. a hardnut. ಕಿಱುಮಿಡಿಯ ಬಲ್ಮಿಡಿಗಳೊಳೆಱಗಿ ತುಱುಗಿದ ಬನಮಂ ಪೊಕ್ಕು Pb. 5, 5 va.]. — ಬಲ್ಮುಗುಳ್. (Śmd. 197. 213). a thick bud [ಪರಿಯ ಪಸುರ್ಪ ಬೆಳ್ಪಡರೆ ಬಲ್ಮುಗುಳೊಳ್ Pb. 5, 33; Ap. 11, 110]; (Rśv. 9, 4). — ಬಲ್ಮುಡಿ. a large knot of hair (Śsv. 1, 74; 3, 7. 15). — ಬಲ್ಮುಸುಡು. a large snout (Śsv. 4, 9). — ಬಲ್ಮೊನೆ. an object with a strong and sharp point (Rśv. 6, 116). — ಬಲ್ಮೊಲ. a large hare (Rśv. 5, 113). — ಬಲ್ಮೊಲೆ. a stout breast (J. 6, 17; 8, 19; 11, 9; 26, 11). — ಬಲ್ಮೊಱಗು. loud thunder (J. 7, 51). — ಬಲ್ಲಡವಿ. -ಅಡವಿ. a large jungle (Abh. P. 7, 99 va.; 7, 114). [— ಬಲ್ಲಣಿ. -ಅಣಿ. big army. ಪಸರಿಸಿ ಪೊಕ್ಕು ಕೂಕಿಱುದು ಕಾದುವ ಬಲ್ಲಣಿಗಳ್ ಪಳಂಚಿ Pb. 8, 93]. — ಬಲ್ಲಳ. another form of ಬಲ್ಲಾಳ, q. v. (Bp. 9, 41; Te. ಬಲ್ಲಡ). see ಸಿನ್ಧು-. — ಬಲ್ಲಳದಟ್ಟ. = ಬಲ್ಲಾಳದಟ್ಟ. (Bp. 11, 26). — ಬಲ್ಲಾಟವಿಕ. -ಆಟವಿಕ. a great cheat (Rām. 1, 5, 32). [— ಬಲ್ಲಾಯ. -ಆಯ. great dimension. ನಿಡಿಯರ್ ಬಲ್ಲಾಯದ ಬಲ್ದಡಿಗರ್ ವನ್ದಿರ್ದರ್ Pb. 3, 12]. — ಬಲ್ಲಾಳ್. -ಆಳ್. = ಬಲ್ಪಣ್ಬ, q. v. [ಈ ಗಿರಿದುರ್ಗಮಂ ದಾಣ್ಟಿ ಬನ್ದ ಬಲ್ಲಾಳ್ ದಿವ್ಯಪ್ರಭಾವನಕ್ಕುಮಪೋಘನಕ್ಕುಂ Ap. 13, 57 va.]; (Abh. P. 7, 59; 11, 36; 13, 98). — ಬಲ್ಲಾಳ್ಗಣ್ಡ. a man prominent among very valorous men (Abh. P. 12, 73; T. ವಲ್ಲಾಳರ್ಗಣ್ಡ). — ಬಲ್ಲಾಳ. -ಆಳ. = ಬಲ್ಲಳ, ಬಳ್ಳಾಳ. N. (Bp. 25, 9, see ಸಿನ್ಧು-; Te. ಬಲ್ಲಾಡ; T. ವಲ್ಲಾಳ = K. ಬಲ್ಲಾಳ್). 2, the Ballāḷa country or dynasty. — ಬಲ್ಲಾಳದಟ್ಟ. = ಬಲ್ಲಳದಟ್ಟ. a Ballāḷa waist-band or girth (ಸಜ್ಜನ, ಉಪರಕ್ಷಣ Nr.). — ಬಲ್ಲಾಳದಡ್ಡ. a Ballāḷa screen or tatty (Rām. 1, 13, 7; Bh. 1, 12, 11; 5, 11, 44). — ಬಲ್ಲಾಳ್ತನ. great valour [ಜವನ ಬಲ್ಲಾಳ್ತನಮುಮಂ ಸಿಂಹದ ಕಲಿತನಮುಮಂ Pb. 1, 139; Vr. 124, 22]; (ಕಾಣ್ಕೆ Ct. II, 76; Abh. P. 10, 220 va.; 15, 45). — ಬಲ್ಲೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. a large ox or bull (ಮಹೋಕ್ಷ, ಉಕ್ಷತರ Hlā.; Bp. 56, 6). — ಬಲ್ಲೆಱೆಯ. -ಎಱೆಯ. a powerful lord. ಸಾರಲಿಂ! ಬಲ್ಲೆಱೆಯನ್ ಎನ್ದುದೆ ಮಾತು! (Śmd. 277). — ಬಲ್ಪಡಿ. -ಪಡಿ. a strong door (V. 39, 8). — ಬಲ್ಪನ್ದಿಕಾಱ. -ಬನ್ದಿಕಾಱ. (Śmd. 286; Kk. 99). a great thief. ಬಲ್ಪನ್ದಿಕಾಱನ ಪೋಲ್ ಹಿಣ್ಡೊಡೆದೊನ್ದೆ ಪೋಯ್ತು (Śmd. 386). [— ಬಲ್ಪರಿಕೆ. -ಪರಿಕೆ. great inthrust. ಬಲ್ಪರಿಕೆಯೊಳರಿನೃಪರ ಪಡಲ್ಪಡೆ ತಳ್ತಿಱದು ರಣದೊಳ್ Pb. 1, 25]; [ಒರ್ವರಿನೊರ್ವರೆ ಮಿಕ್ಕು ಪಾರ್ದು ಸಾರ್ದಿನೆ ತುಱುಗಾಱರನ್ದಿನಿಸು ಬಲ್ಪಲನಾದುದದೊನ್ದು ಕಾಳೆಗಂ Pb. 8, 93]. — ಬಲ್ಪಲ. -ಬಲ. a great force (Abh. P. 9, 97). — ಬಲ್ಪಳ. -ಬಳ. great power (Cpr. 1, 79; 5, 128); [— ಬಲ್ಪಳಿ? ಜಯನ ಶರತತಿ ಕೊಳೆ ಬಲ್ಪಳಿಯ ಮಱಿ ಪೊಕ್ಕವೊಲ್ ಕಳಕುಳಮಾದರ್ ನಾಗರಾಜರಪಗತತೇಜರ್ Ap. 13, 65. — ಬಲ್ಪಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. firm hold. ಚಲಮಂ ಬಲ್ಪಿಡಿವಿಡಿದೆಂ ತನ್ನಪ್ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಗರ ಧರೆಯೊಳ್ Pb. 13, 70; Ap. 2, 58]. — ಬಲ್ಪಿಸಿ. -ಬಿಸಿ. great heat (V. 9, 74). — ಬಲ್ಪೊತ್ತರ. -ಒತ್ತರ. great impetuousness or force (J. 26, 6). — ಬಲ್ಸರಿ. a heavy rain [ಅಮ್ಬಿನ ಬಲ್ಸರಿ ತಿಣ್ಣಮಾಗಿ ಕೆಯ್ಮಿಕ್ಕು ವಿರೋಧಿ ಸಾಧನ ಘಟಾಳಿಯನೋಡಿಸಲ್ Pb. 10, 92]; (Abh. P. 13, 76; Grj. 3, 61). — ಬಲ್ಸಿಡಿಲ್. a large thunderbolt (Śsv. 3, 61; 4, 4). — ಬಲ್ಸಿರ. large heads (Abh. P. 3, 158).

— ಬಲ್ಸೆಱೆ. = ಬಲ್ಬನ್ಧಿ. (Abh. P. 5, 38). — ಬಲ್ಸೂಱೆ. a great pillage or ravage (ದೞಿಮುೞಿ Śmd. I). — ಬಲ್ಸೋನೆ. a strong, continuous drizzle. ಮಾವಿನೊಳ್ ಮಸಗುತಮಿರ್ಪ ಬಲ್ಸೋನೆಯ ಸೋನೆಗೆ ಕಾಂಚನಕೇತಕಿವನಪ್ರಸರದಲಂಗಳ್ ಒಲೆಗುಡೆ (Śmd. 83 Mdb. and another MS.).

***ಬಲ್ bal. 3.** to know. ಬವರದೊಳೇಂ ಬಲ್ಲಂ ಕರವೊಜಱು ಗೆಯಲ್ ಪೆಱರ್ಗೆ ಕಣ್ಡು ತನಗಱುಯಂ Pb. 12, 3. (*cf.* ಬಲ್ಲು). [ನಚ್ಚಿನ ನಾನಾಭಾವರತ್ಯುತ್ಸವದೊಳೆ ಪಡೆಯಲ್ ಬಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾಧರ ಸ್ತ್ರೀಜನದಿನ್ದಂ ಕಣ್ಗೆವನ್ದಂ ಸುಕವಿಜನಮನೋಮಾನಸೋತ್ತಂಸ ಹಂಸಂ Ap. 1, 83].

ಬಲ bala. the right (not the left), the right side (ಅಪಸವ್ಯ, ದಕ್ಷಿಣ Hlā., Mr. 436; ದಕ್ಷಿಣ Śm. 108; C.; Tu.; T., M. ವಲ; Te. ವಲೆ). ಶರೀರದ ಬಲಭಾಗವು (ಅಪಸವ್ಯ, ದಕ್ಷಿಣ); ಸಾರಿಗಳನು ಎಡ ಬಲ ಸ್ಥಾನಂಗಳಿಗೆ ಅಯ್ದುಸುವುದು (ಪರಿಣಾಯ); ಬಲದ ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಹಿ ಇಕ್ಕಲು ಪಟ್ಟನ್ತಹ ಯಜ್ಞಸೂತ್ರವು (ಉಪವೀತ); ಎಡದ ಕಾಲನುಡುಗಿ ಬಲದ ಕಾಲ ಮುನ್ದೆ ಇಕ್ಕುವುದು (ಆಲೀಢ), ಬಲದ ಕಾಲನುಡುಗಿ ಎಡದ ಕಾಲ ಮುನ್ದೆ ಇಕ್ಕುವುದು (ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ Nr.). ಎಡ ಬಲ (Bh. 3, 13, 27; Rām. 1, 13, 4; C. Bp. 5, 8). ಕೆಲ ಬಲ (Bh. 2, 4, 12; J. 30, 29). ಹೊಲಿಯುವವನ ಬಲಕ್ಕಿರಬೇಡ, ಅಱುವವನ ಎಡಕ್ಕಿರಬೇಡ (Prv.). see Si. 205. 212. 288. 376; Bp. 24, 28. 42; 50, 27. 28; 55, 16. — ಬಲಕಡೆ. = ಬಲಗಡೆ. the right side (My.). ಮೆಯ್ಯ ಬಲಕಡೆ (ಅಪಸವ್ಯ Si. 376). — ಬಲಕಣ್ಣು. = ಬಲಗಣ್ಣು. the right eye (My.). — ಬಲಕೆಯ್. the right hand (My.). — ಬಲಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. to cross one's path from left to right (C.). — ಬಲಗಡೆ. = ಬಲಕಡೆ. (My.; Si. 342). ಬಲಗಡೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ ಮಾಂಸಪಿಣ್ಡ (ಯಕೃತ್ G.). — ಬಲಗಣ್. -ಕಣ್. = ಬಲಕಣ್ಣು. (Bp. 18, 46). — ಬಲಗಣ್ಣು. = ಬಲಗಣ್. (My.; B. 4, 168). — ಬಲಗಾಲು. -ಕಾಲು. the right foot (B. 5, 161; My.). — ಬಲಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. the right hand (Bp. 52, 41). 2, a superior caste of Holeyas (My.). ಬಲಗೆಯ್ಯವನು, a Holeya of that caste (according to Mr. E. Rice all holeyas are ಬಲಗೆಯ್ಯವರು and all mādigas ಎಡಗೆಯ್ಯವರು. *cf.* ಒಮ್ಬತ್ತು ಪಣದವರು and ಹದಿನೆಣ್ಟು ಪಣದವರು). (My.). — ಬಲಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to circumambulate from left to right so that the right side is towards the person or object saluted. [ಭವತ್ಪದ ಸರೋಜಮನಾಂ ಬಲಗೊಣ್ಡು ಮತ್ತಮಾಜಿಗೆ ನಡೆಯಲ್ಕೆ ಬನ್ದೆನೆನೆ Pb. 13, 65; Ap. 4, 1]. ನನ್ದಿಯಂ ಬಲಗೊಣ್ಡು ವನ್ದಿಸಿ (Bp. 2, 55). see Bp. 43, 21; 46, 55; 51, 79; 57, 50. — ಬಲಗೋಲು. -ಕೋಲು. the right, *i. e.* to the right, of the pole of a cart, as an ox (My.). — ಬಳತಾಯಿ. a step-mother (Dp. 32, 1; My.). *cf.* ಮಲ-. — ಬಲದಂ. -ಅಂ 3. (Śmd. 136). a man of the right. — ಬಲದೆಸೆ. the right direction or side (BP. 53, 36). — ಬಲದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. the right thigh (Bp. 13, 16; 55, 17; My.). — ಬಲದೋಳ್. -ಋ. -ತೋಳ್. the right arm (Bp. 28, 46; 37, 46; My.). — ಬಲನ್ದೊಡು. -ಂ-ತೊಡು. to put to, or wear on, the right side (*i. e.* over the left shoulder and under the right arm). ಜನ್ನವಿರಮಂ ಬಲನ್ದೊಡುವುದು (ಉಪವೀತ Hlā.). — ಬಲಭಾಗ. the right part; the right side (ದಕ್ಷಿಣ Nn. 14; ಅಪಸವ್ಯ Si. 376) — ಬಲಮುರಿ. turning or winding to the right; a place at which a river turns to the right; N. of places (My.). ಕನ್ನಮ್ಬಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಮ್ಬ ಳೀ ಕಿತ್ತುಕೊಣ್ಡರೆ ಬಲಮುರಿಯಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲು ಮುಱೀ ಕಚ್ಚಿಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ಬಲಮುರಿಶಂಖ. a conch that winds to the right (My.). — ಬಲಮ್ಮುರಿ. -ಂ-ಮುರಿ. to turn or wind to the right, as a river, etc. (Bp. 32, 36). [— ಬಲವಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. right side. ನೆಲಂ ಮೂರಿವಿಟ್ಟನ್ತೆ ಬಲವಕ್ಕದೊಳ್ ನಡೆಯೆ Pb. 9, 95 va.]. — ಬಲವಂಕ. -ಪಂಕ. the right side (My.). — ಬಲವರ್. -ಬರ್. to come to the right side: to move round a person or an object, or circumambulate them, with the right side turned towards them. [ಮೂಱು ಸೂೞ್ ಬಲವನ್ದು ಪೊಡವಟ್ಟು Pb. 3, 58 va.]. ಅಲರ ಪೊಸಗಮ್ಪಿನ್ದೆ ಮಗೆ ಅಲಮ್ಪಿನಗ್ಗಳಿಸಿ ಸೀನೆ ರಕ್ಷಿಪುದೆನುತಂ ಬಲವನ್ದು ಎಱಗುವ ತೆಱದಿಂ ಬಲವನ್ದು ಎಱಗಿದುವು ತುಮ್ಬಿಗಳ್ ಪಾದರಿಯೊಳ್ (Cpr. 7, 55). see Śmd. 24. 75; Cpr. 7, 56; Abh. P. 14, 105 va.; Grj. 3, 72; Rsv. 2, 38; J. 18, 62; ಎಡವಲವರ್. — ಬಲವಾಗು. -ಆಗು. to become to the right side: to cross one's path from left to right (My.). — ಬಲವಯ್ದುಸು. -ಅಯ್ದುಸು. to cause to go or turn to the right (Bp. 32, 27).

ಬಲ bala. 1. = ಛಲ. fine, well-done! etc. see ಚಾಂಗು-.

ಬಲ bala. 2. = ಬಳ, ವಲ. (one of the *tatsamas* Śmd. 384; Kk. 95; Śm. 77). *power, strength, might, vigour;* force, virtue in things or persons (ಶಕ್ತಿ Nn. 14; Mr. 503). 2, force, violence, rigour, severity; daring, rashness, etc. (ಸಾಹಸ Śm. 108). 3, help, means, influence (ಸಹಾಯ 14). 4, *massiveness, bulkiness* (ದೊಡ್ಡಿತು, ಸ್ಥೂಲ 14). 5, *forces, troops, a host, an army* (ಸೈನ್ಯ 14; ವಾಹಿನಿ Śm. 108; ದಳ, ಸೇನೆ Nn. 9; see ಪಡೆ 5 and ಮೊಗ್ಗರ). 6, body, form, figure, shape (ರೂಪು 14). 7, *semen virile* (ಇನ್ದ್ರಿಯ 14; 503). 8, *a crow* (ವಾಯಸ, ಕಾಗೆ 14; ಕಾಗೆ 503). 9, *Balarāma*, the elder brother of Krịṣṇa, also called Baladēva, Balabhadra, etc. (ಅಸಿತಾಮ್ಬರ, ಬಲಭದ್ರ 14; ಮುಸಲಿ 503). 10, N. of a demon (ದನುಜ, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 14; ರಕ್ಕಸ 503). 11, N. of an author (Nn. 3). 12, the sky (ವಿಹಾಯಸ, ಆಕಾಶ 14). 13, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 14; ನೀರ್ 503). 14, black (ಅಸಿತ, ಕಪ್ಪು 14). 15, an oblation (ಆಹುತಿ, ಹುತಾಹುತಿ 14; ಆಹುತಿ 503). ಬಲದಲ್ಲಿ ವಾಲಿ ಮೇಲು, ಚಲದಲ್ಲಿ ರಾಮ ಮೇಲು. — ಬಲವಿದ್ದದ್ದು ಲಯವಾದ ಮೇಲೆ ಭಯಪಡುವದೇ ಸರಿ. — ಬಲವಿದ್ದರೂ ಕುಲಾ ನೋಡಬೇಕು. — ಬಲವಿದ್ದರೆ ನೆಲ. ಬಲವಿದ್ದಷ್ಟೇ ಹೊತ್ತರೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಬೀಱುವನು? — ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಅರಸು ಬಲ, ಕಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಬಲ (Prvs.). — ಬಲಗುನ್ದು. strength to decrease; to decrease in strength (My.; B. 4, 134). — ಬಲಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. ಬಲಗೊಳ್ಳು. to get strength, to become strong (Bp. 2, 55; My.). — ಬಲಗೊಳಿಸು. to strengthen (My.). — ಬಲಂಗಿಡು. -ಂ-ಕಿಡು. strength to be destroyed or lost; to lose strength (Grj. 9, 58 va.). — ಬಲಂಗೆಯ್ಯು. to make effort (Cpr. 9, 92 va.). — ಬಲ ಪಡಿಸು. to strengthen (My.; ಬಲಿಸು G.) [— ಬಲವ್ಪೆಱ್. -ಪೆಱ್. to obtain strength. ಮದಿಯ ವಾಗ್ವಿಭವ ವಿನ್ಯಾಸಂ ಬಲವ್ಪೆತ್ತುದು Ap. 1, 25]. — ಬಲರಕ್ಕಸಿ. = ಬಲರಾಕ್ಷಸಿ No. 1. (St. & Pl.). 2, a kind of eatable Arum (My.; see ಮರಸಣೆ, ಮರಸಣಗೆ). — ಬಲವೞು. -ಅೞು. = ಬಲಂಗಿಡು. (Cpr. 2, 42).

ಬಲಕರ bala-kara. strengthening. (My.).

ಬಲಕಾಯಿಸು balakāyisu. = ಬಲಗಾಯಿಸು. to strengthen; to increase (v. t., My., H. ಬಲ್ಕಾಯಿಸು); to grow strong (My.).

ಬಲಕ್ಷ balakṣa. = ವಲಕ್ಷ. white, etc.

ಬಲಗಾಯಿಸು balagāyisu. = ಬಲಕಾಯಿಸು. (My.).

ಬಲಗಾಱ bala-gāṛa. a strong, powerful man; a rich man (My.).

ಬಲಜ bala-ja. = ವಲಜ. *a city-gate.* 2, *a field.* 3, a pretty figure.

ಬಲಜೆ bala-je. = ವಲಜೆ. *a pretty or handsome woman.*

ಬಲದೇವ bala-dēva. *the elder brother of Krịṣṇa.* 2, N. (Bp. 3, 86; 9, 48).

ಬಲಬಲಿಕೆ balabalike. suffering, distress, trouble (ಪಾಡು Śm. 93; Te. ವಲ್ಪನ್ತೆ; Mhr. ಬಲಬಲ, disorder, confusion; Mhr., H. ಬಲಾಯ, misfortune).

ಬಲಭದ್ರ bala-bhadra. a strong, robust man. 2, *the elder brother of Krṣṇa* (ಬಲ, ಅಸಿತಾಮ್ಬರ Nn. 14; Śmd. 251). 3, N. see ಪೌರಾಣಿಕರ-.

ಬಲಭದ್ರಿಕೆ bala-bhadrike. *a species of medicinal plant.*

ಬಲಭಿದ್ bala-bhid. the slayer of the demon Bala: Indra. (My.).

ಬಲಭೇದಿ bala-bhēdi. = ಬಲಭಿದ್. (My.).

ಬಲಯುಕ್ತ bala-yukta. endowed with strength or power (My.).

ಬಲಯುತ bala-yuta. = ಬಲಯುಕ್ತ. (J. 2, 13). 2, being together with Bala (2, 13).

ಬಲರಾಕ್ಷಸಿ bala-rākṣasi. = ಬಲರಕ್ಕಸಿ, ಬಲಾರಾಕ್ಷಸಿ. an undershrub, Pavonia odorata Willd. (St. & Pl.). 2, = ಬಲರಕ್ಕಸಿ. No. 2. (My.; Te. ಬಲುರಕ್ಕಿಸ, Arum macrorhizon). — ಬಲ ರಾಕ್ಷಸಿಗಡ್ಡೆ. a kind of perfume (ರಾಕ್ಷಸಿ, ಚಣ್ಣೆ, etc., ಕರೀ ಕಚೋರ Si. 154).

ಬಲರಾಮ bala-rāma. = ಬಲಭದ್ರ No. 2. (Mr. 19); N. — ಬಲರಾಮ ಪಣ್ಡಿತ. N. (Bp. 56, 27).

ಬಲವತ್ bala-vat. *possessing power, mighty, strong; stout, lusty;* vehement, violent; dense, thick. 2, *in a high degree, much, very, well.*

ಬಲವತಿ bala-vati. a powerful, strong woman. (My.).

ಬಲವನ್ತ bala-vanta. (Tbh. of ಬಲವತ್). = ಬಳವನ್ತ. strong (Rāghc. 17, 73); a powerful, mightily, influential man; a stout or lusty man (ಸ್ಥೂಲಂ, ಬಹುಲಂ, ಪೀವರಂ, ದೊಡ್ಡತಪ್ಪವಂ Mr. 232; see ಅಂಸಕಳ; Bp. 18, 36; 10, 32; My.); a rich man (My.). ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಅರಸುಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವನ್ತನು (ಅಧೀಶ್ವರ Si. 256). ಬುದ್ಧಿವಂತನೇ ಬಲವನ್ತನು. — ನೆಲ ಬಲವನ್ತನಿಗೆ, ಕುಲ ನೇಮವನ್ತನಿಗೆ (Prvs.). 2, force, rigour, violence (My.). ಬಾಆಲೀಸದ ಮನೆಯ ಬಲವನ್ತವೇನು? (why should one use force in order to live in etc.? Dp. 148). — ಬಲವನ್ತ ಮಾಡುವಿಕೆ. doing (anything) by force, acting with violence, etc. (ಪ್ರಸಭ, ಬಲಾತ್ಕಾರ Si. 295).

ಬಲವನ್ತಿಕೆ balavantike. = ಬಲವನ್ತ No. 2. (My.).

ಬಲವರ್ಧನ bala-vardhana. increasing power, strengthening. (My.).

ಬಲವಲ balavala. = ಬಲೋಲ, ಬೆಳಲ q. v., etc. a small spinous tree, etc. (Z.).

ಬಲವಿನ್ಯಾಸ bala-vinyāsa. *array of troops.*

ಬಲವಿರೋಧಿ bala-virōdhi. Indra (Śmd. 200).

ಬಲವು bal-a-vu. = ಬಲುಹು. strength, etc. (Śmd. 247).

ಬಲವೈರಿ bala-vairi. Indra (ಪಲಗಣ್ಣ, ಇನ್ದ್ರ, etc. Kk. 10b; Śmd. 251).

ಬಲಶಾಲಿ bala-śāli. possessing strength, strong, vigorous. (My.).

ಬಲಶಾಸನ bala-śāsana. Indra (My.).

ಬಲಸೂದನ bala-sūdana. *Indra.*

ಬಲಸೋದರ bala-sōdara. Krṣṇa (My.).

ಬಲಹರಿ bala-hari. N. — ಬಲಹರಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 9).

ಬಲಹೀನ bala-hīna. destitute of strength, weak, infirm. (My.; B. 5, 115).

ಬಲಹೀನತೆ bala-hīnate. = ಬಲಹೀನತ್ವ. (My.).

ಬಲಹೀನತ್ವ bala-hīnatva. weakness, prostration of strength, infirmity. (My.).

ಬಲಾಕ balāka. = ಬಲಾಕೆ. (ಬಿಸಕಣ್ಠ, ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ (Mr. 172).

ಬಲಾಕೆ balāke. *a kind of crane* (ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ Hlā.).

ಬಲಾಢ್ಯ bala-ādhya. abounding in strength or power, strong, etc. (ಬಲಾನ್ವಿತ, ಶಕ್ತ Nn. 60; Śmd. 251; My.; B. 4, 144. 228).

ಬಲಾತ್ balāt. by force, with violence.

ಬಲಾತ್ಕರಿಸು balāt-karisu. = ಬಲುಕರಿಸು. to do (any thing) by force, to act with violence, to use or employ force; to constrain or compel (My.). ರೈತರ ಮೇಲೆ ಬಲಾತ್ಕರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವು (B. 5, 8).

ಬಲಾತ್ಕಾರ balāt-kāra. *doing anything by force, force, violence* (ಬಲವನ್ತ ಮಾಡುವಿಕೆ Si. 295; B. 5, 2. 84). ಬಲಾತ್ಕಾರದಿನ್ದ ತನ್ದ ನಾಯಿ ಮೊಲನ ಹಿಡಿದೀತೇ? — ಬಲಾತ್ಕಾರವಿದ್ದರೂ ಚಮತ್ಕಾರವಿರಬೇಕು (Prvs.). — ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡು. = ಬಲಾತ್ಕರಿಸು. (My.).

ಬಲಾಧ್ಯಕ್ಷ bala-adhyakṣa. a general. 2, an ox or bull (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಬಲಾನ್ವಿತ bala-anvita. possessed of power, powerful, strong (ಶಕ್ತ, ಬಲಾಢ್ಯ Nn. 60).

ಬಲಾಬಲ bala-abala. strength and weakness, comparative strength and want of strength, relative importance and insignificance. (My.).

ಬಲಾರಾಕ್ಷಸಿ balā-rākṣasi. = ಬಲರಾಕ್ಷಸಿ No. 2. (My.).

ಬಲಾರಾತಿ bala-arāti. = ವಲಾರಾತಿ. Indra. (My.).

ಬಲಾರಿ bala-ari. Indra. 2, N. of a female demon (Śāstrasāra in W. v. 1259).

ಬಲಾಹಕ balāhaka. *a cloud.*

ಬಲಿ bali. 1. (= ಬಲ್ 1). to increase, to grow, to become larger; to become abundant; to grow strong; to become big or stout; to become tight, firm, or hard; to become full grown (ವರ್ಧನ Śm. 108; My.; Tu.; T. ವಲಿ, ವಲು; M. ವಲ್ಲು; Te. ಬಲಿ, ಬಲುಸು; *cf.* ಬಳೆ 1). P. ps. ಬಲಿದು [ಆ ವಿರುದ್ಧದ ಭೇದಂ ಸನ್ತಯಿಸಿ ಬಲಿದು ಮನಮನದಂ ತಱಸಲೆ ಪೇಱಲಾರ್ಪೆನೆಮ್ಬವನೊಳನೇ Kr. 1, 111; Pb. 1, 136; Ap. 13, 58; Cv. 899]; (Bp. 1, 38; etc., etc.), ಬಲಿತು (My.). ಫಲಮಾಗಿ ಬಲಿಯಲೊಡನೆ ತಾವೆ ಕೆಡುವ ಧಾನ್ಯಂಗಳು ಓಷಧಿಗಳೆನಿಸುಗು (Nr.). ಬಲಿತಿರುವಿಕೆ (ಸಾರ, ಮರ್ಜ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ Si. 122; ಬಲ, ಸ್ಥೌಲ್ಯ 455). ಸ್ವಲ್ಪ ಬಲಿತ ಮಗ್ಗು (ಕಲಿಕೆ, etc., ಕಾಯಿಗೆ ಬನ್ದ ಮಗ್ಗು 123). ಬಲಿತನನು (ಬಲವತ್, ಮಾಂಸಲ 196). ಬಲಿತದು (ಪೀನ, ಸ್ಥೂಲ, ಪೀವರ, etc. 370). ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಲಿತದು (ಸ್ಥವಿಷ್ಠ 384). ಬಲಿತು ತೋರವಾಗಿರುವನನು (ಸ್ಥೂಲ 417). ಬಲಿತು ದೊಪ್ಪವಾದವನು (ಸ್ಥೂಲ 457). ಬಲಿದ ಕತ್ತಲೆ (ಅನ್ಧತಮಸ Mr. 67). ಬಲಿದ ಮಡಲ್ (ಅವರೋಹ, ಲತೋದ್ಗಮ 106). ತನೆ ಬಲಿಯೆ ಪಲಿಕ್ಕಿಯಕ್ಕು (180). ಒಳಗಿನ ಚಿಪ್ಪು ಬಲಿಯುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅಕ್ರೋಡದ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ (B. 3, 114). ಹತ್ತಿಯ ಕಾಯಿಗಳು ಬಲಿತು ಹಣ್ಣಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (4, 27). see Bp. 1, 8; 3, 1. 4; 12, 37; 15, 28; 18, 55. 66; 20, 25; 24, 58; 27, 57; 39, 46; 42, 31; 44, 13. 46; 47, 23; 50, 67; 55, 10; 57, 47; Rām. 1, 13, 2; Bh. 1, 8, 18. 2, to increase (v. t.); to make strong; to fix firmly; to clench; to fasten (My.). ಪುದಿದ ಅಂಗಮಂ ಬಲಿದಿಹ ಅನಿಲಂ (ಕೂರ್ಮ Mr. 51). ಬಲಿದು ಹಿಡಿಗೆಯ್ದ ಕೆಯ್ (ಮುಷ್ಟಿ 323). see Abh. P. 10, 186; Bp. 21, 29; Bh. 1, 10, 33; 6, 4, 140; J. 8, 3; 9, 17; 13, 42; 14, 3; 31, 33.

ಬಲಿ bali. 2. = ಬಱ 1, No. 2. a place, spot. see ಸುಡು-, ಸೊಡ-.

ಬಲಿ bali. 3. = ಬಱ 2. a gift, present. see ಅಟ್ಟುವ್ಬಲಿ, ಬಱವಲಿ, ಬಱುವಲಿ.

ಬಲಿ bali. *tax, impost, tribute, royal revenue* (ಕರ Nn. 19; ಪ್ರಕೃತಿ 16). 2, *an oblation or religious offering, any oblation or act of worship*

not being a real sacrifice (ಅರ್ಚೆ, ಸಪರ್ಯೆ, ಉಪಹಾರ, ಪೂಜೆ Mr. 28; ಉಪಹಾರ Śm. 108). 3, *the offering of a portion of the daily meal of ghee, boiled rice, etc. to all creatures of every description, i. e. to gods* (especially to the gṛihadēvatās or household spirits), *semi-divine beings, men, animals, trees, etc., and inanimate objects,* performed by throwing up into the air, generally at the door of the house, the remains of the morning and evening meal, uttering at the same time a mantra to some of the inferior deities, to the guhyakas, etc., or to the spirits of trees, waters, etc., the real consumers of the offering being the birds, dogs, insects, etc. in the neighbourhood of the house; — a daily offering of boiled rice to the viśvadēvas before the after-noon-meal to be consumed by dogs (My.); — any religious offering (not real sacrifice) presented on the occasion of a change of the moon (ಪರ್ವಗಳ್, ನಾನಾ ಬಲಿಗಳ ಕೊಡುವುದು 16). 4, an offering to dēvi (especially also Durgā or Kāḷī), etc., performed by putting heaps of boiled rice, or by killing sheep, buffaloes, etc., and also men (My.; see ಅಸುರ-, ಎಡೆವಲಿ, ದಿಗ್ಬಲಿ, ನರ-, ಪ್ರೇತ-, ಭೂತ-; J, 31, 55). 5, boiled rice (ಅನ್ನ, ಓದನ, etc. Mr. 214). 6, *N. of a daitya, son of Virōcana,* who by Viṣṇu (as Vāmana) was tricked out of heaven and earth which belonged to his dominions, when Viṣṇu, in consideration of his virtues, left pātāla still in his dominion (ಬಲೀನ್ದ್ರ 16; Śmd. 251; Bp. 54, 38; 57, 23; J. 29, 1. 14). 7, powerful, strong; *a soldier*; — a general (ಚಮೂಪ, ಸೇನಾಪತಿ 16). 8, a virtuous man (ಸುಜನ, ಸಜ್ಜನ 16). 9, power, virtue (ಬಲ, ಶಕ್ತಿ 16). 10, good report, fame (ಕೀರ್ತಿ 16). 11, a festival, etc. (ಉತ್ಸವ, ಉತ್ಸಹ 16). 12, a washerman (ರಜಕ, ಅಗಸ 16). 13, a crow (ವಾಯಸ, ಕಾಗೆ 16; ಕಾಗೆ Mr. 476). 14, sulphur (ಗನ್ಧಕ 16). 15, = ವಲಿ 1, No. 2, q. v. — ಬಲಿ ಇಕ್ಕು. = ಬಲಿ ಕೊಡು. ಹರಸಿ ಬಲಿಗಳನಿಕ್ಕಿದರೆ ಗೋಚರಿಸದೇ ರಣವಿಜಯನಿಧಿ? (Bh. 10, 6, 3). — ಬಲಿಕೊಡು. = ಬಲಿಗೊಡು. q. v. to present a bali. ಬಲಿ ಕೊಡದವ ಚಲಕ್ಕೆ ಬನ್ದಾನೇ? (Prv.). ಬಲಿ ಕೊಡೋಣ (ಶಾಮಿತ್ರ G.). — ಬಲಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. to make a bali (of somebody, Rśv. 11, 165; V. 14, 38). — ಬಲಿಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. a post to which the victims are tied that are offered to a deity (My.). — ಬಲಿಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. a stone on which a victim's blood is shed, its flesh (or parts of it) is put, and oblations of rice, flowers, etc. are deposited (My.). — ಬಲಿಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. to throw any balis about (Rśv. 14, 5 va.). — ಬಲಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಬಲಿ ಕೊಡು (J. 5, 72, q. v.). — ಬಲಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to take as a gift or oblation (Rśv. 3, 101; Śśv. 4, 6). — ಬಲಿ ತಿನ್ನು. to eat a bali. ಬಲಿ ತಿಮ್ಬುವವನ ಕೂಡೆ ಕುಲಾ ಕೇಳೋದೇನು? (Prv.). — ಬಲಿ ಹಾಕಿಸು. to cause to offer any balis (especially bloody ones, buffaloes, sheep, ete. to bhūtas, Mārī, Durgā, etc., My.). 2, to cause to dispossess or eject evil spirits by means of mantras and the offering of a fowl (My.). — ಬಲಿ ಹಾಕು. to offer as a victim or immolate, as a buffalo, a sheep, a goat, a fowl, etc., to evil spirits (My.); to offer boiled rice to them (My.). 2, to dispossess or eject evil spirits by means of mantras and the offering of a fowl (My.). ಬಲಿ ಹಾಕುವದಕ್ಕೆ ಬಕ್ಷೀಸಾಹೇಬರ ಅಪ್ಪಣೆ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿ bali-cakravarti. = ಬಲಿ No. 6. (My.).

ಬಲಿದಾನ bali-dāna. oblation of a bali. ಬಲಿದಾನ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಮಾಧಾನಬೇಕು (Prv.).

ಬಲಿಧ್ವಂಸಿ bali-dhvaṁsi. *Viṣṇu.*

ಬಲಿನ balina. = ವಲಿನ. wrinkled. (ಮೆಯ್ ಮೇಲೆ ನಿಱಿಗೆಗಟ್ಟಿದವನು G.).

ಬಲಿನಿಕೇತನ bali-nikētana. Bali's habitation: pātāla (Mr. 392; see ಬಲಿ No. 6).

ಬಲಿಪಾಡ್ಯ bali-pāḍya. a yearly feast on kārtikaśuklapāḍya in memory of Viṣṇu's humbling Bali (My.).

ಬಲಿಪೀಠ bali-pīṭha. a structure of stone (altar) for putting boiled rice, fruits, flowers, and oblations of water upon, as a secondary pūjā; there is either one such pīṭha in front of a temple or there are eight round about it (My.).

ಬಲಿಪುಷ್ಟ bali-puṣṭa. nourished by balis: *a crow.*

ಬಲಿಪ್ರದಾನ bali-pradāna. the act of putting the offerings on the balipīṭha or the balipīṭhas (My.).

ಬಲಿಬನ್ಧಾಕ್ಷಿ bali-bandha-akṣi. the bitter apple, Cucumis colocynthis (ವಾರುಣಿ, ಹಾವುಮೆಕ್ಕೆ Mr. 146).

ಬಲಿಬರ್ದ balibarda. = ಬಲೀವರ್ದ. (Cpr. 2, 24 va.).

ಬಲಿಭುಜ್ bali-bhuj. ಬಲಿಭುಕ್. devouring balis: *a crow.* (ಕಾಗೆ Nn. 97).

ಬಲಿಮುದ್ರೆ bali-mudre. a seal or mark applied to the body of the victim of a bali. ಬಲಿಮುದ್ರೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸುಲಿಗೆ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಬಲಿಯಿಸು baliyisu. = ಬಲಿಸು. to make firm, to fasten (Abh. P. 14, 180).

ಬಲಿವರ್ದ balivarda.=ಬಲಿಬರ್ದ, ಬಲೀವರ್ದ a bull, ox.(ಮುರಿ Śm. 105).

ಬಲಿಶಿಕ್ಷಕ bali-śikṣaka. Viṣṇu (My.).

ಬಲಿಷ್ಠ baliṣṭha. (fr. ಬಲಿನ್). most powerful, strongest, very strong or powerful. (My.; Bp. 30, 4; 44, 16; B. 4, 12; 5, 12. 130).

ಬಲಿಸದ್ಮ bali-sadma. *the abode of Bali: pātāla* (see ಬಲಿ No. 6).

ಬಲಿಸು balisu. = ಬಲಿಯಿಸು. to make strong or firm (ಬಲ ಪಡಿಸು G.); to increase (v. t., J. 6, 37); to clinch; to fix firmly, to fasten, to tie, to tighten (Bh. 6, 4, 140; My.); to plant, as a garden (B. 3, 63); to found, as a town (B. 5, 195).

ಬಲಿಹ baliha. making firm, clinching, etc. ಮುಷ್ಟಿಯ ಬಲಿಹ (ಮುಷ್ಟಿಬನ್ಧ, ಸಂಗ್ರಾಹ Nr.).

ಬಲಿಹರ bali-hara. Viṣṇu (Mr. 18).

ಬಲೀನ್ದ್ರ bali-indra. = ಬಲಿ No. 6. N. of a daitya. (ಬಲಿ Nn. 16).

ಬಲೀನ್ದ್ರಪೂಜೆ balīndra-pūje. worship of Bali in the form of a ball of cow-dung ornamented with flowers, on the balipāḍya (My.).

ಬಲೀಮುಖ balī-mukha. = ವಲೀಮುಖ. wrinkled-faced: *a monkey* (ಕೋಡಗ Mr. 161).

ಬಲೀವರ್ದ balī-varda. = ಬಲಿವರ್ದ. *a bull or ox.*

ಬಲು balu. = ಬಲ್ 2. strength, etc. — ಬಲು ಕೆಟ್ಟದು. that which is very bad (My.; B. 4, 154). — ಬಲುಕೋಱಡಾಡೆ. huge, sharp tusks (C. Bp. 47, 14). — ಬಲುಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. a great ocean (Bh. 5, 11, 40). — ಬಲುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. = ಬಲ್ಗತ್ತಲೆ. thick or dense darkness (Bp. 16, 23; Bh. 1, 8, 93; 1, 16, 15; J. 4, 12). — ಬಲುಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ಬಲ್ಗತ್ತಿ. a large knife (Bp. 25, 25). — ಬಲುಗಬ್ಬ. great pride (ಗರ್ವ Ct. I, 26). — ಬಲುಗರ. -ಕರ. 1. a powerful hand or ray (Bp. 44, 45; 50, 24). — ಬಲುಗರ. 2. much or strong poison (J. 18, 51). — ಬಲುಗರ್ವ. = ಬಲುಗಬ್ಬ. (My.).

— ಬಲುಗಲಹ. -ಕಲಹ. a great battle (Rām. 6, 50, 21). — ಬಲುಗಳವೆಗೂೞು. -ಕಳವೆ-ಕೂೞು. much boiled rice of the kaḷave kind (Rām. 6, 55, 15). — ಬಲುಗಾಯ. a severe wound (My.). — ಬಲುಗುತ್ತ. -ಕುತ್ತ. a severe illness (Bp. 15, 19). — ಬಲುಗುದ್ದು. a severe blow with the fist (Rām. 6, 38, 12). — ಬಲುಗೆಯ್ದು. -ಕೆಯ್ದು. a large weapon (Bh. 3, 6, 23). — ಬಲುಗೆಯ್ಬಣ್ಟ. -ಕೆಯ್-. a warrior with a powerful hand, one of great strength (Bh. 2, 2, 77). — ಬಲುಗೆರಹುಗಾಲ್. -ಕೆರಹು-ಕಾಲ್. a foot with large shoes (Bp. 18, 22). — ಬಲುಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. much work (My.). — ಬಲುಗೆಲಸಿ. -ಕೆಲಸಿ. an assiduous or laborious person (ಕರ್ಮಣಿ, ಕರ್ಮಶೂರ Mr. 236). — ಬಲುಗೋಡೆಗನ್ನ. -ಕನ್ನ. a hole (made by burglars) in a thick wall (Bp. 31, 5). — ಬಲುಗೋಪ. -ಕೋಪ. great anger (ಕಾಯ್ಪು Ct. I, 12). — ಬಲುಚೋದ್ಯ. great astonishment or wonder (ಕಂಗು Ct. I, 73). — ಬಲುಜಾಣ. a very knowing or clever man (B. 4, 30). — ಬಲುತನ್ತ್ರ. severe cursing (ತನ್ತ್ರ, ಪರಿಗ್ರಹ Mr. 530); excessive trickery. — ಬಲುದಗರ್. -ತಗರ್. a large ram (Grj. 6, 59). — ಬಲುದರ್ಪ. great pride (Bp. 32, 33). — ಬಲುದಸಿ. = ಬಲ್ದಸಿ. a large pointed stake (Bp. 16, 11). — ಬಲುದುತ್ತು. -ತುತ್ತು. a large mouthful of food (Bh. 1, 10, 33). — ಬಲುದೆಪ್ಪ. -ತೆಪ್ಪ. a large or firm raft (Bp. 60, 46). — ಬಲುದೈನ್ಯ. great humbleness (B. 4, 90). — ಬಲುಧನ. great riches (Dp. 1). — ಬಲುಧನಿಕ. a very opulent man (Bp. 22, 54). — ಬಲುನಿಯೋಗ. an important business or office (Bp. 5, 4). — ಬಲುನುಡಿ. a severe, harsh word (ವಿಕ್ರುಷ್ಟ Mr. 84). — ಬಲುಪಾಪ. great, or much, sin (Bh. 1, 8, 67). — ಬಲು ಬಲು. rep. a very great quantity, very much or many (My.). — ಬಲುಬಲೆ. a large or strong net. ಮೋಹಮೆಮ್ಬ ಬಲುಬಲೆ (Jmt. 24). — ಬಲುಬಿದ್ದು. a great banquet (Bh. 4, 2, 58). — ಬಲುಬೊಬ್ಬೆ. a loud bellowing, etc. (Bh. 6, 2, 4). — ಬಲುಭಟ. a strong warrior (J. 4, 18). — ಬಲುಭಾರ. = ಬಲ್ಭಾರ. excessive weight, a heavy burden (ಭಾರಣೆ Bhn. 51). — ಬಲುಮದ್ದುಗಾರ್ತಿ. a great female poisoner (Bp. 40, 56). — ಬಲುಮುನಿಸು. = ಬಲುಗೋಪ. (Bp. 47, 47). — ಬಲುಮೆಳೆ. a large clump of trees (Bh. 6, 4, 108). — ಬಲುಯೋಚನೆ. deep thought (My.); great sorrow (My.). — ಬಲುವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. 1. to seize or lay hold of with one's whole mind (Rām. 3, 7, 22). — ಬಲುವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. 2. firm seizure, fast hold (Bh. 8, 27, 27). — ಬಲುಸನ್ತೋಷ. much pleasure (B. 4, 18). — ಬಲುಸಱು. great stickiness (Rām. 6, 49, 35). — ಬಲುಸಾಹಸ. great boldness, etc. (Bh. 3, 13, 17). — ಬಲುಸೂತ್ರ. a firm, or stout, cord (Bp. 49, 44). — ಬಲುಹಾನಿ. a serious damage, loss or calamity (My.). — ಬಲುಹುರಿ. many twists (Bh. 1, 10, 27). — ಬಲುಹೊದಱ್. a thick bush (Bh. 1, 20, 60). — ಬಲುಹೋರಿ. a large bull or ox (Bp. 56, 28).

ಬಲುಕರಿಸು **balukarisu.** = ಬಲಾತ್ಕರಿಸು. to constrain or compel. (Bp. 28, 11; 38, 24; 40, 50).

ಬಲುಮೆ balume. = ಬಲ್ಮೆ. strength, power; force, violence, rigour (My.; Te. ಬಲಿಮಿ). ನಮ್ಮ ಮೇಲೆಯೇ ಇಷ್ಟು ಬಲುಮೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಾವೇನು ಅನ್ಯಾಯದ್ದು ಆತನಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವು? (B. 2, 45). see Bp. 51, 72; 52, 32; 58, 30; 61, 77.

ಬಲುಹು baluhu. = ಬಲವು, ಬಲ್ಪು, ಬಲ್ಮು. increase; strength, power, vigour, ability; firmness; influence, importance (ಪ್ರಾಣ, ಸ್ಥಾಮನ್, ಬಲ, ದ್ಯುಮ್ನ, ಓಜಸ್, ಶುಷ್ಮನ್, ತರಸ್, ಸಹಸ್, Hlā.; ಸತ್ವ Nr.; ಅಕ್ಷ, ಬಲ್ಪು Nn. 37; My.); — force, violence, compulsion (ಹಠ, ಪ್ರಸಭ Hlā.; ಹರ, ಪ್ರಸರ Mr. 461 in three MSS., one MS. ಬಲ್ಪು). ದೇಹದ ಬಲುಹು (ಬಲ, ವೀರ್ಯ); [ವಸ್ತ್ರವ ಬಹಳವಾಗಿ ಧರಿಸು, ಸೆಜ್ಜೆಯ ಬಲುಹಾಗಿ ಕಟ್ಟು, ಶಿವದಾರವ ಬಲುಹಿ ನಲಿಸುತ್ತೆನ್ದು ಹೇಳುವುದು ಉಪದೇಶವೇ Cv. 1133]. ಬುದ್ಧಿಯ ಬಲುಹು (ಧೀಶಕ್ತಿ, ನಿಷ್ಕ್ರಮ); ಬಲುಹಾಗಿ ಕಟ್ಟುಹ (ಗ್ರಹ Nr.). ಶಿವಿದರು ತೋಳ ಬಲುಹಿನಲಿ (Bh. 1, 10, 37). ಮನದ ಬಲುಹಂ ನೋಡಿದಪೆಂ (Bp. 19, 85). see Bp. 19, 26; 21, 47; 26, 25; 40, 45. 46; 50, 25; 51, 81; 58, 37; 59, 13; Abhā. 1, 35; Rām. 3, 8, 69; Dp. 148, 1; ಅತಿ-.

ಬಲೆ bale. a net (ಆನಾಯ, ಜಾಲ, ಕುವೇಣಿ, ಮತ್ಸ್ಯಬನ್ಧನಿ Hlā., Nr., Mr. 378; Si. 86; ಜಾಲ Nn. 34. 47; My.; Tu.; M., Te. ವಲೆ; T. ವಲೈ. [ಪಲವುಂ ಪೊಱೆಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಬಲೆಗಳುಮಂ ಪಡಿಗಳನ ಮರ್ಚಿ Pb. 5, 47 va.]. ಮೃಗಗಳ ಹಿಡಿವ ಬಲೆ (ವಾಗುರೆ Nr.; Si. 343). ಕಾನನದಿ ಬೀಸಿದ ಬಲೆ (Bh. 1, 8, 53). ಭೂಪತಿಲಕ ಸಿಲುಕಿದನ್ ಅವದಿ ರೊಡ್ಡಿದ ಬಲೆಗೆ (2, 13, 45). ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದು ಕೋಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? — ಬಲೆ ನೇಯ್ದು ಮರಕಾಲ ಬಟ್ಟೆ ನೇಯ್ದಾನೇ? — ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಪಕ್ಷಿ, ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಇಱುವೆ (Prvs.). see Bp. 27, 20. 23. 24; 54, 29; Bh. 3, 13, 19; Śśv. 3, 49; J. 28, 47; 30, 15; ಇಡುವಲೆ, ಕಣ್ಡವಲೆ, ಕಣ್ಣಿ-, ಕಾರ್ಬಲೆ, ಗುಣ್ಡುವಲೆ, ಗೋರಿ-, ತಡಿಕೆ-, ತೊಡಕು-, ದಣ್ಡೆ-, ದುಣ್ಡು-, ಪಾಸು-, ಬಲುವಲೆ, ಬಳ್ಳಿವಲೆ, ಬಿರ್ಚು-, ಬೀಸು-, ಬೆಳ್ವಾರ-, ಮಣ್ಡವಿಗೆ-, ಸಿಡಿ-, ಹಿಣ್ಡು-. — ಬಲೆಗಣ್. -ಕಣ್. a mesh of a net (V. 2, 32). — ಬಲೆದೊಡಕು. -ತೊಡಕು. entangling in a net (Bp. 40, 57). — ಬಲೆವೀಸು. -ಬೀಸು. to throw a net (Rśv. 5, 84; Śśv. 3, 50).

ಬಲೆ **bale.** *an aquatic plant, a species of mallow, Sida cordifolia.*

ಬಲೆಗಾಱ bale-gāṟa. a man using a net or nets (ಜಾಲಿಕ, ವಾಗುರಿಕ Nr.; ಸೂತ, ಜಾಲಿ, ಬಲೆಯ ಬೀಸುವವನು Nn. 32); — a fisherman (My.). ಮೀನಿನ ಬಲೆಗಾಱನು (ಕೈವರ್ತ, ದಾಶ, ಧೀವರ Si. 86); — a man who hunts with a net (My.). ಮೃಗದ ಬಲೆಗಾಱ (ಜಾಲಿಕ, etc. 340). see Bp. 21, 28; ಚಿಗರಿ-.

ಬಲೋದ್ಬನ್ದಿ **balōdbandi.** force, violence, compulsion (My.; Br.).

ಬಲೋಲ balōla. = ಬಲವಲ. a small spinous tree. (Z.).

ಬಲೌಘ **bala-ōgha.** a multitude of troops or forces, a numerous force. (J. 4, 29; 20, 61).

ಬಲ್ಪು bal-pu. (Śmd. 248). = ಬಲುಹು q. v., etc. strength, etc. [ಆಸನನ್ದೋಱುವ ಬಲ್ಪುದೋಱುವೆರ್ದೆದೋಱುವ ಕಯ್ಪೆ ಸರಂಗಳೆಮ್ಮನ್ತೇಱುವು ಬೇಡ Pb. 8, 20; Ap. 7, 55]. ಬಲ್ಪಿನ ಆಧಾರ (ಅಕ್ಷ Mr. 494). ಬಲ್ಪಿನ ಎತ್ತು (ಉಕ್ಷತರ, ಮಹೋಕ್ಷ 178). ಮುಪ್ಪು ಬಲ್ಪಾಗೆ ಶಿಥಿಲನಕ್ಕುಂ (310). ಕುಸುಮಾಯುಧ, ನಿನ್ನ ಬಲ್ಪು ಪೆಣ್ಮಕ್ಕಳೊಳ್ ಅಲ್ಲದಿಲ್ಲ! (Śmd. 151). see Cpr. 7, 115 va.; Bp. 2, 19; J. 1, 11; 2, 42; ಅತಿ-. — ಬಲ್ಪಡರ್. -ಅಡರ್. strength to arise (Cpr. 4, 2). — ಬಲ್ಪಱು. -ಅಱು. strength to fail; to lose strength (Grj. 8, 77 va.; Rśv. 5, 39). — ಬಲ್ಪುಗಿಡು. -ಕಿಡು. = ಬಲ್ಪಱು. (Abh. P. 13, 88; Grj. 6, 40 va.). — ಬಲ್ಪುದೋಱು. -ತೋಱು. to evince vigour (Grj. 2, 106 va.). — ಬಲ್ಪೇಱು. -ಏಱು. strength to increase (Cpr. 5, 73).

ಬಲ್ಬಜ **balbaja.** = ವಲ್ವಜ. *a species of coarse grass* (growing in solitary patches and not liked by cattle), *Eleusine indica Gaertn.* see Si. 369; ಗಂಜಳದ ಹುಲ್ಲು.

ಬಲ್ಮು balmu. = ಬಲ್ಪು, etc. ನಿಚ್ಚ ಫಲ ಪಯ್ರಿನ್ದುರ್ವಿಯಂ ಬಲ್ಮೆನಲ್ (Sś. 96).

ಬಲ್ಮೆ bal-me. (Śmd. 248). = ಬಲುಮೆ. strength, etc. [ಇಷು ವಿದ್ಯಾಪಾರಗನೆನಿಸಿದುದು ಬಲ್ಮೆ ವೈಕರ್ತನನಾ Pb. 1, 104; Ap. 2, 4]. see Ch. v. 21; Bp. 44, 8; J. 12, 33; 14, 20; 15, 31; ಆಳ್ವಲ್ಮೆ, ತೋಳ್ವಲ್ಮೆ, ಬಿಲ್ವಲ್ಮೆ.

ಬಲ್ಮೆವನ್ತ balme-vanta. a strong, powerful man (ಬಲಾನ್ವಿತ, ಬಲಾಢ್ಯ Nn. 60).

ಬಲ್ಯ balya. = ಬಲ್ಲೆ, ಬಲ್ಲೆಯ, ಬಲ್ಲೆವು, ಬಲ್ಲೆಹ, ಭಲ್ಲೆಯ, ಭಾಲೆ. a spear, a pike, a lance, a javelin (My.; Mhr. ಭಾಲಾ; *cf.* Sk. ಭಲ್ಲ?).

ಬಲ್ಲ balla. ಬಲ್$_2$-ಅ$_3$. a man who possesses ability, skill, or erudition; a man who kens or knows. [ತಡೆಯದೆ ಮಹಾಧ್ವಕೃತಿಗಳನೊಡರಿಸಲಾಪಾರ್ತನೆಲ್ಲರಿನ್ದಂ ಬಲ್ಲಂ Kr. 14, 16]. ಬಲ್ಲರ್ (ಬಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರ್ Śmd. 150. 395 Cm.; ಬಲ್ಲವರ್ 14, Cm.). [ಸಮ್ಬೋಧನೆ ದೀರ್ಘೋಕ್ತಿಯೊಳಿಮ್ಬಾಗಿರೆ ಬರ್ಕುಮದನೆ ಪಲವೆಡೆಗಳೊಳೆನ್ದುಂ ಬಲ್ಲವರಿಡದಿರ್ಕೆ Kr. 2, 23]. ಬಲ್ಲರ ಮತಂ (144. 302). ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಕ್ಕಂ ಬಲ್ಲರಿನ್ತೇಕವಚನಮುಕ್ಕುಂ (175). ಬಲ್ಲರ್ಗಳ್ ಮೆಚ್ಚುತಿರೆ (384). see Kk. 16; J. 28, 5; Rśv. 13, 25. 2, it is used like *a relative present participle:* knowing, etc. (*cf.* ಬಲ್ಲವ). ಬಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರ್ (Śmd. 150. 395 Cm.). ಬಲ್ಲ ಬಲ್ಲಿದರ್ (J. 16, 21). ಬಲ್ಲನ್ತೆ (Bp. 35, 49; Rśv. 14, 115 va.; My.). ನೀನು ಬಲ್ಲಷ್ಟು ಹೇಳು! (B. 3, 1; My.). ಬಲ್ಲುದು, that which knows. ಕಾದ ಬಲ್ಲುದು (ಸನ್ನಾಹ್ಯ Mr. 156). ಪ್ರಜೆಯುಂ ಪಾಲಿಸ ಬಲ್ಲಡಾತನ್ ಅರಸಂ (Sś. 58). — it is *conjugated* (according to Śmd. 256 seq.): ಬಲ್ಲೆಂ (Bp. 20, 8; Bh. 2, 13, 47), ಬಲ್ಲೆನು, I know; ಬಲ್ಲಯ್ (Rām. 3, 2, 13. 20), ಬಲ್ಲಿ, thou knowest; ಬಲ್ಲಂ (Bp. 29, 20; 45, 4; 61, 72; Rśv. 6, 132; 13, 96 va.; J. 3, 19), ಬಲ್ಲನು, he knows; ಬಲ್ಲಳ್, ಬಲ್ಲಳು, she knows; ಬಲ್ಲುದು, ಬಲ್ಲದು, (ಬಲ್ಲಿತು), it knows; ಬಲ್ಲೆವು (Bp. 18, 24), we know; ಬಲ್ಲಿರ್, ಬಲ್ಲಿರಿ, you know; ಬಲ್ಲರ್ (Bp. 29, 20; J. 29, 36; Bh. 2, 13, 14), ಬಲ್ಲರು, they know; ಬಲ್ಲುವು, ಬಲ್ಲವು, they know. ಅರಿದಲ್ಲ ಈ ಮಾತು! ನಿಚ್ಚಯಂ ಬಲ್ಲ (Sp.). ಬಲ್ಲೆನೆನ್ದೆಮ್ಬರೆಲ್ಲವರು ಹಿರಿಯರೇ? (Sp.). ಬರ್ಪುದನೀಶಂ ಬಲ್ಲಂ (Rśv. 13, 101). ಜಗದೊಡೆಯನೇ ಬಲ್ಲಂ (J. 4, 10). ಪಾಪಿ ಬಲ್ಲನೆ ಪರರ ಸುಖದುಃಖದಿಂಗಿತವ? ಕೋಪಿ ಬಲ್ಲನೆ ದಾನಧರ್ಮಗಳ ಗುಣವ? ಕತ್ತೆ ಬಲ್ಲುದೆ ಹೊತ್ತ ಕಸ್ತುರಿಯ ಪರಿಮಳವ? ಮೃತ್ಯು ಬಲ್ಲಳೆ ವೇಳ್ಯ ಹೊತ್ತೆಮ್ಬುದ? ತೊತ್ತು ಬಲ್ಲಳೆ ಮಾನವಭಿಮಾನವೆಮ್ಬುದನು? ಕೊತ್ತಿ ಬಲ್ಲುದೆ ಹಾಲು ಮಾಸಲೆಮ್ಬುದನು? (Dp. 76). ಕಳ್ಳ ಕಳ್ಳಗೆ ಬಲ್ಲ. — ಕಳ್ಳನ ಹೆಜ್ಜೆ ಕಳ್ಳ ಬಲ್ಲ. — ಹಾವಿನ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾವೇ ಬಲ್ಲದು. — ಕೂಗೋ ಕೋಳಿಗೆ ಕುಣ್ಡೇ ನೊನ್ದೀತೇ? (no! early) ಎದ್ದು ರಾಗೀ ಬೀಸುವಳೇ ಬಲ್ಲಳು. — ಸೋಕಿದ ನಾಯಿ ಒಡೆಯನ ಗುಱುತ ಬಲ್ಲಿತೇ (or ಬಲ್ಲದೇ)? (Prvs.). — ಬಲ್ಲವ. ಬಲ್ಲ No. 2 -ಅವ. = ಬಲ್ಲ No. 1. (ಚತುರ, ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ, ಕೃತಹಸ್ತ, ಕೃತಮುಖ, ದಕ್ಷ, ಕುಶಲ, ಅಭಿಜ್ಞ, ನಿಷ್ಣಾತ, ಶಿಕ್ಷಿತ, ಪ್ರವೀಣ Hlā.; ವಿದ್ವಸ್, ಬುಧ, ಧೀರ, ಪಣ್ಡಿತ, etc. Nr.; ಚತುರ, ಪ್ರವೀಣ, etc. Mr. 224; ವಿಧಿ, ವಿಚಕ್ಷಣ Nn. 21). ಬಲ್ಲವರ್ (ಬಲ್ಲರ್ Śmd. 144 Cm.; ಅಱಿವರ್ 175 Cm.; ಬಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರ್ 146 Cm.; ಚದುರರ್ 296 Cm.; ಅಱಿತವರ್ 301 Cm.). ಕವಿಮಾರ್ಗಮುಂ ಬಲ್ಲವರ್ (ಮಾರ್ಗವಿದರ್ 22 Cm.); ವಾಕ್ಯಮುಂ ಬಲ್ಲವರ್ (ವಾಗ್ವಿದರ್ 399 Cm.). ಶಾಸ್ತ್ರವಂ ಬಲ್ಲವಂ (ಅನ್ತರ್ವಾಣಿ); ಬಿಲ್ಲ ವಿದ್ದೆಯುಂ ಬಲ್ಲವನು (ಕೃತಪುಂಖ Hlā.). ವಿಶೇಷಾರ್ಥವ ಕಾಣ ಬಲ್ಲವನು (ಪ್ರಗಲ್ಭ, ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ); ಶೈವಸಿದ್ಧಾನ್ತವ ಬಲ್ಲವನು (ಜ್ಞಾತಸಿದ್ಧಾನ್ತ, ತಾನ್ತ್ರಿಕ Nr.). ಬಿಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಯುಂ ಬಲ್ಲವಂ (ಕೃತಪುಂಖ Mr. 294). ಪರಮಾರ್ಥವ ಬಲ್ಲವನು (ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕ 79). ಎಲ್ಲವಂ ಬಲ್ಲವನು (ಲಘು, ಮನೋಜ್ಞ Nn. 145, o. r. only ಬಲ್ಲವನು). ರನ್ನದ ಪರೀಕ್ಷೆಯುಂ ಬಲ್ಲವಂ (Śm. 67). ಬಲ್ಲವರೊಡನಾಟ ಬೆಲ್ಲವಂ ಮೆದ್ದನ್ತೆ (Sp.). ಬಲ್ಲವನ ಗುಣ ಮಲ್ಲಿಗೇ ಹಾಗೆ. — ಬಲ್ಲವನೇ ಬಲ್ಲ ಬೆಲ್ಲದ ಸವಿ. — ಬರಹ ಬಲ್ಲವನಾದರೂ ತರಹರಿಕೆಯಿರಬೇಕು. — ಬಲ್ಲವನಾದರೂ ಕಲ್ಲು ತಗಲಿದರೆ ತಲ್ಲಣಿಸದೆ ಇರನು (Prvs.). see Cpr. 1, 48; Bp. 34, 28; Bh. 1, 8, 13; B. 1, 28. — ಬಲ್ಲವಾಡಿ. (-ಪಾಡಿ). N. of a place. ಬಱ್ದುದು ಬಲ್ಲವಾಡಿ, ನೆಱೆ ನಮ್ಬಿದುರ್ಗದು, ಆರುಹತಂ ಜಿನೇನ್ದ್ರನನ್ತಿರ್ದ ಮಹಾನುಭಾವ (Śmd. 38, o. r. ಬಳ್ಳವಾಡಿ). — ಬಲ್ಲಾತ. ಬಲ್ಲ 2 -ಆತ. = ಬಲ್ಲವ. (My.). ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲಾತನು (ವದ, ವದಾವದ); ಮಿಗೆ ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲಾತನು (ವಾಗೀಶ, ವಾಕ್ಪತಿ); ಸ್ಮಾರ್ತಧರ್ಮವ ಬಲ್ಲಾತನು (ಪ್ರಾಡ್ವಿವಾಕ Nr.). ಮಾತ ಬಲ್ಲಾತಂಗೆ ಮಾತೊನ್ದು ಮಾಣಿಕವು (Sp.). [*cf.* Tu. ಬಲ್ಲಿ cannot. negative of ಬಲ್ಲ].

ಬಲ್ಲತನ ballatana. ability, erudition, knowledge, good sense (ವೇದನ Nn. 156; ವೇದನೆ Mr. 479; My.). ಕವಿತ್ವದ ಬಲ್ಲತನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನೆ ಕರ್ತೃ (Śmd. 301 Cm.). ಉಲಿಯದೇ, ಕೆಲೆಯದೇ, ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡದಲೆ. ಬಲುಬಲ್ಲತನದಿಯಿರುವವಳು ದೊರೆವುದುಸಲೆ ಗುರುಕರುಣ (Sp.). see Bp. 5, 5; 40, 14; Rśv. 13, 4.

ಬಲ್ಲನ್ದ ballanda. = ಬಲ್ಲತನ. (Bp. 37, 15).

ಬಲ್ಲವಿಕೆ ballavike. = ಬಲ್ಲತನ. (C. Bp. 8, 13).

ಬಲ್ಲಹ ballaha. = ಬಲ್ಲವ. a man who knows. ಮಾತಿನ ಬಲ್ಲಹಂ or ಮಾತುಬಲ್ಲಹಂ (Śmd. 196, o. r. ಮಾತುವಲ್ಲಹಂ). ಬಲ್ಲಹರ ಬಲ್ಲಹಂ (Bhāgavata 10, 1, 13). see Bp. 9, 46; 53, 53; 51, 63; 53, 70.

ಬಲ್ಲಹ ballaha. Tbh. of ವಲ್ಲಭ. beloved, etc. (Śmd. 369; ಆಣ್ಮ Ct. I, 59; ಆಣ್ಮ, ಎಱೆಯ, ಆಧಿಪತಿ Ss.). ಗರಂಗಳ ಬಲ್ಲಹಂ (ನೇಸಱ್, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45). [ತೊತ್ತಿಂಗೆ ಬಲ್ಲಹನೊಲಿದರೆ ಪದವಿಯ ಮಾಡದೆ ಮಾಣ್ಬನೆ? Bv. 475; Cv. 445]. see Bp. 8, 1; 21, 14. 22; 55, 6; 61 8; J. 18, 49.

ಬಲ್ಲಿತು ballitu. = ಬಲ್ಲಿತ್ತು (Śmd. 96; = ಬಲ್ 212. 213). that which is strong, firm, etc. (J. 14, 9). ಬಲ್ಲಿತಹುದು (ಸಾರ, ಸ್ಥಿರಾಂಶ Nr.). ವಿಪುಲವಿದ್ಯಮುಂ ಬಲ್ಲಿತಾಗಿಯೆ ಶಿಕ್ಷಿಪಾತಂ (ಕಲ್ಲಾಯ್ತ, ಓಜ Śm. 46). — ಬಲ್ಲಿದ. a man who is strong, able, clever or great (ಬಲವತ್, ಅಂಸಲ Hlā,; ದಕ್ಷ, ಸತ್ವವುಳ್ಳವ Nn. 121; ಹಂಸ Mr. 505; ಅಗ್ಗಳೆಯ Bhn. 13; My.); a rich man (My.). ಎನಗೆ ಬಲ್ಲಿದರಾಗಲಾರ್ಪರೆ ಗಾವಿಲರ್? (Śmd. 121). ಕಾದುವೊಡೆ ಒರ್ವನೆ ಬಲ್ಲಿದಂ (298). ಕೆಲಸಕೆ ಬಲ್ಲಿದ (ಕರ್ಮಶೂರ, ಕರ್ಮಠ Hlā.). ನಾ ಬಲ್ಲಿದ, ತಾ ಬಲ್ಲಿದನೆನ್ದು; ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರ್ ಅಹಂಕರಿಸುಹಂ (ಅಹಮುಹಮಿಕೆ Nr.). ದೈವದ ಒಲ್ಮೆಯಿರಲುಂ ಕಾಲಾನುಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾಂ ಬಡವಂ ಬಲ್ಲಿದನಾಗನೇ? (Sś. 44). ಬಡವಗೆ ಆಸೆ ಹೇಳ ಬೇಡ, ಬಲ್ಲಿದವಗೆ (ಬಲ್ಲಿದ ಅವಗೆ) ಬಾಸೆ ಹೇಳ ಬೇಡ. — ಬಲ್ಲಿದವನ ಹಗೇವು ತೆಗೆಯೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಡವನ ಪ್ರಾಣ ಹೋಯಿತು (Prvs.). [ಬಲ್ಲಿದರೊಡನೆ ಬವರವಾದರೆ ಗೆಲಲುಣ್ಟು ಸೋಲಲುಣ್ಟು Bv. 150; a learned person. ನೀನು ಜಗಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲಿದನು, ಆನು ನಿನಗೆ ಬಲ್ಲಿದನು ಕಣ್ಡಯ್ಯಾ Bv. 903]. see ಕಡು-; Bp. 21, 40; 58, 21. 35; 61, 8; Śś. s. ಒಲ್ಮೆ; J. 16, 2. 21; 31, 12. [— ಬಲ್ಲಿದಿರ್. you are fit. ನೋಡಿಯುಂ ನಕ್ಕುಂ ಕೆಯ್ಯಂ ಪಿಡಿದುಂ ಬಲ್ಲಿದಿರೆ ಎನ್ದು ಪ್ರಿಯದೊಳಂ ಬಿರ್ದಿನೊಳಂ ಸನ್ತಸಂ ಬಡಿಸಿ Pb. 6, 33 va.].

ಬಲ್ಲಿತ್ತು ballittu. = ಬಲ್ಲಿತು, q. v. [ಮದೀಯ ವಾಗ್ವಿಭವ ವಿನ್ಯಾಸಂ ಬಲವ್ಬೆತ್ತುದಿನ್ನಿರು ಬಲ್ಲಿತ್ತಱಿಕೋಡು ಕೂರಿತದನನ್ತಿನ್ತುನ್ತೆನಲ್ಬರ್ಕುಮೇ Ap. 1, 25].

ಬಲ್ಲೆ balle. increase: further, and [Tu. ಬಲ್ಲೆ, a thick growth]; (ಬಱಿ, ಮತ್ತೆ Śmd.398. 110).

ಬಲ್ಲೆ balle. = ಬಲ್ಯ, etc. a spear, etc. (My.).

ಬಲ್ಲೆಯ balleya. = ಬಲ್ಲೆ, etc. (My.; T. ವಲ್ಲೈಯ; M. ವಲ್ಲಯ; Te. ಬಲ್ಲಿಯಮು, ಬಲ್ಲೆಮು).

ಬಲ್ಲೆವು ballevu. = ಬಲ್ಲೆಯ, etc. (My.; ಶಕ್ತಿ, ಕಾಸು Si. 423).

ಬಲ್ಲೆಹ balleha. = ಬಲ್ಲೆವು, etc. (Grj. 7, 54; Rśv. 6, 11 va.).

ಬವ bava. the first karaṇa or astrological division of the day (Sk.; My.).

ಬವಕೆ bavake. = ಬಯಕೆ 2. longing, etc. (My.).

ಬವಣಿ bavaṇi. = ಬವಳಿ. Tbh. of ಭ್ರಮಣಿ. turning round; confusion, etc. (J. 23, 32; 30, 20). — ಬವಣಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to begin to move about circularly; to become dizzy (J. 28, 5). — ಬವಣಿ ಬಡು. -ಪಡು. to whirl, to be confused, etc. (Abhā. 2, 47).

ಬವಣಿಗೆ bavaṇige. = ಬವಣಿ. see ಪರಿಬವಣಿಗೆ.

ಬವಣೆ bavaṇe. Tbh. of ಭ್ರಮಣ. roaming, etc. (C. Bp. 47, 25).

ಬವನಾಸಿ bavanāsi. = ಬೋನಾಸಿ. a mendicant's vessel of metal for receiving alms (My.; Te.).

ಬವರ bavara. 1. battle, war (ಸಂಗ್ರಾಮ Bhn. 33; ಕಲಹ, ಜಗಳ, ಕಾಳಗ, ಯುದ್ಧ Si. 294; Bh. 4, 6, 24; 8, 23 sum.; J. 7, 53; 12, 49; 13, 33; My.; Te.; *cf.* Sk. ಭಣ್ಡರ, a particular kind of combat = ಕಲಹವಿಶೇಷ, and ಬಣ್ಡಣ). — ಬವರಂಗೆಯ್. -೦-. to fight [ಬವರಂ ಗೆಯ್ವೊಡೆ ಘಮೆಮ್ಮ ಬಗೆಯಿಂ Pb. 9, 56; Bv. 150]; (Abh. P. 14, 203).

ಬವರ bavara. 2. Tbh. of ಭ್ರಮರ. a large black-bee. (Śmd. 345; Ct. I, 99; II, 55; ಅಱಿ, ಬಿಂಗ, ಷಱಮೆ, etc. Śm. 27, Kk. 14; ತುಮ್ಬಿ, etc. Kk. 90).

ಬವರಿ bavari. Tbh. of ಭ್ರಮರಿ. the act of turning about, swinging or brandishing (ಭ್ರಮರಿ Bhn. 33; Bh. 1, 7, 2. 3. 28). 2, a beam in a mill by which its kaṇe is turned (ಕತ್ತರಿ Mr. 213). 3, revolving, moving in a circle or to and fro, as in a single combat (Rām. 4, 4, 26). — ಬವರಿಗಡ್ಡ. = ಬವರಿಯ ಗಡ್ಡ. (Rām. 4, 1, 1). — ಬವರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to cause to move about (Rśv. 5, 113). — ಬವರಿಯ ಗಡ್ಡ. a curled beard about the chin (Bp. 3, 27). — ಬವರಿವರಿ. -ಪರಿ. to run in a circular manner (Rśv. 6, 11 va. twice; Śśv. 4, 17 va.).

ಬವರಿಗ bavariga. (fr. ಬವರ 1). a warrior (Rām. 6, 14, 21).

ಬವರಿಸು bavarisu. = ಬೆವರಿಸು. to cause to take away superficially. (My.).

ಬವರಿಸು bavarisu. to go or move about: to be used [ನವವಧುವ ಶಂಕೆಯಂ ಕಳೆವ ವಿದಗ್ಧ ವಿಟವ್ಟೊಲಲೆವ ತೆರೆಗಳ್ ಮೆಲ್ಲಂ ಬವರಿಸಿ ಸೋಂ ಕುತ್ತುಂ Ap. 11, 145]; (Kāvy. I, 5, 24; III, 1, 24; IV, 37).

ಬವರು bavaru. = ಬೆವರು 3. to take away superficially. (My.).

ಬವಸು bavasu. = ಬಯಸು. to desire, etc. (My.).

ಬವಸು bavasu. Tbh. of ವ್ಯವಸಾಯ (Śmd. II; Kk. 83; ಕೃಷಿ Ct. I, 49).

ಬವಸೆ bavase. (= ಬವಸು). Tbh. of ವ್ಯವಸಾಯ. wish, desire (Cpr. 3, 38; 7, 48 va.; Abh. P. 2, 16). *cf.* K. ಬವಸು?

ಬವಳಿ bavaḷi. = ಬವಣಿ. (ಮೂರ್ಛೆ G.). [— ಬವಳಿವರಿ. -ಪರಿ. to make movements as a result of intoxication? ತೇಗಿಯುಂ ಪಸಿಗೆವರಿದುಂ ಬವಳಿವರಿದುಂ ಬಾಸಂಗುಱಿಗೆವಱಿದುಂ ಸೂಱ್ವರಿದುಮಾಡುವಾಗಳ್ Pb. 12, 158 va.].

ಬವಿ bavi. Tbh. of ಭವಿ. a bearing being. (Śmd. 339).

ಬವುಳಿಕೆ bavuḷike. = ಬವಳಿ, (ಕಶ್ಮಲ, ಮೂರ್ಛೆ G.).

ಬಶ್ರುತಿ ba-śruti. the sound, or the syllable, *ba* (Śmd. 121).

ಬಸ basa. a sound in imitation of that of a millstone when turned (My.). — ಬಸ ಬಸ. rep. (My.). 2, imitation of the sound of clouds of dust rising and whisking (Mhr. ಭಸಭಸ, ಭಸಾಭಸ). ಕಸಾ ಗುಡಿಸು! ಅನ್ದರೆ ಬಸ ಬಸ ಸುರೀತೋ? (Prv.).

ಬಸ basa. 1. Tbh. of ವಶ. subjection, etc. (Rśv. 13, 5; T. ವಯ, ವಜ, subjection, etc.; strength, power, might). [ತ್ರಿಲೋಕಮಂ ಕಸ್ತು ಬಸಕೆ ಬರಿಸುವನೆನ್ತುಂ Kr. 3, 122; Pb. 4, 4; Ap. 3, 14]. see ಮೆಯ್ವಸ. [— ಬಸಮಱಿ. -ಅಱಿ. = ಬಸವೞಿ. ಕುಮಾರನಂ ಪಸಿವುಂ ನೀರೞ್ಕೆಯುನ್ದಮಾದಂ ಬಾಧಿಸೆಪಟ್ಟು ಬಸಮಱಿದು Vr. 56, 9]. — ಬಸವೞಿ. -ಅೞಿ. power to be ruined; to be reduced in power, to fade more or less (ಸತ್ವಸಾಮಾನ್ಯತೆ Ct. I, 78). [ಅನ್ತು ಗಾಂಗೇಯ ನೊಳ್ ಪರಶುರಾಮಂ ಕಾದಿ ಬಸವೞಿದುಸಿರಲಪ್ಪೊಡಮಾರದೆ Pb. 1, 80 va.]. see Cpr. 2, 24; Bp. 13, 16; 14, 17; 23, 18; 32, 20: 44, 15; 52, 18; 53, 64; 56, 42; C. Bp. 42, 27; Śśv. 1, 79 va.; J. 2, 14; 19, 30.

ಬಸ basa. 2. = ಬಸವ (My.), *e. g.* ಚನ ಬಸಪ್ಪಾ, ಬಸಲಿಂಗಪ್ಪಾ (Cb.'s third title-page). also shortened into ಬ, see ಬಸೆಟ್ಟಿ.

ಬಸತಿ basati. = ವಸತಿ. a dwelling-place, etc. see ಬಸದಿ.

ಬಸದಿ basadi. = ಬಸತಿ, ಬಸ್ತಿ. Tbh. of ವಸತಿ (Śmd. 338. 342, where o. r. ಬಸತಿ; ಸವಣ್ಣನೆ Ct. II, 100; My.). a Jaina monastery or temple. [ಬಸನ್ತದೊಳ್ ಬಸದಿಯ ಬಾಗಿಲಂ ತೆಱೆದ ಮಾೞ್ಕೆಯೊಳಿ ದುರ್ಪವು ಬನ್ದಮಾವುಗಳ್ Ap. 1, 66; Vr. 28, 3]. see Abh. P. 7, 137 va.; Bp. 49, 12. 42. 46; 50, 80; 51, 1. 52. 53. 64. 66. 73. 78; 52, 11. 13. 17. 22. 23. 32. 34. 36. 48; 54, 8; 56, 36.

ಬಸದು basadu. = ಬಸಿದು. that which is sharp, etc. — ಬಸದಾಗಿಸು. -ಆಗಿಸು. to cause to become sharp, acute, or ardent (Cpr, 4, 78; Abh. P. 10, 40). — ಬಸದಾಗು. -ಆಗು. to become sharp, etc.; to increase (Cpr. 8, 68); to become full of ardent desire [ಪೊಸ ಸುಸಿಲ ಮುಸಕದ ಬಸದೊಳೆ ಬಸದಾಗಿಯುಮುಸಿ ಯುಳೆನಗಸವಸದೊಳೆ ಬೆಸೆದು Ap. 4, 12 va.]; (Abh. P. 9, 163; 13, 51).

ಬಸನ basana. 1. = ವಸನ 1. a dwelling, etc. (Cpr. 3, 38).

ಬಸನ basana. 2. = ವಸನ 2. cloth, etc. (Cpr. 8, 48 va.).

ಬಸನ basana. 3. Tbh. of ವ್ಯಸನ. a vice, etc. [ಬಗೆ ಮನದೊಳ್ ಪೊಸತಾಗೆ ನೆಗೞ್ಚಲಱಿಯುನಾ ರಚನೆಯೊಳೇಂ ಬಸನಂ (Kr. 1, 12; Pb. 4, 92]; (Cpr. 2, 28; 8, 56 va.). see ಬೇಣ್ಟೆವಸನ.

*ಬಸನಿ basani. Tbh. of ವ್ಯಸನಿ. a woman addicted to vices. ಮತ್ತೊರ್ವಳ್ ಪಸದನವ ಬಸನಿ ನಿಜಕರ ಕಿಸಲಯರುಚಿ ಪಸುರೊಳೆಸೆಯೆ ಮಿಡಿಯಂ ಕೊಯ್ದಳ್ Ap. 11, 101.

*ಬಸನಿಗ basaniga. (fr. ವ್ಯಸನ). an addict to vices. ಅಡಗಿನ ಬಸನಿಗನ್ನೆ ತಿನ್ ಪಿಡಿಯೆನ್ದವನಡಗನವನ ಬಾಯೊಳ್ ಗಿಡಿವರ್ Ap. 5, 86.

ಬಸನ್ತ basanta. = ವಸನ್ತ. [ಅನ್ತು ಬನ್ದ ಬಸನ್ತದೊಳ್ ಮಾದ್ರಿ ತಾಂ ಗರ್ವ ವ್ಯಾಲೆಯುಂ ಕ್ರೀಡಾನುಶೀಲೆಯುಮಪ್ಪುದಱಿಂ Pb. 2, 15 va.]; (Śmd. 342; Ct. II, 69; Kk. 18; Śm. 20; see Śmd. 127; T. ವಯನ್ತ).

ಬಸರಿ basari. = ಬಸಿರಿ, ಬಸುರಿ. the waved-leaved fig-tree, Ficus infectoria Willd. (Ficus venosa Ait., ಪ್ಲಕ್ಷ, ಜಟಿ, ಪರ್ಕಟಿ Si. 128); the high tree Ficus tsicla Roxb. (Z.; My.). 2, the tree Hibiscus populneoides Roxb. (ಕನ್ದರಾಲ, ಗರ್ದಭಾಣ್ಡ, ಕಪೀತನ, ಸುಪಾರ್ಶ್ವಕ, ಪ್ಲಕ್ಷ, ಪಣಿಯಾಲ Si. 131). see ಜಡೇ ಬಸರೀ ಗಿಡ.

ಬಸಱ್ basaṟ. ಬಸೆಱು. = ಬಸುಱ್ q. v., etc. (C.). ಗೂಳಿ ಬಸಱು ಮಾಡುವಿಕೆ (ಪ್ರಜನ, ಉಪಸರ Si. 396). ಬಸಱು ಬನ್ದಾಕ್ಷಣ ಹಸುರುಶಾಲೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.). — ಬಸಱೂರು. -ಊರು. N. of a place on the western coast. ವಣ್ಣಾರ ಕಮ್ಬಳ, ಬಸಱೂರ ಜಪ್ಪಳ, ಕೋಟೇಶ್ವರ ಕೋಡೀ ಹಬ್ಬ ಮೂಱು ಕಣ್ಡರೆ ಮೋಕ್ಷ. — ಬಸಱೂರಿನವರು (or ಗೋಕರ್ಣದವರು) ಹಾದರ ಮಾಡಿದರೆ ಕುಮಟೆಯವರು (the people of Cumta on the western coast) ದಣ್ಡ ತೆಱ ಬೇಕನ್ತೆ (Prvs.).

— ಬಸಱಿಸೊಸಗೆ. -ಒಸಗೆ. a festivity held at the first pregnancy of a woman (My.), or at the first sīmantōnnaya (My.).

ಬಸಱಿ basaṟi. = ಬಸುಱು. a pregnant woman (My.).

ಬಸಲೆ basale. = (ಬಚ್ಚಲಿ, ಬಚ್ಚಲೆ), ಬಸಳೆ, (ವಸಲೆ). the plant Basella cordifolia Lam. (ಉಪೋದಿಕೆ Nr.; see T. s. ಪಲ್ಯ); the plant Basella lucida or rubra (ಮನ್ದಕಾಲಿ, ಪೋತಕಿ Mr. 148). see ಉಲಿಮಿರಿ-, ಮಡಿವಸಲೆ, ಮದವಸಲೆ. ನೊಸಲಿನ ಬರಹ ಬಸಲೆಯಿನ್ದ ಒರಸ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ಬಸವ basava. = ಬಸ 2, Tbh. of ವೃಷಭ (Śmd. 353. 369; Ct. II, 42), a bull (ವೃಷ, ಗೂಳಿ Nn. 16; ವೃಷಭ 26; Śm. 5; ಬಲೀವರ್ದ, ವೃಷಭ, etc., ಎತ್ತು Si. 318; Cpr. 2, 24); — the bull on which Śiva rides; — its stone-image worshipped by the Lingāytas; — and its incarnation on earth. (Bp. 2, 39; 3, 21. 33; 22, 46. 52; 61, 10. 41. 60. 63. 86; Si. 318); — a bull at liberty dedicated to some deity (= ಗೂಳಿ-, My.); — a man who (like a ಗೂಳಿ) roams about idly and leads a shameful life (My.). ಬಸವನ ಹಿನ್ದೆ ಬಾಲ (said of a man when he continually follows one). — ಬಸವಾ! ಎನ್ದರೆ ಪಾಪ! ಎನ್ದರೆ ಸೊಸೆಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೆನೀರು ತಾ! ಎನ್ದ (Prvs.). — ಬಸವಚರಿತೆ. the legend of Basava, the founder of the liṅgāyta sect, finished in Kannaḍa A. D. 1369 (Bp. 61, 92). — ಬಸವಣ. -ಅಣ. Basava, the founder of the liṅgāyta sect (Bp. 31, 13; 55, 11; *cf.* ಚನ್ನ-). — ಬಸವಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. = ಬಸವಣ. (Bp. 1, 8; 4, 65; 37, 29; 54, 83; 55, 12; Mhr.). — ಬಸವದಣ್ಣನಾಯಕ. = ಬಸವಣ್ಣ. (Bp. 29, 18). — ಬಸವದೇವ. N. (Bp. 58, 3; 59, 1). — ಬಸವನ ಕೊಮ್ಬಿನ ಹುಟು. a snail (My.). — ಬಸವನ ಕೋಡಿನ ಹುಟು. a snail (My.). — ಬಸವನ ಗಿಡ. the tree Credela toona Roxb. (ತುನ್ನ, ನನ್ದಿವೃಕ್ಷ, etc. Si. 153). — ಬಸವನ ಮುದ್ರೇ ವರಹ. a gold pagoda, worth five Rupees My.). — ಬಸವಪಾದದ ಹೂ. a garden-plant, growing wild also, Impatiens balsamina L. (Z.), the lady's slipper. — ಬಸವಪುರಾಣ. = ಬಸವಚರಿತೆ. (Bp. 1, 16; 61, 79. 80. 91). — ಬಸವಭಣ್ಡಾರಿ. = ಬಸವಣ್ಣ. (Bp. 29, 23). — ಬಸವಮನ್ತ್ರಿ. — ಬಸವಣ್ಣ. (Bp. 58, 55). — ಬಸವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಬಸವಣ್ಣ & N. (Bp. 9, 48; 36, 8; 55, 3; 57 sum.; 58, 21). — ಬಸವರಸ. -ಅರಸ. = ಬಸವಣ್ಣ. (Bp. 1, 29; 58, 20). = ಬಸವರಾಜ. = ಬಸವರಸ. (Bp. 47, 33; 57, 88; 61, 40). — ಬಸವಸಚಿವ. = ಬಸವಣ್ಣ. (Bp. 35, 1; 55, 8). — ಬಸವಾಮಾತ್ಯ. -ಅಮಾತ್ಯ. = ಬಸವಸಚಿವ. (Bp. 55, 10; 57, 75. 81). — ಬಸವೇಶ. -ಈಶ. = ಬಸವರಸ. (Bp. 55, 86; 60 sum.). — ಬಸವೇಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. the bull on which Śiva rides (C.); its stone-image (C.); the foremost reformer of the liṅgāyta sect (C.).

ಬಸವಿ basavi. = ಬಸಿವಿ. a prostitute (like a she-gūḷi) in temples or maṭhas (My.; T. ವಜವಿ, ವಟಂಗಿ; Te. ಬಸಿವಿ; Mhr.).

ಬಸಳೆ basaḷe. = ಬಸಲೆ. a twining succulent herb, the Malabar night-shade, Basella alba Lin. (My.; St. & Pl.; Tu.; M. ವಶಳೆ, Portulaca oleracea; ಬೆಳ್ಳವಶಳೆ, Basella alba). see ಕೆಮ್ಪು-. ಬಸಳೇ ಸಪ್ಪು ಬಸವಗೆ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಬಸಿ basi. 1. = ಬೊಸೆ. to drip, to drop, to trickle, to ooze, as water through the small openings in a well, blood from a wound, etc., to flow; — to pour off the water from boiled rice, etc., by inclining the vessel, to strain (ಗಲನ Śmd. Dh.; My.; T., M. ವಡಿ, ವಟು. Te. ವಡಿ; *cf.* ಒಡಿ 3, ಬಚ್ಚಲ್, ಬದಿ 1; ಬಾರ್ 4). P. ps. ಬಸಿದು, ಬಸ್ತು; [ನಮಿತಾನನಾಬ್ಜೆ ಬೆಚ್ಚನೆ ಬಸಿವಿನ್ದುಕಾಂತಕರ ಸಂಕುಳಮೊಯ್ಯನವುಂಕಿ ಸೋಂಕೆ Ap, 4, 49]. ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳ ಬಸಿದ ನೀರು (ಮಣ್ಡ Si. 315). ಬಸಿವ ಬಿಸಿನೆತ್ತರ್ (J. 12, 25). ಬಸಿವ ನೆತ್ತರ ಗಾಯಂ (28, 35; see also 19, 37). ಸಗ್ಗಳೆಯ ನೀರಿನ್ದ ಕಾಲ್ದುದಿಯೊಳ್ ಬಸಿವ ನೆತ್ತರಂ ತೊಳೆದು (28, 55). ಬಸಿವುದು ಅರುಣಾಮ್ಬುಗಳ್ ಇದಂ ಖಣ್ಡಿಸಿದೊಡೆ (Bp. 22, 21). ರುಧಿರವ್ ಇನಿತು ಬಸಿಯದೆ (39, 64). ಮೇಲಿನ ತಿಳಿನೀರೆಲ್ಲ ಬಸಿದು ತೆಗೆಯುವರು (B. 4, 55). ಬಸ್ತ ಎಸರು. = ಬಸ್ತ ಸಾಱು (My.). — ಬಸ್ತ ಗಂಜಿ. conjee that has been poured off from boiled rice (My.). — ಬಸ್ತ ಸಾಱು. broth that has been poured off from boiled vegetables (My.).

ಬಸಿ basi. 2. to be pointed, to be sharpened; to point (a thing), to sharpen (ಶಾತ Śmd. Dh.; Cpr. 5, 53; T. ವಡಿ; see Tbh. ಬಾಚಿ 2; *cf.* ಮಸೆ?).

ಬಸಿ basi. 3. = ಬಸೆ. (a pointed object; Te. ವಡಿ, sharpness; ವಸಿ, a spike, a wooden pin; T. ವಜಿ, ವೈ, ವಳ್, sharpness; the point or edge of a thing; a pointed stake; a sword; a trident); the tongue of a balance (ದಣ್ಡಮಧ್ಯ Śmd. Dh.).

ಬಸಿದು basidu. = ಬಸೆದು (Śmd. 95. 96. 183), that which is pointed, sharp, keen, or acute (ಕೂರಿತು Śm. 50). — ಬಸಿಯಂ. (fr. ಬಸಿದು Śmd. 184). a sharp (or rigorous) man.

ಬಸಿರಿ basiri. = ಬಸರಿ, etc. a waved-leaved fig tree. (My.).

ಬಸಿಱ್ basiṟ. = ಬಸಱ್, ಬಸುಱ್, ಬಸ್ರು (Śmd. 59). the belly, the abdomen (ಪೊಡೆ Kk. 32; ಪೊಡೆ, ಹೊಟ್ಟೆ Śm. 70; ಪೊಡೆ 90; Cpr. 3, 45. 85. 92; 5, 11; Rśv. 13, 104 va.; Tu. ಬಂಜಿ; T. ವಯಿಱು; M. ವಯಱು). [ಗರ್ಭದ ಚಿನ್ತೆಯದಿನ್ನೇವುದೆನ್ದು ಬಸಿಱಂ ಪೊಸೆದಳ್ Pb. 1, 129; Vr. 77, 5; ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ದೇವನ ಬಸಿಱ ಮಧ್ಯದ ಬಯಲ ಸಮಾಧಿಯಲಿಕ್ಕದೆ ಕೆಟ್ಟರು! Bv. 919]. ಬಸಿರ್ಗಳ್ (Śmd. 53). ತನ್ನ ಬಸಿಱ ಹೊರೆವವ (ಆದ್ಯೂನ, ಔದರಿಕ Hlā.). see ಎಲರುಣಿವಸಿಱ, ಪೊಮ್ಬಸಿಱ, ರನ್ನವಸಿಱ್. — ಬಸಿರ್ಕುತ್ತ. diarrhoea. ಬಸಿರ್ಕುತ್ತಮುಳ್ಳವನು (ಅತಿಸಾರಕಿ Hlā.). [— ಬಸಿಪ್ಪೆಣ್ಡತಿ. -ಪೆಣ್ಡತಿ. a pregnant woman. ಏರ್ವಳ್ ಪೊಸ ಶ್ರಾವಕಿ ಬಸಿಪ್ಪೆಣ್ಡತಿ ವೇಳಾ ಸ್ವಾಮಿನಿಯೆಮ್ಬೊಳ್ Vr. 92, 11].

ಬಸಿವಿ basivi. = ಬಸವಿ. (My.).

ಬಸು basu. 1. a short P. p. of ಬಸಿ 1, in ಬಸುಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬಸು basu. 2. oozing, etc. — ಬಸುಕುತ್ತ. diarrhoea (ಅತಿಸಾರ Mr. 386, one MS. ಬಸುಗುತ್ತ, another one ಬಸುಕುರ್ತ; *cf.* ಬಸಿರ್ಕುತ್ತ). [— ಬಸುಗುತ್ತ. -ಕುತ್ತ. = ಬಸುಕುತ್ತ. ಕೋಣನ ಹೇಱುಂಗೆ ಕುನ್ನಿ ಬಸುಗುತ್ತಬಡೆವನ್ತೆ Bv. 663].

ಬಸುಮ basuma. Tbh. of ಭಸ್ಮ. ashes, etc. (My.).

ಬಸುರಿ basuri. = ಬಸಿರಿ, etc. (ಪರ್ಕಟಿ Mr. 122; ಬದ್ದಕಿ 149; Bp. 45, 36; see ಕಬ್-).

ಬಸುಱ್ basuṟ. ಬಸುಱು. = ಬಸಿಱ್, etc. the belly; the womb (C.); pregnancy; the embryo (C.; ಗರ್ಭ, ಭ್ರೂಣ Si. 194; ಗರ್ಭ 441); the inside, the hold of a ship, etc. ಬಸುಱ ಒಳಗು (ಕೋಷ್ಠ, ಅನ್ತರ್ಜಠರ); ತನ್ನ ಬಸುಱಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನು (ಸ್ವಜಾತ, ಔರಸ Nr.). ಬಸುಱ ಹೆಣ್ಡತಿ (ಆಪನ್ನಸತ್ವೆ, ಗುರ್ವಿ, ಅನ್ತರ್ವತ್ನಿ, ಗರ್ಭಿಣಿ; ಭ್ರೂಣ, ಗರ್ಭಿಣಿ); ನಾವೆಯ ಬಸುಱು (ಪುಲಿಂಗ, ಮಂಗ Hlā.). ಬಸುಱ ಸತಿ (ಭ್ರೂಣ Mr. 476). ಹೆಂಗಳ ಬಸುಱು (ಭ್ರೂಣ

Si. 418). ಬಸುಱಿನ ಬಯ್ಕೆಯುಳ್ಳವಳು (ಶ್ರದ್ಧಾಲು, ದೋಹದವತಿ 188). ಬಸುಱೊಳಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಣ್ಡಿರುವ ಮಾವಿಚೀಲ (ಗರ್ಭಾಶಯು, ಜರಾಯು 194). ಮಮಕಾರ ಮೋಹಿನಿದೇವಿಯರ ಬಸುಱಿನಲಿ ವರರಾಜೀವಲೋಚನೆ ... ಹುಟ್ಟಿದಳ್ (Prll. 3, 10). ಬಸುಱುಹೆಣ್ಡತಿ, ಮಗನ ಮದುವೆ ನಾಳೆ (Dp. 4). ಕಾಱುಬೌದ್ಧನ ಬಸುಱೊಳ್ ಉದಯಿಸಿ (Bp. 50, 62). ಬಸುಱುಳ್ಳವಳು (ಗರ್ಭಿಣಿ G.). ಬಸುಱಿನಲ್ಲಿ (Nn. 85). see Grj. 8, 74 va.; Bp. 1, 49; 3, 14; 12, 48; 45, 32; 46, 58; 59, 10; J. 17, 54; 19, 24; ಕಿಬ್ಬಸುಱ್, ಜೊಚ್ಚಲುಬಸುಱ್, ತೆಳ್ವಸುಱ್, ಪೊನ್ಬಸುಱ್. — ಬಸುಱಾಗು. -ಆಗು. to become pregnant. ಬಸುಱಾದನ್ಥಾ ಸ್ತ್ರೀ (ಗರ್ಭಿಣಿ Nn. 133). ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬಸುಱಾಗಿ, ಹೆಱುವದಕ್ಕೆ ಠಾವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬಸುಱುದಣಿ. -ತಣಿ. the belly to be satiated (Bp. 30, 5). — ಬಸುಱುದುಮ್ಬು. -ತುಮ್ಬು. the belly to be filled (Bp. 15, 23). — ಬಸುಱು ನಿಲ್. pregnancy to take place. ನಿನ್ದ ಬಸುಱು (ಕೃಪೀಟ Nn. 85; Mr. 484; My.). — ಬಸುಕುರ್ಗತ್ತ. = ಬಸಿಕುರ್ಗತ್ತ, ಬಸುಕುತ್ತ, q. v.

ಬಸುಱಿ basuṟi. = ಬಸಱಿ. a pregnant woman (ಆಪನ್ನಸತ್ವೆ, ಗುರ್ವಿಣಿ, ಅನ್ತರ್ವತ್ನಿ, ಗರ್ಭಿಣಿ Si. 188; Bp. 3, 17; 57, 15; My.). ಬಸುಱಿಯರ ಗುಮ್ಪು (ಗಾರ್ಭಿಣ್ಯ Si. 189).

ಬಸೆ base. = ಬಸಿ 3. a small pointed object that sticks in the ground, a stubble of togari, etc. (but not a kōli, S. Mhr.).

ಬಸೆ base. 1. Tbh. of ವಶೆ. a barren cow (ಗೊಡ್ಡಾಕಳ್ Śmd. 342). 2, a female elephant (ಹೆಣ್ಣಾನೆ 342).

ಬಸೆ base. 2. Tbh. of ವಸೆ. fat (ನೆಣ Śmd. 342). ಬಸೆಯೆಮ್ಬ ನಾತ (Mr. 278). ಪರಿವ ನೆತ್ತರ (ಮತ್ತೆ) ಬಸೆಯ ಜಿಗಿ (J. 22, 23). ಬಸೇವಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಸೆಯ ಹ್ಯಾಗೆ ಕರ ತರೋದು? (Prv.).

ಬಸೆಟ್ಟಿ ba-seṭṭi. (*i. e.* ಬಸವಸೆಟ್ಟಿ). N. (My.; B. 3, 28).

ಬಸ್ತ basta. = ವಸ್ತ. abiding, etc. (Sk.).

ಬಸ್ತಿ basti. = ಬಸದಿ, etc. a jaina monastry. (My.; Mhr.; ನಾಸ್ತಿಕಾಲಯು Si. 108).

ಬಸ್ತು bastu. = ಬೊಸ್ತು. a P. p. of ಬಸಿ 1, q. v. (My.).

ಬಸ್ತು bastu. a bale of goods; a packet of letters (My.; Br., H.).

ಬಸ್ರು basṛu. = ಬಸಿಱ್, etc. the belly, etc. (My.).

ಬಹ baha. = ಬಪ್ಪ, etc., ಬಾಹ. present relative participle of ಬರ್ 1. ಮನಕ್ಕೆ ಬಹ ಮಾತು (ಹೃದಯಂಗಮ); ಜವೆ ಕಿಱುಜವೆ ಅಱುವತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ಬಹ ಭೂಮಿ (ಯುವ್ಯ Nr.). ಚನ್ದ್ರನಂ ಕಾಣ ಬಹನ್ತಹ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ (ಸಿನೀವಾಲಿ (Hlā.). ಬೞಿವಿಡಿದು ಬಹವನು (ಅನುಚರ, etc. Nr.). ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣ ಬಹನ್ಥಾದು (ವ್ಯಕ್ತ Nn. 115). ಆರಯ್ದು ಬಹ ಗಾಳಿ (ಮನ್ದಾನಿಲ), ಮೞೆಯು ಸಾರಿ ಬಹ ಗಾಳಿ (ಝುಂಝಾನಿಲ Mr. 50). ಕಾನ್ತನ ಹತ್ತಿರ ಬಹ ಸಮಯದೊಳು ಸಮ್ಭ್ರಮದಿಂ ಮಾಡುವ ತೊಡಿಗೆಯ ಪಲ್ಲಟ (ವಿಭ್ರಮ Nr.). see Bp. 4, 63; 24, 35; J. 4, 19; 26, 11; 28, 52; 33, 23. — ಬಹರೆ. = ಬನ್ದರೆ. (Bh. 1, 8, 11; 3, 13, 21). — ಬಹೆಂ (Bp. 14, 12; 60, 58), ಬಹೆನು (Bh. 1, 10, 23) = ಬರುವೆನು; — ಬಹಂ (Bp. 53, 15), ಬಹನು = ಬರುವನು;—ಬಹಿರಿ (Bh. 3, 8, 40) = ಬರುವಿರಿ;—ಬಹರ್ (Bp. 40, 33)=ಬರುವರು.—ಬಹುದು = ಬರುವದು: it will come, etc.; — it is a matter of possibility;— it is possible; — it is becoming, fit, suitable, useful, proper, or advisable; — it is allowed, permitted, or unobjectionable; it may (one may); — what comes, etc. ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತರ ದೆಸೆಯೊಳ್ ಆರಿಗೆ ಬದುಕ ಬಹುದು? (Bp. 21, 18). ಕಾಣ ಬಹುದು (what can be seen, ರೂಪ Nr.). ನಿನ್ನೆ ಕೊಣ್ಡೆ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಫಲವು ಬಹುದು (Dp. 4). ದುಷ್ಟವ್ಯಾಘ್ರನ ಕೆಯ್ಯ ಮುಟ್ಟಿ ಹಿಡಿ ತರ ಬಹುದು, ಅಟ್ಟಿ ಬಹ ಮದಕರಿಯ ಕಟ್ಟ ಬಹುದು, ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪನ ಹುತ್ತ ಕಲಕಿ ಜೀವಿಸ ಬಹುದು; ದುಷ್ಟಾತ್ಮರಾದವರ ಬಿಟ್ಟು ಕಳೆ, ಮನವೆ! (Dp. 172). ಪಾೞಿಟವಿಯೊಳ್ ಪಸುಳೆಯುಂ ಕೊನ್ದು, ಬಹುದು! (kill ... and come! J. 29, 24). ಅಂಗಾಲಿಗೆ ತ್ರಾಣವಿದ್ದರೆ ಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬಹುದು.—ಧಾರಾಳಿದ್ದವನ ಹತ್ತರ ಹೇರಾಳ ಕೇಳ ಬಹುದು. — ನೊಸಲಿನ ಬರಹ ಬಸಲೆಯಿನ್ದ ಒರಸ ಬಹುದೇ?—ಬಣ್ಡೆಯೊಡೆಯ ಬಹುದು, ರಣ್ಡೇ ಮನಸು ಒಡೆಯ ಕೂಡದು.— ಬೞಿಕೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಾೞಿ ಬಹುದು, ಚಳೀ ಕಾಟ ಸಯ್ರಿಸ ಕೂಡದು.— ಬಂಗಾರದ ಸೂಜಿಯೆನ್ತ, ಹಿಂಗದೆ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? —ಮಂಚದ ಕಾಲು ಆದರೆ ಹಂಚು ಮಾಡ ಬಹುದೇ?—ಮೊಱದಿನ್ದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಱ ಹಾಕ ಬಹುದೇ?—ಸಂಸಾರ ಬೆಳೀತೆನ್ತ, ಮಾಂಸಾರ ಮಾಡ ಬಹುದೇ? (Prvs.). see Bp. 1, 31; 35, 51; 36, 56; 40, 25. 38; 44, 8. 11; 55, 36; 57, 39; 60, 41; Bh. 2, 13, 35; J. 1, 10; 6, 48; 13, 38; B. 2, 29.

ಬಹನೆ bahane. a false plea, pretext (My.; Br. ಬಹನಾ; Mhr., H. ಬಹಾಣಾ).

ಬಹಲ bahala. = ಬಹಳ, ಬಹುಲ. (Sk.).

ಬಹಲಿ bahali. establishment in an office (My.; Mhr., H. ಬಹಾಲೀ). — ಬಹಲಿ ಬರತರಫ. establishment and dismissal (My.).

ಬಹಲು bahalu. established in or invested with (Mhr., H. ಬಹಾಲ). 2, = ಬಹಲಿ (My.).

ಬಹಳ bahaḷa. = ಬಾಳ 3. Tbh. of ಬಹಲ. abundant, exuberant, copious, much, many; a large quantity, abundance, etc. (C.; Mhr.; ಬಹು Nn. 15; ಅದಭ್ರ 96; ಬಹು 105; ಅಗುನ್ದಲೆ Ct. I, 101; Cpr. 4, 48; Si. 317. 384. 443. 452. 465. 471). ಬಹಳದಲ್ಲಿ (Nn. 96). see Nr. s. ಬಳ್ಪು. — ಬಹಳ ಮಾಡಿ. (having made much): commonly, usually, frequently; to all appearances, likely, probably; almost, nearly (B. 5, 15. 16. 31. 52. 74. 97. 141. 310). — ಬಹಳೇ. -ಏ. even much, very much; greatly, abundantly (B. 4, 50. 76. 87. 198. 199).

ಬಹಾದರ್ bahādar. = ಬಹಾದೂರ್, ಬಾಹಾದೂರ್. a hero, a warrior (H.); a title of honour given to the nobles of the court; a title of honour given to persons of inferior, although respectable, station (My.; H.).

ಬಹಾದರಿ bahādari. belonging to the ruler Bahādar Ṣāh. — ಬಹಾದರೀ ವರಹ. a gold pagoda worth about four Rupees (My.; Br.).

ಬಹಾದೂರ್ bahādūr. = ಬಹಾದರ್, etc. (My.; H.).

ಬಹಿಃಶಂಕೆ bahis-śaṅke. voiding excrement (My.).

ಬಹಿಕರಿಸು bahikarisu. Tbh. of ಬಹಿಷ್ಕರಿಸು. to expel. (Rām. 5, 3, 60).

ಬಹಿತ್ರ bahitra. = ಭೈತ್ರ (Śmd. 361), ವಹಿತ್ರ, q. v. a raft, etc. see ಪಾಱು.

ಬಹಿತ್ರಕ bahitraka. = ವಹಿತ್ರಕ. a raft, etc. see ಭೈತ್ರ.

ಬಹಿರ್ bahir. = ಬಹಿಸ್. out, without. (Śmd. 99).

ಬಹಿರಂಗ bahir-aṅga. the outside body: the outside; publicity; notoriety (Bp. 33, 9; J. 4, 65; My.). — ಬಹಿರಂಗಕ್ಕೆ ಬರು. = ಬಹಿರಂಗವಾಗು. (My.). — ಬಹಿರಂಗ ಪಡಿಸು. to make public, to make known (My.). — ಬಹಿರಂಗ ಮಾಡು. = ಬಹಿರಂಗ ಪಡಿಸು. (My.). — ಬಹಿರಂಗವಾಗು. -ಆಗು. to become public or known. ಬಹಿರಂಗವಾದರೆ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸ್ಯಾರು. — ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇೞಿದ ಗುಟ್ಟು (Prvs.). see Prv. s. ಬಹಿಷ್ಕಾರ.

ಬಹಿರರ್ಥ bahir-artha. an external object; an external cause. (Kāvy. IV, 2, 18).

ಬಹಿಱ್ಪುರ bahiṟ-pura. the outskirts of a town (Cpr. 2, 21 va.; Abh. P. 7, 129).

ಬಹಿಱ್ಪುಷ್ಕರ bahiṟ-puṣkara. the tip of an elephant's trunk (that was) outside (the water, Cpr. 9, 69).

ಬಹಿರ್ದೇಶ bahir-dēśa. the outside (of a town, etc., Rśv. 13, 82 va.; My.). 2, = ಬಹಿರ್ಭೂಮಿ (My.).

ಬಹಿರ್ದ್ವಾರ bahir-dvāra. *an outer gate; a house door;* the space outside a gate or door; *the ornamental arch of a gateway; decoration of the gate-post;* adultery (Mhr.).

ಬಹಿರ್ಭಾಗ bahir-bhāga. the outer portion, the outside (J. 8, 14).

ಬಹಿರ್ಭೂಮಿ bahir-bhūmi. a public necessary (My.); voiding excrement (used with ಆಗು and ಮಾಡು, My.).

ಬಹಿರ್ಮುಖ bahir-mukha. one who turns his face away, indifferent to, averse from. (My.).

ಬಹಿರ್ಯೋಗ bahir-yōga. *relating to the exterior, external.*

ಬಹಿರ್ವಾಸ bahir-vāsa. Tbh. of ಬಹಿರ್ವಾಸಸ್. (V. 5, 43).

ಬಹಿರ್ವಾಸಸ್ bahir-vāsas. = ಭೈರವಾಸ. an outer or upper garment. (Si. 222).

ಬಹಿಷ್ಕರಿಸು bahis-karisu. = ಬಹಿಕರಿಸು. to put outside, to expel; to exclude (from caste, etc.), to excommunicate (Śsv. 2, 42 va.; My.). ಬಹಿರಂಗವಾದರೆ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸ್ಯಾರು (Prv.).

ಬಹಿಷ್ಕಾರ bahis-kāra. = ಬೈಷ್ಕಾರ. putting outside, expulsion, exclusion (from caste, etc., My.). ಬಹಿಷ್ಕಾರದವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವೇ? — ಗುಟ್ಟು ಬಹಿರಂಗವಾದ ಮೇಲೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರವಾದರೇನು? ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾದರೇನು? (Prvs.).

ಬಹಿಷ್ಕೃತ bahis-kṛita. turned out, expelled (from caste, etc.); excepted. (Bp. 36, 38).

ಬಹಿಷ್ಕ್ರಿಯೆ bahis-kriye. an outer act, external rite or ceremony. (My.).

ಬಹಿಷ್ಕ್ಷೇತ್ರ bahis-kṣētra. = ಬಹಿಷ್ಪ್ರದೇಶ. (J. 8, 7).

ಬಹಿಷ್ಪ್ರದೇಶ bahis-pradēśa. a place outside a town or village, the out-skirts of a town or village (My., never used in the sense of ಬಹಿರ್ಭೂಮಿ).

ಬಹಿಸ್ bahis. = ಬಹಿರ್, ಬಹಿಱ್, ವಹಿಸ್. *out, without, outside; on the outside, outwards, out-of-doors; except; apart, away from others.*

ಬಹು bahu. *much, abundant; many* (ಬಹಳ Nn. 15); large, great, mighty.

ಬಹುತರ bahu-tara. more, more abundant, more numerous; uncommonly abundant, very numerous; very many. ಬಹುತರಂ (adv.), more, very much, for the greater part, chiefly, frequently, often. ಬಹುತರ is also used instead of the adverb ಬಹುತರಂ (My.), *e. g.* B. 4, 60. see B. 4, 16. 73. 80. 94. 106. 157. 163. 204.

ಬಹುತೆ bahute. = ಬಹುತ್ವ. the plural number (Śmd. 168).

ಬಹುತೇಕ bahutēka. many a one, several (Mhr.; Mg.).

ಬಹುತ್ವ bahutva. *the state of being much or many, abundance, multitude;* plurality, majority. 2, the plural number (Śmd. 115. 116. 124. 152. 167. 263. 291; Kāvy. I, 2, 4-7. 44-46. 62-65. 96-103).

ಬಹುದು bahudu. see s. ಬಹ.

ಬಹುಧಾನ್ಯ bahu-dhānya. abounding in corn; the twelfth year in the cycle of sixty (My.; Mr. 540).

ಬಹುನಾಯಕ bahu-nāyaka. governed by many, possessing polyarchy (My.).

ಬಹುನಾಯಕತ್ವ bahu-nāyakatva. government by many, polyarchy (My.).

ಬಹುಪದ್ bahu-pad. many-footed: *the Indian fig-tree.*

ಬಹುಪಾದ್ bahu-pād. *the Indian fig-tree.*

ಬಹುಪುಷ್ಪಿ bahu-puṣpi. N. of a plant (see Mr. s. ಆವರೆ; Sk. ಬಹುಪುಷ್ಪ, the coral tree).

ಬಹುಪ್ರದ bahu-prada. *much-bestowing, liberal, munificent.*

ಬಹುಭಾರ್ಯಾಯೋಗ bahu-bhāryā-yōga. an astrological position of particular stars in a man's horoscope by which he is supposed to be destined to have more than one wife in succession (My.).

ಬಹುಭಾಷಣ bahu-bhāṣaṇa. talking much, talkativeness, garrulity, loquaciousness. see Bp. 40, 60; 50, 71; ಗೞಪು.

ಬಹುಭಾಷಿ bahu-bhāṣi. a great talker, a loquacious person. (My.).

ಬಹುಭಾಷೆ bahu-bhāṣe. = ಬಹುಭಾಷಣ. see ಜೞುಚು.

ಬಹುಮಂಜರಿ bahu-mañjari. the holy basil, Ocymum sanctum Lin. (ತುಲಸಿ, ಸುರಸೆ Mr. 129).

ಬಹುಮಾನ bahu-māna. respectability, dignity (My.);— great respect or regard for (My.). 2, honourable reception, obliging behaviour (My.). 3, a present; a prize (My.; B. 266), see B. 4, 35. 171. 222.

ಬಹುಮೂತ್ರ bahu-mūtra. making water in excess; afflicted with diabetes; — excessive discharge of urine; diabetes (ಅತಿವೇಳೆ, ಅತಿಮೂತ್ರ Nn. 132; Si. 201; C.).

ಬಹುಮೂಲ್ಯ bahu-mūlya. *high-priced, costly, precious.*

ಬಹುರೂಪ bahu-rūpa. many-formed, multiform, variously shaped (Kāvy. III, 3, B, 92); many-hued; manifold. 2, *the resin of Shorea robusta.* 3, a chameleon. 4, the sun. 5, theatrical representation (Mhr.; My.; see ಬಹುರೂಪಿಣಿ).

ಬಹುರೂಪಕ bahu-rūpaka. multiform, manifold; manifoldness (Kāvy. I, 5, 47).

ಬಹುರೂಪಿಣಿ bahu-rūpiṇi. an actress, a female pole-dancer (ಕೊಲ್ಲಟಗಿತ್ತಿ Ct. II, 91).

ಬಹುರೂಪಿಣೀಯ bahu-rūpiṇīya. the faculty of assuming many forms (Abh. P. 14, 85).

ಬಹುರೂಪೆ bahu-rūpe. *N. of one of the seven tongues of fire.* see ಏೞುನಾಲಿಗೆ.

ಬಹುರೇಖೆ bahu-rēkhe. many lines, many wrinkles, many furrows, many marks of care or pain. see ಸೊಪ್ಪು.

ಬಹುಲ bahula. = ಬಹಲ, ಬಹುಳ. *abundant, exceeding, numerous, manifold, much, many;* frequent. 2, *thick, dense, compact, solid; fat, corpulent, stout.* 3, broad, wide, wide-spread, spacious; capacious, ample, large. 4, variously applicable, comprehensive, as a rule. 5, *black.* 6, *the dark half of a lunar month.* — ಬಹುಲಂ, often, frequently (Sk.); much, fully, well, etc. (see ಬಹುಳ = ನೆಱೆ[3]).

ಬಹುಲತೆ bahulate. (Sk.). = ಬಹುಳತೆ. abundance, etc.

ಬಹುಲತ್ವ bahulatva. (Sk.). = ಬಹುಲತೆ.

ಬಹುಲಿಮ bahulima. abundance, etc. (Cpr. 4, 6).

ಬಹುಲೀಕೃತ bahulī-kṛita. made much or manifold; extended; augmented. 2, *threshed, winnowed.* see Nr. s. ತೂಱು 1.

ಬಹುಲೆ bahule. *a cow.* 2, *large cardamoms.* 3, ಬಹುಲೆಗಳ್, *the Pleiades or kṛittikās.*

ಬಹುವಚ bahu-vaca. a man who talks much or is loquacious (ಗೞಹುವಂ Mr. 442; Mhr. ಬಹುವಸ).

ಬಹುವಚನ **bahu-vacana.** the plural number (Śmd. 97. 107. 111. 116. 117. 140. 151. 153. 168. 174. 182. 255. 258. 262; Kāvy. I, 5, 27-31).

ಬಹುವರ್ಣ **bahu-varṇa.** many-hued, many-coloured; many colours. (My.).

ಬಹುವಾದ್ಯ **bahu-vādya.** many or various musical instruments. ಬಹುವಾದ್ಯ ನೋಟಗಲ್ ಅದು ಲಗ್ಗೆಯಕ್ಕುಂ (Mr. 288).

ಬಹುವಾರಕ **bahu-vāraka.** *the plant Cordia myxa* Lin.

ಬಹುವಿಧ **bahu-vidha.** *of many sorts or kinds, manifold, various.*

ಬಹುವ್ಯಯಿ **bahu-vyayi.** *spending much, lavish, prodigal.*

ಬಹುವ್ರೀಹಿ **bahu-vrīhi.** possessing much rice. 2, *a relative or adjective compound, a class of compounds in which the last member being a substantive loses its independence as well as its original grammatical character, and together with the first member serves only to qualify or define another word* (Śmd. 89 Mdb. Cm.; 110. 197. 219. 220; Kāvy. I, 3, 10-15. 57-59).

ಬಹುಶ **bahuśa.** = ಬಹುಶಾ. Tbh. of ಬಹುಶಸ್. (B. 4, 25; My.; also ಬಹುಶಃ, 4, 142. 188; My.). 2, perhaps.

ಬಹುಶಸ್ **bahu-śas.** much, abundantly, in great numbers, generally speaking, for the most part.

ಬಹುಶಾ **bahuśā.** = ಬಹುಶ. (My.).

ಬಹುಶ್ರುತ **bahu-śruta.** one who has heard or studied much, very learned; well versed in the vēda. (Śmd. 129).

ಬಹುಸಂಕಥನ **bahu-saṅkathana.** containing a combination (of words or sentences) in narration (Kāvy. III, 3, B, 21).

ಬಹುಸುತೆ **bahu-sute.** a woman who has many children; *the plant Asparagus racemosus* Willd.

ಬಹುಸೂತಿ **bahu-sūti.** *a cow that calves often.*

ಬಹುಸ್ವನ **bahu-svana.** making many sounds; an owl. (R.).

ಬಹುಳ **bahuḷa.** = ಬಹುಲ. (ನೆಱೆ Śm. 116). often used as a noun, muchness, abundance, multiplicity, frequency (Śmd. 78. 81), etc. (ಬಹುಳತೆ 66. 213 & 217 Cm.). ಬಹುಳದಿಂ (203. 214), ಬಹುಳದಿನ್ದೆ (212), ಬಹುಳದಿನ್ದಂ (346), ಬಹುಳದ (78. 80 Cm.).

ಬಹುಳಗ್ರಹಣ **bahuḷa-grahaṇa.** (= ಪೀನಗ್ರಹಣ, ಪ್ರಚುರಗ್ರಹಣ). the comprehensiveness of a rule (ಆದಂ Śmd. 102).

ಬಹುಳತೆ **bahuḷate.** = ಬಹುಲತೆ. muchness, multiplicity, abundance: frequency; various applicability, comprehensiveness. see Śmd. 65. 78. 82. 212. 354.

ಬಹುಳತ್ವ **bahuḷatva.** = ಬಹುಲತ್ವ, ಬಹುಳತೆ. see Śmd. 66. 212.

ಬಹುಳಪಕ್ಷ **bahuḷa-pakṣa.** = ಬಹುಲ No. 6. (Bp. 61, 92).

ಬಹುಳವೃತ್ತಿ **bahuḷa-vṛitti.** frequent occurrence, frequency (ಬಹುಳದ ವರ್ತನೆ Śmd. 80 Cm.).

ಬಹುಳಸ್ಥಿತಿ **bahuḷa-sthiti.** = ಬಹುಳತೆ (Śmd. 78, ಬಹುಳದ ಸ್ಥಿತಿ 78 Cm.).

ಬಹೂಕ್ತಿ **bahu-ukti.** the plural number (ಬಹುವಚನ Śmd. 269 Cm.).

ಬಹೂಪಮೆ **bahu-upame.** a kind of upame [Kr. 3, 80]; (Kāvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಬಹ್ವಾರಂಭ **bahu-ārambha.** many efforts (Cpr. 4, 59).

ಬಹ್ವಾಶಿ **bahu-āśi.** eating much; a glutton. (My.).

ಬಳ್ **baḷ.** = ಬೆಳ್ 1. whiteness, etc. — ಬಳ್ಳುಳ್ಳಿ. -ಉಳ್ಳಿ. = ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ. garlic. (ಗೃಂಜನ, ಮಹಾಕನ್ದ, ರಸೋನಕ, ಲಶುನ G.).

ಬಳ **baḷa. 1.** = ಬಳ್ಳ. a measure of capacity, etc. see ಇಬ್ಬಳ.

-ಬಳ **baḷa. 2.** = -ವಳ. see ಅಡಬಳ. an affix for the formation of masculine nouns. see ಅಡಬಳ.

ಬಳ **baḷa.** Tbh. of ಬಲ. strength, etc. (Śmd. 25). [ಅಳವಿ ಬಳಿಯೆ ಬಳದೆಸಕಮದೋರನ್ತೆ ಜನಂಗಳ ಕರ್ಣೋಪಾನ್ತದೊಳೊಗೆದೆಸೆಯೆ Pb. 1, 98]. see ಬಲ್ವಳ. — ಬಳಗೂಡು. -ಕೂಡು. to join troops (Rsv. 13, 4). — ಬಳನನುಜ. -ಅನುಜ. Krisna (Grj. 4, 71). — ಬಳಮುದ್ದು. = ಬಳವರ್ದು, q. v. — ಬಳಮರ್ದು. (ಅಂಕದೌಷಧ Śmd. II; Śm. 39; ಜಗಳದ ಮುದ್ದು G.). gun-powder (?). — ಬಳವರ್ದು. = ಬಳಮರ್ದು. (ಅಂಕದೌಷಧ Kk. 84, o. r. ಬಳಮದ್ದು).

ಬಳಕ **baḷaka.** = ಬೆಳುಕ, q. v.

ಬಳಕಿಸು **baḷakisu.** = ಬಳುಕಿಸು. to shake (v. t.), as a long split of bamboo, a thin blade of a sword, etc. (My.).

ಬಳಕು **baḷaku.** = ಒಣಕು 2, ಬಳಿಕು, ಬಳುಕು 1, ಬಳ್ಳು 1. to shake (v. i., My.); to tremble [Tu. ಪಳ್ಕ್]; (Bp. 26, 30).

ಬಳಗ **baḷaga.** a mass, a multitude, an assemblage, a troop, etc. [ನೆರೆದರಸು ಮಕ್ಕಳ ನಿಡುಗಣ್ಗಳ ಬಳಗನೊಟಿಗೆ ತನ್ನಯ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ Pb. 3, 51; Ap. 2, 62 va.]; (ಗೊನ್ದಣೆ, ತೆರಳ್ಚೆ, ವಂಗಡ, ಪಿಣ್ಡು, ಬನ್ವಲ್, ಗಡಣ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Śm. 54; ಜಂಗುಳಿ, ವಂಗಡ, ಬನ್ವಲ್, ಹರಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; My.; Tu.; Te. ಬಲಗ); — the family-circle, relations (My.; Te.). see Cpr. 7, 62 va.; Bp. 58, 28; 59, 50; J. 3, 8. 25. 38; 8, 3; 28, 43.

ಬಳಂಕು **baḷaṅku.** = ಬಳ್ಳು 2, etc. to bend (v. i., Grj. 1, 86; T. ವಳೈ, M. ವಳಿ).

ಬಳಪ **baḷapa.** = ಬಳಹ, ಬಳಾಪ. a whitish pot-stone, Lapis ollaris, frequently used (as a substitute for slate pencil, etc.) in writing (ಶುಭ್ರೋಪಲ Mr. 359, o. r. ಬಳಹ; My.; Tu.; T. ಪಲಪ್ಪ, ವಲಪ್ಪ; Te. ಬಲಪ). — ಬಳಪಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to seize the pot-stone pencil. ಸವಣಂ ಬಳಪಂಗೊಳೆ, ಗಾಣ್ಡಿವಿ ಬಿಲ್ಗೊಳೆ, ಬಲವಿರೋಧಿ ವಜ್ರಂಗೊಳೆ, ದಾನವರಿಪು ಚಕ್ರಂಗೊಳೆ, ಕೌರವಾರಿ ಗದೆಗೊಳೆ, ಪೊಣರ್ಕೆಗಾವಂ ನಿಲ್ವಂ? (Śmd. 200).

ಬಳಬೆ **baḷabe.** = ಬಣಮ್ಬೆ, etc., ಬಳುವೆ. a stack, a rick. ಕರಡದ ಬಳಬೆ (Bhāgavata 3, 2, 40).

ಬಳಯಿಸು **baḷayisu.** (fr. ಬಳೆ 1). = ಬಳೆಯಿಸು. to cause to increase; to cause to abound; to cause to grow (Cpr. 1, 86; 5, 11; 8, 60; Abh. P. 15, 58; Grj. 3, 119 va.). (ಮಾಮರಂ) ಕಾಯ್ಗಳಿನಿರದೊರ್ಮೆ, ಪಣ್ಗಳಿನದೊರ್ಮೆ ಜನಕ್ಕೆ ಮನಃಪ್ರಮೋದಮಂ ಬಳಯಿಸಿ, ಮಾಣದಿತ್ತು ಸವಿಯಂ (Cpr. 7, 48).

ಬಳಲ್ **baḷal.** — ಬಳಲೊಡುಗಿನ ಮರ. a shrub or small tree yielding a red dye, Symplocos racemosa Roxb. (St. & Pl.).

ಬಳವನ್ತ **baḷa-vanta.** = ಬಲವನ್ತ. a strong man. (Grj. 1, 108).

***ಬಳವಳ baḷavaḷa.** very much. ಅಳವಱಿಯದೆಗ್ಗು ಬಳವಳ ಬಳೆವಿನಗಂ Pb. 6, 46. (T. ವಳವಳ).

ಬಳವಿ **baḷe-vi.** increase, growth (Śmd. 247. 255; Cpr. 6, 64 va.). (T. ವಳಪ್ಪ, ವಳಮೈ; Tu. ಬುಳಕ್ಕೆ). [ಅಳವಿಗಳಿದಲಮ್ವುಮಂ ಬಳವಿನಡೆವಟ್ಟಿಱುಮನೋರೊರ್ವರೊಳ್ ನೆಱೆದು Ap. 4, 52 va.]. ತನು ಜನ ಬಳವಿಯನೆ ನೋಡಿ, ಜನಕಂ ನಲಿದಂ (Śmd. 256).

ಬಳವಿಗೆ **baḷavige.** = ಬಳವಿ, ಬಳೆವಿಗೆ. (ಸುತರ ಪೆರ್ಚು Ct. I, 53).

***ಬಳಸಿ baḷasi.** a round circle. ಚಮರಿಯನರ್ದಿ ತೆಗೆದು ಬಳಸಿಯಂ ಬೀಸಿದಾಗಳ್ Vr. 68, 5.

ಬಳಸಿಗ baḷasiga. ? (Śmd. 40).

ಬಳಸು baḷasu. 1. to go in a circle or round, to move round; to have a circular motion (Rśv. 6, 11 va.); to walk or wander about (Bp. 16, 18; 18, 40; J. 3, 28); to go round, as a rēpha round a consonant (Śmd. 345; ಭ್ರಮಣ Śmd. Dh.; ಸುತ್ತು 345; ತಿರುಗು Śm. 110; Mhr. ವಳಣೇಂ, to turn, move round; *cf.* Sk. ವಲ್); to turn round or take one's course towards (Bp. 43, 60). 2, to be surrounded (Bp. 56, 38; J. 3, 3); to be wrapped up (Bh. 1, 10, 25). 3, to go round, to circumambulate (Bp. 23, 18; 39, 7; 41, 22; 60, 28; 58, 23; 60, 32; Bh. 3, 13, 27; Rām. 1, 16, 52); to surround; to environ (Rśv. 13, 59 va., twice; Bp. 54, 19; J. 3, 22; 5, 12; 6, 1; Si. 93); to cover (Rśv. 2, 35); to be in one's company (Bp. 44, 52; Rśv. 4, 14 va.). [ಶ್ರೀ ತಳ್ತುರದೊಳ್ ಕೌಸ್ತುಭಜಾತದ್ಯುತಿ ಬಳಸಿ ಕಾಣ್ಬಪಟದನ್ತಿರೆ Kr. 1, 1; Pb. 14, 10 va.; Bv. 894]. ಬಳಸಿ ಬಪ್ಪುದು (ಕವ್ಸರೆ Kk. 59). see Cpr. 1, 73; 1, 101 va.; 1, 109. 111. 136; 2, 69. 86; Abh. P. 5, 53 va.; 11, 82 va.; 12, 95; ತಲೆವಳಸು; ಮೂವಳಸು 1.— ಬಳಸು ಬಳಸು. rep. (Bp. 58, 23; 60, 32).

ಬಳಸು baḷasu. 2. = ಬಾಚಿ. (Śmd. 40). the act of surrounding or encompassing (Bh. 2, 2, 103); the state of being round about [ಅಗಳಪ್ಪತ್ಥಾವುಂ ಘನೋದ್ದಾಮ ಶ್ಯಾಮ ಜಳಧರ ವಿಮುಕ್ತ ಶರಾವಳಿಯ ಬಳಸಂ ಕಣ್ಣ Pb. 12, 67 va.]; (Abh. P. 3, 87; 4, 128 va.; 5, 53 va.; see ಪೊಱ-). 2, what surrounds: a kind of bodice, a coat of mail (ಕಂಚುಕಾಂಗ Śmd. Dh.; ಕಂಚುಕಿ Śm. 110). ಗರುಡಿಯ ಬಳಸಿಂ, ಬಿಜ್ಜೋದರಗಳದಿನ್ದೆ, ಆನೆ ಹೋರಲಿಕ್ಕಿದ ತಱಿಯಿಂ (Śmd. 131). 3, the state of being circuitous; as a road (My.). 4, one round or turn, as of a rope, a dōtra, a sīre, etc. (My.). 5, a turn in serving up dinner (My.). see ಮೂವಳಸು 2.

ಬಳಹ baḷaha. = ಬಳಪ, etc. a slate pencil, etc. (Bp. 31, 3. 10; Bh. 1, 1, 9; My.; see Mr. s. ಬಳಪ).

ಬಳಹರಿ baḷa-hari. (= ಬಳಾರಿ). — ಬಳಹರಿನೂರಿ. N. (Bp. 23, 19).

ಬಳಾಪ baḷāpa. = ಬಳಪ, etc. a slate pencil, etc. (My.).

ಬಳಾಯಿ baḷāyi. (ಧವಲ Cb. 63).

ಬಳಾರಿ baḷāri. = ಬಳಹರಿ. the demon Baḷāri or Mahākāḷī (ಮಹಾಕಾಳಿ Ct. II, 119). ಆತನ ಬಲಿಗಟ್ಟಿ, ಮನ್ಮಥಬಳಾರಿಗೆ ಪೆರ್ಗುಱು ಮಾಡಿ, ಪೊಯ್ದಪೆಂ (Rśv. 11, 165).

***ಬಳಿ baḷi. 1.** = ಬಱ 1 No. 5. a lineage, family. ಹರನು ಮೂಲಿಗನಾಗಿ ಪುರಾತರೊಳಗಾಗಿ ಬಳಿ ಬಳಿಯಲು ಬನ್ದ ಮಾದಾರನ ಮಗ ನಾನಯ್ಯ Bv. 347. — ಬಳಿದೊತ್ತು. -ತೊತ್ತು. a slave or servant who serves a family from generations. ಬಳಿದೊತ್ತು, ಬಳಗದೊತ್ತು, ವಂಶದೊತ್ತು ನಾನಯ್ಯ Bv. 353.

***ಬಳಿ baḷi. 2.** = ಬಱ 1 No. 1. ಬಳಿದಪ್ಪಿದ ಪಶು ತನ್ನ ಹಿಣ್ಡನರಸು ವನ್ತೆ Bv. 347.— ಬಳಿವಿಡಿ. -ಹಿಡಿ. = ಬಱವಿಡಿ. to follow. ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಬಳಿವಿಡಿದರೆ ಎನ್ನ ವನ್ದುಗ ಹಿಂಗುವುದು Bv. 37. —ಬಳಿಸಲ್.= ಬಱಸಲ್. to go after, chase. ಕಾಯ್ದು ಕೆಮ್ಮಗೆ ಬಳಿಸನ್ದು ಕೊನ್ದಪನ ಕಾರಣದಿಂ ಮೋಱಿಂಯೋ ಮನೋಭವಾ Ap. 12, 34.

ಬಳಿಕು baḷiku. = ಬಳ್ಕು 1, etc. to shake, etc. (Bp. 55, 10).

ಬಳಿಂಕ baḷiṅka. (?). a part of a ship (? Mr. 408, text corrupt).

ಬಳಿದು baḷidu. the state of being (bent or) sloping, as a roof (My.); the state of not being steep or of gradual ascent, as a hill (My.); that of inclining from a horizontal direction, as the haft of a hoe, etc. (My.; T. ವಳವು).

***ಬಳಿವಳಿ baḷivaḷi.** [*cf.* ಬಱವಱ]. a present made to the bridegroom by bride's parents in giving her away. ತಮ್ಮ ಮನೆಯೊಳುಳ್ಳನರ್ಘ್ಯ ರತ್ನಂಗಳೆಲ್ಲಮುಂ ಬಳಿವಳಿಗೊಟ್ಟು ಬೀಱಿಕ್ಕೊಣ್ಡು ಪೋದರ್ Ap. 13. 80 va.

ಬಳುಕಿಸು baḷukisu. = ಬಳಕಿಸು. to shake, etc. (My.).

ಬಳುಕು baḷuku. 1. = ಬಳಕು, etc. to shake, etc. (Bp. 14, 17; 38, 30; My.).

ಬಳುಕು baḷuku. 2. = ಬಳ್ಕು 2, etc. to bend. ಉದ್ದಮಾಗಿ ಬಳುಕಿದುದು (ಬನ್ಧುರ, ಉನ್ನತಾನತ Nr.). ಉರಗರಾಜನ ಹೆಡೆ ಬಳುಕಿದಡೆ (Bp. 11, 12).

ಬಳುಂಕು baḷuṅku. = ಬಳುಕು 2, etc. (Grj. 5, 42 va.). ಚನ್ದ್ರಕೀರ್ತಿ ಬಳುಂಕಿದನು, ರಾಜೇನ್ದ್ರಮುನಿ ಕೊಂಕಿದನು (Bp. 52, 18). ಬಡನಡು ಬಳುಂಕೆ (Rśv. 10, 7).

ಬಳುವೆ baḷuve. = ಬಳಬೆ, etc. a large heap (Rām. 6, 55, 15).

ಬಳುವಳಿಕೆ baḷuvaḷike. increase, growth (Cpr. 4, 2).

ಬಳುವು baḷuvu. heaviness, weight (My.; T. ಪಳುವು).

ಬಳೆ baḷe. 1. (= ಬೆಳೆ 1; *cf.* ಬಲಿ 1). to increase, to become large, to grow up, to prosper (used only with regard to man and other animals and their bodies according to Śmd. 256; ಪ್ರವೃದ್ಧಿ Śmd. Dh.; ವೃದ್ಧಿ Śm. 114; Cpr. 1, 91; 3, 104; Grj. 4, 2. 38; Tu. ಬುಳೆ; T., M. ವಳರು). [ಇನ್ದ್ರೇನ್ದ್ರನ ತೋಳೆ ತೊಟ್ಟಲಾಗಿರೆ ಬಳೆದಂ Pb. 1, 44; Ap. 2, 37 va.]. ಬಾಲಭಾವದೊಳೆ ಭಾವಕಿಯರ್ ಬಳೆವರ್ ನಿರನ್ತರಂ (Śmd. 230). ಮೃದುಮುಗ್ಧಾಲಾಪಂ ಬಳೆದಂ ಸರಸ್ವತೀಮಣಿ ಹಾರಂ (256). ಎನಿತ್ತನಿತು ಅಮ್ಬುಜಪತ್ರನೇತ್ರೆಯಾ ಘನಸ್ತನಂಗಳ್ ಬಳೆಗುಂ ಕಿರಾತೆಯಾ, ಅನಿತ್ತನಿತ್ತಂ ವನದೊಳ್ ವನೇಚರಂ ತನತ್ತು ಬಿಲ್ಲಾನದನ್ ಅನ್ತೆ ಕೀಸುಗುಂ (144). (ಆ ಕುಮಾರರ್) ಇನ್ತು ಬಳೆವುತ್ತಮಿರೆಯಿರೆ (Rśv. 4, 75 va.). ಉತ್ತಮನ್ದಪಸುತ — ಮನ್ತ್ರಿಪುತ್ರರಿರ್ವರ್ ಬಳೆದರ್ (4, 78). ನೃಪೋತ್ತಮನ ಸುಕುಮಾರಿ ಮಿಗೆ ಬಳೆವುತ್ತಿರ್ದಳು (Prll. 3, 23). [ಜನಕ್ಕೆ ಬೇಟಮುಂ ಬಳೆವುದು Pb. 1, 54]. Note: the meaning of ಬೆಳೆ 1 appears in Cpr. 1, 82. 90; 1, 101 va.; 2, 91; 3, 12; 5, 49.

ಬಳೆ baḷe. 2. = ಬೆಳು, etc. whiteness, etc. — ಬಳೆಗಾರ. -ಕಾರ. = ಬೆಳುಗಾರ. (S. Mhr.).

***ಬಳೆ baḷe. 3.** the neck bone. ಬಳೆ ನುಗ್ಗುಗತ್ತಿರೆ ಮೆಟ್ಟಿ ಗಣ್ಪಲಂ Pb. 12, 150.

ಬಳೆ baḷe. Tbh. of ವಲಯ. a ring; an armlet, an armring, a bracelet of glass, etc. for females (ಕಾಚಭೂಷಣ Śmd. Dh.; ಬಾಲೆಯರ ಕಾಚವಲಯ Śm. 114; ಪ್ರತಿಸರ Mr. 340; [ಮುಂಗೆಯ್ಗಳ ಕರ್ಪುರ ತೀವೆ ತೊಟ್ಟ ಬಳೆಗಳ್ ಮಱಸೆ Pb. 8, 55 va.]; ವೃತ್ತಿಕೆ 285; Cpr. 8, 64; C.; M. ವಳೆ, T. ವಳೈ; Mhr. ವಾಳಾ). ದನ್ತದ ಬಳೆ (Rśv. 5, 24). ನಿಗ್ಗವದ ಬಳೆಗಳ್ (Rāghc. 17, 65). ಯೂಪಸ್ತಮ್ಭದಲ್ಲಿ ಮರದಿನ್ದ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟ ಬಳೆ (ಚಷಾಲ, ಯೂಪ ಕಟಕ Si. 238). ಚಕ್ರದ ಕಣ್ಣುಗಣ್ಣೆ, ನೊಗ, ಅಚ್ಚು, ಕಡಾಣಿ, ಬಳೆ ಮುನ್ತಾದ ಬಣ್ಡಿಯ ಅವಯವಗಳು (ಅಪಸ್ಕರ); ಬಣ್ಡಿಯ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚು ಸೇರುವ ಕಣ್ಣಿನ ಸುತ್ತು ಲೋಹದ ಬಳೆ (ನೇಮಿ, etc. 276). ಕುದುರೆವಾಯ ಪೊಱಗಣ ಬಳೆ (ಕವಿ

Śm. 109). ಬಿರಿದಿನ ಬಳೆ (ಕಚ್ಚೞ Kk. 75). ಬಳೆಗಳ್ ಗುಲ್ಗುಲ್ಗ ಲ್ಲನೆ ಗಿಳಿ ಸೋವಾಕೆಗಳಿನ್ ಒಪ್ಪುಗುಂ ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ (Śmd. 231). see ಕೆಯ್–, ಪಾಱುವ್–, ಬಾಹು–; B. 4, 122; Prvs. s. ಬಾೞು 1, ಸನ್ತೆ 1. 2, a series (in algebra, B. 1, 11; Mhr. ವಲ್ಲೀ). — ಬಳೆಗಡಕ ಹಾವು. -ಕಡಕ-. = ಬಳೆವಡಕಹಾವು. (B. 2, 26) — ಬಳೆದುಡು. -ತುಡು. to put on a ring. ಬಳೆದೊಟ್ಟಂ (Śmd. 200). — ಬಳೆದೊಡಿಸು. -ತೊಡಿಸು. to cause to put on a ring or rings (C. Bp. 47, 42). — ಬಳೆಮುಲಾರ. the bundle of glass rings strung on strings that is carried by bracelet vendors (My.). — ಬಳೆಯುವ. -ಅವ. a bracelet maker; a bracelet vendor (My.). — ಬಳೆಯುಪ್ಪು. -ಉಪ್ಪು. a sort of salt (ವಸು Mr. 143; My.). — ಬಳೆವಡಕ ಗಿಡ. (-ಒಡಕ-). a prostrate herb, the spreading hog-weed, Boerhavia diffusa Lin. (Z.; St. & Pl. as ಬಳೆವಡಕಿ-). — ಬಳೆವಡಕಹಾವು. -ಒಡಕ-. a venomous snake, the Trimeresurus anemallensis (Bḍ.); the venomous snake Dipsas gokool (Bḍ.). — ಬಳೆವೊಡಕಹಾವು. = ಬಳೆವಡಕಹಾವು. (My.). [—ಬಳೆವೋಗು. -ಪೋಗು. to fall off in circular sections. ಕಟ್ಟೆದಿರೊಳೆ ನೂಂಕಿದಾನೆಗಳ ಕೋಡುಗಳಂ ಬಳೆವೋಗೆ ಪೊಯ್ದುದಂ Pb. 10, 41].

ಬಳೆಗಾಱ baḷe-gāṛa. = ಬಳೆಯುವ. (Śmd. 235; Rām. 5, 8, 51; C.). ಬಳೆಗಾಱನ ಅಂಗಡೀಲಿ ಬಾೞೀ ಹಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕೀತೇ?— ಬಳೆಗಾಱನ ವೊಟ್ಟೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರೆ ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಡಿಗೆ ಬೇಕು (Prvs.).

ಬಳೆಗಾರ್ತಿ baḷe-gāṛti. (Śmd. 246). a female bracelet maker and vendor (My.).

ಬಳೆಯಿಸು baḷeyisu. = ಬಳಯಿಸು. to cause to increase. (Cpr. 1, 91; 5, 126).

ಬಳೆವಿಗೆ baḷevige. = ಬಳವಿಗೆ. growth, etc. (Cpr. 1, 101 va.).

ಬಳ್ಕಿಸು baḷkisu. to cause to bend, to bend (v. t., Cpr. 7, 107).

ಬಳ್ಕು baḷku. 1. = ಬಳಕು, etc., (ಅಳುಕು 5). to shake (v. i.); to tremble; to fear [ಮುತ್ತಿನ ಕೇಡನೆ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಬಳ್ಕುತ್ತಿರೆಯೇವಮಿಲ್ಲದಿವನಾಯ್ತುದೊ Pb. 9, 69]; (ಭಯುವನ್ ಆನ್ Kk. 72; ಸೆಡೆ, ಅಳ್ಕು, ಸುಗಿ, ಬೆಮರ್, ಸುರುಳ್, ಅಗಿ, ಭಯುವನ್ ಆನ್ Śm. 40).

ಬಳ್ಕು baḷku. 2. = ಬಗ್ಗು 2, ಬಳಂಕು, ಬಳುಕು 2, ಬಳುಂಕು. to bend (v. i., ನಮನ Śmd. Dh.; Grj. 2, 106 va.). [ತೂಗಿ ಪಣ್ಗೊಲೆಯಿಂ ಬಳ್ಕುವ ಕೌಂಗು Ap, 1, 67]; (Cpr. 10, 11). ಬಾೞ್ವಿಣಂ ಪೊಡರೆ ಬಳ್ಕುವ ಸಮ್ಮನ ಶೂಲವಾಲದೊಳ್ (Śmd. 204, o. r. ಬೞ್ಕುವ). ಬಳ್ಕುವ ನಡುವು (Rśv. 5, 87). ಫಣಿರಾಜಂ ಬಳ್ಕೆ (6, 11). ತೆಳ್ನಡು ಬಳ್ಕೆ (7, 17). ಬಾಲಂ ಮೇಣ್ ಬಳ್ಕೆ (9, 29). ತಾನ್ ಅಳ್ಕಿ, ಬಳ್ಕಿ (J. 6, 28).

ಬಳ್ಕುಡಿ baḷkuḍi. = ಬಕ್ಕುಡಿ 2, q. v. fear (ಗುರ್ವು, ಬೆಗರ್, ಬೆಬ್ಬಳ, ಅಳಿರ್, etc., ಭಯ Ss.).

ಬಳ್ಪಳ baḷpaḷa. (= ಬೆಳವಲ). growth (ಬೆಳಮುದು Ct. II, 37). ತೊಳಪ ದನ್ತಮರೀಚಿಸನ್ತತಿ ಪರ್ವೆ ಬಳ್ಪಳ (ಂ) ನೀಳ್ದು (Śmd. 275 Mḍb.).

ಬಳ್ಪಳಿಕೆ baḷpaḷike. growth, greatness; or great lustre (*cf.* ಬೆಳ್ಪಳಿ; Cpr. 8, 51 va.).

***ಬಳ್ವಳ baḷvaḷa.** = ಬಳವಳ. abundantly. [ದೆಸೆಗಳಂ ತಡವರಿಸಿಕೊಳ್ವನ್ತೆ ಬಳ್ವಳ ಬಳೆದು ಸೊಗಯಿಸುವ ಪೆರ್ಮರಂಗಳಿನ್ದಂ Pb. 7, 29 va.; Ap. 8, 67]; (Cpr. 5, 127).

***ಬಳ್ವಳಿಕೆ baḷvaḷike.** = ಬಳುವಳಿಕೆ. ಕೆಯ್ಯ ಬಳ್ವಳಿಕೆಗೆ ದಿಗ್ಗಜಂ ದೆಸೆಯಿನತ್ತ ತೆರಳ್ದುವು Pb. 11, 71; Ap. 12, 39.

ಬಳ್ಳ baḷḷa. = ಬಳ 1. a measure of capacity, the 4th part of a koḷaga or 4 mānas (C.; Mr. 355, see s. ಪಾಗ and ಖರ್ವ; ಶಿವ Mr. 206; ಪ್ರಸ್ಥ Hlā., Nr., Nn. 108, Mr. 472, Si. 329, 429; Tu., T. ವಳ್ಳ; M. ವಲ್ಲ; Te. ಬಳ್ಳೆ; T., M. ವಳ್ಳ also: a canoe or boat of one trunk; a brazen charger or eating dish; Te. ವಲ್ಲ, a purse; M. ವಲ್ಲ = Sk. ಪಲ್ಲ, a large bamboo basket to hold grain, etc.). [ಸೆಟ್ಟಿಯ ಬಳ್ಳಂ ಕಿಱಿದೆಮ್ಬುದೊನ್ದು ನುಡಿಯಂ ನೀ ನಿಕ್ಕುವಂ ಮಾಡಿದೈ Pb. 12, 175; Vr. 20, 11. ಬೆಳ್ಳಿಗೆ ಆವಿನ ಕಱುವೆನ್ದೊಡೆ ಬಳ್ಳವಾಲ ಕಱೆವುದೆ? Bv. 327; Cv. 73]. ಬಳ್ಳದೞ (Śmd. I). see Bp. 9, 17; 42, 5; V. 9, 71 va.; J. 2, 27; Prv. s. ಬೆಳಸು 1. — ಬಳ್ಳದ ಮರ. a cross piece of wood on the wheel of an idol car (My.). — ಬಳ್ಳಾರಿ. N. of a town in Mysore (My.; B. 3, 46; 5, 122). — ಬಳ್ಳೇಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. N. (Bp. 9, 11). ಬಳ್ಳೇಶ್ವರನ ಮಲ್ಲಯ್ಯ (Bp. 9, 46; 47, 38).

***ಬಳ್ಳ baḷḷa.** a thing forbidden to eat. ಅಂಗದಿಚ್ಚೆಗೆ ಮದ್ಯಮಾಂಸ ಬಳ್ಳಬಂಗಿಯ ತಿಮ್ಬುರು Cv. 474.

ಬಳ್ಳವಳ್ಳಿ (baḷa-baḷḷi, *i. e.* baḷḷi-baḷḷi). creepers and creepers, *i. e.* turnings and turnings [ಸುರತ ಸುಖದ ಬಳ್ಳವಳ್ಳಿಯೆನಿಪ ಬಳ್ಳಿಮಾಡದಿಂ Pb. 1, 58; Ap. 2, 50]; (Abh. P. 3, 115; 12, 87).

ಬಳ್ಳಾಳ baḷḷāḷa. = ಬಲ್ಲಾಳ. a N. 2, a dynasty. (My.).

ಬಳ್ಳಿ baḷḷi. Tbh. of ವಲ್ಲಿ a creeper, a vine (ಲತೆ, ಪ್ರತಾನಿನಿ, ವಲ್ಲಿ, ಪ್ರತತಿ, ವ್ರತತಿ Hlā.; ಲತೆ Nn. 31; ವಲ್ಲಿ 102; ವಲ್ಲಿ, etc. Mr. 106; C.; Te., ವಲ್ಲಿ; T., M. ವಳ್ಳಿ). ಎಲೆಯ ಬಳ್ಳಿ (ತಾಮ್ಬೂಲವಲ್ಲಿ Hlā.). ನೀರಜದ ಕೈರವದ ಬಳ್ಳಿ (ಬಿಸಿನಿ Mr. 420). ಬಿಳೀ ನೆಯ್ದಿಲೇ ಬಳ್ಳಿ (ಕುಮುದ್ವತಿ, etc.); ತಾವರೇ ಬಳ್ಳಿ (ನಲಿನಿ, etc. Si. 95). ಮರ ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಪುಲ್ ಪೊದಱ್ (Śmd. 89. 113. 129). ಬಳ್ಳಿ ಹಿಡಿದು, ಕಾಯಿ ಕೊಯ್ಯಬೇಕು (Prv.). see ಅಲರ್ವಳ್ಳಿ, ಎಳೆವಳ್ಳಿ; C. Bp. 11, 5; Śsv. 3, 33; 4, 23. — ಬಳ್ಳಿಗಱಕೆ. -ಕಱಕೆ. white bent-grass, Panicum dactylon (ಗಣ್ಡಾಲಿ, ಶಕುಲಾಕ್ಷಕ Nr.). [— ಬಳ್ಳಿಗಾವಣ. -ಕಾವಣ. a pandal of creepers. ಬೀಡುದಾಣಂಗಳೊಳಿಕ್ಕಿದ ಬಳ್ಳಿಗಾವಣಂಗಳೊಳಂ... ವಿಶ್ರಮಿಸುತ್ತುಂ Pb. 2, 97 va.; Ap. 11, 73 va.]. — ಬಳ್ಳಿದುಱುಚೆ. -ತುಱುಚೆ. = ಬಳ್ಳಿದುಱುಚೆ. (ಯಾಸ, ಯವಾಸ, etc. Si. 144). — ಬಳ್ಳಿದುಱುಚೆ. -ತುಱುಚೆ. the plant Alhagi maurorum Tournef. (ಯಾಸ, ಯವಾಸ, ದುಃಸ್ಪರ್ಶ, ಧನ್ವಯಾಸ, etc. Nr.). — ಬಳ್ಳಿಬಚ್ಚಲಿ. (ಕಲಮ್ಬಿ Si. 162). — ಬಳ್ಳಿಮಾಡ. Tbh. of ವಲ್ಲಿಮಾಟ (Śmd. 380). [ಸುರತ ಸುಖದ ಬಳ್ಳವಳ್ಳಿಯೆನಿಪ ಬಳ್ಳಿಮಾಡದಿಂ Pb. 1, 58]. see Cpr. 6, 88 va.; V. 5, 6; 9, 7. — ಬಳ್ಳಿಮಾವು. a kind of mango tree (Cpr. 6, 88 va.; 8, 73 va.). — ಬಳ್ಳಿಮಿಂಚು. chain-lightning, lightning in zigzag [ಕಾಱ ಮುಗಿಲ್ ಬಳ್ಳಿ ಮಿಂಚಿನಿನ್ದುಳ್ಕುವ ವೋಲ್ Pb. 10, 84]; (Abh. P. 13, 76; Bp. 11, 34; Rśv. 5, 19 va.; Bh. 6, 1, 6). — ಬಳ್ಳಿಮೀನು. a polyp (? Si. 88). — ಬಳ್ಳಿವರೆ. -ಪರೆ. a creeper to spread out or run: to spread like a creeper (Grj. 2, 106 va.; 3, 26 va.; Rśv. 4, 14 va.; 7, 17 va.). — ಬಳ್ಳಿವರ್ಬು. -ಪರ್ಬು. = ಬಳ್ಳಿವರೆ. (Cpr. 8, 44 va.). — ಬಳ್ಳಿವಲೆ. -ಬಲೆ. a kind of net (Rśv. 5, 114 va.). — ಬಳ್ಳಿವಸಲೆ. -ಪಸಲೆ. a green spot of creepers (Cpr. 8, 4 va.). — ಬಳ್ಳಿವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. zigzag-light (Grj. 5, 61; 5, 76 va.; Rśv. 6, 11 va.; 13, 77 va.).

ಬಳ್ಳು baḷḷu. = ಒಳ್ಳು 2, q. v. a jackal [ಭೀಮಸೇನಂ ಮುನ್ನಂ ಕುಡಿದುದಱಿಂ ನೆತ್ತರಂ ಪಡೆಯದಾಕಾಶಕ್ಕೆ ಬಾಯಂ ತೆಱೆದೊಳ್ವ ಬಳ್ಳುಗಳುಮಂ Pb. 13, 56 va.; ಕಾನನವಡವಿಯಲ್ಲಿ ಕಿಚ್ಚು ಬಾಳುವೆಯಾಗಿ ಮಿಕ್ಕೊಡೆ ಒಱಲುವ ಬಳ್ಳುವಿನನ್ತಪ್ಪರಯ್ಯ Bv. 327]; (ಭೂರಿಮಾಯು, ಗೋಮಾಯು Mr. 162; Abh. P. 14, 122; J. 19, 3; My.; Tu. ಪಳ್ಳು; Te. ವರಡು, ವರುಡು, an old fox; M. ವಾಯಿ, ವಾಲಿ, a fox; Mhr. ಭಾಲೂ,

a bear; an old female jackal; *cf.* ಭಲ್ಲ No. 2). [— ಬಳ್ಳುಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. to lie down cunningly? ಕಡಿತಲೆಯ ನಾಯಕರ್ ಕೆಯ್ಕೊಣ್ಡು ಬಳ್ಳುಗೆಡೆದೆಕ್ಕೆವಾೞುವಾೞ... ಕಾದೆ Pb. 10, 80 va.].

ಬಳ್ಳೆ baḷḷe. N. of a plant (ಕುಶಲತೆ Mr. 149). — ಬಳ್ಳೆಸೊಪ್ಪು. = ಬಳ್ಳೆ. (My.). ಬಡಾಯಿ ಬಡಾಯಿ, (ನಿನಗೆ) ಬಳ್ಳೆಸೊಪ್ಪು, ಸೋತ ಪುರುಕಿಗೆ ಸೋರೆಸೊಪ್ಪು (Prv.).

ಬೞ್ bal̤. (= ಬಾೞ್ 1). to live (ಜೀವಿಸು Śmd. I). ಬೞ್ದಂ (49). [ಈ ರತ್ನಾಕರದೊಳ್ ಪುತ್ರಿಕೆಯೆನೆ ಬೞ್ದಳಿನ್ನು ಬಾೞ್ವುದೆ ಚೋದ್ಯಂ Kr. 2, 36; ಕುರುಬಲವೆಮ್ಮುಬ್ಬದೀ ಸುರನದೀಜನ ತೋಳ್ವಲಮೆಮ್ಬ ವಜ್ರ ಪಂಜರದೊಳಗಿರ್ದು ಬೞ್ದಪುದು Pb. 11, 37]. ಬೞ್ದಳ್ (Cpr. 1, 101 va.). ದೈವದಿಂ ಬೞ್ದಂ (Śmd. 157). ಬೞ್ದುದು ಬಲ್ಲವಾಡಿ (38). ಬೇಟ ಮಂ ಹಡೆದನೆ? ಬಾೞ್ಗೆ? ಬಾೞ್ಪಡಿನಿತಿಲ್ಲದ ಬಾೞ್ವಿಣನೇಕೆ ಬೞ್ದಪಂ? (81 Mḍb.). 2, to begin to live prosperously. (ಒಕ್ಕಲಾಗು Śmd. I).

ಬೞ bal̤a. 1. = ಬೞಿ 1, etc. — ಬೞವಲಿ. = ಬೞವೞಿ. (G.). — ಬೞವೞಿ. = ಬೞಿವೞಿ. (ಯೌತಕಾದಿಯದ್ದೇಯಂ, ಸುದಾಯ, ಹರಣ, ಮದಿವೆ ಮುನ್ನಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಗಳಿಗೂ ಅಳಿಯನಿಗೂ ಕೊಡತಕ್ಕ ಬೞವೞಿ ಮುನ್ನಾದ ಬಹುಮಾನ Si. 266, *only* in Si.).

ಬೞ bal̤a. 2. = ಬೞು 2. short P. p. of ಬೞ್ 4, in ಬೞ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬೞಕೆ bal̤ake. = (ಪೞಕ), ಬೞಕೆ No. 1. course, way of action, plan, contrivance (Bh. 1, 8, 61. 76). 2, use; custom, practice; exercise; the state of being well known or understood by practice; conversancy with; intimate and frequent converse or association, familiarity, familiar intercourse (Śmd. 262, v. 224, which is an *interpolation*, as it does not occur in Mḍb.; My.; B. 5, 155; T. ಪೞಕ್ಕ, ವೞಕ್ಕ, ವೞ). ಬೞಕೆಯಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಬಾೞಬಹುದು, ಚಳೀ ಕಾಟ ಸಯ್ರಿಸಕೂಡದು (Prv.). see Prv. s. ಬೆಳಕು.

ಬೞಚು bal̤acu. 1. to cause to smear (a floor, etc. with cow-dung, My.).

ಬೞಚು bal̤acu. 2. (ಬಳಚು). = ಬೞಚು. (to cause to go?), to cut off (Bh. 5, 3, 83; Rām. 3, 4, 27).

ಬೞದು bal̤adu. = ಬೞದು. P. p. of ಬೞ್ 4. (My.).

ಬೞಲ್ bal̤al. 1. = ಬೞಲು 1. to become weary, to be fatigued; to droop, to fade; to be cast down, to be distressed (ಎೞಲ್ Śmd. I; ಶ್ರಾನ್ತಿ Śmd. Dh.; ಸೇದೆ Śm. 107; see ಬಡಲುವಿಕೆ; Tu.; T. ವೞಕ್ಕೈ, weariness, etc.; *cf.* ಬಾಡು 1). P. p. ಬೞಲ್ದು (Śmd. 49). [ಮೃಗವ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂ ಬೞಲ್ದು ಮನದನ್ತೆ ಪರಿವ ಜಾತ್ಯಶ್ವಂಗಳನೇೞ ಬರೆವರೆ Pb. 5, 50 va.]. ಪುಷ್ಪವೊನ್ದು ಬೞಲಲ್ ಭೃಂಗಕ್ಕೆ ಪೂವಿಲ್ಲವೇ? (Sś. 8). see Cpr. 5, 63; 7, 41; 8, 71; Bp. 42, 31; Rśv. 5, 39; 11, 7; J. 4, 35; 13, 5; 26, 4; 28, 5. 16; 29, 49; ಕಡು-.

ಬೞಲ್ bal̤al. 2. = ಬೞಲ್. to become slack or loose; to swing, to dangle; to slip [ನನೆಯನೆ ಪೇೞ ಕೆನ್ದಳಿರೊಳೆಯ್ದೆ ಬೞಲ್ದೆಳವಮಾವು Ap. 1, 65]; (ಜೋಲ್ Śm. 107; T., M. ವೞುಕ್ಕು, to slide or slip; M. also ವೞುದು). ಬೞಲ್ದ ಉಡಿ (Cpr. 7, 117).

ಬೞಲ್ bal̤al. 3. = ಬೞಲು 2. the state of being loose, etc. (ಜಂಗಳ, ಸೋರ್, ಸಡಿಲ್ದುದು Śm. 49). — ಬೞಲ್ಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. a flapping ear (J. 13, 60). — ಬೞಲ್ದುೞುಬು. -ತುೞುಬು. a loose bundle of hair (J. 18, 25). — ಬೞಲ್ಮುಡಿ. a loose knot or braid of hair [ಆಕೆಯ... ಪೂಮಾಲೆವೆರಸಿದ ಬೞಲ್ಮುಡಿಗಮುಲಮ್ಪುವೆರಸಿದ ನೋಟಕ್ಕಂ Pb. 4, 17 va; Ap. 12, 12]; (Abh. P. 3, 67 va.; Śm. 118; Rśv. 7, 17).

ಬೞಲಿಕೆ bal̤alike. = ಬೞಲ್ಕೆ. weariness, fatigue, distress (ದವಥು, ಪರಿತಾಪ Hlā., Mr. 385; ಅಟಕಟ Bhn. 66; Bp. 18, 12; 29, 13; 59, 15; Rām. 3, 2, 15; J. 5, 61; My.; T. ಪಡಲಿಗೈ). ಬಹಳ ಬೞಲಿಕೆ (ಪ್ರಗಾಢ Si. 417).

ಬೞಲಿದು bal̤alidu. a wrong form of ಬೞಲ್ದು. P. p. of ಬೞಲ್ 1 (Rām. 2, 7, 3). see ಇದು 2.

ಬೞಲಿಸು bal̤alisu. = ಬೞಲ್ಚು. (Rām. 3, 2, 27; J. 7, 60; 13, 19. 33. 55; My.).

ಬೞಲು bal̤alu. 1. = ಬೞಲ್ 1. P. p. ಬೞಲಿ. (Bp. 24, 61; 47, 40; 57, 14; Rām. 3, 8, 69; J. 7, 39; 10, 50; 15, 5; 18, 17; My.). ಬೞಲೋಣವು (ಕ್ಲಮಥ, ಕ್ಲಮ, ಬೞಲುವಿಕೆ Si. 390). ಕನ್ದಿ ಬೞಲುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ರೋಗಾದಿಗಳು (ಸ್ಪರ್ಶ, ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ರಿ, ಉಪತಪ್ತ್ರಿ 392).

ಬೞಲು bal̤alu. 2. = ಬೞಲ್ 3. the state of being loose. — ಬೞಲುಗೊರಳ್. -ಕೊರಳ್. a slack neck (Rām. 3, 3, 18).

ಬೞಲ್ಕೆ bal̤alke. = ಬೞಲಿಕೆ. weariness, etc. (ಸೇದೆ Ct. I, 50; II, 37; Kk. 46; Śm. 59; Bp. 12, 47; J. 4, 48; 32, 28).

ಬೞಲ್ಚು bal̤alcu. = ಬೞಲಿಸು. to deprive of motion or activity: to exhaust, to weary (ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟೆ Śmd. Dh.; Śśv. 5, 3).

ಬೞಸು bal̤asu. = ಬೞಸು 1. (to cause to go); to use; to spend, as time, etc. (My.; Bp. 16, 19; 20, 8; Bh. 1, 1, 9; 1, 10, 1; Rām. 3, 2, 18; Si. 36; B. 5, 92. 103; T. ವೞಂಗು, to walk; to pass current; to be in use; to conduct; ವಯಂಗು, to conduct, carry on; ವಯಣ, ವಯನ, way, manner; Te. ವರಸೆ, way, mode; usage; see ಪೞಕಿಸು; *cf.* also Tbh. ವಯಿನ and ವಾಡಿಕೆ). ಬೞಸದಿರ್ಪುದು (ಮಿಾಸಲ್ Bhn. 9). see Prv. s. ಬೆಳಸು 1.

ಬೞಿ bal̤i. 1. = ಬದಿ 2, ಬಲಿ 2. (going; passing); a way, a road (ಮಾರ್ಗ Śmd. Dh.; ಬಟ್ಟೆ I; ಪಥ Śm. 115; My.; T. ವದಿ, ವರಿ, ವೞಿ; M. ವೞಿೞಿ). 2, a place, a spot (ಎಡೆ, ಠಾವು Nn. 128; Cpr. 6, 48; T.). ಪೊಯ್ದ ಬೞಿ (ಬಾಸುೞ್ Śmd. I). ನಗಕುಲದ ಬೞಿಗಳು (Rām. 3, 2, 16). see ಎಸಳ್ವೞಿ. 3, vicinity, nearness; company (ಸನಿಹ Śm. 115; ಸಮಿಾಪ, ನಿಕಟ, ಸನೀಡ, ಸದೇಶ, ಸವಿಧ, ಸಮರ್ಯಾದ, etc., ಹತ್ತಿರ Si. 371; My.). [ಪಿರಿದು ಸಮುಚ್ಚಯದಾ ಬೞಿ ವಿಕಲ್ಪದಾ ತೆಱದೊಳೆ ದೋಷಮುಮನನ್ತೆ ಗುಣಮುಮಂ Kr. 1, 137; Pb. 2, 10; Ap. 14, 69]. ಕೞು ತಾಯ ಬೞಿಯನುೞಿಯದ ತೆಱದಿನ್ದಂ (Śmd. 194). ಈತನಂ ಕಳುಹಿದೆವು ನಿನ್ನ ಬೞಿಗೆ (J. 30, 25). see Śmd. 5; Bh. 1, 8, 94; 1, 10, 23; J. 10, 43; 13, 53; Si. 90. 201. 4, may, mode, order: regularity, proper course, right behaviour (T., M. ವೞಿ; see ಗೞಿವೞಿ). 5, race, lineage (ವಂಶ Śmd. Dh. & I; Śm. 115; M. ವೞಿಬಾಡು; Tu. ಬರಿ). 6, passing on: following: later or succeeding time; after, afterwards; further, and (ಮತ್ತೆ Śmd. I; ಬಲ್ಲೆ, ಮತ್ತೆ 398; T. ವೞಿ). ಬೞಿಯೊಳ್ (Cpr. 3, 39). 7, the place of the throat next to the artery called piṅgale (ಪಿಂಗಲೆಯ ಬೞಿಗೊರಲ್ Śmd. I). — ಬೞಿ ಕೊಳ್. to take the proper way or order: to place together in regular order (ಕ್ರಮಸನ್ಥಾನ Śmd. Dh.). — ಬೞಿಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. work in the vicinity

or about (a person), waiting upon, attendance, service (Bp. 16, 13; 18, 12; 25, 8; 26, 20. 62). — ಬಳಿಗೆಲಸಿ. -ಕೆಲಸಿ. an attendant, a servant (Bp. 47, 36). — ಬಳಿಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. the place of the throat next to—(see s. ಬಳಿ No. 7). — ಬಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to occupy a place, to plant oneself (Rsv. 5, 42). — ಬಳಿಗೋಲು. -ಕೋಲು. another arrow (Bh. 8, 10, 39). — ಬಳಿದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. the road to be lost: to lose one's road (Cpr. 5, 64 va.). — ಬಳಿಯಂ. -ಅಂ. a man of good manners, a submissive man (ವಿಧೇಯಂ Śmd. I). see another ಬಳಿಯಂ s. ಬಳಿಯ. — ಬಳಿವಳಿ. -ಬಳಿ 2. 1. = ಬಳಿವಲಿ, ಬಳಿವಟ್ಟಿ, ಬಳುವಲಿ, ಬಳುವಳಿ. a company-gift: a gift that does not come alone, but is followed by another, two and more presents (ಕೊಟ್ಟ ವಸ್ತುವಿನ ಬಳಿಯೊಳ್ ಕುಡುವುದು Śmd. I); especially the present to one's daughter, and other presents besides, given at the time of marriage [ಆತನ ಬಳಿವಳಿಗೊಟ್ಟ ಮದಕರಿ ಕರೇಣು ಜಾತ್ಯಶ್ವ ಶಶಿ ತಾರ ಹಾರ ವಸ್ತುಗಳಂ ಕೆಯ್ಕೊಂಡು Pb. 4, 4 va.; Vr. 108, 22]; (ಅಟ್ಟುವ್ಬರಿ Kk 53; ಅಟ್ಟುಪ್ಪುಲಿ Śm. 61). — ಬಳಿವಳಿ. -ಬಳಿ. 2. different ways or roads [ಈ ಪೊಟ್ಟು ತುರಿಪದಿನ್ದಟ್ಟಿಯನ್ದೆತ್ತ ಪೋದಪ್ಪಳೆನ್ದು ಬಳಿವಳಿಯನೆ ನೋಡುತ್ತುಂ Vr. 16, 13]; (Rsv. 11, 166). — ಬಳಿವಿಡಿ. -ಹಿಡಿ. to take a way; to join (v. i.); to follow; to observe a regular order; to conduct in accordance with, to comply with (ಬೆನ್ನಟ್ಟಿವಿಡಿ Śmd. 195 Cm.). ಬಳಿವಿಡಿದು ಬಹವನು (ಅನುಪ್ಲವ, ಸಹಾಯ, ಅನುಚರ, etc.); ಬಳಿವಿಡಿದುದು (ಅನ್ವಂಚ್, ಅನುಗ, etc.); ಬಳಿವಿಡಿದುದು (ಅನುರೋಧ, ಪ್ರಸಾದ Nr.). ಬಳಿವಿಡಿದು ವರುಷಕ್ಕೆ ಈವುದು (ಸಮಾಂಸಮೀನೆ Mr. 181). see Śmd. 298; Bp. 28, 28; 38, 18; 46, 21; 53, 64; 57, 46; Śsv. 4, 24 va.; J. 3, 3; 5, 31; 20, 34; 30, 15. — ಬಳಿ ಸಲ್. to go after, to follow [ಉಱುವರುಮನುಱಿಯಲಿಯದೆ ಬಳಿಸನ್ದಾಗಳ್ Pb. 11, 9 va.]; (ಅನುಗಮನ Śmd. Dh.; ಹಿನ್ದಯ್ದಿ ಪೋಪುದು Ct. I, 85; Śmd. 281, o. r. ತಱಿ—; Abh. P. 13, 35; Bp. 4, 61; 56, 48; Bh. 1, 8, 45; Śsv. 2, 42 va.; J. 28, 52). — ಬಳಿ ಸಲಿಸು. to place behind (Rām. 6, 11, 2); to put into the shade (6, 30, 9); to come one after the other (6, 30, 13). — ಬಳಿ ಸಲುಹ. following (ಅನುಪದ, ಅನ್ವಂಚ್, ಅನ್ವಕ್ಷ Hlā.). — ಬಳಿ ಸಳ್ತು. a large, etc. road (ಪೆರ್ದಾರಿ Ct. I, 35). — ಬಳಿ ಸಾರ್. to approach (Śsv 2, 47). — ಬಳಿ ಸೂರ್ಯಶಯಾನಕ. a chameleon (ಗೋಸುವ್ಬೆ Mr. 164).

ಬಳಿ baḷi. 2. = ಬರಿ 2, ಬಲಿ 3, ಬಳಿಗೆ, ಬಟ್ಟಿ. a gift, a present. (T. ಅಳಿ, to bestow, grant; ವೞಂಗು, to give; to distribute; M. ವೞಙ್ಙು, to grant a favour; T. ವೞಿ, offerings of rice, etc.; ವಡಿತಲ್, giving in possession; *cf.* ಬಾಗಿನ; ವರಿ 3). see ಉಮ್ಬಳಿ, ಬಳಿವಳಿ, ಬಳುವಳಿ.

ಬಳಿ baḷi. 3. a man who calls or invites (ಆಹ್ವಾನಪುರುಷ Śmd. Dh.; ಕರೆವಂ I; T. ಅೞೈ, to call, summon; T., M. ವಿಳಿ, to call, invite; — a call, cry, summons; *cf.* ಬಗುರ್; T. ವೞಂಗು, to speak; Te. ಪಿಲುಚು, to call, invite; ಪಿಲುಪು, a call, cry, an invitation; *cf.* ಬಿದ್ದಣ). — ಬಳಿಯಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. to send one that calls or invites to come (Cpr. 7, 48; Abh. P. 6, 42 va.; 12, 40 va.; 16, 4 va.). [— ಬಳಿಯನಟ್ಟು. -ಅನ್. -ಅಟ್ಟು. = ಬಳಿಯಟ್ಟು. ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಬಳಿಯನಟ್ಟಿ ಬರಿಸಿ Pb. 8, 96 va.; Ap. 3, 46 va.].

ಬಳಿ baḷi. 4. = ಬೊಳ್. to sweep together, as dust (My.); — to wipe off or aside with the hand (Rām. 3, 6, 57; My.); — to scrape together with the hand (Bh. 2, 13, 50). 2, to put on or apply to, as lime (whitewash), mud, etc. to a wall, cow-dung to the floor of a house, etc., an ointment to the body (My.); — to besmear, as the floor of a house, etc. with cow-dung; to anoint (ಸಮ್ಮಾರ್ಜನ Śmd. Dh., Śm. 115; ಲೇಪಿಸು Śmd. I; Rsv. 11, 67; My.; T. ವೞಿ; M. ವಡಿ; *cf.* ಬಾಚು 2). P. ps. ಬಳಿದು, ಬಳದು. ಬಳಿದ ಎಣ್ಣೆ (the oil applied to the body) ಬಚ್ಚಲಿಗೆ (Prvs.). — ಬಳಿದು ಕೊಳ್ಳು. to smear, as paint on the face (My.). ಬಳಿದು ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು, to rob (My.).

ಬಳಿಕ baḷika. ಬಳಿಕಂ. = ಬಳಿ 1 No. 6, ಬಳಿಕೆ No. 2, ಬಳಿಕ್ಕ, ಬಳಿಕ್ಕೆ, ಬಳಿಯ. after, afterwards; further, and [ಒಡಲೊಳೆ ಜೀವನಿರ್ದುದು ಗಡ ಸಂಚಿಸುತಿರ್ಪುದು ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಮಂ ಗಡ ಬಳಿಕತ್ತ ಬೇಱೆ ಪೆಱತೊಡಲೊಳ್ಗಡ Ap. 2, 8]; (ಪಶ್ಚಾದರ್ಥ Śmd. I; 396; ಮತ್ತೆಮ್ಬರ್ಥ 397 Cm.; ಪಶ್ಚಾತ್, ಚರಮ Hlā., Mr. 434; My.; Te. ವೆನಕ, ವೆನುಕ; Cpr. 2, 41; Bp. 37, 15; 49, 40; Jmt. 17; Bh. 1, 8, 88; 1, 10, 36; Śm. 27. 39; J. 2, 4. 47; Si. 301. 398). — ಬಳಿಕಲೆ. even afterwards (Bp. 3, 84).

ಬಳಿಕೆ baḷike. 1. = ಬಳಕೆ. use, etc. (My.; Si. 15. 102. 320; B. 4, 53. 141; 5, 60. 226). 2, = ಬಳಿಕ, etc. (Śmd. I; 396; Śm. 37. 58. 118). — ಬಳಿಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to obtain use, to be used (My.; Si. 19).

***ಬಳಿಕೆ baḷike. 2.** = ಬಳಿಕ. ವಿಜಯನನೆ ವಲಂ ಮುಂ ಕಣ್ಡು ಬಳಿಕೆ ನೃಪನಂ ಕಣ್ಡಂ Pb. 9, 11.

ಬಳಿಕ್ಕ baḷikka. ಬಳಿಕ್ಕಂ = ಬಳಿಕ, etc. [ಮೊದಲಪದಂ ನ್ಯೂನಾಕ್ಷರಮುದಱನ್ದೆ ಬಳಿಕ್ಕಮರ್ಥಮಧಿಕಾಕ್ಷರಂ Kr. 1, 93; Pb. 3, 81]; (Śmd. I; 396; Bp. 13, 6; 42, 30; 49, 13).

ಬಳಿಕ್ಕೆ baḷikke. = ಬಳಿಕ, etc. [ಪೋಣವರಿಂ ಬಳಿಕ್ಕೆ ತಾಮುಱಿವರೆ Ap. 3, 53]; (Śmd. I; 396).

ಬಳಿಗೆ baḷige. = ಬಳಿ 2, etc. gift, present. see ಉಮ್ಬಳಿಗೆ.

ಬಳಿಚು baḷicu. (ಬಳಿಚು). = ಬಲಿಚು 2. to cut off. (J. 4, 44).

ಬಳಿಯ baḷiya. ಬಳಿಯಂ. = ಬಳಿಕ, etc. [ಅಲ್ಲಿಂ ಬಳಿಯಂ ತಲೆಯಂ ಕಿರಿಯಿಸಿ Kr. 3, 145; Pb. 4, 48 va.; Ap. 2, 49 va.]; (Śmd. I; 396; Cpr. 5, 44 va.; Rsv. 13, 99). ಅಲ್ಲಿಂ ಬಳಿಯಂ (Līlv. 3, 3 va.). see another ಬಳಿಯಂ s. ಬಳಿ 1.

ಬಳಿಲ್ baḷil. = ಬಲಿಲ್ 2. to become slack or loose. (ಜಗುಳ್ Śmd. I).

ಬಳಿಲ್ಚು baḷilcu. to cause to slip, drop or fall down (ಅಧಃಸ್ರಂಸನ Śmd. Dh.).

ಬಳಿಸು baḷisu. 1. = ಬಳಸು. to use, etc. (My.; B. 4, 141. 194).

ಬಳಿಸು baḷisu. 2. = ಬೊಳಿಸು. to cause to sweep together, etc. (My.).

ಬಳು baḷu. 1. = ಬಳಿ 1, etc. — ಬಳುವಲಿ. -ಬಲಿ. = ಬಳುವಳಿ. (Nr. *a;* J. 31, 19). — ಬಳುವಳಿ. -ಬಳಿ. = ಬಳಿವಳಿ 1. (Bh. 8, 27, 22; J. 27, 54). ಮದುವೆ ಮೊದಲಾದವಱಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ಬಳುವಳಿ ಮೊದಲಾದುದು ಆನೊನ್ದು, ಅದು ದಾಯ ಎನ್ದೂ ಹರಣ ಎನ್ದೂ ಎನಿಸುಗು (Nr. *b*).

ಬಳು baḷu. 2. = ಬಳಿ 2. P. p. of ಬಳಿ 4, in ಬಳು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬೞು baḷu. 3. putting on or applying to. — ಬೞುಗಾರೆ. mortar that is applied to a wall, etc. for smoothing and finishing (My.).

***ಬೞ್ಚು baḷcu.** = ಬೞಿಚು 2. to cut off, etc. ಶಿವಸುಖಮುನೆಯ್ದಿಸುವ ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರದಿಂ ಬೞ್ಚಿದೆನೆನ್ದು ತನ್ನಂ ತಾಂ ನಿನ್ದಿಸುತ್ತಂ Vr. 28, 16.

***ಬೞ್ದು baḷdu.** to get fatigued, to become weary. (*cf.* ಬೞಲ್ 1). ತಾಯರ್ ಮನದೊಳ್ ಬೞ್ದಿದೊಳಾಗಿ ನಿನಗೆ ತನ್ದೆಯ ಪ್ಪಾತನೆನಗಂ ತನ್ದೆಯೆನ್ದು ಪೇೞ್ದೊಡೆ Vr. 116, 24.

ಬೞ್ದುಂಕು baḷduṅku. = ಬದುಕು 1, etc. to live, etc. (ಜೀವಿಸು Śmd. I); to remain alive, to be saved (ಬಿಡಲ್ ಪಡು I). ಪುಲಿಯ ಬಾಯಿಂ ಬೞ್ದುಂಕಿದಂ (I).

ಬೞ್ೞಿ baḷḷi. = ಬೞಿ 2, etc. a gift, present. see ಬೞಿವೞ್ೞಿ.

ಬಾ bā. 1. imperative singular of ಬರ್ 1: come! (C.; Bh. 1, 8, 61; 2, 13, 8, 9; Tu. ಬಲಾ; T., M. ವಾ). — ಬಾ ಬಾ. rep. (Bp. 24, 82; 27, 61).

ಬಾ bā. 2. = ಬಾಯು. to swell, to tumefy (ಶೋಭ Śmd. Dh.; ಬೀಗು Bhn. 21). P. ps. ಬಾದು (Śmd. 265 Cm.; 279 Cm.), ಬಾತು (Śmd. 287 Cm.). ಬಾದುಣ್ಣೆನ್ದು, ಹತ್ತನೆಯ ತಲೆಯುಮಂ ನೇರ್ದಾರ್ಗಳ್ (Śmd. 288).

ಬಾ bā. = ಬಾವ 1. a sister's husband. — ಬಾಮುಯ್ಯಳು. = ಬಾವ ಮುಯ್ದನ್ಯರು. (My.). — ಬಾ ಮುಯ್ದ. = ಬಾವ ಮುಯ್ದ. (My.).

ಬಾಂವಿ bāṁvi. = ಬಾವಿ. a well. (ವಾಪಿ Cb.).

ಬಾಕ bāka. Tbh. of ಭಾಕ್ಷ. habitually eating, etc. see *e. g.* ಹೊಟ್ಟೆ–. feminine ಬಾಕಳು, see *e. g.* ಹೊಟ್ಟೆ–.

ಬಾಕತನ bākatana. gluttony. see *e. g.* ಹೊಟ್ಟೆ–.

ಬಾಕಲ್ bākal. ಬಾಕಲು. = ಬಾಗಿಲ್, etc. a door, etc. (ದ್ವಾರ, ಪ್ರತೀಹಾರ Si. 111; My.). see Si. 111. 112; B. 5, 27.

ಬಾಕಲ bākala. = ಬಾಕಲ್, etc. (B. 5, 126. 140).

ಬಾಕಲು bākalu. = ಹಕ್ಕಲು 1. gleanings. — ಬಾಕಲಾಯು. -ಆಯು. = ಹಕ್ಕಲಾಯು. (My.).

ಬಾಕಿ bāki. 1. (fr. ಬಾಕ). a female eater or devourer. see ಹೊನ್ನು–.

ಬಾಕಿ bāki. 2. remainder; balance; balance outstanding (of a sum or an account); debt; remaining (My.; Mhr., H., Br.; Cb. 143). ತೆತ್ತಷ್ಟೂ ಬಾಕಿ ಬಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೇನು ಕೊಟ್ಟಾನು? — ಅಸಲು ಬಾಕಿಯಾದರೂ ಬಡ್ಡಿ ಕೆಯ್ಲಿ ಬನ್ತು (Prvs.). — ಬಾಕಿ ಸಾಕಿ. balance outstanding (My.; Mhr. ಬಾಕೀ ಸಾಕೀ).

ಬಾಕಿದಾರ bāki-dāra. a man from whom a balance is due, one who is in arrears.

ಬಾಕು bāku. 1. a bend, a curve (Mhr., H. ಬಾಕ, ಬಾಂಕ, ವಾಕ, ವಾಂಕ). ಹುಬ್ಬಿನ ಬಾಕು (ಭ್ರೂಲತೆ Cb.).

ಬಾಕು bāku. 2. = ಬಾಗು. a dagger (My.; T. ವಾಂಗು, M. ವಾಜ್ಜು, ವಂಗಿ; Br., H.).

ಬಾಕುಳ bākuḷa. = ಬಾಕುಳಿ. (Bp. 40, 58).

ಬಾಕುಳಿ bākuḷi. excessive desire (ಪಸ, ಮೊಗಸು, ಇಚ್ಛೆ Śs.; ಅತ್ಯಾಸೆ Kk. 67; ಪಿರಿದಾಸೆ Śm. 51; *cf.* ಬಯಸು). 2, an inordinately desirous, covetous person (Bh. 3, 7, 87).

ಬಾಗ್ bāg. ಬಾಗು. a garden (Mhr., H. ಬಾಗ; see ಲಾಲ್–).

ಬಾಗ bāga. 1. (Tbh. of ಭಾಗ್ಯ). one of the qualities of sātvati (Kāvy. IV, 2, 60; Te. ಬಾಗು). — ಬಾಗವಾಡಿ. N. of a place (Bp. 2, 45; 5, 49; see ಇಂಗಳೇಶ್ವರ–).

ಬಾಗ bāga. 2. Tbh. of ಭಾಗ. (My.). see ಕಡಿವಾಗ.

ಬಾಗ bāga. 3. = ಬಾಗ್. a garden. see ಬಾಗವಾನ.

ಬಾಗಲ bāgala. = ಬಾಗಲು, etc. a door, etc. see ಅಗಸೆ-. — ಬಾಗಲವಾಡ. -ಪಾಡ. = ಬಾಗಿಲ್ವಾಡ. a door-frame (My.).

ಬಾಗಲು bāgalu. = ಬಾಗಿಲ್, etc. (My.). ಊರೆಲ್ಲ ಸೂಱೆ ಆದ ಮೇಲೆ ಬಾಗಲು ಹಾಕಿದರು. — ಬಾಗಲು ಮುಱಿದು ಹೊಗುವವನಿಗೆ ಬೀಗದ ಕೆಯ್ ಯಾಕೆ? (Prvs.).

ಬಾಗವಾನ bāga3-vāna. a gardener; one of a caste that buy and sell vegetables and flowers (S. Mhr.; Mhr., H.).

ಬಾಗಾಯತಿ bāgāyati. relating to garden-land (Mhr., H. ಬಾಗಾಇತೀ); a garden (My.).

ಬಾಗಾಯತು bāgāyatu. garden-land, a garden (My.; Mhr., H. ಬಾಗಾಈತ).

ಬಾಗಿ bāgi. = ಬಾಗೆ. N. of a tree (ಶಿವಾಂಗಿ Mr. 127, o. r. in two MSS. ಬಾಗೆ; Bp. 45, 36); the tree Calosanthes indica Blum. (St. & Pl.; Oroxylum indicum Vent., Z.).

ಬಾಗಿ bāgi. 1. Tbh. of ಭಾಗಿ 1. an owner; a master, a lord (Abh. P. 5, 3).

ಬಾಗಿ bāgi. 2. (Tbh. of ಭಾಗ್ಯ). = ಭಾಗಿ 3. a lucky female; N. (My.). — ಬಾಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.).

ಬಾಗಿನ bāgina. = ಬಾಯಿನ. Tbh. of ವಾಯನ. a present, a gift (My.; T. ವಾಗ್ಯೆ; *cf.* ಬೞಿ 2). [a present made by a lady whose husband is living. ಮುಣ್ಡೆಯ ಕೈಯ ಬಾಗಿನವ ಕೊಣ್ಡಡೇನಯ್ಯಾ? ಗಣ್ಡನುಳ್ಳ ಗರತಿಯರು ಮೆಚ್ಚರು Cv. 468].

ಬಾಗಿಲ್ bāgil. ಬಾಗಿಲು. = ಬಾಕಲ್, ಬಾಕಲ, ಬಾಗಲ, ಬಾಗಲು, ಬಾಗಿಲ. a door, a gate, a door-way (ದ್ವಾರ್, ದ್ವಾರ, ಬಲಜ Hlā.; ದ್ವಾರ್, ದ್ವಾರ, ಪ್ರತೀಹಾರ Nr., Si. 111; ದ್ವಾರ, ಪ್ರತೀಹಾರ Nn. 100; Cpr. 2, 93 va.; 3, 97; 7, 79 va.; Bp. 55, 10; B. 2, 45. 52; 4, 57; C. Bp. 5, 48. 51. 52; Bh. 1, 8, 70; J. 3, 9; 5, 57; 17, 6. 21; C.; T. ವಾಜಿಲ್, ವಾಯಲ್, ವಾಯಿಲ್; M. ವಾದಿಲ್; Te. ವಾಕಿಲಿ; Tu. ಬಾಕಿಲ್). [ಸಿನ್ಧುರಾಜನಂ ಮಱುಗಿಸೆ ಬಾಗಿಲೊಳ್ ಮುಸುಱಿ ನಿನ್ದ ಘಟಾವಳಿಯುಂ ತೆರಳ್ಚಿ Pb. 11, 93; Ap. 1, 66]. ಬಾಗಿಲ ಹೊಱಗಣ ತೋರಣ ತೋರಣ, ಬಹಿರ್ದ್ವಾರ; ಹೊಱಗಣ ಬಾಗಿಲೆನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.). ಒಳಗಣ ಬಾಗಿಲು (ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ, ಅನ್ತರ್ದ್ವಾರ); ಪಟ್ಟಣದ ಬಾಗಿಲು (ವಲಜ); ಮನೆಯ ಕೆಲದ ಬಾಗಿಲು (ಪಕ್ಷದ್ವಾರ Nr.). ಬಾಗಿಲ ಹೊಸ್ತಲು (ದೇಹಲಿ); ಬಾಗಿಲ ಕೆಳಗಡೆ ಹೊಸ್ತಲ ಬಱೀ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ತುಱಿಯುವದಕ್ಕೆ ಹಾಕಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವ ಮೆಟ್ಟುಹಲಿಗೆ (ಶಿಲೆ Si. 110); ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ ತೆಗೆಯುವ ಕದ (ಕವಾಟ, ಅರರ 112). ಬಾಗಿಲ ಕಾವವನು (ದ್ವಾರಪಾಲ, ಪ್ರತೀಹಾರ Nn. 100). ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುವ ಜವಾನ (ದ್ವಾರಪಾಲ, etc. Si. 258). ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಾಯಿದುಕೊಣ್ಡಿರುವವನು (ಕ್ಷತ್ತೃ, ದ್ವಾಃಸ್ಥ 422). — ಬಾಗಿಲವ. -ಅವ. a door-keeper, a warder (ದವ್ವಾರಿಕ, ದ್ವಾಸ್ಥ Mr. 266; Bp. 16, 13; 35, 47; My.). — ಬಾಗಿಲುವಾಡ. -ವಾಡ. a tower, or an upstair house, over the gate of a place (ಗೋಪುರ, ಪುರದ್ವಾರ Hlā.). — ಬಾಗಿಲ್ಮಾಡ. = ಬಾಗಿಲುವಾಡ. (Abh. P. 4, 81 va.). — ಬಾಗಿಲ್ವಾಡ. -ಪಾಡ. = ಬಾಗಲವಾಡ. [ಸಾಕೇತ ನಗರಮಂ ಬಳಸಿದ ಕನಕ ಪ್ರಾಕಾರದ ಬಾಗಿಲ್ವಾಡಂಗಳೊಳಂ Ap. 16, 37 va.]; (Rśv. 8, 5 va.; 10, 31 va.; Śśv. 1, 61).

ಬಾಗಿಲ bāgila. = ಬಾಗಿಲ್, etc. a door, etc. (Bp. 31, 16; B. 4, 217; see ಅಗಸೆ–). — ಬಾಗಿಲವಾಡ. (= ಬಾಗಿಲುವಾಡ). N. of a place (Bp. 12, 8).

ಬಾಗಿಸು bāgisu. to bend (v. t.; My.; Bp. 9, 31; 32, 27; J. 8, 22; see ತಲೆವಾಗಿಸು). 2, to cause to bend, to have bent (by another, My.).

ಬಾಗು bāgu. 1. to bend (v. i.), to bow, to incline, to stoop (ನಮ್ರತ್ವ Śmd. Dh.; ಬಗ್ಗು Śm. 84; My.; T. ವಾಂಗು, M. ವಾಙ್ಙು). [ಅವುದು ಬಾಗಿದುದುಮಧಿಕಂ ಬಸನಂ Kr. 2, 150; Pb. 3, 34; Ap. 7, 38]. ಬಾಗಿದುದು (ಅವಾಗ್ರ, ಅವನತ, ಆನತ Nr.). ಅತಿ ಬಾಗಿದುದು (ಮಣಿ, ವಿನಮ್ರ Nn. 67); ಬಾಗದುದು (ಸ್ತಬ್ಧ, ಅನತ 76). 2, to bend (v. t., My.); (to pour off the water from boiled rice, etc. by inclining the vessel). ಶಿರವ ಬಾಗುವಂ (ಅಧೋಮುಖ Mr. 243). ಬಾಗಿದ ಗಂಜಿ (ಆರನಾಲಕ, etc. Nr.; Si. 311). — ಬಾಗಿದರೂ ಬೀಗೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). see Bp. 24, 43; 27, 11; 43, 85; 46, 57; 57, 47. 59; 59, 22; 60, 28. 34; C. Bp. 11, 10; Rśv. 2, 49. 50; 13, 65; J. 3, 31; 19, 6; 28, 46; 31, 6; B. 4, 60; ತಲೆವಾಗು. — ಬಾಗೊತ್ತು. ಬಾಗ ಒತ್ತು. to press down so as to bend (J. 14, 21).

ಬಾಗು bāgu. 2. bending, inclining: a bend, a curve; a bow, an obeisance (ಮೊಙ್ಗು, etc., ನಮಸ್ಕಾರ Śs.). see B. 4, 47; 5, 238; Bh. 2, 4, 10; Mr. s. ತ್ರಿಭಂಗಿ; ತಾಗು ಬಾಗು. — ಬಾಗುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to begin to bend (v. i., Bp. 4, 29).

ಬಾಗು bāgu. = ಬಾಕು 2. a dagger. (Bp. 6, 9).

ಬಾಗುರಿ bāguri. = ಭಾಗುರಿ. N. of a ṛiṣi (J. 33, 39).

ಬಾಗುವತನ bāguvatana. the state of being bent. ವಿಲಾಸದಿಂ ಬಾಗುವತನಂ (ವಿಲಾಸಾವನಮ್ರಂ Śmd. Dh. ad ನಿಕ್ಕುಳಿಸು).

ಬಾಗುಹ bāguha. bending. see ತಲೆವಾಗುಹ.

ಬಾಗುಳ್ bāguḷ. = ಬಾಗುಳ. Tbh. of ವ್ಯಾಕುಲ. perplexed, etc. (Śmd. II; Kk. 93; *cf.* ಬಾವಳಿಸು).

ಬಾಗುಳ bāguḷa. = ಬಾಗುಳ್. (ವ್ಯಾಕುಲ Śm. 48; ಚಿನ್ತೆ Ct. I, 71; V. 3, 9).

ಬಾಗೆ bāge. = ಬಾಗಿ, q. v. 2, the tree Acacia (or Mimosa) seeressa Roxb. (Albizzia lebbeck Benth., ಶಿರೀಷ, ಕಪೀತನ, ಭಣ್ಡೀಲ, ಭಣ್ಡೀರ Si. 136; My.; ಸಿರಿಸ Mr. 119; T. ವಾಗೈ, Mimosa flexuosa Rottl.; M. ವಾಗೆ, Acacia odoratissima).

ಬಾಗೆ bāge. Tbh. of ಭಾಗ. a fraction, etc. (Bp. 56, 35; Hlā. s. ಮೇಗು).

ಬಾಂ- bāṅ. ಬಾಙ್-. = ಬಾನ್ 3, etc. the sky. — ಬಾಂಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. the sky-sea: the celestial Ganges (Rśv. 10, 82; Śsv. 3, 3). — ಬಾಂಗೆಱೆ. -ಕೆಱೆ. the sky-tank (Rśv. 12, 12; V. 3, 14). — ಬಾಂಗೆಸೆವ ಪಾವು. -ಎಸೆವ-. Rāhu (Kk. 11*b*).

ಬಾಂಕಿ bāṅki. a kind of bugle (My.; Mhr., H.).

ಬಾಂಗಿ bāṅgi. = ಬಂಗಿ 3. a pole with a sling attached to each end, carried across the shoulder and bearing packages in the slings; the packages conveyed: the bangy post or mail (My.; Mhr., H. ಬಂಗೀ, ಬಹಂಗೀ).

ಬಾಚ bāca. = ಬಾಚಿ 1. N. — ಬಾಚಪಡಿಹಾಱ. (Bp. 37, 3).

ಬಾಚಣಿಗೆ bācaṇige. a comb (My.; ಪ್ರಸಾಧನಿ, ಕಂಕತಿಕೆ Si. 231). ಬಾಚಣಿಗೆಯಿನ್ದ ಬಾಚದವಳು ಬಾಚಿಯಿನ್ದ ಬಾಚ್ಯಾಳೇ? (Prv.). — ಬಾಚಣಿಗೆಹಲ್ಲು. the tooth of a comb (My.). Tu. ಬಾರ್ಪಣಿ.

ಬಾಚಲ bācala. — ಬಾಚಲದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7).

ಬಾಚಿ bāci. (= ಬಳಸು 2). a bodice; a coat of mail (ಕಂಚುಕ, ವಾರವಾಣ, ಚೋಲಕ, ಕುಪ್ಪಸ Mr. 343; *cf.* ಬಾಸಣೆ?).

ಬಾಚಿ bāci. 1. = ಬಾಚ. N. see ಪಡಿಹಾಱ-. — ಬಾಚಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 53, 32; see ಬಿಬ್ಬಿ-). — ಬಾಚಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 53, 8. 74. 75; 54, 83. 85; see ಬಿಬ್ಬಿ-, ಸೊಡ್ಡಳದೇವ-). — ಬಾಚರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 37, 7. 14; 53 sum.; 53, 6. 16. 18. 23. 27; 53, 72; 54, 1; see ಸೊಡ್ಡಳದೇವ-, ಸೊಡ್ಡಳ-). — ಬಾಚರಸಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 53, 30; see ಸೊಡ್ಡಲದೇವ-). — ಬಾಚಿದೇವಯ್ಯ. N. see ಸೊಡ್ಡಳ-. — ಬಾಚಿರಾಜ. N. (Bp. 53, 29; 54, 82; see ಸೊಡ್ಡಳ-).

ಬಾಚಿ bāci. 2. (Tbh. of ವಾಶಿ, ವಾಸಿ 5). an adze (ದಣ್ಡ Mr. 383, My.; Bp. 24, 81; ವೃಕ್ಷಭೇದಿ G.; T. ವಾಚ್ಚಿ, ವಾಢ್ಢಿ, ವಾಚ್ಚು; M. ವಾಚ್ಚಿ; Te. ಬಾಡಿತೆ, ಬಾಡಿಸೆ; Te. ವಾಡಿ, ವಾಡಿಮೆ, ವಾಲಾರು, sharpness of weapons and instruments, *cf.* ಬಸಿ 2 & 3). see Prvs. s. ಕಾವು 2, ಬಾಚಣಿಗೆ. [Tu. ಬಾಜಿ].

ಬಾಚಿಗ bāciga. = ಬಾಸಿಗ 2. a speaker, etc. see ಎಗಚಿಗ-, and My. s. ಭಾಸ್ಕರ.

ಬಾಚಿಸು bācisu. 1. to cause to comb (My.).

ಬಾಚಿಸು bācisu. 2. to cause to gather up, etc. (My.).

***ಬಾಚಿಸು bācisu.** = ವಾಚಿಸು. ವಾಚಕನೋಲೆಯರ್ಥಮನಱಿಯದೆ ವಿಪರೀತಮಾಗಿನ್ತೆನ್ದು ಬಾಚಿಸಿದನ್ Vr. 75, 17.

ಬಾಚು bācu. 1. to comb (Bp. 47, 20; My.; ಹಿಕ್ಕು G.; Tu. ಬಾರ್, ಬರ್ಚು; T. ವಾರು, M. ವಾರು, ವಾಱು, ವಾಳು, to cut lengthwise; to trim a palm leaf to write upon, see ಬಾರ್ 2; to put the hair in order by a comb, to comb; T., M. ವಗಿರ್, to cut in longitudinal little pieces, to divide, slice; to part or disentangle, as the hair, see ಬಯ್ 1). see Prv. s. ಬಾಚಣಿಗೆ.

ಬಾಚು bācu. 2. (= ಬಾರ್ಚು). to scrape together with the hand, etc. and gather up, as sweepings, etc., to make a heap of and take away (My.; T., M., Te. ವಾರು; *cf.* ಬಱು 4); to take away and rob everything, to spoliate (My.; Bp. 31, 7; Dp. 55, 3).

ಬಾಜನೆ bājane. Tbh. of ವಾಚನೆ. recitation, etc. (Śmd. 338; Kk. 51). — ಬಾಜನೆಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. a kind of poetical composition (Kāvy. V, 965).

ಬಾಜಾ bājā. = ಬಾಜೆ. Tbh. of ವಾದ್ಯ. playing upon musical instruments, instrumental music (My.; Mhr., H.); a musical instrument (see s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ). — ಬಾಜಾಬಜನ್ತ್ರಿ. music played upon all sorts of instruments (My.).

ಬಾಜಾರ bājāra. = ಬಜಾರ, etc. a market, etc. (My.; Dp. 169, 3).

ಬಾಜಾರಿ bājāri. = ಬಜಾರಿ. disreputable, etc. (My.).

ಬಾಜಾರು bājāru. = ಬಾಜಾರ, etc. (My.).

ಬಾಜಿಬನ್ದು bāji-bandu. = ಬಾಜುಬನ್ದು. a bracelet worn on the upper arm. (My.; Br.).

ಬಾಜಿಸು bājisu. = ಬಾಜಿಸು. Tbh. of ವಾದಿಸು. to sound, to sound or play a musical instrument, to strike a musical instrument, to strike or knock so as to produce a sound (ನುಡಿಸು Ct. II, 74; Abh. P. 4, 31; V. 9, 21 va.; Te. ವಾಯಿಂಚು). [ಬದ್ದವಣಮುಂ ಬಾಜಿಸಿ ಮುಂಗಳಮುಂ ಪಾಡಿಸಿ Pb. 1, 133va.]; (Cpr. 9, 56va.). ವೀಣೆಯಂ ಬಾಜಿಸುತೆ (Bp. 1, 53). ಬಾಜಿಸುವ ಕುಡುಹು (ವಾದನದಣ್ಡ Śmd. 46; ಕೋಣ Hlā.; ವಾದ್ಯಕೋಣ, ದಣ್ಡ Nn. 127). ವಾದ್ಯಮಂ ಬಾಜಿಸುವ ಕುಡುಹು (ಕೋಣ Mr. 80). ಪಾತ್ರವಾಡೆ ವಾದಕಂ ಬಾಜಿಸಿದಂ (Śmd. 296).

ಬಾಜು bāju. (= ಬಾದಿ 1). a side; any part of the body opposed to any other part; verge, border (ಪಕ್ಕ Cb.; My.; Br.; Mhr., H. ಬಾಜೂ); party, faction; a patron, helper (Mhr., H.). 2, Tbh. of ಬಾಹು. — ಬಾಜು ಆಗು. to go to one side or aside (My.).

ಬಾಜುಬನ್ದ **bāju-banda.** = ಬಾಜಿಬನ್ದು, ಬಾಜೂಬನ್ದ, ಬಾಜೂಬನ್ದು. a bracelet worn on the upper arm (ಅಂಗದ, ಕೇಯೂರ, ಬಾಹುಭೂಷಣ G.).

ಬಾಜೂಬನ್ದ **bājū-banda.** = ಬಾಜುಬನ್ದ. (ಕೇಯೂರ Cb.).

ಬಾಜೂಬನ್ದು **bājū-bandu.** = ಬಾಜೂಬನ್ದ. (ಕೇಯೂರ, ಅಂಗದ Śi. 220).

ಬಾಜೆ **bāje.** = ಬಾಜಾ. instrumental music. (My.).

ಬಾಜೇ **bājē.** miscellaneous (Br., H.). — ಬಾಜೇಬಾಬು, a miscellaneous head in accounts (My., Br., H.).

ಬಾಂಚೋತು **bāñcōtu.** incest committed with one's elder sister; a man who commits that crime; an abusive term. (My.; H.).

ಬಾಟೆ **bāṭe.** a road (My.; Br., H.; Sk. ವಾಟ). see ರಾಜ—.

*ಬಾಡ **bāḍa.** 1. = ಬಾಡು. ಅಗ್ಗದ ಬಾಡಂಗಳನಾಯ್ದು ಕೊಟ್ಟು Pb. 2, 53; Vr. 185, 12.

ಬಾಡ **bāḍa.** 2. ಬಾಡಂ. Tbh. of ವಾಢ. much, further (ಅತ್ಯರ್ಥ Nr.; ಸೋಡಂ, ಪಿರಿದುಂ Śmd. 393; ಪಿರಿದು, ಸೋಡಂ, ಉಣ್ಣವಳಿಯದು Śmd. II); very well, indeed, yes, surely (ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ Nr.). 2, in vain, causelessly (ಸೋಡಂ, ಸುಮ್ಮನೆ Ct. I, 14; ಸೋಡಂ, ಬಱಿದು Ct. II, 22; ಸೋಡಂ, ಉಣ್ಣವಳಿಯದು, ಬಱಿದು Kk. 89; ಸೋಡಂ, ಬಱಿದು Śmd. 110 Mḍb. MS. and another one; *cf.* ವಾಯು 1; Mhr. ವಾಡ, room, vacancy : leisure).

ಬಾಡಗ **bāḍaga.** Tbh. of ವಾಟಿಕ. a gardener (Ct. II, 109).

ಬಾಡಗೆ **bāḍagē.** = ಬಾಡಿಗೆ. Tbh. of ಭಾಟಕ. hire; rent; fare (ಭಾಟಕ, ಅವಕ್ರಯ Hlā.; Tu.; T., M. ವಾಡಗೈ, ವಾಡಗೆ; Te. ಬಾಡಿಗೆ). — ಬಾಡಗೆಯ ದಾಸಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 5).

ಬಾಡಬ **bāḍaba.** = ಬಾಡವ, ವಾಡವ, a Brāhmaṇa, etc. (Bp. 55, 37; 56, 30).

ಬಾಡಬಾಗ್ನಿ **bāḍabāgni.** = ವಾಡವಾಗ್ನಿ. a submarine fire. (My.).

ಬಾಡಬಾನಲ **bāḍabānala.** = ಬಾಡಬಾಗ್ನಿ. (My.).

ಬಾಡಬೇಯ **bāḍabēya.** = ವಾಡವೇಯ. a bull, an ox. (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಬಾಡವ **bāḍava.** = ಬಾಡಬ, etc. (ಶುಚಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Nn. 18; ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Mr. 248).

ಬಾಡಿಗೆ **bāḍige.** = ಬಾಡಗೆ. (My.; B. 4, 160). ಗುಡುಸಲಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ,.... ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆಯ ತಕ್ಕೊಳ್ಳದೆ (B. 5, 204). see ಎತ್ತು, ವಾಡಿಗೆ. — ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಡು. to hire out (My.). — ಬಾಡಿಗೆಯವ. -ಅವ. a man who has hired or tenanted (My.). — ಬಾಡಿಗೆಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. a hired or (My.). — ಬಾಡಿಗೇ ಕುದುರೆ. a hired horse (ಸ್ವಾರಿ G.). — ಬಾಡಿಗೇ ಬಣ್ಡಿ. a hired cart (B. 3, 77). — ಬಾಡಿಗೇ ಮನೆ. a rented house. ಬಾಡಿಗೇ ಮನೆ, ಕೂಡಿಕೇ ನೆಣ್ಟರು (Prv.).

ಬಾಡಿಗೆದಾರ **bāḍige-dāra.** a man who hires out, as cattle, houses (My.; B. 5, 122).

ಬಾಡಿಸು **bāḍisu.** 1. (= ಬಾಯ್ ಆಡಿಸು). to eat any pungent food to excite drinking or appetite. ಕುಡಿವುತ್ತ ಬಾಡಿಸುವದು (ಉಪದಂಶ, ಅವದಂಶ, ಚಕ್ಷಣ Hlā.). ಬಾಡ ಬಾಡಿಸುತ ಕಳ್ಳುಡಿವುದು (ಅವದಂಶ, ಉಪದಂಶ Mr. 221). ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡುವಾಗ್ಯೆ ಬಾಡಿಸಿಕೊಮ್ಬುವ ಮಾಂಸ ಮೊದಲಾದುದು, ಭೋಜನದಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಸಿಕೊಮ್ಬುವ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳು, ನಂಚಿ ಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದು (ಉಪದಂಶ, etc. Si. 347). ಪಳದೆ ಮುನ್ತಾದ ಬಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪದಾರ್ಥ (ನಿಷ್ಠಾನ); ಬಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಪದಾರ್ಥ (ವ್ಯಂಜನ, ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ, ಕೋಸಮ್ಬರಿ G.).

ಬಾಡಿಸು **bāḍisu.** 2. to cause to fade (My.); to scorch or singe by fire, as slices of dried flesh or leaves (My.). ಸುಡುವದೂ ಬಾಡಿಸುವದೂ (ಓಷ, ಪ್ಲೋಷ Si. 389).

ಬಾಡು **bāḍu.** 1. to wither, to fade, as flowers; to die away, as shrubs, etc.; to grow dry, as wounds; to grow weary or languid; to become weak or feeble; to pine away, to lose colour; to be dispirited, downcast, or sad (ಮ್ಲಾನ Śmd. Dh.; Śm. 93; ಕನ್ದು G.; My.; Tu., T., M. ವಾಡು; T. ವದಂಗು, to wither, fade away, grow dried, scorched, or parched; Te. ವಡಲು, see ಬೞಲ್ 1; Mhr. ಬಾವಣೇಂ, ವಾಳಣೇಂ). [ಬಾಡಿ ಪಾಡೞಿದು ಬೞಲ್ದು ಜೋಲ್ದಿರವು Pb. 4, 66; Ap. 6, 40]. ಬಾಡಿದ ಹೂ ನಾಡಿನವರಿಗೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). see Cpr. 2, 20; 4, 85; 8, 99; Bp. 54, 81; Rśv. 5, 39. 40; 9, 28; J. 9, 13; 11, 37; 15, 18; 19, 30. 32; C. Bp. 4, 7; B. 3, 7.

ಬಾಡು **bāḍu.** 2. flesh (ಮಾಂಸ Śmd. Dh.; Śm. 93; Bhn. 20; ಬಿಕ್ಕು, ಅಡಗು Śm. 32; My.; see Mr. 221 s. ಬಾಡಿಸು 1; ಸುಡು-). [ಬೆಣ್ಣೆಗಾಸಿದಾಮೋದ ಸುಗನ್ಧ ಪರಿಮಳಂ ನಾರ್ಪ ತುಪ್ಪಮುಂ ಪಲವುಂ ತೆಱದ ಬಾಡುಗಳುಂ Vr. 78, 16].

ಬಾಡು **bāḍu.** 3. withering, etc. — ಬಾಡುಮೋಱೆ. a downcast face (Bh. 3, 10, 38).

ಬಾಡು **bāḍu.** Tbh. of ವಾಟ. a garden, etc. (ಶಾಕಶಾಕಟ, etc., ಕಾಯ ತೋಣ್ಟ Hlā.).

ಬಾಣ **bāṇa.** = ಬಾನ್ 3, etc. the sky, etc. (My.).

ಬಾಣ **bāṇa.** = ವಾಣ. grass (ಪುಲ್ Nn. 7, = ಬಾಳ 1 ?); a shaft made of a reed, *an arrow* (ಅಮ್ಬು Nn. 5. 35; ಶರ, ಅಮ್ಬು 7); — a rocket (My.; Te.; T. ಪಾಣ, M. ವಾಣ). [ಧನು ಕಾಯಂಗಿಕ್ಷುದಣ್ಡಂ ಪೞಯಿಗೆ ಮಕರಂ ಬಾಣ ಸಂಘಾತಮುಚ್ಚಂ ನನೆಯೆಮ್ಬೀ ಚಿಹ್ನಮಿಲ್ಲೆಮ್ಬನಿತೆ ಮನಸಿಜಾಕಾರಂಗೆ Ap. 3, 91]. 2, the number 5 (Ch.; ಸಂಖ್ಯೆ, ಗಣನಾಭೇದ 7, see ಪಂಚಬಾಣ). 3, *N. of an asura*, a sun of Bali (ದೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 7; Bp. 26, 50. 52; 54, 69; J. 7, 40). 4, N. of an author (Bp. 1, 13). 5, a kind of raiment (ನಿವಸನ, ವಸ್ತ್ರಭೇದ 7). 6, *a blue-flowertng Barleria* (ಗೋರಟೆ 7; Mr. 505). 7, alone, solitary (= ಕೇವಲ). ಬಾಣವಿದ್ದರೂ ತ್ರಾಣವಿರಬೇಕು. — ಬಾಣವಿಲ್ಲವೆನ್ನು, ಗೋಣ ಕೊಯ್ಯುದರೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಬಾಣ ಎಚೆ. to shoot an arrow (G. 86). — ಬಾಣ ಏಱಿಸು. to put the arrow on the bow (G. 251. 252). — ಬಾಣ ಬಿಡು. — ಬಾಣ ಎಚೆ. ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣ (ನಿರಸ್ತ G.). — ಬಾಣ ಹೊಡೆ. = ಬಾಣ ಎಚೆ. (G. 86).

ಬಾಣಗಾಱ **bāṇa-gāṟa.** a preparer and exhibiter of fire-works (My.).

ಬಾಣಗೇಹ **bāṇa-gēha.** a quiver (ಶರಧಿ, ಬತ್ತಳಿಕೆ Nn. 11).

ಬಾಣಜಾತೆ **bāṇa-jāte.** Uṣā, the daughter of the asura Bāṇa (J. 25, 21).

ಬಾಣತಿ **bāṇati.** = ಬಾಣತ್ತಿ, ಬಾಣನ್ತಿ. a puerperal woman, a woman recently delivered, a woman just brought to bed, a lying-in woman (ಜಾತಾಪತ್ಯೆ, ಪ್ರಜಾತೆ, ಪ್ರಸೂತೆ, ಪ್ರಸೂತಿಕೆ Nr.; ಪ್ರಜಾತೆ, ಪ್ರಸೂತೆ Mr. 308; ಪುಷ್ಪಕ 527; Bp. 53, 12; My.; Te. ಬಾಲಿನ್ತೆ; M. ವಣ್ಣೆ; Mhr. ಬಾಳನ್ತ, ಬಾಳನ್ತೀಣ). ಬಾಣತಿಯ ಕೋಣೆ (ಅರಿಷ್ಟ); ಬಾಣತಿಯ ಮನೆ (ಸೂತಿಕಾಗೃಹ G.).

ಬಾಣತಿತನ **bāṇatitana.** nursing, or attending upon, a lying-in woman (My.; B. 5, 158. 304).

ಬಾಣತ್ತಿ **bāṇatti.** = ಬಾಣತಿ, etc. (Abhā. 2, 106; My.).

ಬಾಣದಾಯಕ bāṇa-dāyaka. a servant who hands arrows to a warrior in battle (Bh. 8, 21, 4).

ಬಾಣನ್ತಿ bāṇanti. = ಬಾಣತಿ, etc. (ವಿಜಾತೆ, ಪ್ರಜಾತೆ, ಪ್ರಸೂತೆ Hlā.; My.). — ಬಾಣನ್ತಿಬಾಳ. Cocotrine aloes, given to a woman in child-bed (My.; ಬೋಲ, ಗನ್ಧರಸ, etc., ಬೋಱ Si. 334; Mhr. ಬಾಳನ್ತಬೋಳ). — ಬಾಣನ್ತಿಬೋಱ. = ಬಾಣನ್ತಿಬಾಳ. (My.).

ಬಾಣಪೀಠ bāṇa-pīṭha. N. of a pedestal or seat of a liṅga (Bp. 57, 53; *cf.* ಬಾಣಲಿಂಗ).

ಬಾಣಮುಕ್ತಿ bāṇa-mukti. *shooting an arrow.*

ಬಾಣಲಿ bāṇali. = ಬಾಣಲೆ, ಬಾಣ್ಡ್ಲಿ, ಬಾಳಲಿ, ಬಾಳೈ. (Tbh. of ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ). a frying pan of stone or metal (My.; ಅಮ್ಬರೀಷ, ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ Si. 308; ಋಜೀಷ, ಪಿಷ್ಟಪಚನ 309; Te.; T. ವಾಣಾಯ್).

ಬಾಣಲಿಗೆ bāṇalige. (Tbh. of ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರಕ). = ಬಾಳಿಗೆ, q. v. a frying pan, etc.

ಬಾಣಲಿಂಗ bāṇa-liṅga. N. of a liṅga (Bp. 9, 5; 38, 53; 57, 53; 58, 31; Sk. ವಾಣ–).

ಬಾಣಲೆ bāṇale. = ಬಾಣಲಿ, etc. (My.; ಅಂಗಾರಶಕಟಿ Mr. 211; see ಅಡು–).

ಬಾಣಸ bāṇasa. = ಬಾಣಸು. (Tbh. of ಮಹಾನಸ). a kitchen; cookery (Bh. 1, 10, 14; C. Bp. 47, 41; J. 2, 61; Te. ಪಾನಸ). ಬಾಣಸದ ಮನೆ (ರಸವತಿ, ಪಾಕಸ್ಥಾನ, ಮಹಾನಸ Nr.; ರಸವತಿ, ಮಹಾನಸ Mr. 196); [cooking. ಬೇಟೆಯನಾಡಿ ತನ್ದ ಮೊಲನ ಅಟ್ಟು ಬಾಣಸವ ಮಾಡಿ Cv. 220]. — ಬಾಣಸದ ಶಿವದೇವ. N. (Bp. 58, 11).

ಬಾಣಸಿ bāṇasi. a cook (Bh. 4, 2, 56. 58).

ಬಾಣಸಿಗ bāṇasiga. = ವಾಳಸಿಗ. a cook (ಸೂಪಕಾರ, ವಲ್ಲವ, ಆರಾಲಿಕ, ಸೂದ, etc. Nr., Hlā., Si. 308; ಸೂದ Nr.; ಅಡಬಳ Śmd. II, Kk. 36, Śm. 45; ಉಣಬಡಿಗ Ct. I, 5; ಅಡಿಗೆಯವ Bhn. 53; T. ಪಾನಚಿಯ, Te. ಪಾನಸೀಡು). [ತನ್ನ ಬಾಣಸಿಗನಾಗಿರ್ದ ವಲ್ಲಲನಂ ಕರೆದು Pb. 8, 57 va.]. see Śmd. 233; Bp. 47, 34; 59, 29; J. 2, 60. ಬಾಣಸಿಗನಾದರೆ ಹುಣಿಸೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅಟ್ಟಾನೇ? (Prv.).

ಬಾಣಸಿಗಿತ್ತಿ bāṇasiga-itti. a female cook (Bp. 9, 40).

ಬಾಣಸು bāṇasu. = ಬಾಣಸ. ಬಾಣಸಿನ ಮನೆ (ಪಾಕಸ್ಥಾನ, ರಸವತಿ, ಮಹಾನಸ Hlā.; Bh. 4, 2, 54). [ನಿನ್ನನಾಳ್ವೆನೆನ್ದು ಬಾಣಸಿನ ಕರಣಕ್ಕೆ ನಿರೂಪಣಂ ಗೆಯ್ದು Pb. 8, 54 va.]. — ಬಾಣಸುಗೆಯ್. to cook (Abh. P. 10, 136; 13, 28. 131). — ಬಾಣಸುವೆಗ್ಗಡೆ. -ಪೆಗ್ಗಡೆ. a kitchen-master (ಪೌರೋಗವ, ಸೂದಾಧ್ಯಕ್ಷ Hlā.).

ಬಾಣಹರ bāṇa-hara. Viṣṇu or Kriṣṇa (Mr. 18).

ಬಾಣಾರಿ bāṇa-ari. = ಬಾಣಹರ. (My.).

ಬಾಣಾಶ್ರಯ bāṇa-āśraya. *a quiver.*

ಬಾಣಾಸನ bāṇa-āsana. arrow-discharger: *a bow* (Cpr. 5, 56); — a bow-string.

ಬಾಣಾಸುರ bāṇa-asura. = ಬಾಣ No. 3. N. of an asura. (My.).

ಬಾಣಿ bāṇi. = ವಾಣಿ 1. sound, speech, etc. (ವಾಣಿ, ಸರಸತಿ, etc. Kk. 9).

ಬಾಣೆ bāṇe. *a blue-flowering Barleria* (see ಬಾಣ No. 6).

ಬಾಣೋಚ್ಚಿಷ್ಟ bāṇa-ucchiṣṭa. orts of the poet Bāṇa (who is said to have used all words in his works and thus to have made, so-to-say, orts of them, Bp. 1, 13).

ಬಾಣ್ಡು bāṇḍu. a "bond" (My.). 2, a "band" of musicians and their music (My.).

ಬಾಣ್ಡ್ಲಿ bāṇḍli. = ಬಾಣಲಿ, etc. (My.).

ಬಾತ bāta. idle talk (Mhr., H.).

ಬಾತಮಿ bātami. intelligence, news (My.; Mhr., H.). ಬಾತಮಿ ಹೇಳುವವ (ಸೂಚಕ Cb.).

ಬಾತಮಿದಾರ bātamī-dāra. an intelligencer (My.; Mhr.); a spy (Mhr.; ಅಪಸರ್ಪ, ಚರ, ಚಾರ, etc. Si. 260).

ಬಾತಾಖಾನಿ bātākhāni. an idle talker, a loquacious man (My.; Br.).

ಬಾತಾಳ bātāḷa. the Poon-tree, Sterculia foetida Lin. (St. & Pl.).

ಬಾತು bātu. 1. = ಬಾದು. P. p. of ಬಾ 2 & ಬಾಯು, q. v.

ಬಾತು bātu. 2. = ಬಾತರ್. a p. p. of ಬಾರ್ 4. ಬಾತುದು (ಗೂನ, ಹನ್ನ Nr.),

ಬಾತು bātu. = ಬಾತೆ. a duck (My.; Br.; M. ಬಾತ್ತು; Port, pato; Arabic baṭ). — ಬಾತುಕೋಱ. = ಬಾತು. (My.; ಕಾರಣ್ಡ, ಕಾರಣ್ಡವ G.).

ಬಾತೆ bāte. = ಬಾತು. (ಕೋಱ Bhn. 20).

ಬಾದಣ bādaṇa. = ಬಾದವಣ. Tbh. of ವಾತಾಯನ. an air passage, a window (ವಾತಾಯನ, ಗವಾಕ್ಷ Nr.; Cpr. 8, 44 va.; Rām. 6, 30, 16, a hole). [ನೃಪತಿಯ ಪ್ರಾಸಾದದ ಶಿಖರದ ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶಮಂ ಬಾದಣದನ್ತಿರೆ ಛಿದ್ರಂ ಮಾಡಿ Vr. 186, 14].

ಬಾದರ bādara. (fr. ಬದರ). made of cotton; *cotton-cloth; the cotton-plant* (ಪಿಚವ್ಯ, ಕಾರ್ಪಾಸ, ಹತ್ತಿ Mr. 128); — silk.

ಬಾದರಾಯಣ bādarāyaṇa. N. of a ṛiṣi: Vyāsa (ಕೃಷ್ಣ, ವೇದ ವ್ಯಾಸ Nn. 47; Bp. 54, 32; Bh. 1, 10, 1; J. 2 sum.; 2, 36).

ಬಾದವಣ bādavaṇa. = ಬಾದಣ. (ವಾತಾಯನ, ಗವಾಕ್ಷ, ಜಾಲಕ, etc. Hlā.).

ಬಾದಶಹ bādaśaha. = ಬಾದಶಾಹ. (My.; B, 4, 8. 146).

ಬಾದಶಾಹ bādaśāha. a king, used only of the Mahammadan or of foreign kings or emperors (My.; Mhr., H. ಬಾದಶಾಹಾ; *cf.* ಪಾಚ್ಛ).

ಬಾದಾಮ bādāma. = ಬಾದಾಮು. the almond-tree, Amygdalus communis and amara; an almond (Mhr., H.). ಬಾದಾಮುದ ಗಿಡ (ಮಧುರ Cb.).

ಬಾದಾಮಿ bādāmi. = ಬಾದಾವಿ. relating to almonds (Mhr.); — an almond (My.; T. ವಾದುಮೈ). — ಬಾದಾಮಿಮುರ. the Indian almond-tree, Terminalia catappa Lin. (St. & Pl.). — ಬಾದಾಮಿ ಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. almond-oil (My.).

ಬಾದಾಮು bādāmu. = ಬಾದಾಮ. (My.; Br.).

ಬಾದಾವಿ bādāvi. = ಬಾದಾಮಿ. (B. 3, 19. 20). — ಬಾದಾವಿಗಿಡ. the almond-tree (B. 3, 19. 20).

ಬಾದಿ bādi. 1. (= ಬಾಜು). a patron, a helper. ಬಾದಿಯಿಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯ ಬೂದೀ ಸಮಾನ (Prv.).

ಬಾದಿ bādi. 2. weight, load (My.; see Prvs. s. ಹೇಣ 1).

ಬಾದು bādu. = ಬಾತು 1. P. p. of ಬಾ 2.

ಬಾದು bādu. 1. Tbh. of ವಾದ. speaking, etc. (Śmd. 364 Mdb.; Te. ವಾದು). [ಬಾದೇಂ ಮದೀಯ ಕರ್ಮಫಳೋದಿತ ಸನ್ತಾಪರೂಪ ಪಾಪ ಕಳಾಪ Pb. 6, 13].

ಬಾದು bādu. 2. deducted (from a number, list, etc.); deduction (My.; Mhr., H. ಬಾದ).

***ಬಾದುಬ್ಬೆ bādubbe.** a village goddess? ಬಾದುಬ್ಬೆಯ ಪರ್ವಮುಂ ಪಗರಣದಾಟಪಾಟಮುಮಾದುವು Vr. 118, 21.

***ಬಾದುಮೆ bādume.** a doll, statue. ಗೀಜಗನ ಗೂಡು, ಕೋಡಗ ದಣಲ ಸಂಚ ಬಾದುಮೆಯ ಮದುವೆ ಬಾವುಲಬಿದ್ದಿನನ್ತೆ Bv. 634.

ಬಾದ್ಯ bādya. (a formation fr. ಬನ್ಧು and ಬಾನ್ಧವ). a man who is connected or related: a relative, a relation (My., Te.). ಅವನು ನನಗೆ ಬಾದ್ಯನು (My.). 2, a man who has a right or claim to (My.; Te.; T. ಪಾತ್ತಿಯ). ಈ ಮನೆಗೆ ಅವನು ಬಾದ್ಯನು (My.);

an heir (My.; T.). 3, a right or claim to possession (My.; Te., T.; M. ಬಾಧ್ಯ). ತನ್ದೆಯ ಆಸ್ತಿಗೆ ಮಗನಿಗೆ ಬಾದ್ಯವುಣ್ಟು (My.). 4, property, inheritance (ದಾಯ G.). ಬಾದ್ಯತೆಗೆ ಬಾದ್ಯನಾದರೆ ಚೋದ್ಯವೇನು? — ಬಾದ್ಯನಾದರೂ ಸ್ವಾಧೀನ ಬರಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಬಾದ್ಯತನ bādyatana. = ಬಾದ್ಯತೆ, ಬಾದ್ಯತ್ವ. (My.; ಸ್ವಾಮ್ಯ G.; B. 5, 183). ಆ ಹಣದ ಮೇಲೆ ಆ ಮಗಳ ಬಾದ್ಯತನವಿರುತ್ತದೆ (B. 5, 291).

ಬಾದ್ಯತೆ bādyate. a right or claim to possession (My.; Te.; B. 5, 8). 2, that to which one has a right or claim. ಬಾದ್ಯತೆಗೆ ಬಾದ್ಯನಾದರೆ ಚೋದ್ಯವೇನು? (Prv.). 3, heirship (My.; Te.).

ಬಾದ್ಯತ್ವ bādyatva. = ಬಾದ್ಯತನ, etc. (My.).

ಬಾದ್ಯಸ್ತ bādya-sta. a man who has a right or claim to (My.; B. 4, 5). 2, the rightful owner (My.; Te.; B. 5, 276). 3, an heir (My.; B. 4, 51). 4, a man who has the duty (of performing something, My.; M.).

ಬಾದ್ಯಸ್ತಿಕೆ bādya-stike. a right or claim to possession (My.; B. 5, 114).

ಬಾಧ bādha. = ಬಾಧೆ. pain, suffering, grief, sorrow, affliction (ದುಃಖ Nn. 64); — annoyance, molestation, trouble (ಅತಿಶಯ 64); — resistance, opposition, obstruction; opposing, opposition, hindrance, obstacle; objection; prohibition; a contradiction (ನಿಷೇಧ, ಮೂಣಿಸುವುದು 64); — injury, hurt, damage; swearing, an oath (ಭೃಶ, ಸೂರುಳ್ 64); — an opposer, an enemy (ಆರಾತಿ, ಹಗೆ 64); — ಬುದ್ಧನು (64); — necessity (ಅವಶ್ಯ 488); — the body (ಉದರ, ಹೊಟ್ಟೆ 64); — a species of tree (ಕುಜ, ಮರನು 64; *cf.* ಬಾಧಕ). see ಅಗ್ನಿ-.

ಬಾಧಕ bādhaka. a man who oppresses, harasses, troubles, etc. (Bp. 60, 55). 2, suspending, setting aside, as a rule. 3, a species of tree. 4, = ಬಾಧ. ಬಾಧಕ ಬರುವಾಗ್ಯೆ ಸಾಧಕವೇನು? — ಸೋಮಾರಿಹುಡಗಗೆ ಬೋಧಕನಾದರೂ ಬಾಧಕನೇ (Prvs.). see Prv. s. ಶೋಧಕ.

ಬಾಧನ bādhana. = ಬಾಧ. opposing, annoying; etc. see ಅಗ್ನಿ-.

ಬಾಧಿಸು bādhisu. to oppress, to harass, to pain, to torment, to trouble, to vex, etc. (Bp. 16, 2; 49, 26; J. 10, 38; B. 4, 61; 5, 166; My.).

ಬಾಧೆ bādhe. = ಬಾಧ. *pain, etc.* (ಆಪತ್ತು Mr. 487); *annoyance, etc.; opposition, hindrance;* objection; prohibition; a contradiction (ನಿಷೇಧ 487); *refutation.* — ಬಾಧೆಪಡಿಸು. = ಬಾಧಿಸು. (B. 4, 91; My.). — ಬಾಧೆ ಪಡು. to suffer distress, etc. ಬಾಧೆ ಪಡುವ ಬಾೞಗಿನ್ತ ಬಕನ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀೞ್ಕೋದುತ್ತಮ (Prv.). — ಬಾಧೆಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಬಾಧೆ ಪಡಿಸು (Śāstrasāra in W. v. 1259).

ಬಾಧ್ಯ bādhya. to be harassed, etc.; contradictory, absurd.

ಬಾನ್ bān. 1. to make or fashion, as a potter does, to form earthen ware, to make pots, etc. (ಕುಲಾಲಕರಣ Śmd. Dh.; Te. ವಾನು; M. ಮನಿ, ಮನೆ; T. ಮನೈ, ವನೈ).

ಬಾನ್ bān. 2. = ಬಾನ 1. a pile of earthen vessels (ಕುಮ್ಭದೊಟ್ಟಿಲ್ Śm, 100; T. ವಾನ್ = ಪೆರು, greatness). 2, a heap of cakes of (dried) cow-dung (ಗೋಮಯಪಿಣ್ಡಪುಂಜ Śmd. Dh.; ಸಗಣಪಿಣ್ಡದ ಪುಂಜ Śm. 100). — ಬಾನಂಗುಳಿಗೆ. -ಅಂಗುಳಿಗೆ. (Śmd. 305). a bolus of cow-dung.

ಬಾನ್ bān. 3. (Śmd. 59). = ಬಾಂ-(ಬಾಜ-), ಬಾಣ, ಬಾನ 2, ಬಾಮ್-. the sky (ಆಕಾಶ Śmd. Dh., Ct. I, 100, Śm. 100; ಗಗನ Śmd. II, Kk. 88; ಎಲರ್ವಟ್ಟೆ, ಆಗಸ, ಅೞಲ್ವಟ್ಟೆ, ಸಗ್ಗಿಗವಟ್ಟೆ, ಅಮ್ಬರ Śm. 14; ಮಿಾನ್ವಟ್ಟೆ, ಅೞಲ್ವಟ್ಟೆ, etc., ಆಕಾಶ Kk. 12; Rśv. 6, 11 va.; Śśv. 4, 78; J. 4, 14; Tu. ಬಾನೊ; T. ವಾನ್; M. ವಾನ್, ವಾನ; T. ವಾನ್ also: a cloud; rain; Te. ವಾನೆ, rain). ಆ ತೋರ್ಪುದಾ ತೋರ್ಪುದೆ ಬಾನೊಳ್ ಧ್ವಜಪಟಂ! (Śmd. 230). — ಬಾನಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. a kind of bird (My.). — ಬಾನಜೊಡರ್. -ಅ (= ಅಂ) -ಸೊಡರ್. the lamp of the sky: the sun (ನೇಸಱ್ Ct. I, 91). — ಬಾನಾಡಿ. -ಆಡಿ. the bird Parra jacana, the lapwing (ಟಿಟ್ಟಿಭ Śs.; Rśv. 5, 59). — ಬಾನುದ್ದ. -ಉದ್ದ. (Śmd. 84). as high as the sky. — ಬಾನೆಡೆ. -ಎಡೆ. = ಬಾನ್ದಳ. (J. 22, 46; 23, 18; 32, 39). — ಬಾನ್ದಳ. -ತಳ. the region of the sky, the sky (J. 3, 5; 4, 15; 16, 36; Śśv. 1, 55). — ಬಾನ್ದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. the celestial Ganges [ಬಾನ್ದೊಱೆಯನೆ ಪೊತ್ತು ಗೌರಿಗೆ ಕವಲ್ದೊಱೆಗೆಯ್ದಿಪ್ಪಂ Pb. 7, 75]; (Bp. 17, 11). ತೊಡರೆಮಿಾನ್ ಮೃಗಲಾಂಛನಧೀವರಂ ತಡಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲಮನ್ ಒತ್ತಿ ತನ್ದಡಸಿ ಬಾನ್ದೊಱೆಯೊಳ್ ತೆಗೆವನ್ತೊನ್ದೆಡೆಗೆ ಬನ್ದುವು ತಣ್ಗದಿರೋಳಿಗಳ್ (Lilv. 3, 2). — ಬಾನ್ದೊಱೆದಳದ. -ತಳದ. Śiva (ಉಮೆಯಾಳ್ದ Ct. II, 5). — ಬಾನ್ನವಿರ. whose hair are the clouds: Śiva (ಶಿವ Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 23; Śśv. 5, 90). — ಬಾನ್ಮಣಿ. the sun (ನೇಸಱ್, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45).

ಬಾನ bāna. 1. = ಬಾನ್ 2, No. 2. see ಕುಳ್ಪ-.

ಬಾನ bāna. 2. = ಬಾನ್ 3, etc. (My.).

ಬಾನ bāna. 3. = ಬಾನೆ, etc. (Bp. 24, 55).

ಬಾನಲ್ bānal. the state of becoming or being dim or discoloured (ಮಸುಳಿದುದು Ct. II, 117; Cpr. 5, 11; *cf.* ಬಾಪುರ್?). ತಾೞುಮ್ಬೞಿ ಎಟ್ಟಿ ಚುಂಚು, ಬೆಮರಿಂ ಕಡೆಗೆನ್ನೆಯ ಬಾನಲಾದ ಬೊಟ್ಟು (Śmd. 205 Mḍb.). ಚುಮ್ಬಿಸಿ ಬೀಗಿ ಬೆಳ್ಪಡರ್ದ ಬಾಯ್ದೆಱೆಯಾಳಿಸಿದ ಅಪ್ಪಿನೊತ್ತಿನಿನ್ದಂ ಬಿಡೆ ಗುಜ್ಜುಗೊಣ್ಡ ಮೊಲೆ ಪೋರ್ಕುಳಿಯಿನ್ದಮೆ ಪನ್ತಿದಪ್ಪಿ ತಾೞುಮ್ಬೞಿಯಂ ತೆರಳ್ದ ಕುರುಳುಣ್ಮೆ ಬೆಮರ್ ನಸು ಬಾನಲಾದ ಬಟ್ಟೆ ಮ್ಬಿವು ಕೂಟದೊನ್ದು ಸವಿಯಂ ಪಿಸುಣಾಡಿಪುವು ಈ ಲತಾಂಗಿಯ (Cpr. 8, 73).

ಬಾನಿ bāni. = ಬಾನೆ, etc. (My.; ಆಹಾವ G.). ಕಾೞು ತುಮ್ಬುವ ಮಣ್ಣಿನ ಬಾನಿ (G. 99).

ಬಾನೆ bāne. (fr. ಬಾನ್ 1?). = ಬಾನ 3, ಬಾನಿ. a large earthen pot with a broad mouth (My.; T. ಪಾನೈ; Te.; ಗುಡಾಣ G.). ಕಾೞುಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ಬಾನೆ (G. 153). ಹಿಟ್ಟು ತೊೞಿಸುವ ಬಾನೆ (ಋಜೀಷ, ಪಿಷ್ಟಪಚನ Si. 309). see Sp. s. ಬೞಿಯೊಡಲು.

ಬಾನ್ತ ba-anta. a term with final ಬ (Śmd. 317).

ಬಾನ್ದಿ bāndi. a female slave (My.; Br., H.); a whore (My.; H.).

ಬಾನ್ದಿತನ bānditana. slavery (of females, My.).

ಬಾನ್ದು bāndu. a dam, a mole; a heap of stones, etc., used as a landmark (My.; Mhr. ಬಾನ್ದ, ಬಾನ್ಧ). — ಬಾನ್ದಿನವ. -ಅವ. a surveyor (My.). — ಬಾನ್ದುಕಲ್ಲು. a landmark-stone (My.).

ಬಾನ್ದುರಿಕೆ bāndurike. = ಬನ್ದುರಿಕೆ, etc. a parasitical plant. (Z.).

ಬಾನ್ಧಕಿನೇಯ bāndhakinēya. (fr. ಬನ್ಧಕಿ). *the son of an unmarried woman, a bastard.*

ಬಾನ್ಧವ bāndhava. (fr. ಬನ್ಧು). *a relation* (near or remote), *a kinsman;* a friend.

ಬಾಪು bāpu. boiled rice (in the language of children, My.).

ಬಾಪು bāpu. 1. = ಭಾಪು, q. v. well-done!, etc. (Te.; Br. makes it H.). — ಬಾಪುರೆ. -ಉರೆ. (ಕೊಣ್ಡಾಟ Ct. II, 103).

ಬಾಪು bāpu. 2. (= ಬೊಪ್ಪ). a father (My.; Mhr., H. ಬಾಪ).

ಬಾಪುರಿ bāpuri. = ಬಾಹುಪುರಿ, etc. a bracelet worn on the upper arm. (ಅಂಗದ, ಕೇಯೂರ, ಬಾಹುಭೂಷಣ G.; V. 4, 86).

*ಬಾಪ್ಪು bāppu. ಬಾಪು 1. ಕೊಳನ ತಡಿಯೊಳ್ ಬಿಙ್ದಿರ್ದ ನಾಲ್ವರುಮಂ ಕಣ್ಡು ಬಾಪ್ಪು ಬಟಿಕ್ಕೆನೆನ್ದು ತಿನಲ್ ಸಾರ್ವಾಗಳ್ Pb. 8, 42 va.

ಬಾಬತ್ bābat. an article, an item; a point of view (My.; Mhr., H.).

ಬಾಬರಿ bābari. see Mr. s. ಕಗ್ಗೊಱಲೆ.

ಬಾಬು bābu. an article, an item, a point (My.; Mhr., H.). see ಪಂಚ-, ಬಾಜೀ-.

ಬಾನ್- bām. = ಬಾನ್ 3, etc. the sky. — ಬಾಮ್ಬಟ್ಟೆ. the sky (Ṡsv. 3, 35 va.). — ಬಾಮ್ಬಾವು. -ಪಾವು. Rāhu (Kk. 12). — ಬಾಮ್ಬೊಚ್ಚ. -ಪೊಚ್ಚ. the celestial Ganges. — ಬಾಮ್ಬೊಚ್ಚದಲೆಯ. -ತಲೆಯ. Ṡiva (ಶಿವ Kk. 4; ಈಶ್ವರ Ṡm. 2. 3). — ಬಾಮ್ಬೊಲ. -ಪೊಲ. the sky considered as a field (Rṡv. 12, 13). — ಬಾಮ್ಬೊಱಲ್. -ಪೊಱಲ್. Tripura (Ṡsv. 5, 9). — ಬಾಮ್ಬೊಱಲುರಿಕ. -ಉರಿಕ. Ṡiva (ಪರಮೇಶ್ವರ Ṡs.). — ಬಾಮ್ಬೊಱೆ. -ಪೊಱೆ. = ಬಾಮ್ಬೊಚ್ಚ. (ಮನ್ದಾಕಿನಿ Ct. II, 10; ಸಗ್ಗವೊನಲ್, ಸಗ್ಗಿಗದೊಱೆ, ಸ್ವರ್ನದಿ Ṡm. 10). see Rṡv. 5, 36; 6, 6; 13, 77. — ಬಾಮ್ಬೊಱೆದಲೆಯ. -ತಲೆಯ. Ṡiva (ಪರಮೇಶ್ವರ Ṡs.).

ಬಾಮಿ bāmi. = ಬಾವಿ. Tbh. of ವಾಪಿ 2. a well. (My.; Si. 90. 242).

ಬಾಮ್ಬ bāmba. 1. (fr. ಬಾನ್ 1). a potter (ಕುಂಬರ, ಕುಮ್ಬಱ Ct. II, 105; ಕುಮ್ಬಱ Ṡmd. II, o. r. ಕುಱುಮ್ಬ; ಕುಮ್ಬಱ, ಕೋವ Kk. 91, o. r. ಕುಱುಬ).

ಬಾಮ್ಬ bāmba. 2. a Kuṟuba or Kuṟumba (ಕುಱುಬ Ct. I, 61; ಕುಱುಗಾವ I; 13, o. r. ಕುಱುಗೋವ; see s. ಬಾಮ್ಬ 1).

ಬಾಯ್ bāy. = ಬಾಯಿ. (Ṡmd. 58). the mouth; the mouth of a vessel, bag, drain, etc.; the head of a drum, etc. (ಮುಖ, ವಕ್ತ್ರ, ವದನ, ಲಪನ, ಆನನ, ತುಣ್ಡ, ಆಸ್ಯ Mr. 315; My.; Tu.; T., M. ವಾಯ್; Te. ವಾಯಿ). [ತೆಱೆದ ಬಾಯ್ಗಳನಾ ಪಾತಾಳ ಬಿಲಂಗಳವೋಲ್ Kr. 3, 194; Ap. 4, 15]. ಬಿಸುನೆತ್ತರ ಧಾರೆಗೆ ಬಾಯ ನೊಡ್ಡಿ (Ṡmd. 216). ಪುಲಿಯ ಬಾಯಿಂ ಬಟ್ದಂಕಿದಂ (I). ಬಾಯ ಪೊಗೆ (Rṡv. 9, 23). ಬಾಯ್ಗೆ (J. 1, 7). ಬಾಯ್ಗಳ್ (8, 3). ಬಾಯೊಳ್ (Bh. 1, 10, 32). ಅವನ ಬದುಕು ಕೆಯ್ ಬಾಯ್ ಹತ್ತದ ಹಾಗಾಯ್ತು (My.). ನೇಯಿಗೆಯವನ ಕೆಯ್ಯೂ ಓದುವವನ ಬಾಯೂ ಚುಱುಕಾಗಿರಬೇಕು. — ಬಾಯಿನ್ದ ಕೆಟ್ಟ ನಾಯಿನ್ದ ಮುಱುವ. — ಬಾಯಿನ್ದ ಬನ್ತು ಭಗಂದರ. — ಬಾಯಿನ್ದ ಹೇಱಿದ್ದು ಗಾಳಿಗೆ ಹೋಯಿತು. — ಬಾಯಿದ್ದರೆ ಮಗ ಬದುಕ್ಯಾನು. — ಬಾಯೊಳಗೆ ಬೊಮ್ಮ, ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಗುಮ್ಮ (Prvs.). ಆಸನದಲಿ ಉಮ್ಬುವದು, ಸೂಸುವದು ಬಾಯಲ್ಲಿ (a syringe, Sp.). see Cpr. 5, 11; Bp. 22, 18; 38, 19; 45, 6; 47, 1; 51, 53; Ṡm. 41; Rṡv. 5, 34; 5, 120 va.; ಕಟವಾಯ್, ಕುದುರೆವಾಯ್, ನೊರೆವಾಯ್, ಪಲ್ಲಿಲಿವಾಯ್, etc. 2, the edge of any cutting instrument (My.; T., M., Te.). ನೇಗಿಲ್ವಾಯ ಕರ್ಬುನಂ (ಕುಱಂ Ṡmd. I). — ಬಾಯ ತುತ್ತು. a morsel: food (J. 26, 44). — ಬಾಯ ತುಮ್ಬು. so that the mouth becomes quite full (B. 3, 59). — ಬಾಯ ಪಾಠ. = ಬಾಯಿಪಾಠ. learning by rote or by heart (G., ಸೂಚನೆ). — ಬಾಯ ಬಿಡು. = ಬಾಯಮ್ಬಿಡು, ಬಾಯಿವಿಡು, ಬಾಯ್ಬಿಡು, ಬಾಯ್ವಿಡು. to open the mouth with the utterance of the sound of *ah* in order to express pain, sorrow, etc., to cry *ah* from pain, etc. (My.; Bp. 32, 42; J. 24, 37; 31, 54); to grow low-spirited, to humble oneself (see s. ಬಾಯ್ವಿಡು). 2, to open the mouth, to speak, to beg (My.; J. 3, 9). ಭ್ರಷ್ಟದೈವಕೆ ಬಾಯ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಫಲವಿಲ್ಲ (Sp.). 3, to divulge, as secretly spoken words (My.). 4, to crack (v. i.), to burst (My.). — ಬಾಯ ಮಾಡು. = ಬಾಯಿ ಮಾಡು, ಬಾಯ್ಮಾಡು. to use abusive language, to chide (My.; B. 3, 60). — ಬಾಯಮ್ಬಿಡು. -ಬಿಡು. = ಬಾಯ ಬಿಡು, etc. ಬಕ್ಕಸಮ್ಬಟ್ಟು ಬಾಯಮ್ಬಿಟ್ಟರ್ ಭೀಷ್ಮರ್ (Ṡmd. 287). see Rṡv. 13, 95 va. & 104 va.

— ಬಾಯಱಿಕೆ. = ಬಾಯಾಱಿಕೆ. ಬಾಯಾಱಿಕೆಯುಳ್ಳ ಮೃಗಗಳು (Si. 36). — ಬಾಯ ಸವಿ. savouriness. ಬಾಯ ಸವಿಯಿಲ್ಲದ ರಸಾಯನದ ಲೇನು? (Dp. 167). — ಬಾಯಱು. -ಅಱು. the mouth to be destroyed: to lament excessively [ಆದಂ ಬಾಯಱುದೂಳ್ವ ವೋಲ್ Kr. 2, 23; Pb. 2, 60; Ap. 3, 16]; (Grj. 8, 16; V. 9, 80 va.). ಹಾ, ರಾಮಾ! ಎನ್ದು, ಸೀತೆ ಬಾಯಱುದತ್ತಳ್ (Ṡmd. 68). — ಬಾಯಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. to eat (My.). 2, to tell (My.). — ಬಾಯಾಡು. -ಆಡು. to eat (My.). — ಬಾಯಾರ್. -ರು. -ಆರ್. the mouth to cry aloud: to vociferate (J. 19, 30); to claim or demand forcibly. ಒಬ್ಬರ ಬದುಕು ಬಾಯಾರೋಣ (ಅಪಚಯ, ಅಪಹಾರ G.). — ಬಾಯಾರ. -ಆರ. = ಬಾಯಾರೆ. so that the mouth is filled: much, to one's heart's content, in ಬಾಯಾರ ಮಾತಾಡು (My.). 2, through the mouth, in ಬಾಯಾರ ಕೆಡು (My.). — ಬಾಯಾರುಹ. -ಆರುಹ. = ಬಾಯಾಲುಹ. argumenting noisily in support of falsehood (ಅಪಲಾಪ, ನಿಹ್ನವ Nr. *a*). — ಬಾಯಾರೆ. -ಆರೆ. = ಬಾಯಾರ. (Bp. 6, 26). — ಬಾಯಾಱ್. -ಆಱ್. the mouth to be parched; to become thirsty. ಬಾಯಾಱ್ವರ್ಗಳ್ (Ṡmd. 84). — ಬಾಯಾಱಿಕೆ. -ಆಱಿಕೆ. thirst (ಉದನ್ಯ, ಪಿಪಾಸೆ, ತೃಷೆ, ತರ್ಷ Si. 317; My.). ಫಲಾ ನೋಡಿದರೆ ಬಾಯಾಱಿಕೆ ನಿಲ್ಲೀತೇ? — ಬಾಯಾಱಿಕೆ ಬನ್ದಾಗ ಬಾವಿ ತೋಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಬಾಯಾಱು. -ಆಱು. = ಬಾಯಾಱ್. (J. 19, 31; 24, 1; My.). ಬೇಱೂರ ಸ್ನೇಹಕ್ಕೆ ಹಾಱು ಹೋಗುವ ಹೆದ್ದ; ಮಾಱಿದ ಶೂಲದ ಹೆಣ ಕೊಲಿದು, ನರಿ ಬಾಯಾಱು, ಸತ್ತನ್ತೆ (Sp.). — ಬಾಯಾಲುಹ. -ಆಲುಹ. = ಬಾಯಾರುಹ. (ಅಪಲಾಪ, ನಿಹ್ನವ Nr. *b*). — ಬಾಯುಪಚಾರ. -ಉಪಚಾರ. empty compliments (My.). — ಬಾಯುಗುಟ್. -ಉಗುಟ್. spittle of the mouth (V. 9, 57). — ಬಾಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. = ಬಾಯ್ಯೆತ್ತು. to lift up, or open, the mouth for speaking (Bp. 38, 8; V. 37, 54; My.). — ಬಾಯೆಲರ್. -ಎಲರ್. breath (Cpr. 8, 91). — ಬಾಯ್ಕಟ್ಟು. 1. = ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟು. (My.). — ಬಾಯ್ಕಟ್ಟು. 2. a fastening for the mouth, a muzzle (Bp. 31, 4). 2, the state of the mouth being shut by incantations or charms (My.). — ಬಾಯ್ ಕೇಳ್. to listen to (another's) words (Abh. P. 10, 213). — ಬಾಯ್ಕೇಳಿಸು. to name or to enumerate orally [ಇತ್ತ ಭೀಮನುಂ ಮೂಡಣ ದಿಶಾಭಾಗಮಂ ಬಾಯ್ಕೇಳಿಸಿ Pb. 6, 32 va.; Ap. 13, 56 va.]; (Abh. P. 10, 155 va.; 16, 5 va.). — ಬಾಯ್ಗೂಟ. -ಕೂಟ. a kiss [ಮೆಯ್ವೊಣರ್ಚಿ ಬಾಯ್ಗೂಟದೊಳಚ್ಚಱಂ ಪಡೆದು Pb. 3, 82]; (Cpr. 6, 84). — ಬಾಯ್ಗೂಡು. -ಕೂಡು. to join the mouths (Ṡsv. 1, 52). [2, to get sharpened. ಬಾಯ್ಗೂಡಿದುದಾ ಕುಸುಮಾಸ್ತ್ರನ ಚಕ್ರಂ Pb. 3, 47]. — ಬಾಯ್ಗೆಡು. -ಕೆಡು. the mouth to lose its taste (My.). — ಬಾಯ್ಗೆವರ್. -ಬರ್. to come to or into the mouth (Abh. P. 15, 73). — ಬಾಯ್ಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. a person who talks much and foolishly (ಜಲ್ಪಾಕ, ವಾಚಾಲ, ಬಹುಗರ್ಹ್ಯವಾಕ್, etc. Nr.). — ಬಾಯ್ಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. killing with the mouth (Rṡv. 6, 11 va). — ಬಾಯ್ದುಮ್ಬಿಸು. -ತುಮ್ಬಿಸು. to have (anything) filled into the mouth (Bp. 11, 19). — ಬಾಯ್ದೆರೆ. -ತೆರೆ. the screen of the mouth (J. 18, 20). — ಬಾಯ್ದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. 1. to open the mouth. ಬೆಳಗೆಮ್ಬಿನ ಪೆಮ್ಪನಾಳ್ದ ಬಾಯ್ದೆಱೆ! (Ṡmd. 78). see Cpr. 5, 39 va.; Bp. 1, 49; 3, 2; 60, 23; J. 16, 36. 37. 41; 26, 14. — ಬಾಯ್ದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. 2. the state of the mouth being opened [ಪೊಱೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬಟ್ಟತಪ್ಪ ಬಾಯ್ದೆಱೆ Pb. 1, 108; Ap. 12, 39]; (Cpr. 8, 73). — ಬಾಯ್ಧಾರೆ. a sharp edge (Cpr. 1, 94; Abh. P. 9, 23; Bh. 8, 27, 22). — ಬಾಯ್ನೆರವು. help of the mouth (V. 9, 56). — ಬಾಯ್ಪಳಿಕು. mouth-crystal: a mouth like crystal (Abh. P. 3, 72). — ಬಾಯ್ಬಡಿ. to beat the mouth (of a person): to prevent one from speaking, to silence one (My.). — ಬಾಯ್ಬಡಿಕ. = ಬಾಯ್ಬಡುಕ, ಬಾಯಿಬಡಕ, ಬಾಯಿಬಡಿಕ,

ಬಾಯಿಬಡುಕ. one who prevents (another) from speaking; one who talks much and foolishly (Bp. 40, 46; Rām. 5, 3, 59; Dp. 3, 4; My.) — ಬಾಯ್ಬಡುಕ. = ಬಾಯ್ಬಡಿಕ. (J. 5, 69; My.). — ಬಾಯ್ಬಿಡು. = ಬಾಯ ಬಿಡು, etc., ಬಾಯ್ಬಿಡು. (Bp. 15, 22; 45, 27; Rām. 6, 12, 32; J. 4, 23). — ಬಾಯ್ಬೀಗ. a lock for the mouth, consisting of wire, occasionally put on by devotees of any sect who have taken on them a vow of silence (My.). — ಬಾಯ್ಬೇ. the mouth to burn (Bp. 2, 13). — ಬಾಯ್ಮಾತು. empty words of love (Cpr. 8, 69). — ಬಾಯ್ಮಾಡು. = ಬಾಯ ಮಾಡು. (My.). 2, to assert, to vow, etc. [ನಿಟ್ಟಾಲಿಯಾಗಿ ದಾಱುಯನಿಟ್ಟು ಮುಟ್ಟೆವನ್ದು ಬಾಯ್ಮಾಡಿ Pb. 13, 106 va.]; (ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ Śmd. Dh.). — ಬಾಯ್ಮೆತ್ತು. = ಬಾಯೆತ್ತು. (Bp. 53, 61). [— ಬಾಯ್ಮಾತು. -ಮಾತು. mere talk. ಎನ್ದೀ ಬಾಯ್ಮಾತಿನೊಳೇವನ್ದಪುದು Pb. 12, 183]. — ಬಾಯ್ವಾಯ್. -ಬಾಯ್. rep. [ಬಾಯ್ವಾಯೊಳಾದಟ್ಟಱೊನ್ದೊದವಿಂ ತಮ್ಮುಲಮಂ ಕೊಳಲ್ ಮಱೆದು Ap. 3, 25]; (Cpr. 8, 54). — ಬಾಯ್ಬಿಡು. -ಬಿಡು. = ಬಾಯ ಬಿಡು q. v., etc. [ಭೀಮಂ ಪಿಡಿದಡರ್ದೊಡೆ ಬಾಯ್ಬಿಟ್ಟೆಲ್ಲಡಗಾದುವು Pb. 2, 5]; (ದೈನ್ಯ Śmd. Dh.). see Cpr. 5, 32; 8, 78; Abh. P. 11, 9; Bp. 45, 50; 48, 9; 52, 13; 56, 43; 60, 30; Rsv. 5, 33. 36. 40; 13, 102 va.; 13, 103; V. 9, 81. — ಬಾಯ್ವೆರಸು. -ಬೆರಸು. together with the mouth (Śsv. 3, 51). — ಬಾಯ್ಸವಿ. = ಬಾಯ ಸವಿ, ಬಾಯಿಸವಿ, sweetness or savour of the mouth, *i. e.* of words (C. Bp. 19, 32). ಬಾಯ್ಸವಿಗೆ ಮೆಯ್ಸವಿ ಕಣ್ಸವಿಯಪ್ಪ ರೂಪು (Śmd. 83). 2, savouriness. 3, an article savoury to the mouth. see Prv. s. ಹಸಿವೆ.

ಬಾಯಿ bāyi. = ಬಾಯ್. the mouth, etc. (ವಕ್ತ್ರ, ಆಸ್ಯ, ವದನ, ತುಣ್ಡ, ಆನನ, ಲಪನ, ಮುಖ Si. 213; C.). ವೀಣೆಯ ತನ್ತೀ ಕಟ್ಟುವ ಬಾಯಿ (ಉಪನಾಹ, ನಿಬನ್ಧನ Si. 63). ಜೊಲ್ಲು ನೀರು ಸುರಿಯುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬಾಯಿಯಂಚು (ಸೃಕ್ವನ್ 214). ಡೋಲು ಮದ್ದಳೆ ಘಡಾ ಮುನ್ತಾದ ವಾದ್ಯಗಳ ಬಾಯಿ (ಪುಷ್ಕರ 453). ಬಾಯಿ ಒಳ್ಳೇದಾದರೆ ಊರು ಒಳ್ಳೇದು. — ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಬಸಪ್ಪ, ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷಪ್ಪ. — ಬಾಯಿಯುಳ್ಳವನಾದರೆ ಬಱದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಬದುಕ್ಯಾನು. — ತಾಯಿ ಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೆ ಬಾಯಿ ಬೇಕು. — ಪ್ರಾಯ ಹೆಚ್ಚಾದರೂ ಬಾಯಿ ಚನ್ದಾಗಿರಬೇಕು (Prvs.). 2, the edge of any cutting instrument (ಕೋಣ, ಪಾಲಿ, ಅಶ್ರಿ, ಕೋಟಿ, ಧಾರೆ Si. 391; My.). see Bp. 48, 11; 56, 21; 59, 14; B. 2, 31; 3, 28; 4, 49. 57. 71. 158. 187; 5, 143; ಕಟವಾಯಿ; Prv. s. ಬೇ. — ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟು. = ಬಾಯ್ಕಟ್ಟು 1. to shut the mouth (of an opponent in argument, My.). 2, to restrain the appetite, to observe regimen (My.). 3, to shut any man's or beast's mouth by charms (My.). — ಬಾಯಿಕಡಾಣಿ. the bit of a bridle (ಕವಿಕೆ, ಖಲೀನ Si. 274). — ಬಾಯಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. the whole number of teeth to grow in the mouth of cattle (My.). 2, conformability to take place, to become conformable (B. 5, 309). — ಬಾಯಿಗೆ ಕೊಡು. to give something for the mouth, as betel-nut, etc. (My.). 2, to put into a person's mouth (My.). — ಬಾಯಿಗೆ ಬರು. to come to one's mouth, as words in speaking. ಅಕೆ ಅವನನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (inconsiderately) ಬಯ್ದು (My.; B. 4, 185). 2, = ಬಾಯಿಪಾಠವಾಗು. (My.). ಬಾಯಿಗೆ ಬನ್ತು ಬಗದಾಳ, ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬನ್ತು ಬೇತಾಳ (Prv.). 3, to become an object of fruition. ಕೆಯ್ಗೆ ಬನ್ದರೂ ಬಾಯಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಱು. to fall into the mouth (of wild animals, etc.; see Prv. s. ಬಾಱು 2); — to fall into the mouth (of people, to be slandered, etc., (My.). — ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಬೀಱು. fruition (of property, etc.) to fall or cease (My.). — ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಹಾಕು. to destroy a person's welfare (My.). — ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕು. to put into the mouth (My.). 2, to give a bribe (My.). — ಬಾಯಿಚಿಕ್ಕ. the muzzle of an ox (ಕವಿಕೆ, etc. Si. 274). — ಬಾಯಿಜೊಲ್ಲು. saliva (ಸೃಣಿಕೆ, ಸ್ಯನ್ದಿನಿ, ಲಾಲೆ Si. 206; My.). — ಬಾಯಿತಪ್ಪು. a slip of the tongue (My.). — ಬಾಯಿತೀಟೆ. an itching desire to raise quarrels (My.). — ಬಾಯಿತೀಟೆಗಾಱ. a man who is fond of, or raises, altercation (My.). — ಬಾಯಿದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. = ಬಾಯ್ದೆಱೆ 1. (Bp. 51, 24). [— ಬಾಯಿಧಾರೆ. edge (as of a sword). ಅನಾಚಾರಿಗಳು ಹೊಗಬಾರದು ಕಲ್ಯಾಣವ, ಮಿಱಿಹೊಕ್ಕಿಹೆವೆನ್ಬುವರಿಗೆ ಬಾಳ ಬಾಯಿಧಾರೆ ನೋಡಿರಯ್ಯಾ Cv. 357]. — ಬಾಯಿಪಾಠ. = ಬಾಯ ಪಾಠ. ಬಾಯಿಪಾಠವಾಗು, to be learned by rote or by heart. ಶಾಸ್ತ್ರವು ಅವನಿಗೆ ಬಾಯಿಪಾಠವಾಯಿತು (My.). — ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು, to learn by rote or by heart (My.). — ಬಾಯಿಬಡಕ. = ಬಾಯಿಬಡಿಕ, etc. (My.). — ಬಾಯಿಬಡಕಿ. a female ಬಾಯಿಬಡಕ (My.). — ಬಾಯಿ ಬಡಿ. = ಬಾಯ್ಬಡಿ. (My.). — ಬಾಯಿ ಬಡಿಕ. = ಬಾಯ್ಬಡಿಕ, etc. (Bh. 8, 26, 9; Abhā. 1, 32; My.). — ಬಾಯಿಬಡಕ. = ಬಾಯಿಬಡಿಕ. (My.). — ಬಾಯಿಬಡಕತನ. the behaviour of a ಬಾಯಿಬಡುಕ (My.). — ಬಾಯಿಬಡುಕಿ. = ಬಾಯಿಬಡಕಿ. (My.). — ಬಾಯಿ ಬಡುಕೊಳ್ಳು. to beat one's own mouth with the palm of the hand from fear or grief (My.). — ಬಾಯಿಬಿಚ್ಚು. to open the mouth (B. 4, 185; My.). — ಬಾಯಿ ಮಾಡು. = ಬಾಯ ಮಾಡು. (My.). — ಬಾಯಿಮಾತು. a spoken word or spoken words; a mere word or mere words; a vain word (My.); oral tradition (B. 5, 280). — ಬಾಯಿಯಿಲ್ಲದವ. -ಇಲ್ಲದವ. a dumb man (My.; ಮೂಕ G.); a man who cannot speak well when necessity requires it (My.). — ಬಾಯಿಯೊಣಗು. ಒಣಗು. = ಬಾಯಾಱು. (My.). — ಬಾಯಿ ಬಿಡು. = ಬಾಯ್ಬಿಡು. (J. 31, 54). — ಬಾಯಿಸವಿ. = ಬಾಯ್ಸವಿ, etc. an article savoury to the mouth (B. 5, 302). ಬಾಯಿಸವಿ ತಿನ್ದು ನಾಯಿ ಸಾವು ಸತ್ತ (Prv.). — ಬಾಯಿಹಗ್ಗ. a mouth-rope (ಕವಿಕೆ, etc. Si. 274). — ಬಾಯಿ ಹಾಕು. to put the mouth into as dogs, etc. into pots, etc. (My.). 2, to throw out words: to utter, to speak (My.; B. 4, 184).

ಬಾಯಿ bāyi. a term of respectful compellation for one's mother or an elderly female; an affix of respect to the names of females generally (My.; Mhr. ಬಾಈ; see ಪೋಲಾ-).

ಬಾಯಿನ bāyina. = ಬಾಗಿನ. a present, a gift. [ಕಪ್ಪುರದ ಪಳಿಕಿನ ಬಾಯಿನಂಗಳ ಬೀಱು Ap. 3, 34 va.]; (Cpr. 6, 81; 8, 47; Grj. 2, 71 va.; Rsv. 4, 56 va.). — ಬಾಯಿನಂಗುಡು. -ಂ-ಕುಡು. to give a present (Cpr. 8, 60).

ಬಾಯು bāyu. = ಬಾ 2. to swell (My.; [Tu. ಬಾಪು]; Te. ವಾಚು; T., M. ವಾಯ್). P. p. ಬಾತು (My.; Bp. 32, 52; 39, 64; 46, 58). (ಮಲನಾಡಿನಲ್ಲಿ) ಸೀತಧಾತುಗಳುಣ್ಟು, ಬಾತಿಹವು ಕುಕ್ಷಿಗಳು, ಪಾರತವು ಮುರದಿ; ತಿರಿದುಮ್ಬು ನಾಡಿಗೆ ಯಾತಕೆ ಬಹರು? (Sp.). ಅಂಗುಷ್ಟ ಬಾತರೆ ಪರ್ವತವಾದೀತೇ? — ಬಾತವರು ಬದುಕುವದಿಲ್ಲ, ಸೀತವರು ಸಾಯುವದಿಲ್ಲ. — ಬಾತಿದ್ದವನಿಗೆ ಹೂಸಿದಷ್ಟು ವಾಸಿ (Prvs.). see Prv. s. ಬೆರಳು.

ಬಾರ್ bār. 1. = ಬರ್ 1, etc. to come, etc. (lengthened base of the *affirmative mood*). (ಬಾರ್), ಬಾರ, come! (Śmd. 283; Bp. 25, 1; 39, 62; 47, 27. 55; Bh. 1, 8, 61; 2, 13, 9; Rsv. 13, 102), ಬಾರಾ (Bp. 24, 37; 47, 29), ಬಾರೊ (47, 29), ಬಾರೊ, ಬಾರೋ, ಬಾರೆ, ಬಾರೇ (My.). ಬಾರ, ಮುರಾಲಿಕಾಗಮನೆ! ನೋಡ, ಚಕೋರವಿಲೋಲನೇತ್ರೆ! (Śmd. 153. 283). 2, (lengthened base of the *negative mood*). see ಬಾರ್ 1 s. ಬರ್ 1. — ಬಾರನ್ (Bp. 53, 33. 34), ಬಾರರ್ 53, 35); ಬಾರದು (9, 20; 11, 22; 20, 2; 21, 18; 32, 54; 37, 46. 67; 40, 8; 43, 45. 84; 44, 11. 63; 48, 3; 51, 30. 68; 53, 12; 57, 39); ಬಾರದೆ

(22, 30; 23, 40; 51, 47; 53, 44; 61, 84). [ಛನ್ದಕ್ಕೆ ಬಾರದೆನ್ದಱುದು Kr. 1, 95; Ap. 1, 69].

ಬಾರ್ bār. 2. to make creepers of leather: to cut leather lengthwise or in straps (ಚರ್ಮವಲ್ಲೀಕರಣ Śmd. Dh.; see T., M. s. ಬಾಱು 1). [Tu. to plane wood by cutting]. ಬಾರ್ದಂ (Śmd. 50).

ಬಾರ್ bār. 3. = ಬಾರೆ, ಬಾರು 1. a strap of leather, a thong (My.; Tu. ಬಾರೊ; T. ವಗಿರ್, ವಾರ್; M. ವಾರ್; Te. ವಾರು; [ನಕುಳನುಮಂಕವಣೆಯುಂ ಬಾಳುಪ್ಪಾರುಂ ಚಮ್ಮಟಿಗೆಯುಮ ನೊರ್ವರ ಕೀೞಾಱುಂ ಪಿಡಿಯಿಸಿಕೊಣ್ಡು Pb. 8, 54 va.]. ತೋತ್ರ Nr.). ಬಾರ ಮಿಳಿ (ನದ್ಧ್ರಿ, ವಧ್ರಿ, ವರತ್ರೆ); ಬಾರ ಸೆಳೆ (ಪ್ರಾಜನ, ತೋದನ, [— ಬಾರನ್ನೆತ್ತು, —ಎತ್ತು. to beat or strike severely so as to lacerate the skin. ನಾಚಿ ಹೋದರೆ ಮನೆಯ ಗಣ್ಡ ಬೆನ್ನ ಬಾರನ್ನೆತ್ತಿದ Bv. 111]. 2, length (T., M.). 3, a line, a row (M.; Te. ಬಾರು).

ಬಾರ್ bār. 4. to set free a fluid, to pour out (ಪ್ರನಪ್ರವ್ಯ ಸಿರ್ಮುಕ್ತಿ Śmd. Dh.; T. ವಾರ್, ವಾಕ್ಕು, M. ಓಲು, ವಾರ್, ವಾಲು, to pour, pour out; to cast melted metal into a form; — to flow down; to be strained off = Te. ಪಾರು, ವಾರು; *cf.* ಬಸಿ 1); to purge (Te.; see ಬಾಱು 2; *cf.* ಬಾಸು).

ಬಾರ್ bār. = ಬಾರು 1. a charge of a gun, etc. — ಬಾರ್ಸಿಪಾಯಿ. a foot-soldier (ಪದಾತಿ etc., ಕಾಲುನಡೆಯ ಭಟ Si. 280; My.).

ಬಾರ bāra. 1. = ಬಾರ್ 3, etc. a strap of leather. ತೊಗಲಿನ ಬಾರ (ವಧ್ರಿ); ಆನೆಯ ನಡುವಿಗೆ ಕಟ್ಟುವ ತೊಗಲಿನ ಬಾರ (ವರತ್ರೆ G.).

ಬಾರ bāra. 2. = ಬರಹ. (My.; see ಹಣೆ-).

ಬಾರ bāra 1. Tbh. of ದ್ವಾರ. a door, etc. see ಕಣ್ಟೆಯ-, ಪಾಣಿಯ-, ಪಂಕ-, ಸಿರಿಯ-.

ಬಾರ bāra. 2. twelve (My.; Mhr. ಬಾರಾ).

ಬಾರ bāra. 3. = ಬಾರು 2. Tbh. of ಭಾರ. load, etc. (My.). see ಮುನ್ನ-, ರಾಯ-, ಹಿನ್ನ-.

ಬಾರಂಗಿ bārangi. Tbh. of ಭಾರ್ಗಿ. a kind of plant. (ವಲ್ಲಿಕಿನಿ Mr. 121; ಫಂಜಿಕೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ, ಭಾರ್ಗಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಯಷ್ಟಿಕೆ, ಬಾಲೇಯಶಾಕ, etc. Si. 143). see ಗಣ್ಟು-.

***ಬಾರದಾನಿ bāradāni.** dead weight.

ಬಾರವಣೆ bāravaṇe. (= ಭಾರಣೆ). weightiness; weight, importance, dignity (Bh. 7, 1, 4; 8, 26, 28; Mhr. ಭಾರಮಾನ, gravity or weight).

ಬಾರವಿಸು bāravisu. to become heavy (Rām. 6, 38, 14).

ಬಾರಾ bārā. (= ಬಾರ 2). — ಬಾರಾಬಂಗಾಳಿವಿದ್ಯೆ. jugglery and trickery (My.).

ಬಾರಿ bāri. 1. = ಭಾರಿ. weightiness, importance, greatness, muchness, abundance, excess, high price, valuableness, opulence (My.; Te. ಬಾರಿ, ಭಾರಿ; M. ಭಾರಿ; T. ವಾರಿ; Mhr. ಭಾರೀ; Bp. 54, 47). ಬಹಳಕ್ರಯವುಳ್ಳ ಬಾರೀ ಬಟ್ಟೆ (ಮಹಾಧನ Si. 222). ಬಾರಿ ಸಂಕಲೆ (Rsv. 6, 11 va.). ಬಾರಿಯ ಬಟಲಿಕೆ (Rām. 3, 2, 15). see ರಾಯ-.

ಬಾರಿ bāri. 2. = ಬಾರೆ 2, ವಾರ 1. a time, a turn (ಸೂಟ್ Śmd. I, Ct. I, 45; My.; Te. ಪಾರಿ; Mhr., H. ಬಾರ, ಬಾರೀ); [ನಾಳಿನ ಬಾರಿ ಯೆಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬನ್ದುದು Pb. 3, 25; Vr. 34, 14; Ap. 12, 26]. a season, a year (My.). ಒನ್ದು ಬಾರಿ, once (ಒರ್ಮೆ Śmd. 122 Cm.; ಏಕ ವಾರ, ಸಕೃತ್ Nr.). ಒನ್ದೆ ಬಾರಿ (ಯುಗಪದ್, ಏಕದಾ); ಹದಿನೆಣ್ಟು ಬಾರಿ ಎಳೆಯಿಕ್ಕುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (ಕಾಷ್ಠೆ); ಮೂಱು ಬಾರಿ ಉತ್ತ ಕೆಯಿ (ತ್ರಿಗುಣಾಕೃತ Nr.). ಬಕನ ಬಾರಿ ಮಗನ ಮದಿವೆ (Prv.). see Abh. P. 14, 201; Bp. 6, 2; 13, 8; 26, 50; 48, 13; 50, 38. 77; Bh. 1, 10, 12; J. 5, 41. — ಬಾರಿ ಬಾರಿ. rep. — ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೆ. ಬಾರಿ ಬಾರಿ ಬನ್ದವರು ಹಾಱು ಹಾಱು ಹೋಗರೇ? (Prv.). — ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೆ. repeatedly, frequently, again and again (ಅಗಾಗ್ಗೆ G.; J. 25, 34; 32, 32; My). — ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ. = ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೆ. (ಶಶ್ವತ್ Si. 467; ಮುಹುಃ, ಪುನಃ, ಶಶ್ವತ್, ಅಭೀಕ್ಷ್ಣ, ಅಸಕೃತ್ 471; My.). see Si. 58. 246. 274. 360.

ಬಾರಿ bāri. 3. the passage (or slope) at the side of a great well for bullocks to run down in drawing up water (in a leather-bag) by a rope running over a pulley (My.; Te.; Mhr., H. ಬಾರೀ, a ravine, defile; a passage through a fence). ಬಾವಿಯ ಮೊಟ್ಟೆಯ ಬಾರಿ (ಪೀನಾಹ, ಯಾತದ ಬಾರಿ G.).

ಬಾರಿ bāri. 4. = ಬಾರೆ 1, etc. the jujube tree. (My.). see ಅಡವಿಯ ಬಾರಿಗಿಡ.

ಬಾರಿಕೇರ bārikēra. a man of a caste in S. Mhr. that is a little superior to that of the Bēḍas and a little inferior to that of the Kuṟubas (S. Mhr.).

ಬಾರಿಸು bārisu. to cause to tremble, throb or quiver; to set in rapid motion, to shake, as a weapon (ಅಳ್ಳಿಱಸು Ct. I, 87). ಮುಳ್ಗಳ್ ಅಂಘ್ರಿಯಂ ಬಾರಿಪ್ಪದೆನ್ದು, ಬಿಟ್ಟುದೆ ಮದದ್ವಿರದಂ ಗಹನಪ್ರಚಾರಮಂ? (Rsv. 13, 19). ಕೂರಂಕುಶಮಂ ಬಾರಿಸುತವಮ್ ಆನೆಗಳನಾ ಚೋರರ ವಾರಣದೊಳ್ ಅಣಿದು ನೂಂಕಿದರ್ ಅಗಳ್ (Abh. P. 13, 73).

ಬಾರಿಸು bārisu. 1. = ವಾರಿಸು (Ct. II, 73). to restrain, to keep back, to keep off, to ward off; to prevent; to impede, to check, to stop; to remove; to destroy. [ಪೊಟಲಂ ತನೆ ತಿನ್ದನಲ್ಲಣಂ ಬಾರಿಸ ಲಾರುಮಿಂ ಜನನ ಬಾರಿಯೊಳಿಕ್ಕುವೆನೆನ್ದು Pb. 3, 31; Vr. 43, 17; Ap. 3, 4]. ಅಂಗದ ಅಣ್ಟು ಬಾರಿಸುವುದು (ಆಚಮನ, ಉಪಸ್ಪರ್ಶನ Hlā.). ಬಾರಿಸಿದುವು, ಬಿಡದೆ ಜಡಿದು ವನದೇವತೆಗಳ್ (Śmd. 109). ದೇವಿಯ ರಿರಾ, ಕಡುಕೆಯ್ದು, ಕೃತಾನ್ತನ್ ಇನ್ತು ನಿರ್ನೆರಮ್ ಎಟಿದುಯ್ದು, ಬಾರಿಸದೆ ಕೆಮ್ಮನೆಯುಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ನೋಡುತಿರ್ಪುದೇ? (112). see Abh. P. 6, 165; 7, 35; 8, 53; 9, 151 va.; 11, 72; 14, 34 va.; 15, 74 va., 16, 39 va.

ಬಾರಿಸು bārisu. 2. to become weighty or great, to increase [ಕ್ಷೀರೋದ ವಾರಿಧಾರಾ ಪೂರದ ಚೆಲ್ವಿಂಗೆ ಸೆಣಸುವನ್ತಭಿನವ ನೀಹಾರದ ಬೆಳ್ಪನೆ ಬಾರಿಸಿ ಬಾರಿಸಿ ಪಾಣ್ಡುಕ ಶಿಳಾತಳಂ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ Ap. 7, 73]; (Rām. 6, 35, 36).

***ಬಾರಿಸು bārisu. 3.** = ಬಾಱಸು. to play a musical instrument. ಪಱೆಗಳುಮಂ ಬಾರಿಸಿ Pb. 2, 74 va.

ಬಾರು bāru. 1. = ಬಾರ್ 3, etc. a strap of leather. (My.). ಬಾರು ಮಿಳಿಗಳ ಮಾಡುವವನು (ಚರ್ಮಕೃತ್ Nn. 152). ಆನೆಯ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬಿಗಿಯುವ ಬಾರು (ಕಕ್ಷ್ಯೆ); ತೊಗಲಿನ ಬಾರು (ನಧ್ರಿ); ಕತ್ತಿ ಕಠಾರಿ ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ಹಿಡಿಕೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಬಾರು (ಮೇಖಲೆ G.). ಬಾರು ಬಿಗಿದರೆ ಮದ್ದಳೆ, ನಾರಿಯಿದ್ದರೆ ಶೋಭನ (Prv.). — ಬಾರ ಕೋಲು. = ಬಾರುಕೋಲು. (G. 163; C.). — ಬಾರುಕಾಲವ. a long-shanked man, a man of long strides (ಊರ್ಧ್ವಜ್ಞು, ಊರ್ಧ್ವಜಾನು Si. 198). — ಬಾರು ಕೋಲು. a whip made from twisted leather-straps (C.).

ಬಾರು bāru. 2. to tremble (Rām. 5, 8, 84. 85).

ಬಾರು bāru. 1. = ಬಾರ್. a charge (of a gun); explosion: the report or noise; a musketeer (Mhr., H. ಬಾರ). — ಬಾರ ಕೋತು. infantry-barracks (My.). — ಬಾರಿನವ. -ಅವ. a musketeer, a foot soldier (My.). ಬಾರಿನವರಿಗೆ ಬೇರಿನ ಯೋಚನೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಬಾರುಕಚೇರಿ. the head quarters or office of the infantry (My.). — ಬಾರು ಮಾಡು. to load a gun and be ready for firing (My.; Te. ಬಾರು ಚೇ).

ಬಾರು bāru. 2. = ಬಾರ 3. load, etc. — ಬಾರು ಮಾಡು. to fill or enter (items) into a book (My.; H.); any bar [E.].

ಬಾರೆ bāre. 1. = ಬಾರಿ 4, ಬೋರೆ. Tbh. of ಬದರಿ. the jujube tree (My.; Z.).

ಬಾರೆ bāre. 2. = ಬಾರಿ 2. a time, etc. (B. 5, 51. 52; My.).

ಬಾರೆಕ್ಸ್ bāreks. barracks (Si. 278; Te. ಬಾರಕಾಸು, ಬಾರ್ಕ್ಸು, ಬಾರ್ಕುಜು).

ಬಾಱಿಸು bāṟisu. = ಬಾಜಿಸು, q. v. to play a musical instrument. (My., also: to strike or beat with a whip, etc.). ತನ್ತ್ರಿಯ ಕಟ್ಟೆ ಬಾಱಿಸುವ ದಣ್ಡಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಕಂಕಣ ಮೊದಲಾದುವು (ತತ, ವೀಣಾದಿವಾದ್ಯ): ಗಣ್ಟೆಯ ಬಾಱಿಸಿ ಸಾಱುವವರು (ಘಾಣ್ಟಿಕ, ಚಕ್ರಿಕ Nr.). ಕುಣಿಯು ವದು ಹಾಡುವದು ಬಾಱಿಸುವದು ಎಮ್ಬಾ ಮೂಱು ಕೂಡಿದ ನಾಟ್ಯ (ತೌರ್ಯ ತ್ರಿಕ Si. 64). ಜೋಗಿಗಳು ಬಾಱಿಸುವ ವಾದ್ಯ (ಡಮರು G.). ಜಾಣೆ ಯಾದರೆ ವೀಣೆ ಬಾಱಿಸ್ಯಾಳು. — ಬಯಕೆಯಾದ್ದು ಬಾಱಿಸಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). see Bp. 22, 64; 38, 33; 43, 32; 56, 14; Si. 295; B. 5, 70. 288. 294; Prv. s. ವಾತರೋಗ.

ಬಾಱಿಸುಹ bāṟisuha. sounding, playing any instrument, etc. ಮೆಲ್ಲ ಬಾಱಿಸುಹ (ವಿಲಮ್ಬಿತ); ಬೇಗ ಬಾಱಿಸುಹ (ದ್ರುತ); ಹವಣಿತಾಗಿ ಬಾಱಿಸುಹ (ಮಧ್ಯ); ನೆಗಹಿ ಬಾಱಿಸುಹ (ಊರ್ಧ್ವಕ); ತೊಡೆಯ ಮೇ ಲಿಕ್ಕಿ ಬಾಱಿಸುಹ (ಅಂಕ್ಯ); ವಂಶ ಮೊದಲಾಗಿದ್ದ (ದು) ಹಿಡಿದು ಬಾಱಿ ಸುಹ (ಸುಷಿರ Nr.).

ಬಾಷ್ಪ bāṟpa. = ಬಾಷ್ಪ, ವಾಷ್ಪ. a tear, etc. (ಊಷ್ಮ, ಸೆಕೆ Hlā. MS. ಅಶ್ರು, ಕಣ್ಣ ನೀರು Hlā. MS.; see ಸನ್ತೋಷ-).

ಬಾಷ್ಪಜಲ bāṟpa-jala. = ಬಾಷ್ಪಜಲ. tears, etc. (Cpr. 5, 11; 8, 85).

ಬಾಷ್ಪಬಿನ್ದು bāṟpa-bindu. a tear-drop, a tear (Abh. P. 4, 26).

ಬಾಷ್ಪವಾರಿ bāṟpa-vāri. = ಬಾಷ್ಪಜಲ. (Cpr. 8, 6).

ಬಾಱ್ಪಾಮ್ಬು bāṟpa-ambu. = ಬಾಷ್ಪಾಮ್ಬು. tears. (Cpr. 8, 86).

ಬಾರ್ಕು bārku. bark. — ಬಾರ್ಕಿನ ಮರ. the cinchona tree, Cinchona cordifolia Mutis. (St. & Pl.). [E.]

ಬಾರ್ಚು bārcu. 1. (= ಬಾಚು 2). to heap (ಪುಂಜೀಕರಣ; Śmd. Dh.).

***ಬಾರ್ಚು bārcu. 2.** = ಬಾಚು 1. to comb. ವೈರಿಯ ಪಲ್ಲ ಪಣಿಗೆಯಿಂ ಬಾರ್ಚಿ Pb. 12, 155.

ಬಾರ್ತೆ bārte. = ವಾರ್ತೆ. news, etc. [ಬೆಸನಂ ಪಾರ್ವುವು ಮನ್ತ್ರದೇವತೆ ಗಳಾದೇಬಾರ್ತೆಗಂ Ap. 1, 69]; (Bp. 28, 18; 29, 29). — ಬಾರ್ತೆಗೆಯ್. to bring or convey intelligence (Abh. P. 9, 163; 11, 77).

ಬಾರ್ಪು bārpu. want of brightness, etc. (ಅತೇಜ Ct. I, 51; the one MS. in which it occurs, does not clearly show whether ಅತೇಜ or ತೇಜ is meant; *cf.* ಬಾನಲ್?). — ಬಾರ್ಪಂ. -ಅಂ. a man who is devoid of brightness or vigour (Bp. 54, 30).

ಬಾರ್ಲಿ bārli. barley (My.).

ಬಾರ್ಹತ bārhata. (fr. ಬೃಹತ್). *the fruit of the bṛihatī, a variety of the solanum.*

ಬಾರ್ಹಸ್ಪತ್ಯ bārhaspatya. (fr. ಬೃಹಸ್ಪತಿ). relating to or coming from bṛihaspati; a method of reckoning time. (My.).

ಬಾಲ bāla. = ಬಾಳ್, ಬಾಳ 1, ಬಾಳು, ವಾರ 2, ವಾಲ 1, ವಾಳ. *young,* infantine, immature, not full-grown; newly risen, as the sun, new or waxing, as the moon. 2, *childish, puerile, ignorant, foolish.* 3, *the young of an animal.* 4, a child, an infant (ಅರ್ಭಕ, ಮೊಲೆಯ ಮಗುವು Nn. 123 as ಬಾಳ); *a boy.* 5, *a colt, a foal.* 6, a tail (ಲೋಮಪುಚ್ಛ, ಲಾಂಗೂಲ, ವಾಲಹಸ್ತ, ವಾಲಧಿ Hlā.; ಪುಚ್ಛ 123; ಪ್ರವಾಲ 7; ಲಲಾಮ 26; ಪೇಚಕ Mr. 156; C.; Te. ವಾಲು, T., M. ವಾಲ್; Tu. ಬೀಲ). 7, hair; long hair (ನಿಡುಗೇಶ, ಉದ್ದಿಯ ಕೂ ದಲು 123). 8, grass (ಪುಲು, ಹುಲ್ಲು 123). 9, a grass with fragrant roots used for fans, etc., the cuscus-grass, Andropogon muricatus Retz. (ಲಾಮಜ 123; see ಮುಡಿವಾಳ). 10, fire (ಅಗ್ನಿ 123). 11, the sun (ಪ್ರದ್ಯೋತನ, ಸೂರ್ಯ 123). 12, the moon (ಶೀತ ಮರೀಚಿ, ಚನ್ದ್ರ 123). 13, Kṛiṣṇa (ಪೀತವಾಸ, ಕೃಷ್ಣ 123). 14, a finger-ring (ಮಣಿಮುದ್ರಿಕೆ, ಕೆಯ್ಯ ಉಂಗುರ 123). 15, a kind of fish, Cyprinus denticulatus or Cyprinus rohita (*cf.* ಬಾಳೆ). [ಜಿಹ್ಮ ಮಾಡುವರ ಬಾಲನೂನಾಡಿದರೆನ್ಬ ಮಾಟ್ಸ್ಯೆಯಿಂ Pb. 6, 69]. ಚೇಟಿ ಬಾಲ (ದ್ರುತಪುಚ್ಛ, ಆಲ Mr. 403). ಬಾಲವಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಹಾಱತಕ್ಕೆ ಬೀಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. — ಬಾಲ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಹಾಲಿಗೆ ಬಗೆಯಿಲ್ಲ. — ಬಸವನ ಹಿನ್ದೆ ಬಾಲ. — ನಾಯಿಗೆ ಹೇಱದರೆ ನಾಯಿ ತನ್ನ ಬಾಲಕ್ಕೆ ಹೇಱತು. — ಕುದು ರೆಗೆ ಬಾಲವಿದ್ದರೆ ಬಾಯಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಬೀಸೀತೇ? (no, only for its own benefit, Prvs.). see Śmd. 81. 91; Cpr. 4, 47; 5, 59; Bp. 32, 25; 60, 25. 32. 48. — ಬಾಲಚಿಕ್ಕಿ. a comet (My.; ಧೂಮಕೇತು G.). — ಬಾಲಂಗಚ್ಚೆ. -ಂ-ಕಚ್ಚೆ. the tail of a kite (My.). — ಬಾಲಚುಕ್ಕೆ. = ಬಾಲಚಿಕ್ಕಿ. (My.; Te. ವಾಲುಚುಕ್ಕ, the planet Venus, ಶುಕ್ರ). — ಬಾಲಜಾಯಿಲ. a young dog (Bp. 55, 53). — ಬಾಲತೊಡಿಗೆ. -ತೊ ಡಿಗೆ. ornaments or trinkets for children (Grj. 3, 89 va.; Bp. 14, 4; 40, 39; Prll. 3, 25). — ಬಾಲಮೆಣಸು. Cubeb, the spicy berry of Piper cubeba Lin. (My.). — ಬಾಲಸುಡುಕ. who has burnt his tail: Hanumant (Rām. 6, 10, 39). — ಬಾಲಹುೞು. a tailed worm found in drains, etc. (Bp. 37, 67; 57, 30; C.).

ಬಾಲಕ bālaka. = ವಾಲಕ. young. 2, a child, an infant (ತರಳ, ಹಸುಮಗುವು Nn. 63; ಕಡುಶಿಶು Mr. 525); a boy (ಸಣ್ಣನ Nn. 130). 3, a tail (ಬಾಲ 525). 4, long hair (ನಿಡುಗೇಶ 525). 5, the cuscus-grass (ಬಾಮಂಜ 525). 6, a seal-ring (ಮುದ್ರಿಕೆ 525; *cf.* ವಾಲಕ). 7, the sun (ಸೂರ್ಯ 525). 8, the moon (ಚನ್ದ್ರ 525). 9, fire emitting sparks (ಕಿಡಿಗೆದಱುವ ಅಗ್ನಿ 525). 10, Kṛiṣṇa (ದೇವ ಕೀತನಯ 525). 11, the plant Hibiscus mutabilis.

ಬಾಲಕರೇಣು bāla-kareṇu. a young elephant (ಮಱಯಾನೆ Nn. 98).

ಬಾಲಕಿ bālaki. (= ಬಾಲಿಕೆ). a girl (Bp. 14, 32; 40, 18; J. 2, 59). 2, = ಅರನೆಲ್ಲಿ (Mr. 121, o. r. ಅರೆ-).

ಬಾಲಕೃಷ್ಣ bāla-kṛiṣṇa. the boy Kṛiṣṇa or his image (Sk.).

ಬಾಲಕೇಲಿ bāla-kēli. children's play, childish sport, juvenile pastime (My.).

ಬಾಲಗರ್ಭಿಣಿ bāla-garbhiṇi. *a cow with calf for the first time.*

ಬಾಲಗೋಪಾಲ bāla-gōpāla. the boy-cowherd: Kṛiṣṇa. (My.).

ಬಾಲಗ್ರಹ bāla-graha. a demon that delights in seizing, teasing and injuring children. (My.).

ಬಾಲಘ್ನಿ bāla-ghni. a murderess of children, a rākṣasī. (My.).

ಬಾಲಚನ್ದ್ರ bāla-candra. the young or waxing moon. (My.).

ಬಾಲಚನ್ದ್ರಚೂಡ bālacandrā-cūḍa. Śiva. (Bp. 27, 68).

ಬಾಲತನ bālatana. = ಬಾಲತ್ವ. (Bp. 50, 62).

ಬಾಲತನಯ bāla-tanaya. a young son. 2, *the tree Acacia catechu* Willd.

ಬಾಲತೃಣ bāla-tṛiṇa. *young grass.*

ಬಾಲತ್ವ bālatva. childhood; boyhood. (My.). see Sp. s. ತರು ಣತ್ವ.

ಬಾಲಧಿ bāla-dhi. = ವಾಲಧಿ. a hairy tail. (J. 18, 6).

ಬಾಲಪಾಶ್ಯೆ bāla-pāśye. = ವಾಲಪಾಶ್ಯೆ. an ornament worn by women, etc. (ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಯ್ತಲೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಆಭರಣ; ಹೆಳ ಲಿನ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ಮುತ್ತಿನ ಸರ G.).

ಬಾಲಬನ್ದು bāla-bandu. = ಬಾಳಬನ್ದು. simple (Mhr. ಬಾಳಬದ); the Mahratta, or dēvanāgarī, character (Br.).

ಬಾಲಬೋಧೆ bāla-bōdhe. instruction of or for the youthful (name of various works adapted to the capacity of the young, My.). 2, = ಬಾಲಬನ್ದು (Mhr. ಬಾಲಬೋಧ; C.).

ಬಾಲಭಾಷೆ bāla-bhāṣe. the language or the mode of speaking of children (My.). 2, the prākṛita language (Mhr.; B. 4, 128; My.).

ಬಾಲಮೂಷಿಕೆ bāla-mūṣike. *a small rat, a mouse.*

ಬಾಲಮೃಗ bāla-mṛiga. a young deer, a fawn. (Bh. 2, 13, 13).

ಬಾಲರಕ್ಷೆ bāla-rakṣe. taking care of children and preserving them (by mantras, etc.) against evil spirits, etc., anything used as a preservative or charm for that purpose (My.).

ಬಾಲಲಿಂಗ bāla-liṅga. a boy and N. (Bp. 47, 29. 40. 47. 53).

ಬಾಲಲೀಲೆ bāla-līle. = ಬಾಲಕೇಲಿ. childish sport, etc. (J. 18, 20).

ಬಾಲವ bālava. = ವಾಲವ. the second astrological division. (My.).

*__ಬಾಲವದ್ದೆ bālavadde.__ maturity? ಸೀನಿಸ್ಸಿಂ ಕೂಸನ್ನೆ ಬಾಲವದ್ದೆಯನ್ನೆಗಂ ಬಳೆವರಸುಗೆಯ್ದುಪ್ಪ ವಿಷಯಂ ಕಾಮಭೋಗಂಗಳನನುಭವಿಸುತ್ತಂ Vr. 113, 6.

ಬಾಲವಾಯಜ bāla-vāyaja. *Lapis lazuli or a kind of turkois.* (see ವೈಡೂರ್ಯ).

ಬಾಲಶಯ್ಯೆ bāla-śayye. a cradle (ಶಯಶವಿ, ತೊಟ್ಟಿಲ್ Mr. 203).

ಬಾಲಶಶಿ bāla-śaśi. = ಬಾಲಚನ್ದ್ರ. the young or waxing moon.

ಬಾಲಶಶಿಮೌಲಿ bālaśaśi-mauli. Śiva (Bp. 37, 40).

ಬಾಲಶಾರದೆ bāla-śārade. a young or newly risen Sarasvatī. ಬಾಲಶಾರದೆಯೆನಿಪ್ಪ ಮಂಗನ ಕೃತಿ (Mr. 2).

ಬಾಲಶಿಕ್ಷಾದಣ್ಡ bālaśikṣā-daṇḍa. a staff for punishing children. see ಸೆಳೆ.

ಬಾಲಶಿಕ್ಷೆ bāla-śikṣe. -ಕ್ಷಾ. punishment, or instruction, of children. (Śmd. 44).

ಬಾಲಸನ್ಯಾಸಿ bāla-sanyāsi. a man who has been an ascetic, or a religious mendicant, from his youth. ಬಾಲಸನ್ಯಾಸಿ ಕೆಟ್ಟರೆ ಕೂಟಿ ನಾಯಿಗಿನ್ನ ಕಡೆ. — ಬಾಲಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಹಾಬುಹರಟೆ ಯಾಕೆ? (Prvs.).

ಬಾಲಸರಸ್ವತಿ bāla-sarasvati. = ಬಾಲಶಾರದೆ. ಬಾಲಸರಸ್ವತಿ ಮಂಗರಾಜ (Mr. after 90).

ಬಾಲಹತ್ಯ bāla-hatya. child-murder, infanticide (B. 5, 158; My.).

ಬಾಲಹಿಮಕರ bāla-himakara. = ಬಾಲಚನ್ದ್ರ. the young or waxing moon.

ಬಾಲಹಿಮಕರಮೌಲಿ bālahimakara-mauli. Śiva (Bp. 24, 4; 60, 41).

ಬಾಲಾತಪ bāla-ātapa. the morning-sunbeams. (Cpr. 5, 20; ಎಳೆ ಬಿಸಲು G.).

ಬಾಲಾರಿಷ್ಟ bāla-ariṣṭa. = ಬಾಲಗ್ರಹ. a disease of children. (My.).

ಬಾಲಾರ್ಕ bāla-arka. the newly risen sun. (My.).

ಬಾಲಿ bāli. = ವಾಲಿ. N. of a monkey, brother of Sugrīva. (Abh. P. 11, 175 va.; G. 485). 2, a kind of ear-ring (*cf.* ಬಾವಲಿ).

ಬಾಲಿಕೆ bālike. a female child or infant; a girl. (My.).

ಬಾಲಿಶ bāliśa. *young, of tender years, puerile.* 2, *childish, ignorant, foolish; a fool* (ಮೂರ್ಖ, ಮೂಢ Nn. 131 as ಬಾಲೀಶ). 3, a child (ತನುಜಾತರ್, ಮಕ್ಕಳು 131); an infant (ಅತಿಬಾಲ Mr. 475). 4, Kṛiṣṇa (ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ, ಕೃಷ್ಣ 131). 5, a cushion, a pillow.

ಬಾಲಿಸು bālisu. to tail, to follow like a tail, to follow. see ಹಿಮ್ಬಾಲಿಸು.

ಬಾಲೆ bāle. a female child, a girl; a young woman not more than sixteen years of age (ಕರ್ಣಿಕೆ, ಕೊಡಗೂಸು Nn. 21). 2, a woman, a female. ಬಾಲೆಯುರ ಕಾಚವಲಯಂ (ಬಳೆ Śm. 114).

ಬಾಲೇನ್ದು bāla-indu. = ಬಾಲಶಶಿ.

ಬಾಲೇನ್ದುಧರ bālēndu-dhara. Śiva (Bp. 13, 25; 35, 4).

ಬಾಲೇನ್ದುಮೌಲಿ bālēndu-mauli. Śiva (Bp. 28, 5; 44, 24).

ಬಾಲೇಯ bālēya. fit or proper for children; soft, tender. 2, *an ass.*

ಬಾಲೇಯಶಾಕ bālēya-śāka. *the vegetable Siphonanthus indica* (= ಅಂಗಾರವಲ್ಲಿ).

ಬಾಲೋಪದೇಶ bāla-upadēśa. instruction of or for the youthful.

ಬಾಲ್ಯ bālya. *childhood, infancy, youth.* 2, childishness, folly.

ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆ bālya-avasthe. the circumstances, or period, of childhood, childhood.

ಬಾವ bāva. 1. = ಬಾ, ಭಾವ1, q. v. Tbh. of ಭಾಮ. a sister's husband (My.; Tu., Te. ಬಾವ). ಬಾವನ್ದರು (ದೇವ್ರ, ದೇವರ, ಗಣ್ಡನಿಗೆ ಒಡಹುಟ್ಟಿದ ಗಣ್ಡುಸರು, ಮಯ್ದನ್ದರು Si. 192). ಉಮ್ಬುವದಕ್ಕೆ ಉಡುವದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕನ್ನ ಕರೆ! ಕೋಳಕ್ಕೆ ಹೆಟ್ಟೋದಕ್ಕೆ ಬಾವನ್ನ ಕರೆ! — ಎರವು ಸಿರಿಯಲ್ಲ, ಬಾವು ಡೊಳ್ಳಲ್ಲ, ನೆರಮನೆಯಕ್ಕನ ಗಣ್ಡ ಬಾವನಲ್ಲ. — ಬಾವನಾದರೆ ಬಾರವಾದ ಹೋಜಿ ಹೊತ್ತಾನೇ? (Prvs.). see Prvs. s. ಅ9, ಅಕ್ಕ1, ಸತ್ತಿಗೆ. — ಬಾವನಣ್ಣ. the relative who is called a sister's husband. ಬಾವನಣ್ಣ ಬನ್ದಾಗ್ಲೂ ಹಾಲು ಚಲ್ಲೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬಾವಮಯ್ದ. = ಬಾಮಯ್ದ. a wife's brother (My.). 2, a husband's brother (My.). — ಬಾವಮಯ್ದನ್ದ್ರರು. = ಬಾಮಯ್ದುಳು. ಭಾವಮಯ್ದನ್ದರು. the brothers of one's wife (My.). 2, the husband's brothers (My.). —ಬಾವಮಯ್ದುನ. = ಬಾಮಯ್ದ, ಬಾವಮಯ್ದ, ಭಾವಮಯ್ದುನ. (My.).

ಬಾವ bāva. 2. Tbh. of ಭಾವ2. becoming, etc. (My.).

ಬಾವಂಜಿ bāvañji. (the plant Flacourtia sapida, Mhr. ಬಾವಚೀ). — ಬಾವಂಜಿಗಿಡ. an erect annual herb, Psoralea corylifolia L. (Z.).

ಬಾವಟ bāvaṭa. = ಬಾವುಟ, etc. a flag. (My.).

ಬಾವಟಿ bāvaṭi. = ಬಾವಟ, etc. (ಸಿನ G.).

ಬಾವಟೆ bāvaṭe. = ಬಾವಟ, etc. (My.).

ಬಾವನ್ನ bāvanna. sandalwood (ಮಲಯಜಾತ Ct. II, 63; ಸಿರಿಕಣ್ಡ, ಶ್ರೀಖಣ್ಡ Kk. 19; Śm. 24; Rśv. 5, 25; J. 31, 2). [ಬಾವನ್ನದ ವೃಕ್ಷ ಊರೊಳಗಿದ್ದಡೇನು ಅಡವಿಯೊಳಗಿದ್ದಡೇನು? ಪರಿಮಳವೊನ್ದೆ Cv. 108]. — ಬಾವನ್ನಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. the fragrance of sandalwood (J. 31, 7). — ಬಾವನ್ನದಮ್ಪು. -ತಮ್ಪು. the refreshing quality of sandalwood (J. 11, 37). — ಬಾವನ್ನದಿಗುರು. -ತಿಗುರು. sandal unguent (J. 11, 41). — ಬಾವನ್ನವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. the Malaya mountain, the Malabar hills (ಮಲಯಾಚಲ Śs.).

ಬಾವನ್ನ bāvanna. fifty-two (Mhr., H.). — ಬಾವನ್ನಾಕ್ಷರ. -ಅಕ್ಷರ. the fifty-two letters (ವರ್ಣ, ಅಯ್ವತ್ತೆರಡು ಅಕ್ಕರಂಗಳು Nn. 71).

ಬಾವಲ್ bāval. = ಬಾವಲಿ, ಬಾವುಲ್, ಬಾವುಲಿ. a bat; the flying fox (Nr. in ಕಿಜು-, ಹೆಬ್-; Tu.; T. ಆವಾಲ, ವಾವಲ್, ವೌವಾಲ್; M. ವಾದಿಲ್; Te. ಗಬ್ಬಿಲ; Mhr. ಪಾಕೋಳಿ, ವಾಗೂಳ, ವಾಘೂಳ; M. ಆವಲ್, ವಾವಲ್, ವವ್ವಾಲ್, a large bat; Sk. ವಲ್ಗುಲ, Mhr. ವಾಗೂಳ, ವಾಘುಳ, ವಾಘೂಳ, the flying fox).

ಬಾವಲಿ bāvali. = ಬಾವಲ್, etc. (My.).

ಬಾವಲಿ bāvali. = ಬಾವುಲಿ. a kind of ornament of gold, pearls, precious stones, etc. worn on the tip of the ear (My.; Te. ಪಾವಲಿ, ಬಾವಿಲಿ; *cf.* Sk. ಬಾಲಿ; Mhr. ಬಾಳೀ, an ornament for the ear).

ಬಾವಳಿಸು bāvaḷisu. Tbh. of ವ್ಯಾಕುಲಿಸು. to be confused, bewildered or confounded (Mhr. ಬಾವರಣೇಂ, ಭಾಮ್ಬಾವಣೇಂ; *cf.* ಬಾಗುಳ್, ಬಾಗುಳ). ಬಾವಳಿಪವನು (ವ್ಯಾಕುಲ, ವಿಹಸ್ತ Hlā.).

ಬಾವಿ bāvi. Tbh. of ವಾಪಿ 2 (Śmd. 342; Śm. 36). a well, etc. (ಅನ್ಧು, ಕೂಪ Hlā.; ತೀರ್ಥ, ಕೂಪ Nn. 48; Bp. 20, 21; 49, 44; 56, 38; B. 5, 74; G. 71. 266. 462; C.; Te.; T. ವಾವಿ). [ರಸರಸದ ಬಾವಿ ಮನೆಮನೆಗೆ ಬೇಱ Pb. 4, 10]. ನದಿ ಬಾವಿ ಕೆಱೆಗಳ್ (ತೀರ್ಥ Mr. 532). ನೀರಿಪ್ಪ ಬಾವಿ (ಅನ್ಧು, ಕೂಪ 421). ಸೇದುವ ಬಾವಿ (ಅನ್ಧು, etc. Si. 90). ಬಾವೀ ನೀರಾದರೆ ಭಾವಿಸಿದರೆ ಬನ್ದೀತೇ? — ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಫಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ, ತೋಡಿದ ಬಾವಿಗೆ ಜಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ. — (ತುರಕ) ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೂ ಬಾಂಚೋತು ಬಿಡ. — ನೀವಾದರೇನು? ನಾವಾದರೇನು? ಬಾವಿಲಿ ನೀರು ಬನ್ದರೆ ಸರಿ. — ಇರುಳು ಕಣ್ಡ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಬಿದ್ದನನ್ತೆ (Prvs.). see ಅಂಗಣವಾವಿ; Prvs. s. ನೆಣ್ಣ, ಬಾಯಾಱಿಕೆ, ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತು. — ಬಾವಿ ದೋಡು. -ತೋಡು. to dig a well (Abh. P. 11, 100).

ಬಾವು bāvu. (fr. ಬಾ 2). = ಬಾಹು. a swelling, an intumescence (ಶೋಫ, ಶ್ವಯಥು, ಶೋಥ Si. 200; ಶೋಥ G.; C.). [Tu. ಬಾವು]. ಬಾವು ಎದ್ದರೆ ಬಡಕೊಣ್ಡರೆ ಹೋದೀತೇ? — ಎರವು ಸಿರಿಯಲ್ಲ, ಬಾವು ಡೊಳ್ಳಲ್ಲ, ನೆರಮನೆಯಕ್ಕನ ಗಣ್ಡ ಬಾವನಲ್ಲ (Prvs.).

ಬಾವುಗ bāvuga. a male cat, a tom cat (B. 5, 32; Mhr. ಬೋಕಾ; Te. ಬಾವುರುಗಾಡು, ಬಾವುರುಪಿಲ್ಲಿ; ಬಾವರುಮನು, to resound, as an empty house; to make a caterwauling).

ಬಾವುಜಿಗೆ bāvujige. = ಬಾವುಜಿ; ಬಾಹುಜಿಗೆ. Tbh. of ವಾಕುಚಿ. a kind of plant. (ವಾಕುಚಿ). (ಅವಲ್ಗುಜ, ಸೋಮರಾಜಿ, ಸುವಲ್ಲಿ, ಸೋಮವಲ್ಲಿಕೆ, ಕಾಲಮೇಷಿ, ಕೃಷ್ಣಫಲೆ, ವಾಕುಚಿ, ವಾಗುಜಿ, ಪೂತಿಫಲಿ Nr.).

ಬಾವುಜಿ bāvuje. = ಬಾವುಜಿಗೆ. (ವಾಕುಚಿ Mr. 122).

ಬಾವುಟೆ bāvuṭe. = ಬಾವಟ, ಬಾವಟಿ, ಬಾವಟೆ. a flag (My.; Mhr., H. ಬಾವಟಾ).

***ಬಾವುರಿ bāvuri.** to go round? — ಬಾವುರಿವುಗು. -ಪುಗು.? ಪೊಱಲೊಳಗೆ ಚರಿಗೆ ಪೊಕ್ಕು ಬಾವುರಿವುಗುತ್ತಂ ಬನ್ದು ನಿನ್ನ ಮನೆಯಂ ಪೊಕ್ಕು ಪೊಱಮಟ್ಟು ಪೋದರ್ Vr. 46, 29.

ಬಾವುಲ್ bāvul. = ಬಾವಲ್, etc. a bat, etc. (ಪದಮುಸ್ತಕ Mr. 177). see ಹೆಬ್ಬಾವುಲ್.

ಬಾವುಲಿ bāvuli. = ಬಾವುಲ್, etc. see ತೊಗಲ-.

ಬಾವುಲಿ bāvuli. = ಬಾವಲಿ. a kind of ornament of gold, etc. (Grj. 2, 106 va.; Bp. 5, 40; 16, 17; Rsv. 6, 11 va.; 12, 56 va.). ಕಿವಿಯೊಳಗಿನ ಬಾವುಲಿ (ಕುಣ್ಡಲ G.).

***ಬಾವುಲು bāvulu.** = ಬಾವಲ್, ಬಾವಲಿ, etc. ಬಾವುಲ ಬಾಳುವೆಯನ್ತೆನ್ನ ಮನವು! Bv. 287.

ಬಾಷ್ಪ bāṣpa. = ಬಾಷ್ಪ, ವಾಷ್ಪ. tears. (ಅಶ್ರು, ಅಕ್ಷಿಯ ಆನನ್ದಜಲ Mr. 316).

ಬಾಷ್ಪಜಲ bāṣpa-jala. = ಬಾಷ್ಪಜಲ. a tear, tears (ಕಣ್ಣ ನೀರ್ Nn. 36).

ಬಾಷ್ಪಾಮ್ಬು bāṣpa-ambu. = ಬಾಷ್ಪಾಮ್ಬು, ಬಾಷ್ಪಜಲ. (Bp. 40, 69).

***ಬಾಸಂಗುಳಿಗೆ bāsaṅguḷige.** — ಬಾಸಂಗುಳಿಗೆವಱು. -ಪಱು. a kind of movement. ತೇಗಿಯುಂ ಪಸಿಗೆವರಿದುಂ ಬವಳಿವರಿದುಂ ಬಾಸಂಗುಳಿಗೆವಱುದುಂ, ಸೂಟ್ಟಿರಿದುಮಾಡುವಾಗಳ್ Pb. 12, 158 va.

ಬಾಸಣಿ bāsaṇi. (fr. ವಾಸನ 3). (= ಬಚ್ಚಣೆ 2). the state of being enveloped or covered (ಮುಸುಂಕಿದರ್ಥಂ Ct. II, 58; *cf.* K. ಬಾಚಿ?).

***ಬಾಸಣಿಗೆ bāsaṇige.** lid, cover. ಪೊಸಮುತ್ತಿನ ಬಾಸಣಿಗೆಯೊಳ್ ಬಾಸಣಿಸಿದ ಬಿರಿವ ಮುಗುಳ್ಗಳೊಳ್ ತುಱುಗಿದ Pb. 5, 5 va.; Ap. 11, 40.

ಬಾಸಣಿಸು bāsaṇisu. to cover [ಆ ಸೋಮವಂಶಜರ್... ಜಸದಿಂ ಜಗಮಂ ಬಾಸಣಿಸಿ ಪೋದೊಡೆ Pb. 1, 62; Ap. 7, 116; Cv. 390]; (Cpr. 1, 92; 3, 11; 5, 20; Abh. P. 4, 12; Grj. 5, 67 va.; Bp. 6, 32; 12, 33; 18, 29; 46, 54; Rsv. 6, 11 va.). 2, to put as a cover to, to cover with. ಎಕ್ಕಡವ ಬಾಸಣಿಸಿ ಪದತಲಕೆ (Rām. 3, 8, 34). 3, to be included in, to join. ಅವಕೆ (ಆ ಮೂಱು ಗ್ರಾಮಕೆ) ಪದಿನೆಣ್ಬು ಜಾತಂ ಬಾಸಣಿಸಿರಲ್ಕೆ (Mr. 78; see s. ರಾಗ).

ಬಾಸನ್ತಿ bāsanti. Tbh. of ವಾಸನ್ತಿ. a species of jasmine, etc. (Śmd. 342).

ಬಾಸರ bāsara. (Tbh. of ವಾಶ್ರ). an exhilerating, gladdening, lovely sound (ಮದ್ಯವಾಚಿ, ಕಲರವ Ct. I, 41).

ಬಾಸಳಿಕೆ bāsaḷike. = ಬಾಸುಟ್, etc. (Bp. 5, 222).

ಬಾಸಳಿಸು bāsaḷisu. to produce a wale or wales (Rām. 6, 47, 37).

ಬಾಸಿಗ bāsiga. 1. = ಬಾಸಿಂಗ. a garland or chaplet of flowers worn on the top of the head (ಆಪೀಡ, ಶೇಖರ Hlā.; ನಿರ್ಯೂಹ Nr.; ಆಪೀಡ, ದಣ್ಡ Nr.; ಪೂಮಾಲೆ Śs., Kk. 26, Śm. 72; T. ವಾಚಿಗ್ಗೆ; see Śmd. s. ಅಳ್ 3; Cpr. 7, 78; Abh. P. 9, 80; 12, 22; Grj. 10, 61 va. & 79 va.). [ಕವಿದೆತ್ತಿದ ಬಾಸಿಗದೊನ್ದು ಕಮ್ಪಿನೊಳ್ ಪೊರೆದು Pb. 2, 95; Ap. 3, 3]. 2, an ornament of gold, coloured wood or pith, paper, or flowers worn on the forehead (on the head, Mhr.) of the bride and bridegroom (Bp. 2, 52; 32, 29; 56, 6; Rām. 1, 16, 41; J. 30, 54; 31, 23. 32; My.; Te.; Mhr. ಬಾಶಿಂಗ). see ಪೊಮ್ಬಾಸಿಗ. — ಬಾಸಿಗವಾದರೆ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಬಾಸಿಗ bāsiga. 2. = ಬಾಚಿಗ, ಬಾಸೆಗ. a speaker, a talker, a jester (My.).

ಬಾಸಿಂಗ bāsiṅga. = ಬಾಸಿಗ 1. (ಶೇಖರ, ಅವತಂಸ, ಸಿರದ ರತ್ನಚೂಡಾಮಣಿ Mr. 333). ಹಣೆಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಬಾಸಿಂಗದ ಒಡವೆ (ಪತ್ರಪಾಶ್ಯೆ, ಲಲಾಟಿಕೆ Si. 218).

ಬಾಸು bāsu. to void excrement (ಪುರೀಷೋತ್ಸರ್ಗ Śmd. Dh.; *cf.* ಬಾರ್ 4).

ಬಾಸು bāsu. stench (S. Mhr.; ನಾತು G.; Mhr.; H. ಬಾಸಾ, smelling, stale, not fresh).

ಬಾಸುಗಿ bāsugi. Tbh. of ವಾಸುಕಿ. serpent Vāsuki (ಶೇಷ Ct. I, 83).

ಬಾಸುಣ್ಡೆ bāsuṇḍe. = ಬಾಸುಟ್, etc. (My.). — ಬಾಸುಣ್ಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. a wale to be formed (My.).

ಬಾಸುಳ್ bāsuḷ. (fr. ಬಾ 2, ಬಾಯು). = ಬಾಸಟಿಕೆ, ಬಾಸುಣ್ಡೆ, ಬಾಸುಟಿ, ಬಾಸುಳಿ, ಬಾಸುಟೆ. a wale or mark caused by a blow or stroke [ಶೋಕದಚ್ಚಱಿದವೊಲಿರ್ದ ಬಾಸುಳಿನೊಳಚ್ಚುಕನಲ್ದು ಬಿಜಲ್ದು Pb. 14, 5]; (ಪೊಯ್ದ ಬೞಿ Śmd. I; ಪೊಯಿದ ಎಡೆ Ct. I, 17). ಬಾಸುಟಿ, ಬಾಸುಟ್ಗಳ್ (Śmd. 52). see Cpr. 5, 11; Abh. P. 9, 30; Śsv. 5, 41; ಕಿಸು-. — ಬಾಸುಟೇಳ್. -ಏಳ್. a wale to rise (Bp. 52, 11; Bh. 4, 4, 10).

ಬಾಸುಳ bāsuḷa. = ಬಾಸುಟ್, etc. (G. 504).

ಬಾಸುಳಿ bāsuḷi. = ಬಾಸುಟ್, etc. (Bp. 52, 16).

ಬಾಸುಳೆ bāsuḷe. = ಬಾಸುಟ್. [...ಅನಂಗಜ ನಟನ ಸೆಳೆಯ ಬಾಸುಳೆಯೆನಿಕುಂ Ap. 12, 16]; (G. 495).

ಬಾಸೆ bāse. (fr. ಬಾರ್ 3?). the central line of hair in the bosom and down the belly (ನಾಭಿಯ ರೋಮ Mr. 319). [ಆಕೆಯ ಬಾಸೆಗಳುಂ ಪಗೆವರ ಬಾಳ್ಬಾಸೆಗಳುಮೊಡನೊಡನಸಿಯವಾದುವು Pb. 1, 141 va.; Ap. 7, 31]. see ತೆಳುವಾಸೆ, ಬಡ ಬಾಸೆ; Cpr.

2, 14; 3, 85; 8, 4 va.; Abh. P. 3, 97; Grj. 3, 39; Ṛśv. 4, 35. 37; J. 8, 19. — ಬಾಸೆವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. a creeper-like bāse (Ṛśv. 10, 86). — ಬಾಸೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. to lay hold of the bāse (Cpr. 7, 137).

ಬಾಸೆ bāse. 1. = ಭಾಸೆ. Tbh. of ಭಾಷೆ, q. v. (Śmd. 24. 335). speech; language; a promise; an oath (Bp. 35, 53; 42, 23; 52, 37; My.). [ಆತನನಾಕೆಗಳ್ ಬಾಸೆಯೊಳಿನ್ತೆನ್ದರ್ Pb. 4, 95 va.]. ಬಡವಗೆ ಆಸೆ ಹೇಳಬೇಡ, ಬಲ್ಲಿದವಗೆ ಬಾಸೆ ಹೇಳಬೇಡ (Prv.). see Prv. s. ವೀಸ. — ಬಾಸೆ ಕೊಡು. to promise (My.). — ಬಾಸೆಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. = ಬಾಸೆಗೆಡುಕ. (G.; My.). — ಬಾಸೆ ಗೀಸೆ. reit. (Bp. 36, 15). — ಬಾಸೆ ಗೆಡುಕ. -ಕೆಡುಕ. a man who breaks his promise; a perjurer (My.). — ಬಾಸೆ ಮಾಡು. to assure solemnly, to swear (My.). — ಬಾಸೆಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to appeal to by an oath (My.). — ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದ. -ಇಲ್ಲದ. = ಬಾಸೆಗೆಡುಕ. ಹಾಸುವಿಲ್ಲದ ನಿದ್ರೆ, ಪೊಸುವಿಲ್ಲದ ಮಿಾಯು, ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದನ ಗೆಳೆತನ ಮೋಟ ಕೆಯ್‌ಬೀಸಿ ಕರೆದನ್ತೆ (Sp.). — ಬಾಸೆವನ್ತ. a man who sticks to his promise; faithful (Bp. 9, 38). — ಬಾಸೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. Sarasvatī (ಶಾರದೆ Kk. 9). — ಬಾಸೆವೆಣ್ಣಿನೆಯ. -ಇನೆಯ. Brahmā (ಬೊಮ್ಮ Kk. 9). — ಬಾಸೆಹೀನ. = ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದ. (Bp. 28, 27).

ಬಾಸೆ bāse. 2. a rafter; a pole viewed as fit for a rafter (My.; Mhr. ವಾಸಾ, ವಾಂಸಾ).

ಬಾಸೆಗ bāse-ga. (= ಬಾಸಿಗ 2, etc.). (Tbh. of ಭಾಷಿಕ). a man who speaks or talks. see ಲಾಙ-.

ಬಾಹ bāha. = ಬರ್ಪ, etc. present relative participle of ಬರ್ 1. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣ ಬಾಹನ್ಥಾದು (ಲೋಚನಗೋಚರ Nn. 87); ತಿರಿಗಿ ಬಾಹನ್ಥಾದು (ವಿಭ್ರಮ 129). 2, future (or present) of ಬರು. ತಪ್ಪಿಗೆಯು ತಪ್ಪಲೆಯು ಅವು ತಾವು್ ಕುಡಿವದಕೆ ಬಾಹವು; ... ತಪ್ಪಿಗೆಯ ತಪ್ಪಲೆಯ ಕೊಣ್ಡರೆ ಉಮ್ಬದಕೆ ಕುಡಿವದಕೆ ಬಾಹವು (Jñs. 42, 14). ಸುಮ್ಮನೆ ಬಾಹುದೆ ಮುಕ್ತಿ? (Dp. 16).

ಬಾಹ bāha. = ಬಾಹು. the arm. see ಬಾಹಾಸ್ಫಾಲನ.

ಬಾಹಟ bāhaṭa. = ಬಾಹುಟ. N. of an author, and of a work on medicine composed by him (My.).

ಬಾಹತ್ತರ bāhattara. seventy-two (Mhr.); much, many [ಬಾಹತ್ತರ ನಿಯೋಗಿಗಳ ಮನೆಲಕ್ಷ Cv. 357]; (Bp. 43, 28; Bh. 1, 8, 35).

ಬಾಹಪ್ಪಳಿಸು bāhu-appaḷisu. to strike the arm (ಭುಜವ ಹೊಯ್ Bhn. 32; Bh. 1, 10, 21). also ಬಾಹನ್ ಅಪ್ಪಳಿಸು (Grj. 2, 106 va.).

ಬಾಹಾದೂರ್ bāhādūr. = ಬಹಾದರ್, etc. a hero, etc. (G. preface; B. 5, 6; Sk. ಬಾಹಾದುರ).

ಬಾಹಾಸ್ಫಾಲನ bāha-āsphālana. striking the arm (Cpr. 5, 76). — ಬಾಹಾಸ್ಫಾಲನಂಗೆಯ್. -ಂ-. to strike the arm (Śsv. 4, 70).

***ಬಾಹಿಗೆ bāhige.** outside. ಪೊಱಲಂ ಪೊಱಮಟ್ಟು ಪುರದ ಬಾಹಿಗೆಯನೆಯ್ದುವಾಗಳ್ Pb. 7, 20 va.

ಬಾಹಿರ bāhira. (fr. ಬಹಿರ್). being outside, situated without; outer, external; expelled from, excluded from; devoid of; a foreigner; an outcast; an abject man. see Bp. 35, 7; 38, 54; 50, 54; Bh. 1, 8, 86; J. 2, 36; 9, 7; ವೇದ-.

ಬಾಹಿರಗಿತ್ತಿ bāhira-gitti. an outcast, abject woman (Bp. 40, 55).

ಬಾಹಿರಂಗ bāhiraṅga. (fr. ಬಹಿರಂಗ). relating to the outside, outer, external (J. 13, 56).

ಬಾಹಿರಾತ್ಮ bāhira-ātma. an abject person (Bp. 43, 46).

ಬಾಹು bāhu. = ಬಾವು. a swelling, etc. (ಶೋಫ, ಶ್ವಯಥು Hlā.; ಶೋಫ Mr. 385; Abh. P. 16, 39 va., twice).

ಬಾಹು bāhu. = ಭಾಜು No. 2, ಬಾಹ. *the arm;* the upper arm. — ಬಾಹುರಕ್ಕೆ. Tbh. of ಬಾಹುರಕ್ಷೆ. (Ṛśv. 6, 11 va.).

ಬಾಹುಜ bāhu-ja. arm-born: *a Kṣatriya.*

ಬಾಹುಜಿಗೆ bāhujige. = ಬಾವುಜಿಗೆ. a kind of plant. (ಅವಲ್ಗುಜ, ಕಾಲಮೇಷಿ, ವಾಗುಜಿ, etc., ಕ್ರಾಲುಚಿಟ್ಟು Si. 145).

ಬಾಹುಟ bāhuṭa. = ಬಾಹಟ. (My.).

ಬಾಹುತಳ bāhu-taḷa. N. of a feat of wrestlers (Śsv. 4, 75).

ಬಾಹುದಣೆ bāhudaṇe. N. of a feat of wrestlers (Cpr. 5, 77).

ಬಾಹುದೆ bāhu-de. *N. of a river.*

ಬಾಹುಪುರಿ bāhu-puri. = ಬಾಹುಪೂರಯ, etc. (ಕೇಯೂರ, ಅಂಗದ Si. 220; Te.; T. ವಾಗುಬುರಿ).

ಬಾಹುಪೂರಯು bāhu-pūraya. = ಬಾಪುರಿ, ಬಾಹುಪುರಿ, ಬಾಹುಲಿ. a bracelet worn on the upper arm (ಕೇಯೂರ Mr. 340; Grj. 7, 11 va.; 10, 36; 10, 61 va.).

ಬಾಹುಬಳೆ bāhu-baḷe. Tbh. of ಬಾಹುವಲಯ. an arm-ring. (Śmd. 376).

ಬಾಹುಭೂಷಣ bāhu-bhūṣaṇa. = ಬಾಹುಪೂರಯ. (ತೋಳ ಬಾಪುರಿ G.).

ಬಾಹುಭ್ರಾನ್ತಿ bāhu-bhrānti. the act of turning round the arm (Śsv. 4, 78).

ಬಾಹುಮೂಲ bāhu-mūla. the root of the arm: the armpit, *the extremity of the upper part of the arm,* the shoulder-blade, the region of the shoulder.

ಬಾಹುಯುದ್ಧ bāhu-yuddha. *a close fight, personal struggle, wrestling.*

ಬಾಹುರಕೆ bāhurake. = ಬಾಹುರಿಕೆ, etc. (Bh. 7, 4, 45).

ಬಾಹುರಕ್ಷೆ bāhu-rakṣe. = ಬಾಹುರಕ್ಕೆ (s. ಬಾಹು), ಬಹುರಕೆ, ಬಾಹುರಿಕೆ. a protection (armour) for the arm (ಬಾಹುರಿಕೆ Bhn. 45).

ಬಾಹುರಿಕೆ bāhurike. Tbh. of ಬಾಹುರಕ್ಷೆ. (ಬಾಹುರಕ್ಷೆ Bhn. 45).

ಬಾಹುಲ bāhula. (fr. ಬಹುಲ). manifoldness. 2, *the month kārttika.*

ಬಾಹುಲಿ bāhuli. Tbh. of ಬಾಹುಪೂರಯ. (Grj. 7, 11 va.; 10, 61 va.).

ಬಾಹುಲೇಯ bāhulēya. *Kārttikēya,* son of Śiva.

ಬಾಹುಲ್ಯ bāhulya. abundance, plenty, multitude. see ಗೊನ್ದಣಿಸು, ಸನ್ದಣಿಸು.

ಬಾಹುವಲಯ bāhu-valaya. = ಬಾಹುಬಳೆ (Śmd. 376). an arm-ring.

ಬಾಹೂರ್ bāhūr. N. of a place (Bp. 22, 28; 24, 77). — ಬಾಹೂರ ಬೊಮ್ಮ. N. (Bp. 25, 4; 28, 52). — ಬಾಹೂರ ಬೊಮ್ಮಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 22 sum.; 47, 37). — ಬಾಹೂರ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 16; 22, 23).

ಬಾಹೆ bāhe. Tbh. of ಬಾಹ್ಯ. the outside, of a town, etc. (Bh. 1, 7, 65; 1, 10, 39; 2, 2, 107).

ಬಾಹ್ಯ bāhya. = ವಾಹ್ಯ No. 2. being outside, situated without (J. 29, 44); *outer, external* (B. 4, 133); excluded from; devoid of; a foreigner; an outcast. see ವೇದ-.

ಬಾಹ್ಯಮತಿ bāhya-mati. regard for outer things (Śsv. 2, 103).

ಬಾಹ್ಲಿಕ bāhlika. = ವಾಹ್ಲಿಕ. N. of a country, Balkh (Bp. 6, 19). 2, *a horse from Balkh.* 3, *saffron.* 4, Asafoetida.

ಬಾಹ್ಲೀಕ bāhlīka. = ವಾಹ್ಲೀಕ. Balkh. 2, *saffron.* 3, *Asafoetida.* (ಕುದುರೆ) ಬಾಹ್ಲೀಕದೇಶದೊಳ್ ಪುಟ್ಟೆ ಕಾಮ್ಬೋಜಂ (Mr. 282).

ಬಾಳ್ bāḷ. = ಬಾಳು. a knife, a sword (ಖಡ್ಗ Śmd. Dh. Śm. 111. 115; ಕಳ್ಗ, ಕಡುಗ Ct. I, 11; Tu., T., M. ವಾಳ್; Te. ವಾಲು; *cf.* ಕರ-ಬಾಲ, ಕರ-ವಾಲ; ಭಿನ್ದ-ಮಾಲ; ಫಾಲ). [ಉರ್ಚಿದ ಬಾಳೊಳಾತ್ಮ ಮುಖಬಿಮ್ಬಮನಱಿಯೆ ನೋಡಲುಂ Pb. 1, 142; Ap. 6, 23]. ಬಾಳೊಪ್ಪಂ (Śmd. 84). ತೋಳ ಬಾಳ ಕಾನ್ತಿ (162). ಗಿರಿಯುಂ ಕರಿ

ಯುಂ ನಿಲ್ಲವು ಪವಿಮುಖದ ಕೋಟ್ಟಿವರ್ ಆತನ ಬಾಳ್ಗಂ (291). ಬಾಳ ಮಸೆ (Abh. P. 14, 198). see ಕರವಾಳ್, ಕೂರ್ವಾಳ್, ನಾವಿದವಾಳ್, ಹರಗುವಾಳ್; Abh. P. 9, 22; 13, 63; Rsv. 5, 128; J. 29, 35. [— ಬಾಳ ನೀರು. lustre of colour of the sword. ತನ್ನ ಬಾಳನೀರನ್ತೆ ಕಱಂಗಿ ಕರ್ಗಿದ ನೀರಂ ನೋಡಿ Pb. 5, 53 va.. — ಬಾಳಾಗಮ. -ಆಗಮ. the science of fighting with the sword, dagger. ಬಾರಿಸಿ ಬಾಳಾಗಮ ಮವತಾರಂ ಗೆಯ್ದನ್ತೆ Pb. 10, 83. — ಬಾಳುಡಿ. -ಉಡಿ. the piece of the dagger. ನೆಣದೊಳ್ಗಸಟಿಯೊಳ್ ಜಿಗಿಲ್ತ ಗುರ್ವಡರೆ ನಿರನ್ತರಂ ಪೊಳೆವ ಬಾಳುಡಿ Pb. 11, 58]. — ಬಾಳ್ಮೊದಲ್. the hilt of a sword (Cpr. 7, 102). — ಬಾಳ್ಮೊನೆ. (Smd. 82). the point of a sword. — ಬಾಳ್ವಾಸೆ. -ಬಾಸೆ. a challenge [made on the honour of one's sword]; (Abh. P. 14, 148). — ಬಾಳ್ವೇಲಿ. -ಬೇಲಿ. a hedge of swords (as that of the kētakī, Cpr. 1, 101 va.; 1, 102). [— ಬಾಳ್ಪೊಗೆ. -ಪೊಗೆ. the smoke arising from the fight of daggers. ನೆಗೆದ ಕಿಡಿಗಳ ಬಮ್ಬಲ್ವೆರಸು ಪೊಳೆದು ನೆಗೆದುದು ಬಾಳ್ಪೊಗೆ Pb. 10, 84].

ಬಾಳ್ bāḷ. = ಬಾಳ 1, ಬಾಳು, etc. (ಲಾಮಚ್ಚ Sm. 111).

ಬಾಳ bāḷa. 1. Tbh. of ವಾಲ (Smd. 342). = ಬಾಲ, etc. a boy, etc. [ಭಾಸುರ ತೇಜೋಧಿಕನಪ್ಪ ಬಾಳನೊಜಲ್ದಟ್ಟಿತುರ್ ನೋಡುತ್ತುಂ Ap. 7, 43; Pb. 1, 68 va.]. 2, the cuscus-grass (ಲಾಮಂಚ Ct. I, 70; ಹ್ರೀವೇರ, ಲಾಮಂಚ Mr. 131; ಕೊಳವೇರು, ಲಾಮಚ್ಚ Sm. 27). see ಕರಿಯ-, ಬಿಳಿ-, ಬಿಳಿಯ-, ಮುಡಿವಾಳ. [3, young, tender. ನೀಲ್ವ ಕರುಳೋಳಿಯ ಬಾಳ ಮೃಣಾಲಮಾಗೆ Pb. 1, 6]. — ಬಾಳಗೊಲೆಯ. -ಕೊಲೆಯ. a killer of young people (C. Bp. 35, 14). [— ಬಾಳವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. tender colour, pleasing colour. ತೊಡರ್ದಮರ್ದ ಬಾಳವಣ್ಣದ ತುಡುಗೆ Pb. 2, 4]. — ಬಾಳವೇರ್. -ಬೇರ್. the root of cuscus (see Cpr. s. ಕೇರ್; Cpr. 8, 64va.; Rsv. 10, 31 va.).

ಬಾಳ bāḷa. 2. = ಬೋಳ. gum-mirrh. see ಬಾಣನ್ತಿ-; ರಕ್ತ-.

ಬಾಳ bāḷa. 3. = ಬಹಳ. abundant, etc. (C.; Dp. 148, 1; Dp. 135*b*, 9).

ಬಾಳ bāḷa. 4. Tbh. of ಭಾಲ. the forehead (Grj. 10, 48).

*__ಬಾಳಬಟ್ಟ bāḷa-baṭṭa.__ a head band. (Tbh. of ಫಾಳಪಟ್ಟ? ಆತನ ಕೆಲದೊಳ್ ಬಾಳಬಟ್ಟಂ ತೂನ್ಗಿಟ್ಟನ್ತೆ ಸನ್ದಣಿಸಿ ನಿನ್ದ Pb. 10, 57 va.

ಬಾಳಬನ್ದು bāḷa-bandu. = ಬಾಲಬನ್ದು. simple. (My.).

ಬಾಳಲಿ bāḷali. = ಬಾಣಲಿ, etc. a frying pan. ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟನಡುವ ಬಾಳಲಿ (ಋಜೀಷ, ಪಿಷ್ಟಪಚನ Nr.).

ಬಾಳಲೋಚನ bāḷa-lōcana. = ಭಾಳಲೋಚನ. Śiva (Grj. 8, 1).

ಬಾಳಾಕ್ಷ bāḷa-akṣa. Tbh. of ಭಾಲಾಕ್ಷ. Śiva (Grj. 3, 81).

ಬಾಳಾಮ್ಬಕ bāḷa-ambaka. = ಭಾಳಾಮ್ಬಕ. Śiva (Grj. 10, 8 va.).

ಬಾಳಿಗೆ bāḷige. contraction of ಬಾಣಲಿಗೆ. a frying pan. ಕರಿಯುವ ಬಾಳಿಗೆ (ಕಟಾಹ, ಕಾವಲಿ, ಪಿಷ್ಟಪಚನ, ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ, ಸಿರಿವನ್ತಿಗೆ G.).

ಬಾಳು bāḷu. 1. = ಬಾಳ್. a knife, etc. [ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರ ಭಕ್ತಿ ಬಾಳ ಬಾಯಧಾರೆ Bv. 211; Cv. 357]. — ಬಾಳುಮಾನು. a kind of fish, Ophiocephalus Wrahl. (ಶಾಲ Nr.). — ಬಾಳುಹೊಯ್ಲು. a blow or stroke with a sword (Bh. 2, 2, 104).

*__ಬಾಳು bāḷu. 2.__ = ಬಾೞ್ 2. life, a woman's life with her living husband. ಬಾಳಿಲ್ಲದವಳ ಓಲೆಯನ್ತಾಯಿತ್ತೆನಗೆ Bv. 296. — ಬಾಳುವೆಣ. -ಪೆಣ. living as one is dead. ಬಾಳುವೆಣನ ಬೀಳುವೆಣನ ಸಂಸಾರವೇನವನ? Bv. 157.

ಬಾಳು bāḷu. = ಬಾಳ್, etc. — ಬಾಳುಬುಲ್. -ಪುಲ್. = ಬಾಳ್. (ಅಸೆ Mr. 110).

*__ಬಾಳುವೆ bāḷuve.__ spreading. — ಬಾಳುವೆಯಾಗು. -ಆಗು. to spread. ಕಾನನದಡವಿಯಲ್ಲಿ ಕಿಚ್ಚು ಬಾಳುವೆಯಾಗಿ ಮಿಕ್ಕೊಡೆ ಒಚಲುವ ಬಳ್ಳುವಿನಸ್ತಿಪ್ಪರಯ್ಯಾ ಮನುಜರು ನರವಿನ್ಧ್ಯದೊಳಗೆ! Bv. 227.

ಬಾಳೆ bāḷe. a sea-fish, Trichiurus lepturus (M. ವಾಳೆ, T. ವಾಳೈ, Tu. ಬಾರೆ; Te. ವಾಲುಗ; Rsv. 6, 11 va.; J. 6, 23). — ಬಾಳೆಗಣ್. -ಕಣ್. an eye like that of the bāḷe (V. 4, 7); the bāḷe being the eye (of a river, Ssv. 2, 53). [— ಬಾಳೆಮೀನ್. = ಬಾಳೆ. ಅದನೊನ್ದು ಬಾಳೆಮೀನ್ನುಂಗಿ ಗರ್ಭಮಂ ತಾಳ್ದಿದೊಡೆ Pb. 1, 68 va.].

ಬಾಳೆ bāḷe. Tbh. of ಬಾಲೆ. a young woman. ಬಾಳೆಯ ಗರ್ಭದೊಳಿರ್ದ ಬಾಳೆಯಂ ಬಾಳನುಮಂ ಕಣ್ಡಿತ್ತಿಕೊಣ್ಡು Pb. 1, 68 va.

ಬಾಳ್ಳೆ bāḷḷe. = ಬಾಣಲಿ, etc. a frying pan. (My.).

ಬಾೞ್ bāḻ. 1. = (ಬೞ್), ಬಾೞು 1. to live; to be alive; to remain in existence; to subsist; to make a livelihood, to live by; to live prosperously or happily; (to increase); to be preserved, as fruit, etc. (ಜೀವನ Smd. Dh.; Smd. I; ಬರ್ದುಂಕು 237 Cm.; ಬರ್ದುಕು Sm. 115; Tu.; T., M. ವಾೞು); to cultivate (M.; see ಬಾೞ್ 1). P. p. ಬಾೞ್ದು. [ಇನ್ತು ಬಾೞ್ವುದೆ ಚೋದ್ಯಂ Kr. 2, 36; Ap. 2, 9]. ಇವನ್ ಇದಱೊಳ್ ಅನುಕೂಲಂ ಬಾೞ್ವಂ (Smd. 237). ಊಟಮೇ ಜೀವಿತಮಾಗಿ ಬಾೞ್ವನೊಳ್ ವಣಿಗಪ್ರತ್ಯಯಮಕ್ಕುಂ (242). ಸೀಳ್ದೊಣಗಿ ಬಾೞ್ದ ಶಾಖಂ (ಬಾಱಕಂ I). ಜಾತಿಮಾತ್ರವನೆ ತೋಱಿ ಬಾೞ್ವ ಪಾರ್ವಂ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬ್ರುವ Hlā.). ಮಕ್ಕಳು ಬಾೞ್ವ ಸತಿ (ಪುತ್ರಜೀವಿ Mr. 303). ಮುದುತಪಸಿಗಳ ಮನ್ತ್ರಯನ್ತ್ರಾಳಿ, ವನಿತೆ, ನಿನ್ನಂ ಬಾೞಲೀಯವು; ಮನೆಯೊಳ್ ಇರವೇಡ! (Bp. 52, 21). ಭೃತ್ಯನಂ ಕೊಲಿಸಿ, ತಾ ಬಾೞ್ವೆನ್ ಎಮ್ಬುಜ್ಜುಗದೊಳು ಆ ಕುಮತಿಯಹ ಮನ್ತ್ರಿ ಬೞಿಕೊನ್ದು ಲೇಖನವನ್ ಏಕಾನ್ತದೊಳ್ ಬರೆದು (J, 29, 38). ಅತಿಶೌರ್ಯದೊಳ್ ಒಪ್ಪಿರೆ ವಿನಯಮನಾಳ್ದು ಬಾೞ್ದವಂಗೆಣೆಯುಣ್ಟೇ? (Rsv. 13, 10). see ಪುದುವಾೞ್. 2, to have sexual intercourse (see ಮೞ್ವಾೞ್).

ಬಾೞ್ bāḻ. 2. = ಬಾೞು 2. living; life, condition of life; subsisting; livelihood, profession; the state of living prosperously or happily; conjugal life, married state, marriage; property. ಬಾೞ್ಗಳ್ (Grj, 10, 55). ಎಲ್ಲರ ಬಾೞ್ಗೆ ನೀರನೆಱೆದು (Ss. 94). see ಮಱುವಾೞ್. [— ಬಾೞ್ವಾೞ್. -ಬಾೞ್. rep. when it is alive. ಬಾೞ್ವಾೞ್ ತಿದಿಯುಗಿವರುಂ Ap. 5, 85 va.; Vr. 120, 16]. — ಬಾೞ್ಗಮ್ಬ. ಕಮ್ಬ. a living post, as the stock of a plantain, etc. (Cpr. 7, 92 va.; Rsv. 10, 31 va.). — ಬಾೞ್ದಲೆ. -ತಲೆ. a living head (though being cut off, Abh. P. 7, 62; 10, 210 va.; 13, 65. 135; 14, 34; Rām. 6, 2, 12). [ತನ್ನ ಬಾೞ್ದಲೆಯಂ ಬೇಡಿದ ವಸ್ತು ವಾಹನಮುಮಂ ಮುನ್ದಿಟ್ಟು Pb. 9, 10]; C. Bp. 31, 14. — ಬಾೞ್ಮೊದಲ್. the beginning, or the chief thing, of a prosperous life [ಅದು ಸುಖದೊನ್ದು ಪಿಣ್ಡಮದು ಪುಣ್ಯದಂಗಜಂಗೆ ಬಾೞ್ಮೊದಲ್ Ap. 2, 74]; (Cpr. 3, 38). [— ಬಾೞ್ವಂ one who lives. ತನ್ನ ಕುಲಮುಂ ಚಲಮುಂ ದೊರೆಯುಂ ಕಿಡೆ ಬಾೞ್ವಂ ಗಣ್ಡರೂಪಿನೊಳ್ ಗಣ್ಡನಲ್ತು ಪೆಣ್ಡತಿಯ ವಲಂ Ap. 12, 96; — ಬಾೞ್ವಾಸೆ. -ಆಸೆ. the desire for living. ಎಮಗಿಂ ಬಾೞ್ವಾಸೆ ಯಾವಾಸೆಯೋ Pb. 11, 127]. — ಬಾೞ್ವೆಣ. -ಪೆಣ. a living corpse. ಬೇಟಮಂ ಹಡೆದನೆ? ಬಾೞ್ಗೆ? ಬಾೞ್ದಿಡಿನಿತಿಲ್ಲದ ಬಾೞ್ವೆಣನ್ ಏಕೆ ಬೞ್ದಪಂ? (Smd. 81 Mdb.). ಬಾೞ್ವೆಣಂ ಪೊಡರೆ ಬಳ್ಳುವ ಸಮ್ಮನ ಶೂಲವಾಲದೊಳ್ (204). — ಬಾೞ್ವೆಳೆ. -ಬೆಳೆ. a thriving crop (Rsv. 12, 13).

ಬಾೞಕ bāḻaka. = ಬಾೞುಕೆ. (My.; Mhr. ವಾಳಕಾ, dried up, see ಬಾಡು 1). vegetables, split, salted and dried.

ಬಾೞಿ bāḻi. a person who lives, etc. see ಜೋಳವಾೞಿ.

ಬಾೞಿಕೆ bāḻike. = ಬಾೞ್ಕೆ. livelihood, etc. (ವಾರ್ತೆ, ವೃತ್ತಿ, ಜೀವನ Mr. 345; Rām. 3, 6, 54; J. 2, 4). ಇನ್ನವರ ಬಾೞಿಕೆಗೆ ಅಡ

ಏಲೆ ನೆಲೆಮನೆ! (Bh. 1, 8, 23). — ಬಾಳಿಕೆಪಲ್ಯ. a creeping or twining weed, Convolvulus arvensis L. (Z.).

***ಬಾಳಿಮೆ bāḷime.** = ಬಾಳ್ವೆ. ತನ್ನೆಯ ಬಾಳಿನ್ದಗ್ಗಳ ಬಾಳಿ ಮೆಯಂ ಮಾಡಿದಂ Vr. 183, 2.

ಬಾಳಿವೆ bāḷive. = ಬಾಳ್ವೆ. livelihood, etc. — ಬಾಳಿವೆ ಮಾಡು. to live. ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡು, ಸುಖದಿನ್ದ ಬಾಳಿವೆ ಮಾಡುತ್ತ ಇದ್ದನು (B. 2, 25).

ಬಾಳಿಸು bāḷisu. to cause to live, etc.; [to cause to give life. ಈತನನಾಂ ನಾಳೆಯಭಿಮುಸ್ತ್ರಿಸಿ ಬಾಳಿಸುವೆನಂಜದಿರಿಂ Vr. 14, 24]; (Abh. P. 6, 138; 14, 191; Bp. 27, 54; 46, 12. 36).

ಬಾಳು bāḷu. 1. = ಬಾಳ್ 1. (C.); also: to be worth, to fetch, to sell for (My.). P. p. ಬಾಳಿ. ಮಕ್ಕಳು ಬಾಳುವವಳು (ಜೀವತ್ತೋಕೆ, ಜೀವಸು); ಮಕ್ಕಳು ಬಾಳದವಳು (ನಶ್ಯತ್ತ್ರಸೂತಿ, ಭಿನ್ದು Hlā.). ಉತ್ತು ಬಾಳುವ ಒಕ್ಕಲುಮಗನು (ಕರ್ಷಕ, ಕೀನಾಶ Nr.). ಅಜೇಯನೂರ್ವ ಪ್ರಮಥನಿಪ್ಪೆಯೊಳ್ ಆ ಅಜಾಣ್ಡಾನೀಕನ್ ಅಳಿಗು, ಉದಯಿಸುಗು, ಬಾಳುವುದು (Bp. 8, 50). ಬಾಳುವನು ಗವುಡಂ (51, 23). ಅಹಿಪತಿಯು ಹುತ್ತಿನೊಳಗಿಹ ಪೋಲು ಸಲೆ ಬಾಳುತ್ತಲೆ ಅನ್ತಃಪುರದೊಳ್ ಅರಸು ಇರುತ ಅತ್ಯಧಿಕದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿರಬೇಕು (Bh. 1, 8, 34). ಬಾಳುಗೆ! (J. 20, 43). ಬಾಲಲೀಸದ ಮನೆಯ ಬಲವನ್ತ ಪೇನು? (Dp. 148). ಬಾಳಿ ಬದುಕಿದರೆ ಅಕ್ಕ ತಂಗಿ, ಕೆಟ್ಟರೆ ಸ್ನೇಹಿತ. — ಬಾಳುವ ಮನೆಗೆ ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿ. — ಬಾಳುವವನಿಗೆ ಒನ್ದು ಮಾತು, ಬಾಳೆಗೊನ್ದು ಗೊನೆ. — ಬಾಳುವವನಿಗೆ ಹಾಳೂರ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ? — ಬಾಳುವವರ ಮುನ್ದೆ ಬೋಳುಮುಣ್ಡೆ ಬಯ್ದುಕೊಣ್ಡು ಅತ್ತ ಹಾಗೆ. — ತಾಳಿದವನು ಬಾಳ್ಯಾನು. — ನೀಲದ ಮಣಿ ಪವಣಿಸಿದ ನೂಲಾದರೆ ನೀಲದ ಕ್ರಯ ಬಾಳೀತೇ? (Prvs.). ಬಹು ದಿವಸ ಬಾಳ ತಕ್ಕನ್ಥ ಲೇಖಗಳನ್ನು ಚರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಬರಿಯುತ್ತಾರೆ (B. 1, 15). ಎಮ್ಮೆಗಳು ಹದಿನಯ್ದು ವರ್ಷ ಬಾಳುತ್ತವೆ (3, 24). ಸನ್ತೆಯೊಳಗೆ ಒನ್ದು ರೂಪಾಯಿ ಬಾಳುವ ಜೋಡು ಶ್ರೀಮನ್ತನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಬಾಳೀತೆನ್ನುವ ಹಾಗಲ್ಲ; ಶ್ರೀಮನ್ತನು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಿನ್ದ ಒನ್ದು ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಇನಾಮು ಆಯಿತು, ಅದು ವ್ಯಾಪಾರದ ಮಾತಲ್ಲ (5, 120). see Prvs. s. ಬೀಳು ಬೀಬು, ಬುಡ, ಮುಣ್ಡೆ, ಸನಿ 2.

ಬಾಳು bāḷu. 2. = ಬಾಳ್ 2. life etc. (C.). ಬಾಳು ತಪ್ಪಿದ ಬಳಿಕ ಬಳೆಯ ಯೋಚನೆ ಯಾಕೆ? — ಬದಕು ಆಳದೆ ಹೋಯಿತು, ಬಾಳು ನೋಡದೆ ಹೋಯಿತು. — ಬಯಸಿ ಬಯಸಿ, ಬಾಳು ಹೊಕ್ಕರೆ ಬಯ್ಯೊ ಗಣ್ಡ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಬಾಧೆ ಪಡುವ ಬಾಳಿಗಿನ್ತ ಬಕನ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಳೋದುತ್ತಮ (Prvs.). see Bp. 6, 10; 28, 46; 45, 40; 51, 23; ಬಣ್ಣ-; Prv. s. ಮೂಳು. — ಬಾಳುಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. to ruin one's married state (J. 23, 55).

ಬಾಳುಕ bāḷuka. = ಬಾಳಕ. vegetables (or fruits) that have been split, dried, and thus preserved (ಸೀಳ್ದೊಣಗಿ ಬಾಟ್ದ ಶಾಕು Śmd. I; J. 6, 44).

ಬಾಳುವಿಕೆ bāḷuvike. = ಬಾಳ್ವಿಕೆ. living, etc. (B. 5, 3; My.).

ಬಾಳುವೆ bāḷuve. = ಬಾಳ್ವೆ. livelihood, etc. (Bh. 1, 8, 48; J. 8, 27. 47; 13, 60). — ಬಾಳುವೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. prosperity to be ruined (see Sp. s. ಬೆಸಲಾಗು).

ಬಾಳೆ bāḷe. 1. (fr. ಬಾಳ್ 1). cultivation of the soil (especially ploughing, see ಇರ್ಬಾಳೆ).

ಬಾಳೆ bāḷe. 2. (ಬಾಳೆ). the plantain or banana; the plantain tree, Musa paradisiaca Lin. (M. sapientum Roxb.; ಮೋಚೆ, ಕದಳಿ, ವಾರಣಬುಸೆ, ರಮ್ಭೆ, ಅಂಶುಮತ್ಫಲೆ, ಕಾಷ್ಠೀಲೆ Nr.; ರಮ್ಭೆ, etc. Mr. 111; ಮೋಚಕ 510; ಮೋಚ, ಕದಲಿ Nn. 20; ರಮ್ಭೆ, ಮೋಚ 62; ವೃಕ್ಷ, ಮೋಚ 110; Cpr. 1, 102; 5, 132; 5, 19 va.; C.; M. ವಾಳೆ, T. ವಾಳೈ; Te. ಅರಟಿ; Tu. ಬಾರೆ). [ಬಾಳೆಯ ಚೆಲ್ವ ನಪ್ಪ ಬನಮಂ ಕಾಡಾನೆ ಪೊಯ್ಯುನ್ತೆ ಪೊಯ್ದು Pb. 8, 80]. ಬಾಳೆಗೆ ಕಡಗು, ಸೂಳೆಗೆ ಬೆಡಗು. — ಬಾಳೆಗೆ, ಕಾಳೆಯಾದರೇನು? ಬೋಳಿ ಯಾದರೇನು? ನೀರು ಹೊಯಿದರೆ ಸರಿ. — ಬಾಳೆಯೊಳಗೆ ಸೀಗೆಯಿದ್ದ ಹಾಗೆ. — ಬಾಳುವವನಿಗೆ ಒನ್ದು ಮಾತು, ಬಾಳೆಗೊನ್ದು ಗೊನೆ (Prvs.). see Bp. 35, 38; 45, 40; Rśv. 2, 50; J. 6, 23; Śsv. 2, 50. 61; ಅಡಿಕೆ-, ಏಲಕ್ಕಿಬಾಳೆ, ಕಾಡು-, ಪೊಪ್ಪಾಳೆ. — ಬಾಳೆಕಾಯಿ. (or ಬಾಳೇ-). an unripe plantain (C.). — ಬಾಳೆಮಾವು. a sort of mango (B. 2, 51). — ಬಾಳೆವಣ್. -ಪಣ್. = ಬಾಳೇಹಣ್ಣು. (Rśv. 10, 2). — ಬಾಳೇಗಿಡ. the plantain tree (ಕದಲಿ, ಕಾಷ್ಠೀಲೆ, ಮೋಚ, ಮೋಚೆ G.; B. 2, 37, C.). ಬಾಳೇ ಗಿಡ ನಟ್ಟರೆ ಹಾಳುಹುಲ್ಲು ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಬಾಳೇ ತೋಟ. a plantain garden. ಬಾಳೇ ತೋಟಕ್ಕೆ ಆನೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣು. a ripe plantain. ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣಿಗೆ ಕರಗಸವು ಯಾಕೆ? — ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನ ಬೇಕಾದರೆ ಬೋಳಪ್ಪನಾಯಕನ ಅಪ್ಪಣೆ ಬೇಕೇ? — ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುವ ಪರದೇಶಿ ಸಿಪ್ಪೆ ಈಚೆಗೆ ಬಿಸಾಡು! ಅನ್ದ. — ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣು ಬನ್ನಕ್ಕೆ ಬನ್ದೀತೇ? — ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣಿಗೆ ಬೆಲ್ಲ ಹಾಕಬೇಕು, ಬದನೇ ಕಾಯಿಗೆ ಕಾರ ಹಾಕ ಬೇಕು. — ಬಳೆಗಾರನ ಅಂಗಡೀಲಿ ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕೀತೇ? — ಭಟ್ಟರೇ, ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುತ್ತೀರೋ? ಅನ್ದರೆ ಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡುತ್ತೀರೋ? ಅನ್ದನನ್ತೆ (Prvs.). ಸುಲಿದ ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣಿನನ್ದದಿ...ಸುಲಭವಾಗಿರ್ದ ಲಲಿತವಹ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (Abhā. 1, 5).

ಬಾಳ್ಕೆ bāḷke. = ಬಾಳಿಕೆ. living; way or condition of life; livelihood; profession; household (ಆಜೀವ, ಜೀವಿಕೆ, ವೃತ್ತಿ, ವರ್ತನ, etc, Nr.; Cpr. 2, 26. 31; 8, 67; J. 18, 56; 19, 18. 29; 28, 63).

ಬಾಳ್ತನ bāḷtana. living, etc. see ಪುದುವಾಳ್ತನ.

ಬಾಳ್ತೆ bāḷte. living; prosperity, etc.; profit, advantage, use (ಪ್ರಯೋಜನ Śmd. I; Cpr. 6, 108; V. 39, 18 va.). [ಬಾಳ್ತೆಯುಳ್ಳೊಡೆ ನೀನೆ ಬರ್ಪನ್ನು ಬಿಡುದೆ ಪೇಟ Pb. 12, 89; ಎಮ ಗೆನು ರ್ಮ ಬಾಳ್ತೆಯಪ್ಪೊಡೆನುಗಾಮ ಮರ್ದಂ ಬಲ್ಲೆ ಮೆಮುಗದು ಬಾಳ್ತೆಯಲ್ತು Vr. 69, 28]. see ಏವಾಳ್ತೆ s. ಏ. 6. — ಬಾಳ್ತೆಗೆಯ್. to lead a life, to use for one's own purpose (Cpr. 2, 47; V. 6, 30).

ಬಾಳ್ವಿಕೆ bāḷvike. = ಬಾಳುವಿಕೆ. living, etc. (C.). ಮಾನ ವಿಲ್ಲದ ಬಾಳ್ವಿಕೆಗಿನ್ತ ಸಾವು ಲೇಸು (B. 4, 194).

ಬಾಳ್ವೆ bāḷve. = ಬಾಳಿವೆ, ಬಾಳುವೆ. living; life; prosperity; livelihood; profession; house-hold; property [ಎನ್ನುಳ್ಳುದಂ ನೆಱೆಕೊಣ್ಡೆಮ್ಮಯ ಬಾಳ್ವೆಯೊಳ್ ನಿಱಿಸುವಂ ನೀನೆನ್ದು Pb. 6, 30]; (Tu.; ಜೀವಿತ Śmd. 242 Cm.; C.; B. 1, 8). ಮೂಱು ದಿನದ ಬಾಳ್ವೆಗೆ ಆಱು ಜೋಡು ಓಲೆ (Prv.). — ಬಾಳ್ವೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. to ruin welfare (C. Bp. 31, 10).

ಬಿಂ biṁ. = ಬಿಕೋ. a sound used to express emptiness. — ಬಿನ್ ಎನ್ನು. to be empty or vacant, as a house deprived of its furniture, etc. (My.).

ಬಿಂಹ biṁha. = ಬಿಹ್ವ. a mass, etc. (Dp. 32, 30).

ಬಿಕ್- bik. 1. = ಬಿಗಿದು. P. p. of ಬಿಗಿ 1, in ಬಿಕ್ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬಿಕ್- bik. 2. = ಬಿಗು. — ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು. a difficult obstacle; great difficulty, strait, trouble (C.; B. 3, 10; 4, 152; 5, 24. 43. 62; Mhr. ಬಿಕಟ, difficult, hard).

ಬಿಕ bika. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ. alms, etc. — ಬಿಕನಾಸಿ one who destroys, *i. e.* is inimical to, (any body's) asking alms: an avaricious woman (My.).

ಬಿಕರಿ bikari. (Tbh. of ವಿಕ್ರಯ). selling, sale (My.; Mhr., H. ವಿಕರಾ, ವಿಕರೀ).

ಬಿಕರಿದಾರ bikari-dāra. one who sells, a vender (My.).

ಬಿಕಸ bikasa. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ. alms, etc. (C.).

ಬಿಕಾರಿ bikāri. a beggar, a poor person (My.; Cb. 34; Mhr., H. ಭಿಕಾರೀ; *cf.* ಬಿಕ್ಕೆ).

ಬಿಕಾರಿತನ bikāritana. poverty, wretchedness (My.).

ಬಿಕೋ biko. = ಬಿಂ. word used to express emptiness. — ಬಿಕೋ ಎನ್ನು. = ಬಿಮ್ ಎನ್ನು. (My.).

ಬಿಕ್ಕನೆ bikkane. (fr. ಬಿರಿ 1). with the sound produced by bursting, etc. [ಡೊಕ್ಕನೆ ಸುರಿಗೆಯೊಳುರಮಂ ಬಿಕ್ಕನೆ ಬಿರಿಯಿಱಿದು Pb. 12, 153]; (Bp. 52, 18; 57, 30; 61, 39; Rām. 5, 8, 75; Śśv. 2, 42 va.).

ಬಿಕ್ಕಲು bikkalu. = ಬಿಕ್ಕು 2. (My.). — ಬಿಕ್ಕಲ. -ಅ 3. a stammerer, a stutterer (My.). — ಬಿಕ್ಕಲುಮಾತು. a faltering word or speech (My.).

ಬಿಕ್ಕಳಿಕೆ bikkaḷike. (= ಬಿಕ್ಕುಳಿ). hiccough (My.; ಹಿಕ್ಕೆ Si. 484; Te. ಎಕ್ಕಿಲಿ, ವೆಕ್ಕಿಲಿ). [Tu. ಎಕ್ಕ್‌ಡ್].

ಬಿಕ್ಕು bikku. 1. to take a deep breath, to sigh, to pant (ಉಚ್ಛ್ವಾಸ Śmd. Dh.; Śm: 78; Abh. P. 13, 39; M. ವೀರ್ಕು); — to sob in crying (My.; Te. ವೆಕ್ಕು); — to hiccough (My.; T. ವಿಕ್ಕು); — to hesitate or falter in speaking, to stammer, to stutter (My.; M. ಮಿಕ್ಕು, ವಿಕ್ಕು). [ಮಹಾಗಜಂಗಳಂ ಚದುರ್ಗಿಡೆ ನುಂಗಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಕುಡಿದರ್ ಬಿಸುನೆತ್ತರ ಕಾಱ್ಪುರಂಗಳಂ Pb. 12, 8]. ತೆಕ್ಕೆಯಿಲ್ಲದ ಎತ್ತು ಬಿಕ್ಕಿ ಪಲ್ಕಿರಿದಂತೆ (Prv.). — ಬಿಕ್ಕು ಬಿಕ್ಕು. rep. (Bp. 50, 7; B. 3, 84; C.). ಪಕ ಪಕ ನಗುವವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತ. — ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತರೆ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು ತಿರುಗೀತೇ? Prvs.). [2, to scatter, spill].

ಬಿಕ್ಕು bikku. 2. sobbing (Grj. 8, 77 va; Rām. 6, 47, 38; My.; Tu.); stammering (My.; ಉಗ್ಗು Dt. II, 105; M. ವಿಕ್ಕ, ವಿಕ್ಕು); hiccough (My.). ಅವನಿಗೆ ಬಿಕ್ಕು ಬನ್ತು (My.). ಅವನ ಸಮ್ಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಕ್ಕಿನಿನ್ದ ಏನೂ ಗೊತ್ತಾಗುವದಿಲ್ಲ (My.). — ಬಿಕ್ಕ. -ಅ 3. a stammerer, a stutterer (My.).

ಬಿಕ್ಕು bikku. 3. the heart (ಮಾಂಸಭೇದ Śmd. Dh.; ಅಗ್ರಮಾಂಸ, ಬುಕ್ಕ Hlā., Mr. 398); — flesh (ಅಡಗು, ಜಾಂಗಲ Kk. 41; ಅಡಗು, ಬಾಡು Śm. 32; ಮಾಂಸ 78; Cpr. 5, 59; Rśv. 5, 114; T., M. ವಿಡಕ್ಕು).

ಬಿಕ್ಕುಳಿ bikkuḷi. throwing or vomiting up; the state of being thrown up (into the throat, etc.). ತಾಳಿಗೆಯು (ಒಳ್) ಮೂಗಿನೊಳ್ ಒಕ್ಕ ಬಿಕ್ಕುಳಿಯ ರುಧಿರದ ಧಾರೆ (Bh. 1, 10, 38).

ಬಿಕ್ಕುಳಿಸು bikkuḷisu. to throw up, to vomit up, to eject (ಉದ್ಗಾರ Śmd. Dh.). [ಕೂಕಿಡುವ ಕುಕಿಲ್ವ ಬಿಕ್ಕುಳಿಪ ತೇಗುವ ತನ್ನ ತೊಡಂಕದ್ಯೆದೆ ನೂರ್ಮಡಿಮುನದೊಳ್ ಪಳಂಚಲೆಯೆ Pb. 4, 90].

ಬಿಕ್ಕುಳು bikkuḷu. sobbing (Rām. 5, 8, 89; 6, 12, 36).

ಬಿಕ್ಕೆ bikke. = ಬಿಟ್ಕೆ. N. of a small forest tree with eatable fruit, Gardenia gummifera (My.; ಕವ್ವಿ Mr. 120).

ಬಿಕ್ಕೆ bikke. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ alms, etc. (Śmd. 346; C.). ಈ ಮುದುಕ ಬಿಕ್ಕೆ ಬೇಡಿ, ಕಾಱು ತರುತ್ತಾನೆ (B. 2, 38). ಕುಣ್ಟರು ಬಿಕ್ಕೆ ಬೇಡ ಬನ್ದರೆ (5, 34). ಕತ್ತೆ ಬೆಲ್ಲಾ ಹೇತರೆ ಡೊಮ್ಬುಗೆ ಯಾಕೆ ಬಿಕ್ಕೆ? (Prv.).

ಬಿಗಡಾಯಿಸು bigaḍāyisu. to be in a disunited state, to be out of order, as one's health; to disagree, as the mind (My.).

ಬಿಗಡಾವು bigaḍāvu. disunited state, that of being out of order; disagreement (My.; Mhr. ವಿಘಡ).

ಬಿಗಿ bigi. 1. to bind, to fasten; to tighten; to gird; to compress; to tie firmly to; to restrain, as desire; to amass firmly (ಬನ್ಧನ Śmd. Dh.; Śm. 81; C.; Tu.; T. ಪಿಗಿ, ವಿಜಿ; Te. ಬಿಗಿಂಚು). P. p. ಬಿಗಿದು. ಬಿಗಿವಂ (Śmd. 260 Mḍb.). [ಭುಜಪರಿಘದೆರಡು ದೆಸೆಯೊಳಂ ತವ ದೊಣೆಗಳಂ ಬಿಗಿದು Pb. 5, 84 va.; Ap. 12, 15]. ಆನೆಯ ನಡುವ ಬಿಗಿವ ಮಿಳಿ (ಕಕ್ಷ್ಯೆ Nr.). ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಿಗಿಯುವ ತೊಗಲಿನ ಹಗ್ಗ (ಜ್ಯಾ, ಸಿಂಜಿನಿ, etc. Si. 288). ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಡದೆ ಬಿಗಿದು ಹಿಡಿಯುವಿಕೆ (ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, etc. 392). ಬಾರು ಬಿಗಿದರೆ ಮದ್ದಳೆ, ನಾರಿಯಿದ್ದರೆ ಶೋಭನ (Prv.). see Cpr. 5, 51; Bp. 25, 30; 31, 12; 60, 48; Bh. 1, 10, 25. 38; 3, 13, 33. 35; 6, 2, 4; Rām. 1, 13, 8; Rśv. 6, 11 va.; 10, 31 va.; 11, 23; J. 11, 27; 12, 51; Si. 279. 2, to be tightened, to become tight or firm; to become stiff; to become quite full, as the belly; to become full of sleep, as the eyes; to be stretched or strained, to be put to the utmost strength, as voice (My.; Bp. 27, 37; 46, 56 67; Bh. 5, 2, 4; Te.). 3, to become proud or arrogant (My., the P. p. being ಬಿಗಿತು; Te.). — ಬಿಗಿದಪ್ಪು. -ಅಪ್ಪು. to embrace tightly (Bp. 2, 35; 32, 16; 39, 63; 45, 53; 61, 62; J. 27, 53). — ಬಿಗಿ ಬಿಗಿ. rep. (Bp. 47, 30).

ಬಿಗಿ bigi. 2. = ಬಿಕ್ 1–, ಬಿಗಿದು. P. p. of ಬಿಗಿ 1, in ಬಿಗಿ ಬಿಗಿದು (Bp 4, 34; 12; 18; 21, 8; 43, 25; 55, 25). — ಬಿಗಿಯಪ್ಪು. -ಅಪ್ಪು. = ಬಿಗಿದಪ್ಪು. (Bp. 47, 42; Bh. 1, 8, 61; J. 2, 49; 4, 60; 7, 18; 28, 55. 59).

ಬಿಗಿ bigi. 3. tightness, tension (My.; Tu.; Te.: J. 11, 19); — firmness, strength, as of a house (My.); — the state of being well secured; well-ordered condition; firm regulation. 2, a girth for horses or oxen (ಹಯಪರಿಕರ Śmd. Dh.; ಎತ್ತಿನ ಪಟ್ಟೆ Śm. 81; My.) 3, (refractoriness), pride (ಕಾಮುಕರ Śm. 81; Te.; T. ಪಿಗುವು, ವಿಗು; *cf.* ಬಿಂಕ) — ಬಿಗಿ ಮಾಡು. to tighten. 2, to enjoin, to order, to enact (B. 3, 23; 5, 106. 107; My.). 3, to behave arrogantly (My.; see Prv. s. ಬಿಡಿಸು). — ಬಿಗಿಯಾಗು. -ಆಗು. to become tight (My.); a well-ordered condition to be produced, as in a country (My.; B. 5, 106). — ಬಿಗಿಯೊಳಗೆ ಇಡು. to fasten or secure well, to keep under control (B. 5, 258; My.). — ಬಿಗಿ ಹಿಡಿ. to hold firm (B. 3, 60; 4, 48).

ಬಿಗಿತ bigita. tightening; the state of being made tight, tightness (My.; Te. ಬಿಗುತು). ಕಟ್ಟಿನ ಬಿಗಿತ (ನಿಬನ್ಧನ, etc. Si. 63).

ಬಿಗಿತು bigitu. = ಬಿಗಿದು. P. p. of ಬಿಗಿ 1 No. 3. (My.).

ಬಿಗಿಪು bigipu. = ಬಿಗುಹು, etc. (Cpr. 6, 85).

ಬಿಗಿಸು bigisu. to cause to fasten, tighten, girt, etc. (My.; J. 30, 42; B. 4, 169).

ಬಿಗಿಹು bigihu. = ಬಿಗುಹು, etc. reticence (C. Bp. 19, 35).

ಬಿಗು bigu. = ಬಿಲ್ 2–, ಬಿಗಿ 3. see ಉಗು–. — ಬಿಗುನಡೆ. (ರೇಚಿತ Si. 274). — ಬಿಗುಮಾನ. reticence (My.).

ಬಿಗುರ್ bigur. 1. to be afraid, to fear; to get amazed (ಭಯ Śmd. Dh.; *cf.* ಬೆಗಡು 1). P. p. ಬಿಗುರ್ತು [ಬಿಗುರ್ತು ಬೀರರನೆ ಕೊನ್ದಪಿರ್ Pb. 6, 23]; (Abh. P. 1, 23). ಬಲಭಾರಕ್ಕೆ ಬಿಗುರ್ತು ಸುಯ್ಯೆ ಫಣಿರಾಜಂ (Abh. P. 4, 64). see Grj. 6, 6; V. 9, 57.

ಬಿಗುರ್ bigur. 2. = ಬೆಗರ್. fear; amazement; dreadfulness (ಬಕ್ಕುಡಿ, ಬೆಗಡು, ಬೆಪ್ಪಳ, ತಲ್ಲಣ, etc., ಬೆಱಗಪ್ಪ ಭಾವ Kk. 42; Śm. 49). — ಬಿಗುರ್ವರಿಜ. -ಪರಿಜು-ಅ 3. he who has a terrible form: Bhairava (ಭೈರವ Kk. 6; Śm. 5).

ಬಿಗುರ್ವು bigurvu. = ವಿಗುರ್ಬಣೆ. that which is formidable or terrific (ಗುರ್ವು, ಭಯಾನಕ Ct. II, 50).

ಬಿಗುವು biguvu. = ಬಿಗುಹು. (My.; Te.; C. Bp. 47, 31).

ಬಿಗುಹು biguhu. = ಬಿಗಿಪು, ಬಿಗಿಹು, ಬಿಗುವು. tightness, tension, firmness, etc.; tightening, compression; grasping tightly, firm grasp; reticence; heaping or amassing firmly; the state of being stretched or strained, or of being put to the utmost strength, as voice. ಬಿಗುಹಾದುದು (ದೃಢಸನ್ಧಿ, ಸಂಹತ Nr.). see Bp. 19, 30; 40, 6; Bh. 2, 2, 103; 2, 13, 50; 3, 13, 34. 35; 7, 1, 22; Rām. 4, 3, 8; 6, 13, 6; 6, 30, 10; C. Bp. 48, 51.

ಬಿಘೆ bighe. a certain land measure (Bp. 5, 121; Mhr. ಬಿಘಾ).

ಬಿಂಕ binka. = ಬಿಗಿ 3, No. 3. pride; pompousness (ಗರ್ವ Ct. II, 47; ಹನ್ತೆ, ಗಬ್ಬ, ಮುಕುರ, ಗರ್ವ Kk. 57; ಕಾಮುಕರ, ಗಬ್ಬ, ಪನ್ನ, ಮುಕ್ಕು, ಗರ್ವ Śm. 38; ಗಬ್ಬ 101; ಪೆರ್ಮೆ Ct. I, 9; My.; Te.; *cf.* ಬೀಗು 2). ಬಿಂಕ ಮಾಡಿದರೆ ಡೊಂಕು ಹೋದೀತೇ? — ಕಣ್ಣರೆ ಸುಂಕ, ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಬಿಂಕ. — ಟೊಂಕ ಮುಱಿದರೂ ಬಿಂಕ ಮುಱಿಯಲಿಲ್ಲ (Prvs.). see Grj. 2, 106 va; 5, 42 va.; Abh. P. 7, 131; Bp. 12, 45; 16, 18; 21, 15; 51, 7; 52, 35; 54, 23; 56, 16; Rśv. 5, 19 va.; 5, 126; 6, 11va; J. 4, 49; 7, 29; 11, 12; 22, 12; 23, 15; Bh. 9, 2, 45. — ಬಿಂಕಂಗುನ್ದು. -ಒ-ಕುನ್ದು. pride to become less; to be humbled (Śśv. 3, 35va.). — ಬಿಂಕವ್ವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to become proud or haughty, etc. ಬಿಜ್ಜ ವ್ವೆತ್ತೆ ಸೆವಂಚಿಯ ಸಂಕುಲಂ (Śmd. 24).

ಬಿಂಕಕಾತಿ binka-kāti. a proud, arrogant woman (C. Bp. 45, 33).

ಬಿಂಕಣ binkaṇa. = ಬಿಂಕಣಿ. (Tbh. of ವ್ಯಜನ or ವ್ಯಂಜನ). a fan. — ಬಿಂಕಣಗಿವಿಯ. -ಕಿವಿಯ. Gaṇēśa (with a fan-like ear, ವಿನಾಯಕ Kk. 5).

ಬಿಂಕಣಿ binkaṇi. = ಬಿಂಕಣ. — ಬಿಂಕಣಿಗಿವಿಯ. = ಬಿಂಕಣಗಿವಿಯ. (ಬೆನಕ, ಬಿಜ್ಜವಳ, ಕರಿಮೊಗ, etc. Śm. 4, o. r. ಬಿಂಕಣ–).

ಬಿಂಕು binku. crookedness, dishonesty, guile (ಕುಟಿಲ ಭಾವ Ct. I, 8; see Sp. s. ಕಂಕಿ).

ಬಿಂಗ binga. Tbh. of ಭೃಂಗ (Śmd. 353). tale, glasies mariae, or mica (ಭೃಂಗ, ಅಭ್ರಕ Nn. 45; ಅಭ್ರಕ Śm. 83; ಅಬರಂಗ G.; My.). 2, the black humble bee (ಬವರ, etc., ಚಿತ್ರ ವಿಹಗ Śm. 27; ಪಱಮೆ 83). 3, a kind of plant (ಲತೆ 83).

ಬಿಂಗಾರ bingāra. = ಬಿಂಗಾರಿ. Tbh. of ಭೃಂಗಾರ. a golden pitcher or vase, etc. (Śmd. 353). 2, = ಬಿಂಗ (My.).

ಬಿಂಗಾರಿ bingāri. = ಭೃಂಗಾರಿ. Tbh. of ಭೃಂಗಾರ (Śmd. 364; Bh. 1, 12, 12; Rām. 1, 13, 8).

ಬಿಂಗು bingu. = ಬಿಂಗ. ಬಿಂಗಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಹಿಂಗು ಹಚ್ಚಿದನ್ತೆ (Prv.).

ಬಿಚಾನ bicāna. a mattress, mat, anything spread for bedding (My.; Br.; Mhr., H. ಬಿಛಾನಾ).

ಬಿಚಾಯಿಸು bicāyisu. to spread, as a carpet or bed (My.; Mhr. ಬಿಛಾವಿಣೇಂ).

ಬಿಚ್ಚ bicca. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ. alms, etc. (My.).

ಬಿಚ್ಚಗಾಱ bicca-gāṛa. a beggar (My.).

ಬಿಚ್ಚಟೆ biccaṭe. Tbh. of ಭಿಕ್ಷಾಟನ. mendicancy, etc. (Rām. 5, 8, 53).

ಬಿಚ್ಚಣಿಸು biccaṇisu. = ಬಿಚ್ಚಳಿಸು. (Bp, 56, 5).

ಬಿಚ್ಚಣ್ಣ biccaṇḍa. = ಬಿಚ್ಚನ್ದ. Tbh. of ವಿಚ್ಛನ್ದ. a palace, etc. (Śmd. 352).

ಬಿಚ್ಚತೆ biccata. the state of being opened or wide; that of being extended; that of being much; that of being without restraint or confinement; widely, greatly, etc. [ಮುಂ ಮಹಿಯೊಳ್ಪಮಂ ಶಿಶಿರರಾಜನೆ ಬಿಚ್ಚತನಾಳ್ದಂ Pb. 5, 31; Ap. 2, 9]; (Cpr. 1, 101 va.; 6, 41; Abh. P. 7, 126; 10, 144). — ಬಿಚ್ಚತವ್ಪಾಱು. -ಒ-ಪಾಱು. to fly to a great distance (Cpr. 5, 39 va.).

***ಬಿಚ್ಚತಿಕೆ biccatike.** expanse; relaxation. ಅನ್ದಿರುಳಾದೊಡೆ ರಾಜ್ಯಮಾದವೋಲ್ ಪೆರ್ಚಿ ಮನಕ್ಕೆ ಬಿಚ್ಚತಿಕೆವನ್ದಿರೆ Pb. 8, 75.

ಬಿಚ್ಚನೆ biccane. (fr. ಬಿಱು 1). = ಬೆಚ್ಚನೆ 2. roughly, harshly, vehemently, rapidly. ಬಿಚ್ಚನೆ ಬಿಟ್ಟ ದಿಟ್ಟ ಸಿಡಿಲಂ ಕಿಱುಮ್ಮಡೆ (Abh. P. 13, 76). ಬಿಚ್ಚನೆ ಬಿಟ್ಟ ದಿಟ್ಟಗಳ್ (14, 6).

ಬಿಚ್ಚನ್ದ biccanda. = ಬಿಚ್ಚಣ್ಣ. Tbh. of ವಿಚ್ಛನ್ದ. a palace, temple, etc. (Śmd. 340).

ಬಿಚ್ಚರಿಕೆ biccarike. = ಬಿಚ್ಚಱಿಕೆ, q. v.

ಬಿಚ್ಚಱಿಕೆ biccaḷike. (fr. ಬಿಚ್ಚು 1 -ಅಱಿಕೆ = ಅಡಿಕೆ 1). expansion, extension, spreading, prolixity, diffuseness (ವಿಸ್ತಾರ Śm. 56; Kk. 18, o. r. ಬಿಚ್ಚರಿಕೆ, on account of which the ಱ್ appears to be right).

ಬಿಚ್ಚಱಿಸು biccaḷisu. 1. = ಬಿಚ್ಚಣಿಸು. to spread out, to extend, to amplify; to make much use of; to make broad or wide; to tell diffusely (ವಿಸ್ತಾರ Śmd. Dh.; Kāvy. IV, 1; V. 37, 132 va.). [ಅತಂಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಬಿಚ್ಚಱಿಸಿ ತನ್ನಂಗಚಿತ್ತಮುಮಂ ಕೆಲವು ಬಾಱುಮಂ ಕೊಟ್ಟಾತನಂ ಸನ್ತಸಂ ಬಡಿಸಿ Vr. 182, 6; ಪಣ್ಡಿತರೆ ತಗುಱ್ದು ಬಿಚ್ಚಱಿಸೆ ಪೇೞಲೊಡರ್ಚಿದೆನೀ ಪ್ರಬನ್ಧಮಂ Pb. 1, 11].,

ಬಿಚ್ಚಱಿಸು biccaḷisu. 2. to cry, to sound. [ಮಾವಿನಂಕುರಮನೆ ಕರ್ಚಿ ಬಿಚ್ಚಱಿಪ ಕೋಗಿಲೆ Pb. 5, 11; ಬಿಚ್ಚಱಿಪ ಪರಭೃತದ ಕಳಕಳದೊಳೆ ಮುಸುಳ್ದುದು ದಿವಿಜ ಯುಗಳ ಕಳಕಳ ನಿನದಂ Ap. 6, 94]; Cpr. 10, 82.

ಬಿಚ್ಚಿಸು biccisu. to cause to loosen, etc. (My.; B. 2, 30).

ಬಿಚ್ಚು biccu. 1. = (ಬಿಡಿಸು?), ಬಿಚ್ಚು 1. to loosen, to untie, to open, to undo, as a bundle, etc. (Bh. 3, 13, 34; B. 2, 29. 30; 3, 122; C.; Tu., Te. ವಿಚ್ಚು); to unfold or expand, as the eye-brows, ಪುರ್ಬು ಬಿಚ್ಚದಿಹುದು (ಭ್ರುಕುಟಿ Mr. 463); to divide, as a crowd (Bp. 40, 76); to cause to be loosened or fail, to give up, as steadfastness

(22, 33; 40, 61); to cut through (Rām. 6, 44, 12; J. 13, 18); to leave, to abandon (19, 31); to open, to lay open, as the mind, etc., to solve (B. 4, 57; My.); to draw, as a sword (My.). 2, to become loose or open, as a tie, a bundle, etc. (My.; Te.); to be cracked or broken, as the head or a nut by a blow (My.; Te.); to fail (Cpr. 2, 83); to be disconnected or disunited. ಖೇದದೊಳಂ (ಸನ್ಧಿ) ಬಿಚ್ಚಿಕ್ಕುರ್ಗಂ (Śmd. 69). — ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇೞು. to tell plainly or minutely (B. 4, 76; C.). ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇೞಿದರೂ ಹುಚ್ಚು ಹೋಗದು (Prv.).

ಬಿಚ್ಚು biccu. 2. = ಬಿಚ್ಚುರ್ 2. loosening, etc.; becoming loose; unfolding; being separated (J. 8, 47); being drawn. — ಬಿಚ್ಚಲರ್. -ಅಲರ್. an unfolded, opened flower (J. 3, 39). — ಬಿಚ್ಚುಕತ್ತಿ. = ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ. (My.; Te. ವಿಚ್ಚು-). — ಬಿಚ್ಚೋಲೆ. -ಓಲೆ. a coloured palmyra-leaf rolled up and put in the pierced ears of women which uncoils when taken out (My.; Te. ವಿಚ್ಚಾಟಾಕು).

ಬಿಚ್ಚು biccu. Tbh. of ಭಿಕ್ಷು. a religious mendicant. (Śmd. 346). [ಪೊಱಲನಾಳ್ವ ದಣ್ಡಕ ನೃಪತಿ ಬಿಚ್ಚುವರ್ಗೆ ಭಕ್ತನಪ್ಪಾತಂ ರಿಸಿಯರ್ಕಳ ಬರವಂ ಕೇಳ್ದು ಬನ್ದು ಬನ್ದಿಸಿ Vr. 176, 7].

ಬಿಚ್ಚೆ bicce. = ಬಚ್ಚೆ. barren, etc. — ಬಿಚ್ಚೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. a barren woman (ಬಂಜೆ Śs.).

ಬಿಚ್ಚೆ bicce. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ. alms, etc. (My.).

ಬಿಜ bija. = ಬಿಜಯು, etc. — ಬಿಜ ಮಾಡಿಸು. to cause to walk, to carry about, as an idol (My.). — ಬಿಜ ಮಾಡು. = ಬಿಜಯು ಮಾಡು. (My.).

ಬಿಜಯು bijaya. (fr. Sk. ವೀ, ವ್ಯಯ್, to go, move?). = ಬಿಜ, ಬಿಯ. going; coming. — ಬಿಜಯುಂಗಯಿಸು. = ಬಿಜಯುಂಗೆಯಿಸು. (Bp. 24, 22). — ಬಿಜಯುಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್, (or -ಂ-ಕೆಯ್). to walk; to go; to come. (Te.). ಬಿಜಯುಂಗೆಯ್ದಂ (Śmd. 200, o. r, ಬಿಯುಂಗೆಯ್ದಂ). see Abh. P. 14, 3 va.; Grj. 3. 115; 4, 44; Bp. 1, 60; 5, 10; 23, 31; 37, 5; 45, 5; 47, 45; Bh. 1, 3, 18; 2, 13, 23; J. 5, 19; 7, 13; 9, 6. — ಬಿಜಯುಂಗೆಯಿ. = ಬಿಜಯುಂಗೆಯ್. (Bp. 51, 7; 59, 1). — ಬಿಜಯುಂಗೆಯಿಸು. -ಂ-ಗೆಯಿಸು. to cause to walk, etc. (Grj. 5, 12 va.; Bp. 46, 52; 52, 4). — ಬಿಜಯುಂಗೆಯ್ಸು. = ಬಿಜಯುಂಗೆಯಿಸು. [ಜಂಗಮನ ಕಣ್ಡು ಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಿಜಯುಂಗೆಯ್ಸಿ ತನ್ದು Cv. 74. 952]; (Grj. 3, 112; 4, 47; Bp. 8, 42; 32, 10; 51, 4; J. 5, 73). — ಬಿಜಯುಮಾಡು. = ಬಿಜಯುಂಗೆಯ್. (J. 26, 32).

ಬಿಜಾಗರಿ bijāgari. a jointed hinge, jummers (My.; Mhr.).

ಬಿಜ್ಜ bijja. 1. = ಬಿಜ್ಜೆ. — ಬಿಜ್ಜಮಹಾದೇವಿ. N. (Bp. 15, 1; *cf.* ಬಿಜ್ಜಾಯಿ).

***ಬಿಜ್ಜ bijja. 2.** Indra? ಮುಂ ಬಿಜ್ಜನಂ ಕಾದರಿಗನುೞಿದರಂ ಕಾವುದೇಂ ಚೋದ್ಯಮಾಯ್ತೋ Pb. 11, 61.

ಬಿಜ್ಜಣ bijjaṇa. = ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ. (J. 28, 36).

ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ bijjaṇige. = ಬಿಜ್ಜಣ. Tbh. of ವ್ಯಜನ. fan, etc. (ಬೀಸಣಿಗೆ Ct. II, 47; ಆಲವಟ್ಟ, ತಾಲವೃನ್ತ Śs.; Śśv. 1, 79 va.). [ಕರಿಯ ಕರ್ವಿನ ಕಾವಿನೆಳ ಮೈನ್ದವಾೞಿಯೆಲೆಯ ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆಗಳಿಂ ಬೀಸಲ್ವೇೞ್ದು Pb. 5, 6 va.; Ap. 11, 41]. see ಎಲೆವಿಜ್ಜಣಿಗೆ, ಪೀಲಿ-. — ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆಯವ. -ಅವ. a fanner (ಜಳಮ್ಬಾಯ್ತ Kk. 36; Śm. 45).

ಬಿಜ್ಜರ bijjara. (fr. ಬಿರಿ 1). — ಬಿಜ್ಜರಂ with a burst, etc. (Cpr. 9, 76).

ಬಿಜ್ಜಲ bijjala. = ಬಿಜ್ಜೆ q. v., ಬೆಜ್ಜ. — ಬಿಜ್ಜಲಬಿಟ್ಟೇಱು. a kind of large missile (ಹಿರಿಯ ಬಿಟ್ಟೇಱು Śmd. II).

ಬಿಜ್ಜಳ bijjaḷa. N. of a king (Bp. 3, 86; 5 sum.; 5, 6. 13; 10, 1. 2; 52, 38; 53, 14. 28. 33; 54 sum.; 54, 2. 18; 55, 3. 8. 10; 56, 49; 57 sum.; 57, 66. 74. 85; 58, 21; 59, 55. 57. 58; 61, 3. 7. 10. 30. 31. 33. 38).

ಬಿಜ್ಜಾಯಿ bijja-āyi. N. (Bp. 15, 10).

ಬಿಜ್ಜು bijju. 1. a voracious bird; Palla's paradoxurus, Paradoxurus pallassii (Bḍ.; My.; see ಮರ-). 2, ruin. ಅವನಿಗೆ ಬಿಜ್ಜು ಬಡಿಯಿತು (My.).

ಬಿಜ್ಜು bijju. 2. = ಬೆಜ್ಜ. chirping. ಬಿಜ್ಜೆನ್ದು ಚಪ್ಪರಣೆ (Kk. 88, o. r. ಬೆಜ್ಜೆಯೆನೆ ಚಪ್ಪರಣೆ).

ಬಿಜ್ಜೆ bijje. = ಬಿಜ್ಜಲ, etc. greatness (T. ವಿಚ್ಚು, ವಿಂಜು, abundance; ವಿದ್ಯೈ, ವಿಯ, ವಿಯನ್, ವಿಯಲ್, ವಿೞಲ್, greatness; width, extension; *cf.* ಬಿಟ್ಟಳ, ಬಿಣ್, ಬೆಟ್ಟ). — ಬಿಜ್ಜೆಬಿಟ್ಟೇಱು. = ಬಿಜ್ಜಲಬಿಟ್ಟೇಱು. (ಹಿರಿಯ ಬಿಟ್ಟೇಱು Kk. 89, o. r. ಬೆಜ್ಜಬಿಟ್ಟೇಱು).

ಬಿಜ್ಜೆ bijje. (= ಬಿಜ್ಜ). Tbh. of ವಿದ್ಯೆ. learning, etc. (Śmd. 343; Ct. I, 16; Kk. 9; My.; see ಚಿಪ್ಪಿಗ-). [ಭೋಂಕರಿಸುವ ದೇವಕೋಟಿಗಳ ಬಿಜ್ಜೆಗಳೊಳ್ ತೊಡರ್ದೇಕೆ ಪೋಪಂ Ap. 9, 73]. — ಬಿಜ್ಜೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. Sarasvatī (Kk. 9).

ಬಿಜ್ಜೆಗ bijjega. a man who has the knowledge of—. see ಬೇದ-.

ಬಿಜ್ಜೆವಳ bijje-vaḷa. Gaṇēśa (ವಿನಾಯಕ Kk. 5; ಬೆನಕ, ಕರಿಮೊಗ, etc. Śm. 4).

ಬಿಜ್ಜೋದರ bijjōdara. Tbh. of ವಿದ್ಯಾಧರ. a kind of spirit or fairy, etc. (Śmd. 343; Kk. 11*a*; ದೇವಕುಲ 10*b*; see Śmd. 131). — ಬಿಜ್ಜೋದರಗಳ. -ಕಳ. a battle-field of Bijjōdaras (Śmd. 131).

ಬಿಜ್ಜೋದರಿ bijjōdari. Tbh. of ವಿದ್ಯಾಧರಿ (Ct. II, 82; Śśv. 1, 43; 3, 35 va.).

ಬಿಂಜ biñja. Tbh. of ವಿನ್ಧ್ಯ (Śmd. 344; Kk. 40). a forest (ಪೞು, ಅರಣ್ಯ Ct. II, 62; ಕಾನನ, ಕಾಡು, ಪೞು, ಅಡವಿ Śm. 21; ಪೞು 112; ಅರಣ್ಯ Bhn. 64; T. ವಿಡ, ವಿಡರ್, ವಿಯಲ್). 2, the Vindhya range (T. ವಿನ್ದ). — ಬಿಂಜವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. the Vindhya range (ವಿನ್ಧ್ಯಾಚಲ Śs.).

ಬಿಟ್ಟನೆ biṭṭane. = ಬಟ್ಟನೆ, q. v. whirlingly. (Te. ಬಿಟ್ಟ-ಬಿರ್ರುಗಾ, at once, suddenly).

ಬಿಟ್ಟಳ biṭṭaḷa. hugeness. (Te. ಬಿಟ್ಟು, greatness, muchness, excess; see ಬಿಜ್ಜಲ). ಮುಟ್ಟಿತು ಮುಟ್ಟದು ದಿವಮುಂ, ಮೆಟ್ಟಿತು ಮೆಟ್ಟದು ರಸಾತಲಾಗ್ರಮನ್ ಎಮ್ಬ ಒಳ್ಪಿಟ್ಟಳಮಾಗಿರೆ ದಿವಿಜರ ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಸೊಗಯಿಪುದು ಮುನ್ದೆ ಮನ್ದರಶೈಲಂ (Śmd. 266; Kāvy. I, 5, 22).

ಬಿಟ್ಟಿ biṭṭi. = ಬಿಡಿ. loosening, etc. — ಬಿಟ್ಟೀ ಬೇಸಱ. = ಬಿಡಿ-, disregard, unconcernedness, negligence (B. 1, 23).

ಬಿಟ್ಟಿ biṭṭi. Tbh. of ವಿಷ್ಟಿ. unpaid labour, labour extracted by a government or a person in power without giving remuneration for it, press-service (My.; ಅಕಲಾಯಂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಿಕೆ Si. 79; Mhr. ವೇಠ). [ಅವನಾಳ್ವ ತೆಱಿಗೊಳ್ವ ಬಿಟ್ಟಿ ಬೆಸಕೆಯ್ಯಿಸಿಕೊಳ್ವ ಭೋಗಿಪ ನಿಯೋಗಂಗಳುಮಂ ಮಾಡಿದಂ Ap. 8, 63 va.; ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ಅರಸಱಿಯದ ಬಿಟ್ಟಿಯೋ Bv. 113]. see Bp. 15, 24; 23, 18; 26, 55; 27, 52; 42, 13; B. 5, 267; Prv. s. ಚಟ್ಟಿ. — ಬಿಟ್ಟಿಕೂೞು. boiled rice (or food) obtained gratis (My.). — ಬಿಟ್ಟಿಕೆಲಸ. = ಬಿಟ್ಟಿ (My.). — ಬಿಟ್ಟಿಗಣ್ಟು. a load carried by a person (or animal) pressed (My.); that which is without re-

muneration or worthless (My.); useless work; money obtained without exertion or labor (My.). — ಬಿಟ್ಟಿಗೆಯ್. to perform biṭṭi (Bp. 26, 55; 52, 10). — ಬಿಟ್ಟಿಗೆಲಸ. = ಬಿಟ್ಟಿಕೆಲಸ. (Bp. 61, 57). — ಬಿಟ್ಟಿಗೆಲಸದವ. -ಅವ. a man pressed to carry a load, etc. (My.). — ಬಿಟ್ಟಿಮಾಡು. = ಬಿಟ್ಟಿಗೆಯ್. (My.). — ಬಿಟ್ಟಿಯಾಳು. -ಆಳು. = ಬಿಟ್ಟಿಗೆಲಸದವ. (My.). ಬಿಟ್ಟಿಯಾಳು ಆದರೆ ಹಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ ಬಾರದೇ? (Prv.). — ಬಿಟ್ಟಿಯೂಟ. -ಊಟ. a meal obtained gratis. ಬಿಟ್ಟಿಯೂಟ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ (tying up for another meal) ಉಣ್ಣಾನು (Prv.). — ಬಿಟ್ಟಿಯೆಸಗು. -ಎಸಗು. = ಬಿಟ್ಟಿಗೆಯ್. (V. 9, 107). — ಬಿಟ್ಟಿ ಹಿಡಿ. to exact forced labour (My.). ಬಿಟ್ಟಿ ಹಿಡಿಯುವದು (ವಿಷ್ಟಿ, ಆಜು Si. 79). — ಬಿಟ್ಟಿಹೊರೆ. a bundle of grass or firewood to be furnished gratis (My.).

ಬಿಟ್ಟು biṭṭu. P. p. of ಬಿಡು 1.

***ಬಿಟ್ಟುಳಿ biṭṭuḷi.** covering? ಅಮರೆ ಮಾಡಿದ ಬಿಟ್ಟುಳಿಯ ಕಕ್ಕುವ್ವ ತೊಡಪ್ಪಿಯ ಮೂಡಿಗೆಯ ಕದಳಿಕೆಯ ಕಣ್ಣಪಟಂಗಳುಮಂ Pb. 5, 47 va.

ಬಿಟ್ಟೆ biṭṭe. = ಬಟ್ಟೆ, ಬೆಟ್ಟ 2, etc. harshness, etc. (ಬಿಱು Ct. I, 29, o. r. ಬಟ್ಟೆ).

ಬಿಟ್ಟೇಱು biṭṭēṟu. a missile weapon: a dart, spear, javelin (ಇಟ್ಟಿ Ct. II, 69; Rām. 6, 11, 11; Bh. 3, 19, 11; 6, 2, 6; 7, 6, 18; T. ಪಿಟ್ಟೇಱು, ಪಿಟ್ಟೇಱು; M. ಪಿಟ್ಟೇಱು; see ಏಱು 4). ಬಿಟ್ಟೇಱು ಮೊದಲಾದುದು (ಪಾಣಿಮುಕ್ತ Hlā.). see ಬಿಜ್ಜಲ-, etc.

ಬಿಡ biḍa. 1. = ಬಿಡದೆ, in ಬಿಡ ಬಿಡದೆ (J. 12, 38).

ಬಿಡ biḍa. 2. = ಬಿಡು 2. loosening, etc. — ಬಿಡಗಡೆ. = ಬಿಡುಗಡೆ. (My.). — ಬಿಡ ಬೀಸು. 1. not to blow, as the wind (Rām. 6, 47, 37). — ಬಿಡಬೀಸು. 2. the state of being without any occupation or that of doing no work (My.).

ಬಿಡತೆ biḍate. = ಬಿಡಿತೆ. leaving space or room; space; interval; cessation, intermission; leisure (My.; ತೆಱಪು G.). ಬಿಡತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇಡು (ಅಡಕು); ಬಿಡತೆಯಿಲ್ಲದೆ ತುಂಬು (ಅಡೆ); ಬಿಡತೆಯಿಲ್ಲದನ್ನ (ಅವಿರಲ, ಅಖಂಡಿತ G.).

ಬಿಡದಿ biḍadi. = ಬಿಡಾರ, etc. lodgings provided for visitors (My.; Te. ವಿಡಿದಿ; T., M. ವಿಡುದಿ).

ಬಿಡಯ biḍaya. 1. a mass, a great number, a flock, a swarm, etc. (Bh. 3, 8, 20; J. 3, 3; 8, 15; 27, 38; 28, 43; Mhr. ಭೀಡ, crowdedness; *cf.* ಬಿಜ್ಜೆ, ಬೀಡು 3).

ಬಿಡಯ biḍaya. 2. anger, wrath (ಸೆಣಸು Bhn. 16, o. r. ಶಣಸು; Bh. 8, 25, 26; T. ವಿಡೈ, ವಿಯರ್, ವಿಳಿ, ವೆದಿರ್, to be angry).

ಬಿಡಯ biḍaya. = ಬಿಡಿಯ. kindness, civility, etc. (ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ Ct. II, 65).

ಬಿಡವು biḍavu. = ಬಿಡುವು, ಬಿಡುಹು. a leaving: leaving space, room, or time; space, room; interstice; a gap; an interval of time, cessation, intermission; leisure (My.). [Tu. ಬುಡು]. ಬಿಡವಿಲ್ಲದುದು (ಅವ್ಯವಹಿತ, ಅಪಟಾನ್ತರ, ಸಂಸಕ್ತ Nr.).

ಬಿಡಾರ biḍu₂-āra₁. = ಬೀಡಾರ, etc. the place or house where one ceases walking or halts: a dwelling-place, a house, lodgings (My.). ಅರಸುಗಳ ಬಿಡಾರ (ಉಪಕಾರ್ಯೆ, ಉಪಕಾರಿಕೆ Si. 109). ಬಿಡಾರವಿರುವವನಿಗೆ ನಡುಮಧ್ಯಾವಾದರೇನು?(Prv.).

ಬಿಡಾಲ biḍāla. = ವಿಡಾಲ. a cat, etc. (ಬೆಕ್ಕು Nn. 122; Mr. 163; see s. ಬೆಕ್ಕು).

ಬಿಡಿ biḍi. = ಬಿಡು 2, etc. loosening, etc. (My.; Te. ವಿಡಿ). — ಬಿಡಿಕಟ್ಟಿಗೆ. untied, loose pieces of wood (B. 2, 30; My.). ಬಿಡಿಕಟ್ಟಿಗೆಯಾದರೂ ಕಿಡಿ ಹತ್ತಿದರೆ ಸುಡದೇ? (Prv.). — ಬಿಡಿ ಬಿಚ್ಚಲು. the state of being loose or unrestrained. ಮನಸು ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಡಿ ಬಿಚ್ಚಲಾಗಿರುವದು (ಯದೃಚ್ಛೆ, ಸ್ವೈರತೆ Si. 386). ಬಿಡಿಬಿಡಿ. rep. — ಬಿಡಿಬೇಸಱ. = ಬಿಟ್ಟೀಬೇಸಱ. (ಅನಾದರ G.). — ಬಿಡಿಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. leaves used as plates, that are not stitched together (My.). — ಬಿಡಿಹೂ.a plucked flower (My.); flowers that are not threaded to form a garland (My.). ಬಿಡಿ ಹೂವಾದರೂ ಹುಡಿಗಿ ಮುಡಿದು ಕೊಳ್ಳ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಬಿಡಿಕು biḍiku. = ಬಿಡುಕು. separation; a crack. ಮರ ಬಿಡಿಕು (ಹಿಳ Mr. 385, one MS. ಮಡಬಿಡುಕು, another ಮಡಬಿರಿಕು).

ಬಿಡಿಕೆ biḍike. interval, etc. (ವಿರಲ Ct. I, 43, o. r. ಬಿಡಿತೆ).

ಬಿಡಿತೆ biḍite. = ಬಿಡತೆ. interval, etc. see s. ಬಿಡಿಕೆ.

ಬಿಡಿಯ biḍiya. (= ಬಿಡಯ, ಬಿಡೆ). respect, regard, consideration, regardful feelings towards, deference for (Mhr. ಭೀಡ; B. 5, 288). 2, (probably Tbh. of ವ್ರೀಡೆ) shame, bashfulness (Te., R.; T. ವೆಡ್ಕ, M. ವೆಕ್ಕ; T. ವೆಡ್ಗು, ವೆಳ್ಗು; M. ವೆಳ್ಗು, to be ashamed; to fear). — ಬಿಡಯದವಳು. -ಅವಳು. a considerate woman (B. 5, 154).

ಬಿಡಿಯತನ biḍiyatana. = ಬಿಡಿಯ No. 1. (B. 5, 51).

ಬಿಡಿಸು biḍisu. to loosen; to cause to leave; to remove; to cast out; to liberate; to separate what is entangled; to cause to leave and let grow, as a tuft of hair; to pull out, off, or from, to pluck; etc. (C.). ಬಿಡಿಸ್ಕುಂ (Śmd. 269). [ನಿನ್ನ ಪೆಡಗೆಯ್ಗುಟ್ಟಂ ಶರದಿಂ ಬಿಡಿಸಿದನಲ್ಲನೆ ಸರಿತ್ಸುತಂ Pb. 6, 53]. ವಂಚಿಸುವುದವಂಗೆಯುಂ ನಿನಗೆಯುಂ ಸಹಜಂ! ಬಿಡಿಸಲ್ಕೆ ಬರ್ಕುಮೆ? (150). ಬೇಡ ಬೇಡ! ಎನ್ದು, ಬಿಡಿಸಿದಂ (272). ತೆರಳೆಯ ಹುಱು ಮುಕುಲಾಕಾರದಿನ್ದ ಮಾಡಿದುದ ಬಿಡಿಸಿ ನೆಯ್ದ ಸೀರೆ (ಕೌಶೇಯ Nr.). ಅವನು ಆ ಹಾವಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಒಗೆದು, ಹದ್ದು ಬಿಡಿಸಿದನು (B. 2, 28). ಆ ಹುಡುಗರನ್ನು ಊರ ಬಿಡಿಸಿ, ಹೊಱಗೆ ಹಾಕ ತಕ್ಕದು (3, 13). ನಿನ್ನನ್ನು ಮನೆ ಬಿಡಿಸಿ, ಹೊಱಗೆ ಹಾಕಿದಾಗ (3, 25). ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳು ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸದಿದ್ದರೆ ಅವರೇ ಸುಖದ ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದುಃಖದ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋಱಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಆಗುವದು (3, 33). ಅರಳಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ತನ್ದು (4, 27). ಮಾಧವನ ಹುಚ್ಚು ಬಿಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ (4, 57). ಕೂಲಿಯ ಹೆಂಗಸರು ಹತ್ತೀ ಬಿಡಿಸಿದರು (4, 178). ಅವನನ್ನು ಸೆಱೆಯೊಳಗಿನ್ದ ಬಿಡಿಸಿ (5, 39). ಅವರಿಗೆ ಬಡ ಕೊಣ್ಣ ಸುಳ್ಳ ದೆವ್ವನ್ನು ಬಿಡಿಸ ಬೇಕು (5, 169). ಅವರ ಹುಚ್ಚುತಿಳುವಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಜನರನ್ನು ಜಾಣರಾಗ ಮಾಡ ಬೇಕು (5, 191). ಚಣ್ಣಿಕೆಯ ಬಿಡಿಸೋಣ (ಚವುಲ); ನಾಚಿಕೆಯ ಬಿಡಿಸು (ನಾಣ್ಗೆಡಿಸು G.). ಬಿಡಿಸುವವನ ಸಂಗಡ ಬಿಗಿ ಮಾಡ ಬಾರದು (Prv.). see Bp. 22, 8; 28, 15. 40; 39, 15; 40, 45; 47, 23; C. Bp. 47, 22; Bh. 1, 8, 71; V. 9, 44; J. 2, 29; 5, 44; 7, 66; 8, 3. 49; Si. 93.

ಬಿಡು biḍu. 1. to let loose; to discharge, to throw, to shoot, as an arrow, etc.; to emit as breath, etc.; to void, as excrement; to let drop, to put (on or in), as water, juice, etc.; to let on, as water from a tank; to let out, or down, as a rope; to let hang down; to set to, as men to work; to set on, as dogs;

to quit hold, to let go; to leave, as a remainder; to quit, to leave; to abandon; to give up; to leave out, to omit; to set aside, to disregard, to leave alone; to take off, as something from the price; to quit, as a debt; to leave off, as work; to leave, to permit or allow, to let; to open wide, as the eyes or the mouth; to spare or let live; to let grow, as the beard; to cause to walk or run, to drive, as a horse, a cart; to dispatch, to send, as a servant, a letter, etc.; to put forth, to produce, as leaves, flowers, fruits; to stop a cart and loosen the bullocks (ವಿಮೋಚನ Śmd. Dh.; ಉಱು I; ಕಳೆ 45 Cm.; ಪರಿಹರಿಸು 78. 141 Cm.; C.; Tu. ಬುಡು; Te., T., M. ವಿಡು). P. p. ಬಿಟ್ಟು (Śmd. 284. 287). ಬಿಡುವುದು (ವಿಸರ್ಜ, ತ್ಯಜ Nn. 62; ಪ್ರಕೃತ, ತ್ಯಜ 111, ತ್ಯಜಯಿಸುವುದು 155; ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ, ತ್ಯಜ 157; ತ್ಯಜ 166). ಬಿಟ್ಟುದು (ವಿಮುಕ್ತ 40). ಬಿಡಲ್ ಪಡು (ಬಱ್ದುಕು Śmd. I). ಅಗ್ನಿಯಂ ಬಿಟ್ಟವನು (ವೀರಹ); ಅಪ್ಪು ಬಿಡುವುದು (ವ್ಯವಚ್ಛೇದ); ಸುರಿಗೆ ಮೊದಲಾದುದು ಕೆಯ್ಯಿಂ ಬಿಡಲ್ ಬಾರದು (ಅಮುಕ್ತ); ಬಿಡಲು ಪಟ್ಟುದು (ಅವಕೀರ್ಣ ತ್ಯಕ್ತ, ಉತ್ಸೃಷ್ಟ, ಉಜ್ಝಿತ; Hlā.). ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ತ್ಯಕ್ತ, ಹೀನ, ವಿಧುತ, ಸಮುಜ್ಝಿತ); [ಮಿಡಿದೊಡೆ ತನಿಗರ್ವು ರಸಂ ಬಿಡುವುವು Pb. 1, 56; ಬಿಟ್ಟಕಱುವಂ ಪೋಲ್ಗುಂ Kr. 2, 9]. ಹಿಡಿಕೆಯ ಹಿಡಿದು, ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಯ ಬಿಟ್ಟು, ಅಳೆದ ಮೊಱ (ಅರತ್ನಿ Nr.), ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಬಿಡುತಿರ್ಪ ಶಸ್ತ್ರ (ಕರಮುಕ್ತ Mr. 293). ನಾಸಕದಿ ಬಿಡುವ ಅನಿಲಂ (ರೇಚಕ 53). ಬಿಟ್ಟು ಪೋದ್ದು (ಹಿಂಗಿದುದು Bhn. 39). ಬಿಟ್ಟ ಎವೆ (Bp. 17, 3). ತನ್ದೆಯ ಹೆಸರ್ಲೆ ನೀರ ಬಿಡೋಣ (ಪಿತೃತರ್ಪಣ); ಬೆಳದಿಂಗಳಿಗೆ ನೀರು ಬಿಡುವ ಕಲ್ಲು (ಒಸರ್ಗಲ್, ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ); ಟೊಂಗಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಬೇರಿನೊಳಗೆ ಎಲೆ ಬಿಡುವ ಗಿಡ (ಗುಲ್ಮ); ಮೊಗ್ಗೆ ಬಿಡು (ನನೆ, ಮುಗುಳ್ G.). ಹುವ್ವು ಇಲ್ಲದೇ ಕಾಯಿ ಬಿಡುವ ಹಲಸು ಮುನ್ತಾದ ಗಿಡಗಳು (ವನಸ್ಪತಿ Si. 119). ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಮರ (ಫಲವತ್, ಫಲಿನ 120). ಹೊರೆ ಬಿಟ್ಟ ಹಾವು (ನಿರ್ಮುಕ್ತ, etc. 77). ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯೂ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕೆಯ್ಸಾಲೆ ಕಟ್ಟಿ; ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂಗಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡಿರುವ ಮನೆ (ಚತುಃಶಾಲ, ಸಂಜವನ 107). ಪಟ್ಟಣದ ಸುತ್ತಲೂ ಪುರಜನಸಂಚಾರಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವ ಬಯ್ಲು (ಸನ್ನಿವೇಶ, etc. 113). ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟ ಬಾಣ (ನಿರಸ್ತ, etc. 289). ಎರಡು ಕಾಲುಗಳಿಗೂ ನಡಿವೆ ಒನ್ದು ಗೇಣಗಲ ಬಿಟ್ಟು ನಿಲ್ಲೋಣ (ವಿಶಾಖ 288). ದಣ್ಡು ಟಾಣ್ಯದ ಸ್ಥಲ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಱಟದು (ಪ್ರಚಕ್ರ 291). ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟ ಮಲ (ಗೂನ, ಹನ್ನ); ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟ ಮೂತ್ರ (ಮೀಢ, ಮೂತ್ರಿತ 380). ದಾರಿಯನು ಬಿಡು ಗಜಕೆ ಮೂರು ಸಾವಿರವನ್ನು (Dp. 172). ಪುಣ್ಡತನ ಮಾಡಿದವ ಬಣ್ಡಾಟ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? —ಡಮಾರದ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಬಿಟ್ಟ. —ತಟ್ಟನೆ ಬಾ! ಎನ್ದರೆ ತುಟೀ ಬಿಟ್ಟನನ್ತೆ. — ಬಿಟ್ಟ ಮನೆಗೆ ಸುಟ್ಟ ಒಕ್ಕಲು. — ಬಿಡದ ಮನೆಗೆ ನುಡಿದದೇ ಗುತರ್ು. — ಪುಣುಗು ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಜುಣುಗು ಬಿಟ್ಟರೆ ಆದೀತೇ?— ಬಿಟ್ಟ ಸಾಲ ಕುಟ್ಟ ಕೊಣ್ಡರೆ ಬನ್ದೀತೇ?— ತಾನೂ ಕುಡಿಯ, ಕುಡಿಯುವವನಿಗೂ ಬಿಡ (Prvs.). ತನ್ನ ಕರ್ಮ ತನಗೆ ಬಿಡದು (B. 3, 100; My.). ಹೋಗ ಬಿಡು (Bp. 59, 13; 60, 15. 25). 2, to be loosened, to be separated, to part; to cease, to stop; to halt, to stop, to remain; to settle; to go away (C.; Te., M.). ಅಂಗಿಯ ಹೊಲಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿತು (My.). ಗೋತ್ರಾದಿಗಳ ಬೆಸಿಗೆಯು ಬಿಡೆ (Bp. 2, 14). ಬಾರಿಸಿದುವು ಬಿಡದೆ ಜಡಿದು ವನದೇವತೆಗಳ್ (Śmd. 109). ಈತನಿದಂ ಬಿಡದಿಕ್ಕುವಂ (233). ಬಿಡದೆ ಇಹ ರೋಗ (ಸರಲ, ಸರೋಗ Nn. 63). ತಾಂ ಬಿಡದೆ ಸುರಿವ ಮೞೆ (ಆಸಾರ Mr. 44). ಕಲಮಸ್ತ್ರೀಯ ಪರಿಚರ್ಯಮುಂ ಬಿಡದೆ ಮಾಟ್ಪ ಕೆಳದಿಯರ್ (J. 3, 6). ಸುೞಿವ ಗಾಳಿಗೆ ಬಿಡದೆ ನರ್ತಿಪ ಲತೆಗಳ್ (J. 3, 25). ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟದ್ದೇ ಪಟ್ಣ (Prv.). ಗಿರಿವ್ರಜದೊಳಗೆ ಪಾಳೆಯ ಬಿಟ್ಟುದು (Bh. 2, 4, 7). ಸೇನೆ ಬಿಟ್ಟುದು ಪುರದ ಬಹಿರೋದ್ಯಾನವೀಥಿಗಳೊಳಗೆ (2, 13, 6). ಜ್ವರ ಬಿಟ್ಟವನು (My.). ಮದ ಬಿಟ್ಟ ಆನೆ (ನಿರ್ಮದ Si. 269). ತುಱುಸಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಬಱ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? — ತೊನ್ನು ಹತ್ತಿದವ, ಹೊನ್ನು ಕರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತೇನೆನ್ದಗನ್ನಾ ಹೇಱದರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? —ಧ್ವನಿ ಮಾಡಿದರೆ ಹನಿ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? — ನೂರೆ ಕಾಱುವಾಗ್ಯೆ ಹರ! ಎನ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? — ಪ್ರಪಂಚ ಬಿಟ್ಟರೆ ಪಾರಮಾರ್ಥ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prvs.). — see Śmd. 77. 81. 280; Cpr. 1, 108. 127; Bp. 20, 11. 22; 21, 45; 27, 18; 28, 16. 50; 31, 3; 39, 45; 40, 30. 49; 42, 9; 44, 6; 48, 9; 51, 9; 58, 36. 56; 59, 13; 60, 45. 49; C. Bp. 11, 11; J. 2, 12. 16; 15, 3; 28, 46; Bh. 1, 8, 8. 20. 21. 28. 58; Śm. 81. 94; Rśv. 2, 37; 5, 118; 9, 22; 13, 29; 13, 95 va.; Dp. 4, 148; Si. 371. 392. 393. 394. 437; B. 1, 17. 27; 2, 41. 44. 51. 53; 3, 3. 29. 106. 122; 4, 2. 16. 17. 27. 33. 40. 49. 51. 53. 54. 132. 148. 152. 154. 155. 184. 187. 200. 222. 223; 5, 48. 58. 246. 266. 317; ಎಡೆವಿಡು, ಎಱಲೆವಿಡು, ಕಣ್ಬಿಡು, ನಾಯಿವಿಡು, ಪತ್ತುವಿಡು, ಬಾಯ್ವಿಡು, ಬೆವ್ವಿಡು, etc.; Prvs. s. ಮರ, ಮಲಮೂತ್ರ, — ಬಿಡು, especially in *common* language, is often joined to a P. p. to lay stress upon its meaning or to express, so to say, the completion of the action, *e. g.* ಮಾಱು ಬಿಟ್ಟನು, ಹೊಡೆದು-, ಹೋಗಿ- (My.). — ಬಿಟ್ಟಾಡು. to reject one and speak, to disclaim connection with, to disown, to deny; to slight, to speak ill of any one (Dp. 54, 5; My.). — ಬಿಟ್ಟು ನುಡಿ. = ಬಿಟ್ಟಾಡು. (My.). — ಬಿಡು ಬಿಡು. rep. (Bp. 11, 14; 20, 22; 56, 19; C. Bp. 2, 4; B. 5, 54). — ಬಿಡೆ ನುಡಿ. to speak so as to leave or reject, to disavow; to slight (Abh. P. 9, 183; 15, 60). — ಬಿಡೆ ಪಳುಂಕು. to push so that one goes away (Kk. 92).

ಬಿಡು biḍu. 2. = ಬಿಟ್ಟು, ಬಿಡ2, ಬಿಡಿ. loosening, etc.; the state of being loose, separated, freed, dishevelled, opened, etc. — ಬಿಡುಗಡೆ. -ಕಡೆ. the state of being loosened, freed from, liberated, release, freedom, etc. (ನಿರ್ಮೋಕ್ಷ Nr.; My.; ಮೋಚನೆ G.; B. 2, 19; 3, 19). ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಿಡುಗಡೇ ಹೊನ್ದುವ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವಾ! (B. 4, 175). ಸೆಱೆಯೊಳಗಿನ್ದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ (5, 161). ಅವನಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಯಿತು (5, 200). ಬಿಡುಗಡೆಯಾದವ (ನಿರ್ಮುಕ್ತ G.). ಬಿಡುಗಡೆಯಾದರೂ ನಡುರಾತ್ರೆ ಸಂಚಾರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). ಕರ್ಮದ ಬಿಡುಗಡೆ (ದಶೆ, ಕರ್ಮಪರಿಪಾಕ Nn. 27). — ಬಿಡುಗಣ್. -ಕಣ್. (Śmd. 204). an open eye (C. Bp. 19, 31; Rām. 6, 14, 20). — ಬಿಡುಗಣ್ಡಿ. a kind of sluice or flood-gate (My.). ಬಿಡುಗಣ್ಣ. -ಕಣ್-ಅ3. a man with (always) open eyes: a deity (ನಿರ್ಜರ Kk. 10*a*; Rśv. 13, 65). — ಬಿಡುಗಣ್ಣವ. -ಕಣ್ಣ-ಅವ. = ಬಿಡುಗಣ್ಣ. (ಸುರ Śm. 9). — ಬಿಡುಗೇಶ. -ಕೇಶ. dishevelled hair (Rām. 6, 47, 37). — ಬಿಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to scatter about (J. 25, 8). [—ಬಿಡುತರ್. to eject. ಪರಚಕ್ರ ಭೂಪರಟ್ಟಿದ ಕರಿಗಳ್ ಬಿಡುತರ್ಪ ಮದದ ಪೊನಲಿನ್ದೆತ್ತಂ Kr. 3, 182]. — ಬಿಡುದಲೆ. -ತಲೆ. a head of dishevelled hair (Rām. 6, 19, 16; Bh. 2, 14, 62; 8, 24, 44). [—ಬಿಡುನಾಯ್. a street dog. ಕೊರಲೊಳ್ ಕಟ್ಟಿದ ಮಾಲೆಯ ಸಿರಿಖಣ್ಡ ತಳ್ಕುವೆರಸು ಬಿಡುನಾಯ್ಬೆರಸಾದರದಿನ್ದನರ್ಘ್ಯ ಮಣಿವಿಷ್ಟರದೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ಸರುಗನುಣೆ Ap. 15, 39]. — ಬಿಡುಮಿದುಳ್. loosened brain (J. 12, 44). — ಬಿಡುಮುಡಿ. a loose knot or braid of hair (Rām. 5, 8, 38; J. 19, 36). ಬಿಡುಮುಡಿ ಬೆನ್ನಪ್ಪಳಿಸೆ (Śmd. 84). — ಬಿಡುಮುತ್ತು. loose pearls, pearls that are not threaded [ಬಿಡುಮುತ್ತಿನ ಬಳಸಿದಕಡೆ ನಡುವಣ ಚೆಮ್ಬೊನ್ನ ಪಟ್ಟವಣೆ Ap. 4, 33]; (Cpr. 6, 91; Abh. P. 12, 7; Śśv. 5, 57 va.; My.). — ಬಿಡುವಲೆ. -ಬಲೆ. a kind of net (Rśv. 5, 52; Śśv. 3, 24). — ಬಿಡುವಾಯ್. -ಬಾಯ್. (Śmd. 204). an open mouth (J. 28, 46). [—ಬಿಡುವೊನ್ನು. -ಪೊನ್ನು.

loose gold or coin. ಅರ್ಥಿಸನ್ನತಿಗೀಯಲ್ ಬಿಡುವೊನ್ನುಮನಾಳ್ಗಟ್ಟುವ ತೊಡರೊಳ್ ತೊಡರ್ದಿರ್ದರ್ Pb. 10, 38].

ಬಿಡು bidu. 3. P. p. of ಬಿಡು 1. — ಬಿಡು ತರ್. (= ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರ್). to unfold itself, to develop, to increase (Cpr. 4, 39). ಮುದಂ ಬಿಡು ತರೆ (Abh. P. 13, 75).

***ಬಿಡು bidu. 4.** to encamp, to live. ಬನ್ದು ಬಲ್ಲಹ ಬಿಡಲು ಹೊಲಗೇರಿ ಎಮ್ಬ ಹೆಸರೊಳವೆ? ಅಯ್ಯಾ ಲಿಂಗವಿದ್ದವರ ಮನೆ ಕೈಲಾಸವೆನ್ದು ನಮ್ಬಬೇಕು Bv. 607.

ಬಿಡುಕು biduku. = ಬಿಡಿಕು, q. v. a separation, a crack, etc.

ಬಿಡುವಿಕೆ biduvike. leaving, giving up, etc. (Si. 243. 397. 437).

ಬಿಡುವು biduvu. = ಬಿಡವು, etc. a gap, etc. (My.).

ಬಿಡುಹ biduha. leaving, etc.; the state of being left, abandoned, etc. (ಉತ್ಸೃಷ್ಟ, ಉಜ್ಝಿತ, ಅವಕೀರ್ಣ, etc. Mr. 433).

ಬಿಡುಹು biduhu. = ಬಿಡವು, etc. leaving, starting; release (Bh. 6, 2, 2; Te. ವಿಡುಪು).

***ಬಿಡೆ bide.** greatly. ಬಿಡೆ ಪೋಯ್ತೆಯುಂ Pb. 3, 18; Ap. 3, 75.

ಬಿಡೆ bide. (= ಬಿಡಿಯ). respect, regard, etc. (ಪರಾಮರ್ಶ, ಸಂಕೋಚ Cb.; Bh. 1, 7, 2).

ಬಿಡೌಜ bidauja. Tbh. of ವಿಡೌಜಸ್. Indra. (ಇನ್ದ್ರ, ದೇವೇನ್ದ್ರ Nn. 10; ಇನ್ದ್ರ Mr. 40).

ಬಿಡ್ಡು biddu. (fr. ಬಿಜು 1). a strain, a violent effort (? ಮುಕ್ಕಿಱುದುದು Ct. 1, 11).

ಬಿಣ್ bin. (fr. ಬಿಣ್ಣಿತು Śmd. 213. 96). stoutness, bigness, heaviness. (*cf.* ಬಿಜ್ಜ, ಬೀಗು 2; Te. ವೆಡದ, ವೆಡಲ್ಪು, ವೆಣದ, broad, large, big; ವೆಯಿ, ವೆಯ್ಯಿ, a thousand). — ಬಿಣ್ಗೆಚ್ಚಲ್. -ಕೆಚ್ಚಲ್. a big, or full, udder (J. 18, 13). — ಬಿಣ್ಗೊನೆ. (Śmd. 213). a large, or heavy, bunch (Cpr. 1, 102; Śsv. 1, 51). — ಬಿಣ್ಪೊಱೆ. (Śmd. 213). a large, or heavy, load. [ಕೂಸಿನ ತಲೆಯೊಳ್ ಬಿಣ್ಪೊಱೆಯನಿಟ್ಟವೋಲಸುಖಕರಂ Kr. 2, 6; Pb. 1, 8]. — ಬಿಣ್ಮೊಲೆ. a stout, or full, breast (C. Bp. 10, 21; J. 11, 19).

ಬಿಣಿಕೆ binike. N. of a plant (ಬಣವತಿ Mr. 139).

ಬಿಣಿತೆ binite. ponderousness; strength, force (J. 22, 12).

ಬಿಣ್ಡಿಗ bindiga. N. of a plant. see Mr. s. ಅರುಣ ಮೂಲ.

ಬಿಣ್ಡು bindu. = ಬೆಣ್ಡು. faintness, etc. see ಕಣ್ಬೆಣ್ಡು.

ಬಿಣ್ಣಿತು binnitu. = ಬಿಣ್ಣಿತ್ತು (Śmd. 96). that which is stout, big, or heavy (ಬಿಣ್ಪು, ಭಾರ Kk. 63).

ಬಿಣ್ಣಿತ್ತು binnittu. = ಬಿಣ್ಣಿತು, q. v.

ಬಿಣ್ಪಿದ binpida. = ಬಿಣ್ಮಿದ, q. v.

ಬಿಣ್ಪು binpu. (= ಬಿಮ್ಮು). largeness, stoutness; heaviness; hugeness; gravity, dignity (ಕಡು ದೊಡ್ಡಿತು Ct. I, 65; ದಿಮ್ಮಿದುದು, ಗೌರವ II, 79; ಬಿಣ್ಣಿತು, ಭಾರ Kk. 63; Cpr. 5, 59; 6, 69; 7, 107; Abh. P. 3, 105; Grj. 2, 71 va.; J. 18, 25. 34). [ತೊಡೆಯ ಬಿಣ್ಪು ಪದಾಮ್ಬುರುಹಕ್ಕೆ ತಿಣ್ಣಂ Pb. 3, 46]. ನೆನೆಯದ ಕಜ್ಜದ ಬಿಣ್ಪಿಂ ಮುನಿವಯ್ ನೀನ್? ಒರ್ವನೆಮ್ಬ ಹರಿಗವರ್ ಅಸಾಧ್ಯಂ! (Śmd. 270). ಫಲಿತ ಚೂತದ ಬಿಣ್ಪುಗಳ್ (Bh. 1, 5, 8). 2, a metrically long syllable (Ch.; ಕೊಂಕು, ಗುರು Śm. 55). — ಬಿಣ್ಪುದೋಱು. -ತೋಱು. to become apathetic (J. 18, 34).

ಬಿಣ್ಮಿತು binmitu. = ಬಿಣ್ಮಿತ್ತು (Śmd. 96), ಬಿಣ್ಣಿತು. (T. ವಿಮ್ಮು, to be extended; to be stout, swell; to be hard, not flexible, *cf.* ಬಿಱುಸು, etc.).

ಬಿಣ್ಮಿತ್ತು binmittu. = ಬಿಣ್ಮಿತು, q. v.

ಬಿಣ್ಮಿದ binmida. a stout, heavy, (venerable) man. ಗಿರಿಯನ್ತೆ ಬಿಣ್ಮಿದಂ, ಸುರಕರಿಯನ್ತೆ ಬಲಾಢ್ಯನ್, ಅಬ್ಧಿಯನ್ತೆ ಗಭೀರಂ (Śmd. 251, o. r. ಬಿಣ್ಪಿದಂ).

ಬಿತ್ತ bitta. = ಬಿತ್ತು 2, etc. a seed. (Śsv. 2, 42 va.; My.).

ಬಿತ್ತಗ bittaga. = ಬಿತ್ತಿಗ, q. v. a clever man, etc. (ತುತ್ತಿದಂ Śmd. II.).

ಬಿತ್ತನೆ bittane. the act of putting seeds or sowing.

ಬಿತ್ತರ bittara. Tbh. of ವಿಸ್ತಾರ (Śmd. 349; Ct. I, 69; II, 12; ವಿಸ್ತರ Kk. 68; Śm. 51; ವಿಸ್ತರ, etc., ಹಿರಿದು ಮಾಡುವುದು Mr. 447; J. 17, 19; 20, 42). [ಸನ್ಮತ್ತಿನ ಬಿತ್ತರದೆತ್ತಿದ ಮುತ್ತಿನ ಮಣ್ಡವಿಗೆ Pb. 3, 2]. ಬಿತ್ತರದ ತಾಮ್ಬೂಲಸಂಗ್ರಹಂ ಹಡಪಮುಕ್ಕು (Mr. 265). ಬಿತ್ತರದೊಳ್ ಉಮ್ಬು ಮನೆ (ಭುಕ್ತಗೃಹ 196). ಬಿತ್ತರದಿ ಕವಿವ ಕಾಳಗಂ (ಸೌಪ್ತಿಕ 288). — ಬಿತ್ತರಮ್ಬಡೆ. -ಅ-ಪಡೆ. to become extensive, large, great, etc. (Cpr. 7, 92 va.; Grj. 2, 106 va.; Rsv. 6, 11 va.); — ಬಿತ್ತರಮ್ಬೆಱ್. -ಅ-ಪೆಱ್. = ಬಿತ್ತರಮ್ಬಡೆ. (Cpr. 1, 101 va.). — ಬಿತ್ತರವೆಱ್. -ಪೆಱ್. = ಬಿತ್ತರಮ್ಬೆಱ್. (Rsv. 8, 2).

ಬಿತ್ತರಿ bittari. = ಬಿತ್ತಾರಿ. (Bp. 40, 55).

ಬಿತ್ತರಿಗೆ bittarige. a throne (ಪಟ್ಟವಣೆ, ಸಿಂಹಾಸ Śs.; Abh. P. 5, 38 va.). [ಸಾರ್ಚಿದ ಲೋಹಾಸನದೊಳಮರ್ಚಿದ ಬೊನ್ದರಿಗೆ ಪೞಯ ಬಿತ್ತರಿಗೆ ಕರಂ ಪೆರ್ಚುವ ಮಹಿಮೆಯನೆಯ್ದೆ ನಿಮಿರ್ಚಿ Pb. 14, 24]. *cf.* ವಿತರ್ದಿಕೆ, ವಿಷ್ಟರ & ವಿಸ್ತರ.

ಬಿತ್ತರಿಸು bittarisu. Tbh. of ವಿಸ್ತರಿಸು or ವಿಸ್ತಾರಿಸು. to extend (v. t.), to expand, to make broad, wide, large or prolix, to spread, to amplify (ವಿಸ್ತಾರ Śmd. Dh.). see Śmd. 278; Cpr. 6, 71; Abh. P. 14, 70; Kāvy. IV, 11; Ct. II, 122; Bp. 9, 51; 55, 55; Śm. 1; J. 11, 24; 31, 31. 2, to extend (v. i), etc. (Cpr. 8, 8; J. 4, 19).

ಬಿತ್ತಾರಿ bittāri. = ಬಿತ್ತರಿ. a woman full of disguise (My.).

ಬಿತ್ತಿ bitti. 1. a book (ಶ್ರುತಲೇಖೆ, ಪುಸ್ತಕ Mr. 359).

ಬಿತ್ತಿ bitti. 2. Tbh. of ಭಿತ್ತಿ. a wall. (My.). 2, support (My.).

ಬಿತ್ತಿಗ bittiga. = ಬಿತ್ತಗ (ಬಿನ್ನಣಿ Ct. II, 102).

ಬಿತ್ತಿಗೆ bittige. the act of sowing (B. 4, 26).

ಬಿತ್ತಿಸು bittisu. to cause to sow (Bp. 28, 18; 60, 19; C.). ಉತ್ತ ಹೊಲ ಬಿತ್ತಿಸಿ ಕೊಣ್ಡೀತು, ಸತ್ತ ಹೆಣ ಸುಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡೀತು (Prv.).

ಬಿತ್ತು bittu. 1. to put seeds, to sow (ಬೀಜಸ್ಥಾಪನ Śmd. Dh.; C.; Tu.; Te. ವಿತ್ತು; T. ವಿತ್ತು, ವಿದ್ಯೆ, ವಿರ್ರೈ; M. ವಿದೆ, ವಿರೆ, *cf.* ಬಿದೆ 1). ಕಸವಂ ಸೋದಿಸದೆ ಬಿತ್ತಿದೊಕ್ಕಲಿಗನ ಪೊಲ್ (Śmd. 267). ಕಣ್ಡುಗ ಬೀಜ ಬಿತ್ತುವ ಕೆಯಿ (ಖಾರೀಕ Nr.). ಬಿತ್ತಿದ ಪಯ್ರು ಕೆತ್ತಿದರೆ ಆದೀತೇ? — ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜಕ್ಕೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ. — ಬಿತ್ತಲಿಲ್ಲ, ಬೆಳೆಯಲಿಲ್ಲ, ಎತ್ತಲಾಗಿನ್ದ ಬನ್ದಿಯೋ, ಹಕ್ಕಿರಾಜ? — ಬಿತ್ತುವಾಗ ಮಲಗಿದರೆ ಕೊಯ್ಯುವಾಗ ಹಗುರವಾಯಿತು. — ಅಂಗಲಾಗಿ ಬಿತ್ತಿದ್ದು ಅಗಲವಾಗಿ ಏಱುವದು. — ಉತ್ತು ಬಿತ್ತಿದ ಬತ್ತವಾದರೂ ಮುಱಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮೊಳೆಯದು (Prvs.). see Cpr. 8, 44 va.; Bp. 3, 75; 26, 25; 38, 42; 60, 17. 19. 50; Bh. 1, 8, 27; J. 11, 14; Si. 301. 307. 396; B. 4, 26.

ಬಿತ್ತು bittu. 2. = ಬಿತ್ತ, ಬಿಟ್ಟು. seed, a seed (ಬೀಜ Śmd. Dh.; My.; Tu.; T. ವಿತ್ತು, ವಿದೈ, ವಿರೈ; M. ವಿದೆ, ವಿರೆ; Te. ವಿತ್ತು, ವಿತ್ತನ; see ಬೆದೆ 1). [ರಸದಾಡಿನುದ ಬಿತ್ತುಮಂ Pb. 2, 39 va.; Cv. 34. 138. 334]. ನುಗ್ಗಿಯ ಬಿತ್ತು (ಶಿಗ್ರುಜ Nr.). see Śmd. 112. 133; Grj, 3, 69 va.; 4, 97; Bp. 26, 25; 30, 1; 40, 62; 60, 17; Śsv. 1, 81 va.

ಬಿತ್ತು bittu. 3. third person singular of the imperfect of ಬೀಬು 1.

ಬಿತ್ತೆ bitte. (Tbh. of ವಿತ್, ವಿದಾ). knowledge, learning, acquirements.

ಬಿತ್ತಗ bitte-ga. = ಬಿತ್ತಗ, ಬಿತ್ತಿಗ. a man of acquirements, a proficient man, a clever, well-educated and polite man (ಪ್ರೌಢ Śmd. II; ಬಲ್ಲನ 399 Cm.; ನಾಗರೀಕ Ct. I, 40; ಬದುಗ, ಪ್ರೌಢ Kk. 35; ತುತ್ತಿದ, ಪ್ರೌಢ 82, o. r. ಬಿತ್ತಿಗ; ಬದುಗ, ಬಿನ್ನಣಿ Śm. 47; Abh. P. 13, 48). — ಬಿತ್ತಗವೆಣ್. -ಪೆಣ್. an accomplished woman (ಪ್ರೌಢೆ Śm. 73; Kk. 28, o. r. ಬಿತ್ತಿಗ-).

ಬಿದನು bidanu. = ಬಿದರು. the bamboo, etc. — ಬಿದನೂರು. = ಬಿದರೂರು. see s. ಇಕ್ಕೇರಿ.

ಬಿದರು bidaru. = ಬಿದಿರ್ 2, etc. the bamboo, etc. (C.). ಬಿದರೆ ಅನ್ನಣವಕ್ಕು, ಬಿದರೆ ಸತ್ತಿಗೆಯುಕ್ಕು, ಬಿದರಿನ್ದ ಸಕಲಪದವಕ್ಕು; ಲೋಕದೊಳು ಬಿದಱದವ ಕೆಟ್ಟ (Sp.). ಬಿದರ ಲೆಕ್ಕಣಿ (B. 3, 57). ಬಿದರ ಸುಣ್ಣ (ವಂಶರೋಚನ); ಬಿದರ ಬುಟ್ಟಿ (ಪಿಟಿ G.). — ಬಿದರಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. = ಬಿದಿರಕ್ಕಿ. bamboo seed (occasionally used as food). ಬಱ ಬನ್ದರೆ ಬಿದರಕ್ಕಿ (Prv.). — ಬಿದರುತಟ್ಟಿ. a bamboo screen; a bamboo mat (My.). ಬಿದರುತಟ್ಟಿ ಮಾಱದಾಕ್ಷಣ ಸೆಟ್ಟಿ ಆದಾನೇ? (Prv.). — ಬಿದರೂರು. -ಊರು. = ಬಿದನೂರು. N. of a place in the Nagara division of Mysore.

ಬಿದಱ್ bidar̤. = ಬೆದಱ್ 1. see Sp. s. ಬಿದರು.

ಬಿದಿ bidi. an abbreviation of ಬಿದಿರ್, in ಬಿದಿಗು (Bp. 14, 17, = ಬಿದಿಗುರ್).

ಬಿದಿ bidi. Tbh. of ವಿಧಿ (Śmd. 339. 342, see 267; ಬ್ರಹ್ಮ Śm. 8; ಬೊಮ್ಮ Ct. I, 7; Kk. 9; ಅಜ Ct. II, 3; Cpr. 8, 14; Abh. P. 11, 140). [ಈ ಪಱುವಿನೊಳೆನ್ನ ರಸನನಿನ್ತು ಬಿದಿಯೆ ತನ್ದಿಕ್ಕುವುದೇ Pb. 2, 22; Ap. 1, 82]. — ಬಿದಿಯ ತೇರ್. a swan, a goose (ಹಂಸ, ಅಂಚೆ Kk. 9).

ಬಿದಿಗ bidi-ga. (Śmd. 237). a man who observes the prescribed form or ritual.

ಬಿದಿಗೆ bidige. Tbh. of ದ್ವಿತೀಯೆ. the second day of a half-month (Śmd. 343. 359. 373; Śm. 19; ದ್ವಿತಿಯೆ, ತಿಥಿಭೇದ Nn. 136; My.; Te. ವಿದಿಯೆ, T. ವಿದಿಯ್ಯೆ). ಪಾಡ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಬಿದಿಗೆ ತದಿಗೆಯೆಮ್ಬಿವೆಲ್ಲಂ ತಿಥಿಗಳೆನಿಸುಗು (Nr.). ನದೀ ದಾಟ ಬೇಕಾದರೆ ಬಿದಿಗೆಯೇ ಆಗ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಬಿದಿಯ bidiya. (= ವಿಜಯ? Sk. ವೀಂಖಾ, going, moving; dancing; one of a horse's paces). — ಬಿದಿಯವರಿಯ. -ವರಿಯ. capering, vaulting (ಪ್ಲುತ Nr.).

ಬಿದಿರ್ bidir. 1. = (ಬಿದಿ), ಬಿದಿರು 1, ಬಿದುರ್. to be scattered or spread about, etc. (Rsv. 9, 28; J. 6, 6). 2, to scatter about, to spread about; to throw about, to toss about; to open, as the mouth; to unfold, as the wings, etc.; to stretch out; to loosen, to untie (ವಿಕೀರ್ಣ Śmd. Dh.; Śm. 102; Abh. P. 11, 143; 12, 25; Rsv. 5, 55 va.; 8, 13; Śsv. 4, 16; M. ವಿದಱು, to scatter, strew; Te. ವದಲು, ವದುಲು, to loosen, be untied). P. p. ಬಿದಿರ್ದು, ಬಿದಿರ್ದಂ (Śmd. 55). [ಅರಗಿನುರಿಯ ಬಿನ್ಪುಲ್ಲಳಂ ಪೊಸೆದು ಬಿದಿರ್ದು ಕಳೆದು Pb. 3, 6 va.; ಕೊರ್ಬುತ್ತೆಸೆದು ಬಿದಿರ್ದಾರ್ದು Kr. 1, 66; Vr. 88, 20].

ಬಿದಿರ್ bidir. 2. = ಬಿದನು, ಬಿದರು, ಬಿದಿರು 2, ಬಿದುರು, ಬಿದ್ರು. the bamboo, Bambusa arundinacea Lin. (ವೇಣು Śmd. Dh., Śm. 102; ತ್ವಚಿಸಾರ, ವಂಶ, ವೇಣು, ತ್ವಕ್ಸಾರ, ಮಸ್ಕರ Hlā.; ವಂಶ Nn. 54; ತ್ವಕ್ಸಾರ 55. 131; ವಂಶ, etc. Mr. 125. 519; Śsv. 3, 32; Tu. ಬೆದ್ರ್; Te. ವೆದುರು; T. ವೆದಿರ್). ಬಿದಿರ್ಗಳ್ (Śmd. 52). ಬಿದಿರಿಂ (142. 166). ಬಿದಿರ ಕುಡಿ (ಕಱಿಲೆ 1). ಬಿದಿರ ಕಱಿಲೆ (ಕರೀರ, ವಂಶಾಂಕುರ Nn. 136). ಬಿದಿರ ಗಿಣ್ಣು (ಗ್ರನ್ಥಿ, ಪರ್ವ, ಪರುಸ್); ಬಿದಿರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಗೋರೋಚನ (ತ್ವಕ್ಕ್ಷೀರೆ, ವಂಶರೋಚನೆ Nr.). ಒಣಗಿದ ಬಿದಿರ ಮೆಳೆ (Bh. 1, 20, 27). see ಹೆಬ್-. — ಬಿದಿರಕ್ಕಿ. = ಬಿದರಕ್ಕಿ. (ವೈಣವ Nr.; Bp. 18, 17; Rsv. 5, 110). [— ಬಿದಿರಗಣ್ಣು. the knot of the bamboo. ಬಿದಿರಗಣ್ಣುಗಳಂ ಕಳೆವನ್ತೆ ಮುನ್ನನಃ ಸ್ಖಲನೆಯಂ ನುಣ್ಪುಮಾಡಿದಪುದು Pb. 12, 103]. — ಬಿದಿರ್ದಟ್ಟಿ. -ತಟ್ಟಿ. (Śmd. 54). = ಬಿದರುತಟ್ಟಿ.

ಬಿದಿರು bidiru. 1. = ಬಿದಿರ್ 1, etc. P. p. ಬಿದಿರಿ. to be scattered, etc. (J. 13, 47). 2, to throw about, etc. [Tu. ಬಿಕ್ಕ್]; (Bp. 26, 43; J. 15, 31; 18, 21). [ಅದುರಿದುವು ಪಾದಾಘಾತದಿನ್ದ ಧರೆ ಬಿದಿರಿದುವು ಮಕುಟ ತಾಗಿ ತಾರೆಗಳು Bv. 538]. ಕುದುರೆಯಾ ಚದುರೆಯಾ ಹದಿರೆರಡುವ್ ಒನ್ದಯ್ಯ; ಚದುರನೇಱದರೆ ಕುಣಿವದು, ಬೆಳ್ಳಾಳ ಬಿದಿರಿ ಹಾಕುವದು (Sp.). see ಮೆಯ್ಯ್-.

ಬಿದಿರು bidiru. 2. = ಬಿದಿರ್ 2, etc. (My.; Bp. 16, 21). [ಬಿದಿರ ಲನ್ದಣವಕ್ಕು ಬಿದಿರೆ ಸತ್ತಿಗೆಯುಕ್ಕು ಬಿದಿರಲ್ಲಿ ಗುಡಿಗುಡಾರವಕ್ಕು Bv. 221]. ಗಾಳಿಗೆ ದನಿಗೆಯ್ವ ಬಿದಿರು (ಕೀಚಕ Hlā.). ಗಾಳಿಗೊದಱುವ ಬಿದಿರು (ಕೀಚಕ Mr. 125).

***ಬಿದಿರು bidiru. 3.** to bow. ಬಿದಿರದವರ ಮೆಚ್ಚ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ದೇವಾ Bv. 221.

ಬಿದಿರ್ಚು bidircu. to spread out, to unfold (J. 28, 36); to unharness, to unyoke (ರಥವಿಮೋಚನ Śmd. Dh.); to loosen or free oneself. (Śsv. 4, 10. 73. 74).

ಬಿದು bidu. 1. = ವಿದು 2. Tbh. of ವಿಧು. the moon (ಚನ್ದಿರ, etc. ಶಶಿ Kk. 44; ಉಪೇನ್ದ್ರ Śm. 5. 6). — ಬಿದುಗಲ್. -ಕಲ್. the moon-stone (Rsv. 4, 21; ಬೆಳದಿಂಗಳಿಗೆ ನೀರು ಬಿಡುವ ಕಲ್ಲು G.).

ಬಿದು bidu. 2. = ವಿದು 1. the hollow between the frontal globes of an elephant. (Rsv. 6, 11 va.), twice). [ಬಡಿಗೊಳೆ ಬಿದು ಬಿಬ್ಬರ ಬಿರಿದೊಡನುಗೆ ಪೊಸಮುತ್ತು Pb. 10, 103]. ಅದಱ (ಆನೆಯ ಕುಂಭಸ್ಥಳದ) ನಡು ಬಿದುವಕ್ಕು (Mr. 154).

ಬಿದುರ್ bidur. to unloosen, to untie, to unfetter (ಅಶೃಂಖಲೆ Śmd. Dh.; Te. ವಿದುಲು, to shake off).

ಬಿದುರು biduru. = ಬಿದಿರ್ 2, etc. (My.; ವಂಶ, ತ್ವಕ್ಸಾರ, ಕರ್ಮಾರ, ತ್ವಚಿಸಾರ, ತೃಣಧ್ವಜ, ಶತಪರ್ವ, ಯವಫಲ, ವೇಣು, ಮಸ್ಕರ, ತೇಜನ Si. 163; cf. Sk. ವಿದುಲ). see ಕಾಗಿ-, ಬೆಣ್ಣೆ-, ಸಾರೇ-. — ಬಿದುರು ಕೊಮ್ಬು. (ಕರೀರ Si. 140). — ಬಿದುರುಕೋಲು. a bamboo stick (Si. 250. 271). — ಬಿದುರುಗಣ್ಣು. a bamboo knot or joint (ಗ್ರನ್ಥಿ, ಪರ್ವ, ಪರುಸ್ Si. 163; My.). — ಬಿದುರುಮೆಳೆ. a bamboo bush (My.). — ಬಿದುರುಮೊಳಕೆ. a bamboo shoot (ಕರೀರ Si. 140; My.). — ಬಿದುರುಮೊಳೆ. = ಬಿದುರುಮೊಳಕೆ. (ಕರೀರ Si. 140; My.). — ಬಿದುರು ಸೀಬು. (ಕ್ಷ್ವೇಡೆ Si. 417).

ಬಿದುಹು biduhu. = ಬದುಹು, q. v. a raised bank in the fields.

ಬಿದ್ದ bidda. 1. = ಬದ್ದ, q. v. firm, etc.

ಬಿದ್ದ bidda. 2. Tbh. of ವಿದ್ಧ. penetrated, etc. (Abh. P. 3, 134). — ಬಿದ್ದಂ (adverbially), so that (the points of the compass) are penetrated (4, 28). — ಬಿದ್ದಂ ಪೋಗು. to be penetrated or holed (8, 29). — ಬಿದ್ದವ್ಪುರಿ. -ಪರಿ. to penetrate into (12, 54). — ಬಿದ್ದ ವ್ಪೂಟ್. -ಂ-. to be penetrated. (Cpr. 10, 80).

ಬಿದ್ದಣ biddaṇa. = ಬಿದ್ದನ, ಬಿದ್ದಿನ 2, (ಬಿದ್ದು 1), ಬಿರ್ದಣ, (ಬಿರ್ದು 1). an invitation to dinner; a banquet, a feasting, an entertainment, a meal (ಅವುತಣ Kk. 26, o. r. ಬಿದ್ದನ; ಅವುತಣ Śm. 63, o. r. ಬಿರ್ದಣ; T., M. ವಿಳಿ, Te. ಪಿಲುಚು, to call, to invite; see s. ಬಟು 3; ಪಿಳ್ಳಿ 2); a prey.

ಬಿದ್ದನ biddana. = ಬಿದ್ದಣ, q. v.

ಬಿದ್ದಿ biddi. = ವಿದ್ದಿ, q. v. Tbh. of ವೃದ್ಧಿ. increase, etc. ಬಿದ್ದಿಗಾ ಪೊಲಿಚಿಚರ್ ಮೂನ್ಯದೊಕ್ಕಲ್ (Śmd. 203 Mdb.).

ಬಿದ್ದಿನ biddina. 1. = ಬಿದ್ದುನ. a guest (ಆವೇಶಿಕ, ಪ್ರಾಘುಣಕ, ಅಗನ್ತು, ಅತಿಥಿ Hlā.; Mr. 238; Cpr. 7, 84; Bp. 29, 7; Tu. ಬಿನ್ನೆ; T. ವಿರುನ್ದು, M. ವಿರುನ್ನು, Te. ವಿನ್ದು); a relative by marriage (ಬೀಗ Bhn. 59, o. r. ಬಿದ್ದುನ; Bh. 3, 19, 25; 8, 24, 57). ಬಿದ್ದಿನ ಬನ್ದು ಹಾಟು, ಮನೆಯೊಡೆಯ ಕೂತು ಹಾಟು (Prv.).

ಬಿದ್ದಿನ biddina. 2. = ಬಿದ್ದಣ, etc. [ಠಕ್ಕನ ಮನೆಗೆ ಠಿಕ್ಕ ಬಿದ್ದಿನ ಬನ್ದನ್ತೆ Cv. 651]; (Bh. 3, 10, 46).

ಬಿದ್ದು biddu. 1. = ಬಿದ್ದಣ, ಬಿರ್ದು 1. a banquet, a feasting, a meal (ಅವುತಣ Śs.; Rām. 6, 54, 4; T. ವಿರುನ್ದು, M. ವಿರುನ್ನು, Te. ವಿನ್ದು; T. ವಿಚಿವು, ವಿಚಾ, a festival, holiday); a prey. [ಗೀಜಗನ ಗೂಡು, ಕೋಡಗದಣಲ ಸಂಚ ಬಾಡುಮೆಯ ಮದುವೆ ಬಾವುಲ ಬಿದ್ದಿನನ್ತೆ Bv. 634]. see ಬಲು-.

ಬಿದ್ದು biddu. 2. = ಬಿರ್ದು 2, ಬಿಟ್ದು. P. p. of ಬಿಟ್, ಬೀಟ್ 1, ಬೀಟು 1. — ಬಿದ್ದಿನ. -ಇನ. the sun which has set (ಜಲದೊಳ್ ಆಟ್ದ ಭಾಸ್ಕರ Bhn. 59; Grj. 4, 68).

ಬಿದ್ದುನ bidduna. = ಬಿದ್ದಿನ 1, q. v.

ಬಿದ್ರು bidru. = ಬಿದುರು, etc. (My.).

ಬಿನದ binada. Tbh. of ವಿನೋದ. pleasure, etc. (Cpr. 4, 79; 7, 81; Grj. 2, 71 va. & 106 va). [ಆಟಪಾಟಮುಂ ಬಿನದಮುಮಾರುಮುಂ ಮಱೆಯಿಸುತ್ತಿರೆ Pb. 2, 94]. — ಬಿನದವ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. to feel pleasure, to be amused (Rśv. 2, 126).

ಬಿನದಿಸು binadisu. Tbh. of ವಿನೋದಿಸು. to play, etc. (Śśv. 1, 48; 4, 17 va.; J. 6, 39; 15, 9). ಮರೆವಾಯಿದು ಬಿನದಿಪುದು (ಕುಳಿಲ್ Śs.). ಗೋಣ್ಬುಗಳೊಳ್ ಬಿನದಿಪಾಟಂ (ಎರಲ್, ದಿಂಕು Śs.).

ಬಿನುಗು binugu. a low, base, mean person (ಪಾಮರ, ನೀಚ, ವಿವರ್ಣ, ಪ್ರಾಕೃತ, ಪೃಥಗ್ಜನ, ನಿಹೀನ, ಅಪಸದ, ಜಾಲ್ಮ, ಕ್ಷುಲ್ಲಕ Nr.; Rām. 5, 8, 53; Bh. 8, 24, 50; My.; *cf.* ಬಣಗು? T. ವಿನೈ, M. ವಿನೆ, action; sin, evil, pain, misery; malignity, malice). — ಬಿನುಗುನುಡಿ. whispering words (ಗುಜುಗುಜು Bhn. 43). [— ಬಿನುಗು ಮಾನವ. a base man. ಇನ್ತೀ ಬಿನುಗು ಮಾನವನ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಚನ್ನ ಸಂಗಮದೇವನು ಹೀನಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಬರಿಸದೆ ಮಾಣ್ಬನೆ Cv. 209].

ಬಿನ್ದ binda. Tbh. of ಬೃನ್ದ. a mass, etc. (Śmd. 353; ಥಟ್ಟು, ತಿನ್ತಿಣಿ, ತೆಮ್ಮಲ್, etc., ಸೇಣಿ Kk. 17, Śm. 54; ಸೇಣಿ Śm. 96).

ಬಿನ್ದಿಗೆ bindige. a kind of metal water-vessel (Bp. 12, 34; 47, 13; Si. 309; My.; Mhr. ಬಿನಗಾ; Te. ಬಿನ್ದೆ, M. ವಿನ್ದ). ಬಿನ್ದಿಗೆ ಒಡವರೆ ಹನ್ದಿಗೆ ನೀರು ಎಲ್ಲಿ? (Prv.).

ಬಿನ್ದು bindu. = ವಿನ್ದು. *a drop of water or other liquid* (ಸುರಿವ ಹನಿ Mr. 418); semen virile (C.). 2, a dot, a mark; whitish spots on the body (ಚುಬ್ಬು, ಪದ್ಮ Mr. 154). 3, a cypher or dot representing the anusvāra (ಅನುಸ್ವಾರ, ಸೊನ್ನೆ Śmd. 19, Mr. 363). see Śmd. 19. 25. 47. 126. 127. 128. 138. 151. 184. 198. 199. 203. 205. 206. 236. 238. 248. 250. 257. 370. 371. 400; Kāvy. I, 2, 14-16; 110-112; I, 3, 16. 17.

ಬಿನ್ದುಚ್ಯುತ bindu-cyuta. a kind of vicchitticitra (Kāvy. III, 2, B, 58. 69 seq.).

***ಬಿನ್ದುಚ್ಯುತಕ bindu-cyutaka.** = ಬಿನ್ದುಚ್ಯುತ. Kr. 2, 144. 149.

ಬಿನ್ದುಜಾಲಕ bindu-jālaka. = ವಿನ್ದುಜಾಲಕ. *a mass of dots or spots.*

ಬಿನ್ದುಪತನ bindu-patana. falling of drops. see ಹನಿ.

ಬಿನ್ದುಮನ್ತ bindu-manta. Tbh. of ಬಿನ್ದುಮತ್. possessing drops, etc.; — having the anusvāra (Śmd. 371).

ಬಿನ್ದುಮಾಧವ bindu-mādhava. N. of an idol of Viṣṇu. (My.).

ಬಿನ್ನ binna. 1. Tbh. of ಭಿನ್ನ. divided, etc. (My.).

ಬಿನ್ನ binna. 2. a curtailed form of ಬಿನ್ನಪ. — ಬಿನ್ನ ಮಾಡು. to invite (for dinner, C.). — ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆ. -ಪತ್ತಳೆ. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾಪನ ಪತ್ರಿಕೆ. a letter of respectful communication and petition (Rām. 1, 7, 10; 1, 16, 2; My.). ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆ ಬರದರೆ ಹೊನ್ನು ಬನ್ದ ಹಾಗಾಯಿತೇ? (Prv.).

ಬಿನ್ನಗೆ binnage. = ಬಿನ್ನನೆ (Śmd. 389). silently, etc. (ರೆಕ್ಕಟ, ಬಿನ್ನನೆ, ಸುಮ್ಮಗೆ Śs.; ಗುಱುಗುಮ್ಮನೆ, ರಿಕ್ಕಟ, ಬಿನ್ನನೆ, ಮೌನ Kk. 50). [ನೊನ್ದು ಬಿನ್ನಗೆ ಮೊಗದಿನ್ದೆ ಕುನ್ದಿ ಫಣಿಕೇತನನಿರ್ದಜಲೊನ್ದು Pb. 12, 170].

ಬಿನ್ನಣ binnaṇa. = ಬಿನ್ನಾಣ, ವಿನ್ನಾಣ. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾನ (Śmd. 354. 364). knowledge; skill, proficiency, dexterity; ingenuity, art; device (ಚೊಕ್ಕೆಯತನ Bhn. 56). [ಓಡಿ ಬರ್ದುಂಕಲ್ಕೆ ಕಲ್ತರಾರ್ ಬಿನ್ನಣಮಂ Kr. 1, 74]. ಅನ್ನವನು ಹಾಕುವದು, ಸನ್ನಿಯನು ನುಡಿಯುವದು, ತನ್ನನ್ತೆ ಪರರ ಬಗೆದಡೆ ಕೈಲಾಸಬಿನ್ನಣವಕ್ಕು (Sp.). see Śmd. 167; Cpr. 5, 78; Ch. v. 286; Grj. 5, 76 va.; Bp. 13, 29; 29, 16; Śśv. 4, 10; J. 31, 58. — ಬಿನ್ನಣನ್ದೋಱ್. -ಂ-ತೋಱ್. to evince skill (Grj. 2, 106 va.). — ಬಿನ್ನಣವ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. to obtain or gain skill (Rśv. 5, 114 va.).

ಬಿನ್ನಣಿ binnaṇi. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾನಿ. a man who is learned, clever, skilful, proficient, ingenuous, deviceful, conversant (ಚಿತ್ರಿಗ Ct. II, 102; ಚಿತ್ರಿಗ, ಬರ್ದುಗ Śm. 47; Te. ವಿನ್ನಾಣಿ). see ಮೆಲ್ಪಿನ್ನಣಿ, ಸಬಲಬಿನ್ನಣಿ; Śmd. s. ಬಿಸುಡು.

ಬಿನ್ನಣಿಗ binnaṇiga. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾನಿಕ. learned, etc. (C. Bp. 45, 40).

ಬಿನ್ನನೆ binnane. = ಬಿನ್ನಗೆ, q. v. [ಆಕೆಯ ಬಿನ್ನನಾದ ಮೊಗದನ್ದಮಂ ಕಣ್ಡು Pb. 2, 2 va.; Ap. 7, 107]; (Cpr. 8, 78 va.). [— ಬಿನ್ನಬಿನ್ನನೆ. rep. ಚೆನ್ನ ಚೆನ್ನನೆ ಬರೆ ಬಿನ್ನ ಬಿನ್ನನೆ ಪೋಗಿ Pb. 1, 144 va.].

ಬಿನ್ನಪ binnapa. = ಬಿನ್ನ 2, ಬಿನ್ನಹ. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾಪನ (Śmd. 354. 366; Te. ವಿನ್ನಪ). representing, informing; respectful communication or representation; respectful petition. see Śmd. 151. 264; Cpr. 7, 69 va.; Abh. P. 12, 51 va.; Bp. 10, 33; 50, 74; 51, 3; Rśv. 5, 23 va.; J. 5, 44. — ಬಿನ್ನಪಂಗೆಯ್. -ಂ-. to make a respectful representation or humble petition (Rśv. 10, 5 va.; Śśv. 2, 2 va.).

***ಬಿನ್ನಮೆ binname.** = ಬಿನ್ನಗೆ. ಬಿನ್ನಮೆ ಕುರುಳ ನೆಟಿಲ್ಗಳ್ ತನ್ನೊಳೆ ತಳ್ಪೊಯ್ದು ನೆಗಟ್ದ ಕಱೆಯನೆ ಪೋಲ್ತಂ Ap. 7, 10.

ಬಿನ್ನಯಿಸು binnayisu. = ಬಿನ್ನವಿಸು, etc. to communicate, etc. (Bp. 33, 5).

ಬಿನ್ನಯ್ಸು binnaysu. = ಬಿನ್ನಯಿಸು, etc. (Bp. 1, 55; 2, 39; 14, 6; 26, 45; 35, 49; 37, 4; 61, 73; J. 2, 45).

ಬಿನ್ನವಿಸು **binnavisu.** = ಬಿನ್ನಯಿಸು, ಬಿನ್ನಯ್ಸು. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾಪಿಸು. to communicate or represent respectfully; to petition respectfully (ವಿಜ್ಞಾಪನ Śmd. Dh.). see Śmd. 294; Cpr. 2, 62 va.; 3, 62 va.; 6, 100 va.; Abh. P. 14, 59 va.; Bp. 5, 11; 10, 47; 32, 8; 36, 9; 46, 63; 50, 27; 61, 54; Rsv. 5, 125.

ಬಿನ್ನಹ **binnaha.** = ಬಿನ್ನಪ, etc. respectful petition. (Bp. 26, 17; 37, 6; 51, 3; 53, 74; Bh. 1, 8, 16. 59; Rām. 1, 16, 5; My.). ಬಡವನ ಬಿನ್ನಹ ಎಡೆಲೆ ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡು. = ಬಿನ್ನಪಂಗೆಯ್. (Bh. 1, 8, 32; 3, 15, 13; B. 4, 30).

ಬಿನ್ನಾಣ **binnāṇa.** = ಬಿನ್ನಣ, etc. dexterity, etc. [ಬನ್ನ ನಿನ್ನನಂ ಕಣ್ಣ ವಿರಾಟಂ ನಿನ್ನ ಬಿನ್ನಾಣಮೇನೆನ್ನು ಬೆಸಗೊಳೆ Pb. 8, 53 va.; ತನ್ನಾತ್ಮ ತನಗೆ ಹಗೆಯಾದ ಬಳಿಕ ಬಿನ್ನಾಣವುಕ್ಕೆ ಮಹಾದಾನಿ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ Bv. 12; Cv. 357]; (Bh. 1, 7, 49; 1, 8, 69. 71; J. 17, 6; 22, 6. 12; My.; Te. ವಿನ್ನಾಣ). [2, outward show. ಅಕಟಕಟಾ ಬೆಡಗು ಬಿನ್ನಾಣವೆನ್ನುದೇನೊ Bv. 77].

ಬಿನ್ನಾಣಗಾತಿ **binnāṇa-gāti.** a clever woman (My.).

ಬಿನ್ನಾಣಗಾಱ **binnāṇa-gāṟa.** a clever man (My.).

ಬಿನ್ನಾಣಿ **binnāṇi.** a clever woman (My.). [ರಾಯರಾಜಗುರು ಜಗದ ಬಿನ್ನಾಣಿಯ ತೊಡಕ ಬಿಡಿಸಬಾರದು Bv. 724].

ಬಿಪ್ಪಣ್ಡ **bippaṇḍa.** (Śmd. 48; 191, o. r. ಬಿರ್ಪಣ್ಡ). = ಬಿರ್ಪಣ್ಡ. the crying or chirping of birds (ಬಗ್ಗು, ಒಲೆ, ಚಪ್ಪರಣೆ Kk. 42, o. r. ಬಿರ್ಪಣ್ಡ; ಬಗ್ಗು, ಚಪ್ಪರಣೆ 77; ಬೆಜ್ಜ, ಜಡಿಪ, ಬಗ್ಗು, ಚಪ್ಪರಣೆ Śm. 29. 30; ಬಗ್ಗು 84; T. ವಿಮ್ಮು, to cry; to sound; to weep; ವಿಱಲಿ, a songstress).

*ಬಿಬ್ಬರ **bibbara.** burstingly. —ಬಿಬ್ಬರಬಿರಿ. to burst open. ಬಡಿಗೊಳೆ ಬಿದು ಬಿಬ್ಬರಬಿರಿದೊಡನುಗೆ ಪೊಸಮುತ್ತು Pb. 10, 103.

ಬಿಬ್ಬಿ **bibbi.** — ಬಿಬ್ಬಿಬಾಚಯ. = ಬಿಬ್ಬಿಬಾಚಯ್ಯ. (Bp. 56, 47). — ಬಿಬ್ಬಿಬಾಚಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 45; 56 sum.; 56, 1. 10. 14. 25. 30. 40).

*ಬಿಬ್ಬಿಱಿ **bibbiṟi.** — ಬಿಬ್ಬಿಱಿಬಿಱಿ. to burst. ಕರಿಮಕರಂಗಳ ಕಯ್ಯೇಱನೊಳ್ ಬಿಬ್ಬಿಱಿಬಿಱಿದೊಡೆದ ಮುಕ್ತಾಪುಟೋದರಂಗಳೊಳ ಗಣಿನ್ನಮುಚ್ಚಳಿಸಿದ ತಾರಾತರಳ ಮುಕ್ತಾಫಳಂಗಳುಮಂ Ap. 12, 79 va. (cf. ಬಿಬ್ಬರಬಿರಿ).

ಬಿಬ್ಬೋಕ **bibbōka.** = ವಿಬ್ಬೋಕ. *affection of indifference towards a beloved object through pride and conceit.*

ಬಿಮ್ಬ **bimba.** = ವಿಮ್ಬ. *the disk of the sun or moon;* any disk, a ball, hemisphere; any round or disk-like appearance or object (ಸುವೃತ್ತ, ಅತಿಬಟ್ಟತು Nn. 69; ಚಿಟುಕು Mr. 330). 2, a looking-glass, a mirror. 3, a reflected form, a reflection; an image, a picture (ಪ್ರತಿರೂಪು 69; see ಜಿನ-). 4, a rain-bow (ಇನ್ದ್ರಚಾಪ, ಇನ್ದ್ರನ ಬಿಲ್ಲು 69). 5, a ray (ಮಯೂಖ, ಕಿರಣ 69). 6, the sky (ನಭ, ಆಕಾಶ 69). 7, rain (ವೃಷ್ಟಿ, ಮೞೆ 69). 8, cloth (ಅಂಬರ, ವಸ್ತ್ರ 69). 9, the fruit of Momordica monadelpha Roxb. of a bright-red colour (ಬಿಮ್ಬಿಕೆ, ತೊಣ್ಡೆ, ತೊಣ್ಡೆಹಣ್ಣು 69; ಓಷ್ಠ, ತೊಣ್ಡೆ, ತುಣ್ಡಿಕೆ Mr. 127). 10, a lizard.

ಬಿಮ್ಬಾಧರ **bimba-adhara.** a lip red like the bimba fruit (Kāvy. V, 947). — ಬಿಮ್ಬಾಧರೆ. a red-lipped woman (Grj. 10, 45).

ಬಿಮ್ಬಾಧರಸ್ಥಾನ **bimbādhara-sthāna.** the place of Bimbādhara. ಬನ್ದಿವಿಡಿದಂ ಬಿಮ್ಬಾಧರಸ್ಥಾನಮಂ (Śmd. 386).

ಬಿಮ್ಬಿ **bimbi.** = ವಿಮ್ಬಿ. *a plant bearing a bright-red gourd, Momordica monadelpha* Roxb.

ಬಿಮ್ಬಿಕೆ **bimbike.** = ವಿಮ್ಬಿಕೆ. *Momordica monadelpha* Roxb. (ಬಿಮ್ಬ, ತೊಣ್ಡೆ Nn. 69).

ಬಿಮ್ಬಿಸು **bimbisu.** to be reflected or mirrored (Bp. 5, 23; 6, 22; Ssv. 2, 31).

ಬಿಮ್ಬೆ **bimbe.** ಬಿಮ್ಬಾ. = ಬಿಮ್ಬಿ. 2, N. of women.

ಬಿಮ್ಬೋಷ್ಠಿ **bimba-ōṣṭhi.** a woman with lips as red as a Momordica fruit. (My.).

ಬಿಮ್ಮಗೆ **bimmage.** (fr. ಬಿಙ್, or ಬಿಱು 1). = ಬಿಮ್ಮನೆ. firmly, tightly (as in seizing, tying, embracing, standing, etc., My.), loudly (as in calling, My.), powerfully (as in beating, My.). ಬಿಮ್ಮಗೆ ಹಿಡಿದರೆ ಹಮ್ಮು ಹೋಗದೇ? — ಕಮ್ಮಗೆ ಉಣಿಸಿ, ಬಿಮ್ಮಗೆ ಕಟ್ಟಿದ (Prvs.).

ಬಿಮ್ಮನಿಸಿ **bimmanisi.** a pregnant woman (My.).

ಬಿಮ್ಮನೆ **bimmane.** = ಬಿಮ್ಮಗೆ. (My.). ಬಿಮ್ಮನೆ ಬಿಗಿಯ ಬೇಡ, ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಹಾಕ ಬೇಡ, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದಿನ ಬಾಚಿಕ್ಕೀನು (Prv.). see Prv. s. ಮುದುಕ.

ಬಿಮ್ಮು **bimmu.** (= ಬಿಣ್ಪು, or fr. ಬಿಱು 1). largeness, greatness (Bh. 1, 13, 46); Abhā. 7, 14; 11, 29; pride. [ನಗುವುದು ನುಡಿವುದು ಶಿವಭಕ್ತರೊಡನೆ ಸುಮ್ಮಾನ ಹಮ್ಮು ಬಿಮ್ಮಾಗಿರಲೇಕಯ್ಯಾ Bv. 242; Cv. 494]. — ಬಿಮ್ಮುಱು. -ಅಱು. pride to abate or go away (Bp. 32, 36). — ಬಿಮ್ಮುಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಬಿಮ್ಮಱು. (Bp. 56, 43).

ಬಿಯ **biya. 1.** = ಬಿಜ, etc. going, coming, etc. — ಬಿಯಂಗೆಯ್. = ಬಿಜಯಂಗೆಯ್, q. v.

*ಬಿಯ **biya. 2.** Tbh. of ವ್ಯಯ. expenditure, etc. ಅಧಿಕ ವಿಳಾಸದಿ ನುಡಲಿಕ್ಕೆ ನೆಱೆಯೆಬಿಯಮಂ ಮೆಱೆದಂ Pb. 3, 44; Ap. 12, 18; Vr. 68, 7.

ಬಿಯಧ **biyadha.** (Śmd. 25). Tbh. of ವ್ಯಾಧ. hunter. (Śmd. 337; Ct. II, 35; ಅಱಗುಲಿ, ಬಿಲ್ಲ, ವ್ಯಾಧ Kk. 39; Bp. 34, 2; Rsv. 5, 80 va.; 5, 85; see ಕಾಟ್ಬಯದ). — ಬಿಯದವೆಣ್. -ಪೆಣ್. a woman of the hunter-caste (Ssv. 3, 28 va.).

ಬಿಯಧಿ **biyadi.** Tbh. of ವ್ಯಾಧಿ. disease, etc. (Śmd. 337).

ಬಿಯಸ **biyasa.** Tbh. of ವ್ಯಾಸ. — ಬಿಯಸಹಸ್ತ. = ವ್ಯಾಸ-. Vyāsa's hand (Bp. 6, 21).

ಬಿಯಸಂಗ **biyasaṅga.** Tbh. of ವ್ಯಾಸಂಗ. excessive attachment. (Śmd. 337).

ಬಿಯಳ **biyaḷa.** (Śmd. 25). Tbh. of ವ್ಯಾಲ (337). a snake, etc. — ಬಿಯಳಕಟಕ. Śiva (Bp. 27, 46).

ಬಿಯ್ಯ **biyya.** = ಬೀಯ. Tbh. of ವ್ಯಯ. loss, etc. (Bp. 42, 9).

ಬಿಯ್ಯಗ **biyyaga. 1.** (fr. ಬಿಗಿ 1). = ಬೀಗ 1. a lock (ಖ, ಅಗಲ Nn. 116; ಗೃಹಬನ್ಧನ Mr. 191; Bp. 12, 10; 43, 46; Bh. 3, 17, 28).

ಬಿಯ್ಯಗ **biyyaga. 2.** = ಬೀಗ 2. a relative by marriage. (Rām. 1, 16, 17).

ಬಿರ **bira.** = ಬಿರಿ 2, ಬಿರು 1. short P. p. of ಬಿರಿ 1. in ಬಿರ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬಿರಕು **biraku.** = ಬಿರಿಕು, etc. a crack, etc. (My.).

ಬಿರತು **biratu.** = ಬಿರದು, ಬಿರಿತು, ಬಿರಿದು. P. p. of ಬಿರಿ 1 (My.; Si. 314).

ಬಿರದು **biradu.** = ಬಿರತು, etc. (My.).

ಬಿರಯ **biraya.** Tbh. of ವಿರಹ. separation, etc.

ಬಿರಯಿ **birayi.** Tbh. of ವಿರಹಿ. [ಬಿರಯಿಯ ಮುಱಿತ್ತುವಂ ಮಿದಿದೊಡಲ್ಲದೆ ಱಂ ಮುಳಿಸಾಱದೆನ್ದು ಪಲ್ಮೊರೆದಪನಿಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥಂ Pb. 2, 13; Ap. 6, 100];

(Cpr. 4, 33. 34; 7, 44. 53; Rśv. 5, 34). ಬಿರಯಿಗೆ (Śmd. 16 Mdb.). ಬಿರಯಿಗಳ ಸುಯ್ಗಳ್ (119).

ಬಿರಯಿಸು birayisu. Tbh. of ವಿರಹಿಸು. to be separated from, etc. [ಬಿರಯಿಸಿ ಬೇಟದೊಳ್ ಬಿರಿವ ನಲ್ಲರಗಲ್ದು Pb. 4, 101]; (Cpr. 8, 29).

ಬಿರವು biravu. = ಬಿರುವು. a fissure, a crack (My.). ಬಿರವು ಬಿಟ್ಟಿತು (My.). [Tu. ಬಿರ್ಕೆ].

ಬಿರಹ biraha. = ವಿರಹ. separation, etc.

ಬಿರಹಿ birahi. = ವಿರಹಿ. (Ct. II, 88).

ಬಿರಾಣೆ birāṇe. a grain, as of gunpowder (My.; Mhr. ಬಿರಾಣಾ).

ಬಿರಾದಾರಿ birādāri. a band (of peons, etc., of men in general), a company, a herd (My.; Br.; H.).

ಬಿರಾಮಣ birāmaṇa. Tbh. of ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. a Brahmin (My.).

ಬಿರಿ biri. 1. to burst; to be rent asunder, to burst open, to split open, to part asunder, to separate, to crack; to break away, to escape from restraint; to burst forth, as tears; to break forth, to expand, to open, to blossom, to blow (ಸ್ಫುಟನ Śmd. Dh.; My.; Tu.; Te., T., M. ವಿರಿ). [ಮಲ್ಲಿಗೆಗಳ್ ಬಸನ್ತದೊಳ್ ಬಿರಿದೊಡೆ Pb. 5, 33; Ap. 1, 68; ಕೊರೆವೊಡೆ ಬೆಟ್ಟುಗಳ್ ಬಿರಿವುವು Pb. 4, 100; ಬಿರಿವ ಮುಗುಳನ್ದದಿ ಎನ್ನ ಹೃದಯ Bv. 485]. P. ps. ಬಿರಿದು (Cpr. 1, 103), ಬಿರಿತು (Rām. 5, 8, 74), ಬಿರದು, ಬಿರತು. ಹಿಗ್ಗಿ ಬಿರಿದುದು (Śmd. I). ಬಿರಿದುದು (ಬೀಡು Kk. 67). 3rd pers. sing. imperfect ಬಿರಿಯಿತು, ಬಿರಿದಿತು, ಬಿರೀತು (My.). see Bp. 2, 15; 9, 8; 20, 11; 50, 17; 52, 18; 57, 30. 60; 59, 58; 61, 39; Rśv. 5, 53. 41. 46; C. Bp. 4, 7; J. 1, 1; 2, 65; 4, 26; ಅರೆವಿರಿ, ಇನಿವಿರಿ; Prv. s. ಕೆಯ್ಲಿ.

ಬಿರಿ biri. 2. = ಬಿರ, etc. P. p. of ಬಿರಿ 1, in ಬಿರಿ ಬಿರಿದು (Bp. 16, 5: Rām. 5, 8, 89).

ಬಿರಿ biri. 3. = ಬಿರು 2. bursting; opening, etc.; a fissure, a crack (ಬಿರ್ಕು Ct. I, 48). see ಕೋಟೆವಿರಿ. — ಬಿರಿಮುಗುಳ್. = ಬಿರುಮುಗುಳ್. an opening, or opened, flower-bud [ಸುರಯಿಯ ಬಿರಿ ಮುಗುಳ್ಗಳ ಪೊರೆವೊರೆಯೊಳ್ Pb. 5, 5]; (Bp. 22, 9; Rśv. 4, 14 va.; 10, 31 va.; J. 11, 9). ಬಿರಿಮುಗುಳ ಬಣ್ಣ (ಮಧು Mr. 509).

ಬಿರಿಕು biriku. = ಬಿರಕು, ಬಿರುಕು, ಬಿರ್ಕು. a cleft, a fissure, a crack (My.; see o. r. s. ಬಿಡಿಕು).

ಬಿರಿತು biritu. P. p. of ಬಿರಿ 1. (My.).

ಬಿರಿದು biridu. = ಬಿರುದ, ಬಿರುದು. Tbh. of ವಿರುದ. panegyric, praise (Bp. 35, 53; 50, 16; C. Bp. 11, 11; Rśv. 6, 11 va.); 2, an honorary distinctive mark, a badge of honour (Bp. 47, 2; 60, 61; Rśv. 6, 11 va.). 3, distinction: developed power, valour (Bp. 23, 26). ಬಿರಿದಿನ ಬಳೆ (ಕಜ್ಜಳ Kk. 75). ಬಿರಿದಿನ ಹಾಹೆ (ತೊಡರ್ 67). — ಬಿರಿದ. -ಅ 3. = ಬಿರುದ. a man of distinction, a brave, valourous man (Bh. 8, 3, 4). — ಬಿರಿದಂಕ. -ಅಂಕ. a man marked with badges of honour (Sś. in B. 5, 50). *cf.* ಬಿರುದಂಕ. — ಬಿರಿದಿನಾಳ್. -ಆಳ್. a man of distinction (Bp. 36, 26). — ಬಿರಿದುಪಾಡು. a panegyric (Bh. 1, 8, 1).

***ಬಿರಿಯಿಸು biriyisu.** = ಬಿರಯಿಸು. ಬಿರಿಯಿಸೆ ಬೇಟದೊಳ್ ಬಿರಿವ ನಲ್ಲರಗಲ್ದು Ap. 3, 86.

ಬಿರು biru. 1. = ಬಿರ, in ಬಿರು ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ಬಿರು biru. 2. = ಬಿರಿ 3. bursting, etc. — ಬಿರುಮುಗುಳ್. = ಬಿರಿಮುಗುಳ್. (J. 15, 24; 18, 23). — ಬಿರುಹುರಿ. the being (partly) untwisted (Bp. 47, 30).

ಬಿರುಕು biruku. = ಬಿರಿಕು, etc. a crack, etc. (ಬೀಡು Kk. 67, o. r. ಬಿರಿದುದು; My.). ಹಾಟುಗೋಡೆಯ ಬಿರುಕುಗಳು (B. 2, 2; 3, 27).

ಬಿರುದ biruda. = ಬಿರಿದು, etc., ವಿರುದ.

ಬಿರುದಶೃಂಖಲೆ biruda-śriṅkhale. a chain, or another badge, of honour (ತೊಡರ್ Śmd. Dh.).

ಬಿರುದಾವಳಿ biruda-āvaḷi. a line or number of distinctions (J. 2, 67): an enumeration of distinctions or marks of distinctions (Śmd. 207).

ಬಿರುದು birudu. = ಬಿರಿದು, etc. (My.; Te.; T., M. ವಿರುದು; ಪರಿವರ್ಹ Si. 466; see ಅಭಿಜನ). ಬಿರುದಿಂಗೆ (Śmd. 207). ಬಿರುದಿನ ಬಳೆ (ಕಜ್ಜಳ Śmd. II; Śm. 40). ಬಿರುದಿನ ಹಾಹೆ (ತೊಡರ್ Śm. 51). ಬಿರುದಿನ ತೊಡರ್ (Rśv. 6, 11 va.). see Bp. 37, 60; 46, 46; Rśv. 6, 11 va.; J. 2, 28; B. 4, 5. ಬಿರುದಿನ ಹಾಹೆ (Grj. 2, 106 va.). — ಬಿರುದ. = ಬಿರಿದ. (Bh. 6, 2, 4; T., M. ವಿರುದ). [ದೇವರನ್ನರಿವರೆನಿಪ ಬಿರುದರಿಂ ನೆಱೆ ಸೊಗಯಿಪಾಯೇಕ ಚಕ್ರಮಂ Pb. 3, 22]. ಬಿರುದರ ಕರುಳಂ ಕೊಱೆ ಕೊಱೆದು (Śmd. 27). ಬಿರುದರ್ಗೆ ಬಿರುದರ್ ಸೆಣಸುವರ್ (159). — ಬಿರುದಂಕ. -ಅಂಕ. = ಬಿರುದು (Cpr. 7, 43). [—ಬಿರುದಿನಂಕ. -ಇನ್. -ಅಂಕ. = ಬಿರುದಂಕ. ಇನ್ತೋಲಾಡಿದ ಬಿರುದಿನಂಕವನ್ತಿರೆ ಖಚರಂ Ap. 3, 64].

ಬಿರುವು biruvu. = ಬಿರವು. a crack, etc. (My.).

ಬಿಱಡೆ biṟaḍe. (ಬಿರಡೆ). a peg or screw to tighten the strings of musical instruments; a stopple of wood, metal, etc., a cork (My.; Si. 63; Te. ಬಿರಡಾ).

ಬಿಱನೆ biṟane. = ಬಿಱಾನೆ. swiftly, quickly (My.).

ಬಿಱಸ biṟasa. = ಬಿಱಸು, etc. — ಬಿಱಸಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. rough hair (B. 5, 255).

ಬಿಱಸು biṟasu. = ಬಿಱೀಸು q. v., etc. hardness, firmness (as of sweetmeats, boiled rice, metals, or of soil, My.; B. 4, 125); roughness, coarseness; harshness (My.); briskness, swiftness (My.). 2, = ಬಿಱು 1, whirring: what whirs: a rocket, a cracker (My.; Tu. ಬಿಸ್ಸ್; T. ವಿಱುಱು, Te. ಬಿಱುಸು). — ಬಿಱಸುಗೂದಲು. = ಬಿಱುಸುಗೂದಲು. (B. 5, 255; My.). — ಬಿಱಸುಬಟ್ಟೆ. coarse cloth (My.). — ಬಿಱಸುಮಾತು. a harsh word (My.). — ಬಿಱಸುಹುಲ್ಲು. coarse grass (B. 3, 48; My.).

ಬಿಱಾನೆ biṟāne. = ಬಿಱನೆ. swiftly, etc. (My.; Te.).

ಬಿಱಿ biṟi. 1. = ಬಿಱು 1. firmness, etc. 2, tightness: fastening, as a door by means of a piece of wood that on the inside is put across it: the wood itself; a brake of a cart (My.; Te. ಬಿಱ್ಱು; T. ವಿಱಿ, ವೆಱಿ, to be narrow, straitened, pressed). — ಬಿಱಿ ಕಟ್ಟು. to fasten (a door) by means of the biṟi (My.). — ಬಿಱಿಗಾಳಿ. = ಬಿಱುಗಾಳಿ. (B. 5, 128; G. 542). — ಬಿಱಿದನಿ. = ಬಿಱುದನಿ. (Rām. 6, 11, 16). — ಬಿಱಿಹಗ್ಗ. a rope to secure a door by means of the biṟi (My.). — ಬಿಱಿ ಹಾಕು. = ಬಿಱಿ ಕಟ್ಟು.

***ಬಿಱಿ biṟi. 2.** = ಬಿರಿ 1. to burst, etc. ಧರಣೀನ್ದ್ರನಱಿದು ಭೋಂಕೆನೆ ಧರಾತಳಂ ಬಿಱಿಯೆ Ap. 9, 100; @ this may be a scribal error for ಬಿರಿ.

ಬಿಱಿಸು birisu. = ಬಿಱಸ, ಬಿಱಸು q. v., ಬಿಱುಸು. hardness, etc. (ಬೆಟ್ಟಿತು Bhn. 36; My.; T. ಬಿಱೆಸ್ಸು, M. ವಿಱೆ, to grow stiff, as from cold, to grow thick or compact). ಬಿಱಿಸಿಹುದು (ಪರುಷ, ಶುಕ್ತ Nr.). ಬಿಱಿಸಿನ ಹೆದ್ದಾರಿ (ಕಾನ್ತಾರ, ವಿಷಮಾಧ್ವ Nn. 106, o. r. ಬಿಱಿಸಿನ-). ತಱುಬಿಲ್ಲದ ಒಡ್ಡನು, ಬಿಱಿಸಿಲ್ಲದ ಹುರಿಯು (Prv.). see Bp. 28, 26; 37, 15; 40, 24. 60; 52, 9. 11; Rām. 4, 6, 7. — ಬಿಱಿಸಿನವ. -ಅವ. a rough, cruel man (ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿ, ನೃಶಂಸ Mr. 235). — ಬಿಱುಸುಕೂದಲು. = ಬಿಱುಸುಗೂದಲು. (B. 3, 99).

ಬಿಱು biru. 1. (fr. ಬೆಟ್ಟಿತು Śmd. 218). = ಬಿಱಿ. hardness, firmness (Te. ಬಿಱ್ಱು); roughness; rudeness; vehemence; swiftness (Te.; T. ವೇಱು); whirring (ಬಿಟ್ಟೆ Ct. I, 29; T. ಬಿಱಿಸ್, to whir in the air); rudely (Abh. P. 8, 29). — ಬಿಱುಗಲ್. -ಕಲ್. a firm, strong stone (V. 9, 106). — ಬಿಱುಗಹಳೆ. -ಕಹಳೆ. a loud-sounding horn (Bp. 50, 17; 56, 17). — ಬಿಱುಗಾಳಿ. (Śmd. 218). a strong or high wind, a gale, a hurricane (ಪ್ರಕಮ್ಪನ, ಮಹಾವಾತ G.). ಬೀಸುವ ಬಿಱುಗಾಳಿ (Śmd. 219 Mdb.). ಬಿಱುಗಾಳಿಗೆ ಹಿಡಿದರೆ ಸರಿಗೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). see Cpr. 4, 16; Bp. 22, 8; 45, 31; V. 39, 17; J. 4, 10; 8, 32; B. 4, 223. — ಬಿಱುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. a strong stick, a club (Bh. 7, 10, 17). — ಬಿಱುದನಿ. a harsh, disagreeable sound (J. 31, 55). — ಬಿಱುನಡೆ. a brisk, quick walk (Bp. 34, 36; ಧೌರಿತಕ Si. 274, see ಭರದಾಣ್ಮು). — ಬಿಱುನುಡಿ. a harsh, unkind, abusive word or speech (Bp. 24, 12; Rām. 3, 4, 21; J. 17, 56). ಹೀನಮಾನವರ ಬಿಱುನುಡಿಗೆ ಸತ್ಯದ ಜ್ಞಾನಿಯಂಜುವನೆ? (Sp.). — ಬಿಱುನೋಟ. an unkind look (ಅದೃಷ್ಟಿ Si. 74; My.). — ಬಿಱುಬಿದ. (-ಬಿದ). a rough manner (Śmd. 218 Mdb., o. rs. -ಬರ್ದ, -ಬಿರ್ದ). — ಬಿಱುಮೊಲೆ. a firm, hard breast (J. 16, 41). — ಬಿಱುವಡೆ. -ಪಡೆ. (Śmd. 218). a brisk, etc. force. — ಬಿಱುವರಿ. -ಪರಿ. 1. to run swiftly (Bh. 7, 4, 81). — ಬಿಱುವರಿ. -ಪರಿ. 2. a swift run. — ಬಿಱುವರಿವರಿ. -ಪರಿ. to run very swiftly (Abh. P. 4, 107). — ಬಿಱುವಟ್ಟೆ. -ಮಟ್ಟೆ. a heavy rain (Grj. 3, 61; J. 12, 20; 27, 41; Rām. 4, 6, 6). — ಬಿಱುವಾತು. -ಮಾತು. = ಬಿಱುನುಡಿ. (V. 13, 11). — ಬಿಱುವಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. excessive heat of the sun (Rśv. 5, 78; Śsv. 3, 35 va.). — ಬಿಱುವೆಲರ್. -ಎಲರ್. = ಬಿಱುಗಾಳಿ. (J. 25, 27). — ಬಿಱುವೊಯ್ಲು. -ಪೊಯ್ಲು. (Śmd. 218). a severe blow or stroke (Rśv. 8, 105). — ಬಿಱುಸರಳ್. a swift arrow (J. 12, 31; 27, 38). — ಬಿಱುಹೊಯಿಲು. = ಬಿಱುವೊಯ್ಲು. (Bp. 52, 15). — ಬಿಱುಹೊಯ್ಲು. = ಬಿಱುಹೊಯಿಲು. (Bh. 2, 2, 104).

ಬಿಱು biru. 2. to become stiff; to be astounded (*cf.* ಬೆಱಿ). P. p. ಬಿಱುತು [ಅನ್ದು ನೀಂ ಜರಾಸನ್ಧಂಗಂ ಬಿಱುತೋಡಿದುದಂ ಭೂತಳಮಱಿಯದೆ Pb. 6, 56]; (Cpr. 4, 15; Abh. P. 10, 136 va.; 14, 184).

ಬಿಱುಬು birubu. = ಬಿಱುವು, ಬಿಱುಹು. hardness, firmness, (compactness); vehemence; violence, etc. (ಬೆಟ್ಟಿತು Kk. 60, o. r. ಬಿಱುವು; Rām. 6, 47, 3; Śsv. 2, 66; J. 5, 48). ಬಿಱುಬಿನಗ್ಗದ ಸೋನೆ (Rām. 3, 6, 9). — ಬಿಱುಬುನಾಲಗೆ. a violent, fierce tongue (Bh. 6, 4, 36).

ಬಿಱುವು biruvu. = ಬಿಱುಬು, q. v.

ಬಿಱುಸು birusu. = ಬಿಱಿಸು, etc. (My.; Te.). ಅಕ್ರೋಡದ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಱುಸು (B. 3, 115). ಚಿನ್ನವು ಸೀಸಕ್ಕಿನ್ತ ಬಿಱುಸು (4, 106). see ಕುಡಿಕೆ-. — ಬಿಱುಸುಕೂದಲು. = ಬಿಱುಸುಕೂದಲು. (B. 3, 30). — ಬಿಱುಸುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. to prepare a rocket (Śsv. 2, 42 va.). — ಬಿಱುಸುಗೂದಲು. = ಬಿಱುಸುಕೂದಲು. (B. 4, 191). — ಬಿಱುಸುನುಡಿ. harsh, contumelious language (ನಿಷ್ಠುರ, ಪರುಷ Nr.). — ಬಿಱುಸು ಮೀಸೆ. rough, or stiff, whiskers (B. 4, 35). ಆನೆಗಿನ್ತ ಲದ್ದಿ ಬಿಱುಸು (Prv.).

ಬಿಱುಹು biruhu. = ಬಿಱುಬು, etc. hardness, etc. (Bp. 44, 9).

ಬಿರ್ರನೆ birrane. an imitative sound used in the wind's blowing strongly (My.).

ಬಿರ್ಕು birku. = ಬಿರಿಕು, etc. a crack, etc. (My.).

ಬಿರ್ಚು bircu. 1 = ಬಿಚ್ಚು 1. to loosen, to disunite, etc. (ವಿಭಜನ Śmd. Dh.; Ch. v. 19; Bp. 3, 36; Rśv. 5, 114 va.). 2, to be disunited, etc.; to open (Cpr. 6, 106 va.; Grj. 9, 65 va., twice; V. 23, 11 va.).

ಬಿರ್ಚು bircu. 2. = ಬಿಚ್ಚು 2. unfolding. (ಬೇರ್ಕೆಯ್ದು ಭಾವ Ct. I, 24; ಬಿರಿ I, 48). — ಬಿರ್ಚುವಲೆ. -ಬಲೆ. a kind of net (Rśv. 5, 114 va.).

ಬಿರ್ದಣ birdaṇa. = ಬಿದ್ದಣ, q. v. a feasting; a meal.

*__ಬಿರ್ದಿನ birdina.__ = ಬಿದ್ದಿನ. a guest, etc. ಈತಂ ಬಿರ್ದಿನಂ Pb. 4, 44. (Tu. ಬಿನ್ನೆ)

ಬಿರ್ದು birdu. 1. (Śmd. 49). = ಬಿದ್ದು 1. a banquet, etc. [ಅಱುವರುಮಂ ತನ್ನ ಬೀಡಿಗೊಡಗೊಣ್ಡೊಯ್ದು ತಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂ ಬಿರ್ದನಿಕ್ಕಿ Pb. 3, 34 va.; Ap. 12, 92; Vr. 163, 18]; Cpr. 10, 88. (Cpr. 4, 41; Abh. P. 15, 10; V. 37, 10 va.). [ಕೂಡೆ ದಿಕ್ಪಾಲ ಲೀಲಾ ಭವನಂಗಳ್ ಬಿರ್ದುವಿನನ್ತಾಯ್ತು ಖಿಳ ಮಹಿತಳಕ್ಕೋಳಭವಮಾ ಚಕ್ರಿಯಿನ್ದಂ Ap. 12, 88]. ಈ ವಿದ್ಯಾಧರ ಸೈನ್ಯಮಂ ನಿಮಿಷದಿಂ ಪರ್ದಿಂಗೆ ಬಿರ್ದಿಕ್ಕುವೆಂ (Abh. P. 9, 56).

ಬಿರ್ದು birdu. 2. = ಬಿದ್ದು 2, ಬಿಟ್ಟು (of which it is a later form). P. p. of ಬೀೞ್, ಬೀೞ್. ಬಿರ್ದುದು (ಸ್ರಸ್ತ, ಧ್ವಸ್ತ, ಭ್ರಷ್ಟ, etc. Nr.; ಪಡಲಿಟ್ಟುದು Ct. II, 21; ಪನ್ನ, ಪತಿತ Mr. 448). see Cpr. 4, 40; 5, 5. 37; Abh. P. 13, 77; Bp. 13, 6; 23, 38; 40, 33; 49, 10; 52, 34; 56, 53; ಕೆಚ್ಚುವಿರ್ದು, ಕಕ್ಕು-, ಪಲ್ಲಟವಿಬ್ಬಿರ್ದು.

*__ಬಿರ್ದ್ದಿ birddi.__ an old woman? ಹರಿಪುರಿಯೊಪ್ಪು ಪೊಱಲೊಳ್ ಗಮ್ಬೀರೆಯೊಮ್ಬೊಳರ್ಳ್ ಬಿರ್ದ್ದಿ Vr. 18, 12. (Tbh. ವೃದ್ಧೆ?).

ಬಿರ್ಪಣ್ಡ birpaṇḍa. = ಬಿಪ್ಪಣ್ಡ, q. v. the crying of birds.

ಬಿಲ್ bil. 1. = ಬಿಲಿ 1. to sell (ವಿಕ್ರಯ Śmd. Dh.; M. ವಿಲ್, T. ವಿಱ್, Te. ವಿಲುಚು; see ಬೆಲೆ); to buy (Te.; see ಬಿಲಿ 1).

ಬಿಲ್ bil. 2. (Śmd. 58). = ಬಿಲು, ಬಿಲ್ಲು. a bow (ಕೋದಣ್ಡ Śmd. Dh., Śm. 107; ಅಸ್ತ್ರ, ಧನುಸ್, ಕೋದಣ್ಡ, ಚಾಪ, etc. Hlā.; see Mr. s. ಶೋಧ; ಕಾರ್ಮುಕ Nn. 63; Tu. ಬಿರು; T., M. ವಿಲ್). [ನೋಟಮನಂಗನ ಬಿಲ್ಲ ಬಲ್ಮೆಯಂ ಪಡೆಯೆ Ap. 2, 4; Pb. 2, 79; Vr. 96, 7]; ಬಿಲ್ಲದನಿ (ವಿಸ್ಫಾರ); ಬಿಲ್ಲ ತಿರು (ಮೌರ್ವಿ, ಜ್ಯಾ, ಸಿಂಜಿನಿ, ಗುಣ, ಜೀವೆ); ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪು (ಕಾರ್ಮುಕಕೋಟಿ, ಅಟನಿ); ಬಿಲ್ಲ ವಿದ್ದೆಯಂ ಬಲ್ಲವನು (ಕೃತಪುಂಖ Hlā.). ಬಿಲ್ಲ ನಾರಿ (ಸಿಂಜಿನಿ); ಬಿಲ್ಲ ಜೇವೊಡೆಯ ಧ್ವನಿ (ವಿಸ್ಫಾರ Nr.). ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪು (ಕೋಟಿ, ಚಾಪದ ಅನ್ತ್ಯ Nn. 43). ಬಿಲ್ಲ ನಡು (ಮುಷ್ಟಿ, Mr. 294). ಬಿಲ್ಲ ನಾರಿ (ತಿರು, ತಿರ್ಪು Kk. 39). ಬಿಲ್ಗೆ (Śmd. 139). ಬಿಲ್ಲನದಂ or ಬಿಲ್ಲಾನದಂ (144). ಒರ್ಕೆಯ್ಪಿ ಬಿಲ್ಲಮುಮ್ಬುಮಂ (79). ಪೂವಿನ ಬಿಲ್ಲಕೊಪ್ಪನೊದೆದೇಱಿಸಿ ತಾವರೆ ನೂಲ ನಾರಿಯಂ, ಜೇವಡೆಗೆಯ್ದು (66. 133). ಕೆಲದೊಳ್ ಒಕ್ಕ ಬಿಲ್ ಸರಳ್ಗಳ್ (Rśv. 5, 10 va.). see Cpr. 1, 106; 4, 45; ಇನ್ದಿರ ವಿಲ್, ಇಂಗೋಲ್ವಿಲ್ಲ, ಕುಡಿವಿಲ್ಲ, ಪದವಿಲ್, ಬೆಟ್ಟುವಿಲ್ಲ, ಮಿಡಿವಿಲ್, etc. 2, the measure of a bow [ಅಲ್ಲಿಯ ಖಚರರುತ್ಕೃಷ್ಟ ನಿಕೃಷ್ಟ ಕಾಲಸ್ಥಿತಿಯೊಳ್ ಅಯ್ನೂಱು

ಬಿಲ್ಲಿನ್ನ ಮೇಱು ಮೋಱಿದೇಹ ಪ್ರಮಾಣದೊಳ್ Ap. 9, 121 va.]; (Abh. P. 1, 62. 67. 68). — ಬಿಲ್ಕೋಲ್ದಳೆ. -ಕೋಲ್ ತಳೆ. to take a bow and arrows (Rāghc. 17, 70). [— ಬಿಲ್ಕಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. battle with bows and arrows. ಅನ್ನಿರ್ದ ರಂಗಭೂಮಿಯೊಳೆರಡುಂ ಪಡೆಯ ನಾಯಕರ್ ಬಿಲ್ಕಾಳಗಂಗಾದುವಾಗಳ್ Pb. 10, 70 va.]. — ಬಿಲ್ಗೊಡು. -ಕೊಡು. to give a bow (J. 20, 41). — ಬಿಲ್ಗೊಲೆ. the notched extremity of a bow (V. 37, 111). — ಬಿಲ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to take a bow (J. 8, 29). ಗಾಣ್ಡಿವ ಬಿಲ್ಗೊಳೆ (Śmd. 200). — ಬಿಲ್ಜಾಣಿಕೆ. skill in archery. ದ್ರೋಣಂಗಂ ನಿನಗಂ ಬಿಲ್ಜಾಣಿಕೆಯದು ಸಕ್ಕಸಮನೆ? (Śmd. 150, o. r. ಸಕ್ಕಸಮೆ). — ಬಿಲ್ದನಿ. the sound of a bow (J. 28, 50). — ಬಿಲ್ದಿರುವು. -ತಿರುವು. a bow-string (ಗುಣ Mr. 501; J. 4, 26; 16, 14; 20, 8. 43). — ಬಿಲ್ನಿಡಿದು. a bow-length (Abh. P. 1, 67). [— ಬಿಲ್ನಿಡಿಯ. as tall as the measure of a bow. ಸಮಚತುರಸ್ರ ಸಂಸ್ಥಾನ ಸಂವಾಹನಂಗಳಱುಸಾಸಿರ ಬಿಲ್ನಿಡಿಯವಾಗಿ Ap. 5, 41 va. — ಬಿಲ್ಪಲ್ಮೆ. skill of the bow; skill at archery. ಮುದುಪರ ಬಿಲ್ಪಲ್ಮೆಯುಮಿಱುವಪಟುಂ Pb. 10, 24]. — ಬಿಲ್ಬಿನ್ನಣ. = ಬಿಲ್ಜಾಣಿಕೆ. (Śsv. 4, 52 va.). — ಬಿಲ್ಲ. -ಅ 3. a bow-man, a Bēḍa (ಬೇಡ Ct. I, 93; ಬೇಡ, ಬಿಯದ, ಶಬರ Śm. 32; ಬಿಯದ, ಅಱುಗುಲಿ Kk. 39; Grj. 8, 37; *cf.* ಭಿಲ್ಲ). ಬಿಲ್ಲಮೊತ್ತ (Bp. 59, 53). — ಬಿಲ್ಲಣಿ. -ಅಣಿ. a force of archers (Abh. P. 13, 39. 48). — ಬಿಲ್ಲನ್ತರ. -ಅನ್ತರ. the measure of a bow (J. 14, 12). [— ಬಿಲ್ಲವ. an archer. ಕುದುರೆ ತಗುಳ್ದುವಾ ದೆಸೆಯ ಬಿಲ್ಲವರಂ ಸುಱುದಾನೆ ಮೆಟ್ಟಿದುವು Kr. 1, 120]. — ಬಿಲ್ಲವಿತ್ತಗ. -ಬಿತ್ತಗ. a clever archer. (Cpr. 10, 71). — ಬಿಲ್ಲಾಳ್. -ಆಳ್. an archer (ಧನ್ವಿ, ಧನುಷ್ಮತ್, etc. Nr.). — ಬಿಲ್ಲಾಳ್ತನ. -ಆಳ್ತನ. = ಬಿಲ್ಜಾಣಿಕೆ. [ಬಿಲ್ಲಾಳ್ತನಂ ಬೇಟಿಗ್ಬೊಡು ಜ್ವಲತೀವ್ರಾಸ್ತ್ರ ನಿಘಾತ ಪಾತಿತ ರಿಪುವ್ಯೂಹಂ Pb. 5, 22]. (Śsv. 4, 49). [— ಬಿಲ್ಲೆಱಿಯ. -ಎಱಿಯ. the teacher of archery, Drōṇa. ಅಪಾಣ್ಡವಮಾಗಿರೆ ಮಾಡದನ್ದು ಬಿಲ್ಲೆಱಿಯನ ಪುತ್ರನಲ್ಲೆನೆನುತುಂ Pb. 12, 31]. — ಬಿಲ್ಲೆಸಿಗೆ. -ಎಸಿಗೆ. a bow-shot; the distance of a bow-shot. ಇನ್ನೂಱು ಬಿಲ್ಲೆಸಿಗೆ ದೂರವು (Si. 285). [— ಬಿಲ್ಲೊವಜ. -ಒಜ. teacher of archery. ಕಮ್ಮಱಿಯೊವಜಂ ಬಿಲ್ಲೊವಜನೆಮ್ಬುದಂ ಮಾಡುವೆನೇ Pb. 12, 3]. — ಬಿಲ್ವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಬಿಲ್ಲಣಿ. (Abh. P. 9, 61; 13, 44. 47). [ಇದಿರಿದರಂ ಪಡೆ ಪೆಱಿದಿಱುದುಂ ಬಿಲ್ವಡೆ ಪಡೆದುದು ಘೋರಗರೆದು ಪರಿವ ನೆತ್ತರ ಕಡಲಂ Pb. 10, 75]; (Cpr. 10, 68). — ಬಿಲ್ವಲ್ಮೆ. -ಬಲ್ಮೆ. = ಬಿಲ್ಜಾಣಿಕೆ. (Abh. P. 3, 151). — ಬಿಲ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. to seize a bow (J. 25, 44; 28, 52). [— ಬಿಲ್ವಿದ್ದೆ. -ವಿದ್ದೆ. knowledge of archery. ಯಜ್ಞಸೇನನೆಮ್ಬ ಬ್ರಹ್ಮಋಷಿಯ ಪಕ್ಕದೊಳ್ ಬಿಲ್ವಿದ್ದೆಯುಂ ಕಲಲ್ವೇಱಿಡೆ Pb. 2, 43 va.]. — ಬಿಲ್ವೆದೆ. -ಹೆದೆ. a bow-string (J. 7, 41).

ಬಿಲ **bila.** (one of the *tatsamas* Śmd. 384; Kk. 95; Śm. 77). = ವಿಲ. *a hole* (as of a mouse, snake, wild beast, etc.), *a hollow, a cavity;* a gap, a chasm; an opening, an outlet. ಬಿಲನಂ (Śmd. 130). see ಪೋರ್. [ಬೇತಾಳಂಗಳ್ ಮೋಱಿದು ತೆಱಿದು ಬಾಯ್ಗಳನಾ ಪಾತಾಳ ಬಿಲಂಗಳ ಪೋಲ್ Kr. 3, 191; Pb. 13, 72; Ap. 5, 83].

ಬಿಲಕನ್ನೆ **bila-kanne.** a female elf (Bp. 19, 83).

ಬಿಲದ್ವಾರ **bila-dvāra.** (Śmd. 386; Kk. 99.) the mouth of a hole or hollow passage.

ಬಿಲಸಗ್ಗ **bila-sagga.** (Tbh. of ಬಿಲಸರ್ಗ). (Śmd. 386, o. r. -ಸರ್ಗ; Kk. 98).

ಬಿಲಸರ್ಗ **bila-sarga.** = ಬಿಲಸಗ್ಗ, q. v. quitting a hole. 2, a subterraneous passage (My.).

ಬಿಲಾರ **bilāra.** the Coromandel ebony-tree, Diospyros melanoxylon Roxb. (St. & Pl.). *cf.* ಬಿಲ್ವರ, etc.

ಬಿಲಿ **bili. 1.** = ಬಿಲ್ 1. to sell; to buy [ವ್ಯಾಧನೊನ್ದು ಮೊಲನ ತನ್ದರೆ ಸಲುವ ಹಾಗಕ್ಕೆ ಬಿಲಿವರಯ್ಯಾ Bv. 158]; (Bp. 28, 8. 10. 13. 14. 17. 21). P. p. ಬಿಲಿತು.

ಬಿಲಿ **bili. 2.** = ಬಿಲಿತು, ಬೆಲೆ 2. P. p. of ಬಿಲಿ 1. — ಬಿಲಿತರ್. = ಬಿಲಿತು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್. (Bp. 28, 21. 23).

ಬಿಲಿ **bili. 3.** = ಬೆಲೆ 1. price, cost. (Bp. 60, 14).

ಬಿಲಿ **bili. 4.** a small tree with red flowers, Rhododendron arboreum Smith (St. & Pl.).

ಬಿಲಿಮ್ಬಿ **bilimbi.** the Bilimbi tree, Averrhoa bilimbi Lin. (St. & Pl.; T. ಪಿಲಿಂಜಿ, ಪಿಲಿಮ್ಬಿ; M. ವಿಲಿಮ್ಬಿ, ವಿಲುಮ್ಬಿ).

ಬಿಲು **bilu.** = ಬಿಲ್ 2, etc. a bow. (Bp. 4, 26; 61, 25; Te. ವಿಲು; Tu. ಬಿರು). — ಬಿಲುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. — ಬಿಲ್ಗೊಳ್. (Bh. 6, 4, 103). — ಬಿಲುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ಬಿಲುಸರಳು. (Bh. 6, 4, 107). — ಬಿಲುಜಾಣ. a man skilled in archery (Rām. 3, 6, 12). — ಬಿಲುಟೆಂಕಾರ. the twang of a bow-string (Bh. 8, 23, 4). — ಬಿಲುದನಿ. the sound of a bow (Bh. 8, 23, 9). — ಬಿಲುದಿರುವು. -ತಿರುವು. a bow-string (Bh. 8, 23, 32). — ಬಿಲುವಿದ್ಯೆ. archery (Bh. 1, 8, 13). — ಬಿಲುಸರಳು. a bow and arrows (Bh. 3, 13, 22). — ಬಿಲುಹಿಂಡಿಲ್. the string of a bow. (Bh. 8, 22, 27).

ಬಿಲುಗಾಱ **bilu-gāṟa.** = ಬಿಲ್ಗಾಱ, ಬಿಲ್ಲುಗಾಱ. a bowman, an archer (ಧನ್ವಿ, ಧನುಷ್ಮತ್, ನಿಷಂಗಿ, etc. Nr.; Bh. 1, 7, 5; Si. 271. 288). see ಅಲರುವಿಲುಗಾಱ.

ಬಿಲೇಶಯ **bilē-śaya.** any animal living in holes: *a snake;* a rat; a hare.

ಬಿಲ್ಗಾಱ **bil-gāṟa.** = ಬಿಲುಗಾಱ. (Rśv. 6, 46).

ಬಿಲ್ಗಾಱತನ **bil-gāṟatana.** archery (J. 22, 12. 38).

ಬಿಲ್ಪತ್ರೆ **bilpatre.** Tbh. of ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ. a Bael leaf. (My.; see Prv. s. ಬಡದೇವ).

ಬಿಲ್ಲ **billa.** N. of a plant (ಸಿದ್ಧಕೆ Si. 484; Te. ಬಿಲ್ಲು, the satin-wood tree, the wood resembles box, Swietania chloroxylon Roxb.).

ಬಿಲ್ಲ **billa.** Tbh. of ಬಿಲ್ವ. (ಬೆಲ್ಲವತ್ತ Ct. I, 93). — ಬಿಲ್ಲಪತ್ರೆ. = ಬಿಲ್ಪತ್ರೆ. (My.).

ಬಿಲ್ಲಿ **billi.** the eyebrow (ಹುಬ್ಬು, ಭ್ರೂ Mr. 317).

ಬಿಲ್ಲು **billu.** = ಬಿಲ್ 2, etc. a bow. (ಧನು Nn. 72; C.; Te. ವಿಲ್ಲು). ಮಹಾದೇವನ ಬಿಲ್ಲು (ಪಿನಾಕ, ಅಜಗವ); ನಾರಾಯಣನ ಬಿಲ್ಲು (ಶಾರ್ಙ್ಗ); ಇನ್ದ್ರನ ಬಿಲ್ಲು (ಋಜುರೋಹಿತ Hlā.). ಬಿಲ್ಲಿನ ಕೊಪ್ಪು (ಅಟನಿ Nr.). ಇನ್ದ್ರನ ಬಿಲ್ಲು (ಇನ್ದ್ರಚಾಪ Nn. 69). ಬಿಲ್ಲಿಗೆ (Si. 76). ಬಿಲ್ಲಿಂಗೆ (Mr. 293). ಬಿಲ್ಲಾದರೆ ಹುಲ್ಲು ಕೊಯ್ಯೋಕ್ಕೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). see Si. 287. 288. 415. — ಬಿಲ್ಲವ. -ಅವ. a bow-man. 2, a man of the toddy-drawer caste (Tu. ಬಿರುವೆ). ದೊಮ್ಬರ ಸಾವು ಗಣೆಯ ಮೇಲೆ, ಬಿಲ್ಲವರ ಸಾವು ಮರದ ಮೇಲೆ (Prv.). — ಬಿಲ್ಲ ಹಾವು. = ಬಿಲ್ಲೂಱುಹಾವು. (S. Mhr.). — ಬಿಲ್ಲೂಱುಹಾವು. N. of a long, green venomous snake, living in trees (My.).

ಬಿಲ್ಲುಗಾಱ **billu-gāṟa.** = ಬಿಲುಗಾಱ, etc. a bow-man, etc. (My.).

* ಬಿಲ್ಲುಮ್ಬೆಱಗು **billumberagu.** astonishment. ಅನ್ನಾ ಬಿಲ್ಲಂ ಪಿಡಿದವರೆಲ್ಲಂ ಬಿಲ್ಲುಮ್ಬೆಱಗುಮಾಗಿ ಸಿಗ್ಗಾಗಿ ತನ್ತಮ್ಮಿರ್ಪೆಡೆಯೊಳಿರೆ Pb. 3, 60 va.

ಬಿಲ್ಲೆ **bille.** a circular object, a round plate of metal, etc.; the breast-plate of a belt, as of a peon (My.; Tu., Te.; T. ಪಿಲ್ಲೈ, ವಿಲ್ಲೈ; M. ವಿಲ್ಲೆ; Mhr., H. ಬಿಲ್ಲಾ). ಗನ್ಧದ ಬಿಲ್ಲೆ (ಗಾತ್ರಾನುಲೇಪನಿ, ವರ್ತಿ Si. 228). ಮೂಱು ಕಾಸಿನ ಬಿಲ್ಲೆ, ಆಱು ಕಾಸಿನ ಬಿಲ್ಲೆ (My.). see

ಜಡೆ–; Prv. s. ಮುದ್ದೇ ಕಬ್ಬಿಣ. — ಬಿಲ್ಲೆಯವ. -ಅವ. a peon (My.). — ಬಿಲ್ಲೆಯುಂಗರ. -ಉಂಗರ. a ring with a round plate upon (My.; Si. 220). — ಬಿಲ್ಲೆಹೆಂಚು. small common tile (My.). — ಬಿಲ್ಲೆ ಹುಳು. an insect of a shining greenish colour that does much damage to jōḷa (S. Mhr.).

ಬಿಲ್ವ bilva. = ಬಿಲ್ಲ, ಬೆಳವು, ವಿಲ್ವ. *a thorny tree, the Bael or Bel tree, Aegle marmelos* Corr. (ಶ್ರೀಫಲ, ಮಾಲೂರ, ಬೆಲ್ವತ Mr. 112).

ಬಿಲ್ವಪತ್ರ bilva-patra. (also ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ, *e. g.* Bp. 43, 19. 26). = ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ, ಬೆಲಪತ್ರೆ, ಬೆಲ್ಲಪತ್ರೆ, ಬೆಲ್ಲವತ್ತ, ಬೆಲ್ವತ, ಬೆಲ್ವತ್ತ. a Bael leaf, or Bael leaves.

ಬಿಲ್ವರ bilvara. N. of a plant (ಧನ್ವಿ Mr. 120). *cf.* ಬಿಲಾರ, ಬಿಲ್ವಾರ.

ಬಿಲ್ವಾರ bilvāra. = ಬಿಳಿವಾರ. a large tree, etc. (My.).

ಬಿಲ್ಹಣ bilhaṇa. N. of a poet. (My.).

ಬಿಸ bisa. 1. = ವಿಸ 1. Tbh. of ವಿಷ. poison, water, etc. [ಬಿಸ ವಿಶದ ವರ್ಣೆಯಂ ಕಣ್ಗೊಸೆದಂ ಬನದೊಳಗೆ ಜನಕತನಯುಳನಣುವಂ Kr. 2, 40]; (Śmd. 357, Ct. II, 61; ನಂಜು Śm. 87; Grj. 4, 104). see ದಿಟ್ಟಿ ಬಿಸ. — ಬಿಸ ಕೊಳ್. to take poison (V. 9, 104). — ಬಿಸಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. = ಬಿಸಕೊಳ್. (V. 9, 44). — ಬಿಸವುಣ್. -ಉಣ್. to eat poison (V. 9, 48).

ಬಿಸ bisa. 2. = ವಿಸ 2. the stalk of a lotus, etc. (ನಾಳ, ಮೃಣಾಲ Hlā.).

ಬಿಸಕಣ್ಠ bisa-kaṇṭha. (= ವಿಸಕಣ್ಠಿಕೆ). a kind of crane (ಬಲಾಕ, ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ Mr. 172).

ಬಿಸಕಾಣ್ಡ bisa-kāṇḍa. = ಬಿಸ 2. (Cpr. 6, 49; Śsv. 3, 44).

ಬಿಸಜ bisa-ja. = ವಿಸಜ. a lotus (ತಾವರೆ Nn. 56; ಪುಷ್ಕರ Mr. 496).

ಬಿಸಜನಯನೆ bisaja-nayane. a lotus-eyed woman (Bp. 32 sum.).

ಬಿಸಜಲೋಚನೆ bisaja-lōcane. = ಬಿಸಜನಯನೆ. (Bp. 43, 11).

ಬಿಸಜೋದ್ಭವ bisaja-udbhava. Brahmā (Cpr. 4, 33).

ಬಿಸಟ bisaṭa. = ಬಿಸುಟ, etc. — ಬಿಸಟವ್ಬರ್. -ಂ-. to come ad-libitum. (Cpr. 9, 69). — ಬಿಸಟವ್ಬರಿಯಿಸು. -ಂ-. ಪರಿಯಿಸು. = ವಿಸಟವ್ಬರಿಯಿಸು. (Cpr. 10, 95).

ಬಿಸದಳ bisadaḷa. = (ಬಿಸವನ್ದ, ಬಿಸುವನ್ದ), ಬಿಸುದಳ. surprise, astonishment, wonder; a wonder (ಚೋದ್ಯ Ct. I, 57, o. r. ಬಿಸುದಳ; ವಿಸ್ಮಯ Ct. II, 94, Kk. 49).

ಬಿಸರು bisaru. (= ಬಿಚ್ಚು 1?). to untie? (Abhā. 2, 53).

ಬಿಸರುಹ bisa-ruha. = ಬಿಸಜ. (Ch. v. 299; Bp. 38, 36).

ಬಿಸರುಹಜನ್ಮ bisaruha-janma. Brahmā.

ಬಿಸರುಹಜನ್ಮಗಣ bisaruhajanma-gaṇa. a class of metrical feet (Ch.).

ಬಿಸರುಹೋದ್ಭವ bisaruha-udbhava. Brahmā.

ಬಿಸರುಹೋದ್ಭವಗಣ bisaruhōdbhava-gaṇa. a class of metrical feet (Ch.).

ಬಿಸಲ್ bisal. ಬಿಸಲು. = ಬಿಸಿಲ್, etc. sunshine, etc. (ಜಳ Śm. 15, o. rs. ಬಿಸಿಲ್, ಬಸುಲ್; My.; B. 1, 25; T. ವೆಯ್ಯಲ್). [ಬಿಸಲಂ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳುಮಂ ಪಸರಿಸೆ ಕಟ್ಟಿಲೆ ತೆರಳ್ದು ತೂಳ್ದೊಡೆ Ap. 13, 50]. ಬಿಸಲಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಹಸೇ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ? — ಬಿಸಲು ಬನ್ದ ಕಡೆಗೆ ಕೊಡೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ (Prvs.). see ಬೆಮ್ಬಿಸಲ್. — ಬಿಸಲಡಿಗೆ. -ಅಡಿಗೆ. a meal prepared and eaten whilst the sun is shining, on the day that immediately precedes the marriage festival (My.). — ಬಿಸಲ್ಕುದುರೆ. = ಬಿಸಲ್ಗುದುರೆ. (ಮರೀಚಿಕೆ, ಮೃಗಜಲ G.). — ಬಿಸಲ್ಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. = ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ. (ಮರೀಚಿ Śm. 15). — ಬಿಸಲ್ಪಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. the ruddy goose (ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ, ಪೊಣರ್ವಕ್ಕಿ, etc., ಚಕ್ರವಾಕ Śm. 28).

ಬಿಸಲತೆ bisa-late. a lotus-plant (Cpr. 7, 142; 8, 41).

ಬಿಸವನ್ದ bisavanda. = (ಬಿಸದಳ, etc.), ಬಿಸುವನ್ದ. (Tbh. of ವಿಸ್ಮಾಪನ?). a surprising object, a wonder; wonder (ಕೌತುಕ Śmd. II; Śm. 5; Kk. 83, o. r. ಬಿಸುವನ್ದ). [ಇದಱಿನ್ದಂ ಬಿಸವನ್ದಮೊನ್ದು ತೆಱನಲ್ತೆನ್ತೆನ್ದೊಡೆ Pb. 6, 3; Ap. 12, 30]; (Cpr. 10, 119).

ಬಿಸಸನ bisasana. (Tbh. of ವೈಶಸನ). striking, killing (ಪೊಯ್ದುದು Śs.); distress, pain, calamity, misery (? ವೈಷಸಮ್ಯ Ct. II, 115).

ಬಿಸಸೂತ್ರ bisa-sūtra. a lotus-fibre (Cpr. 6, 54).

ಬಿಸಾಟು bisu$_2$-āṭu. 1. = ಬಿಸಾಡು. ಬಿಸಾಟ ಒಗೆಯೋಣ (ಕ್ಷಿಪ್ತಿ); ಬಿಸಾಟೋಣ (ಕ್ಷೇಪಣ Cb.). ತನ್ನ ಕೋಲು ಬಿಸಾಟಿದನು (B. 3, 124).

ಬಿಸಾಟು bisāṭu. 2. P. p. of ಬಿಸಾಡು. (My.). ಪಾಯಸದ ಬಟ್ಟಲವನ್ನು ಬಿಸಾಟು (B. 2, 50). ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಅಲೆಯುತ್ತೀಯೇ? ಇಲ್ಲಿ ಬಾ, ಬಿಸಾಟ ಹಾಗೆ ಸಾಯುವನ್ತೆ! (Prv.).

ಬಿಸಾಡು bisu$_2$-āḍu. (= ಬೀಸಾಡು). to throw away, to throw (ಚಲ್ಲಿ ಬಿಡು G.). P. p. ಬಿಸಾಟು. ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುವ ಪರದೇಶಿ ಸಿಪ್ಪೆ ಈಚೆಗೆ ಬಿಸಾಡು! ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬಿಸಾಡುವಿಕೆ bisāḍuvike. throwing away. ಹಿಡಿದು ಸೆಳದು ಎತ್ತಿ ಬಿಸಾಡುವಿಕೆ (ನಿರ್ಹಾರ, ಅಭ್ಯವಕರ್ಷಣ Si. 393).

ಬಿಸಿ bisi. = ಬಿಸು 1–. heat. (ಸನ್ತಾಪ, ಸಂಜ್ವರ Si. 25; C.). ಕಾಯ್ದು ಬಿಸಿಯಾಗಿರ್ದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆವುದಾನೊನ್ದು ಮೊಸರ ಹೊಯ್ದು ದಱತ್ತಣಿನ್ದ ಒಡೆದುದು (ಆಮಿಕ್ಷೆ Nr.). ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಸಿ (ಮನ್ದೋಷ್ಣ Si. 36). ಅಜೀರ್ಣದಿನ್ದ ಮೆಯ್ ಬಿಸಿಯಾಗುವಿಕೆ (ಜ್ವರ 201. 400). ಬಿಸಿಯಾದ ಗಂಜಿ (ಯವಾಗು, ಉಷ್ಣಿಕೆ, etc. 315). ಬೆಂಕಿಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟ ಪದಾರ್ಥ ಹ್ಯಾಗೆ ಬಿಸಿಯಿರುವದೋ, ಹಾಗೇ ಈ ಶರೀರಾಗ್ನಿಯಿನ್ದ ನಮ್ಮ ಮೆಯ್ ಯಾವಾಗಲೂ ಬಿಸಿಯಿರುವದು (B. 4. 31). ಹಾಲು ಕಡು ಬಿಸಿಯಾದವೋ? (Bp. 14, 8). ಬಿಸಿಯಾದ್ದು ಆಱಿಸಬೇಕು, ಹಸಿಯಾದ್ದು ಕಾಯಿಸಬೇಕು. — ಬಿಸಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಕರಗದು. — ದೋಸೆ ಬಿಸಿಯೆನ್ದು, ಮುಸಿಕೆಣ್ಡು ತಿನ್ದ (Prvs.). see ಬಲ್ಬಿಸಿ. — ಬಿಸಿಗಣ್. -ಕಣ್. a fiery eye (Grj. 8, 48). — ಬಿಸಿಗದಿರ. -ಕದಿರ. = ಬಿಸುಗದಿರ. (ಪೊಱ್ತು, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45). — ಬಿಸಿಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. heat to become less; to cool (Śsv. 4, 67). [— ಬಿಸಿದು. of heat, hot. ಏಂ ಬಿಸಿದೊ ಬೇಟದ ಬೆಂಕೆ ಮೃಗಾಂಕ ವಕ್ತ್ರೆಯಾ Pb. 5, 7]. — ಬಿಸಿನೀರ್. -ನೀರು. hot water (My.; C. Bp. 47, 41; B. 1, 24. 158; 5, 143). — ಬಿಸಿನೆತ್ತರ್. very warm blood, such as issuing from a fresh wound (J. 12, 25; 25, 24). — ಬಿಸಿಪಾಲ್. hot milk (Bp. 9, 38). — ಬಿಸಿಬಿಸಿ. rep. very hot (My.; B. 5, 186). — ಬಿಸಿಬೆಲ್ಲ. jaggory that is still hot (My.). — ಬಿಸಿಮಾಂಸ. hot meat (B. 5, 287). — ಬಿಸಿಯ ನೆತ್ತರ್. = ಬಿಸಿನೆತ್ತರ್. (J. 25, 35). — ಬಿಸಿಯನ್ನ. -ಅನ್ನ. hot boiled rice (My.). — ಬಿಸಿಯ ಬಿಸಿಲ್. = ಬಿಸಿವಿಸಿಲ್. (J. 3, 41; 15, 17). — ಬಿಸಿಯ ಮಳಲ್. hot sand (Bp. 11, 19). [— ಬಿಸಿಯುವು. Pl. those which are hot. ಸುಡುವುದೆರ್ದೆಯಂ ಬಿಸಿಯುವಿವೆನ್ದಿನ್ತೆ ಪೇೞೆ Kr. 3, 185]. — ಬಿಸಿವಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. hot, burning sunshine (Rśv. 5, 32. 45).

ಬಿಸಿನಿ bisini. = ವಿಸಿನಿ. (ನೀರಜದ ಕೈರವದ ಬಳ್ಳಿ Mr. 420).

ಬಿಸಿಲ್ bisil. ಬಿಸಿಲು. = ಬಿಸಲ್, ಬಿಸುಲ್. the heat and glare of the sun, sunshine (ಆತಪ, ಪ್ರಕಾಶ, ದ್ಯೋತ Nr., Si. 36; ಆತಪ, ರೌದ್ರ Hlā.; ಆತಪ Nn. 100, o. r. ಬಿಸುಲು; ಪುಷ್ಪಕ, ಆತಪ 123; ಆತಪ 176; My.; T. ವೆಯಿಲ್, ವೆಯ್ಯಿಲ್; M. ವೆಯಿಲ್; Te. ವೆಟ್ಟ; see ಬೆದೆ 2). [ನಡುವಗಲ ಬಿಸಿಲ್ ತನ್ನಂ ಸುಡೆ ಕರಿಕಮಲ

ಬನ್ದು ಪೊಳ್ Kr. 3, 116; Ap. 6, 34]. ಪುಚ್ಚಿದ ಪೋಲ್ ಬಿಸಿಲಳುರೆ ಕಿಮುಚ್ಚುದ ತಳಿರನ್ತೆ ನೊನ್ದು (Śmd. 38). see Cpr. 5, 39 va.; 7, 82; Bp. 28, 37; Rsv. 5, 37. 42. 47; J. 15, 2; 17, 20; 28, 1. 36; 29, 49; B. 4, 190; ಎಳೆಬಿಸಿಲ್, ಕಡು-, ಕೆಮ್ಬಿಸಿಲ್, ತಣ್-, ಪೊನ್-, ಪೊಸ ಬಿಸಿಲ್. — ಬಿಸಿಲಡಿಗೆ. -ಅಡಿಗೆ. = ಬಿಸಲಡಿಗೆ. (My.). — ಬಿಸಿಲುಕುದುರೆ. = ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ. (ಖರಕಿರಣ, etc. Si. 36; My.). — ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. the mirage (ಖರಕಿರಣ, ಮರೀಚಿಕೆ, ಮೃಗತೃಷೆ Nr.). — ಬಿಸಿಲುಚಪ್ಪರ. a screen to keep off the sun (My.). — ಬಿಸಿಲು ದೆಗಹು. -ತೆಗಹು. removal or decrease of sunshine (Rām. 6, 11, 14). — ಬಿಸಿಲುದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. the mirage (ಖರಕಿರಣ, etc. Si. 36; Abhā. 6, 26). — ಬಿಸಿಲುಮಾಳಿಗೆ. the unprotected open flat roof of a house (My.). [— ಬಿಸಿಲುವಱೆ. -ಮಱೆ. rain intermixed with sun shine. Rām. 4, 6, 6. — ಬಿಸಿಲ್ಗುದುರೆ. = ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ. (ಬಯಲ್ದೊಱೆ, ಮರೀಚಿಕಾಜಲ Kk. 11*b*; ಮರೀಚಿಕೆಯ ಜಲ 12); [ಘೋಳಾಯ್ಲರ್ ಪೊಳೆಯಿಸೆ ಬಿಸಿಲ್ಗುದುರೆಗಳ್ ಪೊಳೆವನ್ತೆ ಪೊಳೆವ ಕಡುಗುದುರೆಗಳುಮಂ Pb. 10, 51 va.]; (Abh. P. 4, 107; 11, 154; 13, 63; J. 15, 4). — ಬಿಸಿಲ್ವಕ್ಕಿ. = ಬಿಸಲ್ವಕ್ಕಿ. (ಎಣೆವಕ್ಕಿ, etc., ಚಕ್ರವಾಕ Kk. 14).

ಬಿಸು- bisu. 1. = ಬಿಸಿ, ಬೆಂ- (ಬೆಜ್1-), ಬೆಚ್ಚನೆ, ಬೆನ್ 1-, (Śmd. 215. 216), ಬೆಮ್ 1- (198). heat, (fieriness; the sun; see ಬೆದೆ 2). — ಬಿಸುಗಣ್. -ಕಣ್. = ಬಿಸಿಗಣ್. (Grj. 8, 57; 10, 61 va.). — ಬಿಸುಗಣ್ಣ. -ಕಣ್-ಅ 3. he with the fiery eye: Śiva. — ಬಿಸುಗಣ್ಣಣುಗ. -ಅಣುಗ. Śiva's son Vīrabhadra (ವೀರಭದ್ರ Śm. 4, 5). — ಬಿಸುಗಣ್ಣನ ಮಗ. Vīrabhadra (Kk. 6). — ಬಿಸು ಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. (Śmd. 216). a hot ray (Ssv. 2, 66). — ಬಿಸು ಗದಿರ. -ಅ 3. the sun (ಸೂರ್ಯ Śm. 14). — ಬಿಸುಗಲ್. -ಕಲ್. the sun-stone (ರವಿಕಾನ್ತ Ct. II, 112; ಸೂರ್ಯಕಾನ್ತ Ss.). — ಬಿಸು ಗಾಳಿ. (Śmd. 216). a hot wind. — ಬಿಸುನಯನ. a fiery eye (Bp. 51, 81). — ಬಿಸುನೀರ್. (Śmd. 216). = ಬಿಸಿನೀರ್. — ಬಿಸು ನೆತ್ತರ್. (Śmd. 216). = ಬಿಸಿನೆತ್ತರ್. ಬಿಸುನೆತ್ತರ ಧಾರೆಗೆ ಬಾಯನೊಡ್ಡಿ (216). [ಘೋರ್ಭೋರೆನೆ ಬೀಸೆ ತದ್ವದನಗಹ್ವರದಿಂ ಬಿಸುನೆತ್ತರುಣ್ಕೆ Pb. 3, 31]. see Abh. P. 8, 46 va.; 13, 45. 48. 81. 123. — ಬಿಸು ಸುಯ್. 1. to sigh hotly, fervidly or deeply. [ಮನದ ಮೊಗ್ಗೆ ಸನ್ತಾಪದೊಳ್ ಬಿಸುಸುಯ್ದು ಬಿಸುಪಿನೊಳನಿತುಮಂ ಗೆಲ್ದು Pb. 5, 6 va.]. see Śmd. 267; Bp. 18, 57; Bh. 1, 20, 61; J. 18, 16. 47; 19, 7; 28, 16. 17. 33; 30, 35. — ಬಿಸುಸುಯ್. 2. hot breath; a fervid, deep sigh [ಬಿಸುಸುಯ್ಯ ಗಾಳಿಯೊಳ್ ತೊಡದುರ್ Ap. 2, 40]; (Rsv. 5, 32; Ssv. 2, 42 va.; 4, 93; J. 15, 3).

ಬಿಸು bisu. 2. (= ಬೀಸು 1). to swing, etc. see ಬಿಸಾಟು 1, ಬಿಸಾಡು.

ಬಿಸು bisu. 3. = ಬೆಸು, ಬೆಸೆ 1. to unite firmly, to solder (ಲೋಹಸನ್ಧಾನ Śmd. Dh.; Tu. ಬೆಸಿಗೆ; T. ವಿಚ್ಚು; to join, be united; T., M. ವಿಳಕ್ಕು, to solder); to join, to be united. P. p. ಬೆಚ್ಚು [ಮರಲ್ದು ನೋಡುವಚ್ಚರಿಯೊಳೆ ಬೆಚ್ಚ ಕಣ್ಮಲರ್ಗೆ ಸನ್ನಸ ದಾಗರಮಾಗೆ Pb. 5, 14]; (Śmd. 282. 284. 287; Cpr. 1, 64; 4, 47; Abh. P. 14, 50; 16, 35; V. 23, 11 va.; Ssv. 2, 102; J. 5, 7; 10, 11; 30, 22). ಕಳ್ಳವೆಳ್ಳವಟ್ಟಲ್ ಬಾಯೊಳ್ ಬೆಚ್ಚನ್ತಿರೆ (Śmd. 284).

ಬಿಸು bisu. 4. soldering (Śmd. 250).

ಬಿಸುಗೆ bisu-ge. 1. (Śmd. 248). = ಬೆಸಗೆ, ಬೆಸವು, ಬೆಸಿಕೆ, ಬೆಸಿಗೆ, ಬೆಸುಗೆ No. 1. soldering; the state of being soldered or firmly united, close connection; composition. [ಪೆಚ್ಚಿದ ಕಟ್ಟಲೆ ತೀವ್ರ ಶಸ್ತ್ರ ಸಂಹತಿಗಳ ದೀಪ್ತಿಯಿಂ ಬಿಸುಗೆಯಾಗಿ Pb. 10, 50]; [Tu. ಬೆಸಿಗೆ].

ಬಿಸುಗೆ bisuge. 2. a piece at chess or back-gammon (ಸಾರಿ, ಡಂಚೆಯ Śmd. II; ದುಣ್ಣಿಚೆ, ಸಾರಿ Kk. 81; Śm. 39).

***ಬಿಸುಗೆ bisuge. 3.** the howdah of an elephant. ಆಗಳೇಱಿಸಿದ ಬಿಸುಗೆಗಳುಮಿಕ್ಕಿದ ಲೋಹವಕ್ಕರೆಗಳುಂ Pb. 10, 15 va.

ಬಿಸುಟ bisuṭa. = ವಿಸಟ. going everywhere. — ಬಿಸುಟಮ್ಪೋಗು. -ಂ-ಪೋಗು. to go or proceed ad libitum (Rām. 6, 44, 12).

ಬಿಸುಟು bisuṭu. 1. = ಬಿಸುಟ್ಟು. P. p. of ಬಿಸುಡು.

ಬಿಸುಟು bisuṭu 2. = ಬಿಸುಡು. ಶಿರವನ್ ಆಗ್ರಹಿಸ ತಾಗಳೆ ಚಿವುಟಿ ಬಿಸುಟಿದನು (Bp. 54, 48).

ಬಿಸುಟ್ಟು bisuṭṭu. = ಬಿಸುಟು 1.

ಬಿಸುಡಿಸು bisuḍisu. to cause to throw away; to throw away. see Bp. 40, 61; 49, 45; Rām. 6, 12, 37; J. 5, 28; 11, 33.

ಬಿಸುಡು bisuḍu. = ಬಿಸುಟು 2, ಬಿಸುರ್, ಬಿಸುೞ್. to throw, cast or fling away madly, furiously, carelessly, heedlessly or inconsiderately, to hurl; to leave abruptly (ಪ್ರಮಾದತ್ಯಜನ, ಬೀಸಾಡು Śmd. Dh.; ವೀಣ್ಚು Ct. I, 42; Te. ವಿಸರು, ವಿಸುರು, to blow, as the wind; to wave, as a fan; to turn, as a mill; to cast, fling or hurl, as a stone). [ಕೊಲ್ಲೆಂ ಬಿಸುಡಾಯುಧ ಮಂ Kr. 3, 200; Pb. 6, 26 va.]. P. ps. ಬಿಸುಟ್ಟು [ಅನ್ತಾಬಾಲೆ ಕಾಯ್ದು ಪುಡಿಯೊಳಗೆ ಬಿಸುಟ್ಟೆಳವಾೞೆಯನ್ತೆ...ಮುಮ್ಮಿಲ ಮಱುಗುತ್ತಿರ್ದಳ್ Pb. 5, 10 va.; Vr. 77, 20]; (Cpr. 2, 80; 5, 31; 5, 75 va.), ಬಿಸುಟು (5, 75). [ಮಿಾಂಗುಲಿಗನೆನಾಗಿಯುಮಣಮಾಂ ಗುಣಮನೆ ಬಿಸುಟೆನಿಲ್ಲ Pb. 9, 85; Ap. 1, 22]; ಒರ್ವ ಬಿನ್ನಣೆಯಪ್ಪ ಬಡಗಿಯ ಪಾಂಗಿನ್ದೆಲ್ಲವಂ ಮಾಟ್ಟಿ ತಾಮಿರ್ವರುಂ ಕೆಯ್ದುದ್ದವಂ ಬಿಸುಟರ್ (Śmd. 121). see Bp. 2, 3; 14, 30; 18, 53; 21, 13. 44; 27, 30; 37, 24; 49, 19; 52, 33; 60, 38; C. Bp. 47, 46; Bh. 1, 8, 21; 8, 37, 34; Rām. 3, 2, 14; Rsv. 6, 11 va.; Ssv. 1, 18; J. 5, 46.

ಬಿಸುದಳ bisudaḷa. = ಬಿಸದಳ, q. v. surprise, etc.

ಬಿಸುಪು bisu-pu. (Śmd. 248). heat (Cpr. 7, 62 va.; Abh. P. 9, 117; Grj. 4, 120 va.; 9, 27 va.; V. 9, 74. 76). [ತಪದ ಬಿಸುಪಿಂ ಬೆನ್ದಱುದುದು ವನದೊಳುಳ್ಳ ತಪಸಿಯರ ತಪಂ Pb. 8, 9]; (C. Bp. 31, 4). see ನಸು-.

ಬಿಸುರ್ bisur. = ಬಿಸುೞ್, etc. to throw, etc. ಬಿಸುರ್ಪುದು (Abh. P. 14, 23).

ಬಿಸುಲ್ bisul. ಬಿಸುಲು. = ಬಿಸಿಲ್ q. v., etc. sunshine, etc. — ಬಿಸುಲುಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. = ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ. (ಬಯಲ್ದೊಱೆ G.).

***ಬಿಸುವಳಿ bisuvaḷi.** some device connected with the hunting of boars? ಸೋವಳಿ ಮೇವಳಿ ಬಿಸುವಳಿಯುಂ ಬಲಮುಂ ಶಕುನಮನೊಳ್ಪಿತ್ತುಪಾಯಮುಂ ಪಿಡಿವನ್ದೀತನೆ ವನ್ದಿ Pb. 5, 46.

ಬಿಸುೞ್ bisuḷ. = ಬಿಸುಡು. ಬಿಸುೞ್ವುದು (Śmd. 222). ಬಿಸುೞ್ವಂ (217. 275). [— ಬಿಸುೞ್ಕೆಮ. -ಎಮ. let it be cast off. ಉತ್ತಮ ಕುಲಶೈಲಮುನ್ನತಿಯನೀಳಿದವಾಗೆ ಬಿಸುೞ್ವೊಡಂ ಬಿಸುೞ್ಕೆಮ ಬಿಸುಡೆಂ ಮದೀಯ ಪುರುಷ ವ್ರತಮೊನ್ದುಮನೀಗಳಮ್ಬಿಕೇ Pb. 1, 83].

ಬಿಸುವನ್ದ bisuvanda. = ಬಿಸವನ್ದ, q. v. surprise, etc. (ವಿಸ್ಮಯ Ss.)

ಬಿಹ್ವ bihva. = ಬಿಂಹ. Tbh. of ವ್ಯೂಹ. an army, multitude, etc. (ಚಕ್ರ, ಬಿಹ್ವಭೇದ Nn. 49; ಪದ್ಮ, ವ್ಯೂಹ, ಬಿಹ್ವಭೇದ 54; ಶಂಖ, ವ್ಯೂಹ, ಬಿಹ್ವಭೇದ 66).

ಬಿಳ- bila. = ಬಿಳು, ಬೆಳು, etc. whiteness, etc. — ಬಿಳಗಾರ. -ಕಾರ. = ಬೆಳುಗಾರ, etc. borax (My.).

ಬಿಳದು biladu. = ಬಿಳಿದು, etc. that which is white, etc. (My.; ಅವದಾತ, ಅವಲಕ್ಷ G.; B. 5, 12).

ಬಿಳನ್ದು bilandu. a large timber-tree, Lager-stroemia microcarpa R. W. (St. & Pl., L. lanceolata Wall).

ಬಿಳಪು bilapu. = ಬಿಳುಪು, etc. whiteness. (My.; ರಜತ, ಸಿಧ್ಮ G.; B. 5, 255).

ಬಿಳಿ bili. = ಬಿಳಿ, ಬೆಳಿ. whiteness (My.; Tu. ಬೊಳಿ; M. ವಿಳಞ್ಞು, T. ವಿಳಂಗು, Te. ವೆಲೆ, to shine etc.; cf. ಬೆಳ್ 1). genitive: ಬಿಳಿಯ or ಬಿಳೀ. — ಬಿಳಿಕಬ್ಬು. = ಬಿಳಿಯ ಕರ್ಪೂರ. (My.). — ಬಿಳಿ ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ. white sugar-candy (My.). — ಬಿಳಿಕಾಗದ. white writing paper (My.). — ಬಿಳಿಕೇದಗೆ. a white sort of Pandanus (My.). — ಬಿಳಿಗಡ್ಡ. a white or grey beard (My.). — ಬಿಳಿಗಮ್ಬಳಿ. -ಕಮ್ಬಳಿ. a white blanket (My.). — ಬಿಳಿಗಜಿಕೆ. -ಕಜಿಕೆ. = ಬಿಳಿಯ ಕಜಿಕೆ. (My.). — ಬಿಳಿಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. white or grey hair (My.). — ಬಿಳಿಗೆಣಸು. a white sweet potato (My.). — ಬಿಳಿಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. pale red, pink (ಅವ್ಯಕ್ತರಾಗ, ಪಾಟಲ, ಶ್ವೇತರಕ್ತ G.; My.). — ಬಿಳಿಚಿಕ್ಕನ ಗಿಡ. ಬಿಳಿಚಿಗ್ಗ. ಬಿಳಿಚಿಗ್ಗನ ಕಸ. the common weed Striga densiflora Benth., and a similar species: Striga cuphrasioides Benth. (Z). — ಬಿಳಿಜಾಲಿ. Acacia leucophlaea (My.). — ಬಿಳಿಜೋಳ. = ಬಿಳೀ ಜೋಳ. (My.). — ಬಿಳಿ ದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. a white lotus (My.). — ಬಿಳಿನಾಗರಹಾವು. a variety of Naga tripudians (Bd.; My.). — ಬಿಳಿಬಣ್ಣ. white colour (My.). — ಬಿಳಿಬಾಳ. = ಬಿಳಿಯ ಬಾಳ. ಬಿಳಿಬಾಳದ ಬೇರು (ಉಶೀರ, ಲಾಮಜ್ಜಕ, etc., ಲಾಮಜ Nr.) — ಬಿಳಿಮೆಣಸು. a whitish kind of menasu (My.). — ಬಿಳಿಮೊಗದವ. a man with a white face, a European (My.). — ಬಿಳಿಮೋಡ. a white, rainless cloud (My.). — ಬಿಳಿಯ ಕಣ್. a white eye. (ಕುದುರೆಗೆ) ಬಿಳಿಯ ಕಣ್ಣಿರೆ ಮಲ್ಲಿಕಾಕ್ಷಂ (Mr. 276). — ಬಿಳಿಯ ಕಬ್ಬು. (ಇಕ್ಷು, ರಸಾಲ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ಕಮ್ಬಳಿ. = ಬಿಳಿಗಮ್ಬಳಿ. ಬಿಳಿಯ ಕಮ್ಬಳಿಯಿನ್ದ ಹೊದಿಸಿದ ರಥವು (ಪಾಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಿ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ಕಜಿಕೆ. (ಸಿತದೂರ್ವ Mr. 109). — ಬಿಳಿಯ ಕರ್ಪೂರ. (Smd. 201). = ಬಿಳಿಯ ಕಬ್ಬು. — ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆ. (ಕರ್ಕ Hlā.; ಸಿತ, ಕರ್ಕ Nr.). — ಬಿಳಿಯಕ್ಷತೆ. -ಅಕ್ಷತೆ. uncoloured akṣate (used at srāddhas, etc., My.). — ಬಿಳಿಯ ಗಗ್ರೆ. (ಅರ್ಜಕ, ಬಿಳಿಯ ಕಗ್ಗೊಲೆ Si. 141). — ಬಿಳಿಯ ಗಜಿಕೆ. (ಗೋಲೋಮಿ, ಶತವೀರ್ಯೆ Si. 162). — ಬಿಳಿಯ ಗೋರಟೆ. (ಕಿಂಕಿರಾತ, ಕುರುಣ್ಟಕ Mr. 124). — ಬಿಳಿಯಚಾಮರ. a white tail-fan (Rsv. 6, 11 va.). — ಬಿಳಿಯ ತಜಿಯು. (ಸಿತಖದಿರ, ಸೋಮವಲ್ಕ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ತಾವರೆ. (ಪುಣ್ಡರೀಕ Hlā., Mr. 419; ಪುಣ್ಡರೀಕ, ಸಿತಾಮ್ಭೋಜ Nr.). [ಪೊಸತಲರ್ದ ಬಿಳಿಯ ತಾವರೆಯೊಸಙ್ಗಳ ನಡುವಿರ್ಪ ಸಿರಿಯುಂ Pb. 1, 40]. — ಬಿಳಿಯ ತಿಗಡೆ. (ಸರ್ವಾನುಭೂತಿ, ಸರಲೆ, ತ್ರಿಪುಟಿ Nr.). — ಬಿಳಿಯತೊನ್ನು. (ಕುಷ್ಠ, etc. Nr.). — ಬಿಳಿಯದು. -ಅದು. = ಬಿಳಿದು. ತುರಗವರ್ಣಂ ಬಿಳಿಯದಾಗೆ ಕರ್ಕಮದಕ್ಕು (Mr. 275). plural ಬಿಳಿಯವು (Smd. 119 Mdb.). — ಬಿಳಿಯ ನೆಯ್ದಲು. (ಕುಮುದ, ಕೈರವ Hlā.). — ಬಿಳಿಯ ನೆಯ್ದಲ್. (ಕುಮುದ, ಕೈರವ Nr., Mr. 420). — ಬಿಳಿಯ ನೆಲಗುಳ್ಳ. (ಕ್ಷೀರವಿದಾರಿ, ಮಹಾಶ್ವೇತೆ, ಋಕ್ಷುಗನ್ಧಿಕೆ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ಬಜೆ. (ಹೈಮವತಿ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ಬಳ್ಳಿ. a white creeper (Bp. 34, 8). — ಬಿಳಿಯ ಬಾಳ. (ಉಶೀರ, ವೀರಣೀಮೂಲ Hlā.; ವೀರಣ, ವೀರತರ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ರೇಖೆ. a white stripe. ಬಿಳಿಯ ರೇಖೆಯುಳ್ಳ ಸಾರಂಗ (ರುರು Nr.). — ಬಿಳಿಯ ಸತ್ತಿಗೆ. (ಸಿತಾತಪತ್ರ Nn. 18). — ಬಿಳಿಯ ಸಾಸವಿ. (ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ, ಸರ್ಷಪ Hlā.). — ಬಿಳಿಯ ಸಾಸುವೆ. (ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ Si. 304; My.). — ಬಿಳಿಯ ಸೀರೆ. a white sire (Bp. 38, 15). — ಬಿಳಿಯ ಹತ್ತಿ. a sort of cotton (Si. 150). — ಬಿಳಿಯ ಹೊಲೆಯ. a white Holeya. ಕರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ನಮ್ಬ ಬಾರದು, ಬಿಳಿಯ ಹೊಲೆಯನ ನಮ್ಬ ಬಾರದು (Prv.). — ಬಿಳಿಯಾನೆ. -ಆನೆ. a white elephant (My.). — ಬಿಳಿಯೆಕ್ಕೆ. -ಎಕ್ಕೆ. a white sort of ekke (My.). — ಬಿಳಿಲಕ್ಕಿ. a white kind of lakki (My.). — ಬಿಳಿಸಮ್ಪಿಗೆ. a white sort of sampige (My.). — ಬಿಳಿಹೂವಿನ ಲಕ್ಕಿ. a small evergreen tree with a very fragrant white flower, Guettarda speciosa L. (St. & Pl.).

ಬಿಳಿದು bilidu. = ಬಿಳದು, (ಬಿಳಿಯದು), ಬಿಳಿದು. (Smd. 96). that which is white; the colour white (ಗೌರ, ಶ್ವೇತ, ಸಿತ, ಶುಭ್ರ, ವಲಕ್ಷ, ಧವಲ, ಅರ್ಜುನ, ಹರಿಣ, ಅವದಾತ, ವಿಶದ, ಪಾಣ್ಡರ, ಪಾಣ್ಡು Hlā., Nr.; ಸಿತ Nn. 4; ಧವಲ 6; ಶುಚಿ, ಧವಲ 18; ರಾಮ, ಧವಲ 24; ಲಲಾಮ, ಧವಲ 26; ಶಾರದೆ, ಧವಲ 28; ಶುಕ್ಲ, ಸಿತ 32; ತಾರ, ಶುಭ್ರ 40; ಕಲಧೌತ, ಸಿತ 44; ಶ್ವೇತ 66. 103; ಬೆಳವರ್ಣ Kk. 25; ಬೆಳುವಣ್ಣ Sm. 69; My.). its genitive (as follows from Hlā.'s ಬಿಳಿದ ಱಲ್ಲಿ) is ಬಿಳಿದಱ, or (as follows from Nr.'s ಬಿಳಿದಿನಲ್ಲಿ) ಬಿಳಿದಿನ; its dative (as follows from Mr.'s ಬಿಳಿದಿಗೊರೆದ) may be also ಬಿಳಿದಿಗೆ. ಬಿಳಿದಱಲ್ಲಿ ಶುಚಿ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಬಿಳಿದಿನಲ್ಲಿ ಸಿತ ಎಮ್ಬುದು (Nr.; ಬಿಳಿದಿನಲ್ಲಿ appears also Nn. 4. 6. 18. 28. 32. 40. 66). ಬಿಳಿದಿಗೊರೆದ ಕೆಮ್ಪಿರೆ (ತುರುಗಂ) ಜನ್ನನದು (Mr. 275). ರಾಮ ಬಿಳಿದಿನೊಳ್ ಅಕ್ಕು (504). (ಕುದುರೆಗೆ) ಬಿಳಿದಾಗಿರ್ಪ ಹಲ್ಲಾಗೆ ಪೂಜ್ಯಮದು (277). ಲೊಕ್ಕಿ ಬಿಳಿದಾದೊಡೆ ಶ್ವೇತಸುರಸೆ ಭೂತವೇಶಿ ಎನಿಸುಗು; ಬಿಳಿದು ಬೆರಸಿದ ಹೊಮ್ಬಣ್ಣ (ಪಿಂಗ, ಪಿಶಂಗ, etc. Nr.). see Cpr. 5, 124; Grj. 2, 106 va.; Bp. 60, 48; ನಸು-.

ಬಿಳಿವಾರ bilivāra. = ಬಿಲ್ವಾರ. a large and valuable forest tree, Albizzia odoratissima (Van Someren; My.).

ಬಿಳು bilu. = ಬಿಳ, etc. whiteness, etc. — ಬಿಳುಗಾರ. -ಕಾರ. = ಬಿಳಗಾರ, etc. borax. (My.).

ಬಿಳುಪು bilupu. = ಬಿಳಪು, ಬಿಳ್ಪು, ಬೆಳುಪು, ಬೆಳ್ಪು. whiteness; the colour white (My.; Bp. 3, 1; B. 3, 99). ಬಿಳುಪುಬಣ್ಣ (ಶುಕ್ಲ, ಶುಭ್ರ, ಶುಚಿ, ಶ್ವೇತ, ವಿಶದ, etc.); ಬಿಳುಪು ಪಚ್ಚೆ ಎರಡೂ ಬೆರತ ಬಣ್ಣ (ಹರಿಣ, ಪಾಣ್ಡುರ, ಪಾಣ್ಡು); ಕೆಮ್ಪು ಬಿಳುಪು ಬೆರತಿರುವ ಬಣ್ಣ (ಪಾಟಲ, ಶ್ವೇತರಕ್ತ Si. 51). ಮುದಿತನದಿನ್ದ ಕೂದಲು ಮುನ್ನಾದ ರೋಮಗಳಲ್ಲಿ ಉಣ್ಟಾಗುವ ಬಿಳುಪು (ಪಲಿತ 195). ಬಿಳುಪು ಹಳದಿ ಬೆರತ ಪದಾರ್ಥ (ಹರಿಣ 419). ಬಿಳುಪು ಕೆಮ್ಪು ಬೆರಸಿದುದು (ಪಾಟಲ, etc.); ಬಿಳುಪು ಮಿಕ್ಕ ಕಣ್ಣವಳು (ವಾಮಲೋಚನೆ); ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲು ಮೊದಲಾದವಱಲ್ಲಿ ಮುಪ್ಪಿನಿನ್ದಾದ ಬಿಳುಪು (ಪಲಿತ); ಬಿಳುಪು ಘನಮಾದ ಸಾರಂಗ (ನ್ಯಂಕು Nr.).

ಬಿಳಿ bile. = ಬಿಳಿ. (My.). whiteness, etc. genitive ಬಿಳಿಯ, ಬಿಳೀ. — ಬಿಳಿ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ. the pure white heron, Ardea modesta (Bd.). — ಬಿಳಿಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. a white, good kind of betel-leaf. ಅಲ್ಲ ಅರಿಸಿಣವುಣ್ಟು, ಬೆಲ್ಲ ಬಿಳಿಯೆಲೆಯುಣ್ಟು, ಒಳ್ಳೆ ಹಲಸುಣ್ಟು; ಮೆಲಲಿಕ್ಕೆ ಮಲನಾಡನ್ ಅಲ್ಲನ್ನ ಬಹುದೇ? (Sp.). — ಬಿಳಿಹದ್ದು. the white-dotted eagle, Aquila punctata (Bd.). — ಬಿಳೀ ಉಡ. a kind of Agames, Physignathus mentager (Bd.). — ಬಿಳೀ ಎಕ್ಕೆ. (ಅಲರ್ಕ, ಪ್ರತಾಪಸ G.). — ಬಿಳೀ ಕಮಲ. (ಕುಮುದ G.). — ಬಿಳೀ ಕರಡಿ. a white bear (B. 3, 108). — ಬಿಳೀ ಕಜಿಕೆ. (ಶಕುಲಾಕ್ಷಕ, ಶತವೀರ್ಯ G.). — ಬಿಳೀ ಕಾಗದ. white paper (B. 4, 209). — ಬಿಳೀ ಕಾಚಿನ ಗಿಡ. (ಕದರ G.). — ಬಿಳೀ ಕುಮ್ಬಳಬಳ್ಳಿ. the white gourd, Beninkasa cerifera Savi. (St. & Pl.). — ಬಿಳೀ ಗಣಜಿಲೆಗಿಡ. a prostrate herb, Trianthema monogyna L. (St. & Pl.). — ಬಿಳೀ ಗುಲಾಬಿ.

(ಸಹಾ G.). — ಬಿಳೀ ಗುಳ್ಳಗಿಡ. (ಗುಳ್ಳಗಿಡ St. & Pl.). — ಬಿಳೀ ಗೆಣಸು. a prickly kind of yam, Dioscorea tomentosa Spr. (St. & Pl.; My.). — ಬಿಳೀ ಜಾಲಿಮರ. the tree Acacia leucophlea Willd. (St. & Pl.). — ಬಿಳೀ ಜೇನುತುಪ್ಪ. a white kind of honey (G. 311). — ಬಿಳೀ ಜೋಳ. great millet, Sorghum vulgare Pers. (St. & Pl.). ಬಿಳೀ ತಾಟಿಗಿಡ. (ಸೋಮವಲ್ಕ Si. 405). — ಬಿಳೀ ತಾವರೆ. (ಬಿಳೀ ನೆಯ್ದಿಲೆ St. & Pl.). — ಬಿಳೀ ತೋಳ. a white wolf (B. 3, 85; 5, 252). — ಬಿಳೇದು (ಬಿಳಿಯ ಅದು, My.). that which is white. plural ಬಿಳೇವು (B. 3, 55. 113). — ಬಿಳೀ ನಣ್ಣಿಮರ (ನಣ್ಣಿಮರ Z.). — ಬಿಳೀ ನಾಗದನ್ತಿ. the Indian jalap, Ipomaea turpethum R. Br. (St. & Pl.). — ಬಿಳೀ ನೆಕ್ಕಿ. a shrub or small tree, Vitex negundo L. (St. & Pl.). — ಬಿಳೀ ನೆಯ್ದಿಲೆ. the water-plant Nymphaea lotus L., var. pubescens Hook. f. (St. & Pl.). — ಬಿಳೀ ಬೂರಗದ ಮರ. a kind of silk-cotton tree, Eriodendron anfractuosum D. C. (St. & Pl.). — ಬಿಳೀ ಬೋವುಮರ. a tree yielding a kind of lac, Shorea talura Roxb. (St. & Pl.). — ಬಿಳೀ ಭೋಗಿಮರ. = ಬಿಳೀ ಬೋವುಮರ. (St. & Pl.). — ಬಿಳೀ ಮತ್ತಿ. the timber tree Terminalia paniculata Roth (Z.). — ಬಿಳೀ ಮನ್ದಾರ. a shrub with geminate leaves and white flowers, Bauhinia acuminata L. (St. & Pl.). — ಬಿಳೀ ಮರುಗದ ಗಿಡ. (ಫಣಿಜ್ಜಕ G.). — ಬಿಳೀ ಮಳಲು. white sand (B. 4, 225). — ಬಿಳೀ ಮೇಹ. a kind of mēha (G. 425). — ಬಿಳೀ ಲಕ್ಕಿ. (ಭೂತವೇಶಿ. ಶ್ವೇತಸುರಸ G.). — ಬಿಳೀ ಸೂಲಿಗಿಡ. a common shrub with white berries, Flüggea leucopyros Willd. (Z.). — ಬಿಳೀ ಹಣಜಿ. (ಗೋಲೋಮಿ G.). — ಬಿಳೀ ಹುಚ್ಚುತರ್ಗನ ಕಸ. the herb Heliotropium ovalifolium Forsk. (Z.). — ಬಿಳೀ ಹೂವಿನ ಜಾಲೆ. (ಅರ್ಜಕ G.).

ಬಿಳೆದು biḷedu. = ಬಿಳಿದು, etc. that which is white, etc. (B. 1, 1).

ಬಿಳ್ಪು bilpu. = ಬಿಳುಪು, etc. whiteness. (ಗಾಂಗೇಯ, ಧವಲ Nn. 44; ಶುಭ್ರ 75; ಅರ್ಜುನ Mr. 508, o. r. ಬೆಳ್ಪು; My.). ಬಿಳ್ಪಿನಲ್ಲಿ (Nn. 26. 44). [ಆಕಾಶದೊನ್ದೊನ್ದೆಡೆ ಬಿಳ್ಪೇಱುತ್ತು Ap. 7, 57].

ಬಿೞ್ bil. 1. = ಬೀೞ್ 1 (Śmd. 285), ಬೀೞು. to fall (ಪಡಲಿದು Kk. 60; T. ವಿೞು, ವೀೞ್, M. ವೀೞು; Tu. ಬೂರು); to fall out, to happen: to happen to come: to turn out: to become; to slip from the hand (ಕೆಯ್ಯೊೞಲ್ Śmd. I; M. ವಿೞುಕ್ಕು). 2, to go to ruin, to be spoiled (ಪಟಸು Śmd. I; T. ವಿೞು, ವಿೞಿ; M. ವೀೞು); to die (ಸಾಯ್ Śmd. I; T. ವಿೞಿ, ವಿೞು, ವೀ, ವೀಡು, M. ವೀೞು; Te. ಬಿದ್ದು; Tu. ಬೂರು). P. ps. ಬಿೞ್ದು (Cpr. 5, 42 twice), ಬಿರ್ದು q. v., ಬಿದ್ದು, and abnormally ಬಿೞ್ತು (Bp. 44, 28). [ಉದಿರ್ವಲರ್ಗಳ ಮಕರನ್ದ ಮಾಲೆಗಳ್ ಪರೆದೆತ್ತಂ ನೆಲದೊಳ್ ಬಿೞ್ದಂ ಪಡೆದುವು Kr. 3, 137; Pb. 1, 58]. ಬಿೞ್ದುದು (ಪನ್ನ, ಪತಿತ Hlā.). ಬಿೞ್ದಂ (Śmd. 49. 285. 288). ಈಗಳಿನ ದೆಸೆಗೆವಿೞ್ದ (-ಬಿೞ್ದ) ಮಹಾಕವೀಶ್ವರರ್ (134). ನೆನದನಾ ಹಿರಣ್ಯಕನನ್ದು ಬಿೞ್ದನ್ದಮಂ (203). see Abh. P. 13, 69; Grj. 10, 92; Rśv. 5, 39; 8, 124; 13, 96 va.; ಬಱವಿೞ್, ಬಯಲ್ಬಿೞ್.

ಬಿೞ್ bil. 2. P. p. of ಬಿೞ್ 1. —ಬಿೞ್ ತರ್. (= ಬಿದ್ದುಕೊಣ್ಡು ಬರ್). to fall (Abh. P. 8, 29; 11, 107; 15, 63).

ಬಿೞಲ್ bilal. ಬಿೞಲು. = ಬೞಲ್ No. 1, ಬೀೞಲ್, ಬೀೞಲ್, ಬೀೞಲ್. a root that (falls or) grows downwards from the branches of a banian and other trees, a pendent root (ಜಟೆ, ನೇತ್ರ Si. 452; My.; T. ವಿೞುದು, ವೀೞ್; M. ವಿೞುದು, ವಿಡುವೇರ್, ವೇಡು). see Cpr. 8, 44 va.; Grj. 5, 42 va.; Si. 120. 121. 415. — ಬಿೞಲ್ವರೆ. ಪರೆ. to spread like pendent roots (Cpr. 6, 59).

ಬಿೞಿಚು biḷicu. = ಬಿೞ್ಚು. to cause to fall, to put down (Bh. 4, 4, 101).

ಬಿೞಿಲ್ biḷil. ಬಿೞಿಲು. = ಬಿೞಲ್, etc. (ಜಟೆ Mr. 518; My.). 2, N. of a plant (ಓಷ್ಠ Mr. 121, T. ವಿೞಲ್, the grass Andropogon muricatum). — ಬಿೞಿಲ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. to seize a pendent root (Śśv. 3, 35 va.).

ಬಿೞ್ಕೆ bilke. = ಬಿಕ್ಕೆ, q. v. N. of a small forest tree with eatable fruits. (ಒನ್ದು ಮರಂ Śmd. I); [a kind of nut. ಬೇರಂ ಬಿೞ್ಕೆಯನೆ ತಿನ್ದ ದೆವಸದೊಳ್ Pb. 12, 178].

ಬಿೞ್ಚು bilcu. = ಬಿೞಿಚು. to cause to fall, to fell (J. 20, 34).

ಬಿೞ್ತು biltu. = ಬಿತ್ತು 2. falling, a fall (Abh. P. 11, 143); seed, a seed (Rśv. 11, 68).

ಬೀ bī. to end, to cease (v. i.); to fail; to fall away or off; to fade; to perish; to die (ಅವಸಾನ Śmd. Dh.; ತೀರ್ Bhn. 21; ಸವರ್, ತೀರ್ 33, o. r. ಸವೆ; ಬೀಡಾಗು, ಬೀಕಲಾಗು Śm. 22; T. ವೀ, act of forsaking; death). P. p. ಬೀತು [ಆವಲರುಂ ಪಣ್ಣುಂ ಬೀತೋವವು ಗಡ Pb. 1, 55]; (Śmd. 287 Cm.; Cpr. 7, 118). see Cpr. 8, 69; Bp. 22, 8; 26, 42; 37, 22; 40, 86; 47, 7; Bh. 7, 1, 8; 8, 26, 36; 9, 2, 45; J. 5, 48; 10, 14; 15, 17. 18; 18, 13; 24, 60. [ಬೀಯವಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿಗೆಗಳುಮಿಮ್ಮಾವುಗಳುಂ Pb. 1, 55].

ಬೀಕಲ್ bīkal. ending, etc. (ಬೀತುದು, ಬೀಡಾದುದು Śm. 22).

ಬೀಗ bīga. 1. = ಬಿಯ್ಯಗ 1. a lock, a pad-lock (My.; B. 4, 148; T.; Tu., Te., M. ವೀಗ; T. ವೀಕ್ಕು, to bind; cf. ಬಿಸು 3). — ಬೀಗದ ಕೆಯ್. a key (My.). ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಕದ್ದ ಕಳ್ಳ ಬೀಗದ ಕೆಯ್ಗೆ ಬನ್ದಾನೇ? (Prv.). — ಬೀಗದ ಮರ. the tree Elaeocarpus lanceaefolius Roxb. (St. & Pl.). — ಬೀಗಮುದ್ರೆ. a seal upon a door; shutting a door, locking up (My.; T., Te.).

ಬೀಗ bīga. 2. = ಬಿಯ್ಯಗ 2. a relative by marriage (My.; ನಣ್ಪು, ಶ್ಯಾಲ G.; ಬಿದ್ದನ Bhn. 69, o. r. ಬಿದ್ದುನ; B. 5, 49; Te. ವಿಯ್ಯ, ವೀಯು; M. ವೇೞ್ಚ್, connexions and relations). ಬೀಗನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ, ಹಾಗೂ ವೀಸ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). see Prv. s. ಮನೆ.

ಬೀಗತನ bīgatana. relationship by marriage (My.).

ಬೀಗತಿ bīgati. a female relative by marriage (My.).

ಬೀಗಿತಿ bīgiti. = ಬೀಗತಿ. (My.).

ಬೀಗು bīgu. 1. to go backwards, to recede, to retreat (ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು Śm. 82; C. Bp. 1, 2; J. 16, 39; Te. ವೀಗು; T. ವಿಲಗು; M. ವಿಲಙ್ಙು, to go aside).

ಬೀಗು bīgu. 2. to become large, stout, bulky or big, to swell (ಸ್ಥೂಲತ್ವ Śmd. Dh., Śm. 82; ಬಾ Bhn. 21; Cpr. 4, 48; Abh. P. 7, 157; Rām. 3, 8, 4; Śśv. 1, 51; Te. ವೀಗು, ವಿಕ್ಕು; T. ವೀಂಗು; M. ವೀಙ್ಙು, ವೀರ್ಕು; T., M. ವೀೞು, to be great or grand; to be puffed up, inflated, proud; cf. ಬಿಣ್); [ಕೇಳಂಗನೆ ನಿನ್ನ ಬೀಗಿ ಬಿಗಿದಿರ್ದ ಕುಚದ್ವಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾಂ ಪಿಂಗದೆ ನಟ್ಟ ದಿಟ್ಟಿಯನವಂ ಕಿೞಲೆನ್ದನುಗೆಯ್ದು ತೂಗಿದಂ Ap. 1 2, 15]. — to behave proudly. ಬಾಗಿದರೂ ಬೀಗೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). see Prv. s. ತೇಗು 2. [ಪೇೞಿಸಿದೊಡರ್ಥದ ಕೇಡೆನೆ ಪೇೞ್ದ ಬೀಗಿ ಪೊಟ್ಟಗೆ ನೆಗೞ್ತಿಗಾಟಿಸುವ ದುಷ್ಕ

ವಿಯುಂ ಕವಿಯೆಪ್ಪು ಲೆಕ್ಕಮೇ Pb. 1, 12]. 2, to be elated, to rejoice (ಹರ್ಷಭಾವ Śmd. Dh.; ಹರಿಸ Śm. 82; Cpr. 8, 73; V. 5, 67; Śsv. 5, 37; J. 22, 41).

ಬೀಜ bīja. = ಪೀಜ 1. *seed (of plants, etc.), seed-corn, grain; semen virile.* 2, *source, cause, origin, beginning.* 3, algebra. 4, a testicle (Te.; Mhr. ಬೀ). see ಬಿತ್ತು. ಬೀಜವೊನ್ನಾದರೆ ಫಲವೊನ್ದೇ? — ಬೀಜವಿಲ್ಲದೆ ಮರವಿಲ್ಲ, ಮರವಿಲ್ಲದೆ ಬೀಜವಿಲ್ಲ. — ಬೀಜ ಸಣ್ಣದಾದರೆ ಮರ ಸಣ್ಣದೋ? — ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜಕ್ಕೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಬೀಜಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. to sow (My.). — ಬೀಜಗಾಣು. -ಕಾಣು. to see seed: to be sown with seed (My.). ಮಳೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ ಹೊಲಗಳು ಬೀಜಗಾಣುವುದಿಲ್ಲ (B. 2, 49). — ಬೀಜವರಿ. the area of land in terms of the amount of seed required (My.; Te.). ಇಕ್ಕಳ ಬೀಜವರೀ ನೆಲ (ದ್ರೋಣಿಕೆ); ಒನ್ದು ಕಣ್ಡುಗ ಬೀಜವರೀ ನೆಲ (ಖಾರೀಕ, etc. Si. 302).

ಬೀಜಕೋಶ bīja-kōśa. *a seed-vessel, the pericarp of a flower; the seed-vessel of the lotus* (ಕರ್ಣಿಕೆ Mr. 420).

ಬೀಜಕೋಶಿ bīja-kōśi. *a pod, a legume.*

ಬೀಜಗಣಿತ bīja-gaṇita. algebra. (My.).

ಬೀಜಪೂರ bīja-pūra. *common citron.* 2, *a variety of citron, Citrus medica* Lin.

ಬೀಜಸಂಜ್ಞಕ bīja-saṁjñaka. being called seed or source. ಬೀಜಸಂಜ್ಞಕಮ್ ಅಹ ಸುರಾರವ್ಪುದ್ರವ್ಯ (ಕಿಣ್ವ, ನಗ್ನಹು Nr.).

ಬೀಜಸ್ಥಾಪನ bīja-sthāpana. planting or putting seed. see ಬಿತ್ತು.

ಬೀಜಾಕೃತ bījākṛita. *harrowed or ploughed over after sowing.*

ಬೀಜಾಕ್ಷರ bīja-akṣara. the principal syllable of a mantra; a syllable that is used to represent a certain mantra. (Rām. 1, 2, 9).

ಬೀಜಾವಾಪ bīja-āvāpa. sowing seed (My.).

ಬೀಜಿ bīji. possessing, or bearing, seed; being of the race of. see ರಾಜ-.

ಬೀಜ್ಯ bījya. sprung from seed; *sprung from or belonging to any family.*

ಬೀಟಿ bīṭi. = ಬೀಟೆ 1. (St. & Pl.; Tu.).

ಬೀಟೆ bīṭe. 1. = (ಇಬಡಿ, ಇಬ್ಬಡಿ), ಬೀಟಿ. the black-wood tree, Dalbergia latifolia Roxb. (My.; M. ವೀಟ್ಟಿ; ಮಜ್ಜಿ Mr. 120).

ಬೀಟೆ bīṭe. 2. = ಬೀಡಿ, ಬೀಡು 1, ಬೀಡೆ. (a separation), a chink, a fissure, a crack, a crevice (My.; Bp. 27, 17; Te. ಬೀಟಿಕೆ, ವೀಟಿಕೆ; *cf.* ಬೇೞ್, ಬೇೞು). — ಬೀಟೆ ಬಿರಿ. = ಬೀಟೆ ಬೀೞು. (My.). — ಬೀಟೆ ಬೀೞು. a crack to occur, to crack, to be cleft (My.).

ಬೀಡಾರ bīḍu₂-āra₁. = (ಬಿಡದಿ), ಬಿಡಾರ. a halting or dwelling-place: a house (ಮನೆ Bhn. 40; Tu. ಬುಡಾರ್; T., M. ವೀಡಾರ). ಅರಸುಗಳ ಬೀಡಾರ (ಉಪಕಾರ್ಯೆ, ಉಪಕಾರಿಕೆ Hlā.). see Bp. 27, 52; C. Bp. 47, 33; Bh. 1, 8, 71; 1, 12, 6. — ಬೀಡಾರ ಮಾಡು. to take lodgings, to lodge. ವಿಪ್ರನೊಬ್ಬನ ಭವನದಲಿ ಮಾಡಿದರು ಬೀಡಾರವನು (Bh. 1. 10, 3).

ಬೀಡಿ bīḍi. = ಬೀಟೆ 2. (Bh. 8, 10, 10).

ಬೀಡಿ bīḍi. a small shiroot, a native cigarette (My.; H.).

ಬೀಡಿಕೆ bīḍike. halting; a halting or resting place; a camp. [Tu. ಬೂಡು]; (ನಿವೇಶ, ಶಿಬಿರ Hlā.; Cpr. 3, 67; Rām. 6, 55, 15). ಬೀಡಿಕೆಯೊತ್ತು ಆದರೆ ಹಾಡಿಕೆಯಿನ್ದ ಬನ್ದೀತೇ (Prv).

ಬೀಡು bīḍu. 1. = ಬೀಟೆ 2, etc. (ಬಿರಿದುದು Kk. 67, o. r. ಬಿರುಕು; Bh. 3, 19, 37; T. ವೀೞು).

ಬೀಡು bīḍu. 2. = ಬೀೞ್ 3. (fr. ಬಿಡು Śmd. 250). leaving; leave; dismission; discharging (an arrow [ಅನ್ತು ತೊಡದುಂ ಬೀಡುಂ ಕಾಣಲಾಗದೆರ್ದೆಗಾಯಲೆಕ್ಕೆಯಿನೆಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಕ ಬಣ್ಣಿಯೊಳ್ Pb. 11, 19 va.]; Abh. P. 9, 63). see ಅಮ್ಪುವೀಡು; halting, stopping (ಬಿಡುವ ಭಾವ Śm. 94); that which is left out or omitted. 2, a halting place, a camp; a habitation, an abode, a residence, a house, a place (ನೆಲೆ, ಪೊೞಲ್, ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ, ತಾಣ, ಇಮ್ಪು, etc., ಆಶ್ರಯ Śm. 58; ಮನೆ 94; ನೆಲೆ, ಪೊೞಲ್, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; T., M., Te. ವೀಡು; Tu. ಬೂಡು). [ಒಡಗೊಣ್ಡು ಬನ್ದ ಪೊೞಲಂ ಪುಗಿಸೆ ಪೊಕ್ಕು ಬೀಡನೆಲ್ಲಿ ಬಿಡುವ ಮನೆ Pb. 3, 2 va.]. ಕುಬೇರನ ಬೀಡು (ಅಲಕೆ); ರಾಜಧಾನಿಯ ಕೆಲದ ಬೀಡು (ಶಾಖಾನಗರ, ಉಪನಗರ); ಜನಕನ ಬೀಡು (ಮಿಥಿಲೆ Hlā.; Mr. 190). ನಗರದೊತ್ತಿನ ಬೀಡು (ಉಪನಗರ Mr. 190). ಅರಸುಗಳ ಬೀಡು (ಉಪಕಾರಿಕೆ 191). ರಾಗವೇ ಮೂಡಲೂ, ಯೋಗವೇ ಬಡಗಲೂ, ರೋಗವೇ ಶುದ್ಧಪಡವಲೂ, ತೆಂಕಲೂ ಭೋಗದ ಬೀಡು (Sp.). see Śmd. 84 & 281 (Mdb.); Cpr. 5, 102; Abh. P. 7, 80 va.; 14, 3 va., 33 & 105; Bp. 9, 8; 43, 52; Prll. 3, 2; ಕಣ್ಬೀಡು, ತಲೆವೀಡು, ತಾಯ್ವೀಡು, ನೆಲೆವೀಡು, ಪುಣ್ಯವೀಡು, ಪೊಱ ಬೀಡು, ಸಂಕಲೆವೀಡು. — ಬೀಡಂ ಬಿಡಿಸು. to encamp [ಎಳಲತೆಯ ಗಣಿಕಾವಾಸಂಗಳೊಳಮಿಮ್ಪುೞದು ಬೀಡಂ ಬಿಡಿಸಿದಾಗಳ್ Ap. 4, 92 va.]; (v. t., J. 7, 8). — ಬೀಡಂ ಬಿಡು. = ಬೀಡುವಿಡು. (Abh. P. 12, 40 va.). — ಬೀಡಾಗು. -ಆಗು. to become a place for— (Śsv. 4, 133). 2, to encamp (v. i., J. 26, 2). — ಬೀಡು ಕೊಳ್. = ಬೀೞ್ಕೊಳ್ (Śmd. 28). to take leave, etc. — ಬೀಡುಗಲಹ. -ಕಲಹ. quarrel in a camp, etc. (Bh. 1, 8, 2). — ಬೀಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to encamp (J. 2, 65). — ಬೀಡುದಾಣ. -ತಾಣ. lodgings [ಬೀಡುದಾಣಂಗಳೊಳಿಕ್ಕಿದ ಬಳ್ಳಿಗಾವಣಂಗಳೊಳಂ ನನೆಯ ಜೊಮ್ಪಂಗಳೊಳಂ ವಿಶ್ರಮಿಸುತ್ತುಂ ಬನ್ದ Pb. 2, 97 va.]; (Cpr. 5, 121 va.). — ಬೀಡು ಬೀಡು. rep. (J. 5, 70). — ಬೀಡುವಿಡು. -ಬಿಡು. to encamp [ಸುತ್ತಿದ ಸೈಕತ ಭೂತಳಂಗಳೊಳೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬೀಡುವಿಡುತ್ತುಂ Ap. 4, 58]; (v. i.; Cpr. 6, 88 va.; Abh. P. 15, 55 va.).

ಬೀಡು bīḍu. 3. a mass, a pile, a heap (J. 10, 3; 17, 20); a crowd (of people, Bh. 1, 8, 84; Tu. ಬೀಡು; T. ಪೀಡು, greatness; strength; *cf.* ಬಿಡಯ 1, ಬಿಸು 3, ಬೀಗು 2).

ಬೀಡು bīḍu. 4. (fr. ಬೀೞ್ 1, ಬೇೞ್ 1; *cf.* ಬೀ). = ಬೀೞ್ 2. a waste, a wild, uncultivated, waste land (My.; Te. ಬೀಡು, ಬೀರು). — ಬೀಡಾಗು. -ಆಗು. to perish; to become waste (ಬೀ, ಬೀಕಲಾಗು Śm. 22). — ಬೀಡು ಬಿಡು. to let remain waste or uncultivated (My.). — ಬೀಡು ಬೀೞು. = ಬೀೞು ಬೀೞು. to become or remain uncultivated (My.).

ಬೀಡೆ bīḍe. = ಬೀಟೆ 2, etc. a crack, a crevice. (Cpr. 9, 67; Rsv. 5, 33). — ಬೀಡೆವಿರಿ. -ಬಿರಿ. = ಬೀಟೆ ಬಿರಿ. Abh. P. 7, 88. (Śsv. 2, 42 va.).

ಬೀಣೆ bīṇe. = ವೀಣೆ (Śmd. 342). the Indian lute. [ದನಿಯಿಮ್ಪು ಬೀಣೆಯುಂ ಮಿಡಿದವೊಲಾಗೆ Pb. 7, 89]. see Śmd. 81. 408; Cpr. 7, 97.

ಬೀತು bītu. P. p. of ಬೀ.

ಬೀದಿ bīdi. Tbh. of ವೀಥಿ (Śmd. 341; ಪ್ರತೋಲಿ, etc. Hlā.; ವಿಶಿಖೆ, etc. Mr. 191; C.). a road, a street. [ಬೀದಿಗಳೊಳ್ ವಿಳಾಸದೊಡ್ಡೆನಿಸಿ ತೊಱಲ್ವ ಪಾಣ್ಡವರ ಪೋಗಿನೊಳುನ್ತ Pb. 2, 94]. ಬೀದೀಲಿ ಬೆಲ್ಲ ಸುರಿದು, ಹಾದಿಯುವರ ಸಂಗಡ ಜಗಳಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬೀದಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. to construct a line or road (Cpr. 7, 92 va.). — ಬೀದಿಗಲಹ. -ಕಲಹ. = ಬೀದಿಜಗಳ. (Bh. 1, 8, 2). — ಬೀದಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to form a line; to take and follow a road (Rśv. 6, 11 va.). — ಬೀದಿಜಗಳ. a street quarrel (My.). ಹಾದಿಜಗಳ ಹಣವಡ್ಡ (or ಹಣಹಾಗ), ಬೀದಿಜಗಳ ಮುಪ್ಪಾಗ (Prv.). — ಬೀದಿ ಬೀದಿ. rep. (Bp. 10, 5; 28, 18). — ಬೀದಿವರಿ. -ಪರಿ. 1. to run from street to street: to run at one's pleasure (ಜರಗು, ವಿಸಟವ್ಬರಿ Bhn. 10; Grj. 2, 106 va.; 4, 104 va.; Rām. 5, 8, 74; Rśv. 5, 19 va.; 6, 11 va.; J. 14, 6). — ಬೀದಿವರಿ. -ಪರಿ. 2. a run ad libitum (Rām. 5, 8, 73). — ಬೀದಿವರಿಸು. -ಪರಿಸು. to cause to run ad libitum (J. 25, 49).

ಬೀಬಿ bībi. = ಬೂಬು. a Musalman lady (Mhr., H. ಬಿಬೀ). — ಬೀಬಿ ಸಾಹೇಬ. a lady (My.); a wife (My.).

ಬೀಭತ್ಸ bībhatsa. loathsome, disgusting, nauseous, detestable, hideous; loathing, detesting; *mischievous, cruel.* 2, *disgust, abhorrence; the disgusting sentiment or rasa* [Kr. 3, 189]; (Kāvy. IV, 1, 10; IV, 2, 42. 46. 52).

ಬೀಭತ್ಸು bībhatsu. = ಬೀಭತ್ಸ. 2, N. of Arjuna. (J. 7, 23; 13, 15).

ಬೀಮ bīma. Tbh. of ಭೀಮ (Śmd. 339; C.). dreadful, etc.

ಬೀಯ bīya. rice when cleared from the husk (Te. ಬಿಯ್ಯ, ಬೀಯ); food. [ನೀನಿಕ್ಕದ ಬೀಯದಲ್ಲಿ ವಂಚನೆಯುಳ್ಳರೆ ಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ತೊತ್ತುತನಕ್ಕೆ ದೂರವಯ್ಯಾ! Bv. 433]. ಉಣ್ಣದರ ಬೀಯ (ಅಮೃತ, ಅಮರ್ದು, etc. Kk. 10*a*).

ಬೀಯ bīya. = ಬಿಯ್ಯ. Tbh. of ವ್ಯಯ. loss, expenditure, etc. [ಲಿಂಗ ನಿಷ್ಠೆ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಯವಾಯಿತ್ತು; ಭಕ್ತಿನಿಷ್ಠೆ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಯವಾಯಿತ್ತು Bv. 865]; (Bp. 25, 10; 28, 22; 29, 30; Bh. 1, 10, 14; 2, 1, 39; 7, 1, 16; 8, 18, 23). 2, in a destructive, hurtful manner (Bh. 1, 10, 26).

ಬೀರ bīra. = ಈರ 1, ವೀರ (Śmd. 342), ಬೀರೆ. a hero, a brave man, a warrior. [ಬಿರುದರನೊತ್ತಿ ಬೀರರನಡಂಗಿಸಿ Pb. 6, 18]. 2, Vīrabhadra (Kk. 6; Śm. 5; V. 4, 36), who is especially the shepherd caste's deity; a common proper name among shepherds (My.). 3, heroism, valour [ಚಕ್ರ ನಿಘಾತದಿನಿಕ್ಕಿ ಬೀರಮುರ್ವಿಗೆ ಪಡಿಚನ್ದಮಾಗೆ ತಱಿದೊಟ್ಟೆ Pb. 12, 208]; (see Śmd. s. ಬೆಳಗು 1; Abh. P. 11, 36; 14, 119). — ಬೀರಗಚ್ಚೆ. -ಕಚ್ಚೆ. a kacce fit for warriors or brave men. (Cpr. 9, 92; Rśv. 6, 11 va.; My.). — ಬೀರಜೇಗಟೆ. a jēgaṭe fit for warriors etc. (Rśv. 6, 11 va.). — ಬೀರಡವುಡೆ. a ḍavuḍe fit for warriors etc. (Rśv. 6, 11 va.). [— ಬೀರವಟ್ಟ. -ಪಟ್ಟ. the insignia of the office of the Commander-in-chief. ಲಲಾಟಪಟ್ಟದೊಳಿಟ್ಟಳವೊಪ್ಪುವ ಬೀರವಟ್ಟಮುಮುಸದಳ ಮೆಸೆಯೆ Pb. 10, 52 va.]. — ಬೀರವದ್ದಳೆ. -ಮದ್ದಳೆ. a maddaḷe fit for warriors etc. (Cpr. 7, 43; Abh. P. 13, 34 va.). — ಬೀರಸಿರಿ. Tbh. of ವೀರಶ್ರೀ (Śmd. 376: Abh. P. 12, 49va.; Rśv. 6, 11 va.).

ಬೀರಿ bīri. N. of shepherd's women (My.).

ಬೀರು bīru. a "bureau" (My.). 2, "beer" [E.].

ಬೀರೆ bīre. = ಬೀರ. Vīrabhadra (My.). — ಬೀರೆದೇವ. = ಬೀರೆ. (My.). ಮಾರಮ್ಮನಿಗೆ ಗಣ್ಡನಿಲ್ಲ, ಬೀರೆದೇವರಿಗೆ ಹೆಣ್ಡತಿಯಿಲ್ಲ (Prv., used of unchaste widows).

ಬೀಱ್ bīṟ. (Śmd. 59). **ಬೀಱು. 1.** to throw away: to fling, to throw, as an arrow, a stone, stick, etc. (J. 22, 15; 33, 11, where ಬೀರ್ದು; My.; T. ವೀಜು; *cf.* ಬೀಸು 1); to give away according to one's inclination or at one's pleasure, to spend or bestow profusely, to give liberally or magnanimously (ಸ್ವೇಚ್ಛಾಪ್ರದಾನ Śmd. Dh.; Tu., T. ವೀಜಲ್, a liberal giving) [ಜನಪತಿಗೆಯೊಸಗೆಯಂ ಪುರಜನಮೆಲ್ಲಂ ಬೀಱುತಿರ್ಪರಾಗಳ್ Kr. 1, 96; Pb. 5, 30]; to spread (v. t.). P. p. ಬೀಱಿ (Cpr. 6, 82), ಬೀಱುವ (1, 51). ಎಲ್ಲಾ ರತ್ನಂಗಳು ಮುನ್ ಒಳಕೊಣ್ಡಾಳ್ವನವೊಲ್ನಿಧಿ ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲಂ ಬೀಱಿಲ್ (Śmd. 208). see Cpr. 3, 16. 81; Abh. P. 1, 103; 8, 12; Grj. 4, 89 va.; 4, 96; Bp. 1, 50; 26, 8; 42, 18; Rśv. 8, 99; 13, 69. 91; Śśv. 3, 62; Prll. 3, 31; Rāghc. 17, 74; J. 15, 43; B. 2, 14. 2, to spread, to become extensive (Bp. 10, 8; 36, 28; J. 15, 9, where ಬೀರ್ವ).

ಬೀಱ್ bīṟ. ಬೀಱು. 2. throwing, flinging; spending profusely, extensiveness, largeness. [ಪಱಿದುಗುವ ಮುಗಿಲ ನೀರ್ಗಳ ಪಲವುಂ ಬೀಱುಗಳೊಳೆಳಸಿ ಖಚರರನಾಱಿಸಿದುದು ಗಗನದೊಳ್ ವಿಯತ್ತಳಪವನಂ Ap. 4, 86]; (Bp. 40, 57). — ಬೀಱಿಳವಡು. -ಅಳವಡು. largeness to come about: to be large Cpr. 9, 93. — ಬೀಱುಗುಣ್ಡು. a ball that is thrown (C. Bp. 42, 27).

ಬೀಱಿಂಗ bīṟiga. a scattered, disorderly mass (Ch. v. 19).

ಬೀವು bīvu. a kind of utensil (ಕೃತ್ತಿಕೆ Mr. 207).

ಬೀಸ bīsa. = ಬೀಸು 2. swinging, etc. — ಬೀಸಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. a kind of knife or sword (ತೋಮರ, ಪಟೆ G.). [Tu. ಬೀಸತ್ತಿ, a knife].

ಬೀಸಣಿಕೆ bīsaṇike. = ಬೀಸಣಿಗೆ. (My.; ತಾಲವೃನ್ತಕ, ವ್ಯಜನ G.; B. 3, 80; 5, 238).

ಬೀಸಣಿಗೆ bīsaṇige. (fr. ಬೀಸು 1). a fan (ತಾಲವೃನ್ತ, ವ್ಯಜನ Hlā., Mr. 208; ವ್ಯಜನ, ತಾಲವೃನ್ತಕ Nr., Si. 231; ಪರಿಗ್ರಹ, ವ್ಯಜನ Nn. 166; ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ Ct. II, 47; Bp. 12, 9; Si. 240; Tu. ಬೀಜಣಿಗೆ; T. ವಿಜಿಱಿ; M. ವೀಶೇಱಿ; Te. ವೀಚೋವು, ವೀವನೆ).

ಬೀಸರ bīsara. (fr. ಬೀ). end; destruction (Cpr. 8, 4 va.; Abh. P. 14, 119). [ಸಂಸಾರವೆಮ್ಬ ಶ್ವಾನನಟ್ಟಿ ಮಿಾಸಲ ಬೀಸರ ಮಾಡದಿರಯ್ಯಾ Bv. 504; Cv. 521. 616. 894]. ಆ ಸುಯೋಧನಸುತರ ಸರಳ ವಿಲಾಸವನು ಖಣ್ಡಿಸಿದನ್, ಆತನ ಬೀಸರಕೆ ಬನ್ದಡ್ಡ ಬೀಱುವ ಭಟರ ಕೆಡೆಯೆಚ್ಚಂ (Bh. 7, 6, 83). — ಬೀಸರವ್ಬೊಗು. -ಂ-ಪೊಗು. to reach the end, to terminate, to have an end. ಪಲವು ಬಗೆಯ ಗಾಣಂಗಳಂ ಬಿರ್ಚುವಲೆ ಬಳ್ಳಿವಲೆ ಗೋರಿವಲೆ ಕಣ್ಡಳವಲೆಗಳೆಮ್ಬುವಂ ಬೀಸರವ್ಬೊಗದೆ ಬಿರ್ಚಿ ಬೀಸಿದಾಗಳ್ (Rśv. 5, 114 va.). — ಬೀಸರವ್ಬೋಗು. -ಂ-ಪೋಗು. to end (Rśv. 5, 9 va.).

ಬೀಸಿಗೆ bīsige. Tbh. of ವಿಂಶತಿ. twenty (My.). 2, twenty palas (see Mr. s. ಪಾಗ).

ಬೀಸಿಸು bīsisu. to cause to turn round, mill, etc. (My.; B. 5, 139).

ಬೀಸು bīsu. 1. (= ಬಿಸು 2). to swing, to turn round, to whirl, to wave, to brandish; to fan (Cpr. 5, 19 va.; 8, 91); to throw, as a net; to blow, as the wind (Cpr. 8, 98); to mill, to grind (ಆವರ್ತನ Śmd. Dh.; C.; T. ವೀಜು; M. ವೀಜು, ವೀಯು, ವೀಶು; Tu. ಬೀಜು; Te. ವಿಸರು, ವೀಚು, ವೀವು; *cf.* ವೀಜನ). [ಬೀಸುವೊನ್ದೆಲರ್ ಬೀಸುವುದಾಗಿರೆ Pb. 2, 15; Ap. 2, 14]. ಕೆಯ್ವಾರಮಂ ಬೀಸಿದನ್ತೆ ಬಟ್ಟೆತ್ತಾಗಿ ತೋರ್ಪುದು ಸೊನ್ನೆ (Śmd. 26). ನಯದಿಂ ಬೀಸುಗುಂ ಗನ್ಧವಾಹಂ (267). ಖಡ್ಗಾಯುಧಚಾಪಮಂ ಪೊಳೆವ ಮಿಂಚನೆ ಪೋಲ್ತಿರೆ ಬೀಸು! (272). ಗಾಳಿ ಬೀಸಲೊಡವ್ ಎಲೆ ಕಱಲ್ದುವು (297). ಬೀಸುವ ಚಾಮರಂ (201). ತೊಡರೆ ಮಿಾನ್ ಮೃಗಲಾಂಛನ

ಧೀವರಂ ತಡಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲಮನ್ ಒತ್ತಿ (Lilv. 3, 2). ಬೀಸುವ ಮುಣ್ಣಿಗೆ ಮುಕ್ಕಿದ್ದೇ ಲಾಭ. — ಬೀಸೊ ಕೆಯ್ (or ಬೀಸೊ ದೊಣ್ಣೆ) ತಪ್ಪಿದರೆ ಸಹಸ್ರಕಾಲ (Prvs.). ಬಲೆಯ ಬೀಸುವವನು (ಗೂತ, ಜಾಲಿ, ಬಲೆಗಾಱ Nn. 32). see Bp. 27, 20. 23. 26; 32, 25; 36, 47; 38, 9; 61, 11; Bh. 1, 8, 53; 3, 13, 30; Ṛśv. 5, 32; 11; 23; Śsv. 1, 79 va.; 3, 64; J. 8, 2; 15, 3. 17; 28, 36; Si. 267. 306; B. 5, 129. 238; ಕೆಯ್ಬೀಸು, ಬಲೆವೀಸು; Prv. s. ಯಾವ. 2, to cast, *i. e.* to put, bamboo rafters on a sloping roof (My.). — ಬೀಸಾಡು. -ಆಡು. (= ಬಿಸಾಡು). to swing and let go from the hand: to fling, to throw away (ಕರವಿನೋದನ Smd. Dh.; Dp. 119, 3; My.); to cast away carelessly, etc. (ಪ್ರಮಾದತ್ಯಜನ, ಬಿಸುಡು Smd. Dh.; My.). 2, to turn or swing about, as an elephant's ears (v. i., B. 4, 22). 3, to be flung away or lost from carelessness (My.). — ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು. a millstone (ಸಂಘಟಿ Mr. 206). ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತರೆ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು ತಿರುಗೀತೇ? (Prv.). see Prv. s. ತೋಯಿಸು. — ಬೀಸೂ ಕಲ್ಲು. = ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು. (B. 5, 129. 134. 148. 180; My.).

ಬೀಸು bīsu. 2. = ಬೀಸ. swinging, etc. see ಬಿಡ-. — ಬೀಸುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. a millstone (My.). — ಬೀಸುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. an arm or hand that is swung about (Bp. 20, 11). — ಬೀಸುದೋಳ್. -ತೋಳ್. an arm that is swung about (V. 11, 60). — ಬೀಸುವಲೆ. -ಬಲೆ. a variety of net (Bh. 3, 13, 23; Śsv. 3, 23). ಪಾಸುವಲೆ ಬೀಸುವಲೆ (Rāghc. 17, 67). — ಬೀಸುಹೂರಿಗೆ. a sort of cake. (Dp. 170, 5)

***ಬೀಳ್ bīḷ. 1.** = ಬೀೞ್ 1. — ಬೀಳುವೆಣ. -ಪೆಣ. like lying dead. ಬಾಳುವೆಣನ ಬೀಳುವೆಣನ ಸಂಸಾರವೇನವನ Bv. 157.

***ಬೀಳ್ bīḷ. 2.** = ಬೀೞ್ 2. — ಬೀಳುಡಿಗೆ. -ಉಡಿಗೆ. inferior, useless robe. ಶ್ರೀಮಹಾದೇವನ ನೆನೆವವನ ಬಾಯತಮ್ಬುಲ ಮೆಲುವೆ, ಬೀಳುಡಿಗೆಯ ಹೊದೆವೆ Bv. 463.

ಬೀೞ್ bīḷ. ಬೀೞು. 1. = ಬಿೞ್ 1, q. v. to fall, etc. (ಪತನ Smd. Dh., Nn. 154, Śm. 115; ಪತನಕ್ರಿಯೆ Smd. I; ಪಡಲಿದು Śm. 60). [ನೇರ್ವಲ್ಲಿ ಕೆನ್ನೆತ್ತರುಂ ಬಿರಿಕಣ್ಣಂಗಳೆ ಬೀೞಲುಣ್ಕೆ ಮುನದೊನ್ದಣ್ಕೆಟ್ಟಳಂ ಪೊಣ್ಕೆ Pb. 9, 63; Ap. 9, 92 va.]. the P. ps. ಬಿೞ್ದು, ಬಿರ್ದು, ಬಿದ್ದು are taken from ಬಿೞ್ 1, as also the forms of the 3rd person singular imperfect ಬಿೞ್ದುದು, ಬಿರ್ದುದು, ಬಿದ್ದುದು, ಬಿತ್ತು. ಬೀೞ್ವ (Bp. 45, 26. 33; 46, 57; 60, 57), ಬೀೞುವ, ಬೀೞ್ಕೋ (C.). ಕೂಡಿ ದಂಗೆರಡಂ ಬಗೆದಾತನುಂ ನರಕದೊಳ್ ಬೀೞ್ವಲ್ಲಿಗೇಂ ಸನ್ದೆಯಂ? (Smd. 89). ಕಡೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರದ ನಡುಗಡಲೊಳ್ ಮೋಹಮೆಮ್ಬ ಬಲುಬಲೆಯೊಳ್ ನೀಂ ತೊಡರ್ದು ಬೀೞದೆ, ಜೀವನೆ, ನಡೆ, ಧರ್ಮದ ಬಟ್ಟೆಯೞಿತು (Jmt. 24). ವಸಿಷ್ಠಪುತ್ರ ಶೋಕದಿನ್ದ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿಕೊಣ್ಡು ಬಿದ್ದರೆ ನೂಱು ತೆಱನಾದ ನದಿ (ಶತದ್ರು); ಹನಿತು ಬೀೞಲಾದುದು (ವಿನಾಶೋನ್ಮುಖ, ಪಕ್ವ Nr.). ಬೀೞ್ಕೋ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು (ಪತಯಾಲು, ಪಾತುಕ Si. 360). ತಿರಿಗಿ ಬಿದ್ದುದು (ಪ್ರಸವ್ಯ, ಪ್ರತಿಕೂಲ, ಅಪಸವ್ಯ, ಅಪಷ್ಠು 376). ಜಾಱಿ ಬಿದ್ದದು (ಸ್ರಸ್ತ, ಧ್ವಸ್ತ, ಭ್ರಷ್ಟ, ಪನ್ನ, ಚ್ಯುತ, etc. 382). ಮಾತುಗಳಱು ಯದಧಮರಿಗೆ ಮಾಣಿಕವು ತೂತು ಬಿದ್ದನ್ತೆ (Sp.; see ತೂತು ಬೀೞು). ಸೂರ್ಯನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಚಳಿ ಬೀೞುತ್ತಿತ್ತು (B. 2, 24). ಎಷ್ಟೋ ಹುಡುಗರು ಕೆಟ್ಟ ಸಂಗತಿಗೆ ಬಿದ್ದು... ವೇಳೆಯನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕಳೆಯುವರು (4, 1). ಈಗ ನೀನು ಉಪವಾಸ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತರೆ ಯಾರೇನು ಮಾಡ ಬೇಕು? (4, 2). ಹೊತ್ತು ಬನ್ದಾಗ ಅದು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದೀತು (4, 12). ತಮಗಿನ್ತ ಬಲಿಷ್ಠರಾದವರ ಕೂಡ ಸರಿಕತನದ ಸಮ್ಬನ್ಧ ಮಾಡುವ ಭರಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಬೀೞ ಬಾರದು (4, 12). ಖನಿಜ ಕೋಟಿ ಹಲವು ರೀತಿಯನ್ದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬೀೞುತ್ತವೆ (4, 15). ತುಳಾಪುರವೆಮ್ಬ ಹೆಸರು ಬೀೞಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನಾಯಿತೆನ್ದರೆ (4, 30). ದೂರದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಪತ್ರ ಕಳುಹಿಸ ಬೇಕಾದರೆ ಅರ್ಧ ರೂಪಾಯಿ, ಮುಕ್ಕಾಲು ರೂಪಾಯಿ, ಒನ್ದು ರೂಪಾಯಿಯ ತನಕ, ಬೀೞುವದು (are to be laid or paid down as price or postage, 4, 87). ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅವುಗಳ ಕಾರಣ ಬೀೞುತ್ತದೆ (4, 88). ಕಬ್ಬಿಣ ಮುನ್ತಾದ ಧಾತುಗಳು ಹಲವು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಪುಲವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಕಾರಣ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕ್ರಯ ಕಡಿಮೆ ಬೀೞುವದು (4, 95). ಇನ್ನಾದ್ದೊನ್ದು ಪತ್ರದ ಎರಡೂ ಮೆಯ್ ಚಾಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಎರಡೂವರೆ ವಿಪಳ ಸಹ ಬೀೞಲಿಲ್ಲ (are not required, 4, 103). ಉಗಿಯ ಯನ್ತ್ರದಿನ್ದ ಸ್ವಲ್ಪ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಶ್ರಮ ಬೀೞದೆ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ (4, 103). ನನ್ನ ತಿಗಟೆಯನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಱೆತು ಹೋಗಿದ್ದೆನು, ಮುನ್ದೆ ಅದಱ ಕಾರಣ ಬಿದ್ದದೞಿನ್ದ (4, 110). ಇನ್ನು ಮುನ್ದೆ ಪರದೇಶಗಳಿನ್ದ ಈಗಿನಷ್ಟು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲೀ ತರಿಸುವ ಕಾರಣ ಬೀೞಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (4, 165). ಅಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡು ಬೀೞದೆ ನಿನಗೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಗಳು ದೊರೆಯುವವು (4, 180). ಶಹಾಮ್ಯಗದ ಗಱುಗಳಿಗೆ ಕ್ರಯ ಬಹಳ ಬೀೞುವದು (4, 193). ನೊಣ ಬಿದ್ದ ಊಟಾ ಮಾಡಿ ಕಳಕಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ. — ಬಾಧೆ ಪಡುವ ಬಾೞಿಗಿನ್ತ ಬಕನ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀೞ್ಕೋದುತ್ತಮ. — ಬಿದ್ದ ಬೞಾಲಿ ಬೞಿಣಿ ಆಯ ಬೇಕು, ಇದ್ದ ಬೞಾಲಿ ಇರ ಬೇಕು (Prvs.). see Bp. 5, 52; 16, 5; 20, 21; 40, 6; 46, 44; 47, 19; 52, 17; 55, 4; 58, 28; 61, 11; Bh. 1, 8, 91; 1, 19, 19; 2, 13, 16; Rām. 3, 2, 21; Si. 83. 87. 115. 267. 274. 299; B. 5, 230. 301; ಕಿಡಿವೀೞ್, ಜಗುರ್ವೀೞ್, ಬೆಮ್ಬೀೞ್; Prvs. s. ತಾನು. — ಬಿದ್ದು ಕೊಳ್ಳು. to lie down (B. 2, 50; 3, 10. 109; 4, 213; C.). — ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ನಗು. to wallow from laughter (B. 2, 34; C.). — — ಬೀೞಿಗೆಡಹಿಸು. -ಕೆಡಹಿಸು. to cause to fell (Bh. 6, 5, 13). — ಬೀೞಿಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. to fell (Rām. in W. v. 449). — ಬೀೞ ಸದೆ. to beat down (Bp. 14, 20). — ಬೀೞ ಹೊಡೆ. = ಬೀೞ ಸದೆ. (Bp. 49, 10). — ಬೀೞಿಕೆಡಹು. = ಬೀೞಿಗೆಡಹು. (Rām. 6, 19, 27). [— ಬೀೞ್ಗಣ್ಡು. dropping of a heavy weight; an anchor. ಅನ್ತು ಬೀೞ್ಗಣ್ಡಕ್ಕಿದ ಬಹಿತ್ರದನ್ತೆ ಅಲ್ಲಿಂ ತಳರದೆ ನಿನ್ದ ತನ್ನ ರಥಮಂ ಕಣ್ಡು Ap. 12, 85 va.].

ಬೀೞ್ · bīḷ. ಬೀೞು. 2. = ಬೀಡು 4. a waste, etc. (ಮಾಡದ ಕೆಯ್ Smd. I; ಖಿಲಕ್ಷೇತ್ರ Smd; Dh., Śm. 115; My.). 2, that which is inferior or bad (My.; see ಮೇಲು ಬೀೞು. 3, a mistake, as in writing (J. 30, 28). 4, prostration (from disease, My.). — ಬೀೞು ಕೆಡವು. to leave uncultivated or fallow (My.). — ಬೀೞುಗೆಡವು. -ಕೆಡವು. = ಬೀೞು ಕೆಡವು. (B. 5, 85). — ಬೀೞು ಬೀೞು. = ಬೀಡು ಬೀೞು. to remain untilled (B. 5, 99. 105; My.). ತಾಳ್ಮೆಯಿದ್ದ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಬೀೞು ಬಿದ್ದರೆ ಬಾೞ್ಯಾನು (Prv.). — ಬೀೞುಭೂಮಿ. = ಬೀೞು. (My.). ಬೀೞುಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಸಾಗು ಮಾಡೋಣ (G. 127). — ಬೀೞುಟಿಟ್ಟೆ. a powerless arm (My.). ಹಾೞುತೋಟಕ್ಕೆ ನೀರು ಹಾಕಿ, ಬೀೞುಟಿಟ್ಟೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಬೀೞುವಚನ. a bad, worthless word or speech (Bh. 8, 9, 12). — ಬೀೞ್ಮಾಡು. to worst (Rām. 1, 5, 32).

ಬೀೞ್ bīḷ. ಬೀೞು. 3. = ಬೀಡು 2 (Smd. 28). leaving, leave, etc. — ಬೀೞಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. a consonant (ವ್ಯಂಜನ Smd. 146; Ss.; *cf.* ಬೀೞು 2? M. ವೀೞಕ್ಕರ, a letter that might be left out). — ಬೀೞು ಕೊಡು. = ಬೀೞ್ಕೊಡು. (Bh. 1, 8, 60; 2, 13, 13). — ಬೀೞುಡೆ. -ಉಡೆ. a garment that has been (worn and) left or put away (as unclean, Abh. P. 9, 178; V. 38, 66). — ಬೀೞ್ಕೊಡು. = ಬೀೞು ಕೊಡು. to give leave to go, to bid good-bye; to dismiss (with accusative, Ṛśv. 13, 97 va.; Śsv. 5, 55; 5, 55 va.; J. 7, 35; 18, 39; 31, 53). — ಬೀೞ್ಕೊಳ್. = ಬೀಡು ಕೊಳ್. [ಅಸ್ತ್ರಂಗಳಂ ಕುಡೆ ಕೊಣ್ಡು ಪರಶುರಾಮನಂ ಬೀೞ್ಕೊಣ್ಡು Pb. 2, 46 va.]; (Smd. 28). to take leave to go: to quit (with accusative, Cpr. 3, 80 va.; 7, 28 va.; Abh. P. 7, 7 va.; Bh. 1, 8, 60. 66; J. 2, 45; 5, 60; 18, 6;

29, 26. 27. 40). — ಬೀಳ್ಕೊಳಿಸು. to give leave to go: to dismiss (with accusative, Abh. P. 7, 84 va.).— ಬೀಳ್ಕೊಳ್. = ಬೀಳ್ಕೊಳ್. (with accusative, Bp. 4, 49).

ಬೀಳಲ್ bīḷal. ಬೀಳಲು. = ಬಿಳಲ್, etc. a root that grows downwards from the branches of bunian and other trees [ತೀಜದ ಬೀಳಲನನುಕರಿಪುವಾದುವೊಗೆದುರಿವುರಿಗಳ್ Pb. 1, 35]; (Cpr. 10, 69). ಮರದ ಬೀಳಲು (ಜಟೆ, ಶಿಫೆ Hlā.; ಜಡೆ Kk. 19, o. r. ಬೀಳಲ್). ಗುಡ್ಡಗೊಮ್ಮಿನ ಬೀಳಲು (ಕ್ಷುಪ, ಹ್ರಸ್ವಶಾಖಾಶಿಫ Nr.).

ಬೀಳಿಲ್ bīḷil. ಬೀಳಿಲು. = ಬೀಳಲ್, etc. (ಮರದ ಜಡೆ Śmd. I, Śm. 24; ಶಿಫೆ, ಜಟೆ Mr. 106). ಮರದ ಬೀಳಿಲು (ಕುಜಾತಜಟೆ Nn. 66; ಶಿಫೆ, ಜಟೆ 100, o. r. ಬೀಳಲು).

ಬೀಳಿಸು bīḷisu. to cause to fall; to fell, etc. (My.; J. 22, 7; Bh. 4, 4, 99).

ಬೀಳು bīḷu. 1. 2. 3. = ಬೀೞ್ 1. 2 (C.). 3. P. p. of the verb: ಬಿದ್ದು (C.).

ಬೀಳು bīḷu. 4. a creeping plant, a creeper (My.; see Prv. s. ತಾನು). [Tu. ಬೂರು].

ಬೀಳುಲ್ bīḷul. ಬೀಳುಲು. = ಬೀಳಲ್, etc. ಕೊಮ್ಮಿನ ಬೀಳುಲು (ಶಾಖಾಶಿಫೆ, ಅವರೋಹ Nr.).

ಬೀಳುವಿಕೆ bīḷuvike. falling, etc. (ವ್ಯಸನ, ಭ್ರಂಶ Si. 437).

ಬು bu. an imitative sound. *cf.* ಭು. — ಬು ಬು. rep. (Śśv. 4, 24 va.). — ಬು ಬು ಬು. rep. (Bp. 9, 12; 58, 23). — ಬು ಬೂ ಬೂೞ. rep. the sound of a large kahaḷe (My.).

ಬುಕ buka. = ವುಕ. a species of plant. (ಗೋಳೀ ಹೂವು G.).

ಬುಕಣಿ bukaṇi. powder (My.; Mhr. ಬುಕಟೀ, ಬುಕಣೀ, ಬುಕೀ).

ಬುಕ್ಕ bukka. 1. *the heart* (ಅಗ್ರಮಾಂಸ, ಬಹ, ಬಿಕ್ಕ Mr. 398). 2, a goat.

ಬುಕ್ಕ bukka. 2. (Tbh. of ಭುಕ್). — ಬುಕ್ಕರಾಯ. N. of a king. ಬುಕ್ಕರಾಯ ಮೆಚ್ಚಿ, ಬೆಕ್ಕಿನ ಮಱಿ ಕೊಟ್ಟ (Prv.).

ಬುಕ್ಕಿ bukki. a fragrant powder, much used in offering to idols (Mhr. ಬುಕಾ, ಭುಕಾ). — ಬುಕ್ಕಿಟ್ಟು. = ಬುಕ್ಕಿ, ಬುಕ್ಕಿಹಿಟ್ಟು. (My.; ಪಟವಾಸಕ, ಪಿಷ್ಟಾತ G.; B. 4, 147). — ಬುಕ್ಕಿಟ್ಟುಗಾಱ. (ಸುಗನ್ಧಿ G). — ಬುಕ್ಕಿಹಿಟ್ಟು. = ಬುಕ್ಕಿಟ್ಟು. (ಚರ್ಚೆ, etc. Si. 225). see ಮೇಲು-.

ಬುಕ್ಕೆ bukke. *the heart.*

ಬುಗ buga. = ಭುಗ, ಭುಗಿ, etc. an imitative sound. — ಬುಗ ಬುಗನೆ. rep. with the repeated sound of ಬುಗ (My.).

ಬುಗಡಿ bugaḍi. = ಬುಗುಡಿ. an ear-ornament of females worn in the upper part of the ear (My.; Tu.; T. ಪುಗಿಡಿ, Te. ಬೊಗಡೆ; Mhr. ಬುಗಡೀ). ಬುಗಡಿಯಾದರೆ ವಗಡೀ ಮಗಳಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prv.). see Prv. s. ಬೇಗಡೆ 1. — ಬುಗಡಿಯಂಚು. -ಅಂಚು. a kind of ornamental border (My.).

ಬುಗರಿ bugari. = ಬುಗುರಿ. the porcher tree, Hibiscus populneoides Roxb. (Thespesia populnea Corr.; My. = T. ಪೂವರಶು; its fruits are used like tops).

ಬುಗರಿ bugari. = ಬಗರಿ, ಬುಗುರಿ, ಬೊಗರಿ. a spinning top (J. 13, 5; My.; Mhr. ಭೋವರಾ, ಭೋಂವರಾ, fr. ಭೋವಣೇಂ, to turn round). — ಬುಗರಿಯಾಟ. -ಆಟ. a game at tops (My.). — ಬುಗರಿಯಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. to spin a top (My.).

ಬುಗಿ bugi. = ಭುಗಿ, etc. an imitative sound (My.).

ಬುಗಿಲ್ bugil. = ಭುಗಿಲ್. an imitative sound. (My.).

ಬುಗಿಲನೆ bugilane. = ಭುಗಿಲನೆ. with the sound of bugil (My.).

ಬುಗು bugu. = ಭುಗು. (My.).

ಬುಗುಟಿ buguṭi. = ಬುಗುಡು. (Bp. 38, 28).

ಬುಗುಡಿ bugudi. N. of a milky plant (ಕ್ಷೀರವತಿ Mr. 147).

ಬುಗುಡಿ bugudi. = ಬುಗಡಿ. (My.; Si. 218).

ಬುಗುಡು bugudu. = ಬುಗುಟಿ. a swelling, an eminence, an elevation, a protuberance (Te. ಪುಂಗುಡು, ಬುಡಿಪಿ; Te. ಬೊಡ್ಡು, a prominent navel; see ಪುಗ್ಗು; *cf.* ಬಗುಡ, ಬುಡ್ಡೆ, ಬೋರೆ). see ಅತಿನಳ್ಳುಬುಗುಡು. ಹೊಕ್ಕುಳು ಬುಗುಡುಳ್ಳವನು (ತುಣ್ಡಿಲ, ತುಣ್ಡಿಭ Nr.). — ಬುಗುಡುಹೊಕ್ಕುಳ್. a prominent navel (ತುಣ್ಡಿ Mr. 388).

ಬುಗುರಿ buguri. = ಬುಗರಿ. (My.). 2, = ಅಶ್ವಗನ್ಧ (Mr. 117; where another MS., instead of ಬುಗುರಿ, reads ಊಬು).

ಬುಗುರಿ buguri. = ಬುಗರಿ, etc. (My.; Si. 72).

ಬುಗ್ಗಿ buggi. the cheek (? Te. ಬುಗ್ಗ). ಹೆಗ್ಗಳದ ಭಾಗ್ಯವು ಗೞೀಗೇಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಬುಗ್ಗಿಯು ಹೊಯ್ಕೊಣ್ಡು ಹೋದೆಯೆಲೊ ಪ್ರಾಣಿ! (Dp. 38, 2).

ಬುಗ್ಗೆ bugge. a spring of water, the source of a river, a fountain (B. 4, 172; Te.; *cf.* ಪುಗ್ಗು; ಪುಟಿ). ಬುಗ್ಗೆಯು ನೀರು ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕೆ ಹಗ್ಗ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಬುಜ buja. 1. Tbh. of ಭೂರ್ಜ. a species of birch, etc. — ಬುಜಪತ್ರಗಿಡ. (ಭೂರ್ಜ, ಚರ್ಮಿ, ಮೃದುತ್ವಚ್ Si. 132). — ಬುಜಪತ್ರೆ. birch-bark (My.; Mhr. ಭುಜಪತ್ರ).

ಬುಜ buja. 2. Tbh. of ಭುಜ. the arm, etc. (My.).

ಬುಜಿಸು bujisu. Tbh. of ಭುಜಿಸು. to eat. (My.).

ಬುಜ್ಜಯಿಸು bujjayisu. = ಬುಜ್ಜವಿಸು. to cajole, to flatter, to console, to persuade (Te. ಬುಜ್ಜಗಿಂಚು; *cf.* ಪುಸಲಾಯಿಸು, ಬುಲ್ಲಯಿಸು 1, ಬೋಸರಿಸು, ಬೋಳಯಿಸು). ಬುಜ್ಜಯಿಸುವ ನುಡಿ (ಸಾನ್ತ್ವ Hlā.).

ಬುಜ್ಜವಿಸು bujjavisu. = ಬುಜ್ಜಯಿಸು. (Bp. 22, 38).

ಬುಟೆ buṭe. = ಬುಟ್ಟ, ಬುಟ್ಟೆ, ಬೂಟೆ. a flower or other figure worked, painted or drawn (Mhr., H. ಬುಟಾ, ಬುಟ್ಟಾ; My., Br.).

ಬುಟೇದಾರ buṭe-dāra. decorated with flowery work (Mhr.; My., also ಬುಟೇದಾರಿ). ಬುಟೇದಾರಿಹಚ್ಚಡ ಮದುಮಗನಿಗಲ್ಲದೆ ಮುದಿ ಮುದುಕನಿಗೆ ಒಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ಬುಟ್ಟ buṭṭa. = ಬುಟೆ, etc. (My.).

ಬುಟ್ಟಿ buṭṭi. = ಪುಟ್ಟಿ 2, ಬುಟ್ಟೆ. a basket of bamboo, etc. of various shapes, especially for flowers, fruits, fishes, etc. (C.; B. 4, 62. 178; Si. 86; Te. ಬೊಟ್ಟೆ). ಗೋಪಾಳ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಶನೀಶ್ವರ ಹೊಕ್ಕ ಹಾಗೆ. — ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಾಣಸ್ನೇಹವಾದರೂ ಮೀನಿನ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕ ಬೇಡ (Prvs.). 2, a mere basket: an untrimmed object. ಈಕೆಯ ತಲೆ ನೋಡು! ಹ್ಯಾಗೆ ಬುಟ್ಟಿ ಆಗಿದೆ! (B. 1, 6). see Prv. s. ಮುಡಿ ಕಟ್ಟು 1.

ಬುಟ್ಟೆ buṭṭe. = ಬುಟ್ಟಿ. (S. Mhr.).

ಬುಟ್ಟೆ buṭṭe. = ಬುಟೆ, etc. a flower or other figure worked, painted or drawn. (My.).

ಬುಡ buḍa. = ಬುಡು, ಬೊಡ. a sound in imitation of that produced by a vessel, etc. when immersed in

water, or by water issuing from the spout of a vessel, or by purging (see Prv. s. ಬೊಡಬೊಡನೆ). and of that produced by the buḍabuḍike (C.; Te.; Mhr. ಬುಡ ಬುಡಣೇಂ, to bubble; to mumble, mutter). — ಬುಡ ಬುಡನೆ. with a repetition of the sound of buḍa (My.). — ಬುಡಬುಡಿಕೆ. = ಬುಡು ಬುಡಿಕೆ. (My.; ಡಮರು Si. 63). — ಬುಡಬುಡಿಸು. to have or produce the repeated sound of buḍa (Rām. 3, 8, 4).

ಬುಡ buḍa. = ಬುಡಕು, (ಬೊಡ್ಡ 2, ಬೊಡ್ಡೆ). (Tbh. of ಬುಧ್ನ). the bottom or lowest part of anything, the place or side underneath, the lower side, the foot of a tree, the root of the tongue, etc. (C.; Tu.; Te.; ಬುಧ್ನ, ಬೊಡ್ಡ G.; Mhr. ಬುಡಖಾ, ಬುಡೂಖ, ಬೂಡ).ಮರದ ಬುಡ (ಮೂಲ, ಬುಧ್ನ Si. 122). ಮರದ ಬುಡದಿನ್ದ ತುದಿಯ ವರೆವಿಗೂ ಹಬ್ಬಿದ ಬಳ್ಳಿಗಳು (ಅವರೋಹ 121). ಬುಡದ ಬೇರಿನ ದಿಮ್ಮಿ (ಶಾಲೂಕ 95). ಱೆಕ್ಕೆಗಳ ಬುಡ (ಪಕ್ಷತಿ, ಪಕ್ಷಮೂಲ 178. 425). ಬೆನ್ನು ಮೂಳೆಗೆ ಬುಡ (ತ್ರಿಕ, ಬೆನ್ನೆಲುವಿನ ಕೆಳಗಡೆ 209). ಆನೆಯ ಕಿವಿಯ ಬುಡ (ಚೂಲಿಕೆ, ಕರ್ಣಮೂಲ 270). ನಾಲಿಗೆಯ ಬುಡ (ಜಿಹ್ವಾಮೂಲ Śmd. 43 Cm.). ಕುದುರೆಯ ಜೀನದ ಬುಡಕೆ ಹಾಕುವದು (ಅನುಳಾರ); ಗಿಡಗಳ ಬುಡಕ್ಕೆ ಮಾಡುವ ನೀರಿನ ಕಟ್ಟೆ (ಆಲವಾಲ); ಹಕ್ಕೀ ಪಕ್ಕದ ಬುಡ (ಪಕ್ಷತಿ); ಗಿಡದ ಬುಡ (ಮೂಲ); ಬುಡದಲ್ಲಿಯೇ ಟೊಂಗಿಗಳು ಒಡೆಯುವ ಗಿಡ (ಸ್ತಮ್ಬ G.). ಮೊಗ್ಗೇ ಬುಡದಲ್ಲಿ ತುಮ್ಬು ಇರುತ್ತದೆ (B. 3, 36). ರಸವನ್ನು ... ಒಲೆಗುಣ್ಡಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟು, ಬುಡಕ್ಕೆ ಉರೀ ಹಚ್ಚಿ (3, 46). ಲಂಗರವು ತಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಬುಡದೊಳಗಿನ ಕೆಸಱೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕೊಣ್ಡು (3, 118). ನೀಲಿ ಯ ಎಲೆಗಳು ದೇಣ್ಟಿನ ಬುಡದಿನ್ದ ತುದಿಯ ತನಕ ಎರಡೆರಡಱನ್ತೆ ಸಾಲು ಗೊಣ್ಡಿರುತ್ತವೆ (4, 54). ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳೊಳಗೆ ಹಾಕಿ, ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏಱಿಸಿ, ಬುಡಕ್ಕೆ ಉರೀ ಹಚ್ಚಿ (4, 203). ಆ ಹೂಜೆಯನ್ನು ಬುಡ ಮೇಲು ಮಾಡಿ ಹಿಡಿದನು (5, 143). ಗೇಣ್ಡಾಮೃಗದ ಕೋಡಿನ ಬು ಡದ ಸುತ್ತಳತೆ (5, 249). ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಕೂತು ಕೊಣ್ಡು, ಮಾತಾಡು ತ್ತಾರೆ (My.). ಬುಡ ಕಡಿದ ಮೇಲೆ ಮರ ಬಾಱೋದುಣ್ಟೇ? — ಬುಡ ಹತ್ತ ಲಱಿಯದವ ನಡು ಹತ್ತ್ಯಾನೇ? — ಎಣ್ಣೇ ಹಾಕಿದರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗುಣ, ಮಣ್ಣು ಹಾಕಿದರೆ ಬುಡಕ್ಕೆ ಗುಣ. — ಕಬ್ಬು ಕೊನೆಯಿನ್ದ ಮೆದ್ದರೂ ಬುಡ ದಿನ್ದ ಮೆದ್ದರೂ ಸವಿಯೊನ್ದೇ. — ನಡುಮುರಾ ಹತ್ತಿ, ಬುಡಾ ಕಡಿದ (Prvs.). — ಬುಡಕಟ್ಟು. a clan, a family (My.). — ಬುಡಭಾಗ. the bottom; the root; the foot. ನಾಲಿಗೆಯ ಬುಡಭಾಗ (ಸೂನೆ, ಕೆಳನಾಲಿಗೆ G.). ಆ ಗುಡ್ಡದ ಬುಡಭಾಗವು (B. 5, 46). — ಬುಡಮೆಯ್. the lower side (S. Mhr.).

ಬುಡಕು buḍaku. = ಬುಡ. ಗುಡ್ಡದ ಬುಡಕಿನ ಭೂಮಿ (ಉಪತ್ಯಕ G.).

ಬುಡಕ್ಕನೆ buḍakkane. with the sound of ಬುಡ (My.; Mhr. ಬುಟಕನ).

ಬುಡಮೆ buḍame. = ಬುಡುಮೆ. a sort of cucumber (Te.; My.).

ಬುಡು buḍu. = ಬುಡ, etc. — ಬುಡುಬುಡಿಕೆ. = ಬುಡಬುಡಿಕೆ. a small rattle-drum (My.). 2, untruth (My.). — ಬುಡುಬುಡಿಕೆ ಯವ. -ಅವ. a fantastically dressed Mahratta śūdra and mendicant fortune-teller, who carries a buḍubuḍike (My.).

ಬುಡು buḍu. = ಬುಡ. — ಬುಡುಜಾಗನ ಗಡ್ಡೆ. a perennial creeping plant forming roundish prickly heads of flowers close to the earth, Lepidagathis cristata Willd. (Z.).

ಬುಡುಮೆ buḍume. = ಬುಡಮೆ. see ಕಾಡು-. — ಬುಡುಮೆ ಕಾಯಿ. (ಚಿತ್ರೆ, etc., ಹೆಮ್ಮೆಕ್ಕೆರು, ಪಾಪರೆಚಿಟ್ಟು Si. 161). — ಬುಡುಮೆಬಳ್ಳಿ. a climbing herb, Cucumis trigonus Roxb. (St. & Pl.).

ಬುಡ್ಡಿ buḍḍi. 1. = ಬುಱುಡಿ. a (glass) bottle (for ink, My.; Te., T.).

ಬುಡ್ಡಿ buḍḍi. 2. see s. ಬುಡ್ಡು.

ಬುಡ್ಡು buḍḍu. = ಬುಱುಡು, etc. roundness, curvedness. — ಬುಡ್ಡ. -ಅ 3. a bandy-legged man (My.). feminine ಬುಡ್ಡಿ (My.).

ಬುಡ್ಡೆ buḍḍe. (fr. ಬುಗುಡು). a rising or swelling: a swollen testicle (My.; Te.; ಬುಡ್ಡೆ ಇಱಯಿತು, My.; see Prv. s. ನಮ್ಬು).

ಬುಣ್ಡೆ buṇḍe. = ಬುಱುಡೆ, etc. the skull, etc. (My.).

ಬುತ್ತಿ butti. (Tbh. of ಭುಕ್ತಿ). food (prepared for a journey, especially boiled rice), travelling provisions (C.; Te.; Abhā. 2, 96; Cpr. 10, 111). ಅವನು ತನಗೆ ಹತ್ತುವಷ್ಟು ರೊಟ್ಟೀ, ಬುತ್ತೀ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಿದ್ದನು (B. 3, 121). ಅವನು ನಾಯಿಗೆ ಒನ್ದು ತುಣುಕು ರೊಟ್ಟೀ, ತುಸು ಬುತ್ತೀ ಹಾಕಿದನು (3, 122). ಅವನು ಆ ಬಡ ಸಿಪಾಯಿಗೆ ತನ್ನ ಬಱುಯಲ್ಲಿದ್ದಷ್ಟು ಬುತ್ತೀ ಕೊಟ್ಟು (3, 124). ಬುತ್ತಿಯಿದ್ದವ ಎತ್ತಲೂ ಉಣ್ಣಾನು. — ನಾಯಿ ತಲೇ ಮೇಲಣ ಬುತ್ತಿಯ ಹಾಗೆ. — ನಿತ್ಯಪಯಣ ಬುತ್ತೀ ಕೇಡು (Prvs.). — ಬುತ್ತಿಗಣ್ಟು. a bundle of travelling provisions (My.). ಅವನು ಬುತ್ತಿಗಣ್ಟು ಬಿಚ್ಚಿ (B. 3, 122). — ಬುತ್ತಿಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. a thief who steals travelling provisions. ಬುತ್ತಿ ಗಳ್ಳರಿಗೇಕೆ ಸತ್ಯವ್ರತ ಸದಾಚಾರ? (Abhā. 1, 41).

ಬುದ buda. Tbh. of ಬುಧ (Śmd. 339; ತಿಂಗಳಣುಗ, ಸೌಮ್ಯ Śm. 17).

ಬುದುಬುದ budubuda. Tbh. of ಬುದ್ಬುದ. a bubble. (Bp. 37, 25; Bh. 1, 15, 19; 6, 4, 27; see ಜಲ-).

ಬುದ್ದಣಿಗೆ buddaṇige. = ಬುದ್ದಲಿ, ಬುದ್ದಲಿಕೆ, ಬುದ್ಲಿ. a bottle made of skin to hold oil, ghee, etc. (My.; Te. ಬುಡಿಗೆ; Mhr. ಬುದಲೇಂ, ಬುಧಲೇಂ). ತೊಗಲ ಬುದ್ದಣಿಗೆ (ಕೃತ್ತಿಸ್ನೇಹಪಾತ್ರ, ಕುತು); ಆ ಸ್ನೇಹ ಪಾತ್ರ ಕಿಱಿದಾದೊಡೆ ಕುತುಪ ಎನಿಸುಗು, ಅದು ಕೆಯ್ಯಿದ್ದಿಗೆ (Nr.).

ಬುದ್ದಲಿ buddali. = ಬುದ್ದಣಿಗೆ, etc. (My.). ತೊಗಲ ಬುದ್ದಲಿ (ಕುತು, ಎಣ್ಣೇ ಬುದ್ದಲಿ, ಸಿದ್ದಿಗೇ ಬುಱುಡೆ); ಚಿಕ್ಕದಾದ ಚರ್ಮದ ಸಿದ್ದಿಗೇ ಬುಱುಡೆ (ಕುತಪ, ಕೆಯ್ಯುದ್ದಲಿ Si. 309).

ಬುದ್ದಲಿಕೆ buddalike. = ಬುದ್ದಣಿಗೆ, etc. (ಚರ್ಮಗರ್ಪಟಿ q. v., Mr. 213).

ಬುದ್ದಿ buddi. Tbh. of ಬುದ್ಧಿ. (My.). see Prv. s. ಉದ್ದ. — ಬುದ್ದಿ ಗಲಿಸು. -ಕಲಿಸು. to impart knowledge, to give instruction (J. 17, 35). — ಬುದ್ದಿಗಿಡು. -ಕಿಡು. = ಬುದ್ದಿಗೆಡು. (Grj. 8, 23). — ಬುದ್ದಿ ಗೆಡು. -ಕೆಡು. understanding to be lost: to lose one's intellect. ಸಿದ್ದಿಗೆಟ್ಟನೋ? ಬುದ್ದಿಗೆಟ್ಟನೋ? (Prv.). — ಬುದ್ದಿಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. a person who has ruined or lost his intellect (B. 2, 47; 3, 70). — ಬುದ್ದಿಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. the state of having lost one's intellect (My.). — ಬುದ್ದಿದೊಱಿಸು. -ತೊಱಿಸು. to cause to abandon one's understanding, to stupefy (J. 2, 12).

ಬುದ್ದಿವನ್ತ buddi (*i. e.* buddali)-vanta (*i. e.* panta = pantha). 1. the vessel by means of which a buddali, etc. are filled (My.).

ಬುದ್ದಿವನ್ತ buddi-vanta. 2. Tbh. of ಬುದ್ಧಿವನ್ತ. an intelligent person. (My.).

ಬುದ್ದಿವನ್ತಿಕೆ buddivantike. = ಬುದ್ದಿ. (My.).

ಬುದ್ಧ buddha. observed; known, understood; wakened, awake; — completely conscious, clever, wise, knowing; a wise or learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223). 2, a Buddhist or Jaina, a saint of the Bauddha or Jaina sect; *a Buddha* (ಜಿತಕಾಮ, ಬೌದ್ಧ Nn. 44; ಬೌದ್ಧ Mr. 23). 3, the last one of the twenty-four Buddhas (or Arhats), the Buddha of the present cycle: Śākya muni or Śākya siṁha, Gautama, sometimes regarded as the ninth incarnation of Viṣṇu. — see Bp. 53, 3; 54, 7.

ಬುದ್ಧಸಮಯ buddha-samaya. a congregation of Buddhas (Bp. 50, 50).

ಬುದ್ಧಾಣ್ಡಕ buddhāṇḍaka. *a building in which relics of Buddha are preserved.*

ಬುದ್ಧಾವತಾರ buddha-avatāra. the last but one or ninth incarnation of Viṣṇu (ಶ್ರೀಘನ G.; My.).

ಬುದ್ಧಿ buddhi. = ಬುದ್ದಿ. *perception; intelligence, understanding, intellect, judgment, discernment, wisdom, sense;* comprehension, knowledge; opinion, notion, view, idea; purpose. 2. in accosting: well! right! etc. (B. 4, 127. 156). ಅಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಒಲೆ ಉರಿಯಿತು, ಕೆಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಬುದ್ಧಿ ಬನ್ತು. — ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಮುಕ್ಕ ಇದ್ದವರಿಗೆಲ್ಲ ಕೇಡು ತನ್ದ. — ಬುದ್ಧಿ ಇರುವಾಗ ಗಣ್ಡನಿಲ್ಲ, ಗಣ್ಡನಿರುವಾಗ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲ. ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವನ ಸ್ನೇಹ ಇದ್ದ ಮಾನಕ್ಕೆ ಹಾನಿ (Prvs.). see Prvs. s. ಮೂಢ, ಮೂಱು ವರುಷ, ವಿದ್ಯ. — ಬುದ್ಧಿಯಾಡು. -ಆಡು. = ಬುದ್ಧಿ ಹೇಱು. ಬುದ್ಧಿಯಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಗುದ್ದಾಡ್ಯುವದಕ್ಕೆ ಬನ್ದ (Prv.). [— ಬುದ್ಧಿಯೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. wise person. ಇನ್ನಂ ಪಾಣ್ಡವರೊಳರೆಪ್ಪ ಮಾತುಗಳಂ ಬುದ್ಧಿಯೊಡೆಯರಾರಾನುಂ ನುಡಿವರ್ Pb. 3, 32 va.]. — ಬುದ್ಧಿವೇೞ್. -ಪೇೞ್. = ಬುದ್ಧಿ ಹೇಱು. (Cpr. 6, 88 va.). — ಬುದ್ಧಿ ಹೇಱು. to advise, to instruct, to exhort (B. 4, 139). ಬುದ್ಧಿ ಹೇಱುವವರ ಸಂಗಡ ಗುದ್ದಾಡ್ಯಟಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬುದ್ಧಿಕ್ಷೀಣ buddhi-kṣīṇa. a man whose intellect is diminished or lost (My.). 2, diminution or loss of intellect (My.).

ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕ buddhi-pūrvaka. designedly, purposely (Mhr.; B. 4, 154; My.).

ಬುದ್ಧಿಬಲ buddhi-bala. the power of intellect; intellectual prowess (My.).

ಬುದ್ಧಿವನ್ತ buddhi-vanta. = ಬುದ್ಧಿವನ್ತ 2. Tbh. of Sk. ಬುದ್ಧಿಮತ್. an intelligent, sensible, judicious, or learned man (ಮತಿವನ್ತ Śmd. 279 Cm.; ಧೀಮಾನ್ Nn. 59; B. 1, 17; 3, 61; 4, 176). feminine ಬುದ್ಧಿವನ್ತಳು, ಬುದ್ಧಿವನ್ತೆ (My.; ಪ್ರಾಜ್ಞೆ G.). ಬುದ್ಧಿವನ್ತನೇ ಬಲವನ್ತನು. — ಬುದ್ಧಿವನ್ತಗೆ ಮೂಱು ಕಡೆ, ಅಪ್ರಬುದ್ಧಗೆ ಒನ್ದೇ ಕಡೆ. — ಬುದ್ಧಿವನ್ತ ಬೆಣ್ಣೆ ತಿನ್ದ, ಅಪ್ರಬುದ್ಧನ ಬಾಯಿಗೆ ಒರಸಿದ. — ಬುದ್ಧಿವನ್ತನ ಮೋಱೆ ಮುದ್ದಿನ ಹಾಗೆ ಇದ್ದೀತು. — ಬುದ್ಧಿವನ್ತರ ತಾಯಿಯೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬಾಕೆ (Prvs.).

ಬುದ್ಧಿವಾನ್ buddhi-vān. = ಬುದ್ಧಿವನ್ತ. (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223); a councillor (ಮನ್ತ್ರಿ, ಅಮಾತ್ಯ Mr. 266).

ಬುದ್ಧಿವಾನ buddhi-vāna. = ಬುದ್ಧಿವಾನ್. (ಧೀರ Cb.; Mhr. ಬುದ್ಧಿಮಾನ).

ಬುದ್ಧಿವಿಕಲ buddhi-vikala. a man defective in intellect (My.).

ಬುದ್ಧಿವಿಕಾರ buddhi-vikāra. perverseness or confusion of understanding (My.).

ಬುದ್ಧಿವೈಕಲ್ಯ buddhi-vaikalya. defect in intellect (My.).

ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿ buddhi-śāli. intelligent; an intelligent person. (My).

ಬುದ್ಧಿಸಹಾಯ buddhi-sahāya. *a councillor, a minister.*

ಬುದ್ಧಿಸಾಮರ್ಥ್ಯ buddhi-sāmarthya. = ಬುದ್ಧಿಬಲ. (My.).

ಬುದ್ಧಿಸ್ಖಾಲಿತ್ಯ buddhi-skhālitya. error of judgment (My.).

ಬುದ್ಧಿಹೀನ buddhi-hīna. destitute of intelligence, ignorant, foolish, stupid; a stupid man. (My.; B. 3, 121). ಉದ್ದು ಮೇದ ಕತ್ತೆಯ ಹಾಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೀನನು (Prv.). feminines ಬುದ್ಧಿಹೀನಳು, ಬುದ್ಧಿಹೀನೆ (My.).

ಬುದ್ಧೀನ್ದ್ರಿಯ buddhi-indriya. = ಜ್ಞಾನೇನ್ದ್ರಿಯ. a perceptive organ of sense, of which five are enumerated: eye, ear, nose, tongue, and skin, or seeing, hearing, smelling, tasting, and feeling, the mind (manas) being both an organ of perception and of action. (My.). *cf.* ಕರ್ಮೇನ್ದ್ರಿಯ.

ಬುದ್ಬುದ budbuda. = ಬುದುಬುದ. *a bubble;* a spontaneously grown thing (ಚರ್ಜೆ, ತನಗೆ ತಾನೆ ಹುಟ್ಟುವುದು Nn. 73).

ಬುದ್ಲಿ budli. = ಬುದ್ದಣಿಗೆ, etc. a bottle made of skin to hold oil, ghee, etc. (My.).

ಬುಧ್ budh. = ಬುಧ. (Śmd. 106).

ಬುಧ budha. = ಬುದ. *wise, intelligent, sensible, prudent; a wise or learned man.* 2, *the planet Mercury, regarded as a son of the moon.*

ಬುಧಚಯ budha-caya. a congregation of scholars (ವಿದ್ವತ್ಸಮೂಹ Śmd. 253 Cm.).

ಬುಧವಾರ budha-vāra. Wednesday. (My.; B. 1, 7). ಬುಧವಾರವಾದರೆ ಯಾಯವಾರ ಇಕ್ಕ ಬಾರದೇ? — ಬುಧವಾರವಾದರೆ ಸದೆಗೂಡಿಸಬಾರದೇ? (Prvs.).

ಬುಧಾಗ್ರಣಿ budha-agraṇi. an eminent scholar (Kāvy. III, 3, B, 35).

ಬುಧಿತ budhita. *known, understood.*

ಬುಧ್ನ budhna. = (ಬುಡ), ಬ್ರಧ್ನ. *depth, lowest part; the bottom of a vessel; the foot or root* (of a tree, etc., ಮೂಲ, ಮೊದಲು Nn. 136; ತೊಡವು Mr. 486). 2, height, bulkiness (ಔನ್ನತ್ಯ, ದೊಡ್ಡಿತ್ತಾದ ಸ್ಥಾದು 136); a large abdomen (ಉನ್ನತೋದರ 486). 3, Śiva (ಶಿತಿಕಣ್ಠ, ಈಶ್ವರ, 136; ಶಿವ 486).

ಬುಧ್ಯ budhya. to be understood, observable, noticeable, noteworthy. (Bp. 24, 20).

ಬುಧ್ಯಾ budhyā. designedly, purposely (B. 4, 123).

ಬುನಗು bunagu. = ಬುನುಗು. the rear (My. as ಗುನಗು). ದಣ್ಡಿನ ಹಿನ್ದಿನ ಬುನಗು (ಪರಿಗ್ರಹ G.).

ಬುನಾದಿ bunādi. the foundation of a building (My.; Br.; H. ಬನಿಯಾದ್, bunyad).

ಬುನುಗು bunugu. = ಬುನಗು. ದಣ್ಡಿನ ಬುನುಗು (ಪ್ರತ್ಯಾಸಾರ G.).

ಬುನ್ದಿ bundi. a granule of gram-flour, etc. passed through a sieve and fried (My.; Mhr. ಬುನ್ದೀ).

ಬುನ್ದು bundu. = ಬುನ್ನು, ಬೂನ್ದು, ಬೋನ್ದು. a coffee-berry (B. 4, 205; My.; Mhr., H. ಬುನ್ದ, ಬೂನ್ದ).

ಬುನ್ನು bunnu. = ಬುನ್ದು, etc. (St. & Pl.; M.).

ಬುಭುಕ್ಷಿತ bubhukṣita. *hungry;* needy. (B. 4, 17).

ಬುಭುಕ್ಷೆ bubhukṣe. *appetite, hunger.*

ಬುರಕಿ buraki. = ಬುರಿಕಿ. a veil; a cover of cloth of a carriage, palankeen, etc.; a cloth covering the body and head of a horse; a top to a carriage (My.; G. 119; B. 5, 39; Mhr., H. ಬುರಕಾ, ಬುರಖಾ, ಬುರಖೀ, ಭುರಕೀ).

ಬುರಗಲು buragalu. = ಬುರುಗಲು. (My.).

ಬುರಲಿ burali. (ಬುಱಲಿ). = ಬುರುಲಿ, ಬುಲಿ. a quail (Pr.).

ಬುರಿಕಿ buriki. = ಬುರಕಿ. (Si. 277; My.).

ಬುರುಗಲು burugalu. = (ಪುರಿ 2), ಬುರಗಲು. parched rice (that is also put into the mouth of a dead person, My.; Te. ಬೊರುಗುಲು, ಬೋರುಲು). ಹುರಿದ ಬುರುಗಲು (ಧಾನೆ, ಭೃಷ್ಟಯವ Si. 314).

ಬುರುಗು burugu. 1. foam, lather, scum (ಸೀರ್ವಣಿ Cb.; Mhr. ಬುರಬುರಣೇಂ, to mumble, mutter; to drizzle).

ಬುರುಗು burugu. (ಬುಱುಗು). 2. (= ಬು, ಬುರ್-). imitation of a harsh, loud sound. — ಬುರುಗುಗಾಳೆ. -ಕಾಳೆ. = ಬೂರ್ಗಾಳೆ. a kind of kāḷe (C. Bp. 5, 7).

ಬುರುಜು buruju. a bastion (My.; ಅಟ್ಟಾಲಿಕ G.; Te. ಬುಱುಜು; Mhr., H.). ಬುರುಜು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕುರುಜು ಆದರೂ ಕಟ್ಟಿ ಬಾರದೇ? (Prv.). 2, = ಬೂಜು No. 1. a drawn play at chess (My.).

ಬುರುಣ್ಟಿ buruṇṭi. = ಬುರುಣ್ಟೆ. a woman of the Burūḍa caste (Mhr. ಬುರೂಡ, Sk. ಬುರುಡ), who are basket-makers and workers in bamboo and cane (ಮೇದಾರವಳು G.).

ಬುರುಣ್ಟೆ buruṇṭe. = ಬುರುಣ್ಟಿ. (J. 5, 58).

ಬುರುದೆ burude. mud, mire (Te. ಬುರದ, ಬುರುದ; Jns. 22, 53).

ಬುರುಲಿ buruli. (ಬುಱುಲಿ). = ಬುರಲಿ, etc. a quail. (see ಹೆಬ್–; Rām. 3, 3, 18, where ಬುರುಲೆ).

ಬುರ್ನಿಸ್ burnis. a kind of felt (My.; Si. 221; Te. ಬುರ್ನೀಸು; Mhr. ಬುರಣೂಸ).

ಬುಱ bura. (ಬುರ). = ಬುಱು, (ಬುಱ್). a sound in imitation of that of a rash movement, as when a swelling arises from a blow, or as when dough rises. 2, an imitation of the sound produced by a bird rising suddenly, or by breaking wind (*cf.* ಪುಱ್). — ಬುಱ ಬುಱನೆ. with the repeated suddenness or sound of ಬುಱ (My.; Te. ಬುರ ಬುರ).

ಬುಱಡೆ buraḍe. = ಬುಡ್ಡಿ 1, ಬುಣ್ಣೆ, ಬುಱುಡಿ, ಬುಱುಡು, ಬುಱುಡೆ. a gourd-bottle, a calabash, a gourdcup, a dry gourd, used, as a bladder, in swimming, the nut or shell of a cocoanut with the kernel scooped out and used as a bottle, etc., a bilva-fruit cleansed from the pulp, an earthen inkstand etc., a snuff-box of horn, etc.; the skull (My.; Tu.; Te. ಬುಱ್ಱೆ, ಬೊಱುಯೆ, ಬೊಱ್ಱೆ; Te. ಪೊಱು ಯೆ, ಪೊಱ್ಱೆ, the skull; *cf.* ಪುರೆ). ತೆಂಗಿನ ಬುಱಡೆ (Cb. 36). ಜೋಗಿ ಜೋಗಿ ತಟ್ಟ್ಯಾಡಿದರೆ ಬುಱಡೆ ಬುಱಡೆ ತಟ್ಟ್ಯಾಡಿತು (Prv.). see Si. s. ಬುದ್ದಲಿ. 2, a hollow thing: a lie, untruth (My.).

ಬುಱು buru. = ಬುಱ. — ಬುಱು ಬುಱನೆ. = ಬುಱ ಬುಱನೆ. (My.).

ಬುಱುಡಿ buruḍi. = ಬುಱಡೆ, etc. ತೆಂಗಿನ ಬುಱುಡಿ (G. 144). ತಲೆಯ ಬುಱುಡಿ (ಕರೋಟಿ, ಕರ್ಪರ G.).

ಬುಱುಡು buruḍu. = ಬುಡ್ಡು, ಬುಱಡೆ, etc. globularness, roundness. — ಬುಱುಡುಗಾಲು. -ಕಾಲು. a round, beautiful heel (My.). — ಬುಱುಡುಮೊಗ. a round, beautiful face (My.).

ಬುಱುಡೆ buruḍe. = ಬುಱಡೆ, etc. (My.; Si. 309; B. 4, 82; see ಈಜು–, ಉಚ್ಚೆ–, ಗುಡುಗುಡಿ–, ತಲೆ–, ಮಸಿ–, ಸೋರೆ–). ಗಂಗೆಗೆ ಹೋಗಿ ತೆಂಗಿನ ಬುಱುಡೇ ತನ್ದ. — ಬುಱುಡೆಯಾದರೆ ಬಱಡೆವ್ವೇ ಹಾಲು ಕಱೆಯೋಕ್ಕಾಗದೇ? (Prvs.). ಸೋರೆಯ ಬುಱುಡೆ (Rāghc. 17, 67). — ಬುಱುಡೆ ಮನುಷ್ಯ. a liar (My.). — ಬುಱುಡೆಮಾತು. an untrue word (My.). — ಬುಱುಡೆ ಹೊಡೆ. to utter lies, to brag (My.).

ಬುಱ್ burr. = ಬುಱ No. 2. (C.).

ಬುಱ್ಱನೆ burrane. with the sound of ಬುಱ್. ಭರ ಭರನೆ ಹೋಗಿ, ಬುಱನೆ ಹಾಱು ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬುರ್ಲಿ burli. (burḷi). = ಬುರಲಿ, etc. a quail. see ಸಣ್ಣ–. -ಬುರ್ಲಿಹುಳು. an insect that is very hurtful to grain (S. Mhr.).

ಬುಲಾಕು bulāku. a jewel worn (by women) in the centre of the nostrils (My.; Br.; H.).

ಬುಲ್ಬುಲ್ bulbul. the so-called Persian (Indian) nightingale, Pycnonotus jocosus (Mhr.; H.; My.).

ಬುಲ್ಲ bulla. = ಬುಲ್ಲಿ. the male generative organ (My.; Te. ಬುಲ್ಲೆ). — ಬುಲ್ಲಕಾಯಿ. = ಬುಲ್ಲ. (My.; Te.). 2, an ornament used to cover the membrum of naked children (My.).

ಬುಲ್ಲಯಿಸು bullayisu. 1. = ಬುಲ್ಲವಿಸು 1. to coax; to fondle (Bp. 2, 40; Te. ಬೆಲ್ಲಿಂಚು; Mhr. ಭುಲವಿಣೇಂ, to captivate, beguile, make forget, infatuate; M. ಪುನ್ನಾರ, ಪೊನ್ನಾರ, flattering, coaxing; *cf.* ಬುಜ್ಜಯಿಸು, etc.).

ಬುಲ್ಲಯಿಸು bullayisu. 2. = ಬುಲ್ಲಯ್ಸು, ಬುಲ್ಲವಿಸು 2. to become large or extensive; to be elated. ಹೇಳಿಗೆಯ ಮುಚ್ಚಳ ಜಾಱಿಸಿದ ಫಣಿಯನ್ತೆ ಬುಲ್ಲಯಿಸಿತ್ತು ಕುರುಸೇನೆ (on account of its present success in the battle, Bh. 8, 23, 39). ಕ್ರೋಧಶಿಖಿ ಬುಲ್ಲಯಿಸೆ (ಅರ್ಜುನಂ) ಮುಳಿದು (8, 23, 46).

ಬುಲ್ಲಯ್ಸು bullaysu. = ಬುಲ್ಲಯಿಸು 2. (Bh. 3, 19, 37).

ಬುಲ್ಲವಣೆ bullavaṇe. 1. flattering, coaxing (Bp. 42, 7).

ಬುಲ್ಲವಣೆ bullavaṇe. 2. increase, etc.; elation, etc. (ಪೆರ್ಚುಗೆ Bhn. 14).

ಬುಲ್ಲವಿಸು bullavisu. 1. = ಬುಲ್ಲಯಿಸು 1. (Bp. 47, 32; Rāghc. 13, 10; Rśv. 8, 82 va.).

ಬುಲ್ಲವಿಸು bullavisu. 2. = ಬುಲ್ಲಯಿಸು 2. (J. 17, 47; 30, 5).

ಬುಲ್ಲಿ bulli. = ಬುಲ್ಲ. (My.). — ಬುಲ್ಲಿಕಾಯಿ. = ಬುಲ್ಲಕಾಯಿ. (My.).

ಬುವಿ buvi. Tbh. of ಭೂಮಿ. the earth, etc. (ಬೂಮಿ, ಎಳೆ, ಧರೆ, ನೆಲ, ತಿರೆ, ರನ್ನವಸಿಱಳ್, ಪೊಡವಿ, ಮೇದಿನಿ Śm. 37; see 19).

ಬುವ್ವ buvva. = ಬೂವ. boiled rice (in children's language, My.; Te.; *cf.* ಬಾಪು).

ಬುಸ್ bus. = ಬುಸು, ಬುಸ್ಸು, ಬೊಸ್, ಮುಸು 1. a sound to imitate the puffing or hissing of a serpent, of a pair of bellows, of the snorting of cattle, etc. (C.). ಬಡ ದೇವರನ್ನು ಕಣ್ಡರೆ ಬಿಲ್ಪತ್ರೆ ಬುಸ್ಸೆನ್ನುತ್ತದೆ (Prv.). — ಬುಸ್ ಬುಸ್. rep. (C.).

ಬುಸ busa. (also ಬುಶ, ಬುಷ). *chaff* and other refuse of grain (ಕಡಂಗರ, ಹೊಟ್ಟು Mr. 372); refuse, rubbish; dry cow-dung.

ಬುಸು busu. = ಬುಸ್, etc. (Te. ಬುಸ). — ಬುಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. to puff, to hiss (C.; Te. ಬುಸಕೊಟ್ಟು). ಹಾವಿನ ಬುಸುಗುಟ್ಟೋಣ (ಭೂತ್ಕೃತ G.). — ಬುಸು ಬುಸ. ಬುಸು ಬುಸು. a repeated sound of ಬುಸು. ನಸುನಗೆಯಿಲ್ಲದವನ ಮೋಱೆ ಬುಸು ಬುಸ ಎನ್ನುವದು (Prv.).

ಬುಸ್ತ busta. (= ಚುಸ್ತ). *the burnt exterior of roast meat.* 2, the husk or shell of fruit.

ಬುಸ್ಸು bussu. = ಬುಸ್, etc. — ಬುಸ್ಸೆನ್. -ಎನ್. = ಬುಸುಗುಟ್ಟು. (Bp. 17, 19). — ಬುಸ್ಸು ಬುಸ್ಸೆನ್. to puff or hiss repeatedly (Bp. 17, 18).

ಬುಳ್ಳೆ buḷḷe. — ಬುಳ್ಳೆಕಡಲೆ. = ಬೇಳೆಕಡಲೆ (Si. 304, *only* in Si.).

ಬೂ bū. Tbh. of ಭೂ. the earth, etc. — ಬೂತಾಳೆ. a kind of Pandanus, used for hedges (My.).

ಬೂಚಿ būci. = ಪೂಚಿ. a worm, an insect (My. in children's language). 2, urine (My. in children's language, *cf.* ಉಚ್ಚೆ).

ಬೂಚು būcu. a stropple; a bung, cork (My.; Mhr. ಬೂಚ, ಬೂಜ).

ಬೂಜು būju. = ಬೂಜೆ, ಬೂಷ್ಟೆ, ಬೂಸಿ, ಬೂಸು. mould, white mould, mildew, mustiness (My.; Te., where also: dirt, cobwebs, trash; T. ಪೂಂಜಿ, ಪೂಂಜು; Tu. ಬೂಚಿ, ಬೂಜು, ಬೂಸುರು; Mhr. ಬುರಸೀ, ಬುರಸಾ, ಬುರಾ, ಭೂರ; Mhr., H. ಭುಸಾ, chaff; powder, dust, etc., as of sawn wood). *cf.* ಅಬ್ಬೂಜಿ. — ಬೂಜುಗುಮ್ಮಳ. (Si. 161, *only* in Si.; *cf.* ಬೂದು-). — ಬೂಜು ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. mould to form or be produced (My.). — ಬೂಜು ಹಿಡಿ. mould to seize or fall upon (anything, My.).

ಬೂಜು būju. = ಬುರುಜು No. 2. (My.). a drawn play at chess. 2, a play at cards at which the looser has to give some cards as a tribute to the winner (My.).

ಬೂಜೆ būje. = ಬೂಜು, etc. (My.).

ಬೂಟ būṭa. = ಬೂಟಕ, (ಬೂತು). (My.).

ಬೂಟಕ būṭaka. trickery, deceit; fraudulent assumption and display; a lie, a falsehood (Dp. 99, 3; My.; Tu. ಬೂಟು; Te.; T. ಪೊಟ್ಟಗ, anything unsubstantial; boast, bragging; M. ಪೊಳ, a lie).

ಬೂಟಕತನ būṭakatana. = ಬೂಟಕ. (My.). ಬೂಟಕತನ ಮಾಡಿದರೆ ಕಾಟಕತನ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ಬೂಟಾಟ būṭa-āṭa. = ಬೂಟಕ. (My.).

ಬೂಟಾಟಗಾಱ būṭāṭa-gāṟa. a pretender, a boaster, a bragger, a liar (My.; Te., T.).

ಬೂಟಾಟಿಕೆ būṭa-āṭike. = ಬೂಟಾಟ. (My.).

ಬೂಟೆ būṭe. = ಬುಟೆ, etc. a figure painted or drawn (My.; Mhr., H. ಬೂಟ).

ಬೂತ būta. Tbh. of ಭೂತ. — ಬೂತಗನ್ನಡಿ. -ಕನ್ನಡಿ. a magnifying glass, a microscope (My.; M. ಭೂದಕ್ಕಣ್ಣಾಡಿ; T. ಪೂದಕ್ಕಣ್ಣಾಡಿ; Te. ಭೂತಅದ್ದಮು). — ಬೂತನ ಕಸ. a common medicinal plant of a hoary appearance, Crozophora plicata Ad. Juss. (Z.).

*ಬೂತು **būtu.** Tbh. of ಭೂತ. ಎನ್ನ ಸರಂಗೇಳ್ದಲ್ಲದೀ ಬೂತು ಪೋಪ ಮಡುವನಲ್ಲಂ Pb. 13, 76 va.; Ap. 2, 15 va.; Vr. 177, 20. — ಬೂತು ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to be possessed. ನೆಟ್ಟನೆ ಬೂತುಗೊಳ್ವ ತೆಱದಿಂ ದಶ ಕನ್ಧರನಾಡಿ ಪಾಡಿ Pb. 9, 53.

ಬೂತು būtu. 1. foul, shameless, obscene language; obscenity (Te.; T. ಪೂದ). 2, a shameless, obscene man (ಬಣ್ಣ Bhn. 21). — ಬೂತಾಟ. -ಆಟ. obscene, shameful language [ಮುರಸರಿಗೆವಿಡಿದು ಬಿಲ್ತಿಡಿದಾಡುವ ಬೂತಾಟಂಗಳುಮಂ ನೋಡಿ Pb. 4, 90 va.]; (Bh. 2, 13, 47; 3, 5, 22; Śsv. 4, 37). — ಬೂತುಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. = ಬೂತುಗೆಡೆ. (Bh. 3, 8, 48). — ಬೂತುಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. to let drop or utter foul words (Rām. 3, 4, 22).

***ಬೂತು būtu. 2.** trifling, insignificant. ಮುತ್ತಿನ ಬೂತು ತಪಂಗಳೆನ್ನುಮ ಪುರ್ವಿನ ಕಡೆಯೊನ್ದು ಜರ್ವಿನೊಳೆ ತೀರ್ವುವು Pb. 9, 81.

ಬೂತುಗ būtu-ga. (Śmd. 237). a shameless man; (a boaster). ಮಾತುಗಂ ಬೂತುಗಂ (237).

ಬೂದ būda. = ಬೂದಿ, etc. — ಬೂದಗಮ್ಬಳಿ. -ಕಮ್ಬಳಿ. an ash-coloured blanket (My.). — ಬೂದಗುಮ್ಬಳ. -ಕುಮ್ಬಳ. = ಬೂದಿಕುಮ್ಬಳ. (My.). — ಬೂದನ ಬಳ್ಳಿ. a common creeper with hoary leaves, Lettsonia aggregata Roxb. (Z.). — ಬೂದನ ಬುಕ್ಕಗಿಡ. a shrub with greyish leaves, Grewia villosa Herb. Miss. (Z.). — ಬೂದ ಬುಕ್ಕನ ಬಳ್ಳಿ. = ಬೂದನ ಬಳ್ಳಿ. (Z.). — ಬೂದಬೆಳವ. the dove turtle, the ring dove (Pr.). — ಬೂದೆತ್ತು. an ash-coloured bullock (My.).

ಬೂದಿ būdi. = ಬೂದ, ಬೂದು. Tbh. of ಭೂತಿ (Śmd. 338; Śm. 12). ashes (ಭೂತಿ, ಭಸ್ಮ, etc. Hlā., Si. 424; ಭೂತಿ Nn. 106; C.; Tc.); ash-colour (My.; Te.). ಸಾರಿಪ್ಪ ಬೂದಿ (ಕ್ಷಾರ, ಭಸ್ಮ, ವಿಭೂತಿ, etc. Mr. 48). see Dp. 118. [ಮನೋಜಾತನಂ ಬೂದಿ ಮಾಡಿತ್ತು Pb. 7, 74]. ಮಾದಿಗ ಬೂದಿ ಬಡಕೊಣ್ಡು ಮಾಧವನೆನ್ದರೆ ಓದಾಳಿಯಾದಾನೇ? (Prv.). — ಬೂದಿಕುಮ್ಬಳ. the white gourd, pumpkin, Beninkasa cerifera Savi. (St. & Pl.; My.). — ಬೂದಿಗುಮ್ಬಳ. -ಕುಮ್ಬಳ. = ಬೂದಿಕುಮ್ಬಳ, ಬೂದುಗುಮ್ಬಳ. (My.). — ಬೂದಿಗೊರವ. a religious mendicant with ashes on his body. ಪಡಿಯಾಸೆ ಹರದಂಗೆ, ನುಡಿಯಾಸೆ ವೇಶ್ಯೆಗೆ, ಜಡೆಯಾಸೆ ಬೂದಿಗೊರವಗೆ, ಹಾದರಕೆ ಎಡೆಯಾಟದಾಸೆ (Sp.). — ಬೂದಿಬಡಕ. a man who covers his body with ashes (My.); Śiva (C. Bp. 47, 19). — ಬೂದಿಬಣ್ಣ. ash-colour (B. 3, 55. 108. 113; 5, 12). — ಬೂದಿಬಾಟೆ³. a kind of plantain (B. 2, 38; My.). — ಬೂದಿಯುಣ್ಡೆ. -ಉಣ್ಡೆ. a ball of cow-dung ashes (My.). — ಬೂದಿ ಹುಣ್ಣಿವೆ. the Hōḷi feast (My.).

ಬೂದಿಗ būdiga. — ಬೂದಿಗನ ಕಸ. an ash-coloured herb, Aerva lanata Juss. (Z.).

ಬೂದು būdu. = ಬೂದಿ, etc. (My.). see Prv. s. ಚೆಟ್ಟಕರ್ಪೂರ. — ಬೂದುಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. an ash-coloured horse (My.). — ಬೂದುಗುಮ್ಬಳ. = ಬೂದಿಗುಮ್ಬಳ. (My.). — ಬೂದುಬಣ್ಣ. = ಬೂದಿಬಣ್ಣ. (My.). — ಬೂದುಬಾಟೆ³. = ಬೂದಿಬಾಟೆ³. (My.).

ಬೂನ್ದು būndu. = ಬುನ್ದು, etc. a coffee-berry. (My.; B. 4, 163).

ಬೂಬು būbu. = ಬೀಬಿ. a Musalman lady. (My.; Br.; Mhr., H. ಬುಬೂ).

ಬೂಮಿ būmi. Tbh. of ಭೂಮಿ. the earth. (My.).

ಬೂರ būra. = ಬೂರಗ, etc. (V. 41, 42).

ಬೂರಗ būraga. = ಬೂರುಗ, etc. ನೆಱಲು ಬೂರಗಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಕೂಱಗೆ ನೀತಿಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಬೂರಲ būrala. = ಬೂರಗ, etc. see s. ಹಗುರ.

ಬೂರಾ būrā. — ಬೂರಾಸಕ್ಕರೆ. a white sort of finely granulated sugar (My.).

ಬೂರುಗ būruga. = ಬೂರ, ಬೂರಗ, ಬೂರುಗೆ, ಬೂರ್ಲ. the silk-cotton tree, Bombax (ಪಿಚ್ಛಿಲೆ, ಪೂರಣಿ, ಮೋಚೆ, ಸ್ಥಿರಾಯು, ಶಾಲ್ಮಲಿ, ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕೀ ಹತ್ತೀ ಗಿಡ, ಬೆಣ್ಣುಹತ್ತೀ ಗಿಡ, ಎಲವದ ಮರ Si. 132; My.; Tu.; Te. ಬುರಗ; M. ಪೂಳ, T. ಪೂಳೈ, silk-cotton, and the tree). see ಕೆಮ್ಪು-, ಬಿಳೀ-, ಬೆಟ್ಟ-. ಬೂರುಗದ ಮರ ಗಿಣಿ ಕಾದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬೂರುಗಬಂಕ. = ಬೂರುಗೆಬಂಕೆ. (ಪಿಚ್ಛೆ Si. 484).

ಬೂರುಗೆ būruge. = ಬೂರುಗ, etc. — ಬೂರುಗೆಬಂಕೆ. (ಪಿಚ್ಛೆ, ಶಾಲ್ಮಲೀವೇಷ್ಟ Si. 133).

ಬೂರ್- būr. = ಬುರುಗು 2. — ಬೂರ್ಗಾಳಿ. = ಬುರುಗುಗಾಳಿ. (My.).

ಬೂರ್ಲ būrla. = ಬೂರುಗ, etc. (Z.). 2, a species of birch (ಚರ್ಮಿ, ಭೂರ್ಜ, ಮೃದುತ್ವಚ್ G.).

ಬೂವ būva. = ಬುವ್ವ. boiled rice. (My.).

ಬೂವಿ būvi. Tbh. of ಭೂಮಿ. the earth. (Śmd. 347; ಧರೆ Kk. 16; ಬುವಿ, etc., ಮೇದಿನಿ Śm. 37).

ಬೂಷ್ಟೆ būṣṭe. = ಬೂಜು, etc. mould, etc. (My.).

ಬೂಸ būsa. a generic term for the cereal grains, the grasses, and the esculent culms (B. 4, 147; My.; Mhr. ಭುಸಾರ, ಭುಂಸಾರ, ಭೂಸ, ಭೂಂಸ). — ಬೂಸದಗರಿಗೆ (?). a corn-dealer (Rām. 5, 8, 51).

ಬೂಸಿ būsi. = ಬೂಜು, etc. (My.).

ಬೂಸು būsu. = ಬೂಜು, etc. mould, etc. (My.).

ಬೃಂಹಿತ bṛiṁhita. = ವೃಂಹಿತ. the roaring of elephants. (ಮದ ಗಜಧ್ವನಿ Mr. 89). — ಬೃಂಹಿತಂಗೆಯ್. -ಂ-. to roar (Rśv. 6, 11 va.).

ಬೃನ್ದ bṛinda. = ಬಿನ್ದ q. v., ವೃನ್ದ. a mass, etc.

ಬೃಹತ್ bṛihat. = ಬೃಹತ್ತು, ವೃಹತ್. *great, large, vast.*

ಬೃಹತಿ bṛihati. *N. of a type of metres* (Ch.; Mr. 362). 2, N. of a vṛitta (Ch.). 3, *a sort of prickly nightshade, Solanum jacquini* Willd. (see ಗುಳ್ಳ). 4, *another kind of Solanum* (= ಕ್ಷುದ್ರವಾರ್ತಾಕಿ). 5, *a large lute, the lute of Nārada.*

ಬೃಹತಿಕೆ bṛihatike. *an upper garment, a wrapper.*

ಬೃಹತ್ಕುಕ್ಷಿ bṛihat-kukṣi. *pot-bellied, corpulent.*

ಬೃಹತ್ತು bṛihattu. Tbh. of ಬೃಹತ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ bṛihat-āraṇyaka. N. of an āraṇyaka. (My.).

ಬೃಹದ್ಭಾನು bṛihat-bhānu. *fire, Agni.*

ಬೃಹದ್ರಥ bṛihat-ratha. Indra. 2, N. (My.).

ಬೃಹನ್ತ bṛihanta. (fr. ಬೃಹತ್). a great man (Śmd. 106 Cm.).

ಬೃಹಸ್ಪತಿ bṛihas-pati. = ಬೇಸ್ತ, ಬೇಸ್ತು, ಬ್ರಹಸ್ಪತಿ. lord of increase: *the planet Jupiter.* 2, *the preceptor or purōhita of the gods.*

ಬೃಹಸ್ಪತಿವಾರ bṛihaspati-vāra. = ಬೇಸ್ತವಾರ, ಬೇಸ್ತುವಾರ, ಬೇಸ್ತ್ವಾರ. Thursday (My.; B. 1, 7).

ಬೃಹಸ್ಪತಿಸವ bṛihaspati-sava. *N. of a festival lasting one day, said to confer the rank of purōhita on those observing it.*

ಬೆಕ್ಕನೆ bekkane. amazingly (Dp. 144, 6).

ಬೆಕ್ಕರಿಸು bekkarisu. o. r. of ಬೆಕ್ಕರಿಸು, q. v. to bleat (Mhr. ಬೆಂ, to bleat; *cf.* ಬ್ಯಾ).

ಬೆಕ್ಕಸ bekkasa. = ಬಕ್ಕಸ. astonishment, amazement, surprise (ಆಶ್ಚರ್ಯ Ct. II, 100; Śm. 66; Rśv. 5, 103; Śsv. 5, 62; *cf.* ಬೆಗಡು, ಬೆಱಗು). [ದೆಸೆ ಕಪ್ಪಂಗೊಳೆ ಕೊಣ್ಡು ದಿವ್ಯ ಶರಮಂ ಕರ್ಣಾದಿಗಳ್ ಕಣ್ಡು ಬೆಕ್ಕಸಮಾಗಿರ್ಪಿನಂ Pb. 3, 63]. — ಬೆಕ್ಕಸ ಬೆಱಗು. dupl. (My.). — ಬೆಕ್ಕಸಮುಱು. -ಉಱು. astonishment to arise (Cpr. 4, 70; Abh. P. 5, 81. 86). — ಬೆಕ್ಕಸಪ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. to be astonished, etc. [ಬಗೆಯನುಱೆ ಸೆರೆವಿಡಿದ ವಿದ್ಯಾಧರ ವಿಳಾಸಕ್ಕಂ ಬೆಕ್ಕಸಪ್ಪಟ್ಟು Ap. 2, 41 va.]; (ವಿಸ್ಮಯ Śmd. Dh.; Cpr. 5, 19 va.; Abh. P. 6, 124; Bp. 5, 61; 23, 24; 31, 29; V. 3, 31 va.). — ಬೆಕ್ಕಸವಡು. -ಪಡು. = ಬೆಕ್ಕಸಪ್ಪಡು. (ಕೌತುಕಾರ್ಥಂ Ct. I, 50).

ಬೆಕ್ಕಸನೆ bekkasane. (fr. ಬೆಱೆ). stiffly, stubbornly (Abhā. 2, 54).

ಬೆಕ್ಕು bekku. = ಬೆರ್ಕು. a cat (ಓತು, ಬಿಡಾಲ, ಮಾರ್ಜಾರ, ವೃಷದಂಶ, ಆಖುಭುಜ್ Hlā., Nr., Si. 168; ಬಿಡಾಲ Nn. 122; ಮಾರ್ಜಾರ, etc. Mr. 163; C.; T. ವೆರುಗು; M. ವಿರುಗು, ವೆರುಗು; Te. ಪಿಲ್ಲಿ; [Tu. ಬೆರು, wild cat]; Sk. also ಬಿರಾಲ, ಬಿಲಾಲ; Bp. 15, 13; J. 28, 43; B. 1, 27; see ಕಾಡು-, ನೀರು-, ಪುಣುಗಿನ-, ಮಣ್ಣ-, ಸುಟ್ಟುಪ್ಪೆಕ್ಕು). ನೀರೊಳಗಣ ಬೆಕ್ಕು (ಉದ್ರ Nr.). ಇಲಿ ಹಿಡಿಯಲು ಅನುಗೆಯ್ದ ಬೆಕ್ಕು (ಚಾಹಕ, ಗಾತ್ರಸಂಕೋಚಿ, ಮಣ್ಡಲಿ Hlā.). ಇಲಿಯ ತಿನಲ್ ಅನುಗೆಯ್ದ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಹಕ, ಮಣ್ಡಲಿ Mr. 164). ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಚಲ್ಲಾಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ. — ನೆಲು ಹಱಿದು, ಬೆಕ್ಕಿನ ಮುನ್ದೆ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ. — ಮುಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲ ಬೆಕ್ಕಿನ ಪಳಿದ್ಯವೇ? — ಬೆಕ್ಕು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಹಾಲು ಕುಡಿದರೆ ಹೊಕ್ಕವರಿಗೆ ಕಾಣದೇ? (Prvs.). see Prvs. s. ಬೆಳಗು 2, ಮಣ್ಣು. — ಬೆಕ್ಕಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಬೆಕ್ಕು. ಬೆಕ್ಕಪ್ಪ ಇಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಇಲಿಯಪ್ಪ ಲಂಗ ಬಿಗಿಯಿತು (Prv.). ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಣ್ಣಿನ ಬಣ್ಣ. (ಪಿಂಗ, ಪಿಂಗಲ, ಬಭ್ರು G.). — ಬೆಕ್ಕಿನ ತಡ್ಡ ಗಿಡ. = ಬೆಕ್ಕಿನ ತೊಡ್ಡ ಗಿಡ. (Z.). — ಬೆಕ್ಕಿನ ತೊಡ್ಡ ಗಿಡ. = ಬೆಕ್ಕಿನ ತೊರಡಿನ ಗಿಡ. (Z.). — ಬೆಕ್ಕಿನ ತೊರಡಿನ ಗಿಡ. a climbing herb, the smooth-leaved heart-pea, Cardiospermum halicacabum L. (Z.). — ಬೆಕ್ಕಿನ ಹೆಜ್ಜೆ. a winding herb, Ipomaea palmata Forsk. (Z.). — ಬೆಕ್ಕುಸುಚ್ಚಿಗಿಡ. -ಉಚ್ಚಿ-. the lantana, Lantana aculeata Lin. (My., occasionally). — ಬೆಕ್ಕುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. a cat's eye, an eye like that of a cat (My.). — ಬೆಕ್ಕುಮಾಳಿಗೆ. an opening in the māḷige, for the egress of smoke (My.).

***ಬೆಕ್ಕೆ bekke.** anguish, pain. (fr. ಬೆಂಕೆ). ಬಯ್ಯೊ ಬೇಟಕಾಱನ ಬಗೆಗಿಲ್ಲ ಬೆಕ್ಕೆಗೊಳಗಪ್ಪುದು ಜಿಟ್ಟಿಸೆ Pb. 4, 103.

ಬೆಗಡು begaḍu. 1. = (ಬಿಗುರ್ 1), ಬೆಗೞ್ 1 (Śmd. 28). to be amazed or astonished; to fear (Te. ಬೆಗಡು, ಬೆಗ್ಗಡಿಂಚು, ಬೆಗ್ಗಿಲು).

ಬೆಗಡು begaḍu. 2. = (ಬಿಗುರ್ 2, ಬೆಗರ್), ಬೆಗೞ್ 2. amazement; fear, alarm (ಭಯ Śmd. II; ಶಂಕೆ Ct. I, 9; ಅಳ್ಕು, ಭಯ Kk. 83, o. r. ಬೆಗುರ್; ತಲ್ಲಣ, ತಳವೆಳಗು, ಬಳ್ಕುಡಿ, ಗುರ್ವು, ಮಲ್ಲಳಿ, ಬಿಗುರ್, ಬೆಪ್ಪಳ, ತಳಮಳ, ಬೆಱಗಪ್ಪ ಭಾವ Śm. 49; Te. ಬೆಗಡು, ವೆಗಡು, ಬೆಗ್ಗಲ, ಬೆಗ್ಗಿಲ). [Tu. ಬೆಗ್ಡೆ, a stupid man]. — ಬೆಗಡ. -ಅ 3. a wonderful man: a very clever man (ಚದುರ Bhn. 60). — ಬೆಗಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to become amazed; to begin to fear [ಉತ್ತರ... ಬೆಚಿ ಬೆಗಡುಗೊಣ್ಡು Pb. 8, 99 va.; Ap. 6, 52 va.]; (Cpr. 5, 64 va. & 79 va.; Bp. 28, 54; 58, 61; J. 26, 53). ಬೆಗಡುಗೊಣ್ಡವನು (ವಿಕ್ಲವ Nr.). — ಬೆಗಡುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to frighten, etc. (Bh. 3, 13, 22). — ಬೆಗಡುವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಬೆಗಡುಗೊಳ್. (J. 17, 50). — ಬೆಗಡು ಹತ್ತು. amazement, etc. to attack: to become amazed, etc. (Bp.). — ಬೆಗಡೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. to become afraid, etc. (Bp. 15, 9; 26, 30).

ಬೆಗರ್ begar. = ಬಿಗುರ್ 2, (ಬೆಗಡು 2, etc.). amazement; fear (ಗುರ್ವು, ಬೆಬ್ಬಳ, ಅಳುರ್, etc., ಭಯ Ss.).

ಬೆಗಳೆ begaḷa. (?). see s. ಕತ್ತುಪೆನ.

ಬೆಗೞ್ begaḻ. 1. = ಬೆಗಡು 1, before the letter ವ್. ಬೆಗಡುವಂ becomes ಬೆಗೞ್ವಂ (Śmd. 28. 217. 275). *cf.* ಬೆಮರ್ 1.

ಬೆಗೞ್ begaḻ. 2. = ಬೆಗಡು 2. (ಗುರ್ವು Śm. 49; see Kk. s. ಬೆಬ್ಬಳ). — ಬೆಗೞ್ಗೊಳಿಸು. = ಬೆಗಡುಗೊಳಿಸು. (Rśv. 5, 130).

ಬೆಂ- beṅ. (ಬೆಱ್-). 1. = ಬಿಸು 1 (Śmd. 216), etc. heat. — ಬೆಂಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. (Śmd. 216). a hot ray. — ಬೆಂಗದಿರ. -ಅ 3. the sun (ಕಮಲಮಿತ್ರ Ct. II, 18; ಸೂರ್ಯ Kk. 11*b*, Śm. 14). — ಬೆಂಗದಿರಣುಗ. -ಅಣುಗ. Yama (G.). — ಬೆಂಗಲ್. -ಕಲ್. (Śmd. 216). a hot stone. — ಬೆಂಗಳೂರು. -ಕಳ್-ಊರು. Bangalore (My.). — ಬೆಂಗಾಡು. -ಕಾಡು. a jungle or uncultivated wild where the grass is scorched (My.). — ಬೆಂಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. (Śmd. 198). a hot foot; the hot season.

ಬೆಂ- beṅ. (ಬೆನ್-). 2. = ಬೆನ್ 2, etc. the back. ಬೆಂಗೆ or ಬೆನ್ನೆ (Śmd. 139). ಬೆಂಗೆ ಅಲಗು ಬಳಯೆ (Abh. P. 13, 128). — ಬೆಂಕಟ್ಟು. the ridge of the roof of a building (B. 4, 122). — ಬೆಂಕೊಳ್. = ಬೆಂಗೊಳ್. [ಗದೆಗೊಣ್ಡು ಬೀರರಂ ಬೆಂಕೊಣ್ಡಂ Pb. 11, 101; Ap. 6, 24]; (Abh. P. 9, 142; C. Bp. 19, 32; Rśv. 5, 19 va.; 5, 82). — ಬೆಂಗಡೆ. -ಕಡೆ. the backside (Rāghc. 17, 73). — ಬೆಂಗಲ್ಲಿ. -ಕಲ್ಲಿ. a bag that is worn on the back (Rāghc. 17, 67; Śsv. 3, 23). — ಬೆಂಗಾವಲ್. -ಕಾವಲ್. -ಲು. a rear-guard: a body-guard (J. 28, 7; My.). — ಬೆಂಗಾವಲ. -ಕಾವಲ. = ಬೆಂಗಾವಲ್.

(B. 3, 40). — ಬೆಂಗುಡು. -ಕುಡು. = ಬೆಂಗೊಡು. (Abh. P. 12, 28; 13, 80). — ಬೆಂಗೂನ್. -ಕೂನ್. a hump on the back (V. 34, 95). — ಬೆಂಗೆವರ್. -ಬರ್. (Śmd. 82). to come afterwards, to follow. [ಗುರು ತನೂಭವನುರಮಂ ಬಿರಿಯೆಚ್ಚು ಬೆಂಗೆ ವನ್ದಂ ಗಜದಾ Pb. 12, 83; Ap. 14, 86 va.]. ಬೆಂಗೆವನ್ದಂ, a younger brother (ತಮ್ಮ G.). [— ಬೆಂಗೆವಾಯ್. -ಪಾಯ್. = ಬೆಂಗೆವಾಯಿ. ಮದಾನ್ಧಗನ್ಧ ಸಿನ್ಧುರಮುಪ್ಪ ಪಟ್ಟವರ್ಧನದ ಬೆಂಗೆವಾಯ್ದು Pb. 10, 26 va.]. — ಬೆಂಗೆವಾಯಿ. -ಪಾಯಿ. to jump upon one's back; to pursue (ಎಟ್ಟಿಬಟ್ಟು, ಬೆನ್ನೀಱು, etc. Ss.). — ಬೆಂಗೊಡು. -ಕೊಡು. to flinch, to withdraw, to retreat (ಮೆಯ್ದೆಗೆ, ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು, ಅಳ್ಕುಳಿಸು, etc., ಅಪಸರಣ Śs.; Bp. 34, 26; Śsv. 4, 17 va. & 22 va.; 4, 68; J. 18, 31). — ಬೆಂಗೊಳ್.-ಕೊಳ್. to follow, to run after (ಅನುಧಾವನ Śmd. Dh.; J. 10, 10; Śsv. 4, 17 va.).

ಬೆಂಕಿ beṅki. = ಬೆಂಕೆ, (ಬೆಂಗೆ). heat; fire (ನಿದಾಘ, ಘರ್ಮ Hlā.; ಅಗ್ನಿ, ವೈಶ್ವಾನರ, ವಹ್ನಿ, etc. Si. 24; ಶುಚಿ, ಪಾವಕ 412; C.; Tu. ಬೆಂಕೆ, M. ವೆಕ್ಕೆ, T. ವೆಕ್ಕೈ, heat; M. ವೆಜ್ಜು, to grow hot). ಬೆಂಕಿಯ ಉರಿ (ಹೇತಿ Si. 425). see Si. 308. 461; B. 4, 31; J. 13, 12; 17, 20; 26, 13; Prv. s. ಮಂಕುಮೂಱು. ಬೆಂಕಿ ಆಱಿದರೂ ಸುಂಕ ಆಱಲಿಲ್ಲ. — ಬೆಂಕಿ ಡೊಂಕಿಗೆ (of a tree), ಬೆಣ್ಣು ನೀರಿಗೆ. — ಬೆಂಕಿಯಿನ್ದ ಸುಟ್ಟ ಹುಣ್ಣು ಮಾಯುವದು, ನಾಲಿಗೆಯಿನ್ದ ಸುಟ್ಟ ಹುಣ್ಣು ಮಾಯದು. — ಒಲೆ ಊದ ಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮಾಸೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ತಾಗಿತು (Prvs.). — ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ. a match (My.). — ಬೆಂಕಿಪೆಟ್ಟಿಗೆ. a match box (My.). — ಬೆಂಕಿಪೊಟ್ಟಣ. = ಬೆಂಕಿಪೆಟ್ಟಿಗೆ. (My.). — ಬೆಂಕಿ ಬೀಱು. fire to fall upon or attack (My.). — ಬೆಂಕಿ ಮಾಡು. to make a fire (My.). — ಬೆಂಕಿಯಾಗು. -ಆಗು. to become very angry (B. 2, 44; My.). — ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚು. to put fire to, to set fire; to kindle; to burn up (B. 4, 45; 5, 268; My.). — ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿಸು. = ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚು. (My.). — ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತು. fire to be attached or to touch; fire to kindle (B. 4, 60). ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿದಾಗ ಬಾವೀ ಕಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರು (Prv.). — ಬೆಂಕಿ ಹಾಕು. = ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚು. ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿದರೆ ಸಂಕನ ಮನೆ ಸುಡದೇ? (Prv.). — ಬೆಂಕಿ ಹಿಡಿ. fire to kindle (My.).

ಬೆಂಕೆ beṅke. = ಬೆಂಕಿ. [ಬಿನ್ಪಾಧರಂ ಸುಯ್ಯ ಬೆಂಕೆಗಳಿಂ ನಾಡೆ ಬೆಡಂಗುಗೆಟ್ಟು Pb. 4, 68; Ap. 13, 33]. see ಕಡುವೆಂಕೆ, ಬನವೆಂಕೆ, ಮುನ್ನೀರ್ವೆಂಕೆ. [Tu. ಬೆಂಕೆ.].

ಬೆಂಗಾರು beṅgāru. land that has not sufficient water (for growing rice My.; H.).

***ಬೆಂಗಿಮಣ್ಡಳೆ beṅgimaṇḍaḷa.** N. of a kingdom. ಹಿಮಗಿರಿ ಸೀಮಾವನಿತಳಕೆ ಬೆಂಗಿಮಣ್ಡಳದೊಳ್ ಚೆಲ್ವಾವಗಮೆ ತನಗೆ Pb. 14, 40.

ಬೆಂಗೆ beṅge. = (ಬೆಂಕೆ), ಬೇಗೆ. heat, fire, etc. see ಘಟ್ಟುರಿ.

***ಬೆಚ್ಚ becca.** (fr. ಬಿಸು). hot. ಕೂಟದೊಳುಣ್ಮಿದ ಬೆಚ್ಚ ತಟಿಕ್ಕೆಯೊಳ್ ಕೂಟ ಸುಖಂಗಳಂ ಪಡೆದಂ Pb. 3, 82. (Tu. ಬೆಚ್ಚರ, ಬೆಚ್ಚ).

ಬೆಚ್ಚಗೆ beccage. = ಬೆಚ್ಚನೆ 1, ಬೆಚ್ಚಿಗೆ. (My.). ಬೆಚ್ಚಗಿರುವ ಮೆತ್ತನ್ನ ಸ್ಥಲ (B. 3, 31). ಮಾನುಗಳ ರಕ್ತವು ಮನುಷ್ಯರ ರಕ್ತದನ್ತೆ ಬೆಚ್ಚಗಲ್ಲ, ತಣ್ಣಗಿರುತ್ತದೆ (4, 119). ಬೆಂಕೀ ಹತ್ತರ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಕಾಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಡನು (My.). ಬೆಚ್ಚಗೆ ಹೊದ್ದು ಕೊಣ್ಡನು (My.). — ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಾಡು. to make warm (B. 3, 106; 5, 135. 140; My.); to beat soundly (My.); to give a bribe (My.). — ಬೆಚ್ಚಗೆಯಿಡು. -ಇಡು. to keep warm (B. 4, 25; My.).

ಬೆಚ್ಚನೆ beccane. 1. (fr. ಬಿಸು Śmd. 216). = ಬೆಚ್ಚಗೆ, etc. heat; warmth; hot; warmly; warm [ಉನ್ಮೀಳಿಕೆವನ್ದು ಬೆಚ್ಚನೆ ಸುಯ್ದೊಡೆ Pb. 4, 69 va.; Ap. 3, 23]; (Śsv. 4, 22; J. 30, 22; My.; Tu. ಬೆಚ್ಚ; Te. ವೆಚ್ಚನಿ). ಬೆಚ್ಚನೇ ಬಟ್ಟೆ (My.).

ಬೆಚ್ಚನೆ beccane. 2. = ಬಿಚ್ಚನೆ. roughly, etc. (Abh. P. 9, 127).

ಬೆಚ್ಚನ್ನ beccanna. warm, etc. ಬೆಚ್ಚನ್ನ ಉಸುರುಗರೆ (ಬಿಸುಸುಯ್ G.). ಬೆಚ್ಚನ್ನ ಉರಿ (G. 379). ಅವರ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಚಳಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಬೆಚ್ಚನ್ನವಿರುತ್ತವೆ (B. 5, 296).

***ಬೆಚ್ಚಪ್ಪ beccappa** = ಬೆಚ್ಚು 2. a scare-crow.

ಬೆಚ್ಚರ beccara. 1. haste, speed; quickly, etc. (ಚೆಕ್ಕನೆ, ಚೆಚ್ಚರ, etc., ಶೀಘ್ರಾರ್ಥಂ Śmd. 391; ಚೆಚ್ಚರ, ಬೇಗ, ಚೆಡುಪುಡನೆ, ಚಿಕ್ಕನೆ, etc., ಶೀಘ್ರಾರ್ಥಂ Śm. 61; Kk. 50; J. 31, 68).

ಬೆಚ್ಚರ beccara. 2. = ಬೆಜ್ಜರ. bewilderment (J. 3, 24); roaming, straying. ಭ್ರಮರಿಯೊಳ್ ಭ್ರಮಿಯನ್ತಿರೆ ಬೆಚ್ಚರಾಗು! (Śmd. 272).

ಬೆಚ್ಚಳಿಸು beccaḷisu. to be confused, to become perplexed or bewildered, to be deprived of consciousness; to be beguiled (and transitive, ವಿಮೋಹ Śmd. Dh.).

ಬೆಚ್ಚಿಗೆ beccige. = ಬೆಚ್ಚಗೆ, etc. (My.).

ಬೆಚ್ಚಿಸು beccisu. = ಬೆರ್ಚಿಸು. to frighten (Cpr. 1, 93; 5, 74; Bp. 32, 26; 40, 41; My.).

ಬೆಚ್ಚು beccu. 1. = ಬೆರ್ಚು 1. to be frightened, to be scared, to fear (Cpr. 5, 39 va.; Abh. P. 13, 65; Grj. 2, 106 va.; Bp. 1, 49; 22, 33; 32, 26; 37, 39; 40, 4; 44, 22; V. 5, 22; J. 17, 40; My.; Tu.; Te. ವೆಱಚು, ವೆಱುಚು; T. ವೆಡಿ, ವೆಱು, fear, awe; ವಿರಳು, ವೆರುಳ್, ವಿಱಿ, ವಿಱಿಕ್, ವೆಱು, M. ಮೆರುಳು, ವೆರುಳು, to fear, etc.; *cf.* ಬೆಚಿಗು, ಬೆಳ್ಚಲ್, ವೆಱು). [ಪೆಸರ್ಗಂ ತೇಜಕ್ಕಮೊನ್ದೊಡೆಚೆಗಮುಹಿತ ಮಹೀಪಾಳಕರ್ಬೆಚ್ಚಿ Ap. 14, 148; ಬೆಚ್ಚದೆ ಬೆದಱದೆ ತೊತ್ತುತನ ಮಾಡಲು ತನ್ನ ಸೀವ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ Bv. 148]. ಬೆಚ್ಚುವವನಿಗೆ ಕಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ. — ಸುಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಚ್ಚುವವ ನೊಚ್ಚಿಗೆ ಮಾತಾಡಿದರೂ ನಚ್ಚಿಗೆ ಸಾಲದು. — ಹುಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಚ್ಚಿ, ಕಿಚ್ಚಿಗೆ ಬಿದ್ದಾ (Prvs.).

ಬೆಚ್ಚು beccu. 2. = ಬೆರ್ಚು 2. fear, dread; a scare-crow (M. ವೆರಳಿ; Te. ವೆಱಚುಬೊಮ್ಮ; Bp. 28, 47). [ದೆಸೆಯುಂ ಕೊಸೆಯುಂ ಮೆಚ್ಚುಂ ಬೆಚ್ಚುಂ ಪೋಗುಂ ಮೇಗುಂ Pb. 5, 43 va.]. ಹೊಲದೊಳಗಿನ ಬೆಚ್ಚು (ತೃಣಪುರುಷ G.). [— ಬೆಚ್ಚು ನೀರ್. water sprinkled to ward off fear. ಮದದ ನೀರೊಳೆ ಲೋಕವಾರ್ತೆಗೆ ಬೆಚ್ಚುನೀರ್ದಳಿದು Pb. 1, 43]. — ಬೆಚ್ಚು ಬೀಱು. to be seized with alarm (My.). ಪಚ್ಚ ಮಾತಾಡುವವನು ಬೆಚ್ಚು ಬೀಱನೇ? (Prv.). — ಬೆಚ್ಚುಪಡು. -ಪಡು. to fear (J. 25, 20).

ಬೆಚ್ಚು beccu. 3. P. p. of ಬಿಸು 3.

ಬೆಚ್ಚು beccu. 4. (fr. ಬಿಸು 3). the state of being soldered or united (Śmd. 68; T. ವಿಚ್ಚೈ ಚ್ಚು). — ಬೆಚ್ಚುಬೆಸುಗೆ. dupl. firm union or connection (Śmd. 69 Cm.).

ಬೆಜವಾಡ bejavāḍa. N. of a town in Telugu (Bp. 21, 21; 40, 3; My. as ಬೇಜವಾಡ).

ಬೆಜ್ಜ bejja. = ಬಿಜ್ಜ, q. v.

ಬೆಜ್ಜ bejja. 1. = ಬೆಜ್ಜು. a physician. Tbh. of ವೈದ್ಯ [ಆರ್ತನ ತೆಱನಱಿಯದೆ ಮದುರ್ವೇಟ್ಟಿ ಬೆಜ್ಜನ ತೆಱದಿಂ Kr. 3, 152; Pb. 11, 2 va.]; (Śmd. 343. 357; Ct. I, 16). see Śmd. 89 (Mdb.). 234; V. 6, 39.

ಬೆಜ್ಜ bejja. 2. = ಎಜ್ಜ, ಯಜ್ಜ, ವೆಜ್ಜ. Tbh. of ವೇಧ 1. a perforation, a bore, a hole, in a gem, etc.; the eye of a needle, etc.

(ಬೇಗಡೆ Bhn. 12; My.; Te.; Mhr. ವೇಜ). ಬೆಜ್ಜ ಮಾಡೋಣ (ವ್ಯಥ, ವೇಧ, ತೂತು ಕೊಱೆಯುವಿಕೆ, ಚುಚ್ಚುವಿಕೆ Si. 388).

ಬೆಜ್ಜರ bejjara. = ಬೆಚ್ಚರ 2. fear (My.), bewilderment (J. 2, 5).

ಬೆಜ್ಜು bejju. = ಬೆಜ್ಜ 1. (Te. ವೆಜ್ಜು). ಬೆಜ್ಜನ್ನು ವೈದ್ಯಂ (Śmd. II; Kk. 86; Śmd. 248 Mdb., where probably ಬಿಜ್ಜು 2 is meant).

ಬೆಜ್ಜೆ bejje. = ಬಿಜ್ಜು 2, q. v. the crying or chirping of birds (ಚಪ್ಪರಣೆ Śmd. II; ಜಡಿಪ, ಬಗ್ಗು, ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ, ಚಪ್ಪರಣೆ Śm. 29. 30; T. ಮಿಱು, to speak; to prattle; ಪಿದಱು, to speak without ceasing; *cf.* ಪದಱು?).

ಬೆಂಚು beñcu. a bench (Si. 231; My.). [E].

ಬೆಂಚೆ beñce. (= ಚಂಚೆ). (Tbh. of ವೇಶನ್ತ?). a small pond (ವೇಶನ್ತ, ಪಲ್ವಲ Nr.; ಆಹಾವ, ನಿಪಾನ, etc. Mr. 421; ಪಲ್ವಲ, ಅಲ್ಪಸರಸಿ Śs., Kk. 13; ಸರಸಿ Ct. II, 40, Kk. 85; ಪಲಲ, ಅಲ್ಪಸರಸಿ Śm. 35; Kāvy. III, 3, 98; Grj. 9, 21; Bp. 60, 23; Te. ವೆಂಚೆ).

ಬೆಂಜನ benjana. Tbh. of ವ್ಯಂಜನ. a consonant. (Śmd. 357. 368; V. 5, 80. 82).

ಬೆಟ್ಟ beṭṭa. 1. (Śmd. 113. 130). = ಬೆಟ್ಟು 2. a big hill, a mountain (ಅಚಲ, ಶಿಲೋಚ್ಚಯ, ಶೈಲ, ಕ್ಷಿತಿಧರ, ಗಿರಿ, ಪರ್ವತ, etc. Hlā., Nr.; ಜೀಮೂತ Hlā.; ಗ್ರಾವ Hlā.; ಪರ್ವತ Nn. 5. 53; ಗ್ರಾವ, ಪರ್ವತ 106; ಅದ್ರಿ, etc. Mr. 96; ಗ್ರಾವ 474; Si. 114. 448; My.; T. ವಿಱ, to increase; ವೀಱು, to be great; ವೆಱ್ಪು, a hill; *cf.* ಬಿಜ್ಜೆ). [ಸೀಮಿನನ್ನು ಕೆಯ್ಕೊಣ್ಡು ಕಾದೆ ಜಗತ್ಪೂಜಿತ ಬೆಟ್ಟನಾದೊಡೆನುಗಿಂ ಬಾಟ್ಸ್ಕಾಸೆ ಯಾವಾಸೆಯೋ Pb. 11, 127]. ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಣ ಬನಂ (ಅಧಿತ್ಯಕೆ); ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದ ಪರಿವ ತೊಱೆ (ನಿರ್ಝರ); ಬೆಟ್ಟದಿನ್ದ ಉರುಳ್ದ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ (ಗಣ್ಡಶೈಲ Hlā.). ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನ್ಥಾ ಆ ಒಗನಿ (ಆಕ್ರೋಟ, etc.); ಬೆಟ್ಟದ ಒಜ್ಜರ (ಉತ್ಸ, ಪ್ರಸ್ರವಣ); ಬೆಟ್ಟದ ಕೋಡು (ಶೈಲಶೃಂಗ, ಕೂಟ); ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು (ಕಟಕ, etc.); ಬೆಟ್ಟ ಮೊದಲಾದ ತೆವರು (ಕೋಟ್ಟಾರ); ಬೆಟ್ಟದತ್ತಣಿನ್ದ ಉರುಳ್ದ ದೊಡ್ಡಹ ಕಲ್ಲುಗಳು (ಗಣ್ಡಶೈಲಂಗಳ್ Nr.). ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿ (ಶೃಂಗ, ಪರ್ವತದಗ್ರ Nn. 28). ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು (ಪೀಟ, ಗಿರಿಸಾನು 23; ಸಾನು 90. 108). ಬೆಟ್ಟ ಅಗಿದು, ಇಲಿ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ. — ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವನ ಸೊಣ್ಟದಲ್ಲಿ ಕುಡುಗೋಲು ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ ಹಾಗೆ. — ಬೆಟ್ಟದ ನಾಯಿಗೆ ಹಿಟ್ಟೂ ಇಲ್ಲ, ಪೆಟ್ಟೂ ಇಲ್ಲ. — ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕೂತ ಬಟ್ಟೆ ಬೆಲ್ಲ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ. — ಬೆಟ್ಟ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಬೆಯ್ಯುತ್ತದೆ ಎನ್ದು, ಸೆಟ್ಟಿ ಅತ್ತ ಹಾಗೆ (Prvs.). see Cpr. 5, 70; 6, 39; Abh. P. 14, 146; Bp. 10, 2; 19, 78; 22, 52; 55, 23; J. 16, 34; Si. 88. 114-117. 421. 429; ಕಿಱು-, etc.; ಪಕ್ಕವೆಟ್ಟ; Prvs. s. ದೂರ and ಬೆಳಗಾಗು. — ಬೆಟ್ಟಕರ್ಪೂರ. as much camphor as a mountain. ಬೆಟ್ಟಕರ್ಪೂರ ವುರಿದು, ಬೊಟ್ಟೆಡಲ್ ಬೂದಿಲ್ಲ; ನೆಟ್ಟನೆ ಗುರುವಿನುಪದೇಶದಿಂ ಕರ್ಮ ಮುಟ್ಟವು (Sp.). — ಬೆಟ್ಟಕುನ್ನುಳ. (Si. 161). — ಬೆಟ್ಟಕುಱು. = ಬೆಟ್ಟಹುಲ್ಲೆ. (ರೌಹಿಷ Si. 169). — ಬೆಟ್ಟಚಲವೆ. (ಉತ್ಸ, ಪ್ರಸ್ರವಣ Si. 115; My.). — ಬೆಟ್ಟಜವುಗು. = ಬೆಟ್ಟಚಲವೆ. (Si. 115; My.). — ಬೆಟ್ಟದ ಕುಱುಬ. a class of Kurubas who live in the mountains by agriculture, hunting, etc. (My.). — ಬೆಟ್ಟದ ಗೋಣುಮರ. (ಅಕ್ರೋಟ, ಕನ್ದರಾಲ Si. 127). — ಬೆಟ್ಟದ ನೆಲ್ಲಿ. a nelli with larger fruits (My.). — ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. the hill lotus: the tree Pterospermum acerifolium Willd. (ಕೊಸಗು Ct. II, 42; ಕೊಸಗು, ಕರ್ಣಿಕಾರವೃಕ್ಷ Śs.; ಕೊಸಗು, ಮರದಾವರೆ Kk. 19, Śm. 25; ಸಾರಸ Mr. 117, one MS. ಗಿರಿಸಾರಸ; ಕರ್ಣಿಕಾರ, ಕೊಸಗು, ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಗೂಗೇ ಹೂವು G.; My.). — ಬೆಟ್ಟದುದಿ. -ತುದಿ. the summit of a mountain (J. 16, 32). — ಬೆಟ್ಟದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. a mountain-stream (My.). — ಬೆಟ್ಟಬೂರುಗ. (ರೋಚನ, etc. Si. 133). — ಬೆಟ್ಟಬೇಗೆ. wild fire in hills (My.). — ಬೆಟ್ಟಮಲ್ಲಿಗೆ. (ಕುಟಜ, ಶಕ್ರ, etc. Si. 137; My.). — ಬೆಟ್ಟವಱು. -ಪಱು. mountain-likeness: the state of being like a mountain (J. 22, 26). — ಬೆಟ್ಟಸಿಲೆ. = ಬೆಟ್ಟಸೆಲೆ. (ಗೋನಸ, ತಿಲಿತ್ಸ Si. 76). — ಬೆಟ್ಟಸೆಲೆ. the Indian python, the rock snake, Python molurus (My.). — ಬೆಟ್ಟಹುಲ್ಲೆ. = ಬೆಟ್ಟಕುಱು. (Si. 169).

ಬೆಟ್ಟ beṭṭa. 2. (fr. ಬೆಟ್ಟಿತು Śmd. 212). = ಬಿಟ್ಟ, ವೆಟ್ಟ, ಬೆಟ್ಟು 1, ಬೆಟ್ಟಿ, ವೆಟ್ಟ 2. firmness, hardness, excessive hardness of metals, harshness, rudeness, etc. and see s. ಬಿಱುಸು. — ಬೆಟ್ಟಬೇಸಗೆ. a severe hot season (Cpr. 9, 77; Abh. P. 7, 139). — ಬೆಟ್ಟವೆಸಗೆ. -ಬೆಸಗೆ. (Śmd. 212). a firm soldering or union.

ಬೆಟ್ಟನೆ beṭṭane. with harshness, force, fierceness or vehemence (Cpr. 6, 95). see ಬೆಟ್ಟುವೆಟ್ಟನೆ.

ಬೆಟ್ಟಿ beṭṭi. = ಬೆಟ್ಟ 2, etc. 2, = ಎಟ್ಟಿ, a rude person, a plague (Bp. 40, 56). — ಬೆಟ್ಟಿಚಿನ್ನ. hard, unpliant (brittle), inferior gold. ಬೆಟ್ಟಿಚಿನ್ನವಾದರೆ ಸೆಟ್ಟಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prv.). — ಬೆಟ್ಟಿಚೆನಕ. a centipede like kind of crustacean articulate that appears after the first rains (S. Mhr.).

ಬೆಟ್ಟಿ beṭṭi. = ಛೆಟ್ಟಿ, etc. (B. 5, 60).

ಬೆಟ್ಟಿತು beṭṭitu. (fr. ಬೆಱು Śmd. 218). = ಬೆಟ್ಟ 2 q. v., ಬೆಟ್ಟಿತ್ತು (95. 96). that which is hard, firm, strong, stiff, harsh, fierce, rough, rude, difficult, etc. (ಪರುಷ, ಅಸ್ನಿಗ್ಧ Hlā., Mr. 456; ಜಠರ Hlā.; ಜರಠ Mr. 484; ಬಿಱು Śm. 50; ಬಿಱುಬು Kk. 60; ಬಿಱುಸು Bhn. 36; Te. ಬೆಟ್ಟದ). its plural is ಬೆಟ್ಟದುವು (Śmd. 117. 120). ಬೆಟ್ಟತರ್ಕೆ (218). ಬೆಟ್ಟತಱಿಲ್ಲಿ (Mr. 484). ಬೆಟ್ಟಿತಪ್ಪ ಧ್ವನಿ (ವಿಕ್ರುಷ್ಟ Hlā.). ಬೆಟ್ಟದುವುವೆನಿಪ್ಪ ಲೋಹಕುಱರವಳೆಯಂಗಳ್ (Śmd. 120). ಬೆಟ್ಟದುವು ಮೊಲೆ (170, o. r. ಬ-). see Bp. 15, 22; Bh. 1, 8, 20; ಅತಿ-, ಕಡುವೆಟ್ಟಿತು. — ಬೆಟ್ಟದಂ. (Śmd. 84). a man who is firm, harsh, fierce, etc. (ಖರ, ಕಠೋರ, ಕಠಿನ, ಕಕ್ಖಟ, ಕರ್ಕಶ, ದೃಢ Hlā.).

ಬೆಟ್ಟಿತ್ತು beṭṭittu. = ಬೆಟ್ಟಿತು, q. v. [ಉಸಿರ್ದೊಡೆ ಬಗೆ ತೀರ್ಗುಂ ಬಿಸಿದುಂ ಬೆಟ್ಟಿತ್ತುಮುಸಿರದೇಂ ತೀರ್ದಪುದೇ Pb. 4, 60]. see Śmd. 27 Cm. & vṛitti; Grj. 3, 101.

ಬೆಟ್ಟು beṭṭu. 1. = ಬೆಟ್ಟ 2, etc. firmness, etc. (Te.). ಬೆಟ್ಟುಹ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾನ್ತಾರ Hlā.). ಬೆಟ್ಟುಹವ (ಕರ್ಕಶ, ಕಠಿನ, ಕಠೋರ, ಖರ Mr. 228). — ಬೆಟ್ಟುಗೂಣ್ಟ. a firm peg or plug (Cpr. 5, 53). — ಬೆಟ್ಟುಮುರಿ. the state of stiffness, etc. being bent: downcast, perplexed state (ಮಯ್ಮೆ Śs.). — ಬೆಟ್ಟುವ್ವೊಱೆ. -ಂ-ಪೊಱೆ. (Śmd. 204). a hard, tight, or heavy load. — ಬೆಟ್ಟುವೆಟ್ಟನೆ. -ಬೆಟ್ಟನೆ. with great harshness or severity (Abh. P. 6, 139; 11, 23; 11, 104 va.; 15, 73); [2, dry. - ಬೆಟ್ಟುಗದ್ದೆ. dry field].

ಬೆಟ್ಟು beṭṭu. 2. = ಬೆಟ್ಟ 1. a big hill, etc. (ಪರ್ವತ Śmd. Dh.; ಗಿರಿ Śm. 88; ಮೊರಡಿ 95). [ಕರಮುಚ್ಚಮುಪ್ಪ ಬೆಟ್ಟುಗಳ ತಟಂಗಳಿಂ ಸುರಿವ ನಿರ್ಝರಮುಂ Kr. 1, 124; Pb. 4, 28; Ap. 11, 47]. ಬೆಟ್ಟು ವಿನೊಳ್ (Śm. 95). see ಅಂಗಣವೆಟ್ಟು (?), ಅಯ್ದುಳ್ವೆಟ್ಟು, ಕುಳಿವೆಟ್ಟು, ಚಳಿ-, ಪಡು-, ಪಿಂಜರಿ-, ಪೊಪ್ಪೆಟ್ಟು, ಬಾವನ್ನವೆಟ್ಟು, ಬೆಂಜ-, ಮೂಡ-, ಬೆಳ್ಳಿ-, ಸೊನ್ನೆ-; Śsv. 4, 23. — ಬೆಟ್ಟುವಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. Indra (ಸುರಪತಿ Śm. 9). — ಬೆಟ್ಟುವಿಲ್ಲ. -ಬಿಲ್ಲ. Paramēśvara (Śs.).

ಬೆಟ್ಟು beṭṭu. 3. = ಪೆಟ್ಟು 3, boldness, etc. (ಬೆಟ್ಟು 1?). see s. ಪೆಟ್ಟುವೆರ್ಚು.

ಬೆಟ್ಟು beṭṭu. 4. to cause to enter firmly, to strike forcibly into, to impress, to stamp, to coin (ಗಾಢ

ಪ್ರವೇಶ Śmd. Dh.; Śm. 88; Bh. 6, 4, 140; Mhr. ಬೇಟಿಣೇಂ, to impress or hammer down; to take an impression or stamp; *cf.* ಪೆಟ್ಟು 1 & 2; T. ವೆಟ್ಟು, to cut with a sword, etc.; to dig a well; to engrave any hard substance; M. ವೆಟ್ಟು, a blow, stroke, cut = Te. ವೇಟು). [ಉಳಿಯನೂಱು ಕೊಡಸ್ತಿಯೊಳ್ ಬೆಟ್ಟಿದನ್ತ್ತು ಮಿತ್ತ ಮುಚಿರ್ ಪೋಗೆಯುಂ Pb. 1, 104 va.; Ap. 5, 85 va.]. ಹೇಮರಜತಾದಿ ಕರ್ಷದಿಂ ಬೆಟ್ಟಿದ ನಾಣ್ಯ (ಕಾರ್ಷಾಪಣ, ಕಾರ್ಷಿಕ); ತಾಮ್ರದಿನ್ದ ಬೆಟ್ಟಿದ ಕಾರ್ಷಿಕೆ (ಪಣ); ಹೊನ್ನನೂ ಬೆಳ್ಳಿಯನೂ ಅಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಟ್ಟಿದೊಡೆ ರೂಪ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಬೆಟ್ಟು beṭṭu. 5. a tool for making impressions. see ನೆಱೆಬೆಟ್ಟು.

ಬೆಟ್ಟು beṭṭu. = ಬಟ್ಟು 2, etc. finger (ಅಂಗುಲಿ, ಕರಶಾಖೆ Si. 211; My.; see ಹೆಬ್-). — ಬೆಟ್ಟು ಮುರಿ. to make the finger-joints crack (My.).

ಬೆಟ್ಟುಸಿ beṭṭusi. one of the feats of wrestlers (Cpr. 5, 77).

ಬೆಟ್ಟೆ beṭṭe. = ಬೆಟ್ಟ 2, etc. hardness, etc. (T. ವೆಟ್ಟೈ). — ಬೆಟ್ಟಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. a hard, round arecanut, [inferior arecanut] (My.; B. 1, 21; 2, 16). — ಬೆಟ್ಟೆಚಿನ್ನ. = ಬೆಟ್ಟ-. (My.). — ಬೆಟ್ಟೆಬೆಳ್ಳಿ. hard, unpliant (brittle) silver; inferior (My.). [Tu.].

ಬೆಡಗಿ beḍagi. a showy woman, a coquette (My.).

ಬೆಡಗು beḍagu. = ಬೆಡಂಗು. novelty, beauty, elegance, grace, fineness, pleasantness; [wonder]. (Te. ಬೆಡಕು, ಬೆಡಗು, ಬೆಡಂಗು, ಬೆಣಗು; Te. ಪ್ರೇಕ, ಪ್ರೇಗು, wonder, marvel; ವೇಡುಕೆ, ವೇಡ್ಕೆ = ಬೆಡಗು; Tu.; M. ವೆಡಿಪ್ಪು, cleanness, neatness, elegance, clearness, correctness; T. ವೈಪ್ಪು, greatness; ವೇಡಿಕ್ಕೈ, a show; pomp; *cf.* ಬೆಱಗು?). ಗೋಪಾಲಕನ ಬೆಡಗು (Mr. 4). ಒನ್ದು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಹಲ ವರ್ಥಮಂ ಹಲವರ್ಥಕೊನ್ದು ಶಬ್ದವ ನುಡಿವ ಬೆಡಗುಮಂ ನಾನಾರ್ಥಮೆನ್ದು ಪೇೞ್ವಂ (465). 2, showiness, ostentatiousness, airs (My.; Te.). ಬಾೞಗೆ ಕಡಗು, ಸೂಳೆಗೆ ಬೆಡಗು. — ಬೆಡಗು ಮಾಡುವಾಕೆ ಮಡಗಿ ಬೀಱದೆ ಇರಳು (Prvs.). [ಅಕಟಕಟಾ ಬೆಡಗು ಬಿನ್ನಾಣವೆನ್ಬುದೇನೊ? Bv. 77]. see Bp. 6, 20; 11, 51; 21, 9; 24, 60; 37, 24; 40, 62; 61, 62; C. Bp. 2, 4; J. 7, 6; 21, 57; 30, 18. — ಬೆಡಗ. -ಅ 3. a novel man (Bp. 30, 21); a showy man (Te. ವೇಡುಕೆಗಾಡು). [— ಬೆಡಗಿನ ವಚನ. riddle-like vacana].

ಬೆಡಂಗು beḍaṅgu. (Śmd. 48). = ಬೆಡಗು. (ಮನೋಹರ Śs.; ರಮ್ಯ Kk. 32). [ಪದದೊಳ್ ಜಾಣುಂ ಬೆಡಂಗುಮಕ್ಕುಮೆ ಕೃತಿಯೊಳ್ Kr. 1, 9; Pb. 4, 68; Ap. 1, 56]. see Cpr. 1, 97. 126; 3, 27. 96; 8, 34. 104; Ch. vs. 173. 177. 189; Abh. P. 3. 38; 4, 31; Rsv. 13, 82; J. 11, 16. — ಬೆಡಂಗುವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಬೆಡಂಗುವೆಱ್. (Cpr. 1, 101 va.; 7, 112). — ಬೆಡಂಗುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to obtain beauty, to become beautiful (Abh. P. 5, 53; 15, 22; Rsv. 13, 91).

ಬೆಣಚಿ beṇaci. (fr. ಬೆಳ್). = ಬೆಣಚು. the white stone; quartz, white spar (T. ವೆಣ್ಣಲ್; M. ವೆಳ್ಳಾರಲ್ ಕಲ್ಲು). [Tu. ಬೊಳ್ಕಲ್ಲ್]. — ಬೆಣಚಿಕಲ್ಲು. = ಬೆಣಚಿಗಲ್ಲು. (My.). — ಬೆಣಚಿಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. quartz, etc. (My.; B. 4, 225; 5, 184).

ಬೆಣಚು benacu. = ಬೆಣಚಿ. — ಬೆಣಚುಕಲ್ಲು. = ಬೆಣಚಿಕಲ್ಲು. (My.). — ಬೆಣಚುಗಲ್ಲು. = ಬೆಣಚುಕಲ್ಲು. (My.; B. 3, 45).

ಬೆಣತಿಗೆ beṇatige. = (ಬೆಣತು), ಬೆಳತಿಗೆ. white.— ಬೆಣತಿಗೆಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. = ಬೆಣತಕ್ಕಿ. raw rice. (My.). [Tu. ಬುಳನ್ತೆ, ಬೊಳನ್ತೆ].

ಬೆಣತು beṇatu. (= ಬಿಳಿದು). — ಬೆಣತಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. white rice; raw rice, rice which is not kusalakki (My.). [Tu. ಬುಳನ್ತರಿ].

ಬೆಣೆ beṇe. a peg, a plug; a stopple, a cork (My.; B. 4, 54; 5, 143; see T. s. ಬಿಸು 3).

ಬೆಣ್ಟು beṇṭu. = ಬೆರಟು, etc. to dig or scratch with nails. (My.).

***ಬೆಣ್ಟೆ beṇṭe.** a cake of dried cow-dung, a fuel made out of cow-dung. ಬೆಣ್ಟೆಯನೆಣ್ಣೆಯೊಳ್ ತೊಯ್ದು ನಖಾಗ್ರದಿಂ ತೊಟ್ಟು ನೆತ್ತಿವರೆಗಂ ಬಳಸಿಯುಂ... ಕಿಚ್ಚಂ ತಗುಳ್ಚಿ Vr. 154, 5. *cf.* ಬೆಱಟಿ.

***ಬೆಣ್ಡು beṇḍu. 1.** (P. p. of ಬೆಣ್?). being tired. (T. ವೆಣ್ಡು). ತಣಿಯುಣ್ಡು ಬೆಣ್ಡು ಮರಲ್ದು ಮಱಸುನ್ತಿದರ್ Pb. 3, 4 va.

ಬೆಣ್ಡು beṇḍu. 2. = ಬಣ್ಡು 2. the white and light corky wood of the beṇḍu kasa, used in making hats, etc.: cork, pith, a soft, light (useless) substance (Abh. P. 9, 37; My.; Te.; Tu. ಬೊಣ್ಡು; T. ವೆಣ್ಡು, the hollowness of a thing, as of a tube, pipe, or cane; ವೆಱು, ವೆಱ್ಱು, empty, void, see ಬಱು); faintness (see ಕಣ್-). [2, unsubstantial part, especially of timber]. ತಿರುಳು ಹೋಗಿ ಬೆಣ್ಡು ಉಱಿತು. — ಬೆಂಕಿ ಡೊಂಕಿಗೆ, ಬೆಣ್ಡು ನೀರಿಗೆ. — ಬೆಣ್ಡಲ್ಲ ಬೆನಕನಲ್ಲ, ಉಣ್ಡೆಗಡುಬು ತನ್ದು ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು (Prvs.). ಬೆಣ್ಡರದೆ ಮುಱುಗಿದರು, ಗುಣ್ಡೆದ್ದು ತೇಲಿದರು, ಬಣ್ಡೆಯ ನೊಗವು ಚಿಗಿತರು ಸಾಲಿಗನು ಕೊಣ್ಡದ್ದು ಕೊಡನು (Sp.). ತೊಣ್ಡಲ್ ಶಿರೋಗ್ರನ್ಥಿಯೆನಿಸಿಕ್ಕು, ಅವಂ ಮಾಡ್ಪ ಬೆಣ್ಡು ಚಿತ್ರಕ ಮಕ್ಕು (Mr. 334). ಅಬ್ಧಿಗೆ ಕಡೆಗೆ ಬೆಣ್ಡುಗಳ್ ಏಟ್ಟವಲ್ಲದೆ ನೆಗವವೇ ಗುಣ್ಡು? (Bp. 58, 36). — ಬೆಣ್ಡಾಗು. -ಆಗು. to become like mere pith, to lose one's strength, to faint, etc. (My.). ಬಲವಿಲ್ಲದೆ ಬೆಣ್ಡಾದ ಆನೆಯೂ ಕುದುರೆಯೂ (ವೀತ Si. 271). ಆನೆ ಬೆಣ್ಡಾದರೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗೇ ಹೊಕ್ಕೀತೇ? (Prv.). see Rām. 1, 14, 24; Bh. 8, 25, 8; J. 2, 15; 8, 18; 9, 17; 11, 25; 13, 35; 14, 20; 15, 3; 19, 30; 30, 5; B. 5, 72. — ಬೆಣ್ಡುಕಸ. a tall annual plant, Aeschynomene indica Wall. (Z.; A. aspera Lin.; Te.). — ಬೆಣ್ಡುಬತ್ತಾಸು. the sweet-meat battāsu, when hollow (My.; B. 3, 62. 77). — ಬೆಣ್ಡುಹತ್ತಿಗಿಡ (ಪಿಚ್ಛಿಲೆ, etc. Si. 133). — ಬೆಣ್ಡೇಱ್. -ಏಱ್. = ಬಣ್ಡೇಱ್, q. v. to float, to lose one's strength, to faint (ತೇಕು, ತೇಲ್ Śs.; ತೇಲ್ Kk. 67; Cpr. 8, 69). — ಬೆಣ್ಡೋಲೆ. -ಓಲೆ. a hollow ear-ōle of metal (My.).

ಬೆಣ್ಡೆ beṇḍe. a tall herb, the esculent okra or edible Hibiscus, Hibiscus esculentus Lin.; ladies finger. (ಲೋಮಶಿ Mr. 149; My.; Te.; Tu. ಬೇಣ್ಡೆ; T. ವಣ್ಡೈ, ವೆಣ್ಡೈ; M. ವೆಣ್ಡ; Mhr. ಭೇಣ್ಡೀ). see ಅಡವಿ-. — ಬೆಣ್ಡೆಕಾಯಿಗಿಡ. = ಬೆಣ್ಡೆ. (ಗೋಜಿಹ್ವೆ, ದಾರ್ವಿಕೆ Si. 151).

ಬೆಣ್ಡೇಕು beṇḍēku. (M. ವೆನ್ದೇಕ್ಕು). — ಬೆಣ್ಡೇಕು ಮರ. = ಬಿಳನ್ದು-. a soft variety of timber tree, Lagerstroemia lanceolata Wall. (St. & Pl.).

ಬೆಣ್ಣಿ beṇṇi. 1. = ಬೆಱಣಿ, etc. a cake made out of cow-dung. (My.).

ಬೆಣ್ಣಿ beṇṇi. 2. = ಬೆಣ್ಣೆ. butter. (B. 1, 15).

ಬೆಣ್ಣೆ beṇṇe. (ಬೆಳ್ 1 -ನೆಯ್ 2?). = ಬೆಣ್ಣಿ 2. butter (ದಧಿಸಾರ, ನವನೀತ, ನವೋದ್ಧೃತ Hlā., Nr., Si. 318; C.; Tu. ಬೊಳ್ನೆಯ್; Te. ವೆನ್ನ; T. ವಿಱುದು, ವೆಣ್ಣೆಯ್; M. ವೆಣ್ಣ, ವೆಣ್ಣನೆಯಿ; T. ವಿಳರ್, fat; whiteness; ವಿಱುಕ್ಕು, fat, suet; *cf.* ಬಕ್ಕೆ, ಬಂಕೆ). ಸಿನ್ದೆ ಕಱೆದ ಹಾಲಿನ್ದ ಆದ ಬೆಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪವು (ಹೈಯಂಗವೀನ Nr.). ಕಡೆಗೋಲು ಹೊಱತಾಗಿ ಬೆಣ್ಣೆ ತೋಱುವದೇನೊ? (Dp. 148). ಎಣ್ಣೆ ಬೆಣ್ಣೆಯ ರಿಣವು, ಅನ್ನ ವಸ್ತ್ರದ ರಿಣವು, ಹೊನ್ನು ಹಣ್ಣ ರಿಣವು ತೀರಿದಾಕ್ಷಣದಿ ಮಣ್ಣುಪಾಲ್ (Sp.). ಮಣ್ಣು ಹೊಱುವವನು ತಲೆಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಣ್ಡನ್ನೆ. — ಬಿಸಿಯಿಲ್ಲದ ಬೆಣ್ಣೆ

ಕರಗದು (Prvs.). see Bp. 30, 28; 42, 2; 54, 40; J. 6, 47; 28, 17; Prvs. s. ಕೂಡಲು, ಬೆಳಗು 2, ಮುನ್ಸನ, ಹದ, ಹಲ್ಲು. — ಬೆಣ್ಣೆಗರುಗ ಗಿಡ. a shrubby plant, Sida rhombifolia L. (St. & Pl.). — ಬೆಣ್ಣೆಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. Krisna (My.; J. 7, 29; Te. ವೆನ್ನದೊಂಗ). — ಬೆಣ್ಣೆಗಾರಿಗೆ. a gārige with butter fried in ghee (My.). [— ಬೆಣ್ಣೆಗಾಸು. -ಕಾಸು. to melt butter. ಬೆಣ್ಣೆಗಾಸಿದಾಮೋದ ಸುಗನ್ಧ ಪರಿಮಳಂ ನಾರ್ಪ ತುಪ್ಪ ಮುಂ Vr. 78, 15]. — ಬೆಣ್ಣೆಬಿದುರು. (ವಿಶಲ್ಯೆ, ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ, ಫಲಿನಿ, ಶಕ್ರ ಪುಷ್ಪಿ Si. 156).

ಬೆತಿರೇಕ betirēka. Tbh. of ವ್ಯತಿರೇಕ. contrariety, etc. (Śmd. 357, o. r. ವೆ-).

ಬೆತೆ bete. Tbh. of ವ್ಯಥೆ. sorrow, agony, etc. (Śmd. 357. 368, o. rs. ಬೆದೆ, ವೆತೆ, ವೆಥೆ; Tu. ಎತೆ, Te. ವೆತೆ, ವೆದೆ).

ಬೆತ್ತ betta. Tbh. of ವೇತ್ರ. a cane, etc. (Śmd. 345; Mr. 145; C.; Tu., Te.; T. ಪಿರಮ್ಬು; M. ಪುನಮ್ಬು, ಪುರಮ್ಬು, ಪೆರಮ್ಬು; see ಪ್ರಬ್ಬಲಿ & ಹಬ್ಬೆ). ಬೆತ್ತದ ಚಕ್ಕಳಂ (ವೇತ್ರಾಸನ, ಆಸನ್ದಿ Hlā.). ಬೆತ್ತದ ಪೆಟ್ಟು ಹೆತ್ತವರು ಹೊಡದರೆ ನೋಯದೇ? — ಬೆತ್ತ ಮೆತ್ತಗಾದರೂ ದೆಬ್ಬೆ ನೋಯಿಸ ದಿರದು (Prvs.). — ಬೆತ್ತಗಣ್ಣೆವಲೆ. -ಕಣ್ಣೆವಲೆ. a variety of ಕಣ್ಣೆವಲೆ (Cpr. 5, 53).

ಬೆತ್ತಲೆ bettale. = ಬತ್ತಲೆ. nakedness, bareness, etc. (My.; Tu. ಬತ್ತಲೆ, Te. ಬಿತ್ತಲಿ). ಬಟ್ಟೆ ಉಡದೇ ಬೆತ್ತಲೆಯಿರುವವಳು (ನಗ್ನಿಕೆ, ಕೋಟವಿ Si. 187). ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿರುವವನು (ನಗ್ನ, ದಿಗಮ್ಬರ, ಅವಾಸಸ್ 364). ಅತ್ತಲೋ? ಇತ್ತಲೋ? ಮತ್ತೆತ್ತಲೋ? ಈ ಸಂಸಾರ ಬೆತ್ತಲೆಯು ಬೆತ್ತಲೆಯು, ಫಲವಿಲ್ಲಾ, ಫಲವಿಲ್ಲ! (Dp. 30).

ಬೆದ beda. = ಬೆದೆ 2. heat, rutting, etc. see ಬೆದಗಾರ್ತಿ. 2, hotly, fiercely (used of boiling). — ಬೆದ ಬೆದ. rep. very fiercely [ಗುರುಗುಮ್ಮೆನ್ದು ಪಸಿದಿರ್ದ ಬೆದಬೆದ ಬೆನ್ದಿನಿಬರ್ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ವ ಕಣಿಯೇಂ ಪೇಱಂ Ap. 9, 90]; (Bp. 56, 40; My.). — ಬೆದ ಬೆದನೆ. = ಬೆದ ಬೆದ. (Bp. 24, 66; 26, 8; 50, 28; 52, 14; 59, 50; My.).

ಬೆದಕು bedaku. 1. to strike with the nails or claws (ನಖಘಾತ Śm. 80).

ಬೆದಕು bedaku. 2. to seek, to search for, to look for (ಅನ್ವೇಷಣ Śmd. Dh.; ಅಱಸು Śm. 80; Bp. 24, 66; My.; Te. ವೆತಕು, ವೆತುಕು, ವೆದಕು). [ಸರೋವರಾಮ್ಬುವನಿತಂ ತನೆ ತುಳ್ಕಿ ರಸಾತಳಂ ಬರಂ ಬೆದಕಿಯುಂ Pb. 13, 80; ಬೆದಕದಿರು ಬೆದಕದಿರು; ಬೆದಕಿದರೆ ಹುರುಳಿಲ್ಲ! Bv. 28; Cv. 129, 205]. ಬೆದಕುತ್ತ ಮೃಗಕುಲವ (Rāghc. 17, 68). ಬೆದಕುವವನು (one who idles away his time by seeking for) ಬದಕು ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ಬೆದಕಾಟ. -ಆಟ. searching for (My.).

ಬೆದಕು bedaku. 3. search. — ಬೆದಕುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. to search for. ಇದಕೊ, ಕಾಶಿಯನು, ಮನವೇ, ಬೆದಕುಗೊಳ್ಳಲು ಬೇಡ! ತೋಱುವೆನು (Dp. 165).

ಬೆದಗಾರ್ತಿ beda-gārti. = ಬೆದೆಗಾರ್ತಿ, q. v. a harlot, etc.

ಬೆದಣ್ಡೆ bedaṇḍe. (Śmd. 48). Tbh. of ವೈದಣ್ಡಿಕ (Śmd. II; Kk. 81; Śm. 52). [a type of literary composition]; criticism, critical skill, exactness? ನುಡಿಗೆಲ್ಲಂ ಸಲ್ಲದ ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಚತ್ತಾಣಮುಂ ಬೆದಣ್ಡೆಯುಮ್! ಎನ್ದಿಂಗಡಿನ ನೆಗೞ್ತೆಯ ಕಬ್ಬದೊಳ್ ಒಡಮ್ಬಡಂ ಮಾಡಿದರ್ ಪುರಾತನಕವಿಗಳ್ [Kr. 1, 32]; (Śmd. 121). — ಬೆದಣ್ಡೆಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. skilful song-poetry. ಪಾಡುಗಳಿನ್ದಂ ತಱಸಲೆ ಮಾಡಿದುದು ಪಾಡುಗಬ್ಬಮದೆನ್ದು ಬುಧರ್ ಕೊಣ್ಡಾಡಿದರ್, ಅದಱಿಂ ದಲ್ ಮೇಲ್ಪಾಡಂ ರೂಢಿಯ ಬೆದಣ್ಡೆಗಬ್ಬಮದಕ್ಕುಂ (Kāvy. V, 964).

ಬೆದಱ್ bedar̤. ಬೆದಱು. 1. = ಬಿದಱ್. to be agitated, confounded, bewildered, alarmed or frightened, to take fright, to fear (ವ್ಯಸ್ತ Śmd. Dh.; My.; Te. ಬೆದರು, ಬೆದುರು; T. ವಿದಿರ್, ವೆದಿರ್; T. ವಿದಱು, to be over-hasty; Mhr. ಭೇದರಣೇಂ, to take fright; see also s. ಬಿಡಿಯು). [ಧ್ಯಾನ ಮರೀಚಿಯಿಂ ಬೆದಱೆ Ap. 10, 16]. ಬೆದರ್ವ ಮನಂ (Rśv. 5, 86). ಬೆದರ್ವ ಅಕ್ಷಿ (5, 118). ಬೆದರ್ದು (Śśv. 3, 51; J. 5, 40). old and common P. p. ಬೆದಱಿ (Cpr. 5, 58. 120; 7, 109; My.). see Bp. 1, 49; 2, 14; 32, 26; 37, 39; 45, 52; Bh. 3, 13, 30. 31; J. 6, 8; 8, 38; 19, 3. 39; 20, 9. ದನಕ್ಕೆ ಬೆದಱಿ, ಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ಬಿದ್ದಾ (Prv.). — ಬೆದಱಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. to pursue so that (one) is frightened (Abh. P. 3, 54).

ಬೆದಱ್ bedar̤. ಬೆದಱು. 2. agitation, alarm, fright, fear (J. 2, 5; Te. ಬೆಡಿದ, ಬೆಡಿದಮ್ಬು, ಬೆದರು, ಬೆದುರು; T. ವಿದರ್ಪು, ವಿದಲೈ). [ಮೆಚ್ಚುಂ ಬೆಚ್ಚುಂ ಪೋಗಂ ಮೇಗಂ ಬೆದಱುಂ ಕೆದಱುಂ ಪೆರ್ಚುಗೆಂ ಕುನ್ದುಮನಱಿದು ಕಾಣಲುಂ Pb. 5, 43 va.; Ap. 10, 16; Bv. 148]. 2, a scare-crow (ಹೊಲದೊಳಗೆ ಮಾಡಿದ ಬೆಚ್ಚು ಗುಮ್ಮ G.). [— ಬೆದಱಟ್ಟು to chase frighteningly. ಸದಾಶಿವನೆನ್ದರೆ ಬೆದಱಟ್ಟಿ ಸುಡುವುದ ಮಾಣ್ಬುದೆ? Bv. 658]. — ಬೆದರಸ. (*i. e.* ಬೆದರ್ರಸ). the sentiment of alarm (Bp. 55, 5). — ಬೆದಱುವೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. a stream of agitation (J. 30, 31). — ಬೆದಱೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. a bullock that is easily frightened (My.). — ಬೆದರ್ವಱೆ. -ಮೞೆ. a shocking rain (Rām. 4, 6, 6).

ಬೆದಱಣೆ bedar̤aṇe. alarm, etc. (My.; Si. 469). — ಬೆದಱಣೆ ಸೊಲ್ಲು. menace, reproach (ಭರ್ತ್ಸನ, ಅಪಕಾರಗೀಃ Si. 57).

ಬೆದಱಿಕೆ bedar̤ike. fright, alarm (My.; B. 4, 72).

ಬೆದಱಿಸು bedar̤isu. to alarm, to frighten (My.; B. 2, 21; 4, 90; Bhāgavata 10, 18, 2). ಬದಲುಮಾತಾಡುವವನು ಬೆದಱಿಸಿದರೆ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? — ಬಾಯಿನ್ದ ಬೆದಱಿಸಿ ಹೂಸು ಮಱಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಬೆದಱಿಸುವಿಕೆ bedar̤isuvike. frightening (My.; ವಿಭರ್ತ್ಸನ Si. 467).

ಬೆದರ್ಕೆ bedar̤ke. agitation, alarm, fright (J. 26, 10).

ಬೆದೆ bede. 1. sowing, sowing seed (My.; Tu. ಬಿದೆ, Te. ವೆದೆ; T., M. ವಿದೆ, ವಿರೈ); seed (see ಬಿತ್ತು 1 & 2). see ಹಿಮ್ಬೆದೆ, ಮುಮ್ಬೆದೆ. — ಬೆದೆಗಾಲ. -ಕಾಲ. sowing season (J. 11, 14; My.).— ಬೆದೆಗೂಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. to prepare for sowing or to make sowing possible (Abh. P. 13, 49). — ಬೆದೆಮೞೆ. rain at the sowing season (My.). — ಬೆದೆವಡೆ. -ಪಡೆ. to obtain seed: to be sown (Bp. 60, 17).

ಬೆದೆ bede. 2. = ಬೆದ No. 1. heat; rutting; ruttishness, sensual longing (My.; Te. ವೆದೆ; T. ವಿದುಪ್ಪು, ವಿೞೈವು, ವೆದುಪ್ಪು, ವೆಪ್ಪು, ವೆಪ್ಪಱು, ವೆಪ್ಪು, ವೆಪ್ಪುಱು, ವೆಮ್ಬಲ್, ವೆಮ್ಮೈ; M. ವೆದುಪ್ಪು, ವೆಪ್ಪು, ವೆಮ್ಬಲ್; T. ವಿದುಕ್ಕು, to be sensually inclined; ವಿೞೈ, ವಿದುಮ್ಬು, ವಿರುಮ್ಬು, to desire; M., T. ವೆದುಮ್ಬು, to be gently heated; see ಬಿಸಿಲ್). — ಬೆದೆಗಾಲ. -ಕಾಲ. rutting time; time of being ready for the bull (My.). — ಬೆದೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. to rut, to seek copulation (used of men and beasts, My.; Grj. 2, 106 va.). — ಬೆದೆನಾಯಿ. a dog in rut (My.). — ಬೆದೆಯಾಕಳ್. -ಆಕಳ್. -ಆಉ. a cow ready for the bull (ಪ್ರಚಣ್ಡಿ Mr. 180; My.). — ಬೆದೆಯಾಗು. -ಆಗು. rutting to take place, etc. ಕಾಲಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆದೆಯಾದ ಆಕಳು (ಕಾಲ್ಯೆ, ಉಪಸರ್ಯೆ, ಕಟ್ಟುಗಡಸು Nr.). — ಬೆದೆಯಾವು. -ಆವು. = ಬೆದೆಯಾಕಳ್. (ಪ್ರಚಣ್ಡಿ, ಸೂರತೆ Hlā.; My.; Te. ವೆದಾವು).

ಬೆದೆ bede. = ಬೆತೆ, q. v.

ಬೆದೆಗಾಱ bede-gāṟa. a sensual, lewd man (My.); Kāma (ನಸೆಗಾಱ, ಕಾಮ G.).

ಬೆದೆಗಾರ್ತಿ bede-gārti. a lewd woman, a harlot, an adulteress (ಸಿತಗೆ, ಜೋಡೆ, ಪಾಣ್ಬೆ, ಜಾರೆ Ss.; ಹಾದರಗಿತ್ತಿ, ಜೋಡೆ, ಪಾಣ್ಬೆ, ಸಿತಗೆ, ಜಾರೆ Śm. 75; Kk. 29, o. r. ಬದಗಾರ್ತಿ; My.).

ಬೆನ್- ben. 1. = ಬಿಸು 1, etc. (Śmd. 216). heat, etc. — ಬೆನ್ನೀರ್. hot water [ನಿನ್ನಂ ಪಗೆವರ ಬೇರೊಳ್ ಬೆನ್ನೀರಂ ಪೊಯ್ದು Pb. 8, 34]; (Abh. P. 9, 31; Grj. 9, 18; Tu. ಬೆಂಡ್ರ್; Te., M. ವೆನ್ನೀರ್). ಎನಿತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ಬೆನ್ನೀರ್ ಮನೆ ಸುಡದು (Śmd. 216).

ಬೆನ್ ben. 2. (Śmd. 59). = ಬೆಂ- (ಬೆಜ್ 2-), ಬೆನ್ನು, ಬೆಮ್ 2-. the back (ಪೃಷ್ಠ, ಪಶ್ಚಿಮಭಾಗ Hlā.; ಪೃಷ್ಠ, ಪಶ್ಚಿಮ Mr. 327; T. ವೆನ್, ವೆರಿನ್; Te. ವೆನ್ನು, ವೀಪು, ವೀವು; Tu. ಬೆರಿ). [ಭೀಮಾರ್ಜುನರ್ ಕಾಯ್ದು ಕೆಯ್ಮೆಗೆ ಬೆನ್ನಂ ಪರಿದು.. ಎಯ್ದಿದರ್ Pb. 7, 31; Ap. 2, 15 va.]. ಬಿಡುಮುಡಿ ಬೆನ್ನಪ್ಪಳಿಸೆ (Śmd. 84). ಬೆನ್ನೊಳ್ ನಿಲ್ತಂ ಗಾಣ್ಡೀವಿ (281). ಬೆನ್ನ ಕುರು (ಪೃಷ್ಠಗ್ರನ್ಥಿ, ಗಡು Hlā.). ಬೆನ್ನೆಲುಗಳ ಸಮೂಹಂ (ಪೃಷ್ಠ್ಯ); ಬೆನ್ನ ಹೊರಡು (ಗಡು Nr.). see Cpr. 4, 48; 8, 18; Bp. 20, 41; 38, 17; 47, 58; Rsv. 5, 24; 6, 11 va. (thrice); 6, 115 va.; J. 24, 47; 28, 46. 53. — ಬೆನ್ತಟ್ಟು. to pat one's back, to encourage, to persuade (My.). — ಬೆನ್ದಗುಳ್. -ತಗುಳ್. to follow, to pursue (Abh. P. 4, 50. 87; 7, 59 va.). — ಬೆನ್ದೊಗಲ್. -ತೊಗಲ್. the skin of the back (Abh. P. 7, 93). — ಬೆನ್ನಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. to follow, to pursue [ರಥಾಶ್ವ ಕೇತನ ಶರವ್ರಾತಂಗಳುಂ ಸುರಿಗೆ ಕಣ್ಗೆಡೆ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದನನ್ತು ನಮ್ಮ ಹರಿಗಂ Pb. 11, 13]; (ಎಬ್ಬಿಟ್ಟು, ತೂಳ್, ಅರೆಯಟ್ಟು, ಬೆಂಗೆವಾಯಿ, ಬೆನ್ನೇಱು Ss; Cpr. 8, 33; Bp. 54, 52; My.; B. 4, 41). [— ಬೆನ್ನಬೆನ್ನನೆ. rep. closely (following). ಬೆನ್ನಬೆನ್ನನೆ ಬರೆ ಬಿನ್ನಬಿನ್ನನೆ ಪೋಗಿ Pb. 1, 114 va.]. — ಬೆನ್ನಸ್ಥಿ. -ಅಸ್ಥಿ. the back-bone (ವಂಶ, ಬೆನ್ನ ನಿಟ್ಟೆಲು Nn. 54). — ಬೆನ್ನೀ. -ಈ. to turn the back, to retreat, to flee (Abh. P. 5, 81; 9, 64; Śsv. 2, 75; see ಪೊಱಮಾಱ್ 2). — ಬೆನ್ನೀಹ. -ಈಹ. flight (ಪೊಱಮಾಱ್ Śmd. II). — ಬೆನ್ನುಡುಗು. -ಉಡುಗು. the back to contract or to be bent (Bp. 2, 14). — ಬೆನ್ನೇಱ್. -ಏಱ್. -ಱು. = ಬೆನ್ನಟ್ಟು, q. v. — ಬೆನ್ನೊಗ್ಗು. -ಒಗ್ಗು. to follow, to pursue (Bp. 54, 38). — ಬೆನ್ಹತ್ತು. = ಬೆನ್ನು ಹತ್ತು. (My.).

ಬೆನಕ benaka. Tbh. of ವಿನಾಯಕ. Gaṇēśa (Śmd. 357. 373. 375; Śm. 4). [ಬೆಣ್ಣೆಯ ಬೆನಕಂಗೆ ಕೆಣ್ಡದುಣ್ಡಲಿಗೆಯ ಮಾಡಿ ಚಲ್ಲವಾಡಿದರೆ ಹಲ್ಲು ಹೋಹುದು! Bv. 660]. see Prvs. s. ಬೆಣ್ಣು, ಮದುವೆ. — ಬೆನಕನ ಎಕ್ಕೆ. (ಶ್ವೇತಾರ್ಕ Si. 141).

*ಬೆನವ **benava.** Tbh. of ವಿನಾಯಕ. ಹಟ್ಟಿಯ ಹೊಱಗೆ ಬೆನವನ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿ ತಿಪ್ಪೆಯೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟನ್ತಾಯಿತ್ತು Cv. 231.

ಬೆನ್ತರ bentara. Tbh. of ವ್ಯನ್ತರ. [ನಿಧಾನವ ಕಾಯ್ದಿರ್ದ ಬೆನ್ತರನನ್ತೆ Bv. 99]; (Bp. 23, 20).

ಬೆನ್ದು bendu. P. p. of ಬೇ 1, etc.

ಬೆನ್ದುಱು benduṟu. (Śmd. 48). ?

ಬೆನ್ನನೆ bennane. at the back, after, behind (Cpr. 8, 63; Śsv. 3, 28 va.; 5, 57; Te. ವೆಣ್ಣನೆ; see ಬೆಮ್ಬೆನ್ನನೆ).

ಬೆನ್ನು bennu. = ಬೆನ್ 2, etc. (ಪೃಷ್ಠ, ತನುಚರಮ Si. 209; C.). ಬೆನ್ನಿನ (Bp. 20, 11). ಇವನು ನನ್ನ ಬೆನ್ನಿನಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು he is born after me, younger brother. (My.). ಬೆನ್ನು ಬಿಡದ ಪಿಶಾಚಿ ಹೊನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿಲ್ಲೀತೇ?— ಬೆನ್ನ ಹಿನ್ದೆ ಬನ್ತು ಬೇತಾಳ. — ಪೆಟ್ಟು ಬೆನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತದೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುತ್ತದೆ (Prvs.). see Bp. 44, 5; 52, 12. 18; 60, 25; Bh. 1, 10, 33; Dp. 4, 2. — ಬೆನ್ನ ಹತ್ತು. [to ride]; to follow; to pursue (My.; B. 3, 62; 4, 212. 218; 5, 36). ನಾಯಿ ಮನುಷ್ಯರ ಬೆನ್ನ ಹತ್ತಿ (3, 40). — ಬೆನ್ನಹಿನ್ದು. later or succeeding time. ಅವನ ಬೆನ್ನ ಹಿನ್ದಿನವನು, his younger brother (B. 5, 43; My.). — ಬೆನ್ನಾಗು. -ಆಗು. to become accustomed to carry loads, a saddle, a rider, as bullocks or horses (My.). 2, the back (of an ox, a horse, etc.). to get sore (from riding, etc.); to get sore-backed (My.). — ಬೆನ್ನಾಸರೆ. -ಆಸರೆ. support, help (My). — ಬೆನ್ನಿನವನು. -ಅವನು. a younger brother (My.). — ಬೆನ್ನು ಕೊಡು. to retreat, to flee (My.). — ಬೆನ್ನುಡಬ್ಬೆ. the upper or outer side of a split bamboo or rattan (My.). — ಬೆನ್ನು ಬೀಱು. to follow. ಅವನ ಬೆನ್ನು ಬಿದ್ದು ಹೋದನು (My.). 2, to take (another's) shelter or refuge (My.). — ಬೆನ್ನು ಮೂಳೆ. the backbone. ಬೆನ್ನುಮೂಳೆಗೆ ಬುಡ (ತ್ರಿಕ Si. 209). — ಬೆನ್ನುಹಂಚು. a tile on the ridge of a building, or one fit for it (My.). — ಬೆನ್ನು ಹತ್ತು. = ಬೆನ್ನ ಹತ್ತು. (My.; ಎಬ್ಬಟ್ಟು, ಬಱಿವಿಡಿ. G.; B. 5, 62. 63. 68. 252). — ಬೆನ್ನುಹುರಿ. the spine. ಗೇಣ್ಡಾವ್ಯಗಗಳ ಬೆನ್ನುಹುರಿ ಬಾಗಿರುತ್ತದೆ (B. 5, 248). — ಬೆನ್ನೆಲುಬು. -ಎಲುಬು. the backbone, the spine (My.; B. 4, 118). — ಬೆನ್ನೆಲುವು. = ಬೆನ್ನೆಲುಬು. (ಕಶೇರುಕೆ Si. 206). ಬೆನ್ನೆಲುವಿನ ಕೆಳಗಡೆ (ತ್ರಿಕ Si. 209).

ಬೆಪ್ಪಳ beppaḷa. = (ಬೆಪ್ಪು), ಬೆಬ್ಬಳ, ಬೆಬ್ಬಳೆ, (ಬೆಳ್ಪಳ). amazement, alarm, fear, etc. (ತಲ್ಲಣ, ತಳವೆಳಗು, ಬಕ್ಕುಡಿ, ಬೆಗಡು, ಗುರ್ವು, ಮಲ್ಲಣ, ಬಿಗುರ್, ತಳಮಳ, ಬೆಱಗಪ್ಪ ಭಾವ Śm. 49).

ಬೆಪ್ಪು beppu. = ಬೆಪ್ಪಳ, etc. wandering of mind, confusion; [dullness]. (My.; Te. ವೆಱಪು, ವೆಱಪು, fear; T. ವೆರುವು, ವೆಱುಪ್ಪು, fear; confusion; wrath). see Prv. s. ಶಿವಲೀಲೆ. — ಬೆಪ್ಪ. -ಅ 3. a confused, stupid man (My.).

ಬೆಬ್ beb. 1. — ಬೆಬ್ಬಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. a kind of partridge. ನವುಲುಱಕಿಕ್ಕೇ ಬೆಬ್ಬಕ್ಕಿ (ಜೀವಂಜೀವಕ Si. 178).

ಬೆಬ್- beb. 2. an abbreviation of ಬೆಱಗು. — ಬೆಬ್ಬೆಱಗು. amazement (Bp. 13, 22; 30, 22; 36, 19).

ಬೆಬ್ಬನೆ bebbane. (fr. ಬೆಱ³). with a puff or sudden inflation of pride [ಅವರಿವರೆನ್ನದೆ ಚರಣಕ್ಕೆಱಗಲು ಅಯ್ಯತನವೇಱಿ ಬೆಬ್ಬನೆ ಬೆಱೆವೆ ನಾನು Bv. 253]; (Bp. 26, 13; 38, 16; 39, 43; see s. ಬಯಲುಗ). 2, (fr. ಬಿರಿ 1), with a burst (Grj. 2, 59).

ಬೆಬ್ಬರಿಸು bebbarisu. (= ಬೆಳ್ಪಳಿಸು). to get bewildered from fear, to be greatly frightened (C. Bp. 46, 20).

ಬೆಬ್ಬಳ bebbaḷa. = ಬೆಪ್ಪಳ, q. v. amazement, etc. (ಬೆಗರ್ etc., ಭಯ Ss.; ಬಕ್ಕುಡಿ, ಬಿಗುರ್, ಬೆಗಟ್, etc. Kk. 42). 2, confusion, agitation, distress (ವಿಕಲತ್ವ Bhn. 44; Rām. 6, 37, 9).

ಬೆಬ್ಬಳಿಸು bebbaḷisu. (ಬೆಬ್ಬಱಿಸು). = ಬೆಬ್ಬರಿಸು (V. 31, 23 va.).

ಬೆಬ್ಬಳೆ bebbaḷe. = ಬೆಬ್ಬಳ. — ಬೆಬ್ಬಳೆವೋಗು. -ಪೋಗು. to get amazed, etc. (V. 5, 23 va.; 14, 55 va.).

ಬೆಮ್- bem. 1. = ಬಿಸು 1, q. v. heat, etc. — ಬೆಮ್ಬಿಸಲ್. (Śmd. 198). hot sunshine. — ಬೆಮ್ಬೂದಿ. hot ashes (My.). — ಬೆಮ್ಬೆಮರ್. hot sweat (Abh. P. 14, 106). — ಬೆಮ್ಬೊಳೆಲೆ. -ಪೊಳೆಲೆ. (Śmd. 216 Mdb., o. r. ಬೆಣ್ಣೊಳಂ).

ಬೆಮ್- bem. 2. = ಬೆನ್ 2, etc. the back. — ಬೆಮ್ಬೊಂಗು. the back to swell or be raised (Cpr. 4, 47). — ಬೆಮ್ಬತ್ತು. -ಪತ್ತು. = ಬೆನ್ನು ಹತ್ತು. (Cpr. 4, 47; Bp. 3, 36; 27, 30; 28, 9; 32, 28; 34, 35; 52, 26; J. 28, 54). — ಬೆಮ್ಬಲ. rear force: help, aid, countenance [ನಿನ್ನ ಕೆಳೆಯಂ ಬನ್ದಪ್ಪನಾತಂಗೆ ಬೆಮ್ಬಲಮಿನ್ನೀಂ ನಿನಗಾತಂ Pb. 4, 33]; (Abh. P. 9, 97; My.). — ಬೆಮ್ಬಱ. following; joining.

company, association; the rear (ಪಿನ್ದೆ ಬರ್ಪುದು Śmd. I; ಬೞಿ 194 Cm.; ಅನುಪದ, ಅನ್ವಕ್ಷ, ಅನ್ವಂಗ Mr. 445). see Śmd. 8; Abh. P. 12, 90; Bp. 57, 55; Rśv. 6, 11 va. [— ಬೆನ್ನಲಮ್ಬಾಯ್. -ಪಾಯ್. to rush support. ಎನ್ದ ಪಾಂಚಾಳರಾಜ ತನೂಜೆಯ ಮಾತಿಂಗೆ ಬೆನ್ನಲ ಮ್ಬಾಯ್ವನ್ತೆ ಭೀಮಸೇನನಿನ್ತೆನ್ದಂ Pb. 7, 52 va.]. — ಬೆನ್ಬೞಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. to follow; to be together or in company with (ಬೞಿವಿಡಿ Śmd. 195 Cm.; Abh. P. 12, 28; Rśv. 6, 11 va.). — ಬೆನ್ಬೞಿಸು. to follow (B. 4, 191). — ಬೆಮ್ಬಾಗ. the back part of the body (My.); — the ridge of a building (My.). — ಬೆಮ್ಬಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. to follow (C. Bp. 19, 34). — ಬೆಮ್ಬಿಡು. to withdraw or depart from (Prll. 3, 32; J. 10, 9; 27, 2). — ಬೆಮ್ಬೞಿ. ಬೆಮ್ಬೊೞಿ. = ಬೆನ್ನು ಬೀೞು. [ಉದ್ವೃತ್ತ ಬಳಾಬ್ಧಿಯಂ ಸುಡೆ ಕರಂ ಬೆಮ್ಬೞಿದ್ದು ದುರ್ಯುಕ್ತಿಯಿನ್ದದಯಂ ಧರ್ಮಜನಿಕ್ಕಿದಂ ಗುರುವಂ Pb. 12, 35]. ನೃಪಂ ಬೆಮ್ಬೞಿದ್ದಂ ದೂವಟ್ಟೆಯುಂ ಬಾರಂ (Śmd. 283). see Bp. 37, 39; 47, 6; 48, 17. — ಬೆನ್ಬೆನ್ನನೆ. behind [ಬೆನ್ಬೆನ್ನನೆ ಬಾರದನ್ದು ಲಲಿತಾಂಗಿಯ ನಲ್ಮೆಗೆ ಬನ್ನಮಾಗದೇ Ap. 3, 17]; (Cpr. 9, 18 va.). — ಬೆಮ್ಮರ. the beam on the ridge of a building [Tu. ಬೆರಿಮರ].

ಬೆಮರ್ bemar. 1. to be alarmed, to fear (ಸೆಡೆ, ಅಳ್ಕು, ಸುಗಿ, ಬಳ್ಕು, ಸುರುಳ್, ಅಗಿ, ಭಯವನಾನ್ Śm. 40; Kk. 72; *cf.* ಬೆಗಱ್ 1).

ಬೆಮರ್ bemar. 2. = ಬೆಮರು 1, ಬೆವರು 1. to perspire, to sweat (ಸ್ವೇದಭಾವ Śmd. Dh.; Bp. 59, 22; T. ವಿಯರ್, ವೇರ್; M. ವಿಯರ್; Te. ಬೆಮುರ್ಚು; Tu. ಬಿಗೆರ್, ಬೆಗರ್). P. ps. ಬೆಮರ್ದು, ಬೆಮರ್ತು (Śmd. 286. 287). [ಪನ್ದೆಯಂ ಪಾವಡದರ್ನುತ್ತಮ್ಮನೆ ಬೆಮರ್ತುಮಿರ್ದ ಕರ್ಣನಂ ದುರ್ಯೋಧನಂ ಕಣ್ಡು Pb. 2, 82 va.]. ಬೆಮರ್ದ (Cpr. 6, 93). ಬೆಮರ್ದು (J. 2, 16), ಬೆಮರ್ತು (Rśv. 13, 89; Śśv. 4, 90).

ಬೆಮರ್ bemar. 3. = ಬೆಮರು 2, ಬೆವರು 2. (Śmd. 58). perspiration; sweat (ಘರ್ಮ, ನಿದಾಘ, ಸ್ವೇದ Nr.; ಘರ್ಮ Nn. 22; Cpr. 8, 73; Bp. 15, 19; Rśv. 5, 118; J. 11, 23. 25; T., M. ವಿಯರ್, ವೇರ್; Te. ಬೆಮಟ; Tu. ಬೆಗರ್). [ದೆಸೆಗೆಟ್ಟಲರ್ಗಣ್ಣ ನೋಟಮುಣ್ಮಿದ ಬೆಮರೋಳಿವಟ್ಟ ನಿಡುಸುಯ್ Pb. 4, 65; Ap. 11, 73]. ಬೆಮರ (not ಬೆಮರಿನ, Śmd. 134). ಬೆಮರ್ಗಳನೂದಿ (52). ಕುದುರೆಯ ಬೆಮರಲ್ಲಿ... ಮಾತುಲಂಗದ ತೆಱಿದ ಕಮ್ಪು ಉತ್ತಮಂ (Mr. 278). ಬೆಮರ ವಿನ್ದು (Cpr. 7, 117). [—ಬೆಮರನೀರ್. = ಬೆಮರ್. ನಡುಗುವ ಕನ್ನಿಕೆಯ ಬೆಮರ ನೀರ್ಗಳ ಪೊನಲೊಟ್ಟುಗಿಡಿಯಲೊಡಗೂಡೆ Pb. 1, 92]. — ಬೆಮರಾಱಿಸು. -ಆಱಿಸು. to cause one's sweat to grow dry: the body to feel cool and refreshed (Cpr. 3, 15; My.). — ಬೆಮರುಣ್ಮು. -ಉಣ್ಮು. sweat to issue (Cpr. 7, 64). — ಬೆಮರ್ವನಿ. -ಪನಿ. (Śmd. 54). a drop of sweat (J. 11, 24). see ನುಣ್–. — ಬೆಮರ್ಸಾಲೆ. = ಬೆವರುಸಾಲೆ. prickly heat (My.).

ಬೆಮರು bemaru. 1. = ಬೆಮರ್ 2. P. p. ಬೆಮರಿ (J. 10, 50; My.). ಬೆಮರುವ (J. 30, 22).

ಬೆಮರು bemaru. 2. = ಬೆಮರ್ 3, etc. (My.; ಘರ್ಮ, etc. Si. 72).

ಬೆಮರುವಿಕೆ bemaruvike. perspiring. ಬೆಮರುವಿಕೆಯೇ ಸಾತ್ವಿಕ (Si. 66).

ಬೆಮರ್ಚು bemarcu. to cause to perspire (ಸ್ವೇದ ಕರಣ Śmd. Dh.).

ಬೆಮಿಸು bemisu. Tbh. of ಭ್ರಮಿಸು. to roam about, etc. (My.; Dp. 4, 1).

ಬೆಮೆ beme. Tbh. of ಭ್ರಮೆ. (My.). confusion. 2, desire (My.). — ಬೆಮೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to become confused or perplexed (C. Bp. 47, 23; My. as ಬೆಮೆಗೊಳ್ಳು). — ಬೆಮೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to confuse or perplex (Bp. 40, 20; My.).

***ಬೆಮ್ಬೀಳು bem-bīḷu.** to become weary, to be tired of. ಆಸತ್ತೆನಲಸಿದೆನೆನ್ದೊಡೆ ಮಾಣದು; ಬೇಸತ್ತೆ ಬೆಮ್ಬಿದ್ದೆನೆನ್ದೊಡೆ ಮಾಣದು Bv. 19.

ಬೆಯಿಸು beyisu. = ಬೇಯಿಸು, etc. to bake, etc. (My.). ತುಪ್ಪವನ್ನೂ ಕಸಕಸಿಯನ್ನೂ ಹಚ್ಚಿ ಬೆಯಿಸಿದ ಹೋಳಿಗೆ (G. 85). ಬೆಯಿಸಿದ ಮಾಂಸ (ಭಟಿತ್ರ); ಬೆಯಿಸಿದ ಅನ್ನ (ಭಕ್ಷ್ಯ G.).

ಬೆಯ್ಯು beyyu. = ಬೇ 1, etc. to bake, etc. (My.). ಬೆಟ್ಟ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಬೆಯ್ಯುತ್ತದೆ ಎನ್ದು, ಸೆಟ್ಟಿ ಅತ್ತ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬೆರ bera. P. p. of ಬೆರೆ, in ಬೆರ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬೆರಕೆ berake. (fr. ಬೆರೆ). = ಬೆರಿಕೆ. the state of being united, mixed, or mingled, union, mixture, combination (ಸಂಯೋಗ Smd. 60 Cm.; ಪಾದ Mr. 460; My.; Tu.; T. ವಿರವು). ನೀರ ಬೆರಕೆ (ಸಂಗಮ Mr. 415). 2, touch, contamination (My.). ನೆಣ್ಟರ ಮನೆಗೆ ನಾಯಿ ಹೊಕ್ಕರೆ ಎಣ್ಟು ಊರಿಗೆ ಬೆರಕೆ (Prv.). — ಬೆರಕೆವಣ್. -ಪಣ್. a fruit partly ripe, partly unripe (Cpr. 1, 101 va.). — ಬೆರಕೆವರ್ಣ. a variegated colour (ಸಾರಂಗ, ಶಬಲ Hlā.). — ಬೆರಕೆವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. variegated lustre (Cpr. 6, 46; 6, 64 va.).

ಬೆರಗು beragu. haste, speed, expedition (see ತೋಳ್ವೆರಗು); importunity; impertinence; rudeness (T. ವಿರೈ, M. ವಿರೆ, to make haste; to be eager or importunate; T. ವಿರೈವು, M. ವಿರವು, speed, haste). ಸೆರಗಂ ಬೆರಗಂ ಬಗೆಯದೆ, ಪುರಮಂ ಪೊಱಮಟ್ಟು (Abh. P. 10, 19). ಸೆರಗಂ ಬೆರಗಂ ಬಗೆಯದೆ (13, 57). — ಬೆರಗ. -ಅ 3. a hasty, impertinent, rude man. ಪಿರಿದೀವಂ ನಿಲೆನುಡಿವಂ ಸೆರಗಂ ಬೆರಗಂ ಪ್ರತಾಪಿ (Śmd. 90 Mḍb. and another MS.).

ಬೆರಂಜು berañju. to gather together, to collect, to put together, to heap up (ಚಯನ, ಒಟ್ಟುಗೂಡು Śmd. Dh.).

ಬೆರಟು beraṭu. = ಬೆಣ್ಟು, ಬೆರಣ್ಟು. (Bp. 32, 25; My.).

ಬೆರಡು beraḍu. hunting, the chase (ಸರಡು, ಸರವಿ Śs; *cf.* ಬೇಡ 1; M. ಪಿರಕ್ಕು, to set an elephant to work, drive him, urge on cattle).

ಬೆರಣ್ಟು beraṇṭu. = ಬೆರಟು, etc. to dig or scratch with the nails, claws or talons, to scratch (ನಖಖನನ, ಕೆರಣ್ಟು Śmd. Dh.; Grj. 1, 120; 1, 131 va.; Rśv. 5, 55 va.; Śśv. 3, 55; *cf.* ಪರಡು 3). 2, to make a certain performance with the fingers (ಅಂಗುಲಿಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.).

ಬೆರತು beratu. = ಬೆರೆದು. P. p. of ಬೆರೆ.

ಬೆರಲ್ beral. = ಬೆರಳ್ (which is an improper form, Śmd. 41), ಬೆರಳು. a finger; a toe; the tip of an elephant's trunk (Cpr. 6, 64 va.; 7, 100; Bp. 5, 41; 31, 16; Rśv. 9, 22; Tu. ಬಿರೆಲ್, T., M. ವಿರಲ್; Te. ವೇಲು, ವ್ರೇಲು). [ಬೆರಲಿನ್ದ ಮುಚ್ಚಿರ್ದ ನೀರ್ವೆರಸು ಸೂಸಿ ತಾಮರೆಗೆಱಿಯೊಳುಂಗುರಂ ಬಿದ್ದತ್ತು Vr. 5, 4]. ಬೆರಲೆ (Śmd. 170). ನೇರಿದುವು ಬೆರಲ್ (170). see ಅಱುವೆರಲ್, ಕಿಱು–, ನಾಲ್–. [—ಬೆರಲಚ್ಚು. -ಅಚ್ಚು. prototype of finger. ಗುಣಾರ್ಣವನ ತಲೆನವಿರ್ಗಳ್... ಕಮಲಾಸನನ ಬೆರಲಚ್ಚುಗಳನ್ನವಾದುವು Pb. 2, 39 va.]. — ಬೆರಲೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. to lift up the fore-finger or index (Śśv. 4, 48). — ಬೆರಲ್ಮಿಡಿ.

to fillip (from amazement, Cpr. 1, 134). [ಬೆರಲ್ಮಿಡಿದು ಗುಣಾರ್ಣವಂ ನೆಱೆಯೆ ನಿಟ್ಟಿಸಿದಂ ಬೆಳಗಪ್ಪ ಜಾವನುಂ Pb. 4, 110].

ಬೆರಸು berasu. 1. = ಬೆರಿಸು. to mingle together, to mix, to unite, to join; to be mixed, to be united with (ಸಮ್ಮಿಶ್ರ, ಕಲಸು Śmd. Dh.; ಒಡನೆ ಕೂಡು 38 Cm.; My.). [ಇದಂ ಬೆರಸಲ್ಕಮಾಗದೀ ಸಕ್ಕದದೊಳ್ Kr. 1, 51; Pb. 1, 76; Ap. 2, 18; Cv. 1488]. ಬೆರಸಿದುದು (ಚಿತ್ರ, ಕಿರ್ಮೀರ, ಕಲ್ಮಾಷ, ಶಬಲ, etc.); ಅಳೆ ಬೆರಸಿದ ಮೊಸರು (ದ್ರಪ್ಸ); ಪ್ರಿಯವಚನಂ ಬೆರಸಿ ಕೊಡುವವನು (ವದಾನ್ಯ); ಬೆರಳುಂ ತಳಮುಂ ಬೆರಸಿದಡೆ ಪ್ರತಲ ಎಮ್ಬುದು; ಅಕ್ಕರಂ ಬೆರಸಿರ್ದ ಉಂಗುರಂ (ಮುದ್ರೆ Hlā.). ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆಲದಲುವ್ ಒಳಗಣ ಮೆಯ್ಯೊಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಬೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣ ರಾಶಿ (ಹಸ್ತಿನಖ); ಕಪ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಹೊಪ್ಪುಣ್ಣ (ಪಿಂಗಲ, etc.); ಬೆರಸಿ ಕಾದುಹ (ತುಮುಲ, etc.); ಬಿಳುಪು ಕೆಮ್ಪು ಬೆರಸಿದುದು (ಶ್ವೇತರಕ್ತ, etc.); ಕೆಮ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಅರಸಿನ ಬಣ್ಣ (ಪಿಂಗ, etc.); ಕಪ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಅರಿಸಿನಬಣ್ಣ (ಶ್ಯಾವ, etc.); ಜೇನ ತುಪ್ಪ ಬೆರಸಿದ ಮದ್ಯ (ಮಧು, etc.); ಬಿಳಿದು ಬೆರಸಿದ ಹೊಪ್ಪುಣ್ಣ (ಪಿಂಗ, ಪಿಶಂಗ, etc.); ನಾಲ್ಕು ಭಾಗದೊಳಗೊನ್ದು ಭಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ಮಜ್ಜಿಗೆ (ತಕ್ರ Nr.). ಅರಸಿ ವೆರಸು (-ಬೆರಸು, Rsv. 10, 31 va.). ಕೂರ್ನಾಯ್ವೆರಸು [5, 51). ನೊರೆವಾಲೆವೆರಸು (13, 77 va.). ಸೋಗೆವೆರಸು (10, 31 va.). ಚರಣಯುಗವೆರಸು (Śm. 110). ಅನುಚರವೆರಸು (J. 30, 42). ನಸುನಗೆವೆರಸು (30, 49). ಸೇವಕವೆರಸು (29, 39). see Śmd. 91. 98. 106. 346; Cpr. 1, 110. 133; Bp. 1, 57; 3, 72; 18, 34; 26, 16; 37, 1; 40, 43; 44, 64. 66; 47, 17; 51, 46; 54, 75; 60, 15; 61, 66. 71; Bh. 1, 8, 45; 2, 13, 44; C. Bp. 5, 5; Rsv. 6, 116; J. 29, 35. 46; Dp. 172, 3; ಒಡನೆವೆರಸು, ಕೆಯ್ವೆರಸು, ಕೊಂಕು-, ದಕ್ಕು-, ನಗೆ-, ನಾಣ್ವೆರಸು, ಪಡೆವೆರಸು, ಮಱೆ-, ಮುಳ್-, ರೇಖೆ-; Prv. s. ಸರಸ; ಹಾಣಹಾಣಿ, ಹೊಡಕರಿಸು. [2, to have sexual contact. ಅರಸನು ಮಂಚಕ್ಕೆ ಬರಿಸಿ ಎನ್ನ ಬೆರಸಿದ ಬಳಿಕ ಆನಂಜುವಳೆ? ಆನು ಸಿರಿಯಕ್ಕನೇ! Bv. 738].

ಬೆರಸು berasu. 2. (union) : in union with, in company with, together with, combined with, with. ಮನಃಪ್ರೀತಿವೆರಸು ತಿರ್ದುವುದು (Śmd. 4). ಬಿನ್ದುವೆರಸು-ಗೆ (138). ದೀರ್ಘವ್ವೆರಸು-ತಕಾರಾದೇಶಂ (182). ಬಿನ್ದುವೆರಸು-ಬಕಾರಂ (184). ಲೋಪವ್ವೆರಸು-ಉಚಿತಾಕ್ಷರಾಗಮಂ (209). ಸೊನ್ನೆವೆರಸು (293). ಅಪ್ಸರವ್ವೆರಸು (Cpr. 8, 31). ಕೊಱ್ಮಿದುಳ್ವೆರಸು (Abh. P. 13, 74). ವಿನಯುವ್ವೆರಸು (Grj. 4, 61). see Rsv. 4, 105. 119; 5, 50 va.; 5, 133; 6, 11 va. (twice); 6, 115 va. & 137 va.; 10, 10 va.; 11, 1 va. — ಬೆರಸುಲೆಕ್ಕ. addition (Bp. 53, 73).

ಬೆರಸುಹ berasuha. mingling, etc. ಸಮ್ಮೂರ್ಛನ, ಅಭಿವ್ಯಾಪ್ತಿ ಎನ್ದಡೆ ಹಸರಿಸಿದುದು; ಲೇಸಾಗಿ ಬೆರಸುಹವೆನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಬೆರಳ್ beraḷ. = ಬೆರಲ್, etc. a finger. (ಅಂಗುಲಿ, ಕರಶಾಖೆ Nr.; ಅಂಗುಲಿ, ಕರ್ಣಿಕೆ Hlā.; ಅಂಗುಲಿ, ಪಾಣಿಶಾಖೆ Mr. 322). ನೀಡಿದ ಬೆರಳ ತಳ್ಳಂ ಪಾಣಿ ಎಮ್ಬುದು, ಬೆರಳುಂ ತಳಮುಂ ಬೆರಸಿವಡೆ ಪ್ರತಲ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಆನೆಯ ಬೆರಳ್ಗಳ್ (ಕರ್ಣಿಕೆ Mr. 155). ಬೆರಳ ಗಣ್ಪುಗಳು (ಪಾಣಿಶಾಖಾಪರ್ವ 322). see Bp. 20, 11; Bh. 1, 10, 32; J. 28, 33; ಕೆಯ್ವೆರಳ್. — ಬೆರಳೆತ್ತಿ ತೋಱುಸು. to lift up the fore-finger and show (J. 17, 9).

ಬೆರಳು beraḷu. = ಬೆರಲ್, etc. (C.; ಅಂಗುಲಿ, ಕರಶಾಖೆ, ಬೆಟ್ಟು Si.). 2, a small point on rocks (Bh. 8, 4, 22); a tip (see ನಾಸಿಕವೆರಳು). ಸಿಗುರಿದ ಬೆರಳುಗಳುಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ (ಚಪೇಟ, etc.); ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನ ಒತ್ತಿನ ಬೆರಳು (ತರ್ಜನಿ, ಪ್ರದೇಶಿನಿ); ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟೂ ನಡುವಣ ಬೆರಳೂ ಕೂಡಿ ಅಳದಡೆ ತಾಲ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕೆಯ್ಯ ಬೆರಳುಗಳು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ಕರಾಂಗುಲಿಗಳ್ Nn. 60). ಬೆರಳಿಂಗೆ (Mr. 324). ಬೆರಳು ತೋಱುಸಿದರೆ ಕೆಯ್ ನುಂಗುತ್ತಾನೆ. — ಬೆರಳು ಬಾತರೆ ಒರಳಷ್ಟು ಆದೀತೇ? (Prvs.). see Bp. 54, 55; Si. 211. 212. 253). — ಬರಳಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. to move a finger about, to tickle the throat with a finger in order to produce vomiting (My.). — ಬರಳುಗಿಣ್ಣು. a finger knuckle (My.). — ಬೆರಳುಗೇಣ್. a finger span. ದರ್ಭೆಯ ಬೆರಳುಗೇಣ್ (ಗೋಕರ್ಣ Hlā). — ಬೆರಳುಚಾಳಿ. the (silly habit of the) interlocking of the fingers intertwined with the ends downwards. ಆಱುತೇಱುತ ಬೆರಳುಚಾಳಿ ಮಿಡಕುವ ಬಾಯಿ ಮೇಳದೊಳತೂಡಕ ಬಿಡದವನ ಜಪವದು ಹಾಱುಮನೆಯನ್ತೆ (Sp.).

ಬೆರಿಕೆ berike. = ಬೆರಕೆ, q. v. the state of being mixed, etc. (My.). — ಬೆರಿಕೆಜಾತಿ. a mongrel caste (My.). — ಬೆರಿಕೆ ಮಣ್ಣು. various kinds of earth mixed together (My.). — ಬೆರಿಕೆ ಮನುಷ್ಯ. a man of mixed blood (My.). — ಬೆರಿಕೆಸೊಪ್ಪಿನ ಪಲ್ಲೆ. mixed vegetables worked together (My.). — ಬೆರಿಕೆಹುಲ್ಲು. various kinds of grass mixed together (My.; Si. 165).

ಬೆರಿಸು berisu. = ಬೆರಸು 1. in union with, etc. (My.; B. 4, 106. 141. 162).

ಬೆರೆ bere. to be joined or united, to join, to be mingled or mixed, to associate, etc. (ಪೊಣರ್ಚು, ಸಂಯುಗ Śmd. Dh.; My.; T. ವಿರವು; M. ವಿರಗು; Mhr. ಭೇಲಣೇಂ, ಭೇಳಣೇಂ; Te. ಬೆರೆ, to be touched, contaminated). P. ps. ಬೆರೆದು, ಬೆರದು, ಬೆರತು (B. 4, 94. 224; My.). ಸಂಸ್ಕೃತಂ ಬೆರೆಯದ ಬಱಿಯ ಕನ್ನಡಂ (ಅಚ್ಚಗನ್ನಡಂ Śmd. 45). ಬೆರೆಯಿತು (My.). see Si. 51. 93. 206. 240. 316. 371. 376. 419; Cpr. 8, 65; Rsv. 9, 28; ಒಡವೆರೆ, ಗಱು-, ತೆರೆ-. — ಬೆರೆ ಬೆರೆ. rep. (J. 19, 5).

ಬೆಱಗು beṟagu. 1. = ಬೆಬ್ 2-. amazement, astonishment, alarm (ತಳಮಳ, ತಲ್ಲಟ, ತಳವೆಳಗು, ಬಕ್ಕುಡಿ, ಬೆಗಡು, ಗುವ್ವುರ, ಮಲ್ಲಱು, ಬಿಗುರ್, ಬೆಪ್ಪಳ Śm. 49; Bp. 40, 60; J. 28, 38; My.; Te. ವೆಱಗು; Te. ವೆಱ, madness; M. ವೆಱ, intoxication, fury; T. ವೆಱ, ವೆಱುಪ್ಪು, fear, confusion, perturbation, giddiness; see s. ಬೆಚ್ಚು 1 and ಪಿಱುಕಿ, ವೆಱ). 2, wandering or confusion of mind (My.). see ಸಂವಿತ. [3, courtesy, consideration. ಒಡನೋದಿದೊನ್ದು ಬೆಱಗಿಂಗೆ ಕೊಲಲ್ಕೆನಗಾಗದು Pb. 2, 50]. — ಬೆಱಗಾಗಿಸು. -ಆಗಿಸು. to cause to become amazed, etc. (J. 2, 12). — ಬೆಱಗಾಗು. ಆಗು. to become amazed, etc. ಬೆಱಗಾದುದು (ತಳಮಳ Ct. I, 3; ತಳವೆಳಗು II, 96). ಬೆಱಗಾದವನು (ವಿಸ್ಮಯಾನ್ವಿತ Nr.). ಒತ್ತರಮೊತ್ತಿದನ್ತೆ ಬೆಱಗಾಗೆ ಕೃಪಾದಿಗಳ್ ಒತ್ತೆ (Śmd. 16). ಹಿಮಕರಂಗೆ ಪಾಯ್ವ ಚಕೋರಾವಲಿ ಬೆಱಗಾದುದು (Lilv. 3, 5). see Cpr. 7, 86; Grj. 4, 61; Bp. 60, 32; 61, 62; Bh. 1, 8, 88; 1, 10, 31; J. 7, 32; 28, 26; 30, 19; 31, 34. 35. — ಬೆಱಗಾಗುಹ. -ಆಗುಹ. becoming amazed, etc. (ತಳಮಳ Śmd. II; ತಳವಳ Kk. 80). — ಬೆಱಗು ಬಿನ್ನಾಣ. skill of confusion or of making confuse (Bh. 1, 8, 71). — ಬೆಱಗುವಡು. -ಪಡು. to feel amazed, etc. (C. Bp. 47, 20; V. 8, 20 va.; Śsv. 4, 52 va.). — ಬೆಱಗುವೆಟ್. -ಪೆಟ್. to get amazed, etc. (J. 13, 14). — ಬೆಱಗೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. = ಬೆಱಗುವಡು. (Bp. 3, 25; 8, 44; 11, 42; 39, 40).

***ಬೆಱಗು beṟagu. 2.** union. ನೋಡಲಿಲ್ಲದ ನೋಟ, ಬೆರಸಲಿಲ್ಲದ ಬೆಱಗು ನಿನ್ದುದು ಕೂಡಲ ಚನ್ನ ಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು Cv. 1488.

ಬೆಱಟಿ beṟaṭi. = ಬಱಟಿ q. v., ಬೆಱಣೆ, etc. the cake made out of cow-dung. [Tu. ಬಜಣ್ಟ].

ಬೆಱಣಿ beṟaṇi. = ಬೆಣ್ಣಿ 1, ಬೆಱಟಿ, etc. dried cake of cow-dung (My.; Bp. 15, 12; 28, 8). [ಬೆಱಣಿಯುಳ್ಳಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಹೋಗದವುನ್ನ ಅಟ್ಟುಣ್ಣುವೋ! Bv. 166]. ಬೆಱಣಿ ಮುನ್ನಾದವುಗಳ ಗುಮ್ಪು (ಕಾರೀಷ, ಸಗಣಿತೊಪ್ಪೆ Si. 402). ಬೆಱಣಿಯ ಬೆಂಕಿ (ಕರ್ಷ 461). ಬೆಱಣಿ ಸುಟ್ಟ ಬೂದಿಯಾದರೂ ಧರಣೀ ಮೇಲಿರುತ್ತದೆ. — ಬಿದ್ದ ಬಱೀಲಿ ಬೆಱಣಿ ಆಯ ಬೇಕು, ಇದ್ದ ಬಱೀಲಿ ಇರ ಬೇಕು (Prvs.). see ಕಾಡು-.

ಬೆಱತು beṟatu. P. p. of ಬೆಱೆ³.

ಬೆಱೆ³ beṟe. (fr. ಬಿಱು 1 or 2). to become (firm or) stiff, as from cold, wind, rain, death, etc. (My.; Bp. 15, 18; 20, 12; 32, 52; 46, 57; 58, 49). P. p. ಬೆಱತು (J. 31. 63). ಜೆಱತಿಹನ್ತಾದು (ಅನತ, ಸ್ತಮ್ಭ, ಬಾಗದುದು Nn. 76). 2, to behave proudly or arrogantly, to be haughty or conceited [ಅವರಿವರೆನ್ನದೆ ಚರಣಕ್ಕೆಱಗಲು ಅಯ್ಯತನವೇಱಿ ಬೆಬ್ಬನೆ ಬೆಱೆವೆ ನಾನು! ಕೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಯಿತ್ತಯ್ಯಾ! Bv. 253. 396; Cv. 127. 683]; (ಅಹಂಕಾರಭಾವ Śmd. Dh.; Abh. P. 4, 41; Bp. 26, 13; 38, 16; 39, 43. 58; 42, 16; 59, 22; Rśv. 5, 127; J. 27, 37; see s. ಬಯಲುಗ). P. ps. ಬೆಱೆದು, ಬೆಱದು, ಬೆಱತು (J. 23, 37; Abhā. 2, 54). ಪರಮಜಿನೇನ್ದ್ರವಾಣಿಯೆ ಸರಸ್ವತಿ ಬೇಱದು, ಪೆಣ್ರೂಪಮುಂ ಧರಿಯಿಸಿ ನಿನ್ದುದಲ್ತು! (Śmd. 109). ಬೆಱತಿಪ್ಪುದು (ಹಮ್ಮು Ct. I, 44).

ಬೆರ್ಕು berku. = ಬೆಕ್ಕು. ಅವು ಪಿರಿಯವು ಭಾವಿಪೊಡಿನ್ತವು ಕಿಱುಯವೆನಿಪ್ಪುವಿದುವೆ ಭೇದಂ! ಪೆಱತಿಲ್ಲಿವೞವೞನ್ತರವರ್! ಎನಿಸುವುವನ ನೀಧರಣೀಯ ಹುಲಿಗಳುಂ ಬೆರ್ಕುಗಳುಂ (Śmd. 117; Kāvy. I, 2, 6).

ಬೆಱ್ಚಿಸು beṟcisu. = ಬೆಚ್ಚಿಸು. to frighten (ಭಯ Śmd. Dh.; Cpr. 6, 41; Abh. P. 10, 157; Śsv. 4, 5). [ಮುನಿಜನ್ದದ ಪರ ಮಾನುರಾಗಮುಂ ಪೆಱ್ಚಿಸಿ ಕಾಮಾನುರಾಗಮುಂ ಬೆಱ್ಚಿಸಿ Pb. 1, 16 va.].

ಬೆಱ್ಚು beṟcu. 1. = ಬೆಚ್ಚು 1. to be terrified, to fear (ಸನ್ತ್ರಾಸ Śmd. Dh.; ಭಯ Śm. 85). [ಪೆಸರ್ಗಳ್ಕಿತ್ತು ಸಮಸ್ತ ಖೇಚರ ಬಲಂ ತೇಜಕ್ಕೆ ಬೆಱ್ಚಿತ್ತು Ap. 1, 78]. ಬೆಱ್ಚಿ ಬೆಳ್ಪಳಿಸಿ ಬನ್ದಂ (Śmd. 20). ಉಱಿಮೆ? ಅಂಜೆಮೆ? ಬೆಱ್ಚೆಮೆ? ಬೆಸಕೆಱಗೆಮೆ, ದೇವ? (177). see Cpr. 4, 18; 5, 79; Grj. 2, 58; Rśv. 5, 86. 118; 11, 10; 13, 65.

ಬೆಱ್ಚು beṟcu. 2. = ಬೆಚ್ಚು 2. a scare-crow (ತೃಣಪುರುಷ Śmd. Dh.; Śm. 85).

ಬೆರ್ಮೆ berme. Tbh. of ಭ್ರಮೆ. confusion, etc. — ಬೆರ್ಮೆಗೊಳು. = ಬೆಮೆಗೊಳ್ಳು. (Dp. 53, 4).

ಬೆಲಗಸೆ belagase. (?) ಬೆಲಗಸೆಯಿನ್ದವರ್ ಈವ ಘನಸಾರದ ಬಾಯಿನಂ Cpr. 8, 47.

ಬೆಲಗು belagu. (fr. ಬೆರೆ). a beam (B. 4, 121; see ಅಡ್ಡ-, ತಲೆ-).

ಬೆಲಪತ್ರೆ belapatre. Tbh. of ಬಿಲ್ವಪತ್ರ. (My.).

ಬೆಲಿ beli. = ಬಿಳಿ, etc. white (Te. ವೆಲಿ). — ಬೆಲಿದೇವಿಯರ ವೇಮಯ್ಯ. N. (Bp. 46, 1). — ಬೆಲಿದೇವಿಯರ ವೇಮಾರಾಧ್ಯ. N. (Bp. 46, 80).

ಬೆಲೆ bele. 1. = ಬಿಲಿ 3. price, cost (ಭೃತಿ, ಭೃತ್ಯೆ, ಕರ್ಮಣ್ಯೆ, ವೇತೆ, ಮೂಲ್ಯ, ವೇತನ Hlā.; ಪ್ರಕ್ರಯ, ಕ್ಲಪ್ತಿಕ Hlā.; ಮೂಲ್ಯ, ವಸ್ನ, ಅವಕ್ರಯ Nr., Si. 324; ಅರ್ಘ, ಮೌಲ್ಯ Nn. 102; ಪುಷ್ಯ Nn. 130; ಅರ್ಘ Mr. 482; ಅರ್ಘ, ಮೂಲ್ಯ Si. 412; C.; Tu. ಬಿಲೆ; Te. ವಿಲುವ, ವೆಲ; M. ವಿಲೆ; T. ವಿಲೈ); [ಈ ಪೊಱಲೊಳನ್ದು ರಮ್ಯಹರ್ಮ್ಯದ ಬೆಲೆಗಂ ಬರಲ್ ನೆಱೆಯದೆಮ್ಪಿನಂ Ap. 6, 89]; (wages, hire). ಕೊಣ್ಡ ಬೆಲೆ (ನೀವಿ, ಪರಿಪಣ, ಮೂಲಧನ); ಪಿರಿಯ ಬೆಲೆಯ ಸೀರೆ (ಮಹಾದಾನ Nr.). ಹೊತ್ತ ಬೆಲೆ (ಕ್ಲಪ್ತ, ವೇತನ, ಮೌಲ್ಯ Mr. 346). ಅತ್ತೆ ಒಡೆದ ಮಡಿಕೆಗೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ. — ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದ ಸರಕಾದರೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲ್ತಾರೆ? (Prvs.). ಕಾಡ ಕಪಿ ಬಲ್ಲುದೇ ಮಾಣಿಕದ ಬೆಲೆಯ? (Dp. 76). see Cpr. 1, 66; Bp. 28, 10; 29, 14; J. 23, 31; Si. 395; B. 2, 33; 4, 162; Prvs. s. ಕಟ್ಟು 4, ರತ್ನ. — ಬೆಲೆ ಕೊಡು. to give a price, to pay for (B. 5, 118). — ಬೆಲೆಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. to sell (v. t., My.). — ಬೆಲೆಗಾಣು. -ಕಾಣು. to see a price: to be sold for (My.). ಕತ್ತೆಗಳು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ತನಕ ಬೆಲೆಗಾಣುತ್ತವೆ (B. 3, 48). ಚನ್ದನದ ಕೊರಡುಗಳು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಗಾಣುತ್ತವೆ (3, 79; see 3, 103; 5, 118). — ಬೆಲೆಗುಡು. -ಕುಡು. to give the price (of something, Abh. P. 8, 54 va.). — ಬೆಲೆ ತಗ್ಗು. price to become less or fall (My.). — ಬೆಲೆ ಬರು. price to come or be attached to. ಒನ್ದು ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಬರ ಬೇಕಾದರೆ (B. 5, 118). — ಬೆಲೆ ಬೀಱು. price to be paid for — (My.). ಅದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಬೆಲೆ ಬೀಱುತ್ತದೆ (B. 5, 117). 2, price to fall. ಬೆಲೆ ಬಿದ್ದ ಸರಕಿನಲ್ಲಿ ಲಾಭವುಣ್ಟೇ? (Prv.). — ಬೆಲೆವೂ. -ಪೂ. a dear flower (Cpr. 8, 4 va.). — ಬೆಲೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. ಬೆಲೆವೆಣ್ಣು. a prostitute (Kāvy. I, 5, 35; Bp. 3, 75; 40, 80). [ತನುಮುಟ್ಟಿ ಮನಮುಟ್ಟದೆ ದೂರವಾದರಯ್ಯಾ, ಬೆಲೆವೆಣ್ಣಿನನ್ತೆ Cv. 838]. ಸುಂಕಿಗನು, ಹುರಿಹಲು, ಬಿಂಕಿನ ಬೆಲೆವೆಣ್ಣು, ಕಂಕಿಯು, ಸುಂಕ, ನಸುಗುನ್ನಿ ಈ ಆಱು ಸೋಂಕಿದರೆ ಬಿಡವು (Sp.). — ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚು. price to increase (My.). — see Prv. s. ಸಿಕ್ಕು 1.

ಬೆಲೆ bele. 2. = ಬಿಲಿ 2. to sell, to buy. — ಬೆಲೆ ತರ್. = ಬಿಲಿ ತರ್. (Bp. 24, 9).

ಬೆಲೆಗು belegu. a digit of the moon (ಕಲೆ Ct. I, 88; T. ವಿಳಕ್ಕು; see ಬೆಳಗು 1 & 2).

ಬೆಲ್ಲ bella. coarse dark sugar, jaggory (ಪಣ್ಡ, ಗುಡ Nn. 176; ಗುಡ, ಇಕ್ಷುಪಾಕ Si. 416; C.; Te.; T.; M. ವೆಲ್ಲ; B. 2, 16; 3, 46; Ch. v. 2; J. 31, 16; Si. 348). [ಅರಗು ಮೊದಲಾಗೆ ಘೃತಸಜ್ಜರಸಂ ಬೆಲ್ಲಂ ಸಣಮ್ಪಿವೆಮ್ಪಿವೞಿಂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ Pb. 3, 3]. ಮತ್ಸ್ಯಣ್ಡಿ, ಫಾಣಿತ ಎನ್ದೊಡೆ ಬೆಲ್ಲದ ಪಾಕ; ಬೆಲ್ಲವೆನ್ದೂ, ಎನ್ಬರು (Nr.). ಬೆಲ್ಲದಿನ್ದಿ ನಿಯಂ (Śmd. 68. 184). ಬಲ್ಲವರೊಡನಾಟ ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಮೆದ್ದನ್ತೆ (Sp.). ಬೆಲ್ಲವಿದ್ದ ಕಡೆ ನೊಣ, ದಡೆ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಮುಣ. — ಬೆಲ್ಲವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೆಲ್ಲದನ್ಥ ಮಾತು ಇಲ್ಲವೇ — ಅೞುವ ಮಕ್ಕಳ ಕೆಯ್ಗೆ ಬೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ. — ಕತ್ತೆ ಬೆಲ್ಲಾ ಹೇತರೆ ದೊಮ್ಬಗೆ ಯಾಕೆ ಬಿಕ್ಕೆ? — ಬಲ್ಲವನೇ ಬಲ್ಲ ಬೆಲ್ಲದ ಸವಿ. — ಬೆಲ್ಲದ ದೇವರಿಗೆ ಅಲ್ಲೇ ನೈವೇದ್ಯ. — ಬೆಲ್ಲದ ಗಣಪತಿಗೆ ತೊಡೆಯ ಚಿವುಟೇ ನೈವೇದ್ಯ. — ಬೆಲ್ಲ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಅನ್ನ ಗಟ್ಟಿ, ಸೊಸೆ ಬನ್ದರೆ ಮಾಯಿ ಗಟ್ಟಿ. — ಬೀದೀಲಿ ಬೆಲ್ಲ ಸುರಿದು, ಹಾದಿಯವರ ಸಂಗಡ ಜಗಳಾಡಿದ ಹಾಗೆ. — ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕೂತ ಬಟ್ಟ ಬೆಲ್ಲ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ. — ಬೆಲ್ಲವು ಹೋಯಿತು, ಬೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದ ಕಲ್ಲೂ ಹೋಯಿತು. — ಎಲ್ಲಾ ದೋಷ ಬೆಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ (Prvs.). see Prvs. s. ಬಾೞೆಹಣ್ಣು, ಸವಿ 4.

ಬೆಲ್ಲಪತ್ರೆ bellapatre. = ಬೆಲ್ಲವತ್ತ, etc. bael leaf (Bp. 48, 29). — ಬೆಲ್ಲಪತ್ರೆಯ ಕೊಪ್ಪಿದೇವ. N. (Bp. 58, 12).

ಬೆಲ್ಲವತ್ತ bella-patta. Tbh. of ಬಿಲ್ವಪತ್ರ (Śmd. 351. 357; ಬಿಲ್ಲ Ct. I, 93: ಅಸುರ Mr. 117; My.).

ಬೆಲ್ಲೊಟ್ಟಿ bellotti. a shrub with yellow flowers contrasting with a large white calycine leaf, Mussaenda frondosa Lin. (St. & Pl., Konkaṇi).

ಬೆಲ್ವತ belvata. = ಬೆಲ್ಲವತ್ತ. (ಶ್ರೀಫಲ, ಬಿಲ್ವ, ಮಾಲೂರ Mr. 112).

ಬೆಲ್ವತ್ತ belvatta. = ಬೆಲ್ವತ. (My.).

ಬೆಲ್ವತ್ತಕ belvattaka. = ಬೆಲ್ವತ್ತ. (Rśv. 5, 56).

ಬೆವತು bevatu. (= ಬೆವರ್ತು). a P. p. of ಬೆವರು 1 (ಬೆವರ್). (My.; ಬೆಮರ್ತು G.). *cf.* ಬೆವಿ.

ಬೆವರಿಸು bevarisu. = ಬವರಿಸು. to cause to take away superficially, etc. (My.).

ಬೆವರು bevaru. 1. = ಬೆಮರ್ 2, etc. to perspire, etc. (My.). P. ps. ಬೆವರಿ, ಬೆವತು.

ಬೆವರು bevaru. 2. = ಬೆಮರ್ 3, etc. perspiration. (My.; B. 4, 24). ಬೆವರು ಸುರಿದರೂ ಶೌರ್ಯ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬೆವರಟ್ಟೆ. -ಅಟ್ಟೆ. a sole inside a shoe (My.). — ಬೆವರಿಡು. -ಇಡು. to perspire (Bp. 52, 13). — ಬೆವರುಗುಳ್ಳೆ. the prickly-heat (My.). — ಬೆವರುನೀರು. = ಬೆವರು. (My.). — ಬೆವರುಸಾಲೆ. = ಬೆವರುಗುಳ್ಳೆ. (My.). — ಬೆವರುಹನಿ. = ಬೆಮರ್ವನಿ. (My.).

ಬೆವರು bevaru. 3. = ಬವರು. to take away superficially, as rubbish (by means of the hand or of a broom, My.). 2, to move or stir a heap of grain with the hand so as to remove impurities (My.).

ಬೆವಸಾಯ bevasāya. Tbh. of ವ್ಯವಸಾಯ. cultivation, agriculture (My.); [any work. ಬೆವಸಾಯಂ ಗೆಯಲಿನ್ನುಮುಣ್ಟೆಡೆ ಕೃಪಾಶ್ವತ್ಥಾಮರುಳ್ಳನ್ನೆ ಪಾಣ್ಡವರಂ ಗೆಲ್ವುದಸಾಧ್ಯಮಾಯ್ತೆ Pb. 13, 50]. ಬೆವಸಾಯದವನಾದರೂ ಜನಸಹಾಯ ಬೇಕು (Prv.).

ಬೆವಿ bevi. to perspire (ಬೆವರು G.).

ಬೆವಿಸು bevisu. Tbh. of ಭ್ರಮಿಸು. (Bp. 28, 54).

ಬೆಸ besa. = ಬೆಸಗೆ, etc. soldering; compactness. see ಮೆಯ್ವೆಸ.

ಬೆಸ besa. 1. (Tbh. of ವಿಧ, ವಿಧಾ compared with ವಿಧಾನ?). (= ಬೆಸನ 1). performing, making; — the performance of prescribed acts or rites: act of worship; — a demand, an order, an injunction (Cpr. 8, 44 va.; Abh. P. 7, 47; 11, 90); — questioning, asking, inquiry. [ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಬೆಸದೊಳ್ ವಾರಣಾವತಕ್ಕೆ ಪೋಗಿ Pb. 3, 8 va.; Ap. 6, 86]. ಬೆಸಕೇಱಗೆಮೆ, ದೇವ? (Ṡmd. 177). — ಬೆಸ ಕೆಯ್. to make, to perform; to produce [ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಮೆಂಬ್ಬ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಮವಸಾನ ಕಾಲದೊಳ್ ಬೆಸಕೆಯ್ಯದಿರ್ಕೆನ್ದು ಶಾಪಮನಿತ್ತಂ Pb. 1, 105 va.; Ap. 2, 14 va.]; (Abh. P. 3, 152; 15, 30 va.); — to worship; ಬೆಸಕೆಯ್ವುದು (ವರಿವಸ್ಯೆ, ಪರಿಚರ್ಯೆ, ಶುಶ್ರೂಷೆ, ಉಪಾಸನೆ, ಉಪಾಸ್ತಿ, ಪರೀಷ್ಟೆ, ಸೇವೆ, ಭಕ್ತಿ, ಪ್ರಸಾದನೆ, ಆರಾಧನೆ, ಉಪಚಾರ Hlā.); to be submissive, to obey (Cpr. 6, 88; Abh. P. 15, 11; 16, 39 va.; Bp. 39, 48). ಬೆಸಕೆಯ್ಯುದಲ್ಲದೆ ಇದಿರಿಪ್ಪ ಸೀಮೆ (ಪರರಾಷ್ಟ್ರ Mr. 189). ಅನುಂ ನೀನುಮರ್ ಆತನುಂ ಬೆಸ ಕೆಯ್ವೆವು (Ṡmd. 262, o. r. -ಕೆಯ್ವಂ). see Grj. 1, 66; 2, 105. — ಬೆಸ ಕೆಯ್ಸು. to subject, to rule. see ಇಸುವೆಸ ಕೆಯ್ಸು. — ಬೆಸಗೆಯ್. to worship, to honor (Bh. 1, 19, 35); — to make; to use (Śāstrasāra in W. v. 1258. 1259). — ಬೆಸಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to demand, to enquire, to ask, to question, to solicit. [ಬರಿಸಿ ಕ್ಷಿತಿಪತಿಯಂ...ಪ್ರಿಯ ಕುಶಲ ವಾರ್ತೆಯಂ ಬೆಸಗೊಣ್ಡು ಸ್ಥಿರಮಿರ್ದು Kr. 2, 7; Pb. 6, 45; Ap. 1, 41; Cv. 399. 165]. ಬೆಸಗೊಮ್ಬುದು (ಪ್ರಶ್ನ Nr.; ಪ್ರಶ್ನೆ Nn. 167; ಅನುಯೋಗ, ಪ್ರಶ್ನ Mr. 90; ಅಥ, ಪೃಚ್ಛಾ, ವಿಭಾಷ Nn. 89). ಚುನ್ನವಾಡಿ ಬೆಸಗೊಮ್ಬುದು (ಪ್ರಲಮ್ಬ; ಪರಿಯೋಗ Mr. 90). ಗುರುವಂ ಜ್ಞಾನಮಂ ಬೆಸಗೊಣ್ಡಂ (Ṡmd. 157). ಮಾಣವಕನಂ ಕಾರ್ಯಮಂ ಬೆಸಗೊಣ್ಡಂ (165). ಗುರುವಿನಿಂ ತತ್ವಮಂ ಬೆಸಗೊಳಲ್ ಪಟ್ಟಂ (300). see Cpr. 1, 57; 3, 5; 7, 18; Bp. 10, 7. 47; 30, 16; 47, 53; 51, 52; C. Bp. 47, 16; Ṡsv. 2, 52 va.; J. 2, 2; 30, 48. — ಬೆಸಗೊಳುಹ. -ಕೊಳುಹ. asking, etc. (ಪ್ರಶ್ನೆ, ಅನುಯೋಗ, ಪೃಚ್ಛೆ Nr., Hlā.). ಚುನ್ನವಾಡಿ ಬೆಸಗೊಳುಹ (ಪರ್ಯನುಯೋಗ, ಉಪಾಲಮ್ಬ Hlā.). — ಬೆಸಂಗೆಯ್. -ಂ-ಕೆಯ್. to make, to cultivate. see ತೋಣ್ಬವೆಸಂಗೆಯ್. — ಬೆಸಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. = ಬೆಸವಡೆ (Ṡmd. 200). to get an order, to obtain permission (Abh. P. 5, 56 va.; J. 12, 14). — ಬೆಸವ್ಬೇಱ್. -ಂ-ಬೇಱ್. = ಬೆಸಮ್ಬಡೆ. (Cpr. 8, 33). — ಬೆಸವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಬೆಸಮ್ಬಡೆ, q. v. — ಬೆಸವೇಱ್. -ಪೇಱ್. to give an order, to command (J. 2, 53).

ಬೆಸ besa. 2. = ಬೆಸಿ. odd, not even. (My.).

ಬೆಸಕಿಲ್ besakil. a broom (? ಪಾವಕೆ Mr. 207). *cf.* ಬೆಸೆಕೋಲ್?

ಬೆಸಗೆ besage. = ಬೆಸುಗೆ 1, etc. soldering, etc. (My.). see ಬೆಟ್ಟವೆಸಗೆ. — ಬೆಸಗೆ ಹಾಕು. to solder (My.).

ಬೆಸದ besada. = ಬೆಸ್ತ. a fisherman (who also hires himself as palanqueen bearer). ಬೆಸದರ ನೆರವಿ (ಕೊತ್ತಱ Ṡmd. I). — ಬೆಸದವ. -ಅವ. = ಬೆಸದ. (ಕುಂಗ Ṡmd. II). [2, work. ಬೆಸದವ. workman, labourer ಅನ್ನೆಗಂ ಕಾಷ್ಠಕೂಟನೆಮ್ಬ ಬೆಸದವಂ ಪುಳ್ಳಿಯ ಪೊಱೆಯಂ ಪೊತ್ತು ಪೊಱಲ್ಗೆ ವರ್ಪೊನಂ ಕಣ್ಡು Vr. 76, 23].

ಬೆಸದು besadu. = ಬೆಸೆದು, ಬೆಸ್ತು. P. p. of ಬೆಸೆ 1.

ಬೆಸನ besana. = ಬೆಸಲ್, etc. (C. Bp. 47, 33). ಪ್ರಸಂಗ ಕೇಳ ಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ಬೆಸನವಾದಳು (Prv.). (could it be Tbh. of ವ್ಯಜನನ?).

ಬೆಸನ besana. 1. (= ಬೆಸ 1, q. v.). Tbh. of ವಿಧಾನ? order, command [ಬೆಸನೇನೆನ್ದೊಡೆ ಪೇೞ್ವೆನೆನ್ನ ಬೆಸನಂ ಕೈಕೊಳ್ವುದೀ ಕನ್ನೆಯಂ Pb. 1, 78; Ap. 1, 69; ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಹರಿವ ತೋಱಸಬೇಕೆಮ್ಬ ನಿಮಿತ್ತ ಬೆಸನವಿಡಿದು ನಿಮ್ಮ ಕರುಣದ ಶಿಶುವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ ನಿಮ್ಮ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ Cv. 44. 698]; (Bp. 2, 44. 56; 3, 20; 46, 56; 47, 18; 60, 61; 61, 6). — ಬೆಸನಂ ಪೇೞ್. = ಬೆಸನೀ. (J. 13, 54). — ಬೆಸನಂ ಮಾಡು. = ಬೆಸನೀ. (Rsv. 5, 130). — ಬೆಸನಂ ಸಾರ್. to get an order (Ṡsv. 2, 42 va.). — ಬೆಸನ ಹೇಱಸಿಕೊಳ್. to obtain permission. ಬೆಸನ ಹೇಱಸಿಕೊಳುಹ (ಅನುಜ್ಞೆ Nr.). — ಬೆಸನೀ. -ಈ. to give an order (Bp. 5, 6; 61, 7; Ṡsv. 2, 116).

ಬೆಸನ besana. 2. Tbh. of ವ್ಯಸನ. vice, etc. (Ct. II, 108; Te. ವೆಸನ, T. ವಿಜನ). [ಇನ್ದ್ರಿಯಮುಂ ಗೆಲ್ಲದುದಱನ್ದ ಮಕ್ಕುಂ ಜನಕ್ಕೆ ಪೀನಂ ಬೆಸನಂ Kr. 3, 166; ಸರ್ಪ ಸಂಯೋಗ, ಜ್ಯೋತಿಯ ಪತಂಗನ ಬೆಸನದನ್ತೆ Bv. 812]. ಏೞುಂ ಬೆಸನಮುಮಂ ನರಪಾಲನ್ ಉೞಗೆ (Ṡmd. 16 Mdb. & a. o. MS.). see ಏೞ್ಬೆಸನ; Ṡsv. 2, 90.

***ಬೆಸನಿಗ besaniga.** a person addicted to a vice. ಆ ಯಮುನನನ್ದನನಲ್ಲೆ ನೆತ್ತದೊಳ್ ಬೆಸನಿಗನಾತನಂ ಬರಿಸಿ ನೆತ್ತಮನಾಡಿಸಿ ಗೆಲ್ದುಕೊಳ್ವಮಿವಾನಸುಮತಿಯಂ Pb. 6, 68.

ಬೆಸಲ್ besal. = ಬೆಸನ, ಬೆಸಲೆ. birth, production, bringing forth. [Tu. ಪಾಯು].— ಬೆಸಲಾಗು. -ಆಗು. to bear, to bring forth, as children; to be delivered. ಬೆಸಲಹ ತಿಂಗಳು (ಸೂತಿಮಾಸ, ವ್ಯಜನನ); ಬೆಸಲಹ ದುಃಖ (ಆಮಾನಸ್ಯ, ಪ್ರಸೂತಿಜ Nr.). ಪುಣ್ಯಂಗೆಯ್ದ ಸತಿಯರು ತರುಣರಂ ಬೆಸಲಹರು, ನವಮಾಸಂಗಳಂ ಪೊತ್ತು (Bp. 3, 15). ಭೂತಲಂ ಬೆಸಲಾದುದು (6, 13). ಮೇಲಱಯದಧಿಕರೊಳ್ ಕಾಳಗವ ತೊಡಕಿದರೆ ಬಾಱುವೆಗಟ್ಟು, ಬಡವಕ್ಕು, ಬೆಸಲಾದ ಜೇಱನನ್ತಕ್ಕು (Sp.). see Rsv. 6, 34; J. 10, 3; 18, 55.

ಬೆಸಲೆ besale. = ಬೆಸಲ್. ನೆಲಂ ಬೆಸಲೆಯಾದ ಪೊಲ್; [ಅರಸಿಯರ್ಕಳೊಳಗಾರ್ವೆಸಲೆಯಾಗಿ ಮಗನಂ ಪೆತ್ತಳೆನ್ದಾರಯ್ದು ಬನ್ದಂ Vr. 112, 13]; (Cpr. 10, 30 va.; Abh. P. 4, 53). see Śāstrasāra in W. v. 1273.

ಬೆಸವು besavu. = ಬೆಸಗೆ, etc. soldering, etc. see ಹೊಮ್ಬೆಸವು.

ಬೆಸಸು besasu. to order, to command, to tell (ನಿರೂಪಿಸು Ṡmd. 3 Cm.); to declare, to communicate; to request; to grant. [ಬೆಸಸಿದನಖಿಳ ಧರಾವಲ್ಲಭನಿನ್ತಮೋಘ ವರ್ಷ ನೃಪೇನ್ದ್ರಂ Kr. 3, 1]. ಬೆಸ

ಪಂ or ಬೆಸಪ್ಪಂ (Śmd. 275). ಕರೆದು ಬೆಸಸುವುದು ಅವುದಾನೊನ್ದುಣ್ಬ, ಅದಱಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಶಾಸನಶಬ್ದಂ ನೆಗೞ್ದಂ (Nr.). see Śmd. 61. 271; Cpr. 2, 62 va. & 93 va.; 6, 44 va.; 7, 28; Abh. P. 16, 39 va.; Bp. 1, 62; 10, 34; 22, 46; 34, 11; 39, 44; 47, 18. 40; Kk. 3; Rśv. 6, 10 va.; 13, 4. 42; 13, 61 va. & 64 va.; 14, 12 va.; J. 2, 39. — ಬೆಸಸು ಬೆಸಸು. rep. (Abh. P. 14, 105).

ಬೆಸಳಿಗೆ besalige. (fr. ಬಿಸು 1). a fire-pan (ಅಂಗಾರಶಕಟಿ, ಹಸನ್ತಿ, ಹಸನ್ತಿಕೆ Hlā.; ಹಸನ್ತಿ, ಹಸನ್ತಿಕೆ Mr. 210).

ಬೆಸಿ besi. = ಬೆಸ 2. odd, not even (My.; Te. ಬೇಸಿ; *cf.* ವಿಷಮ).

ಬೆಸಿಕೆ besike. = ಬೆಸಿಗೆ, etc. (My.).

ಬೆಸಿಗೆ besige. = ಬೆಸುಗೆ, etc. soldering, etc. (My.; Si. 114; Bp. 2, 14). — ಬೆಸಿಗೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. to be soldered. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೆಸಿಗೆಗೊಣ್ಡಿರುವಿಕೆ (ದೃಢಸನ್ಧಿ, ಸಂಹತ Si. 373).

ಬೆಸು besu. = ಬೆಸೆ 1, etc. (Bh. 2, 2, 105; 6, 4, 141 twice; Rām. 4, 6, 6).

ಬೆಸುಗೆ besuge. = ಬೆಸಿಗೆ, etc. ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದ ಚಲ್ವುಮಂ ತಪ್ಪವದ ಬೆಸುಗೆಯಂ... ಉಸುರ್! (Kk. 3). ಸೂತತನಯನ ತಲೆಯ ಬೆಸುಗೆಯ ಬಿಡಿಸುವನ್ವಿನ ಹಿಳುಕನಗಿ! (Bh. 8, 23, 44). see ಬೆಚ್ಚು-; Bh. 2, 2, 105; Rām. 6, 1, 13. 2, the root of the ear. ಕಳಚಿದನು ಕರ್ಣದ್ವಯದ ಬೆಸುಗೆಗಳ (Rām. 3, 4, 27).

ಬೆಸೆ bese. 1. = ಬಿಸು 3, ಬೆಸು. to solder; to unite firmly (My.). P. ps. ಬೆಸೆದು (Śmd. 255), ಬೆಸದು, ಬೆಸ್ತು. [ಮುಸಗಿ ಬೆಸೆದಿರ್ದ ವಿವರಮುನಸಿಯದಱಿದೆವೊತ್ತಿ ಪೊಕ್ಕು Kr. 1, 66]. ಅಸಿಯ ಒಱೆ ಬೆಸೆದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ (75). ಬೆಸೆಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸಂಯೋಜಿತ, ಉಪಾಹಿತ Si. 379). ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಬೆಸೆಯುವ ಟಂಕ (ನಿಘ 407). ಬೆಳ್ಳಿ ಬೆಸೆಯಬೇಕಾದರೆ ಕಳ್ಳೀ ಹಾಲು ಬೇಕೇ? (Prv.). see ಪೊಪ್ಪೈಸೆ, ಬೇಗಡೆವೆಸೆ, ಮಿಸುನಿವೆಸೆ. 2, to be established or in use. ಪೊರ್ದುಗೆ ಮರಣಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಸೆಗು ಪೊನ್ದಮ್ವುದು (Śm. 98). 3, (to be stiff, *cf.* ಬೆಱೆ), to be haughty or proud (ಗರ್ವ Śmd. Dh.; ಕಾಮುಕರ Śm. 111).

***ಬೆಸೆ bese. 2.** to strike with a whip. ಎಣ್ಬರೇಱಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಯನ್ತೆ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಬೆಸೆವ ಪಚ್ಚಪಸಿಯೆಗ್ಗರುಮಂ ಕಣ್ಡು Pb. 4, 94 va.

ಬೆಸೆ bese. 3. (fr. ಬಿಸು 2). a swing: a stroke with a whip, etc., a blow (J. 20, 25; My.). 2, a bow for dressing cotton (ಕಾರ್ಪಾಸಚಾಪ Śmd. Dh.; Śm. 111; ಶೋಧ, ಬಿಲ್, ಕುಡುಹು Mr. 206). — ಬೆಸೆಕೋಲ್. bow and arrow [ಕುಡುವೊಡೆ ನಿಸ್ತಪಂ ಕುಡುವುದೇಱಿಸಿದಂ ಬೆಸೆಕೋಲನೆನ್ದು ಪೇೞ್ ಕುಡುವುದೆ ಕನ್ನೆಯಂ Pb. 3, 66]; (Śmd. 78).

ಬೆಸ್ತ besta. = ಬೆಸದ. a fisherman. (My.; Te.). [ಬೆಸ್ತ ಬಲ್ಲನೆ ಅನ್ನಳ ಮೊದಲಾದ ಅಷ್ಟಭೋಗಂಗಳ Cv. 32].—ಬೆಸ್ತರವ. -ಅವ. = ಬೆಸ್ತ. ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಬೆಸ್ತರವನು (ಕೈವರ್ತ, ದಾಶ, ಧೀವರ Si. 86).

ಬೆಸ್ತು bestu. = ಬೆಸೆದು, etc. P. p. of ಬೆಸೆ 1. (My.). ಬೆಸ್ತರೆ ಕೂಡದ್ದು ಸಸ್ತರೆ ಕೂಡೀತೇ? (Prv.).

ಬೆಹಣಿತನ behanitana. harmoniousness, harmony (Cpr. 10, 36).

ಬೆಳ್ bel. 1. (fr. ಬಿಳಿದು Śmd. 212. 213). = ಬಳ್, ಬಳೆ 2, ಬಿಳಿ, ಬಿಳು, ಬೆಳೆ 1, ಬೆಳು. whiteness; brightness (T. ವೆಳ್; ವೆಳ್; M. ವೆಣ್). [— ಬೆಳ್ಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. white foamed sea. ಕಣ್ಮಲರ ತಳ್ತೆ ಮೆಯಿಂ ಕರೆಗಣ್ಡೆ ಬೆಳ್ಗಡಲ್ಗಳ್ತರಿಯಲ್ಕನಾಟಿಸಿದೊಡೆ Pb. 7, 68]. — ಬೆಳ್ಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. a white ray (V. 36, 68). — ಬೆಳ್ಗದಿರ. -ಅ 3. the moon (ಚನ್ದಿರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44). — ಬೆಳ್ಗಱಿ. a white feather (Rśv. 6, 11 va.; 13, 62). — ಬೆಳ್ಗಬುರ. -ಕಬುರ. = ಬಿಳಿಯ ಕಬುರ. (Cpr. 4, 45). [— ಬೆಳ್ಗಟ್ಟೆ. -ಕಟ್ಟೆ. a white ass. ಬೆಳ್ಗಟ್ಟೆ ಪೂಡಿದ ಪೊನ್ನರಥಮಂ Vr. 85, 30]. — ಬೆಳ್ಗಾಡು. -ಕಾಡು. a forest that appears white on account of white flowers (Cpr. 1, 87). — ಬೆಳ್ಗೊಡೆ. -ಕೊಡೆ. a white umbrella [ಚಮರೀರುಹಂಗಳನ್ತಿರೆ ಕಳಹಂಸೆ ಬೆಳ್ಗೊಡೆಗಳನ್ತಿರೆ ಬೆಳ್ನೊರೆ ಗೊಟ್ಟಿಗಾಣರನ್ತಿರೆ Pb. 5, 58; Ap. 4, 53]; (Cpr. 10, 119; Abh. P. 9, 172; 12, 24; Bp. 3, 26; J. 6, 9). ನೀನುಳ್ಳೊಡುಣ್ಬ ಬೆಳ್ಗೊಡೆ (Śmd. 155. 292). — ಬೆಳ್ಜಸ. white or bright splendour or fame (Rśv. 13, 18; Śśv. 5, 9). — ಬೆಳ್ದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. a white lotus (Cpr. 1, 87; 8, 97; Abh. P. 12, 24; J. 3, 4). — ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. -ಳು. (Śmd. 213). the bright moon: moonlight [ಚನ್ದನ ರಸಂ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳೆಮ್ಮೊನ್ದು ಪವ್ವಳ ಬವ್ವಲ್ಗೆಡೆಯಾಗೆ ಬೆಳ್ಪಸದನಂ ಕಣ್ಗೊಪ್ಪಿತು Pb. 1, 137]; (ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆ, ಚನ್ದ್ರಿಕೆ Nr.; ಚನ್ದ್ರಿಕೆ, ಕೌಮುದಿ, etc. Mr. 36; ಜೊನ್ನ Kk. 11*b*. 45; My.). ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತವೊಸರ್ವನ್ತಿರೆ ಗೋಲಿಕಲ್ಲೊಸರ್ವೆಮೇ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳೊಳ್ (Jñv. 1, 13). see Śmd. 89. 134; Cpr. 3, 81; 6, 48; Abh. P. 8, 12; Bp. 11, 34; Rśv. 9, 9; J. 1, 1; 8, 6; 25, 5; 28, 1; ಕಿಱುವೆಳ್ದಿಂಗಳ್. — ಬೆಳ್ದೊನ್ನು. -ತೊನ್ನು. white leprosy (ಶ್ವಿತ್ರ Hlā.). — ಬೆಳ್ನಗೆ. a bright smile (J. 8, 17; 30, 11. 18). — ಬೆಳ್ನೊರೆ. white foam [ನೇತ್ರಂಗಳೊಳ್ ಬಿನ್ದು ಬೆಳ್ನೊರೆಯಂ ಪೋಲ್ತುದು Ap. 12, 58; Pb. 3, 68]; (Cpr. 8, 8; Bh. 8, 25, 6; J. 6, 6; 9, 24). — ಬೆಳ್ಪಕ್ಕ. = ಬೆಳ್ಪಕ್ಕ. (ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ Kk. 59). [— ಬೆಳ್ಪಸದನ. white dress. ಬೆಳ್ಪಸದನಂ ಕಣ್ಗೊಪ್ಪಿತಾ ಕಾನ್ತೆಯಾ Pb. 1, 137; — ಬೆಳ್ಪೊಱಸು. white pigeon. ಇನಿತೊನ್ದಾದುದು ದುಶ್ಶಾಸನನಿನ್ದಂ ಶಕುನಿಯೆಮ್ಬ ಬೆಳ್ಪೊಱಸಿನ್ದಂ Pb. 7, 20]. — ಬೆಳ್ಮಣ್. white light-coloured or chalky earth or soil. ಬೆಳ್ಮಣ್ ಬೆರಸಿದ ಮಹಿಪ್ರದೇಶಂ (ಪಾಣ್ಡುಭೂಮ Nāgavarma nighaṇṭu MS. p. 50). [— ಬೆಳ್ಮಸೆಯಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. arrow of glittering sharpness. ಬೆಳ್ಮಸೆಯಮ್ಬಿನ ಸರಿ ಮೊನೆಯಮ್ಬಿನ ಸೋನೆ Pb. 12, 80]. — ಬೆಳ್ಮಳ. (whitish impurity): the mirage (ಮರೀಚಿಕೆ Ct. II, 96, o. r. ಬೆಳ್ಮಳ). — ಬೆಳ್ಮುಗಿಲ್. (Śmd. 213). a white cloud, or white clouds [ಬೆಳ್ಮುಗಿಲಿನ್ದಂ ಮುಸುಕಿದ ನೀಲಾದ್ರಿ ಬರ್ಪ ತೆಱದೊಳ್ ಬನ್ದಂ Pb. 2, 68; Ap. 7, 91]; (Cpr. 6, 53; Rśv. 6, 5. 6; 10, 31 va.; J. 6, 10). see ಕಿಱುವೆಳ್ಮುಗಿಲ್ — ಬೆಳ್ಮುಗಿಲ್ಪೊರೆ. -ಪೊರೆ. a layer or stratum of white clouds (Cpr. 4, 61). — ಬೆಳ್ಪಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. the bright lunar fortnight (ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ Śm. 20). — ಬೆಳ್ಪಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. = ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ. (Abh. P. 9, 58). — ಬೆಳ್ವಯಲ್. -ಬಯಲ್. (Śmd. 213). an open plain with glaring light (Abh. P. 7, 86; M. ವೆಳಿ). — ಬೆಳ್ಪಲ್. -ಪಲ್. (Śmd. 213). a white tooth. — ಬೆಳ್ಪಸದನ. -ಪಸದನ. bright decoration or ornaments (Abh. P. 3, 72; 15, 62). ಜೀರಸಿರಿಯ ಬೆಳ್ಪಸನದ ಬೆಳಗಿನನ್ತೆ ದನ್ತಕಾನ್ತಿ ಪಸರಿಸೆ (12, 49 va.). — ಬೆಳ್ವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. = ಬೆಳುವೆಳಗು. a white, pale, or bright lustre (Rśv. 12, 13; V. 4, 78). — ಬೆಳ್ವೊಗರ್. -ಪೊಗರ್. = ಬೆಳ್ವೆಳಗು. (J. 11, 10). — ಬೆಳ್ವೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. a white, shining stream (J. 19, 4). — ಬೆಳ್ಸರಿ. a rain of white colour. [ಸುರಿವರಲೊನ್ದು ಬೆಳ್ಸರಿಯದಾತ್ಮತನೂಭವನುತ್ಸೂಗಂಗದೊಳ್ ದೊರೆಕೊಳೆ Pb. 5, 103; Ap. 11, 8]. ಸೋನೆಯ ಕೆಸರ್ಗಳಲರ್ದಲರ ಬೆಳ್ಸರಿ (Śmd. 83). — ಬೆಳ್ಸುಱು. a white fold of a young leaf (of the screw-pine, Abh. P. 7, 139). — ಬೆಳ್ಸುಱುಯೋಲೆ. -ಸುಱು. -ಓಲೆ. an ear ornament consisting of a white leaf-fold. (Cpr. 10, 45). — ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. = ಬೆಳ್ಪಕ್ಕಿ. the Indian white heron, Ardea orientalis (Bḍ.; ಬಲಾಕೆ, ಬಿಸಕಣ್ಠಿಕೆ Hlā., Nr.; ಬಲಾಕ, ಬಿಸಕಣ್ಠ Mr. 172; Si. 175; C.; G. 116. 118. 162. 168. 169. 368. 376). see ಕುಡ್ಡ-, ಬಿಳಿ-. — ಬೆಳ್ಳಡಕಿಲ್. -ಅಡಕಿಲ್. N. of a plant. see ಕರಿಲ್ಲಿಕ. — ಬೆಳ್ಳಡಿ. -ಅಡಿ. a man of a white foot: Gorava or Śiva (ಗೊರವ Śmd. II; Kk. 76, o. r. ಬೆಳ್ಳಡಿಯ; ಶಿವ Kk. 5, o. r. ಬೇಳಡಿ; Rśv. 5, 60). — ಬೆಳ್ಳಾನೆ. -ಆನೆ. (Śmd. 214).

a white elephant. — ಬೆಳ್ವುಪ್ಪಟ್ಟೆ. -ಉಂ-ಬಟ್ಟೆ. (Śmd. 205), white cloth, or a white garment. — ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ. -ಉಳ್ಳಿ. garlic. Allium sativum Lin. (ಮಹೌಷಧ, ಲಶುನ, ಗೃಂಜನ, ಅರಿಷ್ಟ, ಮಹಾಕನ್ದ, ರಸೋನಕ Nr.; My.; Te. ಎಲ್ಲುಲ್ಲಿ, ವೆಲ್ಲುಲ್ಲಿ; T. ವೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ). [ಬೇವಿನೆಣ್ಣೆಯೊಳ್ ತೊಯ್ದಿಕ್ಕಿದ ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿಯ ಕಪ್ಪಿನನ್ತೆ Pb. 13, 71 va.]. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿಯಾದರೆ ಹಳ್ಳಿಯವಗೆ ಆಗದೇ? — ನಾಯಿಯುಳ್ಳೀ ಪಲ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳೀ ಒಗ್ಗರಣೆ. — ನೀರುಳ್ಳಿ ಮುಟ್ಟದ ಬಟ್ಟೆ ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ನುಂಗಿ ಬಿಟ್ಟೆ (Prvs.). — ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳೀ ಗಡ್ಡೆ. (ಮಹೌಷಧ, etc. Si. 159). — ಬೆಳ್ಳೆರಲೆ. -ಎರಲೆ. = ಬೆಳ್ಮಿಗ. (Abh. P. 15, 60). — ಬೆಳ್ಳೆಲೆ. -ಎಲೆ. a white, excellent kind of betel leaf (Rśv. 4, 41). — ಬೆಳ್ಳೊಳ್ಳಿ. -ಒಳ್ಳಿ. = ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ. (G. 27. 189).

ಬೆಳ್ beḷ. 2. — an idiot, a rustic. [ಸನ್ಧಿಯಂ ಮಾಡೆನೆ ಮಾಡಲೊಲ್ಲದೆ ಸುಹೃದ್ಬಲಮೆಲ್ಲಮನಿಕ್ಕಿ ಯುದ್ಧಮಂ ಮಾಡಿದ ಜಾತಿಬೆಳ್ ನಿನಗೆ ದೇವಿರಿದೀಯೆಡೆಜ್ Pb. 13, 54; ಗುಣಮಿಲ್ಲದೆ ಪೂಣ್ದು ಪೇೞ್ದ ಬೆಳ್ಗಳ ಕೃತಿ ಬನ್ಧಮುಂ ಬರೆಹಕಾಱರ ಕೈಗಳ ಕೇಡು Pb. 1, 12]. — ಬೆಳ್ಮಿಗ. any wild quadruped that is not a beast of prey, so called on account of its turning pale from fear when attacked [ಎನ್ನುಪಾಸಿದ ಚಿತ್ರಪಟಮೆನ್ನು ಬಲೆಯೊಳ್ ನಿಮ್ಮನ್ತಪ್ಪ ಬೆಳ್ಮಿಗಂಗಳಾಗಳೆ ತೊಡರ್ಗುಂ Ap. 3, 89 va.; Pb. 5, 45]; (Abh. P. 7, 35). — ಬೆಳ್ಮಿಂಚು. bright lightning (J. 4, 13). — ಬೆಳ್ಮೃಗ. = ಬೆಳ್ಮಿಗ. Cpr. 10, 99. (ಮೃಗ, ಸಾನಾಮೃಗ Nn. 81]. [— ಬೆಳ್ಮೊಗಂ. pale face. ನಲ್ಲಳ್ ಬೆಳ್ಮೊಗಂಗೆಯ್ದಿರೆಯುಂ Kr. 3, 119. — ಬೆಳ್ಳಕ್ಕರಿಗ. -ಅಕ್ಕರಿಗ. an illiterate stupid person. ಶುಷ್ಕ ತಾರ್ಕಿಕಂಗಂ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕರಿಗಂಗಂ ವಿಷಯಮೆ ಕಾವ್ಯರತ್ನಮುತಿ ಚತುರ ಕವಿಕದಮ್ಬಕ ವಿಷಯಂ Ap. 1, 24. — ಬೆಳ್ಳಾಗು. -ಆಗು. to become colourless. ಸ್ಮರೋನ್ಮಾದದೊಳೇ ವಿಮೋಹದೊಳದೇಕೆ ಗಡಂ ತಗುಳ್ದೆ ಬೆಳ್ಳಾದಪನಕ್ಕಟಾ Ap. 2, 35. — ಬೆಳ್ಳಾಳ್. -ಆಳ್. a coward. ಬೆಳ್ಳಾಳ್ಗೆ ಪೊಳೆವುದೋಱುವುದು Pb. 12, 12]. see Cpr. 10, 99. [— ಬೆಳ್ಳೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. an ox used while hunting. ಬೆಳ್ಳೆತ್ತಿನ ಮಱೆಯಲಿರ್ದು ಹುಲ್ಲೆಗಮ್ಪು ತೊಡುವನ್ತೆ Bv. 644].

ಬೆಳ್ beḷ. 3. = ಬೆಳೆ 4, etc. growth, growing. — ಬೆಳ್ಳಾಳ. a man of a certain agricultural caste; a rustic (My.; T. ವೆಳ್ಳಾಳ). ಕುದುರೆಯಾ ಚದುರೆಯಾ ಹದಿರೆರಡುಮೊನ್ದಯ್ಯ! ಚದುರನೇಱದರೆ ಕುಣಿವದು, ಬೆಳ್ಳಾಳ (*i. e.* ಬೆಳ್ಳಾಳನನ್ನು) ಬಿದಿರಿ ಹಾಕುವದು (Sp.).

ಬೆಳ beḷa. 1. = ಬೆಳ್ 1, etc. — ಬೆಳಗುದುಗೆ. a white bludgeon (Bp. 29, 4). — ಬೆಳಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. = ಬೆಳಗೇಮ್ಪು, q. v. — ಬೆಳದಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. -ಳು. = ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್. (ಚನ್ದ್ರಿಕೆ, ಕೌಮುದಿ, ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆ Si. 32; C.). see Bp. 42, 4; J. 1, 1; 8, 4; B. 2, 46; 3, 125; G. 202. — ಬೆಳದಿಂಗಳ ಹಕ್ಕಿ. (ಚಕೋರ Si. 178).

ಬೆಳ beḷa. 2. = ಬೆಳಕು, etc. — ಬೆಳಕಣ್ಡಿ. an opening for light: a window (ಗವಾಕ್ಷ, ವಾತಾಯನ Mr. 201; My.). — ಬೆಳಕಿಣ್ಡಿ. = ಬೆಳಕಣ್ಡಿ. (B. 3, 26; ಗವಾಕ್ಷ, ಜಾಲ, ಪ್ರಗ್ರೀವ, ವಾತಾಯನ G.). — ಬೆಳತನಕ. till light, till it becomes light or dawns (My.; B. 5, 125. 135). — ಬೆಳ ತನ್ಕ. = ಬೆಳ ತನಕ. (My.).

ಬೆಳ beḷa. 3. = ಬೆಳದು, etc. P. p. of ಬೆಳೆ 1, in ಬೆಳ ಕೊಳ್ಳು (My.; B. 4, 142. 162; 5, 296). — ಬೆಳ ಬೆಳೆ. rep. in ಬೆಳ ಬೆಳದು (Bp. 26, 40; J. 3, 37).

ಬೆಳ beḷa. 4. = ಬೆಳ್ 3, ಬೆಳೆ 2. growth. — ಬೆಳಸಾಲ ಕುಣ್ಟೆ. an instrument for removing the weeds from both sides of a furrow of a green, growing crop (S. Mhr.). — ಬೆಳವೊಲ. -ಪೊಲ. (Śmd. 81 Mdb., o. r. ಬೆಳೆ-). a field of standing corn.

ಬೆಳ beḷa. 5. an abbreviation of ಬೆಳಗಿ, P. p. of ಬೆಳಗು 1. — ಬೆಳ ಬೆಳಗು. rep. to become very bright. ಚನ್ದ್ರನುದಯಂಗೆಯ್ಯೆ ದೆಸೆ ದೆಸೆಗಳೆಲ್ಲಮುಂ ಚನ್ದ್ರಿಕೆಗಳಿನ್ದ ಬೆಳ ಬೆಳಗಿ, ಬೆಳ್ಪಿಯೊಲಾಯ್ತು (J. 26, 17).

ಬೆಳಕು beḷaku. = ಬೆಳ 2, ಬೆಳಗು 2. light; a lamp (My.; Tu. ಬೊಳ್ಪು, ಬೊಳ್ಳು; T. M. ವಿಳಕ್ಕು; Tu. ಆಲೋಕ Si. 404; ಛಾಯೆ, ಕಾನ್ತಿ 446). ಬೆಳಕು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬಟಕಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. — ಬೆಳಕು ಇಲ್ಲದೆ ಹೊಳಕುಕಣ್ಡೀತೇ? — ಕೋಣೇಲಿ ಬೆಳಕಿಲ್ಲೆನ್ದು, ರಾತ್ರೀಲಿ ಕಿಟಕಿ ತೆಱದನನ್ತೆ (Prvs.). — ಬೆಳಕರೆ. -ಅರೆ (= ಪರೆ). to dawn (My.). — ಬೆಳಕಿಡು. -ಇಡು. to place a lamp. ಬೆಳಕಿಡುವದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದವ ಮಲಕು ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬೆಳಕುದೋಱು. -ತೋಱು. to show or manifest light: (C. Bp. 47, 24). — ಬೆಳಕು ಬಿಡು. to give passage to the light to stand out of the light (My.). — ಬೆಳಕು ಮಾಡು. to light, to give light to (My.). ದೀವಿಗೆಗಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚು ಹೊಳೆದು ಜಗವೆಲ್ಲಾ ಬೆಳಕು ಮಾಡುವನ್ಥಾ ಒಡವೆಯಾವದು? ಸೂರ್ಯನು (B. 2, 24).

ಬೆಳಗಿಸು beḷagisu. to lighten, to fill with light (as the sun the points of the compass, J. 20, 42). 2, to cause to make bright, to cause to scour or polish (My.). [3, to cause to glorify].

ಬೆಳಗು beḷagu. 1. to shine, to become bright; to manifest one's self (ತೊಳಗು, ಕಾನ್ತಿ Śmd. Dh.; ಕಾನ್ತ 399 Cm.; Te. ವೆಲುಗು; T. ವಿಳಂಗು). [ಭಾನುದ್ಯುತಿ ತನುರುಚಿಯೆ ದಿಶಾನೀಕಮನೊಡನೆ ಬೆಳಗೆ Ap. 2, 33]. ಬೆಳಪಂ or ಬೆಳಪ್ಪಂ (Śmd. 275). ಗಣ್ಡಮಾರ್ತಣ್ಡನ್ ಅಲರ್ಚುಗೆಮ್ಮಂ! ಗೆಲ್ದು ಬೆಳಪ್ಪನ್ ಈಗ ಬೀರಂಗಳಂ! (275 Mdb.). ಬೆಳಗಿದುದೆಣ್ದಂ ದೆಸೆ (219). ಹಬ್ಬುಗೆಯ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕದ ಮಬ್ಬುಗಳನೀಡಾಡಿ ನಭದೊಳಗೊಬ್ಬನೇ ರವಿ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ ಪೋಲು (Bh. 1, 8, 9). ಭಾನು ಬೆಳಗಲು ಲೋಕ ಚೇಷ್ಟಿಸುವುದು (Abhā. 6, 23). ಸದಮಲೋದಕಕಣಂಗಳು.... ವಿಲಸಿತರತ್ನಾದಿಗಳ ಪೊಲುತವೆ ಬೆಳಗುತಿರಲ್ (Bp. 22, 56). ಶರಣನಿಧಿಸೌರಾಷ್ಟ್ರಸೋಮೇಶ್ವರನ್ ಅನಶ್ವರಮೂರ್ತಿ ಶಬರೇಶ್ವರನ ರೂಪಂ ಧರಿಸಿ, ತಾ ತದ್ವಸ್ತುಚಿಹ್ನೆಗಳುವೆರಸಿ ತೋಱಲು ಮಸಿಯಱುವೆಯಾವರಿಸಿ ಬೆಳಗುವ ನೂತ್ನರತ್ನದ ಪರಿಯೊಳ್ (44, 1). ಕೋಳನ ಜಲದಲಿ ಕೋಟಿದೀಪಂ ಬೆಳಗೆ (50, 58). ಬೆಳಗುವ ಚನ್ದ್ರದೀಪ್ತಿ (51, 19). ಬೆಳಗುವನಲಂ (53, 53). ಮನೆ ಬೆಳಗಿದುದು (— was kindled, 56, 33). ಅತುಲದಿವ್ಯಾಮೃತ ನವೀನಮ್ಯುತಿ ಬೆಳಗೆ (57, 85). ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವದು (ಶುಭ್ರ, ದೀಪ್ತ Si. 455). see Cpr. 1, 113; 9, 30; Bp. 30, 21; 38, 60; Rām. 1, 13, 8. 2, to cause to shine; to fill with light; to manifest (Cpr. 1, 65; 8, 35; 9, 32; J. 31, 18). ತೆಗೆದಯ್ ನೋಕ್ಸದ ಬಟ್ಟೆಯಂ, ಬೆಳಗಿದಯ್ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯದೊಳ್ ಧರ್ಮಮಂ (Śmd. 255 from Līlv.). 3, to kindle, as a lamp (Bp. 31, 6; Te. ವೆಲಿಂಗಿಂಚು). 4, to scour, to polish (My.; Bp. 12, 34; 14, 9; 47, 13; B. 1, 19; 5, 284).

ಬೆಳಗು beḷagu. 2. = ಬೆಳಕು, etc. shine, lustre, light (ಪ್ರಕಾಶ, ಆಲೋಕ, ಉದ್ಯೋತ Hlā.; ಕಳೆ, ಕದಿರ್, ಮಿನುಗು, ಹಚೆ, ಮಿಂಚು, ಡಾಳ, ಮಿಱುಗು, ಪೊಳಪು, ತೊಳಪು, ಪೊಗರ್, ತೊಳಗು, ಚವಿ, ಕಾನ್ತಿ Śm. 15; Kk. 25; Te. ವೆಲುಗು, ವೆಲುಂಗು). [ನಗೆಯೆಮ್ಬ ನೆವದೆ ಬೆಳಗಿನ ಮೊಗವೆಮ್ಬೀ ನೆವದೆ Kr. 3, 26; Pb. 4, 40; Ap. 2, 63 va.]. the dawn (My.; B. 4, 136). ಶಿಖಿಯ ಬೆಳಗು (ಆಲೋಕ, ಉದ್ಯೋತ Mr. 47). [ಅನ್ದಿನ ಬೆಳಗಪ್ಪ ಜಾವದೊಳ್ ಸುಖನಿದ್ರೆಯಾಗಿ Pb. 1, 139 va.; Ap. 7, 32 va.]. ಬೆಳಗಿನ ಜಾಮ (ಉಷೆ Si. 476). ಅಳಿಯನ ಕುರುಡು ಬೆಳಗಾದರೆ (ಕಾಣುವದು). — ಬೆಳಗ ವರೆಗೆ ಕಡವ ಬೆಣ್ಣೆ ನೋಳ ಬೆಕ್ಕಿನ ಪಾಲು ಆಯಿತು (Prvs.). ನೇಸಱಿನ ಬೆಳಗಿಗೆ ಗೂಗೆಗಳು ಸಂಚರಿಸುವವೆ? (Abhā. 1, 42). see Cpr. 1, 101 va.; 6, 48. 59; Grj. 4, 36; Bp. 3, 34;

12, 34. 46. 50; 15, 24; 22, 7; 27, 77; 42, 24; C. Bp. 4, 7; Śsv. 2, 114; Rām. 6, 12, 34; J. 8, 18; ಕರ್‍–, ಕೆಂಪ್–, ತಾಣದೀವಿಗೆವೆಳಗು, ನುಣ್–, ಪಸುರ್ವೆಳಗು, ಪೆರ್ವೆಳಗು, ಬಳ್ಳಿವೆಳಗು, ಬೆರಕೆವೆಳಗು, ಬೆಳ್ವೆಳಗು, ಮೊಯ್ವೆಳಗು, ರನ್ನವೆಳಗು, etc., etc.; Prvs. s. ಭ್ರಮರ, ಶಕುನ. — ಬೆಳಗಡಗು. -ಅಡಗು. light to disappear, to grow dark (Bh. 1, 8, 93). — ಬೆಳಗ ಜಾವ. (Bp. 39, 30). ಬೆಳಗ ಜಾವು (22, 7. 25). the period of dawn. — ಬೆಳಗಂಜಾವ. -o-. = ಬೆಳಗ ಜಾವ. (My.). — ಬೆಳಗನ್ನಕ. -ಅನ್ನಕ. till dawn (Bp. 57, 15). — ಬೆಳಗಟು. -ಅಟು. light to go out or become less, to grow dark or dim. ಬೆಳಗಟುದುದು (ಮಸಮಸ ವಾದುದು Kk. 70; ಮಸಮಸ Śm. 65). — ಬೆಳಗಾಗು. -ಆಗು. light to appear; to dawn. ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ಬೆಟ್ಟದ ಯೋಚನೆ (Prv.). see Bp. 41, 23; 43, 48; 50, 14; 53, 23; B. 3, 25; 5, 42; Prv. s. ನಡುವಿರುಳು. — ಬೆಳಗಾತ: = ಬೆಳಗಾನಾ. till dawn; at dawn (My.). ಅಳಿಯನ ಮೋಜು ಬೆಳಗಾತ ಕಾಣಬಹುದು (Prv.). — ಬೆಳಗಾನಾ. = ಬೆಳಗಾತ. (My.). ಬೆಳಗಾನಾ ರಾಮಾಯಣ ಕೇಳಿ, ರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆ ಏನಾಗಬೇಕೆನ್ದ (Prv.). — ಬೆಳಗಿಲಿ. -ಇಲಿ. devoid of light. — ಬೆಳಗಿಲಿಗಣ್. -ಕಣ್. (Śmd. 221). a blind eye. — ಬೆಳಗುಜಾವ. = ಬೆಳಗ ಜಾವ. — ಬೆಳಗು ಜಾವಗೋೞಿ. -ಕೋೞಿ. a cock of the (*i. e.* which crows at dawn (C. Bp. 4, 7). — ಬೆಳಗುಮುಂಜಾನೆ. at day-break (B. 2, 32). — ಬೆಳಗುಸೊಡರ್. a burning lamp. see Beḍagucaupadi s. ನಡು 1. — ಬೆಳಗುೞಿ. -ಉೞಿ. to lose one's lustre. ತಾರೆಗೆ ಬೆಳಗು ೞಿದುವು (Līlv. 3, 5). — ಬೆಳಗೊನ್ದಿಸು. -ಒನ್ದಿಸು. to kindle. ಬಹು ದೀಪಂಗಳಂ ಬೆಳಗೊನ್ದಿಸುವ ಪೋಲ್ (Bp. 50, 56).

ಬೆಳಗುವಿಕೆ beḷaguvike. shining; causing to shine (ದೇವನ Si. 437). ಯುದ್ಧಪ್ರಯಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಅರಸುಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಆರತಿಯನ್ನು ನಿವಾಳಿಸಿ ಬೆಳಗುವಿಕೆ (291).

ಬೆಳತಿಗೆ beḷatige. = ಬೆಳನ್ತಿಗೆ (Śmd. 48), ಬೆಣತಿಗೆ. whiteness; brightness. — ಬೆಳತಿಗೆಗಣ್. -ಕಣ್. a bright eye (Cpr. 6, 64 va.; 7, 106; Grj. 3, 109). — ಬೆಳತಿಗೆಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್. bright moonshine (Grj. 4, 104 va.). — ಬೆಳತಿಗೆಯಕ್ಕಿ. = ಬೆಣತಿಗೆಯಕ್ಕಿ. (My.; Tu. ಬೊಳನ್ತೆಯರಿ).

ಬೆಳತು. beḷatu. = ಬೆಳತ್ತು of ಬೆಳರ್ 1. (J. 8, 4; 25, 3).

ಬೆಳದು beḷadu. = ಬೆಳೆದು. P. p. of ಬೆಳೆ 1, *e. g.* Bp. 1, 38; 25, 7; 50, 79; 57, 23; 59, 12.

ಬೆಳನ್ತಿಗೆ beḷantige. = ಬೆಳತಿಗೆ, q. v. [ಕಾನ್ತಿಯೊಳೆ ಪುದಿದು ಬೆಳಪ ಬೆಳನ್ತಿಗೆ Ap. 11, 9].

ಬೆಳಯಿಸು beḷayisu. = ಬೆಳಸು 1, etc. to cause to grow or increase, etc. (Bp. 6, 7).

ಬೆಳರ್ beḷar. 1. to become white or bright (ಧಾವಲ್ಯ Śmd. Dh.; M. ವಿಳರ್, ವಿಳಱು). P. ps. ಬೆಳರ್ದು, ಬೆಳತು [ಕೞು ಯಲರಾದ ಸಮ್ಪಗೆಯ ಬಣ್ಣದ ಪೋಲೆ ಬೆಳರ್ತ ಬಣ್ಣದೊಳ್ ಗೞಯಿಸೆ Pb. 4, 66; Ap. 6, 32]; (287 Cm.; Abh. P. 3, 72; Rsv. 7, 9; V. 3, 2), ಬೆಳತು (q. v.).

ಬೆಳರ್ beḷar. 2. = ಬೆಳುರ್. a white or shining white colour (T. ವಿಳರ್). — ಬೆಳಗೆಂಪು. -ಕೆಂಪು. (Śmd. 54; Cpr. 6, 69; Abh. P. 5, 53; Rsv. 11, 100). a dazzlingly red colour. [ಕಣ್ಣಳೊಳ್ ಕಲಂಕಿದ ಬೆಳಗೆಂಪು ಕಣ್ಣವರೆ Ap. 12, 26]; (Cpr. 9, 94). ಬೆಳಗೆಮ್ಪಿನ ಪೆಮ್ಪುನಾಳ್ದ ಬಾಯ್ದೆಱೆ! (Śmd. 78, o. r. ಬೆಳಗೆಮ್ಪಿನ). ಪಸರಿಸಿದತ್ತು ಮೂಡಣ ದೆಸೆಯೊಳ್ ಬೆಳಗೆಂಪು (266, o. r. ಬೆಳಗೆಮ್ಪು). — ಬೆಳಮಾಡ. a shining white upstair house (Rsv. 12, 53). — ಬೆಳವರ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. = ಬೆಳರ್. (ಧವಲಕಾನ್ತಿ Ct. II, 28; ಬಿಳಿದು Kk. 25, two MSS. ಬೆಳುವರ್ಣ; V. 3, 3; 9, 31). — ಬೆಳವಾಯ್. -ಬಾಯ್. a shining bright mouth (on account of its teeth, Grj. 3, 91 va.). [ಕಣ್ಗೊಸಗೆಯನುಣ್ಬ ಮಾಣ್ಬ ಜಘನಂ ಬೆಳವಾಯ್ ಮೊಲೆಗಳ್ Pb. 4, 72].

ಬೆಳರ್ಪು beḷarpu. shining white colour (Cpr. 3, 102).

ಬೆಳಲ beḷala. = ಬಲವಲ, ಬಲೋಲ, ಬೆಳವಲ್, ಬೆಳವಲ 1, (ಬೆಟಲ್?), ಬೇಲ. a small spinous tree, the elephant- or wood-apple tree, Feronia elephantum Corr. (T. ವಿಳವು, ವಿಳಾ, ವೆಳ್ಳಿಲ್; M. ವಿಳಾ; Te. ವೆಲಗ). ಬೆಳಲಮರ (ಕಪಿತ್ಥ, ದಧಿತ್ಥ, ಗ್ರಾಹಿ, ಮನ್ಮಥ, etc. Nr.; *cf.* Sk. ಮಾಲೂರ).

ಬೆಳವ beḷava. = ಬೆಳುವ. a wild pigeon (My.; Te. ಬೆಳವ; see ಬೂದ–, ಹಸರು–).

ಬೆಳವಣಿಗೆ beḷavaṇige. = ಬೆಳವಳಿಗೆ, ಬೆಳಿವಣಿಗೆ, ಬೆಳುವಣಿಗೆ. growing, growth; increase, prosperity (ವರ್ಧನ G.; My.; see B. 3, 17; 5, 50. 250). — ಬೆಳವಣಿಗೆಕಾಲ. time of growth or increase (ಆಯತಿ G.).

ಬೆಳವಲ್ beḷaval. ಬೆಳವಲು. = ಬೆಳಲ, etc. (ಕಪಿತ್ಥ Mr. 115).

ಬೆಳವಲ beḷavala. 1. = ಬೆಳಲ, etc. (ಕಪಿತ್ಥ, ಗ್ರಾಹಿ, ದನ್ತಶಠ, ಮನ್ಮಥ G.; B. 2, 3).

ಬೆಳವಲ beḷavala. 2. (= ಬಳ್ವಳ, or ಬೆಳವೊಲ s. ಬೆಳ 4 ?). (abundant growth): N. of a fruitful tract of country, belonging to Mysore state. see Sp. s. ತೊಗೆ.

ಬೆಳವಳಿಗೆ beḷavaḷige. = ಬೆಳವಣಿಗೆ, etc. (J. 29, 12).

ಬೆಳವಾರ beḷa-vāra. an outcaste, a low man (Te. ವೆಲಿ, outside; excommunication or exclusion from caste; ವೆಲಿವಾಡ, a village of Pariars). ಎಲ್ಲರಂ ಬಾಧಿಪಾ ತಳವಾರಂ ಬೆಳವಾರಂ (Śs. 97).

ಬೆಳವಿಗೆ beḷavige. growth, growing up, increase [ಬಸ ವಣ್ಣ ಪ್ರಭುದೇವರ ಪ್ರಸಾದದ ಘನವು ತ್ರೈಲೋಕ್ಯದೊಳಗೆ ಬೆಳವಿಗೆಯಾಗಿ Cv. 628]; (Bh. 1, 8, 23; J. 30, 39; 31, 13. 70; 32, 56).

ಬೆಳವು beḷavu. Tbh. of ಬಿಲ್ವ. bael tree (Śsv. 3, 32). ಬೆಳವಿನ ಮರ (ಬಿಲಪತ್ರೆ ಮರ St. & Pl.).

ಬೆಳಸು beḷasu. 1. = ಬೆಳಯಿಸು, ಬೆಳಿಸು, ಬೆಳೆಯಿಸು, ಬೆಳೆಸು. to cause to grow; to increase (v. t.); to grow (v. t.), to raise, as a crop; to bring up to maturity, to rear, to foster (Bp. 25, 7; 40, 40; My.); to use more words than are necessary (My.). ಬೆಳಸುವವ ಬೞಸಿದರೆ ಬಳ್ಳಕಾೞು ಇಲ್ಲವೇ? (Prv.).

ಬೆಳಸು beḷasu. 2. growth, increase (ಪರಿಣಾಮ Hlā.); that which has grown and stands in a field: a crop of corn, etc. growing, standing corn, etc. (of five colours, Abh. P. 1, 64; My.). [ವಿಯೋಗಿ ಜನಕ್ಕೆ ಬೇಟಮುಂ ಬಳೆವುದು ನಾಡ ಕಾಡ ಬೆಳಸಿಂ Pb. 1, 54; Cv. 138. 603]. ಬೆಳಸುಂ ಕುನ್ದದು ಪಾೞುನೊಳ್ (?) ಎನ್ದುಂ (Śmd. 256). see Bp. 30, 12; 35, 37; 40, 58; 57, 14; J. 25, 5; ಅಯ್ದುಡೆವೆಳಸು, ಮೂವೆಳಸು.

ಬೆಳಸೆ beḷase. millet or other grain not yet hard (ಮುಗ್ಧಿಕಾಪ್ಪ Mr. 375). see ಗುಬ್ಬಿಬೆಳಸೆ.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ beḷigge. when it dawns, at dawn (ಹಗಲಿ ನಾದಿ Si. 37; My.; B. 2, 45. 49; 3, 22).

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ beḷigye. = ಬೆಳಿಗ್ಗೆ. (ಪ್ರತ್ಯೂಷ, ಅಹರ್ಮುಖ, ಕಾಲ್ಯ ಉಷಃ, ಪ್ರಭಾತ, etc., ಪ್ರಾತಃಕಾಲ Si. 37; My.; B. 3, 121; 5, 183).

ಬೆಳಿವಣಿಗೆ beḷivaṇige. = ಬೆಳವಣಿಗೆ, etc. (ವರ್ಧನ Cb.).

ಬೆಳಿಸು beḷisu. = ಬೆಳಸು 1, etc. to cause to increase, etc., (C.). ಬಿಸಿಲನು ಬೆಳಿಸಿದನು ಗ್ರೀಷ್ಮರ್ತು (Bhāgavata 10, 18, 2). ಉಪ ಜೀವನದ ಸಲುವಾಗಿ ಜಡೆಗಳನ್ನು ಬೆಳಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಸೋಗ ಮಾಡುವವ (ಧರ್ಮಧ್ವಜ G.). ಅವನು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಹಳ ಬೆಳಿಸಿದನು (B. 4, 81). ಅಂಗಡಿಕಾಱರು ಹದಿನಯ್ದು ಹರದಾರಿಯೊಳಗೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಮೂಱು ಪಾಲು ಬೆಳಿಸಿದರು (4, 179). ಅವನ ಆಪ್ತನಾದ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಅವನ ಸಲಿಗೆ ಬೆಳಿಸಿದನು (B. 5, 229).

ಬೆಳು beḷu. = ಬೆಳ್ 1, etc. whiteness, etc. — ಬೆಳುಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. bright, splendid Kannaḍa (Subhāṣitanītikanda). — ಬೆಳುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. a white kāyi (V. 37, 10 va.; J. 30, 4). — ಬೆಳುಗಾರ. -ಕಾರ. = ಬಳೆ-, ಬಿಳ-, ಬಿಳು-. borax [ಆ ಕೆಚ್ಚಂಗೆ ಕಿಚ್ಚ ನಿಕ್ಕಿ ಸುಟ್ಟು ಬೆಳ್ಪುಕನ ಮಾಡಿ ಬೆಳುಗಾರದನ್ತೆ ಮಾಡು ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ದೇವಾ Bv. 253]; (ಟಂಕಣ, ರಸಯೋನಿ Nr.; ಟಂಕಣ Mr. 102; My.; Te. ವೆಲಿಗಾರ, T. ವೆಣ್ಕಾರ, ವೆಲಿಗಾರ). — ಬೆಳುಗೊಡೆ. -ಕೊಡೆ. = ಬೆಳ್ಗೊಡೆ. (Bp. 50, 16; Bh. 6, 8, 12; Rām. 1, 13, 4). — ಬೆಳುದಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. -ಳು. = ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್. (ಚನ್ದ್ರಿಕೆ, ಕೌಮುದಿ, etc. Hlā.; ಮೇಚಕ, ಕೌಮುದಿ Nn. 60; My.; Cpr. 8, 40; Bp. 8, 25; 12, 37). ಬೆಳುದಿಂಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಇರುಳು (ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿ Nr.). — ಬೆಳುನಗೆ. = ಬೆಳ್ನಗೆ. (Bh. 1, 15, 19). — ಬೆಳುವಟ್ಟೆ. -ಪಟ್ಟೆ. a white waistband (Rām. 3, 6, 5; 6, 44, 7). — ಬೆಳುವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. white colour or lustre (ಧವಲಕಾನ್ತಿ Ct. I, 2; ಬಿಳಿದು Śm. 69). — ಬೆಳುವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು = ಬೆಳ್ಬೆಳಗು. (Cpr. 6, 52).

ಬೆಳುಕ beḷu-ka. white. (Śmd. 241, Mdb. ಬಳಕ).

ಬೆಳುಪು beḷupu. = ಬಿಳುಪು, etc. whiteness, etc. (Cpr. 8, 42; Bp. 4, 25; 34, 5). ತೆಳುಪಾದ ಮೆಯ್, ಬೆಳುಪಾದ ಗಮ್ಪು ಎಮ್ಬನ್ತೆ (Prv.).

ಬೆಳುರ್ beḷur. = ಬೆಳರ್ 2. to become white, etc. — ಬೆಳುವರ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. = ಬೆಳರ್ವಣ್ಣ, q. v. (*cf.* ಬೆಳುವಣ್ಣ).

ಬೆಳುವ beḷuva. = ಬೆಳವ. a wild pigeon. (Rām. 3, 3, 18).

ಬೆಳುವಣಿಗೆ beḷuvaṇige. = ಬೆಳವಣಿಗೆ, etc. growth, etc. (B. 3, 40; 4, 48, My.).

ಬೆಳೆ beḷe. 1. (= ಬಳೆ 1, the grammatically peculiar meanings of which are commonly given also to ಬೆಳೆ). to grow (v. i.), as corn, grass, tree, etc. (ಸಸ್ಯವೃದ್ಧಿ Śmd. Dh.; ಸಸ್ಯಾವಳಿ 255; C.; Tu. ಬುಳೆ, T. ವಿಳೈ, M. ವಿಳ); to increase, etc. P. ps. ಬೆಳೆದು, ಬೆಳದು (q. v.). [ಬೆಳೆದೊಱಗಿದ ಕಱವೆಗಳುಂ Kr. 3, 167; Pb. 1, 53; Ap. 1, 64; ಬಳ್ಳಿಳ ಬಳೆದ ಪಂಚರತ್ನದ ಬೆಳಗಿನ್ದಂ ಬೆಳವುದಲ್ಲಿ ಧೂಳೀಶಾಳಂ Ap. 10, 22]. ನೆಲ್ಲುಂ ಕೌಂಗುಂ ಮಾವುಂ ಮಲ್ಲಿಗೆಯುಂ ಬೆಳೆವುದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿನ ರಸದಿಂ (256). ಜವೆ ಕಿಱುಜವೆ ಅಱುವತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ಬಹ, ಷಷ್ಟಿಕವೆಮ್ಬ ನೆಲ್ಲುಗಳು ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ಯವ್ಯ, ಷಷ್ಟಿಕ್ಯ); ನೆಲ್ಲು ಕಟಿವೆಯೂ ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ವ್ರೈಹೇಯ, ಶಾಲೇಯ); ಹಾರಕು ಬೆಳೆವ ಕೆಯಿ (ಕೌದ್ರವೀಣ); ಹೆಸಱು ಬೆಳೆವ ಕೆಯಿ (ಮೌದ್ಗೀನ Nr.). ಬೆಳದ ತೆನೆ (ಕಣಿಶ Mr. 372). ಬೆಳೆದುದು (ಹೊಡೆ ಮರಳಿದುದು Bhn. 16). ಬೆಳದದು, (ಮೂರ್ಛಿತ, ಸೋಚ್ಛ್ರಯ Si. 428). ಬೆಳೆದನ್ತಾದು (ಪ್ರವೃದ್ಧ, ಪ್ರೌಢ, ಏಧಿತ 374). ಕಡೆಗೂ ಬೆಳದಿರುವದು (ಪ್ರವೃದ್ಧ, ಪ್ರಸೃತ 377). ಬಹಳ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬೆಳದದು (ಉಚ್ಚ, etc. 372). ಉದ್ದವಾಗಿ ಬೆಳದು ಬೊಗ್ಗಿದನ್ತಾದು (ಬನ್ಧುರ, ಉನ್ನತಾನತ 372). ಗಣ್ಡುಸರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬೆಳದ ಕೂದಲು (ಶ್ಮಶ್ರು 216). ತಲೇ ಮೇಲೆ ಕೂದಲು ಬೆಳೆಯದ ಬೋಱುತಲೆಯವನು (ಮುಣ್ಡ, etc. 198). ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವು ಬಹಳೇ ಬೆಳೆದದೆ (B. 4, 87). see Grj. 4, 86; Rśv. 6, 24 va.; C. Bp. 11, 4; J. 3, 5; Dp. 54, 1. 2, to bear a crop. ಅಱುವತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆವ ಷಷ್ಟಿಕಗದ್ದೆ (ಷಷ್ಟಿಕ್ಯ); ತೊಱೆಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ನದೀ ಮಾತೃಕ); ಮುಗಿಲಿಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ದೇವಮಾತೃಕ Hlā.). ಧರೆ ಬೆಳೆಮುದು (Śmd. 187). ಮುಗಿಲಿಯಿಲ್ಲದೆ ಪೊಯ್ನೀರಿಂ ಬೆಳಗುಮೆ ಧರೆ? (Ch. v. 20). see Bp. 55, 13; 60, 23; J. 3, 4. 3, to grow (v. t.), to raise, as a crop (My.; M., T.) ಎಲ್ಲಾ ಧಾನ್ಯವ ಬೆಳವ ಭೂಮಿ (ಉರ್ವರೆ, ಸರ್ವಸಸ್ಯೆ Hlā.). ಕಲಮೆಯುಂ ಬೆಳವ ಕೆಯ್ (ಶಾಲೇಯ Mr. 94). ಎಲ್ಲಮಂ ಬೆಳವ ಮಹಿ (ಉರ್ವರೆ 92). see Bp. 60, 19; B. 5, 100. 319.

ಬೆಳೆ beḷe. 2. = ಬೆಳ್ 2, ಬೆಳ 4. growing; growth; produce, crop (My.; B. 5, 99; Tu. ಬುಳೆ, M. ವಿಳ); standing corn, etc. (My.). ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳ್ (C. Bp. 11, 4). ಹತ್ತೀ ಬೆಳೆಗೆ ಉಷ್ಣಹವೆ ಬೇಕು (B. 4, 26). ಮುಗಿಲಿಯಿಲ್ಲದ ಬೆಳೆ, ಮುತಿಯಿಲ್ಲದ ಕೂಸು ಸಮ. — ಬೆಳೆ ಹೊಗಱುಸಿ ಉಣ್ಣ ಬೇಕು, ಹಯನು ಹಂಗಿಸಿ ಉಣ್ಣ ಬೇಕು. — ಬೆಳೇ ಸಿರಿ ಮೊಳೆಯಲೇ ಕಾಣುವದು (Prvs.). ಹೊಲ ಗದ್ದೆ ಮುನ್ತಾದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕುಯ್ಯುವಿಕೆ (ಲವ, etc. Si. 395). 2, what is to grow: seed, seedlings. — ಬೆಳೆಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. a field of standing corn, etc. (see Śmd. & Kāvy. s. ಫಲಲಲೆ). — ಬೆಳೆಗೇಡು. -ಕೇಡು. a failure of crops (B. 5, 102; My.). — ಬೆಳೆದಾಳ್. -ತಾಳ್. to bear or have a crop (Rśv. 6, 2). — ಬೆಳೆ ನೆಡು. to plant seedlings. ಪೊಡವಿ ಕಡಿಯದೆ ಬೆಳೆಯ ನೆಡುವದೇನೊ? (Dp. 148). — ಬೆಳೆ ಬಿತ್ತು. to sow (My.). — ಬೆಳೆ ಮಾಡು. to raise a crop (My.). — ಬೆಳೆಯಿಡಿಸು. to have planted or sown (My.). ಹೊಲ ಗದ್ದೆ ಮುನ್ತಾದ ಭೂಮಿಯ ಬೆಳೆಯಿಡಿಸಿ ಬದುಕುವವನು (ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ, ಕರ್ಷಕ, etc. Si. 300). — ಬೆಳೆಯಿಡು. -ಇಡು. to plant; to sow (My.). — ಬೆಳೆಯಿಡುವಿಕೆ. -ಇಡುವಿಕೆ. planting, etc. ಉತ್ತು ಬೆಳೆಯಿಡುವಿಕೆ (ಕೃಷಿ Si. 298). ಉತ್ತು ಬೆಳೆಯಿಡುವಿಕೆ ಮುನ್ತಾದ ಕೃಷಿಕರ್ಮದಿನ್ದ ಜೀವಿಸುವಿಕೆ (ಅನೃತ, ಕೃಷಿ 299). — ಬೆಳೆವಿಣಿಲು. -ಹಿಣಿಲು. a big hump (Bh. 3, 17, 36). — ಬೆಳೆವೊಲ. -ಪೊಲ. = ಬೆಳವೊಲ, q. v. — ಬೆಳೆಸಾಲ ಕುಣ್ಟೆ. = ಬೆಳಸಾಲ ಕುಣ್ಟೆ. (My.).

ಬೆಳೆಯಿಸು beḷeyisu. = ಬೆಳಯಿಸು, etc. to cause to grow. (J. 3, 31).

ಬೆಳೆಯುವಿಕೆ beḷeyuvike. growing, etc. (ಸ್ಫಾತಿ, ವೃದ್ಧಿ Si. 389). ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳು ಗಡ್ಡೆ ಬೆಳೆಯುವಿಕೆ (ವಿದ್ರಧಿ 201).

ಬೆಳೆಸು beḷesu. = ಬೆಳಸು 1, etc. to cause to grow. (B. 4, 55; My.).

***ಬೆಳ್ಕನೆ beḷkane.** — ಬೆಳ್ಕನೆವೋಗು. -ಪೋಗು. to turn pale due to fear. ತನಗೆ ತಾನೇ ಪೊಣ್ಮುವ ಭಯಮುಮಂ ಭೋಂಕೆನೆ ಕಣ್ದು ನಾಕಲೋಕ ಚ್ಯುತಿಯನಾಗಳಱದು ಮನದೊಳಳ್ಕಿ ಬೆಳ್ಕನೆವೋಗಿ Ap. 3, 3 va.

ಬೆಳ್ಕಱ್ beḷkar̤. to become afraid, to fear (ಅಳ್ಕಱ್; ಭಯ Śmd. Dh., o. r. ಬೆಚ್ಚಱ್; Abh. P. 9, 4; 15, 66; V. 37, 190; Te. ವೆಲ್ಕುಱು; T. ವೆಡ್ಕು, ವೆಳ್ಕು, to fear, to be ashamed; see ಬಿಡಿಯ). P. p. ಬೆಳ್ಕರ್ತು, (ಬೆಳ್ಕತ್ತು, Abh. P. 5, 81; 15, 30). ಉರಗರಗಿದರ್, ದೈತ್ಯರ್ ಬೆಳ್ಕರ್ತರ್, ಅಳ್ಕಿದರಿನ್ದ್ರನ್, ಈಶ್ವರನ ಮನಮಲ್ಲಾಡಿತ್ತು (Śmd. 266).

***ಬೆಳ್ಕಾಡು beḷkāḍu.** a place devoid of green vegetation, a desert? ಆಕೆಯಂ ಬೆಳ್ಕಾಡೊಳ್ ಮುಸಱಮೊಳ್ ಕೊಣ್ಡು ಪೋಗಿಕ್ಕಿಮೆನ್ದಾಳ್ಗಳ್ಗೆ ಬೆಸನಂ ಪೇಱಿದ್ದೊಡೆ Vr. 112, 3.

*ಬೆಳ್ಕುಱ್ **beḷkur̤.** = ಬೆಳ್ಚುಱ್. to fear, etc. P. p. ಬೆಳ್ಕುತ್ತು. ಬೆಳ್ಕುತ್ತಿ ನಿಸಿರ್ದ ಪಾರ್ಥಿವರೊಳೀಂ ದೊರೆಯಾದುದೊ Ap. 6, 49; ಆ ನಾಲ್ಕುಂ ದೆಸೆಗೆ ಬೆಸಸಿಂ ಬೆಳ್ಕುಱುವಿನಂ Pb. 6, 28.

*ಬೆಳ್ತನ **beḷtana.** stupidity. ಸತ್ತರನೆ ಸಾಯದರನ್ತೆ ಚಿಸುತ್ತುಮಿರ್ಪ ಬೆಳ್ತನದನಿತಿಲ್ಲದಾ ಮರನನಾ ದವದಗ್ನಿ ಬರ್ದುಂಕಲೀಗುಮೇ Ap. 9, 59.

*ಬೆಳ್ಪ **beḷpa.** = ಬೆಪ್ಪ. an idiot. ದೂತನಪ್ಪನ ಬೆಳ್ಪನ ನುಡಿಗೇಳ್ದು ಮುಳಿಯಲಾಗದು Pb. 9, 58.

*ಬೆಳ್ಪಗೆ **beḷpage.** pale, whitish. ಬೆಟ್ಟುಗಳ ತಟಂಗಳಿಂ ಸುರಿವ ನಿರ್ಝರಮುಂ ಪೊಸಕಾರೊಳಿನ್ತು ಬೆಳ್ಪಗೆ ಪಥಿಕಾಂಗನಾಜನಮನಂಜಿಸುವನ್ತಿರೆ Kr. 1, 124.

ಬೆಳ್ಪಳ **beḷpaḷa.** (Śmd. 109). (= ಬೆಪ್ಪಳ, etc.). trembling, tremulousness, quivering, moving about, agitation; tremblingly, unsteadily, etc. (ತರಲಾರ್ಥಂ Śmd. 395; ಸಂಚಲ Śmd. II, Kk. 86; ಸಂಚಲ Kk. 53, o. r. ಬೆಬ್ಬಳ; *cf.* ಮೆಳ್?).

ಬೆಳ್ಪಳಿ **beḷpaḷi.** great lustre (ಪೆರ್ವೆಳಗು Ct. I, 23), brightness, splendour (ನಿರ್ಮಳಿ Kk. 86, o. r. ನಿರ್ಮಲ; ನಿರ್ಮಳಿಕೆ 53, o. r. ನಿರ್ಮಲತೆ; ನಿರ್ಮಲ Śm. 69).

ಬೆಳ್ಪಳಿಸು **beḷpaḷisu.** = ಪೆಳ್ಪಳಿಸು, (ಬೆಬ್ಬರಿಸು). to tremble, to be full of agitation (Śsv. 4, 113). ಬೆಚಿರ್ ಬೆಳ್ಪಳಿಸಿ ಬನ್ದಂ (Śmd. 20).

ಬೆಳ್ಪು **beḷpu.** = ಬಿಳುಪು, etc. whiteness, etc. (ನಿರ್ಮಲತೆ Śmd. II). [ಹಿಮಧವಳಾತಪತ್ರಮನೆ ಪೋಲೆ ಮುಖೇನ್ದುವ ಬೆಳ್ಪು Pb. 1, 120; Ap. 1, 66]. ಅಲರೊಳ್ ಬೆಳ್ಪು or ಅಲರ್ಗೆ ಬೆಳ್ಪು (167). ಪೂಗಳ ಬೆಳ್ಪು or ಪೂಗಳ ಬೆಳ್ಪುಗಳ್ (170). ಕುದುರೆಯ ಬಾಳ ಬೆಳ್ಪಾಗೆ ತಿಲಕನ್, ಅಡಿ ಬೆಳ್ಪಾಗೆ ಕಣಬಸ್ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 276). see Cpr. 3, 81; 7, 62 va.; 8, 73. 75; Bp. 12, 20; 46, 56; Rśv. 6, 4; J. 18, 36; 25, 5; ಕಡುವೆಳ್ಪು, ಕಿಱುಬೆಳ್ಪು, ಪೊಸವೆಳ್ಪು. — ಬೆಳ್ಪುದೋಱು. -ತೋಱು. whiteness to appear: to be white. ಕುದುರೆಯ ಮುಖ ಬೆಳ್ಪುದೋಱಿರೆ ಬೊಲ್ಲನಕ್ಕು, ಕಾಲ್ಮೊಗವಱ್ ಅಯ್ದೆ ಬೆಳ್ಪುದೋಱಿರೆ ಮಂಗಲಂ (Mr. 276).

ಬೆಳ್ಳ **beḷ1-a3. 1.** a white or bright man: an innocent, harmless man (Bp. 9, 19; My.); [an idiot, stupid person. ಸತ್ತ ಪೊತ್ತ ಕಣ್ಣಱಿಯದ ಬೆಳ್ಳನಲ್ಲೆನಱಿದೆಂ ಧವಳಾಕ್ಷಿಯ ನೋಟದನ್ದಮಂ Pb. 4, 76].

*ಬೆಳ್ಳ **beḷḷa. 2.** a flood, torrential flow. — ಬೆಳ್ಳಂಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. to swell into flood (Tu. ಬೊಳ್ಳ; T. ವೆಳ್ಳಂ). ರಸದ ತೊಱೆಯುಂ ನೆತ್ತರ ತೊಱೆಯುಮೊಡನೊಡನೆ ಬೆಳ್ಳಂಗೆಡೆದು ಪರಿಯೆ Pb. 12, 17 va.; Ap. 7, 125 va.

ಬೆಳ್ಳಗೆ **beḷḷage.** whiteness; white (C.). [Tu. ಬೊಳ್ಳಿನೆ]. ಊರೆಲ್ಲಾ ತೊಳೆದರೂ ಮಸಿ ಬೆಳ್ಳಗಾಗದು (Prv.). ಬೆಳ್ಳಗಿರುವ ಹಾಲು (My.). see B. 3, 30. 36; 4, 36. 71; Prv. s. ಮೆಯ್.

ಬೆಳ್ಳನ್ನ **beḷ1-anna1.** white (C.). ಬೆಳ್ಳನ್ನ ಹಾಲು (B. 2, 32; see 3, 44; 4, 71).

*ಬೆಳ್ಳವಾಸ **beḷḷavāsa.** a white seating arrangement. ತನುತನಗಲ್ತೆನ್ದೇಕಾನ್ತ ನಿವಾಸದೊಳಿನ್ತು ಬೆಳ್ಳವಾಸದೊಳಿರ್ದಂ Ap. 6, 33. (ಬೆಳ್ + ಪಾಸು).

ಬೆಳ್ಳವಾರ **beḷḷavāra.** = ಬೆಳ್ವಾರ. a snare, a net for snaring game, a noose (ಪಾಶ, ಬನ್ಧನಗ್ರನ್ಥಿ, ವಾಗುರೆ, ಮೃಗಜಾಲಿಕೆ Hlā.; Te. ವಲ್ಲೆ, ವಲ್ಲೆ-ತಾಡು, a noosed rope, a noose for catching cattle; ವೇಲು, to hang, dangle).

ಬೆಳ್ಳಾನೆ **beḷ1-āne4.** = ಬೆಳ್ಳಗೆ. (My.). ಬೆಳ್ಳಾನೆಯದು; ಬೆಳ್ಳಾನೆ ಬಟ್ಟೆ; ಬೆಳ್ಳಾನೇ ಹಾಲು (My.).

ಬೆಳ್ಳಾರ **beḷḷāra.** = ಬೆಳ್ಳವಾರ. [ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬೆಳ್ಳಾರ ಸುತ್ತಿತ್ತಯ್ಯಾ ಪಾಪದ ಬಲೆಯ ತನ್ದು ಮುನ್ದೊಡ್ಡಿದರಯ್ಯಾ Bv. 835]; (ಜಾಲಿಕ, ವಾಗುರ Mr. 380; Śsv. 3, 23. 25. 49; J. 6. 20). — ಬೆಳ್ಳಾರವಲೆ. -ಬಲೆ. = ಬೆಳ್ಳಾರ. (Bh. 1, 20, 51; 3, 13, 10. 23. 25). — ಬೆಳ್ಳಾರಸುತ್ತು. an encompassment with snare-nets (Bh. 3, 13, 24).

ಬೆಳ್ಳಿ **beḷḷi.** the white metal: silver (ರಜತ, ಕಲಧೌತ, ರೂಪ್ಯ, ತಾರ Hlā., Mr. 98; ಶ್ವೇತ Hlā., Mr. 467, Nn. 103; ದುರ್ವರ್ಣ, ರಜತ, ರೂಪ್ಯ, ಖರ್ಜೂರ, ಶ್ವೇತ Nr.; ಕಲಧೌತ, ರಜತ Nn. 44; ಪಿಂಜರಿ Ct. II, 80; ಪಿಂಜರಿ Kk. 47, Śm. 68; Si. 331; My.; Tu. ಬೊಳ್ಳಿ; T., M. ವೆಳ್ಳಿ, ಬೆಳ್ಳಿ, ವೆಳ್ಳಿ; Te. ವೆಲ್ಲಿ, ವೆಣ್ಡಿ). ಹೊನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯುಂ (ಕುಪ್ಯ Hlā.). [ನೀಳದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಗಾಡಿಯುಮಿಾ ಳಳಿತಾಂಗಿಯರ ಕಣ್ಣ ಸೋಲ್ತಿರಲ್ Pb. 5, 61; Ap. 10, 32 va.]. ಹೊನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಗಳನು ಕರಗಿಸಿ ಮಾಡಿದುದು (ಕೃತ); ಹೊನ್ನನೂ ಬೆಳ್ಳಿಯನೂ ಅಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಟ್ಟದೊಡೆ ರೂಪ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಬೆಳ್ಳಿ ಬೆಸೆಯ ಬೇಕಾದರೆ ಕಳ್ಳೀ ಹಾಲು ಬೇಕೇ? — ಬೆಳ್ಳಿಯಾದರೂ ಬಳ್ಳಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾದರೆ ಕೊಳ್ಳಿ ಬೇಕು. — ಬೆಳ್ಳಿಯಾದರೆ ಕಳ್ಳಿಗೆ ಆಗದೇ? ಬೆಳ್ಳಿಯಿದ್ದವನಿಗೂ ಕೊಳ್ಳೀ ಭಯ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.). 2, the planet Venus (My.; T., M. ವೆಳ್ಳಿ). see Bp. 34, 5; 58, 31; Rśv. 11, 23; J. 26, 17; Si. 330; Prv. s. ಮಾಣಿ. — ಬೆಳ್ಳಿಗೊಪ್ಪರಿಗೆ. -ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ. a kopparige of silver (C. Bp. 47, 40). — ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ. silver and gold (B. 3, 15). — ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬಟ್ಟ. = ಬೆಳ್ಳಿವಟ್ಟು. (Grj. 6, 40). — ಬೆಳ್ಳಿವಟ್ಟಲ್. -ಬಟ್ಟಲ್. a cup of silver (Grj. 4, 130). — ಬೆಳ್ಳಿವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. the silver mountain (ಪಿಂಜರಿವೆಟ್ಟು, ರಜತಾದ್ರಿ Śm. 10).

*ಬೆಳ್ಳಿಗೆ **beḷḷige.** white. ಬೆಳ್ಳಿಗೆ ಆವಿನ ಕಱುವೆನ್ದೊಡೆ ಬಳ್ಳವಾಲ ಕಱೆವುದೇ? Bv. 327.

*ಬೆಳ್ಳುಕ **beḷḷuka.** = ಬೆಳುಕ. white. ಆ ಕೆಚ್ಚಂಗೆ ಕಿಚ್ಚನಿಕ್ಕಿ ಸುಟ್ಟು ಬೆಳ್ಳುಕನ ಮಾಡಿ ಬೆಳುಗಾರದನ್ತೆ ಮಾಡು Bv. 253.

ಬೆಳ್ಳುಚಿ **beḷḷuci.** N. of a plant (ಗೂಡೆ Mr. 134, one MS. ಬೆಳ್ಳುಚಿ).

ಬೆೞಲ್ **beḻal.** (= ಬೆಳಲ, etc.?). N. of a tree (ಒನ್ದು ಮರಂ Śmd. 1).

ಬೇ **bē. 1.** = ಬೆಯ್ಯು, ಬೇಯು. to be consumed with fire, to be burnt up; to be burnt or scorched by the sun's heat, etc.; to be prepared, as food for the table, by boiling, to be cooked; to burn with a fever, with grief, etc. (ದಾಹ Śmd. Dh.; My.; Tu. ಬೇಯು; T., M. ವೇ; Te. ವೇಗು; *cf.* ಬಿಸು 1, etc.). P. p. ಬೆನ್ದು (Śmd. 276. 279; Cpr. 5, 132; Bp. 16, 25; 54, 80; 56, 36; 60, 18; C.). [ತಪದ ಬಿಸುಪಿಂ ಬೆನ್ದಱುದುದು ವನದೊಳುಳ್ಳ ತಪಸಿಯರ ತಪಂ Pb. 8, 9; Ap. 6, 74; ಬೆನ್ದ ಕರಣಾದಿಗಳು ಬನ್ದೇ ಪಥವನಱುಯವು Bv. 37]; third person singular imperfect also ಬೇಯಿತು (My.), ಬೇಯಿತ್ತು (Bp. 56, 35). [ಸಿಡಿಲ್ದ ತೋರಗಿಡಿಯಿನ್ದೊನ್ದೊನ್ದಱೊಳ್ ಬೇವುದುಂ ತ್ರಿಪುರನ್ಪೊತ್ತಿಸಿದನ್ತೆ ಪೊತ್ತಿ ಪೊಗೆದತ್ತು Pb. 11, 17]. ಬೇವ (J. 31, 55). ಅರೆ ಬೆನ್ದುದು (ಅಪಕ್ವ, ಪೌಲಿ Nr.). ಔಷಧಂ ಬೇಯಲು ಕಷಾಯಮೆನಿಕ್ಕು (Mr. 390). ಒಲೆ ಸೊಟ್ಟಾದರೆ ಬದನೆಕಾಯಿ ಬೇಯದೇ? — ಬೆನ್ದ ಬಾಯಿಗೆ (to one who has no real knowledge) ಬನ್ದದೇ ಮಂಗಲಾಷ್ಟಕ. — ಬೆನ್ದ ಮನೆಗೆ ಹಿರಿದದೇ ಲಾಭ (Prvs.). see Cpr. 4, 45; Bp. 2, 13; 18, 88; 36, 8; 50, 28. 33. 37; 52, 14; 54, 50; 56, 38; 60, 58; Rśv. 5, 36. 37. 46; Bh. 1, 8, 89. 90; J. 15, 3; 24, 37. 47.

ಬೇ bē. 2. = ಬ್ಯಾ. an humble, pitiable sound (used in begging). 2, to beg with an humble, pitiable voice. P. p. ಬೇತು. ಬೇತುಕೊಣ್ಡು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ (My.).

ಬೇ bē. without (Mhr., H.; see ಬೇಕೂಬ, etc.).

ಬೇಕರೆ bē₂-kare. a person who cries out for alms with an humble, pitiable voice (My.).

ಬೇಕು bēku. = (ಬೆಟ್ಟು, ಬೇಟ್ಟುಂ, (ಬೇಹು 1). third person singular future of ಬೇಡು 1: it desires: it is wished, desired, solicited or requested; it is desirable; it is requisite, it is required, it is necessary; it is wanted; it is fit; it is due, it must; he or she desirable, etc., etc.; thou art desirable, etc., etc.; you are desirable, etc., etc.; they are desirable, etc., etc. (ಬೇಹು Bhn. 45; C.; T. ವೇಣುಂ, ವೇಣ್ಡಂ; M. ವೇಣಂ, ವೇಣ್ಣು; Tu. ಬೋಡು). ಪುರುಷರೊಳಗಭಿಮಾನವೇ ಬೇಕು (Bp. 40, 48). ಅಂಗಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ? ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದೋ? (B. 4, 93). ಬೇಕು ಬೇಡೆನ್ನು, ಉಸುರಲೊಲ್ಲೆ (Bp. 14, 10). ಬೆಳ್ಳುಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ಹದಿನೆಣ್ಟು ತಿಂಗಳು ಬೇಕು (B. 5, 33). ಒನ್ದು ವಿದ್ಯೆಯೊಳಗೆ ತುಮ್ಬಾ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸಾ ಮಾಡ ಹತ್ತಬೇಕಾದರೆ ಬಹಳ ದಿವಸ ಬೇಕು (5, 81). ಕರೆದೆವಾಂ ಜೂಜಿಂಗೆ, ಬೇಕೇ? (Bh. 2, 13, 39). ತೋಟಿ ಬೇಕೇ? (2, 13, 47). ಒನ್ದು ತೆಱದ ಮಗನಾದೊಡಂ ಬೇಕು (J. 28, 57). ಸಚೇಲಸ್ನಾನವ ಮಾಡಲಿಕೆ ಬೇಕು (Bp. 55, 35). ಇವನನಱಿಯಲು ಬೇಕು (Rām. 3, 2, 22). ಅರ್ಥಮಂ ತತ್ಕಾಲಕೀಯ ಬೇಕು (J. 29, 17). ಕಣ್ಡುದ ನುಡಿಯಬೇಕು (Bh. 1, 8, 16). ವಿನಾಶವನೆಸಗ ಬೇಕು (1, 8, 56). ದ್ರೋಹ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನು ಕೆಟ್ಟ ಇಚ್ಛೆ (ವ್ಯಾಪಾದ Si 48). ಹೆಱರ ಒಡವೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಮ್ಬುವ ದುರಾಶೆ (ಅಭಿಧ್ಯೆ 68). ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಾಯಿಗಳು ಬೇಕೇ ಬೇಕು (B. 3, 40). ಬಿಸಿಯಾದ್ದು ಆಱಸಬೇಕು, ಹಸಿಯಾದ್ದು ಕಾಯಿಸಬೇಕು. — ಬೇಗೆ ಹತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಗೆ ನಿಮಿತ್ತ ಕೇಳಬೇಕೇ? (Prvs.). — occasionally the form ಬೇಕಿಲ್ಲ is used instead of ಬೇಡ (but not in My.). — ಬೇಕಾಗು -ಆಗು. to be solicited, to be desired, to be required, to become or be necessary, etc. (ಬೇಡಿ ಇರು Śmd. 60 Cm.). ಎಣಿಸಬೇಕಾದುದು (ಗಣನೀಯ Nr.). ಬೇಕಾದುದು (ಪ್ರಯೋಜನ Nn. 132). ಬೇಕಾದನಿತನ್ ಆದಡೆ ತನ್ದಪೆಂ (Bp. 14, 11). ಬೇಕಾದನಿತು ವಿತ್ತವನಿತ್ತು (28, 22). ಬೇಕಾದಷ್ಟು (ಕಾಮ, ಪ್ರಕಾಮ, ಇಷ್ಟ, etc. Si. 317). ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಕಾದದು (ಅಭೀಷ್ಟ, ಹೃದ್ಯ, etc. 368). ಬೇಕಾದದು (ಲಘು, ಇಷ್ಟ 412). ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೂಡುತ್ತಿರುವಿಕೆ. (ಪರಾಕ್ರಮ 441). ತನಗೆ ಬೇಕಾದನ್ತಾ ಪುರುಷನು (ರಮಣ, etc. Dhw.). ಎಳೆಯಂಗೆ ಬೇಕಾದುದು ಇಲ್ಲದಿರೆ ಮುಱುಗುವಳ್ (J. 28, 16). ಬೇಕಾದ್ದು ಇದ್ದರೂ ಸೋಕೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. — ಬೇಕಾದ್ದು ಕೊಟ್ಟರೂ ನೂಕಿಸಿಕೊಳ್ಳೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. — ಬೇಕಾದದಾದರೆ ಬೇಗ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ (ಪ್ರಕಾಮ G.). ಕಱುವಿಗೆ ತುಸಹುಲ್ಲು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು (B. 2, 21). ಎಲೆಗಳ ತೂತುಗಳಲ್ಲಿ ಹವೆಯೊಳಗಿನ್ದ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ವಾಯುವನ್ನು ಹೀರಿ ಕೊಣ್ಡು, ಬೇಡಾದನ್ತ ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ವಾಯುವನ್ನು ಹೊಱಗೆ ಬಿಡುವ ಗುಣವುಣ್ಟು (3, 36). ಕಾಟು ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ (3, 91). ಅವಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನೆವ ಹೇೞು (4, 6). ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಸುಲಿಗೇ ಮಾಡಿ (4, 10). ಕೊತವಾಲನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದವನಾಗಿದ್ದನು (4, 20). ಹತ್ತೀ ಕಾಯಿಗಳು ಬಲಿತು ಹಣ್ಣಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (4, 27). ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆಯ ಮನುಷ್ಯನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದವನು (4, 35). ಈ ಅಚ್ಚುಕೂಟದಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಹೊಱಡುವಷ್ಟು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಲೇಖಕರ ಕೈಯ್ಲಿ ಬರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಹದಿನಯ್ದು ಲಕ್ಷ ಲೇಖಕರು ಬೇಕಾಗುವರು (4, 103). ಸೂಜಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಮನ್ದಿ ಇನ್ನೊನ್ದು ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (4, 157). ಮಾವತನು ಆನೆಯ ಗಣ್ಡಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತಿವಿದು, ಬೇಕಾದತ್ತ ಅದನ್ನು ತರುತ್ತಾನೆ (5, 240). ಆ ನೊಸಳೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕು ಬೇಕಾದನ್ತ ಸವಿ ಸವಿ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಒಯಿದು, ನೈವೇದ್ಯ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು (4, 132). ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿ, ಬೇಕು ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು (4, 152). ಆ ಹಾಳೆಯನ್ನು ಬೇಕು ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಕೊಱೆದು (4, 225). — ಬೇಕನ್ನು. -ಅನ್ನು. to say "it is wished or desired", "it is desirable," etc., ಬೇಕನ್ದಾ ಕ್ಷಣ ನಾಕ ಸೇರುವನೇ? — ಬೇಕನ್ತ ಬಯಸಿದ್ದು ಬೇಸಱವಾದೀತೇ? (Prvs.). it is used to express "purposedly": ನಾನು ಬೇಕನ್ತ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಒಡಿದೆನೋ? (B. 3, 82). ಬೇಕನ್ತ ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವನು (5, 205). ಬೇಕನ್ತ ತಡ ಮಾಡಿದನು (5, 236). — ಬೇಕೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. = ಬೇಕನ್ನು. (Bp. 24, 76; J. 5, 23).

ಬೇಕೂಬ bē-kūba. not proper: foolish, silly; a fool (My., Si. 401; Mhr., H.).

ಬೇಗ bēga. 1. Tbh. of ವೇಗ (Śmd. 342; Cpr. 5, 8. 106; Bp. 46, 56; 57, 2). speed; quickly (C.). [ಬಾಣದಿನ್ದಂ ಮುಸುಕಿಟ್ಟನ್ತಾಗೆ ಬೇಗಂ ತುಡುವ ಬಿಡುವ ಸೂಟಿಕ್ಕೆಯ್ಯ ಬೇಗಂಗಳಂ ನಿಟ್ಟಿಸಲಾರ್ಗಂ ಬಾರದು Pb. 12, 20; Ap. 1, 69; ಮನದಿಂ ಬೇಗಂ ಬರ್ಪಳ ದಿಟ್ಟಿಗಳಾಗಳೆ ಪತ್ತಿದುವು Pb. 3, 13]. ಅಮ್ಬಿನ ಬೇಗ (ದೀಪ್ತಿ, ವೇಗ, ತೀವ್ರತೆ Hla.). ಬೇಗ ನಡೆಯುವವನು (ಜಂಘಾಲ, etc. Si. 282). — ಬೇಗನೆ. ಬೇಗನೇ. quickly (C.; B. 1, 10; 3, 124; 5, 72). — ಬೇಗ ಮಾಡು. to hasten, to act with precipitance (Bp. 56, 20; ಸರಸರಿಸು G.). ಬೇಗ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ (ಒನ್ದು ಹಣಕ್ಕೆ) ಹಾಗೂ ವೀಸ (Prv.).

*ಬೇಗ bēga. 2. period, time. ಕಿಱಿದುಂ ಬೇಗಮಿರ್ದು Pb. 3, 79 va.

ಬೇಗಡಿ bēgaḍi. = ಬೇಗಡೆ 1. (B. 1, 5).

ಬೇಗಡೆ bēgaḍe. 1. talc mineral, mica resembling glass (Te.); — laminae of tin covered over with some colouring substance (My.; Te.; Mhr. ಬೇಗಡ). ಬೇಗಡೇ ತಗಡಾದರೆ ಬುಗಡಿಗೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಬೇಗಡೆವೆಸೆ. -ಬೆಸೆ. to affix such laminae (Cpr. 1, 134).

ಬೇಗಡೆ bēgaḍe. 2. a bore, a hole, as in a gem (ಬೆಜ್ಜ Bhn. 12; Bh. 7, 1, 10; 8, 4, 15; 8, 26, 17).

ಬೇಗಾರಿ bēgāri. labour exacted by a government or a person in power without giving remuneration for it (My.; Mhr., H. ಬಿಗಾರ).

ಬೇಗು bēgu. 1. to make gesture with hand, etc. ಕೆಯ್ಯಾಡೆನೆ ಬೇಗೆನ್ಬುಬ್ಬರ್ಥಂ (Ct. I, 51).

ಬೇಗು bēgu. 2. = ಬೇಹು 2. spying (My.; Te. ವೇಗು, ವೇಗು; T. ವೇ, ವೇಯ್, ವೇಗು, ವೇವು; M. ವೇವು; Te. ವೇಗಿಂಚು, to keep awake, v. i.; ವೇಗು, to watch without sleeping; ವೇಚು, to wish for, hope, expect, watch for; *cf.* ಬೇಡು 1?).

ಬೇಗುಗಾಱ bēgu-gāṟa. = ಬೇಹುಗಾಱ. a spy. (My.; T. ವೇವುಕಾರ; Te. ವೇಗುಲವಾಡು).

ಬೇಗುದಿ bē-kuḍi₂. burning heat: affliction, distress, grief (ಸನ್ತಾಪ Ct. II, 89; Śs.; Bhn. 12; Bh. 8, 23, 40). — ಬೇಗುದಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to begin to grieve, etc. (J. 13, 12; 19, 13).

ಬೇಗೆ bēge. = ಬೆಂಗೆ. fire; heat; wild fire in jungles (My.; Bp. 54, 54; 56, 24; 60, 58; Rśv. 5, 45; J. 13, 47; Te. ವೇಕಿ, fever). [ಘೋರದ ಕಾನ್ತಾರದೊಳ್ ಒನ್ದು ಬೇಗೆ ಪರಿವನ್ತು Pb. 8, 98; ಕಾನನವಂಱುವುದು ಬೇಗೆಗಯ್ಯಾ Bv. 75; ಬೇಗೆಗೆ ಕರಮುಱಿದೆರಡುಂ ಮೃಗಂಗಳುಂ ತಣ್ಬುಱಲೊಳ್ ನೆರೆಪು Pb. 5, 39]. — ಬೇಗೆಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. wild fire (Abh. P. 13, 48; 15, 39 va.). — ಬೇಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to be heated, burnt (or boiled, Rśv. 5, 36). — ಬೇಗೆ ಬೀೞು. wild fire to originate (My.). — ಬೇಗೆವೋಗು. -ಪೋಗು. to be consumed by wild fire Cpr. 9, 74. — ಬೇಗೆ ಹತ್ತು. wild fire to break out (My.). ಬೇಗೆ ಹತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಗೆ ನಿಮಿತ್ತ ಕೇಳ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಬೇಚಿರಾಕು bē-cirāku. untenanted, desolate (My.; Br.; Mhr., H. ಬೇಚಿರಾಖ).

ಬೇಜಾ bē-jā. meaningless, senseless, groundless, bad (My.; Br., H.).

ಬೇಜಾರು bē-jāru. weariness (from fatigue, pain, vexation), annoyance (My.; Br.; Si. 398; Mhr. ಬೇಜಾರ).

ಬೇಟೆ bēṭa. 1. (fr. ಬಿಡು 1). separation, parting, especially the separation of lovers (ವಿರಹಾರ್ಥ Bhn. 41; Bh. 2, 9, 17).

ಬೇಟ bēṭa. 2. (fr. ಬೇಡು 1). = ಬೇಣ್ಟ. longings (T. ವೇಟ್ಟಲ್, ವೇಡ್ಕೈ, ವೇಳ್, desire, lust): sexual passion, erotic sentiments, the pleasures of sense; amorous pastime; love-gestures (ಉಟುಗು Śmd. I). ನವವಿಧರತೋಪಚಾರದಿನ್ ಎನ್ದುಂ ಪೞಸದು ಬೇಟಂ (Śmd. 291; see Śmd. s. ಬಾಟ್ಟಣ). [ಮೋಟನ ವಾೞಿ ಮೂಕೋಱೆಯ ಶೃಂಗಾರ ಬೇಟ ಕುರುಡಂಗೆ ನಗೆಗೆಡೆ ಯಾಯಿತ್ತು Bv. 330]. ಹಣವುಳ್ಳಂ ಹೆಣನಾದೊಡಂ, ಒಲಿದ ಪೋಲಾರೆ ನ್ದಡಂ ಬಿಟ್ಟಿರಲ್ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರಂ; ಬಹು ಕೂಟ ಬೇಟಗಳಲೇ ಸೋತನ್ದದಿಂ ಹಾಲ ಮುನ್ದಣ ಬೆಕ್ಕಾಡುವೋಲ್ ಅಡಿ, ಸರ್ವಧನ ತಾಂ ಪೋಗಲ್ಕೆ ಮಾತಾಡರ್ ಅಯರ್; ಗಣಿಕಾಸ್ತ್ರೀಗುಣಮೇತಕಂ? (Sś. in W. v. 614). ಪರಸತಿಯ ಬೇಟದಿ ಪುಣ್ಡತನದಲಿ ಹೆಣ್ಡರನು ಬಿಟ್ಟರ್ದ ಪೋಟರು (Abhā. 2, 2). see Cpr. 3, 42. 43; 5, 121; 8, 53. 56; Grj. 2, 106 va.; Bp.40, 40; 42, 7; 45, 29; C. Bp. 47, 15; Rām. 1, 5, 32; 1, 14, 24; 3, 7, 22; Rśv. 11, 93. 152. 156; J. 6, 34; 7, 6; 15, 5. 26; 26, 7; 29, 35; 30, 23; Abhā. 2, 78. 102; ಒಲ್ವೇಟ, ಕಣ್ಬೇಟ, ಕಿವಿವೇಟ, ತನಿವೇಟ, ಪೊಸವೇಟ.

***ಬೇಟಕಾಱ bēṭa-kāra.** a man of erotic sentiments. ಇದಂ ಪುಗಲಿಂ ಗಡಮೆನ್ದು ಬೇಟಕಾಱರನಿರದೂಱ ಸಾಱಿ ಜಡಿವನ್ತೆಸೆಗುಂ Pb. 2, 13.

ಬೇಟಕಾತಿ bēṭa-kārti. (Śmd. 244). a woman of erotic sentiments; one making love-gestures (Rām. 1, 5, 32).

ಬೇಟಿ bēṭi. = ಬಟ್ಟ, etc. (My.).

ಬೇಟೆ bēṭe. = ಬೆರಡು, ಬೇಣ್ಟೆ. hunting, the chase (Cpr. 5, 120; Śsv. 3, 2; J. 5, 67; C.; ಆಖ್ಹೇಟದನ, ಮೃಗಂಯೆ, etc. Si. 342; Te. ಏಟ, ವೇಟ; T. ವೇಟ್ಟ, ವೇಟ್ಟೈ, ವೇಡು; M. ವೇಟ್ಟ; Tu. ಬೋಣ್ಟೆ). ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಕುಶಲವಾದ ನಾಯಿ (ವಿಶ್ವಕದ್ರು Si. 342). ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿರುವವನಿಗೆ ಬೇಟೆಯ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ? — ಬೇಟೆಗೋಸ್ಕರ ಬನ್ದು, ಊಟ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). 2, animals persued and taken by sportsmen, game (C.; B. 3, 31; 4, 10. 11, 212). — ಬೇಟೆನಾಯಿ. a hunting dog (B. 4, 41; ವಿಶ್ವಕದ್ರು Cb). — ಬೇಟೆಯಾಡು. -ಆಡು. to hunt (C.). ಬೇಟೆಯಾಡಲ್ ಪಡುವ ಬೇೞ್ ಬೇೞ್ ಮೃಗಜಾತಿಗಳು (ಕೃಷ್ಣಸಾರ, ರುರು, ನ್ಯಂಕು, etc. Si. 170). ಬೇಟೆಯನಾಡಲೆನ್ದು, ನಡೆ ತಹ ಕಿರಾತರ್ (Rāghc. 17, 64). ಬೇಟೆಯಾಡುವದಕ್ಕೆ ಕಲಿತ ಮಲ್ಲ ಬೇಟೆ ನಾಯಿಯ ಟೊಂಕ ಮುಱಿದ (Prv.). see J. 6, 20: B. 3, 75; 5, 28.

ಬೇಟೆಕಾತಿ bēṭe-kāti. a huntswoman. see ತಡೆವೇಟೆಕಾತಿ.

ಬೇಟೆಕಾಱ bēṭe-kāra. = ಬೇಟೆಗಾಱ, ಬೇಣ್ಟೆಕಾಱ. a hunter, a sportsman. ಹಕ್ಕಿಯ ಬೇಟೆಕಾಱಂ (ಜೀವಾನ್ತಕ, ಶಾಕುನಿಕ Nr.).

ಬೇಟೆಗಾಱ bēṭe-gāra. = ಬೇಟೆಕಾಱ, etc. (My.; B. 3, 10). ಬೇಟೆಗಾಱ ತೋಟ ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). see Prv. s. ಮೊಲ. — ಬೇಟೆಗಾಱನ ಹಕ್ಕಿ. the common Indian king-fisher, Alcedo bengalensis (Bd.; My.).

ಬೇಡ bēḍa. 1. a huntsman (ಕಣ್ಬಾಕ, ಲುಬ್ಧಕ Nn. 39; T., M.; T. ವೆಟ್ಟು, to cut down; *cf.* ಬಿರಡು); a tribe of forest people living by the chase (ಬಲ್ಲ Ct. I, 93; ಬಿಯದ, ಬಿಲ್ಲ, ಶಬರ Śm. 32; C.; the Bēḍas at present are fowlers, farmers, merchants, peons, etc.). ಬೇಡರ ಪಳ್ಳಿ (ಪಕ್ಕಣ, ಶಬರಾಲಯ Hlā.). ಬೇಡರ ಹಳ್ಳಿ (ಪಕ್ಕಣ, etc. Nr.). ಬೇಡರ ತಾಣ (ಪಕ್ಕಣ Śm. 32). ಬೇಡರ್ ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳ ಅನ್ತ್ಯಜಾತಿಗಳು (ಕಿರಾತ, ಶಬರ, ಪುಲಿನ್ದ, ಭಟ; ಮಾಲ, ಮ್ಲೇಚ್ಛ Hlā.). ಬೇಡರ ಪಾಳ್ಯ (ಪಕ್ಕಣ, etc. Si. 114). ನವು ಲುಗೞಾಯುಟ್ಟ ಬೇಡನು (ಕಿರಾತ); ಸೊಪ್ಪನುಟ್ಟ ಬೇಡನು (ಶಬರ); ಬೇಡರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲವನು (ಪುಲಿನ್ದ Si. 341). ಬೇಡರ ವೋಲ್ ಮಸಗಿ ತುೞು ಗೊಳಲ್ ಬೞ ಸನ್ದಂ (Śmd. 281). see Bp. 54, 76; 58, 36. 48. 57. 64; Rśv. 5, 28. 122; Śsv. 4, 6. 92; J. 28, 52. — ಬೇಡಜಾತಿ. a Bēḍa-tribe. ಭಿಲ್ಲರ್ ಕಿರಾತರ್ ಪುಲಿನ್ದ ಶಬರರ್ ಅಟವಿಚರರ್ ಬೇಡಜಾತಿಗಳು (Mr. 379). — ಬೇಡರವನು. -ಅವನು. = ಬೇಡ. (ವ್ಯಾಧ, ಮೃಗವಧಾಜೀವ, ಮೃಗಯು, ಲುಬ್ಧಕ Si. 341). ಬೇಡರವನಿಗೆ ಗಾಡೀ ಸವಾರಿ ಯಾಕೆ? — ಬೇಡರಸ. -ಅರಸ. a chief of huntsmen (Abh. P. 4, 38). — ಬೇಡವಟ್ಟ. -ಹಟ್ಟ. a village of huntsmen (Abh. P. 8, 54 va.). — ಬೇಡವಡೆ. -ಪಡೆ. a company or force of huntsmen [ಭೂತಮುಳ್ಳನಿತುಮ ನೆಯ್ದೆ ಬೇಡವಡೆ ಮಾಡಿ Pb. 8, 14; Ap. 14, 72]; (Abh. P. 4, 37 va.; 7, 115 va.; Rāghc. 17, 68. 73; J. 28, 40). — ಬೇಡವೆಣ್. -ಪೆಣ್. a Bēḍa woman (Rśv. 5, 55 va.; 5, 112).

ಬೇಡ bēḍa. 2. a short form of ಬೇಡದು, 3rd person singular negative of ಬೇಡು 1 (the contrary of ಬೇಕು). it does not desire: it is not wished, desired, solicited or requested; it is not desirable; it is not requisite, required or necessary; it is not wanted; it is not fit; it is not due, it must not; he or she is not desirable, etc., etc.; thou art not desirable, etc., etc.; you are not desirable, etc., etc.; they are not desirable, etc., etc. (C.; ನಿಷೇಧ Si. 469; ವಾರಣ 473; T. ವೇಣ್ಡಾಂ; M. ವೇಣ್ಡ; Tu. ಬೋಡ, ಬೊಡ್ಚಿ). in politely accosting the forms ಬೇಡಿರಿ or ಬೇಡರಿ are used (B. 4, 75. 76. 77; 5, 132. 133). [ಬೇಡಮಿಾ ಬಿನದಂ Pb. 4, 64; Ap. 2, 9 va.]. ಇದಱೊಳ್ ಸಾಕಲ್ಯಸಂಜ್ಞೆ ಪೇೞವೆನಲ್ ಬೇಡ! (Śmd. 61). ಬೇಡ ಗಡಾ, ಬೇಡ ಗಡಾ ನಿನಗಾತನೊಳ್ ಚಲಂ! (143). ಕಿವಿಗೆ ಸೊಗಯಿಸದೆಡೆಯೊಳ್ ಅದನೆಸಗಲ್ ಬೇಡ (268). ಸೊಪ್ಪಿಕ್ಕುಮೆನವೇಡ (269). ನಮ್ಮೊಳು ಭೀತಿ ಬೇಡ! (Bh. 1, 8, 74). ಪಾತಕನ ಹೆಸರೆ ಮೂಱು ಲೋಕದೊಳಗೆ ಯಾತಕ್ಕು ಬೇಡ (Sp.). ಈಶತ್ವಮಿಲ್ಲದೇ ನೀನೀಶ ನೆನ್ದಾದಿ? ಈಶನೀಶನೆನ ಬೇಡ! ಲೋಕಕೆ ಮಾನೇಶನೆ ಈಶ (Sp.). ಅ ಸೂಯೆಗೀಡಾಗ ಬೇಡ! (J. 29, 17). ಇದನ್ನು ಮಾಡು! ಅದನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಡ! ಎನ್ದು, ಹಿರಿಯರು ಕಿಱಿಯರಿಗೆ ಹೇೞುವದೇ ಆಜ್ಞೆ (B. 3, 53). ಮೆತ್ತಗಾಗಿರ ಬೇಡವೇ? (Bp. 38, 35). ಇತ್ತ ಬರ ಬೇಡ! ಎಲವೊ, ಹೋಗು! (40, 12). ಅಱಿಯವೇಡ (40, 24). ನಿಮ್ಮದು ರುಕ್ತಿಗಳು ಬೇಡ (56, 24). ಕಾಕುಮಾತು ಆಡ ಬೇಡ, ಪೋಕವಿದ್ಯೆಗೆ ಹೋಗ ಬೇಡ. — ಪೂಮಾಲೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರೂಮಾಲೆ ಬೇಡವೋ? — ಬಡವಗೆ ಆಸೆ ಹೇೞ ಬೇಡ, ಬಲ್ಲಿದವಗೆ ಭಾಸೆ ಹೇೞ ಬೇಡ. — ಹಾರುವನಿಗೆ ಆಳಾಗ ಬೇಡ, ಗಾಣಿಗನಿಗೆ ಎತ್ತಾಗ ಬೇಡ (Prvs.). ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮಾಸ ಬೇಡ! (B. 2, 1). ಪೋಱ ಬೇಡಂಗಡಿಸಾಲ ಪೂರಹೊಣೆಯಂ ನಿನ್ದ್ಯಂಗಳಂ ಪಾಪವಂ, ಮಱೆ ವೇದಾನ್ತಜಮಿತ್ರನ್ನೆಜಸತಿಯೊಳ್ ನ್ಯಾಯಂಗಳೊಳ್ ಸತ್ಯಮಂ, ಸೆಱೆವೇಡಂ ಗನೆಪಕ್ಷಿವೃದ್ಧತರುಣೀಗೋವಿಪ್ರದಾರಿದ್ರರಂ, ತೆಱ ಬೇಡೊತ್ತೆಗೆ ಬಡ್ಡಿಯಂ (Sś. 34). honorific plural ಬೇಡಿರಿ! (C.), ಬೇಡಿ! (My.). — ಬೇಡನ್ನು. -ಅನ್ನು. = ಬೇಡೆನ್ನು. ಯಾರು ಬೇಡನ್ನುತ್ತಾರೆ? (who does object? My.). ಬೇಡನ್ದರೂ ಮಗ ಆಡು ಕಾಯೋದು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬೇಡ ಬೇಡ. rep. (Bp. 21, 47; 43, 52). ಬೇಡ ಬೇಡೆನ್ದು, ಬಿಡಿಸಿದಂ (Śmd. 272). — ಬೇಡವಾಗು. -ಆಗು. = ಬೇಡಾಗು. (My.). ಬೇಡವಾದದ್ದು ಕೊಡಿಸಿದರೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಬೇಡವೆನ್. -ಎನ್. = ಬೇಡೆನ್. ಬೇಡ

ವೆಮ್ಬುದು (ವಾರಣ Nr.). — ಬೇಡಾಗು. -ಆಗು. to be undesirable, etc. ಎಲೆಗಳ ತೂತುಗಳಲ್ಲಿ ಹವೆಯೊಳಗಿನ್ದ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ವಾಯುವನ್ನು ಹೀರಿಕೊಣ್ಡು, ಬೇಡಾದನ್ಥ ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ವಾಯುವನ್ನು ಹೊಱಗೆ ಬಿಡುವ ಗುಣವುಣ್ಟು (B. 3, 36). ಬೇಡನ ಬೞಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಱು ಇದ್ದದಱಿನ್ದ ಅವನಿಗೆ ಅವು ಬೇಡಾಗಿದ್ದರೆ (3, 91). ಲೋಕಾಪವಾದದಿನ್ದ ಜನರಿಗೆ ಬೇಡಾದವನು (ಅಭಿಶಸ್ತ G.). — ಬೇಡೆನ್. -ಎನ್. ಬೇಡೆನ್ನು. to forbid, etc.; to refuse, etc. ಬೇಡೆನುಹ (ನಿಷೇಧ); ಬೇಡೆನ್ದು ಒಱಲುಹ (ಆಕ್ರೋಶನ, etc. Nr.). ಬೇಡೆನ್ದು ಬಿಟ್ಟನು (My.). ಬೇಡೆನವೇಡ! (Rśv. 13, 26).

ಬೇಡ bēḍa. 3. a man of a timid heart, a timid man [ಭೂಪೋತ್ತಮನಂ ಬಿಸುಟ್ಟೆರದೆ ನಿಮ್ಮೊಳೆ ಪೊಕ್ಕೊಡೆ ಬೇಡನಲ್ಲನೇ Pb. 9, 69]; (ಭೀತಚಿತ್ತ Bhn. 4; Bp. 9, 32; 31, 6; see ಬೆಳ್ಕಱ್).

ಬೇಡತಿ bēḍati. a female of the Bēḍa tribe (ಶಬರಿ G.; My.; see Rāghc. 17, 66; Śśv. 3, 7; Bh. 1, 8, 87; ಎಳೆವೇಡತಿ).

***ಬೇಡಾ bēḍā.** need not do? ವಿದಗ್ಧ ಬುಧಜನದ ಮನಮನಲೆಯಲೆವೇಡಾ Ap. 1, 17. @ the earlier form ವೇಡಾ, etc. has no independent existence, but is found only in sandhis.

ಬೇಡಿ bēḍi. a chain, a fetter (My.; Br.; B. 5, 151; Mhr., H.), ಆನೇ ಬೇಡಿ (ಶೃಂಖಲ, ಅನ್ದುಕ, ನಿಗಲ Si. 271). ಬೇಡಿಲಿ (or ಬೇಡೀಲಿ) ಇದ್ದವಗೆ ನಾಡಿನ ಯೋಚನೆಯೇ? — ಬೇಡಿಲಿ ಬಿದ್ದರೂ ಕೇಡು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

***ಬೇಡಿತಿ bēḍiti.** = ಬೇಡತಿ. ನಿಷಾದಿತಿಯೆಮ್ಬ ಬೇಡಿತಿಗಂ Pb. 3, 4 va.

ಬೇಡಿಕೆ bēḍike. asking, entreating (My.).

ಬೇಡು bēḍu. 1. (Śmd. 90). = ಬೇಱ್. to wish, to desire (ಬಯಸು Śmd. 387 Cm.; T. ವೇಣ್ಡು); to solicit, to beg, to pray, to entreat, to request (ಯಾಚ್ಞೆ Śmd. Dh.; Śm. 95; C.; T. ವೇಣ್ಡು; Te. ವೇಡು; Tu. ಬೋಡು; T. also: to be necessary. be wanted; see ಬೇಕು, ಬೇಡ 2, ಬೇಹ). [ಬೇಡುವೊಡೆ ನೀವೆಮ್ಮಯ್ಯನಂ ಬೇಡಿರೇ Pb. 1, 70; Ap. 4, 55]. ಬೇಡಿದನಿಷ್ಟಮುಂ ಸಲಿಪುದು ಕರ್ಣಂಗೆ ಜನ್ಮವ್ರತಂ (Śmd. 89). ಜಾತವೇದಂ ಪಟುಕಪಟಮಯ ವ್ಯಾಜದಿಂ ಬೇಡಿ, ಪೆತ್ತಂ (285). ಕುರುಪತಿಯುಂ ವಿಷ್ಣು ಬೇಡಿದಂ ಧರೆಯುರೆಯುಂ (77). ದಾನಿಯುಂ ದಾನಮುಂ ಬೇಡಿದಂ (157). ಆವುದು ಮಾಡಲ್ ಬೇಡಿದುದು, ಅದುವೆ ಕರ್ಮಂ (155). ಬೇಡುವಂ or ಬೇಟ್ಪಂ (28). ಬೇಡುವವ (ಅರ್ಥಿ, ಮಾರ್ಗಣಕ, ಯಾಚಕ, ವನೀಪಕ Hlā.). ಬೇಡುವಂ (ಎರೆವಂ. ಯಾಚಿಸುವಂ Śm. 47). ಬೇಡುವವನು (ಮಾರ್ಗಣ, ಯಾಚಕಜನ Nn. 70). ಬೇಡುವವನು (ವನೀಪಕ, ಯಾಚನಕ, ಮಾರ್ಗಣ, ಯಾಚಕ, ಅರ್ಥಿ, ಕೇಳುವವನು Si. 367). ಮಾಱಲ್ ಬೇಡಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯವು (ಕ್ರಯ್ಯ); ಆಗಲು ಬೇಡಿದುದು (ಭಾವುಕ, ಭವಿಕ, ಭವ್ಯ); ಬೇಡಿಕೊಳುಹ (ಪ್ರಾರ್ಥನ Nr.; *cf.* ಬೇಡುಹ). ಬೇಕಾದದು ಹೋಗಿ ಬೇಡದ್ದು ಆಗುವಿಕೆ (ಪ್ರಪಂಚ, ವಿಪರ್ಯಾಸ Si. 412). ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇನ್ಥಾ ಕೇಡುಗಳು ಉಣ್ಟಾಗಬಾರದೆನ್ದು, ನಾವು ದೇವರನ್ನು ಕುಱಿತು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ (B. 5, 2). ಅವನು ಅರಸನಲ್ಲಿ ಏನಿಕೆ ದ್ರವ್ಯ ಬೇಡಿದ್ದನು (5, 67). ತನ್ದೆಯ ಕೀರ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಲೆನ್ದು, ದೇವರಿಗೆ ಬೇಡಿಕೊಣ್ಡಳು (5, 72). ಈ ಮುದುಕ ಬಿಕ್ಕೆ ಬೇಡಿ, ಕಾಱು ತರುತ್ತಾನೆ (2, 38). ಕುಣ್ಟರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಿಕ್ಕೆ ಬೇಡ ಬನ್ದರೆ ತಮ್ಮ ಕೆಯ್ಲಾದದು ಕೊಟ್ಟು, ಅವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕು (4, 34). ತಲೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲ, ತನು ಮೃಗನಾಭಿ ಬೇಡಿತು. — ನಾನಾರಾಯನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ, ನಾಲ್ಕು ಕಾಸು ಬೇಡಿದ. — ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ಹಿಟ್ಟು ಬೇಡೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ಬೇಡಿ ಉಣ್ಡ ನಾಲಿಗೆ ನಾಡು ಕಣ್ಡಿತು. — ಕಳ್ಳತನ ಎಮ್ಬ ಕಾಮಧೇನು ಇರುವಾಗ ಬೇಡಿ ತಿಮ್ಬುವ ಬಣ್ಡಜನ್ಮ ಯಾಕೆ? — ಬೇಡಿಕೊಣ್ಡಷ್ಟೂ ಹೇಡಿತನ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. — ಬೇಡಿಕೊಣ್ಡು ತಿನ್ನಬಹುದು, ಕದ್ದುಕೊಣ್ಡು ತಿನ್ನಬಾರದು. — ಬೇಡುವದೇ ಕಷ್ಟ, ಬೇಡಿದರೂ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವದು ಅತಿ ಕಷ್ಟ (Prvs.). see Cpr. 3, 103; 5, 102; Bp. 1, 65; 9, 32. 49; 22, 40; 26, 14. 67; 30, 30; 32, 63; 42, 6; 43, 60; 46, 47. 51; 47, 39; 50, 68. 80; 53, 39; C. Bp. 47, 3; J. 4, 65; 5, 12. 59; 26, 52; Sp. s. ಮುನ್ನೀ; Prv. s. ಓಕೆ.

ಬೇಡು bēḍu. 2. a multitude of huntsmen or Bēḍas (ಬೇಡರ ಸಮೂಹ Śmd. Dh.; ಶಬರಸಮೂಹ Śm. 95; ಬೇಡರ ಗೊನ್ದಣ Śm. 32; *cf.* ಬೇಡು 3; T. ವೇಡು, a tribe of wild people).

ಬೇಡುವಿಕೆ bēḍuvike. = ಬೇಡಿಕೆ. asking, etc. (My.; B. 5, 67; ಯಾಚ್ಞೆ, ಅಭಿಶಸ್ತಿ, ಯಾಚನೆ, ಅರ್ಥನೆ, ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವದು Si. 245; ಯಾಚ್ಞೆ, ಭಿಕ್ಷೆ, ಅರ್ಥನೆ, ಅರ್ದನೆ, ಕೇಳುವಿಕೆ, ತಿರಿದಾಡುವಿಕೆ 287).

ಬೇಡುಹ bēḍuha. soliciting, begging, praying, etc. (ಅಧ್ಯೇಷಣೆ, ಏಷಣೆ, ಯಾಚ್ಞೆ, ಯಾಚನೆ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ Hlā.; ಯಾಚೆ, ಭಿಕ್ಷೆ, ಅರ್ಥನೆ, ಅರ್ದನೆ Nr.).

ಬೇಡೆ bēḍe. = ವೇಡೆ 1. *a boat.*

ಬೇಣ್ಟ bēṇṭa. = ಬೇಟ 2. sexual passion. [ಆ ಸ್ವಯಂಪ್ರಭೆ ಲಲಿತಾಂಗನಳ್ಕೆರ್ದೆಗೆ ತೊಟ್ಟನೆ ಬೇಣ್ಟಮೆ ಪುಟ್ಟೆ ಪುಟ್ಟೆದಳ್ Ap. 2, 73]; (Cpr. 6, 85).

ಬೇಣ್ಟಿಗ bēṇṭiga. a hunter (Śśv. 3, 24).

ಬೇಣ್ಟೆ bēṇṭe. (Śmd. 48). = ಬೇಟೆ, etc. hunting. (ಆಚ್ಛೋಟನ, ಮೃಗಯೆ, ಮೃಗವ್ಯ, ಪಾಪರ್ದ್ಧಿ, ಆಖೇಟಕ Hlā.; Mr. 270; ಸರವಿ Śmd. II, Ct. I, 7, Śm. 108; ಸರಡು, ಸರವಿ Kk. 51; ಸರ, ಸರವಿ Śm. 31; My.; Bp. 27, 22). [ಈ ದೆವಸಮುಲ್ತೆ ಬೇಣ್ಟೆಯ ದೆವಸಂ Pb. 5, 40; Vr. 95, 18. ಎಲ್ಲರ ಗಣ್ಡರೂ ಬೇಣ್ಟೆಗೆ ಹೋದರು ನೀನೇಕೆ ಹೋಗೆ ಎಲೆ ಗಣ್ಡನೆ? Bv. 907]. ಬೇಣ್ಟೆಯ ಉಳಿ (Śmd. I). ಬೇಣ್ಟೆಯ ತೆರೆ (ಪಱಹ I). ಬೇಣ್ಟೆಯ ಕೆರ (ಎಕ್ಕವಡ Ct. II, 36). ಬೇಣ್ಟೆಯ ನಾಯಿ (ವಿಶ್ವಕದ್ರು Hlā.). ಮಳಲ ಬೇಣ್ಟೆಯಂ ಮಾಡಿದ ಪೋಲ್ (Śmd. II). see Rśv. 5, 52; Śśv. 3, 48. 64; J. 2, 54; 28, 40; 29, 23; ಮಿಗವೇಣ್ಟೆ. — ಬೇಣ್ಟೆಯಾಡು. = ಬೇಟೆಯಾಡು. (Bp. 34, 17; Rāghc. 17, 67). [— ಬೇಣ್ಟೆವಱೆ. -ಪಱೆ. the drum used in hunting. ಕಟ್ಟಿದ ಪಣೆ ಕಟ್ಟು ಬೇಣ್ಟೆವಱೆ ದೊರೆಯೊಳೊಡಮ್ಬಟ್ಟಸಿಯ ಸುರಗಿ Pb. 5, 36; — ಬೇಣ್ಟೆವಸದನ. -ಪಸದನ. hunting costume. ಅಳವಿಯೊಳ್ ಕೂಡಿ ನಡೆಯಲ್ವೇೞ್ದು ಬೇಣ್ಟೆವಸದನಂಗೊಣ್ಡು Pb. 5, 47 va.]. — ಬೇಣ್ಟೆವಸನ. -ಬಸನ. pursuit of hunting (Cpr. 8, 4 va.). — ಬೇಣ್ಟೆವೋಗು. -ಪೋಗು. to go hunting, to go to the chase (Rśv. 5, 50 va.).

ಬೇಣ್ಟೆಕಾಱ bēṇṭe-kāṟa. = ಬೇಟೆಕಾಱ, etc. a hunter. [ಕಾಮದೇವನೆಮ್ಬ ಬೇಣ್ಟೆಕಾಱಂಗೊಡ್ಡಿದ ಪುಲ್ಲೆಗಳನ್ತೆ Pb. 4, 38 va.]; (ವ್ಯಾಧ, ಮೃಗವಧಾಜೀವ, ಮೃಗಯು, ಲುಬ್ಧಕ Nr.; Bp. 9, 48; 34, 23. 36; 47, 36).

ಬೇಣ್ಟೆಗಾರ್ತಿ bēṇṭe-kārti. = ಬೇಟೆಕಾತಿ. a huntress (Grj. 2, 88).

***ಬೇಣ್ಟೆಯ bēṇṭeya.** a hunter. ತನ್ನೊಳಮರೆ ಬೇಣ್ಟೆಯನೊರ್ವಂ Pb. 5, 36.

ಬೇತಾಳ bētāḷa. Tbh. of ವೇತಾಲ. a goblin. (Abh. P. 14, 90 va.; J. 22, 23; My.). [ತಾಳತರುವಿತತಿಯೊಳ್ ಬೇತಾಳಂಗಳ್ ನೋಱೆದು ತೆಱೆದು ಬಾಯ್ಗಳನಾ ಪಾತಾಳ ಬಿಲಂಗಳ ಪೋಲ್ Kr. 3, 194]. ಬೇತಾಳನಾದರೆ ನೇತಾಡ್ಯಾನು, ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರಸವವೇದನೆ. — ಬೆನ್ನ ಹಿನ್ದೆ ಬನ್ತು ಬೇತಾಳ. — ಬೇತಾಳಗೆ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾದೇವಿಯೇ ಒಪ್ಪಿದ ಹೆಣ್ಡತಿ. — ಕಾಡು ಬೆಳದರೆ ಬೇಡನಿಗೆ ಬಿಡಬೇಕು, ನಾಡು ಸೊಕ್ಕಿದರೆ ಬೇತಾಳನಿಗೆ ಬಿಡಬೇಕು (Prvs.). see Prv. s. ಬಾಯಿಗೆ ಬರು.

ಬೇತು bētu. P. p. of ಬೇ 2.

ಬೇತು bētu. plan, scheme, plot; purpose, design; method; form (Mhr., H.; ಉದ್ದೇಶ, ಸಂಕೇತ Cb.).

ಬೇದ bēda. 1. Tbh. of ವೇದ (Ct. II, 44). — ಬೇದಬಿಜ್ಜಿಗ. Brahmā (ಅಜ್ಜ Ct. II, 3; ಬೊಮ್ಮ Kk. 9; ಬಿದಿ, ಅಲರಿಜ, ಬೊಮ್ಮ, etc., ಬ್ರಹ್ಮ Śm. 8).

ಬೇದ bēda. 2. Tbh. of ಭೇದ. difference, etc. (My.; B. 5, 23).

ಬೇದನೆ bēdane. Tbh. of ವೇದನೆ. pain, etc. (Śmd. 342).

ಬೇನೆ bēne. (heat; T., M. ವೇನಲ್, ವೇನಿಲ್): [Tu.]. pain, sickness, disease (C.). [ಅಣಂ ಮೊಗಂ ಮುಱುಯದಕ್ಕದೆ ಬೇನೆಗ ಳೊಳ್ ಮೊಗಂಗಳಂ ಬಿನ್ನಗೆ ಮಾಡದಿರ್ದರ್ Pb. 11, 3]. ಬೇನೆ ತಗಲು ವಿಕೆ (ಸ್ಪರ್ಶ, ಸ್ಪೃಷ್ಟ, ಉಪತಪ್ತ Si. 392). ಒಳಗೊಳಗೆ ಬಸುಱುಱುವ ಬೇನೆ (Bp. 3, 14). ಬೇನೆ ಗಾನದಿನ್ದ ಹೋದೀತೇ? — ಬೇನೆ ನಿತ್ತರೂ ಹೇನಿನ ಕಾಟ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ (Prvs.). see ಇಬೇರ್ನೆ, ಕಣ್-, ಹೊಟ್ಟೆ-. — ಬೇನೆ ಬರು. pain or disease to come, be brought on or be created (B. 4, 32. 53. 141; My.); labour pains to appear. — ಬೇನೆ ಬೀಱು. pain or disease to happen: to become unwell (My.). ಹಿನ್ದ ಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬೇನೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದೆನು (B. 3, 59). ಮಱುದಿವಸವೇ ಬೇನೆ ಬೀಳು ತ್ತಾನೆ (4, 139). ಕುಟುಮ್ಬದೊಳಗಿನವರು ಬೇನೆ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ (5, 90). ಯಾರಾದರೂ ಬೇನೆ ಬಿದ್ದರೆ (5, 304). [— ಬೇನೆ ಮೂಡು. to suffer a pain (an expression used in taunting). ಎಮ್ಮ ಮಗಳಿಂಗೆಮ್ಮ ಬ್ರತಂಗಳನಾಮುಂ ಕೊಟ್ಟೊಡೆ ನಿನಗೆ ಬೇನೆ ಮೂಡಿತ್ತೆ ಎನ್ದು ನುಡಿದು Vr. 22, 26]. — ಬೇನೆಯವ. -ಅವ. a sick, diseased man (ಅಭ್ಯಮಿತ, ರೋಗಿ, ಅಭ್ಯಾನ್ತ, ಆಮಯಾವಿ G.; B. 4, 76).

ಬೇಪರವಾ bē-paravā. carelessness, inattention (My.; Br., Mhr., H.).

ಬೇಪಾರ bēpāra. Tbh. of ವ್ಯಾಪಾರ. business, etc. (My.; Br.; Mhr., H.). — ಬೇಪಾರ ಸಾಪಾರ. reit. (My.).

ಬೇಪಾರಿ bēpāri. Tbh. of ವ್ಯಾಪಾರಿ (Mhr.).

ಬೇಫಾಮು bē-phāmu. inadvertence, heedlessness (My.; Br., Mhr., H.).

ಬೇಬನ್ದು bē-bandu. devoid of order, confused; disorder, etc. (My.; Br., Mhr., H.).

ಬೇಯಿಸು bēyisu. = ಬೆಯಿಸು, ಬೇಸು. to consume with fire, to burn up. 2, to prepare, as food for the table, by boiling; to bake, as bread (My.; Te. ವೇಯಿಂಚು). ಬೇಯಿಸಿದ ಅನ್ನ ಪಾಯಸವಾಗದೇ? (Prv.). 2, to pain (v. t.), to afflict (J. 8, 47).

ಬೇಯು bēyu. = ಬೇ 1, etc. P. p. ಬೆನ್ದು. ಬೇಯುವದು (C.).

ಬೇರ್ bēr. (Śmd. 58). = ಬೇರು, ಬೇ‍ೞ್ 1–. a root (ನೇತ್ರ Hlā., Mr. 471; ಮೂಲ Nn. 66; ಜಟೆ Mr. 518; Tu.; T., M. ವೇರ್). [ರಿಪು ಭೂಜ ಸಮಾಜದ ಬೇರ್ಗಳಂ ನಭಕ್ಕೆತ್ತಿದೆ Pb. 5, 75]. ಬೇರ್ಗಳ್ (Śmd. 51. 112. 133; Cpr. 1, 90; J. 3, 36). ನೆಲಾವರೆಯ ಬೇರಂ (Śmd. 345). ಬೇರ್ ಪೞುದುದು (219). ಪಸರಿಸಿದ ಬೇರ್ (ಪಾದ, ಮೂಲ Mr. 104). ಸಂಶಯದ ಬೇರ್ (Bp. 11, 15). ಭವದ ಬೇರ್ (37, 24). ಬೇರಿಂ (Cpr. 1, 71). — ಬೇರಿೞಿ. -ಇೞಿ. a root to descend: to root. ಬೇರಿೞಿಯೆ ಜಡೆಗಳ್ (Rsv. 1, 134). — ಬೇರೂಱು. -ಊಱು. to fix the root, to root, as plants, etc.; to take root, to be established; to spring up, to originate. [ನಭೋಭಾಗದಿನಿನ್ದಂ ಚಾಪಮನಿತುಂ ಭೂಭಾಗದೊಳ್ ಬನ್ದು ತೊಟ್ಟನೆ ಬೇರೂಱಿದವೋ Ap. 7, 24]. see Bh. 2, 2, 114; J. 30, 30.

ಬೇರ bēra. 1. Tbh. of ವೈರ (Śmd. 357). enmity (Te. ವೇರ). 2, an enemy (ಮಱುವಸಲ, ಮಾಱಡಿ, ಪಗೆ Śs.; see ರಕ್ಕಸಬೇರ).

ಬೇರ bēra. 2. Tbh. of ವ್ಯಾಪಾರ. (My.; Te.). — ಬೇರ ಮಾಡು. to traffic (My.). [Tu.].

ಬೇರ bēra. 3. Tbh. of ವಿಗ್ರಹ. figure, image (My.; Te.).

ಬೇರಿ bēri. 1. = ಬ್ಯಾರಿ. Tbh. of ವ್ಯಾಪಾರಿ. a business man. (Si. 298; Te.; M. ಬಿಯಾರಿ); a Malayalam speaking Muslim..

ಬೇರಿ bēri. 2. Tbh. of ಭೇರಿ. a kettle-drum (Śmd. 339; My.).

ಬೇರೀಜು bērīju. the total of an addition: an amount (Mhr.); the total assessment of a land, a village, a district, etc. (My.; Br.). ಒಟ್ಟುಬೇರೀಜು (ಸಮಾಮ್ನಾಯ Cb.).

ಬೇರು bēru. = ಬೇರ್, etc. (C.; Te. ವೇರು). ಮರದ ಬೇರು (ಪಾದ, ಮೂಲ Hlā.). ಮೂಲ ಎನ್ದೊಡೆ ಬೇರಿಂಗೆ ಪೆಸರು (Nr.). ಕುಲದ ಬೇರಿಗೆ (Bp. 3, 58). ದುರ್ಭವದ ಬೇರು (61, 79). ಯುದ್ಧದ ಬೇರನ್ನು ಕಿತ್ತು ಚೆಲ್ಲಬೇಕು (B. 5, 70). ಕಬ್ಬಿನ ಬೇರುಗಳು (ಮೋರಟ, ಇಕ್ಷುವನಮೂಲ Si. 335). ಬೇರು ಇಲ್ಲದ ವೃಕ್ಷವೇಱು ನೋಡುವದೇನು? (Dp. 167). ಬೇರು ಇದ್ದರೆ ನಾರು ಸಿಕ್ಕೀತು.— ಬೇರು ಬಲ್ಲವಗೆ ಎಲೆ ತೋಱುಸೋದು ಯಾಕೆ? — ಬೇರು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮರದ ಯೋಚನೆ ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ಬೇರಿನ ಪಲ್ಲೆ. roots used as vegetables (My.). — ಬೇರುಕಡಲೆ. = ನೆಲಕಡಲೆ. (St. & Pl.). — ಬೇರುಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. destruction of the root, utter ruin (Bh. 7, 19, 22). — ಬೇರು ದರಿಸಲೆ (= ಧರಿಸಲೆ). with the roots, by the roots (My.). ಕಬ್ಬು ಸೀಯೆನ್ದು, ಬೇರು ದರಿಸಲೆ ತಿನ್ನಬಾರದು (Prv.). — ಬೇರು ಬಿಡು. to begin to root (My.). ಒನ್ದು ಮೊಳಕೆ ಕೆಳಗೆ ನೆಲದೊಳಗಿಳಿದು ಬೇರು ಬಿಡುತ್ತದೆ (B. 3, 35). — ಬೇರುವೆರಸೆ. -ವೆರಸೆ. with the roots (My., also ಬೇರುವರಿಸೆ, ಬೇರುವೆರಸಲೆ). — ಬೇರು ಸಹ. = ಬೇರು ದರಿಸಲೆ. (ಸಮೂಲ Cb.; My.). — ಬೇರು ಸಹಿತ. = ಬೇರು ಸಹ. (Bp. 57, 16; My.).

ಬೇರುಗ bēr-uga. (Śmd. 240). a man who deals in, or sells, roots.

ಬೇರುಣ್ಡ bēruṇḍa. Tbh. of ಭೇರುಣ್ಡ. a species of bird with two heads. (My.).

ಬೇರುಷ್ಟ bēruṣṭa. a kind of tree. see Mr. s. ಗೇರ ಕಾಟ್.

ಬೇರೋಜು bē-rōju. without wages for a day.

ಬೇರೋಜುಗಾಱ bērōju-gāra. a man without employment, an unemployed man (My.). ಬೇರೋಜುಗಾಱ ಸರ್ವಸ್ವತನ್ತ್ರ ಯಾರ (is entirely his own master, Prv.).

ಬೇರೋಜುದಾರ bērōju-dāra. = ಬೇರೋಜುಗಾಱ. (My.).

ಬೇಱ್ bēṟ. ಬೇಱು. = ಬೇ‍ೞ್ 2–. separation; the state of being separate, apart, or different (ಇತು Nn. 164; T. ವೇಱು, ವೇಱು, ವೇಱು; M. ವೇರ್, ವೇಱು; Te. ವೇಱು; *cf.* ಬೇಟೆ2; Te. ಚೆಡಿ, to separate or fly off, as a splinter, etc.; ವೀಡು, to be separated, loosened; T. ವೀಱು, to be split, cleft = ವಿರಿ; to be alone; Te. ವೀಲು, to split, burst asunder). — ಬೇಱು ನುಡಿ. to express separation, etc. ಬೇಱು ನುಡಿವೆಡೆಯೊಳ್ ಆ ವ್ಯತಿ ಪೃಥಕ್ ವಿನಾ ಅನ್ತರಮೆಮ್ಬ ಪೆಸರ್ಗಳಕ್ಕು (Mr. 534). — ಬೇಱು ಮಾಡು. to separate, to set apart. ಬೇಱು ಮಾಡುವುದು (ಹೃ, ಪೃಥಕ್ Nn. 163). [ಒನ್ದರಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ಬಿಚ್ಚಿ ಬೇಱು ಮಾಡಬಾರದಾಗಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಒನ್ದೆ, ಉಪದೇಶವೊನ್ದೆ ... ನೀವಿನ್ನಾವುದ ಬೇಱುಮಾಡಿ ನುಡಿವಿರಯ್ಯಾ Cv. 47].

ಬೇಱೆ³ bēṟe. = ಬೇಱ್. separation, etc.; separate, apart, different, other, else; separately, etc. (My.; ಅನ್ಯವಾಗಿ Śmd. 74 Cm.; Tu. ಬೇತೆ; Te. ವೇರೆ; T., M. ವೇಱೆ); further (Bp. 36, 28; ತಿರ್ದಿ ನರನ್ ಉದ್ದಮಿಸೆ ಬೇಱೆಟ್ಟಂ Śmd. 280). [ನೀಂ ಬೇಱೆಮಗೆ ಸುಯೋಧನನೇಂ ಬೇಱೆಯೆ Pb. 7, 63; ಪರಮ ಜಿನೇನ್ದ್ರ ವಾಣಿಯೆ ಸರಸ್ವತಿ ಬೇಱೆದು ಪೆಣ್ಣುರೂಪಮಂ ಧರಿಯಿಸಿ ನಿನ್ದುದಲ್ತು Ap. 1, 9]. ಬಗೆಯೊಳ್ ಪೆಱತೊನ್ದನ್ ಅಣಂ ಬಗೆಯಲ್ ಗಡ ನಿನಗೆ ಸುಮತಿ ಬೇಱುಂ ಬೇಱೆಂ (Śmd. 277; Kāvy. I, 5, 39). ಬೇಱಿಲ್ಲಿ? (Bp. 57, 70). ಬೇಱೇಂ ಗತಿಗಳುಣ್ಟೇ? (51, 6). ಬೇಱೆ ಪಾಣ್ಡವರಿರಲಿ! ರಾಯನ

ನೂಱು ಮಕ್ಕಳು ಪುರವನಾಳಲಿ! ಬೇಱೆ ಕೌರವರಿರಲಿ! ಪಾಣ್ಡವರಾಳಲಿ ಇಭಪುರಿಯ! ನೂಱಿರೊಡನೆ ಅಯ್ವರನು ಧರಿಸಿರಲಾಱದು ಪುರಿ (Bh. 1, 8, 3). ಬೇಱೇನು? (2, 13, 24). ನೃಪತಿಲಕರಿದ್ದರು ಬೇಱೆ ರಚಿಸಿದ ರಾಜಭವನದಲಿ (2, 13, 14). ಗುಡಿಯ ಬೋದಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ನಡುರಂಗ ತಾ ಕಲ್ಲು, ಕಡೆ ನೂಲೆ ಸೆಱಗು ತಾ ಕಲ್ಲು; ವರವನು ಕೊಡುವಾತ ಬೇಱೆ (Sp.). see Cpr. 3, 16; 8, 42; J. 3, 18. — ಬೇಱೂರ್. -ಊರ್. ಬೇಱೂರು. another town or village (Cpr. 5, 66 va.; V. 9, 71 va.; B. 3, 72; see Sp. s. ಬಾಯಾಱು). — ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ. rep. separately, one by one, severally; separate, different; various, many (ಪೃಥಗರ್ಥಂ Śmd. 392; ಪ್ರತ್ಯೇಕ 255 Cm.; ಒನ್ದೊನ್ದಾಗಿ 352 Cm.; ಪರಸ್ಪರ, ಮಿಥಸ್, ಅನ್ಯೋನ್ಯ, ಇತರೇತರ Hlā.; ಇತರೇತರ, ಅನ್ಯೋನ್ಯ, ಪರಸ್ಪರ Mr. 437). ಹಿಮವತ್ ನಿಷಧ ವಿನ್ಧ್ಯ ಮುನ್ತಾದವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧಗಳಾದ ಆಯಾ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ ಹೆಸರುಗಳು (Si. 115). ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ ರೂಪವುಳ್ಳದು (ವಿವಿಧ, ಬಹುವಿಧ, ನಾನಾ ರೂಪ, ಪೃಥಗ್ವಿಧ 279). ಒನ್ದೊನ್ದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ ಮಾಡಿ ಮುಱಿಯ ಹೇಱಿದನು (B. 2, 30). ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ ಮಾಡು (ಹಿಂಜು G.). see Bp. 51, 6; Bh. 2, 13, 9. 12; Rśv. 5, 22 va.; 6, 11 va.; J. 2, 27; Si. 170. 237. 284. — ಬೇಱೆ ಮಾಡು. to separate (B. 4, 27; G. 382. 532). ಬೇಱೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಱೋದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). 2, to change, to alter (v. t., My.). — ಬೇಱೆಯಾಗು. -ಆಗು. (also ಬೇಱಾಗು, see Śs. s. ಮೞೆ). to become separate, to separate (v. i.); to be removed or withheld; to become different, changed, etc. ಬೇಱೆಯಾಗಿರುವಿಕೆ (ಪ್ರಕಾರ, ಭೇದ Si. 448). ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ತಲೆಗೆ ಅಯ್ದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಪಾಲು ಹಂಚಿಕೊಣ್ಡು, ಬೇಱೆಯಾದರು (B. 2, 25). ಬೇಱೆಯಾದರೂ ಹಾಱ್ಯಾಡೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). see Si. 47. 183. 257. — ಬೇಱೆ ವೇಱೆ. = ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ. rep. [ವಾಸುಗಿಯುಮುಱಿಯಲಾಱದೆ ಬೇಸಱುಗುಂ ದೇಶಿ ಬೇಱೆವೇಱಪ್ಪುದಱಿಂ Kr. 1, 46; Ap. 2, 10 va.]; (Cpr. 7, 120 va.). — ಬೇಱೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. another thing, something else; another. ಪುರೋಚನನು ತಾನೊನ್ದು ನೆನೆದರೆ ದೈವಗತಿ ಬೇಱೊನ್ದ ನೆನೆದುದು (Bh. 1, 8, 87). ಆ ಕುಮತಿ ಬೇಱೊನ್ದು ಉಪಾಯಮಂ ಚಿನ್ತಿಸಿ (J. 28, 29). ಬೇಱೊನ್ದು ದಿನ (ಅನ್ಯೇದ್ಯುಸ್); ಇನ್ನು ಬೇಱೊನ್ದು ದಿನ (ಇತರೇದ್ಯುಸ್ Si. 477). see Śmd. 131; Cpr. 5, 59 va.; Bp. 41, 17; 47, 50; 48, 28; 55, 28; B. 2, 4. — ಬೇಱೊಬ್ಬ. -ಒಬ್ಬ. another man; another (Si. 258; B. 4, 49).

ಬೇರ್- bēr. 1. = ಬೇರ್, etc. a root. — ಬೇಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. = ಬೇರುಗೊಲೆ. root-killing: entire destruction or ruin (J. 7, 40). [— ಬೇರ್ವರಿ. -ಪರಿ. to take root. ಎನ್ನಂ ಬಿಲ್ಬಲ್ಮೆಯೊಳ್ ಮಿಗಲೆಯ್ದೆ ಬೇರ್ವರಿದ ಪಗೆಯುಂ Pb. 12, 19]. — ಬೇರ್ವರೆ. -ಪರೆ. a root, or roots, to spread (Cpr. 3, 20; Bp. 38, 42; Śsv. 2, 69). — ಬೇರ್ವೆರಸು. -ಬೆರಸು. together with the root or roots, from the root. ಬೇರ್ವೆರಸು ಕಾಯ್ತುಪಲಸು, ಎಳನೀರ್ವೊನಲಂ ಕಱೆವ ತೆಂಗು (Śmd. 81).

ಬೇರ್- bēṟ. 2. = ಬೇಱ್. seperation. — ಬೇರ್ಕೆಯ್. to separate; to disjoin (ವಿರಲಂ ಮಾಡು Śmd. 536; ಬೇಱೆ ಮಾಡು Mḍb. Cm.; ಕಳೆ Mḍb. Cm. in vṛitti 98; see 163). ಬೇರ್ಕೆಯ್ವ ಭಾವಂ (ಬಿಚ್ಚುರ್ Ct. I, 24). — ಬೇರ್ಪಡಿಸು. to make a difference; to distinguish (J. 6, 42); to separate. — ಬೇರ್ಪಡಿಸುಹ. making a difference, etc. (ಭೇದ, ಅನ್ತರ Nr.). — ಬೇರ್ಪಡು. to be separated, to separate (ವಿವಿಕ್ತ Śmd. Dh.; Cpr. 2, 42). 2, to be spread out, opened, unfolded or exposed (ವಿವರ Śmd. Dh.). ಬೇರ್ಪಟ್ಟಂ Śmd. 79. 217). 3, to become different, to be altered (*only* in Si.). ಬಣ್ಣವೇ ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳಬೇರ್ಪಟ್ಟಿರುವದು (ವರ್ಣಾದಿಭೇದ Si. 321). ಬೇರ್ಪಟ್ಟವನು (ಇತರ, ಅನ್ಯ 454).

ಬೇಲ bēla. = ಬೆಳಲ, etc. a wood-apple tree. (ಕಪಿತ್ಥ, ದಧಿತ್ಥ, ಗ್ರಾಹಿ, ಮನ್ಮಥ, ದಧಿಫಲ, ಪುಷ್ಪಫಲ, ದನ್ತಶಠ Si. 126; see Mr. 117 s. ಯಾರಿ; My.). ಆನೇ ಹಿನ್ದೆ ಬೇಲದ ಕಾಯಿಾ ಹಾಗೆ (also ಆನೆ ನುಂಗಿದ ಬೇಲದ ಕಾಯಿಾ ಹಾಗೆ, Prv.). see Śsv. 3, 32; ಆನೆ-, ನಾಯಿ-, ತಾಯ್-, ಹುಳಿ-.

ಬೇಲಿ bēli. a hedge, a fence (ಅವೇಷ್ಟಕ, ವೃತ್ತಿ Hlā.; ಅರಘಟ್ಟಕ, ವೃತ್ತಿ Mr. 192; ತೋಹು Mr. 380; C.; B. 5, 20. 115. 302; Tu.; T., M. ವೇಲಿ). [ಪರಿಗೊಳಲ್ ತೊವಲಿಕ್ಕಲೊಳಗಂ ಬರಲ್ ಕಾಡ ಬೇಲಿಯಂ ಮಾರ್ಕೊಡನಱಿಯಲುಂ Pb. 5, 41]. ಯಜ್ಞಶಾಲಾರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಸುತ್ತು ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಇಕ್ಕಿದ ಬೇಲಿ (ಕುಮ್ಬೆ Nr.). ಊರ ಸುತ್ತಲೂ ಹಾಕಿರುವ ಬೇಲಿ ಮುನ್ತಾದ ತಡೆಗಳು (ಪ್ರಾಚೀನ Si. 107). ಬೇಲಿಯೆದ್ದು ಹೊಲ ಮೇಯುವಾಗ್ಯೆ ಕಾಯೋದು ಯಾರು? — ಗೋಡೇ ಹಾಱುವವ ಬೇಲೀ ಹಾಱನೇ? — ಫೋಲಿಯವನ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಬೇಲಿಯುಣ್ಟೇ? — ಬೈರಾಗಿಗೆ ಬಯ್ಲಾದರೇನು? ಬೇಲಿಯಾದರೇನು? (Prvs.). see Prv. s. ಜೋಲಿಗಾಱ. — ಬೇಲೂರು. -ಊರು. N. of places (My.).

ಬೇವಸ bēvasa. (fr. ಬೇ1). sorrowful thought, grief, anxiety (ಚಿನ್ತೆ Ct. I, 58. 95; II, 20; ದುಮ್ಮಾನ, ಉಮ್ಮಳ Ss.; ಚಿನ್ತಿಪುದು, ತನ್ನೂರಿಪುದು Kk. 52). ತನಗಿನಿತಱ ಬೇವಸಮೇಂ ಕವರ್ದವರುಮೊಳರೆ ಕವಿಯಲ್ಲದರಂ Kr. 1, 12; ತಾವಡಿಗೊಳ್ವೀ ಭೀಮನ ಬೇವಸಮಿದು ನಿನ್ನ ಮನಮನೊನಲಿಸಿತಿಲ್ಲಾ Pb. 7, 46; Ap. 3, 33. see Abh. P. 13, 125; 14, 184; 15, 65; Śsv. 2, 25.

ಬೇವಾರಸು bē-vārasu. without heir, master or proprietor (My.; Br., Mhr., H.).

ಬೇವು bēvu. the neem tree or margosa tree, Melia azadirachta Lin. (ಅರಿಷ್ಟ, ಸರ್ವತೋಭದ್ರ, ಹಿಂಗುನಿರ್ಯಾಸ, ನಿಮ್ಬ, etc. Nr.; ನಿಮ್ಬ, ಅರಿಷ್ಟ, ಪಿಚುಮನ್ದ Mr. 115; C.; Tu.; T., M. ವೇಪ್ಪ, ವೇಮ್ಬು; Te. ವೇಮು). [ಚನ್ದನದ ಸನ್ನಿಧಿಯಲಿ ಪರಿಮಳ ತಾಗಿ ಬೇವು ಬೊಬ್ಬುಳಿ ತಱೆಯ ಗನ್ಧಂಗಳಾಗವೆ? Bv. 141]. ಬೇವಿನ ಗಿಡ (ಅರಿಷ್ಟ, etc. Si. 136). ಬೇವು ಸೀಯಾಗದು, ಸಕ್ಕರೆ ಕಹಿಯಾಗದು (Prv.). see Bp. 3, 75; 60, 49; Śsv. 3, 32; B. 5, 41; ಅರೆ-, ಕರಿ-, ಗನ್ಧ-, ಗರಡ-, ನೆಲ-; Sp. s. ಬಯ್ಚಿಡು. [— ಬೇವಿನೆಣ್ಣೆ. neem oil. ಪಱೆಯ ಬೇವಿನೆಣ್ಣೆಯೊಳ್ ತೊಯ್ದಿಕ್ಕಿದ ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿಯ ಕಮ್ಪಿನನ್ತೆ Pb. 13, 71 va.].

ಬೇಷು bēṣu. goods, proper, well (My.; Mhr., H. ಬೇಶ).

ಬೇಸಕಿ bēsaki. = ಬೇಸಗೆ, etc. (B. 5, 141. 205).

ಬೇಸಗೆ bēsage. (fr. ಬಿಸು 1). = ಬೇಸಕಿ, ಬೇಸಿಗೆ. the hot season (from the middle of March to the middle of June, My.; ನಿದಾಘ, ಗ್ರೀಷ್ಮ Hlā.; ನಿದಾಘ Mr. 72; ಮುಶೀರ, ಗ್ರೀಷ್ಮ Nn. 91; Tu. ಬೇಸ್ಯೊ; T. ವೇನಲ್, ವೇನಿಲ್, see ಬೇಗೆ, ಬೇನೆ; Te. ವೇಸಗಿ, ವೇಸಂಗಿ, ವೇಸಲಿ, ವೇಸವಿ; Te. ವೇಡಿ, ವೇಡಿಮಿ, heat). see Rāghc. 17, 64; Rśv. 5, 32. 46; J. 13, 10; 15, 3. 18; 21, 36. — ಬೇಸಗೆಕಾಲ the hot weather (My.; ಉಷ್ಣೋಪಗಮ, ಗ್ರೀಷ್ಮಋತು G.). — ಬೇಸಗೆಗಾಲ. = ಬೇಸಗೆಕಾಲ. (Abh. P. 7, 85). — ಬೇಸಗೆಪಯಿರು. vegetables or crops grown in the hot weather (My.).

ಬೇಸಗೆ bēsage. Tbh. of ವೈಶಾಖ (Śmd. 340. 357; Śm. 20).

ಬೇಸತ್ತು bēsattu. P. p. of ಬೇಸಱ್ 1.

ಬೇಸದರ್ bē-sadar. that is not the heading. see ಸದರ್-.

ಬೇಸಱ್ bēsaṟ. ಬೇಸಱು. 1. to grow weary or fatigued; to get tired of, to be disgusted, to be vexed (ಆಸಱ್, ಆಲಸ್ಯ Śmd. Dh.; C.; Tu. ಬೇಜಾರೊ; Te. ವೇಸಱು, ವೇಸಾಱು; T. ವೇಜಾಱು). [ವಾಸುಗಿಯುಮುಱಿಯಲಾಱದೆ ಬೇಸಱುಗುಂ ದೇಶಿ ಬೇಱೆವೇಱಪ್ಪು

ದಱು೦ Kr. 1, 46; Cv. 1362]. P. p. ಬೇಸತ್ತು (Śmd. 285 Cm.; Cpr. 1, 76; C.). see Bp. 18, 7. 51; 28, 9; 38, 31; Bh. 1, 8, 45; J, 2, 62; 16, 26; 22, 30; B. 3, 125. *cf.* ಬೇಜಾರು.

ಬೇಸಱ್ bēsaṟ. ಬೇಸಱು. 2. = ಬೇಸಱ. weariness, fatigue; disgust, vexation, dispiritedness (Cpr. 8. 4 va. & 79; J. 2, 43; 17, 1; 18, 39; My.; Te. ವೇಸಟ; T. ವೆಟ್ಟ್ರು). [ಶೇಷನಾನಲಾಱದೆ ಸುಯ್ದು೦ ಬೇಸಱನೆನ್ನೊಡೆ Pb. 1, 126; Ap. 3, 48]. ಬೇಸಱಗೆನ್ನಾ, ಹಾಸರ ಕತ್ತೆ ಅಡಿಸಿದ (Prv.). — ಬೇಸಱಾಗು. -ಆಗು. = ಬೇಸಱ್ 1. to grow weary or fatigued; to get tired of, to feel dislike, etc. ರಾಜನು ತನ್ನ ಎರ್ಡನೇ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಬೇಸಱಾಗಿ (B. 5, 47). ನಿನಗೆ ಬೇಸಱಾಗುವ ಕೆಲಸಾ ನಾವು ಹೇಟಲಾಱೆವು (5, 134). 2, to become a matter of dislike, etc. (see ಬೇಸಱ). — ಬೇಸಱುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಬೇಸಱಾಗು. (My.). ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಒಯ್ಯ ಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಂಕಟಗಳು ತಟ್ಟಿದರೂ ಬೇಸಱುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (5, 207). — ಬೇಸರ್ನುಡಿ. (Śmd. 217). a word of disgust; a disgusting word.

ಬೇಸಱ bēsaṟa. = ಬೇಸಱ್ 2. (Bp. 2, 42; 14, 8; C; ಉದಾಸ G.). ಒನ್ದೇ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕುಳಿತು, ನಿಮಗೆ ಬಹಳ ಬೇಸಱ ಬನ್ದಿದ್ದೀತು (B. 3, 67). ನಿದ್ದೆಯು ಹೊತ್ತಾಯಿತೆನ್ದರೆ...ತನ್ನ ಕೆರ್ಽಕಾಲು ಎತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳುವದು ತನಗೇ ಬೇಸಱವಾಗುತ್ತದೆ (4, 134). ಬೇಸಱ ಹುಟ್ಟಿ (4. 154). ಬೇಕನ್ತ ಬಯಸಿದ್ದು ಬೇಸಱವಾದೀತೇ? (Prv.). ಆಸನದ ಉಬ್ಬುವದು, ಸೂಸುವದು ಬಾಯಲ್ಲಿ, ಬೇಸಱದ ಹೊತ್ತು ಕೊಲುತಿಹುದು (a syringe or fountain, Sp.). — ಬೇಸಱಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಬೇಸಱುಗೊಳ್ಳು. (B. 5, 169; My.).

ಬೇಸಱಕೆ bēsaṟake. = ಬೇಸಱಿಕೆ. (B. 5, 231. 282).

ಬೇಸಱಿಕೆ bēsaṟike. = ಬೇಸಱಕೆ. weariness, etc. (= ಬೇಸಱ್ 2; Bh. 2, 2, 103; My.; ತ್ರಾಸ G.).

ಬೇಸಱಿಸು bēsaṟisu. = ಬೇಸಱ್. 1. to grow weary, etc. [ಅನ್ತೀತನ ಕಟಕಕ್ಕೆ ನಿತ್ಯಕ್ಷಯವ್ಯಯ ಪ್ರತ್ಯವಾಯಂಗಳಂ ಮಾಡಿ ಬೇಸಱಿಸಿ ನೆಲದಿಂ ತೆರಳ್ವುವಂ Ap. 13, 58 va.]: (Cpr. 4, 34; Dp. 119, 1; My.).

ಬೇಸಾಯ bēsāya. Tbh. of ವ್ಯವಸಾಯ. agriculture (My.). ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಿದವ ಬೇಗ ಸಾಯ (Prv.).

ಬೇಸಾಯಗಾಱ bēsāya-gāṟa. an agriculturist, a farmer (My.; ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ, ಕರ್ಷಕ, etc. Si. 300).

ಬೇಸಿಗೆ bēsige. = ಬೇಸಗೆ, etc. the hot season. (C.; B. 2, 48; J. 15, 2; 17, 1).

ಬೇಸು bēsu. = ಬೇಯಿಸು, etc. to consume with fire, to burn up (J. 15, 17). 2, to prepare by boiling, etc. (C.). ತಿನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ರೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿ; ಬೇಸುವದಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ, ಯಾಕೆ? (B. 5, 186).

ಬೇಸ್ತ bēsta. Tbh. of ಬೃಹಸ್ಪತಿ. Jupiter.

ಬೇಸ್ತವಾರ bēsta-vāra. Tbh. of ಬೃಹಸ್ಪತಿವಾರ. Thursday. (My.; Te.).

ಬೇಸ್ತು bēstu. = ಬೇಸ್ತ.

ಬೇಸ್ತುವಾರ bēstu-vāra. Thursday.

ಬೇಸ್ತ್ವಾರ bēstvāra. = ಬೇಸ್ತವಾರ. (My.).

ಬೇಹ bēha. = ಬೇಟ್ಪ, (ಬೇಡುವ, ಬೇಕಾದ). desired, etc. ಬೇಹ ವಚನ (ಅಹೊ, ಒಳ್ಳಿಹ ಮಾತು Nn. 149). ಬೇಹ ನುಡಿ (ಅಹೋ Mr. 536). ನೃಪರ ಬೇಹ ಸಭೆ (ಆಸ್ಥಾನ 462). [ಸಕಲೇನ್ದ್ರಿಯಗಳ ತನ್ನ ವಶನ ಮಾಡಬೇಕು; ಇದೇ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಬೇಹ ಶೌಚ ನೋಡಾ Cv. 86]. see Bp. 35, 43; 37, 53; Bh. 1, 8, 78; 2, 4, 4. ಬೇಹುದು (= ಬೇಟ್ಪುದು, ಬೇಕು, Bp. 3, 56; 20, 8; 49, 45; 50, 38; 61, 14; Bh. 1, 8, 18; 1, 10, 10; 3, 13, 11. 42; 7, 1, 18; J. 10, 19). ಬೇಹವರ್ (Bp. 12, 41; 28, 35; J. 2, 51).

ಬೇಹರ bēhara. 1. a very clever and able man (ಭೂರಿಬುದ್ಧಿಬಲಯುತಂ Bhn. 23; *cf.* ವೇತ್ತೃ?).

ಬೇಹರ bēhara 2. = ಬೇಹಾರ (Śmd. 357 Mdb.).

ಬೇಹಾರ bēhāra. = ಬೇಹರ 2. Tbh. of ವ್ಯವಹಾರ. business, etc. (Śmd. 357. 368. 375; ವ್ಯವಹಾರ, ಭೋಗ Nn. 113; My.). ಕಿಸವಾಯ ಕಣ್ಣರೆ ಬಿಡದೇ ಬೇಹಾರ (Prv.).

ಬೇಹು bēhu. 1. = ಬೇಕು. it is wanted, etc. (Bhn. 45; *cf.* ಬೇಹ).

ಬೇಹು bēhu. 2. = ಬೇಗು 2. spying (My.). ಬೇಹಿನ ಗೂಢಚರ (ಪ್ರಣಿಧಿ, ಚರ Si. 438). — ಬೇಹವ, -ಅವ. = ಬೇಹಿನವ. (Bh. 3, 18, 39. 42). — ಬೇಹಿನವ. -ಅವ. a spy, a scout (ಹೇರಿಗ Śmd. II, ಯಥಾರ್ಹವರ್ಣ, ಪ್ರಣಿಧಿ, ಅಪಸರ್ಪ, ಚರ, ಸ್ಪಶ, ಚಾರ, ಗೂಢಪುರುಷ Nr.; ಪ್ರಣಿಧಿ, ಚರ Nr.; My.). — ಬೇಹಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. to spy (Rśv. 5, 82).

ಬೇಹುಕಾಱ bēhukāṟa. = ಬೇಗುಗಾಱ. (Śmd. 235). a spy (Bh. 1, 16, 15). ಬೇಹುಕಾಱನಿನ್ ಅರಸಂ ಸುದ್ದಿಯಂ ಕೇಳಲ್ ಪಟ್ಟಂ (Śmd. 300).

ಬೇಹುಷಾರು bē-huṣāru. want of attention or care (My.).

ಬೇಳ್ bēḷ. 1. = ಬೇಳು 1. to offer into fire or with fire, as ghee, animals, etc. (ಹವಿಪ್ರದಾನ Śmd. Dh.; T. ವೇಡ್, ವೇಳ್; Te. ವೇಲ್ಚು೦ಚು, to cause to offer a burnt offering). P. p. ಬೇಳ್ದು. ಬೇಳ್ದ ಹವಿ (ಹುತ, ವಷಟ್ಕೃತ Hlā.). [ರಾಜಸೂಯಮೆಮ್ಬ ಯಾಗಮಂ ಬೇಳ್ವನ್ತೆ ಮಾಡಿ ಬನ್ನಿಮೆನೆಯುಂ Pb. 6, 17 va.; Cv. 479; ಕಿಚ್ಚಿನೊಳಗೆ ಉಚ್ಚೆಯ ಹೊಯಿದು ಹವಿಯ ಬೇಳ್ದನ್ತಾಯಿತ್ತು! Bv. 593]. ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಳಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅಗ್ನಿಹುತ, ವಷಟ್ಕೃತ Nr.). ಬೇಳ್ಪ ತುತ್ತುಗಳು (ಚರು, ಹವಿಸ್ Mr. 260). ಹೋತೃವೆನ್ ಅನ್, ಅಧ್ವರಿಯುರ್ ಭ್ರಾತೃವೆ ನೀನ್, ಉಱದ ಋತ್ವಿಜರ್ ಯಾದವರ್, ಉದ್ಗಾತೃ ಶುಚಿಸಚಿವನೆನೆ ಸುರಜಿತ್ರನೆ ಪಶುವಾಗೆ ಅವೆ ಬೇಳ್ವೆವು ಮುನ್ನಂ (Śmd. 66. 412; Kāvy. I, 2, 91). see Cpr. 7, 53; J. 31, 66.

ಬೇಳ್ bēḷ. 2. growth? (ಸಿವ್ಯದ್ಧಿ Śmd. Dh., o. r. ಸಿವದ್ಧಿ).

ಬೇಳ್ bēḷ. 3. = ಬೇಳುವೆ 2. bewilderment, confusion, infatuation, madness (*cf.* ಬಗಡು, ಬೆಪ್ಪಳ; Te. ಬೇಲು, trick, guile; ಬೇಲೆ, simple, ignorant; ಪ್ರೇ, ಪ್ರೇಗು, ವೇಡುಕೆ, astonishment, wonder = ಆಶ್ಚರ್ಯ, ವಿಸ್ತ; T. ವೇಲ, a man infatuated or possessed = ವೆಱುಯಾಟ್ಟಾಳ, see ವೆಱು; Mhr. ವೇಡ, madness; folly; a foolish act; a violent and unreasonable passion or desire after; *cf.* ಮೆಳ್). [ಮಹೇನ್ದ್ರ ಮಹೈಶ್ವರ್ಯಮೆಲ್ಲಮುಧುರ್ನಮಿವಂ ಬೇಟ್ಬನ್ತು ಬೇಳಲ್ಲನ್ Ap. 10, 59; Cv. 627]. — ಬೇಳಾಗು. -ಆಗು. to grow bewildered, etc. Cpr. 10, 55. (V. 9, 81; 30, 31). — ಬೇಳ್ಮಾಡು. to cause to grow bewildered, etc., to infatuate (ಮರುಳ್ಗೊಳಿಪುದು Kk. 72; Śm. 51).

ಬೇಳಮ್ಬ bēḷamba. 1. (fr. ಬೇಡು 1). desire (J. 4, 57; 30, 19. 31; My.; T. ವೇಡ್, ವೇಳ್, to desire; T., M. ವೇಳ್, desire).

ಬೇಳಮ್ಬ bēḷamba. 2. (fr. ಬೇಳ್ 1). (an oblation with fire): destruction of human life (in fire, ಉಪಹತಿ Bhn. 20; Bh. 1, 8, 91).

ಬೇಳಿ bēḷi. = ಬೇಳೆ 2. a common herb, etc. — ಬೇಳಿಮಣಿ. = ಬೇಳಿಮಣಿ. ತಾಳದೋಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟು, ಬೇಳಿಮಣಿಯನೆ ಕಟ್ಟಿ, ವೇಳ್ಯವನ್ನಱುತು ನಡವವಳು ದೊರೆವದು ಶೂಲಿಯ ಕರುಣ (Sp.).

ಬೇಳು bēḷu. 1. = ಬೇಳ್ 1. P. p. ಬೇಳಿ (J. 31, 67). ಬೇಳು ವರ್ (22, 31).

ಬೇಳು bēḷu. 2. (Mhr. ವೇಲ = ವಲ್ಲಿ, a creeping or climbing plant). — ಬೇಳುಬಳ್ಳಿ. a parasitical threadlike plant, Cassyta filiformis Lin. (St. & Pl.).

***ಬೇಳು bēḷu. 3.** = ಬೇಳ್ 3. — ಬೇಳುನುಡಿ. foolish talk. ಆ ಬೇಳುನುಡಿಗೇಳ್ದು ಕೆಮ್ಮನೆ ಬೇಳಲ್ Pb. 6, 24.

ಬೇಳುವೆ bēḷuve. 1. (fr. ಬೇಳು 1). an oblation with fire, a burnt-offering (Bh. 1, 8, 84; T., M. ವೇಳ್ವಿ, ವೇಱ್ವು; Te. ವೇಲಿಮಿ, ವ್ರೇಲ್ಮಿ).

ಬೇಳುವೆ bēḷuve. 2. (= ಬೇಳ್ 3). bewilderment, etc. — ಬೇಳುವೆಯ ಬೂದಿ. ashes of infatuation, a powder that confuses the mind (J. 26, 15).

ಬೇಳೆ bēḷe. 1. (fr. ಬೇಱ್). splits, halves: split pulse (C.; B. 4, 52; Te. ಬೇಡೆ). ಉದ್ದಿನ ಬೇಳೆ (Si. 313). ಹೆಸಱಿನ ಬೇಳೆ (495). ತೊಪ್ಪುತ್ತಿಱ ಮೇಲೆ ತೊಗರೀ ಬೇಳೆ. — ಬೇಳೆ ಸಾಱಾದರೆ ಬೋೞಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prvs.). 2, the half of a seed of the guñja or Abrus precatorius, or the half of a ಪಾಗ or ಹಾಗ (My.; Te. ಬೇಡೆ). ಸಿಕ್ಕಿಸಲು ಬೇಳೆಯೆರಡುಮುನ್ ಒನ್ದು ಪಾಗಂ (Mr. 355). ಗುಲಗಂಜಿಯು ಬೇಳೆತೂಕ ಮೊದಲು ಹಣನಡ್ತೂಕದ ವರಿಗೂ ಇರುತ್ತೆ (Si. 328). ಹಣಕ್ಕೊನ್ದಿನಸವ್, ಇಪ್ಪಣಕ್ಕೊನ್ದು ಬೇಳೆಯು, ತ್ರಿಣಯನ ಮಕುಟವಾದರಕ್ಕಸಾಲೆಯ ಬೋಹೆಯದೆ ಬಿಡನು (Sp.). see ಇಬ್ಬೇಳೆ. 3, the sign for half a pāga is = (ಎರಡು ರೇಖೆ Mr. 356; My.). — ಬೇಳೆಕಡಲೆ. (ಚಣಕ, ಹರಿಮನ್ಥಕ Si. 304). — ಬೇಳೆಕಾಱು. a half of any pulse, but especially of togari (B. 4, 65; My.).

ಬೇಳೆ bēḷe. 2. = ಬೇಳಿ. a common herb, used as a potherb, Chenopodium album Lin. (Z.; T. ವೇಳ್ಳೆ, M. ವೇಳೆ, a small shrub, edible and medicinal, Cleone pentaphylla, and other kinds; My.). see ನಾಱಬ್ಬೇಳೆ, ನಾಱುವ ಬೇಳೆ. — ಬೇಳೆ ಪುಂಗಳಿ. N. of a plant (ತಿಲುವನಿ Mr. 133). — ಬೇಳೆಮಣಿ. = ಬೇಳೆ ಮಣಿ. beads of the bēle shrub (My.).

ಬೇಳ್ತನ bēḷtana. (fr. ಬೇಳ್ 3). the state of being bewildered, etc. (Cpr. 8, 60; Abh. P. 3, 48; V. 3, 31 va.; 14, 37).

***ಬೇಳ್ವೆ bēḷve.** a sacrifice. ಬೇಳ್ವೆಯ ಕೊಣ್ಡದ ಮೊದಲ್ಗೆ ವನ್ದು Pb. 3, 75 va.

ಬೇೞ್ bēḻ. = ಬೇಡು 1. to wish, etc. ಬೇಡುವಂ or ಬೇೞ್ಪಂ (Smd. 28). ಬೇೞ್ಪಂ (217. 275; ಎರವಂ Ct. I, 27). ಬೇೞ್ಪ (Cpr. 3, 103) = ಬೇಹ, q. v. [ಕುಱಿಗೊಣ್ಡು ನೆಗೞ್ವನಿಜ್ಜೆಯನಱಿಯದೆ ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯಿನ್ದೆ ಕಜ್ಜಂ ಬೇೞ್ಪಂ Kr. 3, 152; Vr. 113, 22]. ಬೇೞ್ಪೊಡೆ ನೀನೊಳ್ಳಿದರ್ (Smd. 298). [— ಬೇೞ್ಪನ್. one who requests. ಬೇೞ್ಪನ ಬೇೞ್ಪವಸ್ತು ಕಾಂಚನಗಿರಿಯಿನ್ದಮಗ್ಗಳಮೆನಿಪ್ಪುದಾದೊಡಮೇನೊ Pb. 5, 77]. ಬೇೞ್ಪರ್ (Bp. 22, 54; 43, 60; 45, 37). ಬೇೞ್ಪುದು (Cpr. 3, 12. 41) = ಬೇಹುದು, q. v. ನುಡಿ! ನುಡಿಯೆ ಮಿಗೆ ಬೇೞ್ಪುದು, ಬೇೞ್ಪುದು! (Smd. 272). ಬಗೆಗೊಳಿದೞ್ದುಯಂ ಸಲಿಸವೇೞ್ಪುದು (Rsv. 13, 26). ಬೇೞ್ಪನಿತು (Abh. P. 3, 118). ಕೊಡವೇೞ್ಪುದು (J. 29, 16). ಪಾಲಿಸ ವೇೞ್ಪುದು (29, 33). ಬೇೞ್ಕುಂ (= ಬೇೞ್ಕು, ಬೇಕು). ಎನಲ್ವೇೞ್ಕುಂ (Smd. 256). ಅಳ್ಕಲ್ವೇೞ್ಕುಂ (Rsv. 13, 22). ಬೇೞ್ಕು (= ಬೇೞ್ಕುಂ, etc., Bp. 2, 8; 22, 41; 37, 5).

ಬೇೞುವ bēḻuva. = ಬೇಡುವ. desiring, etc. (Dp. 415, 1).

ಬೈ bai. for Kannada words with this initial syllable in MSS. or books see ಬಯ್. [ಪದ್ಮಜಂ ಮದನನಂ ಬೈದನ್ತೆಟೇ ಬೇಡಮಿಾ ಬಿನದಂ Pb. 4, 64].

ಬೈಕ baika. Tbh. of ಭೈಕ್ಷ್ಯ. alms. (Smd. 346. 357; T. ಪೈಕ್ಕ; M. ವೈಕ್ಕ). [—ಬೈಕಂಗುಳಿ. a beggar. ಈಱಂ...ಬೈಕಂಗುಳಿ ಬೇಡಿ ಪೋಱ ಲ್ಲಮಂ ತೊಱಲ್ದು ಬಸಿಱಂ ಪೊರೆವೊಂ Vr. 46, 7]. — ಬೈಕಂಗೊಳ್. -೦-ಕೊಳ್. to beg alms (Kāvy. III, 2, 82).

***ಬೈತ್ರ baitra.** a ship. Tbh. of ವಹಿತ್ರ. ಬೈತ್ರವನೊಡೆದ ಮಹಾ ಮಕರದನ್ತ Pb. 12, 78; Ap. 12, 83 va.

ಬೈರವ bairava. Tbh. of ಭೈರವ. a form of Śiva (Smd. 339. 357; My.). see ಕಾಱು-.

ಬೈರಾಗಿ bairāgi. Tbh. of ವೈರಾಗಿ. (My.; Br.; Mhr.). an individual of a class of mendicants. ಬೈರಾಗಿಗೆ ಬಯ್ಲಾದರೇನು? ಬೇಲಿ ಯಾದರೇನು? (Prv.).

ಬೈಷ್ಕಾರ baiṣkāra. Tbh. of ಬಹಿಷ್ಕಾರ. ex-communication, etc.

ಬೈಸಿಕೆ baisike. tha act of sitting down on one's legs and when rising pushing one of them suddenly forward (a kind of gymnastics, used also as a punishment at school, My., also ಬೈಸಿಗೆ; Mhr. ಬೈಸಣೇಂ, to sit); a certain movement in acting or dancing (ಚಾರಿ Mr. 82). — ಬೈಸಿಕೆ ಗೆಯ್. to perform ಬೈಸಿಕೆ (Bh. 8, 21, 13).

ಬೊಕ್- bok. = ಬೊಕ್ಕ. = ಬೊಕ್ ಬೊರಲು. = ಬೊಕ್ಕ ದೋರಲು. (My.). — ಬೊಕ್ ಬೋರಲು. = ಬೊಕ್ ಬೊರಲು. (My.).

ಬೊಕ್ಕ bokka. (fr. ಬೊಗ್ಗು 1). with a turn, bend or bow. — ಬೊಕ್ಕ ಬೊರಲು. = ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಲು. — ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಲು. (a kind of reiteration). headlong, flatwise (My.). ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಲು ಬೀಱು. (My.). — ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಲ್. = ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಲು. ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಲ್ ಬಿದ್ದು (B. 4, 61). — ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಲು್. = ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಲ್.

ಬೊಕ್ಕ bokka. 1. bare, uncovered, without hair (Mhr. ಬೋಡಕಾ see ಬೋಡ). — ಬೊಕ್ಕತಲೆ. -ತಲೆ. a bare head (B. 5, 298).

ಬೊಕ್ಕ bokka. 2. (= ಬೊಚ್ಚು). a toothless man (My.; Te. ಬೊಕ್ಕಿ, ಬೋಸಿ; T. ಪೊಕ್ಕೈ; Mhr. ಬೋಳಕೇಂ, a toothless mouth; see ಬೋಡ). ಬೊಕ್ಕನಾದರೂ ಟಕ್ಕುತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬೊಕ್ಕಬಾಯಿ. a toothless mouth (My.). — ಬೊಕ್ಕಿ. a toothless woman (My.).

ಬೊಕ್ಕ bokka. 3. = ಬಕ್ಕ. eatable; a glutton. see ಕೂಱು-.

ಬೊಕ್ಕಣ bokkaṇa. a pocket in a coat, a betel pouch, a beggar's bag, a horse's gram bag (My.; Te. ಪೊಂಕಣ, ಪೊಂಕನ, ಬೊಕ್ಕಣ; T.; M. ಪೊಕ್ಕಣ; Te. also ಬೊಕ್ಕನ; T. also ಮೊಕ್ಕಣ; *cf.* ಪೊರೆ 5, ಪೋಲ್ 1).

ಬೊಕ್ಕಣ bokkaṇa. Tbh. of ಭಕ್ಷಣ. eating, etc. (My.).

ಬೊಕ್ಕಸ bokkasa. = ಬಕ್ಕಸ. (a bundle, Mhr. ಬೋಕಸಾ, ಬೋಚಕಾ; Br. ಬುಕ್ಕಿಸೆ, ಬೊಕ್ಕಿಸಾ, ಬೊಕ್ಕಸೆ, H. ಬಕ್ಸಾ; Te. ಬೊಕ್ಕಸ, a money bag; a treasury); a treasury (of a king, of a rich man or of a temple, My.). ಬೊಕ್ಕಸದಲ್ಲಿ ಹಣ ಉಣ್ಟಾದ್ದರೆ ಅಕ್ಕ ಸಾಕ್ಯಾಳೇ? (Prv.). — ಬೊಕ್ಕಸದ ಮನೆ. a treasury (Bp. 31, 10; My.). — ಬೊಕ್ಕ ಸದವನು. -ಅವನು. a treasurer (Bp. 47, 34; My.).

ಬೊಕ್ಕೆ bokke. 1. (ಬೊಬ್ಬೆ 1). a pustule, a pimple, a blister (in the face, the mouth, or on any other part of the body, My.; Tu.; Te. ಪೊಕ್ಕು, M. ಪೊಕ್ಕುಳ; see ಪುಗುಳ್; *cf.* Sk. ಸ್ಫೋಟಕ, a pustule). ಬೊಕ್ಕೆಯೆದ್ದರೆ ರೊಕ್ಕ ಬನ್ದೀತೇ? — ಬೊಕ್ಕೆಗೆ ಮದ್ದು ಬೋರೇ ಹಣ್ಣೇ? (Prvs.).

ಬೊಕ್ಕೆ bokke. 2. any round small hole made by rats, etc. (My.; Te. ಬೊಕ್ಕ, ಬೊರಿಯ, ಬೊಱಿಯ, ಬೊಱಿ; Mhr. ಭೋಕ, Sk. ಭೂಕ, a bore, hole; *cf.* ಪೊಟ್ಟರೆ?). see ನೀರು–.

ಬೊಗರಿ bogari. = ಬುಗರಿ, etc. the top. ಚೆಣ್ಣು ಬೊಗರಿಯನು ಆಡಿ (Dp. 50). ಬೊಗರೀ ಹಾಗೆ ತಿರುಗಿದರೂ ಹಗರತ್ತ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). ಲಲಿತೇಸ್ತ್ರನೀಲದಿಂ ಸವೆದ ಬೊಗರಿಯ ಸಿರಿ (Rāghc. 17, 66). see ಸುಣ್ಣಬೊಗರಿ.

ಬೊಗಸಿ bogasi. = ಬಗಸೆ, etc. a handful. (ಅಂಜಲಿ, ಅಂಜಲಿಪುಟ, ಪುಟ G.; M. ಪೊಡನ್ನ, as much as can be held by two hands; ಪೋಜ್ಜ, a handful; Mhr. ಬುಚಕಾ, the hand inverted with the fingers extended, so as to take up bran, flour, etc.).

ಬೊಗಸೆ bogase. = ಬೊಗಸಿ, etc. (C.). ಕಿಡಿ ಬಿದ್ದರೂ ಕೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಬೀಟಲೆನ್ನು, ಬೊಗಸೆಯ ಮಾಡಿ (B. 4, 63). ಬೊಗಸೇ ನೀರು ಅಗಸನಿಗೆ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಬೊಗಳು bogaḷu. 1. = ಬಗುಳ್ 1, etc. to bark, etc. (My.; Mhr. ಭೋಕಣೇಂ). ಬೇಟೇ ನಾಯಿಗಳು ಬೊಗಳುತ್ತ ಬನ್ದವು (B. 3, 19). ಉಗುಱು ಉಗುಱು ರೋಗ, ಬೊಗಳಿ ಬೊಗಳಿ ರಾಗ. — ಬಾಱುವ ಮನೆಗೆ ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿ. — ಬೊಗಳುವನ ಹೊಗಱದರೆ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? — ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿಗೆ ದಡಿ ಸರಿದ ಹಾಗೆ. — ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿ ಕಚ್ಚದು, ಕಚ್ಚುವ ನಾಯಿ ಬೊಗಳದು (Prvs.). see Prv. s. ತಿಗಳಗಿತ್ತಿ and ಸುಚ್ಚು. ಆನೆ ಬೀದಿಯಲಿ ಬರೆ ಸೋನ ತಾ ಬೊಗಳುವದು, ಸೋನನನ್ತಾನೆ ಬೊಗಳೆ ಆನೆಯಭಿಮಾನವೇ ಹಾನಿ (Sp.).

ಬೊಗಳು bogaḷu. 2. = ಬಗುಳು 2, etc. vociferation, barking, etc. (My.).

ಬೊಗುಳು boguḷu. 1. = ಬೊಗಳು 1, etc. (My.). ಆನೆ ಕಣ್ಡು ಶ್ವಾನ ಬೊಗುಳಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬೊಗುಳು boguḷu. 2. = ಬೊಗಳು 2, etc. (My.).

ಬೊಗ್ಗಿಸು boggisu. = ಬಗ್ಗಿಸು 2. to bend (v. t., My.; Si. 212). ತಲೆ ಬೊಗ್ಗಿಸಿಕೊಣ್ಡವನು (ಅವಾಚ್, ಅಧೋಮುಖ 362).

ಬೊಗ್ಗು boggu. 1. (ಒಗ್ಗು 3), ಬಗ್ಗು 2. to bend (v. i.), etc. (My.). ಬೊಗ್ಗಿದನ್ತಾದು (ಅವಾಗ್ರ, ಅವನತ, ಆನತ Si. 372). ಬೊಗ್ಗಿದವನು (ಪ್ರವಣ 421). ಬೊಗ್ಗಿದ ಅಂಗೆಯ್ (ಪ್ರಸೃತಿ 212). ತನಗೆ ವಿಧೇಯರಾಗಿ ಬೊಗ್ಗಿರುವ ಸಮಸ್ತರಾದ ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಅರಸುಗಳುಳ್ಳವನು (ಅಧೀಶ್ವರ, ಪ್ರಣತಾಶೇಷಸಮನ್ತ 256). ಬೊಗ್ಗಿ ನೋಡಿದರೆ ತಗ್ಗಿನಲ್ಲಿರುವದು ಸಿಕ್ಕೀತು. — ಗಿಡನಾಗಿ ಬೊಗ್ಗದ್ದು ಮರನಾದ ಮೇಲೆ ಬೊಗ್ಗೀತೇ? (Prvs.). ಬೇಟೆಯು ಸಿಂಹದ ಎಣಿಕೆಯೊಳಗೆ ಬನ್ದ ಕೂಡಲೆ ಮಱೆಯಾಗಿ, ಬೊಗ್ಗಿ ಕೊಣ್ಡು, ಒನ್ದೇ ಹಾಱಿಕೆ ಹಾಱಿ, ಹಿಡಿದು ಕೊಳ್ಳುವದು (B. 4, 212).

ಬೊಗ್ಗು boggu. 2. the state of being bent. 2, ಬೊಗ್ಗು ಹೆಗ್ಗಾಳೆ. (Rām. 6, 11, 16). — ಬೊಗ್ಗುಹೆಗ್ಗಾಳೆ. a bent large kāḷe (C. Bp. 42, 24).

ಬೊಂಕ boṅka. = ಬೊಂಕೆ. see ಅನ್ದುಗ–, s. ಅನ್ದುಗು.

ಬೊಂಕನೆ boṅkane. in a bending or bent way (ಇಱವಾರೆ, ವಾರೆ Cb.).

ಬೊಂಕಿ boṅki. = ಬಂಕಿ. an armlet, etc. — ಬೊಂಕಿದೇವ. = ಬಂಕಿ–. see ಸುಂಕದ–.

ಬೊಂಕು boṅku. to lie or speak falsely (My.; Te.; T. ಪೊಕ್ಕ, a lie).

ಬೊಂಕೆ boṅke. = ಬಂಕೆ, etc. gum, etc. ಸರಲ ದೇವದಾರುವೃಕ್ಷದ ಬಂಕೆ (ಪಾಯಸ, ಶ್ರೀವಾಸ, ವೃಕ್ಷಧೂಪ, ಶ್ರೀವೇಷ್ಟ, ಸರಲದ್ರವ Si. 227). ತಕ್ಕೋಬದ ಬೊಂಕೆ (ಕೋಲಕ, etc. 228). — ಬೊಂಕೆಕಾಯಿಗಿಡ. (ಶೇಲು, ಶ್ಲೇಷ್ಮಾತಕ, ಶೀತ, etc. Si. 129). — ಬೊಂಕೆಮಣ್ಣು. a good kind of soil (Si. 100).

ಬೊಚ್ಚು boccu. wool, fine hair, down (My.; Te.; T. ಪೊಚ್ಚು; M. ಪೊಗುಡೆ, ಪೊಡೆ; *cf.* ಬಣ್ಣ).

ಬೊಚ್ಚು boccu. (= ಬೊಕ್ಕ 2). toothless. — ಬೊಚ್ಚುಬಾಯಿ. = ಬೊಕ್ಕಬಾಯಿ. (My.). ಬೊಚ್ಚುಬಾಯಿಯಾದವನು ಕೆಬ್ಬೆ ಕೆತ್ತಿದ ಕಬ್ಬು ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬೊಜಗ bojaga. = ಬೊಜಂಗ. Tbh. of ಭುಜಂಗ. a paramour. [ಕೂಸುಳ್ಳ ಸೂಳೆ ಧನದಾಸೆಗೆ ಒತ್ತೆಯ ಕೊಣ್ಡರೆ ಕೂಸಿಂಗಲ್ಲ ಬೊಜಗಂಗಲ್ಲ! Bv. 101]; (ವಿಟ, etc., ಭುಜಂಗ Mr. 239; Bp. 40, 32. 34; Rśv. 11, 121 va.; Te.). see ಕಾಱಬೊಜಗ.

ಬೊಜಗತನ bojagatana. lechery (V. 29, 25).

ಬೊಜಂಗ bojaṅga. = ಬೊಜಗ. Tbh. of ಭುಜಂಗ [ತನ್ನ ಮುನ್ನು ಱುವು ಬೇಟದ ಅಲ್ಲೆಯ ಬಲ್ಮೆ ಪತ್ತಿ ಸುತ್ತಿಸೆ ಪುರುಡಿಮ್ಪುಕೈಸೆ, ಬಿಯಮಾಱಿಸಿ ಪೊನ್ದದವಂ ಬೊಜಂಗನೇ Ap. 12, 18]; (Śmd. 355; Cpr. 8, 4 va. & 58 va.; Te.). see ಪಗಲ–.

ಬೊಜ್ಜ bojja. Tbh. of ಭೋಜ್ಯ. a funeral feast, etc.; the śrāddha ceremony performed to the deceased to relieve them from the state of being prētas. (Tu.). ಅಜ್ಜಿ ಸಾಕಿದ ಮಗು ಬೊಜ್ಜಕ್ಕೂ ಬಾರದು. — ನಾಯಿಯ ಬೊಜ್ಜಕ್ಕೆ ಅಮೇಧ್ಯದ ಹೋಳಿಗೆ (Prvs.).

ಬೊಜ್ಜು bojju. = ಬೊಜ್ಜೆ. a pot-belly (Tu.). ಬೊಜ್ಜು ಇದ್ದರೆ ಕಜ್ಜ ಬಿಡುವದೇ? (Prv.).

ಬೊಜ್ಜೆ bojje. = ಬೊಜ್ಜು. the belly, a paunch (Te., also ಬೋಕೆ; ಪಿಚಣ್ಡ, ಕುಕ್ಷಿ, etc., ಹೊಟ್ಟೆ Si. 209; T. ಪೊಜ್ಜೈ, a little hill; a mountain; a paunch, a paunch belly; Te. ಬೊಱ್ಜ, a pot-belly). ಬೊಜ್ಜೆ ಬೆಳದು ಆಱುಮಾಗಿ ಗುಣ್ಡೇ ಕಾಣಿಸುವ ಹೊಕ್ಕಳುಳ್ಳವನು (ವೃದ್ಧನಾಭಿ, etc. Si. 203).

ಬೊಟ್ಟ boṭṭa. a stump (Mhr. ಬೋಟೂಕ; Mhr. ಬೋಡ, bare, etc.; ಬೋಡಕಾ, a hand without fingers). ಬೊಟ್ಟಕೆಯ್ಯಿಯುಳ್ಳವನು (ಕುಕರ, ಕುಣಿ Si. 198).

ಬೊಟ್ಟಗ boṭṭaga. (Mhr. ಬೋಟೂಕ, a short, straight pod of the tamarind, etc., see ಬೊಟ್ಟ). — ಬೊಟ್ಟಗನ ತೊಪ್ಪಲು. a procumbent herb, Crotolaria bifaria L. (Z.).

ಬೊಟ್ಟು boṭṭu. 1. = ಬಟ್ಟು 2, etc. a finger; a toe (C.; Bp. 17, 8; 21, 37; J. 19, 50; B. 2, 5; Mhr. ಬೋಟ); the measure of a finger's breadth (Mhr.). 2, a fingerful: a small quantity, a drop (My.; Te.; Bp. 10, 2; Mhr.). ಕಣ್ಡುಗ ಹಾಲಿಗೆ ಒನ್ದೇ ಬೊಟ್ಟು ಹೆಪ್ಪು. — ಬಟ್ಟೆಯಿನ್ದ ಆಗುವನ್ತಾದ್ದು ಬೊಟ್ಟಿನಿನ್ದ ಆದೀತೇ? — ಬೊಟ್ಟು ಸೀಪಿದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬೀತೇ? (Prvs.). see ಕಿಱು–, ಹೆಬ್–.

ಬೊಟ್ಟು boṭṭu. 2. = ಬಟ್ಟ 1, etc. Tbh. of ವೃತ್ತ. that is round, a round thing; an ornamental (and sectarial) mark (of sandal paste, etc.). on the forehead in the form of a circlet; that circlet made of metal, glass, pearls, etc. (ತಮಾಲಪತ್ರ, ಚಿತ್ರಕ, ವಿಶೇಷಕ, ಪುಣ್ಡ್ರ, ಲಲಾಟಿಕೆ Hlā.; ತಮಾಲಪತ್ರ, ಚಿತ್ರಕ, ವಿಶೇಷಕ, ಹಣೆಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ತಿಲಕ Si. 226; Cpr. 3, 45; Bp. 4, 40; Rśv. 3, 9. 19; J. 16, 4; My.; Tu.; Te.; M. ಚೊಟ್ಟು, ಪೊಟ್ಟು, ಪೊಱು; T. ಪೊಟ್ಟು). [ಕೆಳ್ದೊಳ್ ಬೊಟ್ಟನಿಟ್ಟುಕೊಣ್ಡು ಕೆಲದರ್ಗೆಲ್ಲಂ ಬೊಟ್ಟಿಟ್ಟು Pb. 4, 87 va.]. ಸೊಡರಕ್ಕಿಯಲಿ (ಕೂಸಿಂಗೆ) ಬೊಟ್ಟಿಟ್ಟು (Prll. 3, 26). ಗೋರೋಜನಸುಗನ್ಧದಿನ್ದ ರಚಿಸಿದ (ಕಿರಾತರ) ನೊಸಲ ಬೊಟ್ಟು (Rāghc. 17, 65). (ಪುಲಿನ್ದನ) ಕಸ್ತುರಿಬೊಟ್ಟು (Rśv. 5, 24). see ಮೂಗು–,

ರಕ್ಷೆ–; Śmd. s. ಬಾನಲ್; Sp. s. ಬೆಟ್ಟಕರ್ಪೂರ. — ಬೊಟ್ಟಂಚು. -ಅಂಚು. a round, *i. e.* regular, plain border (B. 3, 103). — ಬೊಟ್ಟಲಬು. -ಅಲಬು. a diffuse herb, Desmodium diffusum D. C. (Z.).

ಬೊಟ್ಟೆ boṭṭe. = ಬೊಡ್ಡಿ 1, etc. (ಸೂಳೆ Bhn. 63, o. r. ಬೋಡೆ; Te. ಬೋಟಿ, a woman; a female servant).

ಬೊಡ boḍa. = ಬುಡ, etc. an imitative sound. — ಬೊಡ ಬೊಡನೆ. = ಬುಡ ಬುಡನೆ. ಬೊಡ ಬೊಡನೆ ಸುರಿಯುವವನು ಕಡ ಕಡನೆ ನಡದಾನೇ? (Prv.).

ಬೊಡಿ boḍi. = ಬಡಿ 1, etc. to beat. ಮದ್ದಲೆ ಬೊಡಿಯುವವನು (ಮಾರ್ದಂಗಿಕ, etc. Si. 340). ಬೊಡಿಯುವ ಗಣ್ಡನ ಹತ್ತರ ಹಿಡಿ ವರಹಾ ಇದ್ದರೇನು? (Prv.).

ಬೊಡಿಸು boḍisu. 1. = ಬಡಿಸು 1. to cause to beat.

ಬೊಡಿಸು boḍisu. 2. = ಬಡಿಸು 2. to serve at meals. ಮದ್ಯ ಬೊಡಿಸೋಣ (ಸರಕ, ಅನುತರ್ಷಣ Si. 348).

ಬೊಡೆ boḍe. 1. = ಬಡಿ 1, etc. to beat. see ಜೇವೊಡೆ 1.

ಬೊಡೆ boḍe. 2. = ಬಡಿ 3, etc. beating. see ಜೇವೊಡೆ 2.

*ಬೊಡ್ಡಣಬಾವಿ boḍḍaṇa-bāvi. a kind of well? ಸುದರ್ಶನವೆಮ್ಬ ಮಣಿಕುಟ್ಟಿಮಮುಪ್ಪ ಬೊಡ್ಡಣ ಬಾವಿಯೊಳ್ Vr. 136, 22.

ಬೊಡ್ಡಿ boḍḍi. 1. = ಬಡ್ಡಿ 1, ಬೊಟ್ಟೆ. a strumpt, a whore, etc. (My.). ಗೊಡ್ಡಿ ಹೇಱುವಳೇನು? ಬೊಡ್ಡಿ ಅೞುವಳೇನು? — ಬಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟವ ಬೊಡ್ಡಿಮಗ. — ಬೊಡ್ಡೀ ಮಗನಾದರೆ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯೇನು? (Prvs.). see Prv. s. ಮೇಳದವ. — ಬೊಡ್ಡಿಮನ. an unchaste mind (Dp. 34).

ಬೊಡ್ಡಿ boḍḍi. 2. = (ಬುಡ), ಬಡ್ಡೆ, ಬೊಡ್ಡೆ. the bottom of a tree, the trunk (Mhr. ಬೂಡ, the bottom of anything). ಬೇರುಗಳು ನೆಲದೊಳಗಿನ ರಸವನ್ನು ಹೀರಿ ಕೊಣ್ಡು, ಬೊಡ್ಡಿಯೊಳಗಿನ್ದ ಗಿಡಕ್ಕೆಲ್ಲ ಹಂಚಿ ಕೊಡುವವು (B. 3, 35). ಕಪ್ಪುರದ ಗಿಡದ ಬೊಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಡ್ಲೆಯಿನ್ದ ಕಚ್ಚು ಹಾಕಿದರೆ ಹಾಲು ಹೊಱಡುತ್ತದೆ (4, 70).

ಬೊಡ್ಡೆ boḍḍe. = ಬೊಡ್ಡಿ 2, etc. (ಬುಧ್ನ, ಬುಡ G.; My.).

ಬೊಣ್ಡಾಲ boṇḍāla. a kind of breeches. see ನಿಱುಚಲ್ಲಣ.

ಬೊಣ್ಡುಳೆ boṇḍuḷa. an annual herb, Physalis indica Lamb. (St. & Pl.; Tu. ಬೊಣ್ಡೊಲಿ).

ಬೊದ boda. a sound produced by somewhat loose discharges from the bowels. — ಬೊದ ಬೊದನೆ. with the repeated sound of ಬೊದ (My.).

ಬೊದದರಗ bodadaraga. the small tree Cluytia collina Roxb. (St. & Pl.).

ಬೊದ್ದಿ boddi. N. of a plant (Te. = ತ್ರಿಪರ್ಣಿ, ಮಹಾಶ್ಯಾಮೆ; R.).

ಬೊನಗಾರೆ bona-kāre. = ಬೋನಗಾರೆ. N. of a plant (ಮುಗ್ಗಾರೆ, ಮಂಗಾರೆ, ಗೇಣೆ Mr. 119, o. r. ಮದ್ಗಾರೆ).

ಬೊನ್ತ bonta. = ಬೊನ್ತೆ. — ಬೊನ್ತಗಳ್ಳಿ. = ಬೊನ್ತೆಗಳ್ಳಿ. (My.).

ಬೊನಾನ್ತ bontā. = ಬೊನ್ತೆ. — ಬೊನ್ತಾದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7).

ಬೊನ್ತೆ bonte. = ಬನ್ತೆ, ಬೊನ್ತ, ಬೊನ್ತಾ. a thick cloth made by sewing one cloth on another, a cloth made of quilted rags (My.; Te.: ಕನ್ಥೆ Si. 485; Bp. 27, 43; Mhr. ಬುನ್ಥ, ಬುನ್ಥೀ, ಬೋನ್ಥ, a cloth thrown, or prepared to be thrown, over the head and body as a muffler; ಬೋನ್ಥೀ, a clout). ಕನ್ತೆಗೆ ತಕ್ಕ ಬೊನ್ತೆ (Prv.). [ಕನ್ತೆ ಬೊನ್ತೆಯ ಜಂಗಮ ಬನ್ದರೆ ಹೀನವೆನ್ದು ಕಣ್ಡೆನಾದರೆ ಪಂಚಮಹಾ ಪಾತಕ Bv. 411]. — ಬೊನ್ತೆಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. a large leafless shrub, the triangular spurge, Euphorbia antiquorum Lin. (St. & Pl.; My.). — ಬೊನ್ತೇ ಕಳ್ಳಿ. = ಬೊನ್ತೆಗಳ್ಳಿ. (Si. 147).

ಬೊನ್ತೆಗ bonte-ga. a man who wears a bonte. (Śmd. 237).

ಬೊನ್ದರಿಗೆ bondarige. = ಬನ್ದಣಿಕೆ, etc. a parasite; 2, [a bed? ಚಿನ್ನದ ಬೊನ್ದರಿಗೆಯೊಳಮೆಸೆದಿರ್ದ Pb. 4, 43 va.; ನೀಡಿ ಕಾಲನರೆಬರ್ ಮಲಂಗಿದರ್ ಪೊಳೆವ ತಳಿರ ಬೊನ್ದರಿಗೆಯೊಳ್ Ap. 2, 11, 78]; (Cpr. 6, 88 va.).

ಬೊನ್ದಿ bondi. the body (ಶರೀರ Śmd. II; Te.; T. ಪೊನ್ದಿ; *cf.* ಪುದಿ 1? or ಬ್ರಧ್ನ?) 2, a bundle of coir or other rope (Mg.). ನಿನ್ದೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬೊನ್ದಿ ಹೋಗದು (Prv.).

ಬೊನ್ದು bondu. = ಬನ್ದು 1. praise.

ಬೊನ್ದುಕ bondu-ka. = ಬನ್ದುಕ, q. v. a man who gets his food by flattering (ಚಲ್ಲವತ್ತ, ನಮ್ಬಿಸಿ ತಿಮ್ಬುವ Śs.).

ಬೊಪ್ಪ boppa. = ಬಾಪು 2. a father [ಅಪ್ಪನು ನಮ್ಮ ಮಾದಾರ ಚೆನ್ನಯ್ಯ ಬೊಪ್ಪನು ನಮ್ಮ ಡೋಹರ ಕಕ್ಕಯ್ಯ Bv. 348]; (Bp. 3, 49; 14, 22; 15, 22; 18, 81; 24, 19; 26, 61; 47, 42; Bh. 1, 8, 59. 75. 84; J. 27, 13). — ಬೊಪ್ಪಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. see ಸಿಂಗಿ–.

ಬೊಪ್ಪರ boppara. a certain feat of wrestlers (Śśv. 4, 75; Bh. 2, 2, 98).

ಬೊಪ್ಪಲ boppala. N. of a man. ಇರದೆ ಗರ್ಜಿಸಿ ಬೊಪ್ಪಲಂ ತಳರ್ದಂ ಜವಂ ತಳರ್ವನ್ದದಿಂ (Śmd. 73). ಸಡಗರಮಿದು! ಜಯಮೆ ಮೆಱೆವುದು! ಅಱು ಬೊಪ್ಪಲನಂ! (177).

ಬೊಪ್ಪಿ boppi. (Mhr. ಭೋಪೀ, the person that officiates in the temples of village-deities). — ಬೊಪ್ಪಿದೇವ. N. see ಒಱತೆಯ–.

ಬೊಪ್ಪು boppu (?). see ಪೊಮ್ಬೊಪ್ಪುಮಾನ್.

ಬೊಬ್ಬಡೆ bobbaḍe. rind, bark (My.; Te. ಬೊಬ್ಬರೆ). see ತಂಗೇಡಿ–.

ಬೊಬ್ಬುಲಿ bobbuli. = ಬಬ್ಬರ, etc. Tbh. of ಬರ್ಬರ (Śmd. 345), ಬಬ್ಬುಲ, ಬಬ್ಬೂರ (359. 364). the thorny Babool tree, Acacia arabica Willd. (ಉದ್ಭಟಿ Mr. 117; Bp. 20, 10. 11; Bh. 1, 8, 5). see Sp. s. ನಿಬ್ಬಣ.

ಬೊಬ್ಬುಳಿ bobbuḷi. = ಬೊಬ್ಬುಳಿಕೆ. a bubble (J. 6, 3; 9, 24; 19, 5. 12; Te. ಬುಬ್ಬುಡ; Mhr. ಬುಡಬುಡಾ; *cf.* ಪುಗುಳ್, ಬುಡ್ಡೆ, & ಬುದ್ಬುದ). ನೀರ ಬೊಬ್ಬುಳಿ ನೆಚ್ಚಿ, ಸಾರಿ, ಕೆಡದಿರು, ಮರುಳೆ! (Sp.).

ಬೊಬ್ಬುಳಿ bobbuli. = ಬೊಬ್ಬುಲಿ, etc. [ಚನ್ದನದ ಸನ್ನಿಧಿಯಲಿ ಪರಿಮಳ ತಾಗಿ ಬೇವು ಬೊಬ್ಬುಳಿ ತಱಿಯ ಗನ್ಧಂಗಳಾಗವೆ? Bv. 141]; (Bh. 2, 13, 14; My.).

ಬೊಬ್ಬುಳಿಕೆ bobbuḷike. = ಬೊಬ್ಬುಳಿ. [ನೆಗೆಯೆ ಪೊದಱ್ದ ಬೊಬ್ಬುಳಿಕೆಗಳ್ ನೆಗೆದನ್ತರಡುಂ ಕೆಲಕ್ಕೆ ನೀರುಗಿಯೆ Pb. 13, 82; Ap. 9, 46; ನೀರ ಬೊಬ್ಬುಳಿಕೆಗೆ ಕಬ್ಬುನದ ಕಟ್ಟಕೊಟ್ಟು ಸುರಕ್ಷಿತವ ಮಾಡುವ ಭರವ ನೋಡಾ! Bv. 162; Cv. 909]; (Abh. P. 10, 173; Bh. 8, 25, 6). ನೀರ ಬೊಬ್ಬುಳಿಕೆ (ಬುದ್ಬುದ Nr.).

ಬೊಬ್ಬೆ bobbe. 1. (= ಬೊಕ್ಕೆ 1). a blister, a pustule from a burn, etc. (Te.; ವಿಸ್ಫೋಟ, ಪಿಟಕ Si. 200).

ಬೊಬ್ಬೆ bobbe. 2. (fr. ಬೋ). an outcry, a loud call, a shout, a bawl, a yell; a great noise, a loud sound (C.; Te.; Tu.; ಕೋಲಾಹಲ, ಕಲಕಲ Nr.; Mhr. ಬೋಮ್ಬ); a battle-cry, a war-whoop (ಕ್ಷ್ವೇಡೆ Nr.; ಭಟಗರ್ಜನೆ Bhn. 44). ಬೊಬ್ಬೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹಬ್ಬ ಆದೀತೇ? — ಬೊಬ್ಬೇ ಜಂಗಮನ ಸಂಗಡ ಕಬ್ಬಿನ ಸಮಾಚಾರವೇ? (Prvs.). see Bh. 3, 13, 25. 32; 6, 2, 3. 4; J. 3, 32; 13, 24; 28, 40. 47; Rām. 6, 44, 52. — ಬೊಬ್ಬಾಟ. -ಆಟ. bawling, general outcry, clamorous complaint, etc. (C.; Mhr. ಬೋಭಾಟಾ; Bp. 56, 16; Bh. 2, 13, 47; Rām. 6, 13, 3; B. 4, 73. 80. 198). — ಬೊಬ್ಬಿಡು. -ಇಡು. to bawl, to shout, to roar, etc. (My.). ಬೊಬ್ಬಿಡುವುದು (ಕ್ಷ್ವೇಡೆ, ಪರಬಲವನು ಭಂಗಮಾಡಲೆನ್ದು ಜೋದರು ಮಾಡುವ ಸಿಂಹ

ನಾದವು Nr.). [ಬೊಬ್ಬಿಡಲು ಎಡೆದೆಱಹಿಲ್ಲದ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಲಿಂಗವ, ಪರಾಪರ ಲಿಂಗವ, ಈ ಗುರು ಕೊಟ್ಟ Cv. 516]. see Bp. 17, 21; 22, 15; 49, 21; 52, 39. 42; 56, 37; 59, 24; 61, 32; Bh. 3, 13, 34; Rsv. 5, 123; 6, 11 va. — ಬೊಬ್ಬಿಱು. -ಇಱು. = ಬೊಬ್ಬಿಡು. to bawl, etc. [ಕೆನ್ನೆತ್ತರೊ ಳೊರ್ವರೊರ್ವರಂ ತಳ್ಳಿಱುದುಂ ಬೊಬ್ಬಿಱುದುಂ Pb. 12, 158 va.]; (ಮಹಾರವ Śmd. Dh.; Bp. 32, 14; 56, 16; Rsv. 13, 84. 88; J. 4, 13; 12, 33. 39; 23, 20. 21). — ಬೊಬ್ಬಿಱುತ. the act of bawling, etc. (Rām. 3, 6, 51; 4, 6, 10). — ಬೊಬ್ಬೆಕಾಯಕ. the practice of a mendicant standing on thorns, piercing himself with a dagger, and thus extorting alms (R.). — ಬೊಬ್ಬೆಕೊಳ್ಳು. to be bawled or hooted at. ಬೆಬ್ಬೇ ಕೊಟ್ಟು, ಬೊಬ್ಬೇಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ಬೊಬ್ಬೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಬೊಬ್ಬಿಡು. (Bp. 16, 20; Rsv. 6, 11 va.; 13, 83; J. 28, 45). — ಬೊಬ್ಬೆಯಿಡು. = ಬೊಬ್ಬಿಡು. (My.). — ಬೊಬ್ಬೆಯಿಡುವಿಕೆ. bawling, etc. ವೀರಭಟರು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಿಱಿಚಿ ಕೂಗಿ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಬೊಬ್ಬೆಯಿಡುವಿಕೆ (ಕ್ಷ್ವೇಡೆ Si. 294). — ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕು. = ಬೊಬ್ಬಿಡು. (My.). ತಬ್ಬಲಿಯಾದವನು ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕಿ ಹೆಬ್ಬುಲಿಯನ್ನು ಓಡಿಸ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ಬೊಬ್ಬೆ ಹೊಡೆ. = ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕು. (My.).

ಬೊಮ್ಪು bompu. = ಬಮ್ಪು, etc. a kind of vegetable. (My.).

ಬೊಮ್ಬಯಿ bombayi. = ಮುಮ್ಬಯಿ. Bombay. (My.).

ಬೊಮ್ಬಲು bombalu. = ಬೊಮ್ಪು, etc. (My.).

ಬೊಮ್ಬಾಳ bombe-āḷa. 1. the palms of the hands of metal images (bombes) joined so as to form a cup for the reception of combustibles (Bh. 7, 1, 49; Rām. 3, 6 50: 6, 47, 12; J. 17, 27; 24, 26; 33, 27).

ಬೊಮ್ಬಾಳ bombāḷa. 2. huge, vast; large; lavish; streaming with; loud (as sound. Bh. 5, 3, 96; Mhr. ಬಮ್ಬಾಳ).

ಬೊಮ್ಬು bombu. = ಬಮ್ಬು. a bamboo. (My.).

ಬೊಮ್ಬುಳಿ bombuḷi. = ಬೊಮ್ಬುೞಿ (Śmd. 39), ಬೊಮ್ಬುಳಿಕೆ, q. v. a small drum or tabor. (Rsv. 6, 11 va.).

ಬೊಮ್ಬುಳಿಕೆ bombuḷike. = ಬೊಮ್ಬುಳಿ, etc. a small drum or tabor (ಪಣವ Nr.).

ಬೊಮ್ಬುೞಿ bombuḻi. = ಬೊಮ್ಬುಳಿ, q. v.

ಬೊಮ್ಬೆ bombe. = ಗೊಮ್ಬೆ 2. an image, a figure, a puppet or doll; an idol (C.; Tu.; Te. ಬೊಮ್ಮ; M. ಬೊಮ್ಮ, ಭೊಮನೆ; T. ಪೊಮ್ಮಲ್, ಪೊಮ್ಮೈ; cf. ಪ್ರೊಡ 2?). ವಸ್ತ್ರದನ್ತ ಕಾಷ್ಠಾದಿಗಳಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ಬೊಮ್ಬೆ. (ಪಂಚಾಲಿಕೆ, ಪುತ್ರಿಕೆ); ಹೊನ್ನ ಬೊಮ್ಬೆ (ಹೇಮಪ್ರತಿಮೆ, ಹರಿಣಿ); ಕಣ್ಣ ಬೊಮ್ಬೆ (ತಾರಕೆ, ಕಣ್ಣ ಹಾಪೆ Nr.). ಪ್ರತಿರೂಪಿನ ಬೊಮ್ಬೆ (ಪ್ರತುಮೆ Nn. 73). ಮಂಚದೊಳ್ ನೃಪಗೆ ನಿನ್ದು ಸೇವೆ ಮಾಟ್ಪ ಬೊಮ್ಬೆಗಳು ಪಾಂಚಾಲಿಕೆಗಳು ಪುತ್ರಿಕೆಗಳಕ್ಕುಂ (Mr. 204). ಬೊಮ್ಬೆ ಆದರೆ ಹಮ್ಬಲಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಕೊಟ್ಟೇತೇ? (Prv.). see Bp. 42, 3; C. Bp. 5, 51; Rsv. 6, 11 va.; Si. 344; ಕೀಲ ಬೊಮ್ಬೆ. — ಬೊಮ್ಬೆ ದೊಟ್ಟಿಲ್. -ತೊಟ್ಟಿಲ್. a doll's cradle (Bp. 14, 15). — ಬೊಮ್ಬೆಯಾಟ. -ಆಟ. playing with dolls (Bh. 1, 3, 17). 2, an exhibition of puppets moved by strings (My.).

ಬೊಮ್ಮ bomma. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮ. the soul of the universe, etc. (Śmd. 349; Śm. 8; ಬಿದಿ Ct. I, 7; ಪೊಮ್ಬುಸುೞ, etc., ಅಜ II, 3; ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆ, etc. Kk. 9; My.; Grj. 4, 111; Bp. 28, 51; 31, 23). 2, N. of the author of the Caturāsyanigaṇṭu (Ct. I, 1), and of other persons. ಬೊಮ್ಮ ನಿರ್ಮಿಸನೆಮ್ಬ ದುರ್ಮತಿಯ ನೀ ಕೇಳು! ಬೊಮ್ಮನ ಸತಿಗೆ ಮೂಗಿಲ್ಲ, ಆ ಮೂಗ ನಿರ್ಮಿಸನೇಕೆ? (Sp.; see Bp. 54, 52). see ಕನ್ನಡ-, ಬಾಹೂರ-. — ಬೊಮ್ಮಂ. the metrical foot — — (Ch.). — ಬೊಮ್ಮದೇವ. N. see ಕಿನ್ನರ-. 2, a Brāhmaṇa (Te.; ದ್ವಿಜಾತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, etc. Si. 233). — ಬೊಮ್ಮಬಟ್ಟ. N. see Prv. s. ಯಾರ್. — ಬೊಮ್ಮಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 29, 29; 61, 34). see ಕಲಕೇತ-, ಕಿನ್ನರ-, ಬಾಹೂರ-. — ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 29, 11. 34; 31, 26; 35, 57; 36, 1. 7; 50, 78, 61, 21). see ಇಳೆಹಾಲ-, ಕರೆವಾಳ-, ಕಲಕೇತ-, ಕಾರಣಿಕ-, ಕೋವೂರ-, ಜಕ್ಕಿಯರ-, ನಾಗೂರ-, ಬಡಿಹೋರಿ-, ಬಾಹೂರ-, ಮುಣ್ಡ-, ಲೆಂಕ-, ವೀರ-. — ಬೊಮ್ಮರಸ. -ಅರಸ. N. of the author of the Caturāsyanigaṇṭu (Ct. II, 122), and of other persons.

ಬೊಮ್ಮಾಣ್ಡ bommāṇḍa. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡ. the universe, etc. (Bp. 36, 43; C. Bp. 32, 43; 47, 20).

ಬೊಮ್ಮಾಸ್ತ್ರ bommāstra. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ. N. of a fabled weapon, etc. (Dp. 61, 4).

ಬೊಮ್ಮಿ bommi. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಿ and ಬ್ರಾಹ್ಮಿ. N. see ಕಲಕೇತ-. (in My. N. of females). — ಬೊಮ್ಮಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. ತನ್ನಕ್ಕನ ಅಱಿಯದವಳು ನೆರೆಮನೇ ಬೊಮ್ಮಕ್ಕನ ಬಲ್ಲಳೇ? (Prv.). — ಬೊಮ್ಮಿದೇವ. N. (Bp. 22, 33; 36, 2; 37, 6; 47, 37; 50, 8; 61, 9). see ಇಙ್ಗಳೆಯ-, ಕನ್ನಡ-, ಕಲಕೇತ-, ಕಿನ್ನರ-. — ಬೊಮ್ಮಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 28, 48). see ಕನ್ನಡ-, ಕಿನ್ನರ-, ನಿನಾಳಿಯ-, ಶೂಲದ-, ಹಾಟಕೇಶ್ವರ-.

ಬೊಮ್ಮೇತಿ bommēti. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ. killing of Brāhmaṇa. (V. 37, 38. 95).

ಬೊಯಿ boyi. 1. = ಬಯ್ 3, etc. to abuse, etc. P. ps. ಬೊಯಿದು, ಬೋದು (My.).

ಬೊಯಿ boyi. 2. abuse, censure, etc. ಆಕರಣೆ ಅಜನಿ ಅನಗ್ರಹ ಇವು ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಬೊಯಿಗಳು (Si. 401, *only* in Si.).

ಬೊಯಿಲು boyilu. = ಬೊಯಿ 2. (My.; ಆಕ್ರೋಶನ, ಅಭಿಷಂಗ Si. 387; ಹಿಂಸೆ 463; ಪರಿಗ್ರಹ 466; see also 59. 380).

ಬೊಯ್ಯು boyyu. = ಬೊಯಿ 1, etc. (My., only in ಬೊಯ್ಯುವೇಡ, ಬೊಯ್ಯುವದು). ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಬೊಯ್ಯಿಕೊಮ್ಬುದು (Si. 482, *only* in Si.).

ಬೊಯ್ಯುವಿಕೆ boyyuvike. abusing, etc. (ಆಕ್ರೋಶನ, etc. Si. 387).

ಬೊರಲು boralu. 1. = ಬರಲು, etc. a broom (My.).

ಬೊರಲು boralu. 2. = ಬೋರಲು, etc. the upside down. see ಬೊಕ್-, etc.

ಬೊರ್ಮ borma. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮ. (Śāstrasāra in W. v. 1269).

***ಬೊಲ್ bol.** like. ಮುಡಿ ಮಕರಧ್ವಜಂಬೊಲೆಟಲುತ್ತಿರೆ Pb. 4, 90. *cf.* ವೊಲ್.

ಬೊಲು bolu. = ಬಲ್ 2, etc. strength, firmness. (My.).

***ಬೊಲ್ಲ bolla.** fine! well done! bravo! ಚೆನ್ನಚೇರಮರ ಬಣ್ಣ ನಾನಯ್ಯಾ ಎನ್ನ ಚಾಗು ಬೊಲ್ಲೆನೆ ಕಾವ ಗೋವನೆನ್ಬುರು Bv. 337.

ಬೊಲ್ಲ bolla. a horse with a white face. ಮುಖ ಬೆಳ್ಪದೋಱುರೆ ಬೊಲ್ಲನಕ್ಕು (Mr. 276; see Bp. 59, 40). 2, simple, silly (? Mhr. ಭೋಳಾ). — ಬೊಲ್ಲಜೀಯ. N. (Bp. 58, 21).

ಬೊಲ್ಲಿ bolli. (= ಬೊಲ್ಲ No. 2). — ಬೊಲ್ಲಿಭಟ್ಟ. N. (Bp. 56, 42).

ಬೊಸ್ bos. = ಬುಸ್. a sound to imitate the puffing of a pair of bellows (S. Mhr.).

ಬೊಸ bosa. a sound used to imitate that of breaking wind, that of treading in fresh cowdung, mud,

etc., and that of loose stools (*cf.* ಬೊದ). — ಬೊಸ ಬೊಸನೆ. with the repeated sound of ಬೊಸ (My.).

ಬೊಸಕ್ಕನೆ bosakkane. with the sound of ಬೊಸಕ್ (ಬೊಸ), in ಬೊಸಕ್ಕನೆ ತುೞು (My.).

ಬೊಸೆ bose. = ಬಸಿ 1. to ooze, decant, etc.

ಬೊಸ್ತು bostu. = ಬಸ್ತು. P. p. of ಬೊಸೆ (My.). ಬೋನ ಬೊಸ್ತು ಗಂಜಿ (ಆರನಾಲಕ, ಸೌವೀರ, etc., ಬಾಗಿದ ಗಂಜಿ Si. 311).

ಬೊಳಕ್ boḷak. = ಪೞಕ್. the sound produced when a full earthen water-pot falls and breaks (C.). 2, that produced when saliva is ejected out of the mouth (S. Mhr.).

ಬೊಳಲಿ boḷali. = ಗೊಳಲಿ No. 2. rind of a tamarind fruit. (My.).

***ಬೊಳ್ಳಗ boḷḷaga.** a cheat. ಅಱಿಯದವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಹೆಡೆಯ ನೆತ್ತಿಯಾಡುವನ್ನೆ ಬೊಳ್ಳಗನ ಭಕ್ತಿ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ದೇವಾ! Bv. 668.

ಬೊಳ್ಳು boḷḷu. = ಬಗುಳು 2, etc. vociferation, barking, etc. — ಬೊಳ್ಳಿಡು. -ಇಡು. to vociferate. ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತಿಂಗುಮು ಳ್ಳೊಡವೆ ಬಿಡೆನೆನ್ದು, ಬೊಳ್ಳಿಟ್ಟು, ಬೊಗಳಿ, ಹುಸಿದು, ಸಾಲವ ನುಂಗಿ, ಇಲ್ಲೆನುತಲಿಹನು (Sp.).

ಬೊೞಿ boḻi. = ಬೞಿ 4. to smear, etc. ಬೊೞಿಯಲ್ ಪಟ್ಟಿದು (ದಿಗ್ಧ, ಲಿಪ್ತ Si. 378). ವಿಷ ಬೊೞಿಯಲ್ ಪಟ್ಟ ಸರಳು (ದಿಗ್ಧ, ಲಿಪ್ತ ಕ 289). ಬೊೞಿದು ಮೆತ್ತುವ ಕೆಲಸ (ಪುಸ್ತ, ಲೇಪ್ಯಾದಿಕರ್ಮ 344).

ಬೊೞಿಯುವಿಕೆ boḻiyuvike. smearing, etc. (ಸಮಾಲಮ್ಭ, ವಿಲೇಪನ Si. 397).

ಬೊೞಿಸು boḻisu. = ಬೞಿಸು 2. to cause to smear, etc. (My.).

ಬೋ bō. (= ಭೋರ್). a sound used in bawling or shouting (My.); a sound in imitation of the howling of wind passing through holes or doors, and of the noise of a river or stream (My.).

***ಬೋ bō.** a mode of addressing. ನೀ ಮಾಡಿದ ಮಾಯೆಂ ಬೋ ಅಬ್ರಚ್ಚಾಯೆಂ ಬೋ Bv. 168.

ಬೋಕಿ bōki. a potsherd, [a begging bowl]. (My.; Te. ಬೊಚ್ಚೆ; Te. ಬೊಂಕಿ, a bit of a skull; ಬೋಂಕಿ, a pot). ನೂಕುವವನ ಮನೆಯೂಟಕ್ಕಿನ್ತ ಬೋಕಿಯ ಊಟ ಲೇಸು.— ನೂಕುವವನು ಹಾಕನು, ಬೋಕಿಯವನು ಕೊಡನು (Prvs.). see ತಿರು-; Prv. s. ಲೆತ್ತ.

ಬೋಗ bōga. Tbh. of ಭೋಗ. enjoyment, etc. (Śmd. 339; My.).

ಬೋಗಣಿ bōgaṇi. = ಬೋಗುಣಿ. (My.).

ಬೋಗಳ bōgaḷa. = ಬಯಿಗಳ್, etc. abuse, censure. (My.).

ಬೋಗಾಱ bōgāṟa. Tbh. of ವ್ಯೋಕಾರ. a smith (ವ್ಯೋಕಾರ, ಲೋಹಕಾರ Hlā. MS.; see Mr. s. ಲೋಹಕಾರಕ; Rām. 5, 8, 51; C.; ಶಾಂಖಿಕ, ಕಾಮ್ಬವಿಕ, ಶಂಖುದಿನ್ದ ಕೆಮ್ಬುಳೆ ಮೊದಲಾದದನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಾಱುವವನು Si. 389, sic !!). [Cv. 951]. ಒಸೆದೆಣ್ಬ ದಿಕ್ಕಿನಲಿ ಮಿಸುನಿಗಿಣಿ ಉಗಿಣ್ಡಿ ಹುಸಿದು ಮಾಡುವವನ ಪೂಜೆ ಬೋಗಾಱ ಪಸರವಿಟ್ಟನ್ತೆ (Sp.).

ಬೋಗಿ bōgi. Tbh. of ಭೋಗಿ. an enjoyer. (Śmd. 339 Mdb.).

ಬೋಗುಣಿ bōguṇi. = ಬೋಗಣಿ. a metal basin for washing; a metal vessel for culinary purposes (My.; Te. ಬೋಗಾಣಿ, ಬೋಗಿಣಿ, ಭಗೊಣಿ); a vessel of stone for culinary purposes (B. 3, 58; Mhr. ಬಗುಣೇಂ, a certain metal vessel for culinary purposes).

ಬೋಡ bōḍu-a3. a toothless man (ಅದ್ವಿಜ Mr. 389; My.; *cf.* ಬೋೞ 2, ಬೊಕ್ಕ 1 & 2; Te. also: tuskless; Mhr. ಬೋಡಕಾ,= Te. ಬೋಡ, ಬೋಡಿ, bare, uncovered, as the head, the person; bare about the crop, as a tree; destitute of the usual appendages, as a cow's head without horns, or with short horns; a hand without fingers, a hill without trees, a house without roof; a widower).

ಬೋಡತರ bōḍatara. = ಬೋೞತರ. (ಮುಕ್ಕಗನ್ಧ, ಆವೇಗಿ, etc. ಅನನ್ತನ ಗೊಣ್ಡೆ Si. 156; Te. = Sphaeranthus indicus Wight., ಶ್ರಾವಣಿ, ಮುಣ್ಡಿ, or St. & Pl. = Sphaeranthus hirtus Willd.).

ಬೋಡಿ bōḍi. = ಬೋೞಿ. a toothless woman (My.). 2, one who is bare, or destitute of hairs, of a juṭṭu, or of horns (Te.). — ಬೋಡಾಕಳು. -ಆಕಳು. a hornless cow (My.). ಬೋಡಿಜಂಗಮ. a jaṅgama who has no juṭṭu (as is the rule with all of them). ನಾಡ ಜಂಗಮರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬೋಡಿಜಂಗಮನೆಲ್ಲಿ? (Prv.). — ಬೋಡೆಮ್ಮೆ. -ಎಮ್ಮೆ. a hornless she-buffalo (My.).

ಬೋಡು bōḍu. = ಬೋೞು. a toothless state, [the gum on which the teeth stand]. (Tu.). — ಬೋಡು ಬಾಯ್. -ಬಾಯ್. a toothless mouth (Rsv. 5, 55 va.).

ಬೋಣಿ bōṇi. = ಬೋಣಿಗೆ. the first sale of goods (for ready money) occurring after the dawning of the day; handsel (My., Tu., Te.; Mhr., H. ಬೋಹಣೀ). ಬೋಣಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾದರೆ ಜಾಣನಾಗ ಬೇಕು. — ಬೋಣಿಗೆ ಇತ್ತ ಹಣ್ಣು ಕಾಣಿಕೆಯಾಯಿತು (Prvs.).

ಬೋಣಿಗೆ bōṇige. = ಬೋಣಿ. (My.).

ಬೋಣ್ಡಾ bōṇḍā. a ball of horse gram, salt, chillies, etc. fried in oil (My., also ಬೋಣ್ಡು; Mhr. ಬೋಣ್ಡ, a spherical follicle or capsule, etc.).

***ಬೋದನ bōdana.** a water tank. ಆ ನೃಪತಿ ನಿಚ್ಚಲಯ್ಯೂ ಜಾನೆಯನವಗಾಹಮಿರಿಸುವಂ ಬೋದನದೊಳ್ Pb. 1, 17; N. of a place.

ಬೋದಿಗೆ bōdige. = ಬೋದುಗೆ. a piece of wood or stone on a pillar between it and the beam; an abacus (architrave, capital; Śsv. 1, 70; J. 17, 23; My.; Tu.; Te. ಬೋದಿಯ, ಬೋದೆ; M. ಪೋದಿಗೆ; T. ಪೋದಿಗೈ, ಪೋದಿಗೈ). [ಪವಳದ ಜನ್ತೆಯೊಳಂ ಪದ್ಮರಾಗದ ಬೋದಿಗೆಯೊಳಂ Pb. 3, 74 va.]. ಗುಡಿಯ ಬೋದಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ನಡುರಂಗ ತಾ ಕಲ್ಲು, ಕಡೆ ಮೂಲೆ ಸೆಱಗು ತಾ ಕಲ್ಲು, ವರವನು ಕೊಡುವಾತ ಬೇಱೆ (Sp.).

ಬೋದು bōdu. 1. P. p. of ಬೊಯಿ 1. (My.).

ಬೋದು bōdu. 2. rankness or luxuriance in growth without inward substantiality; rank fruits (as badane, savute, etc.) without substance or taste; pithless rankness of the body (My.; Te. ಬೋದುಗಾ, plump, bulky). ಬೋದು ಬೆಳದ ಹೊಲ ಹಾದೀಲಿದ್ದರೇನು? ಬೀದೀಲಿದ್ದರೇನು? — ಬೋದು ಹೊಲ ಬಾಧೆಗೆ ಕಾರಣ (Prvs.).

ಬೋದುಗೆ bōduge. = ಬೋದಿಗೆ. (My.). ವಜ್ರದೊಳ್ ಕಮ್ಬಂಗಳ್, ಆ ಲಲಿತ ಪಚ್ಚೆಗಳ ತೊಲೆ, ರನ್ನಬೋದುಗೆಗಳು (C. Bp. 5, 48).

ಬೋದೆ bōde. — ಬೋದೆಹುಲ್ಲು. the Roussa or ginger grass, growing on hills; Andropogon martini Roxb. (St. & Pl.).

ಬೋಧ bōdha. = ಬೋಧೆ. making known, informing, instructing; instruction, awakening, arousing. 2, understanding; becoming awake; perception, apprehension; knowledge, wisdom. see Kāvy. III, 3, B, 30; IV, 2, 16; Nn. 1; B. 4, 183; ಅನು-.

ಬೋಧಕ bōdhaka. causing to know, instructing, explaining, teaching; an instructor, a teacher (ಸೂಚಕ Mr. 526); *denoting, indicating, signifying;* arousing. see ಪ್ರ-. ಬೋಧಕನಾದರೆ ಸಾಧಕ ಮಾಡಲಿ! ಹಾದಿಗೇನು ಅಡ್ಡಿ? (Prv.).

ಬೋಧಕರ bōdha-kara. an awakener: *a minstrel who wakes a prince or chief in the morning with music.*

ಬೋಧನ bōdhana. making known, explaining, instructing, teaching; arousing. see ಪ್ರ-, ಸಮ್-.

ಬೋಧನೆ bōdhane. = ಬೋಧನ. (My.). ಬೋಧನೆ ಮಾಡಿದರೆ ತಿದಿ ಅಲ್ಲಾಡೀತೇ? (Prv.).

ಬೋಧಿ bōdhi. knowing; causing to know; teaching. 2, the tree under which a man becomes a buddha, *the aśvattha or the sacred fig-tree, Ficus religiosa* Lin.

ಬೋಧಿತ bōdhita. made known, explained, declared; — instructed. (Bp. 55, 19; My.).

ಬೋಧಿದ್ರುಮ bōdhi-druma. *the sacred fig-tree, Ficus religiosa* Lin.

ಬೋಧಿಸು bōdhisu. to make known, to explain, to teach, to point out, to instruct, to apprise. ಅವನಿಗೆ ಬೋಧಿಸು (My.). see Bp. 1, 61; 3, 23; 4, 68; 13, 22; 24, 19; 39, 11; 51, 2; 57, 7; B. 4, 51. 186.

ಬೋಧೆ bōdhe. = ಬೋಧ. instruction, etc. (Bp. 37, 63; My.). ಬೋಧೆ ಕೊಡು (Bp. 50, 41). see ಶುದ್ಧ-.

ಬೋನ bōna. boiled rice; food (ಭಿಸ್ಸೆ, ಭಕ್ತ, ಅನ್ಧಸ್, ಅನ್ನ, ಓದನ, ದೀದಿವಿ Si. 315; My.; Te.; T. ಪೋನಗ; see ಪೊಂಗಲು). [ಎತ್ತಿದ ಬೋನದೊಳ್ ಕಲ್ಯಾಣಾಮೃತಾಹಾರಮನಾರೋಗಿಸಿ Pb. 3, 79 va.; Vr. 89, 13; Ap. 9, 126; ಉಪ್ಪು ಜಂಗಮ ಬನ್ದರೆ ನಡೆಯೆಪ್ಪುರು ಉಣ್ಣದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಬೋನವ ಹಿಡಿಯೆಪ್ಪುರಯ್ಯ Bv. 194]. ಬಯಸಿದ್ದು ಹಾಲುಬೋನ, ಏಡಿದ್ದು ಹಾಲುಬೋನ. — ಬೋನವಾದರೆ ಹೀನನಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prvs.). see Cpr. 5, 110; 6, 86 va.; Abh. P. 7, 49 va.; 16, 63 va.; Bp. 14, 11; 24, 23; 27, 15. 49; 33, 13; 47, 17; 57, 1; Bh. 1, 10, 25. — ಬೋನದ ಕೇಶಿರಾಜ. N. (Bp. 59, 5). [— ಬೋನವೇಱುಗೆ. -ವೇಱುಗೆ. the box with cooking utensils. ಭೀಮಸೇನನುಂ ಬೋನ ವೇಱುಗೆಯುಂ ಸಟ್ಟುಗಮುಮನೊರ್ವ ಪರಿಚಾರಕನಿಂ ಹಿಡಿಯಿಸಿಕೊಣ್ಡು ಬನ್ದು Pb. 8, 53 va.].

ಬೋನ bōna. (= ಬೋಸಿ 1). a certain metal vessel for culinary purposes (My.; see ಕರ-; *cf.* ಬೋಗುಣಿ).

ಬೋನಗಾರೆ bōna-kāre. = ಬೊನಗಾರೆ. the thorny shrub Vangueria spinosa Roxb. (ಪಿಣ್ಡೀತಕ, ಮರುವಕ, ಶ್ವಸನ, ಕರಹಾಟಕ, ಶಲ್ಯ, ಮದನ Nr.; Si. 134).

ಬೋನಗಿತ್ತಿ bōna-gitti. a woman who cooks for strangers and travellers (My.). ಭಲರೆ, ಬೋನಗಿತ್ತಿ! ಅನ್ನರೆ ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲ ಅಬ್ರ! ಅನ್ನ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬೋನಾಸಿ bōnāsi. = ಬನಾಸಿ. begging bowl (My.).

ಬೋನು bōnu. ಬೋನ್. = ಬೋರ. a trap (ಹೋಱಲ್ Mr. 380; ಉನ್ಮಾಥ, ಕೂಟಯನ್ತ್ರ Si. 343; ಕೂಟ 415; My.; Tu.; Te.; T. ಪೋಱು, ಪೋನ್; see ಇಲಿ-).

ಬೋನ್ದು bōndu. = ಬುನ್ದು, etc. a kind of plant. ಬೋನ್ದು ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಗೋನ್ದು ಆದೀತೇ? (Prv.).

ಬೋಯ bōya. = ಬೋಯಿ, etc. (My.; Te.; B. 5, 40. 286).

ಬೋಯಿ bōyi. = ಬೋಯ, ಬೋವ q. v., ಬೋವೆ. a class or people who are palanquin-bearers and fishermen (B. 4, 9; My.; Te., M.; Mhr., H. ಭೋಈ). ದಣ್ಡಿಗೆ ಹೊಱುವೋ ಬೋಯಿಯರು ಕಱುಾ ಹುಡುಕ್ಕಾರೇ? (Prv.). see Prv. s. ಸತ್ತಿಗೆ. 2, a surname of Oddas (My.).

ಬೋರ bōra. = ಬೋನು. a trap. (ಗಜಾದಿಗಳ ಹಿಡಿಯಲೆನ್ದು ಕಟ್ಟಿದ ಪಾಶ ಪಟ್ಟವಿಶೇಷಂಗಳು, ಕೂಟಯನ್ತ್ರ Nr.).

ಬೋರ bōra. = ಬೋರೆ. (Mhr.). 2, a colour of horses: chestnut (Mhr.); a chestnut horse (Bp. 59, 40). ತುರಂಗಂ ಮಾಸೆ ಬೋರಂ (Mr. 275). 3, N. (My.). [— ಬೋರಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. a horse with brownish tinge. ತೀವಿದ ವಾರುವದ ಬೋರಗುದುರೆಗಳೊಳ್ ಪೂಡಿದ ಪಸುರ್ವೊನ್ನರಥಮನೇಱು Pb. 12, 53 va.].

ಬೋರಂಗಿ bōraṅgi. a kind of larger insect with brown wings (S. Mhr.).

ಬೋರಲ bōrala. = ಬೊರಲು 2, ಬೋರಲು, ಬೋರ್ಲ, ಬೋರ್ಲು. (a turning over, a roll, see ಪೊರಳ್): upside down, topsyturvy (Te. ಬೋರ್ಲ). — ಬೋರಲ ಬೀಱು. to fall with the head downward or on the face, as a person; to be upset or overturned, as a vessel, etc. (My.). — ಬೋರಲ ಹಾಕು. to put a vessel upside down (My.).

ಬೋರಲು bōralu. = ಬೋರಲ, etc. see ಬೊಕ್ಕ-.

ಬೋರೆ bōre. a hill, a hillock (My.; Si. 105; Te. ಬೋದು; Te. ಬೋರು, great, large; T. ಪುರ್ರೈ, height; ಪೋರ್, a heap, *cf.* ಬುಗುಡು); — a swelling, as from a blow (My.; Bp. 38, 58).

ಬೋರೆ bōre. = ಬಾರೆ 1, etc. Tbh. of ಬದರಿ. the jujube-tree and its fruit (ಸೌವೀರ Mr. 120; My.; Tu. ಬೊಗೂರಿ). 2, chesnut colour. ಬೋರೇ ವರ್ಣದ ಎರಳೆ (ಕದಲಿ Si. 169). see ರಾಯ-. — ಬೋರೆಕಾಯಿ. an unripe jujube or a jujube berry (B. 2, 17). — ಬೋರೆಗಿಡ. the jujube tree (ಕುವಲ Si. 498; ಕರ್ಕನ್ಧು, ಕೋಲಿ, ಬದರಿ G.). ಬೋರೇ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕಾರೇ ಹಣ್ಣು ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಬೋರೆ ಮರ. (ಕರ್ಕನ್ಧು, ಬದರಿ, ಕೋಲಿ Si. 129). — ಬೋರೆಹಣ್ಣು. (ಕೋಲ, ಕುವಲ, ಫೇನಿಲ, ಸೌವೀರ, ಬದರ, ಘೋಣ್ಟೆ Si. 130; ಬದರ G.). ಬೊಕ್ಕಗೆ ಮುದ್ದು ಬೋರೇಹಣ್ಣೇ? (Prv.).

ಬೋರ್ಲ bōrla. = ಬೋರಲ, etc. see ಬೊಕ್ಕ-.

ಬೋರ್ಲು bōrlu. = ಬೋರ್ಲ, etc. see ಬೊಕ್ಕ-.

***ಬೋಲ್ bōl.** = ಬೊಲ್. like, etc. ಮಣಿಹಾರಂ ಬೋಲ್ ಸೊಗಯಿಸುವ ವಚನ ವಿರಚನೆ Kr. 1, 13; Pb. 1, 70.

ಬೋಲ bōla. = ಪೋಲ. gum-myrrh. (Si. 334; see Mr. s. ಬೋಱು).

ಬೋವ bōva. = ಬೋಯಿ, etc. 2, a bōyi chief, a foreman (Bh. 6, 2, 18). ಮನುಷ್ಯರ ಹೊಱುವವರ್ ವಹಿಕರ್, ಅವರ ಹಿರಿಯವಂ ಬೋವ ನಕ್ಕುಂ (Mr. 381). see ಬಣ್ಡಿ-; ಸೇನ-; Prv. s. ವಿದ್ಯಾ.

ಬೋವತನ bōvatana. leadership (Bh. 5, 1, 45).

ಬೋವು bōvu. = ಭೋಗಿ 1. a kind of timber. see ಬಿಳೇ ಬೋವು.

ಬೋವೆ bōve. = ಬೋಯಿ, etc. ಬೋವೆಯರವ (ಬೆಸ್ತ G.).

ಬೋಸರ bōsara. false, feigned or pretended courtesy, flattery (ಮಿಥ್ಯಾವಿನಯ Ct. I, 41; T. ಪೋದರ).

***ಬೋಸರಗಿತ್ತಿ bōsaragitti.** an illfamed woman. ಒಬ್ಬರ ಕೈವಿಡಿದು ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾತುಗೊಟ್ಟು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಸನ್ನೆಯ ಮಾಡುವ ಬೋಸರಗಿತ್ತಿಯನ್ತೆ Cv. 252.

ಬೋಸರಿಸು bōsarisu. (= ಬುಜ್ಜಯಿಸು, ಬೋಳಯಿಸು, etc.). to show feigned respect, to flatter; to coax (ಮಿಥ್ಯಾದರ Śmd. Dh.). see Bp. 11, 28; 15, 31; 18, 7; 47, 30; V. 8, 25).

ಬೋಸಿ bōsi. 1. (= ಬೋನ). a certain metal vessel for culinary purposes (My.).

ಬೋಸಿ **bōsi.** 2. Tbh. of ಭೋಷ. decorum, etc. (My.).

ಬೋಹಣಿಸು **bōhaṇisu.** to tune, as a maddaḷe (Bp. 12. 41).

*ಬೋಹರಿಗೆ **bōharige.** a broom. ಕೈಯೆ ಬೋಹರಿಗೆ ಮಣ್ಡೆಯ ಮೇಲೆ ಸಿಪ್ಪಿ Bv. 354.

ಬೋಹರಿಸು **bōharisu.** to surround (Rām. 5, 8, 49; Mhr. ಭೋವಡಣೇಂ, to whirl, etc.; ಭೋವರಾ, a whirlgig, etc.).

ಬೋಳ **bōḷa.** = ಬೋಟ 2. ಭಕ್ತರ ಕಣ್ಡರೆ ಬೋಳರಪ್ಪಿರಯ್ಯಾ Bv. 103.

ಬೋಳಯಿಸು **bōḷayisu.** = ಬುಲ್ಲವಿಸು, etc., (ಬೋಸರಿಸು), ಬೋಳಯ್ಸು, ಬೋಳವಿಸು. to court, to coax, to caress, to fondle, to pat. ಬೋಳಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಎನ್ನೊಡನುನಯದಲ್ಲಿ ಐ ಎಮ್ಬ ಅವ್ಯಯಮಕ್ಕುಂ (Nr.). ಹಾಲನೆಱದರೆ ಕುಡಿಯಲೊಲ್ಲದ ಬಾಲಕನ ತೆಱನನ್ತೆ ಮನವಿದು ಕೇಳಲೊಲ್ಲದು ಹಿತವನಱಯದ ಮೂರ್ಖನನ್ತವಲಿ; ಬಾಲಕಿಯನುಪಲಾಲಿಸುವ ಪೋಲ್ ಬೋಳಯಿಸಿ ತನ್ನೊಳಗೆ ಮಾಡಲು ಮೇಲೆ ಮೇಲದು ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕೇಳ ತೊಡಗುವದು (Abhā. 1, 7). see Grj. 2, 106 va.; Bp. 2, 33; Rśv. 6, 11 va., twice; Rām. 3, 6, 48.

ಬೋಳಯಿಸುಹ **bōḷayisuha.** courting, etc. (ಅನುನಯ, ಖಲು Nr.).

ಬೋಳಯ್ಸು **bōḷaysu.** = ಬೋಳಯಿಸು, etc. (Rām. 2, 7, 24; J. 2, 14; 12, 51).

ಬೋಳವಿಸು **bōḷavisu.** = ಬೋಳಯಿಸು, etc. (Bh. 8, 24, 49; Rām. 6, 50, 12).

ಬೋಳೆತನ **bōḷetana.** simplicity, silliness (B. 5, 42; Mhr. ಭೋಳಾ, simple, weak, silly; see s. ಬೊಲ್ಲ).

ಬೋಳ್ **bōḻ.** a (sort of) bow (ಚಾಪ Śmd. I).

ಬೋೞ **bōḻa.** 1. death (ಮೃತ್ತು Śmd. I; ಮೃತ್ಯು Bhn. 20; Rām.. 4, 3, 17; T. ಮುಂಚು, ಮೂಚು, Te. ಬುಂಗು, ಬ್ರುಂಗು, to die; *cf.* ಪೊನ್ದು).

ಬೋೞ **bōḻu-a**3. 2. a man with a bald or shaven head; bald, shaven; uncovered [Tu. ಬೋರು]. (ಮುಣ್ಡ Śmd. I; ಮುಣ್ಡ, ಮುಣ್ಡಿತ Nr.). ಟೆಪ್ಪೇ ಬೋೞ ಮದನ ಗೋಪಾಲ (Prv.). — ಬೋೞಂಗಡಲೆ. -ಂ-ಕಡಲೆ. N. of a medicinal plant (My.).— ಬೋೞಜಂಗಮ. = ಬೋಡಜಂಗಮ. (My.).— ಬೋೞದಲೆ. -ತಲೆ. a shaven, bald head (My.); an uncovered head (My.). — ಬೋೞದಾಸಯ್ಯ. Dāsayya with a shaven head (see Prv. s. ಮೇಲುಗೋಟೆ).— ಬೋೞದೇವರು. a bald or crownless deity or idol. see Prv. s. ಜಡೆದೇವರು. — ಬೋೞಪತ್ರಿ. a common roadside plant, Erigeron asteroides Roxb. (Z.).— ಬೋೞಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. ಬಾೞೇ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನಬೇಕಾದರೆ ಬೋೞಪ್ಪನಾಯಕನ ಅಪ್ಪಣೆ ಬೇಕೇ? (Prv.). — ಬೋೞಮಣ್ಡೆ. a shaven, bald head (Abh. P. 4, 81). — ಬೋೞ ಮಾಳಿಗೆ. the flat roof of a house without a balustrade (My.).

ಬೋೞ **bōḻa.** = ಬಾಳ 2, ಬೋಳು. Tbh. of ಪೋಲ. gum-myrrh. (ಒನ್ದು ಔಷಧಿ Śmd. I; ಗೋಲರಸ, ಪಿಣ್ಡ, etc. Nr.).

ಬೋೞತರ **bōḻatara.** = ಬೋಡತರ, q. v. Sphaeranthus hirtus Wild. (ಮುಣ್ಡಿ Śmd. I; ವಶ, ಮುಣ್ಡಿ, ಭಿಕ್ಷು Mr. 130; Sk. ಮುಣ್ಡೀ, ಭಿಕ್ಷು, ಶ್ರಾವಣೀ, ಮಹಾಶ್ರಾವಣಿಕಾ & ಕೋಕಿಲಾಕ್ಷ are synonyms of doubtful meaning).

ಬೋೞಿ **bōḻi.** (= ಬೋಡಿ). a head-shaven woman, a widow (My.). ಬೋೞ ತುೞುಬ ನೆನಸಿಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ. — ಬೋೞಿಗೆ ಹಾೞುಮನೆ ಆದರೇನು? ಕೂೞು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸರಿ. — ಬೋೞಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲ, ಸೂಳೆಗೆ ಕರುಣವಿಲ್ಲ. — ಬಾೞ್ಗೆ, ಕಾಳಿಯಾದರೇನು? ಬೋೞಿಯಾದ ರೇನು?, ನೀರು ಹೊಯಿದರೆ ಸರಿ. — ಬೇಳೇ ಸಾಜಾದರೆ ಬೋೞಿಗೆ ಆಗದೇ? — ನೀಳದೞ ನೆರಳೂ ಬೋೞಿಯ ಮಾತೂ ಗಾಳಿಯ ಹಾಗೆ. — ಬಣ್ದಾರದ್ರೋಹ ಮಾಡಿ, ಬೋೞಿಮುಣ್ಡೇ ಮೞೆ ಬಿದ್ದ. — ಕೂೞು ತೆಗದ ಮೇಲೆ, ಬೋೞೀ ಮಗ! ಅನ್ದರೆ, ಕೇಳ್ತ್ಯಾನೇ? (Prvs.).

ಬೋೞಿಸು **bōḻisu.** to shave (especially the head, Śmd. 223; My.; Mhr. ಬೋಡಣೇಂ). ಬೋೞಿಸಿದುದು (ಮುಣ್ಡಿತ, ಪರಿವಾಪಿತ Nr.). ಬೋೞಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಮುಣ್ಡಿತ, ಪರಿವಾಪಿತ Si. 376). ಕಣ್ಡ ಕಣ್ಡವರಿಗೆಲ್ಲ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿದರೂ ಗಣ್ಡ ಸತ್ತ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಬೋೞಿಸದೇ ಬಿಡರು. — ತಿರುಪತಿಕ್ಷೌರಕರು ತಲೇ ಬೋೞಿಸಿದ ಹಾಗೆ (who cunningly first shave only a small portion of the head of their customers, Prvs.). see ತಲೆ-; Bp. 38, 14; B. 4, 165. 167; Śmd. s. ಮೂಗೋೞು (where ಬೋೞಿಸು = ಬೋೞಿಸಿಕೊಳ್ಳು ?). — ಬೋೞಿಸಿಕೊಳ್ಳು. to have one's head shaved (C.).

ಬೋೞಿಸುಹ **bōḻisuha.** shaving (ಕ್ಷೌರ, ಭದ್ರಾಕರಣ, ಮುಣ್ಡನ, ವಪನ Hlā.).

ಬೋೞು **bōḻu.** (= ಬೋಡು). a bald, close-shaved state; a bare, roofless, leafless, treeless state. — ಬೋೞುತಲೆ. = ಬೋೞದಲೆ. ತಲೇ ಮೇಲೆ ಕೂದಲು ಬೆಳೆಯದ ಬೋೞುತಲೆಯವನು (ಮುಣ್ಡ, ಮುಣ್ಡಿತ Si. 198). — ಬೋೞುಬೆಟ್ಟ. a treeless hill (My.). — ಬೋೞುಮನೆ. a roofless house. ಬೋೞುಮನೆ ಗಾಳಿಗೆ ಅಂಜೀತೇ? (Prv.). — ಬೋೞುಮರ. a leafless tree (My.). — ಬೋೞುಮುಣ್ಡೆ. a close-shaved widow. ಬಾೞುವವರ ಮುನ್ದೆ ಬೋೞುಮುಣ್ಡೆ ಬಯ್ದುಕೊಣ್ಡು ಅತ್ತ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬೋೞುಹಾರುವ. a vaidika Brāhmaṇa with an uncovered head (My.). ಆನೆ ಕಡಿಯುವನೇ? ಗಜಲಕ್ಷ್ಮೀ! ಕುದುರೆ ಕಡಿಯುವನೇ? ಅಶ್ವಲಕ್ಷ್ಮೀ! ಸಿಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸರಿಯೇ ಸರಿ! ತಾನಿನ್ನಾಕ್ರರನ್ನ ಕಡಿಯಲಿ? ಅನ್ದರೆ ಕಡಿಯಲೇ ಬೋೞುಹಾರುವನ! (Prv.). — ಬೋೞು ಸುತ್ತಿಗೆ. a hammer without a handle. see Prv. s. ಹಾೞೂರು.

ಬೋೞು **bōḻu.** = ಬೋೞ. (ಬೋಲ Mr. 144).

ಬೋೞ್ **bōḻe.** 1. an arrow with a point or head in the form of a flower-leaf (ಒನ್ದಮ್ಬಿನ ಭೇದಂ Śmd. I; ಶರಭೇದ Bhn. 20; ಕ್ಷುರಪ್ರ Mr. 296; Bh. 8, 23, 15). — ಬೋೞೆಯಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. = ಬೋೞ್. (Bh. 8, 24, 49; Śsv. 3, 26). ಕ್ಷುರಪ್ರ ಎಮ್ಬುದು ಬೋೞೆಯಮ್ಬು; ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರ, ಕ್ಷುರಪ್ರ ಇವು ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳವು ಹೂವಿನೆಲೆಯ ಆಕಾರದ ಭೇದದ ಮೊನೆಯ ಅಮ್ಬುಗಳು (Hlā).

ಬೋೞ್ **bōḻe.** 2. (= ಬೋೞು). the state of being without hair, etc. — ಬೋೞೆಯ. -ಅ3. a male who has no eye-lashes (for shutting the eyes), whose eyes are always open: a deity (ಬಿಡುಗಣ್ಣವ, ಅಗಸವಟ್ಟಿಗ, ಸಗ್ಗಿಗ, ಬರ್ದಿಲ, ಸುರ Śm. 9; ಅಮರ Bhn. 63). see Śmd. s. ನೀಟ್ಟರಿಸು. — ಬೋೞೆಯರೋಜ. -ಓಜ. the teacher of the gods: Bṛihaspati (ಗುರು Śm. 17).

ಬೌದ್ಧ **bauddha.** (fr. ಬೋಧ & ಬುದ್ಧ). relating to intellect or understanding. 2, relating to Buddha (Si. 48). 3, a Buddhist, a follower of the religion of Buddha; a Buddha (ಜಿತಕಾನು, ಬುದ್ಧ Nn. 44; ಬುದ್ಧ Mr. 23). 4, the ninth avatāra of Viṣṇu (Mr. 19). ಬೌದ್ಧನಾದರೂ ಬುದ್ಧಿ ಇರಬೇಕು (Prv.). see Bp. 50, 18. 20. 62. 65; 51, 55; 53, 10. 51.

ಬೌದ್ಧತಪ **bauddha-tapa** (= tapas). the world of Bauddhas (? ಚೈತ್ಯ Mr. 485).

ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ **bauddha-dharma.** the religion of Buddha (B. 4, 213).

ಬೌದ್ಧಮಾರ್ಗ **bauddha-mārga.** the Buddhistic (Jaina) ways or customs (Bp. 50, 60).

ಬ್ಯಗ್ರ **byagra.** = ವ್ಯಗ್ರ. bewildered, etc. (Bp. 22, 15).

ಬ್ಯಸನ **byasana.** = ವ್ಯಸನ. vice, sin, etc. (Bp. 22, 26; 44, 64).

ಬ್ಯಾ byā. (= ಬೇ 2). the cry of a goat (S. Mhr.; *cf.* ಬೆಕ್ಕರಿಸು, ಮೇ 3). — ಬ್ಯಾ ಆ ಆ. the bleat of a sheep (S. Mhr.).

ಬ್ಯಾಕುಲ byākula. = ವ್ಯಾಕುಲ. perplexion, etc. (Bp. 41, 16).

ಬ್ಯಾಕುಲಿತ byākulita. = ವ್ಯಾಕುಲಿತ. perplexed. (Bp. 58, 60).

***ಬ್ಯಾದಿ byādi.** Tbh. of ವ್ಯಾಧಿ. disease. ನೊಡರಂ ನೋಡಿದಾಗಳ್ ಕಣ್ಣೀರ್ಗಳ್ ಸುರಿವುದುಮುಂ ಕಣ್ಣೀಗಳೀತಂಗೆ ಬ್ಯಾದಿಗಳೆನ್ನು ಬಗೆದಿರ್ಪಿನಂ Vr. 26, 17.

ಬ್ಯಾರಿ byāri. a Malayalam speaking Muslim.

ಬ್ಯಾಲ byāla. = ವ್ಯಾಲ. a snake (Bp. 59, 33).

ಬ್ರಜ braja. = ವ್ರಜ. a multitude, etc. (Ch. v. 307). see ಶಿಬಿ–.

ಬ್ರಣ braṇa. = ವ್ರಣ. an ulcer, etc. (Bp. 60, 28).

ಬ್ರತ brata. = ವ್ರತ. a religious vow, etc. [Ap. 3, 44 va.; Bv. 770]; (Nn. 82; Bp. 44, 23; 60, 28; see ದೃಢ–). — ಬ್ರತಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. a person who violates any religious vow (Bp. 45, 20).

ಬ್ರತಿ brati. = ವ್ರತಿ. ಬ್ರತಿಗಳ ಕೋಲು (ಆಷಾಢ); ಬ್ರತಿಗಳ ಆಸನವು (ವೃಷಿ Hlā.).

ಬ್ರತೆ brate. = ವ್ರತೆ. see ಪತಿ–.

ಬ್ರಧ್ನ bradhna. reddish yellow, bay, fallow. 2, *the sun.* 3, = ಬುಧ್ನ, the root of tree. 4, the body. 5, *one of Śiva's attendants;* Śiva. see ವಿಷ–.

ಬ್ರಹಸ್ಪತಿ brahaspati. Tbh. of ಬೃಹಸ್ಪತಿ. Jupiter. (My.; B. 5, 174).

ಬ್ರಹ್ಮ brahma. = ಬರಮ, ಬರ್ಮ, ಬೊಮ್ಮ, ಬೊಮ್ಮ. a vedic text or mantra. 2, *the vēdas* (ವೇದ, ಚತುರ್ವೇದ Nn. 79; ವೇದ Mr. 502). 3, the aggregate of the śāstras (ಆಗಮತತಿ, ಆಗಮಗಳು 79). 4, *religious knowledge* (ಜ್ಞಾನ, ಸುಜ್ಞಾನ 79). 5, good, pure conduct (ಚಾರಿತ್ರ, ಶುದ್ಧಮಹ ಚರಿತ್ರ 79). 6, that which is very graceful, pleasant, serene (ಸುಲಲಿತ, ನಿರ್ಮಲವು 79). 7, *liberation from mundane existence or further transmigration* (ಮೋಕ್ಷ, ಮುಕ್ತಿ 79). 8, *the practice of austerity or penance.* 9, food (ಓದನ, ಅಶನ 79). 10, *the impersonal essence and source of all being, the substratum of the world* (ವಸ್ತು 502). 11, the soul of the universe (ಅಧ್ಯಾತ್ಮವು 502, neuter, ಬ್ರಹ್ಮವು; *cf.* No. 15). — (from here *masculine,* ಬ್ರಹ್ಮ, ಬ್ರಹ್ಮನು): 12, *a Brāhmaṇa* (ವಿಪ್ರ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ 79; ದ್ವಿಜ 502). 13, *Brahmā, the personal deity, the first deity of the Hindu triad,* the creator (ಅಜ, ಬ್ರಹ್ಮನು 79; ಅಜ 502; Bp. 54, 64). 14, a man who knows the highest truth (ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕ, ಪರಮಾರ್ಥವ ಬಲ್ಲಾತನು 79). 15, the supreme soul (ಪರಮಾತ್ಮನು, ಆತ್ಮನು 79; *cf.* No. 11). 16, the chief or best (ಮುಖ್ಯನು 79). 17, Viṣṇu, Kriṣṇa (ಶ್ರೀನಾರೀಕಾಂತ, ಕೃಷ್ಣನು 79). — ಬ್ರಹ್ಮಂ. = ಬ್ರಹ್ಮ. (Ch. p. 96 in two MSS.). — ಬ್ರಹ್ಮಗಣ್ಟಿ. = ಬಹ್ಮಗಣ್ಟಿ. (My.). — ಬ್ರಹ್ಮಗಣ್ಟು. the peculiar knot made in joining the two ends of the sacrificial thread (My.). — ಬ್ರಹ್ಮಗಣ್ಡಿ. = ಬ್ರಹ್ಮದಣ್ಡಿ. (My.). — ಬ್ರಹ್ಮಗವ್ಪು. -ಕವ್ಪು. the fastening together of the ends of a dōtra, etc. by sewing, after having severed the worn out baek part (My.). -ಬ್ರಹ್ಮ. the metrical foot – – (Ch.).

ಬ್ರಹ್ಮಕಂಕಣ brahma-kaṅkaṇa. a kind of lute. see Nr. s. ಬಾಜಾಸು.

ಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪ brahma-kalpa. the age of Brahmā. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಕೈವರ್ತಪುರಾಣ brahma-kaivarta-purāṇa. = ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತಪುರಾಣ. (Bp. 43, 76; Vivēkacintāmaṇi 1, 17; My.).

ಬ್ರಹ್ಮಗಣ brahma-gaṇa. a class of metrical feet (Ch.).

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ brahma-carya. religious studentship, the condition of a young Brāhmaṇa in the first period of his life. 2, *religious self-restraint, abstinence, chastity.* 3, a religious student. ಇನ್ದ್ರಿಯವ ನಿಗ್ರಹಿಸೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮೆನಿಕ್ಕು (Mr. 248).

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ brahma-cāri. a Brāhmaṇa who practises chastity, especially *a religious student or young Brāhmaṇa in the first period of his life, from the time of his investiture with the sacrificial thread till he marries and becomes a householder.*

ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ brahma-jñāna. knowledge of the soul of the universe. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿ brahma-jñāni. one who possesses the knowledge of the universal soul. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ brahmaṇya. *fit for a Brāhmaṇa.* 2, *the Indian mulberry tree, Morus indica* (see Si. 131). 3, the grass Saccharum munja Roxb.

ಬ್ರಹ್ಮತಿ brahmati. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ. killing of Brahmin (Bp. 54, 39).

ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ brahma-tējas. the glory or lustre supposed to surround a Brāhmaṇa; the glory or power of Brahma. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮತ್ಯ brahmatya. = ಬ್ರಹ್ಮತಿ.

ಬ್ರಹ್ಮತ್ಯಕಾರಿ brahmatya-kāri. the murderer of a Brāhmaṇa (Bp. 40, 55).

ಬ್ರಹ್ಮತ್ವ brahmatva. the office of a Brāhmaṇa or chief priest; the state of condition of a Brāhmaṇa, brahman-hood. 2, *identification with, or the state of, Brahma.*

ಬ್ರಹ್ಮದಣ್ಡಿ brahma-daṇḍi. a thistle growing on roadsides, Echinops echinatus D. C. (Z.; My.).

ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಭೆ brahma-darbhe. *Bishop's weed, Ligusticum ajowan* Roxb. (see ಓಮು and ಯವಾನಿ).

ಬ್ರಹ್ಮದಾರು brahma-dāru. *the Indian mulberry tree, Morus indica.* 2, the tree Ficus religiosa Lin. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಪಣ್ಡಿತ brahma-paṇḍita. N. (Bp. 56, 42).

ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ brahma-putra. N. of a river. 2, *a kind of vegetable poison.*

ಬ್ರಹ್ಮಪುರ brahma-pura. the town of Berhampore (B. 3, 21).

ಬ್ರಹ್ಮಪುರಿ brahma-puri. a city the inhabitants of which are Brāhmaṇas (Bp. 56, 45).

ಬ್ರಹ್ಮಬನ್ಧು brahma-bandhu. *a contemptible Brāhmaṇa;* a Brāhmaṇa only in name (ದ್ವಿಜಾಧಮ Mr. 254).

ಬ್ರಹ್ಮಬಿನ್ದು brahma-bindu. *a drop of saliva sputtered while reciting the vēda.*

ಬ್ರಹ್ಮಬ್ರುವ brahma-bruva. = ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬ್ರುವ. a Brahmin only in name (ಪಾರ್ವನೆನೆ ತನ್ನ ಜಾತಿಯಂ ತೋಱಿ ಬಾಳ್ವಂ Mr. 254).

ಬ್ರಹ್ಮಭೂಯ brahma-bhūya. *the becoming Brahma, identification or identity with Brahma, absorption into Brahma.*

ಬ್ರಹ್ಮಮೇಡಿ brahma-mēḍi. (ಕಾಕೋಡುಮ್ಬರಿಕೆ; ಫಲ್ಗು, etc., ಕಲ್ಲತ್ತಿ, ಕಾಗಿಮೇಡಿ Si. 137).

ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ brahma-yajña. *the recital of vedic texts.*

ಬ್ರಹ್ಮರನ್ಧ್ರ brahma-randhra. a suture or aperture in the crown of the head and through which the soul is said to escape on death. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮರಶ್ಮಿ brahma-raśmi. the rays of light, or splendor, of Brāhmaṇas (Bh. 1, 10, 2).

ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ brahma-rākṣasa. a kind of evil demon, a fiend of the Brāhmaṇas, the ghost of a Brāhmaṇa who in his lifetime indulged a haughty and disdainful spirit. (J. 16, 23. 28. 29; My.). ಅರಳೀ ಮರಾ ನೋಡಲೋ? ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನ್ನ ನೋಡಲೋ? (Prv.).

ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ brahma-lōka. the world, or heaven, of Brahmā. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮವನ್ತ brahma-vanta. a possessor of religious learning: a Brāhmaṇa (ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Mr. 248).

ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ brahma-varcasa. divine splendor or glory: *eminence resulting from the study and observance of the vēdas.* 2, a man possessing that eminence (ಆಚಾರಮಾರ್ಗ ತನ್ನುವನಚಾವನ್ ಆವನೋವರ್ಂ Mr. 248).

ಬ್ರಹ್ಮವರ್ತನ brahma-vartana. the profession or conduct of Brāhmaṇas (Bp. 55, 42).

ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆ brahma-vidye. knowledge of Brahma: the vēda and vēdānta (My.).

ಬ್ರಹ್ಮವೀಣೆ brahma-vīṇe. a sort of lute (My.).

ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷ brahma-vṛikṣa. *the tree Butea frondosa* Roxb. (ಪಲಾಶ, ಮುತ್ತುಗ Mr. 115). ಅಶ್ವತ್ಥಾಕಾರಮಪ್ಪ ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷಂ (ಲೋಧ್ರ, ತೂದ, ಪೂಗ, ಕ್ರಮುಕ Nr.).

ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತಪುರಾಣ brahma-vaivarta-purāṇa. = ಬ್ರಹ್ಮಕೈವರ್ತ ಪುರಾಣ. N. of a Purāṇa, containing prayers and invocations addressed to Kriṣṇa, descriptions of Vṛindāvana, etc., with tedious narratives about Kriṣṇa and his love for the gōpīs and Rādhā.

ಬ್ರಹ್ಮಶಿರೋಸ್ತ್ರ brahma-śiras-astra. N. of a mythical weapon (Śśv. 5, 45).

ಬ್ರಹ್ಮಶೌಚ brahma-śauca. an unnecessarily dilatory procedure in making ablutions after easing nature (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಸಾಯುಜ್ಯ brahma-sāyujya. *intimate union or identification with Brahma.*

ಬ್ರಹ್ಮಸು brahma-su. ಬ್ರಹ್ಮಸೂ. Brahmā's son: Kāma. 2, *Aniruddha, the son of Kāma.*

ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ brahma-sūtra. *the sacrificial thread.* 2, the vēdānta sūtras.

ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವ brahma-sva. property (money, lands, etc.). belonging to Brāhmaṇas. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಹತಿ brahma-hati. = ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ. (J. 20, 2).

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯ brahma-hatya. = ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ. (J. 7, 14; My.).

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ brahma-hatye. = ಬೊಮ್ಮೇತಿ, ಬ್ರಹ್ಮತಿ, ಬ್ರಹ್ಮತ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ. killing a Brāhmaṇa (Sk.).

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಜಲಿ brahma-añjali. *joining the hollowed hands together while repeating the vēda, in token of homage.*

ಬ್ರಹ್ಮಾಣಿ brahmāṇi. *the śakti or personified female energy of Brahmā, the wife of Brahmā.*

ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡ brahma-aṇḍa. = ಬೊಮ್ಮಾಣ್ಡ. the egg of Brahmā: the universe. (Bp. 2, 15; J. 13, 47). ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡವಾದವನ್ನಾದ್ದು ಗುಡಾಣದಲ್ಲಿ ಹಿಡದೀತೇ? (Prv.). 2, a great quantity, excess (My.). — ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡಕಾಯಿಗಿಡ. (ಉದುಮ್ಬರ, etc., ಅತ್ತಿಮರ, ಹುಟುವುಳ್ಳ ಅಂಜೂರ Si. 126).

ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡಘಟ brahmāṇḍa-ghaṭa. the universe looked upon as a large earthen jar (J. 4, 18).

ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡಪುರಾಣ brahmāṇḍa-purāṇa. N. of a Purāṇa, containing an account of the egg of Brahmā and the future kalpas. (Bp. 43, 76).

ಬ್ರಹ್ಮಾನನ್ದ brahma-ānanda. joy in Brahma, rapture of absorption in Brahmā. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಾಮ್ಲಿಕೆ brahma-āmlike. the monky-bread tree, Adansonia digitata L. (St. & Pl.).

ಬ್ರಹ್ಮಾರ್ಪಣ brahma-arpaṇa. recitation of a mantra at the end of a śrāddha, dedicating all its ceremonies to Brahmā (My.). ತುತ್ತು ತುತ್ತಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾರ್ಪಣವೋ? (Prv.).

ಬ್ರಹ್ಮಾಸನ brahma-āsana. *a particular posture suited to devout religious meditation.*

ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ brahma-astra. = ಬೊಮ್ಮಾಸ್ತ್ರ. N. of a fabled weapon which deals infallible destruction. (J. 13, 16; 18, 6). 2, a particular kind of incantation. ಗುಬ್ಬೀ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವೇ? (Prv.).

ಬ್ರಹ್ಮಿ brahmi. = ಬೊಮ್ಮಿ. Viṣṇu. 2, the plant Aloe perfoliata (? ತುಷ್ಟಿ, ಸ್ಮರಣೆ Mr. 130, one MS. ಬ್ರಾಹ್ಮಿ, another one ಸ್ಮರಣೆ; in Sk. ಬ್ರಹ್ಮಿ is "a kind of vegetable", and "the plant Clerodendrum siphonanthus").

ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ brahmēti. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ. (My.). 2, one who has killed a Brāhmaṇa (My.). [ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹಾರುವನು ಬ್ರಹ್ಮೇತಿಗೆ ಸಾರುವನು Bv. 582; Cv. 294]. ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಮಾಡುವವನು ಬ್ರಾಹ್ಮರಿಗೆ ಇಕ್ಕ್ಯಾನೇ? — ಒಡಲುರಿಯೊನ್ದು ಕಡೆ, ಬ್ರಹ್ಮೇತೀ ಕಾಟವೊನ್ದು ಕಡೆ. — ಕೋಪ ತಾಪಾ ತನ್ನು, ತಾಪ ಬ್ರಹ್ಮೇತೀ ತನ್ನು (Prvs.). see Prv. s. ಕಾಸು 2.

ಬ್ರಹ್ಮೇತಿಗಾಱ brahmēti-gāṟa. a man who kills or has killed a Brāhmaṇa (My.; see Prv. s. ಆಗಾತ್ಯಗಾಱ).

ಬ್ರಹ್ಮೇಶ್ವರ brahma-īśvara. a form of Śiva (Bp. 43, 49; 50, 19; 54, 64).

ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶ brahma-upadēśa. instruction in, or communication of, mantras (J. 5, 30), especially of the gāyatrī (My.).

ಬ್ರಾತ brāta. = ವ್ರಾತ. a multitude. (Bp. 34, 6; 52, 46).

ಬ್ರಾನ್ಡಿ brāndi. brandy (Si. 348; My.). (E.).

ಬ್ರಾಹ್ಮ brāhma. *relating to Brahma or Brahmā.* 2, brahmanical, 3, a Brāhmaṇa (Mr. 254; My.; see ನೆಲದಮುದುರ್ಗಣೆಸು; Prv. s. ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ). 4, a form of marriage, that in which the bride, duly adorned and furnished, is bestowed freely on the bridegroom. 5, *the part of the hand sacred to the vēda, situated at the root of the thumb.*

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ brāhmaṇa. = ಬರಾಮಣ, ಬಿರಾಮಣ. brahmanical, 2, *a man who has vedic knowledge and acts according to it, a priest, a Brāhmaṇa* (Mr. 254; Bp. 55, 38). 3, that portion of the vēda which contains the sacrificial ritual together with legends and old stories (and to which the upaniṣads are attached). ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದರೆ ಕಣ್ಣೀರು ಬಾರದೇ? — ಕರೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ನಮ್ಬ ಬಾರದು, ಬಿಳೀ ಹೊಲೆಯನ ನಮ್ಬ ಬಾರದು. — ಜನಿವಾರ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡಾ ಕ್ಷಣ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದನೇ? (Prvs.). see Sp. s. ಸರಿಪಾಲು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವ brāhmaṇatva. brahmanhood, the state or condition of a Brāhmaṇa, the rank or dignity of a Brāhmaṇa. (My.).

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬ್ರುವ brāhmaṇa-bruva. = ಬ್ರಹ್ಮಬ್ರುವ. *calling oneself a Brāhmaṇa, a Brāhmaṇa only in name, a Brāhmaṇa by birth but not by attention to his duties.* see Hlā. s. ಪಾರ್ವ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಯಷ್ಟಿಕೆ brāhmaṇa-yaṣṭike. *the shrub Clerodendrum siphonanthus* R. Br.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೃತ್ತಿ brāhmaṇa-vṛitti. the conduct or practice of Brāhmaṇas (My.).

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥ brāhmaṇa-artha. the dinner at a śrāddha (My.).

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ brāhmaṇi. a woman of the brahmanical caste. (My.). 2, *the shrub Clerodendrum siphonanthus* R. Br.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ brāhmaṇike. = ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವ. brahmanhood (My.). ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ ಹೊಲ್ಲಕೆಯ್ವುದು (ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಅವಧ್ಯ Hlā.).

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ brāhmaṇya. the state or rank or business of a Brāhmaṇa, the dignity of a Brāhmaṇa, brahmanhood. 2, *a multitude or assembly or congregation of Brāhmaṇas.* see Bp. 55, 39. 41,

ಬ್ರಾಹ್ಮಿ brāhmi. *the śakti or personified energy of Brahmā.* 2, *Sarasvatī, Brahmā's wife.* 3, *the moon-plant, Āsclepias acida* Roxb. (see Si. 156). 4, the shrub Clerodendrum siphonanthus R. Br. 5, Tbh. of ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯ.

ಬ್ರಾಹ್ಮೀಮುಹೂರ್ತ brāhmī-muhūrta. Tbh. of ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯಮುಹೂರ್ತ. (My.).

ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯ brāhmya. = ಬ್ರಾಹ್ಮ. 2, = ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ (Bp. 3, 62. 71).

ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯಪುರಾಣ brāhmya-purāṇa. N. of a Purāṇa, revealed by Brahmā to Dakṣa, for the promotion of the worship of Kṛiṣṇa. (Bp. 43, 76).

ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯಮುಹೂರ್ತ brāhmya-muhūrta. the hour preceding sun-rise, dawn.

ಬ್ರುವ bruva. saying, speaking; calling oneself by a name without any real title to it. see ಬ್ರಹ್ಮ-, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-.

ಬ್ರೈಹೇಯ braihēya. = ವ್ರೈಹೇಯ. a field of rice (Cpr. 1, 89).

ಭ್ bh

ಭ್ bh. the forty-fourth letter of the alphabet (Śmd. 12. 21. 23). in Kannaḍa it is used only in a few imitative sounds, *e. g.* in ಭೋರೆನೆ (22); it appears in a few Tadbhavas, and in a few other words together with ಬ್ (24).

ಭ bha. the letter ಭ್ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಭ bha. shining; appearing; likeness, resemblance, see ತನ್ವು-, ಐ-. 2, *a star* (Mr. 37). 3, N. of a metrical foot (Ch.; Mr. 363). 4, the number 4 (Mr. 349). 5, the number 27.

ಭಂ bhaṁ. = ಭು, etc. (My.).

ಭಕಾರ bha-kāra. the letter or syllable ಭ (Śmd. 11).

ಭಕುತಿ bhakuti. = ಬಕುತಿ. Tbh. of ಭಕ್ತಿ (Śmd. 336 Mḍb.). — ಭಕುತಿ ಗಿಕುತಿ reit. (Bp. 60, 21).

ಭಕ್ತ bhakta. = ಬಕುತ, ಬಗುತ. assigned, allotted, apportioned, distributed; shared, divided; occupied with; attached to, devoted to. 2, a man devoted to, a follower of, a worshipper, a votary (Bp. 22, 46; 38, 63; 53, 20. 68; 55, 21; 57, 66). feminines ಭಕ್ತೆ (Bp. 40, 9; 48, 27; 57, 7. 56. 66; Rśv. 13, 95 va.), ಭಕ್ತಳು (My.). ಭಕ್ತನಾದವನಿಗೆ ಬಕ್ಕರಿ ಸಿಕ್ಕದೇ? — ಭಕ್ತನಿಗೆ ಭುಕ್ತಿ, ಶಕ್ತನಿಗೆ ಕತ್ತಿ (Prvs.). 3, dressed, cooked, *boiled rice;* food; a meal.

ಭಕ್ತತನ bhaktatana. the state of being a votary, devotedness (Bp. 3, 61).

ಭಕ್ತವತ್ಸಲ bhakta-vatsala. kind to worshippers, etc. (J. 11, 36).

ಭಕ್ತವತ್ಸಲತೆ bhakta-vatsalate. kindness shown to worshippers, etc. (Śśv. 4, 70).

ಭಕ್ತಸಿಕ್ಥ bhakta-siktha. *a mouthful of rice kneaded into a ball.*

ಭಕ್ತಸಿಕ್ಥಕ bhakta-sikthaka. = ಭಕ್ತಸಿಕ್ಥ. *a lump of boiled rice, etc.* see ಅಗುಳು.

ಭಕ್ತಿ bhakti. = ಬಕುತಿ, ಭಕುತಿ. allotment, partition, division, separation; separating into; division, share; the being a part of, belonging to. 2, *devotion, devotedness, attachment, loyalty, loving faith*; love, affection, fondness for; reverence, homage, worship (ನೇರಿದು Ct. I, 75, o. r. ನೇರಿತು; Bp. 57, 65; 60, 47). ಭಕ್ತಿಯಿನ್ದ ಮುಕ್ತಿ, ಯುಕ್ತಿಯಿನ್ದ ಉಕ್ತಿ (Prv.). see Prv. s. ಭಯ.

ಭಕ್ತಿಕ bhaktika. relating to worship or devotion (Bp. 5, 7).

ಭಕ್ತಿತ್ರಯ bhakti-traya. devotion to guru, liṅga and jaṅgama (Bp. 6, 9; 21, 2; 36, 3; 39, 71; 61, 70).

ಭಕ್ತಿದೀಪಕ bhakti-dīpaka. a lamp of devotion (Bp. 8, 17).

ಭಕ್ತಿಭಾವ bhakti-bhāva. a devoted mind (Śśv. 4, 101).

ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗ bhakti-mārga. the way of loving faith, etc. (Bp. 47, 56; My.).

ಭಕ್ತಿರಸ bhakti-rasa. sentiment of devotion, feeling of loving faith (ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯ Nn. 124; My.).

ಭಕ್ತಿವನ್ತ bhakti-vanta. a man who possesses devotion, loving faith, or loyalty; a pious, religious man (My.).

ಭಕ್ತಿವಾಸನೆ bhakti-vāsane. knowledge of former devotion derived from memory (Bp. 50, 63; 61, 80; My.).

ಭಕ್ತಿವಿಹೀನ bhakti-vihīna. = ಭಕ್ತಿಹೀನ. (My.).

ಭಕ್ತಿವಿಹೀನತಿಕೆ bhakti-vihīnatike. = ಭಕ್ತಿಹೀನತೆ. (Bp. 60, 57).

ಭಕ್ತಿವಿಹೀನತೆ bhakti-vihīnate. = ಭಕ್ತಿಹೀನತೆ. (My.).

ಭಕ್ತಿಶಕ್ತಿ bhakti-śakti. the power of devotion (Bp. 58, 14).

ಭಕ್ತಿಹೀನ bhakti-hīna. lacking in, or devoid of devotion, piety, etc.; a man lacking in devotion, etc. (Bp. 3, 82; 50, 64; 53, 20; My.). feminines ಭಕ್ತಿಹೀನೆ, ಭಕ್ತಿಹೀನಳು (My.).

ಭಕ್ತಿಹೀನತೆ bhakti-hīnate. the state of being without devotion, etc. (Bp. 36, 16; My.).

ಭಕ್ಷ bhakṣa. = ಬಕ್ಕ, ಬೊಕ್ಕ. eating; drinking; a man who eats, etc.; an eatable, especially one that has been seasoned in ghee (ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ತಾಳಿಸಿದವೆಲ್ಲ ಭಕ್ಷವೆನಿಕ್ಕು Mr. 216); food; drink, beverage. see ಸರ್ವ-. ಭಕ್ಷವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದಕ್ಷಿಣೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಾಕು. — ಬಗೆ ಬಗೇ ಭಕ್ಷ ಬಯಸಿದರೆ ಬನ್ದೀತೇ? — ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಭಕ್ಷ, ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಕಕ್ಷ, ನಾರಾಯಣ ಅನ್ದವಗೆ ಮೋಕ್ಷ (Prvs.).

ಭಕ್ಷಕ bhakṣaka. eating, an eater, one who feeds or lives upon; *voracious, gluttonous.* see ತಿನಾಳಿ.

ಭಕ್ಷಕಾರಿ bhakṣa-kāri. a glutton (ತಿನಾಳಿ Mr. 231).

ಭಕ್ಷಣ bhakṣaṇa. = ಬೊಕ್ಕಣ. *eating.* 2, an eatable, especially a sweetmeat (My.). 3, a drinking vessel.

ಭಕ್ಷಣೆ bhakṣaṇe. = ಭಕ್ಷಣ. ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಭಕ್ಷಣೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? — ನಕ್ಷತ್ರಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಭಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ (Prvs.).

ಭಕ್ಷಿತ bhakṣita. *eaten, devoured;* food. (Bp. 61, 93).

ಭಕ್ಷಿಸು bhakṣisu. to eat; to devour (Bp. 25, 16; 43, 69; My.).

ಭಕ್ಷ್ಯ bhakṣya. eatable, edible; an eatable, food, a cake, etc. (Bh. 1, 10, 24. 25; J. 6, 44). 2, water.

ಭಕ್ಷ್ಯಕಾರ bhakṣya-kāra. *a baker.*

ಭಗ bhaga. *the sun* (ತಪನ, ಸೂರ್ಯ Nn. 52; ಸೂರ್ಯ Mr. 515). 2, fate, destiny (ಅಹನ್ಥಾದು 52, o. r. ಅಹನ್ತಾದುದು); — *good fortune, happy lot, prosperity, affluence* (ಐಶ್ವರ್ಯ 52; 515). 3, *dignity, majesty, excellence* (ಶ್ರೀ 515); *glory, fame* (ಕೀರ್ತಿ 52; ಯಶ 515). 4, *strength, vigour* (ಶಕ್ತಿ, ಸತ್ವ 52; ವೀರ್ಯ 515). 5, magnanimity (? ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ 52; 515). 6, *effort, energy.* 7, radiance, splendour (ಕಿರಣ, ತೇಜಸ್ 52; ಭರ್ಗ 515). 8, *love, affection.* 9, purity (ಪವಿತ್ರ, ಶುದ್ಧಮಪ್ಪುದು 52). 10, knowledge (ಜ್ಞಾನ, ಸುಜ್ಞಾನ 52; ಜ್ಞಾನ 515). 11, law, religion, etc. (ಧರ್ಮ, ಸುಧರ್ಮ 52; ಧರ್ಮ 515). 12, freedom from worldly passion (ವಿರಾಗ, ವೈರಾಗ್ಯ 52; ವೈರಾಗ್ಯ 515). 13, an ascetic (ಸಂಯಮಿ, ಯತಿ 52; ಯೋಗಿ 515). 14, final emancipation (ಮುಕ್ತಿ 52; 515). 15, *the female organs of generation* (ಯೋನಿ 52; 515). 16, prayer, etc. (ಜಪ, ಸ್ತೋತ್ರ 52). 17, that which is about to become (ಭವಿತವ್ಯ 52). 18, a deity (ಗೀರ್ವಾಣ, ದೇವತೆ 52).

ಭಗಣ bha-gaṇa. *the whole multitude of stars or constellations* (ದ್ವಿಜ, ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳ್ Nn. 36; ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳ್ 40; ಮೀನ್ Śm. 99); *the zodiac.* 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಭಗದತ್ತ bhaga-datta. N. of a prince (Śmd. 203; Bh. 7, 4 sum.).

ಭಗನ್ದರ bhaga-n-dara. = ಭಗೇನ್ದ್ರ. *a disease in which fistulas and ulcerous holes form in the private parts* (Mhr.). ಬಾಯಿನ್ದ (by touch with the mouth) ಬನ್ತು ಭಗನ್ದರ (Prv.). 2, N. of a ṛiṣi.

ಭಗವತ್ bhaga-vat. possessing fortune; glorious; *venerable*; the revered one, a deity; a Buddha; *a Jina*; Śiva; Viṣṇu, Kriṣṇa.

ಭಗವತಿ bhaga-vati. *Durgā or Pārvatī.* 2, Lakṣmī.

ಭಗವದ್ಗೀತೆ bhagavat-gīte. Kriṣṇa's song, N. of an episode in the Mahābhārata. (My.).

ಭಗವನ್ತ bhaga-vanta. Tbh. of ಭಗವತ್. a venerable man; a god; a common N. (B. 5, 132. 134; My.).

ಭಗವಾನ್ bhaga-vān. masculine form of ಭಗವತ್. a venerable man, etc.; the ṛiṣi Bharadvāja (Mr. 257).

ಭಗಿನಿ bhagini. the happy or fortunate one: *a sister.* 2, a woman in general.

ಭಗಿನಿಜ bhagini-ja. (ಭಗಿನೀಜ). a sister's son (ಸ್ವಸ್ರೀಯ, ಸೋದರಳಿಯ Mr. 314).

ಭಗಿನೀಪತಿ bhaginī-pati. *a sister's husband.*

ಭಗೀರಥ bhagīratha. N. of a king of Ayōdhyā who brought down the Ganges (ಭಾಗೀರಥೀ) from heaven to earth, etc. (J. 4, 28). ಭಗೀರಥ ಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ಭಾಗೀರಥಿ ತನ್ದ; ನಗರದವ ಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ನಗಾ ಕಳ ಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ಭಗೇನ್ದ್ರ bhagēndra. Tbh. of ಭಗನ್ದರ. (C.).

ಭಗ್ಗನೆ bhaggane. = ಪಕ್ಕನೆ. all at once (ಆಕಸ್ಮಿಕ, ಒಮ್ಮಿನ್ದೊಮ್ಮೆ G.).

ಭಗ್ನ bhagna. broken; routed, defeated; impaired, destroyed; disheartened, disappointed (ರುಗ್ಣ, ಭಿನ್ನ, ಕೆಟ್ಟುದು Mr. 448). ನಗ್ನದವನ ನಾಚಿಕೆ ಭಗ್ನವಾಗುವದು (Prv.).

ಭಗ್ನಪ್ರಾರ್ಥನ bhagna-prārthana. one whose prayer has been fruitless or in vain (Cpr. 5, 101 va.).

ಭಗ್ನಮನಸು bhagna-manasu. a broken heart: discouragement, disappointment (My.).

ಭಗ್ನಮಾನಸ bhagna-mānasa. broken-hearted: discouraged, disappointed (My.).

ಭಗ್ನಶೃಂಗ bhagna-śriṅga. *having broken horns.*

ಭಂಗ bhaṅga. = ಬಂಗ, (ಬನ್ನ). *breaking,* dividing, splitting, etc. 2, a break, a breach: a chasm, a fissure, a division; a fragment; breaking to pieces, taking to pieces, separation, analysis. 3, falling to pieces, *fall, downfall, ruin, destruction.* 4, *defeat, overthrow, discomfiture;* distress, trouble (My.). 5, disappointment. 6, humiliation. 7, flight. 8, bowing, bending, stretching, knitting (the brow); a bend (ಕೊಂಕು Nn. 132, o. r. ಭಗ್ನ), a fold (of a garment). 9, a wave (ವೀಚಿ, ಕಿಱುದೆರೆ Mr. 406; J. 6, 2). 10, falsehood, deceit, fraud. see ಅ-. — ಭಂಗ ಪಡಿಸು. to ruin, to defeat, etc. (My.). — ಭಂಗ ಪಡು. to be ruined, defeated, troubled, disappointed, or humiliated (My.). see Prv. s. ಭ್ರಮರ. — ಭಂಗಬಡು. = ಭಂಗ ಪಡು. (Bp. 51, 83). ತುಂಗಭದ್ರೆಗೆ ಮಂಗ ಹೋದರೆ ಭಂಗಬಡೋದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). ಹಂಗಿನರಮನೆಗಿನ್ತ ಇಂಗಡದ ಗುಡಿ ಲೇಸು; ಭಂಗಬಟ್ಟುಪ್ಪು ಬಿಸಿಯನ್ನಕಿನ್ತಲು ತಂಗಳನೆ ಲೇಸು (Sp.). — ಭಂಗ ಮಾಡು. = ಭಂಗ ಪಡಿಸು. (My.). see Nr. s. ಪರಬಲ. — ಭಂಗಮ್ಬಡು. -ಂ-ಪಡು. = ಭಂಗಬಡು. (Bp. 18, 22; 51, 75; 54, 11).

***ಭಂಗಗಾಱ bhaṅgagāṟa.** an impostor, a cheat. ಹಿನ್ದಾದ ಮುಕ್ತಿಯ ಮಾಱುಕೊಣ್ಡುಪ್ಪು ಭಂಗಗಾಱರ ತೋಱದಿರಾ Cv. 370.

ಭಂಗಶ್ಲೇಷ bhaṅga-śleṣa. = ಶಬ್ದಶ್ಲೇಷ. a kind of pun in rhetorical diction caused by means of words, letters, or cases (Kāvy. III, 3, B, 147. 162).

ಭಂಗಾರ bhaṅgāra. = ಬಂಗಾರ, etc. (Śmd. 24). (ಸುವರ್ಣ, ಹೈರಣ್ಯ Nn. 44). ದೊರೆಯಿಲ್ಲದ ಭಂಗಾರಂ (ಕೀಟ್ Śmd. I.).

ಭಂಗಿ bhaṅgi. = ಬಂಗಿ 1, q. v. breaking, fracture; bending, incurvation; undulation; a wave; a crooked path; circumlocution; irony, wit, repartee; mere appearance or semblance: *pretext, trick, fraud* (Rām. 1, 5, 29; Bh. 1, 7, 41; J. 5, 60); *a way, a manner, a kind, a mode, a shape* (ಪರಿ, ವ್ಯಾಕೃತಿ Hāl. MS. ಭನ್ದ, ವ್ಯಾಕೃತಿ Mr. 445; see ವ್ಯಾಕೂತಿ; Kāvy. 1, 5, 45).

ಭಂಗಿತ bhaṅgita. = ಭಗ್ನ. see Bp. 50, 77; ಮಾನ-, ವಿ-.

ಭಂಗಿಸು bhaṅgisu. (Śmd. 63. 92). to break (v. t.), to ruin, to destroy, etc. (Bp. 18, 53; 22, 14; 54, 36; J. 7, 57. 59; 8, 45; 10, 11).

ಭಂಗುರ bhaṅgura. apt to break, fragile; frail, transitory: changeful, variable. 2, *crooked, bent*; a bend; curved, curled; fraudulent, crafty, dishonest. see Kāvy. V, 950; Cpr. 5, 39 va.; Bp. 40, 59; ಅ-.

ಭಂಗೆ bhaṅge. = ಬಂಗಿ 2. *the common hemp plant, Cannabis sativa* Lin.

ಭಂಗ್ಯ bhaṅgya. *a field of hemp.*

ಭಜಕ bhajaka. a worshipper, a votary. (My.). ಭಜಕಂ (one who is a worshipper) ದೈವದಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳಡೆ (Śś. 55).

ಭಜನ **bhajana.** dividing, sharing (see ವಿ–); division (also in arithmetic, My.). 2, serving, adoring, adoration, worship, devotion; the act of waiting or attending upon; repeating the name or names of a god as an act of worship (Mhr.; My.).

ಭಜನೆ **bhajane.** = ಭಜನ. (Bp. 40, 36; 50, 48; 60, 58; My.). see Prv. s. ಭೋಜನ.

ಭಜಿಯಿಸು **bhajiyisu.** = ಭಜಿಸು. (Śśv. 4, 117).

ಭಜಿಸು **bhajisu.** to adore, to worship, etc. (Bp. 1, 30; 3, 81; 6 sum.; 24, 77; 41 sum.; 41, 26; 43, 78; 47, 4; 50, 54; 52, 25; 54, 60; 58, 23; 60, 51; 61, 52. 67; J. 1, 11; 2, 19; 8, 41; 15, 23; My.). 2, to repeat the name or names of a god as an act of worship (My.). — ಭಜಿಸು ಭಜಿಸು. rep. (Bp. 6, 30).

ಭಂಜಕ **bhañjaka.** one who breaks or destroys (My.); what breaks or destroys.

ಭಂಜನ **bhañjana.** the act of breaking or destroying (ದಹನ, ಸುಡುಹ Mr. 48); routing; removing, dispelling; paining, afflicting; checking, arresting. see ಪ್ರ–.

ಭಂಜನೆ **bhañjane.** = ಭಂಜನ. (J. 13, 29).

ಭಂಜಿಕೆ **bhañjike.** breaking. see ಶಾಲ–. 2, = ಶಾಲಭಂಜಿಕೆ, a wooden puppet, a doll, in ಆಕೃತಿಯ ಭಂಜಿಕೆ (J. 10, 11).

ಭಂಜಿತ **bhañjita.** (= ಭಗ್ನ). broken, etc. (J. 5, 25).

ಭಂಜಿಸು **bhañjisu.** to break (v. t.); to discomfit, to humiliate, to dishonour (ಅಪಮಾನ Śmd. Dh.). see Śmd. 244; Grj. 2, 106 va.; Bp. 23, 26; 36, 43; 51, 60; 56, 22.

ಭಟ **bhaṭa.** = ಬಟ 1 No. 1, ಬಣ್ಟ 2, etc. *a warrior, a soldier;* a valiant man, a hero (ಶೂರ, ವಿಕ್ರಾನ್ತ, ಕಲಿ, ವೀರ Mr. 230). ಸೆಣಸುವ ಭಟರಾರ್? (Śmd. 177). 2, *a man of barbarous tribe* (see Hlā. s. ಬೇಡ 1).

ಭಟಗರ್ಜನೆ **bhaṭa-garjane.** the roaring or battle-cry of warriors (ಬೊಬ್ಬೆ Bhn. 44).

ಭಟಾಗ್ರಣಿ **bhaṭa-agraṇi.** a chief or leader of warriors, a hero (ಭೀಮ, ವೀರಭಟ Nn. 5).

ಭಟಿತ್ರ **bhaṭitra.** *roasted on a spit.*

ಭಟ್ಟ **bhaṭṭa.** = ಬಟ 1 No. 2, ಬಟ್ಟ 2. any learned man (Brāhmaṇa), doctor or philosopher, used also as a title (My.); best, excellent. 2, a hereditary panegyrist, a bard, an encomiast.

ಭಟ್ಟಾರಕ **bhaṭṭāraka.** *venerable, respectable;* a noble lord, a great and learned man; a sage (Cpr. 1, 35; Abh. P. 16, 39 va.).

ಭಟ್ಟಿ **bhaṭṭi.** N. of an author. (My.).

ಭಟ್ಟಿನಿ **bhaṭṭini.** *a woman of high rank, a queen, but not the consecrated one.*

ಭಣಿತ **bhaṇita.** = ಬಣಿತೆ. sounded, uttered, spoken, said; called, named; talking, talk, conversation.

ಭಣಿತಿ **bhaṇiti.** = ಭಣಿತ. speech, talking, talk, discourse. (R.).

ಭಣ್ಟಾಕಿ **bhaṇṭāki.** (also ಭಣ್ಡಾಕಿ). *the egg-plant, Solanum melongena* Lin. (see ಬದನೆ).

ಭಣ್ಡ **bhaṇḍa.** 1. = ಬಣ್ಡ 3. Tbh. of ಭಾಣ್ಡ. see ಭಣ್ಡಾರ. ಛತ್ರಿ ಪಲ್ಲಿಕ್ಕುವ ಭಣ್ಡ (ಆತರ, ತರಪಣ್ಯ Nr.).

ಭಣ್ಡ **bhaṇḍa.** 2. = ಬಣ್ಡ 4. a jester, a buffoon, an actor, a mime, a mimic; [a shameless person. ವಿಕೃತ ವೇಷಧಾರಿಯಾನು! ಭಣ್ಡನು! ಲಜ್ಜೆ ಭಣ್ಡನು Bv. 331; Cv. 454]. 2, N. of a particular mixed caste.

ಭಣ್ಡನ **bhaṇḍana.** = ಬಣ್ಡಣ. armour, mail. 2, war, battle. 3, evil, wickedness, mischief.

ಭಣ್ಡಾರ **bhaṇḍa-āra.** = ಬಣ್ಡಾರ. Tbh. of ಭಾಣ್ಡಾಗಾರ (Śmd. 383. 24; ಕೋಶ Nr.; ಹರಿ, ಕೋಶ Nn. 10; ಕೋಶ 52; ಗಂಜ, ಕೋಶ 104; ಕೋಶಗೃಹ Kk. 47; ಕೋಶದ ಗೃಹ Śm. 37; ಕೋಶ Mr. 518; ಧನಾಶ್ರಯ Nn. 133; Mhr.; see Bp. 31, 11; 42, 13; C. Bp. 47. 40; Bh. 1, 8, 64; 2, 4, 9; J. 3, 26; 4, 67; ಮಾಣಿಕ–). ಧನಧಾನ್ಯಂ ತೀವೆ ಭಣ್ಡಾರದೊಳ್ ನಡಿಪಂ ಭಾಗ್ಯದ ಕರ್ತನಯ್! (Śś. 96).

ಭಣ್ಡಾರಿ **bhaṇḍāri.** = ಬಣ್ಡಾರಿ. the overseer of a store-house; a treasurer (see Mr. s. ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ; Bp. 3, 86; 5, 18; 22, 59; 27, 77; 30, 5; 55, 8; 57, 88. 90; 59, 29; 60, 2. 62).

ಭಣ್ಡಾರಿಗ **bhaṇḍāriga.** = ಭಣ್ಡಾರಿ. (Cpr. 7, 151 va.).

ಭಣ್ಡಿ **bhaṇḍi.** *a climbing herb, yielding a red dye, Bengal madder, Rubia munjista* Roxb.

ಭಣ್ಡಿಲ **bhaṇḍila.** fortunate, happy, prosperous, auspicious; fortune, welfare. 2, a messenger. 3, an artizan. 4, *the tree Mimosa sirissa* (seeressa) Roxb. (see ಬಾಗೆ).

ಭಣ್ಡೀರ **bhaṇḍīra.** = ಭಣ್ಡಿಲ. see ಬಾಗೆ. (My. Amara).

ಭಣ್ಡೀರಿ **bhaṇḍīri.** *Bengal madder, Rubia munjista* Roxb.

ಭಣ್ಡೀಲ **bhaṇḍīla.** = ಭಣ್ಡೀರ. see ಬಾಗೆ. (My. Amara).

*ಭಣ್ಡು **bhaṇḍu.** = ಭಣ್ಡ. -ಭಣ್ಡು ಮಾಡು. to deride, to ridicule. ಹೀಗಲ್ಲದೆ, ಅವರ ಕಾಡಿ ಕರಕರಿಸಿ, ಅವರ ಭಣ್ಡುಮಾಡಿ, ತಾ ಭಣ್ಡನಹ ಭಣ್ಡನ ಮುಖವ ತೋಱದಿರು! Cv. 454.

ಭತ್ತ **bhatta.** = ಬತ್ತ 1, etc. paddy, etc.

ಭತ್ವ **bhatva.** the letter or syllable ಭ (Śmd. 368).

ಭದ್ರ **bhadra.** = ಬದ್ದರ. *good, well, prosperous, happy, auspicious* (ಮಾಂಗಲ್ಯ, ಶಿವ Nn. 6; ಸುಮಂಗಲ, ಶುಭ 99). 2, *favourable, propitious, gracious, kind, friendly, good, excellent* (ಒಳ್ಳಿತು, ವೃಷಭ Hlā. MS.); excellence, greatness (ಅಲಘು, ಗುರುತ್ವ 99). 3, *pleasant; lovely, beautiful.* 4, safeness; safe, secure; firm, strong, as a cloth, a rope (My.). 5, prosperity, happiness, welfare, good fortune, fortune. 6, *a bull, an ox* (ಪುಂಗವ, ಗೂಳಿ 99). 7, *a particular kind of elephant;* an elephant (ಮದೇಭ, ಆನೆ 99). 8, gold. 9, a cutting, a gap, a chasm (ಭೇದನ, ಶ್ವಭ್ರ 99). 10, N. 11, N. of a musical instrument (see s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ). ಭದ್ರಾ ಮಾಡಿದಷ್ಟೂ ನಿದ್ರೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (Prv.). 12, = ಭದ್ರಪೀಠ. (Bh. 1, 7, 17).

ಭದ್ರಕ **bhadraka.** good; fine, handsome, beautiful. 2, N. of two vṛittas (Ch.).

ಭದ್ರಕಾಲಿ **bhadra-kāli.** ಭದ್ರಕಾಳಿ. the śakti or personified energy of Śiva: Pārvatī, Durgā (C. Bp. 32, 43; My.).

ಭದ್ರಕುಮ್ಭ **bhadra-kumbha.** *a (metal) jar filled with water from a holy place* (see Si. 268).

ಭದ್ರಗಜ **bhadra-gaja.** a favourite royal elephant (J. 5, 4).

ಭದ್ರದಾಯಕ **bhadra-dāyaka.** the bestower of welfare: god (My.).

ಭದ್ರದಾರು **bhadra-dāru.** *a sort of pine, Pinus deodora* Roxb.

ಭದ್ರಪದೆ **bhadra-pade.** N. of the third and fourth lunar asterisms (see ಭಾದ್ರಪದೆ).

ಭದ್ರಪರ್ಣಿ **bhadra-parṇi.** *the tree Gmelina arborea* Roxb.

ಭದ್ರಪೀಠ **bhadra-pīṭha.** a splendid seat; a throne (ಸಿಂಹಾಸನ Mr. 262).

ಭದ್ರಬಲೆ **bhadra-bale.** *the shrub Paederia foetida* Lin.

ಭದ್ರಮಣಿ **bhadra-maṇi.** a beautiful precious stone (Rām. 1, 13, 6).

ಭದ್ರಮಣ್ಟಪ **bhadra-manṭapa.** a fine nuptial shed (My.; Bh. 1, 14, 1; J. 31, 14); a beautiful shed erected on other festive occasions (Rśv. 13, 61 va.).

ಭದ್ರಮುಸ್ತಕ bhadra-mustaka. = ಭದ್ರಮುಸ್ತೆ, q. v. *a kind of sedge, Cyperus hexastachyus* Rottl. (the root of the grass Cyperus pertenuis Roxb. = ಗುನ್ದ್ರು q. v.).

ಭದ್ರಮುಸ್ತೆ bhadra-muste. = ಭದ್ರಮುಸ್ತಕ. (ಮುಸ್ತಕ, ಕುರುವಿನ್ದ, ಜಲದ Hlā.; ನೀಳವಾದ ತುಂಗೇ ಗಡ್ಡೆ, ಉದ್ದಾನೇ ತುಂಗೇ ಮುಸ್ತೆ Si. 162). ಕೆಮ್ಪುಛಾಯೇ ಭದ್ರಮುಸ್ತೆ (ಭದ್ರಮುಸ್ತಕ, ಗುನ್ದ್ರು, ದೊಪ್ಪಾನೇ ಭದ್ರಮುಸ್ತೆ 162).

ಭದ್ರಯವ bhadra-yava. *the seed of Wrightia antidysenterica* R. Br.

ಭದ್ರಶ್ರೀ bhadra-śrī. *the sandal tree;* sandalwood.

ಭದ್ರಾ bhadrā. N. of the second, seventh and twelfth days (tithis) of the lunar fortnight. (My.).

ಭದ್ರಾಕರಣ bhadrā-karaṇa. making beautiful: *the act of shaving.* ಭದ್ರಾಕರಣ ಮಾಡಿಕೊಣ್ಡರೆ ಭದ್ರವಾದೀತೇ? (Prv.).

ಭದ್ರಾಕಾರ bhadra-ākāra. a beautiful form (J. 16, 5).

ಭದ್ರಾಕೃತಿ bhadra-ākriti. = ಭದ್ರಾಕಾರ. (J. 1, 3).

ಭದ್ರಾಕ್ಷ bhadra-akṣa. a particular seed of which beads are made. (My.).

ಭದ್ರಾಂಗಿ bhadra-aṅgi. a woman with a beautiful body (Grj. 3, 91 va.).

ಭದ್ರಾತಕ bhadrātaka. a kind of sedge, Cyperus hexastachyus (ಘನ, ಗೇಕು Nn. 15; ಗೇಕು Mr. 138).

ಭದ್ರಾವತಿ bhadrā-vati. ಭದ್ರಾವತೀ. N. of a town (J. 2, 34. 36). — ಭದ್ರಾವತೀಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. Yauvanāśva, the king of Bhadrāvatī (J. 4, 56; 5, 4).

ಭದ್ರಾಶ್ವ bhadra-aśva. N. of a dvīpa, and of a varṣa. (My.). 2, N. of persons.

ಭದ್ರಾಸನ bhadra-āsana. *a splendid seat; a throne.* (Grj. 4, 39; J. 16, 2). 2, a particular posture of a devotee while meditating.

ಭದ್ರಾಸ್ತರಣ bhadra-āstaraṇa. a beautiful carpet (Bh. 1, 8, 69).

ಭದ್ರಿಸು bhadrisu. to shave (ಮುಣ್ಡನಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.).

ಭದ್ರೆ bhadre. the seventh astrological division (karaṇa) of the day (My. = ವಿಷ್ಟಿ).

ಭಪ್ಪರೆ bhappare. well done! bravo! (ಪೊತರೆ, ಶಾಬಾಸು G., Cb.; *cf.* ಭಾಪುರೆ).

*** ಭಮ್ಭಾ bhambhā.** a kind of musical instrument. ಪಟುಪಟಹ ತುಣವ ಭಮ್ಭಾ ಮರ್ದಳೆ ... ಸ್ವರಂಗಳೆಸೆಯೆ Vr. 83, 28.

ಭಯ bhaya. *fear, alarm, dread, apprehension; dismay, fright, terror* (ಅಳುಕು Ct. I, 7; ಎಳುಕು II, 19; ಅಳಜು, ಪೆಳಕು, ಅದಿರ್ಪು Kk. 42; ಅಳ್ಕು, ಬೆಗಡು 83); danger, peril, risk, jeopardy. 2, one of the sthāyibhāvas (Kāvy. IV, 2, 15). ಭಯದಿನ್ದ ಭಕ್ತಿ, ನಯದಿನ್ದ ಯುಕ್ತಿ. — ಬತ್ತಲೆಯಿದ್ದವಗೆ ಎತ್ತಲೂ ಭಯವಿಲ್ಲ. — ನಯವಾಗಲಿ ಭಯವಾಗಲಿ, ಇಲ್ಲದವ ದಯವೇನು ಮಾಡ್ಯಾನು? — ಭಯವಾದ ವಸ್ತು ನಯವಾದರೂ ನಮ್ಬಕೂಡದು. — ನಯದಿನ್ದಲಾಗದ್ದು ಭಯದಿನ್ದಲಾದೀತೇ? — ಭಯವಾದ್ದು ನಯದಿನ್ದ ಲಯವಾದೀತೇ? (Prvs.). see ಅಕ್ಕುಳಿಸು, ಅಗಿ, ಅಂಜು, ಅಳುಕ್, ಅಳ್ಕುಕ್, ಅಳ್ಕು, ಕೋಡು, ಜೀಜು, ತಲ್ಲಣ, ಪೆಳಕು, ಬಿಗುರ್, ಬೆರ್ಚಿಸು, ಬೆರ್ಚು, ಬೆಳ್ಕುಕ್, ಮಣೆ, ಸುಗಿ; Prv. s. ಭ್ರಾನ್ತಿ. — ಭಯಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. to become afraid or alarmed (Bp. 18, 56; Dp. 59, 5; B. 5, 57). — ಭಯಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. = ಭಯಗೊಳ್. (ಅಗಿ, etc. Śs.; Śsv. 4, 7; J. 26, 63). ತಮ ತಮಗೆ ಭಯಂಗೊಣ್ಡರ್ (Śmd. 292). — ಭಯಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. to frighten, to alarm. ಮಧುಮಾಸಕೇಸರಿ ವಿಯೋಗಿಗಳೆಮ್ಬ ಮೃಗಂಗಳಂ ಭಯಂಗೊಳಿಸಿದುದು (Śmd. 81). — ಭಯ ತಟ್ಟು. fear to touch, strike or seize. ಅವನಿಗೆ ಭಯ ತಟ್ಟಿತು (My.). — ಭಯ ಪಡಿಸು. = ಭಯಂಗೊಳಿಸು. (My.). — ಭಯ ಪಡು. to fear, to be alarmed (My.). ಬಲವಿದ್ದದ್ದು ಲಯವಾದ ಮೇಲೆ ಭಯಪಡುವದೇ ಸರಿ (Prv.). — ಭಯ ಬಡಿ. = ಭಯ ತಟ್ಟು. ಅವನಿಗೆ ಭಯ ಬಡಿಯಿತು (My.). — ಭಯ ಭಕ್ತಿ. fear and devotion (Bp. 23, 27; 29, 24; 45, 14; 46, 46; 47, 59; B. 4, 143; C.). ಭಯಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದವ ದಯವೇನು ಮಾಡ್ಯಾನು? (Prv.). — ಭಯಮುಜು. -ಉಜು. fear to arise (Cpr. 5, 81). — ಭಯಮ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. = ಭಯ ಪಡು. (Cpr. 6, 39). — ಭಯಮ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. = ಭಯಗೊಳ್. (Rsv. 5, 19 va.). — ಭಯವನಾನ್. -ಅನ್. = ಭಯಗೊಳ್. (ಅಗಿ, ಅಳ್ಕು, ಬಳ್ಕು, ಬೆಮರ್, ಸುಗಿ, ಸುರುಳ್ Śm. 40; Kk. 72). — ಭಯವೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. = ಭಯಗೊಳ್. (Bp. 51, 63).

ಭಯಕಾರ bhaya-kāra. = ಭಯಂಕರ. (ವ್ಯಾಲ Nn. 74).

ಭಯಂಕರ bhaya-ṅ-kara. fear-causing, terrifying; *fearful, formidable, terrible.*

ಭಯಂಕರತನ bhayaṅkaratana. the state of being formidable (ವಿಷಮ Cb.).

ಭಯಂಕರಧ್ವನಿ bhayaṅkara-dhvani. a terrible voice. see ಗರ್ಜಿಸು.

ಭಯಂಕರಿ bhayaṅkari. a formidable woman. (J. 16, 35).

ಭಯಂಕಾರಿ bhaya-ṅ-kāri. Vīrabhadra (ವೀರ, ದಕ್ಷಾರಿ, ಶರಭ, ವೀರಭದ್ರ Mr. 15).

ಭಯಂಕೃತಿ bhaya-ṅ-kriti. the causing of fear, fearfulness. — ಭಯಂಕೃತಿಗೆಯ್. to cause fear (Rsv. 6, 46).

ಭಯತ್ರಸ್ತ bhaya-trasta. trembling for fear (My.).

ಭಯದ್ರುತ bhaya-druta. *fleeing for fear, routed, put to flight.*

ಭಯಧ್ವನಿ bhaya-dhvani. a voice expressing fear. see ಕೀಱು.

ಭಯನಿವಾರಕ bhaya-nivāraka. one who checks, suppresses or takes away (another's) fear (My.).

ಭಯನಿವಾರಣ bhaya-nivāraṇa. = ಭಯನಿವಾರಕ. (J. 11, 36).

ಭಯಭಾವಿತ bhaya-bhāvita. manifestation of fear. see Śmd. 398. s. ಹಪ್ಪನೆ.

ಭಯಭ್ರಷ್ಟ bhaya-bhraṣṭa. scattered in terror, put to flight. (My.).

ಭಯಭ್ರಾನ್ತ bhaya-bhrānta. confused, perplexed or bewildered on account of fear (My.).

ಭಯರಕ್ಷೆ bhaya-rakṣe. saving from fear (Bp. 50, 48).

ಭಯರಸ bhaya-rasa. fear or terror as a sentiment (Grj. 5, 42 va.).

ಭಯವಿಕಾರ bhaya-vikāra. perturbation or excitement on account of fear. see ಕೆಕ್ಕಳಿಸು.

ಭಯಸ್ಥ bhaya-stha. a man who stands in fear or is afraid (My.). feminine ಭಯಸ್ಥೆ (Abh. P. 15, 65 va.).

ಭಯಹರ bhaya-hara. one who removes or takes away fear (Bp. 44, 35).

ಭಯಾತುರ bhaya-ātura. distressed with fear, agitated with alarm (Bp. 34, 11).

ಭಯಾನಕ bhayānaka. *fearful, formidable, terrible, horrible.* 2, fear, terror (ಗುರ್ವು, ಬಿಗುರ್ವು Ct. II, 50). 3, *the rasa or sentiment of terror excited by poetical or dramatic composition* (Kāvy. IV, 1, 10; 2, 42. 43. 45. 52).

*** ಭಯಾನಕೋದ್ಯತ್ಸುರಸ bhayānakōdyatsurasa.** = ಭಯಾನಕ. Kr. 2, 100.

ಭಯಾಬ್ಧಿ bhaya-abdhi. an ocean of terror (Śsv. 4, 110).

ಭಯಾರ್ತ bhaya-ārta. distressed with fear, alarmed (My.).

ಭಯಾರ್ತಿ bhaya-ārti. distress from fear, alarm. — ಭಯಾರ್ತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to get alarmed or frightened (Śsv. 4, 44).

ಭಯಾವಹ bhaya-āvaha. *bringing fear or danger, causing alarm, formidable.*

ಭರ್ bhar. — ಭರ್ ಭರ್. rep. sound in imitation of that produced by a strong wind (S. Mhr.).

ಭರ bhara. bearing, carrying; bringing, getting; granting; cherishing, upholding, supporting. 2, the act of taking or carrying, taking away, theft. 3, a burden, a load, a weight, a mass. 4, a particular weight or measure, 20 tules. 5, *a large quantity, a great number, a multitude, plenty, bulk, muchness, excess* (ಅತಿಶಯ G.). 6, fulness of purpose, desire, etc. (Mhr.): desire [ಪುಣ್ಯ ಪದವಿಯ ಬಯಸಿದರೆ ಭವಮಾಲೆಯ ಭರವು ತಪ್ಪದು Bv. 128]; (Bh. 4, 11, 36). ಭರಕ್ಕೆ ಬೀಳು, to desire (B. 4, 12). 7, exacerbation, violent passion (Mhr.). ಭರಕ್ಕೆ ಬೀಳು, to be exacerbated or irritated (B. 4, 16). 8, quickness, haste (Bp. 30, 17; 39, 62; Bh. 1, 7, 41; 1, 10, 8; J. 7, 32; 11, 11; see ಕಡು-). ಭರ ದಿನ್ನ ಹೋಗುವವನ ಸಂಗಡ ಹೊಚಿ ಹೊತ್ತಿಯಾ? ಅನ್ನ (Prv.). — ಭರಂಗೆಯ್. -o-. to hasten (v. i., Abh. P. 14, 47 va.). — ಭರಂಗೊಳ್. -o-ಕೊಳ್. to begin to move with speed (Rśv. 5, 78). — ಭರ ಭರನೆ. rep. in great haste (My.). ಭರ ಭರನೆ ಹೋಗಿ, ಬುಟ್ಟೀ ಹಾಟ ಬನ್ನ ಹಾಗೆ. — ಭರ ಭರನೆ ಹೋಗಿ, ಭೈರವ ದೇವರ ಸಂಗಡ ಭೈರವಾಸ ಕೇಳಿದ (Prvs.).

ಭರಕ್ bharak. a sound produced by cutting grass, etc. (C.).

ಭರಟ bharaṭa. a potter. 2, a servant. (R.).

ಭರಣ bharaṇa. bearing, carrying; supporting, cherishing, maintaining, nourishing; nutriment; *wages, hire.* 2, filling, filling up; filling stuff, filling material (My.; Mhr.).

ಭರಣಿ bharaṇi. = ಬರಣಿ. a china jar or vase. 2, the second nakṣatra (My.).

ಭರಣ್ಯ bharaṇya. *wages, hire.*

ಭರಣ್ಯಭುಜ್ bharaṇya-bhuj. receiving wages, working for hire: a servant; *a hired labourer.*

ಭರತ್ bharat. bearing, bringing; wearing, having. see ಭರ ದ್ವಾಜ.

ಭರತ bharata. *an actor, a dancer, a mime.* 2, N. of a muni, the author of the gandharvavēda or alaṅkāraśāstra (every branch of dramatic writing and theatrical exhibition). 3, the science of dramatic action or of dramaturgy (Bp. 3, 42). 4, N. of a son of Daśaratha and younger brother of Rāma (J. 2, 4. 55; 18, 2. 3, etc.). 5, N. of a monarch (or the first monarch) of all India (see Prv. s. ಗಟ್ಟಿ). 6, the flux of the ocean; high tide (Grj. 9, 51; My.). — ಭರತ ಇಳಿತ. flow and ebb (My.).

ಭರತಖಂಡ bharata-khaṇḍa. = ಭರತವರ್ಷ. (ಭಾರತ G.; B. 3, 29; 4, 114; My.).

ಭರತಜ್ಞ bharata-jña. a man conversant with dramatic writings and rules (Bp. 59, 29).

ಭರತಪಕ್ಷಿ bharata-pakṣi. a kind of water bird (ದಾತ್ಯೂಹ, ಕಾಲ ಕಣ್ಠಕ, ಕೆಲವರು ನೀರುಕಾಗಿ ಅನ್ನರು Si. 173).

ಭರತವರ್ಷ bharata-varṣa. the country of the monarch Bharata: India. (B. 4, 114).

ಭರತಶಾಸ್ತ್ರ bharata-śāstra. a work on every branch of dramatic writing and theatrical exhibition (Kāvy. IV, 2, 19; Bp. 19, 2).

ಭರತಾಗ್ರಜ bharata-agraja. the elder brother of Bharata: Rāma. (My.).

ಭರತಾನುಜ bharata-anuja. N. of Śatrughna (J. 20, 14. 15, etc.).

ಭರತಾವರಜ bharata-avaraja. N. of Lakṣmaṇa (J. 19, 30).

ಭರದಣ್ಡು bhara-daṇḍu. (*i. e.* -davuḍu). = ಭರದಾಣ್ಡು. the full gallop or run (Mhr. ಭರದವಡ, ಭರದೌಡ). — ಭರದಣ್ಡುಕುದುರೆ. a horse that runs at full speed (Si. 273).

ಭರದಾಣ್ಡು bhara-dāṇḍu. = ಭರದಣ್ಡು. (ಧೌರಿತಕ, ಬಿಜುನಡೆ Si. 274).

ಭರದ್ವಾಜ bharat-vāja. *a sky-lark.* 2, *N. of another bird* (ವ್ಯಾಘ್ರಾಟ, ವಲಿಯನ ಹಕ್ಕಿ Nr.; ವ್ಯಾಘ್ರಾಟ, ಹೆಗ್ಗಾಜ Hlā.; Mr. 170; Br. says that it is the king-crow, a black long-tailed bird; see Si. 172). 3, N. of a ṛiṣi (ಭಗವಾನ್ Mr. 257; J. 1, 11; 33, 40). see ಸಮ್ಪಾರಗಾಗೆ.

ಭರವಸ bharavasa. = ಬರವಸ, etc. confidence, trust (Mhr., H.; Bp. 20, 6; 23, 19; 38, 57; 43, 27; 46, 65; 47, 40; B. 5, 104; My.). ಭರವಸವಿಲ್ಲದ ಮಾತು ಕೇಳಿ, ಬಣ್ಣವಾಳ ಕಳಕೊಣ್ಡ. — ಪರವಾಸ ಮಾಡು ವವನ ಭರವಸ ಸಲ್ಲದು (Prvs.). 2, quickness, eagerness (Bp. 5, 25; 11, 21; Abh. P. 16, 13?).

ಭರವು bharavu. eagerness (Bp. 2, 56).

ಭರಿ bhari. = ಬರಿ. bearing; possessing; maintaining, supporting, nourishing. see ಆತ್ಮಮ್ಭರಿ, ಕುಕ್ಷಿಮ್ಭರಿ. — ಭರಿಕೆಯ್. (Śmd. 24). the feeding arm: the trunk of an elephant [ಸದಮದ ಭರಿಕೈಯೊಳಗೆ ಈರೇಳು ಭುವನವನು ಒದಚಿ ಹಾಯ್ಕಿ ತಾನೆ ನಿನ್ದುದಲ್ಲಾ Cv. 1332]; (Rśv. 6, 11 va., twice; 6, 72; 13, 86).

ಭರಿತ bharita. nourished; *full, filled, full of* (Bp. 61, 61; B. 4, 143).

ಭರೂಟಕ bharūṭaka. (= ಚರೂಟ). *fried meat* (ತಾಳಿಸಿದ ಅಡಗು Hlā.).

ಭರ್ಗ bharga. radiance, splendour, lustre, shine. 2, *Śiva.*

ಭರ್ಜನ bharjana. roasting, frying, baking; a frying-pan. 2, annihilating. (R.).

ಭರ್ತ bharta. Tbh. of ಭರ್ತೃ. (My.; see Bp. 30, 15; 34, 4; ವಿಶ್ವ-).

ಭರ್ತಾಫೆ bhar-tāphe. a complete set of dancing girls and musicians (ತೌರ್ಯತ್ರಿಕ, ನಾಟ್ಯ, ಕುಣಿಯುವದು ಹಾಡುವದು ಬಾಜಿಸುವದು ಈ ಮೂಜು ಕೂಡಿದ ನಾಟ್ಯ Si. 64).

ಭರ್ತಾರ bhartāra. Tbh. of ಭರ್ತೃ (Śmd. 104; My.).

ಭರ್ತಿ bharti. = ಬರತಿ. filled or loaded state, as of carts, vessels, ships, bags, etc. ಬಣ್ಡಿ ಭರ್ತಿಯಾಯಿತು (is filled or loaded, My.). ಬಣ್ಡಿಯನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡು (My.). ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವವನ ಕೀರ್ತಿಪಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). 2, the flux of the ocean (Mhr. ಭರತೀ). 3, the state of possessing many inhabitants, a market with various goods, etc. (My.; B. 4, 147). ಈ ಊರು ಭರ್ತಿಯಾಗಿದೆ (My.).

ಭರ್ತು bhartu. Tbh. of ಭರ್ತೃ (Bp. 34, 4).

ಭರ್ತೃ bhartṛi. = ಭರ್ತ, ಭರ್ತಾರ, ಭರ್ತು, ಭರ್ತ್ರು. a cherisher, a nourisher, a holder, a supporter, a protector; a master, a lord; *a husband;* a chief.

ಭರ್ತೃದಾರಕ bhartṛi-dāraka. *a crown prince,* especially in the drama (ನರ್ತನದ ದೇವಿಯ ನನ್ದನ Mr. 83).

ಭರ್ತೃದಾರಿಕೆ bhartṛi-dārike. *a princess* (ನರ್ತನದ ಸತಿ Mr. 83).

ಭರ್ತ್ರು bhartru. Tbh. of ಭರ್ತೃ. (Bp. 28, 65).

ಭರ್ತ್ಸನ bhartsana. threatening; reviling; threat, menace; *reproach, abuse.* see ತಿಟ್ಟು.

ಭರ್ಮ bharma. support, maintenance, nourishment. 2, *hire, wages.* 3, *gold.* — ಭರ್ಮಹರ್ಮ್ಯ. a mansion of gold (Śsv. 1, 55).

ಭರ್ಮ್ಯ bharmya. gold (ಭಂಗಾರ Ct. I, 67, o. r. ಶೃಂಗಾರ).

ಭಲ bhala. = ಬಲ 1, ಭಲಾ. fine! well done! bravo! (Sk. ಭಲ; Mhr. ಭಲೇಂ, ಭಲ್ಲಾ; Bp. 6, 23; My.; Te., T. ಭಳಾ). see ಚಾಂಗು-. — ಭಲ ಭಲರೆ. very fine! very well done! (Bp. 45, 51).

ಭಲರೆ bhalare. also ಭಲರೇ. = ಭಳರೆ, ಭಳಿರೆ. fine! well done! bravo! (Grj. 10, 72. 79; Bp. 20, 19; 40, 35; 44, 13; 50, 24; 56, 14; V. 14, 55; see ಚಾಂಗು-; Prv. s. ಬೋನಗಿತ್ತಿ). — ಭಲರೆ ಭಲರೇ. also ಭಲರೇ ಭಲರೆ. = ಭಲ ಭಲರೆ. (Bp. 22, 54; 26, 6; 30, 25; 52, 42; 59, 13. 47).

ಭಲಾ bhalā. = ಭಲ. (Bp. 5, 39; see ಚಾಂಗು-). ಭಲಾ, ಜಟ್ಟೀ! ಅನ್ದರೆ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಿದ. — ಚೀ! ಎನ್ದರೆ ತನ್ನ ಭಲಾ! ಎನ್ದರು ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಭಲ್ಲ bhalla. *a kind of arrow with a point of a particular shape.* 2, *a bear* (*cf.* ಬಳ್ಳು).

ಭಲ್ಲಕೀನಗರ bhallakī-nagara. N. (Bp. 57, 6).

ಭಲ್ಲಾತಕ bhallātaka. *the marking-nut tree, Semecarpus anacardium* Lin. (ಮಹಾಕಾಲ, ಗೇರು Nn. 97; ಪಾವಕ, ಗೇರು 122; ಗೇರು Mr. 115).

ಭಲ್ಲಾತಕಿ bhallātaki. = ಭಲ್ಲಾತಕ. *the marking-nut tree.*

ಭಲ್ಲುಕ bhalluka. *a bear.*

ಭಲ್ಲೂಕ bhallūka. *a bear.*

ಭಲ್ಲೆಯ bhalleya. (Śmd. 24). = ಬಲ್ಯ, etc. a spear.

ಭವ bhava. becoming, being, state of being, existing, existence; a dwelling (see ಚೈತ್ಯಭವ). 2, arising, coming, produced or born from. 3, *birth, production, origin* (ಹುಟ್ಟುವುದು Bhn. 17). 4, a repetition of births, transmigration (ಪುನರ್ಭವ, ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟುಹ Nn. 114; ಮಗುಟಿ ಪುಟ್ಟುವುದು Mr. 474). 5, *worldly or mundane existence, life.* 6, the world. 7, a sound state of being, welfare, prosperity, health. 8, *Śiva* (ಶಿವ, ಈಶ್ವರ 114). 9, sign for a metrically long syllable (Ch.). see ಅನು-, ತದ್-, ಸಮ್-, etc. ನವದರೂ ಭವ ತಪ್ಪದು (Prv.). see Prv. s. ಶಿವ. — ಭವಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. one who destroys his welfare (Bp. 15, 29).

ಭವಕ್ಷಯ bhava-kṣaya. one who has made an end, or makes an end, of transmigration, etc. (Bp. 61, 47).

ಭವಜನ್ಯ bhava-janya. that which is to be produced, or is produced, by birth: birth (or worldly existence) and subsequent misery (Bp. 47, 61).

ಭವತ್ bhavat. (Śmd. 100). being, becoming; present; present time (Kāvy. I, 5, 1-5). 2, you, your honour, your (Bp. 45, 53). see ತತ್ರ-.

ಭವತಿ bhavati. your ladyship, lady (Ch. v. 307; My.).

ಭವತ್ಕಾಲ bhavat-kāla. present time (Kāvy. I, 5, 17).

ಭವದೀಯ bhavadīya. your honour's, your, thy, thine (Bp. 32, 60; Śsv. 4, 50).

ಭವದೂರ bhava-dūra. one who is distant from, or quite unconnected with, the world and its misery (Bp. 1, 7; 5, 15; 46, 74; My.).

ಭವದ್ರಾಜ್ಯ bhavat-rājya. (Śmd. 100). your honour's kingdom.

ಭವನ bhavana. being, existing; becoming; production, birth. 2, *a place of abode, a house, a home, a dwelling, a mansion, a residence, an edifice* (ಮನೆ Nn. 51. 59). 3, *the place where any thing grows, a field.*

ಭವನಾಮರ bhavana-amara. N. (Cpr. 5, 80 va. & 89 va.).

ಭವನಾಭ್ಯರ್ಣ bhavana-abhyarṇa. the proximity of a house (ವಿವಕ್ಷಿತ, ಮನೆಯ ಸಮೀಪ Nn. 103).

ಭವಪಯೋಧಿ bhava-payōdhi. the ocean of transmigration (Cpr. 7, 15).

ಭವಪಾಶ bhava-pāśa. the fetters of mundane existence (Bp. 39, 10).

ಭವಪಾಶನಾಶನ bhavapāśa-nāśana. one who destroys the fetters of mundane existence (Bp. 61, 55).

ಭವಬನ್ಧನ bhava-bandhana. = ಭವಪಾಶ. (Bp. 60, 51).

ಭವಭವಾನ್ತರ bhava-bhava-antara. a numerous repetition of births, transmigration (ಅಘ, ಭವಾನ್ತರ Nn. 115).

ಭವಮಾಲೆ bhava-māle. transmigration (ಅಘ Mr. 515; Bp. 38, 67; Abhā. 1, 39).

ಭವರೋಗ bhava-rōga. birth or births looked upon as a disease (My.).

ಭವರೋಗವೈದ್ಯ bhavarōga-vaidya. the curer of the bhavarōga, he who liberates from transmigration: god (My.).

ಭವವಾರಾಶಿ bhava-vārāśi. = ಭವಪಯೋಧಿ. (Śsv. 5, 32).

ಭವಸಪತ್ನ bhava-sapatna. an enemy of birth, etc. (Bp. 33, 1).

ಭವಸಾಗರ bhava-sāgara. = ಭವಪಯೋಧಿ. (My.).

ಭವಾನಿ bhavāni. -ನೀ. *Pārvatī, Śiva's wife.*

ಭವಾನ್ತರ bhava-antara. *another existence;* a former existence; a future existence; transmigration (ಅಘ, ಭವಭವಾನ್ತರ Nn. 115).

ಭವಾನ್ಯಧೀಶ bhavānī-adhīśa. Śiva (Bp. 24, 18).

ಭವಾಬ್ಧಿ bhava-abdhi. = ಭವಪಯೋಧಿ. (Bp. 34, 47).

ಭವಾಬ್ಧಿನಾವೆ bhavābdhi-nāve. a ship for crossing the bhavābdhi (Bp. 36, 7).

ಭವಾಮ್ಭೋಧಿ bhava-ambhōdhi. = ಭವಪಯೋಧಿ. (J. 15, 22).

ಭವಾರಿ bhava-ari. = ಭವಸಪತ್ನ. 2, Kāma (ಅತನು Kāvy. V, 62).

ಭವಿ bhavi. = ಬವಿ. living, being, having life and sensation; a living being. 2, a person that is subject to transmigration, a worldling, a miserable wretch (Bp. 3, 86; 21, 9; 27, 50; 28, 36; 32, 33; 40, 14; 45, 15. 17; 49, 4; 53, 45; 55, 21; 60, 8. 14. 15. 17; Śāstrasāra in W. 1259).

ಭವಿಕ bhavika. beneficial, suitable; prosperous, happy; *prosperity, welfare.*

ಭವಿತವ್ಯ bhavitavya. to become, to be about to become, to be about to take place or happen. 2, fate, destiny (ಭಗ, ಅಪನ್ಥಾದು Nn. 52); good or bad fortune; happiness, welfare (ವಿಪಾಕ, ಭಾಗಧೇಯ, ಭಾಗ್ಯ Mr. 29; Śmd. 159).

ಭವಿತವ್ಯತೆ bhavitavyate. inevitable necessity: *fate, destiny.*

ಭವಿತೃ bhavitṛi. being, becoming; imminent, impending; *what is about to be, future;* being or faring well.

ಭವಿಷ್ಣು bhaviṣṇu. being, becoming, disposed or inclined to be; *what is or ought to be or to become;* future; being or faring well.

ಭವಿಷ್ಯ bhaviṣya. to be about to become, future, imminent. see ಯದ್-.

ಭವಿಷ್ಯತ್ bhaviṣyat. about to come to pass, future; futurity, future time; the future tense (Śmd. 90. 266; Kāvy. I, 5, 13-16 24-26).

ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ bhaviṣyat-kāla. future time; the future tense (Śmd. 90 Cm.).

ಭವಿಷ್ಯತ್ಪುರಾಣ bhaviṣyat-purāṇa. N. of a Purāṇa (Bp. 43, 76), chiefly a manual of religious rites and observances.

ಭವಿಷ್ಯನ್ತಿ bhaviṣyanti. future time; the future tense (Śmd. 54. 91. 259. 274. 294; Kāvy. I, 5, 1-5).

ಭವಿಸು bhavisu. to produce, to cause, to create (Cpr. 1, 50).

ಭವ್ಯ bhavya. being; to be, become; to be, about to become, future; fit to become; what ought to be: *suitable, fit, right; happy, auspicious, prosperous* (ಕಲ್ಯಾಣ, ಶುಭ Nn. 90); good, excellent; handsome, beautiful. 2, surpassing, reasoning (ಅತರ್ಕ್ಯ, ಗೆಲ ಬಾರದುದು 90). 3, a being that attains or has attained mōkṣa (ಮೋಕ್ಷಗತಜೀವಗಳು, ಮೋಕ್ಷವನಯ್ದುವ ಜೀವರುಗಳು 90). see Cpr. 2, 66; Bp. 53, 41.

ಭವ್ಯತರ bhavya-tara. uncommonly fit, etc. (Rśv. 1, 8).

ಭವ್ಯತೆ bhavyate. suitableness, goodness, excellence (Cpr. 7, 14. 28). 2, futurity.

ಭಷಕ bhaṣaka. a barker: *a dog.*

ಭಷಣ bhaṣaṇa. barking. 2, *a dog.*

ಭಸ್ bhas. a sound heard in breaking wind (S. Mhr.).

ಭಸನ bhasana. a bee. (R.).

ಭಸಿತ bhasita. *ashes* (ಕ್ಷಾರ, ವಿಭೂತಿ, etc., ಸಾರಿಪ್ಪ ಬೂದಿ Mr. 48).

ಭಸಿತರುದ್ರಾಕ್ಷಿಶಾಸನಧರ bhasita-rudākṣi-śāsana-dhara. a Lingavanta (Bp. 27, 28).

ಭಸ್ತ್ರೆ bhastre. *a bellows.* 2, a leathern bag.

ಭಸ್ಮ bhasma. = ಬಸುಮ. *ashes*; any metallic oxide. — ಭಸ್ಮವಾಗು. -ಆಗು. to be reduced to ashes (Bp. 56, 34).

ಭಸ್ಮಗನ್ಧಿನಿ bhasma-gandhinī. *a kind of perfume* (= ರೇಣುಕಾ).

ಭಸ್ಮಗರ್ಭೆ bhasma-garbhe. *a species of plant* (= ಕಪಿಲೆ).

ಭಸ್ಮಪುಟ bhasma-puṭa. application to fire in order to make ashes. ಭಸ್ಮಪುಟ ಇಡು, -ಹಾಕು (My.).

ಭಸ್ಮಾಸುರ bhasma-asura. a demon who, from Śiva, obtained the power to reduce to ashes any one on whose head he put his right hand (Bp. 54, 56). see ಉರಿಗೆಯ್ಯ.

ಭಳರೆ bhaḷare. = ಭಳಿರೆ, etc. (Bp. 4, 7).

ಭಳಿರೆ bhaḷire. well done, etc. (ಕೊಣ್ಡಾಡಿ Ct. II, 103; ಕೊಣ್ಡಾಡಿದ ನುಡಿ Bhn. 38).

ಭಾ bhā. = ಭೆ. *light, splendour, lustre.*

ಭಾಕ್ಷ bhākṣa. = ಬಾಕ. habitually eating, gluttonous.

ಭಾಗ bhāga. = ಬಾಗ 2, ಬಾಗೆ, ಭಾಗಿ 2, (ಭಾಗೆಯ). a fraction, a part of a whole; *a part, a portion; a share, a lot, a division, a distribution.* 2, good portion, good fortune; luck, destiny. 3, a quarter, a fourth. 4, *a place, a spot, a region, a side.* ಭಾಗವ ಮಾಡುವುದು (ನಿರ್ಯಾಣ, ವಿಭಾಗ Nn. 90).

ಭಾಗಧೇಯ bhāga-dhēya. share, portion; *portion allotted by destiny, luck, fortune, fate*; good fortune (ವಿಪಾಕ, ಭಾಗ್ಯ, ಭವಿತವ್ಯ Mr. 29); property; happiness. 2, *revenue, income, tax, dues, impost* (ಅರ್ಥಾಗಮ, ಆಯ, ಸಿದ್ಧಾಯ Mr. 268).

ಭಾಗವತ bhāgavata. (fr. ಭಗವತ್). relating to Viṣṇu or Kriṣṇa. 2, a worshipper of Viṣṇu or Kriṣṇa (J. 9, 30). 3, = ಭಾಗವತ ಪುರಾಣ (My.; B. 4, 208). 4, a man who gives dramatic representations of incidents related in the bhāgavata and any other purāṇas (My.). — ಭಾಗವತದ ಆಟ. ಭಾಗವತರ ಆಟ. the play of bhāgavatas; yakṣagāna play.

ಭಾಗವತಪುರಾಣ bhāgavata-purāṇa. N. of a Purāṇa (Bp. 43, 76), dedicated to the glorification of Viṣṇu; the 10th book is devoted to the history of Kriṣṇa.

***ಭಾಗಸ bhāgasa.** fitness, means. ತುಡುಗೆಯಂ ಮಾಡಿಸಲ್ ಭಾಗಸ ಮುಳ್ಳೊಡೆ ನಿನಗಾಂ ಪೆಣ್ಡತಿಯೆನಾಗಿ Vr. 17, 19; ಕೋವಣಕ್ಕಪ್ಪೊಡಂ ಭಾಗಸಮಿಲ್ಲ Vr. 46, 8.

ಭಾಗಸ್ಥ bhāga-stha. a man who is entitled to a share, an heir (Si. 430).

ಭಾಗಾಕಾರ bhāgā-kāra. = ಭಾಗಾರ. division (in arithmetic, C.). ಭಾಗಾಕಾರ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಾಗದ ಲಕ್ಷಣ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.).

ಭಾಗಾರ bhāgāra. Tbh. of ಭಾಗಾಕಾರ. (My.).

ಭಾಗಾರ್ಹ bhāga-arha. entitled to a portion or inheritance. 2, *to be divided according to shares.*

ಭಾಗಿ bhāgi. 1. = ಬಾಗಿ 1. having a portion or share; participating in; a partner; one to whom a share is due; having luck, lucky, fortunate; a co-heir. 2, a possessor, an owner.

ಭಾಗಿ bhāgi. 2. Tbh. of ಭಾಗ. (ವಿಭಾಗ, ಭಾಗ Nn. 79; ಗ್ರನ್ಥ. ವಿಭಾಗ 141, o. r. ಭಾಗಸಂಖ್ಯೆ).

ಭಾಗಿ bhāgi. 3. = ಬಾಗಿ 2. Tbh. of ಭಾಗ್ಯ. — ಭಾಗವನ್ನು. -ಅಮ್ಮ. N. see Prv. s. ಭಾಗ್ಯ.

ಭಾಗಿನಿ bhāginī. *a co-heiress.*

ಭಾಗಿನೇಯ bhāginēya. (fr. ಭಗಿನಿ). *a sister's son.*

ಭಾಗಿಸು bhāgisu. (Śmd. 92). to divide (especially in arithmetic, Mr. 63; ಹರಿಸು 349; My.).

ಭಾಗಿಸುಹ bhāgisuha. dividing, division. ಭಾಗಿಸುಹ (ಎತ್ತು ತೆಗೆ Mr. 349).

ಭಾಗೀದಾರ bhāgī-dāra. a partner; a shareholder, a partaker (Mhr.; Cb. 74).

ಭಾಗೀರಥಿ bhāgīrathi. (fr. ಭಗೀರಥ). *the Ganges.* ಭಗೀರಥಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ಭಾಗೀರಥಿ ತನ್ದ; ನಗರದವ ಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ನಗಾ ಕಳಕೊಣ್ಡ (Prv.). 2, water of the Ganges. see ಕಾಶೀ-.

ಭಾಗುರಿ bhāguri. = ಬಾಗುರಿ. N. of an author (see Hlā. s. ಕೋ 3; Nn. 3; Mr. 1*b*). ಭಾಗುರಿಯ ಗೂಢತೆ (Mr. 4).

ಭಾಗೆಯ bhāgeya. Tbh. of ಭಾಗ. (ವಿಭಾಗ, ಪಾಲಿ Nn. 31).

ಭಾಗ್ಯ bhāgya. = ಬಗ್ಗ 2, ಬಾಗ 1. that which is proper to be allotted: good or bad fortune (resulting from actions); *lot, luck, fate, destiny, fortune.* 2, good fortune (Mhr.; My.; see ಒಲೆ-); happiness, welfare, prosperity; riches (My.). ಅರಸನ ಕುದುರೇ ಕಾಲು ತುಡಿದರೆ ಇವನಿಗೆ ಬನ್ದ ಭಾಗ್ಯವೇನು? — ಭಾಗ್ಯ ಬರುವನ್ತಾದ್ದು ಭಾಗವನ್ನು ತಡದಾಳೇ? (Prvs.). see Kāvy. III, 2, B, 56; Bp. 30, 25; 57, 47; ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ.

ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ bhāgya-lakṣmī. the goddess of good fortune; welfare, riches (My.).

ಭಾಗ್ಯವನ್ತ bhāgya-vanta. a favourite of fortune, a lucky man, a rich man (My.; B. 4, 165; 5, 212).

ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿ bhāgya-śāli. a person who is a favourite of fortune, a prosperous, fortunate person (My.).

ಭಾಗ್ಯಹೀನ bhāgya-hīna. a luckless man, a poor man (My.).

ಭಾಗ್ಯೆ bhāgye. = ಬಾಗಿ 2, ಭಾಗಿ 3. a lucky female.

ಭಾಂಕಾರ bhāṅkāra. a sound imitating that of the nissāḷa (Cpr. 10, 67).

ಭಾಂಗೀನ bhāṅgīna. (fr. ಭಂಗಾ). *a field of hemp.*

ಭಾಜ್ bhāj. sharing in, participating in, partaking of, possessing, having, connected with. see ಗುಣ-.

ಭಾಜಕ bhājaka. a divisor (in arithmetic, My.).

ಭಾಜನ bhājana. dividing, division, sharing. 2, *any vessel: a cup, pot, plate, dish, etc.;* a receptacle, a repository, a recipient; a person in whom any quality is conspicuous: a fit, clever or capable person. see ಅ-.

ಭಾಜಿ bhāji. = ಭಾಜ್. possessed of, etc. (A.).

ಭಾಜ್ಯ bhājya. to be divided. 2, a portion, share; an inheritance. 3, the dividend (in arithmetic, My.). see ಶಿವಾದ್ವೈತ.-

ಭಾಟ bhāṭa. = ಬಣ್ಣ 2. wages, hire, rent, fee; earnings of prostitutes.

ಭಾಟಕ bhāṭaka. = ಬಾಡಗೆ, ಬಾಡಿಗೆ. *price paid for anything, wages, hire, rent* (ಎತ್ತುವಾಡಿಗೆ Mr. 346).

ಭಾಟಿ bhāṭi. wages, hire, fee; earnings of prostitutes; (a whore, *cf.* ಬಡ್ಡಿ 1).

ಭಾಣ bhāṇa. N. of a sort of dramatic entertainments, in which one only of the interlocutors appears on the scene, or described as a narrative of some intrigue told either by the hero or a third person. (My.).

ಭಾಣ್ಡ bhāṇḍa. = ಬಣ್ಡ 3, ಭಣ್ಡ 1, ಭಾಣ್ಡೆ. *any vessel, pot, pan, cup, plate, dish, pail, vat, utensil* (see Mr. s. ಚರು; Prv. s. ಭಾದ್ರಪದ); — any implement, tool, instrument; — any musical instrument. 2, *horse-trappings, harness.* 3, an ornament in general. 4, a pack or bale of goods or merchandise. 5, the stock of a shop-keeper, goods, wares, merchandise, stores of any kind, *the capital or principal of a merchant.* 6, *mimicry, buffoonery, the practice of the bhaṇḍa or professional jester.*

ಭಾಣ್ಡಮುಖ bhāṇḍa-mukha. the mouth of a vessel (ಪುಷ್ಕರ Nn. 27).

ಭಾಣ್ಡಶಕಲ bhāṇḍa-śakala. a potsherd. see ಓಡು.

ಭಾಣ್ಡಾಗಾರ bhāṇḍa-āgāra. = ಬಣ್ಡಾರ, ಭಣ್ಡಾರ, ಭಾಣ್ಡಾರ. *a store-room, a store-house, a magazine; a treasury.* 2, a treasure.

ಭಾಣ್ಡಾದಿರತ bhāṇḍa-ādi-rata. *a person who is intent on buffoonery, etc.* (= ಪಂಚಜನೀನ, q. v.).

ಭಾಣ್ಡಾರ bhāṇḍāra. = ಭಾಣ್ಡಾಗಾರ. (Mhr.; B. 4, 202).

ಭಾಣ್ಡೀರವನ bhāṇḍira-vana. N. of a forest. (R.).

ಭಾಣ್ಡೆ bhāṇḍe. = ಭಾಣ್ಡ No. 1. (B. 5, 291).

ಭಾತ bhāta. shining, bright, splendid, resplendent; dawn, morning. see ಪ್ರ-, ವಿ-.

ಭಾತಿ bhāti. light, brightness, splendour (Bp. 6, 21; 8, 58; 57, 91).

ಭಾತು bhātu. = ಬತ್ತ 1, etc. rice in the husk (Mhr.); boiled rice (Mhr.; My.; see ಬಕಾಳ-).

ಭಾದ್ರ bhādra. (fr. ಭದ್ರ). *the month bhādra* (August-September).

ಭಾದ್ರಪದ bhādrapada. (fr. ಭದ್ರಪದಾ). *the month bhādrapada* (= ಭಾದ್ರ). ಭಾದ್ರಪದಮಾಸವಾದರೂ ಭಾಣ್ಡ ಹೊಱೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಭಾದ್ರಪದೆ bhādrapade. *a name common to the third and fourth lunar asterisms.* see ಉತ್ತರ-, ಪೂರ್ವಾ-.

ಭಾದ್ರಿ bhādri. (N. of a Turk chief). — ಭಾದ್ರೀ ವರಹಾ. N. of a certain gold coin or pagoda worth five rupees (My.).

ಭಾನ bhāna. the act of appearing or growing visible; being clear or evident, perception. (R.).

ಭಾನು bhānu. brightness, light; *a ray of light.* 2, *the sun.* 3, a sovereign, a king, a master. 4, the number 12 (Ch.). 5, N. of a certain metrical foot (Ch.). see ಬೃಹದ್-, ಸ್ವರ್-.

ಭಾನುಜ bhānu-ja. the planet Saturn (ಕಾಲ Mr. 502); Yama (My.).

ಭಾನುತನುಜ bhānu-tanuja. Karṇa, the king of Aṅga (Śmd. 155. 292); Sugrīva (My.).

ಭಾನುಭಾಮೆ bhānu-bhāme. the sun's wife (Śśv. 1, 79 va.).

ಭಾನುಮಂತ್ bhānu-mat. luminous, splendid, 2, *the sun.*

ಭಾನುಮತಿ bhānu-mati. N. of Duryōdhana's wife. (Bh. 3, 21, 10).

ಭಾನುವಾರ bhānu-vāra. Sunday. (My.).

ಭಾನುಸುತ bhānu-suta. = ಭಾನುತನುಜ. (Bh. 8, 8 sum.).

ಭಾಪು bhāpu. = ಬಾಪು 1. huzza! hurrah! well done! (ಕೊಣ್ಡಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 38; Grj. 10, 72; Bp. 30, 7; 32, 46; 36, 12; 46, 76; see ಮಝು-). ಜ್ಞಾಪಕವಿದ್ದವನು ಭಾಪು! ಎನ್ನಿಸುವನು (Prv.). — ಭಾಪು ಭಾಪುರೆ. rep. (Bp. 20, 16; 46, 76). — ಭಾಪುರೆ. - ಉರೆ. also ಭಾಪುರೇ. = ಬಾಪುರೆ. O, very well done! (Bp. 4, 71; 30, 25; 23, 32; 36, 24; 59, 47; Rām. 5, 8, 60; J. 23, 24). — ಭಾಪುರೆ ಭಾಪು. (Bp. 18, 81; 36, 12; 59, 47). — ಭಾಪುರೆ ಭಾಪುರೆ. (Bp. 8, 17).

ಭಾಮ bhāma. = ಬಾ, ಬಾವ 1, ಭಾವ 1. passion, anger. 2, splendour; the sun. 3, a sister's husband.

ಭಾಮಹ bhāmaha. N. of the author of a treatise on the art of rhetoric. (Kāvy. V, 970).

ಭಾಮಾಮಣಿ bhāmā-maṇi. a jewel of a woman, an excellent woman (My.).

ಭಾಮಿನಿ bhāmini. *an angry or passionate woman, a vixen;* a woman in general (ವಾಮೆ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 24).

ಭಾಮಿನಿಷಟ್ಪದಿ bhāmini-ṣaṭpadi. N. of a Kannaḍa metre (Ch.).

ಭಾಮೆ bhāme. ಭಾಮಾ. an angry or passionate woman (Bp. 12, 32); a wife (see ಭಾನು-); a woman in general (My.); N. of Kriṣṇa's wife (My.). 2, one of the pelikes (Kāvy. III, 2, B, 82 seq.).

ಭಾಯಿ bhāyi. an affix to words: person, fellow, man, chap; brother (My.; Br.; Mhr., H. ಭಾಈ).

ಭಾರ bhāra. = ಬಾರ 3. bearing, carrying; supporting, maintaining. 2, *a burden, a load* (carried on the head, etc., ವಿವಧ, ವೀವಧ, ಪರ್ಯಾಹಾರ, ತಲೆಹೊಱೆ Hlā. MS.); 3, the quality of being heavy, heaviness, weight (ತಿಣ್ಣ Ct. II, 31; ದೊಡ್ಡತು, ಭಾರ Kk. 63). 4, quantity of heaviness, that which anything weighs, weight. 5, a large quantity, mass, bulk, muchness (Kāvy. IV, 2, 42). 6, the weight of 20 tulās or toles (see Mr. s. ಪಾಗ); a rupee's weight (Mhr.; B. 4, 141). 7, gravity (ಬಿಣ್ಪು, ಬಿಣ್ಣತು Kk. 63); importance; influence (Mhr.); onus, obligation (B. 4, 126). 8, heavy work, labour, toil, trouble. 9, a pole for carrying burdens. ಭಾರವಾದ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಘೋರವಾದ ನರಕ. — ಭಾರವಾದದ್ದು ಹೊತ್ತಾ ಕ್ಷಣ ಹಾಱಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಡದೇ? (Prvs.). 10, ಕಾಲು ಮಾಡೂದು ಭಾರ ಮೆನಿಕ್ಕು (Mr. 380).

ಭಾರಕ bhāraka. a load, a burden. 2, a man who is loaded with; one who carries out (J. 17, 64).

ಭಾರಕತನ bhārakatana. weightiness; importance. see ಭೂ-.

ಭಾರಕರ್ತ bhāra-karta. the cherisher or nourisher: god (My.).

ಭಾರಕ್ಷಮ bhāra-kṣama. fit for (carrying) burdens. ಭಾರಕ್ಷಮಗಳಾಗಿ ಹೇಱುವ ಎತ್ತು (ಧುರ್ವಹ, ಧುರ್ಯ, ಧುರೀಣ, etc. Nr.).

ಭಾರಂಕ bhāraṅka. a porter (ದಣ್ಡ Bhn. 51; *cf.* ಭಾರಿಕ).

ಭಾರಣೆ bhāraṇe. a load, a burden (ಪೊಱೆ Ct. I, 82); a heavy burden, great weight (ಬಲುಭಾರ Bhn. 51); muchness, excessiveness; greatness, gravity, dignity (Bh. 6, 2, 5; J. 22, 12; 23, 15; 25, 9).

ಭಾರತ bhārata. (fr. ಭರತ). a descendant of Bharata. 2, the realm of king Bharata: *India.* 3, N. of the great epic mahābhārata (Bhn. 1. 2; J. 34, 47; C.). 4, an actor, a mime (Bp. 61, 29).

ಭಾರತನಿಘಂಟು bhārata-nighaṇṭu. N. of a small vocabulary for the Kannaḍa bhārata (Bhn. at its heading and end).

ಭಾರತವರುಷ bhārata-varuṣa. = ಭಾರತ No. 2. India (Bh. 3, 11, 19).

ಭಾರತಿ bhārati. *Sarasvatī.* 2, one of the vṛittis or styles of dramatic composition (Kāvy. IV, 2, 58. 59). 3, a learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಭಾರತಿಕ bhāratika. an actor, a dancer (Abh. P. 4, 26).

ಭಾರದ್ವಾಜ bhāradvāja. (fr. ಭರದ್ವಾಜ). coming from or relating to Bharadvāja. 2, N. of a ṛiṣi (Rśv. 5, 75) and of several other persons. 3, a sky-lark (Rśv. 5, 75).

ಭಾರದ್ವಾಜಿ bhāradvāji. *the wild cotton shrub.*

ಭಾರಯಷ್ಟಿ bhāra-yaṣṭi. *a pole for carrying burdens* (ಕಾಸಿನ ಕಮ್ಬಿ Hlā.).

ಭಾರವಾಹ bhāra-vāha. *a porter, a carrier.*

ಭಾರಹರ bhāra-hara. a remover of burdens or trouble (ಭಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವವ G.).

ಭಾರಿ bhāri. = ಬಾರಿ 1, q. v. bearing, carrying; a bearer; having weight, heavy, ponderous; abundance, etc., a mass (ಒಡ್ಡು Bhn. 54). [ಭವದ ಭಾರಿಯ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಮ್ಬರೆ ನೀನು ನಿಯತನಾಗಿ ಭಯಭರಿತನಾಗಿ ಅಹಂಕಾರಿಯಾಗದೆ ಶರಣೆನ್ನು ಮನವೇ Bv. 274].

ಭಾರಿಕ bhārika. *a porter, a carrier.*

ಭಾರಿಯಂಕ bhāri-aṅka. a great war (Bh. 8, 21, 27).

ಭಾರುಣ್ಡ bhāruṇḍa. = ಬೇರುಣ್ಡ, ಭೇರುಣ್ಡ. (Sk.).

ಭಾರೋಪಜೀವಿ bhāra-upajīvi. a person who earns a livelihood by carrying weights (ಹೊರೆಯ ಹೊತ್ತು ಬದುಕುವವನು Nn. 86).

ಭಾರ್ಗವ bhārgava. (fr. ಭೃಗು). relating to or coming from Bhṛigu; N. of Paraśurāma (J. 23, 61) and of various other persons. 2, *Śukra, the regent of the planet Venus.*

ಭಾರ್ಗವವಾರ bhārgava-vāra. Friday (My.).

ಭಾರ್ಗವಿ bhārgavi. Lakṣmī; Pārvatī. 2, *bent grass, Panicum dactylon* Lin. (see Si. 162).

ಭಾರ್ಗಿ bhārgi. = ಬಾರಂಗಿ. *the plant Clerodendrum siphonanthus* R. Br.

ಭಾರ್ಯ bhārya. to be borne, supported or cherished; dependent on; resting on, caused by (Bp. 7, 6). 2, a servant (22, 24).

ಭಾರ್ಯಾಪತಿ bhāryā-pati. *husband and wife.*

ಭಾರ್ಯಾವಿಯೋಗ bhāryā-viyōga. separation from one's wife on account of her death (My.).

ಭಾರ್ಯೆ bhārye. ಭಾರ್ಯಾ. *a wife.*

ಭಾಲ bhāla. = ಬಾಳ 4, ಭಾಳ. *the forehead. cf.* ಫಾಲ.

ಭಾಲದಾರ bhāla-dāra. an usher (Mhr., H.; ಸೌವಿದ, ಸ್ಥಪತಿ, ಚೋಪದಾರ G.; Mhr., H. ಭಾಲಾ, a spear).

ಭಾಲಾಕ್ಷ bhāla-akṣa. = ಬಾಳಾಕ್ಷ, ಭಾಳಾಕ್ಷ. having an eye in the forehead: Śiva (C. Bp. 47, 2).

ಭಾಲೆ bhāle. = ಬಲ್ಲೆ q. v., etc. (ಇಟ್ಟಿ, ಕುನ್ತ, ಶಲಾಕೆ G.).

ಭಾಲ್ಲೂಕ bhāllūka. (= ಭಲ್ಲ, ಭಲ್ಲುಕ, ಭಲ್ಲೂಕ). *a bear.*

ಭಾವ bhāva. 1. (Śmd. 24). = ಬಾವ 1. Tbh. of ಭಾಮ. a sister's husband (ಶ್ವಶುರ್ಯ G.). [ತಮ್ಮ ಭಾವಂ ಕೃಪನ ಮನೆಯೊಳಪಗತ ಪರಿಶ್ರಮನಾಗಿರ್ದ Pb. 2, 50 va.]. ಭಾವಂಗಳ್, ಭಾವನ್ದಿರ್ (Śmd. 124. 126). — ಭಾವ ಮಯ್ದುನ್ದರು. = ಬಾವಮಯ್ದುನ್ದ್ಯರು, etc. (ಸ್ಯಾಲ, ಹೆಣ್ಡತಿಗೆ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರು Si. 192). — ಭಾವಮಯ್ದುನ. = ಬಾವ-. (Bh. 1, 8, 26). — ಭಾವಮಯ್ದುನತನ. the state of being a bhāvamayduna (J. 6, 50).

ಭಾವ bhāva. 2. = ಬಾವ 2. becoming, being, existing, existence, taking place, occurring, appearing, appearance. 2, become, produced (ಸಮ್ಭೂತ Nn. 100); *origin;* birth and its misery (ಘೋರಜನ್ಮ 100; Mr. 494). 3, *state of being, condition of existence, state, condition;* see ಆರ್ದ್ರ-, ಪ್ರ-. 4, true condition or state, truth. 5, *manner of being, nature, innate property, temperament, disposition, temper.* 6, *any state of mind or body, affection, sentiment, feeling, emotion, passion* (in the dramatic system). ಅತಿಹಾಸಂ, ಜಿಗುಪ್ಸೆ, ಶೋಕಂ, ಭಯಂ, ಪರ್ವಿದ ಉತ್ಸಾಹನುಂ, ಆ ವಿಸ್ಮಯಂ, ಕ್ರೋಧನುಂ ಎನೆ ತೋರ್ಪ ಭಾವಮದಕ್ಕುಂ (Mr. 74). see ಅನು-, ವಿ-, ವ್ಯಭಿಚಾರಿ-, ಸಾತ್ವಿಕ-, ಸ್ಥಾಯಿ-. 7, inclination or disposition of mind; *sentiment, idea, thought, opinion, supposition, conjecture; intention, purport* (ಬಗೆ 100; 494; Kk. 31; Śm. 56). 8, meaning, sense (ಅಭಿಪ್ರಾಯ Nn. 94; ಪದಾರ್ಥ, ಪದದ ಅರ್ಥ 100). 9, *the soul, the heart, the mind* (Bp. 61, 22. 65). 10, a being, a living creature; a thing, an object. 11, the universal soul (ಪರಮಾತ್ಮನು 100; ಆತ್ಮನು 494). 12, *behaviour, conduct, action, movement, gesture* (ಚೇಷ್ಟೆ 100; 494). 13, the abstract idea conveyed by a word, the sense of the abstract noun, as describing the state or condition of anything, *e. g.* ಬಾಲಭಾವ, the state of a child, childhood; the sense of a noun of action, as expressing the idea of the root, *e. g.* going, doing, etc. 14, the eighth year in the cycle of sixty (My.). 15, (especially) in theatrical language: a learned or worthy man, an honourable sir (Bp. 11, 23); an instructor (ನಾಟ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ Mr. 83). — see Śmd. 34. 37. 169. 241. 246-249. 263; Kāvy. I, 2, 62-65; I, 4, 22-26; I, 5, 41-44; III, 3, B, 3. 9-12. 108. 170. 171; IV, 1; IV, 2, 14 seq.; IV, 2, 18. 19. — ಭಾವಮ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. to obtain the state or condition of (Bp. 53, 38).

ಭಾವಕ bhāvaka. (= ಭಾವುಕ). causing to be. 2, promoting any one's welfare. 3, having a taste for the beautiful; having a poetical taste. 4, a learned man (ಸನ್ಮಾಹ, ವಿದ್ವಾಂಸ Nn. 105; Cpr. 1, 58; Bp. 40, 24; J. 34, 46). 5, in theatrical language: a sister's husband (ನರ್ತನದಲ್ಲಿ ಸಹೋದರಿಯ ಭರ್ತೃ Mr. 83).

ಭಾವಕಿ bhāvaki. a female with a taste for the beautiful (Śmd. 230; Grj. 3, 91 va.; 5, 52).

ಭಾವಚೇಷ್ಟೆ bhāva-ceṣṭe. movement of one's feelings, emotion (Cpr. 5, 121).

ಭಾವಜ bhāva-ja. produced in the heart: *Kāma;* love. see Bp. 4, 21; 8, 53; ಜಿತ-.

ಭಾವಜಜನಕ bhāvaja-janaka. Viṣṇu or Kṛiṣṇa (Bp. 54, 32).

ಭಾವಜತಿಲಕ bhāvaja-tilaka. N. of a kind of cloth or garment (Bp. 11, 24).

ಭಾವಜಾತ bhāva-jāta. = ಭಾವಜ. (My.).

ಭಾವಜಾನ್ತಕ bhāvaja-antaka. Śiva (Bp. 10, 48).

ಭಾವಜಾರಿ bhāvaja-ari. Śiva (Bp. 51, 16).

ಭಾವಜ್ಞ bhāva-jña. knowing the heart, or the aim, of others (My.).

ಭಾವತೆ bhāvate. = ಭಾವ No. 3. see ಪ್ರ-.

ಭಾವತ್ವ bhāvatva. = ಭಾವತೆ. see ಅಹಂಕಾರ-.

ಭಾವನ bhāvana. causing to be. 2, promoting or effecting any one's welfare; reverencing, treating with respect (My.). 3, imagining, fancying, supposing, thinking; *the act of forming in the mind, imagination, conception, fancy, thought;* reflection, medi-

tation, contemplation; recollection. 4, in medicine: saturating any dry powder with fluid, steeping (My.). 5, decorating with flowers and perfumes, scenting. 6, at the end of a compound: nature, essence. 7, N. of a wood.

ಭಾವನತೆ bhāvanate. = ಭಾವನ. (Bp. 22, 4. 53; 40, 84).

ಭಾವನೆ bhāvane. = ಭಾವನ. (Cpr. 8, 84; Bp. 11, 42; 34, 10; 35, 38. 52; 46, 61; 53, 54; 60, 6. 20; J. 1, 2; My.).

ಭಾವಬೋಧಕ bhāva-bōdhaka. *revealing or displaying any sentiment, indicating a feeling or passion.*

ಭಾವಭವ bhāva-bhava. = ಭಾವಜ. (Bp. 47, 61).

ಭಾವಭವಹರ bhāvabhava-hara. Śiva (Bp. 46, 1).

ಭಾವರಸ bhāva-rasa. the bhāvas and rasas in the dramatic system (Grj. 2, 106 va.). ಅಂಗನೆಯನ್ನೆ ಭಾವರಸಗಳನೀವುದು (Mr. 6).

ಭಾವವಚನ bhāva-vacana. denoting the abstract notion of a verb: an abstract verbal noun (Śmd. 91. 92. 255).

ಭಾವವಾಚಕ bhāva-vācaka. = ಭಾವವಚನ. (My.).

ಭಾವವಾಚಿ bhāva-vāci. = ಭಾವವಚನ. (Śmd. 33; 92 Cm.).

ಭಾವವಿಶೇಷ bhāva-viśēṣa. the peculiar mark of the state of anything (Śmd. 154).

ಭಾವಾರ್ಥ bhāva-artha. the simple or inherent meaning of words; the obvious purport or drift of a phrase, of a letter, of an affair, etc. (My.; J. 31, 35). ಭಾವಾರ್ಥವಹ ವಚನಂ (ಭಾವ ವಚನಂ Śmd. 92 Mdb. Cm.). ಭಾವಾರ್ಥವಿದ್ದರೂ ಸ್ವಾರ್ಥ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ಭಾವಾರ್ಥ ಕೇಳಿ, ಮೂಲಾರ್ಥ ಮಱೆತಾ (Prvs.).

ಭಾವಿ bhāvi. *about to come to pass, future;* that which is predestined (Rśv. 13, 11); the future tense (Śmd. 294). 2, being possessed of; a person who is possessed of (Bp. 40, 26; 53, 22). 3, attached to. 4, beautiful, illustrious.

ಭಾವಿಕ bhāvika. actually being or existing, natural, innate. 2, full of feeling or sentiment. 3, happy, well, good, auspicious (ಶುಭ, ಮಂಗಲ, etc., ಒಳಿತು Mr. 26). 4, description of an imaginary object so vivid that it actually appears to be present, describing the past or future as present. 5, one of the alaṅkṛitis [Kr. 3, 208]; (Kāvy. III, 3, B, 170. 171), language full of feeling or passion.

ಭಾವಿಕಾಲ bhāvi-kāla. the future; the future tense (Kāvy. I, 5, 1-5).

ಭಾವಿತ bhāvita. caused to be, produced; obtained; a product obtained by multiplication; manifested; conceived, imagined, supposed, thought of; thought about, meditated on; known, acknowledged; happy, well, good, auspicious (ಶುಭ, ಮಂಗಲ, etc., ಒಳಿತು Mr. 26); inspired by, animated. 2, soaked in, steeped. 3, mixed with, as an ingredient. 4, *perfumed with, scented.* see Kāvy. IV, 1, 3; Śmd. 398; Bp. 43, 86.

ಭಾವಿನಿ bhāvini. *a distinguished or handsome woman;* a lady; *a wanton woman.*

ಭಾವಿಸು bhāvisu. (Śmd. 63. 92). to occur, to appear (Ch. v. 180. 237). 2, to conceive, to imagine, to fancy, to suppose; to think, to consider (My.); to observe, to know (ಬಗೆ Śmd. 110 Cm., which Mdb. Cm. explains by ಅಱು); [ಶ್ರುತದೊಳ್ ಭಾವಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿಪ್ಪುದೆ Kr. 1, 5]; — to have in mind, to think of, to meditate on (with accusative, ದೇವರನ್ನು–, My.); — to treat with respect (My.). ದೇಹವಿದ್ದರೆ ಭಾವಿಸಬಹುದು. — ಸುಚ್ಚಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ್ನ ಭಾವಿಸಬೇಕು. — ಬಾವೀ ನೀರಾದರೆ ಭಾವಿಸಿದರೆ ಬನ್ನೀತೇ? (Prvs.). ಭಾವಿಕುಂ (Śmd. 268). ಭಾವಿಪ್ಪೊಡೆ (117. 298. 382). see Ch. v. 25. 247; Cpr. 1, 54; 2, 6. 26; Mr. 193. 340; Kk. 25; Śm. 5. 109. 118; Bp. 1, 12; 3, 50; 4, 65; 12, 2; 34, 10; 35, 33; 38, 10; 39, 51; 40, 75; 42, 23; 43, 32; 51, 63; 52, 9; 53, 40; J. 5, 5.

ಭಾವಿಸುವಿಕೆ bhāvisuvike. conceiving, imagining, etc. (Si. 293).

ಭಾವುಕ bhāvuka. (= ಭಾವಕ). being, becoming. 2, having a taste for the beautiful. 3, *happy, well, auspicious, prosperous, faring well* (Bp. 40, 82); *happiness, auspiciousness, welfare.* 4, an elder sister's husband (ಅಗ್ರಜಾತೆಯ ಅಧಿಪಂ Mr. 313).

***ಭಾವೆ bhāve.** one of the kinds of composition Kr. 2, 144, 145.

ಭಾವ್ಯ bhāvya. about to be or happen, future, to be become; fit to be apprehended or conceived; etc. see ಸವು–; Cpr. 1, 58.

ಭಾಷಣ bhāṣaṇa. speaking, talking, saying; *speech, talk.* see ಉಸಿರ್, ಎನ್, ಪರಿಭಾಷಣ, ಸವು–.

ಭಾಷಾಂಗ bhāṣā-aṅga. in theatricals: proper language and suitable songs (Mr. 78. 82; Bp. 25, 20).

ಭಾಷಾಜಾತಿ bhāṣā-jāti. the (56) languages from saṁskṛita, etc. (Ch. p. 22).

ಭಾಷಾಧೀಶ bhāṣā-adhīśa. the husband of Sarasvatī: Brahmā (Bp. 24, 48).

ಭಾಷಾಂತ bhāṣā-anta. meaning of the words of a language (Mr. 5).

ಭಾಷಾಂತರ bhāṣā-antara. another dialect or version; a translation (C.). ಭಾರತದೊಳ್ಳಿನ ನುಡಿಯಂ ಚಾರು ಸುದೇಶೀಯವೆನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಮಂ ಸೂರಿಜನ ಮೆಚ್ಚೆ ಪೇೞ್ವೆಂ (Bbn. 2). — ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡು. to translate (B. 4, 135; C.). ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯ ಅನೇಕಗ್ರನ್ಥಗಳನ್ನು ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿ (5, 127). ಬೈಬಲದ (of the bible) ಹಟೇ ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆಯನ್ನೂ ಹೊಸ ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆಯನ್ನೂ ಹಲವು ದೇಶಭಾಷೆಗಳಿನ್ದ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿಸಿ (5, 301). — ಭಾಷಾಂತರಿಸು. to translate (B. 4, 138; My.).

ಭಾಷಿ bhāṣi. speaking, talking, saying; a speaker. see *e. g.* ಕು–.

ಭಾಷಿಕ bhāṣika. (= ಬಾಸೆಗ). belonging to speech; belonging to common or vernacular speech. see ಲಾಟ–.

ಭಾಷಿತ bhāṣita. spoken, said; *speech, language, talk.*

ಭಾಷಿಸು bhāṣisu. to speak, to talk, to say (Bp. 47, 11).

ಭಾಷೆ bhāṣe. ಭಾಷಾ. = ಬಾಸೆ1 q. v., ಭಾಸೆ. *speech; language;* a dialect. 2, Sarasvatī, the goddess of speech (Bp. 54, 52). 3, a promise; an oath; a vow (Bp. 6, 1, seq.; 35, 49; My.). ಭಾಷೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ. — ನೋಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವೇಷ, ಆಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಭಾಷೆ (Prvs.). see Prv. s. ವೇಷ. — ಭಾಷೆ ಅೞಿ. to break a promise, etc. (Bp. 36, 17). — ಭಾಷೆ ಆಡು. to speak a language (C.). ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಒನ್ದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡುತ್ತಾರೆ (B. 4, 142). — ಭಾಷೆ ಇಡು. to assure solemnly, to swear (My.). — ಭಾಷೆ ಈ. = ಭಾಷೆ ಕೊಡು. (J. 7, 66). — ಭಾಷೆ ಉೞಿ. to break a promise, etc. (Bp. 28, 42). — ಭಾಷೆ ಒದಗಿಸು. to accomplish or fulfil a promise, etc. (Bp. 36, 42). — ಭಾಷೆ ಒದವಿಸು. = ಭಾಷೆ ಒದಗಿಸು. (Bp. 37, 20). — ಭಾಷೆ ಕೊಡು. to promise (J. 2, 60; My.). ಭಾಷೆ ಕೊಟ್ಟವನು ಪೋಷಣೆ ಮಾಡನೇ? (Prv.). see Nr. s. ಮಗುಱು. — ಭಾಷೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. a promise, etc. to be broken (Bp. 37, 12). — ಭಾಷೆಗೆಡುಕ. -ಕೆಡುಕ. = ಬಾಸೆಗೆಡುಕ. (My.). — ಭಾಷೆ ಗೊಡು. = ಭಾಷೆ ಕೊಡು. (Grj. 6, 54 va.). — ಭಾಷೆ ನೀಗು. to quit or break one's promise, etc. (Bp. 39, 17). — ಭಾಷೆ ನುಡಿ. to utter or give a promise, etc. (Bp. 37, 18. 24. 26). — ಭಾಷೆ ಪರಿಪಾಲಿಸು. to keep

or fulfil a promise, etc. (Bp. 49, 13). — ಭಾಷೆ ಮುಟ್ಟಿಸು. to fulfil a promise (S. Mhr.). — ಭಾಷೆಯೊಳ್ ಇರ್. to be under a vow, to be bound by a vow (Bp. 53, 39). — ಭಾಷೆ ಸಲಿಸು. to fulfil a promise, etc. (Bp. 61, 7; My.). — ಭಾಷೆ ಹಿಡಿ. to take a promise, etc., upon oneself, to make a promise, etc. (Bp. 36, 13). — ಭಾಷೆ ಹೊಱು. = ಭಾಷೆ ಹಿಡಿ. (Bp. 27, 62; My.).

ಭಾಷೆವನ್ತ bhāṣe-vanta. = ಬಾಸೆವನ್ತ. a man who sticks to his promise (s. ಬಾಸೆ 1). = ಭಾಷೆವನ್ತಲ್ಲಯ್ಯ. -ಅಲ್ಲಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 4).

ಭಾಷ್ಯ bhāṣya. an exposition, a gloss, an explanation, a commentary in general. 2, a sort of house or building.

ಭಾಷ್ಯಕಾರ bhāṣya-kāra. a commentator, a scholiast; an expounder of technical aphorisms (sūtras), etc., *e. g.* Patañjali, Śaṅkarācārya, and Rāmānujā. (My.).

ಭಾಸ್ bhās. light, lustre; *a ray or gleam of light.*

ಭಾಸ bhāsa. light, lustre; shining; impression made on the mind, fancy. 2, *a vulture.* 3, a small kind of owl (ಶಕುನ್ತ, ಪಿಂಗಲಿ, ಹಾಲುವಕ್ಕಿ Mr. 174). 4, a cock. 5, a cow-shed. see ಆ-.

ಭಾಸನ bhāsana. shining; one who shines (Bp. 8, 4).

ಭಾಸಮಾನ bhāsamāna. shining, glittering; appearing; lustre, brightness (Abhā. 2, 99).

ಭಾಸರೂಪ bhāsa-rūpa. a splendid form: splendor (Kāvy. II, 1, 7).

ಭಾಸುರ bhāsura. shining, splendid (Ch. v. 63); splendor, beauty (Bp. 59, 57). 2, a hero. 3, terrible. see Sp. s. Tbh. ಜಡಿ 3; Kāvy. III, 3, B, 173; Bp. 1, 45.

ಭಾಸುರತರ bhāsura-tara. uncommonly splendid or beautiful (ರತ್ನ, ಒಪ್ಪುವನ್ತಾದು Nn. 155).

ಭಾಸೆ bhāse. = ಬಾಸೆ 1 (Śmd. 24). language, etc. Tbh. of ಭಾಷೆ (Śmd. 335).

ಭಾಸ್ಕರ bhās-kara. light-causing, shining, resplendent; *the sun.* 2, the number 12 (Ch.). 3, a certain metrical foot (Ch.). 4, N. of various persons (Bp. 56, 34; 58, 11), also that of a jester at the court of Vidyānagara (who was called Bāciga, My.). 5, the air that is drawn up into the right nostril (Mr. 53).

ಭಾಸ್ಕರಸುತ bhāskara-suta. Karṇa (Śmd. 81).

ಭಾಸ್ವತ್ bhās-vat. possessing light, luminous, splendid, shining; light, lustre, brightness (Ch. v. 36; Kāvy. III; 1). 2, *the sun.* 3, a hero.

ಭಾಸ್ವನ್ತ bhās-vanta. Tbh. of ಭಾಸ್ವತ್ (Śmd. 108).

ಭಾಳ bhāḷa. = ಭಾಲ, etc. the forehead (ಅಲಿಕ, ಲಲಾಟ, ನೊಸಲು, ಹಣೆ Mr. 318; ನಿಟಿಲ Bhn. 66, o. r. ಬಾಳ).

ಭಾಳತಟ bhāḷa-taṭa. the slope of the forehead: the forehead (Bp. 37, 23).

ಭಾಳನಯನ bhāḷa-nayana. Śiva (Bp. 22, 52).

ಭಾಳನೇತ್ರ bhāḷa-nētra. Śiva (Bp. 27, 12; 44, 21).

ಭಾಳಪಟ್ಟ bhāḷa-paṭṭa. a frontlet with a plate (tied to a sacrificial horse, J. 16, 1).

ಭಾಳಪರ್ಣ bhāḷa-parṇa. the plant and bark of Laurus cassia (ಕುಟನ್ನಟ, ನೀರಸನಿ, ಲವಂಗ Mr. 142).

ಭಾಳಲೋಚನ bhāḷa-lōcana. = ಬಾಳಲೋಚನ. Śiva (Bp. 3, 30; 59, 33).

ಭಾಳವಿಲೋಚನ bhāḷa-vilōcana. Śiva (Bp. 30, 2).

ಭಾಳಸ್ಥಲಿ bhāḷa-sthali. = ಭಾಳ. (Cpr. 6, 66).

ಭಾಳಾಕ್ಷ bhāḷa-akṣa. = ಬಾಳಾಕ್ಷ. Śiva (Bp. 46, 19).

ಭಾಳಾಮ್ಬಕ bhāḷa-ambaka. = ಬಾಳಾಮ್ಬಕ. an eye in the forehead (Bp. 44, 21). 2, Śiva (9, 14; 53, 69; Śśv. 1, 74).

ಭಿಕ್ಷ bhikṣa. Thh. of ಭಿಕ್ಷೆ (Śmd. 102; ಅನ್ನ, ಓದನ, etc. Mr. 214; My.). see Prv. s. ಮುತ್ತಯ್ದೆ. — ಭಿಕ್ಷ ಇಕ್ಕು. to give alms (Bp. 25, 43; 43, 53; 53, 39; 60, 53; My.). — ಭಿಕ್ಷ ಬೇಡು. to ask alms, to beg (Bp. 53, 39; My.).

ಭಿಕ್ಷಾಟನ bhikṣā-aṭana. = ಬಿಚ್ಚಟೆ. wandering about asking for alms, mendicancy. (My.).

ಭಿಕ್ಷಾನ್ನ bhikṣā-anna. food obtained as alms. ಭಿಕ್ಷಾನ್ನದ ಕುಕ್ಕೆಗೆ ಶನೀಶ್ವರ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಬಿಕಾರಿಯಾದವ ಕಾಶಿಗೆ ಹೋದರೂ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನ ವಲ್ಲದೆ ಪಕ್ವಾನ್ನವುಣ್ಣಾನೇ? (Prvs.).

ಭಿಕ್ಷಾಪಾತ್ರ bhikṣā-pātra. a vessel for collecting alms. (My.).

ಭಿಕ್ಷಾಶನ bhikṣā-aśana. = ಭಿಕ್ಷಾನ್ನ. (Bh. 1, 10, 4).

ಭಿಕ್ಷಿಸು bhikṣisu. to beg alms (Bp. 21, 25; 57, 22).

ಭಿಕ್ಷು bhikṣu. = ಬಿಚ್ಚು. a beggar; *a religious mendicant,* especially a Brāhmaṇa in the fourth āśrama when he abandons his house and family and subsists entirely on alms; a female mendicant (ಮುಣ್ಡೆ Mr. 303). 2, N. of a plant (ವಶ, ಮುಣ್ಡಿ, ಬೋಱತರ Mr. 130).

ಭಿಕ್ಷುಕ bhikṣuka. a male mendicant. ರಾಕ್ಷಸನಾದರೆ ಭಿಕ್ಷುಕನಿಗೆ ಏನು? (Prv.).

ಭಿಕ್ಷುಕಿ bhikṣuki. *a female mendicant* (ಕನ್ತಿ Hlā.).

ಭಿಕ್ಷೆ bhikṣe. = ಬಿಕ, ಬಿಕಸ, ಬಿಕ್ಕೆ, ಬಿಚ್ಚ, ಬಿಚ್ಚೆ, ಭಿಕ್ಷ. *the act of begging.* 2, *alms; food given as alms.* 3, *hire, wages.* 4, *service.* ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡ! ನಾಯನ್ನ ಹಿಡೀರಿ! ಅನ್ದ (Prv.).

ಭಿಕ್ಷೆಗಾಱ bhikṣe-gāṟa. a beggar (My.).

ಭಿಕ್ಷೇಶ್ವರ bhikṣā-īśvara. a very poor beggar. see Prv. s. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ವರ.

ಭಿಣ್ಡಿಮಾಲ bhiṇḍimāla. = ಭಿನ್ದಮಾಲ, etc. (Sk.).

ಭಿಣ್ಡಿವಾಲ bhiṇḍivāla. = ಪಿಣ್ಡಿವಾಳ (Śmd. 369), ಭಿನ್ದಮಾಲ, etc. (J. 12, 24).

ಭಿತ್ತ bhitta. *a fragment, a piece, a bit.*

ಭಿತ್ತಿ bhitti. = ಬಿತ್ತಿ 2. breaking, splitting. 2, a bit, a fragment, a piece; anything broken or divided. 3, a rent, a fissure. 4, *a wall of earth or masonry,* a partition (ಕೇರ್ Ct. II, 107; ಗೋಡೆ Nn. 31). 5, an asylum, (a support).

ಭಿತ್ತಿಜೀರ್ಣ bhitti-jīrṇa. an instrument used by burglars for cutting through the wall of a house (ಕನ್ನಗತ್ತಿ Mr. 226, o. r. ಭಿತ್ತಿಭಿನ್ನ).

ಭಿದ್ bhid. breaking, splitting; destroying. see ಉದ್-.

ಭಿದುರ bhidura. breaking, splitting. 2, *a thunderbolt.*

ಭಿದೆ bhide. *breaking, splitting, tearing, dividing.*

ಭಿದ್ಯ bhidya. bursting its banks: *a rushing river* (ಗಣ್ಡುದೊಱೆ Hlā.).

ಭಿನ್ದಮಾಲ bhindamāla. = ಪಿಣ್ಡಿಪಾಲ, ಪಿಣ್ಡಿವಾಳ, ಭಿಣ್ಡಿಮಾಲ, ಭಿಣ್ಡಿವಾಲ, ಭಿನ್ದಿಪಾಲ. *a short javelin or arrow thrown from the hand; an iron-bound club, used as a weapon.*

ಭಿನ್ದಿಪಾಲ bhindi-pāla. = ಭಿನ್ದಮಾಲ, etc. *a short javelin,* etc., etc. (ಸೃಗ, ಕೆಯ್ದುವಿನ ಭೇದ Hlā.; ಸೃಗ, ಹಸ್ತಪ್ರಮಾಣವಾದ ಮುದ್ಗರ, ಮಾರುದ್ದ ಗುದಿಗೆ Si. 290).

ಭಿನ್ದು bhindu. breaking, splitting. 2, *a woman bringing forth a still-born child; a woman who loses her children by death* (ಮಕ್ಕಳು ಬಾಱದವಳು Hlā.; ಮಕ್ಕಳು ಉಱದ ಸಾವ ಸತಿ Mr 303).

ಭಿನ್ನ bhinna. = ಬಿನ್ನ 1. *broken, split, fractured, pounded, torn, rent, cloven, pierced;* disunited; opened, expanded, blossoming; separated into parts; destroyed (ಸನ್ನ, ರುಗ್ಣ, ಭಗ್ನ, ಕೆಟ್ಟುದು Mr. 448). 2, separated or different from; *distinct, other, different;* deviating or varying from; deprived of, without; a fragment, a bit, a portion. ಭಿನ್ನವಾದ ಗಡಿಗೆ ಹೊನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಮನಾದೀತೇ? (Prv.). — ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ. rep. various (B. 4, 168). — ಭಿನ್ನ ಭೇದ. dupl. difference.

ಭಿನ್ನಕರ್ತೃ bhinna-kartṛi. the agent indicated by a verb as causing anything to be done by another (in opposition to ನಿಜ or ಸ್ವಯಂ ಕರ್ತೃ, Śmd. 274; *cf.* ಅನ್ಯ-, ಪರ-; see -ಇಸು 4); [a different author].

ಭಿನ್ನಕರ್ತೃಕ bhinna-kartṛika. = ಭಿನ್ನಕರ್ತೃ. (Śmd. 327).

ಭಿನ್ನಕಾರ್ಯ bhinna-kārya. an act differing from prescribed rules, an improper act (ಕೌಪೀನ Nn. 134; Mr. 486).

ಭಿನ್ನಕುಮ್ಭ bhinna-kumbha. a broken pot (Bp. 60, 51).

ಭಿನ್ನಪದ bhinna-pada. a term that stands by itself, *i. e.* is not in samāsa (Śmd. 190).

ಭಿನ್ನಭಾವ bhinna-bhāva. another state, a different mind, incongruity of state, etc. (Bp. 40, 67).

ಭಿನ್ನರಸ bhinna-rasa. another taste, sentiment or feeling (Kāvy. III, 3, B, 159).

ಭಿನ್ನವೃತ್ತ bhinna-vṛitta. having abandoned the path of duty. 2, one of the vākyadōṣas: containing a metrical fault; a metrical fault (Kāvy. II, 2, B, 3. 30-32).

ಭಿನ್ನಶಬ್ದ bhinna-śabda. a faulty term (Kāvy. II, 1, A, 29).

ಭಿನ್ನಾಬ್ಜಾಕ್ಷಿ bhinna-abja-akṣi. a woman with eyes resembling an open lotus flower (Ch. v. 128. 215).

ಭಿನ್ನಾಭಿನ್ನ bhinna-abhinna. distinct and not distinct, separate and not separate. (My.).

ಭಿನ್ನಿಸು bhinnisu. to break, to split; to set at variance; to loosen (J. 15, 31); to alter, to change (31, 35). 2, to be split or broken; to die from affliction (23, 59).

ಭಿಲ್ಲ bhilla. (= ಬಿಲ್ಲ s. ಬಿಲ್ 2). *N. of a wild mountain race*, a Bheel (ಬೇಡ Hlā.; Cpr. 5, 64 va.; Śśv. 4, 6).

ಭಿಲ್ಲಾಂಗನೆ bhilla-aṅgane. a woman of the Bhillas (Śśv. 3, 8).

ಭಿಲ್ಲಿ bhilli. = ಭಿಲ್ಲಾಂಗನೆ. (Śśv. 3, 6. 52).

ಭಿಷಕ್ಕು bhiṣakku. Tbh. of ಭಿಷಜ್. (My.).

ಭಿಷಜ್ bhiṣaj. ಭಿಷಕ್. *a physician.*

ಭಿಷಜ bhiṣaja. Tbh. of ಭಿಷಜ್. (ದೋಷಜಿತ್, ಚಿಕಿತ್ಸಕ, etc. Mr. 390).

ಭಿಸ್ಸಟೆ bhissaṭe. *boiled rice parched.*

ಭಿಸ್ಸೆ bhisse. *boiled rice.*

ಭೀ bhī. (Śmd. 103). *fear, apprehension, alarm, dread.* see ಅತಿ-.

ಭೀಕರ bhī-kara. causing or exciting fear, formidable, terrible (Bp. 17, 16; 34, 27; 46, 21; 57, 25; 61, 12; J. 9, 24).

ಭೀಂಕೃತಿ bhī-ṅ-kṛiti. formidableness (Rśv. 6, 46).

ಭೀತ bhīta. *frightened, alarmed, terrified; afraid, fearful, timid.* feminine ಭೀತೆ (J. 5, 51).

ಭೀತಚಿತ್ತ bhīta-citta. a man of a timid heart (ಬೇಡ Bhn. 4).

ಭೀತತ್ವ bhītatva. the state of being or becoming timid. ದೂತತ್ವ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಭೀತತ್ವ ಸಲ್ಲದು (Prv.).

ಭೀತಿ bhīti. *fear, alarm, apprehension, dread, terror* (Śmd. 158). 2, danger. see ಮಹಾ-. ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದರೂ ಭೀತಿ ಇರಬೇಕು. — ಪ್ರೇತದ ಭೀತಿ ಹೋದರೂ ನಾತದ ಭೀತಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prvs.). see Prv. s. ಭೂತ. — ಭೀತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to become afraid (Bp. 2, 27; Rām. 5, 8, 41). — ಭೀತಿವಡು. -ಪಡು. to fear (Śśv. 4, 68).

ಭೀತಿವಲ್ಲರಿ bhīti-vallari. fear regarded as a creeping plant (Śśv. 4, 113).

ಭೀತಿಶಂಕೆ bhīti-śaṅke. doubt or diffidence caused by fear (My.).

ಭೀತೋತ್ತರ bhīta-uttara. an answer or speech indicating fear (ಧಾರ, ಭೀತಿಯ ನುಡಿ Nn. 12).

ಭೀಮ bhīma. = ಬೀಮ. *fearful, dreadful, terrible, formidable*, etc. (ಭಯಂಕರ Nn. 5; ಉಗ್ರ Mr. 512). 2, Yama (ಯಮ 5). 3, *Śiva* (ಶಂಕರ, ಈಶ್ವರ 5; ರುದ್ರ 512). 4, Bhīma, the second son of Pāṇḍu (ವಾಯುಪುತ್ರ, ಭೀಮಸೇನ 5; ವಾಯುಸುತ 512; ಕುರುವೈರಿ, ವಾಯುಪುತ್ರ, ವೃಕೋದರ Mr. 264). 5, a strong man (ಸತ್ರಾಣಿ, ಸತ್ವವನ್ತ 5). 6, a very valiant man, a hero (ಭಟಾಗ್ರಣಿ, ವೀರಭಟ 5; ಭಟ 512, o. r. ಬಲನ್). 7, the arm (ಭುಜ 5; ತೋಳ್ 512). 8, N. of the author of the Kannaḍa Basavapurāṇa (Bp. 1, 17; 61, 94). 9, N. of an author of a list of saṁskṛita dhātus (Śmd. 302). see Śmd. 81. 91. 98. 116. 10, N. of a king of Vidarbha. (= ಭೀಷ್ಮಕ No. 3). ಭೀಮನಿಗೆ ಭಾನುವಾರವಾದರೇನು? ಭೌಮವಾರವಾದರೇನು? ಭೋಜನ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಯ್ (Prv.). 11, N. — ಭೀಮಯ. -ಅಯ. N. see ದಾಸಿ-. — ಭೀಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. see ಗಣದಾಸಿ-.

ಭೀಮರ bhīmara. war, battle. (R.).

ಭೀಮರಥಿ bhīma-rathi. N. of a river, (My. Amara).

ಭೀಮರಾಜ bhīma-rāja. a black bird with two elongated tail-feathers that lives in the forests of the western coast and is known for its guttural soft fluting notes which can be heard to the distance of an English mile, the Malabar racket-tail drongo, Edolius malabaricus Scop. (Coorg).

ಭೀಮಲಿಂಗ bhīma-liṅga. a liṅga consecrated by the Pāṇḍava Bhīma (Bp. 57, 54).

ಭೀಮಸೇನ bhīma-sēna. = ಭೀಮ No. 4. (ಭೀಮ, ವಾಯುಪುತ್ರ Nn. 5).

ಭೀಮಾನದಿ bhīmā-nadi. N. of a river in the Mahratta country (B. 4, 30).

ಭೀಮೇಶ್ವರ bhīma-īśvara. N. of a liṅga (Bp. 33, 18).

ಭೀರು bhīru. *timid, cowardly;* shy; afraid of. 2, *a timid woman.*

ಭೀರುಕ bhīruka. *timid; a coward.*

ಭೀರುತ್ವ bhīrutva. fearfulness, timidity, cowardice. see ಪುಕ್ಕು, ಸೆಡೆ.

ಭೀರುಪತ್ರಿ bhīru-patri. *a scandent thorny shrub, Asparagus racemosus* Willd.

ಭೀಲುಕ bhīluka. = ಭೀರುಕ. *timid.*

ಭೀಷಣ bhīṣaṇa. *terrific, terrible, awful, formidable;* horror. 2, Bhairava; Śiva; N. of a king (J. 16, 1. 21, etc.). 3, a kind of musical instrument (see ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ).

ಭೀಷ್ಮ bhīṣma. *terrible, horrible, terrific, fearful;* fear, horror (Grj. 9, 24). 2, the grand-uncle of the Pāṇḍus, son of Śantanu and Gaṅgā (ಗಾಂಗೇಯ Mr. 263). see Śmd. 270. 287; J. 9, 30. 32; 13, 4. 19.

ಭೀಷ್ಮಕ bhīṣmaka. = ಭೀಷ್ಮ No. 2. 2, N. of a king, the father of Rukmiṇī (Bhāgavata 10, 59, 1). 3, N. of the father of Damayantī (Rām. 3, 2, 16. 24).

ಭೀಷ್ಮಸು bhīṣma-su (sū). Bhīṣma's mother: *the Ganges.*

ಭು bhu. = ಭಂ, ಭುಂ. a sound in imitation of that of a conch-shell, etc. — ಭು ಭು ಎನ್. to emit the sound of bhu bhu (from the mouth, Bp. 32, 37). — ಭು ಭೂ ಭೂೀ ಎನ್.

to emit the repeated sound of bhu. ದೇವತಾದ್ವಾರದೊಳೆರ್ದು, ಭು ಭೂ ಭೂಃ ಎನ್ದು, ಶಂಖಮನಿ ಪೂರಯ್ಸಿದಂ (Śmd. 19 Mdb.).

ಭು **bhu.** = ಭೂ. at the end of compounds: being, becoming, springing up, taking rise, born. see ಅಗ್ನಿ-, ಅಧಿ-, ಪದ್ಮ-, ಪ್ರ-, ಪ್ರತಿ-, ಸ್ವ-.

ಭುಂ **bhuṁ.** = ಭು. a sound in imitation of that of a conch. etc. (S. Mhr.).

ಭುಕ್ **bhuk.** = (ಬುಕ್ಕ 2), ಭುಜ್ q. v.

ಭುಕ್ತ **bhukta.** enjoyed; *eaten.* 2, the act of eating. 3, *food* (ಅನ್ನ, ಓದನ, etc. Mr. 214).

ಭುಕ್ತಗೃಹ **bhukta-gṛiha.** a dining-room (ಚಿತ್ತ್ರದೊಳ್ ಉಣ್ಬ ಮನೆ Mr. 196).

ಭುಕ್ತಶೇಷ **bhukta-śēsa.** *the remnants of a meal, leavings, orts.*

ಭುಕ್ತಸಮುಜ್ಝಿತ **bhukta-samujjhita.** *the remnants of a meal.*

ಭುಕ್ತಾವಶೇಷ **bhukta-avaśēsa.** = ಭುಕ್ತಶೇಷ. (Bp. 56, 12).

ಭುಕ್ತಿ **bhukti.** (= ಬುತ್ತಿ). the act of enjoying or eating. 2, *enjoyment*; fruition, possession, usufruct. 3, food. ಭಕ್ತನಿಗೆ ಭುಕ್ತಿ, ಶಕ್ತನಿಗೆ ಕತ್ತಿ. — ಭುಕ್ತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದಾ ಕ್ಷಣ ಮುಕ್ತಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗಾಯ್ತೇ — ಮುನ್ದಿನ ಮುಕ್ತಿಗಿನ್ತ ಈಗಿನ ಭುಕ್ತಿ ಲೇಸು. — ಯುಕ್ತಿವಂತನು ಶುಕ್ರನ ಭುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆದನನ್ತೆ (Prvs.). see Prv. s. ಭೂತ. 4, the daily motion of a planet.

ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿ **bhukti-mukti.** fruition and final emancipation (Bp. 39, 71; My.).

ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಪ್ರದ **bhuktimukti-prada.** the giver of bhukti and mukti, as a tīrtha or a god (My.).

ಭುಕ್ತೋಚ್ಛಿಷ್ಟ **bhukta-ucchiṣta.** *the rejected leavings or remnants of food.*

ಭುಗಿ **bhugi.** = ಬುಗ, ಬುಗಿ, ಬುಗು, ಭುಗು. a sound in imitation of that of blazing flames, of that emitted by articles under rapid combustion, and of that of kindled wrath. — ಭುಗಿ ಭುಗಿಲನೆ. with the sound of bhugi bhugil (Rśv. 5, 37). — ಭುಗಿ ಭುಗಿಲೆನ್. to emit the sound of bhugi bhugil (Bp. 17, 19; 25, 21; 57, 18; 58, 59). — ಭುಗಿ ಭುಗಿಲ್ಬುಗಿಯೆನ್. to emit the repeated sound of bhugi (Bp. 56, 32). — ಭುಗಿ ಭುಗಿಲ್ಬುಗಿಲೆನ್. = ಭುಗಿ ಭುಗಿಲ್ಬುಗಿಯೆನ್. (Rām. 5, 8, 57; J. 8, 39). — ಭುಗಿ ಭುಗಿಸು. = ಭುಗಿ ಭುಗಿಲೆನ್. (J. 12, 22; 23, 46).

ಭುಗಿಲ್ **bhugil.** = ಬುಗಿಲ್, ಭುಗಿ, etc. — ಭುಗಿಲಿಡು. -ಇಡು. to emit the sound of bhugil (Bh. 1, 20, 55). — ಭುಗಿಲೆನ್. -ಎನ್. = ಭುಗಿಲಿಡು. (Bp. 51, 7. 80; 55, 11; Bh. 2, 3, 9). — ಭುಗಿಲೆನಿಸು. -ಎನಿಸು. to cause to emit the sound of bhugil (Bp. 44, 15). — ಭುಗಿಲ್ಬುಗಿಲ್. rep. (C.). — ಭುಗಿಲ್ಬುಗಿಲೆನ್. -ಎನ್. to emit the repeated sound of bhugil (Abh. P. 13, 81).

ಭುಗಿಲನೆ **bhugilane.** (Śmd. 388). = ಬುಗಿಲನೆ. with the sound of bhugil.

ಭುಗು **bhugu.** = ಭುಗಿ, etc. [— ಭುಗು ಭುಗನೆ. rep. ಭುಗುಭುಗನುರ್ಚಿ ಪಾಯ್ವ ಬಿಸುನೆತ್ತರ ಸುಟ್ಟುರಿಯಿಂ ನೆಲಕ್ಕೆ ಪದುರ್ಗಳುಗಲೀಯದ ವ್ರಳಿಸಿ ಪೀರ್ವಿನಂ Pb. 10, 80]. — ಭುಗು ಭುಗಿಲು ಭುಗಿಲೆನ್. = ಭುಗಿ ಭುಗಿಲ್ಬುಗಿಲೆನ್. (Bh. 1, 20, 27).

ಭುಗ್ನ **bhugna.** *bent, crooked;* curved; bending, stooping, bowed.

ಭುಜ್ **bhuj.** enjoying; eating; an eater; ruling. see ಕ್ರತು-, ಗೃಹ-, ಹುತ-.

ಭುಜ **bhuja.** = ಬುಜ 2. a bending, a bend. 2, *the arm.* ಭುಜದ ತುದಿ (ತೋಳ್ದಲೆ, ಮುಯ್ಯ್ Śm. 71). see ಅಷ್ಟ-.

ಭುಜಕೀರ್ತಿ **bhuja-kīrti.** an epaulet-like ornament for the upper arm (Bp. 4, 36; Rśv. 6, 11 va.; My.).

ಭುಜಗ **bhuja-ga.** = ಬೊಜಗ. going crookedly or in a curve: *a snake* (ಎಲರುಣಿ Ct, I, 10; II, 17). 2, a paramour, see ಬೊಜಗ. 3, (= śēṣa) the number 1 (Ch.). 4, the number 8.

ಭುಜಗಧಾರಿ **bhujaga-dhāri.** Śiva. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಭುಜಗಬನ್ಧ **bhujaga-bandha.** a certain feat of wrestlers (Śśv. 4, 75).

ಭುಜಗಭೂಷ **bhujaga-bhūsa.** Śiva (Śśv. 1, 75).

ಭುಜಗವೈರಿ **bhujaga-vairi.** Garuḍa; a peacock; an ichneumon (My.).

ಭುಜಗಶಯನ **bhujaga-śayana.** Viṣṇu (My.).

ಭುಜಗಾಭರಣ **bhujaga-ābharaṇa.** Śiva (Bh. 1, 1, 2).

ಭುಜಗೇನ್ದ್ರ **bhujaga-indra.** any large snake; Śēsa (Śmd. 145; J. 14, 14).

ಭುಜಂಗ **bhuja-ṅ-ga.** = ಬೊಜಗ, ಬೊಜಂಗ, ಭುಜಗ. *a snake* (ಭೋಗಿ, ಸರ್ಪ Nn. 35). 2, *the paramour of a prostitute, a libertine, a gallant* (ಮಧುಪ್ರಿಯ, ವಿಟ Nn. 29, o. r. ವಿಠ; ವಿಟ 35, o. r. ವಿಠ; ವಿಠ 63). 3, an ascetic (ತಪೋನಿಧಿ, ತಪಸ್ವಿ 35).

ಭುಜಂಗನಿಲಯ **bhujaṅga-nilaya.** a snake's hole: a whiteants' nest (ಹುತ್ತು Nn. 92).

ಭುಜಂಗಪ್ರಯಾತ **bhujaṅga-prayāta.** N. of a vṛitta (Ch.).

ಭುಜಂಗಭುಜ್ **bhujaṅga-bhuj.** *a peacock*; Garuḍa.

ಭುಜಂಗಮ **bhuja-ṅ-gama.** = ಭುಜಗ. *a snake.* 2, Rāhu.

ಭುಜಂಗವಿಜೃಮ್ಭಿತ **bhujaṅga-vijṛimbhita.** N. of a vṛitta (Ch.).

ಭುಜಂಗಶಯನ **bhujaṅga-śayana.** = ಭುಜಗಶಯನ. (My.).

ಭುಜಂಗಶಿಶುಪದ **bhujaṅga-śiśu-pada.** N. of a vṛitta (Ch.).

ಭುಜಂಗಶಿಶುಸೃತ **bhujaṅga-śiśu-sṛita.** N. of a vṛitta (Ch.).

ಭುಜಂಗಾಕ್ಷಿ **bhujaṅga-akṣi.** *the ichneumon plant,* perhaps Ophioxylon serpentinum Lin. (= ಗನ್ಧನಾಕುಲಿ).

ಭುಜದೇಶ **bhuja-dēśa.** the place or region of the arm (ಜಂಗುಡಿ Bhn. 39).

ಭುಜಬಲ **bhuja-bala.** strength of arm (Śmd. 386; Kk. 99; Bp. 1, 44; J. 13, 45).

ಭುಜಮಧ್ಯ **bhuja-madhya.** *the breast, the chest.*

ಭುಜವಲಯ **bhuja-valaya.** an arm-ring (Bp. 4, 36).

ಭುಜಶಿಖರ **bhuja-śikhara.** *the shoulder.*

ಭುಜಶಿರಸ್ **bhuja-śiras.** *the shoulder.*

ಭುಜಾಗ್ರ **bhuja-agra.** *the shoulder* (ತೋಳ್ದಲೆ, ಮುಯ್ಯು Kk. 67).

ಭುಜಾನ್ತರ **bhuja-antara.** *the breast, the chest.*

ಭುಜಾಸ್ಫಾಲನ **bhuja-āsphālana.** clapping (one's own) upper arm (Cpr. 5, 75 va.).

ಭುಜಿಸು **bhujisu.** = ಬುಜಿಸು, ಭುಂಜಿಸು. (My.).

ಭುಜಿಷ್ಯ **bhujiṣya.** *a servant, a slave.*

ಭುಜೆ **bhuje.** a winding; *the arm;* the coil of a snake.

ಭುಂಜಿಸು **bhuñjisu.** to eat (J. 7, 42; 29, 13; My.); to enjoy; to suffer, to experience.

ಭುತ **bhuta.** = ಭೂತ. past, gone, etc. see ಅದ್ಭುತ.

ಭುವನ **bhuvana.** a being, a living creature; mankind. 2, *the world*; the fourteen worlds, seven descending and seven rising; the earth (ಲೋಕ, ಭೂಮಿ Nn. 9; ಲೋಕ Mr. 517). 3, the

number 14 (ಪದಿನಾಲ್ಕು Mr. 348). 4, *water* (ಸಲಿಲ, ಉದಕ 9; 517). 5, the ocean (ಸಾಗರ, ಸಮುದ್ರ 9; ಅಮ್ಬುಧಿ 517). 6, the sky (ಅಮ್ಬರ, ಆಕಾಶ 9; ನಭ 317). 7, a wood, a forest (ವಿಪಿನ, ಅರಣ್ಯ 9, o. r. ಆರಣ್ಯ).

ಭುವನಕುಕ್ಷಿ bhuvana-kukṣi. a person who contains the world in his belly: Viṣṇu (J. 15, 12); that receives or contains water in its belly: the ocean (15, 12).

ಭುವನತ್ರಯ bhuvana-traya. the three worlds: heaven, atmosphere and earth (Ch. v. 200; Cpr. 5, 180 va.).

ಭುವನತ್ರಿನೇತ್ರ bhuvana-trinētra. the world's Rudra (Śmd. 288. 292).

ಭುವನನಯನ bhuvana-nayana. = ಭುವನಾಕ್ಷಿ No. 2. (Bp. 20, 37; 61, 50).

ಭುವನಮಾತೆ bhuvana-māte. Pārvatī; Lakṣmī (My.).

ಭುವನಾಕ್ಷಿ bhuvana-akṣi. the eyes of living creatures or of mankind (Rśv. 13, 17). 2, the eye of the world; the sun.

ಭುವನಾಶ್ರಯ bhuvana-āśraya. the refuge of the world: Brahmā (J. 6, 5); the water-abode: the ocean (6, 5).

ಭುವನೇಜ bhuvanē-ja. a lotus (Bp. 20, 37; 61, 50).

ಭುವನೇಶಯ bhuvanē-śaya. a lotus; the moon (Bp. 20, 37; 61, 50).

ಭುವನೇಶಯವನಭುವನನಯನ bhuvanēśaya-vana-bhuvana-nayana. who has the moon and the shining sun (Bp. 20, 37; 61, 50).

ಭುವನೈಕರಾಮ bhuvana-ēka-rāma. Rāma who has no equal in the whole world (Śmd. 146. 188).

ಭುವರ್ಲೋಕ bhuvas-lōka. one of the divisions of the universe, the space between the earth and heaven. (Mr. 32).

ಭುವಸ್ bhuvas. the atmosphere, the sky.

ಭುವಿನಿಮ್ನ bhuvi-nimna. a depression in the ground, a hole (ರನ್ಧ್ರ, ಗರ್ತ, etc., ಕುಙಿ Mr. 392).

ಭೂ bhū. = ಬೂ, ಭು, ಭೂಸ್. (Śmd. 103). being, becoming, springing up, taking rise, born. 2, the place of being or abiding: *the earth.* 3, *land; ground;* earth; as a substance (see ಭೂಭೇದ, etc.). 4, a certain metrical foot (Ch.). 5, a country, a district (Bp. 6, 19). — ಭೂನೆಲ್ಲಿ. (ತಾಮಲಕಿ, ತಾಲಿ, ನಾದೇಯಿ, ವಿತುನ್ನಕ G.).

ಭೂಕಮ್ಪ bhū-kampa. an earthquake. (My.; B. 4, 172; 5, 200).

ಭೂಕಮ್ಪನ bhū-kampana. = ಭೂಕಮ್ಪ. (My.).

ಭೂಕಾನ್ತ bhū-kānta. a king (ಅರಸು Nn. 120; Cpr. 3, 82; J. 2, 2).

ಭೂಗತ bhū-gata. being or existing on or in the earth; level with the ground, destroyed. — ಭೂಗತ ಮಾಡು. to destroy (My.). — ಭೂಗತವಾಗು. -ಆಗು. to be buried, as riches (My.).

ಭೂಗತಾಲಯ bhūgata-ālaya. an underground house (Rām. 1, 16, 27).

ಭೂಗೃಹ bhū-gṛiha. an underground room (Cpr. 10, 28).

ಭೂಗೋಚರ bhū-gōcara. a man who is within the range of, *i. e.* who lives in, the world (Abh. P. 14, 11).

ಭೂಗೋಲ bhū-gōla. ಭೂಗೋಳ. the terrestrial globe, the earth. (C.; ಕುವಲಯ Cb.; B. 5, 271).

ಭೂಗೋಲವಿದ್ಯೆ bhūgōla-vidye. geography. (C.; B. 5, 275).

ಭೂಂಕೃತಿ bhūṅ-kṛiti. hissing, puffing (Bp. 51, 59).

ಭೂಚಕ್ರ bhū-cakra. the orbit of the earth, the earth (J. 8, 6; 26, 15). 2, the equator or equinoctial line. 3, a paper-kite composed of many round pieces (My.). 4, an umbrella attached to a throne (My.).

ಭೂಚರ bhū-cara. going on the earth; moving on the ground or on land, living on land; inhabiting the earth; a man (Abh. P. 4, 101. 102).

ಭೂಚರತ್ವ bhū-caratva. the condition of going on the earth or moving on the ground (Bp. 57, 45).

ಭೂಛಾಯೆ bhū-chāye. earth-shadow: *darkness.*

ಭೂಜ bhū-ja. a tree, etc. (ಮರ Nn. 5. 20; ಕದಲಿ, ವೃಕ್ಷ 43; ವೃಕ್ಷ 63; ಖರ್ಪುರ, ಮರ 102). ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಮರನಯ್ದೆ ಭೂಜಮುಕ್ಕುಂ (Mr. 150).

ಭೂಜಟೆ bhū-jaṭe. N. of a plant (ಗೌರಿಜಡೆ Mr. 135).

ಭೂಜಾತ bhū-jāta. a tree (ಮರ Nn. 139).

ಭೂಜಾತೆ bhū-jāte. daughter of the earth: Sītā (My.).

ಭೂತ bhūta. = ಬೂತ. been, become, produced; being, becoming, coming into existence (ಜನಿತ, ಹುಟ್ಟುವುದು Nn. 78). 2, *past, gone, former;* past time, the past; the past or preterite tense (Śmd. 54. 90. 260. 266. 294; Kāvy. I, 5, 13-16). 3, *obtained, got.* 4, *right, proper, fit;* like, resembling, similar (= ಸದೃಶ, My.; *cf.* ಸಮ್ಭೂತ). 5, gone beyond the common limits, excessive (ಮಿಙದುದು, ಕೆಯ್ಮೀಙ ಹೋದದು 78; ಮಿಙದುದು Mr. 494). 6, *a living being, a creature* (ಸತ್ವ Mr. 502). 7, *a goblin, a a malignant spirit, a demon* (being of divine origin, see ದೇವಯೋನಿ; ಮರುಳ್ 78; ದೇವಯೋನಿ 494; see Bp. 57, 10. 11. 12. 19; J. 6, 51; 22, 23; 31, 55); the spirit of a deceased person, a ghost (= ಪ್ರೇತ No. 2, My.). 8, *an element,* of which there are five: earth, water, fire, air, ether (ಪಂಚಭೂತಾತ್ಮಕ, ಪೃಥ್ವ್ಯಾದಿಪಂಚಭೂತ 78; ಭೂತ 494; see ಧಾತು No. 4; ಪಂಚ-); — the number 5 (Ch.). 9, the nine planets (ಗ್ರಹನಿಕರ, ನವಗ್ರಹ 78). 10, the eighteen classes of people or castes (ಜಾತಿಸಮೂಹ, ಪದಿನೆಣ್ಟು ಜಾತಿಗಳು 78). 11, an ārya (ಆರ್ಯ, ದೇವ ಭೂಮಿಜ 78). 12, in law: fact, matter of fact, the real state of a case. 13, = ಭೂತಗ್ರಾಮ (? ಗ್ರಾಮ Nn. 37). ಭೂತ ಹೋದರೂ ಹೇತು ಕೊಳ್ಳೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. — ಭೂತ ಮರುಳೋ? ಮಾಡ ಮರುಳೋ? — ಭೂತವಾದರೂ ಭುಕ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಹೊರ್ತು ಭೀತಿ ತಪ್ಪದು. — ನಾಡಿನ ಭೂತ ಹಿಡಿಸದೇ ನಿಲ್ಲೀತೇ? — ನಾಥನಾದರೂ ಭೂತ ಬಿಡದು. — ಪ್ರೇತಕ್ಕೆ (corpse) ಹೆದಱುವವ ಭೂತಕ್ಕೆ ಹೆದಱನೇ? — ಭೂತಕ್ಕೆ ಭೀತಿಯುಣ್ಟೇ? (Prvs.). — ಭೂತಕರಳುಗಿಡ. a shrub or small tree, Helicteres isora Lin. (St. & Pl.).

ಭೂತಕಾಲ bhūta-kāla. past time; the past or preterite tense (Śmd. 90 Cm.; 265 Cm.; 400).

ಭೂತಕಾಲಕ್ರಿಯೆ bhūtakāla-kriye. the past tense (Śmd. 87. 91. 279).

ಭೂತಕೇಶ bhūta-kēśa. *a particular plant,* root of sweet flag (= ಗೋಲೋಮಿ; see Si. 335 & ಮರುಳ ಜಡೆ).

ಭೂತಗಣ bhūta-gaṇa. the troop or whole class of demons or spirits; the aggregate of beings.

ಭೂತಗಣೇಶ bhūtagaṇa-īśa. Śiva. 2, sign for a long syllable (Ch.).

ಭೂತಗ್ರಹ bhūta-graha. the bhūta-imp (My.).

ಭೂತಗ್ರಾಮ bhūta-grāma. *the aggregate or whole collection of living beings;* a multitude of spirits or ghosts.

ಭೂತಚಿಕಿತ್ಸೆ bhūta-cikitse. the practice or science of administering antidotes for demoniacal possessions (My.).

ಭೂತದಯೆ bhūta-daye. compassion or tenderness towards all beings or creatures, universal benevolence. (Bp. 37, 34; 53, 43; My.).

ಭೂತಧಾತ್ರಿ bhūta-dhātri. *the earth.*

ಭೂತನಾಥ bhūta-nātha. Śiva (Bp. 29, 35; 37, 11).

ಭೂತಪಂಚಕ bhūta-pañcaka. the aggregate of the five bhūtas or elements. ಧಾತುವೇಟಿನು ಕಲಿತು, ಭೂತಪಂಚಕವಾಗಿ, ಒತು, ದೇಹವನು ಧರಿಸಿರ್ದ ಮನುಜಗೆ ಜಾತಿಯೆತ್ತಣದು? (Sp.).

ಭೂತಪತಿ bhūta-pati. Śiva (Mr. 12; Bp. 15, 7).

ಭೂತಪೂರ್ವಕ bhūta-pūrvaka. *having been or existed before, prior.*

ಭೂತಬಲಿ bhūta-bali. an offering to spirits (Bh. 8, 8, 8). (= ಬಲಿ No. 4, My.). 2, = ಬಲಿ No. 3 (Sk.).

ಭೂತಲ bhū-tala. the face of the earth, the earth (Ch. v. 127. 203; J. 8, 23).

ಭೂತಲಪತಿ bhūtala-pati. a king, a prince (Cpr. 3, 51; Bp. 50, 25).

ಭೂತಲಪಾಲ bhūtala-pāla. = ಭೂತಲಪತಿ. (Cpr. 2, 91).

ಭೂತಲಾಧಿಪ bhūtala-adhipa. = ಭೂತಲಪತಿ. (Bp. 27, 29).

ಭೂತಲೇಶ bhūtala-īśa. = ಭೂತಲಪತಿ. (Bp. 43, 9; 51, 5).

ಭೂತವತಿ bhūta-vati. the past or preterite tense (Śmd. 91. 261. 289. 294; Kāvy. I, 5, 1-5).

ಭೂತವಾಸ bhūta-vāsa. *the tree Belleric myrobalan, Terminalia bellerica* Roxb.

ಭೂತವಿದ್ಯೆ bhūta-vidye. demonology. (R.).

ಭೂತವೇಶಿ bhūta-vēśi. -ವೇಷಿ. *the white-flowering Vitex negundo.*

ಭೂತಶಂಕೆ bhūta-śaṅke. doubt or diffidence arising from demons (My.).

ಭೂತಸಂಹಾರಿ bhūta-saṁhāri. a kind of plant (ಭೂತಾಂಕುಶ Mr. 120).

ಭೂತಸಂಜ್ಞೆ bhūta-sañjne. a number indicated by natural objects, etc. (Mr. 348).

ಭೂತಸನ್ತುಷ್ಟಿ bhūta-santuṣṭi. complete satisfaction given to demons by killing sheep and buffaloes (J. 5, 72).

ಭೂತಾಗ್ರಣಿ bhūta-agraṇi. Śiva. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಭೂತಾಂಕುಶ bhūta-aṅkuśa. a kind of plant (ಭೂತಸಂಹಾರಿ Mr. 120).

ಭೂತಾಂಜನ bhūta-añjana. a collyrium applied to the palm of the right hand to render any goblins, men, etc. visible (My.).

ಭೂತಾತ್ಮ bhūta-ātma. the elementary or vital principle. 2, the individual soul. 3, *Brahmā;* Viṣṇu; Śiva. 4, *the body.*

ಭೂತಾರ್ಥ bhūta-artha. anything which has really happened, anything really existing, a matter of fact, fact.

ಭೂತಾರ್ಥಾಪಹ್ನವ bhūtārtha-apahnava. concealment of anything really existing (Kāvy. III, 3, B, 103).

ಭೂತಾವೇಶ bhūta-āvēśa. demoniac possession (Si. 385).

ಭೂತಾಳ bhūtāḷa. N., *e. g.* in ಭೂತಾಳಪಾಣ್ಡ್ಯ. (My.).

ಭೂತಿ bhūti. = ಬೂದ, ಬೂದಿ, ಬೂದು. being, existence, any state of being (Bp. 40, 64); birth, production. 2, *well-being, prosperity; wealth, riches.* 3, *power, grandeur, majesty, dignity.* 4, *ashes.* 5, *roasted or fried meat* (ಸುಟ್ಟಡಗು Hlā.; ಬಱುಗೆಣ್ಡದೊಳು ಸುಟ್ಟ ಅಡಗು Mr. 217).

ಭೂತಿಕ bhūtika. 1. *the plant Gentiana chirayta* Roxb. 2, *lemon grass, Andropogon schoenanthus* Lin. 3, *a kind of fragrant grass* (ಕತ್ತೃಣ).

***ಭೂತಿಕ bhūtika. 2.** possessed of an evil spirit. ಭೂತಿಕನ ಸೀರೆಯ ಸಾತ್ವಿಕ ನೆಱೆವುಟ್ಟಿರೆ ಭೂತಿಕ ಸಾತ್ವಿಕನಾದ ಸಾತ್ವಿಕ ಭೂತಿಕನಾದ Bv. 910.

ಭೂತಿಶಾಸನಧಾರ bhūti-śāsana-dhāra. a follower of Śiva (Bp. 27, 29).

ಭೂತೇಶ bhūta-īśa. lord of beings: Brahmā; Viṣṇu. 2, lord of all beings: *Śiva.*

ಭೂದಾನ bhū-dāna. donation of landed property (Grj. 2, 63; My.).

ಭೂದಾನಪತ್ರಿಕೆ bhūdāna-patrike. a deed of gift relating to bhūdāna (My.).

ಭೂದಾರ bhū-dāra. *a hog.*

ಭೂದೆಸೆ bhū-dese. the quarters or regions of the earth (Bp. 44, 33).

ಭೂದೇವ bhū-dēva. *a Brāhmaṇa.* (Bp. 50, 6; 55, 48).

ಭೂದೇವಿ bhū-dēvi. the earth looked upon as a goddess or queen (J. 19, 28).

ಭೂಧರ bhū-dhara. a mountain (ರುಚಕ, ಪರ್ವತ Nn. 41; Rśv. 1, 108).

ಭೂಧ್ರ bhū-dhra. = ಭೂಧರ. (Śśv. 2, 35).

ಭೂನಾಗ bhū-nāga. an earth-worm. (Dp. 53, 3).

ಭೂನಾಗಸತ್ವ bhūnāga-satva. earth-worm-essence: burnt earthworms, of which rings, etc. are made, said to be antidotes for snake-poison (Bh. 8, 25, 23).

ಭೂನಾಥ bhū-nātha. a king (ಪಿತಾಮಹ, ಅರಸು Nn. 22; ಅರಸು 79).

ಭೂನಿಮ್ಬ bhū-nimba. *the plant Gentiana chirayta* Roxb.

ಭೂಪ bhū-pa. *a king, a prince.*

ಭೂಪತಿ bhū-pati. *a king, a prince.* ಪಾಪಿಯಾದವ ಭೂಪತಿಯಾದಾನೇ? (Prv.).

ಭೂಪದಿ bhū-padi. *Arabian jasmine, Jasminum zambac or sambac* Ait.

ಭೂಪಾಲ bhū-pāla. a king (ಚಕ್ರಿ, ಅರಸು Nn. 80). — ಭೂಪಾಲ ಹೆಮ್ಮಡಿ. N. (Bp. 11, 14).

ಭೂಪಾಲಕ bhū-pālaka. = ಭೂಪಾಲ. (Bp. 5, 1. 10).

ಭೂಪುತ್ರಿ bhū-putri. Sītā (My.).

ಭೂಪೇನ್ದ್ರ bhūpa-indra. a great king (Cpr. 3, 98).

ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣ bhū-pradakṣiṇa. going round the earth (My.).

ಭೂಬಲ bhū-bala. (Śmd. 386; Kk. 99). earth-power, power consisting in landed property.

ಭೂಭಾಗ bhū-bhāga. a portion of the earth; a portion of ground. see Kāvy. III, 3, B, 173.

ಭೂಭಾರ bhū-bhāra. a burden to the earth: a very wicked man (My.).

ಭೂಭಾರಕತನ bhū-bhārakatana. universal importance (Bp. 19, 30).

ಭೂಭುಜ್ bhū-bhuj. *a king, a prince.*

ಭೂಭುಜ bhū-bhuja. Tbh. of ಭೂಭುಜ್. (Bp. 22, 18; 24, 81; J. 17, 1; 18, 11).

ಭೂಭೃತ್ bhū-bhṛit. *a king.* 2, *a mountain.* 3, Viṣṇu.

ಭೂಭೇದ bhū-bhēda. a variety of earth: earth or clay in a certain form. see ಮೊಗೆ.

ಭೂಮ bhūma. the earth. see ಕೃಷ್ಣ-. 2, (ಭೂಮನ್) the earth, the world; a territory. 3, *a great quantity, abundance, plenty, multitude.* 3, *the plural.*

ಭೂಮಣ್ಡಲ bhū-maṇḍala. the terrestrial globe (Bp. 4, 5; J. 2, 33). 2, a district, a country (Bp. 50, 62).

ಭೂಮಣ್ಡಲೇಶ್ವರ bhūmaṇḍala-īśvara. a king (Bp. 55, 9).

ಭೂಮಾಲೆ bhū-māle. N. of a vṛitta (Ch.).

ಭೂಮಿ bhūmi. = ಬುವಿ, ಬೂಮಿ, ಬೂವಿ. *the earth* (ಎಳೆ Śm. 112). 2, *soil, ground;* a country, a district; *land, estate; a place, site in general.* 3, N. of a certain metrical foot (Ch.; Mr. 364). ಭೂಮಿಯಿದ್ದವನಾದರೆ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟಾನೇ? — ಭೂಮಿ ಮಾಱು, ನಾಮ ಹಾಕಿಕೊಣ್ಡಾ (Prvs.).

ಭೂಮಿಕೆ bhūmike. earth, ground. 2, the story of a house (Cpr. 1, 132; 6, 97 va.). 3, theatrical dress, the costume of any character; character on the stage.

ಭೂಮಿಛತ್ರ bhūmi-chatra. a mushroom (ಅಣಬೆ Mr. 132).

ಭೂಮಿಜ bhūmi-ja. earth-born: a (common) tree (Bp. 55, 22). 2, the planet Mars. 3, the demon Naraka. 4, a kind of horse (ಆಜಾನೇಯ Hlā.; ಹೊಯಿಸಣದೊಳ್ ಉದಿಸಿರಲ್ Mr. 282).

ಭೂಮಿಜಮ್ಬುಕೆ bhūmi-jambuke. *a species of plant* (= ನಾದೇಯಿ; see ನಾಯಿನೇಱುಲ್ and ನಾರಂಗ).

ಭೂಮಿತಲ bhūmi-tala. = ಭೂತಲ. the surface of earth (Bp. 25, 1).

ಭೂಮಿದೇವ bhūmi-dēva. *a Brāhmaṇa.*

ಭೂಮಿದೇವಿ bhūmi-dēvi. = ಭೂದೇವಿ. the earth looked upon as goddess.

ಭೂಮಿಧರ bhūmi-dhara. *a mountain.* 2, a king.

ಭೂಮಿಪ bhūmi-pa. a king (Rām. 16, 52; 26, 23; Rśv. 13, 13).

ಭೂಮಿಪತಿ bhūmi-pati. = ಭೂಮಿಪ. (Bh. 2, 13, 49; J. 28, 1).

ಭೂಮಿಪಾಲ bhūmi-pāla. = ಭೂಮಿಪ. (My.).

ಭೂಮಿಪಾಲಕ bhūmi-pālaka. = ಭೂಮಿಪ. (Cpr. 7, 28; Bp. 56, 2).

ಭೂಮಿರುಹ bhūmi-ruha. a tree (Mr. 420. 485).

ಭೂಮಿವಲ್ಲಭ bhūmi-vallabha. a king (Bp. 51, 17).

ಭೂಮಿಸ್ಪೃಶ್ bhūmi-spriś. touching the ground; a terrestrial being, man; *a Vaiśya.*

ಭೂಮೀಶ bhūmi-īśa. a king (J. 7, 13). see ಮಧು-.

ಭೂಮೀಶ್ವರ bhūmi-īśvara. = ಭೂಮೀಶ. (Cpr. 4, 25; Rśv. 5, 26).

ಭೂಮ್ಯರ್ಥ bhūmi-artha. the meaning of "earth". see ಎಳೆ.

ಭೂಯ bhūya. becoming, being; condition, state. see ದೇವ-, ಬ್ರಹ್ಮ-.

ಭೂಯಸ್ bhūyas. (fr. ಬಹು). more, more numerous; larger, greater. 2, *much, many, numerous; very great, important.* 3, *repeatedly, frequently, again.*

ಭೂಯಿಷ್ಠ bhūyiṣṭha. most, most numerous; largest, greatest. 2, *very much, very many;* most important, chief.

ಭೂರಚನೆ bhū-racane. the composition of a soil (B. 4, 95).

ಭೂರಮಣ bhū-ramaṇa. a king (Mr. 272; Bp. 50, 76).

ಭೂರಿ bhūri. *much, many, numerous* (ಅದಬ್ರ, ಬಹಳ Nn. 69; Bp. 58, 57). 2, *gold* (ಕಾಂಚನ, ಸುವರ್ಣ 69; Bp. 57, 68). 3, wood (ಕಾಷ್ಠ, ಕಟ್ಟಿಗೆ 69). 4, contempt (ಅವಜ್ಞೆ, ಉದಾಸೀನ 69). 5, N. of Brahmā, Viṣṇu, Śiva, and Indra. 6, a gift of money conferred on those present at any festival or at a funeral (My.; Te.; also ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆ; see Bh. 1, 11, 7. 8).

ಭೂರಿಫೇನ bhūri-phēna. *a species of plant* (= ಚರ್ಮಕಶೆ, ಸಪ್ತಲೆ).

ಭೂರಿಮಾಯ bhūri-māya. possessed of much deceit: *a jackal* (ಬಳ್ಳು, ಗೋಮಾಯು Mr. 162).

ಭೂರುಣ್ಡಿ bhū-ruṇḍi. *a sort of sun-flower, Heliotropium indicum* Lin.

ಭೂರುಹ bhū-ruha. a tree (ಮರ Nn. 29; Mr. 510).

ಭೂರುಹಾಗ್ರ bhūruha-agra. the top of a tree (ವಿಶಾಖ, ಮರದ ತುದಿ Nn. 38).

ಭೂರ್ಜ bhūrja. = ಬುಜ 1. *a species of birch, the bark of which is used for writing on.*

ಭೂರ್ಲೋಕ bhūs-lōka. = ಭೂಲೋಕ. (Mr. 32). see Mr. s. ಲೋಕ.

ಭೂಲೋಕ bhū-lōka. the terrestrial world, the earth (Bp. 37, 64; 58, 60; B. 4, 143). ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಭೂಲೋಕ ತಪ್ಪದು. — ಭೂಲೋಕ ಬಿಟ್ಟರೂ ಸಾಲೋಕ್ಯ ತಪ್ಪಬಾರದು (Prvs.).

ಭೂಲೋಲ bhū-lōla. a king (J. 10, 11; 17, 18).

ಭೂವಧು bhū-vadhu. = ಭೂಸತಿ.

ಭೂವಧೂರಮಣ bhūvadhū-ramaṇa. a king (J. 3, 1).

ಭೂವರ bhū-vara. a king (Kk. 101; Bp. 22, 16; 46, 56; J. 2, 63).

ಭೂವಲಯ bhū-valaya. ಭೂವಳಯ. the circumference of the earth; the terrestrial globe (Śmd. 267; Bp. 24, 84).

ಭೂವಲ್ಲಭ bhū-vallabha. a king. (My.).

ಭೂವಾಚಕ bhū-vācaka. a word denoting "earth" (see ಎಳೆ in Śmd. Dh.).

ಭೂವಿಶೇಷ bhū-viśēṣa. a kind of soil. see ಎರೆ.

ಭೂಶಿರ bhū-śira. a promontory, a cape (My.; B. 4, 115).

ಭೂಷಣ bhūṣaṇa. decorating, adorning; *ornament, decoration, embellishment;* an ornament, a trinket, etc. (ತೊಡ Ct. II, 65); (praise). — ಭೂಷಣಮಾಡು. -ಆಡು. to praise (Bp. 36, 17).

ಭೂಷಣಾವರಣ bhūṣaṇa-āvaraṇa. surrounding or covering with ornaments. see ತುಡು.

ಭೂಷಣೋದ್ವಹನ bhūṣaṇa-udvahana. adorning. see ಕೆಯ್ಗೆಯ್.

ಭೂಷಾಮಣಿ bhūṣā-maṇi. decoration with gems (Cpr. 6, 70).

ಭೂಷಿತ bhūṣita. *decorated, adorned, ornamented.*

ಭೂಷಿಸು bhūṣisu. to decorate, to adorn; to praise (My.).

ಭೂಷೆ bhūṣe. ಭೂಷಾ. *adorning, decorating;* an ornament, a jewel.

ಭೂಷ್ಣು bhūṣṇu. *being, becoming;* being or faring well; desiring happiness.

ಭೂಷ್ಯ bhūṣya. to be adorned or decorated (adj., Cpr. 6, 68).

ಭೂಸ್ bhūs. = ಭೂ. see ಭೂರ್ಲೋಕ.

ಭೂಸತಿ bhū-sati. ಭೂಸತೀ. the earth considered as a woman (Bp. 11, 26).

ಭೂಸತೀಶ bhūsatī-īśa. a king (Bp. 28, 27).

ಭೂಸತೀಶ್ವರ bhūsatī-īśvara. = ಭೂಸತೀಶ. (Bp. 24, 78).

ಭೂಸಾರ bhū-sāra. the strength of a soil (My.).

ಭೂಸಾರತೆ bhū-sārate. the state of a soil being full of strength (Cpr. 1, 90).

ಭೂಸುತ bhū-suta. the planet Mars (ಕುಜ, ಮಂಗಳ Nn. 20).

ಭೂಸುತೆ bhū-sute. Sītā. (My.).

ಭೂಸುರ bhū-sura. a Brāhmaṇa (ದ್ವಿಜ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Nn. 36; ವಿಪ್ರ 104; Bp. 53, 39-42; 55, 23. 54. 55; Kk. 101).

ಭೂಸ್ತೃಣ bhū-s-triṇa. *lemon grass, Andropogon schoenanthus* Lin.

ಭೂಸ್ಥಾಪನೆ bhū-sthāpane. putting in the ground, burying, as money (My.).

ಭೂಸ್ಥಿತಿ bhū-sthiti. landed-property (My.).

ಭೃ bhṛi. = ಭ್ರು, ಭ್ರೂ, ಭ್ರೂ. an eyebrow.

ಭೃಕುಟಿ bhṛi-kuṭi. *contraction or knitting of the eyebrow, a frown* (ಪುರ್ಬು ಬಿಜ್ಜದಿಹುದು Mr. 463).

ಭೃಗು bhṛigu. N. of a ṛiṣi (Bp. 3, 77; 43, 41; 33, 5; 54, 31; 57, 77; J. 33, 40). 2, Śukra, the planet Venus (Mr. 38). 3, *a declivity, a slope, a cliff, a precipice* (ಸಾನು, etc., ಗಿರಿಯ ಪೊರೆ Mr. 96).

ಭೃಗುಜೆ bhṛigu-je. N. of a plant (see Mr. s. ಕಿಱುದೇಗು No. 2).

ಭೃಗುವಾರ bhṛigu-vāra. Friday. (My.).

ಭೃಂಗ bhṛiṅga. = ಬಿಂಗ. *the large black humble bee* (ತುಮ್ಮಿ Nn. 13. 29; ಭ್ರಮರ, ತುಮ್ಮಿ 45; ಪಱಮೆ, ಬಣ್ಣಣಿ Ct. II, 63; ಗುಂಗೀ ಹುಳ G.). 2, *the fork-tailed shrike, Lanius caerulescens.* 3, the bird Cuculus melanoleucus (ಚಾತಕ, ಸಾರಂಗ, etc. Mr. 171). 4, the plant Eclipta prostrata Lin. or Verbesina prostrata (ಗರುಗ Nn. 45; ಅಂಗಾರಕ, ಗರುಗ Mr. 130). 5, *woody Cassia, Laurus cassia.* 6, *talc or mica* (ಅಭ್ರಕ 45; Mr. 102). 7, a cloud (ಮೇಘ 45). 8, darkness (ತಿಮಿರ, ಕತ್ತಲೆ 45). 9, blackness (ಕೃಷ್ಣ, ಕಪ್ಪು 45). 10, a libertine, a catamite, a lecher. — ಭೃಂಗ ಮರ. see Nn. s. ಭಿನ್ನಕುಜಾತ.

ಭೃಂಗರಜಸ್ bhṛiṅga-rajas. *the plant Eclipta prostrata* Lin. (see ಭೃಂಗ No. 4).

ಭೃಂಗರಾಜ bhṛiṅga-rāja. *the plant Eclipta prostrata* Lin. 2, bee-king: the large black humble bee.

ಭೃಂಗಾರ bhṛiṅgāra. = ಬಂಗಾರ etc., ಬಿಂಗಾರ, ಭಂಗಾರಿ, ಭಂಗಾರ, ಭೃಂಗಾರಿ. *a golden pitcher or vase;* — a vase used at the inauguration of a king (or at marriages), which may be made of gold, silver, brass, iron, etc. (Cpr. 6, 52). 2, gold.

ಭೃಂಗಾರಿ bhṛiṅgāri. = ಭೃಂಗಾರ No. 1. (ಭೃಂಗಾರ, ಕನಕಾಲುಕೆ Hlā.; ಕನಕಾಲುಕೆ Mr. 210).

ಭೃಂಗಾಲಕ bhṛiṅga-alaka. locks resembling black bees (J. 16, 5).

ಭೃಂಗಿ bhṛiṅgi. *a cricket.* 2, N. of one of Śiva's attendants (ಹಳಿಗ Ct. I, 86; ಶಿವನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ಕುಣಿಯುವ ಮುಕ್ಕಾಲ ಭೃಂಗಿ G.; Bp. 1, 49. 50; 29, 7).

ಭೃಂಗಿನಾಥ bhṛiṅgi-nātha. = ಭೃಂಗಿ No. 2. (Bp. 53, 36; C. Bp. 1, 8).

ಭೃಂಗಿಪ bhṛiṅgi-pa. = ಭೃಂಗೀಶ. (J. 14, 20).

ಭೃಂಗಿರಿಟಿ bhṛiṅgiriṭi. = ಭೃಂಗಿ No. 2. (My.).

ಭೃಂಗೀಶ bhṛiṅgi-īśa. = ಭೃಂಗಿ No. 2. (Bp. 24, 48; J. 14, 18; see riddle s. ಅಡ್ಡಣಿಗೆ No. 1).

ಭೃಂಗೀಶ್ವರ bhṛiṅgi-īśvara. = ಭೃಂಗೀಶ. (Bp. 43, 38; 53, 5; J. 14, 19).

ಭೃತ್ bhṛit. bearing, carrying; supporting, maintaining; nourishing, protecting; possessing, having, furnished with; bringing. see *e. g.* ಅಮ್ಬು–, ಕಪಾಲ–, ಕ್ಷ್ಮಾ–, ಜಲ–, ಪರ–, ಫಣ–, ಭೂ–.

ಭೃತ bhṛita. borne, carried; supported, maintained; hired; paid, possessed of, endowed with; acquired, gained; filled, full of; — a servant. see ಅನ್ಯ–, ಪರ–.

ಭೃತಕ bhṛitaka. borne, carried (see ದ್ರಾಗ್–). 2, *a hired labourer; a servant.*

ಭೃತಿ bhṛiti. the act of bearing, supporting, or bringing; nourishment, support; — *wages, hire;* — capital.

ಭೃತಿಭುಜ್ bhṛiti-bhuj. *a hired labourer; a servant.*

ಭೃತ್ಯ bhṛitya. to be nourished or maintained: *a servant* (ವಾಸಿಗ Bhn. 26). 2, the minister of a king.

ಭೃತ್ಯತೆ bhṛityate. the state of servitude or dependence (Rsv. 14, 53 va.; 14, 54).

ಭೃತ್ಯೆ bhṛitye. fostering, nourishing; — service; — maintenance, support, sustenance, food; — *hire, wages.*

ಭೃಶ bhṛiśa. mighty, strong, vehement, violent, intense; *much, exceeding.* 2, swearing, an oath (ಬಾಧ, ಸೂರುಳು Nr. 64; ಸಮ್ಬಾಧ, ಸೂರುಳು 156; ಸಮ್ಬಾಧ Mr. 484). ಭೃಶಂ, vehemently; *much, exceedingly, greatly.*

ಭೃಷ್ಟ bhṛiṣṭa. fried, broiled, roasted, parched; — *roasted meat.*

ಭೆ bhe. = ಭಾ. lustre, etc. see *e. g.* ಪ್ರತಿ–, ಪ್ರ–.

ಭೆಟ್ಟಿ bheṭṭi. = ಬೆಟ್ಟಿ, ಬೇಟಿ, ಭೇಟಿ q. v. (ಸನ್ದರ್ಶನ G.). ಅರಸರ ಭೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಒಯ್ಯುವ ಕಾಣಿಕೆ (ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ, ಪ್ರದೇಶನ G.). — ಭೆಟ್ಟಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. to go to visit, to visit. ಕೂಡಿದಾಗ ತಮ್ಮ ಅಪ್ತರು ಇಪ್ಪರು ಸ್ನೇಹಿತರು ಮುನ್ತಾದವರ ಭೆಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (B. 4, 34; My. as ಭೇಟಿ–). — ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗು. -ಆಗು. to meet, to fall in with, to encounter. ಅವನು ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಷ್ಟಱೊಳಗೆ ಒಬ್ಬ ಬಡ ಸಿಪಾಯಿಯು ಭೆಟ್ಟಿಯಾದನು (B. 4, 124). ಅವನಿಗೆ ಮೊದಲು ಭೆಟ್ಟಿ ಯಾದ ಕುಣ್ಣನು (4, 126). 2, a visit to take place. ನನಗೆ ಅವನ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಯಿತು, ನನಗೂ ಅವನಿಗೂ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಯಿತು (My. as ಭೇಟಿ–).

ಭೇಕ bhēka. *a* (male) *frog* (ಕಪ್ಪೆ Nn. 18. 46. 87). 2, a timid man.

ಭೇಕಿ bhēki. a female frog; a small frog (ವರ್ಷಾಭ್ವಿ, ಪೆಣ್ಗಪ್ಪೆ Mr. 411).

ಭೇಟಿ bhēṭi. = ಭೆಟ್ಟಿ q. v., etc. meeting, encountering; an interview, a visit (My.; Mhr., H. ಭೇಟ, ಭೇಟೀ). — ಭೇಟಿಗೆ ಬರು. to come to visit, to visit (C.). ಅವನ ಭೇಟಿಗೆ ಬನ್ದ ಒಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತನು (B. 2, 17). — ಭೇಟಿ ಕೊಡು. to favor one with a visit, to show one's face. ನನಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟು ಹೋದನು (My.). — ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸು. to introduce. ಅವನನ್ನು ದೊರೆಗೆ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸಿದನು (My.). — ಭೇಟಿ ಮಾಡು. to visit. ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ (My.).

ಭೇದ bhēda. = ಬೇದ 2. breaking, splitting, dividing, separating; a chasm, a fissure; a hurt, an injury, a wound. 2, division, separation, partition, part, portion. 3, discrimination, discernment. 4, *distinction, difference, kind, sort, species, variety.* 5, *change, alteration, modification.* 6, divulging, disclosure, as of a secret. 7, *dissension, disunion, disagreement, schism.* 8, *creating divisions* (among confederates); *seducing or enticing an ally to one's own party by sowing dissensions* (ತನ್ತ್ರ, ತನ್ತ್ರಭೇದ Nn. 62; see ಚತುರೋಪಾಯ). 9, an opponent, an enemy (ಸಪತ್ನ, ಹಗೆ 62). 10, dualism, duality. 11, evacuation of the bowels. 12, ಗಜ ಸನ್ತ್ರಾಸ (ಆನೆಯ ಮಸ್ತಕದ ವಿಭಾಗ 62). 13, water (ಅಮ್ಬು, ಉದಕ 62). ಭೇದಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ವಾದಾ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ. — ನೀನು ನಾನು ಎಮ್ಬ ಭೇದ ಜ್ಞಾನಿಗುಂಟೇ? (Prvs.). see Prv. s. ಮತ. — ಭೇದವ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. to show difference, to be different (Ch. v. 239).

ಭೇದಕ bhēdaka. breaking, splitting, etc., — who or what breaks, divides, etc. 2, *distinguishing, discriminating, defining.* see ಹೃದಯ–.

ಭೇದನ bhēdana. breaking, splitting, dividing, separating; loosening, as the feces, purging; etc. see ಉಚ್ಚುರ್, ಪುಟ–, ಮಲ–, ಲೋಷ್ಟ–. — ಭೇದನಂಗೆಯ್. -ಂ-. to split; to destroy (J. 28, 8).

ಭೇದಬುದ್ಧಿ bhēda-buddhi. perception or idea of a difference or distinction (C.). ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೇ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಭೇದಬುದ್ಧೀ ಮಾಡುವ ದಱ ಕಾರಣವನ್ನು ದೇವರೇ ಬಲ್ಲನು (B. 4, 108).

ಭೇದಿ bhēdi. who or what breaks, splits, divides, cuts, etc. (see ವೃಕ್ಷ–); a destroyer (Bp. 54, 26); a crowbar (ಹಾರೆ Mr. 371); loosening the bowels; frequent or preternatural evacuations of the intestines, purging (My.). ಭೇದಿ ಆಗುವ ಲಾಲ್ ತಿಗಡೆ (ತ್ರಿಪುಟೆ, etc. Si. 148). ವೈದ್ಯನು ಭೇದಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು (My.). ಅವನಿಗೆ ಭೇದಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು (also: I frightened him, My.). ಅವನಿಗೆ ಭೇದಿ ಹರಿಯಿತು (he was purged, My.). — ಭೇದಿ ಕಟ್ಟು. to stop purging (My.).

ಭೇದಿತ bhēdita. *broken, split, divided, separated.*

ಭೇದಿಸು bhēdisu. to break, to split; to distinguish; to separate; to destroy (Bp. 36, 48; Śśv. 4, 131; B. 2, 26; My.); to open, to disclose (as a secret, My.). 2, to discriminate (C. Bp. 36, 42). to discern, to perceive (Bh. 3, 13, 15). 4, to be broken, as the heart (My.); to separate (v. i., My.). 5, a difference to take place (Ch. v. 334). see Sp. s. ಮಾದಿಗ.

ಭೇದ್ಯ bhēdya. to be broken or split; *capable of being broken, etc., frangible, fragile, penetrable; to be seduced or led away, liable to be seduced or led away.* 2, what is specified or defined: *a substantive, a noun.* 3, a river (ಉದ್ಧೃ, ನದ, ಗಣ್ಡುದೊಱೆ Mr. 413).

ಭೇರಿ bhēri. = ಬೇರಿ 2. *a kettle-drum* (ದುನ್ದುಭಿ Mr. 80).

ಭೇರುಣ್ಡ bhēruṇḍa. = ಬೇರುಣ್ಡ, ಭಾರುಣ್ಡ. a species of bird, with two heads (ಅಮಳ್ದಲೆವಕ್ಕಿ Kk. 16; Śm. 29; ಕೇಸರಿದ್ವಿಪಾರಾತಿ Mr. 160; J. 16, 37). — ಭೇರುಣ್ಡವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. = ಭೇರುಣ್ಡ. (Abh. P. 10, 78).

ಭೇಷಜ bhēṣaja. (fr. ಭಿಷಜ್). making well or healthy: *a remedy, a drug, a medicament* (ಪುಷ್ಕರ, ವೈದ್ಯ Nn. 27). 2. = ವೈಸಿಕ, hypocrisy, fraud, deceit (not Sk.; My.).

ಭೇಷಜಗಾಱ bhēṣaja-gāṟa. a dissembler, a hypocrite (My.).

ಭೇಷಜನಿವಾಸ bhēṣaja-nivāsa. a druggist's shop (ಆರೋಗ್ಯ ಗೃಹ Mr. 197).

ಭೈ bhei. bhai. an imitative sound. — ಭೈ ಭೈ. rep. ಒದೆದು, ಅದ್ರಿ ಕ್ಷಿತಿಸನ್ಧಿ ಪತ್ತುವಿಡೆ ಭೈ ಭೈಯೆಮ್ಬಿನಂ ಕಿಱ್ತು (Śmd. 64).

ಭೈಕಾರ bhai-kāra. the syllable ಭೈ (Śmd. 361).

ಭೈಕ್ಷ bhaikṣa. (fr. ಭಿಕ್ಷಾ). = ಬೈಕ. asking alms; — anything obtained by begging: *begged food, charity, alms.*

ಭೈತ್ರ bhaitra. Tbh. of ವಹಿತ್ರ (Śmd. 361; ಬಹಿತ್ರಕ Ct. II, 75; ಯಾನಪಾತ್ರ, ಪೋತ Nr.; ಶಾರದ, ಹಡಗು Nn. 28; ಕೂಟ, ಹಡಗು 152; ಪ್ರವಹಣ, ಪೋತ, ಹಡಗು Mr. 407). ಭೈತ್ರ ನಡಸುವವರು (ಪೋತ ವಾಹ, etc.); ಭೈತ್ರದಲ್ಲಿಕ್ಕುವ ಭಣ್ಡ (ಆತರ, ತರಪಣ್ಯ Nr.). see ಸಾ-.

ಭೈತ್ರವ್ಯವಹಾರಿ bhaitra-vyavahāri. a sea-trader (ಪೋತವಣಿಜ್, etc. Hlā.).

ಭೈತ್ವ bhaitva. the syllable ಭೈ (Śmd. 360. 361).

ಭೈರವ bhairava. (fr. ಭೀರು). = ಬೈರವ. formidable, awful, terrific. 2, Bhairava, a form of Śiva (ಬಿಗುರ್ವರಿಜ, ತೇಱ್ದೀರ Śm. 5; Kk. 6; ಘೋರಮೂರ್ತಿ, ಖಡ್ಗಹಸ್ತ, ದಿಗಮ್ಬರ Mr. 15; see Śmd. 79). ಜಿನ್ನೇ ದೇವರ ಮನೆಗೆ ಭೈರವದೇವರು ಬನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಭರಭರನೆ ಹೋಗಿ, ಭೈರವದೇವರ ಸಂಗಡ ಭೈರವಾಸ ಕೇಳಿದ (Prvs.).

ಭೈರವಾಸ bhairavāsa. Tbh. of ಬಹಿರ್ವಾಸಸ್. an upper cloth (Si. 222; My.; Te.; see Prvs. s. ಭೈರವ, ಶಿವ).

ಭೈರವಿ bhairavi. *a particular form of Durgā* (ಇನ್ದ್ರಾಣಿ, ಚರ್ಚೆ Nn. 28; ಚರ್ಚೆ, ಚಾಮುಣ್ಡಿ, ವನದೇವಿ Mr. 14; ಚರ್ಚೆ 522; Bp. 23, 19). 2, N. of a rāgiṇī or kind of tune.

ಭೈಷಜ್ಯ bhaiṣajya. (fr. ಭೇಷಜ). *any remedy, drug, medicine.*

ಭೋ bhō. = ಭೋಸ್. see Śmd. 64; J. 11, 34.

ಭೋಕ್ತ bhōkta. Tbh. of ಭೋಕ್ತೃ. (ಉಪಭೋಗ, ನಿರ್ವೇಶ Mr. 457; My.).

ಭೋಕ್ತವ್ಯ bhōktavya. to be enjoyed or eaten; fit to be used or employed; to be possessed or ruled. see Bp. 53, 41; ಅನು-.

ಭೋಕ್ತಾರ bhōktāra. Tbh. of ಭೋಕ್ತೃ. (My.).

ಭೋಕ್ತೃ bhōktṛi. = ಭೋಕ್ತ, ಭೋಕ್ತಾರ. *an enjoyer, an eater, a feeder;* one who employs or makes use of; one who feels or experiences; — enjoying, eating; feeling, experiencing.

ಭೋಗ bhōga. 1. = ಭೋಗ. enjoyment, fruition; eating; use, application. 2, sexual enjoyment (ಗ್ರಾಮ Nn. 37; My.). 3, possessing; ruling, governing, protecting; cherishing, nourishing (ಪರಿಪಾಲನೆ, ರಕ್ಷಿಸುವುದು Nn. 113; ಪಾಲನೆ Mr. 514). 4, a transaction (ವ್ಯವಹಾರ, ಬೆಹಾರ 113; ವ್ಯವಹಾರ 514). 5, perception of sorrow or joy. 6, *pleasure* (ಅತಿಸುಖ 514). 7, a being that enjoys pleasure (ಸೌಖ್ಯೋದ್ಗತಜೀವಿ, ಸುಖವನಯ್ದುವನ್ಥಾ ಜೀವರುಗಳು 113). 8, *feasting, a repast, a banquet.* 9, money, wealth (ಧನ, ದ್ರವ್ಯ 113; ಧನ 514). 10, fullness, plenty (ಪರಿಪೂರ್ಣ, ನೆಱತೆ Mr. 454). 11, *hire, wages* (ನಿರ್ವೇಶನ 514); *the hire of dancing girls or courtezans, wages of prostitution.* 12, a whore (ಕಾಮುಕಿ, ಸೂಳೆ 113; ಪಣ್ಯವನಿತೆ 514). ಪಾಷಾಣದ ಭೋಗ, ಶ್ಮಶಾನದ ಸ್ಥಿತಿ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು? (Prv.). 13, N. of a man (Bp. 24, 72). see Prv. s. ರೋಗ.

ಭೋಗ bhōga. 2. any winding or curve: *a ring, the coil of a snake.* 2, *the expanded hood of a serpent.* 3, the body of a snake (ಅಹಿಕಾಯ, ಸರ್ಪಗಳ ದೇಹ Nn. 113; ಹಾವಿನ ಶರೀರ Mr. 400; ಅಹಿಕಾಯ Mr. 514); the body. 4, *an army in column;* a train, a retinue, an army (ಸೇನೆ, ಪರಿವಾರ 113).

ಭೋಗಕ್ಷಿತಿ bhōga-kṣiti. = ಭೋಗಭೂಮಿ, etc. land of enjoyment: the place on this earth where people enjoy the reward of their works, which is superior to svarga and where people live very long (Cpr. 3, 35).

ಭೋಗಧರ bhōga-dhara. a snake (ಹಾವು G.).

ಭೋಗಭೂತಲ bhōga-bhūtala. = ಭೋಗಕ್ಷಿತಿ, etc. (Cpr. 3, 36).

ಭೋಗಭೂಮಿ bhōga-bhūmi. = (ದೇವಭೂಮಿ), ಭೋಗಕ್ಷಿತಿ q. v., ಭೋಗಭೂತಲ. (Cpr. 1, 101 va.; 3, 36 va.; 3, 37; Abh. P. 1, 66 va., 67 va. & 68 va.).

ಭೋಗಭೂಮಿಭವ bhōgabhūmi-bhava. (= ದೇವಭೂಮಿಜ). an ārya (ಆರ್ಯ, ಭೋಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನ್ಥಾವನು Nn. 106).

ಭೋಗಮೋಕ್ಷ bhōga-mōkṣa. fruition and final emancipation (Bp. 49, 12).

ಭೋಗವತ್ bhōga-vat. furnished with enjoyments, riches, etc. 2, having rings or coils; a snake.

ಭೋಗವತಿ bhōga-vati. = ಭೋಗಾವತಿ. *the city of the snakes in the subterranean regions* (J. 23, 16). 2, *the river of the snakes, the Ganges of the lower regions* (J. 24, 13).

ಭೋಗಷಟ್ಪದಿ bhōga-ṣaṭpadi. N. of a metre (Ch.).

ಭೋಗಾಯಿ bhōga-āyi. N. of a woman (Bp. 12, 42).

ಭೋಗಾವತಿ bhōgā-vati. = ಭೋಗವತಿ. the infernal regions (ಪಾತಾಲ Nn. 22, o. r. ಅಧೋಲೋಕ). 2, ನಗರ, ಪಟ್ಟಣ (22). 3, ತರಂಗಿಣಿ, ನದಿ (22). 4, Mahālakṣmī (ರಮೆ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ 22).

ಭೋಗಿ bhōgi. 1. (Śmd. 109). = ಬೋಗಿ, (ಬೋವು). enjoying, eating; using, possessing; suffering, experiencing; devoted to enjoyments, indulging in sensual pleasures; opulent; an enjoyer (Bp. 58, 16); a happy person (My.); a voluptuary; a king, a prince; the headman of a village; a barber; a person who accumulates money for a particular expenditure. see ಬಿಳೇ-. ಭೋಗಿಗೆ ಯೋಗಿ ಮರುಳು, ಯೋಗಿಗೆ ಭೋಗಿ ಮರುಳು. — ಒಬ್ಬ ಭೋಗಿಯಾದರೆ ಒಬ್ಬ ಜೋಗಿ (Prvs.). — ಭೋಗಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 38, 57; 57, 37. 52). — ಭೋಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 42; 57, 31-33.

43. 49. 50). — ಭೋಗಿದೇವ. N. (Bp. 57, 38. 46. 51. 54. 55; 58, 9). — ಭೋಗಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 5).

ಭೋಗಿ bhōgi. 2. having curves or coils: *a snake.*

ಭೋಗಿಕಟಕ bhōgi-kaṭaka. Śiva (Bp. 54, 75).

ಭೋಗಿತ bhōgita. a man who has eaten or enjoyed, or eats or enjoys (Bp. 30, 12).

ಭೋಗಿನಿ bhōgini. *the concubine of a king.* 2, a serpent woman (Cpr. 5, 99).

ಭೋಗಿಪ bhōgi-pa. the snake śēṣa (J. 13, 47).

ಭೋಗಿಭೂಷಣ bhōgi-bhūṣaṇa. Śiva (Bp. 55, 52).

ಭೋಗಿವಿಭೂಷ bhōgi-vibhūṣa. Śiva (Śsv. 1, 82).

ಭೋಗಿಶಯ bhōgi-śaya. Viṣṇu (Bp. 1, 3).

ಭೋಗಿಸು bhōgisu. (Śmd. 92). to eat; to enjoy; to experience, to feel, to suffer (Bp. 24, 83; 27, 15; 43, 64. 65; 48, 6. 22; 58, 35. 46; My.; B. 5, 58. 274). 2, to indulge in sensual pleasures (Bp. 6, 33; 11, 23; J. 8, 5). 3, to be consumed or destroyed, to decay (Bh. 2, 2, 66). ಭೋಗಿಸಿದಳ್ (Śmd. 245). ಕೂಡಿ ಭೋಗಿಪಲ್ಲಿ ·ರಮಾಭಿಧಾನಂ (Mr. 538). see Prv. s. ಯೋಗ.

ಭೋಗಿಸುವಿಕೆ bhōgisuvike. enjoying, etc. (ನಿರ್ವೇಶ, ಉಪಭೋಗ Si. 394).

ಭೋಗ್ಯ bhōgya. enjoyable, to be enjoyed, to be used; what may be enjoyed, anything that may be possessed or used, an object of fruition.

ಭೋಗ್ಯಪತ್ರ bhōgya-patra. = ಭೋಗ್ಯಾಧಿಪತ್ರ. (My.; Te.).

ಭೋಗ್ಯಾಧಿ bhōgya-ādhi. a pledge or deposit which may be used by the mortgagee until redeemed (My.).

ಭೋಗ್ಯಾಧಿಪತ್ರ bhōgyādhi-patra. a mortgage-bond wherein the lender assumes the temporary use of the property mortgaged (My.).

ಭೋಂಕನೆ bhōṅkane. = ಭೋಂಕೆನೆ. swiftly, speedily, quickly (ಚಿಕ್ಕನೆ, ಭೋರನೆ, ಭೋಂಕಲ್, etc., ಶೀಘ್ರಾರ್ಥ Śmd. 391; ಚೆಚ್ಚರ, etc. Ct. I, 21; ಭೋರನೆ, etc., ಶೀಘ್ರಾರ್ಥ Kk. 50). [ಎಚ್ಚು ಭೋಂಕನೆ ಮೃಗಚಾರಿಯಂ ತನಗೆ ಮಾಣದೆ ತನ್ನನದೊನ್ದು ಮಾರಿಯಂ Pb. 1, 111; Ap. 2, 20]. ಭೋಂಕನೆ ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರ್ ಅನ್ದಾರತಿಯನ್, ಉಘೇ ಎನ್ದು, ತನ್ದೆತ್ತು ತಿರ್ದರ್ (Śmd. 64). ಭೋಂಕನೆ ಬನ್ದಂ, ಭೋಂಕನೆ ಬನ್ದಳ್, ಭೋಂಕನೆ ಬನ್ದುದು (109). ಭೋಂಕನೊರ್ವಂ ಬನ್ದಂ (112). see Bp. 9, 23; Rśv. 5, 120; 10, 9; 13, 77 va.; Śsv. 1, 7).

ಭೋಂಕರಿಸು bhō-ṅ-karisu. to hum, to murmur; [to proclaim. ನಿಜತನೂಭವಗೋಣವದೆ ಪಚ್ಚುಕೊಟ್ಟು ಭೋಂಕರಿಸುವ ದೇವಕೋಟಿಗಳ ಬಿಜ್ಜೆಗಳೊಳ್ ತೊಡರ್ದೇಕೆ ಪೋಪಂ Ap. 9, 75; Cv. 777]; (J. 8, 32; *cf.* ಬೋ).

ಭೋಂಕಲ್ bhōṅkal. = ಭೋಂಕನೆ (Śmd. 391).

ಭೋಂಕೆನೆ bhōṅkene. = ಭೋಂಕನೆ. (Cpr. 3, 53. 77; 5, 43. 80; 6, 44; 7, 88).

ಭೋಜ bhōja. N. of a celebrated sovereign of Malwa (Bp. 57, 6. 7. 9. 11. 19. 20); N. of others (*e. g.* J. 14, 3; 25, 19).

ಭೋಜನ bhōjana. *the act of enjoying, using, eating; a meal; food* (ಊಟ Hlā.). see ಉಣ್. ಭೋಜನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಭಜನೆಯಿರಬೇಕು. — ತಿರಿದುಮ್ಪುವ ಬಟ್ಟೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯಾದರೂ ಬಿಟ್ಟಾನು, ಭೋಜನ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಬಿಡಲೊಲ್ಲ (Prvs.). 2, the act of giving to eat, feeding. see Prvs. s. ಯೋಜನ. — ಭೋಜನ ಮಾಡು. to eat, to take a meal (B. 4, 122; My.).

ಭೋಜನಕ್ರಿಯೆ bhōjana-kriye. the act of eating or of giving to eat. see ಊಡು.

ಭೋಜನತ್ಯಾಗ bhōjana-tyāga. *abstinence from food.*

ಭೋಜನದಕ್ಷಿಣೆ bhōjana-dakṣiṇe. the money present given to Brāhmaṇas after supplying them with a meal (especially at śrāddhas, My.).

ಭೋಜನಸಮಾರಮ್ಭ bhōjana-samārambha. the arrangement, disposition and management of a meal or dinner (B. 4, 215; My.).

ಭೋಜನಾರ್ಥ bhōjana-artha. on account of a meal (My.).

ಭೋಜನಾರ್ಥಿ bhōjana-arthi. a stranger who asks for a meal (My.).

ಭೋಜಿ bhōji. *enjoying, eating.* see ಸರ್ವಾನ್ನ-, ಸಹ-.

ಭೋಜ್ಯ bhōjya. to be enjoyed or eaten; eatable. 2, anything to be enjoyed or eaten, food (J. 5, 24; 6, 45; My.); a dainty. 3, a feast; a store of provisions.

ಭೋಟ bhōṭa. N. of a country (Bp. 6, 19).

ಭೋರ್ bhōr. (= ಬೋ). a sound to imitate the humming of the black humble bee, the noise of the waves of the sea, that of rivers or streams, that of a crowd of people, that of certain musical instruments (kahaḷe, tutūri, etc.), that of heavy rain, that of wheels, etc. — ಭೋರಿಡು. -ಇಡು. = ಭೋರೆನ್. (My.). — ಭೋರೆನ್. -ಎನ್. to emit the sound of ಭೋರ್ (Cpr. 8, 17; Bp. 3, 33; 6, 11; 11, 49; 46, 53; 53, 25; Rśv. 6, 11 va.). — ಭೋರ್ಗರೆ. -ಕರೆ. = ಭೋರೆನ್. [ಕೀಲೊಳೆ ಕಿಚ್ಚು ಪುಟ್ಟಿ ಭೋರ್ಗರೆದುರಿದನ್ತೆ Pb. 7, 16; Ap. 6, 32]; (ಧ್ವನಿಗೆಯ್ Śmd. 22 Cm.; Cpr. 6, 34; Rām. 6, 49, 35). — ಭೋಭೋರೆನ್. to emit the repeated sound of ಭೋರ್ (Abh. P. 9, 186). ಭೋಭೋರೆನೆ ಪಾಯ್ವುದು ಹಿಮನಗಕ್ಕೆ ಗಂಗಾಸ್ರೋತಂ (Śmd. 231).

ಭೋರನೆ bhōrane. (Śmd. 22. 388). with the sound of ಭೋರ್ (Bp. 2, 12). 2, swiftly, quickly (ಭೋಂಕನೆ, ಚಿಕ್ಕನೆ, ಭೋಂಕಲ್, etc., ಶೀಘ್ರಾರ್ಥ Śmd. 391; ಚೆಚ್ಚರ, etc. Ct. I, 21; ಚಿಕ್ಕನೆ, ಚೆಚ್ಚರ, ಬೆಚ್ಚರ, ಬೇಗ, etc., ಶೀಘ್ರಾರ್ಥ Śm. 61; Kk. 50).

ಭೋರುಣ್ಟಿ bhōruṇṭi. a square paper-kite that emits the sound of bhōr when flying (My.).

ಭೋರೆನೆ bhōrene. = ಭೋರನೆ No. 1. (Abh. P. 13, 49).

ಭೋಷ bhōṣa. = ಬೋಸಿ 2. decorum, decency; honor (My.). ದೇಶಾನ್ತರದವರಿಗೆ ಸ್ವತನ್ತ್ರ ಕೊಟ್ಟರೆ ತನ್ನ ಭೋಷ ಹೋಗದೇ? — ದೇಶಾವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಭೋಷ ಕಳಕೊಣ್ಡ. — ನಹುಷರಾಯನ ಭೋಷ ನಾಕದಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು. — ಸಿರಾಶೆಯುಳ್ಳವನಲ್ಲಿ ಆಶೆ ಮಾಡಿದರೆ ಭೋಷ ಹೋಗದೇ? (Prvs.).

ಭೋಸ್ bhōs. = ಭೋ. *O! ho! there! hallo! ah! alas!*

ಭೋಸಡ bhōsaḍa. = ಭೋಸಡಿ No. 1. (My.).

ಭೋಸಡಿ bhōsaḍi. Pudendum muliebre (Mhr.). 2, a term of reproach for an adulteress (My.).

ಭೌತಿಕ bhautika. (fr. ಭೂತ). coming from or relating to existing beings; relating or pertaining to spirits; formed of the elements; material. (My.). see ಅಧಿ-, ಆಧಿ-.

ಭೌಮ bhauma. (fr. ಭೂಮಿ). belonging or relating to the earth; terrestrial; made of earth; *the planet Mars* (ವಕ್ರ, etc. Mr. 38).

ಭೌಮವಾರ bhauma-vāra. Tuesday. (My.). see Prv. s. ಭೀಮ.

ಭೌರಿಕ bhaurika. (fr. ಭೂರಿ). *the superintendent of gold in a royal treasury, a treasurer.*

ಭ್ರ bhra. = ಭ್ರೂ, etc. eyebrow.

ಭ್ರಂಶ bhraṁśa. *falling, falling off, a fall; declining, decline, decrease;* decay, ruin; *separating from, abandoning, deserting; losing, loss;* deviating or straying from.

ಭ್ರಂಶತೆ bhraṁśate. the state or condition of falling, etc. see ಅಪ-.

ಭ್ರಕುಂಸ bhrakuṁsa. = ಭ್ರೂಕುಂಸ. *an actor in female apparel.*

ಭ್ರಕುಟಿ bhra-kuṭi. *a contraction of the eyebrows, a frown.*

ಭ್ರಜ್ಜ್ bhrajj. (= ಬಜ್ಜು). frying, parching (as grain), roasting.

ಭ್ರಮ bhrama. = ಭೆಮೆ, ಭೆರ್ಮೆ, ಭ್ರಮೆ. flying about humming, as insects; roving or roaming about, wandering about; *moving in a circle, going round, turning round, whirling, revolving;* straying, erring; a circular motion, a whirl; a whirlpool, an eddy; giddiness, dizziness; *wandering of mind; confusion, perplexity, error, mistake, aberration, misconception, misapprehension, delusion; a water-course;* one of the upames (Kāvy. III, 3, B, 61. 103 seq.). ಅವರ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಭ್ರಮವಾಗುತ್ತದೆ (B. 4, 41).

ಭ್ರಮಣ bhramaṇa. = ಬವಣೆ, ಭ್ರಮಣೆ. roaming, wandering about; turning round, whirling (ಕಂಕಣ, ತಿರುಗುವುದು Nn. 45; Cpr. 4, 18 va.); revolution, the orbit of a planet, etc.; wavering, staggering, tottering, unsteadiness; erring, falling into error; confusion, perplexity; giddiness, dizziness; causing to go round or move about. see ದಿಗ್-, ಮುಷ್ಟಿ-; ಚರಯಿಸು, ತಿರುಪು, ತೊೞಲ್, ಬಳಸು, ಸುೞಿ.

ಭ್ರಮಣಿ bhramaṇi. = ಬವಣಿ, ಬವಳಿ. a sort of game (played by lovers), consisting in circular movements or waltzes. 2, a *vulgar* form of ಭ್ರಮಣೆ.

ಭ್ರಮಣೆ bhramaṇe. = ಭ್ರಮಣ. (J. 13, 20; My.).

ಭ್ರಮತ್ bhramat. (Śmd. 100). flying about humming; roaming; turning round, whirling, etc.

ಭ್ರಮದ್ಭ್ರಮರ bhramat-bhramara. (Śmd. 100). the black humble bee flying about humming.

ಭ್ರಮರ bhramara. = ಬವರ 2. *the large bright black humble bee,* Bombinatrix glabra (ಭೃಂಗ, ತುಮ್ಬಿ Nn. 45; ಮಧುವ್ರತ, ತುಮ್ಬಿ 63; ಆಱಡಿ Śm. 95); a bee. 2, a potter's wheel. 3, a bow (ಕಾರ್ಮುಕ, ಬಿಲ್ಲು 63). 4, a gallant, a libertine (ಭುಜಂಗ, ವಿಟ 63). 5, shine, lustre (ಮಿಂಚು, ಹೊಳಹು 63). 6, giddiness, vertigo. ಭ್ರಮರ ಭ್ರಮಿಸಿ, ಬೆಳಗೂ ಭಂಗಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಭ್ರಮರಕ bhramaraka. a bee. 2, *a curl hanging down on the forehead.*

ಭ್ರಮರವಿಲಸಿತ bhramara-vilasita. N. of a vṛitta (Ch.).

ಭ್ರಮರಾದಿನಿನದ bhramara-ādi-ninada. the sound of the black humble bee, etc. see ಮುರೆ.

ಭ್ರಮರಾಮ್ಬೆ bhramara-ambe. Durgā. (My.).

ಭ್ರಮರಾರಿ bhramara-ari. bee-enemy: the campaka tree and its flowers. — ಭ್ರಮರಾರಿಮಾಲಿನಿ. N. of one of Candrahāsa's wives (J. 31, 51).

ಭ್ರಮರಾರ್ಥ bhramara-artha. the meaning of "the black humble bee" (ಅಳಿ Śmd. Dh.).

ಭ್ರಮರಿ bhramari. = ಬವರಿ. going round (see ಬವರಿ). 2, a bee, the black humble bee (Sk.). ಭ್ರಮರಿವೊಲ್ ಭ್ರಮಿಯನ್ತಿರೆ ಬೆಚ್ಚರಾಗು! (Śmd. 272). 3, making go round, moving in a circle (see ಬವರಿ).

ಭ್ರಮಾರ್ಥ bhrama-artha. the meaning of "turning round", etc. (Śmd. 392).

ಭ್ರಮಿ bhrami. going round or about, revolving; roaming about. 2, a potter's wheel, a turner's lathe. 3, a whirlpool. 4, any circular arrangement of troops, a circle formed by troops (J. 20, 44. 48. 62). see Śmd. s. ಭ್ರಮರಿ.

ಭ್ರಮಿತ bhramita. wandered about, wandering about in, wandered or spread through (Bp. 19, 3; 28, 59); strayed, perplexed, etc. (40, 59).

ಭ್ರಮಿಯಿಸು bhramiyisu. to roam or wander about (Cpr. 3, 28 va.).

ಭ್ರಮಿಸು bhramisu. = ಬೆಮಿಸು, ಬವಿಸು. to fly about humming (as the ಭ್ರಮರ, Bp. 45, 43; J. 8, 2); to roam or wander about. 2, to wander, not to be under the guidance of reason, to be confused, perplexed or bewildered, to act foolishly (Bp. 10, 3; 45, 43; 54, 48; My.). see Prv. s. ಭ್ರಮರ.

ಭ್ರಮೆ bhrame. = ಭ್ರಮ. (Bp. 45, 43; Śmd. 399 Cm.; My.). ಭ್ರಮೆಯಿದ್ದವಗೆ ಶ್ರಮೆಯಿಲ್ಲ, ಶ್ರಮೆಯಿದ್ದವಗೆ ಭ್ರಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). — ಭ್ರಮೆಗವಿ. -ಕವಿ. confusion to fall upon or seize (Bp. 9, 3). — ಭ್ರಮೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. to enter upon a roaming or wandering about; to begin to wander or to lose the guidance of one's reason, to become confused or bewildered (My.). see ತೊೞಲ್; Bp. 26, 32; 45, 34.

ಭ್ರಷ್ಟ bhraṣṭa. = ಬಟ್ಟ 3. *fallen, dropped, fallen down, fallen out or off;* declined, ruined, lost; strayed from, devious from; separated from, deprived of; fallen (as from dignity, power, caste, virtue); depraved, vicious, wicked. ಭ್ರಷ್ಟನಾದರೂ ಕಷ್ಟ ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಭ್ರಷ್ಟತ್ವ bhraṣṭatva. the state of being deprived of, put out or expulsed from (caste, etc., My.).

ಭ್ರಾಜ್ bhrāj. shining; lustre. see ವಿ-.

ಭ್ರಾಜಿ bhrāji. shining, gleaming, glittering.

ಭ್ರಾಜಿತ bhrājita. shining, glittering, beaming (Cpr. 1, 121; Śmd. 180; Kāvy. I, 2, 22; Śāstrasāra in W. v. 1505).

ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣು bhrājiṣṇu. *shining, splendid, radiant, elegant.*

ಭ್ರಾತ bhrāta. Tbh. of ಭ್ರಾತೃ. (My.).

ಭ್ರಾತಾರ bhrātāra. Tbh. of ಭ್ರಾತೃ. (My.).

ಭ್ರಾತೃ bhrātṛi. *a brother, a uterine brother.* ಭ್ರಾತೃಗಳ್ (dual), *brother and sister.*

ಭ್ರಾತೃಜ bhrātṛi-ja. *a brother's son.*

ಭ್ರಾತೃಜಾಯೆ bhrātṛi-jāye. *a brother's wife.*

ಭ್ರಾತೃದ್ರೋಹ bhrātṛi-drōha. betraying one's own brother (My.).

ಭ್ರಾತೃಪುತ್ರ bhrātṛi-putra. *a brother's son.*

ಭ್ರಾತೃಭಗಿನಿಗಳ್ bhrātṛi-bhaginigaḷ. (dual). *a brother and sister.*

ಭ್ರಾತೃವಧು bhrātṛi-vadhu. *a brother's wife* (ಅತ್ತಿಗೆ Mr. 312).

ಭ್ರಾತೃವ್ಯ bhrātṛivya. *a brother's son.* 2, *a rival, an enemy.*

ಭ್ರಾತ್ರೀಯ bhrātrīya. *a brother's son;* fraternal, belonging or relating to a brother.

ಭ್ರಾನ್ತ bhrānta. roamed; whirled round. 2, confused, perplexed, bewildered, enchanted. (B. 3, 12; My.; see ವಿ-).

ಭ್ರಾನ್ತತೆ bhrāntate. confusion, perplexity, bewilderment (Cpr. 5, 15).

ಭ್ರಾನ್ತಿ bhrānti. = ಭ್ರಾನ್ತು. wandering about; roaming, going round, etc.; *confusion, perplexity, bewilderment; error, mistake, delusion, false idea or supposition* (ಭ್ರಮೆ Śmd. 399 Cm.). ಪ್ರಾನ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದರೂ ಭ್ರಾನ್ತಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ಭ್ರಾನ್ತಿ ಹಿಡಿದವನಿಗೆ ವಾನ್ತಿ ಕೊಟ್ಟರೆ

ಹೋದೀತೇ? — ಭ್ರಾನ್ತಿ ಹೋದರೂ ಭಯ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prvs.). see Prv. s. ಸನ್ತೆ 1. — ಭ್ರಾನ್ತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. = ಭ್ರಮೆಗೊಳ್. (Bp. 17, 9; My.). — ಭ್ರಾನ್ತಿಪಡು. to be confused, etc. (Si. 36; My.).

ಭ್ರಾನ್ತು bhrāntu. Tbh. of ಭ್ರಾನ್ತಿ. ಅವನಿಗೆ ಭ್ರಾನ್ತು ಹಿಡಿಯಿತು (My.). 2, a confused person (Bp. 51, 25).

ಭ್ರಾಮ bhrāma. = ಭ್ರಾನ್ತಿ. confusion, etc.

ಭ್ರಾಮಕ bhrāmaka. causing to turn round; bewildering; a perplexing or bewildering affair (J. 26, 40). 2, *a loadstone* (ಚುಮ್ಬಕ, ಅಯಸ್ಕಾನ್ತ Mr. 100).

ಭ್ರಾಮಕನ್ದ bhrāma-kanda. a very poisonous, yet medicinal plant (ಅತಿಬಜೆ, ಶೃಂಗಿ Mr. 138).

ಭ್ರಾಮರ bhrāmara. (fr. ಭ್ರಮರ). belonging to or coming from a bee (Si. 334).

ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ bhrāṣṭra. (= ಬಾಣಲಿ, etc.). *a frying-pan, a roasting-pan, a parching-pan* (ಅಮ್ಬರೀಷ, ಹುರಿವ ಹಂಚು Mr. 211).

ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರಕ bhrāṣṭraka. (=ಬಾಣಲಿಗೆ). a frying-pan, etc. (=ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ).

ಭ್ರು bhru. = ಭ್ರೂ, etc. eyebrow.

ಭ್ರುಕುಂಸ bhrukuṁsa. = ಭ್ರಕುಂಸ. *an actor in female apparel.*

ಭ್ರುಕುಟಿ bhru-kuṭi. a contraction of the eyebrows, *a frown.*

ಭ್ರುವ bhruva. = ಭ್ರೂ, etc. an eyebrow.

ಭ್ರೂ bhrū. (Śmd. 103). = ಭ್ರು, etc., (ಪುಬುರ್, etc.). *an eyebrow, the brow* (ಹುಬ್ಬು, ಬಿಲ್ಲಿ Mr. 317).

ಭ್ರೂಕುಂಸ bhrūkuṁsa. *an actor in female apparel.*

ಭ್ರೂಕುಟಿ bhrū-kuṭi. = ಭ್ರುಕುಟಿ. *a frown.*

ಭ್ರೂಣ bhrūṇa. *an embryo, a fetus, an unborn child* (ಅತೀವಬಾಲಕ, ಶಿಶು Nn. 133, or ad No. 2?). 2, *a child, a boy.* 3, *a pregnant woman* (ಗರ್ಭಿಣಿ, ಬಸುಱಾದನ್ಥಾ ಸ್ತ್ರೀ 133; ಬಸುಱ ಸತಿ Mr. 476). 4, fire (ಜ್ವಾಲೆ, ಅಗ್ನಿ 133).

ಭ್ರೂಣಹತ್ಯ bhrūṇa-hatya. = ಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆ. (Bp. 18, 90; My.).

ಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆ bhrūṇa-hatye. the killing of an embryo, procuring abortion (Sk.).

ಭ್ರೂಲತೆ bhrū-late. a creeper-like eyebrow (ಬಳ್ಳಿಯ ಹಾಗಿದ್ದ ಹುಬ್ಬು G.; J. 2, 48).

ಭ್ರೇಷ bhrēṣa. falling, slipping; *deviation from rectitude, trespass.*

ಮ್ m

ಮ್ m. the forty-fifth letter of the alphabet (Śmd. 12. 21). it takes the place of the bindu (24. 115. 128. 130. 192. 193. 200), and often becomes ವ್ (81. 128. 202). *cf.* ನೊಡೆ = ಮೊಡೆ, ನೊಳಲೆ = ಮೊಳಲೆ.

ಮ ma. the letter ಮ್ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಮ ma. N. of one of the metrical feet (Ch.; Mr. 363). 2, N. of the fourth note of the scale (Mr. 76). 3, the number 5 (Mr. 349).

ಮಕ maka. the state of being not bright or dim (*cf.* ಮಂಕು). — ಮಕ ಮಕ ಎನ್ನು. to want brilliancy, as a light (My.).

ಮಕರ makara. *a kind of sea-monster* (crocodile, shark, dolphin, etc., ಮತ್ಸ್ಯಭೇದ Hlā.; ಉಗ್ರಪಾಠೀನ Mr. 410). 2, N. of the 10th sign of the zodiac: Capricornus. 3, one of the nine treasures of Kubēra. — ಮಕರಡಿಬ್ಬಿ. a mortar-piece (My.).

ಮಕರಕುಣ್ಡಲ makara-kuṇḍala. an ear-ring shaped like a makara. (My.).

ಮಕರಕೇತನ makara-kētana. Kāma (Bp. 40, 51).

ಮಕರಕೇತು makara-kētu. = ಮಕರಕೇತನ. (J. 6, 25).

ಮಕರತೋರಣ makara-tōraṇa. (Śmd. 385; Kk. 97; Bp. 4, 3; 6, 21). a tōraṇa of the form of a makara attached to two poles, which, in procession, as an emblem of distinction (birudu), is carried before idols, gurus and kings (My.).

ಮಕರಧ್ವಜ makara-dhvaja. makara-bannered: *Kāma.*

ಮಕರನ್ದ makaranda. *the nectar of flowers; honey* (ಮಧು, ಪೂಗಳ ಇನಿದು Mr. 108; ಬಣ್ಣು Kk. 14; ಸವುಸವ Śm. 23).

ಮಕರಪತ್ರ makara-patra. = ಮಕರಿಕೆ. (J. 11, 25; 30, 17).

ಮಕರಮಾಸ makara-māsa. the tenth solar month.

ಮಕರರಾಶಿ makara-rāśi. = ಮಕರ No. 2. ಮಕರರಾಶಿಗೆ ಗುರು ಬನ್ದರೆ ಶೂಕರಗೆ ಏನು? (Prv.).

ಮಕರವೃತ್ತ makara-vṛitta. the first point of Capricorn, the winter solstice (B. 5, 306; My.).

ಮಕರಸಂಕ್ರಮಣ makara-saṅkramaṇa. the passage of the sun from Sagittarius into Capricornus (when the ಪೊಂಗಲುಹಬ್ಬ is celebrated, My.).

ಮಕರಸಂಕ್ರಾನ್ತಿ makara-saṅkrānti.=ಮಕರಸಂಕ್ರಮಣ. (My.). ಕಾಡ ಕೋಟಿಗೆ ಮಕರಸಂಕ್ರಾನ್ತಿಯೇ? (Prv.).

ಮಕರಾಕರ makara-ākara. the ocean.

ಮಕರಾಕರೇಶ್ವರ makarākara-īśvara. Varuṇa (Rām. 6, 44, 52).

ಮಕರಾಕ್ಷ makara-akṣa. N. of a rākṣasa. (Rām. 6, 40 sum.).

ಮಕರಾಂಕ makara-aṅka. = ಮಕರಧ್ವಜ. (My.).

ಮಕರಾಲಯ makara-ālaya. the ocean. (My.).

ಮಕರಾಶ್ವ makara-aśva. whose horse is the makara: Varuṇa. (R.).

ಮಕರಿ makari. a female makara. 2, = ಮಕರಿಕೆ (My.).

ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ makarikā-patra. = ಮಕರಿಕೆ. (ಪತ್ರಲೇಖೆ, etc., ಸ್ತ್ರೀಯ ಮೊಲೆಗಳು ಮುನ್ತಾದ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಸ್ತೂರಿ ಕೇಸರಿ ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ ಮುನ್ತಾದ ಪರಿಮಳದ ಬಣ್ಣಗಳಿನ್ದ ಬರೆಯಲ್ ಪಡುವ ಮಕರಿಕಾಪತ್ರಾದಿ ಚಿತ್ರಗಳು

Si. 226; My.). ಲೋಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವಳಾಗಿ ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆಯ ಮಾಡುವಳು (ಸೈರಂಧ್ರಿ Nr.).

ಮಕರಿಕೆ makarike. figures drawn with fragrant pigments on the breast, cheek, arm and neck (of a woman, ಪತ್ರವಲ್ಲಿ, ಮೊಲೆ ಗಲ್ಲ ತೋಳ್ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ತೀವಿ ಸಜಾಯಿಂ ಬರೆದ ಪವುಸೆ ಲತೆಗಳ್ Mr. 339).

ಮಕರೀಪತ್ರ makarī-patra. = ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ. (My.).

ಮಕಾರ ma-kāra. the letter or syllable ಮ (Śmd. 11). 2, = ಅಱ 2, No. 3. (My.). 3, dishonour (My.).

ಮಕುಟ makuṭa. = ಮಗುಡ, ಮುಕುಟ. *a head-dress, a crown, a tiara, a crest* (ಶಿಖಿ, ಚೂಡ Nn. 4; ವೇಷ್ಟನ 23; ಮೌಲಿ 47; ಮೌಲಿ, ಕಿರೀಟ 101).

ಮಕುಟಮಣಿ makuṭa-maṇi. (Śmd. 385; Kk. 96). a tiara-gem.

ಮಕುಟವರ್ಧನ makuṭa-vardhana. a crowned sovereign (Grj. 2, 106 va.).

ಮಕುರ makura. = ಮುಕುರ. a mirror. (Sk.).

ಮಕುಷ್ಠಕ makuṣṭhaka. = ಮಪಷ್ಠಕ, etc. *a species of kidney bean* (ಮಯುಷ್ಠಕ, etc., ಕಾಡ ಹೆಸಱು Nr.; see ಮಡಕಿ).

ಮಕೂಲಕ makūlaka. *a species of medicinal plant* (= ದನ್ತಿಕೆ).

ಮಕ್ಕ makka. = ಮಕ್ಕಾ, etc. Mecca. ಮಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹೋದ, ಮದೀನಕ್ಕೆ ಹೋದ, ಇದ್ದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೋಗಾಡಿಸಿ ಬನ್ದ. — ಮಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಟಕ್ಕುತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಮಕ್ಕಡ makkaḍa. = ಮಂಕಡ. a monkey. Tbh. of ಮರ್ಕಟ (Śmd. 345. 372; Mhr. ಮಾಕಡ).

ಮಕ್ಕರಿ makkari. = ಮಕ್ರಿ, ಮಂಕರಿ, ಮಂಕ್ರಿ. a basket plaited of stout slits of bamboo or of the date tree (My.; T., Te.; *cf.* Sk. ಮಸ್ಕರ and Tbh. ಮಕ್ಕರಿ).

ಮಕ್ಕರಿ makkari. Tbh. of ಮಸ್ಕರಿ. a religious mendicant, etc. (Śmd. 350).

ಮಕ್ಕಳ್ makkaḷ. (Śmd. 124). **ಮಕ್ಕಳು.** (= ಮರ್ಕಳ್). plural of ಮಗ 1, ಮಗು, etc. children (ಸನ್ತಾನ, ತನುಜ Nn. 92; ಸುಮುಖ, ತನೂಭವ 126; ದಾಯಿಗ, ಪುತ್ರ 140; ಪುತ್ರರು 151; C.; M.). ಮಕ್ಕಳು ಬಾಱ್ವ ಸತಿ (ಪುತ್ರಜೀವಿ Mr. 303). [ಚಿತ್ರಾಂಗದ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯರೆಮ್ಬ ಮಕ್ಕಳ್ ಪುಟ್ಟೆ Pb. 1, 73 va.; Ap. 2, 24]. ಮಕ್ಕಳುಱ ಸಾವ ಸತಿ (ಭಿನ್ದ 303). ಮಕ್ಕಳು ಬಾಱದವಳು (ಭಿನ್ದ, ನಶ್ಯತ್ತ್ರಸೂತಿ); ಮಕ್ಕಳು ಬಾಱುವವಳು (ಜೀವತ್ತೋಕೆ); ಗಣ್ಡನಿಂ ಮಕ್ಕಳುಮಿಲ್ಲದವಳು (ನಿರ್ವೀರೆ Hlā.). ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಸಿರಿಯು ಕೊಱಿತ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯು (Dp. 54). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಯು ... ಫಲಮೇನು? (148). ಹಲವು ಮಕ್ಕಳ ತನ್ದೆ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟವನೆ (a cock, Sp.). ಪುತ್ತಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ಬಂಗಾರವಿಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ತೊದಲಿಲ್ಲ. — ಪಕ್ಷಿಗೆ ಗೂಡು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾಯಿ. — ಹಕ್ಕಿಯಿಲ್ಲದ್ದು ತೋಟವಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ್ದು ಮನೆಯಲ್ಲ. — ಮಕ್ಕಳ ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಸವಿ. — ಮಕ್ಕಳ ಹೇಲು ತಿನ್ನುವವಳು ತುಪ್ಪದ ಗಸಿ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ? — ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲ ಚಿಕ್ಕನ ಪಳಿದ್ಯವೇ? ಮಕ್ಕಳ ತಲೆ ನೆರೆಯಿತು, ಕೂಱು ಗಂಜಿ ಹರಿಯಿತು. — ಮಕ್ಕಳ ಬಾಯಿಗೆ ಹಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟು, ಮಣ್ಣು ಬಿಡಿಸಬೇಕು. — ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಒಕ್ಕಳ ಹೊನ್ನು ಇದ್ದರೇನು? — ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಡತಿ ಮುದ್ದು, ಹೆಣ್ಡತಿಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ತಾನೇ ಮುದ್ದು. — ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲವೆನ್ದು, ಮಯ್ಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲ ಇಱಿದು ಹೋಯಿತು. — ಯಾವ ದೇವರು ವರಾ ಕೊಟ್ಟರೂ ಗಣ್ಡನಿಲ್ಲದೇ ಮಕ್ಕಳಾಗದು. — ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಮನೆವಾರ್ತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಪ್ಪಗೆ ಯಾಕೆ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಡರು? (Prvs.). see Si. 185. 413; Bh. 1, 8, 3. 85; Rām. 1, 4, 3; J. 14, 29; 19, 45. 51; ಎಳೆ–, ಗಣ್ಡು–; ಹೆಣ್ಣು–; Prvs. s. ಕಾಱು and ಮನ್ದಹಾಸ. — ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ. = ಹಲವು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ. a scandent thorny shrub, Asparagus racemosus Willd. (ಶತಮೂಲಿ My.; –ವಜೆ, ಉಗ್ರಗನ್ಧೆ, etc., ಬಿಜೆ, ಕವಣದ ಕಡ್ಡಿ Si. 146, sic !). 2, a female doll that carries many children (My.). — ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆ. –ಆಟಿಕೆ. children's play; childish behaviour (J. 31, 27; Abhā. 2, 52; Dp. 6, 3; My.). — ಮಕ್ಕಳಾಟಿಗೆ. –ಆಟಿಗೆ. = ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆ. (My.; Tu.). — ಮಕ್ಕಳುಗಳ್. = ಮಕ್ಕಳ್. (J. 28, 20). — ಮಕ್ಕಳು ಮಱಗಳು. dupl. (B. 2, 33. 48). — ಮಕ್ಕಳೊನ್ದಿಗ. –ಒನ್ದಿಗ. a man who has children (My.). — ಮಕ್ಕಳೊನ್ದಿಗಳು. –ಒನ್ದಿಗಳು. a woman whose (husband and) children are living (ಕುಟುಮ್ಬಿನಿ, ಪುರನ್ಧ್ರಿ, ಪುತ್ರಭೃತ್ಯಾದಿಕುಟುಮ್ಬಮುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀ Si. 183).

ಮಕ್ಕಾ makkā. = ಮಕ್ಕ, ಮಕ್ಕಾ. Mecca. (Si. 101; My.).

ಮಕ್ಕಿ makki. — ಮಕ್ಕಿಗದ್ದೆ. rice land above the level of a valley that is to be watered and produces a crop of luxuriant growth (My.). ಮಕ್ಕಳ ಕೆಲಸ ತಿಳಿಯದು, ಮಕ್ಕಿಗದ್ದೇ ಬೆಳೆ ತಿಳಿಯದು (as to its grain, Prv.). see Prv. s. ಅಕ್ಕಸಾಲೆ.

ಮಕ್ಕಿ makki. a copy. — ಮಕ್ಕಿಕಾಂ ಮಕ್ಕಿ. an exact copy (My.; H.).

ಮಕ್ರಿ makri. = ಮಕ್ಕರಿ, etc. a basket, etc. (My.).

ಮಕ್ಷಿ makṣi. = ಮಚ್ಛು. (Śmd. 346. 365). a fly.

ಮಕ್ಷಿಕ makṣika. a fly; a bee (ಮಧುಮಕ್ಷಿಕೆ, ಜೇನ ನೊಣ Mr. 175).

ಮಕ್ಷಿಕೆ makṣike. *a fly*; a bee.

ಮಖ makha. *a sacrifice*.

ಮಖಪುರುಷ makha-puruṣa. Viṣṇu or Kriṣṇa (Mr. 17).

ಮಖಮಲ್ಲು makhamallu. = ಮೊಖಮಲ್ಲು. velvet (Mhr., H. ಮಖಮಲ; My.).

ಮಖಯಾಜನ makha-yājana. assisting at the sacrifices of others (J. 5, 25).

ಮಖರಿಪು makha-ripu. Śiva; Vīrabhadra. 2, N. of a certain metrical foot (Ch.).

ಮಖವೈರಿ makha-vairi. = ಮಖರಿಪು. (My.).

ಮಖಾನ್ತ್ಯ makha-antya. the conclusion of a sacrifice (ವಾಜ, ಯಜ್ಞದ ಕಡೆ Nn. 124).

ಮಖಾಶ್ವ makha-aśva. a sacrificial horse (J. 15, 7).

ಮಖೆ makhe. = ಮಘೆ. (My.). the tenth nakṣatra. ಮಖೆಮಱೆ ಆದರೆ ಮೊಗ ತೊಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ಆಗದೇ? (Prv.).

ಮಖೋದಯ makha-udaya. the beginning of a sacrifice (J. 5, 37).

ಮಖ್ತೇಸರ makhtēsara. = ಮೊಕ್ತೇಸರ, a headman. (ಅಧ್ಯಕ್ಷ, etc. Si. 258, *only* in Si.).

ಮಗ maga. 1. a son (ಸೂನು, ಸನ್ತತಿ, ಆತ್ಮಜ, ತನುಜ, ಪುತ್ರ, etc. Hlā.; ಆತ್ಮಜ, ತನುಜ Nn. 48; ಅಂಗಜ, ಆತ್ಮಜ 53; ಸುತ Si. 422; ದಾಯಾದ, ಸುತ 430; C.; M.; T. ಮಗ, ಮಂಜ, ಮದಲೈ; Tu. ಮಗೆ; Te. ಮಗೆ, ಮೊಗೆ; see T. s. ಮಣಕ; *cf.* ಮೊಗ 2); [ಅವಾರ್ಯವೀರ್ಯಂಗೆ ಬದ್ದೆಗಂ ಪಿರಿಯ ಮಗಂ Pb. 1, 23; Ap. 1, 73]. a male, a he (see ಆಳು–, ಒಕ್ಕಲು–). plural ಮಕ್ಕಳ್. ಬಾಣನ ಮಗಳ ಮಗನೆಂ (declension, Śmd. 3). ತೊತ್ತಿಮಗ (ದಾಸ, ದಾಸೇರಕ); ಕನ್ಯಕಿಯ ಮಗನು (ಕನ್ಯಾಪುತ್ರ, ಕಾನೀನ); ಕುಬೇರನ ಮಗ (ನಲಕೂಬರ); ಒಡವುಟ್ಟಿದಳ ಮಗ (ಸ್ವಸ್ರೀಯ, etc.); ಒಡವುಟ್ಟಿದನ ಮಗ (ಭ್ರಾತೃವ್ಯ Hlā.). ಸವತಿದಾಯ ಮಗನು (ವೈಮಾತ್ರೇಯ); ತನ್ದೆಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಮಗನು (ಪೈತೃಷ್ವಸ್ರೀಯ Nr.). ಆಚಾರ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಪ್ಪಂಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಗನು (ನಮಸ್ಯಾಯಣ Mr. 250). ಹೆತ್ತ ಮಗನು (ಆತ್ಮಜ, ತನಯ, ಸೂನು, etc. Si. 190). ಊರಿಗೆ ಅರಸನಾದರೂ ತಾಯಿಗೆ ಮಗ. — ಮಗನಿಗೆ ಮಾವ ಸತ್ತರೇನು? ಸೊಸೆಗೆ ಅಪ್ಪ ಸತ್ತರೇನು? — ಬಾಯಿ ಇದ್ದರೆ ಮಗ ಬದುಕ್ಯಾನು. — ಮಗ ಸೋತರೂ ಜೂಜಿನ ಒಳವು ಕಲಿತ. — ನೊಗ ಇದ್ದರೆ ನೇಗಲು, ಮಗ ಇದ್ದರೆ ತನ್ದೆ. — ಮಗನ ಸಂಗಡ ಪಾತ, ಅಳಿಯನ

ಸಂಗಡ ಊಟ. — ಮಗ ಬದುಕಬೇಕು, ಸೊಸೆ ಮುಣ್ಡೆ ಆಗಬೇಕು. — ಪಿತನಿಲ್ಲದ ಮಗನ್ನ ಸಾಕಿದವನೇ ತನ್ದೆ. — ಬಕನ ಬಾರಿ, ಮಗನ ಮದಿವೆ (Prvs.). see Śmd. 68; Cpr. 3, 93; Bh. 1, 8, 65; J. 2, 25; 3, 25; 28, 57; 30, 25; 31, 27; Dp. 4; Si. 189. 190; ಮದ–, ಮುನ್ನೀರ್ಮಗ, ಮೊಮ್ಮಗ; Prvs. s. ದೂರ and ಮಗಳು. — ಮಗನ ಮಗ. a grandson (Bp. 27, 66; My.).

ಮಗ maga. 2. smell, fragrance (T., M. ಮಣ; Te. ವಲಪು). — ಮಗಗಣಗಿಲ ಮರ. -ಕಣಗಿಲ–. a tree with very thick branches and white flowers, cultivated in gardens, Plumeria acutifolia Poir. (Z). — ಮಗಮಗಿಸು. 1. to smell, to be fragrant [ಅದೇಂ ಮಗಮಗಿಸಿತ್ತೊ ಕತ್ತುರಿಯು ಕಪ್ಪುರದೊನ್ದು ಕದಮ್ಬದಮ್ಬುಲಂ Pb. 4, 107; Ap. 5, 36]; (Abh. P. 3, 75 va.; 12, 9; Grj. 7, 11 va.; Rām. 1, 13, 9; Bh. 7, 5, 68; J. 16, 4; Te. ಮಲಚು). ಮಸಮಸಗಿತು (ಸೊವಡು, ನಱು, ಸವುಸವ, ನಾನ್ತ, ವಾಸನೆ Kk. 55). — ಮಗಮಗಿಸು. 2. smell, fragrance (ಕಮ್ಪು, ಕಮ್ಮಿತ್ತು, ನಱು, ಪರಿಮಳ Śm. 23).

ಮಗಚು magacu. = ಮಗುಚು, ಮಗುೞ್ಚು, ಮೊಗಚು, ಮೊಗುಚು. to turn round (v. i.); to return (in ಮಗಚಿ ಬನ್ದನು, My.). 2, to turn upside down (My.); to overthrow. 3, to turn, as the leaf of a book; to throw, as grain from one place to another (My.). ನೆಗಚಿ ಹೋದ್ದು ಮಗಚಿ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.). 4, to fall upside down (in ಮೊಗಚಿ ಕೊಳ್ಳು, (My.). 5, to grind, to whet.

ಮಗಟ magaṭa. = ಮಗುಟ, ಮುಗಟ q. v., ಮೊಗಟ, ಮೊಗುಟ. a silken article of dress (occasionally also ಕಿತ್ತಾನ್). which, simply on account of its being silken, is considered to be always (washed or unwashed) pure and ceremonially clean (My.; Si. 221).

ಮಗಧ magadha. the country called Magadha or South Behār; — an inhabitant of Magadha. 2, *a family bard or minstrel* who sings the praises of a chief's ancestry in his presence.

ಮಗಧಪತಿ magadha-pati. Jarāsandha (Bh. 2, 2, 114).

ಮಗಧೇಶ magadha-īśa. a king of the Magadhas (Śmd. 276 Mḍb.).

ಮಗವು magavu. (Śmd. 109, o. r. ಮಗುವು). = ಮಗು, ಮಗುವು, ಮೊಗ 2, ಮೊಗು, ಮೊಗುವು. an infant, a child of any sex (ಬಾಲ, ಪಾಕ, ಅರ್ಭಕ, ಗರ್ಭ, ಪೋತ, ಪೃಥುಕ, ಶಿಶು, ಶಾವ, ಡಿಮ್ಭ Hlā.). ಮಗವಿನಲ್ಲಿಯುಂ ಬಾಲಿಶ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಕುಳ್ಳಿರಲಱಿಯದೆ ಮೇಲು ಮೊಗಮಾಗಿ ಮಲಗಿ ಇಹ ಮಗವು (ಉತ್ತಾನಶಯ, ಡಿಮ್ಭ); ಮೊಲೆಯುನುಮ್ಬ ಮಗವು (ಸ್ತನಪ, etc. Nr.). plural ಮಕ್ಕಳು.

ಮಗಳ್ magaḷ. (fr. ಮಗ 1). **ಮಗಳು.** a daughter (ದುಹಿತೃ, ತನಯೆ, ಪುತ್ರಿ Hlā.; C.; Tu.; T., M.). [ಪಿರಿಯ ಮಗನುಂ ಕ್ರಮಕ್ರಮಾರ್ಹನುಮಿರ್ದನ್ತೆನ್ನ ಮಗಳಂ ಕುಡೆವು Pb. 1, 70 va.; Ap. 3, 18]. ಮಗಳ ಮದವನಂ (ಜಾಮಾತೃ Hlā.). ಮಗಳನಿತ್ತ ಅಳಿಯ ಮಯಿದುನರೊಳ್ ಸ್ವಸ್ರೀಯರ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 489). ಮಗಳ ಗಣ್ಡನು (ಜಾಮಾತೃ); ಮಗಳ ಮಗಳು (ನಪ್ತ್ರಿ Nr.; Śmd. 3). ತನ್ನ ಮಗಳ ಪತಿ (ಜಾಮಾತೃ Mr. 314). ಮಗಳೇ, ಮರುಳಾದೆಯಾ? ಅನ್ದರೆ ಇರುಳು ಜಗಳಾಡುವವರು ಯಾರು? ಅನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಮಗಳನ್ನು ಹೆತ್ತು, ಅಳಿಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ; ಮಗನನ್ನು ಹೆತ್ತು, ಸೊಸೆಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ. — ಮಗ ಹುಟ್ಟಿ ಕಳ್ಳನಾದ, ಮಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಸೂಳೆಯಾದಳು (Prvs.). see Bp. 42, 8; Rām. 3, 2, 16; Rśv. 6, 98 va.; J. 2, 59; 8, 25; 29, 32; 30, 1; Si. 266.

ಮಗಳ್ಮಾ magaḷmā. a wife who is faithful to her husband (ಮಾಳ್ಮಕಿ, ಗಣ್ಡನ ಪತ್ತಿ ಬಿಡದಾಕೆ Śmd. II).

ಮಗಿ magi. = ಮಗೆ. (G. 137).

ಮಗಿ magi. (= ಮಂಗಿ?). — ಮಗಿಮಾವು. the monkey-bread tree, Baobab, a native of Africa, Adansonia digitata Lin. (St. & Pl.). 2, a kind of mango (B. 2, 51; fr. ಮಗ 2?).

ಮಗಿಲ್ magil. (= ಮೊಗಳು). ridge of a roof? (Bp. 57, 37).

ಮಗು magu. = ಮಗವು, etc. (My.). plural ಮಕ್ಕಳು. ಮೊಲೆಯುಣ್ಣುವ ಎಳೇ ಮಗು (ಸ್ತನಪ, etc. Si. 196).

ಮಗುಚು magucu. = ಮಗಚು q. v., etc. (Bh. 7, 5, 68; Rām. 6, 12, 3; My.). see ಹೊಡ–.

ಮಗುಟ maguṭa. = ಮಗಟ, etc. (My.).

ಮಗುಡ maguḍa. Tbh. of ಮಕುಟ. crown (Śmd. 338).

ಮಗುದುಮ್ಮಿ magudummi. = ಮೊಗದುಂ. — ಮಗುದುಮ್ಮಿ ಪುಡಿ ಸಕ್ಕರೆ. a kind of unrefined fine-grained sugar (B. 3, 45).

ಮಗುವು maguvu. = ಮಗವು q. v., etc. a child, etc. (My.). plural ಮಕ್ಕಳು. ಮೊಲೆಯ ಮಗುವು (ಬಾಲ, ಅರ್ಭಕ Nn. 123). ಮಗುವಿನ ಊಟ ಹತ್ತು, ತಾಯಿಯ ಊಟ ಒನ್ದು (Prv.).

ಮಗುೞ್ magu̱ḷ. = (ಮರಲ್ 1, etc.), ಮೊಗೞ್. to turn round (v. i., Cpr. 5, 19; 8, 70. 71); to be turned upside down (7, 141); to return; to turn back, to recede, to retreat; to happen, or to do, again (ನಿವರ್ತನ Śmd. Dh.; Tu. ಮಗ್ರ್; Te. ಮಗುಡು; T. ಮಡಂಗು; M. ಮಡಙ್ಙ). ಮಗುೞ್ದಂ (Śmd. 49). [ಮಗುೞ್ದಂ ಮತ್ತಿನ ಮಾತಂ ನೆಗೞ್ದರೆ ಪೇೞ್ವಗಳಕ್ಕುಂ Kr. 3, 201; Pb. 7, 3 va.; Ap. 3, 29; Vr. 70, 18]. ಪಗಲಿನ ರವಿಕಿರಣಂಗಳೆ ಮಗುೞ್ದೀಗಳ್ (134). ಮುನ್ದೆ ನೀರಿಲ್ಲಣಮೆ? ಮಗುೞ್ವಡಂ ಪಿನ್ತಣೂರ್ಗೆಣ್ಬ (215). ಭಾಷೆಯ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಳೆಗದತ್ತಣಿನ್ದ ಮಗುೞಿದವನು (ಸಂಶಪ್ತಕ Nr.). see Rśv. 6, 24 va.; 6, 36; 11, 134; 12, 4; J. 6, 6, ಪೆಡ–. — ಮಗುೞೆ. again (ಪುನಃ Nr.; Te. ಮಗುಡೆ). ಮಗುೞೆ ಬೇೞ್ವುದೆ ಬೇೞ್ವುದು (Śmd. 272). ಬಯ್ಕೆಯ ಮಗುೞೊಪ್ಪಿಸುವುದು (ಪ್ರತಿದಾನ Nr.). ಮಗುೞೆ ಕಾಣ್ಬುದದು (ಅವಗೀತ, ಉಪಲಬ್ಧ Mr. 451). ಮಗುೞೆ ಪುಟ್ಟುವುದು (ಭವ 474). ಬೇಡಂ.... ಮಗುೞೆ ಕೂರವ್ಬುನಿನ್ದೆೞ್ಚ (Rāghc. 17, 71). see Cpr. 1, 101 va.; Bp. 27, 24; 57, 51; J. 1, 10; 3, 5. — ಮಗುೞೆ ಮಗುೞೆ. again and again (ಪ್ರತಿಕ್ಷಣ, ಅಭೀಕ್ಷ್ಣ, ಭೂಯಸ್, ಅಸಕೃತ್, ಮುಹುಸ್ Hlā.). ಮಗುೞೆ ಮಗುೞೆ ಕಣ್ಡದು (ಅವಗೀತ, ಮುಹುರ್ದೃಷ್ಟ, ಉಪಲಬ್ಧ Hlā.; see Nr. s. ಮರುಳು 1. [— ಮಗುೞ್ದುವರ್. -ಬರ್. to return. ಶನ್ತನು ಪೊೞಲ್ಗೆ ಮಗುೞ್ದುವನ್ದವರಯ್ಯನಪ್ಪ ದಾಶರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಕೂಸಂ ಬೇಡೆ Pb. 1, 70 va.].

ಮಗುೞು magu̱ḷu. receding. see ತಗುಳು–.

ಮಗುೞ್ಚು magu̱ḷcu. = ಮಗಚು, etc. to cause the face to go or turn backwards; to turn away, to avert (v. t., Cpr. 6, 85); etc. 2, to turn round: to grind, to triturate (Grj. 2, 90; see ಗಟ್ಟಿ–). ಪರಾಙ್ಮುಖೀಕರಣ, ಮರಲ್ಚು Śmd. Dh.). 3, to return (v. t.). ಮುಯ್ವಂ ಮಗುೞ್ಚುವುದು (ಪ್ರತಿನಿರ್ಯಾತನ Hlā.).

ಮಗೆ mage. = ಮಗಿ, ಮೊಗೆ 4, q. v. a small earthen vessel for lading out, etc. (Si. 309). ನೀರು ಹಾಕುವ ಮಗೆ (ಕರಕ); ನೀರು ತುಮ್ಬುವ ಮಗೆ (ಕರಗ); ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತದ ಮಗೆ (ತಣ್ಗರಗ G.).

ಮಗೆ mage. Tbh. of ಮಘೆ. the 10th nakṣatra. (J. 11, 14; My.). ಮಗೆಮಱೆ ಬನ್ದರೆ ಮೊಗೆ, ಹೋದರೆ ಹೊಗೆ (Prv.).

ಮಗ್ಗ magga. a weaver's loom (C.; Te.; T., M. ಮಕ್ಕ; Tu. ಮಗ್ಗೊ; Mhr. ಮಾಗ; B. 5, 101). ಜೇಡರ ಮಗ್ಗದ ಕೋಲು

(ವೇಮ G.). ಮಗ್ಗದ ಕುಣಿಯಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗವಾದೀತೇ? — ಮಗ್ಗ ನೇಯ ಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಗ್ಗ ನೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prvs.). see ಕೆಯ್-. — ಮಗ್ಗದವ. -ಅವ. a weaver (My.). — ಮಗ್ಗಾತಿಮರ. the weaver's beam tree, Shrebera swietenioides Roxb. (St. & Pl.).

ಮಗ್ಗಲ್ maggal. ಮಗ್ಗಲು. = ಮಗ್ಗಿಲ್, ಮಗ್ಗುಲ್. side; the side (C.; Tu. ಮಗಿಲ್; T. ಮರುಂಗು, ಮರುಂಗುಲ್; M. ಮರುಙ್ಙು). ಒನ್ದು ಮಗ್ಗಲು (ಒತ್ತಟ್ಟು G.). ಒಣ್ಟೆಯ ಒನ್ದು ಮಗ್ಗ ಲಿಗೆ ಗೋದಿ ಹೇಱುತ್ತು (B. 4, 171). see ಇವರ್-, ಒಳ-. — ಮಗ್ಗಲ ಹಾಸಿಗೆ. a coverlet (My.).

ಮಗ್ಗಾರೆ maggāre. (-ಕಾರೆ). = ಮಂಗಾರೆ, ಮದ್ಗಾರೆ. the thorny shrub Vangueria spinosa Roxb. (ಗೇಣೆಯನಲ್ಲೆ ಬೊನಗಾರೆ ಮಗ್ಗಾರೆ ಮದ್ಗಾರೆಯಕ್ಕುಂ Mr. 119; o. rs. ಮುಂಗ್ಗಾರೆ ಮಗ್ಗಾರೆಯುಕ್ಕುಂ, — ಮಗ್ಗಾರೆ ಮದಧಾರೆಯುಕ್ಕುಂ; Rsv. 5, 56; Te. ಮಂಗಚೆಟ್ಟು, ಮ್ರಂಗ-).

ಮಗ್ಗಿ maggi. = ಮೊಗ್ಗೆ 2. multiplication-table [Tu.]. ಮಗ್ಗಿ ಬಾರದವನಿಗೆ ನುಗ್ಗೇ ಕಾಯಿ ಮದ್ದೇ? — ಮಗ್ಗಿ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಹಾಗ ವೀಸ ಗುಣಿಸು! ಅನ್ದ (Prvs.). — ಮಗ್ಗಿಗುಣಿತ. multiplication (My.).

ಮಗ್ಗಿಲ್ maggil. ಮಗ್ಗಿಲು. = ಮಗ್ಗಲ್, etc. (My.).

ಮಗ್ಗಿಸು maggisu. = ಮಱಗಿಸು. to cause to vanish (Rām. 6, 44, 11).

ಮಗ್ಗು maggu. 1. (= ಮಱಗು). to grow wan or sallow; to become pale; to grow taint or dim, as gold; to wither, to be destroyed (T. ಮಂಗು); to shrink or shrivel, as grain or pulse exposed to the sun's rays (My.); to vanish away, to disappear, as colour; to grow dirty, rusty or mouldy; to perish, to die away (T. ಮಙ್ಗು; see ಮಂಕು); to become strengthless, as men, as a horse (J. 7, 46); to vanish, to disappear, as a person (Grj. 8, 74). [ಇದನಾದಿ ಪ್ರಭವಂ ಭವಭ್ರಮಣ ಮಾಱಹೋಗ್ರಾಗ್ನಿಯೊಳ್ ಮಗ್ಗಿದ ಪುದು Ap. 15, 19].

ಮಗ್ಗು maggu. 2. (= ಮೊಱಗು 1). to roar. ಮಗ್ಗಿದರ್ ಮುಸಗಿದಮ್ಬುಧಿಯ ತೆರೆಯನ್ತೆ (J. 8, 32). see J. 27, 7.

ಮಗ್ಗು maggu. 3. (fr. ಮಣಗು or ಮಲಗು 1). (bending, stooping): subjection, submission (ವಶಮೆಮ್ಬ ತೇಜಂ Ct. 1, 4; Te. ಮೊಗ್ಗು, to incline, bow down; *cf.* ಮೊಱ್ಗು).

ಮಗ್ಗು maggu. 4. = ಮೊಗ್ಗು, ಮೊಗ್ಗೆ 1. a bud (Si. 123. 124. 456).

ಮಗ್ಗುಲ್ maggul. ಮಗ್ಗುಲು. = ಮಗ್ಗಲ್, etc. (ಪಕ್ಷ, ಬರಿ Nn. 112; Bp. 15, 14; Prll. 3, 27; J. 28, 4; My.). ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿರುವ ಹಾವು ಕಚ್ಚದೇ ಇದ್ದೀತೇ? — ನುಗ್ಗೆಯಾದರೂ ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ಬಸ್ಲೀತೇ? (Prvs.).

ಮಗ್ನ magna. plunged, dived, immersed; sunk into; drowned; absorbed. see ಜಲ-; ನಿ-; J. 8, 41.

ಮಗ್ನತೆ magnate. the state of being sunk into (misfortune): despondency (Cpr. 5, 129); the state of being immersed (Grj. 3, 76); that of being absorbed (Bp. 35, 22).

ಮಘ magha. power, wealth.

ಮಘವ maghava. Tbh. of ಮಘವನ್ (Śmd. 106).

ಮಘವನ್ magha-van. wealthy; liberal, munificent. 2, *Indra.*

ಮಘವಾನ್ magha-vān. = ಮಘವನ್. wealthy, etc. 2, *Indra.*

ಮಘೆ maghe. = ಮಖೆ, ಮಗೆ. the 10th nakṣatra (My.; B. 5, 308). ಮಘೇ ನೀರು ಮೊಗೇಲಿಡು! ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮಂ- maṅ. ಮಣ್-. = ಮಾ. great, etc. — ಮಂಕಾಳಿ. = ಮಾಕಾಳಿ. (My.).

ಮಂಕಡ maṅkaḍa. Tbh. of ಮರ್ಕಟ. a monkey. (Śmd. 372)

ಮಂಕಣಿ maṅkaṇi. a frame of wood, bamboo or iron in which pitchers are set and carried upon beasts (My.; Te. ಮಂಕೆನ; Mhr. ಮಾಕಣ).

ಮಂಕರಿ maṅkari. = ಮಕ್ಕರಿ, etc. a basket, etc. (My.; Si. 307).

ಮಂಕು maṅku. dimness (of a light, My.); want of lustre (of precious stones, pearls, gold, etc., My.); obscurity of intellectual perception, confusion of mind, silliness, stupidity, stubbornness (My.; Tu.; Te.; T. ಮಯಕ್ಕ, ಮಯಕ್ಕು; T. ಮಙಂಗು, ಮಯಂಗು, to be confused, perplexed, bewildered, etc.; ಮಙುಂಗು, to lose lustre, grow dim, blunt, dull or stupid = ಮಂಗು; see ಮಱ್ಗು; *cf.* ಮಕ, ಮಗ್ಗು 1, ಮಱ್ಗು, ಮಟ 1, ಮಱ 2). [Cv. 625]; ಅಂಕದೊಳಾಡುವ ಶಿಶುವಿನ ಮುಸ್ನಿನ ಮಂಕಾದ ನುಡಿಗಳನು ಕೇಳುತಲೆ (Dp, 14; Dp. 14, 1.). ಕೊಂಕುಗುರು ಳಿನ ರಮ್ಬ, ಕಂಕಣವು, ಕಟಿಸೂತ್ರ, ಪಂಕಜಾಗನ್ಧಿಯೆನ ಬೇಡ! ತಾನೊಲಿದ ಮಂಕು ಮಾಣಿಕವು! (Sp.). — ಮಂಕ. -ಅ 3. a confused, stupid man (ಸ್ಥೂಲ, ಜಡ Si. 457; My.). ಅಂಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಮಂಕಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.). — ಮಂಕಾಗು. -ಆಗು. to become dim (as a light, etc.); to become stupid, etc. (My.). — ಮಂಕಾಟ. -ಆಟ. stupid or silly behaviour (My.). — ಮಂಕಿ. a stupid, silly woman (My.). ಪಂಕಜವಾದರೆ ಮಂಕಿಗೆ ದೊಡ್ಡದೇ? — ಮಂಕೀ ಮಗನಾದರೆ ಸುಂಕ ಕೊಡ ಬಾರದೇ? (Prvs.). — ಮಂಕು ತಟ್ಟು. = ಮಂಕು ಹಿಡಿ. (My.). — ಮಂಕು ಬೀಱು. = ಮಂಕಾಗು. (My.). ಅವನು ಮಂಕು ಬಿದ್ದನು (My). — ಮಂಕುಬುದ್ಧಿ. a dull understanding (My.). — ಮಂಕುಬೂದಿ. a powder that confuses the mind, a decoy powder (My.; *cf.* ಮಜ್ಜು 3). — ಮಂಕು ಮರುಳು. dupl. (My.). — ಮಂಕುಮಱೆ. a furious, heavy rain. ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿ ಮಂಕುಮಱೆ ಬರಸೀತು (Prv.). — ಮಂಕುಮೂಱು. a stupid, silly widow (My.). ಮಂಕುಮೂಱು ಯಾದರೆ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತದೇ? (Prv.). — ಮಂಕು ಹಿಡಿ. confusion or stupidity to seize, (to become perplexed or stupid). ಅವನಿಗೆ ಮಂಕು ಹಿಡಿಯಿತು (My.).

ಮಂಕುತನ maṅkutana. confused, stupid, silly behaviour (My.). ಶಂಖು ಹಿಡಿದರೂ ಮಂಕುತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಂಕುರ maṅkura. = ಮುಕುರ. a mirror. (ಕನ್ನಡಿ G.).

ಮಂಕ್ರಿ maṅkri. = ಮಕ್ಕರಿ, etc. a basket. ಗೌಡನ ಹೆಣ್ತಿ ಕಡುಚಿಲ್ವೆಯಾದರೆ ಕಸದ ಮಂಕ್ರಿ ಹೊತ್ತು ತನ್ತಾಗ ಕಣ್ಡೇತು (Prv.).

ಮಂಕ್ಸು maṅksu. *instantly, quickly.*

ಮಂಗ maṅga. 1. (Tbh. of ಮರ್ಕ). a monkey (ಕಪಿ, ಪ್ಲವಗ, ಮರ್ಕಟ G.; ಕಪಿ, ಪ್ಲವಂಗ Si. 441; ಕಪಿ, ಹರಿ 450; C.; Tu. ಮಂಗ; M. ಮೊಙ್ಙ). ಮಂಗನ ಕೆಯ್ಯಲಿ ಮಾಣಿಕ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ. — ಮಂಗ ಬೆಣ್ಣೆ ತಿನ್ದು, ಆಡಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಒರಸಿತು. — ಮಂಗನ ಕೊನ್ದರೆ ಮೆಯ್ಗೊಲ್ಲ ಹೇಲು. — ಮಂಗನ ಪಾರುಪತ್ಯ ಹೊಂಗೇ ಮರದ ಮೇಲೆ. — ಮಂಗನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ನೋಡು, ಜಾಡನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡು. — ಮಂಗಳಗಾನ ಮಂಗಕ್ಕೆ ಆದೀತೇ? — ಅಂಗಿ ಕೊಟ್ಟು, ಬಂಗಿ ಸೇದಿ, ಮಂಗನಾದ (Prvs.). see Prv. s. ಮಂಗಳಾತಿ. 2, N. (= ಮಂಗರಾಜ); see ಅಭಿನವ-, ಕವಿ-, Mr. 1. 2. — ಮಂಗಚೇಷ್ಟೆ. apish grimaces: an apish trick, apish

behaviour (My.). — ಮಂಗನ ಬಾವುರೋಗ. a disease by which the neck and cheeks begin to swell (S. Mhr.). — ಮಂಗನಾಟ. -ಆಟ. apish play or behaviour (My.). — ಮಂಗರಾಜ. N. of the author of a nighaṇṭu. see ಅಭಿನವ-. — ಮಂಗಾಟ. -ಆಟ. = ಮಂಗನಾಟ. (My.).

ಮಂಗ maṅga. 2. *the head of a boat;* the side (or sides) of a ship. see ಫುಲಿಂಗ.

ಮಂಗತನ maṅgatana. = ಮಂಗಾಟ. (My.).

ಮಂಗರ maṅgara. = ಮಂಗುರೆ. — ಮಂಗರಬಳ್ಳಿ. = ಮಂಗರೋಳಿ. a climbing herb with a thick, four-winged eatable stem, Vitis quadrangularis Wall. (or Cissus quadrangularis Lin., St. & Pl.; My.).

ಮಂಗರೋಳಿ maṅgarōḷi. = ಮಂಗರಬಳ್ಳಿ. (Z.).

ಮಂಗಲ maṅgala. = ಮಂಗಳ. *fortunate, prosperous, auspicious, faring well, happy;* beautiful, pleasing. 2, *good fortune, success, auspiciousness, prosperity, welfare, bliss, happiness, felicity.* 3, anything tending to a lucky issue, a good omen, an auspicious prayer, a benediction, a blessing; lines at the opening or end of a poem, etc., in praise of a deity, etc.; praise. 4, any auspicious or lucky object, as a dress, an ornament, an amulet, etc. 5, any happy event, any festive occasion, as marriage, etc. (ಶೋಭನ, ಶುಭಕರ್ಮಗಳು Nn. 154). 6, any ancient custom (ಪೂರ್ವ, ಪೂರ್ವಪದ್ಧತಿಗಳು Nn. 154; ಪೂರ್ವಪದ್ಧತಿಯ ತೆಜಿನನ್ ಉಸುರ್ವುದು Mr. 531). 7, = ಪತನ (ಬೀಳುವುದು 154); ನಿಪಾತಶಬ್ದವನು ಪೇಳ್ವುದು (531). 8, *the planet Mars* (considered as bad, ಕುಜಾತ 154; ಅಂಗಾರಕ, etc. Mr. 38; ಕೇಸೊಡಲ, ಪೊಡವಿಜ Śm. 17). 9, a colour of horses (ತುರಚ್ಛಾಯೆ, ಕುದುರೆಗಳ ವರ್ಣ 154; ಕುದುರೆಯ ಕಾಲ್ಮೊಗವಸ್ ಅಲ್ದೆ ಬೊಳ್ಪುದೋಱೆ ಮಂಗಲಂ Mr. 276). ಪೀಠಿಗೆ ತಿಳಿಯದವ ಮಂಗಲಪರಿಯನ್ತರ ಹೇಳ್ಯಾನೇ? (Prv.). see ಅಷ್ಟ-, and ಶುಭ. — ಮಂಗಲಮ್ಪಾಡು. -ಂ-ಪಾಡು. to sing praises (Cpr. 2, 93 va.).

ಮಂಗಲಕಾರ್ಯ maṅgala-kārya. a festive occasion in general, as marriage, thread-investiture, etc.

ಮಂಗಲಗಾತ್ರೆ maṅgala-gātre. a woman with a beautiful body (J. 6, 29).

ಮಂಗಲತರ maṅgala-tara. uncommonly beautiful (Śsv. 5, 57 va.).

ಮಂಗಲಪಾಠಕ maṅgala-pāṭhaka. blessing-reciter: *a bard, an encomiast* (Bp. 50, 16).

ಮಂಗಲಪ್ರಸಾಧನ maṅgala-prasādhana. = ಮಂಗಳವಸದನ. a festive, or auspicious, ornament or dress.

ಮಂಗಲಿಕೆ maṅgalike. N. of a vṛitta (Ch.).

ಮಂಗಲ್ಯಕ maṅgalyaka. *a sort of pulse or lentil, Ervum hirsutum, Cicer lens* (ಚಣಗೆ Hlā.).

ಮಂಗಲ್ಯೆ maṅgalye. *a species of very fragrant sandal* (see Si. 227).

ಮಂಗಳ maṅgaḷa. = ಮಂಗಲ 1-9. 10, N. of a vṛitta (Ch.). ತಿಂಗಳು ದಾಟಿದರೂ ಮಂಗಳ ದಾಟಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮಂಗಳವಱೆ. -ಪಱೆ. (Śmd. 207). a drum used on festive occasions (ಬದ್ದವಣ Śm. 37; Rśv. 8, 5 va.).

ಮಂಗಳಕರ maṅgaḷa-kara. causing luck, success, etc. (Si. 268).

ಮಂಗಳಕಷ್ಟ maṅgaḷa-kaṣṭa. trouble arising from the planet Mars. ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹೇತು, ಮಂಗಳಕಷ್ಟ ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮಂಗಳಗಾನ maṅgaḷa-gāna. festive singing, festive songs. ಮಂಗಳಗಾನ ಮಂಗಕ್ಕೆ ಆದೀತೇ? (Prv.).

ಮಂಗಳತೆ maṅgaḷate. good fortune, auspiciousness, bliss (Rām. 1, 5, 25).

ಮಂಗಳನಾದ maṅgaḷa-nāda. an auspicious, festive, happy sound (Bp. 44, 33).

ಮಂಗಳಪ್ರದ maṅgaḷa-prada. bestowing welfare or prosperity (Bp. 57, 67; My.).

ಮಂಗಳರವ maṅgaḷa-rava. = ಮಂಗಳನಾದ. (Bp. 44, 71).

ಮಂಗಳವಸದನ maṅgaḷa-pasadana. Tbh. of ಮಂಗಲಪ್ರಸಾಧನ. [ತನ್ನ ನಾಲ್ವರ್ ತಮ್ಮನ್ದಿರೊಡನೆ ಮಂಗಳವಸದನಂಗೊಣ್ಡು ಮಂಗಳ ಪ್ರಧಾನೋಚಿತ ವಿಜಯಗಜಮನೇಱಿ Pb. 9, 95 va.]; (Śmd. 207. 376).

ಮಂಗಳವಾದ್ಯ maṅgaḷa-vādya. a musical instrument played at festivals (Rśv. 8, 118; J. 7, 22).

ಮಂಗಳವಾರ maṅgaḷa-vāra. Tuesday (C.; B. 1, 7). ಮಂಗಳವಾರದ ವರೆಗೆ ಗಂಗಳ ತೊಳೆಯ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಮಂಗಳಸೂತ್ರ maṅgaḷa-sūtra. the marriage-string: a string with a bit of gold, etc. strung on it, worn round the neck by a wife (ಪ್ರತಿಸರ G.; Bp. 27, 9; My.).

ಮಂಗಳಾಂಗ maṅgaḷa-aṅga. he who has an auspicious body; Śiva (Bp. 57, 61). Fem. ಮಂಗಳಾಂಗಿ (My.).

ಮಂಗಳಾಚರಣ maṅgaḷa-ācaraṇa. benediction, lines at the opening or close of a poem, etc. in praise of some deity, guru, king, etc. (My.).

ಮಂಗಳಾನಕ maṅgaḷa-ānaka. (Śmd. 216). a drum used on festive occasions (Abh. P. 12, 26).

ಮಂಗಳಾಪುರ maṅgaḷā-pura. the town with (a temple of) Pārvatī, the present Maṅgaḷūru. the N. "ಮಂಗಳಾಪುರ" is found in a śāsana of śālivāhanaśaka 1225 on a stone-pillar in front of a temple that then was called ನೀರದೇವಾಲಯ and at present is dedicated to Hanumat; the śāsana was granted by a ruler of the Pāṇḍya race.

ಮಂಗಳಾರ maṅgaḷa-āra. a happy, pleasing place (My.; see Prv. s. ಮನೆ).

ಮಂಗಳಾರತಿ maṅgaḷa-ārati. (Śmd. 207). the ceremony of waving (as around an idol) of a burning lamp; the lamp so waved (Bp. 12, 10; 35, 14; 43, 20; My.; Mhr.).

ಮಂಗಳಾರ್ತಿ maṅgaḷa-ārti. = ಮಂಗಳಾರತಿ. ಮಂಗಳಾರ್ತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಂಗ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮಂಗಳಾವತಿ maṅgaḷā-vati. N. of a town (Cpr. 1, 83; 1, 97 va.).

ಮಂಗಳಾಶಾಸನ maṅgaḷa-āśāsana. benediction (My.).

ಮಂಗಳಾಷ್ಟಕ maṅgaḷa-aṣṭaka. eight stanzas of benediction (recited at marriages, etc.), at the end of each of which the term "maṅgala" occurs (and learned by rote by all astrologers, My.). ಬೆನ್ದ ಬಾಯಿಗೆ ಬನ್ದದ್ದೇ ಮಂಗಳಾಷ್ಟಕ (Prv.).

ಮಂಗಳೆ maṅgaḷe. ಮಂಗಳಾ. a lucky, happy woman (Rśv. 6, 95); a faithful wife; Pārvatī. — ಮಂಗಳೂರು. -ಊರು. = ಮಂಗಳಾಪುರ. N. of a sea-port in South Canara. (C.).

ಮಂಗಳೋದಯ maṅgaḷa-udaya. rising or birth of prosperity or happiness (Bp. 43, 77).

ಮಂಗಾರೆ maṅ-kāre. = ಮಗ್ಗಾರೆ. the thorny shrub Vangueria spinosa Roxb. (ಪಿಣ್ಡೀತಕ, ಮರುವಕ etc., ಬೋಸಗಾರೆ Si. 134). — ಮಂಗಾರೆಮುಳ್ಳು. a rigid spiny shrub or small tree, the emetic nut, Randia dumetorum Lam. (or R. spinosa Blum., Z.).

ಮಂಗಿ maṅgi. = ಮಂಗ 1 (fr. a vulgar ಮಂಗ್ಯ = ಮಂಗ). 2, feminine of ಮಂಗ 1, & N. (My.). — ಮಂಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ಮಂಗಿರಾಜ. = ಮಂಗರಾಜ. ಮಂಗಿರಾಜ ನಿಗಣ್ಟು ಬರೆವುದಕ್ಕೆ ಶುಭ ಮಸ್ತು (heading to Mr.).

ಮಂಗಿನಿ maṅgini. (fr. ಮಂಗ 2). *a boat, a ship.*

ಮಂಗುರ maṅgura. = ಮಂಗ್ರ. — ಮಂಗುರವಳ್ಳಿ. N. of a creeper (see Mr. s. ಕಾಣ್ಡೀರಿ).

ಮಂಗೇಶ maṅga-īśa. Śiva; N. (Mg.).

ಮಚರ್ಚಿಕೆ macarcike. *excellence, anything excellent or good of its kind.*

ಮಚ್ಚ macca. = ಮಚ್ಚು 4, ಮಚ್ಚೆ, ಮಣ್ತಿ 1. a black speck or spot on the skin, a mole, a freckle; the scar of a wound (My.; Tu. ಮಜ; T. ಮಚ್ಚ, ಮಚ್ಚೆ, ಮಱು, ಮಱ್ಕೆ, ಮಾಜು; Te. ಮಚ್ಚೆ, ಮರಕೆ; Tu. ಮಜೆ). 2, a mark, a sign (Te. ಮಚ್ಚ = ಗುಱುತು); a sign of identity; a little piece of gold or silver taken by the goldsmith from what was given to him, and returned to the owner to be kept for a sample or test (My.; Tu. ಮಚ್ಚ; T.; M. ಮಚ್ಚ, ಮೆಚ್ಚ; Te. ಮಚ್ಚು; ದೃಷ್ಟ Mr. 358).

ಮಚ್ಚ macca. = ಮಚ್ಚೆ. Tbh. of ಮಚ್ಛ, ಮತ್ಸ್ಯ (Śmd. 340). a fish — ಮಚ್ಚಾವತಾರ. Tbh. of ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರ. (My.).

ಮಚ್ಚರ maccara. Tbh. of ಮತ್ಸರ (Śmd. 340; ಮತ್ಸರ, ಕೇಣ Śs. Śmd. 158; Bp. 25, 15; 40, 61; My.; Te.). [ಮಚ್ಚರಮುಂ ಮೋಘ ಮೊಡಮ್ಬಡುಂ ಕಲುಷಮುಂ...ಪೊರೆಯುಂ ಪನ್ತಮುಮಿಲ್ಲದನ್ತೆ Pb. 7, 35; ಶರಣ ಸ್ಥಳದವರಿಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಮಚ್ಚರ Bv. 389]. see ಗಣ್ಡ-, Prv. s. ವೆಚ್ಚ. — ಮಚ್ಚರನ್ದೆಗೆ. -ಅ-ತೆಗೆ. to seize envy, *i. e.* to become envious (Grj. 4, 26 va.).

ಮಚ್ಚರಿಗ maccariga. an envious, grudging, hostile man (ದೋಷ ಗ್ರಾಹಿ Mr. 229).

ಮಚ್ಚರಿಸು maccarisu. Tbh. of ಮತ್ಸರಿಸು. to be envious, to grudge, to be jealous, to be selfish, to be greedy after (My.). [ತಾನುಂ ಶರದದ ಚನ್ದ್ರಮನೊಳ್ ಮಚ್ಚರಿಪನ್ತಿರೆ Ap. 12, 47]. ಮಚ್ಚರಿಪ ನು (ದೋಷಗ್ರಾಹಿ, ಮತ್ಸರಿ, etc. Hlā.). see Ch. s. ಅಜಿತಸೇನಪಣ್ಡಿತ; Abh. P. 9, 83; Bp. 6, 4; 28, 47; 40, 4.

ಮಚ್ಚಿಕೆ maccike. = ಮೆಚ್ಚಿಕೆ, etc. assent, approval, approbation, liking (Bp. 36, 56; Te.).

ಮಚ್ಚಿಸು maccisu. = ಮರ್ಚಿಸು, ಮೆಚ್ಚಿಸು, ಮೆರ್ಚಿಸು. to cause to assent; etc., to please (Rśv. 11, 80).

ಮಚ್ಚು maccu. 1. = ಮರ್ಚು 1, ಮೆಚ್ಚು 1. to be very much devoted to; to assent, to be pleased with; to like. ಮಚ್ಚಿ ಪೊಗಟ್ಟಂ (Śmd. 280). ಶಿಶುವ ನೋಡುವ ಕಣ್ಣೆ ಮಾಯವೆ ಮುಸುಕುವುದು, ಮನ ಮಚ್ಚುವುದು (Prll. 3, 24). [ತನ್ನಿಚ್ಚೆ ಯ ನುಡಿದರೆ ನಚ್ಚುವುದೀ ಮನವು; ಇದಿರಿಚ್ಚೆಯ ನುಡಿದರೆ ಮಚ್ಚದೀ ಮನವು Bv. 393; Cv. 147, 293]. see Grj. 10, 113; Bp. 40, 41. 76; 54, 69; 57, 43; Śsv. 2, 47.

ಮಚ್ಚು maccu. 2. = ಮರ್ಚು 2, ಮೆಚ್ಚು 2. superior attendance, great devotion or attachment (ಅತಿಪರಿಚಯ Śm. 85; see ನಚ್ಚು-); approbation (see ಪಡಿಮೆಚ್ಚು, o. r. ಪಡಿ ಮಚ್ಚು), liking, fondness, pleasure. [ಇವಳ್ ಗನ್ಧರ್ವ ವನಿತೆ ಯೆನ್ನೊಳಾದ ಮಚ್ಚುಂ ಮೋಹಮುಂ ಕಾರಣಮಾಗಿರ್ಪಳ್ Pb. 8, 63 va.; Ap. 2, 51]. see Bp. 28, 47; 40, 61; 42, 25. — ಮಚ್ಚಿನಾಟ. -ಆಟ. love play (J. 6, 31). — ಮಚ್ಚುಗೊಡು. -ಕೊಡು. to give or cause pleasure (Rśv. 7, 17 va.). — ಮಚ್ಚುವಡೆ. -ಪಡೆ. to begin to feel pleasure, to be pleased (Rśv. 1, 135 va.).

ಮಚ್ಚು maccu. 3. = (ಮಂಕು), ಮೆಚ್ಚು 3. illusion, delusion, deception: a decoy powder (in hunting, ಮಾಯೆ Mr. 380; Te. ಮಚ್ಚು, love powder; ಮೈದು, an enchanting, alluring powder, love powder, magic powder; deception, delusion = ಮೋಹನಭಸ್ಮ and ಮಾಯೆ; T. ಮರುಡ್ಚಿ, ignorance; confusion). — ಮಚ್ಚುಮದ್ದು. love powder (ಮಚ್ಚು G.). ಮಚ್ಚು ಮದ್ದು ಎನ್ದು ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಹುಚ್ಚುಮದ್ದಾಯಿತು (Prv.).

ಮಚ್ಚು maccu. 4. = ಮಚ್ಚ No. 2. (Si. 329; see Prv. s. ಸಾವಿರ).

ಮಚ್ಚು maccu. 5. (= ಮಂಚ?). an upper storey (of a house; My.; Te., T., M.); a terrace.

ಮಚ್ಚು maccu. 6. = ಮರ್ಚು 3. a bill-hook or straight knife used for cutting bushes, a hatchet, etc. (ಹೊದಱು ಛೇದಿಪ ಲವಿತ್ರ Śm. 85; My.; Tu. ಮಡು; T., M. ಮಱು, a hatchet, an axe). — ಮಚ್ಚುಕತ್ತಿ. = ಮಚ್ಚು. (My.; Si. 303; Te. ಮಚ್ಚು ಕತ್ತಿ, ಮಡ್ಡು-);— ಮಚ್ಚುಗುಡುಗೋಲ್. -ಕುಡುಗೋಲ್. a sickle-like knife (C. Bp. 47, 42 sic!).

ಮಚ್ಚು maccu. Tbh. of ಮಕ್ಷಿ. a fly. (Śmd. 346. 365; ನೊಳ Kk. 85; Śm. 44. 85).

ಮಚ್ಚೆ macce. = ಮಚ್ಚ No. 1. a black speck on the skin, etc. (My.). ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸೌಭಾಗ್ಯಚಿಹ್ನವೆನ್ಬ ಮಚ್ಚೆ (ಶ್ರೀವತ್ಸ Si. 19). ಮಚ್ಚೆಯೆರಳೆ (ಕದಲಿ 169). ಕರೀ ಮಚ್ಚೆ ಗಳುಳ್ಳ ದುಪ್ಪಿ (ರುರು 169). ತಿಲಕಾಕಾರಗಳಾದ ಕರೀ ಮಚ್ಚೆಗಳು (ಜಟುಲ, ಕಾಲಕ, ಪಿಪ್ಲು, ತಿಲಕ, ತಿಲಕಾಲಕ, ಸಂಗತೀ ಮಚ್ಚೆ, ಹುಟ್ಟುಮಚ್ಚೆ 199). ಸಿಬ್ಬವೆನ್ಬ ಚರ್ಮದೋಷವಾದ ಮಚ್ಚೆಗಳುಳ್ಳವನು (ಕಿಲಾಸಿ, ಸಿಧ್ಮಲ 203). ಪ್ರಾಯದ ಆನೆಗೆ ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಪದ್ಮಾಕಾರವಾಗಿ ಏಱುವ ಸಿಬ್ಬದ ಮಚ್ಚೆಗಳು (ಪದ್ಮಕ, ಬಿನ್ದುಜಾಲಕ 270). ನೆತ್ತೀ ಮೇಲೆ ಮಚ್ಚೆ ಇದ್ದರೆ ಮೊಚ್ಚೆ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳಬಾರದೇ? (Prv.). — ಮಚ್ಚೆನಾಲಿಗೆ. = ಮಣ್ತಿನಾಲಿಗೆ. a tongue with a speck, which is considered to be very effective in cursing (My.). ಮಚ್ಚೆನಾಲಿಗೆ ಇದ್ದವನ ಸಂಗಡ ಕಚ್ಚಾಟ ಮಾಡಬಾರದು (Prv.).

ಮಚ್ಚೆ macce. = ಮಚ್ಚ. (Abhā. 2, 89).

ಮಚ್ಛ maccha. = ಮತ್ಸ್ಯ, etc. (Sk.).

ಮಚ್ಛರ macchara. = ಮಚ್ಚರ, ಮತ್ಸರ. jealous. (Śmd. 340).

ಮಚ್ಯ machya. = ಮಚ್ಚ (Śmd. 340), ಮಚ್ಛ, etc. a fish.

ಮಜಕೂರು majakūru. = ಮಜುಕೂರು. a written account; the contents of an epistle: an oral communication (Mhr., H.). 2, mention of; above-mentioned (My.; Br., Mhr., H.); affair, concern (ಸಂಗತಿ G., Cb.; My.). 3, current, present (as time, My.; Mhr., H.).

ಮಜಡ majaḍa. dull, sluggish, slow (Bh. 3, 14, 43; *cf.* Mhr. ಮಟ್ಟ?).

ಮಜಬೂತು majabūtu. strong, firm, fast (My.; Br.; Mhr., H. ಮಜಬೂದ).

ಮಜಲೀಷು mājalīṣu. dancing of prostitutes (My.; H.).

ಮಜಲು majalu. a stage, a halting place; a day's journey; any portion of a journey performed at once; the last stage (My.; Mhr., H.). 2, a dry field. (Tu.).

ಮಜಾ majā. flavour, taste (My.; H.).

ಮಜಾಕು majāku. = ಮಜಾ. (My.).

ಮಜುಕೂರು majukūru. = ಮಜಕೂರು. (My.; Br.).

ಮಜೂರಿ majūri. = ಮಂಜೂರಿ, ಮುಜೂರಿ, ಮೂಜೂರಿ. the wages of a labourer (My.; Br.; Mhr., H. ಮಜುರೀ); the business of a labourer (My.; Mhr., H.).

ಮಜ್ಜ majja. (ಮಜ್ಜನ್) = ಮಜ್ಜೆ. *the marrow of the bones and flesh.* 2, *the pith of plants* (ಮರದ ಕೆಚ್ಚು Hlā., Mr. 105).

ಮಜ್ಜನ majjana. sinking under water, diving, immersion; bathing, ablution (Cpr. 5, 121 va.; 6, 86; Bp. 2, 51); drowning; water for bathing (My.). ಮಜ್ಜನ ನೀಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮಜ್ಜಿಗೆ ಕುಡಿದ ಹಾಗೆ. — ಮಜ್ಜನ ಮಾಡಿ ಕಜ್ಜಾಯ ತಿನ್ದರೆ ಅಜ್ಜೀ ಬೊಜ್ಜವಾಯಿತೇ? (Prvs.). see Prv. s. ಮಣ್ಣುದೇವ. — ಮಜ್ಜನಬಾವಿ. a well from which bathing-water is drawn (Bp. 50, 56). — ಮಜ್ಜನಮ್ಬುಗಿಸು. -ಂ-ಪುಗಿಸು. to cause to enter a bath: to bathe. [ನಾಗಕನ್ನೆಯರುಂ ತಾನುಂ ಮನಮ್ಬುಗಿಸುವನ್ತೆ ಮಜ್ಜನಮ್ಬುಗಿಸಿ Pb. 4, 16 va.]. ಮಜ್ಜನಮ್ಬುಗಿಪಂ (ಮಜ್ಜನವಳಂ Kk. 33). — ಮಜ್ಜನಮ್ಬುಗು. -ಂ-ಪುಗು. to take a bath (Cpr. 6, 56 va.).

ಮಜ್ಜನಗೃಹ majjana-gṛiha. a bathing-house; a bath-room (My.).

ಮಜ್ಜನಜಲ majjann-jala. bathing-water (Bp. 56, 56).

ಮಜ್ಜನವಳ majjana-vaḷa. a man who bathes (others, ಮಜ್ಜನಮ್ಬುಗಿಪಂ Kk. 33).

ಮಜ್ಜನಸಾಲೆ majjana-sāle. = ಮಜ್ಜನಗೃಹ. (Bp. 12, 34; 30, 10. 16; 47, 13).

ಮಜ್ಜಸಾರ majja-sāra. = ಮಜ್ಜಾಸಾರ, q. v. (ವಾತ Ss.).

ಮಜ್ಜಾಸಾರ majjā-sāra. (not in Sk.). pith (ಸಾರ, ಕೆಚ್ಚು Nn. 125, o. rs. ಮಜ್ಜಾಸಾರ, ಮಬ್ಬಾಸಾರ, ಮಜ್ಜಸಾರ); substance, real essence, element (ಒಳುಪು Mr. 497, o. rs. ಮಜ್ಯಾಸಾರ, ಮಜ್ಜಸಾರ & ಒಳುಹು); that which is most important (ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಮುಖ್ಯ 125). 2, a thing (ದ್ರವಿಣ, ವಸ್ತು 125). 3, riches (ಧನ 497). 4, semen virile (ಇನ್ದ್ರಿಯ 125; ಶುಕ್ಲ 497). 5, ನಿಷ್ಠೆ (125; 497). 6, an oath (ಸೂರುಳ್ 125; 497). 7, the sky or ether (ಆಕಾಶ 125; 497). 8, morbid affection of the windy humour, rheumatism (ವಾತ Ss. as ಮಜ್ಜಸಾರ). 9, excessive trouble (ಅತಿವಕಷ್ಟ, ಅತಿಕಷ್ಟ 125). 10, sorrow, grief (ಕ್ಲೇಶ, ದುಃಖ 125; ಕ್ಲೇಶ 497). 11, ನಷ್ಟಪದ (ನಷ್ಟವಾದ ಪದ 125), ತೀರಿದಡೆ (497).

ಮಜ್ಜಿಗೆ majjige. (probably fr. ಮಥಿತ). buttermilk (ದಣ್ಡಾಹತ, ಕಾಲಶೇಯ, ಅರಿಷ್ಟ, ಗೋರಸ Nr.; ಮುಶೀರ, ಮಥಿತ Nn. 91; ಕಟಲ್ Smd. I; ಕಟ್ಟಳೆ Ct. I, 47; ಅಳೆ Sm. 11; My.; Te.; T. ಮದಿಗ, ಮಚ್ಚಿಗೈ; Tu. ಮಜಿಕೋಲು, a churning-stick). 2, whey (ದಧಿಮಣ್ಡ, ಮಸ್ತು Hlā.). ನಾಲ್ಕು ಭಾಗದೊಳಗೊನ್ದು ಭಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ಮಜ್ಜಿಗೆ (ತಕ್ರ); ಅರ್ಧ ನೀರ ಬೆರಸಿದುದು (ಉದಶ್ವಿತ್ Nr.). ನೀರು ಬೆರಯದೇ ಇರುವ ಮಜ್ಜಿಗೆ (ಮಥಿತ Si. 316). ಮಜ್ಜಿಗೆಯ ಪಳಿದ್ಯ (ತೇಮನ, ನಿಷ್ಠಾನ Mr.). ಅಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ಬಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ, ಮೊಸರು ಇಲ್ಲದೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಇಲ್ಲ. — ಮನೆಮಜ್ಜಿಗೆ ತಾಳೆಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕುಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಈಚಲುಮರದ ಕೆಳಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಕುಡಿದರೆ ನಾಚಿಗೆಗೇಡಾಗದೇ? — ತಾನು ಹೋದರೆ ಮಜ್ಜಿಗಿಲ್ಲ, ಮೊಸರಿಗೆ ಚೀಟು. — ಪಾದ್ಯಕ್ಕೆ ನೀರು ಇಲ್ಲ, ಊಟಕ್ಕೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ? — ಮಜ್ಜಿಗೆಗೆ ತಕ್ಕ ರಾಮಾಯಣ ಹೇಳಿದ. — ಮಜ್ಜಿಗೆಗೆ ಹೋದವನಿಗೆ ಎಮ್ಮೆ ಕ್ರಯವು ಯಾಕೆ? (Prvs.). see Si. 313; B. 1, 15; Prv. s. ಮನೆ. — ಮಜ್ಜಿಗೆಗಡ್ಡೆ. the root of the scandent thorny shrub Asparagus racemosus Willd. (ಶತಮೂಲಿ, ಬಹುಸುತೆ, ಅಭೀರು, ಅಹೇರು, etc., ಪಿಲ್ಲಿಪಿಚ್ಚರ, ಆಸಡಿ, ಆಷಾಢೀ ಬೇರು, ಅಜ್ಜೀಗಡ್ಡೆ Si. 146). — ಮಜ್ಜಿಗೆನೀರು. buttermilk mixed with water (My.). ಅತ್ತೇ ಮನೆಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೆನೀರು, ತವರ ಮನೆಗೆ ಹಾಲುಮೊಸರು. — ಬಸವಾ! ಪಾಪ! ಎನ್ದರೆ ಸೊಸೆಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೆನೀರು ತಾ! ಎನ್ದ (Prvs.). — ಮಜ್ಜಿಗೆ ಪಲ್ಯ. a troublesome weed of a sour taste, the yellow wood-sorrel, Oxalis corniculata Lin. (Z.). — ಮಜ್ಜಿಗೆಪಳಿದ್ಯ. a kind of sour sauce (My.; ವ್ಯಂಜನ, ನಿಷ್ಠಾನ Si. 436). — ಮಜ್ಜಿಗೆಹುಲ್ಲು. the lemon grass, Andrapogon schoenanthus Lin. (St. & Pl.).

ಮಜ್ಜೆ majje. = ಮಜ್ಜ. the marrow of the bones and flesh. (ಮೇದಸ್ Nr.).

ಮಝ majha. bravo! well done! (Bh. 8, 23, 3). — ಮಝಪೂತು. = ಮಝ ಪೂತುರೆ. (J. 7, 33). — ಮಝ ಪೂತುರೆ. dupl. (ಕೊಣ್ಡಾಟ Ct. II, 103). — ಮಝ ಭಾಪು. dupl. (Grj. 10, 53. 79; Bp. 28, 50; 30, 25; 36, 23; 52, 40; Rām. 6, 30, 11). — ಮಝ ಭಾಪುರೇ. dupl. (Bp. 28, 30). — ಮಝ ಮಝ. rep. (ಕೊಣ್ಡಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 38). — ಮಝುರೇ. -ಉರೇ. dupl. (Bh. 8, 23, 24).

ಮಂಚ mañca. (fr. ಮಲಗು 1). one of the *tatsamas* (Smd. 384; Ct. II, 48; Kk. 95; Sm. 97). *a bedstead, a cot, a bed* [Tu.]; (ಪರ್ಯಂಕ, etc. Nr., Hlā.; Si. 230; Bp. 42, 18; J. 25, 60; C.). [ದ್ರುಪದನಂ ತನ್ನ ಮಂಚದ ಕಾಲೊಳ್ ಕಟ್ಟವೇಳ್ದು Pb. 2, 62 va.]. 2, a scaffold or temporary structure erected for spectators on festive occasions. 3, an elevated shed raised on bamboos, etc., in a field, etc. 4, a seat of state. ಮಂಚಕ್ಕೆ ಮಣೆ ಯಾಕೆ? ಲಂಚಕ್ಕೆ ಹೊಣೆ ಯಾಕೆ? — ಮಂಚದ ಕಾಲು ಆದರೆ ಹಂಚು ಮಾಡಬಹುದೇ? — ಪಂಚರತ್ನಕ್ಕೆ ಮಂಚದ ಕಾಲು ಕ್ರಯವೇ? — ಪಂಚಪಾಣ್ಡವರೆಷ್ಟುವರು ಮಂಚದ ಕಾಲಿನ ಹಾಗೆ ಮೂವರೆನ್ದು, ಎರಡು ಬೆರಳು ತೋರಿಸಿದ (Prvs.). see Prv. s. ಸಂಚಿ. — ಮಂಚದ ಕಾಲ ಹುಲ್ಲು. a common grass, Panicum ciliare Retz. (Z.). — ಮಂಚವಲ್ಲಕ್ಕಿ. -ವಲ್ಲಕ್ಕಿ. a sort of palanquin (C. Bp. 47, 39).

ಮಂಚಟಿಗೆ mañcaṭige. = ಮಂಜೆಟ್ಟಿ. a forest tree, etc. (St. & Pl.).

ಮಂಚಿ mañci. (= ಮಾಚಿ?). (Te. ಮಂಚಿ, good, excellent, virtuous, proper; handsome; fine, nice; much, great). N. of females (My.). — ಮಂಚಣ. -ಅಣ. — ಮಂಚಣ ಪಣ್ಡಿತ. N. (Bp. 53, 58. 62. 66; see ಶಿವಲೆಂಕ-). — ಮಂಚಣಾಚಾರ್ಯ. -ಆಚಾರ್ಯ. N. (Bp. 53, 60). — ಮಂಚಣಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 53, 64). — ಮಂಚಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 53, 63; see ಶಿವಲೆಂಕ-). — ಮಂಚಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 53, 65). — ಮಂಚಿದೇವ. N. (Bp. 9, 39).

ಮಂಚಿ mañci. = ಮಾಚಿ. a common weed, etc. — ಮಂಚಿಪತ್ರೆ. = ಪಂಚಪತ್ರೆ q. v., ಮಾಚಿಪತ್ರಿ. (My.).

ಮಂಚಿಕೆ mañcike. = ಮಂಚ No. 3, ಮಂಚಿಗೆ No. 1. a stand erected on four long posts in a field, a jungle, a cemetery, etc., for watching the crops, etc., or for hunting (My.; Te. ಮಂಚೆ; Sk.).

ಮಂಚಿಗ mañciga. N. (Bp. 55, 36; 56, 27).

ಮಂಚಿಗೆ mañcige. = ಮಂಚಿಕೆ, etc. (Kāvy. I, 1, B, 25; C.). 2, a kind of ornament (Bp. 4, 36).

ಮಂಜಕ್ಷಯ mañjakṣaya. = ಮುಂಜಕ್ಷಯ. the bottle bird (ಗೀಜಗ Mr. 175, o. r. ಗೀಜುಗ, and in two MSS. ಮುಂಜಕ್ಷಯ).

ಮಂಜರ mañjara. = ಮಾರ್ಜಾರ, ಮಾರ್ಜಾಲ. a cat (ಮಾರ್ಜಾಲ Bhn. 10; Bh. 2, 10, 8). [ನಿನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಮಾಯ ಮಂಜರ ಕೊಲುವರೆ ನಿನ್ನ ಹಂಜರ ಕಾವುದೆ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ದೇವನಲ್ಲದೆ Bv. 163].

ಮಂಜರಿ mañjari. *a cluster of blossoms;* any compound flower; *a compound pedicle or flower-stalk, a branching flower-stalk* (ಮರದ ಗೊಂಚಲ್ Hlā.; ವಲ್ಲರಿ, ಗೊಂಚಲ್ Mr. 106; ತೊಡಮ್ಬೆ Ct. II, 80; ಕುಸುಮಮಂಜರಿಗೆ Kk. 19); a flower-bud; a shoot, sprout, sprig, stalk.

ಮಂಜರಿಕೆ mañjarike. ಮಂಜರಿಕಾ. = ಮಂಜರಿ. a cluster of blossoms. (Cpr. 1, 101 va.).

ಮಂಜರಿಗ mañjariga. N. of a bird (Rām. 3, 3, 18).

ಮಂಜರಿಗೆ mañjarige. Tbh. of ಮಂಜರಿಕೆ. see ಕುಸುಮ-.

ಮಂಜರಿತ mañjarita. having clusters of flowers or branching flower-stalks. (Cpr. 8, 45 va.).

ಮಂಜಳ mañjaḷa. Indian saffron, Curcuma longa Lin., turmeric (T. ಮಂಜಳ್; M. ಮಞ್ಞಳ್; Tu. ಮಂಜಲ್; see ಕಳವಂಜಳ).

ಮಂಜಾಡಿ mañjāḍi. = ಮಂಚಟಿಗೆ, ಮಂಜೆಟ್ಟಿ. a forest tree with scarlet seeds which are used in weighing gold and diamonds (one seed = 4 grains), the red-wood tree, Adenanthera pavonia Lin. (My.; Te., T., M.; Van Someren).

ಮಂಜಿ mañji. 1. a large boat with one mast used in coasting trade (Tu.; T.; M. ಮಂಜಿ, ವಂಜಿ). ಮಂಜಿ ಒಡದರೆ ಗುಂಜಿಗಿನ್ತ ಕಡೆಯೇ! (Prv.).

ಮಂಜಿ mañji. 2. = ಮರುಗು. a perennial plant (and the fibres of its bark, of which cords are made), the bow-string hemp, Sanseviera zeylanica Willd. (My.; Tu.; T. ಮಂಜಿ, ಮರಲ್, ಮರುಳ್). — ಮಂಜಿಹುರಿ. a cord of that hemp (My.).

ಮಂಜಿಕೆ mañjike. = ಮಂಜಿಷ್ಠೆ, q. v.

ಮಂಜಿಟಿಗೆ mañjiṭige. = ಮಂಜಿಟ್ಟಿಗೆ. Tbh. of ಮಂಜಿಷ್ಠಕ (Śmd. 370; ಮಂಜಿಷ್ಠೆ, ಜಿಂಗಿ, etc. Nr.).

ಮಂಜಿಟ್ಟಿಗೆ mañjiṭṭige. Tbh. of ಮಂಜಿಷ್ಠಕ (Śmd. 370).

ಮಂಜಿಷ್ಠಕ mañjiṣṭhaka. = ಮಂಜಿಟಿಗೆ, q. v., ಮಂಜಿಟ್ಟಿಗೆ.

ಮಂಜಿಷ್ಠೆ mañjiṣṭhe. *a climbing herb yielding a red dye, called Bengal madder, Rubia munjista* Roxb. (ವಿಕಿರ, ರಕ್ತಾಂಗಿ, ಮಂಜಿಕೆ Mr. 139, two MSS. ರಕ್ತಾಂಗಿ).

ಮಂಜೀರ mañjīra. *an ornament for the feet or toes; an anklet* (ಅನ್ದುಗೆ Hlā., Mr. 344). 2, a post round which the string of the churning-stick passes.

ಮಂಜು mañju. dew, fog; coldness, coolness; etc. (ಪ್ರಾಲೇಯ, ಅವಶ್ಯಾಯ, ತುಹಿನ, ಶಿಶಿರ, ಹಿಮ, ತುಷಾರ, ಮಿಹಿಕೆ, ನೀಹಾರ Hlā.; ಹಿಮ, ತುಷಾರ Nn. 81; ಚಳಿ Śm. 112; ಅವಶ್ಯಾಯ, etc. Si. 32; C.; T.; M. ಮಂಜು, ಮಞ್ಞು; Te. ಮಂಚು; Tu. ಮಯಿನ್ದ್); dimness of sight (My., *cf.* ಮಂಕು), obscurity (of intellectual perception). [ಕಾಣ್ಡಪಟದನ್ತಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ ಮಾಡಿ ಮಂಜಂ Pb. 1, 69; Ap. 5, 41 va.]. ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮಂಜಾಗಿದೆ (My.). ಮಂಜಿನ ಸಜು (ಹಗಲಿನ ಹಾವಸೆ Bhn. 8). ಮಚೀ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು, ಮಂಜಿನ ನೀರಿಗೆ ಕೆಯ್ಯೊಡ್ಡಿದ ಹಾಗೆ. — ಮಂಜು ಬಿದ್ದರೆ ನಂಜು ಹೋದೀತೇ? — ಮಂಜು ಸುರಿದರೆ ನಂಜನ ಗೂಡು ಮುಣುಗೀತೇ? — ಪೊಂಜು ಸುಟ್ಟರೂ ಮಂಜು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prvs.). see Cpr. 5, 19 va.; Bp. 42, 5; 47, 67; V. 9, 49; J. 28, 41; Si. 224; Prv. s. ಸಂಜೀವನ. — ಮಂಜ. -ಅ 3. Śiva. 2, N. of males (My.). — ಮಂಜಿ. N. of females (My.). — ಮಂಜಿಡಿಕೆ. -ಇಡಿಕೆ. excess of obscurity of intellectual perception (Bh. 3, 19, 25). — ಮಂಜುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. darkness caused by fog (Bp. 61, 12). — ಮಂಜುಗಾಲ. -ಕಾಲ. the cold season (ಅಯ್ಯಲ್, ಹೇಮನ್ತ Ct. II, 85). — ಮಂಜುಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. the cool-rayed one: the moon (ಚನ್ದ್ರ Ss.). — ಮಂಜುವರ್ಧಿ. a sea of fog (Rśv. 9, 4). — ಮಂಜುವೆಳಗ. -ಬೆಳಗ. = ಮಂಜುಗೆಯ್ಯ. (ಚನ್ದಿರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44).

ಮಂಜು mañju. = ಮಂಜುಲ. *beautiful, lovely, charming, pleasing.*

ಮಂಜುಕೇಶಿ mañju-kēśi. *Kṛiṣṇa or Viṣṇu.*

ಮಂಜುಘೋಷೆ mañju-ghōṣe. *N. of an Apsaras.*

ಮಂಜುನಾಥ mañju-nātha. N. of a liṅga (My.); of men.

ಮಂಜುಭೂಷಿಣಿ mañju-bhūṣiṇi. N. of a vṛitta (Ch.).

ಮಂಜುಲ mañjula. *beautiful, pleasing, agreeable, lovely, sweet, soft, melodious* (ಪ್ರಮಾಣ, ಒಳ್ಳಿತು Nn. 139).

ಮಂಜುಲತರ mañjula-tara. uncommonly beautiful, etc. (A.).

ಮಂಜೂರಿ mañjūri. = ಮಜೂರಿ, etc. the wages of a labourer. (Si. 84).

ಮಂಜೂರು mañjūru. agreeable (Mhr., H.). 2, approved or confirmed, as a decision of a lower court, sanctioned; approval, confirmation, sanction (My.; Br.; Mhr., H.).

ಮಂಜೂಷ mañjūṣa. = ಮಂಜೂಷೆ. (ಪೆಟ್ಟಿಗೆ Mr. 208).

ಮಂಜೂಷೆ mañjūṣe. *a box, a chest, a basket.*

ಮಂಜೆಟ್ಟಿ mañjeṭṭi. = ಮಂಚಟಿಗೆ, ಮಂಜಾಡಿ, q. v. a forest tree, etc. (St. & Pl.).

ಮಟ maṭa. 1. = (ಮಟ್ಟ 4, ಮಟ 2). confusion, stupidity; deceit; ignorance (T. ಮಡ, ಮಡಿ; M. ಮಡ, ಮಡಿಮ್ಮ; see ಅಟ ಮಟ, ತಟವಟ s. ತಟ 4; *cf.* ಮಂಕು, ಮೂಟ). — ಮಟ ಮಾಯ. fraud and deceit (Bp. 40, 56).

ಮಟ maṭa. 2. = ಮಟ್ಟ 1. — ಮಟ ಮಟ. rep. — ಮಟಮಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ. the exact middle of the day (My.).

ಮಟ maṭa. (= ಮಡ). Tbh. of ಮಠ (Śmd. 338; My.). — ಮಟ ಬೆಕ್ಕು. = ಮಣ್ಣಬೆಕ್ಕು. a cat that lives in ruined temples (B. 3, 30).

ಮಟ್ಟ maṭṭa. 1. = ಮಟ 2, (ಮಟ್ಟಸ), ಮೊಟ್ಟ 1. levelness, evenness, equality, regularity, exactness (My.; Tu.; Te., T., M.). 2, carpenter's level or square (My.; M.; see ಮೂಲೆ-). ಮಟ್ಟ ನೋಡ ಬೇಕಾದರೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಿನ್ದ ಆದೀತೇ?— ಮಟ್ಟ ಹಾಕದೆ ಕೆತ್ತ ಕೂಡದು, ಕಟ್ಟದೆ ಹೊಟ ಕೂಡದು (Prvs.). — ಮಟ್ಟಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to level, as the soil (My.). — ಮಟ್ಟಗೋಲು. -ಕೋಲು. a levelling stick, a carpenter's or mason's level (My.; T. ಮಟ್ಟಕ್ಕೋಲ್). [— ಮಟ್ಟನಾಗು. -ಆಗು. to become equal. ವನಜಾನನೆಯರ ಪೂದುಡುಗೆಗೆ ಮಟ್ಟನಾಡುವೆಂ ಪೆಪ್ಪೊ ಭರತನನ್ತಃಪುರದಾ Ap. 11, 129]. — ಮಟ್ಟಮಧ್ಯಾಹ್ನ. the exact middle of the day (My.). — ಮಟ್ಟನಿರ್ ಇರ್. to be in its regular or original own form [ಮೃಗಗಣದೊಳ್ ಪರಿಚಿತಮಂ ದ್ವಿಗುಣಮದೋರನ್ತೆ ಮಟ್ಟಮಿರ್ದುದು ಮುತ್ತಂ Kr. 3, 198]; (Abh. P. 5, 94). — ಮಟ್ಟಮೊದಲು. the very beginning; at the very beginning (C.; B. 4, 95. 174). — ಮಟ್ಟಹಲಿಗೆ. a carpenter's ruler (My.).

ಮಟ್ಟ maṭṭa. 2. = ಮಟ್ಟು 1. measure; extent, height; bound, limit; proper limit [ತನ್ನ ಮಾಡಿದ ನಾಟಿವಾಸಗೆಗಳ ನರಸಾಳನ್ತೆ ಕಣ್ಣಜುದು ಮೆಟ್ಟಿ ಮಟ್ಟಮುಜಿದಿಕ್ಕುವಾಗಳ್ Pb. 6, 71 va.; Ap. 12, 127]; (My.; T.; Tu. ಮುಟ್ಟ). see ನಡು-.

ಮಟ್ಟ maṭṭa. 3. = ಮಟ್ಟು 2, ಮೊಟ್ಟ 2. shortness, smallness (My.; Te.; *cf.* ಮೊಟಕು 1); decreasing, growing less, abating, as wind, rain, heat, fever, price, etc. (My.); inferiority (My.; Te.). 2, a small horse, a pony (My.; Te., T., M.). — ಮಟ್ಟಜಾತಿ. an inferior caste (My.). — ಮಟ್ಟತರ. an inferior kind (My.). — ಮಟ್ಟಬೆಳ್ಳಿ. inferior silver (My.). — ಮಟ್ಟಸುತ್ತಿಗೆ. a very small hammer used by goldsmiths (My.).

ಮಟ್ಟ matta. 4. = ಮಟ 1. illusion, phantom; ruin (of men or their means, My.). — ಮಟ್ಟಮಾಯ. reit. a mere phantom: perfect disappearance, ruin (of wealth, etc., My.).

ಮಟ್ಟಣೆ mattane. the state of being level, even or smooth. — ಮಟ್ಟಣೆ ಮಾಡು. to make even or smooth (in the language of goldsmiths, My.). — ಮಟ್ಟಣೆ ಹಾಕು. = ಮಟ್ಟಣೆ ಮಾಡು. (My.).

ಮಟ್ಟಸ mattasa. = ಮಟ್ಟ 1. levelness, etc. (My.; Te.).

ಮಟ್ಟಿ matti. (Tbh. of ಮೃದ್, ಮೃತ್). earth, clay (My.; Te., Mhr., H.); also the clay with which sectarian marks are made (Bp. 56, 39; C. Bp. 32, 45; Bh. 1, 10, 2). [ಇಟ್ಟಿಯ ಹಣ್ಣ ನರಿ ತಿನ್ದು ಸೃಷ್ಟಿ ತಿರುಗಿತೆಮ್ಬನ್ತೆ ಮಟ್ಟಿಯನಿಟ್ಟ ದ್ವಿಜರ ಮಾತದೇಕೆ? Bv. 576; Cv. 223]. ಮಟ್ಟಿಯಿಟ್ಟರೂ ಕೊಟ್ಟತನ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). ಮಟ್ಟಿಯಾ ಮಣ್ಣನ್ನು ಮಿಟ್ಟು ತಾಂ ನೊಸಲೊಳಗೆ, ನೆಟ್ಟನೆ ಸ್ವರ್ಗವಡೆಯುವರೆ? ಸಾಣೆ ಕಲ್ (on which it is triturated) ಕೆಟ್ಟ ಕೇಡೇನು? (Sp.).

ಮಟ್ಟಿಗ mattiga. a man with a sectarian mark (nāma) of matti: a Brāhmaṇa (Bp. 55, 3).

ಮಟ್ಟು mattu. 1. = ಮಟ್ಟ 2. proper limit, etc. (My.; Tu.; Te., T., M.). ಮಟ್ಟು ತಿಳಿದ ನಾಯಿ ಹಟ್ಟೀಲಿದ್ದೀತೆ? — ಮಟ್ಟು ತಿಳಿದವನ ಸಂಗಡ ಹೆಟ್ಟಾಟ ಮಾಡ ಬಾರದು. — ಮಟ್ಟು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾತಾಡ ಬಾರದು. — ಜುಟ್ಟು ಇದ್ದರೆ ಮಟ್ಟು ತಿಳಿದೀತು. — ನೇಯಿಗೆಯವನ ಮಟ್ಟು (the extent of his cleverness or of the value of his cloth) ಕಟ್ಟುವನ ಬಲ್ಲ (Prvs.). — ಮಟ್ಟಿಗೆ. to the measure or extent, till, until, as far as. ನೀವು ಓದಿದ ಹಟಿ ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ (how far) ನೆನಪಿಟ್ಟಿದ್ದೀರೆಮ್ಬುವದನ್ನು ಮೊದಲು ತಿಳುಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾಗಿದೆ (B. 3, 1). ಎಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸಬೇಕು (B. 3, 33). ನಾವು ಯಾವಾಗಲು ಹೆಱರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿ, ಕೆಯ್ಲಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸನ್ತೋಷ ಪಡಿಸಬೇಕು (3, 105). ಸಾಕಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇಕಾದದು ಉಣ್ಣಾಗಿರುವಿಕೆ (ಕುಶಲ (Si. 457). ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುತ್ತಲೂ ಹಾಕಲ್‌ಪಟ್ಟ, ಒಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದ ಬೇಲಿ (ಕುಮ್ಬೆ 239). ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೂ, how far soever it may be, to any extent (My.). ಅಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ, to that extent, so far as that; ಇಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ, to this extent, so far as this; ಅಷ್ಟಱ ಮಟ್ಟಿಗೆ, to that extent, so far as that; ಈ ದಿನದ ಮಟ್ಟಿಗೆ, until this day; ಈ ದಿನದ ಮಟ್ಟಿಗೂ, even until this day; ಅಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೂ, ಅಷ್ಟಱ ಮಟ್ಟಿಗೂ, even to such an extent (My.). — ಮಟ್ಟು ಮೀಱು. to transgress the proper limit (My.).

ಮಟ್ಟು mattu. 2. = ಮಟ್ಟ 3. shortness, etc. (My.; Te.). see Prv. s. ಆತುರಗಾಱ. — ಮಟ್ಟಾಗು. -ಆಗು. to decrease, to grow less, to abate, as wind, rain, fever, price, pride, etc. (My.). — ಮಟ್ಟು ಮಾಡು. to cause to decrease, etc. (My.).

ಮಟ್ಟು mattu. 3. P. p. of ಮಡು 1.

ಮಟ್ಟೆ matte. = ಮೊಟ್ಟ 2. a bough of the palm, cocoanut, or date tree (My.; Te.; Tu. ಮಡಲ್; T. ಮಟ್ಟೈ, ಮಡಲ್; M. ಮಟ್ಟ, ಮಟ್ಟಲ್; *cf.* ಮಡಲ್ 1 &2). see ಮರ-. 2, the fibrous coat of a cocoanut (My.; T.). 3, a brush for white-washing made of the fibrous coat of a cocoanut or of the fruit-stalk (My.).

ಮಟ್ಟೆ matte. = ಮೊಟ್ಟೆ. the bucket of a bullock-draw-well (S. Mhr. in ಮಟ್ಟೆ ಹೊಡೆ; Mhr. ಮೋಟ). 2, a burden, a load (Mhr. ಮೋಟ, a load, tress). ಪಟ್ಟೆಯುಟ್ಟರೂ ಮಟ್ಟೆಯವನು ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ? (Prv.).

ಮಠ matha. = ಮಟ, (ಮಡ). a hut, a cottage; a devotee's cell, a hermitage; a residence of a company of ascetics (sannyāsis, gōsamis, etc.); a residence of a guru (My.); a convent, a monastery; a school (My.); a temple. ಮಠದ ಮಾಳಿಗೇ ಏಱಿದನ ಗಟ್ಟಾ ಹತ್ತಾಕ್ಯನೇ?— ಪಟ ಹಾಱಿದರೆ ಮಠ ಹಾಱೀತೇ?— ಚಟದಲ್ಲಾಕ್ಷಿಗಲೀ ಮಠದಲ್ಲಾಕ್ಷಿಗಲೀ ಹಟದ ಜಂಗಮನ ಕಾಟ ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ (Prvs.). see Bp. 21, 10; 22, 44; 29, 12; 37, 27; 56, 35; Prv. s. ಸಟೆ 1.

ಮಠಪತಿ matha-pati. the superintendent or prior of a matha. ಮಠಪತಿಯಾದರೂ ಸಟತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಠಿಕೆ mathike. = ಮಟಿಗೆ. a small matha.

ಮಡ mada. 1. = ಮಡಹು, ಮಡಿ 6, (ಮರ 2), ಮಿಡಿ 1. the heel (ಪಾರ್ಷ್ಣಿ Hlā.; Nn. 134; Mr. 484; ಪಾರ್ಷ್ಣಿ, ಹರಡುಗಳೊಳಗಣ ಮೆಯಿ Nr.; Te. ಮಡಮ, ಮಡಮ, ಮಡಿಮ; M. ಮಡಮ್ಬು, ಮಾಡು). [ಮಡದೆಡೆ ನಾಲ್ವೆರಲುಂಗುಟದೆಡೆಯೊಳ್ ಗೇಣಾಗೆ ನಿಲ್ವುದಿಟ್ಟಾಗತಮಂ Ap. 9, 84]. see Abh. P. 13, 69; Bh. 3, 13, 30; 6, 2, 2; Rsv. 6, 11 va.; J. 7, 48; ಹಿಮ್ಮಡ. 2, the extremity of the fore-axle [ಪೊಡೆದನ್ತೊಮ್ಮೆಯೆ ಸೂಸಿ ಪಾಱಿದ ಮಡಂ Pb. 10, 91]; (Bh. 6, 8, 12). [— ಮಡಕಾಲ್. = ಮಡ. ಪಿಡಿಕೆಯ್ ತೀವಿದ ಕೊರ್ಗಣೆ ಮಡಕಾಲ್ವರಮುಲಿವ ಕಟ್ಟ Pb. 10, 71]. — ಮಡಬಿರಿಕು. = ಮರಬಿಡಿಕು, q. v. — ಮಡಸನ್ನೆ. a sign given with the heel (Rsv. 13, 77 va.).

ಮಡ mada. 2. (fr. ಮಡಗು). putting; that has been put (and remains on a plate). — ಮಡಗೂಟ್. -ಕೂಟ್. the rejected leavings of food (ಭುಕ್ತೋಚ್ಛಿಷ್ಟ, ಫೇಲಿಕೆ Hlā.; Abh. P. 9, 178). [ಪಾಱಿಯುಂ ಮೆಱೆಯೆವೆ ಬಾಯ ತನ್ಬುಲದೊಳಂ ಮಡಗೂಟೊಳಮುಂಗವಲ್ಲಭಾ Pb. 14, 10; Ap. 14, 32].

ಮಡ mada. 3. = ಮಡೆ. a small dam, etc. — ಮಡವಾಯಿ. ಬಾಯಿ. a small channel that leads water from the big one to a division of a field or a garden bed (My.).

ಮಡ mada. 4. = ಮಡವು, etc. deep water. (My.).

ಮಡ mada. Tbh. of ಮಠ. a hermitage, etc. (Smd. 341; Mdb. MS. ಮಣ್ಠ = ಮಣ್ಡ). see ತಿರು–; (ಕನ್ನಡ).

ಮಡಕಿ madaki. = ಮಡಿಕೆ 2, ಮಡಿಗೆ 2. a much cultivated annual pulse, Phaseolus aconitifolius Jacq. (Mhr. ಮಟಕೀ; S. Mhr.). — ಮಡಕೀ ಕಾಟು. the seeds of ಮಡಕಿ (ಮಕುಷ್ಠಕ, ಮುಕುಷ್ಠಕ, ವನಮುದ್ಗ G.).

ಮಡಕೆ madake. = ಮಡಿಕೆ 1. folding, etc. [Tu.]. (My.).

ಮಡಕೆ madake. = ಮಡಿಕೆ 1. a pot (ಉಖೆ, ಸ್ಥಾಲಿ, ಚರು, ಕುಮ್ಭ, ಪಿಠರ, ಕುಣ್ಡ Hlā.; ಉಖೆ, ಕುಮ್ಭ, ಕುಣ್ಡ, ಪಿಠರ, ಚರು, ಸ್ಥಾಲಿ, ಭಾಣ್ಡ Mr. 209; ಪಿಠರ, ಸ್ಥಾಲಿ, etc. Nr.; My.; *cf.* ಮಣಿಕೆ; Mhr. ಮಡಕೀ, ಮಡಕೇಂ, a water-jar; see Bp. 10, 6; 51, 59; 55, 28; B. 5, 128). ಮಣ್ಣ ಮಡಕೆ (ಉಷ್ಟ್ರಿಕೆ Hlā., Mr. 466; ಮೃಣ್ಮಯಪಾತ್ರೆ, ಉಷ್ಟ್ರಿಕೆ Nr. 85). ಕಡೆವ ಮಡಕೆ (ಮನ್ಥನಿ, ಗರ್ಗರಿ Nr., Smd. 338). ಮಡಕೆಯಲಿ ಅಟ್ಟ ಶಾಕವು (ಪೈಠರ Nr.). see Prv. s. ಮಾಡು ಮಾಡು.

ಮಡಗು madagu. = ಮಡಂಗು. to lay down, to place, to put (My.; *cf.* ಮಲಗು 1); to take into one's service, as a man, etc. (My.); to procure and keep for one's use, as a horse, etc. (My.). 2, to hide (v. t., ಗೋಪನ Smd. Dh.). [ವಿಪ್ರಕೋಟಿ ಮಡಗಲ್ಕೆಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪೊನ್ನರಾಶಿಯಂ ಬಟ್ಟನೆ ಬನ್ದು ಕಾಯೆ Pb. 6, 39; Ap. 2, 40; ನೆಲನನಗಿದು ಮಡಗದಿರಾ! ನೆಲ ನುಂಗಿದೊಡುಗುಳುವುದೇ? Bv. 201; Cv. 738]. ಬಡವ, ನೀ ಮಡಗಿದ ಹಾಗಿರು! (Prv.). see Cpr. 5, 37; Abh. P. 3, 59; 9, 149; Bp. 9, 9; 11, 36; 12, 18; 14, 5. 11; 15, 10; 20, 12; 24, 22; 27, 62. 64;

30, 16; 33, 10; 36, 27; 37, 46; 43, 59; 44, 19. 46; 52, 8; 56, 28; 57, 59; 59, 18; Rsv. 14, 29; ಎಡೆ ಮಡಗು s. ಎಡೆ 1.

ಮಡಂಗು maḍaṅgu. = ಮಡಗು. to lay down, etc. (Cpr. 8, 4 va.; Bp. 4, 12).

ಮಡಚು maḍacu. = ಮಡಸು, etc. to fold. (My.; Te. ಮಡಚು, ಮಡುಚು, ಮಣಚು, ಮಣುಚು, ಮಲಂಚು).

ಮಡತೆ maḍate. folding; a fold (Te. ಮಡತೆ, ಮಣತೆ). ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ರೇಖೆರೇಖೆಗಳಾಗಿ ತ್ರಿವಲಿಗಳೆಂಬ್ಬ ಚರ್ಮದ ಮಡತೆಗಳುಳ್ಳವನು (ವಲಿನ, ವಲಿಭ Si. 197).

ಮಡದಿ maḍadi. a woman [Tu. ಬುಡೆದಿ]. (Te. ಮಡತಿ, ಮಡಸ್ತಿ; M. ಮಡನ್ದ, a young woman; ಮಡವೆ, a grown woman; T. ಮಡನ್ದೈ, a young woman; a woman). ಪ್ರಥಮಋತುವಾಗಿರ್ದ ಮಡದಿ (ರಾಕೆ Mr. 302). 2, a wife (Ch. v. 306; Rāghc. 17, 67; My.). ಹೇಱದ ಮಾತಂ ಕೇಳದೆ, ಏಱಗೆಯನ್ನೋಱದೆಗೆಟ್ಟ ಮಡದೀ ಮಕ್ಕಳ ಆಳಿಕೆ ಬಾಱಕೆಗಿನ್ತಲು . ಬೋಱನಾಗಿಯು ಮನೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಹುದು ಲೇಸು (Sp.). ಮಡದಿ ತಾ ಚಲುವಾಗಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವಳು (Dp. 148). ಮಡದಿಯಿಲ್ಲದವನ ಸಂಗಡ, ಮಕ್ಕಳು ಎಷ್ಟು? ಎನ್ನ, ಕೇಳಿದ. — ಮಡಿದು ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ಮಡದೀ ಗೊಡವೆ ಯಾಕೆ?— ದುಡುಮೆಯಿರುವ ಪರ್ಯನ್ತರ ಮಡದಿ. — ಬಡವಗೆ ಕಡುಬಿನ ಆಶೆ, ಮಡದಿಗೆ ಗಡಿಗೆಯ ಆಶೆ (Prvs.). see Bp. 4, 25; 11, 36; 17, 6; 30, 9; 40, 31; 42, 8; 47, 54; 52, 27; 57, 59; Śsv. 5, 57 va.; J. 18, 28. 46. — ಮಡದಿಗೌರಿ. N. (Bp. 12, 42).

ಮಡಪು maḍapu. = ಮಡಿಪು 1. what is folded, a fold, as of cloth, betel-leaf. paper, etc. (My.; Tu. ಮಡಿಪ್ಪು; Te. ಮಡುಪು). — ಮಡಪುಕತ್ತಿ. a folding or clasp knife (My.; Te. ಮಡುಪುಕತ್ತಿ).

*__ಮಡಮ್ಬ maḍamba.__ a division of country. ಪಂಚಶತಗ್ರಾಮ ಪರೀತಂಗಳಪ್ಪ ಮಡಮ್ಬಂಗಳುಮಂ Ap. 8, 63 va.

ಮಡಲ್ maḍal. 1. to grow to great length, to become large, to be extended, to spread out or run as creepers (ವಲ್ಲಿವೃದ್ಧಿ Śmd. Dh.; ಪರ್ವು Kk. 22; ಪರ್ಬು Śm. 23; ಉರ್ವು Śs.). P. p. ಮಡಲ್ತು (Śmd. 287 Cm.; Kk. 22; Śm. 23; Śs.; Cpr. 1, 101 va.; 7, 91; Abh. P. 9, 16; Rsv. 1, 102 va.; V. 4, 47). [ಮಡಲ್ತು ತೋಱುವ ಲತಾವಳಿಗಳ್ಗೆಡೆಯಾಯ್ತು Ap. 2, 4].

ಮಡಲ್ maḍal. 2. ಮಡಲು. growing to great length, great extension (J. 19, 49); the (upward) running of a creeper; thick foliage (Cpr. 1, 82); a thicket, a bush (ಕ್ಷುಪ, ಗುಚ್ಛ Hlā). ಮರದ. ಮಡಲು (ಲತೋದ್ಗಮ, ಅವರೋಹ Hlā.); [a branch. ಅಲರಲರ್ಗಳ್ ಮುಗುಳ್ ನಗೆ ಮಡಲ್ ತೊಡೆ ತುಪ್ಪು ಕುರುಳ್ Pb. 5, 12]. ಬಲಿದ ಮಡಲ್ (ಅವರೋಹ, ಲತೋದ್ಗಮ Mr. 106). 2, = ಮಟ್ಟೆ, a bough of the cocoanut tree (Tu.). — ಮಡಲಿಡು. -ಇಡು. to spread, to run as a creeper, to prevail, to increase (J. 28, 1; 33, 11). — ಮಡಲಿಱು. -ಇಱು. = ಮಡಲಿಡು. (ಪರ್ಬು Ct. I, 8). ಮಡಲಿಱದ ಆಶಾನಾಮದ ಲತೆ (Basava's Saptakāvya I, 3). see C. Bp. 47, 13.

ಮಡಲು maḍalu. = ಮಡಿ 2, ಮಡಿಲ್, ಮಡ್ಲು, ಮಳ್ಳು 2. the pouch-like fold occasionally made (by women or men) of a front portion of their upper garment to put in eatables, etc. [Tu. ಮೊಟ್ಟೆಲ್]; (My.; *cf.* ಉಡಿ 4). see Prv. s. ಸಡಿಲು ಬಿಡು. — ಮಡಲು ತಿನ್ನು. feignedly to eat out of the pouch-like fold to amuse children. ಮಡಲು ತಿನ್ದರೆ ಒಡಲು ತುಮ್ಬೀತೇ? (Prv.).

ಮಡವು maḍavu. = ಮಡು 2, etc. deep water, a pool, etc. (My.). see ತಿರಗಣೆ-.

ಮಡಸು maḍasu. = ಮಡಿಸು, etc. to fold. (My.). see ಪೊಡ-.

ಮಡಹು maḍahu. = ಮಡ 1, etc. the heel. (Bp. 43, 85).

ಮಡಿ maḍi. 1. to bend, to fold, to fold up, to double or lay together (Bp. 4, 12; Śsv. 3, 47; Tu.; T.). ಅಂಗುಲಿ ಮಡಿದ ಕುಡಿತೆ (ಪ್ರಸೃತಿ Hlā., Mr. 323). [ಮಡಿದು ತನ್ದಿಟ್ಟ ಪೊಸ ನೆಯ್ದುಲ ಕಾವಂ Pb. 2, 39 va.]. see ಕಾಲು ಮಡಿ 1.

ಮಡಿ maḍi. 2. bending, doubling, folding: a bend, a fold (M.; see ಕಾಲುಮಡಿ 2). 2, = ಮಡಲು, the pouch-like fold, etc. (My.; T., M.). 3, fold, times (see ಅಯ್ದುಡಿ, ಇಮ್ಮಡಿ, ಇರ್ಮಡಿ, ನಾಲ್ವಡಿ, ನೂರ್ಮಡಿ, ಮುಮ್ಮಡಿ, ಮೂವಡಿ ಸಾಸಿರ್ಮಡಿ; Rām. 3, 2, 18; Bh. 2, 13, 32; C. Bp. 4, 7). [ನೆತ್ತ ಮನಱಯದನನ್ತವರ ದಾಯಮನಾಡೆ ಮಡಿಮಡಿಗುಱುವುದುಂ Pb. 6, 71 va.]. 4, the bed of a garden, a division of a field, a basin round a tree (Cpr. 1, 90; 1, 101 va.; V. 4, 15; My.; Te.). [ಮಡಿಗಳೊಳಗಲರ್ದ ನೆಯ್ದಿಲ ಕಡುಗಮ್ಪುಮನಿನಱ ಕಮ್ಪು ಗೆಲ್ದುವು Ap. 1, 60]. 5, ಮಡಿಕಟ್ಟು. see Prv. s. ವೈದ್ಯ. — ಮಡಿಕಟ್ಟು. (ಜಘನ Si. 208). — ಮಡಿಕೋಲು. a pole or shaft holding the warp in a loom (R.). — ಮಡಿಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. a bent ear (J. 28, 46). — ಮಡಿವಸಲೆ. -ಬಸಲೆ. the tree Crataeva roxburghii R. Br. or Tapia crataeva (ವರುಣ, ವರಣ, ಸೇತು, ತಿಕ್ತಶಾಕ, ಕುಮಾರಕ Nr.; Si. 126 has it as ಮುದವಸಲೆ).

ಮಡಿ maḍi. 3. to die (ಮರಣ Śmd. Dh.; Śm. 95; My.; T.; Te. ಮಡಿ, ಮಡೆ, ಮಣುಗು; M. ಮಡಿ, to be foiled, tired of, grow lazy, faint; to decline in price; to loathe). [ಜರಾಸನ್ಧಂ ಮುನ್ನಂ ಮಡಿದೊಡಿಳೆ ನಿಷ್ಕಣ್ಟಕಂ Pb. 6, 28; Ap. 4, 71]. ಮಡಿದು ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ಮಡದೀ ಗೊಡವೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). see Abh. P. 13, 69. 70; Bp. 1, 36; 22, 31; 43, 17; 46, 23; 48 sum.; 50, 20. 57; 60, 58; 61, 38. 39; Bh. 1, 8, 31; Rsv. 2, 54; 13, 98; 14, 30; J. 4, 45; 7, 46; 28, 15. 58.

ಮಡಿ maḍi. 4. = ಮಡಿದು. P. p. of ಮಡಿ 3, in ಮಡಿ ಮಡಿದು (J. 4, 46).

ಮಡಿ maḍi. 5. = ಮಡು 3. a washed, clean cloth (ಧೌತವಸ್ತ್ರ Śmd. Dh.; ಧೌತಾಮ್ಬರ Śm. 95; My., also = ಮುಗಟ; Tu.; Te. ಮಡಿ, ಮಡುಗು, ಮಣುಗು; T. ಮಟುಕ್ಕು, to beat, receive with blows; M. ಮಯುಕ್ಕು, ಮಟುಕ್ಕು, to beat, wash, cleanse; to rub out, wipe off). 2, cleanness, purity (My.; Te.). [ಆಗಳ್ ಮಡಿಯ ಭಣ್ಡಾರದ ಮಾಣಿಕ ಭಣ್ಡಾರದ ನಿಯೋಗಿಗಳ್ ತನ್ದು ಮುನ್ದಿಟ್ಟ ಪೊನ್ನ ಪಡಲಿಗೆಗಳೊಳೊಟ್ಟಿದ ದೇವಾಂಗವಸ್ತ್ರಂಗಳುಮಂ Pb. 5, 67 va.]. ಬಾಹ್ಯದೊಳ್ ಮಡಿಯೇ? ನಿರ್ಮಲಚಿತ್ತಮಯ್! (Śs. 64). ಮಡಿಯುಟ್ಟರೂ ಮಡ್ಡತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ಮಡಿಯುಟ್ಟರೂ ಮಯ್ಲಿಗೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ಮಡಿಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟರೂ ಹಡಿಕೆನಾತ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. — ಪಾಪಿಗೆ ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲ, ಪಾಪೋಸಿಗೆ ಮಡಿಯಿಲ್ಲ (Prvs.). see Bp. 21, 8; 36, 47; J. 2, 9; 28, 20; Si. 222; Prv. s. ಲಿಂಗ. — ಮಡಿಕೋಲು. a stick by means of which a pure vest is carried to the bathroom (to avoid touching it with an unclean hand) or by which a pure vest is taken down from where it is suspended aloft (My.). — ಮಡಿದೋತ್ರ. a washed, clean dōtra (Si. 222). — ಮಡಿಬಟ್ಟೆ. = ಮಡಿ No. 1. (My.). — ಮಡಿವರ್ಗ. a number of clean clothes (J. 30, 17). [— ಮಡಿವಾಸು. -ಪಾಸು. a sheet of cloth that is used on holy and religious ceremonies. ದುಕೂಲದೊನ್ದು ಮಡಿವಾಸದ

ಹಾಣೆಕ್ಕೊಲಾಯ್ತು Pb. 5, 17]. — ಮಡಿಹಾಗಲು. = ಮಡಿವಳಹಾಗಲ ಬಳ್ಳಿ, ಮಡುವಾಗಲ್. (My.).

ಮಡಿ maḍi. 6. = ಮಡ 1. the heel (exceptionally in ಹಿಮ್ಮಡಿ).

ಮಡಿಕೆ maḍi-ke. 1. (Śmd. 248). = ಮಡಕೆ. bending, folding, laying together; a fold [Tu.]; (B. 3, 106); fold, times. see ಇಮ್ಮಡಿಕೆ, ಪೊಡ-, ಪೊಡವಡಿಕೆ, ಮುಮ್-. 2, the warp ready for being introduced into the loom (S. Mhr.).

ಮಡಿಕೆ maḍike. 2. a kind of harrow or rake (ಕೋಟಿಶ Mr. 370, o. rs. ಮಲಿಕೆ, ಹಲಿಕೆ; Te. ಮಡಕ, a plough with bullocks complete; ಮಲಾರ, a rake used in gardens. = ಮಲಹರ?).

ಮಡಿಕೆ maḍike. 1. = ಮಡಕೆ. a pot (ಪಿಠರ, ಸ್ಥಾಲಿ, ಉಖೆ, ಕುಣ್ಡ Si. 309; ಪಿಠರ 453; My.). ಹಾಲು ಕಱೆಯುವ ಮಡಿಕೆ (ಪಾರಿ Si. 485); ಮಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಟ್ಟ ಹಿಟ್ಟು (ಉಖ್ಯ, ಪೈಠರ 313). ಮಾತಿನಾ ಜ್ಞಾನವೇ ತೂತಾದ ಮಡಿಕೆಯೋ (Sp.). ಮಡಿಕೆ ಮಾಱುವವನಿಗೆ ದುಡುಕಿನ ಗವುಜ ಯಾಕೆ? — ಮಡಿಕೆಯೊಡಿಯ ಬೇಕಾದರೆ ಅಡಿಕೇ ಮರ ಬೇಕೇ? — ಅತ್ತೆ ಒಡೆದ ಮಡಿಕೆಗೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ. — ಮಡಿಕೆಯ ಲಾಭ ಕುಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು (Prvs.).

ಮಡಿಕೆ maḍike. 2. = ಮಡಕಿ, etc. a much cultivated annual pulse, etc. (ಮುಷಷ್ಟಕ, ಮುಪುಷ್ಟಕ G.; Z.). ಕಡಲೆಯನು ಗೋದಿಯನು ಮಡಿ ಕುದ್ದು ಬೆಳದರೂ ಸುಡಬೇಕು ನಾಡೆನ್ನವನ ಬಾಯೊಳಗೆ ಪುಡಿಗಡಬು ಬೀಜ್ಕ್ರಿ! (Sp.).

ಮಡಿಗೆ maḍige. 1. the frame of a building (Mhr. ಮಾಡ್ಣೀ). ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಗದ್ದಿಗೇ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಕಮ್ಬಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಮೇಲೆ ಮಡಿಗೆಯನ್ನು ಹೇಱು, ಮೊದಲನೇ ಅನ್ತಸ್ತು ಮಾಡುವರು (B. 4, 121).

ಮಡಿಗೆ maḍige. 2. = ಮಡಿಕೆ 2. ಅಡಿಗೇ ಗುಣ ಸಾಱಿನಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಮಡಿಗೇ ಗುಣ ಫಲದಲ್ಲಿ ನೋಡು! (Prv.).

ಮಡಿಪು maḍipu. 1. = ಮಡಪು. a fold, etc. (My.).

ಮಡಿಪು maḍipu. 2. = ಮಡಿಹು, ಮಡುಹು 1. to kill (ಮರಣ ಕರಣ Śmd. Dh.; Rśv. 14, 30; V. 14, 81 va.).

***ಮಡಿಯಿಸು maḍiyisu.** to cause one's death. ಮಡಿಯಂ ಪಿಡಿದೆಟೆದವನಂ ಮಡಿಯಿಸಿ Pb. 7, 10.

ಮಡಿಲ್ maḍil. ಮಡಿಲು. = ಮಡಲು, etc. a pouch-like fold, etc. (ತೆರೆಪೊಡೆ Śmd. II, Kk. 76; ಸೋಗಿಲ್ Ct. II, 74; ಪೊಡೆ, ಸೋಗಿಲ್, ಉಡಿಲ್ Śm. 71; ಚೇಲಾಂಚಲ Śs.; J. 19, 47). [ಹುಸಿವಂಗೆ ಮಡಿಲ ಕಿಚ್ಚಾಗಿ ಸುಡುವ! Bv. 647; Cv. 89].

ಮಡಿವಳ maḍi₅-vaḷa. (Śmd. 234). a washerman (Bp. 9, 47; 21, 12; Tu. ಮಡ್ಯೋಳೆ; Te. ಮಡಿವಾಲು; T., M. ಮಣ್ಣಾನ್). — ಮಡಿವಳತನ್ದೆ. N. (Bp. 37, 20. 27). — ಮಡಿವಳಮಾಚಿದೇವ. N. (Bp. 27, 79; 30, 26). — ಮಡಿವಳಮಾಚಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 27, 77; 37, 15). — ಮಡಿವಳಹಾಗಲಬಳ್ಳಿ. = ಮಡಿಹಾಗಲು, etc. a climbing herb, Momordica dioica Roxb. (Z.).

ಮಡಿವಳ್ಳ maḍi-vaḷḷa. = ಮಡಿವಳ. (Śmd. 234. 89; V. 12, 13; 13, 16). [ಮಡಿವಳ್ಳನ ಪಱಿಯತನನೆ ಪೋಲ್ತು ವಿಶದವಸನಾಂಗಕುಜಂ Ap. 5, 34].

ಮಡಿವಾಳ maḍi-vāḷa. = ಮಡಿವಳ. (Bp. 36, 40; My.). — ಮಡಿವಾಳಮಾಚಯ್ಯ. N. (Bp. 21 sum.; 21, 3; 36, 26; 37. 23. 37. 44; 54, 77). — ಮಡಿವಾಳಮಾಚಿ. N. (Bp. 36, 49).

ಮಡಿವಾಳಗಿತ್ತಿ maḍivāḷa-gitti. a washerwoman [Tu. ಮಡ್ಯೋಳ್ತಿ].

ಮಡಿವಾಳಿ maḍi-vāḷi. a washerman; a washerwoman (My.; see ಅಷ್ಟಾದಶಜಾತಿ; J. 18, 45).

ಮಡಿಸು maḍisu. = ಮಡಚು, ಮಡಸು. to bend, to fold, to fold up, to double or lay together (My.). see ಇಮ್ಮಡಿಸು, ಪೊಡ-, ಮುಮ್-. 2, to cause (oneself) to fold, to fold, as paper, leaves, etc. (in ಮಡಿಸಿಕೊಳ್ಳು, My.).

ಮಡಿಹು maḍihu. = ಮಡಿಪು 2, etc. to kill. (Bp. 25, 22; 53, 40).

ಮಡು maḍu. 1. to put firmly together, to join closely (ದೃಢಸನ್ಧಾನ Śmd. Dh.; T. ಮಣ್ಡು, to be pressed, thronged, urged = ನೆರುಂಗು). ಮಟ್ಟಂ (Śmd. 284). see ತಲೆ-, ಪೊಡ-, ಪೊಡವಡು.

ಮಡು maḍu. 2. = ಮಡ 4, ಮಡವು, ಮಡುವು, ಮಡುಹು 2. deep water: a deep place in a river, a pool (ಅಗಾಧ ಜಲ Śmd. Dh.; ಅಗಾಧಜಲ Nr.; ಹ್ರದ, ತೋಯಾಶಯ Hlā., Mr. 416; My.; T.; Te. ಮಡುಗು, ಮಡುಂಗು). [ಆಡದಿರ್ದ ಮಡುವಂ ಪೊಲ್ತಂ Pb. 8, 13]. ಮಡುವಿಡು (Śmd. 63). ಮಡುವಿಂ or ಮಡುವಿನಿಂ, ಮಡುಗೆ or ಮಡುವಿಂಗೆ, ಮಡುವ or ಮಡುವಿನ (133). ಗಂಗೆಯ ಮಡುಗಳನ್ ಅಡಹಡಿಸಿ ಪುಗುವಿನಂ ಭಯವಶದಿಂ (294). ನಡಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮಡೂ ಹಾಱಿಹೋಗಬಹುದೇ? — ನಡುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದೆ ಎನ್ದು, ಕೂಗಿದ (Prvs.). see Bp. 55, 22; Rāghc. 17, 56; Śsv. 4, 23; J. 10, 30; 12, 8; 29, 35; ಕಾರ್ಮಡು, ಪೆರ್ಮಡು; Śm. s. ನಾಗಹ. — ಮಡುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. to form a pool (Grj. 3, 64; Rśv. 5, 120 va.). — ಮಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to collect so as to form a pool. ಕಿಱು ಮಡುಗೊಣ್ಡ ಬಣ್ಡೆನೊಳಗೆ (ಭೃಂಗಶಿಶು) ಈಸಿ (Cpr. 7, 60).

ಮಡು maḍu. 3. = ಮಡಿ 5. a washed clean cloth. — ಮಡುವಾಗಲ್. -ಹಾಗಲ್. = ಮಡಿಹಾಗಲು, etc. a species of Momordica (ಕನ್ದ, ವಿಷಹಾರಿ Mr. 149).

ಮಡುವು maḍuvu. = ಮಡು 2, etc. deep water. (My.; ದೊಣೆ, ಹ್ರದ G.; B. 4, 23).

ಮಡುಹ maḍuha. joining closely together. see ಪೊಡವಡುಹ.

ಮಡುಹಿಸು maḍuhisu. to have killed (Bp. 58, 42; 60, 60).

ಮಡುಹು maḍuhu. 1. = ಮಡಿಪು 2, etc. to kill. [ಹತ್ತು ತಲೆಯ ರಾವಣನ ಒನ್ದೆ ಅಮ್ಬಿನಲಿ ಮಡುಹಿದ Bv. 622]; (Bh. 22, 21).

ಮಡುಹು maḍuhu. 2. = ಮಡು 2, etc. deep water. (Bp. 8, 24, 44).

ಮಡೆ maḍe. = ಮಡ 3. a small dam or dike to stop water; a small opening out of a channel into the field (Te.; T. ಮಡೈ, M. ಮಡೆ, a hollow, hole; a small sluice by the side of a watering channel; R.).

ಮಡ್ಡ maḍḍa. = ಮೊಡ್ಡ, ಮೊರಡ. a stupid man. ದಡ್ಡನಿಗೆ ಹೆಡ್ಡನೆನ್ದರೆ ಮಡ್ಡನಿಗೆ ಜಾಣಾ ಎನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಮಡ್ಡನಾದರೆ ಗಡ್ಡ ಹೊತ್ತದೇ? (Prvs.).

ಮಡ್ಡತನ maḍḍatana. stupidity. ಮಡಿಯುಟ್ಟರೂ ಮಡ್ಡತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಡ್ಡಿ maḍḍi. 1. = ಮಡ್ಡು, ಮಷ್ಟು, ಮಿಡ್ಡೆ. dregs, lees or sediment, as of oil, ghee, kalagaccu, etc., given as food to cattle (My.; Tu.; Te.; T. ಮಟ್ಟಿ, ಮಣ್ಡಿ; M. ಮಟ್ಟು;

cf. ಬಣ್ಣಲು). ಮಡ್ಡಿ ತಿನ್ನದ ಎಮ್ಮೆ ಗೊಡ್ಡು ಆದೀತೇ? (Prv.). 2, a lumpy mass, as of worms, etc. (see ಎರೆ–); bait (Śsv. 3, 23). — ಮಡ್ಡಿನಸ್ಯ. clumpy snuff (My.). — ಮಡ್ಡಿಯನ್ನ. -ಅನ್ನ. unduly boiled, lumpy rice. ಮಡ್ಡಿಯನ್ನಕ್ಕೆ ಗೊಡ್ಡುಸಾಱು (Prv.).

ಮಡ್ಡಿ maḍḍi. 2. = ಮಡ್ಡ, ಮೊರಡಿ 2, etc. a hill, hillock. (S. Mhr.).

ಮಡ್ಡಿ maḍḍi. 3. a large tree, that yields a soft gum, Ailanthus malabarica (My.; Te. ಮಡ್ಡಿ, Morinda bracteata Roxb., or M. citrifolia Ainsl.; see ಹಾಲು–). — ಮಡ್ಡಿಯ ಧೂಪ. (ತುರುಷ್ಕ, ಪಿಣ್ಡಕ, ಸಿಹ್ಲ, ಯಾವನ Nr.; Si. 227; My.). — ಮಡ್ಡಿ ಸಾಮ್ರಾಣಿ. = ಮಡ್ಡಿಯ ಧೂಪ. (My.).

ಮಡ್ಡಿ maḍḍi. 4. a stupid, dull, awkward person (My.; Te., M.; T. ಮಟ್ಟಿ, ಮಟ್ಟ್ಯ, ಮುರಡ; *cf.* ಮಡಡು). 2, awkwardness, clumsiness, rudeness. — ಮಡ್ಡಿಕಾಗದ. a coarse paper (My.; Te.). — ಮಡ್ಡಿಕೆಲಸ. rude, clumsy work (My.). — ಮಡ್ಡಿಗಾರೆ. rough plaster (My.; T.). — ಮಡ್ಡಿಬಿಲ್ಲೆ. an inferior cake of sandal paste (My.). — ಮಡ್ಡಿಸಾಮ್ರಾಣಿ. coarse incense (My.; T.). 2, a great fool (My.). see another ಮಡ್ಡಿಸಾಮ್ರಾಣಿ s. ಮಡ್ಡಿ 3.

ಮಡ್ಡಿತನ maḍḍitana. stupidity, rudeness, rusticity (My.; Te.).

ಮಡ್ಡು maḍḍu. = ಮಡ್ಡಿ 1. ಜಿಡ್ಡುತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಮಡ್ಡು ಬಹಳ (Prv.). ಮಡ್ಡುಗಟವೆ. -ಕಟವೆ. (ಯಾವಕ, ಕಲ್ಮಾಷ, ಕಾಡುದ್ದು ಎಮ್ಬುರು Nr. *a;* ಮಡ್ಡುಗಟವೆ in Nr. *b*). — ಮಡ್ಡುಹುಲ್ಲು. lumpy refuse-grass or straw. ಮಡ್ಡುಹುಲ್ಲು ಗೊಡ್ಡುಎಮ್ಮೆಗೆ (Prv.).

ಮಡ್ಡು maḍḍu. *a sort of drum.*

ಮಡ್ಲು maḍlu. = ಮಡಲು, etc. a pouch-like fold, etc. (My.).

ಮಣ್ man. (Śmd. 58). = ಮಣ್ಣು. earth, clay, mud, soil, ground (ಮೃತ್, ಮೃತ್ತಿಕೆ Hlā., Nr.; ಮೃಣ್, ಮೃತ್ತಿಕೆ Mr. 92; T.; M. ಮಣ್, ಮಣ್ಣು; Te. ಮನ್ನು). ಒಳ್ಳಿತಹ ಮಣ್ (ಮೃತ್ಸೆ Mr. 92). ಮಣ್ಣ ಮಡಿಕೆ (ಉಷ್ಟ್ರಿಕೆ Hlā.). ಮಣ್ಣ ಮಡಕೆ (ಮೃಣ್ಮಯ ಪಾತ್ರೆ Nn. 85). ಪೊನ್ನುಂ ಸಮನಿಸುಗುಮಲ್ತೆ ಪೆಣ್ಣುಂ ಮಣ್ಣುಂ? (Śmd. 84). see Bp. 47, 1; 52, 10; 60, 49; Bh. 1, 20, 60. — ಮಣ್ಣುಣಿ. -ಉಣಿ. = ಮಣ್ಣುಳಿ. an earth-worm (My.; T.). — ಮಣ್ಣುಳಿ. -ಉಳಿ. = ಮಣ್ಣುಣಿ. (My.; T.). — ಮಣ್ಣುಳಿಗ. -ಉಳಿಗ. a snake (or worm) that feeds on earth (ಮಣ್ಣೊಳ್ ಜೀವಿಸುವ ಸಾವು Śmd. 237). — ಮಣ್ಣುಕ್ಕಹಾವು. = ಮಣ್ಣ–. a blind worm (B. 2, 26. 27).

ಮಣ mana. = ಮಣವು, ಮಣು, ಮಣುವು, ಮನ 1. a measure of capacity, a maund; the quantity measured by a maund (My.; Si. 327; Te. ಮಣುಗು, ಮಣುವು; T. ಮನು; Mhr. ಮಣ; Sk. ಮಣ, from the Arabic). ಬೆಲ್ಲವಿದ್ದ ಕಡೆ ನೊಣ, ಪಡೆ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಮಣ. — ಮಣವಿಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಡಿಯಿಲ್ಲ, ಹಣವಿಲ್ಲದೆ ವರಹವಿಲ್ಲ. — ಮಣಾ ತೂಗದ ತ್ರಾಸು ಕಣ್ಡಿ ತೂಗೀತೇ? — ದಣಿದ ಎತ್ತಿಗೆ ಮಣವೇ ಭಾರ (Prvs.).

ಮಣಕ manaka. = ಮಣಿಕ, ಮಳಕ. a young cow or buffalo (fit for breeding, My.; T. ಮಣಂಗು, a lamb; ಮಱ, young, tender; an infant; ಮಱವನ್, a young man; *cf.* ಮಗ 1 & ಮಗವು).

ಮಣಕನೆ manakane. quickly (My., also ಮಣಕ್ಕನೆ).

ಮಣಗು managu. to bend, to be submissive (T. ವಣಂಗು). ಮಣಗದ ಮನುಷ್ಯ ಹೆಣಗಿದರೂ ಬಗ್ಗ (Prv.).

ಮಣಲ್ maṇal. (Śmd. 134). = ಮರಲ್ 2, ಮಲರ್ 2, ಮಾಲಲ್ (42), ಮಳಲ್. sand, gravel (ಸಿಕತೆ, ವಾಲುಕೆ Hlā.; ಪುೞಿಲ್, ಮರಲ್, ಮಲರ್, ಸಿಕತ Śm. 36; Cpr. 1, 101 va.; Śsv. 4, 100; T., M.). [ಮುಡಿಯ ಕುಚಯುಗದ ಜಘನದ ಕಡುವಿಣ್ಪಿಂ ಮಣಲೊಳಟ್ಟು ಬರೆ ಮೆಲ್ಲಡಿಗಳ್ Pb. 7, 85].

ಮಣವು maṇavu. = ಮಣ, etc. (My.).

ಮಣಿ maṇi. 1. to bend (v. i.), to bow (ನಮನ Śmd. Dh.; B. 4, 191); to bow down, to make obeisance (ತುಱುಲ್ Śm. 96); to fear (ಭಯ Śmd. Dh.; Śm. 96). 2, to bend (v. t., Rsv. 6, 132 va.). [ತತ್ಪಣಿವೃನ್ದಂ ಮಣಿದೋಡೆ ಮಾಣದೆ ಬಳಾಕಾವರ್ತರಳ್ಕುತ್ತೆ ಕೀಲ್ಗಿಣಿದಿನ್ನೆನ್ದು ದನೆಮ್ಬುವೆನ್ದೆ ಅಗಿದರ್ ಚಕ್ರೇಶ ಪಾದಾಬ್ಜದೊಳ್ Ap. 13, 67]. ಮಣಿಯದೆ, ಕುಣಿದು, ಈ ಧೀರನದಿರೆ ಕೂಕಿಱು ಬೆಚ್ಚರ್ (Śmd. 287). see Cpr. 4, 19; Abh. P. 11, 164; 13, 87; Bh. 1, 8, 40; J. 2, 14. 49; Śsv. 1, 9. 80. 84; 29, 40.

ಮಣಿ maṇi. 2. = ಮಣಿದು. P. p. of ಮಣಿ 1, in ಮಣಿಮಣಿದು (Rsv. 5, 19 va.; J. 26, 12).

ಮಣಿ maṇi. 3. bending; a bend; a bow, an obeisance (ಕುಸಿ Ct. I, 32; ನಮ್ರ I, 34; ನಮಸ್ಕಾರ Kk. 34; ತುಱುಲ್, ಎಱಗು, ಮೊೞ್ಗು, ಕುಮ್ಬು, ಪೊಡಮಡಿಕೆ Śm. 34; ವಿನಮ್ರ, ಅತಿ ಬಾಗಿದುದು Nn. 67). see ಅಡಿವಣಿ s. ಅಡಿ 3. — ಮಣಿಕಟ್ಟು. the wrist (ಪಾಣಿಮೂಲ Mr. 322; My.; Si. 210. 211; Mhr. ಮಣಗಟ; *cf.* ಮಣಿಬನ್ಧ). ಕಿಱುಬೆರಳ ಅಗ್ರದಿನ್ದ ಮಣಿಕಟ್ಟಿನ ಮಧ್ಯ (ಕರಭ, ಕಿಱುಬೆರಳಿನ ತುದಿಯಿನ್ದವು ಮಣಿಕಟ್ಟಿನ ನಡುಮಧ್ಯ Nn. 161). — ಮಣಿಕಾಲ್. = ಮಣ್ಡಿಗಾಲ್. the knee (Rsv. 6, 45; Śsv. 3, 47).

ಮಣಿ maṇi. 4. = ಮಣೆ. a stool, a low bench, a seat (ಪೀಠ, ಆಸನ Nr.; ಆಸನ, ವಿಷ್ಟರ, ಪೀಠ Mr. 208, o. r. ಮಣೆ). see ಅಂಕವಣಿ, ಮುರವಣಿ.

ಮಣಿ maṇi. 5. one of the *tatsamas* (Śmd. 384; Ct. II, 48; Kk. 95; Śm. 77). *a jewel, a gem, a precious stone* (especially a pearl, a bead of tulasī, or other globular ornament, ರತ್ನ Śmd. Dh.; ಸುರತ್ನ, ರತ್ನಂಗಳು Nn. 67). [Tu., T., M., Te.]. 2, an ornament in general; anything excellent of its kind. 3, the fleshy protuberances depending from the throat of some goats (ಛಾಗಗಲಸ್ತನ, ಆಡಿನ ಕೊರಳ ಮೊಲೆ 67). 4, the glans penis; the clitoris (ಅವಯವ ಭೇದ 67). 5, the vital air which goes downwards and out at the anus (ಅಪಾನವಾಯು 67). 6, absence of all worldly desires (ವೈರಾಗ್ಯ 67). 7, the seeds of the Crotolaria (ಗಿಣಿಗಿಣಿಕೆ Mr. 139; see Si. 145). 8, the number 9 (ಒಮ್ಬತ್ತು Mr. 347; *cf.* ನವರತ್ನ). see ಕತ್ತಲೆವಣಿ, ಪಸುರ್ವಣಿ, ಬಾನ್ಮಣಿ. — ಮಣಿಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. to see a gem (Rsv. 9, 25). — ಮಣಿತೊಣ್ಡೆಬಳ್ಳಿ. a creeping or climbing herb, Bryonia scabrella Lin. (Mukia scabrella Arn., St. & Pl.). — ಮಣಿದೊಡವು. -ತೊಡವು. jewel-ornaments (Rsv. 12, 42). — ಮಣಿಯೇಱು. -ಏಱು. magnificence or grandeur of ornaments (as of bells put on an elephant, etc., Abh. P. 3, 130). — ಮಣಿವಟ್ಟು. -ಪಟ್ಟು. a silk cloth ornamented with pearls (Bp. 11, 24). — ಮಣಿವಾಗಿಲ್. -ಬಾಗಿಲ್. a door studded with gems (Rsv. 7, 9). — ಮಣಿವಾವುಗೆ. -ಪಾವುಗೆ. a shoe ornamented with gems (Rsv. 4, 14 va.). — ಮಣಿವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. the lustre of jewels (C. Bp. 47, 36; Śsv. 1, 79 va.).

— ಮಣೀ ಸರ. a string of beads, etc. ಮಣೀ ಸರಕ್ಕೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದವ ಹಣ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟಾನೇ? (Prv.).

ಮಣಿ maṇi. = K. ಮಣಿ 5, q. v.

ಮಣಿಕ maṇika. = ಮಣಕ, etc. a young cow or buffalo. ಚೊಚ್ಚಲ ಮಣಿಕ (ಗೃಷ್ಟಿ, ಸಕೃತ್ಪ್ರಸೂತೆ Nr.). see ನಸೆವಣಿಕ.

ಮಣಿಕ maṇika. = ಮಣಿಕೆ. *a water-jar or pitcher* (ಅಲಿಂಜರ, ಕೇಲು Hlā.). 2, a jewel, a precious stone.

ಮಣಿಕಂಕಣ maṇi-kaṅkaṇa. (Śmd. 386; Kk. 98). a bracelet ornamented with gems.

ಮಣಿಕರ್ಣಿಕೆ maṇi-karṇike. N. of a sacred pool or tank in Benares. (J. 13, 45).

ಮಣಿಕಾರ maṇi-kāra. *a lapidary, a jeweller,* a maker of beads.

ಮಣಿಕೂಟನಗರ maṇi-kūṭa-nagara. N. (Śmd. 262).

ಮಣಿಕೆ maṇike. = ಮಣಿಕ. (ಅಲಿಂಜರ, ಕೇಲ್ Mr. 210).

ಮಣಿಗಣನಿಕರ maṇi-gaṇa-nikara. N. of a vṛitta (Ch.).

ಮಣಿಗರ್ಭೆ maṇi-garbhe. the earth (Śsv. 2, 42 va.).

ಮಣಿಗಾಱ maṇi-gāṟa. (Śmd. 121. 235). Tbh. of ಮಣಿಕಾರ. (ಮಣಿಕಾರ Hlā., Nr.; C.).

ಮಣಿಗಾಱಿತಿ maṇi-gāṟa-iti (-ti, Śmd. 244). a jeweller-woman (Grj. 2, 86).

ಮಣಿಗೆ maṇige. = ಮಣಿ 3. a bend, etc. see ಅಡಿವಣಿಗೆ.

ಮಣಿತ maṇita. *a murmuring sound, murmur libidinosum* (ಗಳಧ್ವನಿ, ರತಕೂಜಿತ Hlā.; ಗಲರವ Mr. 330).

ಮಣಿದರ್ಪಣ maṇi-darpaṇa. a jewel-mirror. (Śsv. 1, 79 va.). see ಶಬ್ದ-.

ಮಣಿದೋಷ maṇi-dōsha. *a defect in a jewel.*

ಮಣಿಧನುಸ್ maṇi-dhanus. jewel-bow: a rain-bow. (R.).

ಮಣಿಪೀಠಿಕೆ maṇi-pīṭhike. a throne (Cpr. 2, 40 va.).

ಮಣಿಪುರ maṇi-pura. N. of a town. (J. 16, 1; 17, 6). — ಮಣಿಪುರೇನ್ದ್ರ. -ಇನ್ದ್ರ. Babhruvāhana, the king of Maṇipura (J. 23, 25).

ಮಣಿಪೂರ maṇi-pūra. = ಮಣಿಪುರ. 2, the pit of the stomach or a mystical circle on the navel (see ಚಕ್ರ).

ಮಣಿಬನ್ಧ maṇi-bandha. *the wrist* (*cf.* ಮಣಿಕಟ್ಟು s. ಮಣಿ 3). ಕಿಱುನೆರಳ ಮಣಿಬನ್ಧಂ (ಕರಭ Mr. 468).

ಮಣಿಭವನ maṇi-bhavana. a house adorned with precious stones (Kāvy. III, 3, 105).

ಮಣಿಭಾಜನ maṇi-bhājana. a vessel made of a precious stone (Abh. P. 3, 75 va.).

ಮಣಿಮಂಚ maṇi-mañca. a bedstead adorned with jewels (V. 29, 22; J. 18, 30).

ಮಣಿಮನ್ಥ maṇi-mantha. N. of a mountain. see ಮಾಣಿಮನ್ಥ.

ಮಣಿಮುದ್ರಿಕೆ maṇi-mudrike. a finger-ring (ಬಾಲ, ಕೆಯ್ಯ ಉಂಗುರ Nn. 123).

ಮಣಿಯ maṇiya. = ಮಣಿಹ, ಮಣೆಯ, ಮಣೇ. superintendence of temples, maṭhas, palaces, custom-houses, etc. (My.; Te.; M.); a subordinate revenue office under a Tahsildar (T.).

ಮಣಿಯಗಾಱ maṇiya-gāṟa. = ಮಣೇಗಾಱ. a man who holds any maṇiya-office (My.). ಮಣಿಯಗಾಱನ ಹಂಗು ಹಣಗಾಱನಿಗೂ ಬೇಕು. — ಮಣಿಯಗಾಱನಿಗೆ ಸುಖ ದುಃಖ ಹೇಱಿದರೆ ಮಣುವಿನ ಲೆಕ್ಕ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.).

ಮಣಿರಂಗ maṇi-raṅga. N. of a vṛitta (Ch.).

ಮಣಿರೋಚಿ maṇi-rōci. the lustre of jewels (ರತ್ನಂಗಳ ಕಾನ್ತಿ Nn. 147).

ಮಣಿವರೂಥ maṇi-varūtha. a chariot adorned with jewels. (J. 22, 34).

ಮಣಿವಿಭೂಷಣ maṇi-vibhūshaṇa. N. of a vṛitta (Ch.).

ಮಣಿವೇದಿಕೆ maṇi-vēdike. a seat adorned with jewels (Śsv. 1, 41).

ಮಣಿಶಿಲೆ maṇi-śile. a gem-stone; a jewelled slab (ರತ್ನಶಿಲೆ Mr. 102; J. 3, 4). 2, a reddish mineral used for medicinal purposes (My.; ಮನಃಶಿಲೆ, ನಾಗಜಿಹ್ವಿಕೆ, etc. Si. 335).

ಮಣಿಸು maṇisu. to bend (v. t., S. Mhr.; Te. ಮಣಚು, ಮಣುಚು); to cause to bend.

ಮಣಿಸೋಪಾನ maṇi-sōpāna. stairs or steps adorned with precious stones (My.).

ಮಣಿಹ maṇiha. = ಮಣಿಯ, etc. an office, a charge, a commission, a business (Bp. 3, 23; 36, 44; 37, 55; 41, 29; 53, 12; 55, 11; V. 37, 10 va.; J. 34, 7).

***ಮಣಿಹಗಾಱ maṇiha-gāṟa.** = ಮಣಿಹಾಱ. ವೇಸಿ, ದಾಸಿ, ಸುಂಕಿಗ, ಮಣಿಹಗಾಱ, ವಿದ್ಯಾವನ್ತ ಇನ್ತೀ ಐವರಿಗೆ ಲಿಂಗವ ಕಟ್ಟಿದಡೆ, ಗುಡಿಯ ಮುನ್ದಣ ಸಿಂಗಾರಗಣ್ಣೆ, ಎಮ್ಮೆಯ ಕೊರಳಗಣ್ಣೆ Cv. 219.

ಮಣಿಹಾರ maṇi-hāra. a string or garland of pearls, etc. (Śmd. 256 Mdb.; Mr. 467; Bp. 25, 39; J. 17, 8).

ಮಣಿಹಾಱ maṇihāṟa. (an abbreviation of a ಮಣಿಹಗಾಱ). a superintendent of a palace (Rām. 1, 16, 2).

ಮಣು maṇu. = ಮಣ, etc. (My.). a maund. ದಣಿದ ಎತ್ತಿಗೆ ಮಣುವೇ ಭಾರ. — ನೊಣ ಕೂಡಿಸಿದ ಜೇಣು ಮಣುವಾದರೆ ಹಣ ಹೊತ್ತವ ನಿಗೇನು? — ನೊಣ ಮಣುವಾದೀತೇ? — ಮಣಿಯಗಾಱನಿಗೆ ದುಃಖ ಸುಖ ಹೇಱಿದರೆ ಮಣುವಿನ ಲೆಕ್ಕ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.).

ಮಣುಕು maṇuku. matted? (*cf.* the terms s. ಮುದ). — ಮಣುಕುಕೂದಲು. matted hair? (ಜಟೆ, ಸಟೆ Si. 216).

ಮಣುವು maṇuvu. = ಮಣು, etc. (My.).

ಮಣೆ maṇe. = ಮಣಿ 4. a low bench, a seat. (ವಿಷ್ಟರ, ಪೀಠ, ಆಸನ Hlā.; ಪೀಠ, ಆಸನ Si. 231; My.). [Tu.]. ಮಣೆ ಕಾಣದವ ಮಾಳಿಗೆ ಕಣ್ಡಾನೇ? — ಮಣೇಲಿ ಕುಣ್ಡ್ರಲಿಕ್ಕೆ ಹಣೇಲಿ ಇಲ್ಲದವ ಸಿಂಹಾಸನ ಏಱ್ಯಾನೇ? — ಮಂಚಕ್ಕೆ ಮಣೆ ಯಾಕೆ? ಲಂಚಕ್ಕೆ ಹೊಣೆ ಯಾಕೆ? — ಮಣೇ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಜಪ ಮಾಡಿದರೂ ಹಣೇಲಿ ಬರದದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prvs.).

ಮಣೆಯ maṇeya. = ಮಣಿಯ, etc. (My.). a subordinate revenue office. ಅವನಿಗೆ ಮಣೆಯ ಸಿಕ್ಕಿತು; ಅವನು ಮಣೆಯ ನೋಡುತ್ತಾನೆ (My.). 2, a religious business or vow: a performance of Dāsayyas at which they dance with music round a cloth on the ground on which eatables are put, and catch them with the mouth whilst dancing. they are engaged to do so by bhaktas (My.). — ಮಣೆಯ ಕಟ್ಟಿಸು. -ಹಾಕಿಸು. to have this maṇeya performed (My.).

ಮಣೇ maṇē. = ಮಣೆಯ, etc.

ಮಣೇಗಾಱ maṇē-gāṟa. = ಮಣಿಯಗಾಱ. a man who holds revenue office. (My.).

ಮಣ್ಟ manṭa. (= ಮಟ). a maṭha. — ಮಣ್ಟಬೆಕ್ಕು. = ಮಟಬೆಕ್ಕು. a cat that lives in ruined temples (C.), the tree-cat, Paradoxurus musanga (Gz.).

ಮಣ್ಟಪ manṭapa. = ಮಣ್ಡಪ. a structure of stone, bricks or mud with a flat roof and an open front erected for the accommodation of travellers, etc. (ಜನಾಶ್ರಯ Mr. 193; My.); a temporary shed adorned with flowers, etc. and erected on festive occasions (as marriage, muñji, etc., My.); a sacrificial shed (My.); an ornamental structure used for carrying about an idol (My.); an ornamental structure of bamboos, plantain trees, etc. to carry a corpse (My.); an arched way of light sticks for the vine, etc. (B. 2, 15). ಮಣ್ಟಪದಲ್ಲಿ ಕೂತರೂ ಕಣ್ಟಕ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ತುಣ್ಟನಾದವ ಮಣ್ಟಪದಲ್ಲಿ ಕೂತರೂ ತಣ್ಟೆ ಮಾಡದೆ ಇರಲಾಱ (Prvs.). see ಜ್ಞಾನ-.

ಮಣ್ಟಿ manṭi. = ಮೊರಡಿ 2, etc. a hill, hillock. (My.).

ಮಣ್ಠ manṭha. = ಮಡ, q. v. a sort of baked sweetmeat.

ಮಣ್ಡ maṇḍa. *the scum which forms on the surface of any liquid; the scum of boiled rice;* cream; whey (see ದಧಿ-); barm, ferment; gruel. 2, = ಮಣ್ಠ (Śmd. 341 Mdb.). 3, the spirituous part of wine, etc., spirituous liquor. 4, *the castor-oil plant, Ricinus communis.* 5, ornament, decoration. 6, the head (*cf.* ಮಣ್ಡೆ). — ಮಣ್ಡಕುಸುಬಿ. a weed, Tricholepis amplexicaulis Clarke. (Z.).

ಮಣ್ಡಕ maṇḍaka. = ಮಣ್ಡಗೆ, ಮಣ್ಡಿಗೆ. a cake or bread of wheaten flour (*cf.* ಮಣ್ಠ).

ಮಣ್ಡಗ maṇḍaga. a kind of creeper.— ಮಣ್ಡಗನ ಗಡ್ಡೆ. = ಕುಱುಬನ ಗಡ್ಡೆ (Z.).

ಮಣ್ಡಗೆ maṇḍage. Tbh. of ಮಣ್ಡಕ. [ಸೋದಿಗೆ ಲಾವಣಿಗೆ ಘೃತಪೂರಂ ಲಡ್ಡುಗೆ ಮಣ್ಡಗೆ ಮೊದಲಾಗೊಡೆಯ ಪದಿನೆಣ್ಟು ತೆಱದ ಭಕ್ಷ್ಯ ರೂಪಂಗಳುಮಂ Vr. 78, 17]; (Śmd. 364).

ಮಣ್ಡನ maṇḍana. *adorning, dressing out, decorating, bedecking oneself; ornament. embellishment.*

ಮಣ್ಡನತೆ maṇḍa-nate. a female whose head is bent (Bp. 36, 59).

ಮಣ್ಡಪ maṇḍapa. = ಮಣ್ಟಪ. an open hall; *a temporary shed erected on festive occasions;* a shed; an arbour, a bower. see Cpr. 1, 101 va.

ಮಣ್ಡಪಿಕೆ maṇḍapike. = ಮಣ್ಡವಿಗೆ. a small shed, a little pavilion; a shop. (Cpr. 10, 59 va.).

ಮಣ್ಡಲ maṇḍala. *a disk* (of the sun or moon); *a circle, a globe, a ball, an orb, a ring* (ಬಟ್ಟು Śm. 16); a circular array of troops. 2, *a halo round the sun or moon.* 3, the visible horizon; the path or orbit of a heavenly body. 4, *a district, a territory, a province; an empire* (see Mr. s. ವರ್ತನೆ). 5, *a multitude, an assemblage,* a group, a collection, a body, an association, a society, a company (Śmd. 396); a division of the ṛigvēda. 6, a period of forty-eight days (My.). — ಮಣ್ಡಲದ ಹಾವು. a snake with circular figures on its back (My., comprising several species, *e. g.* ಉರಿ-, ಕೊಟಕು-).

ಮಣ್ಡಲಕ maṇḍalaka. *white leprosy with round spots.* 2, a circular array of troops. see Nr. s. ಬಟ್ಟು1 & G. s. ಗಜಕರ್ಣ.

ಮಣ್ಡಲಾಗ್ರ maṇḍala-agra. *a kind of weapon* (ಅಡ್ಡಾಯುಧ Hlā.; ಅಡಾಯುಧ Mr. 298).

ಮಣ್ಡಲಾಧಿಪ maṇḍala-adhipa. the lord of a district, the ruler or governor of a province, the king of a country. (Bp. 10, 1. 2).

ಮಣ್ಡಲಿ maṇḍali. ಮಣ್ಡಳಿ. a circle, an orb. 2, a multitude, a troop, an assemblage (Bp. 4, 5; Śmd. 230), a company, a corporate body, a congregation (Bp. 59, 9; My.). 3, *whirling, circular motion.* 4, a particular kind of snake (= ಗೋನಾಸ). 5, *a pole-cat* (ಇಲಿಯ ಹಿಡಿಯಲುನುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು Hlā.; ಜಾಹಕ, ಇಲಿಯ ತಿನಲನುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು Mr. 164). — ಮಣ್ಡಲಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to form a company, to be in company (Rśv. 6, 2).

ಮಣ್ಡಲಿಕ maṇḍalika. = ಮಣ್ಡಲೀಕ. the ruler of a district or province (ಮಣ್ಡಲೇಶ್ವರ Hlā.); a prefect, a chief, a superintendent (Bp. 11, 14). see ಪರ-.

ಮಣ್ಡಲಿಸು maṇḍalisu. to be round about (Cpr. 6, 8). 2, to be in circular motion, to whirl, to turn round, to move about (Abh. P. 4, 9; 12, 24; Cpr. 1, 93; 9, 81; Bh. 6, 4, 26; Rām. 5, 8, 77). 2, to join together, to be amassed (Grj. 2, 106 va.; Rśv. 1, 135 va.). 3, to turn round, to shake, as dice (Bh. 2, 13, 46). 4, to join together (v. t., Bh. 1, 10, 25).

ಮಣ್ಡಲೀಕ maṇḍalīka. = ಮಣ್ಡಲಿಕ. see C. Bp. 47, 32; ಕರಣಿಕ-, ನಾಯಕ-.

ಮಣ್ಡಲೇಶ maṇḍala-īśa. = ಮಣ್ಡಲೇಶ್ವರ. (Bp. 42, 19).

ಮಣ್ಡಲೇಶ್ವರ maṇḍala-īśvara. *the ruler or governor of a district or province;* an ordinary potentate. (Bp. 27, 55).

ಮಣ್ಡವಿಗೆ maṇḍavige. Tbh. of ಮಣ್ಡಪಿಕೆ. a small shed (Cpr. 7, 69 va.; Bh. 3, 17, 34; 5, 11, 44). [ಎತ್ತಿದ ಮುತ್ತಿನ ಮಣ್ಡವಿಗೆ ಪೊಱಲ ಮನೆಗಳೊಳೆಲ್ಲಂ Pb. 3, 2]. — ಮಣ್ಡವಿಗೆ ಬಲೆ. a variety of net (Bh. 3, 13, 23).

ಮಣ್ಡಹಾರಕ maṇḍa-hāraka. a distiller and seller of spirits (ಸರಾಯ ಮಾಱುವವ G.).

ಮಣ್ಡಿ maṇḍi. (= ಮಣಿ 3). what is bent: the knee (Bh. 2, 2, 96; 8, 27, 27; Si. 288; My.; T., Te.: a bending posture of the body; a sitting squat like a monkey; see ವೀರ-). ಮಣ್ಡಿ ಇಡು, -ಊಱು, -ಹಾಕು, -ಹೂಡು, to kneel (My.). — ಮಣ್ಡಿಗಾಲು. -ಕಾಲು. = ಮಣಿಕಾಲ್, ಮಣ್ಡಿ. (My.). ಬಾಣವನ್ನು ಎಸೆಯುವಾಗ ಮಣ್ಡಿಗಾಲನ್ನು ಊಱೋಣ (ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ G.). — ಮಣ್ಡಿಗಾಲುಕೃಷ್ಣ. an idol of Kriṣṇa in a kneeling position (My.). — ಮಣ್ಡಿ ಹಾಕಿ ಕುಳಿರ್. to squat and sit comfortably, etc. ಮಣ್ಡಿ ಹಾಕಿ ಕೂತರೆ ಮಣ್ಡಿಗೆ ಬಡಿಸ್ಯಾರೇ? (Prv.).

ಮಣ್ಡಿ maṇḍi. 1. (= ಮಳಿಗೆ-, etc.). a wholesale shop, a warehouse (My., Si. 106; Br., H.; Te. also ಮಣಿಗೆ, ಮಣಿಹೆ, ಮಳಿಗೆ).

ಮಣ್ಡಿ maṇḍi. 2. gout or rheumatism affecting the thigh (ಗೃಧ್ರಸಿ, ವಾತರೋಗ G.; S. Mhr.; Mhr. ಮಾಣ್ಡ).

ಮಣ್ಡಿಗೆ maṇḍige. Tbh. of ಮಣ್ಡಕ. (Bp. 14, 15; Bh. 1, 15, 7; V. 14, 80; My.; Te., T.). ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಣ್ಡಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಣ್ಡರೆ ಗೋದೀ ರೊಕ್ಕ ಯಾರು ಕೊಡ ಬೇಕು? — ಮಣ್ಡಿ ಹಾಕಿ ಕೂತರೆ ಮಣ್ಡಿಗೆ ಬಡಿಸ್ಯಾರೇ? (Prvs.). — ಮಣ್ಡಿಗೆಮಾದಿರಾಜ. N. (Bp. 2, 46). — ಮಣ್ಡಿಗೆಯ ವಸುದೇವ. N. (Bp. 56, 41).

ಮಣ್ಡಿತ maṇḍita. *adorned, decorated* (Bp. 1, 10; 4, 62).

ಮಣ್ಡಿಸು maṇḍisu. to sit down (on a seat, etc., Śśv. 1, 48. 63; Bh. 6, 2, 7); to be set, placed on or turned towards, as the eye (Rām. 3, 8, 24).

ಮಣ್ಡೂಕ maṇḍūka. *a frog.*

ಮಣ್ಡೂಕಪರ್ಣ maṇḍūka-parṇa. *the plant Colosanthes indica* Blum.

ಮಣ್ಡೂಕಪರ್ಣಿ maṇḍūka-parṇi. *Bengal Madder, Rubia munjista* Roxb.

ಮಣ್ಡೂರ maṇḍūra. *rust of iron,* scoriae, dross.

ಮಣ್ಡೆ maṇḍe. (Tbh. of ಮಣ್ಡ No. 6). the head (ಮುಣ್ಡ, ಉತ್ತಮಾಂಗ, ಮಸ್ತಕ, ಮೌಳಿ, ಶಿರಸ್, ಶೀರ್ಷ, ಮೂರ್ಧಕ Hlā., Nr., Si. 215; ತಲೆ, ನೆತ್ತಿ Śm. 71; ಮುಣ್ಡ, ಮೂರ್ಧ Mr. 315; ಶಿರ Nn. 7; ಶಿರಸ್ 162; My.; T., M.: the skull; Tu. ಮಣ್ಡೆ, the skull; the head). ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲು (ಚಿಕುರ, ಕುನ್ತಲ, etc. Nr.; ಶಿರೋರುಹ Nn. 4; ಶಿರೋಜ 5; ಕೇಶ 30). [ಮಣ್ಡೆಯ ಬೋಳಿಸಿಕೊಣ್ಡು ಗಡ್ಡದೊತ್ತು ವೊಕ್ಕೆನಯ್ಯಾ Bv. 496; Cv. 103. 235]. ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲು ಮೊದಲಾದವ ಅಲ್ಲಿ ಮುಪ್ಪಿನಿನ್ದ ಆದ ಬಿಳುಪು (ಪಲಿತ); ಮಣ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕುವ ಪೂಮಾಲೆ (ಸ್ರಜ್, etc. Nr.). ತೊಣ್ಡೆ ತಿನ್ದು, ಮಣ್ಡೆ ಬೆಳೀತು. — ಮಣ್ಡೆ ಇರುವಾಗ್ಯೆ ಮೊಣಕಾಲಿಗೆ ಪಟ್ಟವೇ? — ಮಣ್ಡೆ ಬೋಳು, ಕುಣ್ಡೆ ಬತ್ತಲೆ. — ಮಣ್ಡೇ ನೋತಕ್ಕೆ ಕುಣ್ಡೆಗೆ ಲೇಪವೇ? — ಮಣ್ಡೇ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ ನೀರು ಕಾಲಿಗೆ ಬಾರದೇ? (Prvs.). see Bp. 1, 50; 2, 39; 4, 40; 20, 12; 27, 55; 54, 38; Śsv. 3, 27; J. 20, 24. — ಮಣ್ಡೆಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. the hair of the head (My.). — ಮಣ್ಡೆನೋವು. headache (ಶಿರೋರೋಗ Mr. 387). — ಮಣ್ಡೆಮಲಗು. a pillow for the head (C. Bp. 47, 40). — ಮಣ್ಡೆಸುತ್ತು. a turban (Bp. 44, 61).

ಮಣ್ಡೋದರಿ maṇḍōdari. Tbh. of ಮನ್ದೋದರಿ. N. of Ravaṇa's wife. (Rām. 6, 51, 87. 88; My.).

ಮಣ್ಣು maṇṇu. = ಮಣ್. earth, etc. (C.). [ಹರ ವೃಷಭದ ಕೋಡ ಮಣ್ಣುಮಂ Pb. 14, 17 va.]. ಒಳ್ಳಿಹ ಮಣ್ಣು (ಮೃತ್ಸೆ, ಮೃತ್ಸ್ನೆ Hlā.). ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆಲದಲುಮ್ ಒಳಗಣ ಮೊಯ್ಯೊಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಬೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣ ರಾಶಿ (ಹಸ್ತಿನಖ Nr.). ಮಣ್ಣಿನ ದಿಣ್ಣೆ (Si. 112). ಶೋಧಿಸಿ ಕರಗಿಸಿದ ಮಣ್ಣು (ಕ್ಷಾರ, ಕಾಚ 332). ಕಣ್ಣಿನಷ್ಟು ಪ್ರಕಾಶವಿಲ್ಲ, ಮಣ್ಣಿನಷ್ಟು ಆಧಾರವಿಲ್ಲ. — ಮಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ಮಡಿಕೆಯಿಲ್ಲ, ತನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ದೇವರಿಲ್ಲ. — ಮಣ್ಣಿನ ಬೆಕ್ಕಾದರೇನು? ಇಲಿ ಹಿಡಿದರೆ ಸಹಿ. — ಮಕ್ಕಳ ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಸವಿ. — ಮಣ್ಣು ಹೋಯಿದು ಅಪ್ಪುಲಿ ಕಾಸಿದರೆ ಉಪ್ಪೋ ಕಾದೀತೇ? — ಮಣ್ಣಿನ ಕಾಲು ನೀರಿಗೆ ಆಗದು, ಮರದ ಕಾಲು ಬೆಂಕಿಗೆ ಆಗದು. — ಮಣ್ಣಿನಿನ್ದ ಕೌರವ ಕೆಟ್ಟ, ಹೆಣ್ಣಿನಿಂದ ರಾವಣ ಕೆಟ್ಟ. — ಮಣ್ಣು ಹೊಱುವವನು ತಲೆಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡನ್ತೆ (Prvs.). see Prv. s. ರೊಕ್ಕ. — ಮಣ್ಣಂಚು. -ಅಂಚು. a cloth-border of which the threads are coloured with the unlasting colour of any clay (My.). — ಮಣ್ಣಡಿಕೆಮರ. -ಅಡಿಕೆ-. the Sepistan plum-tree, Cordia myxa L. (St. & Pl.). — ಮಣ್ಣ ಮುಕ್ಕ ಹಾವು. ಮಣ್ಣ ಮುಕ್ಕು ಹಾವು. = ಮಣ್-. (ಒಳ್ಳೆ My.; ರಾಜಿಲ G.). — ಮಣ್ಣಾಗು. -ಆಗು. to become earth, to be ruined, as any buried article (My.). 2, to be soiled by mud or dust (see Prv. s. ಮಿಾಸೆ). — ಮಣ್ಣಾಸೆ. -ಆಸೆ. desire after landed property (My.). — ಮಣ್ಣು ಕಾಲು. a foot of mud. ಮಣ್ಣುಕಾಲು ನೀರಿಗಾಗದು, ಮರದ ಕಾಲು ಬೆಂಕಿಗಾಗದು (Prv.). — ಮಣ್ಣುಕುಣ್ಡೆ. earthen buttocks. see Prv. s. ನಮ್ಬು. — ಮಣ್ಣು ಕೂಡಿಸು. to join earth: to bury (My.). ಕಾಳಗದೊಳಗೆ ಸಂಗರಾಜನು ಪರರಾಜನ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿ, ಮಣ್ಣು ಕೂಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು (B. 5, 53). see Prv. s. Tbh. ಸನ್ದು. — ಮಣ್ಣುಕೆಲಸ. any work connected with earth, mud, etc. (My.). ಬೊಣ್ಣೆಯಾದರೆ ಮಣ್ಣುಕೆಲಸಾ ಮಾಡ್ಯಾಳು (Prv.). see Prv. s. ಸಣ್ಣವ. — ಮಣ್ಣು ಕೊಡು. to give earth: to bury (C.; B. 5, 211. 304). — ಮಣ್ಣು ಗಡ್ಡೆ. a clod of earth (ಲೋಷ್ಟ, ಲೋಷ್ಟು Si. 302). — ಮಣ್ಣು ಗೋಡೆ. a mud wall (My.). — ಮಣ್ಣುದೇವ. a mud idol. ಮಣ್ಣು ದೇವರಿಗೆ ಮಜ್ಜನವೇ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.). — ಮಣ್ಣುಪಾತ್ರೆ. an earthen vessel (C.; B. 4, 159). — ಮಣ್ಣುಪಾಲು. earth's portion: destruction, death (My.). ಎಣ್ಣೆ ಬೆಣ್ಣೆಯ ರಿಣವು, ಅನ್ನ ವಸ್ತ್ರದ ರಿಣವು, ಹೊನ್ನ ಮಣ್ಣ ರಿಣವು ತೀರಿದಾ ಕ್ಷಣದಿ ಮಣ್ಣುಪಾಲ್! (Sp.). — ಮಣ್ಣು ಬಿಡಿಸು. to cause to let loose earth. see Prv. s. ಮಕ್ಕಳು. — ಮಣ್ಣು ಬೀಳು. earth to fall (into a person's mouth, etc., an expression to indicate utter disappointment or destitution). ಅವನ ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಬಿತ್ತು (My.). ಹಣ್ಣಿಗೆ ಹಾಱು, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಬಿತ್ತು (Prv.). — ಮಣ್ಣು ಮಾಡಿಸು. to cause to bury (My.). — ಮಣ್ಣು ಮಾಡು. to bury (My.). — ಮಣ್ಣು ಹಾಕು. to put earth (into a person's mouth; *i. e.* to deceive and ruin him). ಅವನ ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಹಾಕಿದನು (My.). — ಮಣ್ಣುಹುಳು. an earth-worm (My.). — ಮಣ್ಣುಹೆಣ್ಟೆ. a clod of earth (My.). — ಮಣ್ಣೊಡ್ಡ. -ಒಡ್ಡ. an Oḍḍa who does earth-work (My.).

ಮಣ್ಣುಗ maṇ-uga. (Śmd. 240 Mdb.). a man who does any work connected with earth, etc.

ಮಣ್ಮಳಿ maṇmaḷi. = ಮನ್ಮಳಿ, ಮುಮ್ಮಳಿ, ಮುಮ್ಮುಳಿ. an abnormal, hideous death (ರೂಪಱಿದ ಸಾವು Śmd. I).

ಮಣ್ಮಳಿಕೆ maṇmaḷike. dying a hideous death (Śmd. 81 Mdb.).

ಮತ್ mat. 1. ಮನ್ತ್. = ಮನ್ತ 2. possessing, having. see ಅಂಶು-, ಗೋ-, ಮತಿ-.

ಮತ್ mat. 2. = ಮದ್, ಮನ್ 1. my, etc. (Bp. 48, 17; J. 16, 26).

ಮತ mata. thought, understood, believed; conceived, imagined; considered; esteemed; intended. 2, a thought, an idea, an opinion, a view; sanction (Kāvy. III, 3, B, 13; Kk. 57); a doctrine, a creed, a tenet (Bp. 50, 47); a sect; design, aim, purpose (Bp. 50, 22). ಮತಕ್ಕೆ ಭೇದವಾದರೆ ನೀತಿಗೆ ಭೇದವೇ? — ಮತದ ಸ್ವರೂಪ ಕೋತಿ ಬಲ್ಲದೇ? — ಮತ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮದ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಮತಂಗ mataṅga. an elephant. 2, a cloud. 3, N. of a muni. (J. 24, 22). 4, N. of a Dānava.

ಮತಂಗಜ mataṅga-ja. *an elephant.* 2, N. of an Asura (Bp. 18, 22).

ಮತಂಗಜಾಂಗವಿಭಂಗ mataṅgaja-aṅga-vibhaṅga. Śiva (Bp. 61, 49).

ಮತಂಗಪೋತಕ mataṅga-pōtaka. a young elephant (ಆನೆಯ ಮಱಿ Nn. 135).

ಮತತ್ರಯ mata-traya. = ತ್ರಿಮತ. (My.).

ಮತದ್ವೇಷ mata-dvēṣa. enmity against any particular sect (My.).

ಮತಭ್ರಷ್ಟ mata-bhraṣṭa. fallen from one's creed or sect, having become an apostate (My.).

ಮತಲಬು matalabu. purpose, intent; meaning or purport, as of a document (My.; Br.; Mhr., H.).

ಮತಲ್ಲಿಕೆ matallike. *anything excellent of its kind.* see ಗೋ-.

ಮತವಿಚಾರ mata-vicāra. investigation or examination of a creed or sect (My.).

ಮತಸಿದ್ಧಾನ್ತ mata-siddhānta. the dogma of a sect; a text-book showing the validity of the scheme of doctrines which any particular sect has embraced (My.).

ಮತಸ್ಥ mata-stha. a man who belongs to a particular sect (My.).

ಮತಾಚಾರ mata-ācāra. the peculiar customs of a sect (My.).

ಮತಾಪು matāpu. = ಮತಾಬು, ಮಹತಾಪು, ಮಹತಾಬು. a kind of fire-work (My.; Mhr., H. ಮಹತಾಬ).

ಮತಾಬು matābu. = ಮತಾಪು. (My.; Br.).

ಮತಿ mati. 1. mind; *understanding, intellect, wit, sense, discernment, judgment.* 2, thought, idea, notion, opinion. 3, counsel, advice. 4, disposition of mind, wish, desire, inclination, intention, purpose. 5, one of the sañcāribhāvas (Kāvy. IV, 2, 16).

ಮತಿಯಿಲ್ಲದವನಾದರೆ ಗತಿ ನೋಡನೇ? — ಮತಿಯಿಲ್ಲದವಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ. — ಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾತಾಡಿದರೆ ಕತಿಗೆ ಕಾರಣ. — ಮಟಿಯಿಲ್ಲದ ಬೆಳೆ, ಮತಿಯಿಲ್ಲದ ಕೂಸು ಸಮ (Prvs.). — ಮತಿಗಿಡು. -ಕಿಡು. = ಮತಿಗೆಡು, q. v. (Cpr. 1, 27; 7, 96; Grj. 8, 23). — ಮತಿಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. to deprive of understanding, to bewilder, etc. (Rām. 3, 8, 22). — ಮತಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. understanding to be ruined: to become devoid of understanding; to lose one's wits; to be perplexed or bewildered; to become stupid (Bp. 40, 85, 58, 39; 60, 45; J. 10, 20). ಮತಿಗೆಟ್ಟರೆ ಗತಿ ಕೆಡುವದು (Prv.). — ಮತಿಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. a person that has lost his understanding (Bp. 22, 40). — ಮತಿಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. to listen to counsel. see Śś. s. ಬಡೆಗೋಲ್. — ಮತಿವೆಱು. -ಪೆಱು. to get understanding (Bp. 1, 15).

ಮತಿ mati. 2. feminine of ಮತ್ 1. see ಅಂಶು-, ಧೀ-.

ಮತಿನಿಶ್ಚಯ mati-niścaya. *a steadfast opinion, firm conviction.*

ಮತಿಭ್ರಷ್ಟ mati-bhrasta. fallen from understanding, devoid of sense, foolish (My.).

ಮತಿಮತ್ mati-mat. *intelligent, sensible, wise, prudent.*

ಮತಿವಂತ mati-vanta. = ಮತಿವಾನ್. (ಬುದ್ಧಿವಂತ Śmd. 279 Cm.; Cpr. 2, 25; Bp. 2, 48; 52, 16; My.).

ಮತಿವಾನ್ mati-vān. a sensible, clever, intelligent, learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಮತಿವಿಹೀನತೆ mati-vihīnate. deprivation of sense, stupidity (Bp. 60, 37).

ಮತಿಶೂನ್ಯ mati-śūnya. devoid of understanding; a stupid man. feminine ಮತಿಶೂನ್ಯಳು. ಪತಿಶೂನ್ಯಳಾದರೂ ಮತಿಶೂನ್ಯಳಾಗ ಬಾರದು (Prv.).

ಮತಿಹೀನ mati-hīna. deprived of sense, stupid (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಅಲ್ಪಮತಿ Nn. 58).

ಮತ್ಕುಣ matkuṇa. a bug (Sk.; My.); a flea; a beardless man; an elephant without tusks; a buffalo.

ಮತ್ತ matta. = ಮತ್ತಂ. (Bp. 35, 48).

ಮತ್ತ matta. *intoxicated, inebriated, drunk.* 2, *mad, insane, furious; in rut, ruttish* (as an elephant). 3, lustful, wanton. 4, *delighted, overjoyed, excited.* 4, proud, arrogant; a proud man (ಸೊಕ್ಕಿದವಂ Mr. 246). 5, *an elephant in rut.* 6, N. of a vṛitta (Ch.). 7, a thorn-apple (*cf.* ಮದ್ದು). ಮತ್ತನಾದವನ ಹತ್ತರ ಕತ್ತಿಯಿದ್ದರೇನು? (Prv.).

ಮತ್ತಂ mattu-aṁs. = ಮತ್ತು, (ಮತ್ತೂ, ಮತ್ತೆಯುಂ, ಮತ್ತೆಯೂ). again, further, besides, moreover, thereupon, and (ಬೞಿಕಂ Śmd. 131. 226. 367 Cm.; ಮತ್ತೆಯುಂ 157 Cm.; ಅದಲ್ಲದೆ 225 Cm.; ಇನ್ನು 298 Cm.; ಆ ಮೇಲೆ 392 Cm.). [ಸುನ್ದರ ವೃತ್ತಂಗಳಕ್ಕರಂ ಚೌಪದಿ ಮತ್ತಂ ದಲ್ ಗೀತಿಗೆ Kr. 1, 35]. ಇನ್ದ್ರಿಯವಿಷಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಳಿಪಿಲ್ಲದವನಂ ಶಾನ್ತ ಎಮ್ಬುದು, ಮತ್ತಂ ಶ್ರಾನ್ತ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಬೂದಿಯೆ ಭೂಷಿಯಕ್ಕು; ಮತ್ತಂ ಜವನ್ ಅಱಂ...ಅನ್ತಕನೊಳ್ ಎಡೆವಿಡದ ನಾಮಂ (Śm. 12). ಪಜೆವೆಣ್ಣು ಬಂಜೆಯೆನಿಸುಗು; ಮತ್ತಮ್, ಅಱು, ಚಲ್ಲಗಾರ್ತಿಯೆನೆ ಸರಸವತಿ (73). ಮತ್ತಮ್ ಅಲ್ಲಿ (Rśv. 2, 35 va., 37 va. & 41 va.).

ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ matta-kāśinī. appearing intoxicated: a bewitching or wanton woman; *a woman of excellent qualities* (ಒಳ್ಳೆಯಹೆಂಗೂಸು Hlā.; ಒಳ್ನಾರಿ Mr. 306).

ಮತ್ತಗಜಗಾಮಿನಿ matta-gaja-gāminī. a woman who has the gait of an elephant in rut: a woman with a lounging or rolling walk (J. 8, 23).

ಮತ್ತತೆ mattate. the state of being intoxicated, mad, furious, proud, etc. (ಮರವು, ಮರುವು Kk. 31; Śm. 76; Grj. 6, 11).

ಮತ್ತತ್ವ mattatva. = ಮತ್ತತೆ. (ಮರವೆ Ct. II, 9; C. Bp. 47, 13; My.).

ಮತ್ತದನ್ತಿ matta-danti. an elephant in rut, a furious elephant. (J. 14, 15).

ಮತ್ತಮಯೂರ matta-mayūra. N. of a vṛitta (Ch.).

ಮತ್ತರ್ mattar. a measure or quantity of land (ನೆಲದ ಪವಣ್ Ct. II, 102; *cf.* ವರ್ತನೆ No. 9?). [ಹತ್ತು ಮತ್ತರದ ಭೂಮಿ ಬತ್ತುವ ಹಯನು ನನ್ದಾದೀವಿಗೆಯ ನಡೆಸಿಹೆವೆಮ್ಬವರ ಮುಖವ ನೋಡಲಾಗದು Bv. 225].

ಮತ್ತರದ matta-rada. a furious tusker or elephant (Cpr. 5, 109).

ಮತ್ತವಾರಣ matta-vāraṇa. an elephant in rut. 2, *a fence or hedge in front of a building* (ಅಪಾಶ್ರಯ Hlā.); — a veranda; — a pavilion. 3, a pillow, a cushion (ಉಪಾಶ್ರಯ, ಮಲಗು Mr. 203; Cpr. 8, 83 va.). see Cpr. 1, 121; 8, 4 va.; Rśv. 11, 86 va.

ಮತ್ತಾಕ್ರೀಡೆ matta-ākrīḍe. N. of a vṛitta (Ch.).

ಮತ್ತಾಲಮ್ಬ matta-ālamba. = ಮತ್ತವಾರಣ No. 2. (Sk.; R.).

ಮತ್ತಿ matti. 1. = ಮಚ್ಚೆ No. 1, etc. a freckle, a mark, etc. (ಜಟಿಲ, ಕಾಲಕ, ಪಿಪ್ಲು Nr.; My.). — ಮತ್ತಿನಾಲಿಗೆ. = ಮಚ್ಚೆನಾಲಿಗೆ. (My.).

ಮತ್ತಿ matti. 2. = ಮದ್ದಿ q. v., ಮಟ್ಟಿ. N. of several species of valuable timber trees of the genus Terminalia, as Terminalia tomentosa W. & A., etc. (ನದೀಸರ್ಜ, ವೀರತರು, ಇನ್ದ್ರದ್ರು, ಕಕುಭ, ಅರ್ಜುನ Nr.; ಕಕುಭ, ಅರ್ಜುನ Mr. 113; ಅರ್ಜುನ 508; Bp. 45, 38; Śśv. 3, 32). 2, the timber tree Shorea robusta Roxb., or Vatica robusta Steud. [Tu.]. (ಸಾಲ, ಸರ್ಜಕ, ಕಾರ್ಶ್ಯ, ಅಶ್ವಕರ್ಣಕ, ಸಸ್ಯಸಂವರ, ಮದ್ದಿಮರ, ಶ್ವೇತಾರ್ಜುನವೃಕ್ಷ Si. 132). 2, rattan, reed, cane (?). ಬಹಳ ಮತ್ತೀಮರಗಳುಳ್ಳದು (ವೇತಸ್ವತ್, ಬಹುವೇತಸ Si. 102, sic!). see ಕರ್ಮ-, ಕರಿ-, ಕೆಮ್ಬು-, ತೊಱೆ-, ತೋರ-, ಬಿಳಿ-. — ಮತ್ತಿಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. an ornament in the shape of a fruit of the matti (Abh. P. 3, 141).

ಮತ್ತಿನ mattina. (genitive of ಮತ್ತೆ Śmd. 133). of another, other, different (ಇತರಾರ್ಥಾಗತ Śmd. 392; ಅನ್ಯಾರ್ಥ Cm.; Abh. P. 15, 64). [ಉೞಿದೆಂ ಮತ್ತಿನ ಮಕ್ಕಳಾಸೆಯುಮಂ Pb. 9, 86; Ap. 8, 60 va.]. — ಮತ್ತಿನ ಮತ್ತಿನ. rep. ಮತ್ತಿನ ಮತ್ತಿನ ಬೇರ್ಗಳ ಬಿತ್ತುಗಳಾವೆಡೆಯೊಳ್ ಏನೊ ಸುಜನೋತ್ತಂಸಾ (Śmd. 112. 133; o. rs. ... ಬಿತ್ತುಗಳಾವಧಿ- and -ಬಿತ್ತುಗಳಾವಿಧಿ-).

ಮತ್ತು mattu. (fr. ಮಱು 1). other, again, further, besides, and (ಮಗುೞೆ, ತಿರಿಗಿ G.; ಮುಹುಃ, ಪುನಃ, ಶಶ್ವತ್, etc., ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ Si. 471; My.; T., M. ಮಱು). see Si. 60. 268. 300. — ಮತ್ತಿಷ್ಟು. -ಇಷ್ಟು. again so much as this, twice as much (B. 3, 28. 59; My.). — ಮತ್ತು ಮತ್ತು. rep. again and again (My.). — ಮತ್ತೂ. -ಊ 7. = ಮತ್ತಂ. (ಪುನಃ, ಶಶ್ವತ್ Si. 467; ಪುನಃ 469. 476; B. 4, 197; 5, 152). 2, = ಮತ್ತು, other. ಮತ್ತೂ ಕೆಲವು ಇಱುವೆಗಳು (B. 2, 9). 3, nevertheless. ಎತ್ತೂ ಮಾಱು, ಮತ್ತೂ ಗಂಜಿ (Prv.). — ಮತ್ತೂ ಯಾರು. other persons (B. 3, 54). — ಮತ್ತೆಂಗೆ. -ಎಂಗೆ. in what other manner? (My.). — ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ. -ಎಲ್ಲಿ. another "where": where else? (C.). 2, anywhere else, to any other place (B. 5, 112). — ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ. -ಊ. at any other place

(B. 2, 51; 3, 52; C.); to any other place (C.). — ಮತ್ತೇನಾದರೂ. ಮತ್ತೇನು ಆದರೂ. = ಮತ್ತೇನೂ. (B. 3, 2; C.). — ಮತ್ತೇನು. -ಏನು. what else? what more? (B. 2, 19; C.). — ಮತ್ತೇನೂ. -ಊ. any other thing, any thing more (My.). — ಮತ್ತೊನ್ದು, etc. see s. ಮತ್ತೆ. — ಮತ್ತ್ಯಾಕೆ. -ಯಾಕೆ. for what other reason? (My.). — ಮತ್ತ್ಯಾತಕ್ಕೆ. -ಯಾತಕ್ಕೆ. = ಮತ್ತ್ಯಾಕೆ. (My.; B. 5, 76). — ಮತ್ತ್ಯಾತಱನ್ದಲೂ. -ಯಾತಱನ್ದಲೂ. by any other means (B. 5, 209; C.). — ಮತ್ತ್ಯಾರು. -ಯಾರು. who else? who more? (B. 5, 61; C.). — ಮತ್ತ್ಯಾರೂ. -ಊ. any body else (B. 5, 133; C.). — ಮತ್ತ್ಯಾವ. what other (thing, etc., B. 5, 168; C.). — ಮತ್ತ್ಯಾವದೂ. -ಅದೂ. any other thing, etc. (B. 2, 37; 5, 36. 37. 252; C.). — ಮತ್ತ್ಯಾವಾಗ. -ಯಾವಾಗ. at what other time? (My.). — ಮತ್ತ್ಯಾವಾಗಾದರೂ. -ಆದರೂ. at any other time (B. 5, 143; C.).

ಮತ್ತು mattu. (= ಮದ್ದು). (Tbh. of ಮತ್ತ, ಮದ, or ಮಸ್ತು 1). intoxication; pride (My.; Te., M.). ಮತ್ತಿಱು, ಮತ್ತು ಹಿಡಿ, ಮತ್ತೇಱು (My.).

ಮತ್ತೆ matte. (Śmd. 110). (= ಮತ್ತು). other, else, again, further, besides, thereupon, afterwards, and (ಪುನರರ್ಥ Śmd. 395; ಆ ಮೇಲೆ Cm.; ಬಲ್ಲೆ, ಬಱು 399; ಪೂರಕದ ಬಱು Śmd. I; ಅದಲ್ಲದೆ 114 Cm.; ಬಱುಕಂ 97. 144. 205 Cm.; ಪುನರೆಪ್ಪರ್ಥ Ct. I. 40; My.; T. ಮಱ್ಱು). [ಇನ್ನನ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬಱು ಮಿಗೆ... ಇವನೆನ್ದಂ ನಿಱುಸಲ್ಕಿಲ್ಲದೆಡೆಗಳೊಳ್ ಕಲ್ಲದಿರಿಂ Kr. 2, 13; Pb. 5, 63; Ap. 1, 81]. ಮತ್ತೆಲ್ಲಂ (Śmd. 63). ಮತ್ತೆ ನೋಡಿದಂ, etc. (112). ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು (ಪೆಱವು 124). ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೋಡಿಗಿನ್ತ ಮುಂಚೆ ಇರುವ (or ಮೊದಲಿದ್ದ) ಕಿವಿಯೇ ವಾಸಿ (Prv.). see Cpr. 2, 44 va.; Bp. 28, 56; 46, 63; 51, 16; 57, 58; J. 19, 7; 28, 5. 48; 29, 36; Kk. 24. 66. — ಮತ್ತಾರು. -ಆರು. = ಮತ್ತ್ಯಾರೂ. (Bp. 48, 18). — ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ. rep. again and again (ಮುಹುಸ್ Mr. 430; J. 26, 6; My.). — ಮತ್ತೆಯು. -ಉ 9. = ಮತ್ತೆಯುಂ, ಮತ್ತಂ, etc. (Bp. 24, 84; 27, 20; 51, 1). — ಮತ್ತೆಯುಂ. -ಉಂ. = ಮತ್ತಂ (Śmd. 157 Cm.; Bp. 25, 1; 29, 1; 60, 50). — ಮತ್ತೆಯೂ. -ಊ. = ಮತ್ತೆಯುಂ. (ಪುನಃ Si. 469). — ಮತ್ತೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. another—, a different—; another thing, etc. (C.). [ಅಲ್ಲದೆಯುಂ ಮತ್ತೊನ್ದಂ ಬಗೆವ್ Ap. 3, 82]. ಮತ್ತೊನ್ದು ಎಮ್ಬರ್ಥವ ಹೇಱುವದು (ಅನ್ಯತರ, ಅನ್ಯ, ಇತರ); ಮತ್ತೊನ್ದು ಪರಿ (ಪಕ್ಷಾನ್ತರ); ಒನ್ದು ವಸ್ತುವಿಗೆ ಮತ್ತೊನ್ದು ವಸ್ತು ಪಡಿಯಾಗಿರ್ದುದು (ಪ್ರತಿ, ಪ್ರತಿನಿಧಿ Nr.). ಒಣ್ಸೆಯ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಒನ್ದು ಬದಿಗೆ ಜೇನತುಪ್ಪವನ್ನೂ ಮತ್ತೊನ್ದು ಬದಿಗೆ ಗೋದಿಯನ್ನೂ ಹೇಱುದ್ದಿರಿ (B. 4, 168). see Bp. 31, 8; 44, 24. 60; 48, 25; Si. 71. 72. 257. 325. — ಮತ್ತೊಬ್ಬ. -ಒಬ್ಬ. another—, a different —; another man, boy, etc. (C.; Si. 398; B. 2, 53; 3, 71). ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನುಪನಯನದ ನಾಳೆ (Dp. 4). ಅವರೊಳಗೆ ಒಬ್ಬನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಕೆಡವಿದನು (B. 2, 2). ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸತಿ (Bp. 51, 9). — ಮತ್ತೊಬ್ಬರು. -ಒಬ್ಬರು. others, other people (C.). ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಹಾಗೆ ಮಾಡೋಣ (ಅನುಕರಣ G.). see Si. 243. 293. — ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು. -ಒಬ್ಬಳು. another woman, girl, etc. (C.). — ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ. -ಒಮ್ಮೆ. another time, once more (C.; B. 4, 56. 153).

ಮತ್ತೆ matte. *a drunken woman; a passionate woman* (ವಾಣಿನಿ Hlā.; J. 15, 42).

ಮತ್ತೇಭ matta-ibha. an elephant in rut. 2, N. of a vritta (Ch.; Mr. 366).

ಮತ್ತೇಭಗಾಮಿನಿ mattēbha-gāmini. = ಮತ್ತಗಜಗಾಮಿನಿ. a woman who has the gait of an elephant in rut. (J. 26, 8).

ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತ mattēbha-vikrīḍita. N. of a vritta (Ch.).

ಮತ್ಯ matya. the means of acquiring knowledge; the exercise or application of knowledge. see ಏಕ-.

ಮತ್ಯತೀತ mati-atīta. surpassing (all) understanding (Bp. 35, 52).

ಮತ್ವ matva. the letter or syllable ಮ (Śmd. 127. 129. 178. 215. 347. 350; Kāvy. I, 3, 35-40).

ಮತ್ಸ matsa. = ಮತ್ಸ್ಯ, etc. (Sk.).

ಮತ್ಸರ matsara. = ಮಚ್ಚರ, ಮಚ್ಛರ. *envious, grudging, jealous, hostile.* 2, *selfish, greedy, covetous, avaricious, niggardly.* 3, *envy, grudge, jealousy, enmity, hostility;* greediness after, selfish eagerness for or addiction to; anger, passion (ಕೋಪ Śs.; Bhn. 18). — ಮತ್ಸರಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. to become envious; to become hostile (My.).

ಮತ್ಸರಿ matsari. an envious, jealous or grudging man; *a hostile, wicked or depraved man.*

ಮತ್ಸರಿಸು matsarisu. = ಮಚ್ಚರಿಸು. to be envious; to be hostile (Bh. 1, 14, 5; My.; ಅವನನ್ನು ಕುಱಿತು or ಅವನ ಮೇಲೆ).

ಮತ್ಸ್ಯ matsya. = ಮಚ್ಚ, ಮಚ್ಛ, ಮತ್ಸ. *a fish* (ಮೀನ್ Śm. 99). 2, N. of the first avatāra of Viṣṇu (Mr. 19). 3, N. of a country and of its king (Bp. 6, 18; Bh. 4, 1, 22. 26). 4, a particular luminous appearance.

ಮತ್ಸ್ಯಕ matsyaka. a little fish. 2, = ಮತ್ಸ್ಯ No. 2.

ಮತ್ಸ್ಯಕೇಶ್ವರ matsyaka-īśvara. N. of a liṅga (Bp. 54, 62).

ಮತ್ಸ್ಯಗನ್ಧಿ matsya-gandhi. = ಮತ್ಸ್ಯಗನ್ಧಿನಿ. (My.).

ಮತ್ಸ್ಯಗನ್ಧಿನಿ matsya-gandhini. N. of the mother of Vyāsa (Bh. 1, 2, 23).

ಮತ್ಸ್ಯಣ್ಡಿ matsyaṇḍi. *granulated sugar* (ಖಣ್ಡಶರ್ಕರೆ Mr. 217).

ಮತ್ಸ್ಯಧಾನಿ matsya-dhāni. *a fish-basket.*

ಮತ್ಸ್ಯಧ್ವಜ matsya-dhvaja. Kāma (My.).

ಮತ್ಸ್ಯಪಿತ್ತೆ matsya-pitte. *a species of medicinal plant* (= ಕಟುರೋಹಿಣಿ).

ಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣ matsya-purāṇa. one of the purāṇas (Bp. 43, 76), communicated by Viṣṇu in his matsyāvatāra.

ಮತ್ಸ್ಯಬನ್ಧನ matsya-bandhana. *a fish-hook.*

ಮತ್ಸ್ಯಬನ್ಧನಿ matsya-bandhani. *a fish-basket.*

ಮತ್ಸ್ಯಬನ್ಧಿ matsya-bandhi. *an angler, a fisherman.*

ಮತ್ಸ್ಯಬ್ರಾಹ್ಮಣ matsya-brāhmaṇa. a class of Brāhmaṇas who customarily eat fish (My.).

ಮತ್ಸ್ಯಭುಕ್ matsya-bhuk. = ಮತ್ಸ್ಯಬ್ರಾಹ್ಮಣ. (My.).

ಮತ್ಸ್ಯಯನ್ತ್ರ matsya-yantra. a fish made to vibrate constantly on a pole, and which Arjuna struck with his bow after the failure of other competitors (My.; see Bh. 1, 14, 2, etc.; 1, 15, 28. 29).

ಮತ್ಸ್ಯವೇಧನ matsya-vēdhana. *a fish-hook.*

ಮತ್ಸ್ಯಸಂಘಾತ matsya-saṅghāta. *a multitude of fish, a shoal of young fry.*

ಮತ್ಸ್ಯಾಕ್ಷಿ matsya-akṣi. a fish-eyed woman. 2, *N. of a species of sōma plant* (= ಸೋಮವಲ್ಲರಿ; see ಹೊನ್ನಗನ್ನೆ s. ಹೊನ್).

ಮತ್ಸ್ಯಾದ್ matsya-ad. (also ಮತ್ಸ್ಯಾದ). *fish-eating, feeding on fish.*

ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರ matsya-avatāra. = ಮಚ್ಚಾವತಾರ, ಮತ್ಸ್ಯ No. 2. (Bp. 54, 42. 62).

ಮಥ matha. = ಮಥನ. see ಪ್ರ-.

ಮಥನ mathana. stirring, shaking, agitating; churning; rubbing, friction; crushing, grinding; killing, destroying; injury, trouble;

a churning-stick (ದಣ್ಡ, ಕಡೆವುದು Nn. 127, o. r. ಕೊಲುವುದು). ಜತನವಿದ್ದವಗೆ ಮಥನವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಥನಕಾಲ mathana-kāla. the time of churning. ಮಥನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಹೇಳುವದುಣ್ಟೇ? (Prv.).

ಮಥನಾಗ mathana-aga. the mountain mandara.

ಮಥನಾಗೇನ್ದ್ರ mathanāga-indra. the excellent mandara.

ಮಥನಾಗೇನ್ದ್ರಧರ mathanāgendra-dhara. Viṣṇu. ಮಥನಾಗೇನ್ದ್ರಧರನ ಜಾತೆ, the Ganges (J. 2, 12).

ಮಥನಿಸು mathanisu. to churn (ಕಡೆ Śm. 62). 2, to agitate a subject, to discuss (Mhr. ಮಥಣೇಂ); to quarrel (My.). ಜೊತೆಗಾಱನ ಸಂಗಡ ಮಥನಿಸಬಾರದು (Prv.).

ಮಥಿ mathi. *a churning-stick.*

ಮಥಿತ mathita. stirred, shaken about; churned; crushed; afflicted. 2, *buttermilk without water, pure buttermilk* (ಮಜ್ಜಿಗೆ, ಮಜ್ಜಿಗೆ Nn. 91).

ಮಥಿಯಿಸು mathiyisu. = ಮಥಿಸು. (Rśv. 1, 106).

ಮಥಿಸು mathisu. to stir, to shake about, to churn (ಪೊಸಯಿಸು Ct. I, 78); to kill (Bp. 21, 41; J. 2, 25).

ಮಥುರೆ mathure. *a district and town now called Muttra, situated on the Yamunā.*

ಮದ್ mad. = ಮತ್ 2. my. (Bp. 13, 25; 61, 46-48; J. 17, 32).

ಮದ mada. = ಮದಲ್, ಮದಿ, (ಮದಿವೆ), ಮದು, (ಮದುವೆ), (ಮಯ್ 2). joining; a wedding, a marriage (probably fr. ಮಡು 1; T. ಮಣ, to join; to marry; T., M. ಮಣ, joining; wedding; Tu. ಮದಿಮೆ; T. ಮನಲ್, a wedding; ಮದುವ್ವೆ, a first joining: a wedding, marriage; Te. ಮನುಮು, ಮನುವು, a fitting match, marriage). — ಮದಗಡ. -ಕಡ. connection-money: money lent without interest and documents (to an old connection, My.). — ಮದಮಕ್ಕಳು. the bride and bridegroom (My.). — ಮದಮಗ. a bridegroom (My.; T. ಮಣಮಗ, ಮಣವಾಳ; M. ಮಣಮಾಳ, ಮಣವಾಳ; in T., M. also: husband; *cf.* ಮದವನ). ಮದಮಗನ ಬಿಟ್ಟು, ಮದುವೆಗೆ ಹೋದರು (Prv.). — ಮದಮಗಳು. a bride (My.; T. ಮಣಮಗಳ್, ಮನವಾಟ್ಟಿ, ಮಣಾಟ್ಟಿ; M. ಮಣಾಟ್ಟಿ). [— ಮದವಕ್ಕಳ್. -ಮಕ್ಕಳ್. = bridegrooms, suitors. ವಿಜಯನೆಪ್ಪ ಮನ್ತ್ರಿಯುಕ್ತಿಯಿನದಿನ್ದವರ ಪೇೞ್ದ ಮದವಕ್ಕಳಂ ನಿರಾಕರಿಸಿ Vr. 40, 25]. — ಮದವಕ್ಕಳು. = ಮದಮಕ್ಕಳು. (Rām. 1, 16, 46). — ಮದವಟ್ಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. a joining or a band of plaited hair (ಕದ್ದಣ, ಜಡೆಗಟ್ಟು Kk. 33). — ಮದವರ್ಕಳ್. -ಮರ್ಕಳ್. = ಮದವಕ್ಕಳು. (J. 31, 31. 37).

ಮದ mada. 1. intoxication, drunkenness. 2, madness, insanity. 3, ardent passion, love, desire, lust; rut of an elephant; lasciviousness, wantonness. 4, *delight, rapture, joy.* 5, *pride, arrogance, conceit.* 6, one of the sañcāribhāvas (Kāvy. IV, 16). 7, bloom of youth, prime (ನವಯೌವನ, ಒಳ್ಳಿಹ ಪ್ರಾಯ Nn. 107; ಪ್ರಾಯ Mr. 513). 8, any intoxicating drink; honey. 9, *the juice that exudes from an elephant's temples when in rut* (ಗಜದಾನ, ಆನೆಯ ಮದ 107; ಗಜದಾನ 513). 10, the black humble bee (ಅಳಿ, ತುಮ್ಬಿ 107; ಅಳಿ 513). 11, cotton (ಪಿಚುಲ, ಹತ್ತಿ 107; ಕಾರ್ಪಾಸ 513). 12, a wave (ವೀಚಿ, ನೀರ ತೆರೆ 107). 13, semen virile (ರೇತು G.). 14, musk (ಕಸ್ತೂರಿ G.). ಪದದನ್ತೆ ತಾಳ, ಮದದನ್ತೆ ಗರ್ವ. — ಪದ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಮದ ಹೋದೀತೇ? — ಮತ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮದ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). see ಅಷ್ಟ-. — ಮದಂಗೆಡು. -ಕೆಡು. pride to be destroyed (Śśv. 4, 128). — ಮದಪಟ್ಟಿಕೆ. a black bee-like ornament tied to the frontal globe of an elephant (Abh. P. 3, 94). — ಮದಪ್ಪೊರೆ. -ಒ-ಪೊರೆ. rut to be joined to (Cpr. 6, 61). — ಮದವಕ್ಕೆ. -ಪಕ್ಕೆ. conjunction with the juice that exudes from an elephant in rut (Abh. P. 4, 119). — ಮದವಟ್ಟೆ. -ಪಟ್ಟೆ. = ಮದಪಟ್ಟಿಕೆ. (Abh. P. 12, 11). [— ಮದವಟ್ಟೆ. -ಪಟ್ಟೆ. an ornament tied to the elephant's face. ಕತ್ತುರಿಯೊಳ್ ಮದವಟ್ಟೆಯಂ ವಿಳಾಸದೆ ತೆಗೆದನ್ತೆ Pb. 3, 76; Ap. 4, 41 va.]. — ಮದವಸಲೆ. = ಉಲಿಮಿಱಿಬಸಲೆ. (Si. 126). [— ಮದವಳಿ. -ಅಳಿ. = ಮದವಿೞು. ಮದವಳಿದು ನಿಜವುಳಿದ ಬಳಿಕ ಅದು ಸತ್ಯ Bv. 867]. — ಮದವಿೞು. -ಇೞು. intoxication, ruttishness, etc. to subside. ಮದವಿೞುದಾನೆ (ಉದ್ವಾನ್ತ Mr. 155). — ಮದವೇಱ್. -ಏಱ್. to become drunk, proud, etc. (Bp. 41, 6). — ಮದವೇಱಿಸು. -ಏಱಿಸು. to raise intoxication, etc.; to increase the desire of—(Grj. 10, 45 va.). — ಮದವೇಱು. intoxication, etc. to rise (to the head); to become ruttish, as an elephant (B. 4, 23); to become proud (Cpr. 7, 55) or furious (Śśv. 3, 55); etc. (ಅರಸನ) ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯನ್ ಅಱಿದು, ಹತ್ತೆವಿಡಿದೋಲಯ್ಸು! ಚಿತ್ತವ ಪಡೆದು, ಮದವೇಱಿ ಪೊಲ ನಾಯಿಾ ಹತ್ತಿದನ್ತಕ್ಕು (Sp.). — ಮದವೇಱ್. -ಏಱ್. to become ruttish (Rśv. 1, 35 va.).

ಮದ mada. 2. = ಮದು 2, ಮದ್ದು, q. v. madness, etc. — ಮದಗುಣಕೆ. = ಮದಗುಣಿಕೆ. ಕರೇ ಮದಗುಣಕೇ ಗಿಡ (ಶಿವ Cb.). — ಮದಗುಣಿಕೆ. = ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆ. ಮದಗುಣಿಕೇ ಗಿಡ (ಸುಮನ Cb.).

ಮದಕಲ mada-kala. uttering low sounds of love, etc.; ruttish; *a rutting elephant.*

ಮದಗ madaga. = ಮದಗು. a sluice, a flood-gate (My.; T. ಮದಗು; Te. ಮದುಗು, ಮದುಮು; Dp. 154, 2); [Tu. a large natural tank].

ಮದಗಜ mada-gaja. an elephant in rut (ಮತ್ತ, etc. Mr. 155); an elephant of one of the eight quarters. 2, the number 8 (Ch.).

ಮದಗಜಗಮನೆ madagaja-gamane. (= ಮತ್ತೇಭಗಮನೆ). a woman with the gait of a madagaja (Ch. v. 301. 310).

ಮದಗು madagu. = ಮದಗ. (My.).

ಮದಜಲ mada-jala. = ಮದ No. 9. the juice of rut (ಸೊಕ್ಕುನೀರ್ Ss.).

ಮದಡು madaḍu. dullness, stupidity (My.; Tu.; Te. ಮಡಟ, ಮದಲೆ, a stupid rustic; T. ಮಯಕ್ಕು, ಮಯಲ್, lust, sensual infatuation; dullness, bewilderment; see ಮಂಕು; *cf.* ಮರಳು 3). ಅವನ ಬುದ್ಧಿ ಮದಡಾಯಿತು (My.). — ಮದಡ. -ಅ 3. a stupid man (My.).

ಮದತ madata. = ಮದ್ದತು, etc. aid, help (Mhr., H.).

ಮದತಗಾಱ madata-gāṟa. a helper, an assistant (B. 5, 268; Mhr., H.).

ಮದನ madana. = ಮಯಣ, ಮೇಣ, ಮೋಏನ್. intoxicating; exhilerating, gladdening. 2, *passion, love, lust.* 3, an intoxicated, mad, haughty man (ಉನ್ಮತ್ತ, ಸೊಕ್ಕಿದವನು Nn. 115). 4, *Kāma* (ಅನಂಗ, ಕಾಮ 115; ದರ್ಪಕ Mr. 513). 5, N. of a mythical weapon. 6, a virtuous man (ಸನ್ಮತ್, ಸತ್ಪುರುಷ 115). 7, a worthy ascetic (ಸುತಾಪಸಿ, ಒಳ್ಳಿಹ ತಪಸ್ವಿ 115). 8, *the thorn-apple, Datura metet* Roxb. (ಉನ್ಮತ್ತ 513). 9, *the tree Vanguiera spinosa* Roxb. (= ಪಿಣ್ಡೀತಕ; ಪಾದಪವಿಭೇದ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 115; ಅವನಿರುಹ 513). 10, the season of spring. 11, bees' wax. 12, N. (J. 29, 31. 32. 39; 30, 49). — ಮದನಕೆಯ್. pleasant arms: the ornamental supports of the eaves of a house fixed into the pillars of the veranda (My.; J. 17, 23; Si. 495 as ಮದನಕೆಯ್ಯಿ). 2, a crutch-

like stand, four of which are used to lay the bamboos on which an idol is carried upon when resting (My.). — ಮದನತನ್ದೆ. Kāma's father Viṣṇu; a class of metrical feet (Ch.).

ಮದನಕದನ **madana-kadana.** = ಮದನಯುದ್ಧ. a strife of love. (My.).

ಮದನಕಲಹ **madana-kalaha.** = ಮದನಯುದ್ಧ. (My.).

ಮದನಕಳೆ **madana-kaḷe.** the art or science of love (Bp. 42, 18; J. 11, 22).

ಮದನಕಾಮೇಶ್ವರಿ **madana-kāma-īśvari.** a kind of drug which excites sexual love (My.).

ಮದನಕೇಳಿ **madana-kēḷi.** sexual pleasures (My.).

ಮದನಗೃಹ **madana-gṛiha.** Pudendum muliebre (My.).

ಮದನಗೋಪಾಲ **madana-gōpāla.** herdsman of love: Kṛiṣṇa. ಟೆಣ್ಣೆ ಬೋಟ, ಮದನಗೋಪಾಲ (Prv.).

ಮದನಜನಕ **madana-janaka.** Viṣṇu (My.).

ಮದನಜನಕತ್ವ **madana-janakatva.** the state of being Viṣṇu; the state of generating sexual lust (Cpr. 4, 42 va.).

ಮದನಜ್ವರ **madana-jvara.** the fever of passion (My.).

ಮದನತನ್ತ್ರ **madana-tantra.** sexual gestures and coitus (My.).

ಮದನತಾಪ **madana-tāpa.** fever of passion, pain of love. see ಪಾರುಖಾಣೆ.

ಮದನದಹನ **madana-dahana.** Śiva (Bp. 13, 26).

ಮದನಧ್ವಂಸಿ **madana-dhvaṁsi.** Śiva. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಮದನನಾಶ **madana-nāśa.** Śiva (Bp. 51, 68).

ಮದನಪಿತ **madana-pita.** Kṛiṣṇa (Mr. 519).

ಮದನಬಾಧೆ **madana-bādhe.** the pain or disquietude of love. (My.).

ಮದನಮಂಜರಿ **madana-mañjari.** N. of a queen (J. 8, 15. 23. 24).

ಮದನಮನ್ದಿರ **madana-mandira.** = ಮದನಗೃಹ. (My.).

ಮದನಮರ್ದನ **madana-mardana.** Śiva (Bp. 28, 50).

ಮದನಯುದ್ಧ **madana-yuddha.** = ಮನ್ಮಥಯುದ್ಧ. a strife of love. (My.).

ಮದನರಸ **madana-rasa.** honey (ಜೇನ ತುಪ್ಪ G.).

ಮದನರಿಪು **madana-ripu.** Śiva. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಮದನವತಿ **madana-vati.** N. of a metre (Ch.).

ಮದನವೇದನೆ **madana-vēdane.** = ಮದನಬಾಧೆ. (My.).

ಮದನವೈರಿ **madana-vairi.** Śiva (Bp. 40, 44).

ಮದನಹರ **madana-hara.** Śiva (Bp. 2, 24). 2, sign of a metrically long syllable (Ch.). 3, N. of a class of metrical feet (Ch.).

ಮದನಹರಣ **madana-haraṇa.** Śiva (Bp. 36, 6).

ಮದನಾಗಮ **madana-āgama.** a manual of love (Śśv. 3, 35 va.).

ಮದನಾತುರ **madana-ātura.** sick with love; love-sickness (J. 11, 19).

ಮದನಾನ್ತಕ **madana-antaka.** Śiva (Bp. 53, 42).

ಮದನಾರಿ **madana-ari.** Śiva (Bp. 1, 52; J. 14, 19).

ಮದನಿ **madani.** the double jasmin (ದುಣ್ಡುಮಲ್ಲಿಗೆ Mr. 126).

ಮದಪ್ಲವ **mada-plava.** a flow of the ichor from an elephant's temples (Abh. P. 10, 159).

ಮದಭೃಂಗ **mada-bhṛiṅga.** a drunk or gladdened black bee (Śśv. 3, 41).

ಮದಮುಖ **mada-mukha.** a man with a proud face (ದರ್ಪ ಮುಖನು Bhn. 64).

ಮದರ **madara.** Tbh. of ಮದ್ರ. joy, pleasure (Rām. 6, 43, 8).

ಮದರಂಗ **mada-raṅga.** = ಮದರಂಗಿ, etc. — ಮದರಂಗಬಾಳೆ. a plantain of red colour and great fragrance (My.).

ಮದರಂಗಿ **mada-raṅgi.** = ಮದರಂಗ, ಮದುರಂಗಿ. the Henna plant, a shrub, used as a hedge and by women to dye their finger-nails red, Lawsonia alba Lam. (St. & Pl.; S. Mhr.). see ಮುಳ್ಳು-. — ಮದರಂಗಿಯ ರಸ. (ಯಾವ, ಯಾವಕ G.).

ಮದರಸ **mada-rasa.** = ಮದಜಲ. the juice of rut. (Śśv. 3, 46).

ಮದರಾಸು **madarāsu.** = ಮದ್ರಾಸು. Madras. (My.).

ಮದರಿ **madari.** = ಮದುರೆ. the town of Madurai in the Tamil country where good red colour and beautiful cloths are made (B. 2, 7).

ಮದಲ್ **madal.** = ಮದು, etc. a wedding, a marriage (in ಮದಲಿಗ, etc.).

ಮದಲಗ **madalaga.** = ಮದಲಿಗ. (My. occasionally).

ಮದಲಿಗಿತ್ತಿ **madaliga-itti.** a bride (My. occasionally).

ಮದಲಿಗ **madal-iga.** a bridegroom (My. occasionally).

ಮದಲಿಂಗ **madal-iṅga.** (*i. e.* **iga**). = ಮದಲಿಗ. (My.).

ಮದಲು **madalu.** = ಮೊದಲು. first. (My.).

ಮದಲೆ **madale.** = ಮದ್ದಳೆ, etc. a kind of drum. (My.).

ಮದವಣಗಿತ್ತಿ **madavanagitti.** = ಮದವಣಿಗಿತ್ತಿ. a bride. ಮದವಣಗಿತ್ತಿಯ ಭೃತ್ಯರ್ (ಜನ್ನ Si. 447).

ಮದವಣಿಗ **mada-vaṇiga.** = ಮದವನಿಗ, ಮದವಳಿಗ. a bridegroom (My.; Si. 256. 447). [Tu. ಮದುಮಾಯೆ].

ಮದವಣಿಗಿತ್ತಿ **madavaṇiga-itti.** a bride (My.). ಮದವಣಿಗಿತ್ತಿಗೆ ಕಾವಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). [Tu. ಮದುಮಾಳ್].

ಮದವತ್ **mada-vat.** possessing intoxication, being intoxicated, in rut, etc.

ಮದವತ್ತರಕ್ಷು **madavat-tarakṣu.** a furious hyena or tiger (Śśv. 4, 20).

ಮದವದಿಭಗಮನೆ **madavat-ibha-gamane.** = ಮದಗಜಗಮನೆ. (Ch. v. 232).

ಮದವನ **madavana.** (fr. ಮದು). (= ಮಯ್ದುನ, etc.). a man connected by marriage: a husband (see T., M. s. ಮದುಮಗ; T. ಮಚ್ಚುನ, a brother-in-law; a cousin who is the mother's brother's son or the father's sister's son; ಮೈತ್ತುನ, a brother-in-law; M. ಮಚ್ಚುನ, the son of a mother's brother or of a father's sister; T. ಮರುಗ, ಮರುಮಗ, a son-in-law; Te. ಮಱಿನ್ದಲು, the daughter of a mother's brother, etc.; ಮಱದಿ, the son of a mother's brother, etc.). ಮಗಳ ಮದವನಂ ಜಾಮಾತೃ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.).

ಮದವನಿಗ **mada-vaniga.** = ಮದವಣಿಗ, etc. a bridegroom. (ವರ Nr.; Grj. 10, 46 va. & 79 va.). ಮದವನಿಗನ ಆರು ಕೆಲಮ್ಬರು ಸ್ನೇಹಿತರುಣ್ಬು, ಅವರು ಜನ್ಯರೆನಿಸುಗು (Nr.).

ಮದವನಿಗತನ **madavanigatana.** the state of being a bridegroom (Grj. 10, 46).

ಮದವಳಿಗ **mada-vaḷiga.** = ಮದವಣಿಗ, etc. a bridegroom. (J. 30, 54; 31, 1; C. Bp. 36 sum.).

ಮದವಳಿಗೆ mada-vaḷige. a bride [ಪೊಸ ಮದವಳಿಗೆಯುಪ್ಪು ದಱಿಂ Pb. 3, 46 va.; ಐದು ಮಾನವ ಕುಟ್ಟೆ ಒನ್ದು ಮಾನವ ಮಾಡು, ಕಣ್ಡಾ, ಮದವಳಿಗೆ B. 867]; (Bh. 1, 19, 39).

ಮದವಿ madavi. a kind of cloth (ಪಟ್ಟೆಭೇದ Mr. 342).

ಮದಸ್ಥಾನ mada-sthāna. a place of intoxication: *a drinking-house, a tavern.*

ಮದಾನ್ಧ mada-andha. blinded by passion, blind from pride (Bp. 45, 11; Śśv. 3, 42; 5, 18).

ಮದಾನ್ಧಕ mada-andhaka. = ಮದಾನ್ಧ. (Śśv. 5, 19).

ಮದಾನ್ಧತೆ mada-andhate. blindness from pride (Śśv. 4, 29).

ಮದಾಳಿ mada-aḷi. = ಮದಭೃಂಗ. a drunk black-bee. (Cpr. 2, 84).

ಮದಿ madi. = ಮದ, etc. a marriage. — ಮದಿಮಕ್ಕಳು. = ಮದಮಕ್ಕಳು. (G. 567). — ಮದಿಮಗ. = ಮದಮಗ. (G. 399. 400. 453). — ಮದಿಮಗಳು. = ಮದಮಗಳು. (G. 453).

ಮದಿ madi. (= ನೊದೆ). Tbh. of ಮುಂಜ. — ಮದಿಹುಲ್ಲು. a very common grass, used to make cords, brooms, etc., Pennisetum aureum Link. (Z.).

ಮದಿಪು madipu. (fr. ಮತಿ with T. & M. pronunciation of the ತ್). estimation, valuation, rating (My.; Te. ಮತಿಪ್ಪು, ಮದಿಪ್ಪು; T., M. ಮದಿಪ್ಪು).

ಮದಿರಾಗೃಹ madirā-gṛiha. *a drinking-house, a tavern.*

ಮದಿರೆ madire. ಮದಿರಾ. *spirituous liquor.*

ಮದಿಲ್ madil. (fr. ಮಱಿ³ 1 & 2?). a wall (T., M.; also Tu. ಮದೆಪ್ಪು, a screen; Te. ಮದುರು, ಮದುರು ಗೋಡೆ, ಮದುಲು). [ಬಳಸಿದ ಕೆಮ್ಪೊನ್ನ ಮದಿಲ್ಗಳೊಳಗೆ ಮಣಿಮಯ ಭವನಾವಳಿ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗೆ Pb. 4, 10]. see ಪೊನ್-.

ಮದಿವೆ madive. = (ಮದ, etc.), ಮದುವೆ. wedding, marriage (ವಿವಾಹ, ಉಪಯಮ, ಪರಿಣಯ, ಉದ್ವಾಹ, ಉಪಯಾಮ, ಪಾಣಿಪೀಡನ Si. 255; My.). ಬಕನ ಬಾರಿ, ಮಗನ ಮದಿವೆ. — ಕುರುಡಿಯ ಮದಿವೆಯಾದರೆ ಮನೇ ಗಡಿಗೆಗೆ ಮೂಲ (Prvs.). — ಮದಿವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡು. to give (a daughter) away as wife (My.). — ಮದಿವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಮದುವೆ-. to marry, to take a husband or a wife (My.). ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಕವಾಗಿ ಮದಿವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡ ಹೆಣ್ಡತಿ (ಪತ್ನಿ, etc. Si. 183). ತನ್ನ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಮದಿವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡ ಹೆಣ್ಡತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವೀರ್ಯಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನು (ಔರಸ, etc. 190). — ಮದಿವೆ ಮಾಡಿಸು. = ಮದುವೆ-. to cause a marriage to take place, as the purōhita by his superintendence and instructions, as a liberal man by pecuniary assistance, etc. (My.). ಅವನಿಗೆ (ಅವಳಿಗೆ, ಅವರಿಗೆ) ಮದಿವೆ ಮಾಡಿಸು, or ಅವನ (ಅವಳ, ಅವರ) ಮದಿವೆ ಮಾಡಿಸು (My.). — ಮದಿವೆ ಮಾಡು. = ಮದುವೆ-. to institute marriage for a son or daughter, or for a brother or sister, with the proper rites, to perform the act of giving in marriage, to marry. ತನ್ದೆ ತಾಯಿಗಳು ಮಕ್ಕಳ or ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮದಿವೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಅಣ್ಣನು ತಮ್ಮನ (or ತಮ್ಮನಿಗೆ) ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, etc. (My.). ನಾನೇ ಒಲ್ಲೆನೆನ್ದರೆ ನಮ್ಮಪ್ಪ ಯಾರಿಗೆ ಮದಿವೆ ಮಾಡ್ಯಾನು? — ಹುಚ್ಚು ಹೋಗದೆ ಮದಿವೆ ಆಗದು, ಮದಿವೆ ಆಗದೆ ಹುಚ್ಚು ಹೋಗದು (Prvs.). see Prvs. s. ನೀಲಕಣ್ಠ, ಸಾವಿರ. — ಮದಿವೆಯಾಗು. -ಆಗು. = ಮದುವೆ-. marriage to take place; to enter into the conjugal or connubial state, to marry; to be married; to be married to. ಮೊನ್ನೆ ಮದಿವೆಯಾದೆನಯ್ (Dp. 4). ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಮದಿವೆಯಾದೆನು (My.). ನಿಮಗೆ ಮದಿವೆ ಆಯಿತೋ? or ಆಗಿದೆಯೋ? (My.). ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಮದಿವೆ ಆಯಿತೋ? (My.). see Prvs. above.

ಮದಿಷ್ಠೆ madiṣṭhe. very intoxicating (fem.): *spirituous liquor.*

ಮದಿಸು madisu. to grow or be proud, to behave arrogantly (Bp. 22, 21; 24, 52. 66; 28, 42; 38, 73; 45, 16; 47, 44; 50, 49; 51, 80; 53, 45; 59, 21; My.). 2, to grow fat or plump, as a person or the body (My.).

ಮದೀನ madīna. Medina. ಮಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹೋದ, ಮದೀನಕ್ಕೆ ಹೋದ, ಇದ್ದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೋಗಾಡಿಸಿ ಬನ್ದ (Prv.).

ಮದೀಯ madīya. mine, belonging to me (Bp. 2, 10; 5, 1; 35, 27; 39, 60; 41, 17).

ಮದು madu. = ಮದ, etc. marriage. — ಮದುಮಗ. = ಮದ-. (B. 3, 51; My.). see Prvs. s. ಮದುವೆ and ಮದುವೆ ಚಪ್ಪರ. — ಮದುಮಗಳು. = ಮದ-. (B. 3, 51; My.).

ಮದು madu. 1. Tbh. of ಮಧು. sweet, honey, etc. (ಚೈತ್ರ Śm. 20).

ಮದು madu. 2. = ಮದ 2, etc. — ಮದುಗುಣಿಕೆಗಿಡ. the thorn-apple, Datura alba Wall. and Datura fastuosa Lin. (St. & Pl.).

ಮದುರಂಗಿ madu-raṅgi. = ಮದರಂಗಿ. the henna plant, etc. (ರುಧಿರೆ Mr. 117).

ಮದುರೆ madure. = ಮದರಿ. a city in Tamiḻ nāḍu. (My.).

ಮದುವೆ maduve. = ಮದಿವೆ. wedding, etc. (ಉಪಯಾಮ, ಪರಿಣಯ, ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ, etc. Hlā.; ವಿವಾಹ, ಉಪಯಮ, etc. Nr.; ಕರಗ್ರಹಣ, ಉದ್ವಾಹ, etc. Mr. 307; My.; Tu. ಮದುಮೆ). [ಬನ್ದು ಪೊಕ್ಕಂ ಪುರಮಂ ಶ್ರೀ ವಜ್ರದನ್ತಂ ಮಗಳ ಮದುವೆಯಂ ಮಾಡಲುದ್ಯುಕ್ತಚಿತ್ತಂ Ap. 3, 46]. ಮದುವೆಯ ಮುಯ್ಯ ಸೀರೆ (ನಿವಸನೋದ್ವಹನ Śmd. Dh.). ಮದುವೆಯಿಲ್ಲದ ಎಣ್ಟು ವರುಷಗಳ ಹುಡಿಗಿ (ಕನ್ಯೆ, etc. Si. 184). ಬಸುಱುಹೆಣ್ಡತಿ, ಮಗನ ಮದುವೆ ನಾಳೆ (Dp. 4). ಬೆನಕನ ಮದುವೆ ನಿತ್ಯಾ ನಾಳೆ. — ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದು ಮದುವೇ ಗುಣ. — ಮದುವೆಗೆ ತನ್ದ ಅಕ್ಕಿ ಸೇಸೆಗೆ ತೀರಿ ಹೋಯಿತು. — ಮದುವೇ ಮನೇಲಿ ಅನ್ನವಿಕ್ಕಿ, ಹಿತವ ಪಡದ ಹಾಗೆ. — ಮದುವೇ ಮನೇಲಿ ತೋವೆಗೆ ಅತ್ತರು, ಗೌರೀ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಗೆ ಅತ್ತರು. — ಮದುವೇ ಮುಗಿದರೂ ಮದುಮಗನ್ನ ನೋಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). see Cpr. 1, 101 va.; Bp. 43, 59; J. 24, 33; 31, 18. 24. 31; Prvs. s. ಮುಣ್ಡೆ, ಮೂವತ್ತು, ಸಾವು; Sp. s. ವೀಳ್ಯ. — ಮದುವೆ ಕಂಕಣ. a string of cotton thread that is put round the wrist of the bride and bridegroom (My.). — ಮದುವೆಗೆಯ್. = ಮದುವೆ ಮಾಡು. (Bp. 56, 15). — ಮದುವೆಚಪ್ಪರ. a temporary shed for nuptial ceremonies (My.). ಮದುವೆ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಎತ್ತು ಹುಡುಕಿ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಮದುವೆ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಮದುಮಗನೇ ಜಾಣ. (Prvs.). — ಮದುವೆ ಜಗಲಿ. a raised seat of earth, etc. in the cappara for the bridal pair (My.). — ಮದುವೆ ನಿಲ್. = ಮದುವೆಯಾಗು. [ಕನ್ನೆಯರನಾನಕಧ್ವನಿ ದೆಸೆಯೊಳ್ ಪಸರಿಸೆ ತನ್ದರ್ ಪಿರಿದೊನ್ದೊಸಗೆಯೊಳಿರದರಸ ಮದುವೆ ನಿಲ್ಲೆನ್ದರೆಬರ್ Ap. 9, 127]; (Cpr. 4, 12; Abh. P. 10, 220 va.; Rśv. 1, 55). — ಮದುವೆಪ್ರಸ್ತ. a marriage-feast (My.). — ಮದುವೆಮಂಗಲ. a marriage and other festival occasions (Bp. 40, 44). — ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು. = ಮದಿವೆ- -. (C.). ಇವನು ರಾಜಕನ್ನಿಕೆಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಣ್ಡನು (B. 4, 5). ಅವನು ಬೇಗನೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಣ್ಡನು (5, 200). — ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸು. = ಮದಿವೆ-. ನಿನ್ನ ಸೂನು ಮದನಂ ಚನ್ದ್ರಹಾಸಂಗೆ ತಂಗಿಯ ವಿಧಾನದಿಂ ಮದುವೆಯಂ ಮಾಡಿಸಿದಂ (J. 31, 29). — ಮದುವೆ ಮಾಡು. = ಮದಿವೆ-. (C.). ಅವಳನ್ನು ಅವಳ ತನ್ದೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟನು (B. 3, 51). (ಹುಡಿಗಿಯನ್ನು) ಕದ್ದು, ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ; ಮತ್ತೆ ಬೇಕಾದರೆ ಕೊಲ್ಲು! — ಮನೆ ಕಟ್ಟಿ, ನೋಡು! ಮದುವೆ ಮಾಡಿ, ನೋಡು! (Prvs.). see Abh. P. 10, 150 va.; Bp. 4, 43. [— ಮದುವೆಯಂ ನಿಲ್. = ಮದುವೆ ನಿಲ್. ಗಿರಿಜೆಯೆಮ್ಬ ಕನ್ನೆಯ ನಾತಂ ಕಣ್ಡು ಕಣ್ಬೇಟಂಗೊಣ್ಡು ಮದುವೆಯಂ ನಿನ್ದೊನ್ದು ದಿವಸಂ Pb. 1, 68 va.]. — ಮದುವೆಯಾಗು. -ಆಗು. = ಮದಿವೆ-. (C.). ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ

ಮದುವೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀ (ಪತ್ನಿ, ಪಾಣಿಗೃಹೀತಿ); ಒಮ್ಮೆ ಮದುವೆಯಾದವಳು (ಪುನರ್ಭೂ, ದಿಧಿಷು Nr.). ಮದುವೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು (ವೈವಾಹಮಾದ ಅಂಗನಾತತಿ Nn. 136). ಕುಲಘಾತಕಗೆ ಮದುವೆಯಾದ ವಿಷಯೆ (J. 31, 37). ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿ ಒಬ್ಬ ರಾಜಪುತ್ರನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದಳು (B. 4, 3). ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕು (5, 46). see Cpr. 6, 13; Bp. 9, 50; 46, 5; J. 9, 10; 19, 19; 27, 14. 16; Si. 189; B. 5, 38. 67. 157. 275. 289-291. — ಮದುವೆಮುಹೂರ್ತ. the time of marriage; an auspicious time for marriage (My.). — ಮದುವೆಲಗ್ನ. = ಮದುವೆ ಮುಹೂರ್ತ. (My.).

***ಮದೆವಳ್ madevaḷ.** a bride. ಆ ಮದೆವಳ್ ರಕ್ಕಸನಲ್ಲಿಗೆ ಬನ್ದೇನೆನ್ನಂ ನೀಂ ಮೆಚ್ಚಿದನ್ತಂ ಮಾಡೆನ್ದು ತನ್ನಂ ತೋಱುಡೊಡೆ Vr. 16, 23.

ಮದೇಭ mada-ibha. an elephant in rut (ಸೊಕ್ಕಿದಾನೆ Nn. 74).

ಮದೋತ್ಕಟ mada-utkaṭa. excited by drink, passion, etc.; *an elephant in rut.*

ಮದೋತ್ಕರ mada-utkara. abundance of delight (ಸನ್ತೋಷದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ G.; ಸನ್ತೋಷಗೊಮ್ಬುವಿಕೆ Cb.).

ಮದೋದಕ mada-udaka. = ಮದಜಲ. the juice of rut. (My.; ಸಿನ್ಧು G.; B. 5, 239).

ಮದೋದ್ಧತ mada-uddhata. excited with drink, etc.; puffed up with pride, arrogant, haughty. (My.).

ಮದೋದ್ರಿಕ್ತ mada-udrikta. abounding in passion, lust or pride (My.).

ಮದೋದ್ರೇಕ mada-udrēka. abundance or excess of lust or pride (My.).

ಮದೋನ್ಮತ್ತ mada-unmatta. intoxicated with passion or pride, furious. (My.).

ಮದ್ಗಾರೆ madgāre. = ಮಗ್ಗಾರೆ, q. v. a kind of thorny shrub.

ಮದ್ಗು madgu. *the diver-bird, a shag, a kind of cormorant* (ಜಲಕಾಕ, ನೀರ್ಗಾಗೆ Mr. 171). 2, a particular large fish (ವಾಗು, ಶೃಂಗಿ, ಹೆಮ್ಮೀನ್ 409; see ಮದ್ಗುರ).

ಮದ್ಗುರ madgura. *a species of fish, Macropteronatus magur* Ham. 2, a kind of sheat-fish.

ಮದ್ದತು maddatu. = ಮದ್ದತ್ತು, etc. help, etc. (My.; Br.; ಅನುಕೂಲ, ಸಹಾಯ Cb.).

ಮದ್ದತ್ತು maddattu. = ಮದತ, ಮದ್ದತು. (My.).

ಮದ್ದರಸಗಿಡ maddarasa-giḍa. a shrub with fragrant white flowers, Tabernae montana coronaria Br. (St. & Pl.).

ಮದ್ದಲೆ maddale. = ಮದಲೆ, ಮದ್ದಳೆ, ಮದ್ದ್ಲೆ. Tbh. of ಮರ್ದಲ. (My.). ಮದ್ದಲೆ ಬೊಡಿಯುವವನು (ಮಾರ್ದಂಗಿಕ, ಮದ್ದಳಿಗ Si. 340). — ಮದ್ದಲೆಯವ. -ಅವ. = ಮದ್ದಳಿಗ. (My.).

ಮದ್ದಲೆಕಾಱ maddale-kāṟa. = ಮದ್ದಳಿಗ. (ಮಾರ್ದಂಗಿಕ, ಮೌರಜಿಕ G.).

ಮದ್ದಳಿಗ maddaḷiga. = ಮರ್ದಳಿಗ. a man who beats a tabor (see Si. s. ಮದ್ದಲೆ).

ಮದ್ದಳಿಗಿತಿ maddaḷiga-iti. (Śmd. 244). a woman who beats a tabor.

ಮದ್ದಳೆ maddaḷe. = ಮದ್ದಲೆ, etc. (ಮರ್ದಲ Nr.; ಮೃದಂಗ, ಮುರಜ Hlā.; ಮೃದಂಗ Nn. 66; Mr. 80; My.; Si. 62). [ಪರುಷತರಮುಕ್ಕು ಮೊತ್ತುಂಗರಡೆಯ ಮದ್ದಳೆಯ ಜರ್ಝರ ಧ್ವನಿಗಳವೋಲ್ Kr. 1, 53]. ಅಮಗದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಾಡುವಾಗ ಮದ್ದಳೇ ಎರವು ಬೇಡಿದರನ್ತೆ. — ಒರಳು ಹೋಗಿ, ಮದ್ದಳೇ ಸಂಗಡ (or ಹತ್ತರ) ದೂಱು ಹೇಱಿದ ಹಾಗೆ. — ಬಾರು ಬಿಗಿದರೆ ಮದ್ದಳೆ, ನಾರಿ ಇದ್ದರೆ ಶೋಭನ (Prvs.). see ಜವಳಿವದ್ದಳೆ.

ಮದ್ದಳೆಗಾಱ maddaḷe-gāṟa. = ಮದ್ದಳಿಗ. (ಮಾರ್ದಂಗಿಕ, ಮೌರಜಿಕ Nr.).

ಮದ್ದಿ maddi. = ಮತ್ತಿ 2, etc. (Te.; My.; ಸಾಲ, ಸರ್ಜಕ, etc. Si. 132; T. ಮರುದ, ಮರುದು; M. ಮರುದು).

ಮದ್ದಿನ maddina. Tbh. of ಮಧ್ಯಾಹ್ನ. midday. (My.).

ಮದ್ದು maddu. 1. = ಮರ್ದು. any drug, any medicine, whether a powder, a pill, or a fluid; a remedy (C.: Te. ಮನ್ದು; Tu. ಮರ್ದು; T. ಮರುನ್ದು; M. ಮರುನ್ನು; Bp. 18, 71; 42, 17). 2, gunpowder (C.; Te., T., M.; B. 3, 117; 4, 200; 5, 112). ರೋಗಹರವಾದ ಮದ್ದು (ಭೇಷಜ, etc. Si. 199). ಬದಿಕಿಸುವ ಮದ್ದು (ಜೀವಾತು, etc. 298). [ಸುಖ ಶೋಧನೆಗೆ ಮದ್ದ ಕೊಣ್ಡನ್ತೆ! Bv. 634; Cv. 447]. ಮದ್ದಿನ್ದ ಮರುಳಾಗಿ ಹೇಕುಳಿಗೊಣ್ಡಿದ್ದ ನಾಯಿ (ಅಲರ್ಕ, ಯೋಗಿತ Nr.). ಮದ್ದು ತಿಳಿದವನಾದರೆ ಒದ್ದ ಪೆಟ್ಟು ಹೋದೀತೇ? — ನಾಡೀ ನೋಡದೆ, ಮದ್ದು ಕೊಟ್ಟರೆ ಕಾಡುರೋಗ ಬರುವದು. — ಮುಗ್ಗಿ ಬಾರದವನಿಗೆ ನುಗ್ಗೇ ಕಾಯಿ ಮದ್ದೇ? — ದೊಡ್ಡವನುಣ್ಡರೆ ಮದ್ದು, ಬಡವನುಣ್ಡರೆ ಹೇಸಿಗೆ. — ಮದ್ದು ಕುಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವದುಣ್ಟೇ? — ಕೇಡುಗಾಲಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲ, ಮರಣಗಾಲಕ್ಕೆ ಮದ್ದು ಇಲ್ಲ. — ಮದ್ದು ಸುಡುವಲ್ಲಿ ಹದ್ದಿ ಗೇನು? — ಇದ್ದದ್ದು ಹೋಯಿತು ಮದ್ದಿನ ಗುಣದಿನ್ದ. — ಮನಗುನ್ದಿಗೆ ಮದ್ದಿಲ್ಲ (Prvs.). see ಒಳ-; Prvs. s. ನಂಜು 2, ಮನೋರೋಗ, ವಾಸಿ 4, and ಸದ್ದು. — ಮದ್ದರೆ. -ಅರೆ. to rub (and give) medicine (Bh. 3, 17, 38). — ಮದ್ದಿನಂಜನ. -ಅಂಜನ. a salve to make one's self invisible (Bp. 31, 3). — ಮದ್ದುಗಱಿವೆ. o. r. of ಮಡ್ಡುಗಱಿವೆ, q. v. — ಮದ್ದುಮರ. a medicinal tree [ಹದಿರು ಸೂಳಿಗೆ, ಕಟಕಿ ವಿದ್ಯಾವನ್ತೆಗೆ, ಮದ್ದುಮರ ಹಾವಡಿಗಂಗೆ Cv. 360]; (Bp. 15, 20; 17, 10; 18, 67).

ಮದ್ದು maddu. 2. = ಮೊದ್ದು. stupidity, etc. (My.). see ಎದ್ದು-. — ಮದ್ದ. = ಮೊದ್ದ. a block-head person. (My.).

ಮದ್ದು maddu. = (ಮತ್ತು), ಮದ 2, etc., ಮರ್ದು. intoxication, madness; ruttishness; an intoxicating preparation that destroys sound understanding (My.; *cf.* ಮತ್ತ; Mhr. ಮದತ್, ಮದದ್, an intoxicating preparation of opium). — ಮದ್ದ ಕುಣಿಕೆ. the thorn-apple, Datura metel and fastuosa (ಉನ್ಮತ್ತ, ಮದನ, etc. Nr.). — ಮದ್ದಾನೆ. -ಆನೆ. an elephant in rut (My.; ಘನಾಘನ, ಮತ್ತೇಭ G.; B. 4, 9). — ಮದ್ದುಕುಣಿಕೆ. = ಮದ್ದ ಕುಣಿಕೆ (ಉಮುತ್ತ Śs.). — ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆ.= ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆ. (ಆಸ್ಫೋತ, ಉನ್ಮತ, ಕಿತವ, ಕುದ್ದಾಲ, ಧತ್ತೂರ, ಮದನ G.). — ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆ. = ಮದ್ದ ಕುಣಿಕೆ. (My.; Bp. 54, 30; Abhā. 1, 37; ಕನಕಾಹ್ವಯ, ಕೋವಿದಾರ, ಚಮರಿಕ, ಜಪಾಪುಷ್ಪ G.).

ಮದ್ದುಗಾರ್ತಿ maddu-gāṟti. a medicine-woman; a female poisoner. see ಬಲು-.

ಮದ್ದೂರು maddu-ūru. N. of a place in Mysore. ಮದ್ದೂರಿಗೆ ಮಾರಬಯ್ಯ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮದ್ಯ madya. intoxicating, exhilarating, gladdening, lovely. 2, *any intoxicating drink, vinous or spirituous liquor.* see ಕಳ್.

ಮದ್ಯಗೋಟ್ಟಿ madya-goṭṭi. Tbh. of ಮದ್ಯಗೋಷ್ಠಿ, q. v.

ಮದ್ಯಗೋಷ್ಠಿ madya-gōṣṭhi. a drinking-party; a place where people drink together (ಗೋಮುಖ, ಆಸವಾಸಕ್ತತೆ Nn. 20, o. r. ಮದ್ಯಗೋಟ್ಟಿ).

ಮದ್ಯಪ madya-pa. one who drinks intoxicating liquor (ಮದ್ಯಪಾನ, etc., ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡುವವನು Dhw.).

ಮದ್ಯಪಾನ madya-pāna. the drinking of intoxicating liquor; any intoxicating drink. see ಮದ್ಯಪ.

ಮದ್ಯಪಾನಗೋಷ್ಠಿ madyapāna-gōṣṭhi. = ಮಧುಪಾನಗೋಷ್ಠಿ, q. v.

ಮದ್ಯಪಾಯಿ madya-pāyi. = ಮದ್ಯಪ. (My.).

ಮದ್ಯವಾಚಿ madya-vāci. an exhilarating sound or voice (ಕಲರವ, ಬಾಸರ Ct. I, 41).

ಮದ್ರ madra. = ಮದರ. joy, happiness. 2, N. of a country to the north-west of India. see ಅಶ್ವಪತಿ.

ಮದ್ರಾಸು madrāsu. = ಮದರಾಸು. Madras (My.; B. 4, 117; 5, 112).

ಮದ್ಲೆ madle. = ಮದ್ದಲೆ. a kind of drum. (My.).

ಮಧು madhu. = ಮದು 1. sweet; pleasant, agreeable; sweetness. 2, *honey* (ಜೇನ ತುಪ್ಪ Mr. 509; ಜೇನ್ Nn. 9. 13); *the nectar of flowers* (ಮಕರನ್ದ, ಪೂಗಳ ಇನಿದು Mr. 105; ಪರಾಗ, ಹೂವಿನ ಬಣ್ಣು Nn. 13, o. rs. ಪುಷ್ಪರಜ, ಪರಿಮಳ; ಬಿರಿಮುಗುಳ ಬಣ್ಣು 509). 3, ambrosia; milk (ಅಮೃತ 13). 4, *mead, vinous liquor, spirituous liquor* (ಆಸವ, ಸುರೆ 13; ಕಳ್ಳು 509). 5, liquorice. 6, *a species of plant* (= ಜೀವನಿ). 7, *N. of the first month of the year, the month caitra* (March-April, ಚೈತ್ರಮಾಸ 13; ಚೈತ್ರ 509). 8, the black humble bee (ಭೃಂಗ, ತುಮ್ಬಿ 13). 9, tin (ವಂಗ, ತವರ 13; ತವರ 509). 10, N. of an asura or daitya (ದನುಜ 13; ಸುರವೈರಿ 509). 11, ಕ್ಷುದ್ರಸು (13). 12, spring, the vernal season (March-May; My.). — ಮಧುವಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 61, 6). — ಮಧುವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 37, 6; 58, 9; 61, 1. 4). — ಮಧುವರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 9, 48).

ಮಧುಕ madhuka. sweet. 2, *the liquorice-root, Glycyrrhiza glabra* Lin. 3, ಕೊಳಂಜ (G.).

ಮಧುಕರ madhu-kara. *a (male) bee* (Śm. 1).

ಮಧುಕರಿ madhu-kari. a female bee (Cpr. 7, 102 va.; Rśv. 1, 135 va.).

ಮಧುಕ್ರಮ madhu-krama. *a drinking bout, drunkenness, tippling.*

ಮಧುಗೋಷ್ಠಿ madhu-gōṣṭhi. a drinking-party (ಘಟೆ, ಮಧುಪಾನ ಗೋಷ್ಠಿ Nn. 109, o. r. ಮದ್ಯಪಾನಗೋಷ್ಠಿ).

ಮಧುಚ್ಛನ್ದ madhu-c-chanda. Tbh. of ಮಧುಚ್ಛನ್ದಸ್. (J. 12, 17; 33, 40).

ಮಧುಚ್ಛನ್ದಸ್ madhu-c-chandas. N. of the fifty-first of Viśvāmitra's 101 sons. see ಅಘಮರ್ಷಣ.

ಮಧುತರ madhu-tara. uncommonly sweet or agreeable (A.).

ಮಧುದೂತಿ madhu-dūti. the female messenger of spring: the plant Bignonia suaveolens. (Grj. 7, 41; Rśv. 9, 48; 10, 19. 20).

ಮಧುದ್ರುಮ madhu-druma. *the tree Bassia latifolia* Roxb.

ಮಧುಪ madhu-pa. *a bee.*

ಮಧುಪರ್ಕ madhu-parka. a mixture of honey, an offering of honey and milk (also plantains): a respectful offering to a guest or to the bridegroom on his arrival at the door of the father of the bride; the ceremony of receiving a guest. (Grj. 10, 79 va.: My.).

ಮಧುಪರ್ಣಿ madhu-parṇi. *the creeper Cocculus cordifolius* DC.

ಮಧುಪರ್ಣಿಕೆ madhu-parṇike. *the timber tree Gmelina arborea* Roxb.

ಮಧುಪಾನ madhu-pāna. sipping spirituous liquor, etc.; spirituous liquor. (J. 30, 17).

ಮಧುಪಾನಗೋಷ್ಠಿ madhupāna-gōṣṭhi. = ಮಧುಗೋಷ್ಠಿ. a drinking-party.

ಮಧುಪಾಯಿ madhu-pāyi. honey-drinker: *a bee.*

ಮಧುಪೂರ madhu-pūra. the wild date tree, Phoenix sylvestris Lin. (ಈಚಿಲ್ Mr. 117).

ಮಧುಪ್ರಿಯ madhu-priya. fond of honey, etc. 2, the black humble bee (ಭೃಂಗ, ತುಮ್ಬಿ Nn. 29). 3, the month caitra; spring (ಚೈತ್ರ, ವಸನ್ತ 29, o. r. ಚೈತ್ರಮಾಸ). 4, the eye (ನೇತ್ರ, ಕಣ್ 29). 5, Kāma (ಕಾಮ, ಮದನ 29). 6, Balabhadra (ಕಾಮಪಾಲ, ಬಲಭದ್ರ 29). 7, Śiva (ಶಿವ, ಈಶ್ವರ 29). 8, a voluptuary, etc. (ಭುಜಂಗ, ವಿಟ 29).

ಮಧುಪ್ರೇಮಿ madhu-prēmi. Rāma (Mr. 22).

ಮಧುಫಲ madhu-phala. a kind of cocoa-nut. 2, the plant Flacourtia sapida or cataphracta. see ಮಾಧೂಫಲ.

ಮಧುಭೂಭುಜ madhu-bhūbhuja. king Spring (Rśv. 9, 53; V. 4, 54).

ಮಧುಭೂಮೀಶ madhu-bhūmīśa. = ಮಧುಭೂಭುಜ. (Rśv. 10, 22).

ಮಧುಮಕ್ಷಿಕೆ madhu-makṣike. *a bee.*

ಮಧುಮಕ್ಷೆ madhu-makṣe. a bee (ಜೇನ ನೊಣ Mr. 175).

ಮಧುಮತಿ madhu-mati. containing sweetness (fem.). 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಮಧುಮಥನ madhu-mathana. the destroyer of the daitya Madhu: *Viṣṇu.*

ಮಧುಮಾಧವಿ madhu-mādhavi. any spring flower abounding in honey. 2, N. of a rāgiṇi or musical mode. (R.).

ಮಧುಮಾಸ madhu-māsa. = ಮಧು No. 7. (J. 8, 4).

ಮಧುಮಿತ್ರ madhu-mitra. a bee (ಅಳಿ Mr. 512). 2, spring (ವಸನ್ತ 512; Rśv. 10, 12). 3, Kāma (ಸ್ಮರ 512). 4, Balabhadra (512). 5, Śiva (ರುದ್ರ 512; Bp. 61, 82).

ಮಧುಮೂಲಿ madhu-mūli. N. of a plant (ಸಿರಿಕನ್ನೆ, ಹಣ್ಣೆ Mr. 150).

ಮಧುಯಷ್ಟಿಕೆ madhu-yaṣṭike. *liquorice.* 2, ಕೊಳಂಜ (G.).

ಮಧುರ madhura. *sweet; pleasant, pleasing;* sounding sweetly or agreeably; melodious (ಸಾರದ ಧ್ವನಿ Mr. 76); sweetness, etc. 2, one of the guṇas in kāvya (Kāvy. III, 1, A, 3. 12-14). 3, a kind of sugar (ಬೆಲ್ಲ Cb.). 4, the red sugar-cane (ಕೆಮ್ಪು ಕಬ್ಬು Cb.). 5, a kind of mango (ಮಾವಿನ ಗಿಡ Cb.). 6, an almond-tree (ಬಾದಾಮುದ ಗಿಡ Cb.). 7, the wild jujube (ಅಡವೀ ಬಾರೀ ಗಿಡ Cb.). 8, rice; a kind of wheat (ಸಣ್ಣ ಗೋದಿ Cb.). 9, anise-seed (ಬಡೇಸೋಪು Cb.). 10, the wild date tree (ಸಿನ್ದೀ ಗಿಡ Cb.). 11, ಚನ್ನಂಗಿ (Cb.). 12, city of Madurai. — ಮಧುರ ಪಾಣ್ಡ್ಯ. N. (Bp. 11, 16).

ಮಧುರಕ madhuraka. *a species of medicinal herb.*

ಮಧುರತ್ವ madhuratva. sweetness (My.; ಮಾಧುರ್ಯ G.).

ಮಧುರನಿನದ madhura-ninada. a sweet, melodious voice or sound (ಇಂಚರ Ct. II, 66).

ಮಧುರವಾಚ್ madhura-vāc. *sweetly-speaking; a pleasant discourse.*

ಮಧುರಸ madhu-rasa. honey (Abhā. 2, 32; My.).

ಮಧುರಸೆ madhu-rase. *the plant Sanseviera roxburghiana* Schult. 2, a vine; a bunch of grapes; *a grape.*

ಮಧುರಿಕೆ madhurike. *the aromatic plant Anethum panmorium* Roxb. (ಬಡೇಸೋಪು G.).

ಮಧುರಿಪು madhu-ripu. the enemy of Madhu: *Viṣṇu.*

ಮಧುರಿಪುಜ madhuripu-ja. Kāma (Rśv. 9, 51).

ಮಧುರೆ madhure. ಮಧುರಾ. *the plant Anethum sowa* Roxb. 2, N. of a town in the province of Agra on the right bank of the river Yamunā, Muttra. 3, = ಮದರಿ, ಮದುರೆ. Madurai of the Pāṇḍya kingdom in the Tamiḷ country (Bp.

50, 20). 4, a kind of anuprāsa (Kāvy. III, 2, B, 50. 51). — ಮಧುರೆಪಾಗು. a long turban fabricated at Madhure (My.). — ಮಧುರೆಮೀನಾಕ್ಷಿ. a śakti of Śiva at Madhure (My.). — ಮಧುರೆ ರಂಗು. a standing purple colour coming from Madhure (My.).

ಮಧುರೇಶ್ವರ madhurā-īśvara. a king of Madhure (Bp. 50, 20).

ಮಧುರೋಕ್ತಿ madhura-ukti. sweet, pleasant words (Cpr. 5, 25; J. 31, 37).

ಮಧುಲಿಹ್ madhu-lih. honey-sucking: *a bee.*

ಮಧುವನ madhu-vana. the cuckoo. 2, the forest of the ape Sugrīva (Rām. 5, 9, 15).

ಮಧುವಲ್ಲಿ madhu-valli. liquorice. 2, ಅರೆಮಾದಲ (Mr. 135).

ಮಧುವಾರ madhu-vāra. *drinking repeatedly, tippling, carousing.*

ಮಧುವ್ರತ madhu-vrata. working in honey: *a bee;* the black humble bee (ಭ್ರಮರ, ತುಮ್ಬಿ Nn. 63; ಕಲಕಣ್ಣ, ತುಮ್ಬಿ 73).

ಮಧುಶಿಗ್ರು madhu-śigru. *the horse-radish tree, Moringa pterygosperma* Gaertn.

ಮಧುಶ್ರೇಣಿ madhu-śrēṇi. *the plant Sanseviera roxburghiana* Shult.

ಮಧುಷ್ಠೀಲೆ madhuṣṭhīle. *the tree Bassia latifolia* Roxb.

ಮಧುಸಖ madhu-sakha. friend of spring: *Kāma.*

ಮಧುಸಾರಥಿ madhu-sārathi. having spring for a charioteer: Kāma. (R.).

ಮಧುಸೂದನ madhu-sūdana. destroyer of Madhu: Viṣṇu or Kriṣṇa. (J. 7, 1. 8. 66).

ಮಧುಹರ madhu-hara. = ಮಧುಸೂದನ. (ಕೃಷ್ಣ Mr. 18).

ಮಧೂಕ madhūka. *the tree Bassia latifolia* Roxb. see ಇಪ್ಪೆ.

ಮಧೂಚ್ಛಿಷ್ಟ madhu-ucchiṣṭa. *bees' wax.*

ಮಧೂಲಕ madhūlaka. *a kind of Bassia latifolia which grows in watery places.*

ಮಧೂಲಿಕೆ madhūlike. *a perennial plant, the bow-string hemp, Sanseviera zeylanica* Willd.

ಮಧ್ಯ madhya. middle, middlemost, central; being in the middle, intermediate, intervening. 2, of a middle kind, middling, of a middling size or quality. 3, *right, just, reasonable.* 4, *the middle, the midst, the centre* (ನಡು Nn. 89; see ನಡು). 5, *the waist.* 6, *mean or common time in music.* see Sp. s. ಮುನ್ನಿ ೯.

ಮಧ್ಯಗ madhya-ga. *going in the middle, being in the middle or among, being in or on.*

ಮಧ್ಯದೇಶ madhya-dēśa. *the midland country, the country lying between the Himālaya, the Vindhya mountains, Kurukṣētra and Prayāga.*

ಮಧ್ಯನಾಡಿಕೆ madhya-nāḍike. the middle artery (Śśv. 2, 96).

ಮಧ್ಯನಾರಿ madhya-nāri. a woman that is in the middle of or between two others. see ಊಕೆ.

ಮಧ್ಯನ್ದಿನ madhya-n-dina. midday, noon. 2, *middle, central.*

ಮಧ್ಯಮ madhyama. *middle, middlemost, central;* intermediate, intervening. 2, *of a middle condition or quality, middling, moderate, middle-sized.* 3, *the waist* (ಮಧ್ಯ, ನಡು Mr. 460). 4, the second person (in grammar; see ಮಧ್ಯಮಪುರುಷ). 5, = ಮಧ್ಯಮೆ No. 3 (Mr. 362). 6, = ಮಧ್ಯದೇಶ, *the midland country.* 7, *the fourth* (Mr. 76) *or fifth of the seven musical notes or svaras* (see ಸಪ್ತಸ್ವರ and Bp. 19, 10). 8, *the governor of a province.*

ಮಧ್ಯಮತ್ವ madhyamatva. mediocrity (Cpr. 9, 105).

ಮಧ್ಯಮಪಾತ್ರ madhyama-pātra. a person of a middling quality or condition (Kāvy. IV, 2, 33).

ಮಧ್ಯಮಪುರುಷ madhyama-puruṣa. the second person in verbal conjugation (Śmd. 91. 255. 258. 261. 262. 276; Kāvy. I, 5, 6-12. 32. 33. 41-44).

ಮಧ್ಯಮೀಯ madhyamīya. *middlemost, middle, central.*

ಮಧ್ಯಮೆ madhyame. *a girl arrived at puberty.* 2, *the middle finger.* 3, = ಮಧ್ಯಮ No. 5, N. of a type of metres (Ch.).

ಮಧ್ಯಯಮಕ madhya-yamaka. a kind of yamaka (Kāvy. III, 2, B, 3).

ಮಧ್ಯರಂಗ madhya-raṅga. Śivasamudra in Mysore (My.).

ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ madhya-rātri. midnight (My.; B. 4, 123; 5, 42).

ಮಧ್ಯರಾತ್ರೆ madhya-rātre. = ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ. (Mr. 66; My.).

ಮಧ್ಯರೇಖೆ madhya-rēkhe. the central line (on the breast, Ch. v. 210 MS.). 2, the central or first meridian. 3, the equator (My.).

ಮಧ್ಯರೇಷೆ madhya-rēṣe. (*i. e.* ರೇಖೆ). the equator (Mhr.; B. 5, 305. 306).

ಮಧ್ಯವರ್ತಿ madhya-varti. being in the middle, central. 2, that mediates between parties: a mediator. (My.).

ಮಧ್ಯಸಮಾಗಮ madhya-samāgama. a kind of sambhōga (Kāvy. IV, 2, 23).

ಮಧ್ಯಸ್ತ madhya-sta. = ಮಧ್ಯಸ್ಥ No. 2. Tbh. of ಮಧ್ಯಸ್ಥ. (My.); mediation (My.; Te.). ಮಧ್ಯಸ್ತ ಇಲ್ಲದ ಊರಲ್ಲಿ (ಒಬ್ಬನು) ಮಧ್ಯಾಹ್ನ (for half a day) ಇರಬಾರದು (Prv.).

ಮಧ್ಯಸ್ತಗಾಱ madhyasta-gāra. a mediator (My.).

ಮಧ್ಯಸ್ತಿಕೆ madhya-stike. mediation, mediatorship (My.).

ಮಧ್ಯಸ್ಥ madhya-stha. standing or being in the middle; being within; central. 2, standing between two persons or parties, acting as mediator, mediating free from party spirit, neutral; an arbitrator, a mediator.

ಮಧ್ಯಸ್ಥಾನ madhya-sthāna. a middle place; the waist. see ನಡು.

ಮಧ್ಯಸ್ಥಿ madhya-sthi. = ಮಧ್ಯಸ್ತಿಕೆ. (Mhr.; B. 5, 234).

ಮಧ್ಯಸ್ಥಿತ madhya-sthita. = ಮಧ್ಯಸ್ಥ No. 1. (Rśv. 5, 131).

ಮಧ್ಯಾಂಗುಲಿ madhya-aṅguli. *the middle-finger.*

ಮಧ್ಯಾನ madhyāna. Tbh. of ಮಧ್ಯಾಹ್ನ. (My.).

ಮಧ್ಯಾನ್ತಯಮಕ madhya-anta-yamaka. a kind of yamaka (Kāvy. III, 2, B, 3 seq.).

ಮಧ್ಯಾನ್ನ madhyānna. = ಮಧ್ಯಾನ. (My.).

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ madhya-ahna. = ಮದ್ದಿನ, ಮಧ್ಯಾನ, ಮಧ್ಯಾನ್ನ. *midday, noon.* ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ತಿಳಿಯದವ ಗದ್ಯಾಣದ ನೋಟ ಬಲ್ಲನೇ? — ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ನೆಣ್ಣನಲ್ಲ, ಸಂಜೇ ಮಱೆಯಲ್ಲ (Prvs.). see ಮಟ್ಟ-; Prv. s. ಮಧ್ಯಸ್ಥ. — ಮಧ್ಯಾಹ್ನಮಲ್ಲಿಗೆ. the marvel of Peru or four-o'clock flower, Mirabilis jalappa Lin. (St. & Pl.). 2, = ಬನ್ಧೂಕ, ರಕ್ತಕ (G.).

ಮಧ್ಯೈಕನಾಡಿ madhya-ēka-nāḍi. an unfavourable junction of natal stars (My.).

ಮಧ್ವ madhva. N. of the founder of a sect of Vaiṣṇavas in the 13th century, teaching dvaita (My.), also called ಮಧ್ವರಾಯ, ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯ, etc. (My.).

ಮಧ್ವಾಸವ madhu-āsava. *spirituous liquor* (see Si. 347).

ಮನ್ man. 1. = ಮತ್ 2, *e. g.* in ಮನ್ಮತ (Bp. 2, 10), ಮನ್ಮನೋರಥ (J. 9, 31).

ಮನ್ man. 2. = ಮನ 2. — ಮನ್ದಟ್ಟು. -ತಟ್ಟು. knowledge. ಅವನಿಗೆ ಮನ್ದಟ್ಟಾಯಿತು (My.). ಆ ವಿಷಯ ಅವನಿಗೆ ಮನ್ದಟ್ಟು ಉಣ್ಟು (My.).

ಮನ mana. = ಮನೆ (only in ಮನವಾರ್ತೆ). house. — ಮನವಾರ್ತೆ. = ಮನೆವಾರ್ತೆ. (My.). ಮನವಿಲ್ಲದ ಮನವಾರ್ತೆ, ಧನವಿಲ್ಲದ ಐಶ್ವರ್ಯ (Prv.).

ಮನ mana. 1. = ಮಣ, etc. a measure of capacity. [ಬಳ್ಳದ ಬಾಯನ್ತೆ ಒನ್ದೇ ಮನವ ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲೆನ್ದು ನಿಲ್ಲಿಸಯ್ಯಾ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ Bv. 735]. see ಒಮ್ 1-.

ಮನ mana. 2. (Śmd. 107. 130). = ಮನ್ 2. Tbh. of ಮನಸ್. (ಮನಸ್, etc. Hlā.; ಚಿತ್ತ, etc. Mr. 329; ಮನಸ್ಸು Nn. 77. 116; C.). ನಿಮಗಾವುವು ಮನಕೇಱುವುವು? (Śmd. 117). ಲೇಸಪ್ಪ ಮನದವ (ಚಿದ್ರೂಪ, etc.); ಮನದ ಬಗೆ (ಸಂಕಲ್ಪ Hlā.). ಮನದ ಉತ್ಸವ (ಕೋಟಿ Nn. 43). ಮನ ಬನ್ದ ವೊಲು ನುಡಿವದು (ಉಚ್ಚಾವಚ Mr. 84). ಕಡು ಲೇಸು ಮನದವಂ (ಚಿದ್ರೂಪ Mr. 241). ಮನವಿಲ್ಲದ ಮನವಾರ್ತೆ, ಧನವಿಲ್ಲದ ಐಶ್ವರ್ಯ. — ಮನವಱಿಯದ ಪಾಪವಿಲ್ಲ, ಶಿವನಱಿಯದ ಸಾವಿಲ್ಲ (Prvs.). see Prv. s. ತನು. — ಮನಂ ಸಲ್. = ಮನ ಸಲ್. (Śmd. 200). the mind to enter into, etc.; to feel desire; etc. — ಮನಕೆ ತರು. to take into consideration or to heart (My.). — ಮನಕೆ ಬರ್. -ಬರು. to enter the mind; to suit or please the mind: to be pleasing, agreeable or desirable (Bp. 14, 11; My.). [— ಮನಕೆವರ್. -ಬರ್. = ಮನಕೆ ಬರ್. ನವವಿಧ ರಸಂಗಳಂ ಮನಕೆವರೆ ನಿರೂಪಿಸುವ ವಚನ ವಿರಚನೆ Kr. 3, 188]. — ಮನಕ್ಕೆದರ್. -ತರ್. to bring to the mind: to get or obtain for one's mind, to fulfil the desire of the mind (Abh. P. 3, 77). — ಮನಕ್ಲೇಶ. mental affliction or pain (Mr. 534). — ಮನಗಣ್ಬುಗೊಯ್ಕೆ. -ಕೊಯ್ಕೆ. a woman who cuts or separates the bonds or engagements of (another's) mind (Bp. 40, 53). — ಮನಗಾಣ್. -ಗಾಣು. -ಕಾಣ್. to see or observe with the mind (*cf.* ಕಣ್ಗಾಣ್); to take hold of with the understanding, to apprehend (My.; B. 4, 7. 73. 91. 170. 179. 187. 189. 197. 224). [ಜಲದೇವತೆಗಳಪ್ಪೊಡಂ ಮನಗಾಣ್ಬರೆನ್ದು ನಿಧಾನಮನೀಡಾಡುವನ್ತೆ ಕೂಸಂ ಗಂಗೆಯೊಳೀಡಾಡಿ ಬನ್ದಳ್ Pb. 1, 95 va.]. ಮನಗಾಣೋಣ (ಸ್ವಾನುಭವ, ತನ್ನ ಅನುಭವ G.). — ಮನಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. 1. the mind or heart to fail or be afflicted: to grieve (Bp. 13, 22; Bh. 5, 11, 40; My.). — ಮನಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. 2. grief, sorrow (My.). ಮನಗುನ್ದಿಗೆ ಮದ್ದಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮನಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. to destroy the (formerly entertained good) intentions (of another, My.). — ಮನಗೆಡು. -ಕೆಡು. the (former) state of the mind or intentions to go or be altered (My.; Si. 364). — ಮನಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಮನಂಗೊಡು. (My.). — ಮನಂಗದಡು. -ಂ-ಕದಡು. the mind to be perturbated or troubled: to be perturbated in one's mind (Bp. 20, 24; 22, 49; 36, 1; 44, 22). [— ಮನಂಗಾಪು. -ಕಾಪು. guard over the mind. ಏಕೆ ಮನಂಗಾಪಱದು ಬನ್ದು ಮುಟ್ಟಿದೆಯೋಪನೆ ನೀನೆನ್ನ ಪಾಪಕರ್ಮಿಯ ಮೆಯ್ಯಂ Pb. 2, 20]. — ಮನಂಗಿಡು. -ಂ-ಕಿಡು. = ಮನಗೆಡು. (Abh. P. 5, 78). — ಮನಂಗುನ್ದು. -ಂ-ಕುನ್ದು. = ಮನಗುನ್ದು 1. (Bp. 39, 64). — ಮನಂಗೂಡು. -ಂ-ಕೂಡು. the mind to be joined or applied to (Grj. 4, 33). — ಮನಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. to apply the mind to, to pay attention (Bp. 26, 43). — ಮನಂಗೊರಗು. -ಂ-ಕೊರಗು. (Śmd. 293). the mind to be afflicted. ನೆಲನದಿರೆ ನೋಟಕರ್ ಕಣ್ಣಲಸೆ ಮನಂಗೊರಗೆ (294 Mḍb.). — ಮನಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. the mind to be captured, fascinated, charmed, or bewitched (ಚಿತ್ತವಿಮೋಹನ Śmd. Dh.). [ತಳಮುಳಗುತ್ತುಂ ಜನಿತ ನಿಜ ಭೀತಿ ಮನಂಗೊಳೆ Kr. 2, 151; Pb. 1, 96 va.; Ap. 1, 26]. see Śmd. 81. 230; Ch. v. 200; Rśv. 8, 117. — ಮನಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. to fascinate, charm or bewitch the mind [ಅಸುಂಗೊಳಿಸೆ ಮನಂಗೊಳಿಸೆ ಭಯಂಗೊಳಿಸೆ ಸಭಾಸದರನುಱದೆ ಕರ್ಣಂ ಬನ್ದಂ Pb. 2, 78]; (Śmd. 24; Ch. v. 16; Cpr. 1, 73; Abh. P. 3, 75 va.; 5, 53 va.; 11, 2; Rśv. 6, 5). — ಮನ ತಟ್ಟು. to touch the mind or understanding, to become evident (to a person), to be known (My.). — ಮನದಟ್ಟು. = ಮನ ತಟ್ಟು. ಅವನಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಚನ್ನಾಗಿ ಮನದಟ್ಟಿದವು (B. 5, 198). — ಮನದಣಿ. -ತಣಿ. the mind to be satisfied, etc.: to be satisfied in one's mind, etc. (Bp. 29, 17; 60, 62). — ಮನದನ್ನ. -ಅನ್ನ 1. such a man as (is agreeable to) one's mind, a beloved, dear man [ಪುರೋಚನನೆಮ್ಬ ತನ್ನ ಮನದನ್ನನಪ್ಪ ಪೆರ್ಗಡೆಯೊಳ್ ಲಾಕ್ಷಾಗೃಹೋಪಾಯಮಂ ಚರ್ಚಿಸಿ Pb. 2, 92 va.; Ap. 12, 74 va.]; (ಕಾದಲ, etc., ಪ್ರಿಯತಮ; Rśv. 11, 134; Śśv. 3, 35 va.). — ಮನದನ್ನಳ್. -ಅನ್ನಳ್. a beloved, dear woman (ಪ್ರಿಯತಮೆ Śs.; Kk. 30; Cpr. 3, 62; Rśv. 10, 28 va.; 11, 128. 134). — ಮನದನ್ನೆ. -ಅನ್ನೆ 2. = ಮನದನ್ನಳ್. (ಪ್ರಿಯತಮೆ Śm. 74). — ಮನದರ್. -ತರ್. to take into consideration, to come to a resolution; to assent, etc. (Bh. 1, 8, 71). — ಮನದೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to receive with the mind: to receive with pleasure, to accept, to admit and agree to [ಕನ್ನೆಯ ನುಡಿಯಂ ಪಣ್ಡಿತೆ ಮನದೆಗೊಣ್ಡು Ap. 3, 43 va.]; (Abh. P. 9, 157 va.; 11, 42 va.; 14, 171 va.; Rśv. 10, 15 va.; 13, 26 va.). ಧೀರರ್ ಇದಂ ಮೆಚ್ಚಿ ಮನದೆಗೊಳ್ವುದು ಮುದದಿಂ (Bhn. 1). [— ಮನದೇಗೊಳ್. = ಮನದೆಗೊಳ್. ಎಮ್ಬುದುಮಾ ಮಾತಂ ಮನದೇಗೊಣ್ಡನ್ತೆಗೆಯ್ವೆನೆನ್ದನಿಬರುಮಂ ವಿಸರ್ಜಿಸಿ Pb. 10, 5 va.]. — ಮನದೊಳಗಿಡು. -ಇಡು. to put into one's mind: to consider and remember (My.; B. 5, 183). — ಮನ ನಡು. the mind to stick or be hindered from proceeding: to be defeated in one's mind (ಸೋಲವಾಚಿ Ct. I, 47). — ಮನನ್ದಣಿ. -ಂ-ತಣಿ. = ಮನದಣಿ. (Rśv. 1, 135 va.). — ಮನನ್ದರ್. -ಂ-ತರ್. = ಮನದರ್. (Cpr. 7, 28; 8, 2; Grj. 2, 106 va.; Rśv. 1, 78 va.; 7, 15). — ಮನನ್ದೀವು. -ಂ-ತೀವು. the mind to become full (Grj. 3, 119 va.). — ಮನಬಱಡ. a man of an empty, vain mind (Bh. 2, 1, 40). — ಮನಮಿಗು. (ಮನವಿಗು). one's mind to be counteracted: to be baffled, disappointed or deprived of hope (Abh. P. 16, 8 va.). [ಉಪದ್ರವಂಗಳೊಳ್ ತೊಡರಿಕ್ಕಿಯುಂ ಗೆಲಲಾಱದೆ ಮನಮಿಕ್ಕಿಯುಮೆರ್ದೆಯಿಕ್ಕಿಯುಮಿರ್ದರ್ Pb. 2, 32 va.]. ಕಟಿಲ್ದನೆನ್ದು, ಮನಮಿಕ್ಕನುಮಪ್ ಅಕ್ಕುಂ (Śmd. I, o. r. ಮನವಿಕ್ಕನುಮಪ್). ಕೊಟಿಕೆತುಡೆನೆ ಮನ ಮಿಕ್ಕನುಮಪ್ ಅಕ್ಕುಂ (Śmd. I, o. rs. ಮನವಿಕ್ಕಿದನುಮಪ್, ಮನವಿಕ್ಕಿದುದುಮಪ್). 2, to go beyond or act against (another's) wish (My.). — ಮನ ಮುಟ್ಟ. till it touches the mind; till the mind is satisfied (My.). — ಮನ ಮುಟ್ಟು. the mind to touch: to apply one's (whole) mind to (Bp. 27, 3; My.). ದೇವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮನ ಮುಟ್ಟಿ ಶೋಧಿಸುವದಱನ್ದ ಆತನ ಬಲ ಜ್ಞಾನ ದಯಗಳ ಮಹಿಮೆ ಗೋಚರವಾಗುವದು (B. 4, 59). — ಮನ ಮುಱಿ. the mind to break: inclination (to see, to love, etc.) to disappear (Bh. 8, 3, 28; My.; see Prv. s. ಮನೆ). — ಮನಮ್ಬರ್. -ಂ-ಬರ್. mind or wish to come or arise: to desire (Rśv. 1, 135 va.; *cf.* ಮನ ಬನ್ದ ವೊಲು s. ಮನ). — ಮನಮ್ಬಸು. -ಂ-ಪಸು. the mind to be divided: to be at a loss [ಎಮ್ಬ ಬಗೆಯೊಳ್ ಸುಭದ್ರೆ ಪಲುಮ್ಬಿ ಮನಮ್ಬಸದೆ ತನುವನಾಱಿಸಲ್ Pb. 5, 2; Ap. 14, 104]; (Cpr. 5, 6). — ಮನಮ್ಬಿಡು. -ಂ-ಬಿಡು. to lose heart (Bp. 48, 9); [to heart's content. ಪುಣ್ಯಾಸ್ರವ ಕಾರಣರಂ ಪಿಹಿತಾಸ್ರವ ಮುನಿಪತಿಗಳಂ ಮನಮ್ಬಿಡೆ ಕಣ್ಡೇಂ Ap. 3, 36]. — ಮನಮ್ಬುಗು. -ಂ-ಪುಗು. to enter the intellect: to be perfectly understood (Śmd. 402). 2, to go to the heart. ನೆಟ್ಟಗೆ ಮನಮ್ಬುಗುವ ನುಡಿ (ಹೃದಯಂಗಮ Mr. 85). 3, to be pleasant [ಪಾಣ್ಡುರಾಜನನೆ ಕುನ್ತಿ

ಮನಮ್ಪುಗೆ ಮಾಲೆ ಸೂಡಿದಳ್ Pb. 1, 106]; (Śsv. 2, 61; 3, 11). — ಮನಮ್ಪೊಯ್. -ಂ-ಪೊಯ್. to be filled or replete with activity, effort, etc. (ಸಮಗ್ರಚೇಷ್ಟೆ, ಸಮ್ಪೂರ್ಣಚೇಷ್ಟೆ Śmd. Dh.). — ಮನವಡರು. -ಅಡರು. the mind to enter upon, the mind to engage in or be applied to (Bp. 44, 44). — ಮನವ ನಿಡು. -ಇಡು. to place the mind on, to apply the mind to; to feel a desire after (Bp. 14, 9; 32, 7). — ಮನವನುಮತಿಸು. -ಅನು ಮತಿಸು. to agree or assent to (Bp. 50, 51). — ಮನವಱಿ. -ಅಱಿ. the mind or conscience to know. ಮನವಱಿಯದ ಪಾಪವಿಲ್ಲ, ತನು ತಿಳಿಯದ ನೋವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮನವಱಿಕೆ. -ಅಱಿಕೆ. knowledge (My.). — ಮನವಲರ್. -ರು. -ಅಲರ್. the mind to bloom: to rejoice (Bp. 28, 48; 39, 7; 53, 21). — ಮನವಲರಿಸು. -ಅಲರಿಸು. to cause the mind to bloom or rejoice (Bp. 42, 14; 47, 59). — ಮನವಾಕ್ಕಾಯ. = ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯ. (Bp. 8, 14). — ಮನವಾರೆ. -ಆರೆ. to the full of one's desire, with one's whole mind (Cpr. 4, 76; Śsv. 2, 49; My.). see Ch. s. ಮುದ್ದುಗೆಯ್ತು. — ಮನವಿಕಾರ. = ಮನೋವಿಕಾರ. ರತಿಸ್ಥಿತಿಯಿನ್ದ ಹೊಱಗೆ ಪುಟ್ಟುವ ಮನವಿಕಾರಂ ಸ್ವಭಾವ ಮಕ್ಕು (Mr. 75). — ಮನವಿಡು. -ಇಡು. = ಮನವನಿಡು. (Bp. 45, 9; 60, 29; My.). — ಮನವಿೞಿ. -ಇೞಿ. courage to sink: to be humbled, to be discouraged, to be dejected (Bp. 8, 52; 44, 19). — ಮನವುಕ್ಕು. -ಉಕ್ಕು. the heart to swell or boil: to be elated; to be enraged; etc. (Bp. 31, 29). — ಮನವೂಱು. -ಊಱು. to incline one's mind towards (Bp. 26, 21; 45, 18). — ಮನವೆಱಗು. -ಎಱಗು. the mind to bow: to make hearty obeisance (Bp. 53, 74). — ಮನವೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. the mind to join or be bent upon: to long for, to desire; to apply the (whole) mind to (Bp. 18, 90; 30, 20). — ಮನವೊಲಿ. -ಒಲಿ. the mind to be pleased with or feel pleasure in: to rejoice; to be pleased; to long for (Bp. 28, 7; 34, 38; 37, 54; 43, 18; 44, 60; 47, 39; 48, 16; 58, 23). — ಮನವೊಲಿಸು. -ಒಲಿಸು. to cause the mind to be pleased with or accede to, to persuade; to gain one's favor (My.). — ಮನವೊಸೆ. -ಒಸೆ. = ಮನವೊಲಿ. (Bp. 30, 32; 31, 11; 35, 3 (rep.); 49, 35; 61, 60). — ಮನವೋೞ. -ಓೞ. = ಮನವೊಲಿ. (Bp. 41, 20). — ಮನವೋವು. -ಓವು. = ಮನವೋೞ. (Bp. 58, 15). — ಮನ ಸಲ್. = ಮನಂ ಸಲ್. (Śmd. 200; Bh. 1, 9, 12). — ಮನ ಸೋಲ್. -ಲು. to suffer a mental defeat. ಆ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಮನ ಸೋತನು (My.). — ಮನಹಾರಿ. a man deprived of intellect, a fool (Bp. 60, 46).

ಮನಃಕರಣ್ಡಕ manas-karaṇḍaka. the mind looked upon as a basket (Abh. P. 6, 8 va.).

ಮನಃಕುಮುದಿನಿ manas-kumudini. the mind considered as an assemblage of white water-lilies (Abh. P. 3, 78 va.).

ಮನಃಪೂರ್ವಕ manas-pūrvaka. with the whole mind or heart; deliberately, designedly (Mhr.; B. 5, 8. 188; My.).

ಮನಃಪ್ರಾಧೀನೆ manas-prādhīne (*i. e.* **pra-adhīne**). a woman perfectly subject or subservient (Grj. 3, 10).

ಮನಃಪ್ರಿಯ manas-priya. a beloved, dear man (Grj. 3, 7).

ಮನಃಪ್ರೀಣನ manas-prīṇana. the act of gladdening the heart (Cpr. 7, 154 va.).

ಮನಃಶಿಲೆ manas-śile. = ಮನೋಶಿಲ. *realgar, red arsenic.*

ಮನಃಶುದ್ಧಿ manas-śuddhi. purity of mind, sincerity, etc. (My., as ಮನಶ್ಶುದ್ಧಿ).

ಮನಃಸಾಕ್ಷಿ manas-sākṣi. = ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿ. mind-witnessing: conscience.

ಮನಕತ (mana-kata, *i. e.* kāyta, burning**).** anger; anxiety, grief (Bh. 3, 3, 9; 3, 20, 33).

ಮನನ manana. thoughtful, careful. 2, reflecting upon; revolving in the mind; thought, intelligence, understanding; knowledge; meditation. (see Prv. s. ಶ್ರವಣ 3; G. 39).

ಮನವರ manavara. Tbh. of ಮನೋಹರ No. 2. a kind of eatable. (My.).

ಮನವಿ manavi. = ಮನುವೆ. a petition, a request, a solicitation (My.; Te. ಮನವಿ, ಮನಿವಿ; T. ಮನು). — ಮನವಿಯರ್ಜಿ. -ಅರ್ಜಿ. a written petition (My.).

ಮನಶ್ಚಾತಕ manas-cātaka. the mind looked upon as a cātaka (J. 18, 27).

ಮನಸ್ manas. = ಮನ್ 2, ಮನ 2, ಮನಸು, ಮನಸ್ಸು. mind, intellect, conscience, will; the internal organ of perception and cognition; *the mind; the heart.* 2, mind, thought; intention, design, purpose; will, wish; desire, longing after; liking, choice.

ಮನಸಿಜ manasi-ja. born in the mind or heart: *Kāma.*

ಮನಸಿಜಾನ್ತಕ manasija-antaka. Śiva (Bp. 4, 69; 37, 51).

ಮನಸಿಜಾರಾತಿ manasija-arāti. Śiva (Bp. 26, 42).

ಮನಸಿಜಾರಿ manasija-ari. Śiva (Bp. 2, 43; 55, 31).

ಮನಸಿಶಯ manasi-śaya. reposing in the heart: *Kāma.*

ಮನಸು manasu. Tbh. of ಮನಸ್. (Bp. 53, 22; My.). ಮನಸಿನನ್ತೆ ಮಹಾದೇವ (Prv.). see Prv. s. ಮನೆ. [— ಮನಸಾರೆ. -ಆರೆ. with all the mind]. — ಮನಸಿಗಾಗು. -ಆಗು. to be suitable or fit for one's mind (My.; B. 5, 231). — ಮನಸಿಗೆ ತರು. = ಮನಕೆ ತರು. (B. 3, 14). — ಮನಸಿಗೆ ಬರು. = ಮನಕೆ ಬರ್. (B. 2, 46. 47; 5, 57. 134. 183. 207. 273. 289; My.). ತನ್ನ ಮನಸಿಗೆ ಬನ್ದ ಸ್ತ್ರೀ (ಮನದನ್ನಳು G.). — ಮನಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳು. to put closely to the mind or heart; to cherish (B. 2, 40). — ಮನಸಿಗೆ ಹತ್ತು. to stick to or remain in the mind (B. 2, 51; My.). — ಮನಸಿಡು. -ಇಡು. to put one's mind or heart, as into any business (B. 5, 207; My.). 2, = ಮನವಿಡು. (My.). — ಮನಸಿನ ಮೇಲೆ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು. to mind, to attend to diligently (B. 5, 145; My.). — ಮನಸಿನೊಳಗೆ ಬರು. to enter the mind (B. 5, 133. 234; My.). — ಮನಸಿನೊಳಗೆ ಮಾಡು. to form in one's mind, as a purpose, etc. (B. 5, 207; My.). — ಮನಸಿರು. -ಇರು. wish, etc. to exist or be. (ನಿಮಗೆ) ಮನಸಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು (B. 5, 126; My.). — ಮನಸು ಕರಗು. the heart to melt (B. 5, 162; My.). — ಮನಸು ಕೂಡು. the heart (or hearts) to join or be united (B. 4, 57; My.); opinions to agree (My.). — ಮನಸುಗೂಡು. -ಕೂಡು. = ಮನಗೂಡು. (B. 1, 14; 5, 207). ಮನಸುಗೊಟ್ಟು ನಡಿಸು (G. 534). — ಮನಸು ಬರು. will, wish, or inclination to arise (My.). — ಮನಸು ಬಿಚ್ಚು. to open or disclose one's mind. ಮನಸು ಬಿಚ್ಚಿ ಮಾತಾಡು, to speak one's thoughts (B. 4, 57; My.). — ಮನಸು ಮಾಡು. = ಮನಸ್ಸು ಮಾಡು, q. v. to make up one's mind; to resolve (B. 5, 201). — ಮನಸು ಹತ್ತು. the mind to be attached to. ಅವನ ಮನಸು ವಿದ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಹತ್ತಿತು (B. 5, 185; My.). — ಮನಸು ಹಾಕು. = ಮನಸ್ಸು-. to apply the mind to, to engage in (B. 5, 179. 189. 206). — ಮನಸು ಹೇಸು. the mind to feel disgust or aversion (Bp. 57, 8; My.).

ಮನಸ್ಕ manaska. = ಮನಸ್ at the end of adjective compounds. see Śsv. 4, 99 va.

ಮನಸ್ಕತೆ manaskate. the state of having the mind fixed on (Cpr. 1, 34).

ಮನಸ್ಕರಿಸು manas-karisu. to be inclined or disposed, to will (My.).

ಮನಸ್ಕಾರ manas-kāra. *perfect consciousness, full perception, consciousness of pleasure or pain.*

ಮನಸ್ತಾಪ manas-tāpa. burning of the mind: mental pain, distress of mind, agony; remorse, regret (ನಿಗ್ರಹ, ಅನ್ತಸ್ತಾಪ Nn. 160). see ಕುದಿ; Prv. s. ಸಂಸ್ಥಾನ.

ಮನಸ್ತಾಮರಸ manas-tāmarasa. the mind regarded as a lotus (Cpr. 5, 6 va.).

ಮನಸ್ವಿ manasvi. full of mind or sense, intelligent, clever (Sk.). 2, lax, lawless, capricious, fanciful proceedings (Mhr.); according to one's inclination (My.).

ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿ manas-sākṣi. = ಮನಃಸಾಕ್ಷಿ. conscience. (My.).

ಮನಸ್ಸು manassu. Tbh. of ಮನಸ್ (Śmd. 107; ಮನ Nn. 77; My.). ಮನಸ್ಸಿನ ಉತ್ಸಾಹ (ಕೋಟಿ Nn. 43, o. r. ಮನೋತ್ಸಾಹ). ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಣ್ಡರೆ ಗೋದೀ ರೊಕ್ಕ ಯಾರು ಕೊಡಬೇಕು? (Prv.). — ಮನಸ್ಸಾಗು. wish or appetite to arise (My.). ನನಗೆ ಅನ್ನದ ಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸಾಗಬಲ್ಲದು (B. 4, 75). — ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತರು. = ಮನಸಿಗೆ ತರು. (B. 5, 49). — ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರು. = ಮನಸಿಗೆ ಬರು. (B. 3, 41. 43. 53). — ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳು. to put into and keep in one's mind, to remember, etc. (B. 3, 94; 4, 207; My.). — ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿ. to seize upon the mind, to touch the mind, to be known. ಅದು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯಿತು (My.). 2, to retain in the mind for the sake of retaliation or revenge. ಗೆಳೆಯಾ, ನೀನು ಮಾಡಿದ್ದು ಎನ್ತಾ ಯೋಗ್ಯವು! ಇದಜ್ಕೊಳಗೆ ನಾನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯತಕ್ಕದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ (B. 3, 95). — ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತರು. = ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತರು. (B. 3, 97; My.). — ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿ. to catch and retain in one's mind, as a desire (B. 4, 17; My.). — ಮನಸ್ಸುಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಮನಸುಗೊಡು. (B. 2, 1; 3, 69). — ಮನಸ್ಸು ತಿರುಗಿಸು. to alter the mind (My.). — ಮನಸ್ಸು ತಿರುಗು. the mind to change or be altered (My.). — ಮನಸ್ಸು ಬರು. = ಮನಸು-. mind or wish to come or arise: to desire or list (My.). ಮನಸ್ಸು ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಡಿ ಬಿಚ್ಚಲಾಗಿರುವದು (ಯದೃಚ್ಛೆ, ಸ್ವೈರತೆ Si. 386). — ಮನಸ್ಸು ಮಾಡು. = ಮನಸು ಮಾಡು. to form or create a mind or a state of mind in oneself; etc. ನಿಮಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಉಪದ್ರವ ಮಾಡಿದರೆ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ, ಅದನ್ನು ತಾಳಿಕೊಣ್ಡು ಹೋಗಿರಿ! (B. 4, 16). — ಮನಸ್ಸು ಹಾಕು. = ಮನಸು ಹಾಕು. (B. 4, 195; 5, 111).

ಮನಾಕ್ manāk. *a little, somewhat, in a small degree.*

ಮನಿತ manita. thought, etc.; *understood, known.*

ಮನೀಷವಾನ್ manīṣa-vān. an intelligent, clever man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಮನೀಷಿ manīṣi. *thoughtful, intelligent, wise.*

ಮನೀಷಿತ manīṣita. cherished in the mind, wished. (My.).

ಮನೀಷೆ manīṣe. *thought, reflection, intellect, wisdom.*

ಮನು manu. a spell, an incantation, a mantra. 2, a man, mankind. 3, the man par excellence, the father of the human race. 4, a generic name of fourteen successive mythical progenitors and sovereigns of the earth, creating and supporting this world through successive antaras (manvantaras) or long periods of time; the first in order of these Manus is called svāyambhu (*i. e.* son of Brahmā), and to this first Manu is ascribed *e. g.* the code of Manu. 5, the number 14 (Ch.; ಪದಿನಾಲ್ಕು Mr. 348). 6, Manu's wife. see Śmd. 152. 175; J. 11, 26. — ಮನುಚೋಳ. N. (Rśv. 13, 100).

ಮನುಜ manu-ja. Manu-born: *a man.*

ಮನುಜತನ manujatana. = ಮನುಜತೆ. — ಮನುಜತನವೆಙ್. = ಮನುಜತೆವೆಙ್. (J. 33, 5).

ಮನುಜತೆ manujate. = ಮನುಷ್ಯತ್ವ. (Cpr. 4, 91). — ಮನುಜತೆವೆಙ್. -ಪೆಙ್. to get the state of man (Cpr. 7, 22).

ಮನುಜಪತಿ manuja-pati. a king (Bp. 50, 52).

ಮನುಜಮಾಂಸ manuja-māṁsa. human flesh (Bp. 24, 9).

ಮನುಜಾವಲಿ manuja-āvali. a row or series of men. 2, a sort of cloth (Bp. 11, 25).

ಮನುಜೆ manu-je. a woman. (Bh. 1, 10, 18).

ಮನುಜೇನ್ದ್ರ manuja-indra. a king. (Cpr. 5, 109 va.; Abh. P. 13, 104; J. 26, 55).

ಮನುಮಥ manumatha. Tbh. of ಮನ್ಮಥ. Kāma (Bp. 18, 108; 40, 21).

ಮನುಮಥದಲನ manumatha-dalana. Śiva (Bp. 26, 65).

ಮನುವೆ manuve. = ಮನವಿ. a petition. (My.).

ಮನುಷ್ಯ manuṣya. = ಮನುಸ. *a man, an ordinary mortal.* feminines ಮನುಷ್ಯಳು (My.), ಮನುಷ್ಯೆ (My.), ಮನುಸಿ.

ಮನುಷ್ಯತ್ವ manuṣyatva. the state or condition or nature of man or of a man. (My.; B. 5, 235).

ಮನುಷ್ಯಧರ್ಮ manuṣya-dharma. the law or duty of man; the state or character of man (My.). 2. *Kubēra.*

ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರ manuṣya-mātra. a mere man, a common person (My.; B. 4, 16).

ಮನುಷ್ಯಯಜ್ಞ manuṣya-yajña. the sacrifice or act of devotion due to men: hospitality, etc. (G.).

ಮನುಸ manusa. Tbh. of ಮನುಷ್ಯ. a man. (My.).

ಮನುಸಿ manusi. Tbh. of ಮನುಷ್ಯೆ. a woman (My.).

ಮನುಸ್ಮೃತಿ manu-smṛiti. the code of Manu (My.; G. 562).

ಮನೂತಿ manūti. assuaging or appeasing words (My.).

ಮನೆ mane. (*cf.* Sk. ಮಾನ 1 No. 4 and ವನ No. 2). a habitation, an abode; a house; an apartment, a room (ಆವಾಸ, ಆವಸಥ, ಗೃಹ, ಭವನ, ಕುಟಿ, ಮನ್ದಿರ, etc. Hlā.; ಗೃಹ, ನಿವಸನ, ಮನ್ದಿರ, etc. Mr. 194; ಗೃಹ Nn. 20; ದ್ವಿಜ, ಗೃಹ 36; ಭವನ 51; ಕೋಶ, ಗೃಹ 52; ಧಿಷ್ಣ್ಯ, ಭವನ 59; ಆಗಾರ 62; ಆವಾಸ 68; ಸದನ 84; ನಿವಾಸ 91; ಗೇಹ 133; ಚೌರಿಗೆ Śs.; ಬೀಡಾರ Bhn. 40; ಮನ್ದಿರ, etc. Si. 107; C.; M.; T. ಮನೈ; Te. ಮನಿಕಿ; T., M. ಮನು, to stand fast, be established, persevere; Te. to live, exist; T. ಮನ್ನೈ, ವನ್ಯೆ, to make, *cf.* ಮಾಡು). [ಮನೆಗಿನ್ದು ಬರ್ಕುಮೆನ್ನಾನನೇಕತರ ವಸ್ತುವಾಹನಾದಿಯನೊಸೆದು Kr. 2, 33; Ap. 1, 65]. ಮನೆಯಂ ಮಾಡಿದಂ (Śmd. 156). ಈ ಮನೆಯುತ್ತಲೆ ಸಾರ್! (202). ಎನಿತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ಬೆನ್ನೀರ್ ಮನೆ ಸುಡದು (216). ಸಾಯಿರ ಮನೆಗಳ್ (111). ಉಪ್ಪಿನ ಕಟ್ಟೆರೂ ಮನೆ (ರುಮೆ, ಲವಣಾಕರ); ಮನೆಯ ನೆಲೆ (ಗೃಹಭೂಮಿ, ವಸ್ತು); ಪಂಚಕಾರುಕರು ಗೆಲಸಂ ಗೆಯ್ವ ಮನೆ (ಕರ್ಮಶಾಲೆ, etc.); ಮೊದಲ ಮನೆ (ಚನ್ದ್ರಶಾಲೆ, ಶಿರೋಗೃಹ); ಹೆತ್ತ ಮನೆ (ಅರಿಷ್ಟಗೃಹ, ಸೂತಿಕಾಭವನ); ಮನೆಯ ಹೊದಕೆ (ಆಚ್ಛಾದನ, ವಲಭಿ); ಸಿರಿವನ್ತರ ಮನೆ (ಹರ್ಮ್ಯ); ಬಾಣಸಿನ ಮನೆ (ಪಾಕಸ್ಥಾನ, etc.); ಸೆಜ್ಜೆಯ ಮನೆ (ಶಯನಸ್ಥಾನ, etc.); ಚಿಪ್ಪಿಗರ ಮನೆ (ಆವೇಶನ, ಶಿಲ್ಪಿಶಾಲೆ); ಸತ್ರದ ಮನೆ (ಸತ್ರಶಾಲೆ, ಪ್ರತಿಶ್ರಯ Hlā.). ಮನೆಯ ಸಮೀಪದ ಆರವೆ (ಗೃಹಾರಾಮ); ಮನೆಯ ಮುನ್ದಣ ಇಕ್ಕೆಲಂ (ಪ್ರಘಾಣ, etc.); ಮನೆಯ ಎಚಿಕೆ (ಛದಿಸ್, ಪಟಲ); ಮನೆಯೊಳಗು (ಅನ್ತರ್ಗೃಹ, etc.); ರಾಣಿವಾಸದ ಮನೆ (ಶುದ್ಧಾನ್ತ); ಮನೆಯ ಕೆಲದ ಬಾಗಿಲು (ಪಕ್ಷದ್ವಾರ); ಸೆಜೆಯ ಮನೆ (ಕಾರೆ); ಹೆತ್ತವಳಿದ್ದ ಮನೆ (ಅರಿಷ್ಟ, ಸೂತಿಕಾಗೃಹ); ಚಿಪ್ಪಿಗರ ಮನೆ (ಆವೇಶನ, etc. Nr.). ಮಲಗುವ ಮನೆ (ಗರ್ಭಾಗಾರ, ವಾಸಗೃಹ); ಪುರುಡಿನ ಮನೆ (ಅರಿಷ್ಟ, etc. Si. 108). ಹೊಸ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದೆನು, ಗೃಹಶಾನ್ತಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ (Dp. 4). ಮನೆ ಕಟ್ಟಬಹುದು, ಮನಸು ಕಟ್ಟಕೂಡದು. — ಮನೆ ಕಟ್ಟಿ ನೋಡು,

ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ನೋಡು! — ಮನೆಯಿನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಮೆಟ್ಟುಕಲ್ಲು. — ಮನೆಯ ದೀಪವೆನ್ನು, ಮುದ್ದಿಟ್ಟರೆ ಗಡ್ಡಮೀಸೆ ಸುಟ್ಟಿತು. — ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿದರೆ ಸಂಕನ ಮನೆ ಸುಡದೇ? — ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿದಾಗ ಬಾವೀ ಕಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರು. — ಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮದು, ತಮ್ಬಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮುಟ್ಟಬೇಡಿ! — ಮನೆಗೆ ಮಾರಿ, ಪರರಿಗೆ ಉಪಕಾರಿ (or – –, ಪರೋಪಕಾರಿ). — ಮನೆಗೆ ಒನ್ದು ಮುದುಕಿ, ಒಲೆಗೆ ಒಂದು ಕುಣ್ಟೆ. — ಮನೆಗೆ ಬನ್ದರೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಕೊಡದಾಕೆ ಹೇೞಿ ಕಳಿಸಿದರೆ ಹಾಲು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಅನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಮನೆಗೆ ಬನ್ದ ಮರುಳು ಲೇಸು. — ಮನೆ ಬಲ್ಲೆ, ದಾರಿ ಅಱಿಯೆ. — ಮನೆ ಮಂಗಳಾರ, ಒಲೆ ಒನ್ದು ಹೊತ್ತು, ಬನ್ದ ಬೀಗರು ಕಮರುತೇಗು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. — ಮನೆಯ ದೀಪವಾದರೆ ಮುತ್ತು ಕೊಡಬಹುದೇ? — ಮನೇ ತಿಮ್ಬುವವಗೆ ಕದ ಹಪ್ಪಳ ಸಣ್ಡಿಗೆ. — ಮನೇ ಮುನ್ದೆ ಹಳ್ಳ ಹರಿದರೂ ಕುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ನೀರಿಲ್ಲ. — ಮನೆ ಮುಱಿದರೆ ಕಟ್ಟಬಹುದು, ಮನ ಮುಱಿದರೆ ಕಟ್ಟಲಾಸ (Prvs.). ಜಾತಿಹೀನರ ಮನೆಯ ಜೋತಿ ತಾ ಹೀನವೇ? (Sp.). ಕತ್ತಲೆಯ ಮನೆಗೆ ಮಣಿದೀಪಮಾದನ್ತೆ (J. 28, 63). see Bp. 12, 7; 45, 19; 52, 11; 55, 25. 38. 45; 56, 33-37; 60, 36; Dp. 148; J. 11, 6; 28, 45; 29, 32; 31, 31; Si. 107. 109. 111. 224. 419. 424. 445. 446. 453; ಅಡಿಗೆಮನೆ, ಅರಮನೆ, ಉರಿವನೆ, ಒಳ್ಪನೆ, ಕುಳಿರ್ವನೆ, ತವರ್ಮನೆ, ತಾಯ್ಮನೆ, ತಾವರೆವನೆ, etc., etc. — ಮನೆಖರ್ಚು. household-expenses. — ಮನೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. to build a house (Dp. 1). — ಮನೆಗದ. -ಕದ. a house-door (Bp. 57, 37). — ಮನೆಗಾಪು. -ಕಾಪು. watching the house (V. 9, 69 va.). — ಮನೆಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. house-work (Bp. 27, 39; My.). — ಮನೆದೆಱಿಗೆ. -ತೆಱಿಗೆ. house-taxes. — ಮನೆದೇವ. the deity or idol of a house (My.). ಮನೆಯ ದೇವರಿಗಿನ್ದ, ಕೇಳಯ್, ಮನೆಯ ಶುನಕ ವುತ್ತಮವಲ್ಲವೆ? ಮನೆಯ ದೇವರನೊಯ್ಯೆ ಕಳ್ಳನು ಶುನಕನೆಬ್ಬಿಪುದು (Jñs. 42, 12). — ಮನೆದೈವ. = ಮನೆದೇವ. (Bp. 3, 76; 36, 3; 60, 7; My.); the demon of a house (My.). — ಮನೆದೊತ್ತು. -ತೊತ್ತು. a house-maid (Bp. 55, 33). — ಮನೆಬದುಕು. household-work or affairs; house-property (My.). — ಮನೆಬಾಡಿಗೆ. house-rent (My.). — ಮನೆಬೇಸಾಯ. one's own agriculture (My.). — ಮನೆ ಮನೆ. rep. (Cpr. 8, 99; Bp. 5, 12; 25, 21; 26, 55; 31, 5. 26; 47, 49; Bh. 1, 8, 70; B. 1, 27; 3, 25; 5, 63). ಮನೆ ಮನೆ ತಿರುಗುವ ತೊತ್ತು ಮಾತು ತಾರದೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ? (Prv.). — ಮನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು. to take up habitation, to settle (My.). ಸುಡುಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಣ್ಡವ (ಶಿವ G. 552). ಮದುವೆಯಾದ ಬೞಿಕ ಪುರುಷನು ಬೇಱೆ ಮನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹೆಣ್ಡತಿಯನ್ನು ಕರಕೊಣ್ಡು ಇರುತ್ತಾನೆ (B. 5, 292). — ಮನೆ ಮಾಡಿಸು. to cause a house to be built (Bh. 1, 8, 69). — ಮನೆ ಮಾಡು. to build an abode or a house (Bh. 1, 8, 19. 84). — ಮನೆ ಮಾಱಿ. = ಮನೆ ಮಾಱು. (B. 5, 100. 201). — ಮನೆ ಮಾಱು. reit. the entire property (My.; B. 3, 15. 27). — ಮನೆ ಮುಟ್ಟ. so far as the house, to the house (My.). — ಮನೆಮುಟ್ಟು. 1. to reach the house. — ಮನೆಮುಟ್ಟು. 2. the furniture or utensils of a house (Abh. P. 11, 152; My.). — ಮನೆಮುಱುಕ. a man who ruins a house. — ಮನೆಮುಱುಕತನ. ruining a house (My.). [— ಮನೆಯ. the master of the house, gṛihasta. ಮನೆಯನಿವಂ ಮನೋಭವನಿವಂ Pb. 4, 97]. — ಮನೆಯಜಮಾನ. the master of a house (My.; B. 5, 295). feminine ಮನೆಯಜಮಾನಳು (B. 5, 295; My.). or ಮನೆಯಜಮಾನಗಿತ್ತಿ (My.). — ಮನೆಯಜಮಾನಿ. the mistress of a house (My.). ಅನ್ಯರಲಿ ಜನಿಸಿರ್ದ ಅಂಗನೆಯ ಕರತನ್ದು, ತನ್ನ ಮನೆಗವಳ ಯಜಮಾನಿಯೆನಿಸೆ (Dp. 1). — ಮನೆಯರ್. = ಮನೆಯವರ್. (Bp. 48, 18). — ಮನೆಯವ. -ಅವ. a man belonging to a house (Rām. 3, 2, 15). ಮನೆಯವಳು, a woman belonging to a house; the mistress of a house (in the husband's language, My.). ಮನೆಯವರು, people belonging to a house; the master of a house (in the wife's language). — ಮನೆಯಳಿಯ. -ಅಳಿಯ. a son-in-law who lives and works in the house of his wife's parents (J. 8, 25; 9, 2; My.). — ಮನೆಯಳಿಯತನ. -ಅಳಿಯತನ. the state of being a ಮನೆಯಳಿಯ (J. 27, 3). — ಮನೆಯಾಕೆ. -ಆಕೆ. = ಮನೆಯವಳು. see Sp. s. ಉಂಕಿ. [— ಮನೆಯಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. husband. ಇದು ಮನೆಯಾಣ್ಮನಂ ಮಾಱುವನ್ದಮಲ್ಲದೆ ಪೂಮಾಱುವನ್ದಮಲ್ತು Pb. 4, 81 va.]. — ಮನೆಯಾಳು. -ಆಳು. a domestic servant (My.]. — ಮನೆವರಸೆ. a house-series: something that belongs to a house or family as hereditary, as a quality, etc. (My.). — ಮನೆವಾಗಿಲ್. -ಬಾಗಿಲ್. a house-door (ದ್ವಾರ, etc. Mr. 199). — ಮನೆವಾರ್ತೆ. house-business management of domestic affairs (Abhā. 1, 29; 2, 6. 12; J. 5, 27; 10, 24; My.). [ನಿನತೊನ್ದೋಲೆಗೆ ತೀರ್ವುದೊನ್ದು ಮನೆವಾರ್ತೆಗಿದೇನೆನ್ದ ರಸ ಬಳೆಯೆ ನುಡಿದಪೆ Ap. 14, 30; ಮನೆಯ ಗಣ್ಡನ ಮನೆವಾರ್ತೆಯನೇನ ಹೇಳುವೆನವ್ವಾ! Bv. 911]. ಮನೆವಾರ್ತೆಯೊಳಿರ್ಪವನು (ಅಭ್ಯಾಗಾರಿಕ, ಕುಟುಮ್ಬವ್ಯಾಪೃತ Hlā.). ಮನೆವಾರ್ತೆಯುಳ್ಳವಂ (ಕುಟುಮ್ಬವ್ಯಾಪೃತ Mr. 233). ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಮನೆವಾರ್ತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಪ್ಪಗೆ ಯಾಕೆ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಡರು? (Prv.). see Śāstrasāra s. ಎಸಕ. [— ಮನೆವಾೞ್ತೆ. -ಬಾೞ್ತೆ. = ಮನೆವಾರ್ತೆ. ಕೆಯ್ಗುಱಿದ ಮನೆವಾೞ್ತೆಗೆ ಬುದ್ಧಿವೇಟಲೆಡೆಯಿಲ್ಲ Pb. 7, 16 va.; Vr. 16, 9]. — ಮನೆವೆಗ್ಗಡೆ. -ಪೆಗ್ಗಡೆ. the superintendent of a house (ಅನ್ತರ್ವಂಶಿಕ Hlā.). — ಮನೆವೆಣ್ಡತಿ. -ಹೆಣ್ಡತಿ. the mistress of a house (Bp. 40, 46). — ಮನೆಹೆಸರು. the good name that, from old times, is connected with a house (My.). — ಮನೆಹೊಱಗೆ. out of the house, out-door (Bp. 48, 25).

ಮನೆತನ manetana. = ಮನ್ತನ. household, household-life (My.; B. 2, 20. 41). 2, race, family; a family with status (My.; B. 5, 57). ಮನೆತನದ ಮಾತು (ಗಿರಾಗತಿ G.). — ಮನೆತನ ಮಾಡು. to keep house, to support a family (My.). ಮನೆತನ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಹಣವಿಲ್ಲ (B. 5, 289). — ಮನೆತನದವ. -ಅವ. a householder, a worthy man (B. 3, 33); a man belonging to the family (My.).

ಮನೆತನಸ್ತ manetana-sta. a householder, a worthy, honourable man (My.).

ಮನೋಗತ manas-gata. existing in the mind; notion; wish.

ಮನೋಗತಿ manas-gati. heart's course: the heart's desire (Bp. 40, 17); the speed of thought (Mhr.).

ಮನೋಗದ manas-gada. mental disease: grief, sorrow (V. 9, 117; Śsv. 4, 113).

ಮನೋಗಮ manas-agama. being disagreeable or disgustful to the mind (as a ನವ-ಆಜಿ, Rśv. 6, 17 va.).

ಮನೋಗಮನ manas-gamana. having the speed of thought (as a horse, Rśv. 6, 17 va.).

ಮನೋಗುಪ್ತೆ manas-gupte. *red arsenic.*

ಮನೋಜ manas-ja. Kāma; love (ಆತ್ಮಜ, ಕಾಮ Nn. 48; ಅಜ Mr. 524; see Śmd. 117, Kāvy. V, 69; Cpr. 6, 64 va.).

ಮನೋಜಭಂಜನ manōja-bhañjana. Śiva (Bp. 25, 34).

ಮನೋಜಯ manas-jaya. conquering the mind or one's desires; pleasing, agreeable (Rśv. 13, 59; My.).

ಮನೋಜವ manas-java. swift as thought; quick in thought or apprehension.. 2, *fatherly, paternal, parental.*

ಮನೋಜವೀರ manōja-vīra. the hero Kāma (Śmd. 117).

ಮನೋಜ್ಞ manas-jña. *agreeable to the mind, pleasing, lovely, beautiful, charming.* 2, a wise man (ಸುರಭಿ, ಜ್ಞಾನಿ Nn. 30, o. r. ಜ್ಞಾನ; ಲಘು, ಬಲ್ಲವನು Nn. 145, o. r. ಎಲ್ಲವಂ ಬಲ್ಲವನು; ಲಘು Mr. 528).

ಮನೋಜ್ಞತರ manōjña-tara. uncommonly pleasing (Śsv. 1, 81 va.; 2, 42 va.).

ಮನೋಜ್ಞಾನಿ manas-jñāni. a man who knows the mind or heart; Brahmā (ಪಿತಾಮಹ Nn. 22, one MS. ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿ).

ಮನೋಜ್ಞೆ manas-jñe. a pleasing woman; a princess. 2, a wise woman (ಪಾಮೆ, ಜಾಣಿ, o. r. ಜ್ಞಾನಿ Nn. 24).

ಮನೋತ್ಸಾಹ manas-utsāha. mental elation of joy (ಕೋಟೆ, ಮನದ ಉತ್ಸವ Nn. 43, o. r. ಮನಸ್ಸಿನ ಉತ್ಸಾಹ); pleasure, will (Mhr.).

ಮನೋದತ್ತ manas-datta. given by the mind: given up in thought, mentally devoted. (R.).

ಮನೋದುಃಖ manas-duḥkha. *heart-ache, pain or anguish of mind, mental affliction.*

ಮನೋದೃಢ manas-dṛiḍha. firm in mind; firmness or steadiness of mind (My.).

ಮನೋಧರ್ಮ manas-dharma. a passion or affection of the heart, as love, anger, etc.; a faculty of the mind, as thought, memory, etc.; any property of the heart or mind (Mhr.; see Cpr. 4, 39; My. = ಮನೋವೃತ್ತಿ).

ಮನೋನಿಗ್ರಹ manas-nigraha. restraining and governing the mind (ಸಂಯಮ Cb.).

ಮನೋನಿರೋಧ manas-nirōdha. checking, restraining or hindering the mind. see ಕಟ್ಟುವಡೆ.

ಮನೋಪಲ manas-upala. = ಮನಃಶಿಲೆ (used also for painting the face, Abh. P. 9, 119).

ಮನೋಭವ manas-bhava. *Kāma.*

ಮನೋಂಬುಜ manas-ambuja. the mind looking upon as a lotus (Rsv. 13, 104).

ಮನೋರಂಜಕ manas-rañjaka. pleasing, lovely (B. 3, 52; My.).

ಮನೋರಂಜನ manas-rañjana. the act of pleasing the mind, pleasantness. 2, diversion, sport (Mhr.). (Ch. v. 232; B. 5, 231).

ಮನೋರಂಜನಿ manas-rañjani. N. of a plant bearing yellow flowers that yield all sorts of fragrance according to one's pleasure (My.).

ಮನೋರಥ manas-ratha. vehicle of the mind: *a wish, a desire, a purpose* (ಸಹ್ಯ, ಮನಸ್ಸಿನ ಬಯಕೆ Nn. 101; ಆತುರದ ಬಯಕೆ Mr. 329). 2, *a desired object.*

ಮನೋರಥಸಿದ್ಧಿ manōratha-siddhi. the fulfilment of a wish. (Śsv. 5, 53; My.).

ಮನೋರಮ manas-rama. *gratifying the mind, attractive, pleasing, agreeable, charming, beautiful.*

ಮನೋರಾಗ manas-rāga. mental affection: desire, etc. (Cpr. 3, 66 va.).

ಮನೋರೋಗ manas-rōga. = ಮನೋಗದ. mental disease, grief. ಮನೋರೋಗಕ್ಕೆ ಮದ್ದಿಲ್ಲ. – ಮನೋರೋಗಕ್ಕೆ ಮರಣವೇ ಮದ್ದು (Prvs.).

ಮನೋಲತೆ manas-late. the mind considered as a creeper (Cpr. 1, 94 va.; 3, 68).

ಮನೋಲೇಖನ manas-lēkhana. heart-scratch: heart-sorrow, anxiety or regret for any absent object (ಉತ್ಕಣ್ಠೆ, ರಣರಣಿಕೆ, ವಿರಹ, ರತಿ, ಹೃತ್ಕಷ್ಟ, etc., ಆತುರ Mr. 446).

ಮನೋವರ manas-vara. N. of a lake (Cpr. 5, 40 va.).

ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯ manas-vāk-kāya. = ಮನವಾಕ್ಕಾಯ. mind, word and body (Bp. 12, 31; 49, 37; My.).

ಮನೋವಿಕಲ್ಪ manas-vikalpa. an option, desire, etc. of the mind (ಹೇಯ, ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಕಲ್ಪ Nn. 137).

ಮನೋವಿಕಾರ manas-vikāra. change of mind or feeling: passion or emotion of the mind, bewilderment, etc. (Bp. 40, 26; B. 3, 34; My.).

ಮನೋವಿಕಾಸ manas-vikāsa. mind-blooming: mental joy (Abh. P. 11, 87; Bp. 58, 68).

ಮನೋವಿಕೃತಿ manas-vikṛiti. = ಮನೋವಿಕಾರ. (Kāvy. III, 3, B, 57).

ಮನೋವೃತ್ತಿ manas-vṛitti. state or frame of mind, disposition, temper. 2, operation of the mind, activity of spirit, volition, fancy. see Śmd. 45; Si. 73.

ಮನೋವೇಗ manas-vēga. the speed of thought. (My.).

ಮನೋವ್ಯಥೆ manas-vyathe. mental pain, anxiety of mind, anguish. (My.).

ಮನೋವೈಕಲ್ಯ manas-vaikalya. dejection or perturbation of mind, etc. see ಕಳವಳಿಸು.

ಮನೋವ್ಯಾಧಿ manas-vyādhi. = ಮನೋರೋಗ. (My.).

ಮನೋವ್ಯಾಪಾರ manas-vyāpāra. mental operation (My.; B. 4, 24).

ಮನೋಸಾಕ್ಷಿ manas-asākṣi. a man who is devoid of a witness of the mind or of conscience.

ಮನೋಹತ manas-hata. wounded at heart, *disappointed.*

ಮನೋಹರ manas-hara. = ಮನವರ. heart-stealing, heart-enrapturing, *captivating, attractive, delightful, charming, pleasing, beautiful* (ಪಾವು, ಒಳ್ಳಿತು Nn. 24; ವನ್ದನ, ನಿರ್ಮಲ 87; ಚೆಲಂಗು Ss.; ಕಣ್ಗವನ್ತು Kk. 55). 2, batter of flour of rice, pulse, etc. made to run, in the form of drops, into boiling ghee, when jaggory is added and balls are formed (Dp. 170, 6).

ಮನೋಹರವಾಚಿ manōhara-vāci. a word that expresses beauty, etc. (Śm. 55; Kk. 18).

ಮನೋಹಾರಿ manas-hāri. = ಮನೋಹರ. 2, an unfaithful or inconstant woman. (Kāvy. IV, 1, 9).

ಮನೋಹ್ವೆ manōhve. *red arsenic.*

ಮನ್ತ manta. 1. Tbh. of ಮನ್ಥ (Śmd. 338). a churning-stick (ಕಡೆಗೋಲ್ 338). 2, the upper part of curds (ಮೊಸರ ಮೇಲಣ ಸಿಡಿ 338).

ಮನ್ತ manta. 2. Tbh. of ಮತ್ 1. possessing, etc. (Śmd. 108).

ಮನ್ತಣ mantaṇa. Tbh. of ಮನ್ತ್ರಣ. secrecy; a solitary, private place, a place of retirement (ಏಕಾನ್ತ Ct. II, 64; Śm. 66; Te. ಮನ್ತನ); [ಮನದೊಳೆ ಮನ್ತಣಮಿರ್ದು ಬಗೆಯೊಳೆ ಗುಡಿಗಟ್ಟಿ ಸನ್ತಸಪ್ಪುಟ್ಟಿ ನ್ತೆನ್ದಳ್ Pb. 4, 63 va.]. a secret consultation (Grj. 2, 106 va.; Te.); an assemblage of councillors (? Grj. 10, 79 va.). — ಮನ್ತಣಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. to take counsel, to consult (Rsv. 5, 19 va.). — ಮನ್ತಣಮಿರ್. -ಇರ್. to consult or concert together; to deliberate (Abh. P. 9, 8; 9, 191 va.; 14, 81 va.). — ಮನ್ತಣಪ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. = ಮನ್ತಣಂಗೊಳ್. (Rsv. 8, 5 va.).

ಮನ್ತಣಗಾರ್ತಿ mantaṇa-gārti. a woman of retiring habits (ಪಜ್ಜುಗೆಗಾರ್ತಿ, ಏಕಾನ್ತದವಳ್ Ss.).

ಮನ್ತಣಶಾಲೆ mantaṇa-śāle. a consultation-room (Śsv. 3, 35 va.).

ಮನ್ತಣಿ mantaṇi. Tbh. of ಮನ್ಥನಿ (Śmd. 338. 364). an earthen pot used for churning; a churn (ಕಡೆವ ಮಡಕೆಯುಂಗುಡುವನಮುಂ Śmd. 338; ಮನ್ಥನಿ Hlā.; ಗಗ್ಗರಿ Mr. 210).

ಮನ್ತನ mantana. = ಮನೆತನ, ಮನ್ತಾನ. race, family, etc. (My.).

ಮನ್ತ್ರ mantara. Tbh. of ಮನ್ತ್ರ. (My.). ತನ್ತ್ರವಿದ್ದವನಿಗೆ ಮನ್ತ್ರ ಬೇಡ (Prv.).

ಮನ್ತಾನ mantāna. = ಮನ್ತನ. race, family, etc. (My.).

ಮನ್ತಾನಸ್ತ mantāna-asta. = ಮನೆತನಸ್ತ. a householder. see Prv. s. ಸನ್ತಾನ.

ಮನ್ತು mantu. 1. *a fault, an offence, a transgression.*

ಮನ್ತು mantu. 2. Tbh. of ಮನ್ತ್ರಿ (Śmd. 365).

ಮನ್ತು mantu. 3. Tbh. of ಮನ್ಥ. churning. 2, a churning-stick (My.). — ಮನ್ತುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. a churning-stick (V. 9, 39).

ಮನ್ತುರ mantura. Tbh. of ಮನ್ತ್ರ (Śmd. 336 Mdb.).

ಮನ್ತ್ರ mantra. = ಮನ್ತರ, ಮನ್ತುರ. instrument of thought: *a vedic verse or text of prayer or adoration addressed to a deity or deities.* 2, a formula dedicated to any particular deity (see *e. g.* ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಿ, ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ). 3, *a magical formula, an incantation, a charm, a spell.* 4, *consulting or concerting together, secret consultation; counsel, advice; secret plan, secret.* ಮನ್ತ್ರ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ತನ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. — ಮನ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಮಾವಿನ ಕಾಯಿ ಬಿದ್ದೀತೇ? (Prvs.). see Prv. s. ನೆತ್ತರುಕುರು.

ಮನ್ತ್ರಕ್ಷಾತ್ರ mantra-kṣātra. counsel-rulership. — ಮನ್ತ್ರಕ್ಷಾತ್ರಪಟ್ಟ. -ಪಟ್ಟ. a man who wears the distinguishing mark of counsel-rulership: a king's minister (ರಾಜಪ್ರಕೃತಿ Mr. 267).

ಮನ್ತ್ರಗಾರ mantra-gāra. an enchanter, a magician, a conjurer (My.).

ಮನ್ತ್ರಜ್ಞ mantra-jña. a counsellor, an adviser. 2, a learned Brāhmaṇa, a priest. 3, a secret agent, a spy (ನಿಯೋಗಿ Mr. 268).

ಮನ್ತ್ರಣ mantraṇa. = ಮನ್ತ್ರಣ. consulting, consultation; counselling or consulting in private.

ಮನ್ತ್ರತನ್ತ್ರ mantra-tantra. spells and devices (Bp. 46, 27. 32; 50, 78; see ದುರ್-). ಮನ್ತ್ರತನ್ತ್ರಗಳು (ಪ್ರತಿಕಾರ Mr. 391).

ಮನ್ತ್ರನಾಯಕಿ mantra-nāyaki. the mistress of (all) sacred texts (J. 15, 25).

ಮನ್ತ್ರಭಿನ್ನ mantra-bhinna. = ಮನ್ತ್ರಭೇದ No. 1. (J. 29, 27).

ಮನ್ತ್ರಭೇದ mantra-bhēda. breach of counsel, betrayal of counsel or of a concerted plan. (My.). 2, a particular magical incantation. (My.).

ಮನ್ತ್ರಯನ್ತ್ರ mantra-yantra. the apparatus of spells; spells and amulets (Bp. 52, 21).

ಮನ್ತ್ರಲಕ್ಷ mantra-lakṣa. a man who regards (Śiva's) mantras; N. (Rśv. 4, 58; 13, 95 va.).

ಮನ್ತ್ರವಾದಿ mantra-vādi. a reciter of vedic and particular mantras (Bp. 9, 45). 2, a magician, a conjurer (My.).

ಮನ್ತ್ರವ್ಯಾಖ್ಯಾಕೃತ್ mantra-vyākhyā-krit. *a person who explains the vedic mantras.*

ಮನ್ತ್ರಶಕ್ತಿ mantra-śakti. power derived from counsel (My.). 2, the power of incantations (My.).

ಮನ್ತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ mantra-śāstra. magic science (My.).

ಮನ್ತ್ರಸಿದ್ಧಿ mantra-siddhi. the accomplishment or operation of a spell. (My.).

ಮನ್ತ್ರಾಕ್ಷತೆ mantra-akṣate. akṣate consecrated through the recitation over it of mantras (J. 2, 14; My.).

ಮನ್ತ್ರಾಕ್ಷರ mantra-akṣara. the letters or syllables of a mantra (Abh. P. 3, 127).

ಮನ್ತ್ರಾಲೋಚಕ mantra-ālōcaka. a councillor (My.).

ಮನ್ತ್ರಾಲೋಚನ mantra-ālōcana. private consultation or advice (ದ್ವನ್ದ್ವ, ಏಕಾನ್ತ Nn. 91).

ಮನ್ತ್ರಾಲೋಚನಸಭೆ mantrālōcana-sabhe. a council (My.).

ಮನ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ mantra-astra. a weapon consecrated through the recitation over it of mantras (J. 4, 38).

ಮನ್ತ್ರಿ mantri. = ಮನ್ತು 2. knowing vedic texts; — knowing incantations, a conjurer. 2, clever in counsel: *a king's councillor, a minister* (ವಿಶ್ವಕರ್ಮ Nn. 40; Mr. 520). see ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ. ಮನ್ತ್ರಿ ಅರಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ, ತನ್ತ್ರಿ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ. — ಮನ್ತ್ರಿಯ ಮನೆ ಹಾಳು, ತನ್ತ್ರಿಯ ಕುಲ ಹಾಳು (Prvs.).

ಮನ್ತ್ರಿಕ mantrika. a magician (Cpr. 7, 53).

ಮನ್ತ್ರಿತ mantrita. spoken, consulted, deliberated; advised; consecrated with mantras; enchanted; charmed (J. 34, 1).

ಮನ್ತ್ರಿತನ mantritana. the office or vocation of a councillor or minister (Bp. 5, 6; My.).

ಮನ್ತ್ರಿತ್ವ mantritva. = ಮನ್ತ್ರಿತನ. (My.).

ಮನ್ತ್ರಿಪ mantri-pa. a prime minister (Kk. 101).

ಮನ್ತ್ರಿಸು mantrisu. to counsel, to advise. 2, to consecrate with vedic texts. ಮನ್ತ್ರಿಸಿದ ಪಶು (ಉಪಾಕೃತ Hlā.). 3, to enchant with spells or charms (Bh. 8, 27, 22; Śsv. 4, 54). 4, to utter incantations or charms (Bp. 46, 23; 49, 29; 50, 28; My.). ಮನ್ತ್ರಿಸಿದರೆ ಮಾವಿನ ಕಾಯಿ ಬಿದ್ದೀತೇ? (Prv.). see ಅಭಿ-.

ಮನ್ಥ mantha. = ಮನ್ತ 1, ಮನ್ತು 3. stirring round, churning; shaking about, agitating; kindling fire by friction. 2, *a churning-stick.* 3, a drink in which other ingredients are mixed by stirring, parched barley-meal stirred round in milk. 4, a disease of the eye, cataract, excretion of rheum. see ಅಗ್ನಿ-, ಸಿರ್-.

ಮನ್ಥದಣ್ಡ mantha-daṇḍa. a churning-stick. see ಪೊಸೆ.

ಮನ್ಥದಣ್ಡಕ mantha-daṇḍaka. *a churning-stick.*

ಮನ್ಥನ manthana. shaking about, agitating; churning (J. 2, 9) kindling fire by friction. ಮನ್ಥನದಿನ್ದ ಬಾರದ ಬೆಣ್ಣೆ ಕನ್ಥೆಯಿನ್ದ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.).

ಮನ್ಥನಿ manthani. = ಮನ್ತಣಿ. *an earthen pot used for churning, a churn,* a vessel for butter.

ಮನ್ಥರ manthara. *slow, lazy, languid, inert, dull* (ಸೊಮ್ಪು Hlā.).

ಮನ್ಥಾನ manthāna. *a churning-stick.*

ಮನ್ಥಿ manthi. a churning-stick (ಮನ್ಥಾನ Mr. 183).

ಮನ್ಥಿಕ manthika. = ಮನ್ಥೆ, ಮೆನ್ತೆ, etc. a common vegetable plant, fenugreek, Trigonella foenum graecum Lin. (ಮೆನ್ತೆಯ Mr. 138).

ಮನ್ಥೆ manthe. = ಮನ್ಥಿಕ, ಮೆನ್ತೆ, ಮೆನ್ತೆಯ, ಮೆನ್ತ್ಯ (ಮೆನ್ಥೆಯ), ಮೇಥಿಕೆ, ಮೇಥಿನಿ. Trigonella foenum graecum Lin. (Sk.).

ಮನ್ಥೋದಧಿ mantha-udadhi. churning-sea: the sea of milk (ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರ G.).

ಮನ್ದ manda. *slow, inert, idle, lazy, indolent, phlegmatic, apathetic.* 2, *dull, heavy, stupid, silly, foolish, self-willed* (see s. ಸೀಲ). 3, *little; dim,* as the sight; *faint,* as light, etc.; *mild,* as a smile; *low,* as a tone; *gentle,* as a breeze; *feeble,* as the digestive faculty; — dyspepsy, indigestion (My.): — thick, as a cloth, a plank; a wall, paper, etc. (My.); thick, transparent only to some extent, as water (also when not turbid, My.); thick, as

curds, etc. (My.); — bad, evil, wicked, vile. 4, *unhappy, unlucky.* 5, *a species of the elephant.* 6, the planet Saturn (Mr. 38). see Prv. s. ಮನ್ದಿ 1.

ಮನ್ದಕಾರಿ manda-kāri. causing indigestion (My.).

ಮನ್ದಕಾಲಿ manda-kāli. the potherb Basella rubra (ಪೋತಕಿ, ಬಸಲೆ Mr. 148).

ಮನ್ದಗತಿ manda-gati. having a slow motion; — a woman who walks slowly (Ch. v. 332); — a slow walk (J. 18, 34).

ಮನ್ದಗಮನ manda-gamana. who or what goes slowly; slow motion. — ಮನ್ದಗಮನೆ. a woman that walks slowly (J. 18, 28). ಮನ್ದಗಮನೆಗೆ ಮನ್ದಹಾಸ ಚನ್ದ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಟ ಚನ್ದ (Prv.).

ಮನ್ದಗಾಮಿ manda-gāmi. *going or marching slowly.*

ಮನ್ದಜ manda-ja. a lotus (Bhāgavata 10, 10, 47; My.).

ಮನ್ದಜಾಸನ mandaja-āsana. Brahmā (Bhāgavata 10, 13, 44).

ಮನ್ದಜ್ವರ manda-jvara. fever arising from indigestion (My.).

ಮನ್ದತ್ವ mandatva. slowness, etc. 2, dullness, stupidity, etc. ಅನ್ದ ಚನ್ದ ನೋಡಿದರೆ ಮನ್ದತ್ವ ಹೋಗುವದೇ? — ತುಱು ಇದ್ದವಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲ, ಮಱು ಇದ್ದವಗೆ ಮನ್ದತ್ವ ಇಲ್ಲ. — ಚನ್ದವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮನ್ದತ್ವವಿರ ಬಾರದು (Prvs.).

ಮನ್ದನೆ mandane. apathy (Rām. 6, 39, 6).

ಮನ್ದಪವನ manda-pavana. = ಮನ್ದಾನಿಲ. (V. 11, 42 va.).

ಮನ್ದಬುದ್ಧಿ manda-buddhi. *slow-witted, stupid* (ಕುಣ್ಠ Hlā.); stupidity. ಮನ್ದಬುದ್ಧಿಯವನಾದರೂ ಸನ್ದ ಪ್ರಾಯವಱಿಯನೇ? (Prv.).

ಮನ್ದಭಾಗ್ಯ manda-bhāgya. adverse fortune, misfortune; an unlucky man. ಅನ್ಧಕನಿಗೆ ಕತ್ತಲೆ ಇಲ್ಲ, ಮನ್ದಭಾಗ್ಯನಿಗೆ ದರಿದ್ರ ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಮನ್ದಮತಿ manda-mati. dull-witted, stupid; dullness, stupidity (My.).

ಮನ್ದಮಾರುತ manda-māruta. = ಮನ್ದಾನಿಲ. (Cpr. 1, 105; Śsv. 1, 53).

ಮನ್ದಯಾನ manda-yāna. slow motion (Cpr. 7, 77).

ಮನ್ದಯಾನೆ manda-yāne. a woman of slow gait (Grj. 3, 91 va.).

ಮನ್ದಯಿಸು mandayisu. = ಮನ್ದವಿಸು, ಮನ್ದೈಸು (ಮನ್ದಯ್ಸು) q. v. to thicken, to coagulate into a thick mass (Bp. 56, 52), etc. (ಸಾನ್ದ್ರತ್ವ Śmd. Dh.).

ಮನ್ದರ mandara. N. of a mountain which served the gods and asuras for a churning-stick at the churning of the ocean for the recovery of the amṛita, etc. lost during the deluge. ಎಳೆಯ ಶಿಶುವಿನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮನ್ದರಗಿರಿಯನ್ ಇಱುಹಿದನ್ತುಱುರೂಪ ವಾದೆನ್ನ ಮೇಲೆ ನಲಿನಜಾಣ್ಡದ ತೋರದೀ ಭವದ ಹೊಱೆಯನ್ ಇಡಲ್ ಉಱುವೆನೆನ್ತಕಟಕಟ! (Sarpabhūṣaṇapada in B. 5, 321). 2, heaven (svarga). 3, large, bulky; — thick, dense, firm.

ಮನ್ದರಧರ mandara-dhara. the mandara-bearer: Viṣṇu who in the form of a tortoise sustained the mandara on his back at the churning of the ocean. 2, a class of metrical feet (Ch.).

ಮನ್ದರಶೈಲ mandara-śaila. = ಮನ್ದರ No. 1. (Śmd. 266).

ಮನ್ದರಾಚಲ mandara-acala. = ಮನ್ದರಶೈಲ. (Bh. 8, 27, 22).

ಮನ್ದಲಿಗೆ mandalige. = ಮನ್ದಿಲ್ಲಿಗೆ. a grass-mat (My.).

ಮನ್ದವಿಸು mandavisu. = ಮನ್ದಯಿಸು, etc. to be thick-set, etc. (Rām. 3, 3, 20).

ಮನ್ದಸ್ಮಿತ manda-smita. a smile, a gentle laugh. — ಮನ್ದಸ್ಮಿತೆ, a woman who has smiles (J. 6, 29).

ಮನ್ದಹಾಸ manda-hāsa. = ಮನ್ದಸ್ಮಿತ. (Bp. 23, 7; 27, 14; J. 18, 28). ಮನ್ದಗಮನೆಗೆ ಮನ್ದಹಾಸ ಚನ್ದ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಟ ಚನ್ದ (Prv.).

ಮನ್ದಾಕಿನಿ mandākini. *the heavenly Ganges, the river of heaven* (ಬಾಮ್ಬೋಟಿ Ct. II, 10); — *the river Ganges.*

ಮನ್ದಾಕ್ರಾನ್ತ manda-ākrānta. N. of a vṛitta (Ch.).

ಮನ್ದಾಕ್ಷ manda-akṣa. weak-eyed. 2, *bashfulness, sense of shame.*

ಮನ್ದಾಗ್ನಿ manda-agni. weakness of digestion, apepsy (ಅರುಚಿ Mr. 387).

ಮನ್ದಾನಿಲ manda-anila. a gentle breeze (ಆರಯ್ದು ಬಹ ಗಾಳಿ Mr. 50; Cpr. 1, 86; J. 30, 39). 2, N. of a metre (Ch.).

ಮನ್ದಾನಿಲರಗಳೆ mandānila-ragaḷe. N. of a metre (Cpr. 4, 63 seq.).

ಮನ್ದಾನೆ manda-āne4. thick. ಮನ್ದಾನೆ ನೀರು, -ಮೊಸರು, -ಅಮ್ಬಲಿ, -ಬಟ್ಟೆ, etc. (My.).

ಮನ್ದಾರ mandāra. *the coral tree, Erythrina indica* Lam.; *one of the five trees in heaven* (= ಪಾರಿಜಾತಕ). 2, *a white variety of swallow-wort, Calotropis gigantea* R. Br. see ಕೆಮ್ಬು-, ಬಿಳೇ-.

ಮನ್ದಾಸನ mandāsana. a wooden chest for putting idols in (My.; Te., also ಮನ್ದಸ, ಮನ್ದಾಸ; ಪಿಟಕ, ಪೇಟಿಕ, etc. Si. 344).

ಮನ್ದಿ mandi. 1. (fr. ಮನು?). = ಮನ್ದೆ 2. persons, people (My.; Tu.; Te.). [ಸಿರಿಯಿಮ್ಬುದೊನ್ದು ಸನ್ತೆಯ ಮನ್ದಿ ಕಣ್ಡಯ್ಯಾ Bv. 164]. ಮನ್ತ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನೆಣ್ಟು ಮನ್ದಿ ಪ್ರಧಾನರು (ತೀರ್ಥ, ಅಷ್ಟಾದಶಾಮಾತ್ಯರ್ Nn. 48). ಬಹು ಮನ್ದಿ (Si. 55. 389); ಅನೇಕ ಮನ್ದಿ (348). ಆರು ಹಿತವರು ನಿನಗೆ ಮೂಱು ಮನ್ದಿಗಳೊಳಗೆ? (Dp. 1, 1). ಮನ್ದಿಯನ್ನು ಕಾಡುವವ (G. 34). ಮನ್ದಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹಣವು ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತದೆ (B. 1, 4). ಹೆಚ್ಚು ಮನ್ದಿ (1, 16). ಸಾವಿರ ಮನ್ದಿ (2, 23). ಒಳ್ಳೇ ಮನ್ದಿಯ ಸಹವಾಸ ಮಾಡಿ (2, 25). ಅಯ್ದು ಮನ್ದಿ ಮಕ್ಕಳು (2, 30). ಆತನಿಗೆ ಮೂಱು ಮನ್ದಿ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು (3, 14). ಅಯ್ದು ಮನ್ದಿ ಹೆಂಗಸರು, ನಾಲ್ಕು ಮನ್ದಿ ಗಣ್ಡಸರು (5, 283). ಮನ್ದಿಯುಳ್ಳವನು ಮನ್ದನಾದರೆ ಕುನ್ದು ಬರೋದು ತಪ್ಪದು. — ಮನ್ದಿ ಹೇಱಿದರೆನ್ದು, ಹನ್ದಿ ತಿನ್ನಬಹುದೇ? (Prvs.). see Bp. 5, 38; 32, 26; 44, 69; 61, 23. 28; Rśv. 13, 95 va.; J. 4, 14; Si. 43. 238; B. 2, 2. 32; 4, 137. 157; 5, 263. 284.

ಮನ್ದಿ mandi. 2. = ಮನ್ದೆ 1, No. 2. an open place, etc. see ತುಱು-.

ಮನ್ದಿರ mandira. *a habitation, a house* (ಮನೆ Nn. 46. 80). 2, *a town.* — ಮನ್ದಿರಮ್ಬೊಗು. -ಂ-ಪೊಗು. to enter a house, etc. (C. Bp. 47, 15).

ಮನ್ದಿವಾಳೆ mandivāḷa. = ಮನ್ದೆವಾಳ. over familiarity leading to insolence, impertinence, arrogance (Bp. 26, 57; Bh. 4, 3, 26; Te. ಮನ್ದೆಮೇಲ). ಹರಿಯೊಳ್ ನಾರದ ಮನ್ದಿವಾಳದಿ ಮಹಾಶಾಪಂಗಳಂ ತಾಳನೇ? (Śś. 63; Dp. 136, 6).

ಮನ್ದೀಭೂತ mandī-bhūta. dull, stupid. (Cpr. 4, 14 va.).

ಮನ್ದು mandu. a settlement or a hamlet of the Todas on the nīlagiri. *cf.* T. ಮನ್ದು. an open common field.

ಮನ್ದುರ mandura. = ಮನ್ದುರೆ. (ವಾಜಿಗಳ ಲಾಯ Mr. 193).

ಮನ್ದುರಿಗ mandura-iga. (Kāvy. I, 4, 2; Śmd. 233 as ಮಾನ್ದುರಿಗ). a groom.

ಮನ್ದುರೆ mandure. *a stable for horses.*

ಮನ್ದೆ mande. 1. = ಮನ್ದಿ 2. a flock of sheep or goats, a herd of cattle or buffaloes (My.; Te.; Tu.; T. ಮನ್ದೈ). ಬಹುಕಾಲದಿನ್ದ ಮಾಮೂಲಾಗಿ ಗೋವುಗಳ ಹಿಣ್ಡು ಮನ್ದೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ

ಕಡೆ (ಗೋಷ್ಠೀನ Si. 104). ಆಕಳುಮನ್ದೆ (ಸಮಜ, ಪಶುಗಳ ಹಿಣ್ಡು 180). ಹಸುವುಗಳ ಮನ್ದೆ (ಗೋಕುಲ, ಗೋಧನ, ಗೋವ್ರಜ, ಆಕಳ ಹಿಣ್ಡು 318). see ತುಱುಮನ್ದೆ. 2, an open place (in the jungle or near a village) where a flock or herd stands; a pen, a fold (Bp. 58, 22; My.). ತುಱುವಿನ ಮನ್ದೆ (ವ್ರಜ, ಗೋಕುಲ, ಗೋಷ್ಠ Hlā.). — ಕುಱುಬನ ಮನ್ದೆ ತೋಳ ಕಾದ ಹಾಗೆ. — ಮನ್ದೇ ಬಱಿಗೆ ತೋಳ ಬನ್ದರೆ ತನ್ದೇ ಬಱಿಗೆ ಓಡಿಹೋದ (Prvs.).

ಮನ್ದೆ mande. 2. = ಮನ್ದಿ 1. people. (Bh. 4, 4, 59). ಸಿನ್ದರೆ ದಕ್ಕದು ಮನ್ದೇ ಹಣ (Prv.).

ಮನ್ದೆವಾಳ mandevāḷa. = ಮನ್ದಿವಾಳ. impertinence, etc. (Grj. 2, 106 va.).

ಮನ್ದೇಹ mandēha. a kind of rākṣasa (enemy of the sun, Rsv. 1, 31).

ಮನ್ದೈಸಿತ mandaysita. the state of being thickened, etc. (ತೆಲ್ಲಯ್ಸಿತು Kk. 56; Śm. 49).

ಮನ್ದೈಸು mandaysu. ಮನ್ದಯ್ಸು. = ಮನ್ದಯಿಸು. to thicken, to coagulate into a thick mass [ಮೊದಲೊಳ್ ನೀಳ್ದು ಪೊದೆಱ್ದು ಪರ್ಬಿ ಪದಪಂ ಕೈಕೊಣ್ಡು ಮನ್ದೈಸಿ ಮಾಣದೆ Ap. 5, 23]; (Rsv. 5, 120 va.); to form a mass (Grj. 9, 7); to become clustered together, to unite in a mass (Abh. P. 13, 45; Grj. 4, 159 va.; 6, 5 va.); to become intense or excessive (Grj. 2, 106 va.); to become pleasing (Grj. 3, 109).

ಮನ್ದೋದರಿ manda-udari. = ಮಣ್ಡೋದರಿ. N. of Rāvaṇa's favourite wife. ಗಣ್ಡಸಿಗಿನ್ತ ಹಿರಿಯಳು ಮನ್ದೋದರಿ (Prv.).

ಮನ್ದೋಷ್ಣ manda-uṣṇa. *moderately warm, luke-warm, tepid;* gentle heat, warmth.

ಮನ್ದ್ರ mandra. *low, base, deep, hollow* (as sound; Cpr. 7, 83; Bp. 19, 10); the low or base tone of the voice.

ಮನ್ದ್ಲಿಗೆ mandlige. = ಮನ್ದಲಿಗೆ. a grass-mat. (My.).

ಮನ್ನಣೆ mannaṇe. Tbh. of ಮಾನನ. (My.; Te. ಮನ್ನನೆ; ಪ್ರತಿಪದಿ Nn. 155; Bp. 5, 67; Rsv. 1, 135 va.; Śsv. 4, 17 va.; J. 2, 28). [ಮನ್ನಣೆಗೆನಗಿರ್ವರುಮೊರೆನ್ತರೆ Pb. 9, 12]. ಮನ್ನಣೆಯ ನುಡಿ ಸಹಿತನರ್ ಈವಂ (ವದಾನ್ಯ Mr. 237). ಮನ್ನಣೆ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ ತಲ್ಲಣಗೊಳ್ಳಬಹುದೇ? (Prv.). see ಅನ-; ಪುಸಿ-; Prv. s. Tbh. ಸನ್ನೆ. — ಮನ್ನಣೆ ಮಾಡು. to honour, etc. (Abh. P. 3, 188). — ಮನ್ನಣೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to obtain honour, to be treated with respect (Bp. 5, 50. 65).

ಮನ್ನಳಿ mannaḷi. Tbh. of ಮಾನ್ಯಾಳಿ (Śmd. 30. 351).

ಮನ್ನಾ mannā. forbidden, stopped; prohibition, hindrance, stoppage (My.; Te.; Mhr., H. ಮನಾ, ಮನಾಈ). — ಮನ್ನಾ ಆಗು. to be stopped, to discontinue, to cease, as work, a journey, an order (My.). — ಮನ್ನಾ ಮಾಡು. to stop (v. t.), etc.

ಮನ್ನಿಸು mannisu. 1. (fr. ಮನ್ನಾ). (to stop, to restrain, to keep down, as anger, etc.; *cf.* the meaning of ತಡೆ 1, No. 2) : to bear with, to look over, to excuse, to pardon (My.; Te. ಮನ್ನಿಂಚು; T. ಮನ್ನಿ). ನನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸು! (My.). see Dp. 165, 11; ಅಪರಾಧ-.

ಮನ್ನಿಸು mannisu. 2. (Śmd. 287). to estimate highly, to honour, to reverence; to show kindness, to regard with kindness, to treat kindly and with respect, to treat kindly and give presents (My.). [ಕೃತ ಪರಿಚಯಬಲನಪ್ಪನನತಿಶಯ ಧವಳನ ಸಭಾಸದರ್ ಮನ್ನಿಸುವರ್ Kr. 1, 5; Ap. 15, 12]; (Dp. 60 pallavi). ಕನ್ನವಿಡುವ ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಮನ್ನಿಸಿ, ತನ್ದನನ್ತೆ. — ಜ್ಞಾನಿ ಬನ್ದರೆ ಮನ್ನಿಸು! ಹೀನ ಬನ್ದರೆ ತ್ಯಜಿಸು! (Prvs.). ಆನೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಜನರು ದೇವತೆಗಳನ್ತೆ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 4, 23). ತಾಯಿತನ್ದೆಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕು (4, 34). see Śmd. 86 Mdb.; Cpr. 2, 6; 6, 87. 88; Abh. P. 14, 65; Bp. 4, 2; 21, 36; 24, 13; 25, 33; 26, 19. 48; 38, 26. 30; 41, 29; 44, 32; 45, 16. 37; 46, 14; 47, 37. 41; 55, 4. 32; Bh. 2, 13, 10. 13; Rām. 6, 12, 15; Rsv. 13, 100; J. 5, 41. 66; 18, 6. 38; 28, 33; 29, 24. 27. 34. 36; 31, 37; Kk. 100.

ಮನ್ನೆಯ manneya. Tbh. of ಮಾನ್ಯ. a respectable man; a chieftain; a commander (Bp. 16, 29; C. Bp. 47, 32; Bh. 6, 5, 13; J. 4, 27; 29, 9; 34, 35; Te. ಮನ್ನಡು, ಮನ್ನೀಡು, ಮನ್ನೆ; T., M. ಮನ್ನನ್, ಮನ್ನವನ್, a king). — ಮನ್ನೆಯಗಾಱ. ಮನ್ನೆಯಗಣ್ಡದೆನಲ್ ತೆಗದು ಪೋಪುದು (Bhn. 27).

ಮನ್ಮಥ manmatha. = ಮನುಮಥ. *love, amorous passion or desire; Kāma* (ಬಣ್ಣಿಣೆವೆದೆಯ, ಅಯ್ದುರಲ, ಕುಡುವಿಲ್ಲ, etc. Śm. 7; Kk. 8). 2, *the elephant- or wood-apple tree, feronia elephantum* Corr. (ಬೆಳವಲಗಿಡ G.).

ಮನ್ಮಥಜನನಿ manmatha-janani. Lakṣmī (Mr. 18).

ಮನ್ಮಥನಾಶನ manmatha-nāśana. Śiva (Bp. 38, 51).

ಮನ್ಮಥಯುದ್ಧ manmatha-yuddha. strife of love, strife or contest (Sk.); amorous sport, sexual embrace (My.).

ಮನ್ಮಥವೇದನೆ manmatha-vēdane. pain of love. (My.).

ಮನ್ಮಥಸಂಗರ manmatha-saṅgara. = ಮನ್ಮಥಯುದ್ಧ. (My.).

ಮನ್ಮಥೋದ್ರೇಕ manmatha-udrēka. abundance or excess of love or amorous passion (My.).

ಮನ್ಯ manya. = ಮನ್ಯೆ. (ಗಲ, ಧಮನಿ, ಕಣ್ಠ, ಶಿರೋಧರ, ಗ್ರೀವ, ಕೊರಳು Mr. 321).

ಮನ್ಯಾಳಿ manyāḷi. [a line of chieftains?].

ಮನ್ಯು manyu. *anger, wrath, fury* (ಕಡುಗೋಪ Nn. 36; ಕೋಪ Mr. 492). 2, *sorrow, grief, trouble, distress, vexation* (ದೈನ್ಯ 36; 492). 3, *sacrificial act, sacrifice;* — the conclusion or termination of a sacrifice (ಎಜ್ಞದನ್ತ್ಯ, ಯಜ್ಞದ ಕಡೆ 36; ಯಜ್ಞೋಕ್ತಿತೀರ 492). 4, Śiva, Rudra. 5, N. of an author of several ṛigvēda hymns. 6, a lord, a master (ಆಳ್ವ, ಒಡೆಯ 36). 7, an army (ಮಹಾಸೈನ್ಯ, ಸೇನೆ 36). 8, largeness (ವಿಪುಲ, ದೊಡ್ಡಿತು 36). 9, the organs of sense (ಇನ್ದ್ರಿಯಂಗಳ್ 36). 10, the face (ಆಸ್ಯ, ಮುಖ 36). 11, tears (ಬಾಷ್ಪಜಲ, ಕಣ್ಣ ನೀರ್ 36).

ಮನ್ಯೆ manye. ಮನ್ಯಾ = ಮನ್ಯ, q. v. *the back of the neck, the tendon of the trapezium muscle forming the nape of the neck.*

ಮನ್ವನ್ತರ manu-antara. *the period or age of a Manu,* comprising 71 great yugas or ages of the gods or 4,320,000 human years (Mr. 73).

ಮಪಷ್ಠಕ mapaṣṭhaka. = ಮಕುಷ್ಠಕ, ಮಪುಷ್ಠಕ, ಮಯಷ್ಠಕ, ಮಯುಷ್ಠಕ. a species of kidney beans. (ಮಡಿಕೇ ಕಾಳು G.).

ಮಪುಷ್ಠಕ mapuṣṭhaka. = ಮಪಷ್ಠಕ. (G.).

ಮಬ್ಬಿಗ mabbu-iga. a being of darkness: an Asura, a Rākṣasa (ಚುಕ್ಕಿಗುವರ, ರಕ್ಕಸ Kk. 10*b*; ಸಿಗ್ಗಿಗ, ರಕ್ಕಸ, ದೈತ್ಯ ರಾಕ್ಷಸಾವಳಿ 11*a*; ರಕ್ಕಸ, ಅಸುರ Śm. 9).

ಮಬ್ಬು mabbu. = ಮರ್ಬು, ಮರ್ವು, ಮೊಬ್ಬು. darkness; gloom; dimness; drowsiness, heaviness with sleepiness; dullness, stupidity (My.; Te., also ಮಮ್ಪರ, ಮಮ್ಪು; Tu. also ಮಪ್ಪು; T. ಮಪ್ಪು; Bh. 1, 8, 9. see T. s. ಮಂಕು; *cf.* ಮಸಕು, ಮಯ್ಯು; M. ಮಯಜ್ಞು, to grow dim or dusk; to be drowsy, giddy; to be perplexed; ಮಯಕ್ಕ, drowsiness; swoon; bewilderment; ಮಯಕ್ಕು, dusk, twilight; perplexity). ಕಣ್ಣು ಮಬ್ಬಾಯಿತು, ಬುದ್ಧಿ ಮಬ್ಬಾಯಿತು (My.). ತುಬ್ಬಾಗದ ಕೆಳವು ಮಬ್ಬಾದ ಮೇಲೆ

ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.). — ಮಬ್ಬುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. dim sight (My.). — ಮಬ್ಬುಗತ್ತಲ. -ಕತ್ತಲ. sable darkness (B. 3, 124; My. as ಮಬ್ಬುಗತ್ತಲೆ). — ಮಬ್ಬುಗವಿ. -ಕವಿ. darkness or dimness to cover or spread about (My.).

ಮಮ್ mam. a sound in imitation of chewing (used by children) — ಮಮ್ಮಮ್. a repetition of that sound (My.).

ಮಮ mama. of me, mine. (Bp. 2, 17; 8, 13; 37, 20). (Sk.).

ಮಮಕಾರ mama-kāra. interesting oneself about anything (Sk.), attachment to, love (My.); selfishness (My.). ಮಮಕಾರವೆನ್ದೆಮ್ಬ ಕಱೆಕೆಯು ಕಳದಿಟ್ಟು (Sarpabhūṣaṇa's pada in B. 5, 319). 2, N. (Prll. 3, 6).

ಮಮಟಿ mamaṭi. = ಮಮ್ಮಟಿ. (My.).

ಮಮತೆ mamate. mineness; the considering anything as belonging to oneself: attachment to, interest in (Sk.); love, tenderness, affection (My.; J. 18, 54; B. 3, 81. 105; 4, 108. 141). 2, selfishness. (My.). 3, individuality. 4, pride, arrogance (My.).

***ಮಮ್ಮ mamma.** = ಮೊಮ್ಮ. grandson. ಎನ್ನ ಮಮ್ಮನಾಂ ನಡಪಿದನೆನ್ದು ಸಿನ್ಧುತನಯಂ ಕಡುಕೆಯ್ದಿಸಂ Pb. 11, 18; Ap. 2, 20.

ಮಮ್ಮಟಿ mammaṭi. = ಮಮಟಿ. a broad hoe (My.; H.).

ಮಮ್ಮಣಿಗ mammaṇiga. a man of a class of weavers (S. Mhr.).

ಮಮ್ಮಲ (mam *i.e.* mala₁-mala). mental inquietude (Mhr. ಮಳಮಳ; *cf.* ಮಱ 2). — ಮಮ್ಮಲ ಮಱುಗು. to be very much perturbated or commoted in one's mind, to grieve excessively [ಸುರತ ಮಕರಧ್ವಜನೊಳಾದ ಬೇಟದೊಳ್ ಮಮ್ಮಲ ಮಱುಗುತ್ತಿರ್ದಳ್ Pb. 5, 10 va.; Ap. 3, 67]; (Bh. 8, 27, 5; J. 29, 34).

ಮಮ್ಮಳಿ mammaḷi. = ಮಣ್ಮಾಟ, etc. an abnormal hideous death. — ಮಮ್ಮಳಿಯಾಗು. -ಆಗು. to meet with a hideous death (Abh. P. 13, 65; 13, 66 va.; 13, 115).

ಮಮ್ಮು mammu. (fr. ಮಮ್). = ಮೊಮ್ಮು. (what is mumped): food (in the language of children, My.).

ಮಯ್ may. 1. = ಮಯಿ, ಮೆಯ್, etc. the body, etc. (My., and frequently in Nr. and Mr. MSS. instead of ಮೆಯ್).

ಮಯ್ may. 2. = ಮದ. joining, etc. — ಮಯ್ಗಡ. = ಮದಗಡ. loan without interest (My.). — ಮಯ್ಸಾಲ. = ಮಯ್ಗಡ, with the difference that also a document may be required and interest taken (My.).

ಮಯ maya. N. of a bird. (ನೃಪಖಗ Mr. 174).

ಮಯ maya. 1. *made of, consisting of, full of* (Bp. 58, 64; 59, 41; J. 22, 23). (Sk.).

ಮಯ maya. 2. N. of an asura, described sometimes as the artificer or architect of the daityas, sometimes as versed in magic, astronomy, and military science. (Rśv. 7, 98 va.). 2, a horse; *a camel;* a mule.

ಮಯಕೃತ maya-kṛita. made by Maya (C. Bp. 47, 33).

ಮಯಣ mayaṇa. = ಮೇಣ. Tbh. of ಮದನ (Śmd. 352). the season of spring (see ನೇಸಱುಯಣ); Kāma (ಮನ್ಮಥ Śm. 7); bees' wax (ಸಿಕ್ಥಕ Hlā.; Mr. 358, o. r. ಮೇಣ; ಮಧೂಚ್ಛಿಷ್ಟ, ಸಿಕ್ಥಕ Nr.).

ಮಯಣಾಮ mayaṇāma. a certain pace of a horse (Bh. 1, 7, 2).

ಮಯಮು mayamu. = ಮಯ್ಯು, q. v. bewilderment.

ಮಯಷ್ಠಕ mayaṣṭhaka. = ಮಷಷ್ಠಕ, etc. a species of kidney beans. (ಮಕುಷ್ಠಕ, ಮಯುಷ್ಠಕ, etc., ಕಾಡ ಹೆಸಱು Nr.).

ಮಯಿ mayi. = ಮಯ್ 1, etc. (My.). — ಮಯಿಸಿರಿ. the beauty of the body (C. Bp. 47, 32).

ಮಯಿದ mayida. = ಮಯ್ದುನ, etc. (My.).

ಮಯಿದುನ mayiduna. = ಮಯ್ದುನ, etc. ಮಗಳನಿತ್ತ ಅಳಿಯ ಮಯಿದುನರೊಳ್ ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯಮ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 489).

ಮಯಿಲಿಗೆ mayilige. = ಮಯ್ಲಿಗೆ. small-pox, etc. (Dp. 106. 9).

ಮಯು mayu. *N. of a class of attendants on Kubēra, a Kinnara, a celestial musician.* 2, an antelope.

ಮಯುಷ್ಠಕ mayuṣṭhaka. = ಮಯಷ್ಠಕ, etc. (ಮಡಿಕೇ ಕಾಱು G.). see Nr. s. ಮಯಷ್ಠಕ.

ಮಯೂಖ mayūkha. a pin or peg (ಕೀಲು Nn. 95). 2, *a ray of light* (ಕಿರಣ 95); *brightness, flame.*

ಮಯೂರ mayūra. = ಮಯ್ಲು, ಮಯ್ಯು 1, ನೋರ. *a peacock* (ನವಿಲ್ Nn. 49). 2, *a species of flower, cock's comb, Celosia cristata* Lin. 3, a class of celestial beings. ಕಿನ್ನರರು ಕಿಮ್ಪುರುಷರ್ ಅಶ್ವಾಸ್ಯರ್ ಮಯೂರರ್ಗೆ ಸಿಜನಾಮಮಕ್ಕುಂ (Mr. 56; Grj. 10, 79 va.; Bp. 10, 32); N. (Bp. 54, 69). 4, = ಮಯೂರಕ No. 3.

ಮಯೂರಕ mayūraka. a peacock. 2, = ಮಯೂರ No. 2. 3, *a common weed, Achyranthes aspera* Lin. 4, *sulphate of copper, blue vitriol.*

ಮಯೂರಕಣ್ಠ mayūra-kaṇṭha. blue vitriol (ಕರ್ಪರಿ Mr. 144 = Sk. ಮಯೂರಗ್ರೀವಕ).

ಮಯೂರಕೇತು mayūra-kētu. N. of a king (J. 26, 73).

ಮಯೂರಗಮನ mayūra-gamana. Ṣanmukha.

ಮಯೂರಗಮನಪಿತ mayūragamana-pita. Śiva (Bp. 45, 44).

ಮಯೂರತುತ್ಥ mayūra-tuttha. = ಮಯ್ಲುತುತ್ಥ. blue vitriol (ತುತ್ಥಾಂಜನ, ಮಯೂರಕ, etc. Nr.).

ಮಯೂರಧ್ವಜ mayūra-dhvaja. Kārtikēya, Ṣanmukha (ಗಾಂಗೇಯ, ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ತಿಕ Nn. 44). 2, = ಮಯೂರಕೇತು. (J. 25, 7. 59. 62).

ಮಯೂರಪದಿ mayūra-padi. N. of a plant (ನವಿಲಡಿ Mr. 117).

ಮಯೂರಶಿಖೆ mayūra-śikhe. = ಮಯೂರ No. 2. (G.).

ಮಯೂರಸ್ವನ mayūra-svana. the cry of a peacock. see ಕೇಗು.

ಮಯೂರಿಕೆ mayūrike. a peahen (Cpr. 8, 59).

ಮಯ್ದ mayda. = ಮಯಿದ, ಮಯ್ದುನ, etc. (My.). see ಬಾವ-, ಭಾವ-.

ಮಯ್ದನ maydana. = ಮಯ್ದುನ, etc. (My.).

ಮಯ್ದುನ mayduna. = (ಮದವನ), ಮಯಿದ, ಮಯಿದುನ, ಮಯ್ದ, ಮಯ್ದನ. a connection, friend, or husband (see ನೆಯ್ದಲ-); a sister's husband (Abh. P. 10, 168); a husband's brother (My.); a wife's brother (ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯ, ಶ್ಯಾಲಕ Nn. 124; J. 31, 65; My.); [ಅನ್ನೆಗಂ ತನ್ನ ಮಯ್ದುನನಪ್ಪ ಮೋಘಾಸ್ತ್ರ ಧನಂಜಯನ ಬರವಿನ ಸನ್ತಸದೊಸಗೆ ಪಡೆವಾತಂ ಮುನ್ದು ವರಿದಱುವನ್ತೆ Pb. 4, 32 va.]. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಯ್ದುನಂ ಚನ್ದ್ರನಕ್ಕು (Mr. 19); a brother's son in his relation to a sister's son (J. 8, 49; 24, 52; Śśv. 5, 50; My.; see T., etc. s. ಮದವನ; ಬಾವ-, etc.; Mhr. ಮೇಹುಣಾ, a wife's brother; a sister's husband; *cf.* also ಮೈಥುನ); [Tu. ಮಯಿತ್ನೆ].

ಮಯ್ದುನತೆನ maydunatana. the state of being a ಮಯ್ದುನ. see ಭಾವ-.

ಮಯ್ಮು maymu. = ಮಯಮು, (ಮಯ್ಮೆ). bewilderment, perplexity (see ಮಬ್ಬು). ಮಯ್ಮೆನೆ ತಱತಱಸುವ ಭಾವಂ (Ct. I, 82, o. r. ಮಯಮು; T. ಮಯಲ್, ಮೈಯಲ್, confusion of mind = ಮಯಕ್ಕ). [Tu. ಮರ್ಕ. fatigue].

ಮಯ್ಮೆ mayme. = ಮಯ್ಮು. perplexed, downcast state (ಬೆಬ್ಬುಮುರಿ Ss.). [Tu. ಮಯ್ಮೆ, ಮಮ್ಮೆ eagerness].

ಮಯ್ಮೆ mayme. = ಮೈಮೆ. greatness.

ಮಯ್ಲ mayla. = ಮಯ್ಲು 1. Tbh. of ಮಯೂರ. a peacock. (T., M. ಮಯಿಲ್, a peacock). — ಮಯ್ಲತುತ್ತ. = ಮಯ್ಲುತುತ್ಥ. blue vitriol (My.; Te.; T., M. ಮಯಿಲ್ತುತ್ಥ, ಮಯಿತ್ತುತ್ಥ).

ಮಯ್ಲಾರ maylāra. N. of a Daitya or demon (Śāstrasāra in W. v. 1259). 2, N. of a place (in S. Mhr.) and of a liṅga there. ಕೊಂಕಣಾ ಸುತ್ತಿ, ಮಯ್ಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ. — ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ ವೆನ್ದು, ಮಯ್ಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮಯ್ಯೆಲ್ಲಾ ಇಱದು ಹೋಯಿತು. — ಮಕ್ಕಳ ಬಯ್ಕೆಯಿನ್ದ ಮಯ್ಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಇದ್ದ ತೂತು (ಯೋನಿ) ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಯಿತು (Prvs.). see Bp. 23, 19; ರಣ-. — ಮಯ್ಲಾರದೇವರು. = ಮಯ್ಲಾರಲಿಂಗ. (My.). — ಮಯ್ಲಾರಲಿಂಗ. N. of a liṅga (My.).

ಮಯ್ಲಾರಿ maylāri. a follower of Maylāra; N. (My.). 2, the lord of Māḷaci (ಮಾಳಚಿಯ ಭರ್ತೃ Mr. 15; one MS. ಮಾಳಾಚಿ and ಮಯಿಲ್ಲಾರಿ). — ಮಯ್ಲಾರಿದೇವ. the ruler of the country Pallimba (ಪಲ್ಲಿಮ್ಬದೇಶಾಧೀಶಂ Mr. 15; one MS. ಮಯಿಲಾರಿ-).

ಮಯ್ಲಿ mayli. 1. = ಮಯ್ಲು 2, ಮಯ್ಲೆ, ಮೈಲಿ. (impurity, dirt, dirtiness; Tu.). 2, pox (the small-, chicken-, vaccine-; S. Mhr.; see ಆನೆ-, ಕಣತಲೆ-, ಕರೇ-, ಜೋಳ-; Mhr., H. ಮೈಲ, dirt; cf. Sk. ಮಸಿ, ಮೇಲಾ). — ಮಯ್ಲಿ ಏಱು. pox to rise or break out (B. 4, 220). — ಮಯ್ಲಿಗುಳ್ಳೆ. a pustule of the vaccine pox (B. 4, 221). — ಮಯ್ಲಿ ತೆಗಿಸು. to have (persons) vaccinated (used with dative, B. 4, 222). — ಮಯ್ಲಿ ತೆಗೆ. to vaccinate (B. 4, 220. 222). — ಮಯ್ಲಿಬೀಜ. vaccina (B. 4, 222). — ಮಯ್ಲಿಹಾಲು. vaccine matter (B. 4, 222). @. this is probably a Dēsi word.

ಮಯ್ಲಿ mayli. 2. = ಮಯ್ಲು 3. a "mile" (My.). [E].

ಮಯ್ಲಿಗೆ maylige. (= ಮಯ್ಲಿ 1, etc.), ಮೈಲಿಗೆ. impurity, dirt, dirtiness; a dirty thing (Bp. 36, 47; My.); a kind of eye-disease (Bp. 18, 66). ಮಡಿ ಉಟ್ಟರೂ ಮಯ್ಲಿಗೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಯ್ಲು maylu. 1. = ಮಯ್ಲ. Tbh. of ಮಯೂರ. a peacock. — ಮಯ್ಲುತುತ್ಥ. = ಮಯೂರತುತ್ಥ. (My.; ತುತ್ಥಾಂಜನ, ಶಿಖಿಗ್ರೀವ, ವಿತುನ್ನಕ, ಮಯೂರಕ Si. 333).

ಮಯ್ಲು maylu. 2. = ಮಯ್ಲಿ 1. impurity, dirt (My.). 2, dinginess, dark-huedness (see s. ಮಯ್ಲೆ, and ತುನ್ತುಱ-, and cf. ಮಬ್ಬು).

ಮಯ್ಲು maylu. 3. = ಮಯ್ಲಿ 2. a "mile" (My.; B. 5, 299). [E.].

ಮಯ್ಲುಖೋರ maylu-khōra. that hides dirt, as black colour (My.; Mhr.).

ಮಯ್ಲೆ mayle. = ಮಯ್ಲಿ 1, etc. dirt, foulness; dirty (My.; Tu.; Te.; T. ಮಯಿಲೈ; M. ಮಯಿಲೆ; T., M., Te. also: dark-hued, grey, black-spotted colour). see Prv. s. ಶಾಸ್ತ್ರ.

ಮರ mara. 1. (Śmd. 47. 25). a tree; wood, timber (ವೃಕ್ಷ, ಅಂಘ್ರಿಪ, ಕ್ಷಿತಿರುಹ, ಶಿಖರಿ, ಶಾಲಿ, ಶಾಲ, ವನಸ್ಪತಿ, ಅಗ, ವಿಟಪಿ, ಕುಟ, ಅದ್ರಿ, ಕುಜ, ತರು, ಅನೋಕಹ, ದ್ರು, ವಿಷ್ಟರ, ನಗ, ದ್ರುಮ, ಪಾದಪ Hlā.; ವೃಕ್ಷ, ಮಹೀರುಹ, ಪಲಾಶಿ, ಅಗಮ, etc. Nr.; ಕುಜ, ಕುಜಾತ Nn. 20; ಕುಜ 26; ಪಾದಪ 28; ಕುಮುದ, ಭೂರುಹ 29; ತಱು Ct. I, 7; Cpr. 2, 71. 86; 5, 46. 51; My.; T., M.; Tu. ಮರೊ; Te. ಮಾನು, ಮ್ರಾನು). [ತಳ್ತ ಪೂವಿನ ಪೊಸಗೊಂಚಲಿಂ ಮರನಿದೇನೆಸೆದಿರ್ದುವೊ Pb. 1, 116]. ಮರನಿರ್ದುದು; ಮರನಂ ಕಡಿ! (Śmd. 115). ಮರನು (Nn. 26. 29). ಮರನೇ! (Śmd. 115). ಮರನಂ ಸಾರ್ದಂ (156). ಮರದ ಹರಿಯಣ ದೊಳ್ ಉಣ್ದಂ; ಮರದೊಳ್ ಸಮೆದ ಅಂಕವಣೆಯನೇಱದಂ (287. 288). ಮರಂಗಳ್ or ಮರಗಳ್ (126). ಮರ ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಪುಲ್ ಪೊದೆಱ್ (89. 113). ಮರದಿಂ ಮಾಡಿದ ರೂಪು (ದ್ರವ್ಯ Nn. 164). ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಮರನ್ ಅಯ್ದೆ ಭೂಜಮುಕ್ಕುಂ (Mr. 150). ಬಂಜೆಮರನು (ಅವಕೇಶಿ); ದೇವರ ಮರಂಗಳು (ಮನ್ದಾರ, ಪಾರಿಜಾತಕ, ಹರಿಚನ್ದನ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ, ಸನ್ತಾನ); ಹೂವಾಗಿ ಕಾಯಹ ಮರನಂ ವಾನಸ್ಪತ್ಯ ಎಮ್ಬುದು, ಹೂವಾಗದೆ ಕಾಯಹ ಮರನಂ ವನಸ್ಪತಿ ಎಮ್ಬುದು; ಮರದ ತುದಿ (ಪ್ರಾಗ್ರ, ಶಿಖರ, ಶಿರಸ್); ಮರದ ಕೊಮ್ಬು (ವಿಸ್ತಾರ, ವಿಟಪ); ಮರದ ಉದ್ದ (ಆರೋಹ, ಸಮುಚ್ಛ್ರಯ); ಮರದ ಮೊದಲು (ಅವಾಗ್ರ, ಬುಧ್ನ); ಗುಜ್ಜಗೊಮ್ಬಿನ ಮರ (ಕ್ಷುಪ); ಫಲ ಹಿಡಿದ ಮರನಂ ಫಲಿನ ಎಮ್ಬುದು; ಮರದ ಹಣೆ (ಪ್ರಘಾಣ, ಸ್ಕನ್ಧ); ಮರದ ಹಣೆಯಿಂ ಕೆಳಕೆ ಪ್ರಕಾಣ್ಡ ಎಮ್ಬುದು; ಮರದ ಹೋಱಲು (ನಿಷ್ಕುಟ, ಕೋಟರ); ಮರದ ಹೊಱಸೊಪ್ಪು (ತ್ವಚ್, etc.); ಮರದ ಕೆಚ್ಚು (ಸಜ್ಜನ್, ಸಾರ); ಮರದ ಗೆಡ್ಡೆ (ಕರಹಾಟ, ಕನ್ದ); ಮರದ ಬೀಱಲು (ಜಟಿ, ಶಿಫೆ); ಮರದ ಬೇರು (ಪಾದ, ಮೂಲ); ಮರಕ್ಕೆ ನೀರೆಱೆವ ಹರಿಕಣೆ (ಆಲವಾಲ, etc.); ಮರದ ಮಡಲು (ಲತೋದ್ಗಮ; ಅವರೋಹ); ಮರದ ಕೊನರು (ಪ್ರವಾಲ, etc.); ಮರದ ತಳಿರು (ಪಲ್ಲವ, etc.); ಮರದ ಗೊಂಚಲು (ವಲ್ಲರಿ, ಮಂಜರಿ); ಮರದ ಎಲೆ (ಬರ್ಹ, etc. Hlā.). ಒಣಗಿದ ಮರ (ಕಾಷ್ಠ, ದಾರು); ಮರದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಉದಕವನೆಱೆವ ಕಟ್ಟೆ (ಆಲವಾಲ, etc.); ಮರದ ಹೆಗ್ಗೊಮ್ಬು (ಸ್ಕನ್ಧಶಾಖೆ, ಶಾಲೆ); ಮರದ ತುದಿ (ಅಗ್ರ, etc.); ಮರದ ಮೊದಲಿನ್ದ ಕೊಮ್ಬುಪರ್ಯನ್ತವಿರ್ದ ನಡುವಣ ದಿಣ್ಡು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ಸ್ಕನ್ಧ); ಬಂಜೆಯಿಲ್ಲದ ಮರ (ಅವನ್ಧ್ಯ, ಫಲೇಗ್ರಹಿ); ಬಂಜೆ ಮರ (ವನ್ಧ್ಯ, ಅಫಲ); ಲೋವೆಯ ಹೊದ್ದಿಸಿದ ಡೊಂಕ ಮರ (ಗೋಪಾನಸಿ); ಅವುದಾನೊನ್ದು ಮರದ ಮೇಲೆ ಮರನನಿರಿಸಿ ಕೆತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು, ಆ ಅಡಿಯ ಮರನು ಉದ್ಘನ ಎನಿಸುಗು; ಯಾಗಾಗ್ನಿ ಹೊಸೆವ ಮರ (ಅರಣಿ Nr.). ಮರದ ಜೆಡೆ (ಬೀಱಲ್ Śm. 24). ಮರದ ಸಾರಂ (ಕೆಚ್ಚು 87); ಶಿಲೆಯನೆತ್ತುವ ಮರಂ (ತಱುಮ್ಬು 101). ಮರದ ಹಣ್ಣು ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲೇ. — ಮರ ಹುಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಮರಣ, ಮನುಷ್ಯ ಹೋದಲ್ಲಿ ಮರಣ. — ಬೀಜ ಸಣ್ಣದಾದರೆ ಮರ ಸಣ್ಣದೋ? — ಬುಡ ಕಡಿದ ಮೇಲೆ ಮರ ಬಾಱೋಮಣ್ಣೇ? — ಬೇರು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮರದ ಯೋಚನೆ ಯಾಕೆ? — ಮರವೇಱ ಕೆಯ್ ಬಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prvs.). see further Bh. 1, 10, 33; Rsv. 9, 11; J. 3, 36; 28, 45; Si. 84. 85. 112. 119-123. 238. 241. 276. 344. 345. 367. 415. — ಮರಆವುಡಲ. a shrub used to make hedges, native of Brazil, Jatropha curcas Lin. (Z.); — ಮರಅಳಲೆ. the brilliant flying squirrel, Pteromys nitidus (Bḍ.). 2, the white-bellied flying squirrel, Pteromys albiventea (Bḍ.). — ಮರಕಂಚಾಳ. an ornamental tree, Bauhinia variegata Lin. (Z.). — ಮರ ಕಟ್ಟು. parts of the body getting benumbed; to draw toddy (My.). — ಮರ ಕಬ್ಬು. a fragrant grass, Andropogon muricatus (ವೀರಣ, ವೀರತರ sic ! Si. 164). 2, a good, but hard kind of sugar-cane. — ಮರಕಾಲ್. a corn measure, a Marcal or Mercall (T., M.; R.). — ಮರಕಾಲು. = ಮರಗಾಲು. a stilt (Te. ಮಱಗಾಲು). 2, a wooden foot or leg. ಮರಕಾಲ. -ಅ 3. a man with a wooden foot or leg; a fisherman. ಬಲೆ ನೆಯ್ದು ಮರಕಾಲ ಬಟ್ಟೆ ನೆಯ್ದಾನೇ? (Prv.). — ಮರಕುಟಿಕ. = ಮರಕುಟವಕ್ಕಿ. — ಮರಕುಟವಕ್ಕಿ. -ಕುಟಿ-ಪಕ್ಕಿ. the wood-pecker (ಶತಪತ್ರಕ, ದಾರ್ವಾಘಾಟ Nr.; see ಕುಠಾಕು). — ಮರಕುಟಿಕ. = ಮರಕುಟಿಕ. — ಮರಕುಟಿಗ. (Śmd. 237). a man who deals in wood. 2, the wood-pecker (Bh. 1, 20, 53; Śsv. 3, 33). — ಮರಕುಟ್ಟು. = ಮರಕುಟಿಕ. — ಮರಕುಟ್ಟು. wood-powder, wood pulverized by the wood-worm (occasionally). — ಮರಕೊಟವಕ್ಕಿ. -ಕೊಟ-ಪಕ್ಕಿ. (ಉತ್ಕ್ರೋಶ, ಕುರರ sic! Hlā.). — ಮರಕೆಲಸ. timber-work, carpentry (Si. 339). — ಮರಕೆಸ. a kind of kesa. — ಮರ

ಕೋತಿಯಾಟ. -ಕೋತಿ-ಆಟ. = ಗಿಡಮಂಗನ ಆಟ. (My.). — ಮರಗಡಕ. -ಕಡಕ. the wood-pecker (Bḍ.; Pr.). 2, the Almorah wood-pecker, Picus moluccensis (Bḍ.). 3, the brown wood-pecker, Picus moluccensis (Bḍ.). — ಮರಗಣಿಗಿಲು. -ಕಣಿಗಿಲು. = ದೇವಗಣಿಗಿಲು. (My.). — ಮರಗಬ್ಬು. -ಕಬ್ಬು. a good, but hard kind of sugar-cane (My.). — ಮರಗಾಣ. a wooden oil-mill (My.). — ಮರಗಾಲು. -ಕಾಲು. a wooden stilt used by children, tumblers, etc. (My.). ಮರಗಾಲು ಕಟ್ಟಿ ನಡೆ, to walk on stilts (My.). — ಮರಗಾಳಿ. the sound of wind when murmuring in trees (ಗಜಜು Cb.). -ಮರಗಿಣಿ. a parrot that frequents trees and cannot talk (My.). ಮರಗಿಣೀ ಕೂಡ ಹೋಗಿ, ಅರಗಿಣಿ ಕೆಟ್ಟಿತು (Prv.). — ಮರಗುಟಿಗ. -ಕುಟಿಗ. = ಮರಕುಟಿಕ. (My. occasionally). — ಮರಗುಬ್ಬಿ. the black-throated wheat ear, Saxiola deserta (Bḍ.). — ಮರಗೂಡು. a wooden cage or trap (Bh. 1, 8, 53). — ಮರಗೂಟ. -ಕೂಟ. the wood-eater: fire, Agni (ಕಿರ್ಚು Kk. 21; ಅಗ್ನಿ, ಇಂಗಳ, etc., ಅನಲ Śm. 11). — ಮರಗೂಟಮಗ. Kārtikēya (ಗುಹ Kk. 6). [— ಮರಗೆರಸೆ. a kind of game. ಒನ್ದು ದಿವಸಂ ಮರಗೆರಸೆಯಾಡಲೆನ್ದು ಪರ್ವದಾಲದ ಮರದ ಮೊದಲ್ಗೆವನ್ದು Pb. 2, 30 va.]. — ಮರಗೆಲಸ. = ಮರಕೆಲಸ. (My.). — ಮರಗೊಡಲೆ. -ಕೊಡಲೆ. a kind of bird (Bh. 1, 20, 53). — ಮರಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. a branch of a tree (ಕೋಡು, ಕೆಯ್ Śm. 24; Śsv. 3, 57). — ಮರಗೊರಡು. -ಕೊರಡು. a log of wood (My.). — ಮರದಣಬೆ. -ಅಣಬೆ. a mushroom that grows on decaying trees (My.). — ಮರದರಸಿನ. -ಅರಸಿನ. = ಮರದರಿಸಿನ. (My.). — ಮರದರಿಸಿನ. -ಅರಿಸಿನ. a species of Curcuma, Curcuma xanthorrhiza Roxb. (ಪೀತದ್ರು, ಕಾಲೇಯಕ, ಹರಿದ್ರವ, ದಾರ್ವಿ, ಪಚಮ್ಪಚಿ, ದಾರುಹರಿದ್ರೆ, ಪರ್ಜನಿ Nr.; ಪಚಮ್ಪಚಿ Mr. 130; My.; see Si. 146). 2, a diffuse shrub yielding a yellow dye, Morinda umbellata Lin. (St. & Pl.). — ಮರದಾಗು. -ತಾಗು. (mutual) touch or rubbing together of trees (Rām. 4, 7, 10). — ಮರದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. the tree Pterospermum acerifolium Wild. (ಕೊಸಗು, ಚಟ್ಟದಾವರೆ Kk. 19; Śm. 25; see ವೃಕ್ಷೋತ್ಪಲ). — ಮರದಿಗುಡು. -ತಿಗುಡು. the bark of a tree (J. 28, 44). — ಮರದುದಿ. -ತುದಿ. the top of a tree (Śsv. 2, 87). — ಮರದುಱುಗಲ್. -ತುಱುಗಲ್. a thicket, or grove, of trees [ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಕಱಂಗಿ ಕಟ್ಟಲಿಸಿದ ಮರದುಱುಗಲ ನಡುವೆ Pb. 3, 18 va.]; (Rsv. 6, 24 va). — ಮರನಾಗು. = ಮರವಡು (Bh. 8, 25, 7). [— ಮರಪಟಲ. a wooden shield? ಆ ರಸತ್ತಾರುಗರಿಡುವಿಟ್ಟಿಯ ಪಿಡಿಕುತ್ತಿನ ಕಕ್ಕಡೆಯ ಕೋಲ್ಗೆ ಮರಪಟಲಂ ಪಾಯ್ದು ಕೆಡೆದನಾರೂಢದಿಂ ಪೇಸೇಱಿ ತುಱುದು Pb. 12, 60 va.]. — ಮರಪಟ್ಟಡಿ. a carpenter's work-board (Si. 399). — ಮರಬಿಜ್ಜು. the Bondar, Paradoxurius bondar (Bḍ.; My.). — ಮರಮಟ್ಟೆ. boughs of palm-trees (J. 22, 26). — ಮರಮಿಟಲಗಿಡ. a climbing shrub or tree, Urostigma volubile Datz. (Z.). — ಮರಮಿಟ್ಲಗಿಡ. = ಮರಮಿಟಲಗಿಡ. (My.). — ಮರಮುಟ್ಟು. things of wood belonging to a house, as utensils, beams, pillars, etc. (Bhaktisāra v. 85; My.). — ಮರಮೆಣಸು. a West-Indian tree, the Pimento tree, Pimenta acris Wight. (St. & Pl.). [— ಮರಮೊಗ. a mask made out of wood. ಎನಿತಾನುಂ ತೆಱದ ರೂಪುಗಳಂ ಕೈಕೊಣ್ಡು ಮರಮೊಗಂಗಳನಿಟ್ಟು ಬನ್ದು ಮುನ್ದೆ ಆಡಿಯುಂ ಪಾಡಿಯುಂ ನಗಿಸಿಯುಂ Vr. 118, 14; — ಮರಮೊದಲ್. foot of the tree. ಸಿಡಿದು ಪೊಯ್ದು ಸಿಡಿಲ್ ಕಾರಿರುಳೊಳಗುರ್ವಂ ಪಡೆದಿರೆ ಮರವಾನಸನೆನೆ ತಪಸ್ವಿ ಮರಮೊದಲಿರ್ದಂ Ap. 6, 32]. — ಮರರೇವಡಿಗಿಡ. a thorny tree, Capparis grandis L. f. (Z.). — ಮರವಡು. -ಪಡು. = ಮರನಾಗು. to become like a log of wood: to grow paralyzed, to be perplexed, etc. [ಸುಭದ್ರೆಯುಂ ಮೊಡಲುರಿಯುತ್ತಿರೆ ಮರವಟ್ಟು ವಿಜಯನಿರ್ಗತ್ತಲೆ ನೋಡುತ್ತಿರೆ Pb. 4, 54; Ap. 6, 50]; (Abh. P. 7, 32 va.; 14, 136; 16, 27; Bp. 11, 3; 14, 18; 45, 42; 51, 43; 66, 40). — ಮರವಣೆ. -ಮಣೆ. a wooden stool. ಮರವಣೆಗಂ ಬೀಣೆಗಮ್ ಅನ್ತರಮಾವುದು (Śmd. 81). [— ಮರವಾನಸ. -ಮಾನಸ. a wooden like figure devoid of feeling. ಸಿಡಿದು ಪೊಯ್ದು ಸಿಡಿಲ್ ಕಾರಿರುಳೊಳಗುರ್ವಂ ಪಡೆದಿರೆ ಮರವಾನಸನೆನೆ ತಪಸ್ವಿ ಮರಮೊದಲಿರ್ದಂ Ap. 6, 32. — ಮರವಾನಿಸ. -ಮಾನಿಸ. = ಮರವಾನಸ. ಸಿನಗಿನಿಸುಂ ಕರುಣಮಿಲ್ಲ ಮರವಾನಿಸನ್ಗೆ Kr. 2, 83]. — ಮರವಾಯ್. -ಪಾಯ್. to pass, or jump, over a tree. ಮರನಂ ಪಾಯ್ದಂ or ಮರವಾಯ್ದಂ (Śmd. 195). — ಮರವಾಯಿ. -ಪಾಯಿ. = ಮರವಾಯ್. ಮರವಾಯಿದು ಬಿನದಿಪುದು (ಕುಳಿಲ್ Śs.). — ಮರವಾವು. -ಪಾವು. a snake that lives on trees (Rsv. 5, 73; Śsv. 3, 34). [— ಮರವಿಲ್. -ಬಿಲ್. wooden bow. ತೊಟ್ಟಕ್ಕವಡಂ ಮರವಿಲ್ ಕಟ್ಟದ ಪಡೆಕಟ್ಟು Pb. 5, 36. — ಮರಸರಿಗೆ. a kind of playing material. ಅನ್ತಾಕೆಗಳು ತೂಗಿ ತೊನೆಪ ತೊನೆಪಗಳುಮಂ ಮರಸರಿಗೆವಿಡಿದು ಬಿಲ್ವಿಡಿದಾಡುವ ಬೂತಾಟಂಗಳುಮಂ ನೋಡಿ Pb. 4, 90 va.]. — ಮರಹರಳು. = ಮರ ಅವುಡಲಗಿಡ. (St. & Pl.; My.). — ಮರಹಱುವೆ. = ಮರಹಱುಹೆ, q. v. N. of a vegetable, wild cole, Justicia madurensis (My.). — ಮರಹಱುಹೆ. N. of a plant (ಕುಕರ್ಣಿಕೆ Mr. 116, two MSS. ಮರಹಱುವೆ). ವೇಲ್ಲ, ಅಮೋಘೆ, ಚಿತ್ರತಣ್ಡುಲ, ತಣ್ಡುಲ, ಕೃಮಿಘ್ನ, ವಿಡಂಗ ಎನ್ದೊಡೆ ವಿಳಂಗ; ಮರಹಱುಹೆ ಎನ್ದು, ಎಮ್ಬರು (Nr.). — ಮರಹಾನ್ತಿ. a coarse kind of foddergrass, Antistircia cymbaria Roxb. (Z.). see ಬಂಗಡ್ಡ. — ಮರಹುಣಿಸೆ. the hog-plum or wild mango, Spondias mangifera Pers. (ತಿನ್ತಿಡೀಕ, ಚುಕ್ರ, ವೃಕ್ಷಾಮ್ಲ, ಹುಳಿಹಣ್ಣು Si. 310).

ಮರ mara. 2. (= ಮಡ 1). — ಮರಬಿಡಿಕು. a crack in the heel (ಹಿಳ Mr. 385; one MS., against prāsa, ಮಡ-; another MS. ಮಡಬಿರಿಕು).

ಮರ mara. 3. (= ಮರವೆ). — ಮರವಾನಸ. -ಮಾನಸ. an intoxicated, mad man (Abh. P. 5, 55; 9, 153). — ಮರಹೊನ್ದು. to become mad or greatly excited (Bp. 44, 3).

ಮರ mara. death, dying; killing. see ಅಭಿ-.

ಮರಕತ marakata. *an emerald* (ಪಚ್ಚೆ Hlā.; ಪಸುರ್ವಣಿ, ಜಾಗವರಲ್ Kk. 48; Śm. 68).

ಮರಗ maraga. = ಮರುಗ, etc. a strong smelling potherb, Mint, Mentha sativa Willd. (Z.; My.; Mhr. ಮರವಾ, sweet marjoram).

ಮರಗಿ maragi. = ಮರಗೆ. (ಅವಗಾಹ Mr. 213).

ಮರಗು maragu. = ಮರುಗ, etc. ಮರಗಿನ ತೊಪ್ಪಲ (ಸುಗನ್ಧ Cb.).

ಮರಗೆ marage. = ಮರಗಿ, ಮರಿಗೆ. a wooden basin; a sort of bucket [Tu. ಮರಾಯಿ]; (My.). ನಾವೆಯೊಳಗಣ ನೀರ ಚಲ್ಲುವ ಮರಗೆ (ಸೇಕಪಾತ್ರ, ಸೇಚನ Nr.).

ಮರಡಿ maraḍi. = ಮೊರಡಿ 2, etc. a hillock, etc. (My.).

ಮರಣ maraṇa. *dying, death* (ಸಾವು Nn. 137). see ಪಡು, ಪೊನ್ದು, ಬರ್ದು, ಮಡಿ, ಹೊನ್ದು. ಪುಟಗೋಸಿಗಿನ್ತ ದರಿದ್ರವಿಲ್ಲ, ಮರಣಕ್ಕಿನ್ತ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). see Prvs. s. ಮರ 1, ಮಾನ 2, ಯಾರ್, ವರ್ಣ. 2, at the end of a compound: dead, killed (Cpr. 10, 105 va.). — ಮರಣಗಾಲ. = ಮರಣಕಾಲ. (My.). see Prv. s. ಮದ್ದು. — ಮರಣಂಗೆಯ್. -ಒ-ಗೆಯ್. to die (Bp. 32, 42). — ಮರಣ ಪಡಿಸು. to kill (My.). ಮರಣ ಪಡಿಸುವವ (ಮಾರ, ಕೊಲ್ಲುವವ G.). — ಮರಣ ಪಡು to die (My.). — ಮರಣವಾಗು. -ಆಗು. to die (Bp. 32, 20; 34, 26. 36; 50, 58). ಅವನು ಮರಣವಾದನು (My.). — ಮರಣ ಹೊನ್ದು. to die (My.; B. 4, 7. 186; 5, 73. 162).

ಮರಣಕಮ್ಪ maraṇa-kampa. tremor of the body at the time of death (My., also ಮರಣಕಮ್ಪನ).

ಮರಣಕರಣ maraṇa-karaṇa. killing. see ಮಡಿಸು.

ಮರಣಕಾಲ maraṇa-kāla. the time of death (My.).

ಮರಣವೇದನೆ maraṇa-vēdane. the agony of death (My.).

ಮರಣಶಾಸನ maraṇa-śāsana. a last will, a testament (My.).

ಮರಣಸಂಕಟ maraṇa-saṅkaṭa. = ಮರಣವೇದನೆ. (My.).

ಮರಣಾನ್ತ maraṇa-anta. ending in death, having death for the end or termination (Sk.); death as the end of all (J. 11, 39).

ಮರಣಾಯಾಸ maraṇa-āyāsa. = ಮರಣವೇದನೆ. (Cpr. 2, 24 va.).

ಮರನ್ದ maranda. = ಮಕರನ್ದ. the juice or nectar of flowers, honey. (Śsv. 3, 16).

ಮರನ್ದರಸ maranda-rasa. = ಮರನ್ದ. (Śsv. 2, 39).

ಮರನ್ದೌಕಸ್ maranda-ōkas. a flower. (R.).

ಮರಲ್ maral. 1. = (ಮಗುಳ್), ಮರಳ್ 1, ಮರಳು 1, ಮಲರ್ 1. the face to be turned or averted; to turn back or backwards, to turn; to retreat; to return; to happen or occur again, or to do again (ಪರಾಙ್ಮುಖ Śmd. Dh.; Te. ಮರಲು, ಮಱಲು, ಮಲಗು, ಮಳ್ಳು; T ಮಡಂಗು). P. p. ಮರಲ್ದು [ಮನೋಜ ಸುಖಕ್ಕೆ ಸೋಲ್ತಲಮ್ಪಿನೆ ನೆರೆಯಲ್ಕೆ ದಿವ್ಯ ಮುನಿಯುಂ ಮೃಗಮಾಗಿ ಮರಲ್ದು ಕೂಡೆ Pb. 1, 111; Ap. 13, 37; ಅರರೀ ಪುಟಮೆರಡುಂ ಜೀರ್ಗರೆದು ಮರಲ್ದನ್ದಮೆನ್ಸುಟಾಯ್ತು Ap. 13, 37]; (Cpr. 2, 20; 7, 70; 8, 103; 9, 88; Śsv. 4, 9). ಮರಲ್ದ (Śsv. 4. 12). ಮರಲ್ದು is used also in the sense of *"again"*. [— ಮರ ಲಿಱಿ. -ಇಱಿ. to fight again? ದಣ್ಡನಾಯಕ ಮಹಾಸಾಮನ್ತರಂ ಮರ ಲಿಱಿದು ಗೆಲ್ದ ಸಾಮನ್ತ ಚೂಡಾಮಣಿಯ ಬೀರಮುಮಂ Pb. 9, 52 va.].

ಮರಲ್ maral. 2. = ಮಣಲ್, ಮರಳ್ 2, ಮರಳು 4, ಮಲರ್ 2, ಮಲಲ್ (Śm. 42), ಮಳಲ್. sand, gravel (ಪುಱಲ್, ಮಣಲ್, ಮಲರ್, ಸಿಕತ Śm. 36).

ಮರಲ್ maral. 3. = ಮಲರ್ 3. a flower (ಪುಷ್ಪ Śmd. Dh.; Cpr. 6, 72; Abh. P. 8, 14). see ಕಣ್-.

ಮರಲು maralu. a ploughshare? (ಫಾಲ, ಕೃಷಿಕ Si. 303).

ಮರಲ್ಚು maralcu. = ಮರಳಿಸು 1, ಮರಳ್ಚು. to turn or avert the face; to turn; to cause to retreat; to return; etc. [ಮರಲ್ಚುವ ನೋಟಮುಱುತ್ತಿಯಿಂ ಸಲಿಸುವ ಭೋಗವೊಲ್ದಗಲದೋ ಪರ ಕೂಟಂ Ap. 5, 42]; (ಪರಾಙ್ಮುಖೀಕರಣ Śmd. Dh.; Rsv, 6, 9; 11, 80).

ಮರವಳಿ mara-vaḷi. the produce of trees (fruit, bark and leaves, My.). — ಮರವಳಿಗುತ್ತಿಗೆ. renting the produce of (government) trees (My.).

ಮರವೆ marave. = (ಮರ 3), ಮರು, ಮರುವು. intoxication, madness, fury; bewilderment, paralysis, torpor, etc. (ಮತ್ತತ್ವ Ct. I, 105; II, 9; ಜೊಮ್ಮಿಸಿತು Śs.; ಜೊಮ್ಮಿಸಿದುದು Bhn. 48; Bh. 4, 3, 12; Rām. 6, 14, 22; J. 10, 21; 14, 7. 17). — ಮರವೆ ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to deprive of sensibility (J. 21, 2). — ಮರ ವೆಯೌಷಧ. -ಔಷಧ. a drug to produce madness, etc. (ಕಿಸುವರ್ರ್ Ct. II, 108).

ಮರಸಣಿ marasaṇi. = ಮರಸಣಿಗೆ. a species of kesu or Arum [Tu.]; (ಖಜುರ Mr. 149; My.).

ಮರಸಣಿಗೆ marasaṇige. = ಮರಸಣಿ. (My.).

ಮರಸು marasu. to become furious, to begin to rage (Cpr. 6, 34).

ಮರಸುತ್ತು marasuttu. = ಮರುಸುತ್ತು, ಮಲಸೂತ್ರ. a screw (My.; Mhr. ಮಳಸೂತ್ರ).

ಮರಹಮ್ಮತ್ marahammat. = ಮರಾಮತ್, q. v. repairs as of roads, etc. (My.; Br.).

ಮರಳ್ maraḷ. 1. = ಮರಲ್ 1, etc. P. p. ಮರಳ್ದು (Cpr. 6, 79; 7, 49; Bp. 60, 25). ಮರಳ್ದ (Śsv. 4, 74). see J. 2, 47; 5, 42; 31, 4; ಪೊಡೆ-, ಬಗೆ-. — ಮರಳಿಸು. ಮರಳೆ ಇಸು. to shoot arrows so that (an opponent) retreats (Cpr. 5, 109). — ಮರಳೊತ್ತು. ಮರಳೆ ಒತ್ತು. to push backward (Cpr. 6, 29).

ಮರಳ್ maraḷ. 2. = ಮರಲ್ 2, of which it is a colloquial form (Śmd. 41).

ಮರಳಿ maraḷi. = ಮರುಳಿ, ಮಳ್ಳಿ. a person (male or female) who in reality is clever, but simulates stupidity (My.). ಮರಳಿ, ಮಂಚಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಕಾಲು? ಅನ್ದರೆ ಮೂಱು ಮತ್ತೊನ್ದು ಅನ್ದಳು (Prv.).

ಮರಳಿಚು maraḷicu. = ಮರಳ್ಚು (Bh. 8, 9, 38).

ಮರಳಿದು maraḷidu. = ಮರಳ್ದು of ಮರಳ್ 1. (Bh. 2, 4, 12).

ಮರಳಿಸು maraḷisu. 1. to cause to turn; to cause to return; to return; to requite. ಹಗೆಯ ಮರಳಿಸುವುದು (ವೈರ ಶುದ್ಧಿ, ಪ್ರತೀಕಾರ, ವೈರನಿರ್ಯಾತನ Nr.).

ಮರಳಿಸು maraḷisu. 2. to cause to bubble up or boil fiercely (My.).

ಮರಳು maraḷu. 1. = ಮರಲ್ 1, etc. to turn, to turn back (v. i.), etc. [Tu. ಮುಗ್ಳ್, ಮುಗ್ರ್ to turn upside down]. P. p. ಮರಳಿ. ಮರಳಿದುದು (ವೃತ, ವೃತ್ತ, ವ್ಯಾವೃತ್ತ Nr.). ಮರಳಿ ನುಡಿಹ (ಪುನರ್ವಚ Nn. 167). ಮರಳಿ ಬನ್ದಳು ಕುನ್ತಿ (Bh. 1, 10, 26). ವನವೀಥಿಗಳ ವಳಯವ ಹೊಕ್ಕು, ಮರಳಿದುದಿಲ್ಲ ವಿರಹಿಗಳು (1, 5, 10). see Bp. 9, 8; 20, 22; 24, 65; 39, 18; 40, 8; 42, 30; 45 sum.; 52 sum.; Bh. 1, 8, 13; 2, 4, 9; Rsv. 6, 11 va.; J. 3, 40; 5, 59; 17, 10. the P. p. often conveys the meaning of *"again"*, *"back"* *e. g.* ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡದ್ದನನ್ನು ಮರಳಿ ಕೊಡುವಿಕೆ (ಪ್ರತಿದಾನ Si. 325). — ಮರಳಿ ಮರಳಿ. rep. again and again (Bp. 4, 47). ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಕಾಣಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅವಗೀತ Nr.). ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟುಹ (ಪುನರ್ಭವ Nn. 114). ಸನ್ತೋಷ ತ್ವರೆ ಮುನ್ತಾದವುಗಳಿನ್ದ ಎರಡು ಮೂಱು ಸಾರಿ ನುಡಿದ ಮಾತೇ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ನುಡಿಯಲ್ ಪಡುವದು (ಆಮ್ರೇಡಿತ, ದ್ವಿಸ್ತ್ರಿರುಕ್ತ Si. 56). — ಮರಳೆ. again (Bh. 3, 13, 34).

ಮರಳು maraḷu. 2. to bubble up, to boil fiercely (as water, My.; Te. ಮರಗು, ಮರುಗು, ಮಱಗು, ಮಱುಗು, ಮಸಲು, ಮಸುಲು).

ಮರಳು maraḷu. 3. = ಮರುಳ್ 2, etc. madness, etc. (My.; *cf.* ಮಡಡು). ಭೋಗಿಗೆ ಯೋಗಿ ಮರಳು, ಯೋಗಿಗೆ ಭೋಗಿ ಮರಳು (Prv.).

ಮರಳು maraḷu. 4. = ಮರಲ್ 2, etc. sand. (My.). ಮರಳಿ ನಲ್ಲಿ ಬರೆದು, ಮಡಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮರಳ್ಚು maraḷcu. = ಮರಲ್ಚು, etc. [ಎಱಗುವ ಬಟ್ಟಿನಮ್ಬುಗಳ ಬಲ್ಸರಿ ಕುಮ್ಬುಜನಂ ಮರಳ್ಚೆ Pb. 11, 93]; (Cpr. 4, 78; Abh. P. 8, 35; Grj. 3, 102; Rsv. 13, 84).

ಮರಾಟ marāṭa. Tbh. of ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ. Mahratta; a Mahratta man (My.). ಮರಾಟರ ಹತ್ತರ ಹೋರಾಟ ಸಲ್ಲ (Prv.).

ಮರಾಟಿ marāṭi. belonging to Mahratta; a Mahratta person (My.). — ಮರಾಟಿಯವ. -ಅವ. a Mahratta man (My.). — ಮರಾಟಿಯವಳು. -ಅವಳು. a Mahratta woman (My.).

ಮರಾಮತ್ marāmat. = ಮರಹಮ್ಮತ್. repairs, as of roads, houses, tanks, etc. (My.; Mhr., H.).

ಮರಾಲ marāla. ಮರಾಳ. soft, mild, bland, tender. 2, a flamingo; a goose (ಹಂಸೆ Nn. 8. 9. 17; ಸಾರಸ 56; ಸಾರಸ Mr. 521). 3, a horse. 4, lampblack, used as collyrium. 5, a cloud. 5, a villain, a rogue.

ಮರಾಲಕ marālaka. = ಮರಾಲ No. 2. (Bp. 50, 11).

ಮರಾಲಧ್ವಜ marāla-dhvaja. N. of a king (J. 11, 26. 28; 12, 1. 5. 20).

ಮರಾಲಪದಿ marāla-padi. the plant Cissus pedata Lam. (ತ್ರಿಪದಿ, etc. Mr. 141).

ಮರಾಲಯಾನೆ marāla-yāne. a woman with the gait of a flamingo (Cpr. 7, 118).

ಮರಾಲಿ marāli. a female haṁsa. (A.).

ಮರಾಲಿಕೆ marālike. = ಮರಾಲಿ. (Śmd. 153. 283).

ಮರಾಳ marāḷa. = ಮಳಾರ. a strap or girth of horses (ಕುದುರೆಯ ಪಟ್ಟೆ Śmd. II; Śm. 42, o. r. ಮಳಾರ).

ಮರಿಗೆ marige. = ಮರಗೆ, etc. a wooden basin. (My.; Si. 241; Te. ಮರಿಗೆ, ಮಟ್ಟಿಗೆ; see ಕಲ್ಲು-). ಎಲ್ಲರೂ ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತರೆ ಮಾರಮ್ಮ ಮರಿಗೆ ಹೆತ್ತಳು (Prv.).

ಮರಿಚ marica. = ಮೆಣಸು, ಮೆಣಸು, ಮೆಳಸು. *black pepper.*

ಮರಿಯಾದೆ mariyāde. Tbh. of ಮರ್ಯಾದೆ. limit, etc. (Mr. 529; Bp. 18, 10. 50; 24, 80; 28, 35; 53, 75; 58, 30; My.). see Prv. s. ಮಾನ 2.

ಮರಿಯಿಸು mariyisu. (fr. ಮರ). to kill (Cpr. 5, 133).

ಮರೀಚ marīca. *black pepper.*

ಮರೀಚಕ marīcaka. = ಮರೀಚ. (ಉಷಣ, ಮೆಣಸು Mr. 138).

ಮರೀಚಿ marīci. *a ray of light* (see Nn. s. ವಿಪ್ರ); light. 2, mirage. 3, *N. of a prajāpati.* 4, *one of the seven ṛiṣis and father of Kaśyapa* (see ಮುಖ್ಯಋಷಿ).

ಮರೀಚಿಕ marīcika. = ಮರೀಚಿಕೆ, in ಮರೀಚಿಕಜಲ (Bp. 42, 2).

ಮರೀಚಿಕಾಜಲ marīcikā-jala. mirage (ಬಯಲ್ದೊಱೆ, ಬಿಸಿಲ್ಗುದುರೆ Kk. 11*b*).

ಮರೀಚಿಕೆ marīcike. ಮರೀಚಿಕಾ. *mirage.* — ಮರೀಚಿಕೆಯ ಜಲ. (ಬಯಲ್ದೊಱೆ, ಬಿಸಿಲ್ಗುದುರೆ Kk. 12).

ಮರೀಚಿಜಲ marīci-jala. mirage (ಬಿಸಲ್ಗುದುರೆ Śm. 15).

ಮರು maru. = ಮರವೆ, etc. madness, etc. see ಮರುಕುಳಿ.

ಮರು maru. 1. *a sandy desert, any arid region or soil destitute of water* (ನೀರು ನೆಟಲಿಲ್ಲದ ಠಾವು Nr.). 2, a mountain, a rock (*cf.* ಮರಡಿ, etc.). 3, N. of a country (Marwar, Bp. 6, 18).

ಮರು maru. 2. = ಮರುವಕ. a kind of ocimum. (ಮರುವಕ, ಫಣಿಜ್ಜಕ, ಕಪ್ಪಾದ ತುಲಸಿ Mr. 129).

ಮರುಕುಳಿ maru-kuḷi. bewilderment, etc. (ಮರುಳ್ವುದು Śs.).

ಮರುಗ maruga. = ಮರುವ, etc. Tbh. of ಮರುವಕ (Śmd. 375; Grj. 7, 52; My.; Si. 141; ಸುರಭಿ Nn. 30, Mr. 509; see s. ಲಘು). see ಬಿಳೀ-.

ಮರುಗು marugu. = ಮಂಜಿ 2. a perennial plant, etc. (St. & Pl.).

ಮರುಜ maru-ja. a kind of perfume (= ನಖೀ). 2, a tree akin to the Mimosa catechu (see ಖದಿರ). — ಮರುಜವಣಿ. -ಮಣಿ. a bead of maruja (Śsv. 3, 30).

ಮರುಜೆ maru-je. a particular species of plant. — ಮರುಜೀವಣಿ. -ಮಣಿ. a bead of maruje (Rām. 6, 40, 5).

ಮರುತ್ marut. = ಮರುತ್ತು. *wind.* 2, *the god of the wind, regent of the north-west quarter* and father of Hanumat. 3, *any god or deity.* 4, N. of a metrical foot (Ch.). 5, N. of the gods of the winds and storms.

ಮರುತ maruta. wind (Śmd. 106). (ತಾರ, ವಾಯು Nn. 40; ಅನಿಲ, ವಾಯು 72). 2, a deity (ಸುರ, ದೇವತೆ 72). 3, = ಮರುತ್ No. 2 (ದಿಶಾಧಿಪ Mr. 57). 4, a mountain (ಅಚಲ, ಪರ್ವತ 72). 5, N. of a country (ಜನಾನ್ತ, ದೇಶಭೇದ 72). 6, a bow (ಧನು, ಬಿಲ್ಲು 72). 7, N. of a metrical foot (Ch.; Mr. 364). 8, N. of a king (J. 2, 32; 5, 20, etc.).

ಮರುತಬನ್ಧಿ maruta-bandhi. a disease of the spleen (ಗುಲ್ಮ Mr. 387).

ಮರುತಾಶನ maruta-aśana. a serpent (ಸರ್ಪ Mr. 399).

ಮರುತ್ತರಂಗಿಣಿ marut-taraṅgiṇi. the celestial Ganges (Śmd. 260 Mdb.).

ಮರುತ್ತು maruttu. Tbh. of ಮರುತ್. (Ch. v. 121).

ಮರುತ್ತ್ರಯ marut-traya. three mountains (or mērus, Cpr. 1, 69).

ಮರುತ್ವತ್ marut-vat. attended by the maruts: *Indra.*

ಮರುದಾಪ್ತ marut-āpta. fire, Agni (Bp. 21, 1).

ಮರುದಿಷ್ಟ marut-iṣṭa. fire. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಮರುದ್ದೆಸೆ marut-dese. the north-west quarter (Śsv. 1, 62).

ಮರುದ್ವರ್ತ್ಮ marut-vartma. the path of the winds: *the atmosphere.*

ಮರುನ್ನಿಕರ marut-nikara. a multitude of deities (Bp. 2, 20).

ಮರುನ್ನಿಷೇವಣ marut-niṣēvaṇa. living in, enjoying or eating wind (adj., Śsv. 4, 85).

ಮರುನ್ಮಾಲೆ marut-māle. *a sort of grass, Trigonella corniculata* Lin.

ಮರುಭೂಮಿ maru-bhūmi. = ಮರು No. 1. a sandy desert. (My.).

ಮರುವ maruva. = ಮರಗ, ಮರಗು, ಮರು 2, ಮರುಗ (Śmd. 375; Si. 141). ಮರುವಕ. a kind of Ocimum (Sk.); sweet marjoram [ಪರಿಮಳಿತ ಸೌನ್ದರಂ ಬನ್ಧುರಗನ್ಧ ಮದನ ರಾಗ ವರ್ಧನಕರಮಿಾ ಮರುವಂ ಕರ್ಬಾಳಮುಮಿರೆ Ap. 11, 123]; (Cpr. 1, 101). 2, a valuable timber tree with showy purple flowers, Lagerstroemia flos reginae Retz.. (St. & Pl.).

ಮರುವಕ maruvaka. = ಮರುಗ (Śmd. 375), ಮರುವ, etc. a kind of Ocimum. 2, *sweet marjoram or a similar plant* (= ಜಮ್ಬೀರ). 3, *the tree Vangueria spinosa* Roxb.

ಮರುವು maruvu. = ಮರವೆ. (ಮತ್ತತೆ Kk. 31; Śm. 76).

ಮರುಸುತ್ತು marusuttu. = ಮರಸುತ್ತು, etc. a screw, etc. (My.).

ಮರುಳ್ maruḷ. 1. to be bewildered, etc. ಮರುಳ್ವುದು (ಮರುಕುಳಿ Śs.; Tu.; T. ಮರುಳು, ಮಯಂಗು).

ಮರುಳ್ maruḷ. 2. = ಮರಳು 3, ಮರುಳು, ಮಳ್, ಮಳ್ಳು 1. bewilderment, confusion, madness, foolishness, stupidity; fury, ecstasy, frenzy, the state of being possessed (ಪೇಂಕುಳಿ Kk. 65; Tu.; M.; M. ಮಯಲ್, ವಾಟಿಲ್, infatuation, charm of love; Te. ಮರುಲು, love, desire, lust = ಮೋಹ, ಕಾಮ). 2, a mad, or foolish, person; — an evil spirit, a demon, an imp (ಪಿಶಾಚಿನಿ Śmd. II; Kk. 91; Śm. 53; ಭೂತ Nn. 78; M.). ಮರುಳ್ಗಳ್ (Śmd. 52). [ಮರುಳಂ ಮದಿರಾಪರ

ವಶನುಂ ಪೇೞ್ಗಿಮಾವನಱಿವಂ ಪೇೞ್ಗಿಂ Kr. 1, 80; ಮಗಂ ಗಾಂಗೇಯ ನಿರ್ದನ್ತೆ ನೋಡ ಮರುಳ್ ಶನ್ತನು ತನ್ನದೊನ್ದು ಸವಿಗಂ ಸೋಲಕ್ಕಮಿತ್ತಂ ನಿಜಕ್ರಮಮಂ ತನ್ನಯ ಬೇಟದಾಕೆಯ ಮಗಂಗೆ Pb. 1, 71; ಇರೆ ಮರುಳೆ ಶುಷ್ಕವೈಯಾಕರಣಂಗಂ Ap. 1, 24; Cv. 961; ಏಡಿಸುವನ್ತಿರಾಡಿಮದ ದೊನ್ದು ಮರುಳ್ ಫಣಿರಾಜ ಕೇತುವಂ Pb. 13, 54; Ap. 15, 36]. ಮದ್ದಿನ್ದ ಮರುಳಾಗಿ ಹೇಕುಳಿಗೊಣ್ಡಿದ್ದ ನಾಯಿ (ಯೋಗಿತ, ಅಲರ್ಕ Nr.). ನೀರ ಬೊಬ್ಬುಳಿ ನೆಚ್ಚಿ, ಸಾರಿ, ಕೆಡದಿರು, ಮರುಳೆ! (Sp.). ಬಿರುದರ ಕರುಳಂ ಕೊಱೆ ಕೊಱೆದು ಮರುಳ್ ಇರುಳ್ ತಿನ್ಬುಡೆಯೊಳ್ (Śmd. 27). see Śmd. 272; Cpr. 1, 62; 5, 31; 7, 44; Abh. P. 13, 54 va.; 13. 66; Bp. 2, 18. 23; 10, 3; 18, 12; 35, 32; 57, 62; J. 2, 23. 44; 8, 33; 22, 24; ಪುಲ್-; ಪೆರ್-. — ಮರುಳ ಜೆಡೆ. N. of a plant (ಗೋಲೋಮಿ, ಭೂತಕೇಶ Nr.). — ಮರುಳಾಗು. -ಆಗು. to grow bewildered, confused, mad, etc. see Grj. 4, 62; Bp. 40, 6; 45, 33; J. 2, 57. — ಮಗಳೇ, ಮರುಳಾದೆಯಾ? ಇರುಳು ಜಗಳಾಡುವವರು ಯಾರಮ್ಮ? — ಬಱೀ ಮಾತಿಗೆ ಮರುಳಾದರೆ ಬಱ ತಪ್ಪೀತೇ? — ಮಗ ಓದಿ ಓದಿ, ಮರುಳಾದ (Prvs). — ಮರುಳಾಟ. -ಆಟ. bewildered, mad, foolish behaviour; confusion, etc. (J. 19, 26; 24, 4; My.). — ಮರುಳಾಟ ನುಡಿ. a confused speech. ಮರುಳಾಟನುಡಿಯ ಅಟ್ಟುಳಿ (ನಿರಸ್ತ Mr. 85). — ಮರುಳಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. to cause to act foolishly, etc. (Dp. 102, pallavi). — ಮರುಳಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Rśv. 1, 17). — ಮರುಳ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಮರುಳುಗೊಳ್. to grow bewildered, etc.; to fall into frenzy (on account of a person, Grj. 3, 98 va.). [ಗುಣಾರ್ಣವನ ಪುಟ್ಟಿದೊಸಗೆಯೊಳೊಸಗೆ ಮರುಳ್ಗೊಣ್ಡು ಕುನ್ತಿಯುಂ ಪಾಣ್ಡುರಾಜನುಮಿರೆ Pb. 2, 2 va.; Ap. 7, 111 va.]; — ಮರುಳ್ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to cause to grow bewildered, etc. (ಬೇಳ್ಮಾಡು Kk. 72; Śm. 51; Mr. 2; Grj. 2, 106 va.; Rśv. 5, 19 va.). — ಮರುಳ್ದುಮ್ಬಿ. -ತುಮ್ಬಿ. a mad black bee (Śmd. 143). — ಮರುಳ್ಪಡೆ. -ಪಡೆ. = ಮರುಳಾಗು. (Abh. P. 13, 65).

ಮರುಳ muruḷ-a₃. a bewildered, mad, foolish man (My.). 2, a badly disposed man (ದುಃಶೀಲ Bhn. 46). [ಪರಪಿನ ನೀಳದ ಕಡೆಯಂ ಮರುಳಂ ತವೆ ನೋಡಲಾಱದಮ್ಬರ ತಳಮಂ ಕರಿದೆಮ್ಬನ್ತಿರೆ Pb. 6, 20]. ತನ್ನ ನೆರಳು ತಾ ಕಣ್ಡು ನರಳುವವ ಮರುಳ ನಲ್ಲವೇ? — ಮರುಳಗೆ ಇರುಳಿಲ್ಲ, ಪಿತ್ತದವಗೆ ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲ. (Prvs.). see Cpr. 4, 18; Bp. 13, 13; 15, 4; 57, 13; 60, 42; B. 4, 180; ಅರೆ-; Prvs. s. ತಲೆ. [Tu. ಮಲೆ].

ಮರುಳಿ maruḷi. 1. = ಮರಳಿ, etc. (My.).

***ಮರುಳಿ maruḷi. 2.** a mad woman. ಆಂ ಮರುಳಿಯೆನೆಯಱಿದು ಮಱಿಯದೆ ಬರಿಸಿದೆಂ Pb. 1, 93.

***ಮರುಳಿಸು maruḷisu.** to enchant, attract; to cause to grow bewildered. ವಸನಾಳಂಕಾರ ಮನ್ದಾರಶೇಖರ ರಮ್ಯಂ ಧೃತಯೌವನಂ ಮರುಳಿಸಲ್ತಾನಾತುರ್ಗಂ Ap. 8, 5.

ಮರುಳು maruḷu. = ಮರುಳ್ 2, etc. (Bp. 20, 21; 51, 53; 56, 46; 58, 44; Bh. 1, 10, 22; My.). [ಹರನ ಕೊರಳಲ್ಲಿಪ್ಪ ಕರೋಟಿಮಾಲೆಯ ಶಿರದ ಲಿಖಿತವ ಕಣ್ಡು ಮರುಳು ತಣ್ಡಗಳು ಓದಿನೋಡಲು Bv. 537; Cv. 545; ಮರುಳ ಕಣ್ಡ ಕನಸಿನ ಪರಿಯನ್ತೆ ಶಿವಾಚಾರ Bv. 859]. ಭೂತ ಮರುಳೋ? ಮಾಡ ಮರುಳೋ? — ಭೋಗಿಗೆ ಯೋಗಿ ಮರುಳು, ಯೋಗಿಗೆ ಭೋಗಿ ಮರುಳು. — ಮನೆಗೆ ಬನ್ದ ಮರುಳು (a mad, or foolish, person) ಲೇಸು. — ಎಳೇ (ಎಳೇ ಪ್ರಾಯದ) ಮರುಳೋ? ಎಪ್ಪತ್ತೇ (ಎಪ್ಪತ್ತು ವರುಷದ) ಮರುಳೋ? — ಜನ ಮರುಳೋ? ಜಾತ್ರೆ ಮರುಳೋ? (Prvs.). — ಮರುಳುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. to accuse of foolishness (Bh. 5, 1, 41). — ಮರುಳುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಮರುಳ್ಗೊಳ್. (Bp. 41, 7; 52, 7; 54, 30; Bh. 2, 13, 14; C.; B. 4, 17). ಮರುಳು ಗೊಣ್ಡದು (ಉನ್ಮಾದ, ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮ Nr.). — ಮರುಳುನಾಯಿ. a mad dog. ಅರೆಮರುಳಗೆ ಮರುಳುನಾಯಿ ಕಚ್ಚಿತನ್ತೆ (Prv.). — ಮರುಳು ಮಾಡು. to cause to grow bewildered, etc. (Bp. 40, 22; Bh. 1, 8, 71; J. 7, 25; My.). — ಮರುಳುಮಾತು. a confused, or confusing, word or speech (My.). — ಮರುಳುಮ್ಮತ. -ಉಮ್ಮತ. the thorn-apple which produces bewilderment (J. 2, 33). — ಮರುಳು ಹಿಡಿ. bewilderment, etc. to seize or lay hold of. ಅವನಿಗೆ ಮರುಳು ಹಿಡಿಯಿತು (My.).

ಮರುಳುತನ maruḷutana. = ಮರುಳ್ತನ. (ಪೇಂಕುಣಿ Śs.; Bp. 44, 11: Rām. 5, 8, 22; 6, 12, 15; B. 3, 12; ಉನ್ಮಾದ, ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮ Si. 70; C.).

ಮರುಳ್ಚು maruḷcu. to bewilder, etc. [ಬಾಲಕೇಳಿಯೆ ಕರಮೆ ಮರುಳ್ಚಿದುದು ತಾಯುಮಂ ತನ್ದೆಯುಮಂ Ap. 8, 38]; (Cpr. 6, 83; V. 29, 14. 21. 22).

ಮರುಳ್ತನ maruḷtana. the state of being bewildered, mad, etc. (Śmd. 248). [ಈತನೊಳ್ ಇದಿರ್ಚಿ ಕಾದುವ ಮರುಳ್ತನಂ ಬೇಡ Ap. 13, 57 va.; Vr. 40, 10]; (ಪೇಂಕುಳಿ Śm. 49; ಮೆಳ್ಪಡೆ Śmd. II, o. r. ಮೆಳ್ವಡೆ; ಮೆಳ್ಪಡೆ Kk. 86; Grj. 8, 9; Śśv. 4, 111).

ಮರೆ mare. a kind of deer (Śmd. 27). (ನ್ಯಂಕು, ರಂಕು Hlā.; ರಂಕು, ನಂಕು Mr. 163: Bp. 34, 32). [ತಡಂ ಮೆಟ್ಟಿ ಪರಿವ ಕಡವಿನ ಕಾಡೆಮ್ಮೆಯ ಮರೆಯ ಪಿಣ್ಡುಗಳುಮಂ Pb. 5, 48 va.]. ಗಣ್ಡುಮರೆ (ಋಶ್ಯ Si. 169). ಹಿರಿದಹ ಮರೇಮೃಗ (ರಾಮ 170), ಮರೆಯ ಅಡಗು (Śśv. 3, 39). ಇದು ಹುಲ್ಲೆಗಳ ಹಕ್ಕೆ! ಇದು ಮರೆಯ ಹಿಕ್ಕೆ ತಾಂ (Rāghc. 17, 68). see ಕಾಟ್-, ಪೆರ್-, ಬಲ್-, ಹೆಮ್-.

ಮಱ maṟa. 1. = ಮೊಱ 3. a fan used for winnowing, etc. (ಪ್ರಸ್ಫೋಟನ, ಶೂರ್ಪ Si. 307). ತರುವವ ಮಱತರೆ ಮಱ ಏನು ಮಾಡೀತು? (Prv. in B. 5, 314).

ಮಱ maṟa. 2. = ಮಱು 1. again. — ಮಱ ಕಳಿಸು. to bring again (to the mouth), as an animal in rumination (B. 3, 17). 2, = ಮಱು ಕಳಿಸು. to relapse (My.). — ಮಱಸಲ್. = ಮಱುಸಲ್. (My.). — ಮಱಸಿಲ್. = ಮಱಸಲ್, etc. (My.).

ಮಱ maṟa. 3. = ಮಱೆ³ 2. hiding, etc. — ಮಱಮಾಚು. = ಮಱೆ³ ಮಾಚು. to hide, to conceal (v. t.; Si. 69. 73). — ಮಱ ಮಾಯಿಸು. = ಮಱ ಮಾಚು. (My.).

ಮಱ maṟa. 4. (fr. ಮಱಗು 1). = ಮಲ 1. with grief. — ಮಱ ಮಱನೆ ಮಱುಗು. to be very much grieved (B. 3, 7). — ಮಱ ಮಱ ಮಱುಗು. = ಮಱ ಮಱನೆ-. (B. 4, 20).

***ಮಱಕೆನ್ದು maṟakendu.** to sleep, to lie down unnoticed. ಪುರೋಚನನುಮಾ ಮನೆಯೊಳೊನ್ದೋವರಿಯೊಳ್ ಮಱಕೆನ್ದಿದಂ Pb. 3, 4 va.

ಮಱಗು maṟagu. 1. = ಮಱುಗು. to suffer great pain. ಸಜ್ಜನರು ಸಾಯಲೊಡೆ ನಿರ್ಜರರು ಮಱಗುವರು (Sp.).

ಮಱಗು maṟagu. 2. = ಮಱವು, etc. secrecy (Te. ಮರುಗು, ಮಱುಗು). — ಮಱಗುಗೆಡು. -ಕೆಡು. a secrecy to be divulged (Śāstrasāra in W. v. 1319).

ಮಱತು maṟatu. = ಮಱದು, etc. (My.).

ಮಱದು maṟadu. = ಮಱತು, ಮಱೆ³ದು. P. p. of ಮಱೆ³ 1.

ಮಱಪು maṟapu. 1. to hide, to conceal; to cause to forget (Cpr. 8, 83).

ಮಱಪು maṟapu. 2. = ಮಱವು, etc. (Ssv. 2, 104; T. ಮಱಪ್ಪು; see ಮೆಯ್ಮಱಪು). — ಮಱಪಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to hide oneself (Cpr. 4, 82).

ಮಱಮ್ಬೆ maṟambe. = ಮಱವೆ (Ct. I, 25).

ಮಱಯಿಸು maṟayisu. = ಮಱಸು, etc. (Cpr. 5, 23).

***ಮರಲುನ್ದು maṟalundu.** to lie down; to sleep. (*cf.* ಮಱಸುನ್ದು, ಮಱಕೆನ್ದು). ಈ ಮಱಲುನ್ದಿದರಾರ್ಗೆನ್ದೊಡೆನ್ನ ತಾಯ್ಬಿರುಮೊಡವುಟ್ಟಿದರೆನ್ದೊಡೆ Pb. 3, 15 va.; Ap. 2, 62; Vr. 17, 23.

ಮಱವು maṟavu. = ಮಱಗು 2, ಮಱಪು 2, (ಮಱವೆ), ಮಱಹು q. v. hiding; secrecy; unmindfulness; forgetting; forgetfulness (My.; Tu.; Te.); etc. ನನಗೆ ಮಱವು ಬನ್ತು (I forgot, My.). ಆ ಮಾತು ನನಗೆ ಮಱವಾಯಿತು (I have forgotten—, My.). see ಮೆಯ್‌-. ಅಱವು ಇದ್ದದಲ್ಲದೆ ಮಱವು ಹ್ಯಾಗೆ ಬನ್ದೀತು? (Prv.). — ಮಱವಿಗೆ ಹಾಕು. to hide (ಮಱಸು G.).

ಮಱವೆ maṟave. ಮಱೆ-ವೆ. = ಮಱವ್ಪೆ (Smd. 247). the state of becoming unmindful of; oblivion, forgetfulness (My.; Tu. ಮದಪುನಿ; T. ಮಱವಿ); unconsciousness; stupor; torpor (Bh. 1, 9, 8; My.; T. ಮಱವಿ). see ಪೆರ್ಮಱವೆ, ಮೆಯ್ಮಱವೆ. 2, a disease of the eye (Bp. 18, 66). ಮಱವೆ ಪಿಂಗಿದಂ (ಎಚ್ಚತ್ತಂ Smd. I).

ಮಱಸು maṟasu. = ಮಱಯಿಸು, ಮಱಿಸು, (ಮಾಚು, ಮಾಱು 1). to veil, to hide, to conceal (ಆಚ್ಛಾದನ Smd. Dh.); to keep oneself out of view; to practise fraud (J. 5, 59); to cause to be unmindful of or to forget (My.). [ನೆಗಱ್ದೊರ್ನ್ನ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯಂ ಮಱಸಿ ಪೆಱತೊನ್ದು ಮಾಡಿಕ್ಕಿಯಿನಱುಪುವುದು Kr. 3, 115; Ap. 2, 62]. ಮಱಸಿ, ಕೊರಲನು ಕೊಯ್ವ ನರರ ಮಱೆ, ಮನವೆ! (Dp. 172). ಕೆಮ್ಮಿನಿನ್ದ ಹೂಸು ಮಱಸಿದ (Prv.).

ಮಱಸುನ್ದು maṟa₃-sundu. 1. to lie hidden (Kāvy. 2, 1, 25). [ತಣಿಯುಣ್ಡು ಬೆಣ್ಡು ಮರಲ್ದು ಮಱಸುನ್ದಿದರ್ Pb. 3, 4 va.].

ಮಱಸುನ್ದು maṟa₃-sundu. 2. lying hidden. 2, (maṟa₂-sundu) coitus. ಮಱಸುನ್ದು ಸೂಱ ಸುನ್ದೆನೆ ಪೆಱತಿನಿಸಿನ್ವೆಱೆಯದೆನೆ ಪದಾನ್ತರದಿನ್ದಂ ನೆಱೆದು ನಿಲೆ ದುಃಪ್ರತೀತಿಯನಱುಪುವಪಿಱ ಪಿದವುಮಿನ್ನವೆ ಗ್ರಾಮ್ಯಂಗಳ್ (o. r. ಪೆಱ ಪೆಱ ಉಮ್ಮಿನ್ನವ ಗ್ರಾಮ್ಯಂಗಳ್, Kāvy. 2, 1, 24).

ಮಱಸುಹ maṟasuha. concealing, concealment (of knowledge, etc., ಅಪಹ್ನವ, ಅಪಲಾಪ, ಅಪಜ್ಞಾನ, ಅಪಾತ್ಯಯ Hlā.).

***ಮರಸೊನ್ದು maṟasondu.** = ಮಱಸುನ್ದು 1. ಕೆಟ್ಟೆನಿನಿಯಂ ಮಱಸೊನ್ದಿದನೋ ಬಱಲ್ದನೋ Pb. 2, 19.

ಮಱಹು maṟahu. = ಮಱಪು 2, ಮಱವು, etc. secrecy (Grj. 5, 38); unmindfulness; inadvertence, error, mistake; forgetfulness: loss of consciousness; stupor (ಪ್ರಮಾದ, ಅನವಧಾನ Hlā.; ಅನ್ತರ Nn. 77, Mr. 531; ಅಪಹ್ನವ, ಅಪಲಾಪ, etc. Mr. 441; ಮೂರ್ಛೆ Nn. 124). ಮನದ ಮಱಹು (ಭ್ರಾನ್ತಿ, ಮಿಥ್ಯಾಮತಿ, ಭ್ರಮ Nr.). see Bp. 3, 34; 35, 20; 36, 28; 42, 16. 17; ಮೆಯ್ಮಱಹು.

ಮಱಿ maṟi. 1. the young of any animal to be born (? ಪೋತಕೆ Smd. Dh.).

ಮಱಿ maṟi. 2. the young of any animal (excepting kine and buffaloes, see ಕಱು 1; C.; T., M.; Te. ಮರಕೆ); a young child (ಪೋತ, ಪಾಕ, ಅರ್ಭಕ, ಡಿಮ್ಭ, ಪೃಥುಕ, ಶಾಬಕ, ಶಿಶು Si. 179; My.); a pupil (My.); a shoot, a sapling (B. 2, 22. 37). [ಕಟ್ಟಲೆಯೆಮ್ಬ ಪಾಪಕರ್ಮನ ಮಱಿಗಳ್ ಕರಂ ಪಲವುಮಂ ಸೆಱೆಗೆಯ್ದಪುವು Pb. 3, 84; Vr. 29, 5]. ಆನೆಯ ಮಱಿ (ಕಲಭ, ಕರಿಪೋತ); ಉಡುವಿನ ಮಱಿ (ಗೌಧೇರ); ಎಲ್ಲಾ ಪಶುಗಳ ಮಱಿ (ಬರ್ಕರ Hlā.). ಉಡುವಿನ ಮಱಿ (ಗೌಧೇರ Nr.). ಆನೆಯ ಮಱಿ (ಮತಂಗಪೋತಕ Nn. 135). ಒಣ್ಟೆಯ ಮಱಿ (ಕರಭ Si. 323). ಕೋಣೀ ಮಱಿ (C.). ಕರಿಯಾದರೂ ಮಱಿಯಾಗಿರದೆ ಬೆಳೆಯದು (Prv.). see Cpr, 5, 64 va.; 7, 48. 103; Bp. 11, 10; 20, 13; Bh. 1, 20, 61; 2, 13, 14; 3, 13, 29; Rsv. 5, 40. 44; 8, 117; 9, 28. 29; J. 28, 4. 52; ಅಂಚೆಮಱಿ, ಆನೆಮಱಿ, ಕಿಱುಮಱಿ, ಗಣ್ಡುಮಱಿ, ಗಿಳಿಮಱಿ, ಪಕ್ಕೆಮಱಿ, ಪಲ್ಲಮಱಿ, ಪೊಂಮಱಿ, ಮಿಗಮಱಿ, ಹೆಣ್ಣುಮಱಿ. — ಮಱಿ ಈ. = ಮಱಿ ಕೊಡು. (My.). — ಮಱಿ ಕೊಡು. to bring forth young, to yean, to cub (B. 5, 17). — ಮಱಿಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. a colt (ಬಾಲ, ಪೋತ, ಕಿಶೋರ Hlā., Nr.; Mr. 273). — ಮಱಿಗೋಗಿಲೆ. -ಕೋಗಿಲೆ. a young cuckoo (J. 8, 3). — ಮಱಿಜೇಡಹುಳು. a young spider (B. 4, 113). — ಮಱಿದುಮ್ಬಿ. -ತುಮ್ಬಿ. a young black bee [ಮಱಿದುಮ್ಬಿಯಾಗಿ ಮೇಣ್ ಕೋಗಿಲೆಯಾಗಿ ಪುಟ್ಟುವುದು ನನ್ದನದೊಳ್ ವನವಾಸಿ ದೇಶದೊಳ್ Pb. 4, 29; Ap. 4, 41 va.]; (Abh. P. 15, 5; Rām. 2, 7, 4; J. 2, 57; 3, 6. 24; 8, 2. 4; 29, 46). — ಮಱಿಮಕ್ಕಳು. plural of ಮಱಿಮಗ: great grand-children (B. 3, 74; My.). — ಮಱಿಮಗ. a great grand-son (My.; G. 282). — ಮಱಿಮಗಳು. a great grand-daughter (My.). — ಮಱಿ ಮಾಡು. to hatch, as fowls (My.; B. 3, 120), spiders (B. 4, 113). — ಮಱಿಮೀನ್. a young fish (J. 6, 10; 30, 6; B. 4, 119). ಮಱಿಮೀನ ಮೊತ್ತಂ (ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡಮತ್ಸ್ಯಸಂಘಾತ, ಪೋತಾಧಾನ Nr.; ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡ Mr. 410). 2, a sort of gilt-head, Sparus emarginatus B. MSS. (ಗಡಕ, ಶಕುಲಾರ್ಭಕ Nr.). — ಮಱಿಮುಗಿಲ್. a small cloud (Rsv. 1, 135 va.). — ಮಱಿಯಾನೆ. -ಆನೆ. a young elephant (ಧೇನುಕೆ, ಬಾಲಕರೇಣು Nn. 98; ಗಣಿಕೆ, ಶುಣ್ಡಾಲಕಿಶೋರ 98; ಕಲಭ 130; Bh. 1, 8, 61; J. 31, 60). — ಮಱಿಯುಡು. -ಉಡು. a young iguana (ಗೌಧೇರ Mr. 163). — ಮಱಿಸಿಂಗ. a young lion (J. 20, 13). — ಮಱಿ ಹಾಕು. = ಮಱಿ ಕೊಡು. (My.: B. 3, 75). ಬರಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಕರಿ ಮಱಿ ಹಾಕೀತೇ? (Prv.).

ಮಱಿಸು maṟisu. = ಮಱಸು, etc. to hide. ದುಃಖವನ್ನು ಮಱಿಸೋಣ (G. 259).

ಮಱು maṟu. 1. = ಮಱ 2, ಮಲ 3, (ಮಾಱು 2). other; next, following, second; again; opposite (T., Tu., Te.; *cf.* ಮತ್ತು). — ಮಱು ಕಳಿಸು. = ಮಱು ಕಳಿಸು. (V. 30, 32). — ಮಱು ಕಳಿಸು. = ಮಱ ಕಳಿಸು 2. to appear again, to return, as a fever (My.) — ಮಱುಚಲ್. = ಮಱುಸಲ್. — ಮಱುಚಲ ಮಗ. a second-born son (B. 3, 15). 2, a third-born son (My.). — ಮಱುಜೂಜು. another game at dice (Rām. 3, 2, 25). — ಮಱುಜೀವಣಿ. a vegetable substance that restores to life (Rām. 6, 36 sum.; 6, 36, 38). — ಮಱುದಿನ. the next day (ಪರೇದ್ಯುಸ್ Si. 477; Bp. 2, 51; 27, 22; 32, 42; 42, 37; 57, 10; J. 29, 13. 26; B. 2, 28. 46; My.). — ಮಱುದಿವಸ. = ಮಱುದಿನ. [ಪುರೋಚನಂ ತಮ್ಮಂ ಮಱುದಿವಸಂ ಭಿದ್ರಿಸುವನೆನಲುಂ Pb. 3, 4 va.; Ap. 12, 74 va.]; (Bp. 14, 28; 34, 21; 43, 67; B. 3, 50; Rsv. 7, 97 va.; My.). — ಮಱುದೆವಸ. = ಮಱುದಿವಸ. (Cpr. 2, 40 va.; 5, 136 va.). — ಮಱುಭವ. another birth [ಕಣ್ಡರಾರ್ ಮಱುಭವಂಗಳನಿಲ್ಲಿ ವಿಯಚ್ಚರೇಶ್ವರಾ Ap. 2, 9]; (Cpr. 4, 18). — ಮಱುಮಾತು. an answer [ಎನ್ದು ಮಱುಮಾತಿಂಗೆಡೆಯಿಲ್ಲದನ್ತಿರೆ ನುಡಿದ ಪಡೆಮೆಚ್ಚಿಗಣ್ಡನ ಗಣ್ಡವಾತುಮಂ Pb. 5, 75 va.]; (ಪ್ರತಿವಾಕ್ಯ, ಉತ್ತರ Nr.; Cpr. 10, 54 va.; Abh. P. 15, 30 va.; Rām. 6, 53, 6; V. 5, 39 va.).

— ಮಱುಮಾತುಗುಡು. -ಕುಡು. to give a reply (Abh. P. 9, 155 va.). [— ಮಱುಮಾತುಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಮಱುಮಾತುಗುಡು. ಆತನುಂ ಪಿತೃಮಾತೃಗಳೀಯದ ಸ್ತ್ರೀಯರಂ ಕೈಕೊಳ್ವುದೆನಗಯೋಗ್ಯಮೆನ್ದು ಮಱುಮಾತುಗೊಟ್ಟೊಡೆ Vr. 60, 25]. — ಮಱುಮೆಯ್. another birth. [ಈ ಭವದಿನ್ದ ಮಾದ ವಾಸನೆ ಮಱುಮೆಯ್ಗುಮಕ್ಕುಂ Ap. 4, 52]; (Abh. P. 8, 8; 16, 39 va.). — ಮಱುಮೊನೆ. another sharp point: the point of an arrow that has pierced through one body and thus is ready to enter another (Bh. 7, 6, 32). — ಮಱುಮೊನೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to get a second sharp point (by piercing through one body to enter another, Bh. 1, 5, 15; 4, 4, 54; J. 4, 44). — ಮಱುಪಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. another side or party; a hostile army [ಭಗದತ್ತ ನದೀಸುತರೆನ್ಬ ಸನ್ದ ಬೀರರೆ ಮಱುಪಕ್ಕಮಣ್ಣೊಡನಿರ್ದರೆ ಕೂಸುಗಳೆಮ್ಬ ಶಂಕೆಯುಂ ಪಿರಿದೆನಗೀಗಳಾದಪುದು Pb. 11, 12]; (ಪಗೆವಡೆ Ct. I, 103; Cpr. 5, 107; Abh. P. 7, 69. 99; 9, 58. 62; 11, 51 va.; 13, 87; 15, 55 va.). [— ಮಱುಪಕ್ಕದಲ್ಲಳ (ಱ?). -ತಲ್ಲಳ (ಱ). one who causes turmoil in the army of the opposing side. ಸಂಸಾರ ಸಾರೋದಯಂ ಮಱುಪಕ್ಕದಲ್ಲಳಂ ನೋಡುತ್ತೆ ಗೆಲ್ವಂ ಪಾಣ್ಬರಂಕುಸಂ Pb. 1, 148 va. — ಮಱುಪಕ್ಕದವರ್. -ಪಕ್ಕದವರ್. those in the opposite side in battle. ಅಗಳಾ ತಲೆಯಂ ಮಱುಪಕ್ಕದವರ್ ಕಣ್ದು ಕೆಲರಂಜಿ ತ್ರಸ್ತಾಭಿಭೂತರಾಗಿ ಯೋಡಿ Vr. 62, 13]. — ಮಱುಪಸಲ. -ಮುಸಲ್-ಅ. an antagonist, an enemy (ಮಾಱಡಿ, ಬೇರ, ಪಗೆ Ss.; ಮಾಱಡಿ, ಪಗೆ Kk. 60; Śm. 40; Te. ಮಾರುಮಲೆ, ಮಾರುಮುಸಲು, to oppose, front; to rival). [— ಮಱುವಾತು. -ಮಾತು. = ಮಱುಮಾತು. ಆ ಮಾತಿಂಗೆ ಮಱುವಾತು ಗುಡಲಱಿಯದೆ Pb. 2, 82 va.]. — ಮಱುವಾಟ್. -ಬಾಟ್. a second marriage. ಮಱುವಾಟವಳು (ಪುನರ್ಭೂ, ದಿಧಿಷು Hlā.). ಮಱುವಾಟ ಕಾನ್ತೆ (ಪುನರ್ಭೂ, ದಿಗ್ಗಿಭು Mr. 303). — ಮಱುಸಲ್. = ಮಱಸಲ್. another or further birth or offspring: a third or last-born son or daughter (My.). ಮಱುಸಲ ಮಗನು, ಮಱುಸಲ ಮಗಳು (My.).

ಮಱು maṟu. 2. (fr. ಮಱೆ 1). forgetfulness. see ಮಱುಕುಳಿ.

ಮಱುಕ maṟuka. sorrow, grief (ಅದವಱಲ್ Śmd. II; Cpr. 8, 58; Rsv. 14, 20); affection, love (J. 11, 4; 21, 8; 28, 4; My.). [ಸಮಱುಗೆಯಿಲ್ಲದ ಮಱುಕಮುಮುರ್ದಿರೆ Kr. 3, 170; Pb. 4, 12; Ap. 5, 30]. ವಿರಹದಿನ್ದ ಆದ ಮಱುಕ (ಉತ್ಕಣ್ಠೆ, ಉತ್ಕಲಿಕೆ Nr.). ಮಱುಕವಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಡತಿಗಿನ್ತ ಮರದ ನೆರಳು ಸುಖ (Prv.). see ಬಾಯ್ಮಱುಕ; Prv. s. ತಿರುಕ. — ಮಱುಕಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. to feel affection (Rsv. 5, 44).

ಮಱುಕುಳಿ maṟu-kuḷi. (Śmd. 239. 40). a forgetful or absent minded man (ಮಱೆವವ Śm. 48; Kk. 65, o. r. ಮರುಳಿ ದಂ, for which *cf.* ಮರುಕುಳಿ).

***ಮಱುಗಿಸು maṟugisu.** to cause to suffer pain. ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮಮಂ ಮಱುಗಿಸಿ ನಿನ್ನನೀ ಪದಕೆ ತನ್ದುದು Ap. 3, 40.

ಮಱುಗು maṟugu. = ಮಱಗು 1. to burn, to be very hot, to be inflamed with passion; to fret; to suffer great pain, to be distressed, to grieve (ಸನ್ತಾಪ Śmd. Dh.; My.; Te. ಮರಗು, ಮಱಗು, to boil up, etc.; T. ಮಱುಗು, to whirl; to be perplexed or confused); to love (ಕೂರ್ Śmd. II; Te.). [ಮಱುಗುವ ಪಾಲ್ಗಳೆಯ ಪನಿಗಳಂ ಬೆರಸಿದ ಪೋಲ್ Kr. 1, 58; ಗುರುಪುತ್ರನಿದಿರ್ಚೆ ಭೀತಿಯಿಂ ಮಱುಗಿ ತೆರಳ್ದು ತೂಳ್ದು ಸುಱಗೊಣ್ದುದು ಪಾಣ್ಡವ ಸೈನ್ಯಸಾಗರಂ Pb. 12, 31; Ap. 3, 67]. ಕೂರ್ತು ಮಱುಗಿ ದಂ (ಪ್ರೀತಿವಟ್ಟಂ Kk. 80). ಮಱುಗಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸನ್ತಾಪಿತ, ಸನ್ತಪ್ತ Nr.). ತೆಱೆದ ಕೆಣ್ಡದ ಮೆಟ್ಟಿ ಮಱಗುವಾ ತೆಱನನ್ತೆ ಅಱುಯದರ ಕೂಟ (Sp.). see Śmd. 225. 282. 292; Cpr. 4, 118; Ch. v. 20; Bp. 22, 17; 24, 21; 27, 11; 28, 9; 37, 39; 60, 30; Bh. 1, 8, 73. 89. 90; 1, 20, 61; Rsv. 8, 98; 13, 96 va.; 13, 101; 13, 104 va.; J. 11, 31. 34; 13, 53. 59; 19, 7; 24, 47, etc.; 26, 13. 14; 28, 16. 17. 18. 19. 33. 35. 36. 50; B. 3, 7; 4, 20; ಮಲ-. — ಮಱುಗು ಮಱುಗು. rep. (Bp. 18, 54).

ಮಱುಗುಹ maṟuguha. fretting; grieving, mourning. ಹಲವು ಕಾಲದ ಹಗೆತನ ಮಾಡಿ ಮಱುಗುಹ (ಅನುಶಯ); ದೋಷವನಾರೋಪಿಸುವುದು ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಮಱುಗುಹ (ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ, ಅನುತಾಪ, etc. Nr.).

ಮಱೆ maṟe. 1. to become unmindful of; to lose the remembrance of, to forget (ವಿಸ್ಮರಣ Śmd. Dh.; C.; T., M. ಮಱ; Te. ಮಱಚು; Tu. ಮದಪು; T. also ಪಱುಕ್ಕು). 2, to be forgotten, to vanish from the mind (My.; M.). 3, to be stupefied (Bp. 54, 81; 59, 22). P. ps. ಮಱತು, ಮಱದು (Cpr. 1, 122; 3, 62), ಮಱೆತು (Śmd. 287 Cm.; My.; B. 3, 54), ಮಱೆದು (Śmd. 287 Cm.). [ಅದುಕಾರಣದಿಂ ರಾಜಸೂಯದ ಮಾತಂ ಕೇಳ್ದಲ್ಲಿಯೆ ಮಱೆವುದು ನುಡಿಯಲ್ವೇಡೆನೆ Pb. 6, 24 va.; Ap. 2, 20]. ವಾರುಣಿ ಕಳ್ಳ ನೀಣ್ಬೆ ಮಱೆದಿಕ್ಕಿದ ಬಟ್ಟಲೊ? (Lilv. 3, 4). ತೆಂಕನಾಡ ಮಱೆಯಲ್ಕೆ ನ್ದಂ ಮನಂ ಬರ್ಕುಮೆ? (Śmd. 164). ಮಱೆಯದಿಹ ಬುದ್ಧಿ (ಮೇಧೆ); ಮಱೆಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅನ್ತರ್ಗತ, ವಿಸ್ಮೃತ Nr.). ಮಱತು ಹೋದದು (ಅನ್ತರ್ಗತ, ವಿಸ್ಮೃತ, ಮಱೆಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು Si. 377). ಅದನ್ನು ಮಱೆತೆನು or ಅದು ನನಗೆ ಮಱೆತು ಹೋಯಿತು (My.). ಅಱುತಂಗೆ ಅರ್ವತ್ತು, ಮಱತಂಗೆ ಮೂವತ್ತು, ಬರೆವಂಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರಿಪಾಲು; ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬರೆಯದೆ ಕೆಟ್ಟ (Sp.). ಇಹಾ ನಮ್ಬಿ, ಪರಾ ಮಱತ. — ಎರವು ನಮ್ಬಿ, ನಿಜಾ ಮಱತ. — ತರತರವಾಗಿ ಹೇಱುದ್ದು ಮಱತರೆ ಮರಕ್ಕಿನ್ತ ಕಡೆ. — ತರುವವ ಮಱತರೆ ಮೋಱ ಏನು ಮಾಡೀತು? (Prvs.). see Cpr. 2, 35. 84; 4, 18. 47; Bp. 1, 57; 6, 27; 37, 9; 45, 6. 17; 51, 8; C. Bp. 11, 6; J. 3, 31; 29, 49; 30, 19; 31, 26. 28; Mr. 7; B. 3, 38; ಕೇಯ್-, ಮೆಯ್-. — ಮಱೆ ಮಱೆ. rep. (Bp. 6, 27; 34, 3).

ಮಱೆ maṟe. 2. (Śmd. 27). = ಮಱ 3, ನೊಱೆ 3. disappearance; the state of being hid; secrecy, concealment; veiling; cover; a screen; shelter, refuge (Cpr. 8, 5; 8, 60 va.; J. 2, 5; My.; M.; T. ಮಱೆ; Tu. ಮದೆಪು; Te. ಮಱುಗು; T. ಮಱೈ, M. ಮಱ, to disappear; to be hid). [ಕುರುಬಲಮೆಲ್ಲ ಮೊಲ್ಲನುಲಿದೋಡಿ ಸುರಾಪಗಾನನ್ದನನ ಮಱೆಯಂ ಪೊಕ್ಕಾಗಳ್ Pb. 11, 12 va.; Ap. 9, 20; ಕೊಟ್ಟೆನೊಡವುಟ್ಟಿದ ಕವಚಮನಮರಪತಿಗೆ ಮುನ್ನಿನ್ತೆ ನಗೊಪ್ಪದು ಮಱೆಯನಾಸೆವಡಲ್ Pb. 12, 109]. ಮೇಘಾದಿಗಳಿನ್ದ ಆದ ಮಱೆ (ಅನ್ತರ್ಧಿ, ಪಿಧಾನ, ಆಚ್ಛಾದನ, etc.); ದೊಳುಮಱೆ (ರಥಗುಪ್ತಿ, ವರೂಥ Nr.). ಕಲ್ಲ ಮಱೆ (ಪಡೆ Kk. 70). ಎಲೆಗೆ ಕಾಯಿ ಮಱೆ, ಕಾಯಿಗೆ ಎಲೆ ಮಱೆ (Prv.). ಸಾರಂಗವು ಸೊಪ್ಪೆಯ ಮಱೆಗೆ ಅಡಗಿಕೊಣ್ಡಿತು (B. 4, 42). ಹುಲಿ ಹೋಱ ಬಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾದರೂ ಮಱೆ ನೋಡಿ, ಅಡಗಿಕೊಣ್ಡು, ಕೂಡ್ರುತ್ತದೆ (4, 37). — ಮಱೆ ಕಟ್ಟು. to tie or put a screen (My.). — ಮಱೆಗೆ ನಿಲ್ಲು. to stand being hidden by (My.). ಬೇಲಿಯ ಮಱೆಗೆ ನಿನ್ತುಕೊಣ್ಡ ತೋಟಿಗನು (B. 3, 38). — ಮಱೆಗೆವರ್. -ಬರ್. to come for shelter or refuge (Abh. P. 12, 79). — ಮಱೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to hide oneself; to disappear (Grj. 2, 106 va.; Bp. 1, 57; 3, 38). 2, to take refuge, to seek shelter; to take one's shelter [ಬನ್ದ ಮಾವನೆ ಮಱೆಗೊಣ್ಡು ಬಗ್ಗಿಸುವ ಕೋಗಿಲೆ Ap. 1, 65]; (Ksv. 1, 46; J. 8, 49). ಜವನ ಮಱೆಗೊಣ್ಡಂ (Bp. 11, 8). ಜಿನನ ಮಱೆಗೊಳುತ (52, 14). ಮೃಡನ ಮಱೆಗೊಣ್ಡು (52, 27). 3, to resort to: to make use of, to use. ಸಕ್ಕದಮಂ ಮಱೆಗೊಳ್ಳದೆ (Śmd. 387). — ಮಱೆ ಬಿಡು. to stand out of one's light (My.). — ಮಱೆ ಬೀೞು. to take refuge, to seek shelter

(My.). ಬಣ್ಣಾರದ್ರೋಹ ಮಾಡಿ, ಬೋಱಮುಣ್ಣೇ ಮಱೆ ಬಿದ್ದ (Prv.). — ಮಱೆಬೊಗಿಸು. -ಪೊಗಿಸು. to cause to take refuge (C. Bp. 47, 18). — ಮಱೆಮಾಜು. to hide, to conceal (v. t., My.). — ಮಱೆ ಮಾಡು. to hide (v. t., My.; see Prv. s. ನರೆ 2); to make a screen (My.). — ಮಱೆಮಾತು. a word (or affair) of which the meaning (or purpose) is hidden or not evident (Rām. 1, 5, 18). — ಮಱೆಯಲಿ ನಿಲ್. to hide oneself (Bp. 14, 7). — ಮಱೆಯಾಗು. -ಆಗು. to disappear (My.; *e. g.* ಅವನು ಮಱೆಯಾದನು, ಅದು ಮಱೆ ಯಾಯಿತು). 2, to become a shelter or refuge (J. 15, 3; Dp. 167, 5: My.). — ಮಱೆಯಿರ್. -ಇರ್. to be hidden or veiled (by). ಕಾರ್ಮುಗಿಲ ಮಱೆಯಿಪ್ಪ ಇನನವೊಲು (Bp. 44, 2). 2, shelter or refuge to be. ತುಱುಯಿದ್ದವಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲ, ಮಱೆಯಿದ್ದವಗೆ ಮನ್ನತ್ತ ವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮಱೆಯೊಗು. -ಒಗು. = ಮೋಱೆಯೊಗು, q. v. (J. 7, 64; 28, 34). — ಮಱೆವಾೞ್. -ಬಾೞ್. to have sexual intercourse in secrecy [ತನ್ನ ಪೆಣ್ಡಿರೊಳ್ ಸನ್ತೋಸಪ್ಪಡೆಯದೆ ಮೋದಾಳಿಯೊಳ್ ಮಱೆವಾೞುತ್ತಿರ್ಕುಂ Vr. 21, 18]; (Abh. P. 8, 50 va.). — ಮಱೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. to hold up as a screen (Rām. 2, 4, 19). — ಮಱೆವುಗು. -ಪುಗು. to resort to, to go for protection or help (ಮಱೆಗೊಳ್ Śmd. 387 Cm.). ಮಱೆವೊಕ್ಕಂ (200). ಪಾರ್ವರ ಮಱೆವೊಕ್ಕರ (120). ಉತ್ತಮನ ಮಱೆವೊಕ್ಕು (Bp. 22, 35). see Bp. 61, 90. — ಮಱೆ ವೆೞ್. -ಪೆೞ್. to take as one's shelter (Cpr. 2, 13). — ಮಱೆ ವೊಗು. -ಪೊಗು. = ಮಱೆವುಗು. [ತನ್ನ ಮಱೆವೊಕ್ಕೊಡೆ ಕಾಯದೆ ಚಾಗ ದೊಳ್ಪಿನಚ್ಚೊತ್ತದೆ Pb. 5, 75]. ಸೊಡರುಗಳ ಮಱೆವೊಗುತ್ತಂ (Bp. 26, 26). ಎಲ್ಲರುಂ ಮಱೆವೊಗುವೆವು ಅಯ್ಯಗಳ (46, 36). — ಮಱೆ ವೋಗು. -ಪೋಗು. cover or shelter to go (Abh. P. 16, 57). — ಮಱೆ ಹಾಕು. = ಮಱೆ ಕಟ್ಟು. (My.). — ಮಱೆ ಹುಗು. = ಮಱೆವುಗು. ಪೊರೆ ಯನೇ ವಣ್ಡಿಯನ್ ಉಮೇಶನು ತನ್ನ ಮಱೆ ಹುಗಲು? (Bp. 54, 70). — ಮಱೆ ಹೊಗು. = ಮಱೆ ಹುಗು. (Bp. 46, 41; 49, 40; My.).

ಮಱೆತು maṟetu. P. p. of ಮಱೆ 1.

***ಮಱೆಯಿಸು maṟeyisu.** to cause to forget. ನುಡಿಗಳ್ ಮೋಱೆಯಿಂ ಮಱೆಯಿಪ್ಪುದು Pb. 2, 49.

ಮಱೆಯುವಿಕೆ maṟeyuvike. becoming unmindful of, etc. (see ಮೆಯ್‌-).

ಮರ್ಕ marka. = ಮಂಗ 1. an ape, a monkey (Sk.).

ಮರ್ಕಟ markaṭa. = ಮುಕ್ಕಡ, ಮಂಗಡ. *a monkey, an ape.* ಮರ್ಕ ಟನ ಚೇಷ್ಟೆ ತರ್ಕ ಮಾಡಿದರೆ ನಿಶ್ಚೀತೇ? (Prv.). 2, *a spider.*

ಮರ್ಕಟಕಿಶೋರನ್ಯಾಯ markaṭa-kisōra-nyāya. the rule of the monkey and its cub, *i. e.* the rule that the weaker (*i. e.* man) adheres to the stronger (*i. e.* God, for protection) by instinct (My.; Te.).

ಮರ್ಕಟಧ್ವಜ markaṭa-dhvaja. (= ಕಪಿಧ್ವಜ). Arjuna (Śśv. 4, 72).

ಮರ್ಕಟರಾಯ markaṭa-rāya. Sugrīva (Rām. 4, 2, 44).

ಮರ್ಕಟಿ markaṭi. *the Molucca bean, Guilandina bonduc* Lin. 2, *cowhage, Carpopogon pruriens* Roxb. (ನಸುಗುನ್ನಿ Mr. 145).

ಮರ್ಕಳ್ markaḷ. = ಮಕ್ಕಳ್. children. see ಮದವರ್ಕಳ್.

ಮರ್ಚಿಸು marcisu. = ಮುಚ್ಚಿಸು, ಮೆಚ್ಚಿಸು, ಮೆರ್ಚಿಸು.

ಮರ್ಚು marcu. 1. = ಮುಚ್ಚು 1. to be greatly devoted to, etc. (ಅತಿಪರಿಚಯರ್ Śmd. Dh.; Tu.; T., M. ಮರುವು, to be very familiar; M. ಮರುಜ್ಜು, ಮೆ-, to be attached, accustomed, tamed; tameness, friendliness; Te. ಮರಗು, ಮಱಗು, to have a violent inclination, to be inclined or devoted to, to love; to be accustomed to; ಮೆದುಗು, to be familiar with, well versed in; to associate with).

ಮರ್ಚು marcu. 2. (Śmd. 250). = ಮಚ್ಚು 2. great devotion or attachment.

ಮರ್ಚು marcu. 3. = ಮಚ್ಚು 6. a bill-hook to cut bushes, etc. (ಗಿಡವಂ ಕಡಿವುದು Ct. I, 24; Te. ಮಲಚು, to chip, cut stone with a chisel).

ಮರ್ಜನ marjana. = ಮಾರ್ಜನ. washing. see ಮುಖ-.

ಮರ್ಜಿ marji. will, pleasure, choice; opinion; disposition of the mind (My.; Br.; Mhr., H.).

ಮರ್ಡಿ marḍi. = ಮೊರಡಿ 2, etc. a hill (B. 5, 105. 128; My.).

ಮರ್ತಬಾ martabā. rank, station, dignity (My.; Mhr., H.).

ಮರ್ತ್ಯ mārtya. doomed to die, mortal; *a mortal, a man* (ಕಾಲಾಳು, ಮನುಷ್ಯ Nn. 144). 2, the world of mortals, the earth (Mr. 3; Bp. 1, 60; 37, 52).

ಮರ್ತ್ಯಲೋಕ martya-lōka. the world of mortals, the earth. (Bp. 1, 56; 37, 48).

ಮರ್ತ್ಯಾವತಾರ martya-avatāra. a descent as a man, an incarnation in human form. ವಿಷ್ಣು ಪಡೆವಂ ಮರ್ತ್ಯಾವತಾರಕ್ಕೆ (Śmd. 260 Mdb.).

ಮರ್ದ marda. crushing, grinding, pounding, etc. see ಅವ-, ಉಪ-, ವಿ-, ಸರ್ವ-.

ಮರ್ದಕ mardaka. = ಮರ್ದ. see ಕರ-; Śśv. 4, 128.

ಮರ್ದನ mardana. *crushing, grinding, pounding, bruising; rubbing;* pressing; trampling on, treading down; destroying; *plaguing, tormenting, paining.* see ಮಿದಿ. — ಮರ್ದನ ಮಾಡು. to crush, etc. (My.).

ಮರ್ದನಿಗ mardaniga. a shampooer (ಸಂಪಾಹಕ Mr. 377).

ಮರ್ದಲ mardala. = ಮದಲೆ, ಮದ್ದಲೆ, ಮದ್ದಳೆ, ಮದ್ಲೆ, ಮರ್ದಳೆ. *a kind of drum,* a tabor.

ಮರ್ದಳಿಗ mardaḷiga. = ಮದ್ದಳಿಗ. a drummer. (ಮಾರ್ದಂಗಿಕ Ct. II, 60).

ಮರ್ದಿ mardi. crushing, grinding, rubbing, kneading, etc. see ಅಂಗ-, ಕ್ಷುರ-, ಮಹೇನ್ದ್ರ-.

ಮರ್ದಿತ mardita. crushed, pounded, ground; rubbed, kneaded, squeezed. (Bp. 36, 41).

ಮರ್ದಿಸು mardisu. to crush, to grind, to pound, to triturate; to trample on or down; to rub; to destroy (ಸಂಹರ, ನಿಮರ್ದನ Nn. 105; My.). [ಈ ಲೋಕಾನ್ತರವರ್ತಿ ವಿರಹಿಗಣಮಂ ನಿರುತಂ ಮರ್ದಿಸು ವವನ್ Kr. 3, 187]. see Bp. 8, 57; 22, 36; 32, 61; Śśv. 4, 128; J. 18, 6; ತುಱು.

ಮರ್ದಿಸುಹ mardisuha. crushing, grinding, trituration, etc. (ವಿಮರ್ದನ, ಪರಿಮಲ Nr.).

ಮರ್ದು mardu. (Śmd. 49). = ಮದ್ದು 1. medicine. (ಭೇಷಜ, ತನ್ತ್ರ, ಔಷಧ, etc. Hlā.). [ಅರ್ತನ ತೇಜನಱಯದೆ ಮರ್ದುನೀಟ್ಟ ಬೆಜ್ಜನ ತೆಱದಿಂ Kr. 3, 152; Pb. 11, 2 va.]. see Bp. 4, 55; 13, 26; ಬಳ-, ಸೊಕ್ಕು-.

ಮರ್ದು mardu. = ಮದ್ದು. an intoxicating preparation that destroys sound understanding (V. 29, 22. 23). — ಮರ್ದುಗುಣಿಕೆ = ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆ. (V. 37, 89). @ this may not be a Sk. derivative.

***ಮರ್ದುಕಾಱ mardu-kāṟa.** a medical man. ಕಾಮು ದೇವನೆಮ್ಬ ಬಳಮರ್ದುಕಾಱನ ಮಾಡಿದ ಮರ್ದಿನನ್ತೆ ಬಳೆದು ದಳಮ್ಬಡೆದು Pb. 4, 87 va.

ಮರ್ಬು marbu. = ಮಬ್ಬು, etc. darkness, etc. (ತಮ Kk. 11*b*; ಕತ್ತಲೆ Bhn. 5, o. r. ಮೆಚ್ಚು). [ಒದವಿದ ಚಿನ್ತೆ ಪೆರ್ಚಿ ಪಸಿವಿಲ್ಲದೆ

ಮರ್ಬೆರ್ದೆಯುಱಿಬೆರ್ ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬಗೆ ಬೆರ್ಚಿ Ap. 12, 23]. see Abh. P. 14, 171; Bp. 11, 10; Rśv. 9, 4; 11, 68; ನಸು-. — ಮಬ್ಬುವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. a dim light (Rśv. 12, 12).

ಮರ್ಮ marma. = ಮಾರ್ಮ, q. v. an opponent.

ಮರ್ಮ marma. (= ವರ್ಮ 2). *any open or exposed part of the body particularly liable to be mortally wounded, a vital part, a weak or sensitive part of the body; any vital member or organ.* 2, the joint of a limb, any joint or articulation. 3, a secret, a mystery; anything hidden or recondite; secret meaning; secret design or purpose; a secret quality; the art, trick, of a contrivance, etc. ಧರ್ಮ ಮಾಡಿದರೂ ಮರ್ಮ ತಿಳಿಯಬೇಕು. — ಮರ್ಮ ತಿಳಿಯದೆ ಕರ್ಮ ಮಾಡಿದವನ ಮನಸು ನಿರ್ಮಲವಾದೀತೇ? (Prvs.). ಅರ್ಥದ ಮರ್ಮವನ್ ಅಱಿಯದೆ, ವ್ಯರ್ಥಂ ತಾಂ ಕಲಿತರೇನು ಪದಪದ್ಯಂಗಳ? ಮುತ್ತು ಹವಳಂ ಹಣಂಗಳ ಕತ್ತೆಯು ತಾಂ ಹೊತ್ತರೇನು? ಬೆಲೆಯಱಿದಪ್ಪುದೇ? (Subhāṣita kandapadya).

ಮರ್ಮಜ್ಞ marma-jña. a man acquainted with the mysteries and secret of: one discerning the hidden beauty or spirit of (Bp. 3, 48).

ಮರ್ಮಭೇದ marma-bhēda. (= ವರ್ಮಭೇದ). piercing or penetrating the vitals, striking a vital member, piercing or cutting to the quick, wounding mortally (Sk.); discovering of a plot, of the art of a contrivance; exposure of one's secret faults, of the vulnerable point, of the weak side or touchy quarter. see ನೆಱೆ ಕೊಳ್.

ಮರ್ಮರ marmara. rustling (as trees, garments, etc.); *a rustling sound, murmuring, murmur* (ಸೀಲೆಗಳ, ಎಲೆಗಳ, ಧ್ವನಿ Nr.). 2, the slough of a serpent (ಕವಚ, ಹಾವಿನ ಹೆರೆ Nn. 88).

ಮರ್ಮಸ್ಪೃಶ್ marma-spṛiś. *touching or grazing the vitals, inflicting severe wounds, stinging to the quick, poignant.*

ಮರ್ಮಿ marmi. a person possessing secrets or secret designs, one of mysterious conduct (My.).

ಮರ್ಮಿಕ marmika. = ಮರ್ಮಿಗ. a man who knows what is recondite or secret or the secrets of.

ಮರ್ಮಿಗ marmiga. Tbh. of ಮರ್ಮಿಕ. (Bp. 37, 41).

ಮರ್ಮೋದ್ಘಾಟನವಚನ marma-udghāṭana-vacana. a word or speech that reveals secrets, vulnerable points or touchy quarters. see ಕೊಱಚಾಡು. — ಮರ್ಮೋದ್ಘಾಟನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to use ಮರ್ಮೋದ್ಘಾಟನವಚನ (Abh. P. 9, 143 va.).

ಮರ್ಯಾದೆ maryāde. = ಮರಿಯಾದೆ. *a limit, a boundary, a border; a bank, a shore;* an end, a terminus. 2, the bounds of morality or propriety, moral law, established rule or custom; *rule of decorum or decency; propriety of conduct;* reverential demeanour, respect, civility. ತನ್ನ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೆಟ್ಟವ ಪರರ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). — ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡು. to shew respect, civilities or politeness (My.). ಅರಸನು ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಿ, ಕಳುಹಿಸಿದನು (B. 4, 127).

ಮರ್ಯೆ marye. (= ಮೇರೆ). a boundary, a limit.

ಮರ್ವು marvu. = ಮಬ್ಬು, etc. darkness, etc. (ಕತ್ತಲೆ Śmd. I; ಕತ್ತಲೆ, ತಿಮಿರ Śm. 16; Cpr. 6, 93).

ಮರ್ಶ marśa. consideration, deliberation; counsel, advise; inquiring into. see ಪರಾ-.

ಮರ್ಷ marṣa. *forbearance, patience, patient endurance, enduring with resignation.* ಪುರುಷನಿಗೆ ಮರ್ಷ ಸಲ್ಲದು (Prv.).

ಮರ್ಷಣ marṣaṇa. = ಮರ್ಷ. see ಅಘ-.

ಮರ್ಷಿ marṣi. *forbearing, patient, forgiving.*

ಮರ್ಸ marsa. — ಮರ್ಸದ ಬಳ್ಳಿ. a large climbing shrub, Calycopteris floribunda (Van Someren).

ಮಲ್ mal. = ಮಲ 1, etc.— ಮಲ್ಮಲ.= ಮಲಮಲನೆ (W. v. 1238).

ಮಲ mala. 1. = ಮಱು 4. with grief. *cf.* ಮಮ್ಮಲ. — ಮಲಮಱುಗು. to be greatly grieved (Cpr. 7, 13). — ಮಲಮಲನೆ ಮಱುಗು. to be excessively grieved [ದುರ್ಯೋಧನನ ತಂಗೆ ದುಶ್ಶಳೆ ಕೇಳ್ದು ಮಲಮಲ ಮಱುಗಿ ತಮ್ಮಣ್ಣನಲ್ಲಿಗೆವಂದು Pb. 11, 122 va.]; (Bp. 15, 28).

ಮಲ mala. 2. = ಮಲಗಿ, in ಮಲಕೊಳ್ಳು (C.).

ಮಲ mala. 3. = ಮಱು 1, etc. other; next, second (Te. ಮಲಿ, ಮಲು, ಮಾಱು). — ಮಲಅಣ್ಣ. a step-mother's son, if elder than oneself (ವಿಮಾತೃಜ, ವೈಮಾತ್ರೇಯ G.; My.). — ಮಲಚಲ. one of another birth: a third or last child (My.). — ಮಲಚಲು. = ಮಱುಸಲ್. another birth. (My.). — ಮಲಚೂಲು. the second pregnancy, second child (R.). — ಮಲತಂದೆ. = ಮಲದಂದೆ, q. v. — ಮಲತಮ್ಮ. a step-mother's son, if younger than oneself (ವಿಮಾತೃಜ, ವೈಮಾತ್ರೇಯ G.; My.). — ಮಲತಾಯಿ. (= ಬಲತಾಯಿ). a step-mother (My.). ಮಲತಾಯಿಯ ಮಗನು (ವೈಮಾತ್ರೇಯ, ವಿಮಾತೃಜ Si. 190). — ಮಲದಂದೆ, -ತಂದೆ. a step-father (ದ್ವಿವಪ್ಪ Mr. 312, one MS. ಮಲತಂದೆ). — ಮಲದಾಯಿ. -ತಾಯಿ. a step-mother (ಉಪಮಾತೆ Mr. 312; T. ಮಾಱ್ಱಾನ್ದಾಯಿ; Te. ಮಾಱುದಲ್ಲಿ). — ಮಲಮಗ. a step-son (My.). fem. ಮಲಮಗಳು (My.). — ಮಲಮಾಸ. an intercalary month (My.; it is also in Sk.).

ಮಲ mala. 4. = ಮಲೆ 2. a mountain, etc. (*cf.* Sk. ಮಲ No. 9). — ಮಲನಾಡು. = ಮಲ್ನಾಡು, ಮಲ್ಲಾಡ. the hilly-country: the western mountainous part of the Kannaḍa country (My.). ಕಾಡೆಲ್ಲ ಕಸುಗಾಯಿ, ನಾಡೆಲ್ಲ ಹೆಗ್ಗಿಡವು, ಆಡಿದ ಮಾತು ನಿಜವಿಲ್ಲ; ಮಲನಾಡ ಕಾಡು ಸಾಕು. — ಸೀತಧಾತುಗಳುಂಟು, ಬಾತಿಹವು ಕುಕ್ಷಿಗಳು, ಪಾತರವು ಮರದಿ; ತಿರಿದುಂಟು ನಾಡಿಗೆ ಯಾತಕೆ ಬಹರು? — ಅಲ್ಲ ಅರಿಷಣವುಂಟು, ಬೆಲ್ಲ ಬಿಳಿಯೆಲೆಯುಂಟು, ಒಳ್ಳೆ ಹಲಸುಂಟು; ಮೆಲಲಿಕೆ ಮಲನಾಡನಲ್ಲೆನ್ನಬಹುದೆ? (Sp.). see Prv. s. ಮೆಲ್ಲಕ್ಕೆ. — ಮಲಬಾರು. = ಮಲಯಾಳ. (My.; B. 3, 79). — ಮಲಯಾಳ. -ಆಳ. = ಮಲೆಯಾಳ. the hilly-district: Malayāḷam country (My.; M. ಮಲೆಯಾಳ; T. ಮಲೈಯಾಳ, -ಯಾಟ).

ಮಲ mala. 5. = ಮೊಲ. a hare. — ಮಲಪಾತಕ. the lined fishing-eagle, Haliaetus lineatus (Bḍ.; see ಕರೇ-); a hawk (Pr.).

ಮಲ mala. = ಮಳ. *the twelve impure excretions of the body: adeps* (vasā), *semen* (śukra), *blood* (asṛij), *marrow* (majjā), *urine* (mūtra), *faeces* (viṣ), *mucus of the nose* (ghrāṇa-viṣ), *ear-wax* (karṇa-viṣ), *phlegm* (ślēṣma), *tears* (aśru), *rheum* (dūṣikā), and *sweat* (svēda). 2, leavings (ಉಚ್ಛಿಷ್ಟ Nn. 22). 3, *any impure matter, dirt, filth, excrement, etc.;* sediment, dregs, alloy or dross of metal; *rust.* 4, flesh (ಮಾಂಸ 22). 5, *moral impurity, taint, sin* (ಮಲೀನ, ಮನಸ್ಸಿನ ದುಃಕೃತ 22). 6, original sin, natural impurity. 7, an intercalary month (ಮಾಸಭೇದ 22; *cf.* ಮಲಮಾಸ s. K. ಮಲ 3). 8, = ಪೀಲಿ, ಹೀಲಿ (22, o. r. ಹಿಲ್ಲಿ in two MSS.). 9, a forest (ವನ, ಆರಣ್ಯ 22, o. r. ಅರಣ್ಯ). — ಮಲಕಟ್ಟು. constipation (My.). — ಮಲಮಣ್ಡಿ. a common plant, Indigofera endecaphylla Jacq. (Z.). — ಮಲಮಾತಂಗಿ. a climbing herb with small red hammer-shaped berries, Zehneria garcini Stocks (Z.).

ಮಲಕು malaku. 1. (Tbh. of ಮಾಲಕ? or = ಮಲಕು 2?). a round ornament of glass-beads and coral or pearls strung upon a thread so that each bead, etc. is separated from the other by a knot; it is worn by females on the head (My.; T.). ಬೆಳಕಿಡುವದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದವ ಮಲಕು ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). 2, a kind of necklace (Tu. ಗೆಜ್ಜೆಮಲಕು). see Prv. s. ಉದ್ದಾನೆ.

ಮಲಕು malaku. 2. a turn, a twist, a fold, a bend (Te. ಮಲಕೆ, ಮಲುಕು, ಮೆಲಿಕೆ; see ಮಡಚು); a sash (see ಮುರಿ-).

ಮಲಕು malaku. 3. = ಮಲುಕು, ಮೆಲಕು, ಮೆಲುಕು, ಮೆಲ್ಕು. returning or bringing up again (to the mouth in rumination; *cf.* ಮೆಱ ಕೆಳಿಸು 1 s. ಮೆಱ 2, and ಮಲ 3). — ಮಲಕು ಹಾಕು. to chew the cud (My.).

ಮಲಗಿಸು malagisu. = ಮಲಂಗಿಸು. to cause to lie down or to recline; to place, to put (J. 28, 20; B. 4, 75; C.). 2, to have oneself laid down, as into a cradle (Prll. 3, 27; My. with ಕೊಳ್ಳು). 3, to put down what stands upright, as a tree, a book, etc. (My.). 4, to have set firmly (in the ground), as palisades (Bp. 16, 11).

ಮಲಗು malagu. 1. = ಮಲಂಗು 1 (Śmd. Dh.). to recline, to lie down (to sleep, etc.), to repose, to rest (ಉಪಧಾನಾ ವಲಮ್ಬ Śmd. Dh.; ಶಯನ Śm. 85; C.; B. 2, 12; 4, 25. 75; 5, 59; Bp. 20, 1; 60, 35; J. 7, 45; 29, 49; 30, 19; *cf.* ಮಡಗು, and see ಮಗ್ಗು 3). 2, to incline, to bend (v. i.), as full ears of paddy, etc. (My.). ಆವನಾನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಲಗಿರಲು ನೇಸಱು ಉದಯಮಾಡುಹುದು, ಅವನು ಅಭ್ಯುದಿತ ಎನಿಸುಗು; ಕುಳ್ಳಿರಲಱು ಯದೆ ಮೇಲು ಮೊಗವಾಗಿ ಮಲಗಿಹ ಮಗವು ಉತ್ತಾನಶಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮಲಗುವ ಕೋಣೆ (ಪಕ್ಕೆ G.). ಮಲಗುವ ಮನೆ (ಗರ್ಭಾಗಾರ, ವಾಸಗೃಹ Si. 108; ವಲಭಿ G.). ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ವ್ರತದ ವಶದಿನ್ದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತಾನೋ, ಅನ್ತಾವನು ಸ್ಥಣ್ಡಿಲಶಾಯಿ, etc. (Si. 250). see Si. 254. 255; Prv. s. ಬಡಸ್ತಿಕೆ.

ಮಲಗು malagu. 2. = ಮಲಂಗು 2 (Śmd. Dh.). a pillow, a cushion (ಉಪಧಾನ Śmd. Dh.; Śm. 85; ಮೂಡಾವೆ, ಕವುಳುಡೆ Śs.; ಉಪಾಶ್ರಯ, ಮತ್ತವಾರಣ Mr. 203; Bp. 12, 9; C. Bp. 47, 40).

ಮಲಂಗಿಸು malaṅgisu. = ಮಲಗಿಸು. (Grj. 7, 11 va.).

ಮಲಂಗು malaṅgu. 1. = ಮಲಗು 1, q. v. [ಸೀಡಿ ಕಾಲನರೆಬರ್ ಮಲಂಗಿದರ್ ಪೋಳೆವ ತಳಿರ ಬೊನ್ದರಿಗೆಗಳೊಳ್ Ap. 11, 78]; (Cpr. 3, 15; 5, 132; 8, 4 va.; Abh. P. 3, 107; 5, 53 va.; Grj. 7, 11 va.; C. Bp. 46, 1; Śsv. 4, 12). [T. ಮಡಂಗು. to be inactive].

ಮಲಂಗು malaṅgu. 2. = ಮಲಗು 2, q. v. (Rśv. 1, 135 va.).

ಮಲಚೇಟಿ mala-cēṭi. N. (Bp. 23, 20).

ಮಲತು malatu. 1. = ಮಲೆತು. P. p. of ಮಲೆ 3.

ಮಲತು malatu. 2. P. p. of ಮಲೆ 1. ಹೊಸತಾಗಿ ಮಲತ ಮೊಳಕೆ (ಅಂಕುರ, ಅಭಿನವೋದ್ಭಿದ್ Si. 119).

ಮಲತೆ malate. dirtiness, filthiness, impurity. see ಅ-, ನಿರ್-.

ಮಲತ್ರಯ mala-traya. three impurities. see ದುರ್-.

ಮಲತ್ವ malatva. = ಮಲತೆ. see ಅ-, ವಿ-.

ಮಲದೂಷಿತ mala-dūṣita. *soiled with dirt, dirty, filthy, foul.*

ಮಲಧರ mala-dhara. = ಮಲಧಾರಿ. a guru of the Jainas (ಗುರು Mr. 222).

ಮಲಧಾರಿ mala-dhāri. *a Jaina religious mendicant* (ಸವಣ Hlā.; Bp. 50, 64; 51, 53).

ಮಲನಾಗರು malanāgaru. = ಮಲರೋಗ No. 2, ಮಲೋಗರ, ಮಲ್ಲೋಗರ, ಮೊಲೋಗರ, ಮೊಲ್ಲೋಗರ. epilepsy (My.). see Prv. s. ಕರೆ 1.

ಮಲಪು mala-pu. (-pū). *the tree Ficus oppositifolia.*

ಮಲಪೂಪು malapūpu. also ಮಲಪೂಷಿ. enclosure, as of a letter or letters in a cover (My.; Br., H.).

ಮಲಪೃಷ್ಠ mala-priṣṭha. dust-page: the fly-leaf, the outer or first page of a book, left unwritten because liable to be dirtied (B. 5, 210).

ಮಲಬನ್ಧ mala-bandha. constipation (My.).

ಮಲಭೇದನ mala-bhēdana. purging. see ಉಚ್ಚು.

ಮಲಮಲಿ malamali. = ಮಲ್ಮಲ್, ಮಲ್ಲು. muslin (B. 4, 28; 5, 224. 297; Mhr., H. ಮಲಮಲ).

ಮಲಮಾಸ mala-māsa. an intercalary month (Sk.; see it s. K. ಮಲ 3).

ಮಲಮೂತ್ರ mala-mūtra. faeces and urine (My.); [ಕುಲಗೋತ್ರ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಮಲಮೂತ್ರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ]. — ತಿರುಮಲದೇವರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಮಲಮೂತ್ರಾ ಬಯಸಿ ಕೊಣ್ಡ. — ತಿಳಿದವನಾದರೂ ಮಲಮೂತ್ರ ಬಿಟ್ಟೇತೇ?—ಮಲಮೂತ್ರ ಮಾಡದವಗೆ ಮಲಿನತೆಯೇ ಮಲತಾಯಿ (Prvs.). see Bp. 51, 41; 54, 10.

ಮಲಮೂತ್ರವಿಸರ್ಜನ mala-mūtra-visarjana. discharging before and behind (B. 4, 167; My.).

ಮಲಯ malaya. = ಮಲೆಯ, ಮಳಯ, ಮಳೆಯ. N. of a mountainous range in Malabar; the Malabar country (see ಮಳ 4).

ಮಲಯಜ malaya-ja. growing on the Malaya mountains: *sandal-wood*; a sandal tree. — ಮಲಯಜದಮ್ಪು. -ತಮ್ಪು. the refreshing quality of sandal-wood (Cpr. 8, 45).

ಮಲಯಜಾತ malaya-jāta. = ಮಲಯಜ. (ಬಾವನ್ನ Ct. II, 63).

ಮಲಯಪರ್ವತ malaya-parvata. the Malaya mountains (Bp. 43, 25).

ಮಲಯಪವನ malaya-pavana. = ಮಲಯಾನಿಲ. (My.).

ಮಲಯಮಾರುತ malaya-māruta. = ಮಲಯಾನಿಲ. (My.).

ಮಲಯರುಹ malaya-ruha. sandal-wood; a sandal tree. (Bp. 3, 18; 43, 25; 57, 17).

ಮಲಯಾಚಲ malaya-acala. the Malaya mountains (ಬಾವನ್ನವೆಟ್ಟು Śs.; J. 8, 2).

ಮಲಯಾದ್ರಿ malaya-adri. = ಮಲಯಾಚಲ. (Kāvy. V, 44).

ಮಲಯಾನಿಲ malaya-anila. wind (blowing) from the Malaya (and other western) mountains, a cool and odoriferous wind. (Abh. P. 1, 23). ಮಲಯಾನಿಲಂ ತೀಡಿದಂ (Śmd. 109).

ಮಲರ್ malar. 1. = ಮುರಲ್ 1, etc. the face to be turned or averted; etc. (ಪರಾಙ್ಮುಖ Śmd. Dh.). [2, to blossom. ಮಲರ್ದಲರ್ದ ನಾಗಸಮ್ಪಗೆಯಲರ್ಗಳ್ Ap. 1, 68]. ಕೊಸಗೆಸೆದುದು ಮಲರ್ದಲರ್ದುಳ್ಳಲರ್ದ ಮಿಸುಪ ಪೊಸತಲರ್ದಲರಿಂ (Cpr. 7, 56). see ಕಣ್ಮಲರ್ 1.

ಮಲರ್ malar. 2. = ಮುರಲ್ 2, etc. (Śmd. 42). sand, gravel (ಪುಱುಲ್, ಮಣಲ್, etc. Śm. 36; M. ಮಲರ್, flour, farina).

ಮಲರ್ malar. 3. = ಮುರಲ್ 3. a flower (ಪುಷ್ಪ Śmd. Dh.; ಅರಲ್, ಪೂ, ಕುಸುಮ Śm. 23; T., M.; T., M. ಮಲರ್, to open, as a flower). see ಕಣ್ಮಲರ್ 2. — ಮಲರ್ವುಡಿ. -ಪುಡಿ. the pollen of flowers (ಬಣ್ಣು, ಪರಾಗ Śm. 23).

ಮಲರೋಗ **mala-rōga**. morbid evacuation of the faeces after every meal (My.; ಉತ್ಥಾನ G.). 2, = ಮಲನಾಗರು, etc., epilepsy (S. Mhr.). see Sp. s. ಅಲನೆ.

*ಮಲರ್ಚು **malarcu**. to cause the face to be averted. ಮಹಾಮುನಿಯಂ ಮಲರ್ಚಿ ಪಟ್ಟಿರಿಸಿಯುರಃಸ್ಥಲಮಂ ನಾಭಿವರೆಗಂ ವಿದಾರಿಸಿ Vr. 51, 27.

ಮಲಲ್ **malal**. = ಮಲರ್2, etc. sand, etc. (Śmd. 42).

ಮಲವ **malava**. N. of a tribe (ಮಲಹ Mr. 382; a mountaineer? or *cf.* ಮಲೆವ s. ಮಲೆ 3?).

ಮಲವಿಸರ್ಜನ -ನೆ. **mala-visarjana**. evacuation of the faeces. see ಪೇಲ್.

ಮಲಶುದ್ಧಿ **mala-śuddhi**. clearing away of feculent matter: (regular) evacuation of the bowels. (My.).

ಮಲಶೋಧನೆ **mala-śōdhane**. = ಮಲಶುದ್ಧಿ. (My.). 2, a purgative. ತಲೇ ಸಿಡಿತಕ್ಕೆ ಮಲಶೋಧನೇ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮಲಸೂತ್ರ **malasūtra**. = ಮರಸುತ್ತು, etc. a screw (B. 5, 286).

ಮಲಹ **malaha**. N. of a tribe (ಮಲವ Mr. 382).

ಮಲಹರ **mala-hara**. taking away impurity, removing sin; Śiva (Bp. 3, 47; 4, 6; 22, 54).

ಮಲಹರಾದ್ರಿ **malahara-adri**. Kailāsa (Bp. 19, 26; 44, 52).

ಮಲಾಪಹ **mala-apaha**. removing or destroying impurity or sin (Bp. 3, 6).

ಮಲಾಮತು **malāmatu**. a difficulty, strait; trouble (My.; H.).

ಮಲಾಮು **malāmu**. = ಮುಲಾಮು. salve, ointment, plaster (My.; Br.; Mhr., H. ಮಲಮು).

ಮಲಾರ **malāra**. 1. = ಮಳಾರ. a strap of horses. q. v.

ಮಲಾರ **malāra**. 2. (fr. ಮಾಲಾ-ಹಾರ, a row-string). a cluster or string of glass bracelets as carried about for sale (My.: Te. ಮಲಾರ, ಮಲ್ಲಾರ). see ಬಳೆ-. — ಮಲಾರಪೂಜೆ. a ceremony at the gaurīhabba, when the seller of glass bracelets is called, his string of them adored, and new bracelets are put round the wrist of the adoring females (My.).

ಮಲಿ **mali**. = ಮಲ್ಲಿ. — ಮಲಿದೇವ. = ಮಲ್ಲಿ-. N. see ಮೋಟ-. —ಮಲಿನಾಥ. = ಮಲ್ಲಿ-. N. (Bp. 48, 8).

ಮಲಿಕೆ **malike**. = ಮಡಿಕೆ 2. a kind of rake. q. v.

ಮಲಿತ **malita**. dirtied, soiled, defiled, tainted. see ಅ-, ನಿ-, ವಿ-.

ಮಲಿನ **malina**. *dirty, filthy, impure, unclean;* stained, rusty (ಮಾಸಿದ Hlā.; ಪಿಪ್ಪಲ, ಮಾಸಿದುದು Nn. 62). 2, morally impure, sinful, depraved, vile. 3, dark, obscured, clouded, beclouded (as the intellect), dull, rusty (as learning, etc.; My.). 4, *dark gray, blackish.* 5, sin, fault.

ಮಲಿನಚಿತ್ತ **malina-citta**. a depraved mind (My.). 2, a dull mind (My.).

ಮಲಿನತೆ **malinate**. dirtiness, filthiness, impurity; moral impurity, sinfulness; blackness. see ಮಾಸು; Cpr. 8, 42.

ಮಲಿನಬುದ್ಧಿ **malina-buddhi**. a depraved mind (My.). 2, a dull understanding (My.).

ಮಲಿನಿ **malini**. *a woman during menstruation.*

ಮಲಿಮ್ಲುಚ **malimluca**. *a thief, a robber;* a demon; a gnat, a musquito; wind, air; an intercalary month; etc.

ಮಲೀನ **malīna**. = ಮಲಿನ. (ಮಲ, ಮನಸ್ಸಿನ ದುಃಕೃತ Nn. 22).

ಮಲೀಮಸ **malīmasa**. *dirty, unclean, foul, impure.* see ಮಾಸು.

ಮಲುಕು **maluku**. = ಮಲಕು 3, etc. — ಮಲಕಿಱು. -ಇಱು. to chew the cud, to ruminate (Bp. 32, 26).

ಮಲುಹಣ **maluhaṇa**. Tbh. of ಮಲ್ಹಣ. N. (Bp. 42 sum; 42, 1. 18. 39; 50, 74). — ಮಲುಹಣಕವೀಶ್ವರ. the great poet Maluhaṇa (Bp. 42, 18). — ಮಲುಹಣಸ್ತವ. a praise of Śiva by Maluhaṇa, consisting of 66 ślōkas (Bp. 42, 39).

ಮಲುಹಣಿ **maluhaṇi**. (also once ಮಲುಹಣೆ). N. of the paramour of Maluhaṇa (Bp. 42 sum.; 42. 19. 28. 33. 37. 39).

ಮಲೆ **male**. 1. [to sprout, to unfold]; to be raised or elevated (see ಕಣ್ಮಲೆ); to be haughty, to be puffed up, to be insolent, to act in an overbearing manner (ಔದ್ಧತ್ಯ Śmd. Dh.; Śm. 107; Tu.; T. ಮಲ್ಗು, to be full; to grow great, increase; M. ಮಲೆ, to grow thick, swell.; T. ಮಲ್, strength; fertility; ಮಲಿ, to increase). ಮಲೆದು ನರನೊಳ್ ಆನ್ತಂ ಗಾನ್ತಂ (Śmd. 275).

ಮಲೆ **male**. 2. = ಮಲ 4. a mountain (My.; Te., Tu.; M.; T. ಮಲೈ); [ಮಲೆಯುಂ ಮಣ್ತಲಮುಂ ಬೆರ್ಚುವನ್ತು Pb. 4, 10; Cv. 1336]. — a forest (ವನ Śmd. Dh.; Śm. 107). see Bh. 2, 4, 10. — ಮಲೆಕುಡಿಯ. N. of a tribe on the western ghats. — ಮಲೆನಾಗ. a rock-snake, a boa (V. 35, 55 va.). — ಮಲೆಯಾಳ. -ಅಳ. = ಮಲಯಾಳ. (My.; Bp. 6, 18; B. 4, 130). ಮಲೆಯಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮೂಗೀ ತನ್ದರು (Prv.).

ಮಲೆ **male**. 3. to oppose, to fight against, to contend with, to be refractory. [Tu.]; (Śmd. 183; Bp. 22, 13; 27, 28; 32, 25; 52, 31; Bh. 2, 4, 7; Śsv. 3, 55; 4, 12; J. 20, 13; 29, 9; Dp. 119, 3; T. ಮಲೈ). [ಮಲೆಯುದುದಂ ಮಲೆಯಿಸಲುಂ ಮಲೆದುದಂ ತೊಲಗಿಸಲುಂ Pb. 5, 43 va.; Ap. 1, 68]. P. ps. ಮಲೆದು (Śsv. 4, 9). ಮಲದು (Abh. P. 14, 132 va.), ಮಲೆತು, ಮಲತು (Grj. 2, 106 va.; J. 4, 61). see ಮಾರ್ಮಲೆ. [—ಮಲೆಪರ್. enemies. ತೆಂಕಣದೆಸೆಯ ಮಲೆಪರಂ ಮಣ್ಡಳಿಕರುಮನಸಿಯರಾಗೆ ಕವರ್ದುಕೊಣ್ಡು Pb. 6, 32 va.]. — ಮಲೆವ. a man who opposes, etc. (ಮಾರ್ಮ Śmd. II; Śm. 48; Kk. 93, o. r. ಮರ್ಮ; ಕೆಲವನಾಯ್ದು ಸೆಣಸುವ Bhn. 42, o. r. ಮೇಲುವಾಯ್ದು ಸೆಣಸುವ).

*ಮಲೆ **male**. 4. an overbearing conduct. ಮಲೆ ತಲೆದೋಱದನ್ದದನೆ ಕೊಟ್ಟುಪಡಂಗಮುಡಂಗಿ ಬನ್ದೊಡೆ Pb. 2, 90; — ಮಲೆಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. to show annoyance. ಆಜಿಗೆ ಮೇಲ್ಮಲೆಗೆಯ್ವರಾಗಳುಂ ಗುರು ಗುರುಪುತ್ರಸಿನ್ಧುಸುತರ್ Pb. 9, 70.

ಮಲೆ **male**. 5. = ಮೊಲೆ. the breast. ಮಲೆಯುಣ್ಣುವ ಎಳೇ ಮಗು (ಉತ್ತಾನಶಯ, ಡಿಮ್ಭ, ಸ್ತನಪ, etc. Si. 196).

ಮಲೆತು **maletu**. = ಮಲತು 1. P. p. of ಮಲೆ 3.

*ಮಲೆಪು **malepu**. pride, arrogance. ಅಲರ್ದರಗಳಿಗೆಯ ಜಾದಿಯ ಮಲೆಪುಂ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಪೊಂಕಮುಂ Ap. 11, 122.

ಮಲೆಯ **maleya**. (a mountaineer), a Malayāḷa man (ಪೇಳ Mr. 382).

ಮಲೆಯ **maleya**. = ಮಲಯ. N. of a mountain. (Bp. 6, 18; 19, 28).

ಮಲೋಗರ **malōgara**. = ಮಲ್ಲೋಗರ, etc. epilepsy. (My.).

ಮಲ್ನಾಡು **malnāḍu**. = ಮಲನಾಡು. the hilly country. (My.).

ಮಲ್ಮಲ್ **malmal**. = ಮಲಮಲಿ, etc. muslin. (My.).

ಮಲ್ಯ malya. great, big, chief, principal; a family name. (Tu. ಮಲ್ಲ). — ಮಲ್ಯರಣ್ಡೆ. a great, foremost whore. ಮಲ್ಯರಣ್ಡೆ! ಅನ್ದರೆ ಉಲ್ಲಾ ಸಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮಲ್ಲ malla. (= ಮೊಲ್ಲ?). one of the *tatsamas* (Śmd. 384; Ct. II, 48; Kk. 95; Śm. 77). a wrestler, a boxer by profession; a very strong man, an athlete (ಕೆಸಱಂಕ Śmd. II, Kk. 78, as wrestlers use to practice in the garuḍi the floor of which is covered with earth). [ಎಡಱುದೊಡೆನ್ನರೊಳಂ ಮಲ್ಲನೊರ್ವರ್ ವಲ್ಲಲನೆಪ್ಪಂ Pb. 8, 54]. 2, strong, stout, athletic; good, excellent (*cf.* ಮಲ್ಯ). 3, N. of various men (see *e. g.* Bp. 9, 8; B. 2, 19); N. of an Asura. ಎಲ್ಲಾ ಹೋದರೂ ಮಲ್ಲ ಉಱದ.— ಸಿಲ್ಲದಿರುವ ಮಲ್ಲನ ಸಂಗಡ, ಕಲ್ಲು ಹೊತ್ತೀಯಾ? ಅನ್ದ ಹಾಗೆ. — ನಲ್ಲಮಲ್ಲನಾದರೂ ಚಲ್ಲೋದು ತಪ್ಪದು (Prvs.). — ಮಲ್ಲಗಣ್ಚು. a band that wrestlers use to tie round the waist (Grj. 7, 11 va.). — ಮಲ್ಲಗಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. a wrestling or boxing match (Śmd. 386; Kk. 100; Bh. 4, 2, 61; ನಿಯುದ್ಧ, ಬಾಹುಯುದ್ಧ Nr., o. r. -ಗಾಳೆಗ). — ಮಲ್ಲಜೀಯ. N. (Bp. 58, 21). — ಮಲ್ಲಣಾಯರ್. -ಅಣ-ಆಯರ್. N. (Rśv. 1. 17). — ಮಲ್ಲದಾಳ. -ತಾಳ. the slapping of wrestlers (Cpr. 5, 76 va.). — ಮಲ್ಲಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (My,). — ಮಲ್ಲಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 11; see ಗೋಡೆ-, ರಾಚ-). *cf.* ಮಲ್ಲಯ್ಯ s. ಮಲ್ಲಿ. — ಮಲ್ಲವಾತು. -ಮಾತು. (Śmd. 386; Kk. 100), a wrestlers' expression, a battle-cry.

ಮಲ್ಲಣಿ mallaṇi. = ಮಲ್ಲಱಿ, q. v. — ಮಲ್ಲಣಿಗೊಳ್. = ಮಲ್ಲಱಿಗೊಳ್. (Grj. 1, 131 va.; 2, 71 va. & 106 va.; 6, 6; 8, 10; V. 9, 79 va.).

***ಮಲ್ಲನ್ತಿಗೆ mallantige.** greatness. ಸಾಹಸಭೀಮಂ ಮಲ್ಲನ್ತಿಗೆಯನಪ್ಪೊಡಂ ಸಡಿಲಿಸದವನವಯವದೊಳಿನ್ತೆನ್ದಂ Pb. 3, 16 va. Tu. ಮಲ್ಲತಿಗೆ.

ಮಲ್ಲಮುರಾನ್ತಕ malla-murāntaka. (Śmd. 386; Kk. 100). the strong Viṣṇu or Kriṣṇa; the slayer of Malla and of Mura: Viṣṇu.

ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ malla-yuddha. a pugilistic encounter, a wrestling or boxing match. see ಹೋರ್; Cpr. 5, 75 va.; 6, 65; J. 27, 6.

ಮಲ್ಲರಂಗ malla-raṅga. a wrestling place, a palaestra (My.).

***ಮಲ್ಲಲ್ mallal.** a cubical measure. ಪ್ರತಿದಿನಕ್ಕೊನ್ದು ಮಲ್ಲಲ ಕೂಱುಮನೊನ್ದು ಮೊಗಪೆ ನೀರುಮಂ ನೆಲಮನೆಯೊಳಗಣ್ಗೆ ನೀಡಿ Vr. 182, 10.

ಮಲ್ಲಳಿ mallaḷi. a coming together, a large concourse of people, a crowd, etc. (ಸಬ್ಬನು, ಮೇಳ Śm. 53; Te. ಮಲ್ಲಡ).

ಮಲ್ಲಱಿ mallaṟi. = ಮಲ್ಲಣಿ. turning round, wandering about (ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪುದು Śmd. I; Ct. I, 59, o. r. ಮಲ್ಲಣಿ; M. ಮಲೆ, ವಲೆ, Te. ಮಲಗು, to wander about; to be straitened, distressed). 2, bodily agitation (ಶರೀರವ್ಯಾಕುಲತೆ Śmd. I); perturbation, bewilderment, alarm, fear, amazement (ಅೞರ್, ತಲ್ಲಱ, ಅದಿರ್ಪು, etc., ಭಯ Ss.; ತಲ್ಲಱ, ತಳವೆಳಗು, ಬಕ್ಕುಡಿ, ಬೆಗಡು, ಗುರ್ವು, ಬಿಗುರ್, ಬೆಪ್ಪಳ, ತಳಮಳ, ಬೆಱಗಪ್ಪ ಭಾವ Śm. 49; Kk. 42; Te. ಮಲ್ಲಟ, ಮಲ್ಲಡಿ). 3, the black humble bee (ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ, etc., ಭ್ರಮರ Ss.; ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ, ಪಱಮೆ, ಬವರ, etc. Kk. 14). — ಮಲ್ಲಱಿಕಾರ್ತಿ. a woman of rambling habits, a gad (ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪಾಕೆ Śm. 74). — ಮಲ್ಲಱಿಗಾರ್ತಿ. = ಮಲ್ಲಱಿಕಾರ್ತಿ. (ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪಾಕೆ Kk. 28). — ಮಲ್ಲಱಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಮಲ್ಲಣಿಗೊಳ್. to grow bewildered, to become afraid; to retreat, to flee (ಮೆಯ್ದೆಗೆ, ಓಳಸೋರ್, ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು, ಪೆಱ ಹೋಗು, ಹಿನ್ತಣ್ಗೆವರ್, ಬೆಂಗೊಡು, ಪಾಱು, ಸರಿ, ಜಗುೞ್, etc., ಅಪಸರಣ Ss.; Śsv. 2, 2 va.).

ಮಲ್ಲಾಡ mallāḍa. = ಮಲನಾಡು, etc. hilly-country. (B. 4, 121).

ಮಲ್ಲಾಡು mallāḍu. (= a ಮಲದಾಡು). to strive or struggle for the retention or obtainment of things. — ಮಲ್ಲಾಟ. mutual strife or struggle for. ಹಸಲಿಗೆ ಬಣ್ಣಾಟ, ಲಾಭಕ್ಕೆ ಮಲ್ಲಾಟ (Prv.).

ಮಲ್ಲಾಮಲ್ಲಿ mallāmalli. a tatsama: a pugilistic encounter (ಯುದ್ಧ Śmd. 220). [ಪೋರ್ದುರ್ ಮಲ್ಲಾಮಲ್ಲಿಯಾಗೆ ಪಲವುಂ ಗಾಯಂಗಳೊಳಾಯಂ ದಪ್ಪದೆ... ಪೋರ್ದರ್ Pb. 8, 76 va.].

ಮಲ್ಲಾರಿ malla-ari. Kriṣṇa. 2, Śiva (Sk.; Mhr.). 3, N. (My.). 4, one of the rāgiṇīs.

ಮಲ್ಲಿ malli. = ಮಲಿ, ಮಲ್ಲಿಕೆ, (ಮೊಲ್ಲೆ). Jasminum sambac. (V. 4, 45). 2, N. of males and females (Śsv. 2, 46; My.). ಅಲ್ಲೇ ನ್ಯಾಯ ಇಲ್ಲೇ ಕಣ್ಡಿತು; ಕೊಳ್ಳೇ, ಮಲ್ಲಿ, ಕೊಂಕುಱ ಕೂಸ! (Prv.). see ದೀಪದ-. — ಮಲ್ಲಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ಮಲ್ಲಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 20, 10; see also s. ಮಲ್ಲ). — ಮಲ್ಲರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 19 sum.; 19, 20; 20, 31). — ಮಲ್ಲಿದೇವ. N. see ಗೋಣೆಯ-. — ಮಲ್ಲಿನಾಥ. N. (Bp. 58, 9); N. of a poet and commentator on the Mēghadūta, etc. (My.). — ಮಲ್ಲಿಭಟ್ಟ. N. (Bp. 56, 42).

ಮಲ್ಲಿಕ mallika. *a kind of goose or swan with dark-coloured legs and bill.* ಕಾಲ್ ಮೊಗಂ ಮಾಸೆ ಮಲ್ಲಿಕಾಖ್ಯಂ (Mr. 173).

ಮಲ್ಲಿಕಾಕ್ಷ mallika-akṣa. *a horse marked with white about the eyes.* ಬಿಳಿಯ ಕಣ್ಣಿರೆ ಮಲ್ಲಿಕಾಕ್ಷಂ (Mr. 276).

ಮಲ್ಲಿಕಾಮಾಲೆ mallikā-māle. N. of a vṛitta (Ch.).

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ mallikā-arjuna. N. of Śiva and of a liṅga; N. (Śmd. 2; Bp. 53, 27; see ಪರ್ವತ-, ಮೊರಟೆದ-, ಸದ್ದುಣಿ-). — ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಪಣ್ಡಿತ. N. (Bp. 1, 10; 47, 36). — ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯೋಗಿ. N. (Bp. 19, 85; 20 sum.).

ಮಲ್ಲಿಕೆ mallike. ಮಲ್ಲಿಕಾ. = ಮಲ್ಲಿಗೆ. *a generally cultivated flower shrub, Jasminum sambac* Ait. 2, *an earthenware vessel of a peculiar form; a sort of drinking-vessel* (ಪಣಿತೆ Nr.; ಕಳಸಿಗೆ, ಕೌಶಿಕೆ Mr. 210; see Hlā. s. ಮಲ್ಲೆ).

ಮಲ್ಲಿಗೆ mallige. Tbh. of ಮಲ್ಲಿಕೆ (Ct. II, 7; Nr., Hlā.; ವಿಚಕಿಲ Mr. 126; Si. 139; Cpr. 6, 64. 71; 7, 153; C.). [ಬಿರಿದ ಮಲ್ಲಿಗೆಗಣ್ಪೊಡ ಮಾದ ಕೆನ್ದಲಮ್ಪಂಗೆಡೆಗೊಣ್ಡೊಡಂ Pb. 4, 30; Ap. 5, 36]. ಬಲ್ಲವನ ಗುಣ ಮಲ್ಲಿಗೇ ಹಾಗೆ (Prv.). see ಅಡವಿಯ-, ಕದರು-, ಕಸ್ತೂರಿ-, ಕೆಸರ್-, ಕೋಲು-, ಗಿರಿ-, ಜಾಜಿ-, ದುಣ್ಡು-, ದೊಡ್ಡಕಾಡು-, ಸಂಜೆ-, ಹಸರು-; Śmd. 77. 84. 256; Bp. 45, 1. ಮಲ್ಲಿಗೆಹೂವಿನಿನ್ದ ಬಾಚಿನಾರು ಪಾವನವಾಯಿತು (Prv.).

ಮಲ್ಲು mallu. = ಮಲಮಲಿ, etc. muslin. (My.).

ಮಲ್ಲೆ malle. = ಮೊಲ್ಲೆ. Jasminum sambac Ait. 2, *a sort of drinking-vessel* (ಕೋಶಿಕೆ, ಮಲ್ಲಿಕೆ Hlā.; Te.: a little shallow earthen vessel). 3, N. of women. — ಮಲ್ಲೆದೇವ. N. (My.; *cf.* ಮಲ್ಲಿ-).

ಮಲ್ಲೇಶ malla-īśa. = ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ. (My.).

ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ malla-īśvara. Śiva (C.). 2, N. see ಅಮರಗುಣ್ಡ-.

ಮಲ್ಲೋಗರ mallōgara. = ಮಲನಾಗರು, etc. epilepsy (My.).

ಮಲ್ಹಣ malhaṇa. = ಮಲುಹಣ. N. (Rśv. 1, 17).

ಮವಲಂಗ mavalaṅga. the tree Crataeva religiosa, var. nirvala Ham. (St. & Pl.).

ಮವುಜು mavuju. a plantain (My.; H.; Sk. ಮೋಚ).

ಮವುಜೆ mavuje. a village (My.; Br.; Mhr., H. ಮೌಜಾ).

ಮವುರಿ mavuri. = ಮೌರಿ. a clarionet, q. v.

ಮವ್ವಳಿಗ mavvaḷiga. a kind of horse? see ಕತ್ತಳೆ-.

ಮಶಕ maśaka. a gnat, a mosquito, any fly that bites or stings; a bug (ತಗಣೆ Mr. 166).

ಮಶಕಾರಿ maśaka-ari. a spider (ಗುಣಪೃಷ್ಠ, ಜಾಡ Mr. 166).

ಮಶಕೋತ್ಕರ maśaka-utkara. a multitude of stinging flies (Śsv. 4, 45).

ಮಶೀತಿ maśīti. ಮಶೀದಿ. maśīdi. = ಮಸೀದಿ. a mosque (My.; Mhr., H. ಮಶೀದ).

ಮಷಾಲು mashālu. a torch (My.; Br.; Mhr., H. ಮಶಾಲ).

ಮಷಾಲ್ಚಿ mashālci. a torch-bearer (My.; Mhr., H. ಮಶಾಲಚೀ).

ಮಷಿ mashi. = ಮಸಿ (Śmd. 335), q. v. ink, charcoal, etc.

ಮಷ್ಕರಿ mashkari. = ಮಸ್ಕರಿ (Śmd. 350), ಮಸ್ಕರಿ. a mendicant, q. v.

ಮಷ್ಕಿರಿ mashkiri. obstinacy, stubbornness (My.; H.).

ಮಷ್ಟು mashṭu. = ಮಡ್ಡಿ 1, etc. dregs, sediment (My.; Te., T.). [Tu. ಮಕ್ಕ್].

ಮಸ masa. 1. = ಮಸೆ 2. whetting. — ಮಸಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. a whetstone (My.).

ಮಸ masa. 2. = ಮಬ್ಬು 2. dimness. — ಮಸಮಸ. rep. great dimness, darkness (ಬೆಳಗಾಗದುದು Śm. 65). — ಮಸಮಸಕನೆ. rep. very dim (Cpr. 8, 60 va.). — ಮಸಮಸವಾಗು. -ಆಗು. light to go out or disappear, to become very dim or dark (ಬೆಳಗಾಗು Kk. 70).

ಮಸ masa. 3. = ಮಸೆದು, etc. P. p. of ಮಸೆ 1, in ಮಸ ಕೊಳ್ಳು, to whet (My.); mutual rubbing to take place, dissension or enmity to arise (My.).

ಮಸಕ masaka. 1. vehement emotion, great agitation, passion; wrath, rage [ಎನಗೀವುದು ನಿನ್ನ ಸಕದ ಮಸಕಮನೆ ಪೋಲ್ದು ಮಗನಂ ಮಘವಾ Pb. 1, 139; Ap. 11, 64]; (Cpr. 5, 64 va.; 5, 106; 8, 62 va.; Abh. P. 7, 57; 9, 70; 14, 105; Grj. 1, 87; Rśv. 5, 55 va.; Śsv. 2, 2 va.; J. 17, 22). ಮಾಯಾ ಮಸಕವನು ಮಾಣಿ ಗೊಂಡು (Rām. 3, 8, 11). see ಮಾ-, ಮೆಯ್-, ರಾಸಿ-. — ಮಸಕಂ ಗುಂದು. -ಇ-ಕುಂದು. passion to abate (V. 42, 12).

ಮಸಕ masaka. 2. = ಮಸಕು, ಮಸುಕು, ಮಸ್ಸು. (dimness, obscurity, Tu.; Te. ಮಸಕ); a dusky colour (My.; B. 3, 55); impurity, soil (My.). [ಅನು ಭಕ್ತನೆಮ್ಮ ಹುಸಿಯ ಮಸಕವ ನೇನ ಬಣ್ಣಿ ಸುವೆನಯ್ಯಾ Bv. 289].

ಮಸಕನೆ masakane. dimness; dim. see ಮಸಮಸಕನೆ.

ಮಸಕು masaku. = ಮಸಕ 2, etc. duskiness, a dusky colour; etc. (My.; see ಕೆಯ್ಮಸಕು No. 1; cf. ಮಂಕು, ಮಬ್ಬು, and see M. s. ಮಸಿ); foulness: inimical action (see ಕೆಯ್ಮ ಸಕು No. 2). — ಮಸಕು ಬಣ್ಣ. a dusky colour (My.; B. 5, 12).

ಮಸಗ masaga. a whetter (Rām. 5, 8, 50).

ಮಸಗು masagu. 1. = ಮೊಸಗು. to expand, to become expanded, developed or exhibited, to become displayed, to break forth or out, to appear, to rise (Abh. P. 11, 143 va.; 13, 133; Bp. 21, 18; 26, 60; 52, 6; 53, 34; 61, 11; Bh. 4, 4, 10; Rām. 6, 10, 25; Rśv. 5, 121 va.; 6, 11 va.; Śsv. 1, 40; J. 4, 17; 5, 2; 7, 43; 12, 34; 13, 24); activity to be displayed: to be agitated or commoved (Abh. P. 10, 157; Grj. 2, 106 va.; Bh. 1, 15, 19; Śsv. 2, 25. 114; J. 8, 32); to be urged on by the passions, to grow furious, to be enraged, to rage (ವಿಜೃಂಭಣ Śmd. Dh.; Abh. P. 10, 10; 11, 115; 13, 88; Bp. 28, 29; 44, 47; 46, 59; C. Bp. 47, 19; Rām. 3, 6, 6; 5, 8, 50; Bh. 2, 10, 23. 25; 7, 17, 27; J. 25, 20; Te. ಮಸಗು, to be extended; to be furious). [ಸಿಂಗಂ ಮಸಗಿದವೋಲ್ ನರಸಿಂಗಂ ತಳ್ತಿ ಱಿಯೆ Pb. 1, 34; Kr. 1, 66; Ap. 14, 6]. ತೊಱೆಯಂ ಪಾಯ್ದೊತ್ತಿ ಬನ್ದಂ, ಗಡ, ಮಸಗಿ ಜರಾಸನ್ಧಂ (Śmd. 64 Mdb.). ಕಾಟ್ಟುಱು ಮಸಗಿದ ವೋಲ್ ಒಡ್ಡಿದುದು ಕುರುಸೈನ್ಯಂ (80). ಮಾವಿನೊಳ್ ಮಸಗುತಮಿರ್ಪ ಬಲ್ಸೋನೆಯ ಸೋನೆಗೆ ಕಾಂಚನಕೇತಕೀವನಪ್ರಸರದಲರ್ಗಳ್ ಓಲೆಗುಡೆ (83). ಭೇರಿಧ್ವನಿ ಪರ್ವಿತ್ತು, ಎತ್ತಲ್ ಮಸಗಿ ಘೋಷಿಕ್ಕಾದಕ್ಕಂ (145). ಕೆಸರ್ಮಸಗಿದುದು (217). ಬೇಡರ ವೋಲ್ ಮಸಗಿ, ತುಱುಗೊಳಲ್ ಬಱಿ ಸನ್ದಂ (281). 2, to display, to exhibit, to manifest (Bh. 8, 23, 20).

ಮಸಗು masagu. 2. (= ಮಸೆ 1). to rub, to brush, to whet (Bp. 38, 58; Rām. 6, 10, 8).

ಮಸಗೆ masage. dusky colour: mildew (Bh. 1, 8, 48).

ಮಸಣ masaṇa. = ಮಸಾಣ. Tbh. of ಶ್ಮಶಾನ. a cemetery. (Śmd. 358. 359; My.; Mhr.; Tu.; Te. ಮಸನ; T. ಮಯಾನ); [Cv. 1171]. ಮಸಣದ ಬೂದಿ (Bp. 31, 3). see Prvs. s. ಮೆಚ್ಚು 1, ವಸನ 2. — ಮಸಣಗಾಡು. -ಕಾಡು. a cemetery (ಶ್ಮಶಾನ, ಪಿತೃವನ Hlā.; Bp. 15, 4). — ಮಸಣಗಾಹಿ. -ಕಾಹಿ. Śiva (C. Bp. 47, 19). — ಮಸಣಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 61, 19; see ತೆಲುಗೇಶ-). — ಮಸಣಪಟ್ಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. a cemetery (ಸೋಡಬಲಿ Śmd. II). — ಮಸಣವಟ್ಟಿ. -ಪಟ್ಟಿ. = ಮಸಣ ವಟ್ಟಿಗೆ. (ಸೊಡವಲಿ Kk. 78, o. r. ಸೋಡಬಲಿ).

ಮಸಣಿ masaṇi. Tbh. of ಶ್ಮಶಾನಿ. N. of a form of Durgā (Śāstrasāra in W. v. 1259; Bp. 23, 18; My.). [ಗಣ್ಡ ಶಿವಲಿಂಗ ದೇವರ ಭಕ್ತ, ಹೆಣ್ಡತಿ ಮಾರಿ ಮಸಣಿಯ ಭಕ್ತೆ! Bv. 104]. — ಮಸಣಿದೇವ. N. (Bp. 47, 34; see ಗಜೇಶ್ವರ-).

ಮಸಣಿಸು masaṇisu. to become a member of the cemetery, *i. e.*, to die. (S. Mhr. according to z.).

ಮಸದು masadu. = ಮಸೆದು. P. p. of ಮಸೆ 1.

ಮಸರು masaru. = ಮೊಸರು. curds (ಕ್ಷೀರಜ Cb.). ಮಸರು ಬೆರತ ತುಪ್ಪ (ಪೃಷದಾಜ್ಯ Si. 240). ಮಸರಿನ ಕಡಲು (ದಧ್ಯುದ 81). see Si. 392. — ಮಸರುಚಟ್ಟಿ. (ತೇಮನ, etc. Si. 313).

ಮಸಲ್ masal. delaying, hindering, opposing (see ಮಱುವಸಲ; Te. ಮಸಲು, ಮಸುಲು, M. ಮಟಲ್, to protract, delay, confound).

ಮಸಲತು masalatu. ಮಸಲತ್ತು. holding counsel upon; planning; a plan, a plot; counsel; clever contrivance (My.; Mhr., H.; ಆಲೋಚನ, ಉಪದೇಶ Cb.).

ಮಸಸು masasu. to cause to whet, etc. (Bh. 6, 4, 141; My.).

ಮಸಳೆ masaḷe. = ಮೊಸಳೆ. a crocodile. (ಸ್ಥಾನಮೃಗ Cb.).

ಮಸಾಣ masāṇa. = ಮಸಣ. a cemetery. (My.).

ಮಸಾರ masāra. a sapphire, an emerald. (R.).

ಮಸಾರೆ masāre. = ಮಸಾರೆಭೂಮಿ. a kind of good red soil (S. Mhr.).

ಮಸಾಲಾ masālā. = ಮಸಾಲೆ. drugs, spices, spicery, seasoning drugs, the seasoning put in curry; horse and cattle physic: ingredients of compositions (Si. 310; Mhr., H.).

ಮಸಾಲೆ masāle. = ಮಸಾಲಾ. (My.; B. 2, 52; 3, 64; 4, 120. 147; ವೇಸ ವಾರ G.). ಕೋಟೆಯ ಕೇಳಿ, ಮಸಾಲೇ ಅರೆಯುತ್ತಾರೋ? (Prv.). ಕಾಯಿಪಲ್ಯದೊಳಗೆ ಹಾಕುವ ಮಸಾಲೆ (ವೇಸವಾರ G.).

ಮಸಿ masi. dirt, impurity (Bp. 44, 1; Te.; *cf.* ಮಸಕ2, ಮಾಸು 1 & 2). see Prv. s. ಅಜಿವೆ 2. [Tu. ಮಜಿ; T. ಮಯಿ].

ಮಸಿ masi. = ಮಷಿ. the black of culinary vessels, crock (My.; Mhr.); soot, lamp-black (Sk.; My.); black (the colour, ಕಪ್ಪು Si. 385; My.; Abh. P. 9, 176); ink (Sk.; C.; B. 1, 22; 2, 1; 4, 209; 5, 169. 218); charcoal (My.). (T. ಮೈ. M. ಮಯಿ, ಮಷಿ, ಮೈ, black, blackness; ink; antimony; *cf.* ಮಸಕು, etc.). [ಮಸಿಯಿನ್ದಂ ಜಗಮೆಲ್ಲಮಂ ದಿತಿಸುತಂ ಮುಂ ಪೊಣ್ಮಿನೋ Pb. 4, 49; Ap. 11, 109; Cv. 842]. ಎಲ್ಲಾ ಬಣ್ಣಾ ಮಸಿ ನುಂಗಿತು. — ದೇಸೆಯಿಲ್ಲದವ ಮಸಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ. — ನಸೀ ಭ್ರಮೆ ಇದ್ದವ ಮಸಿ ಆದರೂ ಹಾಕಿಕೊಣ್ಡಾನು. — ತೃಷೆ ಆದವನಿಗೆ ಮಸಿಕೆಣ್ಣ ತನ್ದುಕೊಟ್ಟ. — ದೋಸೆ ಬಿಸಿಯೆನ್ದು, ಮಸಿಕೆಣ್ಣ ತಿನ್ದ (Prvs.). see Prvs. s. ಮೂಗು, ಶಿಶು, ಶುಚಿ. — ಮಸಿಕುಡಿಕೆ. = ಮಸಿಪಾತ್ರೆ No. 1. (My.). — ಮಸಿಪಾತ್ರೆ. an ink-bottle, an inkstand (ದವುತಿ Mr. 359; My.). 2, a pot covered with crock (My.). — ಮಸಿಬಟ್ಟೆ. a rag used in lifting pots from the fire (My.). — ಮಸಿಬುಡಿಕೆ. = ಮಸಿಕುಡಿಕೆ. (My.). — ಮಸಿಯಾಗು. -ಆಗು. to become charcoal (said of buried money, Cpr. 9, 12; My.). 2, crock to be produced (My.). — ಮಸಿವಾಳ. a large shrub or small tree with pinnate leaves (Z.). @ this may not be Sk.; ಮಷಿ is evidently a Sanskritised form of ಮಸಿ.

ಮಸೀದಿ masīdi. = ಮಶೀತಿ, etc. (My.; B. 4, 9); also ಮಸೀದೆ (B. 4, 145). a mosque.

ಮಸುಕು masuku. = ಮಸಕು, etc. (My.). — ಮಸುಕುಬಣ್ಣ. = ಮಸಕುಬಣ್ಣ. (B. 4, 225; My.).

ಮಸುರ masura. = ಮಸೂರ. (Sk.; Si. 304).

ಮಸುರಗೆ masurage. Tbh. of ಮಸೂರಿಕೆ. a mosquito-curtain, a pillow (Cpr. 6, 88 va.).

***ಮಸುರಿಗೆ masurige.** = ಮಸುರಗೆ. ಅಲರ ಮಸುರಿಗೆಯೊಳುಸಿರ್ದುಳ್ಳಲರ್ದಡ್ಡನಿಮಿರ್ದ ಲತೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಳಾಸಂ ನಿಲೆ Ap. 11, 78.

ಮಸುಳ್ masuḷ. = ಮಸುಳು. lustre to go away or disappear, light to grow faint, to grow dim, to become pale, etc. (ವಿಗತಪ್ರಭೆ Śmd. Dh.; *cf.* ಮಂಕು, ಮಜಲ್). 2, to disappear, to hide oneself (ಮಸುಳಿತೆನೆ ಅಡಂಗಿತು Kk. 72). [ತೇಜಂ ಮಸುಳ್ವಿನಮುಮ್ಬರಮಂ ಬಿಸುಟನಾಗಳಮ್ಬುಜ ಮಿತ್ರಂ Pb. 3, 23; Ap. 12, 52]. ಮಸುಳ್ದಂ, ಮಸುಳ್ದಪಂ, ಮಸುಳ್ಗೆ, ಮಸುಳ್ವಂ (Śmd. 49. 55). see Cpr. 3, 85; 4, 85; 8, 18; Abh. P. 9, 137; Śsv. 2, 106; J. 11, 25; 19, 31; 23, 35; 28, 2.

ಮಸುಳಿಸು masuḷisu. to cause to lose one's lustre, to cause to grow dim, etc. (Cpr. 6, 58; Bp. 25, 51; Rśv. 9, 20); to cause to disappear, to conceal (ಮಾಜು Śm. 87; Abh. P. 10, 157). 2, to conceal oneself, to grow faint, to lose one's lustre, etc. [ನವ ಮೃಗಮದ ಪರಿಮುಳಮುಮುನಿವು ಮಸುಳಿಪುವೆನಿಪ ವಿವಿಧ ಗನ್ಧಂಗಳಂ Pb. 8, 56]; (Abh. P. 11, 136; Grj. 2, 106 va.; Bp. 22, 56; 47, 16; Rām. 5, 9, 24; J. 4, 3; 8, 27).

ಮಸುಳು masuḷu. = ಮಸುಳ್. P. p. ಮಸುಳಿ. ಮಸುಳಿದುದು (ಬಾನಲ್ Ct. II, 117). ಮಸುಳಿತೆನೆ ಅಡಂಗಿತು (Kk. 72). ಮಸುಳಿದ ಕಾನ್ತಿ (ಕನ್ದು Śm. 98). see Rām. 1, 14, 1; Bh. 5, 1, 39.

ಮಸೂದೆ masūde. a sketch; a rough copy; a draft (My.; Mhr., H. ಮಸುದಾ); enactment.

ಮಸೂರ masūra. *a sort of pulse or lentil, Ervum hirsutum, Cicer lens* (= ಮಂಗಲ್ಯಕ; see Si. 304).

ಮಸೂರಬಿದಲೆ masūra-bidale. *Indian jalap, Ipomoea turpethum* R. Br.

ಮಸೂರಿ masūri. = ಮಸೂರ. (Sk.; Si. 301).

ಮಸೂರಿಕ masūrika. = ಮಸೂರ. (ಚಣಂಗಿ Mr. 273).

ಮಸೂರಿಕೆ masūrike. ಮಸೂರಿಕಾ. = ಮಸುರಗೆ. an eruption of lentil-shaped pustules, the small-pox. 2, a procuress. 3, a mosquito-curtain. 4, a cushion (Cpr. 8, 47 va.).

ಮಸೃಣ masṛiṇa. *soft, tender, smooth; bland, mild, unctuous, shining.*

ಮಸೆ mase. 1. to rub (see ತಿಮ್ಮಸೆ); to grind, to whet, to sharpen (ಘರ್ಷಣ Śmd. Dh.; Cpr. 6, 67; Bp. 40, 57; Śsv. 4, 6 va.; C.); to rub off (J. 33, 22); to rub one another: to be closely united or blended [ಮಸೆದುದು ಮದನನ ಬಾಳ್ Pb. 3, 47; Ap. 2, 47]; (J. 8, 4). P. ps. ಮಸದು (Cpr. 6, 67), ಮಸೆದು, ಮಸ್ತು. ಮಸೆದುದು (ನಿಶಾತ, ಸಿಶಿತ, ಧೌತ, ತೇಜಿತ Hlā.). ಮಸೆಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ನಿಶಿತ, ಕ್ಷ್ಣುತ, etc. Nr.). ಮಸೆದ ತೇಜಂ (ತೇಜಿತ Mr. 299). ಅತಂಗೆ ಕತ್ತಿಯಂ ಮಸೆದಂ (Śmd. 159). ಎಕ್ಕಲಂ ಚಳಿ ಗದಿರ್ಗಲ್ಲಿನೊಳು ದಾಡಿಯಂ ಮಸೆದು (Rāghc. 17, 72). 2, to grow sharp or acute (Cpr. 6, 77; 6, 84; Bp. 8, 25; 61, 40). — ಮಸದಾಟ. -ಆಟ. fight, quarrel (My.).

ಮಸೆ mase. 2. = ಮಸ 1. whetting (Bh. 7, 15, 56); sharpness (Abh. P. 14, 198). 2, acute, vehement lust (Cpr. 4, 78). 3, a rub, a chafe: a slight wound (ಸ್ವಲ್ಪಕ್ಷತ Śmd. Dh.; Cpr. 10, 81). 4, polish: lustre, shine (ಪೊಗರ್, ತಳಪ, etc., ಕಾನ್ತಿ Śs.; ತಳಪ Kk. 54. 66). see ಪೊಸ-, ಮೆಯ್-. — ಮಸೆಗಣೆ. -ಕಣೆ. a whetted arrow (J. 21, 20). — ಮಸೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. a wound to appear (Bh. 1, 7, 4). — ಮಸೆಮುಖ. a shining face (Rām. 6, 10, 8). — ಮಸೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to be whetted (J. 4, 19. 31; 12, 25; 26, 55). — ಮಸೆವೊಗರ್. -ಪೊಗರ್. lustre arising from being whetted (J. 7, 61).

ಮಸ್ಕರ maskara. *a bamboo.*

ಮಸ್ಕರಿ maskari. = ಮಕ್ಕರಿ, ಮಷ್ಕರಿ. who carries a bamboo cane: a Brāhmaṇa in the fourth order, *a religious mendicant.* 2, the moon. 3, N. of a woman (Abh. P. 9, 3 va.).

ಮಸ್ಕೀರಿ maskīri. a good-for-nothing fellow (My.; H.).

ಮಸ್ಕು masku. = ಮಸಕ 2, etc. dimness. (My.).

ಮಸ್ತಕ mastaka. *the head, the skull;* the peak of a mountain, the top of a tree; the upper part of anything. 2, = ನೇತ್ರಿ, etc. (Mr. 140).

ಮಸ್ತಕಮೃಗ mastaka-mṛiga. a louse (ಷಟ್ಪದ, ಹೇನ್ Mr. 166).

ಮಸ್ತಕಸ್ನೇಹ mastaka-snēha. head-oil: *the brain.*

ಮಸ್ತಕಿ mastaki. gum mastic (My.; Te., H.).

ಮಸ್ತಿ masti. intoxication; pride (My.; Mhr., H.; see ಕಟ್ಟು-). 2, fatness: the state of an elephant, camel, etc. in rut (My.; Mhr., H.).

ಮಸ್ತಿಷ್ಕ mastiṣka. *the brain* (ತಲೆಯ ಮಿದುಳು Mr. 397).

ಮಸ್ತು mastu. = ಮಸದು, etc. P. p. of ಮಸೆ 1. (My.). ಮಸ್ತಾಟ. = ಮಸದಾಟ. (My.). ನೆಸ್ತಾಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮಸ್ತಾಟ ಹೆಚ್ಚಿತು (Prv.).

ಮಸ್ತು mastu. 1. (= ಮತ್ತು). intoxicated; intoxication; fat, bulky; fatness, stoutness (Mhr., H., Br.; see ಕಟ್ಟು-). 2, abundant, plentiful; abundance, plenty [Tu.]; (My.; Br.; Mhr., H.).

ಮಸ್ತು mastu. 2. the upper part of thickened sour milk, sour cream. 2, *the watery part of curds, whey;* buttermilk (ಮಜ್ಜಿಗೆ Hlā.).

ಮಸ್ಲತು maslatu. a plot (My.; H.).

ಮಸ್ಲೀನು maslīnu. muslin (My.; H.).

ಮಹ maha. great, mighty. 2, *a feast, a festival.* 3, a sacrifice, an oblation. — ಮಹಮನೆ. = ಮಹಾಮನೆ. a large house (liṅga-vanta-maṭha) at Uḷavi (near Sirse; Bp. 3, 84; 14, 13; 35, 55).

ಮಹಕಾಳ maha-kāḷa. N. (Bp. 49, 15).

ಮಹಜರು mahajaru. a title-deed granted by the emperor of Hindustan (Mhr., H.). 2, a written statement of a suit and of the award upon it (Br., Mhr.). 3, a general affidavit; a certificate signed by all present at a transaction (My.; Br.).

ಮಹಡಿ mahaḍi. = ಮಾಡಿ 1. an upstair-house. (My.; H.).

ಮಹತ್ mahat. = ಮಹತ್ತು (Śmd. 106 Cm.), ಮಾ 2 (Śmd. 208. 378; Kāvy, I, 3, 53-56). *great, mighty, strong, big, large.* 2, numerous, abundant, much, many. 3, high, lofty, eminent. noble; excellent, distinguished. 4, the great principle: the intellect (buddhi). 5, *greatness, power, dominion.*

ಮಹತಾಪು mahatāpu. ಮಹತಾಬು. = ಮತಾಪು, etc. a kind of fire-work. (My.).

ಮಹತಿ mahati. *the seven-stringed lute of Nārada.* 2, the egg-plant (= ಬೃಹತಿ).

ಮಹತ್ತಮ mahat-tama. greatest, exceedingly great or mighty or powerful. (Cpr. 8, 19).

ಮಹತ್ತಮಸಾಮಾನ್ಯಾಪವರ್ತನ mahattama-sāmānya-apavartana. the greatest common measure (C.).

ಮಹತ್ತರ mahat-tara. greater, uncommonly mighty, etc. (Bp. 3, 66). 2, the oldest, most respectable; the head or oldest man of the village, house, etc. see ಉದ್ಯಾನ-, ಗೃಹ-, ವನ-.

ಮಹತ್ತು mahattu. Tbh. of ಮಹತ್, q. v. (Bp. 37, 56; 61, 74).

ಮಹತ್ವ mahatva. *greatness, magnitude, majesty, mightiness,* etc.

ಮಹತ್ವತೆ mahatvate. = ಮಹತ್ವ. (Bp. 36, 52; 38, 72; 43, 74; 46, 79).

ಮಹದಾಶ್ರಯ mahat-āśraya. the protection of the great, taking refuge with great people. (My.).

ಮಹದೇವ maha-dēva. Śiva (Bp. 47, 53); N. (My.).

ಮಹದೇವಿ maha-dēvi. Pārvatī or Durgā (Bp. 12, 41; 40, 28); N. (47, 38; 59, 8; see ಕೇಳಿಕೆಯ-, ಬಿಜ್ಜ-).

ಮಹನವಮಿ maha-navami. = ಮಹಾನವಮಿ. Dasara festival (Bh. 7, 14, 44).

ಮಹನೀಯ mahanīya. worthy of honour, praiseworthy, illustrious, glorious. (Bp. 33, 3; 39, 67).

ಮಹಂತ mahanta. = ಮಾಂತ. Tbh. of ಮಹತ್ (Śmd. 106 Cm.). a great, mighty, etc. man (Bp. 4, 4; 47, 57; 53, 13).

ಮಹಂತು mahantu. the chief of an order of Gōsāvis, etc. (My.; Mhr.).

ಮಹಮದ mahamada. = ಮಹಮ್ಮದ. (My.).

ಮಹಮ್ಮದ mahammada. Prophet Mahomed (My.); a Mahomedan (My.).

ಮಹನ್ಮೇರು mahat-mēru. = ಮಹಾಮೇರು. the great Mēru mountain. (My.).

ಮಹರಾಜ maha-rāja. = ಮಹಾರಾಜ. a sovereign. (My.).

ಮಹರಾಣಿ maha-rāṇi. = ಮಹಾರಾಣಿ. the principal wife of a Rāja. (My.; B. 5, 3).

ಮಹರಾಯ maha-rāya. = ಮಹಾರಾಯ. a great king. (My.).

ಮಹರ್ನವಮಿ mahas-navami. (= ಮಹಾನವಮಿ). N. of the dasari feast (My.), especially of its ninth day (My.). see Bh. 8, 8, 29.

ಮಹರ್ಲೋಕ mahas-lōka. the fourth of the seven worlds which rise one above the other. (Mr. 32).

ಮಹರ್ಷಿ mahā-ṛiṣi. a great ṛiṣi. (My.). 2, anyone of the saptarṣis. (My.).

ಮಹಲ mahala. = ಮಹಳ 1, etc. a storeyed building. (ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಮನೆ G.).

ಮಹಲು mahalu. 1. = ಮಹಲ, etc., ಮಹಾಲು. an upstair house, a large mansion, a palace (My.).

ಮಹಲು mahalu. 2. = ಮಾಲು 1. (My. occasionally). ಮಹಲು ಇರುವಲ್ಲಿ ಹಣ, ಬಹಲು ಇರುವಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ (Prv.).

ಮಹಸ್ mahas. = ಮಾಸ 2. greatness, might. 2, *a feast, a festival.* 3, a sacrifice, an oblation.

ಮಹಸೂಲು mahasūlu. public revenue (My.; Mhr., H.); private income from land (My.).

ಮಹಸೂಲುದಾರ mahasūlu-dāra. a collector or receiver of taxes (My.; H.).

ಮಹಳ mahaḷa. 1. = ಮಹಲ, ಮಹಲು 1, ಮಾಡ, (ಮಾಳ 1?). Tbh. of ಮಹಾಲಯ. (ಮಹಾಲಯ Bhn. 50). [ಸೂಳೆಯ ಮಗ ಮಹಳವ ಮಾಡಿದಡೆ ತಾಯ ಹೆಸರಾಯಿತ್ತು, ತನ್ದೆಯ ಹೆಸರಿಲ್ಲ Cv. 708].

ಮಹಳ mahaḷa. 2. = ಮಹಾಲಯ No. 2, ಮಾಳ 3. the śrāddha performed in the latter fortnight of the Bhādrapada to the manes of all one's male ancestors; this period (My.;) Mhr. ಮಹಾಳ).

ಮಹಾ mahā. = ಮಂ- (ಮಹತ್-), ಮಾ 2-. *great,* etc. (= ಮಹತ್). standing before ಖರ್ವ, ಪದ್ಮ, ಕ್ಷೋಣಿ, ಶಂಖು, ಕ್ಷಿತಿ and ಕ್ಷೋಭ, it makes them ten-fold (Mr. 357). — ಮಹಾಮನೆ. = ಮಹಮನೆ. (Bp. 61, 74).

ಮಹಾಕನ್ದ mahā-kanda. *garlic.*

ಮಹಾಕಾಯ mahā-kāya. a man of great stature (Cpr. 6, 61 va.). 2, N. of a rākṣasa (Bp. 18, 20).

ಮಹಾಕಾಲ mahā-kāla. = ಮಹಕಾಳ, ಮಾಕಾಳ. Śiva (ಶಿವ, ಈಶ್ವರ Nn. 97). 2, a class of pramathas (ಪ್ರಮಥವಿಶೇಷ, ಪ್ರಮಥರಭೇದ 97). 3, *N. of a liṅga at Ujjayini.* 4, great blackness (ಅಸಿತ, ಕಪ್ಪು 97). 5, a clouded day (ದುರ್ದಿನ, ಮೋಡಗತ್ತಲೆ 97). 6, a cruel, fierce man (ಕ್ರೂರ 97). 7, the marking-nut tree (ಭಲ್ಲಾತಕ, ಗೇರು 97). 8, *N. of a cucurbitaceous plant, Trichosanthes palmata* (or Cucumis colocynthus, = ಕಿಮ್ಪಾಕ).

ಮಹಾಕಾಳಿ mahā-kāḷi. ಮಹಾಕಾಳೆ. = ಮಂಕಾಳಿ, ಮಾಕಾಳಿ, ಮಾಂಕಾಳಿ. Durgā (ಬಳ್ಳಾರಿ Ct. II, 119). — ಮಹಾಕಾಳಿದೇವ. N. (Bp. 55, 54; 58, 7).

ಮಹಾಕುಲ mahā-kula. a great or noble family; *sprung from a noble family, of honorable parentage.*

ಮಹಾಖರ್ವ mahā-kharva. ten kharvas. (My.).

ಮಹಾಗಜ mahā-gaja. (Śmd. 379). a great elephant.

ಮಹಾಗಿರಿ mahā-giri. (Śmd. 379). a great mountain.

ಮಹಾಗ್ರೀವ mahā-grīva. long-necked: a camel. (R.).

ಮಹಾಂಗ mahā-aṅga. large-limbed: *a camel.*

ಮಹಾಜನ mahā-jana. (Śmd. 114). = ಮಾಜನ (379). a great multitude of men, the populace. 2, a great man; a number of respectable men (Bp. 56, 2. 25; My.). 3, a merchant, banker, tradesman.

ಮಹಾಜವ mahā-java. very swift (ಅತಿಬೇಗ Nn. 97).

ಮಹಾಜಾಲಿ mahā-jāli. *a species of gōsā with yellowish flowers.*

ಮಹಾಜ್ವರ mahā-jvara. severe fever (ಉಷ್ಣ, ಘರ್ಮ Mr. 387).

ಮಹಾಟವಿ mahā-aṭavi. a great forest. (R.).

ಮಹಾತಪ mahā-tapa. severe penance (ವಂಶ, ಮಹಾತಪಸ್ಸು Nn. 54).

ಮಹಾತರು mahā-taru. a large tree; a kind of Euphorbia (ವಜ್ರಿ, ಎಲೆಗಳ್ಳಿ Mr. 136).

ಮಹಾತಲ mahā-tala. N. of the sixth of the seven lower worlds. (Mr. 32).

ಮಹಾತೇಜಸ್ mahā-tējas. of great splendor, etc. 2, *Skanda.*

ಮಹಾತ್ಮ mahā-ātma. high-souled: *magnanimous, noble-minded, high-minded, generous;* eminent, distinguished, mighty (ಉದೀರ್ಣ, ಪಿರಿಯ Mr. 233). see Bp. 25, 2; 32, 11; Sp. s. ಕನ್ನಡಿ. ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ದುರಾತ್ಮನ ಗೊಡವೆ ಏನು? (Prv.).

ಮಹಾತ್ಮೆ mahātme. noble-mindedness, etc. (Bp. 46, 50; My.). 2, a noble-minded woman (My.).

ಮಹಾದಾನ mahā-dāna. *a great gift: epithet of certain valuable gifts or the giving of different kinds of valuable presents to the priests* (sixteen such gifts are particularly enumerated).

ಮಹಾದಾನಿ mahā-dāni. = ಮಾದಾನಿ (Śmd. 209. 379). one who grants all valuable gifts, a very liberal person.

ಮಹಾದೇವ mahā-dēva. = ಮಾದೇವ (Śmd. 209. 379). *Śiva* (Bp. 57, 2); N.

ಮಹಾದೇವಿ mahā-dēvi. = ಮಾದೇವಿ. *Pārvatī.* 2, the first wife of a king. 3, N.

ಮಹಾದ್ವೀಪ mahā-dvīpa. a certain division of the earth (see Mr. s. ವರ್ತನೆ).

ಮಹಾಧನ mahā-dhana. great wealth. 2, *very costly or precious;* anything costly or precious. 3, rich, wealthy.

ಮಹಾಧೇನು mahā-dhēnu. a sacrificial cow (ಮಾಹೇಯಿ Mr. 180).

ಮಹಾನಕ mahā-ānaka. a large kettle-drum (Śśv. 5, 53).

ಮಹಾನಟ mahā-naṭa. the great actor: Śiva. (Sk.; G.).

ಮಹಾನನ್ದ mahā-ānanda. great joy, great bliss; *the great bliss of deliverance from further transmigration.*

ಮಹಾನವಮಿ mahā-navami. = ಮಹನವಮಿ, (ಮಹರ್ನವಮಿ), ಮಹಾನಾಮಿ, ಮಾನಾಮಿ. a festival on the ninth day in the light half of the month āśvina. (My.). 2, the dasarā feast (My.). 3, the last of the nine days or nights dedicated to the durgā-pūjā.

ಮಹಾನಸ mahā-anasa. a large carriage. 2, = ಬಾಣಸ, etc., *a kitchen* (ರಸವತಿ, ಬಾಣಸದ ಮನೆ Mr. 196).

ಮಹಾನಾಭ mahā-nābha. N. of a Dānava (C. Bp. 47, 21).

ಮಹಾನಾಮಿ mahā-nāmi. = ಮಾನಾಮಿ (Śmd. 209). Tbh. of ಮಹಾನವಮಿ.

ಮಹಾನಿಶೆ mahā-niśe. *midnight.*

ಮಹಾನೀಲ mahā-nīla. dark blue, deep black. 2, a kind of sapphire or emerald. (R.).

ಮಹಾನುಭಾವ mahā-anubhāva. being in high esteem, worthy, mighty, exalted, dignified, pre-eminent, just, virtuous; a gentleman. (Śmd. 38; My.). ಮಹಾನುಭಾವರೇ, ಮಹಾಯುಗದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಯವೆಷ್ಟೆನ್ದು ಕೇಳಿದನನ್ತೆ (Prv.).

ಮಹಾನೈವೇದ್ಯ mahā-naivēdya. an offering of all sorts of eatables to an idol in a temple (My.).

ಮಹಾನ್ತ mahā-anta. a man of an eminent nature (Bp. 61, 9). 2, having extensive limits: abundance (My.).

ಮಹಾಪಥ mahā-patha. = ಮಾಪತ (Śmd. 379). a chief road, a high street, a high road. 2, the great road: death, the way of all flesh.

ಮಹಾಪದ್ಮ mahā-padma. one of the treasures of Kubēra. 2, N. of a nāga or serpent-demon (Mr. 402, see ಎಣ್ಟುಕುಲ). 3, ten padmas, a million of millions, one hundred billions and other high numbers.

ಮಹಾಪಾತಕ mahā-pātaka. = ಮಾಪಾತಕ (Śmd. 379). a great crime, a crime of the highest degree. see ಪಂಚ-; Bp. 45, 25.

ಮಹಾಪುರುಷ mahā-puruṣa. = ಮಾಪುರುಷ (Śmd. 379). a great man, an eminent personage.

ಮಹಾಪ್ರಲಯ mahā-pralaya. *the total annihilation of the universe at the end of a kalpa* (Bp. 54, 23; 58, 46).

ಮಹಾಪ್ರಸಾದ mahā-prasāda. a great favour or kindness. (Cpr. 2, 59 va.; My.).

ಮಹಾಪ್ರಾಣ mahā-prāṇa. the hard breathing or aspirate, heard in the utterance of aspirated letters (Śmd. 22. 23. 35. 302; Kāvy. I, 1a, 22-27); [an aspirated letter]. 2, the letter ಹ್. 3, a raven. 4, great spirit or power. 5, a kind of vital air (ಒತ್ತಿ ನಡೆವುದು Mr. 32).

ಮಹಾಪ್ರಾಣಾನುಕರಣ mahāprāṇa-anukaraṇa. an imitative sound with an aspirated letter (Śmd. 35).

ಮಹಾಫಲ mahā-phala. = ಮಾಪಳ. a great fruit. 2, a great reward. 1, Aegle marmelos Corr. 4, the citron, Citrus medica Lin. (My. occasionally; St. & Pl.; Mhr.). 5, (wrongly also = ಚಕೋತ 2) the shaddock or pumplemose, Citrus decumana Lin.

ಮಹಾಬಲ mahā-bala. exceedingly strong, very powerful or mighty (Bp. 58, 6). 2, *wind, storm.* 3, Śiva.

ಮಹಾಬಲಗಿರಿ mahābala-giri. N. of the Cāmuṇḍi hill near Mysore (My.).

ಮಹಾಬಲಾದ್ರಿ mahābala-adri. = ಮಹಾಬಲಗಿರಿ. (My.).

ಮಹಾಬಿಲ mahā-bila. a big hole, a cave. 2, the atmosphere, ether. (ಆಕಾಶ G.).

ಮಹಾಭಾಗ mahā-bhāga. highly fortunate; illustrious, highly distinguished. (Abh. P. 11, 76).

ಮಹಾಭಾರತ mahā-bhārata. the great war of the Bharatas: N. of an epic poem describing the acts, rivalries and contests of the sons of the two brothers Dhṛitarāṣṭra and Pāṇḍu, descendants of Kuru and Bharata. (My.).

ಮಹಾಭಾಷ್ಯ mahā-bhāṣya. N. of Patañjali's great commentary on the grammatical sūtras of Pāṇini. (My.).

ಮಹಾಭೀತಿ mahā-bhīti. great terror; *great danger.*

ಮಹಾಭೂತ mahā-bhūta. *a primary element;* ether, air, fire, water, earth.

ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯ mahā-matsya. *a large fish, a sea-monster.*

ಮಹಾಮನಸ್ mahā-manas. *high-minded, magnanimous, liberal.*

ಮಹಾಮಹ mahā-maha. a great festival. (Cpr. 3, 102 va.).

ಮಹಾಮಾಂಸ mahā-māṁsa. epithet of various kinds of meat: human flesh, beef, etc.

ಮಹಾಮಾತ್ಯ mahā-amātya. the prime minister of a king (ಪ್ರಧಾನ Mr. 266).

ಮಹಾಮಾತ್ರ mahā-mātra. = ಮಾಮಟಿಗ, etc. great in measure, most excellent. 2, *a great officer of state, a prime minister.* 3,

an elephant-driver or keeper, a Mahout; a superintendent of elephants (ಗಜಾಜೀವ, ಆನೆಯ ವೈದ್ಯನು Hlā.).

ಮಹಾಮಾಯೆ mahā-māye. great deceit or illusion; the power of illusion which makes the material universe appear as if really existing; Durgā. (Bp. 57, 27).

ಮಹಾಮೇದ mahā-mēda. a species of medicinal plant. see ಅಷ್ಟವರ್ಗ.

ಮಹಾಮೇರು mahā-mēru. the great mēru (ಮೇರು Nn. 53).

ಮಹಾಯಜ್ಞ mahā-yajña. a great sacrifice: *a principal act of devotion* of which there are five: brahmayajña, dēva-, pitṛi-, manuṣya-, bhūta-. see ಪಂಚ–.

ಮಹಾಯುಗ mahā-yuga. a yuga of the gods: the aggregate of the kṛita, trētā, dvāpara, and kali yugas. see Prv. s. ಮಹಾನುಭಾವ.

ಮಹಾರಜತ mahā-rajata. *gold.*

ಮಹಾರಜನ mahā-rajana. *the safflower, Carthamus tinctorius* Lin.

ಮಹಾರಣ್ಯ mahā-araṇya. *a large wood, a great forest.*

ಮಹಾರಥ mahā-ratha. a large car, a great chariot. 2, an eminently great warrior fighting from a car (Abh. P. 13, 71. 72; Bh. 8, 24, 41; J. 14, 5).

ಮಹಾರವ mahā-rava. loud-sounding, uttering loud cries; a loud sound or cry. see ಬೊಬ್ಬೆಯು.

ಮಹಾರಾಜ mahā-rāja. = ಮಹರಾಜ. a sovereign, an emperor. 2, a respectful compellation to superiors. (My., also ಮಹಾರಾಜಶ್ರೀ).

ಮಹಾರಾಜಿಕ mahā-rājika. *N. of a class of demigods.*

ಮಹಾರಾಣಿ mahā-rāṇi. = ಮಹರಾಣಿ. the principal wife of a rāja; a reigning queen; an empress (My.; B. 4, 173; 5, 1).

ಮಹಾರಾಯ mahā-rāya. = ಮಹರಾಯ. Tbh. of ಮಹಾರಾಜ. (Bp. 58, 21; My.; B. 4, 126).

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ mahā-rāṣṭra. = ಮರಾಟಿ. a great realm (Bp. 51, 17); the Mahratta country; relating to that country, as its people, language, etc. (My.).

ಮಹಾರುದ್ರ mahā-rudra. the great rudra: a form of Śiva.

ಮಹಾರುದ್ರಾಭಿಷೇಕ mahārudra-abhiṣēka. bathing of a liṅga with the recitation of the so-called rudrasūkta, especially at śivarātri (My.).

ಮಹಾರುಷಿ mahā-ruṣi. = ಮಹರ್ಷಿ. a great ṛiṣi. (Cpr. 3, 80 va.; 5, 35 va.).

ಮಹಾರೌರವ mahā-raurava. *one of the twenty-one hells.*

ಮಹಾರ್ಬುದ mahā-arbuda. ten arbudas. (My.).

ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ mahā-lakṣmī. = ಮಾಲಕುಮಿ (Śmd. 209. 379). the great Lakṣmī, the śakti or wife of Nārāyaṇa (ಭೋಗಾವತಿ, ರಮೆ Nn. 22; ಗೋಮಿನಿ, ರಾಮೆ 24; ಸಿರಿ 124. 149). 2, Sarasvatī. 3, Durgā. 4, splendor (ಶೋಭೆ, ಸಿರಿ Nn. 22). ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ ಒಲಿದವಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಸರಸ್ವತಿ ಒಲಿದವಗೆ ಹೆಡ್ಡತನವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಹಾಲಯ mahā-ālaya. = ಮಹಲು 1, ಮಹಳ 1, (ಮಾಳ 1?). a large mansion, a great dwelling, a palace, a temple, etc. 2, = ಮಹಳ 2. the śrāddha performed to the manes in the latter half of Bhādra month.

ಮಹಾಲಿಂಗ mahā-liṅga. a great phallus; having a great phallus; Śiva; N. (My.). — ಮಹಾಲಿಂಗನ ಬಳ್ಳಿ. a climbing herb growing in hedges, Bryonia laciniosa Lin. (Z.).

ಮಹಾಲು mahālu. = ಮಹಲು, etc. a palace (My.; Mhr., H.), a hall; a seraglio (Mhr.; H.). 2, a sub-division of a talook or district (Mhr.; see B. 4, 146. 200; ಆಸಾರ–).

ಮಹಾಲೋಕ mahā-lōka. = ಮಹರ್ಲೋಕ. (My.).

ಮಹಾವನ mahā-vana. = ಮಹಾರಣ್ಯ. (My.).

ಮಹಾವಾತ mahā-vāta. a great or stormy wind, a strong blast. (ಬಿರುಗಾಳಿ G.).

ಮಹಾವಾರ್ಧಿ mahā-vārdhi. an ocean (J. 13, 11).

ಮಹಾವೃಕ್ಷ mahā-vṛikṣa. a great tree; *a species of Euphorbia, Euphorbia tortilis* or *E. antiquorum.*

ಮಹಾವೃದ್ಧಿ mahā-vṛiddhi. one of the eight principal drugs or medical roots (Si. 149).

ಮಹಾವೇಶ mahā-āvēśa. demoniacal possession (ಗ್ರಹ Mr. 490).

ಮಹಾಶಕ್ತಿ mahā-śakti. very mighty. 2, a great śakti (Bp. 10, 31).

ಮಹಾಶಬ್ದ mahā-śabda. a great word, a pre-eminent term (Śm. 118); a great noise, a loud sound. see ಪಂಚ–.

ಮಹಾಶಯ mahā-āśaya. the ocean. 2, *high-minded, magnanimous, liberal.*

ಮಹಾಶಾಲಿ mahā-śāli. *a kind of large and sweet-smelling rice* (ಕಲಮೆಯ ಭೇದಂ Hlā.).

ಮಹಾಶೂದ್ರ mahā-śūdra. *a cowherd.*

ಮಹಾಶೂದ್ರಿ mahā-śūdri. *a female cow-keeper; a herdsman's wife.*

ಮಹಾಶೇಷ mahā-śēṣa. the serpent śēṣa (Śm. 119; ಅನನ್ತ, ಧರಣೀನ್ದ್ರ Nn. 57). ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಹಾಶೇಷ ಹೊತ್ತಿರುವನಾದರೆ ಮಹಾಶೇಷನನ್ನು ಹೊತ್ತವನು ಯಾರು? (Prv.).

ಮಹಾಶೋಕ mahā-śōka. great grief or sorrow (J. 2, 8). 2, mahā-aśōka. a large aśōka tree (2, 8).

ಮಹಾಶೌರ್ಯ mahā-śaurya. = ಮಾಶೌರ್ಯ (Śmd. 209). great valour.

ಮಹಾಶ್ರಯ mahā-āśraya. = ಮಾಸರ 2. a great seat, resting-place, dwelling, etc.

ಮಹಾಶ್ವೇತೆ mahā-śvēte. *a white variety of the Batatas paniculata* chois. 2, N. of a character in Bāṇa's Kādambari.

ಮಹಾಸನ mahā-āsana. a great seat, a splendid throne: a howdah (ಅಂಚಿಕೆ Mr. 158).

ಮಹಾಸಹೆ mahā-sahe. *the globe amaranth, Gomphraena globosa* Lin.

ಮಹಾಸಾಗರ mahā-sāgara. the great ocean.

ಮಹಾಸಾಮನ್ತ mahā-sāmanta. = ಮಹಾಸಾವನ್ತ, ಮಾಸಾವನ್ತ. a great lord of the borders. (Abh. P. 13, 101 va.).

ಮಹಾಸಾವನ್ತ mahā-sāvanta. = ಮಾಸಾವನ್ತ (Śmd. 379). Tbh. of ಮಹಾಸಾಮನ್ತ.

ಮಹಾಸೇನ mahā-sēna. the commander of a great army. 2, *Skanda.*

ಮಹಾಸೈನ್ಯ mahā-sainya. (Śmd. 379). a large armed force. (ಮನ್ಯು, ಸೇನೆ Nn. 36).

ಮಹಾಸ್ತ್ರ mahā-astra. a great weapon, a powerful missile (J. 13, 37).

ಮಹಾಸ್ನಾಯು mahā-snāyu. *a great artery.*

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ mahā-sragdhare. N. of a vṛitta (Ch.; Mr. 366).

ಮಹಾಹರಿ mahā-hari. Viṣṇu.

ಮಹಾಹರಿಪ್ರಿಯೆ mahāhari-priye. Lakṣmī (Mr. 18).

ಮಹಾಹವ mahā-āhava. a great war or battle, a pitched battle. (Śsv. 4, 77).

ಮಹಾಹಿತ mahā-hita. a great friend (J. 30, 25. 27. 51). 2, mahā-ahita. a great enemy (30, 25. 27. 51).

ಮಹಿ **mahi.** ಮಹೀ. great, large; greatness. 2, *the earth*; soil. see Mr. s. ವರ್ತನೆ. ಮಳಲುಳ್ಳ ಮಹಿ (ಸಿಕತೆ Mr. 93).

ಮಹಿಕೆ **mahike.** = ಮಿಹಿಕೆ. (ಬರ್ಫ, ಮಂಜು G.).

ಮಹಿತ **mahita.** honoured, revered, highly esteemed; proper, right. (Kāvy. V, 967; Bp. 8, 3; 19, 45; 22, 63; 51, 45; Rśv. 1, 8).

ಮಹಿಪ **mahi-pa.** = ಮಹೀಪ. (A.).

ಮಹಿಮ **mahima.** greatness, grandeur, majesty, glory; might, power, energy. 2, the magical power of increasing size at will, illimitable bulk. (My.).

ಮಹಿಮಾಕರ **mahimā-ākara.** a mine of glory (Ch. v. 9).

ಮಹಿಮೆ **mahime.** ಮಹಿಮಾ. = ಮಯ್ಮೆ, ಮ್ಮೆಮೆ (Śmd. 361; Ct. II, 85; Rśv. 1, 61; C.). greatness, etc. (= ಮಹಿಮ No. 1). — ಮಹಿಮೆ ವೆಱು. -ಪೆಱು. to become great, renowned, etc. (Bp. 27, 27; 44, 72; 53, 31).

ಮಹಿಲಾಖ್ಯೆ **mahilā-ākhye.** *a species of odoriferous plant.*

ಮಹಿಲೆ **mahile.** ಮಹಿಳೆ. *a woman* (Bp. 28, 20).

ಮಹಿಶಾಸನ **mahi-śāsana.** a kind of plant (ಶಾಲೆ Mr. 134).

ಮಹಿಷ **mahiṣa.** *a (male) buffalo* (ಕೋಣ Mr. 162). 2, an asura slain by Durgā. 3, the emblem and vehicle of Yama.

ಮಹಿಷಧ್ವಜ **mahiṣa-dhvaja.** Yama. see ಜಕ್ಕನೊಡ್ಡಲಿದೇರ.

ಮಹಿಷಾಕ್ಷ **mahiṣa-akṣa.** *a kind of bdellium.*

ಮಹಿಷಾಕ್ಷಿ **mahiṣa-akṣi.** = ಮಹಿಷಾಕ್ಷ. (ಕೌಶಿಕ, ಗುಗ್ಗುಳ Mr. 144; Bp. 27, 9. 12; 43, 20. 21; 44, 24).

ಮಹಿಷಾಸುರ **mahiṣa-asura.** the asura Mahiṣa slain by Durgā (Ch. MS. G. v. 4).

ಮಹಿಷಾಸುರಮರ್ದಿನಿ **mahiṣāsura-mardini.** Durgā (My.).

ಮಹಿಷಿ **mahiṣi.** = ಮ್ಮೆಸಿ (Śmd. 361). a buffalo-cow. 2, *the first or properly consecrated wife of a king;* any queen. see ಪಟ್ಟ–.

ಮಹಿಷ್ಠ **mahiṣṭha.** greatest, largest; excessive greatness (Bp. 53, 11).

ಮಹೀಕಾನ್ತ **mahī-kānta.** a king (Cpr. 2, 15).

ಮಹೀಕ್ಷಿತ್ **mahī-kṣit.** *a king.*

ಮಹೀಗೃಹ **mahī-gṛiha.** a subterraneous room (Cpr. 7, 128).

ಮಹೀಜ **mahī-ja.** a tree. (Bp. 9, 14; 60, 51).

ಮಹೀಜರಾಜ **mahīja-rāja.** the Indian fig-tree (Bp. 26, 40).

ಮಹೀತಲ **mahī-tala.** the surface of the earth. (Bp. 50, 50).

ಮಹೀತಲಾಧಿಪ **mahītala-adhipa.** a king (Rām. 1, 16, 23).

ಮಹೀದೇವತೆ **mahī-dēvate.** a Brāhmaṇa (Bp. 55, 35).

ಮಹೀಧರ **mahī-dhara.** earth-bearing: a mountain. 2, Kṛiṣṇa (Mr. 18). 3, N. of a king (Śmd. 82 Mdb.).

ಮಹೀಧ್ರ **mahī-dhra.** *a mountain.*

ಮಹೀಪ **mahī-pa.** a king (Bp. 54, 2).

ಮಹೀಪತಿ **mahī-pati.** = ಮಹೀಪ. (Cpr. 5, 35; Bp. 28, 35).

ಮಹೀಪಾಲ **mahī-pāla.** a king (Bp. 5, 13; J. 26, 29).

ಮಹೀಭುಜ್ **mahī-bhuj.** earth-enjoyer: *a king.*

ಮಹೀಭುಜ **mahī-bhuja.** Tbh. of ಮಹೀಭುಜ್. (Abh. P. 16, 11; Bp. 11, 17).

ಮಹೀಭೃತ್ **mahī-bhṛit.** earth-supporter: *a mountain.* 2, a king.

ಮಹೀಮಣ್ಡಲ **mahī-maṇḍala.** the circumference of the earth, the whole earth. (My.).

ಮಹೀರಮಣ **mahī-ramaṇa.** a king (Bp. 33, 13).

ಮಹೀರುಹ **mahī-ruha.** *a tree.*

ಮಹೀಲತೆ **mahī-late.** *an earth-worm.* see Nr. s. ನಾಯಿನೊಳಲೆ.

ಮಹೀವರ **mahī-vara.** a king (Bp. 50, 41).

ಮಹೀವಲ್ಲಭ **mahī-vallabha.** = ಮಹೀವರ. (Rśv. 9, 27).

ಮಹೀಶ **mahī-īśa.** a king (Bp. 5, 44; 50, 20; Rām. 2, 1, 8).

ಮಹೀಶ್ವರ **mahī-īśvara.** = ಮಹೀಶ. (J. 27, 47). 2, the number 16 (Ch.).

ಮಹೀಸುತ **mahī-suta.** *the planet Mars.*

ಮಹೀಸುರ **mahī-sura.** a Brāhmaṇa (Bp. 3, 75. 77; 50, 12; 55, 9. 57).

ಮಹೀಸ್ಪೃಶ **mahī-spṛiśa.** touching the ground; a Vaiśya (Mr. 345).

ಮಹುಳಿ **mahuḷi.** (Tbh. of ಮೌಲಿ). sway: overbearing behaviour (Bh. 3, 21, 36).

ಮಹೇಚ್ಛ **mahā-iccha.** *desirous of great ends, having lofty aims or aspirations; magnanimous, high-minded, liberal.*

ಮಹೇನ್ದ್ರ **mahā-indra.** great Indra, regent of the east quarter (Śmd. 168); any great chief; N. of a gandharva chief (Cpr. 5, 100. 102. 105, etc.). 2, N. of a place; N. of a mountain or a range of mountains.

ಮಹೇನ್ದ್ರಜಾಲ **mahēndra-jāla.** = ಇನ್ದ್ರಜಾಲ. Indra's net: stratagem, trick; deception, cheating; illusion; conjuring, magic, jugglery, sorcery (Kāvy. IV, 2, 62; Cpr. 7, 145; Bp. 23, 2; 51, 11; My.).

ಮಹೇನ್ದ್ರಮಣ್ಡಲ **mahēndra-maṇḍala.** N. of a place (Bp. 53, 38).

ಮಹೇನ್ದ್ರಮರ್ದಿ **mahēndra-mardi.** the crusher of the gandharva king Mahēndra (Cpr. 5, 122).

ಮಹೇನ್ದ್ರಿ **mahēndri.** Indra's quarter: the east (ಪೂರ್ವ, ಪ್ರಾಚಿ, ಮೂಡಲ್ Mr. 58).

ಮಹೇರಣೆ **mahēraṇe.** *the tree Boswellia thurifera* Roxb.

ಮಹೇಶ **mahā-īśa.** = ಮಹೇಶ್ವರ. (Bp. 50, 54). see ಮಾಸವಳಮದನ–.

ಮಹೇಶ್ವರ **mahā-īśvara.** a great lord; *Śiva* (Bp. 61, 46); N., also of a town (B. 3, 103; 4, 28). see Prv. s. ನೋಸಗಾಱ.

ಮಹೇಶ್ವರಿ **mahā-īśvari.** Gaurī (Mr. 12).

ಮಹೈಶ್ವರ್ಯ **mahā-aiśvarya.** supreme lordship, great power; great prosperity or riches (ವಿಭೂತಿ, ದೊಡ್ಡಹ ಐಶ್ವರ್ಯ Nn. 106).

ಮಹೋಕ್ಷ **mahā-ukṣa.** *a large bull or ox.*

ಮಹೋಕ್ಷಗ **mahōkṣa-ga.** Śiva (Bp. 61, 47).

ಮಹೋಕ್ಷಲಕ್ಷ **mahōkṣa-lakṣa.** Śiva (Rśv. 1, 10).

ಮಹೋಗ್ರಾಣಿ **mahā-ugrāṇi.** a chief store-keeper. see Mr. s. ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ.

ಮಹೋತ್ಪಲ **mahā-utpala.** *the lotus, Nelumbium speciosum* Willd. (ಪದ್ಮ, ಅಬ್ಜ, etc. Mr. 419).

ಮಹೋತ್ಪಾತ **mahā-utpāta.** very portentous: a meteor, a comet (ಧೂಮಕೇತು Nn. 33, o. r. ಮಹೋದ್ಪಾದ; ಧೂಮಕೇತು Mr. 489).

ಮಹೋತ್ಸವ **mahā-utsava.** a great festival: a festive train (ಯಾತ್ರೆ Nn. 159; J. 4, 8).

ಮಹೋತ್ಸಾಹ **mahā-utsāha.** great effort or exertion. 2, *possessing great energy, making great efforts, very energetic or persevering* (ಹೆಚ್ಚಾಳು Hla.).

ಮಹೋತ್ಸೇಧ **mahā-utsēdha.** great elevation (ಅನ್ತರ, ಅತಿಯುದ್ಧ Nn. 77).

ಮಹೋದಧಿ **mahā-udadhi.** the great ocean, a great sea (ಮಹಾಸಾಗರ G.).

ಮಹೋದಯ **mahā-udaya.** great happiness or prosperity; great elevation or eminence; the final emancipation of the soul. 2, a day very auspicious on account of certain constellations

(My.). 3, giving, or possessing, great happiness, etc. (Rśv. 1, 8); a lord, a master. 4, = ಮಹೋದಯೆ.

ಮಹೋದಯೆ mahā-udaye. *the city of Kanyākubja or Canouj.*

ಮಹೋದರ mahā-udara. a large belly (J. 2, 58); an enlargement of the abdomen (My.); dropsy, ascites. 2, bigbellied; N. of a rākṣasa (Rām. 6, 32 sum.).

ಮಹೋದ್ಯಮ mahā-udyama. great effort or exertion. 2, *using great efforts, very diligent or persevering* (ಹೆಬ್ಬಾಳು Hlā.).

ಮಹೋನ್ನತ mahā-unnata. very high, exceedingly lofty, much elevated. (My.).

ಮಹೋನ್ನತಿ mahā-unnati great elevation, high position, high rank (Cpr. 4, 12; Bp. 61, 72).

ಮಹೋಪತಾಪ mahā-upatāpa. great trouble or grief (Cpr. 5, 28).

ಮಹೋಪದ್ರವ mahā-upadrava. great misfortune or calamity or distress (My.).

ಮಹೋರಗ mahā-uraga. a large serpent; a great nāga. (My.).

ಮಹೋಲ್ಲಾಸ mahā-ullāsa. great delight.

ಮಹೌನ್ನತ್ಯ mahā-aunnatya. great elevation (ಉತ್ಸೇಧ, ಅತಿಯುದ್ದ Nn. 132).

ಮಹೌಷಧ mahā-auṣadha. a very efficacious drug; *dry ginger* (ನಾಗರ, ಶುಣ್ಠಿ Mr. 137); *Allium ascalonicum; birch.*

ಮಳ್ maḷ. = ಮಳ್ಳು 1, etc. — ಮಳ್ಪಿಡಿ. bewilderment, etc. to seize (My.). ಜೊಳ್ಳುಮನುಜರು ತಾವು ಸುಳ್ಳುಸಂಸಾರದೊಳು ಮಳ್ಪಿಡಿದು ಮಾಯೆಯೆಂಬವಳ ಬಲೆಯೊಳು ಹೊಳ್ಳಾಡುತಿಹರು (Sp.).

ಮಳೆ maḷa. alarm? see ತಳಮಳ s. ತಳ 1. (T. ಮಲೈ = ಮಯಂಗು, see s. ಮಂಕು; *cf.* ಮೞ 2).

ಮಳ maḷa. = ಮಲ. — ಮಳಮುಣ್ಡಿಕಸ. a common herb, Spermococe stricta L. f. (Z.).

ಮಳಕ maḷaka. = ಮಣಕ, etc. a young cow, etc. (My.).

***ಮಳಮಳಿಸು maḷamaḷisu.** to glisten. ಮಳಮಳಿಪ ರೂಪು ಕಣ್ಗಳೊಳ್ ಬೆಳ್ಪನೞಿಯೆ Pb. 4, 88 va.

ಮಳಯ maḷaya. = ಮಳೆಯ, etc. — ಮಳಯರಾಜ. N. (Bp. 9, 46).

***ಮಳಯಾನಿಳ maḷayā-aniḷa.** = ಮಲಯಾನಿಲ. ಮೆಲ್ಲನೆಸೆವ ಳಯಾನಿಳನುಂ ಮುಳಿಸಂ ಕೞಲ್ಚಿ ಕಳೆದುವು Kr. 2, 71.

ಮಳಲ್ maḷal. ಮಳಲು. = ಮರಲ್ 2, etc. sand, gravel (ಶಿವ, ಸಿಕತ Nn. 6; ವಾಲುಕ, ಸಿಕತ Mr. 414; ಪುೞಿಲ್ Kk. 13, o. r. ಮಣಲ್; My.; ಉಸುಬು G.). ಮಳಲ ದಿಣ್ಣೆ (ಸೈಕತ, ಪುಲಿನ, ದ್ವೀಪ Hlā.). ಮಳಲನುಳ್ಳ ಪ್ರದೇಶ (ಸಿಕತಾವತಿ Nr.). ಮಳಲುಳ್ಳ ಮಹಿ (ಸಿಕತೆ Mr. 93). ಮಳಲ ಬಯ್ಲು (B. 4, 115). ಕಾಸಿದ ಮಳಲ್ (ಮುಮ್ಮುರಿ Śmd. II, o. r. ಮರಲ್). ಮಳಲ ಬೆಣ್ಣೆಯಂ ಮಾಡಿದ ವೋಲ್ (II). [ಹಾಲ ತೊೞೆಗೆ ಬೆಲ್ಲದ ಕೆಸಱು, ಸಕ್ಕರೆಯ ಮಳಲು Bv. 290; ರೂಹಿಲ್ಲದ ನೆಳಲಿಂಗೆ ಮಳಲ ಬೊಮ್ಬೆಯ ಮಾಡಿ Cv. 750]. ತುೞಿದ ಧಾನ್ಯ ಮಳಲು ಸಮವೋ? (Prv.). see Bp. 11, 19; 32, 6; 42, 2; 58, 22; ತಾಯ್-. — ಮಳಲೇರಿ. -ಏರಿ. a sand bank (ಸೈಕತ Nr.). — ಮಳಲೊಟ್ಟಿಲ್. -ಒಟ್ಟಿಲ್. a mound or bank of sand (ಪುಲಿನ Nr.; ಸೈಕತ, ದ್ವೀಪ, ಪುಲಿನ Mr. 414).

ಮಳಾರ maḷāra. = ಮರಾಳ, q. v. a strap or girth of horses. (ಕುದುರೆಗಳ ಪಟ್ಟೆ Kk. 78, o. r. ಮಲಾರ).

ಮಳಿಗೆ maḷige. = (ಮಣ್ಡಿ 1, q. v.), ಮೞಿಗೆ (?). a warehouse, a shop (My.; ಮಣ್ಡಿ, ಅಂಗಡಿ, ಕೋಠಿ, ದುಕಾನ್, ಷಾಪ್, ಆಪಣ, ನಿಷದ್ಯೆ Si. 106; T. ಮಳಿಗೈ; see s. ಮಾಳಿಗೆ). ತಳಿಗೆ ಚಮ್ಬು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮಳಿಗೇ ಬಾಗಲು ಮುಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮಳೆಯ maḷeya. = ಮಲಯ, etc. N. of a mountainous range. — ಮಳೆಯರಾಜ. N. (Bp. 44, 52; 47, 36; 54, 74).

ಮಳ್ಳಿ maḷḷi. = ಮರಳಿ, etc. (My.). — ಮಳ್ಳಿಹುೞು. a grasshopper-like insect (S. Mhr.).

ಮಳ್ಳು maḷḷu. 1. = ಮರುಳ್ 2, etc. bewilderment. (My.).

ಮಳ್ಳು maḷḷu. 2. = ಮಡಲು, etc. a pouch like fold, etc. (My.).

ಮಳ್ಳೆ maḷḷe. (= ಮಳ್ಳು 1). see ಕಳ್ಳೆ-.

ಮೞ maḻa. 1. = ಮೊೞ, etc. a cubit (My.).

ಮೞ maḻa. 2. = (ಮಟ 1), ಮಸ 2, (ಮಳ). dimness (see s. ಮಂಕು; *cf.* ಮೞಲ್, ಮರುಳ್ 1, ಮಸುಳ್, ಮೞ್ಗು, ಮಾಸು 1 & 2). — ಮೞಮೞಿಸು. the eyes to become dim (ಕಣ್ಕದಡು Śmd. I).

ಮೞಲ್ maḻal. the eyes to become dim. (M. ಮಯಲ್, ಮೞಲ್, dimness, dusk; infatuation, charm of love). ಮೞಲ್ದುದೆನ್ದು, ಕಣ್ಕದಡಿದ ಭಾವಂ (Śmd. I).

ಮೞಿ maḻi. to die? (fr. ಮಡಿ 3? *cf.* ಮೞ್ಗು). see ಮಣ್ಮೞಿ.

ಮೞಿಗೆ maḻige. Tbh. of ಮಠಿಕೆ. a small maṭha. (Śmd. 30. 341).

ಮೞೆ maḻe. rain (ವೃಷ್ಟಿ Śmd. I; ಧಾರಾಸಮ್ಪಾತ, ಆಸಾರ Hlā.; ವೃಷ್ಟಿ, ವರ್ಷ, etc. Nr., Si. 30; ಘನವಾರಿ, ವೃಷ್ಟಿ, ವರ್ಷ Mr. 43; ವೃಷ್ಟಿ Nn. 15. 47; ಸರಿ Kk. 12; ಸರಿ, ವೃಷ್ಟಿ 70; ಸರಿ, ವೃಷ್ಟಿ Śm. 35; ಉಬ್ಬೆ 101; Bhn. 28; C.; M.; Te. ವಾನ; T. ಮೞೈ, ಮೈ, ಮಾರಿ, ಮೇೞಿಗ, ವಾನ್, water; a cloud; rain). ಮೞೆಗೆ ಮುಗಿಲ್ (Śmd. 159). [ತುೞುಗಿ ಕವಿವಮ್ಬಿನ ಮೞೆಯೆ ಮೞೆಯಂ ಮಾಣಿಸೆ Pb. 5, 96 va.; Ap. 1, 51]. ಮೞೆಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ದೇವಮಾತೃಕ Hlā.). ಮೞೆಯ ಕೞಿವ ಮೇಘ (ಘನಾಘನ); ಮೞೆಯ ಬೞಹು (ಅವಗ್ರಾಹ, etc. Nr.). ತಾಂ ಬಿಡದೆ ಸುರಿವ ಮೞೆ (ಆಸಾರ Mr. 44). ಅಲರ ಮೞೆಯೊಳ್ ಮಿನ್ದಂ ಭೂಪಾಲಮನ್ಮಥನ್ ಆಜಿಯೊಳ್ (Śmd. 281). ಇದು ನೋಡು! ಎನ್ಥಾ ದೊಡ್ಡ ಮೞೆ ಬರಹತ್ತಿತು! (B. 1, 21). ಮೋಡಗಳಿನ್ದ ಮೞೆ ಬೀೞುತ್ತದೆ (2, 49). ಗುಡುಗು ಬಹಳ ಅಬ್ಬರಿಸಿದ ಬೞಿಕ ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ಮೞೆಯಾಗುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ (4, 186). ಮೞೆಯಿಲ್ಲದ ಪಯ್ರು ಮಾತೆಯಿಲ್ಲದ ಕೂಸೂ ಸಮ. — ಮೞೆಯಿಲ್ಲದ ಬೆಳೆ ಮತಿಯಿಲ್ಲದ ಕೂಸು ಸಮ. — ಕಪ್ಪೆ ಕೂಗಿ, ಮೞೇ ಬರಿಸಿದ ಹಾಗೆ. — ಮೞೆಗೆ ಹೆದಱಿ, ಹೊೞೆಲಿ ಹಾರಿದ ಹಾಗೆ. — ಮೞೇ ತಡಿಸದ ಕೊಡೆ ಸಿಡಿಲ ತಡಿಸೀತೇ? — ಮೞೆ ಜೋಯಿಸನ ಮಿಣ್ಡ, ಕತ್ತೆ ಗುಡಿಗಾಱನ ಮಿಣ್ಡ. — ಮೞೆ ಮಾಱು ಮರಣ ಯಾರೂ ಅಱಿಯರು. — ಮೞೆಯಾದರೆ ಕೇಡಲ್ಲ, ಮಗನುಣ್ಡರೆ ಕೇಡಲ್ಲ (Prvs.). see Cpr. 3, 39; 4, 55; 6, 48; Bp. 6, 25; 51, 24; 55, 13; Bh. 1, 19, 21; 2, 13, 7; Rśv. 8, 113; J. 3, 25; 4, 23; Si. 295. 435; ಪೆರ್ಮೞೆ; Prv. s. ಪುಣ್ಯ. [— ಮೞೆಕೊಳ್. = ಮೞೆಗೞೆ. ಪ್ರಜೆಗಳ ಮೆಚ್ಚಿದನ್ತೆ ಮೞೆಕೊಳ್ಳವು Vr. 86, 15]. — ಮೞೆಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. darkness caused by rain (clouds): a dark, cloudy day (ದುರ್ದಿನ Hlā.). — ಮೞೆಗೞೆ. -ಕೞೆ. to emit rain, to rain (J. 17, 4; Śśv. 2, 42 va.). ಎಮ್ಮೇ ಮೇಲೆ ಮೞೆಗೞಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಮೞೆಗಾಲ. -ಕಾಲ. the rainy season (ವರ್ಷ, ಪ್ರಾವೃಷ್, ತಪಾತ್ಯಯ Hlā.; ಪ್ರಾವೃಡ, ತಪಾತ್ಯಯ Mr. 72; C.; G. 130. 180; B. 3, 29; 4, 205; 5, 205; Cpr. 4, 87; Abh. P. 7, 130; C. Bp. 47, 34; Bh. 8, 26, 1; J. 18, 27). ಚಳೀ ಕಾಲಕ್ಕಿನ್ತ ಮೞೆಗಾಲ ವಾಸಿ. — ಮೞೆಗಾಲದ ಬಿಸಿಲು ನಮ್ಬಬಾರದು, ನಗೆಗಾಱನ ಮಾತು ನಮ್ಬಬಾರದು (Prvs.). — ಮೞೆಗಾಲು. -ಕಾಲು. = ಮೞೆಗಾಲ. (ಕಾರ್ G.). — ಮೞೆಗುಟಕ. -ಕುಟಕ. the rain-drinker. ಮೞೆಗುಟಕನ ಹಕ್ಕಿ (ಸಾರಂಗ, ಸ್ತೋಕಕ, ಚಾತಕ Si. 172). — ಮೞೆಗುಱುತು. an indication or sign of rain (My.). — ಮೞೆನೀರು. rain water. ಮೞೇನೀರು ಬಿಟ್ಟು, ಮಂಜಿನ ನೀರಿಗೆ

ಕೆಯ್ಯೊಡ್ಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಮಳೆಬಿಲ್ಲು. a rainbow (My.; ಇನ್ದ್ರಚಾಪ, ಸುರಚಾಪ G.). — ಮಳೆವನಿ. -ಪನಿ. a drop of rain (J. 25, 5). — ಮಳೆವೆರಸು. -ಬೆರಸು. rain to be mixed with. ಮಳೆವೆರಸಿದ ಗಾಳಿ (ಝಂಝಾವಾತ Hlā.). — ಮಳೆಹನಿ. = ಮಳೆವನಿ. ಮಳೀ ಹನಿ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮರದ ಹನಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮಳೆಹುಟ. a winged ant that comes out of the ground after the first rains (My.). 2, a rain-worm (ಗಣ್ಡೂಪದ G.).

ಮಳ್ಗಿಸು mal̤gisu. = ಮಗ್ಗಿಸು. to cause to disappear, to cause to perish, to destroy (Cpr. 6, 9. 84; Abh. P. 10, 173; V. 30, 12). [ಅರೋರ್ವರರಸಿಯುಚ್ಚಿಯಂ ಮಳ್ಗಿಸಿ ದುಃಖಮಂ ಮುಳಿಯಿಸುವೊರವರ್ಗೊಸಗೆಯಂ ಮಾಡುವೆನೆನ್ದು ಪೊಟಲೊಳಗೆ ಗೋಸಣೆಯಂ ತೊಱಿಲ್ಚಿ Vr. 118, 12].

ಮಳ್ಗು mal̤gu. (= ಮಗ್ಗು 1). to grow dim or faint, to disappear, to perish (Cpr. 2, 37; 7, 8; see ಮಂಕು, ಮಳ 2). [ಅಗ್ನಿಯಾನನದೊಳ್ ಮಳ್ಗಿದರ್ Pb. 3, 32].

ಮಳ್ತಿ mal̤ti. = ಮತ್ತಿ 2, etc. a kind of tree. (ಒನ್ದು ಮರಂ Śmd. I; ಅರ್ಜುನ Śs.).

ಮಾ mā. 1. big, great. [— ಮಾಮಲ್ಲ. a great wrestler]. — ಮಾಮುಸಕ. very great emotion: excessive agitation or bustling activity, great zeal, impetuous ardour (ಸಮ್ಭ್ರಮ Ct. II, 41); great passion or wrath (Abh. P. 11, 143 va.; Rśv. 5, 121 va.; 6, 11 va.; Śśv. 3, 55; 4, 15 va.). [ಮುರಾನ್ತಕನನ್ತಕನನ್ತೆ ಮಾಮುಸಕಂ ಮುಸಗಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿನ್ತೆನ್ದಂ Pb. 9, 48 va.]. — ಮಾಮುಸಕಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. to grow full of zeal, etc. (Cpr. 10, 58).

ಮಾ mā. 2. = ಮಾಂ- (ಮಾಙ್-), ಮಾನ್-, ಮಾಮ್-, ಮಾವು q. v. the mango tree and its fruit (T. ಮಾ, ಮಾಙ್ಗಿ, ಮಾಙ್ಕಾಯ್; M. ಮಾ, ಮಾವು, ಮಾಙ್ಙು; Te. ಮಾಮಿಡಿ, ಮಾವಿ; Sk. ಮಾಕನ್ದ). — ಮಾಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. = ಮಾಗಾಯಿ No. 2, when worn in the ears (Grj. 3, 82. 90; 3, 91 va.; 3, 107). — ಮಾಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಮಾಂಗಾಯ್. an unripe mango. 2, a mango-like small ornament worn over the privities of children (My.), or in their ears (Prll. 3, 25; My.). — ಮಾದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. = ಮಾನ್ದಳಿರ್. (J. 3, 10). — ಮಾಮರ. a mango tree. (ನಿಱುಗ Ct. I, 62; Cpr. 7, 46. 87; T.). [ನನೆದೋಱು ನುಣ್ಪೆಸೆವ ಮಾಮರಂ Pb. 2, 12; Ap. 9, 59]. ಮಾಮರನಲ್ಲದಿಲ್ಲ (Śmd. 77). ಮಾಮರದಳ್ಳಿಗೊಪ್ಪಿನೊಳ್ ಮಿಳಿರ್ವಳವಳ್ಳಿ (81). ತಳಿರ್ಗಳಿನೊರ್ಮೆ, ಪೂಗುಡಿಯಿನೊರ್ಮೆ, ಪಸುರ್ಮಿಡಿಯಿನ್ದಮೊರ್ಮೆ, ಕಾಯ್ಗಳಿನಿರದೊರ್ಮೆ, ಪಣ್ಗಳಿನದೊರ್ಮೆ ಜನಕ್ಕೆ ಮನಃಪ್ರಮೋದಮಂ ಬಳಯಿಸಿ, ಮಾಣದಿತ್ತು ಸವಿಯಂ, ಕಿವಿಗೋಲಗಿಸಿತ್ತು ಮತ್ತೆ ಕೋಕಿಲರವದೊರ್ಮೆ, ಭೃಂಗರುತದೊರ್ಮೆ, ಶುಕಸ್ವರದೊರ್ಮೆ ಮಾಮರಂ (Cpr. 7, 48). see Bh. 1, 5, 7; Rśv. 2, 39. 41; J. 18, 23; 29, 48; 30, 29; ಬನ್ದಮಾವು. — ಮಾಮಿಡಿ. (= ಮಾವ್ಬುರಲ್ಮಿಡಿ). a pellet-like small unripe mango (J. 3, 32; Rśv. 9, 56). — ಮಾವಣ್. -ಪಣ್. a ripe mango (Bp. 11, 11).

ಮಾ mā. 3. (= ಅಮ, etc.). an interjection expressing admiration: ah! (T., M., Te.). — ಮಾ ಮಾ. rep. (ಕೊಣ್ಡಾಟ Ct. II, 103; Bp. 8, 17; Bh. 8, 26, 17).

ಮಾ mā. 1. (Śmd. 103). *not, no.*

ಮಾ mā. 2. = ಮಾಂ- (ಮಾಙ್-). Tbh. of ಮಹತ್, q. v. great, etc. [ತ್ರಿದಶೇನ್ದ್ರಂಗೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾಧ್ವರದ ಮಾಸಾಮರ್ಥ್ಯಮಂ ಸೂಱು ಸೂಱಿದೆ ಪೇೞಲ್ ಪರಿವನ್ತೆ Pb. 6, 38]. — ಮಾಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. a great work (ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ G.). — ಮಾತಾಯಿ. great, excellent mother (My.); Durgā. [— ಮಾಮೂಗರ್. completely dumb persons. ಕಿಱು ವಕ್ಕಳ್ ಮಾಮೂಗರುಮಱುಪಲ್ಕಱುವರ್ ವಿವೇಕಮಂ ಮಾತುಗಳಂ Kr. 1, 39. — ಮಾದುರ. big battle. ಬಲಿದ ಬಯಕೆಯಂ ಮಾದುರದೊಳ್ ಕಳೆವನ್ತೆನ್ತಗಂ Pb. 8, 72].

ಮಾಂ mām̃. me (Bp. 20, 38; 61, 48. 49).

ಮಾಂಸ mām̃sa. *flesh, meat* (ಅಡಬಳ Bhn. 3; see ಅಡಗು, ಬಾಡು, ಬಿಕ್ಕು); the fleshy part or pulp of fruit.

ಮಾಂಸಗನ್ಡಿ mām̃sa-gandi. Tbh. of ಮಾಂಸಗ್ರನ್ಥಿ. (My.).

ಮಾಂಸಗ್ರನ್ಥಿ mām̃sa-granthi. flesh-swelling, a gland, a wen. (My.).

ಮಾಂಸಜೀವಿ mām̃sa-jīvi. living on flesh; an eater of flesh (ಕೀನಾಶ, ಮಾಂಸವ ತಿಮ್ಬುವನು, ಮಾಂಸಾಹಾರಿ Nn. 92).

ಮಾಂಸಭಕ್ಷಕ mām̃sa-bhakṣaka. = ಮಾಂಸಜೀವಿ. (Cb. 127).

ಮಾಂಸಭೇದ mām̃sa-bhēda. a kind of flesh. see ಬಿಕ್ಕು, ಮಾಸು.

ಮಾಂಸಭೋಜನ mām̃sa-bhōjana. a dinner of meat (J. 16, 30).

ಮಾಂಸಲ mām̃sala. fleshy; *lusty, brawny, muscular; powerful, strong;* pulpy.

ಮಾಂಸವಿಕ್ರಯಿ mām̃sa-vikrayi. *selling flesh; a meat-seller.*

ಮಾಂಸಾದ್ mām̃sa-ad. *flesh-eating, carnivorous;* (a demon).

ಮಾಂಸಾದಿ mām̃sa-ādi. *flesh-eating, carnivorous.*

ಮಾಂಸಾರ mām̃sa-āra6. Tbh. of ಮಾಂಸಾಹಾರ. ಸಂಸಾರ ಬೇಳೀತು ಎನ್ದು, ಮಾಂಸಾರ ಮಾಡ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ಮಾಂಸಾಹಾರ mām̃sa-āhāra. the eating of animal food; animal food.

ಮಾಂಸಾಹಾರಿ mām̃sa-āhāri. = ಮಾಂಸಜೀವಿ, q. v.

ಮಾಂಸಿಕ mām̃sika. *a butcher, a seller of meat* (ಕಟಿಕ G.).

ಮಾಕನ್ದ mā-kanda. *the mango tree, Mangifera indica* Lin. (ಮಾವಿನ ಮರ Nn. 153; Cpr. 7, 32; Bp. 45, 35; see ಇಮ್ಮಾವು, ಸಿಱಗ).

ಮಾಕರ mā-ākara. a mine of greatness (Bp. 4, 1).

ಮಾಕರಿಸು mākarisu. = ಮಾಂಕರಿಸು, q. v. to reveal secrets, to touch vulnerable points (My.).

ಮಾಕಾಳ mā-kāl̤a. Tbh. of ಮಹಾಕಾಲ. Śiva (Bp. 45, 46; Śśv. 1, 83).

ಮಾಕಾಳಿ mā-kāl̤i. = ಮಾಂಕಾಳಿ. Tbh. of ಮಹಾಕಾಳಿ. Durgā (Śmd. 209. 379; Ct. II, 60; ದೇವಿ Ct. I, 17; ಗಿರಿಜೆ Śm. 3).

ಮಾಕ್ಷಿಕ mākṣika. (fr. ಮಕ್ಷಿಕಾ). coming from a bee; *honey.* see Si. 334.

ಮಾಗಣಿ māgaṇi. = ಮಾಗಳಿ, (ಮಾಗಿಣಿ?). a herb or half shrub, wild and in gardens, Coleus barbatus Benth. (Z). — ಮಾಗಣಿಬೇರು. = ಮಾಗಳಿಬೇರು. the roots of māgaṇi which are pickled (Z.).

ಮಾಗಣಿ māgaṇi. a division of a talook or district (My., M.; Tu.; T. ಮಾಗಾಣ; H.).

ಮಾಗಣೆ māgaṇe. = ಮಾಗಣಿ. (Rām. 6, 46, 1).

ಮಾಗದಿ māgadi. Tbh. of ಮಾಗಧ (ಮಾಗಧಿ). a bard (Bp. 26, 6).

ಮಾಗಧ māgadha. (fr. ಮಗಧ). relating to or born in Magadha; Jarāsanda (Bh. 2, 2, 94. 104); the successor of Jarāsandha (2, 13, 31). 2, *the son of a kṣatriya mother and vaiśya father.* 3, *the panegyrist of a king, a bard, a minstrel* (ಗ್ರಾಮ, ಮಾಗಧರ್ Nn. 37). 4, = ಮಾಗಧಿ, long pepper (ಕೃಷ್ಣ, ಹಿಪ್ಪಲಿ Nn. 47; ಕಣ, ಕೃಷ್ಣ, ಹಿಪ್ಪಲಿ Mr. 138, see Sk. ಕಣೆ).

ಮಾಗಧಿ māgadhi. the Magadha language. 2, *a sort of jasmin, Jasminnm auriculatum* (ಶತಪತ್ರ, ಸೇವನ್ತಿಗೆ Nn. 49; ಸೇವನ್ತಿ, ಯೂಥಿಕೆ Mr. 123). 3, *long pepper.*

ಮಾಗಳಿ māgaḷi. = ಮಾಗಣಿ. a kind of herb. (My.; see ನೆಲ-). — ಮಾಗಳಿಬೇರು. = ಮಾಗಣಿಬೇರು. (My.).

ಮಾಗಿ māgi. = ಮಾಗೆ. Tbh. of ಮಾಘ (Śmd. 364; Ct. II, 43). the cold season (ಹೇಮನ್ತ Mr. 72); coldness. see Rśv. 9, 26; J. 8, 3. 6; 15, 18; 28, 1. 2; 30, 16; 33, 11. [ಮಾಗಿಯಾ ನೀರಿನ್ದಂ ನನ್ದದು ಪರಿತಾಪಾನಳ Kr. 3, 165]. — ಮಾಗಿಕಾಲ. the cold season (B. 3, 109; 5, 86. 259; My. as ಮಾಗೆ-).

ಮಾಗಿಣಿ māgiṇi. (= ಮಾಗಣಿ ?). N. of a plant (ಮಾಯಿಣಿ, ಗೋಪ ವಲ್ಲಿ Mr. 131).

ಮಾಗಿಸು māgisu. to cause to ripen, as fruit (My.).

ಮಾಗು māgu. to ripen fully as fruit; to grow mature or seasoned, as a medicine or snuff (My.; Te. ಮಾಗು; Te. ಮ್ರಗ್ಗು, to grow very soft, as fruit).

*ಮಾಗುಡ māguḍa Tbh. of ಮಹಾಕೂಟ? a huge auspicious tank. ಆಗಡವ ಮಾಡಿ ಮಾಗುಡವ ಮಿನ್ದರೆ ತಾ ಕೊಡಬಲ್ಲನೆ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ? Bv. 643.

ಮಾಗೆ māge. = ಮಾಗಿ. (V. 11, 45; My.).

ಮಾಘ māgha. (fr. ಮಘಾ). = ಮಾಗಿ, ಮಾಗೆ. *the month māgha which begins with the winter solstice* (January-February). — ಮಾಘಸ್ನಾನ. a bath taken in the month māgha (looked upon as propitious, My.). ಮಾಘಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ನಿತ್ಯಸ್ನಾನ ಪೂಜ್ಯ (a naught, Prv.).

ಮಾಘಿ māghi. the plant Hingtsha repens. (R.).

ಮಾಘ್ಯ māghya. *the flower of Jasminum multiflorum or pubescens* (ಕೋಲುಮಲ್ಲಿಗೆ Si. 139).

ಮಾಂ- māṅ. (ಮಾಙ್-). = ಮಾ 2, etc. mango. — ಮಾಂಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. (Śmd. 210). — ಮಾಗಾಯ್, ಮಾಗಾಯಿ. [ಪೊನ್ನ ಮಾಂಗಾಯ ಗೊಂಚಲ್ಗಳುಮಂ Pb. 3, 40 va.; Ap. 8, 15 va.]. the ear-ornament called so (Cpr. 3, 48). — ಮಾಂಗೊನರ್, -ಕೊನರ್. a mango shoot (Rśv. 10, 2).

ಮಾಂ- māṅ. = ಮಾ 2. — ಮಾಂಕಾಳಿ. = ಮಾಕಾಳಿ. Durgā. (My.).

ಮಾಂಕರಿಸು māṅkarisu. = ಮಾಕರಿಸು, q. v. to disregard, to contemn; to put to shame or into shade, to surpass (ಅವಜ್ಞೆ, ಮೀಱು Śmd. Dh., o. r. ಮಾಕರಿಸು; Cpr. 6, 71; 10, 125; Rśv. 8, 47). [ಮಾಂಕರಿಸದಱುವು ಗುರುವಚನಾಂಕುಶಮಂ ಪಾಱುಯೆಡೆಗೆ ಪೊಣರ್ದರಿ ಬಲಮಂ ಕಿಂಕೊಳೆ Pb. 1, 32; Ap. 11, 102].

ಮಾಂಗಲ್ಯ māṅgalya. (fr. ಮಂಗಲ). conferring happiness, auspicious; an auspicious or festive ceremony or occasion, as marriage, etc.; prosperity, happiness, welfare (ಭದ್ರ, ಶಿವ Nn. 6; ಭದ್ರ 41; ಮಂಗಲ 89; J. 25, 5).

ಮಾಂಗಲ್ಯಸೂತ್ರ māṅgalya-sūtra. = ಮಂಗಳಸೂತ್ರ. a marriage string. (My.).

ಮಾಂಗೆ māṅge. (Tbh. of ಮಾಘ್ಯ). — ಮಾಂಗೆಯಕ್ಕರಸಿ. -ಅಕ್ಕ-ಅರಸಿ. N. (Bp. 50, 26).

ಮಾಚ māca. N. (Śmd. 95); N. of an author (Nn. 3, o. rs. ಜೂದ, ದೂಚ, etc). see ಅಭಿನವ. — ಮಾಚಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 21, 13; 36, 21). — ಮಾಚಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 37. 47; 22, 37. 67; 27, 76; 36, 19. 22. 36. 44; 37, 3. 8. 24. 26; 61, 8. 5).

ಮಾಚಲ mācala. — ಮಾಚಲದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7; see ಬಡಗಿ-).

ಮಾಚಿ māci. N. (*cf.* ಮಂಚಿ?). — ಮಾಚಿತನ್ದೆ. N. (Bp. 22, 44). — ಮಾಚಿದೇವ. N. (Bp. 27 sum.; 27, 78; 36, 9. 41; 37, 14. 45; 61, 74. 75). see ಧೂಪದ-, ಮಡಿವಳ-. — ಮಾಚಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 21, 6; 22, 39; 36 sum.; 36, 30. 35; 37 sum.). see ಮಡಿವಳ-, ಮಡಿವಾಳ-.

ಮಾಚಿ māci. = ಮಂಚಿ, ಮಾಚು. a species of plant (= ಅಮ್ಬಷ್ಠಾ Sk.; ಮಿಟಲಿ Mr. 133, o. rs. ಮಿಟಲೆ, ಮಿಟಲಿ, ಮಾಚು). — ಮಾಚಿಪತ್ರಿ. a common weed, growing flat on the ground, Artemisia maderaspatana Lin. (or Grangea maderaspatana Lam., St. & Pl.; Te., T., M.; ಗ್ರನ್ಥಿಪರ್ಣ, etc. Si. 155; Sk. ಮಾಚೀಪತ್ರ, a kind of medicinal plant described as pungent, bitter, stomachic and a remover of worms and phlegm). — ಮಾಚಿಪತ್ರೆ. = ಮಾಚಿಪತ್ರಿ. (My.).

ಮಾಚು mācu. = ಮಾಜು 1, etc. see ಮಱ-.

ಮಾಚು mācu. = ಮಾಚಿ, q. v.

ಮಾಜನ mā-jana. Tbh. of ಮಹಾಜನ, q. v. the great assembly of men. (My.).

ಮಾಜಾತ mā-jāta. born of Lakṣmī: Kāma (Grj. 8, 38).

ಮಾಜಿ māji. gone by; passed away; superseded; become obsolete; former (My.; Mhr., H., Br.).

ಮಾಜು māju. 1. = (ಮಱಸು), ಮಾಚು, (ಮಚ್ಚಿಸು), ಮಾಂಜು 1, ಮಾಯಿಸು, (ಮಾಸು 1). to cause to grow dim; to cause to disappear; to hide, to conceal, (ಮುಸುಳಿಸು Śm. 87; J. 3, 39; 5, 67; 7, 9; 18, 45; 30, 31; My.; Dp. 114, 10; Tu.; Te. ಮಾಟು; T. ಮಾಯ್, M. ಮಾಯು, to grow dim; to vanish; to wear away; to die; *cf.* ಮಾಯ್). ತೇಜವಿದ್ದದ್ದು ಮಾಜ ಕೂಡೀತೇ? (Prv.).

ಮಾಜು māju. 2. = ಮಾಂಜು 2. hiding: dissimulation, deceit, fraud (ವಂಚನೆ Śm. 59. 87).

ಮಾಜುಂ mājuṁ. an inebriating preparation of the hemp plant (My.; Mhr., H. ಮಾಜೂಮ).

ಮಾಂಜಿಷ್ಠ māñjiṣṭha. (fr. ಮಂಜಿಷ್ಠಾ). *red as madder;* red, red colour (ಕೆಮ್ಪು Hlā.).

ಮಾಂಜಿಸು māñjisu. to cause to grow dim or to disappear (V. 12, 75).

ಮಾಂಜು māñju. 1. = ಮಾಜು 1. to conceal; to suppress the truth (ಅಪಲಾಪ Śmd. Dh.).

ಮಾಂಜು māñju. 2. = ಮಾಜು 2. (ವಂಚನೆ Kk. 58).

ಮಾಟ māṭa. (fr. ಮಾಡು 1). making, doing; a work, a business, a performance, an undertaking [ಒಲವಿಲ್ಲದ ಪೂಜೆ ನೇಹವಿಲ್ಲದ ಮಾಟ ಆ ಪೂಜೆಯೂ ಆ ಮಾಟವೂ ಚಿತ್ರದ ರೂಹು ಕಾಣಿರಣ್ಣಾ Bv. 126]; (Bp. 30, 22; 37, 34; My.; M.; ಅಗ್ರ, ವಿಧಾನ Nn. 82; ವಿಧಾನ, ಮಾಡುವನ್ತಾದು 144, originally ನಿಧಾನ; see ಒಳು-). 2, = ಮಾಟಿಕೆ, a manner, a way (My.). [ಅಗ್ಗಲಿಸಿ ಮುಳಿಸಿಂ ಮಾಟದ ತಲೆಯಿಟ್ಟಾಡುವನನಿನಿಸು ಪೋಲ್ತನುಗೆಯ್ದಂ Pb. 10, 85; Cv. 1146]. 3, the state of being nicely made, well finished state, handsomeness, beauty, elegance (of horses, jewels, trees, etc., Dp. 99, 3; My.). [ಲಲಿತೋನ್ನತ ಮಣಿಮಯ ಕೂಟದನ್ದಮದು ಪಲವುಂ ದೇಸೆಯ ಮಾಟದನ್ದಂ Ap. 4, 31]. 4, a bad design or plan, trickery, jugglery, deceit, magic, sorcery (Tu.; ಕೈಮ್ಬ Ct. II, 85; My.; B. 4, 169; Bh. 1, 8, 94; J. 29, 36; Mhr. ಮಾವ). ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಮಾರಣವಿಲ್ಲದ ಮಾಟ ವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮಾಟಕೂಟ. fine, good execution, finish (Bp. 35, 55; J. 24, 48). [ಮಣ್ಣಿನ್ದಂ ಬಳಸಿಯುಂ ಕೋಣ್ಡೆಯಂ ಮಾಡಿ ಮಾಟಕೂಟ ಪ್ರಾಸಾದ ಸಹಿತಂ ಪೊಱಲಂ ಮಾಡಿ Vr. 188, 7].

ಮಾಟ māṭa. = ಮಾಡ (Śmd. 338; see ಪಳ್ಳಿ-). a house.

ಮಾಟಗಾಱ māṭa-gāṟa. a magician, a sorcerer [Tu. ಮಾಟಗಾರೆ].

ಮಾಟಗಾಱಿಕೆ māṭa-gāṟike. sorcery (My.).

ಮಾಟಗಾರ್ತಿ māṭa-gāṟti. a sorceress (My.).

ಮಾಠರ māṭhara. Vyāsa. 2, *one of the sun's attendants.*

ಮಾಠಾಪತ್ಯ māṭhāpatya. (fr. ಮಠಪತಿ). superintendence of a maṭha (My.).

ಮಾಡ māḍa. = ಮಾಡು 3. a hole or niche made in a wall (Cpr. 7, 54; 8, 99; My.; T., M.; M. ಮಾಳ, a hole in the earth, wood, of snakes, scorpions, etc.; ಮಾಳಿ, a cave). 2, a kind of litter in which a body in a sitting position is carried to the grave (Bp. 32, 54. 56. 58).

ಮಾಡ māḍa. = ಮಹಳ 1, ಮಾಟ, (ಮಾಡಿ 1), ಮಾಡು. a large building (ಹರ್ಮ್ಯ Ct. I, 67; Cpr. 1, 120; 8, 1), an upstair house (ಉಪ್ಪರಿಗೆ Ct. I, 51; Kk. 47. 89; Śm. 38, o. r. ಮಾಡು; M.; Te. ಮಾಡುಗು, ಮಾಡುವು; see ಕನ್ನೆ–, ಕರು–, ನಡೆ–, ನೆಲೆ–, ಪೊನ್–, ಬಾಗಿಲುವಾಡ, ಬಾಗಿಲ್ಮಾಡ, ಬೆಳರ್–, ಸೆಜ್ಜೆ–. [ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಬೆಸದಲ್ ಮುನ್ನಮೆ ಮಾಡಮುಂ ಸಮೆದಿಟ್ಟಂ Pb. 3, 2 va.; Ap. 4, 25 va.; Cv. 1502]. 2, a house in general (T.; Tu.; M.: a hut of Pulayas; see ಬಳ್ಳಿ–). 3, a sloping or gable roof (My.; Te. ಮಾಡು, the gable end of a house). ಭೂತ ಮರುಳೋ? ಮಾಡ ಮರುಳೋ? (Prv.). — ಮಾಡ ಹಾಗಲಬಳ್ಳಿ. a climbing herb, Momordica dioica Roxb. (St. & Pl.).

ಮಾಡಿ māḍi. 1. = ಮಹಡಿ, (ಮಾಡ). an upstair house (My.), a palace (Sk., Mhr.; Te., M. ಮೇಡೆ, T. ಮೇಡೈ; see Mhr. s. ಮಾಳಿಗೆ).

ಮಾಡಿ māḍi. 2. a vehicle, a cart (ಬಣ್ಡಿ Bhn. 30 in two MSS., ಗಾಡಿ in one; perhaps the idea of ನಡೆಮಾಡ is thought of).

ಮಾಡಿಸು māḍisu. to cause to make, do, perform, build, etc. (ನಿರ್ಮಾಣಕರಣ Śmd. Dh.; C.). ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಮದಿನ್ದ ಅಭಿವಾದನಂ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳುವಾತನು (ಉಪಸಂಗ್ರಾಹ್ಯ Hlā.). ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಶವ (Si. 357). see Bp. 8, 43; 15, 26; 19, 69; 28, 21; 30, 6; 37, 58; 38, 73; 42, 12; 49, 36; 50, 42; 52, 2; 53, 23. 32; 54, 15; 55, 14; Bh. 1, 8, 69; 2, 13, 23; J. 10, 27; 28, 60; 29, 34; 31, 29; B. 2, 5; 3, 32. 84; 4, 50. 77. 165; 5, 70. 263.

ಮಾಡಿಸುವಿಕೆ māḍisuvike. causing to make, etc. ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿಸುವಿಕೆ (ಕೋಶ Si. 460).

ಮಾಡು māḍu. 1. = ಮಾೞ್. to do, to make, to perform, to accomplish, to cause, to effect, to prepare, to manufacture, to construct, to build, to execute; to cultivate, as a field; etc. (ಕರಣ Śmd. Dh.; C.; M.; [Tu. ಮಾಳ್ಪು]; T. ಮಾಡಲ್, doing; see the T. s. ಮನೆ & Te. s. ಮಾೞ್ಕೆ). [ಕೇಡಡಸಿದನ್ದು ಬಗೆಯಂ ಮಾಡದು ಕೂಡಿದುದುಮೞಿದು ವಿಪರೀತಮುಮಂ ಮಾಡುಗುಂ Kr. 1, 72; Pb. 1, 14; Ap. 1, 36; Bv. 226]. P. p. ಮಾಡಿ. ಮಾಡಿದಂ, etc. (Śmd. 80); ಮಾಡುಗುಂ or ಮಾೞ್ಕುಂ (267); ಮಾಡುಗೆ or ಮಾೞ್ಕೆ (232. 271. 272 Cm.); ಮಾಡುವಂ (235; 271 Cm.), ಮಾಡುಪಂ or ಮಾೞ್ಪಂ (28; 272 Cm.); ಮಾಡುವುದು or ಮಾೞ್ಪುದು (271. 272 Cm.); ಮಾಡುವೆಂ or ಮಾೞ್ಪೆಂ (271. 272. Cm.); ಮಾಡಂ (261); ನೀಂ ಮಾಡ or ನೀಂ ಮಾಡಿಂ! (271 Cm.); ನೀಂ ಮಾಡ or ನೀಂ ಮಾಡು! (272 Cm.); ಮಾಡಿಂ! (271. 272 Cm.); ಮಾಡಿ! ಮಾಡಿರಿ! (My.). ಚಿಕ್ಕಣಮಾಗಿ ಮಾಡು (ಕಿಮುೞ್ಚು Śmd. I). ಘಾಸಿಮಾಡಿದಂ (ತುೞಿದಂ I). ಮಾಡದ ಕೆಯ್ (ಬೀೞ್ I). ಲಕಾರಮಂ ವಿಕಲ್ಪಂ ಮಾಡ ಬಾರದು (13, o. r. ವಿಕಲ್ಪಮುಂ). ಸನ್ಧಿಯಂ ಮಾಡಲಾಗದು (75). ಸಮಾಸಂ ಮಾಡಲಾಗದು (98). ತಣ್ಣನಿರ್ದ ಜಸದಿಂ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳಂ ಮಾಡಿದಂ (159). ಮಾಡಿದೆವೊಳ್ವಂ (63). ಮರದಿಂ ಮಾಡಾನೆಯುಂ! (115). ಮರುತ್ತರಂಗಿಣಿಯನ್ವಾಲಿಂಗನಂ ಮಾಡುವಂ (260). ಮನೆಯುಂ ಮಾಡಿದಂ (156). ಕೆಳೆಯುಂಗೆ ಸನ್ತಸಮುಂ ಮಾಡಿದಂ (159). ಶಿವ, ಸುಖಮುಂ ಮಾಡಿಮ್ ಎಮಗೆ! (271 Cm.); ಆಮೆಲ್ಲರೀಗಳ್ ಅಶ್ವಮೇಧಮುಂ ಮಾಡುವಂ! 271 Cm.). ಮಾಲವದೇಶಮುಂ ಕಿಡಿಸಿ, ತದ್ಧರಾಪುರಸ್ತ್ರೀಯರುರಂ ತೊೞ್ತಿರ್ ಮಾಡಿದಂ (120. 288). ಬೇಸಿಗರಂ ದೇವರ್ಕಳ್ಗೆ ಒಡೆಯರ್ ಮಾೞ್ಪರೇ? (39). ಒಡಮ್ಬಡಂ ಮಾಡಿದರ್ (121). ಮಾಡಿದಹಂ (Bp. 18, 33). ಇಷ್ಟ ಮಾಡುವ ದೈವವು (ಅಯ), ಅನಿಷ್ಟವ ಮಾಡುವ ದೈವವು (ಅನಯ); ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮೊದಲಾದುದಱಿಂ ಮಾಡಿದ ಅರಮನೆ ದೇಗುಲಂಗಳಂ ಪ್ರಾಸಾದ ಎಮ್ಬುದು; ಕ್ಷೇಮಂ ಮಾೞ್ಪವ (ಕ್ಷೇಮಕರ, etc.); ಸುಖಮುಂ ಮಾೞ್ಪವ (ಶಿವಂಕರ, etc.); ಅತಿಥಿಯಂ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದು (ಆತಿಥೇಯ, etc.); ಸ್ಥಿರಮಾಗಿ ಸ್ನೇಹ ಮಾೞ್ಪವನು (ನೀಲೀರಾಗ), ಸ್ಥಿರಮಲ್ಲದೆ ಸ್ನೇಹಂ ಮಾೞ್ಪವನು (ಹರಿದ್ರಾರಾಗ); ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಯಾಗ ಮಾಡಿದವನು (ಸ್ಥಪತಿ); ಯಾಗ ಮಾಡುವಾತ (ಯಷ್ಟೃ, ಯಜಮಾನ, etc.); ರಾಜಸೂಯಮಂ ಮಾಡಿದಾತನು (ಸಮ್ರಾಜ್); ಅವುದಾಸೀನ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅನಾದೃತ, etc.); ವಶಂ ಮಾಡುವುದು (ವಶೀಕರಣ, etc.); ಲೇಸು ಮಾೞ್ಪುದು (ಸಂಸ್ಕೃತ, etc.); ತುಪ್ಪದಲೆ ಮಾಡಿದುದು (ಸಾರ್ಪಿಷ); ಉಪ್ಪುನೀರಲಿ ಮಾಡಿದುದು (ಉದಲಾವಣಿಕ Hlā.). ಯಥಾಪ್ರಾಪ್ತದಿನ್ದ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ ದಣ್ಡವು (ದ್ವಿಪಾದ್ಯ); ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆಲದಲುಮ್ ಒಳಗಣ ಮೆಯ್ಯೊಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಬೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣರಾಶಿ (ಹಸ್ತಿನಖ); ಈಗ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾಡುವವನು (ದೀರ್ಘಸೂತ್ರ, ಚಿರಕ್ರಿಯ); ತಾನು ಹಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಹೋಹಲ್ಲಿ ಹಿನ್ದೆ ರಾಜ್ಯವನುಪದ್ರವ ಮಾಡುವವನು (ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ); ಒಬ್ಬುಳಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವುದು (ಸಮಾಹಾರ, etc.); ಕಿಱಿದಂ ಪಿರಿದು ಮಾಡುವುದು (ವಿಸ್ತಾರ, etc.); ಆನೆಯ ಹಿಡಿಯಲೋಸ್ಕರ ಮಾಡಿದ ಕಪ್ಪುಗುೞಿ (ಗಜಬನ್ಧನಿ, etc.); ಚನ್ದನಾದಿಗಳಿನ್ದ ಶರೀರಮುಂ ಚೊಕ್ಕಟ ಮಾಡುವುದು (ಅಂಗಸಂಸ್ಕಾರ, etc.); ಯಾಗಕ್ಕೆನ್ದು, ಮಾಡಿದ ಜಗಲಿ (ವೇದಿ); ಬಾವಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ, ಜೀವಧನ ಕುಡಿಯಬೇಕೆನ್ದು, ಮಾಡಿದ ಕಲ್ಲ ದೋಣಿ (ಆಹಾವ, etc.); ಪರಬಲವನು ಭಂಗ ಮಾಡಲೆನ್ದು, ಜೋದರು ಮಾಡುವ ಸಿಂಹನಾದವು (ಕ್ಷ್ವೇಡೆ); ಮಣಿಗಾಸ ಮೊದಲಾದವಱಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ಪುತ್ತಳಿ (ಪುಸ್ತ); ಮೂಗಿಂಗೆ ತುಷ್ಟಿ ಮಾಡುವ ಗನ್ಧ (ಘ್ರಾಣತರ್ಪಣ); ರಾಶಿ ಮಾಡಿದ ಭತ್ತ (ಬಹುಲೀಕೃತ, etc.); ಕಿಱಿದಾಗಿ ತೆಗೆದು ತನ್ದು ಮಾಡಿದ ತೋೞಿ (ಕುಲ್ಯೆ); ಮಾಡಿಕೊಣ್ಡ ನಣ್ಪನು (ಸಖ್ಯ); ಹೊನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಮಾಡಿದುದು (ಕೃತ); ಹಲವು ಕಾಲದ ಹಗೆತನ ಮಾಡಿ ಮಱುಗುಹ (ಅನುಶಯ); ನೀರೊಳಗೆ ಮುೞುಂಕಿ, ಸರ್ವಪಾಪಕ್ಷಯಮಾಗಲೆನ್ದು, ಮಾಡುವ ಜಪವು (ಅಘಮರ್ಷಣ); ಆವಳೊರ್ವ ವೃದ್ಧೆಯಲ್ಲದೆ ಹೇೞಿದ ಕೆಲಸವ ಮಾಡುವಳಾಗಿ ರಾಣಿವಾಸದೊಳ್ ಸುೞಿವಳು (ಅಸಿಕ್ನಿ); ಮೆಯ್ಯ ಹೂಸಲೆನ್ದು, ಮಾಡಿದ ಗುಳಿಗೆ (ವರ್ತಿ); ಕಾನ್ತನ ಹತ್ತಿರ ಬಹ ಸಮಯದೊಳು ಸಮ್ಭ್ರಮದಿಂ ಮಾಡುವ ತೊಡಿಗೆಯ ಪಲ್ಲಟ (ವಿಭ್ರಮ); ಹೊನಲನಿಬ್ಬಗೆ ಮಾಡುವ ಕಡಲು (ಕೂಪಕ, etc.); ತೆರಳೆಯ ಹುೞು ಮುಕುಲಾಕಾರದಿನ್ದ ಮಾಡಿದುದ ಬಿಡಿಸಿ ನೆಯ್ದ ಸೀರೆ (ಕೌಶೇಯ); ಲೋಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವಳಾಗಿ ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆಯ ಮಾಡುವವಳು (ಸೈರನ್ಧ್ರಿ); ಪರರಿಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ, ತನಗೆ ಲೇಸು ಮಾಡಿಕೊಳುಹ (ವೃದ್ಧಿ), ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುಹ (ಸ್ಥಾನ Nr.). ಸಾರಾಯಿ ಮಾಡುವ ಕಡಂಗು (ಮದಿರಾಗೃಹ, etc. Si. 108). ಸರಿ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟ ನೆಲ (238). ಅಡಿಗೆ ಮಾಡು (241. 308). ಅಹಸ್ಸನ್ನು ಹದಿನಯ್ದು ಪಾಲು ಮಾಡು (244). ಹಾೞು ಮಾಡು (254. 297). ನಿದ್ರೆ ಮಾಡು (254). ಮದಿವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು (255). ಅಱಿಕೆ ಮಾಡು (260). ರಾಗವನ್ನು ಮಾಡು (261). ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡು (271). ಜೀವನ ಮಾಡು (282). ಯುದ್ಧ ಮಾಡು (288). ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡು (292. 363). ಪಕ್ವ ಮಾಡು (313). ವರ್ತಕತನ ಮಾಡು (324). ಕೂಲಿ ಮಾಡು (339). ಪೂಜೆ ಮಾಡು (339). ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡು (347).

ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡು (353). ದಾನ ಮಾಡು (356). ಕೆಲಸ ಮಾಡು (357). ಸ್ನಾನ ಮಾಡು (357). ಮೋಸ ಮಾಡು (366). ಅವಮಾನ ಮಾಡು (383). ಹೊನ್ದಿಕೆ ಮಾಡು (410). ಭಾಗವ ಮಾಡುವುದು (ವಿಭಾಗ Nn. 90). ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ (ಸಂಸ್ಥೆ 137); ಮರದಿಂ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತುಮೆ (ದ್ರವ್ಯ 164). ಅವನನ್ನು ಗೌಡನನ್ನು ಮಾಡಿದರು; ಅವಳನ್ನು ಹೆಣ್ಡತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಣ್ಡನು, ಅವಳನ್ನು ಹೆಣ್ಡತಿ ಮಾಡಿಕೊಣ್ಡನು (My.). ಅವರ್ಗಳಂ ನಲ್ಲ ಭಕ್ತರನ್ ಅನ್ದು ಮಾಡಿ (Bp. 9, 19). ಅವರನೆಲ್ಲಂ ಹರಭಜಕರಂ ಮಾಡಿ (46 sum.). ನಿನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಿಕೊಣ್ಡೆ? (B. 1, 9). ಅವನಿಗೆ ಅರಮನೆಯ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆನ್ದು, ಮಾಡಿದನು (made up his mind, 2, 8; My.). ಈ ದಡ್ಡಿಯೊಳಗಿನ್ದ ಓಡಿಹೋಗಬೇಕೆನ್ದು, ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ (made up my mind, 2, 46; My.). ನಮ್ಮ ಮೇಲೆಯೇ ಇಷ್ಟು ಒಲುಮೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಾವೇನು ಅನ್ಥದ್ದು ಆತನಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವು? (2, 45). ಈತನು ಕಣ್ಡ ಹುಡುಗರನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು (2, 9). ಆ ನೊಣವನ್ನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀ? (2, 42). ಆ ಬಯ್ದು ಹುಡುಗ ನನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? (3, 13). ಒನ್ದು ಬಾಡಿಗೆಯ ಬಣ್ಡೀ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ (3, 77). ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಮಾಱಿ, ಹಣ ಮಾಡಿಕೊಣ್ಡು (3, 92). ಆ ಹುಡುಗನು ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಮಾಡಿ, ದಡಕ್ಕೆ ಬನ್ದು ಹತ್ತಿದನು (4, 39). ಮಾಡಿ ಉಣ್ಡರೆ ಮನುಷ್ಯರ ಕಾಟ, ತಿರುಕೊಣ್ಡು ಉಣ್ಡರೆ ನಾಯಿಾ ಕಾಟ. — ಮಾಡಿಕೊಣ್ಡ ಗಣ್ಡ ಹಾಡಿಕೊಣ್ಡು ಅತ್ತರೂ ಬಿಡ. — ಮಾಡಬಾರದ್ದು ಮಾಡಿದರೆ ಆಗಬಾರದ್ದಾಗುವದು. — ಮಾಡಿದ ಸೇವೆ ದಣ್ಡಕ್ಕೆ ಸಾಲದು. — ಮಾಡಿತೋ ಕೆಯ್, ಉಣ್ಡಿತೋ ಬಾಯ್? — ಮಾಡಿದರೆ ಮನೆ, ಹೂಡಿದರೆ ಒಲೆ. — ಮಾಡುವವರ ಕಣ್ಡರೆ ನೋಡು, ನನ್ನ ಸರಿಯೇ! ಎನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಮಾಡುವವರ ಮುನ್ದೆ, ಹೊಡಿಯುವವರ ಹಿನ್ದೆ ನಿಲ್ಲ ಬೇಕು. — ಮಾಡಿದವ ಉಣ್ಡಾನು, ಮಲಗಿದವ ಕೆಟ್ಟಾನು. — ಮಾಡಿದವನ ಪಾಪ ಆಡಿದವನ ಬಾಯಲಿ. — ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಮಾಡಿದಷ್ಟು, ನೀಡಿದವರಿಗೆ ನೀಡಿದಷ್ಟು. — ಮಾಡೋದು ದುರಾಚಾರ, ಮನೇ ಮುನ್ದೆ ವೃನ್ದಾವನ. — ಮಾಡಿದ್ದು ಉಣ್ಣೋ, ಮಹಾರಾಯ! — ಮಾಡಿದ್ದು ಆಟ, ಆದದ್ದು ಮಾಟ (a beautiful thing, Prvs.). ಆಡದೆ ಮಾಡುವವನು ರೂಢಿಯೊಳಗುತ್ತಮನು, ಆಡಿ ಮಾಡುವನು ಮಧ್ಯಮನ್, ಅಧಮ ತಾನಾಡಿ ಮಾಡದವ (Sp.). ಸಕ್ಕರೆಗೆ ಉಪ್ಪಂ ಸರಿ ಮಾಲ್ಪರೇ? (Sś. 62). see Bp. 12, 4; 22, 26. 27; 23, 6; 27, 31; 38, 33; 42, 3; 46, 24; 49, 32. 56; 53, 14, 58, 31; Bh. 1, 8, 16. 19. 27. 60. 71; 1, 10, 26. 36; 2, 4, 6. 9; 2, 13, 41; 3, 13, 15; Rām. 24, 4; Rśv. 4, 105; 5, 21. 117. 130; 6, 10; 9, 7. 30; 10, 31 va.; 11, 19; 13, 8. 12. 14. 27; J. 1, 6; 3, 6. 31; 13, 9; 28, 4. 15. 22. 47; 29, 9. 37; 31, 27. 33; B. 2, 43; 3, 29. 84. 101; 4, 154; 5, 89. 132. 133. 205; ಊಟ-, ಕಿಟ್-, ಕೆಯ್-, ದುಃಖ-, ನೀಡುವುದ್-, ಬಾಯ್-, ಮೊದಲು-, ಸ್ನಾನ-, etc. — ಮಾಡಗೊಡು -ಕೊಡು. to allow to do, etc. (B. 3, 63; 5, 239). — ಮಾಡಾಟ. -ಆಟ. performing, execution. ದಣೀ ಹೇಱಾಟ, ಬಡಗೀ ಮಾಡಾಟ (Prv.). — ಮಾಡು ಮಾಡು. rep. (B. 3, 38; 5, 67). ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಮಡಕೆ ತುಮ್ಬುತ್ತಾನೆ, ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ (Prv.). — ಮಾಡೇ ಮಾಡು. to do certainly (B. 4, 12).

ಮಾಡು māḍu. 2. doing, making. — ಮಾಡುವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. an artificial hill (Śsv. 2, 46).

ಮಾಡು māḍu. 3. = ಮಾಡ. a niche in a wall (ಕುಡ್ಯ ವಿಶೇಷ Śmd. Dh.; My.).

ಮಾಡು māḍu. = ಮಾಡ. an upstair house (see Śm. s. ಮಾಡ and ನಡೆಮಾಡು).

ಮಾಡುವಿಕೆ māḍuvike. doing, etc. ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಿಕೆ (Si. 80; see 199. 217. 262. 263. 295. 296. 297. 299. 317, etc., etc.).

ಮಾಡುಹ māḍuha. doing, making, etc. ವೈದ್ಯಂಮಾಡುಹ (ಚಿಕಿತ್ಸೆ, etc.); ವಿಪರೀತಂ ಮಾಡುಹ (ವ್ಯತ್ಯಯ, etc.); ಕಿಱಿದು ಮಾಡುಹ (ಸಂಕ್ಷೇಪ, etc.); ಹಿರಿದು ಮಾಡುಹ (ವ್ಯಾಸ, etc. Hlā.). ಹೆಪ್ಪ ಕೊಡುಹವುಂ ವೇಗಮುಂ ತಪ್ಪು ಮಾಡುಹವುಂ ಆತಂಚನ ಎಮ್ಬುದು; ತನ್ನ ಕೆಡಿಸಿದಂಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡುಹ (ಕ್ಷಯ); ಕೆಯ್ಯಾರೆ ಮಾಡುಹ (ಅಭಿಯೋಗ, ಅಭಿಗ್ರಹ Nr.).

ಮಾಢಿ māḍhi. *the fibre or vein of a leaf.* 2, the hem or border of a garment. 3, the young leaf before it opens. 4, a back or double tooth. 5, dejection, sadness, affliction. 6, poverty, indigence. 7, anger, passion. 8, honouring, reverencing.

ಮಾಣ್ māṇ. (Śmd. 58). = ಮಾಣು, ಮಾಯ್, ಮಾಯು, ಮಾಳ್. to stop (v. i.), to cease, to subside, to be laid aside, to be got rid of, to be checked or repressed; to desist from, to cease from, to give over (ನಿವಾರಣ Śmd. Dh.; Te. ಮಾನು, ಮಾಲು; T., M. ಮಾಱು). 2, to heal, to be healed or cured, to get better (Te., T., M.; see ಏಮಾರ್ಣ್; Mhr. ಮಾಕಣೇಂ, to fill up and heal, v. i., as a wound; ಮಾಲಣೇಂ, ಮಾಲವಣೇಂ, to go out, as a light; to cease, subside, as sickness; *cf.* ಮಾಱು 1, and see ಮಾನ್ದಡೆ). P. p. ಮಾಣ್ದು (Śmd. 288; Cpr. 4, 91; 5, 99). [ಮಾಣದೆ ಜಡಿದದನೆ ಕೃತಿಗಳಂ ಕೆಡೆನುಡಿವರ್ Kr. 1, 40; Pb. 12, 2; Ap. 7, 85; Bv. 358; Cv. 112]. ಕುತ್ತಮಾಗಿ ಮಾಣ್ದವನು (ಉಲ್ಲಾಘ Hlā.). ಕುತ್ತವಾಗಿ ಮಾಣ್ದವಂ (ಉಲ್ಲಾಘ Mr. 240). ಮಾಮುರಂ...ಮಾಣದಿತ್ತು ಸವಿಯಂ (Cpr. 7, 48). ಸಾವು ಮಾಣ್ದುದು (Abh. P. 8, 15). ಮಱುಗುವಿನಂ ಮಾಣದೆಚ್ಚನ್ ಅರಿವಾಹಿಣಿಯಂ (Śmd. 282). see Śmd. 79. 153. 180. 207; Cpr. 1, 45; Bp. 14, 30; 17, 5; 21, 36; 24, 74; 28, 57; 40, 49; 41, 7; 43, 58; 45, 41; 46, 32; 49, 27; 50, 70; 55, 30; 59, 3; Bh. 1, 8, 6. 16. 21; Rśv. 13, 19. 25; J. 1, 9; 3, 41; 5, 39; 15, 2. 18; 22, 3. — ಮಾಣ್ ಮಾಣ್. rep. (J. 11. 22).

ಮಾಣವ māṇava. *a youth, a lad, a youngster.* [T.].

ಮಾಣವಕ māṇavaka. *a lad, a boy.* 2, a pupil. 3, *a necklace of a particular number of strings* (ಅಯಿವತ್ತು ಸರದ ಮುತ್ತು Mr. 338; see s. ಮುತ್ತು). 4, N. of a vṛitta (Ch.). ಮಾಣವಕನತ್ತಣಿಂ ಕಾರ್ಯಮಂ ಬೆಸಗೊಣ್ಡಂ (Śmd. 165).

ಮಾಣವ್ಯ māṇavya. *a multitude of boys.*

ಮಾಣಿ māṇi. the membrum virile (My.; T., M.; *cf.* ಕುಮ್ಮಣ್ಣಿ?).

ಮಾಣಿ māṇi. a lad, a boy (ವಟು, ಮಾಣವಕ Hlā.). [ತನ್ನೋರಗೆಗಳಪ್ಪ ಪಲಮ್ಬರ್ ಮಾಣಿಗಳ್ವೆರಸು ಪೊಱವೊಱಲೊಳ್ ಬಟ್ಟಾಡುತ್ತಿರೆ Vr. 73, 21]. ಎನ್ದೂ ಇಲ್ಲದ ಮಾಣಿ ಅಮವಾಸೇ ದಿನ ಓದ ಕೂತ. — ಕಣ್ಡರೆ ಮಾಣಿ, ಉಣ್ಡರೆ ಗೋಣಿ. — ಪಾನಕಾ ಕುಡಿಯುವಾಗ್ಯೆ ಮಾಣಿ ಕುತ್ತಿಗೇ ಹಿಡಿದ. — ಮಾಣೀ ಕೇಡು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಮೂಡ (Prvs.).

ಮಾಣಿಕ māṇika. Tbh. of ಮಾಣಿಕ್ಯ (Śmd. 368; ಪದ್ಮರಾಗ Mr. 101; Bp. 58, 31). [ತೊಟ್ಟ ಮಾಣಿಕಂಗಳ ಬೆಳಗಿಟ್ಟೆಳಂ ತನಗೊಡವ್ಪುಡೆ Pb. 4, 40]. ನಾಗರಹಾವಿನ ತಲೇ ಮೇಲೆ ಮಾಣಿಕ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. — ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿದರೂ ಮಾಣಿಕ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. — ಮಾತು ಬಲ್ಲವ ಮಾಣಿಕ ತನ್ದ, ಮಾತಱಿಯದವ ಜಗಳ ತನ್ದ (Prvs.). see Sp. s. ಮಾತು; ಹಲು-. 2, redness: the menstrual flux, impurity from child-birth (ಮುಟ್ಟಿವೆ, ಮುಟ್ಟಿಲ್, ಪೊಲೆ, ಸೂತಕ Ct. II, 51). — ಮಾಣಿಕಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. (Śmd. 197). the red colour of a ruby. — ಮಾಣಿಕಗೊಪ್ಪು ಜೊಲ್ಲೆಯ. -ಕೊಪ್ಪು-. the end of a female's bundle of hair ornamented with a ruby (Rśv. 11, 84). — ಮಾಣಿಕಚಟ್ಟಿ. a merchant who knows rubies, etc. (ರತ್ನಪರೀಕ್ಷಕ Kk. 35, o. rs. ಚಟ್ಟಿ, ಚೆಟ್ಟಿ; ರನ್ನದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಂ ಬಲ್ಲವಂ Śm. 67). [ಮಾಣಿಕಚಟ್ಟಿಂ ನೀರಂಜಿಸಿ ದಳಿವಿಡಿದ ಮಹಾರತ್ನದ ದೊರೆಗೆ ವನ್ದುದಾ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನಂ Ap. 4, 42]. — ಮಾಣಿಕಟಕ್ಕೆ. (Śmd. 78 Mdb.). a finger-ring gem consisting of a

ruby. — ಮಾಣಿಕದೀಪ್ತಿ. the lustre of a ruby (Rām. 6, 55, 15). — ಮಾಣಿಕಭಣ್ಡಾರ. = ಮಾಣಿಕ್ಯಭಣ್ಡಾರ (Śmd. 377). a store-room, or treasure, of rubies. — ಮಾಣಿಕವಲ್ಲಣ. -ಪಲ್ಲಣ. a saddle ornamented with rubies (Rśv. 13, 62).

ಮಾಣಿಕ್ಯ māṇikya. = ಮಾಣಿಕ. *a ruby* (ಶೋಣರತ್ನ, ಪದ್ಮರಾಗ, etc. Nr.). 2, N. of a vṛitta (Ch.). ಮಾಣಿಕ್ಯ ಬಿದ್ದರೆ ಹೆಕ್ಕಬಹುದು, ಮಾತು ಬಿದ್ದರೆ ಹೆಕ್ಕಕೂಡದು (Prv.). — ಮಾಣಿಕ್ಯಭಣ್ಡಾರ. = ಮಾಣಿಕಭಣ್ಡಾರ, of which it is an unwarrantable form (Śmd. 377).

ಮಾಣಿಮನ್ಥ māṇimantha. (fr. ಮಣಿಮನ್ಥ). *salt brought from the mountain Maṇimantha, rock-salt* (ಲವಣೋತ್ತಮ, ಸೈನ್ಧವ Mr. 102).

ಮಾಣಿಸು māṇisu. = ಮಾಯಿಸು, etc. to cause to stop, cease, etc. ಮಾಣಿಕುಂ (Śmd. 268). [ತೂರ್ಯ ಸ್ವನೋತ್ಕರಮಂ ಮಾಣಿಸಿ Ap. 12, 68]. ಮಾಣಿಸುವುದು (ಬಾಧ, ನಿಷೇಧ Nn. 64). ಆನೆ ತಾ ತುಡಗಾಗೆ, ಜ್ಞಾನಿ ಮೂರ್ಖನುಮಾಗೆ, ಭೂನಾಥ ಜಾರನಾದರೆ ಮಾಣಿಪುದು ಮಾನವರಿಗಳವೆ? (Sp.). see Cpr. 4, 91; 5, 101; Bp. 13, 24; 17, 5; 26, 59; 32, 36; 43, 59; 46, 31; 47, 25; 20, 27. 29; 52, 19; Śsv. 1, 29; J. 12, 21; 28, 5.

ಮಾಣಿಸುಹ māṇisuha. causing to stop, etc. (ನಿಷೇಧ, ಇತಿ Nn. 93).

ಮಾಣು māṇu. = ಮಾಣ್. (Bp. 55, 52). ಮಾಣುವದು (ಆರತಿ, ಅವರತಿ, ವಿರತಿ, ಉಪರಾಮ Nr.).

ಮಾಣ್ಡಲಿಕ māṇḍalika. (fr. ಮಣ್ಡಲ). relating to a province; the governor of a province. (G. 395).

ಮಾಣ್ಡವ್ಯ māṇḍavya. (fr. ಮಣ್ಡು). N. of a teacher and artist (Ch. Sd. MS. v. 14; Bp. 31, 22; Rśv. 7, 98 va.).

***ಮಾಣ್ಡಳಿಕ māṇḍaḷika.** = ಮಾಣ್ಡಲಿಕ. ಮಿಾಜುವವೆಪ್ಪು ಮಾಣ್ಡಳಿಕರೀಯದರೆಪ್ಪುದಟರ್ Pb. 1, 109.

ಮಾತೆ māta. = ಮಾತು. ಮಾತವನ್ನು ಮಿಾಜು (G. 407).

ಮಾತ māta. Tbh. of ಮಹನ್ತ (Śmd. 379 Mdb.). see ಪಡೆ- s. ಪಡೆ 3.

ಮಾತಂಗ mātaṅga. (fr. ಮತಂಗ). (= ಮಾದಿಗ). *an elephant.* 2, *a man of the lowest rank, a cāṇḍāla, an outcast* (ಶ್ವಪಚ, ಮಾದಿಗ Mr. 379). see Bp. 57, 72; 60, 10.

ಮಾತಂಗಚರ್ಮಾಮ್ಬರಧರ mātaṅga-carma-ambara-dhara. Śiva (Bp. 25, 44).

ಮಾತಂಗಿ mātaṅgi. a cāṇḍāla woman [ವ್ಯಾಸ ಬೋಯಿತಿಯ ಮಗ, ಮಾರ್ಕಣ್ಡೇಯ ಮಾತಂಗಿಯ ಮಗ Bv. 588]; (Bp. 57, 72). 2, Durgā. see ಮಲ-.

ಮಾತರಪಿತರೌ mātara-pitarau. (ಮಾತರಪಿತರುಗಳು). *father and mother.*

ಮಾತರಿಶ್ವ mātari-śva. *wind.*

ಮಾತಲಿ mātali. *the charioteer of Indra.*

ಮಾತಾಪಿತರೌ mātā-pitarau. (ಮಾತಾ ಪಿತರುಗಳು). *father and mother.*

ಮಾತಾಮಹ mātā-maha. *a maternal grandfather* (ತಾಯ ತನ್ದೆ Mr. 314).

ಮಾತಾಮಹಿ mātā-mahi. a maternal grandmother (My.).

ಮಾತಾಳಿ mātu-āḷi. (Śmd. 239). a talkative, garrulous man (ಗಟಿಹಂ Bhn. 6; Bh. 4, 3, 36; 7, 17, 37).

ಮಾತಾಳಿ mātā-āḷi. the line or assemblage of the mātṛis or divine energies (ನರೇನ್ದ್ರ, ಹೆಣ್ಣುದೇವತೆಯರು Nn. 136). 2, N. of a being attending on Durgā (Sk.).

ಮಾತು mātu. (fr. ಮಾಜು 1). = ಮಾತ. [Tu. ಪಾತೆರ]; a reply (T. ಮಾಱ್ಱಿ, M. ಮಾಱು, ಮಾಱ್ಱಿ, ಮಾಱು); a word; a saying; a language (ವಾಕ್ಯ Nr.; ಭಾಷೆ, ವಾಚ್, ಉಕ್ತಿ, ವಚನ, etc. Si. 52; C.; T., M.; Te. ಮಾಟ); a promise (C.; Te.); slander, rumour (My.; Te.). [ನೆನೆನೆನೆದು ಪೆಱರ ಮಾತುಗಳನೆ ನೆಗೞ್ದರೆ ಕೃತಿಯೊಳ್ Kr. 1, 14; Pb. 1, 75; Ap. 2, 9; Bv. 153]. ಮಾತಂ, ಮಾತಿಂ, ಮಾತಿನಿಂ, ಮಾತಿಂಗೆ, ಮಾತಿನತ್ತಣಿಂ, ಮಾತಿನ, ಮಾತಿನೊಳ್ (Śmd. 61, 133), ಮಾತಿಗೆ (C.). ಮಾತುವೆಲ್ಲಂ or ಮಾತೆಲ್ಲಂ ಪೊಲೆ ಸೂರುಳ್ (Śmd. 67). ಏತಱ ಮಾತೊ ಭೂತಳದೊಳ್? (16. 137). ಎಲೆ, ಗಣಪ! ಎಮ್ಬ ಮಾತು ಬನ್ದಪುದೀಗಳ್ (151). ಮಾತಿನ ಬಲ್ಲಹಂ (196). ಎಲ್ಲರುಂ ಮಾತಱಿಯರ್ (298). ಮಾತೇಂ? (ಹೇಱ್ವುದೇಂ? 58 Cm.). ಜನಂಗಳ್ ಆಡುವ ಮಾತು (ವಾರ್ತೆ); ಮನಕ್ಕೆ ಬಹ ಮಾತು (ಹೃದಯಂಗಮ); ಮುನ್ದುವರಿದು ಮಾತನಾಡುವವನು (ದುರ್ಮುಖ, etc.); ಸೊಗಸುವ ಮಾತು (ಅತ್ಯರ್ಥಮಧುರ, ಸಾನ್ತ್ವ Nr.). ಒಬ್ಬರ ಮಾತುಗಳ ಕೇಳುವುದು (ಹೊಂ Nn. 154); ಮಾತನಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿಹುದು (ಮೋನ, ತೂಷ್ಣೀರುತ 155). ಹುರುಳಿಲ್ಲದ ಮಾತು (ಪಸೆ Ct. I. 72). ಮಾತಿಲ್ಲದ ಮೂಗನು (ಮೂಕ Si. 355). ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ...ನುಡಿದ ಮಾತು (J. 29, 35). ಪಾಮರಜನರು ನುಡಿಯುವ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು (ಗ್ರಾಮ್ಯ, etc. Si. 58). ಶಿಶು...ಸೊಲ್ಲ ಮಾತುಗಳನಾಲಿಸಿ (J. 28, 20). ಮಾತ ಬಲ್ಲಾತಂಗೆ ಮಾತೊನ್ದು ಮಾಣಿಕವು, ಮಾತುಗಳಱಿಯದಧಮರಿಗೆ ಮಾಣಿಕವು ತೂತು ಬಿದ್ದನ್ತೆ (Sp.). ಮರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಮಾತು ಒಡನೊಗೆಯ ತೂತು (Dp. 54). ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಗಾದೆ, ಊಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ. — ಮಾತು ಅಱಿಯದ ಮುಸಲ ಹಾಸುವ ಕವುದಿ ಒಯ್ದ. — ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲಿಲ್ಲ, ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನಿಚ್ಚಣಿಗೆಯಿಲ್ಲ. — ಬಾಟುವನಗೆ ಒನ್ದು ಮಾತು, ಬಾಟಿಗೊನ್ದು ಗೂನೆ. — ಬೆಲ್ಲವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೆಲ್ಲದನ್ಥ ಮಾತು ಇಲ್ಲವೇ? — ಭರವಸವಿಲ್ಲದ ಮಾತು ಕೇಳಿ, ಬಣ್ಡವಾಳ ಕಳಕೊಣ್ಡ. — ಮಾತು ಅನ್ಯೋಕೆ ಮಾಡಿ ಅದೆ, ಬೋನ ಉಣ್ಯೋಕೆ ಮಾಡಿ ಅದೆ. — ಮಾತು ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವವ ಜಾಣ. — ಮಾತುಕೊಣ್ಡು ಹೋದವ ಉಣ್ಡು ಬನ್ದ, ಮಾಣಿಕ್ಯ ಕೊಣ್ಡು ಹೋದವ ಹಸ್ತು ಬನ್ದ. — ಮಾತು ಮನೆವಾರ್ತೆಗೆ ಕೇಡು, ತೂತು ಮಡಿಕೆಗೆ ಕೇಡು. — ಮಾತು ಮನೆ ಹಾಟು ಮಾಡಿತು, ಸೂಳೆ ನೆರೆ ಹಾಟು ಮಾಡಿದಳು. — ಮಾತು ಬನ್ದಾಗ ಸೋತು ಹೋದವನೇ ಜಾಣ. — ಮಾತು ಬಲ್ಲವ ಮಾಣಿಕ ತನ್ದ, ಮಾತಱಿಯದವ ಜಗಳ ತನ್ದ. — ಮಾತೆಲ್ಲಾ ಹೋಲಿಕೆ, ಕೊಳಗ ಮಾತ್ರ ಕಮ್ಮಿ (Prvs.). see Ch. v. 16; Cpr. 2, 88; 4, 78; Bp. 11, 3; 21, 47; 24, 15; 25, 2. 30; 28, 23; 37, 11; 45, 37; 51, 30; 52, 8; 55, 13; 56, 21; Bh. 1, 8, 10. 56. 58; 2, 13, 45; Rśv. 6, 33; 6, 35 va. & 98 va.; J. 14, 33; 29, 40; 31, 34; Si. 59. 362. 363; B. 3, 49; 5, 112. 186; Prv. s. ಮಾಣಿಕ್ಯ; ಇನಿವಾತು, ಎರಚ್ಮಾತು, ಒಳ್-, ಗಾಳಿವಾತು, ಗಿಳಿ-, ದಿಟಮಾತು, ನೂರ್-, ಪಟಿವಾತು, etc. 2, an antidote, a remedy (My.; T. ಮಾಱ್ಱು). [—ಮಾತಱಿವರ್. -ಅಱಿವರ್. persons who are adept in the art of talking, ನೆಗೞ್ದ ಮಾತಱಿವರ ಸಬ್ಬವದವರೊಡನನ್ತೊಸೆದನ್ದವಾಸದೋಲಗದೊಳಿರ್ದನಾಗಳ್ ಹರಿಗಂ Pb. 3, 80]. — ಮಾತಾಟ. -ಆಟ. talking, talk; garrulity, loquaciousness (Cpr. 8, 53; Bh. 2, 9, 17). — ಮಾತಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. to cause to speak, etc. (Bp. 29, 26; 42, 37; 59, 9. 21; J. 16, 9; 17, 50; C.). — ಮಾತಾಡು. -ಆಡು. to utter a word or words; to speak; to converse; to utter (C.). ಕೂಡೆ ಕೂಡೆ ಮಾತಾಡುವುದು (ಸಂಕಥೆ, etc. Hlā.). ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಮಾತಾಡುವದು (ಸಂಲಾಪ Si. 58). ಮಾತಾಡದೇ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವಿಕೆ (ಮೌನ 247). ಉದ್ದ ಉರುಟುಮಾತಾಡಿ, ಇದ್ದವನು ಹೋಗಾಡಿ, ಉದ್ದ ಮರದ ತುದಿಯನೇಱಿ, ಕೆಯ್ ತಪ್ಪಿ, ಬಿದ್ದು, ಸತ್ತನ್ತೆ (Sp.). ಮುಟ್ಟು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾತಾಡಬಾರದು. — ಮಾತು ಆಡಿದರೆ ಹೋಯಿತು, ಮುತ್ತು ಒಡೆದರೆ ಹೋಯಿತು (Prvs.). ಸತ್ಯ ಮಾತಾಡುವವದು (B. 3, 96). see Bp. 1, 51; 40, 37; 47, 11. 18; 53, 50; 57, 40; Rām. 1, 5, 32; J. 13, 55. 58. — ಮಾತಾಡು

ವಿಕೆ. -ಆಡುವಿಕೆ. uttering words, etc. ಮೇರೆದಪ್ಪಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡು ವಿಕೆ (ಪಾರುಷ್ಯ, ಅತಿವಾದ Si. 57). [— ಮಾತಿನಮಾತು. the saying in vēda? ಮಾತಿನ ಮಾತಿಂಗೆ ನಿನ್ನ ಕೊನ್ದಹರೆನ್ದು ಎಲೆ ಹೋತೆ ಅಳು, ಕಣ್ಡಾ ! Bv. 572]. — ಮಾತು ಕಥೆ. dupl. (My.; B. 4, 50. 56. 57; Bp. 55, 31). — ಮಾತು ಕೊಡು. to give one's word, to promise (My.; B. 4, 52). — ಮಾತುಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. a man who is a rascal as to his promises: a liar, a cheat (My.). — ಮಾತುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಮಾತುಂ ಗುಟ್ಟು (Śmd. 200). to utter abundant words, to prate. ಮೂಗುವಟ್ಟಿರೆ ಕೃಷ್ಣಂ ಮಾತುಗುಟ್ಟಿದಂ, ಬಱು ಮಾತುಗುಟ್ಟಿ ಪೋಪರೆ ಗಣ್ಡರೂ? (200 Mdb.). — ಮಾತುಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. to listen to words. ನಣ್ಬರ ನಲ್ಲರ ಮಾತುಗೇಳದೆ ಓಪನೆ, ಪರಮಾತ್ಮ! (Śmd. 120 Mdb.). — ಮಾತುಂಗುಟ್ಟು. -ಂ-ಕುಟ್ಟು. = ಮಾತುಗುಟ್ಟು, q. v. — ಮಾತು ತಪ್ಪಿಸು. to infringe a promise (My.; G. 209). — ಮಾತು ತಪ್ಪು. a promise to be infringed or broken (My.). — ಮಾತು ತಿರಿಗಿಸು. = ಮಾತು ತಪ್ಪಿಸು. (My.). ಕೊಟ್ಟ ಮಾತು ತಿರುಗಿ ಸುವವ (ಬಾಸೆಗಳ್ಳ G.). ತಾವು ಮೊದಲು ಆಡಿದ ಮಾತು ತಿರಿಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ (ತಿರುಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ) ಏನೇನು ಹಿನ್ದೆ ಮುನ್ದೆ ನೋಡುವದಿಲ್ಲ (B. 4, 13). — ಮಾತುಬಲ್ಲಹ. = ಮಾತುವಲ್ಲಹ. ಮಾತುಬಲ್ಲಹಂ ತಾ ಸೋತು ಹೋಹದು ಲೇಸು; ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಮಥಿಸಲ್ಕೆ ವಿಧಿ ಬನ್ದು ಆತುಕೊಣ್ಡ ಹುದು (Sp.). — ಮಾತು ಮಾಡು. to make an agreement by words, to settle (B. 4, 7; B. 5, 110. 114; My.). — ಮಾತು ಮಾತು. rep. ಅವನು ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ಹಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು (B. 2, 50). ಮಾತು ಮಾತಾಡುತ್ತ ಇಬ್ಬರೂ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು (5, 139). — ಮಾತು ಮುಱಿ. to break a promise (G. 108; My.). — ಮಾತುವಲ್ಲಹ. -ಬಲ್ಲಹ. = ಮಾತಿನ ಬಲ್ಲಹ (Śmd. 196). a man who knows the weight, importance, or influence of words. 2, Brahmā (?). — ಮಾತುವೆಣ್. -ಪೆಣ್. Sarasvatī (G.). — ಮಾತು ಹಿಡಿ. to lay hold of a particular word or words; to catch one by his word. ಭಟ್ಟ ದಕ್ಷಿಣೆಗಾದರೆ ಮಾತು ಹಿಡಿದಾನು, ಮನ್ತ್ರಕ್ಕಾದರೆ ಬೆನ್ನು ತೋಱಿಸ್ಯಾನು (Prv.). — ಮಾತು ಹೊಱಿಸು. to impute fault, to accuse (My.; ನಿನ್ದಿಸು G. 571). ಅವಳಿಗೆ ಮಾತು ಹೊಱಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 5, 292). ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಮಾತು ಹೊಱಿಸುವದು (My.). — ಮಾತೆಱೆಯಳ್. -ಎಱೆಯಳ್. the mistress of speech: Sarasvatī (Śs.; ಸಾರದೆ, ಭಾರತಿ Kk. 9).

ಮಾತು mātu. 1. at chess: checkmate (Mhr.; My.; see ಪೇದಾ-. 2, an affair (Mhr.; B. 3, 96).

ಮಾತು mātu. 2. Tbh. of ಮಾತೃ. (My.).

ಮಾತುಗ mātu-ga. (Śmd. 237). an eloquent man.

ಮಾತುಗಾಱ mātu-gāṟa. = ಮಾತುಗ. (My.).

ಮಾತುಗಾಱತನ mātu-gāṟatana. (or **-kā-**). loquacity, eloquence (Bp. 3, 56).

ಮಾತುಗಾಱಿಕೆ mātu-gāṟike. (or **-kā-**). = ಮಾತುಗಾಱ ತನ (My.).

ಮಾತುಗಾರ್ತಿ mātu-gārti. an eloquent woman.

ಮಾತುಬರಿ mātubari. respectable, worthy, trustworthy, honest; respectability, trustworthiness (Mhr., H. ಮಾತಬರ, ಮಾತಬರೀ; My., Br.). ಮಾತುಬರಳು, a respectable woman (My.).

ಮಾತುಲ mātula. *a maternal uncle.* 2, *the thorn-apple, Datura metel or fastuosa.*

ಮಾತುಲಂಗ mātulaṅga. = ಮಾತುಲುಂಗ, ಮಾದಲ, ಮಾದಳ, ಮಾದಾಳ, (ಮಾದಿ 2). the citron tree, Citrus medica Lin., var. proper (ರುಚಕ, ಮಾದಲ Nn. 41; ಮಾದಳ Mr. 112; ರುಚಕ Mr. 523; Bp. 19, 66; 26, 35; 45, 40).

ಮಾತುಲಪುತ್ರಕ mātula-putraka. the little son of a maternal uncle. 2, *the fruit of the thorn-apple.*

ಮಾತುಲಾನಿ mātulāni. *the wife of a maternal uncle.* 2, *hemp, Crotolaria juncea* Lin.

ಮಾತುಲಾಹಿ mātula-ahi. *a kind of variegated snake* (ಕೇರೆ Nr.; see Si. 77).

ಮಾತುಲಿ mātuli. *the wife of a maternal uncle.*

ಮಾತುಲುಂಗ mātuluṅga. = ಮಾತುಲಂಗ, etc. (Sk.; My.).

ಮಾತುಲುಂಗಕ mātuluṅgaka. *the citron tree, Citrus medica* Lin., var. proper (ಮಾದೀ ಗಿಡ, ಮಾದಾಳದ ಗಿಡ Si. 141).

ಮಾತುಶ್ರೀ mātu-śrī. a respectful compellation for a mother or for an elderly female (My.; Te.; Mhr.).

***ಮಾತುಳುಂಗ mātuḷuṅga.** = ಮಾತುಲುಂಗ. ಪಣ್ತೊಲೆವ ನಾರಂಗಂ ಫಲ ವ್ರಾತದಿಂ ನೆಲನಂ ನೋಡುವ ಮಾತುಳುಂಗಮೆಸೆಗುಂ Ap. 1, 67.

ಮಾತೃ mātṛi. = ಮಾತು 2, (ಮಾದಿರಿ, etc.). a measurer; a maker, creator; a knower, see ಪ್ರ-. 2, *a mother.* 3, *a cow.* 4, *a divine mother, the personified energy of a deity, e. g.* brāhmī, māhēśvarī, kaumārī, vaiṣṇavī, vārāhī, indrāṇī, cāmuṇḍī (see (ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ).

ಮಾತೃಕ mātṛika. maternal; fostered or nourished by; see ದೇವ-, ನದೀ-. 2, = ಮಾತ್ರ.

ಮಾತೃಕೆ mātṛike. a mother; = ಮಾತೃ No. 4, see ಸಪ್ತ-. 2, the 14 svaras and 33 vyañjanas of the alphabet (Kāvy. I, 1a, 7). 3, the first or chief letter of a mantra (Bp. 35, 24). 4, the original from which the copy (putrike) is made (My.; *cf.* ಮಾದಿರಿ).

ಮಾತೃಗಾಮಿ mātṛi-gāmi. one who has committed incest with his mother. (My.).

ಮಾತೃದೀಕ್ಷೆ mātṛi-dīkṣe. a course of austerities (as not shaving the head, abstinence from sexual intercourse, etc.) for the first year after one's mother's death (My.).

ಮಾತೃದ್ರೋಹ mātṛi-drōha. treachery or hatred against one's mother (My.).

ಮಾತೃದ್ರೋಹಿ mātṛi-drōhi. one who hates his mother (My.).

ಮಾತೃಮುಖ mātṛi-mukha. mother-faced: *a simpleton.*

ಮಾತೃವಿಯೋಗ mātṛi-viyōga. the separation from, or death of, a mother.

ಮಾತೃಶಾಸಿತ mātṛi-śāsita. guided by one's mother: *a simpleton.*

ಮಾತೃಷ್ವಸೃ mātṛi-svasṛi. *a mother's sister, a maternal aunt.*

ಮಾತೃಷ್ವಸೇಯ mātṛi-svasēya. *a mother's sister's son.*

ಮಾತೃಷ್ವಸೇಯಿ mātṛi-svasēyi. *a mother's sister's daughter.*

ಮಾತೃಷ್ವಸ್ರೀಯ mātṛi-svasrīya. *a mother's sister's son.*

ಮಾತೃಸೇವೆ mātṛi-sēve. waiting on a mother

ಮಾತೃಹತ್ಯ mātṛi-hatya. matricide

ಮಾತೆ māte. ಮಾತಾ. a mother, etc. (= ಮಾತೃ; Ch. v. 58; My.). ಮುಱಿಯಿಲ್ಲದ ಪಯ್ರು ಮಾತೆಯಿಲ್ಲದ ಕೂಸೂ ಸಮ. — ಮಾತೆಯುದನ್ನಾ ಮುಮತೆಯಿಲ್ಲ, ನೀತಿಯನ್ನಾ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಮಾತ್ರ mātra. *measure, quantity, extent, size, bulk.* 2, *the full or simple measure of anything, the whole, the one thing and no more, the totality.* 3, *as much as.* 4, *nothing but, mere, only, none but.* 5, *a minute portion, a particle, an atom.* 6, a prosodial instant. ವಿಭಕ್ತಿಮಾತ್ರಮಂ ಕಳೆಯೆ (Śmd. 91). ವಿದ್ಯೆ ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ದಡ್ಡರು ಮಾತ್ರ ಹಱಿಯುತ್ತಾರೆ (B. 1, 4). ಸಿಟ್ಟು ಬನ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ತಡವಿ ದವರನ್ನು ಚಿವರಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಉಗುರುಗಳನ್ನು ಹೊಱಗೆ ತೆಗೆಯುತ್ತದೆ

(1, 27). ಪಾಪಕ್ಕೆ ಅಂಜುವವರು ಮಾತ್ರ ಯಾರಿಗೂ ಅಂಜುವದಿಲ್ಲ (2, 10). ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಬೇಡ ಬನ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು (4, 7). ಯನ್ತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಮುಸಿಯಿನ್ದ ಗೆರೆಗಳು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆಯಲ್ ಪಟ್ಟಿದ್ದವು (5, 169). ಅವರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ನಮ್ಬ ಕೂಡದು (4, 107). ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ, only that much; ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರ, just a little; ನೀನು ಮಾತ್ರ; ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ನಮ್ಬರು; ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರದವನು; ಸೂರ್ಯನು ಮೂಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕತ್ತಲೆ ಓಡಿತು; etc. (My.). ಕಪ್ಪೆ ಕೂಗಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕೆಱೆ ತುಮ್ಬೀತೇ? (Prv.) see Bp. 38, 37; 44, 11; 46, 19; 52, 9.

ಮಾತ್ರಕ mātraka. = ಮಾತ್ರ, *at the end of compounds.*

ಮಾತ್ರತ್ರಯ mātra-traya. three prosodial instants or their prosodial time (ಪ್ಲುತ Kāvy. I, 1*a*, 10. 11).

ಮಾತ್ರಾಗಣ mātrā-gaṇa. a peculiar metrical foot of a number of prosodial instants, a mora-foot (Ch.).

ಮಾತ್ರಾಛನ್ದಸ್ mātrā-chandas. a metre consisting of mātrā-gaṇas, a mora-metre (Ch.).

ಮಾತ್ರಾಪಿಣ್ಡ mātrā-piṇḍa. a kind of metrical combination (Ch.).

ಮಾತ್ರಾರ್ಯೆ mātrā-ārye. the āryā mora-metre (Ch.).

ಮಾತ್ರೆ mātre. ಮಾತ್ರಾ. *measure, quantity, size.* 2, *a small quantity, a particle, an atom.* 3, *substance, property, wealth.* 4, *materials, goods, requisites, household furniture* (ಗೃಹಮುಟ್ಟು, ಮನೆಯ ಮುಟ್ಟುಗಳು Nn. 157). 5, a load, a burden (ಪೊಱೆ, ಹೊಱೆ 157). 6, a prosodial instant, the length of time required to pronounce a short syllable, a mora (Ch.; ಅಕ್ಷರವಿಶೇಷ, ಅಕ್ಷರಂಗಳ ಎಣಿಕೆ 157; Śmd. 10). 7, a line (ರೇಖೆ, ಗೀಟು 157); — the oblique line raised upon the horizontal limb of the nāgarī characters, conveying the power of the vowels ē and ō (Mhr., Sk.). 8, a medicinal preparation of metals (Mhr.); a pill (My.). ಅನನ್ತಯ್ಯನ ಮಾತ್ರೆ ವೈಕುಣ್ಠಯಾತ್ರೆ. — ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋದಾ ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರೇ ಗುಣ ತಿಳಿದೀತೇ? — ಮಾತ್ರೆಯ ಒನ್ದು ಸುತ್ತಿಗೆ (for a turn in triturating) ಒನ್ದು ವರಹಾ. — ಮಾತ್ರೆ ನುಂಗುವದಕ್ಕೆ ಗೋತ್ರ ಬೇಕೇ? (Prvs.).

ಮಾತ್ರೆವೃತ್ತ mātre-vṛitta. a vṛitta (metre) consisting of moras (Mr. 366).

ಮಾತ್ಸರ್ಯ mātsarya. (fr. ಮತ್ಸರ). envy, jealousy, malice.(My.).

ಮಾಥ mātha. churning, stirring; killing. 2, a road. see ಉನ್-; ಪ್ರಮಾಥಿ.

ಮಾದ māda. 1. (= ಮದ). drunkenness, intoxication, stupor. 2, *joy, delight.* 3, pride, passion.

ಮಾದ māda. 2. (Tbh. of ಮಾದೇವ). N. (My.). — ಮಾದಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (Bp. 47, 69; see ಚಿಕ್ಕ-). — ಮಾದಯ. -ಅಯ. N. see ಚಿಕ್ಕ-. — ಮಾದರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 20, 2; 47, 24; see ಸಕಲೇಶ-, ಸಕಲೇಶ್ವರನ-). — ಮಾದರಸಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 36, 10; 47, 59).

ಮಾದಣ್ಡೆ mādaṇḍe. that which does not stop. o. r. of ಮಾನ್ದಡೆ, q. v.

ಮಾದರ mādara. (= ಮೇದರ, etc.). N. (Bp. 15, 26; 56, 50). — ಮಾದರಚನ್ನ. N. (Bp. 47, 37). — ಮಾದರಚನ್ನಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 33, 16). — ಮಾದರದೂಡಯ. N. (Bp. 56, 51). — ಮಾದರದೂಡಿದೇವ. N. (Bp. 56, 54). — ಮಾದರದೂಡಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 5).

ಮಾದರಿ mādari. = ಮಾದಿರಿ, etc. (My.).

ಮಾದಲ mādala. Tbh. of ಮಾತುಲಂಗ. (ಬೀಜಪೂರ, ಮಾತುಲುಂಗಕ, etc. Nr.; ರುಚಕ, ಮಾತುಲಂಗ Nn. 41; ಮಾತುಲಂಗ Mr. 112; My.). see ಅರೆ-.

ಮಾದಲಾಮ್ಬೆ mādala-ambe. N. (Bp. 3, 86).

ಮಾದಲು mādalu. (= ಮಾದಲ). see ಅರೆ-.

ಮಾದಲೆ mādale. ಮಾದಲಾ. N. (Bp. 5, 49).

ಮಾದವಿ mādavi. (Tbh. of ಮಾಧವಿ?). = ಮಾಲವತಿ. spring flower. (Ct. I, 32).

ಮಾದಳ mādaḷa. = ಮಾದಲ. (ಮಾತುಲಂಗ Mr. 112; ಫಲಪೂರ, ಬೀಜಪೂರ G.; Rśv. 8, 11; J. 3, 34; My.). see ದೇವ-.

ಮಾದಾನಿ mā-dāni. Tbh. of ಮಹಾದಾನಿ, a great donor.

ಮಾದಾಯಿ māda-āyi. N. (Bp. 2, 49).

ಮಾದಾಳ mādāḷa. = ಮಾದಳ. (ಮಾತುಲುಂಗಕ, ಮಾದಿ Si. 141; ಮಾತುಲಂಗ, ಮಾತುಲುಂಗಕ G.; My.).

ಮಾದಿ mādi. 1. intoxicating; gladdening (Sk.).

ಮಾದಿ mādi. 2. = ಮಾದಲ. (Te.; see Si. s. ಮಾದಾಳ). 2, = ಮಾದ2 -ಅಯ. — ಮಾದಿರಾಜ. N. (Bp. 2, 46; 9, 44; 19 sum.; 20 sum.; 47, 4. 6. 48; 61, 65. 73). see ಮಣ್ಡಿಗೆ-. — ಮಾದಿರಾಜಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 47, 54. 68. 69; 61, 9).

ಮಾದಿಗ mādiga. (Tbh. of ಮಾತಂಗ). = ಮಾದೆಗ. a cobbler, a a chuckler, an outcast (My.; Te.; ಶ್ವಪಚ, ಮಾತಂಗ Mr. 379; Bp. 57, 37). ಮಾದಿಗರವನ ವೀಣೆ (ಚಾಣ್ಡಾಲಿಕೆ, etc. Si. 344). ಆದಿಯಾದೈವವಂ ಭೇದಿಸಲಿಕಱಿಯದೇ, ಹಾದಿಯಾ ಕಲ್ಲಿಗೆಡೆ ಮಾಡಿ, ನಮಿಸುವ ಮಾದಿಗರ ನೋಡು! (Sp.). ಹೊಲೆಯ ಮಾದಿಗರುಣ್ಡು ತೊಗಲಿಟ್ಟ ತೊಗಲೊಳು ಕುಲಜರೆಮ್ಬರಿಗುಣಲಾಯಿತು (sitting on it at their meals); ಹೊಲೆಯನ ಕುಲವಾವುದಯ್ಯ? (Sp.). ಮಾದಿಗನ ಮನೇಲಿ ಪರಮಾನ್ನವಿದ್ದರೆ ಹಾದೀಲಿ ಹೋಗೋರಿಗೇನು? — ಮಾದಿಗನ ಮೆಟ್ಟು ಕಚ್ಚುತ್ತದೆ, ನಾದಿಗನ ಕತ್ತಿ ಚುಚ್ಚುತ್ತದೆ. — ಮಾದಿಗನ ಹೊಲಸು ಸಲ್ಲ, ನಾದಿಗನ ಗಾಯ ಸಲ್ಲ (Prvs.).

ಮಾದಿರಿ mādiri. (fr. ಮಾತೃ in the sense of ಮಾತೃಕೆ No. 4). = ಮಾದರಿ, ಮಾದ್ರಿ2. the original, as opposed to a copy (My.; Te.); a pattern, a specimen, a sample (My.; Te., T.).

ಮಾದು mādu. P. p. of ಮಾಯ್, ಮಾಯು.

***ಮಾದುಫಲ māduphala.** a kind of fruit. ಪಿರಿದೊನ್ದು ಮಾದುಫಲಮಂ ಕೊಣ್ಡು ಪೋಗಿ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನಂ ಕಣ್ಡು Vr. 44, 14.

ಮಾದುರ mādura. (Tbh. of ಮಾಧುರ್ಯ). sweetness: a delicacy or dainty; sauce. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಟ್ಟ ಮಾದುರ (ಪ್ರಣೀತ, ಉಪಸಮ್ಪನ್ನ); ಒಗ್ಗರಿಸಿದ ಮಾದುರ (ಪ್ರಯಸ್ತ, ಸುಸಂಸ್ಕೃತ); ರಸವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಅಟ್ಟ ಮಾದುರ (ಪಿಚ್ಛಿಲ, ವಿಜಿಲ Nr.).

ಮಾದುರಿಯ māduriya. Tbh. of ಮಾಧುರ್ಯ. — ಮಾದುರಿಯಮ್ಬಡೆ. -ಒ-ಪಡೆ. to get (or evince) gracefulness (Grj. 2, 106 va.).

ಮಾದೃಶ mā-dṛiśa. like me, resembling me. (My.).

ಮಾದೆ māde. = ಮಾಲ, q. v. — ಮಾದೆಕಾಕಿ. = ಮಾಲ-. a raven (ದ್ರೋಣಕಾಕ, ಕಾಕೋಲ Si. 173).

ಮಾದೆಗ mādega. = ಮಾದಿಗ. (ಪುಲ್ಕಶ, ಮಾತಂಗ, ಪ್ಲವಕ Hlā.; o. r., for ಪುಲ್ಕಶ, ಪಕ್ಕಶ). [ಚಮ್ಪಾನಗರದೊಳ್ ಮಾದೆಗರ್ಗೆ ಪ್ರಧಾನನಪ್ಪ ನೀಳನೆಮ್ಬ ಮಾದೆಗಂಗಂ Vr. 13, 6].

***ಮಾದೆಗಿ mādegi.** a cobbler's wife. ನೀಳನೆಮ್ಬ ಮಾದೆಗಂಗಂ ಕೇಶಿಯೆಮ್ಬ ಮಾದೆಗಿಗಂ... ಮಗಳಾಗಿ ಪುಟ್ಟ Vr. 13, 7.

ಮಾದೇವ mā-dēva. (= ಮಾದ2). Tbh. of ಮಹಾದೇವ, q. v. Śiva (ಉಮೆಯಾಳ್ವ, etc. Ct. II, 5; ಶಿವ Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 3; C.; see Sp. s. ದೇವ). [ನೀನೆ... ಮಾದೇವರ ಮುನ್ದಣಾತನೆನಲಲ್ಲದೆ ಪೇೞ್ ಪೆಱತೇನನೆಮ್ಬುದೋ Pb. 4, 96].

ಮಾದೇವಿ mā-dēvi. Tbh. of ಮಹಾದೇವಿ. Pārvatī (ಪಾರ್ವತಿ Śs.). 2, the chief queen (Cpr. 5, 3; 6, 97). [ಎನ್ನ ಮಾದೇವಿ ತಪ್ಪದೀ ಲಲನೆ ತತ್ಸ್ವಯಂಪ್ರಭೆಯೆ ನೋೞ್ಪೊಡೀ ಚಿತ್ರಂ Ap. 4, 7].

ಮಾದ್ಯತ್ mādyat. intoxicating; gladdening; furious, in rut (Cpr. 6, 97; Abh. P. 15, 9).

ಮಾದ್ರ mādra. (fr. ಮದ್ರ). belonging to Madra.

ಮಾದ್ರಿ mādri. 1. (fr. ಮದ್ರ). N. of the second wife of Pāṇḍu and mother of Nakula and Sahadēva. (Bh. 1, 4, 65).

ಮಾದ್ರಿ mādri. 2. = ಮಾದಿರಿ, etc. a specimen. (My.).

ಮಾದ್ರೇಯ mādrēya. son of Mādrī, either Nakula or Sahadēva. (J. 2, 54; 5, 5; 33, 3).

ಮಾದ್ರೇಶ್ವರ mādra-īśvara. Śalya, the king of Madra (Bh. 9, 1, 2. 19).

ಮಾಧವ mādhava. (fr. ಮಧು). made of honey; sweet; honey (ಜೇನ್ Nn. 17). 2, mead, spirituous liquor (ಮದ್ಯ, ಸುರೆ 17; ಮದ Mr. 509). 3, the second month of spring. 4, *the month vaiśākha* (April-May, ಮಾಸಭೇದ 17; ವೈಶಾಖ 509). 5, the vernal season, spring (from the middle of March to that of May, ವಸನ್ತ, ವಸನ್ತಮಾಸ 17; ವಸನ್ತ 509). 6, *Viṣṇu, Kṛiṣṇa* (ಕೇಶವ, ಕೃಷ್ಣ 17; ಕೃಷ್ಣ 509). 7, Kubēra (ಕುಬೇರ, ಧನಾಧಿಪ 17). 8, a king (ನರಾಧಿಪ, ಅರಸು 17; ಧರಣಿಪತಿ 509). 9, a woman (ಕಾಮಿನಿ, ಸ್ತ್ರೀ 17; ವಧು 509). see Bp. 43, 55; Prv. s. ಎನ್ 2. — ಮಾಧವರಾಯ. Kṛiṣṇa; N. see Prv. s. ಆಗು 1.

ಮಾಧವಕ mādhavaka. *spirituous liquor* (see Si. 347).

ಮಾಧವಿ mādhavi. (= ಮಾದವಿ?). spring-flower: *the creeper Gaertnera racemosa.* 2, clayed or candied sugar. 3, mead. 4, a procuress, a bawd. 5, the earth.

ಮಾಧವೀಲತೆ mādhavī-late. *Gaertnera racemosa.*

ಮಾಧುರ mādhura. (fr. ಮಧುರ). sweetness. 2, mead, spirituous or vinous liquor. (Bp. 11, 13).

ಮಾಧುರ್ಯ mādhurya. = ಮಾದುರ, ಮಾದುರಿಯ. sweetness; pleasantness, gracefulness. 2, kindness, amiability. 3, in rhetoric: the succession of single words in a sentence. (Kāvy. IV, 1, 3; Bp. 1, 19).

ಮಾಧುರ್ಯಾಧೀನ mādhurya-adhīna. a kind of anuprāsa (Kāvy. III, 3, B, 81 seq.).

ಮಾಧುರ್ಯೆ mādhurye. = ಮಾಧುರ್ಯ. (ಜೀವಣಿಗೆ Bhn. 139).

ಮಾಧೂಫಲ mādhūphala. = ಮಧುಫಲ. a kind of cocoanut. (Grj. 10, 61 va. & 79 va.; Rśv. 10, 2; V. 5, 3).

ಮಾಧ್ಯನ್ದಿನ mādhyandina. (fr. ಮಧ್ಯನ್ದಿನ). midday. (My.). 2, middle.

ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕ mādhyāhnika. (fr. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ). belonging to midday. [2, prayers offered at noon].

ಮಾಧ್ವ mādhva. sweetness. 2, belonging to Madhva's doctrine; an adherent of Madhva. (My.; see ತ್ರಿಮತ and ಮುದ್ರಾಧಾರಕ).

ಮಾಧ್ವಿ mādhvi. a kind of spirituous liquor. (R.). 2, = ಮಾಧವಿ No. 1.

ಮಾಧ್ವೀಕ mādhvīka. *a kind of spirituous liquor* (see Si. 347).

ಮಾನ್- mān. = ಮಾ 2, etc. mango. — ಮಾನ್ದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. = ಮಾದಳಿರ್. young mango leaves (Cpr. 7, 115 va.; Bp. 11, 26; Rśv. 2, 46).

ಮಾನ māna. 1. the act of measuring or meting; *measure in general, dimension, magnitude, amount;* computation of time, etc.; an instrument for measuring, a measure; measure, rule, standard. 2, *a particular measure or weight,* half a sēru (My.; see Mr. s. ಖುವರ and ಪಾಗ; see ಬಳ್ಳ; Bp. 23, 4; Si. 63. 329; ಓಮ್-). 3, likeness, resemblance (= ಉಪಮಾನ); proof (= ಪ್ರಮಾಣ). 4, a building, a house (Vedic Sk.; *cf.* ಮನೆ). ಮಾನದಲ್ಲಿ ಆನೆ ಹಿಡಿದೀತೇ? (Prv.). — ಮಾನಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. a measure of rice (Bp. 27, 17).

ಮಾನ māna. 2. opinion, conception; apprehension (see ದುಮಾರ್ನ). 2, a good opinion of oneself: *conceit, self-reliance, arrogance, pride.* 3, regard for others, paying honour; honour, respect, reverence (My.). dignity, high rank, respectability (My.). 4, a wounded sense of honour; indignation excited by jealousy, sulkiness, caprice. 5, a kind of sambhōga (Kāvy. IV, 2, 27). 6, the śiśna or yōni (My.). ಮಾನ ಹೋಗದ ಹಾಗೆ ಬಟ್ಟೆ, ಪ್ರಾಣ ಹೋಗದ ಹಾಗೆ ಅನ್ನ. — ಮಾನ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮರಣವಾದ ಹಾಗೆ. — ಮಾನ ಹೋದರೂ ಮರಿಯಾದೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. — ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ ನಿನ್ತರೆ ಬೋನಕ್ಕೆ ತರುವವರು ಯಾರು? — ಪ್ರಾಣಾ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮಾನ ಬಿಡಬಾರದು. — ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವನ ಸ್ನೇಹ ಇದ್ದ ಮಾನಕ್ಕೆ ಹಾನಿ (Prvs.). see Prv. s. ಅಡಿಕೆ 3. —, ಮಾನ ಕಳೆ. to remove (the) honour (of oneself or others), to deprive of honour, to disgrace (C.; B. 4, 199; 5, 70). ನನ್ನ ಮಾನ ಕಳೆಯುತ್ತೀ! (4, 199). — ಮಾನ ಕಾಯು. to protect (the) honour (of, B. 5, 71). — ಮಾನ ಕೊಡು. to give honour (My.). ಮಾನ ಕೊಟ್ಟು, ಮರ್ಯಾದೆ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳಬೇಕು (Prv.). — ಮಾನಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. a person deprived of his honour or respect, a dishonourable person (B. 3, 72; My.). ಮಾನಗೇಡಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿಗೆಳೆಯ (Prv.). see Prv. s. ಮಾನಿಷ್ಠ. — ಮಾನಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. a disgraceful condition or state (My.). — ಮಾನಗೇಡು. -ಕೇಡು. loss of honour or respect, disgrace (My.; ಅವಮಾನ G.; B. 5, 292). — ಮಾನಂಗೆಡಿಸು. -ಂ-ಕೆಡಿಸು. to disgrace; to disgrace oneself (Bp. 21, 36). — ಮಾನ ತೆಗೆ. = ಮಾನ ಕಳೆ. (My.). — ಮಾನ ತೋಱಿಸು. to show respect (My.). — ಮಾನ ಮಾಡು. to honour (ಸಮ್ಭಾವಿಸು G.; ಅವನಿಗೆ-, My.). — ಮಾನ ಹೊನ್ದು. to obtain honour, to get respect (My.). ಮಾನ ಹೊನ್ದಿದ (ಸಭಾಜಿತ G.).

ಮಾನಕಂಜರ māna-kañjara. N. (Bp. 11, 38; 24, 73; 25, 9; 44, 52).

ಮಾನಂಗಿ mānangi. a small well (ಚುಣ್ಣಿ, ಚುರಿ Mr. 422).

ಮಾನಚ್ಯುತಿ māna-cyuti. fall from honour: disgrace (My.).

ಮಾನತನ mānatana. haughtiness, arrogance. 2, honour; dignity (Bh. 1, 12, 5).

ಮಾನತೆ mānate. sulkiness, moroseness (Abh. P. 4, 98; see ಮಾನ 2, No. 4).

ಮಾನನ mānana. ಮಾನನೆ. = ಮನ್ನಣೆ. the act of honouring, paying honour, showing respect, reverencing. see ವಿ-.

ಮಾನನೀಯ mānanīya. to be honoured, deserving honour or respect. (My.).

ಮಾನಪಾನ māna-pāna. all sorts of honours and presents (Mhr.; B. 5, 291).

ಮಾನಭಂಗ māna-bhanga. loss of honour, humiliation; treating with dishonour. (Bp. 40, 73; My.; B. 4, 9; 5, 160).

ಮಾನಭಂಗಿತ māna-bhangita. deprived of honour, humiliated (Bp. 52, 19).

ಮಾನಮರ್ಯಾದೆ māna-maryāde. respect, regard (My.).

ಮಾನವ mānava. (fr. ಮನು). descended from man or Manu; human. 2, *a human being, a man.*

ಮಾನವತಿ māna-vati. a woman possessing honour, a respectable woman (Bp. 11, 41; 52, 19; My.); a high-spirited, haughty woman.

ಮಾನವನ್ತ māna-vanta. a respectable man (My.; B. 5, 47). see Prv. s. ಶಾನಭವ. feminine ಮಾನವನ್ತೆ (My.).

ಮಾನವಿ mānavi. a woman (Sk.). 2, human (Mhr.; B. 4, 141; My.).

ಮಾನವೇನ್ದ್ರ mānava-indra. a king (Bp. 61, 38).

ಮಾನವೇಶ mānava-īśa. a king (Bp. 22, 42).

ಮಾನವೇಶ್ವರ mānava-īśvara. a king (Bp. 50, 21; 57, 79).

ಮಾನಶೇಷರಸ māna-śēṣa-rasa. the liquid that remains in a measure. see ಅಟು.

ಮಾನಸ mānasa. 1. (fr. ಮನಸ್). *belonging to the mind, mental; ideal.* 2, *the mental powers, the mind, the seat or faculty of reason and feeling* (Cpr. 1, 51; Bp. 47, 52; 49, 34; 61, 2; Śsv. 2, 100). 3, N. of a lake in the Himālaya mountains.

ಮಾನಸ mānasa. 2. = ಮಾನಿಸ. Tbh. of ಮಾನುಷ್ಯ (Śmd. 359). a man (ಮನುಷ್ಯ, ಮಾನುಷ, ಮನುಜ, etc. Hlā.; Bp. 47, 52); human. ಆನೆ ಕುದುರೆ ಮಾನಸರ ಸಂಘಾತಂ (ಸ್ಕನ್ಧ Hlā.). [ಬಾಟೇನಾಚನ್ದ್ರ ತಾರಮೋ ಮಾನಸರಾ Kr. 3, 178]. ಮಾನಸರಂ ಪುಲ್ಲೆ ಕಷ್ಟಮಾಗೆ ನೆನೆವಂ (Śmd. 159, o. r. ಮಾನಿಸರಂ). see ದೇವಮಾನಸ, ಮರ-. [— ಮಾನಸಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. Tbh. of ಮಾನುಷ್ಯಕಾವ್ಯ (Śmd. 381). — ಮಾನಸದೇರ. -ತೇರ. = ಮಾನಿಸದೇರ. (ನಿರುಕ್ತಿ Kk. 15, o. r. ಮಾನಿಸ-). — ಮಾನಸವಾಟ್. -ಬಾಟ್. the human life. ಈತನಿಲ್ಲದೆ ಪೇಟ್ ಮಾನಸವಾಟ ಮೋಹಮೆನಗಿನ್ನೆಬಾರ್ತೆಯೆನ್ದುಗ್ರ ಶೋಕದಿನಾಕ್ರನ್ದಿಸಿದೆಂ Ap. 3, 52]. — ಮಾನಸಪೊತ್ತಗೆ. -ಪೊತ್ತಗೆ. Tbh. of ಮಾನುಷಪುಸ್ತಕ. a human book (Śmd. 380).

ಮಾನಸಗಿರಿ mānasa-giri. the mount of Kailāsa in the Himālaya mountains (Bp. 19, 29).

ಮಾನಸಗೋಲ mānasa-gōla. a certain feat of wrestlers (Cpr. 5, 79).

ಮಾನಸಿ mānasi. a woman gifted with a mind; (Tbh. of ಮಾನುಷಿ) a woman (Bp. 52, 20).

ಮಾನಸಿಕೆ mānasika. (fr. ಮಾಣ್). stopping, cessation (My.).

ಮಾನಸಿಕ mānasika. mental. (R.).

ಮಾನಸಿಕೆ mānasa-ike. (Śmd. 248, o. r. in Mdb. ಮಾಸರಿಕೆ). mental state or condition; the state of having honourable pride or elevated principles and feelings, high-mindedness (Abh. P. 14, 118).

***ಮಾನಸಿಕ್ಕೆ mānasikke.** = ಮಾನಸಿಕೆ. ನೆಗೞ್ತೆವೆತ್ತ ಪತಿಭಕ್ತಿಯ ಮೈಮೆಯ ಮಾನಸಿಕ್ಕೆಯುಗ್ಗಡ ಪೊಗೞ್ತೆ ತನ್ನದೆನೆ ಪೆಮ್ಪು ಮನೋಹರಿಗಲ್ಲದಕ್ಕುಮೇ Ap. 1, 72.

ಮಾನಸೂತ್ರಸ್ಥಾಪನ māna-sūtra-sthāpana. the placing or laying of a measuring-cord; the act of establishing or causing (a state, etc.) according to measure: representation, delineation. see ಸೂತ್ರಿಸು.

ಮಾನಸೌಕಸ್ mānasa-ōkas. dwelling on the lake Mānasa. 2, *a wild goose or swan.*

ಮಾನಸೌಕಸ mānasaukasa. Tbh. of ಮಾನಸೌಕಸ್. (ಮಾನಸೌಕಸ್ Mr. 173).

ಮಾನಸ್ಯ mānasya. mental, fit for the mind. see ಅ-.

ಮಾನಸ್ಥ māna-stha. a respectable man (My.). feminines: ಮಾನಸ್ಥಳು, ಮಾನಸ್ಥೆ (My.).

ಮಾನಸ್ಥಾನ māna-sthāna. the śiśna or yōni, the privities (My.).

ಮಾನಹಾನಿ māna-hāni. dishonour (J. 26, 11; My.).

ಮಾನಹೀನ māna-hīna. devoid of honour, disgraced (My.). ಮಾನಹೀನನಿಗೆ ಬೇಱೆ ಮಾನಹಾನಿ ಆಗುವದುಣ್ಟೇ? (Prv.).

ಮಾನಾಪಹಾರ māna-apahāra. taking away one's own or another's honour or good character (My.).

ಮಾನಾಪಹಾರಿ māna-apahāri. one who takes away or destroys his own or another's honour (My.).

ಮಾನಾಮಿ mā-nāmi. Tbh. of ಮಹಾನವಮಿ (Śmd. 209). [ಅನ್ದೆ ದೀವಳಿಗೆಯುಂ ಮಾನಾಮಿಯುಂ ಮಾಡೆನೇ Pb. 4, 93]. ಮಾನಾಮಿಯ ಸಾಣೆಯಾಯ್ತು ತನುದವಳುವನಾ (209 Mdb.).

ಮಾನಾಯ māna-āya. the fees in grain which are given to the man who measures the produce of a village.

ಮಾನಿ mani. thinking, considering. 2, an esteemed, respectable person (Bp. 6, 17; B. 5, 267; My.). ಜೇನುಹುಟ್ಟ ಕಚ್ಚುವಾಗ್ಯೆ ಮಾನಿ! ಎನ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ಧ್ಯಾನಿಸಿದವನೇ ಮಾನಿ (Prvs.). see Prv. s. ಸಂಗ 2.

ಮಾನಿತ mānita. honoured, respected. see Ch. v. 18. 233; Kāvy. III, 3, B, 60; Bp. 2, 1; 44, 20; 58, 33; ಅನ-.

ಮಾನಿನಿ mānini. *an angry or disdainful woman or one offended with her lover.* 2, a respectable woman (see Sp. s. ನಾಡ ಮಾತು, & ಶ್ರೀ-).

ಮಾನಿಷ್ಠ māniṣṭha. very highly honoured or esteemed (My.). ಮಾನಿಷ್ಠರು ಮಾನಕ್ಕೆ ಅಂಜಿದರೆ ಮಾನಗೇಡಿ ತನಗೆ ಅಂಜಿದರು ಅನ್ದ (Prv.).

ಮಾನಿಸ mānisa. = ಮಾನಸ 2. (Bp. 28, 29; Bh. 1, 10, 13; 2, 4, 6; 3 13, 16). ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯ ಮಾನಿಸಂ (Śmd. 162, o. r. ಮಾನವಂ). ಆನೆ ಕುದುರೆ ಮಾನಿಸರ ಸಂಘಾತ (ಸ್ಕನ್ಧ Mr. 476). see ಅರೆವಾನಿಸ, ಪಟವಾನಿಸ. [—ಮಾನಿಸಗಳ್ಳಿ. a woman who cheats men. ಕಂಗಳಲೊಬ್ಬನ ಕರೆವಳು, ಮನದೊಲೊಬ್ಬನ ನೆರೆವಳು...ಮಾನಿಸಗಳ್ಳಿಯ ನಮ್ಬುದಿರಯ್ಯಾ Bv. 110]. — ಮಾನಿಸದೇರ. -ತೇರ. = ಮಾನಸ-. [the man-vehicled one; Niruti]. (ಕೊನ್ತಗೆಯ್ಯ, ಪಿಚ್ಚವಣಿಗ, ನಿರುಕ್ತಿ Śm. 12. 13). — ಮಾನಿಸವರಿಜು. -ಪರಿಜು. a human form (though a god): a Brāhmaṇa (ಪಾರುವ Ct. I, 69, o. r. ಪಾರಿವ).

ಮಾನಿಸು mānisu. to measure, to mark off, to form, to make. 2, to conceive, to think, to opine. see ಅನು-; ತೀರು-. 3, to honour (My.).

ಮಾನುವೆ mānuve. a kind of grass. see Mr. s. ಸೀತೆ.

ಮಾನುಷ mānuṣa. human; *a human being, a man* (ಮಾನವ Ct. II, 92). 2, humanity; human action or effort. see ಅ-.

ಮಾನುಷಪುಸ್ತಕ mānuṣa-pustaka. = ಮಾನಸಪೊತ್ತಗೆ. a human book.

ಮಾನುಷಿ mānuṣi. = ಮಾನಸಿ. a woman.

ಮಾನುಷ್ಯ mānuṣya. = ಮಾನಸ 2, ಮಾನಿಸ. human; a man (not Sk.); humanity, human nature. see ನಿರ್ಮಾನುಷ್ಯ.

ಮಾನುಷ್ಯಕ mānuṣyaka. human; human nature. 2, *a multitude of men.*

ಮಾನುಷ್ಯಕಾವ್ಯ mānuṣya-kāvya. = ಮಾನಸಗಬ್ಬ. human poetry.

ಮಾನುಷ್ಯಭವ mānuṣya-bhava. coming from a man; human birth (Bp. 3, 28).

ಮಾನೆ māne. = ಮಾನ 1. a standard or model, a copy (written by a teacher at the head of a page) to write from (My.). — ಮಾನೆ ತಿದ್ದು. to draw the pen over the māne as an exercise (My.).

ಮಾನ್ತ ma-anta. a term ending in ಮು (ಮ್, Śmd. 318).

***ಮಾನ್ತನ māntana.** greatness. ಜನಿತ ಪ್ರಗಲ್ಭನೊಳ್ ಮಾನ್ತನದೊಳ್ ಮಹಾತ್ಮ್ಯದೊಳ್ Kr. 3, 82.

ಮಾನ್ತ್ರಿಕ māntrika. (fr. ಮನ್ತ್ರ). one who recites mantras; one conversant with spells or incantations; an enchanter, a conjurer, a sorcerer. (Bp. 38, 64; 55, 17; B. 4, 107; My.).

ಮಾನ್ದಡೆ māndaḍe. that which does not stop, cease, etc. (ಮಾಣದು. Śmd. II, Kk. 82: in both o. r. ಮಾದಡ್ಡೆ).

ಮಾನ್ದಿಸು māndisu. to cause to stop or cease (Cpr. 6, 84). [ಇದಿರೊಳ್ ನೋಡಲ್ಕಗುರ್ವಾಗೆ ಮಾನ್ದಿಸಿಮಾ ವನ್ದುದು ಕೊನ್ದುದು Pb. 8, 37; Ap. 3, 49].

ಮಾನ್ದು māndu. (fr. ಮಾಣ್). to stop, to cease (Cpr. 10, 107); to stop, to ward off, to check, etc. (ಪ್ರತಿಷೇಧ Śmd. Dh.; o. r. ಪ್ರಸಿದ್ಧ, probably a mistake for ಪ್ರತಿಷಿದ್ಧ).

ಮಾನ್ದುರಿಗ mānduriga. o. r. of ಮನ್ದುರಿಗ, a groom.

ಮಾನ್ದ್ಯ māndya. (fr. ಮನ್ದ). slowness, sluggishness; laziness (ಸ್ವೈರ Nn. 101; Cpr. 3, 33; J. 2, 7). 2, stupidity, torpor; apathy; weakness. 3, *indisposition, illness, sickness* (ರೋಗ, etc. Mr. 384); apepsy (My.). — ಮಾನ್ದ್ಯಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. apepsy (My.).

ಮಾನ್ಧಾತ māndhāta. Tbh. of ಮಾನ್ಧಾತೃ (Śmd. 104; Rām. 1, 16, 23; Bhāgavata 9, 6, 26. 27). ಮಾನ್ಧಾತನ ದೊರೆಯುಪ್ಪ ವೀರರುಂ ಚಾಗಿಗಳುಂ (Śmd. 104, o. r. - - ಧೀರರುಂ).

ಮಾನ್ಧಾತೃ māndhātṛi. N. of a king, son of Yuvanāśva.

ಮಾನ್ಯ mānya. = ಮನ್ನೆಯ. to be respected, respectable, honourable, venerable (Bp. 24, 18; 55, 36); acceptable (B. 3, 53); a respectable man. 2, a ruler, a king (ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಮಾನ್ಯನಪ್ಪವನು Nn. 145). 3, an honourable state, honour (My.); a privilege (Mhr. ಮಾನ); the privilege of going unpunished the whole day for coming early to school (My.). 4, land either liable to a trifling quitrent, or altogether exempt from tax (My.; Te., M.; T. ಮಾನಿಯ; see ನೆತ್ತರು-, ಬಟ-, ಸರ್ವ-). ಮಾನ್ಯದೊಕ್ಕಲ್ (Śmd. 203). ಧಾನ್ಯಧನವಾಗದೇ ಮಾನ್ಯ ಪೂಜ್ಯನಾಗನೇ? — ಧಾನ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿದವಗೆ ಮಾನ್ಯ ಬರುವದು. — ಮಾನ್ಯ ಮಾನ್ಯರೆಲ್ಲ ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕುವಾಗ ಡೊಣ್ಣೆಕಾತ ತಲೆ ಹಾಕುತ್ತಿತ್ತು (Prvs.). 5, the complimentory forms of address in letters (ಒಕ್ಕಣಿಕೆ, ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ಮಾನ್ಯ G.; Mhr., H. ಮಾನಾ). 6, assent (ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆ G.).

ಮಾನ್ಯಗಾಱ mānya-gāṟa. a man holding a mānya, an incumbent, a prebend (My.; Te. ಮಾನ್ಯಗಾಡು).

ಮಾನ್ಯೆ mānye. an honourable woman (Śmd. 174). 2, = ಮಾನ್ಯ No. 6 (B. 5, 67. 78. 162).

ಮಾಪಣ māpaṇa. lessening; injuring. see ಪ್ರಮಾಪಣ. 2, measuring; forming, making. see ನಿರ್ಮಾಪಣ.

ಮಾಪಥ mā-pata. Tbh. of ಮಹಾಪಥ. a high way.

ಮಾಪತ್ಯ māpatya. *Kāma.*

ಮಾಪಳ mā-paḷa. Tbh. of ಮಹಾಫಲ. Citrus medica Lin. (My.). see ಅರೆ-.

ಮಾಪಾತಕ mā-pātaka. Tbh. of ಮಹಾಪಾತಕ. great sin.

ಮಾಪಿ māpi. 1. determined by measure of capacity (Mhr.); measure; measuring (My., in ಮಾಪಿ ಮಾಡು, to measure). — ಮಾಪಿಜಿನಿಸು. articles of capacity (not of weight, My.).

ಮಾಪಿ māpi. 2. = ಮಾಫು, q. v. (My.).

ಮಾಪಿಳ್ಳೆ māpiḷḷe. a Moplah (My.).

ಮಾಪುರಾತನ mā-purātana. a great purātana (Bp. 37, 40).

ಮಾಪುರುಷ mā-puruṣa. Tbh. of ಮಹಾಪುರುಷ. a great man.

ಮಾಫಕು māphaku. agreeable unto, conformable, suitable (My.; Mhr., H.).

ಮಾಫು māphu. = ಮಾಪಿ 2. pardoned (My.; Mhr., H.); remission (as of tax, etc.), abatement; pardon, excusing (My.; Br.; Mhr., H. ಮಾಫೀ); gratis (My.).

ಮಾಮ್- mām. = ಮಾ 2, etc. — ಮಾಮ್ಬರಲ್ಮಿಡಿ. -ಪರಲ್-. = ಮಾಮಿಡಿ. (Cpr. 7, 110).

ಮಾಮ māma. = ಮಾವ. mine, my. 2, an uncle (Sk.; Mhr. ಮಾಮಾ, a maternal uncle). [ನೀಮೆನಗಿನಿತಂ ಕೆಮ್ಮನೆ ಮಾಮ ಮನಂ ನೊನ್ದು ಬೆಸಸಿದಿರ್ Pb. 12, 96]. see ಚನ್ದ-.

ಮಾಮಲ māmala. = ಮಾಮಲೆ. (My.). — ಮಾಮಲದಾರ. = ಮಾಮಲೆದಾರ. (My.).

ಮಾಮಲೆ māmale. the office of a Māmaledāra (My.; Mhr., H. ಮಾಮಲಾ).

ಮಾಮಲೆದಾರ māmale-dāra. an officer who collects the revenues of a talook (My.; Mhr., H. ಮಾಮಲತ್ದಾರ).

ಮಾಮಸಕ mā-masaka. see s. ಮಾ 1. great emotion.

ಮಾಮಲೇದಾರ māmalē-dāra. = ಮಾಮಲೆದಾರ. (My.; B. 4, 146; Cb. 43).

ಮಾಮೂಲ್ māmūl. usual, ordinary; custom, usage (My.; Br., Mhr., H.; Si. 104); prescription (in law).

ಮಾಯ್ māy. ಮಾಯು. = ಮಾಣ್, etc. (to grow dim), to be hidden (as to the true form, Cpr. 5, 10), to disappear (as colour, Bp. 27, 5), to cease (as the bustle of business, 21, 16; as the excessive current of a river, 32, 35; as breath, 35, 34), to pass away (as the rainy season, Bh. 8, 26, 1); to be healed or cured (as blows, Bp. 52, 20; as wales, B. 5, 222; as wounds, My.); to desist from (Bp. 56, 21); to abandon (58, 30. 64; 60, 44). P. ps. ಮಾದು, ಮಾಯ್ದು; 3rd person neuter imp. ಮಾದಿತು, ಮಾಯಿತು (My.). [Tu. also ಮಾಜು]; (T. ಮಾಯ್, ಮಾಟ್ಟು, to die, see s. ಮಾಜು 1). [ತೆಜಪನೆ ಪಾದಿರ್ಪಂ ಮಾಯ್ದುಜಗುಲಿ ಜನನದಜಾನಿನಿಸು ಪೊಟ್ಟುಂ ತನ್ನಂ ಮಱೆದಿರ ಲಕ್ಕುಮೆ Ap. 4, 76].

ಮಾಯ māya. Tbh. of ಮಾಯೆ. (Śmd. 25; Cpr. 7, 108; Bp. 24, 63; 31, 3; My.). also: disappearance, vanishing (My.; see ಮಾಯ್). ಮಾಯದಮ್ಬು (Abh. P. 9, 68). — ಮಾಯಜಡ. foolish through illusion (V. 37, 54). — ಮಾಯಜೋಗಿ. a trick-player, a villain (Abh. P. 16, 7). — ಮಾಯವಾಗು. -ಆಗು. = ಮಾಯವಾಗು. (Cpr. 4, 87; 5, 6). — ಮಾಯ ಮಾಡು. to cause to disappear, to conceal (Bp. 27, 63; My.). 2, to cheat, to deceive (My.). ಮಾಯ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಮಾರಿ ಬಲ್ಲಳು (Prv.). — ಮಾಯವಾಗು. -ಆಗು. to disappear, to vanish (Bp. 44, 16; 53, 18; My.).

ಮಾಯಕ māyaka. = ಮಾಯಿಕ. (ಮಾಯಾವಿ, ಮಾಯಿ, ಮಾಯೆಗೆಯ್ವಂ Mr. 227). ತುತ್ತು ಮುಕ್ಕಿ ಕೊಣ್ಡು, ಮಾಯಕವಾಯಿತೆನ್ನ (Prv.).

ಮಾಯಕಾತಿ māya-kāti. a woman who is full of deceit or who practices witchcraft (J. 9, 22; Dp. 59, 5).

ಮಾಯಕಾಱ māya-kāṟa. = ಮಾಯಗಾಱ. (C. Bp. 20, 25).

ಮಾಯಗಾತಿ māya-gāti. = ಮಾಯಕಾತಿ. (Bh. 1, 9, 11; My.).

ಮಾಯಗಾಱ māya-gāṟa. a deceiver (My.); a juggler, a sorcerer (My.).

ಮಾಯವಾದ māya-vāda. untruth, falsehood (Dp. 19, 4).

ಮಾಯವಾದಿ māya-vādi. a liar (Dp. 167, 2).

ಮಾಯವಿದ್ಯೆ māya-vidye. jugglery, sorcery, witchcraft (My.).

ಮಾಯಾಕಾರ māyā-kāra. *a conjurer, a juggler.*

ಮಾಯಾಂಗಣೆ māyā-aṅgaṇi. (*i. e.* aṅgane). a deceitful woman (My.).

ಮಾಯಾಜೀವಿ māyā-jīvi. living by jugglery: a juggler. (R.).

ಮಾಯಾದೇವಿ māyā-dēvi. *N. of the mother of the Buddha or Śākyamuni.* 2, Durgā (B. 5, 49).

ಮಾಯಾದೇವೀಸುತ māyādēvī-suta. *Śākyamuni.*

ಮಾಯಾನ್ತಕ māyā-antaka. Śiva (V. 31, 43).

ಮಾಯಾಪಾಶ māyā-pāśa. the fetters of illusion (Dp. 20, 1). ಕಾಯಾಪಾಶ ಬಿಡಿಸ ಬಹುದು, ಮಾಯಾಪಾಶ ಬಿಡಿಸ ಕೂಡದು (Prv.).

ಮಾಯಾರಾಣಿ māyā-rāṇi. Kālī (ಕೃಷ್ಣಾಂಗಿ Mr. 15).

ಮಾಯಾರಿ māyā-ari. an enemy of illusion or deceit (Bp. 47, 2; 50, 78; V. 32, 4).

ಮಾಯಾವತಿ māyā-vati. a woman possessing powers of illusion or employing deceit. 2, N. of the wife of Pradyumna (J. 33, 42).

ಮಾಯಾವಾದ māyā-vāda. the doctrine of non-duality as taught by Śaṅkarācarya, and his followers (My.).

ಮಾಯಾವಾದಿ māyā-vādi. Śaṅkarācarya, and his adherents (My.).

ಮಾಯಾವಿ māyā-vi. (*i. e.* -ವಿನ್). *possessing magical powers; employing deceit; illusory, creating illusions;* a magician, a conjurer, a juggler (ಮಾಯಕ Mr. 227).

ಮಾಯಿ māyi. 1. possessing illusive or magical powers; *illusory, unreal, deceptive, subject to māyā; a juggler; a cheat* (ಮಾಯಕ Mr. 227). 2, magical art, deceit (see ಮಟ-). 3, Brahmā: Śiva; Agni; Kāma. — ಮಾಯಿದೇವ. N. (Bp. 58, 10; Rśv. 1, 17). — ಮಾಯಿದೇವಯ್ಯ, -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 37, 7). — ಮಾಯಿದೇವಿ. N. (Bp. 11, 43; 59, 6). — ಮಾಯಿಭಟ್ಟ. N. (Bp. 9, 43; 58, 1).

ಮಾಯಿ māyi. 2. a mother (My.; H.; Mhr. ಮಾಯಿ). see Prv. s. ಬೆಲ್ಲ.

ಮಾಯಿಕ māyika. = ಮಾಯಕ. *illusory, creating illusion; deceitful, deceptive;* a juggler; a cheat. — ಮಾಯಿಕಮಾಯಿಕ. the greatest magician: Śiva (Bp. 61, 15).

ಮಾಯಿಣಿ māyiṇi. = ಮಾಗಿಣಿ. N. of a plant (ಗೋಪವಲ್ಲಿ, ಮಾಗಿಣಿ Mr. 131).

ಮಾಯಿಸು māyisu. = ಮಾಚು, ಮಾಜು 1, etc., ಮಾಣಿಸು. to cause to disappear (see ಮಅ-); to heal (v. t.), as a wound (My.).

ಮಾಯು māyu. = ಮಾಯ್ q. v., etc. to heal (v. t.). P. p. ಮಾದು (My.). ಮಾಯುವದು (My.). see Prv. s. ಬೆಂಕಿ. [Tu. ಮಾಜು].

ಮಾಯು māyu. *sounding, crying, roaring,* etc. 2, *gall, bile.*

ಮಾಯೂರ māyūra. (fr. ಮಯೂರ). *a flock of peacocks.*

ಮಾಯೆ māye. ಮಾಯಾ. = ಮಾಯ. art, wisdom; wonderful power. 2, *illusion, trick, artifice, deceit, deception, fraud; jugglery, sorcery, witchcraft,* decoy (ಮುಚ್ಚು Mr. 380); wickedness, villany. 3, an illusory image or apparition, phantasm, phantom, anything unreal, anything which deceives the sight. 4, philosophical illusion, idealism, unreality. 5, illusion personified: Durgā, etc.; N. (see s. ಅರಳೆಲೆ); N. of a city. ಕಾಯವನ್ನು ನಮ್ಬದಿರು, ಮಾಯೆಗೆ ಮರುಳಾಗದಿರು, ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕಣ್ಣು ನೀನು ಬಯಸಬೇಡ! (Dp. 34). ತನ್ನ ತಾನಱಿವವನ ಮುನ್ನ ಹೊದ್ದದು ಮಾಯೆ, ಉನ್ನತವಪ್ಪ ಗಜವೇಱಿ ಬಪ್ಪವನು ಕುನ್ನಿಗಂಜುವನೆ? (Sp.). — ಮಾಯೆಗೆಯ್. to practice illusion or deceit, etc. ಮಾಯೆಗೆಯ್ಸಂ (ಮಾಯಕಂ Mr. 227).

ಮಾರ್ mār. = ಮಾರು. the measure of a man with extended arms (across the chest), a fathom (ವ್ಯಾಮ Nr.; ವ್ಯಾಮ, ನ್ಯಗ್ರೋಧ Nr.; My.; M. ಮಾರ್, ಮಾಱು; Te. ಬಾರೆ; T. ಮಾರ್, the breast, bosom; ಮಾರ್ಪು, the human breast; breadth). [Tu. also ಮಾರ್ಫು]. ನೂಱು ಮಾರ ಅಳತೆಯ ಬಟ್ಟೆ (ಘಣ್ಟಾಪಥ, ಸಂಸರಣ Nr.).

ಮಾರ māra. = ಮಾರೆ. N. (Śmd. 95; My.). see ನಿಡು-, ಮೋೞಿಗೆ-. — ಮಾರಬಯ (-ಬೋಯಿ). N. see Prv. s. ಮದ್ದೂರು. — ಮಾರಪ್ರಭು. N. (Bp. 30, 30). — ಮಾರಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 30 sum.). — ಮಾರಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 41; 30, 29. 31; see ಅಕ್ಕಿ-, ಎಳೆಯ ದಂಗುಳಿಯ-, ಮೋೞಿಗೆಯ-). — ಮಾರವಿಭು. N. see ಮೋೞಿಗೆ-.

ಮಾರ māra. killing, destroying, slaying. 2, death, pestilence. 3, hindrance, impediment, opposition (*cf.* ಮಾಱ್). 4, *Kāma.* 5, the evil one, the devil (with Buddhists). 6, a parasitical plant (ತರುರುಹ, ಬನ್ದಣಿಕೆ Mr. 142).

ಮಾರಜಿತ್ māra-jit. conqueror of the devil: *a Buddha.*

ಮಾರಣ māraṇa. *killing, slaughter;* — being killed, destruction. 2, a magical ceremony having for its object the destruction of an enemy. ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಮಾರಣವಿಲ್ಲದ ಮಾಟವಿಲ್ಲ. — ಪುರಾಣಾ ತಿಳಿದರೂ ಮಾರಣ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಮಾರಣಹೋಮ māraṇa-hōma. an oblation into the fire made with the object of killing an enemy (My.).

ಮಾರಮರ್ದನ māra-mardana. Śiva (Bp. 43, 1).

ಮಾರಮಾರಣ māra-māraṇa. Śiva (Bp. 37, 47).

ಮಾರವ mārava. (fr. ಮರು). belonging to a region that is destitute of water.

ಮಾರವಕೂಪ mārava-kūpa. a well in a mārava region (V. 3, 61).

ಮಾರವಳಿ māravaḷi. = ಮಾರವಾಳಿ, (ಮಾರುಳಿ). — ಮಾರವಳಿಹುಲ್ಲು. a fragrant grass, Andropogon shoenanthus Lin. (ಮಾಲಾತೃಣಕ, ಭೂಸ್ತೃಣ, ಇದಱಿನ್ದ ಬಹಳ ಸಾಪೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ Si. 165).

ಮಾರವಾಡಿ māravāḍi. a native of Māravāḍa or Marvar (My.; Mhr.).

ಮಾರವಾಳಿ māravāḷi. = ಮಾರವಳಿ. — ಮಾರವಾಳಿಹುಲ್ಲು. several kinds of fodder-grass of the genus Andropogon, as A. scandens Roxb., A. mollicomus Kunth., etc. (Z.; see ದೊಡ್ಡ-).

ಮಾರವೈರಿ māra-vairi. Śiva (Bp. 40, 81; 55, 54).

ಮಾರಹರ māra-hara. Śiva (Bp. 22, 5). 2, sign for a long syllable (Ch.).

ಮಾರಾಮಾರಿ mārāmāri. mutual fighting or beating (My.; Br., Mhr., H.).

ಮಾರಾರಿ māra-ari. Śiva (Bp. 6, 26; 42, 10; V. 32, 4).

ಮಾರಿ māri. killing, slaying; ruin. 2, any deadly disease, a plague, an epidemic, pestilence; the cholera (B. 5, 205). 3, the goddess of death: Durgā, Cāmuṇḍī (Cpr. 5, 79). 4, N. [ಕೂರದನಿದನೊಡ್ಡಿದಂ ಪಗೆಗೆ ಸನ್ತಸಮಾಗಿರೆ ಮಾರಿ ಸುಯ್ಯುಗ ಮೇ Pb. 3, 4; Ap. 1, 52]. ನಾರಿ ಪರವುಪಕಾರಿ, ನಾರಿ ಸ್ವರ್ಗಕೆ ದಾರಿ, ನಾರಿ ಸಕಳರಿಗೆ ಹಿತಕಾರಿ; ಮುನಿದರೆ ನಾರಿಯೇ ಮಾರಿ (Sp.). ಮಾರಿಯ ಕಣ್ಣು ಹೋತನ ಮೇಲೆ. — ಮಾರಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋತ ಕನ್ನಾ ಕೊಟ್ಟದ ಹಾಗೆ. — ಮನೆಗೆ ಮಾರಿ, ಪರರಿಗುಪಕಾರಿ. — ಮಾಯ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಮಾರಿ ಬಲ್ಲಳು. — ಅತ್ತಿತ್ತಲ ಮಾರಿ ಬನ್ದು, ಅತ್ತೆಯ ಬಡುಕೊಣ್ಡು ಹೋಗಲಿ!

ಎನ್ನುನ್ತೆ. — ಊರಿಗೆ ಬನ್ದ ಮಾರಿ ಉಣ್ಣದಲ್ಲದೇ ಹೋಗದು. — ಕೇಳದ ಕಿವಿ ಊರಿಗೆ ಮಾರಿ ತನ್ದು. — ಜಾರೆಗೆ ನೀತಿಯಿಲ್ಲ, ಮಾರಿಗೆ ಕರುಣವಿಲ್ಲ. — ತನಗೆ ಇಲ್ಲದ ಮಾರಿ ತಮ್ಮಡಿಗೆ ವರಾ ಕೊಟ್ಟೇತೇ? — ತಾಯಿ ಮಾರಿಯಾದರೆ ತರಳನೆಲ್ಲಿ ಹೋದಾನು? — ತೂಱುವಾಗ್ಯೆ ಹಾಱಿದ್ದೆಲ್ಲ ಮಾರೀ ಪಾಲು. — ನಾರಿಯಾಗಿ ಸಮ ನಡೆಯದಿದ್ದವಳೇ ಮಾರಿ. — ನೆಣ್ಣ ನೆಣ್ಣಗೆ ಮಾರಿ, ಕುಣ್ಣೆತ್ತು ಹೊಕ್ಕಲಕ್ಕೆ (or ಹೊಲಕ್ಕೆ) ಮಾರಿ (Prvs.). see Bp. 6, 10; Bh. 1, 8, 31; ತಲೆ-, ಪೆರ್-, ಮುಡುಕು-, ಮೆಯ್ಯ್-, ಹೆಮ್-; Prv. s. ಅವ್ವುಡು 2. — ಮಾರಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ಮಾರಿ Nos. 2-4. ಮಾರಮ್ಮನಿಗೆ ಗಣ್ಣನಿಲ್ಲ, ಬೀರದೇವರಿಗೆ ಹೆಣ್ಣತಿಯಿಲ್ಲ (used of unchaste widows). — ಎಲ್ಲರೂ ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತರೆ ಮಾರಮ್ಮ ಮರಿಗೆ ಹೆತ್ತಳು (Prvs.). — ಮಾರಿಗುತ್ತ. -ಕುತ್ತ. = ಮಾರಿರೋಗ. (Abh. P. 14, 49 va.). — ಮಾರಿಜಡ. = ಮಾರಿ ರೋಗ. (My.). — ಮಾರಿದೇವ. N. (Bp. 30, 31; 36, 58; see ಮೋಳಿಗೆ-). — ಮಾರಿಯ ಮೂರಿ. the destroying deity called Mārī. ಕಡೆಗಾಲದ ಮಾರಿಯ ಮೂರಿಯನ್ತೆ (Abh. P. 4, 38). ಪ್ರಲಯಕಾಲದ ಮಾರಿಯ ಮೂರಿಯನ್ತೆ (13, 119). — ಮಾರಿಯುಪದ್ರ. -ಉಪದ್ರ. the cholera (My.). — ಮಾರಿರೋಗ. the cholera (My.; Si. 295). ಮಾರಿರೋಗ ತಗಲು or ಬೀಳು (My.). — ಮಾರ‍್ಯಮ್ಮ. = ಮಾರಮ್ಮ. ಮಾರ‍್ಯಮ್ಮ ಅಱಿಯದ ಕೋಣವೇ? (Prv.).

ಮಾರಿಕಾ mārikā. a plague, a pestilence. — ಮಾರಿಕಾಉಪದ್ರ. the cholera (My.; Cb. 161). — ಮಾರಿಕಾರೋಗ. the cholera (B. 5, 64).

ಮಾರಿಷ māriṣa. = ಮಾರ್ಷ. *an honourable man;* the manager or one of the principal actors (in dramatic language, ನರ್ತನದ ಹಿರಿಯ Mr. 83).

ಮಾರೀಚ mārīca. (fr. ಮರೀಚಿ). Kaśyapa. 2, N. of a rākṣasa (Rām. 3, 7, 24).

ಮಾರೀಫತ್ತು mārīphattu. the instrumentality, authority, or knowledge of a person to an action; trust, charge; by means of, through or by (My.; Br.; Mhr., H. ಮಾರಫತ).

ಮಾರು māru. = ಮಾರ್. (My.; ವ್ಯಾಮ Si. 212; ನ್ಯಗ್ರೋಧ 431; ಯುಗ, ವ್ಯಾಮ, ನಾಲ್ಕು ಮೊಟ G.). ಮಾರುದ್ದ ಗುದಿಗೆ (ಭಿನ್ದಿಪಾಲ Si. 290). ಗೇಣುದ್ದ ತಪ್ಪಿದರೆ ಮಾರುದ್ದ ತಪ್ಪುವದು (Prv.). see Dp. 172, 5; ಒಮ್-; Prv. s. ಚೋಟುದ್ದ.

ಮಾರುಡಿಗೆ mārudige. N. of a place (Bp. 51, 65).

ಮಾರುತ māruta. (fr. ಮರುತ್). proceeding from wind, etc. 2, *wind, air.* 3, N. of a metrical foot (Ch.).

ಮಾರುತಪ್ರೇಮಿ māruta-premi. fire, Agni (My.). 2, an antelope (ಶಮ್ಬರ, ಕೃಷ್ಣ Mr. 163).

ಮಾರುತಮಿತ್ರ māruta-mitra. fire, Agni (Bp. 61, 82).

ಮಾರುತಸುತ māruta-suta. Bhīma (J. 4, 25).

ಮಾರುತಾತ್ಮಜ māruta-ātmaja. Hanumant (My.); Bhīma (My.).

ಮಾರುತಾಪ್ತ māruta-āpta. = ಮಾರುತಮಿತ್ರ. (Bp. 54, 11).

ಮಾರುತಿ māruti. Bhīma (Bh. 1, 10, 29. 32; J. 2, 22. 36; 4, 8). 2, Hanumant.

ಮಾರುತೇಷ್ಟ māruta-iṣṭa. fire, Agni. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಮಾರುಳಿ māruḷi. (= ಮಾರವಳಿ?). a kind of grass (ವಕ್ರಿ Mr. 110, one MS. ವಕ್ಷಿ, and one ಮೂರುಳಿ; *cf.* ಮುರಳಿ?).

ಮಾರೆ māre. = ಮಾರ. N., *e. g.* in ಮಾರೆಗವುಡ (My.).

ಮಾಱ್ māṟ. ಮಾಱು. (= ಮಾಱು 1). to be opposite, to be hostile, to oppose (ಇದಿರ್ Śm. 117). ಮೂವರ್ ರಾಯರನೆ ಮಾಱುವನ್ತೆ ಸೆದಿರ್ಕುಂ (Śmd. 76). ಮಾರ್ಪಂ (275). ಮಾರ್ಪಡೆಗೆ ತೋಳ ಬಾಳ ಕೂರ್ಪಂ ತೋರ್ಪಂ (275). ಶಿವಭಕ್ತರುಗಳಂ ಮಾಱಿದನೆ? (Bp. 45, 18). see ಮಾರ್ಮ.

ಮಾಱಣ māṟaṇa. (= ಮಾಱಣೆ). after, following; the next morning or day (ಸವಳ್ಗಡೆ Ct. I, 31).

ಮಾಱಣೆ māṟaṇe. other, following, next. 2, thereupon (Ch. v. 30. 341). — ಮಾಱಣೆದಿವಸ. the next day (My.; B. 4, 52). — ಮಾಱಣೆರಾತ್ರಿ. the following night (My.; B. 4, 175).

ಮಾಱಾಳಿ māṟu$_2$-āḷi. (Śmd. 239). a barterer, a seller, a vaiśya (239).

ಮಾಱಿಸು māṟisu. to cause to sell (My.). 2, to exchange, to change (as money, My.). ತೆಱಪಿಲ್ಲವೆನ್ತ, ತೆಱಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಣ್ಡು, ಚರಿಗೆ ತಪ್ಪಲೇ ಮಾಱಿಸಿಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ಮಾಱು māṟu. 1. to take or give one thing for another: to barter, to sell (ವಿಕ್ರಯ Śmd. Dh.; Śm. 117; C.; Tu., T., M. ಮಾಱು, Te. ಮಾರು, to be changed, altered; to exchange, barter). [ಇದು ಮನೆಯಾಣ್ಮನಂ ಮಾಱುವನ್ನ ಮಲ್ಲದೆ ಪೂ ಮಾಱುವನ್ನ ಮಲ್ಲು Pb. 4, 81 va.; Ap. 2, 42]. ಮಾಱುವಂ (Śmd. 232). P. p. ಮಾಱಿ. present participle ಮಾಱುವ (also J. 6, 16), once ಮಾರ್ಪ (J. 6, 19). ಮಾಱುವವನು (ವಿಕ್ರೇತೃ, ವಿಕ್ರಯಿಕ); ಮಾಱುವ ದ್ರವ್ಯ (ವಿಕ್ರೇಯ, ಪಣಿತವ್ಯ, etc.); ಮಾಱಲ್ ಬೇಡಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯವು (ಕ್ರಯ್ಯ); ಕೆಯ್ದುವ ಮಾಱುವವನು (ಶಸ್ತ್ರಜೀವ, etc.); ಕೊಳು ಮೊದಲಿನ್ದ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಮಾಱಿದುದು (ಅಧಿಕಫಲ, ಲಾಭ Nr.). ಮೂಲಿಕೆಗಳ ಮಾಱುವವನು (ಮೂಲಿಗ Nn. 43). ಕಳ್ಳು ಮಾಱುವ ಗೃಹ (ಗಂಜ Mr. 198); ಮಾಱುವ ಠಾವು (ಪೇಟೆ 350). ಕೊಣ್ಡು ಮಾಱುವ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವಿಕೆ (ವಾಣಿಜ್ಯ Si. 299). ಕೊಣ್ಡು ಮಾಱುವ ವ್ಯಾಪಾರಿ (ವಾಣಿಜ, etc. 324); ಮಾಱುವವನು (ವಿಕ್ರೇತೃ, etc. 324); ಮಾಱುವದು (ವಿಪಣ, ವಿಕ್ರಯ 325); ಹೆಣ್ಡ ಮಾಱುವವನು (ಶೌಣ್ಡಿಕ, etc. 339); ಮಾಂಸ ಮಾಱುವವನು (ವೈತಂಸಿಕ, etc. 340). ಅಂಗಡೀ ಮಾಱಿ, ಗೊಂಗಡೀ ಹೊದ್ದ. — ಪೀತಾಮ್ಬರ ಉಟ್ಟರೂ ಕೋತಮ್ಬರಿ ಮಾಱಿಕೋಡು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). 2, to be sold, to sell ನಿನ್ನಿನ್ದ ಎತ್ತು ಮಾಱಿತು, ನನ್ನಿನ್ದ ಒಣ್ಣೆ ಮಾಱಿತು (Prv.). 3, to be changed into another form, *e. g.* in ಮಱಹಂ ಮಾಱು, to become motionless or paralyzed (for joy, etc., Bp. 36, 28). 4, to change (v. t., Bp. 32, 38). see Cpr. 10, 12; Bp. 27, 21; 42, 5. 10; 60, 14; B. 1, 10; 2, 13; 4, 40. 44. 95. 196; 5, 79. 113. — ಮಾಱಾಟ. -ಆಟ. exchange, barter, selling (ಪರಿವೃತ್ತಿ, ವಿನಿಮಯ Mr. 346; C.; B. 3, 29. 58; 4, 157; 5, 79. 127. 148). ಮಾಱಾಟಾ ಮಾಡುವವ (ವಿಕ್ರಯಿಕ, ಬಣಜಿಗ); ಮಾಱಾಟದ ಒಡವೆ (ಪಣ್ಯ G.). — ಮಾಱಾಡು. -ಅಡು. to sell (Śmd. 232). — ಮಾಱಾಡುಹ. -ಆಡುಹ. bartering, selling (ಪರಿವೃತ್ತಿ, ವಿನಿಮಯ, ನೈಮೇಯ Hlā.).

ಮಾಱು māṟu. 2. = (ಮಱು 1), ಮಾರ್-. the state of being other, different, or next; that of being changed or altered; that which is given in exchange, barter; that which is put for sale; selling, sale (ವಿಪಣ, ವಿಕ್ರಯ Nr.; Te., T., M.; see ಕೆಯ್-; Prv. s. ಮುಱಿ). 2, the state of being opposite or hostile. 3, the state of being reflected. see ಮಾತು; ಮುಮ್-s. ಮುಮ್. — ಮಾಱ ಕೊಳ್ (*i. e.* ಮಾಱನ್ನು-). to buy. ಮಾಱ ಕೊಮ್ಬುವವನು (ಕ್ರಾಯಕ, ಕ್ರಯಿಕ); ಮಾಱ ಕೊಮ್ಬು ವಸ್ತು (ಕ್ರೇಯ Nr.). — ಮಾಱಂಕ. -ಅಂಕ. (Śmd. 386; Kk. 97). a different, uncommon, not generally worn mark (of distinction, Rsv. 6, 11 va.). 2, the counterpart of any real form, a likeness (Bh. 1, 7, 19; 2, 3, 9). 3, that with which one vies: a rival [ಅಂಕ ಕಳನೇಱಿ ಕೈಮುಱಿದಿರ್ದೊಡೆ ಮಾಱಂಕ ಬನ್ದಿಱುವುದ ಮಾಣ್ಬನೆ? Bv. 178]; (Bp. 49, 24). — ಮಾಱಡಿ.

-ಅಡಿ. an opponent, an enemy (ಮಱುವಸಲ, ಪಗೆ Śm. 40; ವಿರೋಧಭಾವ Kk. 67; ಪಗೆ, etc., ಶತ್ರು Ss.). — ಮಾಱನೆಯ. -ಅನೆಯ. subsequent. ಮಾಱನೆಯ ದಿನ (ಉತ್ತರೇದ್ಯುಸ್ Si. 477; My.). — ಮಾಱಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. a merchant. ಊಱಪ್ಪನ ಎತ್ತು, ಮಾಱಪ್ಪನ ಗೋಣಿ (Prv.). — ಮಾಱವ. -ಅವ. a seller (B. 5, 85). — ಮಾಱಾನ್. -ಆನ್. to stand or hold out against, to oppose, to resist (Śmd. 284; Abh. P. 9, 69; 13, 121; Bp. 54, 50; 58, 37; Bh. 1, 8, 13; C. Bp. 8, 12; J. 7, 55; 20, 14). [ಎಱೆದುಯ್ವನ್ತಕಂಗಿಲ್ಲ ದೇವಾಂಗನೆಯರ್ ಮಾಱಾನ್ಪರೇ Ap. 3, 6]. — ಮಾಱಾನೆ. -ಆನೆ. another or second elephant (Abh. P. 3, 80). ಮುಗಿಲಂ ಮಾಱಾನೆಗೆತ್ತಂ (Śmd. 282). — ಮಾಱಿಸು. -ಇಸು. to discharge an arrow in opposition (Abh. P. 5, 86). — ಮಾಱುಗುಡು. -ಕುಡು. to give one's self over to, to yield (Cpr. 8, 56 va.). — ಮಾಱುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. (= ಮಾರ್ಕೊಳ್). to take up a hostile position, to quarrel about (Bp. 22, 64). [to exchange. (*cf.* T. ಮಾಱು). ತಮ್ಮ ಕೆಮ್ಪಂ ಕಣ್ಗಳ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಣ್ಗಳ ಬೆಳ್ಪಂ ತಮಗೆ ಮಾಱುಗೊಣ್ಡನ್ತೆ Pb. 4, 88 va.; Vr. 14, 19. — ಮಾಱುಗೋಲು. -ಕೋಲು. shooting an arrow in exchange. ಶರಣರೊಡನೆ ಶ್ರವವ ಮಾಡಿ ಮಾಱುಗೋಲು ಬಿಡುವೆನಯ್ಯಾ; ತಾಗಲಿ ತಪ್ಪಲಿ, ಗೆಲವೆನ್ನದೆಮ್ಬೆನಯ್ಯಾ Bv. 702]. — ಮಾಱುತ್ತರ. -ಉತ್ತರ. a reply, an answer [ಅವಳಿಗೆ ಮಾಱುತ್ತರವೇಕೆ? Bv. 467]; (Śsv. 4, 133; T.). — ಮಾಱುತ್ತರಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. to reply (J. 21, 24). — ಮಾಱುತ್ರಿನೇತ್ರ. other or further three eyes (Bp. 24, 71). — ಮಾಱುದಾಣ್ಟು (Śmd. 205). another jump, etc. — ಮಾಱುನೊಗ. another or separate yoke (ಪ್ರಾಸಂಗ, ನೊಗಕ್ಕಿನ್ತಲೂ ಎರಡನೆಯದಾದ ನೊಗ Si. 277). — ಮಾಱುವೋಗು. -ಪೋಗು. to enter another state: to grow amazed or bewildered (Bh. 4, 3, 10. 34; J. 4, 51); to fall under the influence of, to be brought into subjection (Bp. 26, 21). — ಮಾಱೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. to become opposite, to assume a hostile position (Grj. 6, 67 va.); to place or array opposite (J. 33, 31).

ಮಾಱುಳಿ māṟu-uḷi. another business or affair (Rām. 1, 16, 61).

ಮಾಱೆ³ māṟe. = ಮೋಱೆ³. the face. (colloq.). see ಅಱ-.

ಮಾರ್- māṟ. = ಮಾಱು 2. — ಮಾರ್ಕಟ್ಟಳೆ. (Śmd. 79, o. r. ಮಾರ್ಕಟ್ಟೆ). another rule. — ಮಾರ್ಕಟ್ಟು. a selling-structure: "a market" (ವಿಪಣಿ, ಪಣ್ಯವೀಥಿಕೆ Si. 106; My.). — ಮಾರ್ಕಟ್ಟೆ. see ಮಾರ್ಕಟ್ಟಳೆ. another bank, etc. [— ಮಾರ್ಕಣ್ಡಿ. another opening? ಪಕ್ಕೆಯಂ ಗಣಿದಮಂ ಕಣ್ಡಿಯಂ ಮಾರ್ಕಣ್ಡಿಯಂ Pb. 5, 43. — ಮಾರ್ಕಾಡು. another forest? ಕಾಡಬೇಲಿಯಂ ಮಾರ್ಕಾಡನಱಿಯುಲುಂ Pb. 5, 41. — ಮಾರ್ಕಿಡಿ. sparks in exchange. ಬಾಳೊಳೆ ಬಾಳ್ ಪಳಂಚಿ ಮಾರ್ಕಿಡಿವಿಡೆ Pb. 10, 42]. — ಮಾರ್ಕೊರಲ್. another or second throat (or voice). ಮಾರ್ಕೊರಲ ಭೈರವಂ (Śmd. 79, o. r. ಮೂರ್ಕೊರಲ-). — ಮಾರ್ಕೊಳ್. to become opposite to, to front, to encounter; to oppose, to resist [ಎನ್ನ ಕೊಟ್ಟುದರ್ಕೆ ಮಾರ್ಕೊಳ್ವದೆ ಕೊಳ್ಳಿಂ Pb. 6, 3 va.; Ap. 4, 68]; (ಸಮ್ಮುಖ Śmd. Dh.; ತಳ್ವೊಯ್, ತೊಡರ್, etc., ಪ್ರತಿಹತ Ss.; Abh. P. 15, 30 va., 71va. & 72va.; Śsv. 4, 85 va.). — ಮಾರ್ಕೋಲ್. a counter-arrow (Bh. 1, 7, 34). — ಮಾರ್ತರ್. to come down in an uncommon way or rushingly. ಮಾರ್ತಪ್ಪ ತೆರೆಗಳಿಂ ತರಲಾರ್ತುದು ತನ್ನದಿಗೆ ಸುರನದಿವಿಭ್ರಮಮಂ (Śmd. 79. 286). — ಮಾರ್ತಲೆ. (Śmd. 79). another head. ಮಾರ್ತಲೆಯ ದಿನಾಧಿಪಂಗೆ ಪಿರಿದಾದೊಡಂ (Abh. P. 10, 235). — ಮಾರ್ದನಿ. an echo (Cpr. 2, 7; Abh. P. 12, 51; Bhāgavata 10, 18, 9). — ಮಾರ್ನಡೆ. to march against (V. 36, 6). — ಮಾರ್ನಾಳ. another stalk of the lotus (Cpr. 8, 10). — ಮಾರ್ನುಡಿ. to answer, to reply (Abh. P. 15, 72 va.; 16, 7 va.; Bp. 14, 10; V. 40, 39). — ಮಾರ್ಪಡೆ. 1. (ಮಾರ್ಪಡಿ). equality, likeness (ಸರಿ, ದೊರೆ, ಪಾಸಟಿ, ಎಣೆ, etc., ಸಮಾನ Ss.). — ಮಾರ್ಪಡೆ. 2. another or second host, etc. (Cpr. 5, 39 va.). — ಮಾರ್ಪಡೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. to see another force (Abh. P. 10, 28). — ಮಾರ್ಪೆಜ್ಜೆ. another step or move. — ಮಾರ್ಪೆಜ್ಜೆಗೆಡು. another step or move to fail or become impossible (J. 6, 30). — ಮಾರ್ಪೊಡಪು. = ಮಾರ್ಪೊಳಪು. a reflected counterpart, a reflection (ಪಡಿನೆೞಲ್, ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ Ss.). — ಮಾರ್ಪೊಯ್. to beat against: to resist, to oppose. ದಿಗ್ಗಜಚಯಮಂ ಮಾರ್ಪೊಯ್ವುದೇ? (Śmd. 153. 255). — ಮಾರ್ಪೊಳಪು. = ಮಾರ್ಪೊಡಪು. (ಪಡಿನೆೞಲ್, ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ Kk. 62; Śm. 64; Rśv. 6, 24 va.). — ಮಾರ್ಪೊಳೆ. to be reflected (V. 4, 15; 23, 9). ಬಾಲೆ ... ಹಲಗೆಮಾಣಿಕದೊಟ್ಟಿಲಲಿ ಮುಗ್ಗುಲಲಿ ಮಲಗಿಸಿ ಈಕ್ಷಿಸುತ, ಮಾರ್ಪೊಳೆವ ತನ್ನನೆ ಕಣ್ಡು ನಲಿವುತ, ನಗುತ (Prll. 3, 27). — ಮಾರ್ಬಟ್ಟೆ. another road (Abh. P. 7, 7 va. & 32 va.). — ಮಾರ್ಬಡ್ಡಿ. compound interest (My.). — ಮಾರ್ಬಲ. an opposing force (Śmd. 292; Abh. P. 2, 62 va.). — ಮಾರ್ಮಲೆ. to make opposition, to oppose (Bp. 21, 15; 22, 12; 27, 28; 32, 20; 58, 66; C. Bp. 47, 13; Rśv. 5, 117; Rām. 4, 6, 28; J. 2, 54). [ಮಾರ್ಮಲೆದುರ್ಕಿ ಭೀಮನೊಳ್ ಸಮರದೆ ಗರ್ವದಿಂ ಪೊಣರಲಾರ್ಪಿರೆ Pb. 4, 7. — ಮಾರ್ಮಲೆದರ್. persons opposing. ಮಾರ್ಮಲೆದರನಿಕ್ಕಿ ನಮ್ಮ ನೆಱೆದಿಕ್ಕುಗುಂ Pb. 2, 90]. — ಮಾರ್ಮುಗಿಲ್. opposing clouds (Abh. P. 13, 74). — ಮಾರ್ಮುನಿ. to evince anger against (Bp. 28, 32). — ಮಾರ್ವಲ. -ಬಲ. = ಮಾರ್ಬಲ. (Śmd. 207 Mdb.; 386). [ಭಾಸ್ವತ್ಸುಹೃದ್ಬಲಕಂ ಮಾರ್ವಲಕಂ ಗುಣಾರ್ಣವ ಶರ ಪ್ರಾಗಲ್ಭ್ಯಮಂ ತೋಱುವಂ Pb. 3, 33].

ಮಾರ್ಕ mārka. a low caste of Karṇāṭaka Brāhmaṇas (My.).

ಮಾರ್ಕಣ್ಡೇಯ mārkaṇḍēya. N. of a ṛiṣi, son of Mṛikaṇḍu, and the author of the Mārkaṇḍēya purāṇa through the instrumentality of some sapient birds. (J. 32, 31). ಮೂರ್ಖನಾದವಗೆ ಮಾರ್ಕಣ್ಡೇಯನ ಆಯುಷ್ಯವಿದ್ದರೂ ಏನು ಫಲ? (Prv.).

ಮಾರ್ಕಣ್ಡೇಯಪುರಾಣ mārkaṇḍēya-purāṇa. N. of a purāṇa (Bp. 43, 76) in honour of Kṛiṣṇa.

ಮಾರ್ಕವ mārkava. *the plant Eclipta prostrata* Lin.

ಮಾರ್ಗ mārga. (partly fr. ಮೃಗ). *seeking, search; investigation, inquiry* (ಅಱಸಿಕೊಮ್ಬುದು Mr. 475). 2, the track of a wild animal: any track, *a road, a way* (ಹಾದಿ Nn. 42; ಬಟ್ಟೆ 86; ಏಕಪದಿ, ಬಟ್ಟೆ Mr. 187; see ದೊಡ್ಡ ಮಾರ್ಗ, ಬಱ). 3, a channel, a canal. 4, mode, manner, method, characteristic, usage, custom, use (Śmd. 50; Kāvy. III, 2; III, 1, A, 24. 25); style, diction (see ದೇಸಿ-); the right way. 5, *the month mārgaśīrṣa* (November-December). — ಮಾರ್ಗನ್ದಪ್ಪು. -ಂ-ತಪ್ಪು. the proper course or right way to be missed (Śmd. 114).

ಮಾರ್ಗಕ್ರಮಣ mārga-kramaṇa. journeying (B. 5, 227. 298).

***ಮಾರ್ಗಗತಿ mārgagati.** the usage. ಅಱಿದು ಪೀನಂ ಮಾರ್ಗಗತಿಯಂ Kr. 2, 46.

***ಮಾರ್ಗಗದಿತ mārga-gadita.** according to usage. ಸನ್ತತ ಗತ ಮಾರ್ಗಗದಿತ ದೋಷಂಗಳುಂ Kr. 1, 47.

ಮಾರ್ಗಣ mārgaṇa. seeking, searching for; research; *begging, asking, desiring; a beggar, a suppliant, a mendicant* (ಯಾಚಕಜನ, ಬೇಡುವವರು Nn. 70; ಆಸೆಯಿಂ ಬೇಳ್ಪಂ Mr. 518). 2, *an arrow* (ಅಮ್ಬು Nn. 17; ಶರ, ಅಮ್ಬು 70; ಬಾಣ 75; ನಾರಾಚ 518). 3, an enemy (ಅರಾತಿ, ವೈರಿ 70). 4, an inhabitant of hell (ಸನಾರಕ, ನಾರಕಜೀವಿ

ಗಳು 70). 5, a kind of tree (ಕೀಚಕಾಂಘ್ರಿಪ, ಕೀಚಕದ ಮರ 70; ಕೀಚಕ 518).

ಮಾರ್ಗಣಕ mārganaka. a beggar, solicitor, mendicant. see Mr. s. ಹಾರು 1.

ಮಾರ್ಗಣೆ mārgaṇe. = ಮಾರ್ಗಣ. (ಕಾಣ್ಡ, ಅಮ್ಬು Nn. 116).

ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ mārga-darśana. exhibition of the right way or mode (Kāvy. III, 1, 2, etc.).

ಮಾರ್ಗವಿದ mārga-vida. one who knows the right way or mode (Śmd. 22. 172).

ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ mārga-śīrṣa. *the month in which the full moon enters the constellation mṛigaśiras* (November-December; B. 5, 307. 308).

ಮಾರ್ಗಸ್ಥ mārga-stha. a traveller, a wayfarer. (My.; B. 4, 155).

ಮಾರ್ಗಾನ್ತರ mārga-antara. another road. 2, proximity to a road (J. 7, 16).

ಮಾರ್ಗಿಕ mārgika. a traveller. (My.). 2, a hunter.

ಮಾರ್ಗಿತ mārgita. *sought, searched;* inquired after; pursued; desired.

ಮಾರ್ಗೀಕೃತ mārgī-krita. customary (Bh. 1, 7, 10).

***ಮಾರ್ಗೋಕ್ತಿ mārga-ukti.** a kind of usage. ಇನ್ತು ಮಾರ್ಗೋಕ್ತಿಗಳೊಳ್ ನೆನೆದಱಿಪಲ್ Kr. 2, 50.

ಮಾರ್ಜ mārja. cleaning; a cleaner, a scourer. see ಶಸ್ತ್ರ-.

ಮಾರ್ಜನ್ mārjan. "margin" (E.).

ಮಾರ್ಜನ mārjana. cleaning, cleansing, scouring, washing. 2, *the plant Symplocos racemosa* Roxb.

ಮಾರ್ಜನಿ mārjani. wiping away, cleansing. see ಸಮ್-. 2, a broom.

ಮಾರ್ಜನೆ mārjane. (ಮಾರ್ಜನ). *cleansing the person by wiping or bathing or rubbing it with unguents.*

ಮಾರ್ಜಾರ mārjāra. *a cat.*

ಮಾರ್ಜಾರಿ mārjāri. a female cat. 2, a civet-cat. 3, musk (ಜವಾದಿ Mr. 336).

ಮಾರ್ಜಾಲ mārjāla. = ಮಾರ್ಜಾರ. (ಮಂಜರ Bhn. 10).

ಮಾರ್ಜಾಲಕಿಶೋರನ್ಯಾಯ mārjāla-kiśōra-nyāya. the rule of the cat and its kitten, *i. e.* the rule or instinct which leads the stronger to carry or protect the weaker (used of God when thought to act kindly independently of man's faith and devotion, My.).

ಮಾರ್ಜಿತ mārjita. cleansed, scoured, purified, swept.

ಮಾರ್ಜಿತೆ mārjite. *curds with sugar and spices.*

ಮಾರ್ತಣ್ಡ mārtanda. *the sun.* 2, the number 12 (Ch.).

ಮಾರ್ತಾಣ್ಡ mārtāṇḍa. = ಮಾರ್ತಣ್ಡ.

ಮಾರ್ತಾಣ್ಡೋಪಲ mārtāṇḍa-upala. the sun-stone (ನೇಸರ್ಗಲ್ Ct. II, 81).

ಮಾರ್ದಂಗಿಕ mārdaṅgika. (fr. ಮೃದಂಗ). a drummer (ಮುರ್ಜೆಗ II, 60; Cpr. 6, 86 va.).

ಮಾರ್ದವ mārdava. (fr. ಮೃದು). softness, weakness, mildness; kindness, gentleness (Bp. 18, 41; 24, 53; 33, 1; 40, 81; 43, 19; 55, 49).

ಮಾರ್ಪು mārpu. exchange, change (My.; Te.). — ಮಾರ್ಪಾಗು. to be altered, to change (My.).

ಮಾರ್ಮ marma. (fr. ಮಾಱ್). = ಮರ್ಮ, (ಮಾರ್ಪ). an opponent (ಮಲೆವ Śmd. II; Śm. 48; Kk. 92, o. r. ಮರ್ಮ).

ಮಾರ್ಷ mārṣa. (fr. ಮರ್ಷ). = ಮಾರಿಷ. an honourable man.

ಮಾರ್ಷ್ಟಿ mārṣṭi. cleaning, cleansing, wiping, rubbing; *cleansing the person by wiping or bathing or rubbing with unguents.*

ಮಾಲ māla. = ಮಾಲು 2. — ಮಾಲಗಣ್ಣು. = ಮಾಲು-. (My.). — ಮಾಲಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. a leaning column. (S. Mhr.).

ಮಾಲ māla. = ಮಾಡೆ, ಮಾಳ 4. N. of a district, lying west and south-west of Bengal (B. 2, 52). 2, *N. of a barbarous tribe;* a barbarian. 3, a forest or wood near a village (*cf.* ಮಲೆ 2). 4, deceit, fraud, artifice. 5, low, base (Sk.; Te. ಮಾಲೆ, a Pariah, outcaste = ಚಣ್ಡಾಲ; vile, base, inferior, wild). — ಮಾಲಕಾಕಿ. = ಮಾದೆ-. (Te.; Si. 173).

ಮಾಲಕ mālaka. a forest or wood near a village. 2, *the nimb tree, Melia sempervirens* Roxb. 3, a garland; a ring.

ಮಾಲಕುಮಿ mā-lakumi. Tbh. of ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ, q. v. (ಇನ್ದಿರೆ Śm. 6; ಶ್ರೀಸತಿ Kk. 7).

ಮಾಲತಿ mālati. *the great-flowered jasmin, Jasminum grandiflorum* Lin. (ಜಾಜಿ Mr. 123; see ಜಾದಿ).

ಮಾಲವ mālava. = ಮಾಳವ. N. of a country, Malva (Śmd. 120. 288). 2, N. of a rāga.

ಮಾಲವತಿ māla-vati. = ಮಾದವಿ. spring flower (Ct. I, 32).

ಮಾಲಾಕಾರ mālā-kāra. *a wreath-maker, a flower-seller, a florist* (ಮಾಲೆಗಾಱ Hlā.).

ಮಾಲಾತೃಣಕ mālā-triṇaka. *a fragrant grass, Andropogon schoenanthus* Lin.

ಮಾಲಾತೋರಣ mālā-tōraṇa. = ಮಾಲೆದೋರಣ (Śmd. 381). a festoon.

ಮಾಲಾಬನ್ಧ mālā-bandha. = ಮಾಳಾಬನ್ಧ. a band of chain of garlands.

ಮಾಲಾರೂಪಕ mālā-rūpaka. a kind of rūpaka (Kāvy. III, 3, B, 81 seq.).

ಮಾಲಾವೃತ್ತ mālā-vritta. a class of vrittas (Ch.).

ಮಾಲಿ māli. wearing a garland or chaplet. see ಅಂಶು-. 2, = ಮಾಲಾಕಾರ. 3, N. of rākṣasa (Abh. P. 13, 121). 4, a gardener (Sk.; My.).

ಮಾಲಿಕ mālika. *a garland-maker, a flower-seller, a florist* (ಮಾಲೆಗಾಱ Mr. 376). see ಕುಸುಮ-.

ಮಾಲಿಕೆ mālike. a garland; a necklace; a collection of things arranged in a line; a species of jasmin. see ನವ-, ಪುಷ್ಪ-, ರಾಗ-; Bp. 46, 62. 2, = ಮಾಳಿಗೆ, a palace.

ಮಾಲಿನಿ mālini. a female florist; a woman who wears a garland. 2, N. of a vritta (Ch.). 3, N. of the daughter of king Vīravarma (J. 27, 12. 16. 17, etc.).

ಮಾಲಿನ್ಯ mālinya. (fr. ಮಲಿನ). uncleanness, impurity; sinfulness (Bp. 40, 64; My.). 2, blackness, obscurity.

ಮಾಲಿಸು mālisu. to look obliquely, to turn the eye and cast a look from a corner, to leer (ಕಟಾಕ್ಷ Śmd. Dh.). 2, to bend to one side (v. t., as a post, etc., My.; Te. ವಾಲ್ಚುಟ). 3, to behold for a long time (ದೀರ್ಘಾಲೋಕ Śmd. Dh.).

ಮಾಲೀಕ mālīka. an owner; a master (My.; Br., Mhr., H.).

ಮಾಲೀದಿ mālīdi. a kind of sweetmeat (ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಕರದು ಸಕ್ಕರೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳಿಸಿದ ಗೋದಿಯ ತುಕಡಿಗಳ ಚೂರು Cb. 136).

ಮಾಲೀಮ mālīma. a ship's officer, master (B. 5, 164; Mhr., H.).

ಮಾಲೀಸು mālīsu. grooming (of a horse, My.; Br., Mhr., H.).

ಮಾಲು mālu. 1. = ಓಲು 3, ವಾಲು. to bend [Tu.]; (v. i., My.; Te. ವಾಲು, ವ್ರಾಲು).

ಮಾಲು mālu. 2. = ಮಾಲ. sloping, slanting; a slope, descent (Te. ವಾಲು). — ಮಾಲುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. an eye that looks obliquely, a squint-eye (My.).

ಮಾಲು mālu. 1. = ಮಾಲು 2. property; goods, wares (My.; Br., Mhr., H.). — ಮಾಲುದಾರ. a man of property (My.); an owner (My.).

ಮಾಲು mālu. 2. N. of a particular mixed caste; N. of one of Śiva's attendants; a species of creeper.

ಮಾಲುಧಾನ mālu-dhāna. *a particular kind of snake* (ಕೇರೆ Nr.; see Si. 77).

ಮಾಲೂರ mālūra. *the bael tree, Aegle marmolos* Corr. (ಶ್ರೀಫಲ, ಬಿಲ್ವ, ಬೆಲ್ವತ Mr. 112). 2, the wood-apple tree, Feronia elephantum Corr. (*cf.* ಬೆಳಲ).

ಮಾಲೆ māle. 1. = Sk. ಮಾಲೆ, q. v.

ಮಾಲೆ māle. 2. a caste name.

ಮಾಲೆ māle. ಮಾಲಾ. = ಮಾಳೆ 1. one of the *tatsamas* (Śmd. 384; Kk. 95; Śm. 77). *a wreath, a garland, a chaplet;* a string; a necklace; a rosary. [ಉದಿರ್ವಲರ್ಗಳ ಮಕರನ್ದ ಮಾಲೆಗಳ್ Kr. 3, 137; Pb. 1, 106]. 2, *a row, a line; a series.* see Prv. s. ಶಾಲೆ 2. — ಮಾಲೆಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. sparks in rows (Rām. 6, 14, 20). — ಮಾಲೆದುಮ್ಬಿ. -ತುಮ್ಬಿ. a string of black bees. ಅವಳ ಕುರುಳ್ಗೆ ಮಾಲೆದುಮ್ಬಿಗಳ್ ಎಣೆಯೆ (Śmd. 139). — ಮಾಲೆದೊಡರ್. -ತೊಡರ್. a chain of garlands (Grj. 2, 106va.). — ಮಾಲೆದೋರಣ. -ತೋರಣ. = ಮಾಲಾತೋರಣ, q. v. — ಮಾಲೆವೂ. -ಪೂ. a flower, or flowers, of a garland (Cpr. 1, 125; 8, 47; Abh. P. 5, 124). [— ಮಾಲೆಸೂಡು. to put a garland. ಗುಣಾರ್ಣವನಂ ಸತಿ ಮಾಲೆ ಸೂಡಿದಳ್ Pb. 3, 64].

ಮಾಲೆಗಾತಿ māle-gāti. = ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿ. (J. 5, 58; 6, 17. 19).

ಮಾಲೆಗಾಱ māle-gāṟa. (Śmd. 235. 246). = ಮಾಲಾಕಾರ. a florist (ಮಾಲಾಕಾರ, ಮಾಲಿಕ Nr.; ಮಾಲಾಕಾರ, etc. Hlā.; ಮಾಲಿಕ Mr. 376; Cpr. 3, 28; C. Bp. 47, 41). [ಮಾಲೆಗಾಱನಂ ಪೋಲ್ತುದಗ್ರಮಾಲ್ಯ ಮಹೀಜಂ Ap. 5, 36]. see ಪ್ರಾತಿಹಾರಿಕ.

ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿ mālegāṟa-ti. (Śmd. 244. 246). a female wreath-maker or florist (Cpr. 8, 4 va.; Grj. 2, 86). [ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿಯುರ ನನ್ದರಿಕೇಸರಿ ನಿನ್ದು ನೋಡಿದಂ Pb. 4, 81].

ಮಾಲೊಸರು mālosaru. series of (water) spring? (Mr. 408, o. r. ಮೂಲೊಸರು).

***ಮಾಲೋಪಮಾನ māla-upamāna.** = ಮಾಲೋಪಮೆ. Kr. 3, 81. 82.

ಮಾಲೋಪಮೆ māla-upame. a kind of upame (Kāvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಮಾಲ್ಯ mālya. *a wreath, a garland, a chaplet.*

ಮಾಲ್ಯವತ್ mālya-vat. adorned with garlands. 2, *N. of a mountainous range.*

ಮಾಲ್ಯವನ್ತ mālya-vanta. Tbh. of ಮಾಲ್ಯವತ್. = ಮಾಲ್ಯವತ್ No. 2 (Bp. 19, 27; My.). 2, N. of a rākṣasa.

ಮಾವ māva. (Śmd. 25). Tbh. of ಮಾಮ. a mother's brother (My.; Te.; T., M. ಮಾಮ; Tu. ಮಾಮೆ); a wife's or husband's father (ಶ್ವಶುರ Nr.; My.; G.; ಶ್ವಶುರ, ಗಣ್ಡನ ತನ್ದೆಯೂ ಹೆಣ್ಡತಿಯ ತನ್ದೆಯೂ Si. 191; ಪೂಜ್ಯ, ಶ್ವಶುರ 444). [ಕುನ್ತಿಗವರ ಮಾವನಪ್ಪ ಕುನ್ತಿಭೋಜನುಂ ಸ್ವಯಮ್ಬರಂ ಮಾಡೆ Pb. 1, 105 va.; Vr. 65, 19; Ap. 4, 18 va.]. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಾವಂ (ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿ Mr. 19). ಹೆಣ್ಡತಿಯ ತನ್ದೆಯಾ ಹೆಸರಿಡುವ ಕಾಯಿ (the mango, Beḍagina caupadi). ಮಾವನ್ದಿರ್ or ಮಾವಂಗಳ್ (Śmd. 124. 126). ಮಾವಂಗಳ್ (Cpr. 6, 88; 7, 90). ಅತ್ತೆ ಮಾವನ್ದಿರು (ಶ್ವಶ್ರೂಶ್ವಶುರ Si. 194; My.). ಅತ್ತೆಯ ತುಱುಬು ಮಾವಗೆ ದಾನ. — ಕತ್ತೇ ಮೇಲೆ ಅತ್ತೆ ಏಱಿದರೆ ಕೊಡೇ ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಮಾವ ಬರಬೇಕು. — ಮಗನಿಗೆ ಮಾವ ಸತ್ತರೇನು? ಸೊಸೆಗೆ ಅಪ್ಪ ಸತ್ತರೇನು? (Prvs.). see Bp. 4, 49; Bh. 1, 8, 26; 2, 13, 48; Rśv. 9, 38; J. 6, 48. 53; 11, 6; B. 2, 39; ಸೋದರ-. @ this is evidently a dēsi word.

ಮಾವಟಿಗ mā-v-aṭiga. (Śmd. 240). (fr. ಮಹಾಮಾತ್ರ). an elephant-driver (J. 8, 22; ಯನ್ತೃ, ಹಸ್ತಿಪಕ Si. 421; ಆರೋಹ 466; My.; Te. ಮಾವಟೀಡು, ಮಾಷ್ಟೀಡು).

ಮಾವತ māvata. = (ಮಾವಟಿಗ), (ಮಾವತಿಗ), ಮಾವನ್ತ, (ಮಾವನ್ತಿಗ), ಮಾವುತ, ಮಾವ್ತ. an elephant-driver, a mahaut (ಜೋದ Śs.; My.; B. 5, 62; Mhr., H. ಮಹಾತ, ಮಾಹೂತ).

ಮಾವತಿಗ māvatiga. a mahaut (Bp. 22, 15. 29; 61, 24; ಹಂಚಿಗೆ Ct. I, 18).

ಮಾವನ್ತ māvanta. = ಮಾವತ. (ಹಸ್ತ್ಯಾರೋಹ, ನಿಷಾದಿ, etc. Nr.; ಹಸ್ತ್ಯಾರೋಹ, ಹಸ್ತಿಪಕ, ನಿಷಾದಿ Hlā.; ಜೋದ Kk. 65, Śm. 51; Grj. 6, 75; Bp. 21, 37. 41; 59, 34). [ಕರಿಕರಮುಂ ಮಾವನ್ತನ ಕರಮುಂ ತತ್ಪಾಣ್ಡ್ಯ ಶಿರಮುಮೊಡನುರುಳೆ Pb. 12, 86].

ಮಾವನ್ತಿಗ māvantiga. = ಮಾವತಿಗ. (ನಿಸಾದಿ Śmd. 305; ಯನ್ತೃ, ಹಸ್ತಿಪಕ Nr.).

ಮಾವಿ māvi. = ಮಾಸು 2. the after-birth (Te.). — ಮಾವಿಚೀಲ. the chorion (ಗರ್ಭಾಶಯ, ಜರಾಯು Si. 194).

ಮಾವಿ māvi. of a yellowish green colour (G.; Mhr., H. ಮಾವಾ).

ಮಾವು māvu. = ಮಾ 2, etc. the mango; the mango tree, Mangifera indica Lin. (ಆಮ್ರ, etc. Mr. 112; C.). ಮಾವಿನ ಮರ (ಮಾಕನ್ದ Nn. 153). [ನನೆಯನೆ ಪೇಱ ಕೆನ್ದಳಿರೊಳೆಯ್ದೆ ಬೞಲ್ದೆಳಮಾವು Ap. 1, 65]. ಮಾವಿನ ಗಿಡ (ಆಮ್ರ, ಚೂತ, ರಸಾಲ Si. 129). ವಸನ್ತದೊಳ್ ಮಾವು ಬನ್ದುದು (Śmd. 163). ನೆಲ್ಲುಂ ಕೌಂಗುಂ ಮಾವುಂ ಮಲ್ಲಿಗೆಯುಂ ಬೆಳೆವುವಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿನ ರಸದಿಂ (84. 256). see Śmd. 83; Cpr. 6, 64; 7, 90. 152; Bp. 3, 75; C. Bp. 11, 5; Rśv. 2, 35. 37; J. 3, 3; 8, 4; 17, 4; 29, 45; Si. 228; B. 2, 16. 35. 51; ಇಮ್ಮಾವು, etc.

ಮಾವುತ māvuta. = ಮಾವತ, etc. (ನಿಷಾದಿ, ಹಸ್ತ್ಯಾರೋಹ Mr. 157, o. r. ಮಾವತ; C. Bp. 47, 32; B. 4, 23; My.).

ಮಾವುಲಿಗ māvuliga. (Tbh. of ವಾಗುರಿಕ?) a man who uses nets for catching deer, etc. (ಮೃಗಯು, ಲುಬ್ಧಕ, ವ್ಯಾಧ, ವಾಗುರಿಕ Hlā.).

ಮಾವ್ತ māvta. = ಮಾವತ, etc. (C. Bp. 47, 44; My.).

ಮಾಶೌರ್ಯ mā-śaurya. Tbh. of ಮಹಾಶೌರ್ಯ. great valour.

ಮಾಷ māṣa. black gram; *a kind of pulse, Phaseolus radiatus* Roxb. (ಉದ್ದು Mr. 374); see ಉರ್ದು. 2, a particular weight of gold, etc. (said to be about 17 grains troy).

ಮಾಷಕ māṣaka. a particular weight of gold, etc. (ಎರಡು ಗುಲಗಂಜೀ ತೂಕದ ಬೆಳ್ಳಿ Si. 329).

ಮಾಷಪರ್ಣಿ māṣa-parṇi. *a kind of leguminous shrub, Glycine debilis* Lin.

ಮಾಷಾಪೂಪ māṣa-apūpa. a round flat cake of Phaseolus radiatus with a hole in the middle, especially used at śrāddhas.

ಮಾಷೀಣ māṣīṇa. *a field of māṣas.*

ಮಾಷ್ಯ māṣya. *a field of māṣas.*

ಮಾಸ್ mās. = ಮಾಸ 1. *the moon; a month.*

ಮಾಸ māsa. 1. *the moon; a month of thirty days* (ತಿಂಗಳ್ Śm. 112). ಮಾಸಕ್ಕೆರಡು ಸಲ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿದರೂ ಕಾಸೊನ್ದು ಬಿಡಲಾಱ (Prv.). 2, the number 12. — ಮಾಸಕಬ್ಬೆಪ್ಪ. N. (Bp. 56, 35). — ಮಾ

ಸಗಟ್ಲೆ. -ಕಟ್ಲೆ. a monthly rule or practice (My.). — ಮಾಸ ಮಾಸ. rep. every month (Bp. 26, 3; C. Bp. 47, 7).

ಮಾಸ māsa. 2. greatness, etc. (Tbh. of ಮಹಸ್; see ಮಾಸವಳ, ಮಾಸಾಳು).

*ಮಾಸದಿಕೆ **māsadike.** the state of being unsoiled. ಮಾಸಿದ ರೂಪು... ಚಿತ್ರದ ಪೆಣ್ಣುರೂಪುಮಂ ಮಾಸಿಸೆ ನಾಡೆ ಮಾಸದಿಕೆಯಂ ಪಡೆದಪ್ಪುದು Pb. 8, 62.

ಮಾಸಪಂಚಕ māsa-pañcaka. an aggregate of five months. 2, the fifth month (Śsv. 2, 99).

ಮಾಸರ māsara. 1. a dusky colour (Te.: mingled, mixed). ತುರಗವರ್ಣಂ... ಮಾಸರವಾಗೆ ಮೌರ್ವನಕ್ಕು (Mr. 275, o. r. ಮವುರನಕ್ಕು).

***ಮಾಸರ māsara. 2.** trifling? ಒನ್ದು ಲಕ್ಕಗೆಯ್ವುದಿದರ್ಕಂ ಮಾಸರಂ Pb. 3, 44.

ಮಾಸರ māsara. 1. the meal of parched barley mixed with sour milk or buttermilk and covered with grass. 2, *the scum of boiled rice*, rice-gruel.

ಮಾಸರ (mā-āsara). 2. Tbh. of ಮಹಾಶ್ರಯ. great shelter (Cpr. 8, 50. 52; 9, 72). see Cpr. s. ಬಗೆ 2.

ಮಾಸರಿ māsari. a kind of grass. see ಲವಂಗಮಾಸರಿಹುಲ್ಲು.

ಮಾಸಲು māsalu. impurity, dirtiness (My.). ಬಟ್ಟೆ ಮಾಸಲಾಗಿದೆ (My.). — ಮಾಸಲುಬಟ್ಟೆ. a dirty cloth (My.).

ಮಾಸವಳ māsa2-vaḷa. (Śmd. 234). = ಮಾಸವಳ್ಳ (234) and ಮಾಸಾಳು. a great, mighty, influential man, a hero, a leader. — ಮಾಸವಳಮದನಮಹೇಶ. (Śmd. 207). the great lord Kāma who is very influential.

ಮಾಸವಳ್ಳ māsa-vaḷḷa. = ಮಾಸವಳ, q. v.

*ಮಾಸಾದಿ māsādi. Tbh. of ಮಹಾಸಾದಿ. horse-keeper. ನಕುಳನುಂ...ತನ್ತ್ರಪಾಳನೆಸರೊಳ್ ಮಾಸಾದಿಯಾಗಿರ್ದಂ Pb. 8, 54 va.

ಮಾಸಾರ್ಧ māsa-ardha. *a half-month* (ಪಕ್ಷ, ಹದಿನಯ್ದು ದಿನ Nn. 112; ಪಕ್ಷ Mr. 497). ಮಾಸಾರ್ಧವಾದರೆ ಅಮಾವಾಸೆಯೋ? ಹುಣ್ಣಿಮೆಯೋ? ಎನ್ದು ಕೇಳಿದನನ್ತೆ (Prv.).

ಮಾಸಾವನ್ತ mā-sāvanta. = ಮಹಾಸಾವನ್ತ. a lord of the borders.

ಮಾಸಾಳಿ māsāḷi. = ಮಾಸಾಳು. (C. Bp. 47, 22).

ಮಾಸಾಳು māsāḷu. (= ಮಾಸವಳ). a great man, a hero, a leader (Grj. 2, 106 va.; Bh. 7, 2, 7). ಆತನು ಕಲ್ಲಿನಾಥನ ಕಡುಗಲಿಯ ಮಾಸಾಳು ಮಾಹೇಶ್ವರರ ಬಲದೊಳು (Bp. 37, 46). ಆಳುತನವಾಭರಣವೇ! ಮಾಸಾಳು ಮೆಯ್ದೋಱೆ ಅಱಸಲ್ ಅಹಿತರ ಮೇಲೆ ಬಾ! Bh. 8, 4, 31). ವನಿತೆಯರು ಬಳಸಿದರು ಬವರದ ಮನಸಿಜನ ಮಾಸಾಳಿನನ್ದದಲಿ ಉಭಯ ಭೂಮಿಪರ (Rām. 1, 46, 52).

ಮಾಸಿ māsi. a certain weight (Mhr. ಮಾಶೀ). ಅಯ್ದು ಗುಂಜೆಯ ಮಾಸಿ (ಮಾಷ G.).

ಮಾಸಿಕ māsika. monthly. (Si. 243). 2, = ಮಾಸಿಕಶ್ರಾದ್ಧ. (My.).

ಮಾಸಿಕಶ್ರಾದ್ಧ māsika-śrāddha. a monthly śrāddha (My.).

***ಮಾಸಿದೆ māside.** woman wearing old clothes. ಅನ್ತಿರು ಮಾಸಿದೆಯಾದೆ ಮೇಣುಡಲ್ ತರಿಪೆನೆ Pb. 8, 64.

***ಮಾಸಿಸು māsisu.** to cause to fade, etc. ಮದಾಕೃತಿಯಂ ಮಾಸಿಸಿ ಮುಪ್ಪು ಚಪ್ಪರಿಸೆಯುಂ Ap. 1, 81; ದೋಸಮೇನಾನುಂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾಡೊಡಂ ಮಾಸಿಸಿರ್ಕುಮಣಂ ಕೃತಿವಧುವಂ Kr. 1, 112.

ಮಾಸು māsu. 1. (= ಮಾಜು 1, etc.) to grow dim, to be obscured, to fade, to decrease (J. 15, 17); to become dusky, grey, or black; to be stained, to become foul, dirty, impure or filthy (ಮಲೀಮಸ Śmd. Dh.; ಮಲಿನತೆ Śm. 110; Bp. 21, 8; J. 18, 25; My.; B. 1, 6; Te. Tu. ಮಾಸ್, ಮಾಯು; *cf.* ಮಸಿ, ಮಱ 2). [ಮಾಸಿದನ್ದಮುಂ ಪಸದನದನ್ತೆ ಕಣ್ಗೆಸೆದು ತೋಱುದುದು Pb. 3, 61. 2, to dirty, to soil]; (My.; B. 2, 1; 5, 297). ಮಾಸಿದ ಪಟದ ಸೀರೆ (ನಕ್ತಕ, ಕರ್ಪಟ Nr.). ಮಾಸಿದುದು (ಕಶ್ಮಲ, ಮಲಿನ, ಮಲೀಮಸ, ಮ್ಲಾನ Hlā.; ಪಿಪ್ಪಲ, ಮಲಿನ Nn. 62; ಮಲೀಮಸ, ಮಲಿನ, ಕಚ್ಚರ, ಮಲದೂಷಿತ, ಕೋಟೆಯಾದುದು Si. 368). ಮಾಸಿದ ಕಾಲ್ ಮೊಗಂಗಳಿಂ ಮಲ್ಲಿಕೆಂಗಳೆಮ್ಬುದು; ನಸು ಮಾಸಿದ ಎಱಂಕೆಗಳಿಂ ಕಲಹಂಸೆಗಳೆಮ್ಬುದು (Hlā.) ಕಾಲ್ ಮೊಗಂ ಮಾಸೆ ಮಲ್ಲಿಕಾಖ್ಯಂ; ಪಕ್ಷ ಮಾಸೆ ಕಲಹಂಸೆಯಕ್ಕುಂ (Mr. 173). ತುರಗವರ್ಣಂ... ಮಾಸೆ ಚೋರಂ (275). ದೋಸೇ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಮಾಸಿದವಳಿನ್ದ ಆಗದೇ? — ಬಟ್ಟೆ ಮಾಸಿದರೆ ಅಗಸಗೆ, ನಾಲಿಗೆ ಮಾಸಿದರೆ ಕೆರಕ್ಕೆ. — ಮಾಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹೆದಱದವಳು ಮುಸರೆಗೆ ಹೆದಱ್ಯಾಳೇ? — ಮಾಸುವ ಮೂಱಗೆ ಹೇಸುವ ಗಣ್ಡನನ್ತೆ (Prvs.).

ಮಾಸು māsu. 2. = ಮಾವಿ. impurity, filth, dirt (T. ಮಾ, ಮಾಜು; M. ಮಾಚ್ಚು, ಮಾಜು, ಮಾಯ್ಪು). 2, the after-birth, placenta (ಜರಾಯು Śmd. Dh.; Śm. 110; My.; M. ಮಾಚ್ಚು. ಮಾಜು; Mhr. ವಾರ); the exterior membrane which invests the foetus, chorion (ಗರ್ಭಾಶಯ, ಜರಾಯು, ಉಲ್ಬ, ಕಲಲ Nr.). ಕೂತು ಕೂಸಿಪ್ಪ ಚೀಲಂ ಜರಾಯು; ಆ ತಟದ ಗಲ್ಲೆ ಉಲ್ವಂ; ಆ ತೊಱಲಿಸುತ್ತಿಪ್ಪ ಮಾಸು ಕಲಲಂ (Mr. 308). — ಮಾಸುಚೀಲ. = ಮಾವಿ-. ಮಾಸು ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪಶುವು ಮೊದಲಾದವುಗಳು (ಜರಾಯುಜ Si. 367).

ಮಾಸೂರೀಣ māsūrīṇa. (fr. ಮಸೂರ). a field of lentils (ಮಸೂರಿಗಳು ಬೆಳೆಯುವ ನೆಲ Si. 301).

ಮಾಸೋಪಮೆ māsa-upame. a simile derived from the moon or the months (Kāvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಮಾಸ್ಮ mā-sma. *not, no.*

ಮಾಹಾಕುಲ māhākula. (fr. ಮಹಾಕುಲ). *of noble family or lineage, nobly born.*

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ māhātmya. (fr. ಮಹಾತ್ಮ). high-mindedness. 2, *exalted state or position, greatness, majesty, dignity.* 3, a work giving an account of the merits of any holy place or object, a legend.

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆ māhātmye. = ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ. (ಭಗ Nn. 52).

ಮಾಹಿಷ māhiṣa. (fr. ಮಹಿಷ). *coming from or belonging to a buffalo.*

ಮಾಹಿಷಿ māhiṣi. a she-buffalo (Cpr. 4, 48).

ಮಾಹಿಷ್ಮತಿ māhiṣmati. N. of a city. (J. 9, 10. 11. 15).

ಮಾಹಿಷ್ಯ māhiṣya. *the son of a Kṣatriya father and a Vaiśya mother.*

ಮಾಹೆ māhe. a month (My.; Br., Mhr., H.).

ಮಾಹೆವಾರಿ māhevāri. a monthly settlement; a monthly register of occurrences; monthly accounts (My.; Mhr.); monthly (My.; Br.).

ಮಾಹೇನ್ದ್ರಿ māhēndri. (fr. ಮಹೇನ್ದ್ರ). the energy of Indra. see Mr. s. ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ.

ಮಾಹೇಯ māhēya. (fr. ಮಹಿ). earthen, terrestrial.

ಮಾಹೇಯಿ māhēyi. *a cow* (ಹೋಮಧೇನು Hlā.; ಮಹಾಧೇನು Mr. 180).

ಮಾಹೇಶ māhēśa. (fr. ಮಹೇಶ). relating to Śiva. (J. 20, 14).

ಮಾಹೇಶ್ವರ māhēśvara. (fr. ಮಹೇಶ್ವರ). relating to Śiva; a worshipper of Śiva (Bp. 3, 41; 7, 1; 36, 36; see ವೀರ-).

ಮಾಹೇಶ್ವರಿ māhēśvari. *Pārvatī, Durgā* (Mr. 14).

ಮಾಳ್ māḷ. = ಮಾಣ್, etc. to cause, etc. ಮುಟ್ಟವೆ ಮಾಳ್ಪವಳು (ಪುಷ್ಪಿಹೀನೆ, ನಿಷ್ಕಲೆ Hlā.). (2, to abandon, see ಮಾಳ್ಕುಕಿ).

ಮಾಳ māḷa. 1. a loft (Śmd. 40, one MS. ಮೋಳ). = (ಮಹಳ 1? Mhr. ಮಾಳ, a loft). see ನಡುಮಾಳ (? Mḍb. MS. has ನಿಡುಮಾಳ, q. v. s. ನಿಡು).

ಮಾಳ māḷa. 2. a plain, an extended tract of ground (My.; Mhr.; see ಗೋ-); [ಅದನಾನುಮುಱುಮಾನಿಸನಾಗದೆ ಮಾಳದೊಳ್ ಮೋದದಿಂನುಡುವ ಸೀರೆಗಂ Kr. 1, 128; Pb. 1, 35; Ap. 13, 86]; a bed for filling in sea-water (B. 4, 202).

ಮಾಳ māḷa. 3. = ಮಹಳ 2. a śrāddha, etc. (My.; Te., M. ಮಾಳಯ; T. ಮಾಲಯ). [ಸೂಳೆಯ ಮಗ ಮಾಳವ ಮಾಡಿದರೆ ತಾಯ ಹೆಸರಾಯಿತ್ತಲ್ಲದೆ ತನ್ದೆಯ ಹೆಸರಿಲ್ಲಾ Bv. 226; Cv. 398]. ನಾಳೆ ಮಾಳಹಬ್ಬ, ಹೋಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು (Prv.). — ಮಾಳಪಕ್ಷ. = ಮಾಳ. (My.).

ಮಾಳ māḷa. 4. = ಮಾಲ. deceit, etc. see ಮಾಳಿಗ. 2, N. of men (My.). ಸಾಯುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾಳಪ್ಪ ಮಿನಾನು ತಿನ್ದು ಸತ್ತ (Prv.).

ಮಾಳಚಿ māḷaci. N. ಮಾಳಚಿಯ ಭರ್ತೃ ಮಯ್ಯಾರಿ (Mr. 15).

***ಮಾಳಜಿಗೆ māḷajige.** a kind of covering? ಇಟ್ಟಳಮುರ್ದಿರ್ದ ಮಾಳಜಿಗೆ ಪಕ್ಕರೆಯಿಕ್ಕಿದ ಜಾಯಿಲಂ Pb. 10, 76.

ಮಾಳವ māḷava. = ಮಾಲವ. (Bp. 6, 18; 61, 30; B. 4, 39).

ಮಾಳವಿ māḷavi. a Māḷava woman. 2, N. of a rāga (My.).

***ಮಾಳವಿಗ māḷaviga.** one who belongs to Māḷava country. ಮಾಳವಿಗರಂ ಕೆಳಗಿವಿಗೆಯ್ಯಲೀಯದೆ Pb. 6, 29 va.

ಮಾಳಾಬನ್ಧ māḷā-bandha. = ಮಾಲಾಬನ್ಧ. see ಆಱಾಱುಗ.

ಮಾಳಾಯಿ māḷi-āyi. N. ಉಮ್ಬೋಕೆ ತಿಮ್ಬೋಕೆ ಮಾಳಾಯಿ, ಕಿಚ್ಚುಹೊಱೋಕೆ ಸಾನ್ತಾಯಿ (Prv.).

ಮಾಳಿ māḷi. = ಮಾಳೆ 2. N. (of washer-women, etc. My.; Mhr. ಮಾಳೀ, a female gardener or florist). 2, a woman unable to copulate (My.).

***ಮಾಳಿಕೆ māḷike.** = ಮಾಲಿಕೆ. garland. ರತ್ನಾಂಶು ಮಾಳಿಕೆಯಿನ್ದಾ ರಣರಂಗಮಂ ಬೆಳಗೆ Pb. 12, 25.

ಮಾಳಿಗ māḷiga. (Śmd. 233). a deceitful man (?).

ಮಾಳಿಗೆ māḷige. (Śmd. 40). (Tbh. of ಮಾಲಿಕೆ). a common house with a flat roof; an upstair house with a flat roof (My.; ಅಟ್ಟ G.; Tu.; Te. ಮಾಳಿಗೆ, a house, abode; M. ಮಾಳಿಗೆ, ಮಳಿಗೆ, an upper storey; a palace; T. ಮಾಳಿಗೈ, a palace; a house; Mhr. ಮಾಳೀ, an upper storey; a boarded loft; a sort of garret; see ಮಾಡ, ಮಾಡು 1); the flat roof of a house (My.; ದಡ್ಡಿ Ct. II; 38; Śs.; Kk. 46). ಮಾಳಿಗೆಯ ಕುಪ್ಪೆ (G. 184). ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮಾಳಿಗೆಯ ಕುಮ್ಬೇ ಮೇಲೆ ಗುಬ್ಬಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿಕೊಣ್ಡು ಇರುತ್ತದೆ (B. 2, 5). ಗುಡ್ಡ ಹರಿಗಳ ಮಾಳಿಗುರಿಯಿತು (Bp. 56, 33). ದೂಳಿ ದೂಪವಾದೀತೇ? ಮಾಳಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವಾದೀತೇ? — ದೂಳಿಯನ್ದ ಮಾಳಿಗೆಯಾದೀತೇ? — ಮಠದ ಮಾಳಿಗೇ ಏಱಿದವ ಗಟ್ಟಾ ಹತ್ತಾ್ಯನೇ? (Prvs.). see ನೆಲ-, ಬೆಕ್ಕು-. ಕಾಚು ವೀಳೆಯಕಿಮ್ಬು, ಲೋಚನಾಂಕಿತಕಿಮ್ಬು, ಕೂಚುಗಳಿಮ್ಬು ಮಾಳಿಗೆಗೆ ಭಕ್ತಗೆಯ್ದ ಆಚಾರವಿಮ್ಬು (Sp.). — ಮಾಳಿಗೇಮನೆ. a house with a flat roof. ಬಯ್ಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಮಱೆ ಕಡಿಮೆ ಬೀಳುವದಱನ್ದ ಮಾಳಿಗೇ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ನಡಾವಳಿ ವಿಶೇಷವುಣ್ಟು (B. 4, 122).

ಮಾಳೆ māḷe. 1. ಮಾಳಾ. = ಮಾಲೆ. see ಮಾಳಾಬನ್ಧ.

ಮಾಳೆ māḷe. 2. = ಮಾಳಿ. N. of women. ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಅಗಸರ ಮಾಳೆಯೇ ಮುತ್ತಯ್ದೆ (Prv.).

ಮಾಳ್ಮುಕಿ māḷmuki. (fr. ಮಾಳ್). a wife who does not leave her husband (ಮುಗಳ್ಮಾ, ಗಣ್ಡನ ಪತ್ತಿ ಬಿಡದಾಕೆ Śmd. II).

ಮಾಱ್ māḷ. = ಮಾಡು 1, q. v. to do, etc. ಮಾಱ್ಪಂ (Śmd. 28. 217. 275); ಮಾಱ್ಪುರ್ (39); ಮಾಱ್ಪರ್ (44); ಮಾಱ್ಪುದು (43. 79. 92. 151. 222. 375); ಮಾಱ್ಕೆ (232. 270); ಮಾಱ್ಪ (Śm. 97). [ತ್ರಿಲೋಕೈಕ ಚೂಡಾಮಣಿಗಳ್ಸಿದ್ಧರ್ ಸ್ವಕೀಯ ಪ್ರಭುತೆಯನೆಮಗಂ ಮಾಱ್ಕೆತಿ ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದಂ Ap. 1, 2]. ಶ್ರೀಸೋಮನಾಥಂ ನಮಗೆ ಅಭಿಮತಮಂ ಮಾಱ್ಕೆ! (Mr. 1*a*). ಮಂಚದೊಳ್ ನೃಪಗೆ ನಿನ್ದು ಸೇವೆ ಮಾಱ್ಪ ಬೊಪ್ಪಿಗಳು (ಪಾಂಚಾಲಿಕೆ, ಪುತ್ರಿಕೆ 204). ಓಲೆಗಳ ಮಾಱ್ಪವಂ (ಪತ್ರಿಕೆ 377). ನೀತಿಯ ಬಲ್ಲನ ಪುರುಷಂ, ಮಾತುಗಳ ಕೆಡಿಸಿ ನುಡಿಯದಾತನೆ ಚತುರಂ, ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾಱ್ಪನೆ ನಣ್ಪಂ, ಭೀತಿಯೊಳಿರ್ಪನವನೆ ಭೃತ್ಯ (Subhāṣitakandapadya). [Tu. ಮಾಳ್ಪು].

ಮಾಱ್ಕೆ māḷke. doing; performance, execution; business; manner, mode (Te. ಮಾಟ್ಟ, ಮಾಡ್ಕಿ). [ಪೆಱವುಮನೀ ಮಾಱ್ಕೆಯೊಳಂ ತೊಱೆವುದು Kr. 1, 67; Pb. 1, 128; Ap. 1, 8]. ಪೆಱವನ ಕಣ್ಗಳ್ ಅನ್ಧಕನ ಕಾಲ್ಗಳ್ ಇವಿನ್ತೊಡಗೂಡಿ ಗಾವುದಂ ತಳರ್ದೊಡೆ ಬಲ್ಲಿದಂ ನಡೆದ ಮಾಱ್ಕೆಯೆನಿಪ್ಪುದೆ? (Grj. 1, 26). see Śmd. 38. 64. 128. 187; Ch. v. 132; Cpr. 8, 49; Bp. 3, 37; 22, 14; 34, 6; 60, 30; J. 2, 26; 5, 24; 19, 29.

ಮಿಕ mika. Tbh. of ಮೃಗ. a deer, etc. (My.; B. 4, 37. 181).

ಮಿಕಿ miki. (= ಮಿಟಿ). a term in imitation of blinking (Te. ಮಿಡಿಕಿಂಚು, to blink the eyes; T., M. ಮಿಱುಕ್ಕು, to open the eyes; Mhr. ಮಿಚಮಿಚ, blinking). — ಮಿಕಿ ಮಿಕಿ ನೋಡು. = ಮಿಟಿ ಮಿಟಿ ನೋಡು. to look at in a blinking and inquisitive manner (B. 3, 74).

ಮಿಕ್ಕು mikku. 1. (= ಮಿಡುಕು 2). a groan. — ಮಿಕ್ಕನ್. -ಎನ್. to groan (Bp. 54, 81).

ಮಿಕ್ಕು mikku. 2. P. p. of ಮಿಗು.

ಮಿಕ್ಕು mikku. 3. = ಮಿಗು. to grow abundant, to increase (Bp. 13, 17); to exceed (B. 5, 234. 284); to remain, etc. (T., Te. ಮಿಂಚು). [ಇಕ್ಕಿ ಮಿಕ್ಕನರಿ ವಾಹಿನಿಯಂ Kr. 1, 66; ಮಿಕ್ಕಸುರರ ಮೆಯ್ಯೊಳಾದ ವಿರಹಾಗ್ನಿಯನಾಱುಸುತ Pb. 1, 6; 1, 3]. ತುಕ್ಕ ಹಿಡಿದ ಖಡ್ಗ ಮಿಕ್ಕಿದವನಿಗೂ ಆಗದು (Prv.). — ಮಿಕ್ಕೇಱು. to rise greatly (Grj. 3, 12).

ಮಿಕ್ಕು mikku. 4. excess; the state of being more or above or other; remainder, rest (Tu.; T. ಮಿಚ್ಚ; Te. ಮಿಂಚು). ಮಿಕ್ಕಿನ ವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ (ಉಱದ ವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ Śmd. 149 Cm.). see Bp. 13, 14. 22; 14, 10; 18, 102; 19, 28; 23, 22; 37, 25; 38, 65; 43, 34; 50, 42; 51, 20; 57, 64; 58, 32; 59, 56. — ಮಿಕ್ಕಾಗು. -ಅಗು. to be left, to remain, to be another (B. 3, 21; My.). ಜೀವರತ್ನಕೆಣೆಯೇ ಮಿಕ್ಕಾದ ಪಾಷಾಣಂ? (Śs. 62). [— ಮಿಕ್ಕುದು. -ಉದು. ortis. ಮಿಳ್ಳಿಳ ನೋಡುತ್ತಿರೆ ಮಿಕ್ಕುದುಣ್ಡರನ್ತೆ ತಲೆಯಂ ಬಾಗಿ Pb. 7, 33 va.].

ಮಿಗ miga. Tbh. of ಮೃಗ (Śmd. 353; ಮೃಗ Nn. 59; ಎರಲೆ Śs.). [ಈ ತಪಸಿಯಿತ್ತ ಮಿಗಮೆನ್ದನ್ತಾನೆತ್ತೆಚ್ಚಂ Pb. 1, 113]. ಪಕ್ಕಿ ಮಿಗಂಗಳ್ (Śmd. 89). ಮಿಗಮಂ ಕೆಡಪುವ ಗುಣಿ (ಇಱುಸಿಲ್ II). ಮಿಗಮಿರ್ಪ ತಾಣಂ (ಪಣೆ Kk. 73; Śm. 31). — ಮಿಗಗೆಡಪು. -ಕೆಡಪು. to cause beasts to fall into. ಮಿಗಗೆಡಪುವೆಡೆ (ಇಱುಸುಲ್ Śm. 31). — ಮಿಗಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. Śiva (ಶಿವ Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 2).—ಮಿಗದ ಅಂಕೆಗ. having the mark of an antelope: the moon (R.). — ಮಿಗದಾಣ. -ತಾಣ. a place for beasts (ಹಣೆ Śm. 96). — ಮಿಗದೆರ. -ತೆರ. wind, the wind-god (ಅನಿಲ Kk. 16; Śm. 13; Śsv. 1, 39). — ಮಿಗಲಚ್ಚಣ. the moon (ಶಶಿ Kk. 44; ಚನ್ದ್ರ Śm. 16). — ಮಿಗವಕ್ಕಿಗ. = ಮಿಗವಕ್ಕೆಗ, q. v. — ಮಿಗವಕ್ಕೆ. -ಪಕ್ಕೆ. the lair of a wild beast

(ಹಣೆ Kk. 52). — ಮಿಗವಕ್ಕೆಗ. -ಪಕ್ಕೆಗ. he on whom an antelope reposes: the moon (ಚನ್ದಿರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44, o. r. -ವಕ್ಕೆಗ). — ಮಿಗವಗೆ. -ಪಗೆ. a tiger (Ṡsv. 1, 39). — ಮಿಗವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. a track of wild beasts (ಸರು Ss.). — ಮಿಗವಱಿ. -ಮಱಿ. a young beast (ಕೊಣಸು Kk. 53). — ಮಿಗವೇಣ್ಟೆ. ಬೇಣ್ಟೆ. hunting wild beasts (ಸರವಿ Kk., o. r. ಸವಿಲ್).

ಮಿಗತೆ migate. surplus; remnant, rest (My.; Te.).

ಮಿಗಲು migalu. = ಮಿಗಿಲು. (My.).

ಮಿಗಸು migasu. = ಮಿಗಿಸು. (My.).

ಮಿಗಿಲು migilu. ಮಿಗಿಲ್. = ಮಿಗಲು. greatness, muchness, abundance; excellence, superiority, surpassingness; superabundance, excess; remainder, rest (Tu.; Te. ಮಿಗಲೆ, ಮಿಗುಲು, ಮಿಗುಲೆ). [ಗಣ್ಡಗಾಡಿ ನೂರ್ಮಡಿ ಮಿಗಿಲಾದುದು Pb. 8, 101; Ap. 5, 22]. ನಲನ್...ಪತ್ನಿಪಾರ್ವತಿಗೆ ನಾಕು ಮಡಿ ಮಿಗಿಲ್ (Rām. 3, 2, 18). ಜನಪಂ....ಅಳ್ವನು, ಜನಪರಲಿ ಮಿಗಿಲೆನಿಸಿ, ರಾಜ್ಯವ (3, 2, 25). ಸನ್ದ ನಾಡು ಸಮುಸ್ತವಸ್ತುಗಳಿನ್ದ ಪೂರಿತ ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಿನ್ದ ಮಿಗಿಲ್ (Bh. 1, 8, 27). see Ch. v. 4, 8; Cpr. 2, 91; 5, 26; Bp. 52, 8. — ಮಿಗಿಲಾಗು. -ಆಗು. to become or be greater or superior, to surpass, to excel (J. 18, 25; My.). ಗಜಹಯರೂಢಿಯೊಳ್ ಭಗದತ್ತನಿನ್ ಆ ನಲನಿಂ ಮಿಗಿಲಾದಂ (Ṡmd. 203). ತಪ್ಪದೀ ಪಥಮ್ ಎಲ್ಲರೊಳು ಮಿಗಿಲಪ್ಪ ಕನ್ನಡ ಬೊಮ್ಮಿದೇವಗಳ್ (Bp. 31, 25). ಮಿಗಿಲಾದವನ ಹತ್ತರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ನಗೆಗಾಱನ ಹತ್ತರ ಮೈತ್ರಿ ಸಲ್ಲ (Prv.). 2, to be left as a remnant (My.).

ಮಿಗಿಸು migisu. = ಮಿಗಸು. to make great or excessive, etc. (J. 8, 31; 17, 57); to cause to be left or remain (24, 23; My.). [ಪುಗಿಸಲುಂ ಮಿಗಿಸಲುಂ Pb. 5, 43 va.].

ಮಿಗು migu. = ಮಿಕ್ಕು 3, (ಮಿಂಚು 1). to grow great, abundant or excessive (ಪಿರಿದಾಗು Ṡm. 81), to exceed, to grow more or larger (ಅತಿಕ್ರಮಣ Ṡmd. Dh.; Ṡm. 81); to superabound, to be in excess, to be over and above, to remain over, to be left as a remnant, to remain; to be other or not the others (ಅವಶಿಷ್ಟ Ṡmd.; Dh.; Ṡm. 81; ಅಲ್ಲದೆ ಉೞಿ Ṡmd. 119. 144. 256 Cm.; ಉೞಿ 134. 210. 252 Cm.; My.; T.); to go beyond, to surpass, to put into shade (ಮಾರ್ಕೊಳ್, ತಳ್ಪೊಯ್, ಮೀಱು, etc., ಪ್ರತಿಹತ Ss.; Cpr. 1, 33. 101; J. 7, 31; 10, 12; 16, 7); to be counteracted (see ಮನ-). P. p. ಮಿಕ್ಕು (Ṡmd. 284. 287). [ಬಗೆದವೋಲ್ ಬಗೆಯಂ ಮಿಗಲೀಯದೆ Kr. 1, 149; Ap. 7, 42]. ಇವಱಿನ್ದೆ ಮಿಕ್ಕುವಂ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ವುದು (Ṡmd. 134). ಮಿಕ್ಕುದು (ಉಲ್ಬಣ, ಉದ್ಭಟ, ಉತ್ಕಟ, ಉದ್ಧತ); ಉಣ್ಡು ಮಿಕ್ಕುದು (ವಿಘಸ, ಭುಕ್ತಶೇಷ Hlā.). ಬಿಳುಪು ಮಿಕ್ಕ ಕಣ್ಣವಳು (ವಾಮಲೋಚನೆ Nr.). ಭೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಮಿಕ್ಕದು (ವಿಘಸ Mr. 220). ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತಳು ಆದ ರಾಣಿ ದೇವಿ, ಮಿಕ್ಕನ್ತಾ ರಾಜಪತ್ನಿ ಭಟ್ಟಿನಿ (Si. 65). see Ṡmd. 136. 207. 284. 287; Cpr. 8, 87; Bp. 5, 61; 21, 23; 32, 10. 32; 35, 36; 40, 34; 43, 27. 28; 47, 50; 51, 48. 50; 55, 4; Mr. 7; Ṡm. 6; Bh. 1, 10, 29; 2, 13, 6. 10. 11; Rṡv. 5, 129; 6, 11 va., thrice; 6, 137 va.; 8, 125 va.; 13, 26; 13, 70 va.; 13, 77; 13, 91 va.; J. 7, 31; 8, 2; 10, 12; 28, 22. 57; 29, 23. 46; 30, 24; Si. 243. 317; Mr. s. ಕೞಿ; ಕೆಯ್ಮಿಗು.

ಮಿಗೆ mige. 1. abundance, excess (T. ಮಿಗ್ಗೈ; see ಒಗು-). [ಮಿಗೆ ದುಷ್ಕರ ಕಾವ್ಯಂಗಳೊಳ್ Kr. 1, 68; Pb. 2, 55].

ಮಿಗೆ mige. 2. infinitive of ಮಿಗು: (Ṡmd. 110). so as to abound, abundantly, excessively, much; further; well (ನಾಡೆ, ಎಡೆ, ಆವಗಂ, ನೆಱೆ, etc., ಅಧಿಕ Ṡmd. 391; ಕರಂ, ನೆಱೆ, ನೂಳದು, etc. Ṡm. 58; ಪಾದಪೂರಣಾರ್ಥಂ Ct. I, 19; II, 34). [ಮಿಗೆ ಭೋಗಿಸಿದಂ ಸುರಲೋಕ ಸೌಖ್ಯಮಂ Ap. 2, 70]. ಮಿಗೆ ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲಾತನು (ವಾಗೀಶ, ವಾಕ್ಪತಿ Nr.). see Ṡmd. 112. 221. 273; Ṡm. 10. 11. 79. 100; Grj. 10, 112; Bp. 2, 42; Bh. 1, 20, 55; 2, 13, 46; 3, 13, 35; Rṡv. 5, 33. 37; J. 3, 25; 28, 5. 18. — ಮಿಗೆ ಮಿಗೆ. rep. (Bp. 22, 65). — ಮಿಗೆವೋಗು. -ಪೋಗು. to grow abundant, etc. (Cpr. 1, 69).

ಮಿಗೆ mige. Tbh. of ಮೃಗ. — ಮಿಗೆವರಗ. -ಪರಗ. the moon (ಚನ್ದ್ರ Ct. I, 46).

ಮಿಂಗು miṅgu. (= ನುಂಗು). to swallow (Te.; Tu. ಮಿಂಗ್; R.; T. ಮಿಂಗು, ಮಿಜ್ಜ, ಮಿೞುಂಗು, ವಿೞುಂಗು, to eat).

ಮಿಜಾಜು mijāju. fastidiousness, airs and affectation, high notions and fancies (My.; Mhr., H.).

ಮಿಂಚಿಸು miñcisu. to cause to shine, to make bright, to furbish, to polish (My.).

ಮಿಂಚು miñcu. 1. (= ಮಿಗು, etc.). to become great, to excel, as in any work (My.; Te.; T. ಮಿಂಜು); to go beyond, to exceed (My.; Te., T.). ಅಯ್ವತ್ತು ವರುಷಗಳಿಗೆ ಮಿಂಚಿದ ವಯಸ್ಸು (ಸ್ಥಾವಿರ, ವೃದ್ಧತ್ವ Si. 195); to expire, as a period, to pass beyond reach (My.; Te. ಮಿಗುಲು); to behave overbearingly or proudly (My.; Te., T.). see ಕೆಯ್ಮಿಂಚು 2.

ಮಿಂಚು miñcu. 2. = ಮಿನುಕು 1, etc. to shine, to be bright, to sparkle, to glitter; to flash, to lighten (ದೀಪ್ತಿ Ṡmd. Dh.; Ṡm. 85; C; Tu.; T., M. ಮಿನ್ನು). ಚಳಚಳನೆ ಮಿಂಚಿತ್ತು ಸಿಡಿಲ ಕೆಯ್ದುವಿಗೆವೋಲ್ (Ṡmd. 229). ಮಿಂಚುವ ಬಟ್ಟೆಹತೊಸ್ತು (ಕೋಶ, ಮಣ್ಡಲಕ Nr.). see Bp. 42, 30; Ṡm. 41; Bp. 1. 19, 20; Rṡv. 6, 54; 8, 102; J. 3, 3; 4, 30; 17, 2; ಕೆಯ್ಮಿಂಚು 1.

ಮಿಂಚು miñcu. 3. shine, lustre, brightness, glitter; lightning (ಕಳೆ, ಕದಿರು, ಮಿನುಗು, ಹಜೆ, ಡಾಳ, ಮಿಱುಗು, ಪೊಳಪು, etc., ಕಾನ್ತಿ Ṡm. 15; ಕಾನ್ತಿ Kk. 25; ದೀಪ್ತಿ Ṡm. 85; ಭ್ರಮರ, ಹೊಳಹು Nn. 63; ವಿದ್ಯುತ್ Ṡmd. Dh.; ವಿದ್ಯುತ್ತು Ṡm. 85; ಶಮ್ಪೆ, ಚಪಲೆ, ಕ್ಷಣಿಕೆ, etc. Hlā.; ಘನದೀಪ್ತಿ, ಸೌದಾಮಿನಿ, ಚಪಲೆ, etc. Mr. 43; ಶಮ್ಪೆ, ಶತಹ್ರದೆ, etc. Si. 30; ಹ್ರಾದಿನಿ, ತಟಿತ್ 435; ವಿದ್ಯುತ್ 480; ಮುಗಿಲ್ವೆಳಗು Ss.; C.; Te.; Tu.; T. ಮಿನ್; M. ಮಿನ್ನು). [ಪೊಳೆವ ಮಿಂಚುಗಳುಂ Kr. 1, 124; ಸುಲಿಪಲ್ ಮಿಂಚಿನ ಗೊಂಚಲ್ Pb. 1, 137; Ap. 2, 33]. ಕಾರ್ಗಾಲ ಮಿಂಚಿನೋಲ್ ಪೊಳೆದವೊ ಬಾಳ್ಗಳ್! (Ṡmd. 218 Mdb.). ಬೀಸುವ ಬಿಱುಗಾಳಿ, ಕೊಳ್ವ ಮುೞೆ, ಪೊಯ್ವ ಸಿಡಿಲ್, ಚಿಳಿಲೆನ್ಬ ಮಿಂಚು (218 Mdb.). ಖಡ್ಗಾಯುಧಚಾಪಮುಂ ಪೊಳೆವ ಮಿಂಚನೆ ಪೋಲ್ತಿರೆ ಬೀಸು! (272). ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಮಿಂಚಿನ ಭಯ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). see Cpr. 2, 92; 4, 38. 42; Bp. 34, 29; 37, 25; 40, 57; 42, 4; Rṡv. 6, 54; 8, 118; 13, 78; J. 2, 1; 3, 25; 5, 11; 12, 19; 15, 17. 2, a silver-ring worn by married women on the second toe (My.; Te.; T., M. ಮಿಂಜಿ). ಮಿಂಚು ಕಡಗ ತಾಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಮದುವೆಯೇ? (Prv.). — ಮಿಂಚುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. talc (ಅಭ್ರ W. p. 540). — ಮಿಂಚುದಲೆ. -ತಲೆ. a shining head (from being bald, oiled, etc. Bp. 51, 54). — ಮಿಂಚುಪುಡಿ. a powder used in anointing the body. ಮೆಯ್ಮಿಂಚುಪುಡಿ (ಚರ್ಚೆ, etc. Si. 225). — ಮಿಂಚುಬಳ್ಳಿ. the heart-pea (ಪಾರಾವತಾಂಘ್ರಿ, ಕಠಭಿ, ಪಣ್ಯೆ, etc. Si. 159). — ಮಿಂಚುಬುೞು. -ಪುೞು. (Ṡmd. 204). a fire-fly, a fire-worm (ಖದ್ಯೋತ, ಜ್ಯೋತಿ

ರಿಂಗಣ Nr.; ಪತಂಗ, ಶಲಭ Nn. 61; ಖದ್ಯೋತ Mr. 176; Bh. 7, 6, 59; J. 9, 16). ಸರಿಯೇ ಸೂರ್ಯಗೆ ಕೋಟಿ ಮಿಂಚುಬುಳುಗಳ್? (Sś. 62). — ಮಿಂಚು ಮಾಡು. to cause to shine, etc. (My.). 2, to decorate oneself (My.). — ಮಿಂಚುಹುಳು. = ಮಿಂಚುಬುಳು. (My.; ಇನ್ದ್ರಗೋಪ G.).

ಮಿಟಕಿಸು miṭakisu. to open and shut (the eyes) rapidly; to twinkle, to blink; to beckon with the eye; to look at inquisitively with the eyes half shut; to stare (My., with or without ಕಣ್ಣು; see Te. & T. s. ಮಿಕಿ).

ಮಿಟಕು miṭaku. = ಮಿಟಕಿಸು. (My.).

ಮಿಟಗರಿಸು miṭagarisu. = ಮಿಟಕಿಸು. (My.).

ಮಿಟಲ miṭala. = ಮಿಟಲಿ 2, ಮಿಟಲೆ, (ಮಿಟಲ), ಮಿಟ್ಲೆ. — ಮಿಟಲಗಿಡ. a small craggy tree with rough leaves, Epicarpurus orientalis Blum. (Z.). see ಮರ-.

ಮಿಟಲಿ miṭali. 1. = ಮಿಟಲಿ, q. v.

ಮಿಟಲಿ miṭali. 2. = ಮಿಟಲ, etc. (its leaves are used like sand-paper, My.).

ಮಿಟಲೆ miṭale. = ಮಿಟಲ, etc. (My.).

ಮಿಟಾಯಿ miṭāyi. = ಮಿಠಾಯಿ. (My.).

ಮಿಟಿ miṭi = ಮಿಕಿ, ಮಿಳ್. blinking; staring (see s. ಮಿಕಿ). — ಮಿಟಿ ಮಿಟಿ ನೋಡು. = ಮಿಕಿ ಮಿಕಿ ನೋಡು. (My.). — ಮಿಟಿಮಿಟಿಸಗ್ಗ. a svarga in which the deities (who do not shut the eye-lid) only stare at one another, a svarga that has no attractions and offers no happiness (Cpr. 4, 80; My. as ಮಿಟಿಮಿಟಿಸ್ವರ್ಗ).

ಮಿಟಿಲ miṭila. = ಮಿಟಲ, etc. N. of a plant (ದರ್ದುರಿ Mr. 116).

ಮಿಟಿಲಿ miṭili. N. of a plant (ಮಾಚಿ Mr. 133, o. r. ಮಿಟಲಿ).

ಮಿಟ್ಟ miṭṭa. = ಮಿಟ್ಟನೆ, q. v. [—ಮಿಟ್ಟನ್ದು ಮಿಡುಕು. to move very slightly. ಒರ್ವರಪ್ಪೊಡಂ ಮಿಟ್ಟನ್ದು ಮಿಡುಕಲಣ್ಮದಿರೆ Pb. 12, 150 va.].

ಮಿಟ್ಟನೆ miṭṭane. (fr. ಮಿಡುಕು 1 or ಮಿಡುಗು). (=ಮಿಡ, etc.). in a sorrowful manner. — ಮಿಟ್ಟನೆ ಮಿಡುಕು. to be greatly grieved, to weep on account of sorrow (V. 34, 92). ಮಿಟ್ಟನೆ ಮಿಡುಕಿತು (ಅೞಲ್ Ct. II, 27; Śm. 59; Kk. 43, o. r. ಮಿಟ್ಟ ಮಿಡುಕಿತು).

***ಮಿಟ್ಟಿ miṭṭi.** heap of mud. (H. ಮಿಟ್ಟಿ). ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣರ ಕಣ್ಣುದಾಸೀನವ ಮಾಡಿದರೆ ಕಲ್ಲುತಾಗಿದ ಮಿಟ್ಟಿಯನ್ತಪ್ಪರಯ್ಯಾ Bv. 194. — ಮಿಟ್ಟಿಯ ಭಣ್ಡ. a shameless arrogant chap. ನಾಚಿದಡೆ ಭಕ್ತನೆಮ್ಬೆ, ಯುಕ್ತನೆಮ್ಬೆ; ನಾಚದಿದ್ದಡೆ ಮಿಟ್ಟಿಯ ಭಣ್ಡರೆಮ್ಬೆನು Cv. 469.

ಮಿಟ್ಟು miṭṭu. = ಮಿಟ್ಟೆ 2, ಮಿಣ್ಟೆ 2. rising or high ground, a hill (Te. ಮಿಟ್ಟು; Tu. ಮಿತ್ತ್; see ಇಱುಮಿಟ್ಟು; T. ಮಿಱಲ್, ಮಿಱಲ್, greatness: M. ಮಿಱುಕ್ಕ, ಮಿಡುಕ್ಕ, strength; cf. ಮಾಟು 4, etc.). 2, a mass, a multitude. ಮಿಟ್ಟೆಮ್ಬುದು ಮಿಣ್ಟೆ ಅಪ್ಪುದು (Ct. II, 78).

ಮಿಟ್ಟೆ miṭṭe. 1. = ಮಿಣ್ಟೆ 1, q. v. a kind of weapon; (Rśv. 5, 52); [a round hard mass. ಬಲ್ಮಿಡಿಯನೆ ಮಿಟ್ಟೆಯುಮಂ ಮಾಡಿ Pb. 5, 12 va.].

ಮಿಟ್ಟೆ miṭṭe. 2. = ಮಿಟ್ಟು, etc. the state of being high, raised, or jutting out (Te.); rising ground, a hill [Tu. ಮಿಟ್ಟಿ protruding]; (My.; Te.; T. ಮಿಡ್ಡೈ, ಮೇಡು; see ಮೆಲ್ಲ, ಮೇಡು). see ಮೂಱುಮಿಟ್ಟೆ? 2, a mass, a large number (Bh. 7, 4, 32). — ಮಿಟ್ಟೆ ತಗ್ಗು. hills and dales (My.). — ಮಿಟ್ಟೆನೆಲ. rising ground (My.). — ಮಿಟ್ಟೆವರಹಾ. a kind of gold pagoda worth four Rupees (Te.; R.).

ಮಿಟ್ಲೆ miṭle. = ಮಿಟಲ, etc. (My.). see ಮರ-.

ಮಿಠಾಯಿ miṭhāyi. = ಮಿಟಾಯಿ. sweetmeats (My.; B. 3, 101; Mhr., H. ಮಿಠಾಯೀ; Mhr. ಮಿಷ್ಟಾಯೀ, sweetness; Mhr., H. ಮಿಠಾ, sweet).

ಮಿಠಾಯಿಗಾಱ miṭhāyi-gāṟa. a maker, or seller, of sweetmeats (My.).

ಮಿಠಾಲಕಡಿ miṭhā-lakaḍi. sweet wood: liquorice root (ಮಧುಕ, ಮಧುಯಷ್ಟಿಕೆ, ಅತಿಮಧುರ, etc. Si. 148; H.).

ಮಿಡ miḍa. = (ಮಿಟ್ಟನೆ), (ಮಿಡಿ 9), ಮಿಡು. sorrowfully. — ಮಿಡ ಮಿಡನೆ ಮಿಡುಕು. = ಮಿಟ್ಟನೆ ಮಿಡುಕು. (Bp. 24, 56).

ಮಿಡ miḍa. Tbh. of ಮೃಡ. Śiva. (ಈಶ್ವರ Śm. 2).

ಮಿಡತೆ miḍate. = ಮಿಡಿಚೆ, etc. a grass-hopper. (My.; Te.).

ಮಿಡಿ miḍi. 1. = ಮಡ 1, etc. the heel (Rśv. 5, 55 va.). [ಹೊನ್ನ ಹಾವುಗೆಯ ಮೆಟ್ಟದವನ, ಮಿಡಿಮುಟ್ಟದ ಕೆಂಜೆಡೆಯವನ Bv. 501]. see ಹಿಮ್ಮಡಿ. — ಮಿಡಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. to seize (another's) heel (J. 15, 31).

ಮಿಡಿ miḍi. 2. (= ಮೆಳೆ). a bush, a small shrub (T. ಮಿಡೈ; T. ಮಿಡೈ, ಮಿಣ್ಡು, to be pressed or thronged). see ಗೂರಿ-, ಗೋರಿ-.

ಮಿಡಿ miḍi. 3. (= ಮೀಟು 2). to strike at or strike with a finger or the fingers (as an earthen pot to prove its soundness, My.); to fillip (see ಬೆರಲ್-); to strike with the index, as the strings of a lute, etc. (ಅಂಗುಲಿಪ್ರಹರಣ Śmd. Dh.; Śm. 92; M.; T. ಮೀಟ್ಟು, Te. ಮೀಟು). 2, to toss up with the thumb, as a Rupee (My.; Te.). 3, to move with a jerk of the fingers, to pull or extend the string of a bow (Bh. 7, 10, 38; J. 12, 46; 13, 64; T.). [ದಿಗ್ವಿಜಯಂಗೆಯ್ದು ಮಿಡಿದನಿತು ಬೇಗದಿಂ ಜರಾಸನ್ಧನಂ ನೆಲಕ್ಕಿಕ್ಕಿ Pb. 12, 48 va.; Ap. 2, 58]. ಬೇಡತಿಯು....ನುಣ್ಪಟ್ಟ ಮೊಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕನ್ನರಿಯನಿಟ್ಟು, ಸಿಳ್ಳುಗುರಿನ್ದಲಿ ಒಲಿದೊಲಿದು ಮಿಡಿದು, ಬಾಜಿಸಿ, ಪಾಡುತಿರೆ (Rāghc. 17, 66). ಗಲ್ಲವನೊಡನೆ ಮಿಡಿದು (Bp. 15, 13). ಚಾಪಮಂ ಪಿಡಿದು, ಮಿಡಿದು (J. 8, 35). ಮಿಡಿದರೊಡೆವನ್ತೆ ಅಮೃತರಸದಿನ್ದ ನೆಱೆದ ಪೊಂಗೊಡನೊಲೆಯನ್ ಅವನ ವಕ್ಷಃಸ್ಥಲದೊಳಿಟ್ಟು ಒತ್ತಿದೊಡೆ (11, 17).

ಮಿಡಿ miḍi. 4. P. p. of ಮಿಡಿ 3, in ಮಿಡಿ ಮಿಡಿದು (Bh. 8, 21, 12).

ಮಿಡಿ miḍi. 5. (= ಮಿಣ್ಟು 1). to leap, to bounce, as a horse, to hop (Rśv. 6, 11 va.; Te. ಮಿಡಿ, ಮಿಡೆ); to move about rapidly, as a tuft of hair (Bp. 24, 44); to leap, to pass over by leaping (Abh. P. 4, 123). 2, to make fly: to shed, as tears (J. 19, 20. 27).

ಮಿಡಿ miḍi. 6. springing, bouncing, hopping. — ಮಿಡಿನಾಗರ. the venomous Coluber nāga of Russel (Bd.; Te. ಮಿಡಿನಾಗು, ಮಿಣ್ನಾಗು, the adder).

ಮಿಡಿ miḍi. 7. a very young, quite unripe, pebble or pellet-like fruit [Tu. ಮುಡಿ]; (ಶಲಾಟುಫಲ Śmd. Dh.; ಶಲಾಟು Śm. 92; ಎಳೆಗಾಯಿ, ಹದಿರ್, ಹೀಚು 22; ಎಳೆಗಾಯ್ Kk. 23; My.; ಪರಳುಗಾಯಿ Bhn. 58; Cpr. 1, 101 va.; 7, 87; Rsv. 2, 47; M. ಮಿಡಿ, a small cucumber before the flowers fall off). [ಮುಗುಳ ಬಿರಿ ಮುಗುಳ ಮಿಡಿಯ ಕಿಱುಮಿಡಿಯ ಬಳ್ಳಿಡಿಗಳೊಳೆಱಗಿ Pb. 5, 5 va.; Ap. 11, 98]. ಒಣಗಿದ ಮಿಡಿ (ವಾನ, ಒಣಗಾಯಿ Si. 123). ಮಿಡಿ ಪಣ್ಣಾಗದೆ? (Śś. 44). see ಪಸುರ್-, ಪೂ-, ಮಾ-. — ಮಿಡಿಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. a hard, unripe fruit (ಶಲಾಟು Si. 123). 2, the fruit of the climbing herb Momordica charantia Lin. (St. & Pl.). ತಿರುಳು ದೋರ್ವ ಮಿಡಿಗಾಯಿ (ಕೋಮಲ, ಶಲಾಟು Mr. 109). — ಮಿಡಿಮಾವು. a quite unripe mango (My.).

ಮಿಡಿ miḍi. 8. moving with a pull of the fingers, propelling. — ಮಿಡಿವಿಲ್. -ಬಿಲ್. a bamboo slit at the one end of which a pebble is kept which is propelled by bending the end backwards and letting it spring back (My.; Rsv. 5, 52. 80).

ಮಿಡಿ miḍi. 9. (fr. ಮಿಡುಕು 1). = ಮಿಡು. grief. see ಸಿಡಿ-.

***ಮಿಡಿ miḍi. 10.** (*cf.* ಮಿಳಿ, ಮಿಣಿ). a leather whip. ನಡೆವ ವಾರುವ ಮುಗ್ಗಿದಡೆ ನಡೆಸಿಕೊಮ್ಬುದಲ್ಲದೆ ಮಿಡಿ ಹಱಿಯೆ ಹೊಯ್ವವರುಣ್ಟೆ ಲೋಕದೊಳಗೆ Cv. 305.

ಮಿಡಿಚೆ miḍice. = ಮಿಡತೆ, ಮಿಡಿತೆ, ಮಿಡುಚು. that which hops: a grasshopper, a locust (ನೀಲಕಣ್ಠ Nn. 49; ಪತಂಗ, ಶಲಭ Si. 176; My.; M. ವಿಟ್ಟಿಲ್, ವೆಟ್ಟಿಲ್; T. ವೆಟ್ಟುಕ್ಕಿಳಿ).

ಮಿಡಿತೆ miḍite. = ಮಿಡಿಚೆ, etc. (My.; Si. 176; Te. ಮಿಡುತ).

***ಮಿಡಿಯಿಸು miḍiyisu.** = ಮಿಡಿ 3. to strike with the finger, etc. ಬೆರಲಂ ಮಿಡಿಯಿಸಿದುದೆನಿಸಿ ರಾಗದ ತೊಡರೊಳ್ ತೊಡ ರ್ದಿರ್ಪುದವಲ್ಲಿ ಕಿನ್ನರಯುಗಳಂ Ap. 9, 117.

ಮಿಡು miḍu. = ಮಿಡ, etc. — ಮಿಡು ಮಿಡನೆ ಮಿಡುಕು. = ಮಿಡ ಮಿಡನೆ-. (Bp. 26, 15; 40, 35; Rsv. 13, 104 va.). — ಮಿಡು ಮಿಡುಕು. = ಮಿಡು ಮಿಡನೆ-. [ಮಿಡು ಮಿಡುಕನೆ ಮಿಡುಕುವ ಸಿಡಿಲೇಱಿಯುಮಂ Pb. 10, 51 va.; Ap. 5, 85 va.]; (C. Bp. 19, 32). [— ಮಿಡು ಮಿಡು ಮಿಡುಕು. to suffer, to grieve very much. ತನ್ನ ಬಾಲಂ ಬೆರಸುರಿ ಯೊಳ್ ಬಿಟ್ಟು ಮಿಡು ಮಿಡು ಮಿಡುಕುತಿರ್ದ ಜನನಿಯಂ ಕಣ್ಡು Pb. 5, 99 va.].

ಮಿಡುಕು miḍuku. 1. = ಮಿಡುಗು. to grieve, etc. (ಅಱಲು Śm. 80; Bp. 24, 56; 26, 15; 40, 35; Rsv. 5, 41; 13, 104 va.; Te.; T. ವಿಳಿ). [ಸುಡುವುದರಾಗ್ನಿಯುಮೊಡಲಂ ಮಿಡುಕುವಿನಂ ಕಡಿವ ಕಟ್ಟಿ ಱುಮ್ಪೆಗಳುಂ Ap. 5, 13]. see ಮಿಟ್ಟನೆ-.

ಮಿಡುಕು miḍuku. 2. (= ಮಿಕ್ಕು 1). grieving, lamenting, groaning (Te. ಮಿಡುಕು, ಮಿಡುಕೆ).

ಮಿಡುಕು miḍuku. 3. = ಮಿಡುಂಕು, (ಮಿಸುಕು 1, etc.). to recover consciousness, to become conscious, to grow animated or quickened, to become lively or vigorous, to be alive (ಚೈತನ್ಯ Śmd. Dh., o. r. ಮಿಡುಂಕು; ಅಸು Śm. 80; Cpr. 5, 115; J. 21, 40). 2, to move (v. i., Cpr. 5, 64 va.; Bp. 47, 25. 58; 54, 81; Rsv. 1, 41; J. 22, 20; 25, 54; see Sp. s. ಬೆರಳು ಚಾಳಿ). [ಓಪನಂ ಮಿಡುಕಲೀಯದೆ ಕಾಲ್ವಿಡಿದಱು Pb. 4, 97; Ap. 14, 104 va.; ತುಟಿ ಮಿಡುಕದೆ ಅಟ್ಟೆಯಾಡಿತ್ತಲ್ಲಾ Bv. 814]. 3, to urge on, to push (see ಕಡು-; M. ಮಿಡುಕ್ಕು, ಮುಡುಕ್ಕು, T. ಮುಡುಕ್ಕು, ವಿಡುಕ್ಕು, to animate; to urge on). 4, to move (v. t., Rsv. 5, 89). [Tu. ಮುಡ್ಗ್, to be bent; ಮೆದ್ಗ್, to move].

ಮಿಡುಕು miḍuku. 4. moving, setting in motion (Cpr. 5, 99); animation, life, liveliness, activity, sprightliness, vigor, strength, valor (ಪರಾಕ್ರಮ Bhn. 3, o. r. ಕಡುಪು; Bh. 3, 13, 20; Rām. 4, 3, 8; J. 2, 28; 4, 30; 17, 30; 25, 31; M. ಮಿಡುಕ್ಕು, T. ಮಿಡಲ್, ಮುಡುಕ್ಕು). [ಮೈಯೊಳ್ ಮಿಡುಕುಳ್ಳ ತಾಣಮಣಮಿಲ್ಲೆ ಮ್ಬನ್ನು ನಿಪ್ಪನ್ದನಾಗಿ Ap. 6, 34]. — ಮಿಡುಕುಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. activity, etc. to decrease (Śsv. 2, 79).

***ಮಿಡುಕುಱು miḍukuṟu.** a spark of fire. ಹಲವು ಕಾಲ ಧಾವತಿಗೊಣ್ಡು ಒಟ್ಟಿದ ಹಿದಿರೆಯು ಒನ್ದು ಮಿಡುಕುಱಿಲ್ಲಿ ಬೇವನ್ತೆ Bv. 213.

ಮಿಡುಗು miḍugu. = ಮಿಡುಕು 1. to be very much distressed, to grieve, to mourn (ಸಂಖಿನ್ನ Śmd. Dh., ದುಃಖ ದಿನ್ದಾದ ಚಿನ್ತೆ Cm.; M. ಮುಡುಗು).

ಮಿಡುಂಕು miḍuṅku. = ಮಿಡುಕು 3, q. v.

ಮಿಡುಚು miḍucu. = ಮಿಡಿಚೆ, etc. (Bp. 56, 24).

ಮಿಡ್ಡೆ miḍḍe. = ಮಡ್ಡಿ 1. — ಮಿಡ್ಡೆಕೂಱು. = ಮಡ್ಡಿಯನ್ನ. (My.).

ಮಿಣ miṇa. = ಮಿನು, ಮಿಱು, ಮಿಸು. glittering; sparkling. (Tu. ಮೆಣ್; Mhr. ಮಿಣಮಿಣಣೇಂ, to burn dimly). — ಮಿಣ ಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. to glitter (My.). — ಮಿಣ ಮಿಣನೆ ಮಿಂಚು. to glitter (My.).

ಮಿಣಕು miṇaku. 1. = ಮಿಣುಕು 1, ಮಿನುಕು 1. to glitter [Tu. ಮಿಣ್ಕ್].

ಮಿಣಕು miṇaku. 2. ಮಿಣಕ್. = ಮಿಣ, ಮಿಣುಕು 2. (Te. ಮಿಣುಕು, ಮಿನುಕು, ಮಿನ್ನು; M. ಮಿನುಕ್ಕ). — ಮಿಣಕುಹುೞ. = ಮಿಂಚು ಹುೞ. (ಖದ್ಯೋತ, ಜ್ಯೋತಿರಿಂಗಣ Si. 176). ಮಿಣಕುಹುೞ ತಿಣುಕಿದರೆ ಜೇನು ಬಸ್ತೀತೇ? (Prv.). — ಮಿಣಕ್ಕೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. to glitter. [Tu. ಮಿಣ್ಣಮ್ಪುರಿ = glow-worm].

ಮಿಣಕೆ miṇake. = ಮಿಣಿಕೆ, ಮಿನಿಕೆ, q. v. a climbing herb. (My.).

ಮಿಣಿ miṇi. = ಮಿಳಿ. a rope made of twisted leather straps (ಚರ್ಮಪಾಶ Mr. 286; Si. 277; C.; M. ಮುಡೆ, ಮಿಡೆ, ಮುಡೆ, to braid, twist; Te. ಮೆಲಿ, a turn, twist; *cf.* ಮಡಱು). ತೊಗಲ ಮಿಣಿ (ನದ್ಧ್ರಿ, ವಧ್ರಿ, ವರತ್ರೆ, ತೊಗಲ ಹಗ್ಗ Si. 344). ಬಿಟ್ಟು ಆಡುವ ಗೆಣೆಯು ಹಱಕುತೊಗಲಿನ ಮಿಣಿಯು (Dp. 54). see ಕಟ್ಟು-.

ಮಿಣಿಕೆ miṇike. = ಮಿಣಕೆ, etc. (My.).

ಮಿಣುಕು miṇuku. 1. = ಮಿಣಕು 1. (Tu. ಮೆಣುಕು).

ಮಿಣುಕು miṇuku. 2. = ಮಿಣಕು 2. glittering. (My.).

ಮಿಣ್ಟೆ miṇṭe. 1. = ಮಿಟ್ಟೆ 1. a kind of weapon (ಶರ ಮುಣ್ಡ Mr. 296; Śsv. 3, 23; Rām. 3, 3, 18).

ಮಿಣ್ಟೆ miṇṭe. 2. = ಮಿಟ್ಟೆ 2, etc. a mass, a multitude (Rsv. 5, 80).

ಮಿಣ್ಡ miṇḍu1.-a3. 1. a man who does not restrain the animal passion, a libertine, a paramour, an illicit lover, a whoremaster (Cpr. 8, 73 va.; Bp. 11, 5. 6; 40, 13. 25. 56; 42, 13. 19. 29; Si. 193; G. 139; My.; Te.). [Tu. ಮಿಣ್ಡೆ]. ಗಣ್ಡ ಬಯ್ದರೆ ಹುಚ್ಚು, ಮಿಣ್ಡ ಬಯ್ದರೆ ಮೆಚ್ಚು (Prv.). — ಮಿಣ್ಡಜಂಗಮ. a lascivious Jangama (Bp. 6, 33; 11, 2. 23. 43. 50). — ಮಿಣ್ಡ

ಪ್ರಾಯ. the age in which animal passion is powerful, nubile age, etc. (Bp. 25, 9. 10). — ಮಿಣ್ಡಭಕ್ತ. a lascivious devotee (Bp. 11, 37). — ಮಿಣ್ಡವನ್ದಿ. -ಹನ್ದಿ. a lusty hog (Bh. 3, 13, 18). — ಮಿಣ್ಡ ಸಂಗಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 5). — ಮಿಣ್ಡಹರೆಯ. = ಮಿಣ್ಡ ಪ್ರಾಯ. (Bp. 9, 33; 27, 65).

ಮಿಣ್ಡ minḍu 2-a 3. 2. a man of high position or character: a hero (Bh. 3, 18, 38). 2, somebody (or something) that is above or beyond another's reach, beyond his faculties, or out of his power. ಕತ್ತೆ ಚಿತ್ರಗಾಱನ ಮಿಣ್ಡ (is an object that he never can draw well), ಹಣ ನೋಟಗಾಱನ ಮಿಣ್ಡ (is something he is likely to make mistakes about), ಟವಣೆ ಶಾನಭೋಗನ ಮಿಣ್ಡ. — ದೋಣೀ ದಾಟದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಬಿಗಾಱನ ಮಿಣ್ಡ. — ಹೊಟೆ ದಾಟದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಬಿಗರ ಮಿಣ್ಡ. — ತುರುಕ ಮಿಣ್ಡ ಬರುವಾಗ್ಯೆ ಎದುರು ಚುಕ್ಕಿಯೋ? (Prvs.). see Prvs. s. ಉಂಯಿ, ದಿಣ್ಡು, ಮಟೆ, ಮೋಟ ಮರ.

ಮಿಣ್ಡಗಾತಿ minḍa-gāti. an incontinent woman, an adulteress, a whore (My.).

ಮಿಣ್ಡಗಾಱ minḍa-gāṟa. a paramour, an adulterer, a whoremaster (ಜಾರ, ಉಪಪತಿ Si. 193). ಉಣ್ಡವನಿಗೆ ಹಸಿವಿಲ್ಲ, ಮಿಣ್ಡಗಾಱನಿಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಿಣ್ಡತನ minḍatana. lasciviousness, whoredom (Bp. 40, 34).

ಮಿಣ್ಡಿ minḍi. a lusty female; a woman of nubile age (see ತಱು-, ಸಱು-). ಮಿಣ್ಡಿಯಾ ಗಣ್ಡ ತಾ ದಣ್ಡಿಂಗೆ ಹೋದರೇ ಹಿಣ್ಡಿಯ ಹೆಡಿಗೆಗೆ ಕೋಣನ ತನ್ದು, ಕಣುಗಣ್ಡು, ಹೊಡದನ್ತೆ (Sp.; Dp. 127, 2.) — ಮಿಣ್ಡಿವೆಣ್ಡತಿ. -ಪೆಣ್ಡತಿ. a lusty wife (Rāghc. 17, 65). [Tu.].

ಮಿಣ್ಡು minḍu. 1. animal passion, sensual longing, lustiness (J. 3, 8; 30, 5).

ಮಿಣ್ಡು minḍu. 2. (= ಮೀಣು 5). the position of being raised (too much, as a lever). ಸನ್ನೆಗೋಲು ಮಿಣ್ಡಾಗಿದೆ. (My.). [Tu. ಮೂಣ್ಡು support].

ಮಿಣ್ಣಗೆ minnage. gently, quietly. (Dp. 135a, 5).

ಮಿಣ್ಣನೆ minnane. = ಮಿಣ್ಣಗೆ. (Dp. 130, 21).

ಮಿಣ್ಣಿ minni. = ಮಿಳ್ಳಿ, etc. a small wooden or metal spoon; a small metal vessel in the form of a cambu, any small metal vessel used for drinking (My.). 2, = ಮಿಣ್ಣು, *e. g.* ಮಿಣ್ಣಿಕಾಯಿ, ಮಿಣ್ಣಿಗಡಿಯಾರ (My.). [Tu. ಮಿಣ್ಣಿ, a tiny spark].

ಮಿಣ್ಣು minnu. the state of being small, short, dwarfish. ಮಿಣ್ಣಾಗಿದ್ದವನ ಬಣ್ಣವೇ ಬೇಱೆ (Prv.).

ಮಿಣ್ಣೆ minne. = ಮಿಠಾಟಿ. anything small? (Śs.).

ಮಿತ mita. 1. measured, meted, measuring; defined, limited; moderate; regular; scanty, frugal; sparing; little, brief, concise; examined, known. see Ch. v. 221. 224. ಮಿತವಾದ್ದು ಬಾಳುವದು, ಹಿತವಾದ್ದು ಫಲಿಸುವದು (Prv.).

ಮಿತ mita. 2. Tbh. of ಮೃತ. dead (Śmd. 353).

ಮಿತಭಾಷಿ mita-bhāṣi. speaking little, seldom speaking; speaking in a deliberate manner. (My.).

ಮಿತಮ್ಪಚ mita-m-paca. cooking food by measure: a miser; *niggardly, stingy, avaricious.*

ಮಿತವಚನ mita-vacana. = ಮಿತಭಾಷಿ. 2, N. (Rśv. 5, 130 va.).

ಮಿತಿ miti. measuring; measure; weight; determinate amount; limit; moderation; accurate knowledge. ಮಿತಿಮಾಱಿದರೂ ಗತಿ ಮಾಱಬೇಕು (Prv.). ಆ ವ್ಯಾಪಾರವು ಮಿತಿ ಮಾಱಿ ಬೆಳದಿರುತ್ತದೆ (B. 4, 28; see 4, 119). see ಪ್ರ-. 2, interest on money loans (Mhr.). — ಮಿತಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. to determine the quantity, to arrange (Dp. 106, 16). — ಮಿತಿ ಮೀರೆ. dupl. ಮಿತಿ ಮೇರೆಯಿಲ್ಲದ ಮೋಹದ ಚಿನ್ತೆ (Dp. 36, 1).

ಮಿತಿಳೆ mitiḷe. Tbh. of ಮಿಥಿಲೆ N. of a city. (Śmd. 338).

ಮಿತ್ತಡಿ mittaḍi. N. see ನಾಟ್ಯನ-. — ಮಿತ್ತಡಿಯನಾರ್. N. (Bp. 17, 1).

ಮಿತ್ತು mittu. Tbh. of ಮೃತ್ಯು. death (Śmd. 351; Cpr. 5, 110; Bp. 40, 55; J. 14, 15).

ಮಿತ್ರ mitra. *a friend, an associate.* 2, *an ally.* 3, *the sun.* 4, N. of an āditya or form of the sun, commonly associated with Varuṇa. ಅಮರಮುನಿಗಳು (ವಿಷ್ಣುವಿನ) ಮಿತ್ರರಕ್ಕು (Mr. 19). feminine ಮಿತ್ರಳು (My.; B. 5, 289). ಮಿತ್ರನಿಗೆ ಮಱೆ ಮಾಡಬೇಡ, ಶತ್ರುವಿಗೆ ಹೊಣೆಯಾಗಬೇಡ (Prv.).

ಮಿತ್ರಘ್ನ mitra-ghna. friend-killing, treacherous. (My.).

ಮಿತ್ರಜ್ಞ mitra-jña. mindful of a friend's benefits, thankful to him (My.).

ಮಿತ್ರಜ್ಞತೆ mitra-jñate. thankfulness for a friend's benefits (My.).

ಮಿತ್ರತ್ವ mitratva. friendship; alliance; intimacy. (J. 19, 42; My.).

ಮಿತ್ರದ್ರೋಹ mitra-drōha. injury or betrayal of a friend, malice indulged against a friend. (My.).

ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿ mitra-drōhi. the betrayer of a friend, a false or treacherous friend. (My.). ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿಯಾದವಗೆ ಕಾಣುವವರಿಲ್ಲ ಶತ್ರುಗಳೇ (Prv.).

ಮಿತ್ರಭೇದ mitra-bhēda. separation of friends, breach of friendship. (My.). 2, N. of the first book of the pañcatantra.

ಮಿತ್ರಲಾಭ mitra-lābha. acquisition of friends or of friendship, forming friendship. (My.). 2, N. of the first book of the hitōpadēśa.

ಮಿತ್ರವರ್ಗ mitra-varga. friends looked upon as a class (My.).

ಮಿತ್ರೆ mitre. a female friend (ಸಾರಜ್ಞೆ, ಸಖಿ, ಸಹಜೀವಕೆ, etc., ಕೆಳದಿ Mr. 305).

ಮಿಥಸ್ mithas. *together, mutually, reciprocally.*

ಮಿಥಿಲಾಪುರ mithilā-pura. = ಮಿಥಿಲೆ. (J. 19, 19).

ಮಿಥಿಲೆ mithile. ಮಿಥಿಲಾ. = ಮಿತಿಳೆ, ಮಿಥುಳೆ. *N. of a city, the capital of Vidēha or Tirhut and residence of king Janaka.*

ಮಿಥಿಲೇನ್ದ್ರ mithilā-indra. Janaka (J. 19, 36).

ಮಿಥಿಲೇನ್ದ್ರಸುತೆ mithilēndra-sute. Sītā (J. 19 sum.).

ಮಿಥುನ mithuna. a pair (male and female, boy and girl, etc.; ದಮ್ಪತಿಗಳ್, ಸತಿಪತಿಗಳ್ Mr. 24); *a pair, a couple, a brace;* twins: the sign of the zodiac Gemini. 2, union, junction. 3, cohabitation, copulation. ಸತಿ ಪುರುಷರುಂ ಕೂಡಿ ನುಡಿವಲ್ಲಿ ಮಿಥುನ ಮೆನಿಕ್ಕು (Mr. 434).

ಮಿಥುನೀಕರಿಸು mithunī-karisu. to practise copulation (Abhā. 2, 73).

ಮಿಥುಳೆ mithuḷe. = ಮಿಥಿಲೆ. (Grj. 2, 81).

ಮಿಥ್ಯ mithya. = ಮಿಥ್ಯೆ. untruth, falsehood, etc. ಇತ್ತವರ ಮಿಥ್ಯವಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಬೇಡೋದು ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಮಿಥ್ಯತನ **mithyatana.** = ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ. see Sp. s. Tbh. ಮುತ್ತು.

ಮಿಥ್ಯಾ **mithyā.** = ಮಿಥ್ಯೆ. *falsely, wrongly, untruly, deceitfully;* false, untrue, sham, unjust; untruth (personified as the wife of adharma).

ಮಿಥ್ಯಾಕರ್ಷೆ **mithyā-ākarṣe.** vainly attracting (one's mind or attention to a person). ಮಿಥ್ಯಾಕರ್ಷೆ ಕೇಳ್ವಲ್ಲಿ ಕಣ್ಚಿದ್ (Mr. 535).

ಮಿಥ್ಯಾಚರಣ **mithyā-ācaraṇa.** = ಮಿಥ್ಯಾಚರ್ಯೆ. (Cpr. 10, 123).

ಮಿಥ್ಯಾಚರ್ಯೆ **mithyā-ācarye.** *false behaviour, hypocrisy.*

ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನತೆ **mithyā-jñānate.** false conception, misapprehension (Cpr. 10, 123).

ಮಿಥ್ಯಾತ್ರಿ **mithyātri.** a liar (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಮಿಥ್ಯಾವಾದಿ Nn. 58).

ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ **mithyātva.** falsity, unreality, untruth. (Cpr. 7, 8).

ಮಿಥ್ಯಾದರ **mithyā-ādara.** hypocritical reverence, etc. see ಬೋಸರಿಸು.

ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿ **mithyā-dṛṣṭi.** *false doctrine, heresy.*

ಮಿಥ್ಯಾಪವಾದ **mithyā-apavāda.** a false accusation (My.).

ಮಿಥ್ಯಾಭಿಯೋಗ **mithyā-abhiyōga.** an unjust claim; *a false accusation.*

ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ **mithyā-abhiśaṁsana.** *a false accusation.*

ಮಿಥ್ಯಾಮತಿ **mithyā-mati.** *false opinion, error, mistake.*

ಮಿಥ್ಯಾಲೋಚನೆ **mithyā-ālōcane.** a false thought (My.).

ಮಿಥ್ಯಾವಾದಿ **mithyā-vādi.** speaking untruly; a liar (ಮಿಥ್ಯಾತ್ರಿ, ಕ್ಷುಲ್ಲಕ Nn. 58; My.). 2, a follower of Śaṅkarācārya (My.).

ಮಿಥ್ಯಾವಿನಯ **mithyā-vinaya.** hypocritical reverence, etc. (ಬೋಸರ Ct. I, 41).

ಮಿಥ್ಯೆ **mithye.** = ಮಿಥ್ಯ, ಮಿಥ್ಯಾ. untruth, falsehood, fraud, hypocrisy (ಕುಕ್ಕುಟಿ, ಶಾಮ್ಬರಿ, ಮಾಯೆ, etc. Mr. 450; My.).

ಮಿದಿ **midi.** to pound (ಮುಸಲಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; ಮುಸಲಘಾತ Śm. 98; V. 30, 35 va.; My.; Te. ಮೆದುಗು, to be pounded or triturated; T. ಮಿದಿ, ಮಿರಿ; M. ಮೆದಿ, to tread on, to trample, to tread, as loam, to thrash). [to knead as dough. — ಕುದುರೆಯ ಬಿಲ್ಲ ಬಲ್ಲಣಿಯ ಕೇಣಿಯನಲ್ಲಿ ಕೆಲರ್ ನಿಶಾಟರುಣ್ಬೆದ ಬಿಸುನೆತ್ತರೊಳ್ ಮಿದಿದು ಸುಣ್ಣನೆ ಸುಂಗಿದರ್ Pb. 12, 8; Tu. ಮೆದ್ಪು]. to beat (Grj. 2, 106 va.), to kill, to destroy (ಘಾತ Śmd. Dh.; ಸಂಹಾರ Śm. 98); to rub, to grind, to triturate (ಮರ್ದನ Śmd. Dh.). ಮಿದಿವುದು (ಸಮ್ಮರ್ದ, ಪರಿಮಲ Hlā.). ಧಾನ್ಯಾದಿ ಪಿಷ್ಟಮಂ ಮಿದಿದು ಪುರಿಯಲ್ಕೆ ಸತ್ತುಗಂ (Mr. 219).

ಮಿದಿಸು **midisu.** = ಮಿದ್ದಿಸು. to cause to pound, to have pounded, etc. (Bp. 27, 49).

ಮಿದು **midu.** Tbh. of ಮೃದು. soft, etc. (My.; B. 1, 15).

ಮಿದುಡು **midudu.** = ಮಿದುಳು, q. v. (Te.; ಗೋದ G.; B. 4, 24).

ಮಿದುವು **miduvu.** = ಮಿದು. (My.; B. 3, 30).

ಮಿದುಳು **midulu.** ಮಿದುಳ್. (Śmd. 59). Tbh. of ಮೇದಸ್ (*cf.* ಮೇದುರ). marrow; the brain (Abh. P. 13, 63; Rśv. 5, 120 va.; Rām. 6, 30, 15; J. 21, 48; 22, 23. 26; B. 4, 82; see ಬಿಡುಮಿದುಳ್). ತಲೆಯ ಮಿದುಳು (ಮಸ್ತಿಷ್ಕ, ಗೋದ್ದ Hlā., Nr., Mr. 397).

ಮಿದ್ದಿಸು **middisu.** = ಮಿದಿಸು. (My.).

ಮಿನಹು **minahu.** of or in the afore-said month (Mhr., H.). 2, till, until (My.).

ಮಿನಾಹಿ **minähi.** deduction, subtraction (H. ಮಿನ್ಹಾಯಿ). 2, discharging, dismissing, putting out of office (My.).

ಮಿನಿ **mini.** = ಮಿನು. — ಮಿನಿ ಮಿನಿಸು. = ಮಿನು ಮಿನಿಸು. (Grj. 4, 79).

ಮಿನಿಕೆ **minike.** = ಮಿಣಕೆ, ಮಿಣಿಕೆ. a climbing herb, the melon vine, Cucumis melo Lin. (St. & Pl.; ಕರ್ಕಟಿಕೆ Mr. 135; *cf.* ಮೆಕ್ಕೆ).

ಮಿನು **minu.** (= ಮಿಣ), ಮಿನಿ. sparkling, shining, etc. (T. ಮಿನ್). — ಮಿನು ಮಿನನೆ. rep. very glitteringly, brightly or brilliantly (Abh. P. 7, 7). — ಮಿನು ಮಿನಿಸು. to shine brightly (Grj. 4, 80). — ಮಿನು ಮಿನುಪ ಯೋಗಪಟ್ಟಿಗೆ Kk. 33).

ಮಿನುಕು **minuku. 1.** = (ಮಿಂಚು 2), ಮಿಣುಕು 1, etc., ಮಿನುಗು 1, (ಮಿರುಗು 1, ಮಿಸುಗು 1). to shine, to glitter (ಕಾನ್ತಿ Śmd. Dh.).

ಮಿನುಕು **minuku. 2.** = ಮಿನುಗು 2. lustre, etc. (B. 4, 126. 158; Te.).

ಮಿನುಕು **minuku. 3.** to speak in an indistinct, faint or low tone; to murmur (ಅನ್ತರ್ಗತಸ್ವನ Śmd. Dh.; Mhr. ಮಿಣಮಿಣಕೇಂ; Sk. ಮಿಣ್ಮಿಣ, speaking indistinctly through the nose; T. ಮಿಙ್ಕಿವು, an internal sound).

ಮಿನುಗು **minugu. 1.** = ಮಿನುಕು 1. to shine, to be bright, to sparkle, to glitter; to be beautiful (J. 4, 1). ಮಿನುಗುವ ಅದಿಮುರ್ತ್ತಿ (Śm. 21). ಮಿನುಗುವಾಯುಧಂ (C. Bp. 42, 14). ಮಿನುಗಲ್ (47, 16). ಮಿನುಗುವ ವಸನ್ತದೂತಿಕೆ (Kk. 18). ಮಿನುಗುವ ಹಾಱುಗುಪ್ಪೆ (71). ಮಿನುಗುವ ಅನ್ನಂ (*i. e.* ಅನ್ತಹಂ, 61).

ಮಿನುಗು **minugu. 2.** = ಮಿನುಕು 2. shine, lustre, glitter, sparkling (ಕಾನ್ತಿ Kk. 25; Śm. 15; Bh. 7, 6, 59). — ಮಿನುಗುವಡೆ. -ಪಡೆ. to obtain lustre, etc. (Śśv. 3, 35 va.).

ಮಿನ್ದು **mindu.** P. p. of ಮೀ 1, ಮಿಾಯು.

ಮಿರಾಸಿ **mirāsi.** a hereditary entitlement to yearly, monthly or daily gifts of corn, money, etc. (My., also as ಮಿರಾಸು; Mhr., H. ಮಿರಾಸ, a hereditary office in a village; land-tax).

ಮಿರಾಸಿದಾರ **mirāsi-dāra.** a man who possesses or enjoys a mirāsi (My.).

ಮಿಱು **miṟu.** (= ಮಿಣ, etc.). shining, sparkling (*cf.* ಮೆಱ್ 1 & 2). — ಮಿಱು ಮಿಱನೆ ಮಿಂಚು. to shine brilliantly (My.). [— ಮಿಱು ಮಿಱು ಮಿಱುಗು. to shine very much. ಪೆಱವುಱದ ಮೂಱು ಮಿಱು ಮಿಱು ಮಿಱುಪ ಶಿತಾಸ್ತ್ರಂಗಳಿಂ ದ್ವಿಜನ್ಮನ ನೊಸಲಂ ನೆಱಗೊಳ್ಸಿನಮೆಚ್ಚೊಡೆ Pb. 12, 74].

ಮಿಱುಗು **miṟugu. 1.** (= ಮಿನುಕು 1, etc.). to glitter, to flash, to sparkle, to shine (ಚಕಚಕಾಯಮಾನ Śmd. Dh.; My.). [ಮಿಱುಗುವ ತೋರ ಹಾರಮುಮಂ Pb. 4, 105; Ap. 2, 62]. ಮಿಱುಗುತ್ತಿರ್ಪ ತ್ರಿಶೂಲದಿಂ (Śmd. 72). ಮಿಱುಗುತೆ ಪೋದಂ (280). ಮಿಱುಗುವ (J. 8, 3; 11, 8; 33, 19; Śśv. 3, 27). ಮಿಱುಪ (Cpr. 4, 82; J. 25, 5). ಮಿಱುಪಂ (Śmd. 275). ಲಲಾಟದೊಳ್ ಮಿಱುಪ ಕಣ್ಣುರಿಯನ್ತೆ (275). see Cpr. 6, 16; 8, 58; Bp. 13, 17; 27, 77; 28, 26; 42, 24; 44, 1; 56, 29; J. 15, 5).

ಮಿಱುಗು **miṟugu. 2.** glitter, shine, lustre, polish, etc. (ಮಿಂಚು, ಮಿನುಗು, etc., ಕಾನ್ತಿ Śm. 15; Kk. 25; Bp. 40, 4; My.; *cf.* ಮೆರುಗು). ಮಿಱುಗು ಮಾಡು, ಮಿಱುಗು ಹಾಕು (My.).

ಮಿಱುಪು **miṟupu.** = ಮಿಱುಗು 2. (Cpr. 4, 62; 7, 110; Rām. 1, 5, 30; Te. ಮೆರುಪು, ಮೆಱುಪು).

ಮಿರ್ಲೆ **mirle.** a kind of aquatic bird (My.).

ಮಿಲತ್ milat. ಮಿಳತ್. (Śmd. 100). joining, uniting with; meeting; mixing; assembling.

ಮಿಲದ್ವಿಷ್ಕಿರ milat-viṣkira. surrounded by birds? (Śmd. 100, o. r. ಮಿಲದ್ವಿಷ್ಟರ).

ಮಿಲದ್ವಿಷ್ಟರ milat-viṣtara. surrounded by trees? (Śmd. 100, o. r. ಮಿಲದ್ವಿಷ್ಕಿರ).

ಮಿಲನ milana. mixing with, coming in contact with, associating with; coming together, meeting, assembling, union (ಕಟಾಹ, ಕೂಟ Nn. 107; ಕಾಣ್ಡ, ಕೂಟ 116; ಪ್ರಮಾಣ, ಕೂಟ 139); contact.

ಮಿಲಾಕತ್ತು milākattu. mingling, mixing; a meeting, an interview (My.; Mhr. ಮಿಳಕತ, mingling or mixing with; earnings, gains).

ಮಿಲಾಯಿಸು milāyisu. to mix (v. t.), to mingle; to join; to bring together, to cause to meet, to introduce (My.; Te. ಮಿಳಾಯಿಂಚು); to be mixed, united, joined, etc. (My.).

ಮಿಲಾವಣೆ milāvaṇe. mingling with, mixing; coming together, meeting, assembling (My.).

ಮಿಲಿತ milita. ಮಿಳಿತ. united, mixed, combined; connected; found, met, encountered. see Cpr. 2, 91 va.; 10, 91 va.; Bp. 38, 14; 39, 50; ಪ್ರ-.

ಮಿಲ್ಟೇರಿ milṭēri. military (Si. 278). (E.).

ಮಿಶನರಿ miśanari. = ಮಿಷನೇರಿ. (B. 5, 303). (E.).

ಮಿಶ್ರ miśra. mixed, mingled, blended, joined; combined (My.); associated, connected; manifold, diverse; mixing, mixture. 2, a species of root or radish. see Śmd. 361. 362; ಸವರ್-, ಸಾಲಾ-.

ಮಿಶ್ರಣ miśraṇa. mixing, uniting, mingling; union, combination (B. 4, 88; My.); addition.

ಮಿಶ್ರಬನ್ಧನ miśra-bandhana. binding or joining diverse things, or joining things so that they be blended. see ಪೆಣೆ.

ಮಿಶ್ರವರ್ಣ miśra-varṇa. being of a mixed colour; a mixed colour (Kāvy. V, 935 seq.).

ಮಿಶ್ರಿ miśri. = ಮಿಶ್ರ No. 2. ಮಿಸಿರಿ. see ಸಾಲಾ-. 2, sugarcandy (My.; Mhr., H. ಮಿಶ್ರೀ).

ಮಿಶ್ರಿತ miśrita. mixed, mingled, blended, united, joined (Bp. 36, 54; My.); added; respected, respectable.

ಮಿಶ್ರೇಯೆ miśrēye. *the herb Anethum panmori* Roxb., *or a species of anise.*

ಮಿಷ miṣa. opening the eyes; winking. 2, rivalry, emulation, envy. 3, *deceit, fraud, trick, pretence, pretext, false appearance.* see ಅನು-, ನಿ-.

ಮಿಷನೇರಿ miṣanēri. = ಮಿಶನರಿ. a missionary (E.).

ಮಿಷಿತ miṣita. opened eyes, opened. see ಉನ್-.

ಮಿಷ್ಟ miṣṭa. sprinkled, moistened. 2, nice, savoury; sweet, sugary.

ಮಿಷ್ಟಾನ್ನ miṣṭa-anna. *sweet or savoury food, sweetmeats,* etc. (ರಸಾಯನ G.).

ಮಿಸಕು misaku. = ಮಿಸುಕು 1, etc. — ಮಿಸಕಾಡು. -ಆಡು. = ಮಿಸುಕಾಡು. (My.). — ಮಿಸಕ್ಯಾಡು. = ಮಿಸಕಾಡು. (ಮಿಡುಕು Cb.).

ಮಿಸಲು misalu. one's proper place (in an assembly, Mhr.); official view or examination, inspection (of troops, peons, horses, etc., My.).

ಮಿಸಿ misi. *a sort of fennel, Anethum sowa; Anethum panmori* Roxb. 2, *spikenard, Nardostachys jatamansi* Dec.

ಮಿಸಿಕು misiku. = ಮಿಸುಕು 1, etc. (B. 4, 185; My.).

ಮಿಸಿರಿ misiri. = ಮಿಶ್ರಿ. see ಸಾಲಾ-.

ಮಿಸಿಸು misisu. to cause to shine or become full of lustre. [2, to cause to bathe. ಗಂಗಾವಾರ್ಧಿಯೊಳಾತ್ಮ ತುರಂಗಮುಮಂ ಮಿಸಿಸಿ Pb. 1, 38; ಮಂಗಳ ಜಳಂಗಳಿನ್ದಂ ಮಿಸಿಸೆ Ap. 4, 35 va.; Vr. 2, 19]. @ the references from Cpr. given by Kittel also convey the meaning 2 now given; (Cpr. 3, 71; 3, 102 va.; 7, 143).

ಮಿಸು misu. (= ಮಿಣ, etc.). shining, etc. — ಮಿಸುಪಂಚೆ. beautiful cloth (ಅಱುವೆ Kk. 54, o. r. ಮಿಸೆ-).

ಮಿಸುಕು misuku. 1. = (ಮಿಡುಕು 3), ಮಿಸಕು, ಮಿಸಿಕು. to move, to stir; to quiver, to throb, to swing, etc. [Tu. ಮಿಸ್ಕ್]; (ಸ್ಪನ್ದನ Śmd. Dh.; Cpr. 5, 19; Grj. 4, 67; Bp. 14, 2; 21, 18; 26, 35; 34, 5; 50, 59; Śśv. 3, 53; Rām. 6, 10, 8; My.; Te. ಮಿಸುಗು). [ಅಜಾಣ್ಡ ತಟದಿನ್ದತ್ತೆಲ್ಲಿ ಪೊಕ್ಕಿರ್ದುಮಿಂ ಮಿಸುಕಲ್ ತೀರ್ಗುಮೆ ವೈರಿಗೆ Pb. 11, 118]. — ಮಿಸುಕಾಡು. -ಆಡು. to move, to stir (My.). ಮಿಸುಕಾಡದೆ ಇರುವನ್ಥಾದು (ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟತೆ G.).

ಮಿಸುಕು misuku. 2. moving, shaking, swinging. ಮಿಸುಕಿನೊಳ್ ಒಲೆ (Śm. 108).

ಮಿಸುಗು misugu. 1. (= ಮಿನುಕು 1, etc.). to shine, to glitter, to sparkle, etc. (ಕಾನ್ತಿ Śmd. Dh.). ಮಿಸುಗುವ (Cpr. 8, 52). ಮಿಸುಗುವ ಅಱಿ (Śmd. 75). ಮಿಸುಪ (Cpr. 1, 101 va.; 5, 40; 6, 58; Śm. 9. 68. 72; Bp. 8, 18; 23, 39; 29, 18; 31, 12; 38, 36; 42, 23; C. Bp. 5, 49; J. 6, 44; Kk. 3; see Śmd. 289). [ಪೆರ್ದುಡುಗೆಗಳೊಳ್ ಮಿಸುಗುವ ಪೊಸ ಮಾಣಿಕದೆಳವಿಸಿಲುಮಂ Pb. 14, 26]. ಅಶೋಕೆಯ ಮಿಸುಪ ಪೊಸದಳಿರ್ (Cpr. 7, 92 va.). see Prll. 3, 25; Rśv. 1, 135 va.; 6, 11 va.; 13, 62. 63. 70. 83; J. 6, 44; 11, 10; 28, 18.

ಮಿಸುಗು misugu. 2. shine, lustre (V. 5, 69).

ಮಿಸುನಿ misuni. the glittering metal: gold (ಕಸವರ, ಸೊನ್ನೆ, ಚಿಮ್ಪೊನ್ನು Śs.; ಕಸವರ, ಸೊನ್ನೆ, ಚಿಮ್ಪೊನ್ನು, ಕಡವರ Śm. 68; Bp. 23, 35; Rām. 1, 13, 8; Bh. 1, 15, 8; 2, 13, 44; Rśv. 6, 11 va.; 13, 62. 63; J. 5, 7). [ಮಿಸುನಿಯಿನ್ದಣ್ಗಾದ ಕಟಕಮಕುಟಾದಿ ತೊಡವುಗಳು ಮಿಸುನಿಯಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊನ್ದು ರೂಪಾಗ ಬಲ್ಲುದೆ ಹೇಳಾ Cv. 215. 357]. see ನಲ್-. — ಮಿಸುನಿಮೊಗ. fire (ಅಗ್ನಿ Śs.). — ಮಿಸುನಿಯಡ್ಡಣಿಗೆ. -ಅಡ್ಡಣಿಗೆ. a golden stand (V. 14, 28 va.). — ಮಿಸುನಿಱವಕೆ. a bodice interwoven with gold-thread (V. 5, 14 va.). — ಮಿಸುನಿವಟ್ಟಲ್. -ಬಟ್ಟಲ್. a gold cup (J. 6, 44). — ಮಿಸುನಿವಟ್ಟ. -ಬಟ್ಟ. a garment interwoven with gold-thread (Rśv. 5, 19 va.). — ಮಿಸುನಿವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. gold-colour (J. 16, 3). — ಮಿಸುನಿವೆಟ್ಟ. -ಬೆಟ್ಟ. Mēru (R.).

ಮಿಹಿಕೆ mihike. = ಮಹಿಕೆ. *mist, fog; frost, snow.*

ಮಿಹಿರ mihira. *the sun.*

ಮಿಹಿರಾಧ್ವ mihira-adhva. the sky (Abh. P. 11, 145).

***ಮಿಹಿಲಾಳು mihilāḷu.** a small man, a base man? ಅನು ಮಿಹಿಲಾಳು ಭೋಜ ದೇವುಲಾಳು Bv. 327.

ಮಿಳ್ mil. (= ಮಿಟಿ). blinking. — ಮಿಳ್ಮಿಳನೆ. rep. in a staring manner (V. 35, 55 va.; see T., M. s. ಮಿಕಿ). [ಬೀರರೆಲ್ಲಂ ಬಡವರ ಪಿತರರನ್ತೆ ಮಿಳ್ಮಿಳ ನೋಡುತ್ತಿರೆ Pb. 7, 33 va.; Ap. 2, 15].

***ಮಿಳ mila.** = ಮಿಳ್. — ಮಿಳ ಮಿಳ ನೋಡು. look at staringly. ಬಳಮೆರಡುಂ ತನ್ನನೆ ಮಿಳ ಮಿಳ ನೋಡೆ Pb. 10. 60.

ಮಿಳಿ miḷi. 1. = ಮಿಣಿ. a leather rope; a rope; a strap (ಆಬನ್ಧ, ಯೋತ್ರ, ಯೋಕ್ತ್ರ Nr.; C. Bp. 47, 44; My.). ಆನೆಯ ನಡುವ ಬಿಗಿವ ಮಿಳಿ (ಕಕ್ಷ್ಯೆ); ಬಾರ ಮಿಳಿ (ನಧ್ರಿ, ವಧ್ರಿ, ವರತ್ರೆ Nr.). ಉರಮಿಳಿ (ಚೂಷೆ, ಕಕ್ಷ್ಯೆ, ವರತ್ರೆ Hlā.). ಬಾರು ಮಿಳಿಗಳ ಮಾಡು ವವನು (ಚರ್ಮಕೃತ್ Nn. 152). see ಪೆರ್ಮಿಳಿ.

***ಮಿಳಿ miḷi. 2.** = ಮಿಳ್, ಮಿಳ. — ಮಿಳಿ ಮಿಳಿ ನೇತ್ರ. blinking eye. ಗಿಡಿಗಿಡಿ ಜನ್ತ್ರಂ ಮಿಳಿಮಿಳಿ ನೇತ್ರರಪ್ಪ ಮಾಸೋಪವಾಸಂಗೆಯ್ದು ರಿಸಿಯರ್ Vr. 46, 4.

ಮಿಳಿರ್ miḷir. 1. to move to and fro, to move about, to swing, to wave, to jump or fly about, to roll, etc. (ಲುಠನ Śmd. Dh.; ನೆಗೆ Ct. I, 36). ಮಿಳಿರ್ದು (Śmd. 28). [ದಿವ ಮನೇಳಿಪನ್ತು ಮಿಳಿರ್ವ ವಿವಿಧ ಕೇತನಂಗಳಿಂ Pb. 1, 58; Ap. 2, 65]. ಮಿಳಿರ್ವ ಎಳವಳ್ಳಿ (Śmd. 81). ಮಿಳಿರ್ವ ಪತಾಕೆಗಳ್ (Rām. 1, 13, 4). ಸಿನ್ಧುರಂಗಳ… ಮಿಳಿರ್ವ ಕೊರಲ ಮಿಸುನಿಯ ತೊಂಗಲ್ವರಜಿ (Rśv. 6, 11 va.). ಮಿಳಿರ್ದೆತ್ತಂ ತೋಱಿತೆ ಪೊಪ್ಪುಟ್ಟಿಯ ಪೞಯಿಗೆಗಳ್ (13, 69). ಗಗನಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಪಯೋಧರಮಂ ಮುಸುಂಕಿದ ಚೀನಾಮ್ಬರದ ಸೆಱಗಿನನ್ತೆ ತೊಳ ತೊಳಪ ಪೞಯಿಗೆಯ ಪಟಂಗಳ್ ಮಿಳಿರುತ್ತಿರೆ (13, 71 va.). ಮಿಳಿರ್ದು ಮಿಳ್ಳಿಸೆ ವಾನರಕೇತನಂ (Abh. P. 13, 119). see Cpr. 1, 106; 4, 42. 82; 5, 69. 131; 6, 64; 7, 52; Abh. P. 14, 192. — ಮಿಳಿ ರ್ದಾಡು. -ಆಡು. to wave, to float, etc. ರಥದ… ತುದಿಯೊಳ್ ಮಿಳಿ ರ್ದಾಡೆ ಕೇತನಂ (Rśv. 13, 87).

ಮಿಳಿರ್ miḷir. 2. moving to and fro, etc. (ಸಂಚಲತೆ Ct. II, 84).

ಮಿಳಿರ್ miḷir. 3. to prosper, to flourish, to increase or grow greatly, to become powerful (ಸಮೃದ್ಧಿ Śmd. Dh.; ವೃದ್ಧಿಯಾಗು Śm. 23; T.; T. ಮಿಳಿರ್, ವಿಳಿರ್, greatness, fertility, plenty). ಮಿಳಿರ್ದು (Śm. 23).

ಮಿಳಿರ್ಚು miḷircu. to move about (v. t., J. 15, 8).

ಮಿಳ್ಳಿ miḷḷi. = ಮಿಣ್ಣ No. 1, q. v., ಮಿಳ್ಳೆ. a small vessel (My.; Si. 241; Te. ಮಿಲ್ಲಿ, ಮಿಳ್ಳಿ).

ಮಿಳ್ಳಿಱಿ miḷḷiṛi. to move to and fro, to move about (v. i., Śśv. 3, 62). — ಮಿಳ್ಳಿಱಿದಾಡು. -ಆಡು. = ಮಿಳಿಱು. (Rśv. 6, 70; V. 31, 7; Śśv. 4, 9).

ಮಿಳ್ಳಿಸು miḷḷisu. (= ಮೆಳ್ಳಿಸು). to move about, to fly, to float, to wave. [ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಮಿಳಿರ್ದು ಮಿಳ್ಳಿಸಿದ ಸಿಂಗದ ಪೞವಿಗೆ ಯುಂ Pb. 10, 97 va.]. ಜಯಕೇತು ಮಿಳ್ಳಿಸೆ (Abh. P. 3, 51). ಮಿಳ್ಳಿಸೆ ಗುಡಿಗಳ್ (3, 134). ಮಿಳಿರ್ದು ಮಿಳ್ಳಿಸುವ ಪೆಸರ ಕುಱುಪಿನ ಪೞಯಿಗೆ ಗಳುಂ ಸನ್ದಣಿಸಿ (12, 34 va.). ಮರುತ್ಪಥದೊಳ್ ಮಿಳ್ಳಿಸೆ ಪೞಯಿಗೆ (13, 68). ಮಿಳಿರ್ದು ಮಿಳ್ಳಿಸೆ ವಾನರಕೇತನಂ (13, 119). 2, to jump, to frisk (ನೆಗೆ Kk. 54; ದಿಂಕಿಡು, ದಾಣ್ಟು, ಸರಳಿಸು, ಕೊಣ ಕಿಡು Śm. 31).

ಮಿಳ್ಳೆ miḷḷe. = ಮಿಳ್ಳಿ, etc. (My.; Si. 310).

ಮಿೞ್ತು miḷṭu. Tbh. of ಮೃತ್ಯು. death (Śmd. 351; ಬೋೞ Śmd. I; Cpr. 8, 44 va.; Śśv. 2, 67; 4, 19 va.). [ಬಿರಯಿಯ ಮಿೞ್ತುವಂ ಮಿದಿ ದೊಡಲ್ಲದಣಂ ಮುಳಿಸಾಱದೆನ್ದು Pb. 2, 13]. ಮಿೞ್ತುಗೆ ಮಾರಿಗೆ ಪಚ್ಚರ್ (Śmd. 287 Mḍb.). [— ಮಿೞ್ತುಗೊಡ್ಡ. dangerous prattle. ತೋರ್ಪ ಸನ್ನೆಗಳುಮಂ ಆಡುವ ಮಿೞ್ತುಗೊಡ್ಡಂಗಳುಮಂ ಕಣ್ಡು ಚೋದ್ಯಮ್ಬಟ್ಟು Pb. 4, 83 va.].

ಮೀ mī. 1. = ಮೀಯು. to cause to bathe, to wash, to bathe (ಸ್ನಪನ Śmd. Dh.). 2, to bathe (v. i.). 3, to pour over (the body, J. 11, 41). [Tu.]. P. p. ಮಿನ್ದು (Śmd. 48. 281). [ಬನ್ದು ಸುರನದಿಯ ನೀರೊಳ್ ಮಿನ್ದು Pb. 1, 91; Ap. 4, 35 va.; Vr. 7, 18; ತೊಱೆವ ಮೀವಣ್ಣಗಳಿರಾ ತೊಱೆಯಿಂ ಭೋ! Bv. 642]. ಮಿನ್ದುಣ್ಡಂ (280). ಅಲರ ಮೞೆಯೊಳ್ ಮಿನ್ದಂ ಭೂಪಾಲಮನ್ಮಥನ್ ಆಜಿಯೊಳ್ (281). ಮೀವುದು (ಆಪ್ಲವನ, ಸ್ನಾನ, ಸವನ Hlā.). ಮೀವುದು ಗೃಹ (ಉದ್ವರ್ತನಾಲಯ Mr. 196). ಮಾಡುತಂ ಕಡುಪಾಪಂಗಳ, ಮೀಯಲ್ ಆತ ಶುಚಿಯೇ? (Sś. 64). ಮೀಪರೇ (ಮೀವುದಕ್ಕೆಯೇ) ಪೋಪರೇ? ಪಾಪಮೇನ್? ಅದು ಕೆಸಱೆ? ಮೀಪರೆ ಮೆಯ್ಯ ಮಲ ಪೋಪುದೇ; ಪಾಪ ಲೇಪಿಸಲಕ್ಕುಂ? (Sp.). see J. 3, 24; 9, 26; 19, 7; 29, 48.

ಮೀ mī. 2. ಮೀಯು. a bath. see Sp. s. ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದ.

ಮೀಂ-mīṅ. ಮೀಜ್-. = ಮೀನ್ 1, etc. a fish. ಮೀಂಗಳ್ (Cpr. 5, 40; 6, 78; 8, 97). — ಮೀಂಗುಡಿ. a banner the ensign of which is a fish (Cpr. 6, 64). — ಮೀಂಗುಲಿ. -ಕುಲಿ. (Śmd. 221). a fish-killer; a crane or king-fisher (Śśv. 3, 33).

ಮೀಟು mīṭu. 1. jumping, flying (*cf.* ಮೀಣ್ಟು 1). — ಮೀಟು ಮೀನು. a flying-fish (ಪ್ರೋಷ್ಠಿ, ಶಫರಿ, ಹಾಱಿ ಬೀೞುವ ಮೀನು, ಹಾಱುಮೀನು Si. 87).

ಮೀಟು mīṭu. 2. = ಮಿಡಿ 3, q. v. to strike the wires of a lute or guitar with the index-finger, to touch the lute or guitar (My.; Te., T., M.).

ಮೀಟು mīṭu. 3. = ಮೀಣ್ಟು 2. to raise with any lever (My.; M. ಮಿಡನ್ದು); to raise (Bh. 1, 8, 27). — ಮೀಟಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. to raise and shake (J. 13, 43).

ಮೀಟು mīṭu. 4. = (ಮಿಣ್ಡು 2), ಮೀಣ್ಟು 5. eminence, greatness, superiority, excellency, excess, etc., beauty, niceness (ಅಗ್ಗಳ, ನೆಱೆ, ನೂಳದು, ಒಟ್ಟಜೆ, ಪೆರ್ಚುಗೆ, etc., ಅತಿಶಯ Śs.; ಉತ್ತಮ Bhn. 41; My.; Bh. 3, 18, 38; 3, 19, 50; 7, 14, 30; J. 17, 9; 34, 10. 30; Te.; T. ಮೀಳಿ; *cf.* ಮಿಟ್ಟು, ಮೀಱು, ಮೇಡು). ಈಡಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಮೀಟಾದ ಹೆಂಗಸು (Prv.).

ಮೀಟು mīṭu. salt (Mhr. ಮೀಠ). — ಮೀಟುಮೋಳೆ. a place where salt is manufactured (My.; Mhr.).

ಮೀಟೆ mīṭe. = ಮಿಣ್ಣೆ. (Śs.).

ಮೀಢ mīḍha. *passed as urine, urined, watered.* 2, a battle, a combat. see ಅಜ-.

ಮೀಣ mīṇa. ಮೀಯಣ. = ಮೀಹ. bathing, bath (My.). see Prvs. s. ಮುಂಚು 1.

ಮೀಣ್ಟು mīṇṭu. 1. (= ಮಿಡಿ 5). to jump, to bounce (Rśv. 13, 91; *cf.* ಮೀಟು 1).

ಮೀಣ್ಟು mīṇṭu. 2. = ಮೀಟು 3. to pull up by the roots, to tear out, to tear up, to pull out (ಉತ್ಪಾಟನ Śmd. Dh.; ಕೀೞ್ Śm. 90; Grj. 10, 74; Rām. 3, 6, 43; Rśv. 5, 89; M. ಮೀಣ್ಡು); [ನೋಡೆ ನೋಡೆ ಕಣ್ಗಳಂ ಮೀಣ್ಟುವರುಂ Ap. 5, 85 va.]. to raise with a lever. ಮೀಣ್ಟಿದಂ (Śmd. 48).

ಮೀಣ್ಟು mīṇṭu. 3. (Śmd. 48). an instrument for pulling up or raising, a lever (ಉತ್ಕರ್ಷದ್ರವ್ಯ Śmd. Dh.; Śm. 90; Te. ಮೀಟೆ).

ಮೀಣ್ಟು mīṇṭu. 4. (= ಮೀಟು 2). to strike, to thrill, to cause a tingling sensation or sharp pain (?). ಮೀಣ್ಟುವ ಅಗ್ಗದ ಶೋಕದಿನ್ದಿರದೆ ಪೊಱಮಟ್ಟು (J. 31, 54).

ಮೀಣ್ಟು mīṇṭu. 5. = ಮೀಟು 4. (ಅಧಿಕತೆ Ct. I, 7).

ಮೀತ mīta. hurt, injured, killed. see ಪ್ರ-.

ಮೀದು mīdu. P. p. of ಮೀಯು. (My.).

ಮೀನ್ mīn. 1. (*supposed* to be Tbh. of ಮೀನ Śmd. 365). **ಮೀನು** = ಮೀಂ- (ಮೀಙ್-), ಮೀಮ್ 1-. a fish [Tu.]; (ಮತ್ಸ್ಯ Śm. 99; ವೈಸಾರಿಣ, ಜಲಚರ, ಮೀನ, etc. Hlā.; ಮೀನ, etc. Mr. 409; ಜಲಚರ, ಸಾರ Nn. 80; ಪೃಥುರೋಮ, ಝಷ, ಮತ್ಸ್ಯ, ಮೀನ Si. 87; ಅನಿಮಿಷ 461; C.; Te., T., M.). [ಮೀನಾವೆ ಪಕ್ಷಿಯೆನ್ದೆನಿತಾನುಂ ತೆಱನಾಗಿ ಡೊಮ್ಬವಿದ್ದೆಯನಾಡಲ್ Pb. 6, 57; Ap. 7, 108]. ಮೀನಾಗಿಯುಮ್ ಎಸಡಿಯಾಗಿಯುಮ್ ಏನಾಗಿಯುಂ ತಾನೆಲ್ಲಂ (Śmd. 84). ತೊಡರೆ ಮೀನ್ ಮೃಗಲಾಂಛನಧೀವರಂ ತಡಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲಮನ್ ಒತ್ತಿ ತನ್ದಡಸಿ ಬಾನ್ದೊಱೆಯೊಳ್ ತೆಗೆವನ್ತೊನ್ದೆಡೆಗೆ ಬನ್ದುವು ತಣ್ಗದಿರೋಳಿಗಳ್ (Lilv. 3, 2). ಹೆಣ್ಣುಮೀನು (ಪ್ರೋಷ್ಠಿ, ಶಫರಿ); ಕಿಱಿಯ ಮೀನ ಮೊತ್ತಂ (ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡ, ಮತ್ಸ್ಯಸಂಘಾತ, etc.); ಚೀರಲ್ಲಿ ತಿಮಿ ತಿಮಿಂಗಿಲ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಿಲ ಇವು ಒನ್ದೊನ್ದಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯವಪ್ಪ ಮೀನು; ಮೀನ ಗಾಳ (ಬಡಿಶ Hlā.). ನೂಱು ಯೋಜನವನುಳ್ಳ ಮೀನು ತಿಮಿ, ಆ ಮೀನ ನುಂಗುವ ಮೀನು ತಿಮಿಂಗಿಲಂ (Nr.). ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಬೆಸ್ತರನು (ಕೈವರ್ತ, etc. Si. 86); ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಬುಟ್ಟಿ (ಮತ್ಸ್ಯಧಾನಿ, etc. 86). ಕಪ್ಪೆಗಳು ಮೀನುಗಳು ಇಪ್ಪದದು ತೀರ್ಥವೇ? (Sp.). ಆನೆ ನೀರಾಟದಲಿ ಮೀನ ಕಣ್ಡಂಜುವದೆ? (Sp.). ಮೀನು ಬಲ್ಲುದೆ ನೀರು ಚವುಳು ಸೋದೆ ಎಮ್ಬುದನು? (Dp. 76). ಪರೀಕ್ಷೆಗೆನ್ದು, ಮೀನು ತಿನ್ದರೂ ಬಾಯಿ ನಾಱದೆ ಇದ್ದೀತೇ? — ಮೀನು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರೆ ಸ್ನಾನದ ಫಲ ಬನ್ದೀತೇ? — ಪ್ರಾಣಪ್ರಾಣ ಸ್ನೇಹವಾದರೂ ಮೀನಿನ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಕೈಯ್ ಹಾಕ ಬೇಡ! ಎಮ್ಬನ್ತೆ (Prvs.). see Rśv. 5, 115; 13, 78; J. 6, 6. 8; 9, 24; Si. 87. 88. 90; ಉಣಚಿ ಮೀನು, ಆಱು ದಾಡೆಯ-, ಕರಿಯ-, ಕಿಱು-, ಕೆಮ್ಬು-, ಕೇರೆ-, ಕೆಚ್ಚನೆಯ-, ಚಳಿಯ-, ಚೊಱ-, ಬಟ್ಟ-, ಬಳ್ಳಿ-, ಬಾಳು-, ಬಾಳೆ-, ಮಱು-, ಮೀಟು-, ಸಾವಿರದಾಡೆಯ-, ಹಾಱು-, ಹಾವು-, ಹುಲ್ಲು-, ಹೆಮ್-, etc. — ಮೀನ ಕಣ್ಡ. = ಮೀನಗಣ್ಡ. the calf of the leg (My.). — ಮೀನಮ್ಬುಱು. -ಅಂ-ಪುೞು. (Śmd. 205). a worm for catching fishes; (a fire-fly = ಮೀಮ್ಬುಱು). [ಮೀನಮ್ಬುಱುವುಮಂ ನೀರಿಲ್ಲದ ಕೆಱೆಯ ನಡುವುಮಂ ಪೊಗೆ ಪೆರ್ಚಿನೆಗೆದ ಕಾೞ್ಕಿಚ್ಚುಮಮಂ Vr. 85, 26; *cf.* Tu. ಮೀನಂ ಪುಱು]. — ಮೀನು ಬಲೆ. a fishing-net (My.). — ಮೀನುಬೇಟೆ. fishing (My.). — ಮೀನ್ಬಣ್ಣ. fish-colour (ಪಚ್ಚೆ ತೀವಿರ್ದ ಬಣ್ಣ Kk. 25).

ಮೀನ್ mīn. 2. (= ಮೀನ್ 1, a fish of the sky-ocean?). = ಮೀಮ್ 2. a star (ನಕ್ಷತ್ರ Śmd. II; ತಾರಗೆ Ct. I, 46; ಅಱಿಲ್, ತಾರಗೆ, ನಕ್ಷತ್ರ Kk. 10*b*; ಅಱಿಲ್, ನಕ್ಷತ್ರ 80; ಅಱಿಲ್, ತಾರಗೆ, ತಾರೆ Śm. 16; ಭಗಣ 99; Grj. 4, 66; T., M.; T. also: glittering; *cf.* ಮಿನು, etc.), 2, glittering (see ಮೀಮ್ಬುಱು). — ಮೀನ್ಗಳೆಱೆಯ. -ಎಱೆಯ. the moon (ಚನ್ದಿರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44). — ಮೀನ್ಬಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. the sky (ಆಕಾಶ Kk. 12).

ಮೀನ mīna. = ಮೀನ್ 1. *a fish.* 2, the Pisces of the zodiac.

ಮೀನಕೇತನ mīna-kētana. *Kāma.*

ಮೀನಕೇತು mīna-kētu. = ಮೀನಕೇತನ. (Cpr. 6, 67).

ಮೀನಗಣ್ಡ mīna-kaṇḍa. the calf of the leg (ಜಂಘೆ G.).

ಮೀನಗಾಱ mīna-gāṟa. = ಮೀನುಗಾಱ. (ಬೆಸ್ತ Cb.).

ಮೀನಧ್ವಜ mīna-dhvaja. Kāma [My.).

ಮೀನಲಾಂಛನ mīna-lāñchana. Kāma (My.).

ಮೀನಾಕ್ಷಿ mīna-akṣi. a fish-eyed woman (Ch. v. 126); N.; a form of Durgā at Madurai (My.).

ಮೀನಾಂಕ mīna-aṅka. Kāma (J. 6, 20).

ಮೀನುಗಾಱ mīnu-gāṟa. a fisherman (My.).

***ಮೀಂಗುಲಿಗ mīn-kuliga.** a fisherman. ಆನಿರೆ ನೀಮಿದೇಕೆ ದಯೆಗೆಯ್ದಿರೊ ಮೀಂಗುಲಿಗಂಗೆ ಸೇಱಂ Pb. 9, 67; Vr. 120, 15.

ಮೀಮ್ mīm. 1. = ಮೀನ್ 1, etc. a fish. — ಮೀಮ್ಬಱಿಯಿಗೆಯ. -ಪಱಿಯಿಗೆಯ. Kāma (ಮನ್ಮಥ Kk. 7). — ಮೀಮ್ಬವಿಗೆಯ. -ಪವಿಗೆಯ. Kāma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8). — ಮೀಮ್ಬುಲಿಗ. (-ಬ್-ಉಲಿಗ). an osprey [ಮೀಮ್ಬುಲಿಗನ ಹಕ್ಕಿಯನ್ತೆ ನೀರಕಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಮೂಗಹಿಡಿದು ಧ್ಯಾನವ ಮಾಡುವರಯ್ಯಾ Bv. 577]; (ಉತ್ಕ್ರೋಶ, ಕುರರ Nr.; Bh. 1, 20, 53; Rām. 3, 3, 18). — ಮೀಮ್ಬುಳಿಗ. (-ಬ್-ಉಳಿಗ). any aquatic bird, as a crane, gull, etc., feeding on fish. ಮೀಮ್ಬುಳಿಗನ ಹಕ್ಕಿ (ಧ್ವಾಂಕ್ಷ Nr.).

ಮೀಮ್- mīm. 2. = ಮೀನ್ 2. a star; glittering. — ಮೀಮ್ಬಟ್ಟೆ. the sky (ಗಾಳಿವಟ್ಟೆ Kk. 10*b*). — ಮೀಮ್ಬುಱು. -ಪುೞು. a fire-fly, a fire-worm (V. 29, 45; Śśv. 1, 71).

ಮೀಮಂಸ mīmāṃsa. Tbh. of ಮೀಮಾಂಸೆ. (My.). ಮೀಮಾಂಸ ಶಾಸ್ತ್ರ (G. 415). ಮೀಮಾಂಸಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಲ್ಲವ (ಜೈಮಿನೀಯ G.).

ಮೀಮಾಂಸಕ mīmāṁsaka. a follower of the mīmāṁsā system. (My.; ಮೀಮಾಂಸಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಲ್ಲವ G.).

ಮೀಮಾಂಸೆ mīmāṁse. *reflection, investigation, examination, discussion.* 2, a philosophical system: the uttara mīmāṁsā and the pūrva mīmāṁsā. (My.).

ಮೀಯ್ mīy. (Śmd. 58, o. r. in Mdb. ಮಿಯ್). = ಮೀ 2 (?).

ಮೀಯಿಸು mīyisu. = ಮೀಸು. to cause to take a bath, to bathe (v. t., My.). [ಧರಾಮರರೆತ್ತಿಕೊಣ್ಡು ಮನ್ತ್ರಪೂತ ಜಲಂಗಳಿಂ ಮೀಯಿಸಿ Pb. 14, 17 va.; *cf.* ಮಿಸಿಸು].

ಮೀಯು mīyu. = ಮೀ 1. to take a bath, to bathe (v. i., My.). P. ps. ಮಿನ್ದು, ಮೀದು. ತೆರೇ ತೆಗೆದು ಮೀಯೋಣ ದುಣ್ಟೇ? — ಮಿನ್ದುಟ್ಟು ಮಡಿಯಾದರೂ ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ನೋಡದವ ಮನ್ದಿಗೆಲ್ಲಾ ಮುಟ್ಟಿಸ್ಯಾನು (Prvs.).

ಮೀಱು mīṟu. ಮೀಱ್. to go beyond; to go beyond the proper limit, as speech, etc.; to evade (v. t.); to transgress, as an order, etc.; to surpass, to exceed, as one person the other in learning, etc., to put into shade; to pass, to elapse, as time; to move out of reach, not to be obtained, as a situation, etc.; to be or become excessive, as trouble, etc.; to be elated, lofty, unrestrained, or proud; to act overbearingly, proudly or in opposition, to bear onward forcibly (ಅತಿಕ್ರಮಣ Śmd. Dh.; ಅವಜ್ಞೆ, ಕಡೆಗಣ್ಚು Śmd. Dh.; ಮಾರ್ಕೊಳ್, ಮಿಗು, etc., ಪ್ರತಿಹತ Śs.; My.; Te., M.; T. ಮೀಱು, ವೀಱು; *cf.* ಮೀಟು 4). P. ps. ಮೀಱಿ (Śmd. 224; Cpr. 1, 33. 64; 5, 73; J. 6, 31), and in *later* time, also ಮೀರ್ದು (J. 3, 21; 11, 12; 31, 30). ಮೀಱಿದ (J. 3, 41). [ದೆಯ್ವಮುನಾರಯ್ಯ ಮೀಱಿ ಬಾೞಿಲ್ ನೆಱೆವರ್ Pb. 4, 3; Ap. 4, 80]. ಮೀಱಿದುದು (ಅತ್ಯಯ, ಅತಿಕ್ರಮ Nr.; ಭೂತ, ಕೆಯ್ಮೀಱಿ ಹೋದದು Gn. 78). ತನ್ನಿನ್ದ ಮೀಱಿದುದು (ಅತ್ಯಯ Nn. 134). ಮೀಱಿ ಕುಡಿವುದು (ಆಪಾನ, ಪಾನಗೋಷ್ಠಿ Mr. 221); ಮೀಱಿದ ಉದ್ದ (ಆಯಸ್ತ್ರಿತ, ಉದ್ದಾಮ, ಉಚ್ಛೃಂಖಲ 445). ಮೀಱುವ (Cpr. 8, 69). ಹದ್ದು ಮೀಱುವದು (ಸ್ಖಲಿತ, ಛಲ Si. 295); ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮೀಱಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಪರ್ಯಯ, ಅತಿಕ್ರಮ, ಅತಿಪಾತ, ಉಪಾತ್ಯಯ 399). ತುಟೀ ಮೀಱಿದ ಹಲ್ಲು, ನುಡಾ ಮೀಱಿದ ಕಪ್ಪು. — ನುಂಗ ಬಾರದ ತುತ್ತೂ ತುಟಿ ಮೀಱಿದ ಹಲ್ಲೂ ಸನು. — ಮಿತಿ ಮೀಱಿದರೂ ಗತಿ

(refuge, good fortune) ಮೀಱಿ ಬೇಕು (Prvs.). ಎನ್ದಿಗೂ ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳ ಮಾತು ಮೀಱಿ ಬಾರದು (B. 3, 2). ಅವರ ಮಾತು ಮೀಱಿದ ದೋಷಕ್ಕೆ ನಾವು ಪಾತ್ರರಾಗುವೆವು (4, 48). see Śmd. 277; Bp. 22, 22; 32, 32; 36, 28; 39 sum.; 39, 14. 49; 45, 18; 50, 66; 52, 8. 24; 56, 20; 61, 29; Bh. 1, 8, 58. 75; 2, 4, 8; Rśv. 6, 11 va., 13, 65 va.; 13, 69. 78. 91; 14, 30; J. 4, 65; 11, 20. 26; 12, 38. 39; 26, 26; ಕೆಯ್-; Sp. s. ಬಾಯಾಱು.

ಮೀಱುಹ mīṟuha. going beyond, transgressing, etc. (ಅತ್ಯಾಧಾನ, ಅತಿಕ್ರಮ Hlā.; see ಕೆಯ್-).

ಮೀಲನ mīlana. closing the eyes; winking, blinking, twinkling; the closing of a flower; a covert or concealed simile. see ಉನ್-, ನಿ-, Cpr. 7, 87, and *cf.* the T., M. s. ಮಿಕಿ.

ಮೀಲಿತ mīlita. closed; twinkled; half opened, unblown, partly opened; disappeared; collected, assembled, gathered together. see ಉನ್-.

ಮೀಲೆ mīle. closing the eyes, etc. see ಪ್ರ-.

ಮೀಸಲ್ mīsal. ಮೀಸಲು. (*i. e.* ಮಿಗಿಸಲ್, that which is left for or is different from). any thing (as food, water, milk, money, a cow and its products, plates, a business, etc.) that is set apart for some purpose (*e. g.* to be used for children, guests, beggars, idols, one's self, etc.) and is to be left untouched till the object is accomplished; anything untouched or undefiled (see ನಾಣ್ಮೀಸಲ್); that which is dedicated or vowed (ಬಱಿಸದಿರ್ಪುದು Bhn. 9; My.; M. ಮೀತ್ತು; Te. ಮೀಡು; *cf.* Sk. ಮಿಯೇಧ, food set before the gods). [ಮನಹೀನನ ಮೀಸಲ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದನ್ತೆ Bv. 92]. ಕೊತ್ತಿ ಬಲ್ಲುದೆ ಹಾಲು ಮೀಸಲೆಮ್ಬುದನು? (Dp. 76). see Bp. 42, 9; 59, 56; Bh. 8, 8, 8; 8, 26, 36; V. 9, 74; J. 7, 42; 15, 15; 24, 7. — ಮೀಸಲನ್ನ. -ಅನ್ನ. food set apart for a special purpose (My.). — ಮೀಸಲೞಿ. -ಅೞಿ. the particular aim, dedication, state or form to be destroyed or lost (Bhāgavata 3, 2, 52; Bh. 2, 2, 114; 8, 27, 13). [— ಮೀಸಲ್ಗಳ್. -ಕಳ್. toddy that is set apart. ಧರ್ಮಗಳ್ಗುಡಿವರ್ಗೆಲ್ಲಂ ಮೀಸಲ್ಗಳ್ಳನೆಱೆದು Pb. 4, 87 va.]. — ಮೀಸಲು ಕಾಣಿಕೆ. a present destined for a particular purpose (My.). — ಮೀಸಲು ಕಟ್ಟು. to set (anything) apart for a particular purpose (My.; Te.). — ಮೀಸಲುನೀರು. water set aside, especially in the name of an idol (My.). — ಮೀಸಲುಹಸು. a cow whose milk, etc. is set apart especially for an idol (My.). — ಮೀಸಲುಹಾಲು. milk set apart for a special purpose (Bp. 14, 8; My.). — ಮೀಸಲೆಮ್ಮೆ. -ಎಮ್ಮೆ. a buffalo whose milk, etc. is set apart for a particular purpose (My.). — ಮೀಸಲೆಲೆ. -ಎಲೆ. a leaf-plate or betel leaves put for a particular person (My.). — ಮೀಸಲ್ವಾಯ್. -ಪಾಯ್. to go beyond the aim, to become excessive (Cpr. 8, 50).

ಮೀಸಿ mīsi. = ಮೀಸೆ, q. v. (B. 2, 22). ಗಡ್ಡ ಮೀಸಿ (ಶ್ಮಶ್ರುವ್ಯಂಜನ Nr.).

ಮೀಸು mīsu. = ಮೀಯಿಸು. to cause to take bath. (My.).

ಮೀಸೆ mīse. = ಮೀಸಿ. a mustache, the mustaches (ಶ್ಮಶ್ರು Hlā., Nr., Mr. 319; ಕೂರ್ಚ, ಶ್ಮಶ್ರು Nn. 89; My.; M. ಮೀಶೆ, ವೀಶೆ; T. ಮೀಶೈ, ವೀಶೈ; Te. ಮೀಸ; Mhr. ಮಿಶೀ; H. ಮುಛಾ). [ಕತ್ತುರಿಯಲ್ ಬರೆದನ್ತಪ್ಪ ವಿಕ್ರಾನ್ತ ತುಂಗನ ಮೀಸೆಗಳಾತನ ತೀವ್ರ ಪ್ರತಾಪಾನಳ ಧೂಮಲೇಖೆಯನ್ತಾದುವು Pb. 2, 39 va.]. ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆಯಿಲ್ಲದ ಗಣ್ಡುಗೂಸು (ತೂಬರ Hlā.). ಮೊಕಮುಡಿಯನಾಗಿ ಬಿದ್ದರೂ ಮೀಸೆ ಮಣ್ಣಾಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). see Cpr. 5, 69; 6, 23; Bp. 20, 11; 31, 13; 56, 38; 57, 74; 59, 5. 15; Rśv. 5, 51; J. 9, 8; Si. 195. 216. 448; ಕುಡಿ-, ಕೆದಱು-; Prvs. s. ಮನೆ, ಸಗಣಿ. — ಮೀಸೆ ತಿಕ್ಕು. to trim the mustaches. ಅಮ್ಬಲಿ ಕುಡಿಯುವವಗೆ ಮೀಸೆ ತಿಕ್ಕುವವರು ಇಬ್ಬರು (Prv.). — ಮೀಸೆ ಮುರಿ. to turn or twist the mustaches (in anger, etc.. Rśv. 6, 36). ದೋಸೇ ತಿನ್ನುವಾಗ ಮೀಸೆ ಮುರಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). [— ಮೀಸೆವೊಱ್. -ಪೊಱ್. to have whiskers. ಕಟ್ಟಸದೆ ಮಾಣ್ದೊಡೆ ಕೆಮ್ಮನೆ ಮೀಸೆವೊತ್ತನೇ Pb. 2, 50].

ಮೀಹ mīha. bathing, bath. ಮೀಹದ ಮನೆ (Bp. 56, 52).

ಮು- mu. = ಮುಕ್ 1-, ಮುಗ್-, ಮುಚ್-, ಮುಂ- (ಮುಙ್ 1-), ಮುನ್ 1-, ಮುಪ್-, ಮುಮ್ 1-, ಮುಯ್ 1-, ಮುಲ್-, ಮುವ್-, ಮೂ 1-, ಮೂಱು, ಮೂರ್- (Śmd. 222. 223; Te., M.). three.

ಮುಕ್- muk. 1. = ಮು-, etc. three. — ಮುಕ್ಕಟ್ಟು. three (*i. e.* many) obstacles or difficulties, etc. (My.; see ಇಕ್ಕಟ್ಟು-). 2, three ties (put round a bundle, My.). — ಮುಕ್ಕಡಿ. three cuts, parts or bits (Rām. 6, 30, 14; 6, 54, 17). — ಮುಕ್ಕಣ್. three eyes (Bp. 15, 8). — ಮುಕ್ಕಣ್ಣ. -ಕಣ್-ಅ 3. he of three eyes: Śiva (ಗೊರವ Ct. I, 2; II, 28; Bp. 15, 18; 27, 26; Śśv. 4, 88; J. 19, 4). — ಮುಕ್ಕಣ್ಣ ದೇವ. the god with three eyes: Śiva (Bp. 54, 25). — ಮುಕ್ಕನ್ದಿ. a cow that calves every third year (My.). — ಮುಕ್ಕಾಣಿ. three sixty-fourths (My.). — ಮುಕ್ಕಾಲು. three feet. 2, a tripod (My.; Te. ಮುಕ್ಕಲಿ; T., M. ಮುಕ್ಕಾಲಿ). 3, three quarters of any whole, three-fourths (My.). ಮುಕ್ಕಾಲುಪಾಲು. (My.; B. 4, 54. 202). ಮುಕ್ಕಾಲುರೂಪಾಯಿ. (My.; B. 4, 187; 5, 98). ಮುಕ್ಕಾಲುಸೇರು (My.; B. 5, 102). 4, a copper coin worth three kāsus (My.). — ಮುಕ್ಕಾಲುವಾಸಿ. = ಮುಕ್ಕಾಲು No. 3. (My.). — ಮುಕ್ಕುಪ್ಪೆ. (Śmd. 223). three heaps, three hills. 2, a mode of cultivation by which the crop is divided into three parts, of which one is for the landowner and two are for the cultivator (My.). — ಮುಕ್ಕೊಡೆ. (Śmd. 223). three umbrellas or parasols. ಮುಕ್ಕೊಡೆ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ ಸುರದುನ್ದುಭಿ (223 Mdb.). — ಮುಕ್ಕೋಟಿ. three kōṭis (J. 16, 31). — ಮುಕ್ಕೋಟಿಯೇಕಾದಶಿ. N. of a tīrtha-festival at Tirupati (My.).

ಮುಕ್- muk. 2. = ಮುಂ- (ಮುಞ್-), etc. the front, etc. — ಮುಕ್ಕಟ್ಟು. the front side, the forepart (B. 3, 118; 4, 61; My.). ಮುಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಮೞೆ, the former or early rain (S. Mhr.).

ಮುಕ್ muk. 3. = ಮೂ 3, etc. the nose. (Te. ಮುಕ್ಕು). — ಮುಕ್ಕಡಿ. nose-cut: a noseless state. ಮುಕ್ಕಡಿಯವ (ವಿಗ್ರ, ಗತನಾಸಿಕ, ಮೂಗಿಲ್ಲದವ Si. 197).

ಮುಕ muka. Tbh. of ಮುಖ. face, etc. (Śmd. 338; My.).

ಮುಕರ mukara. a kind of round nose-ring (My.; Te. ಮುಕ್ಕರೆ; Mhr.).

ಮುಕಱು mukaṟu. = ಮುಕ್ಕುಱು 1, etc. to cover, etc. ಜೇನ ನೊಣಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಮುಕಱಿ ಕೊಣ್ಡು ಕೂತಿದ್ದವು (B. 4, 171).

ಮುಕಳಿ mukaḷi. = ಪುಕಳಿ, ಮುಕುಳಿ, ಮುಕ್ಕೈ. the female organ of generation (My.). 2, the anus (My.; Te. ಮುಡ್ಡಿ).

ಮುಕಾರೆಯರು mukāreyaru. a class of people who hire out carts, and bring cocoanuts and salt up from the coast (S. Mhr.).

ಮುಕುಟ mukuṭa. = ಮಕುಟ. *a crown, a crest, a diadem.*

ಮುಕುಡು mukuḍu. Tbh. of ಮುಗ್ಧ. ಮುಕುಡೆನೆ ಮುಗ್ಧಂ (Bhn. 66, o. rs. ಮುತುಡು, ಮುಗುರು).

ಮುಕುತಿ mukuti. Tbh. of ಮುಕ್ತಿ. final emancipation (Śmd. 336 Mdb.; My.; Dp. 56, 3).

ಮುಕುನ್ದ mukunda. *Viṣṇu.* 2, N. of a particular treasure. 3, *the resin of Boswellia thurifera* Roxb. [4, a kind of musical instrument. ತಳಿರ್ಗಳಸಂ ಮುಕುನ್ದ ರವಮೆತ್ತಿದ ಮುತ್ತಿನ ಮಣ್ಟಪಂ Pb. 1, 107; Vr. 83, 28].

ಮುಕುರ mukura. = ಮಕುರ. *a mirror* (ಕನ್ನಡಿ Nn. 102; ಕೈಪ್ಪಡಿ Ct. II, 14). 2, N. of two vrittas (Ch.).

ಮುಕುಲ mukula. = ಮುಗುಳ್, etc. *an opening bud, a bud* (ಮೊಗ್ಗೆ Mr. 107). 2, a bud-like junction or bringing together of the fingers of the hand. 3, N. of a vritta (Ch.).

ಮುಕುಲತೆ mukulate. the state of being joined like a bud (Cpr. 3, 4).

ಮುಕುಲನ mukulana. shutting the eye to some extent, one of the kriyās (Kāvy. V, 70).

ಮುಕುಲಭಾವ mukula-bhāva. a closing, shutting state (Cpr. 8, 101).

ಮುಕುಲಿತ mukulita. budded, having buds; closed like a bud, half-closed; closed, shut. (Abh. P. 6, 112 va.; 12, 2 va.; Bp. 1, 54; 2, 26; 3, 24).

ಮುಕುಷ್ಠಕ mukuṣṭhaka. = ಮಕುಷ್ಠಕ. a species of bean. (G.).

ಮುಕುಳಿ mukuḷi. = ಮುಕಳಿ, etc. (My.).

***ಮುಕುಳಿತ mukuḷita.** = ಮುಕುಲಿತ. ಹರ ಮುಕುಳಿತನಾಗಿ ನಸುನಕ್ಕನು Bv. 537.

ಮುಕುಳಿಸು mukuḷisu. = ಮುಕ್ಕಳಿಸು, etc. (My.).

ಮುಕ್ಕ mukka. a gobbler. see ಮಣ್ಮುಕ್ಕ.

ಮುಕ್ಕ mukka. Tbh. of ಮೂರ್ಖ. a common word of abuse (My.). ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಮುಕ್ಕ ಇದ್ದವರಿಗೆಲ್ಲ ಕೇಡು ತನ್ದ (Prv., or...... ತನ್ದು).

ಮುಕ್ಕರೆ mukkare. (ಮುಕ್ಕಱಿ). = ಮುಲುಕು 2. to strain with a grunting. (My.).

ಮುಕ್ಕಳಿಸು mukkaḷisu. = ಮುಕ್ಕುಳಿಸು, etc. to rinse the mouth with water, etc. (My.).

ಮುಕ್ಕಳಿಸುವಿಕೆ mukkaḷisuvike. rinsing the mouth with water (ಗಣ್ಡೂಷ Si. 485).

ಮುಕ್ಕಾನುಂ mukkām. = ಮೊಕಾಮು, etc. encamping, etc. (B. 5, 5. 222).

ಮುಕ್ಕಾರ್ತಿ mukkārti. — ಮುಕ್ಕಾರ್ತಿಗಡ್ಡೆ. = ಗಿಣಿಮೂಗಿನಗಡ್ಡೆ. a climbing plant with large tubers that sprout and grow even in the air, Corallocarpus epigaea Hook. f. (Z.).

ಮುಕ್ಕಿ mukki. feminine of ಮುಕ್ಕ (Rām. 5, 2, 34).

ಮುಕ್ಕಿಱಿ mukkiṟi. = ಮುಕ್ಕರೆ. to strain, to make violent efforts, in pain, etc. (?). ಬಿಡ್ಡೆನ್ದನೆ ಮುಕ್ಕಿಱಿದುದು (Ct. I, 11). [Tu. ಮುಕ್ಕ್].

ಮುಕ್ಕು mukku. 1. to eat in a certain manner, to put any dry grain, bran, kernels, flour, etc. into the mouth with the hollowed hand and gobble; [to swallow]; (ಖಾದನವಿಶೇಷ Śmd. Dh.; Śm. 79; My.; Rśv. 5, 55 va.; J. 19, 4; Tu.; T. ಮೊಕ್ಕು; Te. ಬೊಕ್ಕು). [ಯಮಸುತನುಂ ಸುರೇನ್ದ್ರಸುತನುಂ ಪೊಸೆದೀಗಳೆ ಮುಕ್ಕಿ ತೋಱಿರೇ Pb. 4, 7]. ಪಿರಿದು ತವರಾಜಂ ಕಟ್ಟಿದಿರೊಳಾಗಳುವರ್ ಇರಲ್, ಅದಂ ಬಿಟ್ಟು, ತವುಡಂ ಮುಕ್ಕುವನ ಪೊಲು (Bp. 60, 45). ಮುಕ್ಕಿದನು ಮಹಿಮೆಯನು (Bh. 8, 6, 24). (Dp. 13, 1). ಬೀಸುವ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಮುಕ್ಕಿದ್ದೇ ಲಾಭ. — ಬಂಗಿ ಮುಕ್ಕುವವನಿಗೆ ಅಂಗಿಯಾದರೂ ಉಱಿಯದು (Prvs.). see Prvs. s. ನೆತ್ರ, ಭಲಾ, ಮಾನ್ಯ, ಸಿಟ್ಟು.

ಮುಕ್ಕು mukku. 2. = ಮುರ್ಕು, etc. pride, arrogance (ಕಾಮುಕರ, ಗಬ್ಬ, ಬಿಂಕ, ಪನ್ನ, ಗರ್ವ Śm. 38; ಗರ್ವ 79; M. ಮುಷ್ಕು).

ಮುಕ್ಕು mukku. 3. = ಮುಱುಕು 1. the state of being somewhat broken; a small break; a small fragment (ಈಷತ್ಖಣ್ಡನ Śm. 79; Bh. 7, 15, 17; My.; Te. ಮುಕ್ಕ). [ಹಾಲು ಕನ್ದಲು, ತುಪ್ಪದ ಮಡಕೆಯ ಬೋಡು ಮುಕ್ಕಿನ ಬೇಡ Bv. 416]. ಮೂಱಗೆ ಮುಕ್ಕುಮಡಿಕೆ ಆದರೆ ಆಗದೇ? (Prv.). — ಮುಕ್ಕುವೋಗು. -ಪೋಗು. to be broken to some extent (Rśv. 5, 55 va.).

ಮುಕ್ಕು mukku. 4. a certain vessel, pot, pan or cup (ಭಾಣ್ಡ Śm. 79; Te. ಮೂಕುಡು, an earthen platter used as a cover).

ಮುಕ್ಕುಡಿ mukkuḍi. obstruction, etc. (ಅವಗಡಿಕೆ Bhn. 3, o. r. ಅವಗಡ).

ಮುಕ್ಕುರಿ mukkuri. (ಮುಕ್ಕುಱಿ). straining in pain or distress (? Bh. 7, 17, 26; *cf.* ಮುಕ್ಕರೆ, ಮುಕ್ಕಿಱಿ). [Tu. ಮುಕ್ಕುರು grunting].

ಮುಕ್ಕುಱಿಕು mukkuṟiku. 1. to come or fall upon, to attack, to besiege, to surround, to cover, etc. (ಮುತ್ತು Ct. II, 86; Rām. 6, 35, 15; Bh. 3, 18, 34; 3, 19, 26; 7, 15, 56; 8, 13, 10; 8, 26, 10; 10, 12, 16; J. 14, 6).

ಮುಕ್ಕುಱಿಕು mukkuṟiku. 2. = ಮುಕ್ಕುಱು 2. — ಮುಕ್ಕುಱುಕುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to come or fall upon, etc. (Rām. 5, 9, 2).

ಮುಕ್ಕುಱು mukkuṟu. 1. = ಮುಕಱು, ಮುಕ್ಕುಱಿಕು 1, ಮುಗುಱು, (ಮುತ್ತು 1), ಮುಸುಱ್ 1. to come or fall upon, to inclose, to cover, etc.

ಮುಕ್ಕುಱು mukkuṟu. 2. coming or falling upon, covering, etc. (ಮುಸುಱುಹಂ Śmd. II; ಮುಸುರ್ವುದು Kk. 79).

ಮುಕ್ಕುಳ್ mukkuḷ. = ಮುಕ್ಕುಳಿ. a mouthful of water rinsing the mouth; rinsing the mouth; cleaning the teeth (ಗಣ್ಡೂಷ, ಮುಖಪೂರಣ Hlā. ಗಣ್ಡೂಷ Nr.; ಗಣ್ಡೂಷ Śm. 69; ದನ್ತಧಾವನ Śs.). — ಮುಕ್ಕುಳುದಕ. -ಉದಕ. rinsing-water in the mouth (Bp. 18, 36. 49). — ಮುಕ್ಕುಳೊಳಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. to put water into the mouth for rinsing or ejecting (Bp. 18, 47). [Tu. ಮುಕ್ಕುಳಿ].

ಮುಕ್ಕುಳಿಸು mukkuḷisu. = ಮುಕುಳಿಸು, ಮುಕ್ಕಳಿಸು, ಮುಗಳಿಸು. to rinse the mouth with water and spit it out; to spit out, to throw out, to throw away, to abandon, to reject (ಗಣ್ಡೂಷ Śmd. Dh.; [Tu. ಮುಕ್ಕುಳಿಪು]; Te. ಪುಕ್ಕಲಿಂಚು; T. ಪಿಲಿಱು, ಪಿಲ್ಲು, ಪಿಳಿರ್; T. ಮುಕ್ಕುಳಿ, ಮೊಕ್ಕುಳಿ, to bubble up, ferment). [ಮುಕ್ಕುಳಿಸಲ್ಕಮ್ಬುಧಿ ಸಾಲ್ದುದಿಲ್ಲ Pb. 4, 20; Ap. 2, 14 va.]. ಇರ್ಭಾಸಿರಂ ಮದಮಂ ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿರ್ದ ದನ್ತಿಘಟೆಗಳ್ (Śmd. 22. 83). ಚೊಕ್ಕಟದ ತನಿಸುಖನ ಮುಕ್ಕುಳಿಸುವ ಅನುಭವಿ

(Cidakhaṇḍānubhavasāra 1, 7). see Cpr. 7, 48; 8, 44 va.; 10, 2; Bp. 18, 31; 42, 30; 59, 20; Bh. 5, 11, 40; 6, 1, 48; Śsv. 5, 7; J. 5, 29; 8, 16; 13, 12; 30, 42; B. 5, 127.

ಮುಕ್ಕುಳಿ mukkuḷe. = ಮುಕ್ಕುಳ್. rinsing the mouth. (ದನ್ತಧಾವನ Kk. 56, o. r. ಮುಕ್ಕುಳಿ).

ಮುಕ್ತ mukta. loosened, unloosed, let loose, set free, relaxed; discharged, shed, thrown, cast, shot; abandoned, quitted, left, put off, laid aside; (ended); given up; released, liberated, emancipated (from transmigration, personal existence, etc., B. 4, 78; My.); to be emancipated, requiring freedom (from worldly existence, etc., Bp. 51, 28). ಮುಕ್ತಮಾಡುದು (ಪೂರಣೆ, ಮುಕ್ತಾಯ Nn. 93). feminine ಮುಕ್ತಳು (B. 5, 72; My.).

ಮುಕ್ತಕ muktaka. a separate or detached stanza the meaning of which is complete in itself (ಇಡುಕುಂಗಬ್ಬ Kāvy. V, 961).

ಮುಕ್ತಕಂಚುಕ mukta-kañcuka. *a snake that has cast its slough.*

ಮುಕ್ತಕೇಶ mukta-kēśa. loose-haired, having the hair dishevelled or hanging down (My.).

ಮುಕ್ತಕೇಶಿ mukta-kēśi. N. of a female (Śsv. 3, 12).

ಮುಕ್ತಾಗುಣ muktā-guṇa. a string of pearls. 2, *the excellence of a pearl, its lustre or water;* an excellent pearl.

ಮುಕ್ತಾಫಲ muktā-phala. a pearl (ತಾರ, ಮುತ್ತು Nn. 40; J. 2, 27).

ಮುಕ್ತಾಮುಕ್ತ mukta-amukta. loosed and not loosed: (a weapon which may be) *hurled or wielded,* as a club, etc.

ಮುಕ್ತಾಯ muktāya. completing; conclusion, end (ಪಾವಕ, ಪೂರಣ Nn. 122; ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ, ಪೂರಣೆ, ಸಮ್ಪೂರ್ಣ 157; ಇತಿ, ಪೂರಣೆ, ಮುಕ್ತಮಾಡುದು 93; My.; Si. 64). — ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to complete, to finish, to execute (Si. 62; My.).

ಮುಕ್ತಾಲಿ mukta-ali. black bees that are separated from—; muktā-āli, a multitude of pearls (Rśv. 8, 8 va.).

ಮುಕ್ತಾವಲಿ muktā-āvali. *a string or garland of pearls, a pearl necklace.*

ಮುಕ್ತಾಶುದ್ಧಿ muktā-śuddhi. the elegance of a pearl; *a beautiful pearl.*

ಮುಕ್ತಾಸ್ಫೋಟ muktā-sphōṭa. *a pearl oyster;* a pearl-shell (ಶುಕ್ತಿ, ಮುತ್ತಿನ ಸಿಪ್ಪು Hlā.).

ಮುಕ್ತಾಹಾರ muktā-hāra. a string of pearls (J. 31, 12). 2, mukta-āhāra, abandoned food: abandonment of food (31, 12).

ಮುಕ್ತಿ mukti. = ಮುಕುತಿ. loosing, release, setting free. 2, *abandoning, abandonment, giving up, leaving off.* 3, discharging, throwing, casting, shooting. 4, becoming free, freedom. 5, *final liberation or emancipation, the delivery of the individual soul from the body, its exemption from further transmigration and its re-absorption into the soul of the universe, final beatitude* (ನಿಃಶ್ರೇಯಸ, ಮೋಕ್ಷ, etc. Mr. 26). see ನಾಲ್ಕು-. ಮುಕ್ತಿಯಾದರೂ ಶಕ್ತಿಯಿನ್ದ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? — ಭಕ್ತಿಯಿನ್ದ ಮುಕ್ತಿ, ಯುಕ್ತಿಯಿನ್ದ ಉಕ್ತಿ. — ಮುನ್ದಿನ ಮುಕ್ತಿಗಿನ್ತ ಈಗಿನ ಭುಕ್ತಿ ಲೇಸು (Prvs.). see Prv. s. ಶ್ರವಣ 3.

ಮುಕ್ತಿಕನ್ನಿಕೆ mukti-kannike. an emancipated girl: Pārvatī (Bp. 24, 42).

ಮುಕ್ತಿಪಥ mukti-patha. the path to final emancipation (ವೈಕುಣ್ಠ, ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗ Nn. 57).

ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗ mukti-mārga. = ಮುಕ್ತಿಪಥ, q. v. (My.).

ಮುಕ್ತಿವಿಹೀನ mukti-vihīna. destitute of final emancipation (Bp. 40, 73).

ಮುಕ್ತಿಸತಿ mukti-sati. = ಮುಕ್ತಿಕನ್ನಿಕೆ. (Bp. 24, 45). 2, Lakṣmī (My.). 3, final emancipation looked upon as a woman (My.).

ಮುಕ್ತಿಸಾಧನೆ mukti-sādhane. a means of obtaining mukti (My.).

ಮುಕ್ತಿಸೋಪಾನ mukti-sōpāna. a stair-case or ladder to reach mukti (My.).

ಮುಕ್ತೆ mukte. ಮುಕ್ತಾ. = ಮುತ್ತು, ಮುತ್ತೆ, ಮೋತಿ 1. *a pearl.* 2, an emancipated woman; a dropped female object (see ಮುತ್ತೆ). 3, a harlot.

ಮುಕ್ಳಿ mukḷi. = ಮುಕಳಿ, etc. the female organ of generation etc.; the anus. see Prvs. s. ಶುಕ್ಲಾಟ and ಸಾಯು.

ಮುಖ mukha. = ಮುಕ, ಮೊಕ, ಮೊಗ. *the mouth; the beak of a bird, snout or muzzle of any animal.* 2, *the face;* a direction, a quarter; facing. 3, *the fore-part or front of anything, the van of an army,* etc. 4, *the head, tip or point of anything, the point of an arrow, the nipple of the breast,* etc. 5, the edge of any sharp instrument; surface, upper side. 6, opening, aperture, the mouth of a vessel, the eye of a needle, etc.; *entrance, egress;* the entrance of a house; the mouth or embouchure of a river. 7, pre-eminent, chief, best. 8, *beginning, commencement; beginning with; this and the other ones, and so on.* 9, means, expedient. see *e. g.* Śmd. 107. 124. 150. 168. 170. 171; Kāvy. III, 3, B, 153; V, 967; Bp. 31, 4; 38, 5; 51, 12; 54, 18; Mr. & Nn. s. ಪೋತ್ರ; ಕೃತ-, ದಿನಸ-. ಮುಖ ನೋಡಿ ಗುಟುಕು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ, ನಖ ನೋಡಿ ತಿಳಿದೀತೇ? — ಅಟುವದೂ ಮುಖವೇ, ನಗುವದೂ ಮುಖವೇ (Prvs.). — ಮುಖದಿನ್ದ. = ಮುಖಾನ್ತರ. (J. 11, 2; My.). — ಮುಖದಿರುಹು. -ತಿರುಹು. = ಮೊಗದಿರುಹು (Bh. 6, 4, 36). — ಮುಖ ಮುಱಿ. to put to shame (My.).

ಮುಖಕಮಲ mukha-kamala. face-lotus, a lotus-like face (My.).

ಮುಖಜ mukha-ja. a Brāhmaṇa. (R.).

ಮುಖಣ್ಡ mukhaṇḍa. a chief, a master. ಮುಖಣ್ಡನಾಗಿರುವಿಕೆ (ಶೃಂಗ Si. 411). ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರಿ ಮುನ್ನಾದ ಮುಖಣ್ಡನು (ಅಧ್ಯಕ್ಷ 462).

ಮುಖಣ್ಡಿ mukhaṇḍi. *a kind of weapon.* see ಮುಸುಣ್ಡಿ.

ಮುಖದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ mukha-dākṣiṇya. kindness, etc. only shown in a person's presence (My.).

ಮುಖಪಂಕಜ mukha-paṅkaja. = ಮುಖಕಮಲ. (J. 32, 24).

ಮುಖಪೂರಣ mukha-pūraṇa. *a mouthful of water; a mouthful in general* (see Hlā. s. ಮುಕ್ಕುಳ್).

ಮುಖಬನ್ಧನ mukha-bandhana. *a cover, a lid.*

ಮುಖಭಂಗಿತ mukha-bhaṅgita. putting (a person) to shame whilst facing (him, My.).

ಮುಖಭದ್ರ mukha-bhadra. N. of a plant (Bp. 45, 46).

ಮುಖಭಾವ mukha-bhāva. the state, cast, or expression of the countenance (My.).

ಮುಖಭೇದ mukha-bhēda. distortion of the face. (My.).

ಮುಖಮಜ್ಜನ mukha-majjana. washing the face (My.).

ಮುಖಮಣಿ mukha-maṇi. = ನಾಯಕಮಣಿ. (Si. 217).

ಮುಖಮಾರ್ಜನ mukha-marjana. washing the face (B. 4, 194; My.).

ಮುಖಮಲ್ mukhamal. velvet (My.; Br., H.).

ಮುಖಮುದ್ರೆ mukha-mudre. cast or expression of countenance (B. 3, 108; 5, 130).

ಮುಖರ mukhara. talkative, garrulous, noisy; *foul-mouthed, scurrilous, speaking harshly or abusively.*

ಮುಖರತೆ mukharate. talkativeness, garrulity. (Cpr. 3, 9 va.).

ಮುಖರಿತ **mukharita.** rendered noisy, sounding, ringing (My.).
ಮುಖಲೋಮಿ **mukha-lōmi.** a cockroach (ತೊಣ್ಡಂಗಿ Mr. 165).
ಮುಖವಾದ್ಯ **mukha-vādya.** a wind-instrument (My.).
ಮುಖವಾಸ **mukha-vāsa.** = ಮುಖವಾಸನ. (J. 15, 45).
ಮುಖವಾಸನ **mukha-vāsana.** *a perfume for the mouth.*
ಮುಖವಿಕಾರ **mukha-vikāra.** alteration or distortion of the face. see ಮುಣುಕು.
ಮುಖವೀಣೆ **mukha-vīṇe.** a kind of pipe or flageolet (My.).
ಮುಖಶ್ರೀ **mukha-śrī.** = ಮೊಗಸಿರಿ. beauty of countenance, a beautiful face.
ಮುಖಸ್ತುತಿ **mukha-stuti.** flattery (My.; Te.).
ಮುಖಾಗ್ರ **mukha-agra.** *the extremity of the mouth, extremity; a snout.*
ಮುಖಾನ್ತರ **mukha-antara.** another face or mouth or expedient; by means of, through (My.; Te.; B. 4, 59. 196; 5, 70).
ಮುಖಾನ್ತ್ರ **mukhāntra.** Tbh. of ಮುಖಾನ್ತರ. (My.).
ಮುಖಾಬಿಲೆ **mukhābile.** = ಮೊಕಾಬಿಲೆ. confronting, bringing face to face, comparison, collation (My.; Te., H.).
ಮುಖಾಮುಖಿ **mukha-ā-mukhi.** face to face (My.; Te.).
ಮುಖಾಮ್ಬುಜ **mukha-ambuja.** = ಮುಖಕಮಲ. a lotus-like face. (My.).
ಮುಖಾರವಿನ್ದ **mukha-aravinda.** = ಮುಖಕಮಲ. (My.).
ಮುಖಿ **mukhi.** a woman with a face—. see *e. g.* ಅಬ್ಜ–, ಅಭಿ–, ಇನ್ದು–.
ಮುಖೋದ್ಗತ **mukha-udgata.** sprung from the mouth (My.); known by heart (Bp. 3, 42).
ಮುಖ್ಯ **mukhya.** belonging to the mouth or face; *being at the head; principal, chief, prime, primary; first, eminent, pre-eminent, first-rate, most excellent* (ವಿಶೇಷ Śmd. 172 Cm.). 2, *the chief, the most excellent among, the first or best of; a leader, a guide* (ನಾಗ, ಮೊದಲಿಗ Nn. 26; ಪೆರ್ಗಡೆ Kk. 38; Śm. 47; Bp. 50, 18). 3, a principal thing; chief ordinance. 4, beginning with, this and the other ones, and so on (ಮೊದಲಾದ Nn. 167; Bp. 23, 22; 43, 38; 44, 64; 53, 5; 54, 19). feminine ಮುಖ್ಯಳು, an eminent or a leading woman, a high lady (ವರಾರೋಹೆ Mr. 306). — ಮುಖ್ಯಮುಖ್ಯ. rep. the various chief— (B. 4, 80. 94).
ಮುಖ್ಯಋಷಿ **mukhya-ṛiṣi.** an eminent ṛiṣi. ತಪಗೆಯ್ವ ಮುಖ್ಯಋಷಿಯರೆನಿಪರ್ ಕಪಿಲ, ಮರೀಚಿ, ಜೈಮಿನಿ, ಗೌತಮ, ದಧೀಚಿ, ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ಅಂಗಿರಸ, ಜಹ್ನು, ಜಮದಗ್ನಿ, ಅತ್ರಿ, ಪುಲೋಮ, ವಶಿಷ್ಠ, ಕವೇರ, ಕಾಶ್ಯಪ, ಸುಮಾಣ್ಡವ್ಯ (Mr. 258).
ಮುಖ್ಯಜನ **mukhya-jana.** chief people; persons that are of great importance or requisite for anything (My.).
ಮುಖ್ಯತೆ **mukhyate.** pre-eminence, the state of being best or chief or of great importance, principalness, primacy, superiority (Śmd. 172. 197).
ಮುಖ್ಯತ್ವ **mukhyatva.** = ಮುಖ್ಯತೆ. (Śmd. 197 Cm.; 262).
ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ **mukhya-prāṇa.** Hanumat (My.).
ಮುಖ್ಯಸ್ಥ **mukhya-stha.** a man standing at the head, a chief, a leader (My.). feminine ಮುಖ್ಯಸ್ಥಳು (My.).
ಮುಖ್ಯಾನುಯಾಮಿ **mukhya-anuyāmi.** *following a chief; striving for the best.*
ಮುಖ್ಯಾಪ್ತ **mukhya-āpta.** a chief friend (My.).
ಮುಗ್– **mug.** = ಮು–, etc. three. — ಮುಗ್ಗರೆ. = ಮುಗ್ಗೆರೆ. three lines or stripes. — ಮುಗ್ಗರೆಪಂಚೆ. a pañce with three lines in its border (My.). — ಮುಗ್ಗರೆಬೆಳ್ಳಿ. silver the value of which merchants or goldsmiths mark with three lines (four such lines denoting pure silver): somewhat impure silver (My.). — ಮುಗ್ಗಡ್ಡೆ. (Śmd. 223). three heaps. — ಮುಗ್ಗರೆ. = ಮುಗ್ಗರೆ. (My.).
ಮುಗಟ **mugaṭa.** = ಮಗಟ, etc. a silken article of dress, etc. (My.; Mhr. ಮುಕಟಾ, ಮುಕುಟ, ಮುಗಟಾ, ಮುಗುಟ).
ಮುಗದು mugadu. = ಮುಗಿದು. P. p. of ಮುಗಿ. ತೆಗದು ಕೊಣ್ಡಪ್ಪು ಮುಗದರೆ ಮಗನಿಗೇನು ಉಣುದೀತು? (Prv.).
ಮುಗಲ್ mugal. (= ಮುಗಿಲ್). genitive ಮುಗಲ, (not ಮುಗಲಿನ, Śmd. 134).
ಮುಗಸು mugasu. = ಮುಗಿಸು. (B. 5, 148; My.).
ಮುಗಳಿಸು mugaḷisu. = ಮುಕ್ಕುಳಿಸು, etc. (My.).
ಮುಗಳು **mugaḷu.** = ಮುಗುಳ್. a bud; that is shaped like a bud. — ಮುಗಳಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. rice that is not properly boiled (My.). — ಮುಗಳಕ್ಕಿಗಂಜಿ. water of boiling rice, used for medicinal purposes (My.).
ಮುಗಿ mugi. (= ಮುಗುಳ್, ಮುಡಿ 3). to contract, shut up or close, as a flower (ಪುಷ್ಪಸಂಕೋಚನ Śmd. Dh.; ಕುಸುಮಸಂಕೋಚನ Śm. 80; Cpr. 2, 52; 7, 142; Grj. 4, 70; Rśv. 9, 9; J. 17, 21; 26, 5). [ಸರೋಜಿನೀ ವನಮಾದಂ ಕೊರಗುತ್ತೆ ಮುಗಿಗುಂ Kr. 3, 31]. 2, to close (v. t.), to shut, as the eyes, the mouth, etc. (Bp. 42, 15; 46, 56; Rśv. 6, 9; 11, 10). 3, to join the two hands with the open palms brought together (in saluting, My.; Cpr. 2, 89; Bp. 37, 3. 4. 52; 39, 52; 43, 32; J. 7, 15; 17, 47; Si. 212. 248). [ಕೆಯ್ಗಳಂ ಮುಗಿದು Pb. 4, 26 va.; Ap. 12, 100]. ಕೆಯ್ಮುಗಿಯುವವನು (ವನ್ದಾರು, ಅಭಿವಾದಕ Si. 360). 4, to close (v. i.), to end, to terminate, to be finished, to be accomplished [Tu.]; (ಇಲ್ಲವೆ Śm. 80; J. 8, 10; 32, 21; My.; T., Te.; *cf.* ಮುಡಿ 3). P. ps. ಮುಗದು, ಮುಗಿದು. ಮುಗಿದ ಕಾರ್ಯ (ನಿಧಾನ, ಮುಗಿದನ್ತಾ ಕೆಲಸ Nn. 144). ಮುಗಿದ ಬಗೆ (ನಿಧಾನ Mr. 483). ಮುಗಿದುದು (ಸಿದ್ಧ, ನಿರ್ವೃತ್ತ, ನಿಷ್ಪನ್ನ Nr.). ಮುಗಿದು ಹೋದದು (ಅವಸಿತ, ಸಿತ Si. 381). ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಮುಗಿಯುವಾಗ ಮಾಡತಕ್ಕ ಯಾಗ (ದರ್ಶ 251). ಮದುವೇ ಮುಗಿದರೂ ಮದುಮಗನ್ನ ನೋಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). ಊಟ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ (B. 4, 57).
***ಮುಗಿಯಿಸು mugiyisu.** to cause to join as hands, etc. ಮರ್ತ್ಯ ವಿದ್ಯಾಧರ ರಾಜನ್ಯನ್ತರಾಧೀಶ್ವರ ಕರ ಸರಸೀಜಂಗಳಂ ವಕ್ತ್ರಚನ್ದ್ರಸ್ಫುರಿತೋದ್ಯತ್ಕಾನ್ತಿ ನಿಚ್ಚಂ ಮುಗಿಯಿಸೆ Ap. 3, 46.
ಮುಗಿಯುವಿಕೆ mugiyuvike. closing, joining. ಬಗಸೆ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ ಕೆಯ್ ಮುಗಿಯುವಿಕೆ (ಬ್ರಹ್ಮಾಂಜಲಿ Si. 248). 2, ending, ceasing; the state of being complete (ಆರತಿ, ಅವರತಿ, ಉಪರತಿ, ವಿರತಿ, ಉಪರಾಮ 400; ಕೃತ, ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ 426).
ಮುಗಿಲ್ mugil. ಮುಗಿಲು. = (ಮುಗಲ್), ಮುಗುಲು. a cloud [Tu. ಮುಗಲ್]; (ಅಭ್ರ, ಅಬ್ದ, ಘನ, ಮೇಘ, etc. Hlā.; ಮೇಘ Kk. 12; ಸೀರ್ದೇರ್, ಮೋಡ, ಮೇಘ Śm. 14; My.; T., M.; Te. ಮೊಗುಲು, ಮೊಯಿಲು, ಮೊಯುಲು; *cf.* ಮುಸುಱ್; Sk. ಮುದಿರ); a series or bank of clouds (ಕಾದಮ್ಬಿನಿ Śm. 107); the sky (ಆಕಾಶ Śm. 107; Cpr. 1, 108). [ಪೊಳೆವ ಮಿಂಚು ಮುಗಿಲೆಡೆಯೆಡೆಯೊಳ್ Kr. 3, 126; Pb. 1, 27; Ap. 4, 86]. ಮುಗಿಲ್ವರಿ! (Śmd. 153). ಮಱಿಗೆ ಮುಗಿಲ್ (159). ಮುಗಿಲಂ ಮಾಱಾನೆಗೆತ್ತಂ (282. 287). ಕಱಿಯ ಮುಗಿಲ್ (ಘನಾಘನ Hlā.; Mr. 483). ಮೊಳೆದಿಗುರ ಮುಗಿಲ್ (ಪರ್ಜನ್ಯ Hlā.). ಮಱಿ ಸುರಿಯುವ ಮುಗಿಲು (ಘನಾಘನ Si. 435).

ನೆಗೞ್ ಹಾಱಿದರೆ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟೀತೇ? — ಕೂಸು ಕಾಸ ಹಡೆಯ್ದುದು, ಜೋಗಳ ಮುಗಿಲ ಮುಟ್ಟಿತು (Prvs.). see Cpr. 1, 132; 3, 81; 4, 38; Abh. P. 13, 63. 75; C. Bp. 5, 52; Bh. 1, 19, 18. 19; Rśv. 6, 11 va.; 8, 116; 3, 25; 15, 17; 17, 2. 4; 25, 5; J. 3, 18. 25; 8, 32; ಕಾರ್ಮುಗಿಲ್, ಕಿಱು-, ಬೆಳ್ಮುಗಿಲ್, ಮಾರ್ಮುಗಿಲ್. — ಮುಗಿಲ ಕಿಚ್ಚು. a flash of lightning (ಮೇಘವಹ್ನಿ, ಇರಮ್ಮದ Hlā.; ಮೇಘಜ್ಯೋತಿ, ಇರಮ್ಮದ Nr.). — ಮುಗಿಲಟ್ಟಣೆ. -ಅಟ್ಟಣೆ. a loft or tower as high as the sky (J. 17, 6). — ಮುಗಿಲಟ್ಟಳೆ. -ಅಟ್ಟಳೆ. = ಮುಗಿಲಟ್ಟಣೆ. (Cpr. 1, 111; 8, 44 va.; Rām. 1, 13, 2; J. 3, 20). — ಮುಗಿಲ ಪೊ. water (ಜಲ Śs.). — ಮುಗಿಲ ಬಣ್ಣ. cloud-colour (B. 3, 114). [— ಮುಗಿಲಂ ಮುಟ್ಟು. to reach the skies. ಭರತಂ ನಿನ್ನಗ್ರಜಂ ಸಾಹಸಂ ಮುಗಿಲಂ ಮುಟ್ಟೆ ನಿಜ ಪ್ರತಾಪದಳವಂ ತೋಱಲ್ಕೆ ಮಾರ್ಪನ್ನಪ್ಪ ಜಟ್ಟಿಗರಾರ ಪ್ಪೊಡಮಿಲ್ಲ Ap. 14, 52]. — ಮುಗಿಲುಗಡವು. -ಕಡವು. the tree Nauclea orientalis. ಮುಗಿಲುಗಡವಿನ ಮರ (ನೀಪ, ಪ್ರಿಯಕ, ಕದಮ್ಬ, ಹಲಿಪ್ರಿಯ Nr.). — ಮುಗಿಲುದ್ದ. -ಉದ್ದ. as high as the sky (Abh. P. 4, 28; 13, 66). — ಮುಗಿಲೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. a mass, or host, of clouds (Abh. P. 13, 76). — ಮುಗಿಲ್ಗಲ್. -ಕಲ್. hail (ಆಲಿಗಲ್ Ct. II, 113). — ಮುಗಿಲ್ಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಮುಗಿಲ ಕಿಚ್ಚು. (ಸಿಡಿಲ್ಬೆಳಗು Ct. II, 113). — ಮುಗಿಲ್ದನಿ. the report of a cloud, thunder (ಮೊೞಗು Śmd. I; Śm. 35). — ಮುಗಿಲ್ದೇರ. -ತೇರ. Indra (ಇನ್ದ್ರ, etc., ಬಲವೈರಿ Kk. 10*b*; ಇನ್ದ್ರ, etc., ಸುರಪತಿ Śm. 9). — ಮುಗಿಲ್ಮುಱು. a piece of a cloud (Cpr. 9, 5). — ಮುಗಿಲ್ವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. the sky (ಆಕಾಶ Kk. 12; Abh. P. 3, 28; 12, 96; Śśv. 3, 35 va.). — ಮುಗಿಲ್ವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. lightning (ಮಿಂಚು Śs.). — ಮುಗಿಲ್ವೊರೆ. -ಪೊರೆ. a layer or stratum of clouds (Abh. P. 3, 40).

ಮುಗಿಸು mugisu. = ಮುಗಸು, ಮುಗುಸು 1, (ಮುಚ್ಚು 1). to close (v. t.), as a flower (J. 17, 57); to conclude, to finish (J. 34 sum.; My.; Te. ಮೊಗಿಡಿಂಚು, ಮೊಗುಚು, ಮೊಗುಡ್ಚು). ಇದೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಬರಹ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ (B. 1, 11). ಮುಂಚಿನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನೀವು ಹಲವು ಸಾರಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದಿರಿ (3, 1). ಚನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ, ಮೂಱನೇ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದಿರಿ (4, 1). ನಾಟಕಕಥೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸುವದು (ನಿರ್ವಹಣ Si. 65).

ಮುಗು mugu. = ಮೂ 3, etc. the nose. — ಮುಗುದಾಣ. the cord put through an ox's nose. ಮುಗುದಾಣದ ಎತ್ತು (ನಸ್ತಿತ, etc. G.).

ಮುಗುದ muguda. Tbh. of ಮುಗ್ಧ. innocent. (Ct. II, 120; Bh. 4, 4, 61; Te.).

ಮುಗುರ mugura. ignorant? see ಮುಕುಡು.

ಮುಗುಱು muguṟu. ಮುಗುಱ್. = ಮುಕಱು, etc. to inclose, to come or fall upon, etc. (see ಮೂಡಿಗೆ). ಮುಗುರ್ವ (J. 3, 6).

ಮುಗುಲು mugulu. = ಮುಗಿಲ್. a cloud. (ಗಗನ Cb.).

ಮುಗುವಳಿ muguvaḷi. (fr. ಮುಕ್ 2?). a previous settlement about salary, rent, work, etc. (My.). [Tu. ಮುಗಿತೆ].

ಮುಗುಸು mugusu. 1. = ಮುಗಿಸು, etc. (My.).

ಮುಗುಸು mugusu. 2. = ಮೊಗಸು 2, ಮೊಗುಸು. wish, desire (ಇಚ್ಛೆ Kk. 73, o. r. ಮೊಗುಸು; Te. ಮುಚ್ಚಟೆ, ಮೋಜು; Te. ಮುರಿ = ಆಶೆ ಪಡು).

ಮುಗುಳ್ mugul̤. = ಮುಗಿ. to close or shut, as the eye-lids, etc. (ನಿಮಿಲನ Śmd. Dh.); to bud, to sprout [Tu. ಮುಗುರ್]. (ಮುಗುಳ್ದೋಱು Śm. 21; ಮುಗುಳಾಗು Kk. 20; T. ಮುಗಿೞ್; M. ಮುಗಳ್, ಮುಗುಳ್). ಮುಗುಳ್ದ ಅಕ್ಷಿ Śśv. 2, 94). ಮುಗುಳ್ದಂ (Śmd. 49). ಮುಗುಳ್ತು (Śśv. 2, 41). ಮುಗುಳ್ತುದು (Kk. 20; Rśv. 2, 41; 8, 122). ಅದಿರ್ಮುಗ್ತೆ ಮುಗುಳ್ತುದೆತ್ತಲುಂ (Cpr. 7, 41), ಮುಗುಳ್ತುದಾಸ್ಯಪದ್ಮದ ಮಧುವಿನ್ದೆ ವಕುಲಂ (7, 113).

ಮುಗುಳ್ mugul̤. (Śmd. 59). ಮುಗುಳು. = ಮುಗಳು. *said* to be Tbh. of ಮುಕುಲ (Śmd. 365; *cf.* ಮೊಗ್ಗು). a bud, an opening bud (ಮುಕುಲು, ಕುಟ್ಮಲ Nr.; ನನೆ, ಮೊಗ್ಗೆ, ಸರ್ಜಕ, ಕುಟ್ಮಲ Śm. 22; Kk. 23; My.; Te. ಮೊಗಡೆ; M. ಮುಗಿೞ್, ಮೊಟ್ಟು). [ಈ ಮುಗುಳೊಳಮಾ ಮಾಣಿಕ್ಕಿಯಿನಱಿಸಿ ಸುೞಿವುದಳಿ Kr. 3, 128; Pb. 1, 56]. ಹೂವಿನ ಮುಗುಳು (ಕೋರಕ, ಜಾಲಕ, ಕಲಿಕ, ಕುಟ್ಮಲ, ಮುಕುಲ Hlā.). ಮುಗುಳ್ಗೆ (Śmd. 52), ಮುಗುಳ್ಗಳ್ (52; Cpr. 7, 59; Rśv. 2, 41). ಸಮ್ಪಗೆಯ ಮುಗುಳ ಮೊಳೆಗಳ್ (Cpr. 7, 92 va.). see ಎದೆ-, ಬಲ್-, ಬಿರಿ-, ಮೊನೆ-; Cpr. 6, 64 va. — ಮುಗುಳಮ್ಬ. -ಅಮ್ಬು-ಅ 3. Kāma (ಮೊಗ್ಗಮ್ಬ Ct. II, 95; Rśv. 11, 95; J. 31, 2). — ಮುಗುಳಾಗು. -ಆಗು. buds to be produced: to bud (Kk. 20). — ಮುಗುಳುಗಣ್. -ಕಣ್. an eye like an opening bud (Bh. 3, 17, 18). — ಮುಗುಳುನಗೆ. = ಮುಗುಳ್ನಗೆ. (Bp. 24, 52; 41, 5; B. 4. 186). — ಮುಗುಳುಬೊಕ್ಕೆ. a bud-like eruption of the skin (ಪಿಟಕ Mr. 384, o. r. ಮುಳ್ಳು-). — ಮುಗುಳ್ಗಣೆ. -ಕಣೆ. a bud-arrow (Rśv. 5, 19 va.). — ಮುಗುಳ್ಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. (Śmd. 53). a fruit that has just come out of the flower, a very small fruit. — ಮುಗುಳ್ದೋಱು. -ತೋಱು. -ದೋಱ್, buds to appear: to bud (ಮುಗುಳ್ Śm. 21). ಮುಗುಳ್ದೋರ್ಪ (J. 8, 17). — ಮುಗುಳ್ನಗೆ. a smile (ಸ್ಮಿತ Hlā.; ಹಸಿತ Mr. 330; Cpr. 8, 71 va.; Bp. 3, 27; 15, 35; 17, 11). [ಭೀಷ್ಮನಲಮ್ಪು ಮಿಗೆ ಮುಗುಳ್ನಗೆ ನಕ್ಕಂ Pb. 2, 55; Ap. 3, 48 va.]. — ಮುಗುಳ್ವಱೆ. -ಮಱೆ. a shower of buds (Rśv. 8, 5 va.). [— ಮುಗುಳ್ಸರಿಗೆ. a kind of bangle of budding flowers. ಅನಿತ್ತಱೊಳಂ ಮುಗುಳ್ಸರಿಗೆ ತೋಳ್ವಳೆ ಕಂಕಣವಾರಮೆನ್ಸು Pb. 2, 16].

ಮುಗುಳಿ muguḷi. = ಮುಗ್ಲಿ, q. v. a thorny tree with leaves like those of the Acacia concinna or sīge, the Acacia suma (My.). ತಿಗುಳ ಜನಗೆಣೆಗಿನ್ದ ಬಗಳುವ ಶುನಿ ಲೇಸು, ಮುಗುಳಿಯ ಮರದ ನೆರಳಿನಿನ್ದ ನುಂಗುವಾ ನೆಗಱು ಲೇಸು (Sp.).

ಮುಗುಳ್ಚು mugul̤cu. to cause to contract, close or shut, to shut (v. t., ಸಂಕೋಚಕರಣ Śmd. Dh.; Rśv. 11, 149; Śśv. 2, 40).

ಮುಗ್ಗರಿಸು muggarisu. = ಮುಗ್ರಿಸು. to stumble, to trip (My.).

ಮುಗ್ಗಲು muggalu. mustiness, mouldiness (My.). [Tu. ಮುಗ್ಗು].

ಮುಗ್ಗಾ muggā. = ಮುಱುಗಾ. so that a breakage takes place. see ತಿಗ್ಗಾ-. 2, = ಮುನ್ದೆ. see ಹಿಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ.

ಮುಗ್ಗಿಸು muggisu. to cause to stumble or fall (Bp. 47, 16).

ಮುಗ್ಗು muggu. 1. = ಮುಱುಗು, etc. to be interrupted or hindered in going, to stumble, to trip; to fall; to sink; to be deprived of power (ಗತಿಭಂಗ Śmd. Dh.; Śm. 85; My.; M. ಮುಡಜ್ಜು, T. ಮುಡಂಗು, to be bent, contracted, hindered, obstructed, stopped, to be deprived of the use of the limbs; see ಮುಡುಕು 1). see Bp. 28, 55; C. Bp. 42, 28; Rām. 5, 8, 70; Bh. 1, 20, 61; 3, 18, 41; 8, 24, 47; 8, 26, 21. 54; J. 3, 38; 4, 45; 7, 46; 8, 32; 15, 41; 27, 7. [Tu. ಮುಡಂಕ್, crooked].

ಮುಗ್ಗು muggu. 2. a pitfall, in ತಗ್ಗು-. falling, sinking (Dp. 65 pallavi).

ಮುಗ್ಗು muggu. 3. to get or have the smell of corruption, to become or be musty or mouldy by dampness (ಜೀರ್ಣವಗಂಧ Śmd. Dh.; Śm. 85; My.; Te. ಮುಕ್ಕು, ಮುಗ್ಗು; Te. ಮುರುಗು, T. ಮುರಿ, ಮುರುಂಗು, to putrify, rot, perish; *cf.* ಮುಲುಕು 1?). [Tu.].

ಮುಗ್ಗು muggu. 4. an offensive smell, fustiness, mustiness, mouldiness (Tu.; Te. ಮುರುಗುಡು; M. ಮುಯಿಜ್ಜು, ಮುಷಿಜ್ಜು, ಮುಷುಜ್ಜು, ಮುಟುಜ್ಜು; T. ಮುರುಗು, smell; ಮೊಚ್ಚು, the strong smell of sheep; M. ಮುಶಿಡು, ಮುಶಿರೆ, bad smell of the body). — ಮುಗ್ಗುನಾತ. a fusty smell (My.). — ಮುಗ್ಗುನಾತು. = ಮುಗ್ಗುನಾತ. (ಜೀರ್ಣವಗಂಧ G.). — ಮುಗ್ಗು ಹಿಡಿ. to get a musty smell, to become musty. ಅದು ಮುಗ್ಗು ಹಿಡಿಯಿತು or ಅದಕ್ಕೆ ಮುಗ್ಗು ಹಿಡಿಯಿತು (My.).

ಮುಗ್ಧ mugdha. = ಮುಕುಡು q. v., ಮುಗುದ. stupified, perplexed, confused; stupid, ignorant; foolish, silly, simple; infatuated, enamoured; artless, innocent, rendered attractive by youthful simplicity, charming, lovely, beautiful. see Śmd. 256. feminine ಮುಗ್ಧಳು (My.). — ಮುಗ್ಧಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. see ಶಿವ-. — ಮುಗ್ಧಸಂಗಯ್ಯ. N. (Bp. 12 sum.; 12, 1).

ಮುಗ್ಧತನ mugdhatana. stupidity, silliness, ignorance; simplicity, artlessness, loveliness, gracefulness (Bp. 13, 17. 27).

ಮುಗ್ಧಭಾವ mugdha-bhāva. stupidity, simplicity (My.).

ಮುಗ್ಧಸಮಾಗಮ mugdha-samāgama. a kind of sambhōga (Kāvy. IV, 2, 22).

ಮುಗ್ಧಾಭಾವ mugdhā-bhāva. the state, or manner, of a stupid, etc. woman. (J. 18, 10).

ಮುಗ್ಧೆ mugdhe. ಮುಗ್ಧಾ. a young and beautiful female (Grj. 3, 91 va.); a clever woman (ವಾಣಿನಿ Mr. 306), etc.; a stupid woman; an artless woman. ನಾಣಂ ಪಿಂಗಿಸಿ ಮುಗ್ಧೆಗೆ ಜಾಣಂ ಕಯ್ಗೊಳಿಸುವನ್ತೆ (Śmd. 84 Mdb.).

ಮುಗ್ರಿಸು mugrisu. = ಮುಗ್ಗರಿಸು, to stumble, etc. (My.).

ಮುಗ್ಲಿ mugli. = ಮುಗುಳಿ. a white Acacia, Acacia suma (Van Someren; My.).

ಮುಂ- muṅ. ಮುಙ್-. (fr. ಮುನ್ದು Śmd. 198). = ಮುಕ್ 2-, ಮುಂ- (ಮುಙ್) 2-, (ಮುತ್-, ಮುದು 2), ಮುನ್ 2-, ಮುನ್ದು 2, ಮುನ್ನು, ಮುಮ್ 2-, (ಮುಳ್ 1), (ಮೊತ್ತ 2, ಮೊದಲ್, ಮೊಮ್-). that which is before, in front of, or preceding in space; that which is preceding in time; that which is towards a place (etc.), in front or onward; that which is following (Te.; T. ಮುನ್; M. ಮು, ಮುನ್, ಮಿನ್). [ಬೆರೆಸಿರೆ ಮುಂ ಸಮುಚ್ಚಯ ಪದದ್ವಿತಯೋಕ್ತಿ Kr. 1, 121; Pb. 1, 81; Ap. 2, 67]. — ಮುಂಕಣಿ. the fore-place or part, the front (Grj. 7, 47; Bh. 8, 24, 39). — ಮುಂಕುಡಿ. = ಮುಂಗುಡಿ. (Bh. 6, 2, 10). — ಮುಂಕೊಳ್. -ಕೊಳ್ಳು. to go to the front; to move on, to advance; to push (v. i.); to bear against; to endeavour to be the first or to excel; to be eager or ardent (Bp. 3, 30; 5, 25. 35; 11, 2; 15, 32; 42, 15; 51, 69; 55, 9; 60, 35; C. Bp. 42, 25; Rsv. 6, 11 va.; J. 4, 13; 12, 9; 14, 4; 15, 6; 16, 4; 27, 33). — ಮುಂಕೊಳಿಸು. = ಮುಂಗೊಳಿಸು. to cause to go to the front, etc. (Bh. 6, 4, 106; J. 8, 13). 2, to cause one's self to go to the front, to advance (Bh. 6, 4, 67). — ಮುಂಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. a broad offset at the outside of the foot of a wall (My.). 2, the inside part of the embankment of a tank (My.). — ಮುಂಗಡ. -ಕಡ. advance in money or grain (My.). ಅಂಗಡಿ ಇದ್ದರೆ ಸಾಲದು, ಮುಂಗಡ ಬೇಕು (Prv.); (Dp. 145, pallavi). — ಮುಂಗಡಿ. -ಕಡಿ. = ಮುಂಗಡೆ. (Bp. 32, 59; C. Bp. 42, 15). — ಮುಂಗಡೆ. -ಕಡೆ. the front side, etc. (ಮುನ್ದೆ, ಮುನ್ದುಗಡೆ Śmd. 86 Cm.; ಪರಂ 87; ಪರ 214 Cm.; Bp. 4, 12; 5, 44; 14, 6; 21, 9; 24, 35; 38, 47; 57, 44; Rsv. 5, 92; 6, 11 va.; Ssv. 3, 62). — ಮುಂಗಣ್ಣು -ಕಣ್ಣು. the eye in front: a summerset with the face in front (My.). ಮುಂಗಣ್ಣು ಹೊಡೆ (My.). — ಮುಂಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. the first darkness, *i. e.* that immediately succeeding sunset (My.). 2, the darkness that precedes the rise of the moon (My.). — ಮುಂಗಥೆ -ಕಥೆ. the continuation of a story (J. 25, 1). — ಮುಂಗನ್ದಾಯ. -ಕನ್ದಾಯ. assessment paid at the first instalment (My.). — ಮುಂಗಳ್. -ಗಳ್. the syllable ಗಳ್ which has been adduced before (Śmd. 258). — ಮುಂಗಳುಪು. -ಕಳುಪು. to send in advance (J. 8, 47). — ಮುಂಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. = ಮುನ್ದುಗಾಣ್. to see or consider what is before or coming, to have foresight (Bp. 26, 16; 50, 57; J. 2, 16: 16, 14). — ಮುಂಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. first sight (Bh. 8, 27, 5). — ಮುಂಗಾರ್. -ಕಾರ್. ಮುಂಗಾರು. = ಮುಂಗಾರಿ, ಮುಂಗಾರೆ. the first or early rains (Rsv. 8, 4; J. 12, 15; 26, 69; My.; B. 4, 91). ಅಮ್ಮಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊತರೂ ಮುಂಗಾರು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮುಂಗಾರಿ. -ಕಾರಿ. = ಮುಂಗಾರ್. (S. Mhr.). — ಮುಂಗಾರುಪಯಿರು. an early growing crop, the first crop (My.). — ಮುಂಗಾರುಬೆಳೆ. the first crop (My.).— ಮುಂಗಾರುಮುಟಿ. = ಮುಂಗಾರು. (My.). —ಮುಂಗಾರೆ. -ಕಾರೆ.= ಮುಂಗಾರ್, ಮುಂಗಾರಿ. ಮುಂಗಾರೇ ಮುಟಿ (G. 132). — ಮುಂಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. (Śmd. 199). ಮುಂಗಾಲು. the fore leg or legs (of quadrupeds, Cpr. 4, 48; 5, 59; Ssv. 3, 63; J. 25, 8; B. 3, 108; My.; Si. 169. 270). ಆನೆಯ ಮುಂಗಾಲ್ (ಗಾತ್ರ Mr. 158). 2, the upper part of the foot (My.). — ಮುಂಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. = ಮುಂಕುಡಿ. the fore point, the avant-guard or advanced body (ಮುನ್ದು ಚೂಣಿ, ಅಗ್ರಬಲ Bhn. 39; Bh. 1, 19, 9; 6, 4, 101. 111); the front (Rām. 1, 14, 22. 23; 3, 4, 7). 2, the nose (ಮೂಗು Bhn. 47). — ಮುಂಗುಡಿಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. the avant-guard to scatter or go in different directions (Grj. 6, 56 va. & 67 va.). — ಮುಂಗುರುಳು. -ಕುರುಳು. a front lock (ಅಲಕ, ಚೂರ್ಣಕುನ್ತಲ Si. 215; My.; see ಸುಱು-). — ಮುಂಗೆಡಿಸು. = ಮುನ್ದುಗೆಡಿಸು, q. v. to ruin prospects or coming joy (Bp. 40, 49). — ಮುಂಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಮುನ್ದುಗೆಡು, q. v. prospects or coming welfare or happiness to be ruined, etc. (Bp. 41, 8). — ಮುಂಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. to fall with the head downward or on the face (Bh. 6, 8, 12). — ಮುಂಗೆಯ್. 1. to do or perform in time preceding or in a previous time or previously (J. 29, 33). ಮುಂಗೆಯ್ವ ಅರ್ಬಟಂ (Ss. 26). 2, to do or perform in time to come (J. 28, 7). — ಮುಂಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. 2. (Śmd. 89. 199, o. r. ಮುಂಗಯ್). the forearm (ಪ್ರಕೋಷ್ಠ Hlā., Nr. Mr. 322; ಕಿಷ್ಕು Si. 405; Cpr. 6, 64 va.; 8, 64; V. 36, 21; see Śmd. 89; Si. 210; Prv. s. ಸನ್ತೆ 1). [ಇನ್ದ್ರನೀಲಂಗಳ ನಡಸಿದನ್ತಪ್ಪ ಮುಂಗೆಯ್ಯುಮಂ ಕಣ್ಣು Pb. 5, 103 va.]. ನಿಗುರಿದ ಕೆಯ್ಚ್ರಸಿದ ಮುಂಗೆಯ್ (ಹಸ್ತ); ಮೊಣಕೆಯ್ಯ ಕೆಳಗಣ ಭಾಗವು (ಪ್ರಕೋಷ್ಠ Nr.). ಮುಂಗೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕುವನ್ತಾ ಆಭರಣ (ಕಂಕಣ, ಹಸ್ತವಿಭೂಷಣ Nn. 127). ಮುಂಗೆಯ್ಯೊಳಿಹ ಸರ್ವಭೂಷಣಂ (ಹಸ್ತಸೂತ್ರ Mr. 340).

ಮುಂಗೆಯ್ ಆಡಿದರೆ ಮೊಣಗೆಯ್ ಆಡುವದು (Prv. with regard to a favor in requital). 2, the upper part of the hand (My.). 3, the fore part, the front (of a house or village, My.). — ಮುಂಗೆಯ್ಯಿ. -ಕೆಯ್ಯಿ. = ಮುಂಗೆಯ್ 2. (My.). — ಮುಂಗೆಯ್ಸರಲ್. (Śmd. 41). a plain wire-bracelet round the forearm. — ಮುಂಗೇಣಿಕಾಱ. a chief trafficker, a seṭṭi, a chief (Bh. 8, 24, 42). [— ಮುಂಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. the front of the neck. ಮುಂಗೊರಲೊಳ್ ಕಱಿ ಮಱಿಯಿಲ್ಲದೆ ದೊರೆಕೊಳೆ Pb. 8, 24]. — ಮುಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಮುಂಕೊಳ್. Ch. v. 2; Śsv. 4, 110). — ಮುಂಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಮುಂಕೊಳಿಸು. to proceed, etc. (Rām. 3, 8, 69; 6, 13, 21). — ಮುಂಗೋಪ. -ಕೋಪ. precipitant, but momentary anger (My.). — ಮುಂಗೋಪಿ. -ಕೋಪಿ. a person who soon gets angry, but whose anger lasts only for a little while (My.; Si. 361). — ಮುಂಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. -ಗೋಲು. the beam of a balance when its one side weighs down by overweight; weight over and above what is required by custom or law (My.). 2, the state of being before or in front to the distance of a measuring-staff (Abh. P. 4, 53 va.). [— ಮುಂಗೋೞ್. -ಕೋೞ್. in the front, forward. ಮೂವರ್ ಮಕ್ಕಳುಂ ... ಮುಂಗೋೞೊಳ್ ನಡೆಯೆ Pb. 9, 95 va.]. — ಮುಂಗೋೞಿ. -ಕೋೞಿ. the cock that first crows (at dawn, about 4 o'clock, My.).

ಮುಂಕಣಿಸು muṅkaṇisu. to advance, to proceed (Grj. 6, 66 va.). 2, to stretch forth (6, 56 va.).

ಮುಂಗಲಿ muṅgali. = ಮುಂಗುರಿ, etc. (ವಿಷಜಿತ, ಬಭ್ರು, ನಕುಲ Mr. 166, o. r. ಮುಂಗುಲಿ; ನಕುಲ G.).

ಮುಂಗಿ muṅgi. 1. = ಮುಂಗುರಿ, etc. (Te.). — ಮುಂಗಿಮೇವುಗಿಡ. (ನಾಕುಲಿ, ನಕುಲೇಷ್ಟೆ, ಗನ್ಧನಾಕುಲಿ, ಸುರಸೆ, ನಾಗಸುಗನ್ಧೆ, ಭುಜಂಗಾಕ್ಷಿ, etc. Si. 150).

ಮುಂಗಿ muṅgi. 2. coloured stripes running to the length of a piece of cloth, in ಮುಂಗಿಕುಪ್ಪಸ, -ಸೀರೆ, etc. (My.).

ಮುಂಗಿಲಿ muṅgili. = ಮುಂಗುರಿ, etc. (My.).

ಮುಂಗಿಸಿ muṅgisi. = ಮುಂಗುರಿ, etc. (My.; Te.; ಬಭ್ರು, ಪಿಪುಲವಾದ, ನಕುಲ Si. 450).

ಮುಂಗು muṅgu. see ಆನೆ-.

ಮುಂಗುರಿ muṅguri. = ಮುಂಗಲಿ, ಮುಂಗಿ 1, ಮುಂಗಿಲಿ, ಮುಂಗಿಸಿ, ಮುಂಗುಲಿ. the mungoose, Viverra ichneumon (ಬಭ್ರು Hlā., the MS. ಮೂಂಗುರಿ; ನಕುಲ, ಬಭ್ರು Nr.; Nn. 125, one MS. ಮುಂಗುಲಿ; Abh. P. 15, 37 va.; Mhr. ಮುಂಗೂಸ). [ಈ ಪುಲಿ ಪನ್ದಿ ಕೋಡಗಂ ಮುಂಗುರಿಯೆಮ್ಬ ನಾಲ್ಕಱ ಭವಾವಳಿಯುಂ ಬೆಸಸಿಂ ಮುನೀಶ್ವರಾ Ap. 5, 14; Tu. ಮುಂಗಿಲಿ].

ಮುಂಗುಲಿ muṅguli. = ಮುಂಗುರಿ, etc. (ಗೀತ, ಬಭ್ರು Nn. 35; ಬಭ್ರು Mr. 481; J. 15, 19; 24, 34; My.).

ಮುಚ್- muc. = ಮು-, etc. three. — ಮುಚ್ಚಂಜೆ. -ಸಂಜೆ. the three periods or divisions of the day: dawn, noon and evening or sunset (ಮೂಸಂಜೆ, ತ್ರಿಸನ್ಧ್ಯ Śm. 18; My.; T. ಮುಚ್ಚನ್ದಿ). see ಸಿರಿವತ್ತು. — ಮುಚ್ಚವಡಿ. -ಸವಡಿ. (Śmd. 223). three junctions; three pairs. — ಮುಚ್ಚಾಲ್. -ಸಾಲ್. (Śmd. 83. 223). three rows, etc. — ಮುಚ್ಚೆರೆ. -ಸೆರೆ. (Śmd. 83. 223). three palmfuls. — ಮುಚ್ಚೋಟು. -ಸೋಟು. (Śmd. 223). the spans. — ಮುಚ್ಚೋರೆ. (-ಸೋರೆ). rice and hesaṟu flour mixed with water, salt and jīrige, and pressed through an oraḷu with three apertures into threads which are formed into round rings and fried in ghee (My.).

ಮುಚ್ muc. freeing or delivering from, discharging, letting fall, etc. see ಜಲ-, ಪಯೋ-.

ಮುಚುಕುನ್ದ mucukunda. the plant Pterospermum suberifolium (ಸದಾಪುಷ್ಪ Mr. 127). 2, N. of a muni or king. 3, Mucukunda, the son of Mandhātṛi, who, for the benefit of Kṛiṣṇa, killed Kālayavana, Kṛiṣṇa's enemy. (Bhāgavata 10, 21, 53).

ಮುಚುಕುನ್ದವರದ mucukunda-varada. Kṛiṣṇa, the rewarder of Mucukunda (My.).

ಮುಚ್ಚ mucca. a man who is stupified or has fainted (ಮೂರ್ಛೆವೋದಂ Kk. 75, o. r. ಮೂರ್ಛಿದಂ). *cf.* ಮುಚ್ಚುಱು?

ಮುಚ್ಚಕ muccaka. closing, shutting. see ಒಳ-.

ಮುಚ್ಚಱ muccaṟa. a void, a vacuum, a blank; utter destitution; ruin; vacuity (ಶೂನ್ಯ Ct. II, 54).

ಮುಚ್ಚಱು muccaṟu. = ಮುಚ್ಚಱ. ಮುಚ್ಚಱಿನ್ದು ಶೂನ್ಯಂ (Śs.; *cf.* ಮುಚ್ಚುಱು).

ಮುಚ್ಚಲು muccalu. ಮುಚ್ಚಲ್. (= ಮುತ್ತಲು), closing, covering, screening; the state of being closed, etc. (ಅಪವಾರಿತ, ಸಂವೃತ, ಸಂವೀತ, ವಿಹಿತ Mr. 441), 2, a small winnowing fan (ಮೊಱ), used by children as a toy (My.; Te. ಮುಚ್ಚಲಿ; T. ಮುಚ್ಚು, ಮುಱ್ಱಿಲ್; *cf.* ಮೊಱ). [Tu. ಮುಚ್ಚಿಲ್. a cover].

ಮುಚ್ಚಲಿಕೆ muccalike. a written engagement under a penalty; a bond of record, a recognizance; the bond of agreement furnished by the parties of a pañcāyat; a final agreement in writing (My.; Tu.; Te.; Mhr., H. ಮುಚಲಕಾ).

ಮುಚ್ಚಳ್ muccaḷ. = ಮುಚ್ಚಳ. ಮುಚ್ಚಳ್ಗಳ್ (C. Bp. 5, 3).

ಮುಚ್ಚಳ muccaḷa. a covering; a cover, a lid (My.; ಅನ್ತರ್ದೆ, ವ್ಯವಧೆ, ಅಪಿಧಾನ, ಛಾದನ, etc. Si. 31; ಶರಾವ 309; Bp. 5, 58; Bh. 8, 23, 39; see Mr. s.. ಕರಬೋನ). ಮುಚ್ಚಳದ ಕರಡಿಗೆ (ಸಮುದ್ಗ, ಸಮ್ಪುಟ Mr. 463). ಬಾವಿಯ ಮುಚ್ಚಳ (ವೀನಾಹ Si. 90); ಕಡುಬುಮುಚ್ಚಳ (ಋಜೀಷ, ಪಿಷ್ಟಪಚನ 309).

ಮುಚ್ಚಳಿಕೆ muccaḷike. = ಮುಚ್ಚಿಕೆ. see ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಳಿಕೆಯಾಟ.

ಮುಚ್ಚಿ mucci. a man employed in public offices to make pens, ink, provide paper, seal letters, bind books, etc. (My.; Te.; H.).

ಮುಚ್ಚಿಕೆ muccike. shutting, closing. see ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೆಯಾಟ.

ಮುಚ್ಚಿಗ mucciga. a plasterer, a mason, a bricklayer (ಪಲಗಣ್ಡ Mr. 379).

ಮುಚ್ಚಿಗ mucciga. (fr. ಮುಚ್ಚಿ 2). a worker in leather, a shoemaker, etc. (ಚರ್ಮಕೃತ್, ಬಾರು ಮಿಳಿಗಳ ಮಾಡುವವನು Nn. 152; Bp. 21, 44; C. Bp. 47, 41).

ಮುಚ್ಚಿಗೆ muccige. a covering, the ceiling of a room (Tu.).

ಮುಚ್ಚಿಸು muccisu. to cause to close, etc. (My.). ಗವಿಯ ಬಾಗಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು (B. 5, 43).

ಮುಚ್ಚು muccu. 1. (= ಮುಗಿಸು). to close (v. t.), to shut; to shut up; to cover; to conceal (ಆಚ್ಛಾದನ Śmd. Dh.; Tu.; Te.; *cf.* Sk. ಮುದ್ರ್). 2, to close (v. t.), to shut (My., especially with ಕೊಳ್ಳು). [ಪಚ್ಚೆಯೊಳೆ ಮುಚ್ಚಿ ಮುಸುಂಕಿದ ಮಾಟಿಕ್ಕೆಯಾದುದು Pb. 7, 22; Ap. 4, 84 va.]. ಮುಚ್ಚುವಂ (Śmd. 260). ಮುಚ್ಚಿದುದು (ಅಪವಾರಿತ, ಪಿಹಿತ, ಸಂವೀತ, ಸಂವೃತ, ಸ್ಥಗಿತ Hlā.). ಮುಚ್ಚಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಪ್ರಚ್ಛಾದಿತ, ಸಂವೀತ Hlā.; ಛನ್ನ, ಛಾದಿತ Nr.). ಆಲಿಗಳ ಮುಚ್ಚಿ ತೆಱವುದು (ಕೃಕರ Mr. 52). ಮೋಡ ಮುಚ್ಚಿರುವ ದಿವಸ (ದುರ್ದಿನ Si. 31); ಆಲಸ್ಯದಿನ್ದ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಮೆಯ್ಮಱತು ಗುಱು ಕಿಡುತ ಬರುವ ಗಾಢನಿದ್ರೆ (ತನ್ದ್ರಿ, ಪ್ರಮಿಲೆ 74); ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ ತೆಗೆಯುವ ಕದ (ಕಪಾಟ, etc. 112). ಬೆಕ್ಕು ಯಾವಾಗಲೂ ಉಗುರುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡಿರುತ್ತದೆ (B. 1, 27). ಕೆಲವು ಗಿಡಗಳು ಕೆಯ್ ಹಚ್ಚಿದ ಕೂಡಲೆ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ (3, 35). ಒನ್ದು ಸುಳ್ಳು ಮುಚ್ಚುವದಕ್ಕೆ ಹಲವು ಸುಳ್ಳು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (3, 96). ಕುರುಡ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರೂ ತೆಱದರೂ ಒನ್ದೇ. — ಬೆಕ್ಕು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ, ಹಾಲು ಕುಡಿದರೆ ಹೊಕ್ಕವರಿಗೆ ಕಾಣದೇ? — ಮುಚ್ಚಿ ಇಟ್ಟರೆ ಹುಚ್ಚು ಹೋದೀತೇ? — ತೂತು ಬಿದ್ದದು ಮಾತಿನಿನ್ದ ಮುಚ್ಚೀತೇ? — ಪುರ್ಕ ಅನ್ದರೆ ಹರ್ಕು ಮುಚ್ಚೀತೇ? (Prvs.). see Cpr. 3, 102 va.; Bp. 14, 6; 22, 33; 24, 57; 50, 7; 56, 18; 57, 2; Bh. 1, 10, 25; Rśv. 11, 10; J. 13, 18; 21, 34; Si. 224. 378. 381. — ಮುಚ್ಚಾಟ. -ಅಟ. shutting-play. see ಕಣ್ಣು- s. ಡಂಗುಱಚಾಟ. — ಮುಚ್ಚಾಳೆ. -ಆಳೆ. shutting and troubling. see ಕಣ್ಣು-. — ಮುಚ್ಚು ಮುಚ್ಚು. rep. ಗುಱು ಹೊಡೆಯುವಾಗ ಯಾರಾದರೂ ಒನ್ದು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚೀ ಮುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ (B. 3, 50).

ಮುಚ್ಚು muccu. 2. shutting, etc. — ಮುಚ್ಚುಗಣ್. -ಕಣ್. shut eyes (Bh. 8, 11, 30). — ಮುಚ್ಚುಗಣೆ. -ಕಣೆ. hidden arrows (Rām. 6, 51, 9). — ಮುಚ್ಚುಗದಹು. -ಕದಹು. a door that is shut (Bp. 57, 43). — ಮುಚ್ಚುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. the stone-cover of a gutter, etc. (My.). — ಮುಚ್ಚು ಮಱೆ. dupl. concealing and hiding; secrecy: hypocricy, deception (Bp. 28, 47; 40, 61; Bh. 6, 5, 47; Rām. 6, 51, 9; J. 26, 67; Dp. 135 *a*. My.). [— ಮುಚ್ಚೆಪಡು. to be covered. ದೇವರ್ಕಳ್ ಸುರಿದ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯಿನ್ದಂ ಮುಚ್ಚೆಪಟ್ಟನಾಗಿ Vr. 30, 5].

ಮುಚ್ಚುಱು muccuṟu. -ಱ್. to become torpid or stupified, to lose consciousness, to faint away, to swoon, to be troubled in mind (ಮೂರ್ಛೆವೋಗು Śmd. 11; Te. ಮುಚ್ಚಿಱು, to be perturbated, to grieve, sorrow = ವ್ಯಾಕುಲ ಪಡು). P. p. ಮುಚ್ಚುತ್ತು (Śmd. II).

ಮುಚ್ಚುವಿಕೆ muccuvike. shutting, etc. (ಅನ್ತರ್ಧೆ, ವ್ಯವಧೆ, etc., ಹೊದಿಕೆ Si. 31; ಆಚ್ಛಾದನ, ಸಮ್ಪಿಧಾನ 438; ತಿರಸ್ 470).

ಮುಚ್ಚೆ mucce. a cover, a lid. see ಎಸ-.

ಮುಚ್ಚೆ mucce. 1. Tbh. of ಮೂರ್ಛೆ. stupor (ಮೂರ್ಛೆ Ct. II, 54; Śs.; ಹರವಸ, ಮೂರ್ಛೆ Kk. 31; ಜೊಂಗುಳಿ, ಹರವಸ, ಮೂರ್ಛೆ Śm. 56). [ನೆತ್ತರೊಕ್ಕು ಪತಿ ಮುಚ್ಚೆಯೊಳಿಚ್ಚೆಯೆಗೆಟ್ಟು ಜೋಲ್ದೊಡೆ Pb. 12, 117]. see ನಸು-.

ಮುಚ್ಚೆ mucce. 2. = ಮೋಚ್ಚೆ, ಮೊಜಾ, ಮೋಜಾ. a shoe (Mhr., H. ಮೋಚಾ; see ಮುಚ್ಚಿಗ, ಮೋಚಿ).

ಮುಜರಾ mujarā. ಮುಜರೆ. any authorised deduction, reduction, remission (My.; Br., H.). 2, respect, obeisance, a bow or a salām (Mhr., H.; My.; Br.).

ಮುಜರಾಯಿ mujarāyi. deductions from the public revenue for religious or charitable purposes, allowances or grants to temples, maṭhas, satras (My.; H.).

ಮುಜಾಕು mujāku. moment, matter, consequence (My.; Mhr., H. ಮುಜಾಖ).

ಮುಜೂರಿ mujūri. = ಮಜೂರಿ. the wages of a labourer. (Si. 347, *only* in Si.). 2, = ಮೂಜುವರಿ, ಮೂಜೂರಿ, refractoriness (My.; H.).

ಮುಂ- muñ. ಮುಞ್-. 1. = ಮು-, etc. three. — ಮುಂಜಂದೆ. -ಸಂದೆ. (= ಮುಚ್ಚಂಜೆ). the three auspicious periods of a day (ಸಿರಿವತ್ತು Ct. I, 81, o. r. ಮುಚ್ಚಂಜೆ).

ಮುಂ- muñ. ಮುಞ್-. 2. = ಮುಂ- (ಮುಬ್-), etc. that which is before, etc. — ಮುಂಚೂಣಿ. the van of an army (J. 8, 28). — ಮುಂಜಱಗು. = ಮುಂಜೆಱಗು. (Rām. 3, 4, 8). — ಮುಂಜಾನೆ. = ಮುಂಜಾವ, ಮುಂಜಾವು. the first watch, especially that of the morning; early in the morning (My.; B. 1, 3. 4. 26. 32. 74; 5, 126). ಮುಂಜಾನೆಯ ಮಱೆ ಅಲ್ಲ, ಮಧ್ಯಾನ್ಹದ ನೆಣ್ಟನಲ್ಲ. — ಅಂಜನಕ್ಕೆ ಅಂಜ ಬೇಡ, ಮುಂಜಾನೆಗೆ ಅಡಬೇಡ (Prvs.). see ಬೆಳಗು-. — ಮುಂಜಾವ. = ಮುಂಜಾವು. the first watch (especially that of the morning, My.). see ಇರುಳು. — ಮುಂಜಾವು. = ಮುಂಜಾವ. (My.; ಅಹರ್ಮುಖ, ಪ್ರಾತಃಕಾಲ G.; B. 2, 32. 33; 3, 27). — ಮುಂಜುಟ್ಟು. a tuft of hair on the crown of the head (My.). — ಮುಂಜೂರ್. -ಸೂರ್. (Śmd. 83. 199). the front-eaves of a house. — ಮುಂಜೆಱಗು. -ಸೆಱಗು. = ಮುಂಜಱಗು. the front end of a female's garment (Rām. 1, 16, 52; J. 12, 51). — ಮುಂಜೆಱಂಗು. -ಸೆಱಂಗು. (Śmd. 83). = ಮುಂಜೆಱಗು. — ಮುಂಜೋಲೆ. a forward motion (B. 4, 61).

ಮುಂಚೆ muñcu₂-a₃. a man of the front, a chief, a leader (ಮೊದಲಿಗ Ct. I, 49).

ಮುಂಚತ್ muñcat. loosing, loosening, opening, etc. (Śmd. 100).

ಮುಂಚತ್ಕಂಚುಕ muñcat-kañcuka. a loosening bodice. (Śmd. 100).

ಮುಂಚಿತ muñcita. the state of being before in time, before-hand, previous or prior (My.). ಯಾವದೊನ್ದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ (B. 4, 15). ಮಾಗೀ ಕಾಲದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಚಿತಾಗಲೇ ನಾನು ವಿಚಾರ ಪಡಲಿಲ್ಲ (5, 86). ಹೀಗೆ ಆತನು ಮುಂಚಿತಾಗಲೇ ಹೇಱದ್ದನು (5, 149). ಅವನಿಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಬರು, — — ಹೋಗು (My.).

ಮುಂಚು muñcu. 1. = ಮುನ್ದು 1. to be or go before or first, to precede, to outgo; to go beyond, to exceed; to outdo, to surpass, to excel (ಅಗ್ರಗಮನ Śmd. Dh.). [ಬಾಧೆಯಿಲ್ಲದ ಪದದೊಳ್ ಮುಂಚದೆ ಪಿಂಚದೆ ಬಳೆದು Pb. 8, 51]. ಒರ್ವರೊರ್ವರ್ಗೆ ಮುಂಚುವುದು (ಅಹಮಹಮಿಕೆ Hlā.). ನಾ ಮುಂಚೆ, ತಾ ಮುಂಚೆ ಇಹೆನೆನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂಚುವುದು (ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ Nr. *a*). ಒರ್ವರೊರ್ವರ್ಗೆ ಮುಂಚೂದು (ಅಹಮಹಮಿಕೆ Mr. 464). ರಣಕ್ಕೆನ್ನಿನ್ದೆ ನೀಂ ಮುಂಚಿದಯ್ (Śmd. 263). ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚು, ಮಾಣಕ್ಕೆ ಹಿಂಚು (when he may quietly take his bath, Prvs.). see Śmd. 119; Grj. 2, 106 va.; Rām. 3, 2, 21; Bh. 1, 19, 20; 8, 23, 10; Śśv. 4, 40; J. 16, 7; 26, 10; 28, 53.

ಮುಂಚು muñcu. 2. = ಮುನ್ನು. the state of preceding or being before in time or position (see ಮುಂಚ), the state of being previous or prior, former time, etc. (My.). ಮುಂಚಿನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅನ್ತು ನೀವು ಹಲವು ಸಾರಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದಿರಿ (B. 3, 1). ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಈಗ ಮುಂಚಿಗಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚು ತಾನ್ರವು ಬರುತ್ತದೆ (4, 164). ಮುಂಚಿನನ್ತೇ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಕಪ್ಪ ಕೊಡುತ್ತಾ ಬನ್ದನು

(4, 216). ಅವನ ಮುಂಚಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಕಡೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಸರಿ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ (5, 212).

ಮುಂಚೆ muñce. = ಮುನ್ನೆ. in advance, in the first place (ಪುರಸ್ತಾತ್ Si. 468); previously, formerly, first (My.). before-hand; before, earlier than, ere (My.). ನಾ ಮುಂಚೆ ಇಹೆ, ತಾ ಮುಂಚೆ ಇಹೆನೆನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂಚುವುದು (ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ Nr. *b*). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದದಕ್ಕಿನ್ತ ಮುಂಚೆ ಮೊದಲು ಒಬ್ಬನಿಗೆ ತಿಳಿದ ತಿಳುವಳಿಕೆ (ಉಪಜ್ಞೆ Si. 236). ಕೆಲವು ವರುಷಗಳ ಮುಂಚೆ (B. 5, 223; My.). or ಕೆಲವು ವರುಷಗಳಿಗೆ ಮುಂಚೆ (My.). ಈ ಚೂರಿ ಒಯ್ದು, ಅವನ ಗಣ್ಣೆನೊಳಗೆ ಮುಂಚೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಇಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ (B. 2, 29). ಈಯುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಬಾಳೆಯ ಗಿಡದ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತು ಮಱಿಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ (2, 38). ಮುಂಚೆ ಲವಂಗಗಳು ನಾಲ್ಕು ಆಣೆಗೆ ತೊಲೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು, ಆದರೆ ಈಗ ಒನ್ದು ಆಣೆಗೆ ಮೂಱು ನಾಲ್ಕು ತೊಲೆ ಆಗಿವೆ (3, 13). ಅಂಚೇ ಕಾಗದ ಮುಂಚೇ ಬನ್ದರೆ ಲಂಚ ಯಾಕೆ? (Prv.). ಅವನು ಬರುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಮುಂಚೆ, ಅವನು ಬರುವ ದಕ್ಕೆ-, ಅವನು ಬಾರದ-, ಅವನು ಬಾರದ್ದಕ್ಕಿನ್ತ- (before or ere he comes or came, My.). see Bp. 36 sum.; 45, 24; B. 3, 116; 5, 223.

ಮುಂಜ muñja. = (ನೊದೆ), ಮದಿ, ಮುಂಜಿ, ಮುಂಜೆ, (ಮೆದೆ), ಮೊದೆ. *a sort of rush or grass, Saccharum munja* Roxb. (ನೊದೆ Mr. 109), which is used to form the brahmanical girdle (mēkhalā) as well as ropes, brooms, small baskets, thatches, etc. 2, the brahmanical girdle.

ಮುಂಜಕ್ಷಯ muñjakṣaya. = ಮಂಜಕ್ಷಯ. the bottle bird.

ಮುಂಜಾತೃಣ muñjā-tṛiṇa. = ಮುಂಜ No. 1. (ನೊದೆ Śmd. Ph.; o. r. ಮುಂಜಿ, ತೃಣ).

ಮುಂಜಿ muñji. = ಮುಂಜ No. 1. (My.). [ಸರಿಗೆಯೊಳ್ ಸಮೆದಕ್ಷ ಮಾಲಿಕೆ ಪೊನ್ನ ಮುಂಜಿ Pb. 6, 8]. 2, the investiture of a young Brāhmaṇa with the sacrificial thread (ಉಪನಯನ Mr. 255; My.; Mhr.; B. 2, 52). 3, euphemistically: the circumcision of Mohammedans (My.). ಮುಂಜಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಕೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಕೊಡುವ ಮುತ್ತುಗಗಿಡದ ಕೋಲು (ಆಷಾಢ); ಹದಿನಾಱು ವರ್ಷಗಳ ತನಕ ಮುಂಜಿ ಆಗದವನು (ವ್ರಾತ್ಯ G.). — ಮುಂಜಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. to invest with the sacrificial cord [ಮುಂಜಿಗಟ್ಟುವ ಪ್ರಾಯಮಾದೊಡೆ ಪ್ರಶಸ್ತ ದಿವಸ ವಾರ ನಕ್ಷತ್ರ ಮುಹೂರ್ತದೊಳ್ ಮುಂಜ ಬನ್ಧನ ಕ್ರಿಯೆಯಂ ಮಾಡಿದ ಬೞಿಕ್ಕೆ Vr. 73, 19]; (Bp. 3, 44).— ಮುಂಜಿಗಿಡ. = ಮುಂಜ No. 1. (St. & Pl.). — ಮುಂಜಿತೃಣ. = ಮುಂಜಾತೃಣ. q. v. — ಮುಂಜಿ ಬಿಡಿಸು. to remove what is connected with upanayana. ಮುಂಜಿ ಬಿಡಿಸುವ ಸಂಸ್ಕಾರವಾದವನು (ಅಷ್ಟವಸ್ತ್ರಿ G.). — ಮುಂಜಿಹುಲ್ಲು. = ಮುಂಜಿತೃಣ. (My.).

ಮುಂಜಿಕೇಶಿ muñji-kēśi. having rush-like hair: Viṣṇu or Kriṣṇa (Mr. 17).

ಮುಂಜೆ muñje. ಮುಂಜಾ. = ಮುಂಜ No. 1. 2, = ಮುಂಜಿ No. 2. (ಚೌಲೋಪನಯನ G.).

ಮುಟ್ಟ muṭṭa. 1. prosperity, etc. ಮುಟ್ಟಮ ಪಡುಳಂ (Ct. II, 79; is the term ಮುಟ್ಟಮ?).

ಮುಟ್ಟ muṭṭa. 2. see s. ಮುಟ್ಟು 1.

ಮುಟ್ಟ muṭṭa. 3. = ಮುಟ್ಟು 2. — ಮುಟ್ಟಗೋಲು. = ಮುಟ್ಟುಗೋಲು, q. v. (My.). ದಣ್ಡ ಬೇಱಿ, ಮುಟ್ಟಗೋಲು ಬೇಱಿ (Prv.). — ಮುಟ್ಟಚಿಟ್ಟು. = ಮುಟ್ಟುಚಿಟ್ಟು. (My.).

ಮುಟ್ಟಯಿಸು muṭṭayisu. to touch, to reach (C. Bp. 47, 32).

ಮುಟ್ಟಲ್ muṭṭal. ಮುಟ್ಟಲು. = ಮುಟ್ಟಲೆ, ಮುಟ್ಟವೆ, ಮುಟ್ಟಿಲ್, ಮುಟ್ಟು 2, ಮುಟ್ಟು. touch, contact. 2, the menses, menstruation, lochia; impurity from child-birth (ರಜಸ್, ಪುಷ್ಪ, ಆರ್ತವ Nr.; ಮಾಣಿಕ, ಮುಟ್ಟವೆ, ಪೊಲೆ, ಸೂತಕ Ct. II, 51; ಅಣ್ಣ Śm. 64). — ಮುಟ್ಟಲ ಮುರಿಕೆ. a sensitive plant (ನಮಸ್ಕಾರಿ G.; B. 3, 35). — ಮುಟ್ಟಲುಮುರಿಕೆ. = ಮುಟ್ಟಲ-. (ಖದಿರಿ, ಗಣ್ಡಕಾರಿ, ಗಣ್ಡಕಾಳಿ G.).

ಮುಟ್ಟಲೆ muṭṭale. = ಮುಟ್ಟಲ್, etc. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಟ್ಟಲೆ (ಸ್ತ್ರೀಕುಸುಮ, ಋತು Nr.). — ಮುಟ್ಟಲೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. menstruation to appear. ಮುಟ್ಟಲೆಗಾಣುತ ಇರ್ದವಳು (ಮಧ್ಯಮೆ, ದೃಷ್ಟರಜಸ್); ಮುಟ್ಟಲೆಗಣ್ಡ ಸ್ತ್ರೀ (ಪುಷ್ಪವತಿ Nr.).

ಮುಟ್ಟವೆ muṭṭave. = ಮುಟ್ಟಲೆ, etc. (ಮಾಣಿಕ, ಮುಟ್ಟಲ್, ಪೊಲೆ, ಸೂತಕ Ct. II, 51). — ಮುಟ್ಟವೆಗಾಣ್. = ಮುಟ್ಟಲೆಗಾಣ್. ಮುಟ್ಟವೆಗಣ್ಡವಳು (ಅವಿ, ಉದಕ್ಯೆ, ಆತ್ರೇಯಿಕೆ, ಪುಷ್ಪವತಿ); ಕನ್ಯಕೆಯಾಗಿ ಮುಟ್ಟವೆಗಣ್ಡವಳು (ರಾಕೆ Hlā.).

ಮುಟ್ಟಾಮುಟ್ಟಿ muṭṭāmuṭṭi. Tbh. of ಮುಷ್ಟಾಮುಷ್ಟಿ. fist to fist.

ಮುಟ್ಟಾಳ muṭṭu-āḷa. see s. ಮುಟ್ಟು 3.

ಮುಟ್ಟಿ muṭṭi. Tbh. of ಮುಷ್ಟಿ. fist, etc. (My.; T.). [ಕೊಸೆದೆಸೆದಿಟ್ಟ ಮುಟ್ಟಿ Pb. 10, 77]. see ಮುಟ್ಟಾ-. — ಮುಟ್ಟಿಯುಗಳ. both fists (Ssv. 4, 77).

ಮುಟ್ಟಿಗೆ muṭṭige. Tbh. of ಮುಷ್ಟಿಕೆ. the fist. (Śmd. 370). [ಛೇದನ ಭೇದನ ಪೂರಣ ಚೂರಣ ಪೀಡನ ಬನ್ಧನಂಗಳುಮಂ ಮುಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಿಟ್ಟು ತೆಗಪುವುದುಂ Vr. 96, 27].

ಮುಟ್ಟಿಲ್ muṭṭil. = ಮುಟ್ಟಲ್, etc. touch, contact, etc. (ಅಣ್ಣ Kk. 64, o. r. ಮುಟ್ಟಲ್).

ಮುಟ್ಟಿಸು muṭṭisu. to cause to touch, to make to touch; to apply to; to convey, as a person from one place to another, etc.; to cause to reach, to deliver, as a letter, etc.; to apprise of; to apply or lay out, to expend, as money for building a tank, etc.; to kindle a dīpa or lamp (C.; Te.); to sting. ಡೋಣಿಗಳೊಳಗಿನ್ದ ಸರಕುಗಳನ್ನೂ ಒಯ್ದು, ಹಡಗಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 3, 119). ಕೆಲಸ ತೀರಿದ ಕೂಡಲೇ ನಿಮ್ಮ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ನಿಮಗೆ ತನ್ದು ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತೇನೆ (4, 52). ಚೇೞಿಗೆ ಪಾರುಪತ್ಯಾ ಕೊಟ್ಟರೆ ಜಾವಕ್ಕೊನ್ದು ಸರ್ತಿ ಮುಟ್ಟಿಸೀತು (Prv.). see Bp. 6, 7; 38, 37; 44, 11; 56, 57; Rsv. 12, 39; J. 4, 69; B. 4, 53; 5, 39. 54. 157. 284.

ಮುಟ್ಟು muṭṭu. 1. to touch (v. t.); to touch, to come in contact with; to reach, to come to hand, to arrive, as a letter, etc. (with dative of person); to reach, as a place, to arrive at (with dative); to be laid out, expended, or used, as money, etc. [Tu.]. (ಸ್ಪರ್ಶನ Śmd. Dh.; ಪರಿಸನ Śm. 88; C.; Te.; M.; T., M. ಮುಟ್ಟು, to dash against, knock, tap, butt, strike). [ಮನಕೇನುಂ ಮುಟ್ಟಲ್ಲದನ್ನು ಬಗೆವುದು ದೋಷಂ Kr. 3, 172; Pb. 1, 101; Ap. 1, 18]. ಮುಟ್ಟಿತು, ಮುಟ್ಟದು ದಿನಮುಂ (Śmd. 266). ಮುಟ್ಟುವುದು (ಸ್ಪರ್ಶನ Nn. 155). ಕಡೆ ಮುಟ್ಟಲ್ ಓದುವುದು (ಸಾಕಲ್ಯವಚನ, ಪಾರಾಯಣ Hlā.). ಆಡು ಮುಟ್ಟದ ಗಿಡ (ವೈದ್ಯನಾತ್ಯ, etc. Si. 147). ಮುಟ್ಟಿ ಬಹ ಪದದ ನುಡಿ (ದಣ್ಡಕ Mr. 85). ಈ ಮನೆ ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಬಾರಿ ಹಣ ಮುಟ್ಟಿತು--- ಹೆಚ್ಚು ಆಳು ಮುಟ್ಟಿತು (My.). ಆ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಿದನು (B. 3, 124). ಇದು ನನ್ನ ಪಾಲು, ನನಗೆ ಮುಟ್ಟಿತು (4, 10). ಆ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟುತ್ತಲೆ (4, 217). ಆ ವಸ್ತುಗಳು ಆ ಪುರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ

(5, 69). ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ (5, 227). ಅವನು ಮನೆ ಯಿನ್ದ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ತುಮ್ಬ ಹೊತ್ತು ಮುಟ್ಟಿತು (My.). ನೆಗಟಿ ಹಾಱಿದರೆ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟೀತೇ? — ಮುಟ್ಟಿದ ಕೆಯ್ಗೆ ಒಟ್ಟೆ, ಕಟ್ಟಿದ ಹೋಱಿಗೆ ದಿಟ್ಟ (Prvs.). see Cpr. 1, 108; 4, 14; Bp. 21, 20; 36, 19; 40, 56; 44, 32; 50, 6; 53, 35. 38; 60, 29. 31; C. Bp. 5, 52; Śśv. 4, 6 va.; J. 3, 18; 8, 17. 26; 21, 17; Si. 374; B. 4, 217; 5, 270. [2, to copulate: to have sexual contact. ಮುನ್ನ ಮುಟ್ಟಿತ್ತೆ ಮುಟ್ಟಿತ್ತು ಇನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೆನಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ರಾಣಿವಾಸದಾಣೆ! Bv. 897]. — ಮುಟ್ಟ್. = ಮುಟ್ಟಿ. ಮನೆ ಮುಟ್ಟ ಬನ್ದನು (My.). ಅವನ ಚಿರಾ ಯುಷ್ಯಂ ಮುಟ್ಟ (Cpr. 5, 101). — ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿ. = ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿಯಿ. (My.). — ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುಣಿಯಿ. = -ಮುನಿವ. (My.). — ಮು ಟ್ಟಿವರೆ ಮುನಿವ. a sensitive plant (ನಮಸ್ಕಾರಿ, ಗಣ್ಡಕಾರಿ, ಸಮಂಗೆ, ಖದಿರಿ Si. 157). 2, a prickly shrub, the humble plant, Mimosa pudica Lin. (St. & Pl.). — ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುರುಟುವ. a sensitive plant (ನಮಸ್ಕಾರಿ, etc. Nr.). [— ಮುಟ್ಟಿವರ್. -ಬರ್. to come near. ನಸ್ಸಿಸೆಯಿಂ ನಡೆ ಮುಟ್ಟಿವರೆ Pb. 12, 20 va.; Ap. 14, 93 va.]. — ಮುಟ್ಟು ಮುಟ್ಟು. rep. (Bp. 17, 8; 35, 2; 38, 48). — ಮುಟ್ಟ್. = ಮುಟ್ಟ. infinitive: so as to touch, as far as, till, to, up to (ವರಂ, ವರೆಗಂ. ಸೀಮಾರ್ಥ Śmd. 295; Cpr. 9, 93). ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ ಕಳ್ಳಾ! ಅನ್ದರೆ ಭುಜಾ ಮುಟ್ಟ (or ಹೆಗಲು ಮುಟ್ಟ) ನೋಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಮುಟ್ಟಿವರ್. -ಬರ್. to come near, to approach (Abh. P. 7, 105 va.; 9, 144; 10, 19; 11, 132 va.). [— ಮುಟ್ಟಿವರ್. -ಬರ್. = ಮುಟ್ಟ ವರ್. ನಿಟ್ಟಾಲಿಯಾಗಿ ಮುಟ್ಟಿವನ್ದು ಕಿಡಿಗುಟ್ಟಿ Pb. 12, 208 va.].

ಮುಟ್ಟು muṭṭu. 2. = ಮುಟ್ಟ 3, (ಮುಟ್ಟಲ್, etc.), (ಮುಡ 1, ಮುಡಿ 5). touching; touch, contact (see ಕಣ್-); defilement by contact. 2, the menses, lochia (My.; ರಜಸ್, ಪುಷ್ಪ, ಆರ್ತವ Si. 188; ಸ್ತ್ರೀರಜ, ಆರ್ತವ, ಋತು, ಪುಷ್ಪ G.; Te., T.); a children's disease coming from the touch of a menstruous woman who is not the mother (Bp. 15, 22). ಮುಟ್ಟಿನ ಮನೆ (= ಮುಟ್ಟು-, My.). ಮುಟ್ಟಾದವಳು (ರಜಸ್ವಲೆ, ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಿಣಿ, ಮಲಿನಿ, ಪುಷ್ಪವತಿ, etc. Si. 188; ಅವಿ, ಆತ್ರೇಯಿ G.). ಮುಟ್ಟು ಹೋದ ಹೆಂಗಸು (ನಿಷ್ಕಲೆ G.). 3, impediment, hindrance, stoppage [Tu.]; (T., M.; see ಕಟ್ಟುಮುಟ್ಟು No. 1). 4, a prop, a stay (T.; see ಕಟ್ಟುಮುಟ್ಟು No. 2). 5, nonplus, embarrassment, want (T., M.). — ಮುಟ್ಟುಕಟ್ಟು. pain preceding or accompanying menstruation (My.). [— ಮು ಟ್ಟುಗಿಡಿಸು. -ಕಿಡಿಸು. to degrade? ಕರ್ಮಕ್ಷಯಾರ್ಥಂ ತಪಮ್ಬಟ್ಟಾ ತನನಿಱಿಸಿ ಪರಿಭವಿಸಿ ಮುಟ್ಟುಗಿಡಿಸಿ ನುಡಿಯಲ್ವೇಡೆನ್ದು ಬಾರಿಸಿ Vr. 46, 13. — ಮುಟ್ಟುಗಿಡು. -ಕಿಡು. to loose its quality, to be useless. ಬೆನ್ದು ಬೆನ್ದನುಲಿಯನ್ತೆತರ್ಕಂ ಮುಟ್ಟಲ್ಲದೆ ಮುಟ್ಟುಗಿಡೆ Pb. 7, 80 va. — ಮು ಟ್ಟುಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಮುಟ್ಟುಗಿಡು. ಕೂರದರ್ ನೆಲನನೊಟ್ಟಜೆಯಿಂ ಕೊಳೆ ಕೊಟ್ಟು ಮುಟ್ಟುಗೆಟ್ಟನ್ನುಮರಣ್ಯದೊಳ್ ನಮೆದಪಂ ಯಮುನನ್ದನಂ Pb. 7, 55]. — ಮುಟ್ಟುಗೋಲು. -ಕೋಲು. = ಮುಟ್ಟಗೋಲು. a stoppage-staff or pole, *i. e.* a staff or pole that was used to shut the door of a house or the gate of a village to forbid any one to enter either of them, for the sake of sequestration or the seizure of the property of the house, or village-people: total pillage (My.). ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕು, to pillage (My.). — ಮು ಟ್ಟುಚಟ್ಟು. = ಮುಟ್ಟಚಟ್ಟು. ceremonial uncleanness, *e. g.* from menstruation, from touching a dead body, etc. (My.). — ಮುಟ್ಟು ನಿಲ್ಲು. menstruation to cease (My.). — ಮುಟ್ಟುನೀರು. a bath after menstruation (My.). — ಮುಟ್ಟುಮನೆ. a room appropriated to a woman in menstruation or child-birth (My.). — ಮುಟ್ಟು ರೋಗ. a children's disease coming from the touch of a menstruous woman who is not the mother (My.).

ಮುಟ್ಟು muṭṭu. 3. = ಮುರುಟು 2. contracting, shrinking, etc. — ಮುಟ್ಟಾಳ. -ಆಳ (*i. e.* ಆಟ). cowardice; bluntness, stupidity (Rām. 6, 46, 8; T. ಮುಟ್ಟಾಟ್ಟ). — ಮುಟ್ಟಾಳು. -ಆಳು. a coward; a stupid man (My.). — ಮುಟ್ಟುಮುಡುಗ ಗಿಡ. a sensitive plant (ನಮಸ್ಕಾರಿ, etc. Si. 157).

ಮುಟ್ಟು muṭṭu. 4. = ಮೋಟು No. 4. an implement, a tool, a thing; utensils, furniture; things belonging to a house, as beams, etc.; the wooden frame of a maddaḷe (ಉಪಕರಣ Śmd. Dh.; Śm. 88; My.; T.; Śāstraāsra in W. v. 1258. 1259; Cpr. 9, 93; 9, 102 va.; Bh. 1, 10, 18). ಗೃಹ ಕೈಸನ ಮುಟ್ಟುಗಳ್ (ಸಾಧನ Mr. 501). ಮನೆಯ ಸಮಸ್ತ ಮುಟ್ಟು ಗಳು (ಸಾಧನ, ಗೃಹೋಪಕರಣ Nn. 114); ಮನೆಯ ಮುಟ್ಟುಗಳು (ವಾತ್ರೆ, ಗೃಹಮುಟ್ಟು, ಮನೆಯುಪಕರಣ 157); ಮನೆಯ ಮುಟ್ಟುಗಳು (ವೇಶ್ಮಾಂಗ, ಮನೆಯ ಮುಟ್ಟುಗಳ ಭೇದ, ತೊಲೆ 158). ಅರ್ಗಱಕೆ ಎನ್ದು, ಆವುಜದ ಮುಟ್ಟುಮಕ್ಕುಂ (Śmd. I). ಕಾರುಕನ ಮುಟ್ಟಿನೊಳ್ ಉಳಿ (Śm. 116). see ಎರವು-; ಮನೆ-, ಮರ-.

ಮುಟ್ಟುವಳಿ muṭṭuvaḷi. expenses, outlay, as of money, grain, etc. (My.).

ಮುಟ್ಟುವಿಕೆ muṭṭuvike. = ಮುಟ್ಟುಹ. (ಸ್ಪೃಷ್ಟಿ, ಪೃಕ್ತಿ Si. 389).

ಮುಟ್ಟುಹ muṭṭuha. touching; touch; contact (ಸ್ಪೃಷ್ಟಿ, ಪೃಕ್ತಿ Nr.; ಸ್ಪರ್ಶಮೆಮ್ಬ ವಿಷಯಂ Nr.).

ಮುಟ್ಟೆ muṭṭe. so as to touch, etc. see s. ಮುಟ್ಟು 1.

ಮುಟ್ಲು muṭlu. = ಮುಟ್ಟಲ್. the touch, etc. — ಮುಟ್ಲ ಮುರಿಕೆಗಿಡ. = ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿವ ಗಿಡ (St. & Pl.).

ಮುಡ muḍa. 1. = ಮುಟ್ಟ 3, ಮುಟ್ಟು 2, ಮುಡಿ 5. touching, etc. — ಮುಡಚಟ್ಟು. = ಮುಟ್ಟಚಟ್ಟು, ಮುಟ್ಟುಚಟ್ಟು, ಮುಡಿಚಟ್ಟು. (C.).

ಮುಡ muḍa. 2. = ಮುಡು 1. P. p. of ಮುಡಿ 1, in ಮುಡ ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ಮುಡಹ muḍaha. (fr. ಮುಡಿ 3). a resourceless man (Bh. 4, 6, 24).

ಮುಡಿ muḍi. 1. to bind or tie the hair; to fasten or set in the hair of the head, as flowers, etc. (ಕೇಶಬನ್ಧನ Śmd. Dh.; Śm. 92; My.; Abh. P. 9, 178; Bp. 5, 28; J. 11, 37; 18, 25; Tu.; T., M.; T., M. also: to knot, put a knot). [ಮುಡಿಯಲ್ ಪೂಮಾಲೆಯನೋಗಡಿಸದೆ ಕುಡುವಮರಿ ಕಲ್ಪಲತೆಯನೆ ಪೋಲ್ತಳ್ Ap. 7, 11]; (Cpr. 6, 86 va.). ಪೂವಂ ಮುಡಿದಂ (Śmd. 156). ಚೆಣ್ಡೆ ಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿದ ಹೂ (ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕ Hlā.). ಮಣ್ಡೆಯಲಿ ಮುಡಿವ ಹೂಚವುರಿಗಳು (ಶೀರ್ಷಕ Mr. 334). ಮಣ್ಡೆಯೊಳು ಮುಡಿದ ಪೂಸರ (ನಿರ್ಯೂಹ Si. 466). ಹೇನು ಬಲ್ಲುದೆ ಮುಡಿದ ಹೂವಿನಾ ಪರಿಮಳವ? (Dp. 76). ನಾಗಸಮ್ಪಿಗೇ ಮುಡಿಯಬೇಕಾದರೆ ನಾರು ಯಾಕೆ? (Prv.). see Si. 230.

ಮುಡಿ muḍi. 2. = ಮುಡು 2, (ಮೂಟೆ, ಮೂಡೆ). a knot or bundle of the hair of the head (of males or females, which when tucked, forms the turubu, My.; Tu., T., M.; Te.: a knot); a braid of hair, hair twisted into a single unornamented braid and allowed to fall on the back (ವೇಣಿ, ಧಮ್ಮಿಲ್ಲ, ಕುನ್ತಲ, ಕವರಿ Hlā.). [ಪೆಱಪೆಱಗನನ್ತೆ ಪರಿ

ತರೆ ಮುಡಿ ಬಿಟ್ಟೆಬಿಲೆ ನಡು ನಡುಗೆ Pb. 2, 24; Ap. 4, 41 va.; Cv. 1250]. ಮುಡಿಯ ಮೇಗಣ ಮುತ್ತಿನ ಸೆಣ್ಡು (ವಾಲಪಾಶ್ಯೆ, ಪಾರಿತಥ್ಯೆ Nr.). ಮುಡಿಗಿಕ್ಕಿದಂ (Śmd. 63). see Cpr. 7, 77. 113. 144; Bp. 5, 28; 11, 41; 29, 3; 52, 39; J. 2, 9; 6, 12; 10, 50; 11, 10. 19. ಅಡ್ಡ–, ಕಟ್ಟು–, ಜಡೆ–, ಪೆರ್–, ಬಲ್–, etc. 2, a growth of hair on the head, left unshaven on account of a vow to an idol (My.). 3, an oval bundle formed of layers of straw, etc., containing grain, etc; 42 seers. (Tu., T., M.; Mhr. ಮುಡಾ, ಮುಡೀ). 4, a hollow ring of brass or silver in which certain herbs are inclosed, worn on the upper arm and used as an inferior charm (My.). ತಡೇ ಕಟ್ಟುವವನ ಮುನ್ದೆ ಮುಡಿಯೇನು? (Prv.). 5, a kind of crown for idols (My.).— ಮುಡಿ ಕಟ್ಟು. 1. to tie up in a bundle of straw (as grain, seeds, etc., for which a buṭṭi is required). ಮುಡಿ ಕಟ್ಟಿ ಆಯಿತು, ಬುಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಬಾ! (Prvs.). — ಮುಡಿಕಟ್ಟು. 2. = ಮುಡಿಗಟ್ಟು. hair ornamented and braided round the head, etc. (ಮೌಲಿ Nr.). — ಮುಡಿಗಟ್ಟು. = ಮುಡಿಕಟ್ಟು 2. (Grj. 6, 56 va.). — ಮುಡಿಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. the smell of a muḍi of hair (Rśv. 4, 2; 4, 14 va.). — ಮುಡಿಗೆಣಸು. a climbing plant, the West Indian yam, Dioscorea alata Lin. (St. & Pl.). — ಮುಡಿದಲೆ. -ತಲೆ. a head with a knot of hair (Bp. 27, 38). — ಮುಡಿದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. an opened, loose bundle of hair (Rām. 6, 51, 93). — ಮುಡಿಬಳೆ. = ಮುಡಿ No. 4. (My.). — ಮುಡಿವಣಿ. -ಮಣಿ. a gem for the hair-muḍi (G. 417). — ಮುಡಿವಾಳ. -ಬಾಳ. a kind of perfume or fragrant grass, Andropogon schoenanthus Lin. (ಬಾಲ, ಹ್ರೀವೇರ, ವರ್ಹಿಷ್ಠ, ಕೇಶಾಮ್ಬುನಾಮ Nr.; ಬಾಲ Mr. 131; ವಾಳ Śm. 27; J. 3, 30). ಮುಡಿವಾಳ ಲಾಮಂಚಗಳ ಬೇರ್ಗಳ್ (J. 3, 36). 2, = ಲಾವಂಚ (St. & Pl.). — ಮುಡಿವಿಕ್ಕು. -ಪಿಕ್ಕು. to comb the (loose) hair-knot (Cpr. 6, 86 va.). — ಮುಡಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. to lay hold of the hair-knot (V. 4, 6). 2, ruin to happen (4, 6; see ಮುಡಿ 4). — ಮುಡಿವೂ. -ಪೂ. flowers of a hair-knot (J. 11, 19).

ಮುಡಿ muḍi. 3. (= ಮುಗಿ No. 4). to end, to come to an end, to become extinct (ನಿರ್ವಹಣ Śmd. Dh.; Śm. 92; T., M. ಮುಡಿ; to come to an end, become extinct; T. ಮುಂಜು = ಮುಡಿ, & to die; ಮೂ, to end = ಮುಗಿ, & to grow old = ಮುಪ್ಪಾಗು, see ಮುದು 1; ಮುಃಜ್ಜು, to end = ಮುಡಿ; to grow ripe; ಮುಜ್ಜು, end; M. ಮುಡಿಪ್ಪು, destruction; *cf.* ಮುದು 1).

ಮುಡಿ muḍi. 4. end, ruin, destruction (J. 2, 9; 33, 14). see ಅಡಿ–; ಮುಡಿವಿಡಿ No. 2.

ಮುಡಿ muḍi. 5. = ಮುಡ 1, etc. touching, etc. — ಮುಡಿಚಟ್ಟು. = ಮುಟ್ಟುಚಟ್ಟು, etc. (My.). ಹೆತ್ತ ಮುಡಿಚಟ್ಟನಿನ್ದ ಅಪವಿತ್ರವಾಗಿರುವ ವಠಾರ (ಅರಿಷ್ಟ, ಸೂತಿಕಾಗೃಹ Si. 108).

***ಮುಡಿಗು muḍigu.** bet? — ಮುಡಿಗಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to lay down a bet? ಇಕ್ಕಿದನಾ ತ್ರಿಪುರ ಹರನನರ್ಜುನನೆನೆ ಗೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ಮುಡಿಗಿಕ್ಕುವನ್ತೆ ಪೊಲಿಕ್ಕಿದನವಯುವದೆ ನೆಲದೊಳರಿಗಂ ಹರನಂ Pb. 8, 22.

ಮುಡಿಪು muḍipu. 1. to end (v. t., Abh. P. 15, 54 va.; 16, 37); [to die. ನನ್ದಿಮಿತ್ರ ಕಿತ್ತಯ್ಯಂಗಳ್ ಮುಡಿಪಿದರೆಮ್ಬುದಂ ಕೇಳ್ದರಸನುಂ Vr. 3, 22; Ap. 5, 48].

ಮುಡಿಪು muḍipu. 2. = ಮುಡುಪು 1. (My.).

ಮುಡಿಯಿಸು muḍiyisu. ಮುಡಿಯಿಸಿದಂ (Śmd. 273). [ಮುತ್ತವನ ಕರುಳ ಪಿಣಿಲಿನ್ದೆನ್ನಂ ಮುಡಿಯಿಸುಗೆ Pb. 7, 10].

ಮುಡಿಸು muḍisu. to fasten or set in the hair-knot or braids of hair (of others), as flowers (Cpr. 5, 119; Bp. 40, 39; J. 28, 21; My.). see ಹೂ–.

ಮುಡು muḍu. 1. = ಮುಡ 2. P. p. of ಮುಡಿ 1, in ಮುಡುಕೊಳ್ಳು (My.). ಹೂವು ಮುಡುಕೊಳ್ಳು (ಸೂಡು G.). ತುಱುಬು ಮುನ್ತಾದ ಕೇಶಪಾಶದ ನಡಿವೆ ಈಚೆಗೆ ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಮುಡುಕೊಣ್ಡಿರುವ ಹುವ್ವಿನ ಸರ (ಗರ್ಭಕ Si. 229).

ಮುಡು muḍu. 2. = ಮುಡಿ 2. — ಮುಡುವಾಳ. = ಮುಡಿವಾಳ. (ಬಾಲ, etc. Si. 152).

ಮುಡುಕು muḍuku. 1. = ಮುಡುಗು 1, ಮುಡುಬು, ಮುದುಕು q. v., (ಮೋಟು 1). to bend (v. i.), to shrink, to become crooked, to be contracted, to be distorted (Bp. 29, 11; T. ಮುಡಂಗು, ಮಡಂಗು; see s. ಮುಗ್ಗು 1). 2, to bend (v. t.), to crook, to distort, etc. (Bp. 35, 21). [Tu. ಮುಡಂಕ್].

ಮುಡುಕು muḍuku. 2. = ಮುಡುಗು 2, (ಮೊಟಕು 1). bending, shrinking, becoming or being crooked, being distorted, etc.; a curve; a corner, an angle (see ಇಡು–; T. ಮುಡಕ್ಕು, a bend, curve). — ಮುಡುಕುಮಾರಿ. dengue (My.). [Tu. ಮುಡಂಕ್].

ಮುಡುಗು muḍugu. 1. = ಮುಡುಕು 1, No. 1. (My.).

ಮುಡುಗು muḍugu. 2. = ಮುಡುಕು 2. see ಮುಟ್ಟು–. — ಮುಡುಗುದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. the humble plant, Mimosa pudica Lin. (St. & Pl.; Te. ಮುಣುಗು–, Hibiscus mutabilis).

ಮುಡುಪು muḍupu. 1. = ಮುಡಿಪು 2. a bundle, a money-bag (Grj. 10, 79 va.; Bp. 11, 14; Dp. 134, 23; 140, 17; Te.); a bundle the contents of which (money or jewels) are dedicated to a deity. [Tu.].

ಮುಡುಪು muḍupu. 2. = ಮುಡುಹು, etc. (Cpr. 8, 64; Śśv. 4, 79; Rśv. 5, 120 va.; Te. ಮೂಪು; T. ಮೊಯ್ಮ್ಬು; Mhr. ಮುಣ್ಢಾ, the region or round of the shoulder; T. ಮುದುಗು, the back = ಚುವಲ್).

ಮುಡುಬು muḍubu. = ಮುಡುಕು 1, No. 1. (Bp. 57, 59).

ಮುಡುಹು muḍuhu. = ಮುಡುಪು 2, ಮುಯ್ 2, ಮುಯಿಬು, ಮುಯಿವು, ಮುಯ್ವು 1. the upper portion of the arm, the shoulder, the shoulder-blade (ಸ್ಕನ್ಧಸ್, ಭುಜಶಿರಸ್, ಅಂಸ Nr.; ಅಂಸ Mr. 321; ಮುಯ್ Ct. II, 105; Bp. 38, 17; 61, 28; Rām. 6, 10, 5; Bh. 3, 13, 32; 7, 1, 14; J. 10, 42). [ಕುರುಳು ಬೆರಳು ಮುಡುಹು ಮುಮ್ಬಲ್ಲ ಕೊಳ್ಳಾ Bv. 499]. ಮುಡುಹಿನ ಸನ್ದಿಗಳು (ಜತ್ರುಗಳು Nr.). [— ಮುಡುಹಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to mock by shaking the shoulders. ಮುಡುಹಿಕ್ಕಿ ಕೆಲೆವವರ ಕಣ್ಡಡಂಜುವೆ Bv. 447].

ಮುಣಗ muṇaga. = ಮುಟಿಕ, etc. a plunger. see ಗುಡ–.

ಮುಣಗು muṇagu. = ಮುಣುಗು 1, etc. to plunge, etc. (My.; Cb. 36). ಮುಣಗೋಣ (ಪ್ಲವ Cb., sic!).

ಮುಣಿಗು muṇigu. = ಮುಣಗು, etc. (My.).

ಮುಣಿಗಿಸು muṇigisu. = ಮುಣುಗಿಸು, etc. the immerse (v. t.), to dip, to plunge (Bp. 3, 49; My.; Te. ಮುಣಿಗಿಂಚು); to bathe (v. t., My.); to ruin (My.).

ಮುಣುಗಿಸು muṇugisu. = ಮುಣಿಗಿಸು, ಮುಟಿಗಿಸು, ಮುಟಿಗಿಸು, ಮುಟುಗಿಸು, ಮುಟುಂಕಿಸು. to immerse, etc. (My.).

ಅಮ್ಬು ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದರೆ ಚಮ್ಬು ಮುಣುಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.).

ಮುಣುಗು munugu. 1. = ಮುಣಗು, ಮುಣಿಗು, ಮುೞುಗು 2, etc. to go or sink under water, to sink, to be plunged in a liquid; to immerse oneself, to dip, to bathe; to sink below the horizon, to set; to be ruined (My.; Te. ಮುಡುಗು, ಮುಣುಗು, ಮುನುಗು; Sk. ಮುಣ್ಡ್, to sink). ಮಂಜು ಸುರಿದರೆ ನಂಜನಗೂಡು ಮುಣುಗೀತೇ? — ಮೀನು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಣುಗಿದರೆ ಸ್ನಾನದ ಫಲ ಬನ್ದೀತೇ? (Prvs.). see Prvs. s. ನರಿ, ಮುದ್ದೇಕಬ್ಬಿಣ. [Tu. ಮುರುಂಗ್, ಮುರುಂಕ್, ಮುಂಗ್].

ಮುಣುಗು munugu. 2. = ಮುೞುಗು 3, ಮುೞುಕು 2, ಮುೞುಗು 2. an immersion, a dip. — ಮುಣುಗಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಮುಣುಗು ಹಾಕು. (My.). — ಮುಣುಗು ಹಾಕು. to perform an immersion of oneself; to dip the head whilst standing up to the waist in water (My.). ಮೂಱು ಮುಣುಗು ಹಾಕಿದನು (My.). [Tu. ಮುರುಂಗ್, ಮುರುಂಕ್].

ಮುಣ್ಡ muṇḍa. = ಮುಣ್ಡು, ಮೊಣ್ಡ, ಮೊಣ್ಡು, ಮೊಣ್ಡೆ. *shaved, close-shaved, bald, having no hair on the head;* a man with a shaved head (ಬೋಳ Śmd. 1). 2, hornless; destitute of some limb (see ಮುಣ್ಡಕಾಱ). 3, stripped of leaves or branches; a tree stripped of its leaves or branches, the trunk of a lopped tree, a pollard (ಛಿನ್ನಕುಜಾತ, ಕಡಿದಮರ, ಕಡಿದ ಛೃಂಗಮರ, ತಱಿದ ಮರ Nn. 12). 4, a headless body (ಕಬನ್ಧ 12; ಕಬನ್ಧ, ರುಣ್ಡ Hlā.; ರುಣ್ಡ Mr. 397; ಕಡುಕು Śm. 80; ಅಟ್ಟೆ 89). 5, a bald or shaven head, a bald pate. 6, pointless, blunt. 7, low, mean. 8, a barber. 9, *the head.* 10, myrrh. 11, N. of a daitya. see Bp. 24, 2; 36, 15; 38, 25. — ಮುಣ್ಡ ಮೋಚು. to put a covering on the head as the sign of being a brahmanical widow (My.). (Dp. 47, 2). ಹೆಸಱುಕಾಱಿಗೆ ಮುಣ್ಡ ಮೋಚಿಕೊಣ್ಡ ಹಾಗಾಯಿತು (Prv.).

ಮುಣ್ಡಕ muṇḍaka. = ಮುಣ್ಡಿಗೆ. the lopped trunk or stem of a tree; a barber; the head.

ಮುಣ್ಡಕಾಱ muṇḍa-kāṟa. a man without a head or the hands (Bp. 38, 18).

ಮುಣ್ಡನ muṇḍana. *shaving the head closely, tonsure; shearing.*

ಮುಣ್ಡನಕ್ರಿಯೆ muṇḍana-kriye. the act of shaving the head closely. see ಭದ್ರಿಸು.

ಮುಣ್ಡಾಶ್ಮ muṇḍa-aśma. a pointless or round stone (ಗುಣ್ಡು Mr. 206).

ಮುಣ್ಡಾಸ muṇḍāsa. = ಮುಣ್ಡಾಸು. a turban (B. 3, 80; 5, 123; Si. 217; Mhr., H. ಮುಣ್ಡಾಸ, ಮುಣ್ಡಾಸೇಂ).

ಮುಣ್ಡಾಸನ muṇḍa-āsana. a particular posture in sitting, (Bh. 7, 4, 57).

ಮುಣ್ಡಾಸು muṇḍāsu. = ಮುಣ್ಡಾಸ. (My.; ಉಷ್ಣೀಷ, ಕಿರೀಟ Si. 461). ಉಣ್ಡೆ ಏನೋ, ಗುಣ್ಡಾ? ಅನ್ದರೆ ಮುಣ್ಡಾಸು ಮೂವತ್ತು ಮೊೞ ಅನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಒಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುಣ್ಡಾಸು ಮಾಡು! — ತಲೆ ಚನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ಮುಣ್ಡಾಸು ಸಹಸ್ರ ಕಟ್ಟ ಬಹುದು. — ಸಣ್ಣ ತಲೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮುಣ್ಡಾಸು (Prvs.).

ಮುಣ್ಡಿ muṇḍi. shaven, close-shaved, bald, shorn; lopped; hornless. 2, *a barber.* 3, N. of a śakti or mātṛi; *cf.* ಚಾ-. 4, a species of plant (ಬೋೞತರ Śmd. I; ಬೋೞತರ, ವಶ, ಭಿಕ್ಷು Mr. 130). 5, chain-armour, armour (ಜಾಳಿಕ Mr. 292). 6, a pounder or pestle without a ferrule (My.).

***ಮುಣ್ಡಿಗೆ muṇḍige.** a riddle. ಜಗಕ್ಕೆ ಇಕ್ಕಿದೆ ಮುಣ್ಡಿಗೆಯ ನೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಿ 'ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯನೊಬ್ಬನೇ ದೈವ'ವೆನ್ದು Bv. 746; Cv. 488.

ಮುಣ್ಡಿಗೆ muṇḍige. Tbh. of ಮುಣ್ಡಕ. a stem, a post, a pillar (ಸ್ಥಾಣು Mr. 200; Abh. P. 11, 154; Grj. 2, 106 va.; Rśv. 6, 11 va.; My.). a wooden bar (see ಲಾಳ-); the head (see ಅರಿಸಿನಮುಣ್ಡಿಗೆ ರೋಗ).

ಮುಣ್ಡಿತ muṇḍita. *close-shaved;* shorn; bald; lopped.

ಮುಣ್ಡು muṇḍu. 1. (= ಮುತ್ತು 5, etc.). kissing, caressing, fondling (T. ಮುಗರು, to smell a thing, to explore by the smell; M. ಮುಗರು, to smell; to kiss; to fondle; *cf.* ಮೂಸು). — ಮುಣ್ಡಾಡು. -ಆಡು. to kiss; to caress; to fondle. [ನೋಡುವನಾ ಬ್ರಹ್ಮಂ ಮುಣ್ಡಾಡುವನಮರೇನ್ದ್ರಂ Pb. 1, 148]. ಆಡಿಸುವ ಕೆಳದಿಯರ ಸನ್ನೆಯಲಾಡಿಸುವ ಪರಿಪರಿದಪಪ ಎನುತ ಕೂಡೆ ನಡೆ ತನ್ದಪ್ಪಿ, ಮೇಲುದ ಸೆಱಗಿನೊಳಗಡಗಿ, ನೋಡುತಲಿದಾ ಎನುತ ಚೆಯ್ ಮುಣ್ಡಾಡಿ, ಮುನ್ದಲೆವಿಡಿದು, ಕುಣಿಕುಣಿದಾಡಿ, ಸೌಖ್ಯವನೀವುತಿರ್ದಳು ಮಾಯೆ ಮೋಹಿನಿಗೆ (Prll. 3, 29). ತನ್ದೆ...ಅವನನ್ನು ಮುಣ್ಡಾಡಿದನು (B. 3, 7). ಕಣ್ಡದ್ದ ನಾಡೆ ಭೂಮಣ್ಡಲವು ಮುನಿವುದು; ಕೊಣ್ಡಾಡುತಿಚ್ಛೆ ನುಡಿದರೆ ಜಗವೆಲ್ಲ ಮುಣ್ಡಾಡುತಿಹುದು (Sp.). see Cpr. 1, 105 va.; 6, 98; 8, 44 va.; Grj. 1, 11; 3, 107; Bp. 4, 66; 5, 61; 12, 3; 18, 7; 24, 86; 38, 76; 46, 74; 47, 39; V. 14, 44; J. 5, 17; 7, 63; 13, 53; 18, 10. — ಮುಣ್ಡಿಡು. -ಇಡು. to kiss (Abh. P. 7, 106 va.).

ಮುಣ್ಡು muṇḍu. 2. (Tbh. of ಮುಣ್ಡ?). a short cloth (My.; M., T.), used as a turban or as an undergirth cloth [Tu.].

ಮುಣ್ಡು muṇḍu. Tbh. of ಮುಣ್ಡ. a headless body (Bp. 40, 62), etc. ತಲೆಯಿಲ್ಲದ ಮುಣ್ಡು (ಕಡುಕು, ಕಬನ್ಧ G.). — ಮುಣ್ಡುಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. = ಮೊಣ್ಡುಗಳ್ಳಿ. the leafless, milk-hedge plant, Euphorbia antiquorum Lin. (ಸ್ನುಹಿ Mr. 136; ಸುಧಾ, ಸ್ನುಹಿ, ಬೊನ್ತೇ ಕಳ್ಳಿ Si. 433); the Euphorbia called triangular spurge (My.). — ಮುಣ್ಡುಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 11). — ಮುಣ್ಡುಮುೞುಕ. = ಮುಣ್ಡುಮುೞುಕ No. 1. (ಆತಾಯಿ, ಆತಾಪಿ, ಚಿಲ್ಲ Si. 173).— ಮುಣ್ಡುಮುೞುಕ. the head-plunger: the Bengal kite, Falcocheela Lath. (ಆತಾಪಿ, ಶಕುನಿ, ಚಿಲ್ಲ Hlā.; ಆತಪಪಕ್ಷಿ, ಚಿಲ್ಲ Mr. 171). 2, a kind of duck; the waterfowl Pelicanus fusicollis (ಪ್ಲವ ಎನ್ದು, ಮುಣ್ಡುಮುೞುಕ; ನೀರುಗೋೞಿಯೆನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.). — ಮುಣ್ಡುವೋಗು. -ಪೋಗು. to get maimed (Abh. P. 13, 54 va.).

ಮುಣ್ಡೆ muṇḍe. a close-shaved woman: a widow (ವಿಶ್ವಸ್ತೆ, ವಿಧವೆ Nr.; ವಾಪಿತೆ Mr. 303). 2, *a female mendicant* (ಭಿಕ್ಷು 303). 3, an unchaste woman, a harlot (My.). [ಮುಣ್ಡೆಯ ಕೈಯ ಬಾಗಿನವ ಕೊಣ್ಡಡೇನಯ್ಯಾ? ಗಣ್ಡನುಳ್ಳ ಗರತಿಯರು ಮೆಚ್ಚರು Cv. 468]. ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಗಣ್ಡ ಬಾೞನು, ಮೂೞಕಿವಿಗೆ ಓಲೆ ಬಾೞದು. — ಮುಣ್ಡೆಗೆ, ಮುಣ್ಡೆ ಕಣ್ಡರೆ, ಉಣ್ಡಷ್ಟು ಸನ್ತೋಷ. — ಮುಣ್ಡೆ ಹೆತ್ತು, ಗುಣ್ಡಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ. — ಮುಣ್ಡೇ ಮದುವೆಗೆ ಮೂವತ್ತು ವಿಘ್ನ. — ಮುಣ್ಡೇ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಉಣ್ಡವನೇ ಜಾಣ. — ಅಣ್ಡೇ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟ ಬಹುದು, ಮುಣ್ಡೇ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟ ಕೂಡದು. — ಅಣ್ಡೆಯೊಳಗಣ ನೀರು, ಮುಣ್ಡೇ ಕೆಯ್ಯೊಳಗಣ ಹಣ ಸಮ. — ಆ ಮಾತಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವದೆ, ಮುಣ್ಡೆ! ಅನ್ದರೆ ಮುಣ್ಡೇ ಗಣ್ಡ! ಎಮ್ಬುವದು. — ಆನೇ ಚಾಕರನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಆಱು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮುಣ್ಡೆ, ಕುದುರೇ ಚಾಕರನ ಹೆಣ್ಡತಿ ದಿನ ದಿನಕ್ಕೂ ಮುಣ್ಡೆ, ದಣ್ಡಿಗೆ ಹೋದವನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮುಣ್ಡೆ. — ಕಳ್ಳನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಎನ್ದಿದ್ದರೂ ಮುಣ್ಡೆ. — ಕಣ್ಡ ಕಣ್ಡವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿದರೂ ಗಣ್ಡ ಸತ್ತ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಬೋೞಸದೇ ಬಿಡರು. — ಗಣ್ಡ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬನ್ತು. — ತಣ್ಡದ ಜನರು ಹಿಣ್ಡು ಒಡ ಕೊಣ್ಡು ಹೋದರೆ ಮುಣ್ಡೆಯರಿನ್ದ ಕಡೆ. — ಕೆಟ್ಟ ಮುಣ್ಡೆ ಕುಲಾ ಸೇರಳು. — ದುಗ್ಗಾಣಿಯ ಮುಣ್ಡೇ ಹತ್ತರ ದುಡ್ಡಿನ ದೋಸೆಗೆ ಹೋದ. — ನಿತ್ಯಮುಣ್ಡೇ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚಱದ್ದವನೇ ಜಾಣ. — ಪಾಪೀ ಗಣ್ಬು ಪರರಿಗೆ, ಮುಣ್ಡೇ ಗಣ್ಬು ಕಣ್ಡವರಿಗೆ. — ಪೋಲೀ ದನಕ್ಕೆ ಹಾಲು

ಹೆಚ್ಚು, ಕೂಲೀ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ನಾಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು. — ಬಾಚುವವರ ಮುನ್ದೆ ಬೋಚುಮುಣ್ಡೆ ಬಯ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಅತ್ತ ಹಾಗೆ. — ಬೀಸುವ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಮುಕ್ಕಿದ್ದೇ ಲಾಭ. — ತುಣ್ಡುಪಿಣ್ಡ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಯಾರ ಹಂಗು? (Prvs.). see Prvs. s. ಮೂಡ, ಸನ್ಯಾಸಿ, ಸವತಿ 1. — ಮುಣ್ಡೆಮುಸುಕು. the cover of cloth over the head of a widow (occasionally over the head of a man when in grief or dishonor My.).

ಮುತ್‌- mut. = ಮುತ್ತು 4. old age, etc. — ಮುತ್ತನ್ದೆ. = ಮುತ್ತಾತ. (B. 3, 111; My.). — ಮುತ್ತಾತ. a great grandfather (My.; ಪ್ರಪಿತಾಮಹ, ತಾತನ ತನ್ದೆ, ತನ್ದೆಗೆ ಪಿತಾಮಹ Si. 192; T. ಮೂದಾದ್ಯೆ, a grandfather).

ಮುತ್ತ mutta. 1. = ಮುತ್ತು 2. see ಸುತ್ತ-.

ಮುತ್ತ mutta. 2. = ಮುತ್ತಗ, etc. (Cpr. 7, 59; Śsv. 4, 100). ಮುತ್ತದ ಪೂಗೆಣ್ಡಂ (Rśv. 9, 50). see ಮುಳು-.

***ಮುತ್ತ mutta. 3.** an old man. ಕಿಱಿಯಂ ಮುತ್ತಂ ಧನದಂ ಬಱಿಯಂ ತೊಱೆದಂ ಗೃಹಸ್ಥನೆನ್ನದೆ ಮುಪ್ಪಿಟ್ಟೆಱಸಿ ಕೊಲುತಿರ್ಪ Ap. 4, 77.

ಮುತ್ತಗ muttaga. = ಮುತ್ತ 2, ಮುತ್ತಲ, ಮುತ್ತುಕ, ಮುತ್ತುಗ, ಮುತ್ತುಲ, ಮುಟ್ಟಗ, ಮುಟ್ಟುಗ. a tree with large red or orange flowers, the bastard teak, Butea frondosa Roxb. (ಪಲಾಶ, ಕಿಂಶುಕ, ಪರ್ಣ, ವಾತಪೋಥ Nr.; ನ್ಯಗ್ರೋಧ, ಪಲಾಶ, Nn. 42, o. r. ಮುತ್ತುಗ; My.; Te. ಮೋದುಗ; T. ಮುರುಕ್ಕು, ಪುರಜು, ಪುರೈಜು; T. ಮುತ್ತಗ is a tree with serrate leaves, Zizyphus trinervius). see ಮುಳ್‌-, ಮುಳ್ಳು-.

ಮುತ್ತಲ muttala. = ಮುತ್ತಗ, etc. ಮುತ್ತಲಗಿಡ (ಕಿಂಶುಕ G.). ಮುತ್ತಲದ ಗಿಡ (S. Mhr.). ಮುತ್ತಲಎಲೆ (B. 5, 58). see ಚೆಲೋ-, ಮುಳ್ಳು-.

ಮುತ್ತಲು muttalu. (= ಮುಚ್ಚಲು No. 1). environing, surrounding, see ಸುತ್ತ-, ಸುತ್ತು-.

ಮುತ್ತಿಗ muttiga. = ಮುತ್ತಿಗೆ. (Bp. 16, 10).

ಮುತ್ತಿಗೆ muttige. = ಮುತ್ತಿಗ. covering; surrounding; a siege, a blockade (J. 22, 37; Tu.; Te.; T. ಮುಱುಗ್ಗೈ). ಸೇವಕಜನರ ಮುತ್ತಿಗೆ (ಪರಿಕ್ರಿಯೆ); ಚಾಕರಿಯವರ ಮುತ್ತಿಗೆ (ಪರಿಸರ್ಪ G.). — ಮುತ್ತಿಗೆ ಇಕ್ಕು. = ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕು. (J. 17, 7). — ಮುತ್ತಿಗೆ ತೆಗೆ. to raise a siege (My.). ನೀವು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ ಮುತ್ತಿಗೆ ತೆಗೆಯಬೇಕು (B. 5, 39). ಆ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗದು ಹಾಕಿ (5, 53). — ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕು. to lay siege to, to besiege (My.). ಆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ (B. 4, 146). see B. 5, 38. 68. 187.

ಮುತ್ತಿಸು muttisu. to cause to surround, to cause to besiege (ದುರ್ಗಸಂವೇಷ್ಟನ Śmd. Dh.).

ಮುತ್ತು muttu. 1. (= ಮುಕ್ಕುಱು 1). to inclose; to cover, to settle upon, as flies, etc.; to environ, to encompass, to surround, to hem or shut in; to besiege; to drive into straits; to attack; to swarm or crowd together, as bees, etc., to throng (ಸಿರೋಧಾವರಣ Śmd. Dh.; Śm. 97; ಮುಕ್ಕುಱು Ct. II, 86; My.; ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕು G.; Tu.; T. ಮುಱು, ಮೂಱು, ಮೂಂಜು, ಮೊಯ್‌, ಮೋದು; Te. ಮುಟ್ಟು, ಮೂಗು; M. ಮುಟ್ಟಕ್ಕೆ; M. ಮುಱು, to be close; ಮೂಡು; to be covered; to cover). [ನರನನ್ದನನ ರಥಮಂ ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತಿಕೊಣ್ಡು Pb. 11, 100 va.; Ap. 9, 59]. ಕಹಳೆಗಳು ಮುತ್ತಿ ಉಲಿಯಲ್ಕೆ ಕೋಲಾಹಲಂ (Mr. 288). ಮುತ್ತಿದನೋ? ಇನ್ದೆ ಕೋಣ್ಗೆ ಧೂಳಿಪಟಂ! (Śmd. 69). ಕೆಲದನ್ ಅಲ್ಲಿದನ್ ಇಲ್ಲಿದನ್ ಈಗಳ್ ಎಪ್ಪಿನಂ ಮುತ್ತಿದನ್ ಒನ್ದೆ ತೇರೊಳ್ ಅಮರೇನ್ದ್ರಸುತಂ ಕುರುವೃನ್ದನ್ ಎಲ್ಲವಂ (136). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಮುತ್ತಿದನ್, ಅತ್ತಿತ್ತತ್ತಿತ್ತಂ ಸಾರ್ವರ್ ಇನ್ನಹಿತರ್ಕಳ್ (145). ಮುತ್ತವೇಟ್ಟಂ (-ವೇಟ್ಟಂ 277). ಮುತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟಂ (280). ಶತ್ರುಗಳ್ ಬನ್ದು, ನಿಜನಗರಮಂ ಮುತ್ತಿದೊಡೆ (J. 28, 15). ಮುತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಆಸಾರ, ಪ್ರಸರಣ, ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೇನೆ ವ್ಯಾಪಿಸುವಿಕೆ Si. 291); ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಿ ಇರುವವರು (ಪರೀವಾರ 449). ಅಗಳು ಚೆಲ್ಲಿದರೆ ಕಾಗೆ ಮುತ್ತುತ್ತವೆ. — ಕೆಣ್ಡಕ್ಕೆ ಇಱುವೆಗಳು ಮುತ್ತ್ಯಾವೋ? (Prvs.). see Cpr. 1, 78; 5, 102; Ahh. P. 10, 201 va.; Bp. 34, 16; 56, 28; Rśv. 6, 115 va.; 6, 116; 6, 116 va.; J. 3, 25; 4, 35; 8, 23; 14, 4; 26, 6.

ಮುತ್ತು muttu. 2. = ಮುತ್ತ 1. surrounding, etc. see ಸುತ್ತು-.

ಮುತ್ತು muttu. 3. P. p. of ಮುದು 1.

ಮುತ್ತು muttu. 4. = ಮುತ್‌-, ಮುದಿ, etc. advanced age, oldness, old age, priority (T. ಮುದು, ಮೂ, ಮೂದು, ಮೂರಿ, ಮುಱಿ, ಮುಱಲ್; M. ಮುದು, ಮೂದು). [ಮುತ್ತಂ ಮುತ್ತ ಕುರುಡ ತನಸಿಗಳ ಕೈಯಂ ಪಿಡಿದುಯ್ದುವರ ಗುಹೆಗಳಂ ಪುಗಿಪ ಕಪಿಗಳುಮಂ Pb. 1, 115 va.: Ap. 2, 45]. — ಮುತ್ತಜ್ಜ. -ಅಜ್ಜ. = ಮುತ್ತಪ್ಪ. (My.). — ಮುತ್ತಜ್ಜಿ. -ಅಜ್ಜಿ. = ಮುತ್ತವ್ವ. (My.). — ಮುತ್ತಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. a great grandfather (My.). — ಮುತ್ತಬ್ಬೆ. -ಅಬ್ಬೆ. = ಮುತ್ತಮ್ಮ. [ಪೆಱರ ಕೀೞಲೊಳೆಮ್ಮಬ್ಬೆಯುಂ ಮುತ್ತಬ್ಬೆಯುಂ ಸಾರ್ದು ಬದುಗುಗೆಯ್ದುಣ್ಣೆ Ap. 3, 34 va.]; (Kāvy. III, 3, 12). — ಮುತ್ತಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ಮುತ್ತವ್ವ. (Abh. P. 10, 145 va.; My.). — ಮುತ್ತಯ್ದೆ. -ಅಯ್ದೆ. an elderly (or young), respectable woman whose husband is alive (ಚಿರಣ್ಟಿ, ಸುವಾಸಿನಿ Nr.; Si. 184; My.; Te.). ಪಟ್ಟೆಗೆ ಮಯ್ಲಿಗೆ ಸಲ್ಲ, ಮುತ್ತಯ್ದೆಗೆ ಹಾದರ ಸಲ್ಲ. — ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಅಗಸರ ನಾಗೀಯೇ ಮುತ್ತಯ್ದೆ. — ಮುತ್ತಯ್ದೇ ಕೆಯ್ಯ ಭಿಕ್ಷೆ ಮೂಱು ಹಿಡಿ ಸಾಕು (Prvs.). ಮದುವೆ ಮುನ್ತಾದ ಶುಭಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಯ್ದೆಯರು ಅರಿಸಣದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವದು (ಸೇಸೆ G.). see Bp. 4, 33; C. Bp. 47, 5; Prv. s. ಸನ್ಯಾಸಿ. — ಮುತ್ತಯ್ದೆತನ. the state of being a muttaide (Grj. 4, 95; 10, 97; Rām. 6, 12, 34; J. 5, 55; G. 92; My.). — ಮುತ್ತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಮುತ್ತಪ್ಪ, ಮುತ್ಯ. (J. 4, 40. 41; My.). ಹೆತ್ತಾತನ್ ಅರ್ಜುನನು, ಮುತ್ತಯ್ಯ ದೇವೇನ್ದ್ರ, ಮತ್ತೆ ಮಾತುಲನು ಹರಿಯಿರೆ ಅಭಿಮನ್ಯು ಸತ್ತನೇಕಯ್ಯ? (Sp.). — ಮುತ್ತವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ಮುತ್ತವ್ವೆ. (My.). — ಮುತ್ತವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. a great grandmother (Bp. 45, 38; Rām. 5, 8, 72; My.; Te.). — ಮುತ್ತುಂಗಾಲ್. -ಂ-ಕಾಲ್. old time, old age. see Śmd. 294 s. ಒಲೆ 4.

ಮುತ್ತು muttu. 5. = (ಮುಣ್ಣು 1), ಮುದ್ದು. a kiss (ಚುಮ್ಬನ Śm. 97; Tu., T. ಮುತ್ತು; M. ಮುತ್ತ, ಮುತ್ತಿ, ಮುತ್ತು; M. ಮುತ್ತು, ಮೊತ್ತು, to kiss; to sip; Mhr. ಮುಕಾ, a kiss). ಮುತ್ತಿಡು, ಮುತ್ತು ಕೊಡು (My.). ತಾಸಿಗೊನ್ದು ಕೂಸ ಹೆತ್ತರೆ ಈಸೀಸು ಮುತ್ತು. — ಮನೆಯ ದೀಪವಾದರೆ ಮುತ್ತು ಕೊಡ ಬಹುದೇ? (Prvs.). see Prvs. s. ಯೋಗ್ಯ ಳು, ಸಲಿಗೆ.

ಮುತ್ತು muttu. Tbh. of ಮುಕ್ತೆ (or ಮುತ್ತ್ಯ). a pearl (ಮೌಕ್ತಿಕ Śmd. Dh.; Śm. 97; Mr. 412; ಮುಕ್ತೆ Hlā.; ಮುಕ್ತಾಫಲ Nn. 40; Tu.; T. ಮುತ್ತ, ಮುತ್ತು; Te. ಮುತ್ತಿಯ, ಮುತ್ತೆಮು; M. ಮುರು, an oyster). [ಮುತ್ತುಂ ಮೆಱಸುಂ ಕೋದನ್ತಕ್ಕುಂ Kr. 2, 5; Pb. 7, 92]. ಅಯ್ದುತ್ತು ಸರದ ಮುತ್ತು (ಮಾಣವಕ); ನೂಱು ಸರದ ಮುತ್ತು (ದೇವಚ್ಛನ್ದ); ಮುತ್ತಿನ ಸಿಪ್ಪು (ಮುಕ್ತಾಸ್ಫೋಟ, ಶುಕ್ತಿ); ಮುತ್ತಿನ ಹಾರ (ರಜತ, ತಾರ Hlā.). ತೆತ್ತಿಸಿದ ಮುತ್ತು (ರಜತ, ಪಣ್ಣಿದ ಮೌಕ್ತಿಕ Nn. 104). ನೂಱು ಸರಮುತ್ತು (ದೇವಚ್ಛನ್ದ); ಅಯಿವತ್ತು ಸರಮುತ್ತು (ಮಾಣವಕ Mr. 338). ಮುತ್ತು ಕೆಟ್ಟರೆ ಬತ್ತಕ್ಕಿನ್ತ ಕಡೆಯಾದೀತೇ? — ಮುತ್ತು

ಹುಟ್ಟೋದು ಚಿಪ್ಪಿನಲ್ಲೇ. — ಮುತ್ತಿನ ಚವು ಕತ್ತೆಗೆ ತಿಳಿದೀತೇ? — ತೊತ್ತಿಗೆ ಯಾಕೆ ಮುತ್ತಿನಾಭರಣ? — ಮುತ್ತಿನಷ್ಟು ಗಣ್ಡ (only a very small husband) ಇದ್ದರೆ ಬೆಟ್ಟದಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳ ಹೆಱುವೆನು. — ಮುತ್ತಿನನ್ಥ ಗಣ್ಡ ಇರಬೇಕು, ಕತ್ತೆಯನ್ಥ ಅತ್ತೆ ಇರಬೇಕು. — ಹತ್ತು ಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ಮುತ್ತು (one excellent thing) ಕಟ್ಟಬೇಕು (Prvs.). ಮುತ್ತು ಮುದಿಕಿಗೆ ಯಾಕೆ? ತೊತ್ತೇಕೆ ಗುರುಗಳಿಗೆ? ಬತ್ತಿದ ಕೆಱೆಗೆ ತೆಱಗೇಕೆ? ಶ್ರವಣರಿಗೆ ಮಿಥ್ಯತನವೇಕೆ? (Sp.). see Cpr. 7, 41; Abh. P. 13, 123; Grj. 10, 40; C. Bp. 2, 4; 5, 51; Rām. 1, 13, 4; Bh. 2, 13, 7. 26; Rśv. 5, 24. 25. 41; 8, 118; J. 3, 17; 6, 6; 10, 3; 17, 6. 26. 28; 18, 23; 28, 44; ಒಳ್–.

ಮುತ್ತುಕ muttuka. = ಮುತ್ತುಗ, etc. a kind of tree. see ಮುಳ್–, ಮುಳ್ಳು–.

ಮುತ್ತುಗ muttuga. = ಮುತ್ತುಕ, etc. (ಪಲಾಶ, ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷ Mr. 115; ಪಲಾಶ, etc. Si. 128; Bp. 45, 38; Śsv. 3, 32; My.). ಅಱುಗಾಲ ಮಱೆ ಹೊಯ್ದರೂ ಮುತ್ತುಗಕ್ಕೆ ಮೂಱೇ ಎಲೆ (Prv.). see ಮುಳ್–, ಮುಳ್ಳು–.

ಮುತ್ತುಲ muttula. = ಮುತ್ತುಗ, etc. (ಕಿಂಶುಕ, ಪರ್ಣ, ವಾತ ಪೋಥ G.). ಮುಂಜಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಕೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಕೊಡುವ ಮುತ್ತುಲ ಗಿಡದ ಕೋಲು (ಆಷಾಢ G.).

ಮುತ್ತುಹ muttuha. inclosing, surrounding, falling upon, etc. ಪರಿದು ಮುತ್ತುಹ (ಅಭ್ಯವಸ್ಕನ್ದನ, ಅಭ್ಯಾಸಾಧನ Nr.).

ಮುತ್ತೆ mutte. inclosing, surrounding, falling upon, etc. see ಪರಿ- (s. ಪರಿ 3).

ಮುತ್ತೆ mutte. Tbh. of ಮುಕ್ತೆ. a kind of flower? see ಅದಿ ಮುರ್ತೆ.

ಮುತ್ಯ mutya. = ಮುತ್ತಯ್ಯ. great grand-father. ಪಾಣ್ಡವರ ಮುತ್ಯನು (ಶನ್ತನು G.).

ಮುತ್ಯ mutya. a pearl (Sk.). see ಮುತ್ತು.

ಮುತ್ಸದ್ದಿ mutsaddi. = ಮುಸದ್ದಿ. one of the public officers: an accountant, a clerk; [a diplomat]; (My.; Te.; Mhr., H.).

ಮುದ್ mud. joy, pleasure, delight, gladness, rejoicing. (Rśv. 13, 50). 2, one of the sañcāribhāvas (Kāvy. IV, 2, 16).

ಮುದ muda. Tbh. of ಮುದೆ, or of ಮುದ್. (Śmd. 106; ಸನ್ತೋಷ Nn. 78; ದೊನ್ದುಳಿ Śm. 113). — ಮುದನೂರ್. -ಊರ್. N. (Bp. 43, 39). — ಮುದನ್ದಳೆ. -ಂ-ತಳೆ. to obtain joy, to become joyful (Rśv. 4, 60). — ಮುದಮ್ಬಡು. -ಂ-ಪಡು. to experience joy, to be glad, to rejoice (Rśv. 6, 115 va.; 11, 175 va.). — ಮುದಮ್ಬೆಱು. -ಂ-ಪೆಱು. = ಮುದನ್ದಳೆ. (Bp. 24, 75; Śsv. 2 ,92). — ಮುದವಲರು. -ಅಲರು. joy to bloom or become great; to rejoice greatly (Bp. 45, 16. 28). — ಮುದವೆಱು. -ಪೆಱು. = ಮುದಮ್ಬೆಱು. (Bp. 2, 55; 22, 35; 37, 56; 53, 66; 57, 34).

ಮುದಕ mudaka. = ಮುದುಕ. an old man (My.; B. 3, 44; ಆರ್ಯ, ವೃದ್ಧ Nn. 106; ಪ್ರವಯಸ್, ಸ್ಥವಿರ, ವೃದ್ಧ, ಜೀನ, ಜೀರ್ಣ, ಜರತ್ Si. 196; ದಶಮಿಸ್ಥ, ವೃದ್ಧ 429). ಬಹಳ ಮುದಕ (ವರ್ಷೀಯಸ್, ದಶಮಿ, ಜ್ಯಾಯಸ್ Si. 196).

ಮುದಕಿ mudaki. = ಮುದುಕಿ. an old woman, etc. (My.; Si. 188; B. 3, 59; 4, 6. 7).

ಮುದಡು mudaḍu. 1. = ಮುದುಡು 1, etc. to shrink, etc. (My.).

ಮುದಡು mudaḍu. 2. = ಮುದುಡು 2. shrinking, etc. — ಮುದಡುಗಿವಿ. = ಮುದುಡು–. (My.).

ಮುದಯಿಸು mudayisu. to be glad, etc. — ಮುದ ಮುದಯಿಸು. to play joyfully about (J. 6, 7).

ಮುದರಿಸು mudarisu. to cause to fold, to cause to draw aside, etc. (My.).

ಮುದರು mudaru. = ಮುದಡು 1, etc. (My.).

ಮುದಶ್ರು mud-aśru. tears of joy (Cpr. 1, 49; 8, 101 va.).

ಮುದಿ mudi. = ಮುದು 2, etc. advanced age, etc. (My.; Te.; T. ಮುದಿಯನ್, an elder). — ಮುದಿಕಾಗಿ. = ಮುದುಗಾಗೆ. (ದ್ರೋಣಕಾಕ, ಕಾಕೋಲ Si. 137; My.). — ಮುದಿಗುಣ್ಟಣಿ. -ಕುಣ್ಟಣಿ. an old procuress (Rām. 5, 2, 34). — ಮುದಿಗೂಡು. an old, worn out body (J. 26, 39). — ಮುದಿಗೂನು. -ಕೂನು. an old hump. see Prv. s. ಮುದ್ದುಗೂಸು. — ಮುದಿಗೂಬೆ. an old owl: an old man or woman [referred contemptuously]. ಒನ್ದು ಕಂಚಾಯಿತು, ಒನ್ದು ಮಿಂಚಾಯಿತು; ಮುನ್ದೆ ಕೂತಿಯಾ, ಮುದಿಗೂಬೆ? (Prv.). — ಮುದಿ ಡೊಮ್ಬ. an old ḍomba. ಮುದಿಡೊಮ್ಬನ ಲಾಗ (Prv.). — ಮುದಿ ಪಾಱು. = ಮುದುಪಾಱು. an old harlot (Rśv. 11, 181). — ಮುದಿ ಪ್ರಾಯ. advanced, old age (above 60, My.). — ಮುದಿಮುಣ್ಡೆ. an old widow or harlot (Rām. 5, 8, 72). — ಮುದಿಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. = ಮುದುಎತ್ತು. (ವೃದ್ಧೋಕ್ಷ, etc. Si. 319; ಜರದ್ಗವ, etc. G.; My.). — ಮುದಿವೆಣ್. -ಪೆಣ್. an old woman (C. Bp. 47, 42).

ಮುದಿಕಿ mudiki. = ಮುದುಕಿ, etc. an old woman. (My.; ವೃದ್ಧೆ, ಪಲಿಕ್ನಿ Si. 185; ವೃದ್ಧೆ 196, see 187; ವೃದ್ಧೆ G.).

ಮುದಿತ mudita. rejoiced, joyful, delighted, glad; pleasure, happiness. see ಅ–, ಪ್ರ–, ಸಮ್–; Cpr. 4, 30; Bp. 17, 14; J. 18, 25.

ಮುದಿತನ muditana. old age (ಸ್ಥಾವಿರ, ವೃದ್ಧತ್ವ Si. 195; ಜ್ಯಾನಿ, ಜೀರ್ಣ 389). ಬಹಳ ಮುದಿತನ (ವಿಸ್ರಸೆ, ಜರೆ 195; see 197).

ಮುದಿರ mudira. *a cloud* (ಮೋಡ G.; *cf.* ಮುಗಿಲ್). 2, a lover, a libertine. 3, a frog.

ಮುದಿಷ್ಟ mudiṣṭa. (?). a kind of herb? see ಕಿಱುಕುಸಾಲೆ.

ಮುದು mudu. 1. = ಮೊದೆ. to advance in growth, to increase; to become full grown; to mature; to advance in years, to become old (ವೃದ್ಧಿ Śmd. Dh.; one MS. ಮೊದೆ; Te. ಮುದಿ; T. ಮುಱ್ಱು, ಮೂ, ಮುಱುಗು; M. ಮುಱು, ಮೂ; *cf.* ಮುಂ, ಮುಱ್, etc.; see also s. ಮುಡಿ 3). P. p. ಮುತ್ತು. ಮುತ್ತಂ (Śmd. 284). ಮುತ್ತುದು ನೇಸಱ ತೇಜಂ, ಸತ್ತುದು ದಾವಾಗ್ನಿ (264. 284). ಮುತ್ತಕಾಯ್ (ತಱಲ್ I). ಮುತ್ತದು (ಜಠರ); ಮುತ್ತೆತ್ತು (ವೃದ್ಧೋಕ್ಷ, ಜರದ್ಗವ Hlā.). ಮುತ್ತ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು (Bp. 15, 25). ನೆಱೆ ಮುತ್ತದಂ ತೋಱಿದು (18, 30). ಹರನುಂ ಮುತ್ತು, ಮುಪ್ಪಿನಲಿ ಇನಿತು ಧೃತಿಗೆಡಲೇಕೆ? (25, 23). ನೆಱೆ ಮುತ್ತುದಲ್ಲಾ ದೇಹಂ (44, 5). ಮುತ್ತ ಮುಸುಡು (Rśv. 11, 163).

ಮುದು mudu. 2. = (ಮುಂ–, etc.), ಮುತ್–, ಮುತ್ತು 4 q. v., ಮುದಿ, ಮೂ 2–. (*cf.* ಮೊದಲ್–). — ಮುದುಎತ್ತು. an old ox (ವೃದ್ಧೋಕ್ಷ, ಜರದ್ಗವ Nr.). [— ಮುದುಗಣ್ಣಳ್. elders, old persons. ಎನ್ದು ಮುದುಗಣ್ಣಳ್ ಬಾರಿಸೆ Pb. 2, 31 va.; Ap. 9, 105. — ಮುದುಗಣ್ಣನ. old age, infirmity. ನಿಮ್ಮ ಮುದುಗಣ್ಣನದೊಳಿದೇನುನ್ತೆ ಬಟ್ಟವೋಪೊಡೆ ಪೋಗಿಂ Ap. 9, 106]. — ಮುದುಗರಡಿ. -ಕರಡಿ. an old bear (Bp. 34, 8). — ಮುದುಗಾಗೆ. -ಕಾಗೆ. a raven (ದ್ರೋಣಕಾಕ, etc. Nr.). — ಮುದುಗೂಗೆ. = ಮುದಿಗೂಬೆ. (Bh. 2, 10, 55). — ಮುದುಗೊಣ್ಡೆ. -ಕೊಣ್ಡೆ. N. of a town (Bp. 26, 54). — ಮುದುತಪಸಿ. an old ascetic (Bp. 52, 21). — ಮುದುಪಾಱು. = ಮುದಿಪಾಱು. (Rśv. 11, 162). [— ಮುದುಪಾರ್ವ. an old brahmin. ಮುದುಪಾರ್ವನಾಗಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಸಾರ್ದ Pb. 8, 2. — ಮುದುವದ್ದು. -ಪದ್ದು. an old eagle. ಮುತ್ತಿಸುತ್ತಿಱಿದ ಮುದುವದ್ದುಗಳುಮಂ Pb. 13, 56 va.]. — ಮುದುಸೂಳೆ. an old harlot (Bp. 52, 34). — ಮುದೆತ್ತು. = ಮುದು ಎತ್ತು. (My.).

ಮುದುಕ muduka. = ಮುದಕ. an old man (ಕೆಟಿವ Śmd. I; ಕೆೞವ Ct. I, 3; ಪ್ರವಯಸ್, etc. Nr.; ವೃದ್ಧ Si. 432; Abh. P. 4, 112; My.; B. 2, 30). ಮುದುಕರ ಗುಮ್ಪು (ವಾರ್ಧಕ Si. 195). ಮುದುಕನಾದರೂ ತದಕು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ಬೆನ್ನುಬಿದ್ದ ಮುದುಕ ಬಿಮ್ಮನೆ ನಿನ್ತು ಹಲ್ಲು ಕಿಸಿದನನ್ತೆ (Prvs.).

ಮುದುಕತನ mudukatana. old age (My.; ವಾರ್ಧಕ Si. 195; ಜ್ಯಾನಿ, ಜೀರ್ಣಿ 389).

ಮುದುಕಿ muduki. = ಮುದಕಿ, ಮುದಿಕಿ. an old woman (ವೃದ್ಧೆ, etc. Nr.; My.; M. ಮೂಚ್ಚಿ, ಮೂತ್ತಿ; Te. ಮುದುಸಲಿ, ಮುದುಸಲಿದಿ). ಆವಳೊರ್ವಳು ಮುದುಕಿಯಾಗಿ ಕಾವಿಯ ಸೀರೆಯನುಟ್ಟವಳು ಅಥವಾ ಗಣ್ಡನಿಲ್ಲದವಳು ಕಾತ್ಯಾಯನಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮನೆಗೆ ಒನ್ದು ಮುದುಕಿ, ಒಲೆಗೆ ಒನ್ದು ಕುಣ್ಟೆ. — ನಿಲ್ಲಲಾಱದ ಮುದುಕಿ ಕಲ್ಲು ಹೊತ್ತಾಳೇ? (Prvs.).

ಮುದುಕು muduku. = ಮುಡುಕು 1, etc. to clasp or embrace one's (own) body (ಶರೀರೋಪಗೂಹನ; ಉಪಗೂಹನಮೆನ್ದು, ಆಲಿಂಗನಂ; most MSS., also Mḍb., have ಮುಡುಕು).

ಮುದುಗರ **mudugara.** Tbh. of ಮುದ್ಗರ. (Rām. 6, 3, 12).

ಮುದುಡು muduḍu. 1. = ಮುದಡು 1, ಮುದರು, ಮುದುರು, ಮುದ್ರು, (ಮುರುಟು 1). to bend (v. i.); to shrink, to contract, to shrivel up, as flowers or leaves, to wrinkle, as drying cloth or a hide, or as the skin (ಸಂಕೋಚನ Śmd. Dh.; My.; ಕಿಱಿದಾಗು G.); to be reduced in bulk, to be collected or closed (ಕಿಱಿದಾಗು G.). ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಮುದುಡೋಣ (G. 226). ಮೊಗ್ಗೆಯು ಬುಡದಲ್ಲಿ ತುಮ್ಬು ಇರುತ್ತದೆ, ಒಳಗೆ ಹೂವಿನ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಪಕಳೆಗಳು ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಹೊನ್ದಿ ಮುದುಡಿಕೊಣ್ಡು ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 36). 2, to bend (v. t.); to draw in or backward, as a limb; to press into irregular inequalities, to crumple, to rumple, as cloth, paper; to fold regularly or irregularly, as a mat, a mattress; to pull up, as clothes when walking through water; to draw aside, as clothes, feet, so as to avoid their touching anything, or as a curtain (My.). •ಒನ್ದದಸಿ ಅಂಗಾಲ ನೆಟ್ಟೊಡೆ... ನಿನ್ದು ನೆಲನಂ ಮೆಟ್ಟದಲ್ಲದೆ ನಡೆಯು ಬಾರದಡಿ, ಹಿನ್ದೆಸೆಗೆ ಕಾಲ್ ಮುದಡಬಾರದು (Bp. 43, 84). ಅಲ್ಲಿಯ ಹೂವುಗಳಿಗೆ ಕೆಯ್ ಹಚ್ಚದೆ, ತಮ್ಮ ಅಱವೆಗಳನ್ನು ಮುದುಡಿಕೊಣ್ಡು, ಅವುಗಳಿಗೆ ತಾಕಗೊಡದೆ (B. 3, 81).

ಮುದುಡು muduḍu. 2. = ಮುದಡು 2, (ಮುರುಟು 2). shrinking, contracting, etc. — ಮುದುಡುಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. an ear the outside of which is shrunk (Bp. 58, 49; My.). — ಮುದುಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to shrink (J. 30, 22).

***ಮುದುಪ mudupa.** = ಮುದುಕ. an old man. ಪಿರಿದೀವ ಮುದುಪನನುೞಯಲಂಜಿ Pb. 4, 99 va.

ಮುದುರು muduru. = ಮುದುಡು 1, etc. (My.).

ಮುದೆ **mude.** (= ಮುದ). pleasure, enjoyment, joy, gladness.

ಮುದ್ಗ **mudga.** *a kind of kidney-bean, Phaseolus mungo* Willd. (ಹೆಸಱು Mr. 374). 2, a cover, covering, lid. 3, = ಮುದ್ಗ (ಶಂಖದ ಹುಟಿ G.).

ಮುದ್ಗಪರ್ಣಿ **mudga-parṇi.** *a kind of kidney-bean, Phaseolus trilobus* Ait. (see Si. 149).

ಮುದ್ಗರ **mudgara.** = ಮುದುಗರ. *a hammer-like weapon, a mace* (ಘನ Mr. 510); a staff weighted at the bottom with iron for breaking clods of earth. 2, a bud (*cf.* ಮುಗುಳ್).

ಮುದ್ಗಲ **mudgala.** Nn. 96 for ಪುದ್ಗಲ, q. v. 2, N. of a ṛiṣi and of other persons.

ಮುದ್ಗಾನ್ನ **mudga-anna.** rice boiled together with the kidney-bean (My.).

ಮುದ್ದ muddu-a3. N. (My.; B. 2, 49). [Tu.].

ಮುದ್ದತು **muddatu.** = ಮುದ್ದತ್ತು. (Cb. 9. 68; My.).

ಮುದ್ದತ್ತು **muddattu.** a space of time, a term (My.; G. 175; Mhr., H. ಮುದ್ಧತ).

ಮುದ್ದಾಂ **muddām.** ಮುದ್ದಾಮು **muddāmu.** expressly, positively (Mhr., H.); fixed, established, permanent (Br.). 2, own (My.; B. 5, 126). ಮುದ್ದಾಮ್ ಆಳು, ಮುದ್ದಾಂ ಮನುಷ್ಯ. own servant (My.).

ಮುದ್ದಿ muddi. 1. feminine of ಮುದ್ದ. N. (My.).

ಮುದ್ದಿ muddi. 2. = ಮುದ್ದೆ. a roundish hemp. (B. 4, 121; 5, 19).

ಮುದ್ದಿಕೆ **muddike.** = ಮುದ್ದಿಗೆ 1. Tbh. of ಮೃದ್ವೀಕೆ. a vine. (Śmd. 351 Mḍb.).

ಮುದ್ದಿಗ muddiga. N. (Bp. 29, 7).

ಮುದ್ದಿಗೆ **muddige. 1.** Tbh. of ಮೃದ್ವೀಕೆ. a vine. (Śmd. 351. 353).

ಮುದ್ದಿಗೆ **muddige. 2.** Tbh. of ಮುದ್ರಿಕೆ. a seal, etc. (Śmd. 345).

ಮುದ್ದಿಸು muddisu. to kiss; to caress, to fondle (Bp. 18, 57; Rśv. 8, 82 va.; 11, 105; Śśv. 1, 82; J. 8, 12; 28, 16; M. ಮಣಕ್ಕ, ಮುಗಕ್ಕ, to smell; to kiss).

ಮುದ್ದು muddu. = ಮುತ್ತು 5, q. v. a kiss (ಲಲ್ಲೆ, ಅರುಮೆ Kk. 31; Śm. 75; ಓಷ್ಠಪಾನ, ವದನಕೂಟ, ಚುಮ್ಬನ Mr. 330; C.; Te.; Tu.); love, affection, charm; an object of love. [ಮುದ್ದದನ್ತು ಸೊಗಯಿಸವೇಡಾ Pb. 2, 5; Ap. 2, 65va.]. ಬುದ್ಧಿವನ್ತರ ಮೋಜಿ ಮುದ್ದಿನ ಹಾಗೆ ಇದ್ದೀತು. — ಮುದ್ದೆಲ್ಲಾ ಮೂಱನೆಯ ಹೆಣ್ಡತಿಗೆ (Prvs.). see Cpr. 1, 86; 1, 105 va.; Bp. 1, 51; 24, 45; 32, 45; 47, 32. 42; J. 18, 20; 28, 22; Prvs. s. ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಲ and ಹೆಣ್ಡತಿ. — ಮುದ್ದಂಚೆ. -ಅಂಚೆ. a charming goose (Rśv. 12, 23). — ಮುದ್ದಾಟ. -ಆಟ. frequent kissing (Cpr. 3, 42). — ಮುದ್ದಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. to make (somebody) to kiss frequently (Cpr. 6, 98). — ಮುದ್ದಾಡು. -ಆಡು. to kiss mutually; to kiss frequently (Abh. P. 4, 28; Bp. 15, 14; My.; B. 3, 81). — ಮುದ್ದಾಯಿ. -ಆಯಿ. N. (Bp. 59, 6). — ಮುದ್ದಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to kiss (My.). — ಮುದ್ದಿಡು. -ಇಡು. = ಮುದ್ದಿಕ್ಕು. (My.). see Prv. s. ಮನೆ. — ಮುದ್ದು ಕೊಡು. = ಮುದ್ದಿಕ್ಕು. (My.). — ಮುದ್ದುಗೂಸು. -ಕೂಸು. a dear child (My.). ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಮುದಿಗೂನೇ ಮುದ್ದುಗೂಸು (Prv.). — ಮುದ್ದುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. to kiss; to treat with affection, to caress, to fondle (Rśv. 11, 104; J. 3, 31; 6, 47; 11, 15; 18, 49; 28, 20). — ಮುದ್ದುಗೆಯ್ತ. -ಕೆಯ್ತ. caressing, etc. (Cpr. 3, 44; 8, 53). ನಗೆಮೊಗಮಂ ಪೊದಟಿ ಪೊಸ ಜವ್ವನಮಂ ಮಿಗಿಲಪ್ಪ ಗಾಡಿಯಂ ಸೊಗಯಿಪ ಮುದ್ದುಗೆಯ್ತಮನೊಱಲ್ದಿನಿಸಂ ಮನವಾರೆ ಕೇಳ್ದು ತೊಟ್ಟಗೆ ಕೊಳೆ ಮೇಲೆವಾಯ್ದು ಮಹಿಷಾಸುರನಂ ತವೆ ಕೊನ್ದಳಾವಳ್ ಆ ಭಗವತಿ ತಾನೆ ವೀರಸಿರಿಯಕ್ಕೆ ಜಯಾಸಿಗೆ ನಾಗವರ್ಮನಾ! (one Ch. MS. as its v. 4). — ಮುದ್ದುನುಡಿ. a pleasant, sweet word. ಮನವೆಮ್ಬ ಗಿಳಿಯು ನೊಯ್ಯಾರದೊಳೋವಿ, ಮೆಲ್ಲನೆ ಮುದ್ದುನುಡಿಗಲಿಸೆಲೆ, ಮಾನಿನಿ! (Kp. 4, 8, 1). — ಮುದ್ದುಮಗ. a dear son (My.; B. 3, 7). — ಮುದ್ದುಮಗು. = ಮುದ್ದುಗೂಸು. (My.). — ಮುದ್ದು ಮಾಡು. = ಮುದ್ದುಗೆಯ್. to caress, etc. ಅವನನ್ನು - - (My.). — ಮುದ್ದುಮಾತು. = ಮುದ್ದುನುಡಿ. (My.; G. 446). — ಮುದ್ದುಮೊಗ. a sweet face (My.).

-- ಮುದ್ದು ಮೋಹಿಸು. to cause love to dash or pierce into (anybody): to endear oneself. ಎಲ್ಲರ್ಗೆ ಮುದ್ದು ಮೋಹಿಸುತಿರ್ಪನು (J. 28, 22). — ಮುದ್ದುರಂಗ. N. ಎಲೆ! ಎಮ್ಮುವದಕ್ಕೆ ಆವಳೇ (wife) ಇಲ್ಲ, ಮಗನ ಹೆಸರು ಮುದ್ದುರಂಗ ಎನ್ನುವ್ವೆ (Prv.). — ಮುದ್ದುವೀಱು. -ಬೀಱು. to bestow many kisses; to treat very kindly (Rśv. 4, 73; Śśv. 3, 43).

ಮುದ್ದುತನ muddutana. pleasantness, charm, beauty (Rśv. 1, 135 va.). ಬಾಲೆ...ಬೀಱುತಿರ್ದಳು ಮುದ್ದುತನವನು (Prll. 3, 31). ಮುದ್ದುತನ ಮಿಗೆ ನಾಯೆ (ಎಮ್ಮ ಬಾಲೆ) ತನ್ನನ್ತೆ ನಡೆಯ ಕಲಿಸಿದಳ್ ಅಂಜೆವಿಣ್ಡಿಗೆ (3, 32).

ಮುದ್ದೆ mudde. = ಮುದ್ದಿ 2. a roundish mass, a ball, a roundish lump (as of iron, food, etc.), a clod (as of earth, etc.), etc. [Tu.]; (ಪಿಣ್ಡ Nr.; My.; Te. also ಮೊದ್ದು; J. 18, 20; T. ಮುತ್ತೈ; see ಕೆಯ್ದ್-; Mhr. ಮೂದ, a rice-lump; see ಮೊತ್ತ 1). ಗನ್ಧದ ಮುದ್ದೆ (ಗಾತ್ರಾನು ಲೇಪನ, ವರ್ತಿ Si. 229); ಮದ್ಯ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ನಾನಾ ಪ್ರವ್ಯಗಳು ಕೂಡಿಸಿದ ಮುದ್ದೆ (ಮೇದಕ, ಜಗಲ 348). ಮಾಂಸದ ಮುದ್ದೆ (ಕ್ಲೋಮ); ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆ (ಪಿಣ್ಡ G.). ಕೆಸಱಿನ ಮುದ್ದೆ (G. 572). ಬೆಲ್ಲದ ಮುದ್ದೆ (My.). 2, rāgi-porridge (My.). ಮುದ್ದೆಗೆ ಎದ್ದು, ಗುದ್ದಲಿಗೆ ಬಿದ್ದ. — ಮುದ್ದೆ ಬೆಲ್ಲವಾದರೆ ಮುದ್ದಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prvs.). 3, a weaver's peg-stand (S. Mhr.). — see ಮೇಲ-; Prv. s. ಅಟ್ಟು 5. — ಮುದ್ದೆತೊವೆ. tove-porridge (My.). — ಮುದ್ದೆಪಲ್ಲೆ. vegetable-porridge (My.). — ಮುದ್ದೆಬೆಲ್ಲ. a round lump of jaggory (My.). — ಮುದ್ದೇಕಬ್ಬಿಣ. a roundish lump of iron. ಮುದ್ದೇ ಕಬ್ಬಿಣ ಮುಣುಗುವದು, ಬಿಲ್ಲೇ ಕಬ್ಬಿಣ ತೇಲುವದು (Prv.).

ಮುದ್ರಾಕರ mudrā-kara. a maker of seals, an engraver, a coiner. (R.).

ಮುದ್ರಾಕ್ಷರ mudrā-akṣara. type, print. (My.).

ಮುದ್ರಾಕ್ಷರಶಾಲೆ mudrākṣara-śāle. a printing-office, press (My.).

ಮುದ್ರಾಂಕಿತ mudrā-aṅkita. stamped or marked with a seal (My.); printed. (My.).

ಮುದ್ರಾಂಗುಲೀಯಕ mudrā-aṅgulīyaka. a seal-ring (My.).

ಮುದ್ರಾಧಾರಕ mudrā-dhāraka. a bearer of the seals. 2, a man who impresses various sectarian marks and figures on his forehead and other parts of the body: a Mādhva (My.).

ಮುದ್ರಾಧಾರಣೆ mudrā-dhāraṇe. having the body branded with hot seals by a guru, a custom of the Mādhvas (My.).

ಮುದ್ರಾಧಾರಿ mudrā-dhāri. = ಮುದ್ರಾಧಾರಕ. (My.).

ಮುದ್ರಾಶಕ್ತಿ mudrā-śakti. power (of a rāja, guru, etc.) derived from setting or affixing seals to documents (My.).

ಮುದ್ರಿಕೆ mudrike. = ಮುದ್ದಿಗೆ 2. a seal, a signet, a seal-ring, a signet-ring (ಉಂಗರದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕರಂ ಬರೆಯೆ ತಾ ಮುದ್ರಿಕೆಗಳೆನಿಕ್ಕುಂ Mr. 340; ಬಾಲಕ 525; Bp. 54, 55; J. 18, 6). 3, a stamp, an impression. 4, a mode of intertwining the fingers during worship. 5, dedication to a deity put at the end of chapters or of a book; signature at the end of a poem. ಮುದ್ರಿಕಿಲ್ಲದ ಮುನ್ನೂಱು ಪದ (Prv.). — ಮುದ್ರಿಕೆಯುಂಗುರ. = ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರ, q. v. (My.).

ಮುದ್ರಿತ mudrita. sealed, stamped, impressed, marked, struck, printed; contracted, closed, sealed up; unblown. (Cpr. 8, 4 va.; Bp. 1, 14; 35, 8).

ಮುದ್ರಿಸು mudrisu. to seal; to stamp; to print; to coin; to shut; to seal up, to enclose; to envelop (Cpr. 8, 41; Abh. P. 16, 41; Bp. 24, 22; 35, 9; 58, 58; Bh. 1, 8, 70; 8, 23, 38; Rśv. 5, 25 va.). ಅಕ್ಷಿ ಮುದ್ರಿಸೆ ಸುಪ್ತಿ (Mr. 317). 2, to agree to, to assent, to promise (ಅಂಗೀಕರಣ Śmd. Dh.). ಮುದ್ರಿಸಿದಂ (274).

ಮುದ್ರು mudru. = ಮುದುಡು 1, etc. (My.).

ಮುದ್ರೆ mudre. ಮುದ್ರಾ (= ಮೊದಿರ). a seal, a signet, a seal-ring. 2, the mark of a seal; a stamp, a print; a seal of lac (J. 29, 36; 30, 24). 3, a form or figure made by Vaiṣṇavas, etc. on their body. 4, a coin. 5, stamp, cast, air; an air or a disposition of countenance during meditation, etc. (Mhr.; B. 4, 10. 184); a person as to shape and bulk (Mhr.). 6, a mode of intertwining the fingers during worship. 7, shutting, closing. — ಮುದ್ರೆಕರ್ತ. a man entrusted by a guru with his seal and deputed by him to settle disputes of caste (My.; Te.). — ಮುದ್ರೆಕೋಲು. a wooden seal, for sealing heaps of corn (My.; Te.). — ಮುದ್ರೆಯವ. -ಅವ. a man who applies a public seal (My.). 2, = ಮುದ್ರಾಧಾರಕ No. 2, a Mādhva (My.). — ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರ. -ಉಂಗುರ. a seal-ring, a signet-ring (ವೇದಿಕೆ, ಮುದ್ರಿಕೆಯುಂಗುರ Nn. 148). — ಮುದ್ರೆಯೂಱಿಗ. -ಊಱಿಗ. the business of applying public seals (My.).

ಮುಧಾ mudhā. *in vain, to no purpose.*

ಮುನ್- mun. 1. = ಮು-, etc. three. — ಮುನ್ನೀರ್. the ocean (so called as it contains three different waters: rain, river-water, and the water of the abyss, and has three different qualities: to produce, to preserve, and to destroy, T.; Br. derives it from ಮುನ್ 2: the first or original waters, which however in T. is ತೊನ್ನೀರ್; — ಸಮುದ್ರ Śmd. II; Ct. I, 70; Kk. 85; ವಾರ್ಧಿ Ct. II, 16; ಕಡಲ್, ಜಲಧಿ Śm. 36; Cpr. 1, 109; Abh. P. 10, 157; J. 19, 4). — ಮುನ್ನೀರೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. the ocean's lord: Varuṇa (ವರುಣ Kk. 15; Śm. 13). — ಮುನ್ನೀರಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. sub-marine fire, the fire of the lower regions (ಕಡಲುರಿ, ಒಡಬಾನಲ Ct. II, 118). — ಮುನ್ನೀರ್ಮಗ. the moon (ಚನ್ದ್ರ Ct. 1, 107; ಇರುಳೆಱೆಯ II, 6). — ಮುನ್ನೀರ್ಪಕ್ಕೆಗ. -ಪಕ್ಕೆಗ. he who reposes on the ocean: Viṣṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ Śm. 5. 6; Kk. 7, o. r. ಮುನ್ನೀರ್ಪಟ್ಟೆಗ). — ಮುನ್ನೀರ್ಪಟ್ಟೆಗ. -ಪಟ್ಟೆಗ. = ಮುನ್ನೀರ್ಪಕ್ಕೆಗ, q. v. — ಮುನ್ನೀರ್ವೆಂಕೆ. -ಬೆಂಕೆ. = ಮುನ್ನೀರಗಿಚ್ಚು. (ಒಡಬಾನಲ Śs.). — ಮುನ್ನೂಱು. three hundred (My.; Te.; see Prv. s. ಮುದ್ರಿಕೆ). ಮುನ್ನೂಱ ಅಱುವತ್ತು (Bp. 33, 13). ಮುನ್ನೂಱಾ ಅಯ್ವತ್ತು (B. 2, 22).

ಮುನ್- mun. 2. = ಮುಂ- (ಮುಙ್-), etc. that which is before, etc. 2, before (Cpr. 5, 22). see ಮುನ್ನ s. ಮುನ್ನ. — ಮುನ್ನಱುಪು. to let know or indicate before-hand (Ch. v. 70). — ಮುನ್ದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. to fail in the front (Abh. P. 13, 71). — ಮುನ್ದಲೆ. -ತಲೆ. = ಮುನ್ದಲೆ. the upper front part of the head; the forehead [ಕೃಷ್ಣಯ ಮುನ್ದಲೆಯಂ ಪಿಡಿದೆಱೆವಲ್ಲಿಯೆ Pb. 7, 56]; (Cpr. 8, 64; 8, 101 va.; J. 18, 20). ಮುನ್ದಲೆಯ ಹೂ (ಲಲಾಮಕ Hlā.). ಮುನ್ದಲೆಯಲಿ ಆಲೆವ ಮಾಲೆ (ಲಲಾಮಕ Mr. 334). ಮುನ್ದಲೆಯ ಉಂಗುರಕೂದಲುಗಳು (ಭ್ರಮರಕ G.). 2, locks of hair hanging down on the forehead (My.). — ಮುನ್ದಲೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. to seize the forehead or the locks hanging down on it (Prll. 3, 29). — ಮುನ್ದಳೆ. -ತಳೆ. to proceed (J. 3, 13; 4, 15. 16; 19, 7). — ಮುನ್ದಿವಸ. the previous day (Bp. 53, 16). — ಮುನ್ದಲೆ. -ತಲೆ. = ಮುನ್ದಲೆ. (Bp. 29, 3; 51, 71). — ಮುನ್ದೆಸೆ. the front side or direction (Bp. 5, 40; 18, 5. 33; 20, 41; 24, 44; 27, 11; 32, 38; 43, 84; 52, 47; 58, 29; 59, 19; 60, 54; 61, 23; Rśv. 13, 71). — ಮುನ್ದೋ

ಉ. -ತೋಱು. to appear beforehand (My.). 2, to show beforehand; to show the way (My.). — ಮುನ್ನಡಿ. -ಅಡಿ. the fore part of the foot, the point of the foot (Cpr. 5, 22; 7, 112). — ಮುನ್ನಡಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. to seize the point of the foot (Abh. P. 3, 153). — ಮುನ್ನೆಗಪು. to raise and stretch forth (Śsv. 3, 63). — ಮುನ್ನೆರಪು. to join (v. t.) in the beginning (Śsv. 5, 31). — ಮುನ್ನೇಸಱ್. the dawn (ಮುಮ್ಬೊಱ್ತು Ss.).

ಮುನ muna. = ಮುನಿದು. P. p. of ಮುನಿ 1, in ಮುನಕೊಳ್ಳು. see Prv. s. ಓಟು.

ಮುನಸಪು **munasapu.** = ಮುನಸೀಪು. a native civil judge (of the lowest class; Si. 258, Te.; Mhr., H. ಮುನಸಫ, ಮುನಸೂಫ).

ಮುನಸೀಪು **munasīpu.** = ಮುನಸಪು. (My.). see ಗ್ರಾಮ-.

ಮುನಾಸಬು **munāsabu.** right, proper, fit, due (My.; Br.; Mhr., H.).

ಮುನಿ muni. 1. (= ಮುಳಿ 1). to become angry or wrathful, to manifest anger, to be displeased (ಕ್ರೋಧ Śmd. Dh.; My.; T., M.; T. ಮುನ್ನೈ, to be bold; to be angry). [ಮುನಿಗುಂ ಪಗೆವಂಗೆ Kr. 1, 79]. ಮುನಿವವ (ಕೋಪನ, ಕ್ರೋಧನ, ಕ್ರೋಧಿ, ರೋಷಣ); ಇರ್ದೆಡೆಯಲಿರ್ದುರ್ ಪೆಱರ್ಗೆ ಮುನಿವವಂ (ಗೋಷ್ಠಶ್ವ Hlā.). ಪರರ ಸಮ್ಪತ್ತಿಗೆ ಮುನಿವ ಮನುಷ್ಯನು (ಅನ್ಯಶುಭದ್ವೇಷ, ಮತ್ಸರ); ಮುನಿದು ನೋಡುವ ನೋಟ (ಅದೃಷ್ಟಿ Nr.). ಕವಿಗೆ ಕವಿ ಮುನಿವಂ (Śmd. 159; see Śmd. s. ಬಿಣ್ಪು). ಪಿತಾ ಮಾತಾ ಮುನಿದ ಸುತನಿಗೆ ಗತಿ ಯೇನು? — ಒಲಿದರೆ ನಾರಿ, ಮುನಿದರೆ ಮಾರಿ (Prvs.). ಅರಸೊಲಿದು ನಡಿಸಿದರೆ ಸಿರಿಯಕ್ಕು, ದೆಸೆಯಕ್ಕು, ಕರಿತುರಗಬಲವು ಪಿರಿದಕ್ಕು; ಮುನಿದರೆ ಕರ ನಾಶವಕ್ಕು (Sp.). ಎನ್ತಪ್ಪನಾದರೂ ಮನ್ತ್ರಿಯ ಹಗೆ ಹೊಲ್ಲಾ; ಎನ್ತಕ್ಕುಮ್ ಅರಸು ಮುನಿದರೆ? ಆ ಮನ್ತ್ರಿಯನ್ತಕನಕ್ಕು (Sp.). see Cpr. 8, 54. 95; Abh. P. 14, 58; Bp. 22, 21. 28. 65; 45, 3; 47, 11. 12. 19. 28; Bh. 6, 2, 2; J. 6, 2. 30; 24, 55; ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿವ.

ಮುನಿ muni. 2. that becomes angry (see ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿ). 2, anger. — ಮುನಿಯ. -ಅ 3. that becomes angry (see ಮುಟ್ಟಿಟ್ಟರೆ ಮುನಿಯ). [— ಮುನಿವರ್. enemies. ಶೋಕಮನಿವರ್ಗುಂ ಮುನಿವರಂ ತವೆ ಕೊನ್ದೊಡನೀಗುವಂ Pb. 12, 36].

ಮುನಿ **muni.** *a recluse who lives alone and has taken the vow of silence.* 2, *an ascetic* (ತಪಸ್ವಿ Śmd. Dh.); a sage, a saint; a devotee; a monk; — *a Buddha or Arhant.* 3, a male devil (My.). see Bp. 10, 27-29. 4, the number 7 (Ch.; see ಸಪ್ತರ್ಷಿ).

ಮುನಿಪ **muni-pa.** = ಮುನೀನ್ದ್ರ. [ಮುನಿಸುಮನಲ್ಲದಂ ಮುನಿಪನೆಮ್ಬುದು Kr. 2, 108]; (Bp. 43, 41; 50, 70).

ಮುನಿಪು munipu. (= ಮುಳಿಸು). anger, passion (ಕೋಪ Nn. 142. 167; J. 28, 5; T. ಮುನಿವು).

ಮುನಿಪುಂಗವ **muni-puṅgava.** an eminent sage (J. 2, 20; 21, 44).

ಮುನಿಮತ **muni-mata.** N. of a vṛitta (Ch.).

ಮುನಿಮನ **muni-mana.** N. of a vṛitta (Ch.).

ಮುನಿಯಿಸು muniyisu. to cause to become angry, to irritate (Abh. P. 14, 58).

ಮುನಿವಟು **muni-vaṭu.** a muni's lad or student (J. 19, 44).

ಮುನಿವರ **muni-vara.** an excellent muni (My.).

ಮುನಿಷಿ **munisi.** a secretary, a writer (My.; Br.; Mhr., H. ಮುನಶೀ). 2, a teacher of language (My.; Mhr.).

ಮುನಿಷೀಗಿರಿ **munisī-giri.** the office or business of munisi (My.; Mhr. ಮುನಶೀಗಿರಿ).

ಮುನಿಸು munisu. (= ಮುಳಿಸು). anger, wrath, passion, rage, enmity (ಕೋಪ, ಕ್ರೋಧ, ಅಮರ್ಷ, ರೋಷ, ಪ್ರತಿಘ Hlā.; ಅನುಶಯ Hlā.; ರೋಷ, etc. Mr. 234; ಮುಳಿಸು, etc., ಕೋಪ Ct. II, 27; ಮುಳಿಸು, ಕಿಸುಗಣ್ಣು, ಸೆಣಸು, etc., ಕೋಪ Śm. 39, Kk. 43; My.). [ಕಡೆಗಣ್ಣಳ್ ಮುನಿಸನಭಿನಯಿಪವ್ವೋಲ್ Kr. 1, 94; Pb. 1, 32; Ap. 5, 85]. ಮುನಿಸುಳ್ಳಾತನು (ಲೋಭ, ಮತ್ಸರ Nr.). ಮುನಿಸುಳ್ಳವಂ (ಅಮರ್ಷಣ, ಕ್ರೋಧಿ, ರೋಷಣ Mr. 234). ಮುನಿಸಿದು ನಿನತ್ತು, ಸಯ್ರಣೆಯೆನತ್ತು, ಕೆಳದಿಗೆ ತನತ್ತು ಸನ್ದಿಸುವೆಸಕಂ (Śmd. 179). ಕೊಟ್ಟು ಬರುವ ನಿಷ್ಠುರಕ್ಕಿನ್ತ ಕೊಡದೇ ಬರುವ ಮುನಿಸು ಲೇಸು (Prv.). see Cpr. 5, 134; 8, 79 va.; Grj. 2, 106 va.; Bp. 18, 9; 31, 19; 47, 9. 19-22. 25. 27; Bh. 1, 8, 77; J. 4, 54). — ಮುನಿಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. to grow angry or sulky (Dp. 63, 1). — ಮುನಿಸು ತಿಳಿ. anger to calm down or be appeased (Bp. 47, 19. 21. 27; My.). — ಮುನಿಸು ತಿಳಿಹು. to appease anger (Bp. 47, 20; 47, 56). — ಮುನಿಸು ತಿಳುಹು. = ಮುನಿಸು ತಿಳಿಹು. (Bp. 18, 9; 47, 27). — ಮುನಿಸು ಹರಿ. anger to go away or cease (My.). — ಮುನಿಸುಹರೆವು. spreading or increase of anger (Bp. 40, 85).

ಮುನಿಸುಗಾಱ munisu-gāṟa. a passionate man (My.).

ಮುನೀನ್ದ್ರ **muni-indra.** a great sage or ascetic (ಪದ್ಮ, ಯತಿ, ಯತೀನ್ದ್ರ Nn. 54; ಪುಣ್ಡರೀಕ Mr. 504). 2, *a Buddha or Jina.* 3, Śiva; etc.

ಮುನೀಶ್ವರ **muni-īśvara.** = ಮುನೀನ್ದ್ರ. (Śmd. 124; Bp. 61, 46; J. 27, 18). 4, a male devil (My.).

ಮುನ್ತು muntu. = ಮುನ್ದು 2 (Śmd. 146), (ಮುಂಚು 2). ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಮುನ್ತು (ಮುಖ, ನಿಸರಣ Hlā.). ಮುನ್ತಣ, ಮುನ್ತಣಂ (Śmd. 135). [ಮುನ್ತಣ ಲಕ್ಷಣ ಲಕ್ಷ್ಯಯಿಗಾನ್ತರ್ಗತ ಭೇದಮುಕ್ಕುಮಾ ವ್ಯತಿರೇಕಂ Kr. 3, 38]. ಆನೆಯ ಮುನ್ತಣ ಲಲಾಟ (ಅವಗ್ರಹ Mr. 155). — ಮುನ್ತಣಂ. -ಅಣ್-ಅಂ. (Śmd. 136). a man of the front. — ಮುನ್ತಾಗು. -ಆಗು. to become or be the first of a series. ಕೆಲಸ ಕೆಟ್ಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಅಜಾಗರೂಕತೆ ಅವಿವೇಕ ಮುನ್ತಾದದನ್ನು ಕುಱಿತು ವ್ಯಸನ ಪಡುತ ಪರೋಪಕಾರ ತಾತ್ಪರ್ಯವುಳ್ಳ ಸಾತ್ವಿಕಬುದ್ಧಿ (ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ, etc. Si. 69). ಪರದ್ರೋಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಒನ್ದನ್ನು ತೋಱಿಸಿ, ಮತ್ತೊನ್ದನ್ನು ಕೊಡುವದು ಮುನ್ತಾದ ಮೋಸವು (ಕಪಟ, etc. 71). ಉಪ್ಪು ಮುನ್ತಾದ ಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಅಗಿಯುವ ಮರದ ಗುದ್ದಲಿಗಳು (ಅಭ್ರಿ, etc.). ಊರ ಸುತ್ತಲೂ ಹಾಕಿರುವ ಬೇಲಿ ಮುನ್ತಾದ ತಡೆಗಳು (ಪ್ರಾಚೀನ, etc. 107). ಮಾವು ತೆಂಗು ದಾಡಿಮ್ಬೆ ಮುನ್ತಾದವುಗಳು (ವಾನಸ್ಪತ್ಯ 119). ದಳವಾಯಿ ಮುನ್ತಾದವರು (ಪ್ರಧಾನ, etc. 258). ಸೇಕದಾರ ಮಾಮಲೇದಾರ ಮುನ್ತಾದವರು (ಗೋಪ, etc. 259). ರಾಜದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ತರತಕ್ಕ ಕಾಣಿಕೆ ನಜರ್ ಮುನ್ತಾದದು (ಪ್ರಾಭೃತ, etc. 266). ಕರಗಿ, ಗಟ್ಟಿ ಒಡವೆ ಮುನ್ತಾಗಿ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಕೃತ 330). ಆ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನು ತನ್ನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಸೊಸೆನ್ದಿರು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಆಶ್ರಿತರು ಆಳು ಮಕ್ಕಳು ಮುನ್ತಾದವರನ್ನು ಕೂಡಿ ಕೊಣ್ಡು (B. 2, 20). ಮದುವೆ ಮುಂಜಿ ಮುನ್ತಾದ ಸಮಾರಮ್ಭಗಳು (2, 52). ಸರಕಾರದವರು ಸಾವಕಾರ ಮುನ್ತಾದವರಿಗೆ ಅವರವರ ಗಣ್ಯತೆ ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರವಾಗಿ ಉತ್ಪನ್ನದೊಳಗಿನ್ದ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ದೊರದೀತೆಮ್ಬುದಾಗಿ ವರ್ಷಾಶನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟದ್ಧಾರೆ (5, 111). [— ಮುನ್ತಿಡು. -ಇಡು. = ಮುನ್ದಿಡು. ಷೋಡಶ ಕ್ರಿಯೆಗಳಂ ಗಾಂಗೇಯಂ ತಾಂ ಮುನ್ತಿಟ್ಟು ಮಾಡಿ Pb. 1, 87 va.]. — ಮುನ್ತೆ. -ಎ. (Śmd. 146). (= ಮುಂಚೆ), ಮುನ್ತೆ. in front of anything that is behind [ಮುನ್ತೆ ಪೇಱ್ದ ಕುಱಿಪಂ ಕುಱಿಗೊಣ್ಡು Kr. 1, 129; Ap. 3, 45 va.]; (ಮುನ್ದುಗಡೆ 52 Cm.; ಇದಿರೊಳ್ 226 Cm.; Ch. v. 111). 2, hereafter, thereafter; henceforth (ಮುನ್ದೆ Śmd. 399 Cm.; see Sp. after No. 3). 3, previously, beforehand. ಮುನ್ತೆ ಬನ್ದು, ನೀನೆನಗೆ ವಸನ್ತನಾಗಮನಮಂ ನೆಱೆ ಸೂಚಿಸಿ ಕೊಟ್ಟೆಯ್!

(Cpr. 7, 41). ಮನ್ತ್ರಿಯಾ ಹಗೆ, ನೃಪನ ಕಾನ್ತೆಯಾ ಸವಿಮಾತು, ಮನ್ತ್ರ ವಿಲ್ಲದನ ಗೆಳೆತನಗಳು ತನ್ನ (ನ್ನು) ಮುನ್ದೆ ಕೊಲ್ಲುವವು (Sp.). see Bp. 17, 9; 20, 31; 41, 15; 51, 25; 52, 43; J. 2, 30.

ಮುನ್ದ munda. = ಮುನ್ದು 2. — ಮುನ್ದಗಡೆ. = ಮುನ್ದುಗಡೆ. (ಚೂಣಿ G.; My.). — ಮುನ್ದಗಾಣ್. = ಮುನ್ದುಗಾಣ್. (Bp. 34, 10; My.). — ಮುನ್ದ ಮಾಡು. = ಮುನ್ದು-. (ಚಾಚು G.).

ಮುನ್ದು mundu. 1. (= ಮುಂಚು 1). to be or go before, first or in advance (ಪುರಸ್ಸರಣ Śmd. Dh.; T.).

ಮುನ್ದು mundu. 2. = ಮುಂ- (ಮುಂಚ್-, Śmd. 198), etc., ಮುನ್ತು (146), ಮುನ್ದ (My.; Te.). the front-part or side, the front (ಅಗ್ರ Śmd. Dh.; 212 Cm.); the state of being in front of anything that is behind, following, succeeding (as a letter, etc., ಪರಂ 17. 59. 80. 84. 85. 196. 212. 225. 336. 384); the state of being advanced in position; that of being first; the state of being before or previous; the state of being future; (in front, etc.). [Tu. ದುಮ್ಬು]. ಮುನ್ದಣ, ಮುನ್ದಣಿಂ (Śmd. 135), (ಮುನ್ದರ್ಕೆ); ಮುನ್ದಕೆ, ಮುನ್ದಕ್ಕೆ, ಮುನ್ದಣಗೆ (see s. ಪಡು 3), ಮುನ್ದಣ್ಗೆ; ಮುನ್ದಿನ. ಊರ ಮುನ್ದು (Śmd. 162). ಮನೆಯ ಮುನ್ದಣ ಇಕ್ಕೆಲಂ (ಪ್ರಘಾಣ, ಅಲಿನ್ದ); ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ಆದಾತನು (ಪರಾಙ್ಮುಖ, ಪರಾಚೀನ Nr.). ಮುನ್ದಣ ಮೆಯಿ (ಕ್ರೋಡ, ಅಂಕ, ಉತ್ಸಂಗ); ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾಗುಹ (ವಿಪರೀತ, ಪರಾಚೀನ Hlā.). ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾದುದು (ವಿಪರೀತ Nn. 151). ನಾನು ಮುನ್ದು, ತಾನು ಮುನ್ದು ಎನ್ಬುದಾಗಿ ಮಾಡಲ್ ಪಡುವ ಕೆಲಸ (ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ Si. 293); ಶೋಕಾದಿಗಳಿನ್ದ ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ತಿಳಿಯದವನು (ವಿಹಸ್ತ, ವ್ಯಾಕುಲ 365). ಮುನ್ದಾಗಿ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಪುರಸ್ಕೃತ, ಅಗ್ರತಃಕೃತ 428); ಎಡದ ಕಾಲು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ನೀಡಿಟ್ಟು (288). ನಮಗೆ ಮುನ್ದಕೆ ಸರ್ವಥಾ ಅಮಿತ್ರನಹನು! (J. 30, 25). ರಕ್ಕಸನಹನು ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ತನಗವಂ! (Bh. 1, 8, 28). ಮುನ್ದಲಕ್ಷ್ಮಂ... ಮುನ್ದಣ್ಗೆ ಬರೆವರೆ (Rśv. 13, 95 va.). ಕಡ್ಲೆಗೆ ಮುನ್ದು, ಕಡಿವಾಣಕ್ಕೆ ಹಿನ್ದು. — ಈರಣ್ಣನ ಮುನ್ದಣ ಬಸವಣ್ಣ. — ಮುನ್ದಣ ಬುದ್ಧಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ಮೂಱು ದಾರಿಯ ಮಣ್ಣೇ. — ಮುನ್ದಿನ ಮುಕ್ತಿಗಿನ್ತ ಈಗಿನ ಭುಕ್ತಿ ಲೇಸು (Prvs.). ಆತನು ತುಸು ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ಹೋದನು (B. 2, 53). ಮುನ್ದಿನವರು (3, 115). see Bp. 18, 4; 26, 28; 32, 22; 40, 8; 43, 52; 44, 9; 57, 42; Rśv, 13, 1 va. & 61 va. — ಮುನ್ದಕೆ ಮಾಡು. to push forward: to shut, as a door (My.; B. 4, 42). — ಮುನ್ದಕೆ ಹಾಕು. to place, or throw, in front of (My.). 2, to put to the future, to put off, to delay (My.). [— ಮುನ್ದಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. to send in advance. ಜಯಶ್ರೀಯೆ ಮುನ್ದಟ್ಟಿದೆಕ್ಕಾವಳಿಯೆಮ್ಬನ್ತಿರ್ಪುದಂ... ಕಟ್ಟಿದಂ ಚೀಚರೇನ್ದ್ರಂ Ap. 1, 76]. — ಮುನ್ದಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. to go on, to advance (Śśv. 3, 49; J. 16, 20). — ಮುನ್ದರಿ. (= ಹರಿ). (= ಮುನ್ದುವರಿ). to run before, to go in advance; to surpass, to excel (My.; B. 4, 143); to go forward (My.). — ಮುನ್ದರಿಸು. (= ಹರಿಸು). to cause to run in advance, as a horse (My.); to cause to proceed, to get on, as a work (My.). — ಮುನ್ದಱಿ. = ಮುನ್ನಱಿ (s. ಮುನ್ನ). to know beforehead (Abh. P. 9, 158); to know what is to come (Abh. P. 9, 158; Rām. 6, 51, 14; J. 5, 20); to be far-seeing, forecasting or provident. ಮುನ್ದಱಿವವನು (ದೀರ್ಘ ದೃಷ್ಟಿ Hlā.; Mr. 240). — ಮುನ್ದಾಗು. -ಆಗು. to be or go before (the rest), to go to the front, to be the first, to excel (B. 5, 43. 163. 185. 285; My.). — ಮುನ್ದಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಮುನ್ದಿಡು. (J. 24, 43; My.). — ಮುನ್ದಿಡು. -ಇಡು. to put before or in front; to put or place in the presence of some one, to present, as a cause or suit; to make something one's chief object or aim; to put to the front, to treat with honour; to put forward, to extend, as the feet [ಅತಂ ಮುನ್ದಿಟ್ಟಾ ಜನಕಸುತೆಯನೊಯ್ದಂ Kr. 3, 195; Ap. 3, 92]; (Cpr. 1, 132; 5, 111 va.; Bp. 6, 7; 12, 7; 14, 18; 37, 51; Rśv. 5, 133; My.). — ಮುನ್ದಿರ್. -ಇರ್. to be in front (of some one, Bp. 47, 43; 57, 61). [ಕುಡುವ ಪೊಜ್ಜೆಜೊಳ್ ಮೇರುವೆ ಮುನ್ದಿರೆಯುಂ Pb. 1, 48]. — ಮುನ್ದರಿಸು. -ಇರಿಸು. = ಮುನ್ದಿಡು, ಮುನ್ದಿರಿಸು. (Bp. 31, 28; 59, 12; My.). — ಮುನ್ದಿಱುಪು. -ಇಱುಪು. to put down in front of (Cpr. 2, 59 va.). — ಮುನ್ದುಕಡೆ. = ಮುನ್ದುಗಡೆ. ಮುನ್ದುಕಡೆ ನಡೆಯುವ ಊಱಗಡವನು (ಪುರೋಗ, ಅಗ್ರೇಸರ, ಪುರಸ್ಸರ, etc. Si. 281). — ಮುನ್ದುಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಮುನ್ದ-. the front side or direction, the front; the state of being in front, or in front of any thing that is behind; in front; to the front, forwards (My.; J. 28, 45; B. 5, 297). ಮುನ್ದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ (ಮುನ್ತೆ Śmd. 52 Cm.; ಇದಿರೊಳ್ 62 Cm.; ಮುನ್ದೆ 64 Cm.; ಪರದೊಳ್ 20 Cm.). ತಲಬಾಗಿಲ ಮುನ್ದುಗಡೆ ಇರುವ ಅಂಗಳ (ಪ್ರಘಾಣ, etc. Si. 110); ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಜೋಲಾಡುವನ್ತೆ ಮುನ್ದುಗಡೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಣ್ಡ ಹುವ್ವಿನ ಸರ (ಲಲಾಮಕ 229). — ಮುನ್ದುಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. to see what is before (oneself); to know what to do, to be unperplexed or unbewildered; to have foresight (Bp. 43, 36; Rśv. 6, 11 va.). — ಮುನ್ದುಗಾಣಂ. -ಕಾಣಂ. a man who does not see what is before himself, a blind, stupid man (ಮೋಡಾಮೋಡಿ Bhn. 40). — ಮುನ್ದುಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. to appear what is to be done (J. 2, 43). — ಮುನ್ದುಗಿಡಿಸು. -ಕಿಡಿಸು. = ಮುನ್ದುಗೆಡಿಸು. (Grj. 9, 68). — ಮುನ್ದುಗಿಡು. -ಕಿಡು. = ಮುನ್ದುಗೆಡು. (Grj. 2, 106 va.; 6, 5 va.). — ಮುನ್ದುಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. = ಮುಂಗೆಡಿಸು, ಮುನ್ದುಗಿಡಿಸು. to ruin prospects or coming joy; to cause to be at a loss; to discomfit (Bp. 18, 22. 65; J. 15, 33; 27, 10; Abhā. 1, 24). — ಮುನ್ದುಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಮುಂಗೆಡು, ಮುನ್ದುಗಿಡು. prospects or coming happiness to be ruined; to be at a loss, to grow perplexed or bewildered, to dispair [ಪಂಚೇನ್ದ್ರಿಯ ವಿಷಯವೆಮ್ಬ ವಿಷದಿನ್ದೆ ಆನು ಮುನ್ದುಗೆಟ್ಟೆನಯ್ಯಾ Bv. 20]; (Rśv. 13, 104 va.; J. 15, 26). ಮುನ್ದುಗೆಟ್ಟವನು (ವ್ಯಗ್ರ, ಆಕುಲ Nr.). — ಮುನ್ದುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to put before oneself, to remember (Grj. 4, 103). 2, to take the lead, to go in front (8, 56 va.). — ಮುನ್ದುಚೂಣಿ. = ಮುಂಗುಡಿ, q. v. — ಮುನ್ದುಮಾಡು. = ಮುನ್ದ-. to put to the front (as a speaker, etc. My.); to bring forward, to cause to advance (in learning, etc. B. 5, 213; My.); to extend. — ಮುನ್ದುವರಿ. -ಪರಿ. (= ಮುನ್ದರಿ). to run, hurry or rush forward; to advance; to come to the front; to act precipitately or inconsiderately (ಮುಮ್ಬರಿ Kk. 71; Bh. 1, 14, 20; J. 10, 53; 13, 1; 23, 15; B. 5, 285). ಮುನ್ದುವರಿದು ಮಾತನಾಡುವವನು (ದುರ್ಮುಖ, ಮುಖರ, ಅಬದ್ಧಮುಖ Nr.). — ಮುನ್ದೂಟಿ. -ಊಟಿ. (= ಹೂಟಿ). a leather rope for a cart (S. Mhr.). — ಮುನ್ದೆ. ಮುನ್ದು-ಎ 3 (Śmd. 146). = ಮುನ್ತೆ (146), ಮುನ್ದು 2 (146). the front, etc.; before, in front of; in front of a thing that is behind; before, in advance, at the head; forward; first, in the first instance; further; thereafter, hereafter, in future (ಪುರಸ್ತಾತ್, ಅಗ್ರತಃ Si. 468; ಮುನ್ದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ Śmd. 64. 86. 143 Cm.; ಅಗ್ರದೊಳ್ 66. 225. 245 Cm.; ಅಗ್ರದಲ್ಲಿ 120 Cm.; ಪರದೊಳ್ 127. 192. 214. 236 Cm.; ಇದಿರ್ 223 Cm.; C.). [ಕಟಿಲ್ಚಿ ಕಳೆಗೊಣ್ಡಿ ಮುನ್ದೆ ಬಾರದ ಪದನುಂ Kr. 2, 5]. ದಿವಿಜರ ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಸೊಗಯಿಪುದು ಮುನ್ದೆ ಮನ್ದರಶೈಲಂ (Śmd. 266). ಎಡದ ಕಾಲನುಡುಗಿ ಬಲದ ಕಾಲ ಮುನ್ದೆ ಇಕ್ಕುವದು (ಆಲೀಢ); ಮುನ್ದೆ ಹೋಹವನು (ಪುರೋಗ, etc. Nr.). ಮನೆ ತಲಬಾಕಲ ಮುನ್ದೇ ಇರುವ ಬಯ್ಲು (ಮುಖ, ನಿಸ್ಸರಣ Si. 113); ಮುನ್ದೆ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಿಲ್ಲದೇ ವ್ಯಯವಾಗಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ವ್ಯಯ 393). ಅದಱಿನ್ದ ಮುನ್ದೆ (from that time, B. 4,

80; My.). ಕುದುರೇ ಹಿನ್ದಿರಬೇಡ, ಅರಮನೇ ಮುನ್ದಿರಬೇಡ. — ನರೀ ಕಥೆಯ ಮುನ್ದೆ ಹರಿಕಥೆಯೇ? (Prvs.). see Ch. v. 17. 101; Bp. 1, 21. 59; 2, 10; 5, 38; 22, 48; 30, 20; 46, 36; 49, 16; 50, 23; 53, 17; Śm. 20; Bh. 1, 8, 20; 2, 4, 6; C. Bp. 4, 7; Rsv. 5, 118; J. 3, 1; 10, 10; 13, 31. 62; 28, 29. 59; B. 2, 42; 4, 1. 138; 5, 43; Prv. s. ಸವ್ಪುಳ. — ಮುನ್ದೆ ಬರ್. -ಬರು. to come or arrive first (B. 5, 53; My.). 2, to come, or to happen, hereafter or in future (Rsv. 13, 18; My.). ಮುನ್ದೆ ಬರುವ ಸಮಯ (ಆಯತಿ, ಉತ್ತರಕಾಲ Si. 266); ಮುನ್ದೆ ಬರತಕ್ಕ ಪ್ರಯೋಜನ (ಉದರ್ಕ, ಉತ್ತರಫಲ 266); ಮುನ್ದೆ ಬರುವ ದಿನ (ಶ್ವಸ್ 477). — ಮುನ್ದೆವರಿ. -ಪರಿ. = ಮುನ್ದುವರಿ. to rush, or come, forward or to the front. ಆ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ, ನಾ ಮುನ್ದೆ ನೀ ಮುನ್ದೆ ಅನ್ನ, ಜೀವದ ಮೇಲೆ ಉದಾರರಾಗಿ ಮುನ್ದೆವರಿದರು (B. 5, 43). — ಮುನ್ದೆ ಹಿನ್ದೆ. before and behind (Bp. 56, 13).

ಮುನ್ದುಱು mun-tuṟu3. running or moving before, etc. (ಮುಮ್ಬರಿವುದು Kk. 24; Śm. 50). — ಮುನ್ದುಱುವರಿ. -ಪರಿ. to move in front, to go before (Abh. P. 15, 2).

ಮುನ್ದೆ munde. 1. see s. ಮುನ್ದು2.

ಮುನ್ದೆ munde. 2. a jar-like brass vessel (My.).

ಮುನ್ನ munna. ಮುನ್ನಂ. the front, etc. (= ಮುನ್ದು2); in front, before; beforehand; formerly, previously; in a former time or in former times; first, first of all; prior to; preceding, former; following, henceforth, after, thereafter (ಅದಿ, ಅಗ್ರ, ಪುರಾ, ಪೂರ್ವ, ಪ್ರಥಮ, ಪ್ರಾಕ್, ಪುರಸ್ Hlā.; ಪುರಸ್, ಪುರತಸ್, ಅಗ್ರತಸ್ Nr.; T.). ಮುನ್ನಿನ (Bp. 20, 5; 22, 43; 27, 24. 49; 30, 31; 51, 64; 61, 60; the form probably belongs to ಮುನ್ 2). [ಬಗೆದನ್ತೆ ಸಮೆಱ ಪೇೞಲ್ ಮುನ್ನಂ ನಿಕ್ಕುವ ನೊಳವಪ್ಪುದೞಿಂ Kr. 1, 41; ಮುನ್ನಿನ ದಿವಸದೊಳಗಣ Pb. 3, 4 va.; Ap. 6, 48 va.]. ಮುನ್ನಿನ ದಿನಂ (= ಮುನ್ನಾದಿನ, 43, 67). ಸಿನ್ನ ಕೊರ ಳಿಗೆ ಕಪ್ಪು ಬಾರದ ಮುನ್ನ (ere the black colour came—), ತ್ರಿಪುರಂ ಗಳುರಿಯದ ಮುನ್ನ, ಗೌರಿಯ ಮದುವೆಯಾಗದ ಮುನ್ನ, ಭೂಗಗನದಿಂ ನಿಚಯಮಂ ಜಗಕೆ ರಚಿಸದ ಮುನ್ನ, ಮೂರ್ತಿಗಳೆಣ್ಟುಮಿಲ್ಲದ ಮುನ್ನವೆ, ಅಜಹರಿಗಳು ಜನಿಸದತ್ತತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ, ಅತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನತ್ತ ಸೀವೆನ್ನಾಳ್ದನ್, ಅನ್ ಆಳ್ (9, 50. 51). ಕಿಳರ್ವ ಗೋಱಗೆಯ ದನಿ ಕಿವಿವೊಗದ ಮುನ್ನಂ (Rsv. 6, 11 va.). ಕಾತಿಗೊಳ್ವದ ಮುನ್ನ (Bh. 1, 10, 36). ಮಡವು ಸೊಂಕದ ಮುನ್ನ (6, 2, 2). ಅದಱಂ ಮುನ್ನ (Bp. 21, 46). ಜಾಯಿಲ (ಎಕ್ಕಲನಂ) ಕಣ್ಡು ಪಾಯಲ್, ಅದಱಂ ಮುನ್ನ (ಬೇಡಂ) ಪರಿದು ಬನ್ದು (Raghc. 17, 72). ತಾ ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದುದೆರೆಯ ಕಲ್ಲೆಣ್ಟೆ? (Sp.). ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಹೊನ್ನಿಲೇ ಪೋಪುದೇ? (Sp.). ಮುನ್ನ ಶತಕೋಟಿರಾಯರಾಳಿದಾ ನೆಲಂ (Dp. 1). see Abh. P. 5, 75; Bp. 2, 10; 4, 27; 20, 41; 30, 9; 38, 51; 43, 49. 69; 44, 4; 53, 27. 33; 55, 32; 60, 4; Bh. 1, 8, 90; 2, 13, 48; J. 1, 10; 6, 30; 18, 19; 29, 32. 36; 31, 35. remark: the compound terms below might be put to ಮುನ್ನೆ. [— ಮುನ್ನನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. as before. ನಡೆ ನೋಡಲ್ ರೂಪು ಕೇಳಲ್ ನುಡಿ ಪುರದ ಜನಕ್ಕಾಯ್ತು ಮುನ್ನನ್ತೆ ಮೇಗಣ್ಣುಡದಾರ್ಗಳ್ Ap. 7, 56]. — ಮುನ್ನಮೆ. -ಎ. = ಮುನ್ನವೆ [ಉಡೆವಣೆ ಪಱಯದ ಮುನ್ನಮೆ Pb. 1, 46]; (Rsv. 13, 77 va.). — ಮುನ್ನಱ. -ಅಱ. = ಮುನ್ದಱ. to know beforehand; to see before oneself; etc. (Bp. 1, 55; 18, 67; 25, 7; 30, 25). — ಮುನ್ನವೆ. -ಎ 3. even before, beforehand, etc. ಇದಱಪದ್ರವವೆನ್ತು ನೋಡುವೆನ್? ಇದಕೆ ಮುನ್ನವೆ ಸಾವೆಂ! (Bp. 13, 26). ಹಿಡಿಯ ಪೋಪುದಱನ್ದ ಮುನ್ನವೆ (53, 49). see Grj. 4, 54; Bp. 21, 46; 28, 48; 48, 23; 52, 32; 56, 40; Rsv. 13, 96; J. 7, 47. also ಮುನ್ನವೇ (Bp. 5, 13). — ಮುನ್ನಾ. = ಮುನ್ನ. ಮುನ್ನಾದಿನ, ಮುನ್ನಾ ದಿವಸ, the day before, the day preceding to-day (B. 4, 154; My.). — ಮುನ್ನಾಡು. ಮುನ್ನ-ಆಡು. to utter before or previously (Bp. 25, 33). — ಮುನ್ನಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. = ಮುನ್ದಿರಿಸು. (Bp. 14, 7). — ಮುನ್ನಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. to first part of the night, nightfall (ಪ್ರದೋಷ Hlā.). — ಮುನ್ನೀ. -ಈ. to give before or ere (one is asked). ಬೇಡದೇ ಮುನ್ನೀವ ರೂಢಿಯೊಳಗುತ್ತಮನು, ಬೇಡಿದಡೀವ ಮಧ್ಯಮನು, ಅಧಮ ತಾ ಬೇಡಿದಡೀಯ (Sp.). 2, to give in a former time (Bp. 56, 45). — ಮುನ್ನೊರ್ವ. -ಒರ್ವ. one at a former time; a predecessor (J. 28, 14).

ಮುನ್ನಲ್ munnal. = ಮುನ್ನ. (Bp. 35, 46; 50, 72).

ಮುನ್ನಾಗ munnāga. = ಪುನ್ನಾಗ No. 5. a timber tree yielding a red dye, Rottleria tinctoria Roxb. (St. & Pl.).

ಮುನ್ನು munnu. = ಮುನ್ 2, etc. formerly, before, etc. (*only* in Si.). ಮುನ್ನು ಹಸುವುಗಳು ಮೇಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಲ (ಆಶಿತ, ಗವೀನ Si. 318). ಈ ಪದಗಳಿಗೆ ಮುನ್ನು ಪೇೞ್ದ ರೂಪಭೇದದಿನ್ದ ಲಿಂಗನಿರ್ಣಯಮಾಗುವದಿಲ್ಲ (385).

ಮುನ್ನೆ munne. ಮುನ್2-ಎ3. = ಮುನ್ನವೆ. (Śmd. 60. 63). even the front, etc. (*e. g.* perhaps J. 8, 25; 19, 4; 29, 32; T. ಮುನ್ನೈ, antiquity). [ಜನಮಱಯದನ್ತೆಗಂ ಮುನ್ನೆ ನಯಮನಱದು Kr. 3, 144; Pb. 4, 44 va.; Ap. 1, 81]. — ಮುನ್ನಿಱ. -ಇಱ. (Śmd. 60. 63, where this reading, instead of ಮುನ್ನಱ, is in Mdb. MS.). to stab or kill at a former time or previously (Bp. 21 sum). — ಮುನ್ನುೞ. -ಉೞ. to remain alive afterwards. ಇನ್ದ್ರನಂ ಗಿರಿಶನಂ ಸರ್ವಸ್ವಮಂ ಕೊಣ್ಡು, ಮುನ್ನುೞವರ್ (Śmd. 78).

ಮುಪ್- mup. = ಮು-, etc. three. — ಮುಪ್ಪಟ್ಟೆ. three stripes or lines (My.). — ಮುಪ್ಪಟ್ಟೆ. three bare places on the head (My.). — ಮುಪ್ಪಾಗ. three pāgas or three-fourths of a paṇa (3 aṇes 6 kāsus, My.). ಹಾಗದ ಕೋತಿ (or ಗೋದಿ) ಮುಪ್ಪಾಗದ ಬೆಲ್ಲ ತಿನ್ತು. — ಹಾಗದ ಕೋೞ ಮುಪ್ಪಾಗದ ಮೇವು ತಿನ್ತು. — ಆಡು ಹಾಗ, ಕೂಲಿ ಮುಪ್ಪಾಗ. — ಊಟ ಹಾಗ, ಫಲಹಾರ ಮುಪ್ಪಾಗ. — ಹಾದಿ ಜಗಳ ಹಣವಡ್ಡ (or ಹಣಹಾಗ), ಬೀದಿಜಗಳ ಮುಪ್ಪಾಗ (Prvs.). — ಮುಪ್ಪುರಿ. (Śmd. 223). three twists (Rām. 6, 14, 20); three strings, cords or strands (Abhā. 2, 105; a three-fold cord, T.). — ಮುಪ್ಪುರಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. three cords to be united (Abh. P. 3, 64). — ಮುಪ್ಪುರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to get three turns or twists (Rām. 6, 13, 6); to form three cords (Grj. 8, 45 va.; Rsv. 4, 113). — ಮುಪ್ಪುರಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to twist three times together (Bp. 57, 18). — ಮುಪ್ಪೊಱಲ್. (Śmd. 223). three cities: Tripura. — ಮುಪ್ಪೊಱಲುರಿಕ. -ಉರಿಕ. he who burnt Tripura: Śiva (ಈಶ್ವರ Śm. 2. 3).

ಮುಪ್ಪು muppu. old age (ಜರೆ, ವಿಸ್ರಸೆ Hlā., Nr.; ಸ್ಥಾವಿರ, ವೃದ್ಧತ್ವ Si. 195; ಜ್ಯಾನಿ, ಜೀರ್ಣ 389; My.; Te.; T. ಮೂಪ್ಪು; T. ಮುಪ್ಪು, ಮೂಪು also: superiority, pre-eminence; antiquity; see ಮುದು 1, etc.). [ಸಿಂಗದ ಮುಪ್ಪುಂ ನೆಗೞ್ದ ಗಾಂಗೇಯರ ಮುಪ್ಪುಮಿಱ ಕೆವಡೆಗುಮೆ Pb. 10, 19; Ap. 1, 81]. ಮುಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲ. ಮೊದಲಾದವ ಜಿಲ್ಲ ಮುಪ್ಪಿನಿನ್ದಾದ ಬಿಳುಪು (ಪಲಿತ Nr.). ಮುಪ್ಪು ಬಲ್ಪಾಗೆ ಶಿಥಿಲಂ (Mr. 310). ಕೇವಲ ಮುಪ್ಪು (ಜರೆ, etc. Si. 195). ಮುಪ್ಪಾದೆಂ (J. 32. 21). ಮುಪ್ಪಾದ ಮೇಲೆ ಮೂಱು ದಿನವಿರ ಬಾರದು. — ಚಿನ್ತೆಯೇ ಮುಪ್ಪು, ಸನ್ತೋಷವೇ ಯೌವನ. — ಸೂಳೆ ಮುಪ್ಪಾಗಿ ಶೀಲ ಹಿಡುಕೊಣ್ಡನ್ತೆ (Prvs.). see Bp. 25, 23; B. 3, 25; 4, 2. 156; Prv. s. ಲೆಕ್ಕ. — ಮುಪ್ಪುದೋಱು. -ತೋಱು. old age to appear. ಮುಪ್ಪುದೋಱುವವಂ (ವಿಸ್ರಸ, ಜರಾವತ್ Mr. 310).

ಮುಮ್- mum. 1. = ಮು-, etc. three. — ಮುಮ್ಮಡಿ. three folds; three times; thrice as much, etc.; triplicity (Bp. 25, 10; 28, 39; Si. 285; My.). ಬಿಳೀ ಕರಡಿಗಳು ಊದೀ ಬಣ್ಣದ ಕರಡಿಗಿನ್ತ ಮುಮ್ಮಡಿ ದೊಡ್ಡವಿರುತ್ತವೆ (B. 3, 108). — ಮುಮ್ಮಡಿಕೆ. = ಮುಮ್ಮಡಿ. (My.). — ಮುಮ್ಮಡಿಸು. to make three folds or three-fold; to do thrice as much; to treble (Bp. 23, 37; My.). — ಮುಮ್ಮಾಱು. (Śmd. 223). three articles of exchange (Te.; three turns or times; see another ಮುಮ್ಮಾಱು s. ಮುಮ್ 2-). — ಮುಮ್ಮೊನೆ. three points (see another ಮುಮ್ಮೊನೆ s. ಮುಮ್ 2-). — ಮುಮ್ಮೊನೆಗೆಯ್ದು. -ಕೆಯ್ದು. a trident (ತ್ರಿಸುಳ Ct. II, 79; Śs.).

ಮುಮ್- mum. 2. = ಮುಂ- (ಮುಜ್-), etc. that which is before, etc. (*cf.* ಮೊಮ್-); before, at a previous time (Cpr. 3, 28; 4, 33; 8, 42; Rśv. 11, 156 va.). — ಮುಮ್ಪಥ. the path or place in front (J. 14, 27). — ಮುಮ್ಪುಗು. to rush forward or enter into (J. 6, 8). — ಮುಮ್ಪೇಱ್. to say or mention before (Abh. P. 11, 7). ಎನ್ತುಂ ಮುಮ್ಪೇಱ್ದಿರ್ಥಾನ್ತರವರ್ ಅನ್ತುಟನೆ ಬೞಿಕ ತೋಱುವುದದು ದೃಷ್ಟಾನ್ತಂ (Kāvy. III, 3, B, 99). — ಮುಮ್ಪೊಣರ್. to close with first, to fight in the front (Rśv. 13, 86). — ಮುಮ್ಪೊಱ್ತು. the dawn (ಮುನ್ನೇಸಱ್ Śs.). — ಮುಮ್ಪೋಗು. to precede (Kāvy. III, 3, B, 108). — ಮುಮ್ಪಗಲ್. -ಪಗಲ್. (Śmd. 199). the first part of the day, the dawn [ಅನ್ತು ಮುಮ್ಪಗಲ್ವರಂ ತುಮುೞಿ ಕಾದುವ ಸಮರಭರಂ Pb. 13, 37 va.]; (ಪೊಱ್ತುಱಿ, ಉಷಃಕಾಲ Śm. 18; Cpr. 8, 103). — ಮುಮ್ಬಗೆ. to think of before (Abh. P. 9, 83); former enmity. — ಮುಮ್ಬದ. 1. the forepart of the haunch (? Cpr. 8, 69; Rśv. 11, 145). — ಮುಮ್ಬದ. -ಪದ. 2. the next verse (Rśv. 11, 33). — ಮುಮ್ಬನಿ. -ಪನಿ. the drops that precede a shower [ಕಾರ್ಗಾಲಮಂ ಸೋಗೆ ಮುಮ್ಬನಿಯುಂ ಜಾದಗೆವಕ್ಕಿ ... ನೆನೆವನ್ತಾಂ ನೆನೆವೆಂ ಸರೋಜಮುಖಿಯುಂ ಶ್ಯಾಮಾಂಗಿಯುಂ ನಲ್ಲಳಂ Ap. 12, 32]; (Bh. 1, 19, 21; Rśv. 8, 122; V. 5, 14 va.). [— ಮುಮ್ಬಯಣ. -ಪಯಣ. journey ahead. ಅನುವರದೊಳವಂ ಮುಮ್ಬಯಣಮ್ಬೋದಂ Pb. 12, 2]. — ಮುಮ್ಬರಯ. -ಹರಯ. (Śs.). the first period of life. — ಮುಮ್ಬರಿ. -ಪರಿ. 1. to run in front; to run or rush forward; to advance (ಮುನ್ನಡವರಿ Kk. 71; Rām. 3, 4, 7; Rśv. 13, 95; J. 2, 65; 18, 62; 20, 37). ಮುಮ್ಬರಿವುದು (ಮುನ್ನಡೞು Śm. 50). — ಮುಮ್ಬರಿ. -ಪರಿ. 2. running forward. — ಮುಮ್ಬರಿವರಿ. -ಪರಿ. to run or rush forward (Rām. 5, 8, 45). — ಮುಮ್ಬರೆ. -ಪರೆ. to extend forwards: to increase (Rśv. 4, 14 va.; 11, 157; V. 5, 7; Rām. 3, 8, 69). [— ಮುಮ್ಬಲ್ಲು. -ಪಲ್ಲು. front tooth. ಕುರುಳು ಬೆರಳು ಮುಡಹು ಮುಮ್ಬಲ್ಲ ಕೊಳ್ಳಾ Bv. 499]. — ಮುಮ್ಬಾಗ. = ಮುಮ್ಬಾಗ. (My.). — ಮುಮ್ಬಾಗಲು. the front door (My.). — ಮುಮ್ಬಾರ. weight in the forepart (of a cart, C.). — ಮುಮ್ಬೆಚ್ಚು. -ಪೆಚ್ಚು. to increase greatly (J. 30, 22). — ಮುಮ್ಬೆದೆ. the first time of sowing seed (My.). — ಮುಮ್ಬೆಳಕು. the form of the moon's light in the śukla pakṣa before it gets full (My.). — ಮುಮ್ಬೆಳಗು. the dawn (J. 1, 3). — ಮುಮ್ಬಾಗ. the forepart, the front part, the front (My.; B. 3, 99; 4, 83). ಮನ್ದಿರದ ಮುಮ್ಬಾಗ (Mr. 491). ಅಣ್ಡಗಳ ಮುಮ್ಬಾಗವಾದ ದಿಮ್ಮಿ (ಜಘನ Si. 208); ಆನೆಯ ಮುಮ್ಬಾಗ (ದನ್ತಭಾಗ 270); ರಥ ಮೊದಲಾದ ವಹನಗಳ ಮುಮ್ಬಾಗ (ಧುರ್ 276). [— ಮುಮ್ಮಡ. the front portion of the ankle. ಪೆರ್ದೊಡೆ ಕಟಿ ಮುಮ್ಮಡಂ ಪರಡು ಸನ್ದಿ ನೊಸಲ್ Pb. 11, 136]. — ಮುಮ್ಮನೆ. a house in front, an opposite house (Bp. 48, 20. 25). — ಮುಮ್ಮಾಗಿ. (Śmd. 199). the first part of the cool season. — ಮುಮ್ಮಾಱು. alteration of mind or bewilderment that is occasioned beforehand. — ಮುಮ್ಮಾಱುವೋಗು. -ಪೋಗು. to become bewildered beforehand (Bh. 4, 3, 34). — ಮುಮ್ಮುಖ. = ಮುಮ್ಮೊಗ. (Bh. 6, 4, 107). — ಮುಮ್ಮೇಳ. the performance of a dancing girl in front of the musicians and singers at her back (My.; see Prv. s. ಹಿಮ್ಮೇಳ). — ಮುಮ್ಮೊಗ. the forehead; the front, the forepart; facing, fronting, front (ಅದಲೆ Ct. II, 111; ಆದಲೆ, ಅಭಿಮುಖ Śs.). — ಮುಮ್ಮೊನೆ. an extreme point; a sharp point (Rām. 1, 16, 52; 3, 8, 22; Bh. 8, 23, 15; J. 30, 11; Śśv. 4, 42).

ಮುಮುಕ್ಷು mumukṣu. desirous of freeing. 2, eager to be free (from mundane existence), striving after mukti or emancipation; a person desirous of mukti. (Cpr. 1, 27; 9, 27 va.; Bp. 7, 15).

ಮುಮೂರ್ಷು mumūrṣu. wishing to die, being about to die. being at the point of death. (Cpr. 10, 57).

ಮುಮ್ಬಯಿ mumbayi. = ಬೊಮ್ಬಯಿ. Bombay (B. 2, 33; 4, 28, 104).

ಮುಮ್ಬರಿ mumbari. = ಮುಮ್ಮುರಿ, q. v. (see another ಮುಮ್ಬರಿ s. ಮುಮ್ 2).

ಮುಮ್ಬಿಗ mumbiga. a man of the front (Bh. 3, 18, 30).

ಮುಮ್ಬು mumbu. the forepart; the front (Bp. 1, 50; Rśv. 13, 71 va.; Rām. 6, 30, 14); the vanguard (Abh. P. 14, 10); the direction of the front; the state of being previous. — ಮುಮ್ಬಿಡು. to go or go away before or in advance; to place before one's self: to learn or consider beforehand (ಪುರೋಽವಗಮನ Śmd. Dh.). [Tu. ದುಮ್ಬು; ಮುನ್ನಿ the front part of a dress].

ಮುಮ್ಮರಿ mummari. = ಮುಮ್ಮುರಿ. (ಕಾಸಿದ ಮಳಲ್ Kk. 89, o. rs. ಮುಮ್ಬರಿ and ಕಾಸಿದ ಮಣಲ್; *cf.* ಮುರುಣ್ಟು 2?).

ಮುಮ್ಮೞಿ mummaḻi. = ಮಣ್ಮೞಿ, etc. an abnormal, hideous death (ರೂಪೞಿದ ಸಾವು Bhn. 28; Abh. P. 13, 65. 92).

ಮುಮ್ಮುರಿ mummuri. = ಮುಮ್ಬರಿ, ಮುಮ್ಮರಿ. heated sand (ಕಾಸಿದ ಮಳಲ್ Śmd. II, o. r. ಮರಲ್; *cf.* ಮುರ್ಮುರ?).

ಮುಮ್ಮುೞಿ mummuḻi. = ಮುಮ್ಮೞಿ, etc. (Bh. 8, 24, 18).

***ಮುಮ್ಮೞಿಸು mummaḻisu.** to push forward. ಅನ್ತು ಮುಮ್ಪಗಲ್ವರಂ ತುಮುೞಿ ಕಾದುವ ಸಮರಭರಂ ಮನೋಽರಾಗಮಂ ಮಾಡೆಯುಂ ಮುಮ್ಮೞಿಸಿ ಪಾಣ್ಡವ ಕೌರವ ಬಲದ ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಧಾನ ನಾಯಕರ್ಕಳ್ Pb. 13, 37 va.

ಮುಯ್- muy. 1. = ಮು-, etc. three (ಮೂಱು Śmd. 222; Te.). ಮುಯ್ಯೆನ್ದಂ (222). — ಮುಯ್ಯಡಿ. -ಅಡಿ. (Śmd. 223). three feet. — ಮುಯ್ಯಾಕು. -ಆಕು. three leaves (Te.). — ಮುಯ್ಯಾಕುಪೊನ್ನೆ. the plant Hedysarum gangeticum (Te.; ವಿದಾರಿಗನ್ಧ, etc., ಮೂಱೆಲೆಹೊನ್ನೆ Si. 150). — ಮುಯ್ಯಾರ್. -ಈರ್. six. — ಮುಯ್ಯಾರಡಿ. -ಅಡಿ. (Śmd. 223). six feet; that which has six feet: the black humble bee (ತುಮ್ಬಿ Śmd. II). — ಮುಯ್ಯಾರ್ಮೊಗ. Skanda (ತಾರಕ ಮಥನ Ct. I, 92; II, 52; ಗುಹ Kk. 6). — ಮುಯ್ಯೆರಡು. -ಎರಡು. = ಮುಯ್ಯಾರ್. — ಮುಯ್ಯೆರಡಡಿ. -ಅಡಿ. = ಮುಯ್ಯಾರಡಿ. (ಪಱಮೆ, ಬವರ 2, etc. Kk. 14; ತುಮ್ಬಿ, etc. 90). — ಮುಯ್ಯೇೞ್. twenty-one. [ಮುಯ್ಯೇೞು ಸೂೞ್ ಕೋಪದಿಂ ಕಡಿಯಲ್ Pb. 11, 143]. ಚಲದಿಂ ಮುಯ್ಯೇೞ್ ಸೂೞ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನೞಿಸಿ, ಕೊನ್ದಿಕ್ಕಿದಂ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಂ (Śmd. 223).

ಮುಯ್ muy. 2. = ಮುಡುಹು, etc. the upper part of the arm, the shoulder-blade, the shoulder (ಮುಡುಹು Ct. II, 105; ತೋಳ್ದಲೆ, ಭುಜದ ತುದಿ Śm. 71). — ಮುಯ್ಯಾನ್. -ಆನ್. to put the shoulder to: to apply the mind to; to resort to; to approach [ದೇವನೊಳ್ಪಿದನೆನ್ದು ಮುಯ್ಯಾನಲು ಬೇಡ ಕಜಕಟ ಕಾಡಿದ ನೊಳ್ಪಿದನೆ? Bv. 148; Cv. 588. 683]; (Grj. 4, 33 va.; 7, 72 va.; Rśv. 11, 108; V. 15, 16).

ಮುಯ್ muy. 3. = ಮುಯಿ, ಮುಯ್ವು 2. (linking to, from ಮುಡಿ 1 ?): requital, the act of returning like for like: the return of good for good, an equivalent returned for anything given (done or suffered), recompense; the return of evil for evil, retaliation, punishment. 2, a present given to the bride and bride-groom at their marriage by relations, etc., with the prospect of a recompense being made on such an occasion in their own house (ತೆಲ್ಲಟಿ Śm. 62). ಮದುವೆಯ ಮುಯ್ಯ ಸೀರೆ (see s. ತೆರಣ್ಣು). [— ಮುಯ್ಯಿಗೆ ಮುಯ್. tit for tat. ಮುಯ್ಯಿಗೆ ಮುಯ್ಯಾಗಿ ಕೆಟ್ಟಿತ್ತಯ್ಯಾ ಎನ್ನ ಭಕ್ತಿ Bv. 887].

ಮುಯಿ muyi. = ಮುಯ್ 3, etc. requital in a good or in a bad sense (ಪ್ರತಿಯಾತನ, ಪ್ರತಿಕೃತಿ Mr. 458; My.). 2, = ಮುಯ್ 3, No. 2 (ತೆಲ್ಲಟ್ಟು Ct. II, 69; Bh. 1, 10, 18; My.). — ಮುಯಿ ಮಾಡು. to present an object at a marriage with the prospect of a proper recompense (My.). — ಮುಯಿಗೆ ಮುಯಿ ತೀರಿಸು. to requite, to repay, in a good or in a bad sense (My.). [Tu. gift of money at a wedding].

ಮುಯಿಬು muyibu. = ಮುಯ್ 2, etc. the shoulder. (ತೋಳ್ದಲೆ, ಭುಜಾಗ್ರ Śs.).

ಮುಯಿವು muyivu. = ಮುಯಿಬು, etc. see Kk. s. ಮುಯ್ವು 1.

*ಮುಯ್ಪು muypu. = ಮುಯ್ವು 1. ಜಯ ಶ್ರೀ ವಧುವಂ ತಾಳ್ದಿ ಮುಯ್ಪಿನೊಳ್ Kr. 3, 190; Ap. 14, 17.

ಮುಯ್ವು muyvu. 1. = ಮುಯ್ 2, etc. the shoulder. (ಭುಜಾಗ್ರ, ಅಂಸ Hlā., ತೋಳ್ದಲೆ, ಭುಜಾಗ್ರ Kk. 67, o. r. ಮುಯಿವು; Abh. P. 8, 31; 14, 184 va.). [ಬಾಲಕ್ರೀಯೆಯುಂ ಮುಯ್ವಂ ನೋಡಿ ಸಿತು ತಾಯುಮಂ ತನ್ದೆಯುಮಂ Pb. 2, 11]. see ಪೊಱ-. — ಮುಯ್ವಾನ್. -ಆನ್. = ಮುಯ್ಯಾನ್. to apply the mind to: to reason (Cpr. 4, 45; 7, 69).

ಮುಯ್ವು muyvu. 2. = ಮುಯ್ 3, etc. requital. ಮುಯ್ವಂ ಮಗುಱ್ಚುವುದು (ಪ್ರತಿನಿರ್ಯಾತನ Hlā.). [ಕ್ಷಿತಿತಳದೊಳ್ ನೆಗಱ್ದರ್ದ ಪ್ರತಿಮಲ್ಲನನಿಕ್ಕಿ ಮುಯ್ವನಣಮಾನದೆ ದರ್ಶಿತ ದುರಿತಮಲ್ಲನುಮನುಡಿನ ತಕ್ಕಿನಿಂ ಸಭೆಗೆ ನಡೆದನಿನ್ದ್ರಾರ್ಚಿತನಾ Ap. 14, 134].

ಮುರ mura. 1. (fr. ಮುರಿ 1). = ಮುರವು, ಮುರು 1 No. 1, ಮುರುಗು, ಮುರುವು, ಮುರುಹು No. 2. that is bent: a wire-ring used as an ornament for the nose and the ear (My.).

ಮುರ mura. 2. P. p. of ಮುರಿ 1, in ಮುರ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಮುರ mura. 1. encompassing, encircling, surrounding. 2, a daitya slain by Krișṇa (Śmd. 183). — ಮುರಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. Krișṇa (Bh. 6, 1, 61).

ಮುರ mura. 2. = ಮುರೆ. a vegetable perfume. (ಗನ್ಧವತಿ, ಸುರಭಿ Mr. 129).

ಮುರಕ muraka. bending? see ಒಡ ಮುರಕನ ಕಾಯಿ. — ಮುರಕನಾಡು. N. of a province in Telugu (My.; Te. ಮುರಕ-, ಮುರಿಕಿ-). — ಮುರಕನಾಡುಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. a caste of Telugu smārta Brāhmaṇas belonging to that province (My.).

ಮುರಗ muraga. Tbh. of ಮೃಗ. a wild beast, etc. — ಮುರಗ ಲಿಂಗ. = ಮೃಗಲಿಂಗ. (Bp. 19, 74).

ಮುರಗಿ muragi. Tbh. of ಮೃಗಿ. a female deer, etc. — ಮುರಗಿ ಮಠ. a maṭha with the muragaliṅga in the Nagara province (My.).

ಮುರಜ muraja. *a kind of small drum, a tambourine* (ಮೃದಂಗ, ಮದ್ದಳೆ Mr. 80). 2, a verse artificially arranged in the form of a drum, one of the vicchitticitras (Kāvy. III, 2, B, 57. 60 seq.).

ಮುರಜನಾದ muraja-nāda. the sound of the muraja (Mr. 81; texts very corrupt).

*ಮುರಜ ಬನ್ಧಕ muraja-bandhaka. = ಮುರಜ No. 2. Kr. 2, 112.

ಮುರಜಿತ್ mura-jit. Viṣṇu or Krișṇa. (Kāvy. V, 62).

ಮುರಜೆ muraje. = ಮುರಜ No. 1. see Mr. s. ಆಂಕ No. 16.

ಮುರಟು muratu. = ಮುರುಟು 1, etc. to shrink, etc. ಪುಷ್ಪವಾಟಿಕೆಗಳು ಮುರಟಿದವು (Bp. 57, 48).

ಮುರದಾರಸಿಂಗಿ muradāra-singi. = ಮುರುದಾರಸಿಂಗಿ. sulphate of copper; or litharge, semi-vitrified oxide of lead (My.; Br., H. ಮುರುದಾರು, ಮುರ್ದಾರುಸಿಂಗು).

ಮುರಧ್ವಂಸಿ mura-dhvamsi. = ಮುರಜಿತ್. Krișṇa. (J. 2, 49. 54. 60).

ಮುರನಾಶನ mura-nāśana. = ಮುರಧ್ವಂಸಿ. (Bp. 57, 24).

ಮುರಮಥನ mura-mathana. = ಮುರನಾಶನ. (J. 13, 52).

ಮುರರಿಪು mura-ripu. = ಮುರಾರಿ. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಮುರಲಿ murali. ಮುರಲೀ. ಮುರಳಿ. a flute, a pipe. (My.).

ಮುರಲೀಧರ muralī-dhara. a flute-bearer: Krișṇa. (My.; *cf.* K. ಮುರೆ).

ಮುರವು muravu. = ಮುರ 1, etc. that is bent, etc. (My.).

ಮುರಹರ mura-hara. Krișṇa (Mr. 18; Śmd. 81; J. 4, 72). 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಮುರಳಿ muraḷi. = ಮುರುಳಿ. N. of a kind of grass which does much harm when in fields (its seed may be eaten, My.). see Prvs. s. ಎಳ್ಳು.

ಮುರಾನ್ತಕ mura-antaka. Viṣṇu or Krișṇa (Śmd. 292; J. 14, 14). 2, sign for a short syllable (Ch.).

ಮುರಾರಿ mura-ari. *Viṣṇu or Krișṇa.* 2, N. of authors.

ಮುರಿ muri. 1. to bend, to be bent; to grow crooked; to turn; to wind, to have many turns or a winding course, to meander; to stretch oneself with windings of the limbs (ವಕ್ರಭಾವ Śmd. Dh.; ವಕ್ರತೆ Śm. 105; My. with ಕೊಳ್ಳು). 2, to bend, to turn round or twist (as the whiskers); to stretch (the body) with windings (of the limbs, My.), etc. [ಪೆಱಸಿಂಗುವನಂ ಮುರಿದಡಸಿ ಪಿಡಿದು ಘಟ್ಟಿಸಿ Pb. 3, 30]. ಮುರಿದ ಫಣೆ (ಜಿಹ್ಮಗ, ಕುಣ್ಡಲಿ Mr. 400). ಕಣ್ಣ ಮುರಿ ದೆವೆ (ವಕ್ರ 469). ದೋಸೆ ತಿನ್ನುವಾಗ ಮೀಸೆ ಮುರಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). see Cpr. 7, 134; Grj. 2, 106 va.; Bp. 20, 11; 32, 28; 38, 17; 44, 5;

46, 56; 59, 12; Bh. 1, 10, 32; 3, 13, 32. 33; Rśv. 5, 83; 5, 120 va.; 6, 36; J. 12, 26; 25, 45; ಮೆಯ್‌-.

ಮುರಿ muri. 2. = ಮುರಿದು. short P. p. of ಮುರಿ 1. (Bp. 47, 59; 52, 12).

ಮುರಿ muri. 3. (= ಮುರಿವು). the state of bending, being bent, curved, etc. (see ಕರಿ ಮುರಿ s. ಕರಿ 2, ಬಲಮುರಿ, ಬಿಟ್ಟುಮುರಿ); a bend, a winding, the winding course of a river; a ring (see ಪುಲ್ಲ ಮುರಿ s. ಪುಲ್‌). 2, a ring of bent gold or silver wire worn on the wrist (ಕರಾಭರಣ Śm. 105; My.; see ಕೆಯ್‌-, ನಾಗ-). [Tu.]. 3, a pad of wool or down laid under the saddle of an ox (My.; see Prv. s. ಎತ್ತು 4). 4, a contrivance (a sort of iron ring) to keep the pair of rollers of a sugar-mill together (My.). — ಮುರಿಗಡಲು. -ಕಡಲು. a turning, *i. e.* churned, ocean (Bh. 7, 3, 19). — ಮುರಿದಿಟ್ಟಿ. a crooked look or eye (a side-glance, Rśv. 1, 135 va.). — ಮುರಿಮುಲಕು. a sash twisted round (Bh. 8, 24, 24). — ಮುರಿಯಾಟ. -ಆಟ. twisting the body about, contortion (Bh. 1, 6, 14).

ಮುರಿ muri. 4. preparation; preparedness; [propriety]. (ಸಮಕಟ್ಟು Śm. 105; M. ಮುಱ, T. ಮುಱೈ, what is binding, law, custom, duty, proper behaviour; ಮುಱ, to be decided; to settle; T. ಮುರುಗು, Te. ಮುರುವು, beauty).

ಮುರಿ muri. 5. a bull or ox (ಬಲಿವರ್ದ Śm. 105; T., M. ಮೂರಿ).

ಮುರಿಕೆ murike. bending, moving out of a straight line. see ಮುಟ್ಟಲು-. 2, bending, crooking by straining. see ಹೆಡ-.

ಮುರಿಕೆ murike. Tbh. of ಮೂಲಿಕೆ. medicinal herb. see ಗಿಡ-.

ಮುರಿಗ muriga. = ಮುರಗ. Tbh. of ಮೃಗ. — ಮುರಿಗಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (B. 2, 25); N. of Subrahmaṇya.

ಮುರಿಗೆ murige. bending, twisting; a twist. see ಕೆಯ್‌-, ಗೋಣ್‌-, ಹೆಡ-. 2, = ಮುರಿ 3, No. 2. (Si. 220; see ನಾಗ-).

ಮುರಿಪು muripu. to turn round or whirl the fist (ಮುಷ್ಟಿಭ್ರಮಣ Śmd. Dh.).

ಮುರಿವು murivu. (= ಮುರಿ 3, ಮುರುಹು). bending or twisting (the body in dancing, Grj. 2, 106 va.); a bend; a winding, the winding course of a river (J. 19, 5). ತೊಱೆಯ ಮುರಿವು (ಚಕ್ರ, ಪುಟಭೇದ Hlā.). 2, turning round about, encompassing, surrounding (Bh. 7, 5, 27. 84; Rām. 2, 2, 24).

ಮುರು muru. 1. = ಮುರೆ 1, etc. (My.). 2, turning; a turn. — ಮುರುದಲೆ. -ತಲೆ. the place where one turns round into a cross road (My.).

ಮುರು muru. 2. P. p. of ಮುರಿ 1 in ಮುರುಕೊಳ್ಳು. (My.).

ಮುರುಗ muruga. Tbh. of ಮೃಗ. — ಮುರುಗದೇವ. N. (Bp. 58. 17); Lord Subrahmaṇya.

ಮುರುಗು murugu. = ಮುರು 1, etc. (My.; Te., T.).

ಮುರುಚು murucu. to turn round, to twist (Bh. 4, 4, 14).

ಮುರುಟು muruṭu. 1. = (ಮುದುಡು 1, etc.), ಮುರಟು, ಮುರುಟ್ಟು 1. to be bent or drawn together, to contract, to shrink, to shrivel (My.; Mhr. ಮುರಡಣೇಂ, to double over, under back; to gather up in folds, crimple; to turn round, as the head; to turn back; to wrench, to twist, turn and wriggle). ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುರುಟುವ, a sensitive plant (ನಮುಸ್ಕಾರಿ, etc. Nr.). [ಉರಿಯ ಕಣ್ಣರೆ ಮುರುಟುವ ದೈವವನೆನ್ನು ಸರಿಯೆಮ್ಬೈ ನಯ್ಯಾ Bv. 556]. see Bp. 18, 30; 21, 20; 57, 56. 59. [Tu. ಮುರುಣ್ಪು].

ಮುರುಟು muruṭu. 2. = ಮುಟ್ಟು 3, (ಮುದುಡು 2). contracting, shrinking, the state of being contracted, etc. — ಮುರುಟುಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. = ಮುದುಡುಗಿವಿ. (Bp. 20, 11; My.). — ಮುರುಟುಗೆಯ್‌. -ಕೆಯ್‌. a shrivelled hand (Rām. 5, 8, 64).

ಮುರುಟುಹ muruṭuha. contracting, shrinking; that contracts. ಹತ್ತಿದರೆ ಮುರುಟುಹಂ (ಶೀಘ್ರ, ರಕ್ತಪದಿ Mr. 145).

ಮುರುಡಸಿಂಗ muruḍasiṅga. a kind of medicinal plant and its root (ಸಿದ್ಧಿ G.).

ಮುರುಡಸಿಂಗಿ muruḍasiṅgi. = ಮುರುಡಸಿಂಗ. (ಋದ್ಧಿ G.).

ಮುರುಡಸೆ muruḍase. a certain plant (ವರ್ತಕಿ Mr. 140).

ಮುರುಡಿ muruḍi. (= ಮುಗಿ). a shrub or small tree, Helicteres isora Lin. (Z.).

ಮುರುಡಿಸು muruḍisu. to pluck up by twisting (Bh. 1, 8, 18; see Mhr. s. ಮುರುಟು 1).

ಮುರುಡು muruḍu. = ಮೊರಡು 1. roughness, ruggedness, unevenness (My.; T. ಮುರಡು; see ಕರಡು-). — ಮುರುಡುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. a rough stone (My.). [Tu. ಮೊರಣ್ಡ್].

ಮುರುಣ್ಟು muruṇṭu. 1. = ಮುರುಟು 1, etc. (C. Bp. 46, 25; Rśv. 9, 21; V. 11, 60). [ತಾಂ ತೊನ್ನನಾಗಿ ಮುರುಣ್ಟಿದ ಕೈಯುಂ ಕಾಲುಂ ಬೆರಸು Vr. 122, 22; Ap. 5, 82]. [Tu.].

ಮುರುಣ್ಟು muruṇṭu. 2. to cause to burn, to kindle (ದಹನಕರಣ Śmd. Dh.; T., M. ಮೂಟ್ಟು; T. ಮೂಳು, to catch fire; M. ಮುಱು, to be scorched in frying; T. ಮುಱುಗು, to scorch in boiling or frying; *cf.* ಮೂಡಲು 2; ಮೊರಹು 3).

ಮುರುದಾರಸಿಂಗಿ murudāra-siṅgi. = ಮುರದಾರಸಿಂಗಿ. copper-sulphate (My.).

ಮುರುವು muruvu. = ಮುರ 1, etc. (My.; Te.). ಮುರುವಿಗೆ ಬಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹರಗಮೊ ದರಿದ್ರವೇ? (Prv.). 2, going or whirling round (of the mind for joy, etc., Bh. 1, 8, 81; 1, 19, 17).

ಮುರುಹು muruhu. = (ಮುರಿವು), ಮೊರಹು 1, ಮೊರೆಹು. a bend, a curve (Bh. 1, 8, 70); a winding, the winding course of a river; a surrounding place; the state of being distorted, distortion (Rām. 3, 7, 13); crookedness of mind (Rām. 1, 5, 31); a crooked object: a pervert (Bp. 40, 62). ನೀರ ಮುರುಹು (ಚಕ್ರಾದಿ Mr. 416). 2, = ಮುರ 1, etc. (Bp. 16, 8). 3, turn: repetition, successive recitation (Bh. 8, 7, 18).

ಮುರುಳಿ muruḷi. = ಮುರಳಿ. a kind of grass. (My.; *cf.* ಮಾರುಳಿ?).

ಮುರೆ mure. = ಮೊರೆ 1. to hum, to buzz, as the humble bee and other insects (ಭ್ರಮರಾದಿನಿನದ Śmd. Dh.; to sound or play a lute, or to sound, as a lute does (ಕಿನ್ನರಿಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.). [Tu. ಮುರೆಸ್, to rumble].

ಮುರೆ mure. = ಮುರ 2, ಮುಲೆ, (ಮೊರ), ಮೊರೆ. *a species of fragrant plant, a vegetable perfume* (ಗನ್ಧದ್ರವ್ಯ Nr.).

ಮುಱ mur̤a. = ಮುಱಿದು, ಮುಱೀದು, ಮುಱು. P. p. of ಮುಱು 1, in ಮುಱಕೊಳ್ಳು (My.). ತನ್ನ ದನ್ತಾ ತಾನು ಮುಱಕೊಣ್ಡು, ಅನ್ಯನ ಮೇಲೆ ದೂಱು ಹೇಱುದ (Prv.).

ಮುಱಕ mur̤aka. 1. = ಮುಱುಕ 1. (My.). 2, the state of being broken or out of repair. ಮುಱಕವನೆಗೆ ಒಡಕಗಡಿಗೆ. — ಪರರ ಒಡವೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ, ಹಱಕಾದರೇನು? ಮುಱಕಾದರೇನು? ತುರಕ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.).

ಮುಱಕ mur̤aka. 2. = ಮುಱುಕು 4, etc. (ವಯ್ಯಾರ, ಒಯ್ಯಾರ G.). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಒನ್ದು ತರದ ಮುಱಕ (ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿ G.).

ಮುಱಕು mur̤aku. = ಮುಱಕ 2. (My.). ಮುಱಕಿನವಳು (ಒಯ್ಯಾರಗಿತ್ತಿ G.).

ಮುಱದು mur̤adu. = ಮುಱೀದು. P. p. of ಮುಱು 1. (My.; B. 3, 71; Cb. 177).

ಮುಱವ mur̤ava. = ಮುಱುವ, q. v. (My.). ತಾಳೆಹಣ್ಣು ತಾನೇ ಬಿದ್ದರೂ ಬಾಱದ ಮುಱವಗೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿತು. — ತಲೇ ಕೂದಲು ನೆರೆಯಾದ ಮೇಲೆ ತಬ್ಬಿಕೊಣ್ಡ ತಬ್ಬಲಿಮುಱವ (Prvs.).

ಮುಱಿ mur̤i. 1. to occasion a flaw in a thing by bending it, to sever by fracture, to break (v. t., as sticks, chains, bread, etc., but, *e. g.*, not such things as ropes or earthen vessels); to break off, as leaves, fruits, etc.; to crush; to break down, to defeat, to rout, to destroy; to break up; to put an end to; to do away (ನೋೞ್ಪನ Śmd. Dh.; My.; T.): to break (v. i.); to become weakened in constitution, to lose strength; to be impaired, etc. (My.; T. ಮುರಿ, ಮುಱು). P. ps. ಮುಱಿದು, ಮುಱಿದು (My.). [ಮುಱಿದೆಱೆದುಯ್ದು ನಿನ್ನನಿರದನ್ತಕನಾಂ ನಡೆನೋಡೆ Ap. 3, 14]. ನೆಟ್ಟನೆಯ ಮುಱಿದುದು (Śmd. I). ಮುಱಿದ ಕೊಮ್ಬಿನ ಎತ್ತು (ಕೂಟ Hlā.). ಕೊಮ್ಬು ಮುಱಿದ ಎತ್ತು (ಕೂಟ); ಮನಸು ಮುಱಿದವನನು (ಪ್ರತ್ಯಾದಿಷ್ಟ, ನಿರಸ್ತ, etc.); ಮುಱಿಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ರುಗ್ಣ, ಭುಗ್ನ Nr.). ಮುಱಿದು ಹೋದದು (ರುಗ್ಣ, ಭುಗ್ನ Si. 378). ಧರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಅರಸು ಮುಱಿದ ಕಾಲಿನ ಗೊರಸು (Dp. 54). ಮನೆ ಮುಱಿದರೆ ಕಟ್ಟಬಹುದು, ಮನ ಮುಱಿದರೆ ಕಟ್ಟಲಾಸ (Prv.). ನಾವು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನದಿನ್ದ ನಡಕೊಳ್ಳುವವರಾದರೆ ಒನ್ದೊನ್ದು ವೇಳೆ ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರ ಮನಸ್ಸು ಸಹ ಮುಱಿಯಬೇಕಾಗುವದು (B. 3, 105). ಇವರು ಆ ರಾಜನನ್ನು ಮುಱಿಯುವ ಬಗ್ಗೆ (4, 9). ಅದಱಿನ್ದ ಮುನ್ದೆ ಜಂಗಮರ ಬಣ್ಣ ಮುಱಿಯಿತು (4, 80). ಸರಕಾರದವರು ಈ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಮುಱಿದು (4, 147). ಕೆಲವರು ಮಡಿದುಹೋದರು, ಕೆಲವರು ಮುಱಿದು ಓಡಿಹೋದರು (5, 48). see Cpr. 6, 29; 10, 56; Grj. 2, 106 va.; Bp. 40, 41; 46. 57; 51, 7; 56, 29; 57, 23; Bh. 1, 8, 21. 94; 1, 19, 18; 2, 4, 5. 9. 12; 2, 13, 16; Rśv. 9, 7; 6, 11 va. (twice); 6, 24 va.; Śsv. 4, 15; J. 2, 65; 8, 35. 36. 49; 15, 14; 18, 2; 25, 34. 36; Prv. s. ಸೊಣ್ಟ. — ಮುಱಿನೂಕು. = ಮುಱಿಯ ನೂಕು. (Bh. 7, 3, 34).

ಮುಱಿ mur̤i. 2. = ಮುಱಿದು. P. p. of ಮುಱಿ 1, in ಮುಱಿವುಱಿದು (Bp. 52, 48; Bh. 1, 9, 10).

ಮುಱಿ mur̤i. 3. a fragment, a piece, a broken-or torn-off particle (ಖಣ್ಡ Śmd. Dh.). [ಪೆಱಿಯ ಮುಱಿಗಂ ಕಣಕೆನೆ ನೋಪವುಬ್ಬ Pb. 13, 39]. ಒರ್ಕುಡಿತೆ ನೀರ್ಗೆ, ಪಱಿಪಟ್ಟೆಕ್ರೆಯ ಮುಱಿಗೆ ದೇಸಿಗರಂ ದೇವರ್ಕಳ್ಗೊಡೆಯಮಾರ್ಪ್ಪರೆ? (Śmd. 39. 345). see ಮುಗಿಲ್ಮುಱಿ; Cpr. 5, 64 va.; 6, 53. 2, the state of being broken, broken off, etc. — ಮುಱಿಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. to be routed and fall (Rām. 5, 8, 37). — ಮುಱಿದಲೆ. -ತಲೆ. a head that is cut off (Bh. 8, 8, 8). — ಮುಱಿವಡೆ. -ಪಡೆ. to be routed or defeated (Bh. 8, 5, 15; J. 24, 35).

ಮುಱಿಕಿ mur̤iki. = ಮುಱೀಗಿ. (*cf.* ಮುಱಿಕಿಲ್ 1). — ಮುಱಿಕಿಬಳ್ಳಿ. a hispid, procumbent herb, Ruellia dura, N. ab E. (Z.).

ಮುಱಿಕಿಲ್ mur̤ikil. 1. (= ಮುಱುಕಿಲ್). N. of a plant (ಪೊರಡಿ Śm. 25. 95. 106; ಮುಱಿಕೀ ಮರ G.).

ಮುಱಿಕಿಲ್ mur̤ikil. 2. impurity, foulness, uncleanness (ಅಶುಚಿ Śm. 106; *cf.* Te. ಮುರಿಕೆ; ಮುಲುಕು 1; ಮುಡ 1?).

ಮುಱಿಗಿ mur̤igi. = ಮುಱೀಕಿ. (B. 2, 31).

ಮುಱಿಗೆ mur̤ige. breaking, etc. — ಮುಱಿಗೆಗೆಯ್. to break, to cut into pieces (V. 14, 28).

ಮುಱಿಯುವಿಕೆ mur̤iyuvike. breaking, etc. (ಪ್ರದರ, ಭಂಗ Si. 448).

ಮುಱಿವು mur̤ivu. crushing; destruction (Bh. 1, 9, 10).

ಮುಱಿಸು mur̤isu. to cause to break, to cause to crush, etc. (My.). ಗರ್ವ ಮುಱಿಸಿಕೊಣ್ಡವನು (ಅತ್ತಗರ್ವ, ಅಭಿಭೂತ Nr.). 2, to get changed, as large money into smaller, etc. (My.). ಅವನ ತಾಯಿ ತನ್ನ ಮೊಯ್ ಮೇಲಿನ ಚೂರು ಚೂರು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮುಱಿಸಿ, ಬನ್ದ ಹಣದಿನ್ದ ವರ್ಷ ಎರಡು ವರ್ಷ ಬಡತನದಿನ್ದ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತ (B. 4, 50). ಗಣ್ಟು ಪರರ ಕೆಯ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಸೊಣ್ಟಾ ಮುಱಿಸಿಕೊಣ್ಡ. — ಅಲ್ಲದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಹಲ್ಲು ಮುಱಿಸಿಕೊಣ್ಡನು (Prvs.).

ಮುಱು mur̤u. = ಮುಱಿ. P. p. of ಮುಱು 1, in ಮುಱುಕೊಳ್ಳು (My.).

ಮುಱುಕ mur̤uka. 1. = ಮುಱಕ 1 No. 1. a man who breaks or ruins (My.; see ಮನೆ-); a maimed man; an imbecile man (My.); maimed (see ಮೆಯ್-).

ಮುಱುಕ mur̤uka. 2. = ಮುಱುಕು 4, etc. (Rām. 1, 5, 30; 1, 14, 24; 3, 4, 8; Bh. 3, 14, 39).

ಮುಱುಕತನ mur̤ukatana. breaking, ruining. see ಮನೆ-.

ಮುಱುಕಿಲ್ mur̤ukil. (= ಮುಱೀಕಿಲ್ 1). N. of a plant (ಅಭ್ರವಿಭ್ರಮಿ Mr. 116).

ಮುಱುಕಿಸು mur̤ukisu. to cause to appear distorted, to distort or change, as the face or its features. ಮೋಱಿಯನ್ ಅನ್ತು ಮುಱುಕಿಸುತ (Bp. 29, 5). ಮುಸುಡಂ ಮುಱುಕಿಸುತ (38, 17).

ಮುಱುಕು mur̤uku. 1. = ಮುಕ್ಕು 3. a fragment, a bit, as of bread, sweetmeats, etc. (My.). ಮುಱುಕು ಚೂರುಗಳು (ಭಿತ್ತ, ಶಕಲ, ಖಣ್ಡ, ಅರ್ಧ Si. 32). ಮುಱುಕಿಲ್ಲದ ಅಕ್ಕಿ (ಅಕ್ಷತ 314). ತಿರುಕನಿಗೆ ಮುಱುಕು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ತಿರಿದುಮ್ಬುವದು ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಮುಱುಕು mur̤uku. 2. (**ಮುರುಕು**). = ಮುರ್ಕು, etc. pride, arrogance. (My.). ಮುಱುಕು ಇದ್ದವಗೆ ನರಕ ತಪ್ಪದು. — ಮುಱುಕು ಇಲ್ಲದ ಹೆಂಗಸಿಲ್ಲ, ಸುಱುಕು ಇಲ್ಲದ ಊಟವಿಲ್ಲ. — ತವುದು ತಿನ್ದರೂ ಮುಱುಕು ಘನ (Prvs.).

ಮುಱುಕು mur̤uku. 3. to give a different shape (to the face), to twist (it) out of (its) natural shape, to distort (it), to change the expression (of it, ಮುಖವಿಕಾರ Śmd. Dh.; T., M. ಮುಱುಕ್ಕು, to twine, twist, wrest, wreath; to

be angry, irritable; to tighten; to clench; to press, urge; to remain tight, firm). [ಮುಱುಕದಮರ ಕಾನ್ತಾ ನರ್ತನಂಗಳ್ ಬೆಡಂಗಂ ಮೆಱೆಯೆ ದಿವಿಜವೃನ್ದಂ ತನ್ನುದನ್ದೊನ್ದು ಚೆಲ್ವಂ Ap. 7, 51].

ಮುಱುಕು muṟuku. 4. = ಮುಱಿಕ 2, ಮುಱಿಕು, ಮುಱುಕ 2. changing the expression of one's countenance, distortion of its features, making foppish or coquettish airs, showiness, parade, etc. [ನುಡಿ ತಡವಪ್ಪುದೊನ್ದು ಮುಱುಕಂ ದೊರೆಕೊಳ್ಳುದೊನ್ದು Pb. 2, 49]. — ಮುಱುಕು ಮಾಡು. (ಒಯ್ಯಾರಿಸು G.).

ಮುಱುಗಾ muṟugā. = ಮುಗ್ಗಾ. so that a breakage takes place. see ತಿರುಗಾ-.

ಮುಱುವ muṟuva. = ಮುಱಿವ. a maimed man; an imbecile man; a poor wretch (My.). see ಕುಣ್ಟ-, ತಿರುಕ-, ನಾಯಿನ್ದ-. ಕಾಣದ ಮುಱುವ ಕನಸು ಕಣ್ಡರೆ ಏಟು ಬಾರಿ ಎದ್ದು ಕೂತ (Prv.).

ಮುರ್ಕು muṟku. = ಮುಕ್ಕು 2, ಮುಱುಕು 2. pride, arrogance (ಗರ್ವ Kk. 57; *cf.* ಮೊರಕು).

ಮುರ್ಗಿ murgi. (= ಮುರುಡಿ). — ಮುರ್ಗಿಕಾಯಿಗಿಡ. a shrub or small tree, Helicteres isora L. (Z.).

ಮುರ್ಗು murgu. — ಮುರ್ಗಿನ ಹುಳಿಮರ. the mate mangosteen, Garcinia purpurea Roxb., Wall. (—indica Chois., St. & Pl.).

ಮುರ್ಚು murcu. (fr. ಮುರಿ 1). to cause to bend or shrink (Rśv. 9, 7 MS.).

ಮುರ್ಪು murpu. (muṟpu). ? (Śmd. 51 Mḍb.).

ಮುರ್ಮುರ murmura. a fire made of chaff (Sk.; *cf.* ಮುಮ್ಮುರಿ ?).

ಮುಲ್- mul. = ಮು-, etc. three. — ಮುಲ್ಲೋಕದಲ್ಲಣ. -ತಲ್ಲಣ. he who agitates or alarms the three worlds (Rām. 6, 52, 4).

ಮುಲಾಜು mulāju. = ಮುಲಾಜೆ. regard for (My.; Mhr., H. ಮುಲಾಜಾ).

ಮುಲಾಜೆ mulāje. = ಮುಲಾಜು. (My.; Br.).

ಮುಲಾಮು mulāmu. = ಮಲಾಮು. (My.). 2, a gilding or plating (My.; B. 4, 146; Mhr., H. ಮುಲಾಮಾ).

ಮುಲು mulu. crawling, as lice on the head, worms in a wound (*cf.* ಮೆರೆ). — ಮುಲುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. to crawl, as lice. 2, to cause the feeling as if worms were moving within, as a sore (My.).

ಮುಲುಕು muluku. 1. to be unbearable; to be disgusting (*ಅಸಹ್ಯತ್ವ Śm. 80; ಮುಗ್ಗು 3?; T. ಮೊಕ್ಕೈ, ignominy,* shame, disgrace); to feel disgust (Bp. 47, 18).

ಮುಲುಕು muluku. 2. = ಮುಕ್ಕರೆ, ಮೂಲುಗು. to strain with a grunting, groaning or moaning noise, as when easing nature (My.; Te., M. ಮುಕ್ಕು, M. also ಮಿಕ್ಕು), or in travail; to suffer the throes of childbirth, to be in labour (ಪ್ರಸವನಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; ಪ್ರಸವವೇದನ Śm. 80; Bp. 57, 15; see T., M. s. ಮುಱುಕು 3; M. ಮುಱುಕ್ಕು, writhing, agony); to groan when lifting a heavy load. [Tu. ಮುಕ್ಕು].

ಮುಲುಕು muluku. 3. straining, etc. in child-birth (My.). ಆಱು ಹೆತ್ತವಳಿಗೆ ಮೂಱು ಹೆತ್ತವಳು ಮುಲುಕು ಕಲಿಸಿದಳನ್ತೆ (Prv.). [Tu. ಮುಕ್ಕು].

ಮುಲೆ mule. Tbh. of ಮುರೆ. a species of fragrant plant. (ತಾಲಪರ್ಣಿ, ಮುರೆ, etc. Si. 152).

ಮುಲ್ಕಿ mulki. (Te. ಮುಲಿಕಿ, ಮುಲ್ಕಿ, an arrow; an arrow head; the peg of a top; *cf.* ಮುಳ್). — ಮುಲ್ಕಿಕಸ. a weed, Acalypha ciliata (Z.).

ಮುಲ್ಕಿ mulki. relating to revenue matters; revenue (My.; B. 5, 7; Mhr. ಮುಲಕೀ). 2, home, native, indigenous (Mhr.).

ಮುಲ್ಲ mulla. a Mahomedan jurist or theologian; a schoolmaster (My.; Br.; Mhr., H. ಮುಲನಾ, ಮುಲ್ಲಾ). — ಮುಲ್ಲಶಾಸ್ತ್ರ. the Koran (My.).

ಮುಲ್ಲಂಗಿ mullaṅgi. = ಮೂಲಂಗಿ. Tbh. of ಮೂಲಕ. radish, etc. (My.; Te.; T. ಮುಳ್ಳಂಗಿ).

ಮುಲ್ಲೆಗ mullega. = ಮೆಲ್ಲೆಗ, (ಮೊಲ್ಲೆಗ). a poor man (ದಾರಿದ್ರ Ct. I, 59, o. r. ಮೆಲ್ಲೆಗ).

ಮುವ್- muv. = ಮು-, etc. three. — ಮುವ್ವತ್ತು. -ಹತ್ತು. thirty (My.). — ಮುವ್ವರು. three persons (My.; B. 5, 146).

ಮುಶಲ muśala. = ಮುಸಲ. *a pestle;* a mace, a club.

ಮುಶಲಿ muśali. = ಮುಸಲಿ. armed with a club; *Baladeva.* 2, *the house-lizard* (ಗೃಹಗೋಧಿಕ, ಗೃಹಪಿಕ, ಹಲ್ಲಿ Mr. 166). 3, *the plant Curculigo orchioides* Roxb.

ಮುಶಲಿಕೆ muśalike. *the house-lizard.* 2, an iguana (ಗೋಧ. ಉಡು Mr. 163).

ಮುಶಲ್ಯ muśalya. *deserving to be pounded to death or to be put to death with a club.*

ಮುಶೀರ muśīra. the hot season; heat (ಗ್ರಿಷ್ಮ, ಬೇಸಗೆ Nn. 91). 2, a chowrie (ಚಮರ, ಚಾಮರ 91). 3, a throne (ಆಸನ, ಸಿಂಹಾಸನ 91). 4, buttermilk (ಮಥಿತ, ಮಜ್ಜಿಗೆ 91). 5, a staff, a club (ದಣ್ಡ, ಗದೆ 91).

ಮುಷಿತ muṣita. = ಮುಷ್ಟ. *stolen, robbed;* bereft of, deprived of.

ಮುಷ್ಕ muṣka. *a testicle* (ಅಣ್ಡ Hlā.; ವೃಷಣ, ಲಿಂಗದ ಎಡೆಯ ಅಣ್ಡ Mr. 328). 2, *the scrotum or bag containing the testicles.* 3, the penis (ಲಿಂಗ, ಶಿಶ್ನ Nn. 117; ಮುಷ್ಟಿ 328; ಲಿಂಗ Mr. 514). 4, seizing, grasping, grasp, clenching (ಸಂಗ್ರಹ 328).

ಮುಷ್ಕಕ muṣkaka. *a species of tree the ashes of which are used as a cautery* (= ಗೋಲೀಢ; see ಮೊಕ್ಕ).

ಮುಷ್ಕರ muṣkara. pertinaciousness, stubbornness, obstinacy, insolence; strike (My.; Te., T.; M.: strength; power; M. ಮುಷ್ಕು, strength, vigour; insolence, presumption; ಮುಱುಕ್ಕ, tightness; urgency, rigour, see ಮುಱುಕು 2 & 3; T. ಮುಱುಕ್ಕು, repugnance); ಮುಷ್ಕನ್, stout, stubborn, violent; M., T. ಮುಷ್ಕರನ್, a strong, self-willed, obstinate man; Sk. ಮುಹೇರ, a fool; *cf.* ಮುಸುಣ್ಡೆ ?.

ಮುಷ್ಕರ muṣkara. having testicles; a man with large testicles.

ಮುಷ್ಕಿ muṣki. = ಮುಸುಕಿ. the arms or feet as pinioned (Mhr., H. ಮುಸಕ್ಯಾ). — ಮುಷ್ಕಿ ಕಟ್ಟು. to pinion (My.).

ಮುಷ್ಕೀಲು muṣkīlu. difficult, hard; a difficulty (My.; Mhr., H. ಮುಶಕೀಲ).

ಮುಷ್ಟ muṣṭa. = ಮುಷಿತ. see ಪ್ರ-.

ಮುಷ್ಟಾಮುಷ್ಟಿ muṣṭā-muṣṭi. = ಮುಟ್ಟಾಮುಟ್ಟಿ. fist to fist: hand to hand fighting, fisticuffs (ಮುಷ್ಟಿಯಿಂ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂ ಮೊಯ್ಯೊಡ್ಡಿ ಮಾಡುವ ಯುದ್ಧಂ Śmd. 220, o. r. ಮುಟ್ಟಾಮುಟ್ಟಿ; ನಿಯುದ್ಧ, etc., ಜಟ್ಟಿಗರ ಕುಸ್ತಿ, ಕೆಯ್ಯಾಳಗ Si. 294; Te.).

ಮುಷ್ಟಿ muṣṭi. the vomit nut, Strychnos nux vomica Lin. (Te., also ಮುಸಿಡಿ, ಮುಸಿಣಿ, ಮುಸಿನಿ). 2, the plant dhṛiti (Mr. 150, o. r. ಮುಷ್ಟೆ).— ಮುಷ್ಟಿ ತಪ್ಪಲ. a climbing plant, Lettsonia uniflora Roxb. (Z.).

ಮುಷ್ಟಿ muṣṭi. = ಮುಟ್ಟ. stealing, filching, pilfering. 2, *the closed or clenched hand, the fist* (ಬಲಿದು ಹಿಡಿಗೆಯ್ದು ಕೆಯ್ Mr. 323). 3, *a fistful, a handful.* 4, *a hilt or handle of a sword, etc.* (ಬಿಲ್ಲ ನಡು Mr. 294). 5, the penis (ಮುಷ್ಕ Mr. 328). — ಮುಷ್ಟಿಗೆಯ್. to clench the fist, to close the hand. ಕೆಯ್ಯ ಮುಷ್ಟಿಗೆಯ್ದು ಅಳೆಯೆ ರತ್ನಿಯಕ್ಕು (Mr. 323). — ಮುಷ್ಟಿ ಹಿಡಿ. = ಮುಷ್ಟಿಗೆಯ್ (My.). ಕಪಿ ಮುಷ್ಟಿ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮುಷ್ಟಿಕ muṣṭika. *a goldsmith.* 2, N. of an asura. 3, a fight with fists. 4, a particular position of the hands.

ಮುಷ್ಟಿಕೆ muṣṭike. = ಮುಟ್ಟಿಗೆ, ಮುಷ್ಟಿಗೆ. the fist, the hand.

ಮುಷ್ಟಿಗೆ muṣṭige. Tbh. of ಮುಷ್ಟಿಕೆ. (Śmd. 338).

ಮುಷ್ಟಿಗ್ರಾಹ್ಯ muṣṭi-grāhya. a grasp, a handful (ಪಿಡಿ Ct. II, 14).

ಮುಷ್ಟಿಘಾತ muṣṭi-ghāta. a blow with the fist (Cpr. 5, 76 va.).

ಮುಷ್ಟಿತಾಡನ muṣṭi-tāḍana. striking with the fist. see ಗುದುರ.

ಮುಷ್ಟಿನಿಷ್ಪೀಡನ muṣṭi-niṣpīḍana. pressing out with the closed hand. see ಹಿಣ್ಚು.

ಮುಷ್ಟಿಪ್ರಹರಣ muṣṭi-praharaṇa. striking at, or into, with the fist. see ತಿವಿ.

ಮುಷ್ಟಿಬನ್ಧ muṣṭi-bandha. *clenching the fist, closing the hand.* 2, a handful.

ಮುಷ್ಟಿಭ್ರಮಣ muṣṭi-bhramaṇa. whirling the fist. see ಮುರಿಪು.

ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ಧ muṣṭi-yuddha. a fight with fists, a pugilistic encounter. (Śsv. 4, 65;;My.).

ಮುಸಕು musaku. = ಮುಸುಕು 1. to cover, to spread over, etc. (ವ್ಯಾಪಿಸು Cb.).

ಮುಸಗು musagu. = ಮುಸುಕು 1. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಗಿಡಗಳಿನ್ದ ಮುಸಗಲ್ ಪಟ್ಟ ಕಾಡುಗಳು (B. 5, 116).

ಮುಸಟಿ musaṭi. = ಮುಸುಟಿ, etc. N. of a town. — ಮುಸಟಿಯ ಚವುಡಿದೇವ. N. (Bp. 34, 47).

ಮುಸಡಿ musaḍi. = ಮುಸುಡು, etc. (My.).

ಮುಸದ್ದಿ musaddi. = ಮುತ್ಸದ್ದಿ. (My.; Te.).

ಮುಸಱು musaṟu. = ಮುಸುಱು 1, etc. to cover, to hide, etc. (My.).

ಮುಸಱೆ musaṟe. (ಮುಸರೆ). (that has been covered, etc.?): the pollution caused by touching boiled rice, etc. 2, the vessels in which anything has been boiled and which want cleansing (My.). — ಮಾಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹೆದಱದವಳು ಮುಸಱೆಗೆ ಹೆದಱ್ಯಾಳೇ? — ನಾಯಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಗಡಿಗೆ ಮುಸಱೆಯಾದರೇನು? ಮಡಿಯಾದಱೇನು? (Prvs.). see Prvs. s. ಸೊಕ್ಕು 2, ಹೇಸು 1, — ಮುಸಱೆಗಡಿಗೆ. a pot in which anything has been boiled and which has not yet been cleansed (My.).

ಮುಸಲ musala. 1. a Musalmān, a Mussulman (C.). ಮಾತು ಆಱಿಯದ ಮುಸಲ ಹಾಸುವ ಕವುದಿ ಒಯ್ದ (Prv.).

ಮುಸಲ musala. 2. = ಮುಶಲ. a pestle. (ಒನಕೆ Mr. 209).

ಮುಸಲಕ್ರಿಯೆ musala-kriye. working with a pestle; pounding. see ಅವಲ್, ಕುಟ್ಟು, ಕುಮ್ಮು, ಮಿದಿ.

ಮುಸಲಘಾತ musala-ghāta. striking with a pestle. see ಮಿದಿ.

ಮುಸಲಮಾನ musalamāna. = (ಮುಸಲ 1), ಮುಸಲ್ಮಾನ. a Mussulman (My.; B. 4, 8. 145; Mhr., H.).

ಮುಸಲಿ musali. = ಮುಶಲಿ, (ಪೊಸಳೆ). Balarāma (ಬಲ Mr. 503; ರಾಮ 504). 2, the house-lizard (ಗೃಹಗೋಧಿಕೆ, ಹಲ್ಲಿ Nr.); etc.

ಮುಸಲ್ಮಾನ musalmāna. = ಮುಸಲಮಾನ. (My.; B. 3, 33; 4, 180; Br.).

ಮುಸಾಫರ musāphara. a traveller (My.; Mhr., H. ಮುಶಾಫರ).

ಮುಸಾಫರಿ musāphari. relating to travelling or travellers (My.; Mhr., H.).

ಮುಸಿ musi. = ಮೂಸೆ, etc. a crucible (B. 4, 106; ತೈಜಸಾವರ್ತಿನಿ G.).

ಮುಸು musu. 1. = ಬುಸ್, etc. hissing. [ಮುಸು ಮುತ್ತನ್ತೆ ತೆರಳ್ದ ಮೊಗಮಂ ಕಣ್ಡಳ್ಕನೋ Ap. 2, 45]. — ಮುಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಬುಸುಗುಟ್ಟು. to fume, etc. (My.; Te. ಮುಸಮುಸಮನು).

ಮುಸು musu. 2. = ಮುಸುಕು 3, ಮುಸುವ. a large and black kind of ape (ಗೋಲಾಂಗೂಲ, ಕೃಷ್ಣವಕ್ತ್ರ Hlā.; Mr. 161; Rām. 6, 30, 7. 16; Rsv. 11, 163; J. 21, 18. 33; T. ಮುಜು; M. ಮೊಚ್ಚಿ, a light coloured monkey). [Tu. ಮುಜು].

ಮುಸುಕಿ musuki. = ಮುಷ್ಕಿ. (C.).

ಮುಸುಕು musuku. 1. = ಮುಸಕು, ಮುಸಗು, ಮುಸುಗು, ಮುಸುಂಕು 1 (Śmd. 48), (ಮೊಗಸು 3). to cover; to hide; to veil, to shroud; to come, settle or fall upon, as flies, etc.; to close, to swarm or crowd together; to spread over or about (ಆವರಣ Śmd. Dh.; My.). ಮುಸುಕಿದುದು (ರೂಷಿತ, ಗುಣ್ಠಿತ Hlā.; Nr.). [ಮುಸುಕಿದ ನೀರದಾವಳಿಗಳಂ Pb. 3, 61; Ap. 11, 46]. ಮುಸುಕಿದ ಅಜ್ಞಾನ (ದುರ್ಮೋಹ Mr. 488). ಕೆನ್ದೂಳ್ ಅಡರ್ದು, ನಭಮಂ ಮುಸುಕಿತು (J. 22, 5). ತುಱುಗಳ್ ಕಾರ ಮುಗಿಲನ್ತೆ ನವಪಾರಿಜಾತದ ಕುಸುಮ ಪರಿಮಳಕೆ ಸನ್ತತಂ ಮುಸುಕಲ್ (33, 20). see Cpr. 6, 73; Bp. 19, 81; 28, 6; 32, 34; 34, 6; 35, 9; 43, 11. 27; 46, 59; 49, 23; 53, 51; 54, 55; 57, 70; 58, 50. 61; 61, 12; Bh. 1, 10, 2; 2, 13, 9; Prll. 3, 24; Rāghc. 17, 64; Rsv. 13, 17; Śsv. 5, 10; J. 2, 9; 4, 30. 34; 8, 6. 27. 29. 37. 49; 15, 4; 22, 1. 5. 17. 36. 38; 26, 6; 33, 18.

ಮುಸುಕು musuku. 2. = ಮುಸುಂಕು 2. covering, hiding; a cover; a veil; a part of one's cloth thrown over the head (like a hood; ಆವರಣಭಾವ Śmd. Dh.; ಕುವರ, ಜವನಿಕೆ Bhn. 61; ಮುಸುಮ್ಬು Kk. 54, Śm. 62; My.; Te. ಮುಸುಕು, ಮುಸುಂಗು). [ಮುಸುಕಂ ತೆಗೆದಾಗಡೆ ಮೇಲೆವಾಯ್ದು Pb. 8, 76]. ಮುಸುಕಿಕ್ಕು (Bp. 12, 48). ಮುಸುಕಿಡು (Grj. 9, 68; J. 26, 10). see Bp. 28, 49; 43, 14; 47, 25; 51, 81; 58, 58; Bh. 8, 25, 31; ಮುಣ್ಡೆ-, ಮೇಲು-. — ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ. a kind of jōḷa, Indian corn (Tu.).

ಮುಸುಕು musuku. 3. = ಮುಸು 2, etc. (Rām. 6, 1, 10).

ಮುಸುಗು musugu. = ಮುಸುಕು 1, etc. (Grj. 5, 86; Bh. 8, 24, 18; Te. ಮೂಗು). ಮುಸುಗಿರ್ದ ದುರಿತ ದುರ್ಗುಣವೆಮ್ಬ ಕಳೆಯ ಕಿತ್ತು (Sarpabhūṣaṇa in B. 5, 319).

ಮುಸುಂಕು musuṅku. 1. = ಮುಸುಕು 1 (Śmd. 48), etc. ಮುಸುಂಕಿದರ್ಥಂ (ಬಾಸಣಿ Ct. II, 58). see Cpr. 1, 92; 7, 82; Grj. 2, 106 va.; 5, 86 va.; Rsv. 6, 11 va.; 8, 99; 9, 7. 12; 11, 18; 13, 71 va. [ಭೋಗಾಂಗಮಾಗಿಯುಂ ಕೃಷ್ಣಾಗರುಧೂಪಂ ಮುಸುಂಕಿ ಕೊಣ್ಡಿಕ್ಕಿದುದಾ ಭೋಗಿಗಳಂ Ap. 5, 25].

ಮುಸುಂಕು musuṅku. 2. = ಮುಸುಕು 2. — ಮುಸುಂಕುಗಟ್ಟಲೆ. -ಕಟ್ಟಲೆ. overspreading darkness (Grj. 4, 73).

ಮುಸುಟಿ musuṭi. = ಮುಸಟಿ, ಮುಸುಟಿ, No. 2. N. of a town (Bp. 32, 5). — ಮುಸುಟಿಚವುಡಯ. N. (Bp. 32, 9). — ಮುಸುಟಿಚವುಡಯ್ಯ. N. (Bp. 32, 11; 47, 34; 61, 8). — ಮುಸುಟಿಚಾವುಣ್ಡರಾಯ. N. (Bp. 32, 1). — ಮುಸುಟಿಯ ಚವುಡಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 5). — ಮುಸುಟಿಯ ರಾಯ. N. (Bp. 32, 23. 59).

ಮುಸುಟೆ musuṭe. the elephant-creeper, Argyreia speciosa Sweet. (ಋಕ್ಷಗನ್ಧಿ, ಛಗಲಾನ್ತ್ರಿ, ಆವೇಗಿ, ವೃದ್ಧದಾರಕ, ಜುಂಗ Nr.; T. ಮುಂಜುಟ್ಟೈ, Ipomoea candicans Rottl.; ಪೇಯ್-, Convolvulus speciosus Lin.). 2, = ಮುಸುಟಿ. — ಮುಸುಟಿಚವುಡಯ್ಯ. N. (Bp. 46, 43). — ಮುಸುಟಿಯ ಚವುಡರಾಯ. N. (Bp. 46, 45).

ಮುಸುಡಿ musuḍi. = ಮುಸುಡು, etc. (My.).

ಮುಸುಡು musuḍu. = ಮುಸಡಿ, ಮುಸುಡಿ, ಮುಸುಳಿ, (ಮೂತಿ, ಮೋಱೆ). the face; the mouth; the snout, the muzzle; the nose or nostrils of a horse [Tu. ಮುಸುಣ್ಟು]; (ಮೊಗ Śm. 71; ಪ್ರೋಥ, ಘೋಣೆ Hlā.; My.; T. ಮೂಂಜಿ; Te. ಮೂತಿ; M. ಮುಗಱು, ಮುಚ್ಚಿ, ಮುಞ್ಞಿ, ಮೊಞ್ಞಿ, ಮೂಚ್ಚು, ಮೊತ್ತಿ, ಮೋನ್ತ; Mhr. ಮುಸಕಡ; *cf.* ಮೂಗು; see ಮೋಱೆ). ಕುದುರೆಯ ಮುಸುಡು (ಗೋಣ, ಪ್ರೋಥ Mr. 274). [ಮಹಾಪಾತಕರ ಮುಸುಡ ನೋಡಲಾಗದು ಕಾಣಾ Cv. 410]. ಆನೆಮುಸುಡಿನ ನೆಗಱು (ನಕ್ರ, ಕುಮ್ಭೀರ Nr.). see Bp. 3, 85; 5, 30; 21, 18; 32, 27; 38, 17; 39, 64; 40, 68; 46, 64; 47, 11. 46; 53, 64; 55, 16; 59, 10; 61, 31; Bh. 2, 13, 42. 44; Rśv. 11, 163; Śśv. 4, 11; J. 16, 22; ಬಲ್-.

ಮುಸುಣ್ಡಿ musuṇḍi. (= ಮೂಸಣ್ಡಿ). a crooked, perverse, rude person; a coward (My.; T. ಮುಜುಡ, ಮುಜುಣ್ಡ, which Rottler derives from ಮುಸು, ape).

ಮುಸುಣ್ಡಿ musuṇḍi. a kind of weapon (Hlā. MS. instead of ಮುಸುಣ್ಡಿ; T.; Abh. P. 13, 76 va.; Rām. 3, 6, 9). [ಕಪ್ಪಣ ಮುಸಲ ಮುಸುಣ್ಡಿ ಭಿಣ್ಡಿವಾಳ Pb. 12, 118 va.].

ಮುಸುಣ್ಡಿತನ musuṇḍitana. crookedness, perverseness; cowardice (My.).

ಮುಸುಮ್ಬು musumbu. 1. (Śmd. 48, o. r. ಮುಸುಮ್ಬೆ). a cover, a veil (ಮುಸುಕು Kk. 54; Śm. 62; Cpr. 7, 114).

***ಮುಸುಮ್ಬು musumbu. 2.** face. ತೊಳಕು ಕರ್ಚರೆ ಮುಯ್ಯು ಮುಸುಮ್ಬು ಮೂಗು ಪೆರ್ಮೊಡೆ ಕಟಿ Pb. 11, 136.

ಮುಸುಮ್ಬೆ musumbe. = ಮುಸುಮ್ಬು 1, q. v.

ಮುಸುಱ್ musuṟ. ಮುಸುಱು. 1. = ಮುಕಱು, ಮುಕ್ಕುಱು 1, ಮುಗುಱು, ಮುಸಱು. to cover; to hide; to go upon; to come, settle or fall upon, to cover, as flies, crows, etc.; to swarm or crowd together (ಸಂಛನ್ನ Śmd. Dh.; Abh. P. 2, 15; Te.). P. p. ಮುಸುಱಿ (Cpr. 5, 64 va.; Abh. P. 3, 139; 10, 201 va.; Grj. 2, 106 va.). [ಪೆಣ್ದುಮ್ಬಿಗಳ್ ಮುತ್ತುತುಂ ಮುಸುಱುತ್ತುಂ ಬರೆ Pb. 9, 96; Ap. 4, 70]. ಮುಸುರ್ವುದಕೆ ನೆಱೆ ಮುಕ್ಕುಱಿಸ್ಸಕ್ಕು (Kk. 79, o. r. ಮುಸುಕುವದಕೆ).

ಮುಸುಱ್ musuṟ. ಮುಸುಱು. 2. a cover, a veil (ಕೊಪ್ಪರಿ Ct. I, 33, MS. ಮುಸುರ್). — ಮುಸುಱುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. a cover to form (over the eye by rheum, My.).

ಮುಸುಱುಹ musuṟuha. covering, etc. ಮುಕ್ಕುಱಿನ್ದು, ಮುಸುಱುಹಂ (Śmd. II).

ಮುಸುವ musuva. = ಮುಸು 2, etc. a large and black kind of ape. (My.; see ಕೊಣ್ಡ-).

ಮುಸುಳಿ musuḷi. = ಮುಸುಡು, etc. the face, etc. (ಕಕುದ Nn. 143).

ಮುಸುಳು musuḷu. the state of being covered: disguise, deception (J. 6, 34).

ಮುಸ್ತ musta. *a species of grass, Cyperus rotundus* Lin. *and its root* (see ಕೇವಟಿ). see ಮುಳ್ಳು-.

ಮುಸ್ತಕ mustaka. *a species of grass, Cyperus rotundus* Lin.

ಮುಸ್ತಾಭ musta-ābha. the grass Cyperus hexastachyus Rottl. — ಮುಸ್ತಾಭಚೂರಣ. a ball made of the roots of Cyperus fried in ghee and mixed with rice-flour, sugar, etc., given especially to Varāha svāmi (Viṣṇu)'s idol as an offering (My.).

ಮುಸ್ತಿ musti. = ಮುಸ್ತೆ. see Nr. s. ಕೇವಟಿ.

ಮುಸ್ತೆ muste. *Cyperus rotundus* Lin. *and its root.* see ಭದ್ರ-.

ಮುಸ್ತೈದು mustaidu. prepared, ready (My.; Br., H.; ಸಿದ್ಧ, ತಯಾರ G.; ತಯಾರ ಮಾಡಿದ್ದು Cb.).

ಮುಹಗ್ಗಳ muhaggaḷa. a certain feat of wrestlers (Cpr. 5, 77).

ಮುಹಡ muhaḍa. a certain feat of wrestlers (Cpr. 5, 77).

ಮುಹುರ್ muhur. = ಮುಹುಸ್. (Śmd. 99).

ಮುಹುರ್ದೃಷ್ಟ muhus-driṣṭa. *repeatedly seen, well known* (ಮಗುಱೆ ಮಗುಱೆ ಕಣ್ಡುದು Hlā.).

ಮುಹುರ್ನಿರೀಕ್ಷಣ muhus-nirīkṣaṇa. looking at repeatedly. (Śmd. 99).

ಮುಹುರ್ಭಾಷೆ muhus-bhāṣe. *repeating what is said, tautology.*

ಮುಹುರ್ಮುಹುಸ್ muhus-muhus. at every moment, repeatedly, again and again (My.).

ಮುಹುಸ್ muhus. in a moment; for a moment. 2, *at every moment, repeatedly* (ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ Mr. 430).

ಮುಹೂರ್ತ muhūrta. 1. a moment, an instant, any short space of time; time (J. 29, 12; My.). 2, the fit time (Bp. 53, 32; My.). 3, *the thirtieth part of a day and night, a period or hour of 12 kṣaṇas or 48 minutes.* 4, the twelfth part of a day and night (My.). ಇದೆ ಇದೆ ಸಾರ್ಕೆ ಸಾರ್ಕೆ! ಗಣಕಾವಳಿ ಪೇಳ್ದ ಮುಹೂರ್ತಂ! (Śmd. 231). see Prv. s. ಕುಣ್ಡೆ.

ಮುಹೂರ್ತ muhūrta. 2. Tbh. of ಮೂರ್ತ. a form: a sitting posture. — ಮುಹೂರ್ತಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. to sit down (My.).

ಮುಹೂರ್ತಿಕ muhūrtika. an astrologer (Abh. P. 4, 24 va.).

ಮುಳ್ muḷ. 1. = ಮುಳ, ಮುಳು, ಮುಳ್ಳ, ಮುಳ್ಳು. a thorn; a pointed thing, as a prickle, a sting, a spur, the hand of a clock, the tongue of a balance, etc. [Tu. ಮುಳ್ಳು]: (ಕಣ್ಟಕ Nn. 39. 81. Mr. 334; T., M.; Te. ಮುಲು, ಮುಲ್ಲು; *cf.* ಮುನ್ 2, ಮೊನೆ 1, ಮೊಳೆ 2). ಮುಳ್ಳಿ (Śmd. 139). ಮುಳ್ಳಾಗಿ (84, o. r. ಮುಳ್ಳಂ). ಮುಳ್ಗಳ್ (Rśv. 5, 118; 13, 19). ಎಯ್ಯ ಮೃಗದ ಮುಳ್ (ಶಲ Mr. 164). see Cpr. 5, 64 va.; Bp. 15, 11; 31, 3; 51, 66; 55, 44. — ಮುಳ್ಕೀರೆ. the plant Amaranthus spinosus (My.). — ಮುಳ್ಗತ್ತಿಗೆ. -ಕತ್ತಿಗೆ. a knife for cutting thorns (V. 11, 61). — ಮುಳ್ಪುಗು. the entering of a thorn (Cpr. 6, 38). — ಮುಳ್ಮುತ್ತಗ. = ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಗ, etc. (ವಂಶ, ಮುಳ್ಳು ಮುತ್ತಗ Nn. 54, o. r. -ಮುತ್ತುಗ). — ಮುಳ್ಮುತ್ತುಕ. = ಮುಳ್ಮುತ್ತುಗ.

(J. 23, 40). — ಮುಳ್ಕುತ್ತುಗ. = ಮುಳ್ಮುತ್ತಗ. see ಮುಳ್ಮುತ್ತಗ & ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತ. — ಮುಳ್ಮುಱು. a thorn (to enter and) break (Rām. 6, 45, 15; My.). — ಮುಳ್ವೆರಸು. -ವೆರಸು. to be full of thorns, to have thorns. ಮುಳ್ವೆರಸಿದ ಗುಜುಜುಗೊಮ್ಮು (ಕಟಿಲೆ (Śmd. I). — ಮುಳ್ವಿಡಿ. -ಇಡಿ. thorns to abound (J. 10, 24). — ಮುಳ್ವಿಱು. -ಇಱು. to cause a thorn to enter, to run a thorn into (Bp. 51, 34).

ಮುಳ್ mul̤. 2. (= ಮುಳಿ 1). to be irritated, to be vexed or annoyed, to become angry (ಕಣ್ಚಕ Śmd. Dh.). ಮುಳ್ದು ಭಕ್ತದ್ರೋಹಿಯಂ ಕೊಲವೇಱು (Bp. 61 sum.). 2, to prick, to sting (see ಮುಳುಹು).

ಮುಳ mul̤a. = ಮುಳ್ 1, etc. — ಮುಳಗಳ್ಳಿ. = ಮುಳ್ಳುಗಳ್ಳಿ. (ಶುಭ, ಸುಧೆ Cb.).

ಮುಳಿ mul̤i. 1. (= ಮುನಿ 1, ಮುಳ್ 2). to grow passionate, angry, etc. (ಕೋಪ Śmd. Dh.; My.). [ಬಕನಂ ನಾಡೆಯೊ ಅನ್ತರದೆ ಕಣ್ದು ಮುಳಿದಂ ಭೀಮಂ Pb. 3, 28; Vr. 8, 16; Ap. 12, 13]. see Cpr. 7, 67. 148; Bp. 18, 40; 27, 54; 28, 14; 46, 19; 47, 27; 50, 24; 55, 38; Bh. 1, 10, 36; 8, 23, 21; Rśv. 11, 10; 13, 26; J. 3, 4; 7, 35; 8, 37. 40. 42. 43; ಕಡು-.

ಮುಳಿ mul̤i. 2. = ಮೊಳೆ 2. a germ; a cause (My.).

ಮುಳಿಯಿಸು mul̤iyisu. to cause to become angry (ಕೋಪ Śmd. Dh.).

ಮುಳಿಸು mul̤isu. (= ಮುನಿಸು). anger, passion (ಮುನಿಸು, etc., ಕೋಪ Ct. II, 27; ಕನಲ್ಕೆ, etc., ಕೋಪ Kk. 43; ಮುನಿಸು, ಕಿಸುಗಣ್ಣು ಸೆಣಸು, etc., ಕೋಪ Śm. 39; My.). [ಮಲ್ಲನೆಸೆವ ಮಳಯಾನಿಳನುಂ ಮುಳಿಸಂ ಕಟಲ್ಚಿ ಕಳೆದುವು Kr. 2, 71; Pb. 1, 2; Ap. 4, 10; ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣರಿಗೆ ಮುಳಿಸ ತಾಳಿ ಎನ್ನ ಭಕ್ತಿ ಅರೆಯಾಯಿತ್ತು! Bv. 255]. ಭಯದಿನ್ದಂ ಮುಳಿಸಿನ್ದಂ ಸ್ನಯದಿನ್ದಂ (Śmd. 131). ಮುನಿಸಲ್ತೆಮಗಾತನೊಳ್ ಅವ ಪಾಂಗಿನಿಂ (200, o. r. ಮುನಿಸಿಲ್ಲೆ-). see Cpr. 5, 49; Abh. P. 10, 21. 94; Grj. 8, 48; Bp. 3, 61; 18, 43; 21, 44; 22, 48; 40, 58; 47, 22. 27; 49, 38: 54, 80; 55, 30; 60, 26; Śśv. 1, 46; V. 4, 6; J. 2, 5. — ಮುಳಿಸನ್ದೋಱು. -ತೋಱು. to show anger (Abh. P. 10, 18 va.). — ಮುಳಿಸು ತಿಳಿ. anger to be appeased; (Bp. 47, 23). — ಮುಳಿಸು ತಿಳುಹು. to appease anger (Bp. 47, 27).

ಮುಳು mul̤u. = ಮುಳ್ 1, etc. a thorn. ಕಲು ಮುಳುಗಳ್ (Bh. 1, 8, 93). — ಮುಳುಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. a knife for (cutting) thorns (Bp. 20, 12). — ಮುಳುದೊಡಕು. -ತೊಡಕು. entanglement of thorns, entangling thorns (Bh. 3, 13, 29). — ಮುಳುಮುತ್ತ. = ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಗ, etc. (ಪಲಾಶ, ಮುತ್ತಗ Nn. 147, o. r. ಮುಳ್ಮುತ್ತಗ). — ಮುಳುಮೊನೆ. the point of a thorn (Bh. 1, 6, 6). — ಮುಳುವೆಟ್ಟು. -ಪೆಟ್ಟು. a stroke with thorns (Bh. 8, 21, 15). — ಮುಳುವೇಲಿ. -ಬೇಲಿ. a hedge of thorns (Bh. 3, 18, 26).

ಮುಳುಹು mul̤uhu. pricking, stinging, goading; a goad (ಪ್ರಾಜನ Mr. 371). — ಮುಳುಹುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. a goad (ಪ್ರತೋದ, ಪ್ರಾಜನ, ತೋತ್ರ Hlā.).

ಮುಳ್ಳ mul̤l̤a. = ಮುಳ್ 1, etc. the hand of a clock (B. 5, 181).

ಮುಳ್ಳು mul̤l̤u. = ಮುಳ್ 1, etc. a thorn, etc., (C.), a fork (B. 5, 284). ಎಯ್ಯ, ಮುಳ್ಳು (ಶಲಲ, ಶಲ Hlā., Nr.). ಧಾನ್ಯದ ಮುಳ್ಳು (ಕಿಂಶಾರು, ಶಸ್ಯಶೂಕ); [ಪಾಟಸುವೆನೊಯ್ಯನೆ ಮುಳ್ಳೊಳೆ ಮುಳ್ಳನೆನ್ದು Pb. 9, 67]; ಧಾನ್ಯದ ತುದಿಯ ಮುಳ್ಳು (ಕಿಂಶಾರು, ಧಾನ್ಯಶೂಕ Nr.). ಒಳ್ಳೆಯನಿರದ ಊರು, ಕಳ್ಳನೊಡನಾಟವೂ, ಸುಳ್ಳನ ಮಾತಿವುಮೂಱು ಕೆಸಱೊಳಗೆ ಮುಳ್ಳು ತುಱಿದನ್ತೆ (Sp.). ಗಡಿಯಾಳದ ತಗಡಿನ ನಡುವೆ ಸಣ್ಣದೊನ್ದೂ ದೊಡ್ಡದೊನ್ದೂ ಎರಡು ಮುಳ್ಳುಗಳು ಹಚ್ಚಿರುತ್ತವೆ (B. 3, 87). — ಮುಳ್ಳಿನ್ದ ಮುಳ್ಳು ತೆಗೆದ ಹಾಗೆ.—ಮುಳ್ಳು ತೆಗೆದು, ಕೊಳ್ಳಿ ಹೆಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ. — ಅಂಗಾಲಿನ ಮುಳ್ಳು ತೆಗಿಯುವದಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿ ಬೇಕೇ? (Prvs.). — ಮುಳ್ಳಂಕೋಲೆ ಗಿಡ. -ಅಂಕೋಲೆ. the herb Barleria longiflora Lin. (St. & Pl.). — ಮುಳ್ಳು ಪನ್ದಿ. a porcupine (Śśv. 4, 17). — ಮುಳ್ಳಾವಿಗೆ. -ಆವಿಗೆ. a wooden shoe in the inside of which thornlike nails are fixed, worn by devotees of Śiva and Viṣṇu (My.). — ಮುಳ್ಳಿಡು. -ಇಡು. horripilation to take place. ಅವನ ಮೆಯ್ ಮುಳ್ಳಿಟ್ಟು (B. 5, 71). — ಮುಳ್ಳು ಅಚ್ಚಿ. the shrub Capparis aphylla Roxb. (ಕರೀರ, ಕ್ರಕರ, ಗ್ರನ್ಥಿಲ Si. 140). — ಮುಳ್ಳು ಕಲ್ಲು. thorns and stones. ಮುಳ್ಳುಕಲ್ಲು ಇದ್ದ ಹಾದಿ (ವೃಧ್ವ G.). — ಮುಳ್ಳುಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. the prickly pear, Opuntia dillenii Haw. (St. & Pl.). 2, a thorny and milky shrub or tree, Euphorbia nivulia Ham. (Z.). — ಮುಳ್ಳುಗಿಡ. a thorny shrub or tree (B. 3, 66; ಕರೀರ Si. 450). — ಮುಳ್ಳು ಗೆಣಸು. a prickly kind of yam, Dioscorea tomentosa Spr. (St. & Pl.). — ಮುಳ್ಳುಗೊಗ್ಗಿ. -ಕೊಗ್ಗಿ. a shrubby plant of a greyish hue, Indigofera argentea Lin. (Z.; My.). 2, = ಕೊಗ್ಗಿಗಿಡ (Z.). ಮುಳ್ಳುಗೋರಟೆ. = ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ No. 2. (Z.).— ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟ. the shrub Barleria cristata Lam. (—buxifolia Roxb., ಸೈರೇಯಕ, ಝಿಣ್ಟಿ Si. 140). ಕೆಮ್ಪು ಹುವ್ವುಳ್ಳ ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟ (ಕುರವಕ 140). — ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ. = ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟ. (ಸೈರೇಯಕ, ಝಿಣ್ಟಿ Nr.). ಕೆಮ್ಪಿನ ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ (ಕುರವಕ); ಅರಿಸಿನಬಣ್ಣದ ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ (ಕುರಣ್ಟಕ, ಸಹಚರಿ, ಪೀತಝಿಣ್ಟಿ Nr.). 2, = ಮುಳ್ಳುಗೋರಟೆ. a small prickly shrub with yellow flowers, Barleria prionitis Lin. (St. & Pl.). — ಮುಳ್ಳುಗೋಲು. -ಕೋಲು. a goad for driving cattle; a spear tipped with iron (ಶಲ್ಯ, ಶಂಕು Si. 290; ಪ್ರಾಜನ, ತೋದನ, ತೋತ್ರ 302). — ಮುಳ್ಳುಜಾಗನ ಗಡ್ಡೆ. a perennial creeping plant forming large roundish prickly heads of flowers close to the earth, Lepidagathis cristata Willd. (Z.). — ಮುಳ್ಳುಜಾಜಿ different kinds of small shrubs of the genus Barleria, *e. g.* ಅರಸಿನಮುಳ್ಳುಜಾಜಿ = ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ No. 2; others are B. dichotoma and buxifolia (Z.). — ಮುಳ್ಳುಬೇಲಿ. a thorn hedge (My.). — ಮುಳ್ಳುಮದರಂಗಿ. = ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ No. 2. (St. & Pl.). — ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಗ. = ಮುಳ್ಮುತ್ತಗ, ಮುಳ್ಮುತ್ತುಕ, ಮುಳ್ಕುತ್ತುಗ, ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತುಕ, ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತುಗ, (ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಲ). the tree Andersonia rohitaka Roxb. (ರೋಹಿ, ರೋಹಿತಕ, ಪ್ಲೀಹಶತ್ರು, ದಾಡಿಮಪುಷ್ಪಕ Nr.; ರೋಹಿಣದ ಮರ Nr.; My.; see Nn. s. ಮುಳ್ಮುತ್ತಗ; Te. ಮುಲು ಮೋದುಗ, Anders. rohitaka). — ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಲ. a thorny tree with corky bark and scarlet flowers, Erythrina suberosa Roxb. (Z.). 2, the tree Jonesia asoka Roxb. (ಅಶೋಕ G.). — ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತುಕ. = ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಗ. (ರೋಹಿ, ರೋಹಿತಕ, etc. Si. 133; My.). — ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತುಗ. = ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತುಕ. (Si. 133; My.). — ಮುಳ್ಳುಮುಸ್ತ. a spinous shrub, Canthium parviflorum Lam. (St. & Pl.). — ಮುಳ್ಳುಮೊಗ. = ಮುಳ್ಳುಮೋಱೆ. (My.). — ಮುಳ್ಳುಮೊನೆ. the point of a thorn (J. 26, 6; My.). ಮುಳ್ಳುಮೊನೆಯಷ್ಟು ಆಸ್ಪದ ಕೊಡದವನ ತಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಡ (Prv.). ಸಿದ್ಧರಿಗೆ ಯೋಗವನು, ಬುದ್ಧಿವನ್ತಗೆ ಮತಿಯು, ಬಿದ್ದಿದ್ದಡವಿಗೆ ಕಿಚ್ಚನು, ಮುಳ್ಳುಮೊನೆ ತಿದ್ದಿದವ ರಾರು? (Sp.). — ಮುಳ್ಳುಮೋಱೆ. a pock-marked face (My.). — ಮುಳ್ಳುಲಗಾಮು. a rough bit (My.). — ಮುಳ್ಳುಸವುತೆ. the common cucumber, Cucumis sativus Lin. (St. & Pl.; My.).

— ಮುಳ್ಳುಸಾವನ್ತಿಗೆ. = ಮುಳ್ಳುಸೇವನ್ತಿಗೆ. (My.). — ಮುಳ್ಳುಸೀಗೆ. a kind of fragrant plant (ಜನಿ, ಜತುಕೆ, ರಜನಿ, ಜತುಕೃತ್, ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿ, ಸಂಸ್ಪರ್ಶೆ Nr.; see ಕೋರಿನ್ದೆ). — ಮುಳ್ಳುಸೇವನ್ತಿಗೆ. a kind of white rose, Rosa glandulifera (ತರಣಿ G.; My.). — ಮುಳ್ಳುಹನ್ದಿ. a porcupine (My.). ಮುಳ್ಳುಹನ್ದಿಯ ಕೂದಲು (ಶಲಲ, ಶಲ, etc. Si. 168). — ಮುಳ್ಳುಹಣ್ಣಿವೆ. a common weed, Amarantus spinosus Lin. (Z.; My.). — ಮುಳ್ಳುಹುಳು. a scorpion (ಶೂಕಕೀಟ, ವೃಶ್ಚಿಕ Si. 405, *only* in Si.).

ಮುಳಕ mul̤aka. = ಮುಣಗ, ಮುಳುಕ, etc. a plunger, a diver. see ಮುಣ್ಡು-. [2, a sweet prepared by immersing pieces of fruit in dough and fried].

ಮುಳಗಿಸು mul̤agisu. = ಮುಣುಗಿಸು, etc. to immerse.

ಮುಳಗು mul̤agu. 1. = ಮುಳ್ಗು, etc. to fall down; set. ವಾರುಣಿಯನ್ ಒಲಿದು ಮುಟ್ಟಿದ ಕಾರಣದಿಂ ಮುಳುಗುವನ್ತೆ, ತನ್ನಯ ಕಳೆಯಂ ನೀರೊಳ್ ಅಲೆವನ್ತೆ ಪಶ್ಚಿಮವಾರುಧಿಯೊಳ್ ಮಗ್ನನಾದನ್ ಅನ್ಯುತಕರಂ (Līlv. 3, 6).

ಮುಳಗು mul̤agu. 2. = ಮುಳುಗು 1, etc. to immerse oneself, etc. (My.). ಯಾವಾಗಲೂ ಮುಳಗಿಕೊಣ್ಡಿರುವ ಮೀನು (ಮದ್ಗುರ Si. 87). ಮುಳಗೋಣ (ಮಜ್ಜನ Cb.).

ಮುಳಗು mul̤agu. 3. = ಮುಣುಗು 2, etc. an immersion, etc. (My.).

ಮುಳವು mul̤avu. = ಮುಳುವು. ruin, loss. (B. 5, 66; M. ಮುಳು, vexation, trouble).

ಮುಳಿಗಿಸು mul̤igisu. = ಮುಳಗಿಸು, etc. (My.).

ಮುಳಿಗು mul̤igu. = ಮುಳುಗು 1, etc. (Bp. 50, 5; My.).

ಮುಳಿಂಕು mul̤iṅku. = ಮುಳುಗು 1, etc. (Cpr. 5, 59; 9, 56 va.).

ಮುಳುಕ mul̤uka. = ಮುಳಕ etc., ಮುಳುಗ. see ಮುಣ್ಡು-.

ಮುಳುಕು mul̤uku. 1. = ಮುಳುಗು 1, etc., ಮುಳುಂಕು q. v. (Śmd. Dh.; Bp. 59, 17). — ಮುಳುಕಾಡು. -ಆಡು. = ಮುಳ್ಕಾಡು. to immerse oneself repeatedly or playfully (Cpr. 3, 37).

ಮುಳುಕು mul̤uku. 2. = ಮುಣುಗು 2, etc. (My.; T. ಮುಳುಕ್ಕು; Te. ಬುಡುಕ, ಮುಣಕ, ಮುನಕ, ಮುನುಕ).

ಮುಳುಗ mul̤uga. = ಮುಳುಕ, etc. see ಗಣ್ಡು-, ಗುಣ್ಡು-.

ಮುಳುಗಿಸು mul̤ugisu. = ಮುಣುಗಿಸು, etc. to immerse (v. t.); to dip, to plunge; to bathe (v. t.); to ruin (My.; Tu. ಮುರ್ಕಾವು). ಅರಸನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು (B. 4, 146). ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿ, ಅವನ್ನು ಒನ್ದು ತರದ ಜಿಗಟನ್ನ ರಸದೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿಸಿ (4, 207). ಕೆಲವರಿಗೆ ಒಳಿತು ಮಾಡುವ ದಕ್ಕೋ ಈಶ್ವರ ಕೆಲವರಿಗೆ ಮುಳುಗಿಸಿದನ್ತೆ ಆದೀತು (5, 112). ಬೊಬ್ಬಿಱಿದುದು ಸೇನೆ, ನಿಮಿಷಕೆ ಮೊಬ್ಬು ಮುಳುಗಿಸಿತೀ ಬಲವಂ (Bh. 8, 23, 20). ವಿಷದ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯ ತನ್ದದನ್ ಅಸಮ ಬಹುತೀರ್ಥದಲಿ ಮುಳುಗಿಸೆ ವಿಷವೆಮ್ಬುದು ಹೋಗಿ, ಸೀಕಾಯಹುದೇ? (Jñs. 22, 29).

ಮುಳುಗು mul̤ugu. 1. = ಮುಣಗು, ಮುಣೆಗು, ಮುಣುಗು 1, ಮುಳಗು 2, ಮುಳಿಗು, ಮುಳುಕು 1, ಮುಳಿಂಕು, ಮುಳುಂಕು, ಮುಳುಂಗು, ಮುಳ್ಕು. to go or sink under water; to sink; to become plunged in a liquid; to immerse oneself, to dive, to dip; to set, as the sun, etc.; to be ruined (ನಿಮಗ್ನ Śmd. Dh., the MSS. wavering between ಮುಳುಗು and ಮುಳುಗು; My.; T.; T. also ಮೂಳ್ಗು; Tu. ಮುರ್ಕು; M. ಮುಕ್ಕು, ಮುಙ್ಙು, to immerse, v. t., etc.). [ಆ ಕೂಸಂ ಮುಳುಗಲೀಯದೆ Pb. 1, 95 va.; Ap. 1, 84]. ಹಿರಿದು ಪಾಪವ ಮಾಡಿ, ಹರಿವ ನೀರೊಳು ಮುಳುಗೆ ಕರಗೊದೇ ಪಾಪ? (Sp.). ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ತರಣಿ ಮುಳುಗಿದಂ ಪಡುಗಡಲೊಳ್ (J. 26, 5). ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗಲು ಬಾಡಿ ಬಚ್ಚಿಡುವದೆಲ್ಲ (an umbrella, Beḍagu caupadi). ಮೀನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರೆ ಸ್ನಾನದ ಫಲ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.). see Cpr. 7, 139; 8, 88; Bp. 42, 2; 49, 39; 52, 15. 17; Rśv. 5, 45; 6, 6; J. 3, 39; Si. 254; B. 2, 45; 4, 31; 5, 242. 294.

ಮುಳುಗು mul̤ugu. 2. = ಮುಳುಕು 2, etc. (My.).

ಮುಳುಂಕಿಸು mul̤uṅkisu. = ಮುಳುಗಿಸು, etc. to immerse, etc. (Bp. 27, 65).

ಮುಳುಂಕು mul̤uṅku. = ಮುಳುಗು 1, etc. (ಜಲನಿಮಜ್ಜನ Śmd. Dh.; Cpr. 8, 31). ನೀರೊಳಗೆ ಮುಳುಂಕಿ ಸರ್ವ ಪಾಪಕ್ಷಯ ಮಾಗಲೆನ್ದು ಮಾಡುವ ಜಪವು (ಅಘಮರ್ಷಣ Nr.).

ಮುಳುಂಗು mul̤uṅgu. = ಮುಳುಗು 1, etc. ಮುಳುಂಗಿದಂ (ಅಜ್ಞ c Śmd. I, o. r. ಮುಳುಂಗಿದಂ). ನೀರೊಳ್ ಮುಳುಂಗಿದಂ (ಅಜ್ಞ o I, o. r. ಮುಳುಂಗಿದಂ). see Cpr. 7, 143; Grj. 1, 23; Rśv. 6, 24 va.; 12, 12; 13, 43. — ಮುಳುಂಗಾಡು. -ಆಡು. to immerse oneself repeatedly or playfully, etc. (C. Bp. 32, 40; 47, 6).

ಮುಳುವು mul̤uvu. = ಮುಳವು. ruin, loss. ನಿನ್ನ ಹಟ ಮಾರಿತನವೇ ನಿನಗೆ ಮುಳುವು ಆಯಿತು (B. 2, 50). ಯಾವ ಕೋಡುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಗರ್ವ ಬನ್ದಿತ್ತೋ, ಆ ಕೋಡುಗಳೇ ಕಡೆಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಮುಳುವು ಆದವು (3, 19). ಜಾಣರು ಮೋಸ ಹೋಗದೆ, ಧೂರ್ತರ ಹಂಚಿಕೆಗಳು ಅವರಿಗೇ ಮುಳುವಾಗುವನ್ತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (4, 19).

ಮುಳ್ಕು mul̤ku. = ಮುಳುಗು 1, etc. [ಆಪತ್ಪಯೋದಧಿಯೊಳ ಗೆತ್ತಾಪತ್ತಿನ್ದಳ್ಕಿ ಮುಳ್ಕು ನವೆವನುಗೆ Pb. 7, 61]. — ಮುಳ್ಕಾಡು. = ಮುಳುಕಾಡು. (Cpr. 4, 54; Abh. P. 3, 133 va.; 14, 59). [ಮೂಡುವ ಮುಳ್ಕಾಡುವ ತಡುಮಾಡುವ ಬಗೆಯಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಬಗೆ ಪೇಱತುಣ್ಟೆ Ap. 6, 40].

ಮುಳ್ಗು mul̤gu. = ಮುಗ್ಗು 1, ಮುಳಗು 1, ಮೊಳ್ಗು 1. to fall, to fall down (ಬೀೞ್ Śmd. I; ಪತನ Śmd. Dh.; Cpr. 5, 22). 2, to make obeisance (ಪೊಡಮಡು Śmd. I).

ಮುಳ್ತಗ mul̤taga. = ಮುತ್ತಗ, etc. pālāśa tree. (ಒನ್ದು ಮರಂ Śmd. I).

ಮುಳ್ತುಗ mul̤tuga. = ಮುಳ್ತಗ, etc. (ಪಲಾಶವೃಕ್ಷ Śs.).

ಮೂ- mū. 1. = ಮು-, etc., ಮೂಱು (Śmd. 222). three (T.). — ಮೂಗಣ್ಡುಗ. -ಕಣ್ಡುಗ. three kaṇḍugas (My.). — ಮೂಗನ್ದಾಯ. -ಕನ್ದಾಯ. the three spaces of four months (in astrology, My.). — ಮೂಗಳ. -ಕಳ. three kaḷas or koḷagas (My.). ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಮೂಗಳ ಗಂಜೀ ಕುಡಿಯುವವಗೆ ಉಪ್ಪಿದ್ದರೆ ನಾಗಳವೂ ಸಾಲದು (Prv.). — ಮೂಗಾವುದ. (Śmd. 223; My.). three leagues. ಮೂಗಾವುದಮಂ ನಡೆದಂ (157). — ಮೂಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. (Śmd. 223). three hands; three branches. ಪಣೆಯುಂ ಮೂಗೆಯ್ಯ ಕವಲ್ ಕವಲ್ತು ಪಲವುಂ (223). — ಮೂಗೆರೆ. = ತ್ರಿವಲಿ. (V. 4, 110). — ಮೂಗೇಣ್. (Śmd. 223). three spans. — ಮೂಗೊಂಕು. -ಕೊಂಕು. (Śmd. 223). three bends or curves. — ಮೂಗೊಳ. -ಕೊಳ. = ಮೂಗಳ. (My. occasionally). — ಮೂಗೋಣ್ಬು. three corners or sides: the place enclosed within them. ಹರ್ಮ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಗೋಣ್ಬು (ಕಕ್ಷ್ಯೆ, ಹರ್ಮ್ಯಾದಿಪ್ರಕೋಷ್ಠ Nr.). — ಮೂಗೋಱು. -ಕೋಱು. = ಮುಕ್ಕಪ್ಪೆ. (My.). ಕಿಡೆ ಮೂಗೋಱುಂ ಬೋಱಿಸಿ, ನಡುದಲೆಯೊಳ್ ಮೆಱಸನೊಡೆದು (Śmd. 223). — ಮೂಜಗ. the three worlds (Bp. 4,

42; 11, 22; 54, 55; J. 2, 12. 25; 18, 12; 19, 4). ಮೂಜಗದೊಡೆಯ (Bp. 29, 29). — ಮೂಡೊಂಕು. = ಮೂಗೊಂಕು. (Bp. 17, 2).— ಮೂ ದಲೆ. -ತಲೆ. (Śmd. 223). three heads. — ಮೂದೆಱ. -ತೆಱ. three kinds (Śmd. 131; ಮೂಱು ತೆಱ 94 Cm.; ಮೂಱು ಪ್ರಕಾರ 141 Cm.; Cpr. 3, 102). — ಮೂದೇವರ್. the three (chief) gods [ಅನ್ತು ಮೂ ದೇವರುಂ ಪರಸಿ ನಿಜ ನಿವಾಸಂಗಳ್ಗೆ ಪೋದರಾಗಳ್ Pb. 5, 103 va.]; (J. 19, 4). — ಮೂನೂಱು. (Śmd. 223). three hundred. ಮೂನೂ ಱಯ್ವತ್ತು (Cpr. 9, 50). [— ಮೂನೂಱಱುವತ್ತು. -ಅಱುವತ್ತು. three hundred and sixty. ಮೂನೂಱಱುವತ್ತು ಜಾತಿಯ ಕಳ್ಗಳಂ ಮುನ್ದಿಟ್ಟು Pb. 4, 87 va. — ಮೂನೂಱಿಪ್ಪತ್ತು. -ಇಪ್ಪತ್ತು. three hundred and twenty. ಮಿಳಿರ್ವ ನಾಲ್ಪಾಸಿರದ ಮೂನೂಱಿಪ್ಪತ್ತು ಮಹಾಧ್ವಜಂಗಳಿನ್ದಂ Ap. 10, 32 va. — ಮೂನೆಲೆ. three stages. ಮೂಱು ಲೋಕಮನೆ ಪೋ ಲ್ತುದು ಮೂನೆಲೆಯಿಂ ಸಯುಪ್ಪುರಂ Pb. 3, 53]. — ಮೂಲೋಕ. (Śmd. 170. 223). = ಮೂಜಗ. see Śm. 114; J. 8, 25; 26, 26; 28, 2. [ಮೂ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪೆಮ್ಪಿನ್ದ ಗುನ್ದಲೆಯಾಗಿರ್ದುದು ದೇವದಮ್ಪತಿರತ್ನೀ ಸುನ್ದರಂ ಮನ್ದರಂ Ap. 1, 50]. — ಮೂವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. = ತ್ರಿಪಥ. (J. 19, 4). — ಮೂವಡಿ. -ಮಡಿ. three folds; three times (Grj. 6, 48). ಆ ಬಳಾ ರಿಯಿಂ ಮೂವಡಿ....ನೆಗೞ್ತೆಯುದೞರ ಛೀಮಂ (Śmd. 81). — ಮೂವ ಡಿಸು. -ಮಡಿಸು. to treble (v. i., Grj. 7, 11 va.). — ಮೂವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. three colours (Cpr. 8, 75; V. 4, 114). — ಮೂವತ್ತು. -ಪತ್ತು. thirty (Bp. 27, 37; 33, 13; C.). ಮೂವತ್ತು ದಿವಸಮಂ ಮಾಸ ಎಮ್ಬು ದು (Hlā.). ತಾಂ ದಿನಸ ಮೂವತ್ತು ಮಾಸಮದು (Mr. 69). ಮೂವತ್ತು ವರುಷದ ವರೆಗೆ ಮದುವೆ ಆಗದವಳಿಲ್ಲ, ಮೂಱು ಜಾವಕ್ಕೆ ಊಟ ಆಗದವ ನಿಲ್ಲ. (Prv.). [ಮೂವತ್ತನಾಲ್ಕು thirty four. Ap. 1, 48 va.].— ಮೂ ವತ್ತಾಱು, thirty-six (Bp. 42, 39). ಮೂವತ್ತಾಱುಂ ಗುಣಂಗಳ್ ತಮಗ ಮರ್ದಿರೆ (Śmd. 201). ಮೂವತ್ತಾಱುಂ ಗುಣದಿಂ (Abh. P. 1, 19). ಮೂವತ್ತು ನಾಲ್ವತ್ತು, thirty or forty (B. 3, 111. 115). — ಮೂವತ್ತು ಮೂಱ್, -ಮೂಱು, thirty-three (Mr. 348). ಮೂವತ್ತುಮೂಱು ನೂಱು (B. 4, 174). ಮೂವತ್ತು ಮೂಕೋಟಿ (J. 19, 4). ಮೂವತ್ತಿ ರ್ವರ್, thirty-two persons (Cpr. 9, 51). [—ಮೂವತ್ತಿರ್ಛಾಸಿರ. ಇರ್-. — ಸಾಸಿರ. thirtytwo thousand. ಮೂವತ್ತಿರ್ಛಾಸಿರ್ವರ್ ಮೆಯ್ಗಾಪಿನ ಗಣಬದ್ಧದೇವರುಂ Ap. 15, 3 va.]. ಮೂವತ್ತು ಮೂವರ್ [ನನ್ದೋಪನನ್ದರ್ ಮೊದಲಾಗೆ ಮೂವತ್ತು ಮೂವರಂ ಜವಂಗೆ ಬಿರ್ದನಿಕ್ಕು ವನ್ತಿಕ್ಕಿ Pb. 11, 9 va.]; (Śmd. 122). [— ಮೂವತ್ತು ಮೂದೇವರು thirty three gods...ದೇವರುಂ ಮೊದಲಾಗೆ ಮೂವತ್ತುಮೂ ದೇವರುಂ Pb. 1, 147 va.]. — ಮೂವತ್ತೆರಡು, thirty-two [ನಿರನ್ತರಂ ಸೊಗಯಿ ಕುಂ ಮೂವತ್ತೆರಡಾಡುಗಳ್ Ap. 1, 51]; (Ch. v. 337; Mr. 348; Si. 418). [— ಮೂವತ್ತೆರಡಾಯುಧ. thirtytwo kinds of weapons. Pb. 10, 51 va.]. ಮೂವತ್ತೊನ್ದು, thirty-one (B. 4, 100). — ಮೂವರ್. -ರು. three persons (Śmd. 154; Bp. 32, 47: 61, 22. 24. 31. 33; Bh. 1, 8, 3; J. 2, 43). [ಆ ಮೂವರ್ಕನ್ನೆಯರಂ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಂಗೆಯ್ದಾ ಗಳ್ Pb. 1, 74 va.]. ಮೂವರ ಕಿವಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ಮೂಱು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟುವದು. — ಮೂವರು ಹೊತ್ತ ಬಣ್ಡಿ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗದು, ಮನೆಗೆ ಬಾರದು (Prvs.). see Prv. s. ಲೋಕಾನ್ತ. — ಮೂವಳಸು. -ಬಳಸು. 1. to go round thrice (Abh. P. 9, 26). — ಮೂವಳಸು. -ಬಳಸು. 2. three rounds or encompassings (Cpr. 8, 44 va.; Abh. P. 13, 99; 10, 91 va.). — ಮೂವಾೞ್. -ಬಾೞ್. three states of life. ಮೂವಾೞ್ ಇಕ್ಕಿದರ್ವರೆಯೊಳ್ (Śmd. 81. 197 Mdb.). [— ಮೂವಿಟ್ಟಿ. -ಬಿಟ್ಟಿ. three kinds of service. ಅಳವಟ್ಟ ಸಾರಧನಮಂ ಮೂವಿಟ್ಟಿಗಂ ಪೂಣ್ದು ಕಾಲ್ಗೆಱಗಿತ್ತು Pb. 6, 30]. — ಮೂವಿಟ್ಟೆ. (Śmd. 223). -ಬಿಟ್ಟೆ (?). three hills (?). — ಮೂವಿಧ. three methods, etc. (C. Bp. 47, 22). *cf.* ಮೂಱು ವಿಧ. — ಮೂವೆಳಸು. -ಬೆಳಸು. (Śmd. 223, o. r. -ವಳಸು. three crops. — ಮೂಸಂಜೆ. = ಮುಚ್ಚಂಜೆ, q. v. — ಮೂ ಸರಿ. three strings or cords (Bp. 38, 14).

ಮೂ- mū. 2. = ಮುದು 2, etc. advanced age. — ಮೂ ದೇವಿ. the elder sister of Lakṣmī, the goddess of misfortune (My.; Te., T.). see Prv. s. ಮೂಸು.

ಮೂ mū. 3. = ಮೂಗು, etc. the nose. — ಮೂಕೊಱತಿ. a woman whose nose has been cut off [ತನ್ನ ಸತಿ ಮೂಕೊಱತಿ! Bv. 105]; (Rām. 3, 6, 8). 2, N. of a plant (ವದನಿ Mr. 122). — ಮೂ ಕೊಱೆಯ. a noseless man (ವಿಗತನಾಸಿಕ Nr., Mr. 389; Rām. 6, 28, 11; 6, 38, 6; 6, 47, 22; T. ಮೂಕ್ಕುಱೈಯ). [Bv. 105; Cv. 379. 504]. — ಮೂಗಳೆ. -ಕಳೆ. to deprive of the nose (Rām.). — ಮೂ ಗುಚ್ಚಿ. -ಕುಚ್ಚಿ. (= ಮೂಕೊಱೆಯ). a noseless, disgraced man (Bh. 4, 4, 61). 2, N. of a tree (My.; *cf.* ಮೂಕೊಱತಿ). — ಮೂ ದಾಣ. the cord put through a bullock's nose (My.). — ಮೂದಾ ಣ. = ಮೂದಾಣ. (My.). — ಮೂದಾನ. = ಮೂದಾಣ. (My.).

ಮೂಕ mūka. = ಮೂಗ, (ಮೂಂಗ), ಮೂಗು. *dumb; speechless, silent, mute* (Mhr. ಮುಕಾ); a dumb man. 2, N. of a Dānava (Bh. 3, 5 sum., etc.). ಪೋಕನಿಗೆ ನಾಕ ಸಲ್ಲ, ಮೂಕನಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನ ಸಲ್ಲ. — ಮೂಕನ ಸ್ವಪ್ನ ಹೇೞಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದು, ಹೇೞದೆ ತೀರದು. — ಮೂಕನ ದುರಿಗೆ ಮೂಗು ತುಱುಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prvs.). see Prv. s. ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ. — ಮೂಕಮುಂಚ. ಮೂಂಗನೆನೆ ಮೂಕ ಮುಂಚ (Ct. I, 73).

ಮೂಕತೆ mūkate. dumbness, muteness, silence (Cpr. 1, 23; 7, 46).

ಮೂಕಾಮ್ಬೆ mūka-ambe. N. of a śakti of Śiva (My.).

ಮೂಕಾಸುರ mūka-asura. the asura Mūka (Śsv. 4, 17 va.).

ಮೂಕಿ mūki. the taper pole or shaft of a carriage (My.). — ಮೂಕಿಮರ. = ಮೂಕಿ. (My.). — ಮೂಕಿ ಹೊಱೆ. a bundle of fire-wood of a tapering form (My.).

ಮೂಕಿ mūki. = ಮೂಗಿ. a dumb female (My.; B. 3, 50; Sk. ಮೂಕೀ).

ಮೂಕೀಭಾವ mūkī-bhāva. the state of being dumb or silent (Cpr. 1, 41; Abh. P. 7, 156).

ಮೂಕುತಿ mū-kuti. (ಕುತ್ತು 3). = ಮೂಗುತಿ. a nose jewel, a nose-ring (ಘ್ರಾಣಾಂಕುಶ Mr. 337; My.; T. ಮೂಕ್ಕುತ್ತಿ, M. ಮೂಕ್ಕುತ್ತಿ; Grj. 3, 91 va.; 10, 39; Bp. 12, 20; 16, 8; Rśv. 1, 135va.). [Tu. ಮೂಂಕುತ್ತಿ].

ಮೂಗ mūgu-a3. a man with a nose. see ನಿಡು-.

ಮೂಗ mūga. Tbh. of ಮೂಕ. (ಮೂಕ, ಅವಾಚ್ Nr.; ಜಡ, ಕಲ Hlā., Mr. 388; ಮೌನಿ Bhn. 12; Bp. 47, 65). [ಮೂಗ ಕಣ್ಡ ಕನಸಿನ ನ್ಯಾಯಿತ್ತೆನ್ನ ಭಕ್ತಿ Bv. 294]. ಮಾತಿಲ್ಲದ ಮೂಗನನು (ಮೂಕ Si. 355). ಕಿವುಡನಿಗೂ ಮೂಗನಿಗೂ ಹೋಲಿಕೆಯಾದವನು (ಅನೇಡಮೂಕ 363). ಕಿವುಡಯಜಮಾನಗೆ ಮೂಗಬಣ್ಟ (Prv.).

ಮೂಗತನ mūgatana. dumbness (My.). ಕಿವುಡುತನ ಮೂಗತನ ಉಳ್ಳವನು (ಏಡಮೂಕ Si. 363).

ಮೂಗಿ mūgi. a person with a nose. see ನಿಡು-. 2, N. of a bird (ಘ್ರಾಣಿ Mr. 175).

ಮೂಗಿ mūgi. Tbh. of ಮೂಕಿ (ಮೂಕೆ). (My.). see Prv. s. ಮಲೆ ಯಾಳ.

ಮೂಗು mūgu. = ಮುಕ್ 3; ಮುಗು, ಮೂ 3. the nose (ಸಿಂಘಿನಿ, ನಾಸಿಕೆ, ನಾಸೆ, ಘ್ರಾಣ, ಘೋಣೆ Hlā., Mr. 319; ಘ್ರವಣ, ನಾಸಿಕ Nn. 50; ಘ್ರಾಣ, ಗನ್ಧವಹೆ, ಘೋಣೆ, ನಾಸೆ, ನಾಸಿಕೆ Si. 213; My.; Tu. ಮೂಂಕ್; T. ಮೂಕ್ಕು; Te. ಮುಕ್ಕು, ಮೂಡಿ); a forepart; a snout, etc.; a bill or beak; the nozzle of a vessel

(My.; T.; ಮುಂಗುಡಿ Bhn. 47; *cf.* ಮುನ್ 2, etc.; ಮುಸುಡಿ, etc.). [ಪಗೆಯಿಱಯ ಬನ್ದರ ಮೂಗನರಿದರೆಮ್ಬನ್ತೆ Pb. 7, 32 va.]. ಚಿಕ್ಕ ಮೂಗಿನವ (ನಃಕ್ಷುದ್ರ); ಮೂಗಿಲ್ಲದವನು (ವಿಗ್ರ Hlā.). ಎಱಗಿದ ಮೂಗುಳ್ಳವನು (ನತನಾಸಿಕ, etc.); ಚಪ್ಪಟೆ ಮೂಗಿನವನು (ಖುರನಸ್); ಮೂಗಿಂಗೆ ತುಷ್ಟಿ ಮಾಡುವ ಗನ್ಧ (ಸುರಭಿ, ಘ್ರಾಣ ತರ್ಪಣ Nr.). ಮೂಗಿನ ಕಮ್ಪು (Mr. 280); ಒತ್ತಿ ಮೂಗಂ ಚುಚ್ಚಿ ನಸ್ತಿತಂ (179). ಚಿಕ್ಕ ಮೂಗುಳ್ಳವನು (ಅವಟೀಟ, ನತನಾಸಿಕ, etc. Si. 197); ಮೂಗ ತೀಟೇ ಕಜ್ಜಿಯುಳ್ಳವನು (ಪಾಮನ, ಕಚ್ಛುರ 202); ನೇಗಲ ಮೂಗು (ಪೋತ್ರ 452); ಪಕ್ಷಿಯ ಮೂಗು (ಚಂಚು, ತ್ರೋಟಿ 178); ಕುದುರೆಯ ಮೂಗು (ಪ್ರೋಥ, ಘೋಣೆ 274); ಹನ್ದಿಯ ಮೂಗು (ಪೋತ್ರ 452); ನೆಲನ ಮೂಗಿಂಗೂಱ ಹಿಣ್ಡ ನೊಡೆದೆಕ್ಕಲಂ (Rāghc. 17, 72). ಮೂಗಿಗಿನ್ತ ಮೂಗುತಿ ಭಾರ. — ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಮಸಿ ಅನ್ದರೆ ಕೋಪ. — ಮೂಗಿಲ್ಲದವಳಿಗೆ ಮೂಗುತಿ ಯಾಕೆ? — ಮೂಗು ಕೊಯಿ ಕೊಣ್ಡು, ಅವಲಕ್ಷಣ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ. — ಮೂಗು ಕೊಯಿದರೂ ಮೂಗಿನ ಸೊಳ್ಳೆ ಉಣ್ಟಲ್ಲ? ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). ನಿಜ ಶಿರವನೊಲೆದು, ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟು, ಮೌನದಿಂ ನಿನ್ದು (J. 18, 47). ಮೂಗಿನ ಕತ್ತಿ (a knife for cutting off the nose, Bp. 53, 57). see Bp. 20, 12; 22, 40; 45, 29; 46, 59; 47, 2; 50, 24; Bh. 1, 10, 38; ಕುಱು-, ತುದಿ-, etc. — ಮೂಗ ದಾಣ. = ಮೂಗು-. (My.). — ಮೂಗ ದಾರ. = ಮೂಗ ದಾಣ. (My.). — ಮೂಗಱು. -ಅಱು. to cut off the nose (V. 41, 37). — ಮೂಗಱಿಕ. (*i. e.* ಹಱಿಕ). a man whose nose is cut off (My.). — ಮೂಗಱಿಕಿ. -ಅಱಿಕಿ. (*i. e.* ಹಱಿಕಿ). = ಮೂಗುಹಱಿಕಿ. (My.). — ಮೂಗಱುಕಿ (*i. e.* ಹಱುಕಿ). = ಮೂಗು ಹಱುಕಿ. (Rām. 3, 6, 52). — ಮೂಗಿಡು. -ಇಡು. to muzzle, to string a rein through the nose. ಮೂಗಿಟ್ಟುದು (ನಸ್ತಿತ, ನಸ್ಯೋತ Hlā.). [— ಮೂಗಿಱು. -ಇಱು. to ignore. ಪರಾಂಗನಾ ಜನದ ಮೆಚ್ಚಿಂಗಂ ಮೂಗಿಱುವನ್ತೆ Pb. 2, 39 va.]. — ಮೂಗಿಲಿ. -ಇಲಿ. a musk-rat (My.). — ಮೂಗುಕಟ್ಟೆ. = ಮೂಗ್ಗಟ್ಟೆ. dyspepsy that affects the nose so that dumbness is created (My.). — ಮೂಗು ಕೊಕ್ಕರೆ. a crane (ಬಕ, ಕಹ್ವ Si. 174, *only* in Si.). — ಮೂಗು ತುಱುಸಿ ಕೊಳ್ಳು. to scratch one's nose (which when done before a ಮೂಕ, is understood as if one wanted to deride him on account of his dumbness). ಮೂಕನೆದುರಿಗೆ ಮೂಗು ತುಱುಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಮೂಗುದಾಣ. the cord put through an ox's nose (My.). — ಮೂಗುದಾರ. = ಮೂಗುದಾಣ. (My.). — ಮೂಗುನೇಣ್. -ಣು. = ಮೂಗುದಾಣ. (C. Bp. 47, 46). ಎತ್ತುಗಳ ಮೂಗುನೇಣು (ನಾಸ್ಯ Nr.). — ಮೂಗುಬೊಟ್ಟು. a trinket for the nose (My.). — ಮೂಗು ಹಱುಕಿ. = ಮೂಗಱಿಕಿ, ಮೂಗಱುಕಿ. a woman whose nose is cut off (G. 421). — ಮೂಗ್ಗಟ್ಟೆ. = ಮೂಗುಕಟ್ಟೆ. (My.).

ಮೂಗು mūgu. Tbh. of ಮೂಕ. dumbness (My.). — ಮೂಗಕ್ಕೆ. -ಅಕ್ಕೆ. (Rām. 1, 4, 9). [— ಮೂಗಟ್ಕೆ. -ಅಟ್ಕೆ. = ಮೂಗಕ್ಕೆ. silent weeping. ನಾಣ್ಚಿ ತನ್ನೊಳೆ ಮೂಗಟ್ಕೆಯನಟ್ಟು Pb. 8, 82 va.]. — ಮೂಗು ಗಾಯ. internal wound occasioned by a blow (My., also ಮೂಗ್ಗಾಯ). — ಮೂಗುಬಲಿ. an offering to an idol without music (My.). — ಮೂಗುಬ್ಬಸ. -ಉಬ್ಬಸ. a predicament. (Rām. 30, 37). — ಮೂಗುಮಾರಿ. a silent, mysterious Durgā (Bh. 3, 6, 81; My.). — ಮೂಗುವಟ್ಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. silence (ರಿಕ್ಕಟೆ, ಮೌನ Ss.). — ಮೂಗುವಡು. -ಪಡು. to become mute or silent (ಮೌನ Smd. Dh.): [ಮೂಗುವಡದಿಲ್ಲಿಯ ಕೋಗಿಲೆ Pb. 4, 21; Ap. 3, 26; ತರ್ಕ ತರ್ಕಿಸಲಱಿಯದೆ ಮೂಗುವಟ್ಟಿದ್ದಿತ್ತಯ್ಯಾ Bv. 749]. ಮೂಗುವಟ್ಟುದು (ಮೌನಾರ್ಥಂ Kk. 53).

ಮೂಗುತಿ mū-kuti. = ಮೂಕುತಿ. (Bp. 4, 39; 14, 4; Rām. 6, 12, 34; My.). ಮೂಟೀ ಮೂಗುತಿ ಹೋದ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಮೂಲೇ ಕಸವೆಲ್ಲ ಹೋಯಿತು (Prv.). see Prvs. s. ಮೂಗು. — ಮೂಗುತಿಬಳ್ಳಿ. a name given to several species of Ipomaea, such as I. sepiaria Koen., I. obscura Bot. Reg., etc. (Z.).

***ಮೂಂಕಿಱು muṅkiṟi.** to grunt? ದೆಸೆಗಳ್ಗೆ ಬೆರ್ಚಿ ಮೂಂಕಿಱುವ ವನಮಹಿಷಿಗಳಿಂ Pb. 7, 29 va.

ಮೂಂಗ muṅga. (Tbh. of ಮೂಕ; see ಮೂಕಮುಂಚ). a dumb man.

ಮೂಜುವರಿ mūjuvari. = ಮೂಜೂರಿ. (My.).

ಮೂಜೂರಿ mūjūri. = ಮುಜೂರಿ No. 2, ಮೂಜುವರಿ. refractoriness (My.; H.).

ಮೂಟೆ mūṭe. = (ಮುಡಿ 2), (ಮೊಟ್ಟೆ). a bundle of grain, cloth, etc., a pack, a bale (My.; Te.; T. ಮೂಟ್ಟೈ; M. ಮೂಡೆ; T., M. ಮೂಟ್ಟು, to join, link, stitch together; *cf.* ಮೂಡೆ).

ಮೂಡ mūḍa. = ಮೂಡಲ್ 1 (Smd. 145), ಮೂಡಿ, ಮೂಡು 2. the direction in which the sun rises: the east (C.; M. ಮೂಡು, root, origin). ಮೂಡಣ, ಮೂಡಣ್ಗೆ, ಮೂಡಣಿಂ, ಮೂಡಣತ್ತಣಿಂ (Smd. 135. 147), ಮೂಡಣದಿನ್ದ (B. 4, 205). ಪಡುವ ಮೂಡ ತೆಂಕ ಬಡಗ ಪೊಡವಿಪತಿಗಳ್ ಇಲ್ಲೆನಲ್ ನಡೆದು, ಗೆಲ್ದು (145). [ಮೂಡಣ ಮನ್ದರದ ಪರವಿದೇಹದ ಸೀತಾನದಿಯ ಬಡಗಣ ತಡಿಯ ಗನ್ಧಿಳ ವಿಷಯದ ಪಾಟಳಿಗ್ರಾಮದೊಳ್ Ap. 3, 33 va.]. ಮೂಡಣಿಂ ಕ್ರಮದಿ ನಿರ್ದ ದೆಸೆಯಾನೆಗಳು (ಐರಾವತ ಪುಣ್ಡರೀಕ ಇತ್ಯಾದಿ Hlā.). ಮೂಡಣೆ ಲರೂದೆ (Rsv. 9, 30). ಮೂಡಣ ಸನ್ತೆಗೆ ಹೋಗಬೇಡ, ಮುಣ್ಡೇ ಮಗಳನ್ನು ತರಬೇಡ (Prv.). — ಮೂಡಣಂ. -ಅಣ್-ಅಂ. (Smd. 136). a man of the east. — ಮೂಡಗಡೆ. -ಕಡೆ. the east side or quarter (Bp. 24, 36; My.). — ಮೂಡಣ ತೆಂಕಣ ದೇಶ. the south-east (ಪ್ರಾಗ್ದಕ್ಷಿಣದೇಶ Nr.). — ಮೂಡಣ ದಿಕ್ಕು. = ಮೂಡಣ ದೆಸೆ. (ವಿಶಾಖ Mr. 528; B. 3, 25). — ಮೂಡಣ ದೆಸೆ. the east (ಐನ್ದ್ರಿ, ಪೂರ್ವೆ, ಪ್ರಾಚಿ Hlā.; J. 31, 63). — ಮೂಡದೆಸೆ. the east (J. 2, 65; 17, 40). ಪಸರಿಸಿದತ್ತು ಮೂಡದೆಸೆಯೊಳ್ ಬೆಳಗೆಮ್ಪು (Smd. 266). [— ಮೂಡಮೊಗ. eastern direction. ಜಗುನೆಯಂ ಪಾಯ್ದು ಮೂಡಮೊಗದೆ ಪಯಣ ಮ್ಬೋಗಿ Pb. 8, 50 va.]. — ಮೂಡವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. the eastern mountain (ಪೂರ್ವಾಚಲ Ss.).

ಮೂಡಲ್ mūḍal. ಮೂಡಲು. 1. = ಮೂಡ. (Smd. 145. 147). etc. the east [Tu. ಮೂಡಾಯ್]; (ಪ್ರಾಚಿ, ಪೂರ್ವ Mr. 58; My.); in the east. ಮೂಡಲಿರ್ದ ಪದದೊಳ್ ತಾಂ ರಾಮನೊ ವಲ್ಲಭಂ? (Smd. 145). ಮೂಡಲಾದುದು (ಪ್ರಾಚೀನ, ಪ್ರಾಂಚ್ Hlā.; ಪ್ರಾಚೀನ Mr. 58). ಮೂಡಲು ಮೊದಲಾದ ಎಣ್ಟು ದೆಸೆಗಂ ಕ್ರಮದಿ ನ್ದೊಡೆಯರು (ಇನ್ದ್ರ ಅನಲ ಯಮ ಇತ್ಯಾದಿ Hlā.). ಮೂಡಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದದು (ಪ್ರಾಚೀನ Si. 29). see Bp. 22, 28; Rām. 1, 14, 2; Bh. 2, 4, 9; Si. 28.

ಮೂಡಲ್ mūḍal. ಮೂಡಲು. 2. dry cow-dung (Si. 315; Te. ಮೂಟ; M. ಮುಳಿ, scorched or dry; *cf.* ಮುರುಣ್ಟು 2; Sk. ಮೋಣ).

ಮೂಡಾವೆ mūḍāve. = ಮೂಡೆ No. 2. a pillow, a cushion (ಕವುಳುಡೆ, ಮುಲಗು Ss.; ಕವುಳುಡೆ Ct. II, 83, o. r. ಮೂಡಾವಿ).

ಮೂಡಿ mūḍi. = ಮೂಡ, etc. rising of the sun, etc. (ಉದಯ Smd. II; Kk. 75, o. r. ಮೂಡಿತು).

ಮೂಡಿಗೆ mūḍige. a quiver (ತೂಣೀರ, ಉಪಾಸಂಗ, ತೂಣ, ತೂಣಿ, etc. Hlā.; ಡೊಣೆ, ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಕಣೆಯ ಪೊದೆ Kk. 40; ಡೊಣೆ, ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಪೊದೆ Sm. 43; ಇಷುಧಿ Bhn. 30; Cpr. 1, 106; Rām. 3, 6, 5; Ssv. 4, 54; J. 3, 33; My.; T. ಮೂಡು, ಮೂಯ್, M. ಮೂಡು,

Te. ಮೂಯು, to be covered; to cover; T. ಮೂಟ್ಟು, M. ಮೂಡಲ್, ಮೂಡಿ, ಮೂಡು, a cover; T. ಮೂಡ, M. ಮೂಡಲ್, dark sky; *cf.* ಮುಗುಱು, ಮುಸುಗು; ಮುಗಿಲ್, ಮೋಡ). [ಬೇಲಿಯಂ ಮಾಕಾಡಸಱುಯಲುಂ ಮೂಡಿಗೆ ಕಕ್ಕುವ್ವುಂ ಸುೞಿಸಿ Pb. 5, 41]. [Tu. ಮೂಡೆ, a bag].

ಮೂಡಿಸು mūḍisu. to cause to rise, etc. ಉಗಿಯ ಯನ್ತ್ರದಿನ್ದ ಪೋಹರಗಳ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 5, 224).

ಮೂಡು mūḍu. 1. to rise, to arise; to originate, to be produced; to be born, to come into existence; to become visible or apparent; to come about [Tu.]; (ಉತ್ಪತ್ತಿ Śmd. Dh., C.). [ಸುರಂಗಮಂ ಗಂಗೆಯೊಳ್ ಮೂಡುವನ್ತಾಗೆ ಸಮೆದು Pb. 3, 4 va.; Ap. 1, 84]. ಮೂಡಿತು (*i. e.* ಮೂಡಿದದು, ಉದಯ Kk. 75, o. r. ಮೂಡಿ). ಮೆಯ್ನವಿರ್ಮೂಡಿತು (ಪುಳಕ Ct. II, 76). ತಱತಱನೆ ನೇಸರ್ಮೂಡಿದುದು (Śmd. I). ಹೊಸತಾಗಿ ಮೂಡಿದ ಮೊಳೆ (ಅಂಕುರ); ಇನ್ದ್ರಚಾಪ ಸಸಿನೆ ಮೂಡಿಡಡೆ ರೋಹಿತ ಎನಿಸುಗು, ಅದು ಕೊರಡು (Nr.). ರವಿ ಮೂಡಿದಂ or ರವಿ ಮೂಡಿದುದು (Śmd. 109). ನೇಸರ್ಮೂಡಿದುದು ಮಿಟ್ಟು ಮೂಡುವ ತೇಜಿದಿಂ (217). ಎಡಗಡೆಯ ಮುಂಗಾಲ ಹೆಜ್ಜೆ ಪೂರಾ ಮೂಡಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 4, 170). ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಷರಗಳು ಮೂಡಿದ್ದನ್ನು ಕಣ್ಡನು (4, 207). see Cpr. 3, 37; 4, 54; Abh. P. 13, 74; Bp. 24, 45; 25, 21; 37, 68; 39, 51; 52, 23; 53, 14; 57, 47; 59, 14; C. Bp. 4, 7; Rśv. 5, 39; 8, 105; 12, 42; 13, 45; J. 1, 3; 6, 11; 22, 5; 26, 5. 13. 26; 29, 9. 34; Bh. 1, 8, 48.

ಮೂಡು mūḍu. 2. = ಮೂಡ, etc. the east. — ಮೂಡುಗಡೆ. = ಮೂಡಗಡೆ. (My.).

ಮೂಡೆ mūḍe. a straw-bundle containing pulse or rāgi (My.; M.; *cf.* ಮೂಟೆ). [Tu.].; [a case made of leaves]. 2, = ಮೂಡಾವೆ, a pillow, a cushion (Rśv. 1, 135 va.). ನಾಡುಗಳೆಲ್ಲ ಓಡುವಾಗ ಮೂಡೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ (Prv.). see Prv. s. ಮೂಢಭಕ್ತಿ.

ಮೂಢ mūḍha. = ಮೂಱ, ಮೋಡ, ಮೋೞ. stupefied, bewildered, perplexed, confused; *stupid, dull, silly, foolish, simple, ignorant;* a fool, etc. ಮೂಢಗೆ ಹೇಳಿದ ಬುದ್ಧಿ, ಆಡಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಮೇವು (Prv.). 2, gone astray or adrift; wrong, out of the right place (see ಶುಕ್ರ-).

ಮೂಢಚಿತ್ತ mūḍha-citta. a foolish, silly man (ಕುಱುಬ Bhn. 61).

ಮೂಢತನ mūḍhatana. = ಮೂಢತ್ವ. (My.; B. 4, 49).

ಮೂಢತೆ mūḍhate. = ಮೂಢತ್ವ. (Śsv. 4, 113).

ಮೂಢತ್ವ mūḍhatva. stupidity, bewilderment, simplicity, folly, ignorance. (My.; ಅಚಾತುರ್ಯ Cb.).

ಮೂಢಭಕ್ತಿ mūḍha-bhakti. a simple, undiscriminating or blind devotion to, or faith in, one's guru or deity (My.). ಮೂಢಭಕ್ತಿಗೆ ಕೇಡಿಲ್ಲ, ಮೂಡೆರಾಗಿಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮೂಢಾತ್ಮ mūḍha-ātma. a person bewildered in mind, a foolish, ignorant person, a fool. (J. 11, 28; My.).

ಮೂತ mūta. *bound, tied.*

ಮೂತಿ mūti. = ಮೋತಿ. the face, the mouth, the snout, etc. (My.; see T., etc. s. ಮುಸುಡು; ಅಸ್ರG.).

ಮೂತ್ರ mūtra. *urine* (ವಪುಜಲ Mr. 328). see ಮಲ-. — ಮೂತ್ರಕಟ್ಟು. = ಮೂತ್ರಬನ್ಧ. (My.).

ಮೂತ್ರಕೃಚ್ಛ್ರ mūtra-kṛiccbra. *strangury.*

ಮೂತ್ರಗನ್ಧ mūtra-gandha. the smell of urine. see ಕೊೞರ್ 3.

ಮೂತ್ರದ್ವಾರ mūtra-dvāra. the urethra (My.).

ಮೂತ್ರಬನ್ಧ mūtra-bandha. stoppage of urine, strangury (My.).

ಮೂತ್ರರೋಗ mūtra-rōga. a sickly discharge of urine (My.).

ಮೂತ್ರಶಂಕೆ mūtra-śaṅke. urgent need for making water (My.).

ಮೂತ್ರಿತ mūtrita. *voided as urine; soiled with urine.*

ಮೂತ್ರಿಸು mūtrisu. to discharge urine (Bp. 32, 26; 60, 50; My.).

ಮೂದಲಿಸು mūdalisu. to confront and upbraid, to taunt (My.; Te. ಮುದಲಕಿಂಚು, ಮೂದಲಿಂಚು; T. ಮುಗದಲೈ, ಮೂದಲಿ, ಮುದರಿ). [ಮೂದಲಿಸಿದಿರಿಂ ತಡೆವೆನೆ ಕಟ್ಟಿದುದೆ ಸುರಿಗೆ ಮೆಟ್ಟಿದುದೆ ಕಳಂ Ap. 3, 72; ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತದ ಗಿರಿಯ ಗಜ ಬನ್ದು ಮೂದಲಿಸೆ ಅಱುದು ಕೊಲುವೊಡೆ ರಿಪುಗಳ ಕಲಿತನವ ನೋಡಾ! Bv. 16]. see Cpr. 10, 86 va.; 10, 109; Abh. P. 9, 83; 14, 133; 16, 5 va.; Bp. 20, 24; 28, 21; 30, 29; 32, 33; 36, 42; 39, 19; 42, 18; 44, 69; 46, 48. 50. 51; 49 sum.; 49, 13. 21; 52, 32. 33; 53 sum.; 53, 14; 56, 20; 59, 55; Rśv. 6, 11 va.; J. 8, 33.

ಮೂದಲೆ mūdale. confronting and upbraiding, taunt (Cpr. 1, 14; Bh. 6, 2, 4; 8, 23, 11; J. 22, 31; 23, 15; My.; T.). [ಮುಖ ಮೂದಲೆ ವಿಕಯ್ಯಾ Bv. 536]. — ಮೂದಲೆವಾತು. -ಮಾತು. = ಮೂದಲೆ. (Śsv. 4, 131).

ಮೂಬದಲು mūbadalu. = ಮೂಬದಲೆ. (ವಿಮಯ, ನೈಮೇಯ, ಪರಿದಾನ, ಪರಿವರ್ತ, ಪ್ರತಿದಾನ, ವಿನಿಮಯ, ನೈಮೇಯ G.; ವಿನಿಮಯ Cb.).

ಮೂಬದಲೆ mūbadale. = ಮೂಬದಲು. exchanging, exchange, barter; sums lent and paid on running accounts without the use of receipts or documents on either side (ಪ್ರತಿ Si. 468; My.; Mhr. ಮೋಬದಲಾ, ಮೋಬಾದಲಾ; Br. ಮುಬಾದಿಲೆ, ಮೊಬಾದಲಾ).

ಮೂಮೆ mūme. = ಮೂರ್ಮೆ. thrice. (ಮೂಱುಂ ಸೂೞ್ Ct. II, 85). [ಶ್ರೀಮಜ್ಜಿನ ಭವನಮನಖಿಳಾಮರ ನರ ಖಚರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಸ್ತುತಮಂ ಮೂಮೆ ಬಲಗೊಣ್ಡು Ap. 4, 1].

ಮೂರ mūra. = ಮೂಢ. 2, destroying, killing (ಮೂರದೇವ, a particular kind of demon).

***ಮೂರಿ mūri.** shaking? — ಮೂರಿವಿಡು. -ಬಿಡು. to tremble, shake. ಶಕುನಿ ಸೈನ್ಯವ ಪ್ರಭೃತಿಗಳ್ ನೆಲಂ ಮೂರಿವಿಟ್ಟನ್ತೆ ಸಭಾಕ್ಷೋಭಮಾಗೆ ತಳರ್ದು Pb. 2, 86 va.

ಮೂರಿ mūri. the destroying deity. see ಮಾರಿಯ-.

ಮೂರಿತಿ mūriti. Tbh. of ಮೂರ್ತಿ. an image, an idol, etc. (My.). see ತ್ರೈ-; J. 10, 38; Dp. 32, 5.

ಮೂರುಳಿ muruḷi. = ನಾರುಳಿ, q. v.

ಮೂಱು mūṟu. (Śmd. 154). = ಮು-, etc. (222). the number three; three (ತ್ರೇತೆ, ತ್ರಯ Nn. 98; Bp. 40, 73; C.; T. ಮೂನ್ಱು; M. ಮೂನ್ನು; Te. ಮುಗುರು, ಮುಗ್ಗುರು, ಮೂಡು; Tu. ಮೂಜಿ). ಮೂಱಱ (Ch. v. 326), ಮೂಱಱ (C.); ಮೂಱನ್ನು (Si. 62; C.); ಮೂಱಱಲ್ಲಿ (Śmd. 32. 189 Cm.; Nn. 98; Bp. 35, 32; C.); ಮೂಱಱೊಳ್ (Śmd. 189); ಮೂಱಱುಂ (135); [ಲೋಕಮಮೂರ್ಧ್ವಾಧೋಮಧ್ಯಾಕಾಂಕ್ಷಿತ ಭೇದರೂಪದಿಂ ಮೂಱಕ್ಕುಂ Kr. 1, 109; Ap. 8, 60 va.]; ಮೂಱರ್; ಮೂಱಕ್ಕೆ (Bp. 21, 27; C.). ಮೂಱು ಮಾತ್ರೆಯನುಳ್ಳುದು (ತ್ರಿಮಾತ್ರಕಂ Śmd. 18 Cm.). ಮೂಱು ಲಿಂಗಂ (ಸ್ತ್ರೀ ಪುಂ ನಪುಂಸಕಗಳೆಮ್ಬ ಮೂಱು ಲಿಂಗಂ 186 Cm.). ಮೂಱುಂ ಲಗ್ನದೊಳಂ (Cpr. 5, 76 va.). ಮೂಱುಂ ಲೋಕವಿದೆಲ್ಲಂ (ತ್ರಿಭುವನಮಖಿಲಮಿದಂ); ಮೂಱು ವೇದಂಗಳುಂ (ತ್ರಯಿ); ಎರಡು ಮೂಱು ಸೂೞ್ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಆಮ್ರೇಡಿತ); ಪಾದ ದೇವ ಭಟ್ಟಾರಕ ಈ ಮೂಱುಂ ಹೆಸರ ಕಡೆಯೊಳು ಪೂಜಾವಚನ; ಭದ್ರ ಮನ್ದ ಮೃಗ ಎನ್ದು, ಇನ್ತು ಆನೆಗಳ್ ಮೂಱು ತೆಱನಕ್ಕುಂ; ಮೂಱು ರೇಖೆಯನುಳ್ಳ ಕೊರಳು (ಕಮ್ಬುಗ್ರೀವೆ Hlā.). ಮೂಱು ಬಾರಿ ಉತ್ತ ಕೆಯಿ (ತ್ರಿಗುಣಾಕೃತ Nr.). ಮನ್ದಂ

ಮೃಗಂ ಭದ್ರಮೆನಲು ಗಜಜಾತಿ ಮೂಱನ್ದ ಮಕ್ಕು (Mr. 154). ಮೂಱು ವೇದಗಳು (ತ್ರಯಿ Si. 53). ಮೂಱು ದಿನದ ಬಾಱಿಗೆ ಆಱು ಜೋಡು ಓಲೆ. — ಮುಪ್ಪಾದ ಮೇಲೆ ಮೂಱು ದಿನವಿರಬಾರದು. — ಆಲಸ್ಯದವಗೆ ಎರಡು ಕೆಲಸ, ಲೋಭಿಗೆ ಮೂಱು ಖರ್ಚು (Prvs.). see Prv. s. ಮುತ್ತಯ್ದೆ. — ಮೂಱಗ್ನಿ. -ಅಗ್ನಿ. the three sacrificial fires (ತ್ರೇತೆ Si. 239). — ಮೂಱಡಿ. -ಅಡಿ. three feet (Bp. 2, 5; J. 16, 20). — ಮೂಱಡಿಗ. -ಅಡಿಗ. Agni (ಅಗ್ನಿ Ṡs.). — ಮೂಱನೆಯ. -ಅನೆಯ. third (Bp. 58, 59; B. 2, 48; C.). [ಈ ಭವಕ್ಕೆ ಮೂಱನೆಯ ಭವದೊಳ್ Ap. 3, 33 va.]. ಮೂಱನೆಯ ವರ್ಣಂ (Ṡmd. 373). ಮೂಱನೆಯ ಯುಗ (ದ್ವಾಪರ Nr.). — ಮೂಱನೆಯಂ. (Ṡmd. 243). a third man. — ಮೂಱನೆಯವ. -ಅವ. a third man (C.). ಮೂಱನೆಯವರು ಕೇಳದ ಮಾತು (ಅಷಡಕ್ಷೀಣ G.). ಮೂಱನೆಯವನೊಬ್ಬ (B. 3, 71). — ಮೂಱನೆಯವಳು.-ಅವಳು. ಮೂಱನೆಯಾಕೆ. -ಆಕೆ. a third woman (My.; B. 5, 283). — ಮೂಱನ್ಬಕ. -ಅಮ್ಬಕ. three eyes (J. 31, 46). — ಮೂಱವಸರ. -ಅವಸರ. the three times: morning, noon, and evening (Bp. 18, 42; 44, 24; 45, 10). — ಮೂಱಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. three nights (J. 32, 20). — ಮೂಱು ಎಲೆಯ ಕಳ್ಳಿ. a large leafless, thorny and milky shrub, Euphorbia antiquorum Lin. (Z.). — ಮೂಱುಂ ಸೂಟ್. three times (ಮೂಮೆ Ct. II, 85). — ಮೂಱು ಕಟ್ಟು. three bands or ties (J. 8, 19). — ಮೂಱು ಕಣ್. three eyes (Bp. 50, 66). — ಮೂಱು ಕಣ್ಣವ. -ಅವ. a man with three eyes (J. 16, 20). — ಮೂಱು ಗಾವುದ. = ಮೂಗಾವುದ. ಮೂಱು ಗಾವುದ ದೊಳಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗ ಮಾಡ್ಯೇನು ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಮೂಱು ಗ್ರಾಮ. three villages. 2, a musical expression. ಶ್ರುತಿಯೊಳ್ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಗಮಕಮಕ್ಕು, ಅವಕೆ ದೇಶೀಯ ಮೇಳ ಮಕ್ಕು, ಅವಕೆ ಮೂಱು ಗ್ರಾಮಮಪ್, etc. (Mr. 78). — ಮೂಱು ದಾರಿ. a place where three roads meet and much dust is found. ಮುನ್ದಣ ಬುದ್ಧಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ಮೂಱು ದಾರಿಯ ಮಣ್ಣೇ. — ಮೂಱು ದಾರಿ ಆಱು ಬಟ್ಟೆ (said when a business is spoiled, Prvs.). — ಮೂಱು ನಾಮ. the three sectarian lines applied to a Vaiṣṇava's forehead and other parts of the body. ಮೂಱು ನಾಮದವ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಹನ್ನೆರಡು ನಾಮದವ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದಾನು? (Prv.). — ಮೂಱು ನಾಲ್ಕು. three or four (B. 2, 21. 35; 3, 13; C.). — ಮೂಱು ನಾಲ್ಕುಂ. seven (Bp. 5, 64). [— ಮೂಱುಂ ಪೊತ್ತು. three times. ಮೂಱುಂ ಪೊತ್ತುಮರ್ಚನಾ ಪುರಸ್ಸರಂ ಧೂಪೋದ್ಧಾರಂ ಗೆಯ್ಯು ನಿರನ್ತರ ತ್ರಿಸನ್ಧ್ಯಾ ಸೇವೆಯುಂ Ap. 15, 13 va.]. — ಮೂಱು ಬಾರಿ. three times (Bp. 50, 38; My.). — ಮೂಱು ಮನ್ದಿ. three persons (C.). ಹುರುಳಿ ತಿನ್ನು ವವನಿಗೆ ಕಣ್ಣ ಹಿಡಿಯುವವರು ಮೂಱು ಮನ್ದಿ (Prv.). — ಮೂಱು ಮೂಱು. three and three, in a distributive sense, each three, every three (B. 3, 3. 106; 4, 46). — ಮೂಱು ಮೂರ್ತಿ. = ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ. (My.). — ಮೂಱು ಮೋಹ. three mōhas (Cpr. 8, 80). — ಮೂಱು ಲೋಕ. the three worlds. ಮೂವರ ಕಿವಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ಮೂಱು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟುವದು. — ತಾನುಣ್ಣೋ? ಮೂಱು ಲೋಕ ಉಣ್ಣೋ? (Prvs.). [— ಮೂಱುಂ ಲೋಕ. = ಮೂಱು ಲೋಕ. ಧುರದೊಳ್ ಮೂಱುಂ ಲೋಕಂ ನೆರೆದಿರೆಯುಂ Pb. 1, 48]. — ಮೂಱು ವರುಷ. three years. ಮೂಱು ವರುಷದ ಬುದ್ಧಿ ನೂಱು ವರುಷದ ತನಕ (Prv.). — ಮೂಱುವರೆ. -ಂ-ಅರೆ. three and a half (My.; B. 3, 86; 5, 252). — ಮೂಱು ವರ್ಣ. three colours; three letters: the letters a, u, ma (My.; ಶ್ವೇತವರ್ಣಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಣವ Kp. 4, 8, 1 Cm.). — ಮೂಱು ವಿಧ. = ಮೂವಿಧ. three modes, etc. ಪೊಲನಱಿಯದ, ನೆಲನಱಿಯದ, ಕೆಲ ನಱಿಯದ, ಮೂಱು ವಿಧವಱಿಯದ (Ṡmd. 127; *cf.* ಮೂವಿಧಿ). — ಮೂಱು ಸಂಜೆ. dawn, noon, evening-twilight (My.; B. 3, 80). — ಮೂಱು ಸನ್ಧ್ಯೆ. = ತ್ರಿಸನ್ಧ್ಯೆ. (Bp. 39, 4). — ಮೂಱು ಸೂಟ್. -ಸೂಟು. three times or turns (Bp. 46, 55; 51, 79; 60, 61). — ಮೂಱು ಹೊತ್ತು. the three periods of the day: morning, noon, and evening (Bp. 50, 66; My.). — ಮೂಱೂ ಕಾಲು. three and a quarter (My.; B. 5, 255). — ಮೂಱೂ ಸಂಜೆ. = ಮೂಱು-. (ಪ್ರದೋಷ G.; B. 4, 176. 183; My.). ಮೂಱೂ ಸಂಜೆಯ ಬಿಸಲು (G. 153). [— ಮೂಱೆಡೆ. -ಎಡೆ. three places. ಚಟ್ಟಾರು ಭುಜಂಗನ ಕೊರಲನ್ತೆ ಬಾಗಿದಂ ಮೂಱೆಡೆಯೊಳ್ Ap. 12, 111]. — ಮೂಱೆರಡು. -ಎರಡು. six (Bp. 1, 9; My.). — ಮೂಱೆಲೆಗನ್ನೆ. -ಎಲೆಕನ್ನೆ. the plant Hedysarum gangeticum (ವಿದಾರೀಗನ್ಧೆ, ಸಾಲಪರ್ಣಿ, ಅಂಶುಮತಿ, ಸ್ಥಿರೆ, ಧ್ರುವೆ Nr.). — ಮೂಱೆಲೆಹೊನ್ನೆ. = ಮೂಱೆಲೆಗನ್ನೆ. (Si. 150; My.).

ಮೂರ್- mūr. = ಮೂಱು, etc. (Bp. 46, 3). see ಮೂವೆ. — ಮೂಕೋಟಿ. three crores (J. 19, 4). — ಮೂಗರ್. three (plural form, C. Bp. 47, 30). — ಮೂದಿನ. three days (Bp. 27, 22). — ಮೂವಿಧ. = ಮೂಱು ವಿಧ. (Bp. 18, 87). — ಮೂಸೂಟ್. = ಮೂಱು ಸೂಟ್. (Bp. 9, 7; 50, 30).

ಮೂರ್ಖ mūrkha. = ಮುಕ್ಕ. stupid, foolish, silly, ignorant; *a fool, a blockhead.* ಮೂರ್ಖಗೆ ಹೇಳಿದ ಬುದ್ಧಿ, ಗೋರ್ಕಲ್ಲ ಮೇಲೆ ಹೊಯಿದ ಮಳೆ (Prv.). see Sp. s. ಮೆಲು. — ಮೂರ್ಖನೆಯ್ದಾರ್. N. (Bp. 44, 60. 63. 64). — ಮೂರ್ಖಪಟ್ಟು. the obstinate way in which a fool grasps or handles a business (My.).

ಮೂರ್ಖತನ mūrkhatana. stupidity, folly, foolishness, dulness, ignorance (ವ್ಯಾಮೋಹ Cb.; My.; B. 4, 161; 5, 109).

ಮೂರ್ಖತೆ mūrkhate. = ಮೂರ್ಖತನ. (Sk.; Grj. 6, 11).

ಮೂರ್ಖತ್ವ mūrkhatva. = ಮೂರ್ಖತೆ. (Sk.; My.).

ಮೂರ್ಚು mūrcu. 1. (= ಮುಚ್ಚುಱು). to be stupefied, etc. see Kk. s. ಮೂರ್ಛೆವೋಗು.

ಮೂರ್ಚು mūrcu. 2. (Tbh. of ಮೂರ್ಛೆ). — ಮೂಚೋಗು. (*i. e.* ಮೂರ್ಚು ಹೋಗು). to be stupefied, to faint away, etc. (ಹಮ್ಮ ದವ್ವೋಗು Ct. II, 111).

ಮೂರ್ಛನ mūrchana. stupefying, etc. 2, fainting, swoon, stupor, etc. 3, violence, vehemence; growth, increase. 4, swelling or rising of sounds, an intonation, note, a tone or semi-tone in the musical scale (Sk.; V. 11, 8).

ಮೂರ್ಛನೆ mūrchane. ಮೂರ್ಛನಾ. = ಮೂರ್ಛನ. — ಮೂರ್ಛನೆ ತಿಳಿ. loss of consciousness, etc. to disappear (Bp. 28, 61). — ಮೂರ್ಛನೆ ಬಿಗಿ. stupor to seize firmly or become strong (Bp. 28, 54).

ಮೂರ್ಛಾನುಗತ mūrchā-anugata. arrived at a swoon; swooned (J. 4, 43).

ಮೂರ್ಛಾಲ mūrchāla. *fainting, fainted, senseless.*

ಮೂರ್ಛಾವಿಲ mūrchā-āvila. not clear (in one's mind) on account of stupor (Ṡśv. 5, 18).

ಮೂರ್ಛಾವೇಗ mūrchā-vēga. violence or intensity of fainting (Cpr. 5, 18).

ಮೂರ್ಛಿ mūrchi. a person overcome with stupor; a puffed up, proud or insolent man (ಸೊಕ್ಕಿದಂ Bhn. 65).

ಮೂರ್ಛಿತ mūrchita. *stupefied, rendered senseless, fainted, fainting.* (Bp. 46, 23; My.). feminine ಮೂರ್ಛಿತಳು (B. 5, 132), ಮೂರ್ಛಿತೆ (My.). 2, *grown, increased, augmented, swollen, intensified, thick, solid.*

ಮೂರ್ಛಿಸು mūrchisu. to become torpid or stupefied, to become senseless, to faint away, to swoon (C. Bp. 19, 31).

ಮೂರ್ಛೆ mūrche. ಮೂರ್ಛಾ. = ಮುಚ್ಚೆ 1, (ಮೂರ್ಚು 2). *fainting, loss of consciousness, a swoon, stupor*; spiritual stupor or blindness, hallucination (ಮಱಹು Nn. 124). 2, the rising of sounds,

diatonic scale. — ಮೂರ್ಛೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಮೂರ್ಛೆಹೋಗು. (My.). — ಮೂರ್ಛೆ ತಿಳಿ. a swoon to pass away: to recover from fainting, etc. (ಮಲಚುರ G.: My.). ಮೂರ್ಛೆ ತಿಳಿದಂ (ತೆಪರತ್ತಂ Kk. 91). — ಮೂರ್ಛೆದಿಳಿ. -ತಿಳಿ. = ಮೂರ್ಛೆ ತಿಳಿ. (Abh. P. 9, 111). — ಮೂರ್ಛೆರೋಗ. epilepsy (My.). — ಮೂರ್ಛೆಹೋಗು. -ಪೋಗು. to become torpid or stupefied, to become senseless, to lose consciousness, to faint, etc. (Abh. P. 10, 154; Śsv. 4, 22). ಮೂರ್ಛೆವೋದಂ (ಮುಚ್ಚಂ Kk. 75, o. r. ಮೂರ್ಚಿದಂ). see ಮುಚ್ಚು ಜ್. — ಮೂರ್ಛೆ ಹೊನ್ದು. = ಮೂರ್ಛೆಗೊಳ್ಳು. (My.; ಹಮ್ಮಯ್ಸು G.).

ಮೂರ್ತ mūrta. = ಮುಹೂರ್ತ 2. thickened; *settled into any fixed shape, formed, substantial, solid, material, corporeal, embodied.* 2, *stupefied, unconscious. fainted, insensible.* — ಮೂರ್ತಗೊಳಿಸು. = ಮೂರ್ತಿ-. to cause to take a (sitting) posture: to cause to sit down (Bp. 4, 5). — ಮೂರ್ತ ಮಾಡು. to form a (sitting) figure: to sit down (My.).

ಮೂರ್ತಿ mūrti. = ಮೂರುತಿ. any solid body, any material form, anything which has definite shape and limits; a material element (especially as a component of the human body); *body, form, visible shape; matter, substance;* embodiment, manifestation, incarnation, personification. 2, *an image, an idol, a statue, a figure, a form.* ಮೂರ್ತಿ ಸಣ್ಣದಾದರೂ ಕೀರ್ತಿ ದೊಡ್ಡದು (Prv.). — ಮೂರ್ತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to assume a body or form (Abh. P. 3, 144. 145); to take a (sitting) posture: to sit down (Śsv. 1, 72 va.; 5, 57 va.; V. 14, 31 va.). — ಮೂರ್ತಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಮೂರ್ತಗೊಳಿಸು. (Rśv. 3, 80 va.; V. 14, 27 va. & 28 va.; 23, 13 va.). — ಮೂರ್ತಿವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to assume a body or form (Śsv. 1, 79 va.).

ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆ mūrti-pūje. idol-worship (My.).

ಮೂರ್ತಿಮತ್ mūrti-mat. having a material or bodily form, material, embodied, corporeal, incarnate, personified.

ಮೂರ್ತಿಮದ್ವಸ್ತುಸಮ್ಮದ mūrtimat-vastu-sammada. the pleasant group of embodied objects (ಪುದ್ಗಲ, ಮೂರ್ತಿಯನುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳು Nn. 96).

ಮೂರ್ತ್ಯಷ್ಟಕ mūrti-aṣṭaka. eight forms (Śsv. 5, 34; see ಅಷ್ಟ ಮೂರ್ತಿ).

ಮೂರ್ಧ mūrdha. the forehead; *the head* (ತಲೆ Mr. 315); the top. ಮೂರ್ಧ್ನಿ, on the head, at the head (My.; G.).

ಮೂರ್ಧಜ mūrdha-ja. *the hair of the head.*

ಮೂರ್ಧನ್ಯ mūrdhanya. belonging to the head. 2, cerebral, as a letter (Śmd. 27).

ಮೂರ್ಧಪಿಣ್ಡ mūrdha-piṇḍa. a lump upon the head of an elephant: *either of the globes on the forehead of an elephant* (ಕುಮ್ಭ, ಆನೆಯ ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲ, ಎರಡು ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲದ ನಡು ಬೀಡು ಎಮ್ಬುದು Hlā.).

ಮೂರ್ಧವೇಷ್ಟನ mūrdha-vēṣṭana. *a turban.*

ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತ mūrdha-abhiṣikta. having the head anointed, inaugurated, installed; *a consecrated king; a Kṣatriya;* a royal counsellor.

ಮೂರ್ಧಾಭಿಷೇಚನ mūrdha-abhiṣēcana. the act of consecrating, anointing, inauguration (J. 18, 3).

ಮೂರ್ಧ್ನ್ಯಾಘ್ರಾಣ mūrdhnī-āghrāṇa. smelling at the head (Grj. 3, 110; 3, 119 va.).

ಮೂಱ್ಮೆ mūṟ-me. (Śmd. 243). = ಮೂಮೆ. thrice.

ಮೂರ್ವೆ mūrve. *the plant Sanseviera roxburghiana Shult.*, a sort of creeper from the fibres of which bow-strings and the girdle of the Kṣatriyas are made.

ಮೂಲ mūla. *the root of any plant or tree* (ಬೇರ್ Nn. 66; ಮರದ ಬೇರು 100; *cf.* ಮೊದಲ್; Te. ಮುದಲ = ಮೂಲ; M. ಮೂಡು, the bottom). 2, the bottom of anything (ಬುಧ್ನ, ಮೊದಲ್ Nn. 136); *the basis, the ground-work, the beginning;* a wall (ಮೊದಲ್, ಶಾಲ 2 Nn. 20). 3, *root, origin;* cause; means; the first cause. 4, the original, the original text of any work. 5, original property, capital, principal, stock. 6, *the nineteenth lunar asterism.* 7, the end: termination, destruction, ruin (My.). ಮೂಲ ತಿಳಿದವಗೆ ಮೇಲೆ ತೋಱಸಬೇಡ. — ಕುರುಡಿಗೆ ಮದುವೆಯಾದರೆ ಮನೇ ಗಡಿಗೆಗೆ ಮೂಲ. — ಬಡವನ ಸಿಟ್ಟು ದವಡೆಗೆ ಮೂಲ. — ಜಾಲೀ ಬಿತ್ತಲು ಕಾಲಿಗೆ ಮೂಲ. — ದೊಣ್ಣಕೊಡಲಿ ಜುಟ್ಟಿಗೆ ಮೂಲ. — ಜಾಲಿ ನೆಟ್ಟು ಕಾಲಿಗೆ ಮೂಲವಾಯಿತು (Prvs.). — ಮೂಲಗಣ್ಣು. = ಮೂಲಧನ (B. 5, 102). [— ಮೂಲದವ. -ಅವ. original inhabitant]. — ಮೂಲ ಬಣ್ಣವಲ. = ಮೂಲಗಣ್ಣು. (B. 5, 98; My.). — ಮೂಲಮ್ಬರಂ. -ಒ-. to the bottom (Cpr. 5, 42 va.).

ಮೂಲಕ mūlaka. = ಮುಲ್ಲಂಗಿ, ಮೂಲಗೆ, ಮೂಲಂಗಿ. having roots; rooted in, springing from; on the ground or reason of; on account of (My.; B. 4, 92. 163). 2, an esculent root; *the radish, Raphanus sativus* Lin.

ಮೂಲಕರ್ಮ mūla-karma. *magical employment of roots, sorcery.*

ಮೂಲಕಾರಣ mūla-kāraṇa. the first or original cause (My.).

ಮೂಲಗೆ mūlage. Tbh. of ಮೂಲಕ. (ಮೂಲಕ Hlā.).

ಮೂಲಂಗಿ mūlaṅgi. Tbh. of ಮೂಲಕ. (ಮೂಲಕ Nr.; Mr. 95; Si. 162; My.).

ಮೂಲತಃ mūla-taḥ. from the root; from the beginning (B. 4, 89; My.).

ಮೂಲದ್ರವ್ಯ mūla-dravya. = ಮೂಲಧನ. (ಪರಿಪಣ G.; My.).

ಮೂಲಧನ mūla-dhana. *original property, capital, principal, stock* (Bp. 27, 1).

ಮೂಲನ mūlana. rooting. see ನಿರ್ಮೂಲನ.

ಮೂಲನಕ್ಷತ್ರ mūla-nakṣatra. = ಮೂಲ No. 6. (J. 28, 14).

ಮೂಲನಗರ mūla-nagara. *old town, opposed to the suburbs.*

ಮೂಲನಿವಾಸಿ mūla-nivāsi. an original inhabitant, an aboriginal (B. 4, 205; My.).

ಮೂಲಬಲ mūla-bala. an original force, the principal force or army (My.); one's own army (Si. 267).

ಮೂಲಭದ್ರಿಕೆ mūla-bhadrike. a certain permutation of letters (Mr. 352).

ಮೂಲಭೂತ mūla-bhūta. become the root or original. (B. 4, 86).

ಮೂಲಮನ್ತ್ರ mūla-mantra. an original or fundamental mantra; the principal mantra of a sect (Bp. 38, 45; My.).

ಮೂಲರೋಗ mūla-rōga. = ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ. (My.).

ಮೂಲವಿಗ್ರಹ mūla-vigraha. a base-idol: an idol of stone that is not taken out of the temple for processions (My.).

ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ mūla-vyādhi. the disease called piles (ಗುದ ಕೀಲಕ, etc. Hlā.; ಅಸನಾಂಕುರ Mr. 386; ಅರ್ಶಸ್, ದುರ್ನಾಮಕ, ಮೊಳೆ ರೋಗ Si. 201; ಅರ್ಶಸ್, ದುರ್ನಾಮಕ G.; C.; Te., T.; Mhr. ಮೂಳ ವ್ಯಾಧಿ).

ಮೂಲಸ್ಥಾನ mūla-sthāna. the place of origin (B. 3, 23; My.); a principal place.

ಮೂಲಸ್ಥಾಪಕ mūla-sthāpaka. the first establisher, the founder (B. 4, 213; My.).

ಮೂಲಾಧಾರ mūla-ādhāra. a mystical circle situated above the generative organs (see ಚಕ್ರ).

ಮೂಲಿಕ mūlika. primary, principal. 2, the first one, an elder brother (ಅಗ್ರಜ, ತನ್ನಿನ್ದನ್ವೂ ಹಿರಿಯನು Nn. 44). 3, the slough of a snake (ನಿರ್ಮೋಕ, ಹಾವಿನ ಹೆರೆ 44). 4, a weapon (ಶಸ್ತ್ರ, ಆಯುಧ 44). 5, a physician (ವೈದ್ಯನು 44). 6, a sick man (ರೋಗಿ, ವ್ಯಾಧಿಸ್ಥ 44). 7, the moon (ಮೃಗಧರ, ಚನ್ದ್ರ 44).

ಮೂಲಿಕಾಶಕ್ತಿ mūlikā-śakti. the virtue of a medicinal root (My.).

ಮೂಲಿಕೆ mūlike. ಮೂಲಿಕಾ. = ಮುರಿಕೆ. a root; a multitude or collection of roots. 2, Ceylon leadwort (ಶಿಖಿ, ಚಿತ್ರಮೂಲಿಕೆ Nn. 4). ಮೂಲಿಕೆಗಳ ಮಾಱುವವನು (ಕದಲಿ, ಮೂಲಿಗ Nn. 43).

ಮೂಲಿಗ mūla-iga. (Śmd. 233). a vendor of (medicinal) roots (ಕದಲಿ, ಮೂಲಿಕೆಗಳ ಮಾಱುವವನು (Nn. 43). 2, a man of ancient times (ಪೞಯಂ Śmd. 232 Mdb.). [3, person as the root cause. ಜೂದೆ ನೆವಮಾಗಿರೆ ಮೂಲಿಗನಾದೆ ನಾನೆ Pb. 13, 18; ಹರನು ಮೂಲಿಗ ನಾಗಿ ಪುರಾತರೊಳಗಾಗಿ Bv. 347; Cv. 19. 1444].

ಮೂಲಿತ mūlita. rooted. see ಉನ್-, ನಿರ್-.

ಮೂಲೀಕರ್ಮ mūlī-karma. *magical employment of roots, sorcery.*

ಮೂಲುಗು mūlugu. = ಮುಲುಕು 2. to strain, etc. (My.; Te.).

ಮೂಲೆ mūle. a corner; an angle; a point of the compass (My.; Tu.; Te., M.; T. ಮೂಲೈ). ಎರಡು ದಿಕ್ಕುಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಮೂಲೆಗಳು (ಅಪದಿಶ, ವಿದಿಶ್ Si. 29). ಮೂಲೆಗೆ ಇಡುವನ್ತಾದ್ದು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಡಬಾರದು. — ಮೂಱೀ ಮೂಗುತಿ ಹೋದ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಮೂಲೇ ಕಸವೆಲ್ಲ ಹೋಯಿತು (Prvs.). see ಚಾ-, ದಿಗ್-; Bp. 26, 26; 28, 34. 52; 54, 12; Bh. 1, 20, 57; B. 2, 50; 4, 177; 5, 191. 227; Prv. s. ಮೊದಲು. — ಮೂಲೆದಣ್ಡಿಗೆ. = ದಣ್ಡಿಗೆ. (My.). — ಮೂಲೆಮಟ್ಟ. a mason's or carpenter's square (My.).

ಮೂಲ್ಯ mūlya. being at the root; to be eradicated; to be bought for a price, purchasable. 2, original value; *price, worth, value, cost.* 3, wages. 4, capital, principal.

***ಮೂವಟ್ಟಲು mūvaṭṭalu.** a ceremony performed in connection with child birth before the close of ten days after the birth. ಈಱಲು, ಮೂವಟ್ಟಲು, ಹಸೆ-ಹನ್ದರ, ತೊಣ್ಡಿಲು ಬಾಸಿಂಗ...ಈ ಪಱಯ ಮಾಡುವನೆ ಶಿವಭಕ್ತ Cv. 238.

ಮೂಷಕ mūṣaka. = ಮೂಸಕ. a thief; *a mouse; a rat.*

ಮೂಷಕವಾಹನ mūṣaka-vāhana. Gaṇēśa (My.).

ಮೂಷಿಕ mūṣika. = ಮೂಸಿಕ. *a mouse; a rat;* a thief, a plunderer.

ಮೂಷಿಕಪರ್ಣಿ mūṣika-parṇi. *an aquatic plant, Salvinia cucullata* Roxb. (see ಇಲಿವಾಲ).

ಮೂಷಿಕೆ mūṣike. *a female rat or mouse, a rat, a mouse* (ಹೆಗ್ಗಣ Si. 170).

ಮೂಷಿತ mūṣita. = ಮುಷಿತ. *stolen.*

ಮೂಷೆ mūṣe. = ಮುಸಿ, ಮೂಸಿ, ಮೂಸೆ. a rat, a mouse. 2, *a crucible.*

ಮೂಸಕ mūsaka. Tbh. of ಮೂಷಕ. — ಮೂಸಕದೇರ. -ತೇರ. Gaṇēśa (ವಿನಾಯಕ Kk. 5, o. r. ಮೂಸಿಕ-).

ಮೂಸಣ್ಡಿ mūsaṇḍi. (= ಮುಸುಣ್ಡಿ). — ಮೂಸಣ್ಡಿದೊತ್ತು. -ತೊತ್ತು. a perverse maid (Bp. 55, 29).

ಮೂಸಿ mūsi. Tbh. of ಮೂಷೆ. a crucible (ಮುಸಿ G.). ಭಂಗಾರ ವನ್ನು ಕರಗಿಸುವ ಮೂಸಿ (ತೈಜಸಾವರ್ತಿನಿ G.).

ಮೂಸಿಕ mūsika. Tbh. of ಮೂಷಿಕ. — ಮೂಸಿಕದೇರ. = ಮೂಸಕ-, q. v.

ಮೂಸು mūsu. to smell [Tu. ಮೂಸ್]; (v. t., ಆಘ್ರಾಣ Śmd. Dh.; Bp. 24, 29; Rśv. 5, 114 va.; My.; T. ಮೋ, ಮೋರು, ಮುಗರು; Te. ಮೂರ್ ಕೊನು, ಮೂರು ಕೊನು, ಮೂತಿ ಚೂಚು, ಮೂಚೂಚು; see ಮುಣ್ಡು 1). ಮೂಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಘ್ರಾಣ, ಘ್ರಾತ Nr.). ಪೂವಂ ಮೂಸಿದಂ (Śmd. 156). ಮೂಸಿದ್ದು ಮೂದೇವಿಗೂ ಆಗದು (Prv.). — ಮೂಸಿ ನೋಡು. to explore by the smell: to smell (C.; ಆಘ್ರಾಣಿಸು, ಘ್ರಾಣಿಸು G.). ಮೂಸಿ ನೋಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಘ್ರಾಣ, ಘ್ರಾತ Si. 378). ಮೂಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಹೂಸಿನ ನಾತ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). see Bp. 14, 30; 24, 78; 32, 27; 60, 32.

ಮೂಸೆ mūse. Tbh. of ಮೂಷೆ. a crucible (My.; Te.; T. ಮೂಜೈ; Mhr. ಮೂಸ, ಮೋಸ; Mhr. also: a matrix; a mould; a trace, a track). ಚಿನ್ನ ಮೊದಲಾದುದು ಕರಗಿಸುವ ಮೂಸೆ (ಮೂಷೆ, etc. Si. 345).

ಮೂಳೆ mūḷe. a bone (ಎಲು, ಅಸ್ಥಿ Śm. 32; ಎಲು Bhn. 31; Abh. P. 13, 54 va.; Śśv. 4, 15; My.; Te. ಮುಡುಸು a bone). ತಲೇ ಮೂಳೆ (ಕರ್ಪರ, ಕಪಾಲ Si. 206); ಬೆನ್ನು ಮೂಳೆಗೆ ಬುಡ (ತ್ರಿಕ 209); ಹಣೆಯ ಮೂಳೆ (ಶಂಖ, ಲಲಾಟಾಸ್ಥಿ 408).

ಮೂಱ mūḷa. the state of being deprived of or without, that of being bare, that of being maimed (*cf.* ಮೋಟು). 2, a man without ears, an earless man (ಕಿವಿಯಿಲ್ಲದಂ Mr. 389). 3, a man who has lost any member; a word of abuse: a man with a mental defect, a fool, a brute (My.; see Bp. 14, 30; 52, 10; ಕಾಱು ಮೂಱ). ತೋಳು ಪೂಜಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮೂಱನಾದ. — ದೂ ಳ್ಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವ ಮೂಱನಿನ್ದ ಕಡೆ (Prvs.). see Prv. s. ಬಡಿವಾರ. — ಮೂಱ ಕಿವಿ. a maimed ear; an ear without any ornament (My.). ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಗಣ್ಡ ಬಾಱನು, ಮೂಱಕಿವಿಗೆ ಓಲೆ ಬಾಱದು (Prv.). — ಮೂಱ ನಾಯಿ. a maimed dog. ತೂಳು ಬನ್ದು ಹೇಱದ ಮಾತು ಮೂಱನಾಯಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಕೇಳಬೇಕು? — ಹೆಣ್ಡತಿ ಹೆಗ್ಗಡತಿಯಾದರೆ ಗಣ್ಡ ಮೂಱನಾಯಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prvs.).

ಮೂಱಿ mūḷi. 1. = ಮೂಱ No. 1. see ಕತ್ತು-, ಕಾಲು-, ಕೆಯ್-. (M., T. ಮೂಳಿ). 2, an earless woman (ಕಿವಿಯಿಲ್ಲದವಳ್ Śmd. I; Rām. 5, 2, 34; see ಕಿವಿ- No. 1). 3, a woman without any ornament in her ears (My.; see ಕಿವಿ No. 2). 4, a widow (My.; see ಉಚ್ಚಿ-; Prv. s. ಮುಕ್ಕು 3). ಮೂಱೀ ಮೂಗುತಿ ಹೋದ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಮೂಲೇ ಕಸವೆಲ್ಲಾ ಹೋಯಿತು. — ಕಿವಿ ಕಿತ್ತ ಮೂಱ ಬೇಲಿ ನುಗ್ಗ ಹೆದಱುವಳೇ? — ನೂಲೋ ಹೆಣ್ಡತಿಯ ಬಿಟ್ಟು, ಹೇಲೋ ಮೂಱಯ ತನ್ದ. — ಮಂಕುಮೂಱಯಾದರೆ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತದೇ? (Prvs.).

ಮೂಱಿ mūḷi. 2. the spout of a water-jar (ಕರಗದ ಜೂಳಿ Śmd. I).

ಮೃಕಣ್ಡು mṛikaṇḍu. N. of a ṛiṣi, the father of Mārkaṇḍēya.

ಮೃಗ mṛiga. = ಮಿಕ, ಮಿಗ, ಮಿಗೆ, ಮುರಗ, ಮುರಿಗ, ಮುರುಗ. *a wild beast.* 2, *any quadruped, an animal in general, e. g.* a cow (ಪಶು ವ್ರಜ, ಗೋವುಗಳು Nn. 81); *a deer, an antelope* (ಕಮಲ, ಎರಳೆ Nn. 29; ಹರಿಣ, ಎರಳೆ 95; ಹುಲ್ಲೆ Mr. 162); *an elephant characterized by particular marks* (ದನ್ತಿ, ಆನೆ 81; see Hlā. s. ಮೂಱು); a jackal (ವನಾಯು, ನರಿ 81); game in general (ಬೆಳ್ಳ್ರಾಗ, ನಾನಾಮೃಗ 81). 3, *the spots on the moon represented as a hare or antelope.* 4, the nakṣatra Mṛigaśiras (ತಾರಗೆ, ನಕ್ಷತ್ರ 81). 5, *seeking, research, investigation.*

ಮೃಗಜಲ mṛiga-jala. deer-water: mirage. (ಬಿಸಿಲ್ಕುದುರೆ G.).

ಮೃಗಜಾಲಿಕೆ mṛiga-jālike. *a net for snaring game.*

ಮೃಗಣೆ mṛigaṇe. *seeking, searching, research, inquiry.*

ಮೃಗತೃಷ್ಣೆ mṛiga-tṛiṣṇe. deer-thirst: *mirage.*

ಮೃಗದಂಶ mṛiga-daṁśa. animal biter: *a dog.*

ಮೃಗದ್ವಿಷ mṛiga-dviṣa. a lion (ಸಿಂಹ G.).

ಮೃಗಧರ mṛiga-dhara. the moon (ಚನ್ದ್ರ Nn. 44; J. 10, 5). 2, Śiva (My.). 3, the number 1 (Ch.). 4, a mountain (J. 10, 5).

ಮೃಗಧೂರ್ತಕ mṛiga-dhūrtaka. *a jackal.*

ಮೃಗನಯನೆ mṛiga-nayane. = ಮೃಗಾಕ್ಷಿ. (Bp. 41, 5).

ಮೃಗನಾಭಿ mṛiga-nābhi. *musk.* ತಲೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲ, ತನು ಮೃಗನಾಭಿ ಬೇಡಿತು (Prv.).

ಮೃಗನಾರಿ mṛiga-nāri. a vegetable and medicinal substance, erycibe paniculata, used as a vermifuge (ವಿಳಂಗ Mr. 142).

ಮೃಗನೇತ್ರ mṛiga-nētra. N. of a vṛitta (Ch.).

ಮೃಗಪತಿ mṛiga-pati. *a lion.* 2, a tiger. 3, a roe-buck.

ಮೃಗಪಾಲಿಕೆ mṛiga-pālike. a musk-deer. (R.).

ಮೃಗಪೋತ mṛiga-pōta. a young deer, a fawn; a young wild beast (ಕೊಣಸು Ct. II, 80).

ಮೃಗಬನ್ಧನಿ mṛiga-bandhani. *a net for snaring game.*

ಮೃಗಭೇದ mṛiga-bhēda. a sort of quadruped. see ಉಡು.

ಮೃಗಭೇದನ mṛiga-bhēdana. a tiger; N. of an asura (Śśv. 5, 9).

ಮೃಗಮದ mṛiga-mada. *musk.*

ಮೃಗಯಾತ್ರೆ mṛiga-yātre. hunting, the chase (Śśv. 2, 118).

ಮೃಗಯು mṛigayu. *a huntsman.*

ಮೃಗಯೆ mṛigaye. *hunting, the chase.*

ಮೃಗರಿಪು mṛiga-ripu. *a lion* (Bp. 52, 50; Bh. 1, 8, 40).

ಮೃಗರೋಮಜ mṛiga-rōma-ja. *woollen.*

ಮೃಗಲಂಘನ mṛiga-laṅghana. leaping or jumping of animals. see ಕೊಣಕು.

ಮೃಗಲಾಂಛನ mṛiga-lāñchana. the moon (Lîlv. 3, 2).

ಮೃಗಲಿಂಗ mṛiga-liṅga. = ಮುರಗಲಿಂಗ. N. of a liṅga (Bp. 19, 74).

ಮೃಗವಧಾಜೀವ mṛiga-vadha-ājīva. *a huntsman.*

ಮೃಗವಾಹನ mṛiga-vāhana. Vāyu. (R.).

ಮೃಗವಿಶೇಷ mṛiga-viśēṣa. a kind of quadruped. see ಉಡು.

ಮೃಗವ್ಯ mṛigavya. *hunting, the chase.*

ಮೃಗಶಿರ mṛiga-śira. = ಮೃಗಶಿರಸ್. (My.).

ಮೃಗಶಿರಸ್ mṛiga-śiras. *the fifth lunar mansion or nakṣatra.*

ಮೃಗಶಿರೆ mṛiga-śire. = ಮೃಗಶಿರಸ್. (ಮೃಗಶೀರ್ಷ Mr. 39; My.).

ಮೃಗಶೀರ್ಷ mṛiga-śīrṣa. *the fifth lunar mansion.*

ಮೃಗಶೃಂಗಧರ mṛiga-śṛiṅga-dhara. carrying a stag's horn (J. 33, 40).

ಮೃಗಾಕ್ಷಿ mṛiga-akṣi. a woman with eyes like an antelope's. (J. 11, 8; 30, 15).

ಮೃಗಾಂಕ mṛiga-aṅka. *the moon* (ಸಸಿ Śm. 111; Kk. 97; Śmd. 386).

ಮೃಗಾದನ mṛiga-adana. *a hyena;* a hunting leopard.

ಮೃಗಾರಾತಿ mṛiga-arāti. a lion (ಸಿಂಹ Mr. 159).

ಮೃಗಾರಿ mṛiga-ari. a lion; *a tiger.*

ಮೃಗಾಶನ mṛiga-aśana. a tiger; a leopard; a lion (G.).

ಮೃಗಿ mṛigi. = ಮುರಗಿ. *a female deer or antelope, a doe.* (Cpr. 4, 47; Bp. 34, 29).

ಮೃಗಿತ mṛigita. chased, hunted after; *sought, searched for.*

ಮೃಗೇನ್ದ್ರ mṛiga-indra. *a lion;* a tiger.

ಮೃಗೋದ್ಭವ mṛiga-udbhava. musk (Rśv. 13, 88; Śśv. 1, 50).

ಮೃಜೆ mṛije. wiping, cleansing; *cleaning the person by wiping, bathing, or rubbing it with unguents.*

ಮೃಡ mṛiḍa. = ಮಿಡ. *Śiva.*

ಮೃಡಾನಿ mṛiḍāni. *Pārvatī.*

ಮೃಣಾಲ mṛiṇāla. the creeping root of a lotus; *the film or fibres attached to the stalk of a lotus; the hollow or tubular stalk of a lotus* (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ತಾವರೆಯ ದಣ್ಟು Nn. 60; ಬಿಸ, ಕೊನರ್[6] Nr.; ನಾಳ Hlā.). ತಾವರೇ ಬಳ್ಳಿಯ ಕೊಟವಿಗಳು (ಮೃಣಾಲ, ಬಿಸ Si. 96).

ಮೃಣ್ಮಯ mṛid-maya. = ಮೃನ್ಮಯ. made of earth, earthen, etc.

ಮೃಣ್ಮಯಪಾತ್ರೆ mṛiṇmaya-pātre. an earthen vessel (ಮಣ್ಣ ಮಡಕೆ Nn. 85).

ಮೃತ mṛita. = ಮಿತ 2. *dead, deceased;* mortal (Bp. 51, 29). 2, death (ನಿರ್ಯಾಣ, ಸಾವು Nn. 90). 3, a dead body, a corpse (ಕುಣಪ, ಹೆಣನು Nn. 11; ಶವ, ಸಾವು 64). 4, water (ಅರ್ಣ, ಉದಕ 11). 5, disease (ರೋಗ, ವ್ಯಾಧಿ 11). 6, dispute (ವಾದ, ಜಗಳ 11). 7, begging. — ಮೃತವಾಗು. -ಆಗು. to die (My.). ಆ ಯುವತಿ ಮೃತವಾಗೆ (Bp. 32, 42).

***ಮೃತಕ mṛitaka.** dead-body, corpse. ಮೃತಕಮಂ ಕಣ್ಣನಿಬರುಂ ಮೂರ್ಛೆವೋಗಿ Vr. 30, 7.

***ಮೃತಕಸೆಜ್ಜೆ mṛitaka-sejje.** death bed. ಮೃತಕಸೆಜ್ಜೆಯೊಳಿರ್ದು ಸಂನ್ಯಸನಂ ಗೆಯ್ದು ಧರ್ಮಧ್ಯಾನ ಶುಕ್ಲ ಧ್ಯಾನಂಗಳಂ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ Vr. 29, 1.

ಮೃತತಿಥಿ mṛita-tithi. the death-day of any relation, on which śrāddha is performed (My.).

ಮೃತಪತ್ರ mṛita-patra. a written will (B. 5, 264).

ಮೃತಸಂಸ್ಕಾರ mṛita-saṁskāra. *funeral rites or ceremonies, obsequies.* (ಸಾಧನ G.).

ಮೃತಸಂಜೀವ mṛita-sañjīva. making alive: N. of a plant (Rām. 6, 36, 45).

ಮೃತಸಂಜೀವಕ mṛita-sañjīvaka. reviving the dead (J. 24, 9).

ಮೃತಸಂಜೀವಿ mṛita-sañjīvi. = ಮೃತಸಂಜೀವ. (Rām. 6, 36, 46).

ಮೃತಸ್ನಾತ mṛita-snāta. *one who has washed himself after a death or funeral, bathed after mourning.*

ಮೃತಸ್ನಾನ mṛita-snāna. *ablution after a death or funeral.*

ಮೃತಾಲಕ mṛitālaka. *a kind of loam or clay.*

ಮೃತಾಶೌಚ mṛita-āśauca. impurity contracted through a death in one's family (My.).

ಮೃತಿ mṛiti. death (ನಿರ್ಯಾಣ, ಸಾವು Nn. 79; ಸಾವು G.). see ಸಾಯ್; Kāvy. IV, 2, 16.

ಮೃತೆ mṛite. *food or alms obtained by begging.*

ಮೃತ್ತಾಲಕ mṛittālaka. = ಮೃತಾಲಕ.

ಮೃತ್ತಿಕೆ mṛittike. *earth, clay, loam.*

ಮೃತ್ತು mṛittu. Tbh. of ಮೃದ್. (My.).

ಮೃತ್ಪಿಣ್ಡ mṛid-piṇḍa. a clod of earth, a lump of clay.

ಮೃತ್ಪಿಣ್ಡಸಂಘಟನ mṛitpiṇḍa-saṅghaṭana. joining clods of earth together. see ಒಟ್ಟು 2.

ಮೃತ್ಯು mṛityu. = ಮಿತ್ತು, ಮಿಟ್ಟು. *death* (ಸಾವು G.; see ಬೋಟು 1); death personified, also as a female (Dp. 4, 4); Yama, the god of death. ತೃಪ್ತನಿಗಾದರೂ ಮೃತ್ಯು ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಮೃತ್ಯುಂಜಯ mṛityu-ñ-jaya. overcoming death. 2, *Śiva.*

ಮೃತ್ಯುಂಜಯಮನ್ತ್ರ mṛityuñjaya-mantra. a mantra that overcomes death (Cpr. 5, 35 va.).

ಮೃತ್ಯುತಿಥಿ mṛityu-tithi. = ಮೃತತಿಥಿ. (B. 4, 215).

ಮೃತ್ಯುಪತ್ರ mṛityu-patra. = ಮೃತಪತ್ರ. (B. 5, 183).

ಮೃತ್ಯುಭಯಹರ mṛityu-bhaya-hara. removing the peril of death or the fear of death (Bp. 46, 33).

ಮೃತ್ಯುಹರ mṛityu-hara. remover of death: Śiva (Śsv. 4, 45).

ಮೃತ್ಸೆ mṛitse. *good earth or clay.*

ಮೃತ್ಸ್ನೆ mṛitsne. *good earth or clay.* 2, *a kind of loam or clay.*

ಮೃದ್ mṛid. ಮೃತ್. = ಮಟ್ಟಿ, ಮೃತ್ತು. *earth, soil, clay, loam.*

ಮೃದಂಗ mṛidaṅga. *a sort of tabour* (ಮದ್ದಳೆ, ಮುರಜ Hlā.; ಮದ್ದಳೆ Nn. 66, Mr. 80; ರಿಗ್ಗವಣೆ Ct. II, 97). 2, N. of a plant (= ಘೋಷಾತಕಿ in Sk.; ಫಲಿನಿ, ಜಾಲಿನಿ, ಹೀರೆ Mr. 146).

ಮೃದು mṛidu. = ಮಿದು, ಮಿದುವು, ಮೆತ್ತು, ಮೆದು, (ಮೆಲ್, ಮೆಲು). *soft, tender, supple, flexible, pliant.* 2, *mild, gentle;* softness, mildness, gentleness; weak, moderate; blunt; slow. ನಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಜಾಱುವದು, ಮೃದುವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಊಱುವದು (Prv.).

ಮೃದುತರ mṛidu-tara. uncommonly mild, etc. (Bp. 33, 4; 38, 36; 39, 61; 57, 36).

ಮೃದುತಲ mṛidu-tala. a soft sole of the foot (Grj. 3, 91 va.).

ಮೃದುತ್ವಚ್ mṛidu-tvac. *a species of birch tree* (= ಭೂರ್ಜ).

ಮೃದುನೇತ್ರ mṛidu-nētra. N. of a vṛitta (Ch.).

***ಮೃದುಬನ್ಧ mṛidu-bandha.** a kind of verse composition. Kr. 2, 57.

ಮೃದುಲ mṛidula. *soft, tender, mild, gentle.*

ಮೃದುಯಾನ mṛidu-yāna. slow walk (Cpr. 7, 119).

ಮೃದುವಾಕ್ಕು mṛidu-vākku. a mild, gentle word.

ಮೃದುಶಬ್ದ mṛidu-śabda. a gentle sound or word (Kk. 2).

ಮೃದುಸ್ಮಿತ mṛidu-smita. a gentle smile (Śsv. 4, 59).

ಮೃದೂಕ್ತಿ mṛidu-ukti. a gentle word (Cpr. 5, 17).

ಮೃದ್ಘಟ mṛid-ghaṭa. = ಮೃದ್ಭಾಣ್ಡ. (My.).

ಮೃದ್ಭಾಣ್ಡ mṛid-bhāṇḍa. *an earthen vessel.*

ಮೃದ್ವೀಕಾಲತೆ mṛidvīkā-late. a vine (Cpr. 1, 101 va.).

ಮೃದ್ವೀಕೆ mṛidvīke. = ಮುದ್ದಿಕೆ, ಮುದ್ದಿಗೆ 1. a vine; *a bunch of grapes, a grape.*

ಮೃಧ mṛidha. *war, battle.*

ಮೃನ್ಮಯ mṛid-maya. = ಮೃಣ್ಮಯ. made of earth or clay, earthen.

ಮೃಷಾ mṛiṣā. in vain, to no purpose, uselessly. 2, *wrongly, falsely, untruly.* 3, untruth.

ಮೃಷಾರ್ಥಕ mṛiṣā-arthaka. *having a false sense or meaning, untrue, absurd.*

ಮೃಷೆ mṛiṣe. = ಮೃಷಾ No. 3. untruth (My.).

ಮೃಷ್ಟ mṛiṣṭa. wiped, rubbed; *cleansed, clean, pure;* smeared, besmeared; prepared, dressed, savoury. 2, pepper.

ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ mṛiṣṭa-anna. delicate food, dainties (ಅಮನ್ನಣ Nn. 155; J. 6, 53).

-ಮೆ me. 1. an affix for the formation of nouns, *e. g.* ಒಳ್ಮೆ, ಬಲ್ಮೆ, ಕಡುಮೆ, ಮೆಯ್ಮೆ, ಕೂರ್ಮೆ, ಪೆರ್ಮೆ (Śmd. 248).

-ಮೆ me. 2. an affix for expressing so and so many times, *e. g.* ಒರ್ಮೆ, ಇರ್ಮೆ, ಮೂರ್ಮೆ, ಸಾಸಿರ್ಮೆ, ಪಲರ್ಮೆ (Śmd. 242. 243).

ಮೆಕ್ಕಾ mekkā. = ಮಕ್ಕಾ, etc. Mecca. (Si. 101; My.).

ಮೆಕ್ಕೆ mekke. a climbing herb, Cucumis trigonus Roxb. (Bryonia callosa Rottl., ಉವಾರರು Mr. 148; Bh. 1, 8, 76; My.; *cf.* ಮಿನಿಕೆ). ಅಕ್ಕಿಯಿನ್ದಲೆ ತೆಂಗು, ಮೆಕ್ಕೆಯಿಂ ಕಣಕ, ಜಾನಕ್ಕಿಯಿಂ ಲಂಕೆ ಕೆಡುವನ್ತೆ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಹೊಕ್ಕಲ್ಲಿ ಕೇಡು (Sp.). see ದೊಡ್ಡ-, ಹಾವು-, ಹೆನ್-. — [ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ. a kind of maize].

ಮೆಚ್ಚವಣಿಗೆ meccavaṇige. what recommends itself or is praiseworthy (ಮೆಚ್ಚನುಳ್ಳುದು Śmd. II; Kk. 75; Śm. 56). [ಓಲಗವುರುಡಿಲ್ಲ ಮೆಚ್ಚವಣಿಗಿಲ್ಲ ಕರಂ ಮುಳಿಸಿಲ್ಲ ಕಾಯ್ದು ಕೆಮ್ಮಗೆ ಬಳಿಸನ್ದು ಕೊನ್ದಪನಕಾರಣದಿಂ ಮೋಱಿಯೋ ಮನೋಭವಾ Ap. 12, 34].

ಮೆಚ್ಚಿಕೆ meccike. = ಮಚ್ಚಿಕೆ, ಮೆಚ್ಚಿಗೆ. assent, approval, approbation, liking, pleasure (My.). see ಮೆಚ್-. [Tu. ಮೆಚ್ಚಿಗೆ].

ಮೆಚ್ಚಿಗೆ meccige. = ಮೆಚ್ಚಿಕೆ. (My.).

ಮೆಚ್ಚಿಸು meccisu. = ಮಚ್ಚಿಸು, etc. to cause to assent, etc., to please (Bp. 12, 25; 25, 14; 31, 23; 52, 28; 53, 54; 58, 26; 61, 54; Śsv. 2, 84; J. 7, 15).

ಮೆಚ್ಚು meccu. 1. = ಮಚ್ಚು 1, etc. to assent, to agree to, to admit to be true, to approve, to be pleased with; to like [Tu. ಮೆಚ್ಚ್]; (ಅಭ್ಯುಪಗಮ Śmd. Dh.; ಒಡಂಬಡು Śmd. 4. 296 Cm.; ಅಂಗೀಕರಿಸು 385 Cm.; My.; Te.; T. ಮೆಚ್ಚು, to praise, laud). [ಪರಿಣಾಮ ಪಥ್ಯಮುಂ ಸುಖಪರಿಕರಮುಂ ಮೆಚ್ಚದನ್ನರಾರ್ Kr. 3, 153; Pb. 1, 7; Ap. 1, 26]. ಅಃ, ಸನ್ದಯಮಿಲ್ಲ! ಮೆಚ್ಚಿದೆಂ (Śmd. 20). ದೇವತೆಯರ್ ಮೆಚ್ಚಿ, ವರಮನ್ ಅರಸಂಗಿತ್ತರ್ (109). ಬಿರು ದಾವಳಿಯೊಳ್ ಮೆಚ್ಚಿದನ್ತೆ ಪೇೞ್ವುದು (207). ಚದುರರ್ ಅದಂ ಮೆಚ್ಚರ್ (296). ವಿಜಯಸಿರಿ ನಾಚಾಟರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುವಳೆ? (Bh. 2, 13, 47). ಮೆಚ್ಚಿದವನಿಗೆ ಮಸಣವೇ ಸುಖ (Prv.). see Cpr. 7, 94 va.; Grj. 10, 114; Bp. 22, 19; 24, 67; 25, 26; 27, 64; 36, 16; 37, 10; 40, 41; 41, 30; 43, 40; 46, 51; 54, 76; 57, 61; 60, 60; Nn. 3; Śm. 1; J. 2, 23; 29, 32.

ಮೆಚ್ಚು meccu. 2. = ಮಚ್ಚು 2, etc. assent, approbation; what recommends itself, is pleasant, etc.; satisfaction, pleasure. (Te.). [ಸರಸೀರುಹ ಜನ್ಮನ ಮೆಚ್ಚು ತೀರ್ಗೆ Pb. 5, 18]. ಮೆಚ್ಚಿನೊಳ್ ಅಕ್ಷೇಪದೊಳ್ ಬೆಚ್ಚ ಓ (Śmd. 69). ನಾನಾರ್ಥರತ್ನಾಕರಂ... ಜಗದೊಳ್ ಜಾಣರ ಮೆಚ್ಚು (Nn. 168). ನಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ದಾದಿಯರ್ಗಂ ಮೆಚ್ಚನೀವುತಿರ್ದಳು ಮೋಹಿನೀದೇವಿ (Prll. 3, 26). see Cpr. 3, 45; Abh. P. 3, 67; 8, 65; Bp. 14, 13; 28, 47; 43, 37. [2, present. ತನ್ನ ನಲ್ಲನುಬ್ಬುಗಳಿನ್ದೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಂ ಸಲಿಸುವಂ Pb. 4, 23. — ಮೆಚ್ಚುಕೆಯ್. to do whatever one pleases. ಕಳ್ಳನಾರಯ್ಯಲಾಱದಾಗಳ್ ದೇವರನ್ನಂ ಮೆಚ್ಚುಕೆಯ್ವುದು Vr. 123, 23]. — ಮೆಚ್ಚುಗುಡು. -ಕುಡು. to assent (Cpr. 7, 95 va.; 11, 26 va.); to give what creates satisfaction; to give a present. (V. 14, 56).

ಮೆಚ್ಚು meccu. 3. = ಮಚ್ಚು 3. illusion, etc. see Bhn. 55. ಮರ್ಬು. — ಮೆಚ್ಚುಮದ್ದು. = ಮಚ್ಚುಮದ್ದು. (G. 423).

ಮೆಚ್ಚುತು meccutu. that which recommends itself or is pleasant. — ಮೆಚ್ಚುತುಣ್ಣಿ. delightful food (Śmd. 75; it is a bad compound, as it may be taken for ಮೆಚ್ಚು-ತುಣ್ಣಿ 75).

***ಮೆಚ್ಚುವಣಿಗೆ meccuvaṇige.** = ಮೆಚ್ಚವಣಿಗೆ. ಅನ್ತು ಮುಳಿಸಿನ ಮೋಪಿನ ಗಣ್ಡಮಚ್ಚರದ ಮೆಚ್ಚುವಣಿಗೆಯಂಕಕಾಱರ್ Pb. 12, 76 va.

ಮೆಚ್ಚುವಿಕೆ meccuvike. assenting, agreeing to, etc. (G. 423).

ಮೆಟ್ಟಿಗೆ meṭṭige. a step, a stair; steps, stairs (My.; Te. ಮೆಟಿಕೆ, ಮೆಟ್ಟಿಕೆ). [Tu. ಮೊಟ್ಟು].

ಮೆಟ್ಟಿಸು meṭṭisu. to cause to step or walk, to cause to tread on, etc. (My.; Rsv. 6, 11 va.; see ಹಿಮ್-). [Tu. ಮೊಟ್ಟಾವು].

ಮೆಟ್ಟು meṭṭu. 1. to put or place down the foot or feet; to step, to pace, to walk; to tread or trample on; to put the foot on or in, to put on, as a slipper or shoe [Tu. ಮೊಟ್ಟು]; (ಪಾದವಿನ್ಯಾಸ Śmd. Dh.; ಚರಣವಿನ್ಯಾಸ Śm. 88; My.; Te.; see s. ಮಿದಿ). [ಆ ದೆಸೆಯ ಬಿಲ್ಲವರಂ ಸುಱಿದಾನೆ ಮೆಟ್ಟಿದುವು Kr. 1, 120; Ap. 4, 34 va.]. ಮುಟ್ಟಿತು ಮುಟ್ಟದು ದಿವ ಮಂ, ಮೆಟ್ಟಿತು ಮೆಟ್ಟದು ರಸಾತಲಾಗ್ರಮನೆನ್ಬೊಲ್ ಬಿಟ್ಟಿಳವಮಾಗಿರೆ ದಿವಿಜರ ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಸೊಗಯಿಪುದು ಮುನ್ದೆ ಮನ್ದರಶೈಲಂ (Śmd. 266). ಬಕನನ್ತಿರೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೆಟ್ಟು! (272). ಅಱಿಯಂ ಸೀಳುವಡಾನೆ ಮೆಟ್ಟಲಹುದೇ? (Śś. 11). ತೆಱೆದ ಕೆಣ್ಡವಂ ಮೆಟ್ಟಿ ಮುಱುಗುವಾ ತೆಱನನ್ತೆ ಅಱಿಯದರ ಕೂಟ (Sp.). ಪುಲಿನ್ದಂ... ಕೆರ್ಪಂ ನಲವಿಂ ಮೆಟ್ಟುತ್ತೆ (Rśv. 5, 51). ಮೆಟ್ಟಿ ಸೀಳ್ವ ... ಗಜಂಗಳ್ (6, 11 va.). ಮೆಟ್ಟಿದಲ್ಲದೆ ಹಾವು ಕಡಿಯದು. — ಮೆಟ್ಟಿ ದಾಕ್ಷಣ ಗಟ್ಟಿ ತಗ್ಗೀತೇ? — (ಹೇಲನ್ನು) ಮೆಟ್ಟೀ! ಅನ್ದರೆ ತಿನ್ದರೇನು ಕೊಟ್ಟೀ? ಅನ್ದ (Prvs.). see Cpr. 8, 44 va.; Bp. 12, 12; 22, 15; 26, 14; 32, 32; 43, 84; 45, 6; 51, 41; 60, 14; Rśv. 4, 14 va.; 6, 11 va.; 13, 96; J. 7, 17; B. 5, 297; ತಡವರ್-, ಪೆಡವರ್-, ಹಿಮ್-.

ಮೆಟ್ಟು meṭṭu. 2. stepping; a step of the foot (ಅಡಿವಜ್ಜೆ Ct. I, 47); that goes (see ಪೆಡಮೆಟ್ಟು2). 2, the step or stop of a stringed instrument on which the finger is pressed so as to modify the tone (My.; T., Te.). 3, a sandal, a shoe (ಪಾದತ್ರಾಣ Śmd. Dh.; ಕೆರ್ಪು Śm. 88; My.; Te.). ನೆಣ್ಬರೊಳಗಣ ಸಾಲ ಮೆಟ್ಟಿನೊಳಗಣ ಕಲ್ಲು. — ನಿನ್ನ ಹೊಱಗೆ ನನ್ನ ಮೆಟ್ಟೀ? (Prvs.). 4, the step of a stair (Bp. 20, 21; My.). ಮೆಟ್ಟುಗಳು (ಆರೋಹಣ, ಸೋಪಾನ Si. 112; ಸೋಪಾನ, ಪಾವಟಿಗೆ G.). 5, a kind of foot-ring of which two are put to the second toe and which tingle when struck together by walking (My.). — ಮೆಟ್ಟಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. rice which is stepped on: a large platter filled with rice on which the bridegroom has to stand at the marriage ceremonies (Grj. 10, 82 va.; 10, 85; Bh. 1, 16, 65; Rām. 1, 16, 46; J. 31, 16). — ಮೆಟ್ಟುಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ಈಳಿಗೆ No. 2, ಈಳಿಗೆಕತ್ತಿ. (My.). — ಮೆಟ್ಟುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. a step-stone, a stair. [ಮನೆಯಿನ್ದ ದೊಡ್ಡ ಮೆಟ್ಟುಗಲ್ಲು]. — ಮೆಟ್ಟುಗಲ್ಲೇ ಗಟ್ಟ, ಬಾವಿನೀರೇ ಭಾಗೀರಥಿ. — ಮೆಟ್ಟುಗಲ್ಲು ಚಿನ್ನವಾದರೆ ನಿನಗರವಾಸಿ, ನನಗರವಾಸಿ (Prvs.). — ಮೆಟ್ಟುಹಲಿಗೆ. the lower timber of a door (Si. 110).

ಮೆಟ್ರೆ meṭṟe. the throat (My.; T. ಮನ್ನೈ, ಮೆನ್ನಿ, the throat; M. ಮನ್ನೆ, Te. ಮೆಡ, the neck; T., M. ಮಿಡಱು, the neck; the throat). — ಮೆಟ್ರೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. a swelling of the glands of the throat (My.).

ಮೆಟ್ಲ meṭla. a step, a stair. see ಕಲ್ಲು-.

ಮೆಟ್ಲು meṭlu. = ಮೆಟ್ಲ. (My.).

ಮೆಡಱು meḍaṟu. to plait, as screens. [ಮಿಂಚಂ ಕಟ್ಟಿ ಮೆಡಱಿದನ್ತೆ Pb. 3, 55 va.]. ತಟ್ಟಿ ಮೆಡಱಿದನೆನ್ದು, ತಟ್ಟಿವೆಣದಂ (Śmd. II; Kk. 76; see ಮಿಣಿ).

ಮೆಡಿಸು meḍisu. = ಮೆಡು. (S. Mhr. according to Z.).

ಮೆಡು meḍu. = ಮೆಟ್ಟು1. to put on, as a shoe, etc.

ಮೆಣಸಿಗೆ meṇasige. N. of a plant (ಅರು Mr. 139).

ಮೆಣಸು meṇasu. = ಮೆಣಿಸು, etc. black pepper. (ವೇಲ್ಲಜ, ಮರಿಚ Nr.; ವೇಲ್ಲಜ, ಮರೀಚ, ಉಷಣ Hlā.; ಉಷಣ, ಮರೀಚಕ Mr. 138; Bp. 33, 13; My.; B. 4, 177). ಮೆಣಸು ಕೊಟ್ಟರೆ ಜೋಳಕ್ಕಿನ್ತ ಕಡೆಯೇ? (Prv.). see ಕಾಡು-, ಮರ-; Prv. s. ಸಂಸ್ಕೃತ. — ಮೆಣಸಿನ ಕಸ. a common weed, Cleome monophylla Lin. (Z.). 2, the weed Vinca pusilla Murr. (Z.). — ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ. chilli, the pod of the Spanish or Cayenne pepper, Capsicum annuum Lin. (Z.; My.; B. 4, 177). — ಮೆಣಸಿನ ಬಳ್ಳಿ. the black pepper vine, Piper nigrum Lin. (Z.; My.). — ಮೆಣಸಿನ ಹಮ್ಬು. = ಮೆಣಸಿನ ಬಳ್ಳಿ. (My.). — ಮೆಣಸು ಕಾಳು. ಮೆಣಸಿನ ಕಾಳು. a corn of black pepper (My.; B. 4, 71). — ಮೆಣಸುಗಡಲೆ. -ಕಡಲೆ. the Bengal-gram mixed with chilli. ಮಾವಿನ ಮಿಡಿಯ ಮಾರುದಿನ ಮೆಣಸುಗಡಲೆಯ ಪುಡಿಯೊಳಡಸಿದಲ್ಲವಲ್ಲಣಿಗೆಯ ಚಿಕ್ಕಣಂಗಳಂ ಸವಿಸವಿದು Pb. 4, 87 va.]. [Tu. ಮುಂಚ್ಚಿ].

ಮೆತ್ತಗೆ mettu-age4. = ಮೆತ್ತಿಗೆ. softness; soft, pliant, etc.; softly; slowly (Bp. 38, 35; My.; Tu. ಮೆತ್ತೆನೆ; T. ಮಿರುದು, ಮೆದು). ಮೆತ್ತಗಿರುವದು (ಮೃದು, ಮೃದುಲ, ಕೋಮಲ, etc. Si. 374). ಬೆಕ್ಕಿನ ಮೆಯ್ಯು ಹತ್ತಿಯ ಹಾಗೆ ಮೆತ್ತಗಿರುತ್ತದೆ (B. 1, 26). ಹಾವಿನ ಮೆಯಲ್ ಮೆತ್ತಗೆ (2, 22). ಒಣ್ಟೆಯ ಅಂಗಾಲು... ಬಹು ಮೆತ್ತಗೆ ಇರುತ್ತವೆ (3, 64). ನೆನೆದ ಕಲ್ಲು ಮೆತ್ತಗೆ ಆದೀತೇ? (Prv.).

ಮೆತ್ತನೆ mettane. = ಮೆತ್ತಿಗೆ. plastering; plaster for coating walls, etc. (My.). ಮೆತ್ತನೆ ಹಾಕು (My.). [Tu. ಮೆತ್ತಿಗೆ].

ಮೆತ್ತನೆ mettu-ane2. = ಮೆತ್ತಾನೆ. soft, etc. (My.).

ಮೆತ್ತನ್ನ mettu-anna1. soft, etc. (My.). ಮೆತ್ತನ್ನ ಹುಲ್ಲು. (G. 63). ಮೆತ್ತನ್ನ ತೊಗಲು (B. 1, 20). see 3, 30. 31; 4, 144. 215.

ಮೆತ್ತಾನೆ mettu-āne4. = ಮೆತ್ತನೆ. plastering, etc. (My.).

ಮೆತ್ತಿಗೆ mettige. = ಮೆತ್ತನೆ. (My.).

ಮೆತ್ತಿಗೆ mettige. = ಮೆತ್ತಗೆ. slowly, etc. (My.).

ಮೆತ್ತು mettu. to coat walls with chunam or mud, to plaster, to plaster over, to lay on or apply to; to press into. [Tu.]; (J. 12, 27; My.; Te.; T., M. ಮೆಱುಗು, to daub a place with cow-dung, to wax or varnish; Te. ಮೇಗು, to smear, besmear; see ಮೆರುಗು); to cover (J. 14, 4). [ಕೆನ್ನೆತ್ತರೊಳ್ ಮೆತ್ತಿ ರೂಪಱಿಯಲಾಗದನ್ತಿರ್ದ ವೀರಭಟರ್ Pb. 12, 60 va.]. ಎಲುವನಿಕ್ಕಿ ಮೆತ್ತಿದ ಗೋಡೆ (ಏಡೂಕ Nr. *a*). ಮೆತ್ತಿದ ನೆರಕೆ (ಏಡೂಕ Nr. *b*). ಬೊಱಿದು ಮೆತ್ತುವ ಕೆಲಸ (ಪುಸ್ತ Si. 344). ಇಲಿಯನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು, ಬಿಲಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣು ಮೆತ್ತಿದ. — ಕತ್ತಿಗೆ ಮೆತ್ತಿದ ಜೇನು (Prvs.). ಅಮರಾರಿಗೆ... ಶೇಷಾನ್ನದಲ್ಲಿ ತೋಱುತ ತುತ್ತುಗಳ ತೂಗುತ್ತ ಮೆತ್ತಿಕೊಣ್ಡನು ಬಾಯೊಳ್ (Bh. 1, 10, 32).

ಮೆತ್ತು mettu. Tbh. of ಮೃದು. see ಮೆತ್ತನ್ನ, ಮೆತ್ತಾನೆ; T. s. ಮೆತ್ತಗೆ.

ಮೆತ್ತುವಿಕೆ mettuvike. smearing over, etc. (ಸಮಾಲಮ್ಭ, ವಿಲೇಪನ Si. 397).

ಮೆತ್ತೆ mette. bedding, a matress (My.; Te., M.; T. ಮೆತ್ತೈ).

ಮೆದಗ medaga. (fr. ಮೆಚೆ). a stupid man (My.). feminine ಮೆದಗಿ (My.).

ಮೆದಡು medaḍu. Tbh. of ಮೇದಸ್. marrow; the brain (Te.; ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ಎಲುವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ನೆಣ, ಮೇದಸ್ Si. 204).

ಮೆದಳು medaḷu. = ಮೆದಡು. (My.).

ಮೆದು medu. Tbh. of ಮೃದು. soft, tender, etc. (My.; T.).

ಮೆದುಳ್ meduḷ. = ಮೆದುಳು. (J. 12, 45).

ಮೆದುಳು meduḷu. = ಮೆದಡು. (My.). ಎಲುವುಗಳ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಮೆದುಳು (ಮಸ್ತಿಷ್ಕ, ಗೋರ್ಧ Si. 205).

ಮೆದೆ mede. a heap, a pile (Bh. 1, 15, 7); a stack, especially of straw before being thrashed (ತೃಣರಾಶಿ

Śm. 99; My.). 2, a crude mass: stupidity, silliness (ಹೆಡ್ಡತನ Śm. 99). ಹುಲ್ಲು ಮೆದೆ (ತೃಣ್ಯೆ, ತೃಣಸಂಹತಿ Si. 165). [ಕಾಡ ಗಿಚ್ಚಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕರಡವ ಕೊಯ್ಸಿದನ್ತಿರಬೇಕು ಭಕ್ತನು. ಹಿನ್ದೆಮುನ್ದೆ ಮೆದೆಯಿಲ್ಲ Cv. 330]. ಮೆದೇ ಹುಲ್ಲು ಸೂಱೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಹಿಡಿ ಹುಲ್ಲಿಗೆ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಾನೆ (Prv.). — ಮೆದೆಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. to make fall down in heaps (J. 12, 43). — ಮೆದೆಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. to fall down in heaps (Grj. 6, 5 va.; 6, 8; J. 22, 23). — ಮೆದೆಯೊಟ್ಟು. -ಒಟ್ಟು. to pile, to stack (My.). — ಮೆದೆಹಾಕು. = ಮೆದೆಯೊಟ್ಟು. (My.).

ಮೆದೆ mede. (Tbh. of ಮುಂಜ). = ಬಲ್ಬಜ. a kind of grass.

ಮೆದ್ದು meddu. P. p. of ಮೆಲು, ಮೆಲ್ಲು.

ಮೆನ್ತೆ mente. Tbh. of ಮನ್ಥಿ. a common vegetable plant, fenugreek, Trigonella foenum graecum Lin. (My.; Te. ಮೆನ್ತಿ; T. ವೆನ್ದಿಯಮ್, ವೆನ್ದ್ಯೆಯಮ್; M. ವೆನ್ದಯಮ್; Mhr. ಮೇಥೀ). ಮೆನ್ತೆ ತಿನ್ದಾಕ್ಷಣ ಕುನ್ತೀ ಮಗನಾದಾನೇ? (Prv.). — ಮೆನ್ತೆಕಾಱು. fenugreek grain (My.). — ಮೆನ್ತೆಪಲ್ಯ. the fenugreek vegetable (My.). — ಮೆನ್ತೆ ಸೊಪ್ಪು. = ಮೆನ್ತೆಪಲ್ಯ. (My.).

ಮೆನ್ತೆಯ menteya. = ಮೆನ್ತೆ. (My.).

ಮೆನ್ತ್ಯ mentya. = ಮೆನ್ತೆಯ. (My.). ಅನ್ತ್ಯಜನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಮೆನ್ತ್ಯ ಕದ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮೆನ್ಥೆಯ mentheya. (= ಮೆನ್ತ್ಯ). the creeper Gaertnera racemosa (ಅದಿಮುರ್ಕ್ತೆ, etc. Kk. 18).

ಮೆಯ್ mey. (Śmd. 58). = ಮಯ್ 1, ಮಯಿ, ಮೆಯಿ, ಮೆಯ್ಯಿ, ಮೈ. the body; side, part; place [Tu.]; (ಒಡಲ್, ಡೊಕ್ಕೆ Śm. 71; ಸ್ವರೂಪ Śmd. 142. 358. 385 Cm.; My.; T., M. ಮೆಯ್, ಮೇನಿ; Te. ಮಯಿ, ಮಯೆ, ಮೆಯಿ, ವೇ, ಮೇನು). [2, ಉರಿಪಿತ್ತ ಶೋಕಪಲ್ಲವ ವಿರಚಿತ ಶಯನೀಯಮೆನ್ನ ಮೆಯ್ಯಂ Kr. 3, 37; Pb. 5, 85]. ಮೆಯ್ಯ ಮಸಿ (Śmd. 84). ತುಱುಗಳ ಮೆಯ್ಗಳ ರೋಮಂ (291). ಪಿನ್ತಣ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ (201); ಪೆಱಗಣ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ (52). ಮೆಯ್ಯ ಕೂದಲು (ರೋಮ, ತನೂರುಹ); ಪಡೆಯ ಹಿನ್ದಣ ಮೆಯ್ (ಪ್ರತಿಗ್ರಹ Hlā.). ಮೆಯ್ಯ ಕೂದಲು (ರೋಮ, etc.); ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೆಯ್ಯ ತೆರೆ (ವಲಿ); ಕೋಡಗದ ಮೆಯ್ಯ ಬಣ್ಣ (ಶ್ಯಾವ, etc.); ಕಣ್ಣಹಕ್ಕು ಮೊದಲಾದ ಮೆಯ್ಯ ಮಲಂ (ಕಿಟ್ಟ, etc.); ಮೆಯ್ಯ ಹೊಸಲೆನ್ದು ಮಾಡಿದ ಗುಳಿಗೆ (ವರ್ತಿ); ಬಡ ಮೆಯ್ಯವನು (ಅಮಾಂಸ, etc.); ತುಮ್ಬಿದ ಮೆಯ್ಯವನು (ಬಲವಾನ್); ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆಲದಲುಮ್ ಒಳಗಣ ಮೆಯ್ಯೊಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಬೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣ ರಾಶಿ (ಹಸ್ತಿನಖ Nr.). ಮೆಯ್ಯ ತಿಮಿರು (ಕಣ್ಡು, ಖರ್ಜು Mr. 384); ಮೆಯ್ಯ ಕೂದಲ್ (ಲೋಮ 319). ಮೆಯ್ಯ ಜೋಡು (ಸವಗ Śm. 42). ಮೆಯ್ಯ ಬಲಕಡೆ (ಅಪಸವ್ಯ Si. 376); ಮೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಎಡಗಡೆ (ಸವ್ಯ 376); ಹಾವಿನ ಮೆಯ್ (ಭೋಗ 410); ಚಿಕ್ಕ ಮೆಯ್ಯವನು (ಪೃಶ್ನಿ, ಅಲ್ಪತನು 198); ಅಜೀರ್ಣದಿನ್ದ ಮೆಯ್ ಬಿಸಿಯಾಗುವಿಕೆ (ಜ್ವರ 201. 400); ಮೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂದಲು (ತನೂರುಹ, etc. 216). ಮೆಯ್ ಬೆಳ್ಳಗಾದವನ ನೆರಳು ಬೆಳ್ಳಗೆಯೇ? — ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲ ಚಿನ್ನ, ಕಿವಿ ಮಾತ್ರ ಹಿತ್ತಾಳಿ. — ಮೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ರೋಗಕ್ಕಿನ್ತ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಔಷಧ ಮೇಲು (Prvs.). ಆಕಳು ಅವನನ್ನು ಕಣ್ಡ ಕೂಡಲೆ ಇಱಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಅವನ ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತದೆ (B. 2, 19). ಆ ಹಾವು... ಅವನ ಮೆಯ್ಮೇಲೆಯೇ ಬನ್ತು (2, 28). ಹುಚ್ಚುನಾಯಿಗಳನ್ನು ತನ್ದು, ದಾರಿಕಾಱರ ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಬಿಡುತ್ತೀರೋ? (2, 53). see Cpr. 5, 63. 69. 123; Bp. 57, 60; Bh. 1, 5, 5; 3, 13, 17; Rśv. 9, 22; J. 11, 25. 37; 28, 4; 30, 19; ಇಮ್-, ಎಣ್-, ಕೆಳ-, ಹೊಱ-. — ಮೆಯ್ಕಟ್ಟು. the build or form of the body (C.; B. 3, 39; 4, 22; B. 5, 66. 165. 276). — ಮೆಯ್ಯೂಕದಲು. the hair of the body (Si. 73). — ಮೆಯ್ಕೆಡಿಸು. to ruin (one's) body (My.). — ಮೆಯ್ಕೆಡು. the body to be ruined, wasted away, etc. (Bp. 56, 52; 57, 57). — ಮೆಯ್ಕೊಡು. = ಮೆಯ್ಗುಡು, ಮೆಯ್ಗೊಡು. to deliver the body or oneself over, to present, exhibit or expose the body or oneself (Bh. 1, 10, 38); to apply the body (or shoulders) to. — ಮೆಯ್ಕೊೞೆ. impurities on the body (My.). — ಮೆಯ್ಗಡಿತ. -ಕಡಿತ. cutting the body (Bh. 6, 8, 12). — ಮೆಯ್ಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. he who has the body full of eyes: Indra (ಸುರಪ Ct. II, 31). — ಮೆಯ್ಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. the smell or fragrance of the body (J. 3, 8. 10). — ಮೆಯ್ಗರೆ. -ಕರೆ. to hide the body or oneself (ಅಡಂಗು Śs.; Kk. 43; Śm. 44). [ಕರೆದೊಡೆ ಜೂದಿಂಗಂ ಧುರಭರಕಾಖೇಟಕ್ಕೆ ಭೂಭುಜಂಗಾಗದು ಮೆಯ್ಗರೆದಿರಲ್ Pb. 6, 71]. ಭೃಂಗಶಿಶು... ಕುತ್ತೆಸಳ್ಗುಱುವದೊಳ್ ಅಯ್ದೆ ಮೆಯ್ಗರೆದು, ಕೇಸರದೊಳ್ ನಲುವಿಂ ಪೊರಳ್ದು (Cpr. 7, 60). ಮೆಯ್ಗರೆಯಲ್ ಪಾಣ್ಡವರ್ಗೆ ನೆಱೆದುವು ಬರಿಸಂ (Śmd. 73). see Cpr. 7, 44. 109; 8, 29. 101; Abh. P. 1, 60; 7, 89; 10, 9; 14, 122; Grj. 1, 66; Rśv. 13, 90; C. Bp. 42, 27. 28; J. 16, 42. — ಮೆಯ್ಗರ್ಚು. -ಕರ್ಚು. to wash (or rub) the body (Rśv. 2, 8 va.). — ಮೆಯ್ಗಪ್ಪು. -ಕಪ್ಪು. (Śmd. 50). the body's black colour. — ಮೆಯ್ಗಲಿ. -ಕಲಿ. a person of a powerful body, a valiant person (Abh. P. 5, 4. 78). [ಮೆಯ್ಗಲಿ ಬದ್ದೆಗನನ್ನನಾವನೋ Pb. 1, 26]. ಕಾದುವರೊಳ್ ಈತಂ ಮೆಯ್ಗಲಿ (Śmd. 163). — ಮೆಯ್ಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. a lazy man (C.; Bp. 4, 139; Si. 401). — ಮೆಯ್ಗಳ್ಳತನ. -ಕಳ್ಳತನ. slothfulness, laziness (C.; B. 4, 139). — ಮೆಯ್ಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. a lazy woman (My.). [— ಮೆಯ್ಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. to realise. ಮೆಯ್ಗಣ್ಡು ಪುಂಖಾನುಪುಂಖಮಿಸುತ್ತಿರ್ಪೆಡೆಯೊಳ್ Ap. 13, 61]. — ಮೆಯ್ಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. showing the body. see ಇಮ್ಮೆಯ್ಗಾಣಿಕೆ. — ಮೆಯ್ಗಾಪು. -ಕಾಪು. = ಮೆಯ್ಗಾಹು. (Abh. P. 12, 31 va.). [ಕಳಭಾಷಿಣಿಗಮರಿಯರೆ ಬಳಸಿ ಮೆಯ್ಗಾಪಾದರ್ Ap. 7, 13]. — ಮೆಯ್ಗಾವಲು. -ಕಾವಲು. = ಮೆಯ್ಗಾಪು. (My.). — ಮೆಯ್ಗಾಹು. -ಕಾಹು. protection of the body; body-guard (Bh. 7, 9, 70). [— ಮೆಯ್ಗಿಡು. -ಕಿಡು. to lose form. ಕತೆ ಪಿರಿದಾದೊಡಂ ಕತೆ ಮೆಯ್ಗಿಡಲೀಯದೆ Pb. 1, 11]. — ಮೆಯ್ಗುಡು. -ಕುಡು. = ಮೆಯ್ಗೊಡು, etc. (Rśv. 8, 83; 11, 125). — ಮೆಯ್ಗುದುರು. -ಕುದುರು. the body to recover from illness (My.). — ಮೆಯ್ಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. the body to emaciate, become lean or weak (ಇೞಿ Śmd. I; Śśv. 2, 106). — ಮೆಯ್ಗುಱುಹು. -ಕುಱುಹು. the sign or characteristic of bodies (Bh. 4, 10, 16). — ಮೆಯ್ಗೂಟ. -ಕೂಟ. coition (J. 6, 32). — ಮೆಯ್ಗೂಡಿಕೆ. -ಕೂಡಿಕೆ. union of bodies (Rām. 6, 11, 7). — ಮೆಯ್ಗೂಡು. to be joined to the body or oneself (Bh. 10, 7, 31). 2, to contract the body (3, 13, 35). — ಮೆಯ್ಗೂದಲು. = ಮೆಯ್ಯೂಕದಲು. (ತನೂರುಹ, ರೋಮ Si. 216). — ಮೆಯ್ಗೆಡು. = ಮೆಯ್ಕೆಡು. (Bp. 56, 57; 57, 65). — ಮೆಯ್ಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. to toss the body about, to rouse it up (Bh. 1, 9, 8). — ಮೆಯ್ಗೊಡಪು. -ಕೊಡಪು. to shake the body (Rśv. 5, 89). — ಮೆಯ್ಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಮೆಯ್ಕೊಡು, etc. (Rām. 5, 9, 2; Bh. 2, 2, 96; J. 21, 21; 25, 31; 30, 34). ಅಡವಿಯೊಳಗಿಹ ವೇಣು ತಿದ್ದಿದರೆ ಮೆಯ್ಗೊಟ್ಟು, ಕಡುಹುಳ್ಳ ದೊರೆಗಳನು ಹೊಱೆವುತಿಹುದು (Dp. 148). — ಮೆಯ್ಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. killing by means of the body (Rśv. 6, 11 va.). — ಮೆಯ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to take a body, to be embodied [ನಿನ್ನ ಮೆಯ್ಗೊಳ್ವ ದೊಡ್ಡಿಸಕ್ಕೆ ಗುಱಿಯಪ್ಪುದು Ap. 3, 60] Bh. 5, 4, 13. — ಮೆಯ್ಚಾಚು. to stretch out the body, to bend towards (Bh. 1, 20, 61). — ಮೆಯ್ಜೋಡು. a coat of mail (ಕವಚ, ವರ್ಮ Nn. 88; ಸವಗ Kk. 43; J. 9, 27; see ಇಮ್-). — ಮೆಯ್ಬುಳ. heat of the body (Rām. 2, 7, 3). — ಮೆಯ್ತುಮ್ಬ. so that the body is filled; all over the body; through the whole body (C.; B. 1, 5; 3, 35). ಮೆಯ್ತುಮ್ಬ ಬಟ್ಟೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬ ಅನ್ನ (Prv.). — ಮೆಯ್ತುಮ್ಬು. the body to be filled (Bp. 12, 17). 2, the body to become stout and strong (My.). ತುಮ್ಬಿದ ಮೆಯ್ಯವನು (ಬಲವಾನ್, Nr.). 3, to be possessed by an

evil spirit or a deity (My.). — ಮೆಯ್ದಡವು. -ತಡವು. to stroke the body, to caress, to fondle (Bp. 4, 70; 14, 2; 60, 31, 36; 61, 62; Bh. 7, 10, 36; Śsv. 5, 40; J. 13, 24; 28, 55). — ಮೆಯ್ದಡಿ. -ತಡಿ. a saddle on the body (Bh. 7, 10, 86). — ಮೆಯ್ದಳಿ. the body considered as a leaf or leaves (?); or -ತಳಿ, the body considered as a place of refuge (? Cpr. 2, 14). — ಮೆಯ್ದೀವು. -ತೀವು. the body to be full. ಮೆಯ್ದೀವಿ, with the whole body (Grj. 3, 119 va.). — ಮೆಯ್ದುಮ್ಬು. = ಮೆಯ್ತುಮ್ಬು. (Bp. 35, 57). — ಮೆಯ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. to keep the body or oneself away from; to shun; to be afraid; to take oneself off, to run away (ಅಕ್ಕುಳಿಸು, ಪೆಡಮೆಟ್ಟು, etc., ಅಪಸರಣ Ss.). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೆಯ್ದೆಗೆವವನು (ಮನ್ದ, ತುನ್ದ, ಆಲಸ್ಯ, etc. Nr.) see Grj. 5, 46 va.; Bh. 3, 13, 18; 7, 4, 41; 8, 1, 22; J. 8, 33. [2, to become empty. ಕೆಱೆಹಳ್ಳ ಬಾವಿಗಳು ಮೈದೆಗೆದರೆ ಗುಳ್ಳೆಗೊರಜೆ ಚಿಪ್ಪುಗಳು ಕಾಣಬಹುದು Bv. 861]. — ಮೆಯ್ದೊಗಲು. -ತೊಗಲು. the skin of the body (Rām. 6, 14, 22; G. 277; B. 5, 234). — ಮೆಯ್ದೊಡವು. -ತೊಡವು. = ಮೆಯ್ದೊಡಿಗೆ. (Cpr. 1, 132; Abh. P. 3, 39). — ಮೆಯ್ದೊಡಿಗೆ. -ತೊಡಿಗೆ. ornaments of the body (J. 33, 22). — ಮೆಯ್ದೊಳೆ. -ತೊಳೆ. to wash the body; to wash thoroughly (Bp. 3, 32; Rśv. 6, 24 va.; 11, 7). — ಮೆಯ್ದೋಱ್. -ತೋಱ್. ಮೆಯ್ದೋಱು. the body or oneself to appear, to appear (Ch. v. 244 in two MSS.; Śsv. 2, 66; J. 2, 66). [ದಾವ ಶಿಖಿವೊಲ್ ಮೆಯ್ದೋಱಿ ತದ್ದ್ರುಪದೀ ಲಲನಾ ವ್ಯಾಜದಿಂ Pb. 3, 33; Ap. 7, 23]. 2, to cause to appear, to show (Bh. 6, 3, 77; Dp. 119, 5). 3, to exhibit valour (Grj. 6, 67 va.; Bh. 6, 7, 25). ಆರ್ ಮೆಯ್ದೋರ್ಪರ್? ಆರ್ ನಿಲ್ವರ್? ಆರ್ ಪೊಣರ್ವರ್ (Śmd. 183). — ಮೆಯ್ನವಿರ್. the hair of the body (Cpr. 5, 64 va.). ಮೆಯ್ನವಿರ್ ಮೂಡಿತು (*i. e.* ಮೂಡಿದುದು, ಪುಲಕ Ct. II, 76). — ಮೆಯ್ನೆಱೆ. the body to become mature: the menses to set in: to become pubescent (C). ಮೆಯ್ನೆಱೆದವಳು (ದೃಷ್ಟರಜೆ, ಮಧ್ಯಮೆ); ಮೆಯ್ನೆಱೆಯದ ಕನ್ಯೆ (ನಗ್ನಿಕೆ); ಮೆಯ್ನೆಱೆಯದ ಹೆಂಗಸು (ಅನಾಗತಾರ್ತವೆ G.). — ಮೆಯ್ನೋಟ. the look or appearance of the body (Bh. 1, 8, 94). — ಮೆಯ್ನೋತ. pain in the body (My.). — ಮೆಯ್ನೋವು. = ಮೆಯ್ನೋತ. (My.). — ಮೆಯ್ಪೆಚ್ಚು. = ಮೆಯ್ವೆರ್ಚು. (J. 5, 7). — ಮೆಯ್ಬಣ್ಣ. the colour of the body (B. 3, 74; 4, 22). — ಮೆಯ್ಬರು. to become stout and strong (My.). ಅವನಿಗೆ ಮೆಯ್ ಬನ್ತು (My.). — ಮೆಯ್ಬಲಿ. to make one's body strong and ready for exertion (Bh. 1, 14, 10). — ಮೆಯ್ಬಿದಿರು. to stretch out the limbs, etc. (Bh. 6, 9, 14). — ಮೆಯ್ಬೆದಱು. the body to start or be roused (Bh. 10, 9, 6). — ಮೆಯ್ಬೊಗ್ಗು. to bend the body, as in work (My.). ಮೆಯ್ಬೊಗ್ಗದವ, a sluggard (My.). — ಮೆಯ್ಮಱಪು. = ಮೆಯ್ಮಱಹು. forgetting oneself: unconsciousness; swoon; torpor; inadvertance (Cpr. 8, 69). — ಮೆಯ್ಮಱವು. = ಮೆಯ್ಮಱಪು. (J. 12, 31). — ಮೆಯ್ಮಱವೆ. = ಮೆಯ್ಮಱವು. (Bh. 1, 9, 8). — ಮೆಯ್ಮಱೆ. to forget oneself: to become unconscious; to swoon, to faint; — to grow intoxicated, as from pride; — to be inadvertent or careless (My.). ಮೆಯ್ಮಱೆದಿರುಹ (ಪ್ರಮಾದ, ಅನವಧಾನತೆ (Nr.). ಮದ್ಯಪಾನಾದಿಗಳಿನ್ದ ಮೆಯ್ಮಱತವನು (ಮತ್ತ, ಶೌಣ್ಡ, ಉತ್ಕಟ, ಕ್ಲೀವ Si. 359). see Bp. 14, 26; 40, 72; Bh. 5, 4, 102; 6, 3, 68; 7, 14, 51; Rśv. 11, 35; J. 4, 47; 7, 39. 45. 55; 21, 36; Si. 74; B. 5, 187. — ಮೆಯ್ಮಱೆಯುವಿಕೆ. becoming unconscious, etc. (ಮೂರ್ಛೆ, ಕಶ್ಮಲ, ಮೋಹ Si. 295). [ತಮ್ಮ ಮೆಯ್ಮಱೆವಿನಮಿರ್ಪರುಂ ನಮೆದರ್ Pb. 1, 135]. — ಮೆಯ್ಮಸಕ. great agitation, passion, impetuous ardour (Bh. 2, 2, 109). — ಮೆಯ್ಮಸೆ. a slight wound of the body (Bh. 7, 2, 9; 7, 14, 7). — ಮೆಯ್ಮಾರಿ. a killer of the body (Bh. 7, 2, 27). — ಮೆಯ್ಮುರಿ. to stretch the body with windings of the limbs; to wind the body, as a snake; etc. (Cpr. 6, 23; Bp. 59, 12; Bh. 3, 13, 33; 5, 1, 19; Śsv. 3, 48; J. 4, 48. 49). — ಮೆಯ್ಮುಱುಕ. broken with regard to the body: maimed, lame (Bh. 10, 4, 16). — ಮೆಯ್ಮುಳ್ಳು. bristling of the body's hair (ಪುಲಕ Cb.). — ಮೆಯ್ಮೆಚ್ಚಿಕೆ. loving care for (another's) body or person, attendance, service (J. 25, 2). [— ಮೆಯ್ಮೆಯ್ಗೆ. seperately. ಎಮ್ಮಗಣ್ಡವಾತುಮುಳುಮ್ಬಂ ಭೃತಮಕ್ಕೆ ಮೆನ್ದು ಮೆಯ್ಮೆಯ್ಗೆ ಬೆಸಸೆಮ್ಬುದುಂ Pb. 6, 26 va.]. — ಮೆಯ್ಮೇಗು. the surface of the body. ಅವನ ಮೆಯ್ಮೇಗಿನ ಬಾಸಱೆಕೆಗಳು (B. 5, 222). — ಮೆಯ್ಮೇಟಿ. a chief body-servant (ಸಂವಾಹಕ, ಅಂಗಮರ್ದಿ Hlā.). — ಮೆಯ್ಮೇಲೆ. on or upon the body (C.; B. 3, 31; see B. 2 s. ಮೆಯ್). — ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಬರು. to come upon one's body, to fall upon, to be possessed (B. 5, 62; My.). — ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಹಾಕು. to put upon (another's) person, to burden (anything) on (another one, B. 4, 137). — ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಹೋಗು. to go or fall upon one's body, to attack (B. 3, 40; My.). — ಮೆಯ್ಮೇಳ. (Śmd. 40). body-union: intercourse (?). [— ಮೆಯ್ಯನಿಕ್ಕು. -ಅಂ- ಇಕ್ಕು. = ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕು. ಮೆಯ್ಯನಿಕ್ಕೆಯುಮುದಾತ್ತೋತ್ಸಾಹದಿಂ ರಾಜಮನ್ದಿರಮಂ ಪೊಕ್ಕನುದಾರ ಸಾರವಿಭವಂ ಸಂಸಾರ ಸಾರೋದಯಂ Ap. 12, 129. — ಮೆಯ್ಯಗಿ. -ಅಗಿ. to shake the body. ಕಿಡುವೊಡಲ ಕಿಡುವ ರಾಜ್ಯದ ಪಡೆಮಾತುಗೊಳಲ್ಕ ಮೆನ್ನ ಮೈಯಗಿದಪುದು Ap. 14, 127]. — ಮೆಯ್ಯಱಿ. the body to know: to become perceivable (Bh. 7, 6, 61). 2, to know the faculty of one's own body (in eating, etc., My.). 3, to know oneself, to be conscious (see Śāstrasāra s. ಎಸಕ). — ಮೆಯ್ಯವಚು. to press the body against (Bh. 2, 10, 13). — ಮೆಯ್ಯಳಿಪು. -ಅಳಿಪು. the body's desire (Cpr. 9, 56). — ಮೆಯ್ಯಳುಕು. -ಅಳುಕು. the body to tremble (Bh. 2, 2, 105). — ಮೆಯ್ಯಾನಿಸು. -ಆನಿಸು. to present the body to (Cpr. 4, 26). — ಮೆಯ್ಯಾರಯ್ಕೆ. -ಆರಯ್ಕೆ. looking to one's own body, taking care of it (My.). — ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. 1. to posture oneself: to assume the position proper for salutation, to salute, to make obeisance, to prostrate. ದ್ವಾರಪಾಲಂ...ಸಾನನ್ದಗೆ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ (Sānandacaritra). [ಇದಿರ್ವನ್ದು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ಪೊಡಮಟ್ಟು Pb. 3, 2 va.; Ap. 8, 56]. see Grj. 2, 106 va.; 5, 39; Bp. 4, 6; 24, 52; 30, 8; 32, 10; 37, 23; 39, 51; 43, 32; 49, 31; Bh. 6, 6, 17; Rśv. 5, 24 va.; 10, 1 va.; J. 6, 40. — ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕದಂ. a male who does not prostrate; a deity (ನಿರ್ಜರ Kk. 10*a*). — ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. 2. salutation, obeisance, etc. (ಮೊಱಗು, ತುಱಿಲ್, ಕುಮ್ಬು, etc., ನಮಸ್ಕಾರ Ss.). [— ಮೆಯ್ಯಿಡು. to touch. ಊರ್ಧ್ವಗಾಂಶುನಿವಹಂ ಮೆಯ್ಯಿಟ್ಟಲರ್ಚುತ್ತುಮಿರ್ಪುದು Pb. 4, 22]. — ಮೆಯ್ಯಿೞಿ. -ಇೞಿ. an abortion to happen (My.). — ಮೆಯ್ಯುಕ್ಕು. -ಉಕ್ಕು. to come up and run over the body (J. 12, 25). — ಮೆಯ್ಯುಡುಗು. -ಉಡುಗು. the body to shrink, etc. (J. 21, 41). — ಮೆಯ್ಯುಣ್ಣು. -ಉಣ್ಣು. to be imbibed or absorbed. ನೀರೆಲ್ಲ ಮೆಯ್ಯುಣ್ಡು (B. 4, 158). — ಮೆಯ್ಯುಬ್ಬು. -ಉಬ್ಬು. swelling, etc. of the body (Bh. 1, 13, 61). — ಮೆಯ್ಯುರಿ. -ಉರಿ. 1. the body to burn or be hot (My.). — ಮೆಯ್ಯುರಿ. -ಉರಿ. 2. burning or heat of the body (My.). — ಮೆಯ್ಯೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. to put or present the body to (J. 8, 5; 28, 50); to apply or devote oneself to. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೆಯ್ಯೊಡ್ಡುವವನು (ದಕ್ಷ, ಚತುರ, ಪೇಶಲ, etc. Nr.). — ಮೆಯ್ಯೊರೆ. -ಒರೆ. similarity of a body (J. 11, 11). [— ಮೆಯ್ಯೋಗ. company? ಸಂಗಡವರ್ಪವರೊಳ್ಪಿನಿನ್ದೆ ಮೆಯ್ಯೋಗ ಮಳುಮ್ಬುಮಪ್ಪ ಬಿಯಮಾಗೆರ್ದೆಗಂ ಬರೆ Pb. 4, 87]. — ಮೆಯ್ವತ್ತು. -ಪತ್ತು. a body or form to come about (Grj. 4, 67). [— ಮೆಯ್ವು

ಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. the colour of the body. ಇನ್ನುಟಪ್ಪ ಮೆಯ್ವಣ್ಣಕ್ಕಿನ್ನು Pb. 3, 45]. — ಮೆಯ್ಮಱಹು. -ಮಱಹು. = ಮೆಯ್ಮಱವು. (ಅನವಧಾನ, ಪ್ರಮಾದ Mr. 451). — ಮೆಯ್ವಸ. -ವಸ. (Śmd. 81). body-subjection; body-desire, desire (Abh. P. 13, 78). — ಮೆಯ್ವಸವೊನ್ದು. -ವೊನ್ದು. desire to attach oneself to or lay hold of. ಮೆಯ್ವಸವೊನ್ದೆ ಪೂವಿನೊಳೆ ಪೋಗಿ ಮೊಗಂ ಮುರಿದಳ್ತೆಗೊಪ್ಪಿನೊಳ್ ಪಾಯ್ದುದು (Śmd. 81 Mdb. and another MS.). — ಮೆಯ್ವಸುರ್. -ಪಸುರ್. green colour of the body (Cpr. 7, 43). — ಮೆಯ್ವಸೆ. serum or marrow of the body (Rām. 3, 6, 57). — ಮೆಯ್ವಱ. -ಪಱ. adaptedness to the body: propriety (Cpr. 7, 71); control, power, subjection (Bh. 2, 2, 3; 8, 18, 15; J. 6, 35). ಅಶ್ವಂಗಳಂ ... ಮೆಯ್ವಱಗೆ ತನ್ದು (Rśv. 6, 11 va.). — ಮೆಯ್ಬಿಡು. -ಬಿಡು. to be fearless, bold, etc. (ನಿಃಶಂಕತೆ Śmd. Dh.). — ಮೆಯ್ವೆಱು. -ಪೆಱು. -ಪೆಱ್. to take or assume a body or form (Ch. v. 170; Cpr. 2, 34; 7, 38; 10, 84; Rśv. 5, 115 va.). [ಮೆಯ್ವೆತ್ತ ಸ್ವರ್ಥತೆಯಂ ತಾಳ್ದಿತ್ತು ವಿದೇಹಂ ವಿದೇಹಮಪ್ಪೀ ಪೆಸರಂ Ap. 1, 53]. — ಮೆಯ್ವೆರ್ಚಿಸು. -ಪೆರ್ಚಿಸು. to cause the body to swell, etc. (Cpr. 10, 58). — ಮೆಯ್ವೆರ್ಚು. -ಪೆರ್ಚು. the body to swell: to be inflated with pride; to be filled with exultation (Cpr. 4, 47; 6, 26; 7, 88; Abh. P. 9, 56; 10, 29). [— ಅತ್ಯನ್ತ ಸೌನ್ದರ ಶುದ್ಧಾನ್ತ ವಧೂ ಕದಮ್ಬಕಮನೇಂ ಮೆಯ್ವೆರ್ಚಿಸಲ್ಕಾರ್ತುದೋ Ap. 11, 42]. — ಮೆಯ್ವೆಸ. -ಬೆಸ. the compactness, firm build or strength of the body Cpr. 10, 84. — ಮೆಯ್ವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. lustre of the body (Cpr. 1, 10; 7, 78; Rām. 1, 14, 1). [— ಮೆಯ್ವೊಣರ್ಚು. -ಪೊಣರ್ಚು. to fight closely. ರಥಕ್ಕೆ ವಾಯ್ದಡಿಗಿಡೆ ಮೆಯ್ವೊಣರ್ಚುವ ಮಹಾರಥರ್ Pb. 10, 114]. — ಮೆಯ್ಸಂಚು. stratagems of the body (Bh. 8, 23, 10). — ಮೆಯ್ಸಲ್. the body to enter, to enter, etc. (Grj. 2, 106 va.; Rśv. 11, 83. 125). — ಮೆಯ್ಸವಿ. sweetness or charm of the body. ಬಾಯ್ಸವಿಗೆ ಮೆಯ್ಸವಿ ಕಣ್ಸವಿಯಪ್ಪ ರೂಪು (Śmd. 83). — ಮೆಯ್ಸಾರ್. the body to approach, to approach, etc. (Rśv. 9, 17; 11, 148; Śsv. 3, 35 va.). — ಮೆಯ್ಸಾರ್ಚು. to cause the body or oneself to approach or to stand opposite, to expose oneself (Abh. P. 9, 69; 13, 120); to go near, to approach (Cpr. 8, 44 va.; Rśv. 2, 76 va.). 2, to put to or on one's body (Rśv. 8, 124). — ಮೆಯ್ಸಾಲ. a loan without pledge or mortgage (My.). ಪೈಸಲುಗೊಣ್ಡ ಮನುಷ್ಯಗೆ ಮೆಯ್ಸಾಲ ನಮ್ಬರು (Prv.). — ಮೆಯ್ಸಾಲಪತ್ರ. a simple bond (My.). — ಮೆಯ್ಸಿರಿ. beauty of the body (Cpr. 2, 7; 3, 36; Abh. P. 1, 64; Bh. 4, 6, 21; 5, 9, 63; Rśv. 13, 60; J. 25, 5). ಮೆಯ್ಸಿರಿಯ ಕಾನ್ತೆ (ಗನ್ಧರ್ವ Mr. 518). [ತನ್ನ ಮೆಯ್ಸಿರಿ ಭಾಗ್ಯಂ ನೆರಪುಪ್ಪುದು Pb. 10, 43. — ಮೆಯ್ಸುಕ. pleasure for the body. ಏವೇಳ್ಪುದನುಳ್ಳ ಮೆಯ್ಸುಕಮುಮಿನ್ತೆನ್ನಂ ಕರಂ ನೋಡಿ ನಾಡೆ ಮನಂಗೊಣ್ಡಿರೆ Pb. 4, 31. — ಮೆಯ್ಸೊಕ. = ಮೆಯ್ಸುಕ. ಬಗೆಯದೆ ಮೆಯ್ಸೊಕಮಂ Pb. 7, 67. — ಮೆಯ್ಸೊಗ. = ಮೆಯ್ಸೊಕ. ಮೆಯ್ಸೊಗಕ್ಕೆ ಪಪ್ಪಲಿಸದೆ ನಿದ್ದೆಗೆಟ್ಟು ನಿಜಜಾಗರದೊಳ್ ತೊಡರ್ದು Pb. 1, 136]. — ಮೆಯ್ಸೋಂಕು. touch of the body (Cpr. 6, 84). — ಮೆಯ್ಸೊಬಗು. (Śmd. 83). beauty of the body. — ಮೆಯ್ದುತ್ತು. to act upon the body, to affect (one), as food, medicine, etc. (My.).

ಮೆಯಿ meyi. = ಮೆಯ್, etc. the body, etc. (My.). ಮುನ್ದಣ ಮೆಯಿ (ಕ್ರೋಡ, ಅಂಕ, ಉತ್ಸಂಗ Hlā.). ಹರಡುಗಳೊಳಗಣ ಮೆಯಿ (ಪಾರ್ಷ್ಣಿ, ಮಡ Nr.).

***ಮೆಯ್ದುನ meyduna.** = ಮಯ್ದುನ. ಎನ್ನ ಮೆಯ್ದುನನಪ್ಪ ವಜ್ರಬಾಹುಗಮೆನ್ನ ತಂಗೆಯಪ್ಪ ವಸುನ್ಧರೆಗಂ ವಜ್ರಜಂಘನೆಪ್ಪ ತನುಜನಾದಂ Ap. 3, 83 va.; ಏ ದೊರೆಯಂಕಂಜೋದರನ ಮೆಯ್ದುನಂ Pb. 7, 17.

ಮೆಯ್ಮೆ mey-me. (Śmd. 248). bodiliness (?).

ಮೆಯ್ಯಿ meyyi. = ಮೆಯಿ, etc. (My.).

ಮೆರ mera. P. p. of ಮೆರೆ in ಮೆರ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಮೆರಸು merasu. to cause to wander, to spread everywhere, as a secret (My.).

ಮೆರುಗು merugu. (= ಮಿಱುಗು 2). shine, lustre (My.; T. ಮೆರುಗು, ಮೆಱುಗು, smoothness, glitter, lustre; Te. ಮೆರುಗು, ಮೆರುಂಗು, grease, oil, ghee; polish, lustre; see ಮೆತ್ತು & ಮೇಣ).

ಮೆರೆ mere. to wander, to roam about [Tu.]; (Bp. 52, 33; Te. ಮೆಲಗು; *cf.* ಮಿಡಿ 5, ಮಿಡುಕು 3, ಮುಲು). 2, to be carried on, to last, as a feast (Bp. 28, 57).

ಮೆಱ meṟa. = ಮೆಱೆ 2. — ಮೆಱಮಿಣ್ಡನಾರ್. N. (Bp. 26, 1).

ಮೆಱದು meṟadu. = ಮೆಱೆದು. P. p. of ಮೆಱೆ 1.

ಮೆಱಯಿಸು meṟayisu. = ಮೆಱಸು, etc. to cause to shine, etc. (Bp. 4, 64; 15, 17; 57, 9. 32).

ಮೆಱವಣಿ meṟa-vaṇi. (or -aṇi). display, ostentation, parade, show (Bp. 27, 75; 33, 10; 34, 36; 54, 76).

ಮೆಱವಣಿಗೆ meṟa-vaṇige (or -aṇige). ostentatious display; a great, able performance (Bp. 26, 69); a public procession (of marriage, of an idol, of a birthday, etc. My.; Te. ಮೆರವಡಿ). [Tu.].

ಮೆಱಸು meṟasu. = ಮೆಱಯಿಸು, ಮೆಱಿಸು. to cause to shine; to make manifest; to display; to exhibit (Bp. 13, 27; 15 sum.; 23, 12; 25, 18; 35, 53. 54; 59, 58).

ಮೆಱಹು meṟahu. shine, lustre, brightness (J. 33, 19).

ಮೆಱಿಸು meṟisu. = ಮೆಱಸು, etc. (B. 3, 29; 5, 47).

ಮೆಱೆ meṟe. 1. to shine; to gleam, to glitter; to become manifest, to appear (Te. ಮೆಱ, ಮೆಱೆ; *cf.* ಮಿಱು, etc.); — to assume an ostentatious appearance. p. Ps. ಮೆಱದು, ಮೆಱೆದು. [ಕುಱುತನ್ತೆ ಪೇಟ್ದ ಪದದೊಳ್ ಮೆಱೆಯದೊಡೆಲ್ಲಂ ವಿವಕ್ಷಿತಾರ್ಥಮಶೇಷಂ Kr. 1, 101; Pb. 5, 23; Ap. 1. 83]. ತೊಡೆಗಳ್ ರಮ್ಭಾಸ್ತಮ್ಭಕ್ಕೆಡೆಗಳ್, ಕಣ್ಗಳ್ ಮನೋಜವೀರನ ಗೇಣ್ಗಳ್, ಸಿಡಿದೋಳ್ಗಳ್ ದಿಕ್ಕರಿಕರದೊಡನಾಡಿಗಳ್ ಎನಿಸಿ, ಮೆಱೆವುದಾತನ ರೂಪಂ (Śmd. 117). ಸಡಗರಮಿದು! ಜಯಮೆ ಮೆಱೆವುದು! (177). ಮೆಱೆಗುಂ ಸುಮ್ಮನೆ ಸುಮ್ಮಗೆ ಬಱಿದೆ ಅಲ್ಲವಱೆಪ್ಪ ಮಾತು ಅಕಾರಣದೊಳ್ (398). see Cpr. 1, 120; 4, 64; Bp. 31, 4; 33 sum.; 37, 59; 39, 42. 65. 66; 40, 23; 44, 68; 52, 41; 61, 26; C. Bp. 5, 4. 50. 52; 11, 6; Bh. 1, 8, 83; 1, 19, 18; Rśv. 2, 37; 5, 26. 28. 38; 6, 11 va. (twice); 11, 2; Rām. 1, 13, 9; J. 2, 1. 48; 3, 2; 6, 5; 17, 4; 25, 3. 5; 28, 18; Nn. 168; Mr. 7; ಸೂಳ್ಮೆಱೆ. 2, to make manifest; to display; to show, to exhibit (ವಿಡಮ್ಬ Śmd. Dh.; Cpr. 6, 81; 7, 77. 110; Abh. P. 9, 177; Bp. 53, 10; 61, 7. 78; Rśv. 7, 97 va.; Śsv. 4, 63); [to entertain. ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ ಶ್ವಪಚನ ಮೆಱೆದೊಡೆ ಜಾತಿ ಭೇದವ ಮಾಡಲಮ್ಮವು Bv. 81. — ಮೆಱೆಯಲ್ವೇಡು. -ಅಲ್. -ವೇಡು. to wish to exhibit. ತನ್ನ ಬಿನ್ನಣಮಂ ನೆರೆದ ನೆರವಿಗೆ ಮೆಱೆಯಲ್ವೇಡಿ Vr. 120, 18].

ಮೆಱೆ meṟe. 2. = ಮೆಱ. shine, lustre; ostentation. — ಮೆಱೆಮಿಣ್ಡ. N. (Bp. 26, 15. 21; 37, 44). — ಮೆಱೆಮಿಣ್ಡದೇವ. N. (Bp. 27, 75). — ಮೆಱೆಮಿಣ್ಡನಾರ್. N. (Bp. 26 sum.).

ಮೆಱೆ³ mere. 3. tossing (*cf.* ಮಿದಿ). — ಮೆಱೆಕೋಲು. a staff with a hook used to toss the straw that has been trodden out by oxen, and remove it to one side (ಉತ್ಕ್ಷಲಿ Mr. 372; My.).

ಮೆರ್ಚಿಸು mercisu. = ಮೆಚ್ಚಿಸು, etc. to please. (Cpr. 8, 21; V. 29, 35).

ಮೆಲ್ mel. 1. = ಮೆಲಿ, ಮೆಲು, ಮೆಲ್ಲು. to chew, to masticate, to eat with a muttering sound, to mumble, to eat (Cpr. 8, 41; J. 26, 57). (T. ಮೆಲ್ಲು). [ಅರೆಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣಳಂ ನನಕರಿ ಮೆಲ್ಲದೆ ಲಲಿತ ಸಲ್ಲಕೀ ಪಲ್ಲವಮಂ Kr. 3, 8; ಕಣ್ಣಂಗಳನರ್ಸಿ ಮೆಲ್ದುಮೆಲ್ದು Pb. 12, 157; Ap. 5, 85]. P. ps. ಮೆಲ್ದು (Cpr. 5, 39 va.; Ssv. 4, 66), ಮೆಲ್ತು (Bp. 1, 65). ಮೆಲಲ್ ಪೋದಂ (Smd. 86). ಮೊಗದೊಳ್ ಮೆಲ್ದಂ (163). ಮೆಲ್ಲಯ್, ಮೆಲ್ಲರ್ (87). ಮೆಲ್ವ ತನಿವಣ್ಣ್ (J. 28, 20). ಮೆಲ್ಲನೊ? (Bp. 24, 58). ಬಸವ, ನೀ ಮೆಲ್ಲೆನಲು (37, 66). — ಮೆಲ್ ಮೆಲ್. rep. (J. 30, 39).

ಮೆಲ್ mel. 2. a ripe fruit. ಮೆಲ್ಲೆನ್ದನಿಪುದು ಪಣ್ಣದು (Ct. I, 2). ಮೆಲ್ಲೆನಿಪುದು ಪಣ್ಣೆನ್ದನಿಪರ್ಥನಾಮಂ (Ct. II, 28).

ಮೆಲ್ mel. (fr. ಮೆಲ್ಲಿತ್ತು Smd. 195. 213). (Tbh. of ಮೃದು). = ಮೆಲು. soft, tender, pliant, mild, gentle, kind, pleasant; slow, etc. (T. ಮೆಲ್, ಮೆಲು, thin, light). — ಮೆಲ್ನಗೆ. a smile (Rsv. 13, 104). — ಮೆಲ್ನಡೆ. a gentle, slow walk (Rsv. 6, 23; J. 28, 49). — ಮೆಲ್ನುಡಿ. (Smd. 197). a gentle or soft voice or word (J. 28, 36). — ಮೆಲ್ನುಡಿಗುಡು. -ಕುಡು. to utter gentle words (Rsv. 14, 35). — ಮೆಲ್ಲಡಿ. -ಅಡಿ. (Smd. 195. 213). a soft foot (Grj. 3, 40. 75. 89; Bp. 4, 6. 16; 5, 20; 19, 22; 25, 2; 32, 30; 45, 26; 50, 26. 72; 54, 44; C. Bp. 5, 20; J. 4, 5; 8, 17). [ತಡಕುಂ ಪಿಟ್ಟಿಯುಮೊತ್ತೆ ಮೆಲ್ಲಡಿಗಳಂ Pb. 3, 9]. — ಮೆಲ್ಲುಲಿ. -ಉಲಿ. a gentle, sweet sound. (Cpr. 8, 68; Abh. P. 12, 27). [ಎಸೆವ ವಿಮಾನ ಘಂಟೆಗಳ ಮೆಲ್ಲುಲಿ ಕಿನ್ನರ ಗೇಯದೊಳ್ ಪೊದೆಱೆಸೆಯೆ Ap. 2, 41]. — ಮೆಲ್ಲುಲಿಗುಡು. -ಕುಡು. to emit a gentle, sweet sound (Rsv. 9, 59; 13, 102). [— ಮೆಲ್ಲೆದೆರ್. -ಎದೆರ್. delicate heart. ಮಲ್ಲಿಗೆಗೆ ನಲ್ಲರ ಮೆಲ್ಲೆದೆರ್ ನೇಳೆ ಗೊಣ್ಡುದೋ Pb. 5, 33]. — ಮೆಲ್ಲೆಲರ್. -ಎಲರ್. a gentle breeze (Rsv. 2, 76 va.; V. 9, 24). [— ಮೆಲ್ವಡಗು. -ಅಡಗು. soft flesh. ಒನ್ದೊನ್ದಱೊಳ್ ಪೊಯ್ದುಮೆಲ್ವಡಗಪ್ಪನ್ನೆಗಮೆತ್ತಿಕೊಣ್ಡು ತಡಮ್ಬೊಯ್ದು Pb. 10, 104]. — ಮೆಲ್ವಾತು. -ಮಾತು. (Smd. 81). a gentle, kind word. — ಮೆಲ್ವಾಸು. -ಪಾಸು. a soft bed (J. 11, 24; 18, 30; 28, 20). — ಮೆಲ್ವಿನ್ನಣಿ. -ಬಿನ್ನಣಿ. (Smd. 198). a pleasant, kind scholar. — ಮೆಲ್ವಿಲ್. -ಬಿಲ್. a pliant bow (Cpr. 4, 45). — ಮೆಲ್ಸರ. (Smd. 83). a gentle, sweet sound (Cpr. 3, 95). — ಮೆಲ್ಸರಿ. a gentle, light rain (Grj. 3, 61; Rsv. 8, 112).

ಮೆಲಕು melaku. = ಮಲಕು 3, etc. bringing up again for rumination. 2, (that by means of which rumination is performed): the lower jaw, or the corner of the mouth (B. 3, 24; 5, 21; ದವಡೆ, ಸೃಕ್ವ G.). — ಮೆಲಕಾಡಿಸು. to chew the cud (C.; B. 3, 10. 16. 17. 24; 5, 14). ದನಗಳ ಮೆಲಕಾಡಿಸೋಣ (ರೋಮನ್ಥ G.). — ಮೆಲಕಾಡು. = ಮೆಲಕಾಡಿಸು. (My.). — ಮೆಲಕು ಹಾಕು. = ಮೆಲಕಾಡಿಸು. (My.; B. 5, 22).

ಮೆಲಿ meli. = ಮೆಲ್ 1, etc. to chew. P. p. ಮೆಲಿದು. (Bp. 15, 24. 25; 19, 81; 32, 21; 43, 65. 79; 54, 30).

ಮೆಲು melu. = ಮೆಲ್ 1, etc. to chew. P. p. ಮೆದ್ದು (Bp. 24, 58; J. 6, 47; My.). [ಅಪ್ಪಿದರೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ ಮೆಲಿದರೆ ರುಚಿಯಿಲ್ಲ! Bv. 126]. ಮದ್ಯವ ಸೇವಿಸುವಾಗ ಮೆಲುವ ಗುಗ್ಗರಿ (ಅವದಂಶ Nr.). ಇಲ್ಲೆನ್ದು, ಹುಲ್ಲು ಮೆಲಬಹುದೇ? — ಈಸೀಸಗಲ ದೋಸೆ ಏಸೇಸು ಮೆದ್ದೀ? (Prvs.). ಮೆದ್ದದು (Si. 384). ಒಲೆಗುಣ್ಡನೊಬ್ಬನೇ ಮೆಲಬಹುದು ಎನ್ದರೂ ಮೆಲಬಹುದೆನ್ದು, ಎನಬೇಕು; ಮೂರ್ಖನ ಗೆಲಬಾರದಯ್ಯ! (Sp.). see Bp. 14, 11; 18, 16; 24, 55. 68; 60, 40.

ಮೆಲು melu. = ಮೆಲ್. soft, etc. — ಮೆಲುನಗೆ. = ಮೆಲ್ನಗೆ. (Bh. 7, 7, 39). — ಮೆಲುನುಡಿ. = ಮೆಲ್ನುಡಿ. (Bp. 42, 25).

ಮೆಲುಕು meluku. = ಮೆಲಕು, etc. (My.).

ಮೆಲ್ಕು melku. = ಮೆಲಕು, etc. — ಮೆಲ್ಕಾಡು. = ಮೆಲಕಾಡು. (Rsv. 5, 78). — ಮೆಲ್ಕಾಯಿಸು. -ಆಯಿಸು. = ಮೆಲಕಾಡಿಸು. (My.).

ಮೆಲ್ಪು mel-pu. (Smd. 248). softness, mildness, etc. [ಈಗಳಾನು ಸಿದರ್ಸ್ಪಂ ಸಲೆ ಮೆಲ್ಪು ಬಲ್ಪನಱಿಗುಂ Pb. 9, 19; Ap. 1, 78]; (ಮೆಲ್ಲಿತು Ct. II, 97; Cpr. 8, 62; Abh. P. 10, 232; V. 8, 27). [— ಮೆಲ್ಪುಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. to lose softness (sweetness). ಪುಗಿಲೆನ್ನದೆ ದಲ್ ಪುಗಿಮೆನ್ದು ಮೆಲ್ಪುಗುನ್ದದ ದನಿಯಿಂ... ಪಿಕಾಳಿ ಮೆಲ್ಲನೂಳ್ದುದು Pb. 14, 12. — ಮೆಲ್ಪುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to obtain softness. ಪದಂ ಪವಣಾಗಿರೆ ಮೆಲ್ಪುವೆತ್ತು ದಾಂಗುಡಿವಿಡಿಪನ್ತೆ Kr. 1, 149].

ಮೆಲ್ಲ mella. excessiveness; exceedingly, much, further (ಅಗುನ್ದಲೆ, ಕರಂ, ನೆಱೆ, ನೂಳದು, ಅಯ್ದೆ, ಪೆಮ್ಪು, ಸೀಡೆ, ನಾಡೆ, etc., ಅಧಿಕ Sm. 58; T. ಮೆತ್ತ, much, very = ಮಿಗುತ್ತ; Te. ಮೆಟ್ಟ, ಮೆಣ್ಣು, ಮಿಱು, = ಅಧಿಕ; *cf.* ಮಿಗಲು, ಮಿಟ್ಟ 2, ಮೇಲ್). [Tu. ಮೆಲ್ಲ, slow].

ಮೆಲ್ಲ mella. (fr. ಮೆಲ್). = ಮೆಲ್ಲ. abbreviation of ಮೆಲ್ಲನೆ. (Smd. 229; T. ಮೆಲ್ಲ, ಮೆಳ್ಳ). — ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಕೆ. rep. = ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ. (C.; B. 5, 132. 195). — ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಗೆ. rep. = ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಕೆ. (C.; B. 4, 79. 134). — ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ. rep. (Smd. 229). very gently or softly; very slowly; very deliberately (Cpr. 8, 4 va. and 44 va.; Bp. 20, 5; 26, 27; 59, 11; J. 26, 5; 28, 16; My.). [ಈಕೆಯ ಬಗೆಯನಱಿಯ ಲ್ವೇಟ್ಟುಮೆನ್ದು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಕೆಲಕ್ಕೆ ವನ್ದು Pb. 4, 66 va.].

ಮೆಲ್ಲಕೆ mellake. = ಮೆಲ್ಲಗೆ. (C.; B. 2, 1; 5, 137. 154).

ಮೆಲ್ಲಕ್ಕೆ mellakke. = ಮೆಲ್ಲಕೆ. (My.). ಮೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ಉಣು! ಮಲನಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ ಅನ್ದ (Prv.).

ಮೆಲ್ಲಗೆ mellage. = ಮೆಲ್ಲನೆ. (My.; ಶನೈಃ, ಅದ್ರುತ Si. 475; Te. ಮೆಲ್ಲಗಾ). [ಬಗೆದರ್ಥಮನಱಿಪದೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ತಿರ್ದುವ ಬಗೆಯಿಂ Kr. 3, 132]. ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೋಹವನು (ಮನ್ದಗಾಮಿ, ಮನ್ಥರ Nr.). ವಿಚಾರಿಸಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕಾರ್ಯ ವನ್ನ ಮಾಡುವವನು (ದೀರ್ಘಸೂತ್ರ, ಚಿರಕ್ರಿಯ Si. 356).

ಮೆಲ್ಲನೆ mel-ane 1. (Smd. 109. 229. 389). gently, softly; slowly; deliberately (ಶನೈಃ, ಅದ್ರುತ Nr.; C.; Te.). [ಮೆಲ್ಲನೆಸೆವ ಮಳಯಾನಿಳನುಂ ಮುಳಿಸಂ ಕಱಲ್ಚಿ ಕಳೆದುವು Kr. 2, 71; Pb. 1, 111; Ap. 1, 61]. ಮೆಲ್ಲನಿವರ್ ನುಡಿದರ್ (Smd. 112). ಬಕನಸ್ತಿರೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೆಟ್ಟು! (272). ಮೆಲ್ಲನೆ ಗೆಯ್ಸುವ (ಕುಣ್ಠ, ಮನ್ದ Hla.). ಈಗ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾಡುವವನು (ದೀರ್ಘಸೂತ್ರ, ಚಿರಕ್ರಿಯ); ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಾಱುಸುಹ (ವಿಲಮ್ಬಿತ Nr.). ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಿಲುಮ್ಬನೆ ಕಾಳಿಕೆಗೆ ನಾಮಂ (Kk. 51). ಮೆಲ್ಲನುಚ್ಚಳಿಪುದೆನೆ ಪೊರಪೊಣ್ಮುವುದು (74). see Cpr. 3, 15. 53; 8, 30. 59; Bp. 1, 53; 3, 15; 32, 25. 39; 57. 75. 82; Rsv. 12, 41 va.; 13, 8; 13, 95 va.; J. 5, 59; 26, 4; 28, 26; 29, 7; 30, 29; B. 3, 51; 5, 137.

ಮೆಲ್ಲಿತು mel-itu. = ಮೆಲ್ಲಿತ್ತು. (Smd. 96). that which is soft, mild, etc. ಮೆಲ್ಲಿತಹುದು (ಕೋಮಲ, ಮೃದುಲ, ಮೃದು Nr.). ಮೆಲ್ಲಿತಲ್ಲದೆಲರ್ (Rsv. 2, 35). plural: ಮೆಲ್ಲಿದುವು (Smd. 117). [ತಳಿರ್ಗಳ ಪೋಲ್ ಮೆಲ್ಲಿದುವೀ ತಳಂಗಳ್ Kr. 3, 61]. ಮೆಲ್ಲಿದುವಪ್ಪ ಕಾಲ ತಲಮುಂ ಕಡುವೆಟ್ಟಿದುವಪ್ಪ ಹಸ್ತಮುಂ (117).

ಮೆಲ್ಲಿತ್ತು mel-ittu. = ಮೆಲ್ಲಿತು. (Smd. 96; ಮೆಲ್ಪು Ct. II, 97; ಮೃದು Sm. 50; Grj. 3, 101).

ಮೆಲ್ಲಿದ **mellida.** a gentle, man. ಮೆಲ್ಲಿದಂ (Śmd. 184). [— ಮೆಲ್ಲಿದಳ್. a mild woman. ಅಗ್ನಿಭೂತಿರಿಸಿಯರ್ ತಿಳಿಯೆ ಧರ್ಮಮಂ ಪೇೞ್ದೊಡೆದೆರ್ದೆಯೊಳ್ ಮೆಲ್ಲಿದಳಾಗಿ Vr. 11, 28].

ಮೆಲ್ಲು mellu. = ಮೆಲ್ 1, etc. (My.). to chew. P. p. ಮೆದ್ದು (My.). ಧರೆ ಬೀಜಂಗಳ ನುಂಗೆ, ಬೇಲಿ ಪೊಲವೆಲ್ಲಂ ಮೆದ್ದೊಡಂ, ಗಣ್ಡಹೆಣ್ಡರನ್ ಅತ್ಯುಗ್ರದಿ ಶಿಕ್ಷಿಸಲ್, ಪ್ರಜೆಗಳಂ ಭೂಪಾಲಕಂ ಬಾಧಿಸಲ್, ತರುವೇ ಪಣ್ಗಳ ಮೆಲ್ಲೆ, ಮಾತೆ ವಿಷಮಂ ಪೆತ್ತರ್ಭಕಂಗೂಡಿಸಲ್, ಹರ ಕೊಲ್ಲಲ್ ಪರ ಕಾಯ್ವನೇ? (Sś. 20).

ಮೆಲ್ಲೆ **melle.** = ಮೆಲ್ಲ. slowly (My.).

ಮೆಲ್ಲೆಗ mellega. = ಮುಲ್ಲೆಗ, q. v. a poor man.

ಮೆಳ್ meḷ. (ಮೇಳ್?). bewilderment, etc. (*cf.* ಬೆಳ್ಳ? or ಬೇಳ್ 3?). — ಮೆಳ್ಪಡೆ. the state of being bewildered, etc. (ಮರುಳ್ತನ Śmd. II, o. r. ಮೆಳ್ಪಡೆ; ಮರುಳ್ತನ Kk. 86). — ಮೆಳ್ಪಡೆ. = ಮೆಳ್ಪಡೆ, q. v.

ಮೆಳೆ meḷe. (= ಮಿಡಿ 2). a bush, a clump, a thicket [Tu. ಮೆದಿ]; (ಕುಂಜ Nr.; Cpr. 5, 39 va. & 64 va.; Śsv. 4, 23; Bh. 2, 2, 57; 7, 17, 26; My.; see ಬಲು-). [ತೊಲ ತೊಲಗೀ ಮೆಳೆಗೆ ಪುಲಿಯ ದೆಮ್ಬುದು ಮಾರ್ಗಂ Kr. 2, 26; Pb. 8, 38 va.]. ಹಣೆಯಿಲ್ಲದ ಮೆಳೆ ಬಳ್ಳಿ ಗಿಡುಗಳ್ (ಗುಲ್ಮ Nr.). ಹಲವು ಬಳ್ಳಿಗಳು ಹಬ್ಬಿದನ್ತಾ ಮೆಳೆಗಳು (ಪಲವು ಲತಾ ವೇಷ್ಟಗುಲ್ಮ Nr. 162). ಬೆತ್ತದ ಮೆಳೆ (ವೇತಸ G.). ಮೆಳೆಯಲಿಕ್ಕಿದ ಜೇನು, ಶೂದ್ರ ಕಲಿತನ್ತಾ ವಿದ್ಯೆ, ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವಾಗಲು ನ್ಯಪ್ಟಾನ್ನವು, ಸರ್ಪ ಕಾಯ್ದ ಧನಮುಂ, ಉಬ್ಬಂಗೆ ಸೌಭಾಗ್ಯಮುಂ, ಹೊಲೆಪಾಟನ್ದಲೆ ಕೂಡಲಿಕ್ಕೆ (ಕೂಡಲಿಕ್ಕಿದ್ದು) ಪರರಿಂ ಬೇಱಾಗೆ (ಅದು) ತಾಂ ಪೋಪ ವೋಲ್ ಗೞಿಸೇನುಣ್ಣದೆ ಪೋಪುದಯ್ (Sś. 80). ಚಳಿಗಿಲ್ಲದ ಕಮ್ಬಳಿ ಮೆಳೇ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೇನು? ಮುಳ್ಳಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೇನು? (Prv.). — ಮೆಳೆದೋಱು. -ತೋಱು. to grow luxuriantly (V. 37, 69).

***ಮೆಳ್ಪಡಿಸು meḷpaḍisu.** to cause bewilderment. ಪುರೋಚನನೆಮ್ಬ ಬೂತು... ನಮ್ಮಂ ಮೆಳ್ಪಡಿಸಲೆನ್ದೆ ಮಾಡಿದಂ Pb. 3, 4 va. (*cf.* ಮೆಳ್ಪಡೆ under ಮೆಳ್).

***ಮೆಳ್ಪಡು meḷpaḍu.** to get bewildered. ಉಪ್ಪಿಕ್ಕಿದೊಡೆ ತುಪ್ಪದ ಮೆಳ್ಪಡಿತೆಮ್ಬನ್ತೆ ನಮ್ಮ ಕೆಮ್ಮನಿರ್ಪಿರವಿದೇ ಕಾರಣಂ Pb. 7, 16 va.; ನಿನ್ನ ಮೆಳ್ಪಡಿದೇ ಕಾರಣಮನ್ತಕಂ ಕಡುಪಿನಿಂ ಕಣ್ಮಗ್ರಹಂಗೆಯ್ಯದಿಂ ತಡೆಯಂ ಚೇತರಿಸನ್ದು ಬನ್ದು ಕಿವಿಯೊಳ್ಪೇೞ್ವನ್ತೆ ವೊಲ್ Ap. 1, 79. (*cf.* ಮೆಳ್ಪಡೆ under ಮೆಳ್).

ಮೆಳ್ಳ meḷḷa. = ಮೆಳ್ಳಿ. 2, a squinting man. ಕುರುಡರೊಳಗೆ ಮೆಳ್ಳನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ (Prv.). — ಮೆಳ್ಳಗಣ್ಣು. = ಮೆಳ್ಳಿಗಣ್ಣು. (My.).

ಮೆಳ್ಳಿಸು meḷḷisu. (= ಮಿಳ್ಳಿಸು). to move round (v. t.), to cause to revolve, to roll, as the eyeball (Bp. 1, 49; 32, 25; 49, 20; 59, 11).

ಮೆಳ್ಳಿ meḷḷe. = ಮೆಳ್ಳ No. 1. rolling; looking obliquely, squinting (Te. ಮೆಲ್ಲ). — ಮೆಳ್ಳಿಗಣ್. -ಕಣ್. = ಮೆಳ್ಳಿಗಣ್ಣು. (Bp. 58, 49). — ಮೆಳ್ಳಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. an eye the ball of which continually turns to all sides; a squint-eye (My.). ಮೆಳ್ಳಿಗಣ್ಣಿನವನು, a man with squint-eyes (ವಲಿರ, ಕೇಕರ Nr.; Si. 199).

ಮೆೞಸು meḻasu. (ಮೆಳಸು). = ಮೆಣಸು, ಮೊೞಸು. *said* to be Tbh. of ಮರಿಚ Śmd. 347, or ಮರೀಚ 360. 364. 369; p. 369 the word, according to the MSS., appears as ಮೆಳಸು; *cf.* K. ಕೞಲೆ = Sk. ಕರಿರ, ಕರೀರ). black pepper (T. ಮಿರಿಯಲ್, ಮಿಳಗು, ಮುೞಗು; M. ಮಿಳಗು, ಮುಳಗು; Te. ಮಿರಿಯಾ; Tu. ಮುಣಚಿ). [ಮುತ್ತುಂ ಮೆೞಸುಂ ಕೋಽದನ್ತಕ್ಕುಂ Kr. 2, 5; Pb. 7, 92]. ಪೞಗನ್ನಡದ ಪುದುಂಗೊಳೆ ಕೊೞಿಸಕ್ಕದಮಂ ತಗುಳ್ಚಿ ಜಾಣ್ಗೆಡೆ ಮುತ್ತುಂ ಮೊೞಸುಂಗೋದನ್ತಿರೆ ಪೇೞ್ಬುಗವಿಗಳ ಕವಿತೆ ಬುಧರನ್ ಎರ್ದೆಗೊಳಿಸುಗುಮೇ? (Śmd. 78; Kāvy. I, 1*b*, 24, where ಮೊೞಸುಂ-). see s. ಮೂಗೋಱು.

***ಮೆಳ್ಪಡು meḷpaḍu.** = ಮೆಳ್ಪಡು. ನೀನುಂ ಮೆಟ್ಟಿಟ್ಟು ವಿದುರ ನೆಮ್ಬೀ ತೊಟ್ಟುಟ್ಟಿಯ ಮನೆಯ ಕೂೞ್ ನುಡಿಯಿಸೆ ನುಡಿದೈ Pb. 9, 58.

ಮೇ mē. 1. = ಮೇಯ್, ಮೇಯು. to graze, to eat grass, to browse, to feed, to eat [Tu.]; (ತಿರ್ಯಗ್ಸ್ವಾದನ Śmd. Dh.; Bp. 60, 22. 24; T., M. ಮೇಯ್, Te. ಮೆಯ್ಯು, ಮೇಯು). P. p. ಮೇದು (Cpr. 4, 48; Rśv. 5, 78; 9, 26). ಮೇದತ್ತು (Śmd. 265 Cm.). ಕಣ್ಣೀರವಂ ಪುಲು ಮೇವುದ (Bp. 11, 11). ಮೆದುದು (Rśv. 9, 26).

ಮೇ- mē. 2. = ಮೇಲ್, etc. that which is above, etc. [Tu.]; (Te., M.). — ಮೇಗಡೆ. -ಕಡೆ. the upper side (Bp. 22, 15; My.). — ಮೇಗರೆ. -ಕರೆ. the upper border: the upper side (Bh. 3, 6, 48; 8, 4, 22). 2, superficialness, shallowness: sham (4, 2, 7; 8, 23, 28). — ಮೇಗಾಟು. -ಗಾಟು. the main guard (My.). — ಮೇಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. ಮೇಗಾಲು. the upper side of the foot; the instep; the forepart of the foot (ಪಾದಾಗ್ರ, ಪ್ರಪದ Nr.; Abh. P. 13, 54 va.; Bp. 43, 86; My.). ಕೀೞ ಕೆಣಕಬೇಡ, ಮೇಗಾಲು ತುೞಿಸಬೇಡ (Prv.). — ಮೇಗಾವಲು. -ಕಾವಲು. guard, supervision (Rām. 6, 6, 8). — ಮೇಗಾಳಿ. wind that has passed over any object (Bh. 1, 9, 10). — ಮೇಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. the back of the hand; the metacarpus (ಕರಭ, ಮಣಿಕಟ್ಟು ತೊಡಗಿ ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಪರ್ಯನ್ತವಾಗುಳ್ಳ ಕೆಯ್ಯ ಹೊಱಗು Nr.; ಕರೋರ್ಧ Mr. 322; My.). — ಮೇಗೆಯ್ಯಿ. -ಕೆಯ್ಯಿ. = ಮೇಗೆಯ್. (My.).

ಮೇ mē. 3. the baa or bleating of sheep and the cry of goats (My.; T. ಪೇಯ್).

ಮೇಕಲ **mēkala.** N. of a mountain; N. of a people.

ಮೇಕಲಕನ್ಯಕೆ **mēkala-kanyake.** *the Narmadā river.*

ಮೇಕಲಕನ್ಯೆ **mēkala-kanye.** *the Narmadā river* (ರೇವೆ, ನರ್ಮದೆ Mr. 414).

ಮೇಕು mēku. (superiority): rivalry (My.).

ಮೇಕು **mēku.** a peg, a tent-pin, a small stake, a nail (My.; Te., T.; Mhr., H. ಮೇಖ).

ಮೇಕೆ mēke. a she-goat (My.; Te.; Sk. ಮೇಕ, a he-goat). ನೂಕಿಸಿಕೊಣ್ಡು ಹೋಗುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಮೇಕೆ ಕಾಯೋದು ಲೇಸು (Prv.). — ಮೇಕೆಯೊಲ್ಲದ ಗಿಡ. -ಒಲ್ಲದ-. the tree Justicia ganderussa & adhatoda (ವೈದ್ಯಮಾತೃ, ಸಿಂಹಿ, ವೃಷ, ಆಟರೂಷ, etc., ಅಡ್ಡಸರದ ಗಿಡ, ಆಡುಸೋಗೆ-, ಆಡು ಮುಟ್ಟದ- Si. 147).

ಮೇಖಲೆ **mēkhale.** *a waist-band; a girdle, a zone; the zone of a woman; the triple zone worn by the first three classes* (ಕಂಕಣ, ಉಡಿದಾರ Nn. 45; ಕಾಂಚಿ, ಉಡಿದಾರ Nn. 118). 2, a thing that surrounds: a woman's cloth (ವಸ್ತ್ರ, ಸೀರೆ 118). 3, a sword-belt; *a sword-knot or string fastened to the hilt.* 4, the edge or top of a mountain (ಪರ್ವತದಗ್ರ, ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿ 118). 5, the buttock (ಜಘನ, ತಿಕ); *the hips.*

ಮೇಗ **mēga.** Tbh. of ಮೇಘ. (My.).

ಮೇಗು mēgu. = ಮೇಗೆ (Śmd. 145), ಮೇಂ- (198), ಮೇಲ್, etc. the upper side, the surface, etc. (T. ಮೇಕ್ಕು; see ಮೆಯ್-; Bp. 6, 9; 55, 52). [ಮೇಗಿಲ್ಲದ ಬಲ್ಲಾಳ್ತನದಾಗರಮೆನೆ Pb. 6, 67]. declension: ಮೇಗಣ [ಕೆಳಗಣ ಕೆನ್ದಳಿರ್ ಪುದಿದ ಮೇಗಣ ಪನ್ದಳಿರ್ Pb. 5, 32; Ap. 7, 56]; (Śmd. 135; Cpr. 5, 109; Bp. 38, 58; My.), ಮೇಗಳ (My.); ಮೇಗಣಿಂ (Śmd. 135); ಮೇಗಣ್ಗೆ (Śsv. 2, 42 va.). ಅಡಿಮೇಗುಗಳ್ (Śmd. 198). ಮೇಗಣ ಪೆಸರು, names for "above"

etc. (ಉಪರಿಷ್ಟಾತ್, ಉಪರಿ, ಊರ್ಧ್ವ); ಮೊಣಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಮೇಗಣ ಬಾಗೆ (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ Hlā.). ಮಧ್ಯದ ಮೇಗಣ ನಿಡಿ (ಕಾರೋತ್ತರ, etc.); ಮೇಗಣ ದಿನದಲ್ಲಿ (ಪರೇದ್ಯವಿ); ಮುಡಿಯ ಮೇಗಣ ಮುತ್ತಿನ ಸೆಣ್ಡು (ವಾಲಪಾಶ್ಯೆ, etc. Nr.). ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಗಳ ನೆಲ (ಅಧಿತ್ಯಕೆ Si. 117; My.).

ಮೇಗೆ mēge. = ಮೇಗು (Śmd. 145), etc., ಮೇಲೆ. above (348 Cm.; My.). [ಪೊಡೆಸೆಣ್ಡಂ ಪೊಯ್ದನ್ತೆ ಮೇಗೊಗೆದು ಸೆಣಸೆ Pb. 3, 30 va.; Ap. 4, 90]. see Cpr. 5, 51. 107; Bp. 45, 3; 46, 6; 49, 12; 50, 75; 57, 2; ಅ-.

ಮೇಘ mēgha. = ಮೇಗ. *a cloud* (ನೀರ್ದೇರ್, ಮುಗಿಲ್ Kk. 12; ನೀರ್ದೇರ್, ಮುಗಿಲ್, ಮೋಡ Śm. 14; ಮೋಡ 95). 2, a mass, a multitude. 3, *the fragrant grass Cyperus rotundus* Lin. ಮೇಘ ನೋಡಿ ನವಿಲು ಕುಣಿದರೆ ಗೂಗೆಯು ನೋಡಿ ಕೋಳಿ ಕುಣಿಯಿತನ್ತೆ (Prv.). 4, N. of one of the six rāgas or musical scales (see Bp. 19, 8).

ಮೇಘಕುಸುಮ mēgha-kusuma. water (ಉದಕ Mr. 404).

ಮೇಘಗರ್ಜನೆ mēgha-garjane. thundering, thunder (My.).

ಮೇಘಜಾಲ mēgha-jāla. *a mass of clouds, thick clouds.*

ಮೇಘಜ್ಯೋತಿ mēgha-jyōti. *lightning.*

ಮೇಘಡಮ್ಬರ mēgha-ḍambara. = ಮೇಘಾಡಮ್ಬರ. a mass of clouds (Cpr. 4, 42 va.; Mhr.). 2, a parasol, an umbrella (ತಲಿ, ಕೊಡೆ, ಛತ್ರ Śs.; Cpr. 4, 42 va.; Rśv. 6, 11 va.). 3, cloud-drum: thunder (Sk.).

ಮೇಘತಿಮಿರ mēgha-timira. *darkness resulting from a clouded sky, cloudy weather.*

ಮೇಘದೂತ mēgha-dūta. cloud-messenger; a poem by Kālidāsa.

ಮೇಘದ್ವಾರ mēgha-dvāra. the sky (My. Amara).

ಮೇಘಧ್ವನಿ mēgha-dhvani. the muttering of clouds: thunder (ಪರ್ಜನ್ಯ, ಮುಗಿಲ ಗರ್ಜನೆ Nn. 57; ಅಭ್ರಗರ್ಜಿತ 135).

ಮೇಘಧ್ವಾನ mēgha-dhvāna. = ಮೇಘಧ್ವನಿ. (ಮೊಳಗು Kk. 12).

ಮೇಘನಾದ mēgha-nāda. thunder; making a noise like thunder. 2, N. of a son of Ghaṭōtkaca (J. 2, 35. 40). 3, the plant Amaranthus polygonoides. 4, the palāśa tree, Butea frondosa.

ಮೇಘನಾದಾನುಲಾಸಿ mēghanāda-anulāsi. rejoicing in the rumbling of thunder-clouds: *a peacock.*

ಮೇಘನಾಮ mēgha-nāma. *the grass Cyperus rotundus* Lin.

ಮೇಘನಿನದ mēgha-ninada. (= ಮೇಘನಾದ). thunder. 2, = ಕಿಱು ಕಸಲೆ, q. v.

ಮೇಘನಿರ್ಘೋಷ mēgha-nirghōṣa. *thunder.*

ಮೇಘಪುಷ್ಪ mēgha-puṣpa. *water.*

ಮೇಘಮಣ್ಡಲ mēgha-maṇḍala. the sphere of the clouds, the atmosphere (My.; B. 5, 143).

ಮೇಘಮಾಲೆ mēgha-māle. *a line or succession of clouds, gathering of clouds.*

ಮೇಘವರ್ಣ mēgha-varṇa. the hue of a cloud: ash-colour (My.). 2, N.

ಮೇಘವರ್ಣಕ mēgha-varṇaka. = ಮೇಘನಾದ No. 2. (J. 2, 44).

ಮೇಘವಹ್ನಿ mēgha-vahni. *lightning.* see ಸಿಡಿಲ್.

ಮೇಘವಾಹನ mēgha-vāhana. *Indra.* 2, Śiva.

ಮೇಘವಿಸ್ಫೂರ್ಜಿತ mēgha-visphūrjita. thunder. 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಮೇಘಾಗಮ mēgha-āgama. approach of clouds: the rainy season (Cpr. 4, 31; Rām. 4, 6, 4).

ಮೇಘಾಗ್ನಿ mēgha-agni. = ಮೇಘವಹ್ನಿ. (ಸಿಡಿಲ್ Śm. 107).

ಮೇಘಾಡಮ್ಬರ mēgha-āḍambara. = ಮೇಘಡಮ್ಬರ. a mass of clouds; the lowering of the clouds (Mhr.). 2, an umbrella. 3, thunder. 4, a mass of drums.

ಮೇಘಾಧ್ವ mēgha-adhva. the sky (ಆಕಾಶ G.).

ಮೇಂ- mēṅ. ಮೇಜ಼್-. = ಮೇ 2, ಮೇಗು (Śmd. 198), ಮೇಲ್, etc. the upper side, etc. — ಮೇಂಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. (Śmd. 198. 199). = ಮೇಗಾಲ್. ಉದ್ದಮಾಗಿ ಬಿಗಿದ ಮೇಂಗಾಲ್ (199 Mḍb.). — ಮೇಂಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. (Śmd. 198. 199). = ಮೇಗೆಯ್.

ಮೇಚಕ mēcaka. dark-blue, dark-coloured, black; *dark blue colour, black* (ಹರಿತ, ಪಚ್ಚೆಯ ವರ್ಣ Nn. 60). 2, *an eye of a peacock's tail.* 3, a wild mountaineer (ಕಿರಾತ, ಶಬರ 60). 4, a cloud (ಬಲಾಹಕ, ಮೇಘ 60). 5, moon-light (ಕೌಮುದಿ, ಬೆಳುದಿಂಗಳು 60).

ಮೇಚಕಶೈಲ mēcaka-śaila. a black hill (Śśv. 4, 3).

ಮೇಚಕಿತ mēcakita. become black (Śśv. 2, 51).

ಮೇಜವಾನಿ mējavāni. entertaining, feasting, receiving hospitably (My.; B. 3, 94; 4, 21. 122; Mhr., H.).

ಮೇಜಿಸ್ತ್ರೇಟ್ mējistrēṭ. magistrate (E.).

ಮೇಜು mēju. a table (My., Br.; Mhr., H.; B. 4, 188; 5, 140. 285); dinner (My.); the stake or sum played for at dice (My.). — ಮೇಜು ಕಟ್ಟು. to stake (My.).

ಮೇಜೋಡು mē-jōḍu. a stocking, a pair of stockings (My.).

ಮೇಟಿ mēṭi. 1. loftiness, greatness, excellence, superiority (Bp. 35, 55; 51, 75; 54, 17; J. 6, 37; Te.; T. ಮೇಟ್ಟಿಮೈ; see ಮೇಡು). 2, a big man, a chief, a head (Bp. 9, 12; 16, 5; Te.; T.; see ಮೆಯ್-). 3, a head-servant (My.; T., a supposed Anglicism from "mate").

ಮೇಟಿ mēṭi. 2. = ಮೇಣಿ. the plough-tail (My.; Te. ಮೇದಿ; T., M. ಮೇೞಿ). ಮೇಟೀ ಬಲವಿದ್ದರೆ ಕೋಟೆ ಗೆಲಬಹುದು (Prv.). — ಮೇಟಿಪಾಲು. = ಮೇಣಿಪಾಲು. (My.).

ಮೇಟಿ mēṭi. Tbh. of ಮೇಠಿ. (ಮೇಧಿ Nr.; ಮೇಧಿ Mr. 372, o. r. ಮೇಢಿ; ಖಲೇವಾಲಿ, ಮೇಠಿ Hlā.; ಮೇಧಿ Si. 303; My., also ಮೇಟಿ ಕಮ್ಬ, ಮೇಟಿಮರ).

ಮೇಠಿ mēṭhi. = ಮೇಟಿ, ಮೇಢಿ, ಮೇಣ್ಟೆ, ಮೇಧಿ. a pillar, a post; *a pillar in the middle of a threshing-floor to which oxen are bound;* a post to which cattle are tied; a prop for supporting the shafts of a carriage.

ಮೇಡಿ mēḍi. the glomerous fig tree, Ficus racemosa (Te. = ಉದುಮ್ಬರ). 2, the opposite-leaved fig tree, Ficus oppositifolia Roxb. (ಕಾಕೋಡುಮ್ಬರಿಕೆ, ಫಲ್ಗು, ಮಲಪು, ಜಘನೇಫಲೆ Si. 137, see ಬ್ರಹ್ಮ-).

ಮೇಡು mēḍu. height; rising ground, a hillock (T., M.; My.; T. ಮೇಡೈ, an artificial mound; Te. ಮೇಟೆ, accumulation, alluvial soil, *cf.* ಮಿಟ್ಟು, etc., ಮಿಾಟು 4, ಮೇಟಿ 1). [ಅಗ್ಗದ ನಿಡುಗೋಡು ಮೇಡುಮುಮುರುತ್ತುಮಿಱುಂಕಿದ ಕೆಚ್ಚಲ್ Pb. 8, 104].

ಮೇಢಿ mēḍhi. = ಮೇಠಿ, etc. see Mr. s. ಮೇಟಿ.

ಮೇಢ್ರ mēḍhra. *the penis.* 2, *a ram.*

ಮೇಣ್ mēṇ. = ಮೇಣು, ಮೇಲ್, etc. what is above: above; upwards; further; and, besides; or (ವಿಕಲ್ಪಾರ್ಥ Śmd. 397; ವಿಕಲ್ಪದಿನ್ದೆ 52. 95. 105 Cm.; ಅದಲ್ಲದೆ 52. 82. 86. 225 Cm.;

M. ಮೇನ್). [ತಗುಳ್ದಿರೆ ಮೇಣ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಂ Kr. 1. 117; Pb. 1, 77; Ap. 1, 82]. see Śmd. 59. 68. 83. 127. 177; Cpr. 4, 31; Bp. 20, 41; 46, 34; Śm. 53; Bh. 1, 20, 60; 2, 13, 34. 38; Rśv. 13, 84; J. 4, 66; 28, 2. 57; 29, 38. — ಮೇಣ್ಬಳ್ಕು. to bend or turn upwards (Rśv. 9, 29).

ಮೇಣ mēṇa. = ಮಯಣ. Tbh. of ಮದನ. bees-wax (C.; Mhr.; B. 3, 63; Tu.; T., M. ಮೆಟು, ಮೆಟುಗು; see ಮೆರುಗು); — oily dirt (My.; Mhr.); — gum, resin (My.). ಜೇನುಮೇಣ (ಮಧೂಚ್ಛಿಷ್ಟ, ಸಿಕ್ಥಕ Si. 334; My.). ಎಲವದ ಮೇಣ (ಪಿಚ್ಛ, etc. 133). — ಮೇಣ ಗಪ್ಪಟೆ. — ಕಪ್ಪಟೆ. waxed cloth (My.); a rain-coat (My.). — ಮೇಣದ ಬತ್ತಿ. a wax-candle (My.; Si. 231); any candle (My.).

ಮೇಣಸಿ mēṇasi. = ಮೇಧಸಿ, q. v. N. of a plant.

ಮೇಣಿ mēṇi. = ಮೇಟಿ 2, loftiness, etc. (My.). — ಮೇಣಿ ಪಾಲು. the share of the crop which is given to the person who assisted the owner in ploughing, etc. (My.).

ಮೇಣಿಸು mēṇisu. to be up to: to liken, etc. ಮೇಣಿಸುವುದು (ಎಸಕ Ct. II, 41).

ಮೇಣು mēṇu. = ಮೇಣ್, etc. (Bp. 39, 36; Bh. 1, 8, 5. 16). ಅಭಿಯೋಗ ಅಭಿಗ್ರಹ ಎನ್ದೊಡೆ ಕೆಯ್ಯಾರೆ ಮಾಡುಹ, ಮೇಣು ಇದಿರೆದ್ದು ಕಾಡುಹ; ನೀವಾಕ ಎನ್ದೊಡೆ ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳ ಅರ್ಘಮಂ ಪಾರ್ವುದು, ಮೇಣು ಧಾನ್ಯವ ಹೊಯಿವುದು; ಆಕ್ರೋಶನ ಎನ್ದೊಡೆ ಬಯ್ದುದು, ಮೇಣು ಬೇಡೆನ್ದು ಒಱಲುಹ (Nr.).

ಮೇಣೆ mēṇe. = ಮೇನ. a kind of palankeen (Mhr. ಮೇಣಾ; B. 5, 39. 40. 286).

ಮೇಣ್ಟಿ mēṇṭi. (Śmd. 48). = ಮೇಟಿ. Tbh. of ಮೇಥಿ (372, o. r. ಮೇಧಿ).

ಮೇಣ್ಢ mēṇḍha. *a ram.*

***ಮೇತ mēta.** grazing. ಮೃಗಂ ಕೆಯ್ವೆಱುಗಳ ಮೇತದೊಳೆ ತಣಿದಪುವು Pb. 5, 38.

ಮೇಥಿಕೆ mēthike. = ಮನ್ಥೆ, etc. fenugreek. (Sk.).

ಮೇಥಿನಿ mēthini. = ಮೇಥಿಕೆ, etc. (Sk.).

ಮೇದ mēda. = (ಮಾದರ), ಮೇದರ, ಮೇದಾರ. a man who plaits baskets, mats, etc. of bamboo splits, a man of the basket-maker-caste (ಗವಱಿಗ Śm. 58; ಚಪಕಾರಕ, ವಂಶಚ್ಛೇದಿ Mr. 377; My.; *cf.* the terms s. ಮಿಣಿ?). — ಮೇದಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. a street where Mēdas live (My.). — ಮೇದರವ. -ಅವ. = ಮೇದ (My.; Te.). — ಮೇದರವಳು. -ಅವಳು. a Mēda woman (Cb. 94; My.).

ಮೇದ mēda. fat (ವಸೆ, ನೆಣ Mr. 398; see ಮೇದಸ್). 2, a particular mixed caste: the son of a Vaidēha by a Kārāvara female.

ಮೇದಕ mēdaka. *spirituous liquor used for distillation.*

ಮೇದರ mēdara. = ಮೇದ, etc. (My.; Te.). see ದೀವಿ-. — ಮೇದರಕೇತಿದೇವ. N. (Bp. 37 sum.; 37, 1. 11. 37). — ಮೇದರ ಕೇತಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 8).

ಮೇದಸ್ mēdas. = ಮಜ್ಜೆ, ಮಿದುಡು, ಮಿದುಳು, ಮೆದಡು, ಮೆದಳು, ಮೆದುಳ್, ಮೆದುಳು, ಮೇದ. *fat, marrow, lymph, brain* (ನೆಣ Hlā.).

ಮೇದಾರ mēdāra. = ಮೇದ, etc. (S. Mhr.; ಗವಱಿಗ G.). — ಮೇದಾರವಳು. -ಅವಳು. a Mēdāra woman (G. 378).

ಮೇದಿನಿ mēdini. *the earth, land, ground* (ಎಳೆ, ಬೂವಿ, ಬುವಿ, ದರೆ, ನೆಲ, ತಿರೆ, ರನ್ನವಸಿಱಿಳ್, ಪೊಡವಿ Śm. 37). — ಮೇದಿನಿಯ ಸುತೆ. Sītā (J. 18, 6).

ಮೇದಿನೀಪಾಲ mēdinī-pāla. a king (J. 4, 51).

ಮೇದಿನೀಶ mēdinī-īśa. a prince, a king (Bp. 53 sum.; 53, 75).

ಮೇದಿನೀಶ್ವರ mēdinī-īśvara. = ಮೇದಿನೀಶ. (Bp. 3, 86; 57, 17; 58, 30).

ಮೇದಿನೀಸುರ mēdinī-sura. a Brāhmaṇa (Bp. 3, 52; 57, 77).

ಮೇದು mēdu. P. p. of ಮೇ 1, ಮೇಯು. (My.).

ಮೇದುರ mēdura. fat; *smooth, soft, bland, unctuous*; thick, dense.

ಮೇದೆ mēde. a root resembling ginger, said to be one of the eight principal medicines. see ಅಷ್ಟವರ್ಗ.

ಮೇಧ mēdha. a sacrifice. (see ಅಶ್ವ-, ತುರಗ-, ನರ-, ಪುರುಷ-).

ಮೇಧಸ್ mēdhas. = ಮೇಧ.

ಮೇಧಸಿ mēdhasi. N. of a plant (ಉರಿಯ ಮರ Mr. 118, o. r. ಮೇಣಸಿ).

ಮೇಧಾದಕ್ಷಿಣಮೂರ್ತಿ mēdhā-dakṣiṇa-mūrti. a person clever in bestowing wisdom: Śiva (My.).

ಮೇಧಾವನ್ತ mēdhā-vanta. an intelligent, wise man (My.).

ಮೇಧಾವಾನ್ mēdhā-vān. = ಮೇಧಾವನ್ತ. (My.).

ಮೇಧಾವಿ mēdhā-vi (-vin). *possessed of mental power, intelligent, wise, judicious;* a learned man, etc. 2, N. of a king (J. 28, 14). 3, = ಗೋಪೀಚನ್ದನ (Bp. 3, 54).

ಮೇಧಾವಿನಿ mēdhāvini. an intelligent female. 2, N. (J. 28, 59; 29, 40).

ಮೇಧಿ mēdhi. = ಮೇಥಿ, etc. *a pillar in the middle of a threshing-floor to which oxen are bound.*

ಮೇಧೆ mēdhe. ಮೇಧಾ. *understanding, intelligence, prudence, wisdom.*

ಮೇಧೋಹೋತ mēdhas-hōta. a sacrificial priest: N. of a brahmarākṣasa (J. 16, 23. 24).

ಮೇಧ್ಯ mēdhya. fit for a sacrifice, free from blemish, as a victim. 2, *clean, ritually pure,* not defiling by contact or by being eaten. see ಅ-.

ಮೇನ mēna. = ಮೇಣೆ. a kind of palankeen (My.; ಶಿಬಿಕೆ, etc., ಅನ್ದಳ, ಡೋಲಿ, ಪಾಲಕ್ಕಿ Si. 275; M. ಮೇನಾವು).

ಮೇನಕಾತ್ಮಜೆ mēnakā-ātmaje. *Pārvatī.*

ಮೇನಕಾತ್ಮರುಹೆ mēnakā-ātma-ruhe. Pārvatī (ಗೌರಿ Mr. 12).

ಮೇನಕೆ mēnake. ಮೇನಕಾ. *N. of an Apsaras, wife af Himālaya and mother of Pārvatī.*

ಮೇನೆ mēne. ಮೇನಾ. = ಮೇನಕೆ. (Grj. 2, 106; C. Bp. 36, 16).

ಮೇಪು mēpu. = ಮೇಹು, etc. grazing, etc. [ಕಱುವುಱುವುಂ ಕಾಪುಂ ಮೇಪುಂ ತೋಡುಂ ಬೀಡುಂ Pb. 5, 43 va.]. — ಮೇಪುಗಾಡು. -ಕಾಡು. = ಮೇಹುಗಾಡು. (Cpr. 8, 4 va.). [Tu.].

ಮೇಯ್ mēy. = ಮೇ 1, etc. P. p. ಮೇಯ್ದು (Bp. 60, 34).

ಮೇಯ mēya. to be measured, measurable; capable of being estimated, discernible. see ಅ-, ಅನು-.

ಮೇಯಿಸು mēyisu. (Śmd. 25). = ಮೇಸು. to graze (v. t.), to feed, to cause (animals) to eat (C.). ಮೇಯಿಸಿದಂ Śmd. 64). ಜಗುನೆಯ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ತುಱುಗಳಂ ಮೇಯಿಸಿದಂ (273). ಮುನ್ನು ಹಸುವುಗಳು ಮೇಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಲ (ಆಶಿತ, ಗವೀನ Si. 318). ಕುಱಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಡಕೊಣ್ಡು ಹೋಗಿ, ಅಡವಿಯೊಳಗಿನ ಗಿಡಗಣ್ಟಿಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಿ (B. 2, 45). ದನಾ ಮೇಯಿಸುವವನಿಗೆ ಘನ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಮೇಯು mēyu. = ಮೇ 1, etc. to graze (v. i.); etc. (My.). P. p. ಮೇದು (C.). 3rd person imperfect ಮೇದಿತು,

ಮೇಯಿತು (My.). ಗಣ್ಣುಗುಬ್ಬಿ ಮೇದು ಬರುವ ತನಕ (B. 2, 6). ಆಡುಗಳು ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ಮೇದು (3, 10). ಮೇಯಿತು (G. 424). ಮೇದ ಮೋಟೂ ಹೋದ ಹೆಜ್ಜೆಯೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. — ಕತ್ತೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮೇವಿಲ್ಲ. — ಉದ್ದು ಮೇದ ಕತ್ತೇ ಹಾಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೀನನು. — ಬೇಲಿ ಎದ್ದು ಹೊಲ ಮೇಯುವಾಗ್ಯೆ ಕಾಯೋದು ಯಾರು? — ಆನೆಯಾಗಿ ಕಬ್ಬು ಮೇಯುವದಕ್ಕಿನ್ನ ಇರುವೆಯಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ಮೇಯುವದು ಲೇಸು (Prvs.).

ಮೇರು mēru. *N. of a fabulous mountain, said to form the central point of Jambudvīpa and to be* 84,000 *yōjanas high* (ಸುರಗಿರಿ, ಕನಕಾದ್ರಿ Mr. 29; Abh. P. 5, 91; Bp. 57, 68; see ಶಕ್ರಕ್ರೀಡಾಚಲ). 2, the large middle gem of a necklace. ಮೇರುವಿಂಗೆಣೆಯಿಲ್ಲ, ಧಾರುಣಿಗೆ ಪಡಿಯಿಲ್ಲ; ಕಾರಣಿಕರಪ್ಪ ಹಿರಿಯರ ಸಂಸರ್ಗದಿಂ ಆರಿನ್ನದಿಕ ಅಧಿಕಂ! (Sp.).

ಮೇರುಪ್ರಸ್ತಾರ mēru-prastāra. a term for a representation of all the possible combinations of a metre (Mr. 367).

ಮೇರುವೆ mēruve. a pile, a pyramid, a high top (C. Bp. 5, 3. 4; *cf.* ಮೇಡು? or ಮೇರು?).

ಮೇರೆ mēre. (Tbh. of ಮರ್ಯೆ). a boundary, a limit, an edge, a verge; an end; the bounds of propriety, moderation; manner; extent, rate (ಅನ್ತ್ಯ Śmd. 366 Cm.; ಸಂಸ್ಥಾ, ಮರ್ಯಾದೆ, ಧಾರಣೆ, ಸ್ಥಿತಿ Nr.; C.; Te., M.; T. ಮೇರೈ, Mhr. ಮೇರ). 2, sphere, region, place of habitation (ಹಕ್ಕೆ, ಇಕ್ಕೆ, ಇಮ್ಪು, etc., ಆಶ್ರಯ Śs., Kk. 64). 3, devotion, prayer (B. 5, 293). [ರಂಗತ್ತರಂಗ ಪಾರ್ಥಿಚಯಂಗಳ್ ತನ್ನನ್ನ ಮೇರೆಯುಂ ದಾಣ್ಟುವೊಡಂ Pb. 1, 84; ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣರ ಅನುಭಾವವಿಲ್ಲದವರ ಹೊಲ ಮೇರೆಯ ಹೊನ್ದೆ ಹೊಲನ ಬಿಟ್ಟೋಡುವೆ Bv. 447]. — ಹೊಲಮೇರೆ (ಅವಧಿ, ಆಘಾಟ, ಸೀಮ, ಸೀಮೆ Hlā.). ಹೊಲದ ಮೇರೆ (ಸೀಮ, ಸೀಮೆ Nr.). ಈ ಮೇರೆ ತಿಳಿಯ ತಕ್ಕದು (Si. 36, 276); ಈ ಮೇರೆ ಊಹಿಸತಕ್ಕದು (385). ಮೇರೆಯಿಲ್ಲದವಸ್ಥ (ನಿರವಧಿ G.). ಕರೆದು ಕೆಮ್ಪುದು ಬೀಳದು ಈ ಮೇರೆಗೆ ಮಣ್ಣು ಹಲವು ತರದು ಇರುತ್ತದೆ (B. 1, 1). ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದವರು ಈ ಮೇರೆಗೆ ಕೇಡಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ (1, 11). ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯರು ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಕೇಡು ಬರುವದು (2, 5). see Bh. 5, 1, 6; J. 10, 34; B. 2, 13. 14. 32. 36; 5, 85. — ಮೇರೆ ಕಟ್ಟು. to fix boundaries (My.). — ಮೇರೆ ಕಲ್ಲು. a boundary-stone (My.). [— ಮೇರೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. to cross the limit. ಮೇರೆಗಳೆದಿರೆ ವಿಶೇಷ ವಿಚಾರವದಧಿಕೋಕ್ತಿಯೊಳ್ ತಗುಳ್ವುವುದಕ್ಕುಂ Kr. 3, 92]. — ಮೇರೆ ತಪ್ಪು. the prescribed, proper or usual bounds or limits to be missed, deviated from or exceeded; to exceed such bounds. ನಡೆತನ್ದಂ ಮೇರೆ ತಪ್ಪಿ ಕವಿವ ಅಮ್ಬುಧರನ್ತೊಲ್ (Śmd. 281). see Prv. s. ಸಮುದ್ರ 1. — ಮೇರೆದಪ್ಪು. = ಮೇರೆತಪ್ಪು. (Abh. P. 9, 186; J. 5, 23; 8, 14. 28; Rśv. 13, 45 va.). [ಅನ್ತು ವಿಳಯಕಾಲ ಜಳನಿಧಿಗಳನ್ತೆ ಮೇರೆದಪ್ಪಲ್ ಬಗೆದ ತನ್ನ ನಾಲ್ವರ್ ತಮ್ಮನ್ದಿರ Pb. 7, 8 va.]. ಮೇರೆದಪ್ಪಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡುವಿಕೆ (ಪಾರುಷ್ಯ, ಅತಿವಾದ Si. 57); ಮೇರೆದಪ್ಪಿದ ಬುದ್ಧಿ (ಉನ್ಮಾದ, ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮ 70). ಮೇರೆದಪ್ಪಿ ಜಗಳಾಡೋಣ (ಛಲ); ಮೇರೆದಪ್ಪಿದ (ಸಂವರ್ಧಿತ, ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾದ G.). — ಮೇರೆವರಿ. -ಪರಿ. to run over its bounds (J. 1, 1; 4, 7). @ the word may not be a Tbh.

*ಮೇಱೆ mēṟe. = ಮೇರೆ. ಕಡುಗುಣ್ಪುವೆರಸು ದಾಣ್ಟಂ ಗಡ ಮೇಱೆಯಂ Ap. 12, 124.

ಮೇಲ್ mēl. = (ಮಿಗಿಲು, ಮಿಸಲ್), ಮೇ 2-, ಮೇಗು, ಮೇಗೆ, ಮೇಂ- (ಮೇಜ್-), ಮೇಣ್, ಮೇಱು, ಮೇಲ, ಮೇಲು, ಮೇಲೆ (Śmd. 146). that which is above, the top part, the upper part; the surface; that which is on high; high, superior region; that which is more; that which is upper, higher, better, superior; that which is good, beneficial, excellent or noble; superior position; (superior, etc.); that which is to come, future, following; over, above, on; upwards; afterwards; after; farther (ಉಪರಿ, ಅಗ್ರ Nr.; ಉಪರಿ, ಊರ್ಧ್ವ Mr. 59; ಅಗ್ರ Śmd. 348. 349 Cm.; T., M.; Te. ಮೇಲು; see ಮೆಲ್ಲ). declension: (ಮೇಲರ್ಕೆ), [ಮೇಲಾದ ಪಾಣ್ಡುಸುತರನುಪಾಲಮ್ಬಂಗೆಯ್ಯುತಿರ್ಪ ದುರ್ಯೋಧನನಂ Pb. 3, 6; Ap. 2, 18]. ಮೇಲಕ್ಕೆ, ಮೇಲಕೆ, ಮೇಲಣ (C.). ಕುಲಂ ಮೇಲೆನಿಸಿದುದು (Śmd. 187). ತಾನೆ ಮೇಲೆನ್ಬವನು (ಅಹಂಯು, ಅಹಂಕಾರಿ); ಮೇಲಪ್ಪ ಫಲಂ (ಉದರ್ಕ, ಉತ್ತರಫಲ); ಮೇಲಪ್ಪ ಕಾಲಂ (ಉತ್ತರಕಾಲ, ಆಯತಿ Hlā.). ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ಬಾಱುಸುಹ (ಅಂಕ್ಯ); ನಾಳೆಯೆಮ್ಬ ದಿನದಲ್ಲಿ ಶ್ವಃ ಎನಿಸುಗು, ಅಲ್ಲಿನ್ದ ಮೇಲಣ ದಿನದಲ್ಲಿ ಪರಶ್ವಃ ಎನಿಸುಗು; ಮೇಲಕ್ಕೆ ನಿಗುಚಿದ ತೋಳು ಸಹಿತಮಹ ಪುರುಷಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪೌರುಷ ಎನಿಸುಗು; ಎಲ್ಲಾ ರಸಂಗಳ ಮೇಲಣ ಉದಕವು (ಮಣ್ಡ); ಓಗರದ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಮಾಸರ, etc.); ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾಱುವ ಪಕ್ಷಿ (ಉಡ್ಡೀನ); ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲಹಂ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ನುಡಿಹ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ, etc. Nr.). ಪೆಱರಿನ್ದ ಮೇಲೆಮ್ಬಂ (ಅಹಂಕಾರಿ Mr. 230); ಮೇಲಪ್ಪ ಫಲಂ (ಉತ್ತರ, ಉದರ್ಕ 72); ಮೇಲನೀಕ್ಷಿಸುವುದು (ಉನ್ಮೀಲನ 317); ಮೇಲು (*i. e.* ಮೇಲೂ) ಕೆಳಗಂ ನೋಡುವುದು ಅನಿಲಂ (ದೇವದತ್ತ 52); ಕುದುರೆಯ ಉರದಿನ್ದ ಮೇಲಿರ್ಪ ಸುೞಿ (ರೋಚಮಾನ 281); ಮೇಲ ಬಯಸುವಂ (ಲುಬ್ಧ, ತೃಷ್ಣಕ, etc. 232); ಕೆಳಗಾಱು ಮೇಲಾಱು ಹಲ್ಲಿರಲು (ಕುದುರೆ) ಜಯಮಕ್ಕು (277); ಚಿತ್ತರದ ಭೂ ಭುವಸ್ ಸ್ವರ್ ಮಹತ್ ಜನಂ ತಪಂ ಸತ್ಯಮೆನ್ ಎನ್ದೇೞು ಮೇಲಣ ಲೋಕಮಕ್ಕುಂ (32). ಮೇಲನಱಿಯದೆ, ಮಿಕ್ಕು ನುಡಿದಪೆ! (Bp. 21, 23). see Bp. 1, 20; 5, 18; 18, 13. 38; 39, 58; 42, 33; 43, 38; 44, 7; 46, 30; 48, 29; 51, 15; 59, 16; 61, 53; C. Bp. 5, 48; Bh. 1, 8, 18. 61; Rśv. 9, 29; 10, 31 va.; 11, 67. — ಮೇಲಱಿ. -ಅಱಿ. to think to know more than (another). ಮೇಲಱಿದು ತರ್ಕಿಪಂ (ವಾದಿ, ತಾರ್ಕಿಕ Mr. 360). — ಮೇಲಲ್ಲದವ. -ಅಲ್ಲದವ. a man who has no high position (or character, ಕೀೞ್ Śm. 114). — ಮೇಲಾಗು. -ಆಗು. to become or be higher, superior, better, excellent, etc. (Bp. 3, 69; 51, 12; C.). [ಮೇಲಾದ ವಿಳಾಸದೊಡ್ಡವಿನಿತುಂ ದಿನದಿನ್ದೊಡವನ್ದು ಪೆಮ್ಪುನಿತ್ತಾದುದು Ap. 3, 10]. ತಮಗಿನ್ನ ಮೇಲಾದವರನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಮ್ಬ ಒಣ ಹೆಮ್ಮೆ (B. 2, 12). ತೇಜವುಳ್ಳನ್ನ ಒಡವೆಗಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲಾದ ಸುನ್ದರನೂ ತೇಜವುಳ್ಳವನೂ ಸೂರ್ಯನೇ! (3, 27). ಒಬ್ಬ ಮೇಲಾದ ಚಿತ್ರಗಾಱನು (3, 49). ಗೋದೀ ರೊಟ್ಟಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೇಲಾದದ್ದು (3, 110). — ಮೇಲಾರಯ್ಕೆ. -ಆರಯ್ಕೆ. superintendence, control (Rām. 1, 7, 24; J. 12, 11). — ಮೇಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to put upon, to charge with (My.). ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲಹಂ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ನುಡಿಹ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ, etc. Nr.). 2, to place higher, to esteem more highly (Bp. 55, 44). 3, to be put or fall upon (J. 13, 12). — ಮೇಲುಕ್ಕು. -ಉಕ್ಕು. to swell or rise higher, above or over (Bp. 32, 35). — ಮೇಲುಗುೞ್. -ಉಗುೞ್. to spit upon (J. 5, 29). — ಮೇಲುಡೆ. -ಉಡೆ. an upper garment (Śsv. 3, 11). [— ಮೇಲೆೞ್. -ಎೞ್. to rise against. ಮೇಲೆೞ್ದ ಬಲಂ ಕೋಟಿಗೆ ಮೇಲಪ್ಪೊಡಂ Pb. 1, 47]. — ಮೇಲೆನಿಸು. -ಎನಿಸು. to have oneself called superior or excellent, to be excellent, etc. (Bp. 50, 15; 51, 1. 73; 55, 53; 60, 41; J. 4, 51). — ಮೇಲೊಗು. -ಒಗು. to burst forth excessively (Bh. 2, 5, 51). — ಮೇಲೊದಗು. -ಒದಗು. to be or become endowed with superior power (Bp. 58, 35). [— ಮೇಲೋಗರ. -ಓಗರ. a side dish. ಗುರುವೆ ಬೋನ, ಶಿಷ್ಯನೆ ಮೇಲೋಗರ, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪದಾರ್ಥವರ್ಪಿತವಯ್ಯಾ Cv. 831]. — ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು. = ಮೇಲು-. an upper tie: an awning, a canopy (ಚನ್ದ್ರೋದಯ, ಉಜವ, ವಿತಾನ, ಉಲ್ಲೋಚ Mr. 204; ವಿತಾನ Nn. 115, o. r.

ಮೇಲುಕಟ್ಟು; ವಿತಾನ, ಉಲ್ಲೋಚ Si. 224; Abh. P. 4, 27; Bp. 18, 38; Bh. 2, 6, 35; C. Bp. 5, 51). — ಮೇಲ್ಕಡೆ. the upper side; on the top; above; upon (Si. 110. 224; My.). — ಮೇಲ್ಕೀೞ್. that which is high or low, great or small, good or bad (C. Bp. 42, 29). — ಮೇಲ್ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. 1. to force upon (My.). — ಮೇಲ್ಗಟ್ಟು. 2. = ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು. ವಸನ್ತಗೃಹದ...ಎಳೆವಾೞೆಯ ಸುೞಿಯೆಲೆಯ ತಳತಳಿಪ ಮೇಲ್ಗಟ್ಟು (Cpr. 7, 92 va.). — ಮೇಲ್ಗಡೆ. = ಮೇಲ್ಕಡೆ. (C.). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಭಗದ ಮೇಲಗಡೆ (ಜಘನ, etc. Si. 208); ಕೆಯ್ಮೇಲ್ಗಡೆ (210); ಕುದುರೆಯ ಕೊರಳುಮೇಲ್ಗಡೆ (ನಿಗಾಲ 273). see Si. 115; B. 3, 9; 4, 22. 83; 5, 181. — ಮೇಲ್ಗಾವಲಿ. -ಕಾವಲಿ. superintendence, overseership, control (My.). — ಮೇಲ್ಗಾವಲು. -ಕಾವಲು. = ಮೇಲ್ಗಾವಲಿ (My.). — ಮೇಲ್ಗುಡಿ. = ಮೇಲುಗುಡಿ. an excellent, or a raised, flag (Rśv. 8, 2). — ಮೇಲ್ಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. a superior hand (J. 21, 14). — ಮೇಲ್ತರ. a superior kind (My.; B. 4, 162). — ಮೇಲ್ದವಡೆ. the upper jaw (B. 4, 22). — ಮೇಲ್ದುಡುಗೆ. -ತುಡುಗೆ. (Śmd. 78, o. r. -ದುಡಿಗೆ). an excellent ornament. — ಮೇಲ್ದೆಸೆ. = ಮೇಲ್ಕಡೆ. (Bp. 34, 5). — ಮೇಲ್ದೋಟೆ. -ತೋಟೆ. the surface of the rind (of a plant, B. 4, 40; My.). — ಮೇಲ್ನುಡಿ. = ಮೇಲು-. an excellent, appropriate word (Bp. 40, 6). — ಮೇಲ್ನೆಲೆ. an upper story (Rśv. 8, 125 va.). — ಮೇಲ್ಪಡು. = ಮೇಲಾಗು. (My.). — ಮೇಲ್ಪೋಗು. = ಮೇಲುಪೋಗು. falling upon: destruction (Bh. 10, 4, 21). — ಮೇಲ್ಪೋಡು. a kind of metrical composition in which kandas and vṛittas are mixed (Kāvy. V, 962). — ಮೇಲ್ಬರಹ. a superscription; the direction on a letter (My.). — ಮೇಲ್ಬೀೞು. = ಮೇಲ್ವರಿ & ಮುಗುೞು (G.). — ಮೇಲ್ಭಾಗ. the upper (or fore) part. ಕಾಲಿನ ಮೇಲ್ಭಾಗ (ಪ್ರಪದ); ಪರ್ವತದ ಮೇಲ್ಭಾಗ (ಪ್ರಸ್ಥ G.). ಸಮುದ್ರದ ದಣ್ಡೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗವು (B. 4, 69). ರುಣ್ಡದ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೂ ಹಿಮ್ಭಾಗಕ್ಕೂ ತಲೆ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (4, 82). ಹುಬ್ಬುಗಳ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಣೆ ಇರುತ್ತದೆ (4, 83). see Si 111. 213. — ಮೇಲ್ಮಡಿವಾಸು. -ಪಾಸು. a newly washed cloth or sheet to be put on a bed (Bp. 12, 19). — ಮೇಲ್ಮಾಡು. = ಮೇಲು-1, No. 1. to turn upwards (B. 4, 209). — ಮೇಲ್ಮಾಳಿಗೆ. an upper storey (My.; G. 386). — ಮೇಲ್ಮುಚ್ಚಳ. an upper cover: a lid; a thatch, a roof (My.). ಮನೆಯ ಮೇಲ್ಮುಚ್ಚಳದ ಅಂಚು (ವಲೀಕ Si. 111); ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯ ಮೇಲ್ಮುಚ್ಚಳ (ಕುಮ್ಬ 239). — ಮೇಲ್ಮುಸುಕು. = ಮೇಲು ಮುಸುಕು. a covering over (the body or the head): an upper garment; a part of one's cloth put over the head; a veil (ಜಳಮ್ಬ Kk. 21; C. Bp. 47, 39). — ಮೇಲ್ಮೇಲ್. = ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ q. v. up and up; one upon or after the other; etc. (ಎಕ್ಕೆಕ್ಕೆ, ತೇನ ತೇನ Ct. II, 72). — ಮೇಲೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. to rush upon (Cpr. 2, 22). — ಮೇಲ್ಲೋಕ. the upper or good world: heaven (My.). — ಮೇಲ್ವಟ್ಟು. -ಪಟ್ಟು. an awning (ವಿತಾನ Mr. 493). — ಮೇಲ್ವರಿ. -ಪರಿ. to run or go upwards; — to run or flow over; — to rush upon. ಪುಲಿ ಗರ್ಜಿಸುತ ಬರಲ್ (ಶಬರಂ) ಬಿಲ್ಕೋಲುದಳೆವನಿತಱೊಳಗೆ ಸೊಕ್ಕಾನೆ ಮೇಲ್ವರಿಯೆ (Rāghc. 17, 70). see Grj. 8, 8 va.; Bp. 18, 48. 62; 22, 30; 46, 51; 49, 7; 61, 61; Rśv. 13, 45 va.; V. 29, 20. — ಮೇಲ್ವಾಯ್. -ಪಾಯ್. = ಮೇಲೆವಾಯ್. to come upward, to rise; to run or flow over; — to rush upon; to jump upon; — to become excited or angry (ಅವ್ವಳಿಸು Ct. II, 84). [ಪೊಸ ಪೂವಿನ ಸರಿ ಪಿರಿದಾಯ್ತು ಸದಳ ಮೆಸಪೆಲರದೊನ್ದು ಮೇಲ್ವಾಯ್ದಾಗಳ್ Ap. 10, 2]. ಕಡಲುಕ್ಕಿ ಮೇಲ್ವಾಯದ ತಡೆ (ಮೇಲೆ Si. 456). see Cpr. 5, 74; Abh. P. 9, 44. 83. 146; Bp. 59, 18; Rśv. 6, 23; J. 7, 49; 11, 15; 18, 55; 28, 46; Si. 83. — ಮೇಲ್ವಾಯಿ. -ಪಾಯಿ. = ಮೇಲ್ವಾಯ್. (Bh. 3, 13, 27). — ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕ. an overseer, a superintendent (My.). — ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ. overseership, superintendence (My.). — ಮೇಲ್ವೊದಕೆ. -ಪೊದಕೆ. an upper covering, a garment; a roof, a thatch (Rśv. 10, 31 va.). — ಮೇಲ್ಸೀಮೆ. the upper country: the country on the Ghauts (My.); the country above the Ghauts (from the coast). — ಮೇಲ್ಸೆಱಗು. the end of a woman's garment that is not tucked, but is put over the upper body (Bp. 15, 21; My.). — ಮೇಲ್ಹೊದಕೆ. = ಮೇಲ್ವೊದಕೆ. an upper garment (Bp. 29, 18), etc. — ಮೇಲ್ಹೊದಕೆದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. to take the upper garment off (Bp. 56, 30).

ಮೇಲ mēla. = ಮೇಲ್, etc. — ಮೇಲಕಟ್ಟು. = ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು. (ವಿತಾನ Cb.). — ಮೇಲಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. other work; additional work (B. 4, 122). — ಮೇಲಸ್ವರ. a high, shrill note (ತಾರ Cb.).

ಮೇಲ mēla. = ಮೇಳ, q. v. meeting, coming together, union, intercourse. 2, an assembly, company, society (ವಿಧಿ Nn. 21). 3, a large concourse of people collected at stated periods for religious or commercial purposes; a fair. 4, a band of musicians (Mhr.). 5, a set of dancing-girls, musicians, and singers, and their performance (My., as ಮೇಳ). 6, a musical scale (*cf.* ಮೇಲೆ). ಶ್ರುತಿಯೊಳ್ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಗಮಕಮುಕ್ಕು, ಅವಕೆ ದೇಶೀಯ ಮೇಳಮುಕ್ಕು, ಅವಕೆ ಮೂಱು ಗ್ರಾಮಂ, etc. (Mr. 78).

ಮೇಲಕ mēlaka. meeting; *a congress, an assembly, a company.*

ಮೇಲನ mēlana. = ಮೇಳಣೆ. meeting, coming together, joining; mixing with, mixture; adding to. see ವಿರಲವಸ್ತು-, ಸಮ್-.

ಮೇಲಾಪ mēlāpa. ಮೇಳಾಪ. uniting; bringing together, joining, assembling; conjunction (Kāvy. IV, 2, 20; Bh. 2, 7, 4; 2, 12, 78; J. 19, 55).

ಮೇಲಾಪಕ mēlāpaka. ಮೇಳಾಪಕ. = ಮೇಲಾಪ. (Sk.; Cpr. 4, 50 va.).

ಮೇಲಾಪಿಸು mēlāpisu. ಮೇಳಾಪಿಸು. to bring together, to join, to get ready (Bh. 8, 26, 22).

ಮೇಲು mēlu. = ಮೇಲ್, etc. that which is above, etc. (My.). ಕುಳ್ಳಿರಲಱಿಯದೆ ಮೇಲು ಮೊಗಮಾಗಿ ಮಲಗಿಹ ಮಗವು (ಉತ್ತಾನಶಯ, ಡಿಮ್ಭ Nr.). ಮೊಟಕೆಯ್ಯ ಮೇಲು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ Mr. 323). ಜಯಿಸುವ ಶಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲು (Bp. 28, 46). ಪೆಱರ ಮೇಲನ್ನು ಕಣ್ಡು ಸಯ್ರಿಸಲಾಱದೇ ಕಳವಳಗೊಳ್ಳುವದು (ಅಕ್ಷಾನ್ತಿ, etc. Si. 68); ನೀರೂಱು ಮೇಲಕ್ಕೇಱುವ ಗುಳ್ಳೆಗಳು (ವಕ್ರಗಳು 82); ಎಲ್ಲಾ ಮಾಂಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೇಲಾದ ಕೊಬ್ಬು (ವಸೆ 205); ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಚಾಚಲ್‌ಪಟ್ಟ ಕೆಯ್ಯುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯನ ಅಳತೆ (ಪೌರುಷ 212); ಹೆಣ್ಡದ ಮೇಲಣ ತಿಳಿ (ಕಾರೋತ್ತರ, etc. 348); ಮೇಲಾಗಿರುವಿಕೆ (ಉತ್ಕರ್ಷ, ಅತಿಶಯ 390); ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರುವಿಕೆ (ಉತ್ಕ್ಷೇಪಣ 400); ಬಹಳ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬೆಳದದು (ಉಚ್ಚ, etc. 372); ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕೆಳಗಿನಿನ್ದ ಎತ್ತಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಸಮುದಕ್ತ, ಉದ್ಧೃತ 378); ಮೇಲಿನಿನ್ದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿಬಿಡುವಿಕೆ (ಅವನಾಯ, ನಿಪಾತನ); ಜೀವದ ಮೇಲಣ ಆಶೆಯಿಲ್ಲದೇ ದುಡುಕುವ ಕೆಲಸ (ಅತ್ಯಾಹಿತ, ಮಹಾಭಯ 427). ರಾವಣನ ಮೇಲಣ ರಾಜಕಾರಿಯದ ಕಥನಕಾಲೋಚಿಸಿ (J. 18, 5). ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತುವದು (ಉದ್ಧರ Dhw.). ಕವಿಕುಲದ ಮೇಲುಗಳೆ! (you who are the best of—, Sp.). ಇವರೆಲ್ಲ, ಬಱಿಕ ಅವಿಚಾರದಿಂ ನೀವು ಅವರ ಮೇಲಿಂಗೆ ಎತ್ತಿ ಹೋದಡೆ (Bp. 21, 36). ಹಲಿಗೇ ಮೇಲಿನ ಬರಹ (B. 1, 11). ಈ ದ್ವೀಪದ ವಾಯುವ್ಯದಣ್ಡೇ ಮೇಲಿನ ಹಾಗೆ ಮುತ್ತು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಱಡುವದಿಲ್ಲ (4, 205). ಮರದ ಮೇಲಿನ್ದ ಬೀೞುವದು (1, 9). ಇದು ನನಗೆ ಬಂಗಾರದನ್ತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಯಾತಱ ಮೇಲಿನ್ದ? (on what account? why? 1, 18). ಗಿಡದ ಮೇಲಿನ್ದ ಹಾಱಿ ಬನ್ದು (2, 26). ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲಿನ್ದ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹಡಗು

ಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (3, 116). ದೇವರನ್ನು ಯಾರೂ ನೋಡಿಲ್ಲ; ಆವರೆ ಇಷ್ಟೞ ಮೇಲಿನ್ದಲೇ, ಅತನು ಇಲ್ಲವೆನ್ದು, ಸರ್ವಥಾ ಊಹಿಸಲಾಗದು (4, 58). ಇನ್ಥಾ ತರದ ಭೂರಚನೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇನ್ಥಾ ಧಾತು ದೊರೆಯುವದೆನ್ದು, ಅನುಭವದ ಮೇಲಿನ್ದ ಗೊತ್ತಾಗುವದು (4, 95). ಇದು ಹೞೇ ಲೇಖಗಳ ಮೇಲಿನ್ದ ತಿಳಿಯ ಬರುತ್ತದೆ (4, 148). ಸರಕುಗಳು ಹಡಗದಿನ್ದ ಸುಲಭವಾಗಿ ಬೇಗನೇ ಹೋಗುವನ್ತೆ ಎತ್ತುಗಳ ಮೇಲಿನ್ದ ಹೋಗವು (4, 161). ಮೊದಲು ಜನರು ಕಾಲ ನಡಿಗೆಯಿನ್ದಾಗಲಿ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲಿನ್ದಾಗಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಬಣ್ಡಿಯ ಮೇಲಿನ್ದಾಗಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು (4, 188). ಅರಸನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇಲಿನ್ದ ಎಲ್ಲ ಹಡಗಗಳನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒನ್ದು ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದರು (5, 192). ಮೇಲಕ್ಕೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿ (2, 11). ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮೋಱೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡು (3, 95). ಆ ನಾಯಿ ಮೋಱೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ, ಏನೋ ಬೇಡುವನ್ತೆ ಕುಂಯಿ ಕುಂಯಿ ಮಾಡ ಹತ್ತಿತು (3, 122). ಎಲ್ಲ ನಾಡುಗಳ ಕುದುರೆಗಳೊಳಗೆ ಅರಬಸ್ಥಾನದ ಕುದುರೆಗಳು ಮೇಲು (3, 54). ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗರಿಗಿನ್ತ ಅವನು ಸಣ್ಣವನಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ವಿದ್ಯೆಯಿನ್ದ ಅವರೊಳಗೆ ಮೇಲು ಇದ್ದನು (3, 61). ಮೇಲಿನ ಮೋಡ ನೋಡಿ, ವರ್ತನೇ ಬಾವಿಯಲ್ಲು ಉಚ್ಚೆ ಹೊಯಿದ ಹಾಗೆ. — ಮೇಲು ಮಾಡಿದರೆ ಕೀೞು ಆಗುವದು. — ದೀನನ ಸಿರಿಗಿನ್ತ ದಾನಿಯ ಬಡತನವೇ ಮೇಲು. — ನಳಿನಕ್ಕಿನ್ತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುಷ್ಪವಿಲ್ಲ, ಅಳಿಗಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ಹುೞುಗಳಿಲ್ಲ. — ತಿಪ್ಪಯ್ಯಗೆ ಸೂಜಿ ಮೇಲು, ಕಳ್ಳಗೆ ಬಾಯಿ ಮೇಲು. — ನಮ್ಮಿನ್ದ ಮೇಲು ಯಾರು? ನಾವೇ ಮೇಲು! — ಪುತ್ತಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ಬಂಗಾರವಿಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ತೊದಲು ಇಲ್ಲ. — ಮೇಲಿನಿನ್ದ ಹದ್ದು ಅಱಿಯದು, ಕೆಳಗಿನಿನ್ದ ಕಾಗೆ ಅಱಿಯದು. — ಬಲದಲ್ಲಿ ವಾಲಿ ಮೇಲು, ಚಲದಲ್ಲಿ ರಾಮ ಮೇಲು. — ಮೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ರೋಗಕ್ಕಿನ್ತ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಔಷಧ ಮೇಲು (Prvs.). — ಮೇಲಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. an upper aṅgi (My.). — ಮೇಲ ಮುದ್ದೆ. the earth put on a ceiling or a flat roof (B. 4, 121). — ಮೇಲ ಮೆಯ್. the upper side (My.). ಎಲೆಯ ಮೇಲ ಮೆಯ್ (B. 4, 70). — ಮೇಲಾಟ. -ಆಟ. outbidding (another, My.). — ಮೇಲಾಡು. -ಆಡು. to bid above (another, My.). — ಮೇಲಾಯ. -ಆಯ. the upper part of the body (from the navel, My.; Si. 76). 2, further income; (as) a further requisition (Bh. 1, 10, 11). — ಮೇಲಿನ ದಿನ. the following or next day (My.). — ಮೇಲಿನ್ದ ಮೇಲೆ. one after the other; from time to time, again and again, continually (C). ಈ ಸ್ಥಲದ ಐತಿಹ್ಯ ನೋಡಲಾಗಿ ಮೇಲಿನ್ದ ಮೇಲೆ ಹೞಬರು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಹೊಸಬರು ಬರುತ್ತಾರೆ (B. 4, 157). ಈಗ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣ ಜನರು ಸಹ ಪರ ಊರಲ್ಲಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಆಪ್ತ ಇಷ್ಟರಿಗೆ ಮೇಲಿನ್ದ ಮೇಲೆ ಕ್ಷೇಮಸಮಾಚಾರದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ (B. 4, 87). ತಾಯಿ ಮೇಲಿನ್ದ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದರೂ ಈಕೆ ತನ್ನ ನಡತೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (1, 6). — ಮೇಲುಕಟ್ಟು. = ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು. (ಚನ್ದ್ರೋದಯ, ವಿತಾನ, ಉಲ್ಲೋಚ, ಖಜಕ Hlā.; ಉಲ್ಲೋಚ, ವಿತಾನ Nr.; ವಿತಾನ, ಚನ್ದ್ರೋದಯ Nr.; ವಿತಾನ Nn. 115, o. r. ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು; Bp. 12, 13; Bh. 1, 12, 11; Rām. 13, 7). — ಮೇಲು ಕೀೞು. = ಮೇಲ್ಕೀೞ್. (My.). — ಮೇಲುಗಟ್ಟು. = ಮೇಲುಕಟ್ಟು. (Rām. 1, 7, 14; Bh. 5, 11, 34). — ಮೇಲುಗಡೆ. = ಮೇಲ್ಗಡೆ. (My.; B. 5, 23. 249). — ಮೇಲುಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. to see the future or what is to come (Bh. 6, 3, 71). — ಮೇಲುಗಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. a fight with a favourable issue: victory (Bh. 6, 5, 7). — ಮೇಲುಗುಡಿ. -ಗುಡಿ. = ಮೇಲ್ಗುಡಿ. a raised banner (Bh. 5, 11, 44).— ಮೇಲುಗುಡಿದೋಳ್. -ಕುಡಿ-ತೋಳ್. a sprout-like upraised arm (Bh. 3, 4, 42). — ಮೇಲುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. a raised hand (Bh. 6, 2, 1). — ಮೇಲುಗೋಟೆ. -ಕೋಟೆ. N. of a place of Vaiṣṇava pilgrimage near Mysore (My.). ಈ ಮುಖಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಮೇಲುಗೋಟೆ ನಾಮ (that is white)? — ಮೇಲುಗೋಟೇ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ (where all appear with bare heads) ನನ್ನ ಬೋೞದಾಸಯ್ಯನ ಕಣ್ಡಿಯಾ? (Prvs.). — ಮೇಲುಚನ್ದನ. superior sandal-wood (Bp. 50, 35).

— ಮೇಲುಜಾತಿ. a high caste or family (My.). — ಮೇಲುತಲೆ. an excellent head (Bp. 38, 61). — ಮೇಲುತೋಳು. the upper portion of the arm (My.; ಮೊೞಕೆಯ್ಗಿನ್ತಲೂ ಮೇಲೆ ಕಂಕೞವರಿಗೂ ಇರುವದು Si. 210). — ಮೇಲುದವಡೆ. = ಮೇಲ್ದವಡೆ. (Si. 214). — ಮೇಲುದಿರುಹು. -ತಿರುಹು. to turn upwards (Bh. 6, 5, 13). — ಮೇಲುದುಟಿ. -ತುಟಿ. the upper lip (B. 3, 30; 5, 30; My. as ಮೇಲುತುಟಿ). — ಮೇಲುದುರ್ಗ. a high, superior fort (Bp. 16, 29; Bh. 2, 4, 11). — ಮೇಲುದೋತ್ರ. an upper cloth; a superior dōtra (ಸುಚೇಲಕ, etc. Si. 223). — ಮೇಲುನುಡಿ. = ಮೇಲ್ನುಡಿ. (Bp. 40, 39). — ಮೇಲುನೋಟ. looking upwards (ಸಮುದ್ಗೀರ್ಣ G.). 2, a fine sight (My.). — ಮೇಲುಪಂಕ್ತಿ. the best or principal row (of a company next to the idol, Bp. 59, 9; My.). 2, an upper line (My.). — ಮೇಲುಪೋಗು. = ಮೇಲ್ಪೋಗು. going upward: death (Bh. 2, 10, 81). 2, falling upon: destruction (3, 5, 2). — ಮೇಲುಪ್ಪರಿಗೆ. -ಉಪ್ಪರಿಗೆ. the highest storey of a house; a grand house (My.); (ಉಪಕಾರಿಕೆ, ಚನ್ದ್ರಶಾಲೆ, ಹರ್ಮ್ಯ G.). see B. 5, 41. 97. — ಮೇಲುಬಟ್ಟೆ. superior, fine cloth (ಸುಚೇಲಕ, ಪಟ Si. 223). — ಮೇಲು ಬೀೞು. to come for to quarrel; to outbid; to fall upon, to use force; to become a loss (My.). — ಮೇಲುಬುಕ್ಕಿಹಿಟ್ಟು. superior perfume (ಚೂರ್ಣ, ವಾಸಯೋಗ Si. 229). — ಮೇಲುಭಾಗ. = ಮೇಲ್ಭಾಗ. (Bh. 2, 8, 23). — ಮೇಲುಮದ. excessive pride (Bh. 10, 10, 1). — ಮೇಲು ಮಾಡು. 1. to turn upwards, as the face (My.; B. 5, 21. 143. 295). 2, to do a kindness, to bestow a favour (My.). — ಮೇಲುಮಾಡು. 2. = ಮೇಲುಮಾಳಿಗೆ. (My.). — ಮೇಲುಮಾಳಿಗೆ. = ಮೇಲ್ಮಾಳಿಗೆ. (My.). — ಮೇಲುಮುಚ್ಚಳ. = ಮೇಲ್ಮುಚ್ಚಳ. (My.). ಮನೆಯ ಮೇಲುಮುಚ್ಚಳ (ಪಟಲ, ಛದಿಸ್ Si. 111). — ಮೇಲುಮುದ್ದೆ. = ಮೇಲ ಮುದ್ದೆ. (C.). — ಮೇಲುಮುಸುಕು. = ಮೇಲ್ಮುಸುಕು. (ಪ್ರಾವಾರ q. v., ಉತ್ತರಾಸಂಗ, ಬೃಹತಿಕೆ, ಸಂವ್ಯಾನ, ಉತ್ತರೀಯ Nr.; Si. 224; ಜಳಪ್ಪು Śm. 59; Bh. 6, 9, 39; My.). — ಮೇಲುವತ್ತಿಗೆ. -ಪತ್ತಿಗೆ. the upper-holding: the circumference or periphery of a wheel (ನೇಮಿ, ಪ್ರಧಿ Mr. 285). — ಮೇಲುವಾಸಿ. a beneficial promise (Bh. 8, 22, 42). — ಮೇಲುವಿಲಾಸ. the superscription or direction on a letter, address (My.). — ಮೇಲುವೆರಳು. -ಬೆರಳು. a finger (put) on (the nose, Bh. 3, 2, 2). — ಮೇಲುವೆಸರು. -ಪೆಸರು. a surname (Bh. 2, 9, 29). — ಮೇಲುವೊದಕೆ. -ಪೊದಕೆ. = ಮೇಲುಹೊದಿಕೆ. (Bh. 1, 12, 11). — ಮೇಲುಸೆಱಗು. = ಮೇಲ್ಸೆಱಗು. 2, screen, umbrage (Bh. 2, 5, 41). — ಮೇಲುಸೀರೆ. a superior sīre (ಸುಚೇಲಕ, etc. Si. 223). — ಮೇಲುಸುರು. -ಉಸುರು. panting, a pant (Bh. 7, 15, 46; My.). — ಮೇಲುಹಾಸಿಗೆ. a sheet put over a mattress (ನಿಚೋಲ, ಪ್ರಚ್ಛದಪಟ, ಹಾಸಿಗೇ ಮೇಲೆ ಹಾಸುವ ನವುರುಬಟ್ಟೆ Si. 223; My.). — ಮೇಲುಹೊದಿಕೆ. = ಮೇಲ್ವೊದಕೆ. an upper garment (My.; ಪ್ರಾವಾರ, ಉತ್ತರಾಸಂಗ, etc. Si. 224). 2, a thatch, a roof (My.; ಪಟಲ, ಛದಿಸ್ Si. 111). — ಮೇಲುಹೊೞೆ. a river that has reached an uncommonly high level in its bed (My.; ಪರೀವಾಹ, etc. Si. 83). — ಮೇಲೋಗರ. -ಓಗರ. by-meat: vegetables (My.; ವಾಜ, ಶಾಕ Nn. 124). ಮೇಲೋಗರವ ಬೆಳೆವ ತೋಣ್ಟ (ಶಾಕಕ್ಷೇತ್ರ Nr.). 2, vegetable sauce (My.).

ಮೇಲುಡು mēl-udu. an upper garment (ಪ್ರಾವರಣ, ಸಂವ್ಯಾನ, ಪ್ರಚ್ಛಾದನ, ಉತ್ತರೀಯ Hlā.; ಪ್ರಾವರಣ, ಉತ್ತರೀಯ Mr. 343); the end of a female's garment that is laid over or covers the breast (ಕುಚದ ಮೇಲಿರ್ಪ ಸೆಱಗು Śm. 71; Rām. 1, 5, 30; J. 3, 7). [ಕೌರವಬಳ ಜಳನಿಧಿ ಬೊಬ್ಬಿಱಿದು ಮೇಲುದಂ ಬೀಸಿದೊಡೆ Pb. 12, 202; Ap. 11, 16]. genitive: ಮೇಲುದಱ (Śmd. 135),

ಮೇಲುದಿನ (Bh. 2, 14, 71; J. 6, 46; 11, 8; 30, 7), ಮೇಲುದ (Prll. 3, 29); accusative: ಮೇಲುದಂ (Cpr. 1, 95; J. 5, 60; 18, 21; 25, 3); ablative: ಮೇಲುದಱಿಂ (Cpr. 6, 89). ಮೇಲುದಱ ಸೆಱಂಗನ್ ಓಸರಿಸುವನ್ನಿರೆ (Śmd. 135).

ಮೇಲೆ mēle. = ಮೇಲ್ (Śmd. 146), etc. that is above: above; over; on; upon; upwards; after; afterwards; in addition to; more; farther; for, toward; on the pledge of (somebody's word or property); on account of; in some degree, somewhat (ಅಗ್ರದಲ್ಲಿ Śmd. 149 Cm.; ಆ ಮೇಲೆ 210 Cm.; ಮೇಗೆ 348 Cm.; My.). [ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ತಲೆಯನಿಟ್ಟು ಪರಶುರಾಮಂ ಮಱಿದೊಱಗಿದಾ ಪ್ರಸ್ತಾವದೊಳ್ Pb. 1, 104 va.; Ap. 1, 79 va.]. ಮೇಲೆಯುಂ ಕೆಳಗೆಯುಂ (26). ಅವುದಾನೊನ್ದು ಮರದ ಮೇಲೆ ಮರನನಿರಿಸಿ ಕೆತ್ತಲುಪಟ್ಟುದು ಆ ಅಡೆಯ ಮರನು (ಉದ್ಘನ); ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಸುವ ಚಿತ್ರಕಮ್ಬಳ (ಆಸ್ತರಣ, etc. Nr.). ಹಗಲಿರುಳಾದಡೆ ಗಣರಾತ್ರ ಎಮ್ಬುದು, ಅಲ್ಲಿನ್ದ ಮೇಲೆ ಚಿರರಾತ್ರ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಗಣ್ಡನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಮಿಣ್ಡನ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಹುಟ್ಟಿಸಿಕೊಣ್ಡ ಹಾದರದ ಮಗನು (ಗೋಲಕ Si. 193); ಬಿತ್ತಿದ ಮೇಲೆ ಉತ್ತದು (ಬೀಜಾಕೃತ, etc. 301). ಕಟ್ಲೆ ತುಮ್ಬಿದ ಮೇಲೆ ಚಣಮಾತ್ರಮಿರಲಿಲ್ಲ (Dp. 44). ಪಿಡಿಯೊಳ್ ತುಮ್ಬಿರೆ ಪಂಕ ಮೇಲೆ ತೊಳೆಯಲ್ ತಾಂ ಶುದ್ಧನೇ? (Sś. 64). ಮದನನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ (J. 31, 36). ಸಾವಿರದ ಮೇಲೇಱ್ನೂಱು ಬಸದಿಗಳ್ (Bp. 51, 66). ಅವನ ಮನೆ ನಮ್ಮ ಸಾಲೇ ಹಾದಿ ಮೇಲೆ ಅದೆ (B. 2, 35). ನೀನು ನಿನ್ನ ಗೆಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವನ್ತೆ ಹಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸಹಾ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಾ! (2, 36). ಆ ಪಾರಿವಾಳಗಳು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ (3, 114). ಮುನ್ದೆ ಅವರಿಗೆ ವಿಪತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ (4, 1). ಆ ಪಟ್ಟಣದಿನ್ದ ಕೆಲವು ಹರದಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಒನ್ದು ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿ ಅದೆ (4, 30). ಇಲ್ಲಿನ್ದ ಅಯ್ದು ಹರದಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಇರುವ ರಾಮಪುರವೆಮ್ಬ ಊರಿಗೆ ಹೋಗು! (4, 179). ನಿನ್ನ ಒಣ್ಟೆಯನ್ನು ಬಾವಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ (4, 181). ಅವನು ಪರರಾಜನ ಮೇಲೆ ಹೊಱಟಾಗ್ಯೆ (5, 53). ಉಪಯೋಗದ ಮೇಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬೆಲೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 74). ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲೆ ಊರಿಗೆ ಹೋದನು (My.). ಎಮ್ಮೆ ಕಪ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ಅದೆ (B. 1, 15; My.). ಆ ನಾಡೊಳಗಿನ ತೋಳಗಳು ಕೆಮ್ಪಿನ ಮೇಲಿರುತ್ತವೆ (3, 85). ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಣ್ಣ ತುಸು ಕೆಮ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ಇರುವದು (4, 147). ಅದು ಬಿಳುಪಿನ ಮೇಲೆ ಅದೆ (My.). ಅವನು ಕೋಪದ ಮೇಲೆ (*i. e.* ಕೋಪದಲ್ಲಿ) ಇದ್ದಾನೆ (My.). ಅವನ ಬದುಕಿನ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟನು (My.). ಅವನ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ನಾನು ಇವನಿಗೆ ನೂಱು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟೆನು (My.). ತಪ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ದಣ್ಡಿಸಿದೊಡೆ (Bp. 53, 34). ಮೂಲ ತಿಳಿದವಗೆ ಮೇಲೆ ತೋಱಿಸಬೇಡ (Prv.). see Śmd. 124. 152; Ch. v. 337; Bp. 5, 18; 22, 52; 27, 1; 28, 42; 32, 45; 37, 42. 44; 38, 11; 39, 42; 46, 44; 47, 19; 51, 23. 59. 69; 61, 13. 66; Bh. 1, 5, 9; 1, 8, 5. 65; Rśv. 6, 11 va., twice; 13, 69; J. 3, 21; 20, 12; 13 sum.; 13, 8; 15, 10; 25, 5; 26, 26; 28, 19; 30, 25; Si. 69. 78. 84. 198. 215. 224. 266. 283. 380; ಆ-, ಇನ್ನು-. — ಮೇಲೆ ಇಡು. to put upon (Rśv. 9, 23). — ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಆಗು. to move up and down (B. 4, 150). — ಮೇಲೆಗಡೆ. = ಮೇಲ್ಗಡೆ. (Si. 110). — ಮೇಲೆ ನಡೆ. to march against (Bh. 1, 5, 7). — ಮೇಲೆ ಬರ್. to come upon, to attack (Bh. 1, 19, 19). — ಮೇಲೆ ಬೀಱ್. -ಬೀೞು. (= ಮೇಲು-). to fall upon (Bp. 27, 58; 52, 14; J. 15, 19). 2, to begin to quarrel with. see Prv. s. ಮೇಳದವ. 3, to urge one with impertinence to buy anything (My.). ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಸಕ್ಕಿಗೆ (or ಸೂಳೆಗೆ) ಹಾಗದ ಕಾಸು (ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಅನ್ದ ಹಾಗೆ, Prv.). — ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ. = ಮೇಲ್ಮೇಲ್. up and up, higher and higher, to a great height; one after the other; in a series, in succession; from time to time, continually; before long, by and by (ತೇನ ತೇನ Śmd. II; Ct. I, 97; Kk. 90; Śm. 65; C. Bp. 42, 13; Abhā. 1, 7; B. 4, 161). — ಮೇಲೆವಾಯ್. = ಮೇಲ್ವಾಯ್. see Ch. s. ಮುದ್ದುಗೆಯ್ಯು; Cpr. 6, 40 va. — ಮೇಲೆ ಹೋಗು. to march against. ತಾನು ಹಗೆಯ ಮೇಲೆ (ದಣ್ಡನ್) ಎತ್ತಿ ಹೋಹಲ್ಲಿ ಹಿನ್ದೆ ರಾಜ್ಯವನುಪದ್ರವ ಮಾಡುವವನು (ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ Nr.).

ಮೇಲೆ mēle. ಮೇಲಾ. any black substance used for writing, ink (*cf.* ಮಯ್ಲು). 2, *the indigo plant*. 3, a musical scale.

ಮೇವು mēvu. = ಮೇಹು, etc. grazing; pasturage, feed of any kind (C.; Te. ಮೆಸಗು, ಮೆಸವು, to feed on, etc.). ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮೇವೂ ವಿಶ್ರಾನ್ತಿಯೂ ಬೇಕು (B. 4, 161). ಹಾಗದ ಕೋೞಿ ಮುಪ್ಪಾಗದ ಮೇವು ತಿನ್ದು. — ಮೂಢಗೆ ಹೇೞಿದ ಬುದ್ಧಿ, ಅಡಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಮೇವು. — ಕತ್ತೆ ಮೇದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮೇವಿಲ್ಲ (Prvs.). see ಪುಲ್-, ಮುಂಗಿ-; V. 5, 14 va.; J. 15, 19. [— ಮೇವಳಿ. manner of grazing. ಸೋವಳಿ ಮೇವಳಿ ಬಿಸುವಳಿಯುಂ Pb. 5, 46].

ಮೇಷ mēṣa. = ಮೇಸ. *a ram*. 2, *the sign of the zodiac Aries*. 3, N. of a demon said to possess children (Sk.). 4, winking, twinkling. see ಉನ್-, ನಿ-.

ಮೇಷಕಮ್ಬಲ mēṣa-kambala. *a woollen blanket*.

ಮೇಷಯುದ್ಧ mēṣa-yuddha. a ram-fight (My.).

ಮೇಷಾಣ್ಡ mēṣa-aṇḍa. having ram's testicles: Indra (My.).

ಮೇಷಿ mēṣi. an ewe. (R.).

ಮೇಸ mēsa. Tbh. of ಮೇಷ. (Śmd. 335).

ಮೇಸು mēsu. = ಮೇಯಿಸು (C.). [colloq.]. ಒಬ್ಬ ಕುಱುಬಹುಡುಗನು ಕುಱಿಗಳನ್ನು ಮೇಸುವದಕ್ಕೆ ದಿನಾಲು ಅಡವಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು (B. 2, 34). ಎಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ದನಕಱುಗಳನ್ನು ಆ ಭೂಮಿಯೊಳಗೆ ಮೇಸುತ್ತಾರೆ (5, 114).

ಮೇಸ್ತ್ರಿ mēstri. a head workman (My.; Te., M., Mhr.; fr. Portuguese mestre).

ಮೇಹ mēha. urine. 2, *urinary disease, excessive flow of urine, diabetes; gonorrhoea* (ಮೂತ್ರರೋಗ, ರಕ್ತಮೇಹ ಬಿಳೇಮೇಹ ಎಮ್ಬ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರ G.). 3, venereal disease (My.). — ಮೇಹಕಾವು. morbid heat from venereal disease (My.). — ಮೇಹವೆಟ್ಟೆ. = ಮೇಹಕಾವು. (My.).

ಮೇಹಕಾಸ mēha-kāsa. a cough caused by venereal affections (My.).

ಮೇಹಕ್ಷಯ mēha-kṣaya. consumption occasioned by venereal disease (My.).

ಮೇಹಗ್ರನ್ಥಿ mēha-granthi. venereal herpes (My.).

ಮೇಹಜಾಡ್ಯ mēha-jāḍya. = ಮೇಹರೋಗ. (My.).

ಮೇಹನ mēhana. passing urine. 2, *the penis*. 3, urine.

ಮೇಹರೋಗ mēha-rōga. = ಮೇಹ No. 2. (My.).

ಮೇಹವಾಯು mēha-vāyu. rheumatism, cramp, or flatulence from venereal disease (My.).

ಮೇಹಶೂಲೆ mēha-śūle. venereal pains in the abdomen (My.).

ಮೇಹು mēhu. = ಮೇವು. (Cpr. 4, 47; Bp. 60, 27. 31. 34; Bh. 3, 6, 60). ಮೇಹಿಂಗೆ (Bp. 58, 44). — ಮೇಹುಗಾಡು. -ಕಾಡು. = ಮೇಪುಗಾಡು. the wild or jungle where beasts graze, pasture-ground (Bh. 3, 13, 17; 7, 1, 12). — ಮೇಹುನಾಡು. pasture-ground (Bh. 3, 7, 10).

ಮೇಹುಕಾಱ mēhu-kāṟa. a man who eats roots, berries, etc. (Bh. 6, 1, 11).

ಮೇಳ mēḷa. = ಮೇಲ Nos. 1-6, q. v. 7, mirth, merriment, jest, sport, joking, fun (ಅಲ್ಲಣಿಗೆ, ಸಬ್ಬವ Śmd. II; ಅಲ್ಲಣಿಗೆ Śmd. 25;

ಅಲ್ಲಣಿಗೆ Ct. 1, 30; ಸಬ್ಬವ I, 26; ಅಲ್ಲಣಿ, ಸಬ್ಬವ Kk. 78; ಸಬ್ಬವ, ಅಲ್ಲಳಿ Śm. 53). [ತಮ್ಮೊಡನಾಡಿಗಳಪ್ಪ ಮೇಳದ ಸಬ್ಬವದ ನಗೆಯ ತೆಗಱು ನವರನೆಮ್ಮ ಬಱುಯಟ್ಟಿದನ್ದು ಬನ್ನಿಂ Pb. 2, 95 va.]. ಮೇಳದ ರಥ (ಪುಷ್ಪರಥ Mr. 285). ಮೇಳ ಕೂಡಿಸದೆ, ತಾಳ ಬಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). see ಮೆಯ್-, Cpr. 8, 53; Abh. P. 12, 74; J. 6, 47; 7, 6. 8, a musical instrument (see ನುಡಿ-). [— ಮೇಳಗಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. a mock fight, battle. ಕಾದುವ ಮಾಟಕ್ಕೆಯಲ್ಲವಿದು ಕೆಮ್ಮನೆನೆಪ್ಪಿನ ಮೇಳಗಾಳಗಂ ಗಾದುವ ಮಾಟಕ್ಕೆ Pb. 13, 43]. — ಮೇಳಂಗೆಯ್. -ಂ-ಕೆಯ್. to tune (a lute, etc. Rśv. 1, 135 va.; 11, 87). — ಮೇಳಂಗೂಳ್. -ಂ-ಕೂಳ್. to join (v. i., Rśv. 9, 29). [— ಮೇಳದಂಕ. -ಅಂಕ. = ಮೇಳಗಾಳಗ. ಅಱುಗಾಳನನ್ತೆ ದಾಯಮ್ಪಡೆದುಂ ಮೇಳದಂಕದನ್ತೆ ಸುಱುಯಱುದುಂ Pb. 6, 72 va.]. — ಮೇಳದವ. -ಅವ. a man belonging to a set of performers (My.). ಕುಣಿಯಲಾಱದ ಚೂಡ್ಡಿ ಮೇಳದವನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಳು (Prv.). — ಮೇಳದವಳ್. -ಅವಳ್. ಮೇಳದವಳು. a dancing-girl (Bp. 5, 43; My.). 2, = ಮೇಳದಾಕೆ. ಒಡ್ಡೊಡ್ಡೊಡ್ಡೆನುತೊಡ್ಡಿ, ಮೇಳದವಳ್ ಕುಂಕುಮವಾರಿ ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಪೊಯ್ದಳ್ (Śmd. 231). — ಮೇಳದಾಕೆ. -ಆಕೆ. a female buffoon, etc. (ಸಬ್ಬವಕಾತಿ Ss.; Śm. 74; ಸಬ್ಬವಗಾತಿ Kk. 28, o. r. -ಕಾತಿ). — ಮೇಳದಾತ. -ಆತ. a male buffoon (ಪರಿಹಾಸ, ದ್ರವ, ನರ್ಮ Hlā.).]

ಮೇಳಗಾಱ mēḷa-gāra. = ಮೇಳದವ. (My.).

ಮೇಳಣೆ mēḷaṇe. Tbh. of ಮೇಲನ. meeting, etc. (Cpr. 7, 97).

ಮೇಳಮ್ಬ mēḷamba. the black humble bee (ತುಮ್ಬಿ Śmd. II; ಆಱಿ, ಬವರ, etc., ಚಿತ್ರವಿಹಗ Śm. 27; ತುಮ್ಬಿ, etc. Kk. 14. 90; Te. ಮಿಳಿನ್ದ, Mhr. ಮಿಲಿನ್ದ).

ಮೇಳಯ mēḷaya. uniting, joining, union. — ಮೇಳಯ ಮಾಡು. to join (v. t.), to get ready (Bh. 8, 24, 14).

ಮೇಳಯಿಸು mēḷayisu. (Śmd. 65). to meet, to come together, to combine (Mr. 361). 2, to join, to put to (Grj. 2, 106 va.; 10, 38; Rām. 3, 6, 48); to bring together, to assemble (J. 25, 10).

ಮೇಳಯ್ಸು mēḷaysu. = ಮೇಳಯಿಸು. to come together (Bp. 42, 14); to form a member of a meeting. ಮೇಳಯ್ಸಿ ನಾನಾ ರವಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಗೆಯ್ವವಂ (ಚರ್ಮಣ, ವಾಗ್ಮಿ Mr. 360).

ಮೇಳವ mēḷava. union (Rām. 6, 11, 7); an assembly, a meeting (Bh. 2, 2, 1); harmony (J. 33, 19); a chorus, a dance accompanied with song and music (Bp. 4, 7. 8; J. 33, 26).

ಮೇಳವಣಿ mēḷavaṇi. a chorus, a dance accompanied with song and music (Bh. 1, 12, 20).

ಮೇಳವಿಸು mēḷavisu. to bring together; to mix; to join [ಮಾಣಿಕ್ಯದ ಮಣ್ಪಪದೊಳಗೆ ಏಳು ಚಿತ್ರಕರೊಡನೆ ಮೇಳವಿಸಿದನು ಮಹಾಮನ್ತ್ರಗಳನು Cv. 948]; (Bp. 3, 27; 4, 35; 38, 14); to fasten (Cpr. 7, 80); to get ready (Bh. 8, 24, 49); to form and prepare, as a plot (Bp. 11, 4).

*ಮೇಳಾಪ mēḷāpa. = ಮೇಲಾಪ. group, etc. ಗಣ ಮೇಳಾಪವೆಮ್ಬಲಗಿನಿನ್ದಿಱುವೆ Bv. 699; Cv. 719.

ಮೇಳಿಗೆ mēḷige. a concourse or mass of people, an assembly (Bp. 11, 4).

ಮೇಳಿಸು mēḷisu. to join (v. i.), to unite, etc. (ಸಂಯೋಗ Śmd. Dh.; Cpr. 10, 5; Abh. P. 3, 155; 5, 58; 16, 61). [ಕರಂ ಮೇಳಿಸಿದಪ್ಪುದೆನ್ನೆದೆಯಂ Pb. 1, 96; Ap. 3, 30]. ರುಧಿರಂ ದಿಗನ್ತಮಂ ಮೇಳಿಸೆ (Abh. P. 13, 63). 2, to join for coition (Abh. P. 9, 152).

ಮೈ mey (mai). for Kannaḍa and some Tbh. words that appear with this initial in writ or print see s. ಮಯ್ and ಮೆಯ್; e. g. ಮೈ = ಮೆಯ್, etc.; ಮೈದ = ಮಯ್ದ; ಮೈದುನ = ಮಯ್ದುನ; ಮೈಲಾರ = ಮಯ್ಲಾರ; ಮೈಲಿ, ಮೈಲಿಗೆ = ಮಯ್ಲಿ, ಮಯ್ಲಿಗೆ; etc.

ಮೈತ್ರ maitra. (fr. ಮಿತ್ರ). of or belonging to a friend; of or belonging to Mitra. 2, friendship, friendliness, good-will (ಸ್ನೇಹ, ಪ್ರೀತಿ, etc. Mr. 430; Bp. 18, 59); association, intimate connection, union. 3, a friend (My.). ಚೈತ್ರದಲ್ಲಿ (when it is very hot) ಮೈತ್ರನಾದರೂ ಮೆಯ್ ತಗಲಿಸಕೂಡದು (Prv.).

ಮೈತ್ರಾವರುಣ maitrāvaruṇa. of or belonging to Mitra and Varuṇa: *Vālmīki*. 2, Agastya.

ಮೈತ್ರಾವರುಣಿ maitrāvaruṇi. *Agastya*. 2, Vasiṣṭha. 3, Vālmīki.

ಮೈತ್ರಿ maitri. *friendship*. 2, a friend. ಮಿಗಿಲಾದವನ ಹತ್ತರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ನಗೆಗಾಱನ ಹತ್ತರ ಮೈತ್ರಿ ಸಲ್ಲ (Prv.).

ಮೈತ್ರೆ maitre. N. of the wife of one of the chief ṛiṣis (Mr. 258).

ಮೈತ್ರೇಯ maitrēya. friendly. 2, N. of a ṛiṣi (My.).

ಮೈತ್ರ್ಯ maitrya. *friendship*.

ಮೈಥುನ maithuna. (fr. ಮಿಥುನ). paired; united by marriage. 2, *union, connection*. 3, *copulation, coitus*. 4, marriage, matrimony (*cf.* ಮಯ್ದುನ). see ಕೂಡು, ಗೆಬ್ಬು, ಸುನ್ನ.

ಮೈದಾನ maidāna. a plain, a level tract (My.; Te., M.; Mhr., H.).

ಮೈನ maina. the Goravaṅka, a kind of jay, Gracula religiosa (C.; Mhr., H. ಮೈನಾ; Te.; M. ಮೈನಾಗ, ಮೈನಾನ್).

ಮೈನಾಕ maināka. N. of a mountain (son of Himavat by Mēnā). (Grj. 2, 106 va.; Bp. 19, 27).

*ಮೈನ್ದವಾಳೆ mainda-bāḷe. a variety of plantain. ಎಳ ಮೈನ್ದವಾಳೆಯೆಲೆಯ ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆಗಳಿಂ ಬೀಸಲ್ವೇಱು Pb. 5, 6 va.

ಮೈಮೆ maime. = ಮಯ್ಮೆ. Tbh. of ಮಹಿಮೆ (Śmd. 361; Ct. II, 85; Cpr. 4, 11; 5, 23; Grj. 10, 79 va.). [ತತ್ಪ್ರಧಾನನ್ದನರುದ್ಯೋಗದ ಚಾಗದ ಯಾಗದ ಭೋಗದ ಮೈಮೆಗೆ ಸುಯೋಧನಂ ಬೆಱಗಾದಂ Pb. 6, 67; Ap. 1, 72]. — ಮೈಮೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to obtain greatness, etc. (Śśv. 2, 6).

ಮೈರೇಯ mairēya. *a kind of spirituous liquor;* toddy (ಆಸವ, ಕಲ್ಲು, etc., ಕಳ್ Mr. 221; Tu. ಮಾರ).

*ಮೈಲಾರ mailāra. idol of a goddess. ಒಳ್ಳಿಯ ಮೈಲಾರನವೊಳಗೆಲ್ಲ ಸಣಬು ಹೊರಗಣ ಬಣ್ಣ ಕರ ಲೇಸಾಯಿತ್ತಯ್ಯ Bv. 280.

ಮೈಲಿ maili. = ಮಯ್ಲಿ 1 & 2. impurity, etc.; a mile.

ಮೈಲಿಗೆ mailige. = ಮಯ್ಲಿಗೆ. impurity.

ಮೈಸಿ maisi. Tbh. of ಮಹಿಷಿ (Śmd. 361). — ಮೈಸೂರು. the town, or country, of Mysore (Si. 329; C.; B. 3, 28).

ಮೊಕ್ mok. P. p. of ಮೊಗೆ 1, in ಮೊಕ್ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಮೊಕ moka. Tbh. of ಮುಖ. (My.; Te.). — ಮೊಕಮಡಿಯನಾಗಿ. -ಅಡಿಯನ್-ಆಗಿ. with the head downwards, topsy turvy. see Prv. s. ಮಾಸೆ. — ಮೊಕವಾಡ. = ಮೊಗವಡ, ಮೊಗವಾಡ.

ಮೊಕತಾ mokatā. = ಮೊಕ್ತಾ. (My.). in front, etc.

ಮೊಕದ್ದಮೆ mokaddame. an affair, a matter; a case, civil or criminal (My.; Te.; Mhr., H. ಮುಕದಮಾ).

ಮೊಕರರು mokararu. settled, fixed, certain (My.; Br.; Mhr., H. ಮುಕರರ).

ಮೊಕರೂರು mokarūru. = ಮೊಕರರು. (My.).

ಮೊಕಾಬಿಲೆ mokābile. = ಮುಕಾಬಿಲೆ. collation, etc. (My.).

ಮೊಕಾಮು mokāmu. = ಮುಕ್ಕಾಮ್, ಮೊಕ್ಕಾಮು. a place of alighting: a stage; encamping; a place of residence (My.; Br.; Mhr., H. ಮುಕಾಮು).

ಮೊಕೋಬ **mokōba.** a fragrant powder that is taken with snuff, etc. (My.; H.).

ಮೊಕ್ಕ **mokka.** = ಮೊಕ್ಕೆ. Tbh. of ಮೋಕ್ಷ. a species of tree the ashes of which are used as a cautery. ಮೊಕ್ಕದ ಮರ (ಗೋಲೀಢ, ಝಾಟಲ, ಘಣ್ಟಾಪಾಟಲಿ, ಮೋಕ್ಷ, ಮುಷ್ಕಕ Nr.; St. & Pl.: Calosanthes indica Blum.).

***ಮೊಕ್ಕನೆ mokkane.** an imitative sound. ಮೊಕ್ಕನೆ ಪೋಗೆಚ್ಚಂ Vr. 62, 12.

ಮೊಕ್ಕಳ mokkaḷa. (Śmd. 49). = ಮೊಗ್ಗರ. a heap, a mass, an assemblage (ಮೊಗ್ಗರ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಗೊನ್ದಣಿ, ತೆರಳ್ಚೆ, ಒಬ್ಬುಳಿ, ಹೊರಳಿ, ಮೊತ್ತ, ಮೊಗ್ಗರ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Śm. 54; ನೆರವಿ 111; Te. ಮೂಕ); abundance; abundant, much, exceeding, etc. (ವೆಗ್ಗಳ Śmd. 168 Cm.; ಪ್ರಾಜ್ಯ, ಭೂರಿ, ಬಹುಲ, ವಿಪುಲ, ಪುಷ್ಕಲ, etc. Hlā.; ಅಗುನ್ದಲೆ, etc., ಪಿರಿದು Kk. 49; ಅಗುನ್ದಲೆ, ಕರ, ನೆಱೆ, ನೂಳದು, ಅಯ್ದೆ, ಪೊಮ್ಮುಱು, etc., ಅಧಿಕ Śm. 58; ಅಧಿಕ 111; *cf.* ಮುಕ್ಕುಱು 1 & 2; T. ಮುಡುಗು, ಮೊಯ್, to swarm as bees, etc., to throng; a crowd, throng). [ಪೇಱೊಡಿದು ಮೊಕ್ಕಳಮುಪಮಾಖ್ಯಾತಮುಪ್ಪ ತತ್ಪಾಖ್ಯಾತಂ Kr. 3, 76; Pb. 10, 23; Ap. 2, 63]; (see Cpr. 6, 88; 8, 47; Bp. 40, 58; V. 40, 75). — ಮೊಕ್ಕಳದ ರಾಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 3).

ಮೊಕ್ಕಾಮು **mokkāmu.** = ಮೊಕಾಮು, etc. camp. (My.).

ಮೊಕ್ಕು mokku. = ಮೊಱುಗು 2, q. v. an obeisance.

***ಮೊಕ್ಕೆನೆ mokkene.** = ಮೊಕ್ಕನೆ. — ಮೊಕ್ಕು ಮೊಕ್ಕೆನೆ. rep. ಶರಾಳಿಗಳೆಯ್ದೆ ಚಕ್ಕು ಚಕ್ಕೆನೆ ಕೊಳೆ ಮೊಕ್ಕು ಮೊಕ್ಕೆನೆ ಶಿರಂಗಳುರುಳ್ದುವು Pb. 12, 119.

ಮೊಕ್ಕೆ **mokke.** = ಮೊಕ್ಕ. ಮೊಕ್ಕೇ ಮರ (ಗೋಲೀಢ, etc. Si. 130; Te.).

ಮೊಕ್ತಾ **moktā.** = ಮೊಕತಾ. in front, before, face to face (My.).

ಮೊಕ್ತಿಯಾರ್ **moktiyār.** ಮೊಕ್ತಿಯಾರ. absolute, free; a plenipotentiary (Mhr., H. ಮುಕ್ತ್ಯಾರ, ಮುಖತ್ಯಾರ); independence, plenipotency (My.); an agent, an attorney. see Prv. s. ಬೇರೋಜುಗಾಱ. — ಮೊಕ್ತಿಯಾರ್ನಾಮ, a power of attorney (My.; Mhr. ಮುಖತ್ಯಾರ–).

ಮೊಕ್ತಿಯಾರಿ **moktiyāri.** full powers or authority delegated: absolute state, etc. (My.; Mhr. ಮುಖತ್ಯಾರೀ).

ಮೊಕ್ತೇಸರ **moktēsara.** = ಮುಕ್ತೇಸರ. a headman; a chief officer (My.; H.).

ಮೊಖಮಲ್ಲು **mokhamallu.** = ಮುಖಮಲ್ಲು. velvet (My.).

ಮೊಗ್ mog. = ಮೊಱೆ 3, etc. refuge, shelter. — ಮೊಗ್ಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. a rock of shelter or a sheltered rock (Bh. 3, 18, 30).

ಮೊಗ moga. 1. P. p. of ಮೊಗೆ 1, in ಮೊಗ ಮೊಗದು (Bp. 56, 12; 58, 68; C. Bp. 28, 20; J. 6, 39; 8, 39).

ಮೊಗ moga. 2. = ಮೊಗು, etc. a child [colloq.]. (My.).

ಮೊಗ moga. 3. = ಮೊಗಸಿ. P. p. of ಮೊಗಸು, in ಮೊಗ ಮೊಗಸು s. ಮೊಗಸು 1.

ಮೊಗ **moga.** Tbh. of ಮುಖ. face, etc. (Śmd. 340. 355; ಮುಖ, ಆಸ್ಯ Hlā.; ಮುಸುಡು Śm. 71; My.). [ಮೊಗಮೆಮ್ಮುದಮ್ಬುಜದಲರ್ Kr. 3, 25; Pb. 1, 141 va.; Ap. 1, 74]. ಮೊಗದೊಳ್ ಮೆಲ್ದಂ (Śmd. 163). ಮೊಗ ನೋಡಿದಂ or ಮೊಗಂ ನೋಡಿದಂ (200). ಕೆಮ್ಬುಪ್ಪಕಾಲ್ ಮೊಗಂಗಳಿಂ ರಾಜಹಂಸೆಗಳ್ (Hlā.). see Cpr. 3, 85; Bp. 5, 20; Rśv. 11, 10; 13, 18 va.; J. 8, 39; 15, 3; ಅಗ್ಗಿ–, ಅಯ್–, ಅಱು–, ಕರಿ–, ನಗೆ–, etc. — ಮೊಗಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. to put (a person) to shame whilst facing (him, ಅವನ or ಅವನನ್ನು My.). ಮೊಗಗೆಡಿಪ ಖಣದೊಳಗೆ ಸುಡುತಿರುವ ಚಿನ್ತೆ (Sarpabhūṣaṇa in B. 5, 320). — ಮೊಗಗೊಡು. -ಕೊಡು. to turn the face towards one (My.). [— ಮೊಗಂಗಿಡು. -ಕಿಡು. to lose one's face, to be in a stupor. ಬಿರಿದೊನ್ದು ಮುಗುಳ ಕಮ್ಪಿನೊಳೆ ಮೊಗಂಗಿಡುವುವು ತುಮ್ಬಿಗಳ್ Pb. 1, 56]. — ಮೊಗಂಗುಡು. -ಂ-ಕುಡು. = ಮೊಗಗೊಡು. (Cpr. 6, 83). — ಮೊಗ ಚಿಟ್ಲಿಸು. = ಮೊಗ ಸಿಣ್ಡ್ರಿಸು. to express contempt or disgust by the face, to frown (My.; Te. ಮುಖಮು ಚಿಟ್ಲಿಂಚು). — ಮೊಗದಣ್ಡೆ. a face looked upon as a wreath (Bh. 6, 4, 36). — ಮೊಗದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. a lotus-like face (Rśv. 10, 8; 13, 102; J. 3, 22). — ಮೊಗದಿರುಹು. -ತಿರುಹು. to turn the face (J. 2, 53). — ಮೊಗದೊಡಗು. -ತೊಡಗು. to form tops or crests (as waves, J. 12, 13). — ಮೊಗದೊಳೆ. -ತೊಳೆ. to wash the face (J. 30, 42). — ಮೊಗದೋಱು. -ತೋಱು. to show the face (J. 17, 34). [— ಮೊಗನ್ದಿರಿ. -ತಿರಿ. to turn the face, to retreat. ಉಱದರಸು ಮುಕ್ಕಳಿಲ್ಲಂ ಕರ್ಣ ಶಲ್ಯರ್ ಮೊಗನ್ದಿರಿದುದಂ ಕಣ್ಡು ಮನಂಗೆಟ್ಟು Pb. 3, 71 va.]. — ಮೊಗ ಬಾಡು. the face to become pale (Bp. 54, 81). — ಮೊಗಮಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to put the face, mouth, or trunk (Abh. P. 13, 76 va.; Rśv. 5, 79). — ಮೊಗ ಮಿಡು. -ಇಡು. = ಮೊಗಮಿಕ್ಕು. (J. 15, 45). — ಮೊಗಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. to obtain a (conciliatory, kind) face (or look from another), to win over, to conciliate, to pacify; to be civil, etc. (ಅನುನಯ Śmd. Dh.). [— ಮೊಗಮ್ಬುಗಿಸು. -ಪುಗಿಸು. to cause to enter. ಅನ್ತಾ ದನ್ತಿಘಟೆಗಳನಾರೋಹಕರ್ ತೋಱುಕೊಟ್ಟೊನ್ದೊನ್ದರ್ಕೆ ಮೊಗಮ್ಬುಗಿಸಿದಾಗಳ್ Pb. 10, 93 va.]. — ಮೊಗಮ್ಬುಗು. -ಪುಗು. 1. the face to enter: to meet in front, to face (Cpr. 5, 39 va.; 5, 79; 10, 83; Abh. P. 13, 81). — ಮೊಗಮ್ಬುಗು. -ಪುಗು. 2. facing. ಮೊಗಮ್ಬುಗುತರ್. to face (Abh. P. 13, 81). [ನಗೆಮೊಗಮಂ ಪೊದಟ್ಟಲರ್ದ ತಾವರೆಯೆಮ್ಬ ವಿಮೋಹದಿಂ ಮೊಗಮ್ಬುಗಲೊಡಂ Pb. 5, 10. — ಮೊಗಂ ಮುರಿ. to twist the face (in pain). ಉನ್ನತ ಮಸ್ತಕ ಸ್ಥಳದೊಳಮ್ಬುಗಳಟ್ಟುಡಿದಿರ್ದೊಡೆ... ಇಟ್ಟುಱನೊಳ್ ಕಿಱಿ ... ಮೊಗಂ ಮುರಿಯದಳ್ಕದೆ... ಇರ್ದರ್ Pb. 11, 3]. — ಮೊಗರಮ್ಬು. = ಮೊಗವಡ. (C. Bp. 47, 44; Bh. 7, 4, 9; 9, 2, 42; Rśv. 6, 11 va.). — ಮೊಗರಾಗ. (Śmd. 207). red or bright colour of the face. — ಮೊಗರಾಗಂಗಿಡು. -ಂ-ಕಿಡು. bright colour of the face to disappear (Abh. P. 7, 163 va.). — ಮೊಗವಡ. -ಪಡ. = ಮೊಕವಾಡ, etc. a kind of head-stall for horses and oxen (Grj. 6, 56 va.; 7, 46; Bh. 9, 2, 42; My.). [ಇಕ್ಕಿದ ಲೋಹವಕ್ಕರೆಗಳುಮುಚಿರದ ಮೊಗವಡಂಗಳುಂ ಕಟ್ಟಿದ ಪಱಯಿಗೆಗಳುಂ Pb. 10, 51 va.]. 2, a cloth made to cover the face (of elephants, Abh. P. 13, 74). 3, a mask (My.; Mhr. ಮುಖವಟಾ, ಮುಖೋಟಾ). 4, a muzzle (My.; Mhr. ಮೋವಾಳೀಂ). — ಮೊಗವರಿಗೆ. -ಪರಿಗೆ. a shield to protect the face (Bh. 6, 4, 89; 9, 2, 42). — ಮೊಗವಱು. -ಅಱು. to know the face (of a person): to be more or less familiar with, to be acquainted with. — ಮೊಗವಱಿಕೆ. -ಅಱಿಕೆ. acquaintance, intimacy (ಪರಿಚಯ, ಸಂಸ್ತವ Mr. 454). — ಮೊಗವಱಿತ. -ಅಱಿತ. = ಮೊಗವಱಿಕೆ. (ಸಂಸ್ತವ, ಪರಿಚಯ Hlā.). — ಮೊಗವಲರ್. -ಅಲರ್. the face to bloom or become bright (Bp. 24, 44). — ಮೊಗವಲರಿಸು. -ಅಲರಿಸು. to cause the face to bloom, etc. (Bp. 45, 36). — ಮೊಗವಾಡ. (-ಪಾಡ). = ಮೊಗವಡ Nos. 1 & 3. (My.). — ಮೊಗವಾಸ. Tbh. of ಮುಖವಾಸ. (J. 12, 6; 15, 24. 44. 45). — ಮೊಗಸನ್ನೆ. a sign of the face (Bh. 4, 19, 43). — ಮೊಗಸಸಿ. a moon-like, lovely face; the face considered as a moon (Rśv. 1, 135 va.). — ಮೊಗಸಾಲೆ. a front verandah (ಪ್ರಘಣ, ಪ್ರಘಾಣ, ಅಲಿನ್ದಕ Hlā.; Rśv. 13, 1 va. & 61 va.; My.). [ಹಮ್ಯಾಗದೆರಡನೆಯ ಮೊಗಸಾಲೆಯೊಳ್ Pb. 4, 43 va.]. — ಮೊಗ ಸಿಣ್ಡ್ರಿಸು. = ಮೊಗ

ಚಿಟ್ಲಿಸು. (My.). — ಮೊಗಸಿರಿ. = ಮುಖಶ್ರೀ. beauty of the face (Rśv. 13, 59 va.). — ಮೊಗಸೂರಿಗೆ. a sword or knife attached to the forepart (of a carriage, Bh. 9, 2, 43).

ಮೊಗಚು mogacu. = ಮಗಚು, etc. to turn upside down. (My.).

ಮೊಗಟ mogaṭa. = ಮಗಟ, etc. silken cloth. (My.).

ಮೊಗಡು mogaḍu. = ಮೊಗಳು. (My.).

ಮೊಗದು mogadu. = ಮೊಗೆದು. P. p. of ಮೊಗೆ 1.

ಮೊಗದುಂ mogaduṁ. = ಮುಗುದುಮ್ಮಿ. — ಮೊಗದುಂ ಸಕ್ಕರೆ. a kind of sugar (ಫಾಣಿತ Si. 312; My.).

***ಮೊಗಪೆ mogape.** a vessel for lifting water. ಖಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಮ್ಬುದೊನ್ದು ಱಾಟಣದೊಳಗಮ್ಮ ನೀಂ ಮೊಗಪೆಯಾದೆ Ap. 3, 71; ಒನ್ದುಮಲ್ಲಲ ಕೂಱುಮನೊನ್ದು ಮೊಗಪೆ ನೀರುಮಂ ನೆಲಮನೆಯೊಳ ಗಣ್ಗೆ ನೀಡಿದೊಡನಿಬರುಂ ಪಚ್ಚುಗೊಣ್ಡುಣ್ಬರ್ Vr. 182, 10.

ಮೊಗಱು mogaṟu. (ಮೊಗರು). (fr. ಮುಗುಱು?). the state of being (still partly) covered (?). — ಮೊಗಱುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. (= ಮುಗುಳ್ಗಾಯ್). a fruit that has just come out of the flower, a very small fruit (My.). — ಮೊಗಱುಬದನೆ. a badane that is still very young (My.).

ಮೊಗಲ mogala. a mogul (My.; B. 4, 3; Mhr., H. ಮೋಗಲ).

ಮೊಗಲಾಯಿ mogalāyi. relating to the moguls (My.; Br.; Mhr.).

ಮೊಗಸು mogasu. 1. to begin to exert oneself, to make oneself ready for work, to act zealously after (or for) a contrived plan, to exert oneself (ಉದ್ಯೋಗಾರಮ್ಭ Śmd. Dh.; ವಿರಚಿತೋದ್ಯೋಗ Śm. 110; T. ಮುಯಲ್, ಮುಯಲು, to apply oneself to a thing, to make effort; Te. ಮೊನೆ, to busy himself, engage in; to prepare, be ready; ಮೊಗೆಕೊನು, to begin. = ಮೊದಲು ಪೆಟ್ಟು). [ಅಱುವತ್ತು ಸಾಸಿರಂಗಳ್ ನೆಱೆದವು ಬರಿಸಂಗಳೆನ್ದು ದಿಗ್ವಿಜಯದೊಳಟ್ಟಱನೊಳಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಮೊಗಸಿದನಱಿಕೆಯು ಪಱೆ ಪಲವುಮೆಸೆಯೆ ಭರತಮಹೀಶಂ Ap. 14, 2]. see Cpr. 8, 4 va.; Abh. P. 1, 77; 12, 9; Rām. 6, 46, 16; Bh. 6, 4, 101; 7, 5, 39; 7, 18, 14; J. 8, 39; 28, 45. — ಮೊಗ ಮೊಗಸು. rep. to exert oneself very much (J. 12, 22).

ಮೊಗಸು mogasu. 2. = ಮುಗುಸು 2, etc. desire, wish (ಇಚ್ಛೆ Śm. 50. 110).

ಮೊಗಸು mogasu. 3. (fr. ಮೊಗೆ 5. = ಮುಸುಕು 1, etc.). to cover, to fall upon, to attack [ಅರಲ ಮುಗುಳ್ಗೆ ಮೊಗಸಿದಳಿಕುಳಂಗಳಿಂ Pb. 1, 58; Ap. 10, 30]; (J. 8, 31).

ಮೊಗಳು mogaḷu. = (ಮುಗಿಲ್), ಮೊಗಡು. the ridge of a roof (My.; Te. ಮುಗಡು, ಮೊಗಡು, ಮೊಗಲು, ಮೊಗುಟು, ಮೋಡು; M. ಮುಗುಡು, ಮುಗಳ್; T. ಮುಗುಡು; see s. ಮೊರಡು 2).

ಮೊಗೞ್ mogaḻ. = ಮಗುೞ್. to return. (V. 36, 65 va.).

ಮೊಗಿಸು mogisu. to cause to lade, etc. (My.).

ಮೊಗು mogu. = ಮಗವು, ಮಗು, etc. a child (My.; ಪೋತ, ಪಾಕ, ಅರ್ಭಕ, ಡಿಮ್ಭ, ಪೃಥುಕ, ಶಾವಕ, ಶಿಶು Si. 179; ಭ್ರೂಣ, ಅರ್ಭಕ 418; ಪೋತ, ಶಿಶು 422; ಗರ್ಭ, ಅರ್ಭಕ 441).

ಮೊಗುಂ moguṁ. general, undefined, not particularized (My.; Mhr., H. ಮೋಘಮು).

ಮೊಗುಚು mogucu. = ಮೊಗಚು, etc. (My.). ಕಿವಿ ಕೇಳದಿದ್ದರೆ ಕೆಯ್ ಮೊಗಚದೇ? (Prv.).

ಮೊಗುಟ moguṭa. = ಮೊಗಟ, etc. (My.).

ಮೊಗುವು moguvu. = ಮೊಗು, etc. (My.; ಪೃಥುಕ Si. 404; ಡಿಮ್ಭ, ಶಿಶು 440).

ಮೊಗುವುತನ moguvutana. childhood (Bh. 1, 3, 17).

ಮೊಗುಸು mogusu. = ಮುಗುಸು 2, q. v., etc.

ಮೊಗೆ moge. 1. to take (water with a vessel out of a pond, tank or stream for one's use, Abh. P. 7, 105; 7, 105 va.; J. 6, 6; My.; ಜಲಾಕರ್ಷಣ Śmd. Dh.; T. ಮುಗ, ಮೊಳ್ಳು; Te. ಮುಂಚು). 2, to lade, to lade out (any fluid with a small vessel, etc. out of a larger one). to scoop, to bale [Tu. ಮುಗೆ]; (ಜಲವಮೊಗೆ Śm. 82; My.). P. ps. ಮೊಕ್, ಮೊಗ, ಮೊಗದು, ಮೊಗೆ, ಮೊಗೆದು. see Bp. 56, 31; Bh. 8, 23, 11; J. 12, 8. Dp. 155, pallavi.

ಮೊಗೆ moge. 2. = ಮೊಗ 1, etc. P. p. of ಮೊಗೆ 1, in ಮೊಗೆ ಮೊಗೆದು (Grj. 4, 131; Bp. 56, 9; Bh. 8, 21, 4).

ಮೊಗೆ moge. 3. the state of (water) being sufficient to be taken (out of a pond, etc.). [ಕೊಕ್ಕರಿಸದೆ ಬಗಸಿರೆಯಿನಳುಕ್ಕೆಯೆ ಮೊಗೆಮೊಗೆದು ನೆತ್ತರಂ ಪವನಸುತಂ Pb. 12, 153]. see Prv. s. Tbh. ಮಗೆ.

ಮೊಗೆ moge. 4. = ಮಗೆ, etc. a small earthen vessel for lading out, etc. [Tu. ಮುಗೆ]; (ಘಟಭೇದ Śmd. Dh., o. r. ಭೂಭೇದ; ಕುಮ್ಭದ ಭೇದ Śm. 82; ಅಣಿಮಣಿಕೆ Mr. 211; My.). ಮೊಗೆ ಮಾಡದ ಕುಮ್ಬಾಱ ಗುಡಾಣ ಮಾಡ್ಯಾನೇ? — ಮುಘೇ ನೀರು ಮೊಗೇಲಿಡು! ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಮೊಗೆನೀರು. a moge-full of water. ಮೊಗೆನೀರಿನೊಳಗೊನ್ದು ನೆಗಱಾಡಿದನ್ದಿಗೆ ತಗುಣಿ ಹೆಬ್ಬುಲಿಯ ಹಿಡಿದನ್ದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಗೆಯ ನಮ್ಬುವದು (Sp.). — ಮೊಗೆವಾಲ್. -ಪಾಲ್. a moge-full of milk (Bp. 1, 20).

ಮೊಗೆ moge. 5. to cover; to fall upon, to close with; to go close to (J. 8, 39; 12, 13; 13, 12; Grj. 3, 119 va.; see T. s. ಮೊಕ್ಕಳ). [ಬನ್ದು ಮುತ್ತಿ ಮೊಗೆದಂ ವಿಭು ಗೋಕುಲಮಂ ವಿರಾಟನಾ Pb. 8, 92; Cv. 23. 203]. 2, to grow abundant (see ಪೊಗ ವೊರ್ಗೆ).

ಮೊಗೆ moge. 6. (= ಮೊಗೆ 3?). — ಮೊಗೆಯ ಭೂಮಿ. a fertile, yellowish soil (ಪಾಣ್ಡುಭೂಮ, ಉದಗ್ಭೂಮ Hlā.).

ಮೊಗ್ಗರ moggara. (Śmd. 49). (= ಮೊಕ್ಕಳ, ಮೋಹರ). a mass, a heap (of clouds, etc.); an assemblage, a body; an army, a force (ಗೊನ್ದಣಿ, ಹೊರಳಿ, ಮೊತ್ತ, ಮೊಕ್ಕಳ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Śm. 54; ಒಟ್ಟು 88; ಜಂಗುಳಿ, ಮೊಕ್ಕಳ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಬಲ Bhn. 13; Cpr. 5, 110; 7, 81 va.; J. 3, 38; 8, 32). — ಮೊಗ್ಗರವಪ್ಪಾಯ್. -ಂ-ಪಾಯ್. to form a mass or body, etc. (Grj. 6, 67 va.).

ಮೊಗ್ಗರಿಸು moggarisu. to grow collected into a mass or body, etc. (Grj. 6, 56 va.).

ಮೊಗ್ಗು moggu. 1. (Śmd. 49). = ಮೊಗ್ಗೆ 1, etc. (J. 10, 14; My.; T. ಮೊಕ್ಕು). ಅಜ್ಞಾನ ಬುದ್ಧಿ ಮೊಗ್ಗಿನ ಹಾಗೆ, ಪ್ರಾಜ್ಞನ ಬುದ್ಧಿ ಫಲದ ಹಾಗೆ (Prv.).

***ಮೊಗ್ಗು moggu. 2.** possible. ಕೆಮ್ಮನೆ ಬೇಳಲ್ ನಿಮಗನ್ತು ರಾಜಸೂಯಂ ಮೊಗ್ಗೇ Pb. 6, 24; Ap. 6, 29.

ಮೊಗ್ಗೆ mogge. 1. = ಮಗ್ಗು 4, ಮೊಗ್ಗು. a bud (ಕೋರಕ Nn. 164; ಮುಕುಲ, ಕಲಿಕೆ, etc. Mr. 107; ಉತ್ಕಲಿಕೆ 527; ನನೆ, ಮುಗುಳ್, ಸರ್ಜಕ, ಕುಟ್ಮಲ Śm. 22; Kk. 23; ಕೋಶ, ಕುಟ್ಮಲ Si. 460; My.; Te.; T., M. ಮೊಟ್ಟು; *cf.* ಮುಗುಳ್, ಮೊಳಕೆ; Mhr. ಮೋಗ, a germ, shoot; see Cpr. 1, 106; Bp. 22, 8; Rśv. 10, 31 va.; J. 31, 9; B. 3, 36). ಹೂವಿನ ಮೊಗ್ಗೆ (ಕುಟ್ಮಲ್ಯ Nn. 52; ಉತ್ಕಲಿಕೆ, ಕೋರಕ 102). — ಮೊಗ್ಗವ್ಬ. -ಅಮ್ಬ. he whose arrows are buds: Kāma (Ct. II, 95).

ಮೊಗ್ಗೆ mogge. 2. = ಮಗ್ಗಿ. multiplication table. ಅಂಕೆ ಮೊಗ್ಗೆ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತೇನೆ (B. 1, 11).

ಮೊಚ್ಚೆ mocce. = ಮುಚ್ಚೆ 2, etc. a shoe (Bh. 6, 4, 52; My.). @ this seems to be a dēśi word.

***ಮೊಚ್ಚೆಯ mocceya.** = ಮೊಚ್ಚೆ. ಚಿನ್ನದ ಸವಂಗಮುಪೂರ್ವದ ಮೊಚ್ಚೆಯುಂ ಪವಣ್ಬಡೆದ ಸುವರ್ಣ ಪಾರಿವದ ಕುಪ್ಪಸಮೊಪ್ಪೆ Pb. 9, 103.

ಮೊಜಾ mojā. = (ಮೊಚ್ಚೆ), ಮೋಜಾ. (Si. 279, *only* in Si.).

ಮೊಟಕು moṭaku. 1. the state of being (shrunk or) small in size; a bit, a piece, as of a pencil, etc. (My.; Te. ಮೊಟಕೆ; *cf.* ಮುಡುಕು 2, ಮೋಟು). ಮೊಟಕಾದವನು (ಖರ್ವ, ಹ್ರಸ್ವ, ವಾಮನ, ಗಿಡ್ಡನು Si. 197; My.). — ಮೊಟಕುಕತ್ತಿ. a small sword, a cutlass (My.; Si. 290; Te. ಮೋಟಕತ್ತಿ). — ಮೊಟಕುಬೆರಳು. the little finger (My.). — ಮೊಟಕು ಮಾಡು. to shorten. — ಮೊಟಕುಹಾದಿ. a short road that soon ends (My.; ಬಹಳ ದೂರವಿಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಹಾದಿ Si. 105).

ಮೊಟಕು moṭaku. 2. the sound produced by the grazing of cattle, etc. — ಮೊಟಕು ಮೊಟಕೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. the repeated sound of moṭaku to be produced (My.).

ಮೊಟ್ಟ moṭṭa. 1. = ಮುಟ್ಟ 1, etc. exactness, etc.—ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ್. -ಮೊದಲು. = ಮುಟ್ಟಮೊದಲು. (Bp. 24, 80; 32, 7; 45, 30; My.).

ಮೊಟ್ಟ moṭṭa. 2. = ಮುಟ್ಟ 3. shortness. — ಮೊಟ್ಟಕಿಱುಬ. a hyena (My.).

***ಮೊಟ್ಟನೆ moṭṭane.** bare. ದೇವ ಕಿನ್ನರ ಪನ್ನಗಾವಳಿ ಮೊಟ್ಟ ನಪ್ಪಿನಮೆಚ್ಚು ಕೊನ್ದು Pb. 5, 94; — ಮೊಟ್ಟನಾಗು. -ಆಗು. to become empty. ದೆಸೆಗಳ್ ಪೆರ್ಚದೆ ಮೊಟ್ಟನಾದುವಗಲಕ್ಕೆಮ್ಬನ್ನೆಗಂ Ap. 15, 47. T. ಮೊಟ್ಟೈ.

ಮೊಟ್ಟು moṭṭu. 1. to rap the head (of another) with the knuckles of the fist (My.; Te.).

ಮೊಟ್ಟು moṭṭu. 2. a rap with the knuckles of the fist (My.; M. ಮುಟ್ಟು; see ತಲೆ-). ಮೊಟ್ಟು ಬಿತ್ತು (My.).

ಮೊಟ್ಟೆ moṭṭe. 1. an egg (ಪೇಶೀಕೋಶ, ಅಣ್ಡ Hlā.; ಅಣ್ಡ Śm. 88; Si. 179. 367; My.; T. ಮುಟ್ಟೈ; M. ಮುಟ್ಟ, ಮೊಟ್ಟ). ಕೇಡುಗಾಲಕ್ಕೆ ನಾಯಿಾ ಮಱಿ ಮೊಟ್ಟೇ ಇಕ್ಕಿತು (Prv.). see Prv. s. ತೊಟ್ಟೆ 2. [Tu. ಮುಟ್ಟೆ].

ಮೊಟ್ಟೆ moṭṭe. 2. = ಮುಟ್ಟೆ. bough of palm tree. (My.).

ಮೊಟ್ಟೆ moṭṭe. = ಮುಟ್ಟೆ. a leather bag (ಸಮ್ಮದ ತಿತ್ತಿ Śm. 88). 2, a bundle, a bale, a burden, a load (Bp. 21, 15; 29, 18. 19; Rām. 5, 8, 73; My.; Mhr. ಮೋಟ; *cf.* ಮೂಟೆ). ಅಟ್ಟಿಕ್ಕುವವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಡತಿಯಾಗಬೇಡ, ಮೊಟ್ಟೆ ಹೊಱುವವನಿಗೆ ಆಳಾಗಬೇಡ. — ಪಟ್ಟೇ ಸೀರೆ ಯುಟ್ಟರೂ ಮೊಟ್ಟೆ ಹೊಱುವದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. — ನೇಯಿದರೆ ಬಟ್ಟೆ, ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮೊಟ್ಟೆ. — ಬಣ್ಡೆ ಬಣ್ಡಾಟ, ಹೇಱು ಹೆಟ್ಟ್ಯಾಟ, ತಲೆಮೊಟ್ಟೆ ಪರಮುಸುಖ. — ಮೊಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಹೊಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟ್ಯಾನೇ? (Prvs.).

ಮೊಡವಿ moḍavi. = ಮೊಡವೆ. a small pimple in the face (Rśv. 4, 9; 9, 48; J. 18, 25; My.; Te. ಮೊಟಿಮೆ; T. ವಡಿ, ವಡಿವು).

ಮೊಡವೆ moḍave. = ಮೊಡವಿ. (My.).

***ಮೊಡೆನಾರ್ moḍenār.** to smell badly. ಪರ್ವತದ ತಪ್ಪಿಲೊಳಾದವರ್ಮಾನುಂ ಗುಣ್ಡಿತಪ್ಪ ರಸದ ಬಾವಿಯುಂ ಮೊಡೆನಾರ್ಪುದಂ ಕಣ್ಡು Vr. 187, 8.

ಮೊಡ್ಡ moḍḍa. = ಮಡ್ಡ, ಮೊರಡ. a stupid man. (My.).

ಮೊಣ moṇa. = ಮೊಟಿ, q. v. projecting joint. — ಮೊಣಕಾಲ್. -ಕಾಲು. the knee (ಜಾನು, ಅಷ್ಠೀವತ್ Hlā.; ಜಾನು G.; My.; Bp. 57, 59; B. 2, 30; 3, 24). ಮೊಣಕಾಲು ಊಱಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಮೊಟಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ನಿತ್ತಾನೇ? — ಮಣ್ಡೆ ಇರುವಾಗ್ಯೆ ಮೊಣಕಾಲಿಗೆ ಪಟ್ಟವೇ? (Prvs.). — ಮೊಣಕಾಲು ಕಣ್ಣು. the hollow on each side of the knee (C.). — ಮೊಣಕಾಲುಗಣ್ಟು. the knee and all that pertains to it (My.). — ಮೊಣಕಾಲುಚಿಪ್ಪು. the knee-pan (My.). — ಮೊಣಕಾಲುದ್ದ. -ಉದ್ದ. as high as the knee, knee-deep. ಪಾಪಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಮೊಣಕಾಲುದ್ದ ನೀರು (Prv.). — ಮೊಣಕಾಲು ಮುರಿ. N. of a taluk in Mysore (My.). — ಮೊಣಕೆಯ್. the elbow (Bp. 24, 82; 27, 6; My.). ಮೊಣಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಮೇಗಣ ಬಾಗೆ (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ Hlā.). — ಮೊಣಗೆಯ್. = ಮೊಣಕೆಯ್. (My.; see Prv. s. ಮುಂಗೆಯ್ 2). [Tu. ಮೊರಮ್ಬು knee].

ಮೊಣ್ಡ moṇḍa. = ಮೊಣ್ಡು. Tbh. of ಮುಣ್ಡ. — ಮೊಣ್ಡಕೆಯಿ. a maimed hand (My.; Te. ಮೊಣ್ಡಿಚೆಯಿ). — ಮೊಣ್ಡಕೊಡಲಿ. a blunt axe or hatchet. ಮೊಣ್ಡಕೊಡಲಿ ಱಟ್ಟಿಗೆ ಮೂಲ (Prv.). — ಮೊಣ್ಡಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. a blunt knife (My.). — ಮೊಣ್ಡಗುದ್ದಲಿ. a blunt hoe (My.). — ಮೊಣ್ಡಚೂರಿ. = ಮೊಣ್ಡಗತ್ತಿ. (B. 4, 40; My.). — ಮೊಣ್ಡಪುರಿ. = ಚೂರುಮರಿ. (My.). — ಮೊಣ್ಡಬಾಲ. a docked, stumpy tail (My.; B. 3, 44). — ಮೊಣ್ಡಸೀಗೆ. a large, very thorny climber, Caesalpinia sepiaria Roxb. (Z.; My.).

ಮೊಣ್ಡು moṇḍu. stupid obstinacy, especially in demanding or dunning (My.; Te.; T. ಮುಣ್ಡು, ಮೊಣ್ಡು; see ಮೋಟ 1). — ಮೊಣ್ಡ. -ಅ 3. an obstinate man, one who begs impudently (My.). ಮೊಣ್ಡನ ಕೊನ್ದವರಿಲ್ಲ, ನಾಯಿಯ ತಿನ್ದವರಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮೊಣ್ಡಾಟ. -ಆಟ. stupid obstinacy; obstinate, impudent begging (My.). — ಮೊಣ್ಡಿ. an obstinate female (My.).

ಮೊಣ್ಡು moṇḍu. = ಮೊಣ್ಡ. Tbh. of ಮುಣ್ಡ. blunt. (My.). ಕೊಡ್ಲಿ ಮೊಣ್ಡಾಯಿತು (My.). — ಮೊಣ್ಡು ಕೆಯ್. = ಮೊಣ್ಡ ಕೆಯಿ. (My.). — ಮೊಣ್ಡುಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. = ಮುಣ್ಡುಗಳ್ಳಿ (My.).

ಮೊಣ್ಡುತನ moṇḍutana. stupid obstinacy (My.).

ಮೊಣ್ಡೆ moṇḍe. ಮೊಣ್ಡೆಯ. Tbh. of ಮುಣ್ಡ. headless body. (Te. ಮೊಣ್ಡೆಮು). ತಲೆ ಹೋಗಿ ಕುಣಿದಾಡುವ ಮೊಣ್ಡೆಯ (ಕಬನ್ಧ, etc. Si. 297). — ಮೊಣ್ಡೆಮರ. a small tree, Cerbera odollam Gaertn. (St. & Pl.).

ಮೊತ್ತ motta. 1. a heap, a mass; a multitude, a flock, etc.; a collection, a code (ಸಮೂಹ, ನಿಕರ, ವ್ರಜ, etc. Nr.; ಜಂಗುಳಿ Ct. II, 99; ಪುಷ್ಕಲ, ಪ್ರಭೂರಿ, ಬಹುಲ, etc. Mr. 430; ಮೊಗ್ಗರ, ಮೊಕ್ಕಳ, ಒಬ್ಬುಳಿ, ಹೊರಳಿ, etc. ಶ್ರೇಣಿಕೆ, Kk. 17, Śm. 54; ಓಳಿ Bhn. 6; ನೆರವಿ 10; ಉರಳಿ 61; My.; [Tu. ಮುನ್ತ]; T. ಮೊತ್ತ, bulk, lump; Te. ಮೊತ್ತ, the total, whole; T. ಮೊತ್ತ, universal; T., M. ಮುಱು, ಮುಱುದು, that is whole, entire; M. ಮುಱುಕ್ಕೆ, to grow thick, big; to grow ripe; ಮುಱುಪ್ಪು, thickness, thronged state; ಮುಱಿ, protuberance, tumour; T. ಮುಱ್ಱು, the end, see ಮುಡಿ 3; see ಮುದ್ದೆ, ಮೊನೆ 2). [ಮುತ್ತಿನ ಮೊತ್ತವ ಕತ್ತೆಗ

ಲಂಕರಿಸಿದಡೇನು? Cv. 408]. ಕಾಗೆಯ ಮೊತ್ತಂ (ಕೊತ್ತಱ Śmd. I). ಕಿಱಿಯ ಮೀನ ಮೊತ್ತಂ (ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡಮತ್ಸ್ಯಸಂಘಾತ, etc.); ಹಿಮದ ಮೊತ್ತಂ (ಹಿಮಾನಿ); ಸೂಳೆಯರ ಮೊತ್ತಂ (ಗಾಣಿಕ್ಯ Hlā.). ಮಱಿಮೀನ ಮೊತ್ತ (ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡಮತ್ಸ್ಯಸಂಘಾತ, ಪೋತಾಧಾನ); ಆನೆಗಳ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾಗಿದ್ದ ಆನೆ (ಯೂಥನಾಥ); ಧರ್ಮಂಗಳ ಮೊತ್ತವು (ಸ್ಮೃತಿ, ಧರ್ಮ ಸಂಹಿತೆ Nr.). ಮಱಿಮೀನ ಮೊತ್ತಂ (ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡ Mr. 410). ಕವಿ ಜನರ ಮೊತ್ತಂ (Sp.). see Bp. 5, 39; 19, 83; 22, 57; 28, 22; 36, 31; 58, 53; 60, 33; J. 4, 19; 5, 15. — ಮೊತ್ತವೆಱು. -ಪೆಱು. to become a heap, to be heaped, etc. (Bp. 32, 6).

ಮೊತ್ತ motta. 2. = ಮೊದಲ್ (Śmd. 229). — ಮೊತ್ತ ಮೊದಲ್. (Śmd. 229). the very beginning; at the very first; in the first place (Cpr. 1, 82 va.). [ಎತ್ತಿದ ತೋಳ ಮೊತ್ತಮೊದಲಂಗಜನಂ ಪಟವಿದ್ದೆಗೆತ್ತಿದನ್ತೆತ್ತಮಪೂರ್ವಮಾಗೆ Pb. 4, 81].

ಮೊದ moda. = ಮೊದಲ್. — ಮೊದ ಮೊದಲು. = ಮೊತ್ತ ಮೊದಲ್. (My.; B. 4, 189).

ಮೊದಲ್ modal. (fr. ಮುಂ-, ಮುಜಱ್-, etc.). = ಮುದಲು, ಮೊತ್ತ 2 (Śmd. 229), ಮೊದ, ಮೊದಲು. the state of being first, preceding, in front, or prior; the state of being chief, the chief thing; the beginning; the root; the base; the extremity or tip; the original, principal or capital, the stock in trade; at the beginning, first, etc.; for the first time (ಆದಿ, ಪೂರ್ವ, ಪೌರಸ್ತ್ಯ, ಪ್ರಥಮ, ಆದ್ಯ Nr.; ಮೂಲ Nr.; ಮೂಲ Nn. 20; ಆದಿ 111; ಬುಧ್ನ, ಮೂಲ 136; ಆದ್ಯ, ಆದಿ Mr. 460; ಆರಮ್ಭ 432; ಆದಿ Śmd. 9. 13. 52. 84. 117. 118. 147. 171. 199. 258. 352; ಮೂಲ 7. 8. 253. 259 Cm.; ಪೂರ್ವ 17. 46. 51. 54. 71. 258. 377 Cm.; ಮುಖ್ಯ 18 Cm.; ಪ್ರಥಮ 78. 171 Cm.; My. as ಮೊದಲು; T., M. ಮುದಲ್; [Tu. ಮುದೆಲ್. base, bottom]; Te. ಮೊದಲು, ಮ್ರೊಲು; Mhr. ಮುದಲ). [ಪೂರ್ವ ಕಾವ್ಯರಚನೆಗಳಂ ತಾಂ ಮೊದಲೊಳ್ ಕಲ್ತಂಗಲ್ಲದೆಪದದೊಳ್ ಜಾಣುಂ ಬೆಡಂಗುಮಕ್ಕುಮೆ ಕೃತಿಯೊಳ್ Kr. 1, 9; Pb. 2, 95 va. Ap. 14, 7]. ನಾಭಿಯ ಮೊದಲ್ (Śmd. 8). ಪೂರ್ವಪದದ ಕಡೆಯುಂ ಪರಪದದ ಮೊದಲುಂ (60). ಮುದಗ ಜಮೆರಡಱ ಬಾಲದ ಮೊದಲಂ ಪಿಡಿದು (91). ಆದೇಶಮೆನ್ದೊಡೆ ಮೊದಲಿ ರ್ದುದಂ ತೊಲಗಿಸಿ ಬರ್ಪುದು (30 Cm.). ಮೊದಲ್ಗೆ (258 Cm.). ಮೊದಲ ನಾಟ್ಯಂ (ಪೂರ್ವರಂಗ); ಮೊದಲ ಮನೆ (ಚನ್ದ್ರಶಾಲೆ, ಶಿರೋಗೃಹ); ಎಱಕೆಯ ಮೊದಲ್ (ಪಕ್ಷತಿ); ಆನೆಯ ಮೊದಲ ಬಾಲ (ಪೇಚಕ, ಪುಚ್ಛಮೂಲ Hlā.). ಮರದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಉದಕವನೆಱೆವ ಕಟ್ಟೆ (ಆಲವಾಲ, etc.); ಕೊಳುಮೊದಲಿನ್ದ ಅಧಿಕಮಾಗಿ ಮಾಱಿದುದು (ಅಧಿಕಫಲ, ಲಾಭ); ವೇದದ ಮೊದಲನೋದ ತೊಡಗಿದವನು (ಶೈಕ್ಷ, ಪ್ರಾಥಮಕಲ್ಪಿಕ); ಮರದ ಮೊದಲಿನ್ದ ಕೊಮ್ಬು ಪರ್ಯನ್ತರಮಿರ್ದ ನಡುವಣ ದಿಣ್ಡು ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ಸ್ಕನ್ಧ); ಮೊದಲ ಕಲ್ಪ (ಮುಖ್ಯ); ಮೊದಲಿನ್ದ ತುದಿವರಮಡರ್ದ ಲತೆ (ಆರೋಹ Nr.). ಮೊದಲಮನೆ (ಚನ್ದ್ರಶಾಲೆ Mr. 201); ಮೊದಲ ಗಱಿ (ಪಕ್ಷತಿ 168); ಕರ್ಣದಮೊದಲ್ (ಚೂಲಿಕೆ 156); ಮೊದಲ ಬಾಲಂ (280); ಕುದುರೆಯ...ಎರಡು ಕರ್ಣದ ಮೊದಲೊಳ್ (ಸುೞಿ) ಇರೆ ಶುಭಂ (289); ಮೊದಲ ನರ್ತನಂ (ಪೂರ್ವರಂಗ 79). see Cpr. 2, 41; 3, 38. 40; 5, 96; Bp. 41, 8; 52, 1; 56, 42; 60, 14. 40; 61, 57; Bh. 1, 8, 31; Rśv. 5, 40; 9, 18; 13, 5; J. 13, 42; 30, 29; 31, 36. — ಮೊದಲನಕ. -ಅನಕ. to the root (Bp. 60, 40). — ಮೊದಲನೆಯ. -ಅನೆಯ. ಮೊದಲನೇ. so much as the beginning or first: first, etc. (My.). ಮೊದಲನೆಯದು, ಮೊದಲನೇದು, that is the first, the first (Si. 97; B. 1, 12; C.); ಮೊದಲನೆಯವ, who is the first, the first (C.; B. 5, 80). ಮೊದಲನೇ ಮುಖ್ಯಕಾರ್ಯ (Si. 396). ಮೊದಲನೇ ಭಾಗ (B. 4, 13). ಮೊದಲನೇ ಪುಸ್ತಕ (4, 44). — ಮೊದಲಾಗು. -ಆಗು. to become or be the first of a series (C.). etcetera. [ಪೆಣ್ಡಿರೆಮ್ಬರೊಳ್ ಕೂಡುವನಲ್ಲೆನಿನ್ದು ಮೊದಲಾಗಿರೆ ನಿಕ್ಕುವಂ Pb. 1, 73]. ಮೊಱಗು ಮೊದಲಾದ ಪಲ ತೆಱದ ದನಿಗಳ್ (Śmd. 10). ಏಕಾರಂ ಮೊದಲಾದ ಸನ್ಧ್ಯಕ್ಷರಂಗಳ್ (ಏಕಾರ ಮುಖ್ಯ ಸನ್ಧ್ಯಕ್ಷರಂಗಳ್ 18 Cm.). ತೃತೀಯೆ ಮೊದಲಾದುವಱೊಳ್ (130). ಉರ್ದು ಕಡಲೆ ತೊವರಿ ಗೋದುವೆ ಹೆಸಱು ಮೊದಲಾದುವನಿಕ್ಕಿ ಅಟ್ಟಿ ಕೂಟ್ (ಪುಱ್ಗ I). ಇವು ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಪ್ರಾಣಾನುಕರಣಂಗಳ್ (1). ಮೊದಲಾದುದು (ಆದ್ಯ, ಆದಿಮ); ಅಶ್ವಿನಿ ಮೊದಲಾದ ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳಂ ಚನ್ದ್ರಮನ ಸ್ತ್ರೀಯರಂ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿ ಎಮ್ಬುದು; ಹೇಲೆ ವಿಲಾಸ ಇವು ಮೊದಲಾದುವು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಭಾವಂಗಳು; ಹಸು ಎಮ್ಮೆ ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲಂ (ಜೀವಧನ); ಸ್ವಸ್ತಿಕ ವರ್ಧಮಾನ ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ ಈ ಮೂಱು ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳುವು ಅರಮನೆಯ ಚನ್ದಂಗಳು; ಬಿಟ್ಟೇಱು ಮೊದಲಾದುದು (ಪಾಣಿಮುಕ್ತ); ಅಭಿಧಾನ ವ್ಯಾಹಾರ ಇವು ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳುವು ನುಡಿಯ ಭೇದಂಗಳು; ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಂ; ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮೊದಲಾದುವಱಿಂ ಮಾಡಿದ ಅರಮನೆ ದೇಗುಲಂಗಳಂ ಪ್ರಾಸಾದ ಎಮ್ಬುದು; ಲೆಪ್ಪ ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳ ಕೆಲಸ (ಪುಸ್ತಕರ್ಮ); ಕಿರಾತ ಶಬರ ನಿಷ್ಟ್ಯ ಪುಲಿನ್ದ ನಾಹಲ ಭಟ ಮಾಲ ಮ್ಲೇಚ ಈ ಲ ಬೇಡರ್ (ಭಿಲ್ಲ) ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳ ಅನ್ತ್ಯ ಜಾತಿಗಳು (Hlā.). ಆಕಳ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲಂ (ಗವ್ಯ); ನೂಲು ಮೊದಲಾದವಱ ಕಟುಕು (ಪಕ್ಷ್ಮ); ವೀಣೆ ಮೊದಲಾಗಿರ್ದವಱ ಕುಡುಹು (ಕೋಣ Nr.). ಆದಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ನವಗ್ರಹಂಗಳು (ಆದಿತ್ಯಾದಿನವಗ್ರಹ Nn. 33); ಮನ್ತ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನೆಣ್ಟು ಮನ್ದಿ ಪ್ರಧಾನರು (ಅಷ್ಟಾದಶಾಮಾತ್ಯರ್ 48); ಮೊದಲಾದ (ಮುಖ್ಯ 167). see Bp. 58, 12. 19; 59, 53; Bh. 1, 20, 53; J. 5, 43; 12, 24; 28, 52. [— ಮೊದಲಾಗೊಡೆಯ. -ಆಗು-ಒಡೆಯ. etcetera. ಕಪ್ಪೆಗಳುಮೆಸಡುಗಳುಮಿಲಿಗಳು ಮೊನ್ತಿಗಳುಂ ಮೊದಲಾಗೊಡೆಯ ಜೀವರಾಶಿಗಳಂ ಕೊನ್ದುತಿನ್ಬೆಯಾದಯ್ Vr. 140, 4]. — ಮೊದಲೆನಿಸು. -ಎನಿಸು. to make oneself called, or to be, the first of a series (Bp. 59, 35; 61, 9). [— ಮೊದಲ್ಗಿಡು. -ಕಿಡು. to destroy from the root. ಕ್ಷಿತಿಯೊಳಗುಳ್ಳ ಭೂಭುಜರ ಬಿತ್ತು ಮೊದಲ್ಗಿಡೆ ಮುನ್ನಮೇಕವಿಂಶತಿ ಪರಿಸಂಖ್ಯೆಯಿಂ ತವಿಸಿ Pb. 2, 45]. — ಮೊದಲ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to take as the first of a series (C.). 2, to begin (v. t. or v. i., Cpr. 8, 10). ಇದು ಮೊದಲ್ಗೊಣ್ಡು ಶುಕ್ಲಶುಭ್ರಾದಿ ಶಬ್ದಗಳ ವರಿಗೂ ಹೇಟಿಲ್ ಪಡುವ ಪದಗಳು (Si. 70). ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಮೊದಲ್ಗೊಣ್ಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ತನಕ ಗಡಿಯಾಳಗಳು ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 88). — ಮೊದಲ್ಗೊಳುಹ. -ಕೊಳುಹ. beginning, commencement (ಉಪಜ್ಞ, ಉಪಕ್ರಮ, ಆರಮ್ಭ Hlā.).

ಮೊದಲಿಗ modaliga. a chief, a headman (ನಾಗ, ಮುಖ್ಯ Nn. 26; ಮಂಚ Ct. I, 49; Bp. 19, 1; C. Bp. 47, 38; My.). [ಕಡು ಪೆಮ್ಪಿನ ಪೊಱಗೆ ನೀವು ಮೊದಲಿಗರಾದಿರ್ Pb. 6, 12; Ap. 6, 70].

ಮೊದಲು modalu. = ಮೊದಲ್, etc. (Bp. 16, 12; 55, 44; C.). ಮರದ ಮೊದಲು (ಅವಾಗ್ಭಾಗ, ಬುಧ್ನ); ಆನೆಯ ಕಿವಿಯ ಮೊದಲು (ಕರ್ಣಮೂಲ, ಚೂಲಿಕೆ); ಎಱಕೆಯ ಮೊದಲು (ಪಕ್ಷತಿ, ಪಕ್ಷಮೂಲ Hlā.). ತೋಳ ಮೊದಲುಗಳೆರಡೂ (ಬಾಹುಮೂಲಂಗಳು, ಕಕ್ಷಂಗಳು Nr.). ಮೊದಲು ಬಿತ್ತಿ, ಬಱಿಕ ಗೆಯಿದ ಕ್ಷೇತ್ರ (ಬೀಜಾಕೃತ Si. 301); ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇದೇ ಮೊದಲೆನ್ದು ಹೇೞ್ವಿಕೆ (ಉಪಕ್ರಮ, etc. 442). ಅವರು ಒನ್ದುವೇಳೆ ಮೊದಲು ನಮ್ಬದಿದ್ದರೂ (B. 4, 17). ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲೆ ಮೊದಲಿನಷ್ಟು (as many as in former times) ಸಿಂಹಗಳು ಈಗ ಇಲ್ಲ (4, 213). ಮಯಿಲ್ಲಾ ತೆಗೆಯುವ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ಬುದ್ಧಿವನ್ತನಾದ ಶಸ್ತ್ರವೈದ್ಯನು ಸನ್ನ 1796ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದನು (4, 220). ಮೊದಲಿನನ್ತೆ (as before, B. 5, 94). ಏೞು ಮಾತೃಕೆಯರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನವಳು (ಬ್ರಾಹ್ಮಿ G.). ಮೊದಲು ಮಱೆ, ಆ ಮೇಲೆ ಕೊಱೆ. — ಮೊದಲುದೇವರು (= ಮೂಲವಿಗ್ರಹ) ಮೂಲೇಲಿದ್ದರೂ ಹನುಮನ್ತರಾಯಗೆ ದೀಪೋತ್ಸವವು. — ಮೊದಲು ಕೂಡ ಬಾರದು, ಕೂಡಿ ಕಾಡ ಬಾರದು. — ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲು ಗಾದೆ, ಊಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ. — ಮೊದಲಿಗೆ ಮೋಸ, ಲಾಭಕ್ಕೆ ಗುದ್ದಾಟ (Prvs.). — ಮೊದಲು ಕಥೆ. an old legend (ಪುರಾಣ, ಆದಿಕಥೆ Nn. 138). — ಮೊದಲು ಕಾರಣ. the first or original cause (My.). — ಮೊದಲುಗಣ್. -ಕಣ್. the

root of the eye (ಅಕ್ಷಿಮೂಲ, ಪೂರ್ವನೇತ್ರ Mr. 317). [— ಮೊದಲುಗೆಡು. -ಕೆಡು. to lose the capital in trade. ಬೆವಹಾರವ ಮುನ್ದುಗೊಣ್ಡೆದೇನಯ್ಯಾ? .... ಮೊದಲುಗೆಡುವ ಹರದನನ್ತೆನಗಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ Cv. 346. 586]. — ಮೊದಲುಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. the root of an elephant's tusk (ಕರೀರಿ, ದನ್ತಮೂಲ Hlā.). — ಮೊದಲುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಮೊದಲ್ಗೊಳ್ No. 1. (C.). ಬೇರು ಮೊದಲುಗೊಣ್ಡು ರೆಮ್ಬೆಗಳ ವರಿಗೂ ಗಿಡದ ಮಧ್ಯಭಾಗ (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, etc. Si. 121). ಅನ್ದಿನ ದಿವಸ ಮೊದಲುಗೊಣ್ಡು ಅವನು ದಿನಾಲು ನಿಯಮದಿನ್ದ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡ ಹತ್ತಿದನು (B. 4, 124). — ಮೊದಲುತರ. the first or best sort (My.)—ಮೊದಲು ಮಾಡು. to make a beginning, to begin (My.) ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡುವಿಕೆ (ಪ್ರಕ್ರಮ, ಉಪಕ್ರಮ Si. 396; ಉಪಕ್ರಮ 442). — ಮೊದಲು ಮೊದಲು. = ಮೊದ ಮೊದಲು. at the very first (B. 4, 87). — ಮೊದಲೆ. -ಎ 3. = ಮೊದಲೇ. (J. 24, 11; 25, 1). — ಮೊದಲೇ. -ಏ 2. the very beginning; even first or prior; at the first beginning; at first; first of all (C.). ಈ ರಾಜನು ಕೃಷ್ಣರಾಜನಿಗಿನ್ತ ಮೊದಲೇ ತೀರಿದನು (B. 4, 7). ಒಡಿವೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಮ್ಪಾದಿಸಿದರೆ, ಜನರು ನಮಗೆ ಅವನ್ನು ದಕ್ಕಗೊಡುವದಿಲ್ಲೆನ್ದು, ಅಂಜಿಕೆಯಿನ್ದ ಮೊದಲೇ ಯಾರೂ ಗಳಿಸುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 91). ಹೊಟ್ಟೆ ಏನೂ ದುಡಿಯುವದಿಲ್ಲ, ಈ ಹೊಟ್ಟೆಯಿನ್ದ ನಮಗೆ ಲಾಭವನ್ನು ಮೊದಲೇ ಇಲ್ಲ (5, 93).

ಮೊದಿರ modira. (Tbh. of ಮುದ್ರೆ). a ring (T., M. ಮೋದಿರ). — ಮೊದಿರಕಣ್ಣಿ. a climbing shrub, Hugonia mystax Lin. (St. & Pl.; T., M. ಮೋದಿರಕನ್ನಿ).

ಮೊದೆ mode. = ಮುದು 1, q. v. old age.

ಮೊದೆ mode. (= ನೊದೆ, ಮದಿ). Tbh. of ಮುಂಜ (Śmd. 369. 372). the grass Saccharum muñja (ಮುಂಜಾತೃಣ Śmd. Dh.; ಮುಂಜ, ಶರ Mr. 109).

ಮೊದ್ದು moddu. = ಮದ್ದು 2. a lump, a mass (Te.; see s. ಮೊತ್ತ 1); a block, a log of wood (Te.). 2, stupidity (My.; Te.); bluntness, as of a knife (Te.). — ಮೊದ್ದ. -ಅ 3. a male blockhead (My.). — ಮೊದ್ದಿ. a female blockhead (My.).

ಮೊನೆ mone. 1. (fr. ಮುನ್ 2). a point; an extremity, an end; sharpness [Tu. ಮುನೆ]; (ನಿಶಿತ Śm. 100; My.; Te. ಮುನಿ, ಮೊನೆ; M. ಮುನೆ; T. ಮುನ್ನೈ). 2, smartness: boldness, courage (ಧೈರ್ಯತ್ವ Śm. 100; T., M.). [ಕರವಾಳ ಬಾಯ್ಗ ಮುಮ್ಬಿನ ಮೊನೆಗಂ ... ಪಿಡಿದೆನ್ತು ನೂಂಕುವೆಂ Pb. 11, 90; ಮಕರವ್ಯೂಹದ ಮೊನೆಯೊಳ್ ಸುತ್ತಿಱಿದೆತ್ತಿದ ಪೊನ್ನ ತೊಳಪ ಪಟಯಿಗೆಗಳುಂ Pb. 10, 52 va.; Cv. 73; ಉರಿಯ ನಾಲಗೆಗಂಜೆ ಸುರಗಿಯ ಮೊನೆಗಂಜೆ Bv. 446]. ಸೂಚಿಯ ಮೊನೆ (ಕಣ್ಟಕ Nr.). ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರ ಕ್ಷುರಪ ಇವು ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳವು ಹೂವಿನೆಲೆಯ ಆಕಾರದ ಭೇದದ ಮೊನೆಯಮ್ಬುಗಳು (Hlā.). ಕೋಡ ಮೊನೆ (Rśv. 6, 11 va.). ಬಾಣದ ಮೊನೆ (J. 8, 40). ಆ ತುದಿಯನ್ನು ಅರ್ನದಿನ್ದ ತಿಕ್ಕಿ ಮೊನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 4, 158). see Bh. 8, 22, 38; 8, 23, 31; Abh. P. 9, 69; 13, 34 va. 3, the state of being before or preceding (see ಮೊನೆಯೇಡು). — ಮೊನೆ ಕುತ್ತು. a stroke by the point (of an arrow, Bh. 6, 7, 17). — ಮೊನೆಗಣೆ. -ಕಣೆ. a sharp arrow (Bh. 3, 6, 13; 8, 23, 15; J. 12. 49). — ಮೊನೆಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. = ಮೊನೆದೋಱು No. 1. to show the point (of a weapon, Bp. 26, 12). — ಮೊನೆಗಾರು. -ಕಾರು. a tongue used to make wire (My. occasionally). — ಮೊನೆಗುತ್ತು. = ಮೊನೆಕುತ್ತು. (Bh. 7, 14, 9). — ಮೊನೆಗುದ್ದಲಿ. a sharp-pointed hoe, a pick-axe (My.). — ಮೊನೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. the point to be spoiled: to become blunt (My.). — ಮೊನೆದೋಱು. -ತೋಱು. = ಮೊನೆಗಾಣಿಸು (Bp. 32, 14). 2, to evince courage (Grj. 2, 106 va.). 3, a point (as of a thorn, a weapon, etc.) to appear (Bp. 43, 86; Rśv. 5, 99). — ಮೊನೆಮಲ್ಲಿಗೆ. a kind of jasmine with small, pointed buds (Rśv. 2, 37). — ಮೊನೆಮುಗುಳ್. a pointed flower-bud (J. 3, 32). — ಮೊನೆಯ ಧರ. N. (Bp. 11, 37; 25, 10). [— ಮೊನೆಯಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. = ಮೊನೆಗಣೆ. ಕನ್ತು ಪುಷ್ಪಾಂಜಳಿಯಂ ಸೂಸಿದ ಪದದೊಳೆ ಸಭೆಗಂ ಸೂಸಿದನೊಡನೊಡನೆ ಸನೆಯ ಮೊನೆಯಮ್ಬುಗಳಂ Ap. 9, 21]. — ಮೊನೆಯಾರ್. (*i. e.* ಮೊನೆಯವರು). N. see ನರಸಿಂಹ-. — ಮೊನೆಯಿಡು. -ಇಡು. sharpening (?). ಮೊನೆಯಿಡು ನಾಯಿನಾರ್, N. (Bp. 11, 37). — ಮೊನೆವಲ್. -ಪಲ್. a sharp tooth (ಪನೆ Kk. 70; J. 11, 22). [4, a nib].

ಮೊನೆ mone. 2. an affray, a fight, a battle (ಕಾಳಗ Śmd. II; ಪೊಣರ್, ಕೊಳುಗುಳ, ಬಣ್ಡಣ, ಜುದ್ದ, ಕಾಳಗ Kk. 41; ಕಾಳೆಗ 87; ಕೊಳುಗುಳ, ಬಣ್ಡಣ, ಜುದ್ದ, ಪೊಣರ್, ಕಾಳಗ Śm. 39; ಕಾಳಗ 100; Bh. 3, 18, 30; T. ಮುನ್ನೈ; T. ಮೊಯರ್, a crowd, throng; a fight, battle; ಮುಯಲ್, a fight, battle; endeavour; ಮುಯಂಗು, to embrace, hold fast; see ಮೊತ್ತ 1). [ಮೊನೆಯೊಳ್ ವಿಜಯಂಗೆ ವಿಜಯಮಾಗಿರೆ Pb. 8, 36]. ಮೊನೆಯೊಳ್ ಸೂೞ್ ತಡವಾಯ್ತು ನೀಮಿರೆ ಮತ್ತವಾರಣಮುಂ ತಾರಕಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ (Śmd. 263). — ಮೊನೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. to offer battle: to fight (Bh. 6, 4, 30). — ಮೊನೆಯಾಳು. -ಆಳು. a warrior (Bh. 3, 8, 7).

ಮೊನೆಗಾಱ mone-gāṟa. a bold, courageous man [ಅಣುಗರಂ ಬೇಟ್ಟಿರುಮಂ ಮೊನೆಗಾಱರಂ ಪ್ರಗೀತರನಿಮ್ಬಾಗಿರೆ ಚೌಪಳಿಗೆಗಳೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರ್ Pb. 2, 67].

ಮೊನೆಯೇಡು mone₁-ēḍu. preceding time: last month or last week (? ಕಿಂಚಿದ್ಭೂತಭೂತಕಾಲ Śmd. 400, o. r. ಮೊನೆಯೇಱು). ಮೊನೆಯೇಡಿಂಗೆ (401). *cf.* ಮೊನ್ನೆ.

ಮೊನೆಯೇಱು mone-ēṟu. = ಮೊನೆಯೇಡು, q. v.

ಮೊನ್ನೆ monne. the day before yesterday; the other day, lately (ಕಾಲವಾಚಕ Śmd. 400; C.; Te.; T. ಮುನ್ದುನಾೞ್, ಮುನ್ದುನಾಳ್; Tu. ಮೊರಣೆ, ಮೊರಾನಿ). ಮೊನ್ನಿನ (133. 401); ಮೊನ್ನಿಂಗೆ (401). ಮೊನ್ನೆ ಮದುವೆಯಾದೆನು (Dp. 4). see Bp. 25, 11; 39, 38; 47, 25; 55, 19; Prv. s. ನಿನ್ನೆ. — ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ. rep. lately (My.).

ಮೊಬಲಗು mobalagu. sum (of an account or an addition, My.; Mhr., H. ಮುಬಲಕ); money (My.).

ಮೊಬ್ಬು mobbu. = ಮಬ್ಬು, etc. dimness, darkness, etc. (Bh. 8, 23, 20, o. r. ಮಬ್ಬು; C.).— ಮೊಬ್ಬಿಱು. -ಇಱು. to be bewildered or stupefied (Rām. 6, 44, 51). — ಮೊಬ್ಬುಗಣ್ಣು. = ಮಬ್ಬು-. (My.). — ಮೊಬ್ಬುಗವಿ. a dark cave (My.).

ಮೊಮ್- mom. (= ಮುಮ್ 2-). — ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು. grand-children (C.; B. 2, 20). [ಎನ್ತು ಕಾದುವೆನೆನ್ನಯ ಮಕ್ಕಳೊಳಮೆನ್ನ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳೊಳಂ Pb. 10, 12]. — ಮೊಮ್ಮಗ. a grandson (ನಪ್ತೃ Si. 191, G.; C.; Bp. 30, 26; B. 3, 25). ಮೊಮ್ಮಗನಾದರೆ ಗುಮ್ಮನ ಹಾಗಿರಬೇಕೋ? (Prv.). — ಮೊಮ್ಮಗಳು. a grand daughter (ನಪ್ತ್ರಿ, ಪೌತ್ರಿ, ಸುತಾತ್ಮಜೆ Si. 191: ನಪ್ತ್ರಿ G.; C.; B. 4, 3).

ಮೊಮ್ಮ mom-a₃. a grand-son (Bp. 47, 38; Bh. 2, 2, 72; 5, 9, 47; Rām. 1, 8, 33; J. 23, 55; 24, 57; 32, 29). [ಬ್ರಹ್ಮರ ಮೊಮ್ಮನಪ್ಪ ವೃದ್ಧ ಪರಾಶರ ಮುನೀನ್ದ್ರನುತ್ತರಾಪಥಕ್ಕೆ ಪೋಗುತ್ತುಂ ಬನ್ದು Pb. 1, 68 va.; Ap. 13, 73].

ಮೊಮ್ಮು mommu. = ಮಮ್ಮು. food in the language of children.

ಮೊರ mora. (= ಮೊರೆ?). — ಮೊರಸಾಸಿವೆ. black mustard, Sinapis ramosa Roxb. (ರಾಜಿಕೆ, ಕೃಷ್ಣಿಕೆ, ಅಸುರಿ Nr.).

ನೊರಕು moraku. = ಮೊರ್ಕು. to be turning round, or be giddy, from pride (ದರ್ಪಘೂರ್ಣನ Śmd. Dh., o. r. ಮೊರ್ಕು; *cf.* ಮುರ್ಕು).

ನೊರಟ morata. (ಮೊಱಟ). N. of a village. — ಮೊರಟದ ಬಂಕತನ್ದೆ. N. (Bp. 9, 27; 38, 40). — ಮೊರಟದ ಬಂಕಿದೇವ. N. (Bp. 9, 23; 49, 18; 52, 35). — ಮೊರಟದ ಬಂಕಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 8). — ಮೊರಟದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. N. (Bp. 49, 24).

ನೊರಡಿ moradi. 1. N. of a plant (ಮುಱುಕಿಲ್ Śm. 25. 95. 106). ಕರಿಯನು ಸೇವಿಪ ಸಿಂಹಕೆ ಮೊರಡಿಯ ಸೇವಿಪುದೆನಿಪ್ಪ ಮೊಲ ಪಾಸಟಿಯೇ? (V. 3, 37).

ನೊರಡಿ moradi. 2. = ಮಡಿ 2, ಮಣ್ಟಿ, ಮರಡಿ, ಮರ್ಡಿ, ಮೊರಡು 2, ಮೊರಡೆ, ಮೊರ್ಡಿ. a hill, a hillock (ಬೆಟ್ಟು Śm. 95; ದಿಬ್ಬ G.; C.; B. 4, 115). ಬೆಟ್ಟದ ಸಮೀಪದ ಮೊರಡಿಗಳು (ಪಾದಂಗಳ್, ಪ್ರತ್ಯನ್ತಪರ್ವತಂಗಳ್ Nr.). [ಮೊರಡಿಯಿನ್ದೊಸರುವ ನೀರ ತೀರ್ಥವೆನ್ದು ಸೇವಿಸಿ ಭವಭಾರಿಗಳಾಗುತಿಪ್ಪರಯ್ಯಾ Cv. 204. 1457]. ಕಲ್ಲಿನ ಮೊರಡಿ (ಅಕೂಪಾರ G.). see ಕಿಱು-, ಹೆಮ್-; Śsv. 3, 30; J. 10, 8.

ನೊರಡು moradu. 1. = ಮುರುಡು. roughness, etc. (My.; M. ಮುಱಿ, protuberance; roughness, knottiness; *cf.* ಮೊಱ & see s. ಮೊತ್ತ 1). — ಮೊರಡ. -ಅ 3. = ಮುಡ್ಡ, ಮೊಡ್ಡ. a rude, uncultivated, ignorant man (My.; T., M. ಮುರಡ).

ನೊರಡು moradu. 2. = ಮೊರಡಿ 2, etc. a stony, rough hillock (My.; Te. ಮೋಡು, a knoll or rising ground, the crest of hill; T. ಮೋಡು, height, the top of a hill = ಮುಗಡು, see ಮೊಗಳು; ಮುರುಗು, elevation, height; ಮುರಮ್ಬು, a hill of stones; a rock; *cf.* ಮೋಳೆ 2). [ಎಱಗುವ ಮಱೆ ಕಡಿದ ಬರ್ಪ ತೊಱೆ ಬೆಟ್ಟು ತೆವರ್ ಮೊರಡುಪಜಲಧಿಗಳೆನೆ Ap. 6, 62].

ನೊರಡೆ morade. = ಮೊರಡಿ 2, etc. ಮೊರಡೆಯ ಮೇಲಾಗಲಿ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲಾಗಲಿ ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ದು ಉಲ್ಲಾಸದಿನ್ದ ಜಿಗಿದಾಡುವ ಕುಱಿಮಱಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ (B. 3, 90).

ನೊರಹ moraha. = ಮೊರಹು 2. (ಗಾವರ Ct. II, 33).

ನೊರಹು morahu. 1. = ಮುರುಹು, ಮೊರೆಹು. a bend; the winding course of running water. ಕೂಪಾದಿಗಳಿನ್ದ ಉದಕ ಹೊಱವಟ್ಟು, ಚಕ್ರಾಕಾರದಿನ್ದ ಎಲ್ಲಾ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದದು (ಚಕ್ರ, ಪುಟಭೇದ Nr. *a;* ಮೊರೆಹು in Nr. *b*).

ನೊರಹು morahu. 2. = ಮೊರಹ. humming, buzzing, murmuring, tinkling, etc. (Bp. 11, 47). see ಪೆರ್ಮೊರಹು.

ನೊರಹು morahu. 3. anger, wrath (ಕೋಪ Ct. I, 72; Bh. 3, 13, 20; *cf.* ಮುರುಣ್ಬು 2?).

ನೊರಳ್ moral. to hum. (T. ಮುರಲು, to sound; M. ಮುರಳು, ಮುರುಳು, to hum, grunt, growl, buzz, howl, hem). ಮೊರಳ್ದಂ (Śmd. 49).

ನೊರೆ more. 1. (Śmd. 27). = ಮುರೆ. to hum, to buzz (Cpr. 2, 93 va.; 5, 64 va.; Śsv. 4, 45; Bh. 1, 5, 7; Rām. 2, 7, 4; J. 2, 65; 3, 25. 28; 19, 33; 28, 36; 29, 46; 31, 17); [ಮೊರೆವಳಿಕುಳಂಗಳುಂ Kr. 2, 71; Pb. 1, 115 va.]; to sound (as instruments, Bp. 46, 53; 60, 42; C. Bp. 24, 4; J. 33, 26; as vocal music, Bp. 44, 71); to ring (as bells, Bp. 44, 50; 53, 37); to tingle (as gejjes, Bp. 24, 44; 32, 29); to murmur (as a stream of blood, Abh. P. 9, 124; Rsv. 6, 47; as a stream, J. 19, 5); to murmur (as mantras repeated, Bp. 1, 47; 39, 4; 54, 45); to creak (as shoes, Bp. 12, 12); to bubble or gurgle (as boiling oil, J. 11, 37); to whizz (as an arrow, Rsv. 6, 47); to be noisy (as battle cries, C. Bp. 24, 24); to be uttered plaintively (as cries, Bp. 46, 34); to cause to sound, to grind (as teeth, Bh. 1, 10, 31). ಮೊರವ ದವುಡೆ (ಡಿಣ್ಡಿಮ Mr. 80).

ನೊರೆ more. 2. P. p. of ಮೊರೆ 1, in ಮೊರೆ ಮೊರೆದು (J. 3, 37; 19, 5; 33, 26).

ನೊರೆ more. 3. (ಮೊಱೆ). = ಮೊರಹು 2. humming, etc. see ಮೊಱೆ 2.

ಮೊರೆ more. Tbh. of ಮುರೆ. a kind of fragrant plant. (ತಾಲಪರ್ಣ, ಮುರೆ, etc. Si. 152; M. ಮುಱಿಳ್, ಮೂಱು, myrrh).

ನೊರೆಹು morehu. = ಮೊರಹು 1, q. v.

ನೊರ್ರೋ morrō. = ಮೊಱೋ. an imitative sound. see ಕೊಯ್ಯೋ-.

ನೊಱ mora. 1. P. p. of ಮೊಱೆ 1, in ಮೊಱಕೊಳ್ಳು (My.).

ನೊಱ mora. 2. = ಮೊಱೆ 2. — ಮೊಱಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. to roar, as beasts, the wind, waves, etc. (My.).

ನೊಱ mora. 3. = ಮಱ 1. a bamboo fan used for winnowing corn, etc., and for various other purposes (ಪ್ರಸ್ಫೋಟನ, ಶೂರ್ಪ Nr.; Si. 307; ಸೂರ್ಪ Mr. 209; C.; T., M. ಮುಱ; *cf.* ಮುಚ್ಚಲು). ಮೊಱದ ಹಾಗೆ ಕಿವಿಗಳುಳ್ಳವ (ಬಿಂಕಣಗಿವಿಯ, ಗಣೇಶ G.). ತೆರೇ ಕೊಟ್ಟು, ಮೊಱಾ ಕೊಣ್ಡ. — ಮೊಱದಿನ್ದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಱ ಹಾಕಬಹುದೇ? (Prvs.). see J. 31, 55; B. 4, 22. — ಮೊಱನ ವೆಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 37, 7). — ಮೊಱನ ವೇಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 10).

ನೊಱಟೆ morate. = ಮೊಱಲೆ, etc. (ರಾಜಾದನ, ಪ್ರಿಯಾಲ, ಪಿಯಾಲ, ಸನ್ನಕದ್ರು, ಧನುಃಪಟ Si. 129).

ನೊಱತ morata. roaring, etc. (My.).

ನೊಱಪ್ಪಿ morappi. = ಮೊಱಲೆ, etc. (ರಾಜಾದನ, etc. Si. 129).

ನೊಱಲೆ morale. = ಮೊಱಟೆ, ಮೊಱಪ್ಪಿ, ಮೊಱವೆ. a large tree, bearing a kind of almonds, Buchanania latifolia Roxb. (ರಾಜಾದನ, ಪಿಯಾಲ, ಸನ್ನಕದ್ರು, ಧನುಃಪಟ Nr.; Te. ಮೊರಲಿ, ಮೋರಲಿ; M. ಮುರಳ್, ಮುಱಿಳ್).

ನೊಱವೆ morave. = ಮೊಱಲೆ. (St. & Pl.).

ನೊಱೆ more. 1. (Śmd. 27). to roar, as the sea (J. 26, 14; My.), as a tiger, etc. (Bh. 2, 1, 62; My.); to cry aloud, to clamour, to bawl, to yell (Bp. 56, 7; J. 5, 54; 7, 50); to hiss, as a serpent (Bp. 46, 22; 51, 59; Rsv. 9, 25; T., M. ಮುಱುಮುಱು, to murmur, grumble; Mhr. ಮುರಮುರಣೇಂ, to mutter, grumble). [ತಾಳತರುವಿತತಿಯೊಳ್ ಬೇತಾಳಂಗಳ್ ಮೊಱೆದು ತೆಱೆದು ಬಾಯ್ಗಳಂ Kr. 3, 194; Vr. 51, 7]. ಮೊಱೆಯುತ್ತ ಇರುವ ನಾದು (ಸ್ತನಿತ, ಧ್ವನಿತ, ಕೂಗುತ ಇರುವನಾದು Si. 379).

ನೊಱೆ more. 2. = ಮೊಱ 2. crying loud, roaring, etc. (Cpr. 8, 69). 2, wailing, lamentation (Bp. 40, 55. 58; My. in ಅಱುವಿಕೆಯ-; M. ಮುಱ). 3, clamour, complaint (Grj. 6, 6. 9; Rsv. 13, 136; J. 2, 5; My.; T. ಮುಱೈಯೀ). ನನ್ನ ಬಡವನ ಮೊಱೆ ಕೇಳಿಕೊಣ್ಡು (B. 4, 107). ಬಡವರು ಬಲಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ, ಅವರ ಮೊಱೆಯನ್ನು ಕೇಳುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ (B. 5, 2). — ಮೊಱೆಗೆಯ್. to cry loud, to lament (C. Bp. 46, 20). — ಮೊಱೆಯಿಡು. -ಇಡು. to cry loud; to wail; to lament [ಕೂಡಲ

ಸಂಗಯ್ಯಂಗೆ ಶರಣೆನ್ದು ಮೊಱೆಯಿಟ್ಟರೆಲ್ಲರು Bv. 548; Cv. 40, 1178]; (Bp. 52, 14; C. Bp. 50, 27; Rśv. 13, 104 va.; J. 11, 34; 26, 52; My.; M.); to clamour, to complain (Grj. 6, 7; Bp. 3, 38; 27, 52; 28, 27; Rśv. 13, 134; 13, 138 va.; J. 21, 5. 7; 24, 36; My.); to tell in a plaintive manner. ಮೈಥುನವನ್ನು ಕುಱಿತು ಹಮ್ಬಲಿಸಿ ಕೂಗಿ ಮೊಱೆಯಿಡುವದು (ಆಕ್ರಾನ್ದನ Si. 57). ಅವನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ, ದೇವರಿಗೆ ಮೊಱೆಯಿಟ್ಟು, ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದನು (B. 4, 74). ನಾನು ಸತ್ತ ಬೞಿಕ ದೇವರ ಬೞಿಗೆ ಹೋಗಿ, ದೇವರೇ, ನನ್ನ ಕುಟುಮ್ಬದವರನ್ನು ಉಪವಾಸ ಕೊಲ್ಲಬೇಡ! ಎನ್ದು, ದೇವರಿಗೆ ಮೊಱೆಯಿಡುವೆನು (4, 77). ದೇವರು ಕರುಣಿಸುತ್ತಾನೆ, ಆದದಱಿನ್ದ ಅವನಿಗೆ ಮೊಱೆಯಿಡು! (4, 144). ಅವನ ಮೇಲೆ ಮೊಱೆಯಿಟ್ಟನು (he complained against him, My.). — ಮೊಱೆಮುಗಿಲ್. a thundering cloud (Bh. 9, 1, 7). — ಮೊಱೆವೆಣ. -ಪೆಣ. a (still) lamenting corpse (Bh. 6, 4, 134). — ಮೊಱೆವೇೞ್. -ಪೇೞ್. to complain (J. 21, 8).

ಮೊಱೆ more. 3. = (ಮೊಗ್), ಮಱೆ 2, etc. shelter, refuge. [ಇನ್ನೆನಗಾಗದ ಮೊಱೆ ನೋಡದ್ವಾ Bv. 502]. — ಮೊಱೆಯೊಗು. -ಒಗು. = ಮಱೆಯೊಗು. to resort to, to go for protection or help (J. 11, 35; 18, 43). — ಮೊಱೆಹೊಗು. = ಮೊಱೆಯೊಗು. ಸರ್ವಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಗ್ನಿಯ ಮೊಱೆಹೊಕ್ಕು, ತಮ್ಮ ಮಾನವನ್ನು ಉೞುಸಿಕೊಣ್ಡರು (B. 5, 43). ಆತನು ದೇವರನ್ನು ಮೊಱೆಹೊಕ್ಕು (5, 229).

ಮೊಱೆ more. 4. (fr. ಮಱು 1). a turn, a time (My.).

***ಮೊಱೆ more. 5.** propriety; virtue. 2, relationship. ಈ ವಧುಗಾದ ಪುತ್ರರೊಳ್ ಕೂಡುಗೆ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮೊಱೆಯಲ್ತೆನಗನ್ತದು ಪೆಣ್ಡಿರೆಮ್ಬರೊಳ್ ಕೂಡುವನಲ್ಲಂ Pb. 1, 73; Ap. 2, 11; Vr. 168, 8; ನುಡಿಗಳ್ ಮೊಱೆಯಂ ಮಱೆಯಿಪ್ಪುದು Pb. 2, 49. — ಮೊಱೆಯೞು. -ಅೞು. to break the law. ತನ್ನ ಮಗಳಂ ತಾನೆ ಕೊಣ್ಡು ಮೊಱೆಯ ಱಿದನಪ್ಪುದಱಿಂ Vr. 118, 25. T. ಮುಱೈ order; Tu. ಮುದೆ relationship.

ಮೊಱೆಯುವಿಕೆ moreyuvike. crying loud, etc. (ರಣ, ಕ್ವಣ, ಕೂಗುವಿಕೆ Si. 388).

ಮೊಱೋ morō. = ಮೊರ್ರೋ. an imitative sound of crying loud. — ಮೊಱೋ ಎನ್ನು. to roar, as the sea, rivers, rain, or the wind (My.); to wail (My.).

ಮೊರ್ಕು morku. = ಮೊರಕು, to be turning round.

ಮೊರ್ಡಿ mordi. = ಮೊರಡಿ 2, etc. a hillock. (B. 5, 154. 155. 165; see ಕೆಮ್-).

ಮೊಲ mola. = ಮಲ 5. (Śmd. 90). a hare; a rabbit [Tu. ಮುಗೆರ್, ಮೇರ್]; (ಶಶ Nr.; Mr. 160; Si. 170; G.; C.; T. ಮುಯಲ್; M. ಮುಯಲ್; Te. ಮೊಸಲಿ, ಕುನ್ದೇಲು). [ಆ ಪಡೆಯೊಳ್ ಗಣ್ಡುಮಾ ಮೊಲಂ ದ್ರುಪದನುಂ Pb. 10, 4; ವ್ಯಾಧನೊನ್ದು ಮೊಲನ ತನ್ದರೆ ಸಲುವ ಹಾಗಕ್ಕೆ ಬಿಲಿವರಯ್ಯಾ Bv. 158]. ಮೊಲನು (ಶಶಕ Nn. 27). ಚಿತ್ರವೃತ್ತಿಯನಱಿದು, ಹತ್ತೆವಿಡಿದೋಲಯ್ಯು! ಚಿತ್ತವ ಪಡೆದು ಮದವೇಱಿ ಮೊಲ ನಾಯಿಾ ಹತ್ತಿದನ್ತಕ್ಕು (Sp.). ಮೊಲದ ಕಣ್ಣು ಬೇಟೆಗಾಱಗೆ ಮುದ್ದೇ? — ನಾನು ಹಿಡಿದ ಮೊಲಕ್ಕೆ ಮೂಱೇ ಕಾಲು. — ಮೊಲ ಬರುವಾಗ ನಾಯಿ ಬಯಲ್ಕಡೆಗೆ ಕೂತು ಕೊಣ್ಡಿತು. — ಬಲಾತ್ಕಾರದಿನ್ದ ತನ್ದ ನಾಯಿ ಮೊಲನ ಹಿಡಿದೀತೇ? (Prvs.). see V. s. ಮೊರಡಿ 1; Śsv. 3, 34; J. 15, 19; 28, 52; Prv. s. ಸಲಿಗೆ. — ಮೊಲದ ಕಿವೀ ಗಡ್ಡೆ. the resin of Boswellia thurifera Roxb. (ಪಾಲಂಕಿ, ಮುಕುನ್ದ, ಕುನ್ದ, ಕುನ್ದುರು Si. 152). — ಮೊಲದ ಹುಲ್ಲು. a common grass, Andropogon aciculatus Lin. (Z.).

***ಮೊಲಗಟ್ಟಲೆ mola-kaltale.** delusion? ಶರ ಸಂಘಾತದಿ ನೊಗೆದ ರಣಗಟ್ಟಲೆಯೆ ಮೊಲಗಟ್ಟಲೆಯಂ ಮಾಡೆ Pb. 11, 148 va.; Ap. 3, 63.

ಮೊಲೆ mole. = ಮಲೆ 4. (Śmd. 27). the female breast; the dug of an animal [Tu. ಮಿರೆ]; (ಉರಸಿಜ, ಕುಚ, ವಕ್ಷೋರುಹ, ಪಯೋಧರ, ಸ್ತನ Hlā.; Mr. 321; ಸ್ತನ, ಕುಚ Si. 209; C.; T. ಮುಲೈ, ಮೊಂಜಿ; M. ಮುಲ; Te. ಚನು; Te. ನೊಲೆ, the waist, middle). [ಮೊಲೆಯ ಬಿಣ್ಪಿನೊಳಂ ನಡು ಬಳ್ಕಿದಪ್ಪುದು Pb. 3, 46; Ap. 4, 44]. ಬಟ್ಟಿದುವು ಮೊಲೆ (Śmd. 170). ಮೊಲೆಯ ತೊಟ್ಟು (ಕುಚಮುಖ, ಚೂಚುಕ, ವೃತ, ಶಿಖೆ), ತೋಳು ಮೊಲೆ ಕೊರಳ್ಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಲೇಪನದಿನ್ದಂ ಬರೆದ ರೇಖೆ (ಪತ್ರವಲ್ಲಿ Hlā.). ಮೊಲೆಯ ತುದಿ (ಚೂಚುಕ; ಕುಚಾಗ್ರ); ಮೊಲೆಯನುಮ್ಬ ಮಗವು (ಸ್ತನಪ, etc. Nr.). ಮೊಲೆಯ ತೊಟ್ಟು (ಚೂಚುಕ Mr. 321). ಹೆಂಗಳ ಮೊಲೆ (ಸ್ತನ, ಪಯೋಧರ Si. 448). ಆಡಿನ ಕೊರಳ ಮೊಲೆ (ಛಾಗಗಲಸ್ತನ Nn. 67). ದಿಗ್ವಾರಣದ ಮಱಿಯುಮ್ಬುದೇ ಬನ್ದೂರುವಸ್ಸಿಯ ಮೊಲೆಯಂ? (Bp. 11, 10). ಗಱಿಗೆ ಜಾವಱಿವನ ಹೆಣ್ಡತಿಗೆ ಮೊಲೆಯಿಲ್ಲ (a cock, Sp.). ತಾಯಿ ನಿನಗೆ ಮೊಲೆ ಕುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು (B. 1, 24). ಆಕಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಮೊಲೆಗಳಿರುತ್ತವೆ (3, 17). ಕತ್ತೇ ಮೊಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಡಗ ಹಾಲಿದ್ದರೇನು? (Prv.). see Cpr. 2, 20; 5, 64; Bp. 3, 34; 15, 13. 18; 24, 45; 50, 3. 4; 57, 83; 60, 36; B. 1, 21; 3, 86; ನೆಲ-. — ಮೊಲೆಕಟ್ಟು. a breast-girdle (of women, J. 16, 4). — ಮೊಲೆಗುಡು. -ಕುಡು. to give the breast, to suckle. (Rśv. 5, 65). — ಮೊಲೆಗುನ್ನಿ. -ಕುನ್ನಿ. a puppy (My.). — ಮೊಲೆಗೂಸು. -ಕೂಸು. a young child nursed at the breast, a suckling (My.). — ಮೊಲೆಗೆಲ. -ಕೆಲ. the side or region of the breast: the breast (Cpr. 6, 64 va. & 91 va.; 5, 60; 30, 8). — ಮೊಲೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಮೊಲೆಗುಡು. (Rām. 6, 45, 28; Bh. 3, 13, 29; J. 21, 3). — ಮೊಲೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to give the breast (Rām. 6, 45, 28). — ಮೊಲೆತುದಿ. the nipple (My.). — ಮೊಲೆತೊಟ್ಟು. = ಮೊಲೆತುದಿ. (My.). — ಮೊಲೆ ಬರು. the breast of a female to form: the time of maturity to approach (My.). — ಮೊಲೆಬಾವು. a morbid enlargement of the breast (My.). — ಮೊಲೆ ಬಿಡಿಸು. to wean. ಕೂಸನ್ನು ಮೊಲೆ ಬಿಡಿಸು. (My.) — ಮೊಲೆನೊಗು. = ಮೊಲೆಗೂಸು. (My.). — ಮೊಲೆಯೂಡು. to suckle (Grj. 3, 119 va.; J. 15, 19; 18, 21). [ಸುಕೌಶಳ ಸ್ವಾಮಿಯಂ ಮೊಲೆಯೂಡುವ ದಾದಿ ಸುಬ್ರತೆಯೆಮ್ಬೊಳ್ Vr. 45, 12]. — ಮೊಲೆವಾಲ್. -ಪಾಲ್. breast-milk (Abh. P. 6, 49; Bp. 2, 11; 24, 68; 48, 30; 50, 13). [ಕರಿಣಿಯ ಸೀಯನಪ್ಪ ಮೊಲೆವಾಲ್ಗೆ ತಗುಳ್ದುದು ತಕ್ಕಶೋರ ಕೇಸರಿ Pb. 7, 80].

ಮೊಲೋಗರ mologara. = ಮಲನಾಗರು, etc. epilepsy.

ಮೊಲ್ಲ molla. (= ಮಲ್ಲ?). N. (Bp. 61, 21). — ಮೊಲ್ಲಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 61, 34).

ಮೊಲ್ಲೆ molle. = (ಮಲ್ಲಿ, ಮಲ್ಲೆ), ಮೊಳ್ಳೆ 1. a kind of jasmine, Jasminum multiflorum or pubescens (ಮಾಘ್ಯ, ಕುನ್ದ Nr.; ಕುನ್ದ Mr. 125; T. ಮುಲ್ಲೈ, J. angustifolium; J. trichotomum Rottl.; M. ಮುಲ್ಲ, J. sambac; Abh. P. 7, 139; Bp. 45, 41; 50, 72; Rśv. 9, 4; J. 8, 21; 30, 4; 31, 9; My.; Te.). [ಒಗೆತರ್ಪ ಪಲ್ಲಳ್...ಚೆಲ್ವಿನ ಮೊಲ್ಲೆಯ ಮುಗುಳ್ಗಳನಿೞಿಸಿರೆ Pb. 2, 9; Ap. 11, 114].

ಮೊಲ್ಲೆಗ mollega. = ಮುಲ್ಲೆಗ. a miserable wretch (Bp. 45, 41).

ಮೊಲ್ಲೋಗರ mollōgara. = ಮೊಲೋಗರ, etc. (My.).

ಮೊಸಗು mosagu. = ಮಸಗು 1. to expand, etc. (Bh. 10, 2, 11).

ಮೊಸರ್ mosar. (Śmd. 58). **ಮೊಸರು.** = ಮಸರು. curds (ದಧಿ Mr. 182; C.; T. ಮೊಗರು, ಮೋರ್, M. ಮೋರ್, buttermilk; T. ಮುಚರ್, artificially curdled milk; Te. ಪೆರುಗು, curd, *cf.* ಪೆರ್ 2). ಮೊಸರ್ಗಳ್ (Śmd. 52). [ನೆಲ್ಲಂ ಮೊಸರುಂಗುಡಿದನ್ತೆ Kr.

2, 4; Ap. 4, 33]. ಮೊಸರ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಮಸ್ತು, ಮಸ್ತ 338 Cm.). ಅಳೆ ಬೆರಸಿದ ಮೊಸರು (ದ್ರಪ್ಸ, ದಧ್ಯಘನ); ಮೊಸರಲಿ ಕಲಸಿದ ಸತ್ತುಗ (ಕರಮ್ಭ, ದಧಿಸಕ್ತು); ಮೊಸರಲೆ ಮಾಡಿದದು (ದಾಧಿಕ Hlā.). ಅಳಕಮುಹ ಮೊಸರು (ದ್ರಪ್ಸ್ಯ); ಆಕಳ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲಂ (ಗವ್ಯ); ಕಾಯ್ದು ಬಿಸಿಯಾಗಿರ್ದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆವುದಾನೊನ್ದು ಮೊಸರ ಹೊಯ್ದುದ ಱತ್ತಣೆನ್ದ ಒಡೆದುದು (ಆಮಿಕ್ಷೆ, ಒಡೆ, ವಟಕ); ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದ ಜವೆಯ ಹಿಟ್ಟು (ಕರಮ್ಭ, ದಧಿಸಕ್ತವ); ಮೊಸರ ಕಟಲು (ರಸಾಲೆ, ಮಾರ್ಜಿತೆ); ಮೊಸರ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಮಸ್ತು); ಮೊಸರು ಬೆರಸಿದ ತುಪ್ಪ (ಪೃಷದಾಜ್ಯ Nr.). ಹಾಲು ಕಾಸಿ ಹೆಪ್ಪ ಹಾಕಿದರೆ ಮೊಸರು ಆಗುವದು (B. 1, 15). ಮೊಸರು ಹುಳಿಯೆನ್ನ, ಹಸುರು ಹುಲ್ಲ ಹಿಂಡ್ಡದನನ್ನೆ. — ಬಜ್ಜಿಗೆ ಮಜ್ಜಿಗಿಲ್ಲ, ಅಜ್ಜಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಮೊಸರು? — ಆಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ಬಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ, ಮೊಸರು ಇಲ್ಲದೆ ಮಜ್ಜಿಗೆಯಿಲ್ಲ. — ಬಲ್ಲದ ಗಣ್ಡನಿಗೆ ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು. — ತಾನು ಹೋದರೆ ಮಜ್ಜಿಗಿಲ್ಲ, ಮೊಸರಿಗೆ ಚೀಟು (Prvs.). see Si. 240. 313. 315. 316; ನೀರು-; Prv. s. ಕೊಸರು 3. ನಾರಿಯಳ (*i. e.* ನಾರಿಯ) ಗಣ್ಡ ತಾ ಬೇಲೂರ್ಗೆ ಹೋದರೆ ಆಱುದೋಗರಕೆ ಮೊಸರಿಕ್ಕಿ ಕಾಗೆಗೆ ತೋಱು ಕೊಟ್ಟನ್ನೆ (Sp.). — ಮೊಸರನ್ನ. -ಅನ್ನ. = ಮೊಸರೋಗರ. (C.). — ಮೊಸರೋಗರ. boiled rice mixed with curds. ಕೋಣ ಗದ್ದೇ ಉತ್ತರೆ ಮೊಸರೋಗರಾ ಇಕ್ಕ್ಯೇರೋ? (Prv.).

ಮೊಸಳೆ mosaḷe. = ಮುಸಳೆ, (ಮುಸಲಿ). an alligator, a crocodile [Tu. ಮುದಳೆ]; (ಕುಮ್ಭೀರ, ನಕ್ರ Hlā., Mr. 410; ಶಿಶುಮಾರ Nr.; ಕುಮ್ಭೀರ, ಗ್ರಾಹ, ನಕ್ರ, ನೆಗಱು, ಮಕರ G.; ನಕ್ರ, ಕುಮ್ಭೀರ, ನೆಗಱು Si. 89; C.; Te. ಮೊಸಲಿ; M. ಮುದಲೆ; T. ಮುದಲೈ; *cf.* Sk. ಮಾಚಲ). [ಅನ್ತರಂ ಮೊಸಳೆಯಂ ಪಿಡಿವನ್ತಿರೆ ನೀರೊಳೊತ್ತಿ ಭೀಮನನತಿ ಗರ್ವದಿಂ ಪಿಡಿಯೆ Pb. 1, 26]. ಮೊಸಳೆಗೆ ಉಪಕಾರಾ ಮಾಡಿ, ನಲಿಸಿ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.). ಬಿಸಲೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಮೊಸಳೆಯ ಅಸುವೞಿಯದ ಹಾಗೆ ತನ್ದು ನೀರೊಳ್ ಬಿಡಲ್ ಆ ಮೊಸಳೆ ಮರಳವನ (ಮರಳಿ ಅವನ) ನುಂಗಿತು; ಪಿಸುಣಂಗುಪಕಾರ ಮಾಡೆ ತಪ್ಪದು ಕೇಡು (Subhāṣita kandapadya). — ಮೊಸಳೆತುಪ್ಪ. alligator's fat, used as a medicine (My.). — ಮೊಸಳೆವಿಣ್ಡು. -ಪಿಣ್ಡು. a multitude of alligators (Cpr. 5, 39 va.).

ಮೊಹತರ್ಪ mohatarpa. tax on the shopkeepers and artificers of a village or town (My.; Br.; Mhr. ಮೋಹತ, ರಫಾ); house-tax (My.).

ಮೊಹರ mohara. = ಮೊಹರಿ 1, ಮೋಹರ. a gold coin, a mohur (My.; Mhr., H. ಮೋಹರ).

ಮೊಹರಂ moharaṃ. = ಮೊಹರಮು. the first Mahomedan month called Moharam (Muharram), and its festival in commemoration of the death of two heroes called Hasan and Husain (C.; Br.; Mhr., H. ಮೋಹರಮು).

ಮೊಹರಮು moharama. = ಮೊಹರಂ. (B. 5, 47).

ಮೊಹರಿ mohari. 1. = ಮೊಹರ, etc. (My.).

ಮೊಹರಿ mohari. 2. = ಮೋರಿ. a little channel to carry off water (My.; Si. 82; Mhr., H. ಮೋಹರೀ).

ಮೊಹರಾ moharā. a leader, a chief (My., Mhr., H. ಮೋಹರಾ). 2, any piece or man at chess, except pawns (My.; Br. ಮೊಹರಾ; H.).

ಮೊಹರು moharu. a seal (My.; Br.; Si. 220; Mhr., H. ಮೋಹರ); a seal ring (My.).

ಮೊಹಲಾ mohalā. a quarter, a ward (My.; Mhr., H. ಮಹಲಾ).

ಮೊಹಸಲೆ mohasale. = ಮೋಸಲೆ. restraint placed on a person to prevent his escape or to enforce the payment of a demand; arrest, confinement (My.; Br., H. ಮೊಹಸಲು, ಮೊಸೂಲು).

ಮೊಳಕೆ moḷake. = ಮೊಳಕೆ. a germ, a bud, a sprout [Tu. ಮುಂಗೆ]; (ಒಟ್ಟು Śm. 88; My.; Te. ಮೊಟಕೆ, ಮೊಲಕೆ, ಮೋಕ; Si. 367). ಹೊಸತಾಗಿ ಮುಲತ ಮೊಳಕೆ (ಅಂಕುರ, ಅಭಿನವೋದ್ಭಿದ್ Si. 119).

ಮೊಳತು moḷatu. P. p. of ಮೊಳೆ 1.

ಮೊಳಲೆ moḷale. = ನೊಳಲೆ. a shell, etc. (see Nr. *b* s. ನಾಯಿನೊಳಲೆ; M. ಮುಳೆ, to creep in, etc.; *cf.* ನೊಱೆ).

ಮೊಳಸು moḷasu. germination, etc. (My.). 2, a kind of morbid swelling of the guttural glands (My.).

ಮೊಳಿಕೆ moḷike. = ಮೊಳಕೆ, (ಅಂಕುರ Bhn. 28; C.; G. 426; B. 3, 35. 107). — ಮೊಳಿಕೆಹುಲ್ಲು. grass just come forth out of the ground (ದನ್ತಾಂಕುರ G.).

ಮೊಳೆ moḷe. 1. to germinate, to grow or shoot forth, to come forth out of the ground, to sprout, to bud, to shoot (ಪ್ರರೋಹಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; My.; T. ಮುಳೈ, M. ಮುಳೆ; Te. ಮೊಲಚು, ಮೊಲುಚು);— to grow, to arise; to appear (T., M., Te.). P. ps. ಮೊಳೆತು [ಬೆಳಗನೆ ಮೊಳೆತನ್ತೊಪ್ಪಿದುವು ತೊಳಪ ರನ್ನದ ಕೇರ್ಗಳ್ Ap. 4, 34]; (Śmd. 287 Cm.), ಮೊಳತು (Bp. 38 sum.; 39, 36). see Bp. 13, 21; 24, 44; 40, 11; 42, 1; 43, 72; 49, 19; 56, 53; C. Bp, 8, 13; Bh. 1, 8, 18; Rśv. 8, 124; 13, 18 va.; J. 3, 4; 33, 14. — ಮೊಳೆ ಮೊಳೆ. rep. (Bp. 58, 39).

ಮೊಳೆ moḷe. 2. = ಮುಳೆ 2 (Śmd. 27. 40). a germ, a bud, a sprout, a first shoot out of the ground (ಅಂಕುರ Śmd. Dh.; ಅಂಕೂರ, ಅಂಕುರ Hlā., Mr. 106; ಕರೀರ Mr. 125; ಅಗೆ, ಅಂಕುರ Kk. 23; ಅಗೆ, ಅಂಕುರ Śm. 22; ಅಂಕುರ 111; ಸುಱು 115; My.; M. ಮುಳೆ; T. ಮುಳೈ, ಮುಱು). ಹೊಸತಾಗಿ ಮೂಡಿದ ಮೊಳೆ (ಅಂಕುರ Nr.). ಕರ್ಮಮಾರ್ಗಂಗಳ ಮೊಳೆಗಳು (Bp. 40, 57). ಬೆಳೇ ಸಿರಿ ಮೊಳೆಯುಲೇ ಕಾಣುವದು (Prv.). 2, a pin, a nail, a spike, a wedge, a peg, a stake, a pointed object (ಗೂಣ್ಟ Śm. 111; ಶಲ್ಯ, ಶಂಕು, ಗೂಟ Si. 290; Cpr. 7, 87; My.; T., M., Te. ಮೊಲೆ; *cf.* ಮುಳ್ 1, ಮೊನೆ 1). ಮೊಳೆಗಳು (ಕೆಮರ್ಸಾನ Mr. 274). ನೊಗದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತಗಲು ಹಾಕುವ ಮೊಳೆ (ಶಮ್ಯ, ಯುಗಕೀಲಕ Si. 303). ಕಣ್ಣಯದ ಮೊಳೆ ನೆಡೆದ ಖುಣ್ಣದ ಹಿಣ್ಡುಗಳ್ (Bh. 3, 13, 18). ಕುಮುದ ಮುಕುಲದ ಮೊಳೆಗಳ್ (Rśv. 10, 31 va.). ಮೊಳೆಗಳಂ ಹೊಱ ನೂಂಕಿ, ಒಳ್ಳಿಹ ಮೊಳೆಯನೊರೆಗೊಮ್ಬುಕ್ಕಸಾಲೆ (Bp. 21, 30). ಸಮ್ಪಗೆಯ ಮುಗುಳ ಮೊಳೆಗಳಂ ತೆತ್ತಿಸಿದ ಬಿತ್ತರಮ್ಬಡೆದ ಜವಳಿವಡಿಗಳ್ (Cpr. 7, 92 va.). ಅಚ್ಚು ಹಾಕುವ ಮೊಳೆಗಳ್ (types, B. 5, 216). ಮೊಳೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತೀಯದ ಕಮ್ಮಾಱ ಮರಸುತ್ತು ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). 3, the core of a boil (My.; T.). 4, piles (My.; M.). — ಮೊಳೆಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. to let appear a germ: to show to a small extent (J. 30, 32). — ಮೊಳೆದಿಗುರು. -ತಿಗುರು. a wheel with a sharp edge; a discus, a thunderbolt. ಮೊಳೆದಿಗುರ ಮುಗಿಲ್ (ಪರ್ಜನ್ಯ, ಗರ್ಜನ್ಮೇಘ Hlā.). — ಮೊಳೆದೋಱು. -ತೋಱು. to show a germ; to arise (J. 2, 5; 31, 4). — ಮೊಳೆಮೊಲೆ. breasts that are forming (J. 6, 27). — ಮೊಳೆರೋಗ. the piles (ದುರ್ನಾಮಕ, ಅರ್ಶಸ್, ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ Si. 201; My.). — ಮೊಳೆವಲ್. -ಪಲ್. a pointed tooth (J. 8, 21); — just teething tooth: a milk tooth (Śsv. 3, 43; J. 28, 18). — ಮೊಳೆವುಲ್. -ಪುಲ್. grass just come forth out of the ground, very young grass (Rśv. 5, 78). [ಮೊಳೆವುಲ್ಲಳನೀ ಧರಣೀ ವಿಭಾಗ ಮೊಪ್ಪಿರೆ Pb. 7, 23]. — ಮೊಳೆವೋಗು. -ಪೋಗು. to germinate, to sprout, etc. (Rśv. 6, 2). — ಮೊಳೆ ಹೊಮ್ಮು. a sprout to grow: a bifurcation (*i. e.* duplicity) to arise (Bh. 7, 1, 41).

ಮೊಳ್ದು moḷdu. to transpass, to transgress, to trespass (ಅತಿಕ್ರಮಣ Śmd. Dh.; *cf.* ಮುನ್ 2, ಮುಳ್ 2).

ಮೊಳ್ಳೆ moḷḷe. 1. = ಮೊಲ್ಲೆ. a kind of jasmine. ಮೊಳ್ಳೇಗಿಡ (ಮಾಘ್ಯ, ಕುನ್ದ, ಕೋಲುಮಲ್ಲಿಗೆ Si. 139, *only* in Si.).

ಮೊಳ್ಳೆ moḷḷe. 2. a prominent navel (My.).

ಮೊೞ mol̤a. = ಮೞ 1, ಮೊಣ. projecting joint (M.; M. ಮುೞಿ, a knuckle, joint; ಮುೞ[3], protuberance, projection, see ಮೊರಡು 1; T. ಮುಡಿ, ಮುಳಿ, a joint of the body; a knot in the stem of a plant, etc.): the distance from the elbow to the end of the middle finger, etc., a cubit [Tu. ಮುರಂಗೆ]; (ಅರತ್ನಿ Śmd. I; ಕಿಷ್ಕು, ಹಸ್ತ Si. 405; C.; T. ಮುೞ; Te. ಮೂರೆ, ಮೋ). [ದ್ವಾವಿಂಶತ್ಯಮ್ಬುಧಿ ಮಿತ ಜೀವಿತಮುಂ ಮೂಱು ಮೊೞದ ದಿವ್ಯಾಂಗಮುಮಾ ದೇವಂಗಾಯ್ತು Ap. 6, 17]. ಮೊೞನು (ಪ್ರಮಾಣಿಕ); ಹಿಡಿಕೆಯ್ಸಿದ ಮೊೞನು (ರತ್ನಿ); ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಯಿನ್ದ ಅಳದ ಮೊೞನು (ಅರತ್ನಿ Hlā.). ಹಿಡಿಕೆಯ ಹಿಡಿದು ಅಳೆದ ಮೊೞದಲ್ಲಿ ಸರತ್ನಿ ಎನಿಸುಗು; ಹಿಡಿಕೆಯ ಹಿಡಿದು ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಅಳೆದ ಮೊೞದಲ್ಲಿ ಅರತ್ನಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಅಳವಲ್ಲಿ ಕಿಱುವೆರಳ ಮೊೞಂ (ಅರತ್ನಿ Mr. 323); ಅಳವ ಮೊೞ (ಪ್ರಮಾಣಿಕ 323); ಗೇಣ್ ಎರಡಾಗಲ್ ಒನ್ದು ಮೊೞನಕ್ಕು, ಅದಕೆ ಮಿಕ್ಕ ನಾಲ್ವೆರಳು ಪೆಚ್ಚಲ್ಕೆ ಗಜಮ್ ಅಕ್ಕು, ಮೊೞನೆರಡಾಗೆ ನಾಭಿಗೋಲ್ ಎನ್ದೆನಿಕ್ಕು, ಎರಡು ಕೋಲ್ ಆಗೆ ದಣ್ಡಮ್ ಎನಿಕ್ಕುಮ್, ಆ ದಣ್ಡಮ್ ಎರಡು ಸಾವಿರಮಾಗೆ ಕ್ರೋಶಮ್ (o. rs. ಕೋಶಮ್, ಕ್ಲೋಶ) ಅಕ್ಕು, ಅವು ನಾಲ್ಕುವರಲು ಯೋಜನಮ್ ಅಕ್ಕು, ಅವಿಪ್ಪತ್ತು ವೇಳ್ಪಮ್ ಅಕ್ಕು, ಅವು ಹತ್ತು ವರ್ತನಾಖ್ಯಂ (325). ಚಾಚಲ್ ಪಟ್ಟ ಕೆಯ್ಯುಳ್ಳ ಹಸ್ತ ಅನ್ದರೆ ಮೊೞ (ಹಸ್ತ); ಹಿಡಿಯೊಡಗೂಡಿದ ಮೊೞ ಅನ್ದರೆ ಹಿಡಿ ಕಡಿಮೇ ಮೊೞ (ರತ್ನಿ); ಚಾಚಲ್ ಪಟ್ಟ ಕಿಱುಬೆರಳುಳ್ಳ ಹಿಡಿಯಿನ್ದ ಒಡಗೂಡಿದ ಮೊೞ (ಅರತ್ನಿ Si. 212). ತೋಟ ಮೂಱು ಮೊೞ, ಕಾಯಿ ಆಱು ಮೊೞ. — ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ದಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹಿತ್ತಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಮೊೞ ಹಾಕಿ ನೋಡಿದ. — ಬಱಿಗೆಯ್ಯಲಿ ಮೊೞ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). see B. 3, 103; 4, 146; Prv. s. ಸನ್ತೆ 1. — ಮೊೞಕಾಲ್. -ಕಾಲು. = ಮೊಣ-. the knee (ಒಳ್ತೊಡೆಯ ಸನ್ದು Śmd. I; ಜಾನು, ಊರುಪರ್ವ, ಅಷ್ಠೀವತ್ Nr.; Mr. 332, Si. 207; My.; Tu. ಮುರಮ್ಬು, M. ಮುೞಕಾಲ್, T. ಮುೞಂಗಾಲ್; Te. ಮೋಕಾಲು). [ಅನ್ತು ಬಿಟ್ಟು ಸುಲಿದ ಮೊೞಕಾಲ್ಗಳುಂ ಕಟಿಲ್ದ ಪಲ್ಗಳುಂ...Pb. 2, 31 va.; Vr. 29, 13]. ಅಗಲದ ಮೊೞಕಾಲುಳ್ಳವನು (ಪ್ರಜ್ಞು, ಪ್ರಗತಜಾನುಕ); ಕೂಡಿದ ಮೊೞಕಾಲುಳ್ಳವನು (ಸಂಜ್ಞು, ಸಂಗತಜಾನುಕ Nr.). see Si. 198; B. 5, 21. 293. 298. — ಮೊೞಕೆಯ್. = ಮೊಣ-. the elbow (ಕಫೋಣಿ, ಕೂರ್ಪರ Nr.; Si. 210; My.; M. ಮುೞಕೆಯ್, T. ಮುೞಂಗೆಯ್; Te. ಮೋಚೆಯ್ಯಿ). ಮೊೞಕೆಯ್ಯ ಕೆಳಗಣ ಭಾಗವು (ಪ್ರಕೋಷ್ಠ, ಮುಂಗೆಯ್ Nr.). ಮೊೞಕೆಯ್ಯ ಮೇಲು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ Mr. 323). ಮೊೞಕೆಯ್ಯಾಡಿದರೆ ಮುಂಗೆಯ್ಯಾಡುತ್ತದೆ. — ಮೊಣಕಾಲು ಊಱಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಮೊೞಕೆಯ್ಯಿನ್ದನಿತ್ತಾನೇ? (Prvs.). see Bp. 4, 12; B. 2, 31.

ಮೊೞಗು mol̤agu. 1. (= ಮಗ್ಗು 2). to sound, as certain musical instruments (ವಾದನಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; Śm. 84); to roar; to thunder (ಸ್ತನಿತ Śmd. Dh.; M. ಮುೞಙ್ಙು; T. ಮುೞಂಗು; Te. ಮ್ರೋಗು, ಮ್ರೋಯು). [ಮೊೞಗಿದುದತಿ ರಭಸದೆ ಧಾತ್ರಿ Pb. 1, 132]. ಬಹುವಾದ್ಯ ಮೊೞಗಲ್ ಅದು ಲಗ್ಗೆ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 288). see Cpr. 8, 94; Grj. 9, 41; Bp. 57, 47; C. Bp. 28, 20; Bh. 1, 19, 19; 7, 10, 28; 7, 17, 25; Rśv. 6, 11 va.; 13, 71; J. 7, 22; 10, 47; 11, 15; 13, 24. 41. 43; 17, 2. 2, to play certain instruments (Bh. 7, 10, 38).

ಮೊೞಗು mol̤agu. 2. the sound of certain musical instruments (ವಾದ್ಯ, ವಾದನವಿಧಿ Śmd. I); roaring; thundering, thunder (ಮುಗಿಲ ದನಿ Śmd I; ಘನರವ, ಸ್ತನಿತ Mr. 43; ಮೇಘಧ್ವಾನ Kk. 12; ಸಿಡಿಲ ದನಿ 73; ಸಿಡಿಲ ರವ Śm. 35; Śmd. 10; Cpr. 5, 61; 10, 26; Abh. P. 10, 157; 11, 13; Grj. 9, 41. 42; Śśv. 3, 36; J. 11, 22). — ಮೊೞಗಿಡು. -ಇಡು. to sound as certain instruments, etc. (Abh. P. 12, 50).

ಮೊೞಗು mol̤agu. 3. the plant Marsilea quadrifolia Lin. (ಒನ್ದು ಮರ Śmd. I; ವೃಕ್ಷಭೇದ Śmd. Dh.; ತರುಭೇದ Śm. 35; Śśv. 3, 32). ಮೊೞಗಿನ ಮರ (ವಾತಕ, ಶೀತಲೆ, ಉಪರಾಜಿತೆ, ಅಶನಪರ್ಣಿ Nr.; ಶಮ್ಬವತಿ Mr. 120).

ಮೊೞಸು mol̤asu. = ಮೆೞಸು. pepper.

ಮೊೞ್ಗು mol̤gu. 1. = ಮುೞ್ಗು, etc. to bow (v. i.), to bend, to bow to (ನಮನ Śmd. Dh.; Rśv. 4, 114; Te. ಮೊಕ್ಕು, ಮೊಗ್ಗು, ಮ್ರೊಗ್ಗು; see ಮುಡುಕು 1 & ಮಗ್ಗು 3). [ಎಯ್ದೆ ಬಗಿದ ಪುಣ್ಗಳ ಪೊಱೆಯಿಂ ಮೊೞ್ಗಿದ ಕರಿ ಘಟೆ ಜವನಡುವಟ್ಟೆಯನನುಕರಿಸೆ Pb. 11, 64].

ಮೊೞ್ಗು mol̤gu. 2. = ಮೊಕ್ಕು. a bow, an obeisance (ತುೞಿಲ್, ಎಱಗು, ಮಣಿ, ಕುಮ್ಬು, ಪೊಡವಡಿಕೆ, ನಮಸ್ಕಾರ Śm. 34; Kk. 34, o. r. ಮೊಕ್ಕು; Te. ಮೊಕ್ಕು, ಮೊಗ್ಗು, ಮೋಡುಪು, ಮೋಡ್ಪು).

ಮೋಕ mōka. the state of being let loose: a cast-off skin (see ನಿರ್ಮೋಕ).

ಮೋಕು mōku. (fr. ಮುನ್ 2). the upper portion, the top, the forepart (Bh. 7, 7, 45). ಕತ್ತರಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಬಿದ್ದ ಪರ್ವತದ ಮೋಕು (ಪ್ರಪಾತ, ಭೃಗು G.). ರಥ ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ಮೋಕು (ಯಾನಮುಖ G.). ಅವನು ಹಳದೀ ಗಟ್ಟದ ಮೋಕು ಹಿಡಿದು, ಕೂತನು (B. 5, 62).

ಮೋಕ್ಷ mōkṣa. = (ಮುಕ್ತಿ), ಮೊಕ್ಕ, ಮೊಕ್ಕೆ. untying, letting loose, setting free, liberating; freeing oneself from; liberation, deliverance, escape, release. 2, *liberation from individual existence, the deliverance of the soul from the body, its exemption from further transmigration, and its absorption into the soul of the universe; final beatitude.* 3, death (My.). 4, *a species of tree* (see ಮೊಕ್ಕ). ಸತ್ತು ಹೋದರೆ ನಿನಗೆತ್ತಣದು ಮೋಕ್ಷವ್, ಅಯ್? ಸತ್ತು ಹೋಗದತಿಜೀವಮಿರಲು ಮೋಕ್ಷದ ಗೊತ್ತು ತಿಳಿ! (Sp.). ಮೋಕ್ಷ ಸಿಕ್ಕ ಬೇಕಾದರೆ ಭಕ್ಷ ತಿನ್ನಬೇಕೇ? (Prv.; see Prv. s. ಸಾಕ್ಷಿ). 5, the liberation of an obscured planet, the last contact or separation of the eclipsed and eclipsing bodies (My.).

ಮೋಕ್ಷಕ mōkṣaka. *setting at liberty, freeing;* a deliverer, a liberator.

ಮೋಕ್ಷಕರ್ತ mōkṣa-karta. the worker or giver of final emancipation: Viṣṇu; Śiva (My.).

ಮೋಕ್ಷಕಾಲ mōkṣa-kāla. the time of ಮೋಕ್ಷ No. 5. (My.).

ಮೋಕ್ಷಗತಜೀವ mōkṣa-gata-jīva. a being that attains or has attained mōkṣa (ಭವ್ಯ, ಮೋಕ್ಷವನಯ್ದುವ ಜೀವನು Nn. 90).

ಮೋಕ್ಷದ mōkṣa-da. = ಮೋಕ್ಷದಾಯಕ. (My.).

ಮೋಕ್ಷದಾಯಕ mōkṣa-dāyaka. giver of mōkṣa: Viṣṇu; Śiva (My.); giving mōkṣa (My.). — ಮೋಕ್ಷದಾಯಕಿ. Pārvatī (J. 15, 25).

ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮ mōkṣa-dharma. law or rule of emancipation (My.).

ಮೋಕ್ಷನಾಯಕ mōkṣa-nāyaka. who leads to mōkṣa: Viṣṇu; Śiva (My.).

ಮೋಕ್ಷಪ್ರದ mōkṣa-prada. = ಮೋಕ್ಷದಾಯಕ. (My.).

ಮೋಕ್ಷಭಾಗ್ಯ mōkṣa-bhāgya. the complete attainment or excellence of mōkṣa (My.).

ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗ mōkṣa-mārga. the path to mōkṣa (My.).

ಮೋಕ್ಷರಾಜ್ಯ mōkṣa-rājya. the world of mōkṣa (My.).

ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮಿ mōkṣa-lakṣmi. mōkṣa considered as a beautiful woman (Cpr. 1, 8).

ಮೋಕ್ಷಶಾಸ್ತ್ರ mōkṣa-śāstra. the doctrine of mōkṣa. (Abhā. 1, 35).

ಮೋಕ್ಷಸಮ್ಪದ mōkṣa-sampada. = ಮೋಕ್ಷಭಾಗ್ಯ. (Abhā. 1, 6: 2, 94).

ಮೋಕ್ಷಸಾಧನ mōkṣa-sādhana. means of emancipation (My.).

ಮೋಕ್ಷಸ್ನಾನ mōkṣa-snāna. an ablution performed at the last contact of an eclipsed body (My.).

ಮೋಕ್ಷಾಂಗನೆ mōkṣa-aṅgane. the mōkṣa-woman: Pārvatī (ಅನು ದುರ್ಗವೆಣ್ Kk. 70; Śm. 34; Bp. 24, 17).

ಮೋಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿ mōkṣa-adhikāri. a person entitled to or fit for mōkṣa (My.).

ಮೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷೆ mōkṣa-apēkṣe. desire for mōkṣa (Abhā. 1, 24).

ಮೋಕ್ಷಿತ mōkṣita. set free, liberated. see ಶಾಪ-.

ಮೋಖೂಪು mōkhūpu. abolishment, cessation (My.; Br.; H.).

ಮೋಘ mōgha. *vain, useless, purposeless.*

ಮೋಘೆ mōghe. *the trumpet-flower, Bignonia suaveolens* (ಪಾದರಿ G.). 2, a species of plant the seeds of which are used as a vermifuge (= ವಿಡಂಗ; ವಾಯಿವಿಡಂಗ G.).

ಮೋಚ mōca. liberating (Bp. 53, 3); — final emancipation (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ Nn. 20); freedom from worldly passion, asceticism (ವಿರಾಗ, ವೈರಾಗ್ಯ 20); composedness, calmness (ಸ್ಥಿರ, ಸುಸ್ಥಿರ 20). 2, a tree; the horse-radish tree, Moringa pterygosperma Gaertn. (ಭೂಜ, ಮರ 20). 3, *a fruit of the Musa sapientum, a plantain* (ಕದಲಿ, ಬಾಳೆ 20). ವಣ್ಣಾರಕಮ್ಮೆಳ, ಬಸಜೂರ ಜಪ್ಪಳ, ಕೋಟೇಶ್ವರ ಕೋಡೀ ಹಬ್ಬ ಮೂಜೂ ಕಣ್ಣರೆ ಮೋಚ (Prv.).

ಮೋಚಕ mōcaka. liberating; final emancipation (ಮುಕ್ತಿ Mr. 510); a deliverer, a liberator; freedom from worldly desires (ವಿರಾಗ 510); an ascetic; long-lived, long-lasting (ಸ್ಥಿರಾಯು 510). 2, a tree; the silk-cotton tree (ಭೂರುಹ 510). 3, *the horse-radish tree, Moringa pterygosperma* Gaertn. (ನುಗ್ಗಿ 510). 4, the plantain tree (ಬಾಳೆ 510).

ಮೋಚನ mōcana. (ಮೋಚನೆ). releasing, liberating, liberation, setting free, loosing; unyoking; discharging. see ಗರ್ಭ-, ವಿ-.

ಮೋಚಿ mōci. a shoemaker (My.; Mhr., H.; see ಮುಚ್ಚಿ 2). — ಮೋಚಿಕೇರಿ. shoemakers' street (My.).

ಮೋಚು mōcu. to become a widow (ವೈಧವ್ಯ Śmd. Dh.; My.; Te. ಮೋಪಿ, T. ಮೋಪ್ಪಿ, a widow). ಅವಳು ಮೋಚಿದಳು (My.). ಈಚಲದ ಮರ ಹೀನ, ನೀಚರದು ನೆರೆ ಹೀನ, ಮೋಚಿದ ಹೆಣ್ಣು ತರಹೀನ, ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪೇಚಾಟ ಹೀನ (Sp.). 2, to put a covering (on the head) as the sign of being a widow (Bp. 36, 15; see ಮುಣ್ಣ-).

ಮೋಚೆ mōce. 1. ಮೋಚಾ. *the plantain or banana tree, Musa paradisiaca* Lin. (Musa sapientum Roxb.). 2, *the cotton shrub* (ಹತ್ತೀ ಗಿಡ G.). 3, the silk-cotton tree, Bombax heptaphyllum Roxb. (ರೇಶ್ಮೀ ಗಿಡ G.).

ಮೋಚೆ mōce. 2. = ಮೋಜಾ, etc. a shoe (Tu.). ಈಚೆಯಿನ್ದ ಆಚೆಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಮೋಚೆಯಿನ್ದಾಗುವದೆ? (Prv.).

ಮೋಜಗಾಱ mōja-gāṟa. = ಮೋಜುಗಾಱ. (ವಿಲಾಸಿ, ಸಲೀಲ G.).

ಮೋಜಾ mōjā. = ಮುಚ್ಚೆ 2, ಮೊಚ್ಚೆ, ಮೊಜಾ, ಮೋಚೆ 2. a boot (My.; Br.; Mhr., H. ಮೋಜಾ, a stocking, a sock; a glove).

ಮೋಜು mōju. = ಮೌಜು. play, sport; acts or sights of exciting merriment; wanton sport (M.; Mhr., H. ಮೌಜ).

ಮೋಜುಗಾಱ mōju-gāṟa. = ಮೋಜಗಾಱ. a playing, sportive, wanton man (My.).

ಮೋಟ mōṭa. 1. stupidity (Te. ಮೋಟು, ಮೋಟ; M. ಮೋಟ್ಟು, obstinacy, perverse pride, see ಮೊರಡು 1; T. ಮೋಟ್ಟುತನ, stupidity = ಮುರಟ್ಟುತನ; *cf.* ಮೊಣ್ಡು, see ಮೋಟಗಾಱ and s. ಮೋಟು).

ಮೋಟ mōṭa. 2. see s. ಮೋಟು.

ಮೋಟ mōṭa. 3. = ಮೋಟು, q. v. — ಮೋಟಕರ. = ಮೋಟಕೆಯ್ (Bp. 38, 28). — ಮೋಟಕೆಯ್. = ಮೋಟಗೆಯ್. (Bp. 38, 18. 25). ಹಾಸುವಿಲ್ಲದ ನಿದ್ರೆ, ಪೂಸುವಿಲ್ಲದ ವಿಾಯು, ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದನ ಗೆಳೆತನ ಮೋಟ ಕೆಯ್ ಬೀಸಿ ಕರೆದನ್ತೆ (Sp.). — ಮೋಟಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. = ಮೋಟುಗೆಯ್. (Bp. 38, 16). — ಮೋಟಮುಲಿದೇವ. N. (Bp. 38, 21). — ಮೋಟವಾದ. discourse or dispute without a point, foolish discourse, etc. (Bp. 54, 17).

ಮೋಟ mōṭa. strong, coarse (My.; Mhr. ಮೋಟಾ); large, thick (My.; Mhr.).

ಮೋಟಗಾಱ mōṭa-gāṟa. a man who makes a fool of himself. ತಾಟುಗಾಱನು ಆಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮೋಟಗಾಱನಾಗಿ ಬಿದ್ದ (Prv.).

ಮೋಟನ mōṭana. crushing, breaking, grinding, destroying. see ಉಡಿ 1, ಮುಱಿ 1. 2, disgrace (My.).

ಮೋಟಿ mōṭi. see ಕರ್ಣ-. (*cf.* ಮೋಟ s. ಮೋಟು?).

ಮೋಟು mōṭu. = ಮೋಟ 3. the state of being deprived of the point, short or stumpy, that of being maimed; the stump of a tree (My.; ಸ್ಥಾಣು, ಧ್ರುವ, ಶಂಕು Si. 120); stubbles [Tu. ಮೋಣ್ಟು]; (My.; Te. ಮೋಟು, ಮೋಡು, T. ಮುರುಡು, M. ಮುರಡು; the stump of a tree; that of the arm or leg; T. ಮೂಱಿ, a stump; stupidity; M. ಮೂಳೆ, cattle without horns or with horns turned; stupidity; *cf.* ಮೂಱು, ಮೊಟಕು 1, ಮೋಟ 1). ಮೇದ ಮೋಟೂ ಹೋದ ಹೆಜ್ಜೆಯೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ (Prv.). ಬಾಲ ಮೋಟಾದ ಎತ್ತು (ವಣ್ಣ Nr.) ಮೋಟಿನ ಮರ (ಸ್ಥಾಣು Si. 419). see Prv. s. ಹಾರೆ. — ಮೋಟ. -ಅ 3. a man deprived of the fore-arm (My.; Bp. 38, 54; Dp. 55, 2). ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಮೋಟನಾದಂ (ಕುಣಿಕ Mr. 389). ದಾಟೆಯಿನ್ದ ಹೋಗಿ, ಮೋಟನಾದ (Prv.). [a lame man. ಮೋಟನ ಮೌಳಿ ಮೂಕೊಱತಿಯು ಶೃಂಗಾರ ಬೇಟ ಕುರುಡಂಗೆ ನಗೆ ಗೆಡೆಯಾಯಿತ್ತು Bv. 330]. 2, a short; dwarfish man (My.).— ಮೋಟಮರ. (*i. e.* ಮೋಟಿನ-). = ಮೋಟುಮರ. ಮೋಟ ಮರ ಗಾಳಿಗೆ ಮಿಣ್ಣ (Prv.). — ಮೋಟಾಳು. -ಆಳು. a little servant, an underling (My.; see Prv. s. ಆಟಾಳು). — ಮೋಟಿ. a female who is deprived of the forearm or is dwarfish (My.).— ಮೋಟುಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. a maimed ear (My.). — ಮೋಟುಗುದ್ದಲಿ. a shovel without a point, a short shovel (My.). — ಮೋಟುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. a maimed arm (My.). — ಮೋಟುಬಾಲ. a docked, stumpy tail (My.). — ಮೋಟುಮರ. a branchless trunk or stem (My.).

ಮೋಡ mōḍa. a cloud (ನೀರ್ದೆರ್, ಮುಗಿಲ್; ಮೇಘ Śm. 14; ಮೇಘ 95; Rām. 1, 16, 16; C.; B. 1, 21; 2, 49); cloudiness, a cloudy day, hazy weather (ದುರ್ದಿನ, ಅಭ್ರತಿಮಿರ Mr. 43; Te.; see ಮುಗಿಲ್, ಮುತ್ತು 1, ಮೂಡಿಗೆ). ಮೋಡ ಮುಚ್ಚಿರುವ ದಿವಸ (ದುರ್ದಿನ Si. 31). ಮೋಡವು (rainless clouds) ಕಣ್ಣರೆ ನಾಯಿ ಬಾಲ ಉಚ್ಚೆ ಹೊಯಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಮೋಡಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. cloudy

weather (ದುರ್ದಿನ Nn. 97). — ಮೋಡಗವಿ. -ಕವಿ. clouds to overspread the sky (B. 3, 68). [Tu. ಮೋಡೊ].

ಮೋಡ mōḍa. = ಮೋಳ. Tbh. of ಮೂಢ (Śmd. 356; ಗಾವು Śm. 95).

ಮೋಡಾಮೋಡಿ mōḍa-ā-mōḍi. 1. a blind, stupid man (ಮುನ್ನು ಗಾಣನ್ Bhn. 40, one MS. ಕನ್ನುಗಾಣನ್). see Bp. 19, 15; Bh. 1, 7, 41; 7, 14, 8.

ಮೋಡಾಮೋಡಿ mōḍāmōḍi. 2. (fr. ಮೋಡಿ 3). a beautiful, elegant fashion or style (Grj. 2, 106 va.; Bp. 19, 15; Bh. 1, 7, 41; 7, 14, 8).

ಮೋಡಿ mōḍi. a kind of craft, or enchantment, used by one to try the ability of another, the conjurer burying anything in the ground whilst repeating some mantras, and telling his rival to remove it by his mantras, if he can (My.; T., M.). — ಮೋಡಿ ತೆಗೆ. to overpower the mōḍi and take up the buried thing (My.). — ಮೋಡಿ ಹಾಕು. to bury an object under the repetition of mantras (My.).

ಮೋಡಿ mōḍi. 1. the Mōr or common business character of the Marathi alphabet (My.; Mhr. ಮೋಡೀ, ಮೋಡು), a running hand, [a cursive writing which can be read only with practice].

ಮೋಡಿ mōḍi. 2. a kind of drug, the root of the long pepper vine (ಶಿರ, ಹಿಪ್ಪಲೀ ಬೇರು G.; My.).

ಮೋಡಿ mōḍi. 3. a turn, a caste, a style, a fashion (of speech, composition. action, Mhr.; Bh. 2, 12, 18; Rām. 4, 15; J. 23, 15; Te., M.).

ಮೋಡಿಗಾಱ mōḍi-gāṟa. a man who performs the mōḍi enchantment (for money, My.). ನಾಡು ಓಡುವಾಗ ಮೋಡಿಗಾಱ ಬನ್ದ (Prv.).

ಮೋಣ mōṇa. dried fruit (Sk.; *cf.* ಮೂಡಲ್ 2).

ಮೋತಾದಾರ mōtādāra. a groom (Mhr., K. ಮೋತದ್ದಾರ, ಮೋತಾದ್ದಾರ; ವಾಹಕ Cb.).

ಮೋತಿ mōti. = ಮೂತಿ. the face, etc. ಜಾತಿವರ್ಣದ ಹಯಕ್ಕೆ ಅಂಘ್ರಿವಲಯಂ ವಾಲ ಮೋತಿ ಕಪ್ಪಾಗೆ ಸತ್ತ್ವಾಧಿಕಂ (Mr. 278). [Tu. ಮೋನೆ, ಮೋಣೆ].

ಮೋತಿ mōti. 1. (Tbh. of ಮುಕ್ತಾ). a pearl (My.; Mhr. ಮೋತೀಂ). — ಮೋತೀಚೂರು. an ornamented border to a dōtra, etc.; N. of a sweetmeat (Mhr.; My.).

ಮೋತಿ mōti. 2. a corn-handler: a petty grocer (Mhr., H. ಮೋದೀ). — ಮೋತೀಖಾನೆ. the commissariat department of an army (Mhr., H. ಮೋದೀ-); a granary (My.).

ಮೋತೆ mōte. (fr. ಮುಗಿ No. 2). the leaf-like envelope over the flowers of the plantain, the cocoanut and kēdage (My.). 2, a scale or coat (*only* in Si.). ಒನ್ದು ಗಡ್ಡೆಯೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಮೋತೆಗಳುಳ್ಳ ಗಣ್ಣೇ ಮುಸ್ತೆಗಳು (ಚೂಡಾಲೆ, ಚಕ್ರಲೆ, ಉಚ್ಚಟೆ Si. 162). — ಮೋತೆಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. a cocoanut that is not yet quite out of the mōte, a very young, tender cocoanut. (My.). [Tu.].

ಮೋದ mōda. delight, gladness, joyousness. 2, fragrance, perfume. see ಅನು-, ಆ-, ಪ್ರ-; Bp. 5, 2; 43, 75. — ಮೋದವಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. delight to go into or enter (Bp. 57, 17).

ಮೋದಕ mōdaka. causing happiness or delight. 2, *a small round sweetmeat* (= ಕಾಯಿಕಡಬು My.).

***ಮೋದಗೆ mōdage.** = ಮೋದಕ No. 2. ಆಕೆಗೆ ಗರ್ಭಮಾಗಿ ಮೋದಗೆಯ ಮೇಗೆ ಬಯಕೆಯಾದೊಡೆ Vr. 18, 14.

ಮೋದಣ್ಡ mōdaṇḍa. the state of being undetermined, undefined, not particularized (My.; Sk. ಮೋ, not indeed).

ಮೋದನ mōdana. pleasing, affording pleasure; — joy, pleasure. see ಅನು-.

ಮೋದಿತ mōdita. pleased, delighted; — delight (Bp. 2, 51).

ಮೋದಿಸು mōdisu. to rejoice, to be glad; — to be fragrant (Bh. 5, 3, 93).

ಮೋದು mōdu. 1. = ಮೋಹು. to strike, to beat, to smite (ತಾಡನ Śmd. Dh.; ಪೊಯ್ Kk. 59; Śmd. 16; Abh. P. 2, 45; 7, 58; 9, 151; 10, 58; 14, 90. 101; Grj. 4, 157; Cpr. 10, 86; Bh. 7, 4, 3; 7, 18, 32; V. 14, 107; J. 7, 47; Te., T. ಮೊತ್ತು, ಮೋದು); [ಲೋಲ ಲೋಚನೆಯನನ್ದನ್ನಾ ಸಭಾಮಧ್ಯದೊಳ್ ಪಸುವಂ ಮೋದುವ ವೋಲೆ ಮೋದೆಯುಂ Pb. 7, 58; Ap. 1, 67]. to dash against, to attack (ಎಱಗು, ಪೊಯಿ Ss.; T., M.). ಗದೆಯಿಂ ಮೋದಿದಂ (Śmd. 157).

ಮೋದು mōdu. 2. a swelling occasioned by a blow; a hard boil; a venereal tumor (My.). — ಮೋದುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. a mōdu to be formed (My.).

ಮೋದೆ mōde. ಮೋದಾ. feminine of ಮೋದ. see ಅಜ-.

ಮೋನ mōna. Tbh. of ಮೌನ. silence (ತುಷ್ಣೀಯುತ, ನುಡಿಯದಿಹುದು Nn. 155; Bh. 7, 19, 52; 9, 1, 7; Abhā. 1, 49; My.; T.; Mhr. ಮೋಹನ). 2, rejection, abandoning, asceticism (ತ್ಯಜಿಸುವುದು, ಬಿಡುವುದು 155). 3, a royal assembly (ರಾಜಭಾಗ, ರಾಜಸಭೆ 155).

ಮೋಪು mōpu. (fr. ಮೋಱ್). a load, a burden (Te.). 2, heaviness, as of a load (My.); severeness, as of a wound or of blows (My.; Te.); firmness, as of grasping (My.). [ತನ್ನ ಮೋಪಿನಾಕೆಯು ಮುನಗೆ ಪೋಪ ಬೇಟದಾಣ್ಮನಂ ಪಿಡಿದು Pb. 4, 98 va.; ಅನ್ತು ಮುಳಿಸಿನ ಮೋಪಿನ ಗಣ್ಡುಮುಚ್ಚರದ Pb. 12, 76 va.]. 3, grasp; convenient time or opportunity (for punishing or rewarding, My.). 4, all heavy wooden things used for house-building, as beams, rafters, pillars, doors, etc. (My.).

ಮೋಮ್ mōm. = ಮಯಣ. Tbh. of ಮದನ. (My.; H.). — ಮೋಮ್ಬತ್ತಿ. a wax-candle (My.).

ಮೋರ mōra. Tbh. of ಮಯೂರ (Śmd. 356. 361; ಸೋಗೆ, ನವಿಲ್ Kk. 24; Śm. 29; Mhr.). — ಮೋರಚೂತ. blue vitriol (ಮಯೂರಕ, ವಿತುನ್ನಕ G.; Mhr., H. ಮೋರಚುತ).

ಮೋರಟ mōraṭa. *the root of the sugar-cane.*

ಮೋರಟೆ mōraṭe. *hemp used for bow-strings, Sanseviera roxburghiana* Schult.

ಮೋರಿ mōri. = ಮೊಹರಿ 2. a little channel to carry off water (My.; Mhr.).

ಮೋಱ್ mōṟ ಮೋಱು. to carry on the head (ಶಿರೋಧಾರಣ, in one MS. of Śmd. Dh.; Te. ಮೋಯು; see ಮೋಪು).

ಮೋಱೆ mōṟe. = ಮೂಱೆ; the face (ವದನ, etc. Mr. 315; C.; Te. ಮೋಮು, ಮೋರೆ; M. ಮುಗಂ, ಮೋರ್; Tu. ಮೋಣೆ; see ಮುಸುಡು). ಎಮ್ಮ ಮೋಱೆ (Śmd. 161). ಮೋಱೆ ಕಣ್ಣರೆ ತಿಳಿಯೋದಿಲ್ಲವೇ? ಅನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಮೋಱೆ ಕಣ್ಣರೆ ಮನಸು ಇಱದೀತೇ? — ಓರುಳ್ಳಿಯವನ ಸಂಗಡ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮೋಱೆಲ್ಲ ನಾಱದೇ?

— ಬುದ್ಧಿವನ್ತರ ಮೋರ್ಜಿ ಮುದ್ದಿನ ಹಾಗೆ ಇದ್ದೀತು (Prvs.). see Bp. 9, 31; 20, 12; 32, 28; 38, 14; 46, 57; 52, 13; 58, 49; 60, 23; Śsv. 3, 55; Bh. 2, 13, 42; 3, 13, 27; B. 2, 2. 15; 3, 43. 62. 95. 99. 122; 4, 3. 199; 5, 73.

ಮೋರ್ಚಾ mōrcā. a battery: fortifications (Mhr., H. ಮೋರಚಾ; My.; Br. ಮೋರ್ಜಾ).

ಮೋರ್ಚಿಂಗು mōrciṅgu. a jew's-harp (My.; Mhr., H. ಮೋರಚಂಗ).

ಮೋಷ mōṣa. robbery, theft, stealing; plundering, sacking; stolen property; a robber, a thief. see ಪರಿ–.

ಮೋಷಕ mōṣaka. *a robber, a thief.*

ಮೋಷಿ mōṣi. = ಮೋಷಕ. see ಪರಿ–.

ಮೋಸ mōsa. = ಮೋಸು. deceit, fraud, trick, duping; hypocrisy (C.; Tu., Te., T., M.); blunder, fault, mistake (My.; M.); detriment, danger, peril (My.; T., Tu., Te.); loss (My.; M.; *cf.* ಮೋಷ and Sk. themes ಮುಚ್, ಮುಚ್, ಮುಂಚ್, to cheat; ಮುಹ್, to err, be mistaken). ಮೋಸ ಯಾರ ದಾಸನಲ್ಲ (Prv.). ಅವನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಮೋಸವಿಲ್ಲ (there is no danger—, My.). see J. 2, 5; 4, 15; 7, 28. 32; 31, 39. — ಮೋಸಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to deceive (My.). ಮೋಸಗೊಳಿಸುವ ಮಾತು (ಅಪಲಾಪ, etc. Si. 58; ವಿಸಂವಾದ G.). ಹೆಱವರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸದನ್ಥ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸಿನ ಹುಡುಗನು (B. 3, 8). see B. 4, 19. 45. — ಮೋಸಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. to be deceived (My.; B. 5, 9). ಮೋಸಗೊಂಡವನು (ವಿಪ್ರಲಬ್ಧ G.). — ಮೋಸ ಬೀೞು. to be deceived (My.). — ಮೋಸ ಮಾಡು. to deceive (My.). ಮೋಸ ಮಾಡುವವನು (ವಂಚಕ, etc. Si. 366). ಏನಾದರೂ ಹೊತ್ತು ಬನ್ದರೆ ಒಡೆಯಗೆ ಮೋಸಮಾಡಿ, ಕೆಯ್ಗಣ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ (B. 5, 288). — ಮೋಸಹೋಗು. to be deceived (C.). ಜಾಣರಾದವರು ಮೋಸಹೋಗದೆ (B. 4, 19). ಕೋಮಟಿ ಮೋಸ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ, ಮೋಸಹೋದರೆ ಹೇೞುವದಿಲ್ಲ (Prv.). Dp. 14, 1; 102, 2.

ಮೋಸಗಾತಿ mōsa-gāti. = ಮೋಸಗಾರ್ತಿ (My.).

ಮೋಸಗಾಱ mōsa-gāṟa. = ಮೋಸುಗಾಱ. a deceiver, a deceitful or treacherous man, a trickster (ಕಪಟಿ, ದಾಮ್ಭಿಕ G.; C.; B. 2, 52; 3, 51; 4, 107). ಮೋಸಗಾಱನ ಮನಸು ಮಹೇಶ್ವರ ಬಲ್ಲ (Prv.).

ಮೋಸಗಾರ್ತಿ mōsa-gāṟti. a deceitful, artful, treacherous woman (My.).

ಮೋಸಬೆ mōsabe. responsibility (My.; H.).

ಮೋಸಮೆ mōsame. = ಮೋಸಬೆ. (My.).

ಮೋಸಲೆ mōsale. = ಮೊಹಸಲೆ. restraint, etc. (My.).

ಮೋಸು mōsu. = ಮೋಸ. (ಉಪಧಿ, ಕಪಟ, ಕಾಪಟ್ಯ, ಕುಟಿಲ, ಕುಸೃತಿ G.).

ಮೋಸುಗಾಱ mōsu-gāṟa. = ಮೋಸಗಾಱ. (G. 174. 229).

ಮೋಹ mōha. *stupor, unconsciousness, loss of consciousness, fainting, a swoon* (ಘನ Nn. 15); delusion, bewilderment, perplexity, phrenzy; *weakness of intellect, ignorance, folly, infatuation; fascination; error, mistake.* 2, the state of being enamoured, affection or fondness, love (with or without sound judgment, ಕೂರ್ಮೆ Ct. II, 76; ಮಮಕಾರ Kk. 30; Bp. 18, 13; 47, 38. 41; 48, 23; Bh. 2, 1, 58; J. 2, 34; 28, 55; My.; Mhr.). ಕಡೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರದ ನಡುಗಡಲೊಳು ಮೋಹಮೆಮ್ಬ ಬಲುಬಲೆಯೊಳು ನೀಂ ತೊಡರ್ದು ಬೀೞದೆ (Jmt. 24). see Kāvy. IV, 2, 16; ನಿರ್ಮೋಹ. 3, a magical art employed to bewilder an enemy. — ಮೋಹಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to bewilder (My.). 2, to excite affection, to fascinate, to charm (My.). ಮೋಹಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ತೋಱಿಸುವ ಹಸ್ತದ ಅಭಿನಯ (ಭಾವಕ G.). — ಮೋಹಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. to become stupefied, to grow bewildered (My.). 2, to become full of affection, to be fascinated, etc. (My.). — ಮೋಹಚೂರಣ. love-powder (My.). — ಮೋಹದ ರಾಣಿ. a wife who has great affection for her husband (My.).

ಮೋಹಕ mōhaka. bewildering, confusing; the act of bewildering, etc. (Rām. 6, 47, 38).

ಮೋಹನ mōhana. stupefying, depriving of consciousness, bewildering, deluding, deceiving; charming, fascinating, alluring (ವೈಶಿಕ Nn. 134); temptation, seduction; stupor, unconsciousness. 2, *sexual intercourse* (ನೀವಿ Nn. 105). see ಚಿತ್ರ–; Cpr. 1, 59; J. 2, 48; 11, 17; 16, 13.

ಮೋಹನಮನ್ತ್ರ mōhana-mantra. incantations used to bewilder a person (My.).

ಮೋಹನಾಂಗ mōhana-aṅga. a man with a fascinating body (My.).

ಮೋಹನಾಂಗಿ mōhana-aṅgi. a woman with a fascinating body (My.).

ಮೋಹನಾಸ್ತ್ರ mōhana-astra. a missile weapon charmed to bewilder the person against whom it is directed. (My.).

ಮೋಹನೀಯ mōhanīya. relating to or producing bewilderment, etc.; perplexing, confusing; that causes distraction, pain or affliction (Abh. P. 16, 53).

ಮೋಹಪಾಶ mōha-pāśa. the snare of (worldly) illusion (My.). ಮೋಹಪಾಶೆ, a woman who uses that snare (Bp. 40, 54).

ಮೋಹರ mōhara. (= ಮೊಗ್ಗರ). a mass, a multitude, a host, an army [ಮಂಜಿನ ಮೋಹರ ರವಿಯ ಕಿರಣವ ಕೆಡಿಸಲಾಪುದೆ? Cv. 929]; (ಥಟ್ಟು Bhn. 37; ನೃಪಸೈನ್ಯ 23; Te.: battle array). see Grj. 7, 36; Bp. 37, 31; Bh. 10, 4, 21; 10, 10, 24; Rām. 6, 30, 14. 31; J. 12, 40; 14, 7; 16, 8. 9. — ಮೋಹರವರಿಗೆ. -ಪರಿಗೆ. a mass of shields (Bh. 7, 3, 77).

ಮೋಹರ mōhara. = ಮೊಹರ, etc. a gold coin. (B. 5, 80. 221. 224).

ಮೋಹರಿಸು mōharisu. to become plentiful or abundant (Grj. 3, 28). 2, to be formed into a host (J. 17, 7). 3, to form a host: to array, as troops for battle (Bh. 7, 5, 27). ಮೋಹರಿಸಿರ್ದ ಸೇನೆ (ಸನ್ನಾಹ, ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿದ ಸೇನೆ Nn. 105).

ಮೋಹಳ mōhaḷa. (fr. ಮೋಹು). that which is affixed: the hilt of a sword, of a dagger, etc. (ಪಾಲಿ, ಪರಜು Mr. 297; Bp. 9, 30; 28, 53; Bh. 7, 1, 12; Te. ಮೋಹಣ).

***ಮೋಹಾಪೋಹ mōhāpōha.** one of the varieties of *apahnuti* alaṅkāra. Kr. 3, 184.

ಮೋಹಿ mōhi. stupefying, perplexing, beguiling, alluring, fascinating, charming; charm (Bp. 12, 41; 35, 43; see ಪತಿ–). — ಮೋಹಿ ಕೊಳ್. to be fascinated, charmed or delighted (Bp. 1, 63; 32, 15).

ಮೋಹಿಚಕ mōhicaka. N. of a plant (ತ್ರಿಪತ್ರಕ, ಕಿಂಶುಕ Mr. 122, o. r. in two MSS. ಹಿತಚಕ).

ಮೋಹಿತ mōhita. stupefied, bewildered, infatuated, deluded, beguiled, fascinated. see ಕಡು–.

ಮೋಹಿನಿ mōhini. a fascinating woman. 2, N. of an Apsara. (Sk.); a female ghost of beautiful form (My.); N. (Prll. 3, 29). — ಮೋಹಿನಿಯವತಾರ. -ಅವತಾರ. an incarnation of Viṣṇu in the form of a mōhinī to beguile the asuras (My.).

ಮೋಹಿಸು mōhisu. to cause to beat or dash against or into etc.; to apply or put to with force, to thrust, etc. (J. 12, 49). [ಅಲಗಲಗು ಮೋಹಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಕಲಿತನವ ಕಾಣಬಾರದು Bv. 667; Cv. 1346]. ತನ್ನ ಕರವಾಳ ಮುನ್ದೆ, ಕೊರಳಲಿ ಮೋಹಿಸಲು (Bp. 27, 31). see ಮುದ್ದು-.

ಮೋಹಿಸು mōhisu. to grow unconscious, to faint, to become stupefied, etc. (J. 30, 26; 31, 36). 2, to be fascinated, to take a liking to; to feel affection for; to desire; to love (Bp. 25, 25; 51, 23; Śśv. 1, 79 va.; J. 30, 27. 28. 51; 31, 36; My.). ಅಸವಲ್ಲ ದವನ ಕೂಡೆ ಆರಮ್ಬ ಮಾಡಿ, ಹಸೀ ಅವರೇ ಕಾಯಿಗೆ ಮೋಹಿಸಿದ (Prv.).

ಮೋಹು mōhu. = ಮೋದು 1. to beat, to strike, to smite, to deal a blow (Bh. 6, 4, 67; Rām. 1, 14, 2; 6, 30, 30; 6, 51, 68); to slam (Bp. 43, 46). 2, to put to, to affix; to put or place down; to put (Bp. 42, 36; 47, 31; Bh. 7, 3, 21; 8, 18, 14; 8, 19, 80; 10, 3, 8).

*ಮೋಹೋಪಮೆ mōha-upame. one of the varieties of the figure of speech, *upamā* Kr. 3, 69.

ಮೋಳ mōḷa. = ಮೋಡ (Tbh. of ಮೂಢ). gone astray or adrift: stray; mad. — ಮೋಳಬೆಕ್ಕು. a tom cat. ಬೆಳಗವರೆಗೆ ಕಡದ ಬೆಣ್ಣೆ ಮೋಳಬೆಕ್ಕಿನ ಪಾಲು ಆಯಿತು (Prv.).

ಮೋಳಿಗೆ mōḷige. [load of wood. ಏಳು ಕಟ್ಟಿನ ಮೋಳಿಗೆಯನೆ ಹೊತ್ತು ನಡೆದನಯ್ಯಾ Cv. 237]. — ಮೋಳಿಗೆಮಾರ. N. (Bp. 30, 6, 7). — ಮೋಳಿಗೆಮಾರವಿಭು. N. (Bp. 30, 1. 4). — ಮೋಳಿಗೆಮಾರಿದೇವ. N. (Bp. 30, 8. 11. 32). — ಮೋಳಿಗೆಮಾರಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 30, 27). — ಮೋಳಿಗೆಯ ಮಾರಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 7).

ಮೋಳೆ mōḷe. 1. (fr. ಮುಳು 1). a small hole (made by crabs, etc.) in the banks of rice-fields or tanks, a fissure (My.).

ಮೋಳೆ mōḷe. 2. a pile, a heap (of salt-earth, My.; *cf.* ಮೊರಡು 2). see ಉಪ್ಪಾಳ-, ಮಾಟು-.

ಮೌ- mau. for a few words with this final in writ or print. see ಮವು-.

ಮೌಕಲಿ maukali. = ಮೌಕುಲಿ. *a raven* (ಅಡವಿಯ ಕಾಗೆ Hlā.).

ಮೌಕುಲಿ maukuli. *a raven* (ಸಿರಿಕಾಕ, ವನಾಶ್ರಯ, ದ್ರೋಣ, ಕಾಕೋಲ, ಕಾಡ ಕಾಗೆ Mr. 170).

ಮೌಕ್ತಿಕ mauktika. (fr. ಮುಕ್ತಾ). *a pearl* (ಮುತ್ತು Mr. 412; see ಮುತ್ತು).

ಮೌಕ್ತಿಕಫಲ mauktika-phala. = ಮುಕ್ತಾಫಲ. (Bp. 4, 3).

ಮೌಜು mauju. = ಮೋಜು. (ಲಲನ G.).

ಮೌಂಜ mauñja. (fr. ಮುಂಜ). made of muñja grass.

ಮೌಂಜಿ mauñji. the brahmanical girdle made of a triple string of muñja grass (My.).

ಮೌಂಜಿಬನ್ಧನ mauñjī-bandhana. the investiture with the brahmanical girdle (My.).

ಮೌಢ್ಯ mauḍhya. (fr. ಮೂಢ. *stupidity, folly, ignorance.* ಪಾಡ್ಯ ಪಾಠಕ್ಕಾಗದು, ಮೌಢ್ಯ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗದು (Prvs.).

ಮೌದ್ಗಲ್ಯ maudgalya. (fr. ಮುದ್ಗಲ). sprung from or relating to mudgala; N. of a ṛiṣi (My.).

ಮೌದ್ಗೀನ maudgīna. (fr. ಮುದ್ಗ). *sown with beans, bearing beans, as a field.*

ಮೌದ್ಗ್ಯ maudgya. = ಮೌದ್ಗೀನ. (Cpr. 1, 89).

ಮೌನ mauna. (fr. ಮುನಿ). = ಮೋನ. the office or position of a muni. 2, *silence; taciturnity,* stillness (ಸುಮ್ಮಗೆ, ಸುಮ್ಮನೆ, ಉಸಿಕನೆ Śmd. 389; ಕುಂಗು Ct. I, 35; ಜಾಗು 1, 71; ಸಯ್ತು, ಸಾವಗಿಪುದು Kk. 49; ಎನಸು, ಗುಜುಗುಮ್ಮನೆ, ರಿಕ್ಕಟನ್ದಲ್, etc. 50; ಮೂಗುವಟ್ಟಿಪುದು 53; see ಮೂಗುವಡು; Bp. 61, 58). ಮೌನದಿನ್ದಿರು (B. 4, 49). ಮೌನಂ ಸರ್ವತ್ರ ಸಾಧನಂ (Prv.). — ಮೌನಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. ಮೌನಗೊಳ್ಳು. to become silent (Bp. 37, 9; My.). — ಮೌನಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to silence (My.).

ಮೌನತ್ವ maunatva. silence (My.).

ಮೌನವ್ರತ mauna-vrata. a vow of silence (My.).

ಮೌನಿ mauni. a person who observes silence or is taciturn; one who does or can not speak (ಮೂಗ Bhn. 12). 2, = ಮುನಿ. (Sk.; Bp. 6, 17).

ಮೌರಜಿಕ maurajika. (fr. ಮುರಜ). *a drummer.*

ಮೌರಜಿಗ maurajiga. Tbh. of ಮೌರಜಿಕ. (Bh. 3, 20, 25).

ಮೌರಿ mauri. = ಮವುರಿ. a clarionet (C. Bp. 5, 7; My.; Te.).

ಮೌರ್ವ maurva. N. of a horse. ತುರಗವರ್ಣಂ ಮಾಸರಮಾಗೆ ಮೌರ್ವನಕ್ಕು (Mr. 275, o. r. ಮವುರ).

ಮೌರ್ವಿ maurvi. (fr. ಮೂರ್ವಾ). a girdle or string made of mūrvā. 2, *a bow-string* (ಬಿಲ್ಲ ಹೆದೆ Nn. 27. 73).

ಮೌಲ maula. (fr. ಮೂಲ). radical, original, of old standing ancient; holding an office from ancient times (Cpr. 2, 49 va.).

ಮೌಲಧನ maula-dhana. = ಮೂಲಧನ. principal amount. (Cpr. 2, 49 va.).

ಮೌಲಬಲ maula-bala. = ಮೂಲಬಲ. principal army. (Cpr. 10, 94 va.).

ಮೌಲಿ mauli. = (ಮುಹುಳಿ), ಮೌಳಿ. *the head, the top of any thing.* 2, *a crown, a crest, a diadem* (ಕಿರೀಟ, ಮಕುಟ Nn. 101; ಮಕುಟ Mr. 521). 3, *a lock of hair left on the crown of the head at and after tonsure* (ಚೂಡ 521). 4, *hair ornamented and braided round the head* (ಜಟೆ, ಜಡೆ 101; ಕೇಶ 521). 5, superintendence, etc. (ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ, ಒಡೆತನ 101, as ಮೌಳಿ, o. rs. ಕರ್ತೃತ್ವ, ಕರ್ತನ).

ಮೌಲ್ಯ maulya. (fr. ಮೂಲ). = ಮೂಲ್ಯ. being at the root, etc. 2, price, worth, value, cost (ಅರ್ಘ್ಯ, ಬೆಲೆ Nn. 102; ಕ್ಲಪ್ತ, ವೇತನ, ಹೊತ್ತ ಬೆಲೆ Mr. 346). see Bp. 43, 66; ಅ-.

ಮೌಷ್ಟೆ mauṣṭe. (fr. ಮುಷ್ಟಿ). *a combat with fists, playing at fisticuffs.*

ಮೌಹೂರ್ತ mauhūrta. (fr. ಮುಹೂರ್ತ). *an astrologer.*

ಮೌಹೂರ್ತಿಕ mauhūrtika. momentary. 2, relating to a particular time. 3, *an astrologer.*

ಮೌಳಿ mauḷi. = ಮೌಲಿ, q. v. (ಮಕುಟ Bhn. 6; My.); [Bv. 330]. — ಮೌಳಿ ದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 2).

-ಮ್ಬರ್ m-bar. = -ಬರ್ 3, etc. an affix for the plural. ಕೆಲಬರ್ or ಕೆಲಮ್ಬರ್, ಪಲಬರ್ or ಪಲಮ್ಬರ್ (Śmd. 122).

ಮ್ಯಾವ್ myau. imitation of the mewing of a cat (C.; Mhr.). — ಮ್ಯಾ ಮ್ಯಾ. rep. (C.).

ಮ್ರೇಡಿತ mrēḍita. mad. see ಆ-.

ಮ್ಲಾನ mlāna. withered, faded. 2, wearied. 3, languid. 4, faint, feeble, weak. 5, dispirited, dejected, downcast, melancholy. 6, *foul, dirty* (= ಮಲಿನ). 7, black, dark-coloured. 8, withered or faded state, etc. see ಉಚ್ಚಪುಚ್ಚ; ಬಾಡು; Cpr. 8, 5.

ಮ್ಲಾನತೆ mlānate. witheredness, the state of being faded; that of being out of spirits; languor (Cpr. 8, 14).

ಮ್ಲೇಚ್ಛ mlēccha. a man speaking any language but Saṁskṛita and not conforming to brahmanical institutions: *a non-Aryan, a man of an outcast race, as a Kirāta, Śabara or Pulinda*, a Mahomedan, etc. (ಬೇಡರ್ ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳ ಅನ್ತ್ಯಜಾತಿಗಳು Hlā.); Mahomedan (My.). ಮ್ಲೇಚ್ಛರೆನೆ ಕೊಡವ ಕೊಡಗರು (Mr. 379, in three MSS; one MS...... ಕೊಡವ ಕೊಂಕರು; *i. e.* probably ಕೊಂಗರು).

ಮ್ಲೇಚ್ಛದೇಶ mlēccha-dēśa. *a foreign or mlēccha country, any country inhabited by Mlēcchas.*

ಮ್ಲೇಚ್ಛಮುಖ mlēccha-mukha. what is foreign-faced (or has the copper-coloured complexion of the Greek or Mahomedan invaders of India): *copper.*

ಮ್ಲೇಂಛ mlēñccha. Tbh. of ಮ್ಲೇಚ್ಛ. (My.).

CORRECTIONS

Page	*under*	*for*	*read*
967	**ನೋಯಿಸು**	ನಾಡೆಕಾಡೆ	ನೋಡೆ ನಾಡೆ
1039	***ಪಿಡುಗು**	*ಪಿಡುಗು piḍugu	*ಪಿಡುಗು piḍugu.1.
1042	**ಪಿರಿ**	ಹಿರೆ1	ಹಿರಿ1
1055	***ಪುರಿಗಣೆ**	delete = ಪುರಿ5, ಹುರಿ5	
1092	**ಪೋಱ್ 2**	(ಪೋಡು 2)	(ಪೋಡು 3)
1102	**ಪ್ರಥಮಾವಿಭಕ್ತಿ**	flrst	first
1178	**ಬಾಱಿತ್ತಿ**	ಎಮು ಗೆಮುರ್ದು	ಎಮುಗೆ ಮುರ್ದು
1206	**ಬೆಟ್ಟ4**	ಜೆಟ್ಟದನ್ತತ್ತ	ಬೆಟ್ಟದನ್ತತ್ತ
1318	**ಮಾಲೊಸರು**	spring	springs

DOCTRINA VIM PROMOVET INSITAM